Universidad de Deusto
Biblioteca

II.

LIB. REGVM.

Universidade do Porto
Biblioteca

BIBLIA
SACRA
TOM. 2.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

SACRORVM BIBLIORVM TOMVS SECVNDVS.

FACULTAD DE TEOLOGIA Univ. de Deusto BILBAO

Universidad de Deusto
Biblioteca

QVI PER ANGELOS DICTVS EST SERMO
FACTVS EST FIRMVS
Heb. 2.

Ex Bibliotheca Fr Victoris Par.

Universidad de Deusto
Biblioteca

BENEDICTI ARIAE MONTANI HISPALENSIS IN CHALDAICARVM PARAPHRASEΩN LIBROS ET INTERPRETATIONES PRÆFATIO.

VARIAS *sacrorum librorum Chaldaicas paraphraſes connumerari ſcimus, neque tamen quæ à quibuſdã indicantur ſcripta apud nos extant. Cùm enim triplex Thargum plerunque celebretur (Thargum autẽ idem eſt Chaldæis, quod Paraphraſis Latinis) Babylonicum, ſcilicet, Hieroſolymitanum, atque Onkeloſij illud apud omnes peruulgatum: excepto Hieroſolymitano, & Onkeloſij, aliud præterea non vidimus. Vt autem Onkeloſij illud magnoperè celebratur; ita etiam Hieroſolymitanum magni nominis & auctoritatis eſt. Nos in regio hoc opere illud Onkeloſij, quod in ſomplutenſibus legitur, adhiberi curauimus. Quamuis autem ab eodẽ paraphraſte cæteros ſacræ ſcripturæ libros Chaldaico idiomate donatos eſſe plerique aſſerant: nos tamen ea de re quidquam certi affirmare non audemus. Ionathæ verò Vzielis filij ex veteri Synagoga viri doctiſſimi paraphraſis in duodecim prophetas, omniũ eruditorũ ſuffragio maximis laudibus celebratur. Is enim præter multa alia, quæ doctiſſimè exponit, præcipua quoque Chriſti myſteria et apertè explicat, & valde ſignificanter indicat. Huius autem viri etſi ſunt qui ſcripta in decalogum, et cæteros ſacræ ſcripturæ libros extare, & quæ ſe legiſſe dicant: antiqui tamen Hebræi qui Miſnaoth rapſodias concinnarunt, non ſolum, nihil præterquam in Prophetas ab eo ſcriptum aſſerunt: verùm etiã ne plus ſcriberet, eaq; ratione ſacra myſteria nondum oportuno, ac ſtatuto tempore patefaceret, atq; ea ſatis eſſe exiſtimaret, quæ in Prophetarum monumentis docerentur, cœleſti voce admonitum volunt. Huius verò paraphraſes, Franciſcus ille Ximenius Cardinalis, qui ſacrarum literarum ſtudia hac etiam in parte promouere decreuerat (quod vltimo fato ſublatus præſtare non potuit) in membranis cum latina interpretatione ſcriptas apud ſomplutenſem Academiam depoſuit, vt ab ea in Chriſtianæ Reip. vtilitatem aſſeruarentur. Quæ Academia tum vt tanti viri, & de re literaria optimè meriti, dum viueret, honeſtiſſimo deſiderio ſatisfaceret, tum etiam pro eo quo eſt erga ſtudioſos homines amore, ac beneuolentia, earum nobis copiam fecit, eáſque nos huic operi, Philippi Regis optimi & ſapientiſſimi mandato, adiecimus. Hagiographos verò (quos vocant) vt Pſalterium, Job, Prouerbia Salomonis, ac reliquos libros, Ioſeph ille Cæcus Chaldaicè expoſuit: eiuſq; labor doctis viris ſatis probatur, licet in allegoriis nimius omnino iudicetur. huius paraphraſim in Latinum ſermonem conuerſam, ex eadem ſomplutenſi Bibliotheca Bibliis hiſce regiis addidimus. Reliqui verò ſunt hiſtorici libri qui priorum prophetarũ titulo inſcribuntur: quorum etiã Chaldaica extat paraphraſis: cuius quidem verus auctor quis fuerit, nondũ nobis in comperto eſt. Quod quidem opus, quatenus Hebraicæ lectioni ex æquo reſpondet, elegans certè atq; vtile eſt: ſed nonnullis adiectionibus, pleriſque in locis auctum, quæ neque cum reliquo auctoris ſtylo, ſi bene conferantur, neque etiam cum ſimplici Hebraicæ veritatis ſententia omnino conueniũt. Quæ res Ximeniũ ipſum retardauit, quominus eam, priuſquã repurgandã curaret, paraphraſem ediderit. idq; ipſemet inſuorũ Bibliorũ præfatione indicauit. Cùm is itaq; hoc exemplar probè repurgatũ deſcribi iuſſiſſet, &, vt latinitate donaretur, alicui tradidiſſet, illicò, vt iam diximus, diem obiit. Is verò liber apud priuatum aliquem remanſit: neque, vt eum ſompluti inuenirem, fieri potuit. Sed neſcio qua ratione effectum eſt, vt illud ipſum exemplar correctum atque expurgatum cum initio primi tantùm capitis Ioſue Latinè reddito ab aliquo forſan ſubreptum, dum Romæ venale exponeretur, incideret in Andream Maſium, qui tunc temporis in vrbe erat, virum tum pietate inſignem, tum ob ſingularem eruditionem valdè conſpicuum, qui illud tunc emptum, atque in haſce regiones allatum nobiſcum poſtea communicauit. (eo viſo manum eorum à quibus cætera ſomplutenſia exempla-*

Universidad de Deusto
Biblioteca

exemplaria Chaldaicè & Latinè exarata sunt, statim agnouimus) quod quidem nos, tum propter insignem vtilitatem, quæ ex eo percipi potest, tum etiam ad totius operis ornamẽtum, cæteris hisce adiecimus. In eo, additiones illæ, quæ in cæteris vulgatis exemplaribus habentur, certis capitibus notatæ erant: quorum magna pars, licet nihil habeat quod lectorem posit offendere: quia tamen apocryphum argumentum, & certum quoddam orationis genus continent, quod cum reliquo non satis cohæret, meritò adnotatæ, atque ab ipsius exemplaris contextu separatæ conspiciuntur. Hoc itaque repurgato exemplari à Masio accepto, atque à nobis, qua potuimus, fide et diligẽtia, latinitate donato, in hisce Bibliis præcipuè vsi sumus: In cuius interpretatione religioni potius, quàm verborum ornatui, studuimus: tum quia Chaldæici idiomatis tyronibus hac ratione consultum putauimus, si vocem voci, schema schemati, & locutionem locutioni redderemus: quod quidem in cæteris exemplaribus, quotquot antehac in Latinam linguam conuersa sunt, desiderari comperimus: tum verò maximè, quòd semper eius sententiæ fuerimus, vt in libris sacris multò satius existimauerimus verum & germanum eius linguæ, ex qua vertimus, sensum reddere, eiusq; proprietatis ac modorum certam quandam habere rationem, quàm eius, in quã vertimus, ornatui, & elegantiæ tantùm inseruire. Neque enim solùm quid à Spiritu sancto, eiusq; Prophetis, ministris, ac interpretibus dictũ, sed quomodo dictum sit, potissimũ obseruandũ est: atq; eius qui dicit, elocutio, non autem interpretis eloquentia spectanda est. Neq; enim dubiũ est quin de sententia ipsa, tum de auctoritate, ac orationis grauitate, ac etiam de ipsa simplicitate multùm detrahat is qui cum verbis ipsis, modos etiam, & figuras, ipsúmque dicendi genus, quàm potest, fideliter non refert: Ita enim fit, vt, dum barbarismum, aut solœcismum fortè vitat, in frigidum, insulsum, & à re omnino alienum sermonem incidat. Illud autẽ peruulgatum: Nec verbum verbo curabis reddere fidus Interpres: *nec tantæ auctoritatis est vt in diuinis sermonibus locum habeat: nec ad eos pertinet qui aliena scripta in aliam linguam conuertunt: sed eos præcipuè respicit, qui ex alieno poëmate, aut alio quouis opere, alio tamen scribendi genere, sua contexunt: & ex heroicis fabulis tragœdias, aut comœdias componunt. Huius enim generis scriptores cùm non interpretẽtur, & vertant: sed, aut imitentur, aut sua scripta ex alienis cõpilare studeãt, fidos interpretes agere non est opus. Deniq; quidquid sentiant alij, nos in hac sumus sententia, vt existimemus, iis, quibus ex peregrinis, & antiquis linguis in alias vertendũ est, non tam elegantiæ, & ornatus verborum eius idiomatis, quo cætera antiqua interpretantur, habendam esse rationem, quàm, vt elegantiam & splendorem (quod potissimum est) exactam figurarum annotationem, & translationũ imitationem, ac deniq; indeclinabilium, vt aiunt, vocum antiquarum linguarum æquale pondus, qua fieri potest sedulitate, & constãte sibi in omnibus rebus diligentia, vbique reddant. Neque enim, exempli gratia, illud Latinis verbis expressum:* Irruit Spiritus à Domino, *ita significanter dicitur, ac illud Hebraicè:* Irruit Spiritus à facie Domini; *aut Chaldaicè:* Irruit Spiritus ab ante Dominum. *Hebraica enim phrasi, prouidentia, & scientia Dei, Chaldaica auctoritas sæpius, interdum etiam permissio diuina indicatur. Quisquis igitur Latini sermonis elegantiam à nobis scrupulosè requiret, sciat is, id nostrum institutum non esse, vt verbis studeamus: sed nobis hoc tantùm propositum esse, vt in vertendis sacræ Scripturæ libris, veritati in primis, mox etiam sacrarum linguarum studiosis, quantum possumus, nostra opera, simpliciter consulamus. atque hoc consilio adducti, in libris Iosue & Iudicũ, reiecto verborum cultu, religioni ac rei veritati, potissimùm dedimus operam. quos quidem libros ad comparandam in historico orationis genere cognitionem satis esse existimauimus. Proinde in Regum historiis, in Psalterio & aliis aliquantò liberiores & Latini sermonis obseruantiores nos præbemus, non quidem vt ab instituto nostro discedamus: sed, vt interpretatio asperior illa quidem, longa exercitatione, longoq; vsu tandem exculta, atque expolita reddatur. Vt autem iis qui Latinè tantùm sciunt hac etiam in parte satisfaceremus: ex Chaldaicis paraphrasibus duriores aliquot hoc loco annotatas exposuimus.*

IN IOSVE,

CAP. I.

Vers. 7. In sic. בְּכֵן .*i.* tũc *vel* hoc modo. *Nulla re linguarũ phrases magis inter se differunt, quàm indeclinabilium partium vsu: est enim singularis & peculiaris cuique idiomati harum ratio & obseruatio, habetque plerumque elegantem significationem.* *Vers.* 9. Exactoribus .*i.* præfectis.

CAP. II.

Vers. 5. Et fuit tempus ad coniungẽdam portam .*i.* claudendi portas. *Hispani etiam dicunt* Iunta essas puertas. *Tropus est ab antecedenti. sic vers.* 7. Et portam coniunxerunt .*i.* clauserũt. *vers.* 15. Et incatenauit eos fune de fenestra. .*i.* Quasi catena constrictos demisit. *sic & vers.* 18. incatenasti nos. 21. Sicut verbũ vestrum ita fiat .*i.* iuxta verbum .22. Et sederũt ibi .*i.* manserunt.

CAP. III.

Vers. 1. Quieuerunt .*i.* pernoctauerunt. 2. Caduceatores .*i.* præfecti. 3. vos tollemini de locis vestris .*i.* proficiscemini. 5. Faciet Dominus in medio vestri separationes, *idem significat quod* mirabilia & miracula: *sic Chaldaicè dicta, quòd à communi naturæ consuetudine separata edantur nouaque sint, atque ideo admiranda.* 10. Deus constans] *Hebraicè,* Deus viuẽs: *Latinè,* immortalis: *Chaldaicè,* קיים constãs *vel* permanens, *dicitur interpretatione Hebraici epitheti.* 14. Cùm surrexerunt populus ex tabernaculis suis] cùm proficiscerentur. *nam qui proficiscitur prius stat.* 15. Diebus messis] ętatis, *quo tempore messis est.* 16. procul remotæ] longè distantes. consumptæ sunt] defluxerunt. 17. Consummauerũt omnis populus transire] perfecerunt transitum, *siue* finem fecerunt transeundi.

CAP. IIII.

Vers. 13. Armati virtutis] exercitũ *vocat Chaldæus* virtutẽ, *vel* vim, *siue* potentiã. 21. Quòd interrogabunt filij vestri cras.] *Dictio* מָחָר *variis orationum modis adiungitur, cuius officium sententia ipsa indicat, vt* מי *apud Hebræos: hoc in loco Latinorum* cùm *vel temporis vel conditionis respondet.*

CAP. VI.

Vers. 5. In ipso extendere] ipsis protrahẽtibus elangorem. 7. 9. 12. Armati virtutis] viri pugnaces, armis instructi & in exercitu dispositi. 20. prosapiam] cognationem & familiam eorum qui sanguine coniunctissimi sunt. *Angustius est nomen* prosapię *quàm* tribus.

CAP. VII.

Vers. 12. in auxilium eorum.] vestrum. *nam de Israelitis sermo est sub tertia persona.* 14. Secũdũ tribus vestras] per tribus vestras, *siue* iuxta rationem tribuum vestrarum. 26. A fortitudine furoris sui] ab ira furoris, *vel* ab impetu furoris. חֲרוֹן

CAP. VIII.

Vers. 9. Et posuerunt à septentrione] castrametati sunt. *Verbo* שָׂרָא .*i. ponere, mansionem, castrametationem, quietem & eiusmodi multa significant Chaldæi.* Et leua in hasta quæ in manu tua] leua hastam, *Chaldaismus est, pro,* leua manum cũ hasta. Et intrauit sol] occubuit, *vel* occidit. *elegantioribus verbis & magis propriis eam rem significant Hebræi & Chaldæi quàm Latini: non enim sol occidit, sed ad inferiores orbis partes concedit.* Altare lapidum simplicium] integrorum. *& vlterius,* quòd non sublatum est super eos ferrum.] super quos ferrum non est sublatum.

CAP. IX.

Vers. 5. vt Oblęę] *Genus panis tenuissimi ex farina et aqua cõfecti ad ignẽ ferreis prælis tostum. medici* nebulas *vocãt, quod ex præli notis foramina quædam refert. vulgaribus linguis nostris satis notum est vocabulum Oblea.* 8. Auditionem] famam *publicam & certissimam, quæ neminem lateat.* 9. Et Ghogh regi Mathnan] *Locũ ab Hebræis* Bassan *dictũ, Chaldæi paraphrastæ vocant* Mathnã *semper, quod eorũ temporibus iam nomen esset mutatum, vt aliorum locorum quamplurium.* 14. Et leuauerunt] profecti sunt. *vers. vlt.* Et numerauit eos Iosue] constituit, præfecit.

CAP. X.

Vers. 2. Quòd illa magna à Ghay] *Comparationis oratio hoc modo Hebraicè et Chaldaicè fit:* magna à Ghay, magna prę Ghay, *siue* maior quã Ghay. *vt* dentes tui candidi à lacte .*i.* lacte cãdidiores. 5. Super Gibghon] contra Gibghon. *nanque eadem præpositio* עַל *variis Latinarum particularum officiis fungitur: nos constanter vertimus* Super, *cuius officium ex adiunctis indicatur.* 7. Populus facientium prælium] multitudo ad prelium apta & parata, prælliatores. 14. Ad accipiendum ante Dominum orationem hominis] vt oratio hominis ad verbum audita ex euentu probaretur. 17. numerat viros] constituit. 20. Et euasio euaserunt] Superstites quidem euaserunt. 26. in ore gladij] *Hebraica & Chaldaica phrasis:* in acie gladij; *ex qua translatione dictum ab Isaia:* gladius deuorabit vos. 34. defusionis ex altitudine] decliuiũ mõtis: qua ex alto defundũtur aquæ. *Hispanè etiam* las vertientes del mõte. 35. Rekam Geah] *Loci nomẽ qui Hebraicè* Cades Barneagh *dicitur, iam tum vt videtur*

Universidad de Deusto
Biblioteca

detur mutatum.

CAP. XI.

Verſ. 1. In depreſsione] in loco depreſsiore & humiliore. 5. Ego tradens vos] tradam vos. *certitudinẽ & præſentiam participium ſignificat.* 8. Confecit ad verbum gladij] occidit gladio, *vt Venetum exemplar habet.* 10. In ore gladij conſumere] in ore gladij conſumptionis, *vel* exterminationis. 13. Non defecit verb.] בטל irritum fecit, *vel* otioſum reddidit. 20. Ab ante Dominum fuit ad obdurandum] Domini conſilium fuit vt obdurarentur corda eorum. Sed enim propter diſperdendos eos]vt diſperderentur. *verſ. vlt.* Quieuit terra à faciendo bello] à belligerando.

CAP. XII.

Verſ. 1. Hæreditauerunt terram eorum in trãſitu Iordanis] vltra Iordanem. Vſque ad Iobeca fluuium filiorum Ammõ]נחלא *torrentem, fluuium & vallem ſignificat.*

CAP. XIII.

Verſ. 1. Senex intrans in dies] Senex longæuus: *qui iam ad occaſum declinat, vt ſol occidens dicitur intrare.* Cenſa eſt] cenſebitur. 23. Oppida earum]oppida *vel* vicos *interpretamur loca alicui vrbi adiacentia, atq; eodem iure vſa: quæ neque caſtella ſunt neque villæ. Hiſpani cum Arabibus* Aldeas; *aliæ in Europa linguæ* Burgos *vocant.*

CAP. XIIII.

Verſ. 14. Ab antiquis] olim, ab initio, antiquis temporibus.

CAP. XV.

Verſ. 5. Et terminus anterioris plagæ] orientalis ; *namque initium locorum & dierum ab Oriente eſt.* 9. Et flectit terminus] declinauit, *vel* circuiuit. *& inferius verſ.* 11. circuibit. *idem eſt verbum Chaldæum* תאר. Et fuerunt exitus eius ad terminum maris,]ad littus maris. *mari ipſo terminata eſt hæreditas illa.*

CAP. XVI.

Verſ. 5. Ad proſapias] per *vel* ſecundum proſapias. 10. Non exterminauerunt] expulerũt.

CAP. XVII.

Verſ. 5. Et ceciderunt funes] ſortes. *Tranſlatio ſumpta à prædiorũ menſoribus, vt in Pſal.* funes ceciderũt mihi in præclaris. 9. Fluuiũ Kana] fluuiũ arundinibus *refertum ſignificare videtur nomen.* 12. Et manſit Kananæus ad habitandum] Cœpit Kananæus habitare.

CAP. XVIII.

Verſ. 4. Et mittemus eos] mittamus. *Futurum tempus omnibus ferè tẽporibus & modis aliarum linguarum reſpondet apud Chaldæos, præterquàm præſenti. ibidem,* ad os poſſeſsionum veſtrarum] iuxta poſſeſsiones veſtras. 6. Mittam ſortem] iaciam. 19. Ad ventum anteriorem] orientalem.

CAP. XIX.

Verſ. 29. Vſque ad vrbes arcium] vrbes caſtellis & arcibus munitas.

CAP. XX.

Verſ. 3. in non ſciendo, *ſiue* in non ſcientia]abſque ſcientia.

CAP. XXI.

Verſ. 11. Et ſpatia eius] ſuburbana.

CAP. XXII.

Verſ. 9. Ad Gilgelas Iordanis] ad limites *ſiue* terminos Iordanis. *Hinc Galilæarum nomen.* 10. In veſtro ædificare altare] in veſtra ædificatione altaris.

FINIS.

א

¹ ויהי אחרי מות משה עבד יהוה
ויאמר יהוה אל יהושע בן נון
משרת משה לאמר : ² משה
עבדי מת ועתה קום עבר את
הירדן הזה אתה וכל העם הזה אל הארץ אשר
אנכי נתן להם לבני ישראל :
³ כל מקום אשר תדרך כף רגלכם בו לכם
נתתיו כאשר דברתי אל משה :
⁴ מהמדבר והלבנון הזה ועד הנהר הגדול
נהר פרת כל ארץ החתים ועד הים הגדול מבוא
השמש יהיה גבולכם : ⁵ לא יתיצב איש
לפניך כל ימי חייך כאשר הייתי עם משה אהיה
עמך לא ארפך ולא אעזבך :
⁶ חזק ואמץ כי אתה תנחיל את העם הזה
את הארץ אשר נשבעתי לאבותם לתת להם :
⁷ רק חזק ואמץ מאד לשמר לעשות ככל
התורה אשר צוך משה עבדי אל תסור ממנו ימין
ושמאול למען תשכיל בכל אשר תלך :
⁸ לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו
יומם ולילה למען תשמר לעשות ככל הכתוב
בו כי אז תצליח את דרכך ואז תשכיל :
⁹ הלוא צויתיך חזק ואמץ אל תערץ ואל תחת
כי עמך יהוה אלהיך בכל אשר תלך :
¹⁰ ויצו יהושע את שטרי העם לאמר :
¹¹ עברו בקרב המחנה וצוו
את העם לאמר הכינו לכם צידה כי בעוד
שלשת ימים אתם עברים את הירדן הזה
לבוא לרשת את הארץ אשר יהוה אלהיכם נתן
לכם לרשתה :

INCIPIT LIBER IOSVE.

CAP. I.

1 A ET factum est post mortē
Moysi serui Domini, vt
loqueretur Dominus ad
Iosue filium Nun mini-
strum Moysi, & diceret ei:
2 ²Moyses seruus meus mor
tuus est: Surge, & transi Iordanem istum,
tu & omnis populus tecum, in terram quā
3 ego dabo filiis Israel. ³Omnem locum quē Deu.11.e
calcauerit vestigiū pedis vestri, vobis tra-
4 dam, sicut locutus sum Moysi. ⁴A deserto
& Libano, vsq; ad fluuium magnum Eu-
phratem, omnis terra Ethæorum vsque
ad mare magnum contra Solis occasum
5 erit terminus vester. ⁵Nullus poterit vo-
bis resistere cunctis diebus vitę tuæ. Sicut
B fui cum Moyse, ita ero tecum. non dimit-
6 tam nec derelinquam te. ⁶Confortare, &
esto robustus. Tu enim sorte diuides po- Inf.3.b Heb.13.a
pulo huic terram, pro qua iuraui patri-
7 bus suis vt traderē eam illis. ⁷Confortare Inf.eo. Deu.31. b. 3.Re.2.a
igitur, & esto robustus valde, vt custodias
& facias omnem legem quam pręcepit ti-
bi Moyses seruus meus. Ne declines ab ea
ad dexteram vel ad sinistram, vt intelli-
8 gas cuncta quæ agis. ⁸Non recedat vo-
lumen legis huius ab ore tuo; sed medita-
beris in eo diebus ac noctibus, vt custo-
dias & facias omnia quæ scripta sunt in
C eo. tūc diriges viam tuam, & intelliges eā.
9 ⁹Ecce præcipio tibi: Confortare & esto ro- Sup.eo.
bustus. noli metuere, & noli timere; quo-
niam tecū est dominus Deus tuus in om-
10 nibus ad quæcunque perrexeris. ¹⁰Præce-
pitque Iosue principibus populi, dicens:
11 ¹¹Trāsite per medium castrorū, & impe-
rate populo, ac dicite: Præparate vobis ci-
baria; quoniam post diem tertium transi-
bitis Iordanem, & intrabitis ad possiden-
dam terram, quam dominus Deus vester
daturus est vobis.

תרגום יונתן

א

והוה בתר דמית משה עבדא דיי ואמר יי ליהושע בר נון משמשניה דמשה למימר : ² משה עבדי מית וכען קום
עבר ית ירדנא הדין את וכל עמא הדין לארעא דאנא יהיב להון לבני ישראל : ³ כל אתרא דתדרוך פרסת רגליכון
ביה לכון יהבתה כמא דמלילית עם משה : ⁴ ממדברא ולבנן הדין ועד נהרא רבא נהרא פרת כל ארע חתאי ועד ימא רבא מעלני
שמשא יהון תחומכון : ⁵ לא יתעתד אנש קדמך כל יומי חייך כמא דהוה מימרי בסעדיה דמשה כן יהי מימרי בסעדך לא אשבקינך
ולא ארחקינך : ⁶ תקיף ועלם ארי את תחסין ית עמא הדין ית ארעא דקיימית לאבהתהון למתן להון : ⁷ לחוד תקיף
ועלם לחדא למטר למעבד ככל אוריתא דפקדך משה עבדי לא תסטי מינה ימינא ושמאלא בדיל דתצלח בכל אתר דתהך :
⁸ לא יעדי ספרא דאוריתא הדין מפומך ותהי הגי ביה יימם ולילי בדיל דתטר למעבד ככל דכתיב ביה ארי בכן תצלח ית ארחתך
ובכן תכשים : ⁹ הלא פקידתך תקף ועלם לא תדחל ולא תתבר ארי בסעדך מימרא דיי אלהך בכל אתר דתהך :
¹⁰ ופקיד יהושע ית סרכי עמא למימר :
¹¹ עברו בגו משריתא ופקידו ית עמא למימר אתקינו לכון זוודין ארי בסוף תלתא יומין אתון עברין ית ירדנא הדין למיעל למירת
ית ארעא דיי אלהכון יהב לכון למירתה :

IOSVE.

CAP. I.

ET factum est post mortem 1
Moysi serui Domini, & lo-
cutus est Dominus Iosue filio
Nun ministro Moysi, di-
cens:
² Moyses seruus meus 2
mortuus est: nunc igitur surgens transi Iorda-
nem tu & omnis populus hic in terram, quam
ego do eis.
³ Omnis locus ad quem ambulauerint vesti- 3
gia pedum vestrorum, vobis dabo eum, sicut
locutus sum Moysi.
⁴ Desertum & Antilibanum vsque ad flu- 4
uium magnum fluuium Euphratem, omnem
terram Ethæorum & vsq; ad mare magnum,
à Solis occasu erunt termini vestri.
⁵ Non resistet homo coram vobis cunctis 5
diebus vitæ tuæ. & sicut fui cum Moyse, ita
ero & tecum: & non derelinquam te, neque
despiciam te.
⁶ Confortare & esto robustus: tu enim diui- 6
des populo huic terram, quam iuraui patribus
eorum vt traderem eis.
⁷ Confortare igitur & esto robustus, vt cu- 7
stodias & facias sicut præcepit tibi Moyses ser
uus meus. & non declinabis ab eis ad dextram
vel ad sinistram, vt intelligas in cunctis quæ
feceris.
⁸ Et nō recedet liber Legis huius de ore tuo; 8
& meditaberis in eo die ac nocte, vt intelligas
facere omnia quæ scripta sunt in eo: tunc pro-
sperabis vias tuas, & tunc intelliges.
⁹ Ecce præcipio tibi, Confortare & esto ro- 9
bustus: nō timeas neque terrearis; quoniam te-
cum dominus Deus tuus in omnem locum quò
perrexeris.
¹⁰ Et præcepit Iosue scribis populi, dicens: 10
¹¹ Transite per medium castrorum populi, et 11
imperate populo, dicentes: Estote parati in ciba-
riis; quoniam adhuc tres dies, & vos transitis
Iordanē hunc, intrantes ad possidendum terrā,
quam dn̄s Deus patrum vestrorum dat vobis.

ΙΗΣΟΥΕ.

α'.

1 ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν Μωυσῆ δούλου κυρίου, καὶ εἶπε κύριος τῷ Ἰησοῦ υἱῷ Ναυῆ τῷ ὑπουργῷ Μωυσῆ, λέγων·

2 ² Μωυσῆς ὁ θεράπων μου τετελεύτηκεν· νῦν οὖν ἀναστὰς διάβηθι τὸν Ἰορδάνην σὺ καὶ πᾶς ὁ λαὸς οὗτος εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐγὼ δίδωμι αὐτοῖς.

3 ³ πᾶς ὁ τόπος ἐφ' ὃν ἂν ἐπιβῆτε τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν ὑμῶν, ὑμῖν δώσω αὐτόν, ὃν τρόπον εἴρηκα τῷ Μωυσῇ.

4 ⁴ τὴν ἔρημον καὶ τὸν Ἀντιλίβανον ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου ποταμοῦ Εὐφράτου, πᾶσαν γῆν Χετταίων, καὶ ἕως τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης, ἀφ' ἡλίου δυσμῶν ἔσται τὰ ὅρια ὑμῶν.

5 ⁵ οὐκ ἀντιστήσεται ἄνθρωπος κατενώπιον ὑμῶν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. καὶ ὥσπερ ἤμην μετὰ Μωυσῆ, οὕτως ἔσομαι καὶ μετὰ σοῦ, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω σε, οὐδὲ ὑπερόψομαί σε.

6 ⁶ ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου. σὺ γὰρ ἀποδιελεῖς τῷ λαῷ τούτῳ τὴν γῆν, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν δοῦναι αὐτοῖς.

7 ⁷ ἴσχυε οὖν καὶ ἀνδρίζου, φυλάσσεσθαι καὶ ποιεῖν καθότι ἐνετείλατό σοι Μωυσῆς ὁ παῖς μου. καὶ οὐκ ἐκκλινεῖς ἀπ' αὐτῶν εἰς δεξιὰ ἢ εἰς ἀριστερά, ἵνα συνῇς ἐν πᾶσιν οἷς ἐὰν πράξῃς.

8 ⁸ καὶ οὐκ ἀποστήσεται ἡ βίβλος τοῦ νόμου τούτου ἐκ τοῦ στόματός σου, καὶ μελετήσεις ἐν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, ἵνα συνῇς ποιεῖν πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν αὐτῷ. τότε εὐοδώσεις τὰς ὁδούς σου, καὶ τότε συνήσεις.

9 ⁹ ἰδοὺ ἐντέλλομαί σοι, ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου, μὴ δειλιάσῃς, μηδὲ φοβηθῇς, ὅτι μετὰ σοῦ κύριος ὁ θεός σου εἰς πάντα τόπον οὗ ἐὰν πορεύσῃ.

10 ¹⁰ καὶ ἐνετείλατο Ἰησοῦς τοῖς γραμματεῦσι τοῦ λαοῦ, λέγων·

11 ¹¹ εἰσέλθετε κατὰ μέσον τῆς παρεμβολῆς τοῦ λαοῦ, καὶ ἐντείλασθε τῷ λαῷ, λέγοντες, ἑτοιμάζεσθε ἐπισιτισμόν, ὅτι ἔτι τρεῖς ἡμέραι, καὶ ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην τοῦτον, εἰσελθόντες κατασχεῖν τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO,

BENEDICT. ARIA MONTANO INTERPRETE.

CAPVT PRIMVM.

ET fuit postquam mortuus est Moses seruus Domini, & ait Dominus ad Iosue filium Nun ministrum Mosis, dicens: ² Moses seruus meus mortuus est; & nunc surge, transi Iordanem istum tu & omnis populus iste, ad terram quam ego do ipsis filiis Israel. ³ Omnem locum quem calcauerit planta pedis vestri in eo, vobis dedi illum, quemadmodum locutus fui cum Mose. ⁴ A deserto & Libano isto, & vsque ad fluuium magnum, fluuium Perath, omnis terra Hhethæorum, & vsque ad mare magnum occasus Solis, erit terminus vester. ⁵ Non stabit homo ante te omnibus diebus vitæ tuæ. quemadmodum fuit verbum meum in auxilium Mosis, sic erit verbum meum in auxilium tuum: non derelinquam te, nec elongabo te.
⁶ Fortificare & roborare, quoniam tu possidere facies populum istum terram, quam iuraui patribus eorum me daturum eis.
⁷ Tantum fortificare & roborare valdè ad custodiendum vt facias iuxta omnem legem, quam præcepit tibi Moses seruus meus: ne declines ab ea ad dexteram neque sinistram; vt prospereris in omni loco quò ieris.
⁸ Non recedat liber Legis huius ab ore tuo; & eris meditans in eo die ac nocte, vt custodias ad faciendum sicut omne quod scriptum est in eo. nam insic prosperabis viam tuam, & insic intelliges. ⁹ Nonne præcepi tibi, Fortificare & roborare? ne timeas, nec frangaris: namque in auxilium tuum est verbum domini Dei tui in omni loco quò ieris. ¹⁰ Et præcepit Iosue exactoribus populi, dicendo: ¹¹ Transite intra castra, & præcipite populo, dicentes: Præparate vobis commeatus; nam in fine trium dierum vos transitis Iordanem istum, vt ingrediamini ad possidendum terram, quam dominus Deus vester dabit vobis ad possidendum eam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 * וְלָרְאוּבֵנִי וְלַגָּדִי וְלַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה אֲמַר
יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר׃
13 * זְכוֹר אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד־
יְהוָה לֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מֵנִיחַ לָכֶם וְנֹתֵן לָכֶם
אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת׃
14 * נְשֵׁיכֶם טַפְּכֶם וּמִקְנֵיכֶם יֵשְׁבוּ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן
לָכֶם מֹשֶׁה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וְאַתֶּם תַּעַבְרוּ חֲמֻשִׁים לִפְנֵי
אֲחֵיכֶם כָּל גִּבּוֹרֵי הַחָיִל וַעֲזַרְתֶּם אוֹתָם׃
15 * עַד אֲשֶׁר־יָנִיחַ יְהוָה לַאֲחֵיכֶם כָּכֶם וְיָרְשׁוּ גַם־
הֵמָּה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן
לָהֶם וִישַׁבְתֶּם לְאֶרֶץ יְרֻשַּׁתְכֶם וִירִשְׁתֶּם אוֹתָהּ
אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן
מִזְרַח הַשָּׁמֶשׁ׃
16 * וַיַּעֲנוּ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר כֹּל אֲשֶׁר־צִוִּיתָנוּ
נַעֲשֶׂה וְאֶל־כֹּל אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵנוּ נֵלֵךְ׃
17 * כְּכֹל אֲשֶׁר־שָׁמַעְנוּ אֶל־מֹשֶׁה כֵּן נִשְׁמַע אֵלֶיךָ
רַק יְהִי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ כַּאֲשֶׁר הָיָה
עִם־מֹשֶׁה׃
18 * כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־יַמְרֶה אֶת־פִּיךָ וְלֹא־יִשְׁמַע אֶת־
דְּבָרֶיךָ לְכֹל אֲשֶׁר־תְּצַוֶּנּוּ יוּמָת רַק חֲזַק וֶאֱמָץ׃

ב

1 * וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן מִן־הַשִּׁטִּים שְׁנַיִם
אֲנָשִׁים מְרַגְּלִים חֶרֶשׁ לֵאמֹר לְכוּ רְאוּ אֶת־הָאָרֶץ
וְאֶת־יְרִיחוֹ וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ בֵּית אִשָּׁה זוֹנָה וּשְׁמָהּ רָחָב
וַיִּשְׁכְּבוּ־שָׁמָּה׃
2 * וַיֵּאָמַר לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ לֵאמֹר הִנֵּה אֲנָשִׁים בָּאוּ
הֵנָּה הַלַּיְלָה מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַחְפֹּר אֶת־הָאָרֶץ׃
3 * וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ יְרִיחוֹ אֶל־רָחָב לֵאמֹר הוֹצִיאִי
הָאֲנָשִׁים הַבָּאִים אֵלַיִךְ אֲשֶׁר בָּאוּ לְבֵיתֵךְ כִּי לַחְפֹּר
אֶת־כָּל־הָאָרֶץ בָּאוּ׃

12 * Rubenitis quoque & Gadditis, & dimidiæ tribui Manasse ait:
13 * Mementote sermonis quem præcepit vobis Moyses famulus Domini, dicens: Dominus Deus vester dedit vobis requiẽ & omnem terram. Nu.32.b & Dt.3.c
14 * Vxores vestræ & filij vestri, ac iumenta manebunt in terra quam tradidit vobis Moyses trans Iordanem. vos autem transite armati ante fratres vestros, omnes fortes manu, & pugnate pro eis:
15 * Donec det Dominus requiem fratribus vestris, sicut & vobis dedit: & possideant ipsi quoque terram quam dominus Deus vester daturus est eis: & sic reuertemini in terram possessionis vestræ, & habitabitis in ea quam vobis dedit Moyses famulus Domini trans Iordanem contra Solis ortum.
16 * Respondentúque ad Iosue atque dixerunt: Omnia quæ præcepisti nobis, faciemus, & quocunque miseris, ibimus.
17 * Sicut obediuimus in cunctis Moysi, ita obediemus & tibi. tãtum sit dominus Deus tecum, sicut fuit cum Moyse. 1. Macha. 2.c.
18 * Qui contradixerit ori tuo, & non obedierit cunctis sermonibus quos præceperis ei, moriatur. tu tantum confortare & viriliter age.

CAP. II.

1 A Misit igitur Iosue filius Nũ de Sethim duos viros exploratores in abscondito. & dixit eis: Ite & considerate terram vrbemque Hiericho. Qui pergentes ingressi sunt domũ mulieris meretricis nomine Raab, & quieuerunt apud eam. Iaco.2.d Eph.11.f
2 * Nunciatumque est regi Hiericho, & dictum: Ecce viri ingressi sunt huc per noctem de filiis Israel, vt explorent terram.
3 * Misitque rex Hiericho ad Raab, dicens: Educ viros qui venerunt ad te, & ingressi sunt domum tuam. exploratores quippe sunt, & omnem terram considerare venerunt.

תרגום יונתן

12 ולשבטא דראובן ולשבטא גד ולפלגות שבטא דמנשה אמר יהושע למימר: 13 חוו דכירין ית פתגמא דפקיד יתכון
משה עבדא דייי למימר ייי אלהכון מניח לכון ויהב לכון ית ארעא הדא: 14 נשיכון ושפליכון ובעירכון יתבון בארעא דיהב לכון
משה בעברא דירדנא ואתון תעברון מזרזין קדם אחוכון כל גברי חילא ותסעדון יתהון: 15 עד דיניח ייי לאחיכון כותכון וייתרון
אוף אינון ית ארעא דייי אלהכון יהב לכון ותתובון לארע ירוחבכון ותירתון יתה דיהב לכון משה עבדא דייי בעברא דירדנא פרנח
שמשא: 16 ואתיבו ית יהושע למימר ככל דפקדתנא נעבד ולכל אתר דתשלחנא נהך:
17 ככל דקבלנא מן משה כן נקבל מינך לחוד יהי מימרא דייי אלהך בסעדך כמא דהוה בסעדיה דמשה:
18 כל גבר דיתרב על מימרך ולא יקבל ית פתגמך לכל דתפקדיניה יתקטל לחוד תקוף ותלם:

ב

1 ושלח יהושע בר נון מן שיטין תרין גברין מאלפין ברז למימר אזולו חזו ית ארעא וית יריחו
ואזלו ועלו לביתא דאתתא פונדקיתא ושמה רחב ושכיבו תמן: 2 ואתאמר למלכא דיריחו למימר הא גברייא אלו מבני
בלילייא מרגלי ישראל לאתלא ית ארעא: 3 ושלח מלכא דיריחו ולות רחב למימר אפיקי גברייא דאתו לותיך דעלו לביתיך
ארי לאתלא ית כל ארעא אתו:

Interp. ex Græc. lxx. IOSVE. ΙΗΣΟΥ. μθερμήνευσις τῶν ο΄ 5

12 * *Et Ruben, & Gad, & dimidiæ tribui Manasse ait Iosue:*
13 * *Mementote sermonis Domini, quem præcepit vobis Moyses famulus Domini, dicens: Dominus Deus vester dedit vobis requiem, & dedit vobis terram hanc.*
14 * *Vxores vestræ, & filij vestri, & iumenta vestra habitent in terra, quam dedit vobis Moyses trans Iordanem. vos autem transibitis accincti priores fratribus vestris omnis fortis. & auxiliabimini eis:*
15 * *Quoad det requiem dominus Deus vester fratribus vestris, sicut & vobis; & possideãt etiam isti terram, quam dominus Deus vester dat eis. & reuertemini quilibet in possessionem suam, quam dedit vobis Moyses trans Iordanem ab ortu Solis.*
16 * *Et respondentes Iosue dixerunt: Omnia quæcunque præceperis nobis, faciemus: & in omnem locum, quò miseris nos, ibimus.*
17 * *Iuxta omnia quæcunq; obediuimus Moysi, obediemus tibi. caterum sit dominus Deus noster tecum, sicut fuit cum Moyse.*
18 * *At homo qui contradixerit tibi, & qui nõ obedierit sermonibus tuis sicut præceperis ei, moriatur. sed confortare, & viriliter age.*

CAP. II.

Et misit Iosue filius Nun de Sethim duos viros vt explorarent, dicens: Ascendite, & videte terram & Hiericho. Et pergentes ingressi sunt in domum mulieris meretricis, cui nomen Raab. & quieuerunt illic:
* *Et nunciatum est regi Hiericho, dicentes: Ecce viri ingressi sunt huc de filiis Israel, vt explorent terram.*
* *Et misit rex Hiericho, & ait ad Raab, dicens: Educ viros qui ingressi sunt in domum tuam nocte: vt explorent enim terram venerunt.*

12 * καὶ τῷ ῥουβὴλ, καὶ τῷ γὰδ, & τῷ ἡμίσει φυλῆς μανασσῆ εἶπεν ἰησοῦς.
13 * μνήσθητε τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐνετείλατο ὑμῖν μωυσῆς ὁ παῖς κυρίου λέγων, κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν κατέπαυσεν ὑμᾶς, καὶ ἔδωκεν ὑμῖν τὴν γῆν ταύτην.
14 * αἱ γυναῖκες ὑμῶν καὶ τὰ παιδία ὑμῶν καὶ τὰ κτήνη ὑμῶν κατοικήσουσιν ἐν τῇ γῇ, ἣ ἔδωκεν ὑμῖν μωυσῆς πέραν τοῦ ἰορδάνου. ὑμεῖς δὲ διαβήσεσθε ἐζωνισμένοι πρότεροι τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν πᾶς ὁ ἰσχύων. καὶ συμμαχήσετε αὐτοῖς,
15 * ἕως ἂν καταπαύσῃ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν, ὥσπερ καὶ ὑμᾶς, & κληρονομήσωσιν καὶ οὗτοι τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν αὐτοῖς. καὶ ἀπελεύσεσθε ἕκαστος & εἰς τὴν κληρονομίαν ἑαυτοῦ, ἣν ἔδωκεν ὑμῖν μωυσῆς ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίου.
16 * καὶ ἀπεκρίθησαν τῷ ἰησοῦ εἶπαν, ἅπαντα ὅσα ἐνετείλῃ ἡμῖν ποιήσομεν, καὶ εἰς πάντα τόπον, ὃ ἐὰν ἀποστείλῃς ἡμᾶς, πορευσόμεθα.
17 * κατὰ πάντα ὅσα ἠκούσαμεν μωυσῆ, ἀκουσόμεθά σου. πλὴν ἔστω κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν μετὰ σοῦ, ὃν τρόπον ἦν μετὰ μωυσῆ.
18 * ὁ δὲ ἄνθρωπος ὃς ἂν ἀπειθήσῃ σοι, καὶ ὃς ἂν μὴ ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων σου καθότι ἂν ἐντείλῃ αὐτῷ, ἀποθανέτω. ἀλλὰ ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου.

β΄.

1 * Καὶ ἀπέστειλεν ἰησοῦς υἱὸς ναυῆ ἐκ Σαττὶν δύο ἄνδρας κατασκοπεῦσαι, λέγων, ἀνάβητε & ἴδετε τὴν γῆν καὶ τὴν ἱερειχώ. καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς οἰκίαν γυναικὸς πόρνης, ᾗ ὄνομα ῥαάβ. καὶ κατέλυσαν ἐκεῖ.
2 * καὶ ἀπηγγέλη τῷ βασιλεῖ ἱερειχώ, λέγοντες, ἰδοὺ ἄνδρες εἰσπεπορεύνται ὧδε ἐλθὼν ὑῶν ἰσραὴλ κατασκοπεῦσαι τὴν γῆν.
3 * καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἱερειχώ, καὶ εἶπεν πρὸς ῥαάβ λέγων, ἐξάγαγε σὺ τοὺς ἄνδρας σὺ εἰσπεπορευμένους εἰς τὴν οἰκίαν σου τὴν νύκτα, κατασκοπεῦσαι γὰρ τὴν γῆν ἥκασιν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[11] Et tribui Reuben, & tribui Gad, & dimidiæ tribui Menasse dixit Iosue dicendo:
[12] Estote memores verbi quod præcepit vobis Moses seruus Domini, dicendo: Dominus Deus vester requiescere fecit vos, & dedit vobis terram istam. [14] Vxores vestræ, & paruuli vestri, & pecora vestra manebunt in terra quam dedit vobis Moses vltra Iordanem: & vos transibitis armati ante fratres vestros omnes viri roboris, & adiuuabitis eos:
[15] Quoad requiem det Dominus fratribus vestris sicut vobis; & possideant etiam illi terram quam dominus Deus vester dabit vobis; & reuertemini in terram possessionis vestræ, & possidebitis eam, quam dedit vobis Moses seruus Domini vltra Iordanem ad ortum Solis.
[16] Et responderunt Iosue dicendo: Iuxta omne quod præcepisti nobis, faciemus: & ad omnem locum quò miseris nos, ibimus.
[17] Sicut omne quod accepimus ex Mose, sic accipiemus ex te: tantum sit verbum domini Dei tui in auxilium tuum, quemadmodum fuit in auxilium Mosis. [18] Omnis vir qui rebellauerit contra verbum tuum, & non acceperit dictum tuum in quocumque præceperis ei, occidatur. tantum confortare & esto robustus.

CAP. II.

ET misit Iosue filius Nun à Sitim duos viros exploratores secretò, dicendo: Ite & videte terram & Iericho. & iuerunt, & ingressi sunt in domum mulieris cauponariæ, & nomen eius Rahhab: & cubuerunt ibi. [2] Et dictum fuit regi Iericho, dicendo: Ecce viri venerunt huc nocte ex filiis Israel ad explorandum terram. [3] Et misit rex Iericho ad Rahhab, dicendo: Produc viros qui venerunt ad te, qui ingressi sunt domum tuam; quoniam ad explorandum omnem terram venerunt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 ותקח האשה את־שני האנשים ותצפנו ותאמר
כן באו אלי האנשים ולא ידעתי מאין המה׃
5 ויהי השער לסגור בחשך והאנשים יצאו לא
ידעתי אנה הלכו האנשים רדפו מהר אחריהם
כי תשיגום׃ 6 והיא העלתם הגגה ותטמנם
בפשתי העץ הערכות־לה על־הגג׃
7 והאנשים רדפו אחריהם דרך הירדן על
המעברות והשער סגרו אחרי כאשר יצאו
הרדפים אחריהם׃
8 והמה טרם ישכבון והיא עלתה עליהם על הגג׃
9 ותאמר אל־האנשים ידעתי כי־נתן יהוה לכם
את־הארץ וכי־נפלה אימתכם עלינו וכי נמגו כל־
ישבי הארץ מפניכם׃
10 כי שמענו את אשר־הוביש יהוה את־מי ים־
סוף מפניכם בצאתכם ממצרים ואשר עשיתם
לשני מלכי האמרי אשר בעבר הירדן לסיחן ולעוג
אשר החרמתם אותם׃
11 ונשמע וימס לבבנו ולא־קמה עוד רוח באיש
מפניכם כי יהוה אלהיכם הוא אלהים בשמים
ממעל ועל הארץ מתחת׃
12 ועתה השבעו־נא לי ביהוה כי־עשיתי עמכם
חסד ועשיתם גם־אתם עם־בית אבי חסד ונתתם
לי אות־אמת׃
13 והחייתם את־אבי ואת־אמי ואת־אחי ואת־אחותי
ואת כל־אשר להם והצלתם את־נפשתינו ממות׃
14 ויאמרו לה האנשים נפשנו תחתיכם למות
אם לא תגידו את־דברנו זה והיה בתת יהוה לנו
את־הארץ ועשינו עמך חסד ואמת׃
15 ותורדם בחבל בעד החלון כי ביתה בקיר
החומה ובחומה היא יושבת׃

4 Tollensque mulier viros, abscondit eos & ait: Fateor, venerunt ad me, sed nesciebam vnde essent. 5 Cumque porta claudderetur in tenebris, & illi pariter exierũt: nescio quò abierunt. Persequimini citò, & 6 comprehendetis eos. Ipsa autem fecit ascẽdere viros in solarium domus suæ, operuitque eos stipula lini quæ ibi erat.
7 Hi autem qui missi fuerãt, secuti sunt eos per viam quæ ducit ad vadum Iordanis. illisque egressis statim porta clausa est.
8 Necdum obdormierant qui latebãt, 9 & ecce mulier ascendit ad eos: Et ait: Noui quòd Dominus tradiderit vobis terram. etenim irruit in nos terror vester, & elanguerunt omnes habitatores terræ.
10 Audiuimus quòd siccauerit Dominus aquas maris rubri ad vestrum introitum, quando egressi estis ex Ægypto: & quę feceritis duobus Ammorræorum regibus qui erant trans Iordanem, Seon & Og, quos interfecistis. Exo.14.c
11 Et hæc audientes pertimuimus, & elanguit cor nostrum: nec remansit in nobis spiritus ad introitum vestrum. Dominus enim Deus vester ipse est Deus in cælo sursum, & in terra deorsum.
12 Nunc ergo iurate mihi per Dominum, vt quomodo ego misericordiam feci vobiscum, ita & vos faciatis cum domo patris mei: detisque mihi verum signum;
13 Vt saluetis patrem meum & matrem, fratres ac sorores meas, & omnia quæ illorum sunt: & eruatis animas nostras à morte.
14 Qui responderunt ei: Anima nostra sit pro vobis in mortem, si tamen non prodideris nos. Cumque tradiderit nobis Dominus terram, faciemus in te misericordiam & veritatem.
15 Demisit ergo eos per funem de fenestra. domus enim eius hærebat muro.

תרגום יונתן

4 ודברת אוחא ית תרין גברייא ואטמרתנון ואמרת בקשטא אתו לותי גברייא ולא ידעית אי מנן אינון׃
5 והוה עדן למיתר תרעא בקבלא וגברייא נפקו ולא ידעית לאן אזלו גברייא רדפו בפריע בתריהון אמרי תדבקונון׃
6 והיא אסקתנון לאגרא ואטמרתנון בפשיגי כיתנא דסדירין לה על איגרא׃ 7 וגברייא רדפו כתריהון באורח ירדנא
עד מגיזתא והרעא אתרו כתר דנפקו רדפיא כתריהון׃ 8 ואינון עד לא שכיבו והיא סלקת לותהון לאגרא׃
9 ואמרת לגברייא ידעינא ארי יהב ייי לכון ית ארעא ואארי נפלת אימתכון עלנא ואארי איתבדו כל יתבי ארעא מן קדמיכון׃
10 ארי שמעינא ית דיבוש ייי ית מי ימא דסוף מן קדמיכון במיפקכון מן מצרים ית דעבדתון לתרין מלכי אמוראי דבעברא דירדנא
לסיחון ולעוג דשמדתון יתהון׃ 11 ושמעינא ואיתמסי לבנא ולא אשתארת עוד רוח בגברא מן קדמיכון ארי ייי אלהיכון
הוא אלהיא דשכינתיה בשמיא מלעלא ושליט על ארעא מלרע׃ 12 וכען קיימו כען לי בפיקדא דיי ארי עבדית
עמיכון טיבו ותעבדון אף אתון עם בית אבא טיבו והתנון לי את דקשוט׃ 13 ותיחון ית אבא וית אמא וית אחי וית
אחיתי וית כל דילהון והשיזבון ית נפשתנא ממותא׃ 14 ואמרו לה גברייא נפשנא ממותא
התיזון ית פתגמנא דין ויהי כד יהב ייי לנא ית ארעא ונעביד עמך טיבו וקשוט׃
ואמרי ביתה בכותל שורא ובשורא היא יתבת׃

4 Et tollens mulier duos viros, abscondit eos. & ait eis, dicens: Ingressi sunt ad me viri, & non scio vnde erant.
5 Postquam autem ianua claudebatur in tenebris, & viri exierunt: non scio quò abierunt. persequimini post eos, & comprehendetis eos.
6 Ipsa autem ascendere fecit eos in solarium, & occultauit eos in stipula lini constipata sibi in solario.
7 Et viri persecuti sunt post eos viam quæ ad Iordanem ad transitiones: & porta clausa est. & factum est vt exierunt persequentes post eos.
8 Et priusquam dormirent ipsi, et illa ascenderit ad solarium ad eos:
9 Et ait ad eos: Noui quòd tradidit dominus Deus vester vobis terram: irruit enim timor vester in nos, & elanguerunt omnes habitantes terram à vobis.
10 Audiuimus enim quòd siccauit dominus Deus mare rubrum à facie vestra, quando egressi estis ex Ægypto. & quæcunque feciſtis duobus regibus Amorræorum, qui erant trans Iordanem, Seon & Og, quos interfeciſtis eos.
11 Et audiẽtes nos obstupuimus in corde nostro, & non fuit vltra spiritus in vllo à facie vestra, quoniam dominus Deus noster Deus in in cælo supra, & in terra deorsum.
12 Et nunc iurate mihi per dominum Deum vestrum, quoniam facio vobis misericordiam, & facietis & vos misericordiam in domo patris mei: & dabitis mihi signum verum.
13 Viuere permittetis domum patris mei, & matrem meam, & fratres meos, & sorores meas, & omnem domum eorum, & omnia quæcunque sunt illis: & eruetis animam nostram de morte.
14 Et dixerunt ei viri: Anima nostra pro vobis in mortem. & ipsa dixit: Cùm tradiderit Dominus vobis vrbem, facietis in me misericordiam & veritatem.
15 Et demisit eos per fenestram, quoniam domus illius in muro, & in muro ipsa habitabat.

4 καὶ λαβοῦσα ἡ γυνὴ τοὺς δύο ἄνδρας ἔκρυψεν αὐτούς. καὶ εἶπεν αὐτοῖς λέγουσα, εἰσεληλύθασι πρός με ⓐ ἄνδρες, καὶ οὐκ οἶδα πόθεν ἦσαν.
5 ὡς δὲ ἡ πύλη ἐκλείετο ἐν τῷ σκότει, καὶ ⓐ ἄνδρες ἐξῆλθον, οὐκ ἐπίσαμαι ποῦ πεπόρευνται). καταδιώξατε ὀπίσω αὐτῶν, καὶ καταλήψεσθε αὐτούς.
6 αὐτὴ δὲ ἀνεβίβασεν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ δῶμα, καὶ ἔκρυψεν αὐτοὺς ἐν τῇ λινοκαλάμῃ τῇ ἐστοιβασμένῃ αὐτῇ ἐπὶ τοῦ δώματος.
7 καὶ ⓐ ἄνδρες κατεδίωξαν ὀπίσω αὐτῶν ὁδὸν τὴν ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου ἐπὶ τὰς διαβάσεις, καὶ ἡ πύλη ἐκλείσθη. καὶ ἐξῆλθεν ὡς ἐξῆλθον ⓐ καταδιώκοντες ὀπίσω αὐτῶν.
8 καὶ πρὶν ἢ κοιμηθῆναι αὐτούς, ⓒ αὐτὴ ἀνέβη ἐπὶ τὸ δῶμα πρὸς αὐτούς.
9 ⓒ εἶπεν πρὸς αὐτούς, ἐπίσαμαι ὅτι παρέδωκε κύριος ὁ θεὸς ὑμῖν ὑμῖν τὴν γῆν, ἐπιπέπτωκεν γὰρ ὁ φόβος ὑμῶν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ κατέπηγον πάντες ⓐ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἀφ' ὑμῶν.
10 ἀκηκόαμεν γὰρ ὅτι κατεξήρανεν κύριος ὁ θεὸς τὴν θάλασσαν τὴν ἐρυθρὰν ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, ὅτε ἐξεπορεύεσθε ἐξ αἰγύπτου. καὶ ὅσα ἐποιήσατε τοῖς δυσὶ βασιλεῦσι τῶν ἀμορραίων, οἳ ἦσαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, τῷ σιὼν καὶ τῷ ὤγ, οὓς ἐξωλεθρεύσατε αὐτούς.
11 καὶ ἀκούσαντες ἡμεῖς ἐξέστημεν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν, ⓒ οὐκ ἔστη ἔτι πνεῦμα ἐν οὐδενὶ ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, ὅτι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν θεὸς ἐν οὐρανῷ ἄνω καὶ ἐπὶ τῆς γῆς κάτω.
12 καὶ νῦν ὀμόσατέ μοι κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν, ὅτι ποιῶ ὑμῖν ἔλεος, καὶ ποιήσετε καὶ ὑμεῖς ἔλεος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου, καὶ δώσετέ μοι σημεῖον ἀληθινόν.
13 ζωγρήσετε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ⓒ τὴν μητέρα μου, καὶ τοὺς ἀδελφούς μου, ⓒ τὰς ἀδελφάς μου, καὶ πᾶσαν τὸν οἶκον αὐτῶν, καὶ πᾶσα ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς. καὶ ἐξελεῖσθε τὴν ψυχὴν ἡμῶν ἐκ θανάτου.
14 ⓒ εἶπαν αὐτῇ ⓐ ἄνδρες, ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἀντὶ ὑμῶν εἰς θάνατον. ⓒ αὐτὴ εἶπεν, ὡς ἂν λαλήσῃ κύριος ὑμῖν τὴν πόλιν, ποιήσετε εἰς ἐμὲ ἔλεος καὶ ἀλήθειαν.
15 καὶ κατεχάλασεν αὐτοὺς διὰ τῆς θυρίδος, ὅτι ὁ οἶκος αὐτῆς ἐν τῷ τείχει, καὶ ἐν τῷ τείχει αὐτὴ κατῴκει.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

4 Et tulit mulier duos viros, & abscondit eos, & dixit: In veritate venerunt ad me viri, & non noui vndenam illi.
5 Et fuit tempus ad coniungendam portam in crepusculo; & viri exierunt, & non noui quonam inerint. sequimini cum festinatione post eos, nam comprehendetis eos.
6 Et illa ascendere fecit eos in tectum, & abscondit eos in manipulis lini, qui ordinati fuerant illi super tectum.
7 Et viri persecuti sunt post eos per viam Iordanis vsque ad Vada: & portam coniunxerunt postquam egressi sunt persecutores post eos.
8 Et illi nondum cubuerant, & ipsa ascendit ad eos in tectum:
9 Et dixit viris: Scio quòd dedit vobis Deus terram, & quòd cecidit terror vester super nos, & quòd fracti sunt omnes habitatores terræ à facie vestra.
10 Namque audiuimus quòd exsiccauit Deus aquas maris Suph à facie vestra, cùm exiissetis ex Ægypto: & quæ feciſtis duobus regibus Amorræi vltra Iordanem, Sion & Ghog, quòd confeciſtis eos.
11 Et audiuimus, & liquefactum est cor nostrum, & non relictus est amplius spiritus in homine à facie vestra: quia dominus Deus vester ipse est Deus, cuius maiestas in cælis desuper, & dominatur super terram deorsum.
12 Et nunc iurate mihi in verbo Dei; nam feci vobiscũ bonitatem, & facietis etiam vos cum domo patris mei bonitatem: & dabitis mihi signum veritatis:
13 Et viuere facietis patrem meum, & matrem meam, & fratres meos, & sorores meas, & omnia quæ illis: & eripietis animas nostras à morte.
14 Et dixerunt ei viri: Anima nostra tradita pro animabus vestris ad moriendum, si non prodideritis dictum hoc. Et erit quando dederit nobis Dominus terram, & faciemus tecum bonitatem & veritatem.
15 Et incatenauit eos fune de fenestra: nam domus illius in pariete muri, & in muro illa habitabat.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 וַתֹּאמֶר לָהֶם הָהָרָה לֵּכוּ פֶּן־יִפְגְּעוּ בָכֶם
הָרֹדְפִים וְנַחְבֵּתֶם שָׁמָּה שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד שׁוֹב
17 הָרֹדְפִים וְאַחַר תֵּלְכוּ לְדַרְכְּכֶם׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ
הָאֲנָשִׁים נְקִיִּם אֲנַחְנוּ מִשְּׁבֻעָתֵךְ הַזֶּה אֲשֶׁר
18 הִשְׁבַּעְתָּנוּ׃ הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָאִים בָּאָרֶץ אֶת־
תִּקְוַת חוּט הַשָּׁנִי הַזֶּה תִּקְשְׁרִי בַּחַלּוֹן אֲשֶׁר
הוֹרַדְתֵּנוּ בוֹ וְאֶת־אָבִיךְ וְאֶת־אִמֵּךְ וְאֶת־אַחַיִךְ
וְאֵת כָּל־בֵּית אָבִיךְ תַּאַסְפִי אֵלַיִךְ הַבָּיְתָה׃
19 וְהָיָה כֹּל אֲשֶׁר־יֵצֵא מִדַּלְתֵי בֵיתֵךְ הַחוּצָה
דָּמוֹ בְרֹאשׁוֹ וַאֲנַחְנוּ נְקִיִּם וְכֹל אֲשֶׁר יִהְיֶה אִתָּךְ
20 בַּבַּיִת דָּמוֹ בְרֹאשֵׁנוּ אִם־יָד תִּהְיֶה־בּוֹ׃ וְאִם־
תַּגִּידִי אֶת־דְּבָרֵנוּ זֶה וְהָיִינוּ נְקִיִּם מִשְּׁבֻעָתֵךְ אֲשֶׁר
21 הִשְׁבַּעְתָּנוּ׃ וַתֹּאמֶר כְּדִבְרֵיכֶם כֶּן־הוּא וַתְּשַׁלְּחֵם
22 וַיֵּלֵכוּ וַתִּקְשֹׁר אֶת־תִּקְוַת הַשָּׁנִי בַּחַלּוֹן׃ וַיֵּלְכוּ
וַיָּבֹאוּ הָהָרָה וַיֵּשְׁבוּ שָׁם שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד־שָׁבוּ
הָרֹדְפִים וַיְבַקְשׁוּ הָרֹדְפִים בְּכָל־הַדֶּרֶךְ וְלֹא מָצָאוּ׃
23 וַיָּשֻׁבוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים וַיֵּרְדוּ מֵהָהָר וַיַּעַבְרוּ
וַיָּבֹאוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וַיְסַפְּרוּ־לוֹ אֵת כָּל־
24 הַמֹּצְאוֹת אוֹתָם׃ וַיֹּאמְרוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ כִּי־
נָתַן יְהוָה בְּיָדֵנוּ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ וְגַם־נָמֹגוּ
כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפָּנֵינוּ׃

ג

1 וַיַּשְׁכֵּם יְהוֹשֻׁעַ בַּבֹּקֶר וַיִּסְעוּ
מֵהַשִּׁטִּים וַיָּבֹאוּ עַד־הַיַּרְדֵּן הוּא וְכָל־בְּנֵי
2 יִשְׂרָאֵל וַיָּלִנוּ שָׁם טֶרֶם יַעֲבֹרוּ׃ וַיְהִי
מִקְצֵה שְׁלֹשֶׁת יָמִים וַיַּעַבְרוּ הַשֹּׁטְרִים בְּקֶרֶב
3 הַמַּחֲנֶה׃ וַיְצַוּוּ אֶת־הָעָם לֵאמֹר כִּרְאֹתְכֶם
אֵת אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְהַכֹּהֲנִים
הַלְוִיִּם נֹשְׂאִים אֹתוֹ וְאַתֶּם תִּסְעוּ מִמְּקוֹמְכֶם
וַהֲלַכְתֶּם אַחֲרָיו׃

16 *Dixitque ad eos: Ad montana cõscendite, ne fortè occurrant vobis reuertẽtes: ibiq; latitate tribus diebus, donec redeãt: & sic ibitis per viam vestram.
17 *Qui dixerunt ad eam: Innoxij erimus à iuramento hoc, quo adiurasti nos;
18 *Si ingredientibus nobis terram, signũ non fuerit funiculus iste coccineus: & ligaueris eum in fenestra per quam demisisti nos; & patrem tuum ac matrem fratresque, & omnem cognationem tuam congregaueris in domum tuam.
19 *Qui ostium domus tuæ egressus fuerit, sanguis ipsius erit in caput eius, & nos erimus alieni. Cunctorum autem sanguis qui tecum in domo fuerint, redũdabit in
D caput nostrum, si eos aliquis tetigerit.
20 *Quod si nos prodere volueris, & sermonem istum proferre in mediũ, erimus mundi ab hoc iuramento quo adiurasti
21 nos. *Et illa respondit: Sicut locuti estis, ita fiat. Dimittensque eos vt pergerent, appendit funiculum coccineum in fenestra.
22 *Illi verò ambulantes peruenerunt ad montana; & manserũt ibi tres dies, donec reuerterentur qui fuerant persecuti. quęrentes enim per omnem viam, non repe-
23 rerunt eos. *Quibus vrbem ingressis, reuersi sunt & descenderunt exploratores de monte, & transmisso Iordane venerũt ad Iosue filium Nun: narraueruntque ei
24 omnia quæ acciderant sibi: *atque dixerunt: Tradidit Dñs omnem terram hanc in manus nostras, & timore prostrati sunt cuncti habitatores eius. CAP. III.

1 IGitur Iosue de nocte cõsurgẽs mouit ca
A stra: egredientesq; de Sethim venerũt ad Iordane, ipse & omnes filij Israel, & mora-
2 ti sunt ibi per tres dies. *Quibus euolutis, transierunt pręcones per castrorũ mediũ:
3 *Et clamare cœperunt: Quando videritis arcam fœderis domini Dei vestri, & sacerdotes stirpis Leuiticæ portantes eam, vos quoque consurgite, & sequimini pcedẽtes.

תרגום יונתן

16 וַאֲמַרַת לְהוֹן לְטוּרָא אֱזִילוּ דִּילְמָא יְעָרְעוּן בְּכוֹן רָדְפַיָּא וְתִטַּמְרוּן תַּמָּן תְּלָתָא יוֹמִין עַד דִּיתוּבוּן רָדְפַיָּא וּבָתַר כֵּן תְּהָכוּן לְאָרְחָכוֹן׃
17 וַאֲמַרוּ לַהּ גַּבְרַיָּא זַכָּאִין אֲנַחְנָא מִמּוֹמָתִיךְ דָּא דְּקַיֵּימְתְּ עֲלָנָא׃ 18 הָא אֲנַחְנָא עָלִין בְּאַרְעָא יָת חוּטָא דְחוּט זְהוֹרִיתָא הָדֵין
תִּקְטְרִין בְּחַרַכָּא דְּשַׁלְשֶׁלְתָּנָא בֵיהּ וְיָת אֲבוּךְ וְיָת אִמִּיךְ וְיָת אַחַיִךְ וְיָת כָּל בֵּית אֲבוּךְ תְּכַנְשִׁין לְוָתִיךְ לְבֵיתָא׃ 19 וִיהֵי כָּל דְּיִפּוֹק מִדַּשֵּׁי
בֵיתִיךְ לְבָרָא חוֹבַת קְטוֹלֵיהּ בְּרֵישֵׁיהּ וַאֲנַחְנָא זַכָּאִין וְכֹל דִּי יְהֵי עִמִּיךְ בְּבֵיתָא חוֹבַת קְטוֹלֵיהּ בְּרֵישָׁנָא אִם יַד אֱנָשׁ תְּהֵי בֵיהּ׃ 20 וְאִם
תְּחַוִּין יָת פִּתְגָּמָנָא דֵין וּנְהֵי זַכָּאִין מִמּוֹמָתִיךְ דְּקַיֵּימְתְּ עֲלָנָא׃ 21 וַאֲמַרַת כְּפִתְגָּמֵיכוֹן כֵּן הוּא וְשַׁלְּחַתְנוּן וַאֲזַלוּ וּקְטַרַת יָת חוּטָא דִּזְהוֹרִיתָא
בְּחַרַכָּא׃ 22 וַאֲזַלוּ וְעָלוּ לְטוּרָא וִיתִיבוּ תַמָּן תְּלָתָא יוֹמִין עַד דְּתָבוּ רָדְפַיָּא וּבְעוֹ רָדְפַיָּא בְּכָל אוֹרְחָא וְלָא אַשְׁכַּחוּ׃ 23 וְתָבוּ תְּרֵין
גֻּבְרַיָּא וּנְחַתוּ מִן טוּרָא וַעֲבַרוּ וַאֲתוֹ לְוָת יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן וְאִשְׁתְּעִיאוּ לֵיהּ יָת כָּל דְּעָרַעָא יָתְהוֹן׃ 24 וַאֲמַרוּ לִיהוֹשֻׁעַ אֲרֵי מְסַר יְיָ בִּידָנָא
יָת כָּל אַרְעָא וְאַף אִתְבָּרוּ כָּל יָתְבֵי אַרְעָא מִן קֳדָמָנָא׃

ג

1 וְאַקְדֵּים יְהוֹשֻׁעַ בְּצַפְרָא וּנְטַלוּ מִשִּׁטִּין וַאֲתוֹ עַד יַרְדְּנָא הוּא וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבָתוּ תַמָּן קֳדָם דְּיֶעְבְּרוּן׃
2 וַהֲוָה מִסּוֹף תְּלָתָא יוֹמִין וַעֲבַרוּ סָרְכַיָּא בְּגוֹ מַשְׁרִיתָא׃ 3 וּפַקִּידוּ יָת עַמָּא לְמֵימַר בְּמֶחֱזֵיכוֹן יָת אֲרוֹן קְיָמָא דַּיְיָ אֱלָהֲכוֹן
וְכָהֲנַיָּא וְלֵוָאֵי נָטְלִין יָתֵיהּ וְאַתּוּן תִּטְּלוּן מֵאַתְרֵיכוֹן וּתְהָכוּן בָּתְרוֹהִי׃

** Et dixit eis: Ad montana abite, ne occurrant vobis persequentes. & latitabitis illic tribus diebus, donec redeant persequentes post vos: & post hæc ibitis in viam vestram.* 16
** Et dixerunt viri ad eam: Innoxij sumus iuramento tuo hoc.* 17
** Ecce nos intramus in partem ciuitatis, & pones signum, funiculum coccineum hunc ligabis ad fenestram per quam demisisti nos per eã. & patrem tuum, & matrem tuam, & fratres tuos, & omnem domum patris tui congregabis apud te ipsam in domum tuam.* 18
** Et erit omnis qui egressus fuerit portam domus tuæ extra, reus sibi ipsi erit: nos autem innocentes iuramento tuo hoc. & quicunque fuerint tecum in domo tua, nos rei erimus, si manus tetigerit eum.* 19
** Si autem quis nos iniuria affecerit, & reuelauerit sermones nostros hos, erimus innocentes à iuramento tuo hoc, quo adiurasti nos.* 20
** Et dixit: Secundum verbum vestrum, sic sit. & dimisit eos, & ierunt. & ligauit signum coccineum in fenestra.* 21
** Et ierunt & peruenerunt ad montana, & manserunt ibi tres dies, donec reuersi sunt persequentes. & quæsierunt persequentes omnes vias, & non repererunt.* 22
** Et reuersi sunt duo iuuenes, & descenderunt de monte, & transierunt & venerunt ad Iosue filium Nun; & narrauerunt ei omnia quæ acciderant sibi:* 23
** Et dixerunt ad Iosue: Quòd tradidit Dominus in manu nostra omnem terram: et timore prostratus est omnis habitans terram illam à nobis.* 24 CAP. III.

ET manicauit Iosue manè, & profecti sunt de Sethin, & venerunt vsque ad Iordanẽ ipse & omnes filij Israel. et morati sunt ibi antequam transirent. 1 ** Et factum est post tres dies, & transierunt scribæ per media castra:* 2
** Et præceperunt populo, dicentes: Quando videritis arcam fœderis domini Dei nostri, & sacerdotes & Leuitas portantes eã, et vos consurgetis à locis vestris, & ite post eam.* 3

16 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, εἰς τὴν ὀρεινὴν ἀπέλθατε μὴ συναντήσωσιν ὑμῖν οἱ καταδιώκοντες. καὶ κρυβήσεσθε ἐκεῖ τρεῖς ἡμέρας, ἕως ἂν ἀποστρέψωσιν οἱ καταδιώκοντες ὀπίσω ὑμῶν, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπελεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν.
17 καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες πρὸς αὐτήν, ἀθῷοι ἐσμὲν τῷ
18 ὅρκῳ σου τούτῳ. ἰδοὺ ἡμεῖς εἰσπορευόμεθα εἰς μέρος τῆς πόλεως, καὶ θήσεις τὸ σημεῖον, τὸ σπαρτίον τὸ κόκκινον τοῦτο ἐκδήσεις εἰς τὴν θυρίδα δι' ἧς κατεβίβασας ἡμᾶς δι' αὐτῆς. καὶ τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα σου, καὶ τοὺς ἀδελφούς σου, καὶ πάντα τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου συνάξεις πρὸς σεαυτὴν εἰς τὴν οἰκίαν σου.
19 καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐξέλθῃ τὴν θύραν τῆς οἰκίας σου ἔξω, ἔνοχος ἑαυτῷ ἔσται, ἡμεῖς δὲ ἀθῷοι τῷ ὅρκῳ σου τούτῳ. καὶ ὅσοι ἂν γένωνται μετὰ σοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ σου, ἡμεῖς ἔνοχοι ἐσόμεθα, ἐὰν χεὶρ ἅψηται αὐτοῦ.
20 ἐὰν δέ τις ἡμᾶς ἀδικήσῃ, καὶ ἀποκαλύψῃ τοὺς λόγους ἡμῶν τούτους, ἐσόμεθα ἀθῷοι τῷ ὅρκῳ σου τούτῳ, ὃ ὥρ-
21 κισας ἡμᾶς. καὶ εἶπεν, κατὰ τὸ ῥῆμα ὑμῶν, οὕτως ἔστω. καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς, καὶ ἐπορεύθησαν. καὶ ἔδησεν τὸ
22 σημεῖον τὸ κόκκινον ἐν τῇ θυρίδι. καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ ἤλθοσαν εἰς τὴν ὀρεινήν, καὶ κατέμειναν ἐκεῖ τρεῖς ἡμέρας ἕως ἐπέστρεψαν οἱ διώκοντες. καὶ ἐξεζήτησαν οἱ καταδιώκοντες πάσας τὰς ὁδοὺς καὶ οὐχ εὗρον.
23 καὶ ἐπέστρεψαν οἱ δύο νεανίσκοι καὶ κατέβησαν ἐκ τοῦ ὄρους, καὶ διέβησαν. καὶ ἤλθοσαν πρὸς τὸν ἰησοῦν υἱὸν ναυῆ. καὶ διηγήσαντο αὐτῷ πάντα τὰ συμβεβηκότα αὐτοῖς·
24 καὶ εἶπαν πρὸς ἰησοῦν, ὅτι παρέδωκε κύριος ἐν χερσὶν ἡμῶν πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ κατέπτηκεν πᾶς ὁ κατοικῶν τὴν γῆν ἐκείνην ἀφ' ἡμῶν.

γ΄.

1 Καὶ ὤρθρισεν ἰησοῦς τὸ πρωῒ καὶ ἀπῆραν ἐκ σαττίν, καὶ ἦλθον ἕως τοῦ ἰορδάνου αὐτὸς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραήλ. καὶ κατέλυσαν ἐκεῖ πρὸ τοῦ διαβῆναι.
2 καὶ ἐγενήθη μετὰ τρεῖς ἡμέρας, καὶ διῆλθον οἱ γραμματεῖς διὰ μέσης τῆς παρεμβολῆς·
3 καὶ ἐνετείλαντο τῷ λαῷ, λέγοντες, ὅταν ἴδητε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευίτας αἴροντας αὐτήν, καὶ ὑμεῖς ἀπαρεῖτε ἀπὸ τῶν τόπων ὑμῶν, καὶ πορεύεσθε ὀπίσω αὐτῆς.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO,

16 Et dixit illis: Ad montem ite, ne fortè offendant in vos persecutores; & abscondemini ibi tribus diebus, quoad redeant persecutores: & posteà redibitis in viam vestram. 17 Et dixerunt ei viri: Immunes nos à iuramento tuo hoc quod firmasti super nos. 18 Ecce nobis ascendentibus in terram, funiculum fili rubri hunc alligabis in fenestra, per quam incatenasti nos: & patrem tuum & matrem tuam, & fratres tuos, & omnem domum patris tui, congregabis ad te in domum.
19 Et erit omnis qui egredietur vltra portas domus tuæ foras; culpa necis eius in caput ipsius; & nos immunes. & omnis qui erit tecum in domo, culpa necis eius in caput nostrum, si manus hominis fuerit in illum.
20 Et si prodideris dictum nostrum hoc; & erimus immunes à iuramento tuo quod firmasti super nos.
21 Et dixit: Sicut verbum vestrum ita sit. Et dimisit eos, & abierunt. & ligauit funiculum rubrum in fenestra.
22 Et abierunt & ascenderunt in montem, & sederunt ibi tribus diebus, quoad redirent persecutores: & inuestigauerunt persecutores per omnem viam, & non inuenerunt. 23 Et reuersi sunt duo viri, & descenderunt de monte, & transierunt, veneruntque ad Iosue filium Nun; & narrauerunt ei omne quod euenit illis. 24 Et dixerunt Iosue: Namque tradidit Dominus in manu nostra omnem terram: & etiam fracti sunt omnes habitatores terræ à facie nostra.

CAP. III.

ET anticipauit Iosue in aurora, & soluerunt ex Sitin, & venerunt vsque ad Iordanem ipse & omnes filij Israel: quieueruntque ibi antequam transirent. 2 Et fuit à fine trium dierum, & transierunt caduceatores per medium castrorum.
3 Et præceperunt populo, dicendo: Cùm videritis vos arcam fœderis domini Dei vestri, & sacerdotes & Leuitas tollentes eam; & vos tollemini de locis vestris, & ibitis post eam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 אַךְ׀ רָחוֹק יִהְיֶה בֵּינֵיכֶם וּבֵינוֹ כְּאַלְפַּיִם אַמָּה בַּמִּדָּה אַל־תִּקְרְבוּ אֵלָיו לְמַעַן אֲשֶׁר תֵּדְעוּ אֶת־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר תֵּלְכוּ־בָהּ כִּי לֹא עֲבַרְתֶּם בָּרֶךְ מִתְמוֹל שִׁלְשֹׁם׃

4 * Sitque inter vos & arcam ſpatium cubitorum duo millium, vt procul magis videre poſsitis, & noſſe per quam viâ ingrediamini, quia prius non ambulaſtis per eam: & cauete ne appropinquetis ad arcam.

5 וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הָעָם הִתְקַדָּשׁוּ כִּי מָחָר יַעֲשֶׂה יְהוָה בְּקִרְבְּכֶם נִפְלָאוֹת׃

5 * Dixitque Ioſue ad populum: Sanctificamini; cras enim faciet Dominus inter vos mirabilia.

6 וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַכֹּהֲנִים לֵאמֹר שְׂאוּ אֶת־אֲרוֹן הַבְּרִית וְעִבְרוּ לִפְנֵי הָעָם וַיִּשְׂאוּ אֶת־אֲרוֹן הַבְּרִית וַיֵּלְכוּ לִפְנֵי הָעָם׃

6 * Et ait ad ſacerdotes: Tollite arcam fœderis, & præcedite populum. qui iuſBſa complentes, tulerunt, & ambulauerũt ante eos.

Le.10.b Nu.11.d 1.Reg. 16.b

7 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ הַיּוֹם הַזֶּה אָחֵל גַּדֶּלְךָ בְּעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל לְדַעַת כִּי כַאֲשֶׁר הָיִיתִי עִם־מֹשֶׁה אֶהְיֶה עִמָּךְ׃

7 * Dixitque Dominus ad Ioſue: Hodie incipiam exaltare te coram omni Iſrael; vt ſciant, quòd ſicut cum Moyſe fui, ita & tecum ſim.

Sup.1.e

8 וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת־הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי אֲרוֹן־הַבְּרִית לֵאמֹר כְּבֹאֲכֶם עַד־קְצֵה מֵי הַיַּרְדֵּן בַּיַּרְדֵּן תַּעֲמֹדוּ׃

8 * Tu autem præcipe ſacerdotibus qui portant arcam fœderis, & dic eis: Cùm ingreſsi fueritis partem aquæ Iordanis, ſtate in ea.

9 וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גְּשׁוּ הֵנָּה וְשִׁמְעוּ אֶת־דִּבְרֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

9 * Dixitque Ioſue ad filios Iſrael: Accedite huc, & audite verbum domini Dei veſtri.

10 וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ בְּזֹאת תֵּדְעוּן כִּי אֵל חַי בְּקִרְבְּכֶם וְהוֹרֵשׁ יוֹרִישׁ מִפְּנֵיכֶם אֶת־הַכְּנַעֲנִי וְאֶת־הַחִתִּי וְאֶת־הַחִוִּי וְאֶת־הַפְּרִזִּי וְאֶת־הַגִּרְגָּשִׁי וְהָאֱמֹרִי וְהַיְבוּסִי׃

10 * Et rurſum: In hoc, inquit, ſcietis, quòd dominus Deus viuens in medio veſtri eſt: & diſperdet in conſpectu veſtro Chananæum, & Ethæum, Euæum, & Pherezæum, Gergeſæum quoque & Iebuſæũ, & Ammorræum.

11 הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ עֹבֵר לִפְנֵיכֶם בַּיַּרְדֵּן׃

11 * Ecce arca fœderis Domini omnis terræ antecedet vos per Iordanem.

12 וְעַתָּה קְחוּ לָכֶם שְׁנֵי עָשָׂר אִישׁ מִשִּׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ־אֶחָד אִישׁ אֶחָד לַשָּׁבֶט׃

12 * Parate duodecim viros de duodecim tribubus Iſrael, ſingulos per ſingulas tribus.

13 וְהָיָה כְּנוֹחַ כַּפּוֹת רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי אֲרוֹן יְהוָה אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ בְּמֵי הַיַּרְדֵּן מֵי הַיַּרְדֵּן יִכָּרֵתוּן הַמַּיִם הַיֹּרְדִים מִלְמָעְלָה וְיַעַמְדוּ נֵד אֶחָד׃

13 * Et cùm poſuerint veſtigia pedum ſuorum ſacerdotes qui portant arcam fœderis domini Dei vniuerſæ terræ in aquis Iordanis, aquæ quæ inferiores ſunt decurrent atque deficient: quæ autem deſuper veniunt, in vna mole conſiſtent.

14 וַיְהִי בִנְסֹעַ הָעָם מֵאָהֳלֵיהֶם לַעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן וְהַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי הָאָרוֹן הַבְּרִית לִפְנֵי הָעָם׃

14 * Igitur egreſſus eſt populus de tabernaculis ſuis, vt tranſirent Iordanem: & ſacerdotes qui portabãt arcam fœderis, pergebant ante eum.

תרגום יונתן

4 בְּרַם רְחִיק יְהֵי בֵּינֵיכוֹן וּבֵינוֹהִי כְּתַרִין אַמִּין בְּמִשְׁחָתָא לָא תִקְרְבוּן לְהֵיהִי בְּדִיל דְּתִידְעוּן יָת אוֹרְחָא דְּתֵהָכוּן בַּהּ אֲרֵי לָא עֲבַרְתּוּן בְּאוֹרְחָא מֵאִתְמָלֵי וּסְרַקְרְמוּהִי׃

5 וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ לְעַמָּא אִזְדַּמְנוּ אֲרֵי מָחָר נַעֲבִיד יְיָ בֵּינֵיכוֹן פְּרִישָׁן׃

6 וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ לְכָהֲנַיָּא לְמֵימַר טוֹלוּ יָת אֲרוֹנָא דִקְיָמָא וְעִבְרוּ קֳדָם עַמָּא וּנְטָלוּ יָת אֲרוֹנָא דִקְיָמָא וַאֲזָלוּ קֳדָם עַמָּא׃

7 וַאֲמַר יְיָ לִיהוֹשֻׁעַ יוֹמָא דֵין אֲשָׁרֵי לְרַבָּיוּתָךְ בְּעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל בְּדִיל דִּידְעוּן כָּל אַרְעָא דְּהַיְרַת מֵימְרִי בְּמֹשֶׁה דְּמִשְׁרֵת קֳדָמַי הֵן יְהֵא מֵימְרִי בְּסַעֲדָךְ׃

8 וְאַתְּ תְּפַקֵּיד יָת כָּהֲנַיָּא נְטָלֵי אֲרוֹנָא דְקְיָמָא לְמֵימַר כְּמֵיטֵיכוֹן עַד קְצַת מֵי יַרְדְּנָא תְּקוֹמוּן׃

9 וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִתְקָרִיבוּ הָלְכָא וְשִׁמְעוּ יָת פִּתְגָמַיָּא דְיְיָ אֱלָהֲכוֹן׃

10 וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ בְּרָא הָדָא תִּדְּעוּן אֲרֵי אֱלָהָא קָיְמָא יְהֵי בְּעֵי מִן קֳדָמֵיכוֹן וְתָרֵיךְ מִן קֳדָמֵיכוֹן יָת כְּנַעֲנָאֵי וְיָת חִיתָאֵי וְיָת חִיוָאֵי וְיָת פְּרִיזָאֵי וְיָת גִּרְגָּשָׁאֵי וְיָת אֱמוֹרָאֵי וְיָת יְבוּסָאֵי׃

11 הָא אֲרוֹן קְיָמָא דְּרִבּוֹן כָּל עָלְמָא עָבַר קֳדָמֵיכוֹן בְּיַרְדְּנָא׃

12 וּכְעַן דַּבְרוּ לְכוֹן תְּרֵי עַשְׂר גַּבְרִין מִשִּׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל גַּבְרָא חַד גַּבְרָא חַד לְשִׁבְטָא׃

13 וִיהֵא כְּמִנַּח פָּרְסַת רִגְלֵי כָהֲנַיָּא נְטָלֵי אֲרוֹנָא דְּיְיָ רִבּוֹן כָּל אַרְעָא בְּמֵי יַרְדְּנָא מֵי יַרְדְּנָא יִפְּסְקוּן מִיָּא דְנָחְתִין מִלְּעִילָּא וְיִתְקְמוּן רוּקְבָא חַד׃

14 וַהֲוָה כַּד נְטָלוּ עַמָּא מַמַּשְׁכְּנֵיהוֹן לְמֶעְבַּר יָת יַרְדְּנָא וְכָהֲנַיָּא נְטָלֵי אֲרוֹנָא קֳדָם עַמָּא׃

4 * Sed longè ſit inter vos & illam, quantum duo millia cubitorum ſtabitis. ne appropinquetis ad eam; vt ſciatis viam, quam ingrediamini in ea. non enim ambulaſtis viam ab heri & tertio die.

4 * ἀλλὰ μακρὰν ἔσῳ ἀνὰ μέσον ὑμῶν καὶ ἐκείνης ὅσον δισχιλίους πήχεις σήκεσθε. μὴ προσεγγίσητε αὐτῇ, ἵνα ἐπίσησθε τὴν ὁδὸν, ὃν πορεύεσθε ἐν αὐτῇ. οὐ γὰρ πεπορεύσασθε τὴν ὁδὸν ἀπ' ἐχθὲς καὶ τρίτης ἡμέρας.

5 * Et dixit Ioſue populo: Sanctificamini in craſtinum, quoniam cras faciet Dominus inter vos mirabilia.

5 * καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τῷ λαῷ, ἁγιάσασθε εἰς τὴν αὔριον, ὅτι αὔριον ποιήσει κύριος ἐν ὑμῖν θαυμάσια.

6 * Et ait Ioſue ſacerdotibus, dicens: Tollite arcam fœderis, & præcedite ante populum. et tulerunt ſacerdotes arcam fœderis Domini, & ambulauerunt ante populum.

6 * καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τοῖς ἱερεῦσι, λέγων· ἄρατε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, καὶ προπορεύεσθε ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ. καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου, καὶ ἐπορεύοντο ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ.

7 * Et dixit Dominus ad Ioſue: In die hac incipio exaltare te coram omnibus filiis Iſrael; vt ſciant, quòd ſicut fui cum Moyſe, ſic ero & tecum.

7 * καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἰησοῦν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἄρχομαι τοῦ ὑψῶσαί σε κατενώπιον πάντων τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, ἵνα γνῶσιν καθ' ὅτι ἤμην μετὰ Μωυσῆ, ὕτως ἔσομαι σὺν μετὰ σοῦ.

8 * Et nunc præcipe ſacerdotibus qui portãt arcam fœderis, dicens: Cùm ingreſſi fueritis in partem aquæ Iordanis, & in Iordane ſtabitis.

8 * καὶ νῦν σὺ ἔντειλαι τοῖς ἱερεῦσι τοῖς αἴρουσι τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, λέγων· ὡς ἂν εἰσέλθητε ἐπὶ μέρος τοῦ ὕδατος τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ στήσεσθε.

9 * Et dixit Ioſue filiis Iſrael: Accedite huc, & audite verbum domini Dei noſtri.

9 * καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, προσαγάγετε ὧδε, καὶ ἀκούσατε τὸ ῥῆμα κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

10 * Et dixit Ioſue: In hoc cognoſcetis, quòd Deus viuens in vobis: & diſperdens diſperdet à facie noſtra Chananæum, & Ethæum, & Euæum, & Pherezæum, & Amorræum, & Gergeſæum, & Jebuſæum.

10 * καὶ εἶπεν Ἰησοῦς, ἐν τούτῳ γνώσεσθε, ὅτι θεὸς ζῶν ἐν ὑμῖν, καὶ ὀλεθρεύων ὀλεθρεύσει ἀπὸ προσώπου ὑμῶν τὸν χαναναῖον, καὶ τὸν χετταῖον, καὶ τὸν εὐαῖον, καὶ τὸν φερεζαῖον, καὶ τὸν ἀμορραῖον, καὶ τὸν γεργεσαῖον, καὶ τὸν ἰεβουσαῖον.

11 * Ecce arca fœderis Domini omnis terræ transit ante vos Jordanem.

11 * ἰδοὺ ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης κυρίου πάσης τῆς γῆς διαβαίνει ἔμπροσθεν ὑμῶν τὸν Ἰορδάνην.

12 * Et nunc parate vobis duodecim viros de filiis Iſrael, virum vnum à ſingula tribu.

12 * καὶ νῦν προχειρίσασθε ὑμῖν δώδεκα ἄνδρας ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, ἄνδρα ἕνα ἀφ' ἑκάστης φυλῆς.

13 * Et erit cùm quieuerint pedes ſacerdotum qui portant arcam fœderis Domini omnis terræ in aqua Iordanis, aqua Jordanis deficiet: at aqua deſcendens ſtabit ſupra vt cumulus.

13 * καὶ ἔσται ὡς ἂν καταπαύσωσιν οἱ πόδες τῶν ἱερέων τῶν αἰρόντων τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου πάσης τῆς γῆς ἐν τῷ ὕδατι τοῦ Ἰορδάνου, τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου ἐκλείψει, τὸ δὲ ὕδωρ τὸ καταβαῖνον στήσεται ἄνωθεν ὡς χωμάτος.

14 * Et factum eſt poſtquam egreſſus eſt populus de tabernaculis ſuis vt tranſirent Iordanem, at ſacerdotes tulerũt arcam fœderis Domini ante populum.

14 * καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆρεν ὁ λαὸς ἐκ τῶν σκηνωμάτων αὐτῶν διαβῆναι τὸν Ἰορδάνην, οἱ δὲ ἱερεῖς ἦσαν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου πρότεροι τοῦ λαοῦ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

* Veruntamen ſpatium erit inter vos & inter eam, quaſi duûm millium cubitorum in menſura: non appropinquabitis ei, vt cognoſcatis viam per quam ibitis. & enim non tranſiſtis per viam ab heſterno, & ab ante illum.

' Dixitque Ioſue ad populum: Præparamini; cras enim faciet Dominus in medio veſtri ſeparationes.

" Et ait Ioſue ſacerdoubus, dicendo: Tollite arcam fœderis, & tranſite ante populum. & tulerunt arcam fœderis, & ambulauerunt coram populo. ' Et dixit Dominus ad Ioſue: Hodie incipiam magnificare te in oculis vniuerſi Iſraelis; vt cognoſcant, quòd, ſicut fuit verbum meum in adiutorium Moſis, ſic erit verbum meum in adiutorium tuum.

" Et tu præcipies ſacerdotibus portantibus arcam fœderis, dicendo: Cùm peruenieritis vſque ad extremitatem aquarum Iordanis, in Iordane conſiſtite.

' Et dixit Ioſue filiis Iſrael: Appropinquate huc, & audite verba domini Dei veſtri.

" Et dixit Ioſue: In hoc cognoſcetis, quòd Deus conſtans vult ponere maieſtatem ſuam inter vos; & expellendo expellet à facie veſtra Chananæum, Hhetæum, Heuæum, & Pherezæum, & Girgaſæum, & Emorrhæum, & Iebuſæum.

" Ecce arca fœderis Domini totius mundi tranſit coram vobis per Iordanem.

" Et nunc accipite vobis duodecim viros de tribubus Iſrael; virum vnum, virum vnum ad tribum.

" Et erit, cùm quieuerint plantæ pedum ſacerdotum ferentium arcam Domini dominatoris omnis terræ, in aquis Iordanis; aquæ Iordanis abſcindentur; aquæ quæ deſcendunt deſuper; & conſurgent acervo vno.

" Et fuit, cùm ſurrexerunt populus ex tabernaculis ſuis ad tranſeundũ Iordanem, & ſacerdotes ferentes arcam fœderis corã populo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 וּכְבוֹא נֹשְׂאֵי הָאָרוֹן עַד־הַיַּרְדֵּן וְרַגְלֵי
הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי הָאָרוֹן נִטְבְּלוּ בִּקְצֵה הַמָּיִם
וְהַיַּרְדֵּן מָלֵא עַל־כָּל־גְּדוֹתָיו כֹּל יְמֵי קָצִיר׃
16 וַיַּעַמְדוּ הַמַּיִם הַיֹּרְדִים מִלְמַעְלָה קָמוּ
נֵד־אֶחָד הַרְחֵק מְאֹד בְּאָדָם הָעִיר אֲשֶׁר מִצַּד
צָרְתָן וְהַיֹּרְדִים עַל יָם הָעֲרָבָה יָם־הַמֶּלַח
תַּמּוּ נִכְרָתוּ וְהָעָם עָבְרוּ נֶגֶד יְרִיחוֹ׃
17 וַיַּעַמְדוּ הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי הָאָרוֹן בְּרִית־
יְהוָה בֶּחָרָבָה בְּתוֹךְ הַיַּרְדֵּן הָכֵן וְכָל־יִשְׂרָאֵל
עֹבְרִים בֶּחָרָבָה עַד אֲשֶׁר־תַּמּוּ כָּל־הַגּוֹי לַעֲבוֹר
אֶת־הַיַּרְדֵּן׃

ד

1 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־תַּמּוּ כָל־הַגּוֹי לַעֲבוֹר אֶת־
הַיַּרְדֵּן · וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר׃
2 קְחוּ לָכֶם מִן־הָעָם שְׁנֵים עָשָׂר אֲנָשִׁים אִישׁ־
3 אֶחָד אִישׁ־אֶחָד מִשָּׁבֶט׃ וְצַוּוּ אוֹתָם לֵאמֹר שְׂאוּ־
לָכֶם מִזֶּה מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן מִמַּצַּב רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים הָכִין
שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה אֲבָנִים וְהַעֲבַרְתֶּם אוֹתָם עִמָּכֶם
וְהִנַּחְתֶּם אוֹתָם בַּמָּלוֹן אֲשֶׁר־תָּלִינוּ בוֹ הַלָּיְלָה׃
4 וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ אֶל־שְׁנֵים הֶעָשָׂר אִישׁ אֲשֶׁר
הֵכִין מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ־אֶחָד אִישׁ־אֶחָד מִשָּׁבֶט׃
5 וַיֹּאמֶר לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ עִבְרוּ לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם אֶל־תּוֹךְ הַיַּרְדֵּן וְהָרִימוּ לָכֶם אִישׁ אֶבֶן
אַחַת עַל־שִׁכְמוֹ לְמִסְפַּר שִׁבְטֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל׃
6 לְמַעַן תִּהְיֶה זֹאת אוֹת בְּקִרְבְּכֶם כִּי־יִשְׁאָלוּן
בְּנֵיכֶם מָחָר לֵאמֹר מָה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לָכֶם׃
7 וַאֲמַרְתֶּם לָהֶם אֲשֶׁר נִכְרְתוּ מֵימֵי הַיַּרְדֵּן מִפְּנֵי
אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה בְּעָבְרוֹ בַּיַּרְדֵּן נִכְרְתוּ מֵי הַיַּרְדֵּן
וְהָיוּ הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לְזִכָּרוֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד־
עוֹלָם׃

15 Ingreſsiſque eis Iordanem, & pedibus
D eorum in parte aquæ tinctis: Iordanis au- Ecc.24.a
tem ripas aluei ſui tempore meſsis im-
pleuerat:
16 Steterunt aquæ deſcendentes in loco
vno, & ad inſtar montis intumeſcentes ap
parebant procul ab vrbe quæ vocatur E-
dom, vſque ad latus Sarthan: quæ autem
inferiores erant in mare ſolitudinis, quod
nunc vocatur Mortuum, deſcenderunt,
vſquequo omnino deficerent. Populus
autem incedebat contra Hiericho:
17 Et ſacerdotes qui portabant arcam fœ
deris Domini, ſtabant ſuper ſiccam humũ
in medio Iordanis accincti, omniſque po
pulus per arentem alueum pertranſibat.

CAP. IIII.

1 QVibus tranſgreſsis, dixit Dominus
A ad Ioſue:
2 Elige duodecim viros ſingulos per
ſingulas tribus:
3 Et præcipe eis vt tollant de medio
Iordanis alueo, vbi ſteterunt pedes ſacer-
dotũ, duodecim duriſsimos lapides: quos
ponetis in loco caſtrorum vbi fixeritis hac
nocte tentoria.
4 Vocauitque Ioſue duodecim viros
quos elegerat de filiis Iſrael, ſingulos de
ſingulis tribubus:
5 Et ait ad eos: Ite ante arcam Domini
Dei veſtri ad Iordanis medium, & porta-
te inde ſinguli ſingulos lapides in hume-
ris veſtris, iuxta numerum filiorum Iſrael,
6 Vt ſit ſignum inter vos. Et quando
interrogauerint vos filij veſtri, cras dicen
tes: Quid ſibi volunt iſti lapides?
7 Reſpondebitis eis: Defecerunt aquæ
Iordanis ante arcam fœderis Domini cùm
tranſiret eum. idcircò poſiti ſunt lapides
iſti in monumentum filiorum Iſrael vſ-
que in æternum.

תרגום יונתן

15 וּכְמִמְטֵי נָטְלֵי אֲרוֹנָא עַד יַרְדְּנָא וְרַגְלֵי כָהֲנַיָּא נָטְלֵי אֲרוֹנָא טְבִילָא בִּקְצַת מַיָּא וְיַרְדְּנָא מְלֵי עַל כָּל כֵּפּוֹהִי כָּל יוֹמֵי חַצְדָא׃
16 וְקָמוּ מַיָּא דְּנָחֲתִין מִלְּעֵלָּא קָמוּ רוּקְבָא חַד רְחִיקִין לַחֲדָא מֵאָדָם קַרְתָּא דִּבְסְטַר צָרְתָן וּדְנָחֲתִין לְיַמָּא דְמֵישְׁרָא לְיַמָּא דְמִלְחָא שְׁלִימוּ פְּסַקוּ וְעַמָּא עֲבַרוּ לָקֳבֵיל יְרִיחוֹ׃
17 וְקָמוּ כָהֲנַיָּא נָטְלֵי אֲרוֹן קְיָמָא דַייָ בְּיַבֶּשְׁתָּא בְּגוֹ יַרְדְּנָא מַתְקְנַיָּא וְכָל יִשְׂרָאֵל עָבְרִין בְּיַבֶּשְׁתָּא עַד דִּשְׁלִימוּ כָּל עַמָּא לְמֶעְבַּר יָת יַרְדְּנָא׃

ד

1 וַהֲוָה כַּד שְׁלִימוּ כָל עַמָּא לְמֶעְבַּר יָת יַרְדְּנָא וַאֲמַר יְיָ לִיהוֹשֻׁעַ לְמֵימַר׃ 2 דְּבָרוּ לְכוֹן מִן עַמָּא תְּרֵי עֲשַׂר גֻּבְרִין גַּבְרָא חַד גַּבְרָא חַד מִשִּׁבְטָא׃ 3 וּפַקִּידוּ יַתְהוֹן לְמֵימַר טוֹלוּ לְכוֹן מִכָּא מִגּוֹ יַרְדְּנָא מִמֵּיקַם רַגְלֵי כָהֲנַיָּא מַתְקְנַיָּא תַּרְתָּא עֲשַׂר אַבְנַיָּא וְתַעְבְּרוּן יַתְהוֹן עִמְּכוֹן וְתַחֲתוּן יַתְהוֹן בְּבֵית מְבָתָא דִּתְבִיתוּן בֵּיהּ בְּלֵילְיָא׃ 4 וּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ לִתְרֵי עֲשַׂר גֻּבְרָא דְּאַתְקֵין מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל גַּבְרָא חַד גַּבְרָא חַד מִשִּׁבְטָא׃ 5 וַאֲמַר לְהוֹן יְהוֹשֻׁעַ עֲבַרוּ קֳדָם אֲרוֹנָא דַייָ אֱלָהֲכוֹן לְגוֹ יַרְדְּנָא וַאֲרִימוּ לְכוֹן גְּבַר אַבְנָא חֲדָא עַל כַּתְפֵיהּ לְמִנְיַן שִׁבְטַיָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ 6 בְּדִיל דִּתְהֵא דָא אָת בֵּינֵיכוֹן אֲרֵי יִשְׁאֲלוּן בְּנֵיכוֹן מְחַר לְמֵימַר מָה אַבְנַיָּא הָאִלֵּין לְכוֹן׃ 7 וְתֵימְרוּן לְהוֹן דִּפְסַקוּ מֵי יַרְדְּנָא מִן קֳדָם אֲרוֹן קְיָמָא דַייָ בְּמֶעְבְּרֵיהּ בְּיַרְדְּנָא פְּסַקוּ מֵי יַרְדְּנָא וִיהוֹן אַבְנַיָּא הָאִלֵּין לְדָכְרָנָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד עָלְמָא׃

15 *Cùm autem ingreſſi ſunt ſacerdotes portantes arcam fœderis in Jordanem, et pedes ſacerdotum portantium arcam, tincti ſunt in parte aquæ Iordanis, at Iordanis implebatur ſecundũ totam ripam ſuam vt in diebus meſsis.*

16 *Et ſteterunt aquæ deſcendentes deſuper, ſtetit congelatio vna recedens procul valde vehementer ab Adami vrbe vſque ad partem Sartham. at defluens deſcendit in mare Araba mare ſalis, vſque ad finem defecit. & populus ſtetit contra Hiericho.*

17 *Steterunt ſacerdotes portantes arcam fœderis Domini in ſicco in medio Iordanis promptè. & omnes filij Iſrael tranſierunt per arentẽ, vſquequo perfecit cunctus populus tranſire Iordanem.*

CAP. IIII.

1 *ET poſtquam perfecit omnis populus tranſire Jordanem, & ait Dominus ad Ioſue, dicens:*

2 *Aſſumens duodecim viros de populo, virum vnum de ſingula tribu:*

3 *Præcipe eis, dicens: Tollite vobis hinc de medio Jordanis de ſtatione pedum ſacerdotum paratos duodecim lapides, & hos comportantes ſimul vobiſcum et ipſis, ponite eos in exercitu veſtro, vbi caſtrametati fueritis illic nocte.*

4 *Et vocans Joſue duodecim viros, ex honoratis de filiis Jſrael, virum vnum de ſingula tribu:*

5 *Dixit eis Joſue: Accedite ante faciem Domini Dei veſtri in medium Jordanis; & colligens tollat illinc quilibet lapidem vnum in humeris ſuis iuxta numerum tribuum Jſrael,*

6 *Vt ſint vobis hi in ſignum poſiti in ſempiternum. vt cùm interrogauerit te cras filius tuus, dicens: Quid ſunt lapides iſti vobis?*

7 *Et tu declarabis filio tuo, dicens: Quoniã defecit Jordanis fluuius à facie arcæ fœderis Domini omnis terræ, cùm tranſiret ipſum Iordanem, & defecit aqua Iordanis: & erunt lapides hi vobis memoriale filiis Iſrael vſque in æternum.*

15 ὡς δὲ εἰσεπορεύοντο οἱ ἱερεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης ἐπὶ τὸν ἰορδάνην, καὶ οἱ πόδες τῶν ἱερέων τῶν αἰρόντων τὴν κιβωτὸν ἐβάφησαν εἰς τὸ μέρος τοῦ ὕδατος τοῦ ἰορδάνου. ὁ δὲ ἰορδάνης ἐπλήρου καθ᾽ ὅλην τὴν κρηπῖδα αὐτοῦ ὡς ἐν ἡμέραις θερισμοῦ.

16 καὶ ἔστησαν τὰ ὕδατα τὰ καταβαίνοντα ἄνωθεν, ἔστη πῆγμα ἓν ἀφεστηκὸς μακρὰν σφόδρα σφοδρῶς ἀπὸ ἀδαμὶ τῆς πόλεως ἕως μέρους καριαθιαρίμ. τὸ δὲ καταβαῖνον κατέβη εἰς τὴν θάλασσαν ἀραβὰ θάλασσαν τῶν ἁλῶν, ἕως εἰς τὸ τέλος ἐξέλιπεν. καὶ ὁ λαὸς εἱστήκει ἀπέναντι ἱεριχώ.

17 καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου ἐπὶ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τοῦ ἰορδάνου ἑτοίμως. καὶ πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ διέβησαν διὰ ξηρᾶς ἕως οὗ συνετέλεσεν πᾶς ὁ λαὸς διαβαίνων τὸν ἰορδάνην.

δ΄.

1 Καὶ ἐπεὶ συνετέλεσεν πᾶς ὁ λαὸς διαβαίνων τὸν ἰορδάνην, καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰησοῦν, λέγων·

2 παραλαβὼν δώδεκα ἄνδρας ἀπὸ τοῦ λαοῦ, ἄνδρα ἕνα ἀφ᾽ ἑκάστης φυλῆς·

3 σύνταξον αὐτοῖς, λέγων, ἀνέλεσθε αὐτοῖς ἐντεῦθεν ἐκ μέσου τοῦ ἰορδάνου ἀπὸ στάσεως ποδῶν τῶν ἱερέων ἑτοίμους δώδεκα λίθους, καὶ τούτους διακομίσαντες ἅμα ὑμῖν καὶ αὐτοῖς, θέτε αὐτοὺς ἐν τῇ στρατοπεδίᾳ ὑμῶν, οὗ ἐὰν παρεμβάλητε ἐκεῖ τὴν νύκτα.

4 καὶ ἀνακαλεσάμενος ἰησοῦς δώδεκα ἄνδρας, τῶν ἐνδόξων ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἄνδρα ἕνα ἀφ᾽ ἑκάστης φυλῆς·

5 εἶπεν αὐτοῖς ἰησοῦς, προσαγάγετε πρὸ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν εἰς μέσον τοῦ ἰορδάνου, καὶ ἀνελόμενος ἀράτω ἐκεῖθεν ἕκαστος λίθον ἕνα ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν φυλῶν τοῦ ἰσραήλ·

6 ἵνα ὑπάρχωσιν ὑμῖν οὗτοι εἰς σημεῖον κείμενοι διαπαντός. ἵνα ὅταν ἐρωτᾷ σε αὔριον ὁ υἱός σου, λέγων· τί εἰσὶν οἱ λίθοι οὗτοι ὑμῖν;

7 καὶ σὺ δηλώσεις τῷ υἱῷ σου, λέγων, ὅτι ἐξέλιπεν ὁ ἰορδάνης ποταμὸς ἀπὸ προσώπου τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης κυρίου πάσης τῆς γῆς, ὡς διέβαινεν αὐτὸν τὸν ἰορδάνην, καὶ ἐξέλιπεν τὸ ὕδωρ τοῦ ἰορδάνου, καὶ ἔσονται οἱ λίθοι οὗτοι ὑμῖν μνημόσυνον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ ἕως τοῦ αἰῶνος.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

15 Et vt peruenerunt ferentes arcam vſque ad Iordanem, & pedes ſacerdotum tollentium arcam, intincti fuerunt in extremitate aquarum: & Iordanis impletus eſt ſuper omnes ripas ſuas omnibus diebus æſtatis.

16 Et ſteterunt aquæ, quæ deſcendebant deſuper, ſteterunt cumulo vno; quæ dilatatæ ſunt valdè ab Adam vrbe quæ iuxta Sarthan; & quæ deſcendebant in mare planiciei, in mare Salis, conſumptæ ſunt, defecerunt: & populus tranſierunt è regione Iericho.

17 Et ſteterunt ſacerdotes ferentes arcam fœderis Domini in ſicco, in medio Iordanis præparati: & omnis Iſrael tranſibant in ſicco, donec conſumarunt omnis populus tranſire Iordanem.

CAP. IIII.

ET fuit quando conſumarunt omnis populus tranſire Iordanem, & ait Dominus ad Ioſue, dicendo: 2 Tollite vobis de po-
pulo duodecim viros, virum vnum, virum vnum ex tribu. 3 Et iubete eos, dicendo: Tollite vobis hinc de me-
dio Iordanis, de ſtatione pedum ſacerdotum, accinctorum, duodecim lapides: & transferetis eos vobiſcum; & collocabitis eos in loco ho-
ſpitij, in quo hoſpites eritis in nocte. 4 Et vocauit Ioſue duodecim viros, quos conſtituit, ex filiis Iſrael, virum vnum, virum
vnum ex tribu. 5 Et dixit eis Ioſue: Tranſite ante arcam domini Dei veſtri intra Iordanem, & tollite vobis vir lapi-
dem vnum ſuper humerum ſuum, ad numerum tribuum filiorum Iſrael: 6 Vt ſit vobis hoc ſignum inter vos, quando in-
terrogauerint filij veſtri cras dicendo: Quid lapides iſti vobis? 7 Et dicetis eis, quòd defecerunt aquæ Iordanis
ex ante faciem arcæ fœderis Domini, quando tranſibat illa per Iordanem, defecerunt aquæ Iordanis: & erunt lapides iſti in monumentum
filiis Iſrael vſque in ſeculum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 * וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ
וַיִּשְׂאוּ שְׁתֵּי עֶשְׂרֵה אֲבָנִים מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לְמִסְפַּר שִׁבְטֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
וַיַּעַבְרוּם עִמָּם אֶל־הַמָּלוֹן וַיְנִיחוּם שָׁם׃

9 * וּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֲבָנִים הֵקִים יְהוֹשֻׁעַ בְּתוֹךְ
הַיַּרְדֵּן תַּחַת מַצַּב רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי אֲרוֹן הַבְּרִית
וַיִּהְיוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

10 * וְהַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי הָאָרוֹן עֹמְדִים בְּתוֹךְ הַיַּרְדֵּן
עַד תֹּם כָּל־הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ
לְדַבֵּר אֶל־הָעָם כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ
וַיְמַהֲרוּ הָעָם וַיַּעֲבֹרוּ׃

11 * וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־תַּם כָּל־הָעָם לַעֲבוֹר וַיַּעֲבֹר אֲרוֹן־
יְהוָה וְהַכֹּהֲנִים לִפְנֵי הָעָם׃

12 * וַיַּעַבְרוּ בְנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד וַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה
חֲמֻשִׁים לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵיהֶם
מֹשֶׁה׃ 13 * כְּאַרְבָּעִים אֶלֶף חֲלוּצֵי הַצָּבָא עָבְרוּ
לִפְנֵי יְהוָה לַמִּלְחָמָה אֶל עַרְבוֹת יְרִיחוֹ׃

14 * בַּיּוֹם הַהוּא גִּדַּל יְהוָה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵי כָל־
יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאוּ אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר יָרְאוּ אֶת־מֹשֶׁה כָּל־יְמֵי
חַיָּיו׃ 15 * וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר׃

16 * צַוֵּה אֶת־הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי אֲרוֹן הָעֵדֻת
וְיַעֲלוּ מִן־הַיַּרְדֵּן׃

17 * וַיְצַו יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הַכֹּהֲנִים לֵאמֹר עֲלוּ מִן
הַיַּרְדֵּן׃

18 * וַיְהִי בְּעֲלוֹת הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה
מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן נִתְקוּ כַפּוֹת רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים אֶל הֶחָרָבָה
וַיָּשֻׁבוּ מֵי־הַיַּרְדֵּן לִמְקוֹמָם וַיֵּלְכוּ כִתְמוֹל־שִׁלְשֹׁם
עַל־כָּל־גְּדוֹתָיו׃

19 * וְהָעָם עָלוּ מִן־הַיַּרְדֵּן בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן
וַיַּחֲנוּ בַּגִּלְגָּל בִּקְצֵה מִזְרַח יְרִיחוֹ׃

8 * Fecerunt ergo filij Iſrael ſicut præcepit eis Ioſue, portantes de medio Iordanis Balueo duodecim lapides, vt Dominus ei imperarat, iuxta numerum filiorum Iſrael vſque in locum in quo caſtrametati ſunt, ibique poſuerunt eos. Deu.27.2

9 * Alios quoque duodecim lapides poſuit Ioſue in medio Iordanis alueo, vbi ſteterunt ſacerdotes qui portabant arcam fœderis Domini; & ſunt ibi vſque in præſentem diem.

10 * Sacerdotes autem qui portabant arcam ſtabant in Iordanis medio, donec omnia complerentur, quæ Ioſue vt loqueretur ad populum præceperat Dominus, & dixerat ei Moyſes. Feſtinauitque populus & tranſiit.

11 * Cumque tranſiſſent omnes, tranſiuit & arca Domini; ſacerdotes quoq; pergebant ante populum.

12 * Filij quoque Ruben & Gad, & dimidia tribus Manaſſe armati præcedebant fratres ſuos filios Iſrael, ſicut eis præceperat Moyſes: Nu.32.f

13 * Et quadraginta pugnatorum millia per turmas & cuneos incedebant per plana atque campeſtria vrbis Hiericho.

14 * In die illo magnificauit Dominus Ioſue coram omni Iſrael, vt timerent eum ſicut timuerant Moyſen dum adhuc viueret.

15 * Dixitque ad eum:

16 * Præcipe ſacerdotibus qui portant arcam fœderis Domini, vt aſcendant de Iordane. 17 * Qui præcepit eis, dicens: Aſcendite de Iordane.

18 * Cumque aſcendiſſent portantes arcá fœderis Domini, & ſiccam humum calcare cœpiſſent, reuerſæ ſunt aquæ in alueum ſuum, & fluebant ſicut antè conſueuerát.

19 * Populus autem aſcendit de Iordane decimo die menſis primi, & caſtrametati ſunt in Galgalis contra Orientalem plagá vrbis Hiericho.

תרגום יונתן

8 וְעָבְדוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דְפַקֵּד יְהוֹשֻׁעַ וּנְטָלוּ תְּרֵיסַר אַבְנַיָּא מִגּוֹ יַרְדְּנָא כְּמָא דְמַלִּיל יְיָ עִם יְהוֹשֻׁעַ לְמִנְיַן שִׁבְטַיָּא דִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאַעֲבָרוּנוּן עִמְּהוֹן לְבֵית מַטְבְּרָא וְאַנְּחוּנוּן תַּמָּן׃ 9 וְתַרְתֵּיסַר אַבְנַיָּא אֲקִים יְהוֹשֻׁעַ בְּגוֹ יַרְדְּנָא בַּאֲתַר
מֵיקָם רַגְלֵי כַהֲנַיָּא נְטָלֵי אֲרוֹנָא דְקְיָמָא וְהָווֹ תַמָּן עַד יוֹמָא הָדֵין׃ 10 וְכַהֲנַיָּא נְטָלֵי אֲרוֹנָא קָיְמִין בְּגוֹ יַרְדְּנָא עַד
דְּשַׁלִּים כָּל מִתְגְּמָא דְפַקֵּד יְיָ יָת יְהוֹשֻׁעַ לְמַלָּלָא עִם עַמָּא כְּכֹל דְפַקֵּיד מֹשֶׁה יָת יְהוֹשֻׁעַ וְאוֹחִיאוּ עַמָּא וְעַבָּרוּ׃ 11 וַהֲוָה
כַּד שַׁלִּים כָּל עַמָּא לְמֶעְבַּר וְעָבַר אֲרוֹנָא דְיָיָ וְכַהֲנַיָּא קֳדָם עַמָּא׃ 12 וְעַבְרוּ בְנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד וּפַלְגוּת שִׁבְטָא דִמְנַשֶּׁה
מְזָרְזִין קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דְמַלִּיל עִמְּהוֹן מֹשֶׁה׃ 13 כְּאַרְבְּעִין אַלְפִין מְזָרְזֵי חֵילָא עָבְרוּ לְקֳדָם יְיָ לְקְרָבָא לְמִשְׁרֵי
יְרִיחוֹ׃ 14 בְּיוֹמָא הַהוּא רַבִּי יְיָ יָת יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל וּדְחִילוּ מִנֵּיהּ כָּל יוֹמֵי דַהֲווֹ דָחְלִין מִן מֹשֶׁה כָּל יוֹמֵי חַיָּיתֵיהּ׃
15 וְאֲמַר יְיָ לִיהוֹשֻׁעַ לְמֵימָר׃ 16 פְּקֵיד יָת כַּהֲנַיָּא נְטָלֵי אֲרוֹנָא דְסָהֲדוּתָא וְיִסְקוּן מִן יַרְדְּנָא׃
17 וּפַקֵּד יְהוֹשֻׁעַ יָת כַּהֲנַיָּא לְמֵימַר סְקוּ מִן יַרְדְּנָא׃ 18 וַהֲוָה כַּד סְלִיקוּ כַהֲנַיָּא נְטָלֵי אֲרוֹן קְיָמָא דַיְיָ מִגּוֹ יַרְדְּנָא אִתְגְּזִירָא פַּרְסָת רַגְלֵי כַהֲנַיָּא וּשְׁרַת עַל יַבֶּשְׁתָּא וַהֲבוּ מֵי יַרְדְּנָא
לְאַתְרֵיהוֹן וְאָזְלוּ כְּמַאֲתְמָלֵי וְסַדְּקָרְמוֹהִי עַל כָּל כֵּיפוֹהִי׃ 19 וְעַמָּא סְלִיקוּ מִן יַרְדְּנָא בְּעַשְׂרָא לְיַרְחָא קַדְמָאָה
וּשְׁרוֹ בְּגִלְגָּלָא בִּסְיָפֵי מַדְנַח יְרִיחוֹ׃

8 * καὶ ἐποίησαν ὅτως Φ υἱοὶ ἰσραὴλ, καθὸτι ἐνετείλατο κύριος τῷ ἰησοῦ. καὶ λαβόντες δώδεκα λίθους ἐκ μέσου τοῦ ἰορδάνου, καθάπερ συνέταξεν κύριος τῷ ἰησοῦ ἐν τῇ συντελείᾳ τ διαβάσεως τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, καὶ διεκόμισαν ἅμα ἑαυτοῖς εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ ἀπέθηκαν αὐτοὺς ἐκεῖ.

9 * ἔστησεν ὁ ἰησοῦς Ϛ ἄλλους δώδεκα λίθους ἐν αὐτῷ τῷ ἰορδάνῃ ἐν τῷ γλωμῷ ὅπου ἔστησαν τοὺς πόδας τῶν ἱερέων τῶν αἰρόντων τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου. καὶ εἰσὶν ἐκεῖ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

10 * εἰστήκεισαν ὁ Φ ἱερεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν ἐν μέσῳ τοῦ ἰορδάνη, ἕως ὁ συνετέλεσεν πάντα τὰ ῥήματα, ἃ ἐνετείλατο κύριος τῷ ἰησοῦ διαγγεῖλαι τῷ λαῷ, κ πάντα ὅσα ἐνετείλατο μωυσῆς τῷ ἰησοῦ. καὶ ἔσπευσεν ὁ λαός, Ϛ 11 διέβησαν. * καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν πᾶς ὁ λαὸς διαβῆναι, καὶ διέβη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης κυρίου, καὶ οἱ ἱερεῖς ἔμπροσθεν αὐτῶν.

12 * καὶ διέβησαν Φ υἱοὶ ῥουβὴν, καὶ Φ υἱοὶ γὰδ, καὶ Φ ἡμίσεις φυλῆς μανασσῆ διεσκευασμένοι ἐμπροσθεν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, καθάπερ ἐνετείλατο μωυσῆς αὐτοῖς.

13 * τεσσαρακονταμύριοι ὡπλισμένοι εἰς μάχην διέβησαν ἔναντι κυρίου εἰς πόλεμον ἐπὶς τὸν ἱεριχὼ πόλιν.

14 * ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἤυξησεν κύριος Φ τὸν ἰησοῦν ἐναντίον παντὸς τοῦ ἰσραὴλ. καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ὥσπερ ἐφοβοῦντο τὸν μωυσῆν, ὅλον χρόνον ἔζη.

15 * καὶ εἶπεν κύριος Φ τῷ ἰησοῦ, λέγων·

16 * ἔντειλαι τοῖς ἱερεῦσιν τοῖς αἴρουσιν τὴν κιβωτὸν τ διαθήκης τοῦ μαρτυρίου, ἐκβαίνειν ἐκ τοῦ ἰορδάνου.

17 * καὶ ἐνετείλατο ἰησοῦς τοῖς ἱερεῦσι, λέγων, ἐκβητε ἐκ τοῦ ἰορδάνου.

18 * καὶ ἐγένετο ὡς ἐξέβησαν Φ ἱερεῖς Φ αἴροντες τὴν κιβωτὸν τ διαθήκης κυρίου ἐκ μέσου τοῦ ἰορδάνου, καὶ ἐπικάθισαν οὗ πόδας Φ ἱερεῖς ἐπὶ τ ξηρᾶς, καὶ ὥρμησε τὸ ὕδωρ τοῦ ἰορδάνου κ χωρὰν, καὶ ἐπορεύετο καθὰ ἐἐχυθὲς ἐπὶ τὸν ἡμέραν δι ὅλης τῆς κρηπίδος αὐτοῦ.

19 * καὶ ὁ λαὸς ἀνέβη ἐκ τοῦ ἰορδάνου δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου. καὶ κατεστρατοπέδευσαν Φ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν γαλγάλοις κ μέρος τ πρὸς ἡλίου δύσεως ἀπὸ τῆς ἱεριχώ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO,

8 * Et fecerunt ſic filij Iſrael, ſicut iuſſit Ioſue; & tulerunt duodecim lapides de medio Iordanis, ſicut locutus eſt Dominus cum Ioſue, ad numerum tribuum filiorum Iſrael: & tranſtulerunt illos ſecum ad locum hoſpitij, & repoſuerunt eos ibi.

9 * Et duodecim lapides ſtatuit Ioſue in medio Iordanis in loco ſtationis pedum ſacerdotum ferentium arcam fœderis, & fuerunt ibi vſque ad diem hunc. 10 * Et ſacerdotes ferentes arcam ſtabant in medio Iordanis, quoad perfectum eſt omne verbum quod iuſſit Dominus Ioſue ad loquendum cum populo, iuxta omnia quæ iuſſit Moſes Ioſue. & feſtinauerunt populus, & tranſierunt.

11 * Et fuit quando finiit omnis populus tranſire, & tranſiuit arca Domini & ſacerdotes ante populum.

12 * Et tranſierunt filij Reuben, & filij Gad, & dimidium tribus Menaſſe armati ante filios Iſrael, ſicut locutus eſt cum eis Moſes.

13 * Et tranſierunt filij Reuben, & filij Gad, & dimidium tribus Menaſſe armati ante filios Iſrael, ſicut locutus eſt cum eis Moſes.

14 * Quaſi quadraginta millia armatorum virtutis tranſierunt ante populum Domini ad bellum in planiciem Iericho.

15 * In die illo magnificauit Dominus Ioſue in oculis omnis Iſrael; & timuerunt eum, ſicut fuerant timentes Moſen omnibus diebus vitæ eius.

16 * Et ait Dominus ad Ioſue, dicendo:

17 * Iube ſacerdotes ferentes arcam teſtimonij, & exeant ex Iordane.

18 * Et iuſſit Ioſue ſacerdotes, dicendo: Exite ex Iordane.

19 * Et fuit cùm feſtinarent exire ſacerdotes ferentes arcam fœderis Domini de medio Iordanis, educta eſt planta pedum ſacerdotum, & quieuit ſuper aridam; & reuerſæ ſunt aquæ Iordanis in locum ſuum: & iuerunt vt ab heſterno & vt ab ante eum, ſuper omnes ripas ſuas. 19 * Et populus exiuerunt ex Iordane in decimo menſis primi; & manſerunt in Ghilgala in finibus Orientis Iericho.

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 * וְאֶת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר
לָקְחוּ מִן הַיַּרְדֵּן הֵקִים יְהוֹשֻׁעַ בַּגִּלְגָּל׃

11 * וַיֹּאמֶר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֲשֶׁר יִשְׁאֲלוּן
בְּנֵיכֶם מָחָר אֶת אֲבוֹתָם לֵאמֹר מָה הָאֲבָנִים
הָאֵלֶּה׃

22 * וְהוֹדַעְתֶּם אֶת בְּנֵיכֶם לֵאמֹר בַּיַּבָּשָׁה עָבַר
יִשְׂרָאֵל אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה׃

23 * אֲשֶׁר הוֹבִישׁ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶת מֵי הַיַּרְדֵּן
מִפְּנֵיכֶם עַד עָבְרְכֶם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם לְיַם סוּף אֲשֶׁר הוֹבִישׁ מִפָּנֵינוּ עַד־
עָבְרֵנוּ׃

24 * לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ אֶת יַד יְהוָה
כִּי חֲזָקָה הִיא לְמַעַן יְרֵאתֶם אֶת יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם כָּל הַיָּמִים׃

ה

1 * וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ כָּל מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן יָמָּה וְכָל מַלְכֵי הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר עַל הַיָּם
אֵת אֲשֶׁר הוֹבִישׁ יְהוָה אֶת מֵי הַיַּרְדֵּן מִפְּנֵי בְנֵי
יִשְׂרָאֵל עַד עָבְרָנוּ וַיִּמַּס לְבָבָם וְלֹא הָיָה בָם עוֹד
רוּחַ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל׃

2 * בָּעֵת הַהִיא אָמַר יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ עֲשֵׂה לְךָ
חַרְבוֹת צֻרִים וְשׁוּב מֹל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֵׁנִית׃

3 * וַיַּעַשׂ לוֹ יְהוֹשֻׁעַ חַרְבוֹת צֻרִים וַיָּמָל אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶל גִּבְעַת הָעָרְלוֹת׃

4 * וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר מָל יְהוֹשֻׁעַ כָּל הָעָם הַיֹּצֵא
מִמִּצְרַיִם הַזְּכָרִים כָּל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה מֵתוּ בַּמִּדְבָּר
בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתָם מִמִּצְרָיִם׃

5 * כִּי מֻלִים הָיוּ כָּל הָעָם הַיֹּצְאִים וְכָל הָעָם
הַיִּלֹּדִים בַּמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתָם מִמִּצְרַיִם לֹא־
מָלוּ׃

20 * Duodecim quoque lapides, quos de Iordanis alueo sumpserant, posuit Iosue in Galgalis.

21 * Et dixit ad filios Israel: Quando interrogauerint filij vestri cras patres suos, & dixerint eis: Quid sibi volunt lapides isti?

22 * Docebitis eos atque dicetis: Per arentem alueum trâsiuit Israel Iordanẽ istum,

23 * Siccante domino Deo nostro aquas eius in cõspectu nostro, donec trâsiremus: sicut fecerat prius in mari rubro, quod siccauit donec transiremus: Exo. 14. E.

24 * Vt discant omnes terrarum populi fortissimam Domini manum; vt & vos timeatis dominum Deum vestrum omni tempore.

CAP. V.

1 A POstquam autem audierunt omnes reges Ammorrẽorũ qui habitabant trans Iordanem ad Occidentalem plagam, & cuncti reges Chanaan qui propinqua possidebant magni maris loca, quòd siccasset Dominus fluenta Iordanis coram filiis Israel, donec transirent: dissolutum est cor eorum, & non remansit in eis spiritus timentium introitum filiorum Israel.

2 * Eo tempore ait Dominus ad Iosue: Fac tibi cultros lapideos, & circuncide secundò filios Israel.

3 * Fecitque quod iusserat Dominus, & circuncidit filios Israel in Colle præputiorum.

4 * Hæc autem causa est secundæ circuncisionis. Omnis populus qui egressus est de Ægypto generis masculini vniuersi bel
B latores viri mortui sunt in deserto per longissimos viæ circuitus;

5 * Qui omnes circuncisi erant. Populus autem qui natus est in deserto, per quadraginta annos itineris latissimæ solitudinis incircuncisus fuit:

תרגום יונתן

20 וְיָת חַרְחֵי עַשְׂרֵי אֲבָנַיָּא דְּנְסִיבוּ מִן יַרְדְּנָא אֲקִים יְהוֹשֻׁעַ בְּגִלְגָּלָא׃ 21 וַאֲמַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר דְּיִשְׁאֲלוּן
בְּנֵיכוֹן מָחָר לַאֲבָהָתְהוֹן לְמֵימַר מָה אִנּוּן אִלֵּין׃ 22 וְתוֹדְעוּן יָת בְּנֵיכוֹן לְמֵימַר בִּיבֵשְׁתָּא עֲבַר יִשְׂרָאֵל יַת יַרְדְּנָא הָדֵין׃
23 אֲרֵי דִיבֵּשׁ יְיָ אֱלָהָכוֹן יָת מֵי יַרְדְּנָא מִן קֳדָמֵיכוֹן עַד דְּעֲבַרְתּוּן מִן קֳדָמָא דְּעָבַר יְיָ אֱלָהָכוֹן לְיַמָּא דְסוּף דְּיַבֵּשׁ מִן קֳדָמָנָא עַד דְּעֶבַרְנָא׃
24 בְּדִיל דְּיִדְּעוּן כָּל עַמְמֵי אַרְעָא יָת גְּבוּרְתָא דַייָ אֲרֵי תַקִּיפָא הִיא בְּדִיל דְּתִדְחֲלוּן קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן כָּל יוֹמַיָּא׃

ה

1 וַהֲוָה כַּד שְׁמָעוּ כָּל מַלְכֵי אֱמוֹרָאָה דִּי בְּעִבְרָא דְיַרְדְּנָא מַעֲרָבָא וְכָל
מַלְכֵי כְּנַעֲנָאָה דְעַל יַמָּא מִן קֳדָם דִּיבֵּשׁ יְיָ יַת מֵי יַרְדְּנָא מִן קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד דְּעֲבָרוּ אִתְתְּמֵי לִבְהוֹן וְלָא אִשְׁתְּאַרַת בְּהוֹן עוֹד רוּחַ מִן קֳדָם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ 2 בְּעִדָּנָא הַהִיא אֲמַר יְיָ לִיהוֹשֻׁעַ עֲבֵד לָךְ אוּסְלָנִין חַרִיפִין וְהוּב גֵּיר יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּנְיָנוּת׃
3 וְעֲבַד לֵיהּ יְהוֹשֻׁעַ אוּסְלָנִין חַרִיפִין וְגֵיר יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּגְבָעַת דְּקָרוּ לַהּ גִּבְעַת עָרְלְתָא׃
4 וְדֵין פִּתְגָמָא דְגֵיר יְהוֹשֻׁעַ כָּל עַמָּא דְנָפְקוּ מִמִּצְרַיִם דְּכוּרַיָּא כָּל גִּבָּרֵי מָגִיחֵי קְרָבָא מִיתוּ בְּמַדְבְּרָא בְּאוֹרְחָא בְּמִפָּקְהוֹן
מִמִּצְרַיִם׃ 5 אֲרֵי גְּיִירִין הֲווֹ כָּל עַמָּא דְנָפְקוּ וְכָל עַמָּא דְאִתְיְלִידוּ בְּמַדְבְּרָא בְּאוֹרְחָא בְּמִפָּקְהוֹן מִמִּצְרַיִם
לָא גְּזָרוּ׃

20 * *Et duodecim lapides hos, quos sumpserat de Iordane, statuit Iosue in Galgalis.*

21 * *Et ait ad filios Israel, dicens: Quando interrogauerint filij vestri cras vos, dicentes: Quid sunt lapides hi?*

22 * *Annunciabitis filiis vestris, dicentes: Quoniam per arentem transiuit Israel Iordanem hunc,*

23 * *Siccante domino Deo nostro aquam Iordanis in cõspectu ipsorum, donec transierunt. sicut fecit dominus Deus noster mare rubrum, quod siccauit Dominus Deus coram nobis, donec transiuimus.*

24 * *Vt discant omnes gentes terræ, quòd potestas Domini fortis est; & vt vos colatis dominum Deum nostrum in omni tempore.*

CAP. V.

1 *ET factum est postquam audierunt omnes reges Amorræorum, qui erant trans Iordanem prope mare, & cuncti reges Phœniciæ qui prope mare, quòd siccauit dominus Deus Iordanem fluuium coram filiis Israel, donec transirent ipsi, & dissolutæ sunt mentes eorum, & percussi sunt, et non fuit in ipsis intellectus vllus à facie filiorum Israel.*

2 *Sub autem hoc tempus ait Dominus Iosue: Fac tibi cultros lapideos, & sedens circuncide filios Israel secundò.*

3 * *Et fecit sibi Iosue cultros lapideos acutos, & circuncidit filios Israel in vocato loco, Collis præputiorum.*

4 * *Et hic sermo quo circuncidit Iosue: Omnis populus egressi ex Ægypto masculi, vniuersi viri belli qui mortui sunt in deserto in via, egressis ipsis de terra Ægypti:*

5 * *Quia circuncisi erant omnes populus qui exiuit. & omnis populus nati in deserto in via, egressis eis de terra Ægypti, non circuncisi sunt.*

20 * καὶ σὺ δώδεκα λίθους τούτους, οὓς ἔλαβεν ἐκ Ἰορδάνου, ἔστησεν Ἰησοῦς ἐν Γαλγάλοις.

21 * καὶ εἶπεν πρὸς σὺ υἱοὺς Ἰσραήλ, λέγων, ὅταν ἐρωτῶσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν αὔριον ὑμᾶς, λέγοντες, τί εἰσὶν οἱ λίθοι ἐκεῖνοι;

22 * ἀναγγελεῖτε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, λέγοντες, ὅτι ἐπὶ ξηρᾶς διέβη Ἰσραὴλ τὸν Ἰορδάνην τοῦτον,

23 * ἀποξηράναντος κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου ἐκ τοῦ ἐμπροσθεν αὐτῶν, μέχρι οὗ διέβησαν. καθάπερ ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τὴν θάλασσαν Ἐρυθρὰν, ἣν ἀπεξήρανεν κύριος ὁ θεὸς ἔμπροσθεν ἡμῶν, ἕως παρήλθομεν.

24 * ὅπως γνῶσι πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ὅτι ἡ δύναμις τοῦ κυρίου ἰσχυρά ἐστι, καὶ ἵνα ὑμεῖς σέβησθε κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν ἐν πάντι χρόνῳ.

ε.

1 * Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν πάντες οἱ βασιλεῖς τῶν Ἀμορραίων, οἱ ἦσαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου κατὰ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς Φοινίκης οἱ κατὰ τὴν θάλασσαν, ὅτι ἀπεξήρανε κύριος ὁ θεὸς τὸν Ἰορδάνην τὸν ποταμὸν ἐκ τοῦ ἐμπροσθεν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, ἐν τῷ διελθεῖν αὐτοὺς, καὶ κατετάκησαν αἱ διανοίαι αὐτῶν, καὶ κατεπλάγησαν, καὶ οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς φθόησις οὐδεμία ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

2 * Κατὰ τὸ τοῦτον τὸν καιρὸν εἶπε κύριος τῷ Ἰησοῦ, ποίησον σεαυτῷ μαχαίρας πετρίνας, καὶ καθίσας περίτεμε σὺ υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ δευτέρου.

3 * καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ Ἰησοῦς μαχαίρας πετρίνας ἀκρογώνιας, καὶ περιέτεμε σὺ υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ καλουμένου τόπου βουνὸς ἀκροβυστιῶν.

4 * καὶ οὗτος ὁ λόγος ὃν περιέτεμεν ὁ Ἰησοῦς. πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἐκπορευόμενοι ἐξ αἰγύπτου τὸ ἀρσενικὸν, πάντες ἄνδρες πολεμισταὶ οἱ ἀπέθανον ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου,

5 * ὅτι περιτετμημένοι ἦσαν πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἐξελθών. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ γεγεννημένοι ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου οὐ περιετμήθησαν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

20 Et duodecim lapides eos quos tulerant ex Iordane, statuit Iosue in Ghilgala.
21 Et ait filiis Israel, dicendo: Quòd interrogabunt filij vestri cras patres suos, dicendo: Quid lapides isti?
22 Et scire facietis filios vestros, dicendo: Per siccum transiuit Israel Iordanem hunc.
23 Quia exsiccauit dominus Deus vester aquas Iordanis à facie vestra, quoad transiretis, sicut fecerat dominus Deus vester mari Suph quod exsiccauit à facie nostra quoad transiremus.
24 Vt cognoscant omnes populi terræ fortitudinem Domini, quòd robusta illa; vt timeatis dominum Deum vestrum omnibus diebus.

CAP. V.

ET fuit cùm audierunt omnes reges Emortæorum, qui trans Iordanem ad Occasum; & omnes reges Cananæorum qui iuxta mare, quòd exiccasset Dominus aquas Iordanis à facie filiorum Israel quoad transirent, & liquefactum est cor eorum, & nõ relictus est in eis spiritus à facie filiorum Israel.
2 In tempore illo dixit Dominus ad Iosue: Fac tibi nouaculas acutas, & redi circuncide filios Israel secundò.
3 Et fecit sibi Iosue nouaculas acutas, & circuncidit filios Israel in colle, quem vocauerunt, Collem præputiorum.
4 Et hoc verbum, quòd circuncidit Iosue: Omnis populus qui exierant ex Ægypto, masculi omnes viri ineuntes bellum, mortui erant in deserto in via, cùm exiissent ex Ægypto.
5 Namque circuncisi fuerant omnis populus qui exierunt: & omnem populum qui nati sunt in deserto in via, cùm exiissent illi ex Ægypto, non circuncideram.

Universidad de Deusto Biblioteca

6 ❡ כי ארבעים שנה הלכו בני־ישראל במדבר עד־תם כל־הגוי אנשי המלחמה היצאים ממצרים אשר לא־שמעו בקול יהוה אשר נשבע יהוה להם לבלתי הראותם את־הארץ אשר נשבע יהוה לאבותם לתת לנו ארץ זבת חלב ודבש׃

7 ❡ ואת־בניהם הקים תחתם אתם מל יהושע כי־ערלים היו כי לא־מלו אותם בדרך׃

8 ❡ ויהי כאשר־תמו כל־הגוי להמול וישבו תחתם במחנה עד חיותם׃

9 ❡ ויאמר יהוה אל־יהושע היום גלותי את־חרפת מצרים מעליכם ויקרא שם המקום ההוא גלגל עד היום הזה׃

10 ❡ ויחנו בני־ישראל בגלגל ויעשו את־הפסח בארבעה עשר יום לחדש בערב בערבות יריחו׃

11 ❡ ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח מצות וקלוי בעצם היום הזה׃

12 ❡ וישבת המן ממחרת באכלם מעבור הארץ ולא־היה עוד לבני ישראל מן ויאכלו מתבואת ארץ כנען בשנה ההיא׃

13 ❡ ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא והנה־איש עמד לנגדו וחרבו שלופה בידו וילך יהושע אליו ויאמר לו הלנו אתה אם־לצרינו׃

14 ❡ ויאמר לא כי אני שר־צבא־יהוה עתה באתי ויפל יהושע אל־פניו ארצה וישתחו ויאמר לו מה אדני מדבר אל־עבדו׃

15 ❡ ויאמר שר־צבא יהוה אל־יהושע של־נעלך מעל רגלך כי המקום אשר אתה עמד עליו קדש הוא ויעש יהושע כן׃

6 ❡ Donec consumerentur qui non audierunt vocem Domini, & quibus ante iurauerat, vt non ostẽderet eis terram lacte & melle manantem. Nu.14.d

7 ❡ Horum filij in locum successerũt patrum, & circuncisi sunt à Iosue, qui sicut nati fuerant in præputio erant, nec eos in via aliquis circunciderat.

8 ❡ Postquam autem omnes circuncisi sunt, manserunt in eodem castrorum loco, donec sanarentur.

9 ❡ Dixitque Dominus ad Iosue: Hodie
C abstuli opprobrium Ægypti à vobis. Vocatumque est nomen loci illius Galgala vsque in præsentem diem.

10 ❡ Manseruntque filij Israel in Galgalis. & fecerunt Phase quartadecima die mẽsis ad vesperum in campestribus Hiericho:

11 ❡ Et comederunt de frugibus terræ die altero, & azymos panes, & polentam eiusdem anni.

12 ❡ Defecit manna postquam comederunt de frugibus terræ; nec vsi sunt vltrà cibo illo filij Israel: sed comederunt de
D frugibus præsentis anni terræ Chanaan.

13 ❡ Cùm autem esset Iosue in agro vrbis Hiericho, leuauit oculos, & vidit virum stantem contra se euaginatum tenentem gladium. perrexitque ad eum, & ait: Noster es? an aduersariorum?

14 ❡ Qui respondit: Nequaquam: sed sum princeps exercitus Domini: & nunc venio. Cecidit Iosue pronus in terram: & adorans ait: Quid Dominus meus loquitur ad seruum suum?

15 ❡ Solue, inquit, calciamentum tuum de pedibus tuis. locus enim in quo stas sanctus est. Fecitque Iosue vt sibi fuerat imperatum. Exo.3.b. Act.7.d

תרגום יונתן

6 ארי ארבעין שנין הליכו בני ישראל במדברא עד דסף כל עמא גברי מגיחי קרבא דנפקו ממצרים דלא קבילו למימרא דיי דקים יי להון בדיל דלא לאחזיתהון ית ארעא דקים יי לאבהתהון למתן לנא ארעא עבדא חלב ודבש׃
7 וית בניהון דקמו בתריהון יתהון גזר יהושע ארי ערלין הוו ארי לא גזרו יתהון באורחא׃ 8 והוה כד שלימו כל עמא למגזר ויתיבו עמא באתרהון במשריתא עד דאתסיאו׃
9 ואמר יי ליהושע יומא דין אעדיתי ית חיסודי מצראי מנכון וקרא שמה דאתרא ההוא גלגלא עד יומא הדין׃
10 ושרו בני ישראל בגלגלא ועבדו ית פיסחא בארבעה עשרא יומא לירחא ברמשא במישרי דיריחו׃
11 ואכלו מעיבורא דארעא מבתר יומא טבא דפסחא פטיר וקליא בכרן יומא הדין׃
12 ופסק מנא ביומא דבתרוהי במיכלהון מעיבורא דארעא ולא הות עוד לבני ישראל מנא ואכלו מעללת ארעא דכנען בשתא ההיא׃
13 והוה כד הוה יהושע ביריחו וזקף עינוהי וחזא והא גברא קאים לקבליה וחרביה שליפא בידיה ואזל יהושע לותיה ואמר ליה הלמסעדנא את אתי אם לבעלי דבבנא׃
14 ואמר לא ארי אנא מלאכא דשליח מן קדם יי כען אתיתי ונפל יהושע על אפוהי על ארעא וסגיד ואמר ליה מה רבוני ממליל עם עבדיה׃
15 ואמר מלאכא דשליח מן קדם יי ליהושע שרי סינך מעל רגלך ארי אתרא דאת קאים עלוהי קדישא הוא ועבד יהושע כן׃

❡ *Quadraginta enim annis versatus est Israel in deserto, quapropter incircuncisi erant plurimi ipsorum bellatorum qui egressi sunt de terra Ægypti, qui non obedierunt mandatis domini Dei. quibus & determinauit Dominus eis non videre eos terram, quam iurauit Dominus patribus nostris vt daret nobis, terram manantem lacte & melle.* 6

❡ *Filios eorum substituit loco istorum, quos circuncidit Iosue, quoniam præputiosi fuerunt, eo quòd ipsi nati erant in via incircuncisi.* 7

❡ *Circuncisi autem tota gens quietem habuerunt; ibi sedentes in castris, donec sanati sunt.* 8

❡ *Et dixit Dominus Iosue: In hodierno die abstuli opprobrium Ægypti à vobis. & vocauit nomen loci illius Galgala vsque in diem hanc.* 9

❡ *Et castrametati sunt filij Israel in Galgalis. & fecerunt Pascha quartadecima die mensis à vespera in Occasum Hiericho in campo.* 10

❡ *Et comederunt de frugibus terræ postridie Paschæ azymos & nouos. In die hac* 11

❡ *Defecit manna sequenti die, postquam comederunt ipsi de frugibus terræ, & non vltra fuit filiis Israel manna. comederunt autem fruges de regione Phœnicum in anno illo.* 12

❡ *Et factum est postquam fuit Iosue in Hiericho, & aspiciens oculis suis, vidit qui apparuit hominem stantem contra se: & gladius eius eductus in manu eius. & accedens Iosue, dixit ei: Noster es, vel aduersariorum nostrorum?* 13

❡ *Ille autem dixit ei: Quòd ego princeps exercitus Domini, nunc veni. & Iosue cecidit in faciem suam in terram, & adorauit, & dixit ei: Domine mi, quid iubes tuo seruo?* 14

❡ *Et dicit princeps militiæ Domini ad Iosue: Solue calciamentum tuum de pedibus tuis; nam locus in quo tu stas in ipso, sanctus est. & fecit Iosue sic.* 15

6 ❡ τεσσαράκοντα γὰρ ἔτη ἀνέστραπται ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ· διὸ ἀπερίτμητοι ἦσαν οἱ πλεῖστοι αὐτῶν τῶν μαχίμων τῶν ἐξεληλυθότων ἐκ γῆς αἰγύπτου, οἱ ἀπειθήσαντες τῶν ἐντολῶν κυρίου τοῦ θεοῦ. οἷς καὶ διώρισε κύριος αὐτοῖς μὴ ἰδεῖν αὐτοὺς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε κύριος τοῖς πατράσιν ἡμῶν δοῦναι ἡμῖν, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι.

7 ❡ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἀντικατέστησεν ἀντὶ τούτων, οὓς περιέτεμεν ἰησοῦς, ὅτι ἀκρόβυστοι ἦσαν, διὰ τὸ αὐτοὺς γεγεννῆσθαι κατὰ τὴν ὁδὸν ἀπεριτμήτους.

8 ❡ περιτμηθέντες δὲ πᾶν τὸ ἔθνος ἡσυχίαν εἶχον, αὐτόθι καθήμενοι ἐν τῇ παρεμβολῇ, ἕως ὑγιάσθησαν.

9 ❡ καὶ εἶπεν κύριος τῷ ἰησοῦ, ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ἀφεῖλον τὸν ὀνειδισμὸν αἰγύπτου ἀφ᾽ ὑμῶν. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου γάλγαλα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

10 ❡ καὶ παρενέβαλον οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν Γαλγάλοις. καὶ ἐποίησαν τὸ πάσχα τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς ἀφ᾽ ἑσπέρας ἐπὶ δυσμῶν ἱεριχὼ ἐν τῷ πεδίῳ.

11 ❡ καὶ ἔφαγον ἀπὸ τοῦ σίτου τῆς γῆς τῇ ἐπαύριον τοῦ πάσχα ἄζυμα καὶ νέα. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ

12 ❡ ἐξέλιπεν τὸ μάννα τῇ ἐπαύριον μετὰ τὸ βεβρωκέναι αὐτοὺς ἐκ τοῦ σίτου τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔτι ὑπῆρχεν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ μάννα. ἐκαρπίσαντο δὲ τὴν χώραν τῶν φοινίκων ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ.

13 ❡ καὶ ἐγένετο ὡς ἦν ἰησοῦς ἐν ἱεριχώ, καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, εἶδεν φανέντα ἄνθρωπον ἑστηκότα ἐναντίον αὐτοῦ. καὶ ἡ ῥομφαία αὐτοῦ ἐσπασμένη ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ προσελθὼν ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ, ἡμέτερος εἶ ἢ τῶν ὑπεναντίων ἡμῶν;

14 ❡ ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι ἐγὼ ἀρχιστράτηγος δυνάμεως κυρίου, νυνὶ παραγέγονα. καὶ ἰησοῦς ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, δέσποτα μου τί προστάσσεις τῷ σῷ οἰκέτῃ;

15 ❡ καὶ λέγει ὁ ἀρχιστράτηγος κυρίου πρὸς ἰησοῦν, λῦσαι τὸ ὑπόδημά σου ἐκ τῶν ποδῶν σου, ὁ γὰρ τόπος ἐφ᾽ ᾧ σὺ ἕστηκας ἐπ᾽ αὐτοῦ, ἅγιός ἐστι. καὶ ἐποίησεν ἰησοῦς οὕτως.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

6 Etenim quadraginta annis ambulauerunt filij Israel per desertum, quoad consumptus est omnis populus virorum ineuntium bellũ qui exierant ex Ægypto, qui non susceperunt verbum Domini quo iurauit Dominus eis, quòd non possiderent terram quã iurauerat Dominus patribus eorum dare nobis, terram facientem lac & mel.
7 Filios autem illorum qui surrexerunt post illos, hos ipsos circuncidit Iosue; namque præputiati erant, non enim circunciderant eos in via. 8 Et fuit quando finierunt omnis populus circuncidi, & sederunt populus in locis suis in castris, quoad sanatus est.
9 Et dixit Dominus ad Iosue: Hodie transire feci opprobria Ægyptiorum à vobis; & vocauit nomen loci illius Gilgela vsque ad diem hunc. 10 Et manserunt filij Israel in Gilgela: & fecerunt Pascha in quartadecima die mensis vesperè in planitie Iericho.
11 Et comederunt de frumento terræ post diem festum Paschatis, azymum, & polentam in articulo diei huius.
12 Et defecit manna in die postero ex quo comederunt illi ex frumento terræ; & non fuit amplius filiis Israel manna: & comederunt de frugibus terræ Chenaghan in anno illo.
13 Et fuit cùm esset Iosue in Iericho, & leuauit oculos suos, & vidit; & ecce vir stans eregione eius, & gladius euaginatus in manu eius: & iuit Iosue ad illum, & dixit illi: Num in adiutorium nostrum tu venisti? an auctoribus inimicitiæ nostræ?
14 Et dixit, Non: nam ego angelus missus à facie Domini nunc veni. & cecidit Iosue super faciem suam super terram: & adorauit, & dixit ei: Quid Dominus meus loquitur cum seruo suo?
15 Et dixit angelus, qui missus à facie Domini, ad Iosue: Detrahe calceos tuos de pedibus tuis; nam locus in quo tu stas super eum, sanctus ipse. & fecit Iosue sic.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ו

CAP. VI.

1 ויריחו סגר ומסגר מפני בני ישראל אין יוצא ואין בא׃

1 AHIericho autem clausa erat atque munita timore filiorum Israel: & nullus egredi audebat aut ingredi.

2 ויאמר יהוה אל יהושע ראה נתתי בידך את יריחו ואת מלכה גבורי החיל׃

2 ‡ Dixitque Dominus ad Iosue: Ecce dedi in manus tuas Hiericho & regem eius, omnesque fortes viros.

3 וסבתם את העיר כל אנשי המלחמה חקיף את העיר פעם אחת כה תעשה ששת ימים׃

3 ‡ Circuite vrbem cuncti bellatores semel per diem. sic facietis sex diebus.

4 ושבעה כהנים ישאו שבעה שופרות היובלים לפני הארון וביום השביעי תסבו את העיר שבע פעמים והכהנים יתקעו בשופרות׃

4 ‡ Septimo autem die sacerdotes tollent septem buccinas, quarum vsus est in iubileo, & præcedent arcam fœderis. septiesque circuibitis ciuitatem, & sacerdotes clangent buccinis.

5 והיה במשוך בקרן היובל בשמעכם את קול השופר ירעו כל העם תרועה גדולה ונפלה חומת העיר תחתיה ועלו העם איש נגדו׃

5 ‡ Cumque insonuerit vox tubæ longior atque concisior, & in auribus vestris increpuerit, conclamabit omnis populus vociferatione maxima, & muri funditus corruent ciuitatis. ingredienturque singuli per locum contra quem steterint.

6 ויקרא יהושע בן נון אל הכהנים ויאמר אלהם שאו את ארון הברית ושבעה כהנים ישאו שבעה שופרות יובלים לפני ארון יהוה׃

6 ‡ Vocauit ergo Iosue filius Nun sacerdotes, & dixit ad eos: Tollite arcam fœderis. & septem alij sacerdotes tollant septem iubileorum buccinas, & incedant ante arcam Domini.

7 ואמרו אל העם עברו וסבו את העיר והחלוץ יעבר לפני ארון יהוה׃

7 ‡ Ad populum quoque ait: Ite & circuite ciuitatem armati præcedentes arcam Domini.

8 ויהי כאמר יהושע אל העם ושבעה הכהנים נשאים שבעה שופרות היובלים לפני יהוה עברו ותקעו בשופרות וארון ברית יהוה הלך אחריהם׃

8 ‡ Cumque Iosue verba finisset, & septem sacerdotes septem buccinis clangerent ante arcam fœderis Domini, omnisque populus præcederet

9 והחלוץ הלך לפני הכהנים תקעו השופרות ומאסף הלך אחרי הארון הלוך ותקוע בשופרות׃

9 ‡ Armati exercitus, reliquum vulgus arcam sequebatur, ac buccinis omnia cõcrepabant.

10 ואת העם צוה יהושע לאמר לא תריעו ולא תשמיעו את קולכם ולא יצא מפיכם דבר עד יום אמרי אליכם הריעו והריעתם׃

10 ‡ Præceperat autem Iosue populo, dicens: Non clamabitis, nec audietur vox vestra, neque vllus sermo ex ore vestro egredietur, donec veniat dies in quo dicam vobis, Clamate & vociferamini.

תרגום יונתן

ו

1 וירחו הות אחידא בדשין דפרזלא ומתקפא בעברין דנחשא מן קדם בני ישראל ליה דנפיק מנה ולית דעדל לגוה ליה דנפק סינה לאנחא קרבא ולית דעליל לגוה למשאל בשלמא׃

2 ואמר יוי ליהושע חזי דמסרית בידך ית ירחו וית מלכה גבורי חילא׃

3 והסחרין ית קרתא כל גברי חילא דקרבא אקיף ית קרתא זמנא חדא כדין תעבד שיתא יומין׃

4 ושבעא כהניא יטבון שבעא שופריא דקרן דכריא קדם ארונא דייי ויומא שביעאה תסחרון ית קרתא שבעא זמנין וכהניא יתקעון בשופריא׃

5 ויהא כמיגד בקרן דכרא כמשמעכון ית קל שופרא יבעון כל עמא קרחא שבע וסגין וכהניא יתקעון בשופריא׃

6 ויבקע רבא ויפול שורא דקרתא ויהבלע תחוהוהי ויסקון עמא גבר לקבליה׃

7 ואמר לעמא עברו וסבו ית קרתא ומזרחי חילא יעברון קדם ארונא דייי׃

8 והוה כד אמר יהושע לות עמא ושבעא כהניא נסיבו שבעא שופריא דקרן דכריא קדם ארונא דייי ואזלין והקעין בשופריא ואורן קדם ארונא דייי׃

9 ומזרחי חיילא אזלין קדם כהניא תקעי שופריא ושבטא דבית דן אזיל בתר ארונא וכהניא אזלין והקעין בשופריא׃

10 וית עמא פקיד יהושע למימר לא תיבבון ולא תשמעון ית קלכון ולא יפוק פומכון פתגמא עד יומא דאימר לכון תיבו וחיבבון׃

CAP. VI.

ET Hiericho clausa atque munita à facie filiorum Israel. & nullus egrediebatur de ea, & nullus ingrediebatur.

1 ‡ Καὶ ἰεριχὼ συγκεκλεισμένη καὶ ὠχυρωμένη ἀπὸ προσώπου υἱῶν ἰσραήλ. καὶ οὐδεὶς ἐξεπορεύετο ἐξ αὐτῆς, καὶ οὐδεὶς εἰσεπορεύετο.

2 * Et dixit Dominus ad Iosue: Ecce trado tibi subiectam tibi Hiericho, & regem eius qui est in ea, & potentes fortitudine.

2 ‡ καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰησοῦν, ἰδοὺ παραδίδωμί σοι κατοχείμονόν σοι τὴν ἰεριχὼ, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς τὸν ἐν αὐτῇ καὶ σὺ δυνάστης ἰσχύει.

3 * Et circundate ciuitatem omnes viri belli in circuitu vrbis: semel sic facietis sex diebus.

3 ‡ καὶ κυκλώσατε τὴν πόλιν πάντες ἄνδρες πολεμισταὶ κύκλῳ τῆς πόλεως ἅπαξ οὕτω ποιήσετε ἓξ ἡμέρας.

4 * Et septem sacerdotes accipient septem buccinas Iobel coram arca. & die septima circundate vrbem septies, & sacerdotes clangent buccinis.

4 ‡ καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς λήψονται ἑπτὰ κερατίνας τοῦ ἰωβηλ ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ. καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ κυκλώσατε τὴν πόλιν ἑπτάκις, καὶ οἱ ἱερεῖς σαλπιοῦσιν ταῖς κερατίναις.

5 * Et erit vt clanguerint tuba Iobel, cùm audieritis vos vocem buccinæ, conclament omnis populus: & clamantibus eis corruent sua sponte muri ciuitatis subipsis. & ingredietur omnis populus impetum faciens quilibet eregione in vrbem.

5 ‡ καὶ ἔσται ὡς ἂν σαλπίσωσιν τῇ σάλπιγγι τοῦ ἰωβηλ ἐν τῷ ἀκοῦσαι ὑμᾶς τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης, ἀνακράξετωσαν πᾶς ὁ λαὸς, καὶ ἀνακρημνίσουσιν ἀπὸν πεζεῖται αὐτόματα τὰ τείχη τῆς πόλεως κατακάτω ἀπὸν. καὶ εἰσελεύσεται πᾶς ὁ λαὸς ὁρμήσας ἕκας ἐκ προσώπου εἰς τὴν πόλιν.

6 * Et intrauit Iosue filius Nun ad sacerdotes, & dixit ad eos: Tollite arcam fœderis, & septem sacerdotes tollent septem buccinas Iobel ante faciem arcæ Domini.

6 ‡ καὶ εἰσῆλθεν ἰησοῦς υἱὸς ναυῆ πρὸς σὺν ἱερεῖς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, λάβετε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς λήψονται ἑπτὰ κερατίνας τοῦ ἰωβηλ καὶ προσώπου τῆς κιβωτοῦ κυρίου.

7 * Et locutus est eis, dicens: Nunciate populo vt circueant, & circuite ciuitatem: & bellatores propè vadant armati coram arca Domini.

7 ‡ καὶ εἶπεν αὐτοῖς, λέγων, προσαγείλατε τῷ λαῷ πορευθῆναι, καὶ κυκλώσαλε τὴν πόλιν, καὶ οἱ μάχιμοι προπορευέσθωσαν ἐνωπλισμένοι ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ κυρίου.

8 * Et factum est vt dixit Iosue ad populum, & septem sacerdotes habentes septem tubas sacras: & prætereant eodem modo coram Domino, incedant, & signum dent assidue. et arca testamenti Domini sequatur eos.

8 ‡ καὶ ἐγένετο ὡς εἶπεν ἰησοῦς πρὸς τὸν λαόν, καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς ἔχοντες ἑπτὰ σάλπιγγας ἱερὰς, καὶ παρελεύσεσθωσαν ὡσαύτως ἐνώπιον τοῦ κυρίου, προπορευέσθωσαν καὶ σημαινέτωσαν διὰνος. καὶ ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης κυρίου ἐπακολουθείτω αὐτοῖς.

9 * At bellatores incedant ante, & sacerdotes clangentes buccinis, & reliquum vulgus omne post arcam fœderis Domini euntes et clangentes buccinis.

9 ‡ ὁ μάχιμοι προπορευέσθωσαν ἔμπροσθεν, καὶ ὁ ἱερεῖς σαλπίζοντες ταῖς κερατίναις, καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος ἅπας ὀπίσω τῆς κιβωτοῦ τ διαθήκης κυρίου πορευόμενοι καὶ σαλπίζοντες ταῖς κερατίναις.

10 * At populo præcepit Iosue, dicens: Ne clamet neque audiat vllus vocem vestram: non egredietur de ore vestro sermo, donec nunciet ipse diem vt clametis, & clamate tunc.

10 ‡ τῷ δ λαῷ ἐνετείλατο ἰησοῦς, λέγων, μὴ βοάτω μηδ ἀκουσάτω μηδεὶς τὴν φωνὴν ὑμῶν, οὐ διελεύσε) ὁ ῥῆμα ὑμῶν λόγ ἕως ἡμέραν ἣν βοᾶσαι, καὶ ἀναβοήσατε τότε.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO,

CAP. VI.

ET Iericho erat clausa foribus ferreis, & roborata vectibus chalybeis, à facie filiorum Israel: non erat qui prodiret ex ea, nec qui ingrederetur eam: non erat qui prodiret ex ea ad ineundum prælium; nec qui ingrederetur eam ad rogandam pacem.

1 Et dixit Dominus Iosue: Vide quòd tradiderim in manu tua Iericho, & regem eius; viros roboris.

2 Et circuibitis vrbem omnes viri virtutis belli, gyrando vrbem vna vice: sic facies sex diebus.

3 Et septem sacerdotes accipient septem buccinas ex cornu arietino ante arcam Domini, & in die septimo circuibitis vrbem septem vicibus: & sacerdotes clangent buccinis.

4 Et erit in extendendo *sonitum* cum cornu arietino, cùm audieritis vos vocem buccinæ, clamabunt omnis populus clamore magno: & corruet murus vrbis, & absorbebitur subtus se; & ascendent populus vir eregione sui.

5 Et vocauit Iosue filius Nun sacerdotes, & dixit eis: Tollite arcam fœderis Domini, & septem sacerdotes accipiant septem buccinas ex cornu arietino ante arcam Domini.

6 Et dixit populo: Transite, circundate vrbem; & armati virtutis transeant ante arcã Domini.

7 Et fuit, cùm dixit Iosue ad populum, & septem sacerdotes acceperunt septem buccinas ex cornu arietino ante arcam Domini ambulantes & clangentes buccinis: & arca fœderis Domini ibat post eos.

8 Et armati virtutis incedebant ante sacerdotes bulantes & clangentes buccinis: & tribus domus Dan ibat post arcam, & sacerdotes incedentes & clangentes buccinis.

9 Et populo præcepit Iosue, dicendo: Ne clametis, neque audire faciatis vocem vestram; nec prodeat ex ore vestro verbum, vsque ad diem quo dixero vobis, Clamate: & clamabitis.

10 Et populo præcepit Iosue, dicendo: Ne clametis, neque audire faciatis vocem vestram; nec prodeat ex ore vestro verbum, vsque clangentes buccinis: & arca fœderis Domini ibat post eos.

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 * וַיַּסֵּב אֲרוֹן־יְהוָה אֶת־הָעִיר הַקֵּף פַּעַם אֶחָת
וַיָּבֹאוּ הַמַּחֲנֶה וַיָּלִינוּ בַּמַּחֲנֶה׃

12 * וַיַּשְׁכֵּם יְהוֹשֻׁעַ בַּבֹּקֶר וַיִּשְׂאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־
אֲרוֹן יְהוָה׃

13 * וְשִׁבְעָה הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאִים שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת
הַיֹּבְלִים לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה הֹלְכִים הָלוֹךְ
וְתָקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת וְהֶחָלוּץ הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם
וְהַמְאַסֵּף הֹלֵךְ אַחֲרֵי אֲרוֹן יְהוָה הָלוֹךְ וְתָקוֹעַ
בַּשּׁוֹפָרוֹת׃

14 * וַיְסֹבּוּ אֶת־הָעִיר בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי פַּעַם אַחַת וַיָּשֻׁבוּ
הַמַּחֲנֶה כֹּה עָשׂוּ שֵׁשֶׁת יָמִים׃

15 * וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיַּשְׁכִּמוּ כַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר
וַיָּסֹבּוּ אֶת־הָעִיר כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה שֶׁבַע
פְּעָמִים רַק בַּיּוֹם הַהוּא סַבְּבוּ אֶת־הָעִיר שֶׁבַע
פְּעָמִים׃

16 * וַיְהִי בַּפַּעַם הַשְּׁבִיעִית תָּקְעוּ הַכֹּהֲנִים
בַּשּׁוֹפָרוֹת וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הָעָם הָרִיעוּ כִּי־
נָתַן יְהוָה לָכֶם אֶת־הָעִיר׃

17 * וְהָיְתָה הָעִיר חֵרֶם הִיא וְכָל־אֲשֶׁר־בָּהּ לַיהוָה רַק
רָחָב הַזּוֹנָה תִּחְיֶה הִיא וְכָל־אֲשֶׁר־אִתָּהּ בַּבַּיִת כִּי
הֶחְבִּאָתָה אֶת־הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר שָׁלָחְנוּ׃

18 * וְרַק־אַתֶּם שִׁמְרוּ מִן־הַחֵרֶם פֶּן־תַּחֲרִימוּ
וּלְקַחְתֶּם מִן־הַחֵרֶם וְשַׂמְתֶּם אֶת־מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל
לְחֵרֶם וַעֲכַרְתֶּם אוֹתוֹ׃

19 * וְכֹל כֶּסֶף וְזָהָב וּכְלֵי נְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל קֹדֶשׁ הוּא
לַיהוָה אוֹצַר יְהוָה יָבוֹא׃

20 * וַיָּרַע הָעָם וַיִּתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הָעָם
אֶת־קוֹל הַשּׁוֹפָר וַיָּרִיעוּ הָעָם תְּרוּעָה גְדוֹלָה וַתִּפֹּל
הַחוֹמָה תַּחְתֶּיהָ וַיַּעַל הָעָם הָעִירָה אִישׁ נֶגְדּוֹ וַיִּלְכְּדוּ
אֶת־הָעִיר׃

11 * Circuiuit ergo arca Domini ciuitatẽ semel per diem; & reuersa in castra mansit ibi.

12 * Igitur Iosue de nocte consurgente, tulerunt sacerdotes arcam Domini:

13 * Et septem ex eis septẽ buccinas, quarum in iubileo vsus est; præcedebantque arcam Domini ambulantes atque clangentes. & armatus populus ibat ante eos, vulgus autem reliquum sequebatur arca, & buccinis personabat.

14 * Circuieruntque ciuitatem secũdo die semel, & reuersi sunt in castra. sic fecerunt sex diebus.

15 * Die autem septimo diluculo consurgentes, circuierunt vrbem sicut dispositum erat septies.

16 * Cumque septimo circuitu clangerent buccinis sacerdotes, dixit Iosue ad omnem Israel: Vociferamini. tradidit enim vobis Dominus ciuitatem.

17 * Sitque ciuitas hæc anathema, & omnia quæ in ea sunt Domino. Sola Raab meretrix viuat, cum vniuersis quę cum ea in domo sunt. abscondit enim nuncios quos direximus.

18 * Vos autem cauete ne de his quæ præcepta sunt vobis quippiam contingatis, & sitis prævaricationis rei; & omnia castra Israel sub peccato sint, atque turbentur.

19 * Quicquid autem auri & argenti fuerit, & vasorum æneorum ac ferri, Domino consecretur repositum in thesauris eius.

20 * Igitur omni populo vociferante & clangentibus tubis, postquam in aures multitudinis vox sonitusque increpuit, muri ilico corruerunt: & ascendit vnusquisque per locum qui contra se erat. ceperuntque ciuitatem: Heb. 11.4

11 * *Et circuiens arca fœderis Dei vrbem in circuitu, statim reuersa est in castra, & mansit ibi.*

12 * *Et die secunda surrexit Iosue manè, & tulerunt sacerdotes arcam Domini:*

13 * *Et septem sacerdotes ferentes septem tubas sacras coram arca Domini præcedebant. & sacerdotes clanxerunt tubis. & post hæc ambulabant bellatores, & reliquum vulgus omne post arcam fœderis Domini euntes & clangentes buccinis:*

14 * *Et circuierunt vrbem in die secundo semel de prope, & reuersi sunt rursus in castra. sic faciebat in sex diebus.*

15 * *Et factum est die septimo, surrexerunt in ascensione diluculi, & circuierunt vrbem secundum iudicium hoc septies.*

16 * *Nisi quòd in die illa circuierunt vrbem septies. & factum est in periodo septima, clanxerunt sacerdotes tubis. & dixit Iosue filiis Israel: Vociferamini, tradidit enim Dominus ciuitatem vobis.*

17 * *Et erit ciuitas anathema illa & omnia quæcunque sunt in ea Domino virtutum. verumtamen Raab meretricem protegite illam, et omnia quæ sunt eius in domo: quoniam abscondit nuncios quos misimus.*

18 * *Sed vos cauete ab anathemate, ne fortè cogitantes vos accipiatis de anathemate; & faciatis castra filiorum Israel anathema, & affligatis nos.*

19 * *Et omne argentum & aurum, & omne æs & ferrum sanctum erit Domino; in thesaurum Domini inferetur.*

20 * *Et vociferatus est populus, & clanxerunt tubis sacerdotes. postquam autem audiuit populus vocem tubarum, vociferati sunt omnis populus vociferatione magna & forti. & cecidit murus in circuitu: & ascendit populus in vrbem quilibet è regione sua. & ceperunt ciuitatem:*

11 * καὶ ἐκύκλωσεν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ τὴν
πόλιν κύκλῳ, ἅπαξ ἀπῆλθον εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ
ἐκοιμήθη ἐκεῖ.

12 * καὶ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ ὀρθρίσας Ἰησοῦς πρωΐ, καὶ ἦραν
οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν κυρίου.

13 * καὶ οἱ ἑπτὰ ἱερεῖς φέροντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας
τὰς ἱερὰς σὺν πρὸ κιβωτοῦ κυρίου πορευόμενοι. καὶ οἱ ἱερεῖς
ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι. καὶ μετὰ ταῦτα εἰσεπορεύοντο
μάχιμοι, καὶ τὸ λοιπὸς ὄχλος ἅπας ὄπισθεν τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ
καὶ σαλπίζοντες ταῖς κερατίναις.

14 * καὶ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ ἅπαξ ἐγγὺς ἦσαν, καὶ ἀπῆλθον πάλιν εἰς τὴν παρεμβολήν. οὕτως ἐποίει ἐπὶ ἓξ ἡμέρας.

15 * καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ὀρθρίσαντες ἐν τῇ ὁσάκις τοῦ ὄρθρου, καὶ περιήλθοσαν τὴν πόλιν κατὰ τὸ κρῖμα τοῦτο ἑπτάκις.

16 * πλὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκύκλωσαν τὴν πόλιν ἑπτάκις. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ περιόδῳ τῇ ἑβδόμῃ ἐσάλπισαν οἱ ἱερεῖς ταῖς σάλπιγξι. καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, κεκράξατε, παρέδωκεν γὰρ κύριος τὴν πόλιν ὑμῖν.

17 * καὶ ἔσται ἡ πόλις ἀνάθεμα αὐτὴ καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ τῷ κυρίῳ τῶν δυνάμεων. πλὴν ῥαὰβ τὴν πόρνην περιποιήσασθε αὐτήν, καὶ πᾶσα ὅσα ἐστὶν αὐτῇ ἐν τῇ οἰκίᾳ· ὅτι ἔκρυψεν τοὺς ἀγγέλους, οὓς ἀπεστείλαμεν.

18 * ἀλλὰ ὑμεῖς φυλάξασθε ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος, μή
ποτε ἐνθυμηθέντες ὑμεῖς λάβητε ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος
καὶ ποιήσητε τὴν παρεμβολὴν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀνάθεμα, καὶ ἐκταράξητε ἡμᾶς.

19 * καὶ πᾶν ἀργύριον καὶ χρυσίον, καὶ πᾶς χαλκὸς καὶ
σίδηρος ἅγιον ἔσται τῷ κυρίῳ, εἰς θησαυρὸν κυρίου εἰσενεχθήσεται.

20 * καὶ ἠλάλαξεν ὁ λαός, καὶ ἐσάλπιγξαν ταῖς σάλπιγξι οἱ ἱερεῖς. ὡς δὲ ἤκουσεν ὁ λαὸς τὴν φωνὴν τῶν σαλπίγγων, ἠλάλαξαν πᾶς ὁ λαὸς ἀλαλαγμῷ μεγάλῳ καὶ ἰσχυρῷ. καὶ ἔπεσεν τὸ τεῖχος κύκλῳ, καὶ ἀνέβη ὁ λαὸς εἰς τὴν πόλιν ἕκας ὃς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ. καὶ κατελάβοντο τὴν πόλιν.

תרגום יונתן

11 וְאַסְחַר אֲרוֹנָא דַייָ יְרַ קַרְתָּא אַקֵּיף זִמְנָא חֲדָא וְעָלוּ לְמַשְׁרְיָתָא וּבָתוּ בְּמַשְׁרְיָתָא׃

12 וְאַקְדֵּם יְהוֹשֻׁעַ בְּצַפְרָא וּנְטָלוּ כָּהֲנַיָּא יַת אֲרוֹנָא דַייָ׃

13 וְשִׁבְעָא כָּהֲנַיָּא נָטְלִין שִׁבְעָא שׁוֹפָרָיָא דְּקֶרֶן דִּיכְרִיָּא קֳדָם אֲרוֹנָא דַייָ אָזְלִין מְהַל וְזַמְּרֵי חֵילָא אָזְלִין קֳדָמֵיהוֹן וְשִׁיבְטָא דְּבֵית דָּן אָזֵיל בָּתַר אֲרוֹנָא דַייָ וְכָהֲנַיָּא אָזְלִין וְהָקְעִין בְּשׁוֹפָרָיָא׃

14 וְאַסְחַרוּ יַת קַרְתָּא בְּיוֹמָא תִּנְיָנָא זִמְנָא חֲדָא וְתָבוּ לְמַשְׁרְיָתָא כֵּן עֲבָדוּ שִׁיתָּא יוֹמִין׃

15 וַהֲוָה בְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וְאַקְדִּימוּ כְּסֵיסַק צַפְרָא וְאַסְחַרוּ יַת קַרְתָּא כְּהִלְכְתָא הָדָא שַׁבְעָ זִמְנִין לְחוֹד בְּיוֹמָא הָהוּא אַקִּיפוּ יַת קַרְתָּא שְׁבַע זִמְנִין׃

16 וַהֲוָה בְּזִמְנָא שְׁבִיעָאָה תָּקְעוּ כָּהֲנַיָּא בְּשׁוֹפָרָיָא וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ לְעַמָּא יְבִיבוּ אֲרֵי יְיָ יְהַב יְיָ לְכוֹן יַת קַרְתָּא׃

17 וּתְהֵי קַרְתָּא חֵרְמָא הִיא וְכָל דְּבָהּ קֳדָם יְיָ לְחוֹד רָחָב פּוּנְדְּקִיתָא תֶּהֱוֵי הִיא וְכָל דְּעִימָהּ בְּבֵיתָא אֲרֵי אַטְמָרַת יַת אַזְגַּרַיָּא דִּשְׁלַחְנָא׃

18 לְחוֹד אַתּוּן אִסְתְּמָרוּ מִן חֵרְמָא וּמָנֵי נַחְשָׁא וּבַרְזְלָא קַדִּישָׁא אִינוּן קֳדָם יְיָ לְאוֹצַר בֵּית מַקְדְּשָׁא דַייָ יֵעֲלוֹן׃

19 וְכָל כַּסְפָּא וּדְהַבָא וּמָנֵי נְחָשָׁא וּבַרְזְלָא קַדִּישָׁא אִינוּן קֳדָם יְיָ לְאוֹצַר בֵּית מַקְדְּשָׁא דַייָ יֵעֲלוֹן׃

20 וְיַבִּיבוּ עַמָּא וּתְקָעוּ בְּשׁוֹפָרַיָּא וַהֲוָה כַּד שְׁמַע עַמָּא יַת קָל שׁוֹפָרָא וְיַבִּיבוּ עַמָּא יַבָּבָא רַבְרְבָתָא וּנְפַל שׁוּרָא דְּקַרְתָּא וְאִתְבְּלַע תְּחוֹתֵהִי

וְסָלִיק עַמָּא לְקַרְתָּא גְּבַר לְקֳבְלֵיהּ וְכַבְּשׁוּ יַת קַרְתָּא׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

11 Et circuiuit arca Domini vrbem, ambiendo vice vna. & intrauerunt in castra; & pernoctauerunt in castris.

12 Et anticipauit Iosue manè, & tulerunt sacerdotes arcam Domini; & septem sacerdotes acceperunt septem buccinas ex cornu arietino ante arcam Domini ambulantes ambulando, & clangentes buccinis: & armati virtutis ambulabant ante eos, & tribus domus Dan ambulabat post arcam Domini.

13 Et sacerdotes ambulabant, & clangebant buccinis.

14 Et circuierunt ciuitatem in die secunda vice vna, & reuersi sunt in castra. sic fecerunt sex diebus.

15 Et fuit in die septimo, & anticipauerunt in ascensu auroræ, & circuierunt vrbem iuxta consuetudinem hanc septem vicibus. tantum in die illa ambierunt vrbem septem vicibus.

16 Et fuit in vice septima clanxerunt sacerdotes buccinis, & dixit Iosue populo: Vociferate, quoniam dedit Dominus vobis vrbem.

17 Et esto vrbs anathema ipsa, & omnia quæ in ea, ante Dominum. tantum Rahhab cauponaria viuat, ipsa & omnia quæ cum ea in domo; quia abscondit nuncios quos miseramus.

18 Tantum vos custodimini ab anathemate, ne fortè anathematizemini, & tollatis ex anathemate, & ponatis castra Israelis in anathema, & turbetis ea.

19 Et omne argentum & aurum, & vasa ærea & ferrea sancta ipsa ante Dominum, in thesaurum domus sanctuarij Domini intrabunt.

20 Et clamauerunt populus, & clanxerunt in buccinis. & fuit quando audiuit populus vocem buccinæ, & clamauerunt populus clamore ingenti: & cecidit murus vrbis, & absorptus est subtus se. & ascendit populus in vrbem, vir eregione sui, & subegerunt vrbem.

21 וַיַּחֲרִימוּ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּעִיר מֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה מִנַּעַר וְעַד־זָקֵן וְעַד שׁוֹר וָשֶׂה וַחֲמוֹר לְפִי־חָרֶב׃
22 וְלִשְׁנַיִם הָאֲנָשִׁים הַמְרַגְּלִים אֶת־הָאָרֶץ אָמַר יְהוֹשֻׁעַ בֹּאוּ בֵּית־הָאִשָּׁה הַזּוֹנָה וְהוֹצִיאוּ מִשָּׁם אֶת־הָאִשָּׁה וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתֶּם לָהּ׃
23 וַיָּבֹאוּ הַנְּעָרִים הַמְרַגְּלִים וַיֹּצִיאוּ אֶת־רָחָב וְאֶת־אָבִיהָ וְאֶת־אִמָּהּ וְאֶת־אַחֶיהָ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ וְאֵת כָּל־מִשְׁפְּחוֹתֶיהָ הוֹצִיאוּ וַיַּנִּיחוּם מִחוּץ לְמַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל׃
24 וְהָעִיר שָׂרְפוּ בָאֵשׁ וְכָל־אֲשֶׁר־בָּהּ רַק הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וּכְלֵי הַנְּחֹשֶׁת וְהַבַּרְזֶל נָתְנוּ אוֹצַר בֵּית־יְהוָה׃
25 וְאֶת־רָחָב הַזּוֹנָה וְאֶת־בֵּית אָבִיהָ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ הֶחֱיָה יְהוֹשֻׁעַ וַתֵּשֶׁב בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי הֶחְבִּיאָה אֶת־הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר־שָׁלַח יְהוֹשֻׁעַ לְרַגֵּל אֶת־יְרִיחוֹ׃
26 וַיַּשְׁבַּע יְהוֹשֻׁעַ בָּעֵת הַהִיא לֵאמֹר אָרוּר הָאִישׁ לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר יָקוּם וּבָנָה אֶת־הָעִיר הַזֹּאת אֶת־יְרִיחוֹ בִּבְכֹרוֹ יְיַסְּדֶנָּה וּבִצְעִירוֹ יַצִּיב דְּלָתֶיהָ׃
27 וַיְהִי יְהוָה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיְהִי שָׁמְעוֹ בְּכָל־הָאָרֶץ׃

ז

1 וַיִּמְעֲלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מַעַל בַּחֵרֶם וַיִּקַּח עָכָן בֶּן־כַּרְמִי בֶן־זַבְדִּי בֶן־זֶרַח לְמַטֵּה יְהוּדָה מִן־הַחֵרֶם וַיִּחַר־אַף יְהוָה בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃
2 וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ אֲנָשִׁים מִירִיחוֹ הָעַי אֲשֶׁר עִם־בֵּית אָוֶן מִקֶּדֶם לְבֵית־אֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר עֲלוּ וְרַגְּלוּ אֶת־הָאָרֶץ וַיַּעֲלוּ הָאֲנָשִׁים וַיְרַגְּלוּ אֶת־הָעָי׃

21 Et interfecerunt omnia quæ erant in ea, à viro vſque ad mulierem, ab infante vſque ad ſenem: boues quoque & oues, & aſinos in ore gladij percuſſerunt.
22 Duobus autem viris qui exploratores miſsi fuerāt, dixit Ioſue: Ingredimini domum mulieris meretricis, & producite eā,
D & omnia quę illius ſunt, ſicut illi iuramē-
23 to firmaſtis. Ingreſsique iuuenes eduxerunt Raab, & parētes eius, fratres quoque, & cunctam ſupellectilem, ac cognationem illius, & extra caſtra Iſrael mane-
24 re fecerunt. Vrbem autem & omnia quę inuenta ſunt in ea ſuccenderunt: abſque auro & argēto, & vaſis æneis ac ferro, quæ in ærarium Domini conſecrarunt.
25 Raab verò meretricem, & domum patris eius, & omnia quæ habebat, fecit Ioſue viuere. & habitauerunt in medio Iſrael vſque in præſentem diem, eo quòd abſconderit nuncios quos miſerat vt explorarent Hiericho. Heb.11.f
26 In tempore illo imprecatus eſt Ioſue, dicens: Maledictus vir coram Domino qui ſuſcitauerit & ædificauerit ciuitatem Hiericho. In primogenito ſuo fundamenta illius iaciat: & in nouiſsimo liberorum ponat portas eius.
27 Fuit ergo Dominus cum Ioſue; & nomen eius vulgatum eſt in omni terra.

CAP. VII.

1 Filij autem Iſrael præuaricati ſunt man-
A datum, & vſurpauerunt de anathemate. nam Acham filius Charmi, filij Zabdi, filij Zare de tribu Iuda tulit aliquid de anathemate. Iratuſque eſt Dominus contra filios Iſrael.
2 Cumque mitteret Ioſue de Hiericho viros contra Hay, quæ eſt iuxta Bethauen ad orientalem plagam oppidi Bethel, dixit eis: Aſcendite & explorate terram. Qui præcepta complentes, explorauerūt Hay.

תרגום יונתן

21 וְגַמַּרוּ יָת כָּל דִּבְקַרְתָּא מִגְּבַר וְעַד אִתְּתָא מֵעוּלֵימָא וְעַד סָבָא וְעַד תּוֹר וְאִימַר וַחֲמַר לְפִתְגַם דְּחָרֶב׃ 22 וְלִתְרֵין גֻּבְרַיָּא דְּאַלִּילוּ יָת אַרְעָא אֲמַר יְהוֹשֻׁעַ עוּלוּ לְבֵית אִתְּתָא פּוּנְדְּקִיתָא וְאַפִּיקוּ מִתַּמָּן יָת אִתְּתָא וְיָת כָּל דְּלַהּ כְּמָא דְּקַיֵּימְתּוּן לַהּ׃ 23 וְעָלוּ עוּלֵימַיָּא מְאַלְּלַיָּא וְאַפִּיקוּ יָת רָחָב וְיָת אֲבוּהָא וְיָת אִימַּהּ וְיָת אַחָהָא וְיָת כָּל דְּלַהּ וְיָת כָּל זַרְעִיתַהָא אַפִּיקוּ וְאַשְׁרִינוּן מִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא דְיִשְׂרָאֵל׃ 24 וְקַרְתָּא אוֹקִידוּ בְנוּרָא וְכָל דְּבַהּ לְחוֹד כַּסְפָּא וְדַהֲבָא וּמָנֵי נְחָשָׁא וּבַרְזְלָא יְהַבוּ בְּאוֹצַר בֵּית מַקְדְּשָׁא דַּייָ׃ 25 וְיָת רָחָב פּוּנְדְּקִיתָא וְיָת בֵּית אֲבוּהָא וְיָת כָּל דְּלַהּ קַיֵּים יְהוֹשֻׁעַ וִיתֵיבַת בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד יוֹמָא הָדֵין אֲרֵי אַטְמָרַת יָת אִיזְגַּדַּיָּא דִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ לְאַלָּלָא יָת יְרִיחוֹ׃ 26 וְאוֹמֵי יְהוֹשֻׁעַ בְּעִדָּנָא הַהוּא לְמֵימַר לִיט גַּבְרָא קֳדָם יְיָ דִּיקוּם וְיִבְנֵי יָת קַרְתָּא הָדָא יָת יְרִיחוֹ בִּבְכָרֵיהּ יְשַׁכְלְלִינַהּ וּבִזְעֵיר בְּנוֹהִי יְקִים דַּשָּׁהָא׃ 27 וַהֲוָה מֵימְרָא דַּייָ בְּסַעֲדֵיהּ דִּיהוֹשֻׁעַ וַהֲוָה מֵימְרֵיהּ סָנֵי וְרַבֵּי בְּכָל אַרְעָא׃

ז

1 וְשַׁקַּרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁקַר בְּחֶרְמָא וּנְסֵיב עָכָן בַּר כַּרְמִי בַּר זַבְדִּי בַּר זֶרַח לְשִׁבְטָא דִיהוּדָה מִן חֶרְמָא וּתְקֵיף רֻגְזָא דַּייָ בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ 2 וּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ גֻּבְרִין מִירִיחוֹ לְעַי דְּעִם בֵּית אָוֶן מִמַּדְנַח לְבֵית אֵל וַאֲמַר לְהוֹן לְמֵימַר סַקוּ וְאַלִּילוּ יָת אַרְעָא וּסְלִיקוּ גֻּבְרַיָּא וְאַלִּילוּ יָת עָי׃

Et anathematizauerunt eam, & quæcunque fuerunt in vrbe, ab homine & vſque ad mulierem, à iuuene & vſque ad ſeniorem, & vſque ad vitulum & ouem, & ſubiugale in ore gladij. 21
Et duobus iuuenibus qui explorauerunt terram, dixit Ioſue: Ingredimini in domum mulieris meretricis, & producite illinc eam, & omnia quæcunque ſunt ei, vt iuraſtis ei. 22
Et ingreſſi ſunt duo iuuenes qui explorauerunt vrbem in domum mulieris, & eduxerunt Raab meretricem, & patrem eius, & matrem eius, & fratres eius, & cuncta quæ fuerunt ei, & omnem cognationem illius: & poſuerunt eam extra caſtra Iſrael. 23
Et vrbs combuſta eſt in igne cum omnibus quæ in ipſa: præter argentum & aurum, & omne æs & ferrum dederunt in theſaurum vt offerretur Domino. 24
Et Raab meretricem, & omnem domum paternam eius, & omnia quæ illius, viuere fecit Ioſue, & habitare fecit in Iſrael vſque ad diem hodiernam: quoniam abſconderat exploratores, quos miſit Ioſue vt explorarent Hiericho. 25
Et imprecatus eſt Ioſue in die illa, dicens: Maledictus homo coram Domino, qui ſuſcitabit vel ædificabit ciuitatem illam Hiericho: in primogenito ſuo fundabit eam, & in nouiſſimo ſuo imponet portas eius. 26
Et fuit Dominus cum Ioſue: & fuit nomen eius per omnem terram. 27

CAP. VII.

Et deliquerunt filij Iſrael delictum, & vſurpauerunt de anathemate. & accepit Achan filius Charmi filij Zabdi filij Zare de tribu Iuda, ab anathemate. & iratus eſt ira Dominus in filios Iſrael. 1
Et miſit Ioſue viros ab Hiericho in Gai, quæ eſt iuxta Bethauen ad Orientem Bethel. & locutus eſt ad eos, dicens: Aſcendentes explorate terram. & aſcenderunt viri, et explorauerunt Gai. 2

21 καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτήν, καὶ ὅσα ἦν ἐν τῇ πόλει, ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ ἕως γυναικός, ἀπὸ νεανίσκου καὶ ἕως πρεσβυτέρου, καὶ ἕως μόσχου καὶ προβάτου καὶ ὑποζυγίου ἐν στόματι ῥομφαίας.
22 καὶ τοῖς δύο νεανίσκοις τοῖς κατασκοπεύσασι τὴν γῆν, εἶπεν ἰησοῦς, εἰσέλθατε εἰς τὴν οἰκίαν τῆς γυναικὸς τῆς πόρνης, καὶ ἐξαγάγετε ἐκεῖθεν αὐτήν, καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτῇ, ὡς ὠμόσατε αὐτῇ.
23 καὶ εἰσῆλθον οἱ δύο νεανίσκοι οἱ κατασκοπεύσαντες τὴν πόλιν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς γυναικός, καὶ ἐξήγαγον ῥαὰβ τὴν πόρνην, καὶ τὸν πατέρα αὐτῆς, καὶ τὴν μητέρα αὐτῆς, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῇ, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν αὐτῆς. καὶ κατέστησαν αὐτὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἰσραήλ.
24 καὶ ἡ πόλις ἐνεπυρίσθη ἐν πυρὶ σὺν πᾶσι τοῖς ἐν αὐτῇ· πλὴν ἀργυρίου καὶ χρυσίου, καὶ παντὸς χαλκοῦ καὶ σιδήρου ἔδωκαν εἰς θησαυρὸν εἰσενεχθῆναι κυρίῳ.
25 καὶ ῥαὰβ τὴν πόρνην, καὶ πάντα τὸν οἶκον τὸν πατρικὸν αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ αὐτῆς ἐζώγρησεν ἰησοῦς καὶ κατῴκησεν ἐν τῷ ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας τῆς σήμερον, ὅτι ἔκρυψεν τοὺς κατασκοπεύσαντας, οὓς ἀπέστειλεν ἰησοῦς κατασκοπεῦσαι τὴν ἱεριχώ.
26 καὶ ὥρκισεν ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων, ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ἐνώπιον κυρίου, ὃς ἀναστήσει ἢ οἰκοδομήσει τὴν πόλιν ἐκείνην τὴν ἱεριχώ, ἐν τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ θεμελιώσει αὐτήν, καὶ ἐν τῷ ἐλαχίστῳ αὐτοῦ ἐπιστήσει τὰς πύλας αὐτῆς.
27 καὶ ἦν κύριος μετὰ ἰησοῦ· καὶ ἦν τὸ ὄνομα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν.

ζ.

1 Καὶ ἐπλημμέλησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πλημμέλειαν, καὶ ἐνοσφίσαντο ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος. καὶ ἔλαβεν ἄχαν υἱὸς χαρμὶ υἱοῦ ζαβδὶ υἱοῦ ζαρὰ ἐκ τῆς φυλῆς ἰούδα ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος. καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ.
2 καὶ ἀπέστειλεν ἰησοῦς ἄνδρας ἀπὸ ἱεριχὼ εἰς γαί, ἥ ἐστιν κατὰ βηθαυὲν κατὰ ἀνατολὰς βαιθήλ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, λέγων· ἀναβάντες κατασκέψασθε τὴν γῆν. καὶ ἀνέβησαν οἱ ἄνδρες, καὶ κατεσκέψαντο τὴν γαί.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

21 Et conſumpſerunt omnes qui in vrbe, à viro & vſque ad mulierem, à puero & vſque ad ſenem, & vſque ad bouem, & ouem, & aſinum in acie gladij. 22 Et duobus viris, qui explorauerant terram, dixit Ioſue: Ingredimini in domum mulieris cauponariæ, & producite indè mulierem & omnia quæ ei, quemadmodum iuraſtis ei.
23 Et ingreſſi ſunt iuuenes exploratores, & produxerunt Rahhab, & patrem eius, & matrem eius, & fratres eius, & omnia quæ ei; & omnem proſapiam eius produxerunt, & poſuerunt eos extra caſtra Iſrael.
24 Et vrbem incenderunt igni, & omnia quæ in ea: tantum argentum & aurum, & vaſa ærea & ferrea attulerunt in ærarium domus ſanctuarij Domini. 25 Et Rahhab cauponariam, & domum patris eius, & omnia quæ illi, viuificauit Ioſue: & habitauit in medio Iſrael vſque in diem hunc; quoniam abſconderat nuncios, quos miſerat Ioſue ad explorandum Iericho.
26 Et iurauit Ioſue in tempore illo, dicendo: Maledictus vir ante Dominum, qui ſurrexerit & ædificauerit vrbem hanc Iericho. In primogenito ſuo fundet eam, & in minimo filio ſuo conſtituat portam eius.
27 Et fuit verbum Domini in auxilium Ioſue: & fuit verbum eius magnum & amplificatum in omni terra.

CAP. VII.

Et præuaricati ſunt filij Iſrael præuaricationem in anathemate; & tulit Gachan filius Charmi filij Zabdi filij Zerahh de tribu Iuda, de anathemate: & fortificata eſt indignatio Domini in filios Iſrael.
2 Et miſit Ioſue viros ex Iericho in Gai, quæ prope Bethauen ab Oriente Bethel: & ait illis, dicendo: Aſcendite & explorate terram. & aſcenderunt viri, & explorauerunt Gai.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 * וַיָּשֻׁבוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַל־יַעַל כָּל־
הָעָם כְּאַלְפַּיִם אִישׁ אוֹ כִּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ יַעֲלוּ
וְיַכּוּ אֶת־הָעָי אַל־תְּיַגַּע שָׁמָּה אֶת־כָּל־הָעָם
4 כִּי מְעַט הֵמָּה׃ * וַיַּעֲלוּ מִן־הָעָם שָׁמָּה כִּשְׁלֹשֶׁת
אֲלָפִים אִישׁ וַיָּנֻסוּ לִפְנֵי אַנְשֵׁי הָעָי׃
5 * וַיַּכּוּ מֵהֶם אַנְשֵׁי הָעַי כִּשְׁלֹשִׁים וְשִׁשָּׁה אִישׁ
וַיִּרְדְּפוּם לִפְנֵי הַשַּׁעַר עַד־הַשְּׁבָרִים וַיַּכּוּם בַּמּוֹרָד
וַיִּמַּס לְבַב־הָעָם וַיְהִי לְמָיִם׃
6 * וַיִּקְרַע יְהוֹשֻׁעַ שִׂמְלֹתָיו וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו אַרְצָה
לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה עַד־הָעֶרֶב הוּא וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ
עָפָר עַל־רֹאשָׁם׃
7 * וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֲהָהּ אֲדֹנָי יֱהוִֹה לָמָּה הֶעֱבַרְתָּ
הַעֲבִיר אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶת־הַיַּרְדֵּן לָתֵת אֹתָנוּ בְּיַד
הָאֱמֹרִי לְהַאֲבִידֵנוּ וְלוּ הוֹאַלְנוּ וַנֵּשֶׁב בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן׃
8 * בִּי אֲדֹנָי מָה אֹמַר אַחֲרֵי אֲשֶׁר הָפַךְ יִשְׂרָאֵל עֹרֶף
9 לִפְנֵי אֹיְבָיו׃ * וְיִשְׁמְעוּ הַכְּנַעֲנִי וְכֹל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ
וְנָסַבּוּ עָלֵינוּ וְהִכְרִיתוּ אֶת־שְׁמֵנוּ מִן־הָאָרֶץ וּמַה־
תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל׃
10 * וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ קֻם לָךְ לָמָּה זֶּה
אַתָּה נֹפֵל עַל־פָּנֶיךָ׃
11 * חָטָא יִשְׂרָאֵל וְגַם עָבְרוּ אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר צִוִּיתִי
אֹתָם וְגַם לָקְחוּ מִן־הַחֵרֶם וְגַם גָּנְבוּ וְגַם כִּחֲשׁוּ וְגַם
שָׂמוּ בִּכְלֵיהֶם׃
12 * וְלֹא יְכֹלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָקוּם לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם עֹרֶף
יִפְנוּ לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם כִּי הָיוּ לְחֵרֶם לֹא אוֹסִיף לִהְיוֹת
עִמָּכֶם אִם־לֹא תַשְׁמִידוּ הַחֵרֶם מִקִּרְבְּכֶם׃
13 * קֻם קַדֵּשׁ אֶת־הָעָם וְאָמַרְתָּ הִתְקַדְּשׁוּ לְמָחָר
כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל חֵרֶם בְּקִרְבְּךָ
יִשְׂרָאֵל לֹא תוּכַל לָקוּם לִפְנֵי אֹיְבֶיךָ עַד־הֲסִירְכֶם
הַחֵרֶם מִקִּרְבְּכֶם׃

3 * Et reuersi dixerunt ei: Non ascendat omnis populus, sed duo vel tria millia virorum pergant, & deleant ciuitatem. quare omnis populus frustra vexabitur contra hostes paucissimos? * Ascenderunt ergo tria millia pugnatorum. qui statim terga vertentes, * Percussi sunt à viris vrbis Hay, & corruerunt ex eis triginta & sex homines. Persecutique sunt eos aduersarij de porta vsque ad Sabarim, & ceciderunt per prona fugientes. Pertimuitq; cor populi & ad instar aquæ liquefactum est.
6 * Iosue verò scidit vestimenta sua, & pronus cecidit in terram coram arca Domini vsque ad vesperam, tam ipse quàm omnes senes Israel. Miseruntque puluerem super capita sua.
7 * Et dixit Iosue: Heu domine Deus, Quid voluisti traducere populum istum Iordanem fluuium, vt traderes nos in manus Ammorræi, & perderes? Vtinam vt cœpimus, mansissemus trans Iordanem.
8 * Mi domine Deus, quid dicam, videns Israelem hostibus suis terga vertentem?
9 * Audient Chananæi & omnes habitatores terræ, & pariter conglobati circundabunt nos, atque delebunt nomen nostrum de terra. & quid facies magno nomini tuo? * Dixitque Dominus ad Iosue: Surge: cur iaces pronus in terra?
11 * Peccauit Israel, & præuaricatus est pactum meum. tuleruntq; de anathemate, & furati sunt atque mentiti, & absconderunt inter vasa sua. * Nec poterit Israel stare ante hostes suos, eosque fugiet, quia pollutus est anathemate. Non ero vltra vobiscum, donec conteratis eum qui huius sceleris reus est. * Surge, sanctifica populum, & dic eis: Sanctificamini in crastinum: hęc enim dicit dominus Deus Israel: Anathema in medio tui est, Israel. nõ poteris stare coram hostibus tuis, donec deleatur ex te qui hoc contaminatus est scelere.

Sup. 5. b. Le. 20. b. Num. 16. 1. Reg. 16. b.

תרגום יונתן

3 וְתָבוּ לְוָת יְהוֹשֻׁעַ וַאֲמַרוּ לֵיהּ לָא יִסַּק כָּל עַמָּא כִּתְרֵין אַלְפִין אוֹ כִּתְלָתָא אַלְפִין גַּבְרַיָּא יִסְקוּן וְיִמְחוּן יָת עַי לָא תְרַגֵּישׁ לְתַמָּן
כָּל עַמָּא אֲרֵי זְעֵירִין אִינּוּן׃ 4 וּסְלִיקוּ מִן עַמָּא לְתַמָּן כִּתְלָתָא אַלְפִין גַּבְרָא וְאַפְּכוּ קֳדָם אֱנָשֵׁי עַי׃
5 וּקְטָלוּ מִנְּהוֹן אֱנָשֵׁי עַי כִּתְלָתִין וְשִׁיתָּא גַּבְרִין וּרְדָפוּנוּן קֳדָם תַּרְעָא עַד דְּתַבְּרוּנוּן וּמְחוֹנוּן בְּמַחֲתָנָא וְאִתְמְסִי לִבָּא דְעַמָּא וַהֲוָה לְמַיָּא׃
6 וּבְזַע יְהוֹשֻׁעַ לְבוּשֵׁה וּנְפַל עַל אַנְפּוֹהִי עַל אַרְעָא קֳדָם אֲרוֹנָא דַיְיָ עַד רַמְשָׁא הוּא וְסָבֵי יִשְׂרָאֵל וְאַסִּיקוּ עַפְרָא עַל רֵישֵׁיהוֹן׃
7 וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ קַבֵּל בְּעוּתִי יְיָ אֱלֹהִים לְמָה אַעֲבַרְתָּ אַעֲבָרָא יָת עַמָּא הָדֵין יָת יַרְדְּנָא לְמִמְסַר יָתָנָא בִּידָא דֶאֱמוֹרָאָה לְאוֹבָדוּתָנָא וּלְוַי
פוֹן דְּשָׁרֵינָא וְיִתְיַבְנָא בְּעִבְרָא דְיַרְדְּנָא׃ 8 בְּבָעוּ יְיָ מָה אֵימַר בָּתַר דְּאַחֲזָרוּ יִשְׂרָאֵל קְדָלְהוֹן לְמִיפַּךְ קֳדָם בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן׃
9 וְיִשְׁמְעוּן כְּנַעֲנָאֵי וְכָל יָתְבֵי אַרְעָא וְיִסְתַּחֲרוּן עֲלָנָא וְיִשֵּׁיצוּן יָת שְׁמָנָא מִן אַרְעָא וְאִתְּ עֲבַד בְּדִיל שְׁמָךְ רַבָּא׃
10 וַאֲמַר יְיָ לִיהוֹשֻׁעַ קוּם לָךְ לְמָה דְנָן אַתְּ רָמֵי עַל אַפָּךְ׃ 11 חָבוּ יִשְׂרָאֵל וְאַף עֲבָרוּ יָת קְיָימֵי דְפַקְדֵּית יְתָהוֹן וְאַף
נְסִיבוּ מִן חֶרְמָא וְאַף גְּנָבוּ וְאַף כַּדִּיבוּ וְאַף שַׁוִּיאוּ בְּמָנֵיהוֹן׃ 12 וְלָא יִיכְלוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַקָּם קֳדָם בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן קְדָלְהוֹן יַחְזְרוּן
לְמִיפַּךְ קֳדָם בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן אֲרֵי הֲווֹ לְחֶרְמָא וְלָא אוֹסִיף לְמֶהֱוֵי מֵימְרִי בְּסַעְדְּכוֹן אִם לָא תְשֵׁיצוּן חֶרְמָא מִבֵּינֵיכוֹן׃
13 קוּם זַמֵּן יָת עַמָּא וְתֵימַר אִזְדַּמְּנוּ לְמָחָר אֲרֵי כִּדְנָן אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל חֶרְמָא בֵּינָךְ יִשְׂרָאֵל לָא תִיכְלוּ לְמַקָּם קֳדָם בַּעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן
עַד דְּתַעְדּוֹן חֶרְמָא מִבֵּינֵיכוֹן׃

* Et reuersi sunt ad Iosue, & dixerunt ad eum: Non ascendat omnis populus, sed circiter duo millia vel tria millia virorum ascendant, & obsideant ciuitatem. ne adducas illuc omnem populum; pauci enim sunt.
* Et ascenderunt de populo illuc quasi tria millia virorum. & fugerunt à facie virorum Gai:
* Et occiderunt ab eis viri Gai quasi triginta & sex viros: & persecuti sunt eos à porta quoad contriuerunt eos. & percusserunt eos per pronum. & pertimuit cor populi, et factum est quasi aqua.
* Et scidit Iosue vestimenta sua, & cecidit in faciem suam super terram coram arca Domini vsque ad vesperam, ipse & seniores Israel. & proiecerunt puluerem super caput suum.
* Et dixit Iosue: Oro Domine Domine, vt quid traducens traduxit famulus tuus populum hunc Iordanem, vt traderet eum Amorræo, vt perderet nos? & vtinam mansissemus & habitauissemus apud Iordanem!
* In me Domine. & quid dicam quoniã auertit Israel ceruicem à facie inimici sui?
* Et audiens Chananæus & omnes habitantes terram circundabunt nos, & delebunt nos de terra. & quid facies nomini tuo magno?
* Et dixit Dominus ad Iosue: Surge, Cur tu hoc cecidisti in faciem tuam?
* Peccauit populus, & præuaricatus est pactum meum quod pepigi ad eum: et tulerunt de anathemate: & furati mentiti sunt, & posuerunt in vasa sua.
* Et non poterint filij Israel sustinere ante faciem hostium suorum. ceruicem conuertent coram inimicis suis, quoniam facti sunt anathema. non addam vltra esse vobiscum, nisi abstuleritis anathema de vobis ipsis.
* Surgens sanctifica populum, & dic sanctificare in crastinum: quoniam hæc dicit dominus Deus Israel: Anathema est in vobis, Israel: non poteritis resistere corã hostibus vestris, donec tollatur anathema de vobis.

3 * καὶ ἀνέστρεψαν πρὸς ἰησοῦν, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν, μὴ ἀναβήτω πᾶς ὁ λαός, ἀλλ' ὡσεὶ διχίλιοι ἢ τρισχίλιοι ἄνδρες ἀναβήτωσαν, καὶ ἐκπολιορκησάτωσαν τὴν πόλιν. μὴ ἀναγάγῃς ἐκεῖ πάντα τὸν λαόν, ὀλίγοι γάρ εἰσιν.
4 * καὶ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ λαοῦ ἐκεῖ ὡσεὶ τρισχίλιοι ἄνδρες. καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου ἀνδρῶν γαΐ·
5 * καὶ ἀπέκτειναν ἀπ' αὐτῶν ἄνδρες γαὶ ὡς τριάκοντα καὶ ἓξ ἄνδρας, καὶ κατεδίωξαν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πύλης ἕως συνέτριψαν αὐτούς. καὶ ἔπληξαν αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ καταφεροῦς. καὶ ἐπτοήθη ἡ καρδία τοῦ λαοῦ, καὶ ἐγένετο ὥσπερ ὕδωρ.
6 * καὶ διέρρηξεν ἰησοῦς τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἔναντι κιβωτοῦ κυρίου ἕως ἑσπέρας, αὐτὸς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰσραήλ. καὶ ἐπεβάλοντο χοῦν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν.
7 * καὶ εἶπεν ἰησοῦς, δέομαι κύριε κύριε, ἱνατί διαβιβάζων διεβίβασεν ὁ παῖς σου τὸν λαὸν τοῦτον τὸν ἰορδάνην, παραδοῦναι αὐτὸν τῷ ἀμορραίῳ, ἀπολέσαι ἡμᾶς; καὶ εἰ κατεμείναμεν καὶ κατῳκίσθημεν πρὸς τὸν ἰορδάνην.
8 * ἐν ἐμοὶ κύριε. καὶ τί ἐρῶ ἐπεὶ μετέβαλεν ἰσραὴλ αὐχένα ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ αὐτοῦ;
9 * καὶ ἀκούσας ὁ χαναναῖος καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν περικυκλώσουσιν ἡμᾶς, καὶ ἐκτρίψουσιν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ τί ποιήσεις τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα;
10 * καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰησοῦν, ἀνάστηθι, ἱνατί σὺ τοῦτο πέπτωκας ἐπὶ πρόσωπόν σου;
11 * ἡμάρτηκεν ὁ λαός, καὶ παρέβη τὴν διαθήκην μου, ἣν διεθέμην πρὸς αὐτόν. καί γε ἔλαβον ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος, καὶ κλέψαντες ἐψεύσαντο, καὶ ἔβαλον εἰς τὰ σκεύη αὐτῶν.
12 * καὶ οὐ μὴ δύνωνται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ὑποστῆναι κατὰ πρόσωπον τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ. αὐχένα ἐπιστρέψουσιν ἐνώπιον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, ὅτι ἐγενήθησαν ἀνάθεμα, οὐ προσθήσω ἔτι εἶναι μεθ' ὑμῶν, ἐὰν μὴ ἐξάρητε τὸ ἀνάθεμα ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.
13 * ἀναστὰς ἅγνισον τὸν λαόν, καὶ εἶπον ἁγνισθῆναι εἰς αὔριον, ὅτι τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ· τὸ ἀνάθεμά ἐστιν ἐν ὑμῖν ἰσραήλ· οὐ δυνήσεσθε ἀντισθῆναι ἀπέναντι τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, ἕως ἂν ἐξάρηται τὸ ἀνάθεμα ἐξ ὑμῶν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO,

[1] Et redierunt ad Iosue, & dixerunt illi: Non ascendat omnis populus; quasi duo millia, aut quasi tria millia virorum ascendent, & percutient Gai: non cogas ibi omnem populum, quoniam pauci illi. [2] Et ascenderunt de populo illuc quasi tria millia virorum; & verterunt *terga* ante homines Gai. [3] Et occiderunt ex eis viri Gai quasi triginta & sex viros; & insecuti sunt eos ante portam quoad confregerunt eos, & percusserunt eos in descensu: & liquefactum est cor populi, & fuit in aquas. [4] Et scidit Iosue vestimenta sua, & cecidit super faciem suam super terram ante arcam Domini vsque ad vesperam, ipse & senes Israel; & proiecerunt puluerem super capita sua. [5] Et dixit Iosue: Suscipe deprecationem meam domine Deus: Quare transire faciendo transire fecisti populum hunc Iordanem ad tradendum nos in manum Emorræi ad perdendum nos? & vtinam mansissemus & sederemus vltra Iordanem! [6] Obsecro, Domine, quid dicam postquam verterunt Israel ceruices suas ad fugiendum ante auctores inimicitiarum suarum? [7] Et audient Cananæi & omnes habitatores terræ, & sese conuertent super nos, & consument nomen nostrum è terra: & tu fac propter nomen tuum magnum. [8] Et dixit Dominus ad Iosue: Surge tibi: quare *ob* hoc te proiicis super faciem tuam? [9] Peccauerunt Israel, & etiam transgressi sunt fœdus meum, quod iussi eos: & etiam tulerunt de anathemate, & etiam absconderunt, & etiam negarunt, & etiam posuerunt in vasis suis. [10] Et non valebunt filij Israel stare ante auctores inimicitiarum suarum; ceruices suas conuertent ad vertendum *terga* ante auctores inimicitiarum suarum; quoniam fuerunt in anathema: & non addam vt sit verbum meum in auxilium eorum, nisi exterminaueritis anathema de inter vos. [11] Surge, præpara populum, & dices: Præparamini in crastinum; nam sic dicit dominus Deus Israel: Anathema inter te, Israel non valebitis stare ante auctores inimicitiarum vestrarum, donec auferatis anathema de inter vos.

Universidad de Deusto Biblioteca

14 * וְנִקְרַבְתֶּם בַּבֹּקֶר לְשִׁבְטֵיכֶם וְהָיָה הַשֵּׁבֶט אֲשֶׁר־יִלְכְּדֶנּוּ יְהוָה יִקְרַב לַמִּשְׁפָּחוֹת וְהַמִּשְׁפָּחָה אֲשֶׁר־יִלְכְּדֶנָּה יְהוָה תִּקְרַב לַבָּתִּים וְהַבַּיִת אֲשֶׁר יִלְכְּדֶנּוּ יְהוָה יִקְרַב לַגְּבָרִים׃

15 * וְהָיָה הַנִּלְכָּד בַּחֵרֶם יִשָּׂרֵף בָּאֵשׁ אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ כִּי עָבַר אֶת־בְּרִית יְהוָה וְכִי־עָשָׂה נְבָלָה בְּיִשְׂרָאֵל׃

16 * וַיַּשְׁכֵּם יְהוֹשֻׁעַ בַּבֹּקֶר וַיַּקְרֵב אֶת־יִשְׂרָאֵל לִשְׁבָטָיו וַיִּלָּכֵד שֵׁבֶט יְהוּדָה׃

17 * וַיַּקְרֵב אֶת־מִשְׁפַּחַת יְהוּדָה וַיִּלְכֹּד אֵת מִשְׁפַּחַת הַזַּרְחִי וַיַּקְרֵב אֶת־מִשְׁפַּחַת הַזַּרְחִי לַגְּבָרִים וַיִּלָּכֵד זַבְדִּי׃

18 * וַיַּקְרֵב אֶת־בֵּיתוֹ לַגְּבָרִים וַיִּלָּכֵד עָכָן בֶּן־כַּרְמִי בֶן־זַבְדִּי בֶּן־זֶרַח לְמַטֵּה יְהוּדָה׃

19 * וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־עָכָן בְּנִי שִׂים־נָא כָבוֹד לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתֶן־לוֹ תוֹדָה וְהַגֶּד־נָא לִי מֶה עָשִׂיתָ אַל־תְּכַחֵד מִמֶּנִּי׃

20 * וַיַּעַן עָכָן אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמַר אָמְנָה אָנֹכִי חָטָאתִי לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְכָזֹאת וְכָזֹאת עָשִׂיתִי׃

21 * וָאֵרֶא בַשָּׁלָל אַדֶּרֶת שִׁנְעָר אַחַת טוֹבָה וּמָאתַיִם שְׁקָלִים כֶּסֶף וּלְשׁוֹן זָהָב אֶחָד חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים מִשְׁקָלוֹ וָאֶחְמְדֵם וָאֶקָּחֵם וְהִנָּם טְמוּנִים בָּאָרֶץ בְּתוֹךְ הָאָהֳלִי וְהַכֶּסֶף תַּחְתֶּיהָ׃

22 * וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ מַלְאָכִים וַיָּרֻצוּ הָאֹהֱלָה וְהִנֵּה טְמוּנָה בְּאָהֳלוֹ וְהַכֶּסֶף תַּחְתֶּיהָ׃

23 * וַיִּקָּחוּם מִתּוֹךְ הָאֹהֶל וַיְבִאוּם אֶל־יְהוֹשֻׁעַ וְאֶל כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּצִּקֻם לִפְנֵי יְהוָה׃

24 * וַיִּקַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־עָכָן בֶּן־זֶרַח וְאֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הָאַדֶּרֶת וְאֶת־לְשׁוֹן הַזָּהָב וְאֶת־בָּנָיו וְאֶת־בְּנֹתָיו וְאֶת־שׁוֹרוֹ וְאֶת־חֲמֹרוֹ וְאֶת־צֹאנוֹ וְאֶת־אָהֳלוֹ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ וַיַּעֲלוּ אֹתָם עֵמֶק עָכוֹר׃

14 *Accedetisque manè singuli per tribus vestras,& quamcumque tribum sors inuenerit,accedet per cognationes suas, & cognatio per domos,domusque per viros.

15 * Et quicunq; ille in hoc facinore fuerit deprehensus,comburetur igni cũ omni substantia sua: quoniam præuaricatus est pactum Dñi, & fecit nephas in Israel.

16 *Surgens itaque Iosue manè,applicuit Israel per tribus suas.& inuenta est tribus Iuda.

17 * Quæ cùm iuxta familias suas esset oblata, inuẽta est familia Zare . illam quoque per domos offerens,repperit Zabdi.

18 * Cuius domum in singulos diuidens viros, inuenit Achan filium Charmi filij Zabdi, filij Zare de tribu Iuda.

19 * Et ait Iosue ad Achan: Fili mi,da gloriam domino Deo Israel, & confitere,atque indica mihi quid feceris,ne abscõdas. Ioan.9.c

20 * Responditque Achan Iosue, & dixit ei : Vere ego peccaui domino Deo Israel: & sic & sic feci.

21 * Vidi enim inter spolia pallium coccineum valde bonum ,& ducentos siclos argenti, regulamque auream quinquaginta siclorum ; & concupiscens abstuli, & abscondi in terra contra medium tabernaculi mei , argentumque fossa humo operui.

22 * Misit ergo Iosue ministros, qui currentes ad tabernaculum illius,repererunt cuncta abscondita in eodem loco , & argentum simul.

23 * Auferentesque de tentorio, tulerunt ea ad Iosue & ad omnes filios Israel ; proieceruntque ante Dominum.

24 * Tollens itaque Iosue Achan filium Zare,argentumque & pallium & auream regulam , filios quoque & filias eius, boues, & asinos, & oues , ipsumque tabernaculum & cunctam supellectilem,& omnis Israel cum eo,duxerunt eos ad vallem Achor:

תרגום יונתן

14 ותתקרבון בצפרא לשבטיכון ויהי שבטא דיתאחד מן קדם יי יתקרב לזרעין וזרעיתא דיתאחד מן קדם יי תתקרב לבתין וביתא דיתאחד מן קדם יי יתקרב לגבריא׃ 15 ויהי דיתאחד בחרמא יתוקד בנורא הוא וכל דיליה ארי עבר על קימא דיי וארי עבד דלא כשר בישראל׃ 16 ואקדם יהושע בצפרא וקריב ית ישראל לשבטוהי ואתאחד שבטא דבית יהודה׃ 17 וקריב ית זרעית יהודה ואתאחד ית זרעית זרח וקריב ית זרעית זרח לגבריא ואתאחד זבדי׃ 18 וקריב ית ביתיה לגבריא ואתאחד עכן בר כרמי בר זבדי בר זרח לשבטא דיהודה׃ 19 ואמר יהושע לעכן ברי שוי כען יקרא קדם יי אלהא דישראל והב קדמוהי אודאה וחוי כען לי מה עבדתא לא תכסי מני׃ 20 ואתיב עכן ית יהושע ואמר בקושטא אנא חבית קדם יי אלהא דישראל וכדין וכדין עבדית׃ 21 וחזית בביזתא אצטלי בבלי חד שפיר ומאתן סלעין דכסף ולישנא דדהב חד חמשין סלעין מתקליה ורגגתנון ונסבתנון והא אנון טמירין בארעא בגו משכני וכספא תחותיהון׃ 22 ושלח יהושע אזגדין ורהטו למשכנה והא טמירין במשכניה וכספא תחותיהון׃ 23 ונסיבונון מגו משכנא ואיתיאונון לות יהושע ולות כל ישראל ואחיתונון קדם יי׃ 24 ודבר יהושע ית עכן בר זרח ונסיב ית כספא וית ארצטלא וית לישנא דדהבא ודבר ית בנוהי וית בנתיה וית תוריה וית חמריה וית עניה וית משכניה וית כל דיליה וכל ישראל עמיה ואסיקו יתהון למישר עכור׃

*14 * Et congregabimini omnes mane per tribus vestras. & erit tribus, quam demonstrauerit Dominus, & adducetis per populos. & populum, quem ostenderit Dominus,adducetis per domum. & domum , quam demonstrauerit Dominus, per hominem adducetis.*

*15 * Et qui demonstratus fuerit in anathemate, comburetur in igne ipse, et omnia quæcunque sunt ipsi , quoniam præuaricatus est pactũ Domini, & quoniam fecit nephas in Israel.*

*16 * Et surrexit Iosue manè, & adduxit populum per tribus suas. & ostensa est tribus Iuda:*

*17 * Et ostensus est populus Zarai, & adductus est populus Zarai per virum , & ostensus est Zabdi.*

*18 * Et adducta est domus eius per virum, & ostensus est Achan filius Charmi filij Zabdi filij Zare tribus Iuda.*

*19 * Et ait Iosue Achan: Fili mi,hodie da iam gloriam domino Deo Israel : & da ei confessionem, & indica mihi quid feceris; & ne abscondas à me.*

*20 *Et respondit Achan Iosue, & dixit: Verè ego peccaui coram domino Deo Israel: sic & sic feci.*

*21 * Vidi in spoliis pallium varium vnum bonum, & ducentas didrachmas argenti, & linguam auream vnam,quinquaginta didrachmarum pondus eius. et concupiui illa & accepi. et ecce hæc abscondita sunt in terra in tabernaculo meo, & argentum occultatum est sub eis.*

*22 * Et misit Iosue nuncios, & cucurrerunt ad tabernaculum ad castra: & hæc erant abscondita in tabernaculo eius, & argentum sub eis.*

*23 * Et eduxerunt ea de tabernaculo, & tulerunt ea ad Iosue & ad omnes seniores Israel: & posuerunt ea ante Dominum.*

*24 * Et accepit Iosue Achan filium Zare, et argentum,et pallium,et linguam auream, et filios eius & filias eius, & vitulos eius, & subiugalia eius, & oues eius, & tabernaculum eius, & cunctam supellectilem eius, & omnis Israel cum eo: & duxerunt eos ad vallem Achor.*

14 * καὶ συναχθήσεσθε πάντες πρωῒ κατὰ φυλὰς ὑμῶν. καὶ ἔσται ἡ φυλή, ἣν ἂν δείξῃ κύριος, καὶ προσάξετε κατὰ δήμους. καὶ δῆμον, ὃν ἂν δείξῃ κύριος προσάξετε κατ' οἶκον. καὶ τὸν οἶκον, ὃν ἂν δείξῃ κύριος, κατ' ἄνδρα προσάξετε.

15 * καὶ ὃς ἂν ἐνδειχθῇ ἐν τῷ ἀναθέματι, καυθήσεται ἐν τῷ πυρὶ αὐτός, καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτῷ· ὅτι παρέβη τὴν διαθήκην κυρίου, καὶ ὅτι ἐποίησεν ἀνόμημα ἐν ἰσραήλ.

16 * καὶ ὤρθρισεν ἰησοῦς πρωῒ, καὶ προσήγαγε τὸν λαὸν κατὰ φυλὰς αὐτοῦ. καὶ ἀνεδείχθη ἡ φυλὴ ἰούδα.

17 * καὶ ἀνεδείχθη δῆμος ὁ ζαραΐ, καὶ προσήχθη δῆμος ὁ ζαραΐ κατ' ἄνδρα, καὶ ἀνεδείχθη ζαβδί.

18 * καὶ προσήχθη ὁ οἶκος αὐτοῦ κατ' ἄνδρα, καὶ ἀνεδείχθη ἄχαρ υἱὸς χαρμὶ υἱοῦ ζαβδὶ υἱοῦ ζαρὰ τῆς φυλῆς ἰούδα.

19 * καὶ εἶπεν ἰησοῦς τῷ ἄχαρ, υἱέ μου σήμερον δὸς δὴ δόξαν τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραήλ, καὶ δὸς αὐτῷ τὴν ἐξομολόγησιν, καὶ ἀνάγγειλόν μοι τί ἐποίησας, καὶ μὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ.

20 * καὶ ἀπεκρίθη ἄχαρ τῷ ἰησοῦ, καὶ εἶπεν, ἀληθῶς ἐγὼ ἥμαρτον ἐναντίον κυρίου θεοῦ ἰσραήλ, οὕτως καὶ οὕτως πεποίηκα.

21 * εἶδον ἐν τῇ προνομῇ ψιλὴν ποικίλην μίαν καλήν, καὶ διακόσια δίδραχμα ἀργυρίου, καὶ γλῶσσαν χρυσῆν μίαν πεντήκοντα διδράχμων ὁλκὴ αὐτῆς. καὶ ἐπεθύμησα αὐτῶν καὶ ἔλαβον. καὶ ἰδοὺ ταῦτα κέκρυπται ἐν τῇ γῇ ἐν τῇ σκηνῇ μου, καὶ τὸ ἀργύριον κέκρυπται ὑποκάτω αὐτῶν.

22 * καὶ ἀπέστειλεν ἰησοῦς ἀγγέλους, καὶ ἔδραμον εἰς τὴν σκηνὴν εἰς τὴν παρεμβολήν. καὶ ταῦτα ἦν κεκρυμμένα εἰς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀργύριον ὑποκάτω αὐτῶν.

23 * καὶ ἐξήνεγκαν αὐτὰ ἐκ τῆς σκηνῆς, καὶ ἤνεγκαν αὐτὰ πρὸς ἰησοῦν καὶ πρὸς πάντας πρεσβυτέρους ἰσραήλ. καὶ ἔθηκαν αὐτὰ ἔναντι κυρίου.

24 * καὶ ἔλαβεν ἰησοῦς τὸν ἄχαρ υἱὸν ζαρά, καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὴν ψιλὴν, καὶ τὴν γλῶσσαν τὴν χρυσῆν, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ καὶ τοὺς μόσχους αὐτοῦ, καὶ τὰ ὑποζύγια αὐτοῦ, καὶ τὰ πρόβατα αὐτοῦ, καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. καὶ πᾶς ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ. καὶ ἀνήγαγον αὐτοὺς εἰς ἐμεκαχώρ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

14 Et accedetis in aurora secundum tribus vestras: & erit tribus quæ deprehendetur ab ante Dominum, accedet per prosapias;& prosapia quæ deprehendetur ab ante Dominum,accedet per domos: & domus quæ deprehendetur ab ante Dominum,accedet per viros.
15 Et erit qui deprehendetur in anathemate, & comburetur igne ipse & omnia quæ illi : quoniam transiuit super fœdus Domini, & quoniam fecit quod non rectum in Israel.
16 Et anticipauit Iosue in aurora, & accedere fecit Israelem per tribus suas: & deprehensa est tribus domus Iudæ.
17 Et accedere fecit prosapiam Iudæ, & deprehensa est prosapia Zerahh.& accedere fecit prosapiam Zerahh per viros, & deprehensus est Zabdi.
18 Et accedere fecit domum eius per viros,& deprehensus est Ghachan filius Charmi filij Zabdi filij Zerahh tribus Iudæ.
19 Et dixit Iosue ad Ghachan: Fili mi,pone nunc gloriam ante dominum Deum Israelis, & fer ante eum confessionem; & ostende nunc mihi quid fecisti; ne abscondas à me.
20 Et respondit Ghachan Iosue, & dixit : In veritate ego peccaui ante dominum Deum Israel: & sic & sic feci.
21 Et vidi in præda stolam Babylonicam vnam pulchram,& ducentos siclos argenti; & linguam auream vnam,quinquaginta sicli pondus eius: & concupiui ea,& tuli ea: & ecce ea abscondita in terra in medio tabernaculi mei, & argentum subtus ea.
22 Et misit Iosue nuncios, & cucurrerunt ad tabernaculum eius: & ecce abscondita in tabernaculo eius, & argentum subtus ea.
23 Et tulerunt ea deintra tabernaculum, & attulerunt ea ad Iosue, & ad omnem Israelem; & fuderunt ea ante Dominum.
24 Et accepit Iosue Ghachan filium Zerahh, & tulit argentũ,& stolam,& linguam auream,& adduxit filios eius,& filias eius,& boues eius, & asinos eius, & pecora eius, & tabernacula eius , & omnia quæ ei: & omnis Israel cum eo ; & ascendere fecerunt eos ad planiciem Ghachor.

Universidad de Deusto
Biblioteca

25 * וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ מַה עֲכַרְתָּנוּ יַעְכָּרְךָ יְהוָה בַּיּוֹם
הַזֶּה וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ כָּל־יִשְׂרָאֵל אֶבֶן וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָם
בָּאֵשׁ וַיִּסְקְלוּ אֹתָם בָּאֲבָנִים׃
26 * וַיָּקִימוּ עָלָיו גַּל־אֲבָנִים גָּדוֹל עַד הַיּוֹם הַזֶּה
וַיָּשָׁב יְהוָה מֵחֲרוֹן אַפּוֹ עַל־כֵּן קָרָא שֵׁם הַמָּקוֹם
הַהוּא עֵמֶק עָכוֹר עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

ח

1 * וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אַל־תִּירָא וְאַל־
תֵּחָת קַח עִמְּךָ אֶת כָּל־עַם הַמִּלְחָמָה וְקוּם עֲלֵה הָעָי
רְאֵה נָתַתִּי בְיָדְךָ אֶת־מֶלֶךְ הָעַי וְאֶת־עַמּוֹ וְאֶת־
2 עִירוֹ וְאֶת־אַרְצוֹ׃ * וְעָשִׂיתָ לָעַי וּלְמַלְכָּהּ כַּאֲשֶׁר
עָשִׂיתָ לִירִיחוֹ וּלְמַלְכָּהּ רַק־שְׁלָלָהּ וּבְהֶמְתָּהּ תָּבֹזּוּ
לָכֶם שִׂים־לְךָ אֹרֵב לָעִיר מֵאַחֲרֶיהָ׃
3 * וַיָּקָם יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־עַם הַמִּלְחָמָה לַעֲלוֹת הָעָי
וַיִּבְחַר יְהוֹשֻׁעַ שְׁלֹשִׁים אֶלֶף אִישׁ גִּבּוֹרֵי הַחַיִל
4 וַיִּשְׁלָחֵם לָיְלָה׃ * וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר רְאוּ אַתֶּם
אֹרְבִים לָעִיר מֵאַחֲרֵי הָעִיר אַל־תַּרְחִיקוּ מִן־הָעִיר
מְאֹד וִהְיִיתֶם כֻּלְּכֶם נְכֹנִים׃
5 * וַאֲנִי וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אִתִּי נִקְרַב אֶל־הָעִיר וְהָיָה
כִּי־יֵצְאוּ לִקְרָאתֵנוּ כַּאֲשֶׁר בָּרִאשׁוֹנָה וְנַסְנוּ
6 לִפְנֵיהֶם׃ * וְיָצְאוּ אַחֲרֵינוּ עַד הַתִּיקֵנוּ אוֹתָם
מִן־הָעִיר כִּי יֹאמְרוּ נָסִים לְפָנֵינוּ כַּאֲשֶׁר בָּרִאשֹׁנָה
וְנַסְנוּ לִפְנֵיהֶם׃
7 * וְאַתֶּם תָּקֻמוּ מֵהָאוֹרֵב וְהוֹרַשְׁתֶּם אֶת־הָעִיר
וּנְתָנָהּ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּיָדְכֶם׃
8 * וְהָיָה כְּתָפְשְׂכֶם אֶת־הָעִיר תַּצִּיתוּ אֶת־הָעִיר
בָּאֵשׁ כִּדְבַר יְהוָה תַּעֲשׂוּ רְאוּ צִוִּיתִי אֶתְכֶם׃
9 * וַיִּשְׁלָחֵם יְהוֹשֻׁעַ וַיֵּלְכוּ אֶל־הַמַּאֲרָב וַיֵּשְׁבוּ בֵּין
בֵּית־אֵל וּבֵין הָעַי מִיָּם לָעַי וַיָּלֶן יְהוֹשֻׁעַ בַּלַּיְלָה
הַהוּא בְּתוֹךְ הָעָם׃

25 * Vbi dixit Iosue: Quia turbasti nos, exturbet te Dominus in die hac. Lapidauitq; eũ omnis Israel; & cuncta quæ illius erant, igne consumpta sunt.
26 * Congregauerũtque super eum aceruũ magnum lapidum, qui permanet vsq; in præsentem diem. Et auersus est furor Domini ab eis. Vocatumque est nomen loci illius, Vallis Achor, vsque hodie. 2. Reg. 18. d. Iudi. 2. a.

CAP. VIII.

1 A Dixit autem Dominus ad Iosue: Ne timeas neque formides. Tolle tecũ omnem multitudinem pugnatorum; & consurgens ascẽde in oppidum Hay. ecce tradidi in manum tuam regem eius, & populum, vrbemque & terram.
2 * Faciesque vrbi Hay & regi eius, sicut fecisti Hiericho & regi illius. Prædam verò & omnia animantia diripietis vobis. pone insidias vrbi post eam.
3 * Surrexitque Iosue & omnis exercitus bellatorum cum eo, vt ascenderẽt in Hay. & electa triginta millia virorum fortium misit nocte:
4 * Præcepitque eis, dicens: Ponite insidias post ciuitatem. nec longiùs recedatis, & eritis omnes parati.
5 * Ego autem & reliqua multitudo quę mecum est, accedemus ex aduerso contra vrbem. Cumque exierint contra nos, sicut antè fecimus fugiemus, & terga vertem⁹;
6 * Donec persequentes ab vrbe longius B protrahantur. Putabunt enim nos fugere sicut prius. nobis ergo fugientibus, & illis persequentibus, * Consurgetis de insidiis, & vastabitis ciuitatem. tradetque eã dominus Deus vester in manus vestras. Sup. 7. a.
8 * Cumque ceperitis, succendite eam: & sic omnia facietis vt iussi.
9 * Dimisitque eos, & perrexerunt ad locum insidiarum: sederũtque inter Bethel & Hay ad Occidentalem plagam vrbis Hay: Iosue autẽ nocte illa in medio mansit populi.

תרגום יונתן

25 וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ מַה עֲכַרְתָּנָא יַעְכְּרִינָךְ יְיָ בְּיוֹמָא הָדֵין וּרְגַמוּ יָתֵיהּ כָּל יִשְׂרָאֵל בְּאַבְנָא וְאוֹקִידוּ יַתְהוֹן בְּנוּרָא בָּתַר דִּרְגַמוּ יַתְהוֹן בְּאַבְנַיָּא׃
26 וַאֲקִימוּ עֲלוֹהִי דְּגוֹר אַבְנִין רַב עַד יוֹמָא הָדֵין וְתָב יְיָ מִתְּקוֹף רֻגְזֵיהּ עַל כֵּן קְרָא שְׁמָא דְאַתְרָא הַהוּא מֵישַׁר עָכוֹר עַד יוֹמָא הָדֵין׃

ח

1 וַאֲמַר יְיָ לִיהוֹשֻׁעַ לָא תִדְחַל וְלָא תִתְבַּר דְּבַר עִמָּךְ יַת כָּל עַמָּא עָבְדֵי קְרָבָא וְקוּם סַק לָעַי חֲזֵי דְּמִסְרֵית
בִּידָךְ יַת מַלְכָּא דְעַי וְיַת עַמֵּיהּ וְיַת קַרְתֵּיהּ וְיַת אַרְעֵיהּ׃ 2 וְתַעְבֵּיד לָעַי וּלְמַלְכָּהּ כְּמָא דַעֲבַדְתָּ לִירִיחוֹ וּלְמַלְכָּהּ לְחוֹד עֲדָאָה וּבְעִירָהּ
תִּבְזוּן לְכוֹן אַתְקֵן לָךְ כְּמָנָא לְקַרְתָּא מֵאֲחוֹרָהָא׃ 3 וְקָם יְהוֹשֻׁעַ וְכָל עַמָּא עָבְדֵי קְרָבָא לְמִיסַּק לָעַי וּבְחַר יְהוֹשֻׁעַ תְּלָתִין אַלְפִין גִּבְרִין
גִּיבָרֵי חַיְלָא וְשַׁלְחִינוּן בְּלֵילְיָא׃ 4 וּפַקֵּיד יַתְהוֹן לְמֵימַר חֲזוֹ דְאַתּוּן כַּמְנִין לְקַרְתָּא מֵאַחֲרֵי קַרְתָּא לָא תִרְחֲקוּן מִן קַרְתָּא לַחֲדָא
וּתְהוֹן כּוּלְכוֹן מִתְקַנְיָא׃ 5 וַאֲנָא וְכָל עַמָּא דְעִמִּי נִתְקְרֵב לְקַרְתָּא וִיהֵי אֲרֵי יִפְקוּן לְקַדְמוּתָנָא כִּדְבְקַדְמֵיתָא וְנִיפּוֹךְ קֳדָמֵיהוֹן׃
6 וְיִפְקוּן בַּתְרָנָא עַד דְּנִיגּוּד יַתְהוֹן מִן קַרְתָּא אֲרֵי יֵימְרוּן חֲבִירִין קֳדָמָנָא כִּיד בְּקַדְמֵיתָא וְנִיפּוֹךְ קֳדָמֵיהוֹן׃
7 וְאַתּוּן תְּקוּמוּן מִן כְּמָנָא וּתְתַרְכוּן יַת יָתְבֵי קַרְתָּא וְיִמְסְרִינָהּ יְיָ אֱלָהֲכוֹן בְּיָדְכוֹן׃
8 וִיהֵא בְּמֶיחְדְּכוֹן יַת קַרְתָּא תַּדְלְקוּן יַת קַרְתָּא בְּנוּרָא כְּפִתְגָמָא דַיְיָ תַּעְבְּדוּן חֲזוֹ דְפַקֵּידִית יַתְכוֹן׃
9 וְשַׁלְחִינוּן יְהוֹשֻׁעַ וַאֲזָלוּ לִכְמָנָא וִיתִיבוּ בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין לָעַי מַעֲרָב לָעַי וּבָת יְהוֹשֻׁעַ בְּלֵילְיָא הַהוּא בְּגוֹ עַמָּא׃

* Et dixit Iosue: Cur turbasti nos? exturbet te Dominus, sicut & hodie. & lapidauerunt eum omnis Israël lapidibus; & combusserunt ea in igne. & lapidauerunt illos in lapidibus.
* Et congregauerunt super eum aceruum lapidum magnum vsque ad diem hanc. Et cessauit Dominus ab ira furoris sui. ob hoc cognominauit illud, Vallis Achor, vsque in diem hanc.

CAP. VIII.

1 Et dixit Dominus ad Iosue: Ne timeas, neque formides: tolle tecum omnes viros bellatores, & surgens ascende in Gai. ecce tradidi in manus tuas regem Gai, & populum eius, & vrbem eius, & terram eius.
2 * Et facies Gai & regi eius, sicut fecisti Hiericho & regi illius. & prædam eius, & iumẽta eius diripies tibi. Pone autem tibi ipsi insidias vrbi post eam.
3 * Et surrexit Iosue & omnis populus bellator vt ascenderent in Gai. Elegit autem Iosue triginta millia virorum potentes in viribus: & misit eos nocte.
4 * Et præcepit eis, dicens: Videte quòd vos insidiamini vrbi post ciuitatem valdè; & eritis omnes parati:
5 * Et ego & omnes qui mecum, accedemus contra vrbem. & erit cùm exierint habitantes Gai in occursum nobis, sicut & ante, et fugiemus à facie illorum.
6 * Et cùm exierint post nos, abducamus eos ab vrbe. & dicent: Fugiunt ipsi à facie nostra sicut prius: & fugiemus ab eis.
7 * Vos autem exurgetis de insidiis, & ibitis in vrbem, & vastate ciuitatem. & tradet eam dominus Deus noster in manibus nostris.
8 * Et erit vt ceperitis vrbem, succendite eam in igne: iuxta verbũ hoc facite; ecce præcepi vobis.
9 * Et dimisit eos Iosue, & perrexerunt ad insidias: & sederunt inter Bethel & inter Gai à mari Gai. & mansit Iosue nocte illa in medio populi.

25 * καὶ εἶπεν ἰησοῦς, τί ὠλόθρευσας ἡμᾶς; ἐξολοθρεύσαι σε κύριος, καθὰ καὶ σήμερον. καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν πᾶς ἰσραὴλ λίθοις, καὶ κατέκαυσαν αὐτὰ ἐν πυρί. καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτοῦ ἐν λίθοις.
26 * καὶ ἐπέστησαν αὐτῷ σωρὸν λίθων μέγαν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐπαύσατο κύριος τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. διὰ τοῦτο ἐπωνόμασεν αὐτὸ ἐμεκαχὼρ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

ή.

1 * Καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰησοῦν, μὴ φοβηθῇς, μὴ δὲ δειλιάσῃς· λάβε μετὰ σεαυτοῦ πάντας τοὺς ἄνδρας τοὺς πολεμαῦντας, καὶ ἀναστὰς ἀνάβηθι εἰς γαΐ. ἰδοὺ δέδωκα εἰς τὰς χεῖράς σου τὸν βασιλέα γαΐ, καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ τὴν πόλιν αὐτοῦ, καὶ τὴν γῆν αὐτοῦ.
2 * καὶ ποιήσεις γαΐ καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς, ὃν τρόπον ἐποίησας τῇ ἱεριχὼ καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς. καὶ τὴν προνομὴν αὐτῆς, καὶ τῶν κτηνῶν αὐτῆς προνομεύσεις σεαυτῷ. κατάστησον δὲ σεαυτῷ ἔνεδρα τῇ πόλει εἰς τὰ ὀπίσω αὐτῆς.
3 * καὶ ἀνέστη ἰησοῦς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστὴς ὥστε ἀναβῆναι εἰς γαΐ. ἐπέλεξεν δὲ ἰησοῦς τριάκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν δυναστοῦ ἐν ἰσχύει, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοῦ νυκτός.
4 * καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων, ἴδετε ὅτι ὑμεῖς ἐνεδρεύετε τὴν πόλιν ὀπίσω τῆς πόλεως σφόδρα, καὶ ἔσεσθε
5 πάντες ἕτοιμοι· * καὶ ἐγὼ καὶ πάντες οἱ μετ' ἐμοῦ προσάξομεν πρὸς τὴν πόλιν. καὶ ἔσται ὡς ἂν ἐξέλθωσιν οἱ κατοικοῦντες γαΐ εἰς συνάντησιν ἡμῖν, καθάπερ καὶ πρωήν, καὶ φευξόμεθα ἀπὸ προσώπου αὐτῶν·
6 * καὶ ὡς ἂν ἐξέλθωσιν ὀπίσω ἡμῶν ἀποσπάσωμεν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς πόλεως. καὶ ἐροῦσιν, φεύγουσιν αὐτοὶ ἀπὸ προσώπου ἡμῶν ὃν τρόπον ἔμπροσθεν, καὶ φευξόμεθα ἀπ' αὐτῶν.
7 * ὑμεῖς δὲ ἐξαναστήσεσθε ἐκ τῆς ἐνέδρας, καὶ πορεύσεσθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἐκτρίψατε τὴν πόλιν. καὶ δώσει αὐτὴν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν χερσὶν ἡμῶν.
8 * καὶ ἔσται ὡς ἂν συλλάβητε τὴν πόλιν, ἐμπρήσατε αὐτὴν ἐν πυρί, κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ποιήσατε, ἰδοὺ ἐντέταλμαι ὑμῖν.
9 * καὶ ἀπέστειλεν αὐτοῦ ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν ἐνέδραν, καὶ ἐνεκάθησαν ἀναμέσον βαιθὴλ καὶ ἀναμέσον γαΐ, ἀπὸ θαλάσσης τῆς γαΐ. καὶ ηὐλίσθη ἰησοῦς τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

25 Et dixit Iosue: Quid turbasti nos? conturbet te Dominus in die hac. & lapidauerunt eum omnis Israel lapidibus; & combusserunt eos in igne, postquam lapidauerunt eos saxis.
26 Et erexerunt super eum aceruum lapidum magnum vsque ad diem hunc. Et conuersus est Dominus à fortitudine furoris sui: propterea appellauit nomen loci illius, Planitiem Ghachor, vsque ad diem hanc.

CAP. VIII.

Et dixit Dominus ad Iosue: Ne timeas, neque frangaris: adduc tecum omnem populum bellatores; & surge ascende in Ghay. vide, tradidi in manu tua regem Ghai, & populum eius, & vrbem eius, & terram eius. 2 Et facies Ghai & regi eius, sicut fecisti Iericho & regi eius: tantum spolia eius & iumenta eius diripietis vobis: para tibi insidias vrbi post eam.
3 Et surrexit Iosue & omnis populus bellatores ad ascẽdendũ in Ghai: & delegit Iosue triginta mille viros virtutis, & misit eos in nocte.
4 Et iussit eos, dicendo: Videte vt vos insidiantes vrbi post vrbem, ne longè absitis ab vrbe nimis: & eritis omnes vos parati.
5 Et ego & omnis populus qui mecum, appropinquabimus vrbi: & erit cùm egredientur in occursum nostrum, sicut ab initio, & auertemus ante eos. 6 Et egredientur post nos, quoad extrahamus eos ab vrbe: nam dicent, Fracti ante nos sicut in initio: & vertemus *terga* ante eos. 7 Et vos surgetis ex insidiis, & exturpabitis habitatores vrbis: & tradet eam Dominus Deus vester in manus vestras. 8 Et erit cùm ceperitis vos vrbem, incendetis vrbem igne: iuxta verbum Domini facietis: videte, quòd iussi vos.
9 Et misit eos Iosue: & venerunt ad insidias, & sederunt inter Bethel & inter Ghai ad occasum Ghai. & pernoctauit Iosue in nocte illa in medio populi.

10 * וישכם יהושע בבקר ויפקד את העם ויעל הוא וזקני ישראל לפני העם העי :

11 * וכל העם המלחמה אשר אתו עלו ויגשו ויבאו נגד העיר ויחנו מצפון לעי והגי בינו ובין העי :

12 * ויקח כחמשת אלפים איש וישם אתם אורב בין בית אל ובין העי מים לעיר :

13 * וישימו העם את כל המחנה אשר מצפון לעיר ואת עקבו מים לעיר וילך יהושע בלילה ההוא בתוך העמק :

14 * ויהי כראות מלך העי וימהרו וישכימו ויצאו אנשי העיר לקראת ישראל למלחמה הוא וכל עמו למועד לפני הערבה והוא לא ידע כי אורב לו מאחרי העיר :

15 * וינגעו יהושע וכל ישראל לפניהם וינסו דרך המדבר :

16 * ויזעקו כל העם אשר בעיר לרדף אחריהם וירדפו אחרי יהושע וינתקו מן העיר :

17 * ולא נשאר איש בעי ובית אל אשר לא יצאו אחרי ישראל ויעזבו את העיר פתוחה וירדפו אחרי ישראל :

18 * ויאמר יהוה אל יהושע נטה בכידון אשר בידך אל העי כי בידך אתננה ויט יהושע בכידון אשר בידו אל העיר :

19 * והאורב קם מהרה ממקומו וירוצו כנטות ידו ויבאו העיר וילכדוה וימהרו ויציתו את העיר באש :

20 * ויפנו אנשי העי אחריהם ויראו והנה עלה עשן העיר השמימה ולא היה בהם ידים לנוס הנה והנה והעם הנס המדבר נהפך אל הרודף :

10 * Surgensque diluculo recensuit socios: & ascendit cum senioribus in fronte exercitus vallatus auxilio pugnatorum.

11 * Cumque venissent & ascendissent ex aduerso ciuitatis, steterunt ad Septentrionalem vrbis plagã, inter quam & eos val-
C lis erat media.

12 * Quinque autem millia viros elegerat, & posuerat in insidiis inter Bethauen & Hay ex Occidentali parte eiusdẽ ciuitatis.

13 * Omnis verò reliquus exercitus ad Aquilonem aciem dirigebat, ita vt nouissimi multitudinis Occidentalem plagam vrbis attingerent. Abiit ergo Iosue nocte illa, & stetit in vallis medio.

14 * Quod cùm vidisset rex Hay festinauit manè, & egressus est cum omni exercitu ciuitatis: direxitque aciem contra desertum, ignorans quòd post tergum laterent
15 insidiæ. * Iosue verò & omnis Israel cesserunt loco, simulantes metum, & fugientes per solitudinis viam.

16 * At illi vociferantes pariter, & se mutuò cohortantes persecuti sunt eos. Cumque recessissent à ciuitate,

17 * Et ne vnus quidem in vrbe Hay & Bethel remansisset qui non persequeretur
D Israel, sicut eruperant aperta oppida relinquentes;

18 * Dixit Dominus ad Iosue: Leua clypeum qui in manu tua est contra vrbem Hay, quoniam tibi tradam eam. Cumque eleuasset clypeum ex aduerso ciuitatis,

19 * Insidiæ quæ latebant, surrexerunt confestim; & pergentes ad ciuitatem, ceperunt & succenderunt eam. Viri autem ciuitatis qui persequebantur Iosue,

20 * Respicientes & videntes fumum vrbis ad cælum vsque conscendere, non potuerunt vltrà huc illucque diffugere: præsertim cùm hi qui simulauerant fugam, & tendebant ad solitudinem, contra persequentes fortissimè restitissent.

*10 * Et manicans Iosue diluculo, recensuit populum: & ascenderunt ipse & seniores Israel in fronte populi ad Gai.*

*11 * Et omnis populus bellator qui cum eo ascenderunt, & euntes venerunt ex aduerso ciuitatis ab Oriente, & insidiæ vrbis à mari. et castrametati sunt à Septentrione Gai. & vallis inter eum & Gai.*

*12 * Et cepit quasi quinque millia virorum, & posuit eos insidias inter Bethauen & Gai mare Gai.*

*13 * Et ordinauit populus omnem aciem, quæ erat à Septentrione vrbi, & nouissima illius mare vrbis. & abiit Iosue nocte illa in medio vallis.*

*14 * Et factum est, vt vidit rex Gai, & festinauit & manicauit: & egressi sunt viri vrbis in occursum eis è directo in prælium, ipse et omnis populus eius in tempus, secundum conspectũ Araba. & ipse ignorabat quòd insidiæ eorum sunt à tergo vrbis.*

*15 * Et vidit, & recessit Iosue & omnis Israel à facie eorum, & fugit per viam solitudinis.*

*16 * Et inualuit omnis populus Gai vt persequeretur post ipsos filios Israel. & ipsi recesserunt ab vrbe:*

*17 * Non remansit neque vnus in Gai & in Bethel, qui non persecutus est post Israel. et reliquerunt ciuitatem apertam, & persecuti sunt post Israel.*

*18 * Et dixit Dominus ad Iosue: Extende manum tuam clypeo qui est in manu tua contra vrbem. in manus enim tuas tradidi eam. & insidiæ exurgent cum festinatione de loco eorum. et extendit Iosue clypeum & manum suam in vr-*
*bem: * Et insidiæ exurrexerunt confestim 19*
de loco suo, et exierunt quando extendit manũ: & intrauerunt in vrbem, & ceperunt eam, et festinantes succenderunt ciuitatem in igne.

*20 * Et respicientes habitatores Gai ad tergum suum, & viderunt fumum vrbis conscendentem in cælum: & non vltra poterant quò fugere huc vel huc. & populus fugiens in solitudinem conuersi sunt contra persequentes.*

10 * καὶ ὀρθρίσας ἰησοῦς τὸ πρωΐ, ἐπεσκέψατο τὸν λαόν. καὶ ἀνέβησαν αὐτὸς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰσραὴλ κατὰ πρόσωπον τοῦ λαοῦ ἐπὶ γαΐ.

11 * καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστὴς ὁ μετ' αὐτοῦ ἀνέβησαν, καὶ πορευόμενοι ἦλθον ἐξ ἐναντίας τῆς πόλεως ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ τὰ ἔνεδρα τῆς πόλεως ἀπὸ θαλάσσης. καὶ παρενέβαλον ἀπὸ βορρᾶ τοῦ γαΐ. καὶ ἡ κοιλὰς ἀναμέσον αὐτοῦ καὶ τῆς γαΐ.

12 * καὶ ἔλαβεν ὡς πέντε χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἔνεδρον ἀναμέσον τοῦ βηθαῦν καὶ τοῦ γαΐ θάλασσαν τοῦ γαΐ.

13 * καὶ ἔταξεν ὁ λαὸς πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν, ἣν ἀπὸ βορρᾶ τῇ πόλει, καὶ τὰ ἔσχατα αὐτοῦ θάλασσαν τῆς πόλεως. καὶ ἐπορεύθη ἰησοῦς τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν μέσῳ τῆς κοιλάδος.

14 * καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν ὁ βασιλεὺς τοῦ γαΐ, καὶ ἔσπευσεν καὶ ὤρθρισεν, καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ἐπ' εὐθείας εἰς τὸν πόλεμον, αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ εἰς τὸν καιρὸν, κατὰ πρόσωπον τῆς ἀραβά. καὶ αὐτὸς οὐκ ᾔδει ὅτι ἔνεδρα αὐτῶν ἐστιν ὀπίσω τῆς πόλεως.

15 * καὶ εἶδεν, καὶ ἀνεχώρησεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἔφυγον ὁδὸν τῆς ἐρήμου.

16 * καὶ ἐνίσχυσεν πᾶς ὁ λαὸς τοῦ γαΐ τοῦ καταδιῶξαι ὀπίσω αὐτῶν τῶν υἱῶν ἰσραήλ. καὶ αὐτοὶ ἀπέστησαν ἀπὸ τῆς πόλεως.

17 * οὐ κατελείφθη οὐδὲ εἷς ἐν τῇ γαΐ καὶ ἐν βαιθήλ, ὃς οὐ κατεδίωξεν ὀπίσω ἰσραήλ. καὶ κατέλιπον τὴν πόλιν ἀνεῳγμένην, καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω ἰσραήλ.

18 * καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰησοῦν, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου τῷ γαισῷ τῷ ἐν τῇ χειρί σου ἐπὶ τὴν πόλιν. εἰς γὰρ τὰς χεῖράς σου ἔδωκα αὐτήν. καὶ τὰ ἔνεδρα ἐξαναστήσονται ἐν τάχει ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν. καὶ ἐξέτεινεν ὁ ἰησοῦς τὸν γαισὸν καὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πόλιν·

19 * καὶ τὰ ἔνεδρα ἐξανέστησαν ἐν τάχει ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν, καὶ ἐξήλθοσαν ὅτε ἐξέτεινεν τὴν χεῖρα. καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ κατελάβοντο αὐτήν, καὶ σπεύσαντες ἐνέπρησαν τὴν πόλιν ἐν πυρί.

20 * καὶ περιβλεψάμενοι οἱ κάτοικοι γαΐ εἰς τὰ ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ἑώρων τὸν καπνὸν τῆς πόλεως ἀναβαίνοντα εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ οὐκ ἔτι οὐκ εἶχον ποῦ φυγεῖν ὧδε ἢ ὧδε. καὶ ὁ λαὸς ὁ φεύγων εἰς τὴν ἔρημον ἐστράφησαν ἐπὶ τοὺς διώκοντας.

תרגום יונתן

10 ואקדים יהושע בצפרא ומנא ית עמא וסליק הוא וסבי ישראל קדם עמא לעי :
11 וכל עמא דעבדי קרבא דעמיה סליקו ואתקרבו ואתו מקבל קרתא ושרו מציפונא לעי וחילתא בינוהי ובין עי :
12 ודבר כחמשא אלפין גברא ושוי יתהון כמנא בין בית אל ובין עי ממערב לעי :
13 ושויאו עמא ית כל משריתא דמציפונא לקרתא וית כמניה מערב לקרתא ואזל יהושע בליליא ההוא בגו מישרא :
14 והוה כד חזא מלכא דעי ואוחיאו ואקדימו ונפקו אנשי קרתא לקדמות ישראל לאגחא קרבא הוא וכל עמיה לזמנא דמתקן ליה
לקדם מישרא ואינון לא ידעין ארי כמנא להון מאחורי קרתא : 15 ואתברו יהושע וכל ישראל קדמיהון ואפכו למדברא :
16 ואתכנישו כל עמא דבעי למרדף בתריהון ורדפו בתר יהושע ואתנגידו מן קרתא :
17 ולא אשתאר אנש בעי ובית אל דלא נפקו בתר ישראל ושבקו ית קרתא כדפתיחא ורדפו בתר ישראל :
18 ואמר יי ליהושע ארים ברמחא די בידך על עי ארי בידך אמסרינה וארים יהושע ברמחא די בידיה על קרתא :
19 וכמנא קם בפריע מאתריה ורהטו כד ארים ידיה ועלו לקרתא וכבשוהא ואוחיאו ואדליקו ית קרתא בנורא :
20 ואיתפניאו אנשי עי לאחוריהון וחזו והא סליק תננא דקרתא לצית שמיא ולא הוה בהון חילא למערק לכא ולכא ועמא דאפך
למדברא אתחזר על רדפא :

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

10 Et anticipauit Iosue in aurora, & numerauit populum, & ascendit ipse & seniores Israel ante populum ad Ghay.

11 Et omnis populus bellatores, qui cum ipso, ascenderunt, & appropinquauerunt, & venerunt è regione vrbis, & posuerunt à Septentrione Ghay; & vallis inter ipsum & inter Ghay.

12 Et accepit quasi quinque millia virorum, & posuit eos insidias inter Bethel & inter Ghay ad occasum Ghay.

13 Et posuerunt populus omnia castra quæ à Septentrione vrbi, & insidias eius, ad occasum vrbis; & ambulauit Iosue in nocte illa
in media valle. 14 Et fuit, cùm vidit rex Ghay, & festinauerunt, & anticipauerunt; & egressi sunt viri vrbis in occursum Israel ad ineundum prœlium, ipse & omnis populus eius ad tempus constitutum ei, ante planiciem; & ipsi non nouerunt, quòd insidiæ illis à posterioribus vrbis.

15 Et confregerunt se Iosue & omnis Israel ante eos, & verterunt se versus desertum.

16 Et congregati sunt omnis populus qui in Ghay, ad sequendum post eos, & secuti sunt post Iosue; & protracti sunt ex vrbe.

17 Et non relictus est homo in Ghay & Bethel, qui non prodiret post Israel; & deseruerunt vrbem vt apertam, & secuti sunt post Israel.

18 Et dixit Dominus ad Iosue: Eleua in hasta, quæ in manu tua, super Ghay; quia in manum tuam tradam eam: & eleuauit Iosue in hasta quæ in manu eius, aduersus vrbem.
19 Et insidiæ surrexerunt in festinatione de loco suo, & cucurrerunt cùm eleuauit manum suam; & ascenderunt in vrbem, & subegerunt eam; & festinauerunt, & incenderunt vrbem in igne.
20 Et respexerunt viri Ghay retro se, & viderunt, & ecce ascendens fumus ex vrbe ad cælum vsque, & non fuit in eis virtus ad fugiendum huc & illuc; & populus qui verterat se in desertum, rediit contra persecutorem.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 * וַיְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל רָאוּ כִּי־לָכַד הָאֹרֵב אֶת־
הָעַיִר וְכִי עָלְתָה עֲשַׁן הָעִיר וַיָּשֻׁבוּ וַיַּכּוּ אֶת־
אַנְשֵׁי הָעָי׃

22 * וְאֵלֶּה יָצְאוּ מִן־הָעִיר לִקְרָאתָם וַיִּהְיוּ לְיִשְׂרָאֵל
בְּתוֹךְ אֵלֶּה מִזֶּה וְאֵלֶּה מִזֶּה וַיַּכּוּ אוֹתָם עַד־בִּלְתִּי
הִשְׁאִיר־לָהֶם שָׂרִיד וּפָלִיט׃

23 * וְאֶת־מֶלֶךְ הָעַי תָּפְשׂוּ חַי וַיַּקְרִבוּ אֹתוֹ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ׃

24 * וַיְהִי כְּכַלּוֹת יִשְׂרָאֵל לַהֲרֹג אֶת־כָּל־יֹשְׁבֵי הָעַי
בַּשָּׂדֶה בְּמִדְבָּר אֲשֶׁר רְדָפוּם בּוֹ וַיִּפְּלוּ כֻלָּם לְפִי־
חָרֶב עַד־תֻּמָּם וַיָּשֻׁבוּ כָל־יִשְׂרָאֵל הָעַי וַיַּכּוּ
אֹתָהּ לְפִי־חָרֶב׃

25 * וַיְהִי כָּל־הַנֹּפְלִים בַּיּוֹם הַהוּא מֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה
שְׁנֵים עָשָׂר אֶלֶף כָּל אַנְשֵׁי הָעָי׃

26 * וִיהוֹשֻׁעַ לֹא־הֵשִׁיב יָדוֹ אֲשֶׁר נָטָה בַּכִּידוֹן עַד
אֲשֶׁר הֶחֱרִים אֵת כָּל־יֹשְׁבֵי הָעָי׃

27 * רַק הַבְּהֵמָה וְשָׁלָל הָעִיר הַהִיא בָּזְזוּ לָהֶם
יִשְׂרָאֵל כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר צִוָּה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ׃

28 * וַיִּשְׂרֹף יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעַי וַיְשִׂימֶהָ תֵּל־עוֹלָם
שְׁמָמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

29 * וְאֶת־מֶלֶךְ הָעַי תָּלָה עַל־הָעֵץ עַד־עֵת
הָעֶרֶב וכבוא [וּכְבוֹא] הַשֶּׁמֶשׁ צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ וַיּוֹרִידוּ אֶת־
נִבְלָתוֹ מִן־הָעֵץ וַיַּשְׁלִיכוּ אוֹתָהּ אֶל־פֶּתַח
שַׁעַר הָעִיר וַיָּקִימוּ עָלָיו גַּל־אֲבָנִים גָּדוֹל עַד
הַיּוֹם הַזֶּה׃

30 * אָז יִבְנֶה יְהוֹשֻׁעַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
בְּהַר עֵיבָל׃

31 * כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כַּכָּתוּב בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה מִזְבַּח אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת
אֲשֶׁר לֹא־הֵנִיף עֲלֵיהֶן בַּרְזֶל וַיַּעֲלוּ עָלָיו עֹלוֹת
לַיהוָה וַיִּזְבְּחוּ שְׁלָמִים׃

22 * Videnſque Ioſue & omnis Iſrael quòd
capta eſſet ciuitas, & fumus vrbis aſcende-
ret, reuerſus percuſsit viros Hay.

22 * Siquidem & illi qui ceperant & fuc-
E cenderant ciuitatem, egreſsi ex vrbe con-
tra ſuos, medios hoſtium ferire cœperunt.
Cùm ergo ex vtraque parte aduerſarij cæ-
derentur, ita vt nullus de tanta multitu-
dine ſaluaretur:

23 * Regem quoque vrbis Hay apprehen-
derunt viuentem, & obtulerunt Ioſue.

24 * Igitur omnibus interfectis, qui Iſrae-
lem ad deſerta tendentem fuerant perſe-
cuti, & in eodem loco gladio corruenti-
bus, reuerſi filij Iſrael percuſſerunt ciui-
25 tatem. * Erant autem qui in eo-
dem die conciderant à viro vſque ad mu-
lierem, duodecim millia hominum om-
nes vrbis Hay.

26 * Ioſue verò non contraxit manum quã
in ſublime porrexerat tenens clypeum,
donec interficerentur omnes habitatores
Hay.

27 * Iumenta autem, & prædam ciuitatis
diuiſerunt ſibi filij Iſrael, ſicut præceperat
Dominus Ioſue.

28 * Qui ſuccendit vrbem, & fecit eam
F tumulum ſempiternum.

29 * Regem quoque eius ſuſpendit in pa-
tibulo vſque ad veſperam & Solis occa-
ſum: præcepitque Ioſue, & depoſuerunt
cadauer eius de cruce, proiecerunteque in
ipſo introitu ciuitatis, congeſto ſuper eo
magno aceruo lapidum, qui permanet vſ
que in præſentem diem.

30 * Tunc ædificauit Ioſue altare domino
Deo Iſrael in monte Hebal,

31 * Sicut præceperat Moyſes famulus Exo. 20.
Domini filiis Iſrael, & ſcriptum eſt in vo- & Deut. 27.
G lumine legis Moyſi, altare de lapidibus
impolitis quos ferrum non tetigit: & ob-
tulit ſuper eo holocauſtum Domino, im-
molauitque pacificas victimas.

תרגום יונתן

21 ויהושע וכל ישראל חזו ארי כבשׁ כמנא ית קרתא וארי סליק תננא דקרתא ותבו ומחו ית אנשׁי עי׃
22 ואילין נפקו מן קרתא לקדמותהון והוון לישׂראל במציעין אילין מכּא ואילין מכּא ומחו יתהון עד דלא אשׁתאר להון שׂאר ומשׁזיב׃
23 וית מלכּא דעי אחדו כּרחי ויקריבו ליתיה לות יהושׁע׃
24 והוה כד שׁיצי ישׂראל לכל שׁבי עי בחקלא
במדברא דרדפוהון ביה ואתקטלו כולהון לפתגם דחרב עד דשׁלימו ותבו כל ישׂראל לעי ומחו ליתהון לפתגם דחרב׃
25 והוה כל דאיתקטלו ביומא ההוא מגבר ועד איתתא תרי עשׂר אלפין כל אנשׁי דעי׃
26 ויהושׁע לא אתיב ידיה דפריס כרמחא עד דגמר ית כל יתבי עי׃
27 לחוד בעירא ועדי קרתא ההיא בזו להון בני ישׂראל כפתגמא דייי דפקיד ית יהושׁע׃
28 ואוקיד יהושׁע ית עי ושׁויה תל חרוב לעלם לצדו עד יומא הדין׃
29 וית מלכּא דעי צלב על צליבא עד עידן רמשׁא וכמיעל שׁמשׁא פקיד יהושׁע ואחיתו ית נבלתיה מן צליבא ורמו יתיה בפתיעא דתרע
קרתא ואקימו עלוהי רגור אבנין רב עד יומא הדין׃
30 בגין כנא יהושׁע מדבחא קדם ייי אלהא דישׂראל בטורא דעיבל׃
31 כמא דפקיד משׁה עבדא דייי ית בני ישׂראל כמא אוריתא דמשׁה מדברא אבנין שׁלמין דלא אתרם עליהון ברזלא
ואסיקו עלוהי קדם ייי ונכסי נכסת קדשׁין׃

* Et Ioſue & omnis Iſrael viderunt, quòd 21
ceperunt inſidiæ vrbem, & quòd aſcendit fu-
mus vrbis in cælum: & reuerſi percuſſerunt
viros Gai.

* Et hi exierunt de vrbe in occurſum eo- 22
rum. & facti ſunt exercitus in medio, hi hinc,
& hi hinc. & percuſſerunt eos ita, vt non
relinqueretur ex illis vnus & fugiens.

* Et regem Gai apprehenderunt viuentem, 23
& adduxerunt eum ad Ioſue.

* Et factum eſt vt ceſſauerunt filij Iſrael 24
occidere omnes qui in Gai, & in campis, &
in monte deſcenſus, vbi perſecuti ſunt eos, &
ceciderunt omnes in ore gladij ab ea vſque ad
finem. & reuerſus eſt Ioſue in Gai, & percuſ-
ſit eam in ore gladij.

* Et facti ſunt omnes qui ceciderunt die il- 25
la, à viro & vſque ad mulierem, duodecim
millia, omnes habitantes Gai.

* Et Ioſue non contraxit manum ſuam, quã 26
extendit in ſcuto, donec anathematizauit om-
nes habitantes Gai.

* Veruntamen iumenta, & ſpolia quæ in 27
vrbe illa, diuiſerunt ſibi filij Iſrael ſecundum
præceptum Domini, ſicut præcepit Dominus
Ioſue.

* Et ſuccendit Ioſue vrbem in igne, & po- 28
ſuit eam tumulum in ſempiternum inhabitabi-
le vſque in diem hanc.

* Et regem Gai ſuſpendit in ligno gemino. et 29
fuit in ligno vſque ad tempus veſpertinum: et
occidente Sole præcepit Ioſue, & depoſuerunt
corpus eius de ligno, & proiecerunt eum in fo-
ueam ad portam ciuitatis, & ſuperpoſuerunt ei
aceruum lapidum magnum vſque in diem
hanc.

* Tunc ædificauit Ioſue altare domino Deo 30
Iſrael in monte Gebal,

* Sicut præceperat Moyſes famulus Domi- 31
ni filiis Iſrael, ſicut ſcriptum eſt in libro Moyſi:
altare lapidum integrum, in quos non proiectũ
eſt in eos ferrum. & obtulit illic holocauſta Do-
mino, & ſacrificium ſalutare.

21 * καὶ ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραὴλ εἶδον, ὅτι ἑλαβον τὰ ἐνέδρα
τὴν πόλιν, καὶ ὅτι ἀνέβη ὁ καπνὸς τῆ πόλεως εἰς τὸν οὐρανόν,
καὶ μεταβαλλόμενοι ἐπάταξαν τοὺς ἄνδρας τῆ γαΐ.

22 * καὶ οὗτοι ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως εἰς συναντησιν αὐ-
τῶν. καὶ ἐγκυκλώθησαν τὰ παρεμβολῆς ἀναμέσον, αὐτοὶ ἐντοῦ-
θεν, καὶ οὗτοι ἐντεῦθεν. καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς ἕως μὴ κατα-
λειφθῆναι ἀπ' αὐτῶν σεσωσμένον καὶ διαφεύγοντα.

23 * καὶ τὸν βασιλέα τῆ γαΐ συνέλαβον ζῶντα, καὶ προ-
σήγαγον αὐτὸν πρὸς ἰησοῦν.

24 * καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσαντο οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἀποκτείνον-
τες Σύμπαντας τοὺς ἐν τῆ γαΐ, καὶ ἐν τοῖς πεδίοις, καὶ ἐν τῷ
ὄρει καταβάσεως, οὗ κατεδίωξαν αὐτοὺς, καὶ ἔπεσον παν-
τες ἐν στόματι ῥομφαίας ἀπ' αὐτῆς εἰς τέλος. καὶ ἐπέστρε-
ψεν ἰησοῦς εἰς γαΐ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν ἐν στόματι ῥομ-
φαίας.

25 * καὶ ἐγένοντο πάντες ⊕ πεσόντες τῆ ἡμέρᾳ ἐκεί-
νη ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ ἕως γυναικὸς δώδεκα χιλιάδες, πάντας
τοὺς κατοικοῦντας γαΐ.

26 * καὶ ἰησοῦς οὐκ ἐπέστρεψεν χεῖρα αὐτοῦ, ὧ ἐξέτει-
νεν ἐν τῷ σαυτῷ, ἕως ἀναθεμάτισεν Σύμπαντας τοὺς κατοι-
κοῦντας γαΐ.

27 * πλὴν τῶν κτηνῶν καὶ τῶν σκύλων τῶν ἐν τῆ πόλει ἐκεί-
νη, ἐσκυλεύσαντο ἑαυτοῖς ⊕ υἱοὶ ἰσραὴλ κατὰ πρόσταγμα
κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξεν κύριος τῷ ἰησοῦ.

28 * καὶ ἐνεπύρισεν ἰησοῦς τὴν πόλιν ἐν πυρί, καὶ ἔθηκεν αὐ-
τὴν χῶμα εἰς τὸν αἰῶνα ἀοίκητον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

29 * καὶ τὸν βασιλέα τῆς γαΐ ἐκρέμασεν ἐπὶ ξύλου δι-
δύμου. καὶ ἦν ἐπὶ ξύλου ἕως καιροῦ τῆ ἑσπέρας. καὶ ἐπι-
δύοντος τοῦ ἡλίου συνέταξεν ἰησοῦς, καὶ καθεῖλον τὸ σῶ-
μα ἀπὸ τοῦ ξύλου, καὶ ἔρριψαν αὐτὸν εἰς τὸν βόθρον
ὃς ἦν τῆ πύλῃ τῆ πόλεως, καὶ ἐπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ σωρὸν λί-
θων μέγαν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

30 * τότε ᾠκοδόμησεν ἰησοῦς θυσιαστήριον κυρίῳ τῷ θεῷ
ἰσραὴλ ἐν ὄρει γεβάλ.

31 * καθότι ἐνετείλατο μωυσῆς ὁ θεράπων κυρίου τοῖς
υἱοῖς ἰσραὴλ, κατὰ γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ μωυσῆ, θυσια-
στήριον λίθων ὁλοκλήρων, ἐφ' οὓς οὐκ ἐπεβλήθη ἐπ' αὐ-
τοὺς σίδηρος. καὶ ἀνεβίβασεν ἐκεῖ ὁλοκαυτώματα τῷ κυ-
ρίῳ, καὶ θυσίαν σωτηρίου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

21 Et Ioſue & omnis Iſrael viderunt quòd ſubegiſſent inſidiæ vrbem; & quòd aſcenderet fumus ex vrbe: & redierunt, & confecerunt homines Ghay.

22 Et illi egreſſi ſunt ex vrbe in occurſum eorum, & fuerunt Iſraeli in mediis, illi hinc & illi hinc: & percuſſerunt ipſos, quoad non relictæ ſunt eis reliquiæ & ſaluatio.

23 Et regem Ghay ceperunt viuum, & adduxerunt eum ad Ioſue.

24 Et fuit cùm conſumauit Iſrael occidere omnes habitatores Ghay in campo in deſerto, qui perſecuti fuerant eos in eo, & interfecti ſunt omnes illi in acie gladij, quoad perfecerunt. Et redierunt omnis Iſrael in Ghay, & confecerunt eos in acie gladij.

25 Et fuit, omnes qui occiſi ſunt in die illa, à viro & vſque ad mulierem, duodecim millia, omnes homines Ghay.

26 Et Ioſue non vertit manum ſuam quam leuauerat cum haſta, quoad conſumpſit omnes habitatores Ghay.

27 Tantum iumenta & prædas vrbis illius diripuerunt ſibi filij Iſrael, iuxta verbum Domini quod iuſſit Ioſue.

28 Et incendit Ioſue Ghay, & poſuit eam tumulum de ſolationis vſque in ſeculum, in vaſtationem vſque in diem hanc.

29 Et regem Ghay crucifixit ſuper crucem vſque ad horam veſpertinam; & vt intraret ſol, iuſſit Ioſue, & depoſuerunt cadauer eius de cruce, & proiecerunt eum in introitu portæ vrbis; & erexerunt ſuper ipſum aceruum lapidum magnum vſque ad diem hunc.

30 Tunc ædificauit Ioſue altare ante dominum Deum Iſrael in monte Ghebal,

31 Sicut iuſſerat Moyſes ſeruus Domini filios Iſrael, ſicut ſcriptum eſt in libro legis Moſis, altare lapidum ſimplicium, quod nõ ſublatum eſt ſuper eos ferrum; & adoleuerunt ſuper illud holocauſta ante Dominum, & mactauerunt mactationem ſanctorum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

32 * וַיִּכְתֹּב שָׁם עַל־הָאֲבָנִים אֵת מִשְׁנֵה תּוֹרַת
מֹשֶׁה אֲשֶׁר כָּתַב לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

33 * וְכָל־יִשְׂרָאֵל וְזִקְנָיו וְשֹׁטְרִים וְשֹׁפְטָיו עֹמְדִים
מִזֶּה וּמִזֶּה לָאָרֹן נֶגֶד הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם נֹשְׂאֵי אֲרוֹן
בְּרִית־יְהוָה כַּגֵּר כָּאֶזְרָח חֶצְיוֹ אֶל־מוּל הַר־
גְּרִזִים וְהַחֶצְיוֹ אֶל־מוּל הַר־עֵיבָל כַּאֲשֶׁר צִוָּה
מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה לְבָרֵךְ אֶת־הָעָם יִשְׂרָאֵל
בָּרִאשֹׁנָה׃

34 * וְאַחֲרֵי־כֵן קָרָא אֵת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַבְּרָכָה
וְהַקְּלָלָה כְּכֹל הַכָּתוּב בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה׃

35 * לֹא־הָיָה דָבָר מִכֹּל אֲשֶׁר־צִוָּה מֹשֶׁה אֲשֶׁר לֹא־
קָרָא יְהוֹשֻׁעַ נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף
וְהַגֵּר הַהֹלֵךְ בְּקִרְבָּם׃

ט

1 * וַיְהִי כִשְׁמֹעַ כָּל־הַמְּלָכִים אֲשֶׁר בְּעֵבֶר
הַיַּרְדֵּן בָּהָר וּבַשְּׁפֵלָה וּבְכָל־חוֹף הַיָּם הַגָּדוֹל אֶל־
מוּל הַלְּבָנוֹן הַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי הַכְּנַעֲנִי הַפְּרִזִּי הַחִוִּי
וְהַיְבוּסִי׃

2 * וַיִּתְקַבְּצוּ יַחְדָּו לְהִלָּחֵם עִם־יְהוֹשֻׁעַ וְעִם־
יִשְׂרָאֵל פֶּה אֶחָד׃

3 * וְיוֹשְׁבֵי גִבְעוֹן שָׁמְעוּ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ
לִירִיחוֹ וְלָעָי׃

4 * וַיַּעֲשׂוּ גַם־הֵמָּה בְּעָרְמָה וַיֵּלְכוּ וַיִּצְטַיְּדוּ וַיִּקְחוּ
שַׂקִּים בָּלִים לַחֲמוֹרֵיהֶם וְנאדוֹת־יַיִן בָּלִים
וּמְבֻקָּעִים וּמְצֹרָרִים׃

5 * וּנְעָלוֹת בְּלוֹת וּמְטֻלָּאוֹת בְּרַגְלֵיהֶם וְשַׂלְמוֹת
בְּלוֹת עֲלֵיהֶם וְכֹל לֶחֶם צֵידָם יָבֵשׁ הָיָה נִקֻּדִּים׃

6 * וַיֵּלְכוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַמַּחֲנֶה הַגִּלְגָּל וַיֹּאמְרוּ
אֵלָיו וְאֶל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה בָּאנוּ וְעַתָּה
כִּרְתוּ־לָנוּ בְּרִית׃

32 * Et scripsit super lapides Deuteronomium legis Moysi quod ille digesserat coram filiis Israel.

33 * Omnis autem populus & omnes maiores natu, ducesque ac iudices stabant ex vtraque parte arcæ in conspectu sacerdotum qui portabant arcam fœderis Domini, vt aduena, ita & indigena. Media pars eorum iuxta montem Garizim, & media iuxta montem Hebal, sicut præceperat Moyses famulus Domini. & primũ quidem benedixit populo Israel.

34 * Post hæc legit omnia verba benedictionis & maledictionis, & cuncta quæ scripta fuerant in legis volumine.

35 * Nihil ex his quę Moyses iusserat reliquit intactum. sed vniuersa replicauit coram omni multitudine Israel, mulieribus, ac paruulis & aduenis qui inter eos morabantur. CAP. IX.

1 QVibus auditis cuncti reges trans Iordanem qui versabantur in montanis, & cãpestribus, in maritimis ac littore magni maris: hi quoque qui habitant iuxta Libanum, Ethæus, & Ammorræus, Chananęus, Pherezęus, & Euęus, & Iebusęus,

2 * Congregati sunt pariter, vt pugnarẽt contra Iosue & Israel vno animo eademq;

3 sententia. * At hi qui habitabant in Gabaon, audientes cuncta quæ fecerat Iosue

4 Hiericho & Hay, * Callidè cogitantes tulerunt sibi cibaria, saccos veteres asinis imponentes, & vtres vinarios scissos atque consutos:

5 * Calciamentaque perantiqua, quæ ad
B indicium vetustatis pitaciis consuta erat, induti veteribus vestimentis. panes quoque quos portabant ob viaticum duri erant, & in frusta comminuti.

6 * Perrexeruntque ad Iosue, qui tunc morabatur in castris Galgalæ, & dixerunt ei, atque simul omni Israeli: De terra longinqua venimus, pacem vobiscum facere cupientes.

תרגום יונתן

32 וכתב תמן על אבניא יתּ פּתשגן אוריתא דמשׁה דכתב קדם בני ישׂראל׃
33 וכל ישׂראל וסבוהי וסרכוהי ודיינוהי קיימין
מיכּא ומיכּא לארונא קדם כהניא ליואי נטלי ארונא דקיימא כיציבא פּלגיהון לקבל טוּרא דגריזין ופּלגיהון לקבל טוּרא
דעיבל כּמא דפּקיד משׁה עבדא דיי לברכא יתּ עמּא דישׂראל בקדמיתא׃ 34 ובתר כּן קרא יתּ כּל פּתגמי אוריתא ברכתּן ולוּטין
ככל דכתיב בספּרא דאוריתא׃ 35 לא הוה פּתגמא מכּל דפּקיד משׁה דלא קרא יהושׁע קדם כל קהלא דישׂראל ונשׁיא
וטפלא וגיורייא דאזלין ביניהון׃

ט

1 והוה כד שׁמעו כל מלכיא די בעיבראי דירדנא בטוּרא ובשׁפלתא ובכל ספר ימּא
רבּא דלקבל לבנן חיתאי ואמוראי כנענאי פּרזאי חיויאי ויבוסאי׃
2 ואתכנשׁו כחדא לאגחא קרבא עם יהושׁע
ועם ישׂראל פּרא אחד׃
3 ויתבי גבעון שׁמעו ית דעבד יהושׁע ליריחו ולעי׃
4 ועבדו אף אינון בחוכמא ואזדוּו וכסיבו שׁקין בלן לחמרהון וחמר בלן וכבזען וסצרין׃
5 וסכנן בלן ומרקעין כרגלהון וכסוותא בליא עליהון וכל לחם זונהון יבשׁ הוה פּסנין׃
6 ואזלו לות יהושׁע למשׁריתא לגלגלא ואמרו ליה ולאינש ישׂראל מארע רחיקא אתינא כּען גזרו לנא קיים׃

32 * *Et scripsit Iosue super lapides Deuteronomium legem Moysi, quam scripsit coram filiis Israel.*

33 * *Et omnis Israel, & seniores eorum, et scribæ eorum, & iudices ibant hinc & inde arcæ coram, & sacerdotes Leuitæ tulerunt arcam fœderis Domini, & aduena & indigena fuerunt media pars eorum iuxta mõtem Garizin, & media eorum iuxta montẽ Hebal, sicut præceperat Moyses famulus Domini ad benedicendum populo Israel in primis.*

34 * *Et post hæc legit omnia verba legis huius, benedictiones & maledictiones, iuxta omnia scripta in lege Moysi.*

35 * *Non fuit verbum ab omnibus quæ iusserat Moyses Iosue, quod non legit Iosue in aures totius multitudinis Israel, viris, & mulieribus, & filiis, & aduenis qui accesserant ad Israel.*

CAP. IX.

1 *POstquam autem audierunt cuncti reges Amorræorum trans Iordanem, qui in montana, & qui in planitie, & qui in omni ora maris magni, & qui iuxta Antilibanum, & Ethæi, & Amorræi, & Gergesæi, et Chananæi, & Pherezæi, & Euæi, & Iebusæi:*

2 * *Et congregati sunt in vnum ad pugnandum contra Iosue & Israel simul omnes.*

3 * *Et qui habitabant Gabaon audierunt omnia quæ fecit Iosue Hiericho & Ghai.*

4 * *Et fecerunt & ipsi cum fallacia: & venientes instituerunt & parauerunt se. & accipientes saccos veteres in humeris suis, & vtres vini antiquos & scissos ligatos:*

5 * *Et concaluitates calciamentorum suorum, & calciamẽta sua antiqua, & pictaciis consuta in pedibus suis: & vestes suas inueteratas in seipsis: & panes cibi sui duri facti sunt, & comesti.*

6 * *Et perrexerunt ad Iosue in castra Israel in Galgala; & dixerunt ad Iosue & ad omnem Israel: Ex terra longinqua venimus; & nunc inite nobiscum fœdus.*

32 * καὶ ἔγραψεν ἰησοῦς ἐπὶ τῶν λίθων τὸ δευτερονόμιον
νόμου μωυσῆ, ὃν ἔγραψεν ἐνώπιον υἱῶν ἰσραήλ.

33 * καὶ πᾶς ἰσραὴλ, καὶ ⓐ πρεσβύτεροι αὐτῶν, καὶ ⓐ
γραμματεῖς αὐτῶν, καὶ ⓐ δικασταὶ παρεπορεύοντο κύκλῳ
καὶ ἔνθεν τῆς κιβωτοῦ ἀπέναντι, καὶ ⓐ ἱερεῖς ⓐ λευῖται
ἦραν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου· καὶ ὁ προσήλυτος
καὶ ὁ αὐτόχθων ἦσαν ⓐ ἡμίσεις αὐτῶν ἐπὶ πλησίον ὄρους
γαριζίν, καὶ ⓐ ἡμίσεις αὐτῶν ἐπὶ πλησίον ὄρους γαιβάλ,
καθὰ ἐνετείλατο μωυσῆς ὁ θεράπων κυρίου εὐλογῆσαι
τὸν λαὸν ἰσραὴλ ἐν πρώτοις.

34 * καὶ μετὰ ταῦτα ἀνέγνω σύμπαντα τὰ ῥήματα τοῦ νό-
μου τούτου τὰς εὐλογίας καὶ τὰς κατάρας κατὰ πάντα τὰ
γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ μωυσῆ.

35 * οὐκ ἦν ῥῆμα ἀπὸ πάντων ὧν ἐνετείλατο μωυσῆς τῷ
ἰησοῦ, ὃ οὐκ ἀνέγνω ἰησοῦς εἰς τὰ ὦτα πάσης ἐκκλησίας
ἰσραήλ, τοῖς ἀνδράσιν καὶ ταῖς γυναιξὶν καὶ τοῖς παιδίοις, καὶ
τοῖς προσηλύτοις τοῖς προσπορευομένοις τοῦ ἰσραήλ.

θ΄.

1 * Ὡς δὲ ἤκουσαν πάντες ⓐ βασιλεῖς τῶν ἀμορραίων
ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου, ⓐ ἐν τῇ ὀρεινῇ, καὶ ⓐ ἐν τῇ πε-
διάδι, καὶ ⓐ ἐν πάσῃ παραλίᾳ τῆς θαλάσσης τῇ μεγάλης,
καὶ ⓐ τοῖς τοῦ ἀνταύλου, καὶ ⓐ χετταίοις, καὶ ⓐ ἀμορ-
ραίοις, καὶ ⓐ γεργεσαίοις, καὶ ⓐ χυναναίοις, καὶ ⓐ φερε-
2 ζαίοις, καὶ οἱ εὐαίοις, καὶ οἱ ἰεβουσαίοι * καὶ συνῆλθον εἰς τὸ
αὐτὸ ἐπὶ τὸ πολεμῆσαι ἰησοῦ καὶ ἰσραὴλ ἅμα πάντες.

3 * καὶ ⓐ κατοικοῦντες γαβαὼν ἤκουσαν πάντα ὅσα
ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς τῇ ἰεριχὼ καὶ τῇ γαΐ.

4 * καὶ ἐποίησαν καὶ γὰρ αὐτοὶ μὴ ἀνουργίας· καὶ ἐλ-
θόντες ἐπέτησαν, καὶ ἠτοιμάσαντο· καὶ λαβόντες σάκ-
κους παλαιοὺς ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῶν, καὶ ἀσκοὺς οἴνου πα-
λαιοὺς καὶ κατερρωγῶτας δεδεμένους·

5 * καὶ τὰ κοῖλα τῶν ὑποδημάτων αὐτῶν, καὶ τὰ σαν-
δάλια αὐτῶν παλαιὰ καὶ καταπεπελματωμένα ἐν τοῖς
ποσὶν αὐτῶν, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν πεπαλαιωμένα ἐπ'
αὐτῶν, καὶ ⓐ ἄρτοι δὲ ἐπισιτισμοῦ αὐτῶν ξηροὶ ἐγένοντο εἰς
6 βεβρωμένους. * καὶ ἦλθοσαν πρὸς ἰησοῦν εἰς τὴν
παρεμβολὴν ἰσραὴλ εἰς γαλγαλά, καὶ εἶπαν πρὸς ἰη-
σοῦν καὶ πρὸς πάντα ἰσραήλ, ὁπὸ γῆς μακρόθεν ἥκαμεν,
καὶ νῦν διάθεσθε ἡμῖν διαθήκην.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

32 Et scripsit ibi super lapides expositionem Legis Mosis, quam scripsit ante filios Israel.

33 Et omnis Israel, & seniores eius, & exactores eius, & iudices eius stabant hinc & hinc ad aream ante sacerdotes Leuitas ferentes arcam fœderis Domini; sicut peregrinus, sic indigena, dimidium eorum è regione montis Gerizim, & medium eorũ è regione montis Ghebal; quemadmodum iusserat Moses seruus Domini ad benedicendum populum Israelis in initio.

34 Et postea legit omnia verba Legis, benedictiones & maledictiones, iuxta omne quod scriptum est in libro Legis.

35 Non fuit verbum ex omnibus quæ iussit Moses, quod non legit Iosue ante omnẽ ecclesiam Israel, mulieres, & paruulos, & aduenas qui incedebant inter eos.

CAP. IX.

ET fuit, quando audierunt omnes reges qui trans Iordanem, in monte & in planitie, & in omni litore maris magni quod è regione Libani, Hethæus, & Emorrhæus, Chenaghanæus, Pherezæus, Hhiuæus & Iebusæus:

2 Et congregati sunt simul ad ineundum prœlium cum Iosue & cum Israel, societate vna.

3 Et habitatores Gibghon audierunt, quod fecit Iosue Iericho & Ghay.

4 Et fecerunt etiam illi in sapientia, & venerunt, & viaticum parauerunt, & acceperunt saccos veteres asinis suis, & vtres vini veteres & ruptos & ligatos:

5 Et calciamenta vetera & maculosa in pedibus suis, & vestes veteres super se: & omnis panis viatici eorum siccus fuit vt oblectæ.

6 Et venerunt ad Iosue in castra in Gilgal, & dixerunt ei & homini Israel: De terra longinqua venimus: & nunc pangite nobiscum fœdus.

Universidad de Deusto Biblioteca

7 וַיֹּאמְרוּ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל אֶל־הַחִוִּי אוּלַי בְּקִרְבִּי
אַתָּה יוֹשֵׁב וְאֵיךְ אֶכְרָות־לְךָ בְּרִית׃
8 וַיֹּאמְרוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ עֲבָדֶיךָ אֲנָחְנוּ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
יְהוֹשֻׁעַ מִי אַתֶּם וּמֵאַיִן תָּבֹאוּ׃
9 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה מְאֹד בָּאוּ עֲבָדֶיךָ
לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי־שָׁמַעְנוּ שָׁמְעוֹ וְאֵת כָּל־
אֲשֶׁר עָשָׂה בְּמִצְרָיִם׃
10 וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה לִשְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן לְסִיחוֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן וּלְעוֹג מֶלֶךְ־
הַבָּשָׁן אֲשֶׁר בְּעַשְׁתָּרוֹת׃
11 וַיֹּאמְרוּ אֵלֵינוּ זְקֵינֵינוּ וְכָל־יֹשְׁבֵי אַרְצֵנוּ לֵאמֹר
קְחוּ בְיֶדְכֶם צֵידָה לַדֶּרֶךְ וּלְכוּ לִקְרָאתָם
וַאֲמַרְתֶּם אֲלֵיהֶם עַבְדֵיכֶם אֲנַחְנוּ וְעַתָּה
כִּרְתוּ־לָנוּ בְרִית׃
12 זֶה לַחְמֵנוּ חָם הִצְטַיַּדְנוּ אֹתוֹ מִבָּתֵּינוּ בְּיוֹם
צֵאתֵנוּ לָלֶכֶת אֲלֵיכֶם וְעַתָּה הִנֵּה יָבֵשׁ וְהָיָה נִקֻּדִים׃
13 וְאֵלֶּה נֹאדוֹת הַיַּיִן אֲשֶׁר מִלֵּאנוּ חֲדָשִׁים וְהִנֵּה
הִתְבַּקָּעוּ וְאֵלֶּה שַׂלְמוֹתֵינוּ וּנְעָלֵינוּ בָּלוּ מֵרֹב
הַדֶּרֶךְ מְאֹד׃
14 וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים מִצֵּידָם וְאֶת־פִּי יְהוָה לֹא שָׁאָלוּ׃
15 וַיַּעַשׂ לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ שָׁלוֹם וַיִּכְרֹת לָהֶם בְּרִית
לְחַיּוֹתָם וַיִּשָּׁבְעוּ לָהֶם נְשִׂיאֵי הָעֵדָה׃
16 וַיְהִי מִקְצֵה שְׁלֹשֶׁת יָמִים אַחֲרֵי אֲשֶׁר־כָּרְתוּ
לָהֶם בְּרִית וַיִּשְׁמְעוּ כִּי־קְרֹבִים הֵם אֵלָיו
וּבְקִרְבּוֹ הֵם יֹשְׁבִים׃
17 וַיִּסְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ אֶל־עָרֵיהֶם בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי וְעָרֵיהֶם גִּבְעוֹן וְהַכְּפִירָה וּבְאֵרוֹת וְקִרְיַת
18 יְעָרִים׃ וְלֹא הִכּוּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי־נִשְׁבְּעוּ לָהֶם
נְשִׂיאֵי הָעֵדָה בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלֹּנוּ כָל־הָעֵדָה
עַל־הַנְּשִׂיאִים׃

7 Responderuntque filij Israel ad eos,
atque dixerunt: Ne forte in terra quæ no
bis sorte debetur habitetis, & non possi-
mus fœdus inire vobiscum.
8 At illi ad Iosue, Serui, inquiũt, tui su-
mus. Quibus Iosue ait: Quinam estis vos,
aut vnde venistis?
9 Responderunt: De terra longinqua
valde venerũt serui tui in nomine domi-
ni Dei tui. audiuimus enim famam po-
tentiæ eius, cuncta quæ fecit in Ægypto.
10 Et duobus regibus Amorrȩorum qui
fuerũt trans Iordanem, Seon regi Esebõ,
& Og regi Basan qui erat in Astaroth:
11 Dixeruntque nobis seniores & omnes
habitatores terræ nostræ: Tollite in ma-
nibus vestris cibaria ob longissimam viã,
& occurrite eis, & dicite: Serui vestri su-
mus, fœdus inite nobiscum.
12 En panes, quando egressi sumus de
C domibus nostris, vt veniremus ad vos, ca-
lidos sumpsimus, nunc sicci facti sunt, &
vetustate nimia comminuti.
13 Vtres vini nouos impleuimus, nunc
rupti sunt & soluti. vestes & calciamenta
quibus induimur, & quæ habemus in pe-
dibus ob longitudinem longioris viæ tri-
ta sunt & pene consumpta.
14 Susceperunt igitur de cibariis eorum,
& os Domini non interrogauerunt.
15 Fecitque Iosue cum eis pacem; & ini- 2.Reg. 21.a
to fœdere pollicitus est vt non occideren
tur. Principes quoque multitudinis iura-
16 uerunt eis. Post dies autem tres initi
fœderis, audierunt quòd in vicino habi-
tarent, & inter eos futuri essent.
17 Moueruntque castra filij Israel, & ve-
nerunt in ciuitates eorum die tertio, qua-
rum hæc vocabula sunt, Gabaon, & Ca-
phira, & Beroth & Cariathiarim.
18 Et non percusserunt eos, eo quòd iu-
rassent eis principes multitudinis in no-
mine domini Dei Israel. Murmurauit ita-
que omne vulgus contra principes Israel.

תרגום יונתן

7 וַאֲמַרוּ אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל לְחִוָּאָה מָאִים בֵּינַנָא אַתְּ יָתֵב וְאֵיכְדֵין אֶגְזַר עִמָּךְ קְיָים׃
8 וַאֲמַרוּ לִיהוֹשֻׁעַ עַבְדָּךְ אֲנַחְנָא וַאֲמַר לְהוֹן יְהוֹשֻׁעַ מַן אַתּוּן וּמְנָן אֲתֵיתוּן׃
9 וַאֲמַרוּ לֵיהּ מֵאֲרַע רְחִיקָא לַחֲדָא אֲתוֹ עַבְדָּךְ לִשְׁמָא דַייָ אֱלָהָךְ אֲרֵי שְׁמַעְנָא יָת שְׁמַע גְּבוּרְתֵיהּ וְיָת כָּל דַּעֲבַד בְּמִצְרָיִם׃
10 וְיָת כָּל דַּעֲבַד לִתְרֵין מַלְכֵי אֱמוֹרָאָה דִּי בְּעִיבְרָא דְיַרְדְּנָא לְסִיחוֹן מַלְכָּא דְחֶשְׁבּוֹן וּלְעוֹג מַלְכָּא דְמַתְנַן דִּבְעַשְׁתָּרוֹת׃
11 וַאֲמַרוּ לַנָא סָבְנָא וְכָל יָתְבֵי אַרְעָנָא לְמֵימַר סַבוּ בִּידְכוֹן זְוָדִין לְאוֹרְחָא וְאֱזִילוּ לְקַדְמוּתְהוֹן וְתֵימְרוּן לְהוֹן עַבְדֵיכוֹן אֲנַחְנָא וּכְעַן גְּזַרוּ
לַנָא קְיָים׃ 12 דֵּין לַחְמָנָא כַּד חַמִּים אִיזְדְוַדְנָא יָתֵיהּ מִבָּתֵּנָא בְּיוֹם מִפַּקְנָא לְמֵיתֵי לְוָתְכוֹן וּכְעַן הָא יָבֵשׁ וַהֲוָה כִּסְנִין׃
13 וְאִלֵּין זִיקֵי דַחֲמַר דִּי מְלֵינָא כַּד חַדְתִּין וְהָא אִתְבְּזַעוּ וְאִלֵּין תּוֹתְבַנָא וּמְסָנַנָא בְּלִיאוּ מִסְּגֵי אוֹרְחָא לַחֲדָא׃
14 וְקַבִּילוּ גֻּבְרַיָּא לְפִתְגָּמֵיהוֹן וְאוּלְפַן מִן קֳדָם יְיָ לָא תְּבַעוּ׃
15 וַעֲבַד לְהוֹן יְהוֹשֻׁעַ שְׁלָם וּגְזַר לְהוֹן קְיָים לְקַיָּמוּתְהוֹן וְקַיִּימוּ לְהוֹן רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא׃
16 וַהֲוָה מִסּוֹף תְּלָתָא יוֹמִין בָּתַר דִּגְזַרוּ לְהוֹן קְיָים וּשְׁמַעוּ אֲרֵי קָרִיבִין אִינּוּן לֵיהּ וּבֵינֵיהוֹן אִינּוּן יָתְבִין׃
17 וּנְטַלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲתוֹ לְקִרְוֵיהוֹן בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה וְקִרְוֵיהוֹן גִּבְעוֹן וּכְפִירָה וּבְאֵרוֹת וְקִרְיַת יְעָרִים׃
18 וְלָא מְחוֹנוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲרֵי קַיִּימוּ לְהוֹן רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא בְּמֵימְרָא דַייָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל וְאִתְרְעַמוּ כָּל כְּנִשְׁתָּא עַל רַבְרְבַיָּא׃

Et dixerunt filij Israel ad Euæum: Vide 7
ne in me tu habites; & quomodo inibimus te-
cum pactum?
Et dixerunt ad Iosue: Serui tui sumus. et 8
dixit ad eos Iosue: Vnde estis, & vnde ve-
nistis?
Et dixerunt ad eum: De terra longinqua 9
valdè venerunt serui tui in nomine domini Dei
tui. audiuimus enim nomen eius, et cuncta quæ
fecit in Aegypto:
Et omnia quæ fecit duobus regibus Amor- 10
ræorum, qui fuerunt trans Iordanem, Seon re-
gi Esebon, & Og regi Basan, qui habitabat in
Astaroth & in Adrain.
Et dixerunt ad nos seniores nostri, & 11
omnes habitantes terram nostram, dicentes:
Tollite vobis cibaria ad viam, & ite in occur-
sum eorum: & dicetis ad eos: Serui vestri su-
mus; & nunc inite nobiscum fœdus.
Hi panes nostri: calidos sumpsimus ad iter 12
eos à domibus nostris in die qua exiuimus ad-
uenire ad vos: nunc autem ecce sicci facti sunt,
& facti sunt comesti.
Et hi vtres vini, quos impleuimus nouos, 13
& hi rupti sunt. & hæ vestes nostræ inuetera-
tæ sunt ex multo itinere valdè.
Et susceperunt principes cibaria eorum; 14
& os Domini non interrogauerunt.
Et fecit cum eis Iosue pacem, & iniit cum 15
eis fœdus; & iurauerunt eis principes congre-
gationis.
Et factum est post tres dies postquam inie- 16
runt cum eis fœdus, audierunt quòd in vicino
sunt ipsorum, & quòd in ipsis habitant.
Et profecti sunt filij Israel, & exierunt 17
in ciuitates eorum die tertio. at vrbes ipso-
rum Gabaon, & Caphira, & Beroth, & vr-
bes Iarim.
Et non pugnauerunt cum eis filij Israel; 18
quoniam iurauerunt eis omnes principes congre
gationis per dominum Deum Israel. & mur-
murauerunt omnis congregatio contra prin-
cipes.

7 καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς τὸν εὐαῖον, ὅρα μὴ ἐν
ἐμοὶ σὺ κατοικῆς. καὶ πῶς διαθῶμαί σοι διαθήκην;
8 καὶ εἶπαν πρὸς ἰησοῦν, οἰκέται σου ἐσμέν. καὶ εἶπεν πρὸς
αὐτοὺς ἰησοῦς, πόθεν ἐστέ, καὶ πόθεν παραγεγόνατε;
9 καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, ἐκ γῆς μακρόθεν σφόδρα
ἥκασιν οἱ παῖδές σου ἐν ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ σου. ἀκη-
κόαμεν γὰρ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν ἐν αἰ-
10 γύπτῳ· καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε τοῖς δυσὶν βασιλεῦσιν
τῶν ἀμορραίων, οἳ ἦσαν πέραν τοῦ ἰορδάνου, τῷ σηὼν βασι-
λεῖ ἐσεβών, καὶ τῷ ὢγ βασιλεῖ τῆς βασάν, ὃς κατῴκει ἐν ἀ-
σαρὼθ καὶ ἐν ἀδραΐν.
11 καὶ εἶπαν πρὸς ἡμᾶς οἱ πρεσβύτεροι ἡμῶν, καὶ πάν-
τες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἡμῶν, λέγοντες, λάβετε
ἑαυτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν ὁδόν· καὶ πορεύθητε εἰς συνάν-
τησιν αὐτῶν. καὶ ἐρεῖτε πρὸς αὐτούς, οἰκέται ὑμῶν ἐσμέν, καὶ
νῦν διάθεσθε ἡμῖν διαθήκην.
12 οὗτοι οἱ ἄρτοι ἡμῶν, θερμοὺς ἐφωδιάσθημεν αὐτοὺς
ἀπὸ οἴκων ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἐξήλθομεν παραγενέσθαι
πρὸς ὑμᾶς. νῦν δὲ ἰδοὺ ἐξηράνθησαν καὶ γεγόνασιν βεβρω-
μένοι.
13 καὶ οὗτοι οἱ ἀσκοὶ τοῦ οἴνου, οὓς ἐπλήσαμεν καινούς, καὶ
οὗτοι ἐρρώγασιν. καὶ ταῦτα τὰ ἱμάτια ἡμῶν πεπαλαίωται
ἀπὸ τῆς πολλῆς ὁδοῦ σφόδρα.
14 καὶ ἔλαβον οἱ ἄρχοντες τοῦ ἐπισιτισμοῦ αὐτῶν, καὶ
τὸ στόμα κυρίου οὐκ ἐπηρώτησαν.
15 καὶ ἐποίησεν πρὸς αὐτοὺς ἰησοῦς εἰρήνην, καὶ διέθετο
πρὸς αὐτοὺς διαθήκην, καὶ ὤμοσαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες τῆς
συναγωγῆς.
16 καὶ ἐγένετο μετὰ τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὸ διαθέσθαι πρὸς
αὐτοὺς διαθήκην, ἤκουσαν, ὅτι ἐγγύθεν εἰσὶν αὐτῶν, καὶ ὅτι
ἐν αὐτοῖς κατοικοῦσιν.
17 καὶ ἀπῆραν οἱ υἱοὶ ἰσραήλ, καὶ ἐξῆλθον εἰς τὰς πόλεις
αὐτῶν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ. αἱ δὲ πόλεις αὐτῶν γαβαὼν καὶ
καφιρὰ καὶ βηρώθ, καὶ πόλεις ἰαρίμ.
18 καὶ οὐκ ἐπολέμησαν αὐτοῖς οἱ υἱοὶ ἰσραήλ, ὅτι ὤ-
μοσαν αὐτοῖς πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς κύριον
τὸν θεὸν ἰσραήλ. καὶ διεγόγγυσαν πᾶσα ἡ συναγωγὴ
ἐπὶ τοῖς ἄρχουσιν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

7 Et dixerunt viri Israelis ad Hhiuæum: Forsan inter me tu habitas; & quomodo pangam tecum fœdus?
8 Et dixerunt Iosue: Serui tui nos. & dixit illis Iosue: Quinam vos? & vnde venistis?
9 Et dixerunt ei: De terra longinqua valde venerunt serui tui ad nomen Domini Dei tui; namque audiuimus auditionem fortitudi-
nis eius, & omnia quæ fecit in Ægypto:
10 Et omnia quæ fecit duobus regibus Emorrhæi qui trans Iordanẽ, Sihhon regi Hhesbon, & Ghog regi Mathnã qui in Ghastaroth.
11 Et dixerunt nobis senes nostri, & omnes habitatores terræ nostræ, dicendo: Tollite in manibus vestris viatica ad iter, & ite in oc-
cursum eorum: & dicetis eis; Serui vestri nos, & nunc pangite nobis fœdus.
12 Hic panis noster: adhuc calidum attulimus viaticum eum è domibus nostris in die quo exiremus ad veniendum ad vos; & nunc
ecce siccus, & fuit vt oblex. 13 Et hi vtres vini quos impleuimus quando noui *erant*, & ecce rupti sunt: & hi panni
nostri & calciamenta nostra inueterata sunt ex magnitudine viæ valde.
14 Et auscultauerunt viri verbis eorum, & doctrinam à facie Domini non quæsierunt.
15 Et fecit illis Iosue pacem, & pepigit illis fœdus ad viuificandum eos: & iurauerunt eis principes synagogæ.
16 Et fuit à fine trium dierum postquam pepigerunt eis fœdus, & audierunt quòd propinqui illi ei, & inter eos illi habitantes.
17 Et leuauerunt filij Israel, & venerunt ad ciuitates eorum in die tertio; & vrbes eorum, Gibghon, & Cephira, & Beeroth, & Kiriath-
iegarim. 18 Et non deleuerunt eos filij Israel; quoniam iurauerant eis principes Synagogæ in dicto domini Dei Israel. &
murmurauerunt omnis Synagoga contra principes.

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 וַיֹּאמְרוּ כָל־הַנְּשִׂיאִים אֶל־כָּל־הָעֵדָה אֲנַחְנוּ
נִשְׁבַּעְנוּ לָהֶם בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה לֹא נוּכַל
לְנָגַע בָּהֶם׃

20 זֹאת נַעֲשֶׂה לָהֶם וְהַחֲיֵה אוֹתָם וְלֹא־יִהְיֶה
עָלֵינוּ קֶצֶף עַל־הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְנוּ לָהֶם׃

21 וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם הַנְּשִׂיאִים יִחְיוּ וַיִּהְיוּ חֹטְבֵי
עֵצִים וְשֹׁאֲבֵי־מַיִם לְכָל־הָעֵדָה כַּאֲשֶׁר דִּבְּרוּ לָהֶם
הַנְּשִׂיאִים׃

22 וַיִּקְרָא לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר לָמָּה
רִמִּיתֶם אֹתָנוּ לֵאמֹר רְחוֹקִים אֲנַחְנוּ מִכֶּם מְאֹד
וְאַתֶּם בְּקִרְבֵּנוּ יֹשְׁבִים׃

23 וְעַתָּה אֲרוּרִים אַתֶּם וְלֹא־יִכָּרֵת מִכֶּם עֶבֶד וְחֹטְבֵי
עֵצִים וְשֹׁאֲבֵי־מַיִם לְבֵית אֱלֹהָי׃

24 וַיַּעֲנוּ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמְרוּ כִּי הֻגַּד הֻגַּד לַעֲבָדֶיךָ
אֵת אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־מֹשֶׁה עַבְדּוֹ לָתֵת
לָכֶם אֶת־כָּל־הָאָרֶץ וְלַהֲשְׁמִיד אֶת־כָּל־יֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם וַנִּירְאָ מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵינוּ מִפְּנֵיכֶם
וַנַּעֲשֶׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה׃

25 וְעַתָּה הִנֵּנוּ בְיָדֶךָ כַּטּוֹב וְכַיָּשָׁר בְּעֵינֶיךָ לַעֲשׂוֹת
לָנוּ עֲשֵׂה׃

26 וַיַּעַשׂ לָהֶם כֵּן וַיַּצֵּל אוֹתָם מִיַּד בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
וְלֹא הָרָגוּם׃

27 וַיִּתְּנֵם יְהוֹשֻׁעַ בַּיּוֹם הַהוּא חֹטְבֵי עֵצִים וְשֹׁאֲבֵי־
מַיִם לָעֵדָה וְלִמְזְבַּח יְהוָה עַד־הַיּוֹם הַזֶּה אֶל־
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר׃

יוד

1 וַיְהִי כִשְׁמֹעַ אֲדֹנִי־צֶדֶק מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַם כִּי־לָכַד
יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעַי וַיַּחֲרִימָהּ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לִירִיחוֹ
וּלְמַלְכָּהּ כֵּן עָשָׂה לָעַי וּלְמַלְכָּהּ וְכִי הִשְׁלִימוּ יוֹשְׁבֵי
גִבְעוֹן אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיִּהְיוּ בְקִרְבָּם׃

19 * Qui responderunt eis: Iurauimus eis
D in nomine domini Dei Israel, & idcirco
non possumus eos contingere.

20 * Sed hoc faciemus eis: Reseruentur
quidem vt viuant, ne contra nos ira Do-
mini concitetur si peierauerimus:

21 * Sed sic viuãt, vt in vsus vniuersæ mul
titudinis ligna cædant, aquasque compor
tent. Quibus hæc loquentibus,

22 * Vocauit Gabaonitas Iosue, & dixit
eis: Cur nos decipere fraude voluistis, vt
diceretis, Procul valdè habitamus à vo-
bis, cùm in medio nostri sitis?

23 * Itaque sub maledictione eritis, & nõ
deficiet de stirpe vestra ligna cædens, a-
quasque comportãs in domum Dei mei.

24 * Qui responderunt: Nunciatum est
nobis seruis tuis, quòd promisisset domi-
nus Deus tuus Moysi seruo suo, vt trade-
ret vobis omnem terram, & disperderet
cunctos habitatores eius. Timuimus igi-
tur valdè, & prouidimus animabus no-
stris, vestro terrore compulsi, & hoc con-
silium iniuimus.

25 * Nunc autem in manu tua sumus:
quod tibi bonum & rectum videtur, fac
nobis.

26 * Fecit ergo Iosue vt dixerat, & libera-
uit eos de manu filiorum Israel, vt nõ oc-
ciderentur.

27 * Decreuitq; in illo die eos esse in mi-
nisterio cuncti populi & altaris Domini,
cædentes ligna, & aquas comportantes
vsque in præsens tempus in loco quem
Dominus elegisset.

CAP. X.

1 QVÆ cùm audisset Adonisedec rex
A Hierusalem, quòd scilicet cepisset Io-
sue Hay & subuertisset eam; sicut enim fe
cerat Hiericho & regi eius, sic fecit Hay
& regi illius: & quòd transfugissent Ga-
baonitæ ad Israel, & essent fœderati eo-
rum:

תרגום יונתן

19 וַאֲמַרוּ כָל רַבְרְבַיָּא לְכָל כְּנִישְׁתָּא אֲנַחְנָא קַיְימְנָא לְהוֹן בְּמֵימְרָא דַייָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל וּכְעַן לָא נֵיכוֹל לְאַנָּקָדָה לְהוֹן׃
20 דָּא נַעֲבַד לְהוֹן וּקְייֵמִין יְהוֹן וְלָא יְהֵא עֲלָנָא רָגְזָא עַל קְיָימָא דְקַיְימְנָא לְהוֹן׃ 21 וַאֲמַרוּ לְהוֹן רַבְרְבַיָּא יְהוֹן וְיהוֹן לָקְטֵי
אָעִין וְסַלָּן מַיָּא לְכָל כְּנִישְׁתָּא כְּמָא דְמַלִּילוּ לְהוֹן רַבְרְבַיָּא׃ 22 וּקְרָא לְהוֹן יְהוֹשֻׁעַ וּמַלֵּיל עִמְּהוֹן לְמֵימַר לְמָה שַׁקַּרְתּוּן בְּנָא
לְמֵימַר רַחִיקִין אֲנַחְנָא מִנְּכוֹן לְחָדָא וְאַתּוּן בֵּינָנָא יָתְבִין׃ 23 וּכְעַן לְיִשֵּׁי אֲחוֹן וְלָא יִפְסַק מִנְּכוֹן עַבְדִין וְלָקְטֵי אָעִין וְסַלָּן מַיָּא
לְבֵית קֻדְשָׁא דֵאלָהִי׃ 24 וַאֲתֵיבוּ יַת יְהוֹשֻׁעַ וַאֲמַרוּ אֲרֵי אִתְחַוֵּיאוּ אִתְחַוֵּיאוּ לְעַבְדָךְ יַת דְּפַקִּיד יְיָ אֱלָהָךְ יַת מֹשֶׁה עַבְדֵּיהּ לְמִתַּן
לְכוֹן יַת כָּל אַרְעָא וּלְשֵׁיצָאָה יַת כָּל יָתְבֵי אַרְעָא מִן קֳדָמֵיכוֹן וּדְחֵילְנָא לַחֲרָא לַנַפְשָׁתָנָא מִן קֳדָמֵיכוֹן וַעֲבַדְנָא יַת פִּתְגָמָא הָדֵין׃
25 וּכְעַן הָא אֲנַחְנָא מְסֵירִין בִּידָךְ כְּשַׁפַּר וּכְתַקִּין בְּעֵינָךְ לְמֶעְבַּד לָנָא עֲבֵיד׃
26 וַעֲבַד לְהוֹן כֵּן וְשֵׁזִיב יְהוֹשֻׁעַ מִידְּהוֹן דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָא קְטָלוּנוּן׃
27 וּמַנְיָנוּן יְהוֹשֻׁעַ בְּיוֹמָא הַהוּא לְקָטֵי אָעִין וְסַלָּן מַיָּא לְכְנִישְׁתָּא וּלְמַדְבְּחָא דַייָ עַד יוֹמָא הָדֵין לְאַתְרָא דְיִתְרְעֵי׃

יוד

1 וַהֲוָה כַּד שְׁמַע אֲדוֹנִי צֶדֶק מַלְכָּא דִירוּשְׁלֶם אֲרֵי כְּבַשׁ יְהוֹשֻׁעַ יַת עַי וְתַבְרַהּ כְּמָא דַעֲבַד לִירִיחוֹ
וּלְמַלְכַּהּ כֵּן עֲבַד לָעַי וּלְמַלְכַּהּ וְאֲרֵי גִבְעוֹן דְּ יִשְׂרָאֵל וְהוּוֹ בֵּינֵיהוֹן׃

19 * Et dixerunt omnes principes omni con-
gregationi: Nos iurauimus eis per dominum
Deum Israel, & nunc non poterimus contin-
gere illos:

20 * Hoc faciamus eis viuere permittere illos,
& possideamus eos: & non erit contra nos ira
propter iuramentum quod iurauimus eis.

21 * Et dixerunt eis principes: Viuent, & e-
runt ligna cædentes, & aquam portantes omni
congregationi, sicut dixerunt eis principes.

22 * Et conuocauit illos Iosue, & locutus est
eis dicens: Cur decepistis me, dicentes: De lon-
gesumus à te valde; vos autem de regione e-
stis habitantium inter nos?

23 * Et nunc maledicti estis: non deerit ex vo-
bis seruus neque ligna cædes, neque aquam por-
tans mihi & Deo meo.

24 * Et responderunt Iosue, dicentes: Quòd
nuncium nunciatum est nobis, quanta promisit
dominus Deus tuus Moysi seruo suo, vt trade-
ret vobis hanc terram, & disperderet nos
& omnes habitantes in illa à facie vestra. &
timuimus valde pro animabus nostris à facie
vestra, & fecimus rem hanc.

25 * Et nunc ecce nos subditi vobis: vt placet
vobis, & vt videtur facere nobis, facite.

26 * Et fecerunt eis sic, & liberauit eos Iosue
in die illa de manibus filiorum Israel; & non
occiderunt eos.

27 * Et statuit eos Iosue in die illo ligna cæden-
tes, & aquam comportantes cunctæ congrega-
tioni & altari Dei vsque ad diem hodiernum,
& ad locum quem elegisset.

CAP. X.

1 POstquam autem audiuit Adonisedech rex
Hierusalem, quòd cepit Iosue Gai, & sub-
uertit eam sicut fecit Hiericho & regi eius, sic
fecit & Gai & regi illius. & quòd transfu-
gerunt habitantes Gabaon ad Iosue & ad Is-
rael, & erant in medio eorum.

19 * Ἐ εἶπαν πάντες ὁ ἄρχοντες πάσῃ τῇ συναγωγῇ, ἡμεῖς ὠμόσαμεν αὐτοῖς κύριον τὸν θεὸν Ισραήλ, καὶ νῦν οὐ
δυνησόμεθα ἅψασθαι αὐτῶν.

20 * τοῦτο ποιήσωμεν αὐτοῖς ζωγρῆσαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐπιποιησώμεθα αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἔσται καθ' ἡμῶν ὀργὴ διὰ τὸν
ὅρκον, ὃν ὠμόσαμεν αὐτοῖς.

21 * καὶ εἶπαν αὐτοῖς ὁ ἄρχοντες, ζήσονται, καὶ ἔσονται
ξυλοκόποι καὶ ὑδροφόροι πάσῃ τῇ συναγωγῇ, καθάπερ
εἶπαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες.

22 * Ἐ συνεκάλεσεν αὐτοὺς Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς λέγων,
διατί παρελογίσασθέ με λέγοντες, μακρὰν ἐσμὲν ἀπὸ σοῦ
σφόδρα, ὑμεῖς δὲ ἐγγύοροι ἐστὲ τῶν κατοικούντων ἐν ἡμῖν;

23 * καὶ νῦν ἐπικατάρατοι ἐστέ, οὐ μὴ ἐκλίπῃ ἐξ ὑμῶν
δοῦλος, οὐδὲ ξυλοκόπος, οὐδὲ ὑδροφόρος ἐμοὶ καὶ τῷ θεῷ
μου.

24 * καὶ ἀπεκρίθησαν τῷ Ἰησοῦ λέγοντες, ὅτι ἀγγελία ἀ-
νηγγέλη ἡμῖν, ὅσα συνέταξεν κύριος ὁ θεὸς σου Μωυσῆ τῷ
παιδὶ αὐτοῦ, δοῦναι ὑμῖν τὴν γῆν, καὶ ἐξολο-
θρεῦσαι ἡμᾶς ἐ πάντας σὺν κατοικοῦντας ἐπ' αὐτῆς ἀ-
πὸ προσώπου ὑμῶν. καὶ ἐφοβήθημεν σφόδρα περὶ τῶν
ψυχῶν ἡμῶν ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, καὶ ἐποιήσαμεν τὸ
πρᾶγμα τοῦτο.

25 * καὶ νῦν ἰδοὺ ἡμεῖς ὑποχείριοι ὑμῖν, ὡς ἀρέσκει ὑμῖν
καὶ ὡς δοκεῖ ποιῆσαι ἡμῖν, ποιήσατε.

26 * καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς οὕτως, καὶ ἐξείλατο αὐτοὺς Ἰη-
σοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ χειρῶν υἱῶν Ισραήλ, ἐ οὐκ ἀ-
νεῖλον αὐτούς.

27 * καὶ κατέστησεν αὐτοὺς Ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ξυ-
λοκόποις καὶ ὑδροφόροις πάσῃ τῇ συναγωγῇ καὶ τῷ θυ-
σιαστηρίῳ τοῦ θεοῦ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης σήμερον, καὶ εἰς τὸν
τόπον ὃν ἐξελέξῃ).

ι'.

1 * Ὡς δὲ ἤκουσεν Ἀδωνισεδὲκ βασιλεὺς Ἱερουσαλήμ,
ὅτι ἔλαβεν Ἰησοῦς τὴν Γαΐ, καὶ ἐξωλόθρευσεν αὐτὴν ὃν
τρόπον ἐποίησεν τῇ Ἰεριχὼ καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς, οὕτω
ἐποίησεν καὶ τὴν Γαΐ, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς. καὶ ὅτι ἠυ-
τομόλησαν οἱ κατοικοῦντες Γαβαὼν πρὸς Ἰησοῦν ἐ πρὸς
Ισραήλ, καὶ ἐγγύοροι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

19 Et dixerunt omnes principes omni Synagogæ: Nos iurauimus illis in verbo domini Dei Israel, & nunc non poterimus nocere illis.
20 Hoc faciemus eis, & viuificabimus eos; & non erit super nos indignatio propter iuramentum quod iurauimus eis.
21 Et dixerunt eis principes: Viuent; & erunt colligentes ligna, & implentes aquas omni Synagogæ, sicut locuti sunt eis principes.
22 Et vocauit eos Iosue, & locutus est cum eis, dicendo: Ad quid mentiti estis nobis, dicendo; Longinqui nos à vobis valdè, & vos inter nos habitantes?
23 Et nunc maledicti vos, & non deficiant ex vobis serui, & colligentes ligna, & implentes aquam domui sanctuarij Dei.
24 Et respondentes Iosue, & dixerunt: Quoniam nuntiando nuntiatum fuit seruis tuis quod iussit Dominus Deus tuus Mosem seruum suum ad dandam vobis omnem terram, & ad consumendum omnes habitatores terræ à facie vestra; & timuimus valde animabus nostris à facie vestra, & fecimus verbum hoc.
25 Et nunc ecce nos traditi in manu tua: sicut pulchrum & sicut rectum in oculis tuis facere nobis, fac.
26 Et fecit illis sic, & liberauit eos de manu filiorum Israel; & non occiderunt eos.
27 Et numerauit eos Iosue in die illa collectores lignorum, & implentes aquas Synagogæ, & altari Domini vsque ad diem hunc ad locum quem elegit.

CAP. X.

ET fuit quando audiuit Adoniszedek rex Ierusalem, quòd subegisset Iosue Ghay, & consumpsisset eam, quemadmodum fecit Iericho & regi eius, sic fecisset Ghay & regi eius; & quòd pacem fecissent habitatores Ghibghon cum Israel, & essent inter eos:

Universidad de Deusto Biblioteca

2 וַיִּירְאוּ מְאֹד כִּי עִיר גְּדוֹלָה גִּבְעוֹן כְּאַחַת עָרֵי הַמַּמְלָכָה וְכִי הִיא גְדוֹלָה מִן־הָעַי וְכָל־אֲנָשֶׁיהָ גִּבֹּרִים׃

3 וַיִּשְׁלַח אֲדֹנִי־צֶדֶק מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַם אֶל־הוֹהָם מֶלֶךְ־חֶבְרוֹן וְאֶל־פִּרְאָם מֶלֶךְ־יַרְמוּת וְאֶל־יָפִיעַ מֶלֶךְ־לָכִישׁ וְאֶל־דְּבִיר מֶלֶךְ־עֶגְלוֹן לֵאמֹר׃

4 עֲלוּ־אֵלַי וְעִזְרֻנִי וְנַכֶּה אֶת־גִּבְעוֹן כִּי־הִשְׁלִימָה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְאֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

5 וַיֵּאָסְפוּ וַיַּעֲלוּ חֲמֵשֶׁת מַלְכֵי הָאֱמֹרִי מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַם מֶלֶךְ־חֶבְרוֹן מֶלֶךְ־יַרְמוּת מֶלֶךְ־לָכִישׁ מֶלֶךְ־עֶגְלוֹן הֵם וְכָל־מַחֲנֵיהֶם וַיַּחֲנוּ עַל־גִּבְעוֹן וַיִּלָּחֲמוּ עָלֶיהָ׃

6 וַיִּשְׁלְחוּ אַנְשֵׁי גִבְעוֹן אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַמַּחֲנֶה הַגִּלְגָּלָה לֵאמֹר אַל־תֶּרֶף יָדֶיךָ מֵעֲבָדֶיךָ עֲלֵה אֵלֵינוּ מְהֵרָה וְהוֹשִׁיעָה לָּנוּ וְעָזְרֵנוּ כִּי נִקְבְּצוּ אֵלֵינוּ כָּל־מַלְכֵי הָאֱמֹרִי יֹשְׁבֵי הָהָר׃

7 וַיַּעַל יְהוֹשֻׁעַ מִן־הַגִּלְגָּל הוּא וְכָל־עַם הַמִּלְחָמָה עִמּוֹ וְכֹל גִּבּוֹרֵי הֶחָיִל׃

8 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אַל־תִּירָא מֵהֶם כִּי בְיָדְךָ נְתַתִּים לֹא־יַעֲמֹד אִישׁ מֵהֶם בְּפָנֶיךָ׃

9 וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ פִּתְאֹם כָּל־הַלַּיְלָה עָלָה מִן־הַגִּלְגָּל׃

10 וַיְהֻמֵּם יְהוָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּכֵּם מַכָּה־גְדוֹלָה בְּגִבְעוֹן וַיִּרְדְּפֵם דֶּרֶךְ מַעֲלֵה בֵית־חוֹרֹן וַיַּכֵּם עַד־עֲזֵקָה וְעַד־מַקֵּדָה׃

11 וַיְהִי בְּנֻסָם מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵם בְּמוֹרַד בֵּית־חוֹרֹן וַיהוָה הִשְׁלִיךְ עֲלֵיהֶם אֲבָנִים גְּדֹלוֹת מִן־הַשָּׁמַיִם עַד־עֲזֵקָה וַיָּמֻתוּ רַבִּים אֲשֶׁר־מֵתוּ בְּאַבְנֵי הַבָּרָד מֵאֲשֶׁר הָרְגוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בֶּחָרֶב׃

2 Timuit valde. vrbs enim magna erat Gabaon, & vna ciuitatum regalium, & maior oppido Hay, omnesque bellatores eius fortissimi.

3 Misit ergo Adonisedec rex Ierusalem ad Oham regem Hebron, & ad Pharã regem Hierimoth, ad Iaphie quoque regem Lachis, & ad Dabir regem Eglon, dicens:

4 Ad me ascendite & ferte præsidium, vt expugnemus Gabaon, quare transfugerit ad Iosue & ad filios Israel.

5 Congregati igitur ascenderunt quinque reges Amorræorum, rex Ierusalẽ, rex Hebron, rex Hierimoth, rex Lachis, rex Eglon, simul cum exercitibus suis, & castrametati sunt circa Gabaon oppugnantes eam.

6 Habitatores autem Gabaõ vrbis obsessæ miserunt ad Iosue, qui tunc morabatur in castris apud Galgalam, & dixerunt ei: Ne retrahas manus tuas ab auxilio seruorum tuorũ: ascende citò, & libera nos, ferque præsidium. conuenerunt enim aduersum nos omnes reges Amorræorum qui habitant in montanis.

7 Ascenditque Iosue de Galgalis, & omnis exercitus bellatorum cum eo viri fortissimi.

8 Dixitque Dominus ad Iosue: Ne timeas eos. in manus enim tuas tradidi illos. null' enim ex eis tibi resistere poterit.

9 Irruit itaque Iosue super eos repente, tota nocte ascendens de Galgalis.

10 Et conturbauit eos Dominus à facie Israel, contriuitque plaga magna in Gabaon, ac persecutus est eos per viam ascensus Bethoron, & percussit vsque Azecha & Maceda.

11 Cumque fugerent filios Israel, & essent in descensu Bethoron, Dominus misit super eos lapides magnos de cælo vsque ad Azecha. & mortui sunt multo plures lapidibus grãdinis, quàm quos gladio percusserant filij Israel.

תרגום יונתן

2 ודחילו לחדא ארי קרתא רבתא גבעון כחדא מקרוי מלכותא וארי היא רבתא מן עי וכל גברהא גיברין׃

3 ושלח אדני צדק מלכא דירושלם לות הוהם מלכא דחברון ולות פראם מלכא דירמות ולות יפיע מלכא דלכיש ולות דביר מלכא דעגלון למימר׃

4 סקו לותי וסעדוני ונמחי ית גבעון ארי אשלימת עם יהושע ועם בני ישראל׃

5 ואתכנישו וסליקו חמשא מלכי אמוראה מלכא דירושלם מלכא דחברון מלכא דירמות מלכא דלכיש מלכא דעגלון אינון וכל משריתהון ושרו על גבעון ואגיחו קרבא עלהא׃

6 ושלחו אינשי גבעון לות יהושע למשריתא לגלגלא למימר לא תרשל ידך מעבדך סק לותנא בפריע ופרוק לנא וסעודנא ארי אתכנישו עלנא כל מלכי אמוראה יתבי טורא׃

7 וסליק יהושע מן גלגלא הוא וכל עמא עבדי קרבא עימיה וכל גיברי חילא׃

8 ואמר יי ליהושע לא תדחל מנהון ארי בידך מסרתינון לא יתעתד אנש מנהון קדמך׃

9 ואתא לותהון יהושע בתכיף כל ליליא סליק מן גלגלא׃

10 ותברינון יי קדם ישראל ומחנון מחתא רבתא בגבעון ורדפינון באורח מסקנא דבית חורון ומחנון עד עזקה ועד מקדה׃

11 והוה במיפכהון מן קדם ישראל אינון במחתנא דבית חורון ומן קדם יי אתרמיאה עליהון אבנין רברבן מן שמיא עד דאתו לעזקה ומיתו סגיאין דמיתו באבני ברדא מדקטילו בני ישראל בחרבא׃

2 *Et timuerunt in ipsis valde. sciebat enim quòd vrbs magna Gabaon, quasi & vna mitropoleòn regum; quoniã ipsa magna super Gai, & omnes viri eius fortes.*

3 *Et misit Adonisedech rex Hierusalem ad Elam regem Hebron, & ad Pharan regẽ Hierimoth, & ad Iaphie regem Lachis, et ad Dabir regem Eglon, dicens:*

4 *Venite ascendite ad me, & ferte præsidium mihi, & expugnemus Gabaon. trãsfugit enim ad Iosue & ad filios Israel.*

5 *Et congregati sunt & ascenderunt quinque reges Amorræorum, rex Hierusalem, & rex Hebron, & rex Hierimoth, & rex Lachis, & rex Eglon, ipsi & omnis populus eorum; & obsederunt Gabaon, & oppugnabant eam.*

6 *Et miserunt habitantes Gabaon ad Iosue in castra Israel in Galgala, dicentes: Ne retrahas manus tuas à seruis tuis; ascende ad nos citò, & libera nos, & fer præsidium nobis; quoniam congregati sunt contra nos omnes reges Amorræorum qui habitant montana.*

7 *Et ascendit Iosue de Galgalis, ipse & omnis bellator cum eo omnis potens in viribus.*

8 *Et dixit Dominus ad Iosue: Ne timeas eos: in manus enim tuas tradidi ipsos: non resistet neque vnus ex illis coram vobis.*

9 *Et postquam venit super eos Iosue repente, tota nocte ascendit de Galgalis.*

10 *Et conturbauit eos Dominus à facie Israel, & contriuit eos Dominus plaga magna de Gabaon, & persecuti sunt eos per viam ascensus Bethoron, & percusserunt eos vsque ad Azecha & vsque ad Maceda.*

11 *Cùm autem fugerent ipsi à facie filiorum Israel in descensione Bethoron, & Dominus proiecit in eos lapides grandinis de cælo vsque ad Azecha. & fuerunt plures qui mortui sunt ob lapides grandinis, quàm quos occiderunt filij Israel gladio in bello.*

2 καὶ ἐφοβήθησαν ἐν αὐτοῖς σφόδρα. ᾔδει γὰρ ὅτι ἡ πόλις ἡ μεγάλη γαβαὼν, ὡσεὶ καὶ μία τῶν μητροπόλεων τῶν βασιλέων, ὅτι αὐτὴ μεγάλη ὑπὲρ τὴν γαὶ, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτῆς ἰσχυροί.

3 καὶ ἀπέστειλεν ἀδωνισεδὲκ βασιλεὺς ἱερουσαλὴμ πρὸς ἐλὰμ βασιλέα χεβρὼν, καὶ πρὸς φεράμ βασιλέα ἱεριμὼθ, καὶ πρὸς ἰαφὶ βασιλέα λαχὶς, καὶ πρὸς δααρ βασιλέα ὀδολάμ, λέγων·

4 δεῦτε ἀνάβητε πρός με καὶ βοηθήσατέ μοι, καὶ ἐκπολεμήσωμεν τὴν γαβαών. ηὐτομόλησεν γὰρ πρὸς ἰησοῦν καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ.

5 καὶ συνήχθησαν καὶ ἀνέβησαν οἱ πέντε βασιλεῖς τῶν ἀμορραίων, βασιλεὺς ἱερουσαλὴμ, καὶ βασιλεὺς χεβρὼν, καὶ βασιλεὺς ἱεριμὼθ, καὶ βασιλεὺς λαχὶς, καὶ βασιλεὺς ὀδολάμ, αὐτοὶ καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτῶν, καὶ περιεκάθισαν τὴν γαβαών, καὶ ἐξεπολιόρκουν αὐτήν.

6 καὶ ἀπέστειλαν οἱ κατοικοῦντες γαβαὼν πρὸς ἰησοῦν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἰσραὴλ εἰς γάλγαλα, λέγοντες, μὴ ἐκλύσεις τὰς χεῖράς σου ἀπὸ τῶν παίδων σου, ἀνάβηθι πρὸς ἡμᾶς τὸ τάχος, καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς, καὶ βοήθησον ἡμῖν, ὅτι συνηγμένοι εἰσὶν ἐφ' ἡμᾶς πάντες οἱ βασιλεῖς τῶν ἀμορραίων, οἱ κατοικοῦντες τὴν ὀρεινήν.

7 καὶ ἀνέβη ἰησοῦς ἐκ γαλγάλων αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ πολεμιστὴς μετ' αὐτοῦ πᾶς δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ.

8 καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰησοῦν, μὴ φοβηθῇς αὐτούς, εἰς γὰρ τὰς χεῖράς σου παρέδωκα αὐτούς, οὐχ ὑποστήσεται οὐδὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ἐνώπιον ὑμῶν.

9 καὶ ἐπεὶ παρεγένετο ἐπ' αὐτοὺς ἰησοῦς ἄφνω, ὅλην τὴν νύκτα εἰσεπορεύθη ἐκ γαλγάλων.

10 καὶ ἐξέστησεν αὐτοὺς κύριος ἀπὸ προσώπου ἰσραήλ, καὶ συνέτριψεν αὐτοὺς κύριος σύντριψιν μεγάλην ἐν γαβαών, καὶ κατεδίωξαν αὐτοὺς ὁδὸν ἀναβάσεως βηθωρὼν, καὶ κατέκοπτον αὐτοὺς ἕως ἀζηκὰ καὶ ἕως μακηδά.

11 ἐν τῷ δὲ φεύγειν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου υἱῶν ἰσραὴλ ἐπὶ τῆς καταβάσεως βηθωρὼν, καὶ κύριος ἐπέρριψεν αὐτοῖς λίθους χαλάζης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἕως ἀζηκά. καὶ ἐγένοντο πλείους οἱ ἀποθανόντες διὰ τοὺς λίθους τῆς χαλάζης, ἢ οὓς ἀπέκτειναν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ μαχαίρᾳ ἐν τῷ πολέμῳ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

2 Et metuerunt valdè: namque vrbs magna Gibghon, sicut vna ex vrbibus regnorum; & quòd illa magna à Ghay, & omnes viri eius fortissimi.
3 Et misit Adonisedek rex Ierusalem ad Hoham regem Hhebron, & ad Piram regem Iarmuth, & ad Iaphiagh regem Lachis, & ad Debir regem Gheglon, dicendo:
4 Ascendite ad me, & adiuuate me; & delebimus Gibghon; quoniam pacem fecit cum Iosue & cum filiis Israel.
5 Et congregati sunt, & ascenderunt quinque reges Emorrhæi, rex Ierusalem, rex Hhebron, rex Iarmuth, rex Lachis, rex Gheglon, ipsi & omnes exercitus eorum, & castrametati sunt super Gibghon; & inierunt bellum aduersus eam.
6 Et miserunt viri Gibghon ad Iosue in castra in Gilgal, dicendo: Ne remittas manum tuam à seruo tuo; ascende ad nos festinanter, & libera nos, & auxiliare nobis; quoniam congregati sunt super nos omnes reges Emorrhæi habitatores montis.
7 Et ascendit Iosue ex Gilgal, ipse & omnis populus facientium prœlium cum ipso, & omnes viri virtutis.
8 Et dixit Dominus ad Iosue: Ne timeas ab eis: namque in manum tuam tradidi eos. non stabit homo ex illis ante te.
9 Et venit ad eos Iosue ex improuiso: tota nocte ascendit ex Gilgal.
10 Et fregit eos Dominus ante Israel, & deleuit eos deletione magna in Gibghon, & persecutus est eos in via ascensus Bethhoron, & percussit eos vsque ad Ghazecha, & vsque ad Makeda.
11 Et fuit in vertendo eos *terga* à facie Israel, illi in descensu Bethhhoron, & ab ante Dominum deiecti sunt super illos lapides maximi de cælo, quoad venerunt in Ghazeka: & mortui sunt plures qui mortui sunt in lapidibus grandinis, quàm quos occiderunt filij Israel in gladio.

Universidad de Deusto Biblioteca

12 * אָז יְדַבֵּר יְהוֹשֻׁעַ לַיהוָה בְּיוֹם תֵּת יְהוָה אֶת־הָאֱמֹרִי לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר לְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁמֶשׁ בְּגִבְעוֹן דּוֹם וְיָרֵחַ בְּעֵמֶק אַיָּלוֹן׃

13 * וַיִּדֹּם הַשֶּׁמֶשׁ וְיָרֵחַ עָמָד עַד־יִקֹּם גּוֹי אֹיְבָיו הֲלֹא־הִיא כְתוּבָה עַל־סֵפֶר הַיָּשָׁר וַיַּעֲמֹד הַשֶּׁמֶשׁ בַּחֲצִי הַשָּׁמַיִם וְלֹא־אָץ לָבוֹא כְּיוֹם תָּמִים׃

14 * וְלֹא הָיָה כַּיּוֹם הַהוּא לְפָנָיו וְאַחֲרָיו לִשְׁמֹעַ יְהוָה בְּקוֹל אִישׁ כִּי יְהוָה נִלְחָם לְיִשְׂרָאֵל׃

15 * וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ אֶל־הַמַּחֲנֶה הַגִּלְגָּלָה׃

16 * וַיָּנֻסוּ חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וַיֵּחָבְאוּ בַמְּעָרָה בְּמַקֵּדָה׃

17 * וַיֻּגַּד לִיהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר נִמְצְאוּ חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים נֶחְבְּאִים בַּמְּעָרָה בְּמַקֵּדָה׃

18 * וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ גֹּלּוּ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת אֶל־פִּי הַמְּעָרָה וְהַפְקִידוּ עָלֶיהָ אֲנָשִׁים לְשָׁמְרָם׃

19 * וְאַתֶּם אַל־תַּעֲמֹדוּ רִדְפוּ אַחֲרֵי אֹיְבֵיכֶם וְזִנַּבְתֶּם אוֹתָם אַל־תִּתְּנוּם לָבוֹא אֶל־עָרֵיהֶם כִּי נְתָנָם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּיֶדְכֶם׃

20 * וַיְהִי כְּכַלּוֹת יְהוֹשֻׁעַ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַכּוֹתָם מַכָּה גְדוֹלָה מְאֹד עַד־תֻּמָּם וְהַשְּׂרִידִים שָׂרְדוּ מֵהֶם וַיָּבֹאוּ אֶל־עָרֵי הַמִּבְצָר׃

21 * וַיָּשֻׁבוּ כָל־הָעָם אֶל־הַמַּחֲנֶה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ מַקֵּדָה בְּשָׁלוֹם לֹא־חָרַץ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאִישׁ אֶת־לְשֹׁנוֹ׃

22 * וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ פִּתְחוּ אֶת־פִּי הַמְּעָרָה וְהוֹצִיאוּ אֵלַי אֶת־חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה מִן־הַמְּעָרָה׃

23 * וַיַּעֲשׂוּ כֵן וַיֹּצִיאוּ אֵלָיו אֶת־חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה מִן־הַמְּעָרָה אֶת־מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַםִ אֶת־מֶלֶךְ חֶבְרוֹן אֶת־מֶלֶךְ יַרְמוּת אֶת־מֶלֶךְ לָכִישׁ אֶת־מֶלֶךְ עֶגְלוֹן׃

12 * Tunc locutus est Iosue Domino, in die qua tradidit Amorręum in conspectu filiorum Israel. Dixitque coram eis: Sol cõtra Gabaon ne mouearis, & Luna contra vallem Haylon.

13 * Steteruntque Sol & Luna donec vlcisceretur se gens de inimicis suis. Nonne scriptum est hoc in libro Iustorum? Stetit itaque Sol in medio cęli, & non festinauit occumbere spacio vnius diei.

14 * Non fuit antea & postea tam longa dies, obediente Domino voci hominis, & pugnante pro Israel.

15 * Reuersusq; est Iosue cum omni Israel in castra Galgalæ.

16 * Fugerant enim quinque reges, & se absconderant in spelunca vrbis Maceda.

17 * Nunciatumque est Iosue quòd inuẽti essent quinque reges latentes in spelunca vrbis Maceda.

18 * Qui præcepit sociis, & ait: Voluite saxa ingentia ad os spelũcæ, & ponite viros industrios qui clausos custodiant.

19 * Vos autem nolite stare, sed persequimini hostes, & extremos quosque fugientium cædite. Ne dimittatis eos vrbiũ suarum intrare præsidia quos tradidit dominus Deus in manus vestras.

20 * Cæsis ergo aduersariis plaga magna, & vsque ad internitionem penè consumptis, hi qui Israel effugere potuerunt, ingressi sunt ciuitates munitas.

21 * Reuersusque est omnis exercitus ad Iosue in Maceda vbi tunc erant castra, sani & integro numero. nullusque contra filios Israel mutire ausus est.

22 * Præcepitque Iosue, dicens: Aperite os speluncæ, & producite ad me quinque reges qui in ea latitant.

23 * Feceruntque ministri vt sibi fuerat imperatum, & adduxerunt ad eum quinque reges de spelũca, regem Hierusalem, regem Hebrõ, regem Hierimoth, regem Lachis, regem Eglon.

Tunc locutus est Iosue ad Dominum: Qua die tradidit Deus Amorræum subditum filiorum Israel, & dixit Iosue: Sol contra Gabaon stet, & Luna contra valles Haylon. 12

Et stetit Sol & Luna in statione, donec vltus est Deus inimicos eorum. nonne hoc scriptum in libro Iusti? et stetit Sol in medio cæli: non procedebat ad Occidentem in finem diei vnius. 13

Et non fuit dies talis neque antea neque postea, ita vt audiret Deus vocem hominis: quoniam Dominus pugnauit pro Israel. 14

Et reuersus est Iosue & omnis Israel cum illo in castra in Galgala. 15

Et fugerunt quinque reges hi, & se absconderunt in spelunca quæ in Maceda. 16

Et nunciatum est Iosue, dicentes: Inuenti sunt quinque reges latentes in spelunca quæ in Maceda. 17

Et dixit Iosue: Voluite saxa ingentia ad os speluncæ, & ponite super eos viros vt custodiant super eos. 18

Vos autem nolite stare persequentes post inimicos vestros, & comprehendite extremitatem eorum, & non sinatis eos intrare in vrbes suas. tradidit enim eos Dominus Deus noster in manus nostras. 19

Et factum est vt cessauit Iosue & filij Israel cædere eos plaga magna valde vsque in internitionem, et liberati saluati sunt ab ipsis, & intrauerunt in ciuitates munitas. 20

Et reuersus est omnis populus ad Iosue in Maceda in castra sani: & non mutiuit filiorum Israel neque vnus lingua sua. 21

Et dixit Iosue: Aperite speluncam, & producite ad me quinque Reges hos de spelunca. 22

Et fecerunt sic: & adduxerunt ad eum quinque reges hos de spelunca, regem Hierusalem, & regem Hebron, & regem Hierimoth, & regem Lachis, & regem Eglon. 23

12 * τότε ἐλάλησεν ἰησοῦς πρὸς κύριον, ᾗ ἡμέρᾳ παρέδωκεν ὁ θεὸς τὸν ἀμορραῖον ὑποχείριον υἱῶν ἰσραήλ, καὶ εἶπεν ὁ ἰησοῦς, ὁ ἥλιος κατὰ γαβαὼν στήτω, καὶ ἡ σελήνη κατὰ φάραγγας ἐαλών.

13 * καὶ ἔστη ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη ἐν στάσει, ἕως ἠμύνατο ὁ θεὸς τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν. οὐχὶ τοῦτο γεγραμμένον ἐπὶ βιβλίου τοῦ εὐθοῦς; καὶ ἔστη ὁ ἥλιος κατὰ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, οὐ προεπορεύετο εἰς δυσμὰς εἰς τέλος ἡμέρας μιᾶς.

14 * καὶ οὐκ ἐγένετο ἡμέρα τοιαύτη οὐδὲ τὸ πρότερον οὐδὲ τὸ ἔσχατον ὥστε ἐπακοῦσαι θεὸν φωνῆς ἀνθρώπου, ὅτι κύριος συνεπολέμησεν τῷ ἰσραήλ.

15 * καὶ ἐπέστρεψεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραὴλ μετ᾽ αὐτοῦ εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰς γάλγαλα.

16 * καὶ ἔφυγον οἱ πέντε βασιλεῖς οὗτοι καὶ κατεκρύβησαν εἰς τὸ σπήλαιον τὸ ἐν μακηδά.

17 * καὶ ἀπηγγέλη τῷ ἰησοῦ, λέγοντες, εὕρηνται οἱ πέντε βασιλεῖς κεκρυμμένοι ἐν τῷ σπηλαίῳ τῷ ἐν μακηδά.

18 * καὶ εἶπεν ἰησοῦς, κυλίσατε λίθοις μεγάλοις ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ σπηλαίου, καὶ καταστήσατε ἐπ᾽ αὐτοὺς ἄνδρας τοῦ φυλάσσειν ἐπ᾽ αὐτούς.

19 * ὑμεῖς δὲ μὴ στήκετε καταδιώκοντες ὀπίσω τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, καὶ καταλάβετε τὴν οὐραγίαν αὐτῶν, καὶ μὴ ἀφῆτε αὐτοὺς εἰσελθεῖν εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν. παρέδωκεν γὰρ αὐτοὺς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν.

20 * καὶ ἐγένετο ὡς κατέπαυσεν ἰησοῦς, καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ κόπτοντες αὐτοὺς κοπὴν μεγάλην σφόδρα ἕως εἰς τέλος, καὶ οἱ διασωζόμενοι διεσώθησαν ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰς πόλεις τὰς ὀχυράς.

21 * καὶ ἀπεστράφη πᾶς ὁ λαὸς πρὸς ἰησοῦν εἰς μακηδὰ εἰς τὴν παρεμβολὴν ὑγιεῖς, καὶ οὐκ ἔγρυξεν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ οὐδὲ εἷς τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ.

22 * καὶ εἶπεν ἰησοῦς, ἀνοίξατε τὸ σπήλαιον, καὶ ἐξαγάγετε πρός με τοὺς πέντε βασιλεῖς τούτους ἐκ τοῦ σπηλαίου.

23 * καὶ ἐποίησαν οὕτως, καὶ ἐξήγαγον πρὸς αὐτὸν τοὺς πέντε βασιλεῖς τούτους ἐκ τοῦ σπηλαίου, τὸν βασιλέα ἱερουσαλήμ, καὶ τὸν βασιλέα χεβρών, καὶ τὸν βασιλέα ἱεριμώθ, καὶ τὸν βασιλέα λαχίς, καὶ τὸν βασιλέα ὀδολλάμ.

תרגום יונתן

12 בכן שבח יהושע קדם יי ביומא דמסר יי ית אמוראה קדם בני ישראל ואמר לעיני ישראל שמשא בגבעון אוריך וסיהרא במישר אילון׃
13 ואוריך שמשא וסיהרא קם עד דאתפרע עמא דישראל מבעלי דבביהון הלא היא כתיבא על ספרא דאוריתא וקם שמשא בפלגות שמיא ולא דחק למיעל כיום שלים׃
14 ולא הוה כיומא ההוא קדמוהי ובתרוהי דאיתקבלת קדם יי צלות אינש ארי יי במימריה אגיח קרבא לישראל׃
15 ותב יהושע וכל ישראל עמיה למשריתא לגלגלא׃
16 ואפכו חמשא מלכיא האילין ואטמרו במערתא במקדה׃
17 ואיתחוה ליהושע למימר אשתכחו חמשא מלכיא טמירין במערתא במקדה׃
18 ואמר יהושע קריבו אבנין רברבן לפומא דמערתא ומנו עלה גברין למטרהון׃
19 ואתון לא תקומון רדופו בתר בעלי דבביכון ותדבקון יתהון לא תשבקונון למיעל לקרויהון ארי מסרינון יי אלהכון בידכון׃
20 והוה כד שיצי יהושע ובני ישראל לממחיהון מחתא רבתא לחדא עד דשלימו ומשיזביא אשתזיבו מנהון ועלו לקרוין כריכן׃
21 ותבו כל עמא למשריתא לות יהושע למקדה לשלם לא הוה נזקא לבני ישראל למדחק גבר ית נפשיה׃
22 ואמר יהושע פתחו ית פומא דמערתא ואפיקו לותי ית חמשא מלכיא האילין מן מערתא׃
23 ועבדו כן ואפיקו לותיה ית חמשא מלכיא האילין מן מערתא ית מלכא דירושלם וית מלכא דחברון וית מלכא דירמות ית מלכא דלכיש וית מלכא דעגלון׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

12 Tunc laudauit Iosue ante Dominum in die qua tradidit Dominus Emorrhæum ante filios Israel; & dixit ad oculos Israel: Sol in Gibghon expecta, & Luna in planicie Aialon.
13 Et expectauit Sol, & Luna stetit quoad vltus est populus Israelis de auctoribus inimicitiarum suarum. nonne id scriptum est super librum Legis? & stetit Sol in medio cælorum, & non festinauit ad intrandum, vt die integro.
14 Et non fuit vt dies ille ante eum & post eum, vt susciperetur ante Dominum oratio hominis; quoniam Dominus in dicto illius iniuit prœlium pro Israel. 15 Et reuersus est Iosue & omnis Israel cum illo ad castra in Gilgal.
16 Et fugerunt quinque reges hi, & absconderunt se in spelunca in Makeda.
17 Et nunciatum est Iosue, dicendo: Inuenti sunt quinque reges absconditi in spelunca in Makeda.
18 Et dixit Iosue: Admouete lapides ingentes ad ostium speluncæ, & numerate super eam viros ad custodiendum eos.
19 Et vos, ne stetis, persequimini post auctores inimicitiarum vestrarum; & apprehendetis eos: non sinetis eos intrare in vrbes suas, quoniam tradidit eos dominus Deus vester in manu vestra. 20 Et fuit cùm consumauit Iosue & filij Israel percutere eos percussione magna valde, quoad perfecerunt; & euasio euaserunt ab eis, & intrauerunt in vrbes munitas.
21 Et reuersi sunt omnis populus in castra ad Iosue in Makedan in pace: non fuit nocumentum filiis Israel, vt affligeret vir animã suã.
22 Et dixit Iosue: Aperite ostium speluncæ, & producite ad me quinque reges illos ex spelunca.
23 Et fecerunt sic; & produxerunt ad eum quinque reges illos ex spelunca, regem Ierusalem, & regem Hhebron, & regem Iarmuth, & regem Lachis, & regem Gheglon.

24 ‡ ויהי כהוציאם את המלכים האלה אל יהושע ויקרא יהושע אל כל איש ישראל ויאמר אל קציני אנשי המלחמה ההלכוא אתו קרבו שימו את רגליכם על צוארי המלכים האלה ויקרבו וישימו את רגליהם על צואריהם:
25 ‡ ויאמר אליהם יהושע אל תיראו ואל תחתו חזקו ואמצו כי ככה יעשה יהוה לכל איביכם אשר אתם נלחמים אותם:
26 ‡ ויכם יהושע אחרי כן וימיתם ויתלם על חמשה עצים ויהיו תלוים על העצים עד הערב:
27 ‡ ויהי לעת בוא השמש צוה יהושע וירידום מעל העצים וישלכם אל המערה אשר נחבאו שם וישמו אבנים גדלות על פי המערה עד עצם היום הזה:
28 ‡ ואת מקדה לכד יהושע ביום ההוא ויכה לפי חרב ואת מלכה החרם אותם ואת כל הנפש אשר בה לא השאיר שריד ויעש למלך מקדה כאשר עשה למלך יריחו:
29 ‡ ויעבר יהושע וכל ישראל עמו ממקדה לבנה וילחם עם לבנה:
30 ‡ ויתן יהוה גם אותה ביד ישראל ואת מלכה ויכה לפי חרב ואת כל הנפש אשר בה לא השאיר בה שריד ויעש למלכה כאשר עשה למלך יריחו:
31 ‡ ויעבר יהושע וכל ישראל עמו מלבנה לכישה ויחן עליה וילחם בה:
32 ‡ ויתן יהוה את לכיש ביד ישראל וילכדה ביום השני ויכה לפי חרב ואת כל הנפש אשר בה ככל אשר עשה ללבנה:

24 ‡ Cumque adducti essent ad eum, vocauit omnes viros Israel, & ait ad principes exercitus qui secum erant: Ite & ponite pedes super colla regum istorum. Qui cum perrexissent, & subiectorum colla pedibus calcarent,
C
25 ‡ Rursum ait ad eos: Nolite timere, nec paueatis: confortamini & estote robusti. sic enim faciet Dominus cunctis hostibus vestris aduersum quos dimicabitis.
26 ‡ Percussitque Iosue, & interfecit eos, atque suspendit super quinq; stipites; fueruntque suspensi vsque ad vesperum.
27 ‡ Cumque occumberet sol, praecepit sociis vt deponerent eos de patibulis: qui depositos proiecerunt in speluncam in qua latuerant, & posuerunt super os eius saxa ingentia, quae permanent vsque in praesens. Deut. 21. d.
28 ‡ Eodem die Macedam quoque cepit Iosue, & percussit in ore gladij, regemque illius interfecit, & omnes habitatores eius. Non dimisit in ea saltem paruas reliquias. fecitque regi Maceda, sicut fecerat regi Hiericho.
29 ‡ Transiuit autem cum omni Israel de Maceda in Lebna, & pugnabat contra eam:
30 ‡ Quam tradidit Dominus cum rege suo in manus Israel. percusseruntque vrbem in ore gladij & omnes habitatores eius. non dimiserunt in ea vllas reliquias. feceruntque regi Lebna sicut fecerant regi Hiericho.
31 ‡ De Lebna transiuit in Lachis cum omni Israel, & exercitu per gyrum disposito oppugnabat eam:
32 ‡ Traditque Dominus Lachis in manus filiorum Israel, & cepit eam die altero, atque percussit in ore gladij omnem animam quae fuerat in ea, sicut fecerat Lebna.

‡ Et postquam eduxerunt eos ad Josue, & conuocauit Josue omnem virum Israel, dicens eis, & principes belli qui ibant cum eo, dicens eis: Ite & superponite pedes vestros super colla eorum: & accedentes superposuerunt pedes suos super colla eorum: 24
‡ Et dixit ad eos Iosue: Nolite timere eos, neque paueatis: confortamini & estote robusti; quoniam sic faciet Dominus cunctis hostibus vestris, quos vos oppugnaueritis eos. 25
‡ Et occidit eos Josue post hoc, & interfecit eos; & suspendit eos super quinque ligna. & fuerunt suspensi in lignis vsque ad vesperum. 26
‡ Et fuit ad occasum Solis, & praecepit Iosue, & dimiserunt eos de lignis. & proiecerunt eos in speluncam, in quam fugerunt illuc. & aduoluerunt saxa ingentia ad speluncam vsque in diem hodiernum. 27
‡ Et Maceda cepit Iosue in die illa, & occidit eam in ore gladij, & regem illius. & destruxit eos & omne respirans quod erat in ea. & non relictus est in ea vllus viuus. & fecerunt regi Maceda, sicut fecerunt regi Hiericho. 28
‡ Et transiuit Josue & omnis Israel cum illo de Maceda in Lebna. & pugnabat contra Lebna. 29
‡ Et tradidit Dominus & illam in manu Israel, & ceperunt eam, & regem eius, & occiderunt eam in ore gladij, & omne spirans quod erat in ea. non relictus est in ea neque vnus viuus & qui fugerit. & fecit regi eius sicut fecit regi Hiericho. 30
‡ Et transiuit Josue & omnis Israel cum eo de Lebna in Lachis, & circumdedit eam, & oppugnabat eam. 31
‡ Et tradidit Dominus Lachis in manus Israel: & cepit eam secunda die, & occidit eam in ore gladij; & euertit illam sicut fecit Lebna. 32

24 ‡ καὶ ἐπεὶ ἐξήγαγον αὐτοὺς πρὸς ἰησοῦν, καὶ συνεκάλεσεν ἰησοῦς πάντα ἄνδρα ἰσραὴλ, λέγων αὐτοῖς, καὶ τοὺς ἐναρχομένους τοῦ πολέμου τοὺς συμπορευομένους αὐτῷ λέγων αὐτοῖς, προπορεύεσθε καὶ ἐπίθετε τοὺς πόδας ὑμῶν ἐπὶ τοὺς τραχήλους αὐτῶν. καὶ προσελθόντες ἐπέθηκαν τοὺς πόδας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς τραχήλους αὐτῶν·
25 ‡ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ἰησοῦς, μὴ φοβηθῆτε αὐτοὺς, μηδὲ δειλιάσητε, ἀνδρίζεσθε καὶ ἰσχύετε, ὅτι οὕτως ποιήσει κύριος πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς ὑμῶν, οὓς ὑμεῖς καταπολεμῆτε αὐτούς.
26 ‡ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ἰησοῦς μετὰ τοῦτο, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτούς, καὶ ἐπεκρέμασεν αὐτοὺς ἐπὶ πέντε ξύλων. καὶ ἦσαν κρεμάμενοι ἐπὶ τῶν ξύλων ἕως ἑσπέρας.
27 ‡ καὶ ἐγενήθη πρὸς δυσμὰς ἡλίου, καὶ ἐνετείλατο ἰησοῦς, καὶ καθεῖλοσαν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ξύλων. καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς εἰς τὸ σπήλαιον, εἰς ὃ κατέφυγοσαν ἐκεῖ. καὶ ἐπεκύλισαν λίθους μεγάλους ἐπὶ τὸ σπήλαιον ἕως τῆς ἡμέρας τῆς σήμερον.
28 ‡ καὶ τὴν μακηδὰ ἔλαβεν ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐφόνευσεν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς. καὶ ἐξωλόθρευσεν αὐτοὺς καὶ πᾶν ἔμπνεον ὃ ἦν ἐν αὐτῇ. καὶ οὐκ ἐγκατελείφθη ἐν αὐτῇ οὐδεὶς διασεσωσμένος. καὶ ἐποίησαν τῷ βασιλεῖ μακηδά, ὃν τρόπον ἐποίησαν τῷ βασιλεῖ ἱεριχώ.
29 ‡ καὶ ἀπῆλθεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ ἐκ μακηδὰ εἰς λεβνά· καὶ ἐπολιόρκει ἐπὶ λεβνά.
30 ‡ καὶ παρέδωκεν κύριος καὶ αὐτὴν ἐν χειρὶ ἰσραήλ, καὶ ἔλαβον αὐτὴν, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς, καὶ ἐφόνευσαν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους καὶ πᾶν ἔμπνεον, ὃ ἦν ἐν αὐτῇ. οὐ κατελείφθη ἐν αὐτῇ οὐδὲ εἷς διασεσωσμένος καὶ διαπεφευγώς. καὶ ἐποίησεν τῷ βασιλεῖ αὐτῆς ὃν τρόπον ἐποίησεν τῷ βασιλεῖ ἱεριχώ.
31 ‡ καὶ ἀπῆλθεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ ἐκ λεβνὰ εἰς λαχίς, καὶ περιεκάθισεν αὐτὴν καὶ ἐπολιόρκει αὐτήν.
32 ‡ καὶ παρέδωκεν κύριος τὴν λαχὶς εἰς τὰς χεῖρας ἰσραήλ. καὶ ἔλαβεν αὐτὴν τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ, καὶ ἐφόνευσεν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους, καὶ ἐξωλόθρευσεν αὐτὴν ὃν τρόπον ἐποίησεν τῇ λεβνά.

תרגום יונתן

24 והוה כד אפיקו ית מלכיא האילין לות יהושע וקרא יהושע לכל אינש ישראל ואמר לשילטוני גברי עבדי קרבא דאזלו עמיה קרבו שוו ית ריגליכון על צוארי מלכיא האילין וקריבו ושויאו ית רגליהון על צואריהון:
25 ואמר להון יהושע לא תדחלון ולא תתברון תקיפו ועליסו ארי כדין יעביד יי לכל בעלי דבביכון דאתון מגיחין קרבא בהון:
26 ומחנון יהושע בתר כן וקטלינון וצלבינון על חמשא צליבין והוו צליבין על צליביא עד רמשא:
27 והוה לעידן מיעל שמשא פקיד יהושע ואחיתונן מעל צליביא ורמונון במערתא דאיטמרו תמן ושויאו אבנין רברבן על פומא דמערתא עד כרן יומא הדין:
28 וית מקדה כבש יהושע ביומא ההוא ומחהא לפתגם דחרב וית מלכה גמר יתהון וית כל נפשתא דבה לא אשאר משיזיב ועבד למלכא דמקדה כמא דעבד למלכא דיריחו:
29 ועבר יהושע וכל ישראל עמיה ממקדה ללבנה ואגיח קרבא עם לבנה:
30 ומסר יי אף יתה בידא דישראל וית מלכה ומחהא לפתגם דחרב וית כל נפשתא דבה לא אשתאר בה משיזיב ועבד למלכה כמא דעבד למלכא דיריחו:
31 ועבר יהושע וכל ישראל עמיה מלבנה ללכיש ושרא עלה ואגיח קרבא בה:
32 ומסר יי ית לכיש בידא דישראל וכבשה ביומא תנינא ומחהא לפתגם דחרב וית כל נפשתא דבה ככל דעבד ללבנה:

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

24 Et fuit cum produxerunt reges illos ad Iosue, & vocauit Iosue omnem hominem Israel, & ait ad principes facientes bellum qui venerunt cum eo: Accedite, ponite pedes vestros super ceruices regum illorum; & accesserunt, & posuerunt pedes suos super ceruices eorum.
25 Et dixit eis Iosue: Ne timeatis, & ne frangamini; praeualete & roboramini; nam sic faciet Dominus omnibus auctoribus inimicitiarum vestrarum, quos vos ineuntes bellum in eos.
26 Et percussit eos Iosue post hoc, & occidit eos, & crucifixit eos super quinque cruces, & fuerunt crucifixi super cruces vsque ad vesperam.
27 Et fuit ad tempus intrare Solem, iussit Iosue, & deposuerunt eos de crucibus, & proiecerunt eos in speluncam in qua absconditi fuerant ibi: & posuerunt lapides ingentes super ostium speluncae vsque ad articulum diei huius.
28 Et Makedan subegit Iosue in die illa, & deleuit eam in ore gladij, & regem eius confecit cum eis, & omnem animam quae in ea; non reliquit euasionem: & fecit regi Makedae, quemadmodum fecit regi Iericho.
29 Et transiit Iosue & omnis Israel cum eo ex Makeda in Lebnam, & iniit bellum cum Lebna.
30 Et tradidit Dominus etiam eam in manu Israelis, & regem eius, & deleuit eam in acie gladij, & omnem animam quae in ea: non relicta est in ea euasio: & fecit regi eius sicut fecit regi Iericho.
31 Et transiuit Iosue & omnis Israel cum eo a Lebna in Lachis, & castrametatus est contra eam, & iniit praelium in eam.
32 Et tradidit Dominus Lachis in manu Israel, & subegit eam in die secunda, & deleuit eam in acie gladij, & omnem animam quae in ea, iuxta omnia quae fecit Lebnae.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

33 * אָז עָלָה הֹרָם מֶלֶךְ גֶּזֶר לְעֶזֹר אֶת־לָכִישׁ וַיַּכֵּהוּ
יְהוֹשֻׁעַ וְאֶת־עַמּוֹ עַד־בִּלְתִּי הִשְׁאִיר־לוֹ שָׂרִיד׃

34 * וַיַּעֲבֹר יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִלָּכִישׁ עֶגְלֹנָה
וַיִּחֲנוּ עָלֶיהָ וַיִּלָּחֲמוּ עָלֶיהָ׃

35 * וַיִּלְכְּדוּהָ בַיּוֹם הַהוּא וַיַּכּוּהָ לְפִי־חָרֶב וְאֵת
כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ בַּיּוֹם הַהוּא הֶחֱרִים כְּכֹל
אֲשֶׁר־עָשָׂה לְלָכִישׁ׃

36 * וַיַּעַל יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מֵעֶגְלוֹנָה
חֶבְרוֹנָה וַיִּלָּחֲמוּ עָלֶיהָ׃

37 * וַיִּלְכְּדוּהָ וַיַּכּוּהָ לְפִי־חָרֶב וְאֶת־מַלְכָּהּ וְאֶת־כָּל־
עָרֶיהָ וְאֵת כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ לֹא־הִשְׁאִיר שָׂרִיד
כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה לְעֶגְלוֹן וַיַּחֲרֶם אוֹתָהּ וְאֶת־כָּל־
הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ׃

38 * וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ דְּבִרָה וַיִּלָּחֶם
עָלֶיהָ׃

39 * וַיִּלְכְּדָהּ וְאֶת־מַלְכָּהּ וְאֶת־כָּל־עָרֶיהָ וַיַּכּוּם
לְפִי־חָרֶב וַיַּחֲרִימוּ אֶת־כָּל־נֶפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ לֹא
הִשְׁאִיר שָׂרִיד כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְחֶבְרוֹן כֵּן עָשָׂה
לִדְבִרָה וּלְמַלְכָּהּ וְכַאֲשֶׁר עָשָׂה לִלְבְנָה וּלְמַלְכָּהּ׃

40 * וַיַּךְ יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ הָהָר וְהַנֶּגֶב
וְהַשְּׁפֵלָה וְהָאֲשֵׁדוֹת וְאֵת כָּל־מַלְכֵיהֶם לֹא הִשְׁאִיר
שָׂרִיד וְאֵת כָּל־הַנְּשָׁמָה הֶחֱרִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃

41 * וַיַּכֵּם יְהוֹשֻׁעַ מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ וְעַד־עַזָּה וְאֶת כָּל־
אֶרֶץ גֹּשֶׁן וְעַד־גִּבְעוֹן׃

42 * וְאֶת כָּל־הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וְאֶת־אַרְצָם
לָכַד יְהוֹשֻׁעַ פַּעַם אַחַת כִּי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
נִלְחָם לְיִשְׂרָאֵל׃

43 * וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ אֶל־הַמַּחֲנֶה
הַגִּלְגָּלָה׃

33 * Eo tempore ascendit Hyrá rex Gazer vt auxiliaretur Lachis, quem percussit Iosue cum omni populo eius vsq; ad internitionem.

34 * Transiuitque de Lachis in Eglon, & circundedit,

35 * Atque expugnauit eam in eadem die: percussitque in ore gladij omnes animas quæ erant in ea, iuxta omnia quæ fecerat Lachis.

36 * Ascendit quoque cum omni Israel de Eglon in Hebron, & pugnauit contra eam:

37 * Cepitque & percussit in ore gladij, regem quoque eius, & omnia oppida regionis illius, vniuersasque animas quæ in ea fuerant commoratæ. Non reliquit in
G ea vllas reliquias. sicut fecerat Eglon, sic fecit & Hebron, cuncta quæ in ea reperit consumens gladio.

38 * Inde reuersus in Dabir, cepit eam,

39 * Atque vastauit: regem quoque eius, atque per circuitum oppida percussit in ore gladij. Non dimisit in ea vllas reliquias. sicut fecerat Hebron & Lebna & regibus earum, sic fecit Dabir & regi illius.

40 * Percussit itaque Iosue omnem terram montanam, & Meridianam atque campestrem, & Aseroth cum regibus suis. Nó dimisit in ea vllas reliquias: sed omne quod spirare poterat interfecit, sicut præceperat ei dominus Deus Israel,

41 * A Cadesbarne vsque Gazan. Omnem terram Gesen vsque Gabaon,

42 * Vniersosque reges & regiones eorum vno impetu cepit atque vastauit. Dominus enim Deus Israel pugnauit pro eo.

43 * Reuersusque est cum omni Israel ad locum castrorum in Galgala.

תרגום יונתן

33 כְּבַן סַלִּיק הוֹרָם מַלְכָּא דְגֶזֶר לְסַעֲדָא יָת לָכִישׁ וּמְחָהִי יְהוֹשֻׁעַ וְיָת עַמֵּיהּ עַד דְּלָא אִשְׁתְּאַר לֵיהּ מְשֵׁזִיב׃

34 וְעַבַר יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ מִלָּכִישׁ לְעֶגְלוֹן וּשְׁרוֹ עֲלָהּ וְאַגִּיחוּ קְרָבָא עֲלָהּ׃

35 וְכַבְשׁוּהָא בְּיוֹמָא הַהוּא וּמְחוּהָא לְפִתְגָם דְּחַרָב וְיָת כָּל נַפְשָׁתָא דְּבָהּ בְּיוֹמָא הַהוּא גַּבַר כְּכֹל דַּעֲבַד לְלָכִישׁ׃

36 וּסְלִיק יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ מֵעֶגְלוֹן לְחֶבְרוֹן וְאַגִּיחוּ קְרָבָא עֲלָהּ׃

37 וְכַבְשׁוּהָא וּמְחוּהָא לְפִתְגָם דְּחַרָב וְיָת מַלְכָּהּ וְיָת כָּל קִרְוָתָא וְיָת כָּל נַפְשָׁתָא דְּבָהּ לָא אִשְׁאַר מְשֵׁזִיב כְּכֹל דַּעֲבַד לְעֶגְלוֹן וְגַבַר יָתָהּ וְיָת
כָּל נַפְשָׁתָא דְּבָהּ׃ 38 וְתָב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ לְדְבִיר וְאַגִּיחַ קְרָבָא עֲלָהּ׃

39 וְכַבְשָׁהּ וְיָת מַלְכָּהּ וְיָת כָּל קִרְוָתָא וּמְחוּנוּן לְפִתְגָם דְּחַרָב וְגַמְרוּ יָת כָּל נַפְשָׁתָא דְּבָהּ לָא אִשְׁאַר מְשֵׁזִיב כְּמָא דַּעֲבַד לְחֶבְרוֹן כֵּן עֲבַד
לְדְבִיר וּלְמַלְכָּהּ וּכְמָא דַּעֲבַד לִלְבְנָה וּלְמַלְכָּהּ׃

40 וּמְחָא יְהוֹשֻׁעַ יָת כָּל יַתְבֵי אַרְעָא טוּרָא וְדָרוֹמָא וְשַׁפְלָתָא וּמַשְׁפַּךְ
מַדְפָּתָא וְיָת כָּל מַלְכֵיהוֹן לָא אִשְׁאַר מְשֵׁזִיב כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל׃

41 וּמְחָנוּן יְהוֹשֻׁעַ מֵרַקֶם גַּיְאָה וְעַד עַזָּה וְיָת כָּל אַרְעָא דְגוֹשֶׁן וְעַד גִּבְעוֹן׃

42 וְיָת כָּל מַלְכַיָּא הָאִילֵּין וְיָת אַרְעָהוֹן כְּבַשׁ יְהוֹשֻׁעַ זִמְנָא חָדָא אֲרֵי יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל אַגִּיחַ קְרָבָא לְיִשְׂרָאֵל׃

43 וְתָב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ לְמַשְׁרְיָתָא לְגִלְגָּלָא׃

33 * Tunc ascendit Elam rex Gazer vt auxiliaretur Lachis, & percussit eum Iosue in ore gladij, & populum eius, ita vt non relictus esset ex eis saluus & qui fugerit.

34 * Et transiuit Iosue & omnis Israel cum illo de Lachis in Eglon, & circundedit eam, & expugnauit eam: & tradidit eam Dominus in manu Israel.

35 * Et cepit eam in die illa, & occiderunt eam in ore gladij, & omne spirans in ea. in die illa occiderunt, sicut fecerunt Lachis.

36 * Et profectus est Iosue & omnis Israel cum eo de Eglon in Hebron, & obsederunt eam:

37 * Et ceperunt eam, & percusserunt eam in ore gladij, & regem eius, & omnia oppida eius, & omnia spirantia quæcunque fuerunt in ea: non fuit saluus sicut fecerüt Eglon. & destruxerunt eam, & omne spirans quæcunque in illa.

38 * Et reuersus est Iosue & omnis Israel cum eo in Dabir, & obsederunt illam:

39 * Et ceperunt eam, & regem eius, & omnia oppida eius, & percusserunt eam in ore gladij: & euerterunt eam, & omne spirans in ea. et non reliquerunt vllum saluum. sicut fecerunt Chebron, sic fecerunt Dabir & regi eius, sicut fecit Lebna & regi eius.

40 * Et percussit Iosue omnem terram montanam, & Nageb, & campestrem, & Aseroth, & omnes reges eius: non reliquerunt in ipsa saluum, & omne spirans vitæ destruxerunt, sicut præceperat Dominus Deus Israel.

41 * Et occidit eos Iosue de Cadesbarne vsque Gazam: & omnem terram Gosen vsque Gabaon,

42 * Et vniuersos reges hos, & terram eorum cepit Iosue vno impetu: quoniam Dominus Deus Israel pugnabat pro Israel.

43 * Et reuersus est Iosue in Galgala.

33 * τότε ἀνέβη ἐλὰμ βασιλεὺς γαζὲρ βοηθῆσαι τῇ λαχίς, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἰησοῦς ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἕως οὗ μὴ καταλειφθῆναι ἀπ' αὐτῶν σεσωσμένον καὶ διαπεφευγότα.

34 * καὶ ἀπῆλθεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ ἐκ λαχὶς εἰς ἐγλών, καὶ προσεκάθισεν αὐτῷ καὶ ἐξεπολιόρκησεν αὐτόν· καὶ παρέδωκεν αὐτὸν κύριος ἐν χειρὶ ἰσραήλ.

35 * καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐφόνευσεν αὐτὸν ἐν στόματι ῥομφαίας καὶ πᾶν ἔμπνευον ἐν αὐτῇ· ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐφόνευσεν ὃν τρόπον ἐποίησαν τὸν λαχίς.

36 * καὶ ἀπῆλθεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ ἀπὸ ἐγλὼν εἰς χεβρών. καὶ προσεκάθισαν αὐτόν·

37 * καὶ κατελαβόντο αὐτόν, καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς, καὶ τὰς πάσας κώμας αὐτῆ, καὶ πᾶσαν ψυχὴν ἔμπνεον, ὅσα ἦν ἐν αὐτῇ, οὐκ ἐδιασεσωσμένος ὃν τρόπον ἐποίησαν τῇ ἐγλών. καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτὸν καὶ πᾶν ἔμπνευον, ὅσα ἐν αὐτῇ.

38 * καὶ ἀπέστρεψεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ εἰς δαβηρά, καὶ προσεκάθισαν αὐτόν·

39 * καὶ ἔλαβον αὐτὸν, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς, καὶ πάσας τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν ἐν στόματι ῥομφαίας. καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτόν, καὶ πᾶν ἔμπνευον ἐν αὐτῇ. καὶ οὐ κατέλιπον οὐδὲν διαλεσωσμένον. ὃν τρόπον ἐποίησαν τῇ χεβρών, οὕτως ἐποίησαν τῇ δαβίρ, καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς, καθάπερ ἐποίησεν τῇ λεβνὰ καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς.

40 * καὶ ἐπάταξεν ἰησοῦς τὸν πᾶσαν γῆν τῆς ὀρεινῆς, καὶ τὸν ναγέβ, καὶ τὸν πεδινὸν, καὶ τὸν ἀσδώθ, καὶ σὺν πάσας βασιλείας αὐτῆς, οὐ κατέλιπον ἐν αὐτῇ σεσωσμένον, καὶ πᾶν ἔμπνευον ζωῆς ἐξωλόθρευσαν, ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ.

41 * καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ἰησοῦς ἀπὸ κάδης βαρνὴ ἕως γάζης· καὶ πᾶσαν τὴν γῆν γοσὸν ἕως τῆς γαβαών,

42 * καὶ πάντας σὺν βασιλεῖς τούτοις· καὶ τὴν γῆν αὐτῶν ἔλαβεν ἰησοῦς εἰσάπαξ· ὅτι κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ συνεπολέμει τῷ ἰσραήλ.

43 * καὶ ἀπέστρεψεν ἰησοῦς εἰς γαλγαλα.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

33 Tunc ascendit Horam rex Gezer ad auxiliandum Lachis; & percussit eum Iosue, & populum eius vsquequo nō relicta est ei euasio.

34 Et transiuit Iosue & omnis Israel cum eo ex Lachis in Gheglon; & castrametati sunt super eam, & inierunt prælium contra eam.

35 Et subegerunt eam in die illo, & deleuerunt eam ad verbum gladij, & omnem animam quæ in ea; in die illa consumpsit sicut omnia quæ fecit Lachis.

36 Et ascendit Iosue & omnis Israel cum eo de Gheglon in Hhebron; & inierunt prælium contra eam.

37 Et subegerunt eam, & deleuerunt eam ad aciem gladij, & regem eius, & omnes vrbes eius, & omnem animam quæ in ea. non reliquit euasionem: iuxta omnia quæ fecit Gheglon, & consumpsit eam & omnem animam quæ in ea.

38 Et reuersus est Iosue & omnis Israel cum eo in Debir, & iniit prælium contra eam.

39 Et subegit eam, & regem eius, & omnes vrbes eius; & deleuerunt eos ad aciem gladij, & consumpserunt omnem animam quæ in ea: non reliquit euasionem; quemadmodum fecit Hhebron, sic fecit Debir, & regi eius, & quemadmodum fecit Lebnæ & regi eius.

40 Et deleuit Iosue omnes habitatores terræ montis, & meridiei, & planiciei, & defusionis ex altitudine, & omnes reges eorum: nō reliquit euasionem; & omnem animam consumpsit; quemadmodum iussit dominus Deus Israel.

41 Et deleuit eos Iosue à Rekam Geali & vsque ad Ghazam, & omnem terram Gosen, & vsque ad Gibghon.

42 Et omnes reges hos & terram eorum subegit Iosue tempore vno; quoniam dominus Deus Israelis iniuit bellum Israeli.

43 Et reuersus est Iosue & omnis Israel cum eo ad castra in Gilgal.

יא

1 וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ יָבִין מֶלֶךְ־חָצוֹר וַיִּשְׁלַח
אֶל־יוֹבָב מֶלֶךְ מָדוֹן וְאֶל־מֶלֶךְ שִׁמְרוֹן וְאֶל־מֶלֶךְ
אַכְשָׁף׃
2 וְאֶל־הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מִצְּפוֹן בָּהָר וּבָעֲרָבָה נֶגֶב
כִּנְרוֹת וּבַשְּׁפֵלָה וּבְנָפוֹת דּוֹר מִיָּם׃
3 הַכְּנַעֲנִי מִמִּזְרָח וּמִיָּם וְהָאֱמֹרִי וְהַחִתִּי וְהַפְּרִזִּי
וְהַיְבוּסִי בָּהָר וְהַחִוִּי תַּחַת חֶרְמוֹן בְּאֶרֶץ הַמִּצְפָּה׃
4 וַיֵּצְאוּ הֵם וְכָל־מַחֲנֵיהֶם עִמָּם עַם־רָב כַּחוֹל אֲשֶׁר
עַל־שְׂפַת־הַיָּם לָרֹב וְסוּס וָרֶכֶב רַב־מְאֹד׃
5 וַיִּוָּעֲדוּ כֹּל הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וַיָּבֹאוּ וַיַּחֲנוּ יַחְדָּו
אֶל־מֵי מֵרוֹם לְהִלָּחֵם עִם־יִשְׂרָאֵל׃
6 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אַל־תִּירָא מִפְּנֵיהֶם כִּי
מָחָר כָּעֵת הַזֹּאת אָנֹכִי נֹתֵן אֶת־כֻּלָּם חֲלָלִים לִפְנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶת־סוּסֵיהֶם תְּעַקֵּר וְאֶת־מַרְכְּבֹתֵיהֶם
תִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ׃
7 וַיָּבֹא יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־עַם הַמִּלְחָמָה עִמּוֹ עֲלֵיהֶם
עַל־מֵי מֵרוֹם פִּתְאֹם וַיִּפְּלוּ בָּהֶם׃
8 וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיַד־יִשְׂרָאֵל וַיַּכּוּם וַיִּרְדְּפוּם
עַד־צִידוֹן רַבָּה וְעַד מִשְׂרְפוֹת מַיִם וְעַד־בִּקְעַת
מִצְפֶּה מִזְרָחָה וַיַּכֻּם עַד־בִּלְתִּי הִשְׁאִיר־
לָהֶם שָׂרִיד׃
9 וַיַּעַשׂ לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ כַּאֲשֶׁר אָמַר־לוֹ יְהוָה אֶת־
סוּסֵיהֶם עִקֵּר וְאֶת־מַרְכְּבֹתֵיהֶם שָׂרַף בָּאֵשׁ׃
10 וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ בָּעֵת הַהִיא וַיִּלְכֹּד אֶת־חָצוֹר
וְאֶת־מַלְכָּהּ הִכָּה בֶחָרֶב כִּי־חָצוֹר לְפָנִים הִיא רֹאשׁ
כָּל־הַמַּמְלָכוֹת הָאֵלֶּה׃
11 וַיַּכּוּ אֶת־כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ לְפִי־חֶרֶב הַחֲרֵם
לֹא נוֹתַר כָּל־נְשָׁמָה וְאֶת־חָצוֹר שָׂרַף בָּאֵשׁ׃

CAP. XI.

1 QVæ cùm audiſſet Iabin rex Aſor, miſit
A ad Iobab regem Madan, & ad regem
Semeron, atque ad regem Achſaph;
2 Ad reges quoque Aquilonis qui ha-
bitabant in montanis, & in planicie cõtra
meridiem Ceneroth, in cãpeſtribus quo-
que & regionibus Dor iuxta mare;
3 Chananæum quoque ab Oriente &
Occidente, & Ammorræum, atque Etheũ
ac Pherezeum, & Iebuſeum in montanis,
Euæum quoque qui habitabat ad radices
Hermon in terra Maſpha.
4 Egreſsique ſunt omnes cum turmis
ſuis, populus mult⁹ nimis ſicut arena quę
eſt in littore maris; equi quoque & currus
immenſæ multitudinis.
5 Conueneruntque omnes reges iſti in
vnum ad aquas Meron, vt pugnarẽt con-
tra Iſrael.
6 Dixitque Dominus ad Ioſue: Ne ti-
B meas eos: cras enim hac eadem hora ego
tradam omnes iſtos vulnerandos in con-
ſpectu Iſrael. equos eorum ſubneruabis,
& currus igne combures.
7 Venitque Ioſue & omnis exercitus e-
ius cum eo aduerſus illos ad aquas Meron
ſubitò, & irruerunt ſuper eos.
8 Tradiditque illos Dominus in ma-
nus Iſrael. qui percuſſerunt eos, & perſe-
cuti ſunt vſque ad Sidonem magnam &
aquas Maſſerephot, campumq; Maſphæ,
qui eſt ad Orientalem illius partem. itaq;
percuſsit omnes, vt nullas dimitteret ex
9 eis reliquias. Fecitq; ſicut præceperat ei
Dominus. equos eorũ ſubneruauit, cur-
10 ruſque combuſsit igni. Reuerſuſque ſta-
tim cepit Aſor, & regẽ eius percuſsit gla-
dio. Aſor enim antiquitus inter omnia re-
11 gna hęc principatum tenebat. Percuſsit-
que omnes animas quę ibidem moraban-
tur. non dimiſit in ea vllas reliquias: ſed
vſq; ad internitionem vniuerſa vaſtauit,
ipſamque vrbem peremit incendio.

CAP. XI.

CVm autem audiſſet Iabin rex Aſor, miſit ad Iobab regem Madan, & ad regem Semeron, & ad regem Achaſaph, 1

2 *Et ad reges qui in Sidone magna, qui in montanis & in Araba è regione Ceneroth, & campeſtribus, & in Naphethdor, & in maritimos*

3 *Chananæos ab Oriente, & in maritimos Amorræos, & Hethæos, & Pherezæos, & Iebuſæos qui in monte, & Euæos ſub Hermon in terra Maſpha.*

4 *Et egreſſi ſunt ipſi & reges eorum cum ipſis, populus multus ſicut arena quæ in labio maris multitudine, & equi & currus multi valde.*

5 *Et conuenerunt omnes reges iſti, & venerunt & caſtrametati ſunt in idipſum ad aquam Meron, vt pugnarent contra Iſrael.*

6 *Et dixit Dominus ad Ioſue: Ne timeas à facie eorum; quoniam cras hora hac ego trado omnes ipſos vulneratos coram filiis Iſrael: equos eorum ſubneruabis, & currus eorũ combures igne.*

7 *Et venit Ioſue & omnis populus bellator cum eo aduerſus illos ad aquam Meron ſubitò. & irruerunt in eos in montana.*

8 *Et tradidit illos Dominus ſubditos Iſrael. & percutiẽtes eos perſecuti ſunt eos vſque ad Sidonem magnam, & vſque Maſſerephoth aquas, & vſque campos Maſphe ad Orientem. & percuſſerunt eos vt non relictus eſſet ex eis ſaluus.*

9 *Et fecit eis Ioſue ſicut præceperat ei Dominus: equos eorum ſubneruauit, et currus eorum combuſſit in igne.*

10 *Et reuerſus eſt Ioſue in tempore illo, & cepit Aſor, & regem eius occidit in gladio. fuit autem Aſor antiquitus princeps omnium regnorum horum.*

11 *Et occidit omne ſpirans in ea in ore gladij, & deleuit omnes: & non relictum eſt in ea ſpirans. & Aſor combuſſerunt in igne.*

ια΄.

1 Ὡς δὲ ἤκουσεν ἰαβὶν βασιλεὺς ἀσὼρ, ἀπέστειλε πρὸς ἰωβὰβ βασιλέα μαδὼμ, καὶ πρὸς βασιλέα συμερὼν, καὶ πρὸς βασιλέα χασάφ,

2 καὶ πρὸς τοὺς βασιλεῖς τοὺς κατὰ σιδῶνα τὴν μεγάλην, οἱ εἰς τὴν ὀρεινὴν καὶ εἰς τὴν ἀραβὰ ἀπέναντι χενερὲθ καὶ τὸ πεδίον καὶ εἰς ναφεθδὼρ, καὶ εἰς τοὺς παραλίους

3 χαναναίους ἀπ᾽ ἀνατολῶν καὶ εἰς τοὺς παραλίους ἀμορραίους, καὶ τοὺς χετταίους, καὶ φερεζαίους, καὶ ἰεβουσαίους τοὺς ἐν τῷ ὄρει, καὶ τοὺς εὐαίους ὑπὸ τὴν ἀερμὼν εἰς γῆν μασσηφά.

4 καὶ ἐξῆλθον αὐτοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν μετ᾽ αὐτῶν, λαὸς πολὺς ὥσπερ ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης τῷ πλήθει, καὶ ἵπποι καὶ ἅρματα πολλὰ σφόδρα.

5 καὶ συνέβαλον πάντες οἱ βασιλεῖς οὗτοι, καὶ παρεγένοντο καὶ παρενέβαλον ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐπὶ τοῦ ὕδατος μερὼμ πολεμῆσαι τῷ ἰσραήλ.

6 καὶ εἶπε κύριος πρὸς ἰησοῦν, μὴ φοβηθῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, ὅτι αὔριον τὴν ὥραν ταύτην ἐγὼ παραδίδωμι πάντας αὐτοὺς τετρωμένους ἐναντίον υἱῶν ἰσραήλ. τοὺς ἵππους αὐτῶν νευροκοπήσεις, καὶ τὰ ἅρματα αὐτῶν κατακαύσεις πυρί.

7 καὶ ἦλθεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστὴς μετ᾽ αὐτοῦ ἐπ᾽ αὐτοὺς ἐπὶ τὸ ὕδωρ μερὼμ ἐξάπινα. καὶ ἐπέπεσαν αὐτοῖς ἐν τῇ ὀρεινῇ.

8 καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος ὑποχειρίους ἰσραήλ. καὶ κόπτοντες αὐτοὺς κατεδίωκον αὐτοὺς ἕως σιδῶνος τῆς μεγάλης, καὶ ἕως μασρεφὼθ μαῒν, καὶ ἕως τῶν πεδίων μασιφὰ κατ᾽ ἀνατολάς. καὶ κατέκοψαν αὐτοὺς ἕως τοῦ μὴ καταλειφθῆναι αὐτῶν διασεσωσμένον.
9 καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς καθότι ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος. τοὺς ἵππους αὐτῶν ἐνευροκόπησεν, καὶ τὰ ἅρματα αὐτῶν ἐνέπρησεν ἐν
10 πυρί. καὶ ἀπέστρεψεν ἰησοῦς ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ κατελάβετο τὴν ἀσὼρ, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς ἀπέκτεινεν ἐν ῥομφαίᾳ. ἦν δὲ ἀσὼρ τὸ πρότερον ἄρχουσα πασῶν τῶν βασιλειῶν τούτων.

11 καὶ ἀπέκτειναν πᾶν ἔμπνεον ἐν αὐτῇ ἐν στόματι ξίφους, καὶ ἐξωλόθρευσαν πάντας, καὶ οὐ κατελείφθη ἐν αὐτῇ ἔμπνεον. καὶ τὴν ἀσὼρ ἐνέπρησαν ἐν πυρί.

תרגום יונתן

יא

1 וַהֲוָה כַד שְׁמַע יָבִין מַלְכָּא דְחָצוֹר וּשְׁלַח לְוָת יוֹבָב מַלְכָּא דְמָדוֹן וּלְוָת מַלְכָּא דְשִׁמְרוֹן וּלְוָת מַלְכָּא דְאַכְשָׁף׃
2 וּלְמַלְכַיָא דְמִצִּיפּוּנָא בְּטוּרָא וּבְמֵישְׁרָא דָרוֹם גִּינוֹסַר וּבִשְׁפֵלְתָא וּבְפִילְכֵי דוֹר מַעַרְבָא׃
3 וּכְנַעֲנָאֵי מִמַּדִינְחָא וּמִמַּעַרְבָא וֶאֱמוֹרָאֵי וְחִיתָּאֵי וּפְרִיזָאֵי וִיבוּסָאֵי בְּטוּרָא וְחִוָּאֵי בְּשִׁיפּוּלֵי חֶרְמוֹן בְּאַרְעָא מִצְפַּיָא׃
4 וּנְפַקוּ אִינוּן וְכָל מַשִּׁרְיָתְהוֹן עִמְּהוֹן עַם סַגִּיא כְּחָלָא דְעַל כֵּיף יַמָּא לִסְגֵי וְסוּסָוָן וּרְתִיכִין סַגִּיא לַחֲדָא׃
5 וְאִזְדַּמַּנוּ כָּל מַלְכַיָא הָאִילֵין וַאֲתוֹ וּשְׁרוֹ כַּחֲדָא עַל מֵי מֵרוֹם לְאַגָּחָא קְרָבָא עִם יִשְׂרָאֵל׃ 6 וַאֲמַר יְיָ לִיהוֹשֻׁעַ לָא תִדְחַל
מִן קֳדָמֵיהוֹן אֲרֵי מְחַר בְּעִידָנָא הָדֵין אֲנָא מָסַר יָת כּוּלְּהוֹן קְטִילִין קֳדָם יִשְׂרָאֵל יָת סוּסָוָתְהוֹן תְּעַקַּר וְיָת רְתִיכֵיהוֹן תּוֹקִיד בְּנוּרָא׃
7 וַאֲתָא יְהוֹשֻׁעַ וְכָל עַמָּא עָבְדֵי קְרָבָא עִמֵּיהּ לְוָתְהוֹן וְאִינוּן שָׁרַן עַל מֵי מֵרוֹם בִּתְכֵּיף וּנְפַלוּ בְּהוֹן׃ 8 וּמְסָרִינוּן יְיָ
בִּידָא דְיִשְׂרָאֵל וּמְחוֹנוּן וּרְדָפוּנוּן עַד צִידוֹן רַבְּתָא וְעַד חֲרִיצֵי מַיָּא וְעַד בִּקְעַת מִצְפַּיָא מַדִינְחָא וּמְחוֹנוּן עַד דְּלָא אִשְׁתְּאַר לְהוֹן מְשֵׁיזִיב׃
9 וַעֲבַד לְהוֹן יְהוֹשֻׁעַ כְּמָא דַאֲמַר לֵיהּ יְיָ יָת סוּסָוָתְהוֹן עַקַּר וְיָת רְתִיכֵיהוֹן אוֹקִיד בְּנוּרָא׃
10 וְתָב יְהוֹשֻׁעַ בְּעִידָנָא הַהִיא וּכְבַשׁ יָת חָצוֹר וְיָת מַלְכַּהּ גְּמַר לְפִתְגָם דְּחָרֶב אֲרֵי חָצוֹר מִלְּקַדְמִין הִיא רֵישׁ כָּל מַלְכְוָתָא הָאִילֵין׃
11 וּמְחוֹ יָת כָּל נַפְשָׁתָא דְּבַהּ לְפִתְגָם דְּחָרֶב גְּמִירָא לָא אִשְׁתְּאַר כָּל נְשָׁמָה וְיָת חָצוֹר אוֹקִיד בְּנוּרָא׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. XI.

ET fuit cùm audiuit Iabin rex Hhaſzor, & miſit ad Iobab regem Madon, & ad regem Simeron, & ad regem Achſaph.
2 Et ad reges qui ad Septentrionem, in monte, & in planicie meridiei Genozzar, & in depreſſione, & in regionibus Dor occidentis.
3 Et Chenaghanæum ab Oriente & ab Occidente, & Emorræum, & Hhethæum, & Pherizæum, & Iebuſæum in monte, & Hhiuæum
in depreſſionibus Hhermon in terra Miſzpaia.
4 Et egreſſi ſunt ipſi & omnis exercitus eorum cum eis, populus multus ſicut
arena quæ ſuper litus maris in multitudine, & equi & currus multi nimis.
5 Et parati ſunt omnes reges hi, & venerunt & caſtrametati ſunt ſimul contra aquas Meron ad ineundum prælium cum Iſrael.
6 Et dixit Dominus ad Ioſue: Ne timeas à facie eorum; nam cras in tempore hoc ego tradam omnes eos occiſos ante Iſrael: equos eorum ſubneruabis, & currus eorum incendes in igne.
7 Et iuit Ioſue & omnis populus facientium bellum cum eo ad eos; & illi poſiti contra aquas Meron in improuiſo, & ruerunt in eos.
8 Et tradidit eos Dominus in manum Iſrael, & deleuerunt eos, & perſecuti ſunt eos vſque ad Szidon magnam, & vſque ad Salinas aquarum, & vſque ad campum Miſzpaia Orientalem; & deleuerunt eos quoad non relicta eſt illis euaſio.
9 Et fecit eis Ioſue ſicut dixerat illi Deus: equos eorum ſubneruauit, & currus eorum incendit in igne.
10 Et redit Ioſue in tempore illo, & ſubegit Hhaſzor, & regem eius confecit ad verbum gladij. nam Hhaſzor ab initio ipſa caput omnium regnorum illorum.
11 Et deleuerunt omnem animam quæ in ea, in ore gladij conſumptionis: non reliquit omnem anhelitum, & Haſzor incendit in igne.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 וְאֵת כָּל־עָרֵי הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וְאֶת־כָּל־
מַלְכֵיהֶם לָכַד יְהוֹשֻׁעַ וַיַּכֵּם לְפִי־חֶרֶב הֶחֱרִים
אוֹתָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה׃
13 רַק כָּל־הֶעָרִים הָעֹמְדוֹת עַל־תִּלָּם לֹא שָׂרְפָם
יִשְׂרָאֵל זוּלָתִי אֶת־חָצוֹר לְבַדָּהּ שָׂרַף יְהוֹשֻׁעַ׃
14 וְכָל שְׁלַל הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְהַבְּהֵמָה בָּזְזוּ לָהֶם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַק אֶת־כָּל־הָאָדָם הִכּוּ לְפִי־חָרֶב עַד־
הַשְׁמְדָם אוֹתָם לֹא הִשְׁאִירוּ כָל־נְשָׁמָה׃
15 כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה עַבְדּוֹ כֵּן צִוָּה מֹשֶׁה
אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְכֵן עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ לֹא־הֵסִיר דָּבָר מִכֹּל
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃
16 וַיִּקַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ הַזֹּאת הָהָר וְאֶת־
כָּל־הַנֶּגֶב וְאֵת כָּל־אֶרֶץ הַגֹּשֶׁן וְאֵת־הַשְּׁפֵלָה וְאֶת־
הָעֲרָבָה וְאֵת־הַר יִשְׂרָאֵל וּשְׁפֵלָתוֹ׃
17 מִן־הָהָר הֶחָלָק הָעֹלֶה שֵׂעִיר וְעַד־בַּעַל גָּד
בִּבְקְעַת הַלְּבָנוֹן תַּחַת הַר־חֶרְמוֹן וְאֶת־כָּל־
מַלְכֵיהֶם לָכַד וַיַּכֵּם וַיְמִיתֵם׃
18 יָמִים רַבִּים עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־הַמְּלָכִים
הָאֵלֶּה מִלְחָמָה׃
19 לֹא־הָיְתָה עִיר אֲשֶׁר הִשְׁלִימָה אֶל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בִּלְתִּי הַחִוִּי יֹשְׁבֵי גִבְעוֹן אֶת־הַכֹּל לָקְחוּ
בַּמִּלְחָמָה׃
20 כִּי־מֵאֵת יְהוָה הָיְתָה לְחַזֵּק אֶת־לִבָּם לִקְרַאת
הַמִּלְחָמָה אֶת־יִשְׂרָאֵל לְמַעַן הַחֲרִימָם לְבִלְתִּי
הֱיוֹת לָהֶם תְּחִנָּה כִּי לְמַעַן הַשְׁמִידָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃
21 וַיָּבֹא יְהוֹשֻׁעַ בָּעֵת הַהִוא וַיַּכְרֵת אֶת־הָעֲנָקִים
מִן־הָהָר מִן־חֶבְרוֹן מִן־דְּבִר מִן־עֲנָב וּמִכֹּל הַר
יְהוּדָה וּמִכֹּל הַר יִשְׂרָאֵל עִם־עָרֵיהֶם הֶחֱרִימָם
יְהוֹשֻׁעַ׃

12 ✱ Et omnes per circuitum ciuitates. reges quoque earum cepit, percussit atque deleuit, sicut præceperat ei Moyses famulus Domini.
13 ✱ Absque vrbibus quæ erant in collibus & in tumulis sitæ; ceteras succendit Israel: vnam tantum Asor munitissimam flammaconsumpsit.
14 ✱ Omnemque prædam istarum vrbiũ ac iumenta diuiserunt sibi filij Israel, cunctis hominibus interfectis.
15 ✱ Sicut præceperat Dominus Moysi seruo suo, ita præcepit Moyses Iosue; & ille vniuersa compleuit. Non præteriit de vniuersis mandatis, nec vnum quidem verbum quod iusserat Dominus Moysi.
16 ✱ Cepit itaque Iosue omnem terram montanam, & Meridianam, terramque Gesen, & planiciem, & Occidentalem plagam, montemque Israel & campestria eius;
17 ✱ Et partem montis quæ ascendit Seyr vsque Baalgath per planicié Libani subter montem Hermon: omnes reges eorum cepit, percussit & occidit.
18 ✱ Multo tempore pugnauit Iosue contra reges istos.
19 ✱ Non fuit ciuitas quæ se non traderet filiis Israel, præter Euæum qui habitabat in Gabaon. omnes enim bellando cepit.
20 ✱ Domini enim sententia fuerat, vt indurarentur corda eorum, & pugnarent contra Israel; & caderent; & non mererẽtur vllam clementiam, ac perirent; sicut præceperat Dominus Moysi.
21 ✱ In tempore illo venit Iosue, & interfecit Enachim de montanis Hebron, & Dabir, & Anab, & de omni monte Iuda & Israel, vrbésque eorum deleuit.

תרגום יונתן

22 וְיָת כָּל קִירְוֵי מַלְכַיָּא הָאִלֵּין וְיָת כָּל מַלְכֵיהוֹן כְּבֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ וּסְחָנִין לְפִיתְגָמֵיהֶם וְחָרֵב נָפַר יְהוֹנָתָן כְּמָא דְפַקֵּיד מֹשֶׁה עַבְדָּא דַייָ׃
23 לְחוֹד כָּל קִירְוֵיָא דְקַיְימִין עַל תּוּקְפְּהוֹן לָא אוֹקִדִינוּן יִשְׂרָאֵל אֱלָהֵין יָת חָצוֹר בִּלְחוֹדָהּ אוֹקִד בְּנוּרְיָא יְהוֹשֻׁעַ׃
24 וְכָל עֲדָאֵי קִירְוֵיָא הָאִלֵּין וְכָל בְּעִירָא בַּזּוּ לְהוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְחוֹד יָת כָּל אֱנָשָׁא קְטוֹלוּ לְפִתְגָמֶם דְּחָרֵב עַד דְּשֵׁיצִיוֹ וְלָא אַשְׁאַרוּ כָּל נְשָׁמָה׃
25 כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה עַבְדֵּיהּ כֵּן פַּקֵּיד מֹשֶׁה יָת יְהוֹשֻׁעַ וְכֵן עֲבַד יְהוֹשֻׁעַ לָא בְּטֵיל פִּתְגָמָא מִכֹּל דְּפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃
26 וְאִתְסַק יְהוֹשֻׁעַ יָת כָּל אַרְעָא הָדָא טוּרָא וְיָת כָּל אַרְעָא דְרוֹמָא וְיָת כָּל אַרְעָא דְגֹשֶׁן וְיָת שְׁפֵילְתָא וְיָת מֵישְׁרָא וְיָת טוּרָא דְיִשְׂרָאֵל
27 וְשְׁפֵילְתֵיהּ׃ מִן טוּרָא פְּלִיגָא דְסָלִיק לְשֵׂעִיר וְיָת מֵישַׁר גַּד בְּבִקְעַת לִיבְנָן שִׁיפּוֹלֵי טוּרָא דְחֶרְמוֹן וְיָת כָּל מַלְכֵיהוֹן כְּבֵשׁ
וְקַטְלִינּוּן׃ 28 יוֹמִין סַגִּיאִין עָבַר יְהוֹשֻׁעַ עִם כָּל מַלְכַיָּא הָאִלֵּין קְרָבָא׃
29 לָא הֲוַת קִרְתָּא דְאִשְׁתְּלַמַת עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֱלָהֵין חִיוָאֵי יָת גִּבְעוֹנָא נְסִיבוּ בְּקְרָבָא׃
30 אֲרֵי מִן קֳדָם יְיָ הֲוָה לְתַקָּפָא יָת לִבְּהוֹן לְסַדָּרָא עִם יִשְׂרָאֵל בְּדִיל לְנַטְרוּהוֹן בְּדִיל דְּלָא יְהוֹן עֲלֵיהוֹן רַחֲמִין אֲרֵי בְּדִיל
לְשֵׁיצְיוּתְהוֹן כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃
31 וַאֲתָא יְהוֹשֻׁעַ בְּעִידָנָא הַהִיא וְשֵׁיצֵי יָת גַּבְרַיָּא מִן טוּרָא מִן חֶבְרוֹן מִן דְּבִיר מִן עֲנָב וּמִכֹּל טוּר יְהוּדָה וּמִכֹּל טוּרָא דְיִשְׂרָאֵל עִם
קִרְוֵיהוֹן נְגַרִינוּן יְהוֹשֻׁעַ׃

12 ✱ *Et omnes vrbes regnorum horum, & omnes reges eorum cepit Iosue, & occidit eos in ore gladij. & deleuit eum, quemadmodum præcepit Moyses famulus Domini.*
13 ✱ *Sed omnes vrbes in collibus sitas eorum non succendit Israel. verumtamen Asor solam combussit illam Iosue:*
14 ✱ *Et omnem prædam eius & iumenta diuiserunt sibi filij Israel. eos autem cunctos interemit in ore gladij, & perdidit illos: non reliquerunt eorum quicquam spirans.*
15 ✱ *Sicut præceperat Dominus Moysi seruo suo, ita præcepit Moyses Iosue; & sic fecit Iosue: non præteriit quicquam ab omnibus quæ iusserat ei Moyses.*
16 ✱ *Et cepit Iosue omnem terram hanc montanam, & omnem terram Negeb, & omnem terram Gosen, & planitiem, & quæ est ad occidentem, & montem Israel, & campestria*
17 ✱ *Quæ ad montem, à monte Aalac, & quod ascendit ad Seir, & vsque ad Baalgath, et planitiem Libani subter montem Aermon: & omnes reges eorum cepit, & occidit eos & interemit eos.*
18 ✱ *Et diebus pluribus fecit Iosue contra omnes reges istos bellum:*
19 ✱ *Et non fuit ciuitas quam non tradidit filiis Israel: præterquam Euæus habitans in Gabaon; omnes cepit in bello:*
20 ✱ *Quoniam per Dominum factum est vt indurarentur corda illorum, vt occurrerent in bellum contra Israel, vt interficerentur, vt non daretur eis misericordia, sed vt perirent, sicut dixit Dominus ad Moysen.*
21 ✱ *Et venit Iosue in tempore illo, & interfecit Enachim de montana ex Hebron, & ex Dabir, & ex Anab, & de omni monte Iuda, & de omni monte Israel cum vrbibus eorum, & deleuit eos Iosue.*

12 ✱ καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν βασιλειῶν τούτων, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν ἔλαβεν Ἰησοῦς, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἐν στόματι ῥομφαίας. καὶ ἐξωλόθρευσεν αὐτὸν ὃν τρόπον συνέταξεν Μωυσῆς ὁ παῖς κυρίου.
13 ✱ ἀλλὰ πάσας τὰς πόλεις τὰς κεχωματισμένας αὐτῶν οὐκ ἐνέπρησεν Ἰσραήλ. πλὴν τὴν Ἀσὼρ μόνην ἐνέπρησεν αὐτὴν Ἰησοῦς.
14 ✱ καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῆς καὶ τὰ κτήνη ἐπορεύσαντο αὐτοῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. αὐτοὺς δὲ πάντας ἐξωλόθρευσεν ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ ἀπώλεσεν αὐτούς· οὐ κατέλιπον αὐτῶν οὐδὲ ἕμπνουν.
15 ✱ ὃν τρόπον συνέταξεν κύριος τῷ Μωυσῆ τῷ παιδὶ αὐτοῦ, ὡσαύτως ἐνετείλατο Μωυσῆς τῷ Ἰησοῦ, καὶ οὕτως ἐποίησεν Ἰησοῦς, οὐ παρέβη οὐδὲν ἀπὸ πάντων ὧν συνέταξεν αὐτῷ Μωυσῆς.
16 ✱ καὶ ἔλαβεν Ἰησοῦς πᾶσαν γῆν ταύτην τὴν ὀρεινήν, καὶ πᾶν τὸ πάσσυ γῆν νεγέβ, καὶ πάσσυ τὴν γῆν Γοσόμ, καὶ τὴν πεδινήν, καὶ τὴν πρὸς δυσμάς, καὶ τὸ ὄρος Ἰσραήλ, καὶ τὰ ταπεινά
17 ✱ τὰ πρὸς τὸ ὄρος ἀπὸ ὄρους ἀαλάκ, καὶ ὃ προσαναβαίνει εἰς σηειρά, καὶ ἕως βααλγάδ, καὶ τὸ πεδίον τοῦ λιβάνου ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ ἀερμών. καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν ἔλαβεν, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς.
18 ✱ ἡμέρας πλείους ἐποίησεν Ἰησοῦς πρὸς πάντας τοὺς βασιλεῖς τούτους τὸν πόλεμον.
19 ✱ καὶ οὐκ ἦν πόλις ἣν οὐ παρέδωκεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. πλὴν ὁ Εὐαῖος ὁ κατοικῶν ἐν γαβαών. πάντας ἔλαβεν ἐν πολέμῳ.
20 ✱ ὅτι διὰ κυρίου ἐγένετο καταρύσαι τὴν καρδίαν αὐτῶν συναντᾶν εἰς πόλεμον πρὸς Ἰσραήλ, ἵνα ἐξολοθρευθῶσιν, ὅπως μὴ δοθῇ αὐτοῖς ἔλεος, ἀλλ' ἵνα ἐξολοθρευθῶσιν, ὃν τρόπον εἶπεν κύριος πρὸς Μωυσῆν.
21 ✱ καὶ ἦλθεν Ἰησοῦς ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ ἐξωλόθρευσεν τοὺς ἀνακιμ ἐκ τῆς ὀρεινῆς ἐκ χεβρών καὶ ἐκ δαβείρ, καὶ ἐξ αὐνάβ, καὶ ἐκ πάσης ὄρους ἰούδα, καὶ ἐκ πάσης ὄρους Ἰσραὴλ σὺν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν. καὶ ἐξωλόθρευσεν αὐτοὺς Ἰησοῦς.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et omnes vrbes regum illorum, & omnes reges eorum subegit Iosue; & deleuit eos in ore gladij: consumpsit eos iuxta id quod iussit Moses seruus Domini.
" Tantum omnes vrbes quæ stabant super fortitudine sua, non incendit eas Israel: sed tamen Hasor solummodo incendit in igne Iosue.
" Et omnem prædam vrbium illarum, & iumenta diripuerunt sibi filij Israel: tantum omnes homines percusserunt in ore gladij, quoad exterminauerunt eos: non reliquerunt omnem animam.
" Iuxta id quod iussit Dominus Mosem seruum suum, sic iussit Moses Iosue, & sic fecit Iosue. non defecit verbum ex omnibus quæ iussit Dominus Mosem.
" Et possedit Iosue omnem terram hanc montis, & omnem terram Austri, & omnem terram Gosen, & depressionem, & planiciem, & montem Israelis & depressionem eius:
" A monte diuisionis qui ascendit ad Seghir & planiciem Gad in campo Libani, depressiones montis Hermonij, & omnes reges eorum subegit, & deleuit eos, & occidit eos. " Dies multos fecit Iosue cum omnibus regibus his bellum.
" Non fuit ciuitas quæ pacem faceret cum filiis Israel, nisi Hhiuæi habitantes Gibghon: omnes ceperunt in bello.
" Nam ab ante Dominum fuit ad obdurandum cor eorum ad ordinandum prælium cum Israele, propter consumendos eos, vt non essent super eos misericordiæ, sed enim propter disperdendos eos, sicut iusserat Dominus Mosem.
" Et venit Iosue in tempore illo, & disperdidit fortes ex monte, ex Hhebron, ex Debir, ex Ghanab, & ex omni monte Iuda, & ex omni monte Israel cum vrbibus eorum; destruxit eos Iosue.

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 לא נותר ענקים בארץ בני ישראל רק בעזה בגת ובאשדוד נשארו׃

23 ויקח יהושע את כל הארץ ככל אשר דבר יהוה אל משה ויתנה יהושע לנחלה לישראל כמחלקתם לשבטיהם והארץ שקטה ממלחמה׃

יב

1 ואלה מלכי הארץ אשר הכו בני ישראל וירשו את ארצם בעבר הירדן מזרחה השמש מנחל ארנון עד הר חרמון וכל הערבה מזרחה׃

2 סיחון מלך האמרי הישב בחשבון משל מערער אשר על שפת נחל ארנון ותוך הנחל וחצי הגלעד ועד יבק הנחל גבול בני עמון׃

3 והערבה עד ים כנרות מזרחה ועד ים הערבה ים המלח מזרחה דרך בית הישמות ומתימן תחת אשדות הפסגה׃

4 וגבול עוג מלך הבשן מיתר הרפאים היושב בעשתרות ובאדרעי׃

5 ומשל בהר חרמון ובסלכה ובכל הבשן עד גבול הגשורי והמעכתי וחצי הגלעד גבול סיחון מלך חשבון׃

6 משה עבד יהוה ובני ישראל הכום ויתנה משה עבד יהוה ירשה לראובני ולגדי ולחצי שבט המנשה׃

7 ואלה מלכי הארץ אשר הכה יהושע ובני ישראל בעבר הירדן ימה מבעל גד בבקעת הלבנון ועד ההר החלק העלה שעירה ויתנה יהושע לשבטי ישראל ירשה כמחלקתם׃

8 בהר ובשפלה ובערבה ובאשדות ובמדבר ובנגב החתי האמרי והכנעני הפרזי החוי והיבוסי׃

22 * Non reliquit vllum de stirpe Enachim
in terra filiorum Israel, absq; ciuitatibus
Gaza, & Geth, & Azoto, in quibus solùm
23 relicti sunt. * Cepit ergo Iosue omnem
terrã, sicut locutus est Dominus ad Moy-
sen: & tradidit eam in possessionem filiis
Israel secũdum partes & tribus suas. quie-
uitque terra à prœliis. CAP. XII.
1 HI sunt reges quos percusserunt filij Is-
A rael, & possederunt terram eorũ trans
Iordanem ad Solis ortum, à torrente Ar-
non vsque ad montem Hermon, & omnẽ
Orientalem plagam quę respicit solitudi-
2 nem. * Seon rex Amorræorum qui habi-
tabat in Esebon, dominatus est ab Aroer
quæ sita est super ripam torrentis Arnõ,
& mediæ partis in valle, dimidiæque Ga-
laad vsque ad torrẽtem Ieboc, qui est ter-
3 minus filiorum Ammon: * Et à solitu-
dine vsque ad mare Ceneroth contra O-
riẽtem, & vsque ad mare deserti, quod est
mare salsissimum, ad Orientalem plagam
per viã quæ ducit Bethsimoth, & ab Au-
strali parte quę subiacet Aseroth vsq; Phas
4 ga, * Terminus Og regis Basan de reliquiis
Raphaim, qui habitauit in Astaroth & in
5 Edrai, * Et dominatus est in monte Her-
B mon & in Salecha, atq; vniuersa Basan vs-
que ad terminos Gessuri, & Machati, & di
midię partis Galaad ad terminos Seõ re-
6 gis Esebõ. * Moyses famulus Dñi & filij Is-
rael pcusserũt eos: tradiditq; terrã eorum
Moyses in possessionẽ Rubenitis & Gad-
7 ditis, & dimidię tribui Manasse. * Hi sunt
reges terrę quos pcussit Iosue & filij Israel
trãs Iordanẽ ad Occidentalẽ plagã à Baal
gad in cãpo Libani, vsq; ad montẽ Libani
cuius pars ascendit in Seyr. tradiditq; eam
C Iosue in possessionem tribubus Israel, sin-
8 gulis partes suas, * tam in montanis quàm
in planis atque campestribus. In Aseroth
& in solitudine ac in Meridie, Ethæus fuit
& Ammorræus, Chananæus & Phere-
zæus, Euæus, & Iebusæus.

תרגום יונתן

22 לא אשתארו גבריא בארע בני ישראל לחוד בעזה בגת ובאשדוד אשתארו׃
23 ונסיב יהושע ית כל ארעא ככל דמליל יוי עם משה ויהבה יהושע לאחסנא לישראל בפלגותהון לשבטיהון וארעא שדוכת מלמעבד קרבא׃

יב

1 ואלין מלכי ארעא דמחו בני ישראל ויריתו ית ארעהון בעברא דירדנא מדנח שמשא מנחלא דארנון עד טורא דחרמון וכל מישר מדינחא׃
2 סיחון מלכא דאמוראה דיתיב בחשבון שליט מערוער דעל כיף נחלא דארנון וגו נחלא ופלגות ארעא דגלעד ועד יובקא נחלא תחומא דבני עמון׃
3 ומישרא עד ים גינוסר מדינחא ועד ימא דמישרא ימא דמלחא מדינחא אורח בית ישימות ומדרומא תחות משפך מרמתא׃
4 ותחום עוג מלכא דמתנן משאר גבריא דיתיב בעשתרות ובאדרעי׃
5 ושליט בטורא דחרמון ובסלכה ובכל מתנן עד תחום גשוראה ואפקירוס ופלגות ארעא דגלעד תחום סיחון מלכא דחשבון׃
6 משה עבדא דיוי ובני ישראל מחונון ויהבה משה עבדא דיוי ירותא לשיבטא דראובן ולשיבטא דגד ולפלגות שיבטא דמנשה׃
7 ואלין מלכי ארעא דמחא יהושע ובני ישראל בעברא דירדנא מערבא ממישר גד בבקעה לבנן ועד טורא פליגא דסליק לשעיר ויהבה יהושע לשבטיא דישראל ירותא בפלגותהון׃
8 בטורא ובשפלתא ובמישרא ובמשפך מרמתא ובמדברא ובדרומא חתאי אמוראי וכנענאי ופריזאי חואי ויבוסאי׃

** Non relictus est ex Enachim à filiis Is-* 22
rael, nisi in Gaza, & in Geth, & in Azoto
relictus est.
** Et cepit Iosue omnem terram, sicut præ-* 23
cepit Dominus Moysi, & tradidit eos Iosue
in possessionem Israel in diuisione eorum per tri
bus eorum. & terra quieuit à prælijs.

CAP. XII.

ET hi reges terræ quos ociderunt filij Israel, 1
& possederunt terram eorum trans Iorda-
nem ab ortu Solis à valle Arnon vsque ad mon-
tem Hermon, & omnem Araba ab Oriente.
** Seon regem Amorræorum, qui habitabat* 2
in Esebon, dominans ab Aroer quæ est in labio
in valle Arnon in medio vallis, & dimidium
Galaad vsque ad Ieboc torrentis, termini filio-
rum Ammon.
** Araba vsque ad mare Ceneroth contra* 3
Orientem, & vsque ad mare Araba mare sa-
lis ab Oriente in viam quæ ad Bethsimoth, &
de Theman quæ sub Asedoth Phasga.
** Et termini Og regis Basan, qui relictus* 4
est de gigantibus, habitans in Astaroth & in
Edrai,
** Dominans à monte Hermon, & à Sale-* 5
cha, & omnem Basan vsque ad terminos Ges-
suri & Machati; & dimidium Galaad vsque
ad terminos Seon regis Esebon.
** Moyses famulus Domini & filij Israel per-* 6
cusserunt eos: & tradidit eam Moyses famulus
Domini in possessionem Ruben, & Gad, & di-
midiæ tribui Manasse.
** Et hi reges Amorræorum quos occidit Io-* 7
sue & filij Israel trans Iordanem apud mare
Baalgad in campo Libani, & vsque ad mon-
tem Aloch ascendentium in Seir. & tradidit
eam Iosue tribubus Israel in possessionem secun-
dum sortem eorum
** In monte, & in campo, & in Araba, &* 8
in Asedoth, & in eremo, et in meridie, Ethæũ,
& Amorræum, & Chananæum, & Phere-
zæum, & Euæum, & Iebusæum.

22 * οὐ κατελείφθη τῶν ἐνακὶμ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰσραήλ, ἀλλὰ πλὴν ἐν γάζῃ καὶ ἐν γὲθ, καὶ ἐν ἀσεδὼθ κατελείφθη.

23 * καὶ ἔλαβεν ἰησοῦς πᾶσαν τὴν γῆν καθότι ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῇ. καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ἰησοῦς ἐν κληρονομίᾳ ἰσραὴλ ἐν μερισμῷ αὐτῶν κατὰ φυλὰς αὐτῶν· καὶ ἡ γῆ κατέπαυσεν πολεμουμένη.

ιβ΄.

1 * Καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς οὓς ἀνεῖλον υἱοὶ ἰσραήλ, καὶ κατεκληρονόμησαν τὴν γῆν αὐτῶν πέραν τοῦ ἰορδάνου ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου ἀπὸ φάραγγος ἀρνῶν ἕως τοῦ ὄρους ἀερμών, καὶ πᾶσαν τὴν ἀραβὰ ἀπὸ ἀνατολῶν.

2 * τὸν σηὼν τὸν βασιλέα τῶν ἀμορραίων, ὃς κατῴκει ἐν ἐσεβών, κυριεύων ἀπὸ ἀροὴρ ἥ ἐστιν ἐπὶ τοῦ χείλους ἐν τῇ φάραγγι ἀρνῶν κατὰ μέσον τῆς φάραγγος, καὶ τὸ ἥμισυ τῆς γαλαὰδ ἕως ἰαβὸκ τοῦ χειμάρρου, ὅρια υἱῶν ἀμμών.

3 * καὶ ἡ ἀραβὰ ἕως τῆς θαλάσσης χενερὲθ κατ' ἀνατολάς, καὶ ἕως τῆς θαλάσσης ἀραβὰ θαλάσσης τῶν ἁλῶν ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς ὁδὸν τὴν κατὰ βηθσιμώθ, καὶ ἀπὸ θεμὰν τὴν ὑπὸ ἀσηδὼθ φασγά.

4 * καὶ ὅρια ὢγ βασιλέως βασάν, ὃς ὑπελείφθη ἐκ τῶν γιγάντων, ὁ κατοικῶν ἐν ἀσταρὼθ καὶ ἐν ἀδραΐ,

5 * ἄρχων ἀπὸ ὄρους ἀερμὼν καὶ ἀπὸ σελχὰς καὶ πᾶσαν τὴν βασὰν ἕως ὁρίων γεσουρὶ καὶ τὴν μαχατί, καὶ τὸ ἥμισυ γαλαὰδ ἕως ὁρίων σηὼν βασιλέως ἐσεβών·

6 * μωυσῆς ὁ παῖς κυρίου καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐπάταξαν αὐτούς, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν μωυσῆς ὁ παῖς κυρίου ἐν κληρονομίᾳ ῥουβήν, καὶ γάδ, καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς μανασσῆ.

7 * καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς τῶν ἀμορραίων οὓς ἀνεῖλεν ἰησοῦς, καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου παρὰ θάλασσαν βααλγὰδ ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ λιβάνου καὶ ἕως τοῦ ὄρους τοῦ ἀλὸκ ἀναβαινόντων εἰς σηείρ. καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἰησοῦς ταῖς φυλαῖς ἰσραὴλ κληρονομίαν κατὰ κλῆρον αὐτῶν

8 * ἐν τῷ ὄρει, καὶ ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἐν ἀραβᾷ, καὶ ἐν ἀσηδώθ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐν ναγέβ, τὸν χετταῖον, καὶ τὸν ἀμορραῖον, καὶ τὸν χαναναῖον, καὶ τὸν φερεζαῖον, καὶ τὸν εὐαῖον, καὶ τὸν ἰεβουσαῖον.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

22 Non relicti sunt fortes in terra filiorum Israel; tantum in Ghaza, in Gad, & in Asdod relicti sunt.
23 Et cepit Iosue omnem terram, iuxta omne quod locutus est Dominus cum Mose; & tradidit eam Iosue in hæreditatem Israeli in diuisionibus eorum per tribus eorum: & terra quieuit à faciendo bello.

CAP. XII.

1 ET hi reges terræ, quos deleuerunt filij Israel, & hæreditauerunt terram eorum in transitu Iordanis ad ortum Solis, à fluuio Arnon vsque ad montem Hhermon, & omnem planiciem Orientalem. 2 * Zzihhon rex Emorrhæus, qui habitabat in Hhesbon, regnans à Gharogher quæ super ripam fluuij Arnon, & medium fluuium, & dimidium terræ Gilghad, & vsque ad Iobeca fluuium terminum filiorum Ghamon. 3 * Et planiciem vsque ad mare Genozzar ad Orientem, & vsque ad mare planiciei, mare Salis, ad Orientem, via Bethiessimoth: & à meridie subtus effusionem ex Ramatha. 4 * Et terminus Ghog regis Mathnan, de reliquiis fortium; qui habitabat in Ghastaroth & in Edreghi. 5 * Et dominabatur in monte Hhermon, & in Zzalecha, & in omni Mathnan vsque ad terminum Gessuræi & Aphkeros, & dimidium terræ Gilghad, terminum Zzihhon regis Hhesbon. 6 * Moses seruus Domini & filij Israel deleuerunt eos; & dedit eam Moses seruus Domini possessionem tribui Reuben, & tribui Gad, & dimidiæ tribui Manasse.
7 * Et hi reges terræ, quos deleuit Iosue & filij Israel trans Iordanem ad Occidentem, à planicie Gad in campo Libani, & vsque ad montem diuisionis qui ascendit ad Seghir. Et dedit eam Iosue tribubus Israelis possessionem in diuisionibus suis.
8 * In monte, & in depressione, & in planicie, & in effusione ex Ramatha; & in deserto, & in Austro Hhethæum, & Emorrhæum, & Chenaghanæum, & Pherizæum, Hhiuæum & Iebusæum,

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 * מֶלֶךְ יְרִיחוֹ אֶחָד מֶלֶךְ הָעַי אֲשֶׁר־מִצַּד בֵּית־
אֵל אֶחָד׃
10 * מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַם אֶחָד מֶלֶךְ חֶבְרוֹן אֶחָד׃
11 * מֶלֶךְ יַרְמוּת אֶחָד מֶלֶךְ לָכִישׁ אֶחָד׃
12 * מֶלֶךְ עֶגְלוֹן אֶחָד מֶלֶךְ גֶּזֶר אֶחָד׃
13 * מֶלֶךְ דְּבִר אֶחָד מֶלֶךְ גֶּדֶר אֶחָד׃
14 * מֶלֶךְ חָרְמָה אֶחָד מֶלֶךְ עֲרָד אֶחָד׃
15 * מֶלֶךְ לִבְנָה אֶחָד מֶלֶךְ עֲדֻלָּם אֶחָד׃
16 * מֶלֶךְ מַקֵּדָה אֶחָד מֶלֶךְ בֵּית־אֵל אֶחָד׃
17 * מֶלֶךְ תַּפּוּחַ אֶחָד מֶלֶךְ חֵפֶר אֶחָד׃
18 * מֶלֶךְ אֲפֵק אֶחָד מֶלֶךְ לַשָּׁרוֹן אֶחָד׃
19 * מֶלֶךְ מָדוֹן אֶחָד מֶלֶךְ חָצוֹר אֶחָד׃
20 * מֶלֶךְ שִׁמְרוֹן מְרֹאוֹן אֶחָד מֶלֶךְ אַכְשָׁף אֶחָד׃
21 * מֶלֶךְ תַּעֲנָךְ אֶחָד מֶלֶךְ מְגִדּוֹ אֶחָד׃
22 * מֶלֶךְ קֶדֶשׁ אֶחָד מֶלֶךְ־יָקְנְעָם לְכַרְמֶל אֶחָד׃
23 * מֶלֶךְ דּוֹר לְנַפַּת דּוֹר אֶחָד מֶלֶךְ־גּוֹיִם לְגִלְגָּל
אֶחָד׃
24 * מֶלֶךְ תִּרְצָה אֶחָד כָּל־מְלָכִים שְׁלֹשִׁים וְאֶחָד׃

יג

1 * וִיהוֹשֻׁעַ זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו
אַתָּה זָקַנְתָּה בָּאתָ בַּיָּמִים וְהָאָרֶץ נִשְׁאֲרָה הַרְבֵּה־
מְאֹד לְרִשְׁתָּה׃
2 * זֹאת הָאָרֶץ הַנִּשְׁאֶרֶת כָּל־גְּלִילוֹת הַפְּלִשְׁתִּים
וְכָל־הַגְּשׁוּרִי׃
3 * מִן־הַשִּׁיחוֹר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מִצְרַיִם וְעַד גְּבוּל
עֶקְרוֹן צָפוֹנָה לַכְּנַעֲנִי תֵּחָשֵׁב חֲמֵשֶׁת סַרְנֵי
פְּלִשְׁתִּים הָעַזָּתִי וְהָאַשְׁדּוֹדִי הָאַשְׁקְלֹנִי הַגִּתִּי
וְהָעֶקְרֹנִי וְהָעַוִּים׃
4 * מִתֵּימָן כָּל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וּמְעָרָה אֲשֶׁר לַצִּידֹנִים
עַד־אֲפֵקָה עַד גְּבוּל הָאֱמֹרִי׃

9 * Rex Hiericho vnus, rex Hay qui est ex latere Bethel vnus,
10 * Rex Hierusalem vnus, rex Hebron vnus,
11 * Rex Hierimoth vnus, rex Lachis vnus,
12 * Rex Eglon vnus, rex Gazer vnus,
13 * Rex Dabir vnus, rex Gader vnus.
14 * Rex Herma vnus, rex Hereth vnus.
15 * Rex Lebna vnus, rex Adollam vnus,
16 * Rex Maceda vnus, rex Bethel vnus,
17 * Rex Taphua vnus, rex Opher vnus,
18 * Rex Aphec vnus, rex Saron vnus,
19 * Rex Madan vnus, rex Asor vnus,
20 * Rex Sameron vnus, rex Acsaph vnus,
21 * Rex Thenac vnus, rex Mageddo vnus,
22 * Rex Cedes vnus, rex Iachanem Carmeli vnus,
23 * Rex Dor & prouinciæ Dor vnus, rex gentium Galgal vnus,
24 * Rex Thersa vnus. Omnes reges triginta vnus.

CAP. XIII.

1 IOsue senex prouectæque ætatis erat. & A dixit Dominus ad eum: Senuisti & longæuus es, terraque latissima derelicta est,
2 * Quæ necdum sorte diuisa est; omnis videlicet Galilæa, Philistiim, & vniuersa Gessuri,
3 * A fluuio turbido qui irrigat Ægyptum, vsque ad terminos Accaron contra Aquilonem, terra Chanaan quæ in quinque regulos Philistiim diuiditur, Gazæos & Azotios, Ascalonitas, Gethæos, & Accaronitas.
4 * Ad meridiem verò sunt Euæi, omnis terra Chanaan, & Maara Sidoniorum vsque Apheca, & terminos Amorræi,

תרגום יונתן

9 מַלְכָּא דִירִיחוֹ חַד מַלְכָּא דְעַי דְבִסְטַר בֵּיתְאֵל חַד׃ 10 מַלְכָּא דִירוּשְׁלֵם חַד מַלְכָּא דְחֶבְרוֹן חַד׃ 11 מַלְכָּא דְיַרְמוּת חַד מַלְכָּא דְלָכִישׁ חַד׃ 12 מַלְכָּא דְעֶגְלוֹן חַד מַלְכָּא דְגֶזֶר חַד׃ 13 מַלְכָּא דְדְבִיר חַד מַלְכָּא דְגֶדֶר חַד׃ 14 מַלְכָּא דְחָרְמָה חַד מַלְכָּא דְעֲרַד חַד׃ 15 מַלְכָּא דְלִבְנָה חַד מַלְכָּא דְעֲדֻלָּם חַד׃ 16 מַלְכָּא דְמַקֵּדָה חַד מַלְכָּא דְבֵיתְאֵל חַד׃ 17 מַלְכָּא דְתַפּוּחַ חַד מַלְכָּא דְחֵפֶר חַד׃ 18 מַלְכָּא דְאֲפֵק חַד מַלְכָּא דְלַשָּׁרוֹן חַד׃ 19 מַלְכָּא דְמָדוֹן חַד מַלְכָּא דְחָצוֹר חַד׃ 20 מַלְכָּא דְשִׁמְרוֹן מְרוֹן חַד מַלְכָּא דְאַכְשָׁף חַד׃ 21 מַלְכָּא דְתַעֲנָךְ חַד מַלְכָּא דְמְגִדּוֹ חַד׃ 22 מַלְכָּא דְקֶדֶשׁ חַד מַלְכָּא דְיָקְנְעָם לְכַרְמֶל חַד׃ 23 מַלְכָּא דְדוֹר לְפִילְכֵי דוֹר חַד׃ מַלְכָּא דְעַמְמֵי לְגִלְגָּל חַד׃ 24 מַלְכָּא דְתִרְצָה חַד כָּל מַלְכַיָּא תְּלָתִין וְחַד׃

יג

1 וִיהוֹשֻׁעַ סִיב עַאל בְּיוֹמִין וַאֲמַר יְיָ לֵיהּ אַתְּ סִיבְתָּא עַלְתָּא בְּיוֹמַיָּא וְאַרְעָא אִשְׁתַּאֲרַת סְגִיאַת לְחָדָא לְמֵירְתָהּ׃ 2 דָּא אַרְעָא דְאִשְׁתַּאֲרַת כָּל תְּחוּם פְּלִשְׁתָּאֵי וְכָל גְּשׁוּרָאֵי׃ 3 מִן שִׁיחוֹר דְּעַל אַפֵּי מִצְרַיִם וְעַד תְּחוּם עֶקְרוֹן צִיפּוּנָה עַל אַרַע כְּנַעֲנָאֵי מִתְחַשְּׁבָא חַמְשָׁא טוּרְנֵי פְּלִשְׁתָּאֵי עַזָּאֵי וְאַשְׁדּוֹדָאֵי אַשְׁקְלוֹנָאֵי גִּיתָאֵי וְעֶקְרוֹנָאֵי וְעַוָּאֵי׃ 4 מִדָּרוֹמָא כָּל אַרַע כְּנַעֲנָאֵי וּמְעָרְתָּא דְכָל צִידוֹנָאֵי עַד אֲפֵקָה עַד תְּחוּם אֱמוֹרָאָה׃

9 * *Regem Hiericho vnum, & regem Gai, quæ est prope Bethel, vnum.*
10 * *Regem Hierusalem vnum, regẽ Hebron vnum,*
11 * *Regem Hierimoth vnum, regem Lachis vnum,*
12 * *Regem Eglon vnum, Regem Gazer vnum,*
13 * *Regem Dabir vnum, Regem Gader vnum,*
14 * *Regem Herma vnum, Regem Ared vnum,*
15 * *Regem Lebna vnum, Regem Odollam vnum,*
16 * *Regem Maceda vnum, Regem Bethel vnum,*
17 * *Regem Taphua vnum, Regem Epher vnum,*
18 * *Regem Aphec vnum, Regem Lesaron vnum,*
19 * *Regem Madan vnum, Regem Assor vnum,*
20 * *Regem Ameron vnum, Regem Acsaph vnum,*
21 * *Regem Thenach vnum, Regem Mageddo vnum,*
22 * *Regem Cedes vnum, Regem Jachanam Carmeli vnum,*
23 * *Regem Dor Naphathdor vnum, regem gentium Galgal vnum,*
24 * *Regem Thersa vnum. omnes hi reges triginta & vnus.*

CAP. XIII.

1 ET *Iosue senex prouectus diebus: & dixit Dominus ad Josue: Tu senuisti prouectꝰ diebus, & terra relicta est multa valde in possessionem:*
2 * *Et hæc terra relicta, omnes termini Philistijm, & vniuersa Gessuri,*
3 * *Et Chananæus à terra inhabitata quæ è regione Ægypti, vsque ad terminos Accaron à sinistris Chananæorum, computatur quinque Satrapiis Philistijm, Gazæo, & Azotio, & Ascalonitæ, & Gethæo, & Accaronitæ, & Euæo:*
4 * *Ex Theman & omni terra Chanaan à Gaza et Sidonij vsq; ad Aphecca, vsq; ad terminos Amorræorũ.*

9 * τὸν βασιλέα ἱεριχὼ ἕνα, καὶ τὸν βασιλέα τῆς γαΐ, ἥ ἐστιν πλησίον βαιθὴλ ἕνα,
10 * βασιλέα ἱερουσαλὴμ ἕνα, βασιλέα χεβρὼν ἕνα,
11 * βασιλέα ἱεριμοὺθ ἕνα, βασιλέα λαχὶς ἕνα,
12 * βασιλέα ἐγλὼμ ἕνα, βασιλέα γαζὲρ ἕνα,
13 * βασιλέα δαβὶρ ἕνα, βασιλέα γαδὲρ ἕνα,
14 * βασιλέα ἑρμὰ ἕνα, βασιλέα ἀρὲδ ἕνα,
15 * βασιλέα λεβνὰ ἕνα, βασιλέα ὀδολλὰμ ἕνα,
16 * βασιλέα μακηδὰ ἕνα, βασιλέα βαιθὴλ ἕνα.
17 * βασιλέα ταπφοῦ ἕνα, βασιλέα ἐφὲρ ἕνα,
18 * βασιλέα ἀφὲκ ἕνα, βασιλέα λεσαρὼν ἕνα,
19 * βασιλέα μαδὼν ἕνα, βασιλέα ἀσσὼρ ἕνα,
20 * βασιλέα ἀμαρὼν ἕνα, βασιλέα ἀχασὰφ ἕνα,
21 * βασιλέα ἀθηνὰχ ἕνα, βασιλέα μαγεδδὼ ἕνα,
22 * βασιλέα κεδὲς ἕνα, βασιλέα ἰεκονὰμ τοῦ χερμὲλ ἕνα,
23 * βασιλέα ἀδὼρ τοῦ ναφαθδὼρ ἕνα, βασιλέα γωεὶμ τῆς γελγὲλ ἕνα,
24 * βασιλέα θερσὰ ἕνα· πάντες οὗτοι οἱ βασιλεῖς τριάκοντα καὶ εἷς.

ιγ'.

1 * Καὶ ἰησοῦς πρεσβύτερος προβεβηκὼς τῶν ἡμερῶν. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰησοῦν, σὺ γεγήρακας προβεβηκὼς τῶν ἡμερῶν, καὶ ἡ γῆ ὑπολέλειπται πολλὴ σφόδρα εἰς κληρονομίαν·
2 * καὶ αὕτη ἡ γῆ ἡ καταλελειμμένη πάντα ὅρια φυλιστείμ, καὶ πᾶς ὁ γεσουρί,
3 * καὶ ὁ χανανᾶιος ἀπὸ γῆς ἀοικήτου τῆς κατὰ πρόσωπον αἰγύπτου ἕως τῶν ὁρίων ἀκκαρὼν ἐξ εὐωνύμων τῶν χανανάιων, προσλογίζεται ταῖς πέντε σατραπιαῖς τῶν φυλιστείμ, τῷ γαζαίῳ, καὶ τῷ ἀζωτίῳ, καὶ τῷ ἀσκαλωνίτι, καὶ τῷ γεθθαίῳ, καὶ τῷ ἀχαρωνίτι, καὶ τῷ εὐαίῳ.
4 * ἐκ θεμὰν καὶ πάσῃ τῇ γῇ χαναὰν ἀπὸ γάζης, καὶ οἱ σιδόνιοι ἕως ἀφεκκὰ ἕως τῶν ὁρίων τῶν ἀμορραίων.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 Rex Iericho vnus, rex Ghay quæ in latere Bethel, vnus,
10 Rex Ierusalem vnus, rex Hhebron vnus,
11 Rex Iermuth vnus, rex Lachis vnus,
12 Rex Gheglon vnus, rex Gezer vnus,
13 Rex Debir vnus, rex Gheder vnus,
14 Rex Harma vnus, rex Gharad vnus,
15 Rex Libna vnus, rex Ghadulam vnus,
16 Rex Makeda vnus, rex Bethel vnus,
17 Rex Thapuahh vnus, rex Hhepher vnus,
18 Rex Apheq vnus, rex Lassaron vnus.
19 Rex Madon vnus, rex Hhaszor vnus,
20 Rex Simeron Meron vnus, rex Achsaph vnus,
21 Rex Thaganach vnus, rex Migdo vnus,
22 Rex Kedes vnus, rex Ioknegham ad Carmelum, vnus:
23 Rex Dor ad regiones Dor vnus, rex populorum ad Gilgal vnus:
24 Rex Thirsza vnus. Omnes reges triginta & vnus.

CAP. XIII.

ET Iosue senex, intrans in dies; & dixit Dominus illi: Tu senuisti, intrasti in dies; & terra relicta est multa valdè ad possidendum eam.
2 Hæc terra quæ relicta est, omnis terminus Philistinorum, & omnium Gessuræorum,
3 A Sihhor qui super faciem Ægypti, & vsque ad terminum Ghekron ad Septentrionem super terram Chenaghanæorum censa est, quinque tyranni Philistæorum, Ghazæi, Asdodæi, & Ascalonæi, Gethæi, & Ghekronæi, & Ghauai.
4 Ab Austro omnis terra Chenaghanæorum, & spelunca omnium Sidoniorum vsque Apheca, vsque ad terminum Emorrhæi.

Universidad de Deusto Biblioteca

5 * וְהָאָרֶץ הַגִּבְלִי וְכָל־הַלְּבָנוֹן מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ מִבַּעַל גָּד תַּחַת הַר־חֶרְמוֹן עַד לְבוֹא חֲמָת׃
6 * כָּל־יֹשְׁבֵי הָהָר מִן־הַלְּבָנוֹן עַד־מִשְׂרְפֹת מַיִם כָּל־צִידֹנִים אָנֹכִי אוֹרִישֵׁם מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַק הַפִּלֶהָ לְיִשְׂרָאֵל בְּנַחֲלָה כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ׃
7 * וְעַתָּה חַלֵּק אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת בְּנַחֲלָה לְתִשְׁעַת הַשְּׁבָטִים וַחֲצִי הַשֵּׁבֶט הַמְנַשֶּׁה׃
8 * עִמּוֹ הָראוּבֵנִי וְהַגָּדִי לָקְחוּ נַחֲלָתָם אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם מֹשֶׁה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה כַּאֲשֶׁר נָתַן לָהֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה׃
9 * מֵעֲרוֹעֵר אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת־נַחַל אַרְנוֹן וְהָעִיר אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַנַּחַל וְכָל־הַמִּישֹׁר מֵידְבָא עַד־דִּיבוֹן׃
10 * וְכֹל עָרֵי סִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר מָלַךְ בְּחֶשְׁבּוֹן עַד־גְּבוּל בְּנֵי עַמּוֹן׃
11 * וְהַגִּלְעָד וּגְבוּל הַגְּשׁוּרִי וְהַמַּעֲכָתִי וְכֹל הַר חֶרְמוֹן וְכָל־הַבָּשָׁן עַד־סַלְכָה׃
12 * כָּל־מַמְלְכוּת עוֹג בַּבָּשָׁן אֲשֶׁר־מָלַךְ בְּעַשְׁתָּרוֹת וּבְאֶדְרֶעִי הוּא נִשְׁאַר מִיֶּתֶר הָרְפָאִים וַיַּכֵּם מֹשֶׁה וַיֹּרִשֵׁם׃
13 * וְלֹא הוֹרִישׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַגְּשׁוּרִי וְאֶת־הַמַּעֲכָתִי וַיֵּשֶׁב גְּשׁוּר וּמַעֲכָת בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
14 * רַק לְשֵׁבֶט הַלֵּוִי לֹא נָתַן נַחֲלָה אִשֵּׁי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא נַחֲלָתוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לוֹ׃
15 * וַיִּתֵּן מֹשֶׁה לְמַטֵּה בְנֵי־רְאוּבֵן לְמִשְׁפְּחֹתָם׃
16 * וַיְהִי לָהֶם הַגְּבוּל מֵעֲרוֹעֵר אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת־נַחַל אַרְנוֹן וְהָעִיר אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַנַּחַל וְכָל־הַמִּישֹׁר עַל־מֵידְבָא׃
17 * חֶשְׁבּוֹן וְכָל־עָרֶיהָ אֲשֶׁר בַּמִּישֹׁר דִּיבוֹן וּבָמוֹת בַּעַל וּבֵית בַּעַל מְעוֹן׃
18 * וְיַהְצָה וּקְדֵמֹת וּמֵפָעַת׃

5 * Eiusq́ue cōfinia: Libani quoq; regio contra Orientem à Baalgad sub monte Hermon, donec ingrediaris Emath.
6 *Omnium qui habitabant in monte à Libano vsque ad aquas Masserephot; vniuersique Sidonij. Ego sum qui delebo eos
B à facie filiorum Israel. Veniat ergo in partem hęreditatis Israel, sicut præcepi tibi.
7 * Et nunc diuide terrā in possessionē nouem tribubus, & dimidiæ tribui Manasse:
8 * Cum qua Ruben & Gad possederunt terram quam tradidit eis Moyses famulus Domini trans fluenta Iordanis ad Orientalem plagam,
9 *Ab Aroer quæ sita est in ripa torrentis Arnon & in vallis medio, vniuersaque cāpestria Medaba, vsque Dibon;
10 * Et cūctas ciuitates Seon regis Amorræi, qui regnauit in Esebon vsque ad terminos filiorum Ammon,
11 * Et Galaad ac terminum Gessuri & Machati, & omnem montem Hermon, & vniuersam Basan vsque ad Salecha:
12 * Omne regnum Og in Basan qui regnauit in Astaroth & Edrai: ipse fuit de reliquis Raphaim; percussitq́ue eos Moyses atque deleuit.
13 * Nolueruntq́ue disperdere filij Israel Gessuri & Machati, & habitauerunt in medio Israel vsque in præsentem diem.
14 * Tribui autem Leui non dedit possessionem; sed sacrificia & victimæ Domini Dei Israel, ipsa est eius hæreditas, sicut locutus est illi.
15 *Dedit ergo Moyses possessionem tribui
C filiorum Ruben iuxta cognationes suas.
16 * Fuitq́ue terminus eorum ab Aroer, quæ sita est in ripa torrentis Arnon, & in valle eiusdem torrentis media vniuersam planitiem quæ ducit Medaba;
17 *Et Esebō, cunctosq́ue viculos earum qui sunt in campestribus, Dibon quoque & Bamothbaal, & oppidum Baalmaon,
18 * Et Iessa, & Cedimoth, & Mephet,

*5 * Et omnem terram Gabæ Philistiim iuxta omnem Libanum ab oriente Solis ab Baalgad sub monte Hermon vsque ad introitum Emath.*
*6 * Omnis habitans montana à Libano vsque ad Masserephothaquam. Vniuersos Sidonios ego euertam eos à facie filiorum Israel. sed trade eam Israel in sorte, sicut præcepi tibi.*
*7 * Et nunc diuide terram hanc in possessionem nouem tribubus, & dimidiæ tribui Manasse;*
*8 * Qui cum eo Ruben & Gad acceperunt possessionem eorum, quam tradidit eis Moyses trans Iordanem, ad ortum Solis dedit eis Moyses famulus Domini,*
*9 * Ab Aroer quæ est in labio torrentis Arnon, & vrbem quæ in medio vallis, & omnem Mesor à Medaba vsque ad Dibon;*
*10 * Et cunctas ciuitates Seon regis Amorræorum, qui regnauit in Esebon vsque ad terminos filiorum Ammon.*
*11 * Et Galaad, & terminos Gessuri, & Machati, omnem montem Hermon, & vniuersam Basan vsque ad Selcha:*
*12 * Omne regnum Og in Basan, qui regnauit in Astaroth & in Edrai. ipse relictus est de reliquiis Gigantum; & percussit eum Moyses, et deleuit eum.*
*13 * Et non deleuerant filij Israel Gessuri & Machati: & habitabat rex Gessuri & Machati inter filios Israel vsque ad diem hanc.*
*14 * Veruntamen tribui Leui non dedit possessionem: dominus Deus Israel hic possessio eorum, sicut dixit eis Dominus.*
*15 * Et dedit Moyses tribui filiorum Ruben per populos eorum.*
*16 * Et fuerunt eorum termini ab Aroer, quæ est contra faciem vallis Arnon, & ciuitas quæ in valle; & vniuersam Misor & Medaba,*
*17 * Vsque ad Esebon, & cunctas vrbes eorum existentes in Misor, & Dibon, et Bamoth Baal, & domus Baalmeon,*
*18 * Et Iessa, & Cedimoth, & Mephet,*

5 * καὶ πᾶσαν τὴν γῆν γαβαὶ φυλιστιεὶμ κατὰ πάντα τὸν λίβανον ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου ἀπὸ βαελγὰδ ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ ἀερμὼν ἕως τῆς εἰσόδου ἐμάθ·
6 * πᾶς ὁ κατοικῶν τὴν ὀρεινὴν ἀπὸ τοῦ λιβάνου ἕως μασερεφὼθ μαΐμ. πάντας τοὺς σιδονίους ἐγὼ ἐξολοθρεύσω αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου υἱῶν ἰσραήλ. ἀλλὰ διάδος αὐτὴν τῷ ἰσραὴλ ἐν κλήρῳ, ὃν τρόπον ἐνετειλάμην σοι.
7 * καὶ νῦν μέρισον τὴν γῆν ταύτην ἐν κληρονομίᾳ ταῖς ἐννέα φυλαῖς, καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς μανασσῆ,
8 * τοῖς μετ' αὐτοῦ τῷ ῥουβὴν καὶ τῷ γὰδ ἐλάβοσαν κληρονομίαν αὐτῶν, ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς μωυσῆς ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου, κατ' ἀνατολὰς ἡλίου δέδωκεν αὐτοῖς μωυσῆς ὁ παῖς κυρίου,
9 * ἀπὸ ἀροὴρ ἥ ἐστιν ἐπὶ τοῦ χείλους χειμάρρου ἀρνών, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἐν μέσῳ τῆς φάραγγος, καὶ πᾶσαν τὴν μισὼρ ἀπὸ μεδαβὰ ἕως διβών·
10 * καὶ πάσας τὰς πόλεις σηὼν βασιλέως ἀμορραίων, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν ἐσεβὼν ἕως τῶν ὁρίων υἱῶν ἀμμών.
11 * καὶ τὴν γαλααδῖτιν καὶ τὰ ὅρια γεσουρὶ, καὶ τοῦ μαχατὶ πᾶν ὄρος ἀερμών, καὶ πᾶσαν τὴν βασανῖτιν ἕως σελχά.
12 * πᾶσαν τὴν βασιλείαν ὢγ ἐν τῇ βασανίτιδι, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν ἀσταρὼθ καὶ ἐν ἐδραΐ. οὗτος κατελείφθη ἀπὸ τοῦ λείμματος τῶν γιγάντων, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν μωυσῆς, καὶ ἐξωλόθρευσεν αὐτόν.
13 * καὶ οὐκ ἐξωλόθρευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸν γεσουρὶ, καὶ τὸν μαχατί· καὶ κατῴκει βασιλεὺς γεσουρὶ καὶ ὁ μαχαθὶ ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
14 * πλὴν τῇ φυλῇ λευὶ οὐκ ἔδωκεν κληρονομίαν, κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ οὗτος κληρονομία αὐτῶν, καθὰ εἶπεν αὐτοῖς κύριος.
15 * καὶ ἔδωκεν μωυσῆς τῇ φυλῇ υἱῶν ῥουβὴν κατὰ δήμους αὐτῶν.
16 * καὶ ἐγενήθη αὐτῶν τὰ ὅρια ἀπὸ ἀροὴρ ἥ ἐστιν κατὰ πρόσωπον φάραγγος ἀρνών, καὶ ἡ πόλις ἡ ἐν τῇ φάραγγι. καὶ πᾶσαν τὴν μισὼρ καὶ μεδαβά
17 * ἕως σεβών, καὶ πάσας τὰς πόλεις αὐτῶν τὰς οὔσας ἐν τῇ μισὼρ, καὶ δεβών, καὶ βαμὼθ βαάλ, καὶ οἴκους βεελμών,
18 * καὶ ἰεσσὰν, καὶ καδημὼθ καὶ μαιφάθ,

תרגום יונתן

5 וְאַרְעָא גִיבְלָאֵי וְכָל לִבְנָן מַדְנַח שִׁמְשָׁא מִמֵּישַׁר גַּד שִׁיפּוֹלֵי טוּרָא דְחֶרְמוֹן עַד מַעֲלָנָא דַחֲמָת׃ 6 וְכָל יָתְבֵי טוּרָא מִן לִבְנָן עַד חָרְצֵי מַיָּא כָּל צִידוֹנָאֵי בְּמֵימְרִי אֲתָרְכִינוּן מִן קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְחוֹד פַּלֵּיגְהָא לְיִשְׂרָאֵל בְּאַחְסָנָא כְּמָא דְפַקֵּידְתָּךְ׃
7 וּכְעַן פַּלֵּיג יָת אַרְעָא הָדָא בְּאַחְסָנָא לְתִשְׁעַת שִׁבְטִין וּלְפַלְגוּת שִׁבְטָא דִמְנַשֶּׁה׃ 8 וְעִימֵּיהּ שִׁבְטָא רְאוּבֵן וְשִׁבְטָא גָד קַבִּילוּ אַחְסַנְתְּהוֹן דִּיהַב לְהוֹן מֹשֶׁה בְּעִבְרָא דְיַרְדְּנָא מַדִּינְחָא כְּמָא דִיהַב לְהוֹן מֹשֶׁה עַבְדָּא דַיְיָ׃
9 מֵעֲרוֹעֵר דְּעַל כֵּיף נַחְלָא דְאַרְנוֹן וְקַרְתָּא דִּי בְגוֹ נַחְלָא וְכָל מֵישַׁר מֵידְבָא עַד דִּיבוֹן׃ 10 וְכָל קִירְוֵי סִיחוֹן מַלְכָּא דֶאֱמוֹרָאָה דִּמְלַךְ בְּחֶשְׁבּוֹן עַד תְּחוּם בְּנֵי עַמּוֹן׃ 11 וְאַרַע גִּלְעָד וּתְחוּם גְּשׁוּרָאָה וְאַפְקֵירוֹס וְכָל טוּרָא דְחֶרְמוֹן וְכָל מַתְנָן עַד סַלְכָה׃
12 כָּל מַלְכוּת עוֹג בְּמַתְנָן דִּמְלַךְ בְּעַשְׁתָּרוֹת וּבְאֶדְרֶעִי הוּא אִשְׁתְּאַר מִשְּׁאָר גִּבָּרַיָּא וּמְחָנוּן מֹשֶׁה וְתָרְכִינוּן׃ 13 וְלָא תָרִיכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת גְּשׁוּרָאָה וְיָת אַפְקֵירוֹס וִיתֵיב גְּשׁוּרָאָה וְאַפְקֵירוֹס בְּגוֹ יִשְׂרָאֵל עַד יוֹמָא הָדֵין׃
14 לְחוֹד לְשִׁבְטָא דְלֵוִי לָא יְהַב אַחְסָנָא קֻרְבָּנַיָּא דַּיְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל אִינּוּן אַחְסַנְתְּהוֹן כְּמָא דְמַלֵּיל לֵיהּ׃ 15 וִיהַב מֹשֶׁה לְשִׁבְטָא דִבְנֵי רְאוּבֵן לְזַרְעִיָּתְהוֹן׃ 16 וַהֲוָה לְהוֹן תְּחוּמָא מֵעֲרוֹעֵר דְּעַל כֵּיף נַחְלָא דְאַרְנוֹן וְקַרְתָּא דִּי בְגוֹ נַחְלָא וְכָל מֵישְׁרָא עַד מֵידְבָא׃ 17 חֶשְׁבּוֹן וְכָל קִירְוָהָא דִּי בְּמֵישְׁרָא דִּיבוֹן וּבָמוֹת בַּעַל וּבֵית בַּעַל מְעוֹן׃
18 וְיַהְצָה וּקְדֵמוֹת וּמֵיפַעַת׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

5 Terra Gebalæorum, & omnis Libanus ad ortum Solis à planitie Gad, depressiones montis Hhermon vsque ad introitum Hhamath.
6 Et omnes habitatores montis à Libano vsque ad Salinas aquarum, omnes Sidonios in verbo meo exterminabo ab-ante filios Israel. tantum partire eam Israeli in possessionem, sicut iussi te.
7 Et nunc diuide terram hanc in possessionem nouem tribubus, & dimidiæ tribui Manasse. 8 Et cum ea tribus Reuben, & tribus Gad acceperunt possessionem suam quam dedit illis Moses trans Iordanem ad Orientem, sicut dedit illis Moses seruus Domini.
9 A Gharogher quæ super ripam fluuij Arnon, & Kartha quæ intra fluuium; & omnem planiciem Medba vsque ad Dibon.
10 Et omnes vrbes Zzihhon regis Emorræi qui regnauit in Hhesbon, vsque ad terminum filiorum Ghamon.
11 Et terram Gilghad, & terminum Gessuræi, & Aphkerozz, & omnem montem Hhermon, & omnem Mathnan vsque ad Zzelach.
12 Omne regnum Ghog in Mathnan, qui regnauit in Ghastharoth, & in Edreghi; ipse relictus fuerat de reliquiis fortium: & percussit eum Moses, & extirpauit eum. 13 Et non extirparunt filij Israel Gessuræum, neque Aphkerozz; & habitauit Gessuræus & Aphkerozz in medio Israel vsque ad diem hanc.
14 Tantum tribui Leui non dedit possessionem: oblationes domini Dei Israel ipsæ possessio eius, sicut locutus est ei.
15 Et dedit Moses tribui filiorum Reuben per prosapias suas.
16 Et fuit illis terminus à Gharogher quæ super ripā fluminis Arnon, & vrbē quæ in medio fluminis, & omnē planiciē vsq; ad Mebda.
17 Hhesbon & omnes vrbes eius quæ in planicie, Dibon, & Bamoth Baghal, & Bethbaghal Meghon.
18 Et Iahhsza & Kedemoth, & Mephaghath.

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 ‡ וְקִרְיָתַיִם וְשִׂבְמָה וְצֶרֶת הַשַּׁחַר בְּהַר הָעֵמֶק׃
20 ‡ וּבֵית פְּעוֹר וְאַשְׁדֹּת הַפִּסְגָּה וּבֵית הַיְשִׁמוֹת׃
21 ‡ וְכָל־עָרֵי הַמִּישֹׁר וְכָל־מַמְלְכוּת סִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר מָלַךְ בְּחֶשְׁבּוֹן אֲשֶׁר הִכָּה מֹשֶׁה אֹתוֹ וְאֶת־נְשִׂיאֵי מִדְיָן אֶת־אֱוִי וְאֶת־רֶקֶם וְאֶת־צוּר וְאֶת־חוּר וְאֶת־רֶבַע נְסִיכֵי סִיחוֹן יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃
22 ‡ וְאֶת־בִּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר הַקּוֹסֵם הָרְגוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּחֲרֶב אֶל־חַלְלֵיהֶם׃
23 ‡ וַיְהִי גְבוּל בְּנֵי רְאוּבֵן הַיַּרְדֵּן וּגְבוּל זֹאת נַחֲלַת בְּנֵי־רְאוּבֵן לְמִשְׁפְּחוֹתָם הֶעָרִים וְחַצְרֵיהֶן׃
24 ‡ וַיִּתֵּן מֹשֶׁה לְמַטֵּה גָּד לִבְנֵי גָד לְמִשְׁפְּחוֹתָם׃
25 ‡ וַיְהִי לָהֶם הַגְּבוּל יַעְזֵר וְכָל עָרֵי הַגִּלְעָד וְחֵצִי אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן עַד עֲרוֹעֵר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי רַבָּה׃
26 ‡ וּמֵחֶשְׁבּוֹן עַד רָמַת הַמִּצְפֶּה וּבְטֹנִים וּמַחֲנַיִם עַד־גְּבוּל לִדְבִר׃
27 ‡ וּבָעֵמֶק בֵּית הָרָם וּבֵית נִמְרָה וְסֻכּוֹת וְצָפוֹן יֶתֶר מַמְלְכוּת סִיחוֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן הַיַּרְדֵּן וּגְבֻל עַד־קְצֵה יָם־כִּנֶּרֶת עֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה׃
28 ‡ זֹאת נַחֲלַת בְּנֵי־גָד לְמִשְׁפְּחוֹתָם הֶעָרִים וְחַצְרֵיהֶם׃
29 ‡ וַיִּתֵּן מֹשֶׁה לַחֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה וַיְהִי לַחֲצִי מַטֵּה בְנֵי־מְנַשֶּׁה לְמִשְׁפְּחֹתָם׃
30 ‡ וַיְהִי גְבוּלָם מַחֲנַיִם כָּל־הַבָּשָׁן כָּל־מַמְלְכוּת עוֹג מֶלֶךְ־הַבָּשָׁן וְכָל־חַוֹּת יָאִיר אֲשֶׁר בַּבָּשָׁן שִׁשִּׁים עִיר׃
31 ‡ וַחֲצִי הַגִּלְעָד וְעַשְׁתָּרוֹת וְאֶדְרֶעִי עָרֵי מַמְלְכוֹת עוֹג בַּבָּשָׁן לִבְנֵי מָכִיר בֶּן־מְנַשֶּׁה לַחֲצִי בְנֵי־מָכִיר לְמִשְׁפְּחֹתָם׃

19 ‡ Et Cariathaim, & Sabama, & Sarathasar, in monte conuallis:
20 ‡ Bethphogor, & Aseroth, Phasga, & Bethaisimoth.
21 ‡ Omnes vrbes campestres, vniuersaque regna Seon regis Amorrei qui regnauit in Esebon, quem percussit Moyses cũ principibus Madian, Euæum, & Recen, & Sur, & Vr, & Rebec duces Seon habitatores terræ.
22 ‡ Et Balaam filium Beor ariolum occiderunt filij Isiael gladio cum cæteris interfectis:
23 ‡ Factusque est terminus filiorum Ruben Iordanis fluuius. Hæc est possessio Rubenitarum per cognationes suas vrbium & viculorum.
24 ‡ Deditque Moyses tribui Gad & filiis eius per cognationes suas possessionem:
25 ‡ Cuius hæc diuisio est: Terminus Iazer, & omnes ciuitates Galaad, & dimidiam partem terræ filiorum Ammon vsque ad Aroer quæ est contra Rabba:
26 ‡ Et ab Esebon vsque Ramoth, Masphe & Bethanim, & à Maanaim vsque ad terminos Dabir.
27 ‡ In valle quoque Betharam, & Bethnemra, Soccoth, & Saphon, reliquam partem regni Seon regis Esebõ, huius quoq; finis Iordanis est, vsque ad extremam partem maris Cenereth trans Iordanem ad Orientalem plagam.
28 ‡ Hęc est possessio filiorũ Gad per familias suas, & ciuitates & villæ earum.
29 ‡ Dedit & dimidię tribui Manasse filiisq; eius iuxta cognationes suas possessionẽ,
30 cuius hoc principium est. ‡ A Manaim vniuersam Basan, & cuncta regna Og regis Basan, omnesque vicos Iahir qui sunt
31 in Basan, sexaginta oppida. ‡ Et dimidiam partem Galaad, & Astaroth, & Edrai vrbes regni Og in Basan filiis Machir filij Manasse, dimidiæ parti filiorum Machir iuxta cognationes suas.

תרגום יונתן

19 וְקִרְיָתַיִם וְשִׂבְמָה וְצֶרֶת שַׁחַר בְּסִירָא דְעֵמֶק׃ 20 וּבֵית פְּעוֹר וּמִשְׁפַּךְ רַמָּתָא וּבֵית יְשִׁימוֹת׃ 21 וְכָל קִרְוֵי
מֵישְׁרָא וְכָל מַלְכוּת סִיחוֹן מַלְכָּא דֶאֱמוֹרָאָה דְּיָתִיב בְּחֶשְׁבּוֹן דְּמָחָא מֹשֶׁה יְהֵיבָה וְיָתֵב רַבְרְבֵי מִדְיָן יָת אֱוִי וְיָת רֶקֶם וְיָת צוּר וְיָת חוּר וְיָת רֶבַע
רַבְרְבֵי סִיחוֹן יָתְבֵי אַרְעָא׃ 22 וְיָת בִּלְעָם בַּר בְּעוֹר קָסוּמָא קְטָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחַרְבָא עַל קְטִילֵיהוֹן׃ 23 וַהֲוָה
תְּחוּם בְּנֵי רְאוּבֵן יָתְבֵי אַרְעָא׃ 24 וְיָהַב מֹשֶׁה לְשִׁבְטָא דְּגָד
לִבְנֵי גָד לְזַרְעִיָּתְהוֹן קְרָוֵי גִּלְעָד וּפִלְגוּת אַרְעָא בְּנֵי עַמּוֹן עַד עֲרוֹעֵר דְּעַל אַפֵּי רַבָּה׃ 25 וַהֲוָה לְהוֹן תְּחוּמָא וְעַזֵּר וְכָל קִרְוֵי גִּלְעָד וּפִלְגוּת אַרְעָא בְּנֵי עַמּוֹן עַד עֲרוֹעֵר דְּעַל אַפֵּי רַבָּה׃
26 וּמֵחֶשְׁבּוֹן עַד רָמַת הַמִּצְפֶּה וּבְטוֹנִים וּמַחֲנַיִם עַד תְּחוּם לִדְבִיר׃
27 וּבְמֵישְׁרָא בֵּית הָרָם וּבֵית נִמְרָה וְסֻכּוֹת וְצִיפוֹנָא שְׁאָר מַלְכוּת סִיחוֹן מַלְכָּא דְּחֶשְׁבּוֹן יַרְדְּנָא וְתְחוּם עַד סוֹף יַמָּא דְּגִינוֹסַר עִבְרָא
דְּיַרְדְּנָא מַדִּינְחָא׃ 28 דֵּא אַחְסָנַת בְּנֵי גָד לְזַרְעִיָּתְהוֹן קִרְוֵיהוֹן וּפִצְחֵיהוֹן׃ 29 וְיָהַב מֹשֶׁה לְפַלְגוּת שִׁבְטָא דְּמְנַשֶּׁה וַהֲוָיָה לְפַלְגוּת לְזַרְעִיָּתְהוֹן׃
30 וַהֲוָה תְּחוּמְהוֹן מַחֲנַיִם וְכָל פַּתְנֵי כָּל מַלְכוּת עוֹג מַלְכָּא דְּפַתְנֵי וְכָל כַּפְרֵנֵי יָאִיר דִּבְפַתְנֵי שִׁתִּין קִרְוַיָּן׃
31 וּפִלְגוּת אַרְעָא דְּגִלְעָד וְעַשְׁתָּרוֹת וְאֶדְרֶעִי קִרְוֵי מַלְכוּת עוֹג בְּפַתְנֵי לִבְנֵי מָכִיר בַּר מְנַשֶּׁה לְפַלְגוּת בְּנֵי מָכִיר לְזַרְעִיָּתְהוֹן׃

19 ‡ Et Cariathaim, et Sabama & Sarath, & Asar in monte Emach.
20 ‡ Et Bethphogor, & Asedoth, Phasga & Bethaisimoth,
21 ‡ Et omnes vrbes Misor & vniuersum regnum Seon regis Amorræorum, qui regnauit in Esebon, quem percussit Moyses ipsum, & principes Madian, & Euæum & Recen, & Sur, & Ur, & Rebec, duces Seon habitantes terram.
22 ‡ Et Balaam filium Beor ariolum occiderunt filij Israel in gladio in fuga.
23 ‡ Fuerunt autem termini filiorum Ruben Jordanis terminus. hæc possessio filiorum Ruben per populos eorum vrbes & suburbana eorum.
24 ‡ Dedit autem Moyses filijs Gad per populos eorum.
25 ‡ Et fuerunt eorum termini Jasir omnis ciuitas Galaad, & dimidia pars terræ filiorum Ammon vsque ad Aroer, quæ est contra Rabba.
26 ‡ Et ab Esebon vsque ad Ramoth, contra Maspha Bethanim & Maanaim vsque ad terminos Dabir.
27 ‡ Et Enemec, Betharam, & Bethnamra, & Sochoth, & Saphon, & reliquum regnum Seon regis Esebon; Jordanis disterminabit vsque ad partem maris Ceneroth trans Jordanem ab Oriente.
28 ‡ Hæc possessio filiorum Gad per populos eorum, & per vrbes eorum, & suburbana eorum.
29 ‡ Et dedit Moyses dimidiæ tribui Manasse, & fuit dimidiæ parti tribus filiorum Manasse per populos eorum.
30 ‡ Et fuerunt termini eorum à Maanaim & omne regnum Basan, & omne regnum Og regis Basan, & omnes vicos Jahir, qui sunt in terra Basan, sexaginta oppida.
31 ‡ Et dimidia pars Galaad, & in Astaroth, & in Edrai vrbes regni Og in Basan: filiis Machir filij Manasse, & dimidiæ parti filiorum Machir filij Manasse per populos eorum.

19 ‡ καὶ καριαθαΐμ, καὶ σεβαμά, καὶ σάρθ, καὶ σὰρ ἐν τῷ ὄρει αἱμάκ.
20 ‡ καὶ βαθφογὼρ, καὶ ἀσηδὼθ φασγὰ, καὶ βηθσιμούθ·
21 ‡ καὶ πάσας τὰς πόλεις Μισὼρ καὶ πᾶσαν τὴν βασιλείαν Σηὼν βασιλέως τῶν ἀμορραίων, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν ἐσεβών, ὃν ἐπάταξεν μωυσῆς αὐτὸν καὶ σὺν ἡγουμόνες μαδιάμ, καὶ τὸν ἀβεὶ, καὶ τὸν ῥοκὸμ, καὶ τὸν σὼρ, καὶ τὸν οὐρ, καὶ τὸν ῥοβὰ, ἀρχοντας σηὼν οἳ κατῴκουν τὰς τὴν γῆν.
22 ‡ καὶ τὸν βαλαὰμ υἱὸν βεὼρ τὸν μάντιν ἀπέκτειναν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν ῥομφαίᾳ ἐν τῇ τροπῇ.
23 ‡ ἐγένετο δὲ τὰ ὅρια υἱῶν ῥουβὴν ὁ ἰορδάνης ὅριον. αὕτη ἡ κληρονομία υἱῶν ῥουβὴν κατ᾽ δήμους αὐτῶν αἱ πόλεις καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτάν.
24 ‡ ἔδωκεν δὲ μωυσῆς τοῖς υἱοῖς γαὰδ κατ᾽ δήμους αὐτῶν.
25 ‡ καὶ ἐγένετο αὐτῶν τὰ ὅρια ἰαζὴρ πᾶσα πόλις γαλαὰδ καὶ ἥμισυ γῆς υἱῶν ἀμμὼν ἕως ἀροὴρ, ἥ ἐστιν κατὰ πρόσωπον ῥαββά.
26 ‡ καὶ ἀπὸ ἐσεβὼν ἕως ῥαμὲθ, κατ᾽ τὴν μασφὰ βοταναὶμ καὶ μααναΐμ ἕως τῶν ὁρίων δεβίρ.
27 ‡ καὶ ἐν νεμὲκ, βηθαράμ, καὶ βηθαναμρὶ, καὶ σικχὼθ, καὶ σαφὼν, καὶ τὸ λοιπὸν βασιλείαν σηὼν βασιλέως ἐσεβών· ὁ ἰορδάνης ὁρεῖ ἕως μέρους τῆς θαλάσσης χενερὼθ πέραν τοῦ ἰορδάνου ἀπ᾽ ἀνατολῶν.
28 ‡ αὕτη ἡ κληρονομία υἱῶν γαὰδ κατ᾽ δήμους αὐτῶν καὶ πόλεις αὐτῶν, καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν.
29 ‡ καὶ ἔδωκεν μωυσῆς τῷ ἡμίσει φυλῆς μανασσῆ, καὶ ἐγένοντο τοῖς ἡμίσεσι φυλῆς υἱῶν μανασσῆ κατὰ δήμους αὐτῶν.
30 ‡ καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια αὐτῶν ἀπὸ μαναΐμ, πᾶσα βασιλεία βασὰν καὶ πᾶσα βασιλεία ὢγ βασιλέως βασὰν καὶ πάσας τὰς κώμας ιαΐρ, αἳ εἰσιν ἐν γῇ βασανίτιδι, ἑξήκοντα πόλεις.
31 ‡ καὶ τὸ ἥμισυ τῆς γαλαάδ· καὶ ἐν ἀσαρὼθ, καὶ ἐν ἐδραὶ πόλεις βασιλείας ὢγ ἐν βασανίτιδι· τοῖς υἱοῖς μαχὶρ υἱοῦ μανασσῆ, καὶ τοῖς ἡμίσεσιν υἱῶν μαχὶρ υἱοῦ μανασσῆ κατ᾽ δήμους αὐτῶν.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

19 Et Kriathaim, & Sibma, & Szereth Sahhar in monte vallis. 20 Et Bethpegor, & effluxionem Ramatha, & Beth Iessimoth.
21 Et omnes vrbes planitiei, & omne regnũ Zzihhon regis Emorrhæi, qui regnauit in Hhesbon: quod deleuit Moyses eũ, & principes Midian & Euæum, & Rekem, & Szur, & Hhur, & Rebagh principes Zzihhon habitatores terræ.
22 Et Bilgham filium Beghor ariolum occiderunt filij Israel in gladio super occisos eorum. 23 Et fuit terminus filiorum Reuben Iordanis, & terminus eius: hæc hæreditas filiorum Reuben secundum prosapias suas, vrbes Israel, & villæ earum.
24 Deditque Moyses tribui Gad, filiis Gad & prosapiis eorum.
25 Et fuit eis terminus Iaghzer & omnes vrbes Gilghad, & dimidium terræ filiorum Ghamon; vsque ad Gharogher, quæ super faciem Raba. 26 Et ab Hhesbon vsque ad Ramath Miszpeh & Betunim: & à Mahanaim vsque ad terminum Debir. 27 Et in planitie Bethharam, & Bethnimrah, & Zzuchoth, & ad Septentrionem reliquum regni Zzihhon regis Hhesbon Iordanis, & terminus eius; vsque ad finem maris Ginozzar vltra Iordanem ad Orientem. 28 Hæc possessio filiorum Gad per prosapias suas, vrbes & oppida earum.
29 Et dedit Moyses dimidiæ tribui Manasse: & fuit dimidiæ tribui filiorum Manasse, per prosapias suas.
30 Et fuit terminus eorum à Mahanaim, & omnis Mathnan omne regnum Ghog regis Mathnan, & omnes vici Iair, qui in Mathnan, sexaginta vrbes. 31 Et dimidium terræ Gilghad, & Ghastharoth, & Edreghi vrbes regni Ghog in Mathnan; filiis Machir filij Manasse, medietati filiorum Machir per prosapias eorum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

32 * אֵלֶּה אֲשֶׁר נָחַל מֹשֶׁה בְּעַרְבוֹת מוֹאָב
33 מֵעֵבֶר לְיַרְדֵּן יְרִיחוֹ מִזְרָחָה: * וּלְשֵׁבֶט הַלֵּוִי
לֹא־נָתַן מֹשֶׁה נַחֲלָה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא
נַחֲלָתָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם:

יד

1 * וְאֵלֶּה אֲשֶׁר־נָחֲלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר נָחֲלוּ אֹתָם אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן
וְיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וְרָאשֵׁי אֲבוֹת הַמַּטּוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל:
2 * בְּגוֹרָל נַחֲלָתָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד־
מֹשֶׁה לְתִשְׁעַת הַמַּטּוֹת וַחֲצִי הַמַּטֶּה:
3 * כִּי־נָתַן מֹשֶׁה נַחֲלַת שְׁנֵי הַמַּטּוֹת וַחֲצִי
הַמַּטֶּה מֵעֵבֶר לְיַרְדֵּן וְלַלְוִיִּם לֹא־נָתַן נַחֲלָה
בְּתוֹכָם: * כִּי־הָיוּ בְנֵי־יוֹסֵף שְׁנֵי מַטּוֹת
מְנַשֶּׁה וְאֶפְרָיִם וְלֹא־נָתְנוּ חֵלֶק לַלְוִיִּם בָּאָרֶץ
כִּי אִם־עָרִים לָשָׁבֶת וּמִגְרְשֵׁיהֶם לְמִקְנֵיהֶם
4 וּלְקִנְיָנָם: * כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן
5 עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְחַלְּקוּ אֶת־הָאָרֶץ: * וַיִּגְּשׁוּ
בְּנֵי־יְהוּדָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בַּגִּלְגָּל וַיֹּאמֶר אֵלָיו כָּלֵב
בֶּן־יְפֻנֶּה הַקְּנִזִּי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר
דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים עַל אֹדֹתַי
7 וְעַל־אֹדוֹתֶיךָ בְּקָדֵשׁ בַּרְנֵעַ: * בֶּן־אַרְבָּעִים
שָׁנָה אָנֹכִי בְּשָׁלְחַ מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה אֹתִי
מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ לְרַגֵּל אֶת־הָאָרֶץ וָאָשֵׁב אֹתוֹ דָבָר
8 כַּאֲשֶׁר עִם־לְבָבִי: * וְאַחַי אֲשֶׁר עָלוּ עִמִּי
הֵמַסּוּ אֶת־לֵב הָעָם וְאָנֹכִי מִלֵּאתִי אַחֲרֵי יְהוָה
9 אֱלֹהָי: * וַיִּשָּׁבַע מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר
אִם־לֹא הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּרְכָה־רַגְלְךָ בָּהּ לְךָ תִּהְיֶה
לְנַחֲלָה וּלְבָנֶיךָ עַד־עוֹלָם כִּי מִלֵּאתָ אַחֲרֵי יְהוָה
אֱלֹהָי:

32 * Hanc possessionem diuisit Moyses in campestribus Moab trans Iordanem contra Hiericho ad Orientalem plagam.
33 * Tribui autem Leui non dedit possessionem, quoniam Dominus Deus Israel, ipse est possessio eius, vt locutus est illi.

CAP. XIIII.

1 A HOc est quod possederunt filij Israel in terra Chanaan quam dederunt eis Eleazar sacerdos, & Iosue filius Nun, & principes familiarum per tribus Israel;
2 * Sorte omnia diuidentes, sicut præceperat Dominus in manu Moysi, nouem tribubus & dimidiæ tribui Manasse.
3 * Duabus enim tribubus & dimidiæ dederat Moyses trans Iordanem possessionem absque Leuitis, qui nihil terræ acceperunt inter fratres suos.
4 * Sed in eorum successerant locum filij Ioseph in duas diuisi tribus Manasse & Ephraim: nec acceperunt Leuitæ aliam in terra partem, nisi vrbes ad habitãdum & suburbana earum ad alenda iumenta & pecora sua.
5 * Sicut præceperat Dominus Moysi, ita fecerunt filij Israel, & diuiserunt terram.
6 * Accesserunt itaque filij Iuda ad Iosue in Galgala, loeutúsque est ad eum Caleb
B filius Iephone Cenezæus: Nosti quod locutus sit Dominus ad Moysen hominem Dei de me & te in Cades-Barne.
7 * Quadraginta annorum eram quando misit me Moyses famulus Domini de Cades-barne, vt consideraré terram; nunciauíque ei quod mihi verum videbatur.
8 * Fratres autem mei qui ascenderant mecum, dissoluerunt cor populi, & nihilo minus ego secutus sum Dominum Deum meum.
9 * Iurauítque Moyses in die illo, dicens:
C Terra quam calcauit pes tuus, erit possessio tua & filiorum tuorum in æternum, quia secutus es Dominum Deum meum.

תרגום יונתן

32 ואילין דאחסין משה במישרא דמואב מעיברא לירדנא דיריחו מדינחא׃
33 וליבת לא יהב משה אחסנא מתנן
דיקבל ייי אלהי ישראל הוא אמר להון׃

יד

1 ואילין דאחסינו בני ישראל בארעא דכנען דאחסינו יהון אלעזר כהנא ויהושע בר נון ורישי אבהת שבטיא לבני ישראל׃
2 בערבא יהפלגון להון אחסנתהון כפום דפקיד ייי ית משה להשעה שבטין ופלגות שבטא׃
3 תרין שבטין ופלגות שבטא מעברא לירדנא וללויאי לא יהב אחסנא ביניהון׃
4 ואפרים ולא יהבו חולק ללויאי בארעא אלהן קירוין למיתב וריחיהון לקנייניהון׃
5 כפום דפקיד ייי ית משה כן עבדו בני ישראל ופלגו ית ארעא׃
6 וקריבו בני יהודה לות יהושע בגלגלא ואמר ליה כלב בר יפנה קניזיאה את ידעת ית פיתגמא דמליל ייי עם משה נביאה דייי על עיסק דילי ועל דילך ברקם גיאה׃
7 בר ארבעין שנין אנא כד שלח משה עבדא דייי ית יתי מרקם גיאה לאלקא ית ארעא ואתיבית יתיה פיתגמא כפום מה דחמי ית לבא דעמא
8 ואחי דסלקו עמי תברו ית לבא דעמא ואנא אשלימית בתר דחלתא דייי אלהי׃
9 ונקיים משה ביומא ההוא למימר אם לא ארעא דדרכת פרסת ריגלך בה דילך תהי
לאחסנא ולבנך עד עלמא ארי אשלימתא בתר דחלתא דייי אלהי׃

32 * Hi quibus possessionem dedit Moyses in Araboth Moab in trans Iordanem contra Hiericho ab Oriente.
33 * Et tribui Leui non dedit Moyses possessionem. Dominus Deus Israel ipse possessio illorum, quemadmodum locutus est eis.

CAP. XIIII.

ET hi qui possederunt ex filiis Israel in terra 1 Chanaan, quibus dedit possessionẽ eis Eleazar sacerdos, & Iosue filius Nun, & principes familiarum tribuum filiorum Israel.
2 * Per sortes possederunt, sicut præceperat Dominus in manu Moysi nouem tribubus & dimidiæ tribui.
3 * Dedit enim Moyses possessionem duabus tribubus & dimidiæ tribui à trans Iordanem, & Leuitis non dedit sortem in ipsis.
4 * Quia fuerunt filij Ioseph duæ tribus Manasse & Ephraim, & non data est pars Leuitis in terra, nisi vrbes ad habitandum, & suburbana earum iumentis suis, & iumenta earum.
5 * Sicut præceperat Dominus Moysi, ita fecerunt filij Israel, & diuiserunt terram.
6 * Et accesserunt filij Iuda ad Iosue in Galgala, & locutus est ad eum Chaleb filius Iephone Cenezæus: Tu nosti verbũ quod locutus est Dominus ad Moysen hominem Dei de me & te in Cades Barne.
7 * Quadraginta enim annorum eram quando misit me Moyses famulus Dei de Cades Barne, vt considerarem terram: & responderunt ei sermonem iuxta mentem eius.
8 * At fratres mei qui ascenderant mecum, dissoluerunt mentem populi; ego autem decreui sequi Dominum Deum meum.
9 * Et iurauit Moyses in die illa, dicens: Quod terra ad quam ascendisti in ipsa, tibi erit in possessione & filiis tuis in æternum, quia institui sequi post Dominum Deum meum.

51 * οὗτοι οὓς κατεκληρονόμησεν μωυσῆς ἐν ἀραβὼθ μωαὰβ ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου κατὰ ιεριχὼ ἀπ᾽ ἀνατολῶν.
53 * καὶ τῇ φυλῇ λευὶ οὐκ ἔδωκεν μωυσῆς κληρονομίαν· κύριος ὁ θεὸς ισραηλ αὐτὸς κληρονομία αὐτῶν, ὃν τρόπον ἐλάλησεν αὐτοῖς.

ιδ᾽.

1 * Καὶ ἕτοι οἱ καταληρονομήσαντες ὑῶν ισραὴλ ἐν γῇ χαναάν, οἷς κατεκληρονόμησεν αὐτοῖς ἐλεαζὰρ ὁ ἱερεὺς καὶ ἰησοῦς ὁ τοῦ ναυῆ, καὶ οἱ ἀρχοντες πατριῶν φυλῶν τῶν υἱῶν ισραήλ.
2 * κῆ κλήροις ἐκληρονόμησαν, ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύριος ἐν χειρὶ μωυσῆ ταῖς ἐννέα φυλαῖς καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς.
3 * ἔδωκεν γὰρ μωυσῆς κληρονομίαν ταῖς δύο φυλαῖς, καὶ τῇ ἡμίσει φυλῆς ὑπὸ τοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου, καὶ τοῖς λευίταις οὐκ ἔδωκεν κλῆρον ἐν αὐτοῖς.
4 * ὅτι ἦσαν υἱοὶ ιωσὴφ δύο φυλαὶ μανασσῆ καὶ ἐφραίμ. καὶ οὐκ ἐδόθη μερὶς τοῖς λευίταις ἐν τῇ γῇ, ἀλλ᾽ ἢ πόλεις κατοικεῖν καὶ τὰ προάστεια αὐτῶν τοῖς κτήνεσιν αὐτῶν, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν.
5 * ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῆ οὕτως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ισραήλ, καὶ ἐμέρισάν τὴν γῆν.
6 * καὶ προσῆλθοσαν υἱοὶ ἰούδα πρὸς ἰησοῦν ἐν γαλγάλοις· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν χαλὲβ ὁ τοῦ ιεφοννὴ ὁ κενεζαῖος, σὺ οἶδας τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μωυσῆν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ περὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ ἐν κάδης βαρνή.
7 * τεσσαράκοντα γὰρ ἐτῶν ἦμεν ὅτε ἀπέστειλέν με μωυσῆς ὁ παῖς τοῦ θεοῦ ἐκ κάδης βαρνὴ κατασκοπεῦσαι τὴν γῆν· ἐξαπεχείρησαν αὐτῷ λόγον κατὰ τὸν νοῦν αὐτοῦ.
8 * ὁ δὲ ἀδελφοί μου οἱ ἀναβάντες μετ᾽ ἐμοῦ μετέστησαν τὴν διάνοιαν λαοῦ· ἐγὼ δὲ προσετέθην ἐπακολουθῆσαι κυρίῳ τῷ θεῷ μου.
9 * καὶ ὤμοσεν μωυσῆς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγων, ὅτι ἡ γῆ ἐφ᾽ ἣν ἐπέβης ἐν αὐτῇ, κληρώσει ἐν κλήρῳ σοὶ καὶ τοῖς τέκνοις σου εἰς τὸν αἰῶνα, ὅτι προσεθέμην ἐπακολουθῆσαι ὀπίσω κυρίου τοῦ θεοῦ μου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

32 Et hi, quos possidere fecit Moyses in campestribus Moab, vltra Iordanem ad Iericho ad ortum. 33 Et tribui Leui non dedit Moyses possessionem: Dona quæ dedit illis Dominus, illa possessio eorum, iuxta id quod locutus est eis.

CAP. XIIII.

ET hæc, quæ possederunt filij Israel in terra Canaan: quæ possidere fecerunt eos Eleazar sacerdos, & Iosue filius Nun, & capita patrum tribuum filiorum Israel.
1 In sorte diuisæ sunt eis possessiones suæ iuxta id quod præcepit Dominus Moysi, nouem tribubus & dimidiæ tribui.
2 Namque dedit Moyses possessionem duabus tribubus, & dimidiæ tribui vltra Iordanem, & Leutis non dedit possessionem inter eos.
3 Etenim fuerunt filij Ioseph duæ tribus Manasse & Ephraim: & non dederunt partem Leuitis in terra, nisi vrbes ad habitandum, & suburbana earum, iumentis & pecoribus eorum.
4 Iuxta id quod præcepit Dominus Moysi, sic fecerunt filij Israel, & partiti sunt terram.
5 Et accesserunt filij Iuda ad Iosue in Gilgala, & dixit ei Caleb filius Iephune Kenizæus: Tu nosti verbum quod locutus est Dominus cum Moyse propheta Domini super causam meam, & super tuam in Rekam Geah.
7 Filius quadraginta annorum ego, quando misit Moyses seruus Domini me ex Rekam Geah ad explorandam terram, & retuli illi verbum, vt id quod fuit cum corde meo.
8 Et fratres mei qui ascenderunt mecum, fregerunt cor populi, & ego compleui post timorem Domini Dei mei.
9 Et iurauit Moyses in die illa, dicendo: Nisi terra, quam calcauit planta pedis tui in ea, tibi erit in possessionem, & filijs tuis vsque in sæculum: quoniam complesti post timorem Domini Dei mei.

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 ‡ וְעַתָּה הִנֵּה הֶחֱיָנִי יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר זֶה אַרְבָּעִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מֵאָז דִּבֶּר יְהוָה
אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה אֶל־מֹשֶׁה אֲשֶׁר הָלַךְ יִשְׂרָאֵל
בַּמִּדְבָּר וְעַתָּה הִנֵּה אָנֹכִי הַיּוֹם בֶּן חָמֵשׁ וּשְׁמוֹנִים
11 שָׁנָה : ‡ עוֹדֶנִּי הַיּוֹם חָזָק כַּאֲשֶׁר בְּיוֹם שָׁלְחַ
אוֹתִי מֹשֶׁה כְּכֹחִי אָז וּכְכֹחִי עָתָּה לַמִּלְחָמָה
12 וְלָצֵאת וְלָבוֹא : ‡ וְעַתָּה תְּנָה־לִּי אֶת־הָהָר
הַזֶּה אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא כִּי אַתָּה
שָׁמַעְתָּ בַּיּוֹם הַהוּא כִּי־עֲנָקִים שָׁם וְעָרִים
גְּדֹלוֹת בְּצֻרוֹת אוּלַי יְהוָה אִתִּי וְהוֹרַשְׁתִּים
13 כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה : ‡ וַיְבָרְכֵהוּ יְהוֹשֻׁעַ וַיִּתֵּן אֶת־
חֶבְרוֹן לְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה לְנַחֲלָה :
14 ‡ עַל־כֵּן הָיְתָה חֶבְרוֹן לְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה הַקְנִזִּי
לְנַחֲלָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה יַעַן אֲשֶׁר מִלֵּא אַחֲרֵי
15 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל : ‡ וְשֵׁם חֶבְרוֹן לְפָנִים
קִרְיַת אַרְבַּע הָאָדָם הַגָּדוֹל בָּעֲנָקִים הוּא
וְהָאָרֶץ שָׁקְטָה מִמִּלְחָמָה :

10 ‡Conceſsit ergo Dominus vitam mihi ſicut pollicitus eſt vſque in præſentem diem. Quadraginta & quinque anni ſunt ex quo locutus eſt Dominus verbũ iſtud ad Moyſen, quando ambulabat Iſrael per ſolitudinẽ, hodie octoginta quinque annorum ſum;
11 ‡Sic valens, vt eo valebam tempore quando ad explorandum miſſus ſum: illius in me temporis fortitudo vſque hodie perſeuerat tam ad bellandum quàm ad gradiendum.
12 ‡Da ergo mihi montem iſtum quem pollicitus eſt Dominus te quoq; audiente, in quo Enachim ſunt, & vrbes magnæ atque munitæ; ſi fortè ſit Dominus mecum & potuero delere eos ſicut promiſit mihi.
13 ‡Benedixítque ei Ioſue, & tradidit ei Hebron in poſſeſsionem.
14 ‡Atque ex eo fuit Hebron Caleb filio Iephone Cenezæo vſque in præſentem diem, quia ſecutus eſt Dominum Deum Iſrael.
15 ‡Nomen Hebron ante vocabatur Cariath-arbe. Adã maximus ibi inter Enachim ſitus eſt: & terra ceſſauit à prœlijs.

CAP. XV.

1 A ITur ſors filiorum Iudæ per cognationes ſuas iſta fuit, à termino Edom vſq; ad deſertum Sin, contra Meridiem & vſq; ad extremam partem auſtralis plagæ.
2 ‡Initium eius à ſummitate maris ſalſiſsimi, & à lingua eius quæ reſpicit Meridiem.
3 ‡Egredietúrque contra aſcenſum Scorpionis, & pertranſibit in Sina, aſcenditq; in Cades-barne, & peruenit in Eſrom, aſcendens Addaram & circumiens Cariathaa.
4 ‡Atque inde pertranſiens in Aſemona, & peruenies ad torrentẽ Ægypti; eruntque termini eius mare magnum. Hic erit finis meridianæ plagæ.

טו

1 ‡ וַיְהִי הַגּוֹרָל לְמַטֵּה בְנֵי יְהוּדָה
לְמִשְׁפְּחֹתָם אֶל־גְּבוּל אֱדוֹם מִדְבַּר־צִן נֶגְבָּה
2 מִקְצֵה תֵימָן : ‡ וַיְהִי לָהֶם גְּבוּל נֶגֶב מִקְצֵה
3 יָם הַמֶּלַח מִן־הַלָּשׁוֹן הַפֹּנָה נֶגְבָּה : ‡ וְיָצָא
אֶל־מִנֶּגֶב לְמַעֲלֵה עַקְרַבִּים וְעָבַר צִנָה וְעָלָה
מִנֶּגֶב לְקָדֵשׁ בַּרְנֵעַ וְעָבַר חֶצְרוֹן וְעָלָה אַדָּרָה וְנָסַב
4 הַקַּרְקָעָה : ‡ וְעָבַר עַצְמוֹנָה וְיָצָא נַחַל מִצְרַיִם
וְהָיוּ תֹצְאוֹת הַגְּבוּל יָמָּה זֶה יִהְיֶה לָכֶם
גְּבוּל נֶגֶב :

טו

1 ‡ Et fuerunt termini tribus filiorum Iuda, per populos ſuos à terminis Idumææ ab eremo Sin contra Meridiem vſque ad Cades.
2 ‡ Et fuerunt eorum termini ab Auſtro vſq; ad partem Maris ſalſi à ſummitate quæ ſert ad Meridiem.
3 ‡ Et egreditur contra aſcenſum Scorpionum, & pertranſit in Sina, & aſcendit à Meridie ad Cades Barne, & peruenit in Eſron, & aſcendit in Addaram, & circuit quæ eſt ad Occidentem Cades.
4 ‡ Et pertranſit in Aſemona & peruenit vſque ad torrentem Ægypti, & erit exitus eius terminorum ad mare: hoc eſt eorum termini à Meridie.

10 ‡ Et nunc ecce conceſſit vitam mihi Dominus ſicut dixit: hic quadrageſimus & quintus annus, ex quo locutus eſt Dominus verbum iſtud ad Moyſen, & ambulauit Iſrael in deſerto: & nunc ecce ego ſum hodie filius octoginta & quinque annorum.
11 ‡ Adhuc ſum hodie valens vt quando miſit me Moyſes, eodem modo valeo nunc ad bellum egredi & ingredi.
12 ‡ Et nunc peto à te montem iſtum, ſicut dixit Dominus in die illa, quoniam tu audiuiſti verbum hoc in die illo: nunc autem Enachim illic ſunt vrbes magnæ atque munitæ. ſi igitur Dominus mecum fuerit, delebo eos, ſicut dixit mihi Dominus.
13 ‡ Et benedixit ei Ioſue, & tradidit Hebron Chaleb filio Iephone in poſſeſſionem.
14 ‡ Propter hoc fuit Hebron Chaleb filio Iephone Cenezæi in poſſeſſionem vſque ad hodiernum diem, eo quòd ipſe ſecutus eſt iuſſum Domini Dei Iſrael.
15 ‡ At nomen Hebron prius vrbs Arbe metropolis ciuitatum Enachim hæc: & terra ceſſauit à bello.

CAP. XV.

1 ET fuerunt termini tribus filiorum Iuda, per populos ſuos à terminis Idumæa ab eremo Sin contra Meridiem vſque ad Cades.
2 ‡ Et fuerunt eorum termini ab Auſtro vſq; ad partem Maris ſalſi à ſummitate quæ ſert ad Meridiem.
3 ‡ Et egreditur contra aſcenſum Scorpionum, & pertranſit in Sina, & aſcendit ab Auſtro ad Rekam Geah: & tranſit ad Hheſzron, & aſcendit ad Adar, & flectit ad Karkagha.
4 ‡ Et tranſit ad Ghaſzmon, & exit ad fluuium Ægypti, & fuerunt egreſſus eius ad terminum maris: hic erit vobis terminus Auſtralis.

10 ‡ καὶ νῦν ἰδοὺ διέθρεψέν με κύριος ὃν τρόπον εἶπεν· τοῦτο τεσσαρακοστὸν καὶ πέμπτον ἔτος, ἀφ' οὗ ἐλάλησεν κύριος τὸ ῥῆμα τοῦτο πρὸς μωυσῆν, καὶ ἐπορεύθη ισραηλ ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι σήμερον υἱὸς ὀγδοήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν.
11 ‡ ἔτι εἰμὶ σήμερον ἰσχύων ὡς ὅτε ἀπέστειλέν με μωυσῆς ὡσαύτως ἰσχύω νῦν εἰς τὸν πόλεμον ἐξελθεῖν καὶ εἰσελθεῖν.
12 ‡ καὶ νῦν αἰτοῦμαί σε τὸ ὄρος τοῦτο, καθὰ εἶπεν κύριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι σὺ ἀκήκοας τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· νῦν δὲ ⁴ ἐνακὶμ ἐκεῖ εἰσὶ πόλεις μεγάλαι καὶ ὀχυραί· ἐὰν οὖν κύριος μετ' ἐμοῦ ᾖ, ἐξολοθρεύσω αὐτούς, ὃν τρόπον εἶπέν μοι κύριος.
13 ‡ καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν ἰησοῦς, καὶ ἔδωκεν τὴν χεβρὼν τῷ χαλὲβ υἱῷ ἰεφοννὴ ἐν κλήρῳ.
14 ‡ διὰ τοῦτο ἐγένηθη χεβρὼν τῷ χαλὲβ τῷ υἱῷ ἰεφοννὴ τοῦ κενεζαίου ἐν κλήρῳ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, διὰ τὸ αὐτὸν ἐπακολουθῆσαι τῷ προστάγματι κυρίου τοῦ θεοῦ ισραηλ.
15 ‡ τὸ δὲ ὄνομα χεβρὼν τὸ πρότερον πόλις ἀρβαὶ μητρόπολις τῶν ἐνακὶμ αὕτη· καὶ ἡ γῆ ἐκόπασεν τοῦ πολέμου.

ιε΄.

1 ‡ Καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια φυλῆς υἱῶν ἰούδα κατὰ δήμους αὐτῶν ἀπὸ τῶν ὁρίων τῆς ἰδουμαίας ἀπὸ τῆς ἐρήμου σὶν πρὸς λιβα ἕως κάδης.
2 ‡ καὶ ἐγένηθη αὐτῶν τὰ ὅρια ἀπὸ λιβὸς ἕως μέρους θαλάσσης τῆς ἁλικῆς ἀπὸ τῆς λοφίας τῆς φερούσης πρὸς λιβα.
3 ‡ καὶ διαπορεύ⟨ε⟩ται ἀπέναντι τῆς προσαναβάσεως ἐκεγαβίν· καὶ ἐκπορεύεται σινά, καὶ ἀναβαίνει ἀπὸ λιβὸς πρὸς καάδης βαρνή, ⟨κ⟩ ἐκπορεύεται ἑσρὼν καὶ προσαναβαίνει εἰς ἀδδαρά, καὶ ἐκπεριπορεύεται τὴν κατὰ δυσμὰς καάδης.
4 ‡ καὶ πορεύεται πρὸς ἀσεμωνὰ ⟨κ⟩ διεκβάλλει ἕως χειμάρρου αἰγύπτου· καὶ ἔσαι ἡ διέξοδος ⟨θ⟩ αὐτοῦ τὰν ὅρίων πρὸς τὸ θάλασσαν· τοῦτό ἐστιν αὐτῶν ὅρια ἀπὸ λιβός.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

10 Et nunc ecce viuere fecit Dominus me, quemadmodum locutus eſt, his quadraginta & quinque annis: à tempore quo locutus eſt Dominus verbum hoc cum Moſe qui ambulauit cum Iſrael in ſolitudine: & nunc en ego hodie filius octoginta & quinque annorum.
11 Vſque nunc ego hodie robuſtus, ſicut in die quo miſit me Moſes: ſicut virtus mea quæ tunc, ſic virtus mea quæ nunc; ad ineundum prælium, & ad exeundum, & ad intrandum.
12 Et nunc da mihi montem hunc quem locutus eſt Dominus in die illo: nam eu audiuiſti in die illo, quia fortes ibi, & vrbes magnæ munitæ, ſi fortè erit verbum Domini in auxilium meum, & poſſidebo eas, iuxta id quod locutus eſt Dominus.
13 Et benedixit ei Ioſue: & dedit Hebron Caleb filio Iephune in poſſeſſionem.
14 Propter hoc fuit Hhebron Caleb filio Iephune Kenezæo in poſſeſſionem vſque ad diem hanc; eò quòd compleuit poſt timorem Domini Dei Iſrael.
15 Et nomen Hhebron ab antiquis Kiriath Arbagh, homo magnus in fortibus ipſe: & terra quieuit à faciendo bello.

CAP. XV.

1 ET fuit ſors tribui filiorum Iuda per proſapias eorum, ſuper terminum Edom ad deſertum Szin Meridiem verſus à finibus Auſtri.
2 Et fuit eis terminus Auſtralis à finibus maris Salis, à litore quod reſpicit Auſtrum.
3 Et exit ab Auſtro ad aſcenſum Scorpionum, & tranſit ad Szin, & aſcendit ab Auſtro ad Rekam Geah: & tranſit ad Hheſzron, & aſcendit ad Adar, & flectit ad Karkagha.
4 Et tranſit ad Ghaſzmon, & exit ad fluuium Ægypti, & fuerunt egreſſus eius ad terminum maris: hic erit vobis terminus Auſtralis.

תרגום יונתן

10 וכעין אמרי קשם ייי אוהי כמא דמליל דבן ארבעין וחמש שנין מפומיה דמשה נביא הדין עם משרי ואזל עם ישראל
במדברא וכען אנא יומא דין תמנן וחמש שנין ׃
11 עד כען אנא יומא דין תקיף כרביומא דשלח ותוי משרי כחילי דכבן
וכען הב לי ית טוריא הדין דמליל ייי ביומא ההוא ארי אנת שמעתא
בויומא ההוא ארי ענקיא תמן וקירויין רברבן ותקיפן מאים ואולפן ייי
12 ויהוי יי מימרא דמימרי עמי ואתרשינון כמא דמליל ייי ׃
13 ובריכיה יהושע לכלב בר יפנה וייהב ליה ית חברון לאחסנא ׃
14 על כן היתה חברון לכלב בר יפנה קניזאה לאחסנא עד יומא
הדין חלף דאשלים בתר דמלחמא דייי אלהא דישראל ׃
15 ושום חברון מלקדמין קריית ארבע אנש רב בענקיא הוא וארעא

טו

1 ותוה עדבא לשבטא דבני יהודה לזרעיתהון על תחום אדום מדברא דצין דרומא מסיפי דרומא ׃
2 ותוה להון תחום דרומא מסיפי ימא דמולחא מן כיפא דמתפני לדרומא ׃
3 ונפק למדרומא לסקנא ועבר לצין
וסליק מדרומא לרקם גיואה ועבר לחצרון וסליק לאדר ומסתחר לקרקעה ׃
4 ועבר לעצמון ונפק לנחלא דמצרים
והוו פיקגוהי להון תחומא דימא יהא לכון תחום דרומא ׃

Universidad de Deusto Biblioteca

5 וגבול קדמה ים המלח עד־קצה הירדן
וגבול לפאת צפונה מלשון הים מקצה
6 הירדן׃ ועלה הגבול בית חגלה ועבר
מצפון לבית הערבה ועלה הגבול אבן בהן
7 בן־ראובן׃ ועלה הגבול דברה מעמק
עכור וצפונה פנה אל־הגלגל אשר־נכח
למעלה אדמים אשר מנגב לנחל ועבר הגבול
אל־מי עין־שמש והיו תצאתיו אל־עין רגל׃
8 ועלה הגבול גי בן־הנם אל־כתף היבוסי
מנגב היא ירושלם ועלה הגבול אל־ראש
ההר אשר על־פני גי־הנם ימה אשר בקצה
עמק־רפאים צפונה׃
9 ותאר הגבול מראש ההר אל־מעין מי
נפתוח ויצא אל־ערי הר־עפרון ותאר הגבול
בעלה היא קרית יערים׃
10 ונסב הגבול מבעלה ימה אל־הר שעיר
ועבר אל־כתף הר־יערים מצפונה היא כסלון
וירד בית־שמש ועבר תמנה׃
11 ויצא הגבול אל־כתף עקרון צפונה ותאר
הגבול שכרונה ועבר הר־הבעלה ויצא יבנאל
והיו תצאות הגבול ימה׃
12 וגבול ים הימה הגדול וגבול זה גבול בני־
יהודה סביב למשפחתם׃
13 ולכלב בן־יפנה נתן חלק בתוך בני־יהודה
אל־פי יהוה ליהושע את־קרית ארבע אבי
14 הענק היא חברון׃ וירש משם כלב את־
שלושה בני הענק את־ששי ואת־אחימן
ואת־תלמי ילידי הענק׃
15 ויעל משם אל־ישבי דבר ושם־דבר לפנים
קרית־ספר׃

5 Ab Oriente verò erit initium Mare
salsissimum vsque ad extrema Iordanis, &
B ea quę respiciunt ad Aquilonem à lingua
maris vsq; ad eundem Iordanis fluuium.
6 Ascendítque terminus in Bethagla:
& transit ab Aquilone in Betharaba,
ascendens ad lapidem Boen filij Ruben.
7 Et tendens vsq; ad terminos Debera
de valle Achor contra Aquilonem, respiciens Galgalam quæ est ex aduerso ascensionis Adommin ab Australi parte torrentis, trāsitq; aquas quæ vocantur fons Solis, & erunt exitus eius ad fontem Rogel.
8 Ascendítq; per cōuallem filij Ennom
ex latere Iebusæi ad Meridiem, hęc est Ierusalem; & inde se erigens ad verticē montis qui est contra Gehennō ad Occidentē
in summitate vallis Raphaim cōtra Aqui-
9 lonem. Pertransitq; à vertice mōtis vsq;
ad fontē aquę Nepthoa, & ꝑuenit vsq; ad vicos mōtis Ephron, inclinatúrq; in Bala qui est Cariathiarim, id est, vrbs siluarū.
10 Et circuit de Bala contra Occidentē
vsq; ad montē Seir, transitq; iuxta latus
C montis Iarim, ad Aquilonem in Chesson;
& descendit in Bethsames, transitque in Thamna.
11 Et peruenit contra Aquilonem partis Accarō ex latere, inclinatúrq; Secrona; & transit montem Balaa, peruenítque in Iebneel, & magni maris contra Occidentem fine concluditur.
12 Hi sunt termini filiorū Iuda per circuitum in cognationibus suis.
13 Caleb verò filio Iephone dedit partem in medio filiorum Iuda, sicut præceperat ei Dominus, Cariath-Arbe patris Enach, ipsa est Hebron.
14 Deleuítque ex ea Caleb tres filios Enach, Sesai & Hayman, & Tholmai de stirpe Enach.
15 Atq; inde conscendens venit ad habi-
D tatores Dabir, quæ prius vocabatur Cariathsepher, id est, ciuitas literarum.

תרגום יונתן

5 ותחום קידומא ימא דמלחא עד סיפי ירדנא ותחומא לרוח ציפונא מכיף ימא מסיפי ירדנא׃ 6 וסליק תחומא לבית חגלה
ועבר מציפונא לבית משרא וסליק תחומא לאבן בוהן בר ראובן׃ 7 וסליק תחומא לדביר ממישר עכור וצפונא מתפני לגלגלא
דלקביל מסקנא דאדומים דמדרום לנחלה ועבר תחומא למי עין שמש והוו מפקנוהי לעין קצרא׃ 8 וסליק תחומא לחילת בר
הנום דלעיבר יבוס מדרומא היא ירושלם וסליק תחומא לריש טורא דעל אפי חילת בר הנום מערבא דבסיפי מישר גבריא ציפונא׃
9 ויסחר תחומא מריש טורא למבוע מי נפתוח ונפק לקרוי טורא דעפרון ויתאר תחומא לבעלה היא קרית יערים׃
10 ומסתחר תחומא מבעלה לימא לטורא דשעיר ועבר לעיבר טור יערים מציפונא היא כסלון ונחת לבית
שמש ועבר לתימנה׃ 11 ונפק תחומא לעיבר עקרון לציפונא ויתאר תחומא לשכרון ועבר לטור בעלה ונפק
ליבנאל והוון מפקנוהי לתחומא דימא׃ 12 ותחום מערבא ימא רבה ותחומיה דין תחום בני יהודה סחור סחור
לזרעיתהון׃ 13 ולכלב בר יפנה יהב חולק בגו בני יהודה על מימרא דיי ליהושע ית קרית ארבע אבוהון
דגבריא היא חברון׃ 14 ותריך מתמן כלב ית תלתא בני גבריא ית ששי וית אחימן וית תלמי בני גבריא׃
15 וסליק מתמן לות יתבי דביר ושום דביר מלקדמין קרית ארכי׃

Et termini ab Oriente omne mare salsum vsque ad partem Iordanis, & termini eorum ad Aquilonem, & à summitate maris et à parte Iordanis 5

Descendunt termini in Bethagla, & transeunt ab Aquilone in Betharaba, & ascendunt termini ad lapidem Boen filij Ruben. 6

Et ascendunt termini ad Debera vallis Achor, & Aquilonē versus descendunt in Galgala, quæ est ex aduerso ascensionis Adommim, quæ est contra Austrum valli; & transibit terminus ad aquam fontis Solis: & erit exitus eius fons Rogel. 7

Et ascendunt termini in cōuallem filij Ennom in dorso Iebusæi à Meridie, hæc est Hierusalem; & pertendunt termini ad verticē montis qui est contra vallem Ennom ad mare quod est ex parte terræ Raphaim ad Aquilonem. 8

Et pertransit terminus à vertice montis ad fontē aquæ Nepthoa, et perueniet in vicos montis Ephron, & ducet terminum in Baal; hæc est vrbs Iarim. 9

Et perueniet terminus à Baal ad mare, et præteribit ad montē Seir, & transibit per dorsum vrbem Iarim ab Aquilone, hæc est Chesson: & descendet in vrbem Solis, & transibit ad Austrum. 10 *Et perueniet terminus cōtra dorsum Accaron ad Aquilonem, & mittet terminos in Secrona; & pertransibit montem terræ Baala, & perueniet in Iebneel; & erit exitus terminorum in mare, & termini ipsorum à mari mare magnum concludet.* 11

Hi termini filiorum Iuda in circuitu per populos suos. 12

Et Chaleb filio Iephone dedit partem in medio filiorum Iuda per iussum Dei: & dedit ei Iosue vrbem Arbe metropolim Enach, ipsa est Hebron. 13

Et deleuit illinc Caleph filius Iephone tres filios Enach, Sessai, & Hayman, & Tholmai stirpes Enach. 14

Et ascendit illinc Chaleb ad habitatores Dabir, at nomen Dabir prius vrbs literarum. 15

5 καὶ τὰ ὅρια ἀπὸ ἀνατολῶν πᾶσα ἡ θάλασσα ἡ ἁλυκὴ ἕως μέρους τοῦ ἰορδάνου, καὶ τὰ ὅρια αὐτῶν ἐπὶ βορρᾶν καὶ ἀπὸ τῆς λοφίας τῆς θαλάσσης καὶ ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ ἰορδάνου.
6 ἐπιβαίνει τὰ ὅρια ἐπὶ βαιθαγλά, καὶ παραπορεύεται ἀπὸ βορρᾶ ἐπὶ θαραβά, καὶ προσαναβαίνει τὰ ὅρια ἐπὶ λίθον βαὼν υἱοῦ ῥουβήν.
7 καὶ προσαναβαίνει τὰ ὅρια ἐπὶ τὸ δαβὲρ τῆς φάραγγος ἀχώρ, καὶ κατὰ βορρᾶν καταβαίνει ἐπὶ γαλγάλ, ἥ ἐστιν ἀπέναντι προσβάσεως ἀδαμμίμ, ἥ ἐστι κατὰ λίβα τῇ φάραγγι· καὶ διεκβαλεῖ τὸ ὅριον ἐπὶ τὸ ὕδωρ πηγῆς ἡλίου· καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτοῦ πηγὴ ῥωγήλ.
8 καὶ ἀναβαίνει τὰ ὅρια εἰς φάραγγα υἱοῦ ἐννὸμ ἐπὶ νώτου τοῦ ἰεβοὺς ἀπὸ λιβός, αὕτη ἐστὶν ἱερουσαλήμ. καὶ διεκβάλλει τὰ ὅρια ἐπὶ κορυφὴν ὄρους ἥ ἐστι κατὰ πρόσωπον φάραγγος ἐννὸμ πρὸς θαλάσσῃ ἥ ἐστιν ἐκ μέρους γῆς ῥαφαΐμ ἐπὶ βορρᾶν.
9 καὶ διεκβάλλει τὸ ὅριον ἀπὸ κορυφῆς τοῦ ὄρους ἐπὶ πηγὴν ὕδατος ναφώ, καὶ διεκβαλεῖ ἐπὶ κώμας ὄρους ἐφρών, καὶ ἄξει τὸ ὅριον εἰς βαάλ, αὕτη ἐστὶν πόλις ἰαρίμ.
10 καὶ περιελεύσεται ὅριον ἀπὸ βαὰλ ἐπὶ θάλασσαν, καὶ παρελεύσεται εἰς ὄρος σηίρ, καὶ παρελεύσεται ἐπὶ νώτου πόλιν ἰαρὶμ ἀπὸ βορρᾶ, αὕτη ἐστὶν χασαλών, καὶ καταβήσεται ἐπὶ πόλιν ἡλίου, καὶ παρελεύσεται ἐπὶ λίβα.
11 καὶ διεκβαλεῖ τὸ ὅριον κατὰ νώτου ἀκκαρὼν ἐπὶ βορρᾶν, καὶ διεκβαλεῖ τὰ ὅρια εἰς σακχαρωνά· καὶ παρελεύσεται ὄρος γῆς βααλών, καὶ διεκβαλεῖ ἐπὶ ἰαμνήλ, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος τῶν ὁρίων ἐπὶ θάλασσαν· καὶ τὰ ὅρια αὐτῶν ἀπὸ θαλάσσης ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη ὁριεῖ.
12 ταῦτα τὰ ὅρια υἱῶν ἰούδα κύκλῳ κατὰ δήμους αὐτῶν.
13 καὶ τῷ χαλὲβ υἱῷ ἰεφωνὴ ἔδωκεν μερίδα ἐν μέσῳ υἱῶν ἰούδα διὰ προστάγματος τοῦ θεοῦ· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἰησοῦς τὴν πόλιν ἀρβὸκ μητρόπολιν ἐνάκ, αὕτη ἐστὶ χεβρών.
14 καὶ ἐξωλόθρευσεν ἐκεῖθεν χαλὲβ υἱὸς ἰεφωνὴ τοὺς τρεῖς υἱοὺς ἐνὰκ τὸν σουσὶ καὶ τὸν ἀχιμὰν καὶ τὸν θαλμαὶ γεν-
15 νήματα τοῦ ἐνάκ. καὶ ἀνέβη ἐκεῖθεν χαλὲβ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας δαβίρ, τὸ δὲ ὄνομα δαβὶρ τὸ πρότερον πόλις γραμμάτων.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

5 Et terminus Orientalis plagæ, Mare salis vsque ad fines Iordanis; & terminus ad ventum Septentrionalem, à litore maris à finibus Iordanis.
6 Et ascendit terminus ad Beth-Hhagla, & transit à Septentrione ad Beth-mesra: & ascendit terminus ad petram Bohen filij Reuben.
7 Et ascendit terminus ad Dabir ex planitie Ghachor, & Septentrione spectante ad Gilgala, quæ eregione ascensus Idumæorum; qui ab Austro fluuij: & transit terminus ad aquas fontis Solis, & fuerunt egressus eius ad fontem Kaszara.
8 Et ascendit terminus ad vallem filij Hinom quæ ad latus Iebus ab Austro, ipsa Ierusalem: & ascendit terminus ad caput montis qui super faciem vallis filij Hinom Occidentem versus, quæ in finibus vallis fortium, Septentrionem versus.
9 Et flectit terminus à capite montis ad fontem aquarum Nephthoahh; & exit ad vrbes montis Ghephron: & respexit terminus ad Baghala, ea Kiriath Iegharim.
10 Et flexus est terminus à Baghala ad mare ad montem Seghir, & transit ad latus montis Iegharim à Septentrione, ipsa Chezzalon: & descendit ad Bethsemes, & transit ad Thimna.
11 Et exit terminus vltra Ghekron ad Septentrionem, & respexit terminus ad Sichron; & transit ad montem Baghala; & exit ad Iabneel: & fuerunt exitus eius ad terminum maris.
12 Et terminus Occidentalis mare magnum, & termini eius: hi termini filiorum Iuda circumcirca per prosapias suas.
13 Et Chaleb filio Iephunne dedit partem in medio filiorum Iuda, iuxta dictum Domini ad Iosue: Kiriath-Arbagh patris illorum fortium, ipsa Hhebron.
14 Et extirpauit inde Chaleb tres filios fortium: & Sessai, & Ahhiman, & Thalmai filios fortium.
15 Et ascendit inde ad habitatores Debir, & nomen Debir antea Kiriath-arche.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 וַיֹּאמֶר כָּלֵב אֲשֶׁר־יַכֶּה אֶת־קִרְיַת־סֵפֶר
וְלָכְדָהּ וְנָתַתִּי לוֹ אֶת־עַכְסָה בִתִּי לְאִשָּׁה׃
17 וַיִּלְכְּדָהּ עָתְנִיאֵל בֶּן־קְנַז אֲחִי כָלֵב וַיִּתֶּן
לוֹ אֶת־עַכְסָה בִתּוֹ לְאִשָּׁה׃
18 וַיְהִי בְבוֹאָהּ וַתְּסִיתֵהוּ לִשְׁאוֹל מֵאֵת־
אָבִיהָ שָׂדֶה וַתִּצְנַח מֵעַל הַחֲמוֹר וַיֹּאמֶר לָהּ כָּלֵב
19 מַה־לָּךְ׃ וַתֹּאמֶר תְּנִי־לִי בְרָכָה כִּי אֶרֶץ
הַנֶּגֶב נְתַתָּנִי וְנָתַתָּה לִי גֻּלֹת מָיִם וַיִּתֶּן־לָהּ אֵת
20 גֻּלֹת עִלִּיּוֹת וְאֵת גֻּלֹת תַּחְתִּיוֹת׃ וְאֹת נַחֲלַת
מַטֵּה בְנֵי־יְהוּדָה לְמִשְׁפְּחֹתָם׃
21 וַיִּהְיוּ הֶעָרִים מִקְצֵה לְמַטֵּה בְּנֵי־יְהוּדָה
אֶל־גְּבוּל אֱדוֹם בַּנֶּגְבָּה קַבְצְאֵל וָעֲדֶר וְיָגוּר׃
22 וְקִינָה וְדִימוֹנָה וְעַדְעָדָה׃ 23 וְקֶדֶשׁ
וְחָצוֹר וְיִתְנָן׃ 24 זִיף וְטֶלֶם וּבְעָלוֹת׃
25 וְחָצוֹר חֲדַתָּה וּקְרִיּוֹת חֶצְרוֹן הִיא חָצוֹר׃
26 אֲמָם וּשְׁמַע וּמוֹלָדָה׃ 27 וְחַצַר גַּדָּה
28 וְחֶשְׁמוֹן וּבֵית פָּלֶט׃ 29 וְחַצַר שׁוּעָל וּבְאֵר שָׁבַע
וּבִזְיוֹתְיָה׃ 30 בַּעֲלָה וְעִיִּים וָעָצֶם׃
31 וְאֶלְתּוֹלַד וּכְסִיל וְחָרְמָה׃ 32 וְצִקְלַג
וּמַדְמַנָּה וּסַנְסַנָּה׃ 33 וְלִבָאוֹת וְשִׁלְחִים
וְעַיִן וְרִמּוֹן כָּל־עָרִים עֶשְׂרִים וְתֵשַׁע וְחַצְרֵיהֶן׃
34 בַּשְּׁפֵלָה אֶשְׁתָּאוֹל וְצָרְעָה וְאַשְׁנָה׃
35 וְזָנוֹחַ וְעֵין גַּנִּים תַּפּוּחַ וְהָעֵינָם׃
36 יַרְמוּת וַעֲדֻלָּם שׂוֹכֹה וַעֲזֵקָה׃
37 וְשַׁעֲרַיִם וַעֲדִיתַיִם וְהַגְּדֵרָה וּגְדֵרֹתָיִם
עָרִים אַרְבַּע עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃
38 צְנָן וְחַדָּשָׁה וּמִגְדַּל־גָּד׃
39 וְדִלְעָן וְהַמִּצְפֵּה וְיָקְתְּאֵל׃
40 לָכִישׁ וּבָצְקַת וְעֶגְלוֹן׃
וְכַבּוֹן וְלַחְמָס וְכִתְלִישׁ׃

16 Dixítque Caleb: Qui percusserit Cariathsepher & ceperit eã, dabo ei Axam filiam meam vxorem. 17 Cepítque eam Othoniel filius Cenez frater Caleb iunior, dedítq; ei Axam filiam suã vxorem. 18 Qui cùm pergerent simul, suasa est à viro suo, vt peteret à patre suo agrum, suspirauítque vt sedebat in asino. Cui Caleb, Quid habes, inquit? 19 At illa respõdit: Da mihi benedictionem. Terram austrálem & arentẽ dedísti mihi, iunge & irriguam. Dedit itaq; ei Caleb irriguum superius & inferius.

20 Hæc est possessio tribus filiorum Iuda per cognationes suas.

21 Erántque ciuitates ab extremis partibus filiorum Iuda iuxta terminos Edom à meridie, Cabseel & Eder, & Iagur.

22 Et Cina & Dimona, & Adada.

23 Et Cedes & Asor, & Ietham.

24 Ziph, Telem & Baloth.

25 Asor noua & Carioth, Iesron hæc est Assor.

26 Omam, Same, & Meloda.

27 Et Asergadda, & Esemoth, & Bethpheleth.

28 Et Asersual, & Bersabee, & Baziothia.

29 Et Baala, & Humesen.

30 Et Heltholad, & Exul, & Sarma.

31 Et Siccelech, & Medema, & Sésenna.

32 Lebaoth & Selim & Ahemremmon, omnes ciuitates viginti nouẽ & villę earũ.

33 In campestribus verò Estaol & Sarea, & Asena. 34 Et Azone, & Enganim, & Taphua, & Enaym.

35 Et Hierimoth, & Adulam, Socho, & Azecha.

36 Et Sarim, & Adithaym, & Gedera, & Giderothaim, vrbes quatuordecim & villæ earum.

37 Sanam & Adasa, & Magdalgad.

38 Delcam & Masepha, & Iecthel.

39 Lachis & Baschat, & Eglon.

40 Tebbon & Leemes, & Cethis.

16 Et dixit Chaleb, Quicunq; ceperit vrbem litterarum & dominatus fuerit ei; dabo ei Axam filiam meam in vxorem.

17 Et cepit eam Othoniel filius Cenez frater Chaleb iunior, & dedit ei Axam filiam suam ei vxorem.

18 Et factum est cùm pergeret ipsa, & consuluit ei dicens: Petam à patre meo agrum, & exclamauit ab asina. & dixit Chaleb: Quid est tibi?

19 Et dixit ei: Da mihi benedictionem, quoniam in terram Nageb dedisti me, da mihi fontem aquarum, & dedit ei Chaleb fontem aquarum qui supra & fontem qui infra.

20 Hæc possessio tribus filiorum Juda per populos suos.

21 Fuerunt autem vrbes eorum vrbes ad tribum filiorum Juda in terminis Edom, in deserto Cabseel & Eder, & Jagur.

22 Et Cina, & Dimona, & Adada,

23 Et Cedes, & Asor, & Jethan.

24 Ziph & Thelem, & Baloth. Asor noua & vrbes Esrom, hæc est Assor.

25 Emam et Sama, & Meloda, & Asarsuar.

26 Et Asergadda, & Asemoth, & Bethpheleth.

27 Et Bersabee & Baziothia.

28 Et Baala, & Hyim, & Asem.

29 Et Heltolad, & Exul, & Harma. 30 Et Sicceleth, & Medemena, & Sensenna.

31 Et Labaoth, & Selim, & Ahem, & Remmon, omnes ciuitates viginti & nouem, & villæ earum.

32 In campestri, Estaol & Sarea, & Asena.

33 Et Azone & Enganim, Taphua, et Enaim.

34 Et Hierimoth & Adulam, & Socho, & Azecha.

35 Et Sarim, & Adithaim, & Gedera, & suburbana eius; vrbes quatuordecim, & villæ earum.

36 Sanam & Adasa, & Magdalgad.

37 Et Delean, & Masepha, & Jeetel.

38 Et Lachis, & Baschar, & Eglon.

39 Et Tebbon, & Leemes, & Chethlis.

16 καὶ εἶπεν χαλὲβ ὃς ἐὰν λάβῃ τὴν πόλιν τῶν γραμμάτων & κυριεύσῃ αὐτῆς, δώσω αὐτῷ τὴν ἄχσαν θυγατέρα μου εἰς γυναῖκα.

17 καὶ ἔλαβεν αὐτὴν γοθονιὴλ υἱὸς κενὲζ ἀδελφὸς χαλὲβ ὁ νεώτερος· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἄχσαν θυγατέρα αὐτοῦ αὐτῷ γυναῖκα. 18 καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἐκπορεύεσθαι αὐτήν, καὶ συνεβούλευσαν αὐτῷ λέγουσα, αἰτήσομαι τὸν πατέρα μου ἀγρόν, & ἐβόησεν ἀπὸ τῆς ὄνου· & εἶπεν χαλέβ, τί ἐστί σοι;

19 καὶ εἶπεν αὐτῷ, δός μοι εὐλογίαν, ὅτι εἰς γῆν ναγὲβ δέδωκάς με· δός μοι τὴν γωλαθμαΐμ, καὶ ἔδωκεν αὐτῇ χαλὲβ τὴν γωλαθμαΐμ τὴν ἄνω καὶ τὴν γωλαθ τὴν κάτω.

20 αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν ἰούδα κατὰ δήμους αὐτῶν.

21 ἐγένοντο δὲ πόλεις αὐτῶν πόλεις ἀπὸ τῆς φυλῆς υἱῶν ἰούδα ἐφ' ὁρίων ἐδὼμ πρὸς τὴν ἐρήμου καβσὴλ καὶ ἐδὲρ καὶ ἰαγούρ.

22 καὶ κινὰ, καὶ δημονὰ, καὶ ἀδαδά.

23 καὶ κεδὲς, & ἀσώρ, καὶ ἰουθά.

24 ζὶφ καὶ τελὲμ, καὶ βαλώθ. 25 διασὼρ τὴν καινὴν, & αἱ πόλεις ἐσρών, αὕτη ἐστὶν ἀσώρ.

26 ἀμὰμ & σαμὰ, καὶ μωλαδά, & ἀσαργουὰρ.

27 καὶ ἀσεργαδδὰ, & ἀσεμών, & βηθφελέθ·

28 καὶ βηρσαβεὲ, & βιζιωθία.

29 καὶ βαλλὰ, & ἀὶμ, & ἀσέμ.

30 καὶ ἐλθωλαδ, & σὶλ, & ἑρμά.

31 καὶ σικελὲθ, & μεδιμενὰ, & σανσαννά.

32 καὶ λαβαὼθ, καὶ σελεὶμ, & ἀὶν, & ῥεμμών, πᾶσαι αἱ πόλεις εἴκοσι & ἐννέα· & αἱ κῶμαι αὐτῶν·

33 ἐν τῇ πεδινῇ, ἀσθαὼλ, καὶ σαραὰ, & ἀσνά.

34 καὶ ζανωὰ & ἠγωνὶμ, ταφφουὰ, καὶ τὴν ἠναΐμ.

35 καὶ ἰεσμοὺθ, & ἀδαλὰμ, & σωχὼ, & ἀζηκά.

36 καὶ σενεαὲλμ, & ἀγεθθαΐμ, & γαδιρὰ, & ἐπαύλεις αὐτῆς, πόλεις τεσσαρες καὶ δέκα, & αἱ κῶμαι αὐτῶν.

37 σενὰμ καὶ ἀδασὰ, & μαγδαλγάδ.

38 καὶ δαλλὰν, & μασηφὰ, καὶ ἰεχθαὴλ.

39 καὶ λαχὶς, & βασεχὰθ, & ἀγλών.

40 καὶ χαββὼ, καὶ λαμμὰς, καὶ καθαλίς·

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

16 Et dixit Chaleb: Qui debellauerit Kiriath-arche, & subegerit eam, & dabo ei Ghachzza filiam meam in vxorem. 17 Et subegit eam Ghathniel filius Kenaz frattis Chaleb, & dedit ei Ghachzza filiam suam in vxorem. 18 Et fuit cùm ea intraret, & incitauit illum vt peteret à patre suo possessionem, & demisit se de asino. & dixit ei Chaleb: Quid tibi?

19 Et dixit: Da mihi possessionem, nam ad terram meridionalem dedisti me: & dabis mihi locum domus irrigationum aquarum; & dedit ei domum irrigationum superiorem & domum irrigationum inferiorem. 20 Hæc possessio tribus filiorum Iuda per prosapias suas. 21 Et fuerunt vrbes à limitibus tribus filiorum Iuda super terminum Edom in Austro: Kabsel & Ghteder, & Iagur, 22 Et Kina, & Dimona & Ghadghada. 23 Et Kedes, & Hhasor, & Iithnan: 24 Ziph & Telem, & Beghaloth. 25 Et Hhasor Hhadathah, & Kirioth Hhesron, ipsa Hhasor.

26 Aman & Semagh, & Molada. 27 Et Hhasar Gada, & Hhesmon, & Bethpalet. 28 Et Hhasar Sughal, & Beersabagh, & Beziothia. 29 Baghala, & Ghiim, & Ghesem. 30 Et Eltholad & Chezzil, & Hharma.

31 Et Sziklag, & Madmana, & Zzanzzana. 32 Et Lebaoth & Selhuhim, & Ghain, & Rimon; omnes vrbes viginti & nouem & vici earum. 33 In depressione; Esthaol & Szarghah, & Asnah. 34 Et Zanoahh, & Ghen-ganim, Thapuahh & Haghenam. 35 Iarmuth & Ghadulam, Socho & Ghazka. 36 Et Segharaim & Ghaditthaim, & Hagderah, & Gederotaim, vrbes quatuordecim & vici earum. 37 Szenan & Hhadassa, & Migdal Gad. 38 Et Dilghan & Mitzpeh & Iakthiel: 39 Lachis & Baszkath & Gheglon. 40 Et Chabon, & Lachmas, & Chethlis.

תרגום יונתן

16 וַאֲמַר כָּלֵב דְּיִסְחֵי יָת קִרְיַת אַרְבֵּי וְיִכְּשְׁיִנֵּיהּ וְאֶתֵּן לֵיהּ יָת עַכְסָה בְּרַתִּי לְאִנְתּוּ׃
17 וְקַבֵּיל מִנֵּיהּ עָתְנִיאֵל בַּר קְנַז אֲחוּהִי דְּכָלֵב וְיָהַב לֵיהּ יָת עַכְסָה בְּרַתֵּיהּ לְאִנְתּוּ׃
18 וַהֲוָה בְּמֵיעַלָהּ וְאַסְיָתֵיהּ לְמִשְׁאַל מִן אֲבוּהָא אֲחֲסָנְתָּא וְאִתְרְכִינַת מֵעַל חֲמָרָא
וַאֲמַר לַהּ כָּלֵב מָה לָךְ׃ 19 וַאֲמָרַת הַב לִי אֲחֲסָנְתָּא אֲרֵי לְאַרְעָא דַּרוֹמָא יְהַבְתָּנִי וְתֶהַן לִי אַתַר בֵּית שְׁקְיָא דְּמַיָּא וְיָהַב לַהּ יָת
בֵּית שְׁקְיָא עִילָּאָה וְיָת בֵּית שְׁקְיָא תְּחוֹתָאָה׃ 20 דָּא אֲחֲסָנַת שִׁבְטָא דִּבְנֵי יְהוּדָה לְזַרְעִיָּתְהוֹן׃
21 וַהֲווֹ קִרְוַיָּא סְמִיכֵי לְשִׁבְטָא דִּבְנֵי יְהוּדָה עַל תְּחוּם אֱדוֹם בְּדָרוֹמָא קַבְצְאֵל וְעֵדֶר וְיָגוּר׃
22 וְקִינָה וְדִימוֹנָה וַעֲדַעֲדָה׃ 23 וְקֶדֶשׁ
וַחֲצוֹר וְיִתְנָן׃ 24 זִיף וְטֶלֶם וּבְעָלוֹת׃
25 וַחֲצוֹר חֲדַתָּה וְקִרְיוֹת חֶצְרוֹן הִיא חֲצוֹר׃
26 אֲמָם וּשְׁמַע וּמוֹלָדָה׃ 27 וַחֲצַר גַּדָּה
28 וְחֶשְׁמוֹן וּבֵית פָּלֶט׃ 29 וַחֲצַר שׁוּעָל וּבְאֵר שָׁבַע וּבִזְיוֹתְיָה׃
30 בַּעֲלָה וְעִיִּים וְעָצֶם׃
31 וְאֶלְתּוֹלַד וּכְסִיל וְחָרְמָה׃ 32 וְצִקְלַג
וּמַדְמַנָּה וּסַנְסַנָּה׃ 33 וְלִבָאוֹת וְשִׁלְחִים
וְעַיִן וְרִמּוֹן כָּל קִרְוַיָּא עֶשְׂרִין וְתִשַׁע וּפְצָחֵיהֶן׃
34 בְּשָׁפְלָתָא אֶשְׁתָּאוֹל וְצָרְעָה וְאַשְׁנָה׃
35 וְזָנוֹחַ וְעֵין גַּנִּים תַּפּוּחַ וְהָעֵינָם׃
36 יַרְמוּת וַעֲדֻלָּם שׂוֹכֹה וַעֲזֵקָה׃
37 צְנָן וְחַדָּשָׁה וּמִגְדַּל גָּד׃
38 וְדִלְעָן וְהַמִּצְפֵּה וְיָקְתְּאֵל׃
39 לָכִישׁ וּבָצְקַת וְעֶגְלוֹן׃
40 וְכַבּוֹן וְלַחְמָס וְכִתְלִישׁ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

41 * וּגְדֵרוֹת בֵּית־דָּגוֹן וְנַעֲמָה וּמַקֵּדָה עָרִים
42 שֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃ * לִבְנָה וָעֶתֶר וְעָשָׁן׃
43 * וְיִפְתָּח וְאַשְׁנָה וּנְצִיב׃ * וּקְעִילָה וְאַכְזִיב
44 וּמָרֵאשָׁה עָרִים־תֵּשַׁע וְחַצְרֵיהֶן׃ * עֶקְרוֹן
45 וּבְנֹתֶיהָ וַחֲצֵרֶיהָ׃ * מֵעֶקְרוֹן וָיָמָּה כֹּל אֲשֶׁר־
46 עַל־יַד אַשְׁדּוֹד וְחַצְרֵיהֶן׃ * אַשְׁדּוֹד בְּנוֹתֶיהָ
47 וַחֲצֵרֶיהָ עַזָּה בְּנוֹתֶיהָ וַחֲצֵרֶיהָ עַד־נַחַל מִצְרַיִם
48 וְהַיָּם הַגָּבוֹל וּגְבוּל׃ * וּבָהָר שָׁמִיר וְיַתִּיר וְשׂוֹכֹה׃
49 * וְדַנָּה וְקִרְיַת־סַנָּה הִיא דְּבִר׃ * וַעֲנָב וְאֶשְׁתְּמֹה
50 וְעָנִים׃ * וְגֹשֶׁן וְחֹלֹן וְגִלֹּה עָרִים אַחַת־עֶשְׂרֵה
51 וְחַצְרֵיהֶן׃ * אֲרַב וְדוּמָה וְאֶשְׁעָן׃ * וְיָנוּם וּבֵית־
52 תַּפּוּחַ וַאֲפֵקָה׃ * וְחֻמְטָה וְקִרְיַת אַרְבַּע הִיא
53 חֶבְרוֹן וְצִיעֹר עָרִים תֵּשַׁע וְחַצְרֵיהֶן׃ * מָעוֹן
54 כַּרְמֶל וָזִיף וְיוּטָה׃ * וְיִזְרְעֶאל וְיָקְדְעָם וְזָנוֹחַ׃
55 * הַקַּיִן גִּבְעָה וְתִמְנָה עָרִים עֶשֶׂר וְחַצְרֵיהֶן׃
56 * חַלְחוּל בֵּית־צוּר וּגְדוֹר׃ * וּמַעֲרָת וּבֵית־עֲנוֹת
57 וְאֶלְתְּקֹן עָרִים שֵׁשׁ וְחַצְרֵיהֶן׃ * קִרְיַת־בַּעַל
58 הִיא קִרְיַת יְעָרִים וְהָרַבָּה עָרִים שְׁתַּיִם וְחַצְרֵיהֶן׃
59 * בַּמִּדְבָּר בֵּית הָעֲרָבָה מִדִּין וּסְכָכָה׃ * וְהַנִּבְשָׁן
60 וְעִיר־הַמֶּלַח וְעֵין גֶּדִי עָרִים שֵׁשׁ וְחַצְרֵיהֶן׃
61 * וְאֶת־הַיְבוּסִי יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם לֹא־יָכְלוּ בְנֵי־
62 יְהוּדָה לְהוֹרִישָׁם וַיֵּשֶׁב הַיְבוּסִי אֶת־בְּנֵי יְהוּדָה
בִּירוּשָׁלַם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

יו

1 * וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל לִבְנֵי יוֹסֵף מִיַּרְדֵּן יְרִיחוֹ לְמֵי
יְרִיחוֹ מִזְרָחָה הַמִּדְבָּר עֹלֶה מִירִיחוֹ בָּהָר בֵּית־אֵל׃
2 * וְיָצֵא מִבֵּית־אֵל לוּזָה וְעָבַר אֶל־גְּבוּל
3 הָאַרְכִּי עֲטָרוֹת׃ * וְיָרַד יָמָּה אֶל־גְּבוּל הַיַּפְלֵטִי
עַד־גְּבוּל בֵּית־חֹרוֹן הַתַּחְתּוֹן וְעַד־גָּזֶר וְהָיוּ
תֹצְאֹתָו יָמָּה׃

41 *Et Gideroth, & Bethdagō, & Neama, & Maceda, ciuitates sedecim & villę earū.
42 *Labana, & Ether, & Asan. *Iepta &
43 Esna, & Nesib. *Et Ceyla, & Achzib, &
44 Maresa, ciuitates nouem & villæ earum.
45 *Accaron cū vicis & villulis suis. *Ab
46 Accaron vsq; ad mare omnia quę vergūt
47 ad Azotū & viculos eius. *Azotus cū vicis & villulis suis. Gaza cū vicis & villulis suis vsque ad torrentem Ægypti, & mare
48 magnū terminus eius. *Et in monte Sa-
49 mir & Iether, & Socho. *Et Edenna, Ca-
50 riatsenna, hæc est Dabir. *Anab & Histe-
51 mo, & Anym. *Gosen & Olon, & Gylo,
52 ciuitates vndecim & villæ earum. *Arab
53 & Roma, & Esaan. *Et Ianum, & Betha-
54 phua, & Apheca. *Athmatha & Cariath-
arbe, hęc est Hebrō, & Sior; ciuitates nouē
55 & villę earū. *Maon, & Charmel & Ziph,
56 & Iothe. *Iezrael & Iucadam, & Zanoe.
57 *Accaym, Gabaa, & Thamna, ciuitates
58 decem & villæ earum. *Alul & Bethsor,
59 & Gedor. *Mareth & Bethanoth, & Hel
thecen ciuitates sex & villæ earum.
60 *Cariathbaal, hæc est Cariathiarim
vrbs siluarum & Arebba, ciuitates duæ
61 & villæ earum. *In deserto Betharaba
Meddin & Sacha.
62 *Et Nebsan ciuitas Salis, & Engaddi,
ciuitates sex & villæ earum.
63 *Iebusæum autem habitatorem Hierusalem non potuerunt filij Iuda delere; habitauitq; Iebusæus cū filiis Iuda in Hierusalem vsque in præsentem diem.

CAP. XVI.

1 A CEcidit quoq; sors filiorum Ioseph ab Iordane contra Hiericho & ad aquas eius ab Oriente solitudo quæ ascendit de
2 Hiericho ad montē Bethel. *Et egreditur de Bethel Luzam, transitq; terminum Ar-
3 chi atharoth. *Et descendit ad Occidentem iuxta terminū Iephleti vsq; ad terminos Bethoron inferioris & Gazer, finiuntúrque regiones eius mari magno.

תרגום יונתן

41 וּגְדֵרוֹת בֵּית דָּגוֹן וְנַעֲמָה וּמַקֵּדָה קִירְוַיָּא שִׁית עֶשְׂרֵי וּפַצְחֵיהֶן׃ 42 לִבְנָה וָעֶתֶר וְעָשָׁן׃ 43 וְיִפְתָּח וְאַשְׁנָה וּנְצִיב׃
44 וּקְעִילָה וְאַכְזִיב וּמָרֵאשָׁה קִירְוִין תֵּשַׁע וּפַצְחֵיהֶן׃ 45 עֶקְרוֹן וְכַפְרָנָהָא וּפַצְחֵהָא׃ 46 מֵעֶקְרוֹן וּמַעַרְבָא כָּל
קִירְוַיָּא דְעַל תְּחוּם אַשְׁדּוֹד וּפַצְחֵיהֶן׃ 47 אַשְׁדּוֹד כַּפְרָנָהָא וּפַצְחֵהָא עַזָּה כַּפְרָנָהָא וּפַצְחֵהָא עַד נַחֲלָא דְמִצְרַיִם וְיַמָּא רַבָּא וּתְחוּמֵיהּ׃
48 וּבְטוּרָא שָׁמִיר וְיַתִּיר וְשׂוֹכֹה׃ 49 וְדַנָּה וְקִרְיַת סַנָּה הִיא דְּבִיר׃ 50 וַעֲנָב וְאֶשְׁתְּמֹה וְעָנִים׃ 51 וְגוֹשֶׁן וְחוֹלוֹן
וְגִלֹּה קִרְוִין חַד עֶשְׂרֵה וּפַצְחֵיהֶן׃ 52 אֲרַב וְרוּמָה וְאֶשְׁעָן׃ 53 וְיָנוּם וּבֵית תַּפּוּחַ וַאֲפֵקָה׃ 54 וְחֻמְטָא וְקִרְיַת
אַרְבַּע הִיא חֶבְרוֹן וְצִיעֹר קִרְוִין תֵּשַׁע וּפַצְחֵיהֶן׃ 55 מָעוֹן כַּרְמֶל וָזִיף וְיוּטָה׃ 56 וְיִזְרְעֶאל וְיָקְדְעָם וְזָנוֹחַ׃ 57 הַקַּיִן
גִּבְעָה וְתִמְנָה קִרְוִין עֶשְׂרָא וּפַצְחֵיהֶן׃ 58 חַלְחוּל בֵּית צוּר וּגְדוֹר׃ 59 וּמַעֲרָת וּבֵית עֲנוֹת וְאֶלְתְּקֹן קִרְוִין שִׁית וּפַצְחֵיהֶן׃ 60 קִרְיַת
בַּעַל הִיא קִרְיַת יְעָרִים וְהָרַבָּה קִרְוִין תַּרְתֵּין וּפַצְחֵיהֶן׃ 61 בְּמַדְבְּרָא בֵּית מֵישְׁרָא מִדִּין וּסְכָכָה׃ 62 וְהַנִּבְשָׁן וְקַרְתָּא דְמִלְחָא וְעֵין גֶּדִי קִרְוִין
שִׁית וּפַצְחֵיהֶן׃ 63 וְיָת יְבוּסָאֵי יָתְבֵי יְרוּשְׁלֶם לָא יְכִילוּ בְּנֵי יְהוּדָה לְתַרְכוּתְהוֹן וְיִתְיַבּוּ יְבוּסָאֵי עִם בְּנֵי יְהוּדָה בִּירוּשְׁלֶם עַד יוֹמָא הָדֵין׃

יו

1 וְנַפֵּק עַדְבָא לִבְנֵי יוֹסֵף מִיַּרְדְּנָא דִירִיחוֹ לְמֵי יְרִיחוֹ מַדִּינְחָא לְמַדְבְּרָא דְסָלִיק מִירִיחוֹ בְּטוּרָא דְבֵית אֵל׃ 2 וְנָפֵיק מִבֵּית אֵל לְלוּז וְעָבַר
לִתְחוּם אַרְכִּי לַעֲטָרוֹת׃ 3 וְנָחֵית לְיַמָּא לִתְחוּם לְיַפְלֵיט עַד תְּחוּם בֵּית חוֹרוֹן אַרְעָאָה וְעַד גָּזֶר וַהֲווֹ מַפְּקָנוֹהִין לְיַמָּא׃

41 *Et Gaderoth, & Bethdagon, & Neama, & Maceda, ciuitates sedecim, & villæ earum.
42 *Labana & Ather, & Asan, *Et Jeph-
43 ta, & Asna, & Nesib, *Et Ceila, & Ach-
44 zib, & Maresa, ciuitates nouem, & villæ ea-
45 rum: *Accaron & villæ eius, & suburba-
46 na eius. *Ab Accaron & vsque ad mare Iemnath, et omnes quæcunq; sunt prope Esdod & vici earum.
47 *Esdoth & vici eius & suburbana eius, Gaza, & villæ eius, & suburbana eius vsque ad torrentem Ægypti, & mare magnum terminat. *Et in montana, Samir, & Jecther,
48 & Socho. *Et Edenna, & vrbs littera-
49 rum, hæc est Dabir.
50 *Et Anab, & Histemo, & Anim,
51 *Et Gosen, & Olon, & Gilo, ciuitates vn-
52 decim, & villæ earum. *Arab & Roma,
53 & Esan. *Et Janum, Bethaphua, & Apheca.
54 *Et Amatha, & vrbes Arbe, hæc est Ebron, & Sior, ciuitates nouem & suburbana earū. *Maon & Charmel, & Ziph, & Jothe.
55 *Et Jezrael, & Jedaam, & Zanoe.
56 *Acain, & Gabaa, & Thamna, vrbes de-
57 cem & villæ earum. *Alul, & Bethsor, &
58 Gedor. *Mareth, & Bethanoth, & Bel-
59 thecen, ciuitates sex & villæ earum.
60 *Cariabaal, hæc vrbs Jarim, & Arebba, vr-
61 bes duæ & villæ earum. *In deserto; Betha-
62 raba, Meddin, Sacha. *Et Nebsan, & ciui-
63 tates Salis, & Engaddi, vrbes sex & villæ earum. *Et Jebusæus habitabat in Hierusa-
lem, & non potuerunt filij Juda delere eos, & habitauit Jebusæus cum filiis Juda in Hierusalem vsque ad diem hanc.

CAP. XVI.

1 ET fuerunt termini filiorum Joseph ab Jordane contra Hiericho ab Oriente desertum, & ascēdent de Hiericho in montana in Bethel.
2 *Et egredientur de Bethel in Luzam, &
3 transibūt ad terminos Archiatharoth. *Et peruenient vsque ad mare in terminos Hiephleti vsq; ad terminos Bethoron quæ infra, & vsq; ad Gazer, & erit exitus eorum in mare.

41 *καὶ γαδηρὼθ, καὶ βηθδαγὼν, καὶ νομὰ, καὶ μακηδά,
42 πόλεις δεκαέξ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. *λεβνὰ καὶ ἀθὲρ,
43 καὶ ἀσάν. *καὶ ἰεφθὰ, καὶ ἀσαννὰ, καὶ νεσείβ. *καὶ κεῖλα,
44 καὶ ἀχζίβ, καὶ μαρησά, πόλεις ἐννέα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.
45 *ἀκκαρὼν καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς καὶ ἐπαύλεις αὐτῆς.
46 *ἀπὸ ἀκκαρὼν καὶ εἰς θάλασσαν ἰεμνάθ, καὶ πᾶσαι
ὅσαι εἰσὶν πλησίον ἐσδὼδ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.
47 *ἐσδὼθ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς·
γαζί, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς ἕως τοῦ χει-
μάρρου αἰγύπτου, καὶ ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη διορίζει.
48 *καὶ ἐν τῇ ὀρινῇ σαμίρ, καὶ ἰθὲρ, καὶ σωχώ. *καὶ ῥεννὰ
49 καὶ πόλις γραμμάτων· αὕτη ἐστὶν δαβίρ. *καὶ ἀνὰβ, καὶ
50 ἀσθεμὼ, καὶ ἀνίμ, *καὶ γοσὸμ, καὶ χιλοῦν, καὶ γιλὼ,
51 πόλεις ἕνδεκα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.
52 *ἐρὲβ καὶ ῥουμὰ, καὶ ἐσάν. *καὶ ἰανοὺμ, βηθφουὲ, καὶ
53 ἀφακά. *καὶ ἀμματά, καὶ πόλεις ἀρβαί· αὕτη ἐστὶν
54 χεβρὼν, καὶ σιὼρ, πόλεις ἐννέα καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν.
55 *μαὼν καὶ χερμὲλ, καὶ ζιφ, καὶ ἰεττά·
56 *καὶ ἰεζρεὲλ, καὶ ἰεκδαὰμ, καὶ ζανουὰ. *ἕκεν καὶ γα-
57 βαὰ καὶ θαμνά, πόλεις δέκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.
58 *ἀλουὲ καὶ βεθσὺρ, καὶ γεδώρ, *μααρὼθ, καὶ βη-
59 θανὼθ, καὶ ἐλθεκέν, πόλεις ἓξ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.
60 *καριαθβαὰλ αὕτη πόλις ἰαρὶμ, καὶ ἀρεμβά, πόλεις
δύο καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν.
61 *ἐν τῇ ἐρήμῳ βηθαραβά, μαδδὶν, χαχά. *καὶ νεβ-
62 σάν, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἁλῶν καὶ ἐγγαδδί, πόλεις ἓξ καὶ αἱ κῶ-
63 μαι αὐτῶν. *καὶ ὁ ἰεβουσαῖος κατῴκει ἐν ἱερουσαλὴμ,
καὶ οὐκ ἐδυνήθησαν οἱ υἱοὶ ἰούδα ἀπολέσαι αὐτούς, καὶ
κατῴκησεν ὁ ἰεβουσαῖος μετὰ τῶν υἱῶν ἰούδα ἐν ἱερουσα-
λὴμ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

ις'.

1 *Καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια υἱῶν ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ἰορδάνου
κατὰ ἱεριχὼ ἀπὸ ἀνατολῶν τὴν ἔρημον, καὶ ἀναβή(ε) ἀπὸ
ἱεριχὼ εἰς τὴν ὀρινὴν εἰς βαιθήλ.
2 *καὶ ἐξελεύ(ε) ἀπὸ βαιθὴλ εἰς λουζά, καὶ παρελεύ-
(ε) ἐπὶ τὰ ὅρια τοῦ ἀρχιαταρώθ.
3 *καὶ διελεύ(ε) ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐπὶ τὰ ὅρια τοῦ
ἱεφλητὶ ἕως τῶν ὁρίων βαιθωρὼν τὴν κάτω καὶ ἕως γαζέρ,
καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

41 Et Gederoth, Bethdagon, & Naghama, & Makeda vrbes sedecim; & vici earum. 42 Libna & Ghether, & Ghassan. 43 Et Iiphthahh, & Asnah, & Neszib. 44 Et Keghila, & Achzib, & Maressa; vrbes nouem & vici earum. 45 Ghekron & oppida eius & vici eius. 46 A Ghekron & Occidentem versus; omnes vrbes quæ super terminum Asdod, & vici earum. 47 Asdod, oppida eius, & vici eius; Ghaza, oppida eius, & vici eius vsque ad fluuium Aegypti: & mare magnum & terminos eius.
48 Et in monte Samir, & Iathir, & Sochoh. 49 Et Dana, & Kiriath Zzana, ipsa Debir. 50 Et Ghanab, & Esthemoh, & Ghanim. 51 Et Gossen, & Hholon, & Giloh, vrbes vndecim & vici eius. 52 Arab & Rumah, & Esghan. 53 Et Ianus, & Beth-Thapuahh, & Apheka. 54 Et Hhumta, & Kiriath-Arbagh, ipsa Hhebron, & Szighor; vrbes nouem & vici earum. 55 Maghon, Carmel & Ziph, & Iutah. 56 Et Izraghel & Iakdegham, & Zanoahh. 57 Hakayn, Gibgha, & Thimna, vrbes decem & vici earum. 58 Hhalhhul, Beth-Szur & Gedor. 59 Et Megharath, & Beth-Ghanoth, & Elthekon, vrbes sex & vici earum. 60 Kiriath Baghal, ipsa Kiriath-Iegharim, & Haraba; vrbes duæ & vici earum. 61 In deserto; Beth Messera, Midin, & Zzechacha. 62 Et Haniphlan, & vrbs Salis, & Ghengedi, vrbes sex & vici earum. 63 Et Iebusæum habitatorem Ierusalem non potuerunt filij Iuda exterminare eos, & habitarunt Iebusæi cum filijs Iuda in Ierusalem vsque ad diem hanc.

CAP. XVI.

ET exijt sors filijs Ioseph à Iordane Iericho ad aquas Iericho ortum versus; ad desertum quod ascendit à Iericho in monte Bethel.
2 Et prodijt ex Bethel ad Luz, & transit ad terminum Archi-Ghateroth. 3 Et descendit ad mare ad terminum Iaphlet, vsque ad terminum Beth-Hhoron inferioris & vsque ad Gazer. Et fuerunt exitus eius ad mare.

Universidad de Deusto Biblioteca

4 וינחלו בני יוסף מנשה ואפרים: 5 ויהי
גבול בני אפרים למשפחתם ויהי גבול נחלתם
מזרחה עטרות אדר עד בית חרון עליון:
6 ויצא הגבול הימה המכמתת מצפון ונסב
הגבול מזרחה תאנת שלה ועבר אותו ממזרח
7 ינוחה: וירד מינוחה עטרות ונערתה ופגע
8 ביריחו ויצא הירדן: מתפוח ילך הגבול
ימה נחל קנה והיו תצאתיו הימה זאת נחלת
מטה בני אפרים למשפחתם:
9 והערים המבדלות לבני אפרים בתוך
נחלת בני מנשה כל הערים וחצריהן:
10 ולא הורישו את הכנעני היושב בגזר וישב
הכנעני בקרב אפרים עד היום הזה ויהי למס
עבד:

יז

1 ויהי הגורל למטה מנשה
כי הוא בכור יוסף למכיר בכור מנשה אבי
הגלעד כי הוא היה איש מלחמה ויהי לו
2 הגלעד והבשן: ויהי לבני מנשה
הנותרים למשפחתם לבני אביעזר ולבני חלק
ולבני אשריאל ולבני שכם ולבני חפר ולבני
שמידע אלה בני מנשה בן יוסף הזכרים
3 למשפחתם: ולצלפחד בן חפר בן גלעד
בן מכיר בן מנשה לא היו לו בנים כי אם
בנות ואלה שמות בנתיו מחלה ונעה חגלה
4 מלכה ותרצה: ותקרבנה לפני אלעזר
הכהן ולפני יהושע בן נון ולפני הנשאים
לאמר יהוה צוה את משה לתת לנו נחלה
בתוך אחינו ויתן להם אל פי יהוה נחלה בתוך
אחי אביהן:

4 *Possederúntque filij Ioseph Manasses
5 & Ephraim. *Et factus est terminus filiorum Ephraim per cognationes suas, & possessio earum cōtra Orientem Astaroth Addar vsque Bethoron superiorem.
6 *Egrediuntúrque confinia in mare. Machmetath verò Aquilonem respicit, & circuit terminos contra Orientem in Thanathselo, & pertransit ab Oriente Ianoe.
7 *Descendítq; de Ianoe in Atharoth & Naaratha, & peruenit in Hiericho, egre-
8 ditúrq; ad Iordanem. *De Taphua pertransit contra mare in vallem arundineti, súntq; egressus eius in mare salsissimum. Hæc est possessio tribus filiorū Ephraim
9 per familias suas. *Vrbésque separatæ sunt filiis Ephraim in medio possessionis filiorum Manasse & villæ earum.
10 *Et nō interfecerūt filij Ephraim Chananæum qui habitabat in Gazer; habitauítq; Chananæus in medio Ephraim vsq; in diem hanc tributarius.

CAP. XVII.

1 CEcidit autem sors tribui Manasse, ipse
A enim est primogenitus Ioseph, Machir primogenito Manasse patri Galaad, qui fuit vir pugnator, habuítq; possessio-
2 nem Galaad & Basan. *Et reliquis filiorum Manasse iuxta familias suas filiis Abiezer, & filiis Helech, & filiis Hesrihel, & filiis Sichē, & filiis Epher, & filiis Semida. Isti sunt filij Manasse filij Ioseph, mares p
3 cognationes suas. *Salphaad verò filio Epher, filij Galaad, filij Machir, filij Manasse non erant filij, sed solæ filię; quarum ista sunt nomina, Maala & Noa, & Egla, & Melcha, & Thersa.
4 *Venerúntque in conspectu Eleazari sacerdotis, & Iosue filij Nun, & principum, dicentes: Dominus pręcepit per manum Moysi, vt daretur nobis possessio in medio fratrum nostrorum. Dedítque iuxta imperium Domini possessionem in medio terrarum patris earum.

תרגום יונתן

4 ואחסינו בני יוסף מנשה ואפרים: 5 והוה תחום בני אפרים לזרעיתהון והוה תחום אחסנתהון מדינחא עטרות אדר עד בית חורון עילאה: 6 ונפיק תחומא לימא לסכמתה מצפונא ומסתחר תחומא מדינחא לתאנת שילה ועבר ליה מדנח לינוח: 7 ונחית מינוח לעטרות ולנערת ומערע ביריחו ונפיק לירדנא: 8 מתפוח אזיל תחומא לימא לנחלא דקנה והוו מפקנוהי לימא דא אחסנת שיבטא דבני אפרים לזרעיתהון: 9 וקירויא דמפרשן לבני אפרים בגו אחסנת בני מנשה כל קירויא ופצחיהן: 10 ולא תרכו ית כנענאה דיתבין בגזר ויתיבו כנענאי בגו בני אפרים עד יומא הדין והוו למסקי מסין פלחין:

יז

1 והוה עדבא לשבטא דמנשה ארי הוא בכרא דיוסף למכיר בכרא דמנשה אבוהי דגלעד ארי הוא הוה גבר עבד קרבין והוו ליה ארע גלעד ומתנן: 2 והוו לבני מנשה דאישתארו לזרעיתהון לבני אביעזר ולבני חלק ולבני אשריאל ולבני שכם ולבני חפר ולבני שמידע אלין בני מנשה בר יוסף דכריא לזרעיתהון: 3 ולצלפחד בר חפר בר גלעד בר מכיר בר מנשה לא הוו ליה בנין אלהן בנן ואלין שמהת בנתיה מחלה ונועה חגלה מלכה ותרצה: 4 וקריבא לקדם אלעזר כהנא ולקדם יהושע בר נון ולקדם רברביא למימר יי פקיד ית משה למתן לנא אחסנא בגו אחנא ויהב להון על מימרא דיי אחסנא בגו אחי אבוהון:

Et possederunt filij Ioseph Manasses & Ephraim, & fuerūt termini filiorum Ephraim per populos suos. 4
Et fuerunt termini possessionis eorum ab Oriente Ataroth Addar vsque Bethoron quæ supra. 5
Et peruenient termini ad mare in Machmetah ab Aquilone, & præteribit terminus ad Orientem in Thanathselo, & pertransibit ipse ab Oriente in Janocha. 6
Et descendet ab Janocha in Atharoth & villæ earum, & in Naaratha; & perueniet ad Hiericho, & egredietur ad Iordanem. 7
Et à Thaphua pertransibunt termini vsq; ad mare ad torrentem Cana, & erit exitus eius ad mare. hæc possessio tribus filiorum Ephraim per populos suos. 8
Et vrbes separatæ filiis Ephraim in medium possessionis filiorum Manasse, omnes vrbes & villæ earum. 9
Et non deleuit Ephraim Chananæum habitantem Gazer; & habitabat Chananæus in Ephraim vsque ad diem hanc, & fuerunt tributarij serui. 10

CAP. XVII.

ET fuerunt termini tribus Manasse, quoniam hic primogenitus Joseph, Machir primogenito Manasse patri Galaad, ipse enim vir pugnator in Galaad & in Basan. 1
Et fuit filiis Manasse reliquis per populos suos filiis Abiezer, & filiis Helech, & filiis Hesriel, & filiis Sychem, & filiis Epher, & filiis Semida: hi filij Manasse filij Joseph mares per populos suos. 2
Et Salphaad filio Epher filij Galaad, filij Machir, filij Manasse, non erant ei filij sed filiæ: & hæc nomina filiarum Salphaad; Maala, & Noa, & Egla, & Melcha, & Thersa. 3
Et steterunt coram Eleazar sacerdote & coram Josue filio Nun, & corā principibus dicentes, Deus præcepit per manum Moysi vt det nobis possessionem in medio fratrum nostrorum: & data est eis possessio per præceptum Domini, possessio inter fratres patris earum. 4

4 καὶ ἐκληρονόμησαν οἱ υἱοὶ ἰωσὴφ μανασσῆς καὶ ἐφραΐμ, καὶ ἐγενήθη ὅρια υἱῶν ἐφραῒμ κατὰ δήμους αὐτῶν.
5 καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια τῆς κληρονομίας αὐτῶν ἀπὸ ἀνατολῶν ἀταρὼθ ἀδὰρ ἕως βηθωρὼν τὴν ἄνω.
6 καὶ διελεύσεται τὰ ὅρια ἐπὶ τὴν θάλασσαν εἰς μαχθὼθ ἀπὸ βορρᾶ, καὶ παρελεύσεται τὸ ὅριον ἐπ' ἀνατολὰς εἰς θηναθασηλώ· καὶ παρελεύσεται αὐτὸ ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς ἰα-
7 νωχά. καὶ καταβήσεται ἀπὸ ἰανωχὰ εἰς ἀταρὼθ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, καὶ εἰς ναραθά, καὶ ἐλεύσεται ἐπὶ ἱεριχώ, καὶ διεκβαλεῖ ἐπὶ τὸν ἰορδάνην.
8 καὶ ἀπὸ ταπφουὲ πορεύσεται τὰ ὅρια ἐπὶ θάλασσαν ἐπὶ χειμάρρουν κανά, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτοῦ ἐπὶ θάλασσαν· αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν ἐφραῒμ κατὰ δή-
9 μους αὐτῶν. καὶ αἱ πόλεις αἱ ἀφορισθεῖσαι τοῖς υἱοῖς ἐφραῒμ ἀναμέσον τῆς κληρονομίας υἱῶν μανασσῆ, πᾶ-
10 σαι αἱ πόλεις καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. καὶ οὐκ ἀπώλεσεν ἐφραῒμ, τὸν χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα γαζέρ, καὶ κατῴκει ὁ χαναναῖος ἐν ἐφραῒμ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἐγένοντο ὑπόφοροι δοῦλοι.

ιζ.

1 Καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια φυλῆς μανασσῆ, ὅτι οὗτος πρωτότοκος τῷ ἰωσήφ, τῷ μαχὶρ πρωτοτόκῳ μανασσῆ πατρὶ γαλααδὶν· αὐτὸς γὰρ ἀνὴρ πολεμιστὴς ἐν τῇ γαλααδίτιδι καὶ ἐν τῇ βασανίτιδι.
2 καὶ ἐγενήθη τοῖς υἱοῖς μανασσῆ τοῖς λοιποῖς κατὰ δήμους αὐτῶν τοῖς υἱοῖς ἀβιέζερ, καὶ τοῖς υἱοῖς ἐλὲκ, καὶ τοῖς υἱοῖς ἐσριὴλ, καὶ τοῖς υἱοῖς συχέμ, καὶ τοῖς υἱοῖς ἐφέρ, καὶ τοῖς υἱοῖς σεμιδαέ· οὗτοι υἱοὶ μανασσῆ υἱοῦ ἰωσὴφ οἱ ἄρσενες κατὰ δήμους αὐτῶν.
3 καὶ τῷ σαλπαάδ, υἱῷ ἐφέρ, υἱοῦ γαλαάδ, υἱοῦ μαχείρ, υἱοῦ μανασσῆ οὐκ ἦσαν αὐτῷ υἱοὶ ἀλλὰ θυγατέρες· καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν θυγατέρων σαλπαὰδ μααλὰ, καὶ νουὰ, καὶ ἐγλὰ, καὶ μελχὰ, καὶ θερσά.
4 καὶ ἔστησαν ἐναντίον ἐλεάζαρ τοῦ ἱερέως, καὶ ἐναντίον ἰησοῦ υἱοῦ ναυῆ καὶ ἐναντίον τῶν ἀρχόντων λέγουσαι, ὁ θεὸς ἐνετείλατο διὰ χειρὸς μωυσῆ δοῦναι ἡμῖν κληρονομίαν ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν· καὶ ἐδόθη αὐταῖς κληρονομία διὰ προστάγματος κυρίου, κλῆρος ἐν τοῖς ἀδελφοῖς τοῦ πατρὸς αὐτῶν.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

4 Possederuntque filij Ioseph Menasse & Ephraim. 5 Et fuit terminus filiorum Ephraim ad prosapias eorum, & fuit terminus possessionis eorum Orientem versus Ghateroth Adar vsque ad Bethhhoron superiorem. 6 Et exit terminus ad mare ad Michmethath à Septentrione: & flexus est terminus ad Orientem ad ficum Siloh, & transit sibi ab Oriente ad Ianoahh. 7 Et descendit à Ianoahh in Ghataroth & in Nagharath; & contingit in Iericho, & exit ad Iordanem. 8 Ex Thapuahh tendit terminus à mari ad fluuium Kana; & fuerunt exitus eius ad mare: hæc possessio tribus filiorum Ephraim ad prosapias eorum. 9 Et vrbes quæ diuisæ sunt filiis Ephraim in medio possessionis filiorum Menasse, omnes vrbes & vici earum. 10 Et non exterminarunt Chananæum qui habitantes in Gazer; & habitarunt Chananæi in medio filiorum Ephraim vsque ad diem hunc, & fuerunt in allatores tributorum seruientes.

CAP. XVII.

ET fuit sors tribui Menasse (ipse primogenitus Ioseph) Machir primogenito Menasse patris Gilghad, namque ipse fuit vir faciens bella, & fuerunt ei terra Gilghad, & Mathnan. 2 Et fuerunt filiis Menasse qui reliqui fuerunt filiis Abighezer, & filiis Hhelek, & filiis Asriel, & filiis Sechem, & filiis Hepher, & filiis Semidagh. Hi filij Menasses filij Ioseph, mares ad prosapias suas. 3 Et Szelaphhhad filio Hepher, filij Gilghad, filij Machir, filij Menasse, non fuerunt illi filij sed filiæ: & hæc nomina filiarum eius Mahhalah, & Nogha, Hhagla, Milcha, & Thirsza. 4 Et accesserunt ante Elighezer sacerdotem, & ante Iosue filium Nun, & ante principes ad dicendum: Dominus iussit Mosen dare nobis possessionem in medio fratrum nostrorum, & dedit eis iuxta dictum Domini possessionem in medio fratrum patris earum.

5 ויפלו חבלי־מנשה עשרה לבד מארץ הגלעד והבשן אשר מעבר לירדן׃
6 כי בנות מנשה נחלו נחלה בתוך בניו וארץ הגלעד היתה לבני־מנשה הנותרים׃
7 ויהי גבול־מנשה מאשר המכמתת אשר על־פני שכם והלך הגבול אל־הימין אל־ישבי
8 עין תפוח׃ למנשה היתה ארץ תפוח ותפוח אל־גבול מנשה לבני אפרים׃
9 וירד הגבול נחל קנה נגבה לנחל ערים האלה לאפרים בתוך ערי מנשה וגבול מנשה מצפון לנחל ויהי תצאתיו הימה׃
10 נגבה לאפרים וצפונה למנשה ויהי הים גבולו ובאשר יפגעון מצפון וביששכר ממזרח׃
11 ויהי למנשה ביששכר ובאשר בית־שאן ובנותיה ויבלעם ובנותיה ואת־ישבי דאר ובנותיה וישבי עין־דר ובנותיה וישבי תענך ובנותיה וישבי מגדו ובנותיה שלשת הנפת׃
12 ולא יכלו בני מנשה להוריש את־הערים האלה ויואל הכנעני לשבת בארץ הזאת׃
13 ויהי כי חזקו בני ישראל ויתנו את־הכנעני למס והורש לא הורישו׃
14 וידברו בני יוסף את־יהושע לאמר מדוע נתתה לי נחלה גורל אחד וחבל אחד ואני עם־רב עד אשר־עד־כה ברכני יהוה׃
15 ויאמר אליהם יהושע אם־עם־רב אתה עלה לך היערה ובראת לך שם בארץ הפרזי והרפאים כי־אץ לך הר־אפרים׃

5 Et ceciderunt funiculi Manasse decem, absque terra Galaad & Basan trans
6 Iordanem. Filiæ enim Manasse possederunt hæreditatem in medio filioru eius. Terra autem Galaad cecidit in sortem filiorum Manasse qui reliqui erant.
7 Fuítque terminus Manasse ab Aser
B Machmata quæ respicit Sichem, & egreditur ad dexteram iuxta habitatores fon-
8 tis Taphuæ. Etenim in sorte Manasse ceciderat terra Taphuæ quæ est iuxta terminos Manasse filiorum Ephraim.
9 Descendítq; terminus vallis Harundineti in Meridie torrentis ciuitatum Ephraim, quæ in medio sunt vrbium Manasse. Terminus Manasse ab Aquilone torrentis, & exitus eius pergit ad mare;
10 Ita vt possessio Ephraim sit ab Austro, & ab Aquilone Manasse, vt vtramq; claudat mare, & coniungantur sibi in tribu Aser ab Aquilone, & in tribu Ysachar ab Oriente.
11 Fuítq; hæreditas Manasse in Ysachar & in Aser, Bersan & viculi eius, & Iebblaā cum viculis suis, & habitatores Dor cum
C oppidis suis, habitatores quoque Endor cum viculis suis, similitérque habitatores Thenac cum viculis suis, & habitatores Mageddo cum viculis suis, & tertia pars vrbis Nophech.
12 Nec potuerunt filij Manasse has ciuitates subuertere, sed cœpit Chananæus habitare in terra sua.
13 Postquam autem conualuerunt filij Israel, subiecerunt Chananæos, & fecerūt sibi tributarios, nec interfecerunt eos.
14 Locutíq; sunt filij Ioseph ad Iosue, &
D dixerunt: Quare dedisti mihi terram in possessionē sortis & funiculi vnius, cùm sim tātę multitudinis, & benedixerit mihi
15 Dñs? Ad quos Iosue ait, Si populus multus es, ascende in siluá, & succide tibi spatia in terra Pherezęi & Raphaim, quia angusta est tibi possessio montis Ephraim.

Et cecidit funiculus Manasse cāpus Labed de terra Galaad & Basan, quæ est trans Jordanem. 5
Quoniam filiæ filiorum Manasse possederunt possessionem in medio fratrum earum: at terra Galaad fuit filiis Manasse relictis. 6
Et fuerunt termini Manasse ab Aser Machmatath, quæ est contra Sichem, & vadit ad terminos vsque Iamin in Iaseb, & in fontem Taphuæ: 7
In terminis Manasse filiis Ephraim. 8
Et descendent termini in vallem ad Meridiem iuxta vallem Iair terebinthus Ephraim in medio vrbis Manasse, & termini Manasse ad Aquilonem in torrentem, & erit exitus eius mare. 9
Ab Austro Ephraim & ad Aquilonem Manasse; & erit mare termini eis, & in Aser coniungentur ad Aquilonem, & Issachar ab Oriente. 10
Et erit Manasse in Issachar & in Aser Besath & villæ eorum, & Jeblaam & filiæ eius, & in habitantes Dor & vicos eius, & in habitantes Endor & vicos eius, & in habitantes Tenach & vicos eius, & habitantes Maggedo & vicos eius, & tertia pars Nopheth & vicos eius. 11
Et non potuerunt filij Manasse subuertere ciuitates has, & cœpit Chananæus habitare in terra hac. 12
Et fuit postquam præualuerunt filij Israel, fecerunt Chananæos subiectos, & deletione non deleuerunt eos. 13
Contradixerunt autem filij Joseph Josue, dicentes: Cur in possessione dedisti nobis possessionem vnam, & funiculum vnum? ego autem populus multus, & benedixit mihi Deus. 14
Et dixit eis Josue, Si populus multus es tu, ascende in siluam, & succide tibi illic in terra Pherezæi & Raphaim, si angustus fuerit mons Ephraim. 15

5 καὶ ἔπεσεν ὁ σχοινισμὸς μανασσῆ πεδίον λαβὲδ ἐκ τῆς γῆς γαλαὰδ, καὶ τῆς βασὰν, ἥ ἐστιν πέραν τοῦ ἰορδάνου.
6 ὅτι θυγατέρες υἱῶν μανασσῆ ἐκληρονόμησαν κλῆρον ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, ἡ δὲ γῆ γαλαὰδ ἐγενήθη τοῖς υἱοῖς μανασσῆ τοῖς καταλελειμμένοις.
7 καὶ ἐγενήθη ὅρια μανασσῆ ἀπὸ ἀσὴρ μαχθὼθ, ἥ ἐστιν κατὰ πρόσωπον συχέμ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὰ ὅρια ἐπὶ ἰαμὶν καὶ εἰς ἰασὴβ, καὶ ἐπὶ πηγὴν ναφθώθ·
8 ἐπὶ τῶν ὁρίων μανασσῆ τοῖς υἱοῖς ἐφραΐμ.
9 καὶ καταβήσεται τὰ ὅρια ἐπὶ φάραγγα ἐπὶ λίβα κατὰ φάραγγα ἰαὶρ ἡ τερέβινθος τὴν ἐφραΐμ ἀναμέσον πόλεως μανασσῆ· καὶ ὅρια μανασσῆ ἐπὶ βορρᾶν εἰς τὸν χειμάρρουν, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτοῦ θάλασσα.
10 ἀπὸ λιβὸς τῷ ἐφραΐμ καὶ ἐπὶ βορρᾶν μανασσῆ, καὶ ἔσται ἡ θάλασσα ὅρια αὐτοῖς, καὶ ἐπὶ ἀσὴρ συνάψουσιν ἐπὶ βορρᾶν, καὶ τῷ ἰσσάχαρ ἀπὸ ἀνατολῶν.
11 καὶ ἔσται μανασσῆ ἐν ἰσσάχαρ καὶ ἐν ἀσὴρ βηθσὰν καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν· καὶ ἰεβλαὰμ, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας δὼρ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐνδὼρ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας θαναὰχ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τοὺς κατοικοῦντας μαγεδὼ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὸ τρίτον τῆς νοφὲθ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς.
12 καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν οἱ υἱοὶ μανασσῆ ἐξολοθρεῦσαι τὰς πόλεις ταύτας· καὶ ἤρξατο ὁ χαναναῖος κατοικεῖν ἐν τῇ γῇ ταύτῃ.
13 καὶ ἐγενήθη ἐπεὶ κατίσχυσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ, καὶ ἐποίησαν τοὺς χαναναίους ὑπηκόους, καὶ ἐξολοθρεύσει οὐκ ἐξωλόθρευσαν αὐτούς.
14 ἀντεῖπαν δὲ οἱ υἱοὶ ἰωσὴφ τῷ ἰησοῦ λέγοντες, διατί ἐκληρονόμησας ἡμᾶς κλῆρον ἕνα καὶ σχοίνισμα ἕν; ἐγὼ δὲ λαὸς πολὺς, καὶ ηὐλόγησέν με ὁ θεός.
15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἰησοῦς, εἰ λαὸς πολὺς εἶ σὺ, ἀνάβηθι εἰς τὸν δρυμὸν καὶ ἐκκάθαρον σεαυτῷ ἐκεῖ ἐν τῇ γῇ τοῦ φερεζαίου, καὶ τοῦ ῥαφαΐμ, εἰ στενοχωρεῖσαι τὸ ὄρος ἐφραΐμ.

תרגום יונתן

5 ונפלו עדבי מנשה עשרא לבר מארע גלעד ומתנן דמעיברא לירדנא׃ 6 ארי בנת מנשה אחסינא אחסנא בגו בנוהי וארע גלעד הות לבני מנשה דאשתארו׃ 7 והוה תחום מנשה מאשר למכמתת דעל אפי שכם ואזל תחומא לסיפינא לות יתבי עין תפוח׃ 8 למנשה הות ארע תפוח ותפוח על תחום מנשה לבני אפרים׃ 9 ונחית תחומא לנחלא דקנה לדרומא לנחלא קרויא האילין לאפרים בגו קרוי מנשה ותחום מנשה מציפונא לנחלא ויהון מפקנוהי לימא׃ 10 דרומא לאפרים וציפונא למנשה והוי ימא תחומיה ובאשר מערעין מציפונא וביששכר ממדינחא׃ 11 והוה למנשה בשבט יששכר ובאשר בית שאן וכפרנהא ויבלעם וכפרנהא וית יתבי דאר וכפרנהא ויתבי עין דאר וכפרנהא ויתבי תענך וכפרנהא ויתבי מגדו וכפרנהא תלתא פלכין׃ 12 ולא יכילו בני מנשה לתרכא ית קרויא האילין ושרי כנענאה למיתב בארעא הדא׃ 13 והוה כד תקיפו בני ישראל ומניאו ית כנענאי למסקי מסין ותרכא לא תרכונון׃ 14 ומלילו בני יוסף לות יהושע למימר מה דין יהבת לי אחסנא חד ועדבא חד ואנא עם סגי עד לסגי ברכני יוי׃ 15 ואמר להון יהושע אם עם סגיא אתון סקו לכון לחורשא ותקין לך תמן אתר בארעא דפרזאי וגבריא ארי עק לכון טורא דבית אפרים׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

5 Et ceciderunt funes Menasse decem, præterquam de terra Gilghad & Mathnan quæ vltra Iordanem.
6 Nam filiæ Menasse possederunt possessionem in medio filiorum eius; & terra Gilghad fuit filiis Menasse qui reliqui fuerant.
7 Et fuit terminus Menasse ab Aser ad Michmethath quæ super facies Sechem; & tendit terminus ad dexteram ad habitatores Ghen-thaphuahh. 8 Menasse fuit terra Thaphuahh; & Thaphuahh super terminum Menasse filiis Ephraim. 9 Et descendit terminus ad fluuium Kana ad Austrum fluuij; vrbes hæ Ephraim in medio vrbium Menasse: & terminus Menasse à Septentrione fluuij, & fuerunt exitus eius ad mare. 10 Ad Austrum Ephraim & ad Septentrionem Menasse, & fuit mare terminus eius; & in Aser contingunt à Septentrione & in Isachar ab ortu. 11 Et fuit Menasse in tribu Isachar, & in Aser Beth-sean, & vici eius, & Iibleghan & vici eius, & habitatores Door, & vicorum eius, & habitatores Ghen-Door & vicorum eius, & habitatores Thaghanach & vicorum eius, & habitatores Migdo & vicorum eius; tres regiones.
12 Et non potuerunt filij Menasse deuastare vrbes has; & mansit Chananæus ad habitandum in terra hac.
13 Et fuit cùm roborati sunt filij Israel, & censuerunt Chananæos in collatores tributorum, & vastando non vastarunt eos.
14 Et locuti sunt filij Ioseph Iosue, dicentes: Quid hoc dedisti mihi possessionem vnam & funem vnum, & ego populus multus? vsque ad multitudinem benedixit mihi Dominus. 15 Et dixit illis Iosue: Si populus multus vos; ascendite vobis in siluam; & para tibi ibi locum in terra Pherezæorum & fortium, quia angustus vobis mons domus Ephraim.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 ‡ וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי יוֹסֵף לֹא־יִמָּצֵא לָנוּ הָהָר
וְרֶכֶב בַּרְזֶל בְּכָל־הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בְּאֶרֶץ הָעֵמֶק
לַאֲשֶׁר בְּבֵית־שְׁאָן וּבְנוֹתֶיהָ וְלַאֲשֶׁר בְּעֵמֶק
17 יִזְרְעֶאל׃ ‡ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־בֵּית יוֹסֵף
לְאֶפְרַיִם וְלִמְנַשֶּׁה לֵאמֹר עַם־רַב אַתָּה וְכֹחַ
גָּדוֹל לָךְ לֹא־יִהְיֶה לְךָ גּוֹרָל אֶחָד׃
18 ‡ כִּי הַר יִהְיֶה־לָּךְ כִּי־יַעַר הוּא וּבֵרַאתּוֹ
וְהָיֶה לְךָ תֹּצְאֹתָיו כִּי תוֹרִישׁ אֶת־הַכְּנַעֲנִי כִּי
רֶכֶב בַּרְזֶל לוֹ כִּי חָזָק הוּא׃

יח

1 ‡ וַיִּקָּהֲלוּ כָל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שִׁלֹה
וַיְשַׁכְּנוּ שָׁם אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְהָאָרֶץ נִכְבְּשָׁה
2 לִפְנֵיהֶם׃ ‡ וַיּוֹתְרוּ בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר לֹא־
חָלְקוּ אֶת־נַחֲלָתָם שִׁבְעָה שִׁבְטִים׃
3 ‡ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד־אָנָה
אַתֶּם מִתְרַפִּים לָבוֹא לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
נָתַן לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם׃
4 ‡ הָבוּ לָכֶם שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים לַשָּׁבֶט
וְאֶשְׁלְחֵם וְיָקֻמוּ וְיִתְהַלְּכוּ בָאָרֶץ וְיִכְתְּבוּ אֹתָהּ
לְפִי נַחֲלָתָם וְיָבֹאוּ אֵלָי׃
5 ‡ וְהִתְחַלְּקוּ אֹתָהּ לְשִׁבְעָה חֲלָקִים יְהוּדָה
יַעֲמֹד עַל־גְּבוּלוֹ מִנֶּגֶב וּבֵית יוֹסֵף יַעֲמְדוּ עַל־
6 גְּבוּלָם מִצָּפוֹן׃ ‡ וְאַתֶּם תִּכְתְּבוּ אֶת־הָאָרֶץ
שִׁבְעָה חֲלָקִים וְהֲבֵאתֶם אֵלַי הֵנָּה וְיָרִיתִי לָכֶם
7 גּוֹרָל פֹּה לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ ‡ כִּי אֵין חֵלֶק
לַלְוִיִּם בְּקִרְבְּכֶם כִּי כְהֻנַּת יְהוָה נַחֲלָתוֹ וְגָד
וּרְאוּבֵן וַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה לָקְחוּ נַחֲלָתָם
מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם מֹשֶׁה עֶבֶד
יְהוָה׃

16 ‡ Cui reſponderunt filij Ioſeph: Nō po
terimus ad mōtana conſcēdere cùm fer-
reis curribus vtantur Chananæi, qui ha-
bitant in terra campeſtri, in qua ſitæ ſunt
Berſam cū viculis ſuis, & Iezrael mediam
poſidens vallem.
17 ‡ Dixitq; Ioſue ad domum Ioſeph, &
Ephraim & Manaſſe: Populus multus es
& magnæ fortitudinis, non habebis ſor-
tem vnam.
18 ‡ Sed tranſibis ad montem, & ſuccides
tibi, atque purgabis ad habitandum ſpa-
cia, & poteris vltra procedere; cùm ſubuer
teris Chananęum, quem dicis ferreos ha-
bere currus, & eſſe fortiſsimum.

CAP. XVIII.

1 A COngregatíque ſunt omnes filij Iſrael
in Sylo, ibíque fixerunt tabernaculū
teſtimonij: & fuit eis terra ſubiecta.
2 ‡ Remanſerant autem filiorum Iſrael
ſeptem tribus, quæ nec dum acceperant
poſſeſsiones ſuas.
3 ‡ Ad quos Ioſue ait: Vſquequo marce-
tis ignauia, & non intratis ad poſsiden-
dam terram quam Dominus Deus pa-
trum veſtrorum dedit vobis?
4 ‡ Eligite de ſingulis tribubus ternos
viros, vt mittam eos, & pergant atque cir-
cumeant terram, & deſcribant eam iuxta
numerum vniuſcuiuſq; multitudinis, re-
ferántque ad me quod deſcripſerint.
5 ‡ Diuidite vobis terram in ſeptem par-
tes. Iudas ſit in terminis ſuis ab Auſtrali
plaga; & domus Ioſeph ab Aquilone.
6 ‡ Mediam inter hos terram in ſeptem
partes deſcribite, & huc venietis ad me, vt
coram Domino Deo veſtro mittam vo-
7 bis hic ſortem. ‡ Quia non eſt inter
vos pars Leuitarum, ſed ſacerdotium Do-
mini eſt eorum hæreditas. Gad autem &
Ruben & dimidia tribus Manaſſe iam ac-
ceperant poſſeſsiones ſuas trans Iorda-
nem ad Orientalē plagam, quas dedit eis
Moyſes famulus Domini.

תרגום יונתן

16 וַאֲמָרוּ בְּנֵי יוֹסֵף לָא יִסְפִּיק לָנָא טוּרָא דִּיהֵיכִין דַּכְרִין לָא כְּכָל כְּנַעֲנָאֵי דְּיָתְבִין בְּאַרְעָא מֵישָׁרָא לְרִבְבִית שְׁאָן וְכַפְרָנָתָא וּלְרִבְבִית מֵישָׁר
יִזְרְעֶאל׃ 17 וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ לְבָנֵי יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם וְלִמְנַשֶּׁה לְמֵימַר עַם סַגִּיא אַתּוּן וְחַיִל סַגִּיא לְכוֹן וְלָא יְהֵי לְכוֹן עַדְבָא חַד׃
18 אֲרֵי טוּרָא יְהֵי לָךְ אֲרֵי חוֹרְשָׁא הוּא וְתַחְקְנִנֵּיהּ וְיְהֵי לָךְ סַפְקָנוֹהִי אֲרֵי תֵּיכִין דְּכַרְזְלָא לְהוֹן אֲרֵי תַקִּיפִין

אינקו

יח

1 וְאִתְכַּנְשׁוּ כָל כְּנִישְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְשִׁילוֹ וְאַשְׁרִיאוּ תַּמָּן יַת מַשְׁכַּן זִמְנָא וְאַרְעָא אִתְכְּבִישַׁת קֳדָמֵיהוֹן׃
2 וְאִשְׁתָּאֲרוּ בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל דְּלָא פַלְגוּ יַת אֲחֳסַנְתְּהוֹן שִׁבְעָא שִׁיבְטִין׃
3 וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד אֵימָתַי אַתּוּן מִתְרַשְׁלִין לְמֵיעַל לְמֵירַת יַת אַרְעָא דַּיְהַב לְכוֹן יְיָ אֱלָהָא דַּאֲבָהָתְכוֹן׃
4 הַבוּ לְכוֹן תְּלָתָא גַּבְרִין לְשִׁבְטָא וְאִשְׁתַּלַּח יָתְהוֹן וְיָקוּמוּן וְיִטְּלוּן בְּאַרְעָא וְיִכְתְּבוּן יָתָהּ לְפוּם אֲחֳסַנְתְּהוֹן וְיֵיתוֹן לְוָתִי׃
5 וְיַפְלְגוּנָהָא לְשִׁבְעָא חוּלָקִין יְהוּדָה יְקוּם עַל תְּחוּמֵהּ מִדְּרוֹמָא וּבֵית יוֹסֵף יְקוּמוּן עַל תְּחוּמֵיהוֹן מִצִּפּוֹנָא׃
6 וְאַתּוּן תְּכְתְּבוּן יַת אַרְעָא לְשִׁבְעָא חוּלָקִין וְתֵיתוֹן דַּרְבִּין הָכָא קֳדָמַי הָכָא אֲרַמֵּי לְכוֹן שְׁדָרִין הָכָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא׃
7 אֲרֵי לֵיתָ חוּלָקָ לְלֵיוָאֵי בֵּינֵיכוֹן אֲרֵי כְּהֻנְּתָא דַּיְיָ אֲחֳסַנְתְּהוֹן וְגָד וּרְאוּבֵן וּפַלְגוּת שִׁבְטָא דְּמַנַשֶּׁה קַבִּילוּ אֲחֳסַנְתְּהוֹן מֵעִבְרָא לְיַרְדְּנָא מִדִּינְחָא
דְיָהַב לְהוֹן מֹשֶׁה עַבְדָּא דַּיְיָ׃

16 ‡ Et dixerunt filij Ioſeph: Non ſatis erit no-
bis mons Ephraim, et equus electus & ferrum
omni Chananæo habitanti in terra vallis in
Bethſan & in villis eius, & in valle Iez-
rael.
17 ‡ Et ait Ioſue filiis Ioſeph Ephraim & Ma-
naſſe dicēs: Si populus es multus & vires ma-
gnas habes, non erit tibi poſſeſſio vna.
18 ‡ Nam ſilua erit tibi quoniam ſiluá eſt, &
ſuccides eam, & erit tibi exitus eius quando
deleueris Chananæum, quoniam equus electus
eſt ei, quoniam fortis eſt; tu enim præuales
eo.

CAP. XVIII.

1 ‡ Et congregata eſt omnis multitudo filiorum
Iſrael in Sylo, & fixerunt illic tabernacu-
lum teſtimonij; & terra ſubiugata eſt ab
eis.
2 ‡ Et remanſerant filij Iſrael, quoniam non
poſſederunt poſſeſſionem eorum ſeptem tri-
bus.
3 ‡ Et dixit Ioſue filiis Iſrael, Vſquequo vos
pigri eritis ad intrandum vt poſſideatis terrá,
quam dedit nobis Dominus Deus patrum
veſtrorum?
4 ‡ Date ex vobis tres viros de tribu, et mit-
tam eos, & ſurgentes perambulent terram, &
deſcribant eam coram me, ſicut oportebit diui-
dere eam: & venerunt ad eum.
5 ‡ Et diuiſit eis ſeptem partes. Juda erigetur
terminus à Meridie eis, & filij Ioſeph erunt in
terminum eorum ab Aquilone.
6 ‡ Vos autem diuidite terram in ſeptem par-
tes, & afferte ad me huc, & efferam vobis ſor
tem hic coram Domino Deo veſtro.
7 ‡ Non enim eſt pars filiis Leui in vobis, ſa-
cerdotium enim Domini pars eius: & Gad &
Ruben & dimidia pars tribus Manaſſe ac-
ceperant poſſeſſionem ſuam trans Iordanem ad
Orientem, quam dedit eis Moyſes famulus
Domini.

16 ‡ καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ ἰωσὴφ, οὐκ ἀρκέσει ἡμῖν τὸ ὄρος
τὸ ἐφραίμ, καὶ ἵππος ἐπίλεκτος, καὶ σίδηρος παντὶ
τῷ χαναναίῳ τῷ κατοικοῦντι ἐν τῇ γῇ ἐμὶκ ἐν βαιθ-
σὰν, καὶ ἐν ταῖς κώμαις αὐτῆς, καὶ ἐν τῇ κοιλάδι ἐσ-
δραήλ.
17 ‡ καὶ εἶπεν ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς ἰωσὴφ τῷ ἐφραὶμ καὶ τῷ
μανασσῆ λέγων, εἰ λαὸς εἶ πολὺς καὶ ἰσχὺν μεγάλην
ἔχεις, οὐκ ἔσται σοι κλῆρος εἷς.
18 ‡ ὁ δὲ δρυμὸς ἔσται σοι, ὅτι δρυμός ἐστιν, καὶ ἐκκα-
θεῖς αὐτὸν· καὶ ἔσται σοι ἡ ἔξοδος αὐτοῦ ὅταν ἐξολοθρύ-
σῃς τὸν χαναναῖον, ὅτι ἵππος ἐπίλεκτός ἐστιν αὐτῷ, ὅτι
ἰσχυρός ἐστιν, σὺ γὰρ ὑπερισχύεις αὐτόν.

ιη'.

1 ‡ Καὶ ἐξεκλησιάσθη πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν ἰσραὴλ
εἰς σηλὼ, καὶ ἐπῆξαν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ
ἡ γῆ ὑπεκατώθη ὑπ' αὐτούς.
2 ‡ καὶ κατελείφθησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ, ὅτι οἱ κατεκλη-
ρονόμησαν τὴν κληρονομίαν αὐτῶν ἑπτὰ φυλαί.
3 ‡ καὶ εἶπεν ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, ἕως τίνος ὑμεῖς
ἐκλυθήσεσθε εἰσελθεῖν κληρονομῆσαι τὴν γῆν, ἣν ἔδω
κεν ἡμῖν κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν;
4 ‡ δότε ἐξ ὑμῶν τρεῖς ἄνδρας ἐκ φυλῆς, καὶ ἀποστελῶ
αὐτούς, καὶ ἀναστάντες διελθέτωσαν τὴν γῆν, καὶ διαγρα
ψάτωσαν αὐτὴν ἐναντίον μου, καθὰ συμφέρει διελεῖν
αὐτὴν· καὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν.
5 ‡ καὶ διεῖλεν αὐτοῖς ἑπτὰ μερίδας· ἰούδα στήσεται ὅριον
ἀπὸ λιβὸς αὐτοῖς, καὶ οἱ υἱοὶ ἰωσὴφ στήσονται ἐπὶ τὸ ὅριον
αὐτῶν ἀπὸ βορρᾶ.
6 ‡ ὑμεῖς δὲ μερίσατε τὴν γῆν ἑπτὰ μερίδας, καὶ ἐνέγ-
κατε πρός με ὧδε, καὶ ἐξοίσω ὑμῖν κλῆρον ὧδε ἐναντί
κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν.
7 ‡ ὅ γὰρ ἐστιν μερὶς τοῖς υἱοῖς λευὶ ἐν ὑμῖν· ἱερατία γὰρ
κυρίου μερὶς αὐτῶν· καὶ γὰδ καὶ ρουβὴν, καὶ τὸ ἥμισυ φυ-
λῆς μανασσῆ ἔλαβον τὴν κληρονομίαν αὐτῶν πέραν τοῦ
ἰορδάνου ἐπ' ἀνατολάς, ὃν ἔδωκεν αὐτοῖς μωυσῆς ὁ
παῖς κυρίου.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

16 Et dixerunt filij Ioſeph, Non ſufficiet nobis mons Ephraim: & currus ferrei in omnibus Chananæis qui habitant in terra plani-
ciei quæ in Bethſean, & vicis eius, & iis qui in planicie Iezreghel. 17 Et dixit Ioſue filiis Ioſeph, Ephraim & Menaſſe, ad
dicendum: Populus multus vos, & virtus multa vobis: & non erit vobis ſors vna. 18 Sed mons erit tibi, nam ſilua ipſe: &
parabis eam, & erit tibi exitus eius; quando extirpaueris Chananæum, quia currus ferrei illis; nam robuſti illi.

CAP. XVIII.

ET congregati ſunt omnis congregatio filiorum Iſrael ad Silo, & poſuerunt ibi tabernaculum fœderis: & terra ſubacta eſt ante eos.
2 Et relictæ ſunt in filiis Iſrael, qui non partiti ſunt poſſeſſiones ſuas, ſeptem tribus.
3 Et dixit Ioſue filis Iſrael: Vſquequo vos remiſſi ad intrandum ad hæreditandum terram quam dedit vobis Dominus Deus pa-
trum veſtrorum? 4 Date vobis tres viros ad tribum: & mittemus eos, & ſurgent, & peragrabunt terram, & deſcribent eam ad os
poſſeſſionum veſtrarum, & venient ad me. 5 Et diuident eam in ſeptem partes: domus Iuda ſtabunt ſuper terminos eorū ab Au-
ſtro; & domus Ioſeph ſtabunt ſuper terminos eorum à Septentrione. 6 Et vos deſcribetis terram in ſeptem partes; & ve-
nietis ad me huc, & mittam vobis ſortes hic ante Dominum Deum noſtrum. 7 Quoniam non eſt pars Leuitis inter vos;
ſed dona, quæ dedit eis Dominus, ea poſſeſſio eorum: & tribus Gad, & tribus Ruben, & dimidia tribus Menaſſe acceperunt poſſeſſio-
nes ſuas vltra Iordanem ad ortum, quas dedit illis Moſes ſeruus Domini.

Universidad de Deusto Biblioteca

8 * ויקמו האנשים וילכו ויצו יהושע את־
ההלכים לכתב את־הארץ לאמר לכו והתהלכו
בארץ וכתבו אותה ושובו אלי ופה אשליך
לכם גורל לפני יהוה בשלה:
9 * וילכו האנשים ויעברו בארץ ויכתבוה
לערים לשבעה חלקים על־ספר ויבאו אל־
יהושע אל־המחנה שלה:
10 * וישלך להם יהושע גורל בשלה לפני
יהוה ויחלק־שם יהושע את־הארץ לבני
11 ישראל כמחלקתם: * ויעל גורל מטה
בני־בנימן למשפחתם ויצא גבול גורלם בין
12 בני יהודה ובין בני יוסף: * ויהי להם
הגבול לפאת צפונה מן־הירדן ועלה הגבול
אל־כתף יריחו מצפון ועלה בהר ימה והיה
תצאתיו מדברה בית און:
13 * ועבר משם הגבול לוזה אל־כתף לוזה
נגבה היא בית־אל וירד הגבול עטרות אדר
על־ההר אשר מנגב לבית־חרון תחתון:
14 * ותאר הגבול ונסב לפאת־ים נגבה מן־
ההר אשר על־פני בית־חרון נגבה והיה
תצאתיו אל־קרית־בעל היא קרית יערים עיר
15 בני יהודה זאת פאת־ים: * ופאת־נגבה
מקצה קרית יערים ויצא הגבול ימה ויצא אל־
16 מעין מי נפתוח: * וירד הגבול אל־קצה
ההר אשר על־פני גי בן־הנם אשר בעמק
רפאים צפונה וירד גי הנם אל־כתף היבוסי
נגבה וירד עין רגל:
17 * ותאר מצפון ויצא עין שמש ויצא אל־
גלילות אשר־נכח מעלה אדמים וירד אבן בהן
בן־ראובן:

8 * Cúmq; surrexissent viri vt pergerent
B ad describendá terram, præcepit eis Iosue,
dicés: Circuite terrá & describite eam, ac
reuertimini ad me, vt hic coram Domino
Deo vestro in Sylo mittam vobis sortem.
9 * Itaq; perrexerunt; & lustrátes eam in
septem partes diuiserunt scribentes in vo
lumine, reuersíque sunt ad Iosue in castra
10 Sylo. * Qui misit sortes coram Dño in
Sylo, diuisitq; terram filijs Israel in septé
11 partes. * Et ascendit sors prima filiorum
Beniamin per familias suas, vt possiderét
terram inter filios Iuda & filios Ioseph.
12 * Fuítque terminus eorũ contra Aqui-
lonem à Iordane pergens iuxta latus Hie-
richo Septentrionalis plagæ, & inde con-
tra Occidenté ad montana conscendens,
& perueniens ad solitudinem Bethauen.
13 * Atque pertransiens iuxta Luzam ad
Meridiem, ipsa est Bethel; descendítque
in Astaroth Addar in montem qui est ad
meridiem Bethoron inferioris.
14 * Et inclinatur circuiens contra mare ad
Meridiem montis qui respicit Bethoron
C contra Africum. Súntque exitus eius in
Cariathbaal, quę vocatur & Cariatharim,
vrbem filiorum Iuda. Hæc est plaga con-
tra mare ad Occidentem.
15 * A Meridie autem ex parte Cariathia-
rim egreditur terminus contra mare, &
peruenit vsque ad fontem aquarum Ne-
16 pthoa. * Descendítque in partem mon
tis qui respicit vallem filiorum Ennom,
& est contra Septentrionalem plagam in
extrema parte vallis Raphaim. descen-
dítq; in Gehennom, id est, vallis Ennom
iuxta latus Iebusæi ad Austrum, & perue-
nit ad fontem Rogel;
17 * Transiens ad Aquilonem, & egre-
diens ad En-semes, id est, fontem Solis, &
pertransit vsque ad tumulos qui sunt ere-
gione ascensus Adommim, descendítque
Haben-Boen, id est, lapidem Boen filij
Ruben.

תרגום יונתן

8 וקמו גבריא ואזלו ופקיד יהושע ית דאזלו למכתב ית ארעא למימר אזילו והליכו בארעא וכתובו יתה ותובו לותי והכא
ארמי לכון עדבין קדם יי בשילו: 9 ואזלו גבריא ועברו בארעא וכתבוהא לקרויא לשבעא חולקין על ספרא ואתו לות
יהושע למשריתא לשילו: 10 ורמא להון יהושע עדבין בשילו קדם יי ופליג תמן יהושע ית ארעא לבני ישראל כפלוגתהון:
11 וסליק עדבא שבטא דבני בנימין לזרעיתהון ונפק תחום עדבהון בין בני יהודה ובין בני יוסף: 12 והוה להון
תחומא לרוח צפונא מן ירדנא וסליק תחומא לעיבר יריחו מציפונא וסליק בטורא לימא והוון מפקנוהי למדברא בית און:
13 ועבר מתמן תחומא ללוז לעיבר לוז דרומא היא ביתאל ונחית תחומא לעטרות אדר על טורא דמדרום לבית חורון
ארעתא: 14 ותאר תחומא ומסתחר לרוח מערבא לדרומא מן טורא דעל אפי בית חורון דרומא ויהון
מפקנוהי על קרית בעל היא קרית יערים קרתא דבני יהודה דא רוח מערבא: 15 ורוח דרומא
מסיפי קרית יערים ונפיק תחומא לימא ונפיק למבוע מי נפתוח: 16 ונחית תחומא לסטר טורא דעל
אפי חילת בר הנום די במישר גיבריא ציפונא ונחית לחילת הנום לעיבר יבוס דרומא ונחית לעין קצרא:
17 ותאר מציפונא ונפיק לעין שמש ונפיק לגלגלא דלקביל מסקנא דאדומים ונחית לאבן בוהן בר ראובן:

** Et surgentes viri perrexerunt, & præ-* 8
cepit Josue viris euntibus vt perscriberent
terram, dicens: Circuite & calcate terram,
& describite eam, ac reuertimini ad me, &
emittã vobis hic sortem coram Domino in Sylo.
** Et perrexerunt viri & ambulauerunt* 9
in terra, & lustrauerunt eam, & viderunt
eam, & descripserunt eam per vrbes eius se-
ptem partes in volumine; & tulerunt ad Jo-
sue in castra in Sylo.
** Et iniecit eis Josue sortem in Sylo corãm* 10
Domino, & diuisit illic Josue terram filijs Is-
rael per partitiones eorum.
** Et ascendit sors tribus filiorum Beniamin* 11
prima per populos suos, & exierunt termini
sortis eorum inter filios Juda & inter filios
*Joseph. * Et fuerunt eorum termini ab Aqui-* 12
lone ab Jordane: ascendent termini iuxta dor-
sum Hiericho ad Borean, & ascendent ad mon-
tem in mare, & erit exitus eius solitudo Be-
thauen.
** Et pertransibũt illinc termini Luza ab Au-* 13
stro, hæc est Bethel; & descendent termini
Ataroth Addar in montanam quæ est ad Au-
strum Bethoron inferior.
** Et pertransibunt termini, & circuibunt* 14
in partem aspicientem quod ad mare ab Austro
à monte in faciem Bethoron Meridiem; & erit
exitus eius in Cariath Baal, hæc est Cariathia-
rim, vrbs filiorum Juda; hæc est pars quæ ad
mare.
** Et pars quæ ad Austrum à parte Cariath-* 15
baal; & pertransibunt in Gasen, & egredien-
tur in fontem aquæ Nephthoa.
** Et descendent termini in parte montis qui* 16
est eregione siluæ filij Ennom quod est ex parte
vallis Raphaim à Septentrione; & descen-
dent in Gehennon in dorsum Hiebus ab Au-
stro, & peruenient ad fontem Rogel.
** Et pertransibunt in Aquilonem, & per-* 17
transibunt ad fontem Sames, & pertransibunt
ad Galiloth, quæ est eregione ad ascẽsum Adom-
mim, & descendent ad lapidem Boen filiorum
Ruben.

8 * καὶ ἀναστάντες οἱ ἄνδρες ἐπορεύθησαν· καὶ ἐνετείλα-
το ὁ ἰησοῦς τοῖς ἀνδράσι τοῖς πορευομένοις χωροβατῆσαι
τὴν γῆν λέγων, διέλθατε καὶ πορεύθητε τὴν γῆν, καὶ χωρο-
βατήσατε αὐτήν, καὶ παραγένηθητε πρός με, καὶ ἐξοίσω
ὑμῖν ὧδε κλῆρον ἔναντι κυρίου ἐν συλώ.
9 * καὶ ἐπορεύθησαν οἱ ἄνδρες καὶ διῆλθον ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐχω-
ροβάτησαν αὐτήν· καὶ εἴδοσαν αὐτήν, καὶ ἔγραψαν αὐτὴν
κατὰ πόλεις αὐτῆς ἑπτὰ μερίδας εἰς βιβλίον, καὶ ἤνεγκαν
πρὸς ἰησοῦν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἐν συλώ.
10 * καὶ ἐνέβαλεν αὐτοῖς ἰησοῦς κλῆρον ἐν συλὼ ἔναντι
κυρίου, καὶ ἐμέρισεν ἐκεῖ ἰησοῦς τὴν γῆν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ
κατὰ μερισμοὺς αὐτῶν.
11 * καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος φυλῆς υἱῶν βενιαμὶν πρῶ-
τος κατὰ δήμους αὐτῶν· καὶ ἐξῆλθεν ὅρια τοῦ κλήρου αὐ-
τῶν ἀναμέσον υἱῶν ἰούδα καὶ ἀναμέσον υἱῶν ἰωσήφ.
12 * καὶ ἐγενήθη αὐτῶν τὰ ὅρια ἀπὸ βορρᾶ ἀπὸ τοῦ ἰορδά-
νου, προσαναβήσεται τὰ ὅρια κατὰ νώτου ἱεριχὼ ἐπὶ βορ-
ρᾶν, καὶ ἀναβήσεται ἐπὶ τὸ ὄρος ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἔσται
ἡ διέξοδος αὐτοῦ ἡ μαδβαρῖτις βαιθαυν.
13 * καὶ διελεύσεται ἐκεῖθεν τὰ ὅρια λουζὰ ἀπὸ λιβός, αὕτη
ἐστὶν βαιθήλ· καὶ καταβήσεται τὰ ὅρια ἀταρὼθ ἐδδὰρ ἐπὶ
τὴν ὀρεινήν, ἥ ἐστιν πρὸς λίβα βαιθωρὼν ἡ κάτω.
14 * καὶ διελεύσεται τὰ ὅρια καὶ περιελεύσεται ἐπὶ τὸ μέ-
ρος τὸ βλέπον τὸ παρὰ θάλασσαν ἀπὸ λιβὸς ἀπὸ τοῦ ὄρους
ἐπὶ πρόσωπον βαιθωρὼν λίβα· καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτοῦ
εἰς καριὼθ βαάλ, αὕτη ἐστὶν καριαθαρίμ, πόλις υἱῶν ἰού-
δα· τοῦτο ἐστὶν τὸ μέρος τὸ πρὸς θάλασσαν.
15 * καὶ μέρος τὸ πρὸς λίβα ἀπὸ μέρους καριαθβαάλ·
καὶ διελεύσεται εἰς γασήν, καὶ ἐξελεύσεται ἐπὶ πηγὴν ὕδα-
τος ναφθώ.
16 * καὶ καταβήσεται τὰ ὅρια ἐπὶ μέρους τοῦ ὄρους ὅ ἐστιν
κατὰ πρόσωπον νάπης υἱοῦ ἐννὸμ ὅ ἐστιν ἐκ μέρους ἐμεκ-
ραφαΐμ ἀπὸ βορρᾶ, καὶ καταβήσεται ἐπὶ γαιεννὰμ
ἐπὶ νῶτον ἰεβοὺς ἀπὸ λιβός· καὶ καταβήσεται ἐπὶ πηγὴν
ῥογήλ.
17 * καὶ διεκβαλεῖ ἐπὶ βορρᾶν, καὶ διελεύσεται ἐπὶ πη-
γὴν σαμές, καὶ παρελεύσεται ἐπὶ γαλιλώθ, ἥ ἐστιν ἀπέ-
ναντι πρὸς ἀνάβασιν ἐδωμίμ· καὶ καταβήσεται ἐπὶ λί-
θον βαὼ υἱῶν ῥουβήν.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

8 Et surrexerunt viri, & iuerunt. Et iussit Iosue eis qui ierunt ad describendam terram, ad dicendum: Ite & ambulate in terra & describite eam, & redite ad me; & hic mittam vobis sortes ante Dominum in Silo.
9 Et venerunt viri, & transierunt in terra, & descripserunt eam ad vrbes ad septem partes super librum; & venerunt ad Iosue ad castra ad Silo.
10 Et misit illis Iosue sortes in Silo ante Dominum; & diuisit ibi Iosue terram filiis Israel iuxta diuisiones eorum.
11 Et ascendit sors tribus filiorum Biniamin ad prosapias suas; & exit terminus sortis eorum inter filios Iuda, & inter filios Ioseph.
12 Et fuit illis terminus ad ventum Septentrionalem à Iordane; & ascendit terminus ad latus Iericho à Septentrione; & ascendit in monte ad mare, & fuerunt exitus eius ad desertum Bethauen.
13 Et transit inde terminus ad Luz, quæ ad latus Luz ad Austrum, ipsa Bethel: & descendit terminus ad Ghateroth Adar super montem qui ab Austro Beth-Hhoron inferioris.
14 Et respicit terminus & flectitur ad ventum Occidentalem ad Austrum à monte qui super facies Beth-Hhoron Austrum versus; & fuerunt exitus eius super Kiriath-Baghal, ipsa Kiriath-Iegharim vrbs filiorum Iuda: hic ventus Occidentalis.
15 Et ventus Australis à finibus Kiriath-Iegharim, & exit terminus ad mare; & exit ad fontem aquarum Nephthoahh.
16 Et descendit terminus ad latus montis qui super facies vallis filij Henom, in planitie fortium ad Septentrionem: & descendit ad vallem Henom ad latus Iebuzz ad Meridiem, & descendit ad Ghein Kaszra.
17 Et respicit ad Septentrionem, & exit ad Ghein-Semes; & exit ad Gilgela quæ eregione ascensus Idumæorum; & descendit ad Petram Bohen filij Reuben.

Universidad de Deusto
Biblioteca

18 * וְעָבַר אֶל־כֶּתֶף מוּל הָעֲרָבָה צָפוֹנָה וְיָרַד
19 הָעֲרָבָתָה׃ * וְעָבַר הַגְּבוּל אֶל־כֶּתֶף בֵּית־
חָגְלָה צָפוֹנָה וְהָיוּ תוֹצְאוֹת הַגְּבוּל אֶל־לְשׁוֹן
יָם־הַמֶּלַח צָפוֹנָה אֶל־קְצֵה הַיַּרְדֵּן נֶגְבָּה זֶה
20 גְּבוּל נֶגֶב׃ * וְהַיַּרְדֵּן יִגְבּוֹל־אֹתוֹ לְפֵאַת
קֵדְמָה זֹאת נַחֲלַת בְּנֵי בִנְיָמִן לִגְבוּלֹתֶיהָ סָבִיב
21 לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ * וַיִּהְיוּ הֶעָרִים לְמַטֵּה
בְּנֵי בִנְיָמִן לְמִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם יְרִיחוֹ וּבֵית חָגְלָה
22 וְעֵמֶק קְצִיץ׃ * וּבֵית הָעֲרָבָה וְצֶמָרַיִם וּבֵית־
23 אֵל׃ * וְהָעַוִּים וְהַפָּרָה וְעָפְרָה׃ * וּכְפַר
24 הָעַמֹּנִי וְהָעָפְנִי וְגֶבַע עָרִים שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה
25 וְחַצְרֵיהֶן׃ * גִּבְעוֹן וְהָרָמָה וּבְאֵרוֹת׃
26 * וְהַמִּצְפֵּה וְהַכְּפִירָה וְהַמּוֹצָה׃ * וְרֶקֶם
27 וְיִרְפְּאֵל וְתַרְאֲלָה׃ * וְצֶלַע הָאֱלֶף וְהַיְבוּסִי
הִיא יְרוּשָׁלַם גִּבְעַת קִרְיַת עָרִים אַרְבַּע־
עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן זֹאת נַחֲלַת בְּנֵי־בִנְיָמִן
לְמִשְׁפְּחֹתָם׃

יט

1 * וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל הַשֵּׁנִי לְשִׁמְעוֹן לְמַטֵּה
בְּנֵי־שִׁמְעוֹן לְמִשְׁפְּחוֹתָם וַיְהִי נַחֲלָתָם בְּתוֹךְ
2 נַחֲלַת בְּנֵי־יְהוּדָה׃ * וַיְהִי לָהֶם בְּנַחֲלָתָם
3 בְּאֵר־שֶׁבַע וְשֶׁבַע וּמוֹלָדָה׃ * וְחַצַר שׁוּעָל
4 וּבָלָה וְעָצֶם׃ * וְאֶלְתּוֹלַד וּבְתוּל וְחָרְמָה׃
5 * וְצִקְלַג וּבֵית־הַמַּרְכָּבוֹת וַחֲצַר סוּסָה׃
6 * וּבֵית לְבָאוֹת וְשָׁרוּחֶן עָרִים שְׁלֹשׁ־
7 עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃ * עַיִן רִמּוֹן וָעֶתֶר וְעָשָׁן
8 עָרִים אַרְבַּע וְחַצְרֵיהֶן׃ * וְכָל־הַחֲצֵרִים
אֲשֶׁר סְבִיבוֹת הֶעָרִים הָאֵלֶּה עַד־בַּעֲלַת
בְּאֵר רָמַת נֶגֶב זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְּנֵי־שִׁמְעוֹן
לְמִשְׁפְּחֹתָם׃

18 * Et pertransit ex latere Aquilonis ad
campestria, descenditque in planitiem.
19 * Et prætergreditur contra Aquilonem
Bethagla, sùntque exitus eius contra lin-
guam maris salsissimi ab Aquilone in fi-
ne Iordanis ad Australem plagam;
20 * Qui est terminus illius ab Oriente.
D Hæc est possessio filiorum Beniamin per
terminos suos in circuitu & familias suas.
21 * Fuerúntque ciuitates, eius Hiericho
& Bethagla, & vallis Casis;
22 * Betharaba & Samarim, & Bethel.
23 * Et Auim, & Aphara, & Ophera,
24 * Villa Hemona, & Ophni, & Gabee,
ciuitates duodecim & villæ earum.
25 * Gabaon & Rama, & Beroth,
26 * Et Mesphe, Caphara, & Amosa;
27 * Et Recem, Iarpheel, & Tharela;
28 * Et Sela, Heleph, & Iebus quæ est Hie
rusalé, Gabaath & Cariath: ciuitates qua-
tuordecim & villæ earum. Hæc est pos-
sessio filiorum Beniamin iuxta familias
suas.

CAP. XIX.

1 A ET egressa est sors secunda filiorum Sy
meon per cognationes suas.
2 * Fuítque hæreditas eorum in medio
possessionis filiorum Iuda, Bersabee & Sa-
bee, & Molada.
3 * Et Asersual, Baala, & Asem,
4 * Et Heltholad, Bethul, & Harma,
5 * Et Siccelech, & Bethmarchaboth, &
Asersusa,
6 * Et Bethlebaoth, & Sarohen: ciuita-
tes tredecim & villæ earum.
7 * Aym & Remmon, & Athar, & Asan,
ciuitates quatuor & villæ earum.
8 * Omnes viculi per circuitum vrbium
istarum vsque ad Baalad Beerramath cō-
tra Austrálem plagam. Hæc est hæredi-
tas filiorum Symeon iuxta cognationes
suas.

תרגום יונתן

18 וְעָבַר לְעִיבְרָא דִלְקִבֵּיל מֵישְׁרָא צִיפּוֹנָא וְנָחֵית לְעַרְבָתָא׃
19 וְעָבַר תְּחוּמָא לָעִיבְרָא בֵּית חָגְלָה לְצִפּוֹנָא וְהָוֹ
מַפְקֵי תְּחוּמָא לְכֵיף יַמָּא דְמַלְחָא לְצִיפּוֹנָא לְסֵיפֵי יַרְדְּנָא דְרוֹמָא׃
20 וְיַרְדְּנָא תְּחוּמָא לָהּ לְרוּחָא
קַדְמָאָה דָּא אַחְסָנַת בְּנֵי בִנְיָמִן לְתְחוּמָהָא סְחוֹר סְחוֹר לְזַרְעֲיָתְהוֹן׃
21 וְהָווֹ קִרְוַיָּתָא דִּילְהוֹן יְרִיחוֹ וּבֵית חָגְלָה וּמֵישַׁר קְצִיץ׃
22 וּבֵית מֵישְׁרָא וּצְמָרַיִם וּבֵית אֵל׃
23 וְעַוִּים וְהַפָּרָה וְעָפְרָה׃ 24 וּכְפַר עַמּוֹנִי וְעָפְנִי וְגֶבַע קִרְוַיָּן תְּרֵיסַר עָשְׂרָה וּפְצָתֵיהֶן׃
25 גִּבְעוֹן
וְהָרָמָה וּבְאֵרוֹת׃ 26 וְהַמִּצְפֵּה וְהַכְּפִירָה וְהַמּוֹצָה׃ 27 וְרֶקֶם וְיִרְפְּאֵל וְתַרְאֲלָה׃
28 וְצֶלַע תַּאלָף וְיבוּס הִיא יְרוּשְׁלֵם גִּבְעַת קִרְיַת קִרְוַיָּן אַרְבַּע עָשְׂרָה וּפְצָתֵיהֶן דָּא אַחְסָנַת בְּנֵי בִנְיָמִן לְזַרְעֲיָתְהוֹן׃

יט

1 וּנְפַק עַדְבָּא חֲנִינָא לְשִׁמְעוֹן לְשִׁבְטָא דִבְנֵי שִׁמְעוֹן לְזַרְעֲיָתְהוֹן וַהֲוָת אַחְסָנַת בְּנֵי יְהוּדָה׃
2 וַהֲוָה
בְּאַחְסָנַתְהוֹן בְּאֵר שֶׁבַע וְשֶׁבַע וּמוֹלָדָה׃ 3 וְחַצַר שׁוּעָל וּבָלָה וְעָצֶם׃ 4 וְאֶלְתּוֹלַד וּבְתוּל וְחָרְמָה׃
וְחַצַר סוּסָה׃ 6 וּבֵית לְבָאוֹת וְשָׁרוּחֶן קִרְוַיָּן תְּלָתָא עָשְׂרָה וּפְצָתֵיהֶן׃ 7 עַיִן רִמּוֹן וָעֶתֶר וְעָשָׁן קִרְוַיָּן אַרְבַּע וּפְצָתֵיהֶן׃ 8 וְכָל
פְּצָתַיָּא דִּי בְּסִחְרָנוּת קִרְוַיָּא הָאִלֵּין עַד בַּעֲלַת בְּאֵר רָמַת דָּרוֹמָא דָּא אַחְסָנַת שִׁבְטָא דִבְנֵי שִׁמְעוֹן לְזַרְעֲיָתְהוֹן׃

Interp. ex Græc. lxx. IOSVE. ΙΗΣΟΥΣ. μεθερμήνευσις τῶν ὁ. 91

18 * Et pertransibunt per dorsum Betharaba
ab Aquilone; & descendent in Araba.
19 * Et pertransibunt ad terminos in dorsum
Bethagla ab Aquilone, & erit exitus termi-
norum in collem maris salis ab Aquilone in par-
tem Iordanis ab Austro. hi termini sunt ab
Austro.
20 * Et Iordanis disterminabit illud à parte ab
Oriente: hæc possessio filiorum Beniamin termi-
ni eius in circuitu per populos suos.
21 * Et fuerunt vrbes tribus filiorum Ben-
iamin per populos suos, Hiericho, & Bethagla,
& vallis Casis.
22 * Et Betharaba, & Samarim, & Bethel.
23 * Et Auim, & Aphra, & Aphara.
24 * Et Caphsarammona, & Aphni, & Gaba,
ciuitates duodecim & villæ earum.
25 * Gabaon, & Rama, & Beroth.
26 * Et Massepha, & Cephira, & Massa.
27 * Et Recen, & Ierphel, & Therala.
28 * Et Selaeleph, & Iebus, hæc est Hieru-
lem, & Gabaoth, & vrbs Iarim; tredecim &
villæ earum: hæc possessio filiorum Beniamin
per populos suos.

CAP. XIX.

1 ET egressa est sors secunda Symeon, tribui fi-
liorum Symeon per populos suos; & fuit
hæreditas eorum in medio possessionum filio-
rum Iuda.
2 * Et fuit eis possessio Bersabee, & Sabe, &
Molada.
3 * Et Asersual, & Bola, & Jasom.
4 * Et Eltholad, & Bathul, & Erma,
5 * Et Sicelag, & Bethamarchaboth, &
Asersusim.
6 * Et Bethlebaoth, & agri eorum; vrbes
tredecim, & villæ earum.
7 * Ain & Remmon, & Ether, & Asan; ci-
uitates quatuor & villæ earum.
8 * Et omnes viculi per circuitum vrbium
istarum vsque ad Baalath Berrathmoth eun-
tium contra Austrum: hæc hæreditas tribus fi-
liorum Symeon per populos suos.

18 * καὶ διελεύ(ε)σ(ον)ται κ(ύρι)οι νότου Βαιθαραμβὰ ἀπὸ βορρᾶ,
καὶ καταβή(σ)ε(ται) ἐπὶ Ἀραβά.
19 * καὶ παρελεύ(σ)ε(ται) ἐπὶ τὰ ὅρια ἐπὶ νότον Βηθαγλὰ
ἀπὸ βορρᾶ, καὶ ἔσαι ἡ διέξοδος τῶν ὁρίων ἐπὶ λοφίαν τῆς
θαλάσσης τῶν ἁλῶν ἀπὸ βορρᾶ εἰς μέρ(ος) τ(οῦ) Ἰορδάνου
ἀπὸ λιβός· ταῦτα τὰ ὅρια ἐστὶν ἀπὸ λιβός.
20 * καὶ ὁ Ἰορδάνης ὁριεῖ αὐτὸ ἀπὸ μέρους ἀπ' ἀνατολῶν·
αὕτη ἡ κληρονομία υἱῶν Βενιαμὶν τὰ ὅρια αὐτῆς κύκλῳ
κ(ατὰ) δήμους αὐτῶν.
21 * Καὶ ἐγλήθησαν αἱ πόλεις τ(ῆς) φυλῆς τῶν υἱῶν Βενιαμὶν
κ(ατὰ) δήμους αὐτῶν Ἱερειχὼ καὶ Βηθαγλὰ καὶ μεκκασίς.
22 * καὶ Βαιθαραβὰ καὶ σαμαρὶμ καὶ Βηθήλ.
23 * καὶ αὐὶμ, καὶ ἀφρὰ, καὶ ἀφαρά.
24 * καὶ καφαραμμωνὰ, καὶ τὴν ἀφνὶ, καὶ γαβαά, πόλεις
δώδεκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.
25 * γαβαὼν καὶ ῥαμὰ, καὶ Βηρώθ.
26 * καὶ μασηφὰ, καὶ κεφιρὰ, καὶ μασά.
27 * καὶ ῥεκὲν, καὶ ἱερφὴλ, καὶ θερελά.
28 * καὶ σελαελὰφ, καὶ ἰεβοὺς, αὕτη ἐστὶν ἱερασαλήμ, καὶ
Γαβαὼθ, καὶ πόλις ἰαρείμ, τρισκαίδεκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν·
αὕτη ἡ κληρονομία υἱῶν Βενιαμὶν κ(ατὰ) δήμους αὐτῶν.

ιθ'.

1 * Καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρ(ος) ὁ δεύτερ(ος) τῇ συμεὼν τῇ
φυλῇ υἱῶν συμεὼν κ(ατὰ) δήμους αὐτῶν, καὶ ἐγλήθη ἡ κληρο-
νομία αὐτῶν ἀναμέσον κλήρων υἱῶν ἰούδα.
2 * καὶ ἐγλήθη αὐτοῖς ὁ κλῆρ(ος) Βηρσαβεὲ, καὶ σαβέ, καὶ
μολαδά,
3 * καὶ ἀρσεβουὰλ, καὶ βολὰ, καὶ ἰασόμ·
4 * καὶ ἐλθουλὰδ, καὶ βαθήλ, καὶ ἑρμά·
5 * καὶ σικελὰγ, καὶ βηθαμαρχαεὼθ, καὶ ἀσερσουσίμ·
6 * καὶ βηθλεβαώθ, καὶ (ἡ) ἀγροὶ αὐτῶν· πόλεις τρεις-
καίδεκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.
7 * αἶν καὶ ῥεμμών, καὶ ἐθὲρ, καὶ ἀσάν, πόλεις τέσσαρες καὶ
αἱ κῶμαι αὐτῶν.
8 * καὶ πᾶσαι αἱ ἐπαύλεις περικύκλῳ τῶν πόλεων τού-
των ἕως βααλὰθ βηρραθμὼθ πορδομῶν κατὰ λί-
βα· αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν συμεὼν κ(ατὰ) δήμους
αὐτῶν.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

18 Et transit ad latus quod è regione planitiei ad Septentrionem; & descendit ad Gharabatha.
19 Et transit terminus ad latus Bethlhoglah ad Septentrionem, & fuerunt exitus termini ad litus maris salis ad Septentrionem,
ad ripas Iordanis ad Austrum: hic terminus Australis. 20 Et Iordanis terminus illi ad ventum Anteriorem. hæc possessio
filiorum Beniamin ad terminos eius circumcirca ad prosapias eorum. 21 Et fuerunt vrbes tribui filiorum Beniamin ad
prosapias suas; Iericho, & Beth-hhogla, & planities Kefzilz. 22 Et Beth-messera & Szemaraim, & Bethel.
23 Et Ghauim, & Hhaphara, & Ghaphra. 24 Et Chephar Ghamonai, & Ghaphi, & Gabagh: vrbes duodecim & oppida
earum. 25 Gibghon & Harama, & Beeroth. 26 Et Hamiszpeh & Hacephira, & Hamoszza. 27 Et Rekem,
& Iirpeel, & Tharalah. 28 Et Szelagh, & Eleph, & Iebuzz (ipsa Ierusalem,) Gibgath, Kiriath: vrbes quatuordecim,
& oppida earum: hæc possessio filiorum Beniamin ad prosapias eorum.

CAP. XIX.

ET exiit sors secunda Simeoni, tribui filiorum Simeon ad prosapias eorum: & fuit possessio eorum in medio possessionis filiorum
Iuda. 2 Et fuit eis in possessionem eorum: Beer Sebagh & Sebagh, & Molada. 3 Et Hhaszar
Sughal, & Bala, & Gheszem. 4 Et Eltholad, & Bethol, & Harama. 5 Et Sziklag, & Bethhamarchaboth,
& Hhaszar Zzuzza. 6 Et Beth-Lebaoth, & Saruhhen: vrbes tredecim & oppida earum.
7 Ghein Rimon & Ghether, & Ghaszan; vrbes quatuor & oppida eorum. 8 Et omnia oppida
quæ in circuitu vrbium harum vsque ad Baghalath, Beer-Ramath, ad Austrum: hæc possessio tribus filiorum Simeon ad prosapias eorum,

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 * מֵחֶבֶל בְּנֵי יְהוּדָה נַחֲלַת בְּנֵי שִׁמְעוֹן כִּי־
הָיָה חֵלֶק בְּנֵי־יְהוּדָה רַב מֵהֶם וַיִּנְחֲלוּ בְּנֵי־
10 שִׁמְעוֹן בְּתוֹךְ נַחֲלָתָם׃ * וַיַּעַל הַגּוֹרָל הַשְּׁלִישִׁי
לִבְנֵי זְבוּלֻן לְמִשְׁפְּחֹתָם וַיְהִי גְּבוּל נַחֲלָתָם עַד־
11 שָׂרִיד׃ * וְעָלָה גְּבוּלָם לַיָּמָה וּמַרְעֲלָה וּפָגַע
בְּדַבָּשֶׁת וּפָגַע אֶל־הַנַּחַל אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יָקְנְעָם׃
12 * וְשָׁב מִשָּׂרִיד קֵדְמָה מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ עַל־
גְּבוּל כִּסְלֹת תָּבֹר וְיָצָא אֶל־הַדָּבְרַת וְעָלָה
13 יָפִיעַ׃ * וּמִשָּׁם עָבַר קֵדְמָה מִזְרָחָה גַּתָּה
חֵפֶר עִתָּה קָצִין וְיָצָא רִמּוֹן הַמְּתֹאָר הַנֵּעָה׃
14 * וְנָסַב אֹתוֹ הַגְּבוּל מִצָּפוֹן הַנָּתֹן וְהָיוּ
תֹּצְאֹתָיו גֵּי יִפְתַּח־אֵל׃
15 * וְקַטָּת וְנַהֲלָל וְשִׁמְרוֹן וְיִדְאֲלָה וּבֵית לָחֶם
עָרִים שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃
16 * זֹאת נַחֲלַת בְּנֵי־זְבוּלֻן לְמִשְׁפְּחוֹתָם הֶעָרִים
17 הָאֵלֶּה וְחַצְרֵיהֶן׃ * לְיִשָּׂשכָר יָצָא הַגּוֹרָל
הָרְבִיעִי לִבְנֵי יִשָּׂשכָר לְמִשְׁפְּחוֹתָם׃ *
18 * וַיְהִי גְּבוּלָם יִזְרְעֶאלָה וְהַכְּסֻלּוֹת וְשׁוּנֵם׃
19 * וַחֲפָרַיִם וְשִׁיאוֹן וַאֲנַחֲרָת׃
20 * וְהָרַבִּית וְקִשְׁיוֹן וָאָבֶץ׃
21 * וְרֶמֶת וְעֵין־גַּנִּים וְעֵין חַדָּה וּבֵית פַּצֵּץ׃
22 * וּפָגַע הַגְּבוּל בְּתָבוֹר וְשַׁחֲצוּמָה וּבֵית שֶׁמֶשׁ
וְהָיוּ תֹּצְאוֹת גְּבוּלָם הַיַּרְדֵּן עָרִים שֵׁשׁ־
עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃
23 * זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְּנֵי־יִשָּׂשכָר לְמִשְׁפְּחוֹתָם
24 הֶעָרִים וְחַצְרֵיהֶן׃ * וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל הַחֲמִישִׁי
25 לְמַטֵּה בְּנֵי־אָשֵׁר לְמִשְׁפְּחוֹתָם׃ * וַיְהִי גְּבוּלָם
חֶלְקַת וַחֲלִי וָבֶטֶן וְאַכְשָׁף׃
26 * וְאַלַּמֶּלֶךְ וְעַמְעָד וּמִשְׁאָל וּפָגַע בְּכַרְמֶל הַיָּמָה
וּבְשִׁיחוֹר לִבְנָת׃

9 *In possessione & funiculo filiorum Iuda quia maior erat. Et idcircò filij Symeō possederunt in medio hæreditatis eius.
10 *Cecidítque sors tertia filiorum Zabulon per cognationes suas, & factus est terminus possessionis filiorum Zabulō vsq;
11 Sarith. *Ascendítq; de mari & Medalaa, & peruenit in Debbaseth vsque ad torrentem qui est contra Ieconam.
12 *Et reuertitur de Sarith contra Orientem in finem Ceseleth Thabor, & egreditur ad Daberet, ascendítq; contra Iaphie.
13 *Et inde pertransit vsque ad Orientalē plagā Gethepher & Thacasim, & egreditur in Remmon Amphar & Noa.
14 *Et circuit ad Aquilonem & Nathan. súntque egressus eius vallis Ieptahel;
15 *Et Cathethet & Naalol, & Semron & Iedaba & Bethleem, ciuitates duodecim & villæ earum.
16 *Hæc est hęreditas tribus filiorum Zabulon per cognationes suas, vrbes & viculi earum.
17 *Isachar egressa est sors quarta per cognationes suas.
18 *Fuítque eius hæreditas Iezrahel & Casaloth, & Sunem.
19 *Et Ephraim, & Senon, & Naaroth.
20 *Et Raboth, & Cesien, Haemes.
21 *Et Rameth, & Engannim, & Henadda, & Bethpheses.
22 *Et peruenit terminus eius vsque Thabor, & Sesenna, & Bethsemes; eruntque exitus eius Iordanis: ciuitates sedecim & villæ earum.
23 *Hæc est possessio filiorum Isachar per cognationes suas, vrbes & viculi earum.
24 *Cecidítque sors quinta tribui filiorum Aser per cognationes suas.
25 *Fuítque terminus eorum, Alchat & Cali, & Bethem, & Axab.
26 *Et Elmelech, & Amaad, & Messal, & peruenit vsq; ad Carmelum maris & Sior & Labanath.

תרגום יונתן

9 מֵעֲדַב בְּנֵי יְהוּדָה אַחְסָנַת בְּנֵי שִׁמְעוֹן אֲרֵי הֲוָה חוּלַק בְּנֵי יְהוּדָה סַגִּי מִנְּהוֹן וְאַחְסִינוּ בְּנֵי שִׁמְעוֹן בְּגוֹ אַחְסַנְתְּהוֹן׃
10 וּסְלֵיק עַדְבָא חֲלִיתָאָה לִבְנֵי זְבוּלֻן לְזַרְעֲיָתְהוֹן וַהֲוָה תְחוּם אַחְסַנְתְּהוֹן עַד שָׂרִיד׃
11 וּסְלֵיק תְּחוּמְהוֹן לְיָמָא וּמַרְעֲלָא וּמְעָרַע בְּדַבָּשֶׁת וּמְעָרַע בְּנַחְלָא דְעַל אַפֵּי יָקְנְעָם׃
12 וְתָב מִשָּׂרִיד לְקִדּוּם מַדְנַח שִׁמְשָׁא עַל תְּחוּם כִּסְלוֹת תָּבוֹר וְנָפֵיק לְדָבְרַת וּסְלֵיק לְיָפִיעַ׃
13 וּמִתַּמָּן עֲבַר לְקִדּוּמָא מַדִּינְחָא לְגִיתָּה חֵפֶר לְעָתָה קָצִין וְנָפֵיק לְרִמּוֹן דִּמְתוֹאַר וּמִתַּמָּן מִסְתְּחַר לְנֵיעָה׃
14 וּמִסְתְּחַר לֵיהּ תְּחוּמָא מִצִּיפּוּנָא לְחַנָּתוֹן וִיהוֹן מַפְקָנוֹהִי לְחֵילַת יִפְתַּח אֵל׃
15 וְקַטָּת וְנַהֲלָל וְשִׁמְרוֹן וְיִדְאֲלָה וּבֵית לָחֶם קִרְוִין תַּרְתָּא עֶשְׂרֵה וּפַצְחֵיהֶן׃
16 דָּא אַחְסָנַת בְּנֵי זְבוּלֻן לְזַרְעֲיָתְהוֹן קִירְוָיָא הָאִילִין וּפַצְחֵיהֶן׃
17 לְיִשָּׂשכָר נְפַק עַדְבָא רְבִיעָאָה לִבְנֵי יִשָּׂשכָר לְזַרְעֲיָתְהוֹן׃
18 וַהֲוָה תְּחוּמְהוֹן יִזְרְעֶאל וְהַכְּסֻלּוֹת וְשׁוּנֵם׃
19 וַחֲפָרַיִם וְשִׁיאוֹן וַאֲנַחֲרָת׃
20 וְהָרַבִּית וְקִשְׁיוֹן וָאָבֶץ׃
21 וְרֶמֶת וְעֵין גַּנִּים וְעֵין חַדָּה וּבֵית פַּצֵּץ׃
22 וּמְעָרַע תְּחוּמָא בְּתָבוֹר וְשַׁחֲצִימָה וּבֵית שֶׁמֶשׁ וִיהוֹן מַפְקָנוֹהִי דִּתְחוּמָא לְיַרְדְּנָא קִירְוִין שִׁית עֶשְׂרֵה וּפַצְחֵיהֶן׃
23 דָּא אַחְסָנַת שִׁבְטָא דִּבְנֵי יִשָּׂשכָר לְזַרְעֲיָתְהוֹן קִירְוָיָא וּפַצְחֵיהֶן׃
24 וּנְפַק עַדְבָא חֲמִישָׁאָה לְשִׁבְטָא דִּבְנֵי אָשֵׁר לְזַרְעֲיָתְהוֹן׃
25 וַהֲוָה תְּחוּמְהוֹן חֶלְקַת וַחֲלִי וָבֶטֶן וְאַכְשָׁף׃
26 וְאַלַּמֶּלֶךְ וְעַמְעָד וּמִשְׁאָל וּמְעָרַע בְּכַרְמֶלָא לְיָמָא וּבְשִׁיחוֹר לִבְנָת׃

9 * *A possessione Iuda possessio tribus filiorum Symeō, quoniam fuit pars filiorum Iuda maior quàm eorum, & possederunt filij Symeon in medio hæreditatis eorum.*
10 * *Et exiuit sors tertia Zabulon per populos suos, erunt termini possessionis eorum vsque ad Sarid.*
11 * *Et ascendunt termini eorum in mare & Marala, & congregabuntur in Dabasthe, & occurrent in vallem quæ est contra Iecnam.*
12 * *Et reuertitur de Sarid è regione ab Oriente Sames in terminos Chasellaththabor, et pertransibunt vsque Dabrath, & ascendent contra Iaphphie.*
13 * *Et illinc circuibunt è regione ad Orientem in Gethaepher & Sin, & egredientur in Remmona Amathar Anoa.*
14 * *Et circuibunt termini ad Aquilonem ad Anathon, & erit egressus eorum in Gai Iephthael.*
15 * *Et Cottath & Naalol, & Semron, & Iedala, & Bethleem, ciuitates duodecim & villæ earum.*
16 * *Hæc hæreditas tribus filiorum Zabulon per populos suos, vrbes hæ & villæ earum.*
17 * *Et Issachar egressa est sors quarta, filiis Issachar per cognationem suam.*
18 * *Et fuerunt termini eorum, Iezrahel & Chaseloth, & Sunem.*
19 * *Et Epharem, & Seon, & Anereth,*
20 * *Et Raboth, & Cesion, & Ahebes,*
21 * *Et Ramoth, & Engannim, & Annada, & Bethphases.*
22 * *Et applicabunt termini in Tabor, & in Sasima, & Bethsamis; & erit exitus terminorum eorum Iordanis; vrbes sedecim & villæ earum.*
23 * *Hæc possessio tribus filiorū Issachar per populos, & vrbes & villæ earum.*
24 * *Et exiuit sors quinta tribui filiorum Aser per populos suos.*
25 * *Et fuerunt termini eorum Elcath & Ali, & Bethen, & Achasaph.*
26 * *Et Elmelech, & Amaad, & Masal, & peruenient ad Carmelum per mare, & Syor, & Labanath.*

9 * ἀπὸ τοῦ κλήρου τοῦ ἰούδα ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν συμεών, ὅτι ἐγένηθη ἡ μερὶς υἱῶν ἰούδα μείζων τῆς αὐτῶν, καὶ ἐκληρονόμησαν οἱ υἱοὶ συμεὼν ἐν μέσῳ τοῦ κλήρου αὐτῶν.
10 * καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος ὁ τρίτος τῷ ζαβουλὼν κατὰ δήμους αὐτῶν, ἔσται τὰ ὅρια τῆς κληρονομίας αὐτῶν ἕως σαρίδ.
11 * καὶ προσαναβαίνει τὰ ὅρια αὐτῶν εἰς θάλασσαν καὶ μαραλά, καὶ συνάξει ἐπὶ δαβασθέ, καὶ ἀπαντήσει εἰς τὴν φάραγγα ἥ ἐστιν κατὰ πρόσωπον ἰεκνάμ.
12 * καὶ ἀνέστρεψαν ἀπὸ σαρὶδ ἐξ ἐναντίας ἀπ' ἀνατολῶν σαμὲς ἐπὶ τὰ ὅρια χασελλαθθαβώρ, καὶ διελεύσεται ἐπὶ δαβράθ, καὶ προσαναβήσεται ἐπὶ ἰαφφιέ.
13 * καὶ ἐκεῖθεν περιελεύσεται ἐξ ἐναντίας ἐπ' ἀνατολὰς ἐπὶ γεθαεφὲρ, καὶ σίν, καὶ διελεύσεται ἐπὶ ῥεμμωνὰ ἀμαθὰρ ἀνοῦα.
14 * καὶ περιελεύσεται ὅρια ἐπὶ βορρᾶν ἐπὶ ἀναθών, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτῶν ἐπὶ γαῒ ἰεφθαήλ.
15 * καὶ κοττὰθ καὶ νααλὼλ, καὶ σεμρὼμ, καὶ ἰεδαλὰ, καὶ βηθλεέμ, πόλεις δώδεκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.
16 * αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν ζαβουλὼν κατὰ δήμους αὐτῶν, αἱ πόλεις αὗται καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.
17 * καὶ τῷ ἰσσάχαρ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος ὁ τέταρτος
18 τοῖς υἱοῖς ἰσσάχαρ κατὰ συγγένειαν αὐτῶν. * καὶ ἐγένηθη τὰ ὅρια αὐτῶν ἰζραὲλ καὶ ἀχασελὼθ καὶ συνὴμ,
19 * καὶ ἀφαρὲμ, καὶ σηὼν, καὶ ἀνερέθ,
20 * καὶ ῥαβὼθ, καὶ κεσιὼν, καὶ ἀεβής,
21 * καὶ ῥαμὼθ, καὶ ἐνγαννίμ, καὶ ἀνναδὰ, καὶ βηθφασῆς.
22 * καὶ συνάψει τὰ ὅρια ἐπὶ ταβὼρ καὶ ἐπὶ σασιμὰ, καὶ βηθσαμίς· καὶ ἔσται ἡ διέξοδος τῶν ὁρίων αὐτῶν ὁ ἰορδάνης, πόλεις ἑκκαίδεκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.
23 * αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν ἰσσάχαρ κατὰ δήμους, καὶ αἱ πόλεις καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν.
24 * καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος πέμπτος τῇ φυλῇ υἱῶν ἀσὴρ κατὰ δήμους αὐτῶν.
25 * καὶ ἐγένηθη τὰ ὅρια αὐτῶν ἑλκὰθ καὶ ἀλὶ, καὶ βεθὲν, καὶ ἀχασάφ.
26 * καὶ ἐλμέλεχ, καὶ ἀμαὰδ, καὶ μασάλ· καὶ συνάψει τῷ καρμήλῳ κατὰ θάλασσαν, καὶ τῷ συὼρ, καὶ λαβανάθ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 Ex sorte filiorum Iuda possessio filiorum Simeon; nam fuit pars filiorum Iuda multa ab eis, & possidere fecerunt filios Simeon in medio possessionis eorum.
10 Et ascendit sors tertia filijs Zebulun ad prosapias eorum. & fuit terminus possessionis eorum vsque ad Sarid.
11 Et ascendit terminus ad mare, & Marghala, & contingit in Dabasseth: & contingit in fluuium qui super facies Iaknaghan.
12 Et reuertitur à Sarid ad anterius orientis Solis super terminum Chizzloth Thabor; & exit ad Daberath; & ascendit ad Iaphiagh.
13 Et inde transit ad anterius orientis ad Githah Hhepher ad Ghithah Kaszin; & exit ad Rimon Methoar; & inde reuertitur in Neghah.
14 Et reuertitur sibi terminus à Septentrione ad Hhanathon, & fuerunt exitus eius ad vallem Iephtahhel.
15 Et Kattath & Nahalal, & Simeron, & Iadala, & Bethlehem: vrbes duodecim & oppida earum.
16 Hæc possessio filiorum Zebulun ad prosapias suas: vrbes hæ & oppida earum.
17 Et Isachar exijt sors quarta, filijs Isachar ad prosapias eorum.
18 Et fuit terminus eorum; Iezteghel, & Chezzuloth, & Sunem.
19 Et Hapharaim, & Siaon, & Anhharath.
20 Et Harabith, & Kission, & Abesz.
21 Et Remeth, & Ghein-Ganim, & Ghein-hhada, & Beth-paszesz.
22 Et contingit terminus in Thabor, & Sahhaszima, & Beth-Semes; & fuerunt exitus eius termini Iordanis: vrbes sedecim & oppida earum.
23 Hæc possessio tribus filiorum Isachar ad prosapias suas: vrbes & oppida earum.
24 Et exijt sors quinta tribui filiorum Aser ad prosapias eorum.
25 Et fuit terminus eorum Hhelkath & Hhali; & Beten, & Achsaph.
26 Et Alamelech, & Ghamghad, & Missal: & contingit in Carmela ad mare, & Bessihhor Libnath.

Universidad de Deusto
Biblioteca

27 * וְשָׁב מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ בֵּית דָּגָן וּפָגַע
בִּזְבוּלֻן וּבְנֵי יִפְתַּח־אֵל צָפוֹנָה בֵּית הָעֵמֶק
וּנְעִיאֵל וְיָצָא אֶל־כָּבוּל מִשְׂמֹאל׃
28 * וְעֶבְרֹן וּרְחֹב וְחַמּוֹן וְקָנָה עַד צִידוֹן רַבָּה׃
29 וְשָׁב הַגְּבוּל הָרָמָה וְעַד־עִיר מִבְצַר־צֹר
וְשָׁב הַגְּבוּל חֹסָה וְיֹהָיו תֹּצְאֹתָיו הַיָּמָה מֵחֶבֶל
30 אַכְזִיבָה׃ * וְעֻמָּה וַאֲפֵק וּרְחֹב עָרִים
עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם וְחַצְרֵיהֶן׃
31 * זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְנֵי־אָשֵׁר לְמִשְׁפְּחֹתָם
הָעָרִים הָאֵלֶּה וְחַצְרֵיהֶן׃
32 * לִבְנֵי נַפְתָּלִי יָצָא הַגּוֹרָל הַשִּׁשִּׁי לִבְנֵי
33 נַפְתָּלִי לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ * וַיְהִי גְבוּלָם מֵחֵלֶף מֵאֵלוֹן
בְּצַעֲנַנִּים וַאֲדָמִי הַנֶּקֶב וְיַבְנְאֵל עַד־לַקּוּם
וַיְהִי תֹּצְאֹתָיו הַיַּרְדֵּן׃
34 * וְשָׁב הַגְּבוּל יָמָה אַזְנוֹת תָּבוֹר וְיָצָא מִשָּׁם
חֻקֹּקָה וּפָגַע בִּזְבוּלֻן מִנֶּגֶב וּבְאָשֵׁר פָּגַע מִיָּם
וּבִיהוּדָה הַיַּרְדֵּן מִזְרַח הַשָּׁמֶשׁ׃
35 * וְעָרֵי מִבְצַר הַצִּדִּים צֵר וְחַמַּת רַקַּת וְכִנֶּרֶת׃
36 * וַאֲדָמָה וְהָרָמָה וְחָצוֹר׃
37 * וְקֶדֶשׁ וְאֶדְרֶעִי וְעֵין חָצוֹר׃
38 * וְיִרְאוֹן וּמִגְדַּל־אֵל חֳרֵם וּבֵית־עֲנָת וּבֵית
שֶׁמֶשׁ עָרִים תְּשַׁע־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃
39 * זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְנֵי־נַפְתָּלִי לְמִשְׁפְּחֹתָם
40 הָעָרִים וְחַצְרֵיהֶן׃ * לְמַטֵּה בְנֵי־דָן לְמִשְׁפְּחֹתָם
41 יָצָא הַגּוֹרָל הַשְּׁבִיעִי׃ * וַיְהִי גְּבוּל נַחֲלָתָם
42 צָרְעָה וְאֶשְׁתָּאוֹל וְעִיר שָׁמֶשׁ׃ * וְשַׁעֲלַבִּין
43 וְאַיָּלוֹן וְיִתְלָה׃ * וְאֵילוֹן וְתִמְנָתָה וְעֶקְרוֹן׃
44 * וְאֶלְתְּקֵה וְגִבְתוֹן וּבַעֲלָת׃ * וְיֹהֻד וּבְנֵי־
45 46 בְרַק וְגַת־רִמּוֹן׃ * וּמֵי הַיַּרְקוֹן וְהָרַקּוֹן עִם־
הַגְּבוּל מוּל יָפוֹ׃

27 * Ac reuertitur cōtra Orientem Beth-
dagon: & pertransit vsq; Zabulon & val-
lem Iepthahel contra Aquilonem in Be-
themech & Neiel, egredietúrq; ad lęuam
28 Cabul. * Et Acran, & Roob, & Amon, &
Chana vsque ad Sidonem magnam.
29 * Reuertitúrq; in Horma vsque ad ciui-
tatem munitissimā Tyrum & vsq; Osam:
erúntque exitus eius in mare de funiculo
30 Acziba, * Et Amma, & Apheg, & Roob:
ciuitates viginti duæ, & villę earum.
31 * Hæc est possessio filiorum Aser, per
cognationes suas, vrbésq; & viculi earum.
32 * Filiorum Neptalim sexta sors cecidit
33 per familias suas: * Et cœpit terminus de
Beleb, & Helon, Sannanim, & Adami,
quæ est Neceb, & Iebnahel vsque Lecun:
& egressus eorum vsque ad Iordanem.
34 * Reuertitúrque terminus contra Oc-
cidentem, & Azanoth Thabor, atq; inde
egreditur in Vcuca, & pertrāsit in Zabu-
lon contra Meridiem, & in Aser contra
Occidētem, & in Iuda ad Iordanem con-
tra ortum Solis.
35 * Ciuitates munitissimę; Assedim, Ser, &
Ammath, & Rechath, & Cenereth,
36 * Et Edema, & Arama, Asor,
37 * Et Cedes, & Edrai, Nasor,
38 * Et Ieron, & Magdihel, Horrem, &
Bethanath, & Bethsames: ciuitates decem
& nouem, & villæ earum.
39 * Hæc est possessio tribus filiorū Nep-
talim, per cognationes suas, vrbes & vi-
40 culi earum. * Tribui filiorum Dan per
familias suas egressa est sors septima.
41 * Et fuit terminus possessionis eius, Sa-
raa, & Hestaol, & Hayr Semes, id est ciui-
42 tas Solis. * Selebin, & Ahialon, & Ie-
43 thela, * Et Elon, & Themna, Achron,
44 * Helthecen, Gebton, & Baalad,
45 * Et Iud, & Bane, & Barach, & Iethrem-
46 mon, * Atque Hiercon, & Arechon,
cum termino qui respicit Ioppen:

תרגום יונתן

27 וְתָאֵיב מִמַּדְנַח שִׁמְשָׁא בֵּית דָּגוֹן וּמְעָרַע בִּזְבוּלֻן וּבְחֵילָה יִפְתַּח אֵל לְצִיפּוּנָא בֵּית מֵישְׁרָא וּנְעִיאֵל וְנָפֵיק לְכָבוּל מִצִּיפּוּנָא׃
28 וְעֶבְרוֹן וּרְחֹב וְחַמּוֹן וְקָנָה עַד צִידוֹן רַבָּה׃ 29 וְתָאֵב תְּחוּמָא לְרָמְתָא וְעַד קִירְוִין כְּרִיכָן קִרְוֵי תֻּקְפָּא וְתָאֵב תְּחוּמָא
לְחוֹסָה וְיְהוֹן מַפְּקָנוֹהִי לְיַמָּא מֵעֲדָב אַכְזִיב׃ 30 וְעֻמָּה וַאֲפֵק וּרְחוֹב קִירְוִין עֶשְׂרִין וּתְרֵין וּפַצְחֵיהֶן׃
31 דָּא אַחֲסַנַת שִׁבְטָא דִּבְנֵי אָשֵׁר לְזַרְעֲיָתְהוֹן קִרְוַיָּא הָאִלֵּין וּפַצְחֵיהֶן׃ 32 לִבְנֵי נַפְתָּלִי נְפַק עַדְבָא שְׁתִיתָאָה לִבְנֵי
נַפְתָּלִי לְזַרְעֲיָתְהוֹן׃ 33 וַהֲוָה תְּחוּמְהוֹן מֵחֵלֶף מֵאֵלוֹן בְּצַעֲנַנִּים וַאֲדָמִי הַנֶּקֶב וְיַבְנְאֵל עַד לַקּוּם וַהֲוָה
מַפְּקָנוֹהִי לְיַרְדֵּן׃ 34 וְתָאֵיב תְּחוּמָא לְיַמָּא לְאַזְנוֹת תָּבוֹר וְנָפֵק מִתַּמָּן לְחֻקּוֹק וּמְעָרַע בִּזְבוּלֻן מִדָּרוֹמָא וּבְאָשֵׁר
מְעָרַע מִמַּעֲרְבָא וּבִיהוּדָה יַרְדְּנָא מִדְּנַח שִׁמְשָׁא׃ 35 וְקִירְוִין כְּרִיכָן הַצִּדִּים צֵר וְחַמַּת רַקַּת וְכִנֶּרֶת׃
36 וַאֲדָמָה וְהָרָמָה וְחָצוֹר׃ 37 וְקֶדֶשׁ וְאֶדְרֶעִי וְעֵין חָצוֹר׃ 38 וְיִרְאוֹן וּמִגְדַּל אֵל חָרֵם וּבֵית עֲנָת
וּבֵית שֶׁמֶשׁ קִירְוִין תְּשַׁע עֶשְׂרֵה וּפַצְחֵיהֶן׃ 39 דָּא אַחֲסַנַת שִׁבְטָא דִּבְנֵי נַפְתָּלִי לְזַרְעֲיָתְהוֹן קִרְוַיָּא וּפַצְחֵיהֶן׃
40 לְשִׁבְטָא דִּבְנֵי דָן לְזַרְעֲיָתְהוֹן נְפַק עַדְבָא שְׁבִיעָאָה׃ 41 וַהֲוָה תְּחוּם אַחֲסַנְתְּהוֹן צָרְעָה וְאֶשְׁתָּאוֹל וְעִיר שָׁמֶשׁ׃
42 וְשַׁעֲלַבִּין וְאַיָּלוֹן וְיִתְלָה׃ 43 וְאֵילוֹן וְתִמְנָתָה וְעֶקְרוֹן׃ 44 וְאֶלְתְּקֵה וְגִבְתוֹן וּבַעֲלָת׃
45 וְיֹהֻד וּבְנֵי בְרַק וְגַת רִמּוֹן׃ 46 וּמֵי הַיַּרְקוֹן וְהָרַקּוֹן עִם תְּחוּמָא דְּלִקְבֵיל יָפוֹ׃

27 * *Reuertentur ab oriente Solis & Bethda-*
gon, & peruenient ad Zabulon & in Gueph-
thael contra Aquilonem Bethaemec & Nael,
& egredientur ad Chobol à sinistris.
28 * *Et Achran, & Roob, & Amon, & Cane*
vsque ad Sidonem magnam.
29 * *Et conuertentur termini in Rama, &*
vsque ad ciuitatem munitionis Tyriorum, &
conuertentur termini in Osa, & erit exitus
eius mare, & erit à funiculo Achazib.
30 * *Et Amma, & Aphec, & Roob, ciuitates*
viginti duæ & villæ earum.
31 * *Hæc possessio tribus filiorum Aser per*
populos suos, vrbes eorum & villæ ea-
rum.
32 * *Et exiuit Nephthali sors sexta, filiis Neph-*
thali per populos suos.
33 * *Et fuerunt termini eorum, Meeleph &*
Olan Seenanim, & Ademmi Anneceb, &
Jabniel vsque ad Lacum: & fuerunt exitus
eorum Jordanis.
34 * *Et conuertentur termini in mare Aznoth*
Thabor, & egredientur illinc in Jcoc, & appli-
cabunt Zabulon à Meridie, & Asser perue-
nient ad mare, & Juda Jordanis ab oriente
Solis.
35 * *Et vrbes munitæ Tyriorum; Tyrus &*
Ammath, & Rechath, & Chenereth.
36 * *Et Adami, & Rama, & Asor,* * *Et Ce-*
37 *des, & Edrai, & fons Asor.* * *Et Jeron, &*
38 *Magdaliel, Horem, & Bethanath, & Bethsa-*
mes, vrbes decem & nouem & villæ earum.
39 * *Hæc possessio tribus filiorum Nephtali per*
cognationem suam, & vrbes & villæ earum.
40 * *Et tribui filiorum Dan per populos suos*
egressa est sors septima.
41 * *Et fuerunt termini possessionis eorum, Sa-*
raa & Esthaol, vrbs Sames.
42 * *Et Selebin, & Elon, & Jethla.*
43 * *Et Jalon, & Themna, & Accaron.*
44 * *Et Eltheco, & Gabatthon, & Baaloth.*
45 * *Et Ud, & Banebarac, & Gethremmon.*
46 * *Et à mari Hieracon & Hereccon, termi-*
nus prope Joppen.

27 * Ἐπιστρέψει ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίου καὶ βηθδαγών, καὶ
συνάψει τῷ ζαβουλὼν καὶ ἐν γαιεφθαὴλ κατὰ βορραῦ βη-
θαεμὲκ καὶ ναιήλ, καὶ ἐλεύ(ε) εἰς χοβὼλ ἀπὸ ἀριστερῶν.
28 * καὶ ἀχρὰν, καὶ ῥοὼβ, καὶ ἀμὼν, καὶ καναὶ ἕως σιδῶ-
νος τῆς μεγάλης.
29 * καὶ ἀναστρέψει τὰ ὅρια εἰς ῥαμὰ καὶ ἕως πόλεως
ὀχυρώματος τῶν τυρίων, καὶ ἀναστρέψει τὰ ὅρια ἐπὶ
ὠσά, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτοῦ ἡ θάλασσα, καὶ ἔσται ἀπὸ
τοῦ σχοινίσματος ἀχαζίβ.
30 * καὶ ἀμμὰ καὶ ἀφὲκ, καὶ ῥαόβ, πόλεις εἰκοσιδύο καὶ
αἱ κῶμαι αὐτῶν.
31 * αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν ἀσὴρ κατὰ δήμους
αὐτῶν, αἱ πόλεις αὐτῶν καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.
32 * καὶ ἐξῆλθε τῷ νεφθαλὶ ὁ κλῆρος ὁ ἕκτος τοῖς υἱοῖς
νεφθαλὶ κατὰ δήμους αὐτῶν.
33 * καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια αὐτῶν μεελὲφ καὶ ὠλὰν σεενα-
νὶμ, καὶ ἀδεμμὶ ἀνεκὲβ, καὶ ἰαβνιὴλ ἕως λακούμ· καὶ
ἐγενήθησαν αἱ διέξοδοι αὐτῶν ὁ ἰορδάνης.
34 * καὶ ἐπιστρέψει τὰ ὅρια εἰς θάλασσαν ἀζνὼθ θα-
βώρ, καὶ διελεύ(ε) ἐκεῖθεν εἰς ἰκώκ, καὶ συνάψει τῷ ζα-
βουλὼν ἀπὸ νότου, καὶ ἀσὴρ συνάψει κατὰ θάλασ-
σαν, καὶ ἰούδα ὁ ἰορδάνης ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίου·
35 * καὶ αἱ πόλεις τειχήρεις τῷ τυρίων· τύρος καὶ ἀμ-
μὰθ, καὶ ῥακκὰθ, καὶ χενερέθ,
36 * καὶ ἀδαμὶ, καὶ ῥαμὰ, καὶ ἀσὼρ,
37 * καὶ κεδὲς, καὶ ἀδραὶ, καὶ πηγὴ ἀσὼρ,
38 * καὶ ἱερὼν, καὶ μαγδαλιὴλ, ὡρὰμ καὶ βηθανὰθ, καὶ
βηθσαμὶς, πόλεις δέκα καὶ ἐννέα καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν.
39 * αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν νεφθαλὶ κατὰ συγ-
γένειαν αὐτῶν, καὶ αἱ πόλεις καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν.
40 * καὶ τῇ φυλῇ υἱῶν δὰν κατὰ δήμους αὐτῶν ἐξῆλθεν
41 ὁ κλῆρος ὁ ἕβδομος. * καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια κληρονο-
μίας αὐτῶν, σαραὰ, καὶ ἐσθαὸλ πόλις σαμές,
42 * καὶ σααλαβὶν, καὶ ἐλὼν, καὶ ἰεθλά,
43 * καὶ ἰαλὼν, καὶ θαμνὰ, καὶ ἀκκαρὼν,
44 * καὶ ἐλθεκὼ, καὶ γαβατθὼν, καὶ βααλὼθ,
45 * καὶ οὐδ, καὶ βανηβαρὰκ, καὶ γεθρεμμὼν,
46 * καὶ ἀπὸ θαλάσσης ἱερακῶν, καὶ ἠρεκκὼν, ὅριον πλη-
σίον ἰώππης.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

27 Et vertitur ab oriente Solis ad Beth-Dagon, & contingit in Zebulun, & in valle Iiphthahh ad Septentrionem Beth-Mesra, & Neghiel: & exit ad Chabul à Septentrione. 28 Et Ghebron & Rehhob, & Hhamon, & Kana vsque Szidon magnam.
29 Et vertitur terminus ad Ramatha & vsque ad vrbes arcium; vrbes fortitudinis. Et vertitur terminus ad Hhozza, & fuerunt exitus eius ad mare, ex sorte Achzib. 30 Et Ghuma, & Aphek, & Rehhob: vrbes viginti & duæ, & oppida earum. 31 Hæc possessio tribus filiorum Aser ad prosapias eorum, vrbes hæ & oppida earum.
32 Filiis Nephthali exijt sors sexta; filijs Nephthali ad prosapias eorum. 33 Et fuit terminus eorum Mehheleph, Meelon, Beszaghananim & Adami-Hanekeb, & Iabneel vsque Lakum; & fuerunt exitus eius ad Iordanem.
34 Et vertitur terminus ad mare ad Aznoth-Thabor: & exit inde ad Hhukok: & tangit in Zebulun ab Austro, & in Aser contingit ab occasu, & in Iuda Iordane ortu Solis. 35 Et vrbes arcium: Hafzidim, Szer, & Hhamath, Rakath & Chinareth.
36 Et Adama & Harama, & Hhaszor. 37 Et Kedes, & Edreghi, & Ghein-Hhaszor.
38 Et Iiron, & Migdal-El, Hharem & Beth-ghanath, & Beth-semes: vrbes nouendecim & oppida earum.
39 Hæc possessio tribus filiorum Nephthali ad prosapias eorum: vrbes & oppida earum. 40 Tribui filiorum Dan ad prosapias eorum, exijt sors septima. 41 Et fuit terminus possessionis eorum; Szargha & Esthaol, & vrbs Sames.
42 Et Saghalabin & Aialon, & Ithelah. 43 Et Ailon, & Thimnatha, & Ghekron.
44 Et Elthekeh, & Gibthon, & Baghalath. 45 Et Ihud, & Bene-Berak, & Gath-Rimon. 46 Et Mei-Haiarkon & Harakon cum termino qui contra Iapho.

Universidad de Deusto
Biblioteca

47 וַיֵּצֵא גְּבוּל בְּנֵי־דָן מֵהֶם וַיַּעֲלוּ בְנֵי־דָן
וַיִּלָּחֲמוּ עִם־לֶשֶׁם וַיִּלְכְּדוּ אֹתָהּ וַיַּכּוּ אֹתָהּ
לְפִי־חָרֶב וַיִּירָשׁוּ אוֹתָהּ וַיֵּשְׁבוּ בָהּ וַיִּקְרְאוּ לְלֶשֶׁם
48 דָּן כְּשֵׁם דָּן אֲבִיהֶם׃ * זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה
בְנֵי־דָן לְמִשְׁפְּחֹתָם הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְחַצֵרֵיהֶן׃
49 * וַיְכַלּוּ לְנַחֵל אֶת־הָאָרֶץ לִגְבֻלֹתֶיהָ וַיִּתְּנוּ
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל נַחֲלָה לִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן בְּתוֹכָם׃
50 * עַל־פִּי יְהוָה נָתְנוּ לוֹ אֶת־הָעִיר אֲשֶׁר
שָׁאָל אֶת־תִּמְנַת־סֶרַח בְּהַר אֶפְרָיִם וַיִּבֶן אֶת־
הָעִיר וַיֵּשֶׁב בָּהּ׃
51 * אֵלֶּה הַנְּחָלֹת אֲשֶׁר־נָחֲלוּ אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן
וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת לְמַטּוֹת בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל בְּגוֹרָל בְּשִׁלֹה לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל
מוֹעֵד וַיְכַלּוּ מֵחַלֵּק אֶת־הָאָרֶץ׃

כ

1 * וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר׃
2 * דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר תְּנוּ לָכֶם
אֶת־עָרֵי הַמִּקְלָט אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲלֵיכֶם בְּיַד־
3 מֹשֶׁה׃ * לָנוּס שָׁמָּה רוֹצֵחַ מַכֵּה־נֶפֶשׁ
בִּשְׁגָגָה בִּבְלִי־דָעַת וְהָיוּ לָכֶם לְמִקְלָט מִגֹּאֵל
הַדָּם׃
4 * וְנָס אֶל־אַחַת מֵהֶעָרִים הָאֵל וְעָמַד
פֶּתַח שַׁעַר הָעִיר וְדִבֶּר בְּאָזְנֵי זִקְנֵי הָעִיר־הַהִיא
אֶת־דְּבָרָיו וְאָסְפוּ אֹתוֹ הָעִירָה אֲלֵיהֶם וְנָתְנוּ
5 לוֹ מָקוֹם וְיָשֶׁב עִמָּם׃ * וְכִי יִרְדֹּף גֹּאֵל
הַדָּם אַחֲרָיו וְלֹא־יַסְגִּרוּ אֶת־הָרֹצֵחַ בְּיָדוֹ כִּי
בִבְלִי־דַעַת הִכָּה אֶת־רֵעֵהוּ וְלֹא־שִׂנֵא הוּא לוֹ
מִתְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם׃

47 * Et ipso fine concluditur. Ascenderúntque filij Dan, & pugnauerunt contra Lesem, ceperúntque eam & perD cusserunt eam in ore gladij, & possederunt & habitauerunt in ea, vocantes nomen eius Lesem, Dan, ex nomine Dan patris sui.
48 * Hęc est possessio tribus filiorum Dan per cognationes suas, vrbes & viculi earum.
49 ○ * Cúmque complesset sorte diuidere terram singulis per tribus suas, dederunt filij Israel possessionem Iosue filio Nun in medio sui;
50 * Iuxta præceptum Domini vrbem, quam postulauit, Thamnathsaraa in mõte Ephraim. Et ædificauit ciuitatem, habitauítque in ea.
51 * Hæ sunt possessiones quas sorte diuiserunt Eleazar sacerdos, & Iosue filius Nun & principes familiarum ac tribuum filiorum Israel in Sylo, coram Domino ad ostium tabernaculi testimonij; partitíque sunt terram.

CAP. XX.

1 ET locutus est Dominus ad Iosue, dicens:
A 2 * Loquere filiis Israel, & dic eis: Separate vrbes fugitiuorum de quibus locutus sum ad vos per manum Moysi:
3 * Vt confugiat ad eas quicunque animam percusserit nescius, & posit euadere iram proximi qui vltor est sanguinis.
4 * Cùm ad vnam harum confugerit ciuitatum, stabítque ante portam ciuitatis, & loquetur senioribus vrbis illius ea quæ se comprobent innocentem; sicque suscipient eum, & dabunt ei locum ad habitandum.
5 * Cúmque vltor sanguinis eum fuerit
B persecutus, nõ tradèt in manus eius, quia ignorans percussit proximum eius, nec ante biduum triduúmve eius probatur inimicus.

תרגום יונתן

47 וּנְפַק תְּחוּם בְּנֵי דָן מִנַּהֶן וְסַלִּיקוּ בְנֵי דָן וְאַגִּיחוּ קְרָבָא עִם לֶשֶׁם וּכְבָשׁוּ יָתָהּ וּמְחוֹ יָתָהּ לְפִתְגָם דְּחָרֶב וְאַחֲסִינוּ יָתָהּ
וְיַתְבוּ בָּהּ וְקָרוֹ לְלֶשֶׁם דָּן כְּשֵׁם דָּן אֲבוּהוֹן׃ 48 דָּא אַחֲסָנַת שִׁבְטָא דִּבְנֵי דָן לְזַרְעִיָּתְהוֹן קִרְוֵיהוֹן תְּאִילִין וּפְצָתֵיהוֹן׃
49 וְשֵׁיצִיאוּ לְאַחְסָנָא יָת אַרְעָא לִתְחוּמָהָא וְיַהֲבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אַחְסָנָא לִיהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן בֵּינֵיהוֹן׃ 50 עַל מֵימְרָא
דַּייָ יַהֲבוּ לֵיהּ יָת קִרְתָּא דְּשָׁאֵל יָת תִּמְנַת סֶרַח בְּטוּרָא דְּבֵית אֶפְרַיִם וּבְנָא יָת קִרְתָּא וְיָתֵיב בָּהּ׃ 51 אִילֵּין אַחְסָנָתֵי
דְּאַחְסִינוּ אֶלְעָזָר כָּהֲנָא וְיְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן וְרֵישֵׁי אֲבָהָתָא לְשִׁבְטַיָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעַדְבָּא בְּשִׁילוֹ קֳדָם יְיָ בְּתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא וְשֵׁיצִיאוּ
יָת פַּלְגָנָא יָת אַרְעָא׃

כ

1 וּמַלֵּיל יְיָ עִם יְהוֹשֻׁעַ לְמֵימָר׃ 2 מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימָר הַבוּ לָכוֹן יָת קִרְוֵי שֵׁיזוּבוּתָא דְּמַלֵּילִית עִמְּכוֹן בִּידָא
דְּמֹשֶׁה׃ 3 לְמֶעְרַק לְהַפֵּן קְטוֹלָא דְּיִקְטוֹל נַפְשָׁא בְּשָׁלוּ בְּלָא פּוּרְעָנָא וְיְהֵוֹן לְכוֹן לְשֵׁיזוּבָא מִגְּאַל דְּמָא׃ 4 וְיֵעֲרוֹק
לְחַדָּא מִקִּרְוַיָּא הָאִילֵּין וְיֵקוּם בְּפִתְחָא דְּקִרְתָּא וְיִתְרַע קִרְתָּא הַהִיא וִימַלֵּיל קֳדָם סָבֵי קִרְתָּא הַהִיא יָת פִּתְגָמוֹהִי יְהֵיכְנְשׁוּן יְתֵיהּ לְקִרְתָּא
וְיִתֵּן וְיִתְכְּתֵב לֵיהּ אֲתַר וְיֵתֵב עִמְּהוֹן׃ 5 וַאֲרֵי יְרַדּוֹף גָּאֵל דָּמָא בָּתְרוֹהִי וְלָא יְמַסְרוּן יָת קְטוֹלָא בִּידֵיהּ אֲרֵי בְלָא מַדְּעָתֵיהּ
קְטַל יָת חַבְרֵיהּ וְלָא סָנֵי הוּא לֵיהּ מֵאֶתְמָלִי וּמִדְּקַדְמוֹתָהִי׃

47 * Et exiuit terminus filiorum Dan: & iuerunt filij Dan & pugnauerunt contra Lesen, & acceperunt eam, & percusserunt eam in ore gladij, & possederunt illam, & habitauerunt illam, & vocauerunt nomen Lesen Dan, iuxta nomen Dan patris sui.
48 * Hæc possessio tribus filiorum Dan per cognationem suam, vrbes hæ & villæ earum.
49 * Et perfecerunt diuidere sorte terram in terminos eius, & dederunt filij Israel possessionem Iosue filio Nun in ipsis,
50 * Per præceptum Domini: & dederunt ei vrbem, quam postulauit; Thamnathsara quæ est in monte Ephraim: & ædificauit ciuitatem & habitauit in ea.
51 * Hæ diuisiones quas sorte distribuit Eleazar sacerdos & Iosue filius Nun, & principes familiarum in tribubus Israel per sortes in Sylo, coram Domino apud ostia tabernaculi testimonij, & abierunt vt ascenderent terram.

CAP. XX.

ET locutus est Dominus Iosue, dicens: 1
2 * Loquere filiis Israel, dicens: Separate vobis vrbes confugiorum, quas dixi ad vos per Moysen.
3 * Confugium homicidæ qui percussit animam inuitè sine prouidentia, & erunt vobis vrbes confugium & non morietur occisor à propinquo sanguine.
4 * Et fugiet in vnam ciuitatum harum, & stabit ad fores portæ ciuitatis, & loquetur in auribus seniorum vrbis illius sermones suos: & remittent eum concilium ad eos, & dabunt ei locum & habitabit cum eis.
5 * Et quando persecutus fuerit propinquus sanguine post eum, & non concludent occisorem in manu illius, quoniam ignorans percussit proximum eius; & non odio habens ipse eum ab heri & tertio.

47 * καὶ ἐξῆλθον τὸ ὅριον υἱῶν δὰν· καὶ ἐπορεύθησαν ⓐ
υἱοὶ δὰν, καὶ ἐπολέμησαν τὴν λεσέν· καὶ κατελάβοντο αὐ-
τὴν, καὶ ἐπάταξαν αὐτὴν ἐν στόματι μαχαίρας, καὶ κα-
τεκληρονόμησαν αὐτὴν, καὶ κατῴκησαν αὐτὴν, καὶ ἐκά-
λεσαν τὸ ὄνομα τῇ λεσὲν δάν, κατὰ τὸ ὄνομα δὰν τοῦ
πατρὸς αὐτῶν.
48 * αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν δὰν κατὰ συγγένειαν
αὐτῶν, αἱ πόλεις αὗται καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν.
49 * καὶ συνετέλεσαν τοῦ κληρονομῆσαι τὴν γῆν εἰς τὰ
ὅρια αὐτῆς, καὶ ἔδωκαν ⓐ υἱοὶ ἰσραὴλ κλῆρον τῷ ἰησοῦ υἱῷ
ναυῆ ἐν αὐτοῖς,
50 * διὰ προστάγματος κυρίου· καὶ ἔδωκαν αὐτῷ τὴν πό-
λιν, ἣν ᾐτήσατο, βαμναθασαρὰ ἥ ἐστιν ἐν τῷ ὄρει Ἐφραίμ·
καὶ ᾠκοδόμησεν τὴν πόλιν καὶ ᾤκει ἐν αὐτῇ.
51 * αὗται αἱ διαιρέσεις ἃς κατεκληρονόμησεν ἐλεάζαρ
ὁ ἱερεὺς καὶ ἰησοῦς ὁ τοῦ ναυῆ, καὶ ⓐ ἄρχοντες τῶν πα-
τριῶν ἐν ταῖς φυλαῖς τοῦ ἰσραὴλ κατὰ κλήρους ἐν συλῷ, ἐναν-
τι κυρίου παρὰ τὰς θύρας τῆς σκιωθῆς τοῦ μαρτυ-
ρίου· καὶ ἐπορεύθησαν ἐμβατεῦσαι τὴν γῆν.

κ'.

1 * Καὶ ἐλάλησε κύριος τῷ ἰησοῦ λέγων·
2 * λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, λέγων· δότε ὑμῖν τὰς
πόλεις τῶν φυγαδευτηρίων, ἃς εἶπα πρὸς ὑμᾶς διὰ
μωυσῆ.
3 * φυγαδευτήριον τῷ φονευτῇ τῷ παταξάντι ψυχὴν
ἀκουσίως ἄνευ προνοίας· καὶ ἔσονται ὑμῖν αἱ πόλεις φυ-
γαδευτήριον, καὶ οὐκ ἀποθανεῖται ὁ φονευτὴς ὑπὸ τοῦ
ἀγχιστεύοντος τὸ αἷμα.
4 * καὶ φεύξεται εἰς μίαν τῶν πόλεων τούτων, καὶ στή-
ⓔ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς πύλης τῆς πόλεως, καὶ λαλήσει ἐν
τοῖς ὠσὶν τῶν πρεσβυτέρων τῆς πόλεως ἐκείνης τοὺς λό-
γους αὐτοῦ· καὶ ἐπιστρέψουσιν αὐτὸν ἡ συναγωγὴ πρὸς
αὐτὸν, καὶ δώσουσιν αὐτῷ τόπον καὶ κατοικήσει μετ' αὐτῶν.
5 * καὶ ὅτε διώξῃ ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ
οὐ συγκλείσουσιν τὸν φονεύσαντα ἐν χειρὶ αὐτοῦ, ὅτι οὐκ εἰ-
δὼς ἐπάταξε τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ οὐ μισῶν αὐτὸς αὐτὸν
ἀπ' ἐχθὲς καὶ τρίτης.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

47 Et exiit terminus filiorum Dan ab eis. & ascenderunt filij Dan, & iniuerunt bellum cum Lessen, & subegerunt eam, & deleuerunt eam ad verbum gladij, & possederunt eam, & habitarunt in ea, & appellarunt Lessen, Dan, nomine Dan patris eorum.
48 Hæc possessio tribus filiorum Dan ad profapias eorum; vrbes hæ & oppida earum. 49 Et finierunt ad possidendum terram ad terminum eius; & dederunt filij Israel possessionem Iosue filio Nun inter ipsos.
50 Iuxta dictum Domini dederunt ei vrbem quam petiuit; Thimnath Zzarahh in monte domus Ephraim: & ædificauit vrbem, & habitauit in ea. 51 Hæ possessiones, quas possidere fecerunt Eleazar sacerdos, & Iosue filius Nun, & capita patrum tribuum filiorum Israel in sorte in Silo ante Dominum, in porta tabernaculi fœderis: & finierunt à diuidenda terra.

CAP. XX.

ET locutus est Dominus cum Iosue ad dicendum:
1 Loquere cum filijs Israel ad dicendum: Date vobis vrbes euasionis, quas locutus sum vobiscum in manu Mosis:
2 Ad fugiendum eò occisorem, qui occidet animam in errore, in non scientia sua: & erunt vobis in euasionem à redemptore sanguinis.
3 Et fugiet ad vnam ex vrbibus his, & stabit in introitu portæ vrbis eius, & loquetur ante senes ciuitatis illius verba sua; & aggregabunt eum ad ciuitatem ad ipsos, & dabunt ei locum, & habitabit cum eis.
4 Et quando secutus fuerit redemptor sanguinis post eum, & non tradent occisorem in manus eius, quia in non scientia sua occidit socium suum, & non odit ipse illum ab heri & ab-ante eum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 וְיָשַׁב בָּעִיר הַהִיא עַד־עָמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה
לַמִּשְׁפָּט עַד־מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אֲשֶׁר יִהְיֶה
בַּיָּמִים הָהֵם אָז יָשׁוּב הָרוֹצֵחַ וּבָא אֶל־עִירוֹ
וְאֶל־בֵּיתוֹ אֶל־הָעִיר אֲשֶׁר נָס מִשָּׁם׃
7 וַיַּקְדִּשׁוּ אֶת־קֶדֶשׁ בַּגָּלִיל בְּהַר נַפְתָּלִי וְאֶת־
שְׁכֶם בְּהַר אֶפְרָיִם וְאֶת־קִרְיַת אַרְבַּע הִיא
חֶבְרוֹן בְּהַר יְהוּדָה׃
8 וּמֵעֵבֶר לְיַרְדֵּן יְרִיחוֹ מִזְרָחָה נָתְנוּ אֶת־
בֶּצֶר בַּמִּדְבָּר בַּמִּישֹׁר מִמַּטֵּה רְאוּבֵן וְאֶת־רָאמֹת
בַּגִּלְעָד מִמַּטֵּה גָּד וְאֶת־גּוֹלָן בַּבָּשָׁן מִמַּטֵּה
מְנַשֶּׁה׃ 9 אֵלֶּה הָיוּ עָרֵי הַמּוֹעֵדָה לְכָל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם לָנוּס שָׁמָּה כָּל־
מַכֵּה־נֶפֶשׁ בִּשְׁגָגָה וְלֹא יָמוּת בְּיַד גֹּאֵל הַדָּם
עַד־עָמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה׃

כא

1 וַיִּגְּשׁוּ רָאשֵׁי אֲבוֹת הַלְוִיִּם אֶל־אֶלְעָזָר
הַכֹּהֵן וְאֶל־יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וְאֶל־רָאשֵׁי אֲבוֹת
הַמַּטּוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃
2 וַיְדַבְּרוּ אֲלֵיהֶם בְּשִׁלֹה בְּאֶרֶץ כְּנַעַן לֵאמֹר
יְהוָה צִוָּה בְיַד־מֹשֶׁה לָתֵת לָנוּ עָרִים לָשָׁבֶת
וּמִגְרְשֵׁיהֶן לִבְהֶמְתֵּנוּ׃ 3 וַיִּתְּנוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
לַלְוִיִּם מִנַּחֲלָתָם אֶל־פִּי יְהוָה אֶת־הֶעָרִים הָאֵלֶּה
וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהֶן׃ 4 וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל לְמִשְׁפְּחֹת
הַקְּהָתִי וַיְהִי לִבְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן מִן־הַלְוִיִּם
מִמַּטֵּה יְהוּדָה וּמִמַּטֵּה הַשִּׁמְעֹנִי וּמִמַּטֵּה בִּנְיָמִן
בְּגוֹרָל עָרִים שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה׃
5 וְלִבְנֵי קְהָת הַנּוֹתָרִים מִמִּשְׁפְּחֹת מַטֵּה־
אֶפְרַיִם וּמִמַּטֵּה־דָּן וּמֵחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה בְּגוֹרָל
עָרִים עֶשֶׂר׃

IOSVE. Translat. B. Hieron. *Terræ diuisio.*

6 Et habitabit in ciuitate illa donec stet ante iudicium causam reddens facti sui, & moriatur sacerdos magnus qui fuerit in illo tempore. Tunc reuertetur homicida, & ingredietur ciuitatem & domum suam de qua fugerat.

7 Decreuerúntque Cedes in Galilæa montis Neptalim, & Sychem in monte Ephraim, & Cariatharbe, ipsa est Hebrō, in monte Iuda.

8 Et trans Iordanem contra Orientalē plagam Hiericho statuerūt Bosor quæ sita est in campestri solitudine de tribu Ruben, & Ramoth in Galaad de tribu Gad, & Gaulon in Basan de tribu Manasse.

9 Hæ ciuitates constitutæ sunt cunctis filijs Israel & aduenis qui habitabāt inter eos, vt fugeret ad eas qui animam nescius percussisset, & non moreretur in manu proximi effusum sanguinem vindicare cupientis, donec staret ante populum expositurus causam suam.

CAP. XXI.

1 Accesserúntque principes familiarum Leui ad Eleazarum sacerdotem & Iosue filium Nun, & ad duces cognationum per singulas tribus filiorum Israel.

2 Locutíque sunt ad eos in Sylo terræ Chanaan atque dixerunt, Dominus præcepit per manum Moysi vt darentur nobis vrbes ad habitandum, & suburbana earum ad alenda iumenta.

3 Dederúntque filij Israel de possessionibus suis iuxta imperium Domini ciuitates & suburbana earum.

4 Egressáque est sors in familiam Caath filiorum Aaron sacerdotis de tribu Iuda, & Symeon, & Beniamin, ciuitates tredecim.

5 Et reliquis filiorū Caath, id est Leuitis, qui superfuerāt de tribubus Ephraim & Dan, & dimidiæ tribus Manasse, ciuitates decem.

6 Et habitabit in ciuitate illa donec stet coram congregatione in iudicium, donec moriatur sacerdos magnus, qui erit in diebus illis: tunc reuertetur homicida et veniet ad portam suam & ad domum suam, & ad ciuitatem vnde fugerat illinc.

7 Et diuisit Cedes in terra Galilæa in monte Nephtalim, & Sychem in monte Ephraim, & vrbem Arbe, hæc est Hebron in monte Iuda.

8 Et trans Iordanem Hiericho, ab Oriente dedit Bosor in solitudine in campo de tribu Ruben, & Ramoth in Galaad de tribu Gad, & Golan in Basan de tribu Manasse.

9 Hæ fuerunt ciuitates celebres omnibus filijs Israel & aduenæ qui habitabat in eis vt fugeret illuc, omni percutienti animam inuitè, vt non moriatur in manu propinqui sanguine donec staret ante congregationem in iudicio.

CAP. XXI.

ET accesserunt principes familiarum filiorum Leui ad Eleazarum sacerdotem, & ad Iosue filium Nun & ad principes tribuum familiarum ex tribubus filiorum Israel.

2 Et locuti sunt ad eos in Sylo in terra Chanaan, dicentes: Dominus præcepit in manu Moysi vt daret nobis vrbes ad habitandum & suburbana earum iumentis nostris.

3 Et dederunt filij Israel Leuitis vt possiderent ipsi per præceptum Domini ciuitates has & suburbana earum.

4 Et egressa est sors populo Caath, & fuit filiis Aaron sacerdotibus Leuitis à tribu Iuda & à tribu Symeon, & à tribu Beniamin per sortem ciuitates tredecim.

5 Et filiis Caath relictis ex cognatione tribus Ephraim, & de tribu Dan, & de dimidia tribu Manasse per sortem ciuitates decem.

6 καὶ κατοικήσει ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ ἕως στῇ κρίσιν ἔμπροσθεν τῆς συναγωγῆς εἰς κρίσιν ἕως ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃς ἔσται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· τότε ἐπιστρέψει ὁ φονεύς, καὶ ἐλεύσεται πρὸς τὴν πύλιν αὐτοῦ, καὶ πρὸς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ πρὸς τὴν πόλιν ὅθεν ἔφυγεν ἐκεῖθεν.

7 καὶ διέστειλεν τὴν κεδὲς ἐν γῇ γαλιλαίᾳ ἐν τῷ ὄρει τῷ νεφθαλίμ, καὶ συχὲμ ἐν τῷ ἐφραίμ, καὶ τὴν πόλιν ἀρβόκ, αὕτη ἐστὶν χεβρὼν ἐν τῷ ὄρει τῷ ἰούδα.

8 καὶ ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου ἱεριχὼ ἀπ' ἀνατολῶν ἔδωκεν τὴν βοσὼρ ἐν ἐρήμῳ ἐν τῷ πεδίῳ ἀπὸ τῆς φυλῆς ῥουβήν, καὶ τὴν ῥαμὼθ ἐν τῇ γαλαὰδ ἐκ τῆς φυλῆς γάδ, καὶ τὴν γωλὰν ἐν τῇ βασανίτιδι ἐκ τῆς φυλῆς μανασσῆ.

9 αὗται ἦσαν αἱ πόλεις αἱ ἐπίκλητοι τοῖς πᾶσιν υἱοῖς ἰσραὴλ καὶ τῷ προσηλύτῳ τῷ προσκειμένῳ ἐν αὐτοῖς καταφυγεῖν ἐκεῖ παντὶ παιστὴ ψυχὴν ἀκουσίως, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ ἐν χειρὶ τοῦ ἀγχιστεύοντος τὸ αἷμα ἕως ἂν καταστῇ ἐναντίον τῆς συναγωγῆς ἐν κρίσει.

κα.

1 Καὶ προσῆλθοσαν ἀρχιπατρίαι τῶν υἱῶν λευὶ πρὸς ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα καὶ πρὸς ἰησοῦν τὸν τοῦ ναυῆ καὶ πρὸς οὺς ἀρχιφύλους πατριῶν ἐκ τῶν φυλῶν τῶν υἱῶν ἰσραήλ.

2 καὶ εἶπαν πρὸς αὐτοὺς ἐν σηλὼ ἐν γῇ χανααὰν λέγοντες, κύριος ἐνετείλατο ἐν χειρὶ μωυσῆ δοῦναι ἡμῖν πόλεις κατοικεῖν καὶ τὰ περίσπορα αὐτῶν τοῖς κτήνεσιν ἡμῶν.

3 καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τοῖς λευίταις ἐκ τῆς κατακληρονομίας αὐτῶν διὰ προστάγματος κυρίου τὰς πόλεις ταύτας καὶ τὰ περίσπορα αὐτῶν.

4 καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος τῇ φυλῇ καάθ, καὶ ἐγένετο τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν τοῖς ἱερεῦσιν τοῖς λευίταις ἀπὸ φυλῆς ἰούδα καὶ ἀπὸ φυλῆς συμεὼν καὶ ἀπὸ φυλῆς βενιαμὶν κληρωτὶ πόλεις τρεισκαίδεκα.

5 καὶ τοῖς υἱοῖς καάθ τοῖς καταλελειμμένοις ἐκ τῆς συγγενείας φυλῆς ἐφραίμ, καὶ ἐκ τῆς φυλῆς δὰν, καὶ ἀπὸ ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ κληρωτὶ πόλεις δέκα.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

6 Et habitabit in ciuitate illa quoad surgat coram congregatione in iudicio, quoad moriatur Sacerdos magnus qui erit in diebus illis: tunc redibit occisor, & intrabit ad ciuitatem suam, & ad domum suam; ad vrbem ex qua fugerat inde.

7 Et constituerunt Kedes in Gelila in monte domus Nephthali; & Sechem in monte domus Ephraim, & Kiriath Arbagh, ipsa Hhebron, in terra domus Iuda.

8 Et vltra Iordanem Iericho ad ortum dederunt Beszer in deserto in planitie ex tribu Reuben: & Rimoth in Gilghad ex tribu Gad, & Golan in Mathnan, ex tribu Menasse.

9 Hæ fuerunt vrbes quas constituerunt omnibus filijs Israel, & proselytis qui proselyti facti sunt inter eos ad fugiendum eò, omni qui occiderit animam in errore: & non morietur in manu redemptoris sanguinis, donec stet ante congregationem.

CAP. XXI.

ET accesserunt capita patrum Leuitarum ad Elghazar sacerdotem, & ad Iosue filium Nun, & ad capita patrum tribuum filiorum Israel.

2 Et locuti sunt cum eis in Silo in terra Canaghan ad dicendum: Dominus iussit in manu Moysis ad dandum nobis vrbes ad habitandum, & spacia earumad iumenta nostra.

3 Et dederunt filij Israel Leuitis de possessionibus eorum iuxta dictum Domini; vrbes has & spacia earum.

4 Et exijt sors prosapiæ Kehath, & fuit filijs Aharon sacerdotis ex Leuitis de tribu Iehuda, & de tribu Simghon: & ex tribu Biniamin in sorte vrbes tredecim.

5 Et filijs Kehath qui reliqui fuerunt ex prosapia tribus Ephraim, & ex tribu Dan, & ex medio tribus Menasse in sorte vrbes decem.

תרגום יונתן

6 וְיתֵיב בְּקִרְיָתָא הַהִיא עַד דְיקוּם קֳדָם כְּנִישְׁתָּא לְדִינָא עַד דִימוּת כָּהֲנָא רַבָּא דְיֵהֵי בְיוֹמַיָא הָאִינוּן כְּכֵן יְהוּב קְטוֹלָא וְיָעוּל לְקִרְתֵיהּ וּלְבֵיתֵיהּ לְקִרְתָא דְעָרַק מִתַּמָּן׃ 7 וְזַמִינוּ יָת קֶדֶשׁ בְּגַלִּילָא בְּטוּרָא דְיַת נַפְתָּלִי וְיָת שְׁכֶם בְּטוּרָא דְיַת אֶפְרָיִם וְיָת קִרְיַת אַרְבַּע הִיא חֶבְרוֹן בְּטוּרָא דְיַת יְהוּדָה׃ 8 וּמֵעִבְרָא לְיַרְדְנָא דִירִיחוֹ סָדְרוּ יָת בֶּצֶר בְּמַדְבְּרָא בְּמֵישְׁרָא מִשִׁבְטָא דִרְאוּבֵן וְיָת רָאמוֹת בְּגִלְעָד מִשִׁבְטָא דְגָד וְיָת גּוֹלָן בְּבָשָׁן מִשִׁבְטָא דִמְנַשֶּׁה׃ 9 אִלֵּין הֲווֹ קִרְוַיָא דְזִמְנָא לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִגְיוֹרָא דְיִתְגַיַּר בֵּינֵיהוֹן לְמֶעְרַק לְתַמָּן כָּל דְיִקְטוֹל נַפְשָׁא בְּשָׁלּוּ וְלָא יְמוּת בְּיַד גָּאֵל דְמָא עַד דְיִקּוֹם קֳדָם כְּנִישְׁתָּא׃

כא

1 וּקְרִיבוּ רֵישֵׁי אֲבָהָת לֵיוָאֵי לְוָת אֶלְעָזָר כָּהֲנָא וְלְוָת יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן וְלְוָת רֵישֵׁי אֲבָהָת שִׁבְטַיָא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ 2 וּמַלִּילוּ עִמְּהוֹן בְּשִׁילוֹ בַּאֲרַעְא דִכְנַעַן לְמֵימַר יְיָ פַּקִיד בִּידָא דְמֹשֶׁה לְמִתַּן לָנָא קִרְוִין לְמֵיתַב וְרוּחֵיהוֹן לְבְעִירָנָא׃ 3 וְיָהֲבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְלֵיוָאֵי מֵאֲחֳסָנַתְהוֹן עַל מֵימְרָא דַיְיָ יָת קִרְוַיָא הָאִילֵּין וְיָת רוּחֵיהוֹן׃ 4 וּנְפַק שְׁדָרָא לְזַרְעִיַּת קְהָת וַהֲוָה לִבְנֵי אַהֲרֹן כָּהֲנָא מִן לֵיוָאֵי מִשִׁבְטָא דִיהוּדָה וּמִשִׁבְטָא דִשְׁמְעוֹן וּמִשִׁבְטָא דִבְנְיָמִן בְּגוֹרָלָא קִרְוִין חַלָּת עֶשְׂרָה׃ 5 וְלִבְנֵי קְהָת דְאִשְׁתָּאַרוּ מִזַּרְעִיַּת שִׁבְטָא דְאֶפְרַיִם וּמִשִׁבְטָא דְדָן וּמִפַּלְגוּת שִׁבְטָא דִמְנַשֶּׁה בְּגוֹרָלָא קִרְוִין עֲשָׂרָא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 וּלְבְנֵי גֵרְשׁוֹן מִמִּשְׁפַּחַת מַטֵּה־יִשָּׂשכָר
וּמִמַּטֵּה־אָשֵׁר וּמִמַּטֵּה נַפְתָּלִי וּמֵחֲצִי מַטֵּה
מְנַשֶּׁה בַּבָּשָׁן בְּעָרִים שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה׃
7 לִבְנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם מִמַּטֵּה רְאוּבֵן
וּמִמַּטֵּה־גָּד וּמִמַּטֵּה זְבוּלֻן עָרִים שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה׃
8 וַיִּתְּנוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לַלְוִיִּם אֶת הֶעָרִים
הָאֵלֶּה וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהֶן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד־
9 מֹשֶׁה בְּגוֹרָל׃ וַיִּתְּנוּ מִמַּטֵּה בְּנֵי יְהוּדָה
וּמִמַּטֵּה בְּנֵי שִׁמְעוֹן אֵת הֶעָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר יִקְרָא
10 אֹתָן בְּשֵׁם׃ וַיִּהְיוּ לִבְנֵי אַהֲרֹן מִמִּשְׁפְּחֹת
הַקְּהָתִי מִבְּנֵי לֵוִי כִּי לָהֶם הָיָה הַגּוֹרָל רִאשֹׁנָה׃
11 וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת־קִרְיַת אַרְבַּע אֲבִי
הָעֲנָק הִיא חֶבְרוֹן בְּהַר יְהוּדָה וְאֶת־מִגְרְשָׁהּ
12 סְבִיבוֹתֶיהָ׃ וְאֶת שְׂדֵה הָעִיר וְאֶת חֲצֵרֶיהָ
נָתְנוּ לְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה בַּאֲחֻזָּתוֹ׃
13 וְלִבְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן נָתְנוּ אֶת־עִיר מִקְלַט
הָרֹצֵחַ אֶת־חֶבְרוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת־לִבְנָה
14 וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ׃ וְאֶת־יַתִּר וְאֶת־מִגְרְשֶׁהָ׃ וְאֶת־
15 אֶשְׁתְּמוֹעַ וְאֶת־מִגְרְשָׁהּ׃ וְאֶת־
חֹלֹן וְאֶת־מִגְרְשָׁהּ וְאֶת־דְּבִר וְאֶת־מִגְרְשָׁהּ׃
16 וְאֶת־עַיִן וְאֶת־מִגְרְשָׁהּ וְאֶת־יִטָּה וְאֶת־
מִגְרְשָׁהּ אֶת־בֵּית שֶׁמֶשׁ וְאֶת־מִגְרְשָׁהּ עָרִים
תֵּשַׁע מֵאֵת שְׁנֵי הַשְּׁבָטִים הָאֵלֶּה׃
17 וּמִמַּטֵּה בִּנְיָמִן אֶת־גִּבְעוֹן וְאֶת־מִגְרְשָׁהּ
18 אֶת־גֶּבַע וְאֶת־מִגְרְשָׁהּ׃ אֶת־עֲנָתוֹת וְאֶת־
מִגְרְשָׁהּ וְאֶת־עַלְמוֹן וְאֶת־מִגְרְשָׁהּ עָרִים אַרְבַּע׃
19 כָּל־עָרֵי בְנֵי־אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה
20 עָרִים וּמִגְרְשֵׁיהֶן׃ וְלִמִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי־קְהָת
הַלְוִיִּם הַנּוֹתָרִים מִבְּנֵי קְהָת וַיְהִי עָרֵי גוֹרָלָם
מִמַּטֵּה אֶפְרָיִם׃

6 * Porrò filijs Gerſon egreſſa eſt ſors vt acciperent de tribubus Yſachar & Aſer, & Neptalim, dimidiáque tribu Manaſſe in Baſan, ciuitates numero tredecim.
7 * Et filiis Merari per cognationes ſuas de tribubus Ruben, & Gad, & Zabulon, vrbes duodecim.
8 * Dederúntque filij Iſrael Leuitis ciuitates & ſuburbana earum, ſicut præcepit B Dominus per manum Moyſi ſingulis ſorte tribuentes.
9 * De tribubus filiorum Iuda, & Symeon dedit Ioſue ciuitates, quarum iſta ſunt nomina.
10 * Filijs Aaron per familias Caath Leuitici generis. prima enim ſors illis egreſſa eſt.
11 * Cariatharbe patris Enach quæ vocatur Hebron in monte Iuda, & ſuburbana eius per circuitum.
12 * Agros verò & villas eius dederat Caleb filio Iephone ad poſsidendum.
13 * Dedit ergo filiis Aaron ſacerdotis Hebron confugij ciuitatem, ac ſuburbana eius, & Lobnam cum ſuburbanis ſuis.
14 * Et Iether, & Iſtimon,
15 * Et Helon, & Dabir,
16 * Et Ain, & Ietham, & Bethſames cum ſuburbanis ſuis, ciuitates nouem de tribubus, vt dictum eſt, duabus.
17 * De tribu autem filiorum Beniamin Gabaon & Gabae,
18 * Et Anathoth, & Almon cum ſuburbanis ſuis, ciuitates quatuor.
19 * Omnes ſimul ciuitates filiorum Aaron ſacerdotis, tredecim cum ſuburbanis ſuis.
20 * Reliquis verò per familias filiorum Caath Leuitici generis hæc eſt data poſſeſsio.

תרגום יונתן

6 וּלְבְנֵי גֵרְשׁוֹן מִמִּשְׁפְּחַת שִׁבְטָא דְיִשָּׂשכָר וּמִשִּׁבְטָא דְאָשֵׁר וּמִשִּׁבְטָא דְנַפְתָּלִי וּפַלְגוּת שִׁבְטָא דִמְנַשֶּׁה בְּמַתְנָן בְּעִדְבָא קִרְוִין
חֵילָת עֶשֶׂר׃ 7 לִבְנֵי מְרָרִי לְזַרְעַיָּתְהוֹן מִשִּׁבְטָא דִרְאוּבֵן וּמִשִּׁבְטָא דְגָד וּמִשִּׁבְטָא דִזְבוּלֻן קִרְוִין חַדְתָא עֶשְׂרֵה׃ 8 וִיהַבוּ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְלֵיוָאֵי יָת קִרְוַיָּא הָאִלֵּין וְיָת רַוְחֵיהֶן כְּמָא דְפַקִּיד יְיָ בִּידָא דְמֹשֶׁה בְּעִדְבָא׃ 9 וִיהַבוּ
מִשִּׁבְטָא דִבְנֵי יְהוּדָה וּמִשִּׁבְטָא דִבְנֵי שִׁמְעוֹן יָת קִרְוַיָּא הָאִלֵּין דְאִתְפָּרְשָׁא בִּשְׁמָהָן׃ 10 וְהָווּ לִבְנֵי אַהֲרֹן
מִשְׁפְּחַת דְּבֵית יְהוּדָה וּמִשִּׁבְטָא דִבְנֵי שִׁמְעוֹן דְּהִיא קַרְיָא הָאִלֵּין דְאִתְפָּרְשָׁא בִּשְׁמָהָן דְּקִרְיַת אַרְבַּע אֲבוּהוֹן דְּעֵנָק הִיא חֶבְרוֹן בְּטוּרָא דִּבְיַת יְהוּדָה
סְבִיבוֹתֶיהָ׃ 11 וְיָת קִרְיַת לְהוֹן יָת קִרְיָא עַרְבָּא קַדְמָאָה׃ 12 וְיָת חֲקַל קִרְתָּא וְיָת רַוְחֵיהָ יְהַבוּ כַּר יְפֻנֶּה בַּאֲחֻסַּתְנִיָּתֵיהּ׃ 13 וְלִבְנֵי אַהֲרֹן
כָּהֲנָא יְהַבוּ יָת קִרְיַת שִׁבְזוּת קְטוֹלָא יָת חֶבְרוֹן וְיָת רַוְחֵיהָ וְיָת לִבְנָה וְיָת רַוְחֵיהָ׃ 14 וְיָת יַתִּיר וְיָת רַוְחֵיהָ וְיָת אֶשְׁתְּמֹעַ
וְיָת רַוְחֵיהָ׃ 15 וְיָת חוֹלוֹן וְיָת רַוְחֵיהָ וְיָת דְּבִיר וְיָת רַוְחֵיהָ׃ 16 וְיָת עֵין וְיָת רַוְחֵיהָ וְיָת יִטָּה וְיָת רַוְחֵיהָ
וְיָת בֵּית שֶׁמֶשׁ וְיָת רַוְחֵיהָ קִרְוִין תְּשַׁע מִן תְּרֵין שִׁבְטַיָּא הָאִלֵּין׃ 17 וּמִשִּׁבְטָא דְבִנְיָמִן יָת גִּבְעוֹן וְיָת רַוְחֵיהָ וְיָת עַלְמוֹן וְיָת רַוְחֵיהָ אַרְבַּע׃
18 יָת עֲנָתוֹת וְיָת רַוְחֵיהָ וְיָת עַלְמוֹן וְיָת רַוְחֵיהָ קִרְוִין אַרְבַּע׃ 19 כָּל קִרְוֵי בְנֵי אַהֲרֹן
כָּהֲנַיָּא חֵילָת עֶשְׂרֵה קִרְוִין וְרַוְחֵיהֶן׃ 20 וְלִזַרְעִיַּת בְּנֵי קְהָת לְלֵיוָאֵי דְאִשְׁתְּאַרוּ מִבְּנֵי קְהָת וַהֲווּ קִרְוֵי גְּבוּלֵיהוֹן מִשִּׁבְטָא
דִבְנֵי אֶפְרָיִם׃

Interp. ex Græc. lxx. IOSVE. ΙΗΣΟΥΕ. μεθερμήνευσις τῶν ὁ. 91

6 * Et filijs Gerſon de cognatione tribus Iſſachar, & de tribu Aſer, & de tribu Nephthalim, & de dimidia tribu Manaſſe in Baſan per ſortem ciuitates tredecim.
7 * Et filijs Merari per populos ſuos de tribu Ruben, & de tribu Gad, & de tribu Zabulon per ſortem vrbes duodecim.
8 * Et dederunt filij Iſrael Leuitis ciuitates has et ſuburbana earum, ſicut præcepit Dominus Moyſi per ſortem.
9 * Et dedit tribus filiorum Iuda & tribus Symeon ciuitates has, & vocatæ ſunt in nomine.
10 * Et fuerunt filijs Aaron de populo Caath filiorum Leui, quoniam his fuit ſors prima.
11 * Et dederunt eis Cariatharbe metropolin Enach, hæc eſt Hebron, in mõte Iuda, at ſuburbana eius in circuitu eius;
12 * Et agros vrbis & villas eius dederat Ioſue Chaleb filio Iephone in poſſeſſione eius.
13 * Et filijs Aaron ſacerdotis dedit ciuitatem confugiorum homicidæ, Hebron & ſuburbana cum ea, & Lebnam & ſuburbana quæ circa eam.
14 * Et Iether & ſuburbana quæ circa eam, & Iſtimon & ſuburbana quæ circa eam.
15 * Et Helon & ſuburbana quæ circa eam, & Dabir & ſuburbana quæ circa eam.
16 * Et Ain & ſuburbana quæ circa eam, & Iethan & ſuburbana quæ circa eam, & Bethſames & ſuburbana quæ circa eam, ciuitates nouem de duabus tribubus his.
17 * Et à tribu Beniamin Gabaon & ſuburbana quæ circa eam, & Gabee & ſuburbana quæ circa eam.
18 * Et Anathoth & ſuburbana quæ circa eam, & Almon & ſuburbana quæ circa eam, ciuitates quatuor.
19 * Omnes ciuitates filiorum Aaron ſacerdotum, tredecim ciuitates & ſuburbana earum.
20 * Et populis filiorum Caath Leuitis relictis de filiis Caath, & fuit ciuitas terminorum eorum à tribu Ephraim.

6 * καὶ τοῖς υἱοῖς γερσὼν ἀπὸ τ συγγενείας φυλῆς Ισσάχαρ & ἀπὸ τ φυλῆς ἀσὴρ & ἀπὸ τ φυλῆς νεφθαλίμ, & ἀπὸ τ ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ ἐν τῇ βασὰν κληρωτὶ πόλεις τρεισκαίδεκα.
7 * καὶ τοῖς υἱοῖς μεραρὶ κ τ δήμους αὐτῶν ἀπὸ φυλῆς ρουβὴν & ἀπὸ φυλῆς γάδ, & ἀπὸ τ φυλῆς ζαβουλὼν κληρωτὶ πόλεις δώδεκα. 8 * καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ ισραὴλ τοῖς λευίταις τὰς πόλεις ταύτας καὶ τὰ περίσσεια αὐτῶν ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῆ κληρωτί.
9 * καὶ ἔδωκεν ἡ φυλὴ υἱῶν ιουδα & ἡ φυλὴ συμεὼν τὰς πόλεις ταύτας, & ἀπεκλήθησαν ἐν ὀνόματι.
10 * καὶ ἐγένοντο τοῖς υἱοῖς ααρὼν ἀπὸ τοῦ δήμου & καάθ τῶν υἱῶν λευί, ὅτι τούτοις ἐγένηθη ὁ κλῆρος πρῶτος.
11 * καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὴν καριὰθ ἀρβὲκ μητρόπολιν τῶν ἐνάκ, αὕτη ἐστὶ χεβρὼν ἐν τῷ ὄρει ιουδα· τὰ δὲ περίσσεια αὐτῆς κύκλῳ αὐτῆς, 12 * καὶ τοῦ ἀγροὺς τ πόλεως καὶ τὰς κώμας αὐτῆς ἔδωκεν ιησοῦς τῷ χαλεβ υἱῷ ιεφοννὴ ἐν κατασχέσει αὐτοῦ. 13 * καὶ τοῖς υἱοῖς ααρὼν τοῦ ἱερέως ἔδωκεν τὴν πόλιν φυγαδευτηρίων τῷ φονεύσαντι τὴν χεβρὼν & τὰ ἀφωρισμένα σὺν αὐτῇ, καὶ τὴν λεβνὰ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ.
14 * καὶ τὴν ιεθερ & τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν ισθεμω & τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ.
15 * καὶ τὴν ηλὼν & τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν δαβὶρ & τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ.
16 * & τὴν αἰν & τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, & τὴν ιεθθὰ & τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ· & βεθσαμὲς & τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, πόλεις ἐννέα ἀπὸ δύο φυλῶν τούτων. 17 * καὶ ἀπὸ τ φυλῆς βενιαμὶν τὴν γαβαὼν & τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, & γαβὲ & τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ.
18 * καὶ ἀναθὼθ & τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν ἐλμὼν καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, πόλεις τέσσαρες.
19 * πᾶσαι αἱ πόλεις υἱῶν ααρὼν τῶν ἱερέων τρεισκαίδεκα πόλεις & τὰ περίσσεια αὐτῶν.
20 * καὶ τοῖς δήμοις υἱῶν καάθ τοῖς λευίταις καταλελειμμένοις ἀπὸ τῶν υἱῶν καάθ· καὶ ἐγένηθη ἡ πόλις τῶν ὁρίων αὐτῶν ἀπὸ φυλῆς ἐφραίμ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

6 * Et filijs Gerſon ex proſapia tribus Iſſachar, & ex tribu Aſer, & ex tribu Nephthali, & ex dimidio tribus Menaſſe in Mathnan in ſorte; vrbes tredecim.
7 * Filijs Merari ad proſapias eorum ex tribu Reuben; & ex tribu Gad, & ex tribu Zebulun; vrbes duodecim.
8 * Et dederunt filij Iſrael Leuitis vrbes illas & ſpacia earum, quemadmodum iuſſit Dominus in manu Moſis in ſorte.
9 * Et dederunt ex tribu domus Iuda & ex tribu filiorum Simeon, vrbes has quæ expoſitæ ſunt in nominibus earum.
10 * Et fuerunt filiis Aharon ad proſapiam Kehath ex filiis Leui; namque ijs fuit ſors prima. 11 * Et dederunt eis Kiriath-arbagh patris fortium, ipſa Hhebron, in monte domus Iuda; & ſpacia eius circum eam.
12 * Et agrum vrbis & ſpacia eius, dederunt Caleb filio Iephune, in poſſeſſione eius. 13 * Et filiis Aharon ſacerdotis dederunt vrbem euaſionis occiſoris, Hhebron & ſpacia eius, & Libna & ſpacia eius,
14 * Et Iathir & ſpacia eius, & Eſtemoagh & ſpacia eius. 15 * Et Hholon & ſpacia eius, & Debir & ſpacia eius.
16 * Et Ghain & ſpacia eius, & Iuta & ſpacia eius, Beth-ſemes & ſpacia eius, vrbes nouem ex duabus tribubus illis. 17 * Et ex tribu Biniamin, Gibghon & ſpacia eius, Gebagh & ſpacia eius.
18 * Ghanathoth & ſpacia eius, Ghalmon & ſpacia eius, vrbes quatuor. 19 * Omnes vrbes filiorum Aharon ſacerdotis: tredecim vrbes & ſpacia earum. 20 * Et proſapiæ filiorum Kehath Leuitis qui relicti ſunt ex filiis Kehath: & fuerunt vrbes ſortis eorum ex tribu filiorum Ephraim.

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 ויתנו להם את־עיר מקלט הרצח
את־שכם ואת־מגרשה בהר אפרים ואת־
22 גזר ואת־מגרשה׃ ואת־קבצים ואת־
מגרשה ואת־בית חרון ואת־מגרשה ערים
23 ארבע׃ ומטה־דן את־אלתקא ואת־
מגרשה ואת־גבתון ואת־מגרשה׃
24 את־אילון ואת־מגרשה את־גת־רמון
25 ואת־מגרשה ערים ארבע׃ ומחצית
מטה־מנשה את־תענך ואת־מגרשה ואת־גת־
רמון ואת־מגרשה ערים שתים׃
26 כל־ערים עשר ומגרשיהן למשפחת בני־
27 קהת הנותרים׃ ולבני גרשון ממשפחת
הלוים מחצי מטה מנשה את־עיר מקלט הרצח
את־גולן בבשן ואת־מגרשה ואת־בעשתרה
28 ואת־מגרשה ערים שתים׃ ומטה
יששכר את־קשיון ואת־מגרשה את־דברת
29 ואת־מגרשה׃ את־ירמות ואת־מגרשה
את־עין גנים ואת־מגרשה ערים ארבע׃
30 ומטה אשר את־משאל ואת־מגרשה את־
31 עברון ואת־מגרשה׃ את־חלקת ואת־
מגרשה ואת־רחב ואת־מגרשה ערים ארבע׃
32 ומטה נפתלי את־עיר מקלט הרצח את־
קדש בגליל ואת־מגרשה ואת־חמת דאר ואת־
מגרשה ואת־קרתן ואת־מגרשה ערים שלש׃
33 כל־ערי הגרשני למשפחתם שלש־עשרה
34 ערים ומגרשיהן׃ ולמשפחת בני־מררי
הלוים מנותרים מאת מטה זבולן את־יקנעם
35 ואת־מגרשה את־קרתה ואת־מגרשה׃ את־
דמנה ואת־מגרשה את־נהלל ואת־מגרשה
ערים ארבע׃

21 ‡ De tribu Ephraim vrbes confugij, Sychem cum suburbanis suis in monte Ephraim & Gazer,
22 ‡ Et Iebsam & Bethoron cum suburbanis suis, ciuitates quatuor.
23 ‡ De tribu quoque Dan, Helteco & Gabathon,
24 ‡ Et Haialon & Iethremon cum suburbanis suis, ciuitates quatuor.
25 ‡ Porrò de dimidia tribu Manasse, Tenach, & Gethremmon cum suburbanis suis, ciuitates duæ.
26 ‡ Omnes ciuitates decem & suburbana earum, datæ sunt filijs Caath inferioris gradus.
27 ‡ Filijs quoque Gerson Leuitici generis dedit de dimidia tribu Manasse confugij ciuitates, Gaulon in Basan, & Bosram cum suburbanis suis, ciuitates duas.
28 ‡ Porrò de tribu Yssachar, Cesion & Dabereth,
29 ‡ Et Iaramoth & Engannim cũ suburbanis suis, ciuitates quatuor.
30 ‡ De tribu autem Aser; Masan & Abdon,
31 ‡ Et Eleath & Roob cum suburbanis suis, ciuitates quatuor.
32 ‡ De tribu quoq; Nephthalim ciuitates confugij, Cedes in Galilæa, et Amothdor & Carthan cum suburbanis suis, ciuitates tres.
33 ‡ Omnes vrbes familiarum Gerson tredecim cum suburbanis suis.
34 ‡ Filiis autem Merari Leuitis inferioris gradus per familias suas, data est de tribu Zabulon, Iecnal & Cartha;
35 ‡ Et Damna, & Naalol, ciuitates quatuor cum suburbanis suis.

תרגום יונתן

21 ויהבו להון ית קריית שזבות קטולא ית שכם ויח ריחתא בטורא דבית אפרים ויח גזר ויח ריחתא׃
22 ויח קבצים ויח ריחתא ויח בית חורון ויח ריחתא קרין ארבע׃
23 ויח אלתקא ויח ריחתא ית גבתון ויח ריחתא קרין ארבע׃
24 ית אילם ויח ריחתא ית גת רמון ויח ריחתא קרין ארבע׃
25 שבטא דמנשה ית תענך ויח ריחתא ויח גת רמון ויח ריחתא קרין תרתין׃
26 כל קרין עשר וריחיהן לזרעית בני קהת׃
27 ולבני גרשון מזרעית ליואי מפל גות שבטא דמנשה ית קריית שזבות קטולא ית גולן בפתנן
ית ריחתא ויח בעשתרה ויח ריחתא קרין תרתין׃
28 ומשבטא דיששכר ית קישיון ויח ריחתא ית דברת ויח ריחתא׃
29 ויח ירמות ויח ריחתא ית עין גנים ויח ריחתא קרין ארבע׃
30 ומשבטא דאשר ית משאל ויח ריחתא ית
עברון ויח ריחתא׃
31 ית קריית שיזבות קטולא ית קדש בגליל ויח ריחתא ויח חמות דאר ויח ריחתא קרין תלת׃
32 ומשבטא דנפתלי ית קדש בגליל ויח ריחתא ויח קרתן ויח ריחתא קרין תלת׃
33 כל קרוי בני גרשון לזרעיהון תלת עשר קרין וריחיהון׃
34 ולזרעית בני מררי ליואי דאשתארו מן
שבטא דזבולן ית יקנעם ויח ריחתא ויח קרתה ויח ריחתא׃
35 ית דמנה ויח ריחתא ית נהלל ויח ריחתא קרין ארבע׃

21 ‡ Et dederunt eis ciuitatem confugij quæ ho
micidæ, Sychem & suburbana quæ circa eã in
monte Ephraim, & Gazer & suburbana quæ
circa ipsam. ‡ Et Capsam & suburbana quæ
22 circa ipsam, & Bethoron & suburbana quæ
circa ipsam, ciuitates quatuor.
23 ‡ Et de tribu Dan, Eltheca & suburbana
quæ circa ipsam, & Gabathon & suburbana
quæ circa ipsam.
24 ‡ Et Hailon & suburbana quæ circa ipsam,
& Gethrẽmon et suburbana quæ circa ipsam,
25 ciuitates quatuor. ‡ Et de dimidia tribu Ma
nasse, Thenach & suburbana quæ circa ipsam,
& Gethrẽmon et suburbana quæ circa ipsam,
26 ciuitates duæ. ‡ Omnes ciuitates decẽ & sub
urbana quæ circa ipsas, populis filiorum Caath
27 relictis. ‡ Et filiis Gerson cognatis Leuitis
ex dimidia tribu Manassẽ ciuitates constitutas
homicidis: Golan in Basan & suburbana quæ
circa ipsam, & Beestibera & suburbana quæ
28 circa ipsam, ciuitates duæ. ‡ Et de tribu Issa
char, Cesion & suburbana quæ circa ipsam, Da
bareth & suburbana quæ circa ipsam.
29 ‡ Et Hiermoth & suburbana quæ circa
ipsam, & Fontẽ literarũ & suburbana quæ
circa ipsam, ciuitates quatuor.
30 ‡ Et de tribu Aser, Misal & suburbana quæ
circa ipsam, & Abdon & suburbana quæ cir
ca ipsam.
31 ‡ Et Chalcath et suburbana quæ circa ipsam,
& Roob & suburbana quæ circa ipsam, ciui
tates quatuor.
32 ‡ Et de tribu Nephtali ciuitates constitutas
homicidæ & Cedes in Galilæa & suburbana
quæ circa ipsam, & Amath Dor & suburbana
quæ circa ipsam, & Carthã & suburbana quæ
circa ipsam, ciuitates tres. ‡ Omnes ciuita-
33 tes Gerson per populos earum, tredecim ciui
tates, & suburbana quæ circa ipsas.
34 ‡ Et populo filiorum Merari Leuitis reli
quis de tribu filiorum Zabulon, Jecnam &
suburbana eius, & Cartha & suburbana eius.
35 ‡ Et Damna & suburbana eius, & Naa
lol & suburbana eius, ciuitates quatuor.

21 ‡ ἔδωκαν αὐτοῖς τὴν πόλιν ἣ φυγαδευτηρίου τὴν ἣ
φονεύοντος, τὴν συχέμ, ἢ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐ-
τὴν ὄρει Ἐφραίμ, ἢ γαζηρ, ἢ τὰ ἀφωρισμένα τὰ
22 πρὸς αὐτήν. ‡ ἢ τὴν καβσεμ ἢ τὰ ἀφωρισμένα τὰ
πρὸς αὐτὴν, ἢ βαιθορὸν ἢ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐ-
23 τὴν, πόλεις τέσσαρες. ‡ ἢ ἀπὸ φυλῆς δὰν τὴν ἐλθεκὰ
24 καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτὴν, ἢ τὴν γεβθὼν ἢ τὰ
ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτὴν. ‡ καὶ τὴν αἰλὼν καὶ τὰ
ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτὴν, καὶ τὴν γεθρεμμὼν καὶ τὰ
25 ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτὴν, πόλεις τέσσαρες. ‡ ἢ ἀπὸ
ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ τὴν θαανὰχ καὶ τὰ ἀφωρισ-
μένα τὰ πρὸς αὐτὴν, ἢ τὴν γεθρεμμὼν ἢ τὰ ἀφωρισ-
26 μένα τὰ πρὸς αὐτὴν, πόλεις δύο. ‡ πᾶσαι πόλεις δέκα καὶ
τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐταῖς τοῖς δήμοις υἱῶν καὰθ
27 τοῖς ὑπολελειμμένοις. ‡ ἢ τοῖς υἱοῖς γηρσὼν τοῖς συγ-
γενέσιν τοῖς λευίταις ἀπὸ ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ τὰς
πόλεις τὰς ἀφωρισμένας τοῖς φονεύσασιν, τὴν γωλὰν ἐν
τῇ βασανίτιδι καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτὴν, ἢ τὴν
βεεσθερὰ ἢ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτὴν, πόλεις δύο.
28 ‡ ἢ ἀπὸ φυλῆς ισσαχαρ τὴν κεσιὼν ἢ τὰ ἀφωρισ-
μένα τὰ πρὸς αὐτὴν, τὴν δαβεραθ καὶ τὰ ἀφωρισμένα
29 τὰ πρὸς αὐτὴν. ‡ ἢ τὴν ιερμωθ καὶ τὰ ἀφωρισμένα
ἀπὸ πρὸς αὐτὴν, ἢ πηγὴν γραμμάτων ἢ τὰ ἀφωρισμέ-
30 να τὰ πρὸς αὐτὴν, πόλεις τέσσαρες. ‡ καὶ ἀπὸ φυλῆς
ἀσὴρ τὴν μισαλὰ ἢ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτὴν, καὶ
31 ἀβδὼν καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτὴν. ‡ ἢ χαλ-
καθ ἢ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτὴν, καὶ ῥοὼβ καὶ τὰ
32 ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτὴν, πόλεις τέσσαρες. ‡ ἢ ἀπὸ
φυλῆς νεφθαλὶ τὰς πόλεις τὰς ἀφωρισμένας τῷ φο-
νεύσαντι ἢ τὴν κεδὲς ἐν τῇ γαλιλαίᾳ ἢ τὰ ἀφωρισμένα
τὰ πρὸς αὐτὴν, ἢ τὴν ἀμαθδὼρ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ
πρὸς αὐτὴν, καὶ τὴν καρθὰ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς
33 αὐτὴν, πόλεις τρεῖς. ‡ πᾶσαι αἱ πόλεις ἣ γηρσὼν κὴ δή
μους αὐτῶν τρισκαίδεκα πόλεις καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ
34 πρὸς αὐλαῖς. ‡ ἢ τῷ δήμῳ υἱῶν μεραρὶ τοῖς λευίταις τοῖς
λοιποῖς ἀπὸ φυλῆς υἱῶν ζαβουλὼν τὴν ιεκναμ ἢ τὰ περι-
σσόρια αὐτῆς, ἢ τὴν καρθὰ ἢ τὰ περισσόρια αὐτῆς.
35 ‡ καὶ τὴν δαμνὰ ἢ τὰ περισσόρια αὐτῆς, ἢ τὴν ναα-
λὼλ καὶ τὰ περισσόρια αὐτῆς, πόλεις τέσσαρες.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

21 Et dederunt eis vrbem euasionis occisoris, Sichem & spacia eius, in monte domus Ephraim; & Gezer & spacia eius.
22 Et Kibszaim & spacia eius, & Beth-hhoron & spacia eius, vrbes quatuor.
23 Et ex tribu Dan, Eltheke & spacia eius; Gibthon & spacia eius.
24 Aialon & spacia eius; Gath Rimon & spacia eius; vrbes quatuor.
25 Et ex media tribu Menasse, Thagnach & spacia eius, & Gath-Rimon & spacia eius; vrbes duas.
26 Omnes vrbes decem & spacia earum, prosapiæ filiorum Kehath qui residui fuerunt.
27 Et filijs Gerson ex prosapia Leuitarum, ex dimidio tribus Menasse, vrbem euasionis occisoris, Golan in Mathnan & spacia eius, & Begheshthra & spacia eius; vrbes duas.
28 Et ex tribu Issachar, Kison & spacia eius, & Dabrath & spacia eius.
29 Et Iarmuth & spacia eius, Ghen-ganim & spacia eius; vrbes quatuor.
30 Et ex tribu Aser, Misal & spacia eius, Ghabdon & spacia eius.
31 Hhelkath & spacia eius, & Rehob & spacia eius; vrbes quatuor.
32 Et ex tribu Nephthali, vrbem euasionis occisoris, Kedes in Galil, & spacia eius; Hhamoth-dor & spacia eius, Karthan & spacia eius; vrbes tres.
33 Omnes vrbes filiorum Gerson ad prosapias suas; tredecim vrbes & spacia earum.
34 Et prosapiæ filiorum Merari Leuitarum qui reliqui fuerunt ex tribu Zebulun, Iaknegham & spacia eius; Kartha & spacia eius.
35 Dimna & spacia eius, Nahalal & spacia eius; vrbes quatuor.

Universidad de Deusto
Biblioteca

36 ס וּמִמַּטֵּה רְאוּבֵן אֶת־בֶּצֶר וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ
וְאֶת־יָהְצָה וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ׃
37 ס אֶת־קְדֵמוֹת וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ וְאֶת־מֵיפָעַת וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ׃
38 וְאֶת־מִגְרַשֶׁהָ עָרִים אַרְבַּע׃ ס וּמִמַּטֵּה גָּד
אֶת־עִיר מִקְלַט הָרֹצֵחַ אֶת־רָמֹת בַּגִּלְעָד וְאֶת־
מִגְרָשֶׁהָ וְאֶת־מַחֲנַיִם וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ׃
39 ס אֶת־חֶשְׁבּוֹן וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ אֶת־יַעְזֵר וְאֶת־
מִגְרָשֶׁהָ כָּל־עָרִים אַרְבַּע׃
40 ס כָּל־הֶעָרִים לִבְנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם
הַנּוֹתָרִים מִמִּשְׁפְּחוֹת הַלְוִיִּם וַיְהִי גּוֹרָלָם עָרִים
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה׃ 41 ס כָּל־עָרֵי הַלְוִיִּם בְּתוֹךְ אֲחֻזַּת
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל עָרִים אַרְבָּעִים וְשֶׁמֹנֶה וּמִגְרְשֵׁיהֶן׃
42 ס תִּהְיֶינָה הֶעָרִים הָאֵלֶּה עִיר עִיר וּמִגְרָשֶׁיהָ
סְבִיבֹתֶיהָ כֵּן לְכָל־הֶעָרִים הָאֵלֶּה׃
43 ס וַיִּתֵּן יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע לָתֵת לַאֲבוֹתָם וַיִּרְשׁוּהָ וַיֵּשְׁבוּ בָהּ׃
44 וַיָּנַח יְהוָה לָהֶם מִסָּבִיב כְּכֹל אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע
לַאֲבוֹתָם וְלֹא־עָמַד אִישׁ בְּפָנֵיהֶם מִכָּל־אֹיְבֵיהֶם
אֶת כָּל־אֹיְבֵיהֶם נָתַן יְהוָה בְּיָדָם׃
45 ס לֹא־נָפַל דָּבָר מִכֹּל הַדָּבָר הַטּוֹב אֲשֶׁר־דִּבֶּר
יְהוָה אֶל־בֵּית יִשְׂרָאֵל הַכֹּל בָּא׃

כב

1 ס אָז יִקְרָא יְהוֹשֻׁעַ לָרְאוּבֵנִי וְלַגָּדִי
2 וְלַחֲצִי מַטֵּה־מְנַשֶּׁה׃ ס וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַתֶּם
שְׁמַרְתֶּם אֵת כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד
יְהוָה וַתִּשְׁמְעוּ בְקוֹלִי לְכֹל אֲשֶׁר־צִוִּיתִי אֶתְכֶם׃
3 ס לֹא־עֲזַבְתֶּם אֶת־אֲחֵיכֶם זֶה יָמִים רַבִּים
עַד הַיּוֹם הַזֶּה וּשְׁמַרְתֶּם אֵת־מִשְׁמֶרֶת מִצְוַת יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם׃

36 ס De tribu Gad ciuitates confugij, Ramoth in Galaad & Manaim,
37 ס Et Esebon & Iazer, ciuitates quatuor cum suburbanis suis.
38 ס De tribu Ruben ciuitates refugij, Bosor in solitudine Misor & Iazer,
39 ס Et Ietson, & Maspha, ciuitates quatuor cum suburbanis suis.
40 ס Omnes vrbes filiorum Merari per familias & cognationes suas duodecim.
41 ס Itaque ciuitates vniuersæ Leuitarum in medio possessionis filiorum Israel, fuerunt quadraginta octo cum suburbanis suis;
42 ס Singulæ per familias distributæ.
43 ס Dedítque Dominus Deus Israeli omnem terram quam traditurum se patribus eorum iurauerat, & possederunt illam atque habitauerunt in ea.
44 ס Dataque est ab eo pax in omnes per circuitum nationes, nullúsque eis hostium resistere ausus est, sed cuncti in eorum ditionem redacti sunt.
45 ס Ne vnum quidem verbum quod illis præstiturum se esse promiserat, irritum fuit, sed rebus expleta sunt omnia.

CAP. XXII.

1 EOdem tempore vocauit Iosue Rubenitas & Gadditas, & dimidiam tribum Manasse.
2 ס Dixítque ad eos, Feciſtis omnia quæ præcepit vobis Moyses famulus Domini, mihi quoque in omnibus obediſtis.
3 ס Nec reliquiſtis fratres veſtros longo tempore vſque in præſentem diem, cuſtodientes imperium Domini Dei veſtri.

36 ס Et ciuitates Iordanis Hiericho de tribu Ruben, vrbem confugium homicidæ, Bosor & suburbana eius, & Iazer & suburbana eius.
37 ס Et Cethson & suburbana eius, & Maspha & suburbana eius, quatuor ciuitates.
38 ס Et de tribu Gad ciuitatem confugij homicidæ, Ramoth in Galaad et suburbana eius, & Manaim & suburbana eius.
39 ס Et Esebon & suburbana eius, & Iazer & suburbana eius, omnes ciuitates quatuor.
40 ס Omnes ciuitates filiis Merari per populos eorum relictorum à tribu Leui: & fuerunt termini eorum ciuitates duodecim.
41 ס Omnes vrbes Leuitarum in medio possessionis filiorum Israel, ciuitates quadraginta octo & suburbana earum; in circuitu vrbium harum
42 ס Ciuitates & vrbes, & suburbana earum in circuitu vrbium: sic omnibus vrbibus his.
43 ס Et dedit Dominus Israel omnem terram quam iurauit traditurum se patribus eorum, & possederunt eam, & habitauerunt in ea.
44 ס Et requieſcere fecit eos Dominus in circuitu, ſicut iurauit patribus eorum: non surrexit vllus coram eis ab omnibus inimicis eorum: omnes inimicos eorum tradidit Dominus in manus eorum.
45 ס Non cecidit verbum de omnibus verbis bonis quæ locutus est Dominus filiis Israel: omnia expleta sunt.

CAP. XXII.

1 TVnc conuocauit Iosue filios Ruben, & filios Gad, & dimidiam tribum Manasse.
2 ס Et dixit eis, Vos audiuiſtis omnia quæ præcepit vobis Moyses famulus Domini, & audiuiſtis vocem meam iuxta omnia quæcunque præcepi vobis.
3 ס Et non reliquiſtis fratres veſtros his diebus & pluribus vſque ad diem hodiernum; cuſtodiuiſtis præceptum Domini Dei noſtri.

36 ס καὶ πόλεις τοῦ ιορδάνου τὴν ιεριχὼ ἐκ τῆς φυλῆς
ρουβήν, τὴν πόλιν τὸ φυγαδευτήριον τοῦ φονεύσαντος,
τὴν βοσὼρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν ιαζὴρ
& τὰ περισπόρια αὐτῆς.
37 ס καὶ τὴν κεδὼν & τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν
μαφὰ & τὰ περισπόρια αὐτῆς, τέσσαρες πόλεις.
38 ס καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς γαδ, τὴν πόλιν τοῦ φυγα-
δευτηρίου τοῦ φονεύσαι & τὴν ραμὼθ ἐν τῇ γαλαὰδ
& τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν μαανὲμ καὶ τὰ περι-
σπόρια αὐτῆς.
39 ס & τὴν ἐσεβὼν & τὰ περισπόρια αὐτῆς, & τὴν ιαζὴρ
& τὰ περισπόρια αὐτῆς, πᾶσαι αἱ πόλεις τέσσαρες.
40 ס πᾶσαι πόλεις τοῖς υἱοῖς μεραρὶ κατὰ δήμους αὐτῶν
τῶν καταλελειμμένων ἀπὸ τῆς φυλῆς τοῦ λευί· καὶ ἐγένηθη
τὰ ὅρια αὐτῶν πόλεις δώδεκα.
41 ס πᾶσαι πόλεις τῶν λευιτῶν ἐν μέσῳ κατοχῆς υἱῶν ισραὴλ πόλεις τεσσαρακονταοκτὼ & τὰ περισπόρια αὐτῶν κύκλῳ τῶν πόλεων τούτων,
42 ס πόλεις & πόλεις, & τὰ περισπόρια αὐτῶν κύκλῳ τῶν πόλεων· οὕτως πάσαις ταῖς πόλεσι ταύταις.
43 ס καὶ ἔδωκεν κύριος τῷ ισραὴλ πᾶσαν τὴν γῆν ἣν ὤμοσεν δοῦναι τοῖς πατράσιν αὐτῶν, & κατεκληρονόμησαν αὐτὴν, & κατῴκησαν ἐν αὐτῇ.
44 ס καὶ κατέπαυσεν αὐτοὺς κύριος κυκλόθεν καθότι ὤμοσεν τοῖς πατράσιν αὐτῶν· οὐκ ἀνέστη ἀνὴρ κατενώπιον αὐτῶν ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν παρέδωκε κύριος εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν.
45 ס οὐ διέπεσεν ῥῆμα ἀπὸ πάντων τῶν ῥημάτων τῶν καλῶν ὧν ἐλάλησεν κύριος τοῖς υἱοῖς ισραὴλ, πάντα παρεγένετο.

κβ.

1 ס Τότε συνεκάλεσεν ιησοῦς τοὺς υἱοὺς ρουβὴν & τοὺς υἱοὺς
γαὰδ & τὸ ἥμισυ φυλῆς μανασσῆ.
2 ס καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὑμεῖς ἀκηκόατε πάντα ὅσα ἐνετείλατο ὑμῖν μωυσῆς ὁ παῖς κυρίου, & ἐπηκούσατε τῆς φωνῆς μου κατὰ πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν.
3 ס καὶ οὐκ ἐγκατελείπατε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν ταύτας τὰς ἡμέρας καὶ πλείους ἕως ἡμέρας τῆς σήμερον, ἐφυλάξασθε τὴν ἐντολὴν κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

36 Et ex tribu Reuben Beſzer & ſpacia eius; Iahſzah & ſpacia eius.
37 Kedemuth & ſpacia eius, Me-Phagath & ſpacia eius, vrbes quatuor.
38 Et ex tribu Gad vrbem euaſionis occiſoris Rama in Gilghad & ſpacia eius, & Mahhanaim & ſpacia eius.
39 Hhesbon & ſpacia eius, & Iaghzer & ſpacia eius; omnes vrbes quatuor.
40 Omnes vrbes filijs Merari ad proſapiam ſuam qui relicti ſunt ex proſapia Leuitarum; & fuerunt ſortes eorum vrbes duodecim.
41 Omnes vrbes Leuitarum in medio poſſeſſionis filiorum Iſrael; vrbes quadraginta & octo, & ſpacia earum.
42 Erunt vrbes hæ vrbs vrbs, & ſpacia eius circum eam: ſic ad omnes vrbes has.
43 Et dedit Dominus Iſraeli omnem terram quam iurauit ad dandum patribus eorum; & poſſederunt eam, & habitarunt in ea.
44 Et pacem dedit Dominus illis à circumcircum, ſicut omnia quæ iuranit patribus eorum: & non ſurrexit homo ante eos ex omnibus auctoribus inimicitiarum eorum; omnes auctores inimicitiarum eorum tradidit Dominus in manibus eorum.
45 Non defecit verbum ex omnibus verbis eius compoſitis, quæ locutus eſt Dominus ſuper domum Iſrael: omnia illa firmata ſunt.

CAP. XXII.

1 TVnc vocauit Ioſue tribum Reuben & tribum Gad, & dimidium tribus Menaſſe.
2 Et dixit illis, Vos cuſtodiſtis omnia quæ iuſſit vos Moſes ſeruus Domini; & auſcultaſtis dicto meo ad omnia quæ iuſſi vos.
3 Non deſeruiſtis fratres veſtros his diebus multis, vſque ad diem hunc; & cuſtodiſtis cuſtodiam iuſſionis dicti Domini Dei veſtri.

תרגום יונתן

36 וּמַטְּרַת רְאוּבֵן יָת בְּצַר וְיָת רְוַחֲתָא יָת יַהְצָה וְיָת
רְוַחֲתָא׃ 37 וְיָת קְדֶמוֹת וְיָת רְוַחֲתָא יָת מֵיפָעַת וְיָת
רְוַחֲתָא׃ 38 וּמִן שִׁבְטָא דְּרְאוּבֵן יָת רָמוֹת בִּגְלְעָד קִטְלָא יָת רְוַחֲתָא וְיָת מַחֲנַיִם וְיָת רְוַחֲתָא׃
39 וְיָת חֶשְׁבּוֹן וְיָת רְוַחֲתָא יָת יַעְזֵר וְיָת רְוַחֲתָא כָּל קִירְיִן אַרְבַּע׃ 40 כָּל קִירְיָא לִבְנֵי מְרָרִי לְזַרְעִיָּתְהוֹן
דְּאִשְׁתְּאַרוּ מִזַּרְעִיַּת לֵוָאֵי וַהֲוָה עֲדָבְהוֹן קִירְיִן תְּרֵיסַר קִירְיָא׃ 41 כָּל קִירְיָא לְלֵוָאֵי בְּגוֹ אֲחֻסַּנְתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל קִירְיִן אַרְבְּעִין
וְתַמְנְיָא קִירְיָא וְיָת רְוַחֲתָא סַחֲרָנָתָא דִּן לְכָל קִירְיָא תְּאוֹלִין׃ 42 יְהוֹן קִירְיָא קִירְיָא קָרְתָא וְרְוַחֲתָא סַחֲרָנָתָא דִּן לְכֻלְּהוֹן כַּדְנָא עֲבִידָא לְכָל דְּקִיְּמִין
לְיִשְׂרָאֵל יְהַב יְיָ לְאַתְרָא דְּקַיֵּמוּם לְמִתַּן לַאֲבָהָתְהוֹן וְאַחְסִינוּהָא וְיִתְיְבוּ בַּהּ׃ 44 וַאֲנַיַּח יְיָ לְהוֹן מִסְּחוֹר כְּכֹל דְּקַיֵּים
לְיִשְׂרָאֵל יָת כָּל אַרְעָא דְּקַיֵּים לְמִתַּן לַאֲבָהָתְהוֹן וְאַחְסִינוּהָא וְיִתְיְבוּ בַּהּ׃ לָא בְּטִיל פִּתְגָמָא מִכֹּל
פִּתְגָמַיָּא טָבַיָּא דְּמַלֵּיל יְיָ עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל כּוּלְּהוֹן יְקַיְּמוּ׃

כב

1 כְּכֵין קָרָא יְהוֹשֻׁעַ לְשִׁבְטָא דִּרְאוּבֵן וּלְשִׁבְטָא דְּגָד וּלְפַלְגוּת שִׁבְטָא דִּמְנַשֶּׁה׃
2 וְאֲמַר לְהוֹן אִנְתּוּן נְטַרְתּוּן יָת כָּל דְּפַקֵּיד יָתְכוֹן מֹשֶׁה עַבְדָּא דַּיְיָ וְקַבֶּלְתּוּן לְמֵימְרֵי לְכָל דְּפָקֵידִית יָתְכוֹן׃
3 לָא שְׁבַקְתּוּן יָת אֲחֵיכוֹן דֵּנָן יוֹמִין סַגִּיאִין עַד
יוֹמָא הָדֵין וּנְטַרְתּוּן יָת מַטְּרַת פִּקּוּדָא דְּמֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהֵיכוֹן׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 ועתה הניח יהוה אלהיכם לאחיכם
כאשר דבר להם ועתה פנו ולכו לכם לאהליכם
אל־ארץ אחזתכם אשר נתן לכם משה עבד
יהוה בעבר הירדן׃

5 רק שמרו מאד לעשות את־המצוה ואת־
התורה אשר צוה אתכם משה עבד־יהוה
לאהבה את־יהוה אלהיכם וללכת בכל־דרכיו
ולשמר מצותיו ולדבקה־בו ולעבדו בכל־לבבכם
ובכל־נפשכם׃ 6 ויברכם יהושע
וישלחם וילכו אל־אהליהם׃ 7 ולחצי שבט
המנשה נתן משה בבשן ולחציו נתן יהושע עם־
אחיהם מעבר הירדן ימה וגם כי שלחם יהושע
אל־אהליהם ויברכם׃ 8 ויאמר אליהם
לאמר בנכסים רבים שובו אל־אהליכם
ובמקנה רב־מאד בכסף ובזהב ובנחשת
ובברזל ובשלמות הרבה מאד חלקו שלל איביכם
עם־אחיכם׃ 9 וישבו וילכו בני־ראובן
ובני־גד וחצי שבט המנשה מאת בני ישראל
משלה אשר בארץ כנען ללכת אל־ארץ הגלעד
אל־ארץ אחזתם אשר נאחזו־בה על־פי
יהוה ביד־משה׃ 10 ויבאו אל־גלילות
הירדן אשר בארץ כנען ויבנו בני־ראובן ובני־
גד וחצי שבט המנשה שם מזבח על־הירדן
מזבח גדול למראה׃

11 וישמעו בני־ישראל לאמר הנה בנו
בני־ראובן ובני־גד וחצי שבט המנשה את־
המזבח אל־מול ארץ כנען אל־גלילות הירדן
אל־עבר בני ישראל׃ 12 וישמעו בני ישראל
ויקהלו כל־עדת בני־ישראל שלה לעלות עליהם
לצבא׃

4 *Quia igitur dedit Dominus Deus ve
ster fratribus vestris quietem & pacem sic
cut pollicitus est, reuertimini & ite in ta
bernacula vestra, & in terram possessionis
quam tradidit vobis Moyses famulus Do
mini trans Iordanem;

5 *Ita dumtaxat, vt custodiatis attenté, & opere compleatis mandatum & legem, quam præcepit vobis Moyses famulus Domini, vt diligatis Dominũ Deũ vestrum, & ambuletis in omnibus viis eius, & obseruetis mandata illius, adhæreatisque ei ac seruiatis in omni corde & in omni anima vestra.

6 *Benedixítque eis Iosue & dimisit eos. B Qui reuersi sunt in tabernacula sua.

7 *Dimidiæ autem tribui Manasse possessionem Moyses dederat in Basan; & idcirco mediæ quæ superfuit, dedit Iosue sortem inter cæteros fratres suos trans Iordané ad Occidentalem eius plagam. Cúmque dimitteret eos in tabernacula sua & benedixisset eis;

8 *Dixit ad eos: In multa substantia atque diuitiis reuertimini ad sedes vestras cum argento & auro, ære ac ferro, & veste multiplici. Diuidite prædam hostium cum fratribus vestris.

9 *Reuersíque sunt & abierunt filij Ruben, & filij Gad, & dimidia tribus Manasse à filijs Israel de Sylo quæ sita est in Chanaan, vt intrarent Galaad terram possessionis suæ quam obtinuerant iuxta imperium Domini in manu Moysi.

10 *Cúmque venissent ad tumulos Iorda- C nis in terrá Chanaan, ædificauerunt iuxta Iordanem altare infinitæ magnitudinis.

11 *Quod cùm audissent filij Israel, & ad eos certi nuncij detulissent ædificasse filios Ruben & Gad, & dimidiæ tribus Manasse altare in terra Chanaan super Iordanis tumulos contra filios Israel:

12 *Conuenerũt omnes in Sylo, vt ascenderent & dimicarent contra eos.

תרגום יונתן

4 וכען אניח יי אלהכון לאחוכון כמא דמליל להון וכען איהפנו ואזילו לכון לקורייכון לארע אחסנתכון דיהב לכון משה
עבדא דיי בעיברא דירדנא׃ 5 לחוד איתחפרו לחדא למעבד ית פקודא וית אוריתא דפקיד יתכון משה עבדא
דיי למרחם ית יי אלהכון ולמיהך בכל אורחן דהקנן קדמוהי ולמיטר פיקודוהי ולאתקלקבא ברחמיה ולמפלח קדמוהי בכל לבכון
ובכל נפשכון׃ 6 ובריכינון יהושע ושדרינון ואזלו לקרייהון׃ 7 ולפלגות שבטא דמנשה יהב
משה בפתקן ולפלגיהון יהב יהושע עם אחיהון בעיברא דירדנא ואף ארי שדרינון יהושע לקרייהון ובריכינון׃
8 ואמר להון למימר בנכסין סגיאין תובו לקרייכון ובעיירא סגי לחדא בכספא ובדהבא ובנחשא ובברזלא ובלבושין סגיאין
לחדא פלגו ביזת בעלי דבביכון עם אחיכון׃ 9 ותבו ואזלו בני ראובן ובני גד ופלגות שבטא דמנשה מלות
בני ישראל משילו די בארעא דכנען למיהך לארע אחסנתיהון דאחסנו על מימרא דייי ביד משה׃ 10 ואתו
לגלילי דירדנא די בארעא דכנען ובנו בני ראובן ובני גד ופלגות שבטא דמנשה תמן מדבחא על ירדנא מרבעא רב למחזי׃
11 ושמעו בני ישראל למימר הא בנו בני ראובן ובני גד ופלגות שבטא דמנשה ית מדבחא לקבל ארעא דכנען בגלגלי ירדנא
לעיבר בני ישראל׃ 12 ושמעו בני ישראל ואתכנשו כל בנישתא דבני ישראל למיסק עליהון לחילא׃

4 *Nunc autem requiem dedit Dominus Deus noster fratribus nostris quemadmodum dixit eis: Nunc igitur reuersi abite in domos vestras & in terram possessionis vestræ, quam tradidit vobis Moyses famulus Domini trans Iordanem.

5 *Sed custodite valde vt faciatis præcepta & legem quam præcepit vobis Moyses famulus Domini, vt diligatis Dominum Deum vestrum, & ambuletis in omnibus viis eius, vt obseruetis mandata eius, & adhæreatis ei, & seruiatis ei ex omni mente vestra, & ex omni anima vestra.

6 *Et benedixit eis Iosue, & dimisit eos, & reuersi sunt in domos eorum.

7 *Et dimidiæ tribui Manasse dederat Moyses in Basan, & dimidiæ parti dedit Iosue cum fratribus eorum trans Iordanem iuxta mare: & cùm dimitteret eos Iosue in domos eorum, & benedixit eis,

8 *Dicens, In substãtia multa reuersi sunt in domos eorum: & iumenta multa valde, & argentum & aurum, & es, & ferrum, & vestem multam valde diuiserunt spolia inimicorum eorum cum fratribus eorum.

9 *Et reuersi sunt & iuerunt filij Ruben, & filij Gad, & dimidia tribus Manasse à filijs Israel de Sylo in terra Chanaan, vt irent in terram Galaad, in terram possessionis eorum, quam possederunt eam per imperium Domini in manu Moysi.

10 *Et venerunt in Galeloth Iordanis quæ est in terra Chanaan, & ædificauerunt filij Ruben, & filij Gad, & dimidia tribus Manasse, illic altare iuxta Iordanem, altare magnum visu.

11 *Et audiuerunt filij Israel, dicentes: Ecce ædificauerunt filij Ruben, & filij Gad, & dimidia tribus Manasse altare in terminum terræ Chanaan in Galaad Iordanis contra filios Israel.

12 *Et audiuerunt filij Israel, & conuenerunt omnes filij Israel in Sylo, vt ascendentes eos oppugnarent.

4 *νῦν δὲ κατέπαυσεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῖν τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν ὃν τρόπον εἶπεν αὐτοῖς· νῦν οὖν ἀποστραφέντες ἀπέλθατε εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν καὶ εἰς τὴν γῆν τὴν κατασκέσεως ὑμῶν, ἣν ἔδωκεν ὑμῖν μωυσῆς δοῦλος κυρίου τὸν πέραν τοῦ ἰορδάνου.

5 *ἀλλὰ φυλάξασθε σφόδρα ποιεῖν τὰς ἐντολὰς καὶ τὸν νόμον ὃν ἐνετείλατο ὑμῖν μωυσῆς ὁ παῖς κυρίου, ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν καὶ πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, φυλάσσεσθαι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ προσέχεσθαι αὐτῷ, καὶ λατρεύειν αὐτῷ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας ὑμῶν καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς ὑμῶν.

6 *καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ἰησοῦς, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς, καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν.

7 *καὶ τοῖς ἡμίσεσιν φυλῆς μανασσῆ ἔδωκεν μωυσῆς ἐν τῇ βασανίτιδι, τοῖς δὲ ἡμίσεσιν ἔδωκεν ἰησοῦς μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν πέραν τοῦ ἰορδάνου κατὰ θάλασσαν. καὶ ἡνίκα ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ἰησοῦς εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν, καὶ εὐλόγησεν αὐτούς·

8 *λέγων, ἐν χρήμασι πολλοῖς ἀπήλθοσαν εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν, καὶ κτήνη πολλὰ σφόδρα καὶ ἀργύριον, καὶ χρυσίον, καὶ χαλκόν, καὶ σίδηρον, καὶ ἱματισμὸν πολὺ σφόδρα διείλατο τὴν σκυλεύσιν τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν.

9 *καὶ ἀπέστρεψαν καὶ ἐπορεύθησαν ⓐ υἱοὶ ρουβὴν, καὶ υἱοὶ γαὰδ καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς μανασσῆ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐκ σηλὼ ἐν γῇ χανααν ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν γαλαὰδ εἰς γῆν κατασκέσεως αὐτῶν, ἣν ἐκληρονόμησαν αὐτὴν διὰ προστάγματος κυρίου ἐν χειρὶ μωυσῆ.

10 *καὶ ἦλθοσαν εἰς γαλιλὼθ τοῦ ἰορδάνου ἥ ἐστιν ἐν γῇ χανααν, καὶ ᾠκοδόμησαν ⓐ υἱοὶ ρουβὴν, καὶ ⓐ υἱοὶ γαὰδ καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς μανασσῆ ἐκεῖ βωμὸν ἐπὶ τοῦ ἰορδάνου βωμὸν μέγαν τοῦ ἰδεῖν.

11 *καὶ ἤκουσαν ⓐ υἱοὶ ἰσραὴλ λεγόντων, ἰδοὺ ᾠκοδόμησαν ⓐ υἱοὶ ρουβὴν, καὶ ⓐ υἱοὶ γαὰδ, καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς μανασσῆ βωμὸν ἐφ' ὅρου γῆς χανααν ἐπὶ τοῦ γαλαὰδ ἰορδάνου ἐν τῷ πέραν υἱῶν ἰσραήλ.

12 *καὶ ἤκουσαν ⓐ υἱοὶ ἰσραὴλ, καὶ συνηθροίσθησαν πάντες ⓐ υἱοὶ ἰσραὴλ εἰς σηλὼ ὥστε ἀναβῆναι αὐτοὺς ἐκπολεμῆσαι.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

'Et nunc pacem dedit Dominus Deus vester fratribus vestris, quemadmodum locutus est illis. Et nunc spectate & ite vobis in vrbes vestras ad terram possessionum vestrarum, quam dedit vobis Moses seruus Domini in transitu Iordanis. 'Tantum custodite vos valde ad faciendum iussionem & legem quam iussit vos Moses seruus Domini ad peramandum Dominum Deum vestrum, & ad ambulandum in omnibus viis quæ rectæ ante eum, & ad custodiendũ omnia iussa eius, & ad adhærendum in timore eius, & ad seruiendum ante eum in omni corde vestro, & in omni anima vestra. 'Et benedixit eis Iosue: & dimisit eos; & ierunt ad vrbes suas.

'Et dimidio tribui Menasse dedit Moses in Mathnan, & dimidio eorum dedit Iosue cum fratribus eorum in transitu Iordanis ad occasum: & etiam cùm misit eos Iosue ad vrbes eorum; & benedixit eis.

'Et dixit eis ad dicendum: In diuitijs multis redibitis ad vrbes vestras, & in iumento multo nimis, in argento, & in auro, & in ære, & in ferro, & in vestibus multis nimis. Partimini prædam auctorum inimicitiarum vestrarum cum fratribus vestris.

'Et reuersi sunt, & iuerunt filij Reuben & filij Gad, & dimidium tribus Menasse, à filijs Israel ex Silo, quæ in terra Chenaghan; ad eundum in terram Gilghad, in terram possessionis eorum qua possessores facti sunt in ea, iuxta dictum Domini in manu Mosis.

''Et venerunt ad Gilgelas Iordanis quæ in terra Chenaghan; & struxerunt filij Reuben & filij Gad & dimidium tribus Menasse ibi altare iuxta Iordanem, altare magnum ad videndum. ''Et audierunt filij Israel ad dicendum: Ecce constituerunt filij Reuben, & filij Gad, & dimidium tribus Menasse altare eregione terræ Chenaghan in Gilgalis Iordanis ad latus filiorum Israel. ''Et audierunt filij Israel; & congregati sunt omnis congregatio filiorum Israel in Silo, ad ascendendum contra eos ad militiam.

13 וישלחו בני־ישראל אל־בני־ראובן ואל־
בני־גד ואל־חצי שבט־מנשה אל־ארץ הגלעד
14 את־פינחס בן־אלעזר הכהן׃ ועשרה נשיאים
עמו נשיא אחד נשיא אחד לבית אב לכל מטות
ישראל ואיש ראש בית־אבותם המה לאלפי
15 ישראל׃ ויבאו אל־בני־ראובן ואל־בני־גד
ואל־חצי שבט־מנשה אל־ארץ הגלעד וידברו
16 אתם לאמר׃ כה אמרו כל עדת יהוה
מה־המעל הזה אשר מעלתם באלהי ישראל
לשוב היום מאחרי יהוה בבנותכם לכם מזבח
17 למרדכם היום ביהוה׃ המעט־לנו
את־עון פעור אשר לא־הטהרנו ממנו עד היום
18 הזה ויהי הנגף בעדת יהוה׃ ואתם
תשבו היום מאחרי יהוה והיה אתם תמרדו
היום ביהוה ומחר אל־כל־עדת ישראל יקצף׃
19 ואך אם־טמאה ארץ אחזתכם עברו
לכם אל־ארץ אחזת יהוה אשר שכן־שם
משכן יהוה והאחזו בתוכנו וביהוה אל־תמרדו
ואתנו אל־תמרדו בבנתכם לכם מזבח מבלעדי
20 מזבח יהוה אלהינו׃ הלוא עכן בן־זרח
מעל מעל בחרם ועל־כל־עדת ישראל היה
קצף והוא איש אחד לא גוע בעונו׃
21 ויענו בני־ראובן ובני־גד וחצי שבט
המנשה וידברו את־ראשי אלפי ישראל׃
22 אל אלהים יהוה אל אלהים יהוה הוא
ידע וישראל הוא ידע אם־במרד ואם־במעל
23 ביהוה אל־תושיענו היום הזה׃ לבנות
לנו מזבח לשוב מאחרי יהוה ואם־להעלות עליו
עולה ומנחה ואם־לעשות עליו זבחי שלמים
יהוה הוא יבקש׃

13 ⁑ Et interim miserunt ad illos in terram Galaad Phinees filium Eleazari sacerdotis.
14 ⁑ Et decem principes cum eo, singulos de singulis tribubus.
15 ⁑ Qui venerunt ad filios Ruben, & Gad, & dimidiæ tribus Manasse in terram Galaad; dixerúntque ad eos:
16 ⁑ Hæc mandat omnis populus Domini: Quæ est ista transgressio? Cur reliqui-
D stis Dominum Deum Israel, ædificantes altare sacrilegum, & à cultu illius recedentes?
17 ⁑ An parum vobis est quod peccastis in Beel-Phegor? & vsque in præsentem diem macula huius sceleris in vobis permanet, multíque de populo corruerunt. Nu. 25
18 ⁑ Et vos hodie reliquistis Dominum, & cras in vniuersum Israel ira eius deseuiet.
19 ⁑ Quòd si putatis immundam esse terram possessionis vestræ, trãsite ad terram, in qua tabernaculum Domini est, & habitate inter nos, tantum vt à Domino & à nostro consortio non recedatis, ædificato altari præter altare Domini Dei nostri.
20 ⁑ Nónne Achan filius Zare præterijt mandatum Domini, & super omnem po- Sup. 7
E pulum Israel ira eius incubuit? Et ille erat vnus homo; atque vtinam solus perisset in scelere suo!
21 ⁑ Responderúntq; filij Ruben & Gad, & dimidiæ tribus Manasse principibus legationis Israel:
22 ⁑ Fortissimus Dominus Deus, fortissimus Deus Dominus ipse nouit, & Israel simul intelliget si præuaricationis animo,
23 ⁑ Hoc altare construximus, non custodiat nos, sed puniat nos in præsenti. Et si ea mente fecimus, vt holocausta & sacrificium, & pacificas victimas super eo imponeremus, ipse quærat & iudicet.

⁑ *Et miserunt filij Israel ad filios Ruben & ad filios Gad, et ad dimidiam tribum Manasse, in terram Galaad, & Phinees filium Eleazar filij Aaron sacerdotis.* 13

⁑ *Et decem ex principibus qui cum eo, princeps vnus de domo familiæ de omnibus tribubus Israel, viri principes domorum familiarum sunt tribuni Israel.* 14

⁑ *Et venerunt ad filios Ruben, & ad filios Gad, & ad dimidiam tribum Manasse, in terram Galaad; & locuti sunt ad eos, dicentes:* 15

⁑ *Hæc dicit omnis cõgregatio Domini, Quod delictum hoc, quod deliquistis coram Deo Israel vt relinquatis hodie retro Dominum, ædificantes vobis altare, rebelles vt sitis vos hodie à Domino?* 16

⁑ *Non parum vobis peccatum Phegor, quòd non purgati sumus ab illo vsque ad diem hanc; & fuit plaga in Synagoga Domini.* 17

⁑ *Et vos auersi estis hodie à Domino, & cras in omnem Israel erit ira.* 18

⁑ *Et nunc si parua terra possessionis vestræ, transite in terram possessionis Domini, vbi habitat illic tabernaculum Domini, & possidete inter nos, & à Domino ne rebelles sitis, & à nobis ne recedatis, eo quòd ædificastis vos altare extra altare Domini Dei nostri.* 19

⁑ *Nonne Achan filius Zare delictum deliquit ab anathemate, & in omnem cœtum fuit ira? & hic vnus solus, non hic solus mortuus est in peccato suo.* 20

⁑ *Et responderunt filij Ruben, & filij Gad, & dimidia tribus Manasse, & locuti sunt tribunis Israel, dicentes:* 21

⁑ *Deus Deus Dominus est, & Deus Deus Dominus ipse nouit, & Israel ipse sciet si in rebellione deliquimus coram Domino, non liberabit nos in die hac.* 22

⁑ *Et si ædificauimus nobis ipsis aram vt rebellaremus à Domino, vel vt imponeremus super eam sacrificium holocaustorum, vel vt faceremus super eam sacrificium salutationis; Dominus ipse exquirat.* 23

13 ⁑ καὶ ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς τοὺς υἱοὺς ῥουβὴν καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς γάδ, καὶ πρὸς τὸ ἥμισυ φυλῆς μανασσῆ εἰς τὴν γῆν γαλαάδ, τόν τε φινεὲς υἱὸν ἐλεάζαρ υἱοῦ ἀαρὼν τοῦ ἱερέως.
14 ⁑ καὶ δέκα τῶν ἀρχόντων τῶν μετ᾽ αὐτοῦ, ἄρχων εἷς ἀπὸ οἴκου πατριᾶς ἀπὸ πασῶν τῶν φυλῶν ἰσραὴλ ἄνδρες ἄρχοντες οἴκων πατριῶν εἰσὶν χιλίαρχοι ἰσραήλ.
15 ⁑ καὶ παρεγένοντο πρὸς τοὺς υἱοὺς ῥουβὴν, καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς γάδ, καὶ πρὸς τὸ ἥμισυ φυλῆς μανασσῆ εἰς γῆν γαλαάδ, καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτοὺς λέγοντες·
16 ⁑ τάδε λέγει πᾶσα ἡ συναγωγὴ κυρίου, τίς ἡ πλημμέλεια αὕτη, ἣν ἐπλημμελήσατε ἔναντι θεοῦ ἰσραὴλ ἀποστραφῆναι σήμερον ἀπὸ ὄπισθεν κυρίου οἰκοδομήσαντες ἑαυτοῖς βωμὸν, ἀποστάτας γενέσθαι ὑμᾶς σήμερον ἀπὸ
17 κυρίου; ⁑ μὴ μικρὸν ὑμῖν τὸ ἁμάρτημα φογώρ, ὅτι οὐκ ἐκαθαρίσθημεν ἀπ᾽ αὐτοῦ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἐγενήθη ἡ πληγὴ ἐν τῇ συναγωγῇ κυρίου.
18 ⁑ καὶ ὑμεῖς ἀπεστράφητε σήμερον ἀπὸ κυρίου, καὶ αὔριον ἐπὶ πάντα ἰσραὴλ ἔσται ὀργή.
19 ⁑ καὶ νῦν εἰ μικρὰ ἡ γῆ τῆς κατασχέσεως ὑμῶν, διάβητε εἰς τὴν γῆν τῆς κατασχέσεως κυρίου, ὅπου κατασκηνοῖ ἐκεῖ ἡ σκηνὴ κυρίου· καὶ κατακληρονομήσατε ἐν ἡμῖν, καὶ ἀπὸ κυρίου μὴ ἀποστάται γένησθε, καὶ ἀπὸ ἡμῶν μὴ ἀποστῆτε διὰ τὸ οἰκοδομῆσαι ὑμᾶς βωμὸν ἔξω τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν.
20 ⁑ οὐκ ἰδοὺ ἄχαρ ὁ τοῦ ζαρὰ πλημμέλειαν ἐπλημμέλησεν ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν συναγωγὴν ἐγενήθη ὀργή; καὶ οὗτος εἷς μόνος, μὴ οὗτος μόνος ἀπέθανεν ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ αὐτοῦ.
21 ⁑ καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ υἱοὶ ῥουβὴν, καὶ οἱ υἱοὶ γάδ, καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς μανασσῆ, καὶ ἐλάλησαν τοῖς χιλιάρχοις
22 ἰσραὴλ λέγοντες· ⁑ ὁ θεὸς ὁ θεὸς κύριός ἐστι, καὶ ὁ θεὸς ὁ θεὸς κύριος αὐτὸς οἶδεν, καὶ ἰσραὴλ αὐτὸς γνώσεται εἰ ἐν ἀποστασίᾳ ἐπλημμελήσαμεν ἔναντι κυρίου, μὴ ῥύσεται ἡμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.
23 ⁑ καὶ εἰ ᾠκοδομήσαμεν αὐτοῖς βωμὸν ὥστε ἀποστῆναι ἀπὸ κυρίου, ἢ ὥστε ἀναβιβάσαι ἐπ᾽ αὐτοῦ θυσίαν ὁλοκαυτωμάτων, ἢ ὥστε ποιῆσαι ἐπ᾽ αὐτοῦ θυσίαν σωτηρίου, κύριος αὐτὸς ἐκζητήσει.

תרגום יונתן

13 ושלחו בני ישראל לות בני ראובן ולות בני גד ולות פלגות שבטא דמנשה לארע גלעד ית פנחס בר אלעזר כהנא׃
14 ועשרא רברבין עימה רבא חד רבא חד לבית אבא לכל שבטיא דישראל וגבר ריש בית אבהתהון אינון לאלפיא דישראל׃
15 ואתו לות בני ראובן ולות בני גד ולות פלגות שבטא דמנשה לארע גלעד ומלילו עמהון למימר׃
16 כדנן אמרו כל כנישתא דיי מה שקרא הדין דשקרתון במימר אלהא דישראל למיתב יומא דין מבתר פלחנא דיי בבניכון
לכון מדבחא למרדכון יומא דין במימרא דיי׃ 17 הזעיר לנא ית חובא דפעור דלא אידכינא מינה עד יומא הדין והות
מחתא בכנישתא דיי׃ 18 ואתון תתובון יומא דין מבתר דחלתא דיי ויהי אתון תמרדון יומא דין במימרא דיי ומחר על כל
כנישתא דישראל יהא רוגזא׃ 19 ברם אם מסאבא ארע אחסנתהון עיברו לכון לארע אחסנת עמא דיי דשרא תמן משכנא
דיי ואחסינו בינגא ובמימרא דיי לא תמרדון ובנא לא תמרדון במבניכון לכון מדבחא בר ממדבחא דיי אלהנא׃
20 הלא עכן בר זרח שקר שקר בחרמא ועל כל כנישתא דישראל הוה רוגזא והוא גברא חד לא מית בחוביה׃
21 ואתיבו בני ראובן ובני גד ופלגות שבטא דמנשה ומלילו עם רישי אלפיא דישראל׃ 22 אל אלהים ייי
אל אלהים יי קדמוהי גלי וישראל בסופא ידע אם במרד ואם בשקרא שקרנא במימרא דיי לא תפרקיננא יומא דין׃
23 למבני לנא מדבחא למיתב מבתר פלחנא דיי ואם לאסקא עלוהי עלתא ומנחתא ואם למעבד עלוהי נכסת קודשין יי הוא יתבע׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

13 Et miserunt filij Israel ad filios Reuben, & ad filios Gad, & ad dimidium tribus Menasse, in terram Gilghad, Pinhhazz filium Eleazar sacerdotis. 14 Et decem principes cum eo, principem vnum principem vnum ad domum patris, ad omnes tribus Israel: & vir caput domus patris eorum illi ad millia Israel. 15 Et venerunt ad filios Reuben, & ad filios Gad, & ad dimidium tribus Menasse ad terram Gilghad; & locuti sunt cum eis ad dicendum. 16 Sic dixerunt omnis congregatio Domini, Quæ præuaricatio hæc quam præuaricati estis in dicto Dei Israel ad reuertendum die hac de-post cultum Domini, in construendo vos vobis altare ad rebellandum vos die hac in dicto Domini? 17 Num parua nobis culpa Peghor, quòd non expiati sumus ex ea vsque ad diem hanc? & fuit plaga in congregatione Domini. 18 Et vos reuersi estis die hac de-post timorem Domini; & ecce vos rebellastis die hac in dicto Domini; & cras super omnem congregationem Israel erit indignatio. 19 Profectò si polluta terra possessionis vestræ, transite vobis ad possessionem populi Domini, in qua situm est ibi tabernaculum Domini; & possessionem inite inter nos: & in dicto Domini non rebellabitis, & in nobis non rebellabitis, in ædificando vos vobis altare præter altare Domini Dei nostri. 20 Nónne Ghachan filius Zerahh præuaricando præuaricatus est in interdicto, & super omnem congregationem Israel fuit indignatio? & ipse vir vnus non mortuus est in culpa sua. 21 Et responderunt filij Reuben & filij Gad, & dimidium tribus Menasse; & locuti sunt cum capitibus millium Israel. 22 Deus Deorum Dominus, Deus Deorum Dominus, ante eum manifestum, & Israel in fine cognoscet, si in rebellione, & si in præuaricatione præuaricati sumus in dicto Domini; ne liberes nos die hac. 23 Ad struendum nobis altare, ad reuertendum de-post cultum Domini; & si ad tollendum super illud holocaustum, & munus; & si ad transferendum super illud oblationem sanctitatum, Dominus ipse inquiret.

Universidad de Deusto
Biblioteca

24 וְאִם־לֹא מִדְּאָגָה מִדָּבָר עָשִׂינוּ אֶת־זֹאת
לֵאמֹר מָחָר יֹאמְרוּ בְנֵיכֶם לְבָנֵינוּ לֵאמֹר מַה־
לָּכֶם וְלַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
25 וּגְבוּל נָתַן־יְהוָה בֵּינֵנוּ וּבֵינֵיכֶם בְּנֵי־
רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד אֶת־הַיַּרְדֵּן אֵין־לָכֶם חֵלֶק
בַּיהוָה וְהִשְׁבִּיתוּ בְנֵיכֶם אֶת־בָּנֵינוּ לְבִלְתִּי יְרֹא
אֶת־יְהוָה׃ 26 וַנֹּאמֶר נַעֲשֶׂה־נָּא לָנוּ לִבְנוֹת
אֶת־הַמִּזְבֵּחַ לֹא לְעוֹלָה וְלֹא לְזָבַח׃
27 כִּי עֵד הוּא בֵּינֵינוּ וּבֵינֵיכֶם וּבֵין דֹּרוֹתֵינוּ
אַחֲרֵינוּ לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת יְהוָה לְפָנָיו בְּעֹלוֹתֵינוּ
וּבִזְבָחֵינוּ וּבִשְׁלָמֵינוּ וְלֹא־יֹאמְרוּ בְנֵיכֶם מָחָר
לְבָנֵינוּ אֵין־לָכֶם חֵלֶק בַּיהוָה׃ 28 וַנֹּאמֶר
וְהָיָה כִּי־יֹאמְרוּ אֵלֵינוּ וְאֶל־דֹּרֹתֵינוּ מָחָר וְאָמַרְנוּ
רְאוּ אֶת־תַּבְנִית מִזְבַּח יְהוָה אֲשֶׁר־עָשׂוּ
אֲבוֹתֵינוּ לֹא לְעוֹלָה וְלֹא לְזֶבַח כִּי־עֵד הוּא בֵּינֵינוּ
וּבֵינֵיכֶם׃ 29 חָלִילָה לָּנוּ מִמֶּנּוּ לִמְרֹד בַּיהוָה
וְלָשׁוּב הַיּוֹם מֵאַחֲרֵי יְהוָה לִבְנוֹת מִזְבֵּחַ לְעֹלָה
לְמִנְחָה וּלְזָבַח מִלְּבַד מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר
לִפְנֵי מִשְׁכָּנוֹ׃ 30 וַיִּשְׁמַע פִּינְחָס הַכֹּהֵן וּנְשִׂיאֵי
הָעֵדָה וְרָאשֵׁי אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר אִתּוֹ אֶת־
הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבְּרוּ בְנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד וּבְנֵי
מְנַשֶּׁה וַיִּיטַב בְּעֵינֵיהֶם׃
31 וַיֹּאמֶר פִּינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶל־בְּנֵי־
רְאוּבֵן וְאֶל־בְּנֵי־גָד וְאֶל־בְּנֵי מְנַשֶּׁה הַיּוֹם
יָדַעְנוּ כִּי־בְתוֹכֵנוּ יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־מְעַלְתֶּם
בַּיהוָה הַמַּעַל הַזֶּה אָז הִצַּלְתֶּם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מִיַּד יְהוָה׃ 32 וַיָּשָׁב פִּינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן
וְהַנְּשִׂיאִים מֵאֵת בְּנֵי־רְאוּבֵן וּמֵאֵת בְּנֵי־גָד מֵאֶרֶץ
הַגִּלְעָד אֶל־אֶרֶץ כְּנַעַן אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּשִׁבוּ
אוֹתָם דָּבָר׃

24 * Et non ea magis cogitatione atque tractatu, vt diceremus; Cras dicent filij vestri filijs nostris: Quid vobis & Domino Deo Israel?

25 * Terminum posuit Dominus inter nos & vos ô filij Ruben, & filij Gad Iordanem fluuium; & idcircò partem non habetis in Domino, & per hanc occasionem auerterent filij vestri filios nostros à timore Domini.

26 * Putauimus itaq; melius, & diximus, Extruamus nobis altare non in holocausta, neque ad victimas offerendas:

27 * Sed in testimonium inter nos & vos, & sobolem nostram vestrámque progeniem, vt seruiamus Domino, & iuris nostri sit offerre, & holocausta & victimas, & pacificas hostias; & nequaquam dicant cras filij vestri filiis nostris, Non est vobis pars in Domino.

28 * Quòd si voluerint dicere, respondebunt eis: Ecce altare Domini quod fecerunt patres nostri, non in holocausta, neque in sacrificium; sed in testimonium nostrum ac vestrum.

29 * Absit à nobis hoc scelus vt recedamus à Domino, & eius vestigia relinquamus, extructo altari ad holocausta & sacrificia & victimas offerendas, præter altare Domini Dei nostri quod extructum est ante tabernaculum eius.

30 * Quibus auditis Phinees sacerdos & principes legationis Israel qui erant cum eo, placati sunt; & verba filiorum Ruben, & Gad, & dimidiæ tribus Manasse libentissimè susceperunt.

31 * Dixítque Phinees filius Eleazari sacerdos ad eos: Nunc scimus quòd nobiscum sit Dominus, quoniam alieni estis à præuaricatione hac, & liberastis filios Israel de manu Dñi.

32 * Reuersúsq; est cum principibus à filijs Ruben, & Gad de terra Galaad in terram Chanaan ad filios Israel, & retulit eis.

24 ** Sed propter euitationem verbi fecimus hoc, dicentes, Vt ne cras loquantur filij vestri filijs nostris dicentes, Quid vobis & Domino Deo Israel?*

25 ** Et terminos posuit Dominus inter nos & vos filij Ruben, & filij Gad Iordanem; & non est vobis pars Domini: & abalienabunt filij vestri filios nostros, vt non venerentur Dominum.*

26 ** Et diximus facere sic vt extruamus altare hoc, non causa sacrificiorum neque causa victimarum:*

27 ** Sed vt sit testimonium hoc inter nos & inter vos, & inter generationes nostras post nos, vt seruiamus seruitutem Domini coram eo in holocaustis nostris, & in victimis nostris, & in victimis saluationum nostrarum: & non dicent filij vestri cras filijs nostris, Non est vobis pars Domini.*

28 ** Et diximus, Si fuerit vnquam & loquentur ad nos vel generationibus nostris cras, & dicemus, Ecce similitudo altaris Domini, quod fecerunt patres nostri, non causa holocaustorum neque causa victimarum, sed testimonium est inter vos & inter nos, & inter filios nostros.*

29 ** Non sit igitur nos vt recedamus à Domino, ita vt auertamur in hodiernis diebus à Domino, ita vt ædificemus nos altare holocaustis, & victimis & sacrificio saluationis, præter altare Domini Dei nostri, quod est coram tabernaculo eius.*

30 ** Et audiuit Phinees sacerdos, & omnes principes concilij & tribuni Israel qui fuerunt cum eo, sermones quos locuti sunt filij Ruben, & filij Gad, & filij Manasse; & placuit eis.*

31 ** Et dixit Phinees filius Eleazar sacerdos filijs Ruben, & filijs Gad, & filijs Manasse: Hodie scimus quòd nobiscum Dominus, quoniam non deliquistis coram Domino delictum hoc, & quoniam liberastis filios Israel de manu Domini.*

32 ** Et reuersus est Phinees filius Eleazar sacerdos, & principes de filijs Ruben, & de filijs Gad de Galaad in terram Chanaan ad filios Israel; & responderunt eis sermones.*

24 ἀλλ' ἕνεκεν εὐλαβείας ῥήματος ἐποιήσαμεν τοῦτο λέγοντες, ἵνα μὴ αὔριον εἴπωσιν τὰ τέκνα ὑμῶν τοῖς τέκνοις ἡμῶν, λέγοντες· τί ὑμῖν καὶ κυρίῳ τῷ θεῷ ἰσραήλ;

25 καὶ ὅρια ἔθηκεν κύριος ἀναμέσον ἡμῶν καὶ ὑμῶν οἱ υἱοὶ ῥουβὴν, καὶ οἱ υἱοὶ γὰδ τὸν ἰορδάνην, καὶ οὐκ ἔστιν ὑμῖν μερὶς κυρίου, καὶ ἀπαλλοτριώσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν τοὺς υἱοὺς ἡμῶν, ἵνα μὴ σέβωνται κύριον.

26 καὶ εἴπαμεν ποιῆσαι οὕτως τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν βωμὸν τοῦτον οὐχ ἕνεκεν καρπωμάτων οὐδ' ἕνεκεν θυσιῶν·

27 ἀλλ' ἵνα ᾖ μαρτύριον τοῦτο ἀναμέσον ἡμῶν καὶ ἀναμέσον ὑμῶν, καὶ ἀναμέσον τῶν γενεῶν ἡμῶν μεθ' ἡμᾶς τοῦ λατρεύειν τὴν λατρείαν κυρίου ἐναντίον αὐτοῦ ἐν τοῖς καρπώμασιν ἡμῶν, καὶ ἐν ταῖς θυσίαις ἡμῶν, καὶ ἐν ταῖς θυσίαις τῶν σωτηρίων ἡμῶν· καὶ οὐκ ἐροῦσιν τὰ τέκνα ὑμῶν αὔριον τοῖς τέκνοις ἡμῶν, οὐκ ἔστιν ὑμῖν μερὶς κυρίου.

28 καὶ εἴπαμεν, ἐὰν γένηταί ποτε καὶ λαλήσωσιν πρὸς ἡμᾶς ἢ ταῖς γενεαῖς ἡμῶν αὔριον, καὶ ἐροῦμεν, ἴδετε ὁμοίωμα τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου, ὃ ἐποίησαν οἱ πατέρες ἡμῶν οὐχ ἕνεκεν καρπωμάτων οὐδ' ἕνεκεν θυσιῶν, ἀλλὰ μαρτύριόν ἐστιν ἀναμέσον ὑμῶν, καὶ ἀναμέσον ἡμῶν, καὶ ἀναμέσον τῶν υἱῶν ἡμῶν.

29 μὴ γένοιτο οὖν ἡμᾶς ἀποστῆναι ἀπὸ κυρίου ὥστε ἀποστραφῆναι ἐν ταῖς σήμερον ἡμέραις ἀπὸ κυρίου, ὥστε οἰκοδομῆσαι ἡμᾶς θυσιαστήριον τοῖς καρπώμασιν καὶ ταῖς θυσίαις καὶ τῇ θυσίᾳ τοῦ σωτηρίου, πλὴν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ὅ ἐστιν ἐναντίον τῆς σκηνῆς αὐτοῦ.

30 καὶ ἤκουσεν φινεὲς ὁ ἱερεὺς καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς, καὶ οἱ χιλίαρχοι ἰσραὴλ οἳ ἦσαν μετ' αὐτοῦ, τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησαν οἱ υἱοὶ ῥουβὴν, καὶ οἱ υἱοὶ γὰδ, καὶ οἱ υἱοὶ μανασσῆ, καὶ ἤρεσεν αὐτοῖς.

31 καὶ εἶπεν φινεὲς υἱὸς ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς τοῖς υἱοῖς ῥουβὴν, καὶ τοῖς υἱοῖς γὰδ, καὶ τοῖς υἱοῖς μανασσῆ, σήμερον ἐγνώκαμεν ὅτι μεθ' ἡμῶν κύριος διότι οὐκ ἐπλημμελήσατε ἐναντίον κυρίου πλημμέλειαν ταύτην, καὶ ὅτι ἐρρύσασθε τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς κυρίου.

32 καὶ ἀπέστρεψεν φινεὲς υἱὸς ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς, καὶ οἱ ἄρχοντες ἀπὸ τῶν υἱῶν ῥουβὴν, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν γὰδ, ἐκ τῆς γαλαὰδ εἰς γῆν χανάαν πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ· καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς τοὺς λόγους.

תרגום יונתן

24 ואם לא מיוצפא מפתגמא עבדנא ית דא למימר מחר יימרון בניכון לבננא למימר מה לכון חולק במימרא דיי אלהא דישראל׃
25 ותחום יהב יי ביננא וביניכון בני ראובן ובני גד ית ירדנא לית לכון חולק במימרא דיי ויבטלון בניכון ית בננא בדיל דלא
למדחל מן קדם יי׃ 26 ואמרנא נעבד כען לנא למבני ית מדבחא לא לעלתא ולא לנכסת קודשיא׃
27 ארי סהיד הוא ביננא וביניכון ובין דרנא בתרנא למפלח ית פלחנא דיי קדמוהי בעלותנא ובדבחנא ובנכסת קודשנא ולא
יימרון בניכון מחר לבננא לית לכון חולק במימרא דיי׃ 28 ואמרנא ויהי ארי יימרון לנא ולדרנא מחר ונימר חזו ית
דמות מדבחא דיי דעבדו אבהתנא לא לעלתא ולא לנכסת קודשיא ארי סהיד הוא ביננא וביניכון׃ 29 חס לנא מננא
למחטי קדמוהי למרד במימרא דיי ולמתב יומא דין מבתר פלחנא דיי למבני מדבחא לעלתא ולמנחתא ולנכסת קודשיא בר ממדבחא
דיי אלהנא די קדם משכניה׃ 30 ושמע פינחס כהנא ורברבי כנישתא ורישי אלפיא דישראל דעמיה ית פתגמיא
דמלילו בני ראובן ובני גד ובני מנשה ושפר בעיניהון׃ 31 ואמר פינחס בר אלעזר כהנא לבני ראובן ולבני גד ולבני
מנשה יומא דין ידענא ארי ביננא שריא שכינתא דיי דלא שקרתון במימרא דיי שיקרא הדין בכן שיזבתון ית בני ישראל מיד מימרא דיי׃
32 ותב פינחס בר אלעזר כהנא ורברביא מלות בני ראובן ומלות בני גד מארע גלעד לארע דכנען לות בני ישראל ואתיבו יתהון
פתגמא׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

24 Et si non ex sollicitudine de verbo fecimus hoc ad dicendum: Cras dicent filij vestri filijs nostris ad dicendum; Quæ vobis pars in dicto Domini Dei Israel? 25 Et terminum dedit Dominus inter nos & inter vos filios Reuben, & filios Gad Iordanem, non est vobis pars in dicto Domini: & impedient filij vestri filios nostros, vt non timeant ab-ante Dominum.
26 Et diximus, Faciamus nunc nobis ad struendum altare; non ad holocaustum, & non ad oblationem sanctitatum.
27 Nam testis ipse inter nos & inter vos, & inter generationem nostram post nos ad colendum cultum Domini ante eum in holocaustis nostris, & in sacrificijs nostris, & in oblatione sanctitatis nostræ: & non dicent filij vestri cras filiis nostris, Non est vobis pars in dicto Domini. 28 Et diximus, Et erit cùm dicent nobis & generationi nostræ cras, & dicemus, Videte similitudinem altaris Domini quod fecerunt patres nostri non ad holocaustum & non ad oblationem sanctitatum, nam testis ipse inter nos & inter vos.
29 Absit nobis à nobis peccare ante ipsum ad rebellandum in dicto Domini, & ad reuertendum in die hac de-post cultum Domini ad struendum altare ad holocaustum & ad munus & ad oblationem sanctorum, extra ab altari Domini Dei nostri, quod ante tabernaculum eius. 30 Et audiuit Pinhhazz sacerdos, & principes congregationis, & capita millium Israel, qui cum illo, verba quæ locuti sunt filij Reuben, & filij Gad, & filij Menasse: & pulchrum fuit in oculis eorum. 31 Et dixit Pinhhazz filius Elghazar sacerdos filijs Reuben, & filijs Gad, & filijs Menasse, Die hac cognouimus quòd inter nos habitans maiestas Domini, quòd nõ præuaricati estis in dicto Domini præuaricationem hanc: insic liberastis filios Israel de manu dicti Domini.
32 Et reuersus est Pinhhazz filius Elghazar sacerdos, & principes, à filiis Reuben, & à filiis Gad de terra Gilghad ad terram Chenaghan ad filios Israel: & retulerunt illis verbum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

33 וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְבָרְכוּ אֱלֹהִים
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא אָמְרוּ לַעֲלוֹת עֲלֵיהֶם לַצָּבָא
לְשַׁחֵת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד יֹשְׁבִים
בָּהּ׃ 34 וַיִּקְרְאוּ בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד לַמִּזְבֵּחַ כִּי־
עֵד הוּא בֵּינֹתֵינוּ כִּי יְהוָה הָאֱלֹהִים׃

כג

1 וַיְהִי מִיָּמִים רַבִּים אַחֲרֵי אֲשֶׁר־הֵנִיחַ
יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל מִכָּל־אֹיְבֵיהֶם מִסָּבִיב וִיהוֹשֻׁעַ זָקֵן
בָּא בַּיָּמִים׃ 2 וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ לְכָל־יִשְׂרָאֵל
לִזְקֵנָיו וּלְרָאשָׁיו וּלְשֹׁפְטָיו וּלְשֹׁטְרָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
אֲנִי זָקַנְתִּי בָּאתִי בַּיָּמִים׃ 3 וְאַתֶּם רְאִיתֶם
אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְכָל־הַגּוֹיִם
הָאֵלֶּה מִפְּנֵיכֶם כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא הַנִּלָּחֵם
לָכֶם׃ 4 רְאוּ הִפַּלְתִּי לָכֶם אֵת הַגּוֹיִם
הַנִּשְׁאָרִים הָאֵלֶּה בְּנַחֲלָה לְשִׁבְטֵיכֶם מִן־
הַיַּרְדֵּן וְכֹל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִכְרַתִּי וְהַיָּם הַגָּדוֹל
מְבוֹא הַשָּׁמֶשׁ׃ 5 וַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא יֶהְדְּפֵם
מִפְּנֵיכֶם וְהוֹרִישׁ אֹתָם מִלִּפְנֵיכֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת־
אַרְצָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לָכֶם׃
6 וַחִזַּקְתֶּם מְאֹד לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־
הַכָּתוּב בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה לְבִלְתִּי סוּר מִמֶּנּוּ
יָמִין וּשְׂמֹאול׃ 7 לְבִלְתִּי בוֹא בַּגּוֹיִם הָאֵלֶּה
הַנִּשְׁאָרִים הָאֵלֶּה אִתְּכֶם וּבְשֵׁם אֱלֹהֵיהֶם לֹא־
תַזְכִּירוּ וְלֹא תַשְׁבִּיעוּ וְלֹא תַעַבְדוּם וְלֹא תִשְׁתַּחֲווּ
לָהֶם׃ 8 כִּי אִם־בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם תִּדְבָּקוּ כַּאֲשֶׁר
עֲשִׂיתֶם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ 9 וַיּוֹרֶשׁ יְהוָה מִפְּנֵיכֶם
גּוֹיִם גְּדֹלִים וַעֲצוּמִים וְאַתֶּם לֹא־עָמַד אִישׁ
בְּפְנֵיכֶם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ 10 אִישׁ־אֶחָד מִכֶּם
יִרְדֹּף־אֶלֶף כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא הַנִּלָּחֵם לָכֶם
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם׃

33 Placuítque sermo cunctis audientibus. Et laudauerunt Deum filij Israel, & nequaquam vltrà dixerunt, vt ascenderent contra eos atque pugnarent, & delerent terram possessionis eorum.

34 ✱ Vocauerúntque filij Ruben & filij Gad altare quod extruxerant, Testimonium nostrum quòd Dominus ipse sit Deus.

CAP. XXIII.

1 ✱ FActum est autem multo tempore, postquam pacem dederat Dominus Israeli, subiectis in gyro nationibus vniuersis, & Iosue iam longæuo & persenilis ætatis:
2 ✱ Vocauit Iosue omnem Israelé, maioresque natu, & principes ac iudices, ac magistros, dixítque ad eos: Ego senui, & progressioris ætatis sum:
3 ✱ Vósq; cernitis omnia quæ fecerit Dominus Deus vester cunctis per circuitum nationibus, quomodo pro vobis ipse pugnauerit.
4 ✱ Et nunc quia vobis sorte diuisi omnem terram, ab orientali parte Iordanis, vsque ad mare magnum, multæque adhuc supersunt nationes.
5 ✱ Dominus Deus vester disperdet eas, & auferet à facie vestra, & possidebitis terram, sicut vobis pollicitus est.
6 ✱ Tantùm confortamini, & estote solliciti, vt custodiatis cũcta quæ scripta sunt in volumine legis Moysi, & non declinetis ab eis, neque ad dexteram, neque ad
7 sinistram. ✱ Ne, postquam intraueritis ad gentes, quæ inter vos futuræ sunt, iuretis in nomine deorum earum, & seruiatis eis, & adoretis illos. ✱ Sed adhæretis Domino Deo vestro, quod fecistis vsque in diem hanc. ✱ Et tunc auferet Dñs Deus in conspectu vestro gentes magnas & robustissimas; & nullus vobis resistere
10 poterit. ✱ Vnus è vobis persequetur hostiũ mille viros, quia Dñs Deus vester pro vobis ipse pugnabit, sicut pollicitus est.

33 ✱ Et placuit sermo filiis Israel, & benedixerunt Deo filiorũ Israel, & nõ vltra dixerũt vt ascenderent ad eos in bellum vt delerent terrã filiorum Ruben & filiorum Gad quam habitauerunt in ea.
34 ✱ Et vocauerunt Ruben & Gad altare: & dixerunt quòd testimonium est inter eos, quoniam Dominus ipse Deus eorum est.

CAP. XXIII.

1 ET factum est post dies plures postquam requiescere fecit Dominus Deus Israel ab omnibus inimicis eius in circuitu, & Iosue senior proiectus diebus.
2 ✱ Et conuocauit Iosue omnes filios Israel & senatum eorum & principes eorum & iudices eorum, & magistros eorum; & dixit ad eos: Ego senui & progressioris ætatis sum diebus.
3 ✱ Vos autem vidistis omnia quæ fecit Dominus Deus noster omnibus gentibus his à facie vestra, quoniam Dominus Deus noster ipse qui pugnabat pro vobis.
4 ✱ Videte quod dixi, Proieci vobis gentes relictas vobis has in sortibus in tribus vestras à Iordane, omnes gentes deleui. & à mari magno terminabit ad Occidentem Solis.
5 ✱ Dominus autem Deus vester hic disperdet eos à facie vestra, & delebit eos à facie tua, & possidebitis terram eorum, sicut locutus est Dominus Deus vester vobis.
6 ✱ Confortamini igitur valde vt custodiatis & faciatis cuncta quæ scripta sunt in volumine legis Moysi, vt non declinetis ab eo in dexteram vel in sinistram.
7 ✱ Vt non ingrediamini in gẽtes relictas has vobiscum, & nomina deorum ipsorum nõ nominabuntur in vobis, & non iuretis neque seruiatis, neque adoretis illos. ✱ Sed Dño Deo vestro adhærebitis, sicut feciſtis vſq; ad diem hãc.
9 ✱ Et delebit eos Dominus à facie nostra gentes magnas & fortes; & vobis nullus restitit coram vobis vsque ad diem hanc.
10 ✱ Vir vnus vestrum persecutus est mille: quoniam Dominus Deus noster ipse propugnabat pro vobis, sicut dixit vobis.

33 Et pulchrum fuit verbum in oculis filiorum Israel, & laudauerunt ante Dominum filij Israel: & non dixerunt ad ascendendum super eos ad militiam ad vastandam terram, qua filij Reuben & filij Gad habitantes in ea. 34 Et vocarunt filij Reuben & filij Gad testem altare; quoniam testis inter nos quòd Dominus ipse HAELOHIM.

CAP. XXIII.

ET fuit ad tempus dierum multorum postquam pacem dedit Dominus Israeli ab omnibus auctoribus inimicitiarum eorum circum circa; & Iosue senex intrauit in dies.
2 Et vocauit Iosue omnem Israel, senes eius & principes eius, & iudices eius & exactores eius: & dixit eis, Ego senex intraui in dies.
3 Et vos vidistis omnia quæ fecit Dominus Deus vester omnibus populis his ab-ante vos: quoniam Dominus Deus vester, verbum eius pacem dedit vobis.
4 Videte quòd diuisi vobis populos, qui relicti sunt, hos in possessionem tribubus vestris; à Iordane, & omnes populos, quos consummauit, & Mare magnum occasus Solis.
5 Et Dominus Deus vester ipse confringet eos ab ante vos, & expellet eos ab-ante vos; & hæreditabitis terram eorum, quemadmodum locutus est Dominus Deus vester vobis.
6 Et roborabimini vehementer ad custodiendum & ad faciendum omne quod scriptum est in libro Legis Mosis, vt non ad declinandum ab ea ad dextram, neque ad sinistram.
7 Vt non ad commiscendum in populis his qui relicti sunt his vobiscum; & in nomine abominationis eorum non memineritis, & non iurabitis, & non coletis eos, & non inclinabimini illis.
8 Nisi in timore Domini Dei vestri adhærebitis, sicut feciſtis vsque ad diem hanc.
9 Et eiecit Dominus ab ante-vos populos multos & fortes: & vos non stetit homo ante vos vsq; ad diem hanc.
10 Vir vnus ex vobis persequetur mille, quoniam Dominus Deus vester, verbum eius iniust vobis bellum, sicut locutus est vobis.

תרגום יונתן

33 וְשִׁפַּר פִּתְגָמָא בְּעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאוֹדִיאוּ קֳדָם יְיָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָא אֲמָרוּ לְמִסַּק עֲלֵיהוֹן לְחֵילָא לְחַבָּלָא יָתְהוֹן אַרְעָא וְדָנֵי רְאוּבֵן
וְדָנֵי גָד יַתְבִין בַּהּ׃ 34 וּקְרוֹ בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד סָהִיד הוּא בֵּינָנָא אֲרֵי יְיָ הוּא אֱלָהִים׃

כג

1 וַהֲוָה לְזִמַן יוֹמִין סַגִּיאִין כַּתַר דַּאֲנַיַח יְיָ לְיִשְׂרָאֵל מִכָּל בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן סְחוֹר סְחוֹר וְיהוֹשֻׁעַ סָיִב עַל בְּיוֹמָיו׃
2 וְקָרָא יְהוֹשֻׁעַ לְכָל יִשְׂרָאֵל לְסָבָרוֹהִי וְלִרְאשׁוֹהִי וּלְדַיָּנֵיהוֹן וּלְסָרְכוֹהִי וַאֲמַר לְהוֹן אֲנָא סָבִירִית עַלְיָה בְּיוֹמָיָא׃
3 וְאַתּוּן חֲזֵיתוּן יָת כָּל דַּעֲבַד יְיָ אֱלָהָכוֹן יָת כָּל עַמְמַיָּא דְּאִילֵּין מִן קֳדָמֵיכוֹן מֵיכַרְיָה מְגִיחַ לְכוֹן׃
4 חֲזוֹ דְפַלֶּגְנָא לְכוֹן יָת עַמְמַיָּא דְּאִשְׁתְּאַרוּ הָאִילֵּין בְּאַחֲסָנָא לְשִׁבְטֵיכוֹן מִן יַרְדְּנָא וְכֹל עַמְמַיָּא דְּשֵׁיצֵיתִי וְיַמָּא רַבָּא מַעֲלָנֵי שִׁמְשָׁא׃
5 וְיְיָ אֱלָהָכוֹן הוּא יְהֵבְרִינוּן מִן קֳדָמֵיכוֹן וְיֵרֵיךְ יָתְהוֹן מִן קֳדָמֵיכוֹן וְתֵירְתוּן יָת אַרְעָהוֹן כְּמָא דְמַלֵּיל יְיָ אֱלָהָכוֹן לְכוֹן׃
6 וְתִתְקְפוּן לַחֲדָא לְמִטַּר וּלְמֶעְבַּד יָת כָּל דְּכְתִיב בְּסִפְרָא אוֹרַיְתָא דְמֹשֶׁה בְּדִיל דְּלָא לְאִסְתַּטָיָא מִנֵּיהּ לְיָמִינָא וּלְשִׂמְאלָא׃
7 חַסָּנִין לְהוֹן בְּדִיל דְּלָא לְאִתְעָרְבָא בְּעַמְמַיָּא הָאִילֵּין דְּאִשְׁתְּאַרוּ הָאִילֵּין עִמְּכוֹן וּבְשׁוּם טָעֲוָתְהוֹן לָא תְּקַיְּמוּן וְלָא תִפְלְחוּנוּן וְלָא
יְאִתְּנוּן לָא קוּם אֱנָשׁ קֳדָמֵיכוֹן עַד יוֹמָא הָדֵין׃ 8 בְּגַוָּא חַד סְגִיאִין יְרַדֵּף אֶלֶף אֲרֵי יְיָ אֱלָהָכוֹן מֵיכַרְיָה מְגִיחַ לְכוֹן קְרָבָא כְּמָא דְמַלֵּיל לְכוֹן׃

Universidad de Deusto Biblioteca

11 ונשמרתם מאד לנפשתיכם לאהבה את־
12 יהוה אלהיכם ׃ כי אם שוב תשובו ודבקתם
ביתר הגוים האלה הנשארים האלה אתכם
והתחתנתם בהם ובאתם בהם והם בכם ׃
13 ידוע תדעו כי לא יוסיף יהוה אלהיכם
להוריש את־הגוים האלה מלפניכם והיו לכם
לפח ולמוקש ולשטט בצדיכם ולצננים בעיניכם
עד אבדכם מעל האדמה הטובה הזאת אשר
14 נתן לכם יהוה אלהיכם ׃ והנה אנכי הולך
היום בדרך כל־הארץ וידעתם בכל־לבבכם
ובכל־נפשכם כי לא־נפל דבר אחד מכל הדברים
הטובים אשר דבר יהוה אלהיכם עליכם
הכל באו לכם לא־נפל ממנו דבר אחד ׃
15 והיה כאשר־בא עליכם כל־הדבר הטוב
אשר דבר יהוה אלהיכם אליכם כן יביא יהוה
עליכם את כל־הדבר הרע עד־השמידו אותכם
מעל האדמה הטובה הזאת אשר נתן לכם יהוה
16 אלהיכם ׃ בעברכם את־ברית יהוה
אלהיכם אשר צוה אתכם והלכתם ועבדתם
אלהים אחרים והשתחויתם להם וחרה אף־
יהוה בכם ואבדתם מהרה מעל הארץ הטובה
אשר נתן לכם ׃

כד

1 ויאסף יהושע את־כל־שבטי ישראל
שכמה ויקרא לזקני ישראל ולראשיו ולשפטיו
ולשטריו ויתיצבו לפני האלהים ׃
2 ויאמר יהושע אל־כל־העם כה־אמר
יהוה אלהי ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם
מעולם תרח אבי אברהם ואבי נחור ויעבדו
אלהים אחרים ׃

11 Hoc tantum diligentissimè præcauete, vt diligatis Dominum Deum vestrum.

12 Quòd si volueritis gentium harum, quæ inter vos habitant, erroribus adhærere, & cum eis miscere connubia atque amicitias copulare:

13 Iam tũc scitote quòd Dominus Deus vester nõ eas deleat ante faciem vestram, sed erunt vobis in foueam, ac laqueum, & offendiculum ex latere vestro, & sudes in oculis vestris, donec vos auferat atque disperdat de terra hac optima quam tra-
D didit vobis.

14 En ego hodie ingredior viam vniuersæ terræ, & toto animo cognoscetis, quòd de omnibus verbis quæ se Dominus præstiturum vobis esse pollicitus est, vnum non præterierit incassum.

15 Sicut ergo impleuit opere quod promisit, & prospera cuncta venerunt, sic adducet super vos quicquid malorũ comminatus est, donec vos auferat atque disperdat de terra hac optima quam tradidit vobis.

16 Eo quòd prętererieritis pactum Domini Dei vestri quod pepigit vobiscum, & seruieritis diis alienis & adoraueritis eos. Citò atque velociter consurget in vos furor Domini, & auferemini ab hac terra optima quam tradidit vobis.

CAP. XXIIII.

1 A CONgregauítque Iosue omnes tribus Israel in Sychem, & vocauit maiores natu ac principes, & iudices, & magistros, steterúntque in conspectu Dei.

2 Et ad populum sic locutus est, Hæc dicit Dominus Deus Israel: Trans fluuium habitauerunt patres vestri ab initio, Thare pater Abraam & Nachor, seruierúntque diis alienis.

תרגום יונתן

11 ותסתמרון לחדא לנפשתיכון למרחם ית יי אלהכון ׃ 12 ארי אם מיתב תתובון ותדבקון בשאר עממיא האילין דאשתארו האילין עמכון ותתחתנון בהון ותתערבון בהון ואינון יתערבון בכון ׃ 13 מידע תדעון ארי לא יוסיף מימרא דיי אלהכון לתרכא ית עממיא האילין מן קדמיכון ויהון לכון לתבר ולתקלא ולסיען נטלן זין לקבליכון ולמשירין מקפנכון עד דתיבדון מעל ארעא טבתא הדא דיהב לכון יי אלהכון ׃ 14 הא אנא אזיל יומא דין באורח כל ארעא ותדעון בכל לבכון ובכל נפשכון ארי לא בטיל פתגמא חד מכל פתגמיא תקניא דמליל יי אלהכון עליכון כולהון אתקיימו לכון ולא בטיל מנהון פתגמא חד ׃ 15 ויהי כמא דאתקיימו עליכון כל פתגמיא תקניא דמליל יי אלהכון עליכון כן ייתי יי עליכון ית כל פתגמא בישא עד דישיצי יתכון מעל ארעא טבתא הדא דיהב לכון יי אלהכון ׃ 16 במעברכון ית קימא דיי אלהכון דפקיד יתכון ותהכון ותפלחון לטעות עממיא ותסגדון להון ויתקוף רגזא דיי בכון ותיבדון בפריע מעל ארעא טבתא דיהב לכון ׃

כד

1 וכנש יהושע ית כל שבטיא דישראל לשכם וקרא לסבי ישראל ולרישוהי ולדיינוהי ולסרכוהי ואתעתדו קדם יי ׃ 2 ואמר יהושע לכל עמא כדנן אמר יי אלהא דישראל בעבר פרת יתיבו אבהתכון מעלמא תרח אבוהי דאברהם ואבוהי דנחור ופלחו לטעות עממיא ׃

11 *Et cauebitis valde animabus vestris, vt diligatis Dominum Deum vestrum.*

12 *Si enim auersi fueritis & consenseritis relictis gentibus his vobiscum, & connubia feceritis ad eos, & commixti fueritis eis, & ipsi vobis;*

13 *Cognitione scitote quòd non apponet Dominus Deus vester delere gentes has à facie vestra; & erunt vobis in laqueos, & in scandala, & in clauos in calcaneis vestris, & in sudes in oculis vestris quoad pereatis à terra bona hac, quam tradidit vobis Dominus Deus vester.*

14 *Ego autem recurro hodie viam, sicut & omnes qui in terra; & scietis in toto corde vestro, & in tota anima vestra quòd non cecidit sermo vnus de omnibus sermonibus bonis, quos dixit Dominus Deus noster ad vos, omnia pertinentia vobis; non dissonuit ex eis verbum vnum.*

15 *Et erit sicut venerunt super vos cuncta verba bona, quæ locutus est Dominus Deus vester super vos, sic adducet Dominus super vos vniuersa verba mala, quousque disperdat vos à terra bona hac, quam tradidit vobis Dominus Deus vester:*

16 *Eo quòd præterieritis vos pactum Domini Dei vestri quod præcepit vobis, & euntes seruietis diis alienis, & adorabitis eos: & irascetur furore Dominus in vos, & peribitis citò à terra bona, quam tradidit vobis Dominus.*

CAP. XXIIII.

1 *ET congregauit Iosue omnes tribus Israel in Sychem; & conuocauit maiores natu Israel & principes eorum, & iudices eorum, & magistros eorum; & steterunt in conspectu Dei.*

2 *Et dixit Iosue ad vniuersum populum, Hæc dicit Dominus Deus Israel: Trans fluuium habitauerunt patres vestri ab initio, Thara pater Abraam, & pater Nachor; & seruierunt diis alienis.*

11 καὶ φυλάξεσθε σφόδρα ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν τοῦ ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν.

12 ἐὰν γὰρ ἀποστραφῆτε καὶ προσθῆτε τοῖς ὑπολειφθεῖσιν ἔθνεσιν τούτοις μεθ' ὑμῶν καὶ ἐπιγαμίας ποιήσητε πρὸς αὐτοὺς, καὶ συγκαταμιγῆτε αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ὑμῖν·

13 γνώσει γινώσκετε ὅτι οὐ μὴ προσθῇ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐξολοθρεῦσαι τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προσώπου ὑμῶν· καὶ ἔσονται ὑμῖν εἰς παγίδας καὶ εἰς σκάνδαλα, καὶ εἰς ἥλους ἐν ταῖς πτέρναις ὑμῶν, καὶ εἰς βολίδας ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν ἕως ἂν ἀπόλεισθε ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς ταύτης, ἧς ἔδωκεν ὑμῖν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν.

14 ἐγὼ δὲ ἀποτρέχω σήμερον τὴν ὁδὸν καθὰ καὶ πάντες οἱ ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ γνώσεσθε ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ ὑμῶν, διότι οὐ διέπεσεν λόγος εἷς ἀπὸ πάντων τῶν λόγων τῶν ἀγαθῶν, ὧν εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς, πάντα τὰ ἀνήκοντα ὑμῖν· οὐ διεφώνησεν ἐξ αὐτῶν ῥῆμα ἕν.

15 καὶ ἔσται ὃν τρόπον ἥκει ἐφ' ὑμᾶς πάντα τὰ ῥήματα τὰ καλὰ ἃ ἐλάλησεν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐφ' ὑμᾶς, οὕτως ἐπάξει κύριος ἐφ' ὑμᾶς πάντα τὰ ῥήματα τὰ πονηρὰ, ἕως ἂν ἐξολοθρεύσῃ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς ταύτης, ἧς ἔδωκεν ὑμῖν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν·

16 ἐν τῷ παραβῆναι ὑμᾶς τὴν διαθήκην κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἣν ἐνετείλατο ὑμῖν, καὶ πορευθέντες λατρεύσητε θεοῖς ἑτέροις καὶ προσκυνήσετε αὐτοῖς, καὶ ὀργισθή(σε)ται θυμῷ κύριος ἐν ὑμῖν, καὶ ἀπολεῖσθε τάχος ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς ἔδωκεν ὑμῖν κύριος.

κδ'.

1 Καὶ συνήγαγεν ἰησοῦς πάσας τὰς φυλὰς ἰσραὴλ εἰς συχὲμ, καὶ συνεκάλεσεν τοὺς πρεσβυτέρους ἰσραὴλ καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν, καὶ τοὺς δικαστὰς αὐτῶν, καὶ τοὺς γραμματεῖς αὐτῶν, καὶ ἔστησαν ἀπέναντι τοῦ θεοῦ.

2 καὶ εἶπεν ἰησοῦς πρὸς πάντα τὸν λαὸν, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ, πέραν τοῦ ποταμοῦ κατῴκησαν οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ ἀπαρχῆς, θάρα ὁ πατὴρ ἀβραὰμ, καὶ ὁ πατὴρ ναχὼρ, καὶ ἐλάτρευσαν θεοῖς ἑτέροις.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

11 Et cauebitis valde animabus vestris ad peramandum Dominum Deum vestrum. 12 Nam si reuertendo reuertimini, & adhærebitis in reliquiis populorum horum, qui relicti sunt hi vobiscum, & affinitate coniungemini in illis, & miscebimini in eis, & illi miscebuntur in vobis. 13 Sciendo scietis quòd non addet dictum Domini Dei vestri ad eijciendum populos hos ex-ante vos; & erunt vobis contritioni & in offendiculum, & in auxilium tollentium arma contra vos, & in turmas angustiatorum vestrorum, vsquequo pereatis de-super terra bona hac quam dedit vobis Dominus Deus vester. 14 Ecce ego ambulans die hac in via omnis terræ, & scietis in omni corde vestro, & in omni anima vestra, quòd non ociosum fuit verbum vnum ex omnibus verbis compositis, quæ locutus est Dominus Deus vester super vos; omnia illa firmata sunt vobis, & non ociosum fuit ex illis verbum vnum. 15 Et erit, sicut firmata sunt super vos iuxta omnia verba composita quæ locutus est Dominus Deus vester super vos; sic venire faciet Dominus super vos omne verbum malum, vsquequo deleat vos desuper terram bonam hanc quam dedit vobis Dominus Deus vester. 16 In transeundo vos fœdus Domini Dei vestri quod iussit vos, & ibitis, & seruietis abominationi populorum, & inclinabimini illis; & roborabitur indignatio Domini in vobis; & peribitis derepentè desuper terram bonam quam dedit vobis.

CAP. XXIIII.

1 ET congregauit Iosue omnes tribus Israel in Sechem; & vocauit senes Israel, & capita eius, & iudices eius, & exactores eius; & steterunt ante Dominum. 2 Et dixit Iosue omni populo: Sic dixit Dominus Deus Israel, Trans Perath habitarunt patres vestri à seculo: Therahh pater Abraham & pater Nahhor, & seruierunt abominationibus gentium.

Universidad de Deusto Biblioteca

3 ואקח את־אביכם את־אברהם מעבר
הנהר ואולך אותו בכל־ארץ כנען וארב את־
זרעו ואתן־לו את־יצחק׃
4 ואתן ליצחק את־יעקב ואת־עשו ואתן
לעשו את־הר שעיר לרשת אותו ויעקב ובניו
5 ירדו מצרים׃ ואשלח את־משה ואת־אהרן
ואגף את־מצרים כאשר עשיתי בקרבו ואחר
6 הוצאתי אתכם׃ ואוציא את־אבותיכם
ממצרים ותבאו הימה וירדפו מצרים אחרי
אבותיכם ברכב ובפרשים ים־סוף׃
7 ויצעקו אל־יהוה וישם מאפל ביניכם
ובין המצרים ויבא עליו את־הים ויכסהו
ותראינה עיניכם את אשר־עשיתי במצרים
8 ותשבו במדבר ימים רבים׃ ואבאה
אתכם אל־ארץ האמרי היושב בעבר הירדן
וילחמו אתכם ואתן אותם בידכם ותירשו את־
9 ארצם ואשמידם מפניכם׃ ויקם
בלק בן־צפור מלך מואב וילחם בישראל וישלח
ויקרא לבלעם בן־בעור לקלל אתכם׃
10 ולא אביתי לשמע לבלעם ויברך ברוך
11 אתכם ואצל אתכם מידו׃ ותעברו את־
הירדן ותבאו אל־יריחו וילחמו בכם בעלי
יריחו האמרי והפרזי והכנעני והחתי והגרגשי
החוי והיבוסי ואתן אותם בידכם׃
12 ואשלח לפניכם את־הצרעה ותגרש
אותם מפניכם שני מלכי האמרי לא בחרבך
ולא בקשתך׃
13 ואתן לכם ארץ אשר לא־יגעת בה
וערים אשר לא־בניתם ותשבו בהם כרמים
וזיתים אשר לא־נטעתם אתם אכלים׃

3 ‡Tuli ergo patrẽ vestrum Abraam de Mesopotamiæ finibus, & adduxi eum in terram Chanaan, multiplicauíque semen
4 eius, & dedi ei Isaac. ‡Illíq; rursum dedi Iacob & Esau. E quibus Esau dedi mõtem Seyr ad possidendum, Iacob verò & filij eius descenderunt in Ægyptum.
5 ‡Misiq; Moysen & Aaron, & percussi Ægyptum multis signis atque portentis,
6 eduxíq; vos, ‡Et patres vestros de Ægypto, & venistis ad mare, persecutíque sunt
B Ægyptij patres vestros cum curribus & equitatu vsque ad Mare rubrum.
7 ‡Clamauerunt autẽ ad Dominum filij Israel; qui posuit tenebras inter vos & Ægyptios. Et adduxit super eos mare, & operuit eos. Viderunt oculi vestri cuncta quæ in Ægypto fecerim, & habitastis in solitudine multo tempore.
8 ‡Et introduxi vos in terram Ammorræi, qui habitabat trans Iordanem. Cúmque pugnarent contra vos, tradidi eos in manus vestras, & possedistis terram eorum, atque interfecistis eos.
9 ‡Surrexit autem Balach filius Sephor rex Moab, & pugnauit contra Israel. misitque & vocauit Balaam filium Beor vt malediceret vobis.
10 ‡Et ego nolui audire eum, sed ecõtrario per illum benedixi vobis, & liberaui
C vos de manu eius.
11 ‡Transistísque Iordanem & venistis ad Hiericho; pugnauerúntq; contra vos viri ciuitatis eius, Ammorræus & Pherezæus, & Chananæus, & Ethæus, & Gergesæus, & Euæus, & Iebusæus; & tradidi illos in manus vestras.
12 ‡Misique ante vos crabrones, & eieci eos de locis suis duos reges Ammorræorum, non in gladio & in arcu tuo.
13 ‡Dedíque vobis terram in qua non laborastis, & vrbes quas non ædificastis vt habitaretis in eis, vineas & olíueta quæ non plantastis.

‡Et tuli patrem vestrum Abraam ex trans fluuium, & dux fui eius in omni terra Chanaan; & multiplicaui semen eius, & dedi ei Isaac. 3
‡Et dedi Isaac, Iacob, & Esau, & dedi Esau montem Seir possessionem ei; & Iacob & filij eius descenderunt in Ægyptum. 4
‡Et misi Moysen & Aaron, & percussit Ægyptum in quibus fecit in ipsis: & post hæc eduxit vos; 5
‡Et eduxit patres vestros de Ægypto, & venistis ad mare, & persecuti sunt Ægyptij post patres vestros in curribus & in equis in Mare rubrum. 6
‡Et clamauimus ad Dominum; & dedit nubem & obscuritatem inter vos & inter Ægyptios, & adduxit super eos mare, & operuit eos; & viderunt oculi vestri quæ fecit Dominus in terra Ægypti: & fuistis in solitudine dies plures. 7
‡Et duxit vos in terram Amorræorum qui habitabant trans Iordanem, & pugnarunt contra vos, & tradidit eos Dominus in manus vestras, & possedistis terram eorum, & deleuistis eos à facie vestra. 8
‡Et surrexit Balac filius Sepphor rex Moab, & pugnauit contra Israel, & mittens vocauit Balaam filium Beor vt malediceret vobis. 9
‡Et non voluit Dominus Deus tuus delere te, & benedictionibus benedixit vobis, & liberauit vos de manibus eorum. 10
‡Et trãsistis Iordanem & venistis ad Hiericho, & pugnauerunt contra vos habitantes Hiericho, Amorræus & Pherezæus, & Chananæus, & Ethæus, & Gergesæus, et Euæus, & Iebusæus, & tradidit illos in manus vestras. 11
‡Et misit ante vos crabrones, & eiecit eos à facie vestra duos reges Amorræorum, non in gladio tuo, neque in arcu tuo. 12
‡Et dedit vobis terram in quam non laborastis in ea, & vrbes quas non ædificastis, & habitastis in eis; & vineas, & olíueta quæ non plantastis vos comeditis. 13

3 ‡καὶ ἔλαβον τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἀβραὰμ ἐκ τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ὡδήγησα αὐτὸν ἐν πάσῃ τῇ γῇ χαναάν, καὶ ἐπλήθυνα τὸ σπέρμα αὐτοῦ, καὶ ἔδωκα αὐτῷ τὸν ἰσαάκ.
4 ‡καὶ ἔδωκα τῷ ἰσαάκ, τὸν ἰακώβ, καὶ τὸν ἠσαῦ· καὶ ἔδωκα τῷ ἠσαῦ τὸ ὄρος τὸ σηὶρ κληρονομίαν αὐτῷ, καὶ ἰακώβ, καὶ
5 οἱ υἱοὶ αὐτοῦ κατέβησαν εἰς αἴγυπτον. ‡καὶ ἀπέστειλα μωυσῆν καὶ ἀαρὼν καὶ ἐπάταξεν τὴν αἴγυπτον ἐν οἷς ἐποίησεν ἐν αὐτοῖς· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξήγαγεν ὑμᾶς.
6 ‡καὶ ἐξήγαγεν τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐξ αἰγύπτου· καὶ εἰσήλθετε εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ κατεδίωξαν οἱ αἰγύπτιοι ὀπίσω τῶν πατέρων ὑμῶν ἐν ἅρμασι καὶ ἐν ἵπποις εἰς τὴν θάλασσαν τὴν ἐρυθράν.
7 ‡καὶ ἐβοήσαμεν πρὸς κύριον, καὶ ἔδωκεν νεφέλην καὶ γνόφον ἀναμέσον ὑμῶν καὶ ἀναμέσον τῶν αἰγυπτίων, καὶ ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκάλυψεν αὐτούς· καὶ εἴδοσαν οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ὅσα ἐποίησεν κύριος ἐν γῇ αἰγύπτου· καὶ ἦτε ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας πλείους.
8 ‡καὶ ἤγαγεν ὑμᾶς εἰς γῆν ἀμορραίων τῶν κατοικούντων πέραν τοῦ ἰορδάνου, καὶ παρετάξαντο ὑμῖν, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν· καὶ κατεκληρονομήσατε τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ ἐξωλοθρεύσατε αὐτοὺς ἀπὸ
9 προσώπου ὑμῶν. ‡καὶ ἀνέστη βαλὰκ ὁ τοῦ σεπφὼρ βασιλεὺς μωάβ, καὶ παρετάξατο τῷ ἰσραήλ, καὶ ἀποστείλας ἐκάλεσεν τὸν βαλαὰμ υἱὸν βεὼρ ἀρᾶσθαι ὑμῖν.
10 ‡καὶ οὐκ ἠθέλησεν κύριος ὁ θεός σου ἀπολέσαι σε, καὶ εὐλογίαις εὐλόγησεν ὑμᾶς, καὶ ἐξείλατο ὑμᾶς ἐκ χειρῶν αὐτῶν.
11 ‡καὶ διέβητε τὸν ἰορδάνην, καὶ παρεγενήθητε εἰς ἱεριχώ, καὶ ἐπολέμησαν πρὸς ὑμᾶς οἱ κατοικοῦντες ἱεριχὼ ὁ ἀμορραῖος, καὶ ὁ φερεζαῖος, καὶ ὁ χαναναῖος, καὶ ὁ χετταῖος, καὶ ὁ γεργεσαῖος, καὶ ὁ εὐαῖος, καὶ ὁ ἰεβουσαῖος· καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν.
12 ‡καὶ ἐξαπέστειλεν προτέραν ὑμῶν τὴν σφηκίαν, καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν δύο βασιλεῖς τῶν ἀμορραίων οὐκ ἐν τῇ ῥομφαίᾳ σου, οὐδὲ ἐν τῷ τόξῳ σου.
13 ‡καὶ ἔδωκεν ὑμῖν γῆν ἐφ' ἣν οὐκ ἐκοπιάσατε ἐπ' αὐτήν, καὶ πόλεις ἃς οὐκ ᾠκοδομήσατε, καὶ κατῳκίσθητε ἐπ' αὐταῖς, καὶ ἀμπελῶνας, καὶ ἐλαιῶνας οὓς οὐ κατεφυτεύσατε ὑμεῖς ἔδεσθε.

תרגום יונתן

3 ודברית ית אבוכון ית אברהם מעבר פרת ודברת יתיה בכל ארעא דכנען ואסגיתי ית בנוהי ויהבית ליה ית יצחק׃
4 ויהבית ליצחק ית יעקב וית עשו ויהבית לעשו ית טורא דשעיר למירת יתיה ויעקב ובנוהי נחתו למצרים׃
5 ושלחית ית משה וית אהרן ומחית ית מצראי כמא דעבדית ביניהון ובתר כן אפקית יתכון׃
6 ואפקית ית אבהתכון ממצרים ואתיתון לימא ורדפו מצראי בתר אבהתכון ברתיכין ובפרשין לימא דסוף׃
7 וצעיקו קדם יי ושוי קבלא ביניכון ובין מצראי ואיתי עליהון ית ימא וחפנון וחזאה עיניכון ית דעבדית במצרים ויתיבתון במדברא יומין סגיאין׃
8 ואעלית יתכון לארע אמוראי דיתיב בעיברא דירדנא ואגיחו קרבא עמכון ומסרית יתהון בידכון וירתתון ית ארעהון ושיציתינון מן קדמיכון׃
9 וקם בלק בר צפור מלכא דמואב ואגיח קרבא בישראל ושלח וקרא לבלעם בר בעור למילט יתכון׃
10 ולא אביתי לקבלא מן בלעם ובריך ברכא יתכון ושיזבית יתכון מידהון׃
11 ועברתון ית ירדנא ואתיתון ליריחו ואגיחו קרבא עמכון יתבי יריחו אמוראי ופרזאי וכנענאי וחיתאי וגרגשאי וחיואי ויבוסאי ומסרית יתהון בידיכון׃
12 ושלחית קדמיכון ית ערעיתא ותרכת יתהון מן קדמיכון תרין מלכי אמוראה לא בחרבך ולא בקשתך׃
13 ויהבית לכון ארעא דלא לאיתון בה וקרוין דלא בניתון ויתיבתון בהן כרמין וזיתין דלא נצבתון אתון אכלין׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[3] Et accepi patrem vestrum Abraham de vltra Perath, & suscepi eum in omni terra Chenaghan; & auxi filium eius, & dedi ei Iszaak. [4] Et dedi Iszaak, Iaghacob, & Ghesau, & dedi Ghesau montem Seghir ad hæreditandum eum; & Iaghacob & filij eius descenderunt ad Ægyptum. [5] Et misi Mosen & Aharon, & percussi Ægyptum quemadmodum feci inter eos, & post hoc eduxi vos. [6] Et eduxi patres vestros ex Ægypto, & venistis ad mare; & persecuti sunt Ægyptij post patres vestros in curribus & in equitibus ad mare Zzuph. [7] Et clamauerunt ante Dominum, & posuit tenebras inter vos & inter Ægyptios. Et venire feci super eos mare, & operuit eos; & viderunt oculi vestri, quod feci in Ægyptiis; & habitastis in deserto dies multos. [8] Et introduxi vos ad terram Emorrhæi qui sedet trans Iordanem, & inierunt bellum vobiscum, & tradidi eos in manus vestras, & hæreditastis terram eorum; & deleui eos ex-ante vos. [9] Et surrexit Balak filius Szipor rex Moab; & intulit bellum in Israel; & misit & vocauit Bilgham filium Beghor ad maledicendum vobis. [10] Et non volui ad audiendum ex Bilgham; & benedixit benedictione vos: & liberaui vos de manu eorum. [11] Et transistis Iordanem, & venistis in Ierihho; & inierunt bellum vobiscum habitatores Ierihho, & Emorrhæi, & Pherizæi, & Chenaghanæi, & Hhithæi, & Girgasæi, & Hhiuæi, & Iebusæi; & tradidi eos in manibus vestris. [12] Et misi ante vos crabronem, & eiecit illos ex ante vos duos reges Emorrhæi, non in gladio tuo & non in arcu tuo. [13] Et dedi vobis terram qua non laborastis in ea; vrbes quas non ædificastis, & habitastis in eis; vineas & oliuas, quas non plantastis vos comedentes.

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 ועתה יראו את־יהוה ועבדו אתו בתמים
ובאמת והסירו את־אלהים אשר עבדו אבותיכם
בעבר הנהר ובמצרים ועבדו את־יהוה׃
15 ואם־רע בעיניכם לעבד את־יהוה בחרו
לכם היום את־מי תעבדון אם את־אלהים
אשר־עבדו אבותיכם אשר בעבר הנהר ואם
את־אלהי האמרי אשר אתם ישבים
בארצם ואנכי וביתי נעבד את־יהוה׃
16 ויען העם ויאמר חלילה לנו מעזב את־
17 יהוה לעבד אלהים אחרים׃ כי יהוה
אלהינו הוא המעלה אתנו ואת־אבתינו מארץ
מצרים מבית עבדים ואשר עשה לעינינו את־
האתות הגדולת האלה וישמרנו בכל הדרך
אשר־הלכנו בה ובכל העמים אשר עברנו
18 בקרבם׃ ויגרש יהוה את כל העמים
ואת־האמרי יושב הארץ מפנינו גם־אנחנו
נעבד את־יהוה כי־הוא אלהינו׃
19 ויאמר יהושע אל־העם לא תוכלו לעבד
את־יהוה כי־אלהים קדשים הוא אל־קנוא
הוא לא־ישא לפשעכם ולחטאתיכם׃
20 כי תעזבו את־יהוה ועבדתם אלהי נכר
ושב והרע לכם וכלה אתכם אחרי אשר־
21 היטיב לכם׃ ויאמר העם אל־יהושע
22 לא כי את־יהוה נעבד׃ ויאמר יהושע
אל־העם עדים אתם בכם כי־אתם
בחרתם לכם את־יהוה לעבד אותו ויאמרו
23 עדים׃ ועתה הסירו את־אלהי הנכר אשר
בקרבכם והטו את־לבבכם אל־יהוה אלהי
24 ישראל׃ ויאמר העם אל־יהושע את־יהוה
אלהינו נעבד ובקולו נשמע׃

14 * Nunc ergo timete Dominum & seruite ei perfecto corde atque verissimo, & auferte Deos quibus seruierunt patres vestri in Mesopotamia & in Ægypto, ac seruite Domino.
15 * Si autem malum vobis videtur vt Domino seruiatis, optio vobis datur. Eligite hodie quod placet cui seruire potissimũ debeatis, vtrum dijs quibus seruierunt patres vestri in Mesopotamia, an dijs Amorræorum in quorum terra habitatis. Ego autem & domus mea seruiemus Domino.
16 * Respondítque populus, & ait: Absit à nobis vt relinquamus Dominum, & seruiamus diis alienis.
17 * Dominus Deus noster ipse eduxit nos & patres nostros de terra Ægypti & de domo seruitutis, fecítque videntibus nobis signa ingentia, & custodiuit nos in omni via per quam ambulauimus, & in cunctis populis per quos transiuimus.
18 * Et eiecit vniuersas gentes, Amorræum habitatoré terræ quam nos intra-
E uimus. Seruiemus igitur Domino, quia ipse est Deus noster.
19 * Dixítque Iosue ad populum: Non poteritis seruire Domino, Deus enim sanctus & fortis æmulator est, nec ignoscet sceleribus vestris atque peccatis.
20 * Si dimiseritis Dominum & seruieritis diis alienis, cõuertet se & affliget vos, atque subuertet, postquam vobis præsti-
21 terit bona. * Dixítq; populus ad Iosue, Nequaquam ita vt loqueris erit, sed Do-
22 mino seruiemus. * Et Iosue ad populum, Testes, inquit, vos estis, quia ipsi elegeritis vobis Dominum vt seruiatis ei.
23 * Responderúntq;, Testes: Nunc ergo, ait, Auferte deos alienos de medio vestri, & inclinate corda vestra ad Dominum
4 Deum Israel. * Dixítque populus ad Iosue, Domino Deo nostro seruiemus, & obedientes erimus præceptis eius.

תרגום יונתן

14 וכעת דחילו מן קדם יי ופלחו קדמוהי בשלמותא וקשטא ואעדו ית טעוותא דפלחו אבהתכון בעבר פרת ובמצרים
ופלחו קדם יי׃ 15 ואם ביש בעיניכון למפלח קדם יי בחרו לכון יומא דין ית מן דתפלחון אם ית טעוותא
דפלחו אבהתכון די מעבר פרת ואם ית טעוותא דאמוראה דאנתון יתבין בארעהון ברם אנא ואנש ביתי נפלח קדם יי׃
16 ואתיב עמא ואמר חס לנא מלמשבק ית פולחנא דיי למפלח לטעוות עממיא׃ 17 ארי יי אלהנא
הוא דאסיק יתנא וית אבהתנא מארעא דמצרים מבית עבדוותא ודעבד לעינינא ית אתיא רברבתא האיליין ונטרנא בכל אורחא דהלכנא
בה ובכל עממיא דבגווהון עברנא׃ 18 ותריך יי ית כל עממיא ית אמוראה יתבי ארעא מן קדמנא ואף אנחנא
נפלח קדם יי ארי הוא אלהנא׃ 19 ואמר יהושע לעמא לא תיכלון למפלח קדם יי ארי אלהא קדישא הוא
אל קנאה הוא מן קדם דין לא ישבוק לחוביכון ולחשאיכון׃ 20 ארי תשבקון ית פולחנא דיי ותפלחון לטעוות עממיא ויהוב ויכאש
לכון וישיצי יתכון בתר דאוטיב לכון׃ 21 ואמר עמא ליהושע לא אלהן קדם יי נפלח׃ 22 ואמר יהושע לעמא סהדין אתון
בנפשתכון ארי אתון בחרתון לכון ית פולחנא דיי למפלח קדמוהי ואמרו סהדין׃ 23 וכעת אעדו ית טעוות עממיא דבגויכון
ואפנון ית לבבכון לפולחנא דיי אלהא דישראל׃ 24 ואמרו עמא ליהושע קדם יי אלהנא נפלח ולמימריה נקבל׃

14 * Et nunc timete Dominum, & seruite ei in rectitudine & in iustitia; & auferte Deos alienos quibus seruierunt patres vestri trans fluuium & in Ægypto, & seruite Domino.
15 * Si autem non placet vobis seruire Domino, eligite vobis ipsis hodie cui seruiatis, siue diis patrum vestrorum qui trans fluuium, siue diis Amorræorum in quorum terra habitatis. Ego autem & domus mea seruiamus Domino.
16 * Et respondens populus dixit, Nõ fiat nobis vt relinquamus Dominum vt seruiamus diis aliis.
17 * Dominus Deus noster ipse eduxit nos & patres nostros de terra Ægypti de domo seruitutis, & quæ fecit nobis signa ingentia hæc, & custodiuit nos in omni via qua ambulauimus in ipsa, & in cunctis gentibus quas transiuimus per ipsos.
18 * Et eiecit Dominus vniuersas gentes & Amorræum habitantem terram à facie nostra. sed & nos seruiamus Domino, hic enim est Deus noster.
19 * Et dixit Iosue ad omnem populum, Non poteritis seruire Domino, quoniam sanctus est & Deus æmulator est; hic non dimittet iniquitates vestras & peccata vestra.
20 * Quando dimiseritis Dominum & seruieritis diis alienis; & conuertens se affliget vos & subuertet vos pro quibus bene fecit vobis.
21 * Et dixit populus ad Iosue, Nequaquam; sed
22 Domino seruiamus. * Et dixit Iosue ad populum, Testes vos contra vos, quoniam elegistis vos vobis Dominum vt seruiatis ei. Et dixerunt, Testes.
23 * Et nunc auferte deos alienos qui in vobis, & dirigite cor ad Dominum Deum Israel.
24 * Et dixit populus ad Iosue, Domino Deo nostro seruiamus & vocem eius audiamus.

14 * καὶ νῦν φοβήθητε τὸν κύριον, καὶ λατρεύσατε αὐτῷ ἐν εὐθύτητι & ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ περιέλεσθε θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους, οἷς ἐλάτρευσαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐν αἰγύπτῳ, καὶ λατρεύσατε τῷ κυ-
15 ρίῳ. * εἰ δὲ μὴ ἀρέσκει ὑμῖν λατρεύειν τῷ κυρίῳ, ἔλεσθε ὑμῖν αὐτοῖς σήμερον τίνι λατρεύσητε, εἴτε τοῖς θεοῖς τῶν πατέρων ὑμῶν τοῖς ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ, εἴτε τοῖς θεοῖς τῶν ἀμορραίων ἐν οἷς ὑμεῖς κατοικεῖτε ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν. ἐγὼ δὲ καὶ ὁ οἶκός μου λατρεύσομεν τῷ κυρίῳ.
16 * καὶ ἀποκριθεὶς ὁ λαὸς εἶπεν, μὴ γένοιτο ἡμῖν καταλιπεῖν τὸν κύριον ὥστε λατρεύειν θεοῖς ἑτέροις.
17 * κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν αὐτὸς ἀνήγαγεν ἡμᾶς καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας, καὶ ὅσα ἐποίησεν ἡμῖν τὰ σημεῖα τὰ μεγάλα ταῦτα, καὶ διεφύλαξεν ἡμᾶς ἐν πάσῃ τῇ ὁδῷ ᾗ ἐπορεύθημεν ἐν αὐτῇ, & ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ἐς παρήλθομεν δι' αὐτῶν.
18 * καὶ ἐξέβαλεν κύριος σύμπαντα τὰ ἔθνη καὶ τὸν ἀμορραῖον τὸν κατοικοῦντα τὴν γῆν ἀπὸ προσώπου ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς λατρεύσομεν τῷ κυρίῳ, οὗτος γάρ ἐστιν ὁ θεὸς ἡμῶν.
19 * καὶ εἶπεν ὁ ἰησοῦς πρὸς πάντα τὸν λαόν, οὐ μὴ δύνησθε λατρεύειν τῷ κυρίῳ, ὅτι ἅγιός ἐστιν καὶ θεὸς ζηλωτής ἐστιν, οὐκ ἀνήσει τὰ ἀνομήματα ὑμῶν καὶ τὰ ἁμαρτήματα ὑμῶν.
20 * ἡνίκα ἂν ἐγκαταλίπητε κύριον, καὶ λατρεύσητε θεοῖς ἀλλοτρίοις, & ἐπελθὼν κακώσει ὑμᾶς καὶ ἐξαναλώσει ὑμᾶς ἀνθ' ὧν ἂν ἐποίησεν ὑμῖν.
21 * καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς ἰησοῦν, οὐχί, ἀλλὰ κυρίῳ λατρεύσομεν.
22 * καὶ εἶπεν ἰησοῦς πρὸς τὸν λαόν, μάρτυρες ὑμεῖς καθ' ὑμῶν, ὅτι ἐξελέξασθε ὑμεῖς ἑαυτοῖς τὸν κύριον λατρεύειν αὐτῷ. καὶ εἶπαν, μάρτυρες.
23 * καὶ νῦν περιέλεσθε τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους τοὺς ἐν ὑμῖν, καὶ εὐθύνατε τὴν καρδίαν πρὸς κύριον θεὸν ἰσραήλ.
24 * & εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς ἰησοῦν, κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν λατρεύσωμεν, καὶ τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκουσόμεθα.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et nunc timete ab-ante Dominum, & seruite ante eum in simplicitate & in veritate; & missas facite abominationes quas coluerunt patres vestri vltra Perath & in Aegypto, & seruite ante Dominum. " Et si malum in oculis vestris ad seruiendum ante Dominum; optate vobis die hac quem colatis; num abominationes quas coluerunt patres vestri, qui vltra Perath; anne abominationes Emorrhæorum, vbi vos habitantes in terra eorum. Profectò ego, & homo domus meæ seruiemus ante Dominum.
" Et respondit populus, & dixit: Absit nobis à dimittendo cultum Domini, ad seruiendum abominationi gentium.
" Namque Dominus Deus noster ipse qui eduxit nos, & patres nostros de terra AEgypti de domo seruitutis; & qui fecit ad oculos nostros signa magna hæc, & custodiuit nos in omni via qua ambulauimus in ea, & in omnibus gentibus, quas transiuimus inter eas. " Et eiecit Dominus omnes gentes & Emorrhæum habitatores terræ ex-ante nos, & etiam nos seruiemus ante Dominum; nam ipse Deus noster. " Et dixit Iosue populo: Non poteritis ad seruiendum ante Dominum, quoniam Deus sanctus ipse Deus zelotes, ipse ab-ante quem non indulgebitur culpis vestris & peccatis vestris.
" Namque dimittetis cultum Domini, & seruietis abominationi populorum, & reuertetur & incommodabit vobis, & perdet vos postquam benefecit vobis.
" Et dixit populus Iosue: Non: sed ante Dominum seruiemus.
" Et dixit Iosue populo: Testes vos in anima vestra, quòd vos optastis vobis cultum Domini ad seruiendum ante illum: & dixerunt, Testes. " Et nunc mittam facite abominationem gentium, quæ inter vos; & inclinate cor vestrum ad cultum Domini Dei Israel. " Et dixerunt populus ad Iosue: Ante Dominum Deum nostrum seruiemus, & dicto eius audiemus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

25 *Percussit ergo Iosue in die illo fœdus; & proposuit populo præcepta atq; iudicia in Sychem.

26 *Scripsit quoque omnia verba hæc in volumine legis Dei, & tulit lapidem pergrádem, posuitque eum subter quercum
27 quę erat in sanctuario Domini. *Et dixit ad omnem populum: En lapis iste erit vobis in testimonium, quòd audierit omnia verba Domini quæ locutus est vobis, ne fortè postea negare velitis & mentiri
28 Dño Deo vestro. *Dimisitque populum, singulos in possessionem suam. *Et
29 post hęc mortuus est Iosue filius Nun seruus Domini, centum decem annorum.

30 *Sepelierúntq; eum in finibus possessionis suæ in Thamnathsare quę est sita in monte Ephraim, à Septentrionali parte
31 montis Gaas. *Seruiuitque Israel Dño cunctis diebus Iosue & seniorũ, qui longo vixerant tempore post Iosue, & qui nouerant omnia opera Dñi quæ fecerat in
32 Israel. *Ossa quoq; Ioseph quæ tulerant filij Israel de Ægypto, sepelierunt in Sychem, in parte agri, quem emerat Iacob à filiis Emmor patris Sychem centum nouellis ouibus; & fuit in possessionem filiorum Ioseph.

33 *Eleazar quoq; filius Aaron mortuus est, & sepelierunt eum in Gabaath Phinees filij eius, quæ data est ei in monte Ephraim.

25 וַיִּכְרֹת יְהוֹשֻׁעַ בְּרִית לָעָם בַּיּוֹם הַהוּא וַיָּשֶׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט בִּשְׁכֶם׃
26 וַיִּשֶׂם אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּסֵפֶר תּוֹרַת אֱלֹהִים וַיִּקַּח אֶבֶן גְּדוֹלָה וַיְקִמֵהָ שָׁם תַּחַת הָאֵלָה אֲשֶׁר בְּמִקְדַּשׁ
27 יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־כָּל־הָעָם הִנֵּה הָאֶבֶן הַזֹּאת תִּהְיֶה־בָּנוּ לְעֵדָה כִּי הִיא שָׁמְעָה אֵת כָּל־אִמְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר עִמָּנוּ וְהָיְתָה בָכֶם
28 לְעֵדָה פֶּן־תְּכַחֲשׁוּן בֵּאלֹהֵיכֶם׃
28 וַיְשַׁלַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעָם אִישׁ לְנַחֲלָתוֹ׃
29 וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּמָת יְהוֹשֻׁעַ
בִּן־נוּן עֶבֶד יְהוָה בֶּן־מֵאָה וְעֶשֶׂר שָׁנִים׃
30 וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בִּגְבוּל נַחֲלָתוֹ בְּתִמְנַת־סֶרַח
אֲשֶׁר בְּהַר־אֶפְרַיִם מִצְּפוֹן לְהַר־נָעַשׁ׃
31 וַיַּעֲבֹד יִשְׂרָאֵל אֶת־יְהוָה כֹּל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ
וְכֹל יְמֵי הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר הָאֲרִיכוּ יָמִים אַחֲרֵי
יְהוֹשֻׁעַ וַאֲשֶׁר יָדְעוּ אֵת כָּל־מַעֲשֵׂה יְהוָה אֲשֶׁר
32 עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל׃ וְאֶת־עַצְמוֹת יוֹסֵף אֲשֶׁר
הֶעֱלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קָבְרוּ בִשְׁכֶם בְּחֶלְקַת
הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר קָנָה יַעֲקֹב מֵאֵת בְּנֵי־חֲמוֹר אֲבִי־
שְׁכֶם בְּמֵאָה קְשִׂיטָה וַיִּהְיוּ לִבְנֵי־יוֹסֵף לְנַחֲלָה׃
33 וְאֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן מֵת וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּגִבְעַת
פִּינְחָס בְּנוֹ אֲשֶׁר נִתַּן־לוֹ בְּהַר אֶפְרָיִם׃

תרגום יונתן

25 וּגְזַר יְהוֹשֻׁעַ קְיָם לְעַמָּא בְּיוֹמָא הַהוּא וְשַׁוִּי לֵיהּ קְיָם וְדִין בִּשְׁכֶם׃
26 וּכְתַב יְהוֹשֻׁעַ יָת פִּתְגָמַיָּא הָאִילֵּין בְּסִפְרָא אוֹרַיְתָא דֵּי מִן קֳדָם יְיָ וְנָסַב אַבְנָא רַבְּתָא וְאָקִים יָתַהּ תְּמַן תְּחוֹת אַלְתָּא דִּי בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דַּייָ׃
27 וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ לְכָל עַמָּא הָא אַבְנָא הָדָא תְּהֵי לָנָא כְּתָרִין לְוָחֵי אֲרֵי פִּתְגָמַיָּא דִּמְמַלֵּל יְיָ עִמָּנָא דְּכֵן הִיא קַיֶּמֶת בְּמֵימְרָא דַּייָ דִּי מַלֵּיל עִמָּנָא וּתְהֵי בָכוֹן לְסָהֲדוּ דִּלְמָא תְּכַפְּתוּן יָת מֵימְרָא דַּייָ אֱלָהֲכוֹן׃
28 וְשַׁלַּח יְהוֹשֻׁעַ יָת עַמָּא גְּבַר לַאֲחֻסָּנְתֵּיהּ׃
29 וַהֲוָה בָּתַר פִּתְגָמַיָּא הָאִילֵּין וּמִית יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן עַבְדָּא דַּייָ וְעָשָׂר שְׁנִין׃
30 וּקְבָרוּ יָתֵיהּ בְּתְחוּם אַחֲסָנְתֵּיהּ בְּתִמְנַת סָרַח דִּי בְטוּרָא דְּבֵית אֶפְרַיִם מִצְּפוֹנָא לְטוּר גָּעַשׁ׃
31 וּפָלַח יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ כֹּל יוֹמֵי יְהוֹשֻׁעַ וְכֹל יוֹמֵי סָבַיָּא דְּאוֹרִיכוּ יוֹמִין בָּתַר יְהוֹשֻׁעַ וְדִי יְדָעוּ יָת כָּל עוֹבָדָא דַּייָ דַּעֲבַד לְיִשְׂרָאֵל׃
32 וְיָת גַּרְמֵי יוֹסֵף דַּאֲסִיקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמְצְרַיִם קְבָרוּ בִשְׁכֶם בְּאַחְסָנָא דְּזַבִּין יַעֲקֹב מִן בְּנֵי חֲמוֹר אֲבוּהִי דִּשְׁכֶם בְּמָאָה קְשִׂיטָא וַהֲווֹ לִבְנֵי יוֹסֵף לַאֲחֻסָּנָא׃
33 וְאֶלְעָזָר בַּר אַהֲרֹן מִית וּקְבָרוּ יָתֵיהּ בְּגִבְעָתָא דְּפִינְחָס בְּרֵיהּ דְּאִיתְיְהִבַת לֵיהּ בְּטוּר דְּבִירַת אֶפְרָיִם׃

תם ספר יהושע

ונקרא ומונה עם רב עיון על ידי בנדיכטוס אריאש מונטנוס ממונה על המלאכה הזאת במצות פיליפוס מלך ספרד מלך טוב וירא האלהים על כל אשר הם קוראים בשם ישוע המשיח׃

ב א ט

*Et percussit Iosue fœdus cum populo in die illa, & dedit ei legem & iudicium in Sychem.

*Et scripsit Iosue verba hæc in librum legis Dei, & tulit lapidem pergrandem, & statuit eum Iosue illic subter terebinthum quæ erat coram Domino.

*Et dixit Iosue ad omnem populum, Ecce lapis iste erit vobis in testimonium, quod ipse audiuit omnia dicta à Domino quæ locutus est ad vos hodie; & erit iste in vobis in testimonium in nouissimis diebus, quando mentiti fueritis Domino Deo vestro.

*Et dimisit Iosue populum singulos in locum suum.

*Et factum est post hæc mortuus est Iosue filius Nun seruus Domini, filius centum decem annorum.

*Et sepelierunt eũ circa terminos possessionis suæ in Thamnathsarach in monte Ephraim, à Septemtrione montis Gaas.

*Et seruiuit Israel Domino cunctis diebus Iosue & cunctis diebus seniorum qui duxerunt tempus post Iosue, & qui viderunt omnia opera Domini quæ fecerat Israel.

*Et ossa Ioseph duxerũt filij Israel de Ægypto, & sepelierunt in Sycimis in parte agri quem emit Iacob ab Amorræis habitantibus in Sycimis centum nouellis ouibus; & dedit eam Ioseph in parte.

*Et Eleazar filius Aaron pontifex mortuus est, & sepultus est in Gabaath Phinees filij eius, quam dedit ei in monte Ephraim.

25 *καὶ διέθετο ἰησοῦς διαθήκλην τῷ λαῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ νόμον καὶ κρίσιν ἐν συχέμ.
26 *καὶ ἔγραψεν ἰησοῦς τὰ ῥήματα τοῦτα εἰς βιβλίον νόμου τοῦ θεοῦ, καὶ ἔλαβεν λίθον μέγαν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἰησοῦς ἐκεῖ ὑπὸ τὴν τερέβινθον τὴν ἀπέναντι κυρίου.
27 *καὶ εἶπεν ἰησοῦς τῷ πάντι τῷ λαῷ, ἰδοὺ ὁ λίθος οὗτος ἔσται ὑμῖν εἰς μαρτύριον, ὅτι αὐτὸς ἀκήκοεν σύμπαντα τὰ λεχθέντα ὑπὸ κυρίου ὅσα ἐλάλησεν πρὸς ὑμᾶς σήμερον· καὶ ἔσται οὗτος ἐν ὑμῖν εἰς μαρτύριον ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν, ἡνίκα ἀν ψεύσησθε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν.
28 *καὶ ἀπέστειλεν ἰησοῦς τὸν λαὸν ἕκαστον εἰς τὸν τόπον
29 αὐτοῦ. *καὶ ἐγένετο μετ' ἐκεῖνα ἀπέθανεν ἰησοῦς υἱὸς ναυῆ δοῦλος κυρίου ὑιὸς ἑκατὸν δέκα ἐτῶν.
30 *καὶ ἔθαψαν αὐτὸν πρὸς τοῖς ὁρίοις τῆ κληρονομίας αὐτοῦ ἐν θαμναθσαρὲχ τῷ ὄρει τοῦ ἐφραὶμ ἀπὸ βορρᾶ τοῦ ὄρους γαάς.
31 *καὶ ἐλάτρευσεν ἰσραὴλ τῷ κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας ἰησοῦ καὶ πάσας τὰς ἡμέρας τῶν πρεσβυτέρων οἱ ἐφείλκυσαν τὸν χρόνον μετ' ἰησοῦ, καὶ οἳ ἴδοσαν σύμπαντα τὰ ἔργα κυρίου ὅσα ἐποίησεν τῷ ἰσραήλ.
32 *καὶ τὰ ὀστᾶ ἰωσὴφ ἀνήγαγον οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐξ αἰγύπτου, καὶ κατώρυξαν ἐν συκίμοις ἐν τῇ μερίδι ἧ ἀγόρασεν ἰακὼβ παρὰ τῶν ἀμορραίων τῶν κατοικούντων ἐν συκίμοις ἑκατὸν ἀμνάδων, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ ἰωσὴφ ἐν μερίδι.
33 *καὶ ἐλεάζαρ ὁ υἱὸς ἀαρὼν ὁ ἀρχιερεὺς ἐτελεύτησεν, καὶ ἔταφη ἐν γαβαὰθ φινεὲς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει τῷ ἐφραίμ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Et pepigit Iosue fœdus populo in die illo; & posuit illi pactum & iudicium in Sechem. "Et scripsit Iosue verba hæc in libro Legis Domini; & tulit lapidem grandem; & statuit illum ibi sub quercu, quæ in domo sanctuarij Domini.
"Et dixit Iosue omni populo, Ecce lapis hic erit nobis vt duæ tabulæ lapidis fœderis; namque eum fecimus ad testimonium; nam verba quæ scripta super ipsum ex oculo omnium verborum Domini quæ locutus est nobiscum: & erit vobis in memoriale; ne fortè mentiamini ante Deum vestrum. "Et dimisit Iosue populum, virum ad possessionem suam. "Et fuit post
verba hæc; & mortuus est Iosue filius Nun seruus Domini, filius centum & decem annorum. "Et sepelierunt eum in termino possessionis eius, in Thimnath Zzarahh, quæ in monte domus Ephraim, à septentrione montis Gaghas. "Et seruiuit Israel ante
Dominum omnibus diebus Iosue, & omnibus diebus seniorum qui prolongauere dies post Iosue; & qui nouerunt omne factum Domini quod fecit Israeli. "Et ossa Ioseph quæ attulerunt filij Israel ex Ægypto, sepelierunt in Sechem, in possessione agri quem emit
Iacob à filiis Hhamor patris Sichem in centum agnis; & fuerunt filijs Ioseph in possessionem. "Et Elghazar filius Aharon mortuus
est, & sepelierunt eum in Gibgatha Pinhhazz filij eius quæ data est ei in monte domus Ephraim.

FINIS IOSVE.

EX REGIS CATHOLICI MANDATO
Benedictus Arias Montanus D. Th. recensuit & probauit.

B. Arias Montanus scripsit

Universidad de Deusto Biblioteca

א

1 ויהי אחרי מות יהושע וישאלו
בני ישראל ביהוה לאמר מי
יעלה לנו אל הכנעני בתחלה
להלחם בו:
2 ויאמר יהוה יהודה יעלה הנה נתתי את
3 הארץ בידו: ויאמר יהודה לשמעון אחיו
עלה אתי בגורלי ונלחמה בכנעני והלכתי גם
4 אני אתך בגורלך וילך אתו שמעון: ויעל
יהודה ויתן יהוה את הכנעני והפרזי בידם
5 ויכום בבזק עשרת אלפים איש: וימצאו
את אדני בזק בבזק וילחמו בו ויכו את הכנעני
6 ואת הפרזי: וינס אדני בזק וירדפו אחריו
ויאחזו אתו ויקצצו את בהנות ידיו ורגליו:
7 ויאמר אדני בזק שבעים מלכים בהנות
ידיהם ורגליהם מקצצים היו מלקטים תחת
שלחני כאשר עשיתי כן שלם לי אלהים ויביאהו
8 ירושלם וימת שם: וילחמו בני יהודה
בירושלם וילכדו אותה ויכוה לפי חרב ואת
9 העיר שלחו באש: ואחר ירדו בני יהודה
להלחם בכנעני יושב ההר והנגב והשפלה:
10 וילך יהודה אל הכנעני היושב בחברון
ושם חברון לפנים קרית ארבע ויכו את
ששי ואת אחימן ואת תלמי:
11 וילך משם אל יושבי דביר ושם דביר
12 לפנים קרית ספר: ויאמר כלב אשר יכה
את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסה
13 בתי לאשה: וילכדה עתניאל בן קנז אחי
כלב הקטן ממנו ויתן לו את עכסה בתו
לאשה:

LIBER SOPHTIM QVEM NOS IVDICVM APPELLAMVS. CAP. I.

1 POST mortem Iosue consu-
luerunt filij Israel Dñm, dicen
A tes: Quis ascendet ante nos
contra Chananæū & erit dux
2 belli? Dixítq; Dominus: Iudas ascen-
det; ecce tradidi terram in manu eius.
3 Et ait Iudas Symeoni fratri suo, Ascé-
de mecum in sorté meam, & pugna con-
tra Chananæum, vt & ego pergam tecum
in sortem tuam. Et abijt cum eo Symeon.
4 Ascendítque Iudas; & tradidit Dñs
Chananęum ac Pherezæū in manus eorū,
& percusserunt in Bezec decem millia
5 virorum. Inueneruntq; Adonibezec in
Bezec, & pugnauerunt contra eum, ac
percusserunt Chananæum & Pherezęum.
6 Fugit aūt Adonibezec, quem perse-
cuti cōprehenderunt cæsis summitatibus
7 manuum eius ac pedum. Dixítq; Ado-
nibezec; Septuaginta reges amputatis
manuū ac pedum summitatibus collige-
B bant sub mēsa mea ciborū reliquias; sicut
feci, ita reddidit mihi Deus. Adduxerúnt-
que eum in Hierusalē, & ibi mortuus est.
8 Oppugnātes ergo filij Iuda Hierusalē
ceperunt eam, & percusserunt in ore gla-
dij tradentes cunctā incendio ciuitatem.
9 Et post ea descendentes pugnauerunt
contra Chananæū qui habitabat in mon
10 tanis & ad Meridiē in cāpestribus. Per-
gensq; Iudas cōtra Chananeū qui habita-
C bat in Hebrō, cuius nomē fuit antiquitus
Cariatharbe, percussit Sesai & Haymā, &
11 Tholmai. Atq; inde profectus abijt ad
habitatores Dabir, cuius nomē vetus erat
12 Cariatsepher, id est, ciuitas literarū. Di-
xítque Caleb; Qui percusserit Cariathse-
pher & vastauerit eam, dabo ei Axam fi-
13 liam meam vxorem. Cúmque cepisset
eam Othoniel filius Cenez frater Caleb
minor, dedit ei Axam filiam suā cōiugem.

תרגום יונתן

והוה בתר דמית יהושע ושאילו בני ישראל במימרא דיי למימר מן יסק לנא לות כנענאה בקדמיתא לאגחא קרבא ביה:
2 ואמר יי יהודה יסק הא מסרית ית יתבי ארעא בידיה:
3 ואמר יהודה לשמעון אחוהי סק עמי בעדבי ונגיח קרבא בכנענאה ואיהך אף אנא עמך בעדבך ואזל עמיה שמעון:
4 וסליקו דבית יהודה ומסר יי ית כנענאי ופריזאי בידיהון ומחונון בבזק עשרא אלפין גברא:
5 ואשכחו ית אדני בזק בבזק ואגיחו קרבא ביה ומחו ית כנענאי וית פריזאי:
6 ואפך אדני בזק ורדפו בתרוהי ואחדו יתיה וקציצו ית קרצולי ידוהי ורגלוהי:
7 ואמר אדני בזק שבעין מלכין קרצולי ידיהון ורגליהון מקצצין הוו מלקטין לחמא תחות פתורי כמא דעבדית כן שלים לי יי ואייתוהי לירושלם ומית תמן:
8 ואגיחו קרבא בני יהודה בירושלם וכבשו יתה ומחוהא לפתגם דחרב וית קרתא אוקידו בנורא:
9 ובתר כן נחתו בני יהודה לאגחא קרבא בכנענאה יתיב טורא ודרומא ושפלתא:
10 ואזלו דבית יהודה לות כנענאה דיתבין בחברון ושום חברון מלקדמין קרית ארבע ומחו ית ששי וית אחימן וית תלמי:
11 ואזלו מתמן לות יתבי דביר ושום דביר מלקדמין קרית ארכי:
12 ואמר כלב דימחי ית קרית ארכי ויכבשינה ואתן ליה ית עכסה ברתי לאנתו:
13 וכבשה עתניאל בר קנז אחוהי דכלב דזעיר מיניה ויהב ליה ית עכסה ברתיה לאנתו:

IVDICES. Ex Complutensi editione. CAP. I.

ET factum est post mortem Josue, 1
& consuluerunt filij Jsrael in Do
mino dicentes, Quis ascendet no-
bis contra Chananæum dux belli
in ipso? Et dixit Dominus, Judas ascendet, 2
ecce tradidi terram in manu eius.
Et dixit Judas ad Symeon fratrem suum, 3
Ascende mecum in sortem meam, & pugnabi-
mus in Chananæum, & pergam & ego tecum
in sortem tuam: & abijt cum eo Symeon.
Et ascendit Judas; & tradidit Dominus 4
Chananæum & Pherezæum in manu illius, &
percussit eos in Bezec decem millia virorum.
Et inuenerunt Adonibezec in Bezec, & 5
pugnauerunt contra eum, & percusserūt Cha-
nanæum & Pherezæum. Et fugit Adoni- 6
bezec, & persecuti sunt post eum, & compre-
henderunt eum, & absciderunt summitates
pedum eius & manuū eius. Et dixit Ado- 7
nibezec, Septuaginta reges summitates pedum
eorum & manuum eorum abscisi fuerunt colli-
gentes quæ sub mensa mea; sicut ergo feci, sic
reddidit mihi Deus. & adduxerunt eum in
Hierusalem, & mortuus est ibi. Et pugna- 8
uerunt filij Juda contra Jerusalem, & ceperūt
eam, & percusserunt eam in ore gladij, & vr-
bem combusserunt in igne. Et postea descen- 9
derunt filij Juda ad pugnandum contra Chana-
næum qui habitabat montana & meridiem et
campestria. Et abijt Judas contra Chana- 10
næum qui habitabat in Chebron, at nomē Che-
bron fuit prius Cariatharboth; & percusserunt
Sesi & Achiman, & Tholmi germina Enac.
Et profecti sunt illinc ad habitantes Da- 11
bir, & nomen Dabir prius Ciuitas literarum.
Et dixit Chaleb, Qui percusserit Ciuitatem 12
literarū & primus ceperit eam, dabo ei Axam
filiam meam in vxorem.
Et prior cepit eam Gothoniel filius Cenez 13
frater Chaleb minor magis eo, et dedit ei Axam
filiam eius in coniugem.

ΚΡΙΤΑΙ. α΄.

1 Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν ἰησοῦ καὶ ἐπηρώ-
των οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν κυρίῳ λέγοντες, τίς
ἀναβήσεται ἡμῖν πρὸς τὸν χαναναῖον ἀφη-
2 γούμενος τοῦ πολεμῆσαι ἐν αὐτῷ; καὶ
εἶπεν κύριος, ἰούδας ἀναβήσεται, ἰδοὺ δέδωκα τὴν γῆν ἐν
3 χειρὶ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ἰούδας πρὸς συμεὼν τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ, ἀνάβηθι μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τῷ κλήρῳ μου, καὶ πολε-
μήσωμεν ἐν τῷ χαναναίῳ, καὶ πορεύσομαι καὶ ἐγὼ μετὰ σοῦ
ἐν τῷ κλήρῳ σου· καὶ ἐπορεύθη μετ᾽ αὐτοῦ συμεών.
4 καὶ ἀνέβη ἰούδας· καὶ ἔδωκεν κύριος τὸν χαναναῖον καὶ
τὸν φερεζαῖον ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἐν βε-
5 ζέκ, δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν. καὶ εὗρον τὸν ἀδωνιβεζὲκ
ἐν βεζὲκ καὶ ἐπολέμησαν ἐν αὐτῷ, καὶ ἐπάταξαν τὸν χανα-
6 ναῖον καὶ τὸν φερεζαῖον. καὶ ἔφυγεν ἀδωνιβεζέκ, καὶ κα-
τεδίωξαν ὀπίσω αὐτοῦ καὶ ἔλαβον αὐτὸν καὶ ἀπέκοψαν
τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν αὐτοῦ καὶ τῶν χειρῶν αὐτοῦ.
7 καὶ εἶπεν ἀδωνιβεζέκ, ἑβδομήκοντα βασιλεῖς τὰ ἄ-
κρα τῶν ποδῶν αὐτῶν καὶ τῶν χειρῶν αὐτῶν ἀποκεκομμένοι
ἦσαν συλλέγοντες τὰ ὑποκάτω τῆς τραπέζης μου· καθὼς
οὖν ἐποίησα, οὕτως ἀνταπέδωκέν μοι ὁ θεός· καὶ ἤγαγον
8 αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ. καὶ ἐπολέμησαν
οἱ υἱοὶ ἰούδα ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ κατελάβοντο αὐτήν, καὶ
ἐπάταξαν αὐτὴν ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ τὴν πόλιν ἐνέ-
9 πρησαν ἐν πυρί. καὶ μετὰ ταῦτα κατέβησαν οἱ υἱοὶ ἰούδα
πολεμῆσαι τῷ χαναναίῳ τῷ κατοικοῦντι τὴν ὀρεινὴν καὶ τὸν
10 νότον καὶ τὴν πεδινήν. καὶ ἐπορεύθη ἰούδας πρὸς τὸν
χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα ἐν χεβρών, τὸ δὲ ὄνομα χεβρὼν
ἦν ἔμπροσθεν καριαθαρβώθ· καὶ ἐπάταξαν τὸν σεσὶ καὶ
τὸν ἀχιμὰν καὶ τὸν θολμὶ γεννήματα τοῦ ἐνάκ.
11 καὶ ἐπορεύθησαν ἐκεῖθεν πρὸς τοὺς κατοικοῦντας δα-
βίρ, καὶ τὸ ὄνομα δαβὶρ ἔμπροσθεν πόλις γραμμάτων.
12 καὶ εἶπεν χαλέβ, ὃς ἂν πατάξῃ τὴν πόλιν τῶν γραμ-
μάτων καὶ προκαταλάβηται αὐτήν, δώσω αὐτῷ τὴν
ἀχσὰν θυγατέρα μου εἰς γυναῖκα.
13 καὶ προκατελάβετο αὐτὴν γοθονιὴλ υἱὸς κενὲζ
ἀδελφὸς χαλὲβ ὁ νεώτερος ὑπὲρ αὐτόν· καὶ ἔδωκεν αὐ-
τῷ τὴν ἀχσὰν θυγατέρα αὐτοῦ εἰς γυναῖκα.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

B. ARIA MONTANO INTERPR. CAP. I.

ET fuit postquam mortuus est Iosue, & petierunt filij Israel in dicto Domini ad dicendū: Quis ascendet nobis ad Chenaghanæū
in anteriori ad ineundum bellum in illū? 2 Et dixit Dominus: Iehuda ascendet; ecce dedi habitatores terræ in manu eius.
3 Et dixit Iehuda ad Simghon fratrem suum: Ascende mecum in sorte mea, & inibimus bellum in Chenaghanæū; & ibo
etiam ego tecum in sorte tua: & iuit cum eo Simghon. 4 Et ascenderunt domus Iehuda, & tradidit Dominus Che-
naghanæum, & Pherizæum in manu eorum, & percusserunt eos in Bezeq decem millia virorum. 5 Et inuenerunt
Adoni-Bezeq in Bezeq; & inierunt bellum in eū, & percusserunt Chenaghanæum & Pherizæum. 6 Et vertit Adoni-Bezeq, &
persecuti sunt post eum, & ceperunt eum, & absciderant vertebras manuum eius & pedum eius. 7 Et dixit Adoni-Bezeq,
Septuaginta reges, vertebris manuum suarum & pedum suorum præcisis, fuerunt colligentes panem subter mensa mea; quemadmodum
quod feci, sic retribuit mihi Dominus; & attulerunt eum Ierosolymam, & mortuus est ibi. 8 Et inierunt bellum
filij Iuda in Ierusalem, & subegerunt eam, & percusserunt eam ad verbum gladij, & vrbem incenderunt in igne.
9 Et post sic descenderunt filij Iuda ad ineundum bellum cum Chenaghanæo habitatore montis, & Austri, & depressionis.
10 Et venerunt filij Iehuda ad Chenaghanæos, qui habitantes in Hhebron; & nomen Hhebron ab antiquo Kiriath-Arbagh: &
percusserunt Sessai & Ahhiman, & Thalmai. 11 Et abijt inde ad habitatores Debir; & nomen Debir ab antiquo Kiriath-Arche.
12 Et dixit Chaleb, Qui percusserit Kiriath-Arche, & subegerit eam; & dabo ei Ghachzzah filiam meam in vxorem. 13 Et subegit
eam Ghathniel filius Kenaz frater Chaleb, qui paruus ab illo; & dedit ei Ghachzzah filiam suam in vxorem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 ויהי בבואה ותסיתהו לשאל מאת אביה
השדה ותצנח מעל החמור ויאמר לה כלב
15 מה־לך: ותאמר לו תנה־לי ברכה כי
ארץ הנגב נתתני ונתתה לי גלת מים ויתן־לה
כלב את גלת עלית ואת גלת תחתית:
16 ובני קיני חתן משה עלו מעיר התמרים
את־בני יהודה מדבר יהודה אשר בנגב ערד
וילך וישב את־העם:
17 וילך יהודה את־שמעון אחיו ויכו את־
הכנעני יושב צפת ויחרימו אותה ויקרא את־
שם־העיר חרמה:
18 וילכד יהודה את־עזה ואת־גבולה ואת־
אשקלון ואת־גבולה ואת־עקרון ואת־גבולה:
19 ויהי יהוה את־יהודה וירש את־ההר כי
לא להורישׁ את־ישבי העמק כי־רכב ברזל להם:
20 ויתנו לכלב את־חברון כאשר דבר משה
וירש משם את־שלשה בני הענק:
21 ואת־היבוסי ישב ירושלם לא הורישו בני
בנימן וישב היבוסי את־בני בנימן בירושלם
עד היום הזה:
22 ויעלו בית־יוסף גם־הם בית־אל ויהוה
עמם: 23 ויתירו בית־יוסף בבית־אל ושם
העיר לפנים לוז:
24 ויראו השמרים איש יוצא מן־העיר
ויאמרו לו הראנא נא את־מבוא העיר ועשינו
25 עמך חסד: וירא את־מבוא העיר
ויכו את־העיר לפי־חרב ואת־האיש ואת כל־
26 משפחתו שלחו: וילך האיש ארץ החתים
ויבן עיר ויקרא שמה לוז הוא שמה עד היום
הזה:

14 *Quam pergentem in itinere monuit vir suus, vt peteret à patre suo agrum. Quæ cùm suspirasset, sedens in asino, dixit ei Caleb: Quid habes?
15 *At illa respondit: Da mihi benedictioné, quia terram arentem dedisti mihi, Da & irriguam aquis. Dedit ergo ei Caleb irriguum superius & irriguum inferius.
16 *Filij autem Cinæi cognati Moysi ascenderunt de ciuitate palmarum cum filijs Iuda in desertum sortis eius, quod est ad Meridiē Arad; & habitauerunt cū eo.
17 *Abijt autem Iudas cum Symeone fratre suo, & percusserunt similiter Chananæum qui habitabat in Sephat, & interfecerunt eum. vocatúmq; est nomen vrbis Horma, id est, anathema.
18 *Cepítque Iudas Gazan cum finibus suis, & Ascalonem atque Accharon cum terminis suis.
19 *Fuítq; Dominus cum Iuda, & montana possedit, nec potuit delere habitatores vallis, quia falcatis curribus abūdabat.
20 *Dederúntque Caleb Hębron, sicut dixerat Moyses, qui deleuit ex ea tres filios Enach.
21 *Iebusæum autem habitatorem Hierusalem non deleuerunt filij Beniamin: E habitauítque Iebusæus cū filijs Beniamin in Hierusalem vsq, in præsentem diem.
22 *Domus quoque Ioseph ascendit in Bethel, fuítque Dominus cum eis.
23 *Nam cùm obsiderent vrbem quæ prius Luza vocabatur: 24 *Viderunt hominem egredientē de ciuitate, dixerúntq; ad eum: Ostende nobis introitum ciuitatis, & faciemus tecum misericordiam.
25 *Qui cùm ostēdisset eis, percusserunt vrbem in ore gladij, hominem autem illum & omnem cognationem eius dimiserunt. 26 *Qui dimissus abijt in terram Ethim, & ædificauit sibi ciuitatem, vocauítque eam Luzam, quæ ita appellatur vsque in præsentem diem.

תרגום יונתן

14 וַהֲוָת בְּמֵיעַלַהּ וּסְלִקַתֵּיהּ לְמִשְׁאַל מִן אֲבוּהָא אַחֲסָנָא וְאִתְרְכִינַת מֵעַל חֲמָרָא וַאֲמַר לַהּ כָּלֵב מָה לָךְ׃ 15 וַאֲמָרַת
לֵיהּ הַב לִי אַחֲסָנָא אֲרֵי לְאַרְעָא דַּרוֹמָא יְהַבְתַּנִי וְיָהֵיב לִי אַרְעָא דְּמַיָא שְׁקֵיָא דְּמַיָא עִלָּאָה וְיָרֵיתָ בִּירַת שְׁקֵיָא תַּחֲתָאָה׃
16 וּבְנֵי שַׁלְמָאָה חֲטוֹהֵי דְּמֹשֶׁה סְלִיקוּ מִקַּרְיַת פַּרְסַיָּא עִם בְּנֵי יְהוּדָה לְמַדְבְּרָא דִּי בְדָרוֹם עֲרוֹד וַאֲזָלוּ וִיתִיבוּ עִם עַמָּא׃
17 וַאֲזַל יְהוּדָה עִם שִׁמְעוֹן אֲחוּהִי וּסְחוֹר יַת כְּנַעֲנָאָה יָתִיב צְפַת וְגַמְּרוּ יָתַהּ וְקַרְיָתָא הָרְמָה׃
18 וְכָבַשׁ יְהוּדָה יַת עַזָּה וְיַת תְּחוּמַהּ וְיַת אַשְׁקְלוֹן וְיַת עֶקְרוֹן וְיַת תְּחוּמַהּ׃
19 וַהֲוָה יְיָ בְּסַעֲדֵיהּ דִּיהוּדָה וְיָרֵיתִ יַת טוּרָא בְּהַר דָּחֲכוּ לָא יְכִילוּ לְתַרָּכָא יַת יָתְבֵי מֵישְׁרָא אֲרֵי תְּהִיבִי דִּבְרְזֶלָא
לְהוֹן׃ 20 וִיהַבוּ לְכָלֵב יַת חֶבְרוֹן כְּמָא דְּמַלִּיל מֹשֶׁה וְתָרֵיךְ מִתַּמָּן בְּנֵי גִּבְרַיָּא׃
21 וְיַת יְבוּסָאֵי יָתְבֵי יְרוּשְׁלֵם לָא תָּרִיכוּ בְּנֵי בִנְיָמִין וְיָתֵיבוּ יְבוּסָאֵי עִם בְּנֵי בִנְיָמִין בִּירוּשְׁלֵם עַד יוֹמָא הָדֵין׃
22 וְסַלִּיקוּ דְּבֵית יוֹסֵף אַף אִינּוּן לְבֵיתְאֵל וַיְיָ בְּסַעֲדְהוֹן׃ 23 וְשַׁלְחוּ מְאַלְּיָן דְּבֵית יוֹסֵף לְבֵיתְאֵל וְשׁוּם
קַרְתָּא מִלְּקַדְמִין לוּז׃ 24 וַחֲזוֹ גַּבְרַיָּא גַּבְרָא נָפֵיק מִן קַרְתָּא וַאֲמָרוּ לֵיהּ אַחֲזִינָךְ כְּעַן יַת מַעֲלָנָא דְּקַרְתָּא וְנַעֲבִיד עִמָּךְ טִיבוּ׃
25 וְאַחֲזִינוּן יַת מַעֲלָנָא דְּקַרְתָּא וּסְחוֹר יַת קַרְתָּא לְפִתְגָם דְּחָרֶב וְיַת גַּבְרָא וְיַת כָּל זַרְעִיתֵיהּ שַׁזִּיבוּ׃
26 וַאֲזַל גַּבְרָא לְאַרְעָא חִיתָאֵי וּבְנָא קַרְתָּא וּקְרָא שְׁמַהּ לוּז הוּא שְׁמַהּ עַד יוֹמָא הָדֵין׃

14 *Et factum est cùm abiret illa, & persuasit illi petere à patre suo agrum. Quæ cùm suspirasset, sedens in asino, dixit ei Caleb: Quid habes?
15 *Et dixit ei Axan, Da iā mihi benedictionē, quoniam in terram Austri tradidisti me; & des mihi redemptionem aquæ. & dedit ei Caleb redemptionem sublimium & redemptionem humilium.
16 *Et filij Iothor Cinæi generi Moysi ascenderunt de ciuitate palmarum ad filios Iuda in desertum Iuda, quæ est in Meridie ad descensum Arad, & abijt, & habitauerunt cum populo.
17 *Et abijt Judas cum Symeon fratre suo, & percusserunt Chananæū qui habitabat Sepheth; & anathematizauerunt eam & euerterunt eam, & vocauerunt nomen vrbis Destructio.
18 *Et possedit Judas Gazan & terminum eius, & Accaron, & terminum eius, & Azoton & suburbana eius.
19 *Et fuit Dominus cum Juda, & possedit montem, quoniam nō potuit possidere habitantes vallem, quia prohibuit eos, & currus ferrei eis.
20 *Et dederunt Chaleb Chebron sicut locutus est Moyses, & deleuit illic tres filios Enac.
21 *Et Iebusæum habitantem Hierusalem non deleuerunt filij Beniamin. & habitauit Iebusæus cum filijs Beniamin in Hierusalem vsque ad diem hanc.
22 *Et ascenderunt filij Joseph & ipsi in Bethel, & Dominus cum eis.
23 *Et castrametati sunt domus Israel contra Bethel: at nomen vrbis fuit prius Luza.
24 *Et viderunt custodientes virum egredientem de ciuitate; & ceperunt eum; et dixerunt ei: Ostende nobis introitum ciuitatis, & faciemus tecum misericordiam.
25 *Et ostēdit eis ingressum vrbis, & percusserunt vrbem in ore gladij, at virum & cognationem eius dimiserunt.
26 *Et abijt vir in terram Chettin, & ædificauit illic vrbem, & vocauit nomen illius Luza, hoc nomen eius vsque ad diem hanc.

ΚΡΙΤΑΙ. μθερμήνευσις τῶν ο.

14 *Ἐ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὴν αὐτῷ, καὶ ἔπεισεν αὐτὴν
αἰτῆσαι παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς τὸν ἀγρόν· καὶ ἐγόγγυζεν ἐ-
πάνω τοῦ ὄνου. Ἐ εἶπεν αὐτῇ Χαλέβ, τί ἐστί σοι;
15 *καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀκόσιόν, δός ὅτι μοι εὐλογίαν, ὅτι εἰς
γῆν νότου ἐνέδοσαί με, καὶ δώσεις μοι λύτρωσιν ὑδάτος·
καὶ ἔδωκεν αὐτῇ Χαλὲβ λύτρωσιν μετεώρων καὶ λύτρω-
σιν ταπινῶν.
16 *καὶ ὁ υἱοὶ Ἰωθὼρ τοῦ κιναίου πενθεροῦ Μωυσῆ ἀνέβη-
σαν ἐκ τῆ πόλεως τῶν φοινίκων αὐτῶν υἱὸς Ἰούδα εἰς
τὴν ἔρημον Ἰούδα τὴν οὖσαν ἐν τῷ νότῳ τοῦ καταβάσεως
Ἀράδ, Ἐ ἐπορεύθη, Ἐ κατῴκησαν μετὰ τοῦ λαοῦ.
17 *καὶ ἐπορεύθη Ἰούδας μετὰ συμεὼν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, Ἐ
ἐπάταξαν τὸν χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα σεφέθ· Ἐ ἀνε-
θεμάτισαν αὐτὴν, Ἐ ὠνόμασαν τὸ ὄνομα τῆ πόλεως, ὀλοθρεύσεις.
18 *καὶ ἐκληρονόμησεν Ἰούδας τὴν γάζαν καὶ τὸ ὅριον
αὐτῆς, καὶ τὴν ἀκκαρὼν, καὶ τὸ ὅριον αὐτῆς· Ἐ τὴν ἄζω-
τον καὶ τὰ περίχωρα αὐτῆς.
19 *καὶ ἦν κύριος μετὰ Ἰούδα, Ἐ ἐκληρονόμησεν τὸ ὄρος,
ὅτι οὐκ ἐδύνατο κληρονομῆσαι τοῦ κατοικῶντας τὴν κοι
λάδα ὅτι διεζεύλατο αὐτοῖς, Ἐ ἅρματα σιδηρᾶ αὐτοῖς.
20 *καὶ ἔδωκαν τῷ χαλὲβ τὴν χεβρὼν καθὰ ἐλάλησε
Μωυσῆς· Ἐ ἐξῆρεν ἐκεῖ τοῦ τρεῖς υἱὸς ἐνάκ.
21 *καὶ τὸν ἰεβουσαῖον τὸν κατοικοῦντα ἰερουσαλὴμ οὐκ
ἐξῆραν οἱ υἱοὶ βενιαμίν· Ἐ κατῴκησεν ὁ ἰεβουσαῖος μετὰ
τῶν υἱῶν βενιαμὶν ἐν ἰερουσαλὴμ ἕως τῆ ἡμέρας ταύτης.
22 *καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰωσὴφ καὶ γε αὐτοὶ εἰς βαι-
θήλ, καὶ κύριος μετ' αὐτῶν.
23 *καὶ παρενέβαλον οἶκος Ἰσραὴλ βαιθήλ· τὸ δὲ
ὄνομα τῆ πόλεως ἐν ἔμπροσθεν λουζά.
24 *Ἐ εἶδον οἱ φυλάσσοντες ἄνδρα ἐκπορευόμενον ἐκ τῆ
πόλεως, Ἐ ἔλαβον αὐτὸν Ἐ εἶπον αὐτῷ, δεῖξον ἡμῖν τὴν
εἴσοδον τῆ πόλεως, καὶ ποιήσομεν μετὰ σοῦ ἔλεος.
25 *καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς τὴν εἴσοδον τῆ πόλεως, Ἐ ἐπάτα-
ξαν τὴν πόλιν ἐν στόματι ῥομφαίας, τὸν δὲ ἄνδρα καὶ τὴν
συγγένειαν αὐτοῦ ἐξαπέστειλαν.
26 *καὶ ἀπῆλθεν ὁ ἀνὴρ εἰς γῆν χετλίν, Ἐ ᾠκοδόμησεν
ἐκεῖ πόλιν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς λουζά, τοῦτο
ὄνομα αὐτῆς ἕως τῆ ἡμέρας ταύτης.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

14 "Et fuit in intrando eam, & induxit eum ad petendum à patre suo possessionem; & delapsa est de asino, & dixit ei Chaleb: Quid tibi?
15 "Et dixit illi, Da mihi possessionem, nam ad terram Australem dedisti me; & dabis mihi terram domus irrigationis aquarum: & dedit ei Chaleb domum irrigationis superioris, & domum irrigationis inferioris.
16 "Et filij Salmaah soceri Mosis ascenderunt ex vrbe Ierihho cum domo Iehuda ad desertum Iehuda, quod in Austro Gharōd, & venerunt & habitauerunt cum populo.
17 "Et iuit Iehudatum Simghon fratre suo, & percusserunt Chenaghanæum habitatorem Szephath, & destruxerunt illam, & vocauit nomen vrbis Hhorma.
18 "Et subegit Iehuda Ghazam & terminum eius, & Askalon & terminum eius, & Gheqron & terminum eius.
19 "Et fuit verbum Domini in auxilium Iehuda, & extirpauerunt habitatores montis: post sic (quòd peccarunt) non potuerunt ad extirpandum habitatores plantiei, nam currus ferri illis.
20 "Et dederunt Chaleb Hhebron vt id quod locutus est Moses; & extirpauit inde tres filios fortium.
21 "Et Iebuzæos habitatores Ierusalem non extirpauerunt filij Biniamin; & habitarunt Iebuzæi cum filijs Biniamin in Ierusalem vsque ad diem hanc.
22 "Et ascenderunt domus Ioseph etiam illi ad Bethel. & Dominus Domini in auxilium eorum.
23 "Et miserunt exploratores domus Ioseph ad Bethel, & nomen vrbis ab antiquo Luz.
24 "Et viderunt custodes virum exeuntem ex vrbe, & dixerunt ei: Videre nos fac nunc ascensum vrbis; & faciemus tecum beneficentiam.
25 "Et videre eos fecit ascensum vrbis; & percusserunt vrbem ad verbum gladij, & virum & omnem prosapiam eius seruarunt.
26 "Et abijt vir in terram Hhethæorum: & ædificauit vrbem & vocauit nomen eius Luz, ipsum nomen eius vsque ad diem hanc.

Universidad de Deusto
Biblioteca

27 ולא הוריש מנשה את בית שאן ואת
בנותיה ואת תענך ואת בנותיה ואת ישבי דור
ואת בנותיה ואת ישבי יבלעם ואת בנותיה
ואת ישבי מגדו ואת בנותיה ויואל הכנעני לשבת
28 בארץ הזאת: ויהי כי חזק ישראל וישם
את הכנעני למס והורישו לא הורישנו:
29 ואפרים לא הוריש את הכנעני היושב
30 בגזר וישב הכנעני בקרבו בגזר: זבולון לא
הוריש את ישבי קטרון ואת ישבי נהלל וישב
31 הכנעני בקרבו ויהיו למס: אשר לא הוריש
את ישבי עכו ואת ישבי צידון ואת אחלב
ואת אכזיב ואת חלבה ואת אפיק ואת רחב:
32 וישב האשרי בקרב הכנעני ישבי הארץ
33 כי לא הורישו: נפתלי לא הוריש את
ישבי בית שמש ואת ישבי בית ענת ויושב
בקרב הכנעני ישבי הארץ וישבי בית שמש
34 ובית ענת היו להם למס: וילחצו האמרי
את בני דן ההרה כי לא נתנו לרדת לעמק:
35 ויואל האמרי לשבת בהר חרס באילון
ובשעלבים ותכבד יד בית יוסף ויהיו למס:
36 וגבול האמרי ממעלה עקרבים מהסלע
ומעלה:

ב

2 ויעל מלאך יהוה מן הגלגל אל
הבכים ויאמר אעלה אתכם ממצרים ואביא
אתכם אל הארץ אשר נשבעתי לאבתיכם
ואמר לא אפר בריתי אתכם לעולם:
2 ואתם לא תכרתו ברית ליושבי הארץ
הזאת מזבחותיהם תתצון ולא שמעתם בקולי
מה זאת עשיתם:

27 Manasses quoque non deleuit Bethsan & Canath cum viculis suis, & habitatores Dor, & Ieblaam, & Mageddo cum viculis suis; cœpítque Chananæus habitare cum eis.
28 Postquam autem confortatus est Israel; fecit eos tributarios & delere noluit.
29 Ephraim etiam non interfecit Chananæum qui habitabat in Gazer, sed habitauit cum eo.
30 Zabulon non deleuit habitatores Cethron & Naalol, sed habitauit Chananæus in medio eius, factúsque est ei tributarius.
31 Aser quoque non deleuit habitatores Accho & Sidonis, Alaab & Achacib, & Amma, & Aphech, & Roob.
32 Habitauítq, in medio Chananæi habitatoris illius terræ, nec interfecit eum.
33 Neptalim quoque non deleuit habitatores Bethsemes & Bethanath; & habitauit inter Chananęum habitatorem terræ: fuerúntque ei Bethsemitæ & Bethanitę tributarij.
34 Arctauítque Ammorræus filios Dan in monte, nec dedit eis locum vt ad planiora descenderent.
35 Habitauítque in monte Hares, quod interpretatur testatio, in Haylon & Salabin. Et aggrauata est manus domus Ioseph, factúsque est ei tributarius.
36 Fuit autem terminus Ammorræi ab ascęsu scorpionis, Petra, & superiora loca.

CAP. II.

1 Ascendítque angelus Domini de Galgalis ad locum flentium, & ait: Eduxi vos de Ægypto, & introduxi in terram pro qua iurauí patribus vestris, & pollicitus sum vt non facerem irritum pactum meum vobiscum in sempiternum:
2 Ita dumtaxat vt non feriretis fœdus cum habitatoribus terrę huius, & aras eorum subuerteretis: & noluistis audire vocem meam. Cur hoc fecistis?

27 Et non possedit Manasses Bethsan, neque filias eius, neq; Thanaach & filias eius, neque habitantes Dor & filias eius, neq; habitantes Mageddon & filias eius, neque habitantes Jeblam neque filias eius: et incepit Chananæus habitare in terra hac.
28 Et factum est cùm confortatus est Israel, & posuit Chananæum in tributum & delens non deleuit illum.
29 Et Ephraim non deleuit Chananæum qui habitabat in Gazer, & habitabat Chananæus in medio eius in Gazer.
30 Et Zabulon non deleuit habitantes Cetron & habitantes Naalol: & habitauit Chananæus in medio eius, et factus est in tributum.
31 Et Aser non deleuit habitantes Accho, & habitantes Sidona, & habitantes Achlab, & Aschazib, & Elba, & Aphec, & Roob.
32 Et habitauit Aser in medio Chananæi habitantis terrã, quoniam non potuit delere eum.
33 Et Nephtalin non deleuit habitãtes Bethsames, & habitantes Bethanach; & habitauit Israel in medio Chananæi habitantis terram, at habitantes Bethsames & Betheneth, fuerunt eis in tributum.
34 Et afflixit Amorræus filios Dan in monte, quoniam nõ dimisit eum descendere in vallem.
35 Et incepit Amorræus habitare in monte Hares vbi tursæ & vulpes: & aggrauata est manus domus Joseph super Amorræum.
36 Et factus est in tributum, & terminus Amorræi super Acrabin à petra & supra.

CAP. II.

1 Et ascendit angelus Domini de Galgal ad locum flentium, & dixit ad eos: Dominus eduxit vos de Ægypto, & introduxit vos in terram quam iurauit patribus vestris vt daret vobis; & dixit: Non irritum faciam pactum meum vobiscum in sempiternum.
2 Et vos non ferietis fœdus cum habitantibus in terra hac, neque Deos eorum nequaquam adorabitis, sed sculptilia eorum confringite & aras eorum euertite; & non audiuistis vocem meam, neque hæc fecistis.

תרגום יונתן

27 ולא הריכו דבית מנשה ית בית שאן ויתהון ית כפרנהא ויתהון ית תענך ויתהון ית כפרנהא ויתהון ית יתבי דור ויתהון ית כפרנהא ויתהון ית יתבי יבלעם
ויתהון ית כפרנהא ויתהון ית יתבי מגדו ויתהון ית כפרנהא ושרי כנענאי למיתב בארעא הדא: 28 והוה כד תקיף ישראל ומני ית
כנענאי למסקי מיסין ותרכא לא הריכינון: 29 ודבית אפרים לא הריכו ית כנענאי דיתיב בגזר ויתיב כנענאי בגויהון
בגזר: 30 דבית זבולון לא הריכו ית יתבי קטרון ויתיב כנענאי בגויהון והוו למסקי מיסין:
31 דבית אשר לא הריכו ית יתבי עכו ויתבי צידון ויתבי אחלב ואכזיב ויתה חלבה ויתה אפיק ויתה רחוב:
32 ויתיב דבני אשר בגו כנענאי יתבי ארעא ארום לא הריכינון: 33 דבית נפתלי לא הריכו ית יתבי בית שמש
ויתיב בית ענת ויתיב בגו כנענאי יתבי ארעא ויתבי בית שמש וביה ענת הוו להון למסקי מיסין:
34 ודחקו אמוראי יתהון בני דן לטורא ארי לא שבקוהון למיחת לבישרא: 35 ושרו אמוראי למיתב בטור
חרס באילון ובשעלבים והקיפת בית יוסף והוו למסקי מיסין: 36 והחום אמוראה ממסקנא דעקרבים מן ביקעא ולעילא:

ב

2 והסליק נביא בשליחות מן קדם יוי מן גלגלא לבוכים ואמר אסיקית דעבדת לא אשתני קיימי דעמכון לעלם:
2 ואתון לא תגזרון קיים לייתבי ארעא הדא אגוריהון תתרעון ולא קבילתון למימרי מה דא עבדתון:

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

27 Et non extirpauerunt domus Menasse Beth-Sean & vicos eius, & Thaghnach & vicos eius, & habitatores Dor & vicos eius, & habitatores Iiblegham & vicos eius, & habitatores Migdo & vicos eius; & reliquit Chenaghanæum ad habitandum in terra hac.
28 Et fuit cùm fortificatus est Israel; & numerauit Chenaghanæum ad collatores tributorum, & extirpando non extirpauerunt eos.
29 Et domus Ephraim non extirpauere Chenaghanæum qui habitantes in Gazer. & habitarunt Chenaghanæi inter eos in Gazer.
30 Domus Zebulun nõ extirpauere habitantes Kittron, & habitantes Nahhalol; & habitarunt Chenaghanæi inter eos, & fuerunt ad collatores tributorũ.
31 Domus Aser nõ extirparunt habitantes Ghacho, & habitantes Szidon, & Ahhlab, & Achzib, & Hhelba, & Aphic, & Rehhob.
32 Et habitauerũt de filijs Aser inter Chenaghanæos habitatores terræ, quoniã nõ extirpauerunt eos.
33 De filijs Neptali nõ extirpauerunt habitatores Beth-Semes, & habitatores Beth-Ghanath; & habitarunt in medio Chenaghanæorum habitatorum terræ; & habitatores Beth-Semes & Beth-Ghanath fuerunt illis in collatores tributorum.
34 Et arctauerunt Æmorrhæi filios Dan ad montem, quoniam non fuerunt eos ad descendendum in planitiem.
35 Et cœperunt Æmorrhæi ad habitandum in monte Hharezz in Aialon, & in Saghalabim; & pressa est domus Ioseph, & fuerunt in collatores tributorum.
36 Et terminus Æmorrhæi in ascensu Ghakrabim à Petra & supra.

CAP. II.

1 Et ascendit Propheta in legatione ab-ante Dominum à Gilgela ad Bochim: & dixit; Eduxi vos ex Ægypto, & ascendere feci vos ad terram quam iurauí patribus vestris, & dixi: Non alterabo fœdus meum; quod vobiscum in seculum.
2 Et vos non pangatis fœdus habitatoribus terræ huius, altaria eorum excidetis; & non obedistis dicto meo: quid hoc fecistis?

1 Καὶ οὐκ ὁπλη ρονόμησεν μανασσῆς τὴν βεθσὰν ὧδε τὰς θυγατέρας αὐτῆς, ὧδε τὴν ὀνιθαναὰχ & τὰς θυγατέρας αὐτῆς, ὧδε δὲ κατοικοῦντας δὼρ & τὰς θυγατέρας αὐτῆ, ὧδε δὲ κατοικοῦντας μαγεδδὼν & τὰς θυγατέρας αὐτῆ, ὧδε δὲ κατοικοῦντας ιεβλαὰμ ὧδε τὰς θυγατέρας αὐτῆ· καὶ ἤρξατο ὁ χαναναῖος & κατοικεῖν ἐν τῇ γῇ ταύτῃ.
28 καὶ ἐγένετο ὅτε ἐνίσχυσεν ισραὴλ & ἔθετο τὸν χαναναῖον εἰς φόρον, καὶ ἐξαίρων οὐκ ἐξῆρεν αὐτόν.
29 & ἐφραὶμ οὐκ ἐξῆρεν τὸν χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα ἐν γαζὲρ, & κατῴκει ὁ χαναναῖος ἐν μέσῳ αὐτῆ ἐν γαζὲρ.
30 & ζαβελὼν οὐκ ἐξῆρε δὲ κατοικοῦντας κετρὼν καὶ δὲ κατοικοῦντας νααλὼλ· καὶ κατῴκησεν ὁ χαναναῖος ἐν μέσῳ αὐτῆ, καὶ ἐγένετο εἰς φόρον.
31 & ἀσὴρ οὐκ ἐξῆρεν δὲ κατοικοῦντας ακχὼ & δὲ κατοικοῦντας σιδῶνα, & δὲ κατοικοῦντας αχλὰβ, καὶ τὼ αχαζὶβ, καὶ τὼ ἐλβὰ, καὶ τὼ αφὲκ, & τὼ ροώβ.
32 καὶ κατῴκησεν ὁ ἀσὴρ ἐν μέσῳ τοῦ χαναναίου & κατοικοῦντ & τὴν γῆν, ὅτι οὐκ ἐδυνήθη ἐξάραι αὐτόν.
33 & νεφθαλὶν οὐκ ἐξῆρε δὲ κατοικοῦντας βεθσαμὲς, & δὲ κατοικοῦντας βεθανάχ· & κατῴκησεν ισραὴλ ἐν μέσῳ & χαναναίου & κατοικοῦντες τὴν γῆν· ⸋ & κατοικοῦντες βαυθσαμὲς, & τὼ βεθενὲθ ἐγένηθησαν αὐτοῖς εἰς
34 φόρον. καὶ ἔξέθλιψεν ὁ ἀμορραῖος δὲ υἱὸς δὰν εἰς τὸ ὄρος, ὅτι οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν καταβῆναι εἰς τὴν κοιλάδα.
35 καὶ ἤρξατο ὁ ἀμορραῖος κατοικεῖν ἐν τῷ ὄρει τῷ ἄρες & αἰ αὐλῶνες & αἱ ἀλώπεκες· καὶ ἐβαρύνθη χεὶρ οἴκου ἰω-
36 σὴφ ἐπὶ τὸν ἀμορραῖον. & ἐγένετο εἰς φόρον, & τὸ τέρμα & ἀμορραίου ἐπάνω ἀκραβεῖν ἀπὸ τ πέτρας καὶ ἐπάνω.

β.

1 Καὶ ἀνέβη ἄγγελος κυρίου ἀπὸ γαλγαλ ἐπὶ τὸν κλαυθμῶνα· & εἶπεν πρὸς αὐτὸς, κύριος & ἀνεβίβασεν ὑμᾶς ἐξ αἰγύπτου & εἰσήγαγεν ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ἣν ὤμοσεν τοῖς πατράσιν ὑμῶν & δοῦναι ὑμῖν· & εἶπεν, ὁ διασκεδάσω τὴν διαθήκην μου μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα.
2 & ὑμεῖς ὁ διαθήσεσθε διαθήκην τοῖς ἐγκαθημένοις εἰς τὴν γῆν ταύτην, ἀλλ τοῖς θεοῖς αὐτῶν οὐ προσκυνήσετε, ἀλλὰ τὰ γλυπτὰ αὐτῶν συντρίψατε & τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν καθαιρήσατε· & οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς μου, ὅτε ταῦτα ἐποιήσατε.

Universidad de Deusto Biblioteca

3 ׃ וְגַם אָמַרְתִּי לֹא־אֲגָרֵשׁ אוֹתָם מִפְּנֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְצִדִּים וֵאלֹהֵיהֶם יִהְיוּ לָכֶם לְמוֹקֵשׁ׃
4 ׃ וַיְהִי כְּדַבֵּר מַלְאַךְ יְהוָה אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂאוּ הָעָם אֶת־קוֹלָם וַיִּבְכּוּ׃
5 ׃ וַיִּקְרְאוּ שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא בֹּכִים וַיִּזְבְּחוּ־שָׁם לַיהוָה׃
6 ׃ וַיְשַׁלַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעָם וַיֵּלְכוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אִישׁ לְנַחֲלָתוֹ לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ׃
7 ׃ וַיַּעַבְדוּ הָעָם אֶת־יְהוָה כֹּל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ וְכֹל יְמֵי הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר הֶאֱרִיכוּ יָמִים אַחֲרֵי יְהוֹשׁוּעַ אֲשֶׁר רָאוּ אֵת כָּל־מַעֲשֵׂה יְהוָה הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל׃
8 ׃ וַיָּמָת יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן עֶבֶד יְהוָה בֶּן־מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים׃
9 ׃ וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ בִּגְבוּל נַחֲלָתוֹ בְּתִמְנַת־חֶרֶס בְּהַר אֶפְרָיִם מִצְּפוֹן לְהַר־גָּעַשׁ׃
10 ׃ וְגַם כָּל־הַדּוֹר הַהוּא נֶאֶסְפוּ אֶל־אֲבוֹתָיו וַיָּקָם דּוֹר אַחֵר אַחֲרֵיהֶם אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ אֶת־יְהוָה וְגַם אֶת־הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל׃
11 ׃ וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיַּעַבְדוּ אֶת־הַבְּעָלִים׃
12 ׃ וַיַּעַזְבוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתָם הַמּוֹצִיא אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים מֵאֱלֹהֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם וַיַּכְעִסוּ אֶת־יְהוָה׃
13 ׃ וַיַּעַזְבוּ אֶת־יְהוָה וַיַּעַבְדוּ לַבַּעַל וְלָעַשְׁתָּרוֹת׃
14 ׃ וַיִּחַר־אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנֵם בְּיַד שֹׁסִים וַיָּשֹׁסּוּ אוֹתָם וַיִּמְכְּרֵם בְּיַד אוֹיְבֵיהֶם מִסָּבִיב וְלֹא־יָכְלוּ עוֹד לַעֲמֹד לִפְנֵי אוֹיְבֵיהֶם׃
15 ׃ בְּכֹל אֲשֶׁר יָצְאוּ יַד־יְהוָה הָיְתָה־בָּם לְרָעָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה וְכַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לָהֶם וַיֵּצֶר לָהֶם מְאֹד׃
16 ׃ וַיָּקֶם יְהוָה שֹׁפְטִים וַיּוֹשִׁיעוּם מִיַּד שֹׁסֵיהֶם׃

3 * Quamobrem nolui delere eos à facie vestra, vt habeatis hostes, & dij eorũ sint vobis in ruinam.
4 * Cúmque loqueretur angelus Domini hæc verba ad omnes filios Israel, eleuauerunt vocem suam, & fleuerunt.
5 * Et vocatum est nomen loci illius Locus flentium siue lachrymarum: immolauerúntque ibi hostias Domino.
6 * Dimisit ergo Iosue populum, & abierunt filij Israel vnusquisque in possessionem suam, vt obtinerent eam.
7 * Seruierúntque Domino cunctis diebus eius & seniorum, qui lõgo post eum vixerunt tempore, & nouerant omnia opera Domini quæ fecerat cum Israel.
8 * Mortuus est autem Iosue filius Nun famulus Domini cẽtum & decem anno-
9 rum. * Et sepelierunt eum in finibus possessionis suæ in Thamnathsare in monte Ephraim à Septentrionali plaga mon-
10 tis Gaas. * Omnísque illa generatio congregata est ad patres suos; & surrexerunt alij qui nõ nouerunt Dominum, & opera quæ fecerat cum Israel.
11 * Feceruntq; filij Israel malum in conspectu Domini, & seruierunt Baalim.
12 * Ac dimiserunt Dominum Deum patrum suorum qui eduxerat eos de terra Ægypti, & secuti sunt deos alienos, deos quoq; populorum qui habitabant in circuitu eorum, & adorauerunt eos, & ad iracundiam concitauerunt Dominum:
13 * Dimittentes eum, & seruientes Baal
14 & Astaroth. * Iratúsque Dominus contra Israel tradidit eos in manus diripientium, qui ceperunt eos & vendiderũt hostibus qui habitabant per gyrum, nec po-
15 tuerunt resistere aduersariis suis. * Sed quocunq; pergere voluissent, manus Dñi super eos erat, sicut locutus est; & iurauit eis, & vehementer afflicti sunt.
16 * Suscitauítq; Dominus iudices qui liberarent eos de vastantium manibus.

** Et ego dixi, Non addam vt migrare faciã populum, quem dixi vt expellerem eos à facie vestra; & erunt vobis in angustias, & dij eorum erunt vobis in scandalum.* 3
** Et factum est postquam locutus est angelus Domini sermones hos ad omnes filios Israel; et eleuauerũt populus vocem suam & fleuerunt.* 4
** Propter hoc vocatum est nomen loci illius Locus fletus; & immolauerunt ibi Domino.* 5
** Et dimisit Josue populum, & abierunt filij Israel vnusquisque in domũ suam, & in possessionem suam ad possidendum terram.* 6
** Et seruiuit populus Domino cunctis diebus Josue & cunctis diebus seniorum, qui longæui fuerunt post Josue, qui nouerant omne opus Domini magnum quod fecit Israel.* 7
** Et mortuus est Josue filius Nun famulus Domini, filius centum decem annorum.* 8
** Et sepelierunt eum in termino possessionis suæ in Thamnathares in monte Ephraim, à Septentrione montis Gaas.* 9
** Et omnis generatio illa congregata est ad patres suos, & surrexit generatio altera post eos, qui non nouerant Dominum, & opus quod fecerat Israel.* 10
** Et fecerunt filii Israel malum in conspectu Domini, & seruierunt Baalim.* 11
** Et reliquerunt Dominum Deum patrum eorum, qui eduxerat illos de terra Ægypti, & secuti sunt deos alienos à dijs populorum qui in circuitu eorum, & adorauerunt eos, & irritauerunt Dominum.* ** Et dimiserant Dominum, & seruierunt Baal & Astaroth.* 12 13
** Et iratus est furore Dominus cõtra Israel. & tradidit illos in manu diripientium, & captiuauerunt illos; & tradidit illos in manu inimicorum suorum in circuitu, & non potuerunt resistere in faciem inimicorum suorum,* 14
** In omnibus quibus fornicati sunt. & manus Domini fuit in illis in mala, sicut locutus est Dominus, & sicut iurauit Dominus eis, & afflixit eos vehementer.* ** Et suscitauit Dominus eis iudices, & liberauit eos Dominus de manu vastantium illos.* 15 16

3 * καὶ ἐγὼ εἶπα, οὐ προσθήσω τοῦ μετοικίσαι τὸν λαὸν ὃν εἶπα τοῦ ἐξᾶραι αὐτοὺς ἐκ προσώπου ὑμῶν, καὶ ἔσονται ὑμῖν εἰς συνοχάς, καὶ οἱ θεοὶ αὐτῶν ἔσονται ὑμῖν εἰς σκάνδαλον.
4 * καὶ ἐγένετο ὡς ἐλάλησεν ὁ ἄγγελος κυρίου τοὺς λόγους τούτους πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραήλ, καὶ ἐπῆραν ὁ λαὸς τὴν φωνὴν αὐτῶν καὶ ἔκλαυσαν.
5 * διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου κλαυθμών, καὶ ἔθυσαν ἐκεῖ τῷ κυρίῳ.
6 * καὶ ἐξαπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς τὸν λαόν, καὶ ἀπῆλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ κατακληρονομῆσαι τὴν γῆν.
7 * καὶ ἐδούλευσεν ὁ λαὸς τῷ κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας Ἰησοῦ καὶ πάσας τὰς ἡμέρας τῶν πρεσβυτέρων, ὅσοι ἐμακροημέρευσαν μετὰ Ἰησοῦν, ὅσοι ἔγνωσαν πᾶν τὸ ἔργον κυρίου τὸ μέγα ὃ ἐποίησεν τῷ Ἰσραήλ.
8 * καὶ ἐτελεύτησεν ὁ Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ δοῦλος κυρίου υἱὸς ἑκατὸν δέκα ἐτῶν.
9 * καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν ὁρίῳ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν Θαμναθαρὲς ἐν ὄρει Ἐφραῒμ ἀπὸ βορρᾶ τοῦ ὄρους Γαάς.
10 * καὶ πᾶσα ἡ γενεὰ ἐκείνη προσετέθησαν πρὸς τοὺς πατέρας αὐτῶν καὶ ἀνέστη γενεὰ ἑτέρα μετ' αὐτούς, οἳ οὐκ ἔγνωσαν τὸν κύριον, καὶ τὸ ἔργον ὃ ἐποίησεν τῷ Ἰσραήλ.
11 * καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου, καὶ ἐλάτρευον τῇ Βααλίμ.
12 * καὶ ἐγκατέλιπον κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, τὸν ἐξαγαγόντα αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω θεῶν ἑτέρων ἀπὸ τῶν θεῶν τῶν λαῶν τῶν περικύκλῳ αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν αὐτούς, καὶ παρώργισαν τὸν κύριον.
13 * καὶ ἐγκατέλιπον τὸν κύριον, καὶ ἐλάτρευσαν τῇ Βαὰλ καὶ ταῖς Ἀστάρταις.
14 * καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος τῷ Ἰσραήλ, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ προνομευόντων, καὶ κατεπρονόμευσαν αὐτούς· καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς ἐν χειρὶ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν κυκλόθεν· καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν ἀντιστῆναι κατὰ πρόσωπον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν,
15 * ἐν πᾶσιν οἷς ἐπόρνευον· καὶ χεὶρ κυρίου ἦν ἐν αὐτοῖς εἰς κακά, καθὼς ἐλάλησεν κύριος καὶ καθὼς ὤμοσεν κύριος αὐτοῖς, καὶ ἐξέθλιψεν αὐτοὺς σφόδρα.
16 * καὶ ἤγειρεν κύριος αὐτοῖς κριτάς, καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς κύριος ἐκ χειρὸς τῶν προνομευόντων αὐτούς.

תרגום יונתן

3 וְאַף אֲמָרִית לָא אֲתָרֵיךְ יָתְהוֹן מִן קֳדָמֵיכוֹן וִיהוֹן לְכוֹן לִמְעִיקִין וְטַעֲוָתְהוֹן יְהוֹיָן לְכוֹן לְתַקְלָא׃
4 וַהֲוָה כַּד מַלֵּיל גַּבְרָא דַייָ יָת פִּתְגָמַיָּא הָאִילֵין עִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲרִימוּ עַמָּא יָת קָלְהוֹן וּבְכוֹ׃
5 וּקְרוֹ שְׁמֵהּ דְּאַתְרָא הַהוּא בּוֹכִים וְנַכִּיסוּ תַמָּן נִכְסַת קוּדְשִׁין קֳדָם יְיָ׃
6 וְשַׁלַּח יְהוֹשֻׁעַ יָת עַמָּא וַאֲזַלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גְּבַר לְאַחְסַנְתֵּיהּ לְמֵירַת יָת אַרְעָא׃
7 וּפְלַחוּ עַמָּא קֳדָם יְיָ כָּל יוֹמֵי יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יוֹמֵי סָבַיָּא דְּאוֹרִיכוּ יוֹמִין בָּתַר יְהוֹשֻׁעַ דַּחֲזוֹ יָת כָּל עוֹבָדָא דַייָ רַבָּא דַּעֲבַד לְיִשְׂרָאֵל׃
8 וּמִית יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן עַבְדָּא דַייָ בַּר מְאָה וַעֲשַׂר שְׁנִין׃
9 וּקְבָרוּ יָתֵיהּ בִּתְחוּם אַחְסַנְתֵּיהּ בְּתִמְנַת סֶרַח בְּטוּרָא דְּבֵית אֶפְרַיִם מִצִּיפּוּנָא לְטוּר גָּעַשׁ׃
10 וְאַף כָּל דָּרָא הַהוּא אִתְכְּנִישׁוּ לְבֵית אֲבָהָתוֹהִי וְקָם דָּרָא אוֹחֲרָנָא בַּתְרֵיהוֹן דְּלָא יְדַעוּ לְמִדְחַל מִן קֳדָם יְיָ וְאַף יָת עוֹבָדָא דַּעֲבַד לְיִשְׂרָאֵל׃
11 וַעֲבָדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ וּפְלַחוּ יָת בַּעֲלַיָּא׃
12 וּשְׁבַקוּ יָת פֻּלְחָנָא דַייָ אֱלָהָא דַּאֲבָהָתְהוֹן דְּאַפֵּיק יָתְהוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם וּטְעוֹ בָּתַר טַעֲוָתָא מִטַּעֲוַת עַמְמַיָּא דִּי בִּסְחָרָנֵיהוֹן וּסְגִידוּ לְהוֹן וְאַרְגִּיזוּ קֳדָם יְיָ׃
13 וּשְׁבַקוּ יָת פֻּלְחָנָא דַייָ וּפְלַחוּ לְבַעֲלָא וּלְעַשְׁתְּרָתָא׃
14 וּתְקֵיף רוּגְזָא דַייָ בְּיִשְׂרָאֵל וּמְסָרִינוּן בְּיַד בָּזוֹזִין וּבְזוֹ יָתְהוֹן וּמְסָרִינוּן בְּיַד בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן מִסְּחוֹר סְחוֹר וְלָא יְכִילוּ עוֹד לְמֵיקָם קֳדָם בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן׃
15 בְּכָל אֲתַר דִּי נְפַקוּ מַחָא מִן קֳדָם יְיָ הֲוָת בְּהוֹן לְבִישָׁא כְּמָא דְּמַלֵּיל יְיָ וּכְמָא דְקַיֵּים יְיָ לְהוֹן וְעָקַת לְהוֹן לַחֲדָא׃
16 וַאֲקֵים יְיָ נָגְדִין וּפָרְקִינוּן מִיַּד בָּזוֹזֵיהוֹן׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

3 Et etiam dixi, Nõ exterminabo eos ab-ante vos, & erunt vobis ad tribulantes; & abominationes eorũ erunt vobis ad offendiculum.
4 Et fuit, cùm locutus est vir Dei verba hæc cum omnibus filiis Israel; & eleuarunt populus vocem suam, & fleuerunt.
5 Et vocarunt nomen loci illius Bochim; & obtulerunt ibi oblationem sanctitatum ante Dominum.
6 Et dimisit Iosue populum, & abierunt filij Israel, vir ad possessionem suam, ad hæreditandũ terram.
7 Et seruierunt populus ante Dominũ omnibus diebus Iosue, & omnibus diebus senum, qui prolongarunt dies post Iosue; & qui viderunt omne factum Domini magnum quod fecit Israeli.
8 Et mortuus est Iosue filius Nun, seruus Domini; filius centum & decem annorum.
9 Et sepelierunt eum in termino hæreditatis eius, in Thimnath-Zzarahh, in monte domus Ephraim, à Septentrione montis Gaghas.
10 Et etiam omnis generatio illa congregati sunt ad domum patrum suorum; & surrexit generatio alia post eos, qui non nouerunt ad timendum ab-ante Dominum, & etiam facta quæ fecit Israeli.
11 Et fecerunt filij Israel id quod malum ante Dominum; & coluerunt Baghalaia.
12 Et reliquerunt cultum Domini Dei patrum eorum qui eduxit eos de terra Ægypti; & errauerunt post errores ab errore populorum, qui in circuitu eorum: & adorauerunt eos, & irritauerunt ante Dominum.
13 Et remiserunt cultum Domini, & coluerunt Gaghala & Ghasteratha.
14 Et inualuit indignatio Domini in Israel, & tradidit eos in manu direptorum, & diripuerunt eos; & tradidit eos in manu auctorum inimicitiarum suarum à circum circum, & non valuerunt vltra ad surgendum ante auctores inimicitiarum suarum.
15 In omni loco quò exierunt, percussio ab-ante Dominum fuit in eis in malum, vt id quod locutus est Dominus, & vt id quod iurauit Dominus eis; & arctauit eos valde.
16 Et erexit Dominus duces, & liberauit eos de manu direptorum suorum.

Universidad de Deusto Biblioteca

17 וגם אל שפטיהם לא שמעו כי זנו אחרי
אלהים אחרים וישתחוו להם סרו מהר מן הדרך
אשר הלכו אבותם לשמע מצות יהוה לא עשו
18 כן: וכי הקים יהוה להם שפטים והיה
יהוה עם השפט והושיעם מיד איביהם כל ימי
השופט כי ינחם יהוה מנאקתם מפני לחציהם
19 ודחקיהם: והיה במות השופט ישבו
והשחיתו מאבותם ללכת אחרי אלהים אחרים
לעבדם ולהשתחות להם לא הפילו ממעלליהם
20 ומדרכם הקשה: ויחר אף יהוה בישראל
ויאמר יען אשר עברו הגוי הזה את בריתי
אשר צויתי את אבותם ולא שמעו לקולי:
21 גם אני לא אוסיף להוריש איש מפניהם
22 מן הגוים אשר עזב יהושע וימת: למען נסות
בם את ישראל השמרים הם את דרך יהוה
ללכת בם כאשר שמרו אבותם אם לא:
23 וינח יהוה את הגוים האלה לבלתי הורישם
מהר ולא נתנם ביד יהושע:

ג

1 ואלה הגוים אשר הניח יהוה לנסות
בם את ישראל את כל אשר לא ידעו את כל
2 מלחמות כנען: רק למען דעת דרות
בני ישראל ללמדם מלחמה רק אשר לפנים
3 לא ידעום: חמשת סרני פלשתים וכל
הכנעני והצידני והחוי ישב הר הלבנון מהר
4 בעל חרמון עד לבוא חמת: ויהיו לנסות
בם את ישראל לדעת הישמעו את מצות יהוה
5 אשר צוה את אבותם ביד משה: ובני
ישראל ישבו בקרב הכנעני החתי והאמרי והפרזי
והחוי והיבוסי:

17 Sed nec eos audire voluerunt, forni-
cantes cum diis alienis, & adorantes eos.
Citò deseruerunt viam, per quam ingressi
fuerant patres eorum: & audientes man-
data Domini omnia fecere contraria.
18 Cúmq; Dominus iudices suscitaret,
in diebus corũ flectebatur misericordia,
& audiebat afflictorum gemitus, & libe-
19 rabat eos de cæde vastantium. Post-
quam autem mortuus esset iudex, reuer-
tebátur, & multo faciebant peiora quàm
fecerant patres eorum, sequẽtes deos alie-
nos, seruientes eis, & adorantes illos. Non
dimiserunt adinuentiones suas, & viam
durissimam, per quam ambulare consue-
20 uerant. Iratúsque est furor Domini in
Israel, & ait: Quia irritum fecit gens ista
pactum meum, quod pepigeram cum pa-
tribus eorum, & vocem meam audire cõ-
21 tempsit. Et ego non delebo gentes
quas dimisit Iosue; & mortuus est:
22 Vt in ipsis experiar Israel, vtrum cu-
stodiant viam Domini, & ambulẽt in ea,
sicut custodierunt patres eorum, an non.
23 Dimisit ergo Dominus omnes natio-
nes has, & citò subuertere noluit, nec tra-
didit in manus Iosue. CAP. III.
1 A HÆ sunt gentes quas Dominus dere-
liquit, vt erudiret in eis Israelem, &
omnes qui non nouerant bella Chana-
2 næorum, Et postea discerent filij co-
rum certare cum hostibus, & habere con-
suetudinem præliandi.
3 Quíque satrapas Philisthinorum, om-
némque Chananæum & Sidonium atque
Euæum, qui habitabat in monte Liba-
no, de monte Baal Hermon, vsque ad in-
4 troitum Emath. Dimisítque eos vt in
ipsis experiretur Israelem, vtrum audirẽt
mandata Domini quæ præceperat patri-
bus eorum per manum Moysi, an non.
5 Itaque filij Israel habitauerunt in me-
dio Chananæi, & Ethæi, & Ammorræi, &
Pherezæi, & Euæi, & Iebusæi.

Et iudices suos non audierunt, quoniam 17
fornicati sunt post deos alienos, & adoraue-
runt eos, & irritauerunt Dominum, & de-
clinauerunt citò ex via, quam ingressi fuerant
patres eorum, vt audirent mandata Domini,
non fecerunt sic. Et cùm suscitauit Domi- 18
nus illis iudices, & fuit Dominus cum iudice,
& liberauit illos de manu inimicorum eorum
omnibus diebus iudicis; quoniam consolatus est
Dominus à gemitu eorum à facie obsidentium
illos & affligentium illos. Et factum est 19
postquam mortuus esset iudex, & reuerteban-
tur, & iterum corruperant super patres suos,
vt sequerentur deos alienos, & seruirent il-
lis, & adorarẽt illos; non dimiserunt adinuen-
tiones suas, & à via sua dura.
Et iratus est furore Dominus in Israel, 20
& ait: Quia reliquit gens ista pactum meum,
quod præcepi patribus eorum, & non audierũt
vocem meam.
Et ego non addam vt deleam virum à fa- 21
cie eorum de gentibus quas reliquit Iosue, &
dimisit; Vt experiar in illo Israel si custo- 22
diant illi viam Domini, & ambulent in ea, si-
cut custodierunt patres eorum, an non.
Et dimisit Dominus gentes has vt non de- 23
leret illas citò, & non tradidit illas in manum
Iosue.

CAP. III.

ET *has gentes dereliquit Iosue, vt tentaret* 1
in illis Israel omnes qui non nouerant om-
nia bella Chanaan.
Verùm propter generationes filiorum Is- 2
rael, vt doceret eos bellum; verùm qui ante
ipsos non cognouerunt ea.
Quinque satrapas alienigenarum & om- 3
nem Chananæum & Sidonium & Euæum qui
habitat Libanum, de monte Baal-Ermon vs-
que ad introitum Hemath. Et factum est 4
vt experiretur in ipsis Israel ad sciendum si au-
dient mandata Domini, quæ præceperat patri-
bus eorum in manu Moysi. Et filij Israel 5
habitauerunt in medio Chananæi, & Hettæi, et
Amorræi, & Pherezæi, & Euæi, & Iebusæi.

17 καὶ τῶν κριτῶν αὐτῶν οὐκ ἐπήκουσαν, ὅτι ἐξεπόρνευ-
σαν ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς, καὶ πα-
ρώργισαν τὸν κύριον, καὶ ἐξέκλιναν ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ ἧς ἐπο-
ρεύθησαν οἱ πατέρες αὐτῶν τοῦ εἰσακούειν τὰς ἐντολὰς
18 κυρίου, οὐκ ἐποίησαν οὕτως. καὶ ὅτε ἤγειρεν κύριος αὐτοῖς
κριτάς, καὶ ἦν κύριος μετὰ τοῦ κριτοῦ, καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς ἐκ
χειρὸς ἐχθρῶν αὐτῶν πάσας τὰς ἡμέρας τοῦ κριτοῦ, ὅτι
παρεκλήθη κύριος ἀπὸ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἀπὸ προσώ-
που τῶν πολιορκούντων αὐτοὺς καὶ κακούντων αὐτούς.
19 καὶ ἐγένετο ὡς ἀπέθνησκεν ὁ κριτής, καὶ ἀπέστρεφον
καὶ πάλιν διέφθειραν ὑπὲρ τοὺς πατέρας αὐτῶν πορευ-
θῆναι ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, καὶ λατρεύειν αὐτοῖς, καὶ προσ-
κυνεῖν αὐτοῖς· οὐκ ἀπέρριψαν τὰ ἐπιτηδεύματα αὐ-
τῶν, καὶ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν τῆς σκληρᾶς.
20 καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐν τῷ ἰσραήλ· καὶ εἶπεν,
ἀνθ' ὧν ὅσα ἐγκατέλιπε τὸ ἔθνος τοῦτο τὴν διαθήκην μου
ἣν ἐνετειλάμην τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐπήκουσαν
21 τῆς φωνῆς μου. καὶ ἐγὼ οὐ προσθήσω τοῦ ἐξᾶραι ἄνδρα
ἐκ προσώπου αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ὧν ἐγκατέλιπεν ἰη-
22 σοῦς, καὶ ἀφῆκεν· τοῦ πειράσαι ἐν αὐτοῖς τὸν ἰσραὴλ εἰ
φυλάσσονται αὐτοὶ τὴν ὁδὸν κυρίου πορεύεσθαι ἐν αὐ-
τῇ ὃν τρόπον ἐφύλαξαν οἱ πατέρες αὐτῶν ἢ οὔ.
23 καὶ ἀφῆκεν κύριος τὰ ἔθνη ταῦτα τοῦ μὴ ἐξᾶραι
αὐτὰ τοτάχος καὶ οὐ παρέδωκεν αὐτὰ ἐν χειρὶ ἰησοῦ.

γ.

1 Καὶ ταῦτα τὰ ἔθνη κατέλιπεν ἰησοῦς ὥστε πειρά-
σαι ἐν αὐτοῖς τὸν ἰσραὴλ πάντας τοὺς μὴ ἐγνωκότας
πάντας τοὺς πολέμους χανάαν.
2 πλὴν διὰ τὰς γενεὰς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ τοῦ διδάξαι αὐ-
τοὺς πόλεμον, πλὴν οἱ ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἔγνωσαν
3 αὐτά. τὰς πέντε σατραπείας τῶν ἀλλοφύλων, καὶ
πάντα τὸν χαναναῖον καὶ τὸν σιδώνιον, καὶ τὸν εὐαῖον τὸν
κατοικοῦντα τὸν λίβανον ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ βαὰλ ἑρμὼν
4 ἕως λαβὼ ἡμάθ. καὶ ἐγένετο ὥστε πειράσαι ἐν αὐ-
τοῖς τὸν ἰσραὴλ γνῶναι εἰ ἀκούσονται τὰς ἐντολὰς κυρίου,
ἃς ἐνετείλατο τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν χειρὶ μωυσῆ.
5 καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ κατῴκησαν ἐν μέσῳ τοῦ χαναναίου
καὶ τοῦ χετταίου, καὶ τοῦ ἀμορραίου, καὶ τοῦ φερεζαίου, καὶ τοῦ
εὐαίου, καὶ τοῦ ἰεβουσαίου.

תרגום יונתן

17 ואף מן נגודיהון לא קבילו ארי טעו בתר טעות עממיא וסגידו להון סטו בפריע מן ארחא דאזלו אבהתהון לקבלא פקודיא
דיי ולא עבדו כן: 18 וארי אקים יי להון נגודין והוה מימרא דיי בסעדיה דנגודא ופריק להון מיד בעלי דבביהון כל יומי
נגודא ארי מתיב יי ממה דאמר ומקביל צלותהון ופריק להון מדחקיהון ומשעבדיהון: 19 והוי כד מית נגודא
תייבין ומחבלין מאבהתהון למהך בתר טעות עממיא למפלחהון ולמסגד להון לא שבקין מעובדיהון בישיא ומארחתהון מקלקלתא:
20 ותקיף רוגזא דיי בישראל ואמר חלף דעברו עמא הדין על קיימי דפקדית ית אבהתהון ולא קבילו למימרי:
21 אף אנא לא אוסיף לתרכא אנש מן קדמיהון מן עממיא די שבק יהושע ומית: 22 בדיל לנסאה בהון
ית ישראל הנטרין אינון ית אורחן דתקנן מן קדם יי למהך בהון כמא די נטרו אבהתהון אם לא: 23 ושבק יי ית
עממיא האילין בדיל דלא לתרכותהון בפריע ולא מסרינון בידא דיהושע:

ג

1 ואילין עממיא דשבק יי לנסאה בהון ית ישראל ית כל דלא הוו ידעין ית כל קרבי כנען: 2 לחוד בדיל
דידעון דריא דבני ישראל לאלפותהון קרבא לחוד דמלקדמין לא הוו ידעין להון: 3 חמשא טורני פלשתאי וכל
כנענאי וצידונאי וחיואי יתבי טורא דלבנן מטור מישר חרמון עד מעלנא דחמת: 4 והוו לנסאה בהון ית ישראל למידע היקבלון
לפקודיא דיי דפקיד ית אבהתהון בידא דמשה: 5 ובני ישראל יתיבו בגו כנענאי חיתאי ואמוראי ופריזאי וחיואי ויבוסאי:

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

17 Et etiam ex ducibus non audierunt, nam errauerunt post errores populorum, & adorauerunt eos; declinauerunt citò de via quam ambulauerunt patres eorum ad accipiendum iussa Domini, & non fecerunt sic. 18 Et quando erexit Dominus eis duces, & fuit dictum Domini in auxilio ducis, & liberauit eos de manu auctorum inimicitiarum suarum, omnibus diebus ducis; nam conuersus est Dominus ab eo quod dixit, & excepit orationem eorum, & liberauit eos ab oppressoribus eorum, & ab humiliatoribus eorum. 19 Et fuit cùm mortuus est dux, reuertentes & corrumpentes à patribus suis ad eundum post errores Gentium, ad colendum eos & ad adorandum eos; non remittentes de factis suis malis & de via sua corrupta. 20 Et inualuit indignatio Domini in Israel, & dicit: Propterea quod transierunt populus hic super pactum meum, quod iussi patres eorum, & non obedierunt dicto meo: 21 Etiam ego non addam ad eijciendum hominem ex-ante illos de gentibus, quas reliquit Iosue; & mortuus est. 22 Propter tentandum in eis Israelem, an custodientes illi vias quæ munitæ ab-ante Dominum ad ambulandum in eis, vt id quod custodierunt patres eorum, an non. 23 Et reliquit Dominus gentes has, propterea quod non ad extirpandum eas celeriter, & non tradidit eas in manu Iosue.

CAP. III.

ET hæ Gentes, quas reliquit Dominus ad tentandum in eis Israel: omnes quæ non nouerunt omnia bella Chenaghan. 2 Tantũ propterea vt scirent generationes filiorum Israel, ad docendum eos bellum; tantum qui ab antiquo non fuerunt cognoscentes illos. 3 Quinq; Turnæos Philistinorum & omnes Chenaghanæos, & Szidonæos, & Hhiuæos habitatores montis Libani, à monte planitiei Hhermon vsq; ad ascensum Hhamath. 4 Et fuerunt ad tentandũ in eis Israel, ad cognoscendũ an audient iussa Domini quæ iussit patres eorũ in manu Mosis. 5 Et filij Israel habitauerunt inter Chenaghanæos, Hhethæos, & Emorthæos, Pherizæos, & Hhiuæos, & Iebuzæos.

6 ויקחו את־בנותיהם להם לנשים ואת־
בנותיהם נתנו לבניהם ויעבדו את־אלהיהם ׃
7 ויעשו בני־ישראל את־הרע בעיני יהוה
וישכחו את־יהוה אלהיהם ויעבדו את־
8 הבעלים ואת־האשרות ׃ ויחר־אף יהוה
בישראל וימכרם ביד כושן רשעתים מלך ארם
נהרים ויעבדו בני־ישראל את־כושן רשעתים
9 שמנה שנים ׃ ויזעקו בני־ישראל אל־יהוה
ויקם יהוה מושיע לבני ישראל ויושיעם את
10 עתניאל בן־קנז אחי כלב הקטן ממנו ׃ ותהי
עליו רוח־יהוה וישפט את־ישראל ויצא
למלחמה ויתן יהוה בידו את־כושן רשעתים
מלך ארם ותעז ידו על כושן רשעתים ׃
11 ותשקט הארץ ארבעים שנה וימת עתניאל
12 בן־קנז ׃ ויספו בני ישראל לעשות הרע
בעיני יהוה ויחזק יהוה את־עגלון מלך־מואב
על־ישראל על כי־עשו את־הרע בעיני יהוה ׃
13 ויאסף אליו את־בני עמון ועמלק וילך ויך
את־ישראל ויירשו את־עיר התמרים ׃
14 ויעבדו בני־ישראל את־עגלון מלך־מואב
15 שמונה עשרה שנה ׃ ויזעקו בני־
ישראל אל־יהוה ויקם יהוה להם מושיע את־
אהוד בן־גרא בן־הימיני איש אטר יד־ימינו
וישלחו בני־ישראל בידו מנחה לעגלון מלך
16 מואב ׃ ויעש לו אהוד חרב ולה שני פיות
גמד ארכה ויחגר אותה מתחת למדיו על ירך
17 ימינו ׃ ויקרב את־המנחה לעגלון מלך
18 מואב ועגלון איש בריא מאד ׃ ויהי כאשר
כלה להקריב את־המנחה וישלח את־העם
נשאי המנחה ׃

6 Et duxerunt vxores filias eorum, ipsíque filias suas filiis eorum tradiderunt, & seruierunt diis eorum.
7 Feceruntque malum in conspectu Domini, & obliti sunt Dei sui, seruientes Baalim & Astaroth.
8 Iratúsque contra Israel Dominus, tradidit eos in manus Chusanrasathaim re-
B gis Mesopotamiæ, seruierúntque ei octo annis.
9 Et clamauerunt ad Dominum, qui suscitauit eis saluatorem, & liberauit eos Othoniel videlicet filius Cenez fratrem Caleb minorem.
10 Fuítque in eo spiritus Domini, & iudicauit Israel: egressúsq; est ad pugnam, & tradidit Dominus in manus eius Chusanrasathaim regem Syriæ, & oppressit eum.
11 Quieuítq; terra quadraginta annis, & mortuus est Othoniel filius Cenez.
12 Addiderunt autem filij Israel facere malum in conspectu Domini, qui confortauit aduersum eos Eglon regem Moab, quia fecerunt malum in conspectu eius.
13 Et copulauit ei filios Ammõ & Amalech, abijtq́; & percussit Israel atque possedit vrbem palmarum.
14 Seruieruntque filij Israel Eglon regi Moab decem & octo annis.
15 Et postea clamauerunt ad Dominum. Qui suscitauit eis saluatorem vocabulo Aioth filium Gera, filij Iemini, qui vtraque manu pro dextera vtebatur. Miseruntque filij Israel per illũ munera Eglon regi Moab.
16 Qui fecit sibi gladium ancipitem, habentem in medio capulum, longitudinis
C palmæ manus; & accinctus est eo subter sagum in dextro fœmore.
17 Obtulítq; munera Eglon regi Moab; erat autem Eglon crassus nimis.
18 Cúmque obtulisset ei munera, prosecutus est socios qui cum eo venerant.

6 Et acceperunt filias eorum sibi ipsis in vxores, & filias suas tradiderunt filijs illorum, & seruierunt dijs eorum.
7 Et fecerunt filij Israel malum in conspectu Domini, & obliti sunt Domini Dei sui, & seruierunt Baalim & Lucis.
8 Et iratus est furore Dominus contra Israel, & tradidit eos in manus Chusanresathaim regis Syriæ Mesopotamiæ, & seruierunt filij Israel ei octo annis.
9 Et clamauerunt filij Israel ad Dominum, & suscitauit Dominus saluatorem Israel, & liberauit eos Gothoniel filium Cenez fratris Chaleb iunior eo.
10 Et fuit in eo spiritus Domini, & iudicauit Israel: & egressus est in pugnam, & tradidit Dominus in manu eius Chusanresathaim regem Syriæ, & fortificata est manus eius in Chusanresathaim.
11 Et quieuit terra quadraginta annis, & mortuus est Gothoniel filius Cenez.
12 Et addiderunt filij Israel facere malum in conspectu Domini, & confortauit Dominus Eglon regem Moab aduersus Israel, quia fecerunt ipsi malum in conspectu Domini.
13 Et copulauit contra eos omnes filios Ammon & Amalec; & abijt & percussit Israel, & possedit vrbem palmarum.
14 Et seruierunt filij Israel Eglon regi Moab decem & octo annis.
15 Et clamauerunt filij Israel ad Dominum, & suscitauit Dominus eis saluatorem Aod filium Gera, filij Iemini, virum ambidexterum; & miserunt filij Israel munera in manu eius Eglon regi Moab.
16 Et fecit sibi Aod gladium ancipitem, palmi longitudo eius; & accinctus est eo subter sagum sub femore dextro suo.
17 Et obtulit munera Eglon regi Moab, & Eglon vir vrbanus nimis.
18 Et factum est postquam perfecit Aod offerre munera, & misit eos qui attulerant munera.

6 καὶ ἔλαβον τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἑαυτοῖς εἰς γυναῖκας, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἔδωκαν τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἐλάτρευσαν τοῖς θεοῖς αὐτῶν.
7 καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου, καὶ ἐπελάθοντο κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἐλάτρευσαν τῇ βααλὶμ καὶ τοῖς ἄλσεσιν.
8 καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐν τῷ ἰσραήλ, καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς εἰς χεῖρας χουσανρεσαθαὶμ βασιλέως συρίας μεσοποταμίας, καὶ ἐδούλευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ αὐτῷ ὀκτὼ ἔτη.
9 καὶ ἔκραξαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς κύριον, καὶ ἤγειρεν κύριος σωτῆρα τῷ ἰσραήλ, καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς τὸν γοθονιὴλ υἱὸν κενὲζ ἀδελφοῦ χαλὲβ ὁ νεώτερος αὐτοῦ.
10 καὶ ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, καὶ ἔκρινεν τὸν ἰσραήλ. καὶ ἐξῆλθεν ἐπὶ τὸν πόλεμον, καὶ παρέδωκε κύριος ἐν χειρὶ αὐτοῦ τὸν χουσανρεσαθαὶμ βασιλέα τῆς συρίας· καὶ ἐκραταιώθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐπὶ τὸν χουσανρεσαθαίμ.
11 καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ τεσσαράκοντα ἔτη· καὶ ἀπέθανεν γοθονιὴλ υἱὸς κενέζ.
12 καὶ προσέθεντο οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἔνωπι κυρίου, καὶ ἐνίσχυσεν κύριος τὸν ἐγλὼν βασιλέα μωὰβ ἐπὶ τὸν ἰσραήλ, διὰ τὸ πεποιηκέναι αὐτοὺς τὸ πονηρὸν ἔναντι κυρίου.
13 καὶ προσήγαγεν πρὸς αὐτοὺς πάντας τοὺς υἱοὺς ἀμμὼν καὶ ἀμαλήκ, καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐπάταξεν τὸν ἰσραήλ, καὶ ἐκληρονόμησεν πόλιν τῶν φοινίκων.
14 καὶ ἐδούλευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τῷ ἐγλὼν βασιλεῖ μωὰβ δεκαοκτὼ ἔτη.
15 καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς κύριον, καὶ ἤγειρεν κύριος αὐτοῖς σωτῆρα τὸν ἀὼδ υἱὸν γηρὰ υἱοῦ τοῦ ἰεμινὶ ἄνδρα ἀμφοτεροδέξιον· καὶ ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ δῶρα ἐν χειρὶ αὐτοῦ τῷ ἐγλὼν βασιλεῖ μωάβ.
16 καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ ἀὼδ μάχαιραν δίστομον σπιθαμῆς τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ περιεζώσατο αὐτὴν ὑπὸ τὴν μανδύαν ὑπὸ τὸν μηρὸν τὸν δεξιὸν αὐτοῦ.
17 καὶ προσήνεγκεν τὰ δῶρα τῷ ἐγλὼν βασιλεῖ μωάβ· καὶ ἐγλὼν ἀνὴρ ἀστεῖος σφόδρα.
18 καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν ἀὼδ προσφέρων τὰ δῶρα, καὶ ἐξαπέστειλεν τοὺς αἴροντας τὰ δῶρα.

תרגום יונתן

6 ונסיבו ית בנתהון להון לנשין וית בנתהון יהבו לבניהון ופלחו ית טעותהון ׃
7 ועבדו בני ישראל ית דביש קדם יי ואתנשיאו ית פלחנא דיי אלההון ופלחו לבעליא ולאשרתא ׃
8 ותקיף רגזא דיי בישראל ומסרינון בידא דכושן חייבא מלכא דארם דעל פרת ופלחו בני ישראל ית כושן חייבא תמני שנין ׃
9 וזעיקו בני ישראל קדם יי ואקים יי פריק לבני ישראל ופרקינון ית עתניאל בר קנז אחוהי דכלב דזעיר מיניה ׃
10 ושרת עלוהי רוח נבואה מן קדם יי ודן ית ישראל ונפק לאגחא קרבא ומסר יי בידיה ית כושן חייבא מלכא דארם ותקיפת ידיה על כושן חייבא ׃
11 ושדוכת ארעא דישראל ארבעין שנין ומית עתניאל בר קנז ׃
12 ואוסיפו בני ישראל למעבד דביש קדם יי ותקיף יי ית עגלון מלכא דמואב על ישראל על דעבדו ית דביש קדם יי ׃
13 וכנש לותיה ית בני עמון ועמלק ואזל ומחא ית ישראל ויריתו ית קרתא דיריחו ׃
14 ופלחו בני ישראל ית עגלון מלכא דמואב תמני עשר שנין ׃
15 וזעיקו בני ישראל קדם יי ואקים יי להון פריק ית אהוד בר גרא בר שבט בנימין גבר גמיר בידיה דימינא ושדרו בני ישראל בידיה תקרובתא לעגלון מלכא דמואב ׃
16 ועבד ליה אהוד חרבא ולה תרין פומין גרמידא ארכה וזריז יתה מלרע ללבושוהי על ירכיה דימינא ׃
17 וקריב ית תקרובתא לעגלון מלכא דמואב ועגלון גבר פטים לחדא ׃
18 והוה כד שיצי לקרבא ית תקרובתא ושלח ית עמא נטלי תקרובתא ׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

6 Et acceperunt filias eorum sibi in vxores, & filias suas dederunt filijs eorum; & coluerunt errores eorum.
7 Et fecerunt filij Israel quod malum ante Dominum, & obliti sunt cultum Domini Dei ipsorum: & seruierunt Baghalaia & Asseratha. 8 Et inualuit indignatio Domini in Israel, & tradidit eos in manu Chusa scelerati regis Aram, quæ iuxta Perath; & seruierunt filij Israel Chusan scelerato octo annis. 9 Et clamauerunt filij Israel ante Dominum, & suscitauit Dominus liberatorem filiis Israel, & liberauit eos: Ghathniel filium Kenaz fratrem Chaleb qui paruus ab illo.
10 Et mansit super eum spiritus prophetiæ ab-ante Dominum, & iudicauit Israel; & egressus est ad ineundum bellum, & tradidit Dominus in manu eius Chusan sceleratum regem Aram; & inualuit manus eius super Chusan sceleratum.
11 Et quieuit terra Israel quadraginta annis, & mortuus est Ghathniel filius Kenaz. 12 Et addiderunt filij Israel ad faciendum quod malum ante Dominum; & roborauit Dominus Geglon regem Moab super Israel, super quod fecerunt id quod malum ante Dominum. 13 Et congregauit ad eum filios Ghamon, & Ghamalek: & venit & percussit Israel, & possederunt vrbem Iericho. 14 Et seruierunt filij Israel Geglon regi Moab decem & octo annis. 15 Et clamauerunt filij Israel ante Dominum; & erexit Dominus eis liberatorem Ehud filium Gera, filij tribus Biniamin, virum impeditum in manu sua dextera: & miserunt filii Israel in manu eius munus Gheglon regi Moab. 16 Et fecit sibi Ehud gladium, & illi duo ora, cubitus longitudo eius; & cinxit illum subtus vestimentum suum, super latus suum dextrum.
17 Et attulit munus Gheglon regi Moab; & Gheglon vir pinguis valde. 18 Et fuit cùm finiuit offerre munus, & misit populum portatores muneris.

Universidad de Deusto Biblioteca

19 * וְהוּא שָׁב מִן־הַפְּסִילִים אֲשֶׁר אֶת־הַגִּלְגָּל
וַיֹּאמֶר דְּבַר־סֵתֶר לִי אֵלֶיךָ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הָס וַיֵּצְאוּ
מֵעָלָיו כָּל־הָעֹמְדִים עָלָיו׃
20 * וְאֵהוּד בָּא אֵלָיו וְהוּא יֹשֵׁב בַּעֲלִיַּת הַמְּקֵרָה
אֲשֶׁר־לוֹ לְבַדּוֹ וַיֹּאמֶר אֵהוּד דְּבַר־אֱלֹהִים לִי
אֵלֶיךָ וַיָּקָם מֵעַל הַכִּסֵּא׃
21 * וַיִּשְׁלַח אֵהוּד אֶת־יַד שְׂמֹאלוֹ וַיִּקַּח אֶת־
הַחֶרֶב מֵעַל יֶרֶךְ יְמִינוֹ וַיִּתְקָעֶהָ בְּבִטְנוֹ׃
22 * וַיָּבֹא גַם־הַנִּצָּב אַחַר הַלַּהַב וַיִּסְגֹּר הַחֵלֶב
בְּעַד הַלַּהַב כִּי לֹא שָׁלַף הַחֶרֶב מִבִּטְנוֹ וַיֵּצֵא
23 הַפַּרְשְׁדֹנָה׃ * וַיֵּצֵא אֵהוּד הַמִּסְדְּרוֹנָה וַיִּסְגֹּר
24 דַּלְתוֹת הָעֲלִיָּה בַּעֲדוֹ וְנָעָל׃ * וְהוּא יָצָא
וַעֲבָדָיו בָּאוּ וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה דַּלְתוֹת הָעֲלִיָּה נְעֻלוֹת
וַיֹּאמְרוּ אַךְ מֵסִיךְ הוּא אֶת־רַגְלָיו בַּחֲדַר הַמְּקֵרָה׃
25 * וַיָּחִילוּ עַד־בּוֹשׁ וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ פֹתֵחַ
דַּלְתוֹת הָעֲלִיָּה וַיִּקְחוּ אֶת־הַמַּפְתֵּחַ וַיִּפְתָּחוּ
וְהִנֵּה אֲדֹנֵיהֶם נֹפֵל אַרְצָה מֵת׃
26 * וְאֵהוּד נִמְלַט עַד הִתְמַהְמְהָם וְהוּא עָבַר
אֶת־הַפְּסִילִים וַיִּמָּלֵט הַשְּׂעִירָתָה׃
27 * וַיְהִי בְּבוֹאוֹ וַיִּתְקַע בַּשּׁוֹפָר בְּהַר אֶפְרָיִם
וַיֵּרְדוּ עִמּוֹ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִן־הָהָר וְהוּא לִפְנֵיהֶם׃
28 * וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם רִדְפוּ אַחֲרַי כִּי־נָתַן יְהוָה
אֶת־אֹיְבֵיכֶם אֶת־מוֹאָב בְּיֶדְכֶם וַיֵּרְדוּ
אַחֲרָיו וַיִּלְכְּדוּ אֶת־מַעְבְּרוֹת הַיַּרְדֵּן לְמוֹאָב וְלֹא־
נָתְנוּ אִישׁ לַעֲבֹר׃
29 * וַיַּכּוּ אֶת־מוֹאָב בָּעֵת הַהִיא כַּעֲשֶׂרֶת
אֲלָפִים אִישׁ כָּל־שָׁמֵן וְכָל־אִישׁ חָיִל וְלֹא
30 נִמְלַט אִישׁ׃ * וַתִּכָּנַע מוֹאָב בַּיּוֹם
הַהוּא תַּחַת יַד יִשְׂרָאֵל וַתִּשְׁקֹט הָאָרֶץ שְׁמוֹנִים
שָׁנָה׃

19 * Et reuerſus de Galgalis vbi erãt ido-
la, dixit ad regem: Verbum ſecretum ha-
beo ad te ô rex. Et ille imperauit ſilentiũ.
Egreſſiſque omnibus qui circa eũ erant;
20 * Ingreſſus eſt Aod ad eum; ſedebat
autem in æſtiuo cœnaculo ſolus: dixítq;
Verbum Dei habeo ad te. Qui ſtatim
ſurrexit de throno;
21 * Extendítq; Aod ſiniſtram manum, &
tulit ſicam de dextero fœmore ſuo, infi-
xítque eam in ventrem eius,
22 * Tã validè vt capulus ſequeretur fer-
rũ in vulnere, ac pinguiſsimo adipe ſtrin-
geretur. nec eduxit gladium, ſed ita vt
percuſſerat reliquit in corpore, ſtatímque
per ſecreta naturæ alui ſtercora prorupe-
23 runt. * Aod autẽ clauſis diligentiſsimè
oſtijs cœnaculi, & obfirmatis ſera, per po-
24 ſticum * egreſſus eſt. Seruíque regis in-
greſsi viderunt clauſas fores cœnaculi,
D atq; dixerunt: Forſitan purgat aluum in
æſtiuo cœnaculo.
25 * Expectantéſque diu donec erubeſce-
rent, & vidẽtes quòd nullus aperiret, tu-
lerunt clauem, & aperientes inuenerunt
dñm ſuum in terra iacentem mortuum.
26 * Aod autem dum illi turbarentur, ef-
fugit, & pertranſijt locum idolorum, vn-
de reuerſus fuerat.
27 * Venítque in Seyrath, & ſtatim inſo-
nuit buccina in monte Ephraim; deſcen-
derúntq; cum eo filij Iſrael, ipſo in fronte
28 gradiente. * Qui dixit ad eos, Sequi-
mini me; Tradidit enim Dñs inimicos
noſtros Moabitas in manus noſtras. De-
ſcenderúntq; poſt eum, & occupauerunt
vada Iordanis, quæ tranſmittũt in Moab,
& non dimiſerunt tranſire quenquam.
29 * Sed percuſſerunt Moabitas in tem-
pore illo circiter decem millia, omnes ro-
buſtos & fortes viros. nullus eorum eua-
30 dere potuit. * Humiliatúſque eſt Moab
in die illo ſub manu Iſrael: & quieuit ter-
ra octoginta annis à prœliis.

Et reuerſus eſt ab ſculptilibus apud Gal- 19
gal. & dixit Aod, Sermo mihi ſecretus ad te
rex: & dixit Eglon ad eum, Tace. & egreſſi
ſunt ab eo omnes qui aſtiterant illi.
Et Aod ingreſſus eſt ad eum, & ipſe ſede- 20
bat in cœnaculo æſtiuo ſuo ſoliſſimus: & dixit
Aod, Sermo Dei mihi ad te rex, & ſurrexit
ex throno Eglon prope eum; & factum eſt ſi-
mul ac ſurgeret;
Et extendit Aod manum ſiniſtram ſuam, 21
& cepit ſicam à femore dextero, & infixit
eam in ventrem Eglon.
Et intromiſit etiam capulum poſt flam- 22
mam, & occluſit adipem in flammam, quo-
niam non eduxit gladium ex ventre eius, &
exiuit in porticum.
Et præterijt Aod ſatellites, & clauſit por- 23
tas cœnaculi ſuper eum, & obfirmauit ſera.
Et ipſe egreſſus eſt, & ſerui eius ingreſſi 24
ſunt, & ecce fores cœnaculi clauſæ, & dixe-
runt, Forſitan in ſedibus ſedet in ſeceſſu cubi-
culi.
Et expectauerunt erubeſcentes: & ecce 25
nõ erat qui aperiret portas cœnaculi, & acce-
perunt clauem & aperuerunt; & ecce domi-
nus ſuus iacens in terra mortuus.
Et Aod liberatus eſt dum turbabantur, et 26
non erat qui attenderet illi, & ipſe pertranſijt
ſculptilia, & liberatus eſt in Sirotha.
Et factum eſt, quando venit; & clanxe- 27
runt tuba cornea in monte Ephraim, & de-
ſcenderunt cum eo filij Iſrael à monte, & ipſe
ante eos.
Et dixit ad eos, Deſcendite poſt me, quo- 28
niam tradidit Dominus Deus inimicos noſtros
Moab in manu noſtra: & deſcenderunt poſt
eum, & præoccupauerũt vada Iordanis Moab,
& non dimiſerunt virum tranſire.
Et percuſſerunt Moab in tempore illo cir- 29
citer decem millia virorum, omnes bellatores
& omnem virum potentiæ, & non euaſit vir.
Et ſubiectus eſt Moab in die illo ſub manu 30
Iſrael: & quieuit terra octoginta annis.

19 * καὶ ὑπέστρεψεν ἀπὸ τῶν γλυπτῶν μετὰ τῆς γαλγάλ·
καὶ εἶπεν ἀώδ, λόγος μοι κρύφιος πρὸς σὲ βασιλεῦ· καὶ
εἶπεν ἐγλὼν πρὸς αὐτόν, σιώπα· καὶ ἐξῆλθον ἀπ' αὐτοῦ
πάντες οἱ παρεστηκότες αὐτῷ.
20 * καὶ ἀὼδ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτόν, καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐν
τῷ ὑπερῴῳ τῷ θερινῷ αὐτοῦ μονώτατος· καὶ εἶπεν ἀώδ,
λόγος θεοῦ μοι πρὸς σὲ βασιλεῦ· καὶ ἐξανέστη ἐκ τοῦ θρόνου
ἐγλὼν ἐγγὺς αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο ἅμα τῷ ἀναστῆναι.
21 * καὶ ἐξέτεινεν ἀὼδ τὴν χεῖρα τὴν ἀριστερὰν αὐτοῦ, καὶ
ἔλαβεν τὴν μάχαιραν ἀπὸ τοῦ μηροῦ τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐνέπη-
ξεν αὐτὴν εἰς τὴν κοιλίαν ἐγλών.
22 * καὶ ἐπεισήνεγκεν καί γε τὴν λαβὴν ὀπίσω τῆς φλο-
γός, καὶ ἀπέκλεισεν τὸ στέαρ κατὰ τῆς φλογός, ὅτι οὐκ ἐξέ-
σπασεν τὴν μάχαιραν ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ· καὶ ἐξῆλθεν
εἰς τὴν προστάδα.
23 * καὶ ἐξῆλθεν ἀὼδ τοὺς διατεταγμένους, καὶ ἀπέκλεισεν
τὰς θύρας τοῦ ὑπερῴου ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐσφήνωσεν.
24 * καὶ αὐτὸς ἐξῆλθεν, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ εἰσῆλθον, καὶ ἰδοὺ
αἱ θύραι τοῦ ὑπερῴου ἀποκεκλεισμέναι· καὶ εἶπαν, μήποτε
πρὸς δίφροις κάθηται ἐν τῇ ἀποχωρήσει τοῦ κοιτῶνος.
25 * καὶ προσέμειναν αἰσχυνόμενοι· καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ὁ ἀνοίγων
τὰς θύρας τοῦ ὑπερῴου· καὶ ἔλαβον τὴν κλεῖδα καὶ ἤνοιξαν·
καὶ ἰδοὺ ὁ κύριος αὐτῶν πεπτωκὼς ἐπὶ τὴν γῆν τεθνηκώς.
26 * καὶ ἀὼδ διεσώθη ἕως ἐθορυβοῦντο· καὶ οὐκ ἦν ὁ προσ-
νοῶν αὐτῷ, καὶ αὐτὸς παρῆλθεν τὰ γλυπτά, καὶ διεσώθη
εἰς σειρωθά.
27 * καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἦλθεν καὶ ἐσάλπισεν κερατίνῃ ἐν
ὄρει ἐφραίμ, καὶ κατέβησαν σὺν αὐτῷ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
ἀπὸ τοῦ ὄρους, καὶ αὐτὸς ἔμπροσθεν αὐτῶν.
28 * καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, κατάβητε ὀπίσω μου, ὅτι πα-
ρέδωκεν κύριος ὁ θεὸς τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν τὴν μωὰβ ἐν
χειρὶ ἡμῶν· καὶ κατέβησαν ὀπίσω αὐτοῦ καὶ προκατε-
λάβοντο τὰς διαβάσεις τοῦ ἰορδάνου τῆς μωάβ· καὶ οὐκ
ἀφῆκαν ἄνδρα διαβῆναι.
29 * καὶ ἐπάταξαν τὴν μωὰβ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὡσεὶ
δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν πάντας τοὺς μαχητὰς καὶ πάν-
τα ἄνδρα δυνάμεως, καὶ οὐ διεσώθη ἀνήρ.
30 * καὶ ἐνετράπη μωὰβ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὑπὸ τὴν
χεῖρα ἰσραήλ, καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ ὀγδοήκοντα ἔτη.

תרגום יונתן

19 והוא תב מן מחצביא דעם גלגלא ואמר פתגמא דסיתרא אית לי למללא עמך מלכא ואמר סליק ונפקו מעלוהי כל דקימין
עלוהי׃ 20 ואהוד עאל לותיה והוא יתיב בעלית בית קיטא דיליה בלחודוהי ואמר אהוד פתגמא דיי אית לי למללא עמך
וקם מעל כורסיה׃ 21 ואושיט אהוד ית שמאליה ונסיב ית חרבא מעל ירכיה דימינא וקבעה במעוהי׃ 22 ועאל
אף דסתקא בתר שננא וטמטים שומנא באפי שננא ארי לא שלף חרבא ממעוהי ונפק אוכליה שפיך׃ 23 ונפק אהוד
לאכסדרא ואחד דשי עליתא באפוהי ואגף׃ 24 והוא נפק ועבדוהי אתו וחזו והא דשי עליתא אחידן ואמרו ברם עביד
הוא ית צורכיה באידרון בית קיטא׃ 25 ואוריכו עד סגי והא ליתוהי פתח דשי עליתא ונסיבו ית מפתחא ופתחו והא
רבונהון טריף רמי על ארעא מית׃ 26 ואהוד אשתיזב עד איתעכוביהון והוא עבר ית מחצביא ואשתיזב לשעירת׃
27 והוה במיתוהי ותקע בשופרא בטורא דבית אפרים ונחתו עימיה בני ישראל מן טורא והוא קדמיהון׃
28 ואמר להון רדופו בתרי ארי מסר יי ית בעלי דבביכון ית מואבאי בידיכון ונחתו בתרוהי ואחדו ית מגיזת ירדנא על מואבאי ולא
שבקו אינש למעבר׃ 29 וקטלו ית מואבאי בעידנא ההיא כעשרא אלפין גברא כל אומתן וכל גיבר חילא
ולא אשתיזב אינש׃ 30 ואיתברו מואבאי ביומא ההוא תחות יד אינש ישראל ושדוכת ארעא דישראל תמנן שנין׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

19 Et ipſe redijt ab ſculptilibus quæ cum Gilgela: & dixit, Verbum arcani eſt mihi ad loquendum tecum rex: & dixit: Aſcende, & exierunt ex-iuxta illum omnes qui ſtantes iuxta illum. 20 Et Ehud ingreſſus eſt ad eum, & ipſe habitabat in cœnaculo domus æſtatis quæ ipſi vni: & dixit Ehud, Verbum Domini eſt mihi ad loquendum tecum; & ſurrexit de ſolio ſuo. 21 Et extendit Ehud ſiniſtram ſuam, & accepit gladium deſuper latus ſuum dextrum, & infixit eum in inteſtinis eius.
22 Et intrauit etiam capulus poſt laminam, & obturauit pinguedo in faciebus laminæ; quoniam non extraxit gladium de inteſtinis eius; & exijt cibus eius eiectus. 23 Et exijt Ehud ad atrium, & iunxit portas cœnaculi in facie ſua, & clauſit.
24 Et ipſe exijt, & ſerui eius venerunt & viderunt; & ecce portæ cœnaculi coniunctæ. & dixerunt, Profectò faciens ipſe neceſſitates ſuas in cubiculo domus æſtatis. 25 Et expectauerunt vſque multum; & ecce non ipſe aperuit portas cœnaculi; & tulerunt clauem, & aperuerunt: & ecce dominus eorum iacens proiectus ſuper terram mortuus.
26 Et Ehud ſaluatus eſt dum impedirentur illi; & ipſe tranſijt ſtatuas, & ſaluatus eſt ad Seghir. 27 Et fuit in eundo eum, & clanxit in buccina in monte domus Ephraim; & deſcenderunt cum eo filij Iſrael de monte, & ipſe ante eos.
28 Et dixit eis, Perſequimini poſt me, nam tradidit Dominus auctores inimicitiarum veſtrarum Moabitas in manibus veſtris; & deſcenderunt poſt eum & contigerunt vadum Iordanis ſuper Moabitas, & non ſiuerunt hominem tranſire.
29 Et occiderunt Moabitas in tempore illo, vt decem mille virum omnem terribilem, & omnem virum virtutis; & non ſaluatus eſt homo.
30 Et fracti ſunt Moabitæ in die illa ſubtus manum hominis Iſrael: & quieuit terra Iſrael octoginta annis.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

31 ואחריו היה שמגר בן ענת ויך את־ פלשתים ששׁ־מאות איש במלמד הבקר ויושע גם־הוא את־ישראל׃

ד

1 ויספו בני ישראל לעשות הרע בעיני יהוה ואהוד מת׃ 2 וימכרם יהוה ביד יבין מלך־ כנען אשר מלך בחצור ושר־צבאו סיסרא והוא יושב בחרשת הגוים׃ 3 ויצעקו בני־ישראל אל־יהוה כי תשע מאות רכב־ברזל לו והוא לחץ את־בני ישראל בחזקה עשרים שנה׃

4 ודבורה אשה נביאה אשת לפידות היא שפטה את־ישראל בעת ההיא׃ 5 והיא יושבת תחת־תמר דבורה בין הרמה ובין בית־אל בהר אפרים ויעלו אליה בני־ישראל למשפט׃

6 ותשלח ותקרא לברק בן־אבינעם מקדש נפתלי ותאמר אליו הלא־צוה יהוה אלהי־ ישראל ללך ומשכת בהר תבור ולקחת עמך עשרת אלפים איש מבני נפתלי ומבני זבלון׃ 7 ומשכתי אליך אל־נחל קישון את־סיסרא שר־צבא יבין ואת־רכבו ואת־המונו ונתתיהו בידך׃ 8 ויאמר אליה ברק אם תלכי עמי ולא אלך׃ 9 ותאמר הלך אלך עמך אפס כי לא תהיה תפארתך על־ הדרך אשר־אתה הולך כי ביד אשה ימכר יהוה את־סיסרא ותקם דבורה ותלך עם־ ברק קדשה׃ 10 ויזעק ברק את־זבולן ואת־ נפתלי קדשה ויעל ברגליו עשרת אלפי איש ותעל עמו דבורה׃ 11 וחבר הקיני נפרד מקין מבני חבב חתן משה ויט אהלו עד־אלון בצענים אשר את־קדש׃

31 Post hunc fuit Sangar filius Anath qui percussit de Philistiim sexcentos viros vomere. Et ipse quoq; defendit Israel.

CAP. IIII.

1 ADdiderúntque filij Israel facere malũ in conspectu Dñi post mortem Aod.
2 Et tradidit illos Dñs in manus Iabin regis Chanaan, qui regnauit in Asor, habuítq; ducem exercitus sui nomine Sysaram. ipse autẽ habitabat in Aroseth gen-
3 tiũ. Clamauerúntq; filij Israel ad Dñm, nongẽtos enim habebat falcatos currus, & per viginti annos vehementer oppres-
4 serat eos. Erat autem Debora prophetes vxor Lapidoth quæ iudicabat populũ in illo tempore.
5 Et sedebat sub palma quę nomine illius vocabatur, inter Rama & Bethel in monte Ephraim: ascendebántque ad eam filij Israel in omne iudicium.
6 Quæ misit & vocauit Barach filium Abinoem de Cades Neptalim, dixítq; ad eum, Præcepit tibi Dñs Deus Israel: Vade & duc exercitũ in montẽ Thabor, tollétq; tecum decem millia pugnatorum de filiis
7 Neptalim & de filiis Zabulon. Ego aũt adducam ad te in loco torrẽtis Cyson Sy-
B saram principẽ exercitus Iabin & currus eius atq; omnẽ multitudinem, & tradam
8 eos in manu tua. Dixítq; ad eã Barach: Si veneris mecũ, vadam; si nolueris veni-
9 re mecum, non pergam. Quæ dixit ad cum, Ibo quidẽ tecum, sed in hac vice victoria non reputabitur tibi, quia in manu mulieris tradetur Sysara. Surrexit itaque Debora, & perrexit cum Barach in
10 Cades. Qui accersitis Zabulon & Neptalim ascendit cum decẽ millibus pugnatorum habens Deboram in comitatu suo.
11 Aber autem Cinæus recesserat quondam à cæteris Cinæis fratribus suis filijs Obab cognati Moysi, & tetenderat tabernacula vsque ad vallem quæ vocatur Sennim, & erat iuxta Cedes.

תרגום יונתן

31 ונתרוחי היה שמגר בר ענת וקטל ית פלשתאי שית מאה בגברי בפרש חורתא ופרק אף הוא ית ישראל׃

ד

1 ואוסיפו בני ישראל למעבד דבישׁ קדם יי ואהוד מית׃ 2 ומסרינון יי ביד יבין מלכא דכנענ די מלך בחצור ורב חיליה סיסרא והוא יתיב בהקוף קרני עממיא׃ 3 וצעיקו בני ישראל קדם יי ארי תשע מאה רתיכין דפרזלא ליה והוא אלחיץ ית בני ישראל בתקיפו עשרין שנין׃ 4 ודבורה איתתא נביאתא אתת לפידות היא דיינא ית ישראל בעידנא ההיא׃ 5 והיא יתבא בקרתא דתמרות דבורה בין רמתה ובין בית אלקין בטוורא דאפרים וסלקין לותה בית ישראל לדינא׃ 6 ושלחת וקרת לברק בר אבינועם מקדש נפתלי ואמרת ליה הלא פקיד יי אלהא דישראל אזל ותתנגיד בטוורא דתבור וידבר עמך עשרא אלפין גברא מן בני נפתלי ומן בני זבולן׃ 7 ואיתיבינ על ידך לנחלא דקישון ית סיסרא רב חיליה ויתיה וית רתיכוהי ויתמשרויתיה ואמסרינניה בידיך׃ 8 ואמר לה ברק אם תהלין עמי ואיזיל ואם לא תהלין עמי לא אזיל׃ 9 ואמרת סיזיל איזיל עמך לחוד ארי לא תהי הושבחתך על אורחא דאת אזיל ארי ביד איתתא יזבין יי ית סיסרא ותקרת דבורה ואזלת עם ברק לקדש׃ 10 וכניש ברק ית שבט זבולן וית שבט נפתלי לקדש וסליקו עימוי עשרא אלפין גברא וסליקת עימוי דבורה׃ 11 וחבר שלמאי איתפרש מסלמאי מן בני חובב חמוהי דמשה ופרסיה למשכניה עם מישר אמנוי ודמשׁ עם קדש׃

31 Et post hunc surrexit Sangar filius Anath, & percussit Allophylos ad sexcentos viros vomere boum; & liberauit ipse Israel.

CAP. IIII.

1 ET addiderunt filij Israel facere malum in conspectu Domini, & Aod mortuus est.
2 Et tradidit illos Dominus in manus Iabin regis Chanaan, qui regnauit in Asor, & princeps exercitus illius Sisara, & ille habitabat in Ariseth gentium.
3 Et clamauerunt filij Israel ad Dominum, quoniam nongẽti currus ferrei fuerunt illi, & ipse oppresserat Israel vehemẽter viginti annis.
4 Et Debbora mulier prophetis vxor Laphidoth ipsa iudicauit Israel in tempore illo.
5 Et ipsa sedebat sub palma Debbora inter Rama & inter Bethel in monte Ephraim; & ascendebant ad eam filij Israel illuc vt iudicarentur.
6 Et misit Debbora & vocauit Barac filium Abineem de Cades Nephthali: & dixit ad eum, Nonne præcepit Dominus Deus tibi, & ibis in montẽ Thabor, & tolles tecum decem millia virorum de filiis Nephthali, & de filiis Zabulon.
7 Et adducam ad te in torrentem Ciſon Sisara principem exercitus Iabin, & currus eius & multitudinem eius, & tradam eum in manu tua.
8 Et dixit ad eam Barac, Si veneris mecum, vadam; & si non veneris, non pergam.
9 Et dixit ad eum Debbora, Vadens ibo tecum: verùm scito quòd non erit victoria tua in via qua tu vadis, quoniam in manu mulieris tradet Dominus Sisara. & surrexit Debbora, & perrexit cum Barac ex Cades.
10 Et nunciauit Barac Zabulon et Nephthali in Cedes, et ascenderunt post ipsum decem millia virorum, & ascendit cum eo Debbora.
11 Et qui propè erant Cinæi recesserunt à Cenai à filiis Obab cognati Moysi; & fixit tabernaculum suum vsque ad quercum quiescentium, quæ est contigua Cedes.

31 καὶ μετ᾽ τοῦτον ἐγένετο Σαμεγὰρ υἱὸς Ἀνὰθ καὶ ἐπάταξεν τοὺς ἀλλοφύλους εἰς ἑξακοσίους ἄνδρας ἐν τοτρύβῳ τῶν βοῶν· καὶ ἔσωσεν αὐτὸς τὸν Ἰσραήλ.

δ΄.

1 Καὶ προσέθεντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου, καὶ ὁ θεὸς ἀπέθανεν.
2 καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς κύριος ἐν χειρὶ Ἰαβὶν βασιλέως Χαναάν, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν Ἀσώρ· καὶ ὁ ἄρχων τῆς δυνάμεως αὐτοῦ Σισάρα· καὶ αὐτὸς κατῴκει ἐν Ἀρισὼθ τῶν
3 ἐθνῶν. καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς κύριον ὅτι ἐνακόσια ἅρματα σιδηρᾶ ἐπ᾽ αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἔθλιψεν τὸν Ἰσραὴλ καθεκράτησεν εἴκοσι ἔτη.
4 καὶ Δεββωρὰ γυνὴ προφῆτις γυνὴ Λαφιδὼθ αὐτὴ ἔκρινεν τὸν Ἰσραὴλ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.
5 καὶ αὐτὴ ἐκάθητο ὑπὸ φοίνικα Δεββωρὰ ἀναμέσον Ῥαμὰ καὶ ἀναμέσον Βαιθὴλ ἐν ὄρει Ἐφραίμ, καὶ ἀνέβαινον πρὸς αὐτὴν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς τὴν κρίσιν.
6 καὶ ἀπέστειλεν Δεββωρὰ καὶ ἐκάλεσεν τὸν Βαρὰκ υἱὸν Ἀβινεὲμ ἐκ Καδὴς Νεφθαλί. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, οὐχὶ ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς σοι, καὶ ἀπελεύσῃ εἰς ὄρος Θαβώρ, καὶ λήψῃ μετὰ σεαυτοῦ δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν ἀπὸ τῶν υἱῶν Νεφθαλὶ καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ζαβουλών.
7 καὶ ἐπάξω πρὸς σὲ εἰς τὸν χειμάρρουν Κισὼν τὸν Σισάρα ἄρχοντα τῆς δυνάμεως Ἰαβὶν, καὶ τὰ ἅρματα αὐτοῦ καὶ τὸ πλῆθος αὐτοῦ, καὶ παραδώσω αὐτὸν ἐν τῇ χειρί σου.
8 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὴν Βαρὰκ, ἐὰν πορευθῇς μετ᾽ ἐμοῦ, πορεύσομαι· καὶ ἐὰν μὴ πορευθῇς, οὐ πορεύσομαι.
9 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν Δεββωρά, πορευομένη πορεύσομαι μετὰ σοῦ· πλὴν γίνωσκε ὅτι οὐκ ἔσται τὰ πρωτεύοντά σου εἰς τὴν ὁδὸν ἣν σὺ πορεύῃ, ὅτι ἐν χειρὶ γυναικὸς ἀποδώσει κύριος τὸν Σισάρα· καὶ ἀνέστη Δεββωρά, καὶ ἐπορεύθη μετὰ Βαρὰκ εἰς Καδής.
10 καὶ παρήγγειλεν Βαρὰκ τῇ Ζαβουλὼν καὶ τῇ Νεφθαλὶ εἰς Καδές, καὶ ἀνέβησαν κατόπισθεν αὐτοῦ δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν, καὶ ἀνέβη μετ᾽ αὐτοῦ Δεββωρά.
11 καὶ οἱ πλησίον δὲ κιναίου ἐχωρίσθησαν ἀπὸ Χοβὰβ γαμβροῦ Μωυσῆ· καὶ ἔπηξεν τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἕως δρυὸς ἀναπαυομένων, ἥ ἐστιν ἐχόμενα Καδές.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

31 Et post illum fuit Samghar filius Ghanath, & occidit Philisthæos sexcentos viros in stimulo boum; & liberauit etiam ipse Israel.

CAP. IIII.

1 ET addiderunt filij Israel ad faciendum quod malum ante Dominum; & Ehud mortuus est.
2 Et tradidit eos Dominus in manum Iabin regis Chenaghan, qui regnauit in Hhasor; & princeps exercitus eius Zzizzara; & ipse habitans in munitione arcium gentium.
3 Et clamauerunt filij Israel ante Dominum, nam nongenti currus ferri illi; & ipse afflixit filios Israel in duritie viginti annis.
4 Et Debora mulier prophetis vxor Laphidoth, ipsa iudicans Israel in tempore illo.
5 Et fuit habitans in vrbe in Ghataroth Debora, inter Rama & inter Bethel, in monte domus Ephraim; & ascendentes ad eam domus Israel ad iudicium.
6 Et misit, & vocauit Barak filium Abinogham de Kedes domus Nepthali, & dixit ei; Nonne iussit Dominus Deus Israel, Vade, & extendere in monte Thabor; & duces tecum decem mille viros ex filiis Nephthali, & ex filiis Zebulun?
7 Et excitabo super manum tuam ad fluuium Kisson Zzizzaram principem virtutis Iabin & currus eius, & exercitum eius; & tradam eum in manu tua.
8 Et dixit ei Barak, Si veneris mecum, & veniam; & si non veneris mecum, non veniam.
9 Et dixit, Veniendo veniam tecum; tantùm quia non erit gloria tua super viam qua tu ambulans; quia in manu mulieris tradet Dominus Zzizzaram. & surrexit Debora, & venit cum Barak ad Kades.
10 Et congregauit Barak tribum Zebulun, & tribum Nephthali ad Kades, & ascenderunt cum eo decem mille viri; & ascendit cum eo Debora.
11 Et Hheber Salmæus separatus est à Salmæis à filiis Hhobab fo-

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 וַיַּגִּדוּ לְסִיסְרָא כִּי עָלָה בָּרָק בֶּן־אֲבִינֹעַם הַר־
13 תָּבוֹר׃ וַיַּזְעֵק סִיסְרָא אֶת־כָּל־רִכְבּוֹ תְּשַׁע
מֵאוֹת רֶכֶב בַּרְזֶל וְאֶת־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מֵחֲרֹשֶׁת
14 הַגּוֹיִם אֶל־נַחַל קִישׁוֹן׃ וַתֹּאמֶר דְּבֹרָה אֶל־
בָּרָק קוּם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֶת־סִיסְרָא
בְּיָדֶךָ הֲלֹא יְהוָה יָצָא לְפָנֶיךָ וַיֵּרֶד בָּרָק מֵהַר תָּבוֹר
15 וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ אַחֲרָיו׃ וַיָּהָם יְהוָה
אֶת־סִיסְרָא וְאֶת־כָּל־הָרֶכֶב וְאֶת־כָּל־הַמַּחֲנֶה
לְפִי־חֶרֶב לִפְנֵי בָרָק וַיֵּרֶד סִיסְרָא מֵעַל הַמֶּרְכָּבָה
16 וַיָּנָס בְּרַגְלָיו׃ וּבָרָק רָדַף אַחֲרֵי הָרֶכֶב וְאַחֲרֵי
הַמַּחֲנֶה עַד חֲרֹשֶׁת הַגּוֹיִם וַיִּפֹּל כָּל־מַחֲנֵה
סִיסְרָא לְפִי־חֶרֶב לֹא נִשְׁאַר עַד־אֶחָד׃
17 וְסִיסְרָא נָס בְּרַגְלָיו אֶל־אֹהֶל יָעֵל אֵשֶׁת
חֶבֶר הַקֵּינִי כִּי שָׁלוֹם בֵּין יָבִין מֶלֶךְ־חָצוֹר וּבֵין
18 בֵּית חֶבֶר הַקֵּינִי׃ וַתֵּצֵא יָעֵל לִקְרַאת סִיסְרָא
וַתֹּאמֶר אֵלָיו סוּרָה אֲדֹנִי סוּרָה אֵלַי אַל־תִּירָא
וַיָּסַר אֵלֶיהָ הָאֹהֱלָה וַתְּכַסֵּהוּ בַּשְּׂמִיכָה׃
19 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי־נָא מְעַט־מַיִם כִּי
צָמֵאתִי וַתִּפְתַּח אֶת־נֹאוד הֶחָלָב וַתַּשְׁקֵהוּ וַתְּכַסֵּהוּ׃
20 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עֲמֹד פֶּתַח הָאֹהֶל וְהָיָה אִם־
אִישׁ יָבֹא וּשְׁאֵלֵךְ וְאָמַר הֲיֵשׁ־פֹּה אִישׁ וְאָמַרְתְּ
21 אָיִן׃ וַתִּקַּח יָעֵל אֵשֶׁת־חֶבֶר אֶת־יְתַד הָאֹהֶל
וַתָּשֶׂם אֶת־הַמַּקֶּבֶת בְּיָדָהּ וַתָּבוֹא אֵלָיו בַּלָּאט
וַתִּתְקַע אֶת־הַיָּתֵד בְּרַקָּתוֹ וַתִּצְנַח בָּאָרֶץ וְהוּא־
22 נִרְדָּם וַיָּעַף וַיָּמֹת׃ וְהִנֵּה בָרָק רֹדֵף אֶת־
סִיסְרָא וַתֵּצֵא יָעֵל לִקְרָאתוֹ וַתֹּאמֶר לוֹ לֵךְ וְאַרְאֶךָּ
אֶת־הָאִישׁ אֲשֶׁר־אַתָּה מְבַקֵּשׁ וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וְהִנֵּה
23 סִיסְרָא נֹפֵל מֵת וְהַיָּתֵד בְּרַקָּתוֹ׃ וַיַּכְנַע
אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַהוּא אֵת יָבִין מֶלֶךְ־כְּנָעַן לִפְנֵי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

12 Nunciatum est Sysaræ ꝙ ascendisset
Barach filius Abinoem in monte Thabor.
13 Et cógregauit nongétos falcatos cur-
rus,& omnem exercitum de Aroseth gen-
14 tium ad torrenté Cyson. Dixítque De-
bora ad Barach, Surge: hæc est enim dies
C in qua tradidit Dñs Sysará in manꝰ tuas.
En ipse ductor est tuus. Descendit itaque
Barach de monte Thabor & decé millia
15 pugnatorũ cum eo. Perterruítq; Dñs
Sysará & omnes currus eius, vniuersámq;
multitudiné in ore gladij ad conspectum
Barach, in tantũ vt Sysara de curru desi-
16 liens pedibus fugeret: Et Barach perse-
queretur fugientes currus & exercitũ vsq;
ad Aroseth gétium, & omnis hostiũ mul-
titudo vsque ad internitionem caderet.
17 Sysara aũt fugiens peruenit ad tento-
rium Iahel vxoris Aber Cinęi. Erat autem
pax inter Iabin regé Asor & domum Aber
18 Cinęi. Egressa igitur Iahel in occursum
Sysarę, dixit ad eum: Intra ad me domine
mi, ne timeas. Qui ingressus tabernaculũ
19 eius & opertus ab ea pallio; Dixit ad
eam: Da mihi, obsecro, paululum aquæ,
quia sitio valdè. Quę aperuit vtrem lactis
20 & dedit ei bibere,& operuit illum. Di-
xítq; Sysara ad eam: Sta ante ostiũ taber-
naculi: & cùm venerit aliquis interrogans
te,& dicens: Nunquid hic est aliquis? re-
21 spondebis, Nullus est. Tulit itaq; Ia-
hel vxor Aber clauum tabernaculi, assu-
mens pariter & malleũ: & ingressa abscon
D dite & cũ silentio, posuit super tempus ca
pitis eius clauũ, percussúmq; malleo defi-
xit in cerebrũ vsque ad terram, qui sopo-
rem morti socians defecit & mortuus est.
22 Et ecce Barach sequens Sysará, venie-
bat: egressáq; Iahel in occursum eius, dixit
ei, Veni; & ostédam tibi virũ qué quæris.
Qui cùm intrasset ad eá, vidit Sysaram ia-
centé mortuũ, & clauũ infixum in tépore
23 eius. Humiliauit ergo Deus in die illo
Iabin regem Chanaan coram filiis Israel.

Et nunciauerũt Sisara, quòd ascendit Ba- 12
rac filius Abineem in monte Thabor. Et vo- 13
cauit Sisara omnes currus suos nongẽtos currus
ferreos, & omnem populũ qui cum eo, de Ari-
soth gentium in torrentem Cison.
Et dixit Debbora ad Barac, Surge, quo- 14
niam hæc dies in qua tradidit Dominus Sisara
in manu tua: nonne Dominus ibit ante te? &
descendit Barac à monte Thabor & decem
millia virorum post eum. Et perterruit 15
Dominus Sisara, & omnes currus eius, &
vniuersa castra eius in ore gladij ad conspectum
Barac; & desilijt Sisara de curru, & fugit pe-
dibus suis. Et Barac persequens post cur- 16
rus, & post castra vsq; ad siluam gentium, et
ceciderunt omnia castra Sisaræ in ore gladij: nõ
relictus est vsque ad vnum.
Et Sisara peruenit pedibus suis in taber- 17
naculum Jael vxoris Chaber Cinæi, quoniam
pax inter Jabin regem Asor, & inter domum
Chaber Cinæi.
Et egressa est Jael in occursum Sisara, & 18
dixit ad eum, Intra domine mi, intra ad me, ne
timeas: & intrauit ad eam in tabernaculum,
& cooperuit eum in pallio suo. Et dixit Si- 19
sara ad eam, Pota iam me paululo aquæ, quo-
niam sitio; & aperuit vtrem lactis & pota-
uit illum, & cooperuit faciem illius.
Et dixit ad illam, Sta in porta tabernacu- 20
li: & erit si quis venerit ad te & interrogaue-
rit te, & dixerit tibi, Est hic vir? & dices,
Non est. Et accepit Jael vxor Chaber pa- 21
lum tabernaculi, & posuit malleum in manu
sua, & intrauit ad eum tacitè, & infixit pa-
lum in tempore eius, & impulit in terram, &
ipse cecidit palpitans inter pedes eius, et exspi-
rauit & mortuus est.
Et ecce Barac persequens Sisara, et egres- 22
sa est Jael in occursum eius, & dixit ei: Veni,
& ostendam tibi virum quem tu quæris. &
intrauit ad eam, & ecce Sisara iacens mor-
tuus, & clauus in tempore eius. Et humi- 23
liauit Dominus Deus in die illa Jabin regem
Chanaan coram filiis Israel.

12 καὶ ἀνήγγειλαν τῷ σισάρᾳ, ὅτι ἀνέβη βαρὰκ υἱὸς ἀβι-
13 νεὲμ ἐπ' ὄρος θαβώρ. καὶ ἐκάλεσεν σισάρα πάντα τὰ ἅρ-
ματα αὐτοῦ ἐννακόσια ἅρματα σιδηρᾶ, καὶ πάντα τὸν λα-
ὸν τὸν μετ' αὐτοῦ ἀπὸ ἀρισὼθ τῶν ἐθνῶν εἰς τὸν χειμάρ-
14 ῥουν κισών. καὶ εἶπεν δεββώρα πρὸς βαράκ, ἀνάστη-
θι, ὅτι αὕτη ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ παρέδωκεν κύριος τὸν σισάρα
ἐν χειρί σου· οὐχ ἰδοὺ κύριος ἐλεύσεται ἔμπροσθέν σου; καὶ
κατέβη βαρὰκ ἀπὸ τοῦ ὄρους θαβὼρ καὶ δέκα χιλιάδες ἀν-
15 δρῶν ὀπίσω αὐτοῦ. καὶ ἐξέστησεν κύριος τὸν σισάρα καὶ πάν-
τα τὰ ἅρματα αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν αὐτοῦ
ἐν στόματι ῥομφαίας ἐνώπιον βαράκ· καὶ κατέβη σισάρα
16 ἀπὸ τοῦ ἅρματος, καὶ ἔφυγεν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ. καὶ βαρὰκ
διώκων ὀπίσω τῶν ἁρμάτων, καὶ ὀπίσω τῆς παρεμβολῆς
ἕως δρυμοῦ τῶν ἐθνῶν, καὶ ἔπεσεν πᾶσα ἡ παρεμβολὴ σι-
σάρας ἐν στόματι ῥομφαίας, οὐ κατελείφθη ἕως ἑνός.
17 καὶ σισάρα ἀνεχώρησεν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ εἰς σκηνὴν
ἰαὴλ γυναικὸς χαβὲρ τοῦ κιναίου, ὅτι εἰρήνη ἀναμέσον ἰα-
βὶν βασιλέως ἀσὼρ καὶ ἀναμέσον τοῦ οἴκου χαβὲρ τοῦ κι-
18 ναίου. καὶ ἐξῆλθεν ἰαὴλ εἰς ἀπάντησιν σισάρα, καὶ
εἶπεν πρὸς αὐτόν, ἔκνευσον κύριέ μου, ἔκνευσον πρός με,
μὴ φοβοῦ· καὶ ἐξένευσεν πρὸς αὐτὴν εἰς τὴν σκηνήν, καὶ
19 συνεκάλυψεν αὐτὸν ἐν τῇ δέρρῃ αὐτῆς. καὶ εἶπεν σισά-
ρα πρὸς αὐτήν, πότισόν δή με μικρὸν ὕδωρ, ὅτι ἐδίψησα·
καὶ ἤνοιξεν τὸν ἀσκὸν τοῦ γάλακτος, καὶ ἐπότισεν αὐτόν, καὶ συ-
20 νεκάλυψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐ-
τήν, στῆθι ἐν τῇ θύρᾳ τῆς σκηνῆς· καὶ ἔσται ἐάν τις ἔλθῃ πρὸς
σὲ καὶ ἐρωτήσῃ σε, καὶ εἴπῃ σοι, ἔστιν ἐνταῦθα ἀνήρ; καὶ ἐρεῖς οὐκ
21 ἔστιν. καὶ ἔλαβεν ἰαὴλ γυνὴ χαβὲρ τὸν πάσσαλον τῆς
σκηνῆς καὶ ἔθηκεν τὴν σφῦραν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, καὶ εἰσῆλ-
θεν πρὸς αὐτὸν ἡσυχῇ, καὶ ἐνέκρουσε τὸν πάσσαλον ἐν τῇ
γνάθῳ αὐτοῦ καὶ διήλασεν ἐν τῇ γῇ· καὶ αὐτὸς ἀπεσκάρισεν
ἀναμέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς· καὶ ἐξέψυξεν καὶ ἀπέθανεν.
22 καὶ ἰδοὺ βαρὰκ διώκων τὸν σισάρα, καὶ ἐξῆλθεν ἰαὴλ
εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, δεῦρο καὶ δείξω σοι
τὸν ἄνδρα ὃν σὺ ζητεῖς· καὶ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτήν, καὶ
ἰδοὺ σισάρα πεπτωκὼς νεκρός, καὶ ὁ πάσσαλος ἐν τῇ
γνάθῳ αὐτοῦ.
23 καὶ ἐταπείνωσεν κύριος ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
τὸν ἰαβὶν βασιλέα χαναὰν ἐνώπιον υἱῶν ἰσραήλ.

תרגום יונתן

12 וחויאו לסיסרא ארי סליק ברק בר אבינועם לטור תבור׃ 13 וכנש סיסרא ית כל רתיכוהי תשע מאה רתיכין דברזלא
וית כל עמא דעמיה מתקוף כרכי עממיא לנחלא דקישון׃ 14 ואמרת דבורה לברק קום ארי דין יומא דימסר יי ית סיסרא בידך
הלא מלאכא דיי נפק לאצלחא קדמך ונחת ברק מטורא דתבור ועשרא אלפין גברא בתרוהי׃ 15 ותבר יי ית סיסרא וית כל
רתיכיא וית כל משריתא לפיתגם דחרב קדם ברק ונחת סיסרא מעל רתיכא ואפך ברינגלוהי׃ 16 וברק רדף בתר רתיכיא
ובתר משריתא עד תקוף כרכי עממיא ואיתקטילא כל משירית סיסרא לפתגם דחרב לא אישתאר עד חד׃ 17 וסיסרא אפך
ברגלוהי למשכנא דיעל אתת חבר שלמאה ארי שלמא בין יבין מלכא דחצור ובין בית חבר שלמאה׃ 18 ונפקת יעל לקדמות
סיסרא ואמרת ליה זור ריבוני זור לותי לא תדחל וזר לותה למשכנא וכסיתיה בגונכא׃ 19 ואמר לה אשקיני כען זעיר מיא
ארי צחינא למשתי ופתחת ית נודא דחלבא ואשקיתיה וכסיתיה׃ 20 ואמר לה קומי בתרע משכנא ויהי אם אינש ייתי וישאלינך
ויימר האית הכא גברא ותימרין לית׃ 21 ונסיבה יעל אתת חבר ית סיכת משכנא ושויאת ית ארזפתא בידהא ועלת לותיה ברז ותקעת
ית סיכתא בצידעיה ונעצת בארעא והוא דמוך ואישתלהי ומית׃ 22 והא ברק רדף ית סיסרא ונפקת יעל לקדמותיה
ואמרת ליה איתא ואחזינך ית גברא דאת בעי ועאל לותה והא סיסרא טריף דמית וסיכתא נעיצא בצידעיה׃
23 ותבר יי ביומא ההוא ית יבין מלכא דכנען קדם בני ישראל׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

12 Et nunciauerunt Zzizzaræ, quòd ascendit Barak filius Abinogham ad montem Thabor. 13 Et congregauit Zzizzara omnes currus suos, nongentos currus ferri, & omnem populum qui cum eo, de fortitudine arcium gentium ad fluuium Kisson. 14 Et dixit Debora Barak, Surge; nam hic dies quo tradidit Dominus Zzizzara in manu tua, nónne angelus Domini exiens ad prosperandum ante te? & descendit Barak ex monte Thabor, & decem mille viri post eum. 15 Et fregit Dominus Zzizzaram & omnes currus & omnem exercitum ad verbum gladij ante Barak; & descendit Zzizzara de super curru suo, & vertit in pedibus suis. 16 Et Barak persecutus est post currus, & post exercitum vsque ad munitionem arcium gentium, & occisus est omnis exercitus Zzizzaræ ad os gladij; non relictus est vsque ad vnum. 17 Et Zzizzara vertit in pedibus suis ad tentorium Iaghel vxoris Hheber Salmæi, quoniam pax inter Iabin regem Hhassor, & inter domum Hheber Salmæum. 18 Et exiuit Iaghel in occursum Zzizzaræ, & dixit ei: Diuerte domine mi, diuerte ad me, ne timeas: & diuertit ad eam ad tentorium, & occultauit eum in linteo. 19 Et dixit ei, Pota me nunc pauxillo aquæ, nam areo ad bibendum: & aperuit vtrem lactis, & potauit eum, & operuit eum. 20 Et dixit ei, Sta in porta tabernaculi: & erit, si homo venerit & interrogauerit te & dicet, Num est hic vir? & dices, Non. 21 Et tulit Iaghel vxor Hheber clauum tabernaculi, & posuit malleum in manu sua, & venit ad eum clanculum, & incussit clauum in tempore eius; & infixit in terra, & ipse sopitus est, & defecit & mortuus est. 22 Et ecce Barak persequutus est Zzizzaram, & exijt Iaghel ad occursum eius, & dixit ei: Veni, & videre faciam te virum quem tu quærens: & ingressus est ad eam, & ecce Zzizzara iacens, qui mortuus; & clauus infixus in tempore suo. 23 Et fregit Dominus in die illo Iabin regem Chenaghan ante filios Israel.

24 ותלך יד בני־ישראל הלוך וקשה על
יבין מלך־כנען עד אשר הכריתו את יבין
מלך־כנען:

ה

1 ותשר דבורה וברק בן־אבינעם
2 ביום ההוא לאמר: בפרע
פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו
3 יהוה: שמעו מלכים
האזינו רזנים אנכי ליהוה אנכי
אשירה אזמר ליהוה אלהי
4 ישראל: יהוה בצאתך משעיר בצעדך
משדה אדום ארץ רעשה
גם־שמים נטפו גם־עבים נטפו מים:
5 הרים נזלו מפני יהוה זה
6 סיני מפני יהוה אלהי ישראל: בימי
שמגר בן־ענת בימי יעל
חדלו ארחות והלכי נתיבות ילכו
7 ארחות עקלקלות: חדלו
פרזון בישראל חדלו עד שקמתי
דבורה שקמתי אם בישראל:
8 יבחר אלהים חדשים אז לחם
שערים מגן אם־יראה ורמח
9 בארבעים אלף בישראל: לבי לחוקקי
ישראל המתנדבים בעם
10 ברכו יהוה: רכבי אתנות צחרות ישבי
על־מדין והלכי על־דרך שיחו:

24 Qui crescebant quotidie, & forti manu opprimebant Iabin regem Chanaan, donec delerent eum.

CAP. V.

1 CEcinerúntque Debora & Barach filius Abinoem in illo die, dicentes:
2 Qui sponte obtulistis de Israel animas vestras ad periculum, benedicite Domino.
3 Audite reges, auribus percipite principes. Ego sum, ego sum, quę Domino canam, psallam Domino Deo Israel.
4 Domine cùm exires de Seyr, & transires per regiones Edom, terra mota est, cęlique ac nubes distillauerunt aquis.
5 Montes fluxerunt à facie Domini, & Synai à facie Domini Dei Israel.
6 In diebus Samgar filij Anath in diebus Iahel quieuerunt semitæ; & qui ingrediebantur per eas, ambulauerunt per calles deuios.
7 Cessauerunt fortes in Israel, & quieuerunt donec surgeret Debora, surgeret mater in Israel.
8 Noua bella elegit Deus & portas hostium ipse subuertit. Clypeus & hasta si apparuerunt in quadraginta millibus Israel.
9 Cor meum diligit principes Israel qui propria voluntate obtulistis vos discrimini, benedicite Domino.
10 Qui ascenditis super nitentes asinos & sedetis supra in iudicio, & ambulatis in via loquimini.

תרגום יונתן

24 ואזלת יד בני ישראל אזלא ותקפא על יבין מלכא דכנען עד דשיציאו ית יבין מלכא דכנען:

ה

1 ושבחת דבורה וברק בר אבינועם בעידנא ההוא למימר: 2 כד מרדו בית ישראל אתו עליהון עממיא וטרדונון מקירויהון וכד תבו למעבד אורייתא איתגברו אינון על בעלי דבביהון ותריכונון מעל תחום ארעא דישראל בכין על פורענות תבר סיסרא ומשיריתיה ועל ניסא ופורקנא דאתעבד לישראל בכן תבו חכימיא למיתב בבתי כנישתא בריש גלי לאלפא ית עמא פתגמי אורייתא בכן בריכו ואודו קדם יי:
3 שמעו מלכיא ואציתו שלטוניא אמרה דבורה בנבואה יי אנא משבחא ומודא ומברכא קדם יי אלהא דישראל:
4 יי ביום אתגליותך להון משעיר בהופעות יקרך ועל תחומי ארעא דאדום זעת אף שמיא מכו אף ענניא נגדו מטרא:
5 טוריא זעו מן קדם יי דין סיני איתרגיף ואיתרגיש וסליק תננה כתננא דאתונא מן קדם דאתגלי עלוהי יקרא דיי אלהא דישראל:
6 כד חבו ביומי שמגר בר ענת ביומי יעל פסקו עדי אורחן דהוו מהלכין בשבילין מתקנין תבו למהוי אזלין באורחן סטיין:
7 חרובא קירוי פצחיא דהואה יהבין בארעא דישראל אצטדיאו ואטלטלו דיריהון עד דאישתלחית אנא דבורה אישתלחית לאיתנבאה בגו בית ישראל:
8 כד אתרעיאו בית ישראל למפלח לטעותא חדתן דמקריב איתעבידא דלא אתעסקו בהון אבהתהון אתו עליהון עממיא וטרדונון מקירויהון וכד תבו לאורייתא איתעבידו להון ניסין וגבורן לא יכילו להון דכד אתא עליהון סנאה ומעיקא בארבעין אלפין אחדי סייפין ובשיתין אלפין אחדי רומחין ובשבעין אלפין אחדי תריסין ובתמני אלפין מחצצי גירריא בר מתשע מאה רתיכין דברזלא דהוו עמיה כל אילין אלפיא וכל אילין משיריתא לא יכילו לאגחא קרבא בישראל:
9 אמרה דבורה בנבואה אנא שליחא לשבחא לספרי ישראל דכד הות עקתא ההיא לא פסקו מלמדרש באורייתא וכדו יאי להון דיתבין בבי כנישתא בריש גלי ומלפין ית עמא פתגמי אורייתא ומברכין ומודין קדם יי:
10 דהוו מבטלין עסקיהון רכיבין על אתנן דחשיכן בכל מיני צירין ומהלכין בכל תחום ארעא דישראל ומתחברין למתב על דינא והון אזלין באורחתהון ומשתען על גבורן דאיתעבידא להון:

24 Et ibat manus filiorum Jsrael vadens & indurata contra Jabin regem Chanaan quoad delerent illum.

CAP. V.

1 ET cecinit Debbora & Barac filius Abinoem in die illo: & dixit,
2 Cùm incepistis duces in Jsrael in electione populi, benedicite Domino.
3 Audite reges, auribus percipite satrapæ, Ego Domino cantabo & psallam Deo Jsrael.
4 Domine in exitu tuo de Seir cùm transires tu ex agro Edom, terra mota est, & cælum turbatum est, & nubes distillauerunt aquam.
5 Montes commoti sunt à facie Domini, hic Sina à facie Domini Dei Jsrael.
6 Jn diebus Samgar filij Anath in diebus Jael, reliquerunt vias, & ambulauerunt semitas, ambulauerunt itinera peruersa.
7 Defecerunt habitantes in Jsrael, defecerunt donec surgeret Debbora, quoniam surrexit mater in Jsrael.
8 Elegerunt Deos nouos, tunc pugnauerunt ciuitates principum: Clypeus puellarum cum lanceis apparuit, & pugnauit quadraginta millibus in Jsrael.
9 Cor meum super cõstituta Jsrael: potentes populi benedicite Domino.
10 Qui ascendistis super asinos nitentes, sedentes in indicio, & ambulantes in via, loquimini

24 καὶ ἐπορεύετο χεὶρ υἱῶν ἰσραὴλ πορευομένη καὶ σκληρυνομένη ἐπὶ ἰαβὶν βασιλέα χαναὰν ἕως ἐξωλόθρευσαν αὐτόν.

έ.

1 Καὶ ᾖσεν δεββωρὰ καὶ βαρὰκ υἱὸς ἀβινοὲμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ εἶπεν,
2 ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀρχηγοὺς ἐν ἰσραὴλ ἐν προαιρέσει λαοῦ εὐλογεῖτε κύριον.
3 ἀκούσατε βασιλεῖς, ἐνωτίζεσθε σατράπαι, ἐγὼ τῷ κυρίῳ ᾄσομαι, καὶ ψαλῶ τῷ θεῷ ἰσραήλ.
4 κύριε ἐν τῇ ἐξόδῳ σου ἐκ σηὶρ ἐν τῷ ἐπαίρειν σε ἐξ ἀγροῦ ἐδώμ, γῆ ἐσείσθη καί γε οὐρανὸς ἐταράχθη, καὶ αἱ νεφέλαι ἔσταξαν ὕδωρ.
5 ὄρη ἐσαλεύθησαν ἀπὸ προσώπου κυρίου, τοῦτο σινὰ ἀπὸ προσώπου κυρίου θεοῦ ἰσραήλ.
6 ἐν ἡμέραις σαμεγὰρ υἱοῦ ἀνὰθ ἐν ἡμέραις ἰαὴλ ἐξέλιπον ὁδοὺς, καὶ ἐπορεύθησαν τρίβους· ἐπορεύθησαν ὁδοὺς διεστραμμένας.
7 ἐξέλιπον οἱ κατοικοῦντες ἐν τῷ ἰσραὴλ, ἐξέλιπον ἕως οὗ ἀνέστη δεββωρὰ, ὅτι ἀνέστη μήτηρ ἐν τῷ ἰσραήλ.
8 ᾑρέτησαν θεοὺς καινοὺς, τότε ἐπολέμησαν πόλεις ἀρχόντων, σκέπη νεανίδων σιρομαστῶν ἀνώφθη· καὶ σιρομάστης ἐν τεσσαράκοντα χιλιάσιν ἐν τῷ ἰσραήλ.
9 ἡ καρδία μου ἐπὶ τὰ διατεταγμένα τῷ ἰσραήλ· οἱ δυνάσται τοῦ λαοῦ εὐλογεῖτε τὸν κύριον.
10 ἐπιβεβηκότες ἐπὶ ὑποζυγίων ἐπιλαμπηνῶν καθήμενοι ἐπὶ κριτηρίου, καὶ πορευόμενοι ἐφ' ὁδῷ, φθέγξασθε

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

24 Et iuit manus filiorum Israel iens & roborans se contra Iabin regem Chenaghan, quoad perdiderunt Iabin regem Chenaghan.

CAP. V.

1 ET laudauit Debora & Barak filius Abinogham in tempore illo, ad dicendum. 2 Quando rebellarunt domus Israel, venerunt super eos gentes, & expulerunt eos ex vrbibus suis: & quando redierunt ad faciendam legem, fortificati sunt illi super auctores inimicitiarum eorum, qui expulerant eos de-super termino terræ Israel. ita super vltione fractus est Zzizzara & exercitus eius, & super signum & liberationem quæ facta est Israeli; ita redierunt sapientes ad sedendum in domibus Synagogæ, in capite detecto, ad docendum populum verba Legis: ita benedicite & confitemini ante Dominum.
3 Audite reges, & attendite dominatores, dixit Debora in prophetia Domini; Ego laudans & confitens, & benedicens ante Dominum Deum Israel. 4 Domine, in die reuelari te illis de Seghir, & in ostensione gloriæ tuæ, super terminos terræ Edom, terra tremuit impetu, etiam cœli distillauerunt, etiam nubes stillauerunt pluuiam.
5 Montes distillauerunt ab-ante Dominum: hic Sinai motus & tremefactus est; & ascendit fumus eius vt fumus fornacis à facie quòd reuelata est super eum gloria Domini Dei Israel. 6 Quando peccauerunt in diebus Samghar filij Ghanath in diebus Iaghel defecerunt transeuntes viam; qui fuerunt ambulantes in semitis præparatis, redierunt ad esse ambulantes in vijs furtiuis. 7 Desolatæ sunt vrbes oppidorum quæ fuerunt sedentes in terra Israel; expugnati sunt & dispersi sunt habitatores earum quoad missa sum; ego Deborah missa sum ad prophetandum in medio domus Israel.
8 Quando voluerunt domus Israel ad seruiendum erroribus nouis, qui de proximo facti sunt, quibus non studuerunt in eis patres eorum, venerunt super eos gentes, & expulerunt eos ex vrbibus eorum; & cùm redierunt ad legem, facta sunt illis signa & fortitudines, & non præualuerunt eis: & quando venit super eos osor & tribulator in quadraginta millibus tenentium gladios, & in sexaginta millibus tenentium hastas, & in septuaginta millibus tenentium clypeos, & in octoginta millibus sagittatorum iaculorum præter nongentos currus ferri qui fuerunt cum eo, omnia hæc millia & omnes hæ turmæ non potuerunt ad ineundum prœlium cum Israel.
9 Dixit Deborah in prophetia, Ego missa sum ad laudandum Scribas Israel; qui, quando fuit tribulatio illa, non cessarunt ab interpretanda lege; & sic pulchrum illis, quòd sedentes in domo congregationis in capite detecto, & docentes populum verba legis, & benedicentes & confitentes ante Dominum. 10 Qui fuerunt impedientes negotia sua, equitantes super asinas stratas in omnibus generibus pictarum vestium, & ambulantes in omni termino terræ Israel, & associati ad sedendum super iudicium; erunt ambulantes in via eorum, & narrantes super fortitudines quæ factæ sunt ipsis.

Universidad de Deusto Biblioteca

11 מִקּוֹל מְחַצְצִים בֵּין מַשְׁאַבִּים שָׁם
יְתַנּוּ צִדְקוֹת יְהוָה צִדְקֹת
פִּרְזוֹנוֹ בְּיִשְׂרָאֵל אָז יָרְדוּ לַשְּׁעָרִים עַם־
12 יְהוָה׃ עוּרִי עוּרִי דְּבוֹרָה
עוּרִי עוּרִי דַּבְּרִי־שִׁיר קוּם בָּרָק וּשֲׁבֵה
13 שֶׁבְיְךָ בֶּן־אֲבִינֹעַם׃ אָז יְרַד
שָׂרִיד לְאַדִּירִים עָם יְהוָה יְרַד־לִי
14 בַּגִּבּוֹרִים׃ מִנִּי אֶפְרַיִם שָׁרְשָׁם בַּעֲמָלֵק
אַחֲרֶיךָ בִנְיָמִין בַּעֲמָמֶיךָ מִנִּי מָכִיר יָרְדוּ
מְחֹקְקִים וּמִזְּבוּלֻן מֹשְׁכִים בְּשֵׁבֶט
15 סֹפֵר׃ וְשָׂרַי בְּיִשָּׂשכָר עִם־דְּבֹרָה
וְיִשָּׂשכָר כֵּן בָּרָק בָּעֵמֶק שֻׁלַּח בְּרַגְלָיו
בִּפְלַגּוֹת רְאוּבֵן גְּדֹלִים חִקְקֵי־לֵב׃
16 לָמָּה יָשַׁבְתָּ בֵּין הַמִּשְׁפְּתַיִם לִשְׁמֹעַ
שְׁרִקוֹת עֲדָרִים לִפְלַגּוֹת רְאוּבֵן גְּדוֹלִים
17 חִקְרֵי־לֵב׃ גִּלְעָד בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן שָׁכֵן
וְדָן לָמָּה יָגוּר אֳנִיּוֹת אָשֵׁר יָשַׁב לְחוֹף
18 יַמִּים וְעַל מִפְרָצָיו יִשְׁכּוֹן׃ זְבֻלוּן
עַם חֵרֵף נַפְשׁוֹ לָמוּת וְנַפְתָּלִי עַל
19 מְרוֹמֵי שָׂדֶה׃ בָּאוּ מְלָכִים
נִלְחָמוּ אָז נִלְחֲמוּ מַלְכֵי כְנַעַן בְּתַעְנַךְ
עַל־מֵי מְגִדּוֹ בֶּצַע כֶּסֶף לֹא
20 לָקָחוּ׃ מִן־שָׁמַיִם נִלְחָמוּ הַכּוֹכָבִים
מִמְּסִלּוֹתָם נִלְחֲמוּ עִם־
21 סִיסְרָא׃ נַחַל קִישׁוֹן גְּרָפָם נַחַל קְדוּמִים
נַחַל קִישׁוֹן תִּדְרְכִי נַפְשִׁי עֹז׃

11 Vbi collisi sunt currus & hostium suffocatus est exercitus, ibi narrentur iustitię
B Domini, & clemētia in fortes Israel. Tunc descendit populus Domini ad portas, &
12 obtinuit principatum. Surge surge Debora, surge surge & loquere canticū. Surge Barach & apprehēde captiuos tuos
13 fili Abinoem. Saluatæ sunt reliquiæ populi. Dominus in fortibus dimicauit.
14 Ex Ephraim deleuit eos in Amalech, & post eum ex Beniamin in populos tuos ô Amalech. De Machir principes descenderunt, & de Zabulon qui exercitum ducerent ad bellandum.
15 Duces Ysachar fuêre cum Debora, & Barach vestigia sunt secuti, qui quasi in præceps ac barathrum se discrimini dedit, diuiso contra se Ruben, magnanimorum reperta est contentio.
16 Quare habitas inter duos terminos vt audias sibilos gregum diuiso contra se Rubē: magnanimorū reperta est cōtētio.
17 Galaad trans Iordanem quiescebat & Dan vacabat nauibus. Aser habitabat in littore maris & in portubus morabatur.
18 Zabulon verò & Neptalim obtulerunt animas suas morti in regione Merome.
19 Venerunt reges & pugnauerunt, pugnauerunt reges Chanaan in Thane iuxta aquas Mageddo, & tamen nihil tulere prædantes.
20 De cælo dimicatum est contra eos, stellæ manentes in ordine & cursu suo, aduersus Sysaram pugnauerunt.
21 Torrens Cyson traxit cadauera eorum, torrens Cadumim, torrens Cyson. Conculca anima mea robustos.

תרגום יונתן

11 מאתר דהוו אנסין להון ונסבין מה די בידיהון בית מחובת מכסין ומנת ליסטין על גובין בית שקיא דמיא אתרא דיתעבידא להון ניסין וגבורן לדבית ישראל מלקדמין אתר דהואה בנת ישראל נפקן למימלי מיא דחלין לאשמעא קל טרפת פרסת רגלאי מן קדם כמנת סנאה ומעיקא תמן יודון על זכותא דיי ועל זכותיה דיהיב קירוי פצחיא בארעא דישראל בכין נחתו מכרכי תוקפא למיתב בקירוי פצחיא עמיה דיי׃
12 שבחי שבחי דבורה שבחי ואודי מלילי תושבחתא קום ברק ושבי שביך בר אבינועם׃
13 בכין נחית חד ממשיריה ישראל ותבר תקוף גיברי עממיא הא לא מגבורא דידהון הות דא אילהן יי תבר קדם עמיה תקוף גיברי סנאיהון׃
14 מדבית אפרים קם יהושע בר נון בקדמיתא ואגיח קרבא בדבית עמלק בתרוהי קם מלכא שאול מדבית בנימן קטיל ית דבית עמלק ואגיח קרבא בשאר עממיא מדבית מכיר נחתו מרשמין בקרבא ומשבט זבולן כתבין בקולמוס דספר׃
15 ורברבי יששכר משתמעין למילי דבורה ושאר שבטיא דישראל משמשין קדם ברק משתלחין בקירוי מישרא לכל אתר דצריך להון בתושלחתיה אזלין בזרעית ראובן סגיאין גיבלי לבא׃
16 למא תבתון ממשרית קרבא למתב בין תחומיא למשמע בשורא למדע אידא משרי נצחא בקרבא למהוי עימיה לברק אתון אמרין דילך אנחנא ולסיסרא אתון אמרין דילך אנחנא הכדין כשר לכון למעבר דבית ראובן הלא ידעיתון דקדמוהי גלין מחשבת ליבא׃
17 ודבית גלעד בעיברא דירדנא שרו ודבית דן נזו עברו ית ירדנא ושויאו נכסיהון בספינן דבית אשר על ספר ימא שרו קירוי עממיא דאחרבו תבו ובנונון ויתיבו בהן׃
18 דבית זבולן לקביל עממיא דחריפו מסרו נפשיהון לקטלא אינון ודבית נפתלי שבחונון כל יתבי ארעא׃
19 אתו מלכיא אגיחו קרבא בכין אגיחו מלכי כנען בתענך הוו שרן ומטן עד מי מגדו ממון דכסף לא קבילו׃
20 מן שמיא איתגח עמהון קרבא מאתר דנפקין כוכביא מכבשי דריהון תמן איתגח קרבא עם סיסרא׃
21 נחלא דקישון תברינון נחלא דאיתעבידא ביה ניסין וגבורן לישראל מלקדמין היא נחלא דקישון תמן דשישה נפשי קטילי גבריהון בתקוף׃

Vocem pulsantium inter lætantes; illic dabunt iustitiam Domino: iusti confortati sunt in Israel; tunc descendit in vrbes eius populus Domini. 11
Surge surge Debbora, surge surge, loquere cum cantu; surge Barac & captiua captiuitatem tuam filius Abinoem. 12
Tunc magnificata est fortitudo eius, Domine humilia mihi fortiores me. 13
Populus Ephraim vlti sunt eos in valle: frater tuus Beniamin in populis tuis: ex me Machir descenderunt scrutantes; & de Zabulon potentes in sceptro scribæ. 14
Et principes in Issachar cum Debbora, & Issachar sic Barac in valle, misit pedites suos in diuisionibus Rubem: magnæ indagationes cordis. 15
Vt quid mihi sedetis inter terminos vt audiatis sibilos excitantium ad transeundum in res Rubem: magnæ vestigationes cordis. 16
Galaad trans Iordanem habitauit: & Dan vt quid habitas nauibus? Aser habitauit apud littus maris, & in præruptis eius habitauit. 17
Zabulon populus contemnens animã suam in mortem, & Neptali in silua agri. 18
Venerunt reges & pugnauerunt; tunc pugnauerunt reges Chanaan in Tennach in aqua Mageddo, abundantiam argenti non acceperunt. 19
De cælo expugnati sunt, stellæ ab ordine suo pugnauerunt cum Sisara. 20
Torrens Cisson eiecit illos, torrens Cademim, torrens Cisson: conculcabit eos anima mea potens. 21

11 φωνὴν ἀνακρουομένων ἀναμέσον εὐφραινομένων· ἐκεῖ δώσουσι δικαιοσύνην κυρίῳ· δίκαιοι ἐνίσχυσαν ἐν τῷ ἰσραήλ· τότε κατέβη εἰς τὰς πόλεις αὐτοῦ ὁ λαὸς κυρίου.
12 ἐξεγείρου ἐξεγείρου δεββωρά, ἐξεγείρου ἐξεγείρου, λάλει μετ' ᾠδῆς· ἐξανίστασο βαράκ καὶ αἰχμαλώτιζε αἰχμαλωσίαν σου υἱὸς ἀβινεέμ.
13 τότε ἐμεγαλύνθη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ· κύριε ταπείνωσόν μοι τοὺς ἰσχυροτέρους μου.
14 λαὸς ἐφραὶμ ἐτιμωρήσατο αὐτοὺς ἐν κοιλάδι· ἀδελφός σου βενιαμὶν ἐν λαοῖς σου· ἐξ ἐμοῦ μαχεὶρ κατέβησαν ἐξερευνῶντες, καὶ ἐκ ζαβουλὼν ἐνισχύοντες ἐν σκήπτρῳ γραμματέως.
15 καὶ ἄρχοντες ἐν ἰσσάχαρ μετὰ δεββώρας καὶ ἰσσάχαρ οὕτω βαράκ ἐν τῇ κοιλάδι, ἐξαπέστειλεν πεζοὺς αὐτοῦ ἐν διαιρέσεσιν ῥουβήμ· μεγάλοι ἀκριβασμοὶ καρδίας.
16 ἵνα τί μοι κάθησθε ἀναμέσον τῶν μοσφαθαὶμ τοῦ εἰσακούειν συριγμοὺς ἐξεγειρόντων τοῦ διελθεῖν εἰς τὰ τοῦ ῥουβήμ· μεγάλοι ἐξιχνιασμοὶ καρδίας
17 γαλαὰδ ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου κατεσκήνωσεν καὶ δὰν ἵνα τί παροικεῖ πλοίοις; ἀσὴρ παρῴκησεν παρ' αἰγιαλὸν θαλασσῶν, καὶ ἐπὶ τὰς διακοπὰς αὐτοῦ κατεσκήνωσεν.
18 ζαβουλὼν λαὸς ὀνειδίσας ψυχὴν αὐτοῦ εἰς θάνατον, καὶ νεφθαλὶ ἐπὶ ὕλη ἀγροῦ.
19 ἦλθον βασιλεῖς καὶ παρετάξαντο, τότε ἐπολέμησαν βασιλεῖς χαναὰν ἐν τεννὰχ ἐπὶ τοῦ ὕδατος μαγεδδώ, πλεονεξίαν ἀργυρίου οὐκ ἔλαβον.
20 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπολεμήθησαν, οἱ ἀστέρες ἐκ τῆς τάξεως αὐτῶν ἐπολέμησαν μετὰ σισάρα.
21 χειμάρρους κισσὼν ἐξέβαλεν αὐτούς, χειμάρρους καδημίμ, χειμάρρους κισσὼν καταπατήσει αὐτοὺς ψυχή μου δυνατή.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[11] Ex loco vbi fuerunt diripientes eos; & accipientes quidquid in manibus eorum, domus sessionis absconditorum, & insidiæ latronum super lacus domus irrigationum aquarum, locum quo facta sunt illis signa, & fortitudines domui Israel ab antiquis, locum quo fuerunt filiæ Israel exeuntes ad implendum aquas, metuentes ad audire faciendū vocē strepitus pedum ab ante insidias osoris & affligentis: ibi confitebuntur super præmia Domini super iustitiam eius qui posuit oppida terræ Israel; tunc descenderunt ex arcibus munitis ad habitandum in vrbibus oppidorum populi Domini. [12] Lauda, lauda Debora, lauda & confitere, loquere laudationes: surge Barak, & captiua captiuitatem tuam fili Abinogham.
[13] Tunc descendit vnus ex exercitu Israel, & fregit fortitudinē fortium gentium. Ecce non ex fortitudine manus eorum fuit hoc; sed Dominus fregit ante populum suum fortitudinem virorum osorum eorum. [14] Ex domo Ephraim surrexit Iosue filius Nun in anteriori, & iniuit bellum in domum Ghamalek: post eum surrexit rex Saul ex domo Biniamin, & occidit domum Ghamalek, & iniuit bellum in reliquis gentibus: ex domo Machir descenderunt signati in bello: & ex tribu Zebulun scribentes in calamo scribæ. [15] Et principes Isachar obedientes sermonibus Debora, & reliquæ tribus Israel ministrantes ante Barak missæ in vrbibus planiciei, in omni loco quo opus esset illuc in missione eius euntes; in prosapia Reuben multi insidiatores cordis. [16] Quare reditis ex exercitu belli ad sedendum inter terminos, ad audiendum legationem ad sciendum manum exercitus vincentem in prælio ad esse cum eo: Barak vos dicentes, Tui nos; & Zzizzaræ vos dicentes, tui nos; num ita rectum vobis ad faciendum domus Reuben, nónne cognouistis quod ante eum apertæ cogitationes cordis?
[17] Domus Gilghad trans Iordanem habitarunt, & domus Dan vadarunt, transmiserunt Iordanem, posuerunt diuitias suas in nauibus: domus Aser super limitem maris habitarunt vrbes gentium quas destruxerunt, redierunt, ædificauerunt eas & habitauerunt in eis.
[18] Zebulun è regione gentium quas exprobrauerunt tradiderunt animas suas ad occidendum eas; & domus Nephthali, laudabunt eos omnes habitatores terræ.
[19] Venerunt reges, inierunt bellum, tunc inierunt reges Chenaghan; in Thaghanach fuerunt habitantes & pertingentes vsque ad aquas Megido, diuitias argenti non voluerunt. [20] De cælo initum est cum illis bellum, de loco quo exeunt stellæ; de semitis ductuum earum, ibi initum est bellum cum Zzizzara. [21] Fluuius Kisson fregit eos, fluuius quo facta sunt in eo signa & fortitudines Israeli ab antiquis, ipse fluuius Kisson: ibi conculcauit anima mea occisos fortium eorum in robore.

Universidad de Deusto Biblioteca

22 אָז הָלְמוּ עִקְּבֵי־סוּס מִדַּהֲרוֹת דַּהֲרוֹת
23 אַבִּירָיו׃ אוֹרוּ מֵרוֹז אָמַר מַלְאַךְ
יְהוָה אֹרוּ אָרוֹר יֹשְׁבֶיהָ כִּי לֹא־בָאוּ
לְעֶזְרַת יְהוָה לְעֶזְרַת יְהוָה בַּגִּבּוֹרִים׃
24 תְּבֹרַךְ מִנָּשִׁים יָעֵל אֵשֶׁת חֶבֶר הַקֵּינִי
25 מִנָּשִׁים בָּאֹהֶל תְּבֹרָךְ׃ מַיִם שָׁאַל
חָלָב נָתָנָה בְּסֵפֶל אַדִּירִים הִקְרִיבָה חֶמְאָה׃
26 יָדָהּ לַיָּתֵד תִּשְׁלַחְנָה וִימִינָהּ
לְהַלְמוּת עֲמֵלִים וְהָלְמָה סִיסְרָא מָחֲקָה
27 רֹאשׁוֹ וּמָחֲצָה וְחָלְפָה רַקָּתוֹ׃ בֵּין
רַגְלֶיהָ כָּרַע נָפַל שָׁכָב בֵּין רַגְלֶיהָ כָּרַע נָפָל
בַּאֲשֶׁר כָּרַע שָׁם נָפַל שָׁדוּד׃
28 בְּעַד הַחַלּוֹן נִשְׁקְפָה וַתְּיַבֵּב אֵם
סִיסְרָא בְּעַד הָאֶשְׁנָב מַדּוּעַ
בֹּשֵׁשׁ רִכְבּוֹ לָבוֹא מַדּוּעַ אֶחֱרוּ פַּעֲמֵי
29 מַרְכְּבוֹתָיו׃ חַכְמוֹת שָׂרוֹתֶיהָ
תַּעֲנֶינָּה אַף־הִיא תָּשִׁיב אֲמָרֶיהָ לָהּ׃
30 הֲלֹא יִמְצְאוּ יְחַלְּקוּ שָׁלָל רַחַם
רַחֲמָתַיִם לְרֹאשׁ גֶּבֶר שְׁלַל צְבָעִים לְסִיסְרָא
שְׁלַל צְבָעִים רִקְמָה צֶבַע
31 רִקְמָתַיִם לְצַוְּארֵי שָׁלָל׃ כֵּן יֹאבְדוּ כָל־
אוֹיְבֶיךָ יְהוָה וְאֹהֲבָיו כְּצֵאת
הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבֻרָתוֹ וַתִּשְׁקֹט הָאָרֶץ
אַרְבָּעִים שָׁנָה׃

ו

1 וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּתְּנֵם
2 יְהוָה בְּיַד־מִדְיָן שֶׁבַע שָׁנִים׃ וַתָּעָז יַד־מִדְיָן
עַל־יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי מִדְיָן עָשׂוּ לָהֶם׀ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶת־הַמִּנְהָרוֹת אֲשֶׁר בֶּהָרִים וְאֶת־הַמְּעָרוֹת
וְאֶת־הַמְּצָדוֹת׃

22 Vngulæ equorum ceciderunt, fugientibus impetu & per præceps ruentibus fortissimis hostium.
23 Maledicite terræ Meroz, dixit angelus Domini, maledicite habitatoribus eius, quia non venerunt ad auxilium Domini, in adiutorium fortissimorum eius.
24 Benedicta inter mulieres Iahel vxor Aber Cinæi, & benedicatur in tabernaculo suo.
25 Aquam petenti lac dedit, & in phiala principum obtulit butyrum.
26 Sinistram manum misit ad clauum, & dextram ad fabrorum malleos, percussitque Sysaram, quærens in capite vulneri locum, & tempus valide perforans.
27 Inter pedes eius ruit, defecit & mortuus est. Voluebatur ante pedes eius, & iacebat exanimis & miserabilis.
28 Per fenestram respiciens vlulabat mater eius, & de cœnaculo loquebatur; Cur moratur regredi currus eius? quare tardauerunt pedes quadrigarum illius?
29 Vna sapientior cæteris vxoribus eius, hæc socrui verba respondit:
30 Forsitan nunc diuidit spolia, & pulcherrima fœminarum eligitur ei. Vestes diuersorum colorum Sysaræ traduntur in prędam, & supellex varia ad ornanda colla congeritur.
31 Sic pereant omnes inimici tui Domine; qui autem diligunt te, sicut Sol in ortu suo splendet, ita rutilent. Quieuitque terra per quadraginta annos.

CAP. VI.

1 A FEcerunt autem filij Israel malum in conspectu Domini, qui tradidit illos in manu Madiam septem annis.
2 Et oppressi sunt valde ab eis: feceruntque sibi antra & speluncas in montibus, & munitissima ad repugnandum loca.

Tunc abscisa sunt crura equorum hinnitibus potentium illius. 22
Maledicite Meroz, dixit angelus Domini, maledictione maledicite habitatores eius, quoniam non venerunt in auxilium; Dominus auxiliator noster, Dñs in pugnatoribus potens. 23
Benedicatur ex mulieribus Iael vxor Aber Cinæi, ex mulieribus in tabernaculo benedicatur. 24
Aquam petijt ab ea, & lac dedit illi in phiala, fortium obtulit butyrum. 25
Manum suam in palum extendit, dexteram suam in abscisiones incidentium, & abscidit Sisara, contriuit caput eius, & confregit & perforauit tempus eius. 26
Inter pedes eius incuruatus cecidit, dormiuit inter pedes eius, flexit, cecidit; in quo flexit, illic cecidit miserabiliter. 27
Per fenestram respiciebat & intuebatur mater Sisara per cœnaculum, quare moratus est currus eius aduenire? quare tardauerunt vestigia curruum eius? 28
Sapientes principum illius respoderunt ad illam; & illa autem respondit in verbis suis. 29
Nonne inuenient eum diuidentem spolia? amicus amicis in caput potentis spolia tincturarum Sisaræ, spolia tincturarum variegationis tinctura: tinctura variegatorum collo eius spolia. 30
Sic pereant omnes inimici tui Domine, & qui amant eum sicut oriens Solis in potentatibus suis: & quieuit terra quadraginta annos. 31

CAP. VI.

ET fecerunt filij Israel malum coram Domino, & tradidit eos Dominus in manu Madiam septem annis. 1
Et fortificata est manus Madiam super Israel; à facie Madiam fecerunt sibi ipsis filij Israel antra in montibus & speluncis & munitissimis locis. 2

22 τότε ἀπεκόπησαν πτέρναι ἵππων μαδαρὼθ δυναστῶν αὐτοῦ.
23 καταρᾶσθε μερὼζ· εἶπεν ὁ ἄγγελος κυρίου, καταρᾶσθε καταράσασθε τοὺς ἐνοίκους αὐτῆς ὅτι οὐκ ἦλθον εἰς τὴν βοήθειαν· κύριος βοηθὸς ἡμῶν κύριος ἐν μαχηταῖς
24 δυνατός. εὐλογηθείη ἐκ γυναικῶν ἰαὴλ γυνὴ χάβερ τοῦ κιναίου· ἐκ γυναικῶν ἐν σκηνῇ εὐλογηθείη.
25 ὕδωρ ᾔτησεν αὐτήν, καὶ γάλα ἔδωκεν αὐτῷ ἐν λακάνῃ, ἰσχυρῶν προσήγγισεν βούτυρον.
26 τὴν χεῖρα αὐτῆς εἰς πάσσαλον ἐξέτεινεν, τὴν δεξιὰν αὐτῆς εἰς ἀποτομὰς κατακοπτόντων, καὶ ἀπέτεμε σισάρα, ἀπέτριψεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ συνέθλασεν καὶ διήλασεν τὴν γνάθον αὐτοῦ.
27 ἀνὰ μέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς συγκύψας ἔπεσεν· ἐκοιμήθη μεταξὺ ποδῶν αὐτῆς, ἔκαμψεν, ἔπεσεν· ἐν ᾧ ἔκαμψεν ἐκεῖ ἔπεσεν ταλαιπώρως.
28 διὰ τῆς θυρίδος διέκυπτεν καὶ κατεμάνθανεν ἡ μήτηρ σισάρα διὰ τῆς δικτυωτῆς διατί ᾐσχάτισεν τὸ ἅρμα αὐτοῦ παραγενέσθαι, διατί ἐχρόνισαν ἴχνη ἁρμάτων αὐτοῦ;
29 σοφαὶ ἀρχουσῶν αὐτῆς ἀνταπεκρίναντο πρὸς αὐτήν· καὶ αὐτὴ δὲ ἀνταπεκρίνατο ἐν ῥήμασιν αὐτῆς.
30 οὐχὶ εὑρήσουσιν αὐτὸν διαμερίζοντα σκῦλα; φιλιάζων φίλοις εἰς κεφαλὴν δυνατοῦ σκῦλα βαμμάτων τῷ σισάρα, σκῦλα βαμμάτων ποικιλίας βαφῆ· βάμμα ποικιλτῶν τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ σκῦλα.
31 οὕτως ἀπόλοιντο πάντες οἱ ἐχθροί σου κύριε· καὶ οἱ ἀγαπῶντες αὐτὸν καθὼς ἡ ἀνατολὴ ἡλίου ἐν δυναστείᾳ αὐτοῦ· καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ τεσσαράκοντα ἔτη.

ϛ.

1 Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος ἐν χειρὶ μαδιὰμ ἑπτὰ ἔτη.
2 καὶ κατίσχυσεν χεὶρ μαδιὰμ ἐπὶ ἰσραήλ· ἀπὸ προσώπου μαδιὰμ ἐποίησαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ μάνδρας ἐν τοῖς ὄρεσιν καὶ τοῖς σπηλαίοις καὶ τοῖς ὀχυρώμασιν.

תרגום יונתן

22 בְּכֵן אִישְׁתַּלְפָא טוּפְרֵי סוּסְוָתְהוֹן מִפִּינוּק דַּהֲוָה מִפְּנֵיק קֳדָם רְתִיכֵי גִּבָּרוֹהִי׃ 23 לוּטוּ מֵרוֹז אֲמַר בָּרָק נְבִיאָה דַּיְיָ לוּטוּ וְתַבָּרוּ יָתְבָהָא אֲרֵי לָא אֲתוֹ לְסַעְדָּן עַמָּא דַיְיָ לְסַעְדָּן עַמָּא דַיְיָ כַּד אֲגִיחַ קְרָבָא בְּגִבָּרַיָּא׃ 24 תִּתְבָּרַךְ מִבִּרְכַּת נְשַׁיָּא טָבָתָא יָעֵל אִתַּת חֶבֶר שַׁלְמָאָה כַּחֲדָא מִנְּשַׁיָּא דִּמְשַׁמְּשָׁן בְּבָתֵּי מֶדְרְשִׁין תִּתְבָּרַךְ׃ 25 מַיָּא שְׁאֵל יָתַהּ סִיסְרָא רְשִׁיעָא חַלְבָּא אַשְׁקִיתֵיהּ לְמִדַּע אִם רְעִיוֹנוֹהִי עֲלוֹהִי בִּפְיָלֵי גִּיבָּרַיָּא קָרִיבַת לִקְדָמוֹהִי שְׁמַן דְּגוּבְנִין׃ 26 יְדַהּ לְסִיכְּתָא אוֹשִׁיטַת וְיַמִּינַהּ לְאַרְזַפְּתָא דְנַפָּחִין לְמִתְבַּר רְשִׁיעִין וַאֲנוּסִין מְחָתֵיהּ לְסִיסְרָא תַּבְרַת רֵישֵׁיהּ פַּעַת מוֹחֵיהּ אַעְבָּרַת בְּצִדְעֵיהּ׃ 27 בֵּין רִיגְלָהָא כְּרַע נְפַל שְׁכִיב בֵּין רִיגְלָהָא כְּרַע נְפַל בַּאֲתַר דִּכְרַע תַּמָּן נְפַל בְּזִיזָא סִיסְרָא׃ 28 בְּעַד מִן חַרַכָּא אִסְתַּכִּיאַת וּמִדְּיָקָא אִמֵּיהּ דְּסִיסְרָא מִבֵּינֵי אָעַיָּא אֲמָרַת מָה דֵּין אוֹחֲרָא רְתִיכוֹהִי דְסִיסְרָא לְמֵיתֵי מָה דֵּין אִיתְעַכָּבוּ רְהָטַיָּא דַּהֲווֹ מַיְתַן לִי אִגְרָן נִצְחָנִין׃ 29 חַכִּימַת פְּרִיסְתְּוָתָהָא עָנְיָן לַהּ אַף הִיא בְּחָכְמְתַהּ מְתִיבָא פִּתְגָּמַהָא לְהֵין׃ 30 הֲלָא מַשְׁכְּחִין וּמְפַלְּגִין בִּיזְּתָא יָהֲבִין גְּבַר וּבֵיתֵהּ לְכָל חַד וְחַד בִּזָּא סַגִּי קֳדָם סִיסְרָא בִּזַּת צִיוּרֵי צִבְעוֹנִין עַל צַוְּאָרֵיהּ נִכְסֵי עַתִּירַיָּא וּמָנֵי חֶמְדָּא קֳדָם גִּיבָּרוֹהִי דִּבְזוּ׃ 31 כֵּן יֵיבְדוּן כָּל סָנְאֵי עַמָּךְ יְיָ וְרַחֲמוֹהִי יְהוֹן נְהִירִין לְאַנְהָרָה כְּמִיפַּק שִׁמְשָׁא בִּגְבוּרְתֵּיהּ וּשְׁדוֹכַת אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל מִלְּמֶעְבַּד קְרָבָא אַרְבְּעִין שְׁנִין׃

ו

1 וַעֲבָדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ וּמְסָרִינוּן יְיָ בְּיַד מִדְיָנָאֵי שְׁבַע שְׁנִין׃ 2 וּתְקֵיפַת יַד מִדְיָנָאֵי עַל יִשְׂרָאֵל מִן קֳדָם מִדְיָנָאֵי עֲבָדוּ לְהוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת מַטְמוֹרְיָתָא דִּבְטוּרַיָּא וְיָת מְעָרָתָא וְיָת מְצָדָתָא׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

22 Tunc eductæ sunt vngulæ equorum eorum à fremitu, quo fuit fremens ante currus fortitudinis eius. 23 Maledicite Meroz, dixit Barak propheta Domini: maledicite & frangite habitatores eius, quia non venerunt ad auxilia populi Domini, ad auxilia populi Domini quando iniuit bellum cum fortibus viris. 24 Benedicêris à benedictione mulierum bonarum Iaghel vxor Hheber Salmæi: sicut vna ex mulieribus, quæ ministrantes in domibus scholarum benedicêris. 25 Aquas petiuit eam Zzizzara impius, lacte potauit eum, ad sciendum, si cogitationes eius super eum: in phialis virorum attulit ante eum pinguedinem caseorum. 26 Manum suam ad clauum tetendit, & dexteram suam ad malleum, quæ conflata ad confringendum impios, & violentos: percussit eum Zzizzaram, fregit caput eius, transfixit cerebrum eius, transiuit in tempore eius. 27 Inter pedes eius curuatus est, cecidit, iacuit inter pedes eius, curuatus est, cecidit; in loco quo curuatus est, ibi cecidit spoliatus Zzizzara. 28 In vsque ex fenestra prospexit, & attendens mater eius Zzizzaræ ex-inter cancellos dixit; Quid hoc tardauit currus eius Zzizzaræ filij mei à veniendo? Quid hoc impediti sunt cursores, qui fuerunt venire facientes mihi epistolam victoriarum? 29 Sapientes dominæ illius responderunt ei, etiam ipsa in sapientia sua respondit ad dicendum illis: 30 Ex quo inuenientes & diuidentes prædam, dantes virum & domum eius omni vni, & vni prædam multam ante Zzizzaram, prædam polymitarum colorum super collum eius, diuitias opulentorum & vasa desiderij ante virum eum quem spoliarunt. 31 Sic peribunt omnes osores populi tui Domine, & misericordiæ eius erunt futuræ splendescere, sicut exire Solem in fortitudine sua. Et quieuit terra Israel à faciendo bello quadraginta annis.

CAP. VI.

ET fecerunt filij Israel malum ante Dominum, & tradidit eos Dominus in manus Madianæorum septem annis. 2 Et roborata est manus Madianæorum super Israel: ab-ante Madianæos fecerunt sibi Israel latibula quæ in montibus, & speluncas & munitiones.

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 * וְהָיָה אִם־זָרַע יִשְׂרָאֵל וְעָלָה מִדְיָן וַעֲמָלֵק
וּבְנֵי־קֶדֶם וְעָלוּ עָלָיו׃
4 * וַיַּחֲנוּ עֲלֵיהֶם וַיַּשְׁחִיתוּ אֶת־יְבוּל הָאָרֶץ
עַד־בּוֹאֲךָ עַזָּה וְלֹא־יַשְׁאִירוּ מִחְיָה בְּיִשְׂרָאֵל
5 וְשֶׂה וָשׁוֹר וַחֲמוֹר׃ * כִּי הֵם וּמִקְנֵיהֶם
יַעֲלוּ וְאָהֳלֵיהֶם יָבֹאוּ כְדֵי־אַרְבֶּה לָרֹב וְלָהֶם
וְלִגְמַלֵּיהֶם אֵין מִסְפָּר וַיָּבֹאוּ בָאָרֶץ לְשַׁחֲתָהּ׃
6 * וַיִּדַּל יִשְׂרָאֵל מְאֹד מִפְּנֵי מִדְיָן וַיִּזְעֲקוּ בְנֵי־
7 יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה׃ * וַיְהִי כִּי־זָעֲקוּ בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה עַל אֹדוֹת מִדְיָן׃
8 * וַיִּשְׁלַח יְהוָה אִישׁ נָבִיא אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
אָנֹכִי הֶעֱלֵיתִי אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם וָאוֹצִיא אֶתְכֶם
9 מִבֵּית עֲבָדִים׃ * וָאַצֵּל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם
וּמִיַּד כָּל־לֹחֲצֵיכֶם וָאֲגָרֵשׁ אוֹתָם מִפְּנֵיכֶם
וָאֶתְּנָה לָכֶם אֶת־אַרְצָם׃
10 * וָאֹמְרָה לָכֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לֹא
תִירְאוּ אֶת־אֱלֹהֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר אַתֶּם יוֹשְׁבִים
11 בְּאַרְצָם וְלֹא שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹלִי׃ * וַיָּבֹא מַלְאַךְ
יְהוָה וַיֵּשֶׁב תַּחַת הָאֵלָה אֲשֶׁר בְּעָפְרָה אֲשֶׁר
לְיוֹאָשׁ אֲבִי הָעֶזְרִי וְגִדְעוֹן בְּנוֹ חֹבֵט חִטִּים בַּגַּת
12 לְהָנִיס מִפְּנֵי מִדְיָן׃ * וַיֵּרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְהוָה
וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה עִמְּךָ גִּבּוֹר הַחָיִל׃
13 * וַיֹּאמֶר אֵלָיו גִּדְעוֹן בִּי אֲדֹנִי וְיֵשׁ יְהוָה
עִמָּנוּ וְלָמָּה מְצָאַתְנוּ כָּל־זֹאת וְאַיֵּה כָּל־
נִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר סִפְּרוּ־לָנוּ אֲבוֹתֵינוּ לֵאמֹר הֲלֹא
מִמִּצְרַיִם הֶעֱלָנוּ יְהוָה וְעַתָּה נְטָשָׁנוּ יְהוָה וַיִּתְּנֵנוּ
14 בְּכַף מִדְיָן׃ * וַיִּפֶן אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר לֵךְ
בְּכֹחֲךָ זֶה וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת־יִשְׂרָאֵל מִכַּף מִדְיָן הֲלֹא
שְׁלַחְתִּיךָ׃

3 * Cúmq; seuisset Israel, ascendebat Madian & Amalech, cęteríq; Orientalium na-
4 tionum. * Et apud eos figentes tentoria sicut erát in herbis, cuncta vastabant vsq; ad introitum Gazæ, nihílque omnino ad vitam pertinens relinquebant in Israel,
5 non oues, non boues, non asinos. * Ipsi enim & vniuersi greges eorum veniebát cum tabernaculis suis, & instar locustarũ vniuersa complebát, innumera multitudo hominum & camelorũ, quicquid te-
6 tigerant deuastantes. * Humiliatúsq; est
B Israel valdè in conspectu Madian.
7 * Et clamauit ad Dñm, postulans auxilium contra Madianitas.
8 * Qui misit ad eos virum prophetam; & locutus est: Hæc dicit Dominus Deus Israel: Ego vos feci conscendere de Ægypto, & eduxi vos de domo seruitutis;
9 * Et liberaui de manu Ægyptiorum, & omnium inimicorum qui affligebát vos. eiecíque eos ad introitum vestrum, & tradidi vobis terram eorum.
10 * Et dixi, Ego Dominus Deus vester: Ne timeatis deos Amorræorum, in quorum terra habitatis. et noluistis audire
11 vocẽ meam. * Venit auté angelus Dñi, & sedit sub quercu quæ erat in Ephra, &
C pertinebat ad Ioas patrem familiæ Ezri. Cúmq; Gedeon filius eius excuteret, atq; purgaret fruméta in torculari, vt fugeret
12 Madiam; * Apparuit ei angelus Domini, & ait: Dominus tecum virorum for-
13 tissime. * Dixítque ei Gedeon, Obsecro mi Domine, si Dominus nobiscũ est, cur ergo apprehéderunt nos hæc omnia? Vbi sunt mirabilia eius, quæ narrauerunt patres nostri, atque dixerunt, De Ægypto eduxit nos Dominus? Nunc auté dereliquit nos Dominus, & tradidit in manu
14 Madian. * Respexítque ad eum Dominus, & ait: Vade in hac fortitudine tua, & liberabis Israel de manu Madian. scito quòd miserim te.

תרגום יונתן

3 וַהֲוָה כַּד זָרַע יִשְׂרָאֵל וְסָלְקִין מִדְיָנָאֵי וַעֲמַלְקָאֵי וּבְנֵי מַדִּינְחָא וְסָלְקִין עֲלֵיהוֹן׃
4 וְשָׁרַן עֲלֵיהוֹן וּמְחַבְּלִין יַת
עֲלָלְתָא דְאַרְעָא עַד מֵעֲלָנָא דְעַזָּה וְלָא מַשְׁאֲרִין מָזוֹן לְקַיָּמָא נַפְשׁ בְּיִשְׂרָאֵל וְאִימַּר וְתוֹר וַחֲמָר׃
5 אֲרֵי אִינוּן וְגֵיתֵיהוֹן
סָלְקִין וּמַשְׁכְּנֵיהוֹן וְאַתָּן כְּמִיסַת גּוּבָא לִסְגֵי וּלְהוֹן וְלִגְמַלֵּיהוֹן לֵית מִנְיָן וְעָלִין בְּאַרְעָא לְחַבָּלוּתָהּ׃
6 וּמְאַךְ יִשְׂרָאֵל לַחֲדָא
מִן קֳדָם מִדְיָנָאֵי וּזְעִיקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ׃
7 וַהֲוָה כַּד זְעִיקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ עַל עִיסַק מִדְיָנָאֵי׃
8 וּשְׁלַח יְיָ גַּבְרָא נְבִיָּא לְוַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לְהוֹן כִּדְנָן אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל אֲנָא אַסֵּיקִית יַתְכוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם וְאַפֵּיקִית
יַתְכוֹן מִבֵּית עַבְדוּתָא׃
9 וְשֵׁיזְבִית יַתְכוֹן מִידָא דְמִצְרָאִים וּמִיַּד כָּל דַּחֲקֵיכוֹן וְתָרֵיכִית יַתְהוֹן מִן קֳדָמֵיכוֹן וְיַהֲבִית לְכוֹן יַת
אַרְעֲהוֹן׃
10 וְאָמְרִית לְכוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן לָא תִדְחַלּוּן יַת טַעֲוָת אֱמוֹרָאֵי דְאַתּוּן יָתְבִין בְּאַרְעֲהוֹן וְלָא קַבֵּלְתּוּן לְמִימְרִי׃
11 וַאֲתָא מַלְאֲכָא דַיְיָ וִיתִיב תְּחוֹת בּוּטְמָא דִי בְּעָפְרָה דִי לְיוֹאָשׁ אֲבוּהִי דְעֶזֶר וְגִדְעוֹן בְּרֵיהּ חָבִיט חִטִּין בְּמַעְצַרְתָּא לְעָרְקָא מִן קֳדָם
מִדְיָנָאֵי׃
12 וְאִתְחֲזִי לֵיהּ מַלְאֲכָא דַיְיָ וַאֲמַר לֵיהּ מֵימְרָא דַיְיָ בְּסַעְדָּךְ גִּיבַּר חֵילָא׃
13 וַאֲמַר לֵיהּ גִּדְעוֹן בְּבָעוּ רְבוֹנִי וְאִית
שְׁכִינְתָא דַיְיָ בְּסַעְדָּנָא וּלְמָה עַרְעָנָא כָּל אִילֵּין וְאַן כָּל פְּרִשְׁוָתֵיהּ דְאִישְׁתְּעִיאוּ לָנָא אֲבָהָתָנָא לְמֵימַר הֲלָא מִמִּצְרַיִם אַסְקָנָא יְיָ וּכְעַן רַטְשָׁנָא
יְיָ וּמַסְרָנָא בְּיַד מִדְיָנָאֵי׃
14 וְאִתְפְּנִי לֵיהּ מַלְאֲכָא דַיְיָ וַאֲמַר אֱזִיל בְּחֵילָךְ דֵּין וְתִפְרוֹק יַת יִשְׂרָאֵל מִידָא דְמִדְיָנָאֵי הֲלָא שְׁלַחְתָּךְ׃

3 * Et factũ est quando seminauit vir Israel, & ascẽdebat Madiam et Amalec et filij Orientis, & ascendebant contra eum. * Et castra-
4 metabantur contra eos, & vastabant confinia terræ, quoad venirent in Gazan; & non reliquerunt sustentationem vitæ in Israel, & ouem, & vitulum, & asinum.
5 * Quoniam ipsi & iumenta eorum ascendebant & tabernacula eorũ afferebant, et veniebant tanquã locustæ in multitudinẽ; & eorum & camelorũ suorũ non erat numerus; & veniebant in terram Israel vt vastarent illam.
6 * Et humiliatus est Israel valde à facie Madiam, & clamauerunt filij Israel ad Dominũ.
7 * Et factum est, postquam clamauerunt filij Israel ad Dominum propter Madiam:
8 * Misit Dominus virum prophetam ad filios Israel, & dixit illis, Hæc dicit Dominus Deus Israel, Ego sum qui eduxi vos de Ægypto, & eduxi vos de domo seruitutis.
9 * Et liberaui vos de manu Ægypti, & de manu omnium affligentium vos, & eieci eos à facie vestra, & tradidi vobis terram illorum.
10 * Et dixi vobis, Ego sum Dominus Deus vester, non timebitis Deos Amorræi, inter quos vos habitatis in terra eorum, & non audiuistis vocem meam.
11 * Et venit angelus Domini, & sedit sub quercu quæ erat in Ephra, quæ erat Ioas patris Ezri; & Gedeon filius eius excutiebat frumenta in torculari vt fugeret à facie Madiam.
12 * Et apparuit ei angelus Domini, & dixit ad eum, Dominus tecum potens fortitudine.
13 * Et dixit ad eum Gedeon, In me Domine mi, & si est Dominus nobiscum? & vt quid inuenerunt nos omnia mala hæc? & vbi sunt omnia mirabilia eius, quæ narrauerunt nobis patres nostri dicẽtes, Nónne ex Ægypto eduxit nos Dominus? & nunc repulit nos Dominus & tradidit nos in manu Madiam.
14 * Et respexit ad eum angelus Domini, & dixit ei, Ambula in fortitudine hac, & saluabis Israel, ecce misi te.

3 * καὶ ἐγένετο ὅτε ἔσπειρεν ἀνὴρ ἰσραὴλ, καὶ ἀνέβαινεν
μαδιὰμ καὶ ἀμαλὴκ, καὶ οἱ υἱοὶ ἀνατολῶν, καὶ ἀνέβαινον
4 ἐπ' αὐτόν. * καὶ παρενέβαλον ἀπ' αὐτοὺς, καὶ διέφ-
θειραν τὰ ἐφόρια τῆς γῆς ἕως τοῦ ἐλθεῖν εἰς γάζαν, καὶ οὐχ
ὑπελίποντο ὑπόστασιν ζωῆς ἐν ἰσραὴλ, καὶ ποίμνιον, καὶ
μόσχον, καὶ ὄνον.
5 * ὅτι αὐτοὶ καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν ἀνέβαινον, καὶ τὰς σκηνὰς
αὐτῶν παρέφερον, καὶ παρεγένοντο ὡς ἀκρίδες εἰς πλῆθος,
καὶ αὐτοῖς καὶ ταῖς καμήλοις αὐτῶν οὐκ ἦν ἀριθμός· καὶ
παρεγίνοντο ἐν τῇ γῇ ἰσραὴλ τοῦ διαφθεῖραι αὐτήν.
6 * καὶ ἐπτώχευσεν ἰσραὴλ σφόδρα ἀπὸ προσώπου
μαδιὰμ, καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς κύριον.
7 * καὶ ἐγένετο ἐπεὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς
κύριον διὰ μαδιάμ·
8 * ἐξαπέστειλεν κύριος ἄνδρα προφήτην πρὸς τοὺς
υἱοὺς ἰσραήλ· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς
ἰσραήλ, ἐγώ εἰμι ὁ ἀναβιβάσας ὑμᾶς ἐξ αἰγύπτου, καὶ
ἐξήγαγον ὑμᾶς ἐξ οἴκου δουλείας.
9 * καὶ ἐξειλάμην ὑμᾶς ἐκ χειρὸς αἰγύπτου καὶ ἐκ
χειρὸς πάντων τῶν θλιβόντων ὑμᾶς, καὶ ἐξέβαλον αὐ-
τοὺς ἐκ προσώπου ὑμῶν, καὶ ἔδωκα ὑμῖν τὴν γῆν αὐτῶν.
10 * καὶ εἶπα ὑμῖν, ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, οὐ φοβη-
θήσεσθε τοὺς θεοὺς τοῦ ἀμορραίου ἐν οἷς ὑμεῖς κατοικεῖτε ἐν
τῇ γῇ αὐτῶν, καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς μου.
11 * καὶ ἦλθεν ἄγγελος κυρίου καὶ ἐκάθισεν ὑπὸ τὴν δρῦν
τὴν οὖσαν ἐν ἐφρὰ τὴν τοῦ ἰωὰς πατρὸς ἐζρί· καὶ γεδεὼν
ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐράβδιζεν πυροὺς ἐν λήνῳ τοῦ ἐκφυγεῖν ἐκ
προσώπου μαδιάμ.
12 * καὶ ὤφθη αὐτῷ ἄγγελος κυρίου, καὶ εἶπεν πρὸς αὐ-
τόν, κύριος μετὰ σοῦ δυνατὸς τῇ ἰσχύϊ.
13 * καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν γεδεών, ἐν ἐμοὶ κύριέ μου, καὶ
εἰ ἔστιν κύριος μεθ' ἡμῶν; καὶ ἱνατί εὗρεν ἡμᾶς πάντα
τὰ κακὰ ταῦτα; καὶ ποῦ ἐστιν πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ,
ὅσα διηγήσαντο ἡμῖν οἱ πατέρες ἡμῶν λέγοντες, οὐχὶ ἐξ
αἰγύπτου ἀνήγαγεν ἡμᾶς κύριος; καὶ νῦν ἀπώσατο ἡ-
μᾶς κύριος καὶ παρέδωκεν ἡμᾶς ἐν χειρὶ μαδιάμ.
14 * καὶ ἐπέβλεψεν πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος κυρίου, καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ, πορεύου ἐν τῇ ἰσχύϊ σου ταύτῃ, καὶ σώσεις τὸν
ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐξαπέστειλά σε.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[1] Et fuit quando seminauit Israel, & ascendentes Madianæi & Ghamalekæi, & filij Orientis, & ascendentes super eos.
[2] Et tenderunt super eos, & deuastantes prouentum terræ vsque ad ascensum Ghazæ; & non reliquerunt eis cibum ad viuificandum animam in Israel, & pecus & bouem, & asinum.
[3] Nam illi & greges eorum ascendentes, & tentoria eorum; & venerunt vt sufficientia locustæ ad multitudinẽ; & illis, & camelis eorum non erat numerus: & intrantes in terra ad vastandum eam.
[4] Et humiliatus est Israel valde ab-ante Madianæos, & clamauerunt filij Israel ante Dominum.
[5] Et fuit cùm clamauerunt filij Israel ante Dominum super causam Madianæorum:
[6] Et misit Dominus virum prophetam ad filios Israel, & dixit eis: Sic dixit Dominus Deus Israel, Ego ascendere feci vos de terra Ægypti, & eduxi vos de domo seruitutis.
[7] Et liberaui vos de manu Ægyptiorum, & de manu omnium molestatorum vestrorum, & eieci illos ex-ante vos, & dedi vobis terram eorum.
[8] Et dixi vobis, Ego Dominus Deus vester, ne timeatis errores Amorrhæi, qua vos habitantes in terra eorum; & non audistis in dicto meo.
[9] Et venit angelus Domini, & sedit subtus quercum quæ in Ghaphra quæ Ioas patris Gheser; & Gidghon filius eius excutiens triticum in torculari ad fugiendum ex-ante Madianæos.
[10] Et visus est ei angelus Domini, & dixit ei, Dictum Domini in auxilio tuo, vir virtutis.
[11] Et dixit illi Gidghon, Obsecro Domine mi, & est diuinitas Domini nobiscum? & ad quid acciderunt nobis omnia hæc? & vbi omnes separationes eius, quas narrauerunt nobis patres nostri, ad dicendum, An non ex Ægypto ascendere fecit nos Deus? & nunc dereliquit nos Deus, & tradidit nos in manu Madianæorum.
[12] Et reuersus est ei angelus Domini & dixit, Ito in virtute tua hac, & redime Israel de manu Madianæorum: nonne misi te?

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 * וַיֹּאמֶר אֵלָיו בִּי אֲדֹנָי בַּמֶּה אוֹשִׁיעַ אֶת־
יִשְׂרָאֵל הִנֵּה אַלְפִּי הַדַּל בִּמְנַשֶּׁה וְאָנֹכִי הַצָּעִיר
16 בְּבֵית אָבִי׃ * וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה כִּי אֶהְיֶה
17 עִמָּךְ וְהִכִּיתָ אֶת־מִדְיָן כְּאִישׁ אֶחָד׃ * וַיֹּאמֶר
אֵלָיו אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְעָשִׂיתָ לִּי אוֹת
18 שָׁאַתָּה מְדַבֵּר עִמִּי׃ * אַל־נָא תָּמֵשׁ מִזֶּה עַד־
בֹּאִי אֵלֶיךָ וְהֹצֵאתִי אֶת־מִנְחָתִי וְהִנַּחְתִּי לְפָנֶיךָ
19 וַיֹּאמַר אָנֹכִי אֵשֵׁב עַד־שׁוּבֶךָ׃ * וְגִדְעוֹן בָּא
וַיַּעַשׂ גְּדִי־עִזִּים וְאֵיפַת־קֶמַח מַצּוֹת הַבָּשָׂר שָׂם
בַּסַּל וְהַמָּרַק שָׂם בַּפָּרוּר וַיּוֹצֵא אֵלָיו אֶל־תַּחַת
20 הָאֵלָה וַיַּגַּשׁ׃ * וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַלְאַךְ
הָאֱלֹהִים קַח אֶת־הַבָּשָׂר וְאֶת־הַמַּצּוֹת וְהַנַּח
אֶל־הַסֶּלַע הַלָּז וְאֶת־הַמָּרַק שְׁפוֹךְ וַיַּעַשׂ כֵּן׃
21 * וַיִּשְׁלַח מַלְאַךְ יְהוָה אֶת־קְצֵה הַמִּשְׁעֶנֶת
אֲשֶׁר בְּיָדוֹ וַיִּגַּע בַּבָּשָׂר וּבַמַּצּוֹת וַתַּעַל הָאֵשׁ מִן־
הַצּוּר וַתֹּאכַל אֶת־הַבָּשָׂר וְאֶת־הַמַּצּוֹת וּמַלְאַךְ
22 יְהוָה הָלַךְ מֵעֵינָיו׃ * וַיַּרְא גִּדְעוֹן כִּי־מַלְאַךְ
יְהוָה הוּא וַיֹּאמֶר גִּדְעוֹן אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה כִּי־עַל־
כֵּן רָאִיתִי מַלְאַךְ יְהוָה פָּנִים אֶל־פָּנִים׃
23 * וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה שָׁלוֹם לְךָ אַל־תִּירָא לֹא
24 תָּמוּת׃ * וַיִּבֶן שָׁם גִּדְעוֹן מִזְבֵּחַ לַיהוָה
וַיִּקְרָא־לוֹ יְהוָה שָׁלוֹם עַד הַיּוֹם הַזֶּה עוֹדֶנּוּ
בְּעָפְרַת אֲבִי הָעֶזְרִי׃
25 * וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה קַח אֶת־
פַּר־הַשּׁוֹר אֲשֶׁר לְאָבִיךָ וּפַר הַשֵּׁנִי שֶׁבַע שָׁנִים
וְהָרַסְתָּ אֶת־מִזְבַּח הַבַּעַל אֲשֶׁר לְאָבִיךָ וְאֶת־
26 הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר־עָלָיו תִּכְרֹת׃ * וּבָנִית מִזְבֵּחַ
לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל רֹאשׁ הַמָּעוֹז הַזֶּה בַּמַּעֲרָכָה
וְלָקַחְתָּ אֶת־הַפַּר הַשֵּׁנִי וְהַעֲלִיתָ עוֹלָה בַּעֲצֵי
הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר תִּכְרֹת׃

15 *Qui respondens ait, Obsecro mi Dñe in quo liberabo Israel? Ecce familia mea infima est in Manasse, & ego minimus in
16 domo patris mei. * Dixitq; ei Dñs, Ego ero tecũ, & percuties Madiam quasi vnũ
17 virum. * Et ille, Si inueni, inquit, gratiam coram te, da mihi signum quòd tu
18 sis qui loqueris ad me. * Nec recedas hinc donec reuertar ad te, portans sacrificium & offerens tibi. Qui respondit, Ego præstolabor aduentum tuum.
19 * Ingressus est itaque Gedeon, & coxit hœdum, & de farinæ modio azymos panes, carnésque ponens in canistro, & ius carnium mittens in ollam, tulit omnia
B sub quercu, & obtulit ei.
20 * Cui dixit angelus Dei, Tolle carnes & azymos panes, & pone supra petram illã, & ius desuper funde. Cúmque fecisset ita:
21 * Extendit angelus Domini summitatem virgæ, quam tenebat in manu, & tetigit carnes & panes azymos, ascendítque ignis de petra, & carnes azymósque panes cósumpsit. Angelus autem Domini euánuit ex oculis eius.
22 * Vidénsque Gedeon quòd esset angelus Domini, ait: Heu mi Domine Deus, quia vidi angelũ Domini facie ad faciem.
23 * Dixítque ei Dominus, Pax tecum, Ne timeas, non morieris.
24 * Ædificauit ergo ibi Gedeon altare Domino, vocauítque illud, Domini pax vsque in præsentem diem. Cumq; adhuc esset in Ephra quæ est familiæ Ezri;
25 * Nocte illa dixit Dominus ad eum:
C Tolle taurum patris tui, & alterum taurum annorum septem, destruésque aram Baal quæ est patris tui, & nemus quod
26 circa aram est succide. * Et ædificabis altare Domino Deo tuo in summitate petrę huius, super quam ante sacrificium posuisti, tollésque taurum secundum, & offeres holocaustum super struem lignorum, quæ de nemore succideris.

תרגום יונתן

15 וַאֲמַר לֵיהּ בְּבָעוּ אֲדֹנָי בְּמָה אֶפְרוֹק יַת יִשְׂרָאֵל הָא זַרְעִיתִי זְעֵירָא בִּשְׁבַט מְנַשֶּׁה וַאֲנָא חֲלָשׁ בְּבֵית אֲבָא׃
16 וַאֲמַר לֵיהּ יְיָ אֲרֵי יְהֵא מֵימְרִי בְּסַעְדָּךְ וְתִקְטוֹל יַת מִדְיָנָאֵי כְּגַבְרָא חַד׃ 17 וַאֲמַר לֵיהּ אִם כְּעַן אַשְׁכְּחֵית רַחֲמִין קֳדָמָךְ
וְתַעְבִּיד לִי אָת דְּאַתְ מְמַלֵּל עִמִּי׃ 18 לָא כְּעַן תַּעְדֵּי מִכָּאן עַד מֵיתִי לְוָתָךְ וְאַסֵּיק יַת תַּקְרוּבְתִּי וְאַנִּיחַ קֳדָמָךְ וַאֲמַר אֲנָא אוֹרֵיךְ
עַד דְּתָתוּב׃ 19 וְגִדְעוֹן אֲתָא וַעֲבַד גַּדְיָא בַּר עִיזֵי וּמְכַיְלְתָּא דְקִמְחָא אֲפָה פַּטִּיר בִּשְׂרָא שַׁוִּי בְּסַלָּא וְתַבְשִׁילָא שַׁוִּי בְּקִדְרָא
וְאַפִּיק לְוָתֵיהּ לְתַחוֹת אֱלָתָא וְקָרֵיב׃ 20 וַאֲמַר לֵיהּ מַלְאֲכָא דַיְיָ סַב יַת בִּשְׂרָא וְיַת פַּטִּירַיָּא וְאַחֵית לְבֵיפָא דִיכֵי וְיַת
תַּבְשִׁילָא שְׁפוֹךְ וַעֲבַד כֵּן׃ 21 וְאוֹשִׁיט מַלְאֲכָא דַיְיָ יַת רֵישׁ שׁוֹטִיתָא דְּבִידֵיהּ וְקָרֵיב בְּבִשְׂרָא וּבְפַטִּירַיָּא וּסְלֵקַת
אִשְׁתָּא מִן טִינָרָא וְאַכְלַת יַת בִּשְׂרָא וְיַת פַּטִּירַיָּא וּמַלְאֲכָא דַיְיָ אִסְתְּלֵק מִלְּקָבֵיל עֵינוֹהִי׃ 22 וַחֲזָא גִּדְעוֹן אֲרֵי מַלְאֲכָא דַיְיָ
הוּא וַאֲמַר גִּדְעוֹן בְּבָעוּ יְיָ אֱלֹהִים אֲרֵי עַל כֵּן חֲזֵיתִי מַלְאֲכָא דַיְיָ אַפִּין בְּאַפִּין׃ 23 וַאֲמַר לֵיהּ יְיָ שְׁלָם לָךְ לָא תִדְחַל
לָא תְמוּת׃ 24 וּבְנָא תַמָּן גִּדְעוֹן מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ וּפְלַח עֲלוֹהִי קֳדָם יְיָ וַעֲבַד לֵיהּ שְׁלָמָא עַד יוֹמָא הָדֵין עַד כְּעַן אִיתוֹהִי בְּעָפְרָא
דַאֲבוּהִי דְעֶזְרִי׃ 25 וַהֲוָה בְּלֵילְיָא הַהוּא וַאֲמַר לֵיהּ יְיָ סַב יַת תּוֹר בַּר תּוֹרֵי דִּי לַאֲבוּךְ וְתוֹרָא תִנְיָנָא דְאִיתְפַּטִּים שֶׁבַע שְׁנִין וּתְפַגַּר
יַת אֵינוֹרָא דְבַעְלָא דַאֲבוּךְ וְיַת אֲשֵׁרְתָּא דַעֲלוֹהִי תְקוֹץ׃ 26 וְתִבְנֵי מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ עַל רֵישׁ תּוּקְפָּא הָדֵין בְּסִידְרָא
וְתִסַּב יַת תּוֹרָא תִנְיָנָא וְתַסֵּיק עֲלוֹתָא בְּאָעֵי אֲשֵׁרְתָּא דְתְקוֹץ׃

15 * *Et dixit ad eum Gedeon, In me, Domine mi, in quo liberabo Israel? ecce familia mea humilior in Manasse, & ego sum paruus in domo patris mei.*
16 * *Et dixit ad eum Dominus, Quoniam ero tecum, & percuties Madian sicut virum vnũ.*
18 * *Et dixit ad eum Gedeon, Et si inueni gratiam in oculis tuis, & facias mihi signum quòd tu loqueris mecum.*
18 * *Non mouearis hinc quoad veniam ego ad te, & feram sacrificium meum, & sacrificabo coram te: & dixit, Ego sedebo donec reuertaris tu.*
19 * *Et Gedeon ingressus est, & fecit hœdum caprarum & modium farinæ azyma, & carnes imposuit in canistro, et ius effudit in ollam, et obtulit ad eum sub quercu, & adorauit.*
20 * *Et dixit ad eum angelus Domini, Tolle carnes & azymos, & pone ad petram illam, & ius effunde. & fecit Gedeon sic.*
21 * *Et extendit angelus Domini summitatem virgæ, quæ erat in manu illius, & tetigit carnes & azymos, & accensus est ignis de petra, & consumpsit carnes & azymos. & angelus Domini recessit ex oculis eius.*
22 * *Et vidit Gedeon quòd angelus Domini est. & dixit Gedeon, Hei mihi domine Domine, quoniam ad hoc vidi angelum Domini facie ad faciem.*
23 * *Et dixit ei Dominus, Pax tibi; ne timeas, non morieris.*
24 * *Et ædificauit illic Gedeon altare Domino, & vocauit illud, Domini pax, vsque ad diem hanc, adhuc illo existẽte in Ephrata patris Ezri.*
25 * *Et factum est nocte illa, & dixit ei Dominus, Tolle vitulum saginatum patris tui, & vitulum secundum septem annorum, & destrues aram Baal, quæ est patris tui, & nemus quod in illa, succides.*
26 * *Et ædificabis altare Domino Deo tuo, qui apparuit tibi in summitate montis Maoz huius in acie, & accipies cum vitulo secundo, & offeres holocaustum in lignis nemoris quod succides.*

15 * καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν γεδεών, ἐν ἐμοὶ κύριέ μου ἐν τίνι σώσω τὸν ἰσραήλ; ἰδοὺ ἡ χιλιάς μου ταπεινοτέρα ἐν μανασσῆ, καὶ ἐγώ εἰμι μικρὸς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου.
16 * καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν κύριος, ὅτι ἔσομαι μετὰ σοῦ, καὶ
17 πατάξεις τὴν μαδιὰμ ὡσεὶ ἄνδρα ἕνα. * καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν γεδεών, καὶ εἰ εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ποιήσῃς μοι σημεῖον ὅτι σὺ λαλεῖς μετ' ἐμοῦ.
18 * μὴ κινηθῇς ἐντεῦθεν ἕως ἐλθεῖν με πρὸς σέ, καὶ οἴσω τὴν θυσίαν μου, καὶ θύσω ἐνώπιόν σου· καὶ εἶπεν, ἐγὼ καθήσομαι ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι σε.
19 * καὶ γεδεὼν εἰσῆλθεν καὶ ἐποίησεν ἔριφον αἰγῶν καὶ οἶφι ἀλεύρου ἄζυμα καὶ τὰ κρέα ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ κανοῦν καὶ τὸν ζωμὸν ἐξέχεεν εἰς χύτραν, καὶ ἐξήνεγκεν πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τὴν δρῦν καὶ προσεκύνησεν.
20 * καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος κυρίου, λάβε τὰ κρέα καὶ τοὺς ἀζύμους, καὶ θὲς πρὸς τὴν πέτραν ἐκείνην, καὶ τὸν ζωμὸν ἔκχεον· καὶ ἐποίησεν γεδεὼν οὕτως.
21 * καὶ ἐξέτεινεν ὁ ἄγγελος κυρίου τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου τῆς ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἥψατο τῶν κρεῶν καὶ τῶν ἀζύμων, καὶ ἀνήφθη πῦρ ἐκ τῆς πέτρας, καὶ κατέφαγεν τὰ κρέα καὶ τοὺς ἀζύμους· καὶ ὁ ἄγγελος κυρίου ἀπῆλθεν ἐξ ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.
22 * καὶ εἶδεν γεδεὼν ὅτι ἄγγελος κυρίου ἐστίν· καὶ εἶπεν γεδεών, οἴμοι κύριε κύριε ὅτι ἐπὶ τοῦτο εἶδον τὸν ἄγγελον κυρίου πρόσωπον πρὸς πρόσωπον.
23 * καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριος, εἰρήνη σοι, μὴ φοβοῦ, οὐ μὴ ἀποθάνῃς.
24 * καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ γεδεὼν θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸ κυρίου εἰρήνη ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης ἔτι αὐτοῦ ὄντος ἐν ἐφραθὰ πατρὸς τοῦ ἐζρί.
25 * καὶ ἐγένηθη τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριος, λάβε τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν τοῦ πατρός σου, καὶ τὸν μόσχον τὸν δεύτερον τὸν ἑπταετῆ, καὶ καθελεῖς τὸ θυσιαστήριον τοῦ βαὰλ ὅ ἐστιν τοῦ πατρός σου, καὶ τὸ ἄλσος τὸ ἐπ' αὐτὸ ἐκκόψεις.
26 * καὶ οἰκοδομήσεις τὸ θυσιαστήριον κυρίῳ τῷ θεῷ σου τῷ ὀφθέντι σοι ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους μαὼζ τούτου ἐν τῇ παρατάξει, καὶ λήψῃ σὺν τῷ μόσχῳ τῷ δευτέρῳ, καὶ ἀνοίσεις ὁλοκαύτωμα ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ ἄλσους οὗ ἐκκόψεις.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

15 Et dixit ei, Obsecro Domine, in quo redimam Israel? ecce prosapia mea exigua in tribu Menasse, & ego debilis in domo patris mei.
16 Et dixit illi Dominus, Nam erit dictum meum in auxilio tuo; & occides Midianæos vt virum vnum.
17 Et dixit ei, Si nunc inueni misericordias ante te, & facies mihi signum quòd tu loquens mecum.
18 Ne nunc transeas hinc vsque ire me ad te, & afferam donum meum, & apponã ante te. & dixit, Ego prolongabo vsque quo redeas.
19 Et Gidghon venit & fecit hœdum filium caprarum, & mensuram farinæ coxit azymum, carnem posuit in canistro, & coctum posuit in lebete: & protulit ad eum ad-subtus quercum, & obtulit.
20 Et dixit ei angelus Domini, Accipe carnem & azyma, & depone ad petram istam, & coctum effunde: & fecit sic.
21 Et tetendit angelus Domini caput baculi, qui in manu eius; & tetigit in carne, & in azymis; & ascendit ignis ex petra, & comedit carnem & azyma, & angelus Domini ascendit ex eregione oculorum eius.
22 Et vidit Gidghon quòd angelus Domini ipse; & dixit Gidghon, Obsecro Domine Deus; nam propterea vidi angelum Domini facies ad facies.
23 Et dixit illi Dominus, Pax tibi; ne timeas, non morieris.
24 Et ædificauit ibi Gidghon altare ante Dominum, & seruiuit super illud ante Dominum, qui fecit ei pacem vsque diem hanc, vsque nunc est ipsum in Ghaphra patris Ghezer.
25 Et fuit in nocte illa, & dixit ei Dominus, Accipe bouem filium boum qui patri tuo, & bouem secundum qui saginatur septem annis; & dirues aram Baghal patris tui; & lucum qui super eam, excides.
26 Et ædificabis altare ante Deum tuum super caput fortitudinis huius, in ordine: & accipies bouem secundum, & ascendere facies holocausta in lignis luci quem succides.

Universidad de Deusto
Biblioteca

27 וַיִּקַּח גִּדְעוֹן עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים מֵעֲבָדָיו וַיַּעַשׂ
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְהוָה וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יָרֵא אֶת־
בֵּית אָבִיו וְאֶת־אַנְשֵׁי הָעִיר מֵעֲשׂוֹת יוֹמָם וַיַּעַשׂ
28 לָיְלָה׃ וַיַּשְׁכִּימוּ אַנְשֵׁי הָעִיר בַּבֹּקֶר וְהִנֵּה
נִתַּץ מִזְבַּח הַבַּעַל וְהָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָלָיו כָּרֻתָה
וְאֵת הַפַּר הַשֵּׁנִי הָעֲלָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ הַבָּנוּי׃
29 וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ מִי עָשָׂה הַדָּבָר
הַזֶּה וַיִּדְרְשׁוּ וַיְבַקְשׁוּ וַיֹּאמְרוּ גִּדְעוֹן בֶּן־יוֹאָשׁ
עָשָׂה הַדָּבָר הַזֶּה׃ 30 וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי הָעִיר אֶל־
יוֹאָשׁ הוֹצֵא אֶת־בִּנְךָ וְיָמֹת כִּי נִתַּץ אֶת־מִזְבַּח
הַבַּעַל וְכִי כָרַת הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָלָיו׃
31 וַיֹּאמֶר יוֹאָשׁ לְכָל־אֲשֶׁר עָמְדוּ עָלָיו
הַאַתֶּם תְּרִיבוּן לַבַּעַל אִם־אַתֶּם תּוֹשִׁיעוּן
אֹתוֹ אֲשֶׁר יָרִיב לוֹ יוּמַת עַד־הַבֹּקֶר אִם־אֱלֹהִים
הוּא יָרֵב לוֹ כִּי נִתַּץ אֶת־מִזְבְּחוֹ׃
32 וַיִּקְרָא לוֹ בַיּוֹם הַהוּא יְרֻבַּעַל לֵאמֹר יָרֵב
בּוֹ הַבַּעַל כִּי נִתַּץ אֶת־מִזְבְּחוֹ׃ 33 וְכָל־מִדְיָן
וַעֲמָלֵק וּבְנֵי־קֶדֶם נֶאֶסְפוּ יַחְדָּו וַיַּעַבְרוּ וַיַּחֲנוּ
בְּעֵמֶק יִזְרְעֶאל׃ 34 וְרוּחַ יְהוָה לָבְשָׁה אֶת־
גִּדְעוֹן וַיִּתְקַע בְּשׁוֹפָר וַיִּזָּעֵק אֲבִיעֶזֶר אַחֲרָיו׃
35 וּמַלְאָכִים שָׁלַח בְּכָל־מְנַשֶּׁה וַיִּזָּעֵק גַּם־
הוּא אַחֲרָיו וּמַלְאָכִים שָׁלַח בְּאָשֵׁר וּבִזְבֻלֻן
וּבְנַפְתָּלִי וַיַּעֲלוּ לִקְרָאתָם׃ 36 וַיֹּאמֶר גִּדְעוֹן
אֶל־הָאֱלֹהִים אִם־יְשֶׁךָ מוֹשִׁיעַ בְּיָדִי אֶת־יִשְׂרָאֵל
37 כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃ הִנֵּה אָנֹכִי מַצִּיג אֵת גִּזַּת
הַצֶּמֶר בַּגֹּרֶן אִם־טַל יְהִי־עַל־הַגִּזָּה לְבַדָּהּ וְעַל
כָּל־הָאָרֶץ חָרֵב וְיֵדַעְתִּי כִּי־תוֹשִׁיעַ בְּיָדִי אֶת־
38 יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃ וַיְהִי־כֵן וַיַּשְׁכֵּם
מִמָּחֳרָת וַיָּזַר אֶת־הַגִּזָּה וַיִּמְצֶה טָל מִן־הַגִּזָּה
מְלוֹא הַסַּפֵּל מָיִם׃

27 Assumptis ergo Gedeon decem viris de seruis suis, fecit sicut præceperat ei Dominus. Timens autẽ domum patris sui, & homines illius ciuitatis per diem noluit facere, sed omnia nocte compleuit.
28 Cúmque surrexissent viri oppidi eius manè, viderunt destructam aram Baal, lucúmq; succisum, & taurum alterum impositum super altare quod tunc ædificatum erat. 29 Dixerúntq; adinuicẽ: Quis hoc fecit? Cúmque perquirerent auctorem facti, dictum est: Gedeon filius Ioas fecit hæc omnia. 30 Et dixerunt ad Ioas, Produc filium tuum huc, vt moriatur; quia destruxit aram Baal, & succidit nemus.
31 Quibus ille respondit: Nunquid vltores estis Baal, vt pugnetis pro eo? Qui aduersarius est eius moriatur antequã lux crastina veniet. si Deus est, vindicet se de eo qui suffodit aram eius.
32 Ex illo die vocatus est Gedeon Hierobaal, eo quòd dixisset Ioas, Vlciscatur se de eo Baal, qui suffodit aram eius.
33 Igitur omnis Madiam & Amalech, & Orientales populi congregati sunt simul, transeuntes Iordanem, & castrametati sunt in valle Iezrael.
34 Spiritus autem Dñi induit Gedeon; qui clangens buccina conuocauit domũ Abiezer vt sequeretur se.
35 Misítque nuncios in vniuersum Manassen, qui & ipse secutus est eum, et alios nuncios in Aser & Zabulon, & Nephthalim, qui occurrerunt ei.
36 Dixítq; Gedeon ad Deum, Si saluum facis per manum meam populum Israel sicut locutus es:
37 Ponam hoc vellus lanæ in area. Si ros in solo vellere fuerit, & in omni terra siccitas, sciam quòd per manum meam, sicut locutus es, liberabis Israel.
38 Factúmque est ita. Et de nocte consurgens expresso vellere concham roris impleuit.

תרגום יונתן

27 וּדְבַר גִּדְעוֹן עַשְׂרָא גַּבְרִין מֵעַבְדוֹהִי וְעַבַד כְּמָא דְמַלֵּיל עִמֵּיהּ יְיָ וַהֲוָה מִדְּדָחִיל מִבֵּית אֲבוּהִי וּמִן אֱנָשֵׁי קִרְתָּא מִלְּמֶעְבַּד בִּיוְמָא
וְעָבַד בְּלֵילְיָא׃ 28 וְאַקְדִּימוּ אֱינָשֵׁי קִרְתָּא בְּצַפְרָא וְהָא סְתִירַת אִיגּוֹרָא דְבַעְלָא וַאֲשֵׁרְתָא דַּעֲלוֹהִי קְנִיצָא וְתוֹר תּוֹרָא
דְּתִנְיָנָא סָקֵק עַל מַדְבְּחָא דְּבָנֵי׃ 29 וַאֲמַרוּ גַבְרָא לְחַבְרֵיהּ מַן עֲבַד פִּתְגָמָא הָדֵין וְתָבְעוּ וּבְעוֹ וַאֲמָרוּ גִּדְעוֹן בַּר יוֹאָשׁ עֲבַד
יָת פִּתְגָמָא הָדֵין׃ 30 וַאֲמַרוּ אֱינָשֵׁי קִרְתָּא לְיוֹאָשׁ אַפֵּיק יָת בְּרָךְ וְיִתְקְטֵיל אֲרֵי תְרַע יָת אִיגּוֹרָא דְבַעְלָא וַאֲרֵי קֵץ אֲשֵׁרְתָא
דַּעֲלוֹהִי׃ 31 וַאֲמַר יוֹאָשׁ לְכָל דְּקָמוֹ עֲלוֹהִי הַאִתְּחִין אַתּוּן מִתְפָּרְעִין לְבַעְלָא אִם אִתְּחִין מִתְפָּרְעִין לֵיהּ דִּיתְקְטֵיל בְּרֵם
קָרֵב לֵיהּ בְּיוֹמָא דְּנָן אֱלָהָא הוּא יִתְפָּרַע לֵיהּ בְּעַלְמָא אֲרֵי תְרַע יָת אִיגּוֹרֵיהּ׃ 32 וְקָרָא לֵיהּ בְּיוֹמָא הַהוּא
יְרוּבַעְלָא לְמֵימַר יִתְפָּרַע לֵיהּ בַּעְלָא אֲרֵי תְרַע יָת אִיגּוֹרֵיהּ׃ 33 וְכָל מְדִינְאֵי וְעַמָּלְקָאֵי וּבְנֵי מַדִּינְחָא אִיתְכַּנִּישׁוּ כַּחֲדָא וַעֲבָרוּ
וּשְׁרוֹ בְּמֵישַׁר יִזְרְעֶאל׃ 34 וְרוּחַ גְּבוּרְתָּא מִן קֳדָם יְיָ לַבִּישָׁת יָת גִּדְעוֹן וְתָקַע בְּשׁוֹפָרָא וְאִיתְכַּנִּישׁ אֲבִיעֶזֶר בָּתְרוֹהִי׃
35 וְאִיזְדַּן לְקַבָּלְתְּהוֹן׃ וְאִיתְכַּנִּישׁוּ אַף אִינּוּן בָּתְרוֹהִי וְאִיזְדַּן שָׁלַח בְּשִׁבְטָא אָשֵׁר וּבְשִׁבְטָא זְבוּלֻן וּבְשִׁבְטָא נַפְתָּלִי
וְסָלִיקוּ לְקַדְמוּתְהוֹן׃ 36 וַאֲמַר גִּדְעוֹן קֳדָם יְיָ אִם אֵיכָךְ פָּרִיק בִּידָי יָת יִשְׂרָאֵל כְּמָא דְמַלֵּילְתָּא׃
37 הָא אֲנָא מְסַדַּר יָת גִּזָּתָא דְּעִמְרָא בְּבֵית אִידָּרָא אִם טַלָּא יְהֵא עַל גִּיזְתָא בִּלְחוֹדָהּ וְעַל כָּל אַרְעָא יִבְּשָׁא וְאִידַּע אֲרֵי תְּפָרוֹק בִּידִי יָת יִשְׂרָאֵל כְּמָא דְמַלֵּילְתָּא׃
38 וַהֲוָה כֵּן וְאַקְדִּים בְּיוֹמָא דְּבָתְרוֹהִי וַעֲצַר יָת גִּיזְתָא וּנְפַק טַלָּא מִן גִּיזְתָא מְלָא לְקֻבָּא מַיָּא׃

27 Et assumpsit Gedeon decem viros de seruis suis, & fecit sicut locutus est ad eum Dominus; & factum est postquam timuit domũ patris sui, & viros ciuitatis, vt non faceret die, & fecit nocte. 28 Et manè surrexerunt viri oppidi diluculo, & ecce destructa ara Baal, & lucus qui in ipsa succisus, & vitulus saginatus oblatus in holocaustũ super altare ædificatum.
29 Et dixit vir ad socium suum, Quis fecit rem hanc? & perquirebant & interrogabant; & dixerunt: Gedeon filius Ioas fecit hoc.
30 Et dixerunt viri vrbis ad Ioas, Produc filium tuum & occidetur, quia diruit aram Baal, & quia succidit nemus quod in illa.
31 Et dixit Ioas ad viros qui surrexerunt contra se, Nunquid vos nunc vltores estis pro Baal? vel vos liberatis eum? qui aduersarius est ei, moriatur vsque ad manè. Si Deus ipse est, vindicabit se ipsum, quoniam suffodit aram eius.
32 Et vocauit illum in die illa Hierobaal, dicens: Forum iudiciale Baal, quoniam suffodit aram eius.
33 Et omnis Madiam, & Amelec, & filij Orientis congregati sunt simul, & transierunt & castrametati sunt in valle Jezrael.
34 Et spiritus Dei fortificauit Gedeon, & clanxit in buccina, & clamauit Abiezer post eum:
35 Et nuncios misit in omni Manasse, & clamauit & ipse post eum. Et nuncios misit in Aser, & in Zabulon, & in Nephthali; & ascenderunt in occursum eius.
36 Et dixit Gedeon ad Deum, Si saluum facis in manu mea Israel, quemadmodum locutus es:
37 Ecce ego pono vellus lanæ in area; & si ros fuerit super vellus solum, & super omnem terram siccitas, & sciam quòd liberabis in manu mea Israel, sicut locutus es.
38 Et factum est ita, & manè surrexit Gedeon postridiè, & expressit vellus, & defluxit ros ex vellere plena concha aqua.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

27 Et duxit Gidghon decem viros ex seruis suis, & fecit, vt id quod locutus est cum eo Deus: & fuit ex quo metuit à domo patris sui, & à viris vrbis à faciendo in die, & fecit in nocte. 28 Et anticiparunt viri vrbis in aurora, & ecce diruta ara Baghal, & lucus qui super eam excisus, & bos secundus ascendere factus super altare quod ædificatum.
29 Et dixerunt vir ad socium suum, Quis fecit verbum hoc? & petierunt & quæsierunt, & dixerunt: Gidghon filius Ioas fecit verbum hoc.
30 Et dixerunt viri vrbis ad Ioas, Produc filium tuum & occidetur, quia diruit aram Baghal, & quia excidit lucum qui super eum.
31 Et dixit Ioas omnibus qui surrexerunt super eum, An vos vlciscemini Baghal? an vos liberabitis eum? qui vltus fuerit ei, occidetur: verùm spatium dabitur ei vsque manè; & si vultus est in eo, vlciscatur sibi Baghal, quia diruit aram eius.
32 Et vocauit illum in die illo Ierubaghal, ad dicendum, Vlciscatur sibi Baghal, quia diruit aram eius.
33 Et omnes Midianæi, & Ghamalekæi, & filij Orientis congregati sunt vt vnus; & transierunt, & posuerunt in planitie Iizreghel.
34 Et spiritus fortitudinis ab-ante Dominum vestiuit Gidghon, & clanxit in buccina; & congregatus est homo Abighezer post eum.
35 Et nuncios misit in omni termino Menasse; & congregati sunt etiam illi post eum. & nuncios misit in tribu Aser, & in tribu Zebulun, & in tribu Nephthali, & ascenderũt ad occursum eorum.
36 Et dixit Gidghon ante Dominum: Si es tu liberans in manu mea Israel, vt id quod locutus es:
37 Ecce ego deponens vellus lanæ in domo areæ meæ, si ros erit super vellus in singularitate sua, & super omnem terram aridi-tas: & cognoscam quòd liberabis in manu mea Israel, vt id quod locutus es. 38 Et fuit sic, & anticipauit in die qui post eum, & expressit vellus, & exiuit ros à vellere complementum lagenæ aquarum.

39 וַיֹּאמֶר גִּדְעוֹן אֶל־הָאֱלֹהִים אַל־יִחַר אַפְּךָ
בִּי וַאֲדַבְּרָה אַךְ הַפָּעַם אֲנַסֶּה־נָּא רַק־הַפַּעַם
בַּגִּזָּה יְהִי־נָא חֹרֶב אֶל־הַגִּזָּה לְבַדָּהּ וְעַל־כָּל־
40 הָאָרֶץ יִהְיֶה־טָּל׃ וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים כֵּן בַּלַּיְלָה
הַהוּא וַיְהִי־חֹרֶב אֶל־הַגִּזָּה לְבַדָּהּ וְעַל־כָּל־
הָאָרֶץ הָיָה טָל׃

ז

1 וַיַּשְׁכֵּם יְרֻבַּעַל הוּא גִדְעוֹן וְכָל־
הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיַּחֲנוּ עַל־עֵין חֲרֹד וּמַחֲנֵה מִדְיָן
הָיָה־לוֹ מִצָּפוֹן מִגִּבְעַת הַמּוֹרֶה בָּעֵמֶק׃
2 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־גִּדְעוֹן רַב הָעָם אֲשֶׁר
אִתָּךְ מִתִּתִּי אֶת־מִדְיָן בְּיָדָם פֶּן־יִתְפָּאֵר עָלַי
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יָדִי הוֹשִׁיעָה לִּי׃
3 וְעַתָּה קְרָא נָא בְּאָזְנֵי הָעָם לֵאמֹר מִי־
יָרֵא וְחָרֵד יָשֹׁב וְיִצְפֹּר מֵהַר הַגִּלְעָד וַיָּשָׁב מִן־הָעָם
עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים נִשְׁאָרוּ׃
4 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־גִּדְעוֹן עוֹד הָעָם רָב הוֹרֵד
אוֹתָם אֶל־הַמַּיִם וְאֶצְרְפֶנּוּ לְךָ שָׁם וְהָיָה אֲשֶׁר
אֹמַר אֵלֶיךָ זֶה יֵלֵךְ אִתָּךְ הוּא יֵלֵךְ אִתָּךְ וְכֹל
אֲשֶׁר־אֹמַר אֵלֶיךָ זֶה לֹא־יֵלֵךְ עִמָּךְ הוּא לֹא
5 יֵלֵךְ׃ וַיּוֹרֶד אֶת־הָעָם אֶל־הַמָּיִם
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־גִּדְעוֹן כֹּל אֲשֶׁר־יָלֹק בִּלְשׁוֹנוֹ
מִן־הַמַּיִם כַּאֲשֶׁר יָלֹק הַכֶּלֶב תַּצִּיג אוֹתוֹ לְבָד
וְכֹל אֲשֶׁר־יִכְרַע עַל־בִּרְכָּיו לִשְׁתּוֹת׃
6 וַיְהִי מִסְפַּר הַמְלַקְקִים בְּיָדָם אֶל־פִּיהֶם
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ וְכֹל יֶתֶר הָעָם כָּרְעוּ עַל־
7 בִּרְכֵיהֶם לִשְׁתּוֹת מָיִם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
גִּדְעוֹן בִּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת הָאִישׁ הַמְלַקְקִים אוֹשִׁיעַ
אֶתְכֶם וְנָתַתִּי אֶת־מִדְיָן בְּיָדֶךָ וְכָל־הָעָם יֵלְכוּ
אִישׁ לִמְקֹמוֹ׃

39 Dixítq; rursus ad Deum: Ne irascatur furor tuus contra me, si adhuc semel tentauero signum quærens in vellere. Oro vt solum vellus siccum sit, & omnis terra rore madens.
40 Fecítque Deus nocte illa vt postulauerat; & fuit siccitas in solo vellere, & ros in omni terra.

CAP. VII.

1 A Igitur Hierobaal, qui & Gedeõ, de nocte consurgens, & omnis populus cum eo, venit ad fontem qui vocatur Arad. Erant auté castra Madian in valle ad Septentrionalem plagam collis excelsi.
2 Dixítque Dominus ad Gedeon, Multus tecum est populus; nec tradetur Madian in manus eius, ne glorietur contra me Israel, & dicat, meis viribus liberatus sum.
3 Loquere ad populum & cunctis audientibus prædica: Qui formidolosus & timidus est, reuertatur. Recesserúntq; de monte Galaad, & reuersi sunt ex populo viginti duo millia virorum; & tantum decem millia remanserunt.
4 Dixítq; Dñs ad Gedeon: Adhuc populus multus est. Duc eos ad aquas, & ibi probabo illos: & de quo dixero tibi vt tecum vadat, ipse pergat; quem ire prohibuero, reuertatur.
5 Cúmque descendisset populus ad aquas, dixit Dominus ad Gedeon: Qui manu & lingua lambuerint aquas sicut solent canes lambere, separabis eos seorsum; qui autem curuatis genibus biberint, in altera parte erunt.
6 Fuit itaque numerus eorum qui manu ad os proijciente aquas lambuerant, trecenti viri: omnis autem reliqua multitudo flexo poplite biberat.
7 Et ait Dñs ad Gedeon: In trecentis viris qui lambuerunt aquas, liberabo vos, & tradam in manu tua Madiã, omnis autem reliqua multitudo reuertatur in locũ suũ.

Et dixit Gedeon ad Deum, Ne irascatur furor tuus in me, & loquar adhuc semel, & tentabo adhuc semel in vellere, & fiat vltra siccitas super vellus solum, super autem omnem terram fiat ros. 39
Et fecit Deus sic in nocte illa, & facta est siccitas super vellus solum, super autem omnem terram fuit ros. 40

CAP. VII.

Et manè consurrexit Hierobaal, ipse est Gedeon, & omnis populus qui cum ipso, & castrametati sunt super fontẽ Ared: & castra Madiam erant illi à Septentrione à colle Abor in valle. 1
Et dixit Dominus ad Gedeon, Multus populus qui tecũ, itaque non tradam ego Madiam in manu illorum, ne fortè glorietur Israel contra me dicens: Manus mea liberauit me. 2
Et dixit Dominus ad eum, Loquere in aures populi, dicens: Qui formidolosus & timidus, reuertatur: & recesserunt de monte Galaad, & reuersi sunt de populo viginti & duo millia, & decem millia remanserunt. 3
Et dixit Dominus ad Gedeon, Adhuc populus multus: deduc eos ad aquam, & probabo illos tibi ibi. & erit quem dixero ad te, hic ibit tecum, ipse ibit tecum: & omnem quem dixero quòd non ibit tecum, & ipse non ibit. 4
Et deduxit populum in aquam, & dixit Dominus ad Gedeon, Omnis qui lambuerit lingua sua ex aqua, sicut lambuerit canis, statues eum seorsum; & omnis qui flexerit in genua sua vt bibat, separabis eum seorsum. 5
Et fuit numerus omnis eorum qui lambuerunt in lingua sua, trecenti viri; & omnis reliquus populus flexi sunt in genua sua vt biberent aquam. 6
Et dixit Dominus ad Gedeon, In trecentis viris qui lambuerunt, liberabo vos, & tradam Madiam in manu tua, & omnis populus reuertatur vir in locum suum. 7

39 καὶ εἶπεν γεδεὼν πρὸς τὸν θεόν, μὴ ὀργισθήτω ὁ θυμός σου ἐν ἐμοί, καὶ λαλήσω ἔτι ἅπαξ καὶ πειράσω ἔτι ἅπαξ ἐν τῷ πόκῳ, καὶ γενηθήτω ἔτι ξηρασία ἐπὶ τὸν πόκον μόνον, ἐπὶ δὲ πᾶσαν τὴν γῆν γενηθήτω δρόσος.
40 καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς οὕτως ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἐγένετο ξηρασία ἐπὶ τὸν πόκον μόνον, ἐπὶ δὲ πᾶσαν τὴν γῆν ἐγένετο δρόσος.

ζ'.

1 Καὶ ὤρθρισεν ἱεροβάαλ, αὐτός ἐστιν γεδεών, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ, καὶ παρενέβαλον ἐπὶ πηγὴν ἀρέδ· καὶ παρεμβολὴ μαδιὰμ ἦν αὐτῷ ἀπὸ βορρᾶ ἀπὸ βουνοῦ τοῦ ἀβὼρ ἐν τῇ κοιλάδι.
2 καὶ εἶπεν κύριος πρὸς τὸν γεδεών, πολὺς ὁ λαὸς ὁ μετὰ σοῦ ὥστε μὴ παραδοῦναί με τὴν μαδιὰμ ἐν χειρὶ αὐτῶν, μή ποτε καυχήσηται ἰσραὴλ ἐπ' ἐμὲ λέγων, ἡ χείρ μου ἔσωσέν με.
3 καὶ εἶπεν κύριος πρὸς αὐτόν, λάλησον εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ λέγων, τίς ὁ φοβούμενος καὶ δειλός, ἀποστραφήτω· καὶ ἐξώρμησαν ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ γαλαάδ, καὶ ἀπεστράφησαν ἀπὸ τοῦ λαοῦ εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδες, καὶ δέκα χιλιάδες ὑπελείφθησαν.
4 καὶ εἶπεν κύριος πρὸς γεδεών, ἔτι ὁ λαὸς πολύς, κατάγαγε αὐτοὺς εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ δοκιμῶ αὐτούς σοι ἐκεῖ· καὶ ἔσται ὃν ἂν εἴπω πρὸς σέ, οὗτος πορεύσεται μετὰ σοῦ, αὐτὸς πορεύσεται μετὰ σοῦ· καὶ πάντα ὃν ἂν εἴπω ὅτι οὐ πορεύσεται μετὰ σοῦ, καὶ αὐτὸς οὐ πορεύσεται.
5 καὶ κατεβίβασεν τὸν λαὸν εἰς τὸ ὕδωρ· καὶ εἶπεν κύριος πρὸς γεδεών, πᾶς ὃς ἂν λάψῃ τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ ἐκ τοῦ ὕδατος ὡς ἂν λάψῃ ὁ κύων, στήσεις αὐτὸν κατὰ μόνας· καὶ πᾶς ὃς ἂν κάμψῃ ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ τοῦ πιεῖν, μεταστήσεις αὐτὸν καθ' αὐτόν.
6 καὶ ἐγένετο ἀριθμὸς πᾶς τῶν λαψάντων ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῶν τριακόσιοι ἄνδρες, καὶ πᾶς ὁ ἐπίλοιπος τοῦ λαοῦ ἔκαμψαν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτῶν τοῦ πιεῖν ὕδωρ.
7 καὶ εἶπεν κύριος πρὸς γεδεών, ἐν τοῖς τριακοσίοις ἀνδράσιν τοῖς λάψασιν σώσω ὑμᾶς, καὶ δώσω τὴν μαδιὰμ ἐν χειρί σου· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀποτρεχέτω ἀνὴρ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

תרגום יונתן

39 וַאֲמַר גִדְעוֹן קֳדָם יְיָ לָא יִתְקוֹף רֻגְזָךְ בִּי וַאֲמַלֵּיל בְּרַם זִמְנָא הָדָא אֲנַסֵּי כְּעַן לְחוֹד זִמְנָא חֲדָא בְגִיזְּתָא יְהֵא כְעַן יוּבְשָׁא בְגִיזְּתָא בִּלְחוֹדַהּ וְעַל כָּל אַרְעָא יְהֵא טַלָּא׃
40 וַעֲבַד יְיָ כֵּן בְּלֵילְיָא הַהוּא וַהֲוָה יוּבְשָׁא עַל גִיזְּתָא בִּלְחוֹדַהּ וְעַל כָּל אַרְעָא הֲוָה טַלָּא׃

ז

1 וְאַקְדִּים יְרֻבַּעַל הוּא גִדְעוֹן וְכָל עַמָּא דְעִמֵּיהּ וּשְׁרוֹ עַל עֵין חֲרוֹד וּמַשְׁרִיַת מִדְיָנָאֵי שָׁרְיָא לְקִבְלֵיהּ מִצִּיפּוּנָא מִגִּבְעֲתָא דִמְסַתְּכְיָא לְמֵישְׁרָא׃
2 וַאֲמַר יְיָ לְגִדְעוֹן סַגִּי עַמָּא דְעִמָּךְ מִלְּמִמְסַר יָת מִדְיָנָאֵי בִּידֵיהוֹן דִּילְמָא יִתְרַבְרְבוּן קֳדָמַי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר יְדָנָא פְּרָקַת לָנָא׃
3 וּכְעַן אַכְרֵיז כְּעַן קֳדָם עַמָּא לְמֵימַר מַן דָּחִיל וְזָע יְתוּב וְיִתְבְּחַר מִטּוּרָא דְגִלְעָד וְתָב מִן עַמָּא עַשְׂרִין וּתְרֵין אַלְפִין וְעַשְׂרָא אַלְפִין אִשְׁתְּאָרוּ׃
4 וַאֲמַר יְיָ לְגִדְעוֹן עוֹד עַמָּא סַגִּי אַחֵית יָתְהוֹן לְמַיָּא וְאֶבְחֲרִינוּן לָךְ תַּמָּן וִיהֵי דְּאֵימַר לָךְ דֵּין יֵיזִיל עִמָּךְ הוּא יֵיזִיל עִמָּךְ וְכָל דְּאֵימַר לָךְ דֵּין לָא יֵיזִיל עִמָּךְ הוּא לָא יֵיזִיל׃
5 וְאַחֵית יָת עַמָּא לְמַיָּא וַאֲמַר יְיָ לְגִדְעוֹן כָּל דִּילְחֵיךְ בְּלִישָּׁנֵיהּ מִן מַיָּא כְּמָא דִמְלַחֵיךְ כַּלְבָּא תְּקִים יָתֵיהּ בִּלְחוֹדוֹהִי וְכָל דִּכְרַע עַל בִּרְכּוֹהִי לְמִשְׁתֵּי׃
6 וַהֲוָה מִנְיַן דְּשָׁדָן בִּידֵיהוֹן לְפוּמְהוֹן תְּלַת מְאָה גַּבְרִין וְכָל שְׁאָר עַמָּא כְּרַעוּ עַל בִּרְכֵיהוֹן לְמִשְׁתֵּי מַיָּא׃
7 וַאֲמַר יְיָ לְגִדְעוֹן בִּתְלַת מְאָה גַּבְרִין דְּשָׁדָן בִּידֵיהוֹן לְפוּמְהוֹן אֶפְרוֹק יָתְכוֹן וְאֶמְסַר יָת מִדְיָנָאֵי בִּידָךְ וְכָל עַמָּא יֵזְלוּן גְּבַר לְאַתְרֵיהּ׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

39 Et dixit Gidghon ante Dominum, Ne fortificetur indignatio tua in me; & loquar tantum vice hac: tentabo nunc tantum vice
hac in vellere; erit nunc siccitas in vellere in singularitate sua, & super omnem terram erit ros.
40 Et fecit Dominus sic in nocte illa: & fuit ariditas super vellus in singularitate sua, & super omnem terram fuit ros.

CAP. VII.

1 Et anticipauit Ierubaghal, ipse Gidghon, & omnis populus qui cum eo, & posuerunt super fontem Hharod: & exercitus Midianæo-
rum posuit ad-contra eum à Septentrione, à colle qui respicit ad planiciem.
2 Et dixit Dominus ad Gidghon, Multus populus
qui tecum, à tradendo Midianæos in manibus eorum: fortasse magnificabuntur ante me Israel, ad dicendum, Manus nostra liberauit nos.
3 Et nunc clamare fac nunc ante populum ad dicendum; Qui timens & pauens, redeat; & deligatur ex monte Ghilghad. Et redijt ex populo viginti duo millia, & decem millia relicti sunt.
4 Et dixit Dominus Gidghon, Adhuc populus multus;
descendere fac eos ad aquas, & deligam eos tibi ibi: & erit quem dixero tibi, hic ibit tecum, is ibit tecum; & omnis quem dixero tibi,
hic non ibit tecum, is non ibit.
5 Et descendere fecit populum ad aquas, & dixit Dominus Gidghon:
Omnis qui lambet in lingua sua ex aquis, sicut quod lambit canis, constitues eum in singularitate sua. & omnis qui curuatur super genua sua ad bibendum.
6 Et fuit numerus qui proijcientes in manibus suis ad os, trecenti viri; & omnis reliquus
populus curuauerunt super genua sua ad bibendum aquam.
7 Et dixit Dominus ad Gidghon, In trecentis
viris, qui proijcientes in manibus suis ad os suum, liberabo vos, & tradam Midianæos in manu tua: & omnis populus ibunt vir ad
locum suum.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 ויקחו את־צדה העם בידם ואת
שופרתיהם ואת כל־איש ישראל שלח איש
לאהליו ויחזק את־שלש־מאות האיש והמחנה
9 מדין היה לו מתחת בעמק: ויהי בלילה
ההוא ויאמר אליו יהוה קום רד במחנה
10 כי נתתיו בידך: ואם־ירא אתה לרדת רד
11 אתה ופרה נערך אל־המחנה: ושמעת
מה־ידברו ואחר תחזקנה ידיך וירדת במחנה
וירד הוא ופרה נערו אל־קצה החמשים
12 האשר במחנה: ומדין ועמלק וכל־בני
קדם נפלים בעמק כארבה לרב ולגמליהם
אין מספר כחול שעל־שפת הים לרב:
13 ויבא גדעון והנה־איש מספר לרעהו
חלום ויאמר הנה חלום חלמתי והנה צלול
לחם שערים מתהפך במחנה מדין ויבא עד־
האהל ויכהו ויפול וינחפכהו למעלה ונפל האהל:
14 ויען רעהו ויאמר אין זאת בלתי אם־חרב
גדעון בן־יואש איש ישראל נתן האלהים בידו
15 את־מדין ואת־כל־המחנה: ויהי כשמע
גדעון את־מספר החלום ואת־שברו וישתחו
וישב אל־מחנה ישראל ויאמר קומו כי־נתן
יהוה בידכם את־מחנה מדין:
16 ויחץ את־שלש־מאות האיש שלשה ראשים
ויתן שופרות ביד־כלם וכדים ריקים ולפידים
17 בתוך הכדים: ויאמר אליהם ממני תראו
וכן תעשו והנה אנכי בא בקצה המחנה והיה
18 באשר אעשה כן תעשון: ותקעתי בשופר
אנכי וכל־אשר אתי ותקעתם בשופרות גם־
אתם סביבות כל־המחנה ואמרתם ליהוה
ולגדעון:

8 Sumptis itaq; pro numero cibariis & tubis, omnē reliquam multitudinē abire præcepit ad tabernacula sua, & ipse cum trecentis viris se certamini dedit. Castra autem Madian erant subter in valle.
9 Eadē nocte dixit Dñs ad eum: Surge & descende in castra, quia tradidi eos in
10 manu tua. Sin autē solus ire formidas,
11 descendat tecum Phara puer tuus. Et cùm audieris quid loquuntur, tunc confortabuntur manus tuæ, & securior ad ostium castra descendes. Descendit ergo ipse & Phara puer eius in partem castro-
12 rum, vbi erāt armatorū vigiliæ. Madian autē & Amalech & omnes Orientales populi fusi iacebant in valle vt locustarum multitudo. Cameli autem innumerabiles erāt, sicut arena quę iacet in littore maris.
13 Cúmq; venisset Gedeon, narrabat ali quis somnium proximo suo, & in hūc modū referebat quod viderat. Vidi somniū, & videbatur mihi quasi subcinericius panis ex ordeo volui, & in castra Madiā descendere: cúmque peruenisset ad taberna-
14 culū, percussit illud atq. subuertit, & terræ funditus coequauit. Respōdit is cui loquebatur; Nō est hoc aliud nisi gladius Gedeonis filij Ioas, viri Israelitæ. Tradidit enim Dñs in manus eius Madian & om-
15 nia castra eius. Cúmq. audisset Gedeon somniū & interpretationē eius, adorauit, & reuersus est ad castra Israel, & ait: Surgite, tradidit enim Dñs in manus nostras
16 castra Madian. Diuisitq; trecentos viros in tres partes, & dedit tubas in manibus eorum, lagenásq; vacuas ac lampades
17 in medio lagenarum. Et dixit ad eos, Quod me facere videritis, hoc facite. Ingrediar partem castrorum, & quod fecero sectamini.
18 Quando personuerit tuba in manu mea, vos quoque per castrorum circuitum, clangite & conclamate, Domino & Gedeoni.

תרגום יונתן

8 ונסיבו ית זוניהון עמא בידיהון וית שופריהון וית כל אינש ישראל שלח גבר לקיריוהי ובחיל מאה גברא אתקף ומשייר
9 ית מדינאי שרי להון והוה מטול דמליל יתהון וית כול חוות במשריתא ארי מסתרהין
10 בידך: והוה בליליא ההוא ואמר ליה ייי קום חות במשריתא ארי מסרהינון
11 בידך: ואם דחיל את למיחת חות את ופורה עולימיה למסר מזוניא די במשריתא:
ותשמע מה די מסלקין ובתר כדין
12 יתקפון ידך ותחות במשריתא והות הוא ופורה עולימיה למסר מזוניא די במשריתא:
ומדינאי ועמלקאי וכל
בני מדנחא רמין כמישרא כגובא לסגי ולגמליהון ליה מנין כחולא דעל כיף ימא לסגי:
13 ואתא גדעון והא גבר מספר לחבריה חלמא ואמר הא אנא חלים חלמא ורמי כחולא שעורין מתהפיך במשריתא מדינאי ואתא עד משכנא והכהו
ותבר ית
14 ואהדר לעילא ונפל משכנא: ואתיב חבריה ואמר ליה לא אילהן מרכא דגדעון בר יואש גבר ישראל מסר יי
15 בידיה ית כל משריתא: והוה כד שמע גדעון ית שיזיבת חלמא ויתקף פישריה ואהדר ואתא לות משריתא
ואמר קומו ארי מסר יי בידיכון ית משריתא דמדינאי:
16 ופלג ית תלת מאה גברא לתלת משייריז ויהב שופריז
17 בידהון וכדיז ריקניז ובעוריא בגו כדיא: ואמר להון מני תחזון יכן תעבדון והא אנא אתי בסטיפי משריתא ויהי
18 כמא דאעביד כן תעבדון: ואתקע בשופרא אנא וכל דעימי ותתקעון בשופראן אף אתון בסחרנות כל משריתא
ותימרון מן קדם יי וגדעון:

8 Et sumpsit cibaria populi in manu illorū & buccinas eorum, & omnem virum Israel misit in tabernaculum suum; at trecentos viros sumpsit: at castra Madiam erant ibi subtus in valle. 9 Et factū est in nocte illa, & dixit, ad eum Dominus, Surge, descende in castra, quia tradidi ea in manu tua.
10 Si autem formidas tu descendere, descende tu & Phara puer tuus in castra.
11 Et audies quid loquuntur, & post hæc confortabuntur manus tuæ, & descēdes in castra, & descendit ipse & Phara puer eius in partem quinquaginta qui in castris.
12 Et Madiam & Amalec, & omnes filij Orientis, castrametati sunt in valle vt locusta in multitudinem; & camelorum illorum nō est numerus, sed erant sicut arena quæ est super labium maris in multitudinem. 13 Et intrauit Gedeon, & ecce vir narrabat proximo suo somnium: & dicebat, Ecce somniū quod somniaui: et ecce subcinericius panis ordeacei, qui voluebatur in castris Madiam, & venit vsque ad tabernaculum Madiam, & percussit illud, atque subuertit illud, & cecidit tabernaculum.
14 Et respondit proximus illius, & dixit: Non est hic sed gladius Gedeonis filij Ioas viri Israel, tradidit Deus in manu illius Madiam, & omnia castra.
15 Et factum est postquam audiuit Gedeon narrationem somnij & interpretationem eius, & adorauit Dominum, & reuersus est in castra Israel: & dixit, Surgite quoniam tradidit Dominus in manus vestras castra Madiam.
16 Et diuisit trecentos viros in tres principatus, & dedit buccinas in manu omnium, & lagenas vacuas, & lampades in medio lagenarum.
17 Et dixit ad eos, A me videbitis, & sic facietis; & ego ecce ingredior in medio castrorum, & erit sicut fecero, sic facietis.
18 Et personabo buccina ego & omnes qui mecum, et clangetis buccinis, & vos in circuitu omnium castrorum, & dicetis, Domino & Gedeoni.

8 καὶ ἔλαβεν τὴν παρεμβολὴν & λαοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῶν καὶ τὰς κερατίνας αὐτῶν, & πάντα ἄνδρα ἰσραὴλ ἐξαπέστειλεν εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ· τῶν δὲ τεμαχοσίων ἀνδρῶν ἐκράτησεν· ἡ δὲ παρεμβολὴ μαδιὰμ ἦν αὐτοῦ ὑποκάτωθεν ἐν τῇ κοιλάδι. 9 καὶ ἐλήλυθη ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, & εἶπεν πρὸς αὐτὸν κύριος· ἀνάστα καταβῆθι εἰς τὴν παρεμβολήν, ὅτι παρέδωκα αὐτὴν ἐν τῇ χειρί σου.
10 εἰ δὲ φοβῇ σὺ καταβῆναι, καταβήθι σὺ καὶ φαρὲ τὸ παιδάριόν σου εἰς τὴν παρεμβολήν.
11 καὶ ἀκούσῃ τί λαλοῦσιν· καὶ μετὰ ταῦτα ἐνισχύουσιν αἱ χεῖρές σου, & καταβήσῃ ἐν τῇ παρεμβολῇ· & κατέβη αὐτὸς & φαρὲ τὸ παιδάριον αὐτοῦ εἰς μέρος τῶν πεντήκοντα τῶν ἐν τῇ παρεμβολῇ.
12 & μαδιὰμ & ἀμαλὴκ, & πάντες οἱ υἱοὶ ἀνατολῶν παρεμβεβλήκεισαν ἐν τῇ κοιλάδι ὡς ἀκρὶς εἰς πλῆθος, & ταῖς καμήλοις αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἀριθμός, ἀλλ' ἦσαν ὡσεὶ ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος.
13 & εἰσῆλθεν γεδεών, & ἰδοὺ ἀνὴρ ἐξηγεῖτο τῷ πλησίον αὐτοῦ τὸ ἐνύπνιον· & εἶπεν, ἰδοὺ τὸ ἐνύπνιον ὃ ἐνυπνιάσθην· & ἰδοὺ μαγὶς ἄρτου κεμβίνου κυλιομένη ἐν τῇ παρεμβολῇ μαδιὰμ, καὶ ἦλθεν ἕως τοῦ σκηνῶς μαδιὰμ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν, & κατέστρεψεν αὐτὴν, & ἔπεσεν ἡ σκηνή.
14 & ἀπεκρίθη ὁ πλησίον αὐτοῦ & εἶπεν, οὐκ ἔστιν αὕτη ἀλλ' ἢ ῥομφαία γεδεὼν υἱοῦ ἰωὰς ἀνδρὸς ἰσραήλ· παρέδωκεν ὁ θεὸς ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὴν μαδιὰμ & πᾶσαν
15 τὴν παρεμβολήν. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν γεδεὼν τὴν διήγησιν & ἐνυπνίου & τὴν σύνκρισιν αὐτοῦ & προσεκύνησεν κυρίῳ, & ἐπέστρεψεν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἰσραὴλ· καὶ εἶπεν, ἀνάστητε ὅτι παρέδωκεν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν τὴν παρεμβολὴν μαδιάμ.
16 καὶ διεῖλεν οὗτος τεμαχοσίους ἀνδρας εἰς τρεῖς ἀρχάς, καὶ ἔδωκεν κερατίνας ἐν χειρὶ πάντων & ὑδρίας κενὰς καὶ λαμπάδας ἐν μέσῳ τῶν ὑδρίων.
17 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, ἀπ' ἐμοῦ ὄψεσθε, καὶ οὕτως ποιήσετε· καὶ ἐγὼ ἰδοὺ εἰσπορεύομαι ἐν μέσῳ τῆς παρεμβολῆς, & ἔσται ὡς ἂν ποιήσω οὕτως ποιήσετε.
18 & σαλπίσω τῇ κερατίνῃ ἐγὼ & πάντες οἱ μετ' ἐμοῦ, καὶ σαλπιεῖτε ταῖς κερατίναις καὶ ὑμεῖς κυκλῳ ὅλης τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐρεῖτε, τῷ κυρίῳ καὶ τῷ γεδεών.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

8 Et tulerunt commeatus populi in manibus eorum, & buccinas eorum, & omnem hominem Israel misit in vrbem suam; & in trecentis viris fortificatus est, & exercitus Midianæorum posuit ad-contra eum in depressionibus planicici. 9 Et fuit in nocte illa, & dixit illi Dñs, Surge, descende in castra, nam tradidi eos in manu tua. 10 Et si timens tu ad descendendum, descende tu & Phura puer tuus ad castra.
11 Et audies quid loquentes, & postea fortificabuntur manus tuæ, & descendes in castris: & descendit ille & Phura puer eius, ad extremitatem armatorum qui in castris.
12 Et Midianæi & Ghamalekæi, & omnes filij Orientis proiecti in castris, vt locusta, ad multitudinem: & camelis eorum non erat numerus, sicut puluis qui super littus maris ad multitudinem.
13 Et venit Gidghon, & ecce vir narrans socio suo somnium: & dixit, Ecce somnium somniaui; & ecce placenta panis ordeacei conuoluta est in castris Midianæorum, & venit vsque ad tabernaculum, & percussit illud, & cecidit, & euertit illud ad-sursum, & cecidit tabernaculum. 14 Et respondit socius eius: & dixit ei, Non est hoc, nisi gladius Gidghon filij Ioas hominis Israelis: tradidit Dominus in manu eius Midianæos & omnia castra eius. 15 Et fuit quando audiuit Gidghon narrationem somnij, & expositionem eius, & laudauit, & rediit ad castra ad Israel; & dixit, Surgite, nam tradidit Dominus in manibus vestris castra Midianæorum.
16 Et diuisit trecentos viros in tres turmas, & dedit buccinas in manu omnium eorum, & cados inanes, & lampades in medio cadorum. 17 Et dixit illis, Ex me videbitis, & sic facietis: & ecce ego veniam in finibus castrorum; & erit vt id quod faciam, & sic facietis. 18 Et clangam in buccina, ego & omnes qui mecum, & clangetis in buccinis etiam vos in circuitu omnium castrorum: & dicetis, Gladius ab-ante Dominum, & victoria super manus Gidghon.

19 * ויבא גדעון ומאה איש אשר אתו בקצה
המחנה ראש האשמרת התיכונה אך הקם
הקימו את השמרים ויתקעו בשופרות ונפוץ
הכדים אשר בידם׃
20 * ויתקעו שלשת הראשים בשופרות וישברו
הכדים ויחזיקו ביד שמאולם בלפידים וביד
ימינם השופרות לתקוע ויקראו חרב ליהוה
21 ולגדעון׃ * ויעמדו איש תחתיו סביב למחנה
וירץ כל המחנה ויריעו ויניסו׃
22 * ויתקעו שלש מאות השופרות וישם יהוה
את חרב איש ברעהו ובכל המחנה וינס
המחנה עד בית השטה צררתה עד שפת
23 אבל מחולה על טבת׃ * ויצעק איש
ישראל מנפתלי ומן אשר ומן כל מנשה
24 וירדפו אחרי מדין׃ * ומלאכים שלח גדעון
בכל הר אפרים לאמר רדו לקראת מדין
ולכדו להם את המים עד בית ברה ואת
הירדן ויצעק כל איש אפרים וילכדו את המים
עד בית ברה ואת הירדן׃
25 * וילכדו שני שרי מדין את ערב ואת זאב
ויהרגו את עורב בצור עורב ואת זאב הרגו
ביקב זאב וירדפו אל מדין וראש ערב וזאב
הביאו אל גדעון מעבר לירדן׃

ח

1 * ויאמרו אליו איש אפרים מה הדבר
הזה עשית לנו לבלתי קראות לנו כי הלכת
2 להלחם במדין ויריבון אתו בחזקה׃ * ויאמר
אליהם מה עשיתי עתה ככם הלא טוב עללות
אפרים מבציר אביעזר׃

19 * Ingreſſúſq; eſt Gedeon & trecenti viri qui erant cum eo in partem caſtrorum, incipientibus vigilijs noctis mediæ, & cuſtodibus ſuſcitatis cœperũt buccinis clangere, & complodere inter ſe lagenas.
20 * Cúmq; per gyrum caſtrorum in tribus perſonarent locis, & hydrias confregiſſent, tenuerunt ſiniſtris manibus lampades & dextris ſonantes tubas; clamaueruntque, Gladius Domini & Gedeonis;
21 * Stantes ſinguli in loco ſuo per circuitum caſtrorum hoſtilium. Omnia itaque caſtra turbata ſunt, & vociferantes vlulantéſque fugerunt.
22 * Et nihilominus inſiſtebant trecenti viri buccinis perſonantes. Immiſítque Dominus gladium in omnibus caſtris, & mutua ſe cęde truncabant, fugientes vſq; ad Bethſeca & crepidinem Abelmeula in Thebbath.
23 * Conclamantes autem viri Iſrael de Neptalim, & Aſer, & omni Manaſſe perſequebantur Madiam.
24 * Miſitque Gedeon nuncios in omnem montem Ephraim, dicens: Deſcendite in occurſum Madian, & occupate aquas vſque Bethbera, atque Iordanem. Clamauítq; omnis Ephraim & pręoccupauit aquas, atq; Iordanem vſque Bethbera.
25 * Apprehenſóſque duos viros Madian Oreb & Zeb, interfecit Oreb in petra Oreb, Zeb verò in torculari Zeb. Et perſecuti ſunt Madian, capita Oreb & Zeb portantes ad Gedeon trans fluenta Iordanis.

CAP. VIII.

1 A Dixerúntque ad eum viri Ephraim: Quid eſt hoc quod facere voluiſti vt nos non vocares cùm ad pugnam pergeres contra Madian? iurgantes fortiter &
2 propè vim inferentes. * Quibus ille reſpõdit, Quid enim tale facere potui quale vos feciſtis? Nónne melior eſt racemus Ephraim vindemijs Abiezer?

* *Et ingreſſus eſt Gedeon & centum viri qui cum eo, in parte caſtrorum incipiente cuſtodia media; verùm ſuſcitatione ſuſcitauerunt ſeruantes, & clanxerunt buccinis, & comploſerunt lagenis quæ in manibus eorum.* 19

* *Et clanxerunt tres principatus buccinis, & confregerunt hydrias, & ceperunt in manu ſiniſtra ſua lampadas, & in dextra eorum buccinæ ad clangendum; & exclamauerunt, Gladius Domino & Gedeoni.* 20

* *Et ſteterunt ſingulus in loco ſuo in circuitu caſtrorum, & cucurrerunt omnia caſtra, & ſignificauerunt, & fugerunt.* 21

* *Et clanxerunt trecentæ buccinæ, & poſuit Dominus gladium viri in proximo ſuo, & in omnibus caſtris: & fugerunt caſtra vſq; ad Bethaſetta.* 22

* *Et fuerunt congregata vſque ad crepidinem Abelmeula, & in Tabath; & clamauit vir Iſrael de Nephthalim, & ex Aſer, & de omni Manaſſe, & perſecuti ſunt poſt Madiam.* 23

* *Et nuncios miſit Gedeon in omni monte Ephraim: dicens, Deſcendite in occurſum Madiam, & occupate vobis aquã vſque ad Bethbera & Iordanem, & clamauit omnis vir Ephraim; & præoccupauerunt ſibi aquam vſq; ad Bethbera & Iordanem.* 24

* *Et comprehenderunt duos principes Madiam Oreb & Zeb, & interfecerunt Oreb in Sur Oreb, & Zeb interfecerunt in torculari Zeb: & perſecuti ſunt Madiam: & caput Oreb & Zeb portauerunt ad Gedeon ex trans Iordanem.* 25

CAP. VIII.

Et dixit ad eum vir Ephraim, Quod verbum hoc quod feciſti nobis vt non vocares nos cùm pergeres ad pugnandum contra Madiam? & obiurgabantur cum eo fortiter. 1

* *Et dixit ad eos, Quid feci nunc ſicut vos? nonne melior racemus Ephraim quàm vindemia Abiezer?* 2

19 * καὶ εἰσῆλθεν γεδεὼν καὶ ἑκατὸν ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν μέρει τῆς παρεμβολῆς ἀρχομένης τῆς φυλακῆς τῆς μεσούσης, πλὴν ἐγέρσει ἤγειραν τοὺς φυλάσσοντας· καὶ ἐσάλπισαν ταῖς κερατίναις, καὶ ἐξετίναξαν τὰς ὑδρίας τὰς ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν.
20 * καὶ ἐσάλπισαν αἱ τρεῖς ἀρχαὶ ταῖς κερατίναις, καὶ συνέτριψαν τὰς ὑδρίας, καὶ ἔλαβον ἐν τῇ χειρὶ τῇ ἀριστερᾷ αὐτῶν τὰς λαμπάδας, καὶ ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτῶν αἱ κερατίναι τοῦ σαλπίζειν· καὶ ἀνέκραξαν, ῥομφαία τῷ κυρίῳ καὶ τῷ γεδεών.
21 * καὶ ἔστησαν ἕκαστος καθ' ἑαυτὸν κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἔδραμον πᾶσα ἡ παρεμβολή, καὶ ἐσήμαναν, καὶ ἔφυγον.
22 * καὶ ἐσάλπισαν αἱ τριακόσιαι κερατίναι· καὶ ἔθετο κύριος μάχαιραν ἀνδρὸς ἐν τῷ πλησίον αὐτοῦ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ παρεμβολῇ· καὶ ἔφυγεν ἡ παρεμβολή, ἕως τῆς βαιθασεττά.
23 * καὶ ἦν συνηγμένη ἕως χείλους ἀβελμεουλὰ καὶ ἐπὶ ταβάθ· καὶ ἐβόησεν ἀνὴρ ἰσραὴλ ἐκ νεφθαλίμ, καὶ ἐξ ἀσήρ, καὶ ἐκ παντὸς μανασσῆ, καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω μαδιάμ.
24 * καὶ ἀγγέλους ἐξαπέστειλεν γεδεὼν ἐν παντὶ ὄρει ἐφραίμ· λέγων, κατάβητε εἰς συνάντησιν μαδιάμ, καὶ καταλάβετε ἑαυτοῖς τὸ ὕδωρ ἕως βαιθβηρὰ καὶ τὸν ἰορδάνην· καὶ ἐβόησεν πᾶς ἀνὴρ ἐφραίμ, καὶ προκατελάβοντο ἑαυτοῖς ὕδωρ ἕως βαιθβηρὰ καὶ τὸν ἰορδάνην.
25 * καὶ συνέλαβον τοὺς δύο ἄρχοντας μαδιὰμ τὸν ὠρὴβ καὶ τὸν ζήβ, καὶ ἀπέκτειναν τὸν ὠρὴβ ἐν σοὺρ ὠρήβ, καὶ τὸν ζὴβ ἀπέκτειναν ἐν ἰακὲβ ζήβ· καὶ κατεδίωξαν τὴν μαδιάμ, καὶ τὴν κεφαλὴν ὠρὴβ καὶ ζὴβ ἤνεγκαν πρὸς γεδεὼν ἐκ τοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου.

η.

1 * Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἀνὴρ ἐφραίμ, τί τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ἐποίησας ἡμῖν τοῦ μὴ καλέσαι ἡμᾶς ὅτε ἐξεπορεύθης πολεμῆσαι ἐν τῇ μαδιάμ; καὶ ἐκρίνοντο μετ' αὐτοῦ κραταιῶς.
2 * καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, τί ἐποίησα νῦν καθὼς ὑμεῖς; οὐχὶ κρεῖττον ἐπιφύλλιον ἐφραὶμ ἢ τρυγητὸς ἀβιέζερ;

תרגום יונתן

19 ואתא גדעון ומאה גברא דעימיה בסיפי משריתא בריש מטרתא מציעתא ברם אקמא אקימו ית נטריא ותקעו בשופריא ונפצו כדיא דבידיהון׃
20 ותקעו תלת משרין בשופריא ותברו כדיא ואתקיפו ביד שמאליהון בבעוריא וביד ימיניהון שופריא לתקעא ואמרו חרבא מן קדם יי ונצחנא על ידי גדעון׃
21 וקמו גבר באתריה סחור סחור למשריתא ורהטת כל משריתא ויביבו ואפכו׃
22 ותקעו תלת מאה שופריא ושוי יי ית חרב גבר בחבריה ובכל משריתא ואפכת משריתא עד בית שיטא לצרירה עד כיף מישר מחולה לטבת׃
23 ואתכניש אינש ישראל משבט נפתלי ומן שבט אשר ומן כל שבטיא דמנשה ורדפו בתר מדינאי׃
24 ואיזגדין שלח גדעון בכל טורא דאפרים למימר חותו לקדמות מדינאי ואחודו עליהון ית מגיזתא עד בית ברה וית ירדנא ואתכניש כל אינש דבית אפרים ואחדו ית מגיזתא עד בית ברה וית ירדנא׃
25 ואחדו תרין רברבי מדינאי ית עורב וית זאב וקטלו ית עורב בשקיף עורב וית זאב קטלו במישר זאב ורדפו בתר מדינאי ורישי עורב וזאב איתיאו לות גדעון מעיברא לירדנא׃

ח

1 ואמרו ליה אינש אפרים מה פתגמא הדין עבדת לנא בדיל מה לא קריתא לנא כד אזלת לאגחא קרבא במדינאי ודינין עימיה בתקיף׃
2 ואמר להון מה עבדית כען כוותכון הלא טבין חלשיא דבית אפרים מתקיפיא דבית אביעזר׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

19 Et venit Gidghon & centum viri qui cum eo, in finibus caſtrorum, in capite cuſtodiæ mediæ: etiam excitare excitarunt cuſtodes, & clanxerunt in buccinis, & extenderunt cados qui in manibus eorum. 20 Et clanxerunt tres turmæ in buccinis, & fregerunt cados, & apprehenderunt in manu ſiniſtra eorum in lampadibus, & in manu dextera eorum buccinas ad clangendum, & dixerunt, Gladius ex-ante Dominum, & victoria ſuper manus Gidghon. 21 Et ſteterunt viri in loco ſuo circum circum ad caſtra, & cucurrerunt omnia caſtra & vociferauerunt, & conuerterunt. 22 Et clanxerunt trecentæ buccinæ. & poſuit Dominus gladium viri in ſocio ſuo, & in omnibus caſtris, & conuerterunt caſtra vſque ad Bethſitah ad Szeirath vſque ad latus planiciei Mehola ad Tabath. 23 Et congregatus eſt homo Iſrael ex tribu Nephthali, & ex tribu Aſſer, & ex omnibus tribubus Menaſſe, & perſecuti ſunt poſt Midianæos. 24 Et nuncios miſit Gidghon in omnem montem Ephraim, ad dicendum: Deſcendite in occurſum Midianæorum, & claudite ſuper eos vadum vſque Beth-barah, & Iordanem: & congregatus eſt omnis homo domus Ephraim, & clauſerunt vadum vſque Beth-barah & Iordanem. 25 Et comprehenderunt duos principes Midianæorum Ghoreb & Zeeb; & occiderunt Ghoreb in petra Ghoreb, & Zeeb occiderunt in planicie Zeeb: & perſecuti ſunt poſt Midianæos, & caput Ghoreb & Zeeb venire fecerunt ad Gidghon de-trans Iordanem.

CAP. VIII.

Et dixerunt ei homo Ephraim, Quod verbum hoc feciſti nobis? propter quid non vocaſti nos, quando iuiſti ad ineundum bellum in Madianæos? & diſceptantes cum eo in fortitudine. 2 Et dixit illis, Quid feci nunc ſicut vos? nónne boni debiles domus Ephraim à fortibus domus Abighezer?

Universidad de Deusto Biblioteca

3 בידכם נתן אלהים את־שרי מדין את־ערב ואת־זאב ומה־יכלתי עשות ככם אז רפתה רוחם מעליו בדברו הדבר הזה׃
4 ויבא גדעון הירדנה עבר הוא ושלש־מאות האיש אשר אתו עיפים ורדפים׃
5 ויאמר לאנשי סכות תנו־נא ככרות לחם לעם אשר ברגלי כי־עיפים הם ואנכי רדף אחרי זבח וצלמנע מלכי מדין׃
6 ויאמר שרי סכות הכף זבח וצלמנע עתה בידך כי־נתן לצבאך לחם׃
7 ויאמר גדעון לכן בתת יהוה את־זבח ואת־צלמנע בידי ודשתי את־בשרכם את־קוצי המדבר ואת־הברקנים׃
8 ויעל משם פנואל וידבר אליהם כזאת ויענו אתו אנשי פנואל כאשר ענו אנשי סכות׃
9 ויאמר גם־לאנשי פנואל לאמר בשובי בשלום אתץ את־המגדל הזה׃
10 וזבח וצלמנע בקרקר ומחניהם עמם כחמשת עשר אלף כל הנותרים מכל מחנה בני־קדם והנפלים מאה ועשרים אלף איש שלף חרב׃
11 ויעל גדעון דרך השכוני באהלים מקדם לנבח ויגבהה ויך את־המחנה והמחנה היה בטח׃
12 וינסו זבח וצלמנע וירדף אחריהם וילכד את־שני מלכי מדין את־זבח ואת־צלמנע וכל־המחנה החריד׃
13 וישב גדעון בן־יואש מן־המלחמה מלמעלה החרס׃
14 וילכד־נער מאנשי סכות וישאלהו ויכתב אליו את־שרי סכות ואת־זקניה שבעים ושבעה איש׃

3 In manus vestras Deus tradidit principes Madiam, Oreb & Zeb. Quid tale facere potui quale vos fecistis? Quod cùm locutus esset, requieuit spiritus eorũ quo
4 tumebant contra eum. Cúmq; venisset Gedeon ad Iordanem, transiuit cum eo cum trecẽtis viris qui secum erant, & præ lassitudine fugiẽtes persequi nõ poterát.
5 Dixítq; ad viros Soccoth, Date, obsecro, panes populo qui mecum est, quia valde defecerũt, vt possimus persequi Ze-
6 bee & Salmana reges Madiam. Responderũt principes Soccoth: Forsitan palmæ manuum Zebee & Salmana in manu tua sunt, & idcirco postulas vt demus exerci-
7 tui tuo panes. Quibus ille ait, Cùm ergo tradiderit Dñs Zebee & Salmana in manus meas, cõteram carnes vestras cum spinis tribulísque deserti.
8 Et inde cõscendens venit in Phanuel, locutúsque est ad viros loci illius similia. Cui & illi responderunt, sicut responderant viri Soccoth.
9 Dixit itaque eis, Cùm reuersus fuero victor in pace, destruam turrim hanc.
10 Zebee autem & Salmana requiescebant cum omni exercitu suo. quindecim enim millia viri remanserant ex omnibus turmis Orientalium populorũ cæsis centum viginti millibus bellatorum & educentium gladium.
11 Ascendénsque Gedeon per viam eorum qui in tabernaculis morabantur ad Orientalem partem Nobe & Iecbaa, percussit castra hostium, qui securi erant & nihil aduersi suspicabantur.
12 Fugerúntq; Zebee & Salmana; quos persequens Gedeon comprehendit turbato omni exercitu eorum.
13 Reuerténsque de bello ante Solis or-
14 tum; Apprehendit puerum de viris Soccoth, interrogauítq; eũ nomina principum & seniorum Soccoth; & descripsit septuaginta septem viros.

3 *In manum vestrã tradidit Dominus principes Madiam Oreb & Zeb, & quid potui facere sicut vos? tunc requieuit spiritus eorum ab eo, cùm loqueretur ille cum eis sermonem hunc.*
4 *Et venit Gedeon ad Iordanem, & transiuit ipse & trecenti viri qui cum eo, animo deficientes & famescentes.*
5 *Et dixit viris Soccboth, Date iam panes in nutrimẽtum populo qui est mecum, quoniam famescunt: ego autem persequor post Zebee & Salmana reges Madiam.*
6 *Et dixerunt principes Soccboth, Nunquid manus Zebee & Salmana nunc in manu tua, vt demus exercitui tuo panes?*
7 *Et dixit Gedeon, Non sic, cùm dederit Dominus Zebee & Salmana in manum meam; & conteram carnes vestras in spinis deserti, & in tribulis.*
8 *Et ascendit illinc in Phanuel, & locutus est ad eos iuxta hæc. Et responderunt ei viri Phanuel, quemadmodum responderunt ei viri Soccboth.*
9 *Et locutus est viris Phanuel: dicens, Cùm reuersus fuero ego cum pace, destruam turrim*
10 *hanc; Et Zebee & Salmana in Carcar, & castra eorum cum eis, vt quinq; & decem millia, omnes qui remanserant in omnibus castris filiorum Oriẽtis, & qui ceciderunt fuerunt centũ & viginti millia virorum educentiũ gladiũ.*
11 *Et ascendit Gedeon viam eorum qui morabantur in tabernaculis ab Oriente Nabai, et è regione Nabe, & percussit castra: at castra fuerunt confidentia.*
12 *Et fugit Zebee & Salmana, & persecutus est post eos, & comprehendit duos reges Madiam Zebee & Salmana, & omnia castra eorum euertit.*
13 *Et reuersus est Gedeon filius Ioas ex bello ab ascensione Ares.*
14 *Et comprehendit puerum ex viris Socchoth, & interrogauit eum; & descripsit apud se principes Socchoth, & seniores eius septuaginta & septem viros.*

3 ἐν χειρὶ ὑμῶν παρέδωκεν κύριος τοὺς ἄρχοντας μαδιὰμ τὸν ὠρὴβ καὶ τὸν ζηβ· καὶ τί ἠδυνήθην ποιῆσαι καθὼς ὑμεῖς; τότε ἀνῆκεν τὸ πνεῦμα αὐτῶν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῷ λαλῆσαι αὐτὸν μετ' αὐτῶν τὸν λόγον τοῦτον.
4 καὶ ἦλθεν γεδεὼν ἐπὶ τὸν ἰορδάνην, καὶ διέβη αὐτὸς καὶ οἱ τριακόσιοι ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ ὀλιγοψυχοῦντες καὶ πεινῶντες.
5 καὶ εἶπεν τοῖς ἀνδράσιν σοκχώθ, δότε δὴ ἄρτους εἰς τὴν τροφὴν τῷ λαῷ τῷ μετ' ἐμοῦ ὅτι πεινῶσιν· ἐγὼ δὲ διώκω ὀπίσω ζεβεὲ καὶ σαλμανὰ βασιλέων μαδιάμ.
6 καὶ εἶπον οἱ ἄρχοντες σοκχώθ, μὴ χεὶρ ζεβεὲ καὶ σαλμανὰ νῦν ἐν τῇ χειρί σου, ὅτι δώσωμεν τῇ στρατιᾷ σου ἄρτους;
7 καὶ εἶπεν γεδεών, οὐχ οὕτως ἐν τῷ δοῦναι κύριον τὸν ζεβεὲ καὶ τὸν σαλμανὰ ἐν τῇ χειρί μου, καὶ καταξανῶ τὰς σάρκας ὑμῶν ἐν ταῖς ἀκάνθαις τῆς ἐρήμου καὶ ἐν τοῖς τριβόλοις.
8 καὶ ἀνέβη ἐκεῖθεν εἰς φανουήλ, καὶ ἐλάλησεν πρὸς αὐτοὺς κατὰ ταῦτα· καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ ἄνδρες φανουὴλ ὃν τρόπον ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ ἄνδρες σοκχώθ.
9 καὶ εἶπεν τοῖς ἀνδράσι φανουὴλ λέγων, ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με μετ' εἰρήνης κατασκάψω τὸν πύργον τοῦτον.
10 καὶ ζεβεὲ καὶ σαλμανὰ ἐν καρκάρ, καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτῶν μετ' αὐτῶν ὡς πέντε καὶ δέκα χιλιάδες πάντες οἱ καταλειφθέντες ἐν πάσῃ τῇ παρεμβολῇ υἱῶν ἀνατολῶν· καὶ οἱ πεπτωκότες ἦσαν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδες ἀνδρῶν ἐσπασμένων ῥομφαίαν.
11 καὶ ἀνέβη γεδεὼν ὁδὸν τῶν κατοικούντων ἐν σκηναῖς ἀπὸ ἀνατολῶν τῆς ναβαὶ καὶ ἐξεναντίας ναβέ, καὶ ἐπάταξεν τὴν παρεμβολήν· ἡ δὲ παρεμβολὴ ἦν πεποιθυῖα.
12 καὶ ἔφυγον ζεβεὲ καὶ σαλμανά, καὶ ἐδίωξεν ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ἐκράτησεν τοὺς δύο βασιλεῖς μαδιὰμ ζεβεέ, καὶ τὸν σαλμανά, καὶ πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν αὐτῶν ἐξέστρεψεν.
13 καὶ ἀνέστρεψεν γεδεὼν υἱὸς ἰωὰς ἐκ τοῦ πολέμου ἀπὸ ἀναβάσεως ἄρες.
14 καὶ συνέλαβεν παιδάριον ἐκ τῶν ἀνδρῶν σοκχώθ, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτόν, καὶ ἀπεγράψατο πρὸς αὐτὸν τοὺς ἄρχοντας σοκχὼθ καὶ τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῆς ἑβδομήκοντα καὶ ἑπτὰ ἄνδρας.

תרגום יונתן

3 בידכון מסר יי ית רברבי מדין ית עורב וית זאב ומה יכלנא למעבד כותכון כבן נחת רוחהון מיניה במללותיה פתגמא הדין׃
4 ואתא גדעון לירדנא עבר הוא ותלת מאה גברא דעימיה בר משלהן ורדפין׃
5 ואמר לאינשי סכות הבו כען פתא דלחמא לעמא דעמי ארי משלהן אינון ואנא רדיף בתר זבח וצלמנע מלכי מדין׃
6 ואמרו רברבי סכות הא כאילו זבח וצלמנע כען מסירין בידך ארי ניתן לחילך לחמא׃
7 ואמר גדעון בכן כד ימסר יי ית זבח וית צלמנע בידי ואדוש ית בשריכון על כובי מדברא ועל ברקניא׃
8 וסליק מתמן לפנואל ומליל עמהון כהדא ואתיבו יתיה אינש פנואל כמא דאתיבו אינשי סכות׃
9 ואמר אף לאינשי פנואל למימר כד אתוב בשלם איתרע ית מגדלא הדין׃
10 וזבח וצלמנע בקרקר ומשריתהון עמהון כחמשא עשר אלפין כל דאישתארו מכל משרית בני מדינחא ודאתקטלו מאה ועשרין אלפין גברי שלפי סיפא׃
11 וסליק גדעון באורח משריה ערבאי דשרן בשכונין במדברא ממדינחא לנובח ורמתא ומחא ית משריתא ומשריתא שריא לרוחצן׃
12 ואפכו זבח וצלמנע ורדף בתריהון וכבש ית תרין מלכי מדין ית זבח וית צלמנע וכל משריתא אזיע׃
13 ותב גדעון בר יואש מן קרבא עד לא מיעל שמשא׃
14 ואחד עולימא מאינשי סכות ושאליה וכתב ליה ית רברבי סכות וית סבהא שבעין ושבעא גברא׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[3] In manibus vestris tradidit Dominus principes Madian Ghoreb & Zeeb; & quid potero ad faciendum sicut vos; itaque quieuit spiritus eorum ab eo in loquendo illum verbum hoc. [4] Et venit Gidghon ad Iordanem, transijt ille & trecenti viri qui cum eo, quando lassi & persequentes. [5] Et dixit viris Zzuchoth, Date nunc buccellam panis populo qui mecum, nam lassi illi: & ego persequens post Zebahh & Szalmunagh reges Midian. [6] Et dixerunt principes Zzuchoth, Nunc quasi Zebahh, & Szalmunagh nunc traditi in manu tua, quoniam dabimus exercitui tuo panem? [7] Et dixit Gidghon propterea, Quando tradet Dominus Zebahh & Szalmuna in manu mea, & triturabo carnes vestras super spinis deserti & super tribulis.
[8] Et ascendit inde ad Penuel, & locutus est cum eis vt hoc; & responderunt illi homo Penuel, vt id quod responderunt homines Zzuchoth. [9] Et dixit etiam hominibus Penuel ad dicendum: Quando redibo in pace, diruam turrem hanc.
[10] Et Zzebahh & Szalmunagh in Karkor & exercitus eorum cum eis, vt quindecim mille, omnes qui relicti sunt ex omni exercitu filiorum Orientis; & qui occisi sunt, centum & viginti millia viri euaginantes gladium.
[11] Et ascendit Gidghon in via habitaculi Gharabum, qui habitantes in Sechunim in deserto ab Oriente Nobahh & Ramatha: & percussit castra, & castra posita erant confidenter.
[12] Et conuerterunt Zebahh & Szalmunagh, & persecutus est post eos; & cepit duos reges Midian, Zebahh & Szalmunagh: & omnem exercitum euertit. [13] Et reuersus est Gidghon filius Ioas ex bello vsque non intrare Solem.
[14] Et apprehendit iuuenem de hominibus Zzuchoth; & interrogauit eum, & scripsit ei principes Zzuchoth, & senes eius septuaginta & septem viros.

15 ויבא אל־אנשי סכות ויאמר הנה זבח
וצלמנע אשר חרפתם אותי לאמר הכף זבח
וצלמנע עתה בידך כי נתן לאנשיך היעפים
16 לחם: ויקח את־זקני העיר ואת־
קוצי המדבר ואת־הברקנים וידע בהם את
17 אנשי סכות: ואת־מגדל פנואל נתץ
18 ויהרג את־אנשי העיר: ויאמר אל־זבח
ואל־צלמנע איפה האנשים אשר הרגתם
בתבור ויאמרו כמוך כמוהם אחד כתאר בני
19 המלך: ויאמר אחי בני־אמי הם חי־יהוה
לו החיתם אותם לא הרגתי אתכם:
20 ויאמר ליתר בכורו קום הרג אותם ולא־
שלף הנער חרבו כי ירא כי עודנו נער:
21 ויאמר זבח וצלמנע קום אתה ופגע־בנו
כי כאיש גבורתו ויקם גדעון ויהרג את־זבח
ואת־צלמנע ויקח את־השהרנים אשר בצוארי
22 גמליהם: ויאמרו איש־ישראל אל־גדעון
משל־בנו גם־אתה גם־בנך גם בן־בנך כי
הושעתנו מיד מדין:
23 ויאמר אלהם גדעון לא־אמשל אני בכם
ולא־ימשל בני בכם יהוה ימשל בכם:
24 ויאמר אלהם גדעון אשאלה מכם שאלה
ותנו־לי איש נזם שללו כי־נזמי זהב להם
כי ישמעאלים הם:
25 ויאמרו נתון נתן ויפרשו את־השמלה
26 וישליכו שמה איש נזם שללו: ויהי משקל
נזמי הזהב אשר שאל אלף ושבע־מאות זהב
לבד מן־השהרנים והנטיפות ובגדי הארגמן
שעל מלכי מדין ולבד מן־הענקות אשר בצוארי
גמליהם:

15 Venítq; ad Soccoth, & dixit eis: En Zebee & Salmana ſuper quibus exprobraſtis mihi, dicentes: Forſitan manus Zebee & Salmana in manibus tuis ſunt, & idcirco poſtulas vt demus viris qui laſſi ſunt,
16 & defecerunt panes? Tulit ergo ſeniores ciuitatis & ſpinas deſerti ac tribulos, & contriuit cum eis atq; comminuit vi-
17 ros Soccoth. Turrim quoq; Phanuel
C ſubuertit, occiſis habitatoribus ciuitatis.
18 Dixítq; ad Zebee & Salmana: Quales fuerunt viri quos occidiſtis in Thabor? Qui reſponderunt, Similes tui, & vnus ex eis quaſi filius regis.
19 Quibus ille reſpondit, Fratres mei fuerunt filij matris meæ. Viuit Dñs, quia ſi ſeruaſſetis eos, non vos occiderem.
20 Dixítq; Iether primogenito ſuo, Surge & interfice eos. qui non eduxit gladiũ; timebat enim quia adhuc puer erat.
21 Dixerúntque Zebee & Salmana, Tu ſurge & irrue in nos, quia iuxta ætatem robur eſt hominis. Surrexit Gedeon & interfecit Zebee & Salmana, & tulit ornamenta ac bullas quibus colla regalium camelorum decorari ſolent.
22 Dixerúntq; omnes viri Iſrael ad Gedeon: Dominare noſtri tu & filius tuus, & filius filij tui, quia liberaſti nos de ma-
23 nu Madian. Quibus ille ait, Non domi-
D nabor veſtri, nec dominabitur in vos filius meus, ſed dominabitur vobis Dñs.
24 Dixítq; ad eos: Vnam petitionem poſtulo à vobis; date mihi inaures ex præda veſtra. inaures enim aureas Hiſmaelitæ habere conſueuerant.
25 Qui reſponderunt: Libentiſsimè dabimus. Expãdentéſq; ſuper terrã pallium, proiecerunt in eo inaures de præda.
26 Et fuit pondus poſtulatarum inauriũ mille ſeptingenti auri ſicli abſque ornamentis & monilibus & veſte purpurea, quibus reges Madian vti ſoliti erant, & præter torques aureas camelorum.

Et venit ad principes Socchoth, & dixit eis, Ecce Zebee & Salmana, propter quos exprobraſtis mihi, dicentes: Nunquid manus Zebee & Salmana nunc in manu tua, vt demus viris tuis laſſis panes? 15

Et accepit principes & ſeniores ciuitatis, & perſecutus eſt eos in ſpinis deſerti, & tribulos, & comminuit in ipſis viros Socchoth. 16

Et turrim Phanuel ſubuertit, & occidit viros ciuitatis. 17

Et dixit ad Zebee & Salmana, Vbi viri quos occidiſtis in Thabor? & dixerunt: Vt tu vt illi, ſimilis tibi ſimilis eis, vt ſpecies filiorum regum. 18

Et dixit Gedeon, Fratres mei filij matris meæ ſunt: viuit Dominus, ſi ſeruaſſetis eos, non occiderem vos. 19

Et dixit Jether primogenito ſuo, Surgẽs interfice eos. & non eduxit puer gladium ſuum, quoniam timuit, quoniam erat iunior. 20

Et dixit Zebee & Salmana, Surge iam tu & occurre nobis, quoniam ſicut vir & potentia eius: & ſurrexit Gedeon, & interfecit Zebee & Salmana, & tulit torques qui in collis camelorum eorum. 21

Et dixit vir Jſrael ad Gedeon, Dominare in nobis tu, & filius tuus, & filius filij tui, quoniam ſaluaſti nos de manu Madiam. 22

Et dixit ad eos Gedeon, Non dominabor ego veſtri, & non dominabitur filius meus in vobis, Dominus dominabitur veſtri. 23

Et dixit ad eos Gedeon, Poſtulabo à vobis petitionem; & date mihi vir inaurem prædæ ſuæ, quoniam inaures aureæ fuerunt illis, quoniam Jſmaelitæ fuerunt. 24

Et dixerunt, Dantes dabimus. & expandit veſtem ſuam, & proiecit illic vir inaurem auream ſpoliorum ſuorum. 25

Et fuit pondus inaurium aurearum quas petijt, ſicli mille & ſeptingenti aurei, abſque ornamentis monilium, & amictuum purpureorum qui in regibus Madiam, & præter torques qui in collis camelorum eorum. 26

15 καὶ παρεγένετο πρὸς τοὺς ἄρχοντας σοκχὼθ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἰδοὺ ζεβεὲ καὶ σαλμανὰ δι' οὓς ὠνειδίσατέ με λέγοντες, μὴ χεὶρ ζεβεὲ καὶ σαλμανὰ νῦν ἐν τῇ χειρί σου, ὅτι δώσωμεν τοῖς ἀνδράσι σου τοῖς ἐκλυομένοις ἄρτους;

16 καὶ ἔλαβεν τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως, καὶ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἐν ταῖς ἀκάνθαις τῆς ἐρήμου, καὶ ταῖς βαρκηνίμ, καὶ κατέξανεν ἐν αὐτοῖς ἄνδρας σοκχώθ.

17 καὶ τὸν πύργον φανουὴλ κατέσκαψεν, καὶ ἀπέκτεινε τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως.

18 καὶ εἶπεν πρὸς ζεβεὲ καὶ σαλμανά· ποῦ οἱ ἄνδρες οὓς ἀπεκτείνατε ἐν θαβώρ; καὶ εἶπαν, ὡς σὺ ὡς αὐτοί, ὅμοιός σοι, ὅμοιος αὐτοῖς, ὡς εἶδος υἱῶν βασιλέων.

19 καὶ εἶπεν γεδεών, ἀδελφοί μου υἱοὶ τῆς μητρός μου εἰσίν· ζῇ κύριος εἰ ἐζωογονήσατε αὐτούς, οὐκ ἂν ἀπέκτεινα ὑμᾶς.

20 καὶ εἶπεν τῷ ἰεθὲρ τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ, ἀναστὰς ἀπόκτεινον αὐτούς· καὶ οὐκ ἔσπασεν τὸ παιδάριον τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβήθη ὅτι ἦν νεώτερος.

21 καὶ εἶπεν ζεβεὲ καὶ σαλμανά, ἀνάστα δὴ σύ, καὶ ἀπάντησον ἡμῖν, ὅτι ὡς ἀνὴρ καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ· καὶ ἀνέστη γεδεών, καὶ ἀνεῖλεν τὸν ζεβεὲ καὶ τὸν σαλμανά· καὶ ἔλαβεν τοὺς μηνίσκους τοὺς ἐν τοῖς τραχήλοις τῶν καμήλων αὐτῶν.

22 καὶ εἶπεν ἀνὴρ ἰσραὴλ πρὸς γεδεών, ἄρχε ἐν ἡμῖν σὺ καὶ ὁ υἱός σου, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ υἱοῦ σου, ὅτι σέσωκας ἡμᾶς ἐκ χειρὸς μαδιάμ.

23 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς γεδεών, οὐκ ἄρξω ἐγὼ ὑμῶν, καὶ οὐκ ἄρξει ὁ υἱός μου ἐν ὑμῖν, κύριος ἄρξει ὑμῶν.

24 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς γεδεών, αἰτήσομαι παρ' ὑμῶν αἴτησιν, καὶ δότε μοι ἀνὴρ ἐνώτιον τῶν σκύλων αὐτοῦ, ὅτι ἐνώτια χρυσᾶ ἦν αὐτοῖς, ὅτι ἰσμαηλῖται ἦσαν.

25 καὶ εἶπαν, διδόντες δώσομεν· καὶ ἀνέπτυξεν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἔρριψεν ἐκεῖ ἀνὴρ ἐνώτιον χρυσοῦν τῶν σκύλων αὐτοῦ.

26 καὶ ἐγενήθη ὁ σταθμὸς τῶν ἐνωτίων τῶν χρυσῶν ὧν ἠτήσατο, σίκλοι χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι χρυσοῖ, πλὴν τῶν σιρώνων τῶν ὁρμίσκων, καὶ τῶν περιβολαίων τῶν πορφυρῶν τῶν ἐπὶ τοῖς βασιλεῦσι μαδιάμ, καὶ πλὴν τῶν κλοιῶν τῶν ἐν τοῖς τραχήλοις τῶν καμήλων αὐτῶν.

תרגום יונתן

15 ואתא לות אינשי סוכות ואמר הא זבח וצלמנע דחסדתון יתי למימר הא כאילו זבח וצלמנע כען מסירין בידך ארי ניתן לגבריך דשלהן לחמא:
16 ודבר ית סבי קרתא ודבר ית כובי מדברא וית ברקניא וגריד עליהון ית אנשי סכות:
17 וית מגדל פנואל תרע וקטל ית אינשי קרתא:
18 ואמר לזבח ולצלמנע היכא גבריא דקטלתון בתבור ואמרו כותך כן אף אינון חד מנהון כחזוא דבני מלכא:
19 ואמר אחי בני אמא אינון קיים הוא יי אילו קיימתון יתהון לא קטלית יתכון:
20 ואמר ליתר בכריה קום קטול יתהון ולא שלף עולימא חרביה ארי דחיל ארי עד כען הוא זעיק:
21 ואמרו זבח וצלמנע קום את ושלט בנא ארי כגברא כן גבורתיה וקם גדעון וקטל ית זבח וית צלמנע ונסיב ית ענקיא די בצוארי גמליהון:
22 ואמרו אנש ישראל לגדעון מלוך עלנא אף את אף ברך אף בר ברך ארי פרקתנא מיד מדינאי:
23 ואמר להון גדעון לא אמלוך אנא עליכון ולא ימלוך ברי עליכון יי מלכא עליכון:
24 ואמר להון גדעון שאיל אנא מנכון שאילת והבו לי גבר קדשיה מן ביזתא ארי קדשי דדהבא להון ארי ערבאי קטילו:
25 ואמרו מיתן נתן ופרשו ית כסותא ורמו לתמן גבר קדשיה מן ביזתא:
26 והוה מתקל קדשי דדהבא דשאל אלף ושבע מאה דדהבא בר מן סהרוניא וכליליא ולבושי ארגונא דעל מלכי מדין ובר מן ענקיא די בצוארי גמליהון:

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[15] Et venit ad homines Zzuchoth, & dixit: Ecce Zebahh & Szalmunagh, quod exprobraſtis mihi, ad dicendum, Ecce quaſi Zebahh & Szalmunagh, nunc traditi in manu tua, quòd dabimus viris tuis, qui laſſi ſunt, panem? [16] Et accepit ſenes vrbis, & accepit ſpinas deſerti, & tribulos; & radere fecit ſuper eos homines Zzuchoth. [17] Et turrem Penuel diruit; & occidit homines vrbis. [18] Et dixit ad Zebahh & Szalmunagh, Vbi viri quos occidiſtis in Thabor? & dixerunt, Sicut tu, ſic etiam illi; vnus ex eis, vt conſpectus filiorum regis. [19] Et dixit, Fratres mei filij matris meæ ipſi. viuens ipſe Dominus, ſi viuere feciſſetis eos, non occiderem vos. [20] Et dixit Iether primogenito ſuo, Surge, occide eos. & non eduxit puer gladium ſuum, nam timuit, nam vſque nunc ille paruulus. [21] Et dixerunt Zebahh & Szalmunagh, Surge tu, & poteſtatem exerce in nobis, nam vt vir, ſic virilitas eius. & ſurrexit Gidghon, & occidit Zebahh & Szalmunagh, & tulit torques qui in collis camelorum eorum. [22] Et dixerunt homo Iſrael ad Gidghon, Regna ſuper nos, etiam tu, etiam filius tuus, etiam filius filij tui, quia liberaſti nos de manu Midianæorum. [23] Et dixit eis Gidghon, Non regnabo ego ſuper vos, & non regnabit filius meus ſuper vos: Dominus rex ſuper vos. [24] Et dixit eis Gidghon, Petens ego à vobis petitionem, & date mihi vir monile ſuum ex ſpolio; nam monilia auri eis, nam Arabes occiderunt. [25] Et dixerunt: Dare dabimus. & explicuerunt veſtem, & coniecerunt ibi vir monile ſuum ex ſpolio. [26] Et fuit pondus monilium auri, quæ petiuit, mille & ſeptingenta auri; præter lunulas & coronas, & veſtes purpuræ, quæ ſuper reges Midian; & præter torques, qui in collis camelorum eorum.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 וַיַּעַשׂ אֹתוֹ גִדְעוֹן לְאֵפוֹד וַיֹּצֶג אֹתוֹ בְּעִירוֹ
בְּעָפְרָה וַיִּזְנוּ כָל־יִשְׂרָאֵל אַחֲרָיו שָׁם וַיְהִי לְגִדְעוֹן
28 וּלְבֵיתוֹ לְמוֹקֵשׁ׃ וַיִּכָּנַע מִדְיָן לִפְנֵי בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְלֹא יָסְפוּ לָשֵׂאת רֹאשָׁם וַתִּשְׁקֹט הָאָרֶץ
29 אַרְבָּעִים שָׁנָה בִּימֵי גִדְעוֹן׃ וַיֵּלֶךְ יְרֻבַּעַל
30 בֶּן־יוֹאָשׁ וַיֵּשֶׁב בְּבֵיתוֹ׃ וּלְגִדְעוֹן הָיוּ שִׁבְעִים
בָּנִים יֹצְאֵי יְרֵכוֹ כִּי־נָשִׁים רַבּוֹת הָיוּ לוֹ׃
31 וּפִילַגְשׁוֹ אֲשֶׁר בִּשְׁכֶם יָלְדָה־לּוֹ גַּם־הִיא בֵן
32 וַיָּשֶׂם אֶת־שְׁמוֹ אֲבִימֶלֶךְ׃ וַיָּמָת גִּדְעוֹן
בֶּן־יוֹאָשׁ בְּשֵׂיבָה טוֹבָה וַיִּקָּבֶר בְּקֶבֶר יוֹאָשׁ אָבִיו
בְּעָפְרַת אֲבִי הָעֶזְרִי׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר מֵת גִּדְעוֹן
33 וַיָּשׁוּבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּזְנוּ אַחֲרֵי הַבְּעָלִים וַיָּשִׂימוּ
לָהֶם בַּעַל בְּרִית לֵאלֹהִים׃ וְלֹא זָכְרוּ בְּנֵי
34 יִשְׂרָאֵל אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם הַמַּצִּיל אוֹתָם מִיַּד
35 כָּל־אֹיְבֵיהֶם מִסָּבִיב׃ וְלֹא־עָשׂוּ חֶסֶד
עִם־בֵּית יְרֻבַּעַל גִּדְעוֹן כְּכָל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר
עָשָׂה עִם־יִשְׂרָאֵל׃

ט

1 וַיֵּלֶךְ אֲבִימֶלֶךְ בֶּן־יְרֻבַּעַל שְׁכֶמָה
אֶל־אֲחֵי אִמּוֹ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם וְאֶל־כָּל־מִשְׁפַּחַת
2 בֵּית־אֲבִי אִמּוֹ לֵאמֹר׃ דַּבְּרוּ־נָא בְּאָזְנֵי כָל־
בַּעֲלֵי שְׁכֶם מַה־טּוֹב לָכֶם הַמֹּשֵׁל בָּכֶם שִׁבְעִים
אִישׁ כָּל בְּנֵי יְרֻבַּעַל אִם־מֹשֵׁל בָּכֶם אִישׁ אֶחָד
וְזִכַרְתֶּם כִּי־עַצְמְכֶם וּבְשַׂרְכֶם אָנִי׃
3 וַיְדַבְּרוּ אֲחֵי־אִמּוֹ עָלָיו בְּאָזְנֵי כָל־בַּעֲלֵי
שְׁכֶם אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּט לִבָּם אַחֲרֵי
אֲבִימֶלֶךְ כִּי אָמְרוּ אֲחִינוּ הוּא׃
4 וַיִּתְּנוּ־לוֹ שִׁבְעִים כֶּסֶף מִבֵּית בַּעַל בְּרִית
וַיִּשְׂכֹּר בָּהֶם אֲבִימֶלֶךְ אֲנָשִׁים רֵיקִים וּפֹחֲזִים
וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיו׃

17 ‡ Fecitq; ex eo Gedeon Ephod, & posuit illud in ciuitate ſua Ephra. Fornicatúſq; eſt omnis Iſrael in eo, & factum eſt Gedeoni & omni domui eius in ruinam.
28 ‡ Humiliatus eſt autem Madian coram filijs Iſrael, nec potuerunt vltrà ceruices eleuare, ſed quieuit terra per quadraginta
29 annos quibus Gedeon præfuit. ‡ Abijt itaque Hierobaal filius Ioas, & habitauit
30 in domo ſua. ‡ Habuitque ſeptuaginta filios qui egreſſi ſunt de fœmore eius; eo quòd plures haberet vxores.
31 ‡ Concubina autẽ illius, quam habebat in Syche, genuit ei filium nomine Abimelech. ‡ Mortuuſq; eſt Gedeon filius Ioas
32 in ſenectute bona, & ſepultus eſt in ſepulchro Ioas patris ſui in Ephra de familia
33 Ezri. ‡ Poſtquam autem mortuus eſt Gedeon, auerſi ſunt filij Iſrael, & fornicati ſunt in Baalim. Percuſſerúntq; cũ Baal fœdus vt eſſet eis in Deum. ‡ Nec recordati
34 ſunt Dñi Dei ſui, qui eruit eos de manibus inimicorum ſuorũ omnium per cir-
35 cuitum. ‡ Nec fecerunt miſericordiã cum domo Hierobaal Gedeon iuxta omnia bona quæ fecerat Iſraeli.

CAP. IX.

1 ABijt autẽ Abimelech filius Hierobaal in Sychem ad fratres matris ſuæ, & locutus eſt ad eos, & ad omnem cognationem domus patris matríſque ſuæ: dicens,
2 ‡ Loquimini ad omnes viros Sychem, Quid vobis eſt melius, vt dominentur veſtri ſeptuaginta viri omnes filij Hierobaal, an vt dominetur vobis vnus vir? ſimúlq; conſiderate, quia os veſtrum & ca-
3 ro veſtra ſum. ‡ Locutíque ſunt fratres matris eius de eo ad omnes viros Sychem vniuerſos ſermones iſtos, & inclinauerũt cor eorum poſt Abimelech: dicentes, Frater noſter eſt. ‡ Dederúntq; illi ſeptuaginta pondera argenti de fano Baal Berith. Qui conduxit ſibi ex eo viros inopes & vagos, ſecutíque ſunt eum.

17 ‡ καὶ ἐποίησεν αὐτῷ γεδεὼν εἰς ἐφούδ, καὶ ἔστησεν αὐτὸ
ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ ἐν ἐφρά· καὶ ἐξεπόρνευσεν πᾶς ἰσ-
ραὴλ ὀπίσω αὐτοῦ ἐκεῖ· ☩ ἐγένετο τῷ γεδεὼν καὶ τῷ οἴκῳ
αὐτοῦ εἰς σκάνδαλον.
28 ‡ καὶ ἐνετράπη μαδιὰμ ἐνώπιον τῶν υἱῶν ἰσραήλ, ☩
οὐ προσέθεντο ἐπᾶραι κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ ἡσύχασεν ἡ
γῆ τεσσαράκοντα ἔτη ἐν ἡμέραις γεδεών.
29 ‡ καὶ ἐπορεύθη ἱεροβάαλ υἱὸς ἰωὰς, καὶ κατῴκησεν ἐν
τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.
30 ‡ καὶ τῷ γεδεὼν ἦσαν ἑβδομήκοντα υἱοὶ ἐκπορευόμε-
νοι ἐκ μηρῶν αὐτοῦ, ὅτι γυναῖκες πολλαὶ ἦσαν αὐτῷ.
31 ‡ καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ ἐν συκήμοις ἔτεκεν αὐτῷ καὶ
γε αὐτὴ υἱόν, καὶ ἐπέθηκεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀβιμέλεχ.
32 ☩ ἀπέθανε γεδεὼν υἱὸς ἰωὰς ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ, ☩ ἐτά-
φη ἐν τῷ τάφῳ ἰωὰς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν ἐφρὰ πατρὸς
33 ἐζεί. ‡ ☩ ἐγένετο ὡς ἀπέθανεν γεδεών, ☩ ἀπεστράφη-
σαν ④ υἱοὶ ἰσραὴλ, ☩ ἐξεπόρνευσαν ὀπίσω τῶν βααλίμ,
☩ ἔθεντο αὐτοῖς τὸ βααλ βερὶθ εἰς διαθήκην ☧ εἶναι αὐ-
34 τοῖς αὐτὸν εἰς θεόν. ‡ καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν ④ υἱοὶ ἰσ-
ραὴλ κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν ☧ ῥυσαμένου αὐτοὺς ἐκ χει-
ρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν κυκλόθεν.
35 ☩ οὐκ ἐποίησαν ἔλεος μετ' οἴκου ἱεροβάαλ γεδεὼν
κατὰ πᾶσαν τὴν ἀγαθοσύνην ἣν ἐποίησεν μετ' ἰσραήλ.

Θ'.

1 ‡ Καὶ ἐπορεύθη ἀβιμέλεχ ὁ υἱὸς ἱεροβάαλ εἰς σύκη-
μα πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν
πρὸς αὐτοὺς ☩ πρὸς πᾶσαν τὴν συγγένειαν ☧ οἶκου τῆς
μητρὸς αὐτοῦ, λέγων·
2 ‡ λαλήσατε δὴ ἐν ὠσὶν πάντων τῶν ἀνδρῶν συκήμων,
ποῖον ἐλέλυον ὑμῖν τὸ ἄρχειν ὑμᾶς ἑβδομήκοντα ἄνδρες
πάντες υἱοὶ ἱεροβάαλ, ἢ κυριεύειν ὑμῶν ἀνὴρ εἷς ἕνα; ☩
μνήσθητε ὅτι ὀστοῦν ὑμῶν ☩ σὰρξ ὑμῶν εἰμὶ ἐγώ.
3 ‡ καὶ ἐλάλησαν ④ ἀδελφοὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ περὶ
αὐτοῦ ἐν τοῖς ὠσὶν πάντων τῶν ἀνδρῶν συκήμων πάντας
τοὺς λόγους τούτους ☩ ἔκλινεν ἡ καρδία αὐτῶν ὀπίσω ἀ-
4 βιμέλεχ ὅτι εἶπαν, ἀδελφὸς ἡμῶν ἐστίν. ‡ καὶ ἔδω-
καν αὐτῷ ἑβδομήκοντα ἀργυρίου ἐκ ☧ οἴκου βααλ βερὶθ
διαθήκης· καὶ ἐμισθώσατο ἐν αὐτοῖς ἀβιμέλεχ ἄνδρας
κενοὺς ☩ θαμβριμύους, ☩ ἐπορεύθησαν ὀπίσω αὐτοῦ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

17 "Et fecit eum Gidghon in Ephoda, & ſtatuit id in vrbe ſua in Ghaphra; & errauerunt omnis Iſrael poſt id eò: & fuit Gidghon & domui eius in ſcandalum. 28 "Et humiliati ſunt Midianæi ante filios Iſrael, & non addiderunt ad tollendum capita ſua: & quieuit terra Iſrael quadraginta annis in diebus Gidghon. 29 Et venit Ierubaghal filius Ioas, & habitauit in domo ſua.
30 "Et Gidghon fuerunt ſeptuaginta filij exeuntes femore illius; nam vxores multæ fuerunt illi. 31 "Et concubina illius quæ in Sechem, peperit illi etiam illa filium, & poſuit nomen eius Abimelech. 32 "Et mortuus eſt Gidghon filius Ioas in ſenectute bona; & ſepultus eſt in ſepulchro Ioas patris ſui in Ghaphrah patris Ghezer. 33 "Et fuit quando mortuus fuit Gidghon, & fœderunt filij Iſrael, & errauerunt poſt Baghalaia, & poſuerunt ſibi Beghel Kijam ad errorem. 34 "Et non recordati ſunt filij Iſrael cultum Domini Dei ſui, qui eruit eos de manu omnium auctorum inimicitiarum eorum ex-circum circum.
35 "Et non fecerunt miſericordiam cum domo Ierubaghal, ipſe Gidghon, iuxta omne bonum quod fecit cum Iſrael.

CAP. IX.

1 ET venit Abimelech filius Ierubaghal ad Sechem, ad fratres matris ſuæ, & locutus eſt cum eis, & cum omni proſapia domus patris matris ſuæ ad dicendum. 2 "Loquimini nunc ante omnes habitatores domus Sechem, Quid bonum vobis, quòd regnent ſuper vos ſeptuaginta viri, omnes filij Ierubaghal, aut quòd regnet ſuper vos vir vnus? & recordabimini quòd propinquus veſter & caro veſtra ego.
3 "Et locuti ſunt fratres matris illius ſuper illum ante omnes habitatores Sechem omnia verba hæc: & inclinatum eſt cor eorum poſt Abimelech, quia dixerunt, Frater noſter ipſe.
4 "Et dederunt ei ſeptuaginta argenteos de domo Beghel-Kijam, & conduxit in illis Abimelech viros vacuos, & libertos, & ambulauerunt poſt eum.

תרגום יונתן

27 וְעָבַד יְהוּא גִּדְעוֹן לְאֶפּוֹדָא וַאֲקִים יָתֵיהּ בְּקִרְתֵּיהּ בְּעָפְרָה וּטְעוֹ כָל יִשְׂרָאֵל בָּתְרוֹהִי וְלַהֲוָה לְגִדְעוֹן וְלָבֵיתֵיהּ לְתַקָּלָא׃
28 וְאִתְכְּבִיעוּ מִדְיָנָאֵי קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָא אוֹסִיפוּ לְמִתַּל רֵישֵׁיהוֹן וְשַׁרִיאַת אַרְעָא דִּישְׁתַּמֵּט אַרְבְּעִין שְׁנִין בְּיוֹמֵי גִדְעוֹן׃
29 וַאֲזַל יְרֻבַּעַל בַּר יוֹאָשׁ וִיתֵיב בְּבֵיתֵיהּ׃
30 וּלְגִדְעוֹן הֲווֹ שִׁבְעִין כֻּרְסֵי בְּנִין נָפְקֵי יַרְכֵיהּ אֲרֵי נְשִׁין סַגִּיאָן הֲווֹ לֵיהּ׃
31 וּפִילַגְשֵׁיהּ דְּבִשְׁכֶם יְלִידָה לֵיהּ אַף הִיא בַּר וְשַׁוִּי יָת שְׁמֵיהּ אֲבִימֶלֶךְ׃
32 וּמִית גִּדְעוֹן בַּר יוֹאָשׁ בְּסֵיבוּ טָבָא וְאִיתְקְבַר בְּקִבְרָא דְיוֹאָשׁ אֲבוּהִי בְּעָפְרָה דַּאֲבוּהִי דְעֶזֶר׃
33 וַהֲוָה כַּד מִית גִּדְעוֹן וְתָבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְטָעוֹ בָּתַר בַּעֲלֵי וְשַׁוִּיאוּ לְהוֹן בַּעַל קְיָם לְמֶסְעֲוָתָא׃
34 וְלָא אִידְכָּרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת יְיָ אֱלָהָהוֹן דְּשֵׁיזִיב יָתְהוֹן מִיַּד כָּל בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן
35 מֵחֵוָה וְחֵוָה׃ וְלָא עֲבָדוּ טָבוּ עִם בֵּית יְרֻבַּעַל הוּא גִּדְעוֹן בְּכָל טָבְתָא דַּעֲבַד עִם יִשְׂרָאֵל׃

ט

1 וַאֲזַל אֲבִימֶלֶךְ בַּר יְרוּבַעַל לִשְׁכֶם לְוַת אֲחֵי אִמֵּיהּ וּמַלֵּיל עִמְּהוֹן וְעִם כָּל זַרְעִיַּת בֵּית אֲבוּהָא דְאִמֵּיהּ לְמֵימַר׃
2 מָא כְעַן כָּל בֵּית שְׁכֶם מָה טַב לְכוֹן דְּיִמְלְכוֹן עֲלֵיכוֹן שִׁבְעִין גַּבְרִין כָּל בְּנֵי יְרוּבַעַל אוֹ דְיִמְלוֹךְ עֲלֵיכוֹן גַּבְרָא חַד וְהַדְּכִרְתּוּן אֲרֵי קְרִיבְכוֹן
וּבִסְרְכוֹן אֲנָא׃
3 וּמַלִּילוּ אֲחֵי אִמֵּיהּ עֲלוֹהִי קֳדָם כָּל יַרְעִיַּת בֵּית אֲבוּהָא דְאִמֵּיהּ לְמֵימַר׃
4 וְיַהֲבוּ לֵיהּ שִׁבְעִין כְּסַף מִבֵּית בַּעַל קְיָם וְאַגַּר בְּהוֹן אֲבִימֶלֶךְ גַּבְרִין מְרִיקִין וּבְקָרִים וַאֲזַלוּ בָּתְרוֹהִי׃

Universidad de Deusto Biblioteca

5 וַיָּבֹא בֵית־אָבִיו עָפְרָתָה וַיַּהֲרֹג אֶת־אֶחָיו
בְּנֵי־יְרֻבַּעַל שִׁבְעִים אִישׁ עַל־אֶבֶן אֶחָת וַיִּוָּתֵר
יוֹתָם בֶּן־יְרֻבַּעַל הַקָּטֹן כִּי נֶחְבָּא׃
6 וַיֵּאָסְפוּ כָּל־בַּעֲלֵי שְׁכֶם וְכָל־בֵּית מִלּוֹא
וַיֵּלְכוּ וַיַּמְלִיכוּ אֶת־אֲבִימֶלֶךְ לְמֶלֶךְ עִם־אֵלוֹן
7 מֻצָּב אֲשֶׁר בִּשְׁכֶם׃ וַיַּגִּדוּ לְיוֹתָם
וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲמֹד בְּרֹאשׁ הַר־גְּרִזִים וַיִּשָּׂא קוֹלוֹ
וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְעוּ אֵלַי בַּעֲלֵי שְׁכֶם
8 וְיִשְׁמַע אֲלֵיכֶם אֱלֹהִים׃ הָלוֹךְ הָלְכוּ
הָעֵצִים לִמְשֹׁחַ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ וַיֹּאמְרוּ לַזַּיִת
9 מָלוֹכָה עָלֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם הַזַּיִת הֶחֳדַלְתִּי
אֶת־דִּשְׁנִי אֲשֶׁר־בִּי יְכַבְּדוּ אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים
10 וְהָלַכְתִּי לָנוּעַ עַל־הָעֵצִים׃ וַיֹּאמְרוּ הָעֵצִים
לַתְּאֵנָה לְכִי־אַתְּ מָלְכִי עָלֵינוּ׃
11 וַתֹּאמֶר לָהֶם הַתְּאֵנָה הֶחֳדַלְתִּי אֶת־
מָתְקִי וְאֶת־תְּנוּבָתִי הַטּוֹבָה וְהָלַכְתִּי לָנוּעַ עַל־
12 הָעֵצִים׃ וַיֹּאמְרוּ הָעֵצִים לַגֶּפֶן לְכִי־אַתְּ
13 מָלוֹכִי עָלֵינוּ׃ וַתֹּאמֶר לָהֶם הַגֶּפֶן הֶחֳדַלְתִּי
אֶת־תִּירוֹשִׁי הַמְשַׂמֵּחַ אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים וְהָלַכְתִּי
14 לָנוּעַ עַל־הָעֵצִים׃ וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעֵצִים
אֶל־הָאָטָד לֵךְ אַתָּה מְלָךְ־עָלֵינוּ׃
15 וַיֹּאמֶר הָאָטָד אֶל־הָעֵצִים אִם בֶּאֱמֶת
אַתֶּם מֹשְׁחִים אֹתִי לְמֶלֶךְ עֲלֵיכֶם בֹּאוּ חֲסוּ
בְצִלִּי וְאִם־אַיִן תֵּצֵא אֵשׁ מִן־הָאָטָד וְתֹאכַל
16 אֶת־אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן׃ וְעַתָּה אִם בֶּאֱמֶת
וּבְתָמִים עֲשִׂיתֶם וַתַּמְלִיכוּ אֶת־אֲבִימֶלֶךְ וְאִם־
טוֹבָה עֲשִׂיתֶם עִם־יְרֻבַּעַל וְעִם־בֵּיתוֹ וְאִם־
17 כִּגְמוּל יָדָיו עֲשִׂיתֶם לוֹ׃ אֲשֶׁר־נִלְחַם
אָבִי עֲלֵיכֶם וַיַּשְׁלֵךְ אֶת־נַפְשׁוֹ מִנֶּגֶד וַיַּצֵּל אֶתְכֶם
מִיַּד מִדְיָן׃

5 Et venit in domũ patris sui in Ephra, & occidit fratres suos filios Hierobaal septuaginta viros super lapidem vnum. Remansitque Ioathan filius Hierobaal minimus & absconditus est.

6 Congregati sunt autem omnes viri Sychem & vniuersæ familiæ vrbis Mello, abierũtq; & cõstituerunt regem Abimelech iuxta quercũ quæ stabat in Sychem.

7 Quod cùm nunciatũ esset Ionathan, B iuit & stetit in vertice montis Garizim, eleuatáque voce clamauit & dixit: Audite me viri Sychem ita vt audiat vos Deus.

8 Ierunt ligna vt vngerent super se regem. Dixerúntque oliuæ, Impera nobis.

9 Quæ respondit, Nunquid possum deserere pinguedinem meam, qua & dij vtuntur & homines, & venire vt inter ligna promouear?

10 Dixerúntq; ligna ad arborem ficum, Veni & super nos regnum accipe.

11 Quæ respondit eis, Nunquid possum deserere dulcedinem meam, fructúsque suauissimos, & ire vt inter cætera ligna promouear?

12 Locutáque sunt ligna ad vitem, Veni & impera nobis.

13 Quę respondit eis: Nunquid possum deserere vinũ meum quod lætificat Deũ & homines, & inter ligna cætera promoueri?

14 Dixerúntque omnia ligna ad rhamnum: Veni & impera super nos.

15 Quæ respondit eis, Si verè me regem vobis cõstituitis, venite & sub vmbra mea requiescite. Si autem non, egrediatur ignis de rhãno & deuoret cedros Libani.

16 Nunc igitur si rectè & absque peccato constituistis super vos regem Abimelech, & benè egistis cum Hierobaal, & cum domo eius, & reddidistis vicem be-
17 neficijs eius? Qui pugnauit pro vobis & animam suam dedit periculis, vt erueret vos de manu Madian.

תרגום יונתן

5 וְעָאל לְבֵית אֲבוּהִי לְעָפְרָה וּקְטַל יָת אֲחוּהִי בְּנֵי יְרוּבַּעַל שִׁבְעִין גַּבְרָא עַל אַבְנָא חֲדָא וְאִשְׁתְּאַר יוֹתָם בַּר יְרוּבַּעַל זְעֵירָא אֲרֵי אִשְׁתְּמַר׃
6 וְאִתְכְּנִישׁוּ כָּל יָתְבֵי שְׁכֶם וְכָל בֵּית מִלּוֹא וַאֲזַלוּ וְאַמְלִיכוּ יָת אֲבִימֶלֶךְ לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עִם מֵישַׁר קָמְתָא דְּבִשְׁכֶם׃
7 וְחַוִּיאוּ לְיוֹתָם וַאֲזַל וְקָם בְּרֵישׁ טוּרָא דִּגְרִיזִים וַאֲרֵים קָלֵיהּ וּקְרָא וַאֲמַר לְהוֹן קַבִּילוּ מִנִּי יָתְבֵי שְׁכֶם וִיקַבֵּל צְלוֹתְכוֹן יְיָ׃
8 מֵיזַל אֲזַלוּ אִילָנַיָּא לְמַנָּאָה עֲלֵיהוֹן מַלְכָּא וַאֲמַרוּ לְזֵיתָא מְלוֹךְ עֲלָנָא׃
9 וַאֲמַר לְהוֹן זֵיתָא הַאֲשְׁבּוֹק יָת מִשְׁחִי דְּמִנֵּיהּ מְיַקְּרִין קֳדָם יְיָ וּבֵיהּ מִתְפַּנְּקִין בְּנֵי אֱנָשָׁא וְאֵיהָךְ לְמֶעְבַּד מַלְכוּ עַל אִילָנַיָּא׃
10 וַאֲמַרוּ אִילָנַיָּא לִתְאֵינְתָּא אֵיתָא אַתְּ מְלוֹכִי עֲלָנָא׃
11 וַאֲמַרַת לְהוֹן תְּאֵינְתָּא הַאֲשְׁבּוֹק יָת חוֹלְיִי וְיָת דִּבְלַהִי שַׁפִּירְתָּא וְאֵיהָךְ לְמֶעְבַּד מַלְכוּ עַל אִילָנַיָּא׃
12 וַאֲמַרוּ אִילָנַיָּא לְגֻפְנָא אֵיתָא כְעַן מְלוֹכִי עֲלָנָא׃
13 וַאֲמַרַת לְהוֹן גֻּפְנָא הַאֲשְׁבּוֹק יָת חַמְרִי דְּמִנֵּיהּ מְנַסְּכִין קֳדָם יְיָ וּבֵיהּ חָדָן רַבְרְבַיָּא וְאֵיהָךְ לְמֶעְבַּד מַלְכוּ עַל אִילָנַיָּא׃
14 וַאֲמַרוּ כָל אִילָנַיָּא לְאַטְדָא אֵיתָא אַתְּ מְלוֹךְ עֲלָנָא׃
15 וַאֲמַר אַטְדָא לְאִילָנַיָּא אִם בְּקוּשְׁט אַתּוּן מְשַׁחִין יָתִי לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עֲלֵיכוֹן עוֹלוּ שְׁרוֹ בְטוּלִי וְאִם לָא תִּפּוֹק אֶשָּׁתָא מִן אַטְדָא וְתֵיכוֹל יָת אַרְזֵי לִבְנָן׃
16 וּכְעַן אִם בְּקוּשְׁטָא וּבִשְׁלִימוּתָא עֲבַדְתּוּן וְאַמְלֵכְתּוּן יָת אֲבִימֶלֶךְ וְאִם טַבְתָּא עֲבַדְתּוּן עִם יְרוּבַּעַל וְעִם בֵּיתֵיהּ וְאִם כִּגְמוּלָא דִּידוֹהִי עֲבַדְתּוּן לֵיהּ׃
17 בְּרַם דְּאַגִּיחַ קְרָבָא אַבָּא עֲלֵיכוֹן וּמְסַר יָת נַפְשֵׁיהּ כְּעַל גַּב לְאִתְקְטָלָא וְשֵׁזֵיב יָתְכוֹן מִיַּד מִדְיָנָאֵי׃

5 Et intrauerunt in domum patris eius in Ephrata, & occidit fratres suos filios Hierobaal septuaginta viros super lapidem vnum; & remansit Jotham filius Hierobaal iunior; quoniam absconditus est.

6 Et congregati sunt omnes viri Sichem, & omnis domus Maalo: & abierunt & regem fecerunt Abimelech regem iuxta quercum stationis quæ in Sichem.

7 Et renunciauerunt Jotham, & abijt; & stetit in vertice montis Garizim, & eleuauit vocem suam, & vocauit & dixit illis: Audite me viri Sichem; & audiat vos Deus.

8 Euntia ierunt ligna vt vngerent super se regem, & dixerunt oliuæ, Regna super nos.

9 Et dixit eis oliua: Deserens pinguedinem meam, quam in me glorificauit Deus & homines, abibo vt dominer inter ligna?

10 Et dixerunt ligna ficus: Veni regna super nos. 11 & ait eis ficus: Deserens dulcedinem meam, & fructus meos bonum, abibo vt imperem lignis?

12 Et dixerunt ligna viti: Veni regna tu super nos.

13 Et dixit ei vitis, Deserens domum meam lætitiam Dei & hominum, abibo vt imperem in lignis?

14 Et dixerunt omnia ligna ad rhamnum: Veni tu regna super nos.

15 Et dixit rhamnus ad ligna: Si in veritate vos vngitis me vt regnem super vos; venite confidite in vmbra mea: & si non; egrediatur ignis ex rhamno, & deuoret cedros Libani.

16 Et nunc si in veritate et in perfectione fecistis, & regem constituistis Abimelech: & si bene egistis cum Hierobaal & cum domo eius: & si secundum retributionem manus eius fecistis ei.

17 Sicut pugnauit pater meus pro vobis, & proiecit animam suam è regione: & eruit vos de manu Madian.

5 καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ εἰς ἐφραθά, καὶ ἀπέκτεινεν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ υἱοὺς ἱεροβάαλ ἑβδομήκοντα ἄνδρας ἐπὶ λίθον ἕνα· καὶ ὑπελείφθη ἰωθὰμ υἱὸς ἱεροβάαλ ὁ νεώτερος, ὅτι ἐκρύβη.

6 καὶ συνήχθησαν πάντες οἱ ἄνδρες σικήμων, καὶ πᾶς ὁ οἶκος μααλώ, καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ ἐβασίλευσαν τὸν ἀβιμέλεχ βασιλέα πρὸς τῇ βαλάνῳ τῆς στάσεως τῆς ἐν σικήμοις.

7 καὶ ἀπήγγειλαν τῷ ἰωθάμ, καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἔστησεν ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ ὄρους γαριζίν, καὶ ἐπῆρεν τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἐκάλεσεν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἀκούσατέ μου ἄνδρες σικήμων, καὶ ἀκούσαι ὑμῶν θεός.

8 πορευόμενα ἐπορεύθησαν τὰ ξύλα τοῦ χρῖσαι ἐπ' αὐτῶν βασιλέα· καὶ εἶπαν τῇ ἐλαίᾳ, βασίλευσον ἐφ' ἡμῶν.

9 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ ἐλαία, ἀφείσασα τὴν πιότητά μου ἣν ἐν ἐμοὶ ἐδόξασεν ὁ θεός, καὶ οἱ ἄνθρωποι, πορευθῶ ἄρχειν τῶν ξύλων;
10 καὶ εἶπαν τὰ ξύλα τῇ συκῇ, δεῦρο βασίλευσον ἐφ' ἡμῶν.

11 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ συκῆ, ἀφείσασα τὴν γλυκύτητά μου, καὶ τὰ γεννήματά μου τὸ ἀγαθόν, πορευθῶ ἄρχειν τῶν ξύλων;

12 καὶ εἶπαν τὰ ξύλα τῇ ἀμπέλῳ, δεῦρο βασίλευε σὺ ἐφ' ἡμῶν.

13 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ ἄμπελος, ἀφείσασα τὸν οἶκόν μου τὴν εὐφροσύνην τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων, πορευθῶ ἄρχειν ἐπὶ τῶν ξύλων;

14 καὶ εἶπεν πάντα τὰ ξύλα πρὸς τὴν ῥάμνον, δεῦρο σὺ βασίλευε ἐφ' ἡμῶν.

15 καὶ εἶπεν ἡ ῥάμνος πρὸς τὰ ξύλα, εἰ ἐν ἀληθείᾳ ὑμεῖς χρίετέ με τοῦ βασιλεύειν ἐφ' ὑμᾶς, δεῦτε πεποίθατε ἐν τῇ σκέπῃ μου· καὶ εἰ μή, ἐξέλθοι πῦρ ἐκ τῆς ῥάμνου, καὶ καταφάγοι τὰς κέδρους τοῦ λιβάνου.

16 καὶ νῦν εἰ ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν τελειότητι ἐποιήσατε, καὶ ἐβασιλεύσατε τὸν ἀβιμέλεχ, καὶ εἰ καλῶς ἐποιήσατε μετὰ ἱεροβάαλ, καὶ μετὰ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ εἰ κατὰ τὸ ἀνταπόδομα τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἐποιήσατε αὐτῷ·

17 ὡς ἐπολέμησεν ὁ πατήρ μου ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἔρριψεν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξεναντίας, καὶ ἐξείλατο ὑμᾶς ἐκ χειρὸς μαδιάμ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

5 Et intrauit ad domum patris sui ad Ghaphra, & occidit fratres suos filios Ierubaghal, septuaginta viros super petram vnam; & relictus est Iotham filius Ierubaghal paruulus, nam absconditus est. 6 Et congregati sunt omnes habitatores Sechem, & omnis domus Milo, & ambulauerunt, & regnare fecerunt Abimelech vt esset rex, iuxta Messar Kamatha quæ in Sechem. 7 Et nunciauerunt Iotham, & venit & stetit in capite montis Gerizim; & extulit vocem suam, & clamauit, & dixit eis, Audite ex me habitatores Sechem, & audiet orationem vestram Dominus. 8 Venire venerunt arbores ad præficiendum sibi regem; & dixerunt oliuæ: Regna super nos. 9 Et dixit eis oliua, Num deseram vnctionem meam, quòd ex ea honorantes ante Dominum, & in ea deliciantur filij hominis, & ibo ad faciendum regnum super arbores? 10 Et dixerunt arbores ficui, Veni tu regna super nos. 11 Et dixit eis ficus, Nunquid deseram dulcedinem meam, & caricam meam pulchram, & ibo ad faciendum regnum super arbores? 12 Et dixerunt arbores viti: Veni nunc regna super nos. 13 Et dixit illis vitis, Nunquid deseram vinum meum, quod ex eo libantes ante Dominum, & in eo gaudentes principes, & ibo ad faciendum regnum super arbores? 14 Et dixerunt omnes arbores rhamno, Veni tu regna super nos. 15 Et dixit rhamnus arboribus, Si in veritate vos vngentes me ad esse regem super vos, intrate, habitate in vmbra mea. & si non, exeat ignis ex rhamno, & comedat cedros Libani. 16 Et nunc si in veritate & in simplicitate fecistis, & regnare fecistis Abimelech, & si bonum fecistis cum Ierubaghal, & cum domo eius, & si iuxta retributionem manus eius fecistis ei. 17 Verùm quod iniuit bellum pater meus super vos, & tradidit animam suam quasi prope ad necem, & liberauit vos de manu Midianæorum.

Universidad de Deusto Biblioteca

18 ואתם קמתם על בית אבי היום ותהרגו
את בניו שבעים איש על אבן אחת ותמליכו
את אבימלך בן אמתו על בעלי שכם כי
19 אחיכם הוא׃ ואם באמת ובתמים
עשיתם עם ירבעל ועם ביתו היום הזה שמחו
20 באבימלך וישמח גם הוא בכם׃ ואם אין
תצא אש מאבימלך ותאכל את בעלי שכם ואת
בית מלוא ותצא אש מבעלי שכם ומבית מלוא
21 ותאכל את אבימלך׃ וינס יותם ויברח וילך
בארה וישב שם מפני אבימלך אחיו׃
22 וישר אבימלך על ישראל שלש שנים׃
23 וישלח אלהים רוח רעה בין אבימלך ובין
בעלי שכם ויבגדו בעלי שכם באבימלך׃
24 לבוא חמס שבעים בני ירבעל ודמם לשום
על אבימלך אחיהם אשר הרג אותם ועל בעלי
שכם אשר חזקו את ידיו להרג את אחיו׃
25 וישימו לו בעלי שכם מארבים על ראשי
ההרים ויגזלו את כל אשר יעבר עליהם
26 בדרך ויגד לאבימלך׃ ויבא געל בן עבד
ואחיו ויעברו בשכם ויבטחו בו בעלי שכם׃
27 ויצאו השדה ויבצרו את כרמיהם וידרכו
ויעשו הלולים ויבאו בית אלהיהם ויאכלו
28 וישתו ויקללו את אבימלך׃ ויאמר געל
בן עבד מי אבימלך ומי שכם כי נעבדנו הלא
בן ירבעל וזבל פקידו עבדו את אנשי חמור
אבי שכם ומדוע נעבדנו אנחנו׃
29 ומי יתן את העם הזה בידי ואסירה את
אבימלך ויאמר לאבימלך רבה צבאך וצאה׃
30 וישמע זבל שר העיר את דברי געל בן עבד
ויחר אפו׃

18 *Qui nunc surrexistis cōtra domū patris mei, & interfecistis filios eius septuaginta viros super vnū lapidē, & constituistis regem Abimelech filium ancillæ eius, super habitatores Sychem, eo quòd frater
19 vester sit. *Si ergo rectè & absq; vitio egistis cū Hierobaal & domo eius hodie, lætamini in Abimelech, & ille lætetur in vo-
20 bis. *Sin autē peruersè, egrediatur ignis ex eo, & consumat habitatores Sychem & oppidū Mello, egrediatúrq; ignis de viris Sychem & de oppido Mello, & deuoret
21 Abimelech. *Quæ cùm dixisset, fugit & abijt in Bera, habitauítque ibi ob metum
22 Abimelech fratris sui. *Regnauit itaque Abimelech super Israel tribus annis.
23 *Misitq; Deus spiritum pessimum inter Abimelech & habitatores Sychē qui cœ-
24 perunt eum detestari; *Et scelus interfectionis septuaginta filiorū Hierobaal, & effusionem sanguinis eorum conferre in Abimelech fratrē suū, & inter ceteros Sy-
D chimorum principes qui eum adiuuerāt.
25 *Posuerúntq; insidias aduersum eum in summitate montiū: & dū illius præstolabantur aduentum, exercebant latrocinia, agētes prædas de prætereūtibus. nunti-
26 atúmq; est Abimelech. *Venit autē Gaal filius Obed cū fratribus suis, & trāsiuit in Sychimam. Ad cuius aduentū erecti habi-
27 tatores Sychē: *Egressi sunt in agros vastantes vineas, vuásque calcantes, & factis cantantium choris, ingressi sunt fanū Dei sui, & inter epulas & pocula maledicebāt
28 Abimelech, *Clamante Gaal filio Obed. Quis est iste Abimelech, & quæ est Sychē, vt seruiamus ei? Nunquid non est ipse filius Hierobaal? & cōstituit principem Zebul seruum suum super viros Emor patris Sychem. Cur ergo seruiemus ei?
29 *Vtinam daret aliquis populum istum sub manu mea, vt auferrem de medio Abimelech. Dictúmq; est Abimelech: Congrega exercitus multitudinem & veni.
30 *Zebul enim princeps ciuitatis, auditis sermonibus Gaal filij Obed, iratus est valdè.

Et vos insurrexistis contra domum patris mei hodie, & interfecistis filios eius septuaginta viros super lapidem vnum, & regem fecistis Abimelech, filium ancillæ eius, super viros Sichem, quoniam frater vester est. 18
Et si in veritate & perfectione fecistis cū Hierobaal & domo eius die hac, & lætemini in Abimelech, & lætetur & ipse in vobis. 19
Si non, egrediatur ignis ex Abimelech, & deuoret viros Sichem & domum Mello, & exeat ignis de viris Sichem, & de domo Mello, & deuoret Abimelech. 20
**Et recessit Jotham,* 21
& fugit & abijt in Bera, & habitauit illic à facie Abimelech fratris sui. *Et regnauit* 22
Abimelech super Israel tres annos.
Et misit Deus spiritum malum inter Abi- 23
melech, & inter viros Sichē, & detestati sunt viri Sichem in domo Abimelech: *Vt induce-* 24
rent scelus septuaginta filiorum Hierobaal, & sanguinem illorum imponeret super Abimelech fratrem suum qui interfecerat illos, & super viros Sichem qui fortificauerūt manus eorum, vt interficerent fratres illius.
Et posuerunt ei viri Sichem insidias su- 25
per capita montium, & rapiebant omnes prætereuntes per illos in via; & nunciatum est Abimelech.
Et venit Gaal filius Abed et fratres eius, 26
& transierunt in Sichem, & confisi sunt in illo viri Sichem.
Et venerunt in agrum, & vindemiaue- 27
runt vineas illorum & calcauerunt, & faciebant choreas, & ingressi sunt in domum Dei sui, & comederunt & biberunt, & maledicebant Abimelech. *Et dixit Gaal filius* 28
Abed, Quid est Abimelech, et quis est filius Sychem, quòd seruiemus illi? non hic filius Hierobaal & Zebul existens princeps eius, seruus eius cum viris Emmor patris Sychem? & cur seruiamus illi nos? *Et quis det populum hunc* 29
in manu mea? et auferam de medio Abimelech, & dicam Abimelech, Congrega exercitū tuum & exi. *Et audiuit Zebul princeps ciuitatis* 30
sermones Gaal filij Abed, & iratus est ira.

18 *Καὶ ὑμεῖς ἐπανέστητε ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου σήμερον, καὶ ἀπεκτείνατε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἑβδομήκοντα ἄνδρας ἐπὶ λίθον ἕνα, καὶ ἐβασιλεύσατε τὸν ἀβιμέλεχ υἱὸν τῆς παιδίσκης αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας σικήμων, ὅτι ἀδελφὸς ὑμῶν
19 ἐστίν. *Καὶ εἰ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ τελειότητι ἐποιήσατε μετὰ ἱεροβάαλ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ εὐφρανθείητε ἐν ἀβιμέλεχ καὶ εὐφρανθείη καὶ αὐτὸς ἐν ὑμῖν.
20 *εἰ μή, ἐξέλθοι πῦρ ἐξ ἀβιμέλεχ, καὶ καταφάγοι τοὺς ἄνδρας σικήμων καὶ τὸν οἶκον μαλώ, καὶ ἐξέλθοι πῦρ ἐκ τῶν ἀνδρῶν σικήμων, καὶ ἐκ τοῦ οἴκου μαλώ, καὶ κατα-
21 φάγοι τὸν ἀβιμέλεχ. *καὶ ἀπέδρα ἰωθὰμ καὶ ἔφυγεν καὶ ἐπορεύθη εἰς βηρά· καὶ κατῴκησεν ἐκεῖ ἀπὸ προσώπου ἀβιμέλεχ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.
22 *καὶ ἦρξεν ἀβιμέλεχ ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ τρία ἔτη.
23 *καὶ ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς πνεῦμα πονηρὸν ἀναμέσον ἀβιμέλεχ, καὶ ἀναμέσον τῶν ἀνδρῶν σικήμων, καὶ ἠθέτησαν οἱ ἄνδρες σικήμων ἐν τῷ οἴκῳ ἀβιμέλεχ·
24 *τοῦ ἐπαγαγεῖν τὴν ἀδικίαν τῶν ἑβδομήκοντα υἱῶν ἱεροβάαλ, καὶ τὸ αἷμα αὐτῶν ἐπιθεῖναι ἐπὶ ἀβιμέλεχ τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν τὸν ἀποκτείναντα αὐτούς, καὶ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας σικήμων τοὺς κατισχύσαντας τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὥστε ἀποκτεῖναι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ.
25 *καὶ ἔθεντο αὐτῷ οἱ ἄνδρες σικήμων ἔνεδρα ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν ὀρέων, καὶ διήρπαζον πάντας τοὺς διαπορευομένους ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ ἀπηγγέλη τῷ ἀβιμέλεχ.
26 *καὶ ἦλθεν γαὰλ υἱὸς ἀβέδ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ παρῆλθον εἰς σίκιμα, καὶ ἐπεποίθησαν ἐν αὐτῷ ἄνδρες σική-
27 μων. *καὶ ἦλθον εἰς ἀγρὸν καὶ ἐτρύγησαν τοὺς ἀμπελῶνας αὐτῶν καὶ ἐπάτουν, καὶ ἐποίουν χορούς· καὶ εἰσῆλθον εἰς οἶκον θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ κατηρῶντο τὸν
28 ἀβιμέλεχ. *καὶ εἶπεν γαὰλ υἱὸς ἀβέδ, τί ἐστιν ἀβιμέλεχ, καὶ τίς ἐστιν υἱὸς συχέμ, ὅτι δουλεύσομεν αὐτῷ; οὐχ οὗτος υἱὸς ἱεροβάαλ καὶ ζεβοὺλ ὁ ὢν ἐπίσκοπος αὐτοῦ, δοῦλος αὐτοῦ σὺν τοῖς ἀνδράσιν ἐμμὼρ πατρὸς συχέμ; καὶ τί ὅτι δουλεύσωμεν αὐτῷ ἡμεῖς;
29 *καὶ τίς δῴη τὸν λαὸν τοῦτον ἐν τῇ χειρί μου; καὶ μεταστήσω τὸν ἀβιμέλεχ, καὶ ἐρῶ τῷ ἀβιμέλεχ, πλήθυνον τὴν
30 δύναμίν σου καὶ ἔξελθε. *καὶ ἤκουσεν ζεβοὺλ ὁ ἄρχων τῆς πόλεως τοὺς λόγους γαὰλ υἱοῦ ἀβέδ, καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ.

תרגום יונתן

18 ואתון קמתון על בית אבא יומא דין וקטלתון ית בנוהי שבעין גברא על אבנא חדא ואמלכתון ית אבימלך בר אמתיה על יתבי שכם ארי אחוכון הוא׃
19 ואם בקושטא ובשלמותא עבדתון עם ירובעל ועם ביתיה יומא דין חדו באבימלך ויחדי אף הוא בכון׃
20 ואם לא תיפוק אשתא מאבימלך ותיכול ית יתבי שכם וית בית מלוא ותיפוק אשתא מיתבי שכם ומבית מלוא ותיכול ית אבימלך׃
21 ואפך יותם וערק ואזל לבאר ויתיב תמן מן קדם אבימלך אחוהי׃
22 ומלך אבימלך על ישראל תלת שנין׃
23 ושלח יי רוח בישא בין אבימלך ובין יתבי שכם ושקרו יתבי שכם באבימלך׃
24 למיתי חטוף שבעין בני ירובעל ודמהון לשואה על אבימלך אחוהון דקטל יתהון ועל יתבי שכם דתקיפו ית ידוהי למקטל ית אחוהי׃
25 ושויאו ליה יתבי שכם כמנין על רישי טוריא ואנסין ית כל דעבר עליהון באורחא ואתחואה לאבימלך׃
26 ואתא געל בר עבד ואחוהי ועברו בשכם ואתרחיצו עלוהי יתבי שכם׃
27 ונפקו לחקלא וקטפו ית כרמיהון ועצרו ועבדו חינגין ועלו לבית טעותהון ואכלו ושתיו ולטיטו ית אבימלך׃
28 ואמר געל בר עבד מן אבימלך ומן שכם ארי נפלחיניה הלא בר ירובעל וזבול שלטוניה פלחו ית אינשי חמור אבוהי דשכם ומא דין נפלחיניה אנחנא׃
29 ומן ימסר ית עמא הדין בידי ואעדי ית אבימלך ואמר לאבימלך טקים ית משיריתך ופוק׃
30 ושמע זבול רב קרתא ית פתגמי געל בר עבד ותקיף רגזיה׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

18 Et vos surrexistis super domum patris mei die hac, & occidistis filios eius septuaginta viros super lapidem vnum, & regnare fecistis Abimelech, filium ancillæ eius, super habitatores Sechem, quoniam frater vester ipse.
19 Et si in veritate & in perfectione fecistis cum Ierubaghal, & cum domo eius die hac; gaudete in Abimelech, & gaudebit etiam ipse in vobis.
20 Et si non, exibit ignis ex Abimelech, & comedet habitatores Sechem & Beth-Melo; & exibit ignis ex habitatoribus Sechē, & ex Beth-Melo, & comedet Abimelech.
21 Et vertit Iotham, & fugit & iuit ad Beer, & habitauit ibi ab-ante Abimelech fratrem suum.
22 Et regnauit Abimelech super Israel tribus annis.
23 Et misit Dominus spiritum malum inter Abimelech, & inter habitatores Sechem; & mentiti sunt habitatores Sechem in Abimelech:
24 Ad veniendum iniquitatem septuaginta filiorum Ierubaghal, & sanguinem illorum ad ponendum super Abimelech fratrem eorum, qui occidit eos, & super habitatores Sechem, qui roborarunt manum eius ad occidendum fratres suos.
25 Et posuerunt ei habitatores Sechem insidias super capita montium, & diripuerunt omnem qui transijt iuxta eos in via; & nunciatum est Abimelech.
26 Et venit Gaghal filius Ghebed, & fratres eius, & transierunt in Sechem, & confiderunt super eum habitatores Sechem.
27 Et exierunt ad agrum, & vindemiauerunt vineas suas, & calcauerunt, & fecerunt tripudia, & intrauerunt ad domum erroris eorum, & comederunt & biberunt, & maledixerunt Abimelech.
28 Et dixit Gaghal filius Ghebed, Quis Abimelech, & quis Sechem, quòd seruiemus ei? nonne filius Ierubaghal & Zebul princeps eius seruierunt viris Hhamor patris Sechem? & quid hoc seruiemus ei nos?
29 Et quis tradet populum hunc in manu mea, & abijciam Abimelech! Et dixit Abimelecho, Ordina exercitum tuum, & exi.
30 Et audiuit Zebul princeps ciuitatis verba Gaghal filij Ghebed; & inualuit indignatio eius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

31 וישלח מלאכים אל אבימלך בתרמה לאמר
הנה געל בן עבד ואחיו באים שכמה והנם
32 צרים את העיר עליך: ועתה קום לילה
33 אתה והעם אשר אתך וארב בשדה: והיה
בבקר כזרח השמש תשכים ופשטת על העיר
והנה הוא והעם אשר אתו יצאים אליך ועשית
34 לו כאשר תמצא ידך: ויקם אבימלך
וכל העם אשר עמו לילה ויארבו על שכם
35 ארבעה ראשים: ויצא געל בן עבד
ויעמד פתח שער העיר ויקם אבימלך והעם
36 אשר אתו מן המארב: ויראה געל את
העם ויאמר אל זבל הנה עם יורד מראשי
ההרים ויאמר אליו זבל את צל ההרים אתה
37 ראה כאנשים: ויסף עוד געל לדבר
ויאמר הנה עם ירדים מעם טבור הארץ וראש
38 אחד בא מדרך אלון משענים: ויאמר אליו זבל איה אפוא פיך אשר תאמר
מי אבימלך כי נעבדנו הלא זה העם אשר
מאסתה בו צא נא עתה והלחם בו:
39 ויצא געל לפני בעלי שכם וילחם באבימלך:
40 וירדפהו אבימלך וינס מפניו ויפלו חללים
41 רבים עד פתח השער: וישב אבימלך בארמה
ויגרש זבל את געל ואת אחיו משבת בשכם:
42 ויהי ממחרת ויצא העם השדה ויגדו
43 לאבימלך: ויקח את העם ויחצם לשלשה
ראשים ויארב בשדה וירא והנה העם יצא
44 מן העיר ויקם עליהם ויכם: ואבימלך
והראשים אשר עמו פשטו ויעמדו פתח שער
העיר ושני הראשים פשטו על כל אשר בשדה
45 ויכום:

31 *Et misit clam ad Abimelech nũcios, dicens: Ecce Gaal filius Obed venit in Sychimam cum fratribus suis, & oppugnat
32 aduersum te ciuitatem. *Surge itaque nocte cum populo qui tecum est, & latita
33 in agro. *Et primo manè oriente Sole E irrue super ciuitatem. Illo autẽ egredien-
te aduersum te cum populo suo, fac ei
34 quod potueris. *Surrexit itaque Abi-
melech cum omni exercitu suo nocte, &
tetendit insidias iuxta Sychimam in qua-
35 tuor locis. *Egressúsque est Gaal filius Obed, & stetit in introitu portæ ciuitatis. Surrexit autem Abimelech & omnis exercitus cum eo de insidiarum loco.
36 *Cúmq; vidisset populum Gaal, dixit ad Zebul, Ecce de montibus multitudo descẽdit. Cui ille respondit: Vmbras mon-
tium vides quasi capita hominum, & hoc
37 errore deciperis. *Rursúmque Gaal ait, Ecce populus de vmbilico terræ descen-
dit, & vnus cuneus venit per viam quæ
38 respicit quercum. *Cui dixit Zebul, Vbi est os tuum quo loquebaris, Quis est Abimelech vt seruiamus ei? Nónne hic populus est quem despiciebas? Egredere
39 & pugna cõtra eum. *Abijt ergo Gaal expectante Sychimorum populo, & pugnauit contra Abimelech.
40 *Qui persecutus est eum fugientem, & in vrbem compulit. Ceciderúntque ex
parte eius plurimi vsque ad portam ciui-
41 tatis. *Et Abimelech sedit in Ruma; Ze-
F bul autẽ Gaal & socios eius expulit de vr-
42 be, nec in ea passus est commorari. *Se-
quenti ergo die egressus est populus in
campũ. quod cùm nunciatũ esset Abime-
43 lech: *Tulit exercitum suum, & diuisit in tres turmas, tendens insidias in agris. Vidénsque quòd egrederetur populus de
44 ciuitate, surrexit & irruit in eos; *Cum cuneo suo oppugnás, & obsidens ciuita-
tem: duæ autem turmæ palantes per cam-
pum aduersarios persequebantur.

31 *Et misit nuncios ad Abimelech eum donis, dicens: Ecce Gaal filius Abed & fratres eius,
venerunt in Sichem, & hi obsident ciuitatem
32 contra te. *Et nunc surge nocte tu et populus qui est tecum, & insidiare agro.
33 *Et erit manè simul cum ortu Solis, & sur-
ges diluculo & tendes contra ciuitatem; &
ecce ipse & populus qui cũ eo egreditur aduer-
sum te, & facies ei sicut inuenerit manus tua.
34 *Et surrexit Abimelech, & omnis populus qui cum illo nocte, & insidiati sunt contra Si-
35 chem quatuor ordines. *Et fuit manè, & egressus est Gaal filius Abed, & stetit ad fores portæ ciuitatis, & surrexit Abimelech & om-
nis populus qui cum eo ex insidiis. *Et vidit
36 Gaal filius Abed populum, & dixit ad Zebul, Ecce populus descendens de verticibus montiũ. & dixit ad eum Zebul, Vmbram montium tu
37 vides quasi viros. *Et addidit vltra Gaal loqui, & dixit, Ecce populus descendens iuxta
mare à cõtiguo vmbilico terræ, & cuneus vnus
38 venit à via quercus aspicientium.
*Et dixit ad eum Zebul, Vbi est os tuum, quod loquebatur, Quid est Abimelech, quòd ser-
uiemus ei? nonne hic est populus quem despicie-
bas in ipso? egredere nũc & pugna cõtra eum.
39 *Et egressus est Gaal à facie virorum Si-
chem, & pugnauit contra Abimelech.
40 *Et persecutus est eum Abimelech, & fu-
gerunt à facie eius, & ceciderunt vulnerati
multi vsque ad portas ciuitatis.
41 *Et sedit Abimelech in Ruma; & expulit
Zebul Gaal & fratres eius, vt non habitarent
42 in Sichem.
*Et factum est sequenti die, & egressus est populus in cãpum, & nunciatũ est Abimelech.
43 *Et tulit populum & diuisit illum in tres
turmas, & tetendit insidias in agro, & vidit,
& ecce populus egressus est de ciuitate, & in-
surrexit in eos & percussit eos. *Et Abimelech
44 & turmæ qui erant cum illo extenderunt, &
steterunt prope fores portæ ciuitatis: & duæ
turmæ effusæ sunt contra omnes qui erant in
agro, & percussit eos.

31 Ϛ ἀπέστειλαν ἀγγέλους πρὸς Ἀβιμέλεχ μὴ δώρων
λέγων, ἰδοὺ Γααλ υἱὸς Ἀβεδ Ϛ Ⓜ ἀδελφοὶ αὐτοῦ παρα-
γεγόνασιν εἰς Σίκιμα, Ϛ ἰδοὺ πολιορκοῦσιν τὴν πόλιν ἐπὶ
32 σέ. *καὶ νῦν ἀνάστηθι νυκτὸς, σὺ καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ᾽ σοῦ,
καὶ ἐνέδρευσον ἐν ἀγρῷ.
33 *καὶ ἔσται πρωὶ ἅμα τῇ ἀνατείλαι τὸν ἥλιον, καὶ
ὀρθρίσεις Ϛ ἐκτενεῖς ἐπὶ τὴν πόλιν· καὶ ἰδοὺ αὐτὸς καὶ ὁ
λαὸς ὁ μετ᾽ αὐτοῦ ἐκπορεύ) πρὸς σέ, καὶ ποιήσεις αὐτῷ
καθάπερ ἂν εὕρῃ ἡ χείρ σου.
34 *καὶ ἀνέστη Ἀβιμέλεχ Ϛ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ᾽ αὐτοῦ νυ-
κτὸς, Ϛ ἐνέδρευσαν ἐπὶ Σίκιμα τέσσαρες ἀρχαί.
35 *καὶ ἐξῆλθεν πρωὶ, Ϛ ἐξῆλθεν Γααλ υἱὸς Ἀβεδ, Ϛ ἔστη
πρὸς τὴν θύραν τ̃ πύλης τ̃ πόλεως, Ϛ ἀνέστη Ἀβιμέλεχ
καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ᾽ αὐτοῦ ὁκ τῶν ἐνέδρων.
36 *καὶ εἶδεν Γααλ υἱὸς Ἀβεδ τὸν λαὸν Ϛ εἶπεν πρὸς Ζε-
βούλ, ἰδοὺ λαὸς καταβαίνων ἀπὸ τῶν κορυφῶν τῶν ὀρέων·
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν Ζεβούλ, τὴν σκιὰν τῶν ὀρέων σὺ ὁ-
37 ρᾷς ὡς ἀνδρας. *Ϛ προσέθετο ἔτι Γααλ Ϛ λαλῆσαι
καὶ εἶπεν, ἰδοὺ λαὸς καταβαίνων κ᾽ θάλασσαν ἀπὸ τοῦ
ἐμβόλου Ϛ ὀμφαλοῦ τ̃ γῆς, καὶ ἓν κλίμα ἥξει) ἀπὸ ὁδοῦ δρυὸς ἀποβλεπόντων.
38 *καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν Ζεβούλ, ποῦ ἐστὶν τὸ στόμα σου
τὸ λέγον, τί ἐστιν Ἀβιμέλεχ, ὅτι δουλεύσομεν αὐτῷ; οὐχ
ἰδοὺ οὗτός ἐστιν ὁ λαὸς ὃν ἐξουδένωσας ἐν αὐτῷ; ἔξελθε δὴ
39 νῦν Ϛ πολέμει πρὸς αὐτόν. *Ϛ ἐξῆλθεν Γααλ ἀπὸ
προσώπου τῶν ἀνδρῶν Σικήμων, Ϛ ἐπολέμησεν πρὸς Ἀβι-
40 μέλεχ. *καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν Ἀβιμέλεχ, Ϛ ἔφυγον
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἔπεσον τραυματίαι πολλοὶ
41 ἕως θυρῶν τῆς πόλεως. *καὶ ἐκάθισεν Ἀβιμέλεχ ἐν
Ἀρημά, καὶ ἐξέβαλεν Ζεβοὺλ τὸν Γααλ Ϛ τοὺς ἀδελ-
φοὺς αὐτοῦ, τ̃ μὴ οἰκεῖν ἐν Σικήμοις. *καὶ ἐγένετο τῇ ἐ-
παύριον, Ϛ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς εἰς τὸ πεδίον, Ϛ ἀπηγγέλη τῷ
43 Ἀβιμέλεχ. *καὶ παρέλαβεν τὸν λαὸν, καὶ διεῖλεν
αὐτὸν εἰς τρεῖς ἀρχάς, καὶ ἐνέδρευσεν ἐν ἀγρῷ· Ϛ εἶδεν,
καὶ ἰδοὺ λαὸς ἐξῆλθεν ἐκ τ̃ πόλεως, Ϛ ἐπανέστη ἐπ᾽ αὐ-
44 τούς Ϛ ἐπάταξεν αὐτούς. *καὶ Ἀβιμέλεχ καὶ ἀρχαὶ
αἱ μετ᾽ αὐτοῦ ἐξέτειναν, καὶ ἔστησαν παρὰ τὰς θύρας τῆς
πύλης τῆς πόλεως· καὶ αἱ δύο ἀρχαὶ ἐξεχύθησαν ἐπὶ
πάντας οὓς ὃν τῷ ἀγρῷ, Ϛ ἐπάταξεν αὐτούς.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

31 Et misit nuncios ad Abimelech in secreto: ad dicendum, Ecce Gaghal filius Ghebed & fratres eius venerunt ad Sechem, & ecce illi angustiantes super vrbem super te.
32 Et nunc surge in nocte tu, & populus qui tecum; & insidiare in agro.
33 Et erit in aurora in oriri Solẽ, anticipabis, & extraheris super vrbem; & ecce ipse & populus, qui cùm eo, exeuntes ad te, & facies ei, vtid quod inueniet manus tua.
34 Et surrexit Abimelech & omnis populus qui cum illo, in nocte; & insidiati sunt super Sechem quatuor turmæ.
35 Et exijt Gaghal filius Ghebed, & stetit in introitu portæ ciuitatis, & surrexit Abimelech, & populus qui cum eo, ex insidijs.
36 Et vidit Gaghal populum, & dixit ad Zebul: Ecce populus descendit ex capitibus montium. & dixit ei Zebul, Vmbram montium tu videns sicut viros.
37 Et addidit adhuc Gaghal ad loquendum, & dixit, Ecce populus descendentes ex fortitudine terræ, & turma vna venit ex via planitiei Meghonenim.
38 Et dixit ei Zebul, Vbi hic verbum tuum quod tu dicens: Quis Abimelech, quòd seruiemus ei? nónne hic populus quo fregisti in eo? exi, precor, nunc, & init bellum in eo.
39 Et exiit Gaghal ante possessores Sechem, & inijt prælium in Abimelech.
40 Et persecutus est Abimelech, & verit ek ante eum, & ceciderunt occisi multi vsque introitum portæ.
41 Et habitauit Abimelech in Aruma, & expulit Zebul & Gaghal & fratres suos ab habitando in Sechem.
42 Et fuit in die qui post eum, & exijt populus ad agrum, & nunciatum est Abimelech.
43 Et accepit populum, & diuisit eos ad tres turmas, & insidiatus est in agro, & vidit, & ecce populus exiens ex vrbe, & surrexit super eos, & occidit eos.
44 Et Abimelech & turmæ quæ cum illo, prorupérunt & steterunt in introitu portæ vrbis; & duæ turmæ protractæ sunt super omnes qui in agro, & occiderunt eos.

Universidad de Deusto Biblioteca

45 וַאֲבִימֶלֶךְ נִלְחָם בָּעִיר כֹּל הַיּוֹם הַהוּא
וַיִּלְכֹּד אֶת־הָעִיר וְאֶת־הָעָם אֲשֶׁר־בָּהּ הָרָג
וַיִּתֹּץ אֶת־הָעִיר וַיִּזְרָעֶהָ מֶלַח׃
46 וַיִּשְׁמְעוּ כָּל־בַּעֲלֵי מִגְדַּל שְׁכֶם וַיָּבֹאוּ אֶל־
47 צְרִיחַ בֵּית אֵל בְּרִית׃ וַיֻּגַּד לַאֲבִימֶלֶךְ כִּי
48 הִתְקַבְּצוּ כָּל־בַּעֲלֵי מִגְדַּל־שְׁכֶם׃ וַיַּעַל
אֲבִימֶלֶךְ הַר־צַלְמוֹן הוּא וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ
וַיִּקַּח אֲבִימֶלֶךְ אֶת־הַקַּרְדֻּמּוֹת בְּיָדוֹ וַיִּכְרֹת שׂוֹכַת
עֵצִים וַיִּשָּׂאֶהָ וַיָּשֶׂם עַל־שִׁכְמוֹ וַיֹּאמֶר אֶל־הָעָם
אֲשֶׁר־עִמּוֹ מָה רְאִיתֶם עָשִׂיתִי מַהֲרוּ עֲשׂוּ כָמוֹנִי׃
49 וַיִּכְרְתוּ גַם־כָּל־הָעָם אִישׁ שׂוֹכֹה וַיֵּלְכוּ
אַחֲרֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיָּשִׂימוּ עַל־הַצְּרִיחַ וַיַּצִּיתוּ עֲלֵיהֶם
אֶת־הַצְּרִיחַ בָּאֵשׁ וַיָּמֻתוּ גַּם כָּל־אַנְשֵׁי מִגְדַּל־
50 שְׁכֶם כְּאֶלֶף אִישׁ וְאִשָּׁה׃ וַיֵּלֶךְ אֲבִימֶלֶךְ
51 אֶל־תֵּבֵץ וַיִּחַן בְּתֵבֵץ וַיִּלְכְּדָהּ׃ וּמִגְדַּל־עֹז
הָיָה בְתוֹךְ־הָעִיר וַיָּנֻסוּ שָׁמָּה כָּל־הָאֲנָשִׁים
וְהַנָּשִׁים וְכֹל בַּעֲלֵי הָעִיר וַיִּסְגְּרוּ בַּעֲדָם וַיַּעֲלוּ
52 עַל־גַּג הַמִּגְדָּל׃ וַיָּבֹא אֲבִימֶלֶךְ עַד־הַמִּגְדָּל
וַיִּלָּחֶם בּוֹ וַיִּגַּשׁ עַד־פֶּתַח הַמִּגְדָּל לְשָׂרְפוֹ בָאֵשׁ׃
53 וַתַּשְׁלֵךְ אִשָּׁה אַחַת פֶּלַח רֶכֶב עַל־רֹאשׁ
54 אֲבִימֶלֶךְ וַתָּרִץ אֶת־גֻּלְגָּלְתּוֹ׃ וַיִּקְרָא מְהֵרָה
אֶל־הַנַּעַר נֹשֵׂא כֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁלֹף חַרְבְּךָ
וּמוֹתְתֵנִי פֶּן־יֹאמְרוּ לִי אִשָּׁה הֲרָגָתְהוּ וַיִּדְקְרֵהוּ
55 נַעֲרוֹ וַיָּמֹת׃ וַיִּרְאוּ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל כִּי־מֵת
56 אֲבִימֶלֶךְ וַיֵּלְכוּ אִישׁ לִמְקֹמוֹ׃ וַיָּשֶׁב אֱלֹהִים
אֵת רָעַת אֲבִימֶלֶךְ אֲשֶׁר עָשָׂה לְאָבִיו לַהֲרֹג אֶת־
שִׁבְעִים אֶחָיו׃
57 וְאֵת כָּל־רָעַת אַנְשֵׁי שְׁכֶם הֵשִׁיב
אֱלֹהִים בְּרֹאשָׁם וַתָּבֹא אֲלֵיהֶם קִלְלַת יוֹתָם
בֶּן־יְרֻבָּעַל׃

45 *Porrò Abimelech omni die illo oppu-
gnabat vrbē, quam cepit, interfectis ha-
bitatoribus eius, ipsa quoque destructa,
46 ita vt sal in ea dispergeret. *Quod cùm
audisset qui habitabat in turre Sychimo-
rum, ingressi sunt fanum Dei sui Berith,
vbi fœdus cū eo pepigerát, & ex eo locus
nomē acceperat, qui erat munitus valde.
47 *Abimelech quoq; audiens viros tur-
ris Sichimorum pariter conglobatos;
48 *Ascendit in montē Selmon cū omni
populo suo, & arrepta securi præscidit ar-
boris ramum, impositúmq; ferens hume-
D ro, dixit ad socios: Quod me vidistis face-
49 re citò, facite. *Igitur certatim ramos de
arboribus præcidentes, sequebantur du-
cem. Qui circundantes presidium succen-
derunt: atq; ita factū est vt fumo & igne
mille hominum necarētur viri pariter &
mulieres habitatorum turris Sychem.
50 *Abimelech autē inde proficiscens ve-
nit ad oppidum Thebes, quod circundās
51 obsidebat exercitu. *Erat autem turris
excelsa in media ciuitate, ad quam confu-
gerant simul viri ac mulieres, & omnes
principes ciuitatis clausa firmissimè ia-
nua, & super turris tectū stantes per pro-
52 pugnacula. *Accedénsque Abimelech
iuxta turrim pugnabat fortiter, & appro-
pinquās ostio ignē supponere nitebatur.
53 *Et ecce vna mulier fragmen molæ de-
super, iaciens illisit capiti Abimelech, &
54 confregit cerebrum eius. *Qui vocauit
citò armigerum suum, & ait ad eum, Eua-
gina gladium tuū & percute me, ne fortè
dicatur quòd à fœmina interfectus sim:
55 qui iussa perficiens interfecit eū. *Illo
quoq; mortuo omnes qui cum eo erāt de
56 Israel reuersi sunt in sedes suas. *Et reddi-
dit Deus malum quod fecerat Abimelech
contra patrē suum interfectis septuagin-
57 ta fratribus suis. *Sychimitis quoq; quod
operati erāt retributum est, & venit super
eos maledictio Ioatham filij Hierobaal.

תרגום יונתן

45 וַאֲבִימֶלֶךְ אֲגִיחַ בְּקַרְתָּא כָּל יוֹמָא הַהוּא וּכְבַשׁ יָת קַרְתָּא וְיָת עַמָּא דִבַהּ קְטַל וְתָרַע יָת קַרְתָּא וְזַרְעַהּ מִילְחָא׃
46 וּשְׁמַעוּ כָּל יָתְבֵי מִגְדַּל שְׁכֶם וְעָאלוּ לִצְרִיחַ בֵּית אֵל לְמִגְזַר קְיָים׃ 47 וְאִתְחַוָּאָה לַאֲבִימֶלֶךְ אֲרֵי אִתְכְּנִישׁוּ כָּל יָתְבֵי מִגְדַּל שְׁכֶם׃
48 וּסְלִיק אֲבִימֶלֶךְ לְטוּרָא דְצַלְמוֹן הוּא וְכָל עַמָּא דְעִמֵּיהּ וּנְסֵיב אֲבִימֶלֶךְ יָת כּוּלְבַיָּא בִּידֵיהּ וּקְץ שׁוֹכַת אָעִין וּנְטַלַהּ וְשַׁוְיַהּ עַל כַּתְפֵּיהּ וַאֲמַר לְעַמָּא דְעִמֵּיהּ מָה חֲזֵיתוּן עֲבָדִית אוֹחוּ עֲבִידוּ כְּוָתִי׃ 49 וּקְצוּ אַף כָּל עַמָּא גְּבַר סוֹכֵיהּ וַאֲזַלוּ בָּתַר אֲבִימֶלֶךְ וְשַׁוִּיאוּ עַל צְרִיחָא וְאַדְלִיקוּ עֲלֵיהוֹן יָת צְרִיחָא בְּנוּרָא וְאִתְקְטִלוּ אַף כָּל אֱנָשֵׁי מִגְדַּל שְׁכֶם כְּאֶלֶף גְּבַר וְאִתְּתָא׃
50 וַאֲזַל אֲבִימֶלֶךְ לְתֵבֵץ וּשְׁרָא בְתֵבֵץ וְכַבְשַׁהּ׃ 51 וּמִגְדַּל תַּקִּיף הֲוָה בְּגוֹ קַרְתָּא וְאַפְּכוּ לְתַמָּן כָּל גֻּבְרַיָּא וּנְשַׁיָּא וְכֹל יָתְבֵי קַרְתָּא וְאַחֲדוּ בְּאַפֵּיהוֹן וּסְלִיקוּ עַל אִיגָּר מִגְדְּלָא׃ 52 וַאֲתָא אֲבִימֶלֶךְ עַד מִגְדְּלָא וַאֲגִיחַ קְרָבָא בֵיהּ וּקְרֵיב עַד תְּרַע מִגְדְּלָא לְאוֹקָדוּתֵיהּ בְּנוּרָא׃
53 וּרְמַת אִתְּתָא חֲדָא פַּלְגוּת רְכֵב רֵיחַיָּא עַל רֵישָׁא דַאֲבִימֶלֶךְ וְרָעַת יָת גֻּלְגַּלְתֵּיהּ׃
54 וּקְרָא בִּפְרִיעַ לְעוּלֵימָא נָטֵל זֵינֵיהּ וַאֲמַר לֵיהּ שְׁלוֹף חַרְבָּךְ וְקַטְּלִנִּי דִּלְמָא יֵימְרוּן עֲלַי אִתְּתָא קַטְלְתֵיהּ וְקַטְלֵיהּ עוּלֵימֵיהּ וּמִית׃
55 וַחֲזוֹ אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל אֲרֵי מִית אֲבִימֶלֶךְ וַאֲזַלוּ גְּבַר לְאַתְרֵיהּ׃
56 וַאֲתֵיב יְיָ יָת בִּישַׁת אֲבִימֶלֶךְ דַּעֲבַד לַאֲבוּהִי לְמִקְטַל יָת שִׁבְעִין אֲחוֹהִי׃
57 וְיָת כָּל בִּישַׁת אֱנָשֵׁי שְׁכֶם אֲתֵיב יְיָ בְּרֵישֵׁיהוֹן וַאֲתַת לְהוֹן לוּטַת יוֹתָם בַּר יְרֻבַּעַל׃

** Et Abimelech pugnauit in vrbe totam* 45
diem illam, & ceperunt vrbem, & populum
qui in ipsa occiderunt: & destruxit vrbem &
*seminauit eam sale. * Et audierunt omnes* 46
viri turris Sichem, & ingressi sunt in arcem
domus Bethel fœderis.
** Et annunciatum est Abimelech, quòd con-* 47
gregati sunt omnes viri turris Sichem.
** Et ascendit Abimelech in montem Selmon* 48
ipse & omnis populus qui secum: et cepit Abi-
melech securim in manu sua, et excidit onus li-
gnorum, & accepit illud, & imposuit super hu-
meros suos: & dixit ad populum qui erat cum
illo, Quod vidistis me facientem, citò facite, vt
*& ego. * Et exciderunt & omnes ipsi qui-* 49
libet onus, & tulerūt, & iuerunt post Abime-
lech, & imposuerunt super arcem, & combus-
serunt super illos arcem in igne, & omnes mor-
tui sunt viri turris Sichem quasi mille virorū
*& mulierum. * Et abijt Abimelech in The-* 50
*bes, & obsedit illam, et cepit illam. * Et turris* 51
erat fortis in medio vrbis, & confugerant illuc
omnes viri & mulieres, & omnes principes
ciuitatis; & clauserunt super se ipsos, et ascen-
derunt ad tectum turris.
** Et accessit Abimelech vsq; ad turrim, &* 52
expugnauerūt illam; & appropinquauit Abi-
melech vsque ad portam turris, vt combureret
*illam in igne. * Et proiecit mulier vna frag-* 53
men molæ super caput Abimelech, & confre-
git caluariam eius.
** Et clamauit citò ad puerum portantem in-* 54
strumenta eius; & dixit ei, Euagina gladium
tuum & occide me, ne fortè dicant quòd mu-
lier occidit eum: & transfodit eum puer suus;
& mortuus est Abimelech.
** Et vidit vir Israel quòd mortuus est Abi-* 55
melech, & reuersi sunt vir in locum suum.
** Et reddidit Deus malum Abimelech quod* 56
fecit patri suo, vt occideret septuaginta fratres
suos.
** Et omnem iniquitatem virorum Sichem* 57
conuertit Deus in caput eorum; & venit su-
per eos maledictio Joatham filij Hierobaal.

45 * καὶ ἀβιμέλεχ ἐπολέμει ἐν τῇ πόλει ὅλην τὴν ἡ-
μέραν ἐκείνην· καὶ κατελάβοντο τὴν πόλιν, καὶ τὸν λαὸν
τὸν ἐν αὐτῇ ἀπέκτειναν, καὶ καθεῖλεν τὴν πόλιν, καὶ ἔσπει-
46 ρεν αὐτὴν ἅλας. * καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ
πύργου σικήμων, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ ὀχύρωμα οἴκου τοῦ
47 βηθὴλ βερίθ. * καὶ ἀπηγγέλη τῷ ἀβιμέλεχ, ὅτι συνήχ-
θησαν πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ πύργου σικήμων.
48 * καὶ ἀνέβη ἀβιμέλεχ εἰς ὄρος σελμὼν αὐτὸς καὶ πᾶς
ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ· καὶ ἔλαβεν ἀβιμέλεχ τὴν ἀξίνην ἐν
τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔκοψεν φορτίον ξύλων, καὶ ἔλαβεν αὐτό,
καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῶν ὤμοις αὐτοῦ· καὶ εἶπεν πρὸς τὸν
λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ, τί εἴδετέ με ποιοῦντα, ταχέως ποιή-
49 σατε, ὡς καὶ ἐγώ. * καὶ ἔκοψαν καί γε πάντες αὐτοὶ
ἕκαστος φορτίον, καὶ ἦραν, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω ἀβιμέ-
λεχ, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὸ ὀχύρωμα, καὶ ἐνέπρησαν ἐπ'
αὐτοὺς τὸ ὀχύρωμα ἐν πυρί· καὶ πάντες ἀπέθανον οἱ ἄν-
δρες πύργου σικήμων ὡσεὶ χίλιοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες.
50 * καὶ ἐπορεύθη ἀβιμέλεχ εἰς θηβὴς, καὶ περιεκάθισεν
51 αὐτήν, καὶ προκατελάβετο αὐτήν. * καὶ πύργος ἦν ὀχυ-
ρὸς ἐν μέσῳ τῆς πόλεως· καὶ ἔφυγον ἐκεῖ πάντες οἱ ἄν-
δρες, καὶ αἱ γυναῖκες, καὶ πάντες οἱ ἡγούμενοι τῆς πόλεως· καὶ
ἀπέκλεισαν ἐφ' ἑαυτοῖς, καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ δῶμα τοῦ
52 πύργου. * καὶ ἦλθεν ἀβιμέλεχ ἕως τοῦ πύργου, καὶ ἐξε-
πολέμησαν αὐτόν· καὶ ἤγγισεν ἀβιμέλεχ ἕως τῆς θύρας
53 τοῦ πύργου ἐμπρῆσαι αὐτὸν ἐν πυρί. * καὶ ἔρριψεν
γυνὴ μία κλάσμα μύλου ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀβιμέ-
λεχ, καὶ συνέκλασεν τὸ κρανίον αὐτοῦ.
54 * καὶ ἐβόησεν τὸ τάχος πρὸς τὸ παιδάριον τὸ αἶρον
τὰ σκεύη αὐτοῦ· καὶ εἶπεν αὐτῷ, σπάσαι τὴν μάχαιράν σου
καὶ θανάτωσόν με, μήποτε εἴπωσιν ὅτι γυνὴ ἀπέκτεινεν
αὐτόν· καὶ ἐξεκέντησεν αὐτὸν τὸ παιδάριον αὐτοῦ, καὶ ἀπέ-
θανεν ἀβιμέλεχ.
55 * καὶ εἶδεν ἀνὴρ ἰσραὴλ ὅτι ἀπέθανεν ἀβιμέλεχ· καὶ
56 ἀπῆλθον ἀνὴρ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. * καὶ ἐπέστρεψεν ὁ θεὸς
τὴν κακίαν ἀβιμέλεχ ἣν ἐποίησεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἀποκ-
τεῖναι τοὺς ἑβδομήκοντα ἀδελφοὺς αὐτοῦ.
57 * καὶ πᾶσαν τὴν κακίαν ἀνδρῶν σικήμων ἐπέστρε-
ψεν ὁ θεὸς εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτῶν· καὶ ἐπῆλθεν ἐπ' αὐ-
τοὺς ἡ κατάρα ἰωαθὰμ τοῦ υἱοῦ ἱεροβάαλ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[45] Et Abimelech pugnauit in vrbe omnem diem illum, & subegit vrbem & populum qui in ea occidit: & excidit vrbem, & seminauit eam sale. [46] Et audierunt omnes habitantes turris Sechem, & venerunt ad Fanum Bethel ad ineundum fœdus. [47] Et nunciatum est Abimelech, quòd congregati sunt omnes habitatores turris Sechem. [48] Et ascendit Abimelech ad montem Szalmon ipse & omnis populus qui cum eo, & accepit Abimelech securim in manu sua, & excidit ramum arborum, & tulit eum, & posuit super humerum suum: & dixit populo qui cum eo; Quod vidistis, feci; festinate, facite vt ego. [49] Et exciderunt etiam omnis populus, vir ramum suum, & venerunt post Abimelech, & posuerunt super fanum, & incenderunt super eos fanum in igne; & occiderunt etiam omnes homines turris Sechem vt mille virum & mulierem. [50] Et venit Abimelech ad Thebesz, & posuit in Thebesz, & subegit eam. [51] Et turris fortis fuit in medio vrbis, & verterunt illuc omnes viri, & mulieres, & omnes habitatores vrbis; & obserauerunt in faciebus suis, & ascenderunt super tectum turris. [52] Et venit Abimelech vsque turrem & iniuit bellum in ea, & accessit vsque portam turris ad incendendum eam in igne. [53] Et iecit mulier vna frustum currus molæ super caput Abimelech, & fregit caluariam eius. [54] Et clamauit in festinatione ad puerum ferentem arma eius, & dixit ei, Euagina ensem tuum, & occide me; fortasse dicent super me, Mulier occidit eum: & occidit eum puer eius, & mortuus est. [55] Et viderunt homo Israel, quòd mortuus est Abimelech; & ierunt vir ad locum suum. [56] Et reddidit Dominus malum Abimelech quod fecit patri suo, ad occidendum septuaginta fratres suos. [57] Et omne malum virorum Sechem reddidit Dominus in capitibus eorum; & venit eis maledictio Iotham filij Ierubaghal.

Universidad de Deusto
Biblioteca

יוד

1 ויקם אחרי אבימלך להושיע את־
ישראל תולע בן־פואה בן־דודו איש יששכר
והוא־ישב בשמיר בהר אפרים׃
2 וישפט את־ישראל עשרים ושלש שנה
3 וימת ויקבר בשמיר׃ ויקם אחריו יאיר
הגלעדי וישפט את־ישראל עשרים ושתים שנה׃
4 ויהי־לו שלשים בנים רכבים על־שלשים
עירים ושלשים עירים להם להם יקראו חות
יאיר עד היום הזה אשר בארץ הגלעד׃
5 וימת יאיר ויקבר בקמון׃ ויספו בני ישראל
6 לעשות הרע בעיני יהוה ויעבדו את־הבעלים
ואת־העשתרות ואת־אלהי ארם ואת־אלהי
צידון ואת אלהי מואב ואת אלהי בני־עמון
ואת אלהי פלשתים ויעזבו את־יהוה ולא
7 עבדוהו׃ ויחר־אף יהוה בישראל וימכרם
8 ביד פלשתים וביד בני עמון׃ וירעצו
וירצצו את־בני ישראל בשנה ההיא שמנה
עשרה שנה את־כל־בני ישראל אשר בעבר
9 הירדן בארץ האמרי אשר בגלעד׃ ויעברו
בני־עמון את־הירדן להלחם גם־ביהודה
ובבנימין ובבית אפרים ותצר לישראל מאד׃
10 ויזעקו בני ישראל אל־יהוה לאמר חטאנו
לך וכי עזבנו את־אלהינו ונעבד את־הבעלים׃
11 ויאמר יהוה אל־בני ישראל הלא ממצרים
ומן־האמרי מן־בני עמון ומן־פלשתים׃
12 וצידונים ועמלק ומעון לחצו אתכם ותצעקו
13 אלי ואושיעה אתכם מידם׃ ואתם עזבתם
אותי ותעבדו אלהים אחרים לכן לא־אוסיף
להושיע אתכם׃

CAP. X.

1 POst Abimelech surrexit dux in Israel
A Thola filius Phua patrui Abimelech,
vir de Ysachar; qui habitauit in Samir
2 montis Ephraim. Et iudicauit Israel vi-
ginti & tribus annis, mortuúsq; est ac se-
3 pultus in Samir. Huic successit Iair Ga-
laadites, qui iudicauit Israel per viginti &
4 duos annos: Habens triginta filios se-
dentes super triginta pullos asinarum, &
principes triginta ciuitatum, quæ ex no-
mine eius sunt appellatæ Auoth Iair, id
est, oppida Iair vsque in præsentem diem
in terra Galaad.
5 Mortuúsque est Iair ac sepultus in lo-
co cui est vocabulum Camon.
6 Filij autem Israel peccatis veteribus
iungentes noua, fecerunt malum in con-
spectu Dñi, & seruierunt idolis, Baalim,
& Astaroth, & dijs Syriæ, ac Sydonis, &
Moab, & filiorum Ammõ, & Philistiim;
dimiserúntq; Dñm & non coluerunt eũ.
7 Contra quos Dominus iratus tradi-
dit eos in manus Philistiim, & filiorum
Ammon.
8 Afflictíque sunt & vehementer op-
pressi per annos decem & octo omnes qui
habitabãt trans Iordanẽ in terra Ammor-
ræi quæ est in Galaad:
9 In tantum vt filij Ammon Iordane
transmisso vastarent Iudam & Beniamin,
& Ephraim. afflictúsque est Israel nimis.
10 Et clamantes ad Dominũ, dixerunt:
Peccauimus tibi; quia dereliquimus Deũ
nostrum, & seruiuimus Baalim.
11 Quibus locutus est Dominus, Nun-
quid non Ægyptij & Ammorræi, filijque
Ammon & Philistiim;
12 Sydonij quoque & Amalech, & Cha-
naan, oppresserũt vos; & clamastis ad me,
& erui vos de manu eorum?
13 Et tamen reliquistis me & coluistis
deos alienos. Idcirco non addam vt vltra
vos liberem.

תרגום יונתן

יוד

1 וקם בתר אבימלך למפרק ית ישראל תולע בר פואה בר אחבוהי גבר משבטא דיששכר והוא יתיב בשמיר בטורא דבית אפרים׃
2 ודן ית ישראל עשרין ותלת שנין ומית ואתקבר בשמיר׃
3 וקם בתרוהי יאיר גלעדאה ודן ית ישראל עשרין ותרתין שנין׃
4 והוו ליה תלתין בנין רכבין על תלתין עלין ותלתין קרוין להון להן קרה כפרני יאיר עד יומא הדין די בארעא גלעד׃
5 ומית יאיר ואתקבר בקמון׃
6 ואוסיפו בני ישראל למעבד דביש קדם יי ופלחו ית בעליא וית עשתרתא וית טעות ארם וית טעות צידון וית טעות מואב וית טעות בני עמון וית טעות פלשתאי ושבקו ית פלחנא דיי ולא פלחו קדמוהי׃
7 ותקיף רוגזא דיי בישראל ומסרינון ביד פלשתאי וביד בני עמון׃
8 ודחקו ושעבידו ית בני ישראל בשתא ההיא תמני עשר שנין ית כל בני ישראל דבעברא דירדנא בארע אמוראה די בגלעד׃
9 ועברו בני עמון ית ירדנא לאגחא קרבא אף בדבית יהודה ובבני בנימין ובבני אפרים ועקת לישראל לחדא׃
10 וזעיקו בני ישראל קדם יי למימר חבנא קדמך וארי שבקנא ית פלחנא דאלהנא ופלחנא ית בעליא׃
11 ואמר יי לבני ישראל הלא ממצרים ומן אמוראי ומן בני עמון ומן פלשתאי׃
12 וצידונאי ועמלקאי ואנש מעון דחקו יתכון וצליתון קדמי ופרקית יתכון מן ידיהון׃
13 ואתון שבקתון פלחני ופלחתון לטעות עממיא בכן לא אוסף למפרק יתכון׃

CAP. X.

ET surrexit post Abimelech vt liberaret Israel, Thola filius Phua, filius patrui eius, vir de Issachar; & ipse habitabat in Samir in monte Ephraim. 1

Et iudicauit Israel viginti & tres annos, & mortuus est, & sepultus est in Samir. 2

Et surrexit post eum Iair Galaadites, & iudicauit Israel viginti & duos annos. 3

Et fuerunt ei triginta filij ascendentes super triginta pullos; & triginta ciuitates illis, & eas vocauit oppida Iair vsque ad diem hanc, quæ sunt in terra Galaad. 4

Et mortuus est Iair, & sepultus est in Camon. 5

Et addiderunt filij Israel facere malum coram Domino, & seruierunt Baallim & Astaroth, & dijs Syriæ, & dijs Sidonis, & dijs Moab, & dijs filiorum Ammon, & dijs Allophylorum, & dimiserunt Dominum & non seruierunt ei. 6

Et iratus est furore Dominus in Israel, & tradidit eos in manum Allophylorum, & in manum filiorum Ammon. 7

Et corruperunt & confregerunt filios Israel in anno illo, decem & octo annos omnes filios Israel qui erant trans Iordanem in terra Amorræi in terra Galaad. 8

Et transierunt filij Ammon Iordanem vt expugnarent, & in Iuda, & Beniamin, & in domo Ephraim; & afflicti sunt filij Israel valde. 9

Et clamauerunt filij Israel ad Dominum, dicentes: Peccauimus tibi, quoniam reliquimus Deum nostrum, & seruiuimus Baallim. 10

Et dixit Dominus ad filios Israel, Nónne Ægyptij & Amorræi, & filij Ammon & Moab, & Allophyli; 11

Et Sidonij, & Amalec, & Chanaan afflixerunt vos, & clamastis ad me, & erui vos de manu eorum? 12

Et vos reliquistis me, & coluistis deos alienos: idcirco non addam vt liberem vos. 13

ι.

1 Καὶ ἀνέστη μετὰ ἀβιμέλεχ τοῦ σῶσαι τὸν ἰσραὴλ θωλὰ υἱὸς φουά, υἱὸς πατραδέλφου αὐτοῦ, ἀνὴρ ἰσσάχαρ, καὶ αὐτὸς κατῴκει ἐν σαμὶρ ἐν ὄρει ἐφραΐμ.

2 καὶ ἔκρινεν τὸν ἰσραὴλ εἴκοσι καὶ τρία ἔτη, καὶ ἀπέθανεν, καὶ ἐτάφη ἐν σαμίρ.

3 καὶ ἀνέστη μετ' αὐτὸν ἰαὶρ ὁ γαλααδίτης, καὶ ἔκρινεν τὸν ἰσραὴλ εἴκοσι καὶ δύο ἔτη.

4 καὶ ἐγένοντο αὐτῷ τριάκοντα υἱοὶ ἐπιβεβηκότες ἐπὶ τριάκοντα πώλοις· καὶ τριάκοντα πόλεις αὐτοῖς· καὶ αὐτὰς ἐκάλεσεν ἐπαύλεις ἰαὶρ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, αἵ εἰσιν ἐν τῇ γῇ γαλαάδ.

5 καὶ ἀπέθανεν ἰαίρ, καὶ ἐτάφη ἐν καμών.

6 καὶ προσέθεντο οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἔναντι κυρίου, καὶ ἐλάτρευσαν τοῖς βααλίμ, καὶ ταῖς ἀσταρὼθ καὶ τοῖς θεοῖς συρίας, καὶ τοῖς θεοῖς σιδῶνος, καὶ τοῖς θεοῖς μωάβ, καὶ τοῖς θεοῖς υἱῶν ἀμμών, καὶ τοῖς θεοῖς τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐγκατέλιπον τὸν κύριον, καὶ οὐκ ἐδούλευσαν αὐτῷ.

7 καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος ἐν τῷ ἰσραήλ, καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς ἐν χειρὶ ἀλλοφύλων καὶ ἐν χειρὶ υἱῶν ἀμμών.

8 καὶ ἐσάθρωσαν καὶ ἔθλασαν τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ, ὀκτωκαίδεκα ἔτη πάντας τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ τοὺς ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου ἐν γῇ τοῦ ἀμορραίου ἐν γῇ γαλααδίτιδι.

9 καὶ διέβησαν οἱ υἱοὶ ἀμμὼν τὸν ἰορδάνην ἐκπολεμῆσαι, καὶ ἐν τῷ ἰούδα, καὶ βενιαμίν, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ ἐφραΐμ, καὶ ἐθλίβησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ σφόδρα.

10 καὶ ἔκραξαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς κύριον λέγοντες, ἡμάρτομέν σοι ὅτι ἐγκατελίπομεν τὸν θεὸν ἡμῶν, καὶ ἐλατρεύσαμεν τοῖς βααλίμ.

11 καὶ εἶπεν κύριος πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ, οὐχὶ οἱ αἰγύπτιοι, καὶ οἱ ἀμορραῖοι, καὶ οἱ υἱοὶ ἀμμών, καὶ μωάβ, καὶ ἀλλόφυλοι·

12 καὶ σιδώνιοι, καὶ ἀμαλήκ, καὶ χαναὰν ἐξέθλιψαν ὑμᾶς, καὶ ἐκεκράξατε πρός με, καὶ ἔσωσα ὑμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτῶν;

13 καὶ ὑμεῖς ἐγκατελίπετέ με, καὶ ἐλατρεύσατε θεοῖς ἑτέροις, διὰ τοῦτο οὐ προσθήσω τοῦ σῶσαι ὑμᾶς.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. X.

ET surrexit post Abimelech ad liberandum Israel Tholagh filius Puah filij patrui sui, vir de tribu Isachar; & ipse habitans in Samir, in
monte domus Ephraim. 2 Et iudicauit Israel viginti & tribus annis, & mortuus est & sepultus est in Samir. 3 Et surrexit post eum
Iair Gilghadæus, & iudicauit Israel viginti & duobus annis. 4 Et fuerunt illi triginta filij equitantes super triginta pullos, & triginta
vrbes illas: illis vocauit oppida Iair vsque ad diem hanc, quæ in terra Gilghad. 5 Et mortuus est Iair, & sepultus est in Kamon.
6 Et addiderunt filij Israel ad faciendum quod malum ante Dominum, & coluerunt Baghalaia & Ghasthratha, & errores Aram, &
errores Szidon, & errores Moab, & errores filiorum Ghamon, & errores Pelistæorum; & reliquerunt cultum Domini, & non seruierunt
coram eo. 7 Et fortificata est indignatio Domini in Israel, & tradidit eos in manu Pelistæorum, & in manu filiorum Ghamon.
8 Et oppresserunt & humiliauerunt filios Israel in anno illo octodecim annis omnes filios Israel, qui in transitu Iordanis in terra
Emorthæi, qui in Gilghad. 9 Et transierunt filij Ghamon Iordanem ad ineundum bellum etiam in eos qui domus Iehuda, & filiis
Biniamin, & filiis Ephraim; & tribulatum est Israeli valde. 10 Et clamauerunt filij Israel ante Dominum ad dicendum: Peccauimus
ante te, & quòd deseruimus cultum Dei nostri, & coluimus Baghalaia. 11 Et dixit Dominus filiis Israel, Nónne ex Miszraim & ex
Emorthæis, & ex filiis Ghamon, & ex Pelistæis; 12 Et ex Szidonæis & Ghamalkæis, & homo Meghon afflixerunt vos, & rogastis
ante me: & liberaui vos de manibus eorum? 13 Et vos deseruistis cultum meum, & seruijstis erroribus gentium;
itaque non addam ad liberandum vos.

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 לְכוּ וְזַעֲקוּ אֶל־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּחַרְתֶּם בָּם
הֵמָּה יוֹשִׁיעוּ לָכֶם בְּעֵת צָרַתְכֶם׃
15 וַיֹּאמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה חָטָאנוּ עֲשֵׂה־
אַתָּה־לָּנוּ כְּכָל־הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ אַךְ הַצִּילֵנוּ נָא
הַיּוֹם הַזֶּה׃ 16 וַיָּסִירוּ אֶת־אֱלֹהֵי הַנֵּכָר מִקִּרְבָּם
וַיַּעַבְדוּ אֶת־יְהוָה וַתִּקְצַר נַפְשׁוֹ בַּעֲמַל יִשְׂרָאֵל׃
17 וַיִּצָּעֲקוּ בְנֵי עַמּוֹן וַיַּחֲנוּ בַּגִּלְעָד וַיֵּאָסְפוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ בַּמִּצְפָּה׃
18 וַיֹּאמְרוּ הָעָם שָׂרֵי גִלְעָד אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ מִי
הָאִישׁ אֲשֶׁר יָחֵל לְהִלָּחֵם בִּבְנֵי עַמּוֹן יִהְיֶה לְרֹאשׁ
לְכֹל יֹשְׁבֵי גִלְעָד׃

יא

1 וְיִפְתָּח הַגִּלְעָדִי הָיָה גִּבּוֹר חַיִל
וְהוּא בֶּן־אִשָּׁה זוֹנָה וַיֹּלֶד גִּלְעָד אֶת־יִפְתָּח׃
2 וַתֵּלֶד אֵשֶׁת־גִּלְעָד לוֹ בָּנִים וַיִּגְדְּלוּ בְנֵי־
הָאִשָּׁה וַיְגָרְשׁוּ אֶת־יִפְתָּח וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא־תִנְחַל
בְּבֵית אָבִינוּ כִּי בֶן־אִשָּׁה אַחֶרֶת אָתָּה׃
3 וַיִּבְרַח יִפְתָּח מִפְּנֵי אֶחָיו וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ טוֹב
וַיִּתְלַקְּטוּ אֶל־יִפְתָּח אֲנָשִׁים רֵיקִים וַיֵּצְאוּ עִמּוֹ׃
4 וַיְהִי מִיָּמִים וַיִּלָּחֲמוּ בְנֵי־עַמּוֹן עִם־יִשְׂרָאֵל׃
5 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־נִלְחֲמוּ בְנֵי־עַמּוֹן עִם־יִשְׂרָאֵל
וַיֵּלְכוּ זִקְנֵי גִלְעָד לָקַחַת אֶת־יִפְתָּח מֵאֶרֶץ טוֹב׃
6 וַיֹּאמְרוּ לְיִפְתָּח לְכָה־וְהָיִיתָה לָּנוּ לְקָצִין
וְנִלָּחֲמָה בִּבְנֵי עַמּוֹן׃
7 וַיֹּאמֶר יִפְתָּח לִזְקְנֵי גִלְעָד הֲלֹא אַתֶּם
שְׂנֵאתֶם אוֹתִי וַתְּגָרְשׁוּנִי מִבֵּית אָבִי וּמַדּוּעַ בָּאתֶם
אֵלַי עַתָּה כַּאֲשֶׁר צַר לָכֶם׃ 8 וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי
גִלְעָד אֶל־יִפְתָּח לָכֵן עַתָּה שַׁבְנוּ אֵלֶיךָ וְהָלַכְתָּ
עִמָּנוּ וְנִלָּחַמְתָּ בִּבְנֵי עַמּוֹן וְהָיִיתָ לָּנוּ לְרֹאשׁ לְכֹל
יֹשְׁבֵי גִלְעָד׃

14 * Ite & inuocate deos quos elegistis;
ipsi vos liberent in tempore angustiæ.
15 * Dixerúntq; filij Israel ad Dominum,
Peccauimus, redde tu nobis quicquid ti-
16 bi placet; tantum nunc libera nos. * Quę
D dicêtes, omnia de finibus suis alienorum
deorum idola proiecerunt, & seruierunt
Dño Deo, qui doluit super miserijs eorũ.
17 * Itaque filij Ammon conclamantes in
Galaad fixere tentoria, contra quos con-
gregati filij Israel in Maspha castrametati
18 sunt. * Dixerúntq; principes Galaad in-
guli ad proximos suos: Qui primus ex no
bis contra filios Ammon cœperit dimica-
re, erit dux populi Galaad.

CAP. XI.

1 FVit itaque illo in tempore Iepthe Ga-
laadites vir fortissimus atq; pugnator,
filius mulieris meretricis, qui natus est de
2 Galaad. * Habuit autem Galaad vxorem,
de qua suscepit filios, qui, postquam cre-
uerant, eiecerunt Iepthe, dicentes: Hæres
3 in domo patris nostri esse non poteris,
quia de altera matre natus es. * Quos ille
fugiens atque deuitans habitauit in terra
Thob. Congregatíque sunt ad eum viri
4 inopes & latrocinantes, & quasi principe
sequebantur. * In illis diebus pugnabant
5 filij Ammon contra Israel. * Quibus acri-
ter instantibus perrexerunt maiores natu
de Galaad, vt tollerent in auxilium sui
Iepthe de terra Thob.
6 * Dixerúntque ad eum, Veni & esto
princeps noster, & pugna contra filios
Ammon.
7 * Quibus ille respondit: Nónne vos
estis, qui odistis me, & eiecistis de domo
patris mei, & nunc venistis ad me necessi-
tate compulsi?
8 * Dixerúntq; principes Galaad ad Ie-
pthe: Ob hanc igitur causſam nuncad te
venimus, vt proficiscaris nobiscum & pu-
gnes contra filios Ammon, fisque dux
omnium qui habitant in Galaad.

14 * Ite & clamate ad deos quos elegistis vo-
bis, & ipsi liberent vos in tempore angustiæ
vestræ. * Et dixerunt filij Israel ad Domi-
num, Peccauimus; fac tu nobis iuxta omnia
quæ placuerint coram te; verùm Domine libe-
ra nos in die hac. * Et proiecerunt deos alie-
nos de medio eorum, & seruierũt Domino, &
doluit in labore Israel.
* Et ascenderunt filij Ammon, & fixere ten
toria in Galaad, & exierunt filij Israel, & ca-
strametati sunt in specula.
* Et dixerunt populi principes Galaad, vir
ad proximum suum, Quis vir qui incipiet pu-
gnare contra filios Ammon, & erit in caput o-
mnibus habitantibus in Galaad?

CAP. XI.

ET Iephthae Galaadites fuit potens in for-
titudine, & ipse filius mulieris meretricis;
& peperit Galaad Iephthae.
* Et peperit vxor Galaad ei filios, & cre-
uerunt filij mulieris, & eiecerunt Iephthae, et
dixerunt ei, Non eris hæres in domo patris no-
stri, quoniam filius mulieris meretricis tu es.
* Et aufugit Iephthae à facie fratrum suo-
rum, & habitauit in terra Tob; & congregati
sunt ad Iephthae viri inopes, & simul ibant
cum illo.
* Et factum est post dies, & pugnauerunt
filij Ammon cum Israel.
* Et factũ est quando pugnauerunt filij Am-
mon cum Israel, & perrexerunt maiores natu
Galaad, vt tollerent Iephthae in terra Tob.
* Et dixerunt ad Iephthae, Veni & eris no-
bis in principem, & pugnabimus contra filios
Ammon.
* Et dixit Iephthae senioribus Galaad, Non
ne vos odistis me & eiecistis me de domo pa-
tris mei, & abiecistis me à vobis? & quid ve-
nistis ad me nunc quando afflicti estis?
* Et dixerunt seniores Galaad ad Iephthae,
Nonne sic nunc conuenimus ad te, & profici-
scaris nobiscum & pugnabimus contra filios
Ammon, & eris nobis in caput omnibus habi-
tantibus Galaad?

14 * βαδίζετε & βοᾶτε πρὸς θεοὺς οὓς ἐξελέξασθε
ἑαυτοῖς, καὶ αὐτοὶ σωτάτωσαν ὑμᾶς ἐν καιρῷ θλίψεως
15 ὑμῶν. * & εἶπαν ⓓ υἱοὶ Ισραὴλ πρὸς κύριον, ἡμάρτο-
μεν, ποίησον σὺ ἡμῖν κατὰ πάντα ὅσα δὺ δρέσκη ἐνώπιόν
σου, πλὴν κύριε ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.
16 * καὶ μετέῤῥιψαν τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους ἐκ μέσου
αὐτῶν καὶ ἐλάτρευσαν τῷ κυρίῳ, καὶ ὀλιγοψύχησεν ἐν
17 τῷ κόπῳ Ισραήλ. * καὶ ἐβόησαν ⓓ υἱοὶ ἀμμὼν, &
παρενεβάλοσαν ἐν γαλαάδ· & ἐξῆλθον ⓓ υἱοὶ Ισραὴλ,
& παρενεβάλοσαν ἐν τῇ ἀμασπφά.
18 * & εἶπον ⓓ τοῦ λαοῦ ἄρχοντες γαλαάδ, ἀνὴρ πρὸς
τὸν πλησίον αὐτοῦ, τίς ἀνὴρ ὃς ἄρξεται πολεμῆσαι ἐν τοῖς
υἱοῖς ἀμμὼν, καὶ ἔσαι εἰς κεφαλὴν πάσιν τοῖς καθικοῦσιν
ἐν γαλαάδ;

ια.

1 * Καὶ ἰεφθάε ὁ γαλααδίτης ἰὼ δυνατὸς ἐν ἰσχύι, &
αὐτὸς υἱὸς γυναικὸς πόρνης· & ἔτεκεν τὸν γαλαὰδ τὸν ἰεφ-
2 θάε. * καὶ ἔτεκεν ἡ γυνὴ γαλαὰδ αὐτῷ υἱούς· καὶ ἠὐ-
ξηώθησαν ⓓ υἱοὶ τῆ γυναικὸς· καὶ ἐξέβαλον τὸν ἰεφθάε
& εἶπον αὐτῷ, οὐ κληρονομήσεις ἐν τῇ οἰκῳ τοῦ πατρὸς
ἡμῶν, ὅτι υἱὸς γυναικὸς ἑταίρας σὺ εἶ.
3 * ἀπέδρα ἰεφθάε ἀπὸ προσώπου τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ,
& κατῴκησεν ἐν γῇ τὼβ· & συνελέγοντο πρὸς τὸν ἰεφθάε
ἄνδρες λαῖλαι, & συνεξεπορεύοντο μετ' αὐτοῦ.
4 * καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας, καὶ ἐπολέμησαν ⓓ υἱοὶ
ἀμμὼν μὴ ἰσραήλ.
5 * καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἐπολέμησαν υἱοὶ ἀμμὼν μὴ ἰσ-
ραὴλ, καὶ ἐπορεύθησαν ⓓ πρεσβύτεροι γαλαὰδ παρα-
λαβεῖν τὸν ἰεφθάε ἐν γῇ τὼβ.
6 * καὶ εἶπον πρὸς ἰεφθάε, δεῦρο & ἔσῃ ἡμῖν εἰς ἡγούμε-
νον, καὶ πολεμήσομεν τοῖς υἱοῖς ἀμμών.
7 * καὶ εἶπεν ἰεφθάε τοῖς πρεσβυτέροις γαλαάδ, οὐχ'
ὑμεῖς ἐμισήσατέ με, & ἐξεβαλετέ με ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ
πατρός μου, καὶ ἐξαπεστείλατέ με ἀφ' ὑμῶν; καὶ τίοπ
ἤλθετε πρός με νῦν ἡνίκα ἐθλίβητε;
8 * καὶ εἶπαν ⓓ πρεσβύτεροι γαλαὰδ πρὸς ἰεφθάε,
οὐχ' ὕτως νῦν σωήλθομεν πρὸς σὲ, & συμπορεύσῃ ἡμῖν,
καὶ πολεμήσομεν ἐν τοῖς υἱοῖς ἀμμών, & ἔσῃ ἡμῖν εἰς κε-
φαλὴν πάσιν τοῖς καθικοῦσιν γαλαάδ;

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Ire & rogate ab erroribus quibus voluistis in eis, num si potentes ad liberandum vos in tempore afflictionum vestrarum.
"Et dixerunt filij Israel ante Dominum, Peccauimus; fac tu nobis sicut omne quod constitutum ante te; verùm libera nos nunc die hac.
"Et abiecerunt errores gentium ex inter ipsos, & seruierunt ante Dominum, & arctata est anima eius in labore Israel.
"Et congregati sunt filij Ghamon, & posuerunt in Gilghad, & congregati sunt filij Israel, & posuerunt in Mitzpeia.
"Et dixerunt populus principum Gilghad, vir ad socium suum; Qui vir qui ponens ad ineundum bellum in filijs Ghamon, erit caput omnibus habitatoribus Gilghad.

CAP. XI.

ET Iiphtahh Ghilghadæus fuit vir virtutis, & ipse filius mulieris tabernariæ; & genuit Gilghad Iiphtahh.
Gilghad ei filios, & creuerunt filij mulieris, & eiecerunt Iiphtahh, & dixerunt ei, Non hæreditabis in domo patris nostri, quoniam filius mulieris de tribu alia tu.
' Et fugit Iiphtahh ab-ante fratres suos, & habitauit in terra Tob; & congregati sunt ad Iiphtahh viri vacui, & exierunt cum eo.
' Et fuit ad tempus dierum, & inierunt bellum filij Ghamon cum Israel.
' Et fuit cùm inierunt bellum filij Ghamon cum Israel, & venerunt senes Gilghad ad accipiendum Iiphtahh ex terra Tob.
' Et dixerunt Iiphtahh, Veni & eris nobis in magnum, & inibimus bellum in filijs Ghamon.
' Et dixit Iiphtahh senibus Gilghad, Nónne vos odistis me & eiecistis me de domo patris mei? & quid hoc venistis ad me nunc cùm afflictum est vobis?
' Et dixerunt senes Gilghad Iiphtahh: In fic nunc rediimus ad te, & ibis nobiscum, & inibis bellum cum filijs Ghamon, & eris nobis in caput omnibus habitatoribus Gilghad.

תרגום יונתן

14 אזלו ובעו מן טעוותא דאיתרעיתון בהון ומאליהון יקבלין למפרקכון בעידן עקתכון׃ 15 ואמרו בני ישראל קדם
יי חבנא עבידנא את לנא ככל דתתקין קדמיך ברם שיזבנא כען יומא הדין׃ 16 ואעדיאו ית טעוות עממיא מביניהון ופלחו
קדם יי ותקצר נפשו בעמלא דישראל׃ 17 ואתכנישו בני עמון ושרו בגלעד ואתכנישו בני ישראל ושרו במצפיא׃ 18 ואמרו עמא
רברבי גלעד גבר לחבריה מן גברא דישרי לאגחא קרבא בבני עמון יהי לרישא לכל יתבי גלעד׃

יא

1 ויפתח גלעדאה הוה גיבר חילא והוא בר איתתא פונדקיתא ואוליד גלעד ית יפתח׃ 2 וילידת אתת גלעד ליה בנין
וכדיאשו בני אתתא ותרכיו ית יפתח ואמרו ליה לא תחסין בביתא דאבונא ארי בר איתתא משבטא אוחרי את׃ 3 ושרק יפתח
מן קדם אחוהי ויתיב בארעא דטוב ואתכנישו לות יפתח גברין סריקין ונפקו עימיה׃ 4 והוה לזמן יומין ואגיחו קרבא בני עמון
עם ישראל׃ 5 והוה כד אגיחו קרבא בני עמון עם ישראל ואזלו סבי גלעד למדבר ית יפתח מארעא דטוב׃
6 ואמרו ליפתח אייתא והוה לנא לרבא וננגיח קרבא בבני עמון׃ 7 ואמר יפתח לסבי גלעד הלא אתון סניתון יתי והתרכחוני מבית אבא ומדין אתיתון לות כען כד עיקתא לכון׃
8 ואמרו סבי גלעד ליפתח בכין כען תבנא לות כדך ותהך עימנא ותגיח קרבא בבני עמון והוה לנא לרישא לכל יתבי גלעד׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 * וַיֹּאמֶר יִפְתָּח אֶל־זִקְנֵי גִלְעָד אִם־מְשִׁיבִים
אַתֶּם אוֹתִי לְהִלָּחֵם בִּבְנֵי עַמּוֹן וְנָתַן יְהוָה אוֹתָם
10 לְפָנַי אָנֹכִי אֶהְיֶה לָכֶם לְרֹאשׁ׃ * וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי־
גִלְעָד אֶל־יִפְתָּח יְהוָה יִהְיֶה שֹׁמֵעַ בֵּינוֹתֵינוּ אִם־
11 לֹא כִדְבָרְךָ כֵּן נַעֲשֶׂה׃ * וַיֵּלֶךְ יִפְתָּח עִם־
זִקְנֵי גִלְעָד וַיָּשִׂימוּ הָעָם אוֹתוֹ עֲלֵיהֶם לְרֹאשׁ
וּלְקָצִין וַיְדַבֵּר יִפְתָּח אֶת־כָּל־דְּבָרָיו לִפְנֵי יְהוָה
12 בַּמִּצְפָּה׃ * וַיִּשְׁלַח יִפְתָּח מַלְאָכִים אֶל־
מֶלֶךְ בְּנֵי־עַמּוֹן לֵאמֹר מַה־לִּי וָלָךְ כִּי־בָאתָ אֵלַי
13 לְהִלָּחֵם בְּאַרְצִי׃ * וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ בְּנֵי־עַמּוֹן
אֶל־מַלְאֲכֵי יִפְתָּח כִּי־לָקַח יִשְׂרָאֵל אֶת־אַרְצִי
בַּעֲלוֹתוֹ מִמִּצְרַיִם מֵאַרְנוֹן וְעַד־הַיַּבֹּק וְעַד־
הַיַּרְדֵּן וְעַתָּה הָשִׁיבָה אֶתְהֶן בְּשָׁלוֹם׃
14 * וַיּוֹסֶף עוֹד יִפְתָּח וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־מֶלֶךְ
15 בְּנֵי עַמּוֹן׃ * וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה אָמַר יִפְתָּח לֹא־
לָקַח יִשְׂרָאֵל אֶת־אֶרֶץ מוֹאָב וְאֶת־אֶרֶץ בְּנֵי
16 עַמּוֹן׃ * כִּי בַּעֲלוֹתָם מִמִּצְרַיִם וַיֵּלֶךְ יִשְׂרָאֵל
בַּמִּדְבָּר עַד־יַם־סוּף וַיָּבֹא קָדֵשָׁה׃
17 * וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל מַלְאָכִים אֶל־מֶלֶךְ אֱדוֹם
לֵאמֹר אֶעְבְּרָה־נָּא בְּאַרְצֶךָ וְלֹא שָׁמַע מֶלֶךְ אֱדוֹם
וְגַם אֶל־מֶלֶךְ מוֹאָב שָׁלַח וְלֹא אָבָה וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל
18 בְּקָדֵשׁ׃ * וַיֵּלֶךְ בַּמִּדְבָּר וַיָּסֹב אֶת־אֶרֶץ אֱדוֹם
וְאֶת־אֶרֶץ מוֹאָב וַיָּבֹא מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ לְאֶרֶץ
מוֹאָב וַיַּחֲנוּן בְּעֵבֶר אַרְנוֹן וְלֹא־בָאוּ בִּגְבוּל מוֹאָב
19 כִּי אַרְנוֹן גְּבוּל מוֹאָב׃ * וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל
מַלְאָכִים אֶל־סִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן
וַיֹּאמֶר לוֹ יִשְׂרָאֵל נַעְבְּרָה־נָּא בְּאַרְצְךָ עַד־מְקוֹמִי׃
20 * וְלֹא־הֶאֱמִין סִיחוֹן אֶת־יִשְׂרָאֵל עֲבֹר בִּגְבֻלוֹ
וַיֶּאֱסֹף סִיחוֹן אֶת־כָּל־עַמּוֹ וַיַּחֲנוּ בְּיָהְצָה וַיִּלָּחֶם
עִם־יִשְׂרָאֵל׃

9 *Iepthe quoq; dixit eis, Si verè venistis
ad me vt pugnem pro vobis contra filios
Ammon, tradiderítq; eos Dñs in manus
10 meas, ego ero vester princeps. *Qui re-
spōderunt ei: Dñs qui hęc audit, ipse me-
diator ac testis est, quòd nostra promissa fa-
11 ciemus. *Abijt itaq; Iepthe cum princi-
pibus Galaad, fecítq; eum omnis popu-
lus principem sui. locutúsque est Iepthe
omnes sermones suos coram Dño in Ma-
12 spha. *Et misit nuncios ad regem filiorū
B Ammon qui ex persona sua dicerét, Quid
mihi & tibi est, quia venisti contra me, vt
13 vastares terram meam? *Quibus ille re-
spondit, Quia tulit Israel terrā meā quan-
do ascendit de Ægypto, à finibus Arnon
vsque Ieboc atque Iordanem. Nunc ergo
cum pace redde mihi eam.
14 *Per quos rursum mandauit Iepthe, &
imperauit eis vt dicerent regi Ammon.
15 *Hęc dicit Iepthe, Non tulit Israel ter-
ram Moab nec terram filiorum Ammon.
16 *Sed quando de Ægypto conscende-
runt, ambulauit per solitudinem vsq; ma-
17 re rubrum, & venit in Cades. *Misitque
nuncios ad regem Edom, dicens: Dimitte
vt transeam terram tuam. Qui noluit ac-
quiescere precibus eius. Misit quoque ad
regē Moab, qui & ipse transitum præbere
contempsit. Mansit itaque in Cades:
18 *Et circuiuit ex latere terram Edom &
terram Moab. Venítque ad Orientalem
plagam terræ Moab, & castrametatus est
trans Arnon; nec voluit intrare terminos
Moab: Arnon quippe confinium est terræ
19 Moab. *Misit itaq; Israel nuncios ad Seō
C regem Ammorræorum, qui habitabat in
Esebon, & dixerunt ei: Dimitte vt trans-
eam per terram tuam vsque ad fluuium.
20 *Qui & ipse Israel verba despiciens,
non dimisit eum transire per terminos
suos, sed infinita multitudine congrega-
ta egressus est contra eum in Iasa; & for-
titer resistebat.

תרגום יונתן

9 וַאֲמַר יִפְתָּח לְסָבֵי גִלְעָד אִם מְהִיבִין אַתּוּן יָתִי לְאַגָּחָא קְרָבָא בִּבְנֵי עַמּוֹן וְיִמְסַר יְיָי יַהְוֹן קָרְמַי אֲנָא אֶהֱוֵי לְכוֹן לְרֵישׁ׃
10 וַאֲמַרוּ סָבֵי גִלְעָד לְיִפְתָּח מֵימְרָא דַיְיָי יְהֵי סָהִיד בֵּינָנָא אִם לָא כְּפִתְגָמָךְ כֵּן נַעְבִיד׃
11 וַאֲזַל יִפְתָּח עִם סָבֵי גִלְעָד וְשַׁוִּיאוּ עַמָּא יָתֵיהּ עֲלֵיהוֹן לְרֵישׁ וּלְרַבָּא וְסַדַּר יִפְתָּח יָת כָּל פִּתְגָמוֹהִי קֳדָם יְיָי בְּמִצְפְּיָא׃
12 וּשְׁלַח יִפְתָּח אִזְגַּדִּין לְוַת מַלְכָּא דִבְנֵי עַמּוֹן לְמֵימַר מַה לִּי וָלָךְ אֲרֵי אֲתֵיתָא לְוָתִי לְאַגָּחָא קְרָבָא בְּאַרְעִי׃
13 וַאֲמַר מַלְכָּא דִבְנֵי עַמּוֹן לְאִזְגַּדִּי יִפְתָּח אֲרֵי נְסִיב יִשְׂרָאֵל יָת אַרְעִי בְּמֵיסְקֵיהּ מִמִּצְרַיִם מֵאַרְנוֹנָא וְעַד יוּבְקָא וְעַד יַרְדְּנָא וּכְעַן אֲתֵיב יַהְוֹן בְּשָׁלָם׃
14 וְאוֹסִיף עוֹד יִפְתָּח וּשְׁלַח אִיזְגַּדִּין לְוַת מַלְכָּא דִבְנֵי עַמּוֹן׃
15 וַאֲמַר לֵיהּ כִּדְנָן אֲמַר יִפְתָּח לָא נְסִיב יִשְׂרָאֵל יָת אַרְעָא מוֹאָבָאֵי וְיָת אַרְעָא בְּנֵי עַמּוֹן׃
16 אֲרֵי בְּמִסְקְהוֹן מִמִּצְרַיִם וַאֲזַל יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא עַד יַמָּא דְסוּף וַאֲתָא לִרְקָם׃
17 וּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אִזְגַּדִּין לְוַת מַלְכָּא דֶאֱדוֹם לְמֵימַר אֶעְבַּר כְּעַן בְּאַרְעָךְ וְלָא קַבֵּל מַלְכָּא דֶאֱדוֹם וְאַף לְוַת מַלְכָּא דְמוֹאָב שְׁלַח וְלָא אָבָא וַיְתִיב יִשְׂרָאֵל בִּרְקָם׃
18 וַאֲזַל בְּמַדְבְּרָא וְאַקִּיף יָת אֲרַע אֱדוֹמָאֵי וְיָת אֲרַע מוֹאָבָאֵי וַאֲתָא מִמַּדְנַח שִׁמְשָׁא לְאַרְעָא מוֹאָבָאֵי וּשְׁרוּ בְּעֵיבְרָא דְאַרְנוֹן וְלָא עָלוּ בִּתְחוּם מוֹאָב אֲרֵי אַרְנוֹן תְּחוּם מוֹאָב׃
19 וּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אִזְגַּדִּין לְוַת סִיחוֹן מַלְכָּא דֶאֱמוֹרָאָה מַלְכָּא דְחֶשְׁבּוֹן וַאֲמַר לֵיהּ יִשְׂרָאֵל נְעִיבַּר כְּעַן בְּאַרְעָךְ עַד אַתְרִי׃
20 וְלָא הֶאֱמִין סִיחוֹן יָת יִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּר בִּתְחוּמֵיהּ וּכְנַשׁ סִיחוֹן יָת כָּל עַמֵּיהּ וּשְׁרוּ בְיָהְצָה וְאַגִּיחַ קְרָבָא עִם יִשְׂרָאֵל׃

9 *Et dixit Jephthae ad seniores Galaad, Si
conuertitis me vos vt pugnem contra filios
Ammon, et tradiderit Dominus eos coram me,
ego ero vobis in caput.
10 *Et dixerunt seniores Galaad ad Jephthae,
Dominus erit audiens inter nos, si non secun-
dum verbum tuum sic faciemus.
11 *Et abijt Jephthae cum senioribus Galaad,
& constituerunt populus eum super se in caput
& in principem; & locutus est Jephthae om-
nes sermones suos coram Domino in Masse-
pha.
12 *Et misit Jephthae nuncios ad regem filio-
rum Ammon, dicens: Quid mihi & tibi, quo-
niam venis ad me tu vt pugnes contra me in
terra mea?
13 *Et dixit rex Ammō ad nuncios Jephthae,
Quoniam accepit Israel terram meam in ascen-
su eius de Ægypto ab Arnon vsque ad Jeboc &
vsque ad Jordanem; & nunc redde illas cum
pace.
14 *Et addidit adhuc Jephthae, & misit nun-
cios ad regem filiorum Ammon.
15 *Et dixerūt ei, Hæc dicit Jephthae, Non ac-
cepit Israel terram Moab & terram filiorum
Ammon, *In ascensu eorum de Ægypto, sed
16 ambulauit Israel in solitudine vsque ad mare
rubrum, & venit vsque ad Cades.
17 *Et misit Israel nuncios ad regem Edom,
dicens; Transibo per terram tuam. & non au-
diuit rex Edom. & ad regem Moab misit, &
non voluit, & sedit Israel in Cades.
18 *Et præteriuit per desertum, & circuiuit
terram Edom & terram Moab, & venit ad
orientē Solis terræ Moab, & castrametati sunt
trans Arnon, & non intrauerunt in terminum
Moab, quoniam Arnon erat terminus Moab.
19 *Et misit nuncios Israel ad Seon regem
Amorræorum regem Esebon, et dixit ei Israel,
Transibo per terram tuam vsq; ad locū meum.
20 *Et noluit Seon Israel transire per termi-
nos suos, & congregauit Seon omnem populum
suum, & castrametatus est in Jassa, & pugna-
uit cum Israel.

9 *καὶ εἶπεν ἰεφθάε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους γαλαάδ,
εἰ ἐπιστρέφετέ με ὑμεῖς πολεμῆσαι ἐν τοῖς υἱοῖς ἀμμών,
καὶ παραδῷ κύριος αὐτοὺς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἐγὼ ἔσομαι ὑ-
μῖν εἰς κεφαλήν.
10 *καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι γαλαάδ πρὸς ἰεφθάε,
κύριος ἔσται ὁ ἀκούων ἀναμέσον ἡμῶν, εἰ μὴ κατὰ τὸ ῥῆμά
σου οὕτως ποιήσομεν.
11 *καὶ ἐπορεύθη ἰεφθάε μετὰ τῶν πρεσβυτέρων γαλα-
άδ, καὶ κατέστησαν ὁ λαὸς αὐτὸν ἐπ' αὐτῶν εἰς κεφαλὴν,
καὶ εἰς ἡγούμενον· καὶ ἐλάλησεν ἰεφθάε πάντας τοὺς λόγους
αὐτοῦ ἐνώπιον κυρίου ἐν μασσηφά.
12 *καὶ ἀπέστειλεν ἰεφθάε ἀγγέλους πρὸς βασιλέα
υἱῶν ἀμμὼν λέγων, τί ἐμοὶ καὶ σοί, ὅτι ἥκεις πρός με σὺ
πολεμῆσαί με ἐν τῇ γῇ μου;
13 *καὶ εἶπεν βασιλεὺς ἀμμὼν πρὸς τοὺς ἀγγέλους ἰεφ-
θάε, διότι ἔλαβεν ἰσραὴλ τὴν γῆν μου ἐν τῇ ἀναβάσει
αὐτοῦ ἐξ αἰγύπτου ἀπὸ ἀρνὼν ἕως ἰαβὼκ καὶ ἕως τοῦ ἰορδά-
νου· καὶ νῦν ἐπίστρεψον αὐτὰς μετ' εἰρήνης.
14 *καὶ προσέθετο ἔτι ἰεφθάε, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους
πρὸς τὸν βασιλέα υἱῶν ἀμμών.
15 *καὶ εἶπαν αὐτῷ, τάδε λέγει ἰεφθάε, οὐκ ἔλαβεν ἰσ-
ραὴλ τὴν γῆν μωὰβ καὶ τὴν γῆν υἱῶν ἀμμών,
16 *ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτῶν ἐξ αἰγύπτου, ἀλλ' ἐπορεύθη
ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἕως θαλάσσης ἐρυθρᾶς, καὶ ἦλθεν
ἕως κάδης.
17 *καὶ ἐξαπέστειλεν ἰσραὴλ ἀγγέλους πρὸς βασιλέα
ἐδὼμ, λέγων, παρελεύσομαι διὰ τῆς γῆς σου, καὶ οὐκ ἤκου-
σεν βασιλεὺς ἐδώμ· καὶ πρὸς βασιλέα μωὰβ ἀπέστειλεν,
καὶ οὐκ ἠθέλησεν· καὶ ἐκάθησεν ἰσραὴλ ἐν κάδης.
18 *καὶ διῆλθεν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐκύκλωσεν τὴν γῆν ἐ-
δὼμ καὶ τὴν γῆν μωάβ· καὶ παρεγένετο κατ' ἀνατολὰς ἡ-
λίου τῆς γῆς μωάβ, καὶ παρενέβαλον ἐν τῷ πέραν ἀρνών, καὶ
οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ ὅριον μωάβ, ὅτι ἀρνὼν ἦν ὅριον μωάβ.
19 *καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους ἰσραὴλ πρὸς σηὼν βασιλέα
τῶν ἀμορραίων βασιλέα ἐσεβών, καὶ εἶπεν αὐτῷ ἰσραήλ,
παρελεύσομαι διὰ τῆς γῆς σου ἕως τοῦ τόπου μου.
20 *καὶ οὐκ ἠθέλησεν σηὼν τὸν ἰσραὴλ διελθεῖν διὰ τῶν ὁ-
ρίων αὐτοῦ· καὶ συνήγαγεν σηὼν πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ
παρενέβαλεν εἰς ἰασσά, καὶ ἐπολέμησεν μετὰ ἰσραήλ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 Et dixit Iiphthahh senibus Gilghad, Si redire facientes vos me ad ineundum bellum in filiis Ghamon, & tradet Dominus eos
ante me, ego ero vobis capiti. 10 Et dixerunt senes Gilghad Iiphthahh, Dictum Domini erit testis inter nos, si
non vt verbum tuum sic faciemus. 11 Et venit Iiphthahh cum senibus Gilghad, & præfecerunt populus eum super se ad ca-
put & ad magnum; & ordinauit Iiphthahh omnia verba sua ante Dominum in Miszpeia. 12 Et misit Iiphthahh nuncios
ad regem filiorum Ghamon ad dicendum, Quid tibi & mihi? nam venisti ad me ad ineundum bellum in terra mea.
13 Et dixit rex filiorum Ghamon nunciis, Quia cepit Israel terram meam in exire suo ex Miszraim ab Arnona, & vsque Iubka, &
vsque Iordanem; & nunc redde ea in pace. 14 Et addidit adhuc Iiphthahh, & misit nuncios ad
regem filiorum Ghamon: 15 Et dixit ei, Sic dixit Iiphthahh: non cepit Israel terram Moabæorum, & terram filiorum
Ghamon. 16 Nam in exeundo eos ex Miszraim, & ambulauit Israel in deserto vsque mare Zzuph, & venit ad Rekam.
17 Et misit Israel nuncios ad regem Edom ad dicendum, Transibo nunc in terra tua, & non audiuit rex Edom; & etiam ad regem
Moab misit, & non voluit, & sedit Israel in Rekam. 18 Et ambulauit in deserto, & ambiuit terram Edomæorum, & terram Moa-
bæorum, & venit ab ortu Solis ad terram Moabæorum; & posuerunt in transitu Arnon, & non intrarunt in termino Moab, quia Arnon
terminus Moab. 19 Et misit Israel nuncios ad Zzihhon regem Emorrhæi regem Hhesbon; & dixit ei Israel, Transibimus nunc in
terra tua vsque ad locum meum. 20 Et non credidit Zzihhon Israel ad transeundum in termino suo; & congregauit Zzihhon om-
nem populum suum, & posuerunt in Iahasz; & iniuit bellum cum Israel.

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 * וַיִּתֵּן יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־סִיחוֹן וְאֶת־
כָּל־עַמּוֹ בְּיַד יִשְׂרָאֵל וַיַּכּוּם וַיִּירַשׁ יִשְׂרָאֵל אֶת
כָּל־אֶרֶץ הָאֱמֹרִי יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַהִיא׃
22 * וַיִּירְשׁוּ אֵת כָּל־גְּבוּל הָאֱמֹרִי מֵאַרְנוֹן וְעַד־
הַיַּבֹּק וּמִן־הַמִּדְבָּר וְעַד־הַיַּרְדֵּן׃
23 * וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוֹרִישׁ אֶת־
הָאֱמֹרִי מִפְּנֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה תִּירָשֶׁנּוּ׃
24 * הֲלֹא אֵת אֲשֶׁר יוֹרִישְׁךָ כְּמוֹשׁ אֱלֹהֶיךָ אוֹתוֹ
תִירָשׁ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִפָּנֵינוּ
25 אוֹתוֹ נִירָשׁ׃ * וְעַתָּה הֲטוֹב טוֹב אַתָּה מִבָּלָק
בֶּן־צִפּוֹר מֶלֶךְ מוֹאָב הֲרֹב רָב עִם־יִשְׂרָאֵל אִם־
26 נִלְחֹם נִלְחַם בָּם׃ * בְּשֶׁבֶת יִשְׂרָאֵל בְּחֶשְׁבּוֹן
וּבִבְנוֹתֶיהָ וּבְעַרְעוֹר וּבִבְנוֹתֶיהָ וּבְכָל־הָעָרִים אֲשֶׁר
עַל־יְדֵי אַרְנוֹן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וּמַדּוּעַ לֹא־
27 הִצַּלְתֶּם בָּעֵת הַהִיא׃ * וְאָנֹכִי לֹא־חָטָאתִי
לָךְ וְאַתָּה עֹשֶׂה אִתִּי רָעָה לְהִלָּחֶם בִּי יִשְׁפֹּט
יְהוָה הַשֹּׁפֵט הַיּוֹם בֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבֵין בְּנֵי עַמּוֹן׃
28 * וְלֹא שָׁמַע מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן אֶל־דִּבְרֵי יִפְתָּח
29 אֲשֶׁר שָׁלַח אֵלָיו׃ * וַתְּהִי עַל־יִפְתָּח רוּחַ
יְהוָה וַיַּעֲבֹר אֶת־הַגִּלְעָד וְאֶת־מְנַשֶּׁה וַיַּעֲבֹר אֶת־
מִצְפֵּה גִלְעָד וּמִמִּצְפֵּה גִלְעָד עָבַר בְּנֵי עַמּוֹן׃
30 * וַיִּדַּר יִפְתָּח נֶדֶר לַיהוָה וַיֹּאמַר אִם־נָתוֹן
תִּתֵּן אֶת־בְּנֵי עַמּוֹן בְּיָדִי׃
31 * וְהָיָה הַיּוֹצֵא אֲשֶׁר יֵצֵא מִדַּלְתֵי בֵיתִי לִקְרָאתִי
בְּשׁוּבִי בְשָׁלוֹם מִבְּנֵי עַמּוֹן וְהָיָה לַיהוָה
32 וְהַעֲלִיתִיהוּ עוֹלָה׃ * וַיַּעֲבֹר יִפְתָּח אֶל־בְּנֵי
33 עַמּוֹן לְהִלָּחֶם בָּם וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיָדוֹ׃ * וַיַּכֵּם
מֵעֲרֹעֵר וְעַד־בּוֹאֲךָ מִנִּית עֶשְׂרִים עִיר וְעַד אָבֵל
כְּרָמִים מַכָּה גְדוֹלָה מְאֹד וַיִּכָּנְעוּ בְּנֵי עַמּוֹן מִפְּנֵי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

21 * Tradidítq; eum Dñs in manu Israel
cum omni exercitu suo, & percussit eum,
& possedit omnem terram Ammorræi ha
22 bitatoris regionis illius; * Et vniuersos
fines eius de Arnon vsq; Ieboc, & de soli-
tudine vsque ad Iordanem.
23 * Dominus ergo Deus Israel subuertit
Ammorræum, pugnante contra illum po
pulo suo Israel, & tu nunc vis possidere
24 terram eius? * Nónne ea, quæ possedit
Chamos Deus tuus, tibi iure debentur?
Quæ autē Dominus Deus noster victor
obtinuit, in nostram cedēt possessionem.
25 * Nisi fortè melior es Balac filio Se-
phor rege Moab, aut docere potes, quòd
iurgatus sit contra Israel, & pugnauerit
26 contra eum; * Quando habitauit in Ese-
E bó & viculis eius, in Aroer, & villis illius,
vel in cunctis ciuitatibus iuxta Arnon
per trecentos annos. Quare tanto tempo
re nihil super hac repetitione tentasti?
27 * Igitur nō ego pecco in te, sed tu con-
tra me malè agis, indicens mihi bella non
iusta. Iudicet Dominus arbiter huius diei
inter Israel & filios Ammon.
28 * Noluítq; acquiescere rex filiorū Am-
mon verbis Iepthe quæ per nuncios man
29 dauerat. * Factus est ergo super Iepthe
spiritus Domini, & circuiens Galaad &
Manasse, Maspha quoque Galaad, & inde
transiens ad filios Ammon;
30 * Votum vouit Domino, dicens: Si tra-
dideris filios Ammon in manus meas:
31 * Quicunque primus fuerit egressus de
foribus domus meæ, mihíque occurrerit
reuertenti cum pace à filijs Ammon, eum
32 holocaustum offeram Dño. * Transiuítq;
Iepthe ad filios Ammon, vt pugnaret con
tra eos quos tradidit Dominus in manus
33 eius. * Percussítque ab Aroer, vsq; dum
venias in Mennith, viginti ciuitates, &
vsque ad Abel, quæ est vineis consita,
plaga magna nimis; humiliatíque sunt fi-
lij Ammon à filiis Israel.

21 * Et tradidit Dominus Deus Israel Seon et
omnem populum eius in manu Israel, & per-
cussit eos, & possedit Israel omnē terram ipsius
Amorræi habitantis in terra illa.
22 * Et possedit vniuersos terminos Amorræi
ab Arnon & vsque ad Jaboc, & à solitudine
& vsque ad Iordanem. * Et nunc Dominus
23 Deus Israel subuertit Amorræum à facie popu-
li sui Israel, & tu possidebis eum?
24 * Nonne quæ possedit tibi Chamos Deus
tuus, ea possidebis? & omnia quæcunque posse-
dit Dominus Deus noster à facie vestra ea pos-
sidebimus.
25 * Et nunc nunquid melior es tu Balac filio
Sephor rege Moab? nunquid pugna pugnauit
cum Israel, vel bello pugnauit contra eos?
26 * Cùm habitaret Israel in Esebon & in fi-
liabus eius, & in Aroer & in filiabus eius, &
in cunctis ciuitatibus quæ iuxta Jordanē tre-
centos annos; quare non liberauerunt eos in
tempore illo?
27 * Et ego non peccaui tibi, & tu facis mecum
malum vt pugnes contra me. iudicet Dominus
qui iudicat hodie inter filios Israel, & inter fi-
lios Ammon.
28 * Et non audiuit rex filiorum Ammon ser-
mones Jephthae quos misit ad eum.
29 * Et factus est super Jephthae spiritus Do-
mini, & transiuit Galaad & Manasse, &
transiuit speculam Galaad, & à specula Ga-
laad trans filios Ammon.
30 * Et vouit Jephthae votum Domino, &
dixit: Si traditione tradideris filios Ammon in
manum meam:
31 * Et erit egrediens qui egrediatur de portis
domus meæ in occursum meum, cùm reuertero
ego in pace à filiis Ammon, & erit Domino, &
offeram eū holocaustum. * Et transiuit Ieph-
32 thae ad filios Ammon, vt pugnaret contra eos:
& tradidit illos Dominus in manum eius.
33 * Et percussit eos ab Aroer & vsq; quo ve-
niat Menith, viginti ciuitates vsq; Abel vinea-
rum, plaga magna valde: & humiliati sunt fi-
lij Ammon à facie filiorum Israel.

21 * καὶ παρέδωκεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ τὸν σηὼν καὶ
σύμπαντα τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν χειρὶ ἰσραήλ, καὶ ἐπάταξεν
αὐτοὺς, καὶ ἐκληρονόμησεν ἰσραὴλ πᾶσαν τὴν γῆν αὐ-
τοῦ τοῦ ἀμορραίου τοῦ κατοικοῦντος ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ.
22 * καὶ ἐκληρονόμησεν πᾶν τὸ ὅριον τοῦ ἀμορραίου ἀπὸ
ἀρνὼν καὶ ἕως τοῦ ἰαβὸκ, καὶ ἀπὸ τῆς ἐρήμου καὶ ἕως τοῦ ἰορδάνου.
23 * καὶ νῦν κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἐξῆρεν τὸν ἀμορραῖον
ἐκ προσώπου λαοῦ αὐτοῦ ἰσραήλ, καὶ σὺ κληρονομήσεις
24 αὐτόν. * οὐχὶ ὅσα κατεκληρονόμησέν σοι χαμὼς ὁ
θεός σου αὐτὰ κατακληρονομήσεις; καὶ πάντα ὅσα κα-
τεκληρονόμησεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκ προσώπου ὑμῶν
25 αὐτὰ κληρονομήσομεν. * καὶ νῦν μὴ κρείσσων εἶ σὺ βα
λὰκ υἱοῦ σεφὼρ βασιλέως μωάβ; μὴ μάχῃ ἐμαχήσα-
το μετὰ ἰσραὴλ, ἢ πολέμῳ ἐπολέμησεν αὐτοῖς;
26 * ἐν τῷ οἰκῆσαι ἰσραὴλ ἐν ἐσεβὼν, καὶ ἐν ταῖς θυγατρά
σιν αὐτῆς, καὶ ἐν ἀροὴρ καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν
πάσαις ταῖς πόλεσιν ταῖς παρὰ τὸν ἰορδάνην τριακόσια
ἔτη· τί ὅτι οὐκ ἐρρύσαντο αὐτοὺς ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ;
27 * κἀγὼ οὐχ ἡμαρτόν σοι, καὶ σὺ ποιεῖς μετ' ἐμοῦ πονηρί-
αν τοῦ πολεμῆσαι ἐν ἐμοί. κρίναι κύριος ὁ κρίνων σήμε-
ρον ἀναμέσον υἱῶν ἰσραὴλ καὶ ἀναμέσον υἱῶν ἀμμών.
28 * καὶ οὐκ εἰσήκουσεν βασιλεὺς υἱῶν ἀμμὼν τῶν λό-
γων ἰεφθάε ὧν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτόν.
29 * καὶ ἐγενήθη ἐπὶ ἰεφθάε πνεῦμα κυρίου, καὶ διέβη τὴν
γαλαάδ, καὶ τὴν μανασσῆ, καὶ διέβη τὴν σκοπιὰν γα-
λαάδ, καὶ ἀπὸ σκοπιᾶς γαλαάδ εἰς τὸ πέραν υἱῶν ἀμ-
30 μών. * καὶ ηὔξατο ἰεφθάε εὐχὴν τῷ κυρίῳ, καὶ εἶπεν,
ἐὰν παραδόσει παραδῶς σοὺς υἱοὺς ἀμμὼν ἐν χειρί μου·
31 * καὶ ἔσται ὁ ἐκπορευόμενος ὃς ἂν ἐξέλθοι ἐκ τῶν
θυρῶν τοῦ οἴκου μου εἰς ἀπάντησίν μου ἐν τῷ ἐπιστρέψαι
με ἐν εἰρήνῃ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀμμών, καὶ ἔσται τῷ κυρίῳ, καὶ
ἀνοίσω αὐτὸν ὁλοκαύτωμα.
32 * καὶ διέβη ἰεφθάε πρὸς σοὺς υἱοὺς ἀμμὼν τοῦ πολε-
μῆσαι πρὸς αὐτούς· καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος ἐν χει-
ρὶ αὐτοῦ.
33 * καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἀπὸ ἀροὴρ καὶ ἕως τοῦ ἐλθεῖν με-
νὶθ εἴκοσι πόλεις ἕως ἀβὲλ ἀμπελώνων πληγὴν μεγά-
λην σφόδρα· καὶ ἐνετράπησαν οἱ υἱοὶ ἀμμὼν ἀπὸ προ-
σώπου υἱῶν ἰσραήλ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

21 Et tradidit Dominus Deus Israel Zzihhon & omnem populum eius in manu Israel, & deleuerunt eos, & hæreditauit Israel om-
nem terram Emorhæi habitantis in terra illa. 22 Et hæreditauerunt omnem terminum Emorhæi ab Arnona & vsque Iobeka, & ex
deserto, & vsque Iordanem. 23 Et nunc Dominus Deus Israel eiecit Emorhæum ex-ante populum suum Israel, & tu cogitas ad possi-
dendum eum? 24 Nónne quod possidere te fecit Chemos error tuus, id possidebis? & omne quod eiecit Dominus Deus noster
ex-ante nos, id hæreditabimus? 25 Et nunc an bonus bonus tu à Balak filio Zzipor rege Moab; num contendere contendit cum
Israel? & si bellum iniuit in eis? 26 Cùm sedit Israel in Hhesbon & in oppidis eius, & in Gharoer, & in oppidis eius, & in omnibus vr-
bibus quæ super terminis Arnon tercentum annis; & quare non liberastis in tempore illo? 27 Et ego non peccaui tibi, & tu faciens me-
cum malum ad ineundum bellum mecum: iudicabit Dominus qui faciens iudicium in die hac, inter filios Israel & inter filios Ghamon.
28 Et non audiuit rex filiorum Ghamon verbis Iiphthahh, quæ misit ad eum. 29 Et mansit super Iiphthahh spiritus fortitu-
dinis ab-ante Dominum, & transiuit Gilghad & Menasse; & transiuit Miszpeia Gilghad, & ex Miszpeia Gilghad transiuit filios Ghamon,
30 Et iurauit Iiphthahh iuramentum ante Dominum, & dixit: Si tradere trades filios Ghamon in manu mea:
31 Et erit egrediens quod egredietur extra à portis domus meæ ad occursum meum, quando reuertar in pace à filijs Ghamon; &
erit ante Dominum, & ascendere faciam id holocaustum. 32 Et transiuit Iiphthahh ad filios Ghamon, ad ineundum bellum in eis;
& tradidit eos Dominus in manu eius. 33 Et percussit eos à Gharogher, & vsque ad introitum Minith, viginti vrbes, & vsque
ad planiciem vinearum percussionem magnam valde; & fracti sunt filij Ghamon ante filios Israel.

Universidad de Deusto Biblioteca

34 וַיָּבֹא יִפְתָּח הַמִּצְפָּה אֶל־בֵּיתוֹ וְהִנֵּה בִתּוֹ
יֹצֵאת לִקְרָאתוֹ בְּתֻפִּים וּבִמְחֹלוֹת וְרַק הִיא
יְחִידָה אֵין־לוֹ מִמֶּנּוּ בֵּן אוֹ־בַת׃
35 וַיְהִי כִרְאוֹתוֹ אוֹתָהּ וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וַיֹּאמֶר
אֲהָהּ בִּתִּי הַכְרֵעַ הִכְרַעְתִּנִי וְאַתְּ הָיִית בְּעֹכְרָי
וְאָנֹכִי פָּצִיתִי פִי אֶל־יְהוָה וְלֹא אוּכַל לָשׁוּב׃
36 וַתֹּאמֶר אֵלָיו אָבִי פָּצִיתָה אֶת־פִּיךָ אֶל־
יְהוָה עֲשֵׂה לִי כַּאֲשֶׁר יָצָא מִפִּיךָ אַחֲרֵי אֲשֶׁר
עָשָׂה לְךָ יְהוָה נְקָמוֹת מֵאֹיְבֶיךָ מִבְּנֵי עַמּוֹן׃
37 וַתֹּאמֶר אֶל־אָבִיהָ יֵעָשֶׂה לִּי הַדָּבָר הַזֶּה
הַרְפֵּה מִמֶּנִּי שְׁנַיִם חֳדָשִׁים וְאֵלְכָה וְיָרַדְתִּי עַל־
הֶהָרִים וְאֶבְכֶּה עַל־בְּתוּלַי אָנֹכִי וְרֵעִיתָי׃
38 וַיֹּאמֶר לֵכִי וַיִּשְׁלַח אוֹתָהּ שְׁנֵי חֳדָשִׁים וַתֵּלֶךְ
הִיא וְרֵעוֹתֶיהָ וַתֵּבְךְּ עַל־בְּתוּלֶיהָ עַל־הֶהָרִים׃
39 וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַיִם חֳדָשִׁים וַתָּשָׁב אֶל־אָבִיהָ
וַיַּעַשׂ לָהּ אֶת־נִדְרוֹ אֲשֶׁר נָדָר וְהִיא לֹא־יָדְעָה
אִישׁ וַתְּהִי־חֹק בְּיִשְׂרָאֵל׃
40 מִיָּמִים יָמִימָה תֵּלַכְנָה בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל לְתַנּוֹת
לְבַת־יִפְתָּח הַגִּלְעָדִי אַרְבַּעַת יָמִים בַּשָּׁנָה׃

יב

1 וַיִּצָּעֵק אִישׁ אֶפְרַיִם וַיַּעֲבֹר צָפוֹנָה וַיֹּאמְרוּ
לְיִפְתָּח מַדּוּעַ עָבַרְתָּ לְהִלָּחֵם בִּבְנֵי־עַמּוֹן וְלָנוּ
לֹא קָרָאתָ לָלֶכֶת עִמָּךְ בֵּיתְךָ נִשְׂרֹף עָלֶיךָ בָּאֵשׁ׃
2 וַיֹּאמֶר יִפְתָּח אֲלֵיהֶם אִישׁ רִיב הָיִיתִי אֲנִי וְעַמִּי
וּבְנֵי־עַמּוֹן מְאֹד וָאֶזְעַק אֶתְכֶם וְלֹא־הוֹשַׁעְתֶּם
3 אוֹתִי מִיָּדָם׃ וָאֶרְאֶה כִּי־אֵינְךָ מוֹשִׁיעַ
וָאָשִׂימָה נַפְשִׁי בְכַפִּי וָאֶעְבְּרָה אֶל־בְּנֵי עַמּוֹן
וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיָדִי וְלָמָה עֲלִיתֶם אֵלַי הַיּוֹם הַזֶּה
לְהִלָּחֶם בִּי׃

34 Reuertenti autem Iepthe in Maſpha
domum ſuam, occurrit ei vnigenita filia
ſua cum tympanis & choris. non enim ha
35 bebat alios liberos. Qua viſa ſcidit ve
ſtiméta ſua: & ait, Heu me filia mi, dece-
G piſti me, & ipſa decepta es; aperui enim
os meum ad Dñm, & aliud facere non po
36 tero. Cui illa reſpondit, Pater mi, ſi
aperuiſti os tuum ad Dominum, fac mihi
quodcunq; pollicitus es, conceſſa tibi vl-
tione atque victoria de hoſtibus tuis.
37 Dixítque ad patré, Hoc ſolum mihi
præſta quod deprecor: dimitte me vt
duobus menſibus circueam montes, &
plangam virginitatem meam cum ſoda-
libus meis.
38 Cui ille reſpondit: Vade: & dimiſit
eam duobus menſibus. cúmque abijſſet
cum ſociis ac ſodalibus ſuis, flebat virgi-
nitatem ſuam in montibus.
39 Expletíſque duobus menſibus reuer-
ſa eſt ad patrem ſuum, & fecit ei ſicut vo-
uerat. quæ ignorabat virum. Exinde mos
increuit in Iſrael.
40 Et conſuetudo ſeruata eſt, vt poſt an-
ni circulum, conueniant in vnum filiæ
Iſrael, & plangant filiam Iepthe Galaadi-
tę diebus quatuor.

CAP. XII.

1 A ECce autem in Ephraim orta eſt ſedi-
tio; nam tranſeuntes contra Aquilo-
nem, dixerunt ad Iepthe: Quare vadens
ad pugnam contra filios Ammon vocare
nos noluiſti, vt pergeremus tecum? igitur
incendemus domum tuam.
2 Quibus ille reſpondit: Diſceptatio
erat mihi & populo meo contra filios Am
mon vehemens: vocauíque vos vt præbe-
retis mihi auxilium, & facere noluiſtis.
3 Quod cernens poſui animam meam
in manibus meis, traſiuíque ad filios Am-
mon, & tradidit eos Dominus in manus
meas. Quid commerui vt aduerſum me
conſurgatis in prœlium?

תרגום יונתן

34 וַאֲתָא יִפְתָּח לְמִצְפְּיָא לְבֵיתֵיהּ וְהָא בְרַתֵּיהּ נָפְקָא לְקַדָּמוּתֵיהּ בְּתוּפִּין וּבְחִינְגִּין וּלְחוֹד הִיא יְחִידָה לֵית לֵיהּ מִנַּהּ בַּר אוֹ בְרַת׃
35 וַהֲוָה כַּד חֲזָא יָתַהּ וּבְזַע יָת לְבוּשׁוֹהִי וַאֲמַר וַי בְּרַתִּי אַכְרָעָא אַכְרַעְתִּינִי וְאַתְּ הֲוֵית בְּעוֹכְרַי וַאֲנָא פְּתַחִית פּוּמִי בִּנְדַר קֳדָם יְיָ וְלָא אֵיכוּל לְמֵיתַב׃
36 וַאֲמַרַת לֵיהּ אַבָּא פְּתַחְתָּא יָת פּוּמָךְ בִּנְדַר קֳדָם יְיָ עֲבֵיד לִי כְּמָא דִנְפַק מִפּוּמָךְ בָּתַר דַּעֲבַד יְיָ לָךְ פּוּרְעֲנוּתָא מִבַּעֲלֵי דְבָבָךְ מִבְּנֵי עַמּוֹן׃
37 וַאֲמַרַת לַאֲבוּהָא יִתְעֲבֵיד לִי פִּתְגָּמָא הָדֵין שְׁבוֹק מִנִּי תַּרְתֵּין יַרְחִין וְאֵיהָךְ וְאֶתְנַגִּיד עַל טוּרַיָּא וְאֶבְכֵּי עַל בְּתוּלַי אֲנָא וְחַבְרָתַי׃
38 וַאֲמַר אֱזִילִי וּשְׁלַח יָתַהּ תְּרֵין יַרְחִין וַאֲזַלַת הִיא וְחַבְרָתַהָא וּבְכַת עַל בְּתוּלַהָא עַל טוּרַיָּא׃
39 וַהֲוָה מִסּוֹף תְּרֵין יַרְחִין וְתָבַת לַאֲבוּהָא וַעֲבַד לַהּ יָת נִדְרֵיהּ דִּנְדַר וְהִיא לָא יָדְעַת גְּבַר וַהֲוָת לִגְזֵירָא בְּיִשְׂרָאֵל׃
40 מִזְּמַן לִזְמַן אָזְלָן בְּנַת יִשְׂרָאֵל לְאַלָּאָה לְבַת יִפְתָּח גִּלְעָדָאָה אַרְבְּעָה יוֹמִין בְּשַׁתָּא׃

יב

1 וְאִתְכְּנִישׁ אֱנָשׁ אֶפְרַיִם וַעֲבַר לְצִפּוּנָא וַאֲמַרוּ לְיִפְתָּח מָה דֵין עֲבַרְתְּ לְאַגָּחָא קְרָבָא בִּבְנֵי עַמּוֹן וְלָנָא לָא קְרֵיתָא לְמֵיזַל עִמָּךְ בֵּיתָךְ נוֹקִיד עֲלָךְ בְּנוּרָא׃
2 וַאֲמַר יִפְתָּח לְהוֹן אֱנָשׁ דִּין הֲוֵיתִי אֲנָא וְעַמִּי וּבְנֵי עַמּוֹן לַחֲדָא וּבְעֵית מִנְּכוֹן וְלָא פְרַקְתּוּן יָתִי מִידֵיהוֹן׃
3 וַחֲזֵית אֲרֵי לֵיתָךְ פָּרִיק וּמְסָרֵית נַפְשִׁי בְּעַל גַּב לְאִתְקְטָלָא וַעֲבָרִית לְוָת בְּנֵי עַמּוֹן וּמְסָרִינוּן יְיָ בִּידִי וּלְמָה סְלֵיקְתּוּן לְוָתִי יוֹמָא הָדֵין לְאַגָּחָא קְרָבָא בִי׃

Et venit Jephthae in Maſſipha in domum 34
ſuam, & ecce filia ſua exibat in occurſum ſuum
in tympanis & choris, & ipſa vnigenita illi,
& non eſt illi præter illam filius vel filia.
Et factum eſt quando vidit illam, & ſci- 35
dit veſtes ſuas, & dixit: Hei mihi filia mea de-
cepiſti me, in impedimentum facta es in oculis
meis; ego autem aperui os meum pro te ad Do-
minum, & non potero vt reuertar.
Et dixit ad eum, Si in me aperuiſti os 36
tuum ad Dominum, fac mihi quemadmodum
exiuit ex ore tuo, quia fecit tibi Dominus vl-
tiones de inimicis tuis de filijs Ammon.
Et dixit ad patrem ſuum, Et fac mihi 37
verbum hoc, ſine me duos menſes, & ibo &
deſcendam ad montes, & plorabo in virgini-
tatem meam ego & ſodales meæ.
Et dixit, Vade; & dimiſit illã duos men- 38
ſes. Et abijt ipſa & ſodales illius, & plorauit
in virginitatem ſuam in montibus.
Et factum eſt poſt finem duorum menſium 39
& redijt ad patrem ſuum, & perfecit Jeph-
thae votum ſuum quod vouit, & hæc non co-
gnouit virum, & facta eſt in præceptum Iſ-
rael.
De diebus in dies congregabantur filiæ Iſ- 40
rael ad plorandum filiam Jephthae Galaaditæ
quatuor dies in anno.

CAP. XII.

ET congregati ſunt filij Ephraim, & vene- 1
runt in Sephena; & dixerunt ad Jephthae,
Quare iuiſti ad pugnandum contra filios Am-
mon, & nos non vocaſti vt pergeremus te-
cum? domum tuam incẽdemus ſuper te in igne.
Et dixit Jephthae ad illos, Vir litigans 2
fui, ego & populus meus: & filij Ammon hu-
miliabant me valde, & clamaui ad vos, &
non liberaſtis me de manu eorum.
Et videns quòd non erat qui liberaret, et 3
poſui animam meam in manu mea, & tranſiui
ad filios Ammon, & tradidit illos Dominus
in manum meam: & vt quid aſcendiſtis ad
me die hac vt pugnaretis contra me?

34 καὶ ἦλθεν ἰεφθάε εἰς μασσιφὰ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ
ἰδοὺ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἐξεπορεύετο εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ ἐν
τυμπάνοις καὶ χοροῖς, καὶ αὕτη μονογενὴς αὐτῷ· καὶ οὐκ ἔστιν
35 αὐτῷ πλὴν αὐτῆς υἱὸς ἢ θυγάτηρ. καὶ ἐγενήθη ἡνίκα εἶ-
δεν αὐτὴν, καὶ διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ εἶπεν, οἴμοι θυ-
γάτηρ μου ἐμπεποδοστάτηκάς μοι, εἰς σκῶλον ἐγένου ἐν
ὀφθαλμοῖς μου· ἐγὼ δὲ ἤνοιξα τὸ στόμα μου περὶ σοῦ
πρὸς κύριον, καὶ οὐ δυνήσομαι τοῦ ἀποστρέψαι.
36 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν, εἰ ἐν ἐμοὶ ἤνοιξας τὸ στόμα σου
πρὸς τὸν κύριον, ποίησόν μοι ὃν τρόπον ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ
στόματός σου ἀνθ' ὧν ἐποίησέ σοι κύριος ἐκδικήσεις ἐκ
τῶν ἐχθρῶν σου ἐκ τῶν υἱῶν ἀμμών.
37 καὶ εἶπεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς, καὶ ποίησόν μοι τὸ
ῥῆμα τοῦτο, ἔασόν με δύο μῆνας, καὶ πορεύσομαι καὶ κατα-
βήσομαι ἐπὶ τὰ ὄρη, καὶ κλαύσομαι ἐπὶ τὰ παρθένιά μου
ἐγὼ καὶ αἱ συνεταιρίδες μου·
38 καὶ εἶπεν, πορεύου, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὴν δύο μῆνας·
καὶ ἐπορεύθη αὐτὴ καὶ αἱ συνεταιρίδες αὐτῆς, καὶ ἔκλαυ-
σεν ἐπὶ τὰ παρθένια αὐτῆς ἐπὶ τὰ ὄρη·
39 καὶ ἐγένετο μετὰ τέλος δύο μηνῶν καὶ ἀνέκαμψεν πρὸς
τὸν πατέρα αὐτῆς, καὶ ἐπετέλεσεν ἰεφθάε τὴν εὐχὴν αὐ-
τοῦ ἣν ηὔξατο, καὶ αὕτη οὐκ ἔγνω ἄνδρα· καὶ ἐγενήθη εἰς πρό-
40 σταγμα ἰσραήλ. ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας συνεπο-
ρεύοντο αἱ θυγατέρες ἰσραὴλ θρηνεῖν τὴν θυγατέρα
ἰεφθάε τοῦ γαλααδίτου τέσσαρας ἡμέρας ἐν τῷ ἐνιαυτῷ.

ιβ΄.

1 Καὶ συνήχθησαν οἱ υἱοὶ ἐφραὶμ, καὶ ἦλθον εἰς σε-
φινά, καὶ εἶπον πρὸς ἰεφθάε, τί ὅτι ἐπορεύθης πολε-
μῆσαι πρὸς τοὺς υἱοὺς ἀμμών, καὶ ἡμᾶς οὐ κέκληκας
πορευθῆναι μετὰ σοῦ; τὸν οἶκόν σου ἐμπρήσομεν ἐπὶ σὲ
ἐν πυρί.
2 καὶ εἶπεν ἰεφθάε πρὸς αὐτούς, ἀνὴρ ἀντιδικῶν
ἤμην ἐγὼ καὶ ὁ λαός μου, καὶ οἱ υἱοὶ ἀμμὼν ἐταπείνουν
με σφόδρα, καὶ ἐβόησα πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἐσώσατέ
με ἐκ χειρὸς αὐτῶν.
3 καὶ ἰδὼν ὅτι οὐκ ἦν ὁ σώζων, καὶ ἐθέμην τὴν ψυχήν
μου ἐν τῇ χειρί μου, καὶ διέβην πρὸς τοὺς υἱοὺς ἀμμών, καὶ πα-
ρέδωκεν αὐτοὺς κύριος ἐν χειρί μου· καὶ ἵνα τί ἀνέβητε πρὸς
με τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ πολεμεῖν ἐν ἐμοί;

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

34 Et venit Iiphthahh ad Miſzpeia domum ſuam, & ecce filia eius exiens ad occurſum eius in tympanis, & in choris; & tantum illa vnica, non erat ei ab ea filius aut filia. 35 Et fuit cùm vidit eam, & ſcidit veſtes ſuas: & dixit, Heu filia mea, curuare faciens curuare feciſti me, & tu fuiſti in conturbatoribus meis: & ego aperui os meum in voto ante Dominum, & non potero ad reuertendum. 36 Et dixit ei, Pater mi, aperuiſti os tuum in voto ante Dominum, fac mihi vt id quod exijt ex ore tuo, poſtquam fecit Deus tibi vltiones ex auctoribus inimicitiarum tuarum ex filiis Ghamon. 37 Et dixit patri ſuo, Fiat mihi verbum hoc, remitte à me duobus menſibus: & ibo & extrahar ſuper montes, & lugebo ſuper virginitatem meam, ego & ſociæ meæ. 38 Et dixit, Ito: & dimiſit eam duobus menſibus. & iuit illa & ſociæ eius; & luxit ſuper virginitatem ſuam ſuper montes. 39 Et fuit à fine duorum menſium, & redijt ad patrem ſuum, & fecit illi votum ſuum quod vouit: & illa non cognouit virum, & fuit ad ſtatutum in Iſrael. 40 A tempore in tempus venerunt filiæ Iſrael ad lamentandum filiæ Iiphthahh Gilghadæi quatuor diebus in anno.

CAP. XII.

ET congregatus eſt homo Ephraim, & tranſijt ad Septentrionem: & dixerunt Iiphthahh, Quid hoc feciſti ad ineundum bellum in filios Ghamon, & nos non vocaſti ad eundum tecum? domum tuam incendemus ſuper te in igne. 2 Et dixit Iiphthahh illis, Homo iudicij fui, ego & populus meus, & filij Ghamon valde; & petiui à vobis, & non liberaſtis me de manibus eorum. 3 Et vidi quòd non tu liberans, & tradidi animam meam propter ad occidendum, & tranſiui ad filios Ghamon, & tradidit eos Dominus in manu mea: & ad quid aſcendiſtis ad me die hac ad ineundum bellum in me?

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 ויקבץ יפתח את־כל־אנשי גלעד וילחם
את־אפרים ויכו אנשי גלעד את־אפרים כי
אמרו פליטי אפרים אתם גלעד בתוך אפרים
5 בתוך מנשה׃ וילכד גלעד
את־מעברות הירדן לאפרים והיה כי יאמרו
6 פליטי אפרים אעברה ויאמרו לו אנשי־גלעד
האפרתי אתה ויאמר לא׃ ויאמרו לו
אמר־נא שבלת ויאמר סבלת ולא יכין לדבר
כן ויאחזו אותו וישחטוהו אל־מעברות הירדן
ויפל בעת ההיא מאפרים ארבעים ושנים
7 אלף׃ וישפט יפתח את־ישראל שש
שנים וימת יפתח הגלעדי ויקבר בערי גלעד׃
8 וישפט אחריו את־ישראל אבצן מבית
9 לחם׃ ויהי־לו שלשים בנים ושלשים
בנות שלח החוצה ושלשים בנות הביא לבניו
מן־החוץ וישפט את־ישראל שבע שנים׃
10 וימת אבצן ויקבר בבית לחם׃
11 וישפט אחריו את־ישראל אילון הזבולני
12 וימת וישפט את־ישראל עשר שנים׃ וימת
אילון הזבולני ויקבר באילון בארץ זבולן׃
13 וישפט אחריו את־ישראל עבדון בן־הלל
14 הפרעתוני׃ ויהי־לו ארבעים בנים
ושלשים בני בנים רכבים על־שבעים עירם
15 וישפט את־ישראל שמנה שנים׃ וימת
עבדון בן־הלל הפרעתוני ויקבר בפרעתון בארץ
אפרים בהר העמלקי׃

יג

1 ויסיפו בני ישראל לעשות
הרע בעיני יהוה ויתנם יהוה ביד־פלשתים
ארבעים שנה׃

4 Vocatis itaque ad se cunctis viris de Galaad, pugnabat contra Ephraim. Percusserúntque viri Galaad Ephraim, quia dixerat, fugitiuus est Galaad de Ephraim, & habitat in medio Ephraim & Manasse.
5 Occupauerúntque Galaaditæ vada
B Iordanis, per quæ Ephraim reuersus erat. Cúnq; venisset ad ea de Ephraim numero fugiens, atque dixisset, Obsecro vt me transire permittas: dicebant ei Galaaditæ, Nunquid Ephratæus es? Quo dicente,
6 Non sum; Interrogabant eum: Dic ergo Seboleth, quod interpretatur spica. Qui respõdebat Ceboleth eadẽ litera spicam exprimere nõ valens, statimq; apprehẽsum iugulabant in ipso Iordanis trãsitu. Et ceciderũt in illo tẽpore de Ephraim
7 quadraginta duo millia. Iudicauit itaC que Iepthe Galaaditès Israel sex annis, & mortuus est, ac sepultus in ciuitate sua
8 Galaad. Post hunc iudicauit Israel Abessan de Bethleem;
9 Qui habuit triginta filios & totidem filias: quas emittens foras maritis dedit, & ciusdem numeri filijs suis accepit vxores, introducens in domum suam. Qui septem annis iudicauit Israel.
10 Mortuúsque est ac sepultus in Bethleem. Cui successit Ahialon Zabulo-
11 nites, & iudicauit Israel decem annis.
12 Mortuúsque est ac sepultus in Za-
13 bulon. Post hunc iudicauit Israel Ab-
D don filius Hellel Pharatonites;
14 Qui habuit quadraginta filios, & triginta ex eis nepotes, ascendentes super septuaginta pullos asinarum; & iudicauit Israel octo annis.
15 Mortuúsque est ac sepultus in Pharaton terræ Ephraim in monte Amalech.

CAP. XIII.

1 RVrsúmque filij Israel fecerunt ma-
A lum in conspectu Domini, qui tradidit eos in manus Philistinorum quadraginta annis.

תרגום יונתן

4 וכנש יפתח יה כל אנשי גלעד ואגיח קרבא עם דביה אפרים וחמו אנשי גלעד יה דאמרו משיזבניא דביה אפרים
גלעד אחרן חשיבין דביה גלעד בגו ביה אפרים בגו ביה מנשה׃ 5 ואסחורו דביה גלעד יה מגיזה ירדנא על דביה
אפרים ותהוי כד אמר חד מסשיזבניא דביה אפרים אעבר ואסרין ליה אינשי גלעד אפרתי אנת ואמר לא׃
6 ואמרין ליה אמר כען שובלתא ואמר סובלתא ולא מתקין למללא כן ואחדין ליה ובכסין ליה בסגיזה וזרנא ואיתקטלי בעידנא
ההיא מדביה אפרים ארבעין אלפין׃ 7 ודן יפתח יה ישראל שית שנין ומית יפתח גלעדאה ואתקבר בקרוי גלעד׃
8 ודן מתרוהי יה ישראל אבצן מבית לחם׃ 9 והוה ליה תלתין בנין תלתין בנן שלח לברא והתלתין כלן אשיל
לסטרין מן ברא והתלתין בנן נסיב להון נשין מן אחסנת אבהתהון ומית אבצן ואתקבר בבית לחם׃ 10 ודן מתרוהי יה ישראל שבע שנין׃
11 ומית אילון דמבית זבולן ואתקבר באילון בארע שבט זבולן׃ 12 ודן מתרוהי יה ישראל עשר שנין׃ ומית אילון דמבית זבולן ואתקבר
בעבדון בר הלל דספרעתון׃ 13 והוה ליה ארבעין בנין ותלתין בני בנין רכיבין על שבעין עילין ודן יה ישראל חמשי שנין׃
14 ומית עבדון בר הלל דספרעתון ואתקבר בספרעתון בארע שבט אפרים בטורא דביה עמלק׃

יג

1 ואוסיפו בני ישראל למעבד דבישׁ קדם יי ומסרינון יי ביד פלשתאי ארבעין שנין׃

4 Et congregauit Iephthae omnes viros Galadad, & pugnabat contra Ephraim, & percusserunt viri Galaad Ephraim, quia dixerunt, Liberati Ephraim, vos Galaad in medio Ephraim, & in medio Manassẽ.
5 Et occupauit Galaad transitus Iordanis Ephraim: & factum est quando dixerunt, Liberati Ephraim, transeamus iam: & dixerunt ei viri Galaad, Nunquid de Ephraim vos? & dixit, Non sumus.
6 Et dixerunt eis, Dicite iam spica compositio: & dixerunt, & non dirigebant vt loquerentur sic; & accipiebant eos, & iugulabant eos ad transitus Iordanis, & ceciderunt de Ephraim in tempore illo quadraginta & duo millia.
7 Et iudicauit Iephthae Israel sex annis, & mortuus est Iephthae Galaadites, & sepultus est in ciuitate sua Galaad.
8 Et iudicauit post eum Israel Ebesan de Bethleem.
9 Et fuerant illi triginta filij & triginta filiæ, quæ missæ erant foras, & triginta vxores induxit filijs suis ab extra: & iudicauit Israel septem annis.
10 Et mortuus est Ebesan, & sepultus est in Bethleem.
11 Et iudicauit post eum Israel Elom Zabulonites, & iudicauit Israel decem annis.
12 Et mortuus est Elom Zabulonites, & sepelierunt eum in Elim in terra Zabulon.
13 Et iudicauit post eum Israel Abdom filius Hellel Epharathonites.
14 Et fuerunt ei quadraginta filij & triginta filij filiorum eius ascendentes super septuaginta pullos, & iudicauit Israel octo annis.
15 Et mortuus est Abdon filius Hellel Pharathonites, et sepultus est in Pharathon in terra Ephraim in monte Lanac.

CAP. XIII.

ET addiderunt filij Israel facere malum in 1 conspectu Domini, & tradidit eos Dominus in manum Allophylorũ quadraginta annis.

4 καὶ συνήθροισεν ἰεφθάε πάντας ἀνδ̀ρας γαλαάδ, καὶ ἐπολέμει τὸν ἐφραίμ· καὶ ἐπάταξαν ἀνδρες γαλαὰδ τὸν ἐφραίμ, ὅτι εἶπαν Ⓐ διασεσωσμένοι τοῦ ἐφραίμ, ὑμεῖς γαλαὰδ ἐν μέσῳ τοῦ ἐφραίμ καὶ ἐν μέσῳ τοῦ μανασσῆ.
5 καὶ προκατελάβετο γαλαὰδ τὰς διαβάσεις τοῦ ἰορδάνου τοῦ ἐφραίμ· καὶ ἐγένετο ὅτε εἶπαν Ⓐ διασεσωσμένοι τοῦ ἐφραίμ, διαβῶμεν δή, καὶ εἶπον αὐτῷ Ⓐ μὴ ἄνδρες γαλαὰδ, μὴ ἐν τοῦ ἐφραίμ ὑμεῖς; καὶ εἶπεν, οὐκ ἐσμέν.
6 καὶ εἶπον αὐτοῖς, εἰπατὲ δὴ σάχυς σύνθημα· καὶ εἶπον καὶ οὐ κατηύθυναν τοῦ λαλῆσαι ἔτως· καὶ ἐπελάβοντο αὐτούς, καὶ ἔσφαζον αὐτοὺς ἐπὶ τὰς διαβάσεις τοῦ ἰορδάνου· καὶ ἔπεσαν ἐξ ἐφραίμ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τεσσαράκοντα καὶ δύο χιλιάδες.
7 καὶ ἔκρινεν ἰεφθάε τὸν ἰσραὴλ ἓξ ἔτη, καὶ ἀπέθανεν ἰεφθάε ὁ γαλααδίτης καὶ ἐτάφη ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ γαλαάδ. 8 καὶ ἔκρινεν μετ' αὐτὸν τὸν ἰσραὴλ ἐβεσσὼ ἐκ βηθλεέμ.
9 καὶ ἐγένοντο αὐτῷ τριάκοντα υἱοὶ καὶ τριάκοντα θυγατέρες αἱ ἐξαπεστειλμέναι ἔξω, καὶ τριάκοντα γυναῖκας εἰσήγαγε τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἔκτὸς ἔξωθεν· καὶ ἔκρινεν τὸν ἰσραὴλ ἑπτὰ ἔτη.
10 καὶ ἀπέθανεν ἐβεσσὼ, καὶ ἐτάφη ἐν βηθλεέμ.
11 καὶ ἔκρινεν μετ' αὐτὸν τὸν ἰσραὴλ αἰλὼμ ὁ ζαβουλωνίτης, καὶ ἔκρινεν τὸν ἰσραὴλ δέκα ἔτη.
12 καὶ ἀπέθανεν αἰλὼμ ὁ ζαβουλωνίτης, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν αἰλὼμ ἐν γῇ ζαβουλών.
13 καὶ ἔκρινεν μετ' αὐτὸν τὸν ἰσραὴλ ἀβδὼμ υἱὸς ἐλλὴλ ὁ φαραθωνίτης.
14 καὶ ἐγένοντο αὐτῷ τεσσαράκοντα υἱοὶ, καὶ τριάκοντα υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἐπιβαίνοντες ἐπὶ ἑβδομήκοντα πῶλοις· καὶ ἔκρινεν τὸν ἰσραὴλ ὀκτὼ ἔτη.
15 καὶ ἀπέθανεν ἀβδὼν υἱὸς ἐλλὴλ ὁ φαραθωνίτης, καὶ ἐτάφη ἐν φαραθὼν ἐν γῇ ἐφραὶμ ἐν ὄρει λανάκ.

ιγ΄.

1 Καὶ προσέθεντο Ⓐ υἱοὶ ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐναντι κυρίου, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος ἐν χειρὶ ἀλλοφύλων τεσσαράκοντα ἔτη.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

4 Et congregauit Iiphthahh omnes homines Gilghad & iniuit bellum cum domo Ephraim; & percusserunt viri Gilghad illos domum Ephraim; nam dixerunt, Euasi domus Ephraim quid vos putantes de domo Gilghad intra domum Ephraim, & intra domum Manasse? 5 Et occuparunt de domo Gilghad vada Iordanis super de domo Ephraim; & fuit quando dixit vnus ex euasis domus Ephraim, transibo: & dicentes ei homines Gilghad, Ephratæus tu? & dixit, Non. 6 Et dicentes ei, Die nunc Zsubelthia: & dixit Szubelthia. Et non directus ad loquendum rectè: & apprehendentes eum & occidentes eum in vadis Iordanis: & occisi sunt in tempestate illa ex de domo Ephraim quadraginta & duo millia. 7 Et iudicauit Iiphthahh Israel sex annis, & mortuus est Iiphthahh Gilghadæus, & sepultus est in vrbibus Gilghad. 8 Et iudicauit post eum Israel Ibszan ex-de Bethlehhem. 9 Et fuit ei triginta filij, & triginta filias misit foras, & triginta nurus adduxit filijs suis de foris; & iudicauit Israel septem annis. 10 Et mortuus est Ibszan, & sepultus est in Bethlehhem. 11 Et iudicauit post eum Israel Elon de-ex tribu Zebulun, & iudicauit Israel decem annis. 12 Et mortuus est Elon de-ex domo Zebulun, & sepultus est in Eilon in terra tribus Zebulun. 13 Et iudicauit post eum Israel Ghabdon filius Hilel de-ex Pirghathon. 14 Et fuit illi quadraginta filij, & triginta filiorum, equitantes super septuaginta pullos; & iudicauit Israel octo annos. 15 Et mortuus est Ghabdon filius Hilel de-ex Pirghathon, & sepultus est in Pirghathon, in terra tribus Ephraim, in monte domus Ghamalek.

CAP. XIII.

ET addiderunt filij Israel ad faciendum quod malumante Dominum; & tradidit eos Dominus in manu Pelisthæorum quadraginta annis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 ויהי איש אחד מצרעה ממשפחת הדני ושמו מנוח ואשתו עקרה ולא ילדה׃
2 ויראה מלאך יהוה אל האשה ויאמר אליה
3 הנה־נא את־עקרה ולא ילדת והרית וילדת בן׃
4 ועתה השמרי נא ואל־תשתי יין ושכר ואל־
5 תאכלי כל־טמא׃ כי הנך הרה וילדת בן ומורה לא־יעלה על־ראשו כי־נזיר אלהים יהיה הנער מן־הבטן והוא יחל להושיע את־ישראל מיד פלשתים׃
6 ותבא האשה ותאמר לאישה לאמר איש האלהים נורא מאד ולא שאלתיהו אי־מזה הוא ואת־שמו לא־הגיד לי׃
7 ויאמר לי הנך הרה וילדת בן ועתה אל־תשתי יין ושכר ואל־תאכלי כל־טמאה כי־נזיר אלהים יהיה הנער מן־הבטן עד־יום מותו׃
8 ויעתר מנוח אל־יהוה ויאמר בי אדוני איש האלהים אשר שלחת יבוא־נא עוד אלינו ויורנו מה־נעשה לנער היולד׃
9 וישמע האלהים בקול מנוח ויבא מלאך האלהים עוד אל־האשה והיא יושבת בשדה ומנוח אישה אין עמה׃
10 ותמהר האשה ותרץ ותגד לאישה ותאמר אליו הנה נראה אלי האיש אשר־בא ביום אלי׃
11 ויקם וילך מנוח אחרי אשתו ויבא אל־האיש ויאמר לו התאתה האיש אשר דברת אל־האשה ויאמר אני׃
12 ויאמר מנוח עתה יבא דברך מה־יהיה משפט הנער ומעשהו׃
13 ויאמר מלאך יהוה אל־מנוח מכל אשר־אמרתי אל־האשה תשמר׃

IVDICVM. Translat. B. Hierony. *Samson.*

1 *Erat autem quidam vir de Saraa, & de stirpe Dan, nomine Manue, habēs vxorem sterilem. *Cui apparuit Angelus
3 Dñi: & dixit ad eam, Sterilis es & absque liberis, sed concipies & paries filium.
4 *Caue ergo ne bibas vinum ac siceram, nec immundum quicquā comedas.
5 *Quia concipies & paries filium, cuius non tanget caput nouacula. erit enim Nazaræus Dei ab infantia sua & ex matris vtero; & ipse incipiet liberare Israel de manu Philistinorum.
6 *Quę cùm venisset ad maritum suum, dixit ei: Vir Dei venit ad me habens vultum angelicum, terribilis nimis. Quem
B cùm interrogassem, quis esset & vnde veniret, & quo nomine vocaretur, noluit mihi dicere.
7 *Sed hoc respondit, Ecce concipies & paries filium: caue ne vinum bibas nec siceram, nec aliquo vescaris immūdo. Erit enim puer Nazaræus Dei ab infantia sua, & ex vtero matris suæ vsq; ad diem mor-
8 tis suæ. *Orauit itaque Manue Dominum, & ait: Obsecro Domine vt vir Dei quem misisti veniat iterum, & doceat nos quid debeamus facere de puero qui na-
9 sciturus est. *Exaudiuitq; Deus precantem Manue, & apparuit rursum Angelus Dei vxori eius sedēti in agro. Manue autem maritus eius non erat cum ea.
10 *Quæ cùm vidisset Angelum, festinauit & cucurrit ad virum suum; nunciauítque ei, dicens: Ecce apparuit mihi vir quem antè videram.
11 *Qui surrexit, & secutus est vxorem suam; veniēnsq; ad virum, dixit ei: Tu es qui locutus es mulieri? Et ille respondit,
12 Ego sum. *Cui Manue, Quando, inquit, C sermo tuus fuerit expletus, quid vis vt faciat puer, aut à quo se obseruare debebit?
13 *Dixitque Angelus Domini ad Manue, Ab omnibus quæ locutus sum vxori tuæ, abstineat se.

Interp. ex Græc. lxx. IVDICES. ΚΡΙΤΑΙ. μθερμήνευσις τῶν ο. 173

1 *Et fuit vir vnus de Araa de tribu Dan, & nomen ei Manoe, & vxor eius sterilis, & non pariebat.
3 *Et apparuit Angelus Domini ad vxorem, & dixit ad eam, Ecce iam tu sterilis & non peperisti, & in vtero habebis & paries filium.
4 *Et nunc caue, & ne bibas vinum & siceram, & ne comedas omne immundum.
5 *Quia ecce tu in vtero habebis & paries filium, & ferrum non ascendet super caput eius, quoniam Nazaræus Deo erit puer ab vtero; & ipse incipiet liberare Israel de manu Philistinorum.
6 *Et venit vxor & locuta est viro suo, dicens: Quia homo Dei venit ad me, & vultus eius vt vultus Angeli Dei, splendens valde; & interrogabam eum vnde esset, & nomen eius non renunciauit mihi.
7 *Et dixit ad me, Ecce tu in vtero habebis & paries filium: & nunc ne bibas vinum & siceram, & ne comedas omnem immunditiam; quoniam Nazaræus Dei erit puer ab vtero vsque ad diem mortis suæ.
8 *Et orauit Manoe Dominum; & ait, In me Domine, homo Dei quem misisti ad nos, veniat iam iterum ad nos, & illuminet nos, quid faciamus puero qui natus fuerit.
9 *Et exauduit Deus vocem Manoe; & venit Angelus Dei iterum ad vxorem eius, sedentem in agro; & Manoe maritus eius non erat cum ea.
10 *Et festinauit mulier, & cucurrit & nunciauit viro suo, & dixit ad eum, Ecce apparuit mihi vir qui venit die illa ad me.
11 *Et surrexit, & abijt Manoe post vxorem suam, & venit ad virum, & dixit ei: Si tu es vir qui locutus es ad vxorem? & dixit Angelus, Ego.
12 *Et dixit Manoe, Nunc expleto verbo tuo quod erit iudicium pueri & opera eius?
13 *Et dixit Angelus Domini ad Manoe, Ab omnibus quæ dixi ad vxorem, caueat:

1 καὶ ἐγένετο ἀνὴρ εἷς ἐξ Ἀραὰ ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Δάν, καὶ ὄνομα αὐτῷ Μανωέ, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ στεῖρα, καὶ οὐκ
3 ἔτικτεν. καὶ ὤφθη ἄγγελος κυρίου πρὸς τὴν γυναῖκα, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτήν, ἰδοὺ δὴ σὺ στεῖρα καὶ οὐ τέκνας, καὶ ἐν γαστρὶ ἕξεις καὶ τέξῃ υἱόν.
4 καὶ νῦν φύλαξαι καὶ μὴ πίῃς οἶνον καὶ σικέραν, καὶ μὴ
5 φάγῃ πᾶν ἀκάθαρτον. ὅτι ἰδοὺ σὺ ἐν γαστρὶ ἕξεις καὶ τέξῃ υἱόν· καὶ σίδηρος οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ὅτι ναζηραῖον τοῦ θεοῦ ἔσται τὸ παιδάριον ἐκ τῆς γαστρός· καὶ αὐτὸς ἄρξεται σώζειν τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων.
6 καὶ ἦλθεν ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς λέγουσα, ὅτι ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἦλθεν πρός με, καὶ ἡ ὅρασις αὐτοῦ ὡς ὅρασις ἀγγέλου τοῦ θεοῦ ἐπιφανὴς σφόδρα, καὶ ἠρώτων αὐτὸν πόθεν ἐστίν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὐκ ἀπήγγειλέν μοι.
7 καὶ εἶπεν πρός με, ἰδοὺ σὺ ἐν γαστρὶ ἕξεις καὶ τέξῃ υἱόν· καὶ νῦν μὴ πίῃς οἶνον καὶ σικέραν, καὶ μὴ φάγῃς πᾶσαν ἀκαθαρσίαν, ὅτι ναζηραῖον θεοῦ ἔσται τὸ παιδάριον ἀπὸ τῆς γαστρὸς ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ.
8 καὶ ἐδεήθη μανωὲ τοῦ κυρίου· καὶ εἶπεν ἐν ἐμοὶ κύριε, ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἂν ἀπέστειλας πρὸς ἡμᾶς ἐλθέτω δὴ ἔτι πρὸς ἡμᾶς, καὶ φωτισάτω ἡμᾶς τί ποιήσωμεν τῷ παιδαρίῳ τῷ τικτομένῳ.
9 καὶ ἐπήκουσεν ὁ θεὸς τῆς φωνῆς μανωέ, καὶ παρεγένετο ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ ἔτι πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτὸς καθημένην ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ μανωὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς οὐκ ἦν μετ' αὐτῆς.
10 καὶ ἔταχυνεν ἡ γυνὴ καὶ ἔδραμεν καὶ ἀπήγγειλεν τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, ἰδοὺ ὤφθαί μοι ὁ ἀνὴρ ὁ ἐλθὼν τὴν ἡμέραν ἐκείνην πρός με.
11 καὶ ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη μανωὲ ὀπίσω τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν ἄνδρα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἰ σὺ εἶ ὁ ἀνὴρ ὁ λαλήσας πρὸς τὴν γυναῖκα; καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος, ἐγώ.
12 καὶ εἶπεν μανωέ, νῦν ἐλθόντος τοῦ ῥήματός σου τί ἔσται τὸ σύγκεμμα καὶ παιδαρίου καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ;
13 καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος κυρίου πρὸς μανωέ, ἀπὸ πάντων ὧν εἶπα πρὸς τὴν γυναῖκα φυλαξάσθω·

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 Et fuit vir vnus ex Szarghah ex profapia Dan, & nomen eius Manoahh, & vxor eius sterilis, non erat ei natus.
3 Et visus est angelus Domini vxori eius, & dixit ei; Ecce nunc tu sterilis, & non est tibi natus, & concipies & paries filium.
4 Et nunc custodire nunc, & non bibas vinum nouum, & vetus; & non comedes omne immundum.
5 Quia ecce tu conc[illegible]piens & paries filium, & nouacula non transibit super caput eius: nam Nazaræus Domini erit puer ex vtero; & ipse incipiet ad liberandum Israel de manu Pelasthæorum.
6 Et venit mulier, & dixit marito suo, ad dicendum, Propheta Domini venit ad me, & aspectus eius, vt aspectus Angeli Domini fortis valde, & non rogaui eum vnde ipse, & nomen eius non annunciauit mihi.
7 Et dixit mihi, Ecce tu prægnans & paries filium, & nunc non bibes vinum nouum & verus, & non comedes omne immundum; nam Nazaræus Domini erit infans à ventre vsque ad diem mortis eius.
8 Et orauit Manoahh coram Domino, & dixit: Obsecro Domine, propheta Domini quem misisti veniat nunc rursus ad nos, & docebit nos quid faciemus infanti qui nascetur.
9 Et audita est ante Dominum oratio Manoahh, & venit Angelus Domini rursus ad mulierem, & illa sedens in agro, & Manoahh & maritus eius non erat cum ea.
10 Et festinauit mulier, & cucurrit, & nunciauit marito suo, & dixit ei, Ecce visus est mihi vir qui venit die hac ad me.
11 Et surrexit, & iuit Manoahh post vxorem suam, & venit ad virum, & dixit ei, Num tu vir qui locutus es cum vxore mea? & dixit, Ego.
12 Et dixit Manoahh, Nunc firmentur verba tua, quid erit quod dignum infanti, & quid faciemus ei?
13 Et dixit Angelus Domini Manoahh, Ex omnibus quæ dixi vxori custodite.

תרגום יונתן

1 והוה גברא חד מצרעה כזרעיה דן ושמיה מנוח ואתתיה עקרה ליה ולא ילדה׃
2 ואתחזי מלאכא דייי לאתתא ואמר
3 לה׳א כען את עקרא ולא שאלתיהו אי מדין הוא ואת שמו לא אודעני לי׃
4 וכען איסתמרי כען ולית לך חמרא וחדרין בר
5 לסתאב׃ ארי הא את מעברא ויליד בר ומספר לא יעלבר על רישיה ארי נזירא דייי יהא מבטנא כן בטנא והוא ישרי
6 לפרקן ית ישראל מיד פלשתאי׃ ואתת איתתא ואמרת לבעלה למימר גבריא דייי אתא לותי וחזויה כחיזו מלאכא
7 דמהימן לחדא ולא שאלתיה אי מדין הוא וית שמיה לא חוי לי׃ ואמרת לי הא את מעברא ויליד בר וכען לא תשתין
8 חמרא ושכרא ולא תיכלין כל דמסאב ארי נזירא דייי יהא רבניא כן בטנא ועד לרביא דיחליד׃
9 ואצלי מנוח קדם ייי ואמר בבעו ייי נבניא דייי רשלחתא ייתי כען עוד לותנא וילפינגא מה נעבד לרביא דיתיליד׃
10 וקבל מימרא דייי צלותיה דמנוח ואתא מלאכא דייי עוד לות איתתא והיא יתבה בחקלא ומנוח בעלה ליה עמה׃
11 ואודיעת איתתא ורהטת וחוויאת לבעלה ואמרת ליה הא אתחזי לי גברא דאתא יומא ההוא עימי׃
12 וקם ואזל מנוח בתר אתתיה ואתא לות גברא ואמר ליה התיר גברא דמלילתא עם אתתא ואמר אנא׃
13 ואמר מלאכא דייי למנוח מכל דאמרית לאתתא תתמר׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 מִכֹּל אֲשֶׁר־יֵצֵא מִגֶּפֶן הַיַּיִן לֹא תֹאכַל וְיַיִן
וְשֵׁכָר אַל־תֵּשְׁתְּ וְכָל־טֻמְאָה אַל־תֹּאכַל כֹּל
15 אֲשֶׁר־צִוִּיתִיהָ תִּשְׁמֹר׃ * וַיֹּאמֶר מָנוֹחַ אֶל־מַלְאַךְ
יְהוָה נַעְצְרָה־נָּא אוֹתָךְ וְנַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ גְּדִי עִזִּים׃
16 * וַיֹּאמֶר מַלְאַךְ יְהוָה אֶל־מָנוֹחַ אִם־תַּעְצְרֵנִי
לֹא־אֹכַל בְּלַחְמֶךָ וְאִם־תַּעֲשֶׂה עֹלָה לַיהוָה תַּעֲלֶנָּה
17 כִּי לֹא־יָדַע מָנוֹחַ כִּי־מַלְאַךְ יְהוָה הוּא׃ * וַיֹּאמֶר
מָנוֹחַ אֶל־מַלְאַךְ יְהוָה מִי שְׁמֶךָ כִּי־יָבֹא דְבָרֶיךָ
18 וְכִבַּדְנוּךָ׃ * וַיֹּאמֶר לוֹ מַלְאַךְ יְהוָה לָמָּה זֶּה
19 תִּשְׁאַל לִשְׁמִי וְהוּא־פֶלְאִי׃ * וַיִּקַּח מָנוֹחַ אֶת־גְּדִי
הָעִזִּים וְאֶת־הַמִּנְחָה וַיַּעַל עַל־הַצּוּר לַיהוָה
20 וּמַפְלֵא לַעֲשׂוֹת וּמָנוֹחַ וְאִשְׁתּוֹ רֹאִים׃ * וַיְהִי
בַּעֲלוֹת הַלַּהַב מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ הַשָּׁמַיְמָה וַיַּעַל מַלְאַךְ־
יְהוָה בְּלַהַב הַמִּזְבֵּחַ וּמָנוֹחַ וְאִשְׁתּוֹ רֹאִים וַיִּפְלוּ
21 עַל־פְּנֵיהֶם אָרְצָה׃ * וְלֹא־יָסֵף עוֹד מַלְאַךְ
יְהוָה לְהֵרָאֹה אֶל־מָנוֹחַ וְאֶל־אִשְׁתּוֹ אָז יָדַע
22 מָנוֹחַ כִּי־מַלְאַךְ יְהוָה הוּא׃ * וַיֹּאמֶר מָנוֹחַ אֶל־
23 אִשְׁתּוֹ מוֹת נָמוּת כִּי אֱלֹהִים רָאִינוּ׃ * וַתֹּאמֶר
לוֹ אִשְׁתּוֹ לוֹ חָפֵץ יְהוָה לַהֲמִיתֵנוּ לֹא־לָקַח מִיָּדֵנוּ
עֹלָה וּמִנְחָה וְלֹא הָרְאָנוּ אֶת־כָּל־אֵלֶּה וְכָעֵת לֹא
24 הִשְׁמִיעָנוּ כָזֹאת׃ * וַתֵּלֶד הָאִשָּׁה בֵּן וַתִּקְרָא
אֶת־שְׁמוֹ שִׁמְשׁוֹן וַיִּגְדַּל הַנַּעַר וַיְבָרְכֵהוּ יְהוָה׃
25 * וַתָּחֶל רוּחַ יְהוָה לְפַעֲמוֹ בְּמַחֲנֵה־דָן בֵּין
צָרְעָה וּבֵין אֶשְׁתָּאֹל׃

יד

1 * וַיֵּרֶד שִׁמְשׁוֹן תִּמְנָתָה וַיַּרְא
אִשָּׁה בְתִמְנָתָה מִבְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים׃
2 * וַיַּעַל וַיַּגֵּד לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ וַיֹּאמֶר אִשָּׁה רָאִיתִי
בְתִמְנָתָה מִבְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים וְעַתָּה קְחוּ־אוֹתָהּ
לִי לְאִשָּׁה׃

14 * Et quicquid ex vinea nascitur, nõ comedat, vinũ & siceram non bibat, nullo vescatur immundo, & quod ei præcepi impleat atq; custodiat. * Dixit itaque Manue ad Angelum Dñi: Obsecro te vt acquiescas precibus meis, & faciamus tibi hœdum de capris. * Cui respondit Angelus, Si me cogis, non comedã panes tuos; si autẽ vis holocaustum facere, offer illud Dño. Et nesciebat Manue quòd Angelus Dñi esset. * Dixítque ad eum: Quod est tibi nomen? vt si sermo tuus fuerit expletus, honoremus te. * Cui ille respõdit, Cur quæris nomen meum quod est mirabile? * Tulit itaq; Manue hœdum de capris, & libamenta, & posuit super petram offerens Dño qui facit mirabilia. Ipse autẽ & vxor eius intuebantur. * Cúmq; ascenderet flamma altaris in cęlũ, Angelus Domini pariter in flamma ascendit. Quod cùm vidisset Manue & vxor eius, proni ceciderunt in terram: * Et vltra eis nõ apparuit Angelus Domini. Statímq; intellexit Manue Angelũ Domini esse. * Et dixit ad vxorem suam, Morte moriemur, quia vidimus Deum. * Cui respondit mulier: Si Dominus nos vellet occidere, de manibus nostris holocaustum & libamenta non suscepisset, nec ostendisset nobis hæc omnia, neque ea quæ sunt ventura dixisset. * Peperit itaque filium, & vocauit nomen eius Samson. Creuítque puer, & benedixit ei Dominus. * Cœpítq; spiritus Domini esse cum eo in castris Dan, inter Saraa & Estaol.

CAP. XIIII.

1 A DEscendit ergo Samson in Thamnatha: vidénsque ibi mulierem de filiabus Philistijm; * Ascendit & nunciauit patri suo & matri suæ, dicens: Vidi mulierem in Thamnatha de filiabus Philistinorum, quam quæso vt mihi accipiatis vxorem.

14 * Ab omnibus quæ exeunt de vinea non comedet, & vinũ & sicerã non bibat, & omne immundũ non comedat; omnia quæcunq; præcepi ei custodiat. * Et dixit Manoe ad Angelum Domini, cogemus iam te & faciemus coram te hœdum caprarum. * Et dixit Angelus Domini ad Manoe, Si coegeris me, nõ comedam panem tuum: & si feceris holocausta Domino, offeres ea; quoniam non cognouit Manoe quòd Angelus Domini est. * Et dixit Manoe ad Angelum Domini, Quod nomen tibi? vt cùm venerit verbum tuum, glorificemus te. * Et dixit ei Angelus Domini, Cur hoc interrogas nomen meum? & id est mirabile. * Et accepit Manoe hœdum caprarum, & libamentum, & obtulit super petram Domino qui mirabilia facit, & Manoe & vxor eius intuebantur. * Et factum est cùm ascenderet flamma super altare in cælum, & ascendit Angelus Domini in flamma altaris, & Manoe & vxor eius aspiciebant, & ceciderunt in faciem super terram. * Et non addidit vltra Angelus Domini apparere ad Manoe, & ad vxorem eius; tunc cognouit Manoe quòd Angelus Domini est. * Et dixit Manoe ad vxorem suam, Morte moriemur quia Deum vidimus. * Et dixit ei vxor eius, Si voluisset Dominus occidere nos, non suscepisset de manu nostra holocaustum & libamenta; & non reuelasset nobis omnia hæc, & sicut tempus, & non audibilia fecisset nobis hæc. * Et peperit vxor filiũ, & vocauit nomen illius Samson; & creuit puer & benedixit, ei Dominus. * Et cœpit spiritus Domini simul ire cum eo in castris Dan inter Saraa & inter Esthaol.

CAP. XIIII.

ET descendit Samson in Thamnatha, & vidit mulierem in Thamnatha de filiabus Philistinorum. * Et ascẽdit & nunciauit patri suo & matri suæ, & dixit, Mulierem vidi in Thamnatha de filiabus Philistinorum; & nunc accipite eam mihi vxorem.

14 * Ἀπὸ πάντων ὅσα ἐκπορεύεται ἐξ ἀμπέλου οὐ φάγεται, καὶ οἶνον καὶ σικέραν μὴ πιέτω, καὶ πᾶν ἀκάθαρτον μὴ φαγέτω, πάντα ὅσα ἐνετειλάμην αὐτῇ φυλαξάσθω.
15 * καὶ εἶπεν μανῶε πρὸς τὸν ἄγγελον κυρίου, βιασόμεθα δή σε καὶ ποιήσομεν ἐνώπιόν σου ἔριφον αἰγῶν.
16 * καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος κυρίου πρὸς μανῶε, ἐὰν βιάσῃ με οὐ φάγομαι τὸν ἄρτον σου· καὶ ἐὰν ποιήσῃς ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ, ἀνοίσεις αὐτά· ὅτι οὐκ ἔγνω μανῶε ὅτι ἄγγελος κυρίου ἐστίν.
17 * καὶ εἶπεν μανῶε πρὸς τὸν ἄγγελον κυρίου, τί ὄνομά σοι; ἵνα ὅταν ἔλθῃ τὸ ῥῆμά σου δοξάσωμέν σε.
18 * καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, ἱνατί τοῦτο ἐρωτᾶς τὸ ὄνομά μου; καὶ αὐτὸ ἐστὶ θαυμαστόν.
19 * καὶ ἔλαβε μανῶε τὸν ἔριφον τῶν αἰγῶν, καὶ τὴν θυσίαν, καὶ ἀνήνεγκεν ἐπὶ τὴν πέτραν τῷ κυρίῳ τῷ θαυμαστὰ ποιοῦντι, καὶ μανῶε καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐθεώρουν.
20 * καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀναβῆναι τὴν φλόγα ἐπάνωθεν τοῦ θυσιαστηρίου εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἀνέβη ὁ ἄγγελος κυρίου ἐν τῇ φλογὶ τοῦ θυσιαστηρίου· καὶ μανῶε καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐθεώρουν, καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν. * καὶ οὐ προσέθηκεν ἔτι ὁ ἄγγελος κυρίου ὀφθῆναι πρὸς μανῶε καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· τότε ἔγνω μανῶε ὅτι ἄγγελος κυρίου ἐστί. * καὶ εἶπεν μανῶε πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανούμεθα ὅτι θεὸν ἑωρήκαμεν.
23 * καὶ εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, εἰ ἐβούλετο κύριος θανατῶσαι ἡμᾶς, οὐκ ἂν ἐδέξατο ἐκ τῆς χειρὸς ἡμῶν ὁλοκαύτωμα καὶ θυσίαν, καὶ οὐκ ἂν ἐφώτισεν ἡμᾶς πάντα ταῦτα, καὶ καθὼς ὁ καιρὸς καὶ οὐκ ἂν ἀκουστὰ ἐποίησεν ἡμῖν ταῦτα. * καὶ ἔτεκεν ἡ γυνὴ υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ σαμψών, καὶ ἠυξήνθη τὸ παιδάριον καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν κύριος. * καὶ ἤρξατο πνεῦμα κυρίου συμπορεύεσθαι αὐτῷ ἐν παρεμβολῇ δὰν ἀναμέσον σαραὰ καὶ ἀναμέσον ἐσθαόλ.

ιδ'.

1 * Καὶ κατέβη σαμψὼν εἰς θαμναθά, καὶ εἶδεν γυναῖκα ἐν θαμναθὰ ἐν τῶν θυγατέρων τῶν ἀλλοφύλων.
2 * καὶ ἀνέβη καὶ ἀπήγγειλεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπεν, γυναῖκα ἑώρακα ἐν θαμναθὰ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν ἀλλοφύλων, καὶ νῦν λάβετε αὐτήν μοι γυναῖκα.

תרגום יונתן

14 מִכָּל דְּיִפּוֹק מִגֻּפְנָא דְּחַמְרָא לָא תֵיכוּל וַחֲמַר חֲדַת וְעַתִּיק לָא תִשְׁתֵּי וְכָל מְסָאֵב לָא תֵיכוּל כְּכֹל דְּפַקֵּידְתָּה תִּיטַּר׃ 15 וַאֲמַר מָנוֹחַ לְמַלְאֲכָא דַיְיָ נִיחוּד כְּעַן יָתָךְ וְנַעְבֵּיד קֳדָמָךְ גַּדְיָא בַּר עִיזֵי׃ 16 וַאֲמַר מַלְאֲכָא דַיְיָ לְמָנוֹחַ אִם תְּיַחְדִינַנִי לָא אֵיכוּל בְּלַחְמָךְ וְאִם תַּעְבֵּיד עֲלָתָא קֳדָם יְיָ תַּסְקִנָּה אֲרֵי לָא יָדַע מָנוֹחַ אֲרֵי מַלְאֲכָא דַיְיָ הוּא׃ 17 וַאֲמַר מָנוֹחַ לְמַלְאֲכָא דַיְיָ מַן שְׁמָךְ אֲרֵי יִתְקַיְימוּן מִתְּמָךְ וּנְיַקְרִינָךְ׃ 18 וַאֲמַר לֵיהּ מַלְאֲכָא דַיְיָ לְמָה דְנַן אַתְּ שָׁאֵיל לִשְׁמִי וְהוּא מְפָרַשׁ׃ 19 וּנְסֵיב מָנוֹחַ יָת גַּדְיָא בַּר עִיזֵי וְיָת מִקְרוּבְתָּא וְאַסִּיק עַל טִינָרָא קֳדָם יְיָ וּמְפָרַשׁ לְמֶעְבַּד וּמָנוֹחַ וְאִיתְּתֵיהּ חָזָן׃ 20 וַהֲוָה בְּמִיסַּק שֵׁלְהוֹבִיתָא מֵעֲלַוֵי מַדְבְּחָא לְצִית שְׁמַיָּא וּסְלִיק מַלְאֲכָא דַיְיָ בְּשַׁלְהוֹבִית מַדְבְּחָא וּמָנוֹחַ וְאִיתְּתֵיהּ חָזָן וּנְפַלוּ עַל אַפֵּיהוֹן עַל אַרְעָא׃ 21 וְלָא אוֹסִיף עוֹד מַלְאֲכָא דַיְיָ לְאִיתְחֲזָאָה לְמָנוֹחַ וּלְאִיתְּתֵיהּ בְּכֵן יָדַע מָנוֹחַ אֲרֵי מַלְאֲכָא דַיְיָ הוּא׃ 22 וַאֲמַר מָנוֹחַ לְאִתְּתֵיהּ מֵמַת נְמוּת אֲרֵי מַלְאֲכָא דַיְיָ חֲזִינָא׃ 23 וַאֲמֶרֶת לֵיהּ אִתְּתֵיהּ אִילוּ רַעְוָא מִן קֳדָם יְיָ דְּנְמוּת לָא קַבֵּיל מִינָנָא עַלְתָא וּמִנְחָתָא וְלָא אַחֲזִינָנָא יָתְכָל אִילֵין וּכְעִידַן פּוּן לָא אִשְׁמְעִינָנָא כְּהָדָא׃ 24 וְיָלִידַת אִתְּתָא בַּר וּקְרַת יָת שְׁמֵיהּ שִׁמְשׁוֹן וּרְבָא רַבְיָא וּבָרְכֵיהּ יְיָ׃ 25 וּשְׁרִיאַת רוּחַ גְּבוּרָא מִן קֳדָם יְיָ לְתַקְפּוּתֵיהּ בְּמַשְׁרְיָת דָּן בֵּין צָרְעָה וּבֵין אֶשְׁתָּאוֹל׃

יד

1 וּנְחַת שִׁמְשׁוֹן לְתִמְנָת וַחֲזָא אִתְּתָא בְּתִמְנָת מִבְּנָת פְּלִשְׁתָּאֵי׃ 2 וּסְלִיק וְחַוִּי לַאֲבוּהִי וּלְאִימֵיהּ וַאֲמַר אִתְּתָא חַזִּיתִי בְּתִמְנָת מִבְּנָת פְּלִשְׁתָּאֵי וּכְעַן סַבּוּ כְּעַן יָתָהּ לִי לְאִינְתּוּ׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

14 Ab omni quod exibit ex vite vini non comedes, & vinum nouum & vetus non bibes, & omne immundum non comedes; vt omnia, quæ iussi eam, custodies. 15 Et dixit Manoahh Angelo Domini, Tenebimus nunc te, & faciemus ante te hœdum filium caprarum. 16 Et dixit Angelus Domini Manoahh, Si tenebis me, non comedam in pane tuo; & si facies holocaustum ante Dominum, ascendere facias illud: quia non nouit Manoahh quòd Angelus Domini ille. 17 Et dixit Manoahh Angelo Domini, Quod nomen tuum? nam firmabuntur verba tua, & venerabimur te. 18 Et dixit ei Angelus Domini, Ad quid hoc tu petens ad nomen meum, & ipsum arcanum? 19 Et tulit Manoahh hœdum filium caprarum, & oblationem, & ascendere fecit super petram coram Dño, & mirificauit ad faciendum, & Manoahh & vxor eius videntes. 20 Et fuit in ascendere flammam de-super altare ad partem cæli, & ascendit Angelus Domini in flamma altaris; & Manoahh & vxor eius videntes, & ceciderunt super facies suas super terram. 21 Et non addidit rursus Angelus Domini ad videri Manoahh & vxori eius; in sic nouit Manoahh quòd Angelus Domini ipse. 22 Et dixit Manoahh vxori suæ, Mori moriemur, quoniam Angelum Domini vidimus. 23 Et dixit illi vxor eius, Si voluntas ab-ante Dominum vt moriamur, non suscepisset à nobis holocaustum, & munus, & non videre fecisset nos omnia hæc, & in opportunitate non audiret nos vt hoc. 24 Et peperit mulier filium, & vocauit nomen eius Simson: & creuit puer, & benedixit ei Dominus. 25 Et mansit spiritus fortitudinis ab-ante Dominum ad roborandum eum in exercitu Dan inter Szarghoh & inter Esthaol.

CAP. XIIII.

ET descendit Simson ad Thimnath, & vidit mulierem in Thimnath, de filiabus Pelistæorum. 1 Et ascendit & nunciauit patri suo & matri suæ, & dixit: Mulierem vidi in Thimnath ex filiabus Pelistæorum: & nunc accipite nunc eam mihi in vxorem.

3 ויאמר לו אביו ואמו האין בבנות אחיך
ובכל עמי אשה כי אתה הולך לקחת אשה
מפלשתים הערלים ויאמר שמשון אל אביו
אותה קח לי כי היא ישרה בעיני:
4 ואביו ואמו לא ידעו כי מיהוה היא כי תאנה
הוא מבקש מפלשתים ובעת ההיא פלשתים
משלים בישראל:
5 וירד שמשון ואביו ואמו תמנתה ויבאו עד
כרמי תמנתה והנה כפיר אריות שאג לקראתו:
6 ותצלח עליו רוח יהוה וישסעהו כשסע
הגדי ומאומה אין בידו ולא הגיד לאביו ולאמו
7 את אשר עשה: וירד וידבר לאשה
8 ותישר בעיני שמשון: וישב מימים
לקחתה ויסר לראות את מפלת האריה והנה
עדת דבורים בגוית האריה ודבש:
9 וירדהו אל כפיו וילך הלוך ואכל וילך
אל אביו ואל אמו ויתן להם ויאכלו ולא הגיד
להם כי מגוית האריה רדה הדבש:
10 וירד אביהו אל האשה ויעש שם שמשון
משתה כי כן יעשו הבחורים:
11 ויהי כראותם אותו ויקחו שלשים מרעים
12 ויהיו אתו: ויאמר להם שמשון אחודה
נא לכם חידה אם הגד תגידו אותה לי שבעת
ימי המשתה ומצאתם ונתתי לכם שלשים
13 סדינים ושלשים חלפת בגדים: ואם לא
תוכלו להגיד לי ונתתם אתם לי שלשים
סדינים ושלשים חליפות בגדים ויאמרו לו חודה
14 חידתך ונשמענה: ויאמר להם מהאכל יצא
מאכל ומעז יצא מתוק ולא יכלו להגיד החידה
שלשת ימים:

3 *Cui dixerunt pater & mater sua: Nun
quid nõ est mulier in filiabus fratrũ tuo-
rum & in omni populo tuo, quia vis acci-
pere vxorem de Philistiim, qui incircũci-
si sunt? Dixítq; Samson ad patrem suum,
Hanc mihi accipe q̃a placuit oculis meis.
4 *Parentes autẽ eius nesciebant q̃ res à
Dño fieret, & quæreret occasiones contra
Philistiim. Eo enim tempore Philistiim
5 dominabãtur Israeli. *Descendit itaque
B Samson cũ patre suo & matre in Tham-
natha. Cúmq; venissent ad vineas oppidi,
apparuit catulus leonis sæuus & rugiens;
6 & occurrit ei. *Irruit autẽ spiritus Dñi in
Samson, & dilacerauit leonem, quasi hæ-
dum in frusta decerperet, nihil omnino
habens in manu, & hoc patri & matri no-
7 luit indicare. *Descẽdítq; & locutus est
8 mulieri quę placuerat oculis eius. *Et post
aliquot dies reuertens vt acciperet eã, de-
clinauit vt videret cadauer leonis. Et ecce
examen apum in ore leonis erat, ac fauus
9 mellis. *Quẽ cùm sumpsisset in manibus
comedebat in via; veniénsque ad patrem
suũ & matrẽ, dedit eis partem; qui & ipsi
comederunt, nec tamẽ eis voluit indica-
C re q̃ mel de corpore leonis assumpserat.
10 *Descendit itaque pater eius ad mulie-
rem, & fecit filio suo Samson cõuiuiũ. sic
11 enim iuuenes facere cõsueuerant. *Cùm
ergo ciues loci illius vidissent eum, dede-
runt ei sodales triginta qui essent cũ eo.
12 *Quibus locutus est Samson, Propo-
nã vobis problema: quod si solueritis mi-
hi intra septem dies conuiuij, dabo vobis
triginta sindones & totidem tunicas.
13 *Sin autem non potueritis soluere,
vos dabitis mihi triginta sindones, &
eiusdem numeri tunicas. Qui responde-
runt ei; Propone problema vt audiamus.
14 *Dixítque eis, De comedente exiuit
cibus, & de forti egressa est dulcedo. Nec
potuerunt per tres dies propositionem
soluere.

*Et dixerunt ei pater suus & mater sua, 3
Nunquid non est de filiabus fratrũ tuorum, &
in omni populo meo mulier, quia tu ibis ad acci
piendum vxorẽ de Philistijm incircuncisis? &
dixit Samson ad patrẽ suum, Hanc accipe mihi,
quoniam hæc placuit in oculis meis. *Et pa- 4
ter eius & mater eius non sciebant quod à Do-
mino est, quoniam retributionem ipse exquirit
de Philistijm: & in tempore illo Philistijm do-
minabantur filiorũ Israel.
*Et descendit Samson, & pater eius, & 5
mater eius in Thamnatha: & declinauit in vi-
neas Thamnatha, & ecce catulus leonis ru-
giens in occursum eius.
*Et irruit super eum spiritus Domini, & 6
dilacerauit illum quasi hædum caprarum, &
nihil fuit in manu eius; & non indicauit patri
suo & matri suæ quæ fecerat. *Et descende- 7
runt, & locuti sunt mulieri, & placuit coram
Samson. *Et redijt post dies vt acciperet 8
eam, & declinauit vt videret cadauer leonis;
& ecce examen apum in ore leonis & mel.
*Et sumpsit illud in os suum, et ambulabat 9
ambulans & comedens, & abijt ad patrem
suum & matrem suam, & dedit eis; & come-
derunt, & non indicauit eis, quòd de corpore
leonis assumpserat mel.
*Et descendit pater eius ad mulierem, & 10
fecit illic Samson conuiuium septem dies, quo-
niam sic faciebant iuuenes.
*Et factum est cùm timerent illi eum, & 11
addiderunt ei triginta socios, & erãt cum illo.
*Et dixit illis Samson, Proponam iam vo- 12
bis problema, & si soluentes solueritis mihi
problema in septem diebus conuiuij & inuene-
ritis, dabo vobis triginta sindones, & triginta
tunicas vestium.
*Et si non potueritis soluere mihi, & da- 13
bitis vos mihi triginta sindones & triginta
tunicas vestium. & dixerunt ei, Propone pro-
blema tuum, & audiemus illud.
*Et dixit illis, De comedente exiuit cibus, 14
& de forti egressum est dulce. & non potue-
runt soluere problema per tres dies.

3 *καὶ εἶπαν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, μὴ
οὐκ ἔστιν ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν ἀδελφῶν σου, καὶ ἐν παν-
τὶ τῷ λαῷ μου γυνή, ὅτι σὺ πορεύσῃ λαβεῖν γυναῖκα ἐκ
τῶν ἀλλοφύλων τῶν ἀπεριτμήτων; καὶ εἶπεν σαμψὼν
πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, ταύτην λάβε μοι, ὅτι αὐτὴ ἤρε-
4 σεν ἐν ὀφθαλμοῖς μου. *καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ
αὐτοῦ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι παρὰ κυρίου ἐστίν, ὅτι ἀνταπόδομα
αὐτὸς ἐκζητεῖ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων· καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκεί-
νῳ ἀλλόφυλοι ἐκυρίευον τῶν υἱῶν ἰσραήλ.
5 *καὶ κατέβη σαμψὼν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐ-
τοῦ εἰς θαμναθά· καὶ ἐξέκλινεν εἰς ἀμπελῶνας θαμναθά,
καὶ ἰδοὺ σκύμνος λέοντος ὠρυόμενος εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.
6 *καὶ κατηύθυνεν ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, καὶ διέσπα-
σεν αὐτὸν ὡς ἔριφον αἰγῶν, καὶ οὐδὲν ἦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ·
καὶ οὐκ ἀπήγγειλεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἃ ἐ-
7 ποίησεν. *καὶ κατέβησαν καὶ ἐλάλησαν τῇ γυναικί, καὶ
8 ἤρεσεν ἐνώπιον σαμψών. *καὶ ἐπέστρεψεν μεθ' ἡμέρας
λαβεῖν αὐτήν, καὶ ἐξέκλινεν ἰδεῖν τὸ πτῶμα τοῦ λέοντος, καὶ
ἰδοὺ συστροφὴ μελισσῶν ἐν τῷ στόματι τοῦ λέοντος καὶ μέλι.
9 *καὶ ἐξεῖλεν αὐτὸ εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη πο-
ρευόμενος καὶ ἔσθων· καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ
τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ ἔφαγον, καὶ οὐκ ἀ-
πήγγειλεν αὐτοῖς, ὅτι ἐκ τῆς ἕξεως τοῦ λέοντος ἐξεῖλεν τὸ
10 μέλι. *καὶ κατέβη ὁ πατὴρ αὐτοῦ πρὸς τὴν γυναῖ-
κα, καὶ ἐποίησεν ἐκεῖ σαμψὼν πότον ἑπτὰ ἡμέρας, ὅτι
11 οὕτως ἐποίουν οἱ νεανίσκοι. *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ φοβεῖ-
σθαι αὐτοὺς αὐτὸν· καὶ προσκατέστησαν αὐτῷ τριάκοντα
12 ἑταίρους, καὶ ἦσαν μετ' αὐτοῦ. *καὶ εἶπεν αὐτοῖς σαμ-
ψών, προβαλῶ δὴ ὑμῖν πρόβλημα, καὶ ἐὰν ἀπαγγέλ-
λοντες ἀπαγγελεῖτέ μοι τὸ πρόβλημα ἐν ταῖς ἑπτὰ
ἡμέραις τοῦ πότου καὶ εὕρητε, δώσω ὑμῖν τριάκοντα σιν-
δόνας καὶ τριάκοντα στολὰς ἱματίων.
13 *καὶ ἐὰν μὴ δύνησθε ἀπαγγεῖλαί μοι, καὶ δώσετε
ὑμεῖς ἐμοὶ τριάκοντα σινδόνας καὶ τριάκοντα στολὰς
ἱματίων· καὶ εἶπον αὐτῷ, πρόβαλε τὸ πρόβλημά σου,
καὶ ἀκουσόμεθα αὐτοῦ.
14 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἐκ τοῦ ἔσθοντος ἐξῆλθεν βρῶσις καὶ
ἐξ ἰσχυροῦ ἐξῆλθεν γλυκύ. καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν ἀπαγ-
γεῖλαι τὸ πρόβλημα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας.

תרגום יונתן

3 ואמר ליה אבוהי ואימיה הלית בבנת אחך ובכל עמי אתתא דאת אזיל למיסב אתתא מפלשתאי ערליא ואמר שמשון לאבוהי יתה סב לי ארי היא כשרת בעיני:
4 ואבוהי ואמיה לא ידעין ארי מן קדם יי היא וארי תסקפא הוא בעי לאתגראה בפלשתאי ובעידנא ההיא פלשתאי שלטין בישראל:
5 ונחת שמשון ואבוהי ואימיה לתמנת ואתו עד כרמי תמנת והא אריא בר אריון נהים לקדמותיה:
6 ושרת עלוהי רוח גבורא מן קדם יי ותרמיה כמא דמתרמין גדיא ומדעם לית בידיה ולא חוי לאבוהי ולאמיה ית דעבד:
7 ונחת ושאיל באיתתא וכשרת בעיני שמשון:
8 ותב לזמן יומין למיסבה וזר למחזי ית פגרא דאריא והא קינא דדבריתא בפיגרא דאריא וביה דובשא:
9 ונסחיה בידיה ואזל מיזל ואכיל ואזל לות אבוהי ולות אימיה ויהב להון ואכלו ולא חוי להון ארי מפגרא דאריא נסיח דובשא:
10 ונחת אבוהי על עסק אתתא ועבד תמן שמשון משתיא ארי כן עבדין עולימיא:
11 והוה כד חזו יתיה ודברו תלתין גברין והוו עמיה:
12 ואמר להון שמשון איחור כען לכון חודיתא אם מחוא תחוון יתה לי שבעא יומי משתיא ותשכחון ואתן לכון תלתין פלדסין ותלתין איצטלין דלבושא:
13 ואם לא תוכלון לחואה לי ותתנון אתון לי תלתין פלדסין ותלתין אצטלין דלבושא ואמרו ליה חוד חידתך ונשמעינה:
14 ואמר להון מאכלא נפק מיכלא ומתקיפא נפק חוליא ולא יכילו לחואה חודיתא תלתא יומין:

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

3 Et dixit illi pater eius & mater eius, An non in filiabus fratrum tuorum, & in omni populo meo mulier; quòd tu vadens ad accipiendum mulierem ex Pelistæis præputiatis? & dixit Simson patri suo, Illam accipe mihi, nam illa recta fuit in oculis meis.
4 Et pater eius & mater eius non cognoscentes, quòd ab-ante Dominum illud, & quod adinuentionem ille quærens ad contendendum in Pelisthæos: & in tempestate illa Pelisthæi dominantes in Israel.
5 Et descendit Simson & pater eius, & mater eius ad Thimnath; & venerunt vsque ad vineas Thimnath: & ecce leo filius leonum rugiens ad occursum eius.
6 Et mansit super eum spiritus fortitudinis ab-ante Dominum, & discerpsit illum, sicut qui discerpentes hœdum; & quidquam non erat in manibus eius; & non nunciauit patri suo & matri suæ quod fecit.
7 Et descendit & petiuit mulierem, & recta fuit in oculis Simson.
8 Et redijt ad tempus dierum ad accipiendum eam, & diuertit ad videndum cadauer leonis, & ecce nidus apum in cadauere leonis, & in eo mel.
9 Et accepit illud in manu sua, & ambulauit ambulans & comedens, & iuit ad patrem suum & ad matrem suam, & dedit illis, & comederunt; & non nunciauit eis quòd ex cadauere leonis accepit mel.
10 Et descendit pater eius super negotium mulieris; & fecit ibi Simson conuiuium: nam sic facientes adolescentes.
11 Et fuit, quando viderunt eum, & acceperunt triginta viros, & fuerunt cum illo.
12 Et dixit illis Simson, Proponam nunc vobis propositionem, si nunciare nunciabitis illam mihi, septem diebus conuiuij, & inuenietis; & dabo vobis triginta lintea, & triginta stolas vestimenti.
13 Et si non poteritis ad nunciandum mihi, & dabitis vos mihi triginta lintea, & triginta stolas vestimenti. & dixerunt ei, Propone propositionem tuam, & audiemus eam.
14 Et dixit eis, Ex comedente exiuit cibus, & ex forti exiuit dulcedo: & non potuerunt ad nunciandum propositionem tribus diebus.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 ‡ וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיֹּאמְרוּ לְאֵשֶׁת־שִׁמְשׁוֹן
פַּתִּי אֶת־אִישֵׁךְ וְיַגֶּד־לָנוּ אֶת־הַחִידָה פֶּן־נִשְׂרֹף
אוֹתָךְ וְאֶת־בֵּית־אָבִיךְ בָּאֵשׁ הֲלִיְרֵשָׁנוּ קְרָאתֶם
לָנוּ הֲלֹא: 16 ‡ וַתִּבְךְּ אֵשֶׁת שִׁמְשׁוֹן עָלָיו וַתֹּאמֶר
רַק־שְׂנֵאתַנִי וְלֹא אֲהַבְתָּנִי הַחִידָה הָדַתָּה לִבְנֵי
עַמִּי וְלִי לֹא הִגַּדְתָּ וַיֹּאמֶר לָהּ הִנֵּה לְאָבִי וְלְאִמִּי
לֹא הִגַּדְתִּי וְלָךְ אַגִּיד:
17 ‡ וַתֵּבְךְּ עָלָיו שִׁבְעַת־הַיָּמִים אֲשֶׁר־הָיָה לָהֶם
מִשְׁתֶּה וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיַּגֶּד־לָהּ כִּי הֵצִיקָתְהוּ
וַתַּגֶּד הַחִידָה לִבְנֵי עַמָּהּ:
18 ‡ וַיֹּאמְרוּ לוֹ אַנְשֵׁי הָעִיר בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
בְּטֶרֶם יָבֹא הַחַרְסָה מַה־מָּתוֹק מִדְּבַשׁ וּמֶה־עַז
מֵאֲרִי וַיֹּאמֶר לָהֶם לוּלֹא חֲרַשְׁתֶּם בְּעֶגְלָתִי לֹא
מְצָאתֶם חִידָתִי: 19 ‡ וַתִּצְלַח עָלָיו רוּחַ יְהוָה
וַיֵּרֶד אַשְׁקְלוֹן וַיַּךְ מֵהֶם שְׁלֹשִׁים אִישׁ וַיִּקַּח אֶת־
חֲלִיצוֹתָם וַיִּתֵּן הַחֲלִיפוֹת לְמַגִּידֵי הַחִידָה וַיִּחַר
אַפּוֹ וַיַּעַל בֵּית אָבִיהוּ: 20 ‡ וַתְּהִי אֵשֶׁת שִׁמְשׁוֹן
לְמֵרֵעֵהוּ אֲשֶׁר רֵעַ־לוֹ:

טז

1 ‡ וַיְהִי מִיָּמִים בִּימֵי קְצִיר־חִטִּים וַיִּפְקֹד
שִׁמְשׁוֹן אֶת־אִשְׁתּוֹ בִּגְדֵי עִזִּים וַיֹּאמֶר אֶבְאָה אֶל־
אִשְׁתִּי הַחֲדֵרָה וְלֹא־נָתַנוּ אָבִיהָ לָבוֹא:
2 ‡ וַיֹּאמֶר אָבִיהָ אָמֹר אָמַרְתִּי כִּי־שָׂנֹא שְׂנֵאתָהּ
וָאֶתְּנֶנָּה לְמֵרֵעֶךָ הֲלֹא אֲחוֹתָהּ הַקְּטַנָּה טוֹבָה
מִמֶּנָּה תְּהִי־נָא לְךָ תַּחְתֶּיהָ: 3 ‡ וַיֹּאמֶר לָהֶם
שִׁמְשׁוֹן נָקִיתִי הַפַּעַם מִפְּלִשְׁתִּים כִּי־אֶעֱשֶׂה
עִמָּכֶם רָעָה: 4 ‡ וַיֵּלֶךְ שִׁמְשׁוֹן וַיִּלְכֹּד
שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת שׁוּעָלִים וַיִּקַּח לַפִּידִים וַיַּפֶן זָנָב
אֶל־זָנָב וַיָּשֶׂם לַפִּיד אֶחָד בֵּין שְׁנֵי הַזְּנָבוֹת
בַּתָּוֶךְ:

15 ‡ Cúmq; adesset dies septimus, dixerunt ad vxorem Samson: Blandire viro tuo, & suade ei vt indicet tibi quid significet problema. Quod si facere nolueris, incendemus te & domũ patris tui. An idcirco vocastis nos ad nuptias vt spoliaretis?
16 ‡ Quæ fundebat apud Samson lachrymas, & querebatur, dicens: Odis me, & non diligis: idcirco problema quod proposuisti filijs populi mei, non vis mihi exponere. at ille respondit: Patri meo & matri nolui dicere, & tibi indicare potero?
17 ‡ Septem igitur diebus conuiuij flebat ante eum, tandémque die septimo cùm ei esset molesta exposuit: quæ statim indicauit ciuibus suis. 18 ‡ Et illi dixerunt ei die septimo ante Solis occubitum, Quid dulcius melle, & quid fortius leone? Qui ait ad eos, Si non arassetis in vitula mea, non inuenissetis propositionem meam.
19 ‡ Irruit itaque in eum spiritus Domini; descendítque Ascalonem, & percussit ibi triginta viros, quorum ablatas vestes dedit his qui problema soluerant. Iratúsque nimis ascendit in domum patris sui.
20 ‡ Vxor autem eius accepit maritum vnum de amicis eius & pronubis.

CAP. XV.

1 POst aliquantulum temporis cùm dies A triticeæ messis instarent, venit Samson inuisere volens vxorem suam, & attulit ei hœdum de capris. Cúmque cubiculum eius solito vellet intrare:
2 ‡ Prohibuit illum pater illius: dicens, Putaui quòd odisses eam, & ideo tradidi illam amico tuo. Sed habet sororem quæ iunior & pulchrior illa est, sit tibi pro ea vxor.
3 ‡ Cui Samson respondit, Ab hac die non erit culpa in me contra Philistæos, faciam enim vobis mala.
4 ‡ Perrexítque & cepit trecentas vulpes, caudásque earum iunxit ad caudas, & faces ligauit in medio.

15 ‡ καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ εἶπον τῇ γυναικὶ σαμψών, ἀπάτησον δὴ τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἀπαγγειλάτω σοι τὸ πρόβλημα, μήποτε ἐμπυρίσωμέν σε, καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ἐν πυρί, ἢ πτωχεύσαι ἐκαλέσατε ἡμᾶς;
16 ‡ καὶ ἔκλαυσεν ἡ γυνὴ Σαμψὼν πρὸς αὐτόν, καὶ εἶπεν ἀπ' ἐμοῦ, μεμίσηκάς με, καὶ οὐκ ἠγάπησάς με, ὅτι τὸ πρόβλημα ὃ προέβαλου τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ μου, καὶ ἐμοὶ οὐκ ἀπήγγειλας αὐτό. καὶ εἶπεν αὐτῇ Σαμψών, ἰδοὺ τῷ πατρί μου καὶ τῇ μητρί μου οὐκ ἀπήγγειλα αὐτό, καὶ σοὶ ἀπαγγελῶ;
17 ‡ καὶ ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτὸν ὅλας τὰς ἑπτὰ ἡμέρας ἐν αἷς ἦν αὐτοῖς ὁ πότος. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπήγγειλεν αὐτῇ, ὅτι πιέζων ὠδύνησεν αὐτόν. καὶ αὐτὴ ἀπήγγειλεν τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ αὐτῆς.
18 ‡ καὶ εἶπον αὐτῷ ⟨οἱ⟩ ἄνδρες τῆς πόλεως ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ πρὶν δῦναι τὸν ἥλιον, τί γλυκύτερον μέλιτος καὶ τί ἰσχυρότερον λέοντος; καὶ εἶπεν αὐτοῖς σαμψών, εἰ μὴ κατεδαμάσατε τῇ δαμάλει μου, οὐκ ἂν εὕρετε τὸ πρόβλημά μου.
19 ‡ καὶ κατεύθυνεν ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, καὶ κατέβη εἰς ἀσκάλωνα, καὶ ἔπαισεν ἐκεῖθεν τριάκοντα ἄνδρας, καὶ ἔλαβεν τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ ἔδωκεν τοῖς ἀπαγγείλασι τὸ πρόβλημα. καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ σαμψών, καὶ ἀνέβη εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
20 ‡ καὶ συνῴκησεν ἡ γυνὴ Σαμψὼν τῷ νυμφαγωγῷ αὐτοῦ, ὃς ἦν ἑταῖρος αὐτοῦ. ις΄.

1 Καὶ ἐγένετο μετ' ἡμέρας ἐν ἡμέραις θερισμοῦ πυρῶν, καὶ ἐπεσκέψατο Σαμψὼν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ φέρων ἔριφον αἰγῶν, καὶ εἶπεν, εἰσελεύσομαι πρὸς τὴν γυναῖκά μου εἰς τὸν κοιτῶνα. καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτῆς εἰσελθεῖν.
2 ‡ καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ αὐτῆς, εἶπας εἶπα ὅτι μισῶν ἐμίσησας αὐτήν, καὶ ἔδωκα αὐτὴν τῷ συνεταίρῳ σου. οὐχὶ ἰδοὺ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς ἡ νεωτέρα κρείσσων αὐτῆς ἐστίν; ἔστω σοι αὕτη αὐτῆς.
3 ‡ καὶ εἶπεν αὐτοῖς σαμψών, ἀθῷός εἰμι τοῦ παῖξαι ὑμᾶς ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων, ὅτι ποιῶ ἐγὼ μετ' ὑμῶν κακά.
4 ‡ καὶ ἐπορεύθη σαμψὼν καὶ συνέλαβεν τριακοσίας ἀλώπεκας, καὶ ἔλαβεν λαμπάδας, καὶ συνέδησεν κέρκον πρὸς κέρκον, καὶ ἔθηκεν λαμπάδα μίαν ἀνὰ μέσον τῶν δύο κέρκων ἐν τῷ μέσῳ.

תרגום יונתן

15 וַהֲוָה בְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וַאֲמַרוּ לְאִתַּת שִׁמְשׁוֹן שַׁדְּלִי יָתֵיהּ לְגָבָא יַת חִוַּרְתָּא דִּילְמָא נוּקְדִין יָתִיךְ וְיָת בֵּית אֲבוּיִךְ בְּנוּרְתָּא הַלְמִקְרֵינָא קוּרְיָתִין לָנָא הָלְכָא: 16 וּבְכַת אִיתַּת שִׁמְשׁוֹן עֲלוֹהִי וַאֲמָרַת לְחוֹד סַנֵּיתָנִי וְלָא רְחַמְתָּנִי חִוַּרְתָּא חַרְתָּא לִבְנֵי עַמִּי וְלִי לָא חַוַּרְתָּא וַאֲמַר לַהּ הָא לַאֲבָא וּלְאִמָּא לָא חַוֵּיתִי וְלִיךְ אֲחַוֵּין: 17 וּבְכַת עֲלוֹהִי שִׁבְעָא יוֹמִין דַּהֲוָה לְהוֹן מִשְׁתְּיָא וַהֲוָה בְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה חַוַּרְתָּא לַהּ אֲרֵי דַּחֲקַתְהִיא וְחַוַּאַת חִוַּרְתָּא לִבְנֵי עַמָּהּ: 18 וַאֲמָרוּ לַהּ גַּבְרֵי קִרְיְתָא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה עַר לָא שְׁכִיךְ שִׁמְשָׁא מָה חֲלֵי דְּבִישָׁא וּמֶה תַּקִּיף מִדְּאַרְיָא וַאֲמַר לְהוֹן אִילְמָלֵי לָא אַשְׁכַּחְתּוּן חִוַּרְתִּי: 19 וּשְׁרָת עֲלוֹהִי רוּחַ נְבוּאָה סַן קְרֶם יְיָ וּנְחַת לְאַשְׁקְלוֹן וּקְטַל מִנְּהוֹן תְּלָתִין גֻּבְרִין וְנָסִיב יְהַבְזוֹנְהוֹן וְיָהַב אִינְפַּלְיָא לְחַוַּיָּאוֹ דְּחַוְּרָא וְתָקֵיף רְגָזֵיהּ וְסָלִיק לְבֵית אֲבוּהִי: 20 וַהֲוָה אִתַּת שִׁמְשׁוֹן לְחַבְרֵיהּ דַּהֲוָה שׁוּשְׁבִינֵיהּ:

טז

1 וַהֲוָה לְזִמָּן יוֹמִין בְּיוֹמֵי חֲצַד חִשִּׁין וְאִדְכַּר שִׁמְשׁוֹן יַת אִתַּת בִּגְדֵי עִזִּין וַאֲמַר אֵעוֹל לְוָת אֵיתְתִי לְאִידְרוֹן בֵּית מִשְׁכְּבָא וְלָא שְׁבָקַהּ אֲבוּהִי לְמֵיעַל: 2 וַאֲמַר אֲבוּהִי מֵימַר אֲמַרִית סְנֵיתָא סְנֵיתָא אֲרֵי סְלֵקְנָא וְיָהַבְתָּהּ לְחַבְרָךְ הֲלָא אֲחָתַהּ זְעֻרְתָּא שַׁפִּירְתָּא מִנַּהּ תְּהֵי נָא לָךְ חֲלוּפָהּ: 3 וַאֲמַר לְהוֹן שִׁמְשׁוֹן זַכָּאי אֲנָא מֵהָדֵין זִימְנָא מִפְּלִשְׁתָּאֵי אֲעָבֵיד עִמְּהוֹן בִּישְׁתָּא: 4 וַאֲזַל שִׁמְשׁוֹן וְאַחַד חֶלֶף מְאָה חֻלָּיִן תַּעֲסִיב בְּעוּרְיָא וּקְטַר רְנָבָא בְּרֵישׁ רְנָבָא וְשַׁוֵּי בְּעוּרְיָא חֲדָא בֵּין תְּרֵין רְנָבְיָא בְּמִצְעֵיתָן:

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

15 Et fuit in die septima, & dixerunt vxori Simson: Sollicita maritum tuum, & annunciabit nobis propositionem, aliàs enim incendemus te & domum patris tui in igne: num ad pericli tandum nos vocastis nos huc? 16 Et plorauit vxor Simson super eum, & dixit: Tantum odisti me, & non amasti me: propositionem proposuisti filiis populi mei, & mihi non annunciasti. Et dixit ei: Ecce patri meo & matri meæ non annunciaui, & tibi quomodo annunciabo? 17 Et plorauit super eum septem dies quibus fuit eis conuiuium. & fuit in die septimo & annunciauit ei, quoniam molestauit eum, & annunciauit propositionem filiis populi sui.
18 Et dixerunt illi homines vrbis in die septima vsque non intrare Solem: Quid dulce à melle? & quid forte à leone? Et dixit eis: Nisi inuestigassetis in vxore mea, non inuenissetis propositionem meam. 19 Et mansit super eum spiritus fortitudinis ab ante Dominum; & descendit ad Ascalon, & occidit ex eis triginta viros; & tulit cinctoria eorum, & dedit stolas iis qui annunciauerunt propositionem, & inualuit indignatio eius, & ascendit ad domum patris sui.
20 Et fuit vxor Simson socio eius, qui fuit amicus eius.

CAP. XV.

1 ET fuit ad tempus dierum in diebus messis tritici, & meminit Simson vxoris suæ in hœdo filio capratum: & dixit, Intrabo ad vxorem meam ad atrium domus cubationis: & non fuit eum pater eius ad intrandum.
2 Et dixit pater eius: Dicendo dixi quòd odiendo odisti eam, & dedi eam socio tuo: an non soror eius parua pulchra ab illa? erit nunc tibi commutatio eius.
3 Et dixit illis Simson: Innocens ego hac vice à Philistæis: faciam cum eis malum. 4 Et abiit Simson, & cepit ter centum vulpes, & tulit torres, & ligauit caudam in capite caudæ, & posuit torrem vnum inter duas caudas in mediis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ה ‡ וַיֵּבַעֵר־אֵשׁ בַּלַּפִּידִם וַיְשַׁלַּח בְּקָמוֹת פְּלִשְׁתִּים וַיִּבְעֵר מִנְּדִישׁ וְעַד־קָמוֹ וְעַד־כֶּרֶם זָיִת׃

‡ Quas igne succēdēs, dimisit vt huc illucque discurrerēt. quæ stati prexerunt in segetes Philistinorū. quib⁹ succēsis, & cōportatę iam fruges, & adhuc stātes in stipula

B cōcrematę sunt, in tātū vt vineas quoq; & oliueta flāma cōsumeret. ‡ Dixerūtq; Philistii: Quis fecit hāc rē? quibus dictū est, Sa

ו ‡ וַיֹּאמְרוּ פְלִשְׁתִּים מִי עָשָׂה זֹאת וַיֹּאמְרוּ שִׁמְשׁוֹן חֹתַן הַתִּמְנִי כִּי לָקַח אֶת־אִשְׁתּוֹ וַיִּתְּנָהּ לְמֵרֵעֵהוּ וַיַּעֲלוּ פְלִשְׁתִּים וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָהּ וְאֶת־אָבִיהָ בָּאֵשׁ׃

ז ‡ וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְשׁוֹן אִם־תַּעֲשׂוּן כְּזֹאת כִּי אִם־נָקַמְתִּי בָכֶם וְאַחַר אֶחְדָּל׃

ח ‡ וַיַּךְ אוֹתָם שׁוֹק עַל־יָרֵךְ מַכָּה גְדוֹלָה וַיֵּרֶד וַיֵּשֶׁב בִּסְעִף סֶלַע עֵיטָם׃

ט ‡ וַיַּעֲלוּ פְלִשְׁתִּים וַיַּחֲנוּ בִיהוּדָה וַיִּנָּטְשׁוּ בְלֶחִי׃

י ‡ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ יְהוּדָה לָמָּה עֲלִיתֶם עָלֵינוּ וַיֹּאמְרוּ לֶאְסֹר אֶת־שִׁמְשׁוֹן עָלִינוּ לַעֲשׂוֹת לּוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה־לָנוּ׃

יא ‡ וַיֵּרְדוּ שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ מִיְּהוּדָה אֶל־סְעִיף סֶלַע עֵיטָם וַיֹּאמְרוּ לְשִׁמְשׁוֹן הֲלֹא יָדַעְתָּ כִּי מֹשְׁלִים בָּנוּ פְּלִשְׁתִּים וּמַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לָּנוּ וַיֹּאמֶר לָהֶם

יב כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ לִי כֵּן עָשִׂיתִי לָהֶם׃ ‡ וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֶאְסָרְךָ יָרַדְנוּ לָתֵת בְּיַד־פְּלִשְׁתִּים

וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְשׁוֹן הִשָּׁבְעוּ לִי פֶּן־תִּפְגְּעוּן בִּי אַתֶּם׃

יג ‡ וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא כִּי־אָסֹר נַאסְרְךָ וְנִתַּנְךָ בְיָדָם וְהָמֵת לֹא נְמִיתֶךָ וַיַּאַסְרֻהוּ בִּשְׁנַיִם עֲבתִים חֲדָשִׁים וַיַּעֲלֻהוּ מִן־הַסֶּלַע׃

יד ‡ הוּא־בָא עַד־לֶחִי וּפְלִשְׁתִּים הֵרִיעוּ לִקְרָאתוֹ וַתִּצְלַח עָלָיו רוּחַ יְהוָה וַתִּהְיֶינָה הָעֲבתִים אֲשֶׁר־עַל־זְרוֹעוֹתָיו כַּפְּשְׁתִּים אֲשֶׁר בָּעֲרוּ בָאֵשׁ וַיִּמַּסּוּ אֲסוּרָיו מֵעַל יָדָיו׃

טו ‡ וַיִּמְצָא לְחִי־חֲמוֹר טָרִיָּה וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּקָּחֶהָ וַיַּךְ־בָּהּ אֶלֶף אִישׁ׃

טז ‡ וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן בִּלְחִי הַחֲמוֹר חֲמוֹר חֲמֹרָתָיִם בִּלְחִי הַחֲמוֹר הִכֵּיתִי אֶלֶף אִישׁ׃

‡ Quas igne succēdēs, dimisit vt huc illucque discurrerēt. quæ stati prexerunt in segetes Philistinorū. quib⁹ succēsis, & cōportatę iam fruges, & adhuc stātes in stipula

B cōcrematę sunt, in tātū vt vineas quoq; & oliueta flāma cōsumeret. ‡ Dixerūtq; Philistii: Quis fecit hāc rē? quibus dictū est, Sāmson gener Thānathęi; quia tulit vxorē eius, & alteri tradidit, hęc operatus est. Ascēderūtq; Philistiim, & cōbusserūt tā mulierē quām patrē eius. ‡ Quibus ait Sāmson: Licet hæc feceritis, tamē adhuc ex vobis expetā vltionē, & tūc quiescā. ‡ Percussitq; eos ingēti plaga, ita vt stupētes surā fœmori imponerēt. & descēdēs habitauit in spelunca petræ Ethā. ‡ Igitur ascēdētes Philistiim in terrā Iuda, castrametati in loco qui postea vocatus est Lechi, id est, Maxilla, vbi corūfusus est exercitus. ‡ Dixeruntq; ad eos de tribu Iuda: Cur ascēdistis aduersum nos: qui respōderūt, Vt ligemus Samson venC mus, & reddamus ei quæ in nos operatus est. ‡ Descēderūt ergo tria millia virorum de Iuda ad specum silicis Etham. dixerūtque ad Sāmson: Nescis q̄ Philistiim imperēt nobis? quare hoc facere voluisti? quibus ille ait: Sicut fecerunt mihi, sic feci eis. ‡ Ligare, inquiunt, te venimus, & tradere in manus Philistinorum. Quibus Sāmson: Iurate, ait, & spondete mihi, quòd non occidatis me. ‡ Dixerunt: Non te occidemus, sed vinctum trademus. Ligauerūntque eū duobus nouis funibus, & tulerunt eū de petra Etham. ‡ Qui cùm venisset ad locum maxillæ, & Philistiim vociferati occurrissent ei, irruit spiritus Domini in eum; & sicut solent ad ardorem ignis lina consumi, ita vincula quibus ligatus erat dissipata sunt & soluta: ‡ Inuentamque maxillam, id est, mandibulam asini recentem, quæ iacebat arripiēs, interfecit in ea mille viros. ‡ Et ait: In maxilla asini, in mandibula pulli asinarum deleui eos, & percussi mille viros.

ה ‡ καὶ ἐξῆψεν πῦρ ἐν ταῖς λαμπάσιν, καὶ ἐξαπέστειλεν εἰς τὰ δράγματα τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐνεπύρισεν ἕως σάχνας, καὶ τὰ ἑστῶτα θερισμὸν ἀπὸ σοινὶς ἕως ἐσώζος καὶ ἕως ἀμπελῶν ⓓ καὶ ἐλαίας. ‡ καὶ εἶπαν ⓓ ἀλλόφυλοι, τίς ἐποίησεν τοῦτο; καὶ εἶπαν, σαμψὼν ὁ γαμβρὸς ⓕ θαμναθαίου, ὅτι ἔλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ συνεταίρῳ αὐτοῦ. καὶ ἀνέβησαν ⓓ ἀλλόφυλοι, καὶ ἐνεπύρισαν αὐτὴν καὶ τὴν οἰκίαν τοῦ

ז πατρὸς αὐτῆς ἐν πυρί. ‡ Ⓒ εἶπεν αὐτοῖς σαμψών, ἐὰν ποιήσητε ὕτως οὐκ ἀδικήσω, ἀλλ' ἢ ⓒ ἐκδίκησιν μι

ח ἐξ ἑνὸς ἑκάστου ὑμῶν ποιήσομαι. ‡ καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς κνήμην ἐπὶ μηρῷ πληγὴν μεγάλην. καὶ κατέβη

ט Ⓒ ἐκάθησεν ἐν τρυμαλιᾷ τ πέτρας ἠτάμ. ‡ Ⓒ διέβησαν ⓓ ἀλλόφυλοι, καὶ παρενέβαλον ἐπὶ τὴν ἰούδαν, καὶ

י ἐξερείφησαν ἐν λεχί. ‡ καὶ εἶπον αὐτοῖς πᾶς ἀνὴρ ἰούδα, ἱνατί ἀνέβητε ἐφ' ἡμᾶς; καὶ εἶπον ⓓ ἀλλόφυλοι, δῆσαι τὸν σαμψὼν ἀνέβημεν, καὶ ποιῆσαι ὡπῶ ὸν τρό-

יא πον ἐποίησεν ἡμῖν. ‡ καὶ κατέβησαν τεσσάλιοι ἄνδρες ἐξ ἰούδα ἐπὶ τρυμαλιὰν πέτρας ἠτάμ. καὶ εἶπον πρὸς σαμψών, οὐκ οἶδας ὅτι ἄρχουσιν ἡμῶν ⓓ ἀλλόφυλοι; Ⓒ ἱνατί τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν; Ⓒ εἶπεν αὐτοῖς σαμψών, κα-

יב θὼς ἐποίησαν ἡμῖν, ὕτως ἐποίησα αὐτοῖς. ‡ καὶ εἶπον ὡπῶ, ⓕ δῆσαί σε ἐκατέβημεν καὶ παραδοῶναί σε εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων. καὶ εἶπεν αὐτοῖς σαμψών, ὀμόσατέ

יג μοι μὴ ἀποκτεῖναί με ὑμεῖς, καὶ μήποτε σωδυτήσητέ μοι ὑμεῖς. ‡ καὶ ὤμοσαν ἀπῶ λέοντες, οὐχί. ἀλλὰ δεσμῷ δήσωμέν σε, καὶ παραδῶμέν σε εἰς χεῖρας ὡπῶν, θανάτῳ δὲ οὐ θανατώσωμέν σε. Ⓒ ἔδησαν αὐτὸν δυσὶ καλωδίοις καινοῖς, καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν ἐκ τῆς πέτρας·

יד ‡ καὶ αὐτὸς ἦλθεν ἕως σαλῶνος. Ⓒ οἱ ἀλλόφυλοι ἠλάλαξαν, καὶ ἐθορυβοῦντο εἰς συναντησιν αὐτῷ. καὶ κατεδύνευσεν ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, Ⓒ ἐγένετο τὰ καλώδια τὰ ἐν τοῖς βραχίοσιν αὐτῷ ὡσεὶ συμπιον, νῆμα δὀσφρανθῇ πυρός, καὶ διελύθησαν ⓓ δεσμοὶ ἀπὸ τῶν βραχιόνων αὐτῷ.

טו ‡ Ⓒ ὄνον σαλῶνα εὗρεν ἐρεμυρόν, καὶ ἐξέτεινεν τὴν χεῖρα αὐτῷ, καὶ ἔλαβεν αὐτὸν, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτῷ χι-

טז λίους ἀνδρας. ‡ καὶ εἶπεν σαμψών, ἐν σιαγόνι ὄνου ἐξαλείφων ἐξήλειψα αὐτούς, ὅτι ἐν σιαγόνι ὄνου ἐπάταξα χιλίους ἀνδρας.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

‡ Et incendit ignem in caudis, & misit in segetes Pelisthæorum; & incendit ab acervo & vsque ad segetes, & vsque ad vineas & vsque ad oliuas.
‡ Et dixerunt Pelisthæi, Quis fecit hoc? & dixerunt, Simson gener Thymnæi: nam accepit filiam eius, & dedit eam socio eius. & ascenderunt Pelisthæi, & incenderunt eam & patrem eius in igne.
‡ Et dixit eis Simson: Si facietis vt hoc, tamen cùm vltus fuero de vobis, & post sic cohibebor.
‡ Et percussit eos equites super pedites per cussione magna: & descendit & habitauit in eminentia rupis Ghetam.
‡ Et ascenderunt Pelisthæi, & posuerunt in terra domus Iehuda, & expansi sunt super Lehhi.
‡ Et dixerunt homines domus Iehuda: Ad quid ascendistis super nos? & dixerunt, Ad ligandum Simson ascendimus, ad faciendum ei vt id quod fecit nobis.
‡ Et descenderunt tres mille viri ex domus Iehuda ad eminentiam rupis Ghetam; & dixerunt Simson: An non nosti quòd dominantes in nobis Pelisthæi? & quid hoc fecisti nobis? & dixit eis: Vt id quod fecerunt mihi, sic feci eis.
‡ Et dixerunt illi: Ad ligandum te descendimus, ad tradendum te in manu Pelisthæorum. & dixit illis Simson: Iurate mihi, fortè dominabimini in me vos.
‡ Et dixerunt ei ad dicendum: Non: nam ligare ligabimus te, & trademus te in manibus eorum; & occidere non occidemus te. & ligauerunt eum in duobus funibus nouis, & adduxerunt eum ex rupe.
‡ Ipse venit vsque Lehhi, & Pelisthæi vociferati sunt ad occursum eius: & manifestè super eum spiritus fortitudinis ab ante Dominum. & fuit funes qui super brachia eius, sicut linum quod inflammatur in eo ignis; & defecerunt vincula eius de super manus eius.
‡ Et inuenit maxillam asini tabentem, & extendit manum suam & accepit eam, & occidit in ea mille viros.
‡ Et dixit Simson: In maxilla asini proieci eos aceruos aceruos, in maxilla asini occidi mille viros.

תרגום יונתן

ה ‡ וְאָזַל שָׁלַח בְּעִירָא וּשְׁלַח בְּקָמַת פְּלִשְׁתָּאֵי וְאָזַל מְגַדִּישָׁא וְעַד קַיְמָא וְעַד כַּרְמָא וְעַד זֵיתָא׃ ו ‡ וַאֲמַרוּ פְּלִשְׁתָּאֵי

מַן עֲבַד דָּא וַאֲמַרוּ שִׁמְשׁוֹן חֲתַנֵיהּ דְּתִימְנִי אֲרֵי נְסִיב יָת אִתְּתֵיהּ וְיָהַבָהּ לְחַבְרֵיהּ וְסָלִיקוּ פְּלִשְׁתָּאֵי וְאוֹקִידוּ יָתָהּ וְיָת אֲבוּהָא בְּנוּרָא׃

ז ‡ וַאֲמַר לְהוֹן שִׁמְשׁוֹן אִם הָעֲבַדְתּוּן כְּהָנֵא אֶלָהֵן כַּד אֶיתְפָּרַע מִכֹּון וּבָתַר כֵּן אֶתְכַּנַּע׃

ח ‡ וּמְחָא יְהוֹן פַּרְשִׁין עִם רַגְלַיִן מְחָא סַגִּיאָה וּתְחָא וִיתִיב בְּשֻׁקְיוֹף כֵּיף עֵיטָם׃

ט ‡ וְסָלִיקוּ פְּלִשְׁתָּאֵי וּשְׁרוֹ בִּיהוּדָה וְיִתִיב בְּשֻׁקְיוֹף לֶחִי׃ י ‡ וַאֲמַרוּ אֲנָשֵׁי רִבְיָא יְהוּדָה לְמָה סְלִקְתּוּן עֲלָנָא וַאֲמַרוּ

יא לְמֶאסַר יָת שִׁמְשׁוֹן סְלִיקְנָא לְמֶעְבַּד לֵיהּ כְּמָא דַּעֲבַד לָנָא׃ יא ‡ וּנְחָתוּ תְּלָתָא אַלְפִין גַּבְרָא מִרִבְיָא יְהוּדָה לְשֻׁקְיוֹף כֵּיף עֵיטָם

וַאֲמַרוּ לְשִׁמְשׁוֹן הֲלָא יְדַעְתָּא אֲרֵי שַׁלִּיטִין בָּנָא פְּלִשְׁתָּאֵי וּמְרָה דָּא עֲבַדְתָּ לָנָא וְאָמַר לְהוֹן כְּמָא דַּעֲבָדוּ לִי כֵּן עֲבַדִית לְהוֹן׃

יב וַאֲמַרוּ לֵיהּ לְמֵיסַר נַחְתִּינָא לְמִסְמְכָךְ בִּידָא וּפְלִשְׁתָּאֵי לְמִקְטְלָךְ וַאֲמַר לְהוֹן שְׁקוֹן קַיְימוּ לִי דִּילְמָא תְּשַׁלְטוּן בִּי אַחְוֹן׃

יג וַאֲמַרוּ לֵיהּ לָא מֵיסַר נְסַרְנָךְ וְנִמְסְמְכָךְ בִּידְהוֹן וּקְטָלָא לָא נְקַטְלִינָךְ וְאַסְרוּהִי בְּתַרְתֵּין גְּדִילִין חַדְתִּין וְאַסְקוּהִי מִן כֵּיפָא׃

יד וְהוּא אֲתָא עַד לֶחִי וּפְלִשְׁתָּאֵי יְבִיבוּ לְקֳדָמוֹהִי וּשְׁרָת עֲלוֹהִי רוּחָא גְּבוּרְתָּא מִן קֳדָם יְיָ וַהֲווֹ גְּדִילַיָּא דְּעַל דְּרָעוֹהִי כְּחוּטָא דְּאִתְחַמְקִי אֵישָׁתָא וְאִתְנְגִידוּ אֲסוּרוֹהִי מֵעַל יְדוֹהִי׃

טו ‡ וְאַשְׁכַּח לוּעָא דְּחֵמְרָא רְמִיתִינָן דְּגוּרִין דְּגוּרִין בְּלוּעָא דְּחֵמְרָא וְקַטְלֵיהּ אֶלֶף גַּבְרָא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר וַיַּשְׁלֵךְ הַלֶּחִי מִיָּדוֹ וַיִּקְרָא
18 לַמָּקוֹם הַהוּא רָמַת לֶחִי: * וַיִּצְמָא מְאֹד
וַיִּקְרָא אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר אַתָּה נָתַתָּ בְיַד־עַבְדְּךָ אֶת־
הַתְּשׁוּעָה הַגְּדֹלָה הַזֹּאת וְעַתָּה אָמוּת בַּצָּמָא
19 וְנָפַלְתִּי בְּיַד הָעֲרֵלִים: * וַיִּבְקַע אֱלֹהִים אֶת־
הַמַּכְתֵּשׁ אֲשֶׁר־בַּלֶּחִי וַיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ מָיִם וַיֹּשְׁתְּ וַתָּשָׁב
רוּחוֹ וַיֶּחִי עַל־כֵּן קָרָא שְׁמָהּ עֵין הַקּוֹרֵא אֲשֶׁר בַּלֶּחִי
20 עַד הַיּוֹם הַזֶּה: * וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל בִּימֵי
פְלִשְׁתִּים עֶשְׂרִים שָׁנָה:

יו

1 * וַיֵּלֶךְ שִׁמְשׁוֹן עַזָּתָה וַיַּרְא־שָׁם אִשָּׁה
2 זוֹנָה וַיָּבֹא אֵלֶיהָ: * לָעַזָּתִים לֵאמֹר בָּא שִׁמְשׁוֹן
הֵנָּה וַיָּסֹבּוּ וַיֶּאֶרְבוּ־לוֹ כָּל־הַלַּיְלָה בְּשַׁעַר הָעִיר
וַיִּתְחָרְשׁוּ כָּל־הַלַּיְלָה לֵאמֹר עַד־אוֹר הַבֹּקֶר
3 וַהֲרַגְנֻהוּ: * וַיִּשְׁכַּב שִׁמְשׁוֹן עַד־חֲצִי הַלַּיְלָה
וַיָּקָם בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיֹּאחֶז בְּדַלְתוֹת שַׁעַר הָעִיר
וּבְשְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וַיִּסָּעֵם עִם־הַבְּרִיחַ וַיָּשֶׂם עַל־כְּתֵפָיו
וַיַּעֲלֵם אֶל־רֹאשׁ הָהָר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי חֶבְרוֹן:
4 * וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיֶּאֱהַב אִשָּׁה בְּנַחַל שׂוֹרֵק וּשְׁמָהּ
5 דְּלִילָה: * וַיַּעֲלוּ אֵלֶיהָ סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ
לָהּ פַּתִּי אוֹתוֹ וּרְאִי בְּמָה כֹחוֹ גָדוֹל וּבַמֶּה נוּכַל לוֹ
וַאֲסָרְנֵהוּ לְעַנּוֹתוֹ וַאֲנַחְנוּ נִתֶּן־לָךְ אִישׁ
6 אֶלֶף וּמְאַתֵּי כָסֶף: * וַתֹּאמֶר דְּלִילָה אֶל־שִׁמְשׁוֹן
הַגִּידָה־נָּא לִי בַּמֶּה כֹחֲךָ גָדוֹל וּבַמֶּה תֵּאָסֵר
7 לַעֲנוֹתֶךָ: * וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ שִׁמְשׁוֹן אִם־יַאַסְרֻנִי
בְּשִׁבְעָה יְתָרִים לֵחִים אֲשֶׁר לֹא חֹרָבוּ וְחָלִיתִי
8 וְהָיִיתִי כְּאַחַד הָאָדָם: * וַיַּעֲלוּ־לָהּ סַרְנֵי
פְלִשְׁתִּים שִׁבְעָה יְתָרִים לֵחִים אֲשֶׁר לֹא חֹרָבוּ
וַתַּאַסְרֵהוּ בָהֶם:

17 *Cumq; hæc verba canens complesset, proiecit mandibulá de manu: & vocauit nomen loci illius Ramathlechi, quod inter-
18 pretatur, Eleuatio maxillæ. *Sitiensq; valdè, clamauit ad Dñm, & ait: Tu dedisti in
manu serui tui saluté hanc maximã atque victoriam, & en siti morior, incidamq; in
19 manus incircunciſorum. *Aperuit itaque Deus molaré dentem in maxilla asini, & egressæ sunt ex eo aquæ. quibus hauſtis,
refocillauit spiritum, & vires recepit. ideircò appellatum est nomen loci illius, Fons
20 inuocantis de maxilla, vsque in præsentem diem. *Iudicauitque Israel in diebus Philistiim viginti annis. CAP. XVI.

1 A Biit quoq; in Gazam, & vidit ibi mu-
A lierem meretricẽ, ingressusq; est ad eã.
2 *Quod cùm audiſſent Philistiim, & prebruiſſet apud eos intrasse vrbẽ Sãſon, circundederunt eũ, positis in porta ciuitatis
custodibus, & ibi tota nocte cum silentio
pſtolantes, vt facto manè, exeuntem occi
derent. *Dormiuit autem Sãſon vsque ad
mediũ noctis: & inde consurgens, apprehendit ambas portæ fores cum poſtibus
suis & sera; impositaq; humeris suis portauit ad verticem mõtis q respicit Hebrõ.
4 *Post hæc amauit mulierẽ quæ habitauit
5 in valle Sorech, & vocabatur Dalila. *Veneruntq; ad eam principes Philiſtinorũ,
atque dixerunt: Decipe eum, & diſce ab illo in quo habeat tãtã fortitudinẽ: & quo-
modo eũ superare valeamus, & vinctũ afligere. quod si feceris, dabimus tibi sin-
6 guli mille cẽtũ argenteos. *Locuta est ergo Dalila ad Samſon: Dic mihi, obſecro,
B in quo sit tua maxima fortitudo, & quid
7 sit quo ligatus erũpere nequeas. *Cui respondit Samſon: Si septem neruiceis funibus necdum siccis & adhuc humentibus
ligatus fuero, infirmus ero vt cæteri ho-
8 mines. *Attuleruntque ad eam satrapæ Philiſtinorum septem funes, vt dixerat, quibus vinxit eum,

17 * Et factum est quando perfecit loqui, & proiecit maxillam de manu sua: & vocauit locum illum, Eleuatio maxillæ.
18 * Et sitiuit valde, & clamauit ad Dominum, & ait: Tu dediſti in manu serui tui salutem magnam hanc, & nunc moriar in siti, & incidam in manum incircunciſorum?
19 * Et aperuit Deus vulnus maxillæ, & egressa sunt de eo aquæ; & bibit; & reuersus est spiritus eius, & vixit. ideircò appellatum est nomen illius Fons inuocantis, qui est in maxilla, vsque ad diem hanc.
20 * Et iudicauit Iſrael in diebus Philiſtinorũ viginti annis.

CAP. XVI.

1 ΚΑΙ ἐπορεύθη Σαμψὼν ἐκεῖθεν εἰς γάζαν, καὶ εἶδεν
ἐκεῖ γυναῖκα πόρνην, καὶ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτήν·
2 * καὶ ἀπηγγέλη τοῖς γαζαίοις λέγοντες, ἥκει Σαμψὼν
ἐνταῦθα· καὶ κατεκύκλωσαν καὶ ἐνήδρευσαν αὐτὸν ὅ-
λην τὴν νύκτα λέγοντες, ἕως φωτὸς πρωὶ μείνωμεν, καὶ
3 ἀποκτείνωμεν αὐτόν. * καὶ ἐκοιμήθη Σαμψὼν ἕως τοῦ
μεσονυκτίου, καὶ ἀνέστη πρὸς τὸ μεσόνυκτον, καὶ ἐπελά-
βετο τῶν θυρῶν τῆς πύλης τῆς πόλεως καὶ τῶν δύο σταθ-
μῶν, καὶ ἀνέβαλεν αὐτὰς σὺν τῷ μοχλῷ, καὶ ἐπέθηκεν
ἐπὶ τὸν ὦμον αὐτοῦ, καὶ ἀνέλυσεν αὐτὰ ἐπὶ τὸν κορυφὴν
τοῦ ὄρους ὃ ἔστιν ἐπὶ προσώπου χεβρών.
4 * καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἠγάπησεν γυναῖκα ἐπὶ τῷ
χειμάρρου Σωρὴκ, καὶ ὄνομα αὐτῇ δαλιλά.
5 * καὶ ἀνέβησαν πρὸς αὐτὴν οἱ σατράπαι τῶν ἀλ-
λοφύλων. καὶ εἶπον αὐτῇ, ἀπάτησον αὐτόν, καὶ εἰδὲ ἐν τίνι
ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μεγάλη, καὶ ἐν τίνι δυνησόμεθα πρὸς
αὐτὸν, καὶ δήσωμεν αὐτὸν ὥστε ταπεινῶσαι αὐτόν. καὶ ἡμεῖς
δώσωμέν σοι ἀνὴρ χιλίους καὶ ἑκατὸν ἀργυρίου σίκλους.
6 * καὶ εἶπεν δαλιλὰ πρὸς Σαμψών, ἀπάγγειλόν
μοι ἐν τίνι ἡ ἰσχύς σου ἡ μεγάλη, καὶ ἐν τίνι δεθήσῃ τοῦ τα-
πεινωθῆναί σε.
7 * καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὴν σαμψών, ἐὰν δήσωσίν με ἐν
ἑπτὰ νευρίαις ὑγραῖς μὴ διεφθαρμέναις, καὶ ἀσθενήσω καὶ
ἔσομαι ὡς εἷς τῶν ἀνθρώπων.
8 * καὶ ἀνήνεγκαν αὐτῇ οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύ-
λων ἑπτὰ νευρίας ὑγρὰς μὴ διεφθαρμένας, καὶ ἔδησεν αὐ-
τὸν ἐν αὐταῖς·

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

17 Et fuit in finire eum ad loquendum, & proiecit maxillam de manu ſua; & vocauit locum illum Ramath Lehhi.
18 Et ſitiuit nimis, & orauit ante Dominum, & dixit: Tu feciſti ſuper manu ſerui tui liberationem magnam hanc, & nunc moriar in ſiti, & tradar in manu præputiatorum.
19 Rupit Deus rupem quæ in maxilla, & exierunt ex ea aquæ; & bibit; & rediit ſpiritus eius, & vixit. propterea vocatum eſt nomen eius, Fons qui datus eſt in oratione Simſon: ecce ipſe conſtans in Lehhi vſque ad diem hanc.
20 Et iudicauit Iſrael in diebus Peliſthæorum viginti annis.

CAP. XVI.

1 Et venit Simſon ad Ghazath, & vidit ibi mulierem tabernariam, & intrauit ad eam.
2 Ghazathæis nunciatum eſt ad dicendum: Venit Simſon huc: & circuierunt & inſidiati ſunt ei omnem noctem in introitu portæ vrbis: & tacuerunt omnem noctem ad dicendum, Vſque ad lucem auroræ, & occidemus eum.
3 Et cubuit Simſon vſque medium noctis, & ſurrexit in medio noctis, & apprehendit in vectibus portæ vrbis & in duobus poſtibus, & euulſit ea cum vecte, & poſuit ſuper humeris ſuis, & attulit ea ad cacumen montis qui ſuper facies Hhebron.
4 Et fuit poſt hoc, & amauit mulierem in fluuio Zzorek, & nomen eius Delilah.
5 Et aſcenderunt ad eam tyranni Peliſthæorum, & dixerunt ei: Sollicita illum, & vide in quo virtus eius multa, & in quo poterimus eis & ligabimus eum ad humiliandum illum, & nos dabimus tibi vir mille & centum zzilghin argenti.
6 Et dixit Delilah Simſon: Annuncia nunc mihi in quo virtus tua multa, & in quo ligaberis ad humiliationem tuam.
7 Et dixit ei Simſon: Si ligabunt me in ſeptem funibus recentibus qui non aruerunt, & debilitabor, & ero vt vnus de filiis hominis,
8 Et attulerunt ei tyranni Peliſthæorum ſeptem funes recentes qui non aruerunt: & ligauit eum in eis.

תרגום יונתן

וַיְהִי כְּשֵׁצֵיתֵיהּ לְמַמְלֵל וּרְמָא לוּטְא מִן יְדֵיהּ וּקְרָא לְאַתְרָא הַהוּא רָמַת לֶחִי: וְצַח לַחְדָּא וְצַלִּי קֳדָם יְיָ וַאֲמַר
אֱלָהִין יְהַבְתְּ בִּידָא דְעַבְדָּךְ יַת פּוּרְקָנָא רַבָּא הָדֵין וּכְעַן אֲמוּת בְּצַחְדָּא וְאֵיעוֹל בִּידָא דְּעַרְלָיָא: וּבְזַע אֱלָהִים יַת כֵּיפָא דִּי בְלֶחְיָא וּנְפַקוּ
מִינֵּיהּ מַיָּא וְשָׁתֵי וְתָבַת רוּחֵיהּ וְחַיָּא עַל כֵּן אִתְקְרָא שְׁמָהּ עֵינָא דְאִיתְיְהִיבַת בְּלֶחְיָא דְּשִׁמְשׁוֹן הָא הִיא קַיְימָא בְּלֶחְי עַד יוֹמָא הָדֵין:
וְדָן דַּן יִשְׂרָאֵל בְּיוֹמֵי פְּלִשְׁתָּאֵי עֲשְׂרִין שְׁנִין:

יו

וַאֲזַל שִׁמְשׁוֹן לְעַזָּה וַחֲזָא תַּמָּן אִתְּתָא פּוּרְקָנִיתָא וְעָל לְגַבָּהּ: לְעַזָּאֵי אִיתְחַוֵּי לְמֵימַר אֲתָא שִׁמְשׁוֹן
הָכָא וְאַסְחַרוּ וּכְמָנוּ לֵיהּ כָּל לֵילְיָא בְּמַעֲלָנָא דְּחֶרְתָא וְשַׁתְּקוּ כָּל לֵילְיָא לְמֵימַר עַד נְהוֹר צַפְרָא וּנְקַטְלִינֵיהּ: וְשָׁכַב שִׁמְשׁוֹן
עַד פַּלְגוּת לֵילְיָא וְקָם בְּפַלְגוּת לֵילְיָא וְאָחַד בְּרַשֵׁי תְּרֵעָא דְּחֶרְתָא וְשִׁתֵּיקוּ כָּל לֵילְיָא לְמֵימַר עַד נְהוֹר צַפְרָא וּנְקַטְלִינֵיהּ: וְשַׁקְלִינוּן עִם עִבְרָא וְשַׁוִּי עַל כְּתֵפּוֹהִי וְאַסְקִינוּן לְרֵישׁ טוּרָא
דְּקֳבֵל אַפֵּי חֶבְרוֹן: וַהֲוָה בָּתַר כֵּן וַרְחִים אִתְּתָא בְּנַחֲלָא דְסוֹרֵק וּשְׁמַהּ דְּלִילָה: וְסַלִּיקוּ לַהּ טַרְנְגְלֵי פְלִשְׁתָּאֵי וַאֲמָרוּ לַהּ שַׁדְּלִי
כְּעַן לִבָּא דְּגַבְרָא לִי בְּמָה תְּקִיפוּתֵיהּ רַבְּתָא וּבְמָה נְכִיל לֵיהּ וְנִיסְרִינֵיהּ לְעַנְיוּתֵיהּ וַאֲנַחְנָא נִתֵּן לִיךְ גְּבַר אֶלֶף וּמְאָה סְלָעִין דְּכַסְפָּא: וַאֲמָרַת דְּלִילָה
לְשִׁמְשׁוֹן חַוִּי כְעַן לִי בְּמָה תְּקִיפוּתָךְ רַבְּתָא וּבְמָה תִּתְאַסַּר לְעַנְיוּתָךְ: וַאֲמַר לַהּ שִׁמְשׁוֹן אִם יְסָרוּנִי בְּשִׁבְעָא יְתָרִין רְטִיבִין דְּלָא יַבְשׁוּ
וְאִתְחֲלִישׁ כְּחֵיל מִבְּנֵי אֱנָשָׁא: וְאַסִּיקוּ לַהּ טַרְנְגְלֵי פְלִשְׁתָּאֵי שִׁבְעָא יְתָרִין רְטִיבִין דְּלָא יַבְשׁוּ וְאַסְרַתְיָה בְּהוֹן:

9 והארב ישב לה בחדר ותאמר אליו פלשתים
עליך שמשון וינתק את היתרים כאשר ינתק
פתיל הנערת בהריחו אש ולא נודע כחו:
10 ותאמר דלילה אל שמשון הנה התלת בי
ותדבר אלי כזבים עתה הגידה נא לי במה תאסר:
11 ויאמר אליה אם אסור יאסרוני בעבתים
חדשים אשר לא נעשה בהם מלאכה וחליתי
והייתי כאחד האדם:
12 ותקח דלילה עבתים חדשים ותאסרהו בהם
ותאמר אליו פלשתים עליך שמשון והארב ישב
בחדר וינתקם מעל זרעתיו כחוט:
13 ותאמר דלילה אל שמשון עד הנה התלת
בי ותדבר אלי כזבים הגידה לי במה תאסר ויאמר
אליה אם תארגי את שבע מחלפות ראשי
14 עם המסכת: ותתקע ביתד ותאמר אליו
פלשתים עליך שמשון וייקץ משנתו ויסע את
היתד הארג ואת המסכת:
15 ותאמר אליו איך תאמר אהבתיך ולבך אין
אתי זה שלש פעמים התלת בי ולא הגדת לי
במה כחך גדול:
16 ויהי כי הציקה לו בדבריה כל הימים
ותאלצהו ותקצר נפשו למות:
17 ויגד לה את כל לבו ויאמר לה מורה לא עלה
על ראשי כי נזיר אלהים אני מבטן אמי
אם גלחתי וסר ממני כחי וחליתי והייתי ככל
האדם:
18 ותרא דלילה כי הגיד לה את כל לבו ותשלח
ותקרא לסרני פלשתים לאמר עלו הפעם כי
הגיד לה את כל לבו ועלו אליה סרני פלשתים
ויעלו הכסף בידם:

9 Latetibus apud se insidiis, & in cubiculo
finē rei expectātibus. clamauítq; ad eum:
Philistiim sup te Sāson. qui rupit vincula
quomodo si rūpat quis filū de stupa tortū
sputamine cū odorē ignis accepit: & non
est cognitum in quo esset fortitudo eius.
10 Dixítq; ad eū Dalila: Ecce illusisti mihi,
& falsum locutus es. saltē nūc indica mihi
11 quo ligari debeas. Cui ille respōdit: Si li-
gatus fuero nouis funibus q̄ nunquā fue-
runt in ope, infirmus ero, & aliorū homi-
12 nū similis. Quibus rursum Dalila vinxit
eū, & clamauit, Philistiim sup te, Samson,
in cubiculo insidiis præparatis. qui ita ru
13 pit vincula, quasi fila telarū. Dixítq; Da-
lila rursum ad eū: Vsquequo decipis me,
& falsum loqueris? ostēde quo vinciri de-
beas. Cui respondit Sāson: Si, inquit, sep-
tē crines capitis mei cum licio plexueris:
14 Et clauum his circumligatum terræ fixe-
ris, infirmus ero. Quod cùm fecisset Da-
lila, dixit ad eum: Philistiim super te, Sam
son. qui consurgēs de somno, extraxit cla
15 uum cum crinibus & licio. Dixítq; ad eū
Dalila: Quomodo dicis q̄ amas me, cùm
animus tuus nō sit mecum? Per tres vices
mētitus es mihi, & noluisti dicere in quo
16 sit maxima fortitudo tua. Cumque mo-
lesta esset ei, & per multos dies iugiter ad-
hæreret, spacium ad quietē non tribuens,
defecit anima eius, & ad mortem vsque
17 lassata est. Tunc aperiens veritatem rei,
dixit ad eam: Ferrum nunquam ascendit
super caput meum: quia Nazareus, id est,
cōsecratus Deo sum de vtero matris meæ.
Si rasum fuerit caput meum, recedet à me
fortitudo mea, & deficiam, eróque sicut
18 cæteri homines. Videnśque illa
quòd confessus ei esset omnem animum
suum, misit ad principes Philistinorum,
ac mandauit: Ascendite adhuc semel,
quia nunc mihi aperuit cor suum. Qui
ascenderunt, assumpta pecunia quam
promiserant.

תרגום יונתן

9 וכמנא יתיב לה באידרון בית משכבא ואמרת ליה פלשתאי אתו עלך שמשון ופסק ית יתריא כמא דמתפסק חוטא דכיתנא דארח ביה נורא ולא איתידע חיליה: 10 ואמרת דלילה לשמשון הא שקרת בי ומלילת עמי כדבין כען חוי לי במה תתאסר: 11 ואמר לה אם מיסר יסרונני בגדילין חדתין דלא אתעבידת בהון עיבידתא ואחלוש ואהי כחד מן בני אינשא: 12 ונסיבת דלילה גדילין חדתין ואסרתיה בהון ואמרת ליה פלשתאי אתו עלך שמשון וכמנא יתיב באידרון בית משכבא ופסקינון מעל דרעוהי כחוט: 13 ואמרת דלילה לשמשון עד הכא שקרת בי ומלילת עמי כדבין חוי לי במה תתאסר ואמר לה אם תשזרין ית שבע גדילת רישי עם אכסנא דמשחיתא: 14 ונקשת בסיכתא ואמרת ליה פלשתאי אתו עלך שמשון ואיתער משנתיה ונטל ית אכסן דגרדאין וית משחיתא: 15 ואמרת ליה איכדין תימר רחמתיך ולבך לית עמי דנן תלת זימנין שקרת בי ולא חויתא לי במה חילך סגיא: 16 והוה כד אעיקת ליה בפיתגמהא כל יומיא ודחקתיה ועקת נפשיה לממת: 17 וחוי לה ית כל ליביה ואמר לה מספר לא עדא על רישי ארי נזירא דיוי אנא מבטנא דאמא אם אתגלח ויעדי מיני חילי ואחלוש ואהי ככל אנשא: 18 וחזת דלילה ארי חוי לה ית כל ליביה ושלחת וקרת לטורני פלשתאי למימר סקו זמנא הדא ארי חוי לי ית כל ליביה וסליקו ליתה טורני פלשתאי ואסיקו כספא בידיהון:

*Et insidiæ sedebant illic in cubiculo. et di- 9
xit ad eum: Philistium super te, Samson. & ru-
pit funes quemadmodū dirumpitur filum stu-
pæ cùm olfecerit ea ignem, et non cognita est vis
eius. Et dixit Dalila ad Samson: Ecce illu- 10
sisti mihi, & locutus es ad me mendacia. nunc
igitur nuncia mihi in quo ligaberis.
Et dixit ad eam: Si vinculis ligauerint 11
me in funibus nouis, in quibus non factum est
opus; & infirmus ero, & ero sicut vnus ho-
minum.
Et cepit illi funes nouos, & ligauit illum 12
in ipsis. & dixit ad eum: Philistium super te,
Samson: & insidiæ erant in cubiculo. & dis-
rupit ea à brachiis suis, quasi filum.
Et dixit Dalila ad Sāson: Vsque nunc de- 13
cepisti me, et locutus es ad me mendacia? annun
cia iam mihi in quo ligaberis. & dixit ad illam:
Si texueris septē catenas capitis mei cum licio,
& affixeris cum clauo in parietem, & ero in-
firmus. Et fecit ei Dalila sic, & texuit septem
cincinnos capitis eius cum extasi.
Et infixit cum clauis in parietem. & di- 14
xit ad eum: Philistium super te Samson. et sur-
rexit de somno suo, & extraxit palos in licio ex
pariete & tramam, et non cognita fuit vis eius.
Et dixit ad eum Dalila: Quomodo dices, 15
Amaui te, & cor tuum nō est mecum? hac ter-
tia vice decepisti me, & non dixisti mihi in quo
vis tua est magna.
Et factum est quando vexauit illum ser- 16
monibus suis totam noctem, & molesta fuit illi,
& animo defecit vsque ad mortem. Et retulit 17
ei omnia quæ à corde suo, et dixit illi: Nouacula
non ascendet super caput meum, quoniam naza
ræus Dei ego ex vtero matris meæ: & si rasus
fuero, recedet à me fortitudo mea, & ero infir-
mus; & ero sicut omnes homines.
Et vidit Dalila quoniam nunciauit ei 18
omnia quæ à corde suo. & misit & vocauit
principes Philistium, dicens: Ascendite semel,
quoniam retulit mihi omne cor suum. & ascen-
derunt ad eam omnes principes Philistium, &
attulerunt argentum in manibus suis.

9 καὶ τὸ ἔνεδρον ἐκάθητο αὐτῷ ἐν τῷ ταμιείῳ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, ἀλλόφυλοι ἐπὶ σὲ σαμψών. καὶ διέρρηξεν τὰς νευρὰς ὃν τρόπον διασπᾶται κλῶσμα στυππείου ἐν τῷ ὀσφρανθῆναι αὐτὸ πυρός, καὶ οὐκ ἐγνώσθη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ.
10 καὶ εἶπεν δαλιλὰ πρὸς σαμψών, ἰδοὺ παρελογίσω με, καὶ ἐλάλησας πρός με ψευδῆ· νῦν οὖν ἀπάγγειλόν μοι
11 ἐν τίνι δεθήσῃ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτήν, ἐὰν δεσμῷ δήσωσίν με ἐν καλωδίοις καινοῖς ἐν οἷς οὐκ ἐγενήθη ἔργον, καὶ
12 ἀσθενήσω, καὶ ἔσομαι ὡς εἷς τῶν ἀνθρώπων. καὶ ἔλαβεν αὐτῷ καλώδια καινά, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν αὐτοῖς. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, οἱ ἀλλόφυλοι ἐπὶ σὲ σαμψών· καὶ τὸ ἔνεδρον ἐκάθητο ἐν τῷ ταμιείῳ. καὶ διέσπασεν αὐτὰ
13 ἀπὸ τῶν βραχιόνων αὐτοῦ ὡς ῥάμμα. καὶ εἶπεν δαλιλὰ πρὸς σαμψών, ἕως νῦν παρελογίσω με, καὶ ἐλάλησας πρός με ψευδῆ· ἀνάγγειλον δή μοι ἐν τίνι δεθήσῃ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτήν, ἐὰν ὑφάνῃς τὰς ἑπτὰ σειρὰς τῆς κεφαλῆς μου μετὰ τοῦ διάσματος, καὶ ἐγκρούσῃς ἐν τῷ πασσάλῳ εἰς τὸν τοῖχον, καὶ ἔσομαι ἀσθενής. καὶ ἐποίησεν αὐτῷ δαλιλὰ οὕτως, καὶ ἐδιάσατο τοὺς ἑπτὰ βοστρύχους τῆς κεφα-
14 λῆς αὐτοῦ μετὰ τῆς ἐκστάσεως· καὶ κατέκρουσεν ἐν τοῖς πασσάλοις εἰς τὸν τοῖχον. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, ἀλλόφυλοι ἐπὶ σὲ σαμψών. καὶ ἐξηγέρθη ἐκ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ, καὶ ἐξέσπασεν τοὺς πασσάλους ἐν τῷ ὑφάσματι ἐκ τοῦ τοίχου καὶ τὸ δίασμα, καὶ οὐκ ἐγνώσθη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ.
15 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν δαλιλά· πῶς ἐρεῖς, ἠγάπηκά σε, καὶ ἡ καρδία σου οὐκ ἔστιν μετ' ἐμοῦ. τοῦτο τρίτον παρελογίσω με, καὶ οὐκ ἀπήγγειλάς μοι ἐν τίνι ἡ ἰσχύς σου
16 ἐστὶν ἡ μεγάλη. καὶ ἐγένετο ὅτε κατειργάσατο αὐτὸν τοῖς λόγοις αὐτῆς ὅλην τὴν νύκτα, καὶ παρηνώχλησεν αὐτὸν καὶ ὠλι-
17 γοψύχησεν ἕως εἰς θάνατον· καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτῇ, ξυρὸν οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν κεφαλήν μου, ὅτι ναζηραῖος θεοῦ ἐγὼ ἐκ κοιλίας μητρός μου, καὶ ἐὰν ξυρήσωμαι ἀποστήσεται ἀπ' ἐμοῦ ἡ ἰσχύς μου,
18 καὶ ἀσθενήσω, καὶ ἔσομαι κατὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους. καὶ εἶδεν δαλιλὰ ὅτι ἀπήγγειλεν αὐτῇ πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλεν καὶ ἐκάλεσεν τοὺς σατράπας τῶν ἀλλοφύλων λέγουσα, ἀνάβητε τὸ ἅπαξ, ὅτι ἀνήγγειλέν μοι πᾶσαν τὴν καρδίαν αὐτοῦ. καὶ ἀνέβησαν πρὸς αὐτὴν πᾶσαι αἱ σατραπείαι τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἀνήνεγκαν τὸ ἀργύριον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 Et insidiator sedens ei in penetrali domus cubationis. & dixit illi: Philisthæi venerunt super te, Simson. & rupit funes sicut quod rūpitur filum bombicis, quod inflammat in eo ignis; & non fuit cognita virtus eius. 10 Et dixit Delilah Simson: Ecce mentitus es in me, & locutus es mecum mendacia: nunc annuncia mihi in quo ligaberis. 11 Et dixit ei: Si ligare ligabunt me in restibus nouis, quibus non factum est in eis opus: & debilitabor, & ero sicut vnus ex filiis hominis. 12 Et accepit Delilah restes nouos, & ligauit eum in eis: & dixit illi: Pelisthæi venerunt super te, Simson: & insidiator sedens in penetrali domus cubationis. & rupit eos de super brachiis suis vt filum. 13 Et dixit Delilah Simson: Huc vsque mentitus es in me, & locutus es mecum mendacia: annuncia mihi in quo ligaberis. & dixit ei: Si texueris septem crines capitis mei cum iugo telæ. 14 Et impulit in clauo, & dixit ei: Pelisthæi venerunt super te, Simson. & excitatus est ex somno eius, & euulsit iugum textorum & clauum. 15 Et dixit ei: Quomodo dices, Amaui te, & cor tuum non est mecum? his tribus vicibus mentitus es in me, & non denunciasti mihi in quo virtus tua multa. 16 Et fuit cùm molestaret eum in verbo suo omnibus diebus, & oppressit eum; & molestauit animam eius ad moriendum. 17 Et annunciauit ei omne cor suum, & dixit illi: Nouacula non transiuit super caput meum; namque nazaræus Domini ego ab vtero matris meæ: si tonsus fuero, & transibit à me virtus mea, & debilitabor, & ero vt omnis homo. 18 Et vidit Delilah quòd annunciauit ei omne cor suum: & misit & vocauit tyrannos Pelisthæorum ad dicendum: Ascendite vice hac: namque annunciauit mihi omne cor suum. & ascenderunt ad eam tyranni Pelisthæorum, & attulerunt argentum in manibus suis.

Universidad de Deusto Biblioteca

19 וַתְּיַשְּׁנֵהוּ עַל־בִּרְכֶּיהָ וַתִּקְרָא לָאִישׁ וַתְּגַלַּח
אֶת־שֶׁבַע מַחְלְפוֹת רֹאשׁוֹ וַתָּחֶל לְעַנּוֹתוֹ וַיָּסַר
20 כֹּחוֹ מֵעָלָיו׃ וַתֹּאמֶר פְּלִשְׁתִּים עָלֶיךָ שִׁמְשׁוֹן
וַיִּקַץ מִשְּׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֵצֵא כְּפַעַם בְּפַעַם וְאִנָּעֵר
וְהוּא לֹא יָדַע כִּי יְהוָה סָר מֵעָלָיו׃
21 וַיֹּאחֲזוּהוּ פְלִשְׁתִּים וַיְנַקְּרוּ אֶת־עֵינָיו וַיּוֹרִידוּ
אוֹתוֹ עַזָּתָה וַיַּאַסְרוּהוּ בַּנְחֻשְׁתַּיִם וַיְהִי טוֹחֵן
22 בְּבֵית הָאֲסִירִים׃ וַיָּחֶל שְׂעַר־רֹאשׁוֹ
23 לְצַמֵּחַ כַּאֲשֶׁר גֻּלָּח׃ וְסַרְנֵי פְלִשְׁתִּים נֶאֶסְפוּ
לִזְבֹּחַ זֶבַח־גָּדוֹל לְדָגוֹן אֱלֹהֵיהֶם וּלְשִׂמְחָה וַיֹּאמְרוּ
נָתַן אֱלֹהֵינוּ בְּיָדֵנוּ אֵת שִׁמְשׁוֹן אוֹיְבֵנוּ׃
24 וַיִּרְאוּ אֹתוֹ הָעָם וַיְהַלְלוּ אֶת־אֱלֹהֵיהֶם כִּי
אָמְרוּ נָתַן אֱלֹהֵינוּ בְיָדֵנוּ אֶת־אוֹיְבֵנוּ וְאֵת מַחֲרִיב
אַרְצֵנוּ וַאֲשֶׁר הִרְבָּה אֶת־חֲלָלֵינוּ׃
25 וַיְהִי כְּטוֹב לִבָּם וַיֹּאמְרוּ קִרְאוּ לְשִׁמְשׁוֹן
וִישַׂחֶק־לָנוּ וַיִּקְרְאוּ לְשִׁמְשׁוֹן מִבֵּית הָאֲסִירִים
וַיְצַחֵק לִפְנֵיהֶם וַיַּעֲמִידוּ אוֹתוֹ בֵּין הָעַמּוּדִים׃
26 וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן אֶל־הַנַּעַר הַמַּחֲזִיק בְּיָדוֹ הַנִּיחָה
אוֹתִי וַהֲימִשֵׁנִי אֶת־הָעַמֻּדִים אֲשֶׁר הַבַּיִת
נָכוֹן עֲלֵיהֶם וְאֶשָּׁעֵן עֲלֵיהֶם׃
27 וְהַבַּיִת מָלֵא הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְשָׁמָּה כֹּל
סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים וְעַל־הַגָּג כִּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ
וְאִשָּׁה הָרֹאִים בִּשְׂחוֹק שִׁמְשׁוֹן׃
28 וַיִּקְרָא שִׁמְשׁוֹן אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר אֲדֹנָי
יְהוִה זָכְרֵנִי נָא וְחַזְּקֵנִי נָא אַךְ הַפַּעַם הַזֶּה
הָאֱלֹהִים וְאִנָּקְמָה נְקַם־אַחַת מִשְּׁתֵי עֵינַי
מִפְּלִשְׁתִּים׃
29 וַיִּלְפֹּת שִׁמְשׁוֹן אֶת־שְׁנֵי עַמּוּדֵי הַתָּוֶךְ אֲשֶׁר
הַבַּיִת נָכוֹן עֲלֵיהֶם וַיִּסָּמֵךְ עֲלֵיהֶם אֶחָד בִּימִינוֹ
וְאֶחָד בִּשְׂמֹאלוֹ׃

19 *At illa dormire eum fecit super genua
sua, & in sinu suo reclinare caput. Voca-
uitque tonsorem, & rasit septẽ crines eius:
& cœpit abigere eum & à se repellere. sta-
20 tim enim ab eo fortitudo discessit. *Dixit-
que: Philistiim super te, Samson. qui de
somno consurgens, dixit in animo suo: E-
grediar sicut antè feci, & me excutiam; ne-
21 sciens quòd recessisset ab eo Dñs. *Quem
cùm apprehendissent Philistiim, statim
eruerunt oculos eius, & duxerunt Gazam
vinctum catenis; & clausum in carcere mo-
22 lere fecerunt. *Iamque capilli eius renasci
23 cœperant; *Et principes Philistinorum
F conuenerunt in vnum, vt immolarent ho-
stias magnificas Dagon deo suo, & epula-
rentur, dicẽtes: Tradidit Deus noster ini-
micum nostrum Sãson in manus nostras.
24 *Quod etiam populus videns laudabat
deum suum, eademque dicebat: Tradidit
deus noster aduersarium nostrum in ma-
nus nostras, qui deleuit terram nostram,
25 & occidit plurimos. *Lætantesque p con-
uiuia, sumptis iam epulis, præceperunt, vt
vocaretur Sãson, & ante eos luderet. Qui
adductus de carcere, ludebat ante eos: sta-
26 tuerũtq; eũ stare inter duas colũnas. *Qui
dixit puero regenti gressus suos: Dimitte
me vt tãgã colũnas quibus omnis immi-
net domus, & recliner super eas, & paulu-
27 lum requiescam. *Domus autem erat ple-
na virorum ac mulierum, & erant ibi om-
nes principes Philistinorum, ac de tecto &
solario circiter tria millia vtriusque sexus
28 spectantes ludentem Samson. *At ille in-
uocato Domino, ait: Domine Deus meus
G memento mei, & redde mihi nunc forti-
tudinem pristinam, Deus meus, vt vlcis-
car me de hostibus meis, & pro amissio-
ne duorum luminum vnam vltionem re-
29 cipiam. *Et apprehendens ambas co-
lumnas quibus innitebatur domus, alte-
ramque earum dextera, & alteram læua
tenens,

*Et dormire fecit eum in medio genuũ suo- 19
rum: & vocauit tonsorem, & totondit septem
crines capitis eius: & cœpit humiliari, & dis-
cessit vis eius ab eo.
*Et dixit ei Dalila: Philistiim super te, Sã- 20
son. & excitatus est de somno suo: & dixit,
Exibo, & faciam sicut semper, & excutiam:
& ipse nõ sciebat quòd Dominus recessit ab eo.
*Et apprehenderunt eum Philistiim, & e- 21
ruerunt oculos eius, & deduxerunt eum in
Gazan: & ligauerunt eum in compedibus fer- D
reis, & erat molens in domo custodiæ.
*Et cœpit crinis capitis eius crescere quando 22
rasus est.
*Et principes Philistiim congregati sunt vt 23
immolarent sacrificium magnum Dagon deo
suo, & vt lætarentur. & dixerunt: Tradidit
Deus noster in manum nostram Samson inimi-
cum nostrum.
*Et vidit eũ populus, & laudauerunt deos 24
suos: quoniam dixerunt: Tradidit deus noster
in manum nostram inimicum nostrum, & de-
solãtem terram nostram, qui multiplicauit vul-
neratos nostros.
*Et factum est quando lætatum est cor eo- 25
rum, & dixerunt: Vocate Samson de domo
custodiæ, & ludat ante nos. & vocauerunt
Samson de domo custodiæ, & alludebant ei: et
statuerunt eum in medio duarum columnarum.
*Et dixit Samson ad puerũ qui manu du- 26
cebat eum: Dimitte me iam, & fac tangere me
columnas in quibus domus firmata est super il-
lis, et reclina me super eas. *Ipsa autem domus 28
erat plena virorum & mulierum, & illic om-
nes principes Philistinorum: & super solario
quasi tria millia virorum & mulierũ aspicien-
tium illusum Samson. *Et clamauit Samson 28
ad Dominum, & dixit: Domine, Domine, re-
cordare mei, et fortifica me in duplo, & semel
hoc, Deus: & vlciscar vltionem vnam pro o-
culis meis de Philistiim. *Et apprehendit 29
Samson duas colũnas medias, in quibus domus
innitebatur super ipsis, & innixus est in illis,
vnam in dextera sua, & vnam in sinistra sua:

19 *καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἀναμέσον τῶν γονάτων αὐτῆς.
καὶ ἐκάλεσεν τὸν κουρέα καὶ ἐξύρισεν τοὺς ἑπτὰ βοστρύχους
τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο ταπεινῶσαι, καὶ ἀπέστη ἡ ἰ-
20 σχὺς αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ. *καὶ εἶπεν αὐτῷ δαλιδά, ἀλλόφυλοι
ἐπὶ σὲ σαμψών. καὶ ἐξηγέρθη ἐκ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ, καὶ εἶπεν,
ἐξελεύσομαι καὶ ποιήσω καθὼς ἀεὶ καὶ ἀποτινάξομαι, καὶ
21 αὐτὸς οὐκ ἔγνω ὅτι κύριος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ. *καὶ ἐπε-
λάβοντο αὐτοῦ οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ ἐξώρυξαν τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς αὐτοῦ, καὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς γάζαν, καὶ ἔδησαν αὐ-
τὸν ἐν πέδαις χαλκαῖς, καὶ ἦν ἀλήθων ἐν οἴκῳ τῆς φυλακῆς.
22 *καὶ ἤρξατο ἡ θρὶξ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀνατέλλειν ἡνίκα
23 ἐξυρήθη. *καὶ οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων συ-
νήχθησαν τοῦ θῦσαι θυσίαν μεγάλην δαγὼν τῷ θεῷ αὐτῶν
καὶ τοῦ εὐφρανθῆναι. καὶ εἶπαν, παρέδωκεν ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν
χειρὶ ἡμῶν σαμψὼν τὸν ἐχθρὸν ἡμῶν.
24 *καὶ εἶδεν αὐτὸν ὁ λαός, καὶ ἤνεσαν τοὺς θεοὺς αὐτῶν,
ὅτι εἶπαν, παρέδωκεν ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν χειρὶ ἡμῶν τὸν ἐχ-
θρὸν ἡμῶν, καὶ τὸν ἐξερημοῦντα τὴν γῆν ἡμῶν, ὅστις ἐ-
πλήθυνεν τοὺς τραυματίας ἡμῶν.
25 *καὶ ἐγένετο ὅτε ἠγαθύνθη ἡ καρδία αὐτῶν, καὶ εἶπαν,
καλέσατε τὸν σαμψὼν ἐξ οἴκου τῆς φυλακῆς, καὶ παι-
ξάτω ἐνώπιον ἡμῶν. καὶ ἐκάλεσαν τὸν σαμψὼν ἐξ οἴκου
τῆς φυλακῆς, καὶ ἐνέπαιζον αὐτῷ, καὶ ἔστησαν αὐτὸν ἀνα-
μέσον τῶν δύο στύλων.
26 *καὶ εἶπεν σαμψὼν πρὸς τὸ παιδάριον τὸν χειρα-
γωγοῦντα αὐτόν, ἐπανάπαυσόν με δή, καὶ ποίησον ψηλα-
φῆσαί με τοὺς στύλους ἐφ' ὧν ὁ οἶκος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐ-
τῶν, καὶ ἐπιστήρισόν με ἐπ' αὐτούς.
27 *ὁ δὲ οἶκος ἦν πλήρης ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, καὶ ἐκεῖ πάν-
τες οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἐπὶ τοῦ δώματος
ὡσεὶ τρισχίλιοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐμβλέποντες ἐμπαι-
ζόμενον τὸν σαμψών.
28 *καὶ ἐβόησεν σαμψὼν πρὸς κύριον, καὶ εἶπεν, κύριε,
κύριε, μνήσθητί μου, καὶ ἐνίσχυσόν με δὴ πλὴν καὶ τὸ ἅπαξ
τοῦτο ὁ θεός, καὶ ἐκδικήσω ἐκδίκησιν μίαν ἀντὶ τῶν ὀφθαλ-
29 μῶν μου ἐκ τῶν ἀλλοφύλων. *καὶ περιέλαβεν σαμ-
ψὼν τοὺς δύο στύλους τοὺς μέσους ἐφ' ὧν ὁ οἶκος ἐπεστήρικ-
το ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐπεστηρίξατο ἐπ' αὐτοὺς ἕνα ἐν τῇ δεξιᾷ
αὐτοῦ, καὶ ἕνα ἐν τῇ ἀριστερᾷ αὐτοῦ.

תרגום יונתן

19 ואשכבתיה על ברכהא וקרת לגברא וגרעת ית שבע גדילת רישיה ושריאת לעניותיה ועדא חיליה מניה׃
20 ואמרת פלשתאי אתו עלך שמשון ואתער משינתיה ואמר אפוק כזמן בזמן ואתגבר והוא לא ידע ארי גבורתא דיוי עדת מניה׃
21 ואחדוהי פלשתאי ונקרו ית עינוהי ואחיתו יתיה לעזה ואסרוהי בשלשלן דנחש והוה טחין רחיא בבית אסירי׃
22 ושרי שער רישיה לצמחא בתר דאיתגלח׃
23 וטורני פלשתאי אתכנישו לדבחא דבח רב לדגון טעותהון ולחדוא ואמרו מסר דחלתנא בידנא ית שמשון בעיל דבבנא׃
24 וחזו יתיה עמא ושבחו ית טעותהון ארי אמרו מסר דחלתנא בידנא ית בעיל דבבנא וית מחריב ארענא ודאסגי ית קטילנא׃
25 והוה כד שפר לבהון ואמרו קרו לשמשון ויחייך לנא וקרו לשמשון מבית אסירי וחייך קדמיהון ואקימו יתיה בין עמודיא׃
26 ואמר שמשון לעולימא דמתקיף בידיה שבוק מיני ואמישני ית עמודיא דביתא מתקן עליהון ואסתמך עליהון׃
27 וביתא מלי גבריא ונשיא ותמן כל טורני פלשתאי ועל איגרא כתלתא אלפין גבר ואתתא דחזן בחוכא דשמשון׃
28 וצלי שמשון קדם יוי ואמר יוי יעול דכרני כען קדמך ותקפני כען ברם בזימנא הדא יוי ואתפרע פורענותא חדא מתרתין עיני מפלשתאי׃
29 ואחד שמשון ית תרין עמודי מציעאי דביתא מתקן עליהון ואסתמיך עליהון חד בימיניה וחד בשמאליה׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

19 Et soporauit eum super genua sua; & vocauit virum, & abscidit septem crines capitis eius: & cœpit ad affligendum eum, & transiuit virtus eius ab eo.
20 Et dixit: Pelisthæi venerunt super te, Simson. & excitatus est ex somno suo, & dixit: Exibo vt vice in vice, & præualebo: & ipse non cognouit quòd virilitas Domini transiuit ab eo.
21 Et apprehenderunt illum Pelisthæi, & eruerunt oculos eius, & descendere fecerunt eum ad Ghazath; & ligauerunt eum in catenis æris, & erat molens pistrino in domo vinctorũ.
22 Et cœpit capillus capitis eius ad oriendum postquam tonsus est.
23 Et tyranni Pelisthæorum congregati sunt ad sacrificandum sacrificium magnum Dagon errori eorum, & ad lætandum: & dixerunt: Tradidit Timor noster in manu nostra Simson auctorem inimicitiæ nostræ.
24 Et viderunt illum populus & laudauerunt errorem suum: nam dixerunt: Tradidit Timor noster in manu nostra auctorem inimicitiæ nostræ, & vastatorem terræ nostræ, & qui multiplicauit occisos nostros.
25 Et fuit quando pulchrum fuit cor eorum, & dixerunt: Vocemus Simson, & ludet nobis. & vocarunt Simson ex domo vinctorum, & lusit ante eos; & statuerunt eum inter columnas.
26 Et dixit Simson puero qui apprehendens manum eius: Remitte à me & palpare me fac columnas quibus domus firmata super eis, & sustentabor super eis.
27 Et domus plena viris & mulieribus, & ibi omnes tyranni Pelisthæorum; & super tectum vt tres mille vir & mulier, qui videntes in ludo Simson.
28 Et orauit Simson ante Dominum, & dixit: Domine, intret memoria mei nunc ante te, & fortifica me nunc tantum in vice hac, Domine; & vlciscar vltionem hanc ex duobus oculis meis quos eruerunt Pelisthæi.
29 Et apprehendit Simson duas columnas medias, quibus domus sustentata super eis, vnam in dextera sua, & vnam in sinistra sua.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

30 * וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן תָּמֹת נַפְשִׁי עִם־פְּלִשְׁתִּים
וַיֵּט בְּכֹחַ וַיִּפֹּל הַבַּיִת עַל־הַסַּרְנִים וְעַל־כָּל־הָעָם
אֲשֶׁר־בּוֹ וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים אֲשֶׁר־הֵמִית בְּמוֹתוֹ רַבִּים
31 מֵאֲשֶׁר הֵמִית בְּחַיָּיו: * וַיֵּרְדוּ אֶחָיו וְכָל־בֵּית
אָבִיהוּ וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ וַיַּעֲלוּ וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ בֵּין צָרְעָה
וּבֵין אֶשְׁתָּאוֹל בְּקֶבֶר מָנוֹחַ אָבִיו וְהוּא שָׁפַט אֶת־
יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים שָׁנָה:

יז

1 * וַיְהִי־אִישׁ מֵהַר־אֶפְרַיִם וּשְׁמוֹ מִיכָיְהוּ:
2 * וַיֹּאמֶר לְאִמּוֹ אֶלֶף וּמְאָה הַכֶּסֶף אֲשֶׁר לֻקַּח־לָךְ
וְאָתְּ אָלִית וְגַם אָמַרְתְּ בְּאָזְנַי הִנֵּה־הַכֶּסֶף אִתִּי אֲנִי
לְקַחְתִּיו וַתֹּאמֶר אִמּוֹ בָּרוּךְ בְּנִי לַיהוָה:
3 * וַיָּשֶׁב אֶת־אֶלֶף וּמְאָה הַכֶּסֶף לְאִמּוֹ וַתֹּאמֶר
אִמּוֹ הַקְדֵּשׁ הִקְדַּשְׁתִּי אֶת־הַכֶּסֶף לַיהוָה מִיָּדִי
לִבְנִי לַעֲשׂוֹת פֶּסֶל וּמַסֵּכָה וְעַתָּה אָשִׁיבֶנּוּ לָךְ:
4 * וַיָּשֶׁב אֶת־הַכֶּסֶף לְאִמּוֹ וַתִּקַּח אִמּוֹ מָאתַיִם
כֶּסֶף וַתִּתְּנֵהוּ לַצּוֹרֵף וַיַּעֲשֵׂהוּ פֶּסֶל וּמַסֵּכָה וַיִּהְיוּ
5 בְּבֵית מִיכָיְהוּ: * וְהָאִישׁ מִיכָה לוֹ בַּיִת
אֱלֹהִים וַיַּעַשׂ אֵפוֹד וּתְרָפִים וַיְמַלֵּא אֶת־יַד אַחַד
6 מִבָּנָיו וַיְהִי־לוֹ לְכֹהֵן: * בַּיָּמִים הָהֵם אֵין מֶלֶךְ
בְּיִשְׂרָאֵל אִישׁ הַיָּשָׁר בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה: * וַיְהִי־נַעַר
7 מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה מִמִּשְׁפַּחַת יְהוּדָה וְהוּא לֵוִי וְהוּא
גָּר־שָׁם: * וַיֵּלֶךְ הָאִישׁ מֵהָעִיר מִבֵּית לֶחֶם
יְהוּדָה לָגוּר בַּאֲשֶׁר יִמְצָא וַיָּבֹא הַר־אֶפְרַיִם עַד־
8 בֵּית מִיכָה לַעֲשׂוֹת דַּרְכּוֹ: * וַיֹּאמֶר לוֹ מִיכָה
מֵאַיִן תָּבוֹא וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵוִי אָנֹכִי מִבֵּית לֶחֶם
יְהוּדָה וְאָנֹכִי הוֹלֵךְ לָגוּר בַּאֲשֶׁר אֶמְצָא:
9 * וַיֹּאמֶר לוֹ מִיכָה שְׁבָה עִמָּדִי וְהְיֵה־לִי לְאָב
וְלכֹהֵן וְאָנֹכִי אֶתֵּן לְךָ עֲשֶׂרֶת כֶּסֶף לַיָּמִים וְעֵרֶךְ
בְּגָדִים וּמִחְיָתֶךָ וְיֹלֵךְ הַלֵּוִי:

30 * Ait: Moriatur anima mea cum Philistiim. concusisq; fortiter columnis, ce-
cidit domus super omnes principes & ce-
teram multitudinem quæ ibi erat. Mul-
toq; plures interfecit moriens, quàm antè
31 viuus occiderat. * Descendentes autè fra-
tres eius & vniuersa cognatio, tulerũt cor-
pus eius & sepelierũt inter Saraa & Esthaol,
in sepulchro patris sui Manue: iudicauit-
que Israel viginti annis. CAP. XVII.

1 FVit eo tẽpore vir quidã de mõte Ephrai
nomine Michas, * Qui dixit matri suæ:
A Mille centum argẽteos quos separaueras,
& super quibus me audiẽte iurabaris, ec-
ce ego habeo, & apud me sunt. Cui illa re-
spondit: Benedictus filius meus Domino.
3 * Reddidit ergo eos matri suę, quæ dixerat
ei: Consecraui & voui hoc argẽtum Dño,
vt de manu mea suscipiat filius meus, &
faciat sculptile atq; conflatile, & nũc ta-
4 do illud tibi. * Reddidit igitur eos matri
suę, quę tulit ducentos argenteos, & dedit
5 cõflatile quod fuit in domo Michæ. * Qui
ẽdiculã quoq; in ea Deo separauit, & fecit
ephod & teraphin, id est, vestẽ sacerdotalẽ, & idola. impleuitq; vnius filiorũ suorũ
6 manũ, & factus est ei sacerdos. * In diebus
7 illis nõ erat rex ĩ Israel, sed vnusq; quod
B illis nõ erat rex ĩ Israel, sed vnusq; q; quod
7 sibi rectum videbatur, hoc faciebat. * Fuit
quoq; in tẽpore illo alter adolescẽs de Be-
thlee Iuda ex cognatione eius; eratq; ipse
8 Leuites, & habitabat ibi. * Egressusq; de ci-
uitate Bethleẽ, peregrinari voluit vbicũq;
sibi cõmodũ repisset. Cũq; venisset in mo-
9 tẽ Ephraim iter faciẽs, & declinasset patũ-
per in domo Michæ, * Interrogatus est ab
eo vnde venisset. Qui respondit: Leuita
sum de Bethleem Iuda, & vado vt habitẽ
vbi potuero, & vtile mihi esse prospexero.
10 * Dixitq; Micha: Mane apud me, inquit, &
esto mihi parens ac sacerdos; daboque ti-
bi p annos singulos decẽ argẽteos, ac vesti-
duplicem, & quę ad victũ sunt necessaria.

30 * Et dixit Samson: Moriatur anima mea
cum Philistiim: & inclinauit in fortitudine, et
cecidit domus super principes, & super omnem
populũ qui erat in illa. & fuerunt mortui quos
occiderat Samson in morte sua plures, quàm oc-
ciderat in vita sua.
31 * Et descenderunt fratres eius, & vniuersa
domus patris eius, & acceperunt eum, & as-
cenderunt & sepelierunt eum inter Saraa &
inter Esthaol, in sepulchro Manue patris eius.
& ipse iudicauit Israel viginti annis.

CAP. XVII.

1 ΚΑΙ ἐγένετο ἀνὴρ ἀπὸ ὄρους Ἐφραίμ, καὶ ὄνομα αὐτῷ
2 Μιχά. * καὶ εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτοῦ, χίλιοι καὶ ἑκατὸν ἀρ-
γυρίου σοῦ συλληφθέντος σοι, καὶ ὠξώρκισας, καὶ εἶπας ἐν τοῖς
ὠσίν μου, ἰδοὺ τὸ ἀργύριον παρ' ἐμοί, ἐγὼ ἔλαβον αὐτό. καὶ
εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ, εὐλογημένος ὁ υἱός μου ἐν τῷ κυρίῳ
3 * καὶ ἀπέδωκεν σοῦ χίλιοι καὶ ἑκατὸν ἀργυρίου τῇ μη-
τρὶ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἁγιασμὸν ἡγίασα τὸ ἀρ-
γύριον τῷ κυρίῳ ἐκ τῆς χειρός μου καταμόνας τοῦ ποιῆ-
σαι γλυπτὸν καὶ χωνευτόν, καὶ νῦν ἀποδώσω αὐτό σοι.
4 * καὶ ἀπέδωκεν τὸ ἀργύριον τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔλα-
βεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ διακοσίους ἀργυρίου, καὶ ἔδωκεν αὐ-
τὸ τῷ χωνευτῇ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸ γλυπτὸν καὶ χωνευτόν.
5 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ μιχά. * καὶ ὁ οἶκος μιχὰ
αὐτῷ οἶκος θεοῦ. καὶ ἐποίησεν ἐφὼδ καὶ θεραφίν. καὶ ἐν-
έπλησε τὴν χεῖρα ενὸς τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο αὐτῷ
εἰς ἱερέα.
6 * ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν ἰσρα-
ὴλ· ἀνὴρ τὰ δίκαια ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἐποίει.
7 * καὶ ἐγένετο παιδάριον ἐκ βηθλεὲμ ἰούδα, ἐκ τῆ συγ-
γενείας ἰούδα, καὶ αὐτὸς λευίτης, καὶ αὐτὸς παροικεῖ ἐκεῖ.
8 * καὶ ἐπορεύθη ὁ ἀνὴρ ἐκ τῆ πόλεως βηθλεὲμ ἰούδα
παροικεῖν ὅ ἂν εὕρῃ. καὶ παρεγένετο εἰς ὄρος ἐφραὶμ ἕως
οἴκου μιχὰ τοῦ ποιῆσαι τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. * καὶ εἶπεν αὐ-
τῷ μιχά, πόθεν ἔρχῃ; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, λευίτης ἐγώ
εἰμι ἐκ βηθλεὲμ ἰούδα, καὶ ἐγὼ πορεύομαι παροικεῖν οὗ
10 ἐὰν εὕρω. * καὶ εἶπεν αὐτῷ μιχά, κάθου μετ' ἐμοῦ, καὶ
γίνου μοι εἰς πατέρα καὶ εἰς ἱερέα· καὶ ἐγὼ δώσω σοι δέκα
ἀργυρίου εἰς ἡμέραις, καὶ ζεῦγος ἱματίων, καὶ τὰ πρὸς
τὸ ζῆν σου. καὶ ἐπορεύθη ὁ λευίτης·

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

30 * Et dixit Simson: Moriatur anima mea cum Philisthæis. & traxit in virtute, & cecidit domus super tyrannos, & super omnem popu-
lum qui cum eo: & fuerunt occisi quos occidit in morte sua, multi ab iis quos occidit in vita sua. 31 * Et descenderunt fratres
eius, & omnis domus patris eius, & tulerunt eum, & ascenderunt & sepelierunt eum inter Sargha & inter Esthaol in sepulchro Manoahh
patris sui. & ipse iudicauit Israel viginti annis.

CAP. XVII.

1 * Et fuit vir de monte Ephraim, & nomen eius Michaihu. 2 * Et dixit matri suæ: Mille & centum zzileghin argenti, quod acceptum
est tibi, & tu iurasti, & etiam dixisti ante me, Ecce argentum mecum: ego accepi illud. & dixit mater eius: Benedictus filius meus ante
Dominum. 3 * Et reddidit mille & centum zzileghin argenti matri suæ. & dixit mater eius: Sanctificare sanctificaui argentũ ante Do-
minum ex manu mea filio meo ad faciendum simulachrum & fusum; & nunc reddam id tibi. 4 * Et reddidit argentum matri suæ. & acce-
pit mater eius ducentos zzileghin argenti, & dedit illud redemptori, & fecit illud simulachrum & fusum: & fuit in domo Michah.
5 * Et vir Michah illi domus erroris: & fecit ephod & similitudines, & obtulit oblationem vnius ex filiis suis, & fuit illi sacerdoti.
6 * In diebus illis non erat rex in Israel: vir quod rectum in oculis suis, faciet. 7 * Et fuit adolescens ex-de Bethlehhem domus Iehuda de pro-
sapia Iehuda, & ipse Leuita, & ipse hospes ibi. 8 * Et venit vir ex vrbe sua ex Beth-lehhem Iehuda ad hospitandum in loco quem inueniet:
& venit ad montem domus Ephraim vsque domũ Michah ad faciendũ viam suã. 9 * Et dixit ei Michah: Vnde tu veniens? & dixit illi: Leuita
ego ex Beth-lehem domus Iehudah, & ego ambulans ad hospitandum in loco quem inueniam. 10 * Et dixit ei Michah: Sede mecum, & sis
mihi patri & sacerdoti; & ego dabo tibi decem zzileghin argenti ad vicem temporis, & par vestimentorum, & alimentũ tuũ. & iuit Leuita.

30 דְּאָמַר שִׁמְשׁוֹן תְּמוּת נַפְשִׁי עִם פְּלִשְׁתָּאֵי וּנְגַד בְּחֵילָא וּנְפַל בֵּיתָא עַל תַּרְנְגְלַיָּא וְעַל כָּל עַמָּא דְּבֵיהּ וְהָווֹ קְטוֹלַיָּא דְּקְטֵל בְּמוֹתֵיהּ
סַגִּיאִין מִדְּקְטֵל בְּחַיּוֹהִי: 31 וּנְחָתוּ אֲחוֹהִי וְכָל בֵּית אֲבוֹהִי וּנְטָלוּ יָתֵיהּ וְסַלִּיקוּ וְקַבְּרוּ יָתֵיהּ בֵּין צָרְעָה וּבֵין אֶשְׁתָּאוֹל בְּקֶבְרָא דְּמָנוּחַ
אֲבוּהִי וְהוּא דָּן יָת יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִין שְׁנִין:

יז

1 וַהֲוָה גַּבְרָא מִטּוּרָא דְּאֶפְרָיִם וּשְׁמֵיהּ מִיכָיְהוּ: 2 וַאֲמַר לְאִמֵּיהּ אֶלֶף וּמְאָה סְלְעִין כַּסְפָּא דְּאִתְקַל לָךְ וְאַתְּ אוֹמֵית וְאַף אֲמַרְתְּ קֳדָמַי הָא כַסְפָּא עִמִּי אֲנָא נְסֵיבְתֵּיהּ וַאֲמַרְתְּ אִמֵּיהּ בְּרִיךְ בְּרִי קֳדָם יְיָ:
3 וַאֲתֵיב יָת אֶלֶף וּמְאָה כַסְפָּא לְאִמֵּיהּ וַאֲמַרַת אִמֵּיהּ אַקְדָּשָׁא אַקְדֵּישִׁית יָת כַּסְפָּא קֳדָם יְיָ מִן יְדִי לְבְרִי לְמֶעְבַּד צְלֵם וְמַתְכָּא וּכְעַן אֲתֵיבִינֵיהּ לָךְ:
4 וַאֲתֵיב יָת כַּסְפָּא לְאִמֵּיהּ וּנְסֵיבַת אִמֵּיהּ מָאתַן סְלְעִין דְּכַסְפָּא וִיהַבְתֵּיהּ לְקַיְנָאָה וְעַבְדֵיהּ צְלֵם וְמַתְכָּא וַהֲוָה בְּבֵית מִיכָה:
5 וּבְרָא מִיכָה לֵיהּ בֵּית טַעֲוָתָא וַעֲבַד אֶפּוֹד וּדְקָאן וְקַרִיב יָת חַד מִבְּנוֹהִי וַהֲוָה לֵיהּ לְכוֹהֵן: 6 בְּיוֹמַיָּא הָאִינוּן לֵית
מַלְכָּא בְּיִשְׂרָאֵל גְּבַר דְּכַשֵּׁר בְּעֵינוֹהִי יַעֲבֵיד: 7 וַהֲוָה עֻלֵּימָא מִדְּבֵית לֶחֶם דִּיהוּדָה מִן מַרְעִיַּת יְהוּדָה וְהוּא לֵוָאָה וְהוּא תַּמָּן:
8 וְאָזַל גְּבָרָא מִקִּרְיַת סְפִיָּה דְּבֵית לֶחֶם דִּיהוּדָה לְמִיגַר בְּאַתְרָא דְּיִשְׁכַּח וַאֲתָא לְטוּרָא דְּבֵית אֶפְרָיִם עַד בֵּית מִיכָה לְמֶעְבַּד אוֹרְחֵיהּ:
9 וַאֲמַר לֵיהּ מִיכָה לְאָן אַתְּ אָזֵיל וְאָמַר לֵיהּ לְוָאָה אֲנָא מִבֵּית לֶחֶם דִּיהוּדָה וַאֲנָא אָזֵיל לְמִיגַר בְּאַתְרָא דְּאַשְׁכַּח:
10 וַאֲמַר לֵיהּ מִיכָה תֵּב עִמִּי וֶהֱוֵי לִי לְאָב וְלִכְהַן וַאֲנָא אֶתֵּן לָךְ עֲשַׂר סְלְעִין דְּכַסְפָּא לְיוֹמָן עִדָּן חוֹב לְבוּשִׁין וּפַרְנוֹסֵךְ וְאָזַל לֵוָאָה:

11 ויואל הלוי לשבת את־האיש ויהי הנער לו
כאחד מבניו : 12 וימלא מיכה את־יד הלוי
ויהי־לו הנער לכהן ויהי בבית מיכה :
13 ויאמר מיכה עתה ידעתי כי־ייטיב יהוה לי
כי היה־לי הלוי לכהן :

יח

1 בימים ההם אין מלך
בישראל ובימים ההם שבט הדני מבקש־לו
נחלה לשבת כי לא־נפלה לו עד־היום
ההוא בתוך שבטי־ישראל בנחלה :
2 וישלחו בני־דן ממשפחתם חמשה אנשים
מקצותם אנשים בני־חיל מצרעה ומאשתאל
לרגל את־הארץ ולחקרה ויאמרו אלהם
לכו חקרו את־הארץ ויבאו הר־אפרים עד־
3 בית מיכה וילינו שם : המה עם־בית
מיכה והמה הכירו את־קול הנער הלוי ויסורו
שם ויאמרו לו מי־הביאך הלם ומה־אתה עשה
4 בזה ומה־לך פה : ויאמר אלהם כזה וכזה
עשה לי מיכה וישכרני ואהי־לו לכהן :
5 ויאמרו לו שאל־נא באלהים ונדעה
התצלח דרכנו אשר אנחנו הלכים עליה :
6 ויאמר להם הכהן לכו לשלום נכח יהוה
דרככם אשר תלכו־בה :
7 וילכו חמשת האנשים ויבאו לישה
ויראו את־העם אשר־בקרבה יושבת־לבטח
כמשפט צידנים שקט ובטח ואין־מכלים דבר
בארץ יורש עצר ורחוקים המה מצידנים ודבר
אין־להם עם־אדם :
8 ויבאו אל־אחיהם צרעה ואשתאל ויאמרו
להם אחיהם מה־אתם :

11 * Acquieuit & mansit apud hominem, fuitque illi quasi vnus de filiis.
12 * Impleuitque Micha manum eius, & habuit puerum sacerdotem apud se:
13 * Nunc scio, dicẽs, quòd benefaciet mihi Dominus, habenti Leuitici generis sacerdotem.

CAP. XVIII.

1 IN diebus illis non erat rex in Israel, & A tribus Dan quærebat possessionem sibi vt habitaret in ea. Vsque ad illum enim diem inter cæteras tribus sortem non acceperat.
2 * Miserunt ergo filij Dan stirpis & familiæ suæ quinque viros fortissimos de Saraa & Esthaol, vt explorarent terram & diligenter inspicerent. dixeruntque eis; Ite & considerate terram. Qui cùm pergẽtes venissent in montẽ Ephraim, & intrassent domum Michæ, requieuerunt ibi:
3 * Et agnoscentes vocem adolescentis Leuitæ, vtentesque illius diuersorio, dixerunt ad eum: Quis te huc adduxit? Quid hic agis? Quam ob causam huc venire voluisti?
4 * Qui respondit eis: Hæc & hæc præstitit mihi Michas, & me mercede condu-B xit, vt sim ei sacerdos.
5 * Rogauerunt autem eum vt consuleret Deum, & scire possent an prospero itinere pergerent, & res haberet effectum.
6 * Qui respondit eis: Ite cum pace. Dominus respicit viam vestram, & iter quò pergitis.
7 * Euntes igitur quinque viri venerunt Lais, videruntque populum habitantem in ea absque vllo timore iuxta consuetudinem Sidoniorum securum & quietum, nullo eis penitus resistẽte, magnarumque opum, & procul à Sidone atque à cunctis hominibus separatum.
8 * Reuersique ad fratres suos in Sara & Esthaol, & quid egissent sciscitantibus,

Et incepit habitare apud virum. & fuit illi puer vt vnus filiorum eius. 11
Et impleuit Micha manum Leuitæ, et fuit ei puer in sacerdotem; & fuit in domo Micha. 12
Et dixit Micha: Nunc cognoui quòd benefecit mihi Dominus; quoniam factus est mihi Leuites in sacerdotem. 13

CAP. XVIII.

IN diebus illis non erat rex in Israel: & in diebus illis tribus Dan quærebat sibi possessionem ad habitandum; quoniam non cecidit illi vsque ad dies illas in medio tribuum Israel possessio. 1
Et miserunt filij Dan de cognationibus suis quinque viros de parte sua, viros filios potentiæ de Saraa & Esthaol, vt explorarẽt terram, & diligenter inspicerent eam. & dixerunt ad eos: Ite & considerate terram: & venerunt in montem Ephraim vsque ad domum Micha, & requieuerunt ibi, 2
Eis existentibus apud domum Micha. & illi cognouerunt vocem pueri Leuitæ, & declinauerunt illic: & dixerunt ei: Quis te duxit huc? & quid tu agis hic, & quid tibi est hic? 3
Et dixit ad eos: Sic & sic fecit mihi Micha; & mercede conduxit me, & factus sum ei in sacerdotem. 4
Et dixerunt ei: Interroga iam in Deo, & cognoscemus si prosperatur iter nostrum quod nos imus per illud. 5
Et dixit eis sacerdos, Ambulate in pace: coram Domino via vestra per quam ambulatis in ipsa. 6
Et abierunt quinque viri, & venerunt in Laisa, & viderunt populum qui in ea, habitantem in spe, secundum consuetudinem Sidoniorum, quietos in spe, & non potentes loqui verbum in terra. possessor thesauri; quoniam longè sunt à Sidone: & sermo non erat illis cum Syria. 7
Et venerunt quinque viri ad fratres suos in Saraa & in Esthaol, & dixerunt eis fratres eorum: Quid vos sedetis? 8

11 καὶ ἤρξατο παροικεῖν παρὰ τῷ ἀνδρί. καὶ ἐγενήθη αὐτῷ τὸ παιδάριον ὡς εἷς τῶν υἱῶν αὐτοῦ.
12 καὶ ἐνέπλησεν μιχὰ τὴν χεῖρα τοῦ λευίτου, καὶ ἐγενήθη αὐτῷ τὸ παιδάριον εἰς ἱερέα, καὶ ἦν ἐν τῷ οἴκῳ μιχά.
13 καὶ εἶπεν μιχά, νῦν ἔγνων ὅτι ἠγαθοποίησέν μοι κύριος, ὅτι ἐγενήθη μοι ὁ λευίτης εἰς ἱερέα.

ιη'.

1 Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν ἰσραήλ. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἡ φυλὴ τοῦ δὰν ἐζήτει ἑαυτῇ κληρονομίαν τοῦ κατοικεῖν, ὅτι οὐκ ἐνέπεσεν αὐτῇ ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἐν μέσῳ φυλῶν ἰσραὴλ κληρονομία.
2 καὶ ἐξαπέστειλαν οἱ υἱοὶ δὰν ἐκ τῶν συγγενειῶν αὐτῶν πέντε ἄνδρας ἀπὸ μέρους αὐτοῦ ἄνδρας υἱοὺς δυνάμεως ἐκ σαραὰ καὶ ἐσθαὸλ τοῦ κατασκέψασθαι τὴν γῆν καὶ ἐξιχνιάσαι αὐτήν. καὶ εἶπαν πρὸς αὐτούς, πορεύεσθε καὶ ἐξερευνήσατε τὴν γῆν· καὶ παρεγένοντο εἰς ὄρος ἐφραὶμ ἕως οἴκου μιχά, καὶ κατέπαυσαν ἐκεῖ
3 αὐτῶν ὄντων παρὰ τῷ οἴκῳ μιχά. καὶ αὐτοὶ ἔγνωσαν τὴν φωνὴν τοῦ παιδαρίου τοῦ λευίτου, καὶ ἐξέκλιναν ἐκεῖ. καὶ εἶπαν αὐτῷ, τίς σε ἤγαγεν ὧδε; καὶ τί σὺ ποιεῖς ἐνταῦθα; καὶ τί σοί ἐστιν ὧδε;
4 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, οὕτω καὶ οὕτως ἐποίησέν μοι μιχά, καὶ ἐμισθώσατό με, καὶ ἐγενήθην αὐτῷ εἰς ἱερέα.
5 καὶ εἶπον αὐτῷ, ἐπερώτησον δὴ ἐν τῷ θεῷ, καὶ γνωσόμεθα εἰ κατευοδοῖ ἡ ὁδὸς ἡμῶν ἣν ἡμεῖς πορευόμεθα ἐπ' αὐτήν.
6 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἱερεύς, πορεύεσθε εἰς εἰρήνην, ἐνώπιον κυρίου ἡ ὁδὸς ὑμῶν καθ' ἣν πορεύεσθε ἐν αὐτῇ.
7 καὶ ἐπορεύθησαν οἱ πέντε ἄνδρες, καὶ παρεγένοντο εἰς λαισά, καὶ εἶδον τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ, κατοικοῦντα ἐν ἐλπίδι κατὰ τὴν σύγκρισιν τῶν σιδωνίων ἡσυχάζοντας ἐν ἐλπίδι, καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ῥῆμα ἐν τῇ γῇ· κληρονόμος θησαυροῦ, ὅτι μακράν εἰσιν ἀπὸ σιδῶνος, καὶ λόγος οὐκ ἦν αὐτοῖς μετὰ συρίας.
8 καὶ παρεγένοντο οἱ πέντε ἄνδρες πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν εἰς σαραὰ καὶ εἰς ἐσθαόλ, καὶ ἔλεγον αὐτοῖς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, τί ὑμεῖς κάθησθε;

תרגום יונתן

11 וצבי ליואה למיתב עם גברא והוה עולימא ליה כחד מבנוהי : 12 וקריב מיכה ית קורבן ליואה והוה ליה עולימא לכהן והוה בבית מיכה : 13 ואמר מיכה כען ידענא ארי אוטיב יי לי ארי הוה לי ליואה לכהן :

יח

1 ביומיא האינון לית מלכא בישראל וביומיא האינון שבטא דבית דן בען להון אחסנא למיתב ארי לא איתפליגת עד יומא ההוא בגו שבטיא דישראל באחסנא : 2 ושלחו בני דן מזרעיתהון חמשא גברין מקצתהון גברין בני חילא מצרעה ומאשתאול לאללא ית ארעא ולסבדקה ואמרו להון אזילו בדוקו ית ארעא ואתו לטורא דבית אפרים עד בית מיכה ובתו תמן : 3 אינון עם בית מיכה ואינון אשתמודעו ית קל עולימא ליואה וזרו לתמן ואמרו ליה מן איתך הלכא ומה את עביד כא ומה לך כדין : 4 ואמר להון כדין וכדין עבד לי מיכה ואגרני ואהוי ליה לכהן : 5 ואמרו ליה שאל כען במימרא דיי ונדע התצלח אורחנא דאנחנא אזלין עלהא : 6 ואמר להון כהנא אזילו לשלם אתקין יי אורחכון די תהכון בה : 7 ואזלו חמשא גברין ואתו ללישׁ וחזו ית עמא די בגוה יתבין לרוחצן כהילכת צידונאי שקטין ויתבין לרוחצן ולית דמנזק פתגמא בארעא ירותין זעירין ורחוקין אינון מצידונאי ופתגם לית להון עם אנש : 8 ואתו לות אחיהון לצרעה ולאשתאול ואמרו להון אחיהון מה אתון :

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

11 Et voluit Leuita ad sedendum cum viro; & fuit adolescens illi vt vnus ex filiis illius.
12 Et obtulit Michah oblationem Leuitæ; & fuit illi adolescens sacerdoti, & fuit in domo Michah.
13 Et dixit Michah: Nunc cognoui quòd benefecit Dominus mihi, nam fuit mihi Leuita sacerdoti.

CAP. XVIII.

IN diebus illis non erat rex in Israel: & in diebus illis tribus domus Dan quærentes sibi possessionem ad habitandum, quoniam non diuisa est vsque ad diem illam in medio tribuum Israel in possessione. * Et miserunt filij Dan ex prosapia sua quinque viros de partibus suis, viros filios virtutis ex Szargha & ex Esthaol, ad explorandum terram, & ad rimandum eam: & dixerunt eis: Ambulate rimamini terram; & venerunt ad montem domus Ephraim vsque domum Michah, & pernoctarunt ibi. * Illi cum domo Michah & illi agnouerunt vocem adolescentis Leuitæ, & diuerterunt eò, & dixerunt ei: Quis adduxit te huc? & quid tu facis hic, & quid tibi in hoc? * Et dixit illis: Sic & sic fecit mihi Michah, & conduxit me, & ero ei sacerdoti.
* Et dixerunt illi: Pete nunc in dicto Domini, & sciemus an prosperabit viam nostram qua nos ambulantes super ea.
* Et dixit illis sacerdos: Ambulate ad pacem, stabiliuit Dominus viam vestram qua ibitis in ea.
* Et ambulauerunt quinque viri, & venerunt ad Lais; & viderunt populum qui in ea, sedentes ad confidentiam iuxta morem Szidoneorum, qui quiescentes & manentes ad confidentiam, & non est qui noceat verbum in terra: possessores parui, & remoti illi à Szidoneis, & verbum non est illis cum homine. * Et venerunt ad fratres suos ad Szarghah & ad Esthaol, & dixerunt illis fratres eorum: Quid vos?

Universidad de Deusto Biblioteca

9 ויאמרו קומה ונעלה עליהם כי ראינו את
הארץ והנה טובה מאד ואתם מחשים אל תעצלו
ללכת לבא לרשת את הארץ׃
10 כבאכם תבאו אל עם בטח והארץ רחבת ידים
כי נתנה אלהים בידכם מקום אשר אין שם
מחסור כל דבר אשר בארץ׃
11 ויסעו משם ממשפחת הדני מצרעה ומאשתאל
שש מאות איש חגור כלי מלחמה׃
12 ויעלו ויחנו בקרית יערים ביהודה על כן קראו
למקום ההוא מחנה דן עד היום הזה הנה אחרי
קרית יערים׃
13 ויעברו משם הר אפרים ויבאו עד בית מיכה׃
14 ויענו חמשת האנשים ההלכים לרגל את
הארץ ליש ויאמרו אל אחיהם הידעתם כי
יש בבתים האלה אפוד ותרפים ופסל ומסכה
ועתה דעו מה תעשו׃
15 ויסורו שמה ויבאו אל בית הנער הלוי בית
מיכה וישאלו לו לשלום׃
16 ושש מאות איש חגורים כלי מלחמתם נצבים
פתח השער אשר מבני דן׃
17 ויעלו חמשת האנשים ההלכים לרגל את הארץ
באו שמה לקחו את הפסל ואת האפוד ואת
התרפים ואת המסכה והכהן נצב פתח השער
ושש מאות האיש החגור כלי המלחמה׃
18 ואלה באו בית מיכה ויקחו את פסל האפוד
ואת התרפים ואת המסכה ויאמר אליהם הכהן
19 מה אתם עשים׃ ויאמרו לו החרש שים ידך
על פיך ולך עמנו והיה לנו לאב ולכהן הטוב
היותך כהן לבית איש אחד או היותך כהן לשבט
ולמשפחה בישראל׃

9 Responderunt: Surgite & eamus ad eos. vidimus enim terram valdè opulentam & vberem. nolite negligere, nolite cessare. eamus & possideamus eam:
10 Nullus erit labor. intrabimus ad securos in regionem latissimam: tradetque nobis Deus locum in quo nullius rei est penuria eorum quæ gignuntur in terra.
11 Profecti igitur sunt de cognatione Dan de Saraa & Esthaol, sexcenti viri ac-
12 cincti armis bellicis: Ascendentesque manserunt in Cariathiarim Iudæ, qui locus ex eo tempore, Castrorum Dan nomen accepit; & est post tergum Cariathiarim.
13 Indè transierunt in montē Ephraim. Cumque venissent ad domum Michæ,
14 Dixerunt quinque viri, qui prius missi fuerant ad considerandam terram Lais, cæteris fratribus suis: Nostis quòd in domibus istis sit ephod, & teraphim, & sculptile atque conflatile? Videte quid vobis placeat.
15 Et cùm paululum declinassent, ingressi sunt domum adolescētis Leuitę qui erat in domo Michæ, salutaueruntque eum verbis pacificis:
16 Sexcenti autem viri, ita vt erant armati, stabant ante ostium.
17 At illi qui ingressi fuerant domum iuuenis, sculptile, & ephod, & teraphim atque conflatile tollere nitebantur: & sacerdos stabat ante ostium, sexcentis viris fortissimis
18 Haud procul expectantibus. Tulerunt igitur qui intrauerant, sculptile, ephod, & idola atque conflatile. Quibus dixit sacerdos, Quid facitis?
19 Cui responderunt: Tace, & pone digitum super os tuum; venique nobiscum vt habeamus te patrem ac sacerdotem. quid tibi melius est vt sis sacerdos in domo vnius viri, an in vna tribu & familia in Israel?

Et dixerunt: Surgite & ascendamus ad eos; quoniam vidimus terram, & ecce bona valde: & vos tacete, ne tardetis ad eundum & intrandum vt possideatis terram. 9
Quando intraueritis, venietis ad populum fiduciæ; & terra lata manibus. quoniam tradidit illam Deus in manum vestram: locus non est illic penuria vllius verbi quæcunque in terra. 10
Et profecti sunt illinc ex cognatione Dan, ex Saraa & ex Esthaol, sexcenti viri accincti armis bellicis. 11
Et ascenderunt & castrametati sunt in Cariathiarim in Iuda. propterea nomen fuit loco illi, Castra Dan, vsque ad diem hanc: ecce post Cariathiarim. 12
Et transierunt illinc vsque ad montem Ephraim, & venerunt vsque ad domum Micha. 13
Et responderunt quinque viri qui iuerūt ad considerandum terram Laisa. & dixerunt ad fratres suos: Si nostis quòd est in domibus istis ephud, & theraphim, & sculptile, & conflatile: & nunc scite quid facietis. 14
Et declinauerunt illuc: & ingressi sunt in domum adolescentis Leuitæ domum Micha, et interrogauerunt illum in pace: 15
Et sexcenti viri accincti armis bellicis suis firmati apud ostium vestibuli qui ex filiis Dan. 16
Et ascenderunt quinque viri qui ibant ad considerandum terram, & venientes illuc ceperunt sculptile, & ephud, & theraphim, et conflatile. & sacerdos astans ante ostium vestibuli, & sexcenti viri accincti armis bellicis, 17
Et hi ingressi sunt in domum Micha, & ceperunt sculptile, & ephud, & theraphim, & conflatile. & dixit ad illos sacerdos: Quid vos facitis? 18 *Et dixerunt ad illum: Tace impone manum tuam super os tuum, & veni nobiscum, & eris nobis in patrem & in sacerdotem: nunquid melius esse te sacerdotem domus viri vnius, quàm esse te sacerdotem tribus & cognationis in Israel?* 19

9 καὶ εἶπαν, ἀνάστητε καὶ ἀναβῶμεν ἐπ᾽ αὐτούς, ὅτι ἑωράκαμεν τὴν γῆν, καὶ ἰδοὺ ἀγαθὴ σφόδρα. καὶ ὑμεῖς σιωπᾶτε, μὴ ὀκνήσητε τοῦ πορευθῆναι καὶ εἰσελθεῖν τοῦ κα-
10 τακληρονομῆσαι τὴν γῆν. ἡνίκα ἂν εἰσέλθητε ἥξετε πρὸς λαὸν πεποιθότα, καὶ ἡ γῆ εὐρύχωρος χερσίν. ὅτι παρέδωκεν αὐτὴν ὁ θεὸς ἐν χειρὶ ὑμῶν, τόπος οὐκ ἔστιν ἐκεῖ ὑστέρημα παντὸς ῥήματος ὅσα ἐν τῇ γῇ.
11 καὶ ἀπῆραν ἐκεῖθεν ἐκ συγγενείας τοῦ δὰν ἐκ σαραὰ καὶ ἐκ ἐσθαόλ, ἑξακόσιοι ἄνδρες περιεζωσμένοι σκεύη πο-
12 λεμικά. καὶ ἀνέβησαν καὶ παρενέβαλον ἐν καριαθιαρὶμ ἐν ἰούδα. διὰ τοῦτο ἐκλήθη τῷ τόπῳ ἐκείνῳ παρεμβολὴ δὰν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. ἰδοὺ κατόπισθεν καριαθιαρίμ.
13 καὶ παρῆλθον ἐκεῖθεν ἕως τοῦ ὄρους ἐφραίμ, καὶ ἦλθον ἕως οἴκου μιχά.
14 καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ πέντε ἄνδρες οἱ πορευθέντες κατασκέψασθαι τὴν γῆν λαϊσά. καὶ εἶπον πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν· εἰ οἴδατε ὅτι ἔστιν ἐν τοῖς οἴκοις τούτοις ἐφοὺδ καὶ θεραφὶμ καὶ γλυπτὸν καὶ χωνευτόν. καὶ νῦν γνῶτε τί ποιήσετε·
15 καὶ ἐξέκλιναν ἐκεῖ, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον τοῦ παιδαρίου τοῦ λευίτου οἶκον μιχά, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ·
16 καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες περιεζωσμένοι σκεύη πολεμικὰ αὐτῶν ἐστηλωμένοι παρὰ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος οἱ ἐκ τῶν υἱῶν δάν.
17 καὶ ἀνέβησαν οἱ πέντε ἄνδρες οἱ παραπορευόμενοι κατασκέψασθαι τὴν γῆν, καὶ ἐπελθόντες ἐκεῖ ἔλαβον τὸ γλυπτὸν καὶ τὸ ἐφούδ, καὶ τὸ θεραφίμ, καὶ τὸ χωνευτόν. καὶ ὁ ἱερεὺς ἐστηλωμένος παρὰ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος, καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ περιεζωσμένοι σκεύη πολεμικά.
18 καὶ οὗτοι εἰσῆλθον εἰς οἶκον μιχά, καὶ ἔλαβον τὸ γλυπτὸν, καὶ τὸ ἐφούδ, καὶ τὸ θεραφίμ, καὶ τὸ χωνευτόν. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὁ ἱερεύς, τί ὑμεῖς ποιεῖτε;
19 καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, κώφευσον ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ στόμα σου, καὶ ἐλθὲ μεθ᾽ ἡμῶν, καὶ ἔσῃ ἡμῖν εἰς πατέρα καὶ εἰς ἱερέα. μὴ βέλτιον εἶναί σε ἱερέα οἴκου ἀνδρὸς ἑνὸς ἢ γενέσθαι σε ἱερέα φυλῆς καὶ συγγενείας ἐν ἰσραήλ;

תרגום יונתן

9 ואמרו קומו ונסק עליהון ארי חזינא ית ארעא והא טבא לחדא ואתון שתקין לא תתרשלון למיזל למיעל למירת ית ארעא׃
10 כמיעלכון תעלון לות עמא דשרן לרוחצן וארעא פתיות ידין ארי מסרה יי בידכון אתרא דליה תמן חסרן כל מדעם די בארעא׃
11 ונטלו מתמן מזרעית דן מצרעה ומאשתאול שית מאה גברא מזרזין במאני קרבא׃
12 וסליקו ושרו בקרית יערים בארעא דבית יהודה על כן קרו לאתרא ההוא משרית דן עד יומא הדין הא הוא אחורי קרית יערים׃
13 ועברו מתמן לטורא דבית אפרים ואתו עד בית מיכה׃
14 ואתיבו חמשא גבריא דאזלו לאללא ית ארעא דליש ואמרו לאחיהון הידעתון ארי אית בבתיא האלין אפוד ודמאין וצלם ומתכא וכען דעו מה תעבדון׃
15 וזרו לתמן ואתו לבית עולימא ליואה לבית מיכה ושאילו ליה לשלם׃
16 ושית מאה גברין מזרזין במאני קרביהון קימין במעלנא דתרעא דמבני דן׃
17 וסליקו חמשא גברין דאזלין לאללא ית ארעא אתו לתמן נסיבו ית צלם וית אפודא וית דמאין וית מתכא וכהנא קאים במעלנא דתרעא ושית מאה גברא דמזרזי במאני קרבא׃
18 ואלין עלו לבית מיכה ונסיבו ית צלם אפודא וית דמאין וית מתכא ואמר להון כהנא מה אתון עבדין׃
19 ואמרו ליה שתוק שוי ידך על פומך ואיתא עמנא והוי לנא לאב ולכהן הטב דתהא כהן לבית גברא חד או דתהי כהן לשבט ולזרעית בישראל׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 Et dixerunt: Surgite & ascendemus super eos; nam vidimus terram, & ecce bona valdè: & vos siletis, non negligatis ad eundum, ad intrandum, ad hæreditandum terram. 10 Vt venite vos, intrabitis ad populum qui manentes ad confidentiam, & terra latitudo manuum; nam tradidit eam Dominus in manu vestra, locum quo non est ibi penuria omnis cuiusquam quod in terra.
11 Et eleuauerunt inde de prosapia Dan ex Szarghah & ex Esthaol, sexcenti viri armati in vasis belli.
12 Et ascenderunt & manserunt in Kiriath-Iegharim in terra domus Iuda: propter sic vocarunt locum illum Castrum Dan vsque diem hanc: ecce ipse retro Kiriah-Iegharim. 13 Et transierunt inde ad montem domus Ephraim, & venerunt vsque ad domum Michah. 14 Et responderunt quinque viri qui iuerunt ad explorandum terram Lais, & dixerunt fratribus suis: Num nouistis quòd est in domibus his ephod, & similitudines, & simulachrum & fusum? & nunc scite quid facietis.
15 Et diuerterunt eò, & venerunt ad domum adolescentis Leuitæ ad domum Michah; & rogauerunt eum ad pacem.
16 Et sexcenti viri armati in vasis bellorum suorum stantes ad introitum portæ qui ex filiis Dan.
17 Et ascenderunt quinque viri, qui euntes ad explorandam terram, venerunt eò; tulerunt simulachrum, & ephod, & similitudines & fusum: & sacerdos stans in introitu portæ, & sexcenti viri qui armati in vasis belli.
18 Et illi intrauerunt ad domum Michah, & tulerunt simulachrum, ephod, & similitudines, & fusum: & dixit illis sacerdos; Quid vos facientes?
19 Et dixerunt ei: Tace, pone manum tuam super os tuum, & veni nobiscum, & esto nobis patri & sacerdoti: num bonum quòd sis ministrans domui viri vnius, vel sis ministrans tribui & prosapiæ in Israel?

Universidad de Deusto
Biblioteca

20 * וַיִּיטַב לֵב הַכֹּהֵן וַיִּקַּח אֶת־הָאֵפוֹד וְאֶת־הַתְּרָפִים
וְאֶת־הַפֶּסֶל וַיָּבֹא בְּקֶרֶב הָעָם׃
21 * וַיִּפְנוּ וַיֵּלְכוּ וַיָּשִׂימוּ אֶת־הַטַּף וְאֶת־הַמִּקְנֶה
וְאֶת־הַכְּבוּדָה לִפְנֵיהֶם׃
22 * הֵמָּה הִרְחִיקוּ מִבֵּית מִיכָה וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בַּבָּתִּים
אֲשֶׁר עִם־בֵּית מִיכָה נִזְעָקוּ וַיַּדְבִּיקוּ אֶת־בְּנֵי־דָן׃
23 * וַיִּקְרְאוּ אֶל־בְּנֵי־דָן וַיַּסֵּבוּ פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ
לְמִיכָה מַה־לְּךָ כִּי נִזְעָקְתָּ׃
24 * וַיֹּאמֶר אֶת־אֱלֹהַי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְקַחְתֶּם וְאֶת־
הַכֹּהֵן וַתֵּלְכוּ וּמַה־לִּי עוֹד וּמַה־זֶּה תֹּאמְרוּ אֵלַי מַה־
25 לָךְ׃ * וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו בְּנֵי־דָן אַל־תַּשְׁמַע קוֹלְךָ
עִמָּנוּ פֶּן־יִפְגְּעוּ בָכֶם אֲנָשִׁים מָרֵי נֶפֶשׁ וְאָסַפְתָּה
נַפְשְׁךָ וְנֶפֶשׁ בֵּיתֶךָ׃
26 * וַיֵּלְכוּ בְּנֵי־דָן לְדַרְכָּם וַיַּרְא מִיכָה כִּי־חֲזָקִים
הֵמָּה מִמֶּנּוּ וַיִּפֶן וַיָּשֶׁב אֶל־בֵּיתוֹ׃
27 * וְהֵמָּה לָקְחוּ אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה מִיכָה וְאֶת־הַכֹּהֵן
אֲשֶׁר הָיָה־לוֹ וַיָּבֹאוּ עַל־לַיִשׁ עַל־עַם שֹׁקֵט
וּבֹטֵחַ וַיַּכּוּ אוֹתָם לְפִי־חֶרֶב וְאֶת־הָעִיר שָׂרְפוּ
בָאֵשׁ׃
28 * וְאֵין מַצִּיל כִּי רְחוֹקָה־הִיא מִצִּידוֹן וְדָבָר אֵין
לָהֶם עִם־אָדָם וְהִיא בָעֵמֶק אֲשֶׁר לְבֵית־
רְחוֹב וַיִּבְנוּ אֶת־הָעִיר וַיֵּשְׁבוּ בָהּ׃
29 * וַיִּקְרְאוּ שֵׁם־הָעִיר דָּן בְּשֵׁם דָּן אֲבִיהֶם אֲשֶׁר יוּלַד
לְיִשְׂרָאֵל וְאוּלָם לַיִשׁ שֵׁם־הָעִיר לָרִאשֹׁנָה׃
30 * וַיָּקִימוּ לָהֶם בְּנֵי־דָן אֶת־הַפֶּסֶל וִיהוֹנָתָן בֶּן־
גֵּרְשֹׁם בֶּן־מְנַשֶּׁה הוּא וּבָנָיו הָיוּ כֹהֲנִים לְשֵׁבֶט הַדָּנִי
עַד־יוֹם גְּלוֹת הָאָרֶץ׃
31 * וַיָּשִׂימוּ לָהֶם אֶת־פֶּסֶל מִיכָה אֲשֶׁר עָשָׂה כָּל־יְמֵי
הֱיוֹת בֵּית־הָאֱלֹהִים בְּשִׁילֹה׃
32 * וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם וּמֶלֶךְ אֵין בְּיִשְׂרָאֵל

20 * Quod cùm audisset, acquieuit sermonibus eorum, & tulit ephod, & idola, ac sculptile; & profectus est cum eis.
21 * Qui cùm pergerent & ante se ire fe-
F cissent paruulos ac iumēta, & omne quod
22 erat preciosum, * Iamque à domo Michæ essent procul, viri qui habitabant in ædibus Michæ, conclamantes secuti sunt,
23 * Et post tergum clamare cœperunt. qui cùm respexissent, dixerunt ad Michā, Quid tibi vis? cur clamas?
24 * Qui respondit: Deos meos quos mihi feci tulistis, & sacerdotē & omnia quæ habeo, & dicitis, Quid tibi est?
25 * Dixeruntque ei filij Dan: Caue ne vltra loquaris ad nos; & veniant ad te viri animo concitati, & ipse cum omni domo tua pereas.
26 * Et sic cœpto itinere perrexerunt. Videns autem Micha quòd fortiores se essent, reuersus est in domum suam.
27 * Sexcenti autem viri tulerunt sacerdotem, & quæ supra diximus, veneruntq;
G in Lais ad populum quiescentem atque securum; & percusserunt eos in ore gladij, vrbemque incendio tradiderunt:
28 * Nullo penitus ferente præsidium, eò quòd procul habitarent à Sidone, & cum nullo hominum haberent quicquam societatis ac negocij. erat autem ciuitas sita in regione Roob, quam rursum extruētes habitauerunt in ea:
29 * Vocato nomine ciuitatis Dan, iuxta vocabulum patris sui quem genuerat Israel; quæ priùs Lais dicebatur.
30 * Posueruntque sibi sculptile, & Ionathan filium Gersan filij Moysi ac filios eius sacerdotes in tribu Dan vsq; ad diem captiuitatis suæ.
31 * Mansitque apud eos idolum Michæ omni tempore quo fuit domus Dei in Sylo. In diebus illis non erat rex in Israel.

תרגום יונתן

20 וְשָׁפַר לִבָּא דְכַהֲנָא וּנְסִיב יָת אֵפוֹדָא וְיָת דְּמָאִין וְיָת צַלְמָא וְעַל בְּנוּ עַמָּא׃
21 וְאִתְפְּנִיאוּ וַאֲזָלוּ וְשַׁוִּיאוּ יָת טַפְלָא וְיָת
בְּעִירָא וְיָת קְנְיָנָא קַדְמֵיהוֹן׃ 22 אִינּוּן אַרְחִיקוּ מִבֵּית מִיכָה וְגִבְרַיָּא דִּי בְבַתַּיָּא דְעָם בֵּית מִיכָה אִתְכְּנִישׁוּ וְאַדְבִּקוּ יָת בְּנֵי דָן׃
23 וְקָרוּ לְבֵית דָּן וְאִסְחַרוּ אַפֵּיהוֹן וַאֲמָרוּ לְמִיכָה מָה לָךְ אֲרִי אִתְכְּנִישְׁתָּא׃
24 וַאֲמַר יָת דַּחֲלָתַי דְּעַבְדִית נְסִיבְתּוּן וְדַכְרְתּוּן וְיָת כַּהֲנָא וַאֲזָלְתּוּן וּמָה לִי עוֹד וּמָה דֵּין אַתּוּן אָמְרִין לִי מָה לָךְ׃
25 וַאֲמָרוּ לֵיהּ בְּנֵי דָן לָא תַשְׁמַע קָלָךְ עִמָּנָא דִילְמָא יִשְׁלְטוּן בְּכוֹן גִּבְרִין מְרִירֵי נַפְשָׁן וְתוֹסִיף נַפְשָׁךְ וְנֶפֶשׁ אֱנָשׁ בֵּיתָךְ׃
26 וַאֲזָלוּ בְּנֵי דָן לְאוֹרְחָתְהוֹן וַחֲזָא מִיכָה אֲרֵי תַקִּיפִין אִינּוּן מִינֵיהּ וְאִתְפְּנִי וְתָב לְבֵיתֵיהּ׃ 27 וְאִינּוּן נְסִיבוּ יָת דַּעֲבַד
מִיכָה וְדָכְרוּ יָת כַּהֲנָא דַּהֲוָה לֵיהּ וַאֲתוֹ עַד לַיִשׁ עַל עַמָּא דְשָׁקְטִין וְשָׁרֵן לְרוּחְצָן וּמְחוֹ יָתְהוֹן לְפִתְגַם דְּחָרֶב וְיָת קַרְתָּא אוֹקִידוּ בְּנוּרָא׃
28 וְלֵית דְּמַשְׁיֵיזִיב אֲרֵי רְחִיקִין אִינּוּן מִצִּידוֹנָאי וּפִתְגַם לֵית לְהוֹן עִם אֱנָשׁ וְאִנּוּן בְּמֵישַׁר דְּלָבֵית רְחוֹב וּבְנוֹ יָת קַרְתָּא וְיָתִיבוּ בָהּ׃
29 וְקָרוּ שְׁמָא דְקַרְתָּא דָּן כְּשׁוּם דָּן אֲבוּהוֹן דְּאִיתְיְלִיד לְיִשְׂרָאֵל וּבְרַם לַיִשׁ שְׁמָא דְקַרְתָּא מִלְּקַדְמִין׃
30 וַאֲקִימוּ לְהוֹן בְּנֵי דָן יָת צַלְמָא וִיהוֹנָתָן בַּר גֵּרְשֹׁם בַּר מְנַשֶּׁה הוּא וּבְנוֹהִי הֲווֹ כּוּמָרִין לְשִׁבְטָא דִבְנֵי דָן עַד יוֹמָא דִגְלוֹ יָתְבֵי אַרְעָא׃
31 וְשַׁוִּיאוּ לְהוֹן יָת צַלְמָא מִיכָה דַּעֲבַד כָּל יוֹמִין דַּהֲוָה קַיָּים בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ בְּשִׁילֹה׃
32 וַהֲוָה בְּיוֹמַיָּא הָאִינּוּן וּמַלְכָּא לֵית בְּיִשְׂרָאֵל

* Et lætatum est cor sacerdotis: & tulit e- 20
phud, & theraphim, & sculptile, & conflatile, & intrauit in medio populi.
* Et reuersi sunt & abierunt, & posue- 21
runt habitationem et possessionem illorum preciosam ante se.
* Ipsi autem procul erant à domo Micha. 22
& ecce Micha & viri existentes in domibus cum domo Micha, clamauerunt & ceperunt filios Dan:
* Et clamauerunt ad filios Dan. & conuer- 23
terunt filij Dan ora sua, & dixerunt ad Micha: Quid est tibi quòd clamasti?
* Et dixit: Deos quos feci tulistis, & sa- 24
cerdotem, & abiistis: & quid mihi vltra? et quid hoc mihi dicitis, Quid hoc clamas?
* Et dixerunt ad eum filij Dan: Non audia- 25
tur vox tua nobiscum, ne fortè occurrant vobis viri amari animo, & appones animam tuā & animam domus tuæ.
* Et perrexerunt filij Dan in viam suam. 26
& vidit Micha quòd fortiores se sunt; & annuit & reuersus est in domum suam.
* Et illi ceperunt quæcunque fecit Micha, 27
& sacerdotem qui erat ei; & venerunt ad Lais ad populum quiescentem & confidentem: & percusserunt eos in ore gladij, & vrbem combusserunt igne.
* Et non est qui liberet; quoniam longe est 28
à Sidone: & sermo non est eis cum homine. & hæc in valle quæ est domus Roab. & ædificauerunt ciuitatem, & habitauerunt in ea:
* Et vocauerunt nomen ciuitatis Dan, iux- 29
ta nomen Dan patris sui, qui genitus est Israel: & fuit Lais nomen ciuitati prius.
* Et erexerunt sibi filij Dan sculptile. et Jo- 30
nathan filius Gerson filij Manasse, ipse & filij eius fuerunt sacerdotes tribui Dan vsque ad diem transmigrationis terræ.
* Et posuerunt sibi sculptile Micha quod 31
fecit, omnibus diebus quibus fuit domus Dei in Sylo. Et factum est in diebus illis, & rex non erat in Israel.

20 * καὶ ἠγαθύνθη ἡ καρδία τοῦ ἱερέως· καὶ ἔλαβεν τὸ
ἐφοὺδ, καὶ τὸ θεραφίμ, καὶ τὸ γλυπτὸν καὶ τὸ χωνευτόν,
καὶ εἰσῆλθεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ·
21 * καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἀπῆλθον καὶ ἔθηκαν τὴν παροι-
κίαν καὶ τὴν κτῆσιν αὐτῶν τὴν ἔνδοξον ἔμπροσθεν αὐτῶν.
22 * αὐτοὶ δὲ ἐμάκρυναν ἀπὸ οἴκου μιχά. καὶ ἰδοὺ μιχὰ
καὶ οἱ ἄνδρες οἱ ὄντες ἐν ταῖς οἰκίαις μετὰ τοῦ οἴκου μιχά,
ἔκραζον καὶ κατέλαβον τοὺς υἱοὺς δάν·
23 * καὶ ἐβόησαν πρὸς υἱοὺς δάν. καὶ ἐπέστρεψαν οἱ υἱοὶ
δὰν τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ εἶπον πρὸς μιχά, τί ἐστίν
24 σοι ὅτι ἔκραξας; * καὶ εἶπεν, τοὺς θεοὺς οὓς ἐποίησα ἐλά-
βετε, καὶ τὸν ἱερέα, καὶ ἀπήλθετε. καὶ τί μοι ἔτι, καὶ τί
τοῦτό μοι λέγετε, τί τοῦτο κράζεις;
25 * καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν οἱ υἱοὶ δάν, μὴ ἀκουσθήτω ἡ
φωνή σου μεθ' ἡμῶν, μή ποτε ἀπαντήσωσιν ὑμῖν ἄνδρες
κατώδυνοι ψυχῇ, καὶ προσθήσεις τὴν ψυχήν σου καὶ
τὴν ψυχὴν τοῦ οἴκου σου.
26 * καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ δὰν εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῶν. καὶ
εἶδεν μιχὰ ὅτι ἰσχυρότεροι αὐτοῦ εἰσίν, καὶ ἐξένευσεν καὶ
ἀνέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
27 * καὶ αὐτοὶ ἔλαβον ὅσα ἐποίησεν μιχά, καὶ τὸν ἱερέα
ὃς ἦν αὐτῷ· καὶ ἦλθον ἐπὶ λαϊσὰ ἐπὶ λαὸν ἡσυχάζοντα
καὶ πεποιθότα. καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς ἐν στόματι ῥομφαίας,
καὶ τὴν πόλιν ἐνέπρησαν πυρί.
28 * καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐξαιρούμενος, ὅτι μακράν ἐστιν ἀ-
πὸ σιδῶνος, καὶ λόγος οὐκ ἔστιν αὐτοῖς μετὰ ἀνθρώπου. καὶ
αὕτη ἐν κοιλάδι ἥ ἐστιν τοῦ οἴκου ῥοάβ. καὶ ᾠκοδόμησαν τὴν
πόλιν, καὶ κατῴκησαν ἐν αὐτῇ·
29 * καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τῆς πόλεως δάν, κατὰ τὸ ὄνο-
μα δὰν τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ὃς ἐγεννήθη τῷ ἰσραήλ. καὶ ἦν
λαῒς ὄνομα τῇ πόλει τοπρότερον.
30 * καὶ ἀνέστησαν ἑαυτοῖς υἱοὶ δὰν τὸ γλυπτόν. καὶ ἰωνάθαν
υἱὸς γηρσὸν υἱοῦ μανασσῆ αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἦσαν ἱερεῖς τῇ
φυλῇ δὰν ἕως τῆς ἡμέρας τῆς μετοικεσίας τῆς γῆς.
31 * καὶ ἔταξαν ἑαυτοῖς τὸ γλυπτὸν μιχὰ ὃ ἐποίησεν πά-
σας τὰς ἡμέρας ὅσας ἦν ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ ἐν συλώ. καὶ ἐ-
γένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν
ἰσραήλ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

20 Et pulchrum fuit cor sacerdotis, & tulit ephod, & similitudines, & simulachrum, & intrauit in medio populi.
21 Et respexerunt, & iuerunt, & posuerunt paruulos & iumenta & substantiam ante se.
22 Illi elongauerunt ex domo Michah; & viri qui in domibus quæ cum domo Michah, congregati sunt, & assecuti sunt filios Dan.
23 Et vocarunt domum Dan: & verterunt facies suas, & dixerunt Michah, Quid tibi quia congregatus es?
24 Et dixit: Timorem meum quem feci, accepistis & tulistis, & sacerdotem, & ambulastis; & quid mihi adhuc? & quid hoc? vos dicentes mihi, Quid tibi?
25 Et dixerunt illi filij Dan: Non audiatur vox tua nobiscum; fortasse potestatem exercebunt in vobis viri amari animabus, & finiet anima tua & anima hominis domus tuæ.
26 Et iuerunt filij Dan ad viam suam, & vidit Michah quòd fortes illi ab eo; & respexit & rediit ad domum suam.
27 Et illi acceperunt quod fecit Michah, & duxerunt sacerdotem qui fuit ei, & venerunt vsque Lais super populum qui quiescentes & manentes ad confidentiam, & percusserunt eos ad verbum gladij, & vrbem incenderunt in igne.
28 Et non fuit qui eriperet, quoniam distantes illi à Sidoneis, & verbum non erat eis cum homine; & illi in planicie domus Rehhob: & ædificauerunt vrbem, & sederunt in ea.
29 Et vocauerunt nomen vrbis Dan, in nomine Dan patris eorum, qui natus fuit Israeli, & certè Lais nomen vrbis ab antiquo.
30 Et statuerunt sibi filij Dan simulachrum, & Iehonathan filius Gersom filij Menasse, ipse & filij eius fuerunt Chomatim tribui filiorum Dan, vsque diem qua migrauerunt habitatores terræ.
31 Et posuerunt sibi simulachrum Michah quod fecit, omnibus diebus quibus fuit stans domus sanctuarij Domini in Silo.
32 Et fuit in diebus illis & rex non erat in Israel:

Universidad de Deusto
Biblioteca

יט

וַיְהִי אִישׁ לֵוִי גָּר בִּירְכְתֵי הַר־אֶפְרָיִם וַיִּקַּח־לוֹ
אִשָּׁה פִּילֶגֶשׁ מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה׃
וַתִּזְנֶה עָלָיו פִּילַגְשׁוֹ וַתֵּלֶךְ מֵאִתּוֹ אֶל־בֵּית אָבִיהָ
אֶל־בֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וַתְּהִי שָׁם יָמִים אַרְבָּעָה
חֳדָשִׁים׃
וַיָּקָם אִישָׁהּ וַיֵּלֶךְ אַחֲרֶיהָ לְדַבֵּר עַל־לִבָּהּ
לְהָשִׁיבָהּ וְנַעֲרוֹ עִמּוֹ וְצֶמֶד חֲמֹרִים וַתְּבִיאֵהוּ בֵּיתָה
אָבִיהָ וַיִּרְאֶהוּ אֲבִי הַנַּעֲרָה וַיִּשְׂמַח לִקְרָאתוֹ׃
וַיַּחֲזֵק־בּוֹ חֹתְנוֹ אֲבִי הַנַּעֲרָה וַיֵּשֶׁב אִתּוֹ שְׁלֹשֶׁת
יָמִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיָּלִינוּ שָׁם׃
וַיְהִי בַּיּוֹם הָרְבִיעִי וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וַיָּקָם לָלֶכֶת
וַיֹּאמֶר אֲבִי הַנַּעֲרָה אֶל־חָתְנוֹ סְעָד לִבֶּךָ פַּת־לֶחֶם
וְאַחַר תֵּלֵכוּ׃
וַיֵּשְׁבוּ וַיֹּאכְלוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו וַיִּשְׁתְּ וַיֹּאמֶר אֲבִי
הַנַּעֲרָה אֶל־הָאִישׁ הוֹאֶל־נָא וְלִין וְיִטַב לִבֶּךָ׃
וַיָּקָם הָאִישׁ לָלֶכֶת וַיִּפְצַר־בּוֹ חָתְנוֹ וַיָּשָׁב וַיָּלֶן שָׁם׃
וַיַּשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי לָלֶכֶת וַיֹּאמֶר אֲבִי
הַנַּעֲרָה סְעָד־נָא לְבָבֶךָ וְהִתְמַהְמְהוּ עַד־נְטוֹת הַיּוֹם
וַיֹּאכְלוּ שְׁנֵיהֶם׃
וַיָּקָם הָאִישׁ לָלֶכֶת הוּא וּפִילַגְשׁוֹ וְנַעֲרוֹ וַיֹּאמֶר
לוֹ חֹתְנוֹ אֲבִי הַנַּעֲרָה הִנֵּה־נָא רָפְתָה הַיּוֹם לָעֶרֶב
לִינוּ־נָא הִנֵּה חֲנוֹת הַיּוֹם לִין פֹּה וְיִיטַב לִבֶּךָ
וְהִשְׁכַּמְתֶּם מָחָר לְדַרְכְּכֶם וְהָלַכְתָּ לְאָהֳלֶךָ׃
וְלֹא־אָבָה הָאִישׁ לָלִין וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ וַיָּבֹא עַד־נֹכַח
יְבוּס הִיא יְרוּשָׁלִָם וְעִמּוֹ צֶמֶד חֲמוֹרִים חֲבוּשִׁים
וּפִילַגְשׁוֹ עִמּוֹ׃
הֵם עִם־יְבוּס וְהַיּוֹם רַד מְאֹד וַיֹּאמֶר הַנַּעַר אֶל־
אֲדֹנָיו לְכָה־נָּא וְנָסוּרָה אֶל־עִיר הַיְבוּסִי הַזֹּאת
וְנָלִין בָּהּ׃

CAP. XIX.

AFVit quidã vir Leuites habitãs in latere mõtis Ephraim, qui accepit vxorem de Bethleé Iuda. Quæ reliquit eũ, & reuersa est in domũ patris sui in Bethleem, mansitq; apud eum quatuor mẽsibus. Secutusq; eam vir suus, volés recõciliari ei, atq; blandiri & secũ reducere, habens in comitatu puerum & duos asinos. quæ suscepit eũ, & introduxit in domum patris sui. Quod cùm audisset socer eius, eũq; vidisset, occurrit ei lætus, & amplexatus est hominem. mansitq; gener in domo soceri tribus diebus, comedés cum eo & bibés familiariter. Die autẽ quarto de nocte consurgens, pficisci voluit. quem tenuit socer, & ait ad eum: Gusta prius pusillum panis & cõforta stomachum, & sic proficiscéris. Sederuntq; simul, ac comederunt & biberunt. dixitq; pater puellæ ad generum suum: Quęso te, vt hodie hic maneas, pariterq; lætemur. At ille cõsurgens cœpit velle pficisci. & nihilominus obnixè eum socer tenuit, & apud se fecit manere. Manè autẽ facto parabat Leuites iter. cui socer rursum: Obsecro, inquit, vt paululum cibi capias, & assumptis viribus donec increscat dies, posteà proficiscaris. Comederunt ergo simul: Surrexitque adolescens cum vxore sua, & puero. cui rursum locutus est socer: Considera quòd dies ad occasum decliuior sit, & propinquat ad vesperum. mane apud me etiam hodie, & manete hic, & lætetur cor tuum; & manicabitis cras ad viam vestram, & abibis in tabernaculum tuum.

Noluit genero acquiescere sermonibus eius, sed statim perrexit & venit contra Iebus, quæ altero nomine vocatur Ierusalem, ducens feminorum onustorum, & concubinam. cum duos asinos onustos, & concubinam.

Iamqúe aderant iuxta Iebus, & diebus mutabatur in noctem. Dixitque puer ad dominum suum: Veni, obsecro, declinemus ad vrbem Iebusæorum, & manemus in ea.

CAP. XIX.

ΚΑΙ ἐγένετο ἀνὴρ Λευίτης παροικῶν ἐν μηρῶις ὄρους 1
Ἐφραίμ, καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ ὁ ἀνὴρ γυναῖκα παλλακὴν ἐκ
Βηθλεὲμ Ἰούδα. καὶ ὠργίσθη αὐτῷ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ. καὶ 2
ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτῆς εἰς Βη-
θλεὲμ Ἰούδα, καὶ ἐγένετο ἐκεῖ ἡμέρας τετράμηνον. καὶ ἀνέ- 3
στη ὁ ἀνὴρ αὐτῆς καὶ ἐπορεύθη κατόπισεν αὐτῆς λαλῆσαι
ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῆς, τοῦ διαλλάξαι αὐτήν, καὶ τὸ παι-
δάριον αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ζεῦγος ὀνῶν ζευγίων. καὶ ἐπο-
ρεύθη ἕως οἴκου πατρὸς αὐτῆς. καὶ εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ τῆς
νεάνιδος, καὶ ἐπῆρεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ· καὶ εἰσήγαγεν 4
αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος, καὶ ἐκάθισεν
μετ' αὐτοῦ τρεῖς ἡμέρας, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον καὶ ὑπνωσαν ἐκεῖ.
καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ καὶ ὤρθρισαν τὸ πρωΐ, 5
καὶ ἀνέστη τοῦ ἀπελθεῖν. καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῇ νεάνιδι αὐ-
τοῦ τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ, στήριξον τὴν καρδίαν σου κλάσ-
ματι ἄρτου, καὶ μετὰ τοῦτο πορεύεσθε. καὶ ἐκάθισαν 6
καὶ ἔφαγον ἀμφότεροι αὐτὼ καὶ ἔπιον. καὶ εἶπεν
ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδι αὐτοῦ τῷ ἀνδρὶ, ἀρξάμενος αὐ-
λήθητι, καὶ ἀγαθυνθήτω ἡ καρδία σου.
καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ ἀπελθεῖν. καὶ ἐξιάσατο αὐτὸν ὁ γαμ- 7
βρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκάθισεν καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.
καὶ ὤρθρισεν τὸ πρωῒ τῇ ἡμέρᾳ τῇ πέμπτῃ τοῦ ἀπελ- 8
θεῖν. καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῇ νεάνιδι αὐτοῦ, στήριξον δὴ τὴν καρ-
δίαν σου αὔριον καὶ τραπήσεσθε ἕως κλίνῃ ἡ ἡμέρα. καὶ ἔ-
φαγον καὶ ἔπιον ἀμφότεροι.
καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ τοῦ ἀπελθεῖν αὐτὸς καὶ ἡ παλλα- 9
κὴ αὐτοῦ, καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γαμ-
βρὸς αὐτοῦ ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδι αὐτοῦ, ἰδοὺ δὴ κέκλικεν ἡ ἡ-
μέρα εἰς ἑσπέραν, καλίαλυσον δὴ ὧδε ἔτι σήμερον καὶ μείνα-
τε ὧδε, καὶ ἀγαθυνθήτω ἡ καρδία σου, καὶ ὀρθρίσατε αὔριον εἰς
τὴν ὁδὸν ὑμῶν, καὶ ἀπελεύσῃ εἰς τὸ σκήνωμά σου. καὶ οὐ 10
θέλησεν ὁ ἀνὴρ αὐλισθῆναι. καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθεν καὶ πα-
ρεγένετο ἕως κατέναντι Ἰεβοῦς, αὕτη ἐστὶν Ἰερουσαλήμ, καὶ
μετ' αὐτοῦ ζεῦγος ὀνῶν ζευγίων σὺν σεσαγμένοις, καὶ ἡ παλ-
λακὴ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. αὐτοὶ ἐν Ἰεβοῦς, καὶ ἡ ἡμέρα κε- 11
κλικυῖα σφόδρα. καὶ εἶπεν τὸ παιδάριον πρὸς τὸν κύριον
αὐτοῦ, δεῦρο δὴ καὶ ἐκκλίνωμεν εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ἰεβου-
σαίου ταύτην, καὶ αὐλισθῶμεν ἐν αὐτῇ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. XIX.

Et fuit vir Leuites habitans in finibus montis domus Ephraim, & accepit sibi mulierem concubinam ex Bethlehhem domus Iehuda. Et contempsit super eum concubina eius, & abiit ab eo ad domum patris sui ad Bethlehhem domus Iehuda; & fuit ibi diebus quatuor mensium. Et surrexit maritus eius, & iuit post eam ad loquendum super cor eius ad reducendum eam, & puer eius cum eo, & par asinorum; & intrare fecit eum ad domum patris sui, & vidit eum pater ipsius puellæ, & lætatus est ad occursum eius. Et inualuit in eo socer illius pater ipsius puellæ, & sedit cum eo tres dies: & comederunt & biberunt, & pernoctarunt ibi. Et fuit in die quarta, & anticipauerunt in aurora, & surrexit ad eundum, & dixit pater ipsius puellæ genero suo: Fulci cor tuum frusto panis, & post sic ibitis. Et redierunt & comederunt duo illi simul & biberunt: & dixit pater ipsius puellæ genero suo: Manee mane & pernocta, & pulchrefcet cor tuum. Et surrexit vir ad eundum, & inualuit in eo socer eius, & redit & pernoctauit ibi. Et anticipauerunt in aurora in die quinta ad eundum, & dixit pater ipsius puellæ: Fulci nunc cor tuum; & morabimini vsque ad conuertit diem: & comederunt duo illi. Et surrexit vir ad eundum ipse & concubina eius, & puer eius: & dixit illi socer eius pater ipsius puellæ: Ecce nunc inclinata dies ad Occidentem, pernoctate nunc hic tantum in hac die; pernocta hic, & pulchrefcet cor tuum, & anticipabitis cras ad viam vestram, & ibis ad vrbem tuam. Et noluit vir ad pernoctandum, & surrexit & ambulauit, & abiit vsque ad-eregione Iebus, ipsa Ierusalem: & cum eo par asinorum straorum, & concubina eius cum illo. Illi cum Iebus, & dies inclinauit valdè, & dixit puer domino suo: Veni nunc, & diuertemus ad vrbem Iebuzæorum hanc, & pernoctabimus in ea.

תרגום יונתן

יט

וַהֲוָה גַּבְרָא לֵיוָאָה דַּר בְּסִפֵּי טוּרָא דְּבֵית אֶפְרַיִם וּנְסִיב לֵיהּ אִתְּתָא
מִן בֵּית לַחְמָא דִּבְיַת יְהוּדָה וַהֲוַת מִדַּן עִמֵּיהּ תְּרֵין יוֹמִין
וּכְסָרַת עֲלוֹהִי לְחַיְּיהִי וְאָזְלַת מִלְּוָתֵיהּ לְבֵית אֲבוּהָא לְבֵית לַחְמָא דִּבְיַת יְהוּדָה וַהֲוַת תַּמָּן יוֹמִין
וְקָם בַּעְלָהּ וְאָזַל בָּתְרָהָא לְמִפְלְחָהּ עַל לִבָּהָא לְמִתְּבָהּ לְאַתְרָהּ וְעִלְעִיתָא דְּבֵית אֲבוּהָא יְתִיב
וְאָכְלוּ וּשְׁתִיוּ וּבָתוּ תַּמָּן׃
וְקָמוּ בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה וְאַקְדִּימוּ בְּצַפְרָא וְקָם לְמֵיזַל וּבְעָא לְחַתְּנֵיהּ שְׁרֵי כְּעַן וּבְרִי וְנִשְׁפַּר לִבָּךְ
וְאִסְתְּהַר וְאָכְלוּ תַּרְוֵיהוֹן כַּחֲדָא וְשָׁתִיאוּ וְאָסַר אֲבוּהָא דְּעִלְעִיתָא לְמֵיזַל וְאָסַר אֲבוּהָא דְּעִלְעִיתָא הוּא בְּרִי בְּרִיךְ מִשְׁרֵי כְּעַן יוֹמָא דֵּין עַד
וְקָם לְמֵיזַל בְּיוֹמָא חֲמִישָׁאָה וְאָסַר אֲבוּהָא דְּעִלְעִיתָא לְמִתְּנֵיהּ שְׁרֵי כְּעַן בְּרִי וְנִשְׁפַּר לִבָּךְ וְאִתְעַכְּבוּ
וְקָם לְמֵיזַל הוּא וְסַרְבְּתֵיהּ וְעִלְעִיתָא וְאָסַר לְמִתְּנֵיהּ וְעִלְעִיתָא הָא יוֹמָא דֵּין כְּמִשְׁפַּר פְּנֵי
וְלָא אֲבָא גַּבְרָא
אֵינוּן עִם יְבוּס וְיוֹמָא סְגֵי
וְאָמַר עֲלוֹהִי לְרִבּוֹנֵיהּ אֵיתָא כְּעַן וְנִזְדַּוַּר לְקַרְתָּא דִּיבוּסָאֵי הָדָא וּנְבִית בָּהּ׃

Universidad de Deusto Biblioteca

12 ויאמר אליו אדניו לא נסור אל עיר נכרי אשר
לא מבני ישראל הנה ועברנו עד גבעה:
13 ויאמר לנערו לך ונקרבה באחד המקמות
14 ולנו בגבעה או ברמה: ויעברו וילכו ותבא
להם השמש אצל הגבעה אשר לבנימן:
15 ויסרו שם לבוא ללון בגבעה ויבא וישב ברחב
העיר ואין איש מאסף אותם הביתה ללון:
16 והנה איש זקן בא מן מעשהו מן השדה בערב
והאיש מהר אפרים והוא גר בגבעה ואנשי
המקום בני ימיני:
17 וישא עיניו וירא את האיש הארח ברחוב העיר
ויאמר האיש הזקן אנה תלך ומאין תבוא:
18 ויאמר אליו עברים אנחנו מבית לחם יהודה
עד ירכתי הר אפרים משם אנכי ואלך עד בית
לחם יהודה ואת בית יהוה אני הלך ואין
איש מאסף אותי הביתה:
19 וגם תבן גם מספוא יש לחמורינו וגם לחם ויין
יש לי ולאמתך ולנער עם עבדיך אין מחסור
20 כל דבר: ויאמר האיש הזקן שלום לך רק
כל מחסורך עלי רק ברחוב אל תלן:
21 ויביאהו לביתו ויבול לחמורים וירחצו רגליהם
22 ויאכלו וישתו: המה מיטיבים את לבם
והנה אנשי העיר אנשי בני בליעל נסבו את
הבית מתדפקים על הדלת ויאמרו אל האיש
בעל הבית הזקן לאמר הוצא את האיש אשר
בא אל ביתך ונדענו:
23 ויצא אליהם האיש בעל הבית ויאמר
אלהם אל אחי אל תרעו נא אחרי אשר
בא האיש הזה אל ביתי אל תעשו את
הנבלה הזאת:

12 ⁎Cui respōdit dñs: Non ingrediar oppidū
gentis alienæ quæ non est de filiis Israel,
13 sed transibo vsque Gabaa; ⁎Et cùm illuc
D peruenero, manebimus in ea, aut certè in
14 vrbe Rama. ⁎Transierunt ergo Iebus, &
cœptū carpebant iter; occubuitq; eis Sol
iuxta Gabaa, quæ est in tribu Beniamin:
15 ⁎Diuerteruntq; ad eam, vt manerent ibi.
Quò cùm intrassent, sedebant in platea ci
uitatis, & nullus eos recipere voluit hospi
16 tio. ⁎Et ecce apparuit homo senex reuertés
de agro & de opere suo vesperi, qui & ip-
se de monte erat Ephraim, & peregrinus
habitabat in Gabaa. Homines autem re-
17 gionis illius erant filij Iemini. ⁎Eleuatisq;
oculis vidit senex sedentem hominem cū
E sarcinulis suis in platea ciuitatis: & dixit
18 ad eum; Vnde venis, & quò vadis? ⁎Qui
respondit ei: Profecti sumus de Bethleem
Iuda, & pergimus ad locū nostrū qui est
in latere mōtis Ephraim, vnde ieramus in
Bethleē. & nunc vadimus ad domū Dñi;
nullusque sub tectum suum nos vult reci-
19 pere, ⁎Habētes paleas & fœnū in asinorū
pabulum, & panem ac vinum in meos &
ancillæ tuæ vsus & pueri qui mecum est.
20 nulla re indigemus nisi hospitio. ⁎Cui re-
spondit senex: Pax tecum sit: ego prębebo
omnia quæ necessaria sūt: quæso ne in pla
21 tea maneas. ⁎Introduxitq; eum in domum
suam, & pabulū asinis ꝑbuit: ac postq̄ la-
uerūt pedes suos, recepit eos in conuiuiū.
22 Illis epulantibus, ⁎& post laborē itineris
F cibo & potu reficientibus corpora, vene-
runt viri ciuitatis illius filij Belial, id est,
absque iugo, & circundantes domum se-
nis, fores pulsare cœperunt, clamantes ad
dominum domus, atque dicentes: Educ
virum qui ingressus est domum tuam, vt
23 abutamur eo. ⁎Egressusque est ad eos se-
nex, & ait: Nolite, fratres, nolite facere
malum hoc: quia ingressus est homo ho-
spitium meum, & cessate ab hac stul-
titia.

⁎Et dixit ad eum dominus eius: Non decli- 12
nabimus in vrbem gentis alienæ quæ non est de
filiis Israel, & transibimus vsque ad Gabaa.
⁎Et dixit puero suo: Veni & appropinque- 13
mus vni locorum, & maneamus in Gabaa vel
in Rama. ⁎Et transierunt, & occubuit eis Sol 14
iuxta Gabaa, quæ est Beniamin.
⁎Et diuerterunt illuc vt intrarent & ma- 15
nerent in Gabaa. & intrauit & sedit in pla-
tea ciuitatis, & non est vir congregans eos in
domum, vt hospitio fruerentur.
⁎Et ecce vir senex intrauit ab operibus 16
suis ex agro vespere, et vir de monte Ephraim,
& ipse peregrinus habitabat in Gabaa, & vi-
ri loci filij Beniamin.
⁎Et aspiciens oculis suis vidit virum via- 17
torem in platea ciuitatis: & dixit vir senex;
Quò vadis, & vnde venis?
⁎Et dixit ad eum: Transimus nos de Beth- 18
leem Iuda vsque ad femur montis Ephraim.
illinc autem ego sum: & abij vsque ad Beth-
leem Iuda; & in domum meam ego vado, &
non est vir qui ducat me in domum.
⁎Et paleæ & fæna sunt asinis nostris; & 19
panis & vinum est mihi & ancillæ tuæ, &
puero seruis tuis: non est defectus vllius
rei.
⁎Et dixit vir senex; Pax tibi: verùm om- 20
nis defectus tuus super me; sed in platea nō di-
uertas.
⁎Et introduxit eum in domum suam, & 21
præbuit asinis eius: & lauerunt pedes suos, et
comederunt & biberunt.
⁎Ipsis autem refocillatis corde suo, & ecce 22
viri ciuitatis viri filij iniquorum circundede-
runt domum, & pulsauerunt ad ostium, &
dixerunt ad virum dominum domus senem, di
centes: Educ virum qui intrauit in domum
tuam, vt cognoscamus eum.
⁎Et egressus est ad eos vir dominus do- 23
mus, & dixit ad eos: Nequaquam, fra-
tres mei, ne malum faciatis postquam intra-
uit vir hic in domum meam; ne faciatis stulti-
tiam hanc.

12 ⁎καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ, οὐ μὴ ἐκκλι-
νοῦμεν εἰς πόλιν ἀλλοτρίου ἣ οὐκ ἔστιν ἐκ τῶν υἱῶν ἰσ-
ραήλ, καὶ πορευσόμεθα ἕως γαβαά.
13 ⁎καὶ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, δεῦρο καὶ ἐγγίσωμεν ἑνὶ
τῶν τόπων, καὶ αὐλισθῶμεν ἐν γαβαὰ ἢ ἐν ῥαμᾶ.
14 ⁎καὶ παρῆλθον, καὶ ἔδυ αὐτοῖς ὁ ἥλιος ἐχόμενα τῆς γαβαά,
15 ἥ ἐστιν τοῦ βενιαμίν. ⁎καὶ ἐξέκλιναν ἐκεῖ τοῦ εἰσελθεῖν
καὶ καταλῦσαι ἐν γαβαά. καὶ εἰσῆλθεν καὶ ἐκάθισεν ἐν
τῇ πλατείᾳ τῆς πόλεως, καὶ οὐκ ἔστιν ἀνὴρ ὁ συνάγων αὐ-
τοὺς εἰς τὸν οἶκον τοῦ καταλῦσαι.
16 ⁎καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πρεσβύτης εἰσῆλθεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐ-
τοῦ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἑσπέρας, καὶ ὁ ἀνὴρ ἐξ ὄρους ἐφραίμ, καὶ
αὐτὸς παρῴκει ἐν γαβαά, καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου υἱοὶ βεν-
17 ιαμίν. ⁎καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδεν
τὸν ἄνδρα τὸν ὁδοιπόρον ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς πόλεως. καὶ εἶπεν
ὁ ἀνὴρ ὁ πρεσβύτης, ποῦ πορεύῃ; καὶ πόθεν ἔρχῃ;
18 ⁎καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, διαβαίνομεν ἡμεῖς ἐκ βηθλεὲμ
ἰούδα ἕως μηρῶν ὄρους τοῦ ἐφραίμ. ἐκεῖθεν δὲ ἐγώ εἰμι, καὶ
ἐπορεύθην ἕως βεθλεὲμ ἰούδα, καὶ εἰς τὸν οἶκόν μου ἐγὼ
ἀποτρέχω, καὶ οὐκ ἔστιν ἀνὴρ συνάγων με εἰς οἰκίαν.
19 ⁎καί γε ἄχυρα καὶ χορτάσματα ὑπάρχει τοῖς ὄνοις
ἡμῶν, καί γε ἄρτος καὶ οἶνος ὑπάρχει μοι καὶ τῇ δούλῃ
σου, καὶ τῷ παιδαρίῳ τοῖς δούλοις σου, οὐκ ἔστιν ὑστέρημα
παντὸς πράγματος.
20 ⁎καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ ὁ πρεσβύτης, εἰρήνη σοι, πλὴν πᾶν
τὸ ὑστέρημά σου ἐπ᾽ ἐμέ, πλὴν ἐν τῇ πλατείᾳ μὴ κατα-
λύσῃς.
21 ⁎καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ παρένε-
βαλεν τοῖς ὑποζυγίοις αὐτοῦ, καὶ ἔνιψαν τοὺς πόδας αὐ-
τῶν, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον.
22 ⁎αὐτῶν δὲ ἀγαθυνθέντων τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ οἱ ἄν-
δρες τῆς πόλεως ἄνδρες υἱοὶ παρανόμων περιεκύκλωσαν τὴν
οἰκίαν, καὶ ἔκρουσαν ἐπὶ τὴν θύραν, καὶ εἶπαν πρὸς τὸν ἄνδρα
τὸν κύριον τῆς οἰκίας τὸν πρεσβύτην, λέγοντες, ἐξάγαγε τὸν
ἄνδρα τὸν εἰσελθόντα εἰς τὴν οἰκίαν σου, ἵνα γνῶμεν αὐτόν.
23 ⁎καὶ ἐξῆλθεν πρὸς αὐτοὺς ὁ ἀνὴρ ὁ κύριος τῆς οἰκίας,
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, μηδαμῶς ἀδελφοί μου, μὴ πονη-
ρεύσησθε μετὰ τὸ εἰσελθεῖν τὸν ἄνδρα τοῦτον εἰς τὴν οἰκίαν
μου, μὴ ποιήσητε τὴν ἀφροσύνην ταύτην.

תרגום יונתן

12 ואמר ליה ריבוניה לא נזור לקרית בני עממיא דלא מבני ישראל אינון ונהמטי עד גבעתא:
13 ואמר לעולימיה איתא ונתקריב בחד מן אתריא ונבית בגבעתא או ברמתא:
14 ועברו ואזלו ועלה להון שמשא כסטר גבעתא דלשבט בנימן:
15 וזרו לתמן למיעל למבת בגבעתא ואתא ויתיב ברחובא דקרתא ולית אינש דמכניש יתהון לביתא למבת:
16 והא גברא סבא אתא מן עיבידתיה מן חקלא ברמשא וגברא מטורא דבית אפרים והוא דר בגבעתא ואינשי אתרא בני שבטא דבני בנימין:
17 וזקף עינוהי וחזא ית גברא דארח ברחובא דקרתא ואמר גברא סבא לאן את אזיל ומנן את אתי:
18 ואמר ליה עברין אנחנא מבית לחם דבית יהודה עד סיפי טורא דבית אפרים מתמן אנא ואנא אזיל עד בית לחם דבית יהודה ולבית מקדשא דיי אנא אזיל וליה אנש דמכניש יתי לביתא:
19 ואף תיבנא אף כיסתא אית לחמרנא ואף לחם וחמר אית לי ולאמתך ולעולימא דעם עבדך לית חוסרן כל מדעם:
20 ואמר גברא סבא שלם לך לחוד כל חסרונך עלי לחוד ברחובא לא תבית:
21 ואעליה לביתיה ורמא כיסתא לחמריה ואסחיו רגליהון ואכלו ושתיאו:
22 אינון מוטבין ית לבהון והא אנשי קרתא גברי בני רשעא אקיפו ית ביתא דחקין למתבר דשא ואמרו לגברא מריה דביתא סבא למימר אפיק ית גברא דעל לביתך ונדעיניה:
23 ונפק לותהון גברא מריה דביתא ואמר להון בבעו אחי לא תבאשון בתר דעל גברא הדין לביתי לא תעברון ית קלנא הדא:

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

12 Et dixit illi dominus eius: Non diuertemus ad vrbem filiorum gentiū qui non ex filiis Israel illi; & perueniemus vsque Gibghatha.
13 Et dixit puero suo: Veni, & applicabimur in vno ex locis; & pernoctabimus in Gibghatha aut in Ramatha.
14 Et transierunt & ambulauerunt, & intrauit illis sol in latere collis qui tribui Biniamin.
15 Et diuerterunt eò ad intrandum ad pernoctandum in Gibghatha: & venit & sedit in platea vrbis, & non erat homo qui congregare faciat illos ad domum ad pernoctandum. 16 Et ecce vir senex venit ab opere suo ex agro in vesperi, & vir ex monte domus Ephraim, & ipse habitans in Gibghatha; & homines loci filij tribus filiorum Biniamin.
17 Et leuauit oculos suos, & vidit virum qui viator in platea vrbis: & dixit vir senex; Quò tu vadens, & vnde tu veniens?
18 Et dixit ei: Transeuntes nos ex Bethlehhem domus Iehuda; vsque fines montis domus Ephraim: indè ego, & ego iui vsque Bethlehhem domus Iehudah, & ad domum sanctuarij Domini ego vadens; & non est homo qui congregare faciat me ad domum suam.
19 Et etiam palea & pabulum est asinis nostris, & etiam panis & vinum est mihi & ancillæ tuæ, & pueris qui cum seruo tuo: non indigemus omni quoquam. 20 Et dixit vir senex; Pax tibi: tantum omnis penuria tua super me; tantum in platea non pernoctabis.
21 Et introduxit eum ad domum suam, & coniecit pabulum asinis eius; & lauerunt pedes illorum, & comederunt & biberunt.
22 Illis bonificantibus corda sua, & ecce homines vrbis, viri filij impietatis, circuierunt domum, impellentes ad frangendum portam: & dixerunt ad virum dominum domus senem, ad dicendum: Produc virum qui intrauit ad domum tuam, & cognoscemus eum.
23 Et exiit ad eos vir dominus domus, & dixit illis: Obsecro fratres mei, non malefacietis nunc, postquam intrauit vir hic ad domum meam, non facietis ignominiam istam.

24 הנה בתי הבתולה ופילגשהו אוציאה נא
אותם וענו אותם ועשו להם הטוב בעיניכם
ולאיש הזה לא תעשו דבר הנבלה הזאת׃
25 ולא אבו האנשים לשמע לו ויחזק האיש
בפילגשו ויצא אליהם החוץ וידעו אותה
ויתעללו בה כל הלילה עד הבקר וישלחוה
26 בעלות השחר׃ ותבא האשה לפנות הבקר
ותפל פתח בית האיש אשר אדוניה שם עד
27 האור׃ ויקם אדניה בבקר ויפתח דלתות
הבית ויצא ללכת לדרכו והנה האשה פילגשו
נפלת פתח הבית וידיה על הסף׃
28 ויאמר אליה קומי ונלכה ואין ענה ויקחה על
החמור ויקם האיש וילך למקמו׃
29 ויבא אל ביתו ויקח את המאכלת ויחזק
בפילגשו וינתחה לעצמיה לשנים עשר נתחים
וישלחה בכל גבול ישראל׃
30 והיה כל הראה ואמר לא נהיתה ולא נראתה
כזאת למיום עלות בני ישראל מארץ מצרים עד
היום הזה שימו לכם עליה עצו ודברו׃

כ

1 ויצאו כל בני ישראל ותקהל העדה כאיש
אחד למדן ועד באר שבע וארץ הגלעד אל יהוה
2 המצפה׃ ויתיצבו פנות כל העם כל שבטי
ישראל בקהל עם האלהים ארבע מאות אלף
3 איש רגלי שלף חרב׃ וישמעו בני בנימן כי
עלו בני ישראל המצפה ויאמרו בני ישראל דברו
איכה נהיתה הרעה הזאת׃
4 ויען האיש הלוי איש האשה הנרצחה
ויאמר הגבעתה אשר לבנימן באתי אני ופילגשי
ללון׃

24 Habeo filiam virginem, & hic homo habet concubinam, educam eas ad vos, vt humilietis eas, & vestram libidinem compleatis: tantum obsecro ne scelus hoc contra naturam operemini in virum.
25 Nolebant acquiescere sermonibus illius. quod cernens homo eduxit ad eos concubinam suam, & eis tradidit illudendam. Qua cùm tota nocte abusi essent, dimise-
26 runt eam manè. At mulier recedentibus tenebris, venit ad ostium domus vbi ma-
27 nebat dominus suus, & ibi corruit. Ma-
G nè facto surrexit homo, & aperuit ostium vt cœptam expleret viam; & ecce concubina eius iacebat ante ostium sparsis in li-
28 mine manibus. Cui ille, putans eam quiescere, loquebatur: Surge vt ambulemus. qua nihil respondente, intelligens quòd erat mortua, tulit eam, & imposuit asino, reuersusque est in domum suam.
29 Quam cùm esset ingressus, arripuit gladium, & cadauer vxoris cum ossibus suis in duodecim partes ac frusta concidens misit in omnes terminos Israel.
30 Quod cùm vidissent singuli, conclamabant: Nũquam res talis facta est in Israel ex eo die quo ascenderũt patres nostri de Ægypto, vsque in præsens tempus. ferte sententiam, & in cõmune decernite quid facto opus sit.

CAP. XX.

1 A EGressi itaque sunt omnes filij Israel, & pariter congregati quasi vir vnus de Dan vsque Bersabee, & terra Galaad ad
2 Dominum in Maspha: Omnes quoque anguli populorum, & cunctæ tribus Israel in ecclesiam populi Dei conuenerũt quadringenta millia peditum pugnato-
3 rum. Nec latuit filios Beniamin quòd ascendissent filij Israel in Maspha. Interrogatusque Leuita maritus mulieris interfectę, quomodo tantum scelus perpetratum
4 esset; Respondit: Veni in Gabaa Beniamin cum vxore mea, illucque diuerti.

24 Ecce filia mea virgo & concubina; educam iam eas, & humiliate illas, & facite eis bonum in oculis vestris; & viro huic ne faciatis verbum insipientiæ huius.
25 Et non voluerunt viri audire eum: & apprehendit vir concubinam, & eduxit eam ad illos extra. & cognouerunt eam; & illuserunt ei totam noctem vsque ad manè. & dimiserunt eam simul cum ascensu auroræ.
26 Et venit mulier manè, & corruit ad ostiũ portici domus viri, vbi erat dominus suus ibi, vsque quo diluculum fuit.
27 Et surrexit Dominus eius manè, & aperuit fores domus, & exiuit vt discederet in viam suam: & ecce mulier concubina eius iacens apud portam, & manus eius ad limen.
28 Et dixit ad eam: Surge, & abeamus. & non respondit ei, sed mortua erat. & tulit eam super asinum, & surrexit vir, & reuersus est in locum suum.
29 Et ingressus est in domum suam, & arripuit gladium, & cepit concubinam suam, & membratim diuisit eam per ossa eius in duodecim partes, & misit ea in omnes tribus Israel.
30 Et factum est omnis videns dicebat: Neq; factum est neque visum est sic à die ascensionis filiorum Israel de terra Ægypti vsque ad diem hanc. ferte iam vobis pro ipsa sententiam, & loquimini.

CAP. XX.

1 ET egressi sunt omnes filij Israel, & congregata est synagoga vt vir vnus de Dan, & vsque Bersabee, & terra Galaad ad Dominum in Massepha.
2 Et stetit regio omnis populi omnes tribus Israel in congregatione populi Dei quadringenta millia virorum peditum educentium gladium.
3 Et audierunt filij Beniamin, quòd ascenderunt filij Israel in Massepha: & dixerunt filij Israel, Loquimini, vbi factũ est malum hoc?
4 Et respondit vir Leuita vir mulieris interfectæ, & dixit: In Gabaa Beniamin veni ego & concubina mea vt diuertam:

24 ἰδοὺ θυγάτηρ μου ἡ παρθένος καὶ ἡ παλλακὴ ἐξάξω δὴ αὐτάς, καὶ ταπεινώσατε αὐτάς, καὶ ποιήσατε αὐταῖς τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, καὶ τῷ ἀνδρὶ τούτῳ μὴ ποιήσητε τὸ ῥῆμα τῆς ἀφροσύνης ταύτης.
25 καὶ οὐκ ἠθέλησαν οἱ ἄνδρες ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἐπελάβετο ὁ ἀνὴρ τῆς παλλακῆς, καὶ ἐξήγαγεν αὐτὴν πρὸς αὐτοὺς ἔξω. καὶ ἔγνωσαν αὐτήν, καὶ ἐνέπαιξαν αὐτῇ ὅλην τὴν νύκτα ἕως πρωΐ. καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὴν ἅμα τῷ ἀναβῆναι τὸν ὄρθρον.
26 καὶ ἦλθεν ἡ γυνὴ τὸ πρωΐ, καὶ ἔπεσεν παρὰ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος τοῦ οἴκου τοῦ ἀνδρὸς οὗ ἦν ὁ κύριος αὐτῆς ἐκεῖ ἕως οὗ διέφαυσεν.
27 καὶ ἀνέστη ὁ κύριος αὐτῆς τὸ πρωΐ, καὶ ἤνοιξεν τὰς θύρας τοῦ οἴκου, καὶ ἐξῆλθεν τοῦ ἀπελθεῖν εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ· καὶ ἰδοὺ ἡ γυνὴ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ πεπτωκυῖα παρὰ τὴν θύραν, καὶ αἱ χεῖρες αὐτῆς ἐπὶ τὸ πρόθυρον.
28 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτήν, ἀνάστηθι καὶ ἀπέλθωμεν. καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ, ἀλλὰ ἐτεθνήκει. καὶ ἀνέλαβεν αὐτὴν ἐπὶ τὸ ὑποζύγιον, καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.
29 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἔλαβεν μάχαιραν, καὶ ἐπελάβετο τῆς παλλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἐμέλισεν αὐτὴν κατὰ τὰ ὀστᾶ αὐτῆς εἰς δώδεκα μερίδας, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὰ εἰς πάσας φυλὰς ἰσραήλ.
30 καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ ὁρῶν ἔλεγεν, οὔτε ἐγενήθη οὔτε ὤφθη οὕτως ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἀναβάσεως υἱῶν ἰσραὴλ ἐκ γῆς αἰγύπτου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. θέσθε δὴ ἑαυτοῖς περὶ αὐτῆς βουλὴν καὶ λαλήσατε.

κ΄.

1 Καὶ ἐξῆλθον πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραήλ, καὶ ἐξεκκλησιάσθη ἡ συναγωγὴ ὡς ἀνὴρ εἷς ἀπὸ δὰν καὶ ἕως βηρσαβεὲ, καὶ γῆς γαλαὰδ πρὸς κύριον εἰς μασσηφά.
2 καὶ ἔστη τὸ κλίμα παντὸς τοῦ λαοῦ πᾶσαι αἱ φυλαὶ ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ λαοῦ τοῦ θεοῦ τετρακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν πεζῶν σπωμένων ῥομφαίαν.
3 καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ βενιαμὶν, ὅτι ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ εἰς μασσηφά. καὶ εἶπον οἱ υἱοὶ ἰσραήλ, λαλήσατε ποῦ ἐγένετο ἡ κακία αὕτη;
4 καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ ὁ λευίτης ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικὸς τῆς πεφονευμένης, καὶ εἶπεν εἰς γαβαὰ τῆς βενιαμὶν ἦλθον ἐγὼ καὶ ἡ παλλακή μου τοῦ καταλῦσαι·

תרגום יונתן

24 הא ברתי בתולתא ולחינתיה אפיק כען יתהן וענו יתהן ועבידו להן דתקין בעיניכון ולגברא הדין לא תעבדון עיסק קלנא הדא׃
25 ולא אבו גבריא לקבלא מיניה ואתקיף גברא בלחינתיה ואפיק להון לברא וידעו יתה ואיתעלעבו בה כל ליליא עד צפרא ושלחוהא כמיסק צפרא׃
26 ואתת אתתא למפני צפרא ונפלת בתרע בית גברא דרבונה תמן עד דינהר׃
27 וקם רבונהא בצפרא ופתח דשי ביתא ונפק למיזל לארחיה והא אתתא לחינתיה רמיא בתרע ביתא וידהא מחתן על סיפא׃
28 ואמר לה קומי וניזיל ולא מתיבא ונסבה על חמרא וקם גברא ואזל לאתריה׃
29 ואתא לביתיה ונסיב ית סכינא ואתקיף בלחינתיה ופלגה לאיברהא לתרין עשר איברין ושלחה בכל תחום ארעא דישראל׃
30 והוי כל דחזי ואמר לא הות ולא איתחזיאת כהדא למן יומא דסליקו בני ישראל מארעא דמצרים עד יומא הדין שוו לבכון עלהא אתמלכו ומלילו׃

כ

1 ונפקו כל בני ישראל ואתכנישת כנישתא כגברא חד למדן ועד באר שבע וארע גלעדאה לקדם יי למצפיא׃
2 ואתעתדו רישי כל עמא כל שיבטיא דישראל בקהל עמא דיי ארבע מאה אלפין גבר רגלי שלפי סיפא׃
3 ושמעו בני בנימין ארי סליקו בני ישראל למצפיא ואמרו בני ישראל מלילו איכדין הות בישתא הדא׃
4 ואתיב גברא ליואה בעלה דאתתא קטילתא ואמר לגבעתא דלשבט בנימין עלית אנא ולחינתי למבת׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

24 Ecce filia mea virgo & concubina illius: producam nunc eas; & humiliate illas, & facite illis quod constitutum in oculis vestris; & viro huic non facietis negotium ignominiæ huius.
25 Et non voluerunt viri ad audiendum ex eo: & apprehendit vir in concubina sua, & produxit ad eos foras; & cognouerunt eam; & irriserunt in ea omnem noctem vsque auroram, & dimiserunt eam in ascendendo auroram.
26 Et venit mulier ad inclinare auroræ, & cecidit in porta domus viri qua dominus eius ibi, vsque quo illuxit.
27 Et surrexit dominus eius in aurora, & aperuit portas domus, & exiuit ad eundum ad viam suam; & ecce mulier concubina eius proiecta in porta domus, & manus eius impositæ super limen.
28 Et dixit illi: Surge, & ibimus. & non respondit. & tulit eam super asinum, & surrexit vir, & iuit ad locum suum.
29 Et venit ad domum suam, & accepit gladium, & apprehendit in concubina sua, & discerpsit eam ad membra eius ad duodecim membra; & misit eam in omni termino terræ Israel.
30 Et fuit omnis qui vidit eam, & dixit: Non fuit, & non visum est sicut hoc ad-ex die qua ascenderũt filij Israel de terra Miszraim vsq; diem hanc. ponite corda vestra super illud, & consulimini & loquimini.

CAP. XX.

1 ET exierunt omnes filij Israel, & congregata est congregatio, vt vir vnus, ad-ex Dan & vsq; Beer-sabagh, & terra Gilghadæi; ad-ante Dominum ad Miszpeia.
2 Et steterunt capita omnis populi omnes tribus Israel in cœtu populi Domini; quadringenta millia vir peditum euaginantium gladium.
3 Et audierunt filij Biniamin quòd ascenderunt filij Israel ad Miszpeia. & dixerunt filij Israel: Loquimini, quemadmodum fuit malum hoc.
4 Et respondit vir Leuita maritus mulieris occisæ, & dixit: Ad Gibghætha, quæ tribus Biniamin, ascendi ego & concubina mea ad pernoctandum.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

5 ויקמו עלי בעלי הגבעה ויסבו עלי את־הבית
לילה אותי דמו להרג ואת־פילגשי ענו ותמת:
6 ואחז בפילגשי ואנתחה ואשלחה בכל־שדה
נחלת ישראל כי עשו זמה ונבלה בישראל:
7 הנה כלכם בני ישראל הבו לכם דבר ועצה
8 הלם: ויקם כל־העם כאיש אחד לאמר
לא נלך איש לאהלו ולא נסור איש לביתו:
9 ועתה זה הדבר אשר נעשה לגבעה עליה
10 בגורל: ולקחנו עשרה אנשים למאה
לכל שבטי ישראל ומאה לאלף ואלף לרבבה
לקחת צדה לעם לעשות לבואם לגבע בנימן ככל־
הנבלה אשר עשה בישראל:
11 ויאסף כל־איש ישראל אל־העיר כאיש אחד
חברים:
12 וישלחו שבטי ישראל אנשים בכל־שבטי
בנימן לאמר מה הרעה הזאת אשר נהיתה בכם:
13 ועתה תנו את־האנשים בני־בליעל אשר
בגבעה ונמיתם ונבערה רעה מישראל ולא אבו
בנימן לשמע בקול אחיהם בני־ישראל:
14 ויאספו בני־בנימן מן־הערים הגבעתה לצאת
למלחמה עם־בני ישראל:
15 ויתפקדו בני בנימן ביום ההוא מהערים
עשרים וששה אלף איש שלף חרב לבד מישבי
הגבעה התפקדו שבע מאות איש בחור:
16 מכל העם הזה שבע מאות איש בחור
אטר יד־ימינו כל־זה קלע באבן אל־השערה
ולא יחטא:
17 ואיש ישראל התפקדו לבד מבנימן
ארבע מאות אלף איש שלף חרב כל־זה איש
מלחמה:

5 Et ecce homines ciuitatis illius circū-
dederunt nocte domum in qua manebā,
volentes me occidere; & vxorem meā in-
credibili furore libidinis vexantes; deniq;
6 mortua est. Quam arreptam in frusta
concidi, misique partes in omnes termi-
nos possessionis vestræ; quia nunquā tan-
tum nephas & tam grande piaculum fa-
7 ctum est in Israel. Adestis omnes filij Is-
8 rael; decernite quid facere debeatis. Stās-
que omnis populus, & quasi vnius homi-
nis sermone respondit: Nō recedemus in
B tabernacula nostra, nec suam quisquā in-
9 trabit domum: Sed hoc contra Gabaa
10 in commune faciemus. Decem viri eli-
gantur è cētum ex omnibus tribubus Is-
rael, & centum de mille, & mille de decem
millibus, vt comportēt exercitui cibaria,
& possimus pugnare contra Gabaa Ben-
iamin, & reddere ei pro scelere quod me-
11 retur. Conuenitque vniuersus Israel ad
ciuitatem, quasi homo vnus, eadem mēte
12 vnoque consilio. Et miserunt nuncios ad
omnem tribum Beniamin, qui dicerent:
Cur tantum nephas in vobis repertū est?
13 Tradite homines de Gabaa qui hoc fla-
gitium perpetrarunt, vt moriantur, & au-
feratur malum de Israel. Qui noluerunt
fratrum suorum filiorum Israel audire
14 mandatum: Sed ex cunctis vrbibus quæ
sortis suæ erant conuenerunt in Gabaa, vt
illis ferrent auxilium, & cōtra vniuersum
15 populum Israel dimicarent. Inuentique
sunt viginti quinque millia de Beniamin
educentium gladium, præter habitatores
Gabaa, qui septingenti erant viri fortissi-
16 mi, ita sinistra vt dextra prœliantes; & sic
fundis lapides ad certum iacientes, vt ca-
pillum quoque possent percutere, & ne-
C quaquam in alteram partem ictus lapidis
17 deferretur. Virorum quoque Israel
absque filiis Beniamin inuenta sunt qua-
dringenta millia educentium gladios, &
paratorum ad pugnam:

Et insurrexerunt contra me viri qui Gabaa, & circundederunt contra me domum nocte, & me voluerunt occidere; & concubinam meam humiliauerunt & illuserunt ei, & mortua est. 5

Et accepi concubinam meam, & in frusta concidi eam, & misi in omnem terminum possessionis Israel; quoniam fecerunt nephas in Israel. 6

Ecce omnes vos filij Israel date vobis sermonem & consilium hic. 7

Et surrexit omnis populus vt vir vnus, dicens: Non ingrediemur vir in tabernaculum suum, & non declinabimus vir in domum suam. 8

Et nunc verbum hoc quod faciemus Gabaa: Ascendemus contra eam in sorte: 9

Et accipiamus decem viros centum ex omnibus tribubus Israel, & centum de mille, & mille de decem millibus ad accipiendum cibaria populo ad perficiendū intrantibus Gabaa Beniamin iuxta omne scelus quod fecit in Israel. 10

Et congregatus est omnis vir ad ciuitatem quasi vir vnus euntes. 11

Et miserunt tribus Israel viros in omnem tribum Beniamin, dicentes: Quod scelus hoc factum in vobis? 12

Et nunc tradite viros impios qui in Gabaa, & occidemus eos, & auferemus malum de Israel. & non voluerunt Beniamin audire vocem fratrum filiorum Israel. 13

Et conuenerunt filij Beniamin de vrbibus eorum in Gabaa egredi vt pugnent cum filiis Israel. 14

Et recensiti sunt filij Beniamin in die illo de ciuitatibus, viginti & quinque millia virorum educentium gladium, præter eos qui habitant Gabaa. hi qui recensiti sunt septingenti viri iuuenes electi 15

Ex vniuerso populo ambidexteri, omnes hi funditores iaculantes lapides ad capillum, et non aberrantes. 16

Et omnis vir Israel recensiti sunt absque filiis Beniamin, quadringenta millia virorum educentium gladium; omnes hi viri bellicosi. 17

5 καὶ ἀνέστησαν ἐπ' ἐμὲ οἱ ἄνδρες οἱ τῆς γαβαά, καὶ περιεκύκλωσαν ἐπ' ἐμὲ τὴν οἰκίαν νυκτός, καὶ ἐμὲ ἠθέλησαν ἀποκτεῖναι, καὶ τὴν παλλακήν μου ἐταπείνωσαν καὶ ἐνέπαιξαν αὐτῇ, καὶ ἀπέθανεν.

6 καὶ ἐπελαβόμην τῆς παλλακῆς μου, καὶ ἐμέλισα αὐτήν, καὶ ἐξαπέστειλα ἐν παντὶ ὁρίῳ κληρονομίας ἰσραήλ, ὅτι ἐποίησαν ἀφροσύνην ἐν ἰσραήλ.

7 ἰδοὺ πάντες ὑμεῖς οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ δότε αὐτοῖς λόγον
8 καὶ βουλὴν ὧδε. καὶ ἀνέστη πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς λέγων, οὐκ εἰσελευσόμεθα ἀνὴρ εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐκκλινοῦμεν ἀνὴρ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

9 καὶ νῦν τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ποιήσομεν τῇ γαβαά, ἀνα-
10 βησόμεθα ἐπ' αὐτὴν ἐν κλήρῳ. καὶ ληψόμεθα δέκα ἄνδρας τοῖς ἑκατὸν ταῖς πάσαις φυλαῖς τοῦ ἰσραήλ, καὶ ἑκατὸν τοῖς χιλίοις, καὶ χιλίοις τοῖς μυρίοις λαβεῖν ἐπισιτισμὸν τῷ λαῷ ἐπιτελέσαι τοῖς εἰσπορευομένοις τῇ γαβαὰ τοῦ βενιαμὶν κατὰ πᾶσαν τὴν ἀφροσύνην ἣν ἐποίησεν
11 ἐν ἰσραήλ. καὶ συνήχθη πᾶς ἀνὴρ εἰς τὴν πόλιν ὡς ἀνὴρ εἷς ἐρχόμενοι.

12 καὶ ἐξαπέστειλαν αἱ φυλαὶ ἰσραὴλ ἄνδρας ἐν πάσῃ φυλῇ βενιαμὶν λέγοντες, τίς ἡ κακία αὕτη ἡ γενομένη ἐν ὑμῖν;

13 καὶ νῦν δότε τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀσεβεῖς τοὺς ἐν γαβαά, καὶ θανατώσομεν αὐτούς, καὶ ἐξαροῦμεν κακίαν ἐξ ἰσραήλ. καὶ οὐκ ἠθέλησαν βενιαμὶν εἰσακούειν τῆς φωνῆς τῶν ἀδελφῶν τῶν υἱῶν ἰσραήλ.

14 καὶ συνήχθησαν οἱ υἱοὶ βενιαμὶν ἐκ τῶν πόλεων αὐτῶν εἰς γαβαὰ ἐξελθεῖν τοῦ πολεμῆσαι μετὰ υἱῶν ἰσραήλ.

15 καὶ ἐπεσκέπησαν οἱ υἱοὶ βενιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ τῶν πόλεων, εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδες ἀνδρῶν σπωμένων ῥομφαίαν χωρὶς τῶν κατοικούντων τὴν γαβαά· οὗτοι οἱ ἐπεσκέπησαν ἑπτακόσιοι ἄνδρες νεανίσκοι ἐκλεκτοί

16 ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ ἀμφοτεροδέξιοι, πάντες οὗτοι σφενδονῆται βάλλοντες λίθοις πρὸς τὴν τρίχα, καὶ οὐ διαμαρτάνοντες.

17 καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ ἐπεσκέπησαν χωρὶς τῶν υἱῶν βενιαμὶν τετρακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν σπωμένων ῥομφαίαν πάντες οὗτοι ἄνδρες πολεμισταί.

תרגום יונתן

5 וקמו עלי יתבי גבעתא ואקיפו עלי ית ביתא בליליא עלי חשיבו למקטל ויה לחינתי ענוהא ומיתת:
6 ואחדית בלחינתי ופסגתה ושלחתה בכל תחום אחסנת ארעא דישראל ארי עבדו עיצת חטאין ודלא כשר בישראל:
7 הא כולכון בני ישראל הבו לכון פתגם ועיצה הלכא:
8 וקם כל עמא כגברא חד למימר לא ניזיל גבר למשכניה ולא נזור גבר לביתיה:
9 וכען דין פתגמא דנעביד לגבעתא נסק עלהא בעדבא:
10 ונדבר עשרא גברין למאה לכל שבטיא דישראל ומאה לאלפא ואלפא לרבותא למיסב זוודין לעמא למעבד לאיתיותהון לגבעתא דבית בנימין ככל קלנא דעבד בישראל:
11 ואתכניש כל אנש ישראל לקרתא כגברא חד שוין:
12 ושלחו שבטיא דישראל גברין בכל שבטי בנימין למימר מה בישתא הדא דהוית בכון:
13 וכען איתו ית גבריא בני רישעא די בגבעתא ונקטלינון ונפלי עבדי בישתא מישראל ולא אבו בני בנימין לקבלא למימר אחיהון בני ישראל:
14 ואתכנישו בני בנימין מן קרויא לגבעתא למיפק לאגחא קרבא עם בני ישראל:
15 ואתמניו בני בנימין ביומא ההוא מן קרויא עשרין ושיתא אלפין גברא שלפי סיפא בר מיתבי גבעתא אתמניאו שבע מאה גבר עולים:
16 מכל עמא הדין שבע מאה גבר עולים גברא גמיד בידיה דימינא כל אלין דשדן אבנא בקילעא ומחתן בבינת שערא ולא משתן:
17 ואנש ישראל אתמניאו בר מדבית בנימין ארבע מאה אלפין גברא שלפי סיפא כל אלין גברי עבדי קרבא:

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

5 Et surrexerunt super me habitatores Gibghatha, & circuierunt super me domum in nocte: super me cogitauerunt ad occidendum, & concubinam meam afflixerunt, & mortua est. 6 Et apprehendi in concubina mea, & discerpsi eam, & misi eam in omni termino hæreditatis terræ Israel; quia fecerunt consilium peccatorum, & quod non rectum in Israel. 7 Ecce vos omnes filij Israel, date vobis verbum & consilium hic. 8 Et surrexit omnis populus vt vir vnus ad dicendum: Non ibimus vir ad tabernaculum suum, & non redibimus vir ad domum suam. 9 Et nunc, hoc verbum quod faciemus Gibghatha: Numerabimur super eam in sorte. 10 Et ducemus decem viros ad centum ad omnes tribus Israel, & centum ad mille, & mille ad decem millia, ad accipiendum commeatus populo; ad faciendum ad venire faciendum eis ad Ghilghata domus Biniamin, sicut omnem ignominiam quam fecerunt in Israel. 11 Et congregatus est omnis homo Israel ad vrbem, sicut vir vnus, æquales. 12 Et miserunt tribus Israel viros in omnibus tribubus Biniamin, ad dicendum: Quod malum hoc quod fuit in vobis? 13 Et nunc venire facite viros filios impietatis qui in Gibghatha, & occidemus eos, & extirpabimus facientes malum ex Israel. & non voluerunt filij Biniamin ad audiendum dicto fratrum suorum filiorum Israel.
14 Et numerati sunt filij Biniamin ex vrbibus ad Gibghatha, ad exeundum ad ineundum bellum cum filiis Israel.
15 Et numerati sunt filij Biniamin in die illo ex vrbibus viginti & sex mille viri euaginantes gladij; solum ex habitatoribus Gibghatha numerati sunt septingenti vir adolescens. 16 Ex omni populo hoc septingenti vir adolescens, vir impeditus in manu sua quæ dextera; omnes hi qui iacientes lapidem in funda, & proiicientes in pilum capilli, & non errantes. 17 Et viri Israel numerati sunt, præter de domo Biniamin, quadringenti mille viri euaginantes gladij; omnes hi viri facientes belli.

Universidad de Deusto Biblioteca

18 ויקמו ויעלו בית־אל וישאלו באלהים ויאמרו
בני ישראל מי יעלה לנו בתחלה למלחמה עם
בני בנימן ויאמר יהוה יהודה בתחלה:
19 ויקומו בני ישראל בבקר ויחנו על הגבעה:
20 ויצא איש ישראל למלחמה עם בנימן ויערכו
אתם איש ישראל מלחמה אל הגבעה:
21 ויצאו בני בנימן מן הגבעה וישחיתו בישראל
ביום ההוא שנים ועשרים אלף איש ארצה:
22 ויתחזק העם איש ישראל ויספו לערך מלחמה
במקום אשר ערכו שם ביום הראשון:
23 ויעלו בני ישראל ויבכו לפני יהוה עד הערב
וישאלו ביהוה לאמר האוסיף לגשת למלחמה
עם בני בנימן אחי ויאמר יהוה עלו אליו:
24 ויקרבו בני ישראל אל בני בנימן ביום השני:
25 ויצא בנימן לקראתם מן הגבעה ביום השני
וישחיתו בבני ישראל עוד שמנת עשר אלף איש
ארצה כל אלה שלפי חרב:
26 ויעלו כל בני ישראל וכל העם ויבאו
בית אל ויבכו וישבו שם לפני יהוה ויצומו
ביום ההוא עד הערב ויעלו עלות ושלמים
לפני יהוה:
27 וישאלו בני ישראל ביהוה ושם ארון ברית
האלהים בימים ההם:
28 ופינחס בן אלעזר בן אהרן עמד לפניו בימים
ההם לאמר האוסף עוד לצאת למלחמה עם
בני בנימן אחי אם אחדל ויאמר יהוה עלו כי
29 מחר אתננו בידך: וישם ישראל ארבים אל
30 הגבעה סביב: ויעלו בני ישראל אל בני
בנימן ביום השלישי ויערכו אל הגבעה כפעם
בפעם:

18 Qui surgentes venerunt in domum
Dei, hoc est in Sylo, cõsuluerunt͂q; Deum
atque dixerunt: Quis erit in exercitu no-
stro princeps certaminis contra filios Bẽ-
iamin? quibus respondit Dominus: Iudas
19 sit dux vester. Statimque filij Israel surgẽ-
tes manè castrametati sunt iuxta Gabaa:
20 Et inde procedentes ad pugnam contra
Beniamin, vrbem oppugnare cœperunt.
21 Egressique filij Beniamin de Gabaa, oc-
ciderũt de filiis Israel die illo viginti duo
22 millia virorum. Rursum filij Israel & for-
titudine & numero confidẽtes, in eodem
loco in quo prius certauerunt aciem dire-
23 xerunt: Ita tamen vt prius ascenderent &
flerent coram Domino vsque ad noctem,
consulerẽtque eum & dicerent: Debemus
vltra procedere ad dimicandum cõtra fi-
lios Beniamin fratres nostros, an nõ? qui-
bus ille respondit: Ascendite ad eos, & in-
24 ite certamen. Cũque filij Israel altera die
contra filios Bẽiamin ad prælium proces-
25 sissent, Eruperunt filij Beniamin de por-
tis Gabaa, & occurrentes eis tanta in illos
cæde bacchati sunt, vt decẽ & octo millia
virorum educentium gladium prosterne-
26 rent. Quamobrem omnes filij Israel ve-
nerunt in domum Dei, & sedentes flebãt
coram Domino. ieiunaueruntque die illo
vsque ad vesperam, & obtulerunt ei ho-
27 locausta atque pacificas victimas; Et su-
per statu suo interrogauerunt. Eo tempo-
28 re ibi erat arca fœderis Dei, Et Phinees
filius Eleazari filij Aaron præpositus do-
mus. Consuluerunt igitur Dominum at-
que dixerunt: Exire vltra debemus ad
pugnam contra filios Beniamin fratres
nostros, an quiescere? Quibus ait Do-
minus: Ascendite; cras enim tradam eos
29 in manus vestras. Posueruntque
filij Israel insidias per circuitum vrbis Ga-
30 baa: Et tertia vice sicut semel &
bis contra Beniamin exercitum produxe-
runt.

Et surrexerunt & ascenderũt in Bethel, 18
& interrogauerunt in Deo. & dixerunt filij
Israel: Quis ascendet nobis dux ad pugnãdum
cum filiis Beniamin? & dixit Dominus: Judas
ascendet dux.
Et surrexerunt filij Israel manè, & ca- 19
strametati sunt in Gabaa.
Et egressi sunt vir Israel in bellum cum 20
Beniamin, & castrametati sunt cum ipsis vir
Israel in bellum contra Gabaa.
Et exierunt filij Beniamin de vrbe, et oc- 21
ciderũt in Israel in die illa duo & viginti mil-
lia virorum super terram.
Et confortati sunt populus vir Israel, & 22
adiecerunt ordinare bellum in loco quo ordina-
uerant illic in die prima.
Et ascenderunt filij Israel & plorauerunt 23
coram Domino vsque ad vesperam. & inter-
rogauerunt in Domino, dicentes: Si addam ap-
propinquare in bellum cum filiis Beniamin fra-
tris mei? & dixit Dominus: Ascendite ad eũ.
Et accesserunt filij Israel contra filios Ben- 24
iamin in die secunda.
Et exiuit Beniamin in occursum eorum 25
de Gabaa in die secunda, & occiderunt adhuc
de populo octo & decem millia virorum super
terram: omnes hi educentes gladium.
Et ascenderunt omnes filij Israel & om- 26
nis populus, & venerunt in Bethel, & plo-
rauerunt, & sederunt illic coram Domino. et
ieiunauerunt in die illo vsque ad vesperam, &
obtulerunt holocaustum salvationis coram Do-
mino. Et interrogauerunt filij Israel 27
in Domino, & illic arca testamenti Domini in
diebus illis;
Et Phinees filius Eleazar filij Aaron a- 28
stans coram ea in diebus illis dicens: Si addã vl-
tra exire in bellum cum filiis Beniamin fratris
mei, an cessabo? & dixit Dominus: Ascendite,
& cras tradam eum in manum tuam.
Et posuerunt filij Israel insidias in Gabaa 29
in circuitu: Et ascenderunt filij Israel con- 30
tra Beniamin in die tertio, & exercitum edu-
xerunt contra Gabaa sicut semel & semel.

18 καὶ ἀνέστησαν καὶ ἀνέβησαν εἰς Βαιθὴλ, καὶ ἐπηρώ-
τησαν ἐν τῷ θεῷ. καὶ εἶπαν υἱοὶ ἰσραὴλ, τίς ἀναβήσεται ἡ-
μῖν ἀφηγούμενος πολεμῆσαι μετὰ υἱῶν Βενιαμίν; καὶ εἶ-
πεν κύριος, ἰούδας ἀναβήσεται ἀφηγούμενος.
19 καὶ ἀνέστησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸ πρωῒ, καὶ παρενέβα-
20 λον ἐπὶ τὴν γαβαά. καὶ ἐξῆλθον ἀνὴρ ἰσραὴλ εἰς
πόλεμον μετὰ Βενιαμίν. καὶ παρετάξαντο μετ' αὐτῶν ἀ-
νὴρ ἰσραὴλ εἰς πόλεμον πρὸς τὴν γαβαά.
21 καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ διέ-
φθειραν ἐν ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ δύο καὶ εἴκοσι χιλι-
22 άδας ἀνδρῶν ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἐνίσχυσαν ὁ λαὸς ἀνὴρ
ἰσραὴλ, καὶ προσέθεντο παρατάξασθαι πόλεμον ἐν τῷ τό-
πῳ ᾧ παρετάξαντο ἐκεῖ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ.
23 καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ, καὶ ἔκλαυσαν ἐνώπιον
κυρίου ἕως ἑσπέρας. καὶ ἐπηρώτησαν ἐν κυρίῳ λέγοντες,
εἰ προσθῶ προσεγγίσαι εἰς πόλεμον μετὰ υἱῶν Βενιαμὶν τοῦ
ἀδελφοῦ μου; καὶ εἶπεν κύριος, ἀνάβητε πρὸς αὐτόν.
24 καὶ προσήλθοσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς υἱοὺς Βεν-
ιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ.
25 καὶ ἐξῆλθεν Βενιαμὶν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς ἐκ τῆς
γαβαὰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ· καὶ διέφθειραν ἔτι ἐκ τοῦ
λαοῦ ὀκτωκαίδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν ἐπὶ τὴν γῆν, πάν-
τες οὗτοι ἐσπασμένοι ῥομφαίαν.
26 καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ καὶ πᾶς ὁ
λαός, καὶ ἦλθοσαν εἰς Βαιθὴλ, καὶ ἔκλαυσαν, καὶ ἐκά-
θισαν ἐκεῖ ἔναντι κυρίου· καὶ ἐνήστευσαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ ἕως ἑσπέρας, καὶ ἀνήνεγκαν ὁλοκαύτωμα σωτη-
ρίου ἔναντι κυρίου.
27 καὶ ἐπηρώτησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν κυρίῳ, καὶ ἐκεῖ ἡ
κιβωτὸς διαθήκης κυρίου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις·
28 καὶ Φινεὲς υἱὸς ἐλεάζαρ υἱοῦ ἀαρὼν παρεστηκὼς ἐνώ-
πιον αὐτῆς ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις λέγων, εἰ προσθήσω ἔτι
ἐξελθεῖν εἰς πόλεμον μετὰ υἱῶν Βενιαμὶν τοῦ ἀδελφοῦ μου,
ἢ κοπάσω; καὶ εἶπεν κύριος, ἀνάβητε καὶ αὔριον παρα-
δώσω αὐτὸν ἐν τῇ χειρί σου.
29 καὶ ἔθηκαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἔνεδρα ἐν τῇ Γαβαὰ κύκλῳ.
30 καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς τὸν Βενιαμὶν ἐν
τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ παρετάξαντο πρὸς τὴν γαβαὰ
καθὼς ἅπαξ καὶ ἅπαξ.

תרגום יונתן

18 וקמו וסליקו לבית אל ושאילו במימרא דיי ואמרו בני ישראל מן יסק לנא בקדמיתא לאגחא קרבא עם בני בנימין ואמר יי יהודה בקדמיתא: 19 וקמו בני ישראל בצפרא ושרו על גבעתא: 20 ונפקו אנשי ישראל לאגחא קרבא עם בני בנימין וסדרו עמהון אנשי ישראל קרבא על גבעתא: 21 ונפקו בני בנימין מן גבעתא וחבילו בישראל ביומא ההוא עשרין ותרתין אלפין גברא קטילין רמן לארעא: 22 ואיתקיף עמא אנש ישראל ואוסיפו לסדרא קרבא באתר דסדרו קרבא תמן ביומא קדמאה: 23 וסליקו בני ישראל ובכו קדם יי עד רמשא ושאילו במימרא דיי למימר האוסיף למקרב לאגחא קרבא עם בני בנימין אחי ואמר יי סקו עליהון: 24 וקריבו בני ישראל לות בני בנימין ביומא תנינא: 25 ונפקו דבית בנימין לקדמותהון מן גבעתא ביומא תניינא וחבילו בבני ישראל עוד תמנת עשר אלפין גברא קטילין רמן לארעא כל אילין שלפי סיפא: 26 וסליקו כל בני ישראל וכל עמא ואתו לבית אל ובכו ויתיבו תמן קדם יי וצמו ביומא ההוא עד רמשא ואסיקו עלון ונכסת קודשין קדם יי: 27 ושאילו בני ישראל במימרא דיי ותמן ארון קימא דיי ביומיא האינון: 28 ופינחס בר אלעזר כהנא קאים קדמוהי ביומיא האינון למימר האוסיף עוד למיפק לאגחא קרבא עם בני בנימין אחי אם אתמנע ואמר יי סקו ארי מחר אמסרינון בידך: 29 ושוי ישראל כמנין על גבעתא סחור סחור: 30 וסליקו בני ישראל לות בני בנימין ביומא תליתאה וסדרו קרבא על גבעתא כזמן בזמן:

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

18 Et surrexerunt & ascenderunt in Bethel, & quæsierunt in verbo Domini, & dixerunt filij Israel: Quis ascendet nobis in anteriori ad ineundum bellum cum filiis Biniamin? & dixit Dominus: Iehudah in anteriori. 19 Et surrexerunt filij Israel in aurora, & posuerunt super Gibghatha. 20 Et exierunt viri Israel ad ineundum prœlium cum filiis Biniamin; & ordinauerunt cum illis homines Israel bellum super Gibghatha. 21 Et exierunt filij Biniamin ex Gibghatha; & perire fecerunt in Israel in die illo viginti & duo mille viros interfectos proiectos ad terram. 22 Et confortatus est populus homo Israel: & addiderunt ad ordinandum bellum in loco vbi ordinauerunt prœlium ibi in die anteriori. 23 Et ascenderunt filij Israel, & plorauerunt ante Dominum vsque ad vesperum, & quæsierunt in dicto Domini ad dicendum: Nũ addam ad accedendum ad ineundum bellum cum filiis Biniamin fratris mei? & dixit Dominus: Ascendite super eos. 24 Et accesserunt filij Israel ad filios Biniamin in die secundo. 25 Et exierunt de domo Biniamin ad occursum eorum ex Gibghatha in die secunda, & perire fecerunt in filiis Israel adhuc octodecim mille virum occisos proiectos ad terram; omnes hos euaginatores gladij. 26 Et ascenderunt omnes filij Israel & omnis populus, & venerunt ad Bethel, & fleuerunt, & sederunt ibi ante Dominum, & ieiunauerunt in die illo vsque vesperum. & ascendere fecerunt holocausta & munus sanctitatis ante Dominum: 27 Et quæsierunt filij Israel in dicto Domini: & ibi arca fœderis Domini in diebus illis: 28 Et Pinhhazz filius Elghazar sacerdos stans ante eum in diebus illis ad dicendum: Num addam adhuc ad ineundum bellum cum filiis Biniamin fratris mei, aut retinebor? & dixit Dominus; Ascendite, nam cras tradam eos in manu tua. 29 Et posuit Israel insidias super Gibghatha circum circum. 30 Et ascenderunt filij Israel ad filios Biniamin in die tertio: & ordinauerunt bellum super Gibghatha, sicut tempus in tempore.

31 וַיֵּצְאוּ בְנֵי־בִנְיָמִן לִקְרַאת הָעָם הָנְתְּקוּ מִן־
הָעִיר וַיָּחֵלּוּ לְהַכּוֹת מֵהָעָם חֲלָלִים כְּפַעַם׀ בְּפַעַם
בַּמְסִלּוֹת אֲשֶׁר אַחַת עֹלָה בֵית־אֵל וְאַחַת גִּבְעָתָה
בַּשָּׂדֶה כִּשְׁלֹשִׁים אִישׁ בְּיִשְׂרָאֵל׃
32 וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי בִנְיָמִן נִגָּפִים הֵם לְפָנֵינוּ כְּבָרִאשֹׁנָה
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ נָנוּסָה וּנְתַקְּנֻהוּ מִן־הָעִיר אֶל־
33 הַמְסִלּוֹת׃ וְכֹל אִישׁ יִשְׂרָאֵל קָמוּ מִמְּקוֹמוֹ וַיַּעַרְכוּ
בְּבַעַל תָּמָר וְאֹרֵב יִשְׂרָאֵל מֵגִיחַ מִמְּקֹמוֹ מִמַּעֲרֵה־
34 גָבַע׃ וַיָּבֹאוּ מִנֶּגֶד לַגִּבְעָה עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ בָּחוּר
מִכָּל־יִשְׂרָאֵל וְהַמִּלְחָמָה כָּבֵדָה וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי־
35 נֹגַעַת עֲלֵיהֶם הָרָעָה׃ וַיִּגֹּף יְהוָה אֶת־בִּנְיָמִן
לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּשְׁחִיתוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּבִנְיָמִן בַּיּוֹם
הַהוּא עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף וּמֵאָה אִישׁ כָּל־אֵלֶּה
36 שֹׁלֵף חָרֶב׃ וַיִּרְאוּ בְנֵי־בִנְיָמִן כִּי נִגָּפוּ וַיִּתְּנוּ
אִישׁ־יִשְׂרָאֵל מָקוֹם לְבִנְיָמִן כִּי בָטְחוּ אֶל־הָאֹרֵב
אֲשֶׁר שָׂמוּ אֶל־הַגִּבְעָה׃
37 וְהָאֹרֵב הֵחִישׁוּ וַיִּפְשְׁטוּ אֶל־הַגִּבְעָה וַיִּמְשֹׁךְ
הָאֹרֵב וַיַּךְ אֶת־כָּל־הָעִיר לְפִי־חָרֶב׃
38 וְהַמּוֹעֵד הָיָה לְאִישׁ יִשְׂרָאֵל עִם־הָאֹרֵב הֶרֶב
לְהַעֲלוֹתָם מַשְׂאַת הֶעָשָׁן מִן־הָעִיר׃
39 וַיַּהֲפֹךְ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל בַּמִּלְחָמָה וּבִנְיָמִן הֵחֵל
לְהַכּוֹת חֲלָלִים בְּאִישׁ־יִשְׂרָאֵל כִּשְׁלֹשִׁים אִישׁ כִּי
אָמְרוּ אַךְ נִגּוֹף נִגָּף הוּא לְפָנֵינוּ כַּמִּלְחָמָה
40 הָרִאשֹׁנָה׃ וְהַמַּשְׂאֵת הֵחֵלָּה לַעֲלוֹת
מִן־הָעִיר עַמּוּד עָשָׁן וַיִּפֶן בִּנְיָמִן אַחֲרָיו וְהִנֵּה עָלָה
41 כְלִיל־הָעִיר הַשָּׁמָיְמָה׃ וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל הָפַךְ
וַיִּבָּהֵל אִישׁ בִּנְיָמִן כִּי רָאָה כִּי־נָגְעָה עָלָיו הָרָעָה׃
42 וַיִּפְנוּ לִפְנֵי אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל־דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר
וְהַמִּלְחָמָה הִדְבִּיקָתְהוּ וַאֲשֶׁר מֵהֶעָרִים מַשְׁחִיתִים
אוֹתוֹ בְּתוֹכוֹ׃

31 *Sed & filij Bẽiamin audacter eruperũt de
ciuitate, & fugiẽtes aduersarios lõgius p-
secuti sũt, ita vt vulnerarẽt ex eis sicut pri-
mo die & secũdo, & cęderent per duas se-
mitas vertẽtes terga, quarũ vna ferebatur
E in Bethel, & altera in Gabaa, atq; psterne-
32 nerẽt triginta circiter viros. *Putauerũt e-
nim solito eos more cedere. Qui fugã arte
simulãtes, inierũt consiliũ vt abstraherẽt
eos de ciuitate, & quasi fugiẽtes ad supra-
33 dictas semitas pducerẽt. *Omnes itaq; filij
Israel surgẽtes de sedibus suis, tetẽderunt
aciẽ in loco qui vocatur Baalthamar: insi-
diæ quoq; quæ circa vrbẽ erãt, paulatim
se aperire cœperũt, & ab Occidẽtali vrbis
34 parte pcedere. *Sed & alia decẽ millia vi-
rorũ de vniuerso Israel habitatores vrbis
ad certamina puocabãt, ingrauatũq; est
bellũ cõtra filios Bẽiamin, & nõ intellexe-
rũt q ex omni parte illis instaret interit'.
35 *Percusitq; eos Dñs in cõspectu filiorum
Israel, & interfecerũt ex eis in illo die vi-
ginti quinq; millia & centũ viros, omnes
36 bellatores & educentes gladiũ. *Filij autẽ
F Bẽiamin cũ se inferiores esse vidissent, cœ-
perũt fugere. quod cernẽtes filij Israel, de-
derũt eis ad fugiẽdũ locũ, vt ad pparatas
insidias deuenirẽt, quas iuxta vrbẽ posue-
37 rãt. *Qui cũ repẽte de latibulis surrexisset
& Bẽiamin terga cedẽtibus daret, ingressi
sunt ciuitatẽ, & pcusserũt eã in ore gladij.
38 *Signũ autẽ dederãt filij Israel his quos in
insidiis collocauerãt, vt postq̃ vrbẽ cepis-
sent, ignẽ accẽderẽt, vt ascẽdẽte in altũ fu-
39 mo, captã vrbẽ demõstrarẽt. *Quod cũ cer-
nerent filij Israel in ipso certamine positi,
putauerũt enim filij Bẽiamin eos fugere,
& instãtius psequebãtur cæsis de exercitu
40 eorũ triginti viris: *vt viderũt quasi colũ-
nam fumi de ciuitate cõscẽdere, Bẽiamin
quoq; respiciẽs retro cũ captã cernerẽt ci-
41 uitatem, & flãmas in sublime ferri; *Qui
prius simulauerãt fugã, versa facie fortius
resistebãt. quod cùm vidisset filij Bẽiamin
in fugam versi sunt, 42 *& ad viam deserti ire cœperunt, illuc quoque eos aduersariis persequentibus.
Sed & hi qui vrbem succenderant, occurrerunt eis.

*Et exierunt filij Beniamin in occursum po- 31
puli, & attracti sunt de ciuitate. & cœperunt
percutere de populo vulneratos sicut semel &
semel in viis, quarum est vna ascendens in
Bethel, & vna ascendens in Gabaa, quasi tri-
ginta viros in Israel.
*Et dixerunt filij Beniamin: Interficiuntur 32
ipsi coram nobis sicut prius. et filij Israel dixe-
runt: Fugiamus, & educamus eos de vrbe in
vias. *Et omnis vir Israel surrexit de 33
loco suo, & eduxerunt aciem in Baalthamar:
& insidiæ Israel pugnabant de loco suo ab Oc-
cidente Gabaa.
*Et venerunt è regione Gabaa decem mil- 34
lia virorum electorum ex omni Israel. & bel-
lum grauatum est, et illi non cognouerunt quo-
niam instabat contra eos malum.
*Et confudit Dominus Beniamin in con- 35
spectu Israel: & occiderunt filij Israel in Ben-
iamin in die illo viginti quinque millia & cen-
tum viros: omnes hi educentes gladium.
*Et viderunt filij Beniamin quòd fugati 36
sunt, et dedit vir Israel locum Beniamin, quo-
niam sperauerunt in insidiis quas præparaue-
rant iuxta Gabaa.
*Et insidiæ eruperunt & effusæ sunt con- 37
tra Gabaa; & abierunt insidiæ & percusse-
runt totam vrbem in ore gladij.
*Et signum erat viro Israel ad insidias, 38
gladius, vt eleuarent ipsi flammam fumi ab
vrbe.
*Et reuersi sunt vir Israel in bello. & 39
Beniamin cœpit ferire vulneratos in viro Is-
rael quasi triginta viros: quoniam dixerunt:
Verum fugatus fugatur ipse coram nobis, sicut
bellum prius. *Et flamma incepit ascen- 40
dere de vrbe columna fumi. & respexit Ben-
iamin post se, & ecce ascendit consumatio vr-
bis in cælum. *Et vir Israel reuersus est. 41
& festinauit vir Beniamin, & vidit quòd
tetigit se malum. *Et declinauit coram vi- 42
ro Israel in viam deserti, & bellum præuenit
eum, & qui à ciuitatibus interfecerunt eum in
medio eorum:

31 *καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ βενιαμὶν εἰς ἀπάντησιν τοῦ λαοῦ
καὶ ἐξελκύσθησαν ἐκ τῆς πόλεως· καὶ ἤρξαντο τύπτειν ἐκ τοῦ
λαοῦ τραυματίας καθὼς ἅπαξ καὶ ἅπαξ ἐν ταῖς ὁδοῖς, ὧν
ἐστὶ μία ἀναβαίνουσα εἰς βαιθήλ, καὶ μία ἀναβαίνουσα
εἰς γαβαά, ὡσεὶ τριάκοντα ἄνδρες ἐν τῷ ἰσραήλ.
32 *καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ βενιαμὶν προσκόπτονται αὐτοὶ ἐνώ-
πιον ἡμῶν καθὼς ἔμπροσθεν. καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ εἶπον, φύ-
γωμεν καὶ ἐκσπάσωμεν αὐτοὺς ἐκ τῆς πόλεως εἰς τὰς ὁδούς.
33 *καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ ἀνέστη ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ, καὶ παρε-
τάξαντο ἐν βααλθαμάρ, καὶ τὸ ἔνεδρον ἰσραὴλ ἐπά-
λαιεν ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ ἀπὸ δυσμῶν τῆς γαβαά.
34 *καὶ παρεγένοντο ἐξ ἐναντίας γαβαὰ δέκα χιλιάδες
ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν ἐκ παντὸς ἰσραήλ. καὶ ὁ πόλεμος ἐβα-
ρύνθη, καὶ αὐτοὶ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι ἀφῆπται ἐπ' αὐτοὺς ἡ κα-
35 κία. *καὶ ἐτρόπωσεν κύριος τὸν βενιαμὶν κατὰ πρόσω-
πον ἰσραήλ. καὶ διέφθειραν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν τῷ βενια-
μὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰκοσιπέντε χιλιάδας καὶ ἑκα-
36 τὸν ἄνδρας, πάντες οὗτοι σπώμενοι ῥομφαίαν. *καὶ εἶδον
οἱ υἱοὶ βενιαμὶν ὅτι τετρόπωνται, καὶ ἔδωκεν ἀνὴρ ἰσραὴλ
τόπον τῷ βενιαμίν, ὅτι ἤλπισαν ἐπὶ τὸ ἔνεδρον ὃ ἔταξαν
37 πρὸς τὴν γαβαά. *καὶ τὸ ἔνεδρον ὥρμησεν καὶ ἐξε-
χύθησαν πρὸς τὴν γαβαά. καὶ ἐπορεύθη τὸ ἔνεδρον, καὶ
ἐπάταξαν ὅλην τὴν πόλιν ἐν στόματι ῥομφαίας.
38 *καὶ ἡ συνταγὴ ἦν ἀνδρὶ ἰσραὴλ πρὸς τὸ ἔνεδρον,
μάχαιρα, τοῦ ἀνενέγκαι αὐτοὺς πυρσὸν τοῦ καπνοῦ ἀπὸ
τῆς πόλεως.
39 *καὶ ἀνέστρεψαν ἀνὴρ ἰσραὴλ ἐν τῷ πολέμῳ. καὶ βεν-
ιαμὶν ἤρξατο τοῦ τύπτειν τραυματίας ἐν τῷ ἀνδρὶ ἰσρα-
ὴλ ὡς τριάκοντα ἄνδρας, ὅτι εἶπαν πλὴν τροπούμενος
τροποῦται αὐτὸς ἐναντίον ἡμῶν καθὼς ὁ πόλεμος ὁ ἔμ-
προσθεν.
40 *καὶ ὁ πυρσὸς ἤρξατο ἀναβαίνειν ἐκ τῆς πόλεως στῦλος κα-
πνοῦ. καὶ ἐπέβλεψεν βενιαμὶν ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἀνέβη
συντέλεια τῆς πόλεως εἰς τὸν οὐρανόν.
41 *καὶ ἀνὴρ ἰσραὴλ ἀπέστρεψεν· καὶ ἔσπευσεν ἀνὴρ
βενιαμίν, καὶ εἶδεν ὅτι ἧπται αὐτοῦ ἡ κακία.
42 *καὶ ἔκλινεν ἐνώπιον ἀνδρὸς ἰσραὴλ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς
ἐρήμου, καὶ ὁ πόλεμος κατέφθασεν αὐτόν, καὶ οἱ ἀπὸ
τῶν πόλεων διέφθειραν αὐτὸν ἐν μέσῳ αὐτῶν·

תרגום יונתן
31 וּנְפַקוּ בְנֵי בִנְיָמִין לְקַדָּמוּת עַמָּא אִיתְנְגִידוּ מִן קַרְתָּא וּשְׁרִיאוּ לְקַטָּלָא מֵעַמָּא קְטִילִין כִּזְמַן בִּזְמַן בִּכְבַשׁ אָרְחָתָא דַחֲדָא דְסָלְקָא לְבֵית
אֵל וַחֲדָא לְגִבְעָתָא בְּחַקְלָא כִּתְלָתִין גַּבְרָא בְּיִשְׂרָאֵל׃ 32 וַאֲמַרוּ בְּנֵי בִנְיָמִין תְּבִירִין אִינוּן קֳדָמַנָא כְּבְקַדְמֵיתָא וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמַרוּ
נֵעֱרוֹק וּנְגוּדִינוּן מִן קַרְתָּא לִכְבִשַׁיָּא׃ 33 וְכָל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל קָמוּ מֵאַתְרֵיהוֹן וְסַדַּרוּ קְרָבָא בְּמֵישְׁרֵי יְרִיחוֹ וְכַמְנָא דְיִשְׂרָאֵל מַגִּיחַ
מֵאַתְרֵיהּ מִמֵּישַׁר גִּבְעָתָא׃ 34 וַאֲתוֹ מִדָּרוֹם לְגִבְעָתָא עַשְׂרָה אַלְפִין גְּבַר עוּלֵימִן מִכָּל יִשְׂרָאֵל וְעָבְדֵי קְרָבָא תְּקִיפוּ וְאִינוּן לָא יָדְעִין אֲרֵי
קְרִיבָא דְתֵיתֵי לְהוֹן בִּישְׁתָּא׃ 35 וּתְבַר יְיָ יָת דְּבֵית בִּנְיָמִין קֳדָם יִשְׂרָאֵל וְחַבִּילוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּדְבֵית בִּנְיָמִין בְּיוֹמָא הַהוּא עֶשְׂרִין וַחֲמִשָּׁא
אַלְפִין וּמְאָה גַּבְרָא כָּל אִלֵּין שָׁלְפֵי סַיְפָא׃ 36 וַחֲזוֹ בְּנֵי בִנְיָמִין אֲרֵי אִיתְּבַרוּ וִיהַבוּ אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל אַתְרָא לִדְבֵית בִּנְיָמִין אֲרֵי אִיתְרְחִיצוּ
עַל כַּמְנָא דְשַׁוִּיאוּ עַל גִּבְעָתָא׃ 37 וְכַמְנָא אוֹחוּ וְאִתְנְגִידוּ עַל גִּבְעָתָא וְאִתְנְגִיד כַּמְנָא וּמְחָא יָת כָּל קַרְתָּא לְפִתְגַם דְּחָרֶב׃
38 וְזִמְנָא הֲוָה מְתַקַּן לֶאֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל עִם כַּמְנָא דְיִסְגוֹן לְאַסָּקוּתְהוֹן יְתוּר דִּתְנָן מִן קַרְתָּא׃ 39 וְאִיתְחֲזַר אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל בִּקְרָבָא
וּדְבֵית בִּנְיָמִין שְׁרִיאוּ לְקַטָּלָא קְטִילִין בֶּאֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל כִּתְלָתִין גַּבְרָא אֲרֵי אֲמַרוּ בְּרַם מִתְבַּר תְּבִירִין אִינוּן קֳדָמַנָא כִּבְקְרָבָא קַדְמָאָה׃
40 וְכַמְנָא שָׁרֵי לְאַסָּקָא מִן קַרְתָּא יְתוּר דִּתְנָן וְאִיתְפְּנִיאוּ דְבֵית בִּנְיָמִין לַאֲחוֹרֵיהוֹן וְהָא סְלֵיק תְּנָנָא דְקַרְתָּא לְצֵית שְׁמַיָּא׃
41 וֶאֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל אִיתְחֲזַר וְאִיתְבְּהִיל אֱנָשׁ בִּנְיָמִין אֲרֵי חֲזָא אֲרֵי קְרִיבַת דְּתֵיתֵי עֲלֵיהוֹן בִּישְׁתָּא׃ 42 וְאִיתְפְּנִיאוּ קֳדָם אֱנָשׁ
יִשְׂרָאֵל לְאוֹרַח מַדְבְּרָא וְעָבְדֵי קְרָבָא אַדְבְּקוּנוּן וֶאֱנָשֵׁי כַּמְנָא קָמוּ מִקִּרְוֵיהוֹן קָטְלִין בְּהוֹן מִיכָּן וּמִיכָּן׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

31 Et exierunt filij Biniamin ad occursum populi; extracti sunt ab vrbe, & cœperunt ad occidendum ex populo occisos sicut tempus
in tempore in strata via, quæ vna quæ ascendit ad Bethel, & vna ad Gibghatha in agro vt triginta virum in Israel. 32 Et dixerunt filij
Biniamin: Fracti illi ante nos sicut antea. & filij Israel dixerunt: Conuertamus, & protrahemus illos ab vrbe ad stratam. 33 Et omnis ho-
mo Israel surrexerunt ex locis eorum, & ordinauerunt bellũ in planiciebus Ierihho; & insidiæ Israelis inierunt ex loco suo ex planicie Gib-
ghatha. 34 Et venerunt ab Austro Gibghatha decem mille vir adolescens ex omni Israel, & factores belli inualuerunt, & illi non cog-
noscentes quòd propinquum quod veniet sibi malum. 35 Et fregit Dominus de domo Biniamin: & perire fecerunt filij Israel in domus
Biniamin in die illa viginti & quinque millia & centum virum corã Israel: omnes hi euaginantes gladium. 36 Et viderunt filij Biniamin
quòd fracti sunt, & dederunt homo Israel locum iis qui domus Biniamin; quia confisi sunt super insidiis quas posuerunt super Gibghatha.
37 Et insidiæ festinauerunt & extractæ sunt super Gibghatha, & extractus est insidiator, & percussit omnem vrbem ad verbum gladij.
38 Et tempus fuit constitutum homini Israel cum insidiis, quòd multiplicabunt ad ascendere faciendum eos columnam fumi ex vrbe.
39 Et reuersus est homo Israel in bello, & domus Biniamin cœperunt ad occidendum occisos in homine Israel vt triginta virum: nam
dixerunt: Verùm frangi fracti illi ante nos, sicut bello anteriori. 40 Et insidia cœpit ad ascendere faciendum ex vrbe
columnam fumi: & respexerunt domus Biniamin ad posteriora sua; & ecce ascendit fumus ab vrbe ad latus cælorum.
41 Et homo Israel reuersus est, & turbatus est homo Biniamin: nam vidit quòd propinquum quod veniet super illos malum.
42 Et respexerunt ante hominem Israel ad viam deserti; & facientes bellum apprehenderunt eos: & homines insidiarum surrexerunt
ex vrbibus suis, occidentes in illis hinc & hinc.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

43 * כתרו את בנימן הרדיפהו מנוחה הדריכהו עד
44 נכח הגבעה ממזרח שמש׃ * ויפלו מבנימן שמנה
עשר אלף איש את כל אלה אנשי חיל׃
45 * ויפנו וינסו המדברה אל סלע הרמון ויעללהו
במסלות חמשת אלפים איש וידביקו אחריו עד
גדעם ויכו ממנו אלפים איש׃
46 * ויהי כל הנפלים מבנימן עשרים וחמשה
אלף איש שלף חרב ביום ההוא את כל
אלה אנשי חיל׃
47 * ויפנו וינסו המדברה אל סלע הרמון שש
מאות איש וישבו בסלע רמון ארבעה חדשים׃
48 * ואיש ישראל שבו אל בני בנימן ויכום לפי
חרב מעיר מתם עד בהמה עד כל הנמצא גם כל
הערים הנמצאות שלחו באש׃

כא

1 * ואיש ישראל נשבע במצפה לאמר איש ממנו
לא יתן בתו לבנימן לאשה׃
2 * ויבא העם בית אל וישבו שם עד הערב לפני
האלהים וישאו קולם ויבכו בכי גדול׃
3 * ויאמרו למה יהוה אלהי ישראל היתה זאת
בישראל להפקד היום מישראל שבט אחד׃
4 * ויהי ממחרת וישכימו העם ויבנו שם מזבח
ויעלו עלות ושלמים׃
5 * ויאמרו בני ישראל מי אשר לא עלה בקהל
מכל שבטי ישראל אל יהוה כי השבועה
הגדולה היתה לאשר לא עלה אל יהוה המצפה
6 לאמר מות יומת׃ * וינחמו בני ישראל אל
בנימן אחיו ויאמרו נגדע היום שבט אחד
מישראל׃

43 *Atq; ita factum est vt ex vtraq; parte ab
hostibus cæderētur; nec erat vlla requies
G morientiũ. Ceciderunt atque ꝓstrati sunt
44 ad Orientalē plagã vrbis Gabaa. *Fuerunt
autē qui in eodē loco interfecti sunt decē
& octo millia virorũ, omnes robustissimi
45 pugnatores. *Quod cùm vidissent qui re
māserāt de Beniamin, fugerũt in solitudi-
nem, & ꝓgebant ad petrã cuius vocabulũ
est Remmō. In illa quoq; fuga palãtes &
in diuersa tendētes occiderũt quinq; mil-
lia viros. & cùm vltra tenderent ꝑsecuti
sunt eos, & interfecerũt etiã alia duo mil-
46 lia. *Et sic factũ est vt omnes qui ceciderāt
de Beniamin in diuersis locis, essēt viginti
quinq; millia pugnatores ad bella prom-
ptissimi. Remãserunt itaq; de omni nu-
mero Beniamin qui euadere potuerant,
47 *Et fugere in solitudinē, sexcenti viri; se-
deruntq; in petra Rēmon mensibus qua-
48 tuor. *Regressi autem filij Israel omnes re-
liquias ciuitatis à viris vsq; ad iumēta gla-
dio ꝑcusserunt, cunctasq; vrbes & viculos
Beniamin vorax flamma consumpsit.

CAP. XXI.

1 IVrauerant quoq; filij Israel in Maspha,
A & dixerunt: Nullus nostrum dabit filiis
2 Beniamin de filiabus suis vxorē. *Vene-
runtq; omnes ad domũ Dei in Sylo, & in
cōspectu eius sedentes vsq; ad vesperã le-
uauerunt vocē, & magno vlulatu cœpe-
3 rũt flere, *dicētes: Quare dñe Deus Israel
factum est hoc malũ in populo tuo, vt ho
4 die vna tribus auferretur ex nobis? *Alte-
ra autē die diluculo consurgentes extru-
xerunt altare, obtuleruntque ibi holo-
5 causta & pacificas victimas, *& dixerunt:
Quis non ascendit in exercitum Domini
de vniuersis tribubus Israel? Grandi enim
iuramento se constrinxerant cùm essent in
B Maspha, interfici eos qui defuissent.
6 *Ductique pœnitentia filij Israel super
fratre suo Beniamin, cœperunt dicere:
Ablata est tribus vna de Israel.

*Et percusserunt Beniamin: & persecuti 43
sunt eum post eum, & calcauerunt eum vsque
ad è regione Gabaa ab oriente Solis.
*Et ceciderunt de Beniamin octo & decem 44
millia virorum, omnes hi viri potentes.
*Et declinauerunt & fugerunt in deser- 45
tum ad petram Remmon. & disperdiderunt
eum in viis quinque millia virorum. & ad-
hæserunt post eum vsque ad Gadaam, & per-
cusserunt ex eo duo millia virorum.
*Et fuerunt omnes qui ceciderunt in Ben- 46
iamin, viginti & quinque millia virorum e-
ducentium gladium in die illo; omnes isti viri
potentes.
*Et declinauerunt & fugerunt in desertũ 47
ad petram Remmon sexcenti viri, & sederũt
in petra Remmon quatuor mensibus.
*Et vir Israel reuersus est contra filios Bē- 48
iamin, & percussit eos in ore gladij de vrbe
consecutiuè vsque ad iumentum, vsque ad om-
ne inuentum in omnibus ciuitatibus; & ciui-
tates inuentas miserunt in ignem.

CAP. XXI.

ET vir Israel iurauit in Massepha dicentes: 1
Vir ex nobis non dabit filiam suam Benia-
min in vxorem.
*Et venerunt populus in Bethel, & se- 2
derunt illic vsque ad vesperam coram Deo, et
leuauerunt vocem suam, & plorauerunt fle-
tum magnum:
*Et dixerunt: Quare domine Deus Israel 3
factum est hoc in Israel, vt recenseretur hodie
in Israel tribus vna?
*Et factum est die crastina, & manè sur- 4
rexerunt populus, & extruxerunt illic altare,
& obtulerunt holocausta saluationis.
*Et dixerunt filij Israel: Quis est qui non 5
ascendit in ecclesiam de omnibus tribubus Is-
rael ad Dominum? quoniam iuramentum ma-
gnum erat non ascendenti ad Dominum in Mas
sepha, dicentes: Morte morietur.
*Et consolati sunt filij Israel de Beniamin 6
fratre suo: & dixerunt; Ablata est hodie tri-
bus vna de Israel:

43 * καὶ κατέκοψαν τὸν βενιαμίν. καὶ ἐδίωξαν αὐτὸν κατὰ πόδας αὐτοῦ, καὶ κατεπάτησαν αὐτὸν ἕως ἐξ ἐναντίας τῆς γαβαὰ ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου.

44 * καὶ ἔπεσαν ἐκ τοῦ βενιαμὶν ὀκτωκαίδεκα χιλιάδες ἀνδρῶν· σύμπαντες οὗτοι ἄνδρες δυνατοί.

45 * καὶ ἐξέκλιναν καὶ ἔφυγον εἰς τὴν ἔρημον πρὸς τὴν πέτραν τὴν ῥεμμών. καὶ ἐκαλαμίσαντο αὐτὸν ἐν ταῖς ὁδοῖς πέντε χιλιάδας ἀνδρῶν. καὶ προσεκολλήθησαν ὀπίσω αὐτοῦ ἕως γαδαάμ, καὶ ἐπάταξαν ἐξ αὐτοῦ δισχιλίους ἄνδρας.

46 * καὶ ἐγένοντο πάντες οἱ πεπτωκότες ἐν τῷ βενιαμὶν εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδες ἀνδρῶν σπωμένων ῥομφαίαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, οἱ πάντες οὗτοι ἄνδρες δυνατοί.

47 * καὶ ἐξέκλιναν καὶ ἔφυγον εἰς τὴν ἔρημον πρὸς τὴν πέτραν τὴν ῥεμμὼν ἑξακόσιοι ἄνδρες· καὶ ἐκάθισαν ἐν τῇ πέτρᾳ ῥεμμὼν τετράμηνον.

48 * καὶ ἀνὴρ ἰσραὴλ ἀνέστρεψεν εἰς τοὺς υἱοὺς βενιαμίν, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἐν στόματι ῥομφαίας ἀπὸ πόλεως ἑξῆς ἕως κτήνους ἕως παντὸς τοῦ εὑρεθέντος εἰς πάσας τὰς πόλεις, καὶ τὰς πόλεις τὰς εὑρεθείσας ἐξαπέστειλαν ἐν πυρί.

κα.

1 * Καὶ ἀνὴρ ἰσραὴλ ὤμοσεν ἐν μασσηφὰ λέγοντες, ἀνὴρ ἐξ ἡμῶν οὐ δώσει τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῷ βενιαμὶν εἰς γυναῖκα.

2 * καὶ παρεγένοντο ὁ λαὸς εἰς βαιθήλ, καὶ ἐκάθισαν ἐκεῖ ἕως ἑσπέρας ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν κλαυθμὸν μέγαν·

3 * καὶ εἶπαν, ἱνατί κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἐγενήθη τοῦτο ἐν τῷ ἰσραὴλ τοῦ ἐπισκεπῆναι σήμερον ἐν τῷ ἰσραὴλ φυλὴν
4 μίαν; * καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον, καὶ ὤρθρισεν ὁ λαὸς καὶ ᾠκοδόμησαν ἐκεῖ θυσιαστήριον, καὶ ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώματα σωτηρίου.

5 * καὶ εἶπον οἱ υἱοὶ ἰσραήλ, τίς ὁ μὴ ἀναβὰς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκ πασῶν φυλῶν ἰσραὴλ πρὸς κύριον; ὅτι ὅρκος μέγας ἦν τῷ μὴ ἀναβάντι πρὸς κύριον εἰς μασσηφὰ λέγοντες, θανάτῳ ἀποθανεῖται.

6 * καὶ παρεκλήθησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ περὶ βενιαμὶν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν. καὶ εἶπον, ἀφῄρηται σήμερον φυλὴ μία ἐξ ἰσραήλ.

תרגום יונתן

43 קטילו ית בנימין ורדפונון מבית ניחיהון טרדונון עד לקביל גבעתא מדנח שמשא׃ 44 ואיתקטלו מדבית בנימין תמנת עשר אלפין גברא כל אילין גברי עבדי קרבא׃ 45 ואתפניאו ואפכו למדברא לכיף רמון ואסתרו בכיבשיא חמשא אלפין גברא ואדביקו בתריהון עד גדעום וקטילו מנהון תרין אלפין גברא׃ 46 והוו כל דאיתקטילו מדבית בנימין עשרין וחמשא אלפין גברא שלפי סיפא ביומא ההוא ית כל אילין גברי עבדי קרבא׃ 47 ואתפניאו ואפכו למדברא לכיף רמון שית מאה גברא ויתיבו בכיף רמון ארבעה ירחין׃ 48 ואנש ישראל תבו לות בני בנימין ומחונון לפתגם דחרב מקרויהון גמרינון עד בעירא ועד כל דאישתכח אף כל קרויא דאישתכחא אוקידו בנורא׃

כא

1 ואנש ישראל קיים במצפיא למימר אנש מננא לא יתן ברתיה לדבית בנימין לאינתו׃ 2 ואתא עמא לבית אל ויתיבו תמן עד רמשא קדם יי וארימו קלהון ובכו בכו סגיא׃ 3 ואמרו למה יי אלהא דישראל הות דא בישראל למסגי יומא דין מישראל שבטא חד׃ 4 והוה ביומא דבתרוהי ואקדימו עמא ובנו תמן מדבחא ואסיקו עלוון ונכסת קודשין׃ 5 ואמרו בני ישראל מן דלא סליק בקהלא מכל שבטיא דישראל לקדם יי ארי שבועתא רבא הות לדלא סליק לקדם יי למצפיא למימר איתקטלא יתקטיל׃ 6 ואתנחמו דבית ישראל על דבית בנימין אחיהון ואמרו איתקטע יומא דין שיבטא חד מישראל׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

43 Dispersserunt Biniamin, & persecuti sunt eos, à domo requietionũ eorum contriuerũt eos, vsq; e regione Gibghatha ad ortum Solis. 44 Et occisi sunt ex domus Biniamin octodecim mille vir: omnes hi viri facientes bellum. 45 Et respexerunt & verterunt ad desertum ad petram Rimon, & absconditi sunt in stratis quinque mille vir, & apprehenderunt post eos vsque Gidghom, & occiderunt ex illis duo mille virum. 46 Et fuerunt omnes qui occisi sunt ex domus Biniamin viginti & quinque mille vir euaginatores ensis in die illo: omnes hi facientes belli. 47 Et respexerunt & verterunt ad desertum ad petram Rimon sex centum vir, & sederunt in petra Rimon quatuor menses. 48 Et homo Israel redierunt ad filios Biniamin, & percusserunt eos ad verbum gladij, ex vrbibus eorum consumpserunt eos vsque ad iumentum, & vsque ad omne quod inuentum est: etiam omnes vrbes quæ inuentæ sunt incenderunt in igne.

CAP. XXI.

ET homo Israel iurauit in Miszpeia ad dicendum: Homo ex nobis non dabit filiam suam iis qui domus Beniamin in vxorem. 2 Et venit populus ad Bethel, & sederunt ibi vsque ad vesperum ante Dominum, & extulerunt vocem suam, & fleuerunt fletum multum. 3 Et dixerunt: Quare domine Deus Israel fuit hoc in Israel ad deficiendum die hac ex Israel tribum vnam? 4 Et fuit in die qui post illum, & anticipauerunt populus, & ædificauerunt ibi altare, & ascendere fecerunt holocausta & oblationem sanctitatum. 5 Et dixerunt filij Israel: Quisquis non ascendit in concilium ex omnibus tribubus Israel ad-ante Dominum: nam iuramentum magnũ fuit, erga qui non ascendit ad ante Dominum ad Maszpeia ad dicendum, Occidi occidetur. 6 Et pœnitentia ducti sunt domus Israel super domus Biniamin fratres eorum, & dixerunt, Diminuta est die hac tribus vna ex Israel.

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 מַה־נַּעֲשֶׂה לָהֶם לַנּוֹתָרִים לְנָשִׁים וַאֲנַחְנוּ
נִשְׁבַּעְנוּ בַּיהוָה לְבִלְתִּי תֵת־לָהֶם מִבְּנוֹתֵינוּ
לְנָשִׁים: 8 וַיֹּאמְרוּ מִי אֶחָד מִשִּׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
לֹא־עָלָה אֶל־יְהוָה הַמִּצְפָּה וְהִנֵּה לֹא־בָא־אִישׁ
אֶל־הַמַּחֲנֶה מִיבֵישׁ גִּלְעָד אֶל־הַקָּהָל:
9 וַיִּתְפְּקֹד הָעָם וְהִנֵּה־אֵין שָׁם אִישׁ מִיּוֹשְׁבֵי
10 יָבֵישׁ גִּלְעָד: וַיְשַׁלְּחוּ שָׁם הָעֵדָה שְׁנֵים־
עָשָׂר אֶלֶף אִישׁ מִבְּנֵי הֶחָיִל וַיְצַוּוּ אוֹתָם לֵאמֹר לְכוּ
וְהִכִּיתֶם אֶת־יוֹשְׁבֵי יָבֵישׁ גִּלְעָד לְפִי־חָרֶב
וְהַנָּשִׁים וְהַטָּף:
11 וְזֶה־הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כָּל־זָכָר וְכָל־אִשָּׁה
יְרַעַת מִשְׁכַּב־זָכָר תַּחֲרִימוּ:
12 וַיִּמְצְאוּ מִיּוֹשְׁבֵי יָבֵישׁ גִּלְעָד אַרְבַּע מֵאוֹת נַעֲרָה
בְתוּלָה אֲשֶׁר לֹא־יָדְעָה אִישׁ לְמִשְׁכַּב זָכָר וַיָּבִאוּ
אוֹתָם אֶל־הַמַּחֲנֶה שִׁלֹה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן:
13 וַיְשַׁלְּחוּ כָּל־הָעֵדָה וַיְדַבְּרוּ אֶל־בְּנֵי בִנְיָמִן
אֲשֶׁר בְּסֶלַע רִמּוֹן וַיִּקְרְאוּ לָהֶם שָׁלוֹם:
14 וַיָּשָׁב בִּנְיָמִן בָּעֵת הַהִיא וַיִּתְּנוּ לָהֶם
הַנָּשִׁים אֲשֶׁר חָיוּ מִנְּשֵׁי יָבֵישׁ גִּלְעָד וְלֹא־מָצְאוּ
15 לָהֶם כֵּן: וְהָעָם נִחַם לְבִנְיָמִן כִּי־עָשָׂה
יְהוָה פֶּרֶץ בְּשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל:
16 וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי הָעֵדָה מַה־נַּעֲשֶׂה לַנּוֹתָרִים
לַנָּשִׁים כִּי־נָשְׁמְדָה מִבִּנְיָמִן אִשָּׁה:
17 וַיֹּאמְרוּ יְרֻשַּׁת פְּלֵיטָה לְבִנְיָמִן וְלֹא־יִמָּחֶה שֵׁבֶט
18 מִיִּשְׂרָאֵל: וַאֲנַחְנוּ לֹא־נוּכַל לָתֶת לָהֶם נָשִׁים
מִבְּנוֹתֵינוּ כִּי־נִשְׁבְּעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אָרוּר נֹתֵן
19 אִשָּׁה לְבִנְיָמִן: וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה חַג־יְהוָה בְּשִׁלוֹ מִיָּמִים
יָמִימָה אֲשֶׁר מִצְפּוֹנָה לְבֵית־אֵל מִזְרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ
לִמְסִלָּה הָעֹלָה מִבֵּית־אֵל שְׁכֶמָה וּמִנֶּגֶב לִלְבוֹנָה:
20 וַיְצַוּוּ אֶת־בְּנֵי בִנְיָמִן לֵאמֹר לְכוּ וַאֲרַבְתֶּם בַּכְּרָמִים:

7 *Vnde vxores accipient? Omnes enim in commune iurauimus, nō daturos nos his 8 filias nostras. *Ideircò dixerūt: Quis est de vniuersis tribubus Israel, qui non ascēdit ad Dñm in Maspha? & ecce inuenti sunt habitatores Iabes Galaad in illo exercitu 9 non fuisse. *Eo quoq; tempore cùm essent in Sylo, nullus ex eis ibi repertus est.
10 *Miserunt itaque decē millia virorum robustissimos, & præceperunt eis: Ite & percutite habitatores Iabes Galaad in ore gla 11 dij, tam vxores quàm paruulos eorū. *Et hoc erit quod obseruare debetis: Omne generis masculini, & 10a nulieres quæ cognouerunt viros interfici te, virgines autē reseruate. *Inuentæq; sunt de Iabes Galaad 12 quadringentæ virgines quæ nescierūt viri torum, & adduxerunt eas ad castra in Sylo 13 in terrā Chanaan. *Miseruntq; nūcios ad filios Bēiamin qui erant in petra Rémon, & præceperunt eis vt eas susciperent in pa 14 ce. *Veneruntq; filij Beniamin in illo tempore, & datæ sunt eis vxores de filiabus Iabes Galaad, alias autē non repererūt quas 15 similimodo traderēt. *Vniuersus q; Israel valdè doluit, & egit pœnitētiā sup inter 16 fectione vnius trib⁹ ex Israel: *Dixerūtq; maiores natu: Quid faciem⁹ reliquis qui non acceperunt vxores? Omnes in Benia 17 min fœminæ conciderunt: *Et magna nobis cura ingentiq́ue studio prouidendum est, ne vna tribus deleatur ex Israel.
18 *Filias enim nostras eis dare non possumus constricti iuramento & maledictione qua diximus: Maledictus qui dederit 19 de filiabus suis vxorem Beniamin. *Ceperuntq́ue consilium atque dixerunt: Ecce solennitas Domini est in Sylo anniuersaria quæ sita est ad Septentrionem vrbis Bethel, ad Orientalem plagam viæ quę de Bethel tendit ad Sychimam, & ad Meri 20 diem oppidi Lebona. *Præceperunt quę filiis Beniamin atque dixerunt: Ite & latitate in vineis.

7 *Quid faciamus ipsis relictis in vxores? et nos iurauimus Domino vt non daremus eis de filiabus nostris in vxores.
8 *Et dixerunt, Quæ vna tribuum Israel, quæ non ascendit ad Dominum in Massepha? & ecce non venerunt vir in castra de Jabis Galaad in concionem.
9 *Et recensitus est populus, & ecce non est illic vir de habitantibus Jabis Galaad.
10 *Et miserunt illuc cōgregatio duodecim millia virorum de filiis exercitus, & præceperunt eis dicentes: Ite & percutite omnes habitantes Jabis Galaad in ore gladij, & mulieres & populum. 11 *Et hic sermo quem facietis: Omne masculinum & omnē mulierem cognoscentem lectum masculi anathematizabitis.
12 *Et inuenerunt de habitantibus Jabis Galaad quadringentas puellas virgines, quæ non cognouerunt virum in toro masculi: & duxerunt eas in castra in Sylo, quæ est in terra Chanaan. 13 *Et miserunt omnis congregatio, et locuti sunt ad filios Beniamin qui in petra Remmon, & vocauerunt eos in pace.
14 *Et reuersus est Beniamin ad filios Jsrael in tempore illo, & dederunt eis mulieres, quæ erant de mulieribus Jabis Galaad. & placuit eis sic:
15 *Et populus consolatus est Beniamin, quoniam fecit Dominus diuisionem in tribubus Israel.
16 *Et dixerunt maiores natu congregationis: Quid faciemus reliquis in mulieres? quoniam deleta est de Beniamin fœmina.
17 *Et dixit: Possessio salua Beniamin, et non deleatur tribus de Israel.
18 *Et nos non poterimus dare eis vxores de filiabus nostris, quoniam iurauimus filij Jsrael, dicētes: Maledictus qui dat mulierē Beniamin.
19 *Et dixerunt: Ecce festum Dñi in Sylo à die bus in dies quæ est à Septentrione Bethel ad Orientem Solis in transitu qui ascendit de Bethel in Sychima, & à meridie Libani Lebona.
20 *Et præceperunt filiis Beniamin, dicentes: Abite & latitate in vineis:

7 *τί ποιήσωμεν αὐτοῖς τοῖς ὑπολειφθεῖσιν εἰς γυναῖκας; καὶ ἡμεῖς ὠμόσαμεν τῷ κυρίῳ τοῦ μὴ δοῦναι αὐτοῖς ἀπὸ τῶν θυγατέρων ἡμῶν εἰς γυναῖκας.
8 *καὶ εἶπον τίς μία τῶν φυλῶν Ισραὴλ, ἥτις οὐκ ἀνέβη πρὸς κύριον εἰς μασσηφά; καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦλθον ἀνὴρ εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπὸ Ιαβὶς Γαλαάδ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.
9 *καὶ ἐπεσκέπη ὁ λαός, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ἐκεῖ ἀνὴρ ἀπὸ τῶν κατοικούντων Ιαβὶς γαλαάδ.
10 *καὶ ἀπέστειλαν ἐκεῖ ἡ συναγωγὴ δώδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν ἀπὸ τῶν υἱῶν τῆς δυνάμεως. καὶ ἐνετείλαντο αὐτοῖς λέγοντες, πορεύθητε καὶ πατάξατε πόλεις καὶ κατοικοῦντας Ιαβὶς γαλαάδ ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὸν λαόν.
11 *ὃ δὲ ἔσται ὁ λόγος ὃν ποιήσετε, πᾶν ἀρσενικὸν καὶ πᾶσαν γυναῖκα γνώσκουσαν κοίτην ἄρσενος ἀναθεματίσατε.
12 *καὶ εὗρον ἀπὸ τῶν κατοικούντων Ιαβὶς Γαλαὰδ τετρακοσίας νεανίδας παρθένους, αἳ οὐκ ἔγνωσαν εὐνὴν εἰς κοίτην ἄρσενος. καὶ ἤγαγον αὐτὰς εἰς τὴν παρεμ-
13 βολὴν εἰς Σηλὼ ἥ ἐστιν ἐν γῇ Χαναάν. *καὶ ἀπέστειλαν πᾶσα ἡ συναγωγὴ, καὶ ἐλάλησαν πρὸς υἱοὺς Βενιαμὶν ἐν τῇ πέτρᾳ ῥεμμών, καὶ ἐκάλεσαν αὐτοὺς ἐν εἰρήνῃ.
14 *καὶ ἀπέστρεψεν Βενιαμὶν κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὰς γυναῖκας, αἵπερ ἦσαν ἐκ τῶν γυναικῶν Ιαβὶς Γαλαάδ. καὶ ἤρεσεν αὐτοῖς οὕ-
15 τως, *καὶ ὁ λαὸς παρεκλήθη τῷ Βενιαμίν, ὅτι ἐποίησεν
16 ὁ κύριος διακοπὴν ἐν ταῖς φυλαῖς Ισραήλ. *καὶ εἶπον οἱ πρεσβύτεροι τῆς συναγωγῆς, τί ποιήσωμεν τοῖς ὑπολοίποις εἰς τὰς γυναῖκας; ὅτι ἠφάνισται ἐκ τοῦ Βε-
17 νιαμὶν γυνή. *καὶ εἶπαν, κληρονομία διασεσωσμένη τῷ Βενιαμὶν, καὶ ἡ μὴ ἐξαλειφθῇ φυλὴ ἐξ Ισραήλ.
18 *καὶ ἡμεῖς οὐ δυνησόμεθα δοῦναι αὐτοῖς γυναῖκας ἀπὸ τῶν θυγατέρων ἡμῶν, ὅτι ὠμόσαμεν οἱ υἱοὶ Ισραὴλ λέγοντες, ὑπακατάρατος ὁ διδοὺς γυναῖκα τῷ Βενιαμίν.
19 *καὶ εἶπαν, ἰδοὺ ἑορτὴ τοῦ κυρίου ἐν Σηλὼ ἀφ' ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ἥ ἐστιν ἀπὸ βορρᾶ τῆς Βαιθὴλ κατ' ἀνατολὰς ἡλίου ἐν τῇ ὁδῷ τῇ ἀναβαινούσῃ ἀπὸ Βαιθὴλ εἰς Σίκιμα καὶ ἀπὸ νότου τοῦ λιβανου τῆς λεβωνα.
20 *καὶ ἐνετείλαντο τοῖς υἱοῖς Βενιαμὶν λέγοντες, ἀπέλθατε καὶ ἐνεδρεύσατε ἐν τοῖς ἀμπελῶσι·

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

7 Quid faciemus eis, iis qui relicti sunt ad vxores? & nos iurauimus in dicto Domini, vt quod non ad dandum illis ex filiabus nostris in vxores. 8 Et dixerunt: Quis vnus ex tribubus Israel qui non ascendit ad-ante Dominum ad Miz̃peia? & ecce non venit homo ad castra ex Iabes Gilghad ad concilium. 9 Et numerati sunt populus, & ecce non erat ibi homo ex habitatoribus Iabes Gilghad.
10 Et miserunt eò congregatio duodecim mille virum ex accinctis virtutis, & iusserunt eos ad dicendum: Ite & delete habitatores Iabes Gilghad ad verbum gladij, & mulieres & paruulum. 11 Et hoc verbum quod facietis. Omnem masculum, & omnem fœminam quæ cognouit concubitum masculi, consumetis. 12 Et inuenerunt ex habitatoribus Iabes Gilghad quadringentas puellas virgines, quæ non nouerunt virum ad concubitum masculi; & adduxerunt eas ad castra ad Silo quæ in terra Chenaghan. 13 Et miserunt omnis congregatio, & locuti sunt cum filiis Beniamin qui in petra Rimon, & clamauerunt illis allocutiones pacis. 14 Et redierunt filij Biniamin in opportunitate illa, & dederunt illis mulieres quas viuificarunt ex mulieribus Iabes Gilghad, & non suffecit illis sic.
15 Et populus sunt compassi super domus Biniamin, quòd fecit Dominus fracturam in tribubus Israel.
16 Et dixerunt senes congregationis: Quid faciemus iis, qui relicti sunt ad mulieres? quoniam defecit ex domus Biniamin vxor?
17 Et dixerunt: Possessio euasionis iis qui domus Biniamin, & non delebitur tribus ex Israel.
18 Et dixerunt: Ecce festum ante Dominum in Silo à tempore solennitatis ad solennitatem, quæ à Septentrione Bethel ortu Solis, ad stratam quæ ascendit à Bethel ad Sechem, & à meridie Libona.
19 Et iusserunt filios Biniamin ad dicendum: Ite & insidiabimini in vineis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 * וּרְאִיתֶם וְהִנֵּה אִם־יֵצְאוּ בְנוֹת־שִׁילוֹ
לָחוּל בַּמְּחֹלוֹת וִיצָאתֶם מִן־הַכְּרָמִים וַחֲטַפְתֶּם לָכֶם
אִישׁ אִשְׁתּוֹ מִבְּנוֹת שִׁילוֹ וַהֲלַכְתֶּם אֶרֶץ בִּנְיָמִן׃
22 * וְהָיָה כִּי־יָבֹאוּ אֲבוֹתָם אוֹ אֲחֵיהֶם לָרִוב
אֵלֵינוּ וְאָמַרְנוּ אֲלֵיהֶם חֲנוּנוּ אוֹתָם כִּי לֹא לָקַחְנוּ
אִישׁ אִשְׁתּוֹ בַּמִּלְחָמָה כִּי לֹא אַתֶּם נְתַתֶּם לָהֶם
כָּעֵת תֶּאְשָׁמוּ׃
23 * וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי בִנְיָמִן וַיִּשְׂאוּ נָשִׁים לְמִסְפָּרָם מִן־
הַמְּחֹלְלוֹת אֲשֶׁר גָּזָלוּ וַיֵּלְכוּ וַיָּשׁוּבוּ אֶל־נַחֲלָתָם
וַיִּבְנוּ אֶת־הָעָרִים וַיֵּשְׁבוּ בָהֶם׃
24 * וַיִּתְהַלְּכוּ מִשָּׁם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בָּעֵת
הַהִיא אִישׁ לִשְׁבָטוֹ וּלְמִשְׁפַּחְתּוֹ וַיֵּצְאוּ מִשָּׁם אִישׁ
לְנַחֲלָתוֹ׃
25 * בַּיָּמִים הָהֵם אֵין מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל אִישׁ הַיָּשָׁר
בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה׃

21 * Cumque videritis filias Sylo ad ducendos choros ex more procedere, exite repentè de vineis, & rapite ex eis singuli
D vxores singulas, & pergite in terram Beniamin.
22 * Cumque venerint patres earum ac fratres, & aduersum vos queri cœperint atque iurgari, dicemus eis: Miseremini eorum. non enim rapuerunt eas iure bellantium atque victorum, sed rogantibus vt acciperent non dedistis; & à vestra parte peccatum est.
23 * Fecerúntq; filij Beniamin vt sibi fuerat imperatum, & iuxta numerum suũ rapuerunt sibi de his quæ ducebãt choros vxores singulas, abieruntque in possessionem suam ædificantes vrbes, & habitantes in eis.
24 * Filij quoq; Israel reuersi sunt per tribus & familias in tabernacula sua.
25 * In diebus illis non erat rex in Israel: sed vnusquisque, quod sibi rectum videbatur, hoc faciebat.

תרגום יונתן

21 וְתֶחֱזוֹן וְהָא אִם יִפְּקוּן בְּנָת שִׁילֹה לְמֵיחָג בְּחִינְגַיָּא וְתִפְּקוּן מִן כַּרְמַיָּא וְתַחְטְפוּן לְכוֹן גְּבַר אִתְּתֵיהּ מִבְּנָת שִׁילֹה וּתְהָכוּן לְאַרְעָ שִׁבְטָ
בִּנְיָמִן׃
22 וִיהֵא אֲרֵי יֵיתוּן אֲבָהָתְהוֹן אוֹ אֲחֵיהוֹן לְמֵידָן קֳדָמָנָא וְנֵימַר לְהוֹן חֲנִינָן לְהוֹן אֲרֵי לָא סוּפֵיקְנָא לְמֵיתַן לְהוֹן
גְּבַר אִתְּתֵיהּ בִּקְרָבָא אֲרֵי לֵית אַתּוּן יָהֲבִין לְהוֹן כְּעִידָן פּוּן תְּחוֹבוּן׃
23 וַעֲבַדוּ כֵּן בְּנֵי בִנְיָמִין וּנְסִיבוּ נְשִׁין לְמִנְיָינֵיהוֹן מִן חִנְגַיָּא דִּי אֲנַסוּ וַאֲזָלוּ וְתָבוּ לְאַחְסַנְתְּהוֹן וּבְנוֹ יַת קִרְוַיָּא וִיתִיבוּ בְּהֵן׃
24 וְהַלִּיכוּ מִתַּמָּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעִידָנָא הַהִיא גְּבַר לְשִׁבְטֵיהּ וּלְזַרְעִיתֵיהּ וּנְפַקוּ מִתַּמָּן גְּבַר לְאַחְסַנְתֵּיהּ׃
25 בְּיוֹמַיָּא הָאִינוּן לֵית מַלְכָּא בְּיִשְׂרָאֵל גְּבַר דְּכַשֵּׁר בְּעֵינוֹהִי יַעְבֵּד׃

תם ספר שופטים

ונקרא ומוגה עם רב עיון על ידי בנדיכטוס אריאש מונטנוס ממונה על המלאכה
הזאת במצות פיליפוס מלך ספרד מלך טוב וירא האלהים על
כל אשר הם קוראים בשם ישוע המשיח׃

ב״ א״ מ״

21 * Et videbitis, & ecce vt exierint filiæ habitantium Sylo tripudiantes in choris, et exibitis à vineis, & rapite vobis vir vxorem sibi à filiabus Sylo, & abibitis in terram Beniamin.
22 * Et erit quãdo venerint patres earum vel fratres eorum ad iudicandum ad nos, & dicemus ad eos: Miseremini eorum, quoniam nõ cepit vir sibi vxorem in bello, quoniam non vos dedistis eis secundum tempus quo peccastis.
23 * Et fecerunt sic filij Beniamin, & ceperũt vxores iuxta numerum suum à tripudiantibus, quas rapuerunt, & abierunt, & reuersi sunt in possessionem suam. & ædificauerunt sibi vrbes, & habitauerunt in eis.
24 * Et calcauerunt illinc filij Israel in tempore illo vir in tribum suam & in cognationem suam, & abiit illinc vir in possessionem suam.
25 * In diebus illis non erat rex in Israel. vir rectum in oculis suis faciebat.

21 * καὶ ὄψεσθε, καὶ ἰδοὺ ὡς ἂν ἐξέλθωσιν αἱ θυγατέρες τῶν
κατοικούντων συλὼ χορεύουσαι ἐν χοροῖς, καὶ ἐξελεύ-
σεσθε ἀπὸ τῶν ἀμπελώνων, καὶ ἁρπάσατε ὑμῖν ἀνὴρ γυ-
ναῖκα ἑαυτῷ ἀπὸ τῶν θυγατέρων συλώ, καὶ ἀπελεύσεσθε
22 εἰς τὴν γῆν βενιαμίν. * καὶ ἔσται ὅταν ἔλθωσιν οἱ
πατέρες αὐτῶν ἢ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν κρίνεσθαι πρὸς ἡμᾶς,
καὶ ἐροῦμεν πρὸς αὐτοὺς, ἐλεήσατε αὐτοὺς, ὅτι οὐκ ἔλαβεν
ἀνὴρ ἑαυτῷ γυναῖκα ἐν τῷ πολέμῳ, ὅτι οὐ ὑμεῖς δεδώ-
κατε αὐτοῖς κατὰ τὸν καιρὸν ὃν ἐπλημμελήσατε.
23 * καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ βενιαμίν, καὶ ἔλαβον γυναῖ-
κας κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἀπὸ τῶν χορευουσῶν, ὧν διήρπα-
σαν, καὶ ἀπῆλθον, καὶ ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὴν κληρονομίαν αὐ-
τῶν. καὶ ᾠκοδόμησαν ἑαυτοῖς πόλεις, καὶ κατῴκησαν ἐν αὐταῖς.
24 * καὶ περιεπάτησαν ἐκεῖθεν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν τῷ και-
ρῷ ἐκείνῳ ἀνὴρ εἰς τὴν φυλὴν αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν συγγένειαν
αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν ἀνὴρ εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ.
25 * ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν ἰσραήλ·
ἀνὴρ τὸ εὐθὲς ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἐποίει.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

21 Et aspicietis, & ecce si exierint filiæ Siloh ad feriandum in festis, & exibitis ex vineis, & rapietis vobis vir vxorem suam ex filiabus Siloh, & ducetis eas ad terram tribus Biniamin.
22 Et erit quod venient patres earum aut fratres earum ad iudicandum ante nos, & dicemus eis: Compassi sumus illis, quia non suffecimus ad dandum eis viro vxorem suam in bello; namque non vos dantes eis, iuxta tempus, ne forte peccetis.
23 Et fecerunt sic filij Biniamin, & acceperunt mulieres ad numeros eorum ex choreis, quas rapuerunt; & iuerunt & redierunt ad possessiones suas: & ædificauerunt vrbes, & sederunt in illis.
24 Et abierunt inde filij Israel in tempore illo vir ad tribum suam & ad prosapiam suam, & exierunt inde vir ad possessionem suam.
25 In diebus illis non erat rex in Israel: vir quod rectum in oculis suis faciet.

FINIS IVDICVM.

EX REGIS CATHOLICI MANDATO
Benedictus Arias Montanus D. Th. recensuit & probauit.

B. Arias Montanus

Universidad de Deusto Biblioteca

א

1 ויהי בימי שפט השפטים ויהי
רעב בארץ וילך איש מבית לחם
יהודה לגור בשדי מואב הוא
ואשתו ושני בניו:
2 ושם האיש אלימלך ושם אשתו נעמי ושם
שני־בניו מחלון וכליון אפרתים מבית לחם יהודה
ויבאו שדי־מואב ויהיו־שם:
3 וימת אלימלך איש נעמי ותשאר היא ושני בניה:
4 וישאו להם נשים מאביות שם האחת ערפה
ושם השנית רות וישבו שם כעשר שנים:
5 וימתו גם־שניהם מחלון וכליון ותשאר האשה
משני ילדיה ומאישה:
6 ותקם היא וכלתיה ותשב משדי מואב כי
שמעה בשדה מואב כי־פקד יהוה את־עמו לתת
להם לחם:
7 ותצא מן־המקום אשר היתה־שמה ושתי
כלתיה עמה ותלכנה בדרך לשוב אל־ארץ יהודה:
8 ותאמר נעמי לשתי כלתיה לכנה שבנה אשה
לבית אמה יעשה יהוה עמכם חסד כאשר עשיתם
עם־המתים ועמדי:
9 יתן יהוה לכם ומצאן מנוחה אשה בית אישה
ותשק להן ותשאנה קולן ותבכינה:
10 ותאמרנה לה כי־אתך נשוב לעמך:
11 ותאמר נעמי שבנה בנתי למה תלכנה עמי
העוד־לי בנים במעי והיו לכם לאנשים:
12 שבנה בנתי לכן כי זקנתי מהיות לאיש כי
אמרתי יש־לי תקוה גם הייתי הלילה לאיש וגם
ילדתי בנים:

INCIPIT LIBER
RVTH.
CAP. I.

1 A IN diebus vnius Iudicis,
quando Iudices præerant,
facta est fames ĩ terra. ab-
iitque homo de Bethleẽ
Iuda vt peregrinaretur in
regione Moabitide cum
2 vxore sua ac duobus liberis. * Ipse vo-
cabatur Elimelech, & vxor eius Noemi,
& duo filij alter Maalon, & alter Chelion,
Ephratæi de Bethleem Iuda. Ingressique
regionem Moabitidem, morabantur ibi.
3 * Et mortuus est Elimelech maritus
4 Noemi, remansitque ipsa cum filiis. * Qui
acceperunt vxores Moabitidas, quarum
vna vocabatur Orpha, alteraque Ruth.
5 Manseruntque ibi decem annis, * Et am-
bo mortui sunt, Maalon videlicet & Che
lion; remansitque mulier orbata duobus
6 liberis ac marito. * Et surrexit vt in pa-
triam pergeret cum vtraque nuru sua de
regione Moabitide. Audierat enim quòd
B respexisset Dominus populum suum, &
7 dedisset eis escas. * Egressa est itaque de lo-
co peregrinationis suæ cum vtraque nu-
ru, & iam in via reuertendi posita in ter-
8 ram Iuda, * Dixit ad eas: Ite in domum
matris vestræ. Faciat vobiscum Dominus
misericordiam, sicut fecistis cum mortuis
9 & mecum. * Det vobis inuenire requiem
in domibus virorum quos sortituræ estis.
Et osculata est eas. Quæ eleuata voce flere
10 cœperunt, * Et dicere: Tecum perge-
mus ad populum tuum.
11 * Quibus illa respondit: Reuertimini
filiæ mi. cur venitis mecum? num vltra
habebo filios in vtero meo, vt viros ex me
sperare possitis?
12 * Reuertimini filiæ mi, & abite. iam
enim senectute confecta sum, nec apta
vinculo coniugali. Etiam si possem hac no
cte concipere & parere filios,

RVTH.
CAPVT I.

ET factum est in diebus cùm 1
iudicarent Iudices, & fuit
fames in terra; & abijt vir
de Bethleem Iuda vt pere-
grinaretur in agro Moab,
ipse & vxor eius, & duo
*filij eius. * Et nomen viro Elimelech, & no- 2*
men vxori eius Noomi, & nomen duobus fi-
liis eius Maalon & Cheleon, Ephrathæi de ter-
ra Iuda. & venerunt in agrum Moab, et fue-
runt illic.
** Et mortuus est Elimelech vir Noomi, & 3*
remansit mulier ipsa & duo filij eius.
** Et acceperunt sibi vxores Moabitidas, no- 4*
men vni Orpha, & nomen secundæ Ruth. &
habitauerunt ibi quasi decem annis.
** Et mortui sunt & ambo Maalon & Che- 5*
leon; & remansit mulier à duobus filiis suis,
& à viro suo.
** Et surrexit ipsa & duæ nurus eius, et re- 6*
uersæ sunt de agro Moab; quoniam audierunt
in agro Moab quòd visitauit Dominus popu-
lum suum, vt daret eis panes.
** Et egressa est de loco vbi erat illic, & duæ 7*
nurus eius cum ipsa; & abierunt in via vt re-
uerterentur in terram Iuda.
** Et dixit Noomi duabus nuribus suis: Ite 8*
iam reuertimini vnaquæque in domum matris
suæ. faciat Dominus vobiscum misericor-
diam, sicut fecistis cum mortuis & mecum.
** Det Dominus vobis & inueniatis re- 9*
quiem quælibet in domo viri sui. Et osculata
est eas: & eleuauerunt vocem suam & plo-
rauerunt.
** Et dixerunt ei: Tecum reuertemur ad po- 10*
pulum tuum.
** Et dixit Noomi: Reuertimini iam filiæ 11*
meæ: cur venitis mecum? num vltra mihi fi-
lij in vtero meo, & erunt vobis in viros?
** Reuertimini filiæ meæ, abite iam; quo- 12*
niam consenui vt non sim viro: quia dixi; Est
mihi substãtia vt sim ego viro, & pariã filios:

ΡΟΥΘ.
α΄.

1 ΚΑΙ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν τῷ κρί-
νειν τοὺς κριτάς, καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐν τῇ
γῇ, καὶ ἐπορεύθη ἀνὴρ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς
ἰουδαίας τοῦ παροικῆσαι ἐν ἀγρῷ μωὰβ
αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ οἱ δύο υἱοὶ αὐτοῦ.
2 * καὶ ὄνομα τῷ ἀνδρὶ ἐλιμέλεχ, καὶ ὄνομα τῇ γυναι-
κὶ αὐτοῦ νοομί· καὶ ὄνομα τοῖς δυσὶν υἱοῖς αὐτοῦ μααλὼν καὶ
χελεών, ἐφραθαῖοι ἐκ γῆς ἰούδα. καὶ ἤλθοσαν εἰς ἀγρὸν
μωάβ, καὶ ἦσαν ἐκεῖ.
3 * καὶ ἀπέθανεν ἐλιμέλεχ ὁ ἀνὴρ τῆς νοομί, καὶ κατε-
λείφθη ἡ γυνὴ αὐτὴ καὶ οἱ δύο υἱοὶ αὐτῆς.
4 * καὶ ἐλάβοσαν ἑαυτοῖς γυναῖκας μωαβίτιδας, ὄνο-
μα τῇ μιᾷ ὀρφὰ καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ ῥούθ. καὶ κατῴ-
κησαν ἐκεῖ ὡς δέκα ἔτη.
5 * καὶ ἀπέθανον καί γε ἀμφότεροι μααλὼν καὶ χε-
λεών. καὶ κατελείφθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῶν δύο υἱῶν αὐτῆς καὶ
ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς.
6 * καὶ ἀνέστη αὐτὴ καὶ αἱ δύο νύμφαι αὐτῆς, καὶ ἀπέστρεψαν
ἐξ ἀγροῦ μωάβ, ὅτι ἤκουσαν ἐν ἀγρῷ μωὰβ ὅτι ἐπέσκεπται
κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖς ἄρτους.
7 * καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἦν ἐκεῖ καὶ αἱ δύο νύμ-
φαι αὐτῆς μετ' αὐτῆς, καὶ ἐπορεύοντο ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἐπι-
στρέψαι εἰς γῆν ἰούδα.
8 * καὶ εἶπεν νοομὶ ταῖς δυσὶ νύμφαις αὐτῆς, πορεύθητε
δὴ ἀποστράφητε ἑκάστη εἰς οἶκον μητρὸς αὐτῆς. ποιήσαι
κύριος μεθ' ὑμῶν ἔλεος, καθὼς ἐποιήσατε μετὰ τῶν τε-
θνηκότων καὶ μετ' ἐμοῦ.
9 * δῴη κύριος ὑμῖν καὶ εὕροιτε ἀνάπαυσιν ἑκάστη ἐν
οἴκῳ ἀνδρὸς αὐτῆς. καὶ κατεφίλησεν αὐτάς, καὶ ἐπῆραν
τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν.
10 * καὶ εἶπον αὐτῇ, μετὰ σοῦ ἐπιστρέψομεν ἐπὶ τὸν λαόν
11 σου. * καὶ εἶπεν νοομί, ἐπιστράφητε δὴ θυγατέρες
μου, ἵνα τί πορεύεσθε μετ' ἐμοῦ; μὴ ἔτι μοι υἱοὶ ἐν τῇ κοι-
λίᾳ μου, καὶ ἔσονται ὑμῖν εἰς ἄνδρας;
12 * ἐπιστράφητε θυγατέρες μου, πορεύθητε δή, ὅτι γεγή-
ρακα τοῦ μὴ εἶναι ἀνδρί· διότι εἶπα, ἔστι μοι ὑπόστασις τοῦ
γενηθῆναί με ἀνδρὶ καὶ τέξομαι υἱούς.

תרגום
א

1 והוה ביומי נגוד נגודיא והוה כפן תקיף בארעא דישראל ונפק גברא רבא מבית לחם יהודה לדור בחקל מואב הוא ואנתתיה ותרין בנוי: 2 ושום גברא אלימלך ושום אנתתיה נעמי ושום תרין בנוי מחלון וכליון רבנין מן בית לחם יהודה ואתו עד חקל מואב והוו תמן רופילין: 3 ומית אלימלך בעלה דנעמי ואשתארת היא ארמלא ותרין בנהא יתמין: 4 ועברו על גזירת מימרא דיי ונסיבו להון נשין נוכראין מן בנת מואב שום חדא ערפה ושום תניתא רות ויתיבו תמן כזמן עשר שנין: 5 ומיתו אף תרויהון מחלון וכליון ואשתארת אתתא מתכלא מתרין בנהא וארמלא מבעלה: 6 וקמת היא וכלתהא ותבת מחקל מואב ארום אתבשרת בחקל מואב ארום דכר יי ית עמיה בית ישראל למיתן להון לחמא: 7 ונפקת מן אתרא דהות תמן ותרתין כלתהא עמה ומהלכן באורחא למתב לארע יהודה: 8 ואמרת נעמי לתרתין כלתהא איזלנא תובנא אתא לבית אמה יעביד יי עמכון טיבו כמא דעבדתון עם בעליכון שכיבנא דסריבתון למיסב גברין בתר מותיהון ועמי דזנתון וסוברתון יתי: 9 יהב יי לכון אגר שלים על טיבותא דעבדתון לי ובההוא אגרא תשכחן נייחא כל חדא וחדא לבית בעלהא ונשיקת להון וזקפן קלהון ובכיאן: 10 ואמרן לה לא נתוב לעמנא ארום אילהין עימך נתוב לעמך: 11 ואמרת נעמי תובנא ברתי למה אתון אזלן עמי העד כען אית לי ולדין במעי ויהון לכון לגברין: 12 תובנא ברתי איזלנא ארום סיבית מלמהוי מבעלא לגבר ארום אמרית אילו אנא רביא אית לי סבר ברם הויתי מבעלא בליליא וברם הויתי ילדא בנין:

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.
INTERPRETE B. ARIA MONTANO.
CAPVT I.

ET fuit in diebus ducere duces, & fuit fames fortis in terra Israel, & exiit vir magnus de Bethlehhem Iehudah ad hospitandum in agro Moab, ipse & vxor eius, & duo filij eius. 2 Et nomen viri Elimelech, & nomen vxoris eius Naghami, & nomen duorum filiorum eius Mahhalon & Chilion magnates ex Bethlehhem Iehuda; & venerunt vsque ad agrum Moab, & fuerunt ibi gratiosi. 3 Et mortuus est Elimelech maritus ipsius Naghami, & relicta est illa vidua, & duo filij eius pupilli. 4 Et tulerunt sibi mulieres alienigenas de filiabus Moab, nomen vnius Gharphah, & nomen secundæ Ruth. & sederunt ibi vt tempus decem annorum. 5 Et mortui sunt etiã duo illi Mahhalõ & Chiliõ, & relicta est mulier orbata ex duobus filiis suis, & vidua ex marito suo. 6 Et surrexit ipsa & nurus eius, & reuersa est ab agro Moab; quoniã euãgelizata fuit in agro Moab quòd recordatus est Dñs populi sui domus Israel ad dãdũ illis panem. 7 Et exiit ex loco quo fuit ibi, & duæ nurus eius cũ ea; & ambulantes in via ad redeundum ad terram Iehudah. 8 Et dixit Naghami duabus nurubus suis: Ite redite mulier ad domũ matris suæ: faciet Dominus vobiscum bonum, sicut id quod fecistis cum maritis vestris dormientibus, quòd renuistis ad accipiendum viros post mortem eorum; & mecum, quòd aluistis & sustentastis me. 9 Dabit Dominus vobis mercedem perfectam super misericordia quã fecistis mihi; & inuenietis requiem vnaquęque ad domum mariti sui. & osculata est eas; & leuauerunt vocem suam & fleuerunt. 10 Et dixerunt illi: Non reuertemur ad populum nostrum: verũtamen tecum reuertemur ad terram tuam. 11 Et dixit Naghami: Redite filiæ meæ: ad quid vos venitis mecum? num vsque nunc sunt mihi nati in visceribus meis, & erũt vobis in viros? 12 Redite filiæ meæ, & ite ad populos vestros: etenim senui ab esse maritatam viro: quia dixi, Vtinam ego puella! est mihi expectatio? profectò fui maritata in nocte, & profectò fui pariens filios.

T

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 ‡Si eos expectare velitis donec creſcãt & annos pubertatis impleãt, antè eritis vetulæ quã nubatis. nolite queſo filię mi facere hoc;quia veſtra ãguſtia magis me p̃mit,& egreſſa eſt manus Dñi contra me.
14 ‡Eleuata igitur voce,rursũ flere cœperũt. Orpha oſculata eſt ſocrum, ac reuerſa eſt: Ruth adhæſit ſocrui ſuæ. ‡Cui dixit Noemi: En reuerſa eſt cognata tuaad populũ ſuũ & ad deos ſuos,vade cũ ea. ‡Quæ reſpõdit:Ne aduerſeris mihi, vt relinquã te &abeã.quocũq; enim prexeris,pgã:&vbi morata fueris,& ego pariter morabor.populus tuus populus meus, & Deus tuus Deus meus. ‡Quæ te terra ſuſcepit moriẽte, in ea moriar, ibiq; locũ accipiã ſepulturæ.Hæc mihi faciat Dñs, & hæc addat ſi nõ ſola mors me & te ſeparauerit. ‡Videns igitur Noemi q̃ obſtinato Ruth aĩo decreuiſſet ſecũ pgere, aduerſari noluit, nec ad ſuos vltra reditũ p̃ſuadere. ‡Profectæque ſunt ſimul, & venerũt in Bethleẽ.quibus vrbẽ ingreſsis,velox apud cũctos fama pcrebruit:dicebantq; mulieres:Hæc eſt illa Noemi? ‡Quib' ait:Ne vocetis me Noemi,id eſt, pulchrã, ſed vocate me Marã,id eſt amarã: quia amaritudine valde repleuit me oĩpotẽs. ‡Egreſſa sũ plena, & vacuã reduxit me dñs.cur ergo vocatis me Noemi, quã dñs humiliauit, &afflixit oĩpotẽs? ‡Venit ergo Noemi cũ Ruth Moabitide nuru ſua de terra peregrinationis ſuæ, ac reuerſa eſt in Bethleem quando primũm hordea metebantur. CAP. II.

1 ERat autẽ viro Elimelech cõſanguineus homo potẽs & magnarũ opũ nomine Booz: ‡Dixitq; Ruth Moabitis ad ſocrum ſuã:Si iubes,vadã in agrũ & colligã ſpicas quæ fugerint manus metẽtiũ, vbicũq; elemẽtis in me patriſfamilias repperogratiã.
3 Cui illa rñdit:Vade filia mi. ‡Abiit itaq; & colligebat ſpicas poſt terga metẽtiũ. Accidit autem vt ager ille haberet dominum nomineBooz,qui erat de cognatione Elimelech. 4 ‡Et ecce ipſe veniebat de Bethleem:dixitq́ metentibus:Dominus vobiſcum. & reſponderunt ei:Benedicat tibi Dominus.

13 ‡ הַלְהֵן תְּשַׁבֵּרְנָה עַד אֲשֶׁר יִגְדְּלוּ הֲלַהֵן תֵּעָגֵנָה
לְבִלְתִּי הֱיוֹת לְאִישׁ אַל בְּנֹתַי כִּי־מַר־לִי מְאֹד מִכֶּם
כִּי־יָצְאָה בִי יַד־יְהוָה: 14 ‡ וַתִּשֶּׂנָה קוֹלָן וַתִּבְכֶּינָה
עוֹד וַתִּשַּׁק עָרְפָּה לַחֲמוֹתָהּ וְרוּת דָּבְקָה בָּהּ:
15 ‡ וַתֹּאמֶר הִנֵּה־שָׁבָה יְבִמְתֵּךְ אֶל־עַמָּהּ וְאֶל־
אֱלֹהֶיהָ שׁוּבִי אַחֲרֵי יְבִמְתֵּךְ:
16 ‡ וַתֹּאמֶר רוּת אַל־תִּפְגְּעִי־בִי לְעָזְבֵךְ לָשׁוּב
מֵאַחֲרָיִךְ כִּי אֶל־אֲשֶׁר תֵּלְכִי אֵלֵךְ וּבַאֲשֶׁר תָּלִינִי
אָלִין עַמֵּךְ עַמִּי וֵאלֹהַיִךְ אֱלֹהָי:
17 ‡ בַּאֲשֶׁר תָּמוּתִי אָמוּת וְשָׁם אֶקָּבֵר כֹּה יַעֲשֶׂה־
יְהוָה לִי וְכֹה יֹסִיף כִּי הַמָּוֶת יַפְרִיד בֵּינִי וּבֵינֵךְ:
18 ‡ וַתֵּרֶא כִּי־מִתְאַמֶּצֶת הִיא לָלֶכֶת אִתָּהּ
וַתֶּחְדַּל לְדַבֵּר אֵלֶיהָ: 19 ‡ וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵיהֶם עַד־
בּוֹאָנָה בֵּית לָחֶם וַיְהִי כְּבֹאָנָה בֵּית לָחֶם וַתֶּהֱם כָּל־
הָעִיר עֲלֵיהֶן וַתֹּאמֵרְנָה הֲזֹאת נָעֳמִי:
20 ‡ וַתֹּאמֶר אֲלֵיהֶן אַל־תִּקְרֶאנָה לִי נָעֳמִי קְרֶאן לִי
מָרָא כִּי־הֵמַר שַׁדַּי לִי מְאֹד:
21 ‡ אֲנִי מְלֵאָה הָלַכְתִּי וְרֵיקָם הֱשִׁיבַנִי יְהוָה לָמָּה
תִקְרֶאנָה לִי נָעֳמִי וַיהוָה עָנָה בִי וְשַׁדַּי הֵרַע־לִי:
22 ‡ וַתָּשָׁב נָעֳמִי וְרוּת הַמֹּאֲבִיָּה כַלָּתָהּ עִמָּהּ הַשָּׁבָה
מִשְּׂדֵי מוֹאָב וְהֵמָּה בָּאוּ בֵּית לָחֶם בִּתְחִלַּת קְצִיר
שְׂעֹרִים: ב
1 ‡ וְלִנָעֳמִי מוֹדָע לְאִישָׁהּ אִישׁ גִּבּוֹר חַיִל מִמִּשְׁפַּחַת
אֱלִימֶלֶךְ וּשְׁמוֹ בֹּעַז: 2 ‡ וַתֹּאמֶר רוּת הַמֹּאֲבִיָּה אֶל־
נָעֳמִי אֵלְכָה־נָּא הַשָּׂדֶה וַאֲלַקְטָה בַשִּׁבֳלִים אַחַר
אֲשֶׁר אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינָיו וַתֹּאמֶר לָהּ לְכִי בִתִּי:
3 ‡ וַתֵּלֶךְ וַתָּבוֹא וַתְּלַקֵּט בַּשָּׂדֶה אַחֲרֵי הַקֹּצְרִים
וַיִּקֶר מִקְרֶהָ חֶלְקַת הַשָּׂדֶה לְבֹעַז אֲשֶׁר מִמִּשְׁפַּחַת
אֱלִימֶלֶךְ: 4 ‡ וְהִנֵּה־בֹעַז בָּא מִבֵּית לֶחֶם וַיֹּאמֶר
לַקֹּצְרִים יְהוָה עִמָּכֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ יְבָרֶכְךָ יְהוָה:

13 ‡ μὴ αὐτῶν προσδέξεσθε ἕως ἂν ἀνδρωθῶσιν; ἢ αὐτῶν
καταισχυνθήσεσθε ἕως ἂν μὴ γένωνται ἄνδρες; μὴ θυγατέρες μου, ὅτι
πικραίνομαι μᾶλλον ὑμῶν, ὅτι ἐξῆλθεν ἐν ἐμοὶ
14 χεὶρ κυρίου. ‡ καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν
ἔτι. καὶ κατεφίλησεν ὀρφὰ τὴν πενθερὰν αὐτῆς, ἡ δὲ ἀπέ-
στρεψεν εἰς τὸν λαὸν αὐτῆς, ῥὼθ δὲ ἠκολούθησεν αὐτῇ. ‡ εἶπεν
νοεμὶ πρὸς ῥὼθ, ἰδοὺ ἐπέστρεψεν ἡ σωὺμφος συ πρὸς τὸν
λαὸν αὐτῆς καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς αὐτῆς, πορεύου ὀπίσω τῆς σωύμφου συ.
16 ὀπίσω τῆς σωύμφης συ. ‡ εἶπεν δὲ ῥὼθ, μὴ ἀπαντᾶν μοι
καὶ καλιπεῖν σε ἢ ἀποστρέψαι ὀπίσω συ, ὅτι οὗ ἐὰν πο-
ρεύῃς πορεύσομαι, καὶ οὗ ἐὰν αὐλισθῇς αὐλισθήσομαι, ὁ
17 λαός συ λαός μου, καὶ ὁ θεός συ θεός μου. ‡ καὶ οὗ ἐὰν ἀπο-
θάνῃς ἀποθανοῦμαι, κἀκεῖ ταφήσομαι· τάδε ποιήσαι κύ-
ριός μοι, καὶ τάδε προσθείη, ὅτι θάνατος διαχεεῖ ἀνὰ μέ-
18 σον ἐμοῦ καὶ σοῦ. ‡ ἰδοῦσα δὲ νοεμὶ ὅτι κραταιοῦται αὐτὴ τοῦ
πορεύεσθαι μετ' αὐτῆς, ἐπόπασεν δὲ λαλῆσαι πρὸς αὐτὴν ἔτι.
19 ‡ ‡ ἐπορεύθησαν δὲ ἀμφότεραι ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὰς εἰς βη-
θλεέμ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὰς εἰς βη-
θλεέμ, καὶ ἤχησεν πᾶσα ἡ πόλις ἐπ' αὐταῖς. καὶ εἶπαν
20 εἰ αὕτη ἐστὶν νοεμί, ‡ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτάς, μὴ δὴ καλεῖ-
τέ με νοεμί, καλέσατέ με πικρίαν, ὅτι πικράνθη ἐν ἐμοὶ
21 ὁ ἱκανὸς σφόδρα. ‡ ἐγὼ ἐπορεύθην πλήρης, καὶ κενὴν ἀπέ-
στρεψέ με κύριος, καὶ ἱνατί καλεῖτέ με νοεμί, καὶ κύριος
22 ἐταπείνωσέ με, καὶ ὁ ἱκανὸς ἐκάκωσέ με; ‡ καὶ ἐπέστρεψε
νοεμὶ καὶ ρουθ ἡ μωαβῖτις ἡ νύμφη αὐτῆς μετ' αὐτῆς ἀπο-
στρέφουσα ἐξ ἀγροῦ μωάβ. αὐταὶ δὲ παρεγένηντο εἰς
βηθλεὲμ ἐν ἀρχῇ θερισμοῦ κριθῶν.

β.

1 ‡ Καὶ τῇ νοεμὶ αὐτῇ γνώσιμον τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, ὁ δὲ
ἀνὴρ δυνατὸς ἰσχύϊ ἐκ τῆς συγγενείας ἐλιμέλεχ, καὶ ὄνο-
μα αὐτῷ βοόζ. ‡ καὶ εἶπεν ρουθ ἡ μωαβῖτις πρὸς νοεμί,
πορεύσῃ δὴ εἰς ἀγρὸν, καὶ συλλέξω ἐν τοῖς στάχυσιν κατόπι-
σθεν οὗ ἂν εὕρω χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐ-
3 τῇ, πορεύου θύγατερ. ‡ καὶ ἐπορεύθη. καὶ ἐλθοῦσα
συνέλεξεν ἐν τῷ ἀγρῷ κατόπισθεν τῶν θεριζόντων. συ πε-
ριέπεσεν τὸ συγκύμαπι τῇ μερίδι τοῦ ἀγροῦ βοόζ ὃν συγ-
4 γενείας ἀβιμέλεχ. ‡ καὶ ἰδοὺ βόοζ ἦλθεν ἐκ βηθλεέμ.
καὶ εἶπεν τοῖς θερίζουσιν, κύριος μετὰ ὑμῶν. συ εἶπον αὐ-
τῷ, εὐλογήσαι σε κύριος.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Fortaſſe ad eos vos expectantes vſquequo adoleſcẽt? nũ propter eos vos ſedentes triſtes,vt quod non ad eſſe acceptas viro? Obſecro filiæ mee,nõ amaricabitis animã meã; nã amaricauit mihi cor meũ magis à vobis,quoniã exiuit in me percuſſio ab ante Dñm. "Et leuauerũt voce ſuã & fleuerunt adhuc vice altera: & oſculata eſt Gharphah ſocrũ ſuã,& iuit ad viam ſuã; & Ruth apprehẽdit in illa. "Et dixit: Ecce redit affinis tua ad populum ſuũ & ad Timorẽ ſuũ,redi poſt affinẽ tuã ad populũ tuũ & ad Timorẽ tuũ. "Et dixit Ruth: Ne ſollicites me ad dimittendũ ad redeundũ de-poſt te;quoniã ad omne id quo is,ibo; & in omni loco quo pernoctabis,pernoctabo.quod cuſtodit populũ ſuum erit cuſtos meus,vt ſi fuerũt populus meus ex antiquo hic: & Deus tuus ipſe De' meus. "In omni eo quo morieris,moriar, & ibi ero ſepultus: & nõ addes vltra ad loquẽdũ,ſic faciet Dñs mihi, & ſic addet ſup me q̃ mors ſeparabit inter me & inter te. "Et vidit q̃ confortata eſt ad ambulandũ ſecũ, & cõcluſit à loquẽdo illi. "Et iuerũt duæ illæ vſq; quo aſcẽderũt ad Bethlehhẽ: & fuit quãdo aſcenderũt ad Bethlehhẽ, & cõgregati ſunt omnes habitatores vrbis ſuper eas, & dixerunt: An hæc Naghamii? "Et dixit illis: Nõ erĩtis vocantes mihi Naghami, vocate mihi Amarã, quoniam amaricauit omnipotẽs mihi valde. "Ego plena iui, & inanẽ redire fecit me Dñs ab illis:ad quid hoc vos vocatis mihi Naghami, & ab-ante Dominũ teſtificata eſt in me culpa mea, & omnipotens malẽ eſſe fecit mihi? "Et ſedit Naghami & Ruth Moabiah nurus eius cum ea,quæ rediit ex agro Moab. Et illę aſcenderunt in Bethlehhem in introitibus diei Pizzhha: & in illo die cœperũt filii Iſrael ad metendum manipulum eleuationis qui fuit ex ordeis. CAP. II.

ET Naghami cognit' fuit ad virũ ei' vir potẽs fortis ex ꝓſapia Elimelech, & nomẽ illi Boghaz. 'Et dixit Ruth Moabiah ad Naghami: Ibo nũc ad agrũ, & colligã in ſpicis poſt quẽ inueniã miſericordias in oculis eius. & dixit illi: Ito filia mea. 'Et iuit & intrauit & collegit in agro poſt meſſores; & accidit accidens poſſeſſioni agri qui fuit Boghaz qui ex proſapia Elimelech. 'Et ecce Boghaz venit ex Bethlehhem, & dixit meſſoribus: Sit dictum Domini in auxilio veſtro. & dixerunt illi: Benedicet tibi Dominus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 ׃ וַיֹּאמֶר בֹּעַז לְנַעֲרוֹ הַנִּצָּב עַל־הַקּוֹצְרִים לְמִי
הַנַּעֲרָה הַזֹּאת׃
6 ׃ וַיַּעַן הַנַּעַר הַנִּצָּב עַל־הַקּוֹצְרִים וַיֹּאמַר נַעֲרָה
מוֹאֲבִיָּה הִיא הַשָּׁבָה עִם־נָעֳמִי מִשְּׂדֵי מוֹאָב׃
7 ׃ וַתֹּאמֶר אֲלַקֳּטָה־נָּא וְאָסַפְתִּי בָעֳמָרִים אַחֲרֵי
הַקּוֹצְרִים וַתָּבוֹא וַתַּעֲמוֹד מֵאָז הַבֹּקֶר וְעַד־עַתָּה זֶה
שִׁבְתָּהּ הַבַּיִת מְעָט׃
8 ׃ וַיֹּאמֶר בֹּעַז אֶל־רוּת הֲלוֹא שָׁמַעַתְּ בִּתִּי אַל־
תֵּלְכִי לִלְקֹט בְּשָׂדֶה אַחֵר וְגַם לֹא תַעֲבוּרִי מִזֶּה וְכֹה
תִדְבָּקִין עִם־נַעֲרֹתָי׃
9 ׃ עֵינַיִךְ בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר־יִקְצֹרוּן וְהָלַכְתְּ אַחֲרֵיהֶן
הֲלוֹא צִוִּיתִי אֶת־הַנְּעָרִים לְבִלְתִּי נָגְעֵךְ וְצָמִת
וְהָלַכְתְּ אֶל־הַכֵּלִים וְשָׁתִית מֵאֲשֶׁר יִשְׁאֲבוּן הַנְּעָרִים׃
10 ׃ וַתִּפֹּל עַל־פָּנֶיהָ וַתִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה וַתֹּאמֶר אֵלָיו
מַדּוּעַ מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ לְהַכִּירֵנִי וְאָנֹכִי נָכְרִיָּה׃
11 ׃ וַיַּעַן בֹּעַז וַיֹּאמֶר לָהּ הֻגֵּד הֻגַּד לִי כֹּל אֲשֶׁר־עָשִׂית
אֶת־חֲמוֹתֵךְ אַחֲרֵי מוֹת אִישֵׁךְ וַתַּעַזְבִי אָבִיךְ וְאִמֵּךְ
וְאֶרֶץ מוֹלַדְתֵּךְ וַתֵּלְכִי אֶל־עַם אֲשֶׁר לֹא־יָדַעַתְּ תְּמוֹל
12 שִׁלְשׁוֹם׃ ׃ יְשַׁלֵּם יְהוָה פָּעֳלֵךְ וּתְהִי מַשְׂכֻּרְתֵּךְ
שְׁלֵמָה מֵעִם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־בָּאת
13 לַחֲסוֹת תַּחַת־כְּנָפָיו׃ ׃ וַתֹּאמֶר אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינֶיךָ
אֲדֹנִי כִּי נִחַמְתָּנִי וְכִי דִבַּרְתָּ עַל־לֵב שִׁפְחָתֶךָ וְאָנֹכִי
לֹא אֶהְיֶה כְּאַחַת שִׁפְחֹתֶיךָ׃
14 ׃ וַיֹּאמֶר לָהּ בֹעַז לְעֵת הָאֹכֶל גֹּשִׁי הֲלֹם וְאָכַלְתְּ
מִן־הַלֶּחֶם וְטָבַלְתְּ פִּתֵּךְ בַּחֹמֶץ וַתֵּשֶׁב מִצַּד הַקֹּצְרִים
וַיִּצְבָּט־לָהּ קָלִי וַתֹּאכַל וַתִּשְׂבַּע וַתֹּתַר׃
15 ׃ וַתָּקָם לְלַקֵּט וַיְצַו בֹּעַז אֶת־נְעָרָיו לֵאמֹר גַּם בֵּין
הָעֳמָרִים תְּלַקֵּט וְלֹא תַכְלִימוּהָ׃
16 ׃ וְגַם שֹׁל־תָּשֹׁלּוּ לָהּ מִן־הַצְּבָתִים וַעֲזַבְתֶּם
וְלִקְּטָה וְלֹא תִגְעֲרוּ־בָהּ׃

5 ‡Dixitq́; Booz iuueni qui messoribus præ-
6 erat: Cuius est hæc puella? Cui respondit:
B Hæc est Moabitis quę venit cum Noemi
7 de regione Moabitide: ‡Et rogauit vt spi-
cas colligeret remanentes, sequēs messorū
vestigia; & de manè vsq; nunc stat in agro,
& nec ad momētum quidem domum re-
8 uersa est. ‡Et ait Booz ad Ruth: Audi filia,
ne vadas in alterum agrum ad colligēdū,
nec recedas ab hoc loco, sed iungere puel-
9 lis meis: ‡Et vbi messuerint sequere. man-
daui enim pueris meis, vt nemo molestus
sit tibi. sed etiam si sitieris, vade ad sarci-
nulas, & bibe aquas, de quibus & pueri
10 mei bibunt. ‡Quę cadens in faciem suam,
& adorās super terram dixit ad eum: Vn-
de mihi hoc, vt inuenirem gratiam ante
C oculos tuos, & nosse me dignareris pere-
11 grinam mulierem? ‡Cui ille respondit:
Nunciata sunt mihi omnia quæ feceris
socrui tuæ post mortem viri tui; & quòd
reliqueris parentes tuos, & terram in qua
nataes, & veneris ad populum quem an-
12 teà nesciebas. ‡Reddat tibi Dominus pro
opere tuo, & plenam mercedem recipias
à domino Deo Israel, ad quem venisti, &
13 sub cuius confugisti alas. ‡Quæ ait: Inue-
ni gratiam apud oculos tuos domine mi;
qui consolatus es me, & locutus es ad cor
ancillæ tuæ, quæ non sum similis vnius
14 puellarum tuarum. ‡Dixitque ad eam
Booz: Quando hora vescendi fuerit, ve-
ni huc & comede panem, & intinge buc-
cellam tuam in aceto. Sedit itaque ad mes-
sorum latus, & congessit polentam sibi,
comeditque & saturata est, & tulit reli-
15 quias. ‡Atque indè surrexit vt spicas ex
more colligeret. Præcepit autē Booz pue-
ris suis, dicens: Etiam si vobiscum mete-
16 re voluerit, ne prohibeatis eam. ‡Et de
D vestris quoque manipulis proiicite de in-
dustria, & remanere permittite, vt abs-
que rubore colligat, & colligentem nemo
corripiat.

‡*Et dixit Booz puero suo qui præerat super* 5
metentes, Cuius puella hæc?
‡*Et respondit puer qui præerat super messo-* 6
res, et dixit: Puella Moabitis est quæ rediit cū
Noomi de agro Moab.
‡*Et dixit: Colligam iam & congregabo in* 7
manipulis post messores. & venit & stetit à
manè & vsque ad vesperam, non requieuit in
agro paululum.
‡*Et dixit Booz ad Ruth: Non audiuisti fi-* 8
lia, ne vadas ad colligendum in agro altero, &
tu non recedes hinc, hic iungere cū puellis meis.
‡*Et oculi tui in agrum vbi messuerint, &* 9
ibis post ipsos: ecce mandaui pueris vt non tan-
gant te. & quando sitieris, & ibis in vasa, et
bibes vnde aquantur pueri.
‡*Et cecidit in faciem suam, & adorauit su-* 10
per terram: & dixit ad eum: Quid quòd in-
ueni gratiam in oculis tuis vt cognoscas me, et
ego sum peregrina?
‡*Et respondit Booz & dixit ei: Renuntia-* 11
tione renunciata sunt mihi omnia quæ fecisti cū
socru tua postquam mortuus est vir tuus. &
quomodo reliquisti patrem tuum & matrem
tuam, & terrā generationis tuæ, & abiisti ad
populum quem non sciebas heri et nudiuster-
tius? ‡*Reddat Dominus opus tuum, &* 12
sit merces tua plena à domino Deo Israel, ad quē
venisti vt confidas sub alas illius.
‡*Illa autem dixit: Inueniam gratiam in o-* 13
culis tuis, domine mi; quoniam consolatus es
me, et quoniam locutus es in cor ancillæ tuæ:
& ecce ego non ero vt vna puellarum tuarum.
‡*Et dixit illi Booz: Hora vescendi accede* 14
huc, & comedes panem, et tinges buccellā tuam
in aceto. & sedit Ruth ex obliquo metētium,
& porrexit ei Booz polentam, & comedit &
saturata est, & reliquit.
‡*Et surrexit vt colligeret. Et præcepit Booz* 15
pueris suis dicens: Et inter manipulos colligat,
& non confundatis eam.
‡*Et exhibentes exhibebitis ei de congrega-* 16
tis, & sinite eam; & colliget, & non corripie-
tis eam.

5 ‡ καὶ εἶπεν βόοζ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ τῷ ἐφεστῶτι ἐπὶ
τοὺς θερίζοντας, τίνος ἡ νεᾶνις αὕτη;
6 ‡ καὶ ἀπεκρίθη τὸ παιδάριον τὸ ἐφεστὸς ἐπὶ τοὺς θερί-
ζοντας, καὶ εἶπεν, ἡ παῖς ἡ μωαβῖτις ἐστὶν ἡ ἀποστραφεῖσα
7 μετὰ νοομὶ ἐξ ἀγροῦ μωάβ. ‡ καὶ εἶπεν, συλλέξω δὴ
καὶ συνάξω ἐν τοῖς δράγμασιν ὄπισθεν τῶν θεριζόντων. καὶ
ἦλθεν καὶ ἔστη ἀπὸ πρωῒ καὶ ἕως ἑσπέρας, οὐκ ἀπέπαυ-
8 σεν ἐν τῷ ἀγρῷ μικρόν. ‡ καὶ εἶπεν βόοζ πρὸς
ῥούθ, οὐκ ἤκουσας θύγατερ, μὴ πορευθῇς συλλέξαι ἐν
ἀγρῷ ἑτέρῳ, καὶ σὺ οὐ πορεύσῃ ἐντεῦθεν, ὧδε κολλήθητι
9 μετὰ τῶν κορασίων μου, ‡ καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου εἰς
τὸν ἀγρὸν οὗ ἂν θερίζωσιν, καὶ πορεύσῃ κατόπισθεν αὐτῶν·
ἰδοὺ ἐνετειλάμην τοῖς παιδαρίοις τοῦ μὴ ἅψασθαί σου. καὶ
ὅτε διψήσεις καὶ πορεύσῃ εἰς τὰ σκεύη, καὶ πίεσαι ὅθεν ὑ-
δρεύονται τὰ παιδάρια.
10 ‡ καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ προσεκύνη-
σεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, τί ὅτι εὗρον χάριν
ἐν ὀφθαλμοῖς σου τοῦ ἐπιγνῶναί με, καὶ ἐγώ εἰμι ξένη;
11 ‡ καὶ ἀπεκρίθη βόοζ καὶ εἶπεν αὐτῇ, ἀπαγγελίᾳ ἀ-
πηγγέλη μοι πάντα ὅσα πεποίηκας μετὰ τῆς πενθερᾶς σου
μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν ἄνδρα σου. καὶ πῶς κατέλιπες τὸν πα-
τέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου καὶ τὴν γῆν γενέσεώς σου, καὶ
ἐπορεύθης πρὸς λαὸν ὃν οὐκ ᾔδεις χθὲς καὶ τρίτης.
12 ‡ ἀποτίσαι κύριος τὴν ἐργασίαν σου, καὶ γένοιτο ὁ μι-
σθός σου πλήρης παρὰ κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ, πρὸς ὃν ἦλ-
13 θες πεποιθέναι ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ. ‡ ἡ δὲ εἶπεν εὕ-
ροιμι χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου κύριέ μου· ὅτι παρεκάλε-
σάς με καὶ ὅτι ἐλάλησας ἐπὶ καρδίαν τῆς δούλης σου, καὶ
ἰδοὺ ἐγὼ οὐκ ἔσομαι ὡς μία τῶν παιδισκῶν σου.
14 ‡ καὶ εἶπεν αὐτῇ βόοζ, τῇ ὥρᾳ τοῦ φαγεῖν πρόσελθε ὧ-
δε καὶ φάγεσαι τὸν ἄρτον, καὶ βάψεις τὸν ψωμόν σου ἐν τῷ
ὄξει. καὶ ἐκάθισε ῥοὺθ ἐκ πλαγίων τῶν θεριζόντων, καὶ
ἐβούνισεν αὐτῇ βόοζ ἄλφιτον, καὶ ἔφαγεν καὶ ἐνεπλήσθη
15 καὶ κατέλιπεν, ‡ καὶ ἀνέστη τοῦ συλλέγειν. καὶ ἐνετεί-
λατο βόοζ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ λέγων, καί γε ἀναμέσον
τῶν δραγμάτων συλλεγέτω, καὶ μὴ καταισχύνητε αὐτήν.
16 ‡ καί γε παραβάλλοντες παραβαλεῖτε αὐτῇ ἐκ τῶν
βεβουνισμένων, καὶ ἄφετε αὐτήν, καὶ συλλέξει, καὶ οὐκ
ἐπιτιμήσετε αὐτῇ.

תרגום

⁵ ואמר בועז לעולימיה דמני רב על חצודיא לאי דין אומא ריבא הדא׃ ⁶ ואתיב עולימא דאתמנא רב על חצודיא ואמר ריבא דמן עמא
מואבאה היא ואתגיירת ותבת עם נעמי מחקל מואב׃ ⁷ ואמרת אצבור כען ואכנוש שובלין באלומיא מה דישתאר בתר חצודיא ואתת וקמת ואתעכבת
מן צפרא ועד כען פון זעירא דין דיתבא בביתא צבחר׃ ⁸ ואמר בועז לות רות הלא קבילת מיני ברתי לא תהכין למצבר שבלין בחקל
אחרן ואף לא תעברי מכאן למיזל לאומא אחריתי והכא תתוספי עם עולמתי׃ ⁹ עיניך תהא מסתכלא בחקלא דיחצדון תמן ותיזילי בתריהון
הלא פקדית ית עולימיא בדיל דלא יקרבון ביך לביש ובעידן דאת צחיא לטוי איזילי למניא ותהא שתיא מן מוי די מלין עולימיא׃ ¹⁰ ונפלת על
אפהא וסגידת על ארעא ואמרת ליה מה דין אשכחית רחמין בעינך לאשתמודעותני ואנא מעמא נוכראה׃ ¹¹ ואתיב בועז ואמר לה אתחואה
אתחוי לי כל טיבותא דעבדת עם חמותיך דפרנסת יתה בתר דמית בעליך ושבקת דחלתיך ועמיך וביה אביך ואמיך וארע ילדותיך ואזלת
לאתגיירא ולמיתב בין עם דלא אישתמודע ליך מאתמלי ומקדמותי׃ ¹² יגמול ייי ליך גמול טב בעלמא הדין על עובדך טב ויהי אגריך
שלים לעלמא דאתי מן קדם ייי אלהא דישראל דאתת לאתגיירא ולאתכסאה תחות טלל שכינת יקריה׃ ¹³ ואמרת אשכחית רחמין בעינך
ריבוני ארי נחמתני וארום מלילתא תנחומין על לב אמתך ואנא ליה לי זכו למהוי חולקי עם חדא מן אמהתיך׃ ¹⁴ ואמר לה בועז לעידן
סעודתא קריבי הכא ותיכלין לחמא וטמישי סעדיך בתבשילא דאתבשל בחלא ויתיבת בסטר חצודיא ואושיט לה קלי ואכלת ושבעת
ואשארת׃ ¹⁵ וקמת למצבר שבלין ופקיד בועז ית עולימוי למימר אף בין אלומיא תהא צברא ולא תכספונהא׃ ¹⁶ ואף מיהר תהירון
ליה מן שיריא ואף משבק תשבקון לה מן אסריא ותשבקון למהוי צברא ולא תנזפון בה׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[5] Et dixit Boghaz ad puerū suū quē præposuit magistrū sup messores: Cui nationi puella hęc? [6] Et respōdit puer qui ꝑpositus magister sup messores, & dixit: Puella quę ex populo Moab illa, quæ rediit cū Naghami ex agro Moab. [7] Et dixit: Colligā nūc & cōgregabo spicas in manipulos id quod relictū est post messores. & venit & stetit, & cōmorata est hic à manè & vsq; nūc, modo paululū hoc quod sedēs in domo pusillū. [8] Et dixit Boghaz ad Ruth: Nōne audisti à me filia mea? nō ambulabis ad colligēdū spicas in agro alieno, & etiā nō transibis hinc ad eundū ad populū aliū, & hic aderis cū puellis meis. [9] Oculus tuus erit obseruās in agro quo metēt ibi; & ambulabis post eos: nōne iussi pueros vt ne ap ꝑpinquēt in te ad malū? & in tēpore quo tu sitiēs ad aquā, ito ad vasa, & eris bibēs ex aqua quā impleuerūt pueri. [10] Et ꝑcidit super nasum suum, & adorauit super terrā, & dixit illi: Quid hoc inueni misericordias in oculis tuis ad noscēdū me, & ego ex populo alieno? [11] Et respōdit Boghaz & dixit illi: Denūtiari denūtiatū est mihi omne bonū ꝙ fecisti cū socru tua, ꝙ aluisti eā postꝙ mortuus est marit' tuus; & deseruisti Timorē tuū, & populū tuū, & domū patris tui & matris tuæ, & terrā natiuitatis tuæ, & venisti ad ꝓselytādū & habitādū inter populū ꝙ nō cognitus est tibi ab heri & ab ante illud: [12] Retribuet Dn̄s tibi retributionē bonā in sęculo hoc super opus tuū bonū, & erit merces tua integra ad sęculū quod veniet ab-ante dn̄m Deū Israel, ꝙ venisti ad ꝓselytādū, & ad protegēdū sub vmbra maiestatis glorię ei'. [13] Et dixit: Inueni miam in oculis tuis, dn̄e mi; quoniā cōsolatus es me, & quoniā locutus es cōsolationes super cor ancillæ tuæ: & ego, nō mihi dignitas ad esse participem cum vna ex ancillis tuis. [14] Et dixit illi Boghaz in tempore cibi, Accede & comedes panem, & intingito sustentationem tuā in pulmēto quod coctū est in aceto: & sedit in latere messorū, & porrexit illi tostū, & comedit, & satiata est & reliquit. [15] Et surrexit ad colligendū spicas. & iussit Boghaz pueros suos ad dicendum, Etiā inter manipulos erit colligens, & non exprobrabitis illam. [16] Et etiam reliquum relinquetis ei ex furcis, & etiam sinere sinetis illi ex ligatis, & sinetis ad esse colligentem, & non increpabitis eam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 ותלקט בשדה עד הערב ותחבט את אשר
לקטה ויהי כאיפה שערים:
18 ותשא ותבוא העיר ותרא חמותה את אשר
לקטה ותוצא ותתן לה את אשר הותרה משבעה:
19 ותאמר לה חמותה איפה לקטת היום ואנה
עשית יהי מכירך ברוך ותגד לחמותה את אשר
עשתה עמו ותאמר שם האיש אשר עשיתי עמו
20 היום בעז: ותאמר נעמי לכלתה ברוך הוא
ליהוה אשר לא עזב חסדו את החיים ואת המתים
ותאמר לה נעמי קרוב לנו האיש מגאלנו הוא:
21 ותאמר רות המואביה גם כי אמר אלי עם
הנערים אשר לי תדבקין עד אם כלו את כל
הקציר אשר לי:
22 ותאמר נעמי אל רות כלתה טוב בתי כי תצאי
עם נערותיו ולא יפגעו בך בשדה אחר:
23 ותדבק בנערות בעז ללקט עד כלות קציר
השערים וקציר החטים ותשב את חמותה:

ג

1 ותאמר לה נעמי חמותה בתי הלא אבקש לך
2 מנוח אשר ייטב לך: ועתה הלא בעז מדעתנו
אשר היית את נערותיו הנה הוא זרה את גרן
3 השערים הלילה: ורחצת וסכת ושמת שמלתיך
עליך וירדתי הגרן אל תודעי לאיש עד כלתו
4 לאכל ולשתות: ויהי בשכבו וידעת את המקום
אשר ישכב שם ובאת וגלית מרגלתיו ושכבתי
5 והוא יגיד לך את אשר תעשין: ותאמר אליה
6 כל אשר תאמרי אעשה: ותרד הגרן ותעש
7 ככל אשר צותה חמותה: ויאכל בעז וישת
וייטב לבו ויבא לשכב בקצה הערמה ותבא בלט
ותגל מרגלתיו ותשכב:

17 Collegit ergo in agro vsq; ad vesperam:
& quę collegerat virga cædēs & excutiēs,
inuenit hordei quasi ephi mensurā, id est,
18 tres modios: Quos portans reuersa est in
ciuitatē, & ostendit socrui suæ. insuper ꝓ-
tulit & dedit ei de reliquiis cibi sui, quo sa
19 turata fuerat. Dixitque ei socrus sua: Vbi
hodie collegisti, & vbi fecisti opus? sit be
nedictus qui misertus est tui. Indicauitq;
ei apud quem esset operata, & nomē dixit
20 viri quòd Booz vocaretur. Cui respōdit
Noemi: Benedictus sit à Dño, quoniā eā-
dem gratiam quam præbuerat viuis, ser-
uauit & mortuis. Rursumque ait: Propin-
21 quus noster est homo. Et Ruth: Hoc
quoque, inquit, præcepit mihi, vt tamdiu
messoribus eius iūgerer, donec omnes se-
22 getes meterētur. Cui dixit socrus: Meli⁹
est filia mi vt cū puellis eius exeas ad me-
tēdū, ne in alieno agro quispiā resistat ti-
23 bi. Iūcta est itaq; puellis Booz: & tamdiu
cum eis messuit, donec ordea & triticum
in hordeis conderentur. CAP. III.
1 POstquā autē reuersa est ad socrū suam,
A audiuit ab ea: Filia mi, quærā tibi requiē,
2 & ꝓuidebo vt bene sit tibi. Booz iste cu
ius puellis in agro iūcta es, ꝓpinquus no-
ster est: & hac nocte aream ordei ventilat.
3 Lauare igitur & vngere, & induere cul-
tioribus vestimētis, & descēde in areā. Nō
te videat homo, donec esum potumq; fi-
4 nierit. Quādo autē ierit ad dormiēdum,
nota locum in quo dormiat. veniesque &
discooperies pallium quo operitur à par-
te pedū, & proiicies te, & ibi iacebis. Ipse
5 autem dicet tibi, quid agere debeas. Quę
B respondit: Quicquid præceperis faciam.
6 Descenditque in aream, & fecit omnia
7 quæ sibi imperauerat socrus. Cumq; co-
medisset Booz & bibisset, & factus esset
hilarior, issetque ad dormiendum iuxta
aceruum manipulorum, venit abscondi-
tè; & discooperto à pedibus eius pallio,
se proiecit.

Et collegit in agro vsque ad vesperam: et 17
virga cædit quæ collegit, & facta est quasi æ-
phi ordei. Et portauit & ingressa est in 18
ciuitatem. & vidit socrus eius quæ collegerat,
& offerens Ruth dedit ei quæ reliquerat ex
quibus saturata fuit. Et dixit ei socrus 19
sua: Vbi collegisti hodie, & vbi fecisti? sit qui
nouit te benedictus. Et indicauit Ruth socrui
suæ vbi fecit. & dixit, Nomē viri cū quo feci
cum eo, hodie Booz. Et dixit Noomi nu- 20
rui suæ: Benedictus est Domino: quoniam non
reliquit misericordiam suam cum viuis et cum
mortuis. & dixit ei Noomi: Propinquus est
nobis vir, de sanguine iunctis nobis est.
Et dixit Ruth ad socrum eius: Et quoniā 21
dixit ad me, Cū pueris meis iungere, donec per-
ficiant totam messem quæ est mihi.
Et dixit Noomi ad Ruth nurum suam: Bo 22
num, filia, quoniam egressa es cum puellis eius,
& non obuiabunt tibi in agro alieno.
Et iuncta est Ruth puellis Booz ad colli- 23
gendum, quoad perfecit messem ordei & mes-
sem tritici.

CAP. III.

ET sedit cum socru sua. & dixit ei Noomi 1
socrus eius: Filia, non quæram tibi requiem
vt bene sit tibi?
Et nunc nonne Booz notus nobis, cuius 2
fuisti cum puellis eius? ecce ipse ventilat aream
ordei hac nocte. Tu autem lauaberis & vn- 3
gēris, & impones vestem tuam super te, &
ascende super aream: ne cognoscaris viro, vs-
quequo perficiat ille comedere & bibere.
Et erit cùm dormierit ipse, & nosces locū 4
vbi dormit illic: & ibis et discooperies quæ ad
pedes eius, & dormies. & ipse nunciabit tibi
quæ facies. Dixit autem Ruth ad eam: 5
Omnia quæ dixeris mihi ad me faciam.
Et descendit in aream, & fecit iuxta om- 6
nia quæ imperauerat ei socrus sua. Et co- 7
medit Booz & bibit, & lætatum est cor eius,
& venit ad dormiendum in parte congeriei
herbarum. illa autem venit secretò, & discoo-
peruit quæ ad pedes eius, & dormiuit.

17 καὶ συνέλεξεν ἐν τῷ ἀγρῷ ἕως ἑσπέρας, καὶ ἐρράβ-
18 δισεν ἃ συνέλεξεν, καὶ ἐγενήθη ὡς οἰφὶ κριθῶν. καὶ ἦρεν
καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ εἶδεν ἡ πενθερὰ αὐτῆς ἃ
συνέλεξεν, καὶ ἐξενέγκασα ῥοὺθ ἔδωκεν αὐτῇ ἃ κατέλι-
19 πεν ἐξ ὧν ἐνεπλήσθη. καὶ εἶπεν αὐτῇ ἡ πενθερὰ αὐτῆς,
ποῦ συνέλεξας σήμερον καὶ ποῦ ἐποίησας; εἴη ὁ ἐπιγνούς
σε εὐλογημένος. καὶ ἀπήγγειλεν ῥοὺθ τῇ πενθερᾷ αὐτῆς
ποῦ ἐποίησεν. καὶ εἶπεν, τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρὸς μεθ᾽ οὗ ἐποίη-
20 σα μετ᾽ αὐτοῦ σήμερον βοόζ. καὶ εἶπεν νοομὶ τῇ νύμ-
φῃ αὐτῆς, εὐλογητός ἐστι τῷ κυρίῳ, ὅτι οὐκ ἐγκατέλιπεν τὸ
ἔλεος αὐτοῦ μετὰ τῶν ζώντων καὶ μετὰ τῶν τεθνηκότων. καὶ
εἶπεν αὐτῇ νοομί, ἐγγίζει ἡμῖν ὁ ἀνήρ, ἐκ τῶν ἀγχιστευόν-
21 των ἡμῖν ἐστίν. καὶ εἶπεν ῥοὺθ πρὸς τὴν πενθερὰν αὐτῆς,
καί γε ὅτι εἶπεν πρός με, μετὰ τῶν παιδαρίων τῶν ἐμῶν προ-
σκολλήθητι ἕως ἂν τελέσωσιν ὅλον τὸν ἀμητὸν ὃς ὑπάρχει
22 μοι. καὶ εἶπεν νοομὶ πρὸς ῥοὺθ τὴν νύμφην αὐτῆς, ἀ-
γαθὸν θύγατερ, ὅτι ἐξῆλθες μετὰ τῶν κορασίων αὐτοῦ, καὶ
23 οὐκ ἀπαντήσονταί σοι ἐν ἀγρῷ ἑτέρῳ. καὶ προσεκολλή-
θη ῥοὺθ τοῖς κορασίοις βοὸζ συλλέγειν ἕως συνετέλεσεν
τὸν θερισμὸν τῶν κριθῶν καὶ τὸν θερισμὸν τῶν πυρῶν.

γ.

1 Καὶ ἐκάθισεν μετὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς, καὶ εἶπεν αὐτῇ
νοομὶ ἡ πενθερὰ αὐτῆς, θύγατερ, οὐ μὴ ζητήσω σοι ἀνά-
2 παυσιν ἵνα εὖ γένηταί σοι; καὶ νῦν οὐχὶ βοὸζ γνώριμος ἡ-
μῖν οὗ ἦς μετὰ τῶν κορασίων αὐτοῦ; ἰδοὺ αὐτὸς λικμᾷ τὸν ἅ-
3 λωνα τῶν κριθῶν ταύτῃ τῇ νυκτί. σὺ δὲ λούσῃ καὶ ἀλεί-
ψῃ, καὶ περιθήσεις τὸν ἱματισμόν σου ἐπὶ σεαυτῇ, καὶ ἀ-
ναβήσῃ ἐπὶ τὴν ἅλω. μὴ γνωρισθῇς τῷ ἀνδρὶ ἕως τοῦ συν-
4 τελέσαι αὐτὸν τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν. καὶ ἔσται ἐν τῷ κοι-
μηθῆναι αὐτόν, καὶ γνώσῃ τὸν τόπον οὗ κοιμᾶται ἐκεῖ, καὶ
ἐλεύσῃ καὶ ἀποκαλύψεις τὰ πρὸς ποδῶν αὐτοῦ, καὶ κοι-
μηθήσῃ. καὶ αὐτὸς ἀπαγγελεῖ σοι ἃ ποιήσεις.
5 εἶπεν δὲ ῥοὺθ πρὸς αὐτήν, πάντα ὅσα ἂν εἴπῃς μοι
6 πρός με ποιήσω. καὶ κατέβη εἰς τὴν ἅλω, καὶ ἐποίη-
σεν κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῇ ἡ πενθερὰ αὐτῆς.
7 καὶ ἔφαγεν βοὸζ καὶ ἔπιεν, καὶ ἠγαθύνθη ἡ καρδία
αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν τοῦ κοιμηθῆναι ἐν μερίδι τῆς στοιβῆς. ἡ δὲ
ἦλθεν κρυφῇ, καὶ ἀπεκάλυψεν τὰ πρὸς ποδῶν αὐτοῦ, καὶ
ἐκάθευδεν.

תרגום

17 ולקטת שבלין בחקלא עד רמשא ודשת ית שבלין דלקטת והות שיעוריהון כתלת סאין שערין: 18 וסוברת ועלת לקרתא וחזת חמותה
ית מה דאכנשת ואפקת מן תרמילא ויהבת לה ית מזונה דשיירת לה מן שבעה: 19 ואמרת לה חמותה לאן צברת יומא דין ולאן אשתדלת
למעבד יהי גברא דאשתמודע ליך מברך וחויאת לחמותה ית דאשתדלת למעבד עמיה ואמרת שום גברא דאשתדלית עמיה יומא דין מתקרי
בועז: 20 ואמרת נעמי לכלתה מברך הוא מפום קודשא דייי דלא שבק טיבותיה עם חייא ועם מיתיא ואמרת לה נעמי קריב לנא גברא
מפריקנא הוא: 21 ואמרת רות מואביתא אף ארום אמר לי עם ריביא דילי תתחברין עד זמן דיסיפון ית כל חצדא דילי: 22 ואמרת נעמי
לרות כלתה שפיר ברתי ארום תיפקין עם עולימתיה ולא יערעון ביך בחקל אחרן: 23 ואדבקת בעולימתוי דבועז למעבד עד דישיצי חצד
שערין וחצד חטין ויתיבת עם חמותה:

ג

1 ואמרת לה נעמי חמותה ברתי בשבועה לא אנוח עד זמן דאתבע ליך ניחא בגין דיוטב לך: 2 וכען הלא בועז דאשתמודע לנא דהוית בחקלא עם עולימתוי הא הוא מבדר ית אידר שעורין ברוחא
דליליא: 3 ותסחי במיא ותסוכי בשמנין ותשוואי תכשיטיך עליך ותחתין לאידרא לא תתפרסמי לגברא עד שיציאותיה למיכל ולמשתי:
4 ויהוה בעידן משכביה ותדעין ית אתרא דידמוך תמן ותעולי ותגלי ית ריגלוי ותדמוכי ותהא מיניה עיצא והוא יחוי לך בחכמתיה ית
דתעבדין: 5 ואמרת לה כל דתימרין לי אעביד: 6 ונחתת לאידרא ועבדת כל דפקידתה חמותה: 7 ואכל בועז ושתא ואוטיב
לביה ואתא למשכב בסטר עורימתא ועלת רות ברז וגליאת ריגלוי ודמכת:

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

17 Et collegit spicas in agro vsque ad vesperam: & conculcauit spicas quas collegerat; & fuit quantitas earum vt quasi tres zzein ordei.
18 Extulit & intrauit ad vrbem, & vidit socrus eius id quod congregauit; & protulit ex pera, & dedit illi cibum suum quē reliquit illi
ex saturitate. 19 Et dixit ei socrus eius: Ad vbi collegisti die hac, & ad vbi sollicita fuisti ad faciendum? erit vir qui cognitus est tibi
benedictus. & indicauit socrui suæ quem fategit ad faciendum cum eo, & dixit; nomen viri, quo fategi cum eo die hac, vocatus est Boghaz.
20 Et dixit Naghami ad nurum suam: Benedictus ipse ab ore sanctitatis Domini, qui non deseruit bonitatem suam cum viuis & cum
mortuis. & dixit illi Naghami: Propinquus nobis vir, de redemptoribus nostris ipse. 21 Et dixit Ruth Moabiah, Etiam quòd dixit
mihi, Cum puellis quæ mihi, adderis, vsque ad tempus cùm consummauerint omnem messem quæ mihi. 22 Et dixit Naghami ad
Ruth nurum suam: Pulchrum filia mea quòd exeas cum puellis illius, & non occurrent in te in agro alius. 23 Et adhæsit in puellis
ipsius Boghaz ad faciendum, vsquequo finiuit messis ordeorum & messis frumentorum: & sedit cum socru sua. CAP. III.
ET dixit illi Naghami socrus eius: Filia mea, in iuramento non quiescam, vsque ad tempus quo quæram tibi tranquillitatem filiorum
quo bene sit tibi. 2 Et nunc, an non Boghaz qui cognitus est nobis, quod fuisti in agro cum puellis eius, ecce ille dispergens areas or-
deorum in vento noctis? 3 Et lauabis in aqua, & vngeris in oleis, & pones ornamenta tua super te, & descendes ad aream. non mani-
festaberis viro, vsque finire eum ad comedendum & ad bibendum. 4 Et erit in tempore cubare eum, & scies locum quo dormiet ibi: &
intrabis & reteges pedes eius, & iacebis. & erit ab eo consilium, & ipse indicabit tibi in sapientia sua quod facies. 5 Et dixit illi: Omnia
quæ dixisti mihi faciam. 6 Et descendit ad aream, & fecit omnia quæ iussit eam socrus eius. 7 Et comedit Boghaz & bibit, & bonum
fuit cor eius: & venit ad iacendum in latere aceruii: & ingressa est Ruth secretò, & retexit pedes illius, & iacuit.

Universidad de Deusto Biblioteca

8 * וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיֶּחֱרַד הָאִישׁ וַיִּלָּפֵת וְהִנֵּה
אִשָּׁה שֹׁכֶבֶת מַרְגְּלֹתָיו׃
9 * וַיֹּאמֶר מִי־אָתְּ וַתֹּאמֶר אָנֹכִי רוּת אֲמָתֶךָ וּפָרַשְׂתָּ
כְנָפֶךָ עַל־אֲמָתְךָ כִּי גֹאֵל אָתָּה׃
10 * וַיֹּאמֶר בְּרוּכָה אַתְּ לַיהוָה בִּתִּי הֵיטַבְתְּ חַסְדֵּךְ
הָאַחֲרוֹן מִן־הָרִאשׁוֹן לְבִלְתִּי־לֶכֶת אַחֲרֵי הַבַּחוּרִים
11 אִם־דַּל וְאִם־עָשִׁיר׃ * וְעַתָּה בִּתִּי אַל־תִּירְאִי כֹּל
אֲשֶׁר־תֹּאמְרִי אֶעֱשֶׂה־לָּךְ כִּי יוֹדֵעַ כָּל־שַׁעַר עַמִּי כִּי
12 אֵשֶׁת חַיִל אָתְּ׃ * וְעַתָּה כִּי אָמְנָם כִּי אִם גֹּאֵל
אָנֹכִי וְגַם יֵשׁ גֹּאֵל קָרוֹב מִמֶּנִּי׃
13 * לִינִי הַלַּיְלָה וְהָיָה בַבֹּקֶר אִם־יִגְאָלֵךְ טוֹב יִגְאָל
וְאִם־לֹא יַחְפֹּץ לְגָאֳלֵךְ וּגְאַלְתִּיךְ אָנֹכִי חַי־יְהוָה
14 שִׁכְבִי עַד־הַבֹּקֶר׃ * וַתִּשְׁכַּב מַרְגְּלוֹתָו עַד־הַבֹּקֶר
וַתָּקָם בְּטֶרֶום יַכִּיר אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וַיֹּאמֶר אַל־יִוָּדַע
כִּי־בָאָה הָאִשָּׁה הַגֹּרֶן׃
15 * וַיֹּאמֶר הָבִי הַמִּטְפַּחַת אֲשֶׁר־עָלַיִךְ וְאֶחֳזִי־בָהּ
וַתֹּאחֶז בָּהּ וַיָּמָד שֵׁשׁ־שְׂעֹרִים וַיָּשֶׁת עָלֶיהָ וַיָּבֹא
16 הָעִיר׃ * וַתָּבוֹא אֶל־חֲמוֹתָהּ וַתֹּאמֶר מִי־אַתְּ בִּתִּי
וַתַּגֶּד־לָהּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה־לָהּ הָאִישׁ׃
17 * וַתֹּאמֶר שֵׁשׁ־הַשְּׂעֹרִים הָאֵלֶּה נָתַן לִי כִּי אָמַר
אַל־תָּבוֹאִי רֵיקָם אֶל־חֲמוֹתֵךְ׃
18 * וַתֹּאמֶר שְׁבִי בִתִּי עַד אֲשֶׁר תֵּדְעִין אֵיךְ יִפֹּל דָּבָר
כִּי לֹא יִשְׁקֹט הָאִישׁ כִּי־אִם־כִּלָּה הַדָּבָר הַיּוֹם׃

ד

1 * וּבֹעַז עָלָה הַשַּׁעַר וַיֵּשֶׁב שָׁם וְהִנֵּה הַגֹּאֵל עֹבֵר
אֲשֶׁר דִּבֶּר־בֹּעַז וַיֹּאמֶר סוּרָה שְׁבָה־פֹּה פְּלֹנִי אַלְמֹנִי
2 וַיָּסַר וַיֵּשֵׁב׃ * וַיִּקַּח עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי הָעִיר
3 וַיֹּאמֶר שְׁבוּ־פֹה וַיֵּשֵׁבוּ׃ * וַיֹּאמֶר לַגֹּאֵל חֶלְקַת
הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר לְאָחִינוּ לֶאֱלִימֶלֶךְ מָכְרָה נָעֳמִי הַשָּׁבָה
מִשְּׂדֵה מוֹאָב׃

8 *Et ecce nocte iã media expauit homo, &
cõturbat⁹ est, viditq; mulierẽ iacẽtẽ ad pe-
9 des suos. *Et ait illi: Quæ es? Illaq; rñdit:
Ego sum Ruth ancilla sua. expande palliũ
10 tuũ sup famulã tuã, quia ꝑpinquus es. *Et
ille, Benedicta, inq̃t, es à Dño filia, & pri-
orẽ misericordiã posteriore supasti. q̃a nõ
11 es secuta iuuenes paupes siue diuites. *No
C li ergo metuere, sed quicq̃d dixeris mihi,
faciã tibi. Scit enim oĩs populus qui habi-
tat intra portas vrbis meæ, mulierẽ te esse
12 virtutis. *Nec abnuo me ꝑpinquũ, sed est
13 alius me ꝑpinquior. *Quiesce hac nocte,
& facto manè, si te voluerit ꝑpinquitatis
iure retinere, bene res acta est: sin autẽ ille
noluerit, ego te absq; vlla dubitatione sus
14 cipiã. viuit Dñs. dormi vsq; manè. *Dor-
miuit itaq; ad pedes eius vsque ad noctis
abscessum. Surrexit itaque anteq̃ homines
se cognoscerẽt mutuò: & dixit Booz: Ca-
15 ue ne quis nouerit q̃ huc veneris. *Et rur
D sum expãde, inquit, palliũ tuũ quo operis
& tene vtraq; manu. qua extẽdẽte & tenẽ-
te, mẽsus est sex modios ordei, & posuit su
16 p eã. quæ portãs ingressa est ciuitatem, *&
venit ad socrũ suã. quæ dixit ei: Quid egi-
sti filia? narrauitque ei oĩa quæ sibi fecisset
17 homo. *Et ait: Ecce sex modios ordei de-
dit mihi, & ait: nolo vacuã te reuerti ad so
18 crũ tuã. *Dixitq; Noemi: Expecta filia, do-
nec videamus quem res exitum habeat:
neque enim cessabit homo, nisi comple-
uerit quod locutus est. CAP. IIII.

1 A ASscendit ergo Booz ad portam, & sedit
ibi. Cũq; vidisset ꝑpinquum prætereũ-
tem, de quo prius sermo habit⁹ est, dixit ad eũ,
Declina paulisp, & sede hic, vocãs eum no
2 mine suo. qui diuertit & sedit. *Tollẽs au-
tem Booz decem viros de senioribus ciui
tatis, dixit ad eos: Sedete hic. Quibus resi-
3 dentibus, *locutus est ad propinquum:
Partem agri fratris nostri Elimelech ven-
det Noemi, quæ reuersa est de regione
Moabitide.

*Factum est autem in media nocte, & sur- 8
rexit vir & turbatus est, & ecce mulier dor-
miebat ad pedes suos. *Dixit autem: 9
Quæ es tu? illa autem dixit: Ego sum Ruth
ancilla tua: & expandes alam tuam super fa-
mulam tuam, quoniam propinquus es tu.
*Et dixit Booz: Benedicta tu Domino, fi- 10
lia; quoniam lætificasti misericordiam tuam vl-
timam magis quàm primam, vt non ires tu post
iuuenes siue pauper siue diues.
*Et nunc filia ne timeas; omnia quæ dixe- 11
ris ad me, faciam tibi. scit enim omnis tribus po
puli mei, quoniam mulier virtutis es tu:
*Et nunc verè cognatus sum ego, & est 12
cognatus in terra existens magis quàm ego.
*Quiesce nocte, & erit manè si duxerit te, 13
bonum, ducat: si autem non velit ducere te, du
cam te ego. viuit Dñs. dormi vsque ad manè.
*Et dormiuit ad pedes eius vsque ad manè. 14
illa autem surrexit antequam cognosceret vir
proximum suum. & dixit Booz: Ne cognosca-
tur quòd venit mulier in aream. *Et dixit 15
ei: Fer cingulum quod super te, & tene illud.
illa autem tenuit illud, & mensus est sex ordei,
& imposuit super eã, & ingressa est in ciuitatẽ.
*Et Ruth intrauit ad socrum suam. illa au- 16
tem dixit: Quid tu filia? & narrauit ei omnia
quæ fecit illi vir.
*Et ait: Sex ordei hæc dedit mihi: quoniam 17
dixit ad me: Non eas vacua ad socrum tuam.
*Illa autem dixit: Sede filia, quoad cognos- 18
cas tu quomodo non cadet verbum. non enim
cessabit vir, quoad compleuerit verbum ho-
die.

CAP. IIII.

ET Booz ascendit ad portam, & sedit ibi: et 1
ecce propinqu⁹ præteribat, quẽ dixit Booz,
& dixit ad eum Booz: Declinans sede hic ab-
scondite. & diuertit & sedit.
*Et tollit Booz decem viros de senioribus 2
ciuitatis, & dixit: Sedete hic. & sederunt.
*Et dixit Booz propinquo: Partẽ agri quæ 3
est fratris nostri Elimelech, quem vendit Noo-
mi quæ reuersa est de agro Moab:

8 *ἐγένετο δὲ ἐν τῷ μεσονυκτίῳ καὶ ἐξέστη ὁ ἀνὴρ, καὶ ἐτα-
ράχθη, καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἐκοιμᾶτο πρὸς ποδῶν αὐτοῦ.
9 *εἶπε δέ, τίς εἶ σύ; ἡ δὲ εἶπεν, ἐγώ εἰμι ῥοὺθ ἡ δούλη σου,
καὶ περιβαλεῖς τὸ πτερύγιόν σου ἐπὶ τὴν δούλην σου, ὅτι ἀγ-
10 χιστεὺς εἶ σύ. *καὶ εἶπεν βόοζ, εὐλογημένη σὺ τῷ κυρίῳ
θύγατερ, ὅτι ἠγάθυνας τὸ ἔλεός σου τὸ ἔσχατον ὑπὲρ τὸ πρῶ-
τον τοῦ μὴ πορευθῆναί σε ὀπίσω νεανιῶν ἤτοι πτωχὸς ἤτοι
11 πλούσιος. *καὶ νῦν θύγατερ μὴ φοβοῦ· πάντα ὅσα ἂν εἴ-
πῃς πρός με ποιήσω σοι. οἶδεν γὰρ πᾶσα φυλὴ λαοῦ μου
12 ὅτι γυνὴ δυνάμεως εἶ σύ· *καὶ νῦν ἀληθῶς ἀγχιστεύς εἰμι
13 ἐγὼ καί γε ἔστιν ἀγχιστεὺς ἐν γῇ ὢν ὑπὲρ ἐμέ. *αὐλίσθητι
τὴν νύκτα, καὶ ἔσται τὸ πρωῒ ἐὰν ἀγχιστεύσῃ σε, ἀγαθόν, ἀγ-
χιστευέτω. ἐὰν δὲ μὴ βούληται ἀγχιστεῦσαί σε, ἀγχιστεύσω
14 σε ἐγώ. ζῇ κύριος. κοιμήθητι ἕως πρωΐ. *καὶ ἐκοιμήθη
πρὸς ποδῶν αὐτοῦ ἕως πρωΐ. ἡ δὲ ἀνέστη πρὸ τοῦ ἐπιγνῶ-
ναι ἄνδρα τὸν πλησίον αὐτοῦ. καὶ εἶπεν βόοζ, μὴ γνωσθή-
15 τω ὅτι ἐλήλυθε γυνὴ εἰς τὴν ἅλω. *καὶ εἶπεν αὐ-
τῇ, φέρε τὸ περίζωμα τὸ ἐπάνω σου, καὶ κράτησον αὐτό. ἡ
δὲ ἐκράτησεν αὐτό, καὶ ἐμέτρησεν ἓξ κριθῶν, καὶ ἐπέθη-
κεν ἐπ' αὐτήν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν.
16 *καὶ ῥοὺθ εἰσῆλθεν πρὸς τὴν πενθερὰν αὐτῆς. ἡ δὲ
εἶπεν, τί σὺ θύγατερ; καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ σύμπαντα
ὅσα ἐποίησεν αὐτῇ ὁ ἀνήρ.
17 *καὶ εἶπεν, τὰ ἓξ τῶν κριθῶν ταῦτα ἔδωκέ μοι, ὅτι εἶ-
πεν πρός με, μὴ εἰσέλθῃς κενὴ πρὸς τὴν πενθεράν σου.
18 *ἡ δὲ εἶπεν, κάθου θύγατερ ἕως τοῦ ἐπιγνῶναί σε
πῶς οὐ πεσεῖται ῥῆμα. οὐ γὰρ μὴ ἡσυχάσει ὁ ἀνὴρ ἕως ἂν τε-
λέσῃ τὸ ῥῆμα σήμερον.

δ'.

1 *Καὶ βόοζ ἀνέβη ἐπὶ τὴν πύλην, καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ,
καὶ ἰδοὺ ὁ ἀγχιστεὺς παρεπορεύετο ὃν εἶπεν βόοζ, καὶ εἶπεν
πρὸς αὐτὸν βόοζ, ἐκκλίνας κάθισον ὧδε κρύφιε. καὶ ἐξ-
έκλινεν καὶ ἐκάθισεν·
2 *καὶ ἔλαβεν βόοζ δέκα ἄνδρας ἀπὸ τῶν πρεσβυ-
τέρων τῆς πόλεως, καὶ εἶπεν, καθίσατε ὧδε. καὶ ἐκά-
θισαν.
3 *καὶ εἶπεν βόοζ τῷ ἀγχιστευτῇ, τὴν μερίδα τοῦ ἀ-
γροῦ ἥ ἐστιν τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν τοῦ ἐλιμέλεχ, ὃν ἀπέδοτο νωο-
μὶν ἡ ἐπιστρέψασα ἐξ ἀγροῦ μωάβ·

תרגום

8 וַהֲוָה בְּפַלְגוּת לֵילְיָא וּתְוַה גַּבְרָא וְאִתְרְכִיךְ בִּשְׂרֵיהּ כְּלִיפְתָּא מִן רְתִיתָא וַחֲזָא וְהָא אִתְּתָא דְמָכְיָא כָּל קֳבֵל רִיגְלוֹי׃ 9 וַאֲמַר מַאן אַנְתְּ
בְּרַתִּי וַאֲמָרַת אֲנָא רוּת אַמְתָךְ וְיִתְקְרֵי שְׁמָךְ עַל אַמְתָךְ לְמִסְבִי לְאִינְתּוּ אֲרֵי פָּרִיק אַתְּ׃ 10 וַאֲמַר בְּרִיכָה אַתְּ קֳדָם יְיָ בְּרַתִּי אוֹטֵבַת טִיבוּתִיךְ
בַּתְרָאָה מִן קַדְמָאָה בְּגִין דְּלָא לְמֵהָךְ בָּתַר עוּלֵימַיָא אִם מִסְכֵּן וְאִם עַתִּיר׃ 11 וּכְעַן בְּרַתִּי לָא תִדְחֲלִין כֹּל דְּתֵימְרִי לִי אַעֲבֵיד אֲרוּם גְּלֵי קֳדָם כָּל
יָתְבֵי תְרַע סַנְהֶדְרִין רַבָּא דְעַמִּי אֲרוּם אִיתְּתָא צַדִּיקְתָּא אַנְתְּ וְאִית בִּיךְ חֵילָא לְסוֹבָרָא נִיר פִּיקוּדַיָא דַייָ׃ 12 וּכְעַן אֲרוּם בְּקוּשְׁטָא אֲרֵי
פָּרִיק אֲנָא וְאַף אִית פָּרִיק אוֹחְרָן דְּחָזֵי לֵיהּ לְמִפְרַק יַתִּיר מִנִּי׃ 13 בִּיתִי בְּלֵילְיָא וִיהֵא בְּצַפְרָא אִם יִפְרְקִנַּךְ גַּבְרָא דְחָזֵי לֵיהּ לְמִפְרְקִיךְ מִן
אוֹרַיְתָא הָרֵי טַב וְיִפְרוֹק לְחַיֵּי וְאִי לָא צָבֵי לְמִפְרְקִיךְ וְאֶפְרְקִינַּךְ אֲנָא אֲמַרִית בִּשְׁבוּעָה קֳדָם יְיָ כְּמָא דְמַלֵּילִית לִיךְ כְּדֵין אַעֲבֵיד וְסוֹכִי עַד
עִדָּן צַפְרָא׃ 14 וּדְמָכַת קְבֵיל רִיגְלוֹי עַד עִידָּן צַפְרָא וְקָמַת בִּקְרִיצְתָּא עַד דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדַע גְּבַר יָת חַבְרֵיהּ מִן קֳדָם חֲשׁוֹכָא וַאֲמַר לְעוּלֵימוֹי
לָא אִשְׁתְּמוֹדַע לִגְבַר אֲרֵי אֲתַת אִתְּתָא לְאִדְּרָא׃ 15 וַאֲמַר הָבִי סוֹדָרָא דִּי עֲלַיִךְ וְאַחִידִי בֵהּ וַאֲחָדַת בֵּהּ וּכְל שִׁית סְאִין דִּשְׂעוֹרִין וְשַׁוִּי עֲלַהָא
וְעָל בֹּעַז לְקַרְתָּא׃ 16 וַאֲתַת לְוַת חֲמוֹתַהּ בִּקְרִיצְתָּא וַאֲמָרַת מַן אַתְּ בְּרַתִּי וְחַוִּיאַת לַהּ יָת כָּל מָה דַּעֲבַד לַהּ גַּבְרָא׃ 17 וַאֲמָרַת שִׁית סְאִין
דִּשְׂעוֹרִין הָאִלֵּין יְהַב לִי אֲרוּם אֲמַר לִי לָא תֵהֲכִי רֵיקָנְיָא לְוַת חֲמוֹתִיךְ׃ 18 וַאֲמָרַת תִּיבִי בְּרַתִּי עִמִּי בְּבֵיתָא עַד זְמַן דְּתִידְּעִין אֶכְדֵּין יִתְגְּזַר מִן
שְׁמַיָּא וְאֶכְדֵּין יִתְפָּרַשׁ פִּתְגָּמָא אֲרוּם לָא יְנוּחַ גַּבְרָא אֲרוּם אִלָּהֵין יְשֵׁיצֵי לְטַב פִּתְגָּמָא יוֹמָא דֵין׃ ד 1 וּבֹעַז סְלֵיק לִתְרַע בֵּית
דִּינָא וְאִתְּרָא דְסַנְהֶדְרִין וִיתֵיב תַּמָּן עִם סָבַיָּא וְהָא פָּרִיקָא חֲלַף דְּמַלֵּיל בֹּעַז לְרוּת וַאֲמַר סְטֵי תִּיב הָכָא גַּבְרָא דִּצְנִיעַן אָרְחָתֵיהּ וּסְטָא וִיתֵיב׃
2 וּדְבַר עַשְׂרָא גֻבְרִין מִסָּבֵי קַרְתָּא וַאֲמַר תִּיבוּ הָכָא וִיתִיבוּ׃ 3 וַאֲמַר לְפָרִיקָא אַחְסָנַת חַקְלָא דִּי לְאָחוּנָא לֶאֱלִימֶלֶךְ זַבִּנַת נָעֳמִי דְּתָבַת מֵחֲקַל מוֹאָב׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

8 Et fuit in medio noctis, & miratus est vir, & mollificata est caro eius sicut rapũ ex tremore. & aspexit, & ecce mulier dormiens omnino
iuxta pedes suos. 9 Et dixit: Quæ tu filia mea? & dixit: Ego Ruth ancilla tua: & vocetur nomen tuum super ancillam tuam ad accipiendum
me in vxorem; quoniam redemptor tu. 10 Et dixit: Benedicta tu ante Dominum filia mea; & bona fuit bonitas tua posterior ab anteriori,
ad non ambulandũ post adolescentes, si pauper, & si diues. 11 Nunc filia mea ne timeas; omne quod dices mihi faciam: nam manifestum
ante omnes sedentes portæ Zzanhedrin magnæ populi mei, quòd mulier iusta tu, & est in te virtus ad aspiciendum lucernam præceptorum
Domini. 12 Et nunc quoniã in veritate quòd redemptor ego, & etiam est redemptor alter quòd dignum illi ad redimendum magis à me.
13 Pernocta in nocte, & erit in manè si redemerit te vir cui dignũ ei ad redimendũ te ex lege, ecce bonum, & redimet ad vitã: & si non vo-
lens ad redimendum te, & redimam te ego: dixi in iuramento ante Dominum: vt id quod locutus sum tibi, sic faciam: iaceto vsque ad tem-
pus matutini. 14 Et iacuit iuxta pedes illius vsque ad tempus matutini. & surrexit in aurora vsque vt non cognouit vir socium suum ab-ante
obscuritatem: & dixit pueris suis: Ne cognitum sit viro quòd venit mulier ad aream. 15 Et dixit: Da sudarium quod super te, & apprehende
in eo: & apprehẽdit in eo, & mensurauit sex Zzein ordeorũ & posuit super eã. & intrauit Boghaz ad vrbẽ. 16 Et venit ad socrũ suã in aurora.
& dixit: Quænã tu filia mea? & nunciauit illi omne quod fecit ei vir. 17 Et dixit: Sex Zzein ordeorũ hæc dedit mihi: quoniã dixit mihi: Non
ibis inanis ad socrum tuã. 18 Et dixit: Sede filia mea mecũ in domo, vsq; ad tẽpus quo cognoscas quẽadmodum decretũ est ex cælo, & quẽ-
admodum mirificabitur verbum. quia non quiescet vir quin consummetur ad bonum verbum die hac. CAP. IIII.

ET Boghaz ascendit ad portã domus iudicij, qui locus Zzanhedrin, & sedit ibi cum senibus: & ecce redemptor pro quo locutus est Bo-
ghaz ad Ruth, & dixit: Declina; sede hic, vir cuius humiles viæ eius, & declinauit, & sedit. 2 Et accepit decem viros de senibus vrbis, &
dixit: Sedete hic. & sederunt. 3 Et dixit redemptori: Possessionẽ agri, qui fratri nostro Elimelech, vendit Naghami quæ venit ex agro Moab.

4 ואני אמרתי אגלה אזנך לאמר קנה נגד
הישבים ונגד זקני עמי אם תגאל גאל ואם לא
יגאל הגידה לי ואדע כי אין זולתך לגאול ואנכי
אחריך ויאמר אנכי אגאל:
5 ויאמר בעז ביום קנותך השדה מיד נעמי
ומאת רות המואביה אשת המת קניתי להקים
שם המת על נחלתו:
6 ויאמר הגאל לא אוכל לגאול לי פן אשחית
את נחלתי גאל לך אתה את גאלתי כי לא
אוכל לגאול:
7 וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל
התמורה לקים כל דבר שלף איש נעלו ונתן
לרעהו וזאת התעודה בישראל:
8 ויאמר הגאל לבעז קנה לך וישלף נעלו:
9 ויאמר בעז לזקנים וכל העם עדים אתם היום
כי קניתי את כל אשר לאלימלך ואת כל אשר
לכליון ומחלון מיד נעמי:
10 וגם את רות המאביה אשת מחלון קניתי לי
לאשה להקים שם המת על נחלתו ולא יכרת
שם המת מעם אחיו ומשער מקומו עדים
11 אתם היום: ויאמרו כל העם אשר בשער
והזקנים עדים יתן יהוה את האשה הבאה אל
ביתך כרחל וכלאה אשר בנו שתיהם את בית
ישראל ועשה חיל באפרתה וקרא שם בבית
12 לחם: ויהי ביתך כבית פרץ אשר ילדה תמר
ליהודה מן הזרע אשר יתן יהוה לך מן הנערה
13 הזאת: ויקח בעז את רות ותהי לו לאשה ויבא
14 אליה ויתן יהוה לה הריון ותלד בן: ותאמרנה
הנשים אל נעמי ברוך יהוה אשר לא השבית לך
גאל היום ויקרא שמו בישראל:

4 *Quod audire te volui, & tibi dicere co-
rā cūctis sedētibus & maioribus natu de
populo meo. Si vis possidere iure ꝓpinq-
tatis, eme & posside. Si autē displicet tibi,
B hoc ipsum indica mihi, vt sciā quid face-
re debeā. Nullus enim est ꝓpinquus exce-
pto te q̄ prior es, & me qui secūdus sū. At
5 ille respōdit: Ego agrū emā. *Cui dixit Bo
oz: Quādo emeris agrū de manu mulie-
ris, Ruth quoq; Moabitidē quę vxor de-
functi fuit debes accipere, vt suscites no-
6 mē ꝓpinqui tui in hęreditate sua. *Qui re
spōdit: Cedo iuri ꝓpinq̄tatis. neq; enim
posteritatē familię meæ delere debeo. Tu
meo vtere priuilegio, quo me libēter ca-
7 rere ꝓfiteor. *Hic autē erat mos antiquit'
in Israel inter ꝓpinquos, vt si quādo alter
alteri suo iuri cedebat, vt esset firma cōces-
sio, soluebat homo calciamētū suū, & da-
bat ꝓpinquo suo. hoc erat testimoniū ces-
8 sionis in Israel. *Dixit ergo ꝓpinquo suo
Booz: Tolle calciamētū. quod statī soluit
9 de pede suo. *At ille maiorib' natu & vni-
uerso populo: Testes vos, inq̄t, estis hodie
q̄ possederim oīa quę fuerūt Elimelech &
10 Cheliō & Maalō tradēte Noemi: *Et Ruth
C Moabitidē vxorē Maalō in cōiugiū sum-
pserim, vt suscitem nomen defuncti in hæ-
reditate sua, ne vocabulū eius de familia
sua ac fratrib' & populo deleatur. Vos, in-
11 quā, hui' rei testes estis. *Rñdit oīs popu-
lus q̄ erat in porta & maiores natu: Nos
testes sumus. faciat Dn̄s hāc mulierē quæ
ingreditur domū tuā sicut Rachel & Liā,
quæ ædificauerunt domum Israel, vt sit
exemplum virtutis in Ephrata, & habeat
12 celebre nomen in Bethleem. *Fiatq; do-
mus tua sicut domus Phares, quē Thamar
peperit Iudæ, de semine quod tibi dederit
13 Dn̄s ex hac puella. *Tulit itaq; Booz Ruth
& accepit vxorem, ingressusque est ad eā,
& dedit illi Dominus vt conciperet & pa-
14 reret filiū. *Dixeruntq; mulieres ad Noe-
mi: Benedictus Dominus qui non est pas-
sus vt deficeret successor familiæ tuæ, & vocaretur nomen eius in Israel.

*Et ego dixi: Discooperiam aurem tuam di- 4
cens: Posside coram sedentibus & coram ma-
ioribus populi mei. si propinquus es, duc: si au-
tem non ducis, nuncia mihi & sciam: quoniam
non est præter te vt ducat, & ego sum post te.
ille autem dixit: Ego sum, ducam. *Et dixit 5
Booz: In die qua possidebis tu agrum de manu
Noomi et à Ruth Moabitide vxore mortui, et
eam possidere te oportet, vt suscites nomē mor-
tui in hereditate sua. *Et dixit propinquus 6
Booz, Non potero ducere mihi, ne fortè corrū-
pam possessionem meam. duc tibi tu propinqui-
tatem meam, quoniam non potero ducere.
*Et hic mos prius in Israel ad propinquita- 7
tem, & in commutatione ad constituendū om-
ne verbum, soluebat vir calciamentum suum,
et dabat propinquo suo qui ducebat propinqui-
tatem eius. & hoc erat testimonium in Israel.
*Et dixit propinquus Booz: Posside tibi pro- 8
pinquitatem meam: & soluit calciamentum
suum, & dedit ei. *Et dixit Booz maio- 9
ribus natu & omni populo: Testes vos hodie,
quoniam possedi omnia quæ Abimelech, & om-
nia quæ sunt Cheleon & Maalon de manu No-
omi: *Et Ruth Moabitidem vxorem Maa- 10
lon possedi mihi in vxorem, vt suscitem nomen
mortui in hereditate sua, & non delebitur no-
men mortui de fratribus suis & de porta loci
sui, testes vos hodie. *Et dixerunt omnis 11
populus qui in porta, Testes. et maiores natu di
xerunt: Det Dominus vxorem tuam, quæ in-
greditur in domum tuam, sicut Rachel & sicut
Lian, quæ ædificauerunt vtraque domum Is-
rael. & faciat virtutem in Ephrata, & erit
nomen in Bethleem. *Et fiat domus tua vt 12
domus Phares, quem peperit Thamar Iuda. de
semine tuo det tibi Dominus de puella hac fi-
lios. *Et cepit Booz Ruth sibi vxorem, & 13
ingressus est ad eam. & dedit Dominus ei con-
ceptionem, & peperit ei filium.
*Et dixerunt mulieres ad Noomi: Be- 14
nedictus Dominus, qui non deficere fecit tibi
hodie propinquum, & vocet nomen tuum in
Israel.

4 * κἀγὼ εἶπα, ἀποκαλύψω τὸ οὖς σου λέγων, κτῆσαι ἐναν-
τίον τῶν καθημένων, καὶ ἐναντίον τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ
μου. εἰ ἀγχιστεύεις ἀγχίστευε, εἰ δὲ μὴ ἀγχιστεύεις, ἀνάγγει-
λόν μοι καὶ γνώσομαι, ὅτι οὐκ ἔστιν πάρεξ σοῦ τοῦ ἀγχιστεῦσαι,
5 κἀγώ εἰμι μετὰ σέ. ὁ δὲ εἶπεν, ἐγώ εἰμι, ἀγχιστεύσω. * καὶ εἶ-
πεν βοόζ ἐν ἡμέρᾳ τοῦ κτήσασθαί σε τὸν ἀγρὸν ἐκ χειρὸς
νοομὶ καὶ παρὰ ῥοὺθ τῆς μωαβίτιδος γυναικὸς τοῦ τεθνηκότος,
καὶ αὐτὴν κτήσασθαί σε δεῖ ὥστε ἀναστῆσαι τὸ ὄνομα τοῦ
6 τεθνηκότος ἐπὶ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ. * καὶ εἶπεν ὁ ἀγχι-
στεὺς τῷ βοόζ, οὐ δυνήσομαι ἀγχιστεῦσαι ἐμαυτῷ, μήποτε
διαφθείρω τὴν κληρονομίαν μου. ἀγχίστευσον σεαυτῷ σὺ
7 τὴν ἀγχιστείαν μου, ὅτι οὐ δυνήσομαι ἀγχιστεῦσαι. * καὶ τοῦτο
τὸ δικαίωμα ἔμπροσθεν ἐν τῷ ἰσραὴλ ἐπὶ τὴν ἀγχι-
στείαν, καὶ ἐπὶ τὸ ἀντάλλαγμα τοῦ στῆσαι πάντα λόγον· ὑ-
πελύετο ὁ ἀνὴρ τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ, καὶ ἐδίδου τῷ πλησίον αὐ-
τοῦ τῷ ἀγχιστεύοντι τὴν ἀγχιστείαν αὐτοῦ. καὶ τοῦτο ἦν μαρ-
8 τύριον ἐν ἰσραήλ. * καὶ εἶπεν ὁ ἀγχιστεὺς τῷ βοόζ, κτῆσαι
σεαυτῷ τὴν ἀγχιστείαν μου, καὶ ὑπελύσατο τὸ ὑπόδημα
9 αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ. * καὶ εἶπεν βοόζ τοῖς πρεσβυτέ-
ροις καὶ παντὶ τῷ λαῷ, μάρτυρες ὑμεῖς σήμερον, ὅτι κέ-
κτημαι πάντα τὰ τοῦ ἀβιμέλεχ, καὶ πάντα ὅσα ὑπάρχει
10 τῷ χελεὼν καὶ τῷ μααλὼν ἐκ χειρὸς νοομί. * καί γε ῥοὺθ
τὴν μωαβῖτιν τὴν γυναῖκα μααλὼν κέκτημαι ἐμαυ-
τῷ εἰς γυναῖκα, τοῦ ἀναστῆσαι τὸ ὄνομα τοῦ τεθνηκότος ἐπὶ
τῆς κληρονομίας αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐξολοθρευθήσεται τὸ ὄνομα
τοῦ τεθνηκότος ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῆς πύλης τοῦ τό-
11 που αὐτοῦ, μάρτυρες ὑμεῖς σήμερον. * καὶ εἶπον πᾶς ὁ
λαὸς οἱ ἐν τῇ πύλῃ, μάρτυρες. καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπον,
δώῃ κύριος τὴν γυναῖκά σου τὴν εἰσπορευομένην εἰς τὸν οἶ-
κόν σου ὡς ῥαχὴλ καὶ ὡς λίαν αἳ ᾠκοδόμησαν ἀμφότεραι
τὸν οἶκον ἰσραήλ. καὶ ποίησαι δύναμιν ἐν ἐφραθᾷ, καὶ ἔσται
12 ὄνομα ἐν βηθλεέμ. * καὶ γένοιτο ὁ οἶκός σου ὡς οἶκος φα-
ρές, ὃν ἔτεκε θάμαρ τῷ ἰούδα. ἐκ τοῦ σπέρματός σου δώῃ
13 σοι κύριος ἐκ τῆς παιδίσκης ταύτης τέκνα. * καὶ ἔλαβε
βοόζ τὴν ῥοὺθ ἑαυτῷ γυναῖκα, καὶ εἰσῆλθεν πρὸς αὐ-
τήν. καὶ ἔδωκε κύριος αὐτῇ κύησιν, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ υἱόν.
14 * καὶ εἶπον αἱ γυναῖκες πρὸς νοομί, εὐλογητὸς κύριος,
ὃς οὐ κατέλυσέ σοι σήμερον τὸν ἀγχιστεύοντα· καὶ καλέ-
σαι τὸ ὄνομά σου ἐν ἰσραήλ.

תרגום

4 ואנא אמרית אתא מתרה בך ואגלה ית אודנך למימר זבן כל קביל יתבי בי דינא דסנהדרין וקביל סבי עמי אם רעותך למפרק פרוק
ואם לית רעותך למפרק חוי לי ואנדע ארום לית בר מינך למפרוק ואנא אהא פריקא בתרך ואמר אנא אפרוק: 5 ואמר בועז ביום
דזבנת ית חקלא מידא דנעמי ומן ידא דרות מואביתא איתת שכיבא התא קני ליבמה יתה בגין דיקום שמא דשכיבא על אחסנתה:
6 ואמר פריקא בהאי גונא לית אנא יכיל למפרוק לי על דאית לי אתתא ולית לי רשו למיסב אחריתא עלהא דילמא תהא למצו בביתי
ואהא מחבל ית אחסנתי פרוק לך את דלית לך אתתא ית אחסנתי ארום לית אנא יכיל למפרוק: 7 ובהדא מנהגא בעדנא דמלקדמין
נהיגין בישראל בזמן דשקלין וטלין ופרקין ומחלפין חד מן חבריה שלף גבר נרתקיה ואושיט ביה קניין לחבריה והכי נהיגין למקני בית
ישראל חד מן חבריה קדם סהדיא: 8 ואמר פריקא לבועז אושיט ידך לקנינא וקני לך ושלף ית נרתקיה וקנא מניה: 9 ואמר
בועז לסביא ולכל עמא סהדין אתון עלי יומא דין ארום קניתי ית כל מה דהוה לאלימלך וית כל מה דהוה לכליון ולמחלון מן ידא דנעמי:
10 ואף ית רות מואביתא איתת מחלון קניתי לי לאינתו למיקם שום שכיבא על אחסנתיה ולא ישתצי שום שכיבא מלות אחוהי ומתרע
סנהדרין דבאתריה סהדין אתון עלי יומא דין: 11 ואמרו כל עמא דבתרע סנהדרין וסביא סהדין אנחנא יתן יי ית אתתא הדא דאתיא
לביתך כרחל וכלאה דבנו תרויהון ית בית אבוכון ישראל בתרי עשר שבטין ועביד חילא באפרת והוי קרי שמא בבית לחם: 12 ויהא
ביתך כבית פרץ דילידת תמר ליהודה מן זרעא דיתן יי לך מן ריבא הדא: 13 ונסיב בועז ית רות והוה ליה לאינתו ועל לותה ויהב
יי לה עידוי וילידת בר: 14 ואמרן נשיא לנעמי בריך שמא דיי דלא פסק ליך פרוקא יומא דין ויתקרי שמיה בין צדיקי ישראל:

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

*Et ego dixi: Ero perforās in te, & reuelabo aurē tuā ad dicēdū, Eme totū, corā sedētibus domo iudicij Zzāhedrin, & corā senib' populi mei.
si volūtas tua ad redimēdū, redime: & si nō est volūtas tua ad redimēdū, nūcia mihi & cognoscā: quoniā nō est ꝑter te ad redimēdū, & ego ero
redēptor post te. & dixit: Ego redimā. *Et dixit Boghaz: In die emere te agrū ex manu Naghami & Ruth Moabię vxoris iacētis, eris emens
ad propinquādū eā; ideircò vt surgat nomē iacētis super possessionē illius. *Et dixit redēptor: Quia isto colore nō ego potēs ad redimēdū mi
hi super q̄ est mihi vxor, & nō est mihi facultas ad accipiēdū aliā super eā, fortasse erit ad cōtētionē in domo mea; & ero corrūpēs possessionē
meā: redime tibi tu, quia nō est tibi vxor, possessionē meā, quoniā nō ego potero ad redimēdū. *Et in hac cōsuetudine in tēpore quod ab an-
tiquis cōsuetū est in Israel, in tēpore quo pōderātes, aut ferētes, aut redimētes, aut permutātes vnus cū socio suo, excalciauit vir vaginā suā, &
porrexit in ea possessionem socio suo; & ita consuescentes ad possidendū domus Israel vnus à socio suo ante testes. *Et dixit redemptor ad
Boghaz: Extende manum tuam ad possessionem, & eme tibi: & detraxit vaginam suam, & emit ab eo. *Et dixit Boghaz senibus & om-
ni populo: Este testes super me die hoc, quòd emi omne id quod fuit Elimelech, & omne id quod fuit Chilion & Mahhalon ex manu Na-
ghami: *Et etiam Ruth Moabiam vxorem Mahhalon emi mihi in vxorem, ad statuendum nomen iacentis super hæreditatem eius. & nō
delebitur nomen iacentis ex fratribus suis, & ex porta Zzanhedrin qui in loco eius, testes vos super me die hac. *Et dixerunt omnis po-
pulus qui in porta Zzanhedrin & senes, Testes nos: dabit Dominus mulierem hanc quæ veniens ad domum tuā vt Rahhel & vt Leah, quæ
ædificauerunt ambæ illæ domum patris vestri Israel in duodecim tribubus; & fac virtutē in Ephrath, & sit vocatum nomen eius in Bethle-
hhem. *Et sit prosperans domus tua vt domus Peresz, quem peperit Thamar Iehudah, à semine quod dabit Dominus tibi ex puella hac.
*Et accepit Boghaz Ruth, & fuit illi in vxorem: & ingressus est ad eam, & dedit Dn̄s ei conceptionem, & peperit filium. *Et dixerunt
mulieres Naghami: Benedictum nomen Domini, quòd non defecit tibi redemptor die hac: & vocabitur nomen eius inter iustos Israel.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 וְהָיָה לְךָ לְמֵשִׁיב נֶפֶשׁ וּלְכַלְכֵּל אֶת־שֵׂיבָתֶךָ כִּי
כַלָּתְךָ אֲשֶׁר־אֲהֵבַתְךָ יְלָדַתּוּ אֲשֶׁר־הִיא טוֹבָה לָךְ
מִשִּׁבְעָה בָּנִים׃

16 וַתִּקַּח נָעֳמִי אֶת־הַיֶּלֶד וַתָּשֶׁת הוּ בְחֵיקָהּ וַתְּהִי־
לוֹ לְאֹמֶנֶת׃

17 וַתִּקְרֶאנָה לוֹ הַשְּׁכֵנוֹת שֵׁם לֵאמֹר יֶלֶד בֵּן לְנָעֳמִי
וַתִּקְרֶאנָה שְׁמוֹ עוֹבֵד הוּא אֲבִי־יִשַׁי אֲבִי דָוִד׃

18 וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת פֶּרֶץ פֶּרֶץ הוֹלִיד אֶת־חֶצְרוֹן׃

19 וְחֶצְרוֹן הוֹלִיד אֶת־רָם וְרָם הוֹלִיד אֶת־עַמִּינָדָב׃

20 וְעַמִּינָדָב הוֹלִיד אֶת־נַחְשׁוֹן וְנַחְשׁוֹן הוֹלִיד
אֶת־שַׂלְמָה׃

21 וְשַׂלְמוֹן הוֹלִיד אֶת־בֹּעַז וּבֹעַז הוֹלִיד אֶת־
עוֹבֵד׃

22 וְעוֹבֵד הוֹלִיד אֶת־יִשַׁי וְיִשַׁי הוֹלִיד אֶת דָּוִד׃

15 * Et habeas qui consoletur animam
tuam, & enutriat senectutem. de nuru e-
nim tua natus est qui te diliger, & multo
tibi melior est, quàm si septem haberes fi-
lios.

16 * Susceptumque Noemi puerum, po-
suit in sinu suo, & nutricis ac gerulæ fun
gebatur officio.

17 * Vicinæ autem mulieres congratulan-
tes ei & dicentes, Natus est filius Noemi;
vocauerunt nomen eius Obed. Hic est
pater Isai patris Dauid.

18 * Hæ sunt generationes Phares: Pha-
res genuit Esron:

19 * Esron genuit Aram: Aram genuit A-
minadab:

20 * Aminabab genuit Naason: Naason
genuit Salmon:

21 * Salmon genuit Booz: Booz genuit
Obed.

22 * Obed genuit Isai: Isai genuit Dauid.

תרגום

15 וְיֵתֵא לִיךְ לְסַקְיָמָא נַפְשָׁךְ וּלְכַלְכָּלָא יַת סֵיבוּתָךְ דְּיַלְדַתֵּיהּ דְּהִיא חֲמֵרַת טָבָא לִיךְ מִבְּעִינַן אַרְמַלְוָתַיִךְ
שִׁבְעָתִין בְּנִין׃

16 וּנְסִיבַת נָעֳמִי יַת רַבְיָא וְשַׁוְיַאת בְּעִיסְפָּהּ וַהֲוַת לֵיהּ לְהוֹדְבְּיָא׃

17 וְקָרְאָן לֵיהּ שְׁכֵנְתְּהָן שׁוּם לְמֵימַר אִתְיְלִיד בַּר לְנָעֳמִי וְקָרוֹ שְׁמֵיהּ עוֹבֵד הוּא אֲבוּי דְּיִשַׁי אֲבוּהִי דְּדָוִד׃

18 וְדָא יְחוּסָא דְּפָרֶץ פָּרֶץ אוֹלִיד יַת חֶצְרוֹן׃

19 וְחֶצְרוֹן אוֹלִיד יַת רָם וְרָם אוֹלִיד יַת עַמִּינָדָב׃

20 וְעַמִּינָדָב אוֹלִיד יַת נַחְשׁוֹן וְנַחְשׁוֹן אוֹלִיד יַת שַׂלְמָה׃

21 וְשַׂלְמָה אוֹלִיד יַת בֹּעַז וְיַת בֹּעַז אוֹלִיד יַת עוֹבֵד׃

22 וְעוֹבֵד אוֹלִיד יַת יִשַׁי הוּא יִשַׁי דְּאוֹלִיד יַת דָּוִד מַלְכָּא דְּיִשְׂרָאֵל׃

תם ספר רות

ועקרא ומוגה עם רב עזיז על ידי בנדיבטוס אריאש מונטנוס ממונה על המלאכה
הזאת במצור פיליפוס מלך ספרד מלך טוב וירא האלהים על
כל אשר הם קוראים בשם ישוע חמשיה:

ב א ם

15 * Et erit tibi in conuertentem animam, et vt
enutriat senectutem tuam: quoniam nurus tua
quæ diligit te peperit eum, quæ est bona tibi ma
gis quàm septem filij.

16 * Et suscepit Noomi puerum, & posuit eum
in sinum suum, & fuit ei in nutricem.

17 * Et vocauerunt ei vicinæ nomen, dicentes:
Natus est filius Noomi: & vocauerunt no-
men illius Obed. hic pater Ieſſe patris Dauid.

18 * Et hæ generationes Phares: Phares ge-
nuit Esron,

19 * Et Esron genuit Aram, & Aram genuit
Aminadab,

20 * Et Aminadab genuit Naasson, & Naas-
son genuit Salmon,

21 * Et Salmon genuit Booz, & Booz genuit
Obed,

22 * Et Obed genuit Jesse, & Ieſſe genuit Da-
uid.

15 * καὶ ἔσαι σοι εἰς ἐπιστρέφοντα ψυχὴν, καὶ τοῦ διαθρέ-
ψαι τὸ πολιόν σου, ὅτι ἡ νύμφη σου ἡ ἀγαπήσασά σε
ἔτεκεν αὐτὸν, ἥ ἐστιν ἀγαθή σοι ὑπὲρ ἑπτὰ υἱούς.

16 * καὶ ἔλαβε νοομὶ τὸ παιδάριον καὶ ἔθηκεν αὐτὸ εἰς τὸν
κόλπον αὐτῆς, καὶ ἐγρύτη αὐτῷ εἰς τροφόν.

17 * καὶ ἐκάλεσαν αὐτῷ αἱ γείτονες ὄνομα, λέγουσαι, ἐτέ-
χθη υἱὸς τῇ νοομὶ, καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ωβηδ. οὗ-
τος πατὴρ ιεσσαὶ πατρὸς δαυίδ.

18 * καὶ αὗται αἱ γενέσεις φαρές. φαρὲς ἐγέννησε τὸν ἐσ-
ρών,

19 * καὶ ἐσρὼν ἐγέννησε τὸν ἀράμ, καὶ ἀρὰμ ἐγέννησε τὸν
ἀμιναδάβ,

20 * καὶ ἀμιναδὰβ ἐγέννησε τὸν ναασσών, καὶ ναασσὼν ἐ-
γέννησε τὸν σαλμών,

21 * καὶ σαλμὼν ἐγέννησε τὸν βοόζ, καὶ βοὸζ ἐγέννησε τὸν ὼ-
22 βήδ, * καὶ ὼβὴδ ἐγέννησε τὸν ιεσσαί, καὶ ιεσσαὶ ἐγέννησε
τὸν δαυίδ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

15 Et erit tibi ad suscitantem animæ, & ad sustentãdum senectutem tuam in delitiis. nam nurus tua quæ amauit te peperit eum: quòd illa fuit bona tibi in tempore viduitatis tuæ à multis filiis.

16 Et accepit Naghami infantem, & posuit eum in sinu suo, & fuit ei ad nutricem.

17 Et vocauerunt ei vicinæ nomen ad dicendum: Genitus est filius Naghami: & fuerunt vocantes nomen eius Ghobed. ipse pater Isai patris Dauid.

18 Et Hhesron genuit Ram, & Ram genuit Ghaminadab,

19 Et Ghaminadab genuit Nahhason, & Nahhason genuit Salmah,

20 Et Salmon genuit Boghaz, & Boghaz genuit Ghobed,

21 Et Ghobed genuit Isai, & Isai genuit Dauid.

FINIS RVTH.

EX REGIS CATHOLICI MANDATO
Benedictus Arias Montanus D. Th. recensuit & probauit.

B. Arias Montanus

Universidad de Deusto
Biblioteca

INCIPIT PROLOGVS SANCTI HIERONYMI PRESBYTERI IN LIBROS REGVM.

VIginti & duas literas esse apud Hebræos Syrorum quoque lingua & Chaldæorum testatur, quæ Hebræa magna ex parte confinis est. nam & ipsi viginti duo elementa habent eodem sono, sed diuersis characteribus. Samaritani etiam Pentateuchum Moysi totidem literis scriptitant, figuris tantum & apicibus discrepantes. Certumque est Esdram Scribam Legisque Doctorem post captam Hierosolymam, & instaurationem templi sub Zorobabel, alias literas repperisse quibus nunc vtimur: cùm ad illud vsque tempus iidem Samaritanorum & Hebræorum characteres fuerint. In libro quoque Numerorum hęc eadem supputatio sub Leuitarum ac Sacerdotum sensu mysticè ostenditur. Et nomen Domini Tetragrammaton, in quibusdam Græcis voluminibus vsque hodie antiquis expressum literis inuenimus. Sed & Psalmi tricesimus sextus, & centesimus decimus, & centesimus vndecimus, & centesimus decimus octauus, & centesimus quadragesimus quartus, quamquam diuerso scribatur metro, tamen eiusdem numeri texuntur alphabeto. Et Hieremiæ Lamentationes & oratio eius, Salomonis quoque in fine Prouerbia, ab eo loco in quo ait: Mulierem fortem quis inuenietis eisdem alphabetis vel incisionibus supputantur. Porrò quinq; literæ duplices apud Hebræos sunt, caph, mem, nun, phe, sadich. Aliter enim scribuntur per has principia, mediet teste verborum, aliter fines: vnde & à plerisque libri duplices æstimãtur, Samuel, Malachim, Dabreiamin, Esdras, Hieremias, cum Cinoth, id est, Lamentationibus suis. Quomodo igitur viginti duo elementa sunt per quæ scribimus Hebraicè omne quod loquimur, & eorum initiis vox humana comprehenditur, ita viginti duo volumina supputantur, quibus quasi literis & exordiis in Dei doctrina tenera adhuc & lactens viri iusti erauditur infantia. Primus apud eos liber vocatur Bresith, quem nos Genesim dicimus: secundus Elleſmoth, qui Exodus appellatur: tertius Vaiecra, id est, Leuiticus: quartus Vaiedabber, quem Numerum vocamus: quintus Elleaddebarim, qui Deuteronomium prænotatur. Hi sunt quinque libri Moysi, quos propriè Thorath, id est, Legem, appellant. Secundum Prophetarum ordinem faciũt, & incipiunt ab Iesu filio Naue, qui apud illos Iosue ben-Nun dicitur. deinde subtexunt Sopthim, id est, Iudicum librum; & in eundem compingunt Ruth, quia in diebus Iudicum facta eius narratur historia. tertius sequitur Samuel, quem nos Regnorum primum & secundum dicimus. quartus Malachim, id est, Regum, qui tertio & quarto Regnorum volumine continetur. meliusque multo est Malachim, id est, Regum, quàm Malachoth, id est, Regnorum, dicere. non enim multarum gentium describit regna, sed vnius Israelitici populi, qui tribubus duodecim continetur. quintus est Esaias: sextus Hieremias: septimus Ezechiel: octauus liber duodecim Prophetarum, qui apud illos vocatur Thereasar. Tertius ordo, Hagiographa possidet, & primus liber incipit ab Iob: secundus à Dauid, quem quinque incisionibus & vno Psalmorum volumine comprehendunt. tertius est Salomon, tres libros habens, Prouerbia, quę illi Parabolas, id est, Masloth, appellant: quartus Ecclesiasten, id est, Coheleth: quintus est Canticum canticorum, quem tribuunt Salomoni quoque in fine Prouerbia, ab eo loco in quo ait: Mulierem fortem quis inuenit? Siraſirim prænotant: sextus est Daniel: septimus Dabreiamin, id est, Verba dierum, quod significantius Chronicon totius Diuinæ historiæ possumus appellare, qui liber apud nos Paralipomenõ primus & secundus inscribitur. octauus Esdras, qui & ipse similiter apud Græcos & Latinos in duos libros diuisus est. nonus Hester. Atque ita fiunt pariter veteris Legis libri viginti duo, id est, Moysi quinque, & Prophetarum octo, Hagiographorum nouem. Quamquam nonnulli Ruth & Cinoth inter Hagiographa scriptitent, & hos libros in suo putent numero supputandos, ac per hoc esse priscæ Legis libros vigintiquatuor, quos subpromero vigintiquatuor seniorum Apocalypsis Ioannis inducit, adorantes agnum, & coronas suas

suas prostratis vultibus offerentes, stantibus coram quatuor animalibus oculatis antè & retrò, id est, in præteritum & in futurum respicientibus, & indefessa voce clamantibus, Sãctus, sanctus, sanctus dominus Deus omnipotens, qui erat, & qui est, & qui venturus est. Hic prologus Scripturarum, quasi galeatum principium omnibus libris, quos de Hebræo vertimus in Latinum, conuenire potest, vt scire valeamus quicquid extra hos est, inter Apocrypha esse ponendum. Igitur Sapientia, quæ vulgò Salomonis inscribitur, & Iesu filij Syrach liber, & Iudith, & Thobias, & Pastor, non sunt in Canone. Macchabæorum primum librum Hebraicum repperi. secundus Græcus est, quod ex ipsa phrasi probari potest. Quæ cùm ita se habeant, obsecro te Lector, ne laborem meum reprehensionem æstimes antiquorum. In templo Dei offert vnusquisque quod potest: alij aurum, & argẽtum, & lapides pretiosos; alij byssum, & purpuram, et coccum offerunt. & hyacinthum. Nobiscum bene agitur, si obtulerimus pelles & caprarum pilos. Et tamen Apostolus contemptibiliora nostra magis necessaria iudicat. Vnde et tota illa tabernaculi pulchritudo, & per singulas species Ecclesię præsentis futuræque distinctio pellibus tegitur & ciliciis, ardoremque Solis & iniuriam imbrium ea quæ viliora sunt, prohibent. Lege ergo primum Samuel & Malachim meum: meum, inquam, meum: quicquid enim crebrius vertendo et emendando solicitius & didicimus & tenemus, nostrum est. Et cùm intellexeris quod anteà nesciebas, vel interpretẽ me æstimato, si gratus es; vel paraphraſten, si ingratus. quanquã mihi omnino cõscius nõ sim, mutasse me quippiam de Hebraica veritate. Certè si incredulus es, lege Græcos codices & Latinos, & confer cum his opusculis quæ nuper emendauimus; & vbicunque discrepare inter se videris, interroga quemlibet Hebræorum, cui magis accommodare debeas fidem. & si nostra firmauerit, puto quòd eum non æstimes coniectorem, vt in eodẽ loco mecum similiter diuinauerit. Sed & vos famulas Christi rogo, quæ Domini discumbentis pretiosissima fidei myrrha vngitis caput, quæ nequaquam Saluatorem quæritis in sepulchro, quibus ad Patrem Christus ascendit, vt contra latrantes canes qui aduersum me rabido ore desæuiunt, & circueunt ciuitatem, atque in eo se doctos arbitrantur, si aliis detrahant, orationum vestrarum clypeos opponatis. Ego sciens humilitatem meam, illius semper sententiæ recordabor: Dixi, custodiam vias meas, vt non delinquam in lingua mea. Posui ori meo custodiam, cùm consisteret peccator aduersum me. Obmutui & humiliatus sum, & silui à bonis.

FINIS PROLOGI.

Universidad de Deusto
Biblioteca

א

1 וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִן־הָרָמָתַיִם צוֹפִים
מֵהַר אֶפְרָיִם וּשְׁמוֹ אֶלְקָנָה בֶּן־
יְרֹחָם בֶּן־אֱלִיהוּא בֶּן־תֹּחוּ בֶּן־צוּף
2 אֶפְרָתִי׃ וְלוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם
אַחַת חַנָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית פְּנִנָּה וַיְהִי לִפְנִנָּה יְלָדִים
3 וּלְחַנָּה אֵין יְלָדִים׃ וְעָלָה הָאִישׁ הַהוּא מֵעִירוֹ
מִיָּמִים יָמִימָה לְהִשְׁתַּחֲוֺת וְלִזְבֹּחַ לַיהוָה צְבָאוֹת
בְּשִׁלֹה וְשָׁם שְׁנֵי בְנֵי־עֵלִי חָפְנִי וּפִנְחָס כֹּהֲנִים
4 לַיהוָה׃ וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּזְבַּח אֶלְקָנָה וְנָתַן
לִפְנִנָּה אִשְׁתּוֹ וּלְכָל־בָּנֶיהָ וּבְנוֹתֶיהָ מָנוֹת׃
5 וּלְחַנָּה יִתֵּן מָנָה אַחַת אַפָּיִם כִּי אֶת־חַנָּה
אָהֵב וַיהוָה סָגַר רַחְמָהּ׃
6 וְכִעֲסַתָּה צָרָתָהּ גַּם־כַּעַס בַּעֲבוּר הַרְּעִמָהּ
7 כִּי־סָגַר יְהוָה בְּעַד רַחְמָהּ׃ וְכֵן יַעֲשֶׂה שָׁנָה
בְשָׁנָה מִדֵּי עֲלֹתָהּ בְּבֵית יְהוָה כֵּן תַּכְעִסֶנָּה
8 וַתִּבְכֶּה וְלֹא תֹאכַל׃ וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה
אִישָׁהּ חַנָּה לָמֶה תִבְכִּי וְלָמֶה לֹא תֹאכְלִי וְלָמֶה יֵרַע
לְבָבֵךְ הֲלוֹא אָנֹכִי טוֹב לָךְ מֵעֲשָׂרָה בָּנִים׃
9 וַתָּקָם חַנָּה אַחֲרֵי אָכְלָה בְשִׁלֹה וְאַחֲרֵי שָׁתֹה
וְעֵלִי הַכֹּהֵן יֹשֵׁב עַל־הַכִּסֵּא עַל־מְזוּזַת הֵיכַל יְהוָה׃
10 וְהִיא מָרַת נָפֶשׁ וַתִּתְפַּלֵּל עַל־יְהוָה וּבָכֹה תִבְכֶּה׃
11 וַתִּדֹּר נֶדֶר וַתֹּאמַר יְהוָה צְבָאוֹת אִם־רָאֹה
תִרְאֶה בָּעֳנִי אֲמָתֶךָ וּזְכַרְתַּנִי וְלֹא־תִשְׁכַּח אֶת־
אֲמָתֶךָ וְנָתַתָּה לַאֲמָתְךָ זֶרַע אֲנָשִׁים וּנְתַתִּיו
לַיהוָה כָּל־יְמֵי חַיָּיו וּמוֹרָה לֹא־יַעֲלֶה עַל־
רֹאשׁוֹ׃
12 וְהָיָה כִּי הִרְבְּתָה לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי יְהוָה וְעֵלִי
שֹׁמֵר אֶת־פִּיהָ׃

INCIPIT LIBER SAMVELIS PRIMVS.

CAP. I.

1 A FVIT vir vnus de Rama-
thaim Sophim de monte
Ephraim, & nomen eius
Helchana filius Hiero-
boã, filij Heliu, filij Thau
2 filij Suph Ephratæus. Et
habuit duas vxores, nomen vni Anna, &
nomen secundæ Phenenna. Fueruntque
Phenennæ filij, Annæ autẽ non erãt libe-
3 ri. Et ascendebat vir ille de ciuitate sua
statutis diebus, vt adoraret & sacrificaret
Dño exercituum in Sylo. Erant autem ibi
duo filij Heli, Ophni & Phinees sacerdo-
4 tes Domini. Venit ergo dies & immola-
uit Helchana, deditque Phenennæ vxori
suæ & cunctis filiis eius & filiabus partes.
5 Annæ autem dedit partem vnam tristis,
quia Annam diligebat: Dominus autem
6 concluserat vuluã eius. Affligebat quoq;
eam æmula eius, & vehementer angebat,
in tantum vt exprobraret quòd Dominus con-
7 clusisset vuluã eius. Sicq; faciebat per sin
gulos annos cùm redeunte tempore ascẽ-
derẽt ad tẽplum Domini, & sic prouocabat
eam. Porrò illa flebat, & non capiebat ci-
8 bũ. Dixit ergo ei Helchana vir suus: An-
na, cur fles? & quare nõ comedis? & quã-
B obrem affligitur cor tuum? nunquid non
9 ego melior tibi sum quàm decẽ filij? Surrexit
autẽ Anna postquã comederat & biberat
in Sylo: & Heli sacerdote sedẽte sup sellã
10 ante postes domus Dñi. Cùm esset Anna
amaro animo, orauit ad Dñm flens largi-
11 ter. Et votũ vouit, dicẽs: Dñe exercituũ,
si respiciẽs videris afflictionẽ famulæ tuæ,
& recordatus mei fueris, nec oblitus ancil
læ tuæ, dederisq; seruæ tuæ sexũ virilẽ, dabo
eũ Dño oĩbus diebus vitæ eius; & noua-
12 cula non ascẽdet sup caput eius. Factum
est autem cùm illa multiplicaret preces
C corã Domino, vt Heli obseruaret os eius.

תרגום יונתן

א

1 וְהֲוָה גַּבְרָא חַד מֵרָמְתָא מִתַּלְמִידֵי נְבִיַּיָּא מִטּוּרָא דְּבֵית אֶפְרַיִם וּשְׁמֵיהּ אֶלְקָנָה בַּר יְרֹחָם בַּר אֱלִיהוּא בַּר תּוֹחוּ בַּר צוּף גְּבַר פְּלַג חוּלַק בְּקוּדְשַׁיָּא בְּטוּרָא דְבֵית אֶפְרָיִם׃
2 וְלֵיהּ תַּרְתֵּין נְשִׁין שׁוּם חֲדָא חַנָּה וְשׁוּם תִּנְיֵיתָא פְּנִנָּה וַהֲווֹ לִפְנִנָּה בְּנִין וּלְחַנָּה לֵית בְּנִין׃
3 וְסָלֵיק גַּבְרָא הַהוּא מִקַּרְתֵּיהּ מִזְּמַן מוֹעֵד לְמוֹעֵד לְמִסְגַּד וּלְדַבָּחָא קֳדָם יְיָ צְבָאוֹת בְּשִׁילֹה וְתַמָּן תְּרֵין בְּנֵי עֵלִי חָפְנִי וּפִינְחָס מְשַׁמְּשִׁין קֳדָם יְיָ׃
4 וַהֲוָה יוֹם מוֹעֲדָא וְדַבַּח אֶלְקָנָה וִיהַב לִפְנִנָּה אִתְּתֵיהּ וּלְכָל בְּנַהָא וּבְנָתַהָא חוּלָקִין׃
5 וּלְחַנָּה יְהַב חוּלַק חַד בְּחִיר אֲרֵי יָת חַנָּה רָחֵים וּמִן קֳדָם יְיָ אִתְמְנַע מִינַּהּ וְלַד׃
6 וּמְצַעֲרָא לַהּ צָרְתַהּ אַף מַרְגְּזָא לַהּ בְּדִיל לְאַקְנָיוּתַהּ אֲרֵי אִתְמְנַע מִן קֳדָם יְיָ מִינַּהּ וְלַד׃
7 וְכֵן עָבֵד שְׁנָה בִשְׁנָה בִּזְמַן מִסְּקַהּ לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַייָ כֵּן מַרְגְּזָא לַהּ וּבָכְיָא וְלָא אָכְלָא׃
8 וַאֲמַר לַהּ אֶלְקָנָה בַּעְלַהּ חַנָּה לְמָא אַתְּ בָּכְיָא וּלְמָא לָא אָכְלַתְּ וּלְמָה בָּאִישׁ לְלִיבִּיךְ הֲלָא רְעוּתִי טָבָא לִיךְ מֵעַשְׂרָה בְּנִין׃
9 וְקָמַת חַנָּה בָּתַר דַּאֲכָלַת בְּשִׁילֹה וּבָתַר דִּשְׁתִיאוּ וְעֵלִי כַּהֲנָא יָתֵיב עַל כּוּרְסֵיהּ בִּסְטַר סִפָּא דְהֵיכְלָא דַייָ׃
10 וְהִיא מְרִירַת נְפַשׁ וּמְצַלְּיָא קֳדָם יְיָ וּמִבְכָּא בָּכְיָא׃
11 וְקַיֶּימַת קְיָם וַאֲמָרַת יְיָ צְבָאוֹת אִם מִגְלָא גְלֵי קֳדָמָךְ סִיגּוּף אַמְתָךְ וְיֵיעוֹל דָּכְרָנִי קֳדָמָךְ וְלָא תַרְחֵיק יָת אַמְתָךְ וְתִתֵּן לְאַמְתָךְ בַּר בְּגוֹ בְּנֵי אֱנָשָׁא וְאֶמְסְרִינֵיהּ דִּיהֵא מְשַׁמֵּשׁ קֳדָם יְיָ כָּל יוֹמֵי חַיּוֹהִי וּמָרוּת אֱנָשׁ לָא תְהֵא עֲלוֹהִי׃
12 וַהֲוָה כַּד אַסְגִּיאַת לְצַלָּאָה קֳדָם יְיָ וְעֵלִי סוּרִיךְ לַהּ עַד דְּתִפְסוֹק׃

REGNORVM. I.

CAP. I.

ET fuit homo vnus de Ara- 1
mathaim Sophim, de monte
Ephraim, & nomen ei El-
cana filius Hieroam filij He-
liu, filij Thoce, filij Soph de
monte Ephraim.
Et huic duæ vxores, nomen vni Anna, 2
& nomen secundæ Phennana. & fuerunt
Phennanæ filij, at Annæ non erat filius.
Et ascendebat homo ille ex diebus in diem 3
de ciuitate sua de Aramathaim, ad adorandum
& sacrificandum Domino Sabaoth in Sylo: et
ibi erat Heli, & duo filij eius Ophni & Phi-
nees sacerdotes Dei.
Et facta est dies, & immolauit Elcana, 4
& dedit Phennanæ vxori suæ, & cunctis fi-
liis eius & filiabus partes.
At Annæ dedit partem vnam secundum 5
faciem, quia non erat ei filius; verùm quia dili-
gebat Elcana Annam magis quàm Phennanam.
& Dominus conclusit vuluam eius:
Et affligebat eam æmula eius, & irrita- 6
tione eò quòd sperneret ipsam, quia conclusit
Dominus vuluam eius, vt non daret ei filium.
Sic faciebat singulis annis, cùm ascenderet 7
ipsa ad domum Domini; & tristabatur, et fle-
bat, & non comedebat. Et dixit ei Elcana 8
vir eius: Anna, quid est tibi quòd fles? & quare
non comedis? et quare affligit te cor tuum? non
bonus ego tibi magis quàm decẽ filij?. Et sur 9
rexit Anna postquam comederunt ipsi in Sylo,
& postquam biberunt. & Heli sacerdos se-
debat super sellam in liminibus templi Domini.
Et ipsa amaro animo, et orauit Anna ad Dñm, 10
& flens fleuit: Et vouit votum, dicens: Dñe 11
Sabaoth, si respiciens videris in humilitatem fa
mulæ tuæ, et recordatus fueris mei, et non obli-
tus fueris ancillæ tuæ, et dederis seruæ tuæ semẽ
viri, et dabo eum coram te datum vsq; ad diem
mortis eius. et ferrum non ascendet super caput
eius. Et factum est quando multiplicabat orãs 12
corã Dño, et Heli sacerdos obseruabat os eius.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ. Α.

κεφαλ. α'.

1 ΚΑΙ ἐγένετο ἄνθρωπος εἷς ἐξ ἀραμα-
θαὶμ Σωφὶμ, ἐξ ὄρους ἐφραὶμ, καὶ ὄνο-
μα αὐτῷ ἐλκανὰ υἱὸς ἱεροὰμ υἱοῦ ἠλιοῦ
υἱοῦ θωκὲ υἱοῦ σοὺφ ἐξ ὄρους ἐφραίμ·
2 καὶ τούτῳ δύο γυναῖκες, ὄνομα τῇ μιᾷ
ἄννα, καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ φεννάνα. καὶ ἦν τῇ φεννάνᾳ
3 παιδία, τῇ δὲ ἄννῃ οὐκ ἦν παιδίον. καὶ ἀνέβαινεν ὁ ἄνθρω-
πος ἐκεῖνος ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέραν ἐκ πόλεως αὐτοῦ ἐξ ἀ-
ραμαθαὶμ προσκυνεῖν καὶ θύειν τῷ κυρίῳ σαβαὼθ ἐν
σηλώ, καὶ ἐκεῖ ἦν ἠλὶ καὶ οἱ δύο υἱοὶ αὐτοῦ ὀφνὶ καὶ φι-
4 νεὲς ἱερεῖς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ ἔθυσεν ἐλ-
κανά, καὶ ἔδωκε τῇ φεννάνᾳ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ πᾶσι τοῖς υἱοῖς
5 αὐτοῖς, καὶ ταῖς θυγατράσιν μερίδας. τῇ δὲ ἄννῃ ἔδωκε
μερίδα μίαν κατὰ πρόσωπον, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῇ παιδίον, πλὴν
ὅτι ἠγάπα ὁ ἐλκανὰ τὴν ἄνναν ὑπὲρ τὴν φεννάναν. καὶ
6 κύριος ἀπέκλεισε τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς· καὶ πα-
ρώργιζεν αὐτὴν ἡ ἀντίζηλος αὐτῆς, καί γε παροργισ-
μῷ διὰ τὸ ἐξουθενεῖν αὐτήν, ὅτι συνέκλεισε κύριος τὰ πε-
ρὶ τὴν μήτραν αὐτῆς, τοῦ μὴ δοῦναι αὐτῇ παιδίον.
7 οὕτως ἐποίει ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτόν, ἐν τῷ ἀναβαί-
νειν αὐτὴν εἰς οἶκον κυρίου, καὶ ἠθύμει, καὶ ἔκλαιεν, καὶ οὐκ
8 ἤσθιεν. καὶ εἶπεν αὐτῇ ἐλκανὰ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἄννα,
τί ἐστί σοι ὅτι κλαίεις; καὶ ἵνα τί οὐκ ἐσθίεις; καὶ ἵνα τί τύπ-
τει σε ἡ καρδία σου; οὐκ ἀγαθὸς ἐγώ σοι ὑπὲρ δέκα τέκνα;
9 καὶ ἀνέστη ἄννα μετὰ τὸ φαγεῖν αὐτοὺς ἐν σηλῶ, καὶ μετὰ
τὸ πιεῖν. καὶ ἠλὶ ὁ ἱερεὺς ἐκάθητο ἐπὶ δίφρου, ἐπὶ τῶν φλιῶν
ναοῦ κυρίου.
10 καὶ αὐτὴ κατώδυνος ψυχῇ, καὶ προσηύξατο ἀν-
ὰ πρὸς κύριον, καὶ κλαίουσα ἔκλαυσε.
11 καὶ ηὔξατο εὐχὴν λέγουσα, κύριε σαβαώθ, ἐὰν ἐ-
πιβλέπων ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης σου,
καὶ μνησθῇς μου, καὶ μὴ ἐπιλάθῃ τῆς δούλης σου, καὶ δῷς
τῇ δούλῃ σου σπέρμα ἀνδρός, καὶ δώσω αὐτὸν ἐνώπιόν σου
δοτὸν ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ. καὶ σίδηρος οὐκ ἀναβή-
σεται ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.
12 καὶ ἐγένετο ὅτ' ἐπλήθυνε προσευχομένη ἐνώπιον κυ-
ρίου, καὶ ἠλὶ ὁ ἱερεὺς ἐφύλασσε τὸ στόμα αὐτῆς.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

INTERPRETE B. ARIA MONTANO.

CAPVT I.

ET fuit vir vnus de Ramatha ex discipulis prophetarum ex monte domus Ephraim, & nomen eius Elkana filius Ierohham filij E-
lihu, filij Thohhu, filij Zzuph, vir diuidens partem in sanctis in monte domus Ephraim. 2 Et illi duæ vxores, nomen vnius
Hhanah, & nomen alterius Peninah; & fuerunt Peninæ filij, & Hhanæ non fuerunt filij. 3 Et ascendit vir ille ex vrbe sua à tempore
solennitatis ad solennitatem ad adorandum & ad sacrificandum ante Dominum exercituũ in Sylo: & ibi duo filij Gheli Hhophni
& Pinhas ministri coram Domino. 4 Et fuit dies solennitatis, & sacrificauit Elkanah, & dedit Peninæ vxori suæ, & omni-
bus filiis eius & filiabus eius partes. 5 Et Hhanæ dedit partem vnam electam, quoniam Hhanam amauit: & ex ante Dominum
prohibitus fuit ab ea natus. 6 Et irritans illam angustiatrix eius, etiam prouocans illam vt ad inuidiam duceret eam, quoniam ve-
titus fuit ab-ante Dominum ab illa natus. 7 Et sic fecit anno in anno in tempore ascendendi ad domum sanctuarij Domini, sic
prouocans illam: & plorauit, & non comedit. 8 Et dixit illi Elkanah maritus eius: Hhanah cur tu plorans, & cur non comedis? &
cur male est cordi tuo? nonne voluntas mea bona tibi à decem filiis? 9 Et surrexit Hhanah postquam comedit in Siloh, & postquam bi-
berunt; & Gheli sacerdos sedens super sedem in latere postis templi Domini. 10 Et ipsa amara animo, & orans ante Dominum, & plora-
te plorans. 11 Et iurauit iuramentum & dixit: Domine exercituum si reuelari reuelabitur ante te humilitas ancillæ tuæ, & intrabit
memoria mei ante te, & non elongabis ancillam tuam, & dabis ancillæ tuæ filium in medio filiorum hominis; & tradam eum quòd erit
ministrans ante Dominum omnibus diebus vitæ eius, & nouacula non erit super illum. 12 Et fuit ex quo multiplicauit orationem
suam ante Dominum, & Gheli expectans illam vsquequo finiat.

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 וְחַנָּה הִיא מְדַבֶּרֶת עַל־לִבָּהּ רַק שְׂפָתֶיהָ נָעוֹת
וְקוֹלָהּ לֹא יִשָּׁמֵעַ וַיַּחְשְׁבֶהָ עֵלִי לְשִׁכֹּרָה׃
14 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עֵלִי עַד־מָתַי תִּשְׁתַּכֹּרִין הָסִירִי
15 אֶת־יֵינֵךְ מֵעָלָיִךְ׃ וַתַּעַן חַנָּה וַתֹּאמֶר לֹא אֲדֹנִי
אִשָּׁה קְשַׁת־רוּחַ אָנֹכִי וְיַיִן וְשֵׁכָר לֹא שָׁתִיתִי וָאֶשְׁפֹּךְ
אֶת־נַפְשִׁי לִפְנֵי יְהוָה׃
16 אַל־תִּתֵּן אֶת־אֲמָתְךָ לִפְנֵי בַת־בְּלִיָּעַל כִּי
מֵרֹב שִׂיחִי וְכַעְסִי דִּבַּרְתִּי עַד־הֵנָּה׃
17 וַיַּעַן עֵלִי וַיֹּאמֶר לְכִי לְשָׁלוֹם וֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
יִתֶּן אֶת־שֵׁלָתֵךְ אֲשֶׁר שָׁאַלְתְּ מֵעִמּוֹ׃
18 וַתֹּאמֶר תִּמְצָא שִׁפְחָתְךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ וַתֵּלֶךְ הָאִשָּׁה
לְדַרְכָּהּ וַתֹּאכַל וּפָנֶיהָ לֹא־הָיוּ לָהּ עוֹד׃
19 וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵי יְהוָה וַיָּשׁוּבוּ
וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּיתָם הָרָמָתָה וַיֵּדַע אֶלְקָנָה אֶת־חַנָּה
אִשְׁתּוֹ וַיִּזְכְּרֶהָ יְהוָה׃
20 וַיְהִי לִתְקֻפוֹת הַיָּמִים וַתַּהַר חַנָּה וַתֵּלֶד בֵּן
וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שְׁמוּאֵל כִּי מֵיְהוָה שְׁאִלְתִּיו׃
21 וַיַּעַל הָאִישׁ אֶלְקָנָה וְכָל־בֵּיתוֹ לִזְבֹּחַ לַיהוָה
אֶת־זֶבַח הַיָּמִים וְאֶת־נִדְרוֹ׃
22 וְחַנָּה לֹא עָלָתָה כִּי־אָמְרָה לְאִישָׁהּ עַד יִגָּמֵל
הַנַּעַר וְהֵבִיאתִיו וְנִרְאָה אֶת־פְּנֵי יְהוָה וְיָשַׁב שָׁם
עַד־עוֹלָם׃ 23 וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה אִישָׁהּ עֲשִׂי
הַטּוֹב בְּעֵינַיִךְ שְׁבִי עַד־גָּמְלֵךְ אֹתוֹ אַךְ יָקֵם יְהוָה
אֶת־דְּבָרוֹ וַתֵּשֶׁב הָאִשָּׁה וַתֵּינֶק אֶת־בְּנָהּ עַד־גָּמְלָהּ
אֹתוֹ׃ 24 וַתַּעֲלֵהוּ עִמָּהּ כַּאֲשֶׁר גְּמָלַתּוּ בְּפָרִים
שְׁלֹשָׁה וְאֵיפָה אַחַת קֶמַח וְנֵבֶל יַיִן וַתְּבִאֵהוּ בֵּית־
יְהוָה שִׁלוֹ וְהַנַּעַר נָעַר׃ 25 וַיִּשְׁחֲטוּ אֶת־הַפָּר
וַתָּבִאוּ אֶת־הַנַּעַר אֶל־עֵלִי׃ 26 וַתֹּאמֶר בִּי אֲדֹנִי חֵי
נַפְשְׁךָ אֲדֹנִי אֲנִי הָאִשָּׁה הַנִּצֶּבֶת עִמָּכָה בָּזֶה
לְהִתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה׃

13 *Porrò Anna loquebatur in corde suo, tántumq; labia eius mouebátur, & vox penitus nō audiebatur. Æstimauit ergo eá He
14 li temulentā. *Dixitq; ei: Vsquequo ebria
15 eris? digere paulisp vinū quo mades. *Respōdens Anna: Nequaquā, inquit, domine mi. nam mulier infelix nimis ego sum,
vinūq; & omne quod inebriare potest nō
bibi: sed effudi aiam meā in cōspectu Dñi.
16 *Ne reputes ancillā tuā quasi vnā de filiabus belial; quia ex multitudine doloris &
mœroris mei locuta sum vsq; in præsens.
17 *Tūc Heli ait ei: Vade in pace: & Deus Israel det tibi petitionē tuā quā rogasti eū.
18 *At illa dixit: Vtinam inueniat ancilla tua
gratiā in oculis tuis. & abiit mulier in viā
suā, & comedit, vultusq; illius nō sunt am
19 plius in diuersa mutati. *Et surrexerunt manè, & adorauerūt corā Dño, reuerſiq;
sunt & venerūt in domū suā in Ramatha.
Cognouit autē Helchana Annā vxorem
20 suā, & recordatus est eius Dñs. *Et factū est post circulū dierū, cōcepit Anna & peperit filium, vocauitque nomen eius Sa-
21 muel, eo q; à Dño postulasset eū. *Ascēdit autē vir eius Helchana & oīs domus eius
vt immolaret Dño hostiā solēnē & votum
22 suū. *Et Anna nō ascēdit. dixit enim viro D suo: Nō vadā donec ablactetur infans, & ducā eū vt appareat ante cōspectū Dñi, &
23 maneat ibi iugiter. *Et ait ei Helchana vir suus: Fac quod bonū tibi videtur, & mane
donec ablactes eū: precorq; vt impleat Dominus verbū suū. Māsit ergo mulier & lactauit filiū suū, donec amoueret eū à lac-
24 tē. *Et adduxit eum secum postquā ablactauerat in vitulis tribus, & tribus mo-
diis farinæ, & amphora vini, & adduxit eum ad domum Domini in Sylo. Puer
autem erat adhuc infantulus. *Et immolauerunt vitulum, & obtulerunt puerum
26 Heli. *Et ait Anna: Obsecro mi domine, viuit anima tua. ego sum illa mulier quæ
steti coram te hic orans Dominum

13 *καὶ αὐτὴ ἐλάλει ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, τὰ χείλη αὐ-
τῆς ἐκινεῖτο καὶ φωνὴ αὐτῆς οὐκ ἠκούετο. καὶ ἐλογίζε-
14 ατο αὐτὸν ἠλὶ εἰς μεθύσων. *καὶ εἶπεν αὐτῇ ἠλί, ἕως πότε
15 μεθυσθήσῃ; ἄφελε τὸν οἶνον ἀπὸ σοῦ. *ἀπεκρίθη δὲ
Ἄννα καὶ εἶπεν, οὐχί κύριε. γυνὴ ἐν σκληρᾷ ἡμέρᾳ ἐγώ εἰμι,
καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα οὐ πέπωκα, ἀλλ' ἐκχέω τὴν ψυχήν
16 μου ἐνώπιον κυρίου. *μὴ δὴ δῷς τὴν δούλην σου εἰς θυγα-
τέρα λοιμήν. ὅτι ἐκ πλήθους ἀδολεσχίας μου
17 καὶ ἐκ πλήθους ἀδυμίας μου, ἐκτέτηκα ἕως δεῦρο. *καὶ
ἀπεκρίθη ἠλὶ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὴν, πορεύου ἐν εἰρήνῃ,
κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ δῴη σοι πᾶσαν αἴτησιν σου, ἣν ἠτήσω παρ'
18 αὐτοῦ. *ἡ δὲ εἶπεν, εὕροι ἡ δούλη σου χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς
σου. καὶ ἐπορεύθη ἡ γυνὴ τὴν ὁδὸν αὐτῆς. καὶ ἔφαγε μετὰ
τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ ἔπιεν, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς οὐ συνέ-
19 πεσεν ἔτι. *ὀρθρίσαντες δὲ πρωὶ προσεκυνήσαν τῷ κυ-
ρίῳ, καὶ ἐπορεύθησαν τὴν ὁδὸν αὐτῶν· καὶ εἰσῆλθεν ἐλ-
καναὶ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς Ῥαμαθαΐμ, καὶ ἔγνω ἀνὴρ
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐμνήσθη αὐτῆς κύριος καὶ σωτέλαβεν.
20 *ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ τῶν ἡμερῶν, καὶ ἔτεκεν ἄννα
υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Σαμουὴλ λέγουσα, πα-
21 ρὰ κυρίου παρεκεκλησάμην αὐτόν. *καὶ ἀνέβη ὁ ἀνὴρ
Ἐλκανὰ καὶ πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ θῦσαι ἐνιαυτὸν τὸν
22 θυσίαν τῶν ἡμερῶν καὶ τὰς εὐχὰς αὐτοῦ. *καὶ ἄννα οὐκ
ἀνέβη μετ' αὐτοῦ, ὅτι εἶπε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, οὐκ ἀναβήσο-
μαι ἕως τοῦ ἀπογαλακτίσαι τὸ παιδάριον μετ' ἐμοῦ. ὅτ' ἂν ἀπο-
γαλακτίσω αὐτό, καὶ ὀφθήσεται τῷ προσώπῳ κυ-
23 ρίου, καὶ καθήσεται ἐκεῖ ἕως αἰῶνος. *καὶ εἶπεν αὐτῇ
ἐλκανὰ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ποίει τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιόν σου, κάθου
ἕως ἂν ἀπογαλακτίσῃς αὐτό, πλὴν στήσαι κύριος τὸν
λόγον ἐκ τοῦ στόματός σου. καὶ ἐκάθισεν ἡ γυνὴ καὶ
ἐθήλασεν τὸν υἱὸν αὐτῆς, ἕως οὗ ἀπεγαλάκτισεν αὐτόν.
24 *καὶ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ εἰς συλὼ ἐν μόσχῳ τριετίζοντι
καὶ οἰφὶ ἀλεύρου καὶ νέβελ οἴνου. καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν
οἶκον κυρίου ἐν συλώ, καὶ τὸ παιδάριον μετ' αὐτῶν.
25 *καὶ προσήγαγον τὸ παιδάριον, καὶ ἔσφαξαν τὸν
26 μόσχον. *καὶ προσῆλθεν ἄννα ἡ μήτηρ τοῦ παιδαρίου
πρὸς ἠλί, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐν ἐμοὶ κύριε ζῇ ἡ ψυχή σου,
ἐγώ εἰμι γυνὴ ἡ καταστᾶσα ἐνώπιόν σου ἐν τούτῳ προσεύξα-
σθαι πρὸς κύριον.

תרגום יונתן

13 וְחַנָּה הִיא מְצַלְּיָא בְלִיבָהּ לְחוֹד שִׂיפְוָתֵהָא נָיְדָן וְקָלָהּ לָא מִשְׁתְּמַע וְחִשְׁבָהּ עֵלִי כְּאִתַּת רְוָיָא׃ 14 וַאֲמַר לַהּ עֵלִי עַד אֵימָתַי אַתְּ
מְחַמְּצָא לָךְ חֲמִינָךְ מִן קֳדָמַי אַעְדֵּי חֲמָרָךְ מִנָּךְ׃ 15 וַאֲתֵיבַת חַנָּה וַאֲמַרַת לָא רִבּוֹנִי אֲנָא קַשַּׁת רוּחָא וַחֲמַר חַדְרַת וְחָמִיץ לָא אִשְׁתַּיִתִי
וְאֶשְׁפֵּיכִית יָת נַפְשִׁי בְּצַלּוֹתִי קֳדָם יְיָ׃ 16 לָא תְּסַכְלִים יָת אַמְתָךְ קֳדָם בַּת רֵישִׁעָא אֲרֵי מִסַּגִּי אֲקָנְטוּתִי וְאַרְגָּזוּתִי אוֹרַכְתָּ בְּגַוַּלּוּ עַד כְּעַן׃
17 וְאָתִיב עֵלִי וַאֲמַר לְכִי בִּשְׁלָם וֵאלָהָא דְיִשְׂרָאֵל יְהַן יָת בְּעוּתִיךְ דִּבְעֵית קֳדָמוֹהִי׃ 18 וְאָמְרַת חַשְׁכַּח אַפְקַת רַחֲמִין בְּעֵינָךְ
וַאֲזָלַת אִיתְּתָא לְאוֹרְחָהּ וְאֶכְלַת וְאִפֵּין כֵּישׁוֹהִי לָא הֲווֹ עוֹד׃ 19 וְאַקְדִּימוּ בְצַפְרָא וּסְגִידוּ קֳדָם יְיָ וְתָבוּ וַאֲתוֹ לְבֵיתְהוֹן לְרָמְתָא וְיָדַע
יָת חַנָּה אִתְּתֵיהּ וְעַל דְּכָרַתָּה לְקֳדָם יְיָ׃ 20 וַהֲוָה לְסוֹף סִפְלָם וְעִבְּרַת חַנָּה וְיָלְדַת בַּר וּקְרַת יָת שְׁמֵיהּ שְׁמוּאֵל אֲרֵי
מִן קֳדָם יְיָ שְׁאִלְתִּיהּ׃ 21 וּסְלִיק גְּבַר אֶלְקָנָה וְכָל בֵּיתֵיהּ לְסַקָּרָא קֳדָם יְיָ יָת דַּבְחָא סַעֲרָא וּלְשַׁלָּמָא יָת נִדְרֵיהּ׃
22 וְחַנָּה לָא סְלִיקַת אֲרֵי אֲמַרַת לְבַעְלָהּ עַד דְּיִתְחַסַּר רַבְיָא וְאֵיתֵיבֵיהּ וְיִתְחֲזֵי קֳדָם יְיָ וְיֵתֵיב תַּמָּן עַד עָלְמָא׃ 23 וַאֲמַר לַהּ
אֶלְקָנָה בַּעְלַהּ עֲבִידִי דְּתִסְתַּפַּר בְּעֵינַיְכִי אוֹרְכִי עַד דְּיִתְחַסַּר יָתֵיהּ בְּרָם אִם יְקִים יְיָ יָת פִּתְגָמוֹהִי וְאוֹרַכְתְּ אִתָּהּ וְאוֹשִׁיבַת אִתָּהּ בְּרָה עַד
דְּאַפְרְשַׁתֵּיהּ וְאַנְקַתֵּיהּ וְאַרְעִיתֵיהּ בְּתוֹרֵי תַּלְתָּא וְעֵגְלָא חָדָא וְקֵיסְתָּא חֲדָא וְגַבְרַת חֲמַר אִנְפּוֹרָא וְאַיְתִיתֵיהּ לְבֵית מַקְדְּשָׁא דְיְיָ
כַּד רַבְיָא זְעִיר׃ 24 וְאַסְקַתֵּיהּ עִמַּהּ כַּד חַסְלַתֵּיהּ בְּתוֹרֵי תַּלְתָּא וְעֵגְלָא חָדָא וְקֵיסְתָּא חֲדָא וְגַבְרַת חֲמַר אִנְפּוֹרָא וְאַיְתִיתֵיהּ לְבֵית מַקְדְּשָׁא דְיְיָ
וְרַבְיָא זְעִיר׃ 25 וְכַסוּ יָת תּוֹרָא וְאַיְתִיאוּ יָת רַבְיָא לְוָת עֵלִי׃ 26 וַאֲמַרַת בְּצַעְלָאָה קֳדָם יְיָ

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO:

" Et Hhana ipſa orans in corde ſuo, tantum labia eius mouebantur, & vox eius non audiebatur; & reputauit eam Heli vt mulierē ebriam. " Et dixit illi Heli: Vſquequo tu delirans? an non digeres vinum tuum à te? " Et respondit Hhana & dixit: Non, domine mi: mulier tribulata ſpiritu ego; & vinum nouum & antiquum non bibi; & dixi afflictionem animæ meæ in oratione ante Dominum. " Ne exprobres ancillæ tuæ ante filiam improbitatis: nam à multitudine inuidiæ mei & irritationis mei dilatauit in oratione vſque nunc. " Et respondit Heli & dixit: Ito in pace; & Deus Iſrael dabit poſtulationem tuam quam poſtulaſti non fuerunt ei vltra. " Et dixit: Inueniat ancilla tua miſericordias in oculis tuis. & iuit mulier ad viam ſuam, & comedit, & vultus mali ab-ante eum. " Et anticipauerunt manè, & adorauerunt ante Dominum; & redierunt & venerunt ad domum ſuam ad Ramatha. & cognouit Elkana Hhanam vxorem ſuam, & intrauit recordatio ad-ante Dñm. " Et fuit in tempore perfectionis dierum, & concepit Hhana & peperit filium, & vocauit nomen eius Semuel: quia dixit, Ab-ante Dominum petiui eum. " Et aſcendit vir Elkana & omnis homo domus eius ad ſacrificandum ante Dominum ſacrificium ſolennitatis, & ad reddendum vota ſua. " Et Hhana non aſcendit, quia dixit ad maritum ſuum: Vſquequo ablactetur infans, & adducam eum, & videatur ante Dominum, & ſedeat ibi vſque in ſeculum. " Et dixit ei Elkana maritus eius: Fac quod firmum in oculis tuis: expecta vſquequo ablactabis illum, verùm ſtirmabit Dominus verbum ſuum. Et expectauit mulier, & lactauit filium ſuum vſquequo ablactauit illum. " Et aſcendere fecit eum ſecum, cùm ablactauit eum, in iuuencis tribus & mechilta vna farinæ & vtre vini; & adduxit eum ad domum ſanctuarij Domini ad Silo, & puer erat puerulus. " Et mactauerunt iuuencum, & adduxerunt puerum ad Heli. " Et dixit: Obſecro, domine mi, per vitam animæ tuæ domine mi, ego mulier quæ ſteti tecum hic ad orandum ante Dominum.

Universidad de Deusto Biblioteca

27 * אל־הנער הזה התפללתי ויתן יהוה לי את־
שאלתי אשר שאלתי מעמו:
28 * וגם אנכי השאלתיהו ליהוה כל־הימים אשר
היה הוא שאול ליהוה וישתחו שם ליהוה:

ב

1 * ותתפלל חנה ותאמר עלץ לבי ביהוה רמה
קרני ביהוה רחב פי על־אויבי כי שמחתי
2 בישועתך: * אין קדוש כיהוה כי־אין בלתך ואין
3 צור כאלהינו: * אל־תרבו תדברו גבהה גבהה
יצא עתק מפיכם כי אל דעות יהוה ולא נתכנו
4 עללות: * קשת גברים חתים ונכשלים אזרו חיל:
5 * שבעים בלחם נשכרו ורעבים חדלו עד־עקרה
ילדה שבעה ורבת בנים אמללה:
6 * יהוה ממית ומחיה מוריד שאול ויעל:
7 * יהוה מוריש ומעשיר משפיל אף־מרומם:
8 * מקים מעפר דל מאשפת ירים אביון להושיב
עם־נדיבים וכסא כבוד ינחלם כי ליהוה מצקי ארץ
9 וישת עליהם תבל: * רגלי חסידו ישמר ורשעים
בחשך ידמו כי־לא בכח יגבר־איש:
10 * יהוה יחתו מריבו עלו בשמים ירעם יהוה ידין
אפסי־ארץ ויתן־עז למלכו וירם קרן משיחו:
11 * וילך אלקנה הרמתה על־ביתו והנער היה
משרת את־יהוה את־פני עלי הכהן:
12 * ובני עלי בני בליעל לא ידעו את־יהוה:
13 * ומשפט הכהנים את־העם כל־איש זבח זבח
ובא נער הכהן כבשל הבשר והמזלג שלש השנים
14 בידו: * והכה בכיור או בדוד או בקלחת
או בפרור כל אשר־יעלה המזלג יקח הכהן
בו ככה יעשו לכל־ישראל הבאים שם
בשלה:

27 *Pro puero isto. Oraui, & dedit mihi Dñs
petitionem meam quam postulaui eum.
28 *Idcircò & ego commodaui eum Domi-
no cunctis diebus quibus fuerit accómo-
datus Dño. Et adorauerunt ibi Dominũ.
Et orauit Anna, & ait: CAP. II.
1 EXultauit cor meũ in Dño, & exaltatũ
A est cornu meũ in Deo meo. dilatatũ est
os meũ super inimicos meos, quia lætata
2 sum in salutari tuo. *Nõ est sanctus vt est
Dñs; neq; enim est alius extra te, & nõ est
3 fortis sicut Deus noster. *Nolite multipli
care loq sublimia gloriãtes. Recedãt vete-
ra de ore vestro, quia Deus sciẽtiarũ Dñs
4 est, & ipsi pparãtur cogitationes. *Arc' for
tiũ supatus est, & infirmi accincti sunt ro-
5 bore. *Repleti prius p panibus se locaue-
rũt, & famelici saturati sunt. Donec steri-
lis pepit plurimos, & quę multos habebat
6 filios infirmata est. *Dñs mortificat & viui
7 ficat, deducit ad inferos & reducit. *Dñs
paupẽ facit, & ditat, humiliat, & subleuat.
8 *Suscitat de puluere egenũ, & de stercore
eleuat paupẽ, vt sedeat cũ principibus, &
B soliũ glorię teneat. Dñi enĩ sunt cardines
9 terræ, & posuit sup eos orbem. *Pedes sãn
ctorũ suorũ seruabit, & impij in tenebris
cõticescẽt, q̃a nõ in fortitudine sua robo-
10 rabitur vir. *Dñm formidabũt aduersarij
eius, & sup ipsos in cælis tonabit. Dñs iu-
dicabit fines terrę, & dabit imperium regi
11 suo, & sublimabit cornu Christi sui. *Et
abiit Helchana in Ramatha in domũ suã.
puer autẽ erat minister in conspectu Dñi
12 ante faciẽ Heli sacerdotis. *Porrò filij He-
13 li, filij Belial, nesciẽtes Dñm, *neq; officiũ
sacerdotũ ad populũ; sed q̃cũq; immolas-
set victimã, veniebat puer sacerdotis dum
coquerẽtur carnes, & habebat fuscinulam
14 tridẽtẽ in manu sua: *Et mittebat eam in
lebetem vel in caldariam, aut in ollam si-
ue in cacabum: & omne quod leuabat fus-
cinula, tollebat sacerdos sibi. sic facie-
bant vniuerso Israeli venientium in Sylo.

*Pro puero isto oraui ad Dominum: & de- 27
dit mihi Dominus petitionem meam quam pe-
tiui ab eo. *Et ego commodo eum Domino 28
cunctis diebus, quas vixerit ipse, vsum Dño.

CAP. II.

ET orauit Anna & dixit: Firmatum est 1
cor meum in Domino, exaltatum est cornu
meum in Deo meo: dilatatum est os meum su-
per inimicos meos, quoniam lætata sum in salu-
tari tuo. *Quia non est sanctus vt Domi- 2
nus, & non est iustus vt Deus noster, & non
est sanctus extra te. *Non gloriemini & non 3
loquamini sublimia in excelsum. & non egre-
diatur magniloquentia ex ore vestro, quia Deus
scientiarum Dominus, & Deus præparans ad-
inuentiones suas. *Arcus potentiũ infirmauit, 4
& infirmi accĩcti sunt robore. *Pleni panibus 5
diminuti sunt, & famelici præterierunt terrã:
quia sterilis peperit septẽ, et multa in filiis infir
mata est. *Dñs mortificat et viuificat, deducit 6
ad infernũ et reducit. *Dñs mẽdicũ facit et di- 7
tat, humiliat et subleuat: *Suscitat de terra pau 8
perẽ, et de stercore eleuat mẽdicũ, vt faciat se-
dere eũ cũ principibus populi, et soliũ gloriæ in
hereditatẽ præbẽs ipsis, præbẽs votũ orãti.* Et 9
benedixit annis iusti, quia nõ in fortitudine vir
potẽs in fortitudine sua. *Dñs infirmum faciet 10
aduersariũ suũ, Dñs sanctus. Dñs ascẽdit in cæ-
los et tonuit. ipse iudicabit fines terræ iust' exi-
stens, & dabit fortitudinẽ regibus nostris, &
sublimabit cornu Christi sui. et reliquerũt ipsũ
corã Domino ibi, et adorauerunt Domino: *Et 11
recesserũt in Aramathaim in domũ suã. et puer
Samuel erat ministrans Domino ante faciẽ Heli
sacerdotis. *Et filij Heli sacerdotis filij pestilen- 12
tes, & non scientes Dominum. *Et iusti- 13
ficatio sacerdotis ab omni populo immolanti.
& veniebat puer sacerdotis dum coqueretur
caro, & fuscinula tridens in manu sua. *Et 14
mittebat eam in lebetem, vel in ollam, vel in
caldariam: & omne quod ascendebat in fus-
cinula accipiebat sibi sacerdos. secundum hæc
faciebant vniuerso Israel in Sylo venientibus
ad immolandum Domino.

27 *Ὑπὲρ τοῦ παιδαρίου τούτου προσηυξάμην πρὸς κύ-
ριον. καὶ ἔδωκέ μοι κύριος τὸ αἴτημά μου ὃ ᾐτησάμην παρ'
28 αὐτοῦ. *κἀγὼ κιχρῶ αὐτὸν τῷ κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέ-
ρας ἃς ζῇ αὐτὸς χρῆσιν τῷ κυρίῳ.

β΄.

1 *Καὶ προσηύξατο Ἄννα καὶ εἶπεν, ἐστερεώθη ἡ καρ-
δία μου ἐν κυρίῳ, ὑψώθη κέρας μου ἐν θεῷ μου, ἐπλατύν-
θη στόμα μου ἐπὶ ἐχθρούς μου, ὅτι εὐφράνθην ἐν σωτη-
2 ρίᾳ σου, *ὅτι οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς ὁ κύριος, καὶ οὐκ ἔστιν δί-
καιος ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐκ ἔστιν ἅγιος πλὴν σοῦ.
3 *μὴ καυχᾶσθε καὶ μὴ λαλεῖτε ὑψηλὰ εἰς ὑπερο-
χήν. καὶ μὴ ἐξελθέτω μεγαλορρημοσύνη ἐκ τοῦ στόμα-
τος ὑμῶν, ὅτι θεὸς γνώσεων κύριος, καὶ θεὸς ἑτοιμάζων ἐ-
4 πιτηδεύματα αὐτοῦ. *τόξον δυνατῶν ἠσθένησε, καὶ ἀσθε-
5 νοῦντες περιεζώσαντο δύναμιν. *πλήρεις ἄρτων ἠλατ-
τώθησαν, καὶ οἱ πεινῶντες παρῆκαν γῆν, ὅτι στεῖρα ἔτε-
κεν ἑπτά, καὶ ἡ πολλὴ ἐν τέκνοις ἠσθένησεν.
6 *κύριος θανατοῖ καὶ ζωογονεῖ, κατάγει εἰς ᾅδου καὶ ἀ-
7 νάγει. *κύριος πτωχίζει καὶ πλουτίζει, ταπεινοῖ καὶ ἀνυψοῖ·
8 *ἀνιστᾷ ἀπὸ γῆς πένητα καὶ ἀπὸ κοπρίας ἐγείρει πτω-
χόν, τοῦ καθίσαι αὐτὸν μετὰ δυναστῶν λαοῦ, καὶ θρόνον δόξης
κατακληρονομῶν αὐτοῖς, διδοὺς εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ.
9 *καὶ εὐλόγησεν ἔτη δικαίου, ὅτι οὐκ ἐν ἰσχύϊ ἀνὴρ δυ-
10 νατὸς ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ. *κύριος ἀσθενῆ ποιήσει ἀντί-
δικον αὐτοῦ, κύριος ἅγιος. κύριος ἀνέβη εἰς οὐρανοὺς καὶ
ἐβρόντησεν. αὐτὸς κρινεῖ ἄκρα γῆς δίκαιος ὤν, καὶ δώ-
σει ἰσχὺν τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν, καὶ ὑψώσει κέρας χριστοῦ
αὐτοῦ. καὶ κατέλιπον αὐτὸν ἐνώπιον κυρίου ἐκεῖ καὶ προ-
11 σεκύνησαν τῷ κυρίῳ. *καὶ ἀπῆλθον εἰς Ἀρμαθαὶμ
εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν. καὶ τὸ παιδάριον Σαμουὴλ ἦν λειτουρ-
12 γῶν τῷ κυρίῳ πρὸ προσώπου Ἠλὶ τοῦ ἱερέως. *καὶ οἱ υἱοὶ
Ἠλὶ τοῦ ἱερέως υἱοὶ λοιμοί, καὶ οὐκ εἰδότες τὸν κύριον.
13 *καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἱερέως παρὰ παντὸς τοῦ λαοῦ τοῦ
θύοντος, καὶ ἤρχετο τὸ παιδάριον τοῦ ἱερέως ὡς ἂν ἡψήθη
τὸ κρέας, καὶ κρεάγρα τριόδους ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.
14 *καὶ καθίει αὐτὴν ἐν τῷ λουτῆρι ἢ εἰς τὴν χύτραν
ἢ εἰς τὸ χαλκεῖον, καὶ πᾶν ὃ ἂν ἀνέβαινεν ἐν τῇ κρεά-
γρᾳ ἐλάμβανεν ἑαυτῷ ὁ ἱερεύς. κατὰ τάδε ἐποίουν παν-
τὶ Ἰσραὴλ ἐν Σηλὼ τοῖς ἐρχομένοις θῦσαι τῷ κυρίῳ.

תרגום יונתן

27 על רביא הדין צליתי ויהב ייי לי ית בעותי דבעיתי מן קדמוהי: 28 ואף אנא מסרתיה ויהא משמש קדם ייי כל יומין דהוא קיים
משמש קדם ייי וסגיד תמן קדם ייי: ב 1 וצליאת חנה ברוח נבואה ואמרת תקף לבי בחולקא דיהב לי ייי רמת קרני במתנתא
דיהב לי ייי אתפתח פומי למללא רברבן על בעלי דבבי ארי חדיתי בפורקנך: 2 לית דקדיש אלא ייי ארי לית בר מינך ועמך יימרון לית
תקיף אלא אלהנא: 3 לא תסגון למללא רברבן רברבן לא יפקון גידופין מפומכון ארי אלהא ידע כולא ייי על כל עובדוהי מתיח דינא אף
לכון עתיד לשלמא פורענות חוביכון: 4 קשתי דגיברי יתברן ודהוו חלשין יתעבדן להון גבורן: 5 דהוו שבעין בלחמא תבו לאגרא בלחם
פומהון ודהוו חשיכין עתרו ואיתנשיאו ית מסכינותהון ואתת עקרא דלא ילדת עתידא לאתמליא ודסגיא בנין יסופן: 6 ייי דהוא שליט
בעלמא ממית ואמר לאחאה מחיה לשאול ואף עתיד לאסקא לחיי עלמא: 7 ייי מסכין ומעתיר משפיל אף מרים: 8 מקים מעפרא מסכינא
מקלקלתא מרים חשיכא לאותבותהון עם צדיקיא רברבי עלמא וכורסי יקרא מחסין להון ארי קדם ייי גלן עובדי בני אינשא ארעא אתקין
לרשיעיא עברי מימרה גוית עבדוהי צדיקיא יטר מגהנם ורשיעיא עברי מימרה
בחשוכא ... עבדי רעותיה שכליל להון תבל: 10 ייי יתבר בעלי דבבא דקיימין לאבאשא לעמיה עליהון מן
שמיא בקל רם ישקיף יעביד פורענות דין דאתן מסיפי ארעא ויתן תקפא למלכיה וירבי מלכות משיחיה:
11 ואזל אלקנה לרמתא לביתיה ורביא הוה משמש קדם ייי בחיי עלי כהנא: 12 ובני עלי גברין רשיעין לא הוו ידעין למדחל מן קדם ייי:
13 ועתידא דכהניא מן עמא כל גבר דנכיס נכסתא ואתי עולימא דכהנא כמבשל בישרא ומשילא די ליה תלת שינין בידיה: 14 ומקבע ליה
בדודא או בקדרא או במילמא כל דמסיק משילא נסיב כהנא לנפשיה כדין עבדין לכל ישראל דאתן לדבחא תמן בשילה:

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

27 Super puerum hunc oraui, & dedit Dominus mihi postulationem meam quam postulaui ab-ante eum. 28 Et etiam ego tradidi illũ, & erit ministrans ante Dominum omnes dies quibus ille superstes ministrabit ante Dominum. & adorauit ibi ante Dominum. CAP. II.
ET orauit Hanna in spiritu prophetię, & dixit: Valuit cor meũ in parte quã dedit mihi Dñs, eleuatũ est cornu meũ in dono quod numerauit mihi Dñs: apertũ est os meũ ad loquẽdũ magnalia super auctores inimicitię meę; quoniã gauisa sum in liberatiõe tua. 2 Nõ qui sanct' nisi Dñs, quoniã nõ est pter à te, & popul' tu' dicẽt: Nõ est qui fortis nisi De' noster. 3 Nõ multiplicabitis ad loquẽdũ magnalia magnalia, nõ exibũt blasphemię ex ore vestro, quoniã Deus nouit oĩa, Dñs super omne factũ suũ extẽdẽs iudiciũ, etiã vobis futur' ad retribuẽdũ vltionẽ culparũ vestrarũ. 4 Arcus virorũ cõfringẽtur, & qui fuerũt debiles factæ sunt eis virilitates. 5 Qui fuerũt saturi in pane, redierũt ad locãdũ se in pane cibi oris sui: & qui fuerũt obscuri, diuites facti sunt, & obliti sunt egestatẽ suã: & mulier sterilis quæ nõ peperit, futura ad implẽdũ, & plenæ filiis finierũt. 6 Dñs qui ipse regnãs in sæculo mortificat, & dixit ad viuificãdũ; descẽdere facit ad infernũ, etiã futurus ad educere faciẽdũ ad vitas sæculi. 7 Dñs egere faciẽs & ditãs, deprimẽs, etiã extollẽs. 8 Statuẽs ex puluere egenũ, ex stercore extollẽs obscurũ, ad sedere faciẽdũ eos cũ iustis magnatibus sæculi, & solia gloriæ fortificãs eis: quia ante Dñm reuelata sunt facta filiorũ hoĩs, inferius apparauit gehẽnã improbis trãsgressoribus dictorũ suorũ; & iusti faciẽtes volũtatẽ eius, fundauit illis orbẽ. 9 Corpus seruorũ suorũ iustorũ custodiuit à gehenna, & improbi trãsgressores dicti sui in gehennã in tenebris iudicabũtur ad ostẽdẽdũ quòd nõ quisquã quòd sit in eo fortitudo puritatis ad diẽ iudicij. 10 Dñs frãget auctores inimicitiæ, qui surgẽtes ad malefaciẽdũ populo suo; super illos de cælis in voce excelsa impellet, faciet vltionẽ de Gog, & de exercitu gẽtiũ raptorũ qui venerũt ex finibus terræ: & dabit fortitudinẽ regi suo, & multiplicabit regnũ Messiæ sui. 11 Et iuit Elkanah ad Ramatha ad domum suam, & puer fuit ministrans ante Dominum in vita Gheli sacerdotis. 12 Et filij Heli viri improbi non fuerunt cognoscentes ad timendum ab-ante Dominum. 13 Et statutum sacerdotum à populo, omnis vir qui mactauit mactationem, & veniit puer sacerdotis dum coqueretur caro, & fuscinula, cui tres dentes, in manu eius. 14 Et infixit sibi in lebete, vel in olla, vel in caldare vel in tripode; omne quod extraxit fuscinula, accepit sacerdos animæ suæ: sic facientes omni Israel qui venientes ad sacrificandum ibi in Siloh.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 נַם בְּטֶרֶם יַקְטִרוּן אֶת־הַחֵלֶב וּבָא נַעַר הַכֹּהֵן
וְאָמַר לָאִישׁ הַזֹּבֵחַ תְּנָה בָשָׂר לִצְלוֹת לַכֹּהֵן וְלֹא־
יִקַּח מִמְּךָ בָּשָׂר מְבֻשָּׁל כִּי אִם־חָי׃
16 וְאִם־אָמַר אֵלָיו הָאִישׁ קָטֹר יַקְטִרוּן כְּיוֹם הַחֵלֶב
וְקַח לְךָ כַּאֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשֶׁךָ וְאָמַר לוֹ כִּי עַתָּה תִּתֵּן
וְאִם־לֹא לָקַחְתִּי בְּחָזְקָה׃
17 וַתְּהִי חַטַּאת הַנְּעָרִים גְּדוֹלָה מְאֹד אֶת־פְּנֵי
יְהוָה כִּי נִאֲצוּ הָאֲנָשִׁים אֶת־מִנְחַת יְהוָה׃
18 וּשְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת אֶת־פְּנֵי יְהוָה נַעַר חָגוּר אֵפוֹד בָּד׃
19 וּמְעִיל קָטֹן תַּעֲשֶׂה־לּוֹ אִמּוֹ וְהַעֲלְתָה לּוֹ
מִיָּמִים יָמִימָה בַּעֲלוֹתָהּ אֶת־אִישָׁהּ לִזְבֹּחַ אֶת־
זֶבַח הַיָּמִים׃
20 וּבֵרַךְ עֵלִי אֶת־אֶלְקָנָה וְאֶת־אִשְׁתּוֹ וְאָמַר יָשֵׂם
יְהוָה לְךָ זֶרַע מִן־הָאִשָּׁה הַזֹּאת תַּחַת הַשְּׁאֵלָה אֲשֶׁר
שָׁאַל לַיהוָה וְהָלְכוּ לִמְקוֹמוֹ׃
21 כִּי־פָקַד יְהוָה אֶת־חַנָּה וַתַּהַר וַתֵּלֶד שְׁלֹשָׁה־
בָנִים וּשְׁתֵּי בָנוֹת וַיִּגְדַּל הַנַּעַר שְׁמוּאֵל עִם־יְהוָה׃
22 וְעֵלִי זָקֵן מְאֹד וְשָׁמַע אֵת כָּל־אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן בָּנָיו
לְכָל־יִשְׂרָאֵל וְאֵת אֲשֶׁר־יִשְׁכְּבוּן אֶת־הַנָּשִׁים
הַצֹּבְאוֹת פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃
23 וַיֹּאמֶר לָהֶם לָמָּה תַּעֲשׂוּן כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה
אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁמֵעַ אֵת דִּבְרֵיכֶם רָעִים מֵאֵת כָּל־
הָעָם אֵלֶּה׃
24 אַל בָּנַי כִּי־לוֹא טוֹבָה הַשְּׁמֻעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁמֵעַ
מַעֲבִרִים עַם־יְהוָה׃
25 אִם־יֶחֱטָא אִישׁ לְאִישׁ וּפִלְלוֹ אֱלֹהִים וְאִם
לַיהוָה יֶחֱטָא אִישׁ מִי יִתְפַּלֶּל לוֹ וְלֹא יִשְׁמְעוּ לְקוֹל
אֲבִיהֶם כִּי־חָפֵץ יְהוָה לַהֲמִיתָם׃
26 וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל הֹלֵךְ וְגָדֵל וְטוֹב גַּם עִם־יְהוָה
וְגַם עִם־אֲנָשִׁים׃

15 * Etiam antequam adolerent adipem, veniebat puer sacerdotis, & dicebat immolanti: Da mihi carnem vt coquam sacerdoti. non enim accipiam à te carnem
16 coctam, sed crudam. * Dicebatque illi immolanti: Incendatur primum iuxta morem hodie adeps, & tolle tibi quantumcunque desiderat anima tua. Qui respon-
17 dens aiebat ei: Nequaquam: nunc enim dabis, alioquin tollam vi. * Erat ergo peccatum puerorum grande nimis coram Do-
18 cio Domini. * Samuel autem ministrabat ante faciem Domini, puer accinctus
19 ephod lineo: * Et tunicam paruam faciebat ei mater sua, quam afferebat statutis
D diebus ascendens cum viro suo, vt immo-
20 larent hostiam solennem. * Et benedixit Heli Helchanę & vxori eius, dixitque ei: Reddat tibi Dominus semen de muliere hac pro fœnore quod cōmodasti Domi-
21 no. Et abierūt in locum suum. * Visitauit ergo Dominus Annam, & concepit, & peperit tres filios & duas filias. Et magnificatus est puer Samuel apud Dominum.
22 * Heli autem erat senex valdè, & audiuit omnia quæ faciebant filij sui vniuerso Israeli; & quomodo dormiebant
23 cum mulieribus quæ obseruabant ad ostium tabernaculi. * Et dixit eis: Quare facitis res huiusmodi quas ego odi, quas ego audio, res pessimas ab
E omni populo?
24 * Nolite, filij mei: non enim est bona fama quam ego audio, vt transgredia-
25 faciatis populum Domini. * Si peccauerit vir in virum, placari ei potest Deus: si autem in Dominum peccauerit vir, quis orabit pro eo? Et non audierunt vocem patris sui, quia voluit Dominus occidere eos.
26 * Puer autem Samuel proficiebat atque crescebat, & placebat tam Domino quàm hominibus.

15 * Et antequam adoleretur adeps coram Domino, veniebat puer sacerdotis, & dicebat
16 turo immolanti: Da carnem vt assem sacerdoti, & non accipiam carnem à te coctam ex lebete.
* Et dicebat vir immolans: Incendatur prius adeps vt decet, & tunc accipies tibi ex
17 omnibus quæ desiderat anima tua. & dicebat: Nequaquam; sed nunc dabis: si autem non, accipiam vi.
* Et erat peccatum puerorum grande co-
18 ram Domino nimis; quia detrahebant sacrificio Domini.
* Et Samuel erat ministrans ante faciem
19 Domini puer accinctus ephod:
* Et tunicam paruam fecit ei mater sua: et
20 afferebat ipsi ex diebus in dies cùm ascenderet ipsa cum viro suo, vt immolaret hostiam dierum.
* Et benedixit Heli Elcana & vxori eius,
21 dicens: Reddat Dominus semen aliud ex muliere hac pro fœnore quod cōmodasti Domino. & abiit homo in locum suum.
* Et visitauit Dominus Annam, & con-
22 cepit adhuc, & peperit tres filios & duas filias. & magnificatus est puer Samuel coram Domino.
* Et Heli senex valde: & audiuit quæ fa-
23 ciebant filij sui filiis Israel omnia; & quòd dormiebant filij sui cum mulieribus quæ aderant ad ostia tabernaculi testimonij.
* Et dixit ipsis: Quare facitis secundum
24 verba hæc, quæ ego audio dicta contra vos ex ore populi Domini?
* Non, filij, non: quia non bona fuit audi-
25 tio quam ego audio, vt faciatis populum non seruire Domino.
* Si peccans peccauerit vir in virum, &
orabunt pro ipso ad Dominum. si autem Domino peccauerit vir, quis orabit pro eo? & non audierunt vocem patris sui: volens enim voluit Dominus occidere eos.
* Et puer Samuel proficiebat & magnifica-
26 batur, & erat bonus cum Deo & hominibus.

15 * καὶ πρὶν θυμιαθῆναι τὸ στέαρ ἐνώπιον κυρίου, ἦρχε-
το τὸ παιδάριον τοῦ ἱερέως, καὶ ἔλεγε τῷ ἀνδρὶ τῷ θύοντι,
δός κρέας ὀπτῆσαι τῷ ἱερεῖ, καὶ οὐ μὴ λάβω κρέας ἕψα σοῦ
ἐφθὸν ἐκ τοῦ λέβητος.
16 * καὶ ἔλεγεν ὁ ἀνὴρ ὁ θύων, θυμιαθήτω πρότερον τὸ
στέαρ ὡς καθήκει, καὶ τότε λήψῃ σεαυτῷ ὅσα πάντων ὧν ἐ-
πιθυμεῖ ἡ ψυχή σου. καὶ ἔλεγεν οὐχί, ἀλλ' ἢ νῦν δώσεις,
εἰ δὲ μή, λήψομαι κραταιῶς.
17 * καὶ ἦν ἡ ἁμαρτία τῶν παιδαρίων μεγάλη ἐνώ-
πιον κυρίου σφόδρα, ὅτι ἠθέτουν τοὺς θυσίαν κυρίου.
18 * καὶ Σαμουὴλ ἦν λειτουργῶν ἐνώπιον κυρίου παιδά-
ριον περιεζωσμένον ἐφούδ.
19 * καὶ διπλοΐδα μικρὰν ἐποίησεν αὐτῷ ἡ μήτηρ αὐτοῦ,
καὶ ἀνέφερεν αὐτῷ ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ἐν τῷ ἀναβαί-
νειν αὐτὴν μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, θῦσαι τὰ θυσίαν τῶν
ἡμερῶν.
20 * καὶ εὐλόγησεν Ηλὶ τὸν Ελκανὰ καὶ τὴν γυναῖκα αὐ-
τοῦ λέγων, ἀποδῴη σοι κύριος σπέρμα ἕτερον ἐκ τῆς
γυναικὸς ταύτης ἀντὶ τοῦ χρέους οὗ ἐχρήσω τῷ κυρίῳ. καὶ
ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.
21 * καὶ ἐπεσκέψατο κύριος τὴν ἄννα, καὶ συνέλα-
βεν ἔτι, καὶ ἔτεκε τρεῖς υἱοὺς καὶ δύο θυγατέρας. καὶ ἐμε-
γαλύνθη τὸ παιδάριον Σαμουὴλ ἐνώπιον κυρίου.
22 * καὶ Ηλὶ πρεσβύτης σφόδρα. καὶ ἤκουσεν ἃ ἐποίουν
οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς Ισραὴλ πάντα, καὶ ὅτι συνκοιμῶνται
οἱ υἱοὶ αὐτοῦ μετὰ τῶν γυναικῶν τῶν παρεσηκυιῶν θύρας
θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.
23 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἵνατί ποιεῖτε κατὰ τὰ ῥήματα τοῦτα,
ἃ ἐγὼ ἀκούω καταλαλούμενα καθ' ὑμῶν ἐκ στόματος
τοῦ λαοῦ κυρίου;
24 * μὴ τέκνα μή, ὅτι οὐκ ἀγαθὴ ἡ ἀκοὴ ἣν ἐγὼ ἀ-
κούω τοῦ ποιεῖν τὸν λαὸν μὴ λατρεύειν τῷ κυρίῳ.
25 * ἐὰν ἁμαρτῶν ἁμαρτήσῃ εἰς ἄνδρα, καὶ προστεύ-
ξονται περὶ αὐτοῦ θεός. ἐὰν δὲ τῷ κυρίῳ ἁμαρτήσῃ
τις, τίς προσεύξεται ὑπὲρ αὐτοῦ; καὶ οὐκ ἤκουον τῆς φω-
νῆς τοῦ πατρὸς αὐτῶν. βουλόμενος γὰρ ἐβούλετο κύριος
διαφθεῖραι αὐτούς.
26 * καὶ τὸ παιδάριον Σαμουὴλ ἐπορεύετο καὶ ἐμεγαλύ-
νετο, καὶ ἦν ἀγαθὸν μετὰ κυρίου καὶ ἀνθρώπων.

תרגום יונתן

15 ואף עד לא יסקטר חרביא למרבחא ואתי עולימא דכהנא ואמר לגברא דמסוי לכהנא ולא יסב מינך בשר מבשל
16 אלהין כי אם חי׃ ואם אמר ליה גברא אוריך שר ייסקטר וסב לך כמא דרעוא נפשך ואמר לא ארי כען תהן ואם לא יסבנן
17 בעותא׃ והוה חוב עולימיא סגי לחדא קדם יי ארי בזו גברייא ית קרבניא דיי׃ 18 ושמואל משמש קדם ייי עולימא
19 יהיר חסיר דרגין׃ ומעיל זעיר עבדא ליה אמיה ומסקא ליה סיזן סזעד למסק בסקדתה עם בעלה למדכח יומי דרחם סזעדיא׃
20 וברך עלי ית אלקנה וית אתיתיה ואמר יקים יי לך בנין כשרין מן אתתא הדא חלף שאלתא דשאיל מן קדם יי ואזלו לאתריה׃
21 ארי על דכרנא דחנה קדם יי ועדיאת ויליאת תלתא בנין וברתין תרין ורבא רביא שמואל קדם יי׃
22 וחלי סיב לחדא ושמע ית כל עבדין בניוהי לכל ישראל ודי שכבין דאתין לצלאה בתרע משכן זימנא׃
23 ואמר להון למה תעבדון כפתגמיא האילין דאנא שמע ידיע מן כל עמא אילין׃
24 לא בני ארי לא תקנא שמועתא דאנא שמע דרגנין עמא דייי׃ 25 אין יחוב גבר לגבר פלא ייהון לקדם יי ואין יחוב גברא קדם יי
מן יבעי בעותא ולא יקבלון לקל מימרא דאבוהון ארי רעוא קדם יי למקטלהון׃
26 ורביא שמואל אזיל ותקי שפיר טב ורחים קדם יי ולקדמהון בגו בני אנשא׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et etiam nondum adolerentur adipes, veniebat puer sacerdotis, & dicebat viro qui sacrificabat, & dixit: Da carnem ad assandum sacerdoti, & non accipiet à te carnem coctam, nisi sic crudam. " Et dixit ei vir: Motare vsquequo ascendere facient pinguedinem, & accipe tibi vt id quod voluerit anima tua. & dixit: Non, quoniam nunc dabis; & si non, acciptent à te in-super coacta-
tionem tui. " Et fuit culpa puerorum multa nimis ante Dominum, quòd spreuerunt viri oblationes Domini.
" Et Samuel ministrans ante Dominum iuuenis indutus chardot byssi. " Et pallium paruum fecit ei mater eius, & ascendere
facienti illi à tempore solennitatis ad solennitatem in ascendere suo cum marito suo ad sacrificandum sacrificium solennitatum.
" Et benedixit Gheli Elkanah & vxorem eius, & dixit: Statuat Dominus tibi filios rectos ex vxore hac, propter petitionem quam petiuit ab ante Dominum. & iuerunt ad locum suum. " Quia intrauit recordatio Hhannæ ante Dominum, &
concepit & peperit tres filios & duas filias: & creuit puer Semuel coram Domino. " Et Gheli senex valdè, & audiuit
omnia quæ facientes filij eius omni Israel; & quòd cubantes cum mulieribus quæ venientes ad orandum in porta tabernaculi fœderis,
" Et dixit illis: Quare facietis vt verba illa quæ ego audiui? verba vestra mala ex omni populo hoc.
" Non filij mei, quia non recta auditio quam ego audio, quam frementes omnis populus Domini.
" Si peccauerit vir in viro, an non ibunt ad-ante iudicem, & audiet loquelas eorum, & exquiret inter eos? & si ante Dominum peccauerit vir, à quo orabit & remittetur ei? & non obedierunt dicto patris eorum, quoniam voluntas ante Dominum ad occidendum eos.
" Et puer Semuel ambulans & crescens, & nomen eius bonum, & rectæ viæ eius ante Dominum, & probata facta eius in medio filiorum hominis.

Universidad de Deusto Biblioteca

27 ✱ וַיָּבֹא אִישׁ־אֱלֹהִים אֶל־עֵלִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה הֲנִגְלֹה נִגְלֵיתִי אֶל־בֵּית אָבִיךָ בִּהְיוֹתָם בְּמִצְרַיִם לְבֵית פַּרְעֹה׃

28 ✱ וּבָחֹר אֹתוֹ מִכָּל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לִי לְכֹהֵן לַעֲלוֹת עַל־מִזְבְּחִי לְהַקְטִיר קְטֹרֶת לָשֵׂאת אֵפוֹד לְפָנָי וָאֶתְּנָה לְבֵית אָבִיךָ אֶת־כָּל־אִשֵּׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

29 ✱ לָמָּה תִבְעֲטוּ בְּזִבְחִי וּבְמִנְחָתִי אֲשֶׁר צִוִּיתִי מָעוֹן וַתְּכַבֵּד אֶת־בָּנֶיךָ מִמֶּנִּי לְהַבְרִיאֲכֶם מֵרֵאשִׁית כָּל־מִנְחַת יִשְׂרָאֵל לְעַמִּי׃

30 ✱ לָכֵן נְאֻם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָמוֹר אָמַרְתִּי בֵּיתְךָ וּבֵית אָבִיךָ יִתְהַלְּכוּ לְפָנַי עַד־עוֹלָם וְעַתָּה נְאֻם־יְהוָה חָלִילָה לִּי כִּי־מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וּבֹזַי יֵקָלּוּ׃

31 ✱ הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְגָדַעְתִּי אֶת־זְרֹעֲךָ וְאֶת־זְרֹעַ בֵּית אָבִיךָ מִהְיוֹת זָקֵן בְּבֵיתֶךָ׃

32 ✱ וְהִבַּטְתָּ צַר מָעוֹן בְּכֹל אֲשֶׁר־יֵיטִיב אֶת־יִשְׂרָאֵל וְלֹא־יִהְיֶה זָקֵן בְּבֵיתְךָ כָּל־הַיָּמִים׃

33 ✱ וְאִישׁ לֹא־אַכְרִית לְךָ מֵעִם מִזְבְּחִי לְכַלּוֹת אֶת־עֵינֶיךָ וְלַאֲדִיב אֶת־נַפְשֶׁךָ וְכָל־מַרְבִּית בֵּיתְךָ יָמוּתוּ אֲנָשִׁים׃

34 ✱ וְזֶה־לְּךָ הָאוֹת אֲשֶׁר יָבֹא אֶל־שְׁנֵי בָנֶיךָ אֶל־חָפְנִי וּפִינְחָס בְּיוֹם אֶחָד יָמוּתוּ שְׁנֵיהֶם׃

35 ✱ וַהֲקִימֹתִי לִי כֹּהֵן נֶאֱמָן כַּאֲשֶׁר בִּלְבָבִי וּבְנַפְשִׁי יַעֲשֶׂה וּבָנִיתִי לוֹ בַּיִת נֶאֱמָן וְהִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי־מְשִׁיחִי כָּל־הַיָּמִים׃

36 ✱ וְהָיָה כָּל־הַנּוֹתָר בְּבֵיתְךָ יָבוֹא לְהִשְׁתַּחֲוֺת לוֹ לַאֲגוֹרַת כֶּסֶף וְכִכַּר־לָחֶם וְאָמַר סְפָחֵנִי נָא אֶל־אַחַת הַכְּהֻנּוֹת לֶאֱכֹל פַּת־לָחֶם׃

27 * Venit autem vir Dei ad Heli, & ait ad
eum: Hęc dicit Dominus: Nunquid non
F aperte reuelat⁹ sum domui patris tui cùm
28 esset in Ægypto in domo Pharaonis? * Et
elegi eum ex omnibus tribubus Israel mi-
hi in sacerdotem, vt ascenderet ad altare
meum, & adoleret mihi incensum, & por
taret ephod coram me, & dedi domui pa
tris tui omnia de sacrificiis filiorum Israel.
29 * Quare calce abiecistis victimam meã,
& munera mea quæ præcepi vt offerren-
tur in templo: & magis honorasti filios
tuos quàm me, vt comederetis primitias
30 omnis sacrificij Israel populi mei? * Prop-
terea ait dominus Deus Israel: Loquẽs lo-
cutus sum, vt domus tua & domus patris
tui ministraret in conspectu meo vsq; in
sempiternum. Nunc autem dicit Domi-
nus: Absit hoc à me. sed quicunq; hono-
rificauerit me, glorificabo eum: qui autẽ
31 contemnunt me, erunt ignobiles. * Ecce
dies veniũt, & præcidam brachiũ tuum,
G & brachium domus patris tui, vt non sit
32 senex in domo tua. * Et videbis æmulum
tuum in templo in vniuersis prosperis Is-
rael, & non erit senex in domo tua om-
33 nibus diebus. * Veruntamen non auferam
penitus virum ex te ab altari meo; sed vt
deficiant oculi tui, & tabescat anima tua:
& pars magna domus tuæ morietur cùm
34 ad virilem ætatem venerit. * Hoc autem
erit tibi signum quod venturum est duo-
bus filiis tuis Ophni & Phinees. in die v-
35 no morientur ambo. * Et suscitabo mihi sa-
cerdotem fidelem, qui iuxta cor meum &
animam meam faciet: & ædificabo ei do-
mum fidelem; & ambulabit coram Chri-
36 sto meo cunctis diebus. * Futurum est au-
tem, vt quicunque remanserit in domo
tua, veniat vt oretur pro eo, & offerat
nummum argenteum & tortam panis, di-
catque: Dimitte me, obsecro, ad vnam
partem sacerdotalem, vt comedam buc-
cellam panis.

*Et venit homo Dei ad Heli, & dixit ei: Hæc dicit Dominus: Reuelatus reuelatus sum ad domũ patris tui cùm essent ipsi in terra Ægypti serui domui Pharaonis: 27

*Et elegi domum patris tui ex omnibus tribubus Israel fungi sacerdotio mihi, vt ascenderet ad altare meum, & adoleret incensum, & portaret ephud coram me. & dedi domui patris tui omnia quæ ignis sacrificiorum filiorum Israel in cibum. 28

*Et quare despexisti in victimam meam, & in sacrificium meum impudenti oculo? & honorasti filios tuos magis quàm me, vt benediceretur primitia omnis sacrificij Israel ante me? 29

*Propter hoc hæc ait dominus Deus Israel: dixi, Domus tua & domus patris tui venient coram me vsque in sempiternum. & nunc dicit Dominus, Nequaquam mihi; quoniam glorificantes me glorificabo, & qui contemnunt me contemnentur. 30

*Ecce dies veniunt & disperdam semen tuum & semen domus patris tui. 31

*Et aspiciet firmamentum templorum in omnibus quibus benefaciet Israel. & non erit senex in domo tua, & non erit ibi senex in domo mea omnibus diebus. 32

*Et virum quem non disperdam tibi ab altari meo, faciam deficere oculos eius, et defluere animam ipsius; & omne abundans domus tuæ cadet in framea virorum. 33

*Et hoc tibi signum quod venturum est super duos filios tuos istos Ophni & Phinees, in die vno morientur ambo. 34

*Et suscitabo mihi ipsi sacerdotem fidelem, qui omnia quæ in corde meo, & quæ in anima mea, faciet. & ædificabo ei domum fidelem, & ambulabit coram christis meis cunctis diebus. 35

*Et erit omnis qui remansit in domo tua veniet ad adorandum eum in obolo argenti, et in pane vno, dicens: Dimitte me ad vnum sacerdotiorum tuorum, vt comedam panem. 36

27 * καὶ ἦλθεν ἄνθρωπος θεοῦ πρὸς ἠλί, καὶ εἶπεν αὐτῷ, τάδε λέγει κύριος, ἀποκαλυφθεὶς ἀπεκαλύφθην πρὸς τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ὄντων αὐτῶν ἐν γῇ αἰγύπτου δού-
28 λων τῷ οἴκῳ φαραώ· * καὶ ἐξελεξάμην τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν τοῦ ἰσραὴλ ἱερατεύειν ἐμοί, τοῦ ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου, καὶ θυμιᾶν θυμίαμα, καὶ αἴρειν ἐφοὺδ ἐνώπιόν μου. καὶ ἔδωκα τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός σου πάντα τὰ τοῦ πυρὸς τῶν θυσιῶν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ εἰς βρῶσιν.

29 * καὶ ἱνατί ἐπέβλεψας ἐπὶ τὸ θυμίαμά μου καὶ ἐπὶ τὴν θυσίαν μου ἀναιδεῖ ὀφθαλμῷ; καὶ ἐδόξασας τοὺς υἱούς σου ὑπὲρ ἐμὲ ἐνευλογεῖσθαι ἀπαρχὴν πάσης θυσίας ἰσραὴλ ἔμπροσθέν μου;

30 * διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, εἶπον, ὁ οἶκός σου καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου διελεύσονται ἐνώπιον ἐμοῦ ἕως αἰῶνος. καὶ νῦν φησι κύριος, μηδαμῶς ἐμοί, ὅτι τοὺς δοξάζοντάς με δοξάσω. καὶ ὁ ἐξουθενῶν με ἐξουθενωθήσεται.

31 * ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται καὶ ἐξολοθρεύσω τὸ σπέρμα σου καὶ τὸ σπέρμα τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου.

32 * καὶ ἐπιβλέψει κραταίωμα ναῶν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἀγαθυνεῖ τὸν ἰσραήλ. καὶ οὐκ ἔσται πρεσβύτης ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ οὐκ ἔσται σοι πρεσβύτης ἐν τῷ οἴκῳ μου πάσας τὰς ἡμέρας.

33 * καὶ ἄνδρα ὃν οὐκ ἐξολοθρεύσω σοι ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου μου, ποιήσω ἐκλείπειν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ καταρρεῖν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ πᾶν τὸ περισσεῦον τοῦ οἴ-
34 κου σου πεσεῖται ἐν ῥομφαίᾳ ἀνδρῶν. * καὶ τοῦτό σοι τὸ σημεῖον ὃ ἥξει ἐπὶ τοὺς δύο υἱούς σου τούτους, ὀφνὶ καὶ φινεές, ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἀποθανοῦνται ἀμφότεροι.

35 * καὶ ἀναστήσω ἐμαυτῷ ἱερέα πιστόν, ὃς πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ μου, καὶ τὰ ἐν τῇ ψυχῇ μου ποιήσει. καὶ οἰκοδομήσω αὐτῷ οἶκον πιστόν, καὶ διελεύσεται ἐνώπιον τῶν χριστῶν μου πάσας τὰς ἡμέρας.

36 * καὶ ἔσται πᾶς ὁ ὑπολελειμμένος ἐν τῷ οἴκῳ σου ἥξει προσκυνῆσαι αὐτῷ ἐν ὀβολῷ ἀργυρίου καὶ ἐν ἄρτῳ ἑνί, λέγων, παράρριψόν με ἐπὶ μίαν τῶν ἱερατειῶν σου τοῦ φαγεῖν ἄρτον.

תרגום יונתן

27 וַאֲתָא נְבִיָא דַיְיָ לְוָת עֵלִי וַאֲמַר לֵיהּ כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אִתְגְּלָאָה אִתְגְּלֵיתִי עַל בֵּית אֲבוּךְ כַּד הֲווֹ בְמִצְרַיִם וּמִשְׁתַּעְבְּדִין לְבֵית פַּרְעֹה׃
28 וְאִתְרְעִיתִי בֵיהּ מִכָּל שִׁבְטַיָא דְיִשְׂרָאֵל לְמֶהֱוֵי כָהֵין לְאַסָּקָא קֻרְבְּנַיָא עַל מַדְבְּחִי לְאַקְטָרָא קְטוֹרֶת בּוּסְמִין לְמִלְבַּשׁ אֵפוֹד לְשַׁמָּשָׁא קֳדָמַי וִיהָבִית לְבֵית אֲבוּךְ יָת כָּל קֻרְבְּנַיָא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃
29 לְמָה אַתּוּן אָנְסִין בְּנִכְסַת קוּדְשַׁי וּבְקֻרְבָּנַי דְפַקֵּדִית לְקָרָבָא קֳדָמַי בְּבֵית מַקְדְּשִׁי וִיקַרְתְּ יָת בְּנָךְ קֳדָמַי לְאוֹכָלוּתְהוֹן מֵרֵישׁ כָּל קֻרְבַּן מִנְחַת יִשְׂרָאֵל עַמִּי׃
30 בְּכֵין כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל מֵימַר אֲמָרִית בֵּיתָךְ וּבֵית אֲבוּךְ יְשַׁמְּשׁוּן קֳדָמַי עַד עָלְמָא וּכְעַן אֲמַר יְיָ קֻשְׁטָא אִנּוּן דִּינַי אֲרֵי לִדְמִיקָרִין קֳדָמַי אֵיקַר וּדְמְבַסְּרִין עַל שְׁמִי יִתְשַׁטּוּן׃
31 הָא יוֹמַיָא אָתַן וְאֶקְטוֹף יָת תְּקוֹף זַרְעָךְ וְיָת תְּקוֹף זַרְעָא בֵּית אֲבוּךְ מִלְּמֶהֱוֵי סָב בְּבֵיתָךְ׃
32 וּתְהֵא מִסְתַּכַּל וּתְהֵא חָזֵי בְּעָקְתָא דִתְהֵי עַל אֱנָשׁ בֵּיתָךְ בְּחוֹבִין דְּחַבְּתוּן בְּבֵית מַקְדְּשִׁי וּבָתַר כֵּן אַיְתֵי טָבְתָא עַל יִשְׂרָאֵל וְלָא יְהֵא בְבֵיתָךְ סָב כָּל יוֹמַיָא׃
33 וֶאֱנָשׁ לָא אֶפְסֹק לָךְ מִן מַדְבְּחִי לְחַשָּׁכָא יָת עֵינָךְ וּלְאַפָּחָא יָת נַפְשָׁךְ וְכָל סְגִיאוּת בֵּיתָךְ יִתְקַטְלוּן עוּלֵימִין׃
34 וְדֵין לָךְ אָתָא דְיֵיתֵי לְוָת תְּרֵין בְּנָךְ לְוָת חָפְנִי וּפִנְחָס בְּיוֹמָא חַד יִתְקַטְלוּן תַּרְוֵיהוֹן׃
35 וְאָקִים קֳדָמַי כָּהֵין מְהֵימַן דִּכְמֵימְרִי וְכִרְעוּתִי יַעֲבֵיד וַאֲקַיֵּים לֵיהּ מַלְכוּ קַיָּמָא וִישַׁמֵּשׁ קֳדָם מְשִׁיחִי כָּל יוֹמַיָא׃
36 וִיהֵא כָּל דְּיִשְׁתְּאַר בְּבֵיתָךְ יֵיתֵי לְאִשְׁתַּפָּלָא לֵיהּ לְמָעָא דִכְסַף וּפִיתָּא דִלְחֵמָא וְיֵימַר מַנֵּינִי כְעַן לְמַטְּרַת כָּהֲנַיָא לְמֵיכַל פִּיתָא דִלְחֵמָא׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

27 Et venit propheta Domini ad Gheli, & dixit ei: Sic dixit Dominus: Reuelari reuelatus sum super domum patris tui quando fuerũt in Misraim, & seruientes domui Parghoh: 28 Et optaui in eo ex omnibus tribubus Israel vt sit sacerdos ad ascendere faciendum oblationem super altare meum, ad suffiendum suffitum aromatum, ad vestiendum ephod, ad ministrandum ante me; & dedi domui patris tui omnes oblationes domus Israel. 29 Ad quid vos vim inferentes in mactationem sanctam meam? & in oblationem meam quæ iussi ad offerendum ante me in domo sanctuarij mei? & honorasti filios tuos præ me ad alendum eos ex capite omnis oblationis sacrificij Israel populi mei? 30 Propterea sic dixit dominus Deus Israel. Dicendo dixi, Domus tua & domus patris tui ministrabunt ante me vsque in sæculum: & nunc dixit Dominus; Vera illa iudicia mea, quòd honorantes ante me honorabo; & qui contempserint super nomen meum, despicientur. 31 Ecce dies venient & extirpabo fortitudinem seminis tui & fortitudinem seminis domus patris tui ne sit senex in domo tua. 32 Et eris contemplans, & eris videns in calamitate quæ erit super hominem domus tuæ in peccatis quæ peccauerunt in domo sanctuarij mei: & post hæc venire faciam bonum super Israel, & non erit in domo tua senex omnibus diebus. 33 Et homo non deficiet tibi ex altari meo ad obscurandum oculos tuos, & ad contristandum animam tuam; & omnis multitudo domus tuæ occidentur iuuenes. 34 Et hoc tibi signum, quod veniet ad duos filios tuos, ad Hhophni & Pinhhazz; in die vno occidentur ambo illi. 35 Et statuam ante me sacerdotem fidelem, qui iuxta dictum meum, & iuxta voluntatẽ meam faciet: & statuam illi regnum firmum, & ministrabit ante Vnctum meum omnibus diebus. 36 Et erit, omnis qui relinquetur in domo tua, veniet ad humiliandam se illi, ad MEGHA argenti & buccellam panis: & dicet, Numera me nunc in vnum ex custodia sacerdotum ad comedendum buccellam panis.

ג 1 וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת אֶת־יְהוָה לִפְנֵי עֵלִי
וּדְבַר־יְהוָה הָיָה יָקָר בַּיָּמִים הָהֵם אֵין חָזוֹן נִפְרָץ׃
2 וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא וְעֵלִי שֹׁכֵב בִּמְקוֹמוֹ וְעֵינָו
הֵחֵלּוּ כֵהוֹת לֹא יוּכַל לִרְאוֹת׃
3 וְנֵר אֱלֹהִים טֶרֶם יִכְבֶּה וּשְׁמוּאֵל שֹׁכֵב בְּהֵיכַל
יְהוָה אֲשֶׁר־שָׁם אֲרוֹן אֱלֹהִים׃
4 וַיִּקְרָא יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃
5 וַיָּרָץ אֶל־עֵלִי וַיֹּאמֶר הִנְנִי כִּי־קָרָאתָ לִּי וַיֹּאמֶר
לֹא־קָרָאתִי שׁוּב שְׁכָב וַיֵּלֶךְ וַיִּשְׁכָּב׃
6 וַיֹּסֶף יְהוָה קְרֹא עוֹד שְׁמוּאֵל וַיָּקָם שְׁמוּאֵל
וַיֵּלֶךְ אֶל־עֵלִי וַיֹּאמֶר הִנְנִי כִּי קָרָאתָ לִי וַיֹּאמֶר לֹא־
קָרָאתִי בְנִי שׁוּב שְׁכָב׃
7 וּשְׁמוּאֵל טֶרֶם יָדַע אֶת־יְהוָה וְטֶרֶם יִגָּלֶה
אֵלָיו דְּבַר־יְהוָה׃
8 וַיֹּסֶף יְהוָה קְרֹא־שְׁמוּאֵל בַּשְּׁלִשִׁית וַיָּקָם
וַיֵּלֶךְ אֶל־עֵלִי וַיֹּאמֶר הִנְנִי כִּי קָרָאתָ לִי וַיָּבֶן עֵלִי כִּי
יְהוָה קֹרֵא לַנָּעַר׃
9 וַיֹּאמֶר עֵלִי לִשְׁמוּאֵל לֵךְ שְׁכָב וְהָיָה אִם־יִקְרָא
אֵלֶיךָ וְאָמַרְתָּ דַּבֵּר יְהוָה כִּי שֹׁמֵעַ עַבְדֶּךָ וַיֵּלֶךְ
שְׁמוּאֵל וַיִּשְׁכַּב בִּמְקוֹמוֹ׃
10 וַיָּבֹא יְהוָה וַיִּתְיַצַּב וַיִּקְרָא כְפַעַם־בְּפַעַם שְׁמוּאֵל
שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל דַּבֵּר כִּי שֹׁמֵעַ עַבְדֶּךָ׃
11 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל הִנֵּה אָנֹכִי עֹשֶׂה דָבָר
בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר כָּל־שֹׁמְעוֹ תְּצִלֶּינָה שְׁתֵּי אָזְנָיו׃
12 בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶל־עֵלִי אֵת כָּל־אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי
אֶל־בֵּיתוֹ הָחֵל וְכַלֵּה׃
13 וְהִגַּדְתִּי לוֹ כִּי־שֹׁפֵט אֲנִי אֶת־בֵּיתוֹ עַד־עוֹלָם בַּעֲוֺן
אֲשֶׁר־יָדַע כִּי־מְקַלְלִים לָהֶם בָּנָיו וְלֹא כִהָה בָּם׃
14 וְלָכֵן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עֵלִי אִם־יִתְכַּפֵּר עֲוֺן בֵּית־
עֵלִי בְּזֶבַח וּבְמִנְחָה עַד־עוֹלָם׃

CAP. III.

1 A PVer auté Samuel miniftrabat Dño coram Heli; & fermo Dñi erat preciofus
In diebus illis non erat vifio manifefta.
2 Factum eft ergo in die quadá Heli iacebat in lectulo fuo, & oculi eius caligauerát, nec poterat videre lucerná Dei:
3 Antequá extingueretur. Samuel autem dormiebat in templo Dñi vbi erat arca Dei.
4 Et vocauit Dñs Samuel: qui refpondens ait: Ecce ego.
5 Et cucurrit ad Heli & dixit: Ecce ego. vocafti enim me. Qui dixit: Non vocaui te, fili: reuertere & dormi. & abiit
6 & dormiuit. Et adiecit Dominus rurfum vocare Samuel. cófurgenfq; Samuel abiit ad Heli, & dixit: Ecce ego: qa vocafti me. q refpõdit: Nó vocaui te fili mi. reuertere & dormi.
7 Porrò Samuel necdú fciebat Dñm, nec reuelatus fuerat ei fermo Dñi.
8 Et adiecit Dominus & vocauit adhuc Sa
B muel tertiò. qui confurgens abiit ad Heli & ait: Ecce ego, quia vocafti me. Intellexit ergo Heli, quia Dominus vocaret puerú.
9 Et ait ad Samuel: Vade & dormi: & fi deinceps vocauerit te, dices: Loquere Domine, quia audit feruus tuus. Abiit ergo
10 Samuel, & dormiuit in loco fuo. Et venit Dominus, & ftetit & vocauit ficut vocauerat fecundò, Samuel, Samuel? Et ait Samuel: Loquere Domine: quia audit
11 feruus tuus. Et dixit Dominus ad Samuel: Ecce ego facio verbum in Ifrael, quod quicunq; audierit, tinnient ambæ aures eius.
12 In die illa fufcitabo aduerfum Heli
C omnia quę locutus fum fuper domú eius.
13 incipiam & complebo. Prædixi enim ei, quòd iudicaturus effem domum eius in æternum propter iniquitatem, eo quòd nouerat indignè agere filios fuos, &
14 non corripuerit eos. Idcircò iuraui domui Heli, quòd non expietur iniquitas domus eius victimis & muneribus vfque in æternum.

CAP. III.

ET puer Samuel erat miniftrans Domino coram Heli facerdote: & fermo Domini erat preciofus in diebus illis: non erat vifio diftinguês. 1
Et factũ eft in die illa, & Heli dormiebat in loco fuo: & oculi eius incœperunt caligare, & non poterat videre. 2
Et lucerna Dei antequam extingueretur, & Samuel dormiebat in templo Domini, vbi erat arca Dei. 3
Et vocauit Dominus, Samuel, Samuel? & dixit: Ecce ego. 4
Et cucurrit ad Heli, & dixit: Ecce ego; quoniam vocafti me. ille autem dixit: Non vocaui te: reuertere et dormi. & reuerfus eft & dormiuit. 5
Et adiecit Dominus rurfum vocare Samuel. & abijt ad Heli fecundò, & dixit: Ecce ego, quia vocafti me. & dixit: Non vocaui te fili: reuertere & dormi. 6
Et Samuel antequam cognofceret Deum, & antequam reuelatus effet fermo Domini ad eum: 7
Et adiecit Dominus vocare Samuel in tertio. & confurrexit Samuel et abijt ad Heli, & dixit: Ecce ego, quia vocafti me. et intellexit Heli quòd Dominus vocauit puerum. 8
Et dixit Heli Samuel: Reuertere et dormi fili. & erit fi vocauerit te, & dices, Loquere Domine, quia audit feruus tuus. et abijt Samuel & dormiuit in loco fuo. 9
Et venit Dominus & ftetit & vocauit eum ficut femel & femel, Samuel, Samuel? & dixit Samuel, Loquere Domine; quia audit feruus tuus. 10
Et dixit Dominus ad Samuel: Ecce ego facio verba in Ifrael, vt quicunque audierit hæc, tinnient ambæ aures eius. 11
In die illa fufcitabo aduerfum Heli omnia quæcunq; locutus fum contra domum eius, incipiam et complebo. 12
Et nũciaui ei quòd vlcifcar ego domum eius vfque in æternum in iniquitatibus filiorum eius, quibus nouerat quòd maledicentes Deo filij eius, & non admonebat eos. 13
Et non fic iuraui domui Heli, fi placabitur iniquitas domus Heli in incenfo vel in victimis vfque in æternum. 14

γ΄.

1 Καὶ τὸ παιδάριον σαμουὴλ ἦν λειτουργοῦν τῷ κυρίῳ ἐνώπιον ἠλὶ τοῦ ἱερέως, καὶ ῥῆμα κυρίου ἦν τίμιον ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, οὐκ ἦν ὅρασις διαστέλλουσα.
2 καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἠλὶ ἐκάθευδεν ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ἀμαυροῦ-
3 σθαι, καὶ οὐκ ἐδύνατο βλέπειν. καὶ ὁ λύχνος τοῦ θεοῦ πρὶν ἢ κατασβεσθῆναι, καὶ Σαμουὴλ ἐκάθευδεν ἐν τῷ
4 ναῷ κυρίου, οὗ ἦν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐκάλεσε κύ-
5 ριος, Σαμουήλ, Σαμουήλ· καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγώ. καὶ ἔδραμε πρὸς ἠλὶ καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγώ, ὅτι κέκληκάς με. ὁ δὲ εἶπεν, οὐ κέκληκά σε, ἀνάστρεφε καὶ κάθευδε. καὶ ἀνέστρεψε
6 καὶ ἐκάθευδε. καὶ προσέθετο κύριος ἔτι καλέσαι τὸν Σαμουήλ. καὶ ἐπορεύθη πρὸς ἠλὶ τὸ δεύτερον, καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγώ, ὅτι κέκληκάς με. καὶ εἶπεν, οὐ κέκληκά σε τέ-
7 κνον· ἀνάστρεφε καὶ κάθευδε. καὶ Σαμουὴλ πρὶν ἢ γνῶναι τὸν θεόν, καὶ πρὶν ἢ ἀποκαλυφθῆναι ῥῆμα κυρίου
8 πρὸς αὐτόν· καὶ προσέθετο κύριος καλέσαι Σαμουὴλ ἐν τρίτῳ· καὶ ἀνέστη Σαμουὴλ καὶ ἐπορεύθη πρὸς ἠλί, καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγώ, ὅτι κέκληκάς με. καὶ συνῆκεν ἠλὶ ὅτι κύριος κέκληκε τὸ παιδάριον.
9 καὶ εἶπεν ἠλὶ τῷ Σαμουήλ, ἀνάστρεφε καὶ κάθευδε τέκνον. καὶ ἔσται ἐὰν καλέσῃ σε, καὶ ἐρεῖς, λάλει κύριε, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός σου. καὶ ἐπορεύθη Σαμουὴλ καὶ ἐκοιμήθη ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ.
10 καὶ ἦλθε κύριος καὶ κατέστη καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ὡς ἅπαξ καὶ ἅπαξ, Σαμουήλ, Σαμουήλ. καὶ εἶπε σαμουήλ, λάλει κύριε, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός σου.
11 καὶ εἶπε κύριος πρὸς Σαμουήλ, ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ τὰ ῥήματά ἐν ἰσραήλ, ὥστε παντὸς ἀκούοντος αὐτά, ἠχήσει ἀμφότερα τὰ ὦτα αὐτοῦ.
12 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπεγερῶ ἐπὶ ἠλὶ πάντα ὅσα ἐλάλησα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἄρξομαι καὶ ἐπιτελέσω.
13 καὶ ἀνήγγελκα αὐτῷ ὅτι ἐκδικῶ ἐγὼ τὸν οἶκον αὐτοῦ ἕως αἰῶνος ἐν ἀδικίαις υἱῶν αὐτοῦ, αἷς ἔγνω ὅτι κακολογοῦντες θεὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐνουθέτει αὐτούς.
14 καὶ οὐχ οὕτως ὤμοσα τῷ οἴκῳ ἠλί, εἰ ἐξιλασθήσεται ἡ ἀδικία οἴκου ἠλὶ ἐν θυμιάματι ἢ ἐν θυσίαις ἕως τοῦ αἰῶνος.

תרגום יונתן

ג

1 וְרַבְיָא שְׁמוּאֵל מְשַׁמֵּשׁ קֳדָם יְיָ בְּחַיֵּי עֵלִי וּפִתְגָמָא דַיְיָ הֲוָה כְּסֵי בְּיוֹמַיָּא הָאִינוּן לֵית נְבוּאָה גַלְיָא׃ 2 וַהֲוָה בְּיוֹמָא הַהוּא
עֵלִי שְׁכִיב בְּאַתְרֵיהּ וְעֵינוֹהִי שָׁרִיאָ לְמִכְהֵי וְלָא יָכִיל לְמֶחֱזֵי׃ 3 וּבוֹצִין בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ עַד לָא טְפָא וּשְׁמוּאֵל שְׁכִיב בַּעֲזָרַת לֵיוָאֵי וְקָלָא
מִן הֵיכְלָא דַיְיָ דְּתַמָּן אֲרוֹנָא דַיְיָ׃ 4 וּקְרָא יְיָ לִשְׁמוּאֵל וַאֲמַר הָא אֲנָא׃ 5 וּרְהַט לְוָת עֵלִי וַאֲמַר הָא אֲנָא אֲרֵי קְרֵיתָא לִי וַאֲמַר
לָא קְרֵיתִי תּוּב שְׁכַב וַאֲזַל וּשְׁכִיב׃ 6 וְאוֹסִיף יְיָ מִקְרֵי עוֹד שְׁמוּאֵל וְקָם שְׁמוּאֵל וַאֲזַל לְוָת עֵלִי וַאֲמַר הָא אֲנָא אֲרֵי קְרֵיתָא לִי וַאֲמַר
לָא קְרֵיתִי בְּרִי תּוּב שְׁכִיב׃ 7 וּשְׁמוּאֵל עַד לָא אֲלַף מַדַּע אוּלְפַן מִן קֳדָם יְיָ וְעַד לָא אִתְגְּלִי לֵיהּ פִּתְגַם נְבוּאָה דַיְיָ׃ 8 וְאוֹסִיף
יְיָ מִקְרֵי שְׁמוּאֵל בִּתְלִיתָא וְקָם וַאֲזַל לְוָת עֵלִי וַאֲמַר הָא אֲנָא אֲרֵי קְרֵיתָא לִי וּסְבַר עֵלִי אֲרֵי מִן קֳדָם יְיָ מִתְקְרֵי לְרַבְיָא׃ 9 וַאֲמַר עֵלִי
לִשְׁמוּאֵל אֱזֵיל שְׁכִיב וִיהֵא אִם יִקְרֵי לָךְ וְתֵימַר מַלֵּיל יְיָ אֲרֵי שָׁמַע עַבְדָּךְ וַאֲזַל שְׁמוּאֵל וּשְׁכִיב בְּאַתְרֵיהּ׃ 10 וְאִתְגְּלִי לֵיהּ יְקָרָא דַיְיָ
וְאִתְעַתַּד וּקְרָא כִּזְמַן בִּזְמַן שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל וַאֲמַר שְׁמוּאֵל מַלֵּיל אֲרֵי שָׁמַע עַבְדָּךְ׃ 11 וַאֲמַר יְיָ לִשְׁמוּאֵל הָא אֲנָא עָבֵיד פִּתְגָמָא בְּיִשְׂרָאֵל
דְּכָל דְּיִשְׁמְעִנֵּיהּ יִצִּלְן תַּרְתֵּין אוּדְנוֹהִי׃ 12 בְּיוֹמָא הַהוּא אֲקֵים לְעֵלִי יָת כָּל דְּמַלֵּלִית עַל אֱנָשׁ בֵּיתֵיהּ אֲגַמַּר וַאֲשֵׁיצֵי׃
13 וְחַוֵּיתִי לֵיהּ אֲרֵי מִתְפְּרַע אֲנָא מִן אֱנָשׁ בֵּיתֵיהּ עַד עָלְמָא בְּחוֹבִין דִּידַע אֲרֵי מַרְגְּזִין לְהוֹן בְּנוֹהִי וְלָא כַהָא בְהוֹן׃
14 וּבְכֵן קַיֵּימִית לְבֵית עֵלִי אִם יִשְׁתַּבְקוּן חוֹבֵי בֵית עֵלִי בְּנִכְסַת קוּדְשִׁין וּבְקוּרְבָּנִין עַד עָלְמָא׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. III.

ET puer Semuel miniftrans ante Dominum in vita Gheli. & verbũ Domini erat abfconfum in diebus illis, nõ erat prophetia manifefta.
2 Et fuit in die illo & Gheli cubans in loco fuo, & oculi eius cœperunt ad caligandum, & non potens ad videndum.
3 Et lucerna domus fanctuarij Domini necdum extinguebatur, & Semuel cubans in atrio Leuitarum, & vox Domini è templo Domini quo ibi arca Domini.
4 Et vocauit Dominus Semuelem. & dixit: Ecce ego.
5 Et cucurrit ad Gheli, & dixit: Ecce ego, nam vocafti me. & dixit: Non vocaui: redi cubato: & abiit & cubuit.
6 Et addidit Dominus vocare iterum Semuelem. & venit ad Gheli, & dixit: Ecce ego; quoniam vocafti me. & dixit: Non vocaui, fili mi: redi cubato.
7 Et Semuel necdum didicerat fcire difciplinam ab-ante Dominum, & nondum manifeftatum erat ei verbum prophetiæ Domini.
8 Et addidit Dominus vocare Semuel in tertio: & furrexit & iuit ad Gheli, & dixit: Ecce ego; quia vocafti me. & cogitauit Gheli quòd ab ante Dominum vocatus eft puer.
9 Et dixit Gheli ad Samuel: Ito cubato: & erit fi vocabit te, & dices, Loquere Domine; nam audiens feruus tuus. & abiit Semuel & cubuit in loco fuo.
10 Et reuelata eft ei gloria Domini, & ftetit & vocauit vt tempore in tempore, Semuel, Semuel? & dixit Semuel: Loquere, quoniam audiens feruus tuus.
11 Et dixit Dominus ad Samuel: Ecce ego faciens verbum in Ifrael, quòd omnis qui audierit illud, tinnient ambæ aures eius.
12 In die illo firmabo Gheli omnia quæ locutus fum fuper hominem domus eius, & conficiam & confummabo.
13 Et oftendam ei quòd vlcifcens ego ab homine domus illius vfque in fæculum in peccatis que cognouit; quoniam prouocantes fibi filij eius, & non prohibuit in eis.
14 Et ideo iuraui domui Gheli, fi remittentur debita domus Gheli in oblatione fanctorum & in oblationibus vfque ad fæculum.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 ‡ Dormiuit autem Samuel vsque mane, aperuitque ostia domus Domini. & Samuel timebat indicare visionem Heli.
16 ‡ Vocauit ergo Heli Samuelem, & dixit: Samuel fili mi? qui respondens ait:
17 Præsto sum. ‡ Et interrogauit eum: Quis est sermo quem locutus est Dominus ad te? oro te ne celaueris me. hæc faciat tibi
D Deus & hæc addat, si absconderis à me sermonem ex omnibus verbis quæ dicta sunt
18 tibi. ‡ Indicauit itaque ei Samuel vniuersos sermones, & non abscondit ab eo. Et ille respondit: Dominus est. quod bonum est in oculis suis faciat.
19 ‡ Creuit autem Samuel, & Dominus erat cum eo, & nō cecidit ex omnibus ver-
20 bis eius in terram. ‡ Et cognouit vniuersus Israel à Dan vsque Berſabee quòd fidelis Samuel propheta esset Domini.
21 ‡ Et addidit Dominus vt appareret in Sylo, quoniam reuelatus fuerat Dominus Samueli in Sylo iuxta verbum Domini. & euenit sermo Samuelis vniuerso Israeli.

CAP. IIII.

1 A EGressus est namque Israel obuiam Philistiim in prœlium, & castrametatus est iuxta Lapidem adiutorij. Porrò Philistiim venerunt in Aphec;
1 ‡ Et instruxerunt aciem contra Israel. inito autem certamine terga vertit Israel Philistæis, & cæsa sunt in illo certamine
2 passim per agros quasi quatuor millia virorum. ‡ Et reuersus est populus ad castra: dixeruntque maiores natu de Israel: Quare percussit nos Dominus hodie coram Philistiim? Afferamus ad nos de Sylo arcam fœderis Domini, & veniat in medium nostri, vt saluet nos de manu inimicorum nostrorum.
4 ‡ Misit ergo populus in Sylo, & tu-
B lerunt indè arcam fœderis Domini exercituum sedentis super Cherubim. erantque duo filij Heli cum arca fœderis Dei Ophni & Phinees.

15 ‡ Et dormit Samuel vsque manè, & surrexit manè & aperuit ostia domus Domini. & Samuel timuit indicare visionem Heli.
16 ‡ Et dixit Heli ad Samuel: Fili? & dixit: Ecce ego.
17 ‡ Et dixit: Quis sermo qui dictus est ad te fili? ne iam celaueris à me ex omnibus verbis dictis in auribus tuis. hæc faciat tibi Deus, & hæc addat si absconderis à me sermonem.
18 ‡ Et indicauit ei Samuel vniuersos sermones, & non abscondit ab eo verbum. & dixit Heli: Dominus ipse placitum coram eo faciat.
19 ‡ Et magnificatus est Samuel, & erat Dominus cum eo. & non cecidit ex omnibus verbis eius in terram.
20 ‡ Et cognouerunt vniuersus Israel à Dan vsque Berſabee quòd fidelis Samuel in Prophetam.
21 ‡ Et addidit Dominus vt appareret ei in Sylo, et reuelatus fuerat Dominus ad Samuel in Sylo iuxta verbum Domini.

CAP. IIII.

1 ET factum est verbum Samuel ad omnem Israel, & conueniunt Philistiim in pugnam contra Israel: & egressus est Israel obuiam eis in prælium: & castrametantur iuxta lapidem Adiutorij, & castrametantur Philistiim in Aphec:
2 ‡ Et instruxerunt aciem Philistiim in prælium contra Israel. & declinauit bellum, et cecidit vir Israel coram Philistiim in acie in campo quatuor millia virorum.
3 ‡ Et reuersus est populus ad castra: & dixerunt maiores natu Israel. Quare igitur quassauit nos Dominus hodie coram Philistiim? accipiamus ad nos arcam fœderis Domini nostri de Sylo, & egrediatur in medio nostri, & saluabit nos de manu inimicorum nostrorum.
4 ‡ Et misit populus in Sylo, & tulerunt inde arcam fœderis Domini exercituum, vbi sederunt Cherubin. & ambo filij Heli cum arca fœderis Dei Ophni & Phinees.

15 ‡ καὶ κοιμᾶται Σαμουὴλ ἕως πρωΐ, καὶ ὤρθρισε τὸ πρωῒ καὶ ὑοίζων τὰς θύρας τοῦ οἴκου κυρίου. ⸗ σαμουὴλ ἐφοβήθη φυλάξειλαγ τὸ ὅρασιν τῷ ἡλί.
16 ‡ καὶ εἶπεν ἡλὶ πρὸς σαμουήλ, τέκνον. ⸗ εἶπεν, ἰδὺ ἐγώ.
17 ‡ καὶ εἶπε, τί τὸ ῥῆμα τὸ λαληθὲν πρὸς σὲ τέκνον, μὴ δὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ ὃν πάντων τῶν λόγων τῶν λαληθέντων ἐν τοῖς ὠσί σου. τάδε ποιήσαι σοι ὁ θεός, καὶ τάδε προσθείη ἐαν κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ ῥῆμα.
18 ‡ καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ Σαμουὴλ πάντας τοὺς λόγους, ⸗ οὐκ ἔκρυψεν ἀπ' αὐτοῦ ῥῆμα. ⸗ εἶπεν ἡλί, κύριος αὐτὸς τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ ποιήσει.
19 ‡ ⸗ ἐμεγαλύνθη Σαμουήλ, ⸗ ἰὼ ὁ κύριος μετ' αὐτοῦ, ⸗ οὐκ ἔπεσεν ἀπὸ πάντων τῶν λόγων αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν.
20 ‡ καὶ ἔγνωσαν πᾶς ἰσραὴλ ἀπὸ δὰν καὶ ἕως βηρ Σαβεὲ, ὅτι πιστὸς Σαμουὴλ εἰς προφήτην.
21 ‡ καὶ προστέθεται κύριος τοῦ δηλωθῆναι αὐτῷ ἐν σηλώ, καὶ ἀπεκαλύφθη κύριος πρὸς Σαμουὴλ ἐν σηλὼ κατὰ ῥῆμα κυρίου.

δ'.

1 ‡ Καὶ ἐγένετο ῥῆμα σαμουὴλ πρὸς παντα ἰσραήλ, καὶ συναθροίζονται ⸗ ἀλλόφυλοι εἰς πόλεμον ἐπὶ ἰσραήλ. καὶ ἐξῆλθεν ἰσραὴλ εἰς ἀπαντησιν αὐτοῖς εἰς πόλεμον. καὶ παρεμβάλλουσιν ἐπὶ ἀβενέζερ. καὶ παρεμβάλλουσιν ⸗ ἀλλόφυλοι ἐπὶ ἀφέκ.
2 ‡ καὶ παρατάσσονται ⸗ ἀλλόφυλοι εἰς πόλεμον ἐπὶ ἰσραήλ. ⸗ ἔκλινεν ὁ πόλεμος, ⸗ ἔπεσεν αὐτὸς ἰσραὴλ ἐνώπιον τῶν ἀλλοφύλων ἐν τῇ παρατάξει ἐν τῷ πεδίῳ τέσσαρες χιλιάδες ἀνδρῶν.
3 ‡ καὶ ἦλθεν ὁ λαὸς εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ εἶπον ⸗ πρεσβύτεροι ἰσραήλ, διατί ἀπὰ ἔθραυσεν ἡμᾶς κύριος σήμερον ἐνώπιον τῶν ἀλλοφύλων; λάβωμεν πρὸς ἡμᾶς τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου ἡμῶν ἐκ σηλὼ, καὶ ἐξελθέτω ἐν μέσῳ ἡμῶν, καὶ σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν.
4 ‡ καὶ ἀπέστειλεν ὁ λαὸς ἐν σηλὼ, ⸗ ἦραν ἐκεῖθεν τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου τῶν δυνάμεων, ⸗ ἐπεκάθητο τὰ χερουβὶν. καὶ ἀμφότεροι ⸗ υἱοὶ ἡλὶ μετ' τὴν κιβωτὸν διαθήκης τοῦ θεοῦ ὀφνὶ καὶ φινεές.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO:

" Et cubuit Samuel vsque ad manè, & aperuit portas sanctuarij Domini: & Samuel timens indicare visionem prophetiæ ad
Gheli. " Et vocauit Gheli Samuel, & dixit: Samuel fili mi? & dixit: Ece ego. " Et dixit: Quod verbum quod locu-
cutus est tecum? ne nunc abscondas à me: sic faciat Dominus tibi, & sic addat si absconderis à me verbum ex omni verbo quod locutus est
tecum. " Et indicauit illi Samuel omnia verba, non abscondit ab eo: & dixit, Dominus ipse, quod rectum ante ipsum, faciet.
" Et creuit Samuel, & dictum Domini fuit in auxilium eius, & non cessauit ex omnibus verbis eius vnum.
" Et cognouit omnis Israel à Dan & vsque Berſabagh, quòd fidelis Samuel in verbis prophetiæ Domini.
" Et addidit Dominus ad reuelandum in Siloh, quoniam reuelatus est Dominus Samueli in Silo iuxta verbum Domini.
" Et fuit verbum Samuel notum omni Israel.

CAP. IIII.

ET exiit Israel ad occursum Pelisthæorum ad ineundum bellum, & manserunt super lapidem auxilij, & Pelisthæi manserunt in Apheq.
' Et ordinauerunt bellum Pelisthæi ad occursum Israel; & expansi sunt factores prælij, & fracti sunt Israel ante Pelisthæos, & percus-
erunt in acie in agro circiter quatuor mille viros. ' Et venit populus ad castra, & dixerunt senes Israel: Quare fregit nos Dominus die hac
ante Pelisthæos? accipiemus nunc nobis ex Siloh arcam fœderis Domini, & ibit inter nos, & propter gloriam nominis eius liberabimur
de manu auctorum inimicitiarum nostrarum. ' Et misit populus ad Siloh, & tulerunt inde arcam
fœderis Domini exercituum, quòd maiestas eius manens suprà à Cherubaia: & ibi duo filij Gheli cum arca fœderis Domini Hhophni
& Pinhhaz:

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 ׃ וַיְהִי כְּבוֹא אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיָּרִעוּ
כָל־יִשְׂרָאֵל תְּרוּעָה גְדוֹלָה וַתֵּהֹם הָאָרֶץ׃
6 ׃ וַיִּשְׁמְעוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־קוֹל הַתְּרוּעָה וַיֹּאמְרוּ
מֶה קוֹל הַתְּרוּעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת בְּמַחֲנֵה הָעִבְרִים
וַיֵּדְעוּ כִּי אֲרוֹן יְהוָה בָּא אֶל־הַמַּחֲנֶה׃
7 ׃ וַיִּרְאוּ הַפְּלִשְׁתִּים כִּי אָמְרוּ בָּא אֱלֹהִים אֶל־
הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמְרוּ אוֹי לָנוּ כִּי לֹא הָיְתָה כָּזֹאת
אֶתְמוֹל שִׁלְשֹׁם׃
8 ׃ אוֹי לָנוּ מִי יַצִּילֵנוּ מִיַּד הָאֱלֹהִים הָאַדִּירִים
הָאֵלֶּה אֵלֶּה הֵם הָאֱלֹהִים הַמַּכִּים אֶת־מִצְרַיִם בְּכָל־
מַכָּה בַּמִּדְבָּר׃
9 ׃ הִתְחַזְּקוּ וִהְיוּ לַאֲנָשִׁים פְּלִשְׁתִּים פֶּן תַּעַבְדוּ
לָעִבְרִים כַּאֲשֶׁר עָבְדוּ לָכֶם וִהְיִיתֶם לַאֲנָשִׁים
10 וְנִלְחַמְתֶּם׃ ׃ וַיִּלָּחֲמוּ פְלִשְׁתִּים וַיִּנָּגֶף יִשְׂרָאֵל
וַיָּנֻסוּ אִישׁ לְאֹהָלָיו וַתְּהִי הַמַּכָּה גְּדוֹלָה מְאֹד וַיִּפֹּל
מִיִּשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֶלֶף רַגְלִי׃
11 ׃ וַאֲרוֹן אֱלֹהִים נִלְקָח וּשְׁנֵי בְנֵי־עֵלִי מֵתוּ חָפְנִי
וּפִינְחָס׃
12 ׃ וַיָּרָץ אִישׁ־בִּנְיָמִן מֵהַמַּעֲרָכָה וַיָּבֹא שִׁלֹה בַּיּוֹם
הַהוּא וּמַדָּיו קְרֻעִים וַאֲדָמָה עַל־רֹאשׁוֹ׃
13 ׃ וַיָּבוֹא וְהִנֵּה עֵלִי יֹשֵׁב עַל־הַכִּסֵּא יַךְ דֶּרֶךְ מְצַפֶּה
כִּי־הָיָה לִבּוֹ חָרֵד עַל אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וְהָאִישׁ בָּא
לְהַגִּיד בָּעִיר וַתִּזְעַק כָּל־הָעִיר׃
14 ׃ וַיִּשְׁמַע עֵלִי אֶת־קוֹל הַצְּעָקָה וַיֹּאמֶר מֶה קוֹל
הֶהָמוֹן הַזֶּה וְהָאִישׁ מִהַר וַיָּבֹא וַיַּגֵּד לְעֵלִי׃
15 ׃ וְעֵלִי בֶּן־תִּשְׁעִים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה וְעֵינָיו קָמָה וְלֹא
יָכוֹל לִרְאוֹת׃
16 ׃ וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֶל־עֵלִי אָנֹכִי הַבָּא מִן־הַמַּעֲרָכָה
וַאֲנִי מִן־הַמַּעֲרָכָה נַסְתִּי הַיּוֹם וַיֹּאמֶר מֶה־הָיָה
הַדָּבָר בְּנִי׃

5 * Cumque venisset arca fœderis Do-
mini in castra, vociferatus est omnis Israel
clamore grandi, & personuit terra.
6 * Et audierunt Philistiim vocem cla-
moris, dixeruntque: Quænam est hæc vox
clamoris magni in castris Hebræorum?
& cognouerunt quòd arca Domini ve-
nisset in castra.
7 * Timueruntque Philistiim, dicentes:
Venit Deus in castra*. & ingemuerunt di-
centes: Væ nobis. non enim fuit tanta ex-
ultatio heri & nudiustertius.
8 * Vę nobis. quis nos saluabit de manu
Deorum sublimium istorum? hi sunt Dij
qui percusserunt Ægyptum omni plaga
in deserto.
9 * Cōfortamini & estote viri Philistiim;
ne seruiatis Hebræis sicut & illi seruierūt
vobis. confortamini & bellate.
10 * Pugnauerunt ergo Philistiim, & cæ-
sus est Israel, & fugit vnusquisque in ta-
bernaculum suum. & facta est plaga ma-
gna nimis; & ceciderunt de Israel trigin-
ta millia peditum:
11 * Et arca Dei capta est, duo quoque fi-
lij Heli mortui sunt Ophni & Phinees.
12 * Currens autem vir de Beniamin ex a-
cie venit in Sylo in die illa, scissa veste, &
conspersus puluere caput.
13 * Cumque ille venisset, Heli sedebat su-
C per sellam contra viam expectans. erat au-
tem cor eius pauens pro arca Dei. Vir au-
tem ille postquam ingressus est, nunciauit
vrbi. & vlulauit omnis ciuitas.
14 * Et audiuit Heli sonitum clamoris, di-
xitque: Quis est hic sonitus tumultus hu-
15 ius? * At ille festinauit & venit, & nun-
ciauit Heli. Heli autem erat nonaginta &
octo annorum, & oculi eius caligauerant,
& videre non poterat.
16 * Et dixit ad Heli: Ego sum qui veni
de prœlio, & ego qui de acie fugi ho-
die. Cui ille ait: Quid actum est fili
mi?

5 * *Et factum est vt venit arca fœderis Do-
mini in castra, & vociferatus est omnis Israel
clamore grandi, & personuit terra.*
6 * *Et audierunt Philistiim vocem clamoris,
& dixerunt: Quæ vox clamoris huius magna
hæc in castris Hebræorum? & cognouerunt
quòd arca Domini venit in castra.*
7 * *Et timuerunt Philistiim valdè & dixe-
runt: Iste Deus eorum venit ad eos in castra.
væ nobis. libera nos Domine hodie, quia non
factum est sic heri & nudiustertius.*
8 * *Væ nobis: Quis liberabit nos de manu
Deorum solidorum istorum? hi sunt Dij qui
percusserunt Aegyptum in omni plaga & in
deserto.*
9 * *Confortamini & estote in viros Phili-
stiim, vt non seruiatis Hebræis, sicut seruie-
runt nobis: et estote in viros & debellate eos.*
10 * *Et pugnauerunt Philistiim contra eos,
& cæsus est vir Israel coram Philistiim, &
fugit vnusquisque in tabernaculum suum. &
facta est plaga magna nimis, & ceciderunt de
Israel triginta millia ordinum.*
11 * *Et arca Dei capta est; & ambo filij Heli
Ophni & Phinees mortui sunt.*
12 * *Et cucurrit vir Ieminæus ex acie, & ve-
nit in Sylo in die illa: & vestes eius ruptæ, et
terra super caput eius.*
13 * *Et quando venit, ecce Heli sedebat super
sellam suam ad portam speculans viam; quia
erat cor eius pauens pro arca Dei. & homo in-
gressus est ad nunciandum in ciuitatem. & v-
lulauit tota ciuitas.*
14 * *Et audiuit Heli vocem clamoris, & di-
xit: Quæ vox clamoris huius?*
15 * *Et homo festinans ingressus est, & nun-
ciauit Heli. et erat Heli filius nonaginta & o-
cto annorum, & oculi eius grauati fuerant, &
non videbat.*
16 * *Et dixit Heli viris qui aderant ei: Quæ
vox soni huius? & respondit vir qui venit,
& dixit: Ego sum qui veni de castris, ego fu-
gi de acie hodie. & dixit ei Heli: Quod factum
est verbum fili?*

5 * καὶ ἐγένετο ὡς ἦλθεν ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης τοῦ κυρίου
εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ ἀνέκραξε πᾶς ἰσραὴλ φωνῇ με-
6 γάλῃ, καὶ ἤχησεν ἡ γῆ. * καὶ ἤκουσαν οἱ ἀλλόφυλοι
τὴν φωνὴν τῆς κραυγῆς· καὶ εἶπον, τίς ἡ φωνὴ τοῦ ἀλαλαγ-
μοῦ τούτου ἡ μεγάλη αὕτη ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν ἑβραίων;
καὶ ἔγνωσαν ὅτι ἡ κιβωτὸς τοῦ κυρίου ἥκει εἰς τὴν παρεμβολήν.
7 * καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἀλλόφυλοι σφόδρα, καὶ εἶπον,
οὗτος ὁ θεὸς αὐτῶν ἥκει πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν παρεμβολήν.
οὐαὶ ἡμῖν, ἐξελοῦ ἡμᾶς κύριε σήμερον, ὅτι οὐ γέγονεν
8 οὕτως ἐχθὲς καὶ τρίτης. * οὐαὶ ἡμῖν τίς ἐξελεῖται ἡ-
μᾶς ἐκ χειρὸς τῶν θεῶν τῶν στερεωτέρων τούτων; οὗτοι εἰσιν
οἱ θεοὶ οἱ πατάξαντες τὴν αἴγυπτον ἐν πάσῃ πληγῇ καὶ
9 ἐν τῇ ἐρήμῳ. * κραταιοῦσθε καὶ γίνεσθε εἰς ἄνδρας
ἀλλόφυλοι, ὅπως μὴ δουλεύσητε τοῖς ἑβραίοις, καθὼς
ἐδούλευσαν ἡμῖν, καὶ ἔσεσθε εἰς ἄνδρας καὶ πολεμήσα-
10 τε αὐτούς. * καὶ ἐπολέμησαν οἱ ἀλλόφυλοι πρὸς
αὐτούς· καὶ πταίει ἀνὴρ ἰσραὴλ ἐνώπιον τῶν ἀλλοφύλων,
καὶ ἔφυγεν ἕκαστος εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο πλη-
γὴ μεγάλη σφόδρα, καὶ ἔπεσαν ἐξ ἰσραὴλ τριάκον-
τα χιλιάδες ταγμάτων.
11 * καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐλήφθη· καὶ ἀμφότεροι οἱ
υἱοὶ ἡλὶ ὀφνὶ καὶ φινεὲς ἀπέθανον.
12 * καὶ ἔδραμεν ἀνὴρ ἰεμιναῖος ἐκ τῆς παρατάξεως, καὶ
ἦλθεν εἰς σηλὼ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ
διερρηγμένα, καὶ γῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ.
13 * καὶ ὅτε ἦλθεν, ἰδοὺ ἡλὶ ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ δίφρου αὐτοῦ
παρὰ τὴν πύλην σκοπεύων τὴν ὁδόν, ὅτι ἦν ἡ καρδία αὐ-
τοῦ ἐξεστηκυῖα περὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ. καὶ ὁ ἄνθρωπος
εἰσῆλθεν ἀπαγγεῖλαι εἰς τὴν πόλιν. καὶ ἀνεβόησεν ὅλη ἡ
14 πόλις. * καὶ ἤκουσεν ἡλὶ τὴν φωνὴν τῆς βοῆς καὶ εἶ-
πεν, τίς ἡ φωνὴ τῆς βοῆς ταύτης;
15 * καὶ ὁ ἄνθρωπος σπεύσας εἰσῆλθε, καὶ ἀπήγγειλε τῷ ἡ-
λί, καὶ ἦν ἡλὶ υἱὸς ἐνενήκοντα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ
αὐτοῦ ἐβαρύνθησαν καὶ οὐκ ἔβλεπεν.
16 * καὶ εἶπεν ἡλὶ τοῖς ἀνδράσι τοῖς παρεστηκόσιν αὐτῷ, τίς
ἡ φωνὴ τοῦ ἤχου τούτου; καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ ὁ ἐληλυθώς, καὶ
εἶπεν, ἐγώ εἰμι ὁ ἥκων ἐκ τῆς παρεμβολῆς, ἐγὼ πέφευγα
ἐκ τῆς παρατάξεως σήμερον. καὶ εἶπεν αὐτῷ ἡλί, τί τὸ γε-
γονὸς ῥῆμα τέκνον;

תרגום יונתן

5 והוה כד אתא ארון קימא דיוי למשריתא ויביבו כל ישראל יבבא רבא ואשתגשת ארעא׃ 6 ושמעו פלשתאי ית קל יבבא
ואמרו מה קל יבבא רבא הדין במשרית יהודאי וידעו ארי ארונא דיוי אתא למשריתא׃ 7 ודחילו פלשתאי ארי אמרו אתא ארונא
דיוי למשריתא ואמרו וי לנא ארי לא הות כהדא מאתמלי ומדקדמוהי׃ 8 וי לנא מן ישזביננא מיד מימרא דיוי דעובדוהי רברבין
אלין אינון גבורתא דיוי דמחא ית מצראי בכל מחא ולעמיה עבד פרישן במדברא׃ 9 איתקפו והוו לגברין גברין פלשתאי דילמא
תשתעבדון ליהודאי כמא דאשתעבידו לכון ותהון לגברין גברין ותגיחון קרב׃ 10 ואגיחו קרבא פלשתאי ואתברו ישראל
ואפכו גבר לקרווהי והות מחתא רבתא לחדא ואתקטילו מישראל תלתין אלפין גבר ריגלי׃
11 וארונא דיוי אישתבי ותרין בני עלי אתקטילו חפני ופינחס׃ 12 ורהט גברא משבטא דבית בנימין מסידרא
ואתא לשילו ביומא ההוא ולבושוהי מבזעין ועפרא רמי ברישיה׃ 13 ואתא והא עלי יתיב על כרסיא על כבש אורח תרעא
מסכי ארי הוה ליביה זע על ארונא דיוי וגברא אתא לחואה בקרתא ואישתגישת כל קרתא׃
14 ושמע עלי ית קל צוחתא ואמר מה קל שיגושיא הדין וגברא אוחי ואתא וחוי לעלי׃
15 ועלי בר תשעין ותמני שנין ועינוהי קמא ולא יכיל למחזי׃ 16 ואמר גברא לעלי אנא אתית מן סידרא ואנא מן
סידרא דקרבא אפכית יומא דין ואמר מה הוה פתגמא ברי׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

5 Et fuit quando venit arca fœderis Domini ad castra, & iubilauerunt omnis Israel iubilatione magna, & resonuit terra.
6 Et audierunt Pelisthæi vocem iubilationis, & dixerunt: Quæ vox iubilationis magnæ huius in exercitu Iehudæorum? & cognoue-
runt quòd arca Domini venit ad castra. 7 Et timuerunt Pelisthæi, quoniam dixerunt: Venit arca Domini ad castra.
& dixerunt: Heu nobis: quia non fuit sicut hæc ab heri & ab-ante illud. 8 Heu nobis: quis liberabit nos de manu
dicti Domini, quòd facta eius maxima hæc: ipsæ fortitudines Domini, qui percussit Ægyptios in omni percussione; & populo suo fecit
mirabilia in deserto. 9 Fortificamini & state in viros viri Pelisthæi, ne fortè seruiatis Iehudæis, sicut seruie-
runt vobis: & eritis in viros fortes, & inibitis bellum. 10 Et inierunt bellum Pelisthæi, & fracti sunt Israel, &
verterunt terga vir ad ciuitatem suam, & fuit percussio magna valdè, & occisi sunt ex Israel triginta mille viri pedites.
11 Et arca Domini capta fuit, & duo filij Gheli occisi sunt, Hhophni & Pinhhaz.
12 Et cucurrit vir ex tribu domus Beniamin ex acie, & venit ad Silo in die illo; & vestes eius scissæ, & puluis coniectus in capite eius.
13 Et venit, & ecce Gheli sedens super cathedram super gradum viç portæ prospiciens; quoniam fuit cor eius tremens super arcam Do-
mini: & vir venit ad nunciandum in vrbe, & turbata est omnis ciuitas.
14 Et audiuit Gheli vocem clamoris, & dixit: Quæ vox conturbationis huius? & vir festinauit & venit & nunciauit Gheli.
15 Et Gheli filius nonaginta & octo annorum, & oculi eius caligauerunt, & non potuit videre.
16 Et dixit vir ad Gheli: Ego venio ex acie, & ego ex acie fugi die hac. & dixit: Quod fuit verbum fili mi?

Universidad de Deusto Biblioteca

17 ויען המבשר ויאמר נס ישראל לפני פלשתים וגם מגפה גדולה היתה בעם וגם שני בניך מתו חפני ופינחס וארון האלהים נלקחה׃
18 ויהי כהזכירו את ארון האלהים ויפל מעל הכסא אחרנית בעד יד השער ותשבר מפרקתו וימת כי זקן האיש וכבד והוא שפט את ישראל ארבעים שנה׃
19 וכלתו אשת פינחס הרה ללת ותשמע את השמעה אל הלקח ארון האלהים ומת חמיה ואישה ותכרע ותלד כי נהפכו עליה צריה׃
20 וכעת מותה ותדברנה הנצבות עליה אל תיראי כי בן ילדת ולא ענתה ולא שתה לבה׃
21 ותקרא לנער אי כבוד לאמר גלה כבוד מישראל אל הלקח ארון האלהים ואל חמיה ואישה׃
22 ותאמר גלה כבוד מישראל כי נלקח ארון האלהים׃

ה

1 ופלשתים לקחו את ארון האלהים ויבאהו מאבן העזר אשדודה׃
2 ויקחו פלשתים את ארון האלהים ויבאו אתו בית דגון ויציגו אתו אצל דגון׃
3 וישכמו אשדודים ממחרת והנה דגון נפל לפניו ארצה לפני ארון יהוה ויקחו את דגון וישבו אתו למקומו׃
4 וישכמו בבקר ממחרת והנה דגון נפל לפניו ארצה לפני ארון יהוה וראש דגון ושתי כפות ידיו כרתות אל המפתן רק דגון נשאר עליו׃
5 על כן לא ידרכו כהני דגון וכל הבאים בית דגון על מפתן דגון באשדוד עד היום הזה׃

17 Respondens autē ille qui nunciabat, Fugit, inquit, Israel corā Philistiim, & ruina magna facta est in populo. insuper & duo filij tui mortui sunt Ophni & Phinees, &
18 arca Dei capta est. Cumq; ille nominasset
D arcam Dei, cecidit de sella retrorsum iuxta ostiū, & fractis ceruicibus mortuus est. Senex enim erat vir & grandęuus: & ipse
19 iudicauit Israel quadraginta annis. Nurus autem eius vxor Phinees prægnans erat, vicinaq; partui; & audito nūcio quòd capta esset arca Dei, & mortuus esset socer suus & vir suus, incuruauit se & peperit:
20 irruerant enim in eam dolores subiti. In ipso autē momento mortis eius dixerunt ei qui stabant circa eam: Ne timeas, quia filiū peperisti. quę non respondit eis, neq;
21 animaduertit. Et vocauit puerū Icabod, dicens: Translata est gloria de Israel, quia capta est arca Dei. Et pro socero suo & p
22 viro suo, ait: Translata est gloria ab Israel, eò quòd capta esset arca Dei.

CAP. V.

1 A PHilistiim autem tulerunt arcam Dei, & asportauerunt eam à lapide adiutorij
2 in Azotum. Tuleruntque Philistiim arcam Dei, & intulerunt eam in templum Dagon, & statuerunt eam iuxta Dagon.
3 Cumque surrexissent diluculò Azotij altera die, ecce Dagon iacebat pronus in terra ante arcam Domini. & tulerunt Dagon, & restituerunt eum in locum
4 suum. Rursumque manè die altera consurgentes, inuenerunt Dagon iacentem super faciem suam in terra coram arca Domini. Caput autem Dagon & duæ palmæ manuum eius abscisæ erant super limen; porrò Dagon solus truncus remā-
B serat in loco suo.
5 Propter hanc causam non calcant sacerdotes Dagon, & omnes qui ingrediuntur templum eius super limen Dagon in Azoto vsque in hodiernum diem.

Et respondit puer & dixit: Fugit vir Israel à facie Philistiim, & plaga magna facta est in populo; & ambo filij tui mortui sunt, & arca Dei capta est. 17
Et factum est vt meminit arcæ Dei, & cecidit à sella in retro adhærentia portæ; et fracta est scapula eius, & mortuus est; quoniam senex erat homo & grauis. & ipse iudicauit Israel quadraginta annis. 18
Et nurus eius vxor Phinees quæ concepit vt pareret, & audiuit nuncium quòd capta esset arca Dei, et quòd mortuus esset socer suus, & vir suus; & angustiata est et peperit; quoniam versi fuerunt in eam dolores eius. 19
Et in tempore suo moritur. & dixerunt ei mulieres quæ astabant ei: Ne timeas, quoniā filium peperisti. & non respondit, & non animaduertit cor suum. 20
Et vocauit nomen puero Gloriæ pro arca Dei, & pro socero suo, & pro viro suo, quoniam mortui sunt. 21
Et dixit: Translata est gloria ab Israel, eo quòd capta est arca Dei. 22

CAP. V.

ET Philistiim tulerunt arcam Dei, & asportauerunt eam ex Lapide adiutorij in Azotum. 1
Et tulerunt Philistiim arcam Dei, & intulerunt eā in domum Dagon, & statuerunt eam iuxta Dagon. 2
Et surrexerunt manè Azotij, & ingressi sunt in domum Dagon altera die. & viderunt, & ecce Dagō cecidit in faciem suam in terram ante arcam Dei. & eleuauerunt Dagon, & restituerunt eum in locum suum. 3
Et factum est vt surrexerunt altera die manè Azotij, et ecce Dagon cecidit in faciem suam coram arca Dei: & caput Dagon, & ambo vestigia pedum eius abscisa super anteriora liminum, & ambæ iuncturæ manuum eius iacentes super limen. verùm scapula Dagon relicta est. 4
Propter hoc non ascendunt sacerdotes Dagon, & omnis qui ingreditur in domum Dagon super limen domus Dagon in Azoto vsque in diem hunc, sed transilientes transiliunt. 5

17 καὶ ἀπεκρίθη τὸ παιδάριον, καὶ εἶπεν, πέφευγεν ἀνὴρ ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου τῶν ἀλλοφύλων, καὶ πληγὴ μεγάλη γέγονεν ἐν τῷ λαῷ, καὶ ἀμφότεροι οἱ υἱοί σου τεθνήκασι, καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐλήφθη.
18 καὶ ἐγένετο ὡς ἐμνήσθη τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ δίφρου εἰς τὰ ὀπίσω ἐχόμενα τῆς πύλης, καὶ συνετρίβη ὁ νῶτος αὐτοῦ καὶ ἀπέθανεν, ὅτι πρεσβύτης ἦν ὁ ἄνθρωπος καὶ βαρύς, καὶ αὐτὸς ἔκρινε τὸν ἰσραὴλ τεσσαράκοντα ἔτη.
19 καὶ ἡ νύμφη αὐτοῦ γυνὴ φινεὲς συνειληφυῖα τοῦ τεκεῖν, καὶ ἤκουσεν τὴν ἀγγελίαν ὅτι ἐλήφθη ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ὅτι τέθνηκεν ὁ πενθερὸς αὐτῆς καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ἐστένωσε καὶ ἔτεκεν, ὅτι ἐστράφησαν ἐπ' αὐτῆς αἱ ὠδῖνες αὐτῆς.
20 καὶ ἐν τῷ καιρῷ αὐτῆς ἀποθνήσκει. καὶ εἶπον αὐτῇ αἱ γυναῖκες αἱ παρεστηκυῖαι αὐτῇ, μὴ φοβοῦ, ὅτι υἱὸν τέτοκας. καὶ οὐκ ἀπεκρίθη, καὶ οὐκ ἐνόησεν ἡ καρδία αὐτῆς.
21 καὶ ἐκάλεσεν ὄνομα τῷ παιδαρίῳ ἐχαβὼθ ὑπὲρ τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ ὑπὲρ τοῦ πενθεροῦ αὐτῆς καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, ὅτι ἀπέθανον.
22 καὶ εἶπεν, ἀπῴκισται δόξα ἀπὸ ἰσραὴλ διότι ἐλήφθη ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ.

ε.

1 Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἔλαβον τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ, καὶ εἰσήνεγκαν αὐτὴν ἐξ ἀβεννεζὲρ εἰς ἄζωτον.
2 καὶ ἔλαβον οἱ ἀλλόφυλοι τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ, καὶ εἰσήνεγκαν αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον δαγών, καὶ παρέστησαν αὐτὴν παρὰ δαγών.
3 καὶ ὤρθρισαν οἱ ἀζώτιοι, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον δαγὼν τῇ ἐπαύριον· καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ δαγὼν πεπτωκὼς ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ. καὶ ἤγειραν τὸν δαγών, καὶ κατέστησαν αὐτὸν ἐπὶ τὸν τόπον αὐτοῦ.
4 καὶ ἐγένετο ὡς ὤρθρισαν τῇ ἐπαύριον τὸ πρωῒ οἱ ἀζώτιοι, καὶ ἰδοὺ δαγὼν πεπτωκὼς ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ. καὶ ἡ κεφαλὴ δαγὼν καὶ ἀμφότερα τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν αὐτοῦ ἀφῃρημένα ἐπὶ τὰ ἐμπρόσθια τῶν σταθμῶν, καὶ ἀμφότεροι οἱ καρποὶ τῶν χειρῶν αὐτοῦ πεπτωκότες ἐπὶ τὸ πρόθυρον. πλὴν ἡ ῥάχις δαγὼν ὑπελείφθη.
5 διὰ τοῦτο οὐκ ἐπιβαίνουσιν οἱ ἱερεῖς δαγών, καὶ πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος εἰς οἶκον δαγὼν ἐπὶ τὸν σταθμὸν οἴκου δαγὼν ἐν ἀζώτῳ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· ἀλλ' ὑπερβαίνοντες ὑπερβαίνουσιν.

תרגום יונתן

17 ואתיב דמבשר ואמר אפך ישראל מן קדם פלשתאי ואף מחתא רבתא הות בעמא ואף תרין בנך אתקטלו חפני ופינחס וארונא דייי אשתבי׃
18 והוה כד אדכרותיה ית ארונא דייי ונפל מעל כרסא לאחורוהי על כבש אורח תרעא ואיתברת פרקותיה ומית ארי סיב גברא ויקיר והוא דן ית ישראל ארבעין שנין׃
19 וכלתיה אתת פינחס מעדיא למילד ושמעת ית שמועתא דאשתבי ארונא דייי ומית חמוהא ואתקטל בעלה וכרעת וילדת ארי בעתונא חבלהא׃
20 ובעדן מותה ומלילא נשיא דקיימן עלה ... ארי בר דכר ילידת ולא אתיבת ולא שויאת על לבה׃
21 וקרת לרביא איכבוד למימר גלת יקרא מישראל דאשתבי ארונא דייי ומית חמוהא ואתקטל בעלה׃
22 ואמרת גלה יקרא מישראל ארי אשתבי ארונא דייי׃

ה

1 ופלשתאי שבו ית ארונא דייי ואיתוהי מאבן סעדא לאשדוד׃
2 ונסיבו פלשתאי ית ארונא דייי ואעילו יתיה לבית דגון ואקימו יתיה בסטר דגון׃
3 ואקדימו אנש אשדוד ביומא דבתרוהי והא דגון רמי על אפוהי על ארעא קדם ארונא דייי ונסיבו ית דגון ואתיבו יתיה לאתריה׃
4 ואקדימו בצפרא ביומא דבתרוהי והא דגון רמי על אפוהי על ארעא קדם ארונא דייי וריש דגון ותרתין פיסת ידוהי קציצן סחתן על סקופתא להוד גופיה אשתאר עלוהי׃
5 על כן לא דרכין כומרי דגון וכל עלין לבית דגון על סקופת דגון באשדוד עד יומא הדין׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

17 Et respondit qui nuncians, & dixit: Conuertit se Israel ab-ante Pelisthæos, & etiam percussio magna fuit in populo; & etiam duo filij tui occisi sunt, Hhophni & Pinhhaz; & arca Domini capta est. 18 Et fuit quando memorabat ille arcam Domini, & cecidit desuper cathedram retro se super gradum viæ portæ, & fracta est ceruix eius, & mortuus est, quia senex vir & grauis: & ipse iudicauit Israel quadraginta annis. 19 Et nurus eius vxor Pinhhazz prægnans ad pariendum, & audiuit auditionem quòd capta est arca Domini, & quòd mortuus est socer suus, & quòd occisus est maritus eius; & curuata est & peperit, quoniam concrepuerunt eam dolores eius. 20 Et in tempore mortis eius & locutæ sunt mulieres quæ stantes super eam: Ne timueris, nam filium masculum peperisti: & non respondit, & non posuit super cor suum. 21 Et vocauit puerum Aichabod, dicendo: Migrauit gloria ex Israel, quòd capta est arca Domini, & quòd mortuus est socer eius, & quòd occisus fuit maritus eius. 22 Et dixit: Migrauit gloria ex Israel, quoniam capta fuit arca Domini.

CAP. V.

1 ET Pelisthæi ceperunt arcam Domini, & adduxerunt eam à Petra auxilij ad Asdod. 2 Et tulerunt Pelisthæi arcam Domini, & ascendere fecerunt eam ad ædem Dagon, & statuerunt eam in latere Dagon. 3 Et anticipauerunt homines Asdod in die qui post illum, & ecce Dagon proiectus super faciem suam super terram ante arcam Domini, & tulerunt Dagon & retulerunt illum ad locum suum. 4 Et anticipauerunt in aurora in die qui post illum, & ecce Dagon proiectus super faciem suam super terram ante arcam Domini, & caput Dagon & duæ extremitates manuum eius truncatæ percussæ super limen: solum corpus eius relictum fuit super se: 5 Propterea non gradientes sacrificuli Dagon, & omnes intrantes ad ædem Dagon super limen Dagon in Asdod vsque ad diem hunc.

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 ‡ וַתִּכְבַּד יַד־יְהוָה אֶל־הָאַשְׁדּוֹדִים וַיְשַׁמֵּם וַיַּךְ
אֹתָם בָּעֳפָלִים אֶת־אַשְׁדּוֹד וְאֶת־גְּבוּלֶיהָ:
7 ‡ וַיִּרְאוּ אַנְשֵׁי־אַשְׁדּוֹד כִּי־כֵן וְאָמְרוּ לֹא־יֵשֵׁב אֲרוֹן
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עִמָּנוּ כִּי־קָשְׁתָה יָדוֹ עָלֵינוּ וְעַל דָּגוֹן
אֱלֹהֵינוּ:
8 ‡ וַיְשַׁלְּחוּ וַיַּאַסְפוּ אֶת־כָּל־סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים אֲלֵהֶם
וַיֹּאמְרוּ מַה־נַּעֲשֶׂה לַאֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ גַּת
יִסַּב אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּסֵבּוּ אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי
9 יִשְׂרָאֵל: ‡ וַיְהִי אַחֲרֵי הֲסַבּוּ אֹתוֹ וַתְּהִי יַד־יְהוָה
בָּעִיר מְהוּמָה גְדוֹלָה מְאֹד וַיַּךְ אֶת־אַנְשֵׁי הָעִיר
מִקָּטֹן וְעַד־גָּדוֹל וַיִּשְׁתָּרְרוּ לָהֶם עֳפָלִים:
10 ‡ וַיְשַׁלְּחוּ אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עֶקְרוֹן וַיְהִי כְּבוֹא
אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עֶקְרוֹן וַיִּזְעֲקוּ הָעֶקְרֹנִים לֵאמֹר הֵסֵבּוּ
אֵלַי אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לַהֲמִיתֵנִי וְאֶת־עַמִּי:
11 ‡ וַיְשַׁלְּחוּ וַיַּאַסְפוּ אֶת־כָּל־סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ
שַׁלְּחוּ אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְיָשֹׁב לִמְקוֹמוֹ וְלֹא־
יָמִית אֹתִי וְאֶת־עַמִּי כִּי־הָיְתָה מְהוּמַת מָוֶת בְּכָל־
הָעִיר כְּבְדָה מְאֹד יַד הָאֱלֹהִים שָׁם:
12 ‡ וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא־כֻתּוּ הֻכּוּ בָּעֳפָלִים וַתַּעַל
שַׁוְעַת הָעִיר הַשָּׁמָיִם:

ו

1 ‡ וַיְהִי אֲרוֹן־יְהוָה בִּשְׂדֵה פְלִשְׁתִּים
שִׁבְעָה חֳדָשִׁים:
2 ‡ וַיִּקְרְאוּ פְלִשְׁתִּים לַכֹּהֲנִים וְלַקְסָמִים
לֵאמֹר מַה־נַּעֲשֶׂה לַאֲרוֹן יְהוָה הוֹדִיעֻנוּ בַּמֶּה
נְשַׁלְּחֶנּוּ לִמְקוֹמוֹ:
3 ‡ וַיֹּאמְרוּ אִם־מְשַׁלְּחִים אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אַל־תְּשַׁלְּחוּ אֹתוֹ רֵיקָם כִּי־הָשֵׁב תְּשִׁיבוּ לוֹ
אָשָׁם אָז תֵּרָפְאוּ וְנוֹדַע לָכֶם לָמָּה לֹא־תָסוּר יָדוֹ
מִכֶּם:

6 ‡ Aggrauata est autem manus Dñi super Azotios, & demolitus est eos. & percussit in secretiori parte natium Azotũ & fines
7 eius. ‡ Vidétes autem viri Azotij huiusce-modi plagam dixerunt: Non maneat arca Dei Israel apud nos, quoniã dura est manus eius super nos, & super Dagon deum
8 nostrum. ‡ Et mittentes congregauerunt C omnes satrapas Philistinorum ad se, & dixerunt: Quid faciemus de arca dei Israel? Responderũtq; Gethæi: Circũducatur arca Dei Israel: & circũduxerunt arcam Dei
9 Israel. ‡ Illis autem circũducentibus eã fiebat manus Dñi per singulas ciuitates interfectionis magnæ nimis, & percutiebat viros vniuscuiusq; vrbis à paruo vsque ad maioré, & cõputrescebant prominẽtes ex-
10 tales eorum. ‡ Miserũtergo arcam Dei in D Accharon. Cumq; venisset arca Dei in Accharon, exclamauerunt Accharonitæ, dicentes: Adduxerũt ad nos arcã Dei Israel,
11 vt interficiat nos & populũ nostrũ. ‡ Miserunt itaq; & congregauerunt omnes satrapas Philistinorũ. qui dixerunt: Dimitte arcam Dei Israel, & reuertatur in locũ suum, vt non interficiat nos cum populo nostro. Fiebat enim pauor mortis in singulis vrbibus, & grauissima valde manus
12 Dei. ‡ Viri quoq; qui mortui non fuerãt, percutiebãtur in secretiori parte natium, & ascendebat vlulatus vniuscuiusque ciuitatis in cælum.

CAP. VI.

1 FVit ergo arca Domini in regione Philistinorum septem mensibus. ‡ Et post
2 listinorum septem mensibus. ‡ Et post A hæc vocauerunt Philistiim sacerdotes & diuinos, dicentes: Quid faciemus de arca Domini? indicate nobis quomodo re-
3 mittamus eam in locum suum. ‡ Qui dixerunt: Si remittitis arcam Dei Israel, nolite dimittere eam vacuam: sed quod debetis ei reddite pro peccato: & tunc curabimini, & placabitur vobis, & scietis quare non recedat manus eius à vobis.

6 ‡ καὶ ἐβαρυύθη ἡ χεὶρ κυρίου ἐπὶ ἀζωτίους, καὶ ἐθραυσώσεν αὐτοὺς ἀζωτίους, καὶ ἐπάλαξεν αὐτοὺς εἰς τὰς ἕδρας
7 αὐτῶν τὸν ἀζωτον καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς. ‡ καὶ εἶδον ⓐ δύσορες ἀζώτου ὅτι οὕτως γέγονεν αὐτοῖς, καὶ λέγουσιν, οὐ καθίσει ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ισραὴλ μεθ' ἡμῶν, ὅτι σκληρὰ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ δαγὼν τὸν θεὸν ἡμῶν.
8 ‡ καὶ ἀποστέλλουσι καὶ συνάγουσι τοὺς σατραπὰς τῶν ἀλλοφύλων ⓐ ἀζώποι πρὸς ἑαυτούς. καὶ λέγουσιν ⓐ ἀζώποι, τί ποιήσωμεν τῇ κιβωτῷ τοῦ θεοῦ ισραήλ; ⓒ λέγουσιν ⓐ γεθαῖοι, μετελθέτω δὴ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ. καὶ
9 μετῆλθεν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ισραὴλ εἰς γέθ. ‡ καὶ ἐγένετο ἐν τῇ μετελθεῖν τὴν κιβωτὸν πρὸς τοὺς γεθαίους, ⓒ γίνε) χεὶρ κυρίου ἐν τῇ πόλει, ταραχὸς μέγας σφόδρα, καὶ ἐπάλαξε τοὺς ἀνθρώπους τῆς πόλεως ἀπὸ
10 μικροῦ ἕως μεγάλου εἰς τὰς ἕδρας. ‡ καὶ ἐξαποστέλλουσιν ⓐ γεθαῖοι τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ εἰς ἀκκαρών. καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθεν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ εἰς ἀκκαρών, καὶ ἀνέκραξαν ⓐ ἀκκαρωνῖται λέγοντες, τί ἀπεστρέψατε τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ισραὴλ πρὸς
11 ἡμᾶς θανατῶσαι ἡμᾶς καὶ τὸν λαὸν ἡμῶν; ‡ καὶ ἀποστέλλουσι καὶ ⓒ συνάγουσι πάντας τοὺς σατραπὰς τῶν ἀλλοφύλων. καὶ εἶπαν, ἐξαποστείλατε τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ισραὴλ· καὶ ἀποκαθιστήτω εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, καὶ οὐ μὴ θανατώσῃ ἡμᾶς καὶ τὸν λαὸν ἡμῶν. ὅτι
12 ἐγένετο σύγχυσις θανάτου ἐν ὅλῃ τῇ πόλει βαρεῖα σφόδρα, ὡς εἰσῆλθεν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ισραήλ. ‡ καὶ ⓐ ζῶντες καὶ ⓐ ἀποθνήσκοντες ἐπλήγησαν ἐπὶ τὰς ἕδρας. καὶ ἀνέβη ἡ κραυγὴ τῆς πόλεως ἕως ὀράνου.

ς΄

1 ‡ Καὶ ἦν ἡ κιβωτὸς τοῦ κυρίου ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφύλων
2 μῆνας ἑπτά. ‡ καὶ καλοῦσιν ⓐ ἀλλόφυλοι τοὺς ἱερεῖς ⓒ τοὺς μάντεις καὶ τοὺς ἐπαοιδοὺς αὐτῶν, ⓒ λέγουσιν αὐτοῖς, τί ποιήσωμεν τῇ κιβωτῷ τοῦ κυρίου; γνωρίσατε ἡμῖν ἐν
3 τίνι ἐξαποστείλωμεν αὐτὴν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς. ‡ καὶ εἶπον, εἰ ἐξαποστέλλετε ὑμεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου τοῦ θεοῦ ισραήλ, μὴ ἐξαποστείλητε αὐτὴν κενήν, ἀλλ' ἢ ἀποδιδόντες ἀποδότε αὐτῇ ὑπὲρ τῆς βασάνου δῶρα. καὶ τότε ἰαθήσεσθε, καὶ ἐξιλασθήσ(ε) ὑμῖν, μὴ σὰν ἀποστῇ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

‡ Et fortificata est percussio Domini super hominem Asdod: & vastauit eos & percussit eos in cõstrictionibus Asdod & terminũ eius. ‡ Et viderunt homines Asdod quòd posita super eos percussio, & dixerunt: Non habitabit arca domini Dei Israel nobiscum, quoniam fortificata est percussio eius super nos & super Dagon Errorem nostrum. ‡ Et miserunt & congregauerunt omnes tyrannos Philisthæorum ad se, & dixerunt: Quid faciemus arcæ Dei Israel? & dixerunt ad Gath: Circumferatur arca Dei Israel; & circumtulerunt arcam Dei Israel. ‡ Et fuit postquam circumtulerunt eam, & fuit percussio Domini in vrbe, conturbatio magna valdè, & percussit vitos vrbis à paruo & vsque magnum, & percussit eos in constrictionibus. ‡ Et miserunt arcam Dominis in Gheqron: & fuit, cùm venisset arca Domini in Gheqron, & clamauerunt Gheqronæi dicendo: Circumtulerunt ad nos arcam Dei Israel ad occidendum nos & populum nostrum. ‡ Et miserunt & congregauerunt omnes tyrannos Philisthæorum, & dixerunt: Mittite arcam Dei Israel, & redibit ad locum suum, & non occidet me & populum meum: quoniam fuit conturbatio occisionis in omni vrbe, fortis nimis percussio Domini ibi. ‡ Et viri qui non mortui sunt, percussi sunt in constrictionibus. & ascendit clamor ciuitatis ad latus cælorum.

CAP. VI.

ET fuit arca Domini in vrbibus Philisthæorum septem mensibus. ‡ Et vocauerunt Philisthæi sacrificulos & diuinatores, dicendo: Quid faciemus arcæ Domini? docete nos quemadmodum mittemus eam ad locum suum. ‡ Et dixerunt: Si mittentes vos arcam Dei Israel, non mittetis eam vacuam: sed reddendo reddetis ante ipsam oblationem expiationis eius: ita sanabimini & reuelabitur vobis quare non recedat manus eius à vobis? & ascendit clamor ciuitatis in cælum. ‡ Et viri qui non mortui sunt, percussi sunt in constrictionibus. & ascendit clamor ciuitatis in cælum.

תרגום יונתן

‡ וְתַקִּיפַת סַחֲדָא דְיָיָ עַל אֲנָשׁ אַשְׁדּוֹד וְאַצְדִינִין וְאַלְקִי יְהוֹנָן בְּסִחוּרִין יַת אַשְׁדּוֹד וְיַת תְּחוּמָהָא: ‡ וְחַזוֹ אֱנָשׁ אַשְׁדּוֹד אֲרֵי
כְּדֵין אָמְרִין לָא יִשְׁרֵי אֲרוֹנָא דְיָיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל עִמָנָא אֲרֵי תְקִיפַת סַחֲדָה עֲלָנָא וְעַל דָּגוֹן טַעֲוָתָנָא: ‡ וְשַׁלְחוּ וְכַנְשׁוּ יַת
כָּל סַרְנֵי פְלִשְׁתָּאֵי לְוָתְהוֹן וַאֲמָרוּ מָה נַעֲבֵיד לַארוֹנָא דְיָיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל וַאֲמָרוּ גַּת יִתְסַב אֲרוֹנָא דְיָיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל וְאַסְחָרוּ יַת אֲרוֹנָא דְיָיָ אֱלָהָא
דְיִשְׂרָאֵל: ‡ וַהֲוָה כַּד סְחָרוּ יַתֵיהּ וַתְוָת סַחֲדָא דְיָיָ בְּקִרְתָּא שַׁגִּישׁ רַב לַחֲדָא וּסְחָא יַת אֱנָשֵׁי קִרְתָּא מִזְעֵירָא וְעַד רַבָּא וּלְקוּ
לְהוֹן בְּתוּחוֹרֵיָא: ‡ וְשַׁלְחוּ יַת אֲרוֹנָא דְיָיָ לְעֶקְרוֹן וַהֲוָה כַּד אֲתָא אֲרוֹנָא דְיָיָ לְעֶקְרוֹן הָעִיקוּ עֶקְרוֹנָאֵי לְמֵימַר אַסְחָרוּ לְוָתַנָא יַת
אֲרוֹנָא דֶאֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל לְקַשָׁלוּתָנָא וְיַת עַמָנָא: ‡ וְשַׁלְחוּ וְכַנְשׁוּ יַת כָּל טַוְרֵי פְלִשְׁתָּאֵי וַאֲמָרוּ שַׁלְחוּ יַת אֲרוֹנָא דֶאֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל
וְיָתוּב לְאַתְרֵיהּ וְלָא יְקוֹטֵל יָתִי וְיָת עַמִי אֲרֵי הֲוָה שְׁגִישׁ קְטָלָא בְּכָל קִרְתָּא תְּקִיפָא לַחֲדָא סַחֲדָא דְיָיָ לְהַתָּן: ‡ וּגְבַרַיָא דְלָא
מִיתוּ לְקוּ בְּתוּחוֹרֵיָא וּסְלִיקַת צְוָחַת קִרְתָּא צְוָחַת שְׁמַיָא:

ו

‡ וַהֲוָה אֲרוֹנָא דְיָיָ בְּקִירֵי פְלִשְׁתָּאֵי שְׁבָעָה יַרְחִין: ‡ וּקְרוֹ פְלִשְׁתָּאֵי לְכוֹהֲנַיָא וּלְקָסְמַיָא לְמֵימַר מָה נַעֲבֵיד לַארוֹנָא
דְיָיָ הוֹדְעוּנָא בְּמָה נְשַׁלְחִינֵיהּ לְאַתְרֵיהּ: ‡ וַאֲמָרוּ אִם מְשַׁלְחִין אִתּוֹן יַת אֲרוֹן אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל לָא תְשַׁלְחוּן יָתֵיהּ רֵיקָן אֱלָהֵין מַהְתָּא
תְּהֵי רַעְוָן קֳדָמוֹהִי קֳרְבַּן אֲשָׁמָה בְּכֵין תִּתְסַק וְיִתְרְעֵי לְכוֹן לְמֵידַע לְמָה לָא תְהֵי מַהְתֵּיהּ מְבַכֵּן

Universidad de Deusto Biblioteca

4 ויאמרו מה האשם אשר נשיב לו ויאמרו מספר
סרני פלשתים חמשה עפלי זהב וחמשה עכברי
זהב כי מגפה אחת לכלם ולסרניכם:
5 ועשיתם צלמי עפליכם וצלמי עכבריכם
המשחיתם את הארץ ונתתם לאלהי ישראל
כבוד אולי יקל את ידו מעליכם ומעל אלהיכם
ומעל ארצכם:
6 ולמה תכבדו את לבבכם כאשר כבדו מצרים
ופרעה את לבם הלוא כאשר התעלל בהם
וישלחום וילכו:
7 ועתה קחו ועשו עגלה חדשה אחת ושתי
פרות עלות אשר לא עלה עליהם על ואסרתם
את הפרות בעגלה והשיבתם בניהם
מאחריהם הביתה:
8 ולקחתם את ארון יהוה ונתתם אתו אל
העגלה ואת כלי הזהב אשר השבתם לו אשם
תשימו בארגז מצדו ושלחתם אתו והלך:
9 וראיתם אם דרך גבולו יעלה בית שמש הוא
עשה לנו את הרעה הגדולה הזאת ואם לא
וידענו כי לא ידו נגעה בנו מקרה הוא היה לנו:
10 ויעשו האנשים כן ויקחו שתי פרות עלות
ויאסרום בעגלה ואת בניהם כלו בבית:
11 וישמו את ארון יהוה אל העגלה ואת הארגז
ואת עכברי הזהב ואת צלמי טחריהם:
12 וישרנה הפרות בדרך על דרך בית שמש
במסלה אחת הלכו הלך וגעו ולא סרו ימין
ושמאול וסרני פלשתים הלכים אחריהם עד גבול
13 בית שמש: ובית שמש קצרים קציר
חטים בעמק וישאו את עיניהם ויראו את הארון
וישמחו לראות:

4 Qui dixerunt: Quid est quod pro de-
licto reddere debeamus ei? Responderũt-
que illi: Iuxta numerum prouinciarũ Phi
listinorum quinque anos aureos facietis,
& quinque mures aureos, quia plaga vna
5 fuit omnibus vobis & satrapis vestris. Fa-
cietisq; similitudines anorum vestrorum,
& similitudines muriũ qui demoliti sunt
terram: & dabitis Domino Israel gloriam,
si fortè releuet manum suam à vobis, & à
6 diis vestris, & à terra vestra. Quare graua-
B tis corda vestra sicut aggrauauit Ægyptus
& Pharao cor suum? Nonne postquã per-
7 cussus est, tũc dimisit eos & abierũt? Nũc
ergo arripite & facite plaustrum nouum
vnum, & duas vaccas fœtas quibus non
est impositum iugum iungite in plaustro,
8 & recludite vitulos earum domi. Tolle-
tisque arcam Domini & ponetis in plau-
stro, & vasa aurea quę exoluistis ei pro de-
licto ponetis in capsellam ad latus eius, &
9 dimittite eam vt vadat: Et aspicietis. &
siquidem per viam finium suorum ascen-
derit contra Bethsames, ipse fecit nobis
hoc malum grande: sin autem minimè,
sciemus quia nequaquam manus eius te-
tigit nos, sed casu accidit.
10 Fecerunt ergo illi hoc modo: & tol-
lentes duas vaccas quæ lactabant vitulos
iunxerunt ad plaustrum, vitulosque ea-
11 rum concluserunt domi. Et posuerunt
arcam Domini super plaustrum, & cap-
sellam quę habebat mures aureos & simi-
12 litudinem anorum. Ibant autem in dire-
ctum vaccæ per viam quæ ducit Bethsa-
mes, & itinere vno gradiebantur pergen-
tes & mugientes, & non declinabant ne-
que ad dexteram neque ad sinistram. Sed
& satrapæ Philistiim sequebantur vsque
ad terminos Bethsames.
13 Porrò Bethsamitæ metebant triti-
cum in valle. & eleuantes oculos vide-
runt arcam; & gauisi sunt cùm vidis-
sent.

תרגום יונתן

4 ואמרו מה קרבן אשמה דנתיב קדמוהי ואמרו מנין טורני פלשתאי חמשה טחורי דהבא וחמשה עכברי דהבא ארי מחתא חדא לכולכון ולטורניכון:
5 ותעבדון צלמי טחוריכון וצלמי עכבריכון דמחבלין ית ארעא ותתנון קדם אלהא דישראל יקרא מאים תנוח מחתיה מנכון ומן טעותכון ומן ארעכון:
6 ולמא תיקרון ית לבכון כמא דיקרו מצראי ופרעה ית לבהון הלא כד אתעביד בהון יקר כן שלחונון ואזלו:
7 וכען סבו ועבידו עגלתא חדתא חדא ותרתין תורן מינקן דלא נגדא בניר ותיסרון ית תורתא בעגלתא ותתיבון בניהן מבתריהן לביתא:
8 ותסבון ית ארונא דיי ותתנון יתיה בעגלתא וית מני דהבא דאתיבתון קדמוהי קרבן אשמה תשוון בתיבותא מסטריה ותשלחון יתיה ויהך:
9 ותחזון אם באורח תחומיה סליק לבית שמש מן קדמוהי אתעביד לנא ית בישתא רבתא הדא ואם לא ונדע ארי לא מחתיה קריבת לנא עירוע הוא דהוה לנא:
10 ועבדו גבריא כן ונסיבו תרתין תורן מינקן ואסרונין בעגלתא וית בניהן כלו בביתא:
11 ושויאו ית ארונא דיי בעגלתא וית תיבותא וית עכברי דהבא וית צלמי טחוריהון:
12 ואכוינא תורתא באורחא על אורח בית שמש בכבשא חדא אזלו מיזל וגעין ולא סטאה לימינא ולסמאלא וטורני פלשתאי אזלין בתריהון עד תחום בית שמש:
13 ובית שמשא חצדין חצד חיטין במישרא וזקפו ית עיניהון וחזו ית ארונא וחדיאו למחזי:

4 Et dicunt: Quid pro delicto quod redde-
mus ei? & dixerunt: Iuxta numerum prouin-
ciarum Philistinorũ quinque anos aureos: quo-
niam error in vobis, & principibus vestris
& populo: 5 Et quinque mures aureos simi-
litudinem murium corrumpẽtium terram ve-
stram. & dabitis domino Deo Israel gloriam,
vt releuet manum suam à vobis, & à diis
vestris, & à terra vestra.
6 Et quare grauatis corda vestra, vt aggra-
uauit Ægyptus & Pharao cor suum? nonne
quando illuserunt eis, miserunt eos, & abie-
runt?
7 Et nunc accipite & facite plaustrum no-
uum vnum, & accipite duas vaccas primò e-
nixas sine filiis, super quas non impositum est
iugum. & iungite vaccas in plaustro, & fi-
lios earum ducite à tergo earum in domum.
8 Et accipietis arcam Domini, & ponetis
eam super plaustrum: & vasa aurea reddite
ei pro peccato, & ponetis in capsella ex latere
partis eius, & mittetis eam. & recedet.
9 Et videbitis si in viam finis sui ibit con-
tra Bethsames, ipse fecit nobis malum grande
hoc: & si non, & cognoscemus quòd nequa-
quam manus eius tetigit nos: sed casus hic fa-
ctus est nobis.
10 Et fecerunt Philistiim sic: & accepe-
runt duas vaccas primò enixas, & iunxe-
runt eas in plaustro, & filios earum concluse-
runt in domo.
11 Et posuerunt arcam Domini super plau-
strum, & capsellam, & mures aureos, & si-
militudines anorum eorum.
12 Et direxerunt vaccæ in via in viam
Bethsames, in semita in qua ibant laborabant:
& non declinabant ad dexteram neque ad si-
nistram, in itinere vno gradiebantur pergen-
tes & mugientes. & satrapæ Philistiim ibant
post ipsos vsque ad terminos Bethsames.
13 Et qui in Bethsames, metebant messem
tritici in valle. & eleuauerunt oculos suos &
viderunt arcam Domini, & gauisi sunt in ob-
uiationem eius.

4 καὶ λέγουσι, τί τὸ ὑπὲρ τῆς βασάνου ὃ ἀποδώσομεν
αὐτῇ; καὶ εἶπον, κατὰ ἀριθμὸν τῶν σατραπειῶν τῶν ἀλλο-
φύλων πέντε ἕδρας χρυσᾶς, ὅτι πταῖσμα ἐν ὑμῖν καὶ τοῖς
5 ἄρχουσιν ὑμῶν καὶ τῷ λαῷ· καὶ πέντε μύας χρυσοῦς
ὁμοίωμα τῶν μυῶν τῶν διαφθειρόντων τὴν γῆν ὑμῶν. καὶ
δώσετε τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραὴλ δόξαν, ὅπως κουφίσῃ τὴν
χεῖρα αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν καὶ ἀπὸ τῶν θεῶν ὑμῶν καὶ ἀπὸ τῆς
γῆς ὑμῶν.
6 καὶ ἵνα τί βαρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐβάρυνεν
αἴγυπτος καὶ φαραὼ τὴν καρδίαν αὐτῶν; οὐχὶ ὅτε ἐνέπαι-
ξεν αὐτοῖς, ἐξαπέστειλαν αὐτοὺς καὶ ἀπῆλθον.
7 καὶ νῦν λάβετε καὶ ποιήσατε ἅμαξαν καινὴν μίαν,
καὶ λάβετε δύο βόας πρωτοτοκούσας ἄνευ τῶν τέκνων, ἐφ'
ἃς οὐκ ἐπετέθη ζυγός. καὶ ζεύξατε τὰς βόας ἐν τῇ ἁ-
μάξῃ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἀπαγάγετε ἀπὸ ὄπισθεν αὐτῶν
εἰς οἶκον.
8 καὶ λήψεσθε τὴν κιβωτὸν κυρίου, καὶ θήσετε αὐτὴν
ἐπὶ τὴν ἅμαξαν, καὶ τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ ἀπόδοτε αὐτῇ ὑ-
πὲρ τῆς βασάνου, καὶ θήσετε ἐν θέματι ἐκ πλαγίων μέρους
αὐτῆς, καὶ ἐξαποστελεῖτε αὐτήν. καὶ ἀπελεύσεται.
9 καὶ ὄψεσθε εἰ εἰς ὁδὸν ὁρίων αὐτῆς πορεύσεται κατὰ βαιθ-
σαμὴς, αὐτὸς πεποίηκεν ἡμῖν τὴν κακίαν τὴν μεγάλην
ταύτην. καὶ ἐὰν μή, καὶ γνωσόμεθα ὅτι οὐχὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἧπται
ἡμῶν, ἀλλὰ σύμπτωμα τοῦτο γέγονεν ἡμῖν.
10 καὶ ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι οὕτως, καὶ ἔλαβον δύο
βόας πρωτοτοκούσας, καὶ ἔζευξαν αὐτὰς ἐν τῇ ἁμάξῃ,
καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἀπέκλεισαν εἰς οἶκον.
11 καὶ ἔθεντο τὴν κιβωτὸν κυρίου ἐπὶ τὴν ἅμαξαν, καὶ
τὸ θέμα, καὶ τοὺς μύας τοὺς χρυσοῦς, καὶ τὰς εἰκόνας τῶν
ἑδρῶν αὐτῶν.
12 καὶ κατεύθυναν αἱ βόες ἐν τῇ ὁδῷ εἰς τὴν ὁδὸν βαιθ-
σαμὴς ἐν τρίβῳ ἐν ᾗ ἐπορεύοντο ἐκοπίων, καὶ οὐκ ἐξ-
έκλινον δεξιὰν οὐδὲ ἀριστεράν, ἐν ὁδῷ μιᾷ ἐπορεύον-
το πορευόμεναι καὶ βοῶσαι. καὶ οἱ σατράπαι τῶν ἀλ-
λοφύλων ἐπορεύοντο ὀπίσω αὐτῶν ἕως ὁρίων βαιθσα-
13 μής. καὶ οἱ ἐν βαιθσαμὴς ἐθέριζον θερισμὸν πυ-
ρῶν ἐν τῇ κοιλάδι. καὶ ἦραν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ
εἶδον τὴν κιβωτὸν κυρίου, καὶ ἐχάρησαν εἰς ἀπάντησιν
αὐτῆς.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

4 Et dixerunt: Quæ oblatio expiationis eius quam reddemus ante eam? & dixerunt: *Iuxta* numerum tyrannorũ Pelisthæorum quin-
que mariscæ auri, & quinque mures auri; quoniam percussio vna posita omnibus vobis & tyrannis vestris. 5 Et facietis figuras
mariscarum vestrarum & figuras murium vestrorum qui percutientes terram; & dabitis ante Deum Israel gloriam: fortasse quiescet percus-
sio eius à vobis, & ab erroribus vestris, & à terra vestra. 6 Et ad quid grauabitis corda vestra quemadmodum aggrauauerunt Miszræi &
Pargho cor suum? an non sic vltus est ex eis, & post ea dimiserunt eos, & abierunt? 7 Et nunc accipite & facite plaustrum no-
uum vnum, & duas boues lactanteis quæ non ductæ sunt in iugo: & ligabitis boues in plaustro, & reducetis filios earum de-post eas intrò.
8 Et accipietis arcam Domini, & dabitis eam in plaustro; & vasa auri, quæ reddetis ante eam oblationem expiationis eius, ponetis in
capsa in latere eius, & mittetis eam, & ibit.
9 Et prospicietis si in via termini sui ascendit ad Beth-semes, ab-ante eum factum est nobis malum magnum hoc: & si non, & sciemus
quòd non percussio eius accessit nobis: casus ipse qui fuit nobis.
10 Et fecerunt viri sic, & acceperunt duas boues lactanteis, & ligauerunt eas in plaustro, & filios earum clauserunt in domo.
11 Et posuerunt arcam Domini in plaustro, & capsam, & mures auri, & figuras mariscarum eorum.
12 Et verterunt se boues in via, super viam Bethsemes in strata vna: & iuerunt eundo; & mugierunt, & non diuerterunt ad dexteram
& ad sinistram. & tyranni Pelisthæorum ambulantes post eas vsque terminum Beth-semes.
13 Et Bethsmisæi metentes messem tritici in planicie, & leuauerunt oculos suos & viderunt arcam, & gauisi sunt videndo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 וְהָעֲגָלָה בָּאָה אֶל־שְׂדֵה יְהוֹשֻׁעַ בֵּית־הַשִּׁמְשִׁי
וַתַּעֲמֹד שָׁם וְשָׁם אֶבֶן גְּדוֹלָה וַיְבַקְּעוּ אֶת־עֲצֵי
הָעֲגָלָה וְאֶת־הַפָּרוֹת הֶעֱלוּ עֹלָה לַיהוָה׃
15 וְהַלְוִיִּם הוֹרִידוּ אֶת־אֲרוֹן יְהוָה וְאֶת־הָאַרְגַּז
אֲשֶׁר־אִתּוֹ אֲשֶׁר־בּוֹ כְלֵי־זָהָב וַיָּשִׂמוּ אֶל־הָאֶבֶן
הַגְּדוֹלָה וְאַנְשֵׁי בֵית־שֶׁמֶשׁ הֶעֱלוּ עֹלוֹת וַיִּזְבְּחוּ
16 זְבָחִים בַּיּוֹם הַהוּא לַיהוָה׃ וַחֲמִשָּׁה סַרְנֵי־
פְלִשְׁתִּים רָאוּ וַיָּשֻׁבוּ עֶקְרוֹן בַּיּוֹם הַהוּא׃
17 וְאֵלֶּה טְחֹרֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר הֵשִׁיבוּ פְלִשְׁתִּים אָשָׁם
לַיהוָה לְאַשְׁדּוֹד אֶחָד לְעַזָּה אֶחָד לְאַשְׁקְלוֹן אֶחָד
18 לְגַת אֶחָד לְעֶקְרוֹן אֶחָד׃ וְעַכְבְּרֵי הַזָּהָב מִסְפַּר
כָּל־עָרֵי פְלִשְׁתִּים לַחֲמֵשֶׁת הַסְּרָנִים מֵעִיר מִבְצָר
וְעַד כֹּפֶר הַפְּרָזִי וְעַד אָבֵל הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר הִנִּיחוּ
עָלֶיהָ אֵת אֲרוֹן יְהוָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה בִּשְׂדֵה יְהוֹשֻׁעַ
19 בֵּית־הַשִּׁמְשִׁי׃ וַיַּךְ בְּאַנְשֵׁי בֵית־שֶׁמֶשׁ כִּי רָאוּ
בַּאֲרוֹן יְהוָה וַיַּךְ בָּעָם שִׁבְעִים אִישׁ חֲמִשִּׁים אֶלֶף
אִישׁ וַיִּתְאַבְּלוּ הָעָם כִּי־הִכָּה יְהוָה בָּעָם מַכָּה
20 גְדוֹלָה׃ וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי בֵית־שֶׁמֶשׁ מִי יוּכַל
לַעֲמֹד לִפְנֵי יְהוָה הָאֱלֹהִים הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה וְאֶל־מִי
21 יַעֲלֶה מֵעָלֵינוּ׃ וַיִּשְׁלְחוּ מַלְאָכִים אֶל־יוֹשְׁבֵי
קִרְיַת־יְעָרִים לֵאמֹר הֵשִׁבוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־אֲרוֹן
יְהוָה רְדוּ הַעֲלוּ אֹתוֹ אֲלֵיכֶם׃

ז

1 וַיָּבֹאוּ אַנְשֵׁי קִרְיַת יְעָרִים וַיַּעֲלוּ אֶת־אֲרוֹן
יְהוָה וַיָּבִאוּ אֹתוֹ אֶל־בֵּית אֲבִינָדָב בַּגִּבְעָה וְאֶת־
אֶלְעָזָר בְּנוֹ קִדְּשׁוּ לִשְׁמֹר אֶת־אֲרוֹן יְהוָה׃
2 וַיְהִי מִיּוֹם שֶׁבֶת הָאָרוֹן בְּקִרְיַת יְעָרִים וַיִּרְבּוּ
הַיָּמִים וַיִּהְיוּ עֶשְׂרִים שָׁנָה וַיִּנָּהוּ כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל
אַחֲרֵי יְהוָה׃

14 Et plaustrum venit in agrum Iosue
Bethsamitę,&stetit ibi.Erat autem ibi la-
pis magnus;&conciderunt ligna plaustri,
vaccasque imposuerunt super ea holocau-
15 stum Domino. Leuitæ autem deposue-
rũt arcam Domini,& capsellam quæ erat
iuxta eam,in qua erant vasa aurea;& po-
suerunt super lapidem grandem. Viri au-
tem Bethsamitæ obtulerunt holocausta,
D & immolarunt victimas in die illa Dño.
16 Et quinq; satrapæ Philistinorum vi-
derunt,& reuersi sunt in Accharon in die
17 illa. Hi sunt autem ani aurei quos reddi-
derunt Philistiim pro delicto Domino:
Azotus vnum, Gaza vnum, Aschalon v-
num, Geth vnum, Accharon vnum:
18 Et mures aureos secundum numerũ
vrbium Philistiim quinque prouinciarũ,
ab vrbe murata vsque ad villam quæ erat
absque muro,& vsq; ad Abel magnũ, su-
per quem posuerunt arcam Domini quæ
erat vsque in illa die in agro Iosue Bethsa-
19 mitis. Percusit autem Dominus de
viris Bethsamitibus, eo quòd vidissent ar-
cam Domini, & percusit de populo sep-
tuaginta viros,& quĩquaginta millia ple-
bis. luxitque populus, eo quòd Dominus
20 percusisset plebem plaga magna. Et di-
xerunt viri Bethsamitæ: Quis poterit sta-
re in conspectu domini Dei sancti huius?
21 & ad quem ascendet à nobis? Miserunt-
que nuncios ad habitatores Cariathiarim
dicentes: Reduxerunt Philistiim arcã Do-
mini; descendite & reducite eam ad vos.

CAP. VII.

1 A VEnerunt ergo viri Cariathiarim, & re-
duxerunt arcam Domini, & intule-
rũt eam in domum Aminadab in Gabaa:
Eleazarum autem filium eius sanctifica-
2 uerunt vt custodiret arcam Domini. Et
factum est ex qua die mansit arca Domini
in Cariathiarim, multiplicati sunt dies. e-
rat quippe iá annus vicesimus. & requie-
uit omnis domus Israel post Dominum.

Et plaustrum venit in agrum Iosue qui 14
de Bethsames, & stetit ibi iuxta lapidem ma-
gnum, & conciderunt ligna plaustri, & vac-
cas obtulerunt holocaustum Domino.
Et Leuitæ obtulerunt arcam Domini, et 15
capsellam quæ cum ea, & vasa aurea, & po-
suerunt super lapidem magnum. & viri Beth-
sames obtulerunt holocausta, et immolauerunt
victimas Domino in die illa.
Et quinque satrapæ Philistinorum vide- 16
runt, & reuersi sunt in Acaron in die illa.
Et hi ani aurei quos reddiderunt Phili- 17
stiim pro peccato Domino, Azoti vnum, &
Geth vnum, & Gazes vnum, & Ascalonis
vnum, & Acaron vnum.
Et mures aurei secundum numerum om- 18
nium vrbium Philistiim quinque prouinciarũ,
ab vrbe murata & vsque ad villam Phere-
zei, & vsque ad lapidem magnum, vbi po-
suerunt super ipsum arcam fœderis Domini vs-
que ad diem hunc in agro Iosue Bethsames.
Et percussit viros Bethsames, quia vide- 19
runt arcam Domini. & percussit in eis septua-
ginta viros, & quinquaginta millia virorum
ex populo. et luxit populus, quia percussit Do-
minus in populo plaga magna valdè.
Et dixerunt viri qui in Bethsames: Quis 20
poterit stare in conspectu Domini sancti huius?
& ad quem ascendet arca Domini à nobis?
Et mittunt nuncios ad habitatores Caria- 21
thiarim dicentes: Reduxerunt Philistiim ar-
cam Domini; & descendite & reducite eam
ad vos.

CAP. VII.

ET veniunt viri Cariathiarim, & reducunt 1
arcam fœderis Domini. & adduxerunt
eam in domum Abinadab quæ in colle. et Elea-
zar filium eius sanctificauit vt custodiret ar-
cam fœderis Domini.
Et factum est ex qua die fuit arca in Ca- 2
riathiarim, multiplicati sunt dies. & fuerunt
viginti anni, & reuersa est omnis domus If-
rael post Dominum.

14 καὶ ἡ ἅμαξα εἰσῆλθεν εἰς ἀγρὸν ἰωσῆ τοῦ ἐκ βαιθ-
σαμῆς, καὶ ἔστη ἐκεῖ παρὰ λίθον μέγαν, καὶ ἔσχισαν τὰ ξύλα
τῆς ἁμάξης, καὶ τὰς βόας ἀνήνεγκαν ὁλοκαύτωσιν τῷ κυρίῳ.
15 καὶ οἱ λευῖται ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου,
καὶ τὸ θέμα τὸ μετ᾽ αὐτῆς, καὶ τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ, καὶ ἔ-
θεντο ἐπὶ τῷ λίθῳ τῷ μεγάλῳ. καὶ οἱ ἄνδρες οἱ βαιθ-
σαμῆς ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώσεις, καὶ ἔθυσαν θυσίας τῷ
κυρίῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.
16 καὶ οἱ πέντε σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων ἑώρων,
καὶ ἀνέστρεψαν εἰς ἀκαρὼν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.
17 καὶ αὗται αἱ ἕδραι αἱ χρυσαῖ, ἃς ἀπέδωκαν οἱ ἀλ-
λόφυλοι ὑπὲρ τῆς βασάνου τῷ κυρίῳ, τῆς ἀζώτου μίαν,
καὶ τῆς γὲθ μίαν, καὶ τῆς γάζης μίαν, καὶ ἀσκάλωνος
μίαν, καὶ ἀκαρὼν μίαν.
18 καὶ μῦς χρυσοῖ κατὰ ἀριθμὸν πασῶν τῶν πόλεων τῶν
ἀλλοφύλων τῶν πέντε σατραπειῶν, ἐκ πόλεως ἐστερεω-
μένης καὶ ἕως κώμης τοῦ φερεζαίου, καὶ ἕως λίθου τοῦ με-
γάλου, οὗ ἐπέθηκαν ἐπ᾽ αὐτοῦ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης
κυρίου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης ἐν ἀγρῷ ἰωσῆ τοῦ βαιθ-
σαμῆς.
19 καὶ ἐπάταξεν ἄνδρας βαιθσαμῆς, ὅτι εἶδον τὴν κι-
βωτὸν τοῦ κυρίου. καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκοντα ἄν-
δρας, καὶ πεντήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκ τοῦ λαοῦ. καὶ ἐ-
πένθησεν ὁ λαός, ὅτι ἐπάταξε κύριος ἐν τῷ λαῷ πληγὴν
20 μεγάλην σφόδρα. καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες οἱ ἐν βαιθ-
σαμῆς, τίς δυνήσεται παραστῆναι ἐνώπιον κυρίου τοῦ ἁγίου
τούτου; καὶ πρὸς τίνα ἀναβήσεται ἡ κιβωτὸς τοῦ κυρίου ἀφ᾽ ἡμῶν;
21 καὶ ἀποστέλλουσιν ἀγγέλους πρὸς τοὺς κατοικοῦντας
καριαθιαρείμ λέγοντες, ἀπέστρεψαν οἱ ἀλλόφυλοι
τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου, καὶ κατάβητε καὶ ἀναγάγετε αὐ-
τὴν πρὸς ὑμᾶς.

ζ.

1 Καὶ ἔρχονται οἱ ἄνδρες καριαθιαρείμ, καὶ ἀνάγουσι τὴν
κιβωτὸν διαθήκης κυρίου. καὶ εἰσήγαγον αὐτὴν εἰς οἶκον ἀ-
βιναδὰβ τὸν ἐν τῷ βουνῷ. καὶ ἐλεάζαρ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἡγία-
σε φυλάσσειν τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου.
2 καὶ ἐγένετο ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἦν ἡ κιβωτὸς ἐν καριαθια-
ρείμ, ἐπληθύνθησαν αἱ ἡμέραι. καὶ ἐγένοντο εἴκοσι ἔτη, καὶ
ἐπέστρεψε πᾶς ὁ οἶκος ἰσραὴλ ὀπίσω κυρίου.

תרגום יונתן

14 וְעֶגְלְתָא אֲתָת לַחֲקַל יְהוֹשֻׁעַ מִבֵּית שֶׁמֶשׁ וְקָמַת תַּמָן וְתַמָן אַבְנָא רַבְּתָא וְצַלְחוּ יָת אָעֵי עֶגְלְתָא וְיָת תוֹרָתָא אַסִּיקוּ עֲלָתָא קֳדָם יְיָ׃
15 וְלֵוָאֵי אַחִיתוּ יָת אֲרוֹנָא דַיְיָ וְיָת תֵּיבוּתָא דְעִמֵּיהּ דְבֵיהּ מָנֵי דְדַהֲבָא וְשַׁוִּיאוּ עַל אַבְנָא רַבְּתָא וְגֻבְרֵי בֵית שֶׁמֶשׁ אַסִּיקוּ עֲלָוָן וְנַכִיסוּ
נִכְסַת קֻדְשִׁין בְּיוֹמָא הַהוּא קֳדָם יְיָ׃ 16 וְחַמְשָׁא טוּרְנֵי פְלִשְׁתָּאֵי חֲזוֹ וְתָבוּ לְעֶקְרוֹן בְּיוֹמָא הַהוּא׃ 17 וְאִלֵּין טְחוֹרֵי דְדַהֲבָא
דַּאֲתִיבוּ פְלִשְׁתָּאֵי קֻרְבַּן אַשְׁמָא קֳדָם יְיָ לְאַשְׁדּוֹד חַד לְעַזָּה חַד לְאַשְׁקְלוֹן חַד לְגַת חַד לְעֶקְרוֹן חַד׃ 18 וְעַכְבְּרֵי דְדַהֲבָא מִנְיַן כָּל קִרְוֵי
פְלִשְׁתָּאֵי לְחַמְשָׁא טוּרְנַיָּא מִקִּרְוִין כְּרִיכָן וְעַד קִרְוֵי פַּצְחָיָא וְעַד אַבְנָא רַבְּתָא דְאַחִיתוּ עֲלַהּ יָת אֲרוֹנָא דַיְיָ עַד יוֹמָא הָדֵין הָא הִיא בַּחֲקַל
יְהוֹשֻׁעַ דְּבֵית שִׁמְשִׁי׃ 19 וּקְטַל בְּגֻבְרֵי בֵית שֶׁמֶשׁ עַל דַּחֲדִיאוּ דַּחֲזוֹ אֲרוֹנָא דַיְיָ כַּד גְּלִי וּקְטַל בְּסָבֵי עַמָּא שִׁבְעִין גֻּבְרָא וּבִקְהָלָא חַמְשִׁין
אַלְפִין גֻּבְרָא וְאִתְאַבָּלוּ עַמָּא אֲרֵי מְחָא יְיָ בְעַמָּא מַחָא סַגִּיאָה׃ 20 וַאֲמָרוּ גֻּבְרֵי בֵית שֶׁמֶשׁ מַן יְכוֹל לְמֵקַם קֳדָם אֲרוֹנָא דַיְיָ אֱלֹהִים קַדִּישָׁא
הָדֵין וּלְוָת מַן יִסְתַּלַּק מִנָּנָא׃ 21 וּשְׁלַחוּ אִיזְגַּדִּין לְוָת יָתְבֵי קִרְיַת יְעָרִים לְמֵימַר אֲתִיבוּ פְלִשְׁתָּאֵי יָת אֲרוֹנָא דַיְיָ חוּתוּ אַסִּיקוּ
יָתֵיהּ לְוָתְכוֹן׃

ז

1 וַאֲתוֹ גֻּבְרֵי קִרְיַת יְעָרִים וְאַסִּיקוּ יָת אֲרוֹנָא דַיְיָ וְאַעִילוּ יָתֵיהּ לְבֵית אֲבִינָדָב דִּי בְגִבְעֲתָא
וְיָת אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ זַמִּינוּ לְמִטַּר יָת אֲרוֹנָא דַיְיָ׃
2 וַהֲוָה מִיּוֹמָא דִשְׁרָא אֲרוֹנָא בְּקִרְיַת יְעָרִים וּסְגִיאוּ יוֹמַיָּא וַהֲווֹ עַשְׂרִין שְׁנִין
וְאִתְנְהִיאוּ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּתַר פָּלְחָנָא דַיְיָ׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

14 Et plaustrum venit ad agrum Iehosuagh de Beth-Semes,& stetit ibi. & ibi lapis magnus: & secuerunt ligna plaustri & boues,& as-
cendere fecerunt holocaustum ante Dominum. 15 Et Leuitæ descendere fecerunt arcam Domini,& capsam quæ cum illa, in qua
vasa auri,& posuerunt super lapidem magnum, & viri Beth-Semes ascendere fecerunt holocausta, & mactauerunt mactationem sanctita-
tum in die illa ante Dominum. 16 Et quinque tyranni Pelisthæorum viderunt,& redierunt ad Gheqron in die illa.
17 Et hæ marisçæ auri quas redire fecerunt Pelisthæi sacrificium expiationis ante Dominum: Asdod vnam, Ghaza vnam, Askalon vnam,
Gath vnam, Gheqron vnam. 18 Et mures auri *iuxta* numerum omnium ciuitatum Pelisthæorum ad quinque tyrannos ab vrbibus munitis
& vsque ad vrbes apertas, & vsque ad lapidem magnum super quem ascendere fecerunt arcam Domini vsque diem hanc: ecce ille in agro
Iehosuagh qui ex Beth-Semes. 19 Et occidit in viris Beth-Semes super quòd gauisi sunt quòd viderunt arcam Domini quando
apparuit, & occidit in senibus populi septuaginta viros, & in vniuersitate quinquaginta mille viros. & luxerunt populus, quoniam per-
cussit Dominus in populo percussionem magnam. 20 Et dixerunt viri Beth-Semes: Quis poterit stare ante arcam Domini Dei
sancti hanc: & ad quem locum transferetur à nobis? 21 Et miserunt nuncios ad habitatores Kiriath Iegharim ad dicendum: Redire
fecerunt Pelisthæi arcam Domini; descendite, ascendere facite eam ad vos.

CAP. VII.

ET venerunt viri Kiriath Iegharim, & ascendere fecerunt arcam Domini, & introduxerũt eam ad domum Abinadab qui in Gibghatha.
& Eleghazar filium eius præfecerunt ad custodiendum arcam Domini. 2 Et fuit à die quo mansit arca in Kiriath Iegharim, &
multiplicati sunt dies,& fuerunt viginti anni, & quieti fuerunt omnis domus Israel post cultum Domini.

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 * וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
אִם־בְּכָל־לְבַבְכֶם אַתֶּם שָׁבִים אֶל־יְהוָה
הָסִירוּ אֶת־אֱלֹהֵי הַנֵּכָר מִתּוֹכְכֶם וְהָעַשְׁתָּרוֹת
וְהָכִינוּ לְבַבְכֶם אֶל־יְהוָה וְעִבְדֻהוּ לְבַדּוֹ וְיַצֵּל
אֶתְכֶם מִיַּד פְּלִשְׁתִּים׃
4 * וַיָּסִירוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַבְּעָלִים וְאֶת־
הָעַשְׁתָּרוֹת וַיַּעַבְדוּ אֶת־יְהוָה לְבַדּוֹ׃
5 * וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל קִבְצוּ אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל הַמִּצְפָּתָה
וְאֶתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם אֶל־יְהוָה׃
6 * וַיִּקָּבְצוּ הַמִּצְפָּתָה וַיִּשְׁאֲבוּ מַיִם וַיִּשְׁפְּכוּ לִפְנֵי
יְהוָה וַיָּצוּמוּ בַיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמְרוּ שָׁם חָטָאנוּ לַיהוָה
וַיִּשְׁפֹּט שְׁמוּאֵל אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּצְפָּה׃
7 * וַיִּשְׁמְעוּ פְלִשְׁתִּים כִּי־הִתְקַבְּצוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
הַמִּצְפָּתָה וַיַּעֲלוּ סַרְנֵי־פְלִשְׁתִּים אֶל־יִשְׂרָאֵל
וַיִּשְׁמְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאוּ מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים׃
8 * וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־שְׁמוּאֵל אַל־תַּחֲרֵשׁ
מִמֶּנּוּ מִזְעֹק אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְיֹשִׁעֵנוּ מִיַּד
פְּלִשְׁתִּים׃ * וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל טְלֵה חָלָב אֶחָד
וַיַּעֲלֵהוּ עוֹלָה כָּלִיל לַיהוָה וַיִּזְעַק שְׁמוּאֵל אֶל־יְהוָה
בְּעַד יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲנֵהוּ יְהוָה׃
10 * וַיְהִי שְׁמוּאֵל מַעֲלֶה הָעוֹלָה וּפְלִשְׁתִּים נִגְּשׁוּ
לַמִּלְחָמָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיַּרְעֵם יְהוָה בְּקוֹל־גָּדוֹל בַּיּוֹם
הַהוּא עַל־פְּלִשְׁתִּים וַיְהֻמֵּם וַיִּנָּגְפוּ לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל׃
11 * וַיֵּצְאוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל מִן־הַמִּצְפָּה וַיִּרְדְּפוּ אֶת־
פְּלִשְׁתִּים וַיַּכּוּם עַד־מִתַּחַת לְבֵית כָּר׃
12 * וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶבֶן אַחַת וַיָּשֶׂם בֵּין־הַמִּצְפָּה
וּבֵין הַשֵּׁן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמָהּ אֶבֶן הָעֶזֶר וַיֹּאמַר עַד־
הֵנָּה עֲזָרָנוּ יְהוָה׃ * וַיִּכָּנְעוּ הַפְּלִשְׁתִּים וְלֹא־יָסְפוּ
עוֹד לָבוֹא בִּגְבוּל יִשְׂרָאֵל וַתְּהִי יַד־יְהוָה בַּפְּלִשְׁתִּים
כָּל יְמֵי שְׁמוּאֵל׃

3 * Ait autem Samuel ad vniuersam do-
mũ Israel, dicens: Si in toto corde vestro
reuertimini ad Dominum, auferte deos
alienos de medio vestri Baali & Astaroth,
& præparate corda vestra Domino, & ser-
uite ei soli, & eruet vos de manu Phili-
4 stiim. * Abstulerunt ergo filij Israel Baa-
B lim & Astaroth, & seruierũt Domino soli.
5 * Dixit autem Samuel: Congregate v-
niuersum Israel in Masphat, vt orem pro
6 vobis Dominum. * Et conuenerunt in
Masphat. hauseruntque aquam, & effu-
derunt in conspectu Domini: & ieiuna-
uerunt in die illa, atque dixerunt ibi: Pec-
cauimus Domino. Iudicauitque Samuel
7 filios Israel in Masphat. * Et audierunt
Philistiim quòd congregati essent filij Is-
rael in Masphat, & ascenderunt satrapæ
Philistinorum ad Israel. Quod cùm audis-
sent filij Israel, timuerunt à facie Philisti-
8 norum. * Dixeruntque ad Samuelem: Ne
cesses pro nobis clamare ad Dominum
Deum nostrũ, vt saluet nos de manu Phi-
9 listinorum. * Tulit autem Samuel ag-
num lactantem vnum, & obtulit illum
C holocaustum integrum Domino. Et cla-
mauit Samuel ad Dominum pro Israel, &
10 exaudiuit eum Dominus. * Factum est au-
tem cùm Samuel offerret holocaustum
Domino, Philistiim iniere prœlium con-
tra Israel. Intonuit autẽ Dominus frago-
re magno in die illa super Philistiim, &
exterruit eos, & cæsi sunt à filiis Israel.
11 * Egressiq; filij Israel de Masphat, psecuti
sunt Philistęos, & pcusserunt eos vsq; ad
12 locũ q erat subter Bethchar. * Tulit autem
Samuel lapidẽ vnũ, & posuit eũ inter Mas-
phat & inter Sen. & vocauit nomẽ loci il-
lius, Lapis adiutorij. dixitq;: Hucusq; au-
13 xiliatus est nobis Dominus. * Et humiliati
sunt Philistiim, nec apposuerunt vltrà vt
D venirent in terminos Israel. Facta est ita-
que manus Domini super Philistęos cun-
ctis diebus Samuelis.

תרגום יונתן

3 וַאֲמַר שְׁמוּאֵל לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר אִם בְּכָל לִבְכוֹן אַתּוּן הַיְבִין לְפֻלְחָנָא דַיְיָי אַעְדּוּ יַת טַעֲוָה עַמְמַיָּא מִבֵּינֵיכוֹן וְעַשְׁתְּרָתָא וְאַתְקִינוּ
לִבְכוֹן בְּפֻלְחָנָא דַיְיָי וּפְלַחוּ קֳדָמוֹהִי בִּלְחוֹדוֹהִי וְיִשֵּׁיזִיב יַתְכוֹן מִידָא דִפְלִשְׁתָּאֵי׃ 4 וְאַעְדִּיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַת בְּעָלַיָּא וְיַת עַשְׁתְּרָתָא
וּפְלַחוּ קֳדָם יְיָי בִּלְחוֹדוֹהִי׃ 5 וַאֲמַר שְׁמוּאֵל כְּנִישׁוּ יַת כָּל יִשְׂרָאֵל לְמִצְפָּיָא וַאֲצַלֵּי עֲלֵיכוֹן קֳדָם יְיָי׃
6 וְאִתְכְּנִישׁוּ לְמִצְפָּיָא וּמְלִיאוּ מַיָּא וְשַׁפְכוּ לִבְהוֹן בְּתִיוּבְתָא קֳדָם יְיָי וְצָמוּ בְּיוֹמָא הַהוּא וַאֲמַרוּ תַּמָּן חַבְנָא קֳדָם יְיָי וְדָן שְׁמוּאֵל יַת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּמִצְפָּיָא׃ 7 וּשְׁמַעוּ פְּלִשְׁתָּאֵי אֲרֵי אִתְכְּנִישׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִצְפָּיָא וּסְלִיקוּ טוּרְנֵי פְּלִשְׁתָּאֵי עַל יִשְׂרָאֵל וּשְׁמַעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְדַחֲלוּ מִן קֳדָם פְּלִשְׁתָּאֵי׃ 8 וַאֲמַרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִשְׁמוּאֵל לָא תִשְׁתּוּק מִינָּנָא מִלְּצַלָּאָה קֳדָם יְיָי אֱלָהָנָא וְיִפְרְקִינָנָא מִידָא דִפְלִשְׁתָּאֵי׃
9 וּנְסִיב שְׁמוּאֵל אִימְרָא דְחֶלְבָּא חַד וְאַסְקֵיהּ עַלְתָּא גְמִיר קֳדָם יְיָי וְצַלִּי שְׁמוּאֵל קֳדָם יְיָי עַל יִשְׂרָאֵל וְקַבִּיל צְלוֹתֵיהּ יְיָי׃
10 וַהֲוָה שְׁמוּאֵל מַסֵּיק עַלְתָּא וּפְלִשְׁתָּאֵי אִתְקְרָבוּ לְאַנְחָא קְרָבָא בְּיִשְׂרָאֵל וְאַכְלִי יְיָי בְּקַל רַב בְּיוֹמָא הַהוּא עַל פְּלִשְׁתָּאֵי וְשַׁגִּישִׁינוּן
וְאִיתְבָרוּ קֳדָם יִשְׂרָאֵל׃ 11 וּנְפַקוּ אֵינָשׁ יִשְׂרָאֵל מִן מִצְפָּיָא וּרְדָפוּ יַת פְּלִשְׁתָּאֵי וּמְחוֹנוּן עַד מִלְּרַע לְבֵית שָׁרוֹן׃ 12 וּנְסִיב שְׁמוּאֵל אַבְנָא חֲדָא וְשַׁוִּי
בֵּין מִצְפָּיָא וּבֵין שִׁינָא וּקְרָא יַת שְׁמָהּ אֶבֶן סַעֲדָא וַאֲמַר עַד הָכָא סַעֲדָנָא יְיָי׃ 13 וְאִתְבָּרוּ פְּלִשְׁתָּאֵי וְלָא אוֹסִיפוּ עוֹד לְמֵיעַל בִּתְחוּם
אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל וַהֲוָה מַחְתָּא דַיְיָי בִּפְלִשְׁתָּאֵי כָּל יוֹמֵי שְׁמוּאֵל׃

3 * Et dixit Samuel ad vniuersam domum
Israel dicẽs: Si in toto corde vestro vos reuersi
estis ad Dominum, auferte deos alienos de me-
dio vestri & lucos; & præparate corda ve-
stra ad Dominum, & seruite ei soli, & eruet
vos de manu Philistiim.
4 * Et abstulerunt filij Israel Baalim & lu-
cos Astaroth, & seruierunt Domino soli.
5 * Et dixit Samuel: Congregate vniuersum
Israel in Masepha, & orabo ad Dominum pro
6 vobis. * Et conuenit populus in Masepha,
& hauserunt aquam, & effundunt in conspe-
ctu Domini super terram. & ieiunauerunt in
die illa & dixerunt: Peccauimus Domino. et
iudicauit Samuel filios Israel in Masepha.
7 * Et audierunt Philistiim, quòd congregati
erant filij Israel in Masepha omnes. & ascen-
derunt satrapæ Philistinorum ad Israel. et au-
dierunt filij Israel, & timuerunt à facie Phi-
listinorum.
8 * Et dixerunt filij Israel ad Samuel: Ne
cesses à nobis clamare ad dominum Deum tuũ,
& saluabit nos de manu Philistinorum.
9 * Et tulit Samuel agnum lactantem vnum,
& obtulit eum holocaustum Domino cum vni-
uerso populo. & clamauit Samuel ad Domi-
num pro Israel, & exaudiuit eum Dominus.
10 * Et erat Samuel offerens holocaustum. &
Philistiim inierunt bellum contra Israel. et in-
tonuit Dominus in fragore magno in die illa su-
per Philistiim, & confusi sunt & ceciderunt
in conspectu Israel.
11 * Et egressi sunt viri Israel ex Masepha,
& persecuti sunt Philisthæos, & percusserunt
eos vsque ad infra Bethchor.
12 * Et tulit Samuel lapidem vnum, & sta-
tuit eum inter Masepha & inter antiquam, et
vocauit nomen eius Abennezer, quod signifi-
cat Lapis adiutorij. & dixit: Huc vsque auxi-
liatus est nobis Dominus.
13 * Et humiliauit Dominus Philistiim, et non
apposuerunt vltra vt venirent in terminum
Israel. & facta est manus Domini super Phili-
stæos cunctis diebus Samuel.

3 * καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς πάντα οἶκον ἰσραὴλ λέ-
γων, εἰ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν ὑμεῖς ἐπεστρέψατε πρὸς κύ-
ριον, περιέλεσθε τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους ἐκ μέσου ὑμῶν
καὶ τὰ ἄλση, καὶ ἑτοιμάσατε τὰς καρδίας ὑμῶν πρὸς κύ-
ριον καὶ δουλεύσατε αὐτῷ μόνῳ, καὶ ἐξελεῖται ὑμᾶς ἐκ
4 χειρὸς τῶν ἀλλοφύλων. * καὶ ἐξῆραν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
τὰ βααλὶμ καὶ τὰ ἄλση ἀσταρώθ, καὶ ἐδούλευσαν τῷ κυ-
5 ρίῳ μόνῳ. * καὶ εἶπε Σαμουήλ, συναθροίσατε πάντα
ἰσραὴλ εἰς μασηφά, καὶ προσεύξομαι πρὸς κύριον ὑπὲρ
6 ὑμῶν. * καὶ συνήχθη ὁ λαὸς εἰς μασηφὰ καὶ ὑδρεύον-
το ὕδωρ, καὶ ἐκχέουσιν ἐνώπιον κυρίου ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἐ-
νήστευσαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ εἶπον, ἡμαρτομὲν τῷ κυ-
ρίῳ. καὶ ἐδίκασε Σαμουὴλ τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ εἰς μασηφά.
7 * καὶ ἤκουσαν οἱ ἀλλοφύλοι ὅτι συνήχθησαν οἱ υἱοὶ
ἰσραὴλ εἰς μασηφὰ πάντες. καὶ ἀνέβησαν οἱ σατρά-
παι τῶν ἀλλοφύλων ἐπὶ ἰσραήλ. καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ ἰσ-
ραήλ, καὶ ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου τῶν ἀλλοφύλων.
8 * καὶ εἶπον οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς Σαμουήλ, μὴ παρα-
σιωπήσῃς ἀφ' ἡμῶν τοῦ βοᾶν πρὸς κύριον τὸν θεόν σου, καὶ
σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων.
9 * καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ ἄρνα γαλαθινὸν ἕνα, καὶ ἀνή-
νεγκεν αὐτὸν ὁλοκαύτωσιν τῷ κυρίῳ σὺν παντὶ τῷ λαῷ.
καὶ ἐβόησε Σαμουὴλ πρὸς κύριον ὑπὲρ τοῦ ἰσραήλ, καὶ
ἐπήκουσεν αὐτοῦ ὁ κύριος.
10 * καὶ ἦν Σαμουὴλ ἀναφέρων τὴν ὁλοκαύτωσιν. καὶ
οἱ ἀλλόφυλοι προσῆγον εἰς πόλεμον ἐπὶ ἰσραήλ. καὶ ἐ-
βρόντησε κύριος ἐν φωνῇ μεγάλῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπὶ
τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ συνεχύθησαν καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον
11 ἰσραήλ. * καὶ ἐξῆλθον ἄνδρες ἰσραὴλ ἐκ μασηφὰ καὶ
κατεδίωξαν τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς ἕως
12 ὑποκάτω βαιθχόρ. * καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ
λίθον ἕνα, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἀναμέσον μασηφὰ καὶ ἀνα-
μέσον τῆς παλαιᾶς. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀβεν-
νέζερ, ὃ σημαίνει λίθος τοῦ βοηθοῦ. καὶ εἶπεν, ἕως ἐνταῦ-
θα ἐβοήθησεν ἡμῖν ὁ κύριος.
13 * καὶ ἐταπείνωσε κύριος τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ οὐ προ-
σέθεντο ἔτι τοῦ ἐπελθεῖν εἰς ὅριον ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο
χεὶρ κυρίου ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους πάσας τὰς ἡμέρας
τοῦ Σαμουήλ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 Et dixit Samuel ad omnem domum Israel dicendo: Si in omni corde vestro vos redeuntes ad cultum Domini, transire facite errorem gentium de-inter vos & Gastaratha, & firmate cor vestrum in cultu Domini, & seruite ante eum in solitudine sua; & liberabit vos de manu Pelisthæorum. 2 Et transire fecerunt filij Israel BAGHALAIA & GHASTHARATHA, & seruierunt ante Dominum in solitudine sua. 3 Et dixit Samuel: Congregate omnem Israel ad Miszpeia, & orabo super vos ante Dominum. 4 Et congregati sunt ad Miszpeia, & impleuerunt aquas, & effuderunt cor suum in pœnitentia ante Dominum, & ieiunauerunt in die illo, & dixerunt ibi: Peccauimus ante Dominum. & iudicauit Samuel filios Israel in Miszpeia. 5 Et audierunt Pelisthæi quòd congregati sunt filij Israel in Miszpeia, & ascenderunt tyranni Pelisthæorum super Israel: & audierunt filij Israel, & timuerunt ab-ante Pelisthæos. 6 Et dixerunt filij Israel ad Samuel: Ne taceas à nobis ab orando ante dominum Deum nostrum, & eripiat nos de manu Pelisthæorum. 7 Et accepit Samuel agnum lactis vnum, & ascendere fecit holocaustum consumptum ante Dominum; & orauit Samuel ante Dominum super Israel; & accepit orationem eius Dominus. 8 Et fuit Samuel ascendere faciens holocaustum, & Pelisthæi appropinquarunt ad ineundum bellum in Israel: & sonuit Dominus in voce magna in die illo super Pelisthæos; & conturbauit eos, & fracti sunt ante Israel. 9 Et prodierunt homines Israel ex Miszpeia, & insecuti sunt Pelisthæos, & percusserunt eos vsque subtus Beth-Saron. 10 Et accepit Samuel lapidem vnum, & posuit inter Mispeia & inter Sina: & vocauit nomen eius, Lapidem auxilij: & dixit: Huc vsque auxiliatus est nobis Dominus. 11 Et fracti sunt Pelisthæi, & non addiderunt amplius vt intrarent in terminum terræ Israel: & fuit percussio Domini in Pelisthæos omnibus diebus Samuel.

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 * וְאֵת שְׁבִנַת הֶעָרִים אֲשֶׁר לָקַח פְּלִשְׁתִּים מֵאֵת
יִשְׂרָאֵל לְיִשְׂרָאֵל מֵעֶקְרוֹן וְעַד־גַּת וְאֶת־גְּבוּלָן
הִצִּיל יִשְׂרָאֵל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים וַיְהִי שָׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל
15 וּבֵין הָאֱמֹרִי: * וַיִּשְׁפֹּט שְׁמוּאֵל אֶת־יִשְׂרָאֵל כֹּל
16 יְמֵי חַיָּיו: * וְהָלַךְ מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה וְסָבַב בֵּית־
אֵל וְהַגִּלְגָּל וְהַמִּצְפָּה וְשָׁפַט אֶת־יִשְׂרָאֵל אֵת־כָּל־
17 הַמְּקוֹמוֹת הָאֵלֶּה: * וּתְשֻׁבָתוֹ הָרָמָתָה כִּי שָׁם
בֵּיתוֹ שָׁם שָׁפַט אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה:

ח

1 * וַיְהִי כַּאֲשֶׁר זָקֵן שְׁמוּאֵל וַיָּשֶׂם אֶת־בָּנָיו
2 שֹׁפְטִים לְיִשְׂרָאֵל: * וַיִּהְיוּ שֵׁם בְּנוֹ הַבְּכוֹר יוֹאֵל
וְשֵׁם מִשְׁנֵהוּ אֲבִיָּה שֹׁפְטִים בִּבְאֵר שָׁבַע:
3 * וְלֹא־הָלְכוּ בָנָיו בִּדְרָכָו וַיֵּטוּ אַחֲרֵי־בָצַע
וַיִּקְחוּ־שֹׁחַד וַיַּטּוּ מִשְׁפָּט:
4 * וַיִּתְקַבְּצוּ כָּל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ אֶל־שְׁמוּאֵל
5 הָרָמָתָה: * וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִנֵּה אַתָּה זָקַנְתָּ וּבָנֶיךָ
לֹא הָלְכוּ בִּדְרָכֶיךָ עַתָּה שִׂימָה־לָּנוּ מֶלֶךְ לְשָׁפְטֵנוּ
כְּכָל־הַגּוֹיִם:
6 * וַיֵּרַע הַדָּבָר בְּעֵינֵי שְׁמוּאֵל כַּאֲשֶׁר אָמְרוּ תְּנָה־
לָנוּ מֶלֶךְ לְשָׁפְטֵנוּ וַיִּתְפַּלֵּל שְׁמוּאֵל אֶל־יְהוָה:
7 * וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל שְׁמַע בְּקוֹל הָעָם לְכֹל
אֲשֶׁר־יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ כִּי לֹא אֹתְךָ מָאָסוּ כִּי־אֹתִי מָאֲסוּ
מִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם:
8 * כְּכֹל הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר־עָשׂוּ מִיּוֹם הַעֲלֹתִי אוֹתָם
מִמִּצְרַיִם וְעַד־הַיּוֹם הַזֶּה וַיַּעַזְבֻנִי וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים
אֲחֵרִים כֵּן הֵמָּה עֹשִׂים גַּם־לָךְ:
9 * וְעַתָּה שְׁמַע בְּקוֹלָם אַךְ כִּי הָעֵד תָּעִיד בָּהֶם
וְהִגַּדְתָּ לָהֶם מִשְׁפַּט הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם:
10 * וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶת כָּל דִּבְרֵי יְהוָה אֶל־הָעָם
הַשֹּׁאֲלִים מֵאִתּוֹ מֶלֶךְ:

14 * Et redditæ sunt vrbes quas tulerant Philistiim ab Israel, Israeli, ab Accharon vsque Geth & terminos suos. liberauitq; 15 Israel de manu Philistinorum; eratq; pax inter Israel & Amorræum. * Iudicabat quoque Samuel Israel cunctis diebus vi- 16 tæ suæ. * Et ibat per singulos annos circuiens Bethel & Galgala, & Masphat; & iudicabat Israelem in supradictis locis. 17 * Reuertebaturq́ue in Ramatha: ibi enim erat domus eius: & ibi iudicabat Israelem: ædificauit etiam ibi altare Domino.

CAP. VIII.

1 FActum est autẽ cùm senuisset Samuel, posuit filios suos Iudices in Israel.
2 * Fuitq́ue nomen filij eius primogeniti Iohel, & nomen secundi Abia iudicum in 3 Bersabee. * Et nõ ambulauerunt filij illius in viis eius, sed declinauerunt post auaritiam, acceperuntq́ue munera, & peruerte- 4 runt iudicium. * Congregati ergo vniuersi maiores natu Israel, venerunt ad Samue- 5 lem in Ramatha: * Dixeruntq́ue ei: Ecce tu senuisti, & filij tui nõ ambulant in viis tuis. cõstitue nobis regem vt iudicet nos, 6 sicut & vniuersæ habent nationes. * Displicuitque sermo in oculis Samuelis, eo q̃ dixissent, Da nobis regem vt iudicet nos. 7 & orauit Samuel ad Dominum. * Dixit autem Dominus ad Samuelem: Audi vocem populi in omnibus quæ loquuntur tibi. Non enim te abiecerunt, sed me, ne reg- 8 nem super eos. * Iuxta omnia opera sua quæ fecerunt à die qua eduxi eos de Ægypto vsq́ue ad diem hanc, sicut dereliquerunt me, & seruierunt diis alienis, sic faciunt etiam tibi.
9 * Nunc ergo vocem eorum audi: verumtamen contestare eos, & prædic eis ius regis qui regnaturus est super eos.
10 * Dixit itaque Samuel omnia verba Domini ad populum qui petierat à se regem.

14 * καὶ ἀπεδόθησαν αἱ πόλεις ἃς ἔλαβον ⟨θ⟩ ἀλλόφυλοι ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, ἀπὸ ἀκκαρὼν ἕως γέθ· ⟨ϲ⟩ τὸ ὅριον
ἀφεῖλον ⟨ϲ⟩ ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἦν
εἰρήνη ἀναμέσον ἰσραὴλ καὶ ἀναμέσον τοῦ ἀμορραίου.
15 * καὶ ἔκρινε σαμουὴλ τὸν ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας
16 τῆς ζωῆς αὐτοῦ. * καὶ ἐπορεύε⟨το⟩ κατ' ἐνιαυτὸν κ⟨αὶ⟩ ἐκύ-
κλου βαιθὴλ καὶ τὴν γαλγάλ ⟨ϲ⟩ τὴν μασηφᾶ. ⟨ϲ⟩ ἐδί-
καζε τὸν ἰσραὴλ ἐν πάσι τοῖς τόποις τούτοις.
17 * ἡ δ' ὁρμὴ αὐτοῦ ἦν ἐν ῥαμαθαίμ, ὅτι ἐκεῖ ἦν
ὁ οἶκος αὐτοῦ, καὶ ἐδίκαζεν ἐκεῖ τὸν ἰσραὴλ, καὶ ᾠκοδόμη-
σεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ.

η.

1 * Καὶ ἐγένε⟨το⟩ ὡς ἐγήρασε σαμουὴλ, ⟨ϲ⟩ κατέστησε τοὺς
2 υἱοὺς αὐτοῦ δικαστὰς τῷ ἰσραήλ. * καὶ τοῦτο τὰ ὀνό-
ματα τῶν υἱῶν αὐτοῦ· ὁ πρωτότοκ⟨ος⟩ ἰωήλ, καὶ ὄνομα τοῦ
δευτέρου αβιὰ, δικασταὶ ἐν βηρσαβεέ.
3 * καὶ οὐκ ἐπορεύθησαν ⟨θ⟩ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ. κ⟨αὶ⟩
ἐξέκλιναν ὀπίσω τῆς σωτελείας, ⟨ϲ⟩ ἐλάμβανον δῶρα,
καὶ ἐξέκλινον δικαιώματα.
4 * καὶ συνᾳθροίζον⟨το⟩ πάντες οἱ ἄνδρες ἰσραὴλ, ⟨ϲ⟩ παρα-
γίνονται πρὸς σαμουὴλ εἰς ῥαμαθαίμ.
5 * καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἰδοὺ σὺ γεγήρακας, κ⟨αὶ⟩ ⟨θ⟩ οἱ υἱοί σου
οὐ πορεύονται ἐν τῇ ὁδῷ σου. καὶ νῦν κατάστησον ἐφ' ἡμᾶς
βασιλέα δικάζειν ἡμᾶς καθὼς πάντα τὰ ἔθνη.
6 * καὶ ἦν πονηρὸν τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς σαμουήλ,
ὡς εἶπον, δὸς ἡμῖν βασιλέα τοῦ δικάζειν ἡμᾶς. καὶ προ-
σηύξατο σαμουὴλ πρὸς κύριον.
7 * καὶ εἶπε κύριος πρὸς σαμουήλ, ἄκουε τὴν φωνὴν τοῦ
λαοῦ, κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσωσι πρός σέ, διότι οὐ σὲ ἐξ-
ουδενώκασιν, ἀλλ' ἢ ἐμὲ ἐξουδενήκασιν τοῦ μὴ βασιλεύειν
8 ἐπ' αὐτῶν. * κατὰ πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν ἃ ἐποίησάν μοι
ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐξ αἰγύπτου καὶ ἕως τῆς
ἡμέρας ταύτης, ⟨ϲ⟩ ἐγκατέλιπόν με, καὶ ἐδούλευσαν θεοῖς
ἑτέροις, οὕτως αὐτοὶ ποιοῦσι καὶ σοί.
9 * καὶ νῦν ἄκουε τῆς φωνῆς αὐτῶν, πλὴν ὅτι διαμαρτυ-
ρόμενος διαμαρτύρῃ αὐτοῖς, καὶ ἀπαγγελεῖς αὐτοῖς τὸ δι-
καίωμα τοῦ βασιλέως ὃς βασιλεύσει ἐπ' αὐτοῖς.
10 * καὶ εἶπε σαμουὴλ πάντας τοὺς λόγους κυρίου πρὸς
πάντα τὸν λαὸν τοὺς αἰτοῦντας παρ' αὐτοῦ βασιλέα.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

14 Et redierunt vrbes quas ceperunt Philisthæi ab Israel ad Israel ab Ghekron & vsque Gath, & terminos earum eripuit Israel de manu Philistæorum; & fuit pax inter Israel & inter Emoræum. 15 Et iudicauit Samuel Israel omnibus diebus vitæ suæ.
16 Et ambulauit in tempore anno in anno, & reuersus est ad Bethel, & ad Gilghela, & ad Mizpeia: & iudicauit Israel omnia loca hæc.
17 Et cùm reuerteretur ad Ramatha, quoniam ibi domus eius, & ibi iudicauit Israel, & ædificauit ibi altare ante Dominum.

CAP. VIII.

1 Et fuit quando senuit Samuel, & præfecit filios suos Iudices Israeli. 2 Et fuit nomen filij eius primogeniti Ioel, & nomen secundi eius Abia, iudicantes in Beera de Sabagh. 3 Et non ambulauerunt filij eius in via illius, & respexerunt post mamon Philistæus, & acceperunt munus, & declinauerunt iudicium. 4 Et congregati sunt omnes seues Israel, & venerunt ad Samuelem ad Ramatha. 5 Et dixerunt ei: Ecce tu senuisti, & filij tui non ambulauerunt in via tua: nunc præfice nobis regem ad iudicandum nos sicut omnes gentes. 6 Et malum fuit verbum in oculis Samuelis, quando dixerunt: Præfice nobis regem ad iudicandum nos. & orauit Samuel ante Dominum. 7 Et dixit Dominus ad Samuelem: Audi dicto populi in omnibus quæ dicent tibi, quia non te elongauerunt: nam in cultu meo spreuerunt ne sim rex super eos.
8 Iuxta omnia facta quæ fecerunt à die quo ascendere feci eos ex Ægypto & vsque diem hunc, & reliquerunt cultum meum, & coluerunt errorem gentium, sic illi facientes etiam tibi. 9 Et nunc audi dictis eorum: verum tu obtestando obtesteris eos, & indices illis statutum regis qui regnabit super eos. 10 Et dixit Samuel omnia verba Domini ad populum, qui petentes ab eo regem.

תרגום יונתן

14 וְהֵדַר כַּר סִיב שְׁמוּאֵל וְכִבְיָת דְּבוּהִי דְּיִיתִין לְיִשְׂרָאֵל׃ וְהַוָה שׁוּם בְּרֵיהּ בּוּכְרֵהּ יוֹאֵל
15 וְשׁוּם תִּנְיָנֵהּ אֲבִיָּה דַּיָּינִין בְּבֵאֵר דְּשָׁבְעָ׃ וְלָא הַלִּיכוּ בְנוֹהִי בְּאֹרְחָתֵיהּ וְאִתְפְּנִיאוּ בָּתַר מָמוֹן דְּשָׁקַר וְקַבִּילוּ שׁוֹחְרָא וְדִינוּ
16 לְשִׁקְרָא׃ וְכַנִּישׁוּ כָּל סָבֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲתוֹ לְוָת שְׁמוּאֵל לְרָמְתָא׃ וַאֲמָרוּ לֵיהּ הָא אַתְּ סִיבְתָּא וּבְנָךְ לָא הַלִּיכוּ בְּאֹרְחָתָךְ כְּעַן מַנִּי לָנָא
17 מַלְכָּא דְּיִדַּיְנִנָּא לָכֹל עַמְמַיָּא׃ וּבְאֵשׁ פִּתְגָמָא בְּעֵינֵי שְׁמוּאֵל כַּד אֲמָרוּ מַנִּי לָנָא מַלְכָּא לְמִדַּיְנָנָא וְצַלִּי שְׁמוּאֵל קֳבֵל לְמֵימְרָא׃
18 וַאֲמַר יְיָ לְשְׁמוּאֵל קַבֵּל לְמֵימַר עַמָּא לְכָל דְּיֵמְרוּן לָךְ אֲרֵי לָא יָתָךְ רַחֲקִיקוּ אֲרֵי בְּמֵימְרִי מַלְכָּא לְמִדַּיְנָנָא וְצַלִּי שְׁמוּאֵל קֳבֵל יְיָ׃
19 כָּל עוֹבָדַיָּא דַּעֲבָדוּ סְיוּמָא דְּאַסְיְקִיתִי יְהוֹן מִסְתַּיְרִים קֳדָמַי וְעַד יוֹמָא הָדֵין תַּדִּין אַף לָךְ׃
20 וְנִשְׁמַע קַבֵּל לְמֵימְרָהוֹן בְּרֵם אֲרֵי אִסְתַּהֲדָא בְּהוֹן וְתֶהֱוֵי לְהוֹן נָבִיָּא מַלְכָּא׃
21 וְאִשְׁמַע שְׁמוּאֵל יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא דְּיֵימְרוּן לְעַמָּא דְּשָׁאֲלִין מִנֵּיהּ מַלְכָּא׃

11 ויאמר זה יהיה משפט המלך אשר ימלך
עליכם את־בניכם יקח ושם לו במרכבתו
ובפרשיו ורצו לפני מרכבתו:
12 ולשום לו שרי אלפים ושרי חמשים ולחרש
חרישו ולקצר קצירו ולעשות כלי־מלחמתו
וכלי רכבו:
13 ואת־בנותיכם יקח לרקחות ולטבחות ולאפות:
14 ואת־שדותיכם ואת־כרמיכם וזיתיכם הטובים
15 יקח ונתן לעבדיו: וזרעיכם וכרמיכם יעשר
16 ונתן לסריסיו ולעבדיו: ואת־עבדיכם ואת־
שפחותיכם ואת־בחוריכם הטובים ואת־חמוריכם
17 יקח ועשה למלאכתו: צאנכם יעשר ואתם
18 תהיו־לו לעבדים: וזעקתם ביום ההוא
מלפני מלככם אשר בחרתם לכם ולא־יענה
יהוה אתכם ביום ההוא:
19 וימאנו העם לשמע בקול שמואל ויאמרו לא
20 כי אם־מלך יהיה עלינו: והיינו גם־
אנחנו ככל־הגוים ושפטנו מלכנו ויצא לפנינו
21 ונלחם את־מלחמתנו: וישמע שמואל
את כל־דברי העם וידברם באזני יהוה:
22 ויאמר יהוה אל־שמואל שמע בקולם
והמלכת להם מלך ויאמר שמואל אל־אנשי
ישראל לכו איש לעירו:

ט

1 ויהי־איש מבן־ימין ושמו קיש בן־אביאל בן־
צרור בן־בכורת בן־אפיח בן־איש ימיני גבור חיל:
2 ולו־היה בן ושמו שאול בחור וטוב ואין איש
מבני ישראל טוב ממנו משכמו ומעלה גבה מכל־
העם:

11 * Et ait: Hoc erit ius regis qui impera-
turus est vobis: Filios vestros tollet, & po-
C net in curribus suis, facietque sibi equites
& præcursores quadrigarum suarum:
12 * Et constituet sibi tribunos & centu-
riones, & aratores agrorũ suorum, & mes-
sores segetum, & fabros armorum & cur-
ruum suorum.
13 * Filias quoque vestras faciet sibi vn-
guentarias, & focarias, & panificas.
14 * Agros quoque vestros, & vineas, &
olivieta optima tollet & dabit servis suis.
15 * Sed & segetes vestras & vinearum red-
ditus addecimabit, vt det eunuchis & fa-
16 mulis suis. * Servos etiam vestros, &
ancillas, & iuuenes optimos, & asinos au-
17 feret, & ponet in opere suo. * Greges quoq;
vestros addecimabit, vosq; eritis ei servi.
18 * Et clamabitis in die illa à facie regis
vestri quem elegistis vobis, & non exau-
D diet vos Dominus in die illa.
19 * Noluit autem populus audire vocem
Samuelis, sed dixerunt: Nequaquam: rex
enim erit super nos:
20 * Et erimus nos quoque sicut omnes
gentes: & iudicabit nos rex noster, & e-
gredietur ante nos, & pugnabit bella no-
stra pro nobis.
21 * Et audiuit Samuel omnia verba po-
puli, & locutus est ea in auribus Domini.
22 * Dixit autem Dominus ad Samue-
lem: Audi vocem eorum, & constitue su-
per eos regem. Et ait Samuel ad viros Is-
rael: Vadat vnusquisque in ciuitatem
suam.

CAP. IX.

1 A ET erat vir de Beniamin nomine Cis,
filius Abiel, filij Seor, filij Bechor, fi-
lij Aphia, filij viri Iemini, fortis ro-
bore.
2 * Et erat ei filius vocabulo Saul, electus
& bonus; & non erat vir de filiis Israel
melior illo. ab humero & sursum emine-
bat super omnem populum.

* Et ait: Hoc erit ius regis regnantis super 11
vos: Filios vestros tollet, & ponet eos in cur-
ribus suis, & in equitibus suis, & præcurso-
res curruum suorum.
* Et ponet eos sibi ipsi tribunos & centu- 12
riones, & arare agriculturam suam, & metere
messem suam, & vindemiare vindemiam suã,
& facere instrumenta sua bellica, & instru-
menta curruum suorum.
* Et filias vestras accipiet in vnguentarias, 13
& focarias, & in panificas.
* Et agros vestros, et vineas vestras, et oli- 14
ueta vestra bona tollet, & dabit seruis suis.
* Et semina vestra addecimabit & vineas 15
vestras, et dabit eunuchis suis & seruis suis.
* Et seruos vestros & ancillas vestras, et 16
armenta boum vestra bona, & asinos vestros
accipiet, & addecimabit ad opera sua.
* Et greges vestros addecimabit, & vos 17
eritis ei in seruos.
* Et clamabitis in die illa à facie regis ve- 18
stri quem elegistis vobis, & non exaudiet vos
Dominus in diebus illis.
* Et non voluit populus audire vocem Sa- 19
muel. & dixerunt ei: Nequaquam; sed rex
erit super nos.
* Et erimus & nos sicut omnes gentes. & 20
iudicabit nos rex noster; & egredietur ante
nos, & pugnabit bella nostra.
* Et audiuit Samuel omnia verba populi, 21
& locutus est ea in aures Domini.
* Et dixit Dominus ad Samuel: Audi vo- 22
cem eorum, & fac regnare eis regem. & dixit
Samuel ad viros Israel: Recurrite vnusquis-
que in ciuitatem suam.

CAP. IX.

ET erat vir de filiis Beniamin, & nomen 1
ei Cis, filius Abiel, filij Sarar, filij Becho-
rath, filij Aphec, filij viri Iemini, vir potens
robore.
* Et huic filius, & nomen ipsi Saul, ingens 2
vir bonus; & non erat in filiis Israel bonus
magis quàm ille: humero & sursum excelsus
super omnem terram.

11 * καὶ εἶπε, τοῦτο ἔσται τὸ δικαίωμα τοῦ βασιλέως τοῦ
βασιλεύοντος ἐφ᾽ ὑμᾶς· τοὺς υἱοὺς ὑμῶν λήψεται, καὶ θήσεται
αὐτοὺς ἐν ἅρμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐν ἱππεῦσιν αὐτοῦ, καὶ προ-
12 τρέχοντας τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ· * καὶ θήσει αὐτοὺς ἑαυ-
τῷ χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους, καὶ ἀροτριᾶν τὴν ἀρο-
τρίασιν αὐτοῦ· καὶ θερίζειν θερισμὸν αὐτοῦ, καὶ τρυγᾶν τρυ-
γητὸν αὐτοῦ, καὶ ποιεῖν σκεύη αὐτοῦ πολεμικὰ καὶ σκεύη
13 ἁρμάτων αὐτοῦ. * καὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν λήψεται
εἰς μυρεψούς, καὶ μαγειρίσσας καὶ εἰς πεσσούσας.
14 * καὶ τοὺς ἀγροὺς ὑμῶν, καὶ τοὺς ἀμπελῶνας ὑμῶν, καὶ
τοὺς ἐλαιῶνας ὑμῶν τοὺς ἀγαθοὺς λήψεται, καὶ δώσει τοῖς
15 δούλοις αὐτοῦ. * καὶ τὰ σπέρματα ὑμῶν ἀποδεκατώ-
σει καὶ τοὺς ἀμπελῶνας ὑμῶν, καὶ δώσει τοῖς εὐνούχοις
16 αὐτοῦ, καὶ τοῖς δούλοις αὐτοῦ. * καὶ τοὺς δούλους ὑμῶν
καὶ τὰς δούλας ὑμῶν, καὶ τὰ βουκόλια ὑμῶν τὰ ἀγαθά,
καὶ τοὺς ὄνους ὑμῶν λήψεται, καὶ ἀποδεκατώσει εἰς τὰ
17 ἔργα αὐτοῦ. * καὶ τὰ ποίμνια ὑμῶν ἀποδεκατώσει, καὶ
ὑμεῖς ἔσεσθε αὐτῷ εἰς δούλους.
18 * καὶ βοήσετε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ προσώπου τοῦ
βασιλέως ὑμῶν οὗ ἐξελέξασθε ἑαυτοῖς, καὶ οὐκ ἐπακού-
σεται ὑμῶν κύριος ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις.
19 * καὶ οὐκ ἠβούλετο ὁ λαὸς ἀκούειν τὴν φωνὴν τοῦ σαμουήλ·
καὶ εἶπον αὐτῷ, οὐχὶ ἀλλ᾽ ἢ ὅτι βασιλεὺς ἔσται ἐφ᾽ ἡμᾶς·
20 * καὶ ἐσόμεθα καὶ ἡμεῖς καθὼς πάντα τὰ ἔθνη· καὶ δι-
κάσει ἡμᾶς ὁ βασιλεὺς ἡμῶν, καὶ ἐξελεύσεται ἔμπρο-
σθεν ἡμῶν, καὶ πολεμήσει τὸν πόλεμον ἡμῶν.
21 * καὶ ἤκουσε σαμουὴλ πάντας τοὺς λόγους τοῦ λαοῦ, καὶ
ἐλάλησεν αὐτοὺς εἰς τὰ ὦτα κυρίου.
22 * καὶ εἶπε κύριος πρὸς σαμουήλ, ἄκουε τῆς φω-
νῆς αὐτῶν, καὶ βασίλευσον αὐτοῖς βασιλέα. καὶ εἶπε σα-
μουὴλ πρὸς ἄνδρας ἰσραήλ, ἀποτρέχετε ἕκαστος εἰς
τὴν πόλιν αὐτοῦ.

θ'.

1 * Καὶ ἦν ἀνὴρ ἐκ τῶν υἱῶν βενιαμίν, καὶ ὄνομα αὐτῷ
κίς, υἱὸς ἀβιήλ, υἱοῦ σαρέδ, υἱοῦ βεχωράθ, υἱοῦ ἀφὲκ υἱοῦ
2 ἀνδρὸς ἰεμιναίου, ἀνὴρ δυνατὸς ἰσχύϊ. * καὶ τούτῳ υἱός,
καὶ ὄνομα αὐτῷ σαούλ, εὐμεγέθης ἀνὴρ ἀγαθός, καὶ οὐκ
ἦν ἐν υἱοῖς ἰσραὴλ ἀγαθὸς ὑπὲρ αὐτόν, ὑπερωμίαν καὶ ἐ-
πάνω ὑψηλὸς ὑπὲρ πᾶσαν τὴν γῆν.

תרגום יונתן

11 ואמר דין יהא נמוסא דמלכא דימלך עליכון ית בניכון ידבר וימני ליה ברתיכוהי ובפרשוהי וירהטין קדם רתיכוהי:
12 ולמנאה ליה רבני אלפין ורבני חמשין ואכריא למיזרע נירויה ולמחצד חצדיה אומניא למעבד מני קרביה ומני רתיכוהי:
13 וית בנתיכון ידבר לבשמן ולטבחן ולאפין: 14 וית חקליכון וית כרמיכון וזיתיכון טביא יסב ויתן לעבדוהי:
15 וזרעיכון וכרמיכון יסב חד מן עשרא ויתן לרברבוהי ולעבדוהי: 16 וית עבדיכון וית אמהתכון וית עולימיכון שפיריא וית חמריכון ידבר לסחני עבדין ית עבידתיה: 17 ענכון יסב חד מן עשרא ואתון תהון ליה לעבדין: 18 ותצוחון בעידנא ההיא מן קדם מלככון דאתרעיתון לכון ולא יקביל יי צלותכון בעידנא ההיא: 19 וסריבו עמא לקבלא למימר שמואל ואמרו לא אלהן מלכא יהי עלנא: 20 ונהי אף אנחנא ככל עממיא ויתפרע לנא מלכנא ויפוק ברישנא ויגיח ית קרבנא: 21 ושמע שמואל ית כל פתגמי עמא וסדרינון קדם יי: 22 ואמר יי לשמואל קביל למימריהון ותמליך עליהון מלכא ואמר שמואל לאנשי ישראל אזילו גבר לקרתיה:

ט

1 והוה גברא משיבטא דבית בנימן ושמיה קיש בר אביאל בר צרור בר בכורת בר אפיח בר גברא משבטא דבית בנימן גיבר חילא:
2 וליה הוה בר ושמיה שאול עלים ושפיר ולית גברא מבני ישראל דשפיר מיניה מכתפיה ולעילא רב מכל עמא:

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

11 Et dixit: Hoc erit statutum regis qui regnabit super vos: Filios accipiet, & constituet eos sibi in curribus suis, & in equitibus suis, & sequentes ante currus suos: 12 Et ad præficiendum sibi magistros millium, & magistros quinquagenorum: agricolas ad arandum arationes suas, & ad metendum messes suas; & opifices ad faciendum vasa belli sui, & vasa curruum suorum. 13 Et filias vestras accipiet ad ministras, ad coquas & ad pistrices. 14 Et agros vestros, & vineas vestras, & oliuas vestras bonas accipiet, & dabit seruis suis. 15 Et semina vestra & vineas vestras accipiet in decimas & dabit principibus suis & seruis suis. 16 Et seruos vestros & ancillas vestras, & pueros vestros pulchros, & asinos vestros accipiet, vt sint facientes opus eius. 17 Oues vestras accipiet vnam ex decem, & vos eritis illi in seruos. 18 Et clamabitis in tempore illo ab-ante regẽ vestrũ quem voluistis vobis, & non accipiet Dominus orationem vestram in tẽpore illo. 19 Et renuerunt populus audire dicto Semuelis, & dixerunt: Non; sed rex erit super nos. 20 Et erimus etiam nos vt omnes gentes: & vindicabit nos rex noster, & egredietur in capite nostro, & inibit bella nostra. 21 Et audiuit Semuel omnia verba populi, & ordinauit ea ante Dominum. 22 Et dixit Dominus ad Semuel: Audi dictis eorum, & regnare fac super eos regem. & dixit Semuel viris Israel: Ite vir ad vrbem suam.

CAP. IX.

ET fuit vir de tribu domus Biniamin, & nomen eius Kis filius Abiel, filij Szeror, filij Bechorath, filij Aphiahh, filij viri ex tribu domus Biniamin, vir virtutis. 2 Et illi fuit filius, & nomen eius Saul, iuuenis pulcher; & non erat vir de filiis Biniamin qui pulcher ab eo: ab humeris suis & suprà magnus ab omni populo.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

3 ותאבדנה האתנות לקיש אבי שאול ויאמר
קיש אל שאול בנו קח נא אתך את אחד
מהנערים וקום לך בקש את האתנת:
4 ויעבר בהר אפרים ויעבר בארץ שלשה ולא
מצאו ויעברו בארץ שעלים ואין ויעבר בארץ
5 ימיני ולא מצאו: המה באו בארץ צוף ושאול
אמר לנערו אשר עמו לכה ונשובה פן יחדל אבי
6 מן האתנות ודאג לנו: ויאמר לו הנה נא
איש אלהים בעיר הזאת והאיש נכבד כל אשר
ידבר בא יבא עתה נלכה שם אולי יגיד לנו את
דרכנו אשר הלכנו עליה:
7 ויאמר שאול לנערו והנה נלך ומה נביא
לאיש כי הלחם אזל מכלינו ותשורה אין להביא
8 לאיש האלהים מה אתנו: ויסף הנער לענות
את שאול ויאמר הנה נמצא בידי רבע שקל כסף
ונתתי לאיש האלהים והגיד לנו את דרכנו:
9 לפנים בישראל כה אמר האיש בלכתו לדרוש
אלהים לכו ונלכה עד הראה כי לנביא היום
יקרא לפנים הראה:
10 ויאמר שאול לנערו טוב דברך לכה נלכה
וילכו אל העיר אשר שם איש האלהים:
11 המה עלים במעלה העיר והמה מצאו נערות
יצאות לשאב מים ויאמרו להן היש בזה הראה:
12 ותענינה אותם ותאמרנה יש הנה לפניך מהר
עתה כי היום בא לעיר כי זבח היום לעם בבמה:
13 כבאכם העיר כן תמצאון אתו בטרם
יעלה הבמתה לאכל כי לא יאכל העם
עד באו כי הוא יברך הזבח אחרי כן יאכלו
הקראים ועתה עלו כי אתו כהיום תמצאון
אתו:

3 *Perierant autem asinæ Cis patris Saul. &
dixit Cis ad Saul filium suũ: Tolle tecum
vnũ de pueris: & consurgẽs vade & quære
4 asinas. *Qui cùm transissent per montem
Ephraim & p terrã Salisa, & non inuenis-
sent, transierunt etiã per terrã Salim, & nõ
erant, sed & per terrã Iemini, & minimè
5 reppererunt. *Cùm autẽ venissent in ter-
rã Suph, dixit Saul ad puerũ qui erat cum
eo: Veni & reuertamur, ne fortè dimiserit
pater meus asinas, & solicitus sit pro no-
6 bis. *Qui ait ei: Ecce vir Dei est in ciuitate
hac, vir nobilis; omne quod loquitur sine
ambiguitate venit. nũc ergo eamus illuc,
si fortè indicet nobis de via nostra ꝓpter
7 quam venimus. *Dixitq; Saul ad puerum
suum: Ecce ibimus. quid feremus ad virũ
Dei? panis deficit in sitartiis nostris, &
sportulã non habemus vt demus homini
8 Dei, nec quicquam aliud. *Rursum puer
respondit Sauli, & ait: Ecce inuenta est in
manu mea quarta pars stateris argẽti; de-
mus homini Dei, vt indicet nobis viã no-
9 stram. *Olim in Israel sic loquebatur vnus-
quisque vadens consulere Deum: Venite
& eamus ad Videntem. Qui enim Pro-
pheta dicitur hodie, vocabatur olim Vi-
10 dens. *Et dixit Saul ad puerum suum: O-
ptimus sermo tuus. veni eamus. & ierunt
11 in ciuitatem in qua erat vir Dei. *Cumque
ascenderent cliuum ciuitatis, inuenerunt
puellas egrediẽtes ad hauriendam aquã,
& dixerunt eis: Num hic est Videns?
12 *Quæ respondentes dixerunt illis: Hic
est: ecce ante te. festina nunc. hodie enim
venit in ciuitatem, quia sacrificium est ho-
13 die populi in excelso. *Ingredientes vrbẽ
statim inuenietis eum antequam ascẽdat
excelsum ad vescendum. neque enim co-
messurus est populus, donec ille veniat:
quia ipse benedicet hostiæ, & dein-
ceps comedent qui vocati sunt. Nunc
ergo conscendite, quia hodie reperietis
eum.

תרגום יונתן

3 ואבדא אתניא לקיש אבוהי דשאול ואמר קיש לשאול בריה דבר כען עמך ית חד מן עולימיא וקום איזיל בעי ית אתניא:
4 ועבר בטורא דאפרים ועבר בארע דרומא ולא אשכחו ועברו בארע מדברא וליתנון ועברו בארע שבט בנימן ולא אשכחו:
5 אינון אתו בארעא דבה נביאה ושאול אמר לעולימיה דעמיה איתא ונתוב דילמא ישבוק אבא מן עסק אתניא ויציף לנא:
6 ואמר ליה הא כען נביא דיי בקרתא הדא וגברא יקיר ויתנבי קשוט כל דאתנבי אתקיימא יתקיים כען ניזיל לתמן דלמא יחוי לנא ית אורחנא דאזלנא עלה:
7 ואמר שאול לעולימיה והא ניזיל אם מקביל ממון מה נעיל לנביא אף אנחנא זודין עטרו ממננא מדעם ודכשר לית לאעלא לנביא דיי מה עמנא למעבד:
8 ואוסיף עולימא למעני ית שאול ואמר הא אשתכח בידי זוזא חד דכספא ואתן לנביא דיי ויחוי לנא ית אורחנא:
9 בקדמין בישראל כדנן אמר גברא במיזליה למתבע אולפן מן קדם יי איתו ונהך עד חזויא ארי לנביא דין מתקרי מלקדמין חזויא:
10 ואמר שאול לעולימיה תקין פתגמך איתא ניזיל ואזלו לקרתא דתמן נביא דיי:
11 אינון סלקין במסקנא דקרתא ואינון אשכחו עולימן נפקן למימלי מיא ואמרו להן האית הכא חזויא:
12 ואתיבא יתהון ואמרא אית הא קדמך אוחי כען ארי יומא דין על לקרתא ארי שירו ניכסת קודשיא יומא דין לעמא בבית אסחרותא:
13 במיעלכון לקרתא כן תשכחון יתיה עד לא יסק לבית אסחרותא למיכל ארי לא אכל עמא עד מיתוהי ארי הוא פריס על מזונא ובתר כן אכלין זמיניא וכען סקו ארי יתיה כיומא דין תשכחון יתיה:

3 *Et perierant asinæ Cis patris Saul. et dixit
Cis ad Saul filium suũ: Tolle tecum vnũ puero-
rũ, et consurgite & vadite et quærite asinas.
4 *Et transierunt per montem Ephraim, &
transierunt per terram Salisa, & non inuene-
runt. & transierunt per terram Saalim, et nõ
erat: & transierunt per terram Ieminai, &
5 minimè repperunt. *Ipsis autem venien-
tibus in terram Siph, & dixit Saul puero suo
qui cum eo: Veni & reuertamur, ne dimittens
pater meus quæ circa asinas curas curet de no-
6 bis. *Et dixit ei puer: Ecce homo Dei in ci-
uitate hac, & homo gloriosus; omne quod lo-
quatur veniens aderit. et nunc eamus illuc ad
eum, vt indicet nobis viam nostram per quam
7 vadamus per eam. *Et dixit Saul puero
qui cum eo: Et ecce ibimus. et quid feremus ho-
mini Dei? quia panes defecerunt de vasis no-
stris, & plus non est nobiscum vt feramus
homini Dei: an hoc quod superest nobis?
8 *Et apposuit puer respondere Saul: & di-
xit: Ecce inuenta est in manu mea quarta pars
sicli argenti; & dabis homini Dei; & indica-
9 bit nobis viam nostram. *Et antè in Israel
hæc loquebantur vnusquisque vir, cùm iret ad
interrogandum Deum: Venite et eamus ad Vi-
dentem: quia Prophetam vocabat populus o-
10 lim Videns. *Et dixit Saul ad puerum suũ:
Bonus sermo tuus: veni et eamus. & ierunt in
ciuitatem vbi erat homo Dei ibi.
11 *Cùm ipsi autem ascenderent in ascensum
ciuitatis, & ipsi inueniunt puellas egredientes
ad hauriendam aquam; et dicunt eis: Num est
12 hic Videns? *Et responderunt eis puellæ
& dixerunt: Est: ecce ante faciem vestram.
festinate, quia nunc venit in ciuitatem propter
diem, quia sacrificium hodie populo in excelso.
13 *Vt ingressi fueritis in ciuitatem, sic in-
uenietis eum in ciuitate, antequam ascen-
dat ipse in excelsum ad vescendum; quia non
comedet populus donec veniat ipse: quoniam
ipse benedicit hostiæ, & post hæc comedunt pe-
regrini. & nunc ascendite, quia propter diem
inuenietis eum in ciuitate.

3 *καὶ ἀπώλοντο αἱ ὄνοι κὶς τοῦ πατρὸς σαοὺλ. καὶ εἶπε
κὶς πρὸς σαοὺλ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λάβε μετὰ σεαυτοῦ ἓν τῶν παι-
δαρίων, καὶ ἀνάστητε καὶ πορεύθητε καὶ ζητήσατε τὰς ὄνους.
4 *καὶ διῆλθον δι' ὄρους ἐφραίμ, καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς
σαλισά, καὶ οὐχ εὗρον. καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς σααλίμ,
καὶ οὐκ ἦν. καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς ἰεμιναίου, καὶ οὐχ εὗρον.
5 *αὐτῶν δὲ ἐλθόντων εἰς τὴν γῆν σίφ, καὶ εἶπεν σαοὺλ
τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ τῷ μετ' αὐτοῦ, δεῦρο καὶ ἀναστρέψω-
μεν, μὴ ἀνεὶς ὁ πατήρ μου τὰς περὶ τὰς ὄνους φροντίδας
6 φροντίζῃ περὶ ἡμῶν. *καὶ εἶπεν αὐτῷ τὸ παιδάριον,
ἰδοὺ δὴ ἄνθρωπος θεοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ ἄνθρωπος ἔν-
δοξος πᾶν ὃ ἂν λαλήσῃ παραγινόμενον παρέσται. καὶ νῦν
πορευθῶμεν ἐκεῖ πρὸς αὐτόν, ὅπως ἀναγγείλῃ ἡμῖν τὴν ὁ-
7 δὸν ἡμῶν ἐφ' ἣν πορευθῶμεν ἐπ' αὐτήν. *καὶ εἶπε σαοὺλ
τῷ παιδαρίῳ τῷ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ πορευσόμεθα. καὶ τί εἰσοί-
σομεν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, ὅτι ἄρτοι ἐκλελοίπασιν ἐκ τῶν
ἀγγείων ἡμῶν, καὶ πλεῖον οὐκ ἔστι μεθ' ἡμῶν τοῦ εἰσενεγκεῖν
8 τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, ἢ τοῦτο τὸ ὑπάρχον ἡμῖν; *καὶ προσ-
έθετο τὸ παιδάριον ἀποκριθῆναι τῷ σαοὺλ. καὶ εἶπεν, ἰδοὺ
εὕρηται ἐν τῇ χειρί μου τέταρτον σίκλου ἀργυρίου, καὶ δώσεις
τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπαγγελεῖ ἡμῖν τὴν ὁδὸν ἡμῶν.
9 *καὶ ἔμπροσθεν ἐν ἰσραὴλ τάδε ἔλεγον ἕκαστος ἀνὴρ,
ἐν τῷ πορεύεσθαι ἐπερωτᾶν τὸν θεόν. δεῦτε καὶ πορευθῶ-
μεν πρὸς τὸν βλέποντα, ὅτι τὸν προφήτην ἐκάλει ὁ λα-
10 ὸς ἔμπροσθεν ὁ βλέπων. *καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς τὸ παι-
δάριον αὐτοῦ, ἀγαθὸν τὸ ῥῆμά σου, δεῦρο καὶ πορευθῶμεν. καὶ
ἐπορεύθησαν εἰς τὴν πόλιν οὗ ἦν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐκεῖ.
11 *αὐτῶν δὲ ἀναβαινόντων εἰς τὴν ἀνάβασιν τῆς πόλεως,
καὶ αὐτοὶ εὑρίσκουσι κοράσια ἐξεληλυθότα ὑδρεύσασθαι
ὕδωρ. καὶ λέγουσιν αὐταῖς, μὴ ἔστιν ἐνταῦθα ὁ βλέπων;
12 *καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς τὰ κοράσια καὶ εἶπον, ἔστιν. ἰδοὺ
πρὸ προσώπου ὑμῶν. ταχύνατε ὅτι νῦν ἥκει εἰς τὴν πό-
λιν διὰ τὴν ἡμέραν, ὅτι θυσία σήμερον τῷ λαῷ ἐν βα-
13 μᾶ. *ὡς ἂν εἰσέλθητε εἰς τὴν πόλιν, οὕτως εὑρή-
σετε αὐτὸν ἐν τῇ πόλει, πρὶν ἀναβῆναι αὐτὸν εἰς βαμὰ
τοῦ φαγεῖν, ὅτι οὐ μὴ φάγῃ ὁ λαὸς ἕως τοῦ παραγενέσθαι
αὐτόν, ἐπειδὴ αὐτὸς εὐλογεῖ τὴν θυσίαν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐ-
σθίουσιν οἱ ξένοι. καὶ νῦν ἀνάβητε, ὅτι διὰ τὴν ἡμέραν
εὑρήσετε αὐτὸν ἐν τῇ πόλει.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

3 Et perierunt asinæ Kis patri ipsius Saulis. & dixit Kis ad Saul filium suum: Tolle nunc tecum vnum ex pueris, & surge vade, quære asinas. 4 Et transiuit in monte Ephraim, & transiuit in terra Australi, & non repererunt; & transierũt in terra deserti, & non erãt; & transierunt in terra tribus Biniamin, & non repererunt. 5 Ipsi venerunt ad terram in qua Prophetæ. & Saul dixit puero suo qui secum: Veni & redibimus: fortè cessauerit pater meus à cura asinarum, & solicitus erit nostri. 6 Et dixit illi: Ecce nunc Propheta Domini in vrbe hac, & vir honorabilis; & vaticinabitur veritatẽ: omne quod vaticinabitur, firmando confirmabitur: nunc ibimus eò, fortasse indicabit nobis viam nostram quam venimus super eam. 7 Et dixit Saul puero suo: Et ecce ibimus. si accipiens mamon, quid inferemus Prophetæ? etiam nos viatica defecerunt de vasis nostris, & quicquam quod placens non est ad inferendum Prophetæ Domini: quid nobis faciendum? 8 Et addidit puer ad respondendum Sauli, & dixit: Ecce inuenta est in manu mea zuza vna argenti, & dabo Prophetæ Domini, & indicabit nobis viam nostram. 9 In antiquis in Israel sic dixit vir cùm ambularet ad quærendum doctrinam ab-ante Dominum: Venite & perducemur vsque ad Videntem: quia Propheta hodie, vocatus fuit ab antiquis Videns.
10 Et dixit Saul puero suo: Rectum verbum tuum: veni, ibimus. & ierunt ad vrbem vbi Propheta Domini.
11 Illi ascendentes in ascensu vrbis, & illi inuenerunt puellas exeuntes ad implendum aquas, & dixerunt eis: Num est hic Videns?
12 Et responderunt illis & dixerunt: Est hic: ecce ante te. festina nunc, quoniam hodie intrauit ad vrbem, quia posuerunt oblationem sanctitatum hodie populo in domo confessus. 13 In intrando vos ad vrbem sic inuenietis eum antequam ascendat ad domum confessus ad comedendum; quia non comedet populus donec veniat ille; namque ille benedicens super cibum, & posteà comedentes vocati. & nunc ascendite, quoniam illum in die hac inuenietis illum.

Universidad de Deusto Biblioteca

14 * וַיַּעֲלוּ הָעִיר הֵמָּה בָּאִים בְּתוֹךְ הָעִיר וְהִנֵּה
שְׁמוּאֵל יֹצֵא לִקְרָאתָם לַעֲלוֹת הַבָּמָה׃
15 * וַיהוָה גָּלָה אֶת־אֹזֶן שְׁמוּאֵל יוֹם אֶחָד לִפְנֵי
בוֹא־שָׁאוּל לֵאמֹר׃
16 * כָּעֵת מָחָר אֶשְׁלַח אֵלֶיךָ אִישׁ מֵאֶרֶץ בִּנְיָמִן
וּמְשַׁחְתּוֹ לְנָגִיד עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְהוֹשִׁיעַ אֶת־עַמִּי
מִיַּד פְּלִשְׁתִּים כִּי רָאִיתִי אֶת־עַמִּי כִּי בָּאָה צַעֲקָתוֹ
17 אֵלָי׃ * וּשְׁמוּאֵל רָאָה אֶת־שָׁאוּל וַיהוָה עָנָהוּ
הִנֵּה הָאִישׁ אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ זֶה יַעְצֹר בְּעַמִּי׃
18 * וַיִּגַּשׁ שָׁאוּל אֶת־שְׁמוּאֵל בְּתוֹךְ הַשָּׁעַר וַיֹּאמֶר
הַגִּידָה־נָּא לִי אֵי־זֶה בֵּית הָרֹאֶה׃
19 * וַיַּעַן שְׁמוּאֵל אֶת־שָׁאוּל וַיֹּאמֶר אָנֹכִי הָרֹאֶה
עֲלֵה לְפָנַי הַבָּמָה וַאֲכַלְתֶּם עִמִּי הַיּוֹם וְשִׁלַּחְתִּיךָ
בַבֹּקֶר וְכֹל אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ אַגִּיד לָךְ׃
20 * וְלָאֲתֹנוֹת הָאֹבְדוֹת לְךָ הַיּוֹם שְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים אַל־
תָּשֶׂם אֶת־לִבְּךָ לָהֶם כִּי נִמְצָאוּ וּלְמִי כָּל־חֶמְדַּת
יִשְׂרָאֵל הֲלוֹא לְךָ וּלְכֹל בֵּית אָבִיךָ׃
21 * וַיַּעַן שָׁאוּל וַיֹּאמֶר הֲלוֹא בֶן־יְמִינִי אָנֹכִי מִקְּטַנֵּי
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וּמִשְׁפַּחְתִּי הַצְּעִרָה מִכָּל־מִשְׁפְּחוֹת
שִׁבְטֵי בִנְיָמִן וְלָמָּה דִּבַּרְתָּ אֵלַי כַּדָּבָר הַזֶּה׃
22 * וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶת־שָׁאוּל וְאֶת־נַעֲרוֹ וַיְבִיאֵם
לִשְׁכָּתָה וַיִּתֵּן לָהֶם מָקוֹם בְּרֹאשׁ הַקְּרוּאִים
וְהֵמָּה כִּשְׁלֹשִׁים אִישׁ׃
23 * וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל לַטַּבָּח תְּנָה אֶת־הַמָּנָה אֲשֶׁר
נָתַתִּי לָךְ אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ שִׂים אֹתָהּ עִמָּךְ׃
24 * וַיָּרֶם הַטַּבָּח אֶת־הַשּׁוֹק וְהֶעָלֶיהָ וַיָּשֶׂם
לִפְנֵי שָׁאוּל וַיֹּאמֶר הִנֵּה הַנִּשְׁאָר שִׂים־לְפָנֶיךָ
אֱכֹל כִּי לַמּוֹעֵד שָׁמוּר־לְךָ לֵאמֹר הָעָם קָרָאתִי
וַיֹּאכַל שָׁאוּל עִם־שְׁמוּאֵל בַּיּוֹם הַהוּא׃

14 * Et ascenderunt in ciuitatem.cumque
ambularent in medio vrbis, apparuit Sa-
C muel egrediens obuiam eis vt ascenderet
in excelsum.
15 * Dñs autem reuelauerat auriculam Sa-
muelis ante vnã diẽ quàm veniret Saul,
16 dicens: * Hac ipsa hora quæ nunc est cras
mittã virũ ad te de terra Beniamin, & vn-
ges eum ducem super populũ meũ Israel.
& saluabit populum meum de manu Phi
listinorum, quia respexi populum meum.
17 venit enim clamor eorum ad me. * Cumq;
aspexisset Samuel Saulem, Dñs dixit ei. Ec
ce vir quem dixeram tibi. iste dominabi-
18 tur populo meo. * Accessit autem Saul ad
Samuelem in medio portæ, & ait: Indica
19 oro mihi vbi est domus Videntis. * Et re-
spondit Samuel Sauli, dicẽs: Ego sum Vi-
dens. ascende ante me in excelsum, vt co-
medatis mecum hodie, & dimittam te ma-
nè, & omnia quæ sunt in corde tuo indi-
20 cabo tibi. * Et de asinis quas nudiustertius
perdidisti, ne solicitus sis, quia inuentæ
sunt. Et cuius erunt optima quæq; Israel,
21 nõne tibi & omni domui patris tui? * Re-
spondens autem Saul ait: Nunquid non
filius Iemini ego sum de minima tribu
Israel, & cognatio mea nouissima inter
omnes familias de tribu Beniamin? Qua-
D re ergo locutus es mihi sermonem istum?
22 * Assumens itaque Samuel Saulem &
puerum eius, introduxit eos in tricli-
nium, & dedit eis locum in capite eorum
qui fuerant inuitati. erant enim quasi tri-
ginta viri.
23 * Dixitque Samuel coquo: Da partem
quam dedi tibi, & præcepi vt reponeres
seorsum apud te.
24 * Leuauit autem coquus armum, &
posuit ante Saul. dixitque Samuel: Ec-
ce quod remansit pone ante te, & come-
de: quia de industria seruatum est tibi
quando populũ vocaui. Et comedit Saul
cum Samuele in die illa.

תרגום יונתן

14 וסליקו לקרתא אינון עלין בגו קרתא והא שמואל נפיק לקדמותהון למיסק לבית אסחרותא׃ 15 ומן קדם יי איתאמר לשמואל יומא חד קדם מיתי שאול למימר׃ 16 בעידנא הדין מחר אשלח לותך גברא מארע שבט בנימן ותמשחיניה למהוי מלכא על עמי ישראל ויפרוק ית עמי מידא דפלשתאי ארי גלי קדמי דוחקא דעמי ארי עלת קבילתהון לקדמי׃ 17 ושמואל חזא ית שאול ומן קדם יי איתאמר ליה הא גברא דאמרית לך דין יעדי סרותא מן עמי׃ 18 וקריב שאול ית שמואל בגו תרעא ואמר חוי כען לי אידין בית חזיא׃ 19 ואתיב שמואל ית שאול ואמר אנא חזיא סק קדמי לבית אסחרותא ותיכלון עמי יומא דין ואשלחינך בצפרא וכל די בליבך אחוי לך׃ 20 ועל עיסק אתנא דאבדא לך ואת אתיתא לסבעיתהן יומא דין תלתא יומין לא תשוי ית ליבך עליהן ארי אישתכחא ודמן כל רגגת ישראל הלא דילך ודכל בית אבוך׃ 21 ואתיב שאול ואמר הלא בר שבט בנימן אנא מזעירי שבטיא דישראל וזרעיתי זעירא מכל זרעית שבטי בנימן ולמה מללתא לי כפתגמא הדין׃ 22 ודבר שמואל ית שאול וית עולימיה ואעילינון לבית אסחרותא ויהב להון אתרא בריש זמיניא ואינון כתלתין גברא׃ 23 ואמר שמואל לטבחא הב ית מנתא די יהבית לך די אמרית לך שוי יתה עמך׃ 24 וארים טבחא ית שקא וירכיה ושוי קדם שאול ואמר הא דאשתאר שוי קדמך אכל ארי לזמנא נטיר לך למימר עמא זמינית לשירותא ואכל שאול עם שמואל ביומא ההוא׃

* Et ascendunt in ciuitatem. illis autem in- 14
gredientibus in mediam ciuitatem, & ecce Sa-
muel egressus est in occursum eorum, vt ascen-
deret in excelsum.
* Et Dominus reuelauerat auriculam Sa- 15
muelis diem vnam antequam veniret ad eum
Saul, dicens:
* Sicut tempus hoc cras mittam ad te vi- 16
rum in terra Beniamin: et vnges eum in prin-
cipem super populum meum Israel. & salua-
bit populum meum de manu Philistinorũ: quia
respexit super humilitatem populi mei, quoniã
venit clamor eorum ad me.
* Et Samuel aspexit Saulem: & Dominus 17
respondit ei: Ecce homo quem dixi tibi: iste do-
minabitur super populum meum.
* Et accessit Saul ad Samuelem in medio ci- 18
uitatis, & dixit: Indica iam mihi quæ domus
Videntis.
* Et respondit Samuel Sauli & dixit: Ego 19
sum: ascende ante me in excelsum, & comede
mecum hodie; & mittam te manè, & omnia
quæ in corde tuo indicabo tibi:
* Et de asinis perditis tibi nudiustertius, 20
ne ponas cor tuum in eis, quoniã inuentæ sunt.
& cui pulchra Israel, nonne tibi, & omni do-
mui patris tui?
* Et respondit Saul & dixit: Nonne filius 21
viri Iemini ego sum minimi sceptri ex tribu-
bus Israel? & cognatio mea paucissima inter
omnes cognationes Beniamin. & quare locu-
tus es ad me secundum sermonem hunc?
* Et assumpsit Samuel Saul et puerum eius, 22
et introduxit eos in diuersorium: & ordinauit
eis locum in primis vocatorum quasi triginta
virorum. * Et dixit Samuel coquo: Da 23
mihi partem quam dedi tibi, quam dixi tibi vt
poneres eam apud te.
* Et leuauit coquus armum & quod in eo, 24
& apposuit eum coram Saul. & dixit Samuel
Saul: Ecce quod remansit appone ipsum ante te
& comede; quoniam in testimonium positum
est tibi à populo: carpe. & comedit Saul cum
Samuele in die illa.

14 * καὶ ἀναβαίνουσιν εἰς τὴν πόλιν. αὐτῶν δὲ εἰσπορευο-
μένων εἰς μέσην τὴν πόλιν, καὶ ἰδοὺ Σαμουὴλ ἐξῆλθεν
εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν, τοῦ ἀναβῆναι εἰς Βαμά.
15 * καὶ κύριος ἀπεκάλυψεν τὸ ὠτίον Σαμουὴλ ἡμέ-
ραν μίαν ἔμπροσθεν τοῦ ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν τὸν Σαοὺλ λέ-
16 γων· * ὡς ὁ καιρὸς οὗτος αὔριον ἀποστελῶ πρὸς σὲ ἄν-
δρα ἐν γῇ Βενιαμίν. καὶ χρίσεις αὐτὸν εἰς ἄρχοντα ἐπὶ
τὸν λαόν μου Ἰσραήλ, καὶ σώσει τὸν λαόν μου ἐκ χειρὸς
ἀλλοφύλων, ὅτι ἐπέβλεψε ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τοῦ λαοῦ
μου, διότι ἦλθεν ἡ βοὴ αὐτῶν πρός με.
17 * καὶ Σαμουὴλ εἶδε τὸν Σαοὺλ, καὶ κύριος ἀπεκρίθη
αὐτῷ, ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος ὃν εἶπόν σοι, οὗτος κατάρξαι ἐπὶ
18 τὸν λαόν μου. * καὶ προσῆλθεν Σαοὺλ πρὸς Σα-
μουὴλ εἰς μέσον τῆς πόλεως, καὶ εἶπεν, ἀπάγγειλον δή
μοι, ποῖος ὁ οἶκος τοῦ βλέποντος.
19 * καὶ ἀπεκρίθη Σαμουὴλ τῷ Σαοὺλ καὶ εἶπεν, ἐγώ
εἰμι· ἀνάβηθι ἔμπροσθέν μου εἰς Βαμά, καὶ φάγε μετ'
ἐμοῦ σήμερον, καὶ ἐξαποστελῶ σε πρωῒ καὶ πάντα τὰ ἐν
καρδίᾳ σου ἀπαγγελῶ σοι·
20 * καὶ περὶ τῶν ὄνων τῶν ἀπολωλυιῶν σοι σήμερον τρι-
ταίων, μὴ θῇς τὴν καρδίαν σου ἐν αὐταῖς, ὅτι εὕρηνται, καὶ
τίνι τὰ ὡραῖα τοῦ Ἰσραήλ, οὐχὶ σοί, καὶ παντὶ τῷ οἴκῳ τοῦ
πατρός σου;
21 * καὶ ἀπεκρίθη Σαοὺλ καὶ εἶπεν, οὐχὶ υἱὸς ἀνδρὸς ἰε-
μιναίου ἐγώ εἰμι τοῦ μικροτέρου σκήπτρου ἐκ τῶν φυλῶν
τοῦ Ἰσραήλ; καὶ ἡ πατριά μου ὀλιγοστὴ παρὰ πάσας τὰς
πατριὰς τοῦ Βενιαμίν. καὶ ἵνα τί ἐλάλησας πρός με κατὰ
τὸ ῥῆμα τοῦτο;
22 * καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ τὸν Σαοὺλ καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ,
καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸ κατάλυμα, καὶ ἔταξεν αὐτοῖς
τόπον ἐν πρώτοις τῶν κεκλημένων ὡσεὶ τριάκοντα ἀνδρῶν.
23 * καὶ εἶπε Σαμουὴλ τῷ μαγείρῳ, δός μοι τὴν μερίδα
ἣν ἔδωκά σοι, ἣν εἶπά σοι θεῖναι αὐτὴν παρὰ σοί.
24 * καὶ ἦρεν ὁ μάγειρος τὴν κωλέαν καὶ τὸ ἐπ' αὐτῆς,
καὶ παρέθηκεν αὐτὴν ἐνώπιον Σαούλ. καὶ εἶπεν Σαμου-
ὴλ τῷ Σαούλ, ἰδοὺ τὸ ὑπόλειμμα παράθες αὐτὸ ἐνώπιόν
σου καὶ φάγε, ὅτι εἰς μαρτύριον τέθειταί σοι παρὰ τοῦ λαοῦ,
ἀπόκνιζε. καὶ ἔφαγε Σαοὺλ μετὰ Σαμουὴλ ἐν τῇ ἡμέ-
ρᾳ ἐκείνῃ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

14 Et ascenderunt ad vrbem. illi intrantes intra vrbem, & ecce Semuel exiens ad occursum eorum ad ascendendum ad domum confessus.
15 Et ab-ante Dominum dictum fuit ad Samuel die vno antequàm veniret Saul, dicendo:
16 In tempore hoc cras mittam ad te virum de terra tribus Biniamin, & vnges eum vt sit rex super populum meum Israel: & liberabit populum meum de manu Pelisthæorum; quia reuelata est ante me afflictio populi mei, quia intrauit clamor eorum ante me.
17 Et Semuel vidit Saul, & ab-ante Dominum dictum est ei: Ecce vir quem dixi tibi: ille transire faciet dominium à populo meo.
18 Et occurrit Saul Semueli intra portam, & dixit: Indica nunc mihi quænam domus Videntis.
19 Et respondit Semuel Sauli, & dixit: Ego Videns. ascende ante me ad domum confessus, & comedetis mecum in die hac: & dimittam te manè, & omnia quæ in corde tuo, indicabo tibi.
20 Et super negotium asinarum quæ perierunt tibi, & tu venisti ad quærendum eas, hodie sunt tres dies, non pones cor tuum super eas, quia inuentæ sunt. & cuius omne desiderium Israel, nonne tuum, & omnis domus patris tui?
21 Et respondit Saul & dixit: An non filius tribus Biniamin ego ex paruis tribuum Israel; & prosapia mea infirma præ omni prosapia tribuum Biniamin? & quare locutus es mihi iuxta verbum hoc?
22 Et accepit Semuel Saulem & puerum eius, & introduxit eos ad confessum; & dedit illis locum in capite inuitatorum, & illi quasi triginta viri.
23 Et dixit Semuel ad coquum: Da partem quam dedi tibi, quam dixi tibi pone eam tecum.
24 Et extulit coquus armum, & femur eius, & posuit ante Saul, & dixit: Ecce quod relictum est, pone ante te, comede, quia ad tempus seruatum tibi, dicendo, Populum inuitaui ad conuiuium. & comedit Saul cum Semuele in die illo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

25 ‡ וַיִּרְדוּ מִהַבָּמָה הָעִיר וַיְדַבֵּר עִם־שָׁאוּל עַל־הַגָּג׃
26 ‡ וַיִּשְׁכְּמוּ וַיְהִי כַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר וַיִּקְרָא שְׁמוּאֵל
אֶל־שָׁאוּל הַגָּגָּה לֵאמֹר קוּמָה וַאֲשַׁלְּחֲךָ וַיָּקָם שָׁאוּל
וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם הוּא וּשְׁמוּאֵל הַחוּצָה׃
27 ‡ הֵמָּה יוֹרְדִים בִּקְצֵה הָעִיר וּשְׁמוּאֵל אָמַר אֶל־
שָׁאוּל אֱמֹר לַנַּעַר וְיַעֲבֹר לְפָנֵינוּ וַיַּעֲבֹר וְאַתָּה עֲמֹד
כַּיּוֹם וְאַשְׁמִיעֲךָ אֵת דְּבַר אֱלֹהִים׃

יוד

1 ‡ וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶת־פַּךְ הַשֶּׁמֶן וַיִּצֹק עַל־רֹאשׁוֹ
וַיִּשָּׁקֵהוּ וַיֹּאמֶר הֲלוֹא כִי־מְשָׁחֲךָ יְהוָה עַל־נַחֲלָתוֹ
לְנָגִיד׃
2 ‡ בְּלֶכְתְּךָ הַיּוֹם מֵעִמָּדִי וּמָצָאתָ שְׁנֵי אֲנָשִׁים עִם־
קִבְורַת רָחֵל בִּגְבוּל בִּנְיָמִן בְּצֶלְצַח וְאָמְרוּ אֵלֶיךָ
נִמְצְאוּ הָאֲתֹנוֹת אֲשֶׁר הָלַכְתָּ לְבַקֵּשׁ וְהִנֵּה נָטַשׁ
אֲבִיךָ אֶת־דִּבְרֵי הָאֲתֹנוֹת וְדֹאֵג לָכֶם לֵאמֹר
מֶה אֶעֱשֶׂה לִבְנִי׃
3 ‡ וְחָלַפְתָּ מִשָּׁם וָהָלְאָה וּבָאתָ עַד־אֵלוֹן תָּבוֹר
וּמְצָאוּךָ שָׁם שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים עֹלִים אֶל־הָאֱלֹהִים
בֵּיתֵ־אֵל אֶחָד נֹשֵׂא שְׁלֹשָׁה גְּדָיִים וְאֶחָד נֹשֵׂא
שְׁלֹשֶׁת כִּכְּרוֹת לָחֶם וְאֶחָד נֹשֵׂא נֵבֶל־יָיִן׃
4 ‡ וְשָׁאֲלוּ לְךָ לְשָׁלוֹם וְנָתְנוּ לְךָ שְׁתֵּי־לֶחֶם
וְלָקַחְתָּ מִיָּדָם׃
5 ‡ אַחַר כֵּן תָּבוֹא גִּבְעַת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר שָׁם
נְצִבֵי פְלִשְׁתִּים וְיִהְיֶה כְּבֹאֲךָ שָׁם הָעִיר וּפָגַעְתָּ חֶבֶל
נְבִאִים יֹרְדִים מִהַבָּמָה וְלִפְנֵיהֶם נֵבֶל וְתֹף
וְחָלִיל וְכִנּוֹר וְהֵמָּה מִתְנַבְּאִים׃
6 ‡ וְצָלְחָה עָלֶיךָ רוּחַ יְהוָה וְהִתְנַבֵּיתָ עִמָּם
וְנֶהְפַּכְתָּ לְאִישׁ אַחֵר׃
7 ‡ וְהָיָה כִּי תָבֹאנָה הָאֹתוֹת הָאֵלֶּה לָךְ עֲשֵׂה לְךָ
אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדֶךָ כִּי הָאֱלֹהִים עִמָּךְ׃

SAMVEL. I. Translat. B. Hieron. *Samuel.*

25 ‡ Et descenderunt de excelso in oppidum, & locutus est cum Saule in solario.
26 ‡ Cumque manè surrexissent, & iã dies lucesceret, vocauit Samuel Saulem in solario, dicens: Surge & dimittam te. & surrexit Saul. egressi sunt ambo, ipse videlicet & Samuel.
27 ‡ Cũque descenderent in extrema parte ciuitatis, Samuel dixit ad Saul: Dic puero vt antecedat nos & transeat. tu autem subsiste paulisper, vt indicé tibi verbum Dei.

CAP. X.

1 A TVlit autem Samuel lenticulam olei, & effudit super caput eius, & deosculatus est eum, & ait: Ecce vnxit te Dominus super hæreditatem suam in principem.
2 ‡ Cumque abieris hodie à me, inuenies duos viros iuxta sepulchrum Rachel in finibus Beniamin in meridie, dicentq; tibi: Inuentæ sunt asinæ ad quas ieras perquirendas: & intermissis pater tuus asinis, solicitus est pro vobis, & dicit: Quid faciam de filio meo? ‡ Cumque abieris indè, & veneris ad quercum Thabor, inuenient te tres viri ascendentes ad Deum in Bethel, vnus portãs tres hœdos, & alius tres tortas panis, & alius portans lagenam vini.
4 ‡ Cumque te salutauerint, dabunt tibi duos panes, & accipies de manu eorum.
5 ‡ Post hæc venies in collem Dei vbi est statio Philistinorum, & cùm ingressus fueris ibi vrbem, obuium habebis gregem Prophetarum descendentium de excelso, & ante eos psalterium, & tympanũ
B & tibiam, & citharam, ipsosque prophetantes:
6 ‡ Et insiliet in te spiritus Domini, & prophetabis cum eis, & mutaberis in virum alium.
7 ‡ Quando ergo euenerint signa hæc in te, fac quæcunque inuenerit manus tua, quia Deus tecum est.

25 ‡ Et descendit ex excelso in ciuitatem, & straverunt Sauli in solario:
26 ‡ Et dormiuit. & factum est vt ascendit crepusculum, & locutus est Samuel Saul in solario dicens: Surge, & dimittam te. & surrexit Saul, & egressus est ipse & Samuel vsque extra.
27 ‡ Ipsis descendentibus in extremam partem ciuitatis, & Samuel dixit Sauli: Dic puero, & transeat ante nos. tu autem subsiste hic hodie, & audi verbum Dei.

CAP. X.

1 ET tulit Samuel lenticulam olei, & effudit super caput eius, & deosculatus est eum: et dixit ei: Nonne vnxit te Dominus in principem super hæreditatem suam?
2 ‡ Vt abieris hodie à me, & inuenies duos viros iuxta sepulchra Rachel in finibus Beniamin in Meridie saltantes grande. & dicent tibi: Inuentæ sunt asinæ quas ieratis perquirere. & ecce pater tuus dimisit curam asinarum, & solicitus est pro vobis dicens: Quid faciam de filio meo?
3 ‡ Et abibis indè & vlterius, et venies vsque ad quercum Thabor, & inuenies ibi tres viros ascendentes ad Deum in Bethel, vnum tollentem tres hœdos, & vnum tollentem tria vasa panum, & vnum tollentem vtrem vini.
4 ‡ Et interrogabunt te ea quæ in pace, & dabunt tibi duas primitias panum: et accipies de manu eorum.
5 ‡ Et post hæc ingredieris in collem Dei, vbi est ibi statio Philistinorum. & erit vt ingrediaris ibi in ciuitatem, & obuiabis choro prophetarum descendentium de excelso, & ante ipsos naula, & tympana, & tibia, & citharæ, & ipsi prophetantes:
6 ‡ Et insiliet in te spiritus Domini, & prophetabis cũ eis, & mutaberis in virum alium.
7 ‡ Et erit quando venerint signa hæc in te, fac omnia quæcunque inuenerit manus tua, quia Deus tecum.

25 ‡ καὶ κατέβη ἐκ τῆς βαμᾶ εἰς τὴν πόλιν. ☩ ἔστρωσαν τῷ σαοὺλ ἐπὶ τῷ δώμαλι·
26 ‡ καὶ ἐκοιμήθη, καὶ ἐγήρετο ὡς διϋέβαινεν ὁ ὄρθρος, ☩ ἐβόησε σαμουὴλ τῷ σαοὺλ ἐπὶ τῷ δώματι λέγων, διάσα καὶ ἐξαποστελῶ σε. καὶ διέβη σαοὺλ καὶ ἐξῆλθεν αὐτὸς καὶ σαμουὴλ ἔως ἔξω.
27 ‡ αὐτῶν καταβαινόντων εἰς ἄκρον τῆς πόλεως. καὶ σαμουὴλ εἶπε τῷ σαούλ, εἶπον τῷ παιδαρίῳ, ☩ διελθέτω ἔμπροσθεν ἡμῶν. σὺ δὲ στῆθι ὧδε σήμερον, καὶ ἀκουσον ῥῆμα θεοῦ.

1

1 ‡ Καὶ ἔλαβε σαμουὴλ τὸν φακὸν τοῦ ἐλαίου, καὶ κατέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐφίλησεν αὐτόν. καὶ εἶπεν αὐτῷ, οὐχὶ ὅτι κέχρικέ σε κύριος εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ·
2 ‡ ὡς ἂν ἀπέλθῃς σήμερον ἀπ' ἐμοῦ, καὶ εὑρήσεις δύο ἄνδρας παρὰ τοῖς τάφοις ραχὴλ ἐν τοῖς ὁρίοις βενιαμὶν μεσημβρίας ἁλλομένους μεγάλα. καὶ ἐρροῦσί σοι, εὑρέθησαν αἱ ὄνοι ἃς ἐπορεύθητε ζητεῖν. καὶ ἰδοὺ ὁ πατήρ σου ἀποτετίναχε τὴν φροντίδα τῶν ὄνων, καὶ μεριμνᾷ περὶ ὑμῶν λέγων, τί ποιήσω περὶ τοῦ υἱοῦ μου;
3 ‡ καὶ ἀπελεύσῃ ἐκεῖθεν καὶ ἐπέκεινα, καὶ ἥξεις ἕως τοῦ δρυὸς τῆς θαβώρ, καὶ εὑρήσεις ἐκεῖ τρεῖς ἄνδρας διαβαίνοντας πρὸς τὸν θεὸν εἰς βαιθήλ, εἷς αἴρων τρεῖς ἐρίφους, καὶ εἷς αἴρων τρεῖς ἀρτους ἀρτίους ἄρτων, καὶ εἷς αἴρων ἀσκὸν οἴνου·
4 ‡ καὶ ἐρωτήσουσί σε τὰ εἰς εἰρήνην, ☩ δώσουσί σοι δύο ἀπαρχὰς ἄρτων. ☩ λήψῃ ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν.
5 ‡ καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσῃ εἰς τὸν βουνὸν τοῦ θεοῦ, οὗ ἐστιν ἐκεῖ τὸ διάσημα τῶν ἀλλοφύλων· καὶ ἔσται ὡς ἂν εἰσέλθῃς ἐκεῖ εἰς τὴν πόλιν. ☩ ἀπαντήσεις χορῷ προφητῶν καταβαινόντων ἐκ τῆς βαμᾶ, καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν ναῦλαι, ☩ τύμπανα, ☩ αὐλός, καὶ κινύρα, καὶ αὐτοὶ προφητεύοντες·
6 ‡ καὶ ἐφαλεῖται ἐπὶ σὲ πνεῦμα κυρίου, ☩ προφητεύσεις μετ' αὐτῶν, καὶ τραφήσῃ εἰς ἄνδρα ἄλλον.
7 ‡ καὶ ἔσται ὅτ' ἂν ἔλθῃ τὰ σημεῖα ταῦτα ἐπί σε, ποίει παντὰ ὅσα ἂν εὕρῃ ἡ χείρ σου, ὅτι ὁ θεὸς μετὰ σοῦ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[a] Et descenderunt de domo confessus ad vrbem, & locutus est cum Saule super tectum.
[b] Et anticipauerunt, & fuit cùm ascenderet manè, & vocauit Samuel Saulem ad tectum dicendo: Surge, & dimittam te. & surrexit Saul, & exierunt ambo illi ipse & Samuel foras. [c] Illi descendentes in finibus vrbis, & Samuel dixit ad Saul: Die puero, & transibit ante nos. & transiuit. & tu sta hic, & audire faciam te verbum Domini.

CAP. X.

ET accepit Samuel vas vnctionis, & fudit super caput illius; & osculatus est eum, & dixit: Nunquid vnxit te Dominus super possessionem suam ad existendum regem? [a] Cùm tu abieris hodie à me & inuenies duos viros apud sepulchrum Rahhel in terminis Beniamin in Szilfzach, & dicent tibi: Repertæ sunt asinæ quas iuisti ad quærendum, & ecce depositit pater tuus curam asinarum, & solicitat est veitri dicendo: Quid faciam filio meo?
[b] Et ibis indè porrò, & venies vsque ad planiciem Thabor, & inuenient te ibi tres viri, qui ascendentes ad adorandum ante Dominum in Bethel: vnus ferens tres hœdos, & vnus ferens tres tortas panis, & vnus ferens lagenam vini.
[c] Et rogabunt tibi pacem, & dabunt tibi duas tortas panis, & accipies de manu eorum.
[d] Postea ibis ad collem in quo area Domini, vbi duces Peliithæorum. & erit intrante te eò ad vrbem, & offendes cœtum scribarum descendentium de domo confessus, & ante eos nabli, & tympani, & cymbala, & citharæ, & illi canentes.
[e] Et manebit super te spiritus prophetiæ ab ante Dominum, & laudabis cum illis, & mutaberis in virum alium.
[f] Et erit quando venient signa hæc tibi, parato tibi vasa regni, quia dictum Domini in auxilio tuo.

תרגום יונתן

25 ותחתו סביה אסתרוחא לקרתא ומליל עם שאול על אינרא׃
26 ואקדימו והוה כד סליק צפרא וקרא שמואל לשאול לאינרא למימר קום ואשלחינך וקם שאול ונפקו תריהון הוא ושמואל לברא׃
27 אינון נחתין בסיפי קרתא ושמואל אמר לשאול אמר לשמעא

Universidad de Deusto Biblioteca

8 * וירדת לפני הגלגל והנה אנכי ירד אליך
להעלות עלות לזבח זבחי שלמים שבעת ימים
תוחל עד־בואי אליך והודעתי לך את אשר
9 תעשה׃ * והיה כהפנתו שכמו ללכת מעם
שמואל ויהפך־לו אלהים לב אחר ויבאו כל־
האתות האלה ביום ההוא׃
10 * ויבאו שם הגבעתה והנה חבל־נבאים לקראתו
ותצלח עליו רוח אלהים ויתנבא בתוכם׃
11 * ויהי כל־יודעו מאתמול שלשם ויראו והנה
עם־נבאים נבא ויאמר העם איש אל־רעהו מה־זה
היה לבן־קיש הגם שאול בנביאים׃
12 * ויען איש משם ויאמר ומי אביהם על־כן
היתה למשל הגם שאול בנביאים׃
13 * ויכל מהתנבות ויבא הבמה׃
14 * ויאמר דוד שאול אליו ואל־נערו אן הלכתם
ויאמר לבקש את־האתנות ונראה כי־אין
ונבוא אל־שמואל׃
15 * ויאמר דוד שאול הגידה־נא לי מה־אמר לכם
16 שמואל׃ * ויאמר שאול אל־דודו הגד הגיד
לנו כי נמצאו האתנות ואת־דבר המלוכה לא־
הגיד לו אשר אמר שמואל׃
17 * ויצעק שמואל את־העם אל־יהוה המצפה׃
18 * ויאמר אל־בני ישראל כה־אמר יהוה אלהי
ישראל אנכי העליתי את־ישראל ממצרים
ואציל אתכם מיד מצרים ומיד כל־הממלכות
הלחצים אתכם׃
19 * ואתם היום מאסתם את־אלהיכם אשר־הוא
מושיע לכם מכל־רעותיכם וצרתיכם ותאמרו לו
כי־מלך תשים עלינו ועתה התיצבו לפני יהוה
לשבטיכם ולאלפיכם׃

8 * Et descendes ante me in Galgala. ego
quippe descendam ad te vt offeras obla-
tionem, & immoles victimas pacificas. Se-
ptem diebus expectabis donec veniã ad
te, & ostendam tibi quæ facias.
9 * Itaque cùm auertisset humerum suũ
vt abiret à Samuele, immutauit ei Deus
cor aliud, & venerunt omnia signa hęc in
10 die illa. * Veneruntque ad prædictum
collem, & ecce cuneus Prophetarum ob-
uius ei. & insiluit super eum spiritus Dei,
& prophetauit in medio eorum.
11 * Videntes autẽ omnes qui nouerãt eũ
heri & nudiustertius quòd esset cum pro-
phetis & prophetaret, dixerunt ad inui-
cem: Quænam res accidit filio Cis? num
& Saul inter Prophetas?
12 * Responditque alius ad alterũ dicens:
C Et quis pater eorum? Propterea versum
est in prouerbium: Nũ & Saul inter pro-
13 phetas? * Cessauit autem prophetare,
& venit ad excelsum.
14 * Dixitque patruus Saul ad eum & ad
puerum eius: Quò abistis? qui responde-
runt: Quærere asinas. quas cùm non re-
perissemus, venimus ad Samuelem.
15 * Et dixit ei patruus suus: Indica mihi
16 quid dixerit tibi Samuel. * Et ait Saul ad
patruum suũ: Indicauit nobis quia inuen-
tæ essent asinę. de sermone autẽ regni non
indicauit ei quẽ locutus fuerat ei Samuel.
17 * Et conuocauit Samuel populum ad
Dominum in Masphat:
18 * Et ait ad filios Israel: Hæc dicit Do-
minus Deus Israel: Ego eduxi Israel de Æ-
gypto, & erui vos de manu Ægyptiorum
& de manu omnium regum qui affligе-
bant vos.
19 * Vos autem hodie proiecistis Deum
vestrum, qui solus saluauit vos de vniuer-
sis malis & tribulationibus vestris: & di-
xistis, Nequaquam: sed regem constitue
super nos. Nunc ergo state coram Do-
mino per tribus vestras & per familias.

* Et descendes ante me in Galgala, & ecce 8
ego descendo ad te, vt offeras holocaustum, &
immoles pacificas victimas: septem diebus
cessabis, donec veniam ego ad te, & ostendam
tibi quæ facies.
* Et factum est vt auertisset humeros suos 9
vt abiret à Samuele, & immutauit ei Deus
cor aliud. & venerunt omnia signa hæc in die
illa.
* Et venit indè ad collem; & ecce chorus 10
Prophetarum obuius ei: & insiluit super eum
spiritus Dei, & prophetauit in medio eorum.
* Et factum est vt viderunt eum omnes vi- 11
dentes eum heri & nudiustertius, & ecce &
ipse erat in medio Prophetarum prophetans: et
dixerũt populus vnusquisq; ad proximũ suum:
Quid hoc quod factum est filio Cis? num &
Saul inter Prophetas?
* Et respondit quidam ex eis, & dixit: Et 12
quis pater eius? propter hoc factum est in pro-
uerbium: Num & Saul inter Prophetas?
* Et compleuit prophetare, & venit in ex- 13
celsum.
* Et dixit ei patruus suus et puero eius: Quò 14
abiistis? & dixit: Quærere asinas: et vidimus
quòd non erant: & ingressi sumus ad Samuelẽ.
* Et dixit patruus Saulis: Indica iam mihi 15
quid dixit tibi Samuel.
* Et ait Saul ad cognatum suum: Indicans 16
indicauit mihi quia inuentæ essent asinæ. at ser
monem regni non indicauit ei quem dixit Sa-
muel.
* Et congregauit Samuel vniuersum popu- 17
lum ad Dominum in Masepha:
* Et dixit ad filios Israel: Hæc ait Dominus 18
Israel dicens: Ego eduxi Israel de Ægypto, &
erui vos de manu Pharaonis regis Ægypti, &
de manu omnium regnorum affligentium vos.
* Et vos hodie contempsistis Deum ve- 19
strum, qui ipse est vester saluator de vniuer-
sis malis vestris & tribulationibus vestris. et
dixistis, Nequaquã; sed regem constitues super
nos. & nunc state coram Domino per tribus
vestras & per tribunatus vestros.

8 * καὶ καταβήσῃ ἔμπροσθέν μου εἰς γάλγαλα, καὶ ἰδοὺ
ἐγὼ καταβαίνω πρὸς σὲ, τοῦ ἀνενεγκεῖν ὁλοκαυτώσιν, καὶ
θῦσαι εἰρηνικὰς θυσίας, ἑπτὰ ἡμέρας διαλείψεις, ἕως τοῦ
ἐλθεῖν με πρὸς σέ, καὶ γνωρίσαι σοι ἃ ποιήσεις.
9 * καὶ ἐγένετο ὥστε ἐπιστραφῆναι τῷ ὤμῳ αὐτοῦ ἀπελ-
θεῖν ἀπὸ σαμουήλ, καὶ μετέστρεψεν αὐτῷ ὁ θεὸς καρδίαν ἄλ
λην. καὶ ἦλθε πάντα τὰ σημεῖα ταῦτα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.
10 * καὶ ἔρχεται ἐκεῖθεν εἰς τὸν βουνόν. καὶ ἰδοὺ χορὸς
προφητῶν ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ, καὶ ἥλατο ἐπ' αὐτὸν πνεῦ
μα τοῦ θεοῦ, καὶ προεφήτευσε ἐν μέσῳ αὐτῶν.
11 * καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον αὐτὸν πάντες εἰδότες αὐτὸν χθὲς
καὶ τρίτης, καὶ ἰδοὺ καὶ αὐτὸς ἦν ἐν μέσῳ τῶν προφητῶν
προφητεύων, καὶ εἶπον ὁ λαὸς ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον
αὐτοῦ, τί τοῦτο τὸ γεγονὸς τῷ υἱῷ κίς; ἢ καὶ σαοὺλ ἐν προ-
φήταις;
12 * καὶ ἀπεκρίθη τις ἐξ αὐτῶν, καὶ εἶπεν, καὶ τίς ὁ πα-
τὴρ αὐτοῦ; διὰ τοῦτο ἐγένετο εἰς παραβολὴν, ἢ καὶ σαοὺλ
ἐν προφήταις;
13 * καὶ συνετέλεσεν προφητεύων, καὶ ἔρχεται εἰς τὸν βα-
μᾶ.
14 * καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πατράδελφος αὐτοῦ καὶ τῷ παιδαρίῳ
αὐτοῦ, ποῦ ἐπορεύθητε; καὶ εἶπον, ζητεῖν τὰς ὄνους· καὶ εἴδο-
μεν ὅτι οὐκ ἦσαν, καὶ εἰσήλθομεν πρὸς σαμουήλ.
15 * καὶ εἶπεν ὁ πατράδελφος τοῦ σαούλ, ἀπάγγειλον δή
μοι τί εἶπέ σοι σαμουήλ.
16 * καὶ εἶπεν σαοὺλ πρὸς τὸν οἰκεῖον αὐτοῦ, ἀπαγγέλλων
ἀπήγγειλέ μοι, ὅτι εὕρηνται αἱ ὄνοι. τὸ δὲ ῥῆμα τῆς βασιλείας
οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ὃ εἶπεν σαμουήλ.
17 * καὶ συνήγαγε σαμουὴλ πάντα τὸν λαὸν πρὸς κύ-
ριον εἰς μασηφά.
18 * καὶ εἶπεν πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ, τάδε εἶπεν κύριος
ἰσραὴλ λέγων, ἐγὼ ἀνήγαγον τὸν ἰσραὴλ ἐξ αἰγύπτου, καὶ ἐξ-
ειλόμην ὑμᾶς ἐκ χειρὸς φαραὼ βασιλέως αἰγύπτου, καὶ
ἐκ χειρὸς πασῶν τῶν βασιλειῶν τῶν ἐκθλιβουσῶν ὑμᾶς.
19 * καὶ ὑμεῖς σήμερον ἐξουδενώσατε τὸν θεὸν ὑμῶν, ὃς
αὐτός ἐστιν ὑμῶν σωτὴρ ἐκ πάντων τῶν κακῶν ὑμῶν καὶ τῶν
θλίψεων ὑμῶν. καὶ εἴπατε, οὐχί, ἀλλ' ἢ βασιλέα κατα-
στήσεις ἐφ' ἡμῶν. καὶ νῦν κατάστητε ἐνώπιον κυρίου κατὰ φυ-
λὰς ὑμῶν καὶ κατὰ χιλιάδας ὑμῶν.

תרגום יונתן

8 ותחות קדמי לגלגלא והא אנא נחית לותך לאסקא עלון ולנכסא נכסת קודשין שבעה יומין תוריך עד מיתי לותך ואחוי לך ית דתעביד׃
9 והוה כד אתפני למיזל מלות שמואל ושני ליה יי לבא אוחרנא ואתאה כל אתיא האילין ביומא ההוא׃
10 ואתו לתמן לגבעתא והא סיעת ספריא לקדמותיה ושרת עלוהי רוח נבואה מן קדם יי ושבח ביניהון׃ 11 והוה כל
דידע ליה מאתמלי ומדקדמוהי וחזו והא עם ספריא משבח ואמר עמא גבר לחבריה מא דין הוה לבר קיש האף שאול בספריא׃
12 ואתיב גברא מתמן ואמר ומן רבהון על כן הות למתלא האף שאול בספריא׃ 13 ופסק מלשבחא ועל לבית אסחרותא׃
14 ואמר אחבוהי דשאול ליה ולעולימיה לאן אזלתון ואמר למבעי ית אתניא וחזינא ארי לא אשכחננון ואתינא לות שמואל׃
15 ואמר אחבוהי דשאול חוי כען לי מה אמר לכון שמואל׃
16 ואמר שאול לאחבוהי חואה חוי לנא ארי אשתכחא אתניא ועל עיסק מלכותא לא חוי ליה דאמר שמואל׃
17 וכנש שמואל ית עמא לקדם יי למצפיא׃ 18 ואמר לבני ישראל כדנן אמר יי אלהא דישראל אנא אסיקית
ית ישראל ממצרים ושזיבית יתכון מידא דמצראי ומיד כל מלכותא דדחקין יתכון׃
19 ואתון יומא דין קצתון בפלחנא דאלהכון דהוא פריק לכון מכל בישתכון ועקתכון ואמרתון קדמוהי ליה אנחנא מתפרקין אלהין
מלכא תמני עלנא וכען איתעתדו קדם יי לשבטיכון ולאלפיכון׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

8 Et descendes ante me ad Gilgela: & ecce ego descendens ad te ad tollendum holocausta, & ad offerendum oblationem sanctitatum;
septem diebus differes vsque dum veniam ad te, & indicabo tibi quid facies.
9 Et fuit quando respexit ad abeundum à Semuel, & mutauit Dominus illi cor aliud, & venerunt omnia signa hæc in die illa.
10 Et venerunt eò ad Gibghatha, & ecce cœtus scribarum ante eum; & mansit super illum spiritus Prophetiæ ab-ante Dominum; &
laudauit inter illos. 11 Et fuit omnis qui nouit illum ab heri & ab ante illud, & viderunt, & ecce inter scribas lau-
dans. & dixit populus vir ad socium suum: Quid hoc fuit filio Kis? an etiam Saul in scribis?
12 Et respondit vir indè, & dixit: Et quis pater illorum? ideò fuit in parabolam: Num etiam Saul in scribis?
13 Et cessauit à laudando, & intrauit ad domum consessus. 14 Et dixit patruus ipsius Saul illi & puero illius: Quò
iuistis? & dixit: Ad quærendum asinas: & vidimus quòd non reperiremus eas, & venimus ad Semuel.
15 Et dixit patruus ipsius Saul: Indica nunc mihi quid dixit vobis Semuel.
16 Et dixit Saul patruo suo: Indicando indicauit nobis quòd repertæ sunt asinæ. & super negotium regni non indicauit ei quod dixit Se
muel. 17 Et congregauit Semuel populum ad-ante Dominum ad Miszpeia.
18 Et dixit filiis Israel: Sic dixit dominus Deus Israel: Ego ascendere feci Israel ex Miszraim, & liberaui vos de manu Miszraorum,
& de manu omnium regnorum quæ afflixerunt vos. 19 Et vos hodie spreuistis doctrinam Dei vestri, qui ille seruans vos ex
omnibus malis vestris & afflictionibus vestris. & dixistis ante eum, Non sumus seruati, sed regem præficies super nos. & nunc state ante Do
minum per tribus vestras & per millia vestra.

Universidad de Deusto
Biblioteca

20 * ויקרב שמואל את כל־שבטי ישראל וילכד
21 שבט בנימן׃ * ויקרב את־שבט בנימן
למשפחתיו ותלכד משפחת המטרי וילכד שאול
בן־קיש ויבקשהו ולא נמצא׃
22 * וישאלו עוד ביהוה הבא עוד הלם איש ויאמר
יהוה הנה־הוא נחבא אל־הכלים׃
23 * וירצו ויקחהו משם ויתיצב בתוך העם ויגבה
מכל־העם משכמו ומעלה׃
24 * ויאמר שמואל אל־כל־העם הראיתם אשר
בחר־בו יהוה כי אין כמהו בכל־העם וירעו כל־
העם ויאמרו יחי המלך׃
25 * וידבר שמואל אל־העם את משפט המלכה
ויכתב בספר וינח לפני יהוה וישלח שמואל את־
כל־העם איש לביתו׃
26 * וגם־שאול הלך לביתו גבעתה וילכו עמו
החיל אשר־נגע אלהים בלבם׃
27 * ובני בליעל אמרו מה־ישענו זה ויבזהו ולא־
הביאו לו מנחה ויהי כמחריש׃

יא

1 * ויעל נחש העמוני ויחן על־יבש גלעד ויאמרו
כל־אנשי יביש אל־נחש כרת־לנו ברית ונעבדך׃
2 * ויאמר אליהם נחש העמוני בזאת אכרות
לכם בנקור לכם כל־עין ימין ושמתיה חרפה על־
כל־ישראל׃
3 * ויאמרו אליו זקני יביש הרף לנו שבעת ימים
ונשלחה מלאכים בכל גבול ישראל ואם־אין
מושיע אתנו ויצאנו אליך׃
4 * ויבאו המלאכים גבעת שאול וידברו
הדברים באזני העם וישאו כל־העם את־קולם
ויבכו׃

20 * Et applicuit Samuel omnes tribus
Israel, & cecidit sors super tribum Benia-
21 min. * Et applicuit tribum Beniamin &
cognationes eius, & cecidit sors super co-
gnationem Methri, & peruenit vsque ad
D Saul filium Cis. quæsierunt ergo eum, &
22 non est inuentus illic. * Et consuluerunt
post hæc Dominum, vtrum nam venturus
esset illuc. Responditque Dominus: Ecce
23 absconditus est domi. * Cucurrerunt itaq;
& tulerunt eum indè, stetitque in medio
populi; & altior fuit vniuerso populo ab
24 humero & sursum. * Et ait Samuel ad om-
nē populum: Certè videtis quem elegit
Dominus; quoniam non sit similis illi in
omni populo. Et clamauit omnis popu-
25 lus & ait, Viuat rex. * Locutus est autem
Samuel ad populum legem regni, & scri-
psit in libro, & reposuit coram Domino.
Et dimisit Samuel omnem populum sin-
26 gulos in domum suam. * Sed & Saul
abiit in domum suam in Gabaa. & abiit
cum eo pars exercitus quorum tetigerat
27 Deus corda. * Filij verò Belial dixerunt:
Num saluare nos poterit iste? & despexe-
runt eum, & non attulerunt ei munera. il-
le enim dissimulabat se audire.

CAP. XI.

1 ET ascendit Naas Ammonites, & pug-
A nare cœpit aduersum Iabes Galaad. di-
xeruntq; omnes viri Iabes ad Naas: Ha-
beto nos fœderatos, & seruiemus tibi.
2 * Et respondit ad eos Naas Ammoni-
tes: In hoc feriam vobiscum fœdus, vt e-
ruam omnium vestrum oculos dextros,
ponamque vos opprobrium in vniuerso
3 Israel. * Et dixerunt ad eum seniores Iabes:
Concede nobis septem dies vt mittamus
nuncios ad vniuersos terminos Israel: &
si non fuerit qui defendat nos, egredie-
4 mur ad te. * Venerunt ergo nuncij
in Gabaa Saulis, & locuti sunt verba hæc
B audiente populo. & leuauit omnis popu-
lus vocem suam, & fleuit.

* *Et applicuit Samuel omnes tribus Israel,* 20
& sors cecidit tribui Beniamin.
* *Et applicuit tribum Beniamin per fa-* 21
miliam, & sors cecidit familiæ Amattari in
viros, & sors cecidit Saul filio Cis. & quæ-
rebat eum, & non inueniebatur.
* *Et interrogauit adhuc Samuel in Domino,* 22
si venit adhuc huc vir. et dixit Dominus: Ec-
ce ipse absconditus est in vasis.
* *Et cucurrit & accepit eum indè, & ste-* 23
tit Saul in medio populi: & exaltatus est su-
per vniuersum populum ab humero et sursum.
* *Et dixit Samuel ad omnem populum: Vi-* 24
distis quem elegit sibi ipsi Dominus, quia non
est similis ipsi in omnibus vobis? & cognouit
vniuersus populus & dixit: Viuat rex.
* *Et locutus est Samuel ad populum legem* 25
regni: & scripsit in libro, & reposuit coram
Domino. Et dimisit Samuel omnem populum,
& abierunt quilibet in locum suum.
* *Et Samuel abijt in domum suam in Ga-* 26
baa. & abierunt filij exercituum quorum te-
tigit Dominus corda eorum cum Saul.
* *Et filij pestilentes dixerunt: Quis salua-* 27
bit nos iste? & despexerunt eum, & non at-
tulerunt ei munera. et factus est obmutescens.

CAP. XI.

ET ascendit Naas Ammonites, & castra- 1
metatus est contra Iabes Galaad. & dixe-
runt omnes viri Iabes ad Naas Ammonitem:
Pange nobiscum fœdus, & seruiemus tibi.
* *Et dixit ad eos Naas Ammonites: In hoc* 2
pangam vobiscum fœdus, vt eruam vestrum
omnem oculum dextrum, & ponam eum in op-
probrium in vniuerso Israel.
* *Et dicunt ei viri Iabes: Remitte nos se-* 3
ptem dies, & mittemus nuncios in vniuersum
terminum Israel: & si non fuerit saluans nos,
& egrediemur ad vos.
* *Et venerunt nuncij in collem ad Saulem,* 4
& locuti sunt verba hæc in aures populi.
& leuauerunt omnis populus vocem suam, &
fleuerunt.

20 * καὶ προσήγαγε Σαμουὴλ πάσας τὰς φυλὰς τοῦ Ἰσ-
21 ραήλ, καὶ κατακληροῦται φυλὴ Βενιαμίν. * καὶ προσ-
ήγαγε τὴν φυλὴν Βενιαμὶν κατὰ πατριάν, καὶ κατακλη-
ροῦται πατριὰ Ἀματταρεὶ εἰς ἄνδρας, καὶ κατακληροῦται
Σαοὺλ υἱὸς Κίς· καὶ ἐζήτει αὐτόν, καὶ οὐχ εὑρίσκετο.
22 * καὶ ἐπηρώτησεν ἔτι Σαμουὴλ ἐν κυρίῳ, εἰ ἔρχεται ἔτι
ἐνταῦθα ὁ ἀνήρ. καὶ εἶπε κύριος, ἰδοὺ αὐτὸς κέκρυπται ἐν
23 τοῖς σκεύεσιν· * καὶ ἔδραμε καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ἐκεῖ-
θεν, καὶ κατέστη Σαοὺλ ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ· καὶ ὑψώθη ὑ-
πὲρ πάντα τὸν λαὸν ὑπερωμίαν καὶ ἐπάνω.
24 * καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς πάντα τὸν λαόν, ἑωρά-
κατε ὃν ἐκλέλεκται ἑαυτῷ ὁ κύριος, ὅτι οὐκ ἔστιν ὅμοιος
αὐτῷ ἐν πᾶσιν ὑμῖν; καὶ ἔγνω πᾶς ὁ λαὸς καὶ εἶπε, ζήτω
ὁ βασιλεύς.
25 * καὶ ἐλάλησε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαὸν τὸ δικαίωμα
τῆς βασιλείας. καὶ ἔγραψεν εἰς βιβλίον, καὶ ἔθηκεν ἐνώ-
πιον κυρίου. καὶ ἐξαπέστειλε Σαμουὴλ πάντα τὸν λαόν,
καὶ ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.
26 * καὶ Σαμουὴλ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς Γαβαά·
καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ δυνάμεων, ὧν ἥψατο κύριος καρ-
δίας αὐτῶν μετὰ Σαούλ.
27 * καὶ οἱ υἱοὶ λοιμοὶ εἶπαν, τίς σώσει ἡμᾶς οὗτος; καὶ
ἠτίμωσαν αὐτόν, καὶ οὐκ ἤνεγκαν αὐτῷ δῶρα· καὶ ἐγενή-
θη ὡς κωφεύων.

ια.

1 * Καὶ ἀνέβη Ναὰς ὁ Ἀμμανίτης, καὶ παρενέβαλεν
ἐπὶ Ἰαβὶς Γαλαάδ. καὶ εἶπον πάντες οἱ ἄνδρες Ἰαβὶς
πρὸς Ναὰς τὸν Ἀμμανίτην, διάθου ἡμῖν διαθήκην καὶ
δουλεύσομέν σοι.
2 * καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς Ναὰς ὁ Ἀμμανίτης, ἐν τούτῳ
διαθήσομαι ὑμῖν διαθήκην ἐν τῷ ἐξορύξαι ὑμῶν πάντα
ὀφθαλμὸν δεξιόν, καὶ θήσομαι αὐτὸν εἰς ὄνειδος ἐπὶ πάν-
τα Ἰσραήλ.
3 * καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ ἄνδρες Ἰαβίς, ἄνες ἡμᾶς ἑπτὰ
ἡμέρας, καὶ ἀποστελοῦμεν ἀγγέλους εἰς πᾶν ὅριον Ἰσραήλ·
καὶ ἐὰν μὴ ᾖ ὁ σώζων ἡμᾶς, καὶ ἐξελευσόμεθα πρὸς ὑμᾶς.
4 * καὶ ἦλθον οἱ ἄγγελοι εἰς τὸν βουνὸν πρὸς Σαούλ, καὶ ἐ-
λάλησαν τοὺς λόγους τούτους εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ, καὶ ἦραν
πᾶς ὁ λαὸς τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν.

תרגום יונתן

20 וקריב שמואל ית כל שבטיא דישראל ואיתאחד שבטא דבית בנימן׃ 21 וקריב ית שבטא דבית בנימן לזרעייתיה ואיתאחד
זרעית מטרי ואיתאחד שאול בר קיש ובעוהי ולא אישתכח׃ 22 ושאילו עוד במימרא דיוי האית עוד הכא גברא
אמר יוי הא טמיר במניא׃ 23 ורהטו ודברוהי מתמן ואיתעתד בגו עמא ורם מכל עמא מכתפיה ולעילא׃
24 ואמר שמואל לכל עמא החזיתון דאיתרעי ביה יוי ארי ליה דכותיה בכל עמא ויביבו כל עמא ואמרו יצלח מלכא׃
25 ומליל שמואל עם עמא ית נמוסא דמלכותא וכתב בספרא ואצנע קדם יוי ושלח שמואל ית כל עמא גבר לביתיה׃
26 ואף שאול אזל לביתיה לגבעתא ואזלו עמיה קצת מן עמא גברין דחלי חטאה ואתיהב דחלא מן קדם יוי בלבהון׃
27 ובני רשיעא אמרו במה יפרקיננא דין ושטוהי ולא אתו למשאל בשלמיה והוה כשתיק׃

יא

1 וסליק נחש מלכא דבני עמון ושרא על יבש גלעד ואמרו כל אנש יבש לנחש גזר לנא קיים ונפלחינך׃
2 ואמר להון נחש מלכא דבני עמון אם תעבדון בהדא אגזר לכון במיקר לכון כל עינא דימינא ואשוינה חסדא על כל ישראל׃
3 ואמרו ליה סבי יבש אוריך לנא שבעא יומין ונשלח אזגדין בכל תחום עמא דישראל ואם לית פריק יתנא ונפוק לוותך׃
4 ואתו אזגדיא לגבעתא דשאול ומלילו פתגמיא קדם עמא וארימו כל עמא ית קלהון ובכו׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

20 Et applicuit Semuel omnes tribus Israel, & comprehensa est tribus Biniamin. 21 Et applicuit tribum domus Biniamin per prosapias suas, & comprehensa est prosapia Matri, & comprehensus est Saul filius Kis: & quæsierunt illum, & non est repertus. 22 Et petierunt adhuc in dicto Domini, Num adest adhuc hic vir? & dixit Dominus: Ecce absconditus in vasis. 23 Et cucurrerunt & acceperunt illum indè, & constitutus est inter populum: & procerus præ omni populo ab humeris suis & suprà. 24 Et dixit Semuel ad omnem populum: An vidistis quem elegit sibi Dominus? quia non est sicut ille in omni populo. Et vociferati sunt omnis populus & dixerunt: Prosperetur rex. 25 Et locutus est Semuel cum populo statutum regni; & scripsit in libro & deposuit ante Dominum. & dimisit Semuel omnem populum virum ad domum suam. 26 Et etiam Saul iuit ad domum suam ad Gibghatha: & iuerunt cum illo pars ex populo, viri timentes peccatum; & datus est timor ab-ante Dominum in corde. 27 Et filij improbitatis dixerunt: In quo liberabit nos hic? & contempserunt eum; & non venerunt ad rogandum in pace eius: & fuit sicut tacens.

CAP. XI.

ET ascendit Nahhas rex filiorum Ghamon, & posuit castra super Iabes Gilghad: & dixerunt omnis homo Iabes ad Nahhas: Decerne nobis pactum, & seruiemus tibi. 2 Et dixit illis Nahhas rex filiorum Ghamon: Si facietis hoc, decernam vobis: eruendo vobis omnem oculum dextrum, & ponam illud opprobrium super omnem Israel. 3 Et dixerunt ei senes Iabes: Protrahe nobis septem dies, & mittemus nuncios in omni termino populi Israel: & si non est qui liberet nos, & exibimus ad te. 4 Et venerunt nuncij ad Gibghatha Saulis, & locuti sunt verba ante populum. & extulerunt omnis populus vocem suam, & fleuerunt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 * וְהִנֵּה שָׁאוּל בָּא אַחֲרֵי הַבָּקָר מִן־הַשָּׂדֶה וַיֹּאמֶר
שָׁאוּל מַה־לָּעָם כִּי יִבְכּוּ וַיְסַפְּרוּ לוֹ אֶת־דִּבְרֵי אַנְשֵׁי
יָבֵישׁ׃
6 * וַתִּצְלַח רוּחַ־אֱלֹהִים עַל־שָׁאוּל בְּשָׁמְעוֹ אֶת־
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּחַר אַפּוֹ מְאֹד׃
7 * וַיִּקַּח צֶמֶד בָּקָר וַיְנַתְּחֵהוּ וַיְשַׁלַּח בְּכָל־גְּבוּל
יִשְׂרָאֵל בְּיַד הַמַּלְאָכִים לֵאמֹר אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ יֹצֵא
אַחֲרֵי שָׁאוּל וְאַחַר שְׁמוּאֵל כֹּה יֵעָשֶׂה לִבְקָרוֹ וַיִּפֹּל
פַּחַד־יְהוָה עַל־הָעָם וַיֵּצְאוּ כְּאִישׁ אֶחָד׃
8 * וַיִּפְקְדֵם בְּבֶזֶק וַיִּהְיוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
אֶלֶף וְאִישׁ יְהוּדָה שְׁלֹשִׁים אָלֶף׃
9 * וַיֹּאמְרוּ לַמַּלְאָכִים הַבָּאִים כֹּה תֹאמְרוּן לְאִישׁ
יָבֵישׁ גִּלְעָד מָחָר תִּהְיֶה־לָכֶם תְּשׁוּעָה בְּחֹם הַשָּׁמֶשׁ
וַיָּבֹאוּ הַמַּלְאָכִים וַיַּגִּידוּ לְאַנְשֵׁי יָבֵישׁ וַיִּשְׂמָחוּ׃
10 * וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי יָבֵישׁ מָחָר נֵצֵא אֲלֵיכֶם וַעֲשִׂיתֶם
לָנוּ כְּכָל־הַטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם׃
11 * וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיָּשֶׂם שָׁאוּל אֶת־הָעָם שְׁלֹשֶׁה
רָאשִׁים וַיָּבֹאוּ בְתוֹךְ־הַמַּחֲנֶה בְּאַשְׁמֹרֶת הַבֹּקֶר וַיַּכּוּ
אֶת־עַמּוֹן עַד־חֹם הַיּוֹם וַיְהִי הַנִּשְׁאָרִים וַיָּפֻצוּ
וְלֹא נִשְׁאֲרוּ־בָם שְׁנַיִם יָחַד׃
12 * וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל־שְׁמוּאֵל מִי הָאֹמֵר שָׁאוּל
יִמְלֹךְ עָלֵינוּ תְּנוּ הָאֲנָשִׁים וּנְמִיתֵם׃
13 * וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לֹא־יוּמַת אִישׁ בַּיּוֹם הַזֶּה כִּי
הַיּוֹם עָשָׂה־יְהוָה תְּשׁוּעָה בְּיִשְׂרָאֵל׃
14 * וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־הָעָם לְכוּ וְנֵלְכָה הַגִּלְגָּל
וּנְחַדֵּשׁ שָׁם הַמְלוּכָה׃
15 * וַיֵּלְכוּ כָל־הָעָם הַגִּלְגָּל וַיַּמְלִכוּ שָׁם אֶת־
שָׁאוּל לִפְנֵי יְהוָה בַּגִּלְגָּל וַיִּזְבְּחוּ שָׁם זְבָחִים
שְׁלָמִים לִפְנֵי יְהוָה וַיִּשְׂמַח שָׁם שָׁאוּל וְכָל־אַנְשֵׁי
יִשְׂרָאֵל עַד־מְאֹד׃

5 *Et ecce Saul veniebat sequés boues de
B agro, & ait: Quid habet populus q̃ plo-
rat? & narrauerunt ei verba virorũ Iabes.
6 * Et insiluit spiritus Dei in Saul cùm
audisset hæc verba, & iratus est furor e-
ius nimis.
7 * Et assumens vtrumque bouem con-
cidit in frusta, misitque in omnes termi-
nos Israel per manum nunciorum dicẽs:
Quicunque non exierit & secutus fuerit
Saul & Samuel, sic fiet bobus eius. Inua-
sit ergo timor Domini populum, & egres-
si sunt quasi vir vnus:
8 *Et recensuit eos in Bezech. fueruntq;
filiorum Israel trecenta millia, virorum
autem Iuda triginta millia.
9 * Et dixerunt nunciis qui venerãt: Sic
C dicetis viris qui sunt in Iabes Galaad: Cras
erit vobis salus cùm incaluerit Sol. Vene-
runt ergo nuncij & nunciauerunt viris Ia-
10 bes. Qui lætati sunt, * & dixerunt: Manè
exibimus ad vos, & facietis nobis omne
quod placuerit vobis.
11 * Et factum est cùm dies crastinus ve-
nisset, constituit Saul populum in tres
partes. & ingressus est media castra in vi-
gilia matutina, & percussit Ammon vsq;
dum incalesceret dies. reliqui autem dis-
persi sunt, ita vt non relinquerẽtur ex eis
12 duo pariter. * Et ait populus ad Sa-
muelem: Quis est iste qui dixit, Saul non
D regnabit super nos? date viros, & interfi-
ciemus eos.
13 *Et ait Saul: Non occidetur quisquam
in die hac, quia hodie fecit Dominus sa-
lutem in Israel.
14 * Dixit autem Samuel ad populum:
Venite & eamus in Galgala, & innoue-
mus ibi regnum.
15 * Et perrexit omnis populus in Galga-
la, & fecerunt ibi regem Saul coram Do-
mino in Galgala: & immolauerunt ibi vi-
ctimas pacificas coram Domino. & læta-
tus est ibi Saul & cuncti viri Israel nimis.

תרגום יונתן

1 וְהָא שָׁאוּל אֲתָא בָּתַר תּוֹרַיָּא מִן חַקְלָא וַאֲמַר שָׁאוּל מַה לְעַמָּא אֲרֵי בָכֵן וְאִשְׁתָּעֵאוּ לֵיהּ יָת פִּתְגְּמֵי אֲנָשֵׁי יָבֵשׁ׃ 6 וּשְׁרָת רוּחַ
גְּבוּרָה מִן קֳדָם יְיָ עַל שָׁאוּל כַּד שְׁמַע יָת פִּתְגָּמַיָּא הָאִילֵין וּתְקִיף רֻגְזֵיהּ לַחֲדָא׃ 7 וּנְסִיב פֵּרֵן תּוֹרַיָּא וְהַדְּמֵיהּ וּשְׁלַח בְּכָל תְּחוּם יִשְׂרָאֵל
כַּד אֲזַנְדַּיָּא לְמֵימַר דְּלֵיתוֹהִי נָפִיק בָּתַר שָׁאוּל וּבָתַר שְׁמוּאֵל כְּדֵין יִתְעֲבֵיד לְתוֹרֵיהּ וּנְפַל זִיעַ מִן קֳדָם יְיָ עַל עַמָּא וּנְפַקוּ כְּגַבְרָא חַד׃
8 וּמְנִינוּן בְּבֶזֶק וַהֲווֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּלַת מְאָה אַלְפִין וְאֲנָשֵׁי יְהוּדָה תְּלָתִין אַלְפִין׃ 9 וַאֲמַרוּ לְאִיזְגַּדַּיָּא דַּאֲתוֹ כְּדֵין הֵימְרוּן
לְאֲנָשֵׁי יָבֵשׁ גִּלְעָד מָחָר תְּהֵא לְכוֹן פּוּרְקָנָא כְּמֵיחַם שִׁימְשָׁא וַאֲתוֹ אִזְגַּדַּיָּא וְחַוִּיאוּ לְאֲנָשֵׁי יָבֵשׁ וַחֲדִיאוּ׃
10 וַאֲמַרוּ אֲנָשֵׁי יָבֵשׁ מָחָר נִיפּוֹק לְוַתְכוֹן וְתַעְבְּדוּן לָנָא כְּכֹל דְּתַקִּין בְּעֵינֵיכוֹן׃
11 וַהֲוָה בְּיוֹמָא דְּבָתְרוֹהִי וּמֵנִי שָׁאוּל יָת עַמָּא תְּלָתָא מַשְׁרְיָן וְעָדוּ בְּגוֹ מַשְׁרִיתָא בְּמַטְרַת צַפְרָא וּמְחוֹ יָת עַמּוֹן עַד מֵיחַם יוֹמָא וַהֲווֹ
דְּאִשְׁתְּאָרוּ וְאִתְבַּדְּרוּ וְלָא אִישְׁתְּאָרוּ בְּהוֹן תְּרֵין דְּעָרְקִין כַּחֲדָא׃
12 וַאֲמַר עַמָּא לִשְׁמוּאֵל מִן דֵּין דִּי מְבַסֵּר לְמֵימַר לָא כָּשֵׁר שָׁאוּל לְמִמְלַךְ עָלָנָא אֱיתוֹ גַּבְרַיָּא וְנִקְטְלִינוּן׃
13 וַאֲמַר שָׁאוּל לָא יִתְקְטִיל גַּבְרָא בְּיוֹמָא הָדֵין אֲרֵי יוֹמָא דֵּין עֲבַד יְיָ פֻּרְקָנָא בְּיִשְׂרָאֵל׃
14 וַאֲמַר שְׁמוּאֵל לְעַמָּא אֱיתוֹ וְנֵיזִיל לְגִלְגָּלָא וּנְחַדֵּת תַּמָּן מַלְכוּתָא׃ 15 וַאֲזִלוּ כָּל עַמָּא לְגִלְגָּלָא וְאַמְלִיכוּ תַּמָּן יָת שָׁאוּל קֳדָם
יְיָ בְּגִלְגָּלָא וּנְכִיסוּ תַּמָּן נִכְסַת קוּדְשִׁין קֳדָם יְיָ וַחֲדִי תַּמָּן שָׁאוּל וְכָל אֲנָשׁ יִשְׂרָאֵל עַד לַחֲדָא׃

5 * Et ecce Saul veniebat post boues de agro,
& dixit Saul: Quid est populo quod plorant?
& narrauerunt ei verba virorum Iabes:
6 * Et insiluit spiritus Domini super Saul vt
audiuit verba hæc: & iratus est contra eos fu-
rore suo valdè.
7 * Et accepit duas vaccas, & in membra
concidit eas, & misit in omnem terminum Is-
rael in manu nunciorum, dicens: Qui non erit
exiens post Saulem & post Samuelem, secun-
dum hæc facient bobus eius. & cecidit extasis
Domini super populum, & clamauerunt quasi
vir vnus.
8 * Et recenset eos Saul in Bazec omnem vi-
rum Israel trecenta millia, & viros Iuda tri-
ginta millia.
9 * Et dixit Saul nunciis qui venerant: Hæc
dicetis viris Iabes Galaad: Cras vobis erit sa-
lus cùm incaluerit Sol. & venerunt nuncij in
ciuitatem, et nunciauerunt viris Iabes, & læ-
tati sunt.
10 * Et dixerunt viri Iabes ad Naas Ammo-
nitem: Cras exibimus ad vos, & facietis no-
bis omne quod placuerit coram vobis.
11 * Et factum est post cras, & constituit Saul
populum in tres acies, & ingressi sunt in me-
dium castrorum in matutina custodia, & per-
cussit filios Ammon vsquequo incalesceret dies.
& factum est qui relicti erant dispersi sunt, et
non relicti sunt in eis duo in idipsum.
12 * Et dixit populus ad Samuel: Quis est qui
dixit, Saul non regnabit super nos? da viros,
& interficiemus eos.
13 * Et dixit Saul: Non occidetur quisquam
in die ista; quia hodie fecit Dominus salutem
in Israel.
14 * Et ait Samuel ad populum dicens: Veni-
te eamus in Galgala, & innouemus ibi reg-
num.
15 * Et perrexit omnis populus in Galgala, &
vnxit ibi Samuel Saulem in regem coram Do-
mino in Galgalis. & immolauerunt ibi victi-
mas pacificas coram Domino. et lætatus est ibi
Saul et cuncti viri Israel nimis.

5 * καὶ ἰδοὺ Σαοὺλ ἤρχετο κατόπισθεν τῶν βοῶν ἐξ ἀγροῦ,
καὶ εἶπεν Σαοὺλ, τί ἐστιν τῷ λαῷ ὅτι κλαίουσιν; καὶ διηγήσαν-
το αὐτῷ τὰ ῥήματα τῶν ἀνδρῶν ἰαβής·
6 * καὶ ἐφήλατο πνεῦμα κυρίου ἐπὶ Σαοὺλ ὡς ἤκουσε
τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἐθυμώθη ἐπ' αὐτοῦ ὀργῇ αὐτοῦ σφό-
7 δρα. * καὶ ἔλαβε δύο βόας, καὶ ἐμέλισεν αὐτάς, καὶ ἀ-
πέστειλεν εἰς πᾶν ὅριον ἰσραὴλ ἐν χειρὶ τῶν ἀγγέλων λέ-
γων, ὃς οὐκ ἔσται ἐκπορευόμενος ὀπίσω Σαοὺλ καὶ ὀπίσω Σα-
μουήλ, κατὰ τάδε ποιήσουσιν ταῖς βουσὶν αὐτοῦ. καὶ ἔπεσεν ἔκ-
στασις κυρίου ἐπὶ τὸν λαόν, καὶ ἐβόησαν ὡς ἀνὴρ εἷς.
8 * καὶ ἐπισκέπτει αὐτοῦ Σαοὺλ ἐν βαζὴκ πάντα ἀν-
δρὰ ἰσραὴλ τριακοσίας χιλιάδας, καὶ ἀνδρὰς ἰούδα
τριάκοντα χιλιάδας.
9 * καὶ εἶπε Σαοὺλ τοῖς ἀγγέλοις τοῖς ἐλθοῦσι, τάδε ἐ-
ρεῖτε τοῖς ἀνδράσιν ἰαβὴς γαλαάδ, αὔριον ὑμῖν ἔσται ἡ
σωτηρία διαθερμανθέντος τοῦ ἡλίου. καὶ ἦλθον οἱ ἄγ-
γελοι εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀνήγγειλαν τοῖς ἀνδράσιν ἰαβής,
καὶ εὐφράνθησαν.
10 * καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες ἰαβὴς πρὸς ναὰς τὸν ἀμμονί-
την, αὔριον ἐξελευσόμεθα πρὸς ὑμᾶς, καὶ ποιήσετε ἡμῖν
πᾶν τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον ὑμῶν.
11 * καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν αὔριον καὶ διέταξε σαοὺλ τὸν λαὸν
εἰς τρεῖς ἀρχάς, καὶ εἰσεπορεύοντο εἰς μέσον τῆς παρεμβολῆς
ἐν τῇ πρωϊνῇ φυλακῇ, καὶ ἔπληξε τοὺς υἱοὺς ἀμμὼν ἕως οὗ διε-
θερμάνθη ἡ ἡμέρα. καὶ ἐγένηθη οἱ ὑπολελειμμένοι διε-
σπάρησαν, καὶ οὐχ ὑπελείφθησαν ἐν αὐτοῖς δύο ἐπὶ τὸ αὐτό.
12 * καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαμουήλ, τίς ὁ εἰπών, Σαοὺλ
οὐ βασιλεύσει ἐφ' ἡμᾶς; παράδος τοὺς ἄνδρας καὶ θανα-
τώσωμεν αὐτούς.
13 * καὶ εἶπεν Σαοὺλ, οὐκ ἀποθανεῖται οὐδεὶς ἐν τῇ ἡ-
μέρᾳ ταύτῃ, ὅτι σήμερον ἐποίησεν κύριος σωτηρίαν ἐν
ἰσραήλ.
14 * καὶ εἶπεν Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαὸν λέγων, δεῦτε
πορευθῶμεν εἰς γάλγαλα, καὶ ἐγκαινίσωμεν ἐκεῖ τὴν
15 βασιλείαν. * καὶ ἐπορεύθη πᾶς ὁ λαὸς εἰς γάγγαλα,
καὶ ἔχρισεν ἐκεῖ Σαμουὴλ τὸν Σαοὺλ εἰς βασιλέα ἐνώ-
πιον κυρίου ἐν γαλγάλοις. καὶ ἔθυσαν ἐκεῖ θυσίας εἰρη-
νικὰς ἐνώπιον κυρίου. καὶ εὐφράνθη ἐκεῖ Σαοὺλ καὶ πάν-
τες ἄνδρες ἰσραὴλ σφόδρα.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 Et ecce Saul venit post boues ex agro: & dixit Saul: Quid populo, quòd lugeant? & narrauerunt illi verba hominum Iabes.
6 Et mansit spiritus fortitudinis ab-ante Dominum super Saul, quando audiuit verba hæc, & fortificata est indignatio illius valdè.
7 Et accepit par boum, & discerpsit illud, & misit in omni termino Israel in manu nunciorum dicens: Qui non erit exiens post Saul &
post Semuel, vt hoc fiet bobus eius. & cecidit terror ab-ante Dominum super populum, & exierunt vt vir vnus.
8 Et recensuit illos in Bezeq: & fuerunt filij Israel tercentum millia, & viri Iuda triginta millia.
9 Et dixerunt nunciis qui venerunt: Sic dicetis viris Iabes Gilghad: Cras erit vobis liberatio, vbi incalescet Sol. & venerunt nun-
cij & nunciauerunt viris Iabes, & lætati sunt.
10 Et dixerunt viri Iabes: Cras exibimus ad vos, & facietis nobis iuxta omne quod rectum in oculis vestris.
11 Et fuit in die qui post illum, & recensuit Saul populum tres turmas, & intrauerunt intra castra in custodia matutina, & percusse-
runt Ghamon vsquedum calesceret dies: & fuerunt qui relicti sunt & dispersi sunt, & non relicti sunt in illis duo qui fugientes simul.
12 Et dixit populus ad Semuel: Quis hic qui contempsit, dicendo: Non rectus Saul ad regnandum super nos? venite facite viros,
& occidemus illos.
13 Et dixit Saul: Non occidetur vir in die hoc, nam hodie fecit Dominus liberationem in Israel.
14 Et dixit Semuel populo: Venite & ibimus ad Gilgela, & renouabimus ibi regnum.
15 Et venerunt omnis populus ad Gilgela, & regnare fecerunt ibi Saul ante Dominum in Gilgela; & obtulerunt ibi oblationem san-
ctitatum ante Dominum. & lætatus est ibi Saul & omnis homo Israel vsque valdè.

יב

1 * וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל הִנֵּה שָׁמַעְתִּי
בְקֹלְכֶם לְכֹל אֲשֶׁר־אֲמַרְתֶּם לִי וָאַמְלִיךְ עֲלֵיכֶם
2 מֶלֶךְ׃ * וְעַתָּה הִנֵּה הַמֶּלֶךְ מִתְהַלֵּךְ לִפְנֵיכֶם
וַאֲנִי זָקַנְתִּי וָשַׂבְתִּי וּבָנַי הִנָּם אִתְּכֶם וַאֲנִי הִתְהַלַּכְתִּי
לִפְנֵיכֶם מִנְּעֻרַי עַד־הַיּוֹם הַזֶּה׃
3 * הִנְנִי עֲנוּ בִי נֶגֶד יְהוָה וְנֶגֶד מְשִׁיחוֹ אֶת־שׁוֹר מִי
לָקַחְתִּי וַחֲמוֹר מִי לָקַחְתִּי וְאֶת־מִי עָשַׁקְתִּי אֶת־מִי
רַצּוֹתִי וּמִיַּד־מִי לָקַחְתִּי כֹפֶר וְאַעְלִים עֵינַי בּוֹ
4 וְאָשִׁיב לָכֶם׃ * וַיֹּאמְרוּ לֹא עֲשַׁקְתָּנוּ וְלֹא רַצּוֹתָנוּ
וְלֹא־לָקַחְתָּ מִיַּד־אִישׁ מְאוּמָה׃
5 * וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עֵד יְהוָה בָּכֶם וְעֵד מְשִׁיחוֹ הַיּוֹם
הַזֶּה כִּי לֹא מְצָאתֶם בְּיָדִי מְאוּמָה וַיֹּאמֶר עֵד׃
6 * וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־הָעָם יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת־
מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן וַאֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת־אֲבֹתֵיכֶם
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
7 * וְעַתָּה הִתְיַצְּבוּ וְאִשָּׁפְטָה אִתְּכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֵת
כָּל־צִדְקוֹת יְהוָה אֲשֶׁר־עָשָׂה אִתְּכֶם וְאֶת־אֲבוֹתֵיכֶם׃
8 * כַּאֲשֶׁר־בָּא יַעֲקֹב מִצְרָיִם וַיִּזְעֲקוּ אֲבֹתֵיכֶם אֶל־
יְהוָה וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן וַיּוֹצִיאוּ
אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם מִמִּצְרַיִם וַיֹּשִׁבוּם בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃
9 * וַיִּשְׁכְּחוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיִּמְכֹּר אֹתָם בְּיַד
סִיסְרָא שַׂר־צְבָא חָצוֹר וּבְיַד־פְּלִשְׁתִּים וּבְיַד מֶלֶךְ
מוֹאָב וַיִּלָּחֲמוּ בָּם׃
10 * וַיִּזְעֲקוּ אֶל־יְהוָה וַיֹּאמְרוּ חָטָאנוּ כִּי עָזַבְנוּ אֶת־
יְהוָה וַנַּעֲבֹד אֶת־הַבְּעָלִים וְאֶת־הָעַשְׁתָּרוֹת וְעַתָּה
הַצִּילֵנוּ מִיַּד אֹיְבֵינוּ וְנַעַבְדֶךָּ׃
11 * וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֶת־יְרֻבַּעַל וְאֶת־בְּדָן וְאֶת־יִפְתָּח
וְאֶת־שְׁמוּאֵל וַיַּצֵּל אֶתְכֶם מִיַּד אֹיְבֵיכֶם מִסָּבִיב
וַתֵּשְׁבוּ בֶּטַח׃

CAP. XII.

1 Dixit autē Samuel ad vniuersum Israel;
A Ecce audiui vocem vestram iuxta om-
nia quæ locuti estis ad me,& constitui su-
2 per vos regem.*Et nunc rex graditur ante
vos. Ego autē senui & incanui. porrò filij
mei vobiscum sunt. Itaq; conuersatus co-
ram vobis ab adolescētia mea vsq; ad hãc
3 diem: *Ecce præsto sum. loquimini de me
coram Domino & coram Christo eius, v-
trum bouem cuiusquā tulerim aut asinū:
si quemquam calumniatus sum, si oppres-
si aliquem, si de manu cuiusquam munus
accepi; & contēnam illud hodie, restituã-
4 que vobis. *Et dixerunt: Non es calūnia-
tus nos, neque oppresisti, neq; tulisti de
5 manu alicuius quippiam. *Dixitq; ad eos,
Testis est Dñs aduersum vos, & testis Chri-
stus eius in die hac, quia non inueneritis
B in manu mea quippiā. & dixerunt: Testis.
6 *Et ait Samuel ad populum: Dominus q
fecit Moysen & Aarō, & eduxit patres no-
7 stros de terra Ægypti adest. *Nunc ergo
state vt iudicio contēdam aduersum vos
coram Domino de omnibus misericor-
diis Domini quas fecit Dominus vobis-
8 cum & cum patribus vestris: *Quomodo
Iacob ingressus est in Ægyptum: & cla-
mauerunt patres vestri ad Dñm, & misit
Dominus Moysen & Aarōn, & eduxit pa-
tres vestros de Ægypto, & collocauit eos
9 in hoc loco. *Qui obliti sunt domini Dei
sui, & tradidit eos in manus Sysaræ magi-
stri militiæ Asor, & in manu Philisthinorū
& in manu regis Moab, & pugnauerunt
10 aduersum eos. *Posteà autem clamauerūt
ad Dominum, & dixerunt: Peccauimus:
quia dereliquimus Dñm, & seruiuimus
Baalim & Astaroth. nūc ergo erue nos de
manu inimicorum nostrorum, & serui-
11 mus tibi. *Et misit Dñs Hierobaal, & Ba-
dan, & Iephte, & Samuel, & eruit vos de
C manu inimicorum vestrorum per circui-
tum, & habitastis confidenter.

תרגום יונתן

יב

1 וַאֲמַר שְׁמוּאֵל לְכָל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל הָא קַבֵּילִית לְמֵימַרְכוֹן לְכָל דַּאֲמַרְתּוּן לִי וְאַמְלֵיכִית עֲלֵיכוֹן מַלְכָּא׃ 2 וּכְעַן הָא מַלְכָּא מְדַבַּר
בְּרֵישְׁכוֹן וַאֲנָא קְשֵׁיתִי וְסָבֵית וּבְנַי הָא אִינוּן עִמְּכוֹן וַאֲנָא הֲלֵיכִית קֳדָמֵיכוֹן מִנְּעוּרַי עַד יוֹמָא הָדֵין׃ 3 הָא עַד דַּאֲנָא קַיָּים אַסְהִידוּ בִי
קֳדָם יְיָ וְקֳדָם מְשִׁיחֵיהּ תּוֹרָא דְמַן דְּבָרֵית וַחֲמָרָא דְמַן שַׁחֲדֵית וְיָת מַן עֲשַׁקִית וְיָת מַן אַנְסֵית וּמִן דְּמַן קַבֵּילִית מָמוֹן דִּשְׁקַר וּכְבֵשִׁית עֵינַי
מִנֵּיהּ בְּדִינָא וְאָתֵיב לְכוֹן׃ 4 וַאֲמַרוּ לָא עֲשַׁקְתָּנָא וְלָא אֲנַסְתָּנָא וְלָא קַבֵּילְתָּא מִידָּא דֶאֱנָשׁ מִדְּעַם׃
5 וַאֲמַר לְהוֹן סָהִיד מֵימְרָא דַּיְיָ בְּכוֹן וְסָהִיד מְשִׁיחֵיהּ יוֹמָא הָדֵין אֲרֵי לָא אַשְׁכַּחְתּוּן בִּידִי מִדְּעַם וַאֲמַרוּ סָהִיד׃
6 וַאֲמַר שְׁמוּאֵל לְעַמָּא יְיָ דַּעֲבַד גְּבוּרָן עַל יְדֵי מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְדַאֲסִיק יָת אֲבָהָתְכוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם׃
7 וּכְעַן אִתְעַתַּדוּ וְאִתּוֹכַּח עִמְּכוֹן קֳדָם יְיָ יָת כָּל זַכְוָתָא דַּיְיָ דַּעֲבַד עִמְּכוֹן וְעִם אֲבָהָתְכוֹן׃
8 כַּד עַל יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם וּזְעִיקוּ אֲבָהָתְכוֹן קֳדָם יְיָ וּשְׁלַח יְיָ יָת מֹשֶׁה וְיָת אַהֲרֹן וְאַפִּיקוּ יָת אֲבָהָתְכוֹן מִמִּצְרַיִם וְאוֹתִיבוּנוּן בְּאַרְעָא הָדֵין׃
9 וְאִתְנְשִׁיאוּ יָת פּוּלְחָנָא דַּיְיָ אֱלָהֲהוֹן וּמְסַר יָתְהוֹן בְּיַד סִיסְרָא רַב חֵילָא דְחָצוֹר וּבְיַד פְּלִשְׁתָּאֵי וּבְיַד מַלְכָּא דְמוֹאָב וְאַגִּיחוּ קְרָבָא בְּהוֹן׃
10 וּזְעִיקוּ קֳדָם יְיָ וַאֲמַרוּ חַבְנָא אֲרֵי שְׁבַקְנָא יָת פּוּלְחָנָא דַּיְיָ וּפְלַחְנָא יָת בַּעֲלַיָּא וְיָת עַשְׁתָּרָתָא וּכְעַן שֵׁיזְבִנָא מִיַּד בַּעֲלֵי דְבָבָנָא וְנִפְלַח קֳדָמָךְ׃
11 וּשְׁלַח יְיָ יָת יְרֻבַּעַל וְיָת שִׁמְשׁוֹן וְיָת יִפְתָּח וְיָת שְׁמוּאֵל וְשֵׁיזֵיב יָתְכוֹן מִיַּד בַּעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן מִסְּחוֹר סְחוֹר וִיתֵיבְתּוּן לְרוֹחְצָן׃

CAP. XII.

Et dixit Samuel ad vniuersum virū Israel: 1
Ecce audiui vocem vestram, et omnia quæ-
cunque locuti estis mihi, & regnare feci super
vos regem.
* Et nunc ecce rex gradietur ante vos. & 2
ego senui & incanui, & ecce filij mei in vobis
sunt. & ego ecce conuersatus sum coram vobis
ab adolescentia mea & vsque ad diem hanc.
* Ecce ego, respondete contra me coram Do- 3
mino & coram Christo eius, si bouem cuius ve-
strum accepi, vel asinum cuius accepi, vel cui
vestrum vim intuli, vel quem oppressi vestrū,
vel de manu cuius vestrum accepi munus, vel
calciamentum? dicite contra me, & restituam
vobis. * Et dixerunt ad Samuelem: Non 4
iniuria affecisti nos, & non vim intulisti no-
bis, non accepisti de manu nostra quippiam.
* Et dixit Samuel ad populum: Testis Do- 5
minus in vobis, & testis Christus eius in die
hac, quia nō inuenistis in manu mea quippiam.
& dixit populus: Testis. * Et ait Samuel 6
ad populum dicens: Testis Dominus qui fecit
Moysen & Aaron, & qui eduxit patres no-
stros ex Ægypto: * Et nunc state, & iudi- 7
cabo vos coram Domino, & nunciabo vobis
omnem iustitiam Domini, quam fecit nobis &
patribus nostris: * Quomodo ingressus est 8
Iacob & filij eius in Ægyptum, & humiliauit
eos Ægyptus. & clamauerunt patres nostri ad
Dominum, & misit Dominus Moysen & Aa-
ron, & eduxit patres nostros de Ægypto, &
collocauit eos in loco hoc. * Et obliti sunt 9
domini Dei eorum, & tradidit eos in manus
Sisara magistri militiæ Iabin regis Asor, & in
manus Philistinorū, & in manus regis Moab,
& pugnauerunt in eis. * Et clamauerunt 10
ad Dominum & dixerunt. Peccauimus, quia
dereliquimus Dominum, & seruiuimus Baa-
lim & Lucis: & nunc erue nos de manu ini-
micorum nostrorum, et seruiemus tibi. *Et mi- 11
sit Dominus Hierobaal, & Barac, et Iephthae
& Samuel, & eruit vos per circuitum de ma-
nu inimicorum vestrorū, et habitastis cōfidētes.

ιβ΄.

1 * Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς πάντα ἄνδρα ἰσραήλ, ἰ-
δοὺ ἤκουσα τῆς φωνῆς ὑμῶν καὶ πάντα ὅσα εἴπατέ μοι, καὶ
2 ἐβασίλευσα ἐφ' ὑμᾶς βασιλέα· * καὶ νῦν ἰδοὺ ὁ βα-
σιλεὺς διαπορεύσεται ἐνώπιον ὑμῶν. καὶ ἐγὼ γεγήρακα
καὶ πεπολίωμαι, καὶ ἰδοὺ οἱ υἱοί μου ἐν ὑμῖν εἰσίν. καὶ ἐγὼ
ἰδοὺ διέστραμμαι ἐνώπιον ὑμῶν ἐκ νεότητός μου καὶ ἕως
3 τῆς ἡμέρας ταύτης. * ἰδοὺ ἐγώ, ἀποκρίθητε κατ' ἐ-
μοῦ ἐνώπιον κυρίου καὶ ἐνώπιον τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, εἰ μό-
σχον τινὸς ὑμῶν εἴληφα ἢ ὄνον τινὸς εἴληφα, ἢ τίνα ὑ-
μῶν κατεδυνάστευσα, ἢ τίνα ἐξεπίεσα ὑμῶν, ἢ ἐκ χει-
ρός τινος ὑμῶν εἴληφα ἐξίλασμα, ἢ ὑπόδημα; εἴπα-
τε κατ' ἐμοῦ, καὶ ἀποδώσω ὑμῖν.
4 * καὶ εἶπον πρὸς Σαμουήλ, οὐκ ἠδίκησας ἡμᾶς, καὶ οὐ
κατεδυνάστευσας ἡμᾶς, οὐκ εἴληφας ἐκ χειρὸς ἡμῶν οὐ-
5 δέν. * καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαόν, μάρτυς κύριος
ἐν ὑμῖν, καὶ μάρτυς ὁ χριστὸς αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ὅ-
τι οὐχ εὑρήκατε ἐν τῇ χειρί μου οὐδέν. καὶ εἶπεν ὁ λαός,
6 μάρτυς. * καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαὸν λέγων,
μάρτυς κύριος ὁ ποιήσας τὸν μωυσῆν καὶ τὸν ἀαρών, καὶ
7 ὁ ἀναγαγὼν τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐξ αἰγύπτου· * καὶ νῦν
κατάστητε, καὶ δικάσω ὑμᾶς ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἀπαγγε-
λῶ ὑμῖν πᾶσαν τὴν δικαιοσύνην κυρίου, ἣν ἐποίησεν ἡ-
8 μῖν καὶ τοῖς πατράσιν ἡμῶν· * ὡς εἰσῆλθεν ἰακὼβ καὶ
οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς αἴγυπτον, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτοὺς αἴγυπ-
τος. καὶ ἐβόησαν οἱ πατέρες ἡμῶν πρὸς κύριον, καὶ ἀπέ-
στειλε κύριος τὸν μωυσῆν καὶ τὸν ἀαρών, καὶ ἐξήγαγε τοὺς
πατέρας ἡμῶν ἐξ αἰγύπτου, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν τῷ
9 τόπῳ τούτῳ. * καὶ ἐπελάθοντο κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν,
καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς εἰς χεῖρας σισάρα ἀρχιστρατήγου ἰα-
βὶν βασιλέως ἀσώρ, καὶ εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων, καὶ εἰς
χεῖρας βασιλέως μωάβ, καὶ ἐπολέμησαν ἐν αὐτοῖς.
10 * καὶ ἐβόησαν πρὸς κύριον καὶ εἶπον, ἡμάρτομεν, ὅτι
ἐγκατελίπομεν τὸν κύριον, καὶ ἐδουλεύσαμεν τοῖς βαα-
λὶμ καὶ τοῖς ἄλσεσι. καὶ νῦν ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν
11 ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ δουλεύσομέν σοι. * καὶ ἐξαπέστειλε
κύριος τὸν ἱεροβαάλ, καὶ τὸν βαράκ, καὶ τὸν ἰεφθάε καὶ τὸν σα-
μουήλ, καὶ ἐξείλετο ὑμᾶς κυκλόθεν ἐκ χειρὸς τῶν ἐχ-
θρῶν ὑμῶν· καὶ κατῳκήκατε πεποιθότες.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. XII.

1 Et dixit Semuel ad omnem hominem Israel: Ecce recepi dicta vestra ad omnia quæ dixistis mihi: & regnare feci super vos regem.
2 Et nunc ecce rex ductor in capite vestro: & ego antiquatus sum & senui; & filij mei ecce illi vobiscum; & ego ambulaui ante vos
à iuuentute mea vsque in diem hunc. 3 Ecce vsque dum ego viuens, testificamini in me ante Dominum & ante vnctum eius,
bouem cuius accepi, & asinum cuius munere accepi, & quem oppressi, & quem contriui, & à quo accepi mamon falsitatis, & inclinaui o-
culos meos ab eo in indicio; & reddam vobis. 4 Et dixerunt: Non oppressisti nos, & non diripuisti nos, & non acce-
pisti de manu hominis quicquam. 5 Et dixit illis: Testis dictum Domini in vobis, & testis vnctus eius die hoc, quòd
non inuenistis in manu mea quicquam. & dixerunt: Testis. 6 Et dixit Semuel ad populum: Dominus qui fecit forti-
tudines per manus Mosch & Aharon, & qui eduxit patres vestros ex terra Ægypti.
7 Et nunc state, & disceptabo vobiscum ante Dominum de omnibus iustitiis Domini quas fecit vobiscum & cum patribus vestris.
8 Vt cùm ingressus est Iaghacob in Miszraim: & clamauerunt patres vestri ante Dominum, & misit Dominus Mosch & Aharon, & e-
duxerunt patres vestros ex Miszraim, & sedere fecerunt illos in terra hac. 9 Et obliti sunt cultum domini Dei ipsorum, & tradidit eos in
manum Zzizera principis virtutis Hhaszor, & in manu Pelisthæorum, & in manu regis Moab, & inierunt bellum in eos.
10 Et clamauerunt ante Dominum & dixerunt: Peccauimus, quòd deseruimus cultum Domini, & coluimus Baghalaia & Ghasthera-
tha; & nunc eripe nos de manu auctorum inimicitiæ nostræ, & seruiemus ante te. 11 Et misit Dominus Ierubaghal, & Simson, &
Iphthahh & Semuel, & eripuit vos de manu auctorum inimicitiarum vestrarum vndiquaque, & sedistis in tranquillitate.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 ותראו כי נחש מלך בני־עמון בא עליכם
ותאמרו לי לא כי־מלך ימלך עלינו ויהוה אלהיכם
מלככם: 13 ועתה הנה המלך אשר בחרתם
אשר שאלתם והנה נתן יהוה עליכם מלך:
14 אם תיראו את־יהוה ועבדתם אתו ושמעתם
בקולו ולא תמרו את־פי יהוה והיתם גם־אתם
וגם־המלך אשר־מלך עליכם אחר יהוה אלהיכם:
15 ואם־לא תשמעו בקול יהוה ומריתם את־פי
יהוה והיתה יד־יהוה בכם ובאבתיכם:
16 גם־עתה התיצבו וראו את־הדבר הגדול הזה
אשר יהוה עשה לעיניכם:
17 הלוא קציר־חטים היום אקרא אל־יהוה ויתן
קלות ומטר ודעו וראו כי־רעתכם רבה אשר
עשיתם בעיני יהוה לשאול לכם מלך:
18 ויקרא שמואל אל־יהוה ויתן יהוה קלת ומטר
ביום ההוא ויירא כל־העם מאד את־יהוה
ואת־שמואל:
19 ויאמרו כל־העם אל־שמואל התפלל בעד־
עבדיך אל־יהוה אלהיך ואל־נמות כי־יספנו על־
כל־חטאתינו רעה לשאל לנו מלך:
20 ויאמר שמואל אל־העם אל־תיראו אתם
עשיתם את כל־הרעה הזאת אך אל־תסורו מאחרי
יהוה ועבדתם את־יהוה בכל־לבבכם:
21 ולא תסורו כי אחרי התהו אשר לא־יועילו
ולא יצילו כי־תהו המה:
22 כי לא־יטש יהוה את־עמו בעבור שמו הגדול
כי הואיל יהוה לעשות אתכם לו לעם:
23 גם אנכי חלילה לי מחטא ליהוה
מחדל להתפלל בעדכם והוריתי אתכם בדרך
הטובה והישרה:

12 *Videntes autem quòd Naas rex filio-
rum Ammon venisset aduersum vos, dixi-
stis mihi, Nequaquam: sed rex imperabit
nobis, cùm dominus Deus vester regnaret
13 in vobis. *Nunc ergo præsto est rex vester
quem elegistis & petistis. Ecce dedit vo-
14 bis Dominus regem. *Si timueritis Do-
minum & seruieritis ei, & audieritis vocé
eius, & non exasperaueritis os Domini, e-
ritis & vos & rex qui imperat vobis se-
quentes Dominum Deum vestrum.
15 *Si autem non audieritis vocem Do-
mini, sed exasperaueritis sermones eius,
erit manus Domini super vos & super pa-
16 tres vestros. *Sed & nunc state & videte
rem istam grãdem quam facturus est Do-
17 minus in conspectu vestro. *Nunquid
nõ messis tritici est hodie? Inuocabo Do-
minum, & dabit voces & pluuias; & scie-
tis & videbitis, quia grande malum fece-
ritis vobis in conspectu Domini petentes
super vos regem.
18 *Et clamauit Samuel ad Dominum, &
dedit Dominus voces & pluuias in die il-
la. & timuit omnis populus nimis Do-
minum & Samuelem.
19 *Et dixit vniuersus populus ad Samue-
D lem: Ora pro seruis tuis ad Dominum
Deum tuum, vt non moriamur. addidi-
mus enim vniuersis peccatis nostris ma-
20 lum, vt peteremus nobis regem. *Dixit
autem Samuel ad populum: Nolite time-
re. vos fecistis vniuersum malum hoc. ve-
runtamen nolite recedere à tergo Domi-
ni; sed seruite Domino in omni corde ve-
21 stro: *Et nolite declinare post vana
quæ non proderunt vobis, neque eruent
22 vos, quia vana sunt: *Et non derelinquet
Dominus populum suum propter nomé
suum magnum: quia iurauit Dominus fa-
23 cere vos sibi populum. *Absit autem à
me hoc peccatum in Domino, vt cessem
orare pro vobis, & docebo vos viam bo-
nam & rectam.

**Et vidistis quòd Naas rex filiorum Am- 12
mon venit aduersum vos, & dixistis: Ne-
quaquam: rex regnabit in nobis. & dominus
Deus noster rex vester.
*Et nunc ecce rex quem elegistis & quem 13
petijstis. & ecce dedit Dominus super vos re-
gem:
*Vt timeatis Dominum, & seruiatis ei, 14
& audiatis vocem eius, & non obiurgetis o-
ri Domini, & fueritis & vos et rex regnans
super vos euntes post dominum Deum vestrũ,
& liberabit vos.
*Si autem non audieritis vocem Domini, 15
& obiurgaueritis ori eius, & erit manus Do-
mini super vos & super regem vestrum.
*Et nunc etiam state, & videte verbum 16
magnum hoc quod faciet Dominus in oculis ve-
stris.
*Nunquid non messis tritici hodie? inuoca- 17
bo Dominum, & dabit voces & pluuiam. &
cognoscite & videte, quia magna malitia ve-
stra quam fecistis in conspectu Domini, peten-
tes vobis ipsis regem.
*Et vocauit Samuel Dominum, & dedit 18
Dominus voces & pluuiam in die illa. & ti-
muit omnis populus Dominum nimis & Sa-
muelem.
*Et dixit omnis populus ad Samuelem: O- 19
ra pro seruis tuis ad dominum Deum tuum, vt
non moriamur: quia addidimus super vniuer-
sa peccata & malitias nostras, petentes nobis
ipsis regem.
*Et dixit Samuel ad populum: Non timea- 20
tis: vos fecistis vniuersum malum hoc: verun-
tamen ne declinetis à tergo Domini, & seruite
Domino in toto corde vestro:
*Et nõ declinetis post eos qui nihil sunt, qui 21
perficiunt nihil; et qui non eruent, quoniam ni-
hil sunt: *Quoniam non proijciet Dominus 22
populum suum propter nomen suum magnum,
quia accepit Dñs vos vt faceret in populũ sibi.
*Mihi autem non fiat peccare Domino, vt 23
cessem orare pro vobis Domino; & manifesta-
bo vobis viam bonam & rectam.*

12 * καὶ εἴδετε ὅτι ναὰς βασιλεὺς υἱῶν ἀμμὼν ἦλθεν ἐφ'
ὑμᾶς, καὶ εἴπατε, οὐχὶ ὅτι, βασιλεὺς βασιλεύσει ἐφ' ἡ-
μῶν· καὶ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν βασιλεὺς ὑμῶν.
13 * καὶ νῦν ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς ὃν ἐξελέξατε καὶ ὃν ἠτή-
σασθε. καὶ ἰδοὺ δέδωκε κύριος ἐφ' ὑμᾶς βασιλέα·
14 * ὅπως ἂν φοβῆσθε τὸν κύριον, καὶ δουλεύσητε αὐτῷ,
καὶ ἀκούσητε τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐρίζητε τῷ στόματι
κυρίου, καὶ ἦτε καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ βασιλεύων ἐφ'
ὑμᾶς πορευόμενοι ὀπίσω κυρίου θεοῦ ὑμῶν, καὶ ἐξελεῖται
ὑμᾶς.
15 * ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσητε τῆς φωνῆς κυρίου, καὶ ἐρίσητε τῷ
στόματι αὐτοῦ, καὶ ἔσται χεὶρ κυρίου ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τὸν
βασιλέα ὑμῶν.
16 * καὶ νῦν ἔτι κατάστητε, καὶ ἴδετε τὸ ῥῆμα τὸ μέγα τοῦτο
ὃ ποιήσει κύριος ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν·
17 * οὐχὶ θερισμὸς πυρῶν σήμερον; ἐπικαλέσομαι κύ-
ριον, καὶ δώσει φωνὰς καὶ ὑετόν. καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε, ὅτι με-
γάλη ἡ κακία ὑμῶν ἣν ἐποιήσατε ἐνώπιον κυρίου, αἰτή-
σαντες ἑαυτοῖς βασιλέα.
18 * καὶ ἐπεκαλέσατο σαμουὴλ τὸν κύριον, καὶ ἔδωκε
κύριος φωνὰς καὶ ὑετὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ἐφοβήθη
πᾶς ὁ λαὸς τὸν κύριον σφόδρα καὶ τὸν σαμουήλ.
19 * καὶ εἶπε πᾶς ὁ λαὸς πρὸς σαμουήλ, εὖξαι
ὑπὲρ τῶν δούλων σου πρὸς κύριον τὸν θεόν σου, ἵ-
να μὴ ἀποθάνωμεν, ὅτι προσεθήκαμεν ἐπὶ πάσας
τὰς ἁμαρτίας καὶ κακίας ἡμῶν, αἰτήσαντες ἑαυτοῖς βα-
σιλέα.
20 * καὶ εἶπεν σαμουὴλ πρὸς τὸν λαόν, μὴ φοβεῖσθε,
ὑμεῖς πεποιήκατε πᾶσαν τὴν κακίαν ταύτην πλὴν μὴ
ἐκκλίνετε ἀπὸ ὄπισθεν τοῦ κυρίου, καὶ δουλεύσατε τῷ κυρίῳ
ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ ὑμῶν·
21 * καὶ μὴ ἐκκλίνητε ὀπίσω τῶν μηδὲν ὄντων οἳ περαί-
νουσιν οὐδέν, καὶ οἳ οὐκ ἐξελοῦνται, ὅτι οὐδέν εἰσιν·
22 * διότι οὐκ ἀπώσεται κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ διὰ τὸ ὄ-
νομα αὐτοῦ τὸ μέγα, ὅτι προσελάβετο κύριος ὑμᾶς ποι-
ῆσαι εἰς λαὸν ἑαυτῷ.
23 * ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο ἁμαρτεῖν τῷ κυρίῳ τοῦ διαλείπειν
προσευχόμενον ὑπὲρ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, καὶ δηλώσω ὑμῖν
τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν καὶ τὴν εὐθεῖαν.

תרגום יונתן

12 וחזיתון ארי נחש מלכא דבני עמון אתא לגביכון ואמרתון לי לא אלהין מלכא ימלוך עלנא ויי אלהכון מלככון:
13 וכען הא מלכא דאיתרעיתון דשאלתון והא מני יי עליכון מלכא:
14 אם תדחלון מן קדם יי ותפלחון קדמוהי ותקבלון למימריה ולא תסרבון על מימרא דיי ותהון אף אתון ואף מלכא דימלך עליכון בתר פלחנא דיי אלהכון:
15 ואם לא תקבלון למימרא דיי ותסרבון על מימרא דיי ותהי מחתא דיי בכון כמא דהות באבהתכון:
16 ואף כען אתעתדו וחזו ית פתגמא רבא הדין דיי עביד לעיניכון:
17 הלא חצד חטין יומא דין אצלי קדם יי ויתן קלין ומטר ודעו וחזו ארי בישתכון סגיאה דעבדתון קדם יי למשאל לכון מלכא:
18 וצלי שמואל קדם יי ויהב יי קלין ומטר ביומא ההוא ודחלו כל עמא לחדא מן קדם יי ומפתגמי שמואל:
19 ואמרו כל עמא לשמואל צלי על עבדך קדם יי אלהנא ולא נמות ארי אוספנא על כל חובנא בישתא למשאל לנא מלכא:
20 ואמר שמואל לעמא לא תדחלון אתון עבדתון ית כל בישתא הדא ברם לא תסטון מבתר פלחנא דיי ותפלחון קדם יי בכל לבכון:
21 ולא תסטון מבתר פלחנית ולא תפלחון לטעותא דאנון לית בהון צרך ולא משזבין ארי לית אנון:
22 ארי לא ירחיק יי ית עמיה בדיל שמיה רבא ארי רעוא מן קדם יי למעבד יתכון קדמוהי לעם:
23 ואף אנא חס לי מלמחטי קדם יי מלאתמנעא לצלאה עליכון ואליף יתכון ותהכון באורח תקנא וכשרא:

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

12 Et vidistis quòd Nahhas rex filiorum Ghamon venit ad terminos vestros: & dixistis mihi: Non, sed rex regnabit super nos: & Dominus Deus vester rex vester. 13 Et nunc ecce rex quem voluistis, quem petistis: & ecce præfecit Dominus super vos regem. 14 Si timueritis ab-ante Dominum, & seruieritis ante eum, & obedieritis dicto illius, & non rebellaueritis super dictum Domini; & eritis etiam vos, & etiam rex qui regnabit super vos, post cultum domini Dei vestri. 15 Et si non obedieritis dicto Domini & rebellaueritis super dictum Domini, & erit plaga Domini in vobis, vt hæc quæ fuit in patribus vestris. 16 Et etiam nunc state & videte verbum grande hoc quod Dominus facit ad oculos vestros. 17 Nonne messis tritici hodie? orabo ante Dominum, & dabit voces & pluuiam: cognoscite & videte quòd malum vestrum magnum quod fecistis ante Dominum ad petendum vobis regem. 18 Et orauit Semuel ante Dominum, & dedit Dominus voces & pluuiam in die illa. & timuerunt omnis populus valdè ab-ante Dominum, & à verbis Semuel. 19 Et dixerunt omnis populus ad Semuel: Ora super seruos tuos ante Dominum Deum nostrum, & non moriemur; quia addidimus super omnem culpam nostram malum, petendo nobis regem. 20 Et dixit Semuel populo, Ne timeatis: vos fecistis omne malum hoc, verùm non recedatis de-post cultum Domini, & seruietis ante Dominum in omni corde vestro. 21 Et non recedetis de-post cultum eius, & non seruietis erroribus qui non sunt quicquam, & non est in illis vtilitas, & non liberant, quia nihilum illi. 22 Quia non elongabit Dominus populum suum propter nomen suum magnum; quia voluntas ab-ante Dominum vt faciat vos ante se in populum. 23 Et etiam ego, absit mihi, vt peccem ante Dominum à cessando orare super vos: & docebo vos vt eatis in via statuta & recta.

24 אַךְ יְראוּ אֶת־יְהוָה וַעֲבַדְתֶּם אֹתוֹ בֶּאֱמֶת בְּכָל־
לְבַבְכֶם כִּי רְאוּ אֵת אֲשֶׁר־הִגְדִּל עִמָּכֶם׃
25 וְאִם־הָרֵעַ תָּרֵעוּ גַּם־אַתֶּם גַּם־מַלְכְּכֶם
תִּסָּפוּ׃

יג

1 בֶּן־שָׁנָה שָׁאוּל בְּמָלְכוֹ וּשְׁתֵּי שָׁנִים מָלַךְ עַל־
2 יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּבְחַר־לוֹ שָׁאוּל שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים
מִיִּשְׂרָאֵל וַיִּהְיוּ עִם־שָׁאוּל אַלְפַּיִם בְּמִכְמָשׂ וּבְהַר
בֵּית־אֵל וְאֶלֶף הָיוּ עִם־יוֹנָתָן בְּגִבְעַת בִּנְיָמִין וְיֶתֶר
הָעָם שִׁלַּח אִישׁ לְאֹהָלָיו׃
3 וַיַּךְ יוֹנָתָן אֵת נְצִיב פְּלִשְׁתִּים אֲשֶׁר בְּגֶבַע
וַיִּשְׁמְעוּ פְּלִשְׁתִּים וְשָׁאוּל תָּקַע בַּשּׁוֹפָר בְּכָל־הָאָרֶץ
לֵאמֹר יִשְׁמְעוּ הָעִבְרִים׃
4 וְכָל־יִשְׂרָאֵל שָׁמְעוּ לֵאמֹר הִכָּה שָׁאוּל אֶת־
נְצִיב פְּלִשְׁתִּים וְגַם־נִבְאַשׁ יִשְׂרָאֵל בַּפְּלִשְׁתִּים
וַיִּצָּעֲקוּ הָעָם אַחֲרֵי שָׁאוּל הַגִּלְגָּל׃
5 וּפְלִשְׁתִּים נֶאֶסְפוּ לְהִלָּחֵם עִם־יִשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים
אֶלֶף רֶכֶב וְשֵׁשֶׁת אֲלָפִים פָּרָשִׁים וְעָם כַּחוֹל אֲשֶׁר
עַל־שְׂפַת־הַיָּם לָרֹב וַיַּעֲלוּ וַיַּחֲנוּ בְמִכְמָשׂ קִדְמַת
6 בֵּית־אָוֶן׃ וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל רָאוּ כִּי צַר־לוֹ כִּי
נִגַּשׂ הָעָם וַיִּתְחַבְּאוּ הָעָם בַּמְּעָרוֹת וּבַחֲוָחִים
וּבַסְּלָעִים וּבַצְּרִחִים וּבַבֹּרוֹת׃
7 וְעִבְרִים עָבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן אֶרֶץ גָּד וְגִלְעָד וְשָׁאוּל
עוֹדֶנּוּ בַגִּלְגָּל וְכָל־הָעָם חָרְדוּ אַחֲרָיו׃
8 וַיּוֹחֶל שִׁבְעַת יָמִים לַמּוֹעֵד אֲשֶׁר שְׁמוּאֵל וְלֹא־
בָא שְׁמוּאֵל הַגִּלְגָּל וַיָּפֶץ הָעָם מֵעָלָיו׃
9 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל הַגִּשׁוּ אֵלַי הָעֹלָה וְהַשְּׁלָמִים
וַיַּעַל הָעֹלָה׃
10 וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְהַעֲלוֹת הָעֹלָה וְהִנֵּה שְׁמוּאֵל בָּא
וַיֵּצֵא שָׁאוּל לִקְרָאתוֹ לְבָרֲכוֹ׃

24 *Igitur timete Dominum, & seruite ei
in veritate & ex toto corde vestro: vidistis
enim magnifica quę in vobis gesserit Do-
25 minus. *Quòd si perseueraueritis in ma-
litia, & vos & rex vester pariter peribitis.

CAP. XIII.

1 Filius vnius anni erat Saul cùm regnare
A cœpisset, duobus autem annis regna-
2 uit super Israel. *Et elegit sibi Saul tria
millia de Israel, & erant cũ Saul duo mil-
lia in Machmas & in monte Bethel, mille
autem cum Ionatha in Gabaa Beniamin.
3 porrò cæterum populum remisit vnum-
quemq; in tabernacula sua. *Et percussit
Ionathas stationem Philistinorũ quę erat
in Gabaa: quod cùm audissent Philistiim,
4 Saul cecinit buccina in omni terra dicẽs:
Audiant Hebræi. *Et vniuersus Israel au-
diuit huiuscemodi famam; Percussit Saul
stationem Philistinorum. & erexit se Israel
5 aduersus Philistiim. Clamauit ergo popu-
lus post Saul in Galgala. *Et Philistiim
congregati sunt ad prœliandum contra
Israel, triginta millia curruum, & sex mil-
lia equitum, & reliquum vulgus sicut a-
rena quæ est in littore maris plurima. Et
6 ascendentes castrametati sunt in Mach-
mas ad orientem Bethauen. *Quod cùm
B vidissent viri Israel se in arcto positos, af-
flictus enim erat populus, absconderunt
7 se in speluncis & in abditis, in petris quo-
que & in antris, & in cisternis. *Hebræi
autem transierunt Iordanem in terram
Gad & Galaad. Cumque adhuc esset Saul
8 in Galgala, vniuersus populus perterri-
tus est qui sequebatur eum. *Et expe-
ctauit septem diebus iuxta placitum Sa-
muelis, & non venit Samuel in Galgala,
9 dilapsusque est populus ab eo.
*Ait ergo Saul: Afferte mihi holo-
10 caustũ & pacifica, & obtulit holocaustũ.
*Cumq; complesset offerens holocau-
stum, ecce Samuel veniebat. & egressus
est Saul obuiam ei vt salutaret eum.

תרגום יונתן

24 בְּרַם דְּחִילוּ מִן קֳדָם יְיָ וְתִפְלְחוּן קֳדָמוֹהִי בִּקְשׁוֹט בְּכָל לִבְּכוֹן אֲרֵי חֲזוֹ יָת רַאסְגֵּי לְמֶעְבַּד עִמְּכוֹן׃
25 וְאִם אַבְאָשָׁא תַּבְאֲשׁוּן עוֹבָדֵיכוֹן אַף אַתּוּן אַף מַלְכְּכוֹן תְּשְׁתֵּיצוֹן׃

יג

1 כְּבַר שְׁנָה דְּלֵית בֵּיהּ חוֹבִין שָׁאוּל כַּד מְלַךְ וְתַרְתֵּין שְׁנִין מְלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל׃ 2 וּבְחַר לֵיהּ שָׁאוּל תְּלָתָא אַלְפִין מִיִּשְׂרָאֵל וַהֲווֹ עִם שָׁאוּל תְּרֵין אַלְפִין בְּמִכְמָשׁ וּבְטוּרָא דְבֵית אֵל וְאַלְפָא הֲווֹ עִם יוֹנָתָן בְּגִבְעֲתָא דְבִנְיָמִן וּשְׁאָר עַמָּא שַׁלַּח גְּבַר לְקִרְווֹהִי׃ 3 וּמְחָא יוֹנָתָן יָת אִיסְטְרַטִיג פְּלִשְׁתָּאֵי דִּי בְּגִבְעֲתָא וּשְׁמַעוּ פְּלִשְׁתָּאֵי וְשָׁאוּל תְּקַע בְּשׁוֹפָרָא בְּכָל אַרְעָא לְמֵימַר יִשְׁמְעוּן יְהוּדָאֵי׃ 4 וְכָל יִשְׂרָאֵל שְׁמַעוּ לְמֵימַר מְחָא שָׁאוּל יָת אִיסְטְרַטִיג פְּלִשְׁתָּאֵי וְאַף אִיתְגְּרִי יִשְׂרָאֵל בִּפְלִשְׁתָּאֵי וְאִתְכְּנִישׁוּ עַמָּא בָּתַר שָׁאוּל לְגִלְגְּלָא׃ 5 וּפְלִשְׁתָּאֵי אִתְכְּנִישׁוּ לְאַגָּחָא קְרָבָא עִם יִשְׂרָאֵל תְּלָתִין אַלְפִין רְתִיכִין וְשִׁתָּא אַלְפִין פָּרָשִׁין וְעַמָּא כְּחָלָא דְּעַל כֵּיף יַמָּא לִסְגֵי וּסְלִיקוּ וּשְׁרוֹ בְּמִכְמָשׁ מַדְנַח בֵּית אָוֶן׃ 6 וֶאֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל חֲזוֹ אֲרֵי עָקַת לְהוֹן אֲרֵי אִידְחַק עַמָּא וְאִיטְּמָרוּ עַמָּא בִּמְעָרָתָא וּבִמְצָדָתָא וּבְשִׁקִיפֵי כֵּיפַיָּא וּבִמְעָרַת טִינָרַיָּא וּבְגוּבַיָּא׃ 7 וִיהוּדָאֵי עֲבַרוּ יַרְדְּנָא לַאֲרַע גָּד וְגִלְעָד וְשָׁאוּל עַד כְּעַן בְּגִלְגְּלָא וְכָל עַמָּא אִתְכְּנִישׁוּ בָּתְרוֹהִי׃ 8 וְאוֹרִיךְ שִׁבְעָא יוֹמִין לְזִמְנָא דַּאֲמַר שְׁמוּאֵל וְלָא אֲתָא שְׁמוּאֵל לְגִלְגְּלָא וְאִיתְבַּדַּר עַמָּא מֵעִילָוֹהִי׃ 9 וַאֲמַר שָׁאוּל קָרִיבוּ לְוָתִי עֲלָתָא וְנִכְסַת קֻדְשַׁיָּא וְאַסִּיק עֲלָתָא׃ 10 וַהֲוָה כְּשֵׁיצִיוֹתֵיהּ לְאַסָּקָא עֲלָתָא וְהָא שְׁמוּאֵל אָתֵא וּנְפַק שָׁאוּל לְקַדְמוּתֵיהּ לְמִשְׁאַל בִּשְׁלָמֵיהּ׃

*Veruntamen timete Dominum, et seruite 24
ei in veritate et in toto corde vestro, quia vi-
distis quæcunque magnificauit Dñs vobiscum.
*Et si malefacientes malefeceritis, & vos 25
& rex vester peribitis.

CAP. XIII.

Filius anni Saul cùm regnaret ipse, & duo- 1
bus annis regnauit in Israel.
*Et elegit sibi Saul tria millia virorum de 2
filiis Israel. & erant cum Saule duo millia in
Machmas in monte Bethel, et mille erant cum
Ionathan in Gabaa Beniamin. & reliquum po
puli remisit vnumquemque in tabernaculum
suum.
*Et percussit Ionathan stationem Philisti- 3
norum quæ in colle. & audierunt Philistiim,
& Saul cecinit tuba in omni terra dicens: In-
obedientes fuerunt serui.
*Et vniuersus Israel audierũt dicẽtes, quòd 4
percussit Saul stationem Philistinorum, & con-
tempsit Israel Philistiim. & ascendit populus
post Saulem in Galgala.
*Et Philistiim congregantur in prœlium ad 5
Israel. et ascendunt contra Israel in bellum tri-
ginta millia curruum & sex millia equitũ, et
populus vt arena quæ est in labio maris multi-
tudine. & ascendunt & castrametantur in
Machmas è regione per dorsum Bethaben.
*Et vir Israel vidit quòd affliguntur, & 6
recessit populus et absconditus est in speluncis,
& in abditis, & in petris, & in foueis, & in
cisternis. *Et transeuntes transierunt Ior- 7
danem in terram Gad & Galaad. et Saul ad-
huc erat in Galgalis, & vniuersus populus
perterriti sunt post eum. *Et distulit septem 8
dies testimonio vt dixit Samuel. & non venit
Samuel in Galgala. & dixit Saul: Non venit
Samuel in Galgala, & dispersus est populus e-
ius ab eo. *Et ait Saul: Afferte vt fa- 9
ciam holocaustum & pacifica: & obtulit ho-
locaustum. *Et factum est vt compleuit 10
offerens holocaustum, & ecce Samuel venie-
bat. & egressus est Saul in occursum Samueli,
vt benediceret ei.

24 *πλὴν φοβεῖσθε τὸν κύριον, καὶ δουλεύσατε αὐτῷ ἐν
ἀληθείᾳ καὶ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν, ὅτι εἴδετε ὅσα ἐμεγά-
λυνε κύριος μεθ' ὑμῶν.
25 *καὶ ἐὰν κακοποιοῦντες κακοποιήσητε, καὶ ὑμεῖς καὶ
ὁ βασιλεὺς ὑμῶν ἀπολεῖσθε.

ιγ΄.

1 *Υἱὸς ἐνιαυτοῦ Σαοὺλ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ δύο
ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἰσραήλ.
2 *καὶ ἐξελέξατο ἑαυτῷ Σαοὺλ τρεῖς χιλιάδας ἀν-
δρῶν ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραήλ. καὶ ἦσαν μετὰ σαοὺλ δισχίλιοι ἐν
μαχμὰς ἐν τῷ ὄρει βαιθήλ, καὶ χίλιοι ἦσαν μετὰ ἰωναθὰν
ἐν γαβαὰ τοῦ βενιαμίν. καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ ἐξ-
απέστειλεν ἕκαστον εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ.
3 *καὶ ἐπάταξεν ἰωναθὰν τὸ ὑπόστεμα τῶν ἀλλοφύλων
τὸ ἐν τῷ βουνῷ. καὶ ἤκουσαν οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ σαοὺλ ἐσάλ-
πισεν σάλπιγγι εἰς πᾶσαν τὴν γῆν λέγων, ἠθετήκασιν οἱ
4 δοῦλοι. *καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἤκουσαν λεγόντων, ὅτι ἔ-
κοψε Σαοὺλ τὸ ὑπόστεμα τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἐξουδέ-
νωσεν ἰσραὴλ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις. καὶ ἀνέβη ὁ λαὸς ὀπί-
5 σω σαοὺλ εἰς γάλγαλα· *καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνάγονται
εἰς πόλεμον πρὸς τὸν ἰσραήλ. καὶ ἀναβαίνουσιν ἐπὶ τὸν ἰσ-
ραὴλ εἰς πόλεμον τριάκοντα χιλιάδες ἁρμάτων καὶ ἓξ χι-
λιάδες ἱππέων, καὶ λαὸς ὡσεὶ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θα-
λάσσης τῷ πλήθει. καὶ ἀναβαίνουσι καὶ παρεμβάλλουσιν
ἐν μαχμὰς ἐξεναντίας κατὰ νότου βαιθαβέν.
6 *καὶ ἀνὴρ ἰσραὴλ εἶδεν ὅτι ἐκθλίβονται, καὶ ἀνεχώρησεν
ὁ λαός, καὶ ἐκρύβη ἐν τοῖς σπηλαίοις, καὶ ἐν ταῖς μάνδραις, καὶ
ἐν ταῖς πέτραις, καὶ ἐν τοῖς βόθροις, καὶ ἐν τοῖς λάκκοις.
7 *καὶ οἱ διαβαίνοντες διέβησαν τὸν ἰορδάνην εἰς γῆν γὰδ
καὶ γαλαάδ. καὶ σαοὺλ ἔτι ἦν ἐν γαλγάλοις, καὶ πᾶς ὁ λαὸς
8 ἐξέστησαν ὀπίσω αὐτοῦ. *καὶ διέλειπεν ἑπτὰ ἡμέρας τῷ
μαρτυρίῳ ὡς εἶπεν Σαμουήλ· καὶ οὐ παρεγένετο Σαμουὴλ
εἰς γάλγαλα. καὶ εἶπε Σαούλ, οὐκ ἦλθεν σαμουὴλ εἰς
γάλγαλα, καὶ διεσπάρη ὁ λαὸς αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ.
9 *καὶ εἶπεν Σαούλ, προσαγάγετε ὅπως ποιήσω ὁλοκαύ-
τωσιν καὶ εἰρηνικάς· καὶ ἀνήνεγκε τὴν ὁλοκαύτωσιν.
10 *καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν ἀναφέρων τὴν ὁλοκαύ-
τωσιν, καὶ ἰδοὺ Σαμουὴλ παραγίνεται. καὶ ἐξῆλθε Σαοὺλ
εἰς ἀπάντησιν τῷ Σαμουὴλ τοῦ εὐλογῆσαι αὐτόν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

24 Verùm timere ab-ante Dominum, & seruite ante illum in veritate in toto corde vestro; nam videte quòd multiplicauit facere vobiscum.
25 Et si deprauando deprauaueritis facta vestra, etiam vos, etiam rex vester perdemini.

CAP. XIII.

Sicut filius anni in quo non sunt culpæ, Saul *erat* quando regnauit, & duobus annis regnauit super Israel. 2 Et delegit sibi Saul tria millia ex Israel, & fuerunt cum Saul duo mille in Michmas & in monte Beth-el, & mille fuerunt cum Ionathan in Gibghatha Biniamin: & reliquum populũ misit quemq; ad vrbes suas. 3 Et percussit Ionathan ducem Pelisthæorum qui in Gibghatha, & audierunt Pelisthæi, & Saul clamauit in cornu in omni terra dicens: Audiant Iudæi. 4 Et omnis Israel audierunt dicendo: Percussit Saul ducem Pelisthæorum, & etiam concitatus est Israel in Pelisthæos. & congregati sunt populus post Saul ad Gilgela. 5 Et Pelisthæi congregati sunt ad ineundum bellum cum Israel triginta mille currus, & sex mille equites; & populus vt arena quæ super littus maris ad multitudinem: & ascenderunt & posuerunt *castra* in Michmas ad orientem Beth-auen. 6 Et homines Israel viderunt quòd afflictio eis quia oppressus est populus, & absconditi sunt populus in speluncis, & in munitionibus, & in foraminibus petrarum, & in speluncis rupium & in foueis. 7 Et Iehudæi transierunt Iordanem ad terram Gad & Gilghad; & Saul vsque adhuc in Gilgela: & omnis populus congregati sunt post illum. 8 Et produxit septem dies post tempus quod dixit Semuel, & non venit Semuel ad Gilgela, & dispersus est populus de-super eum. 9 Et dixit Saul: Afferte ad me holocausta & oblationem sanctitatis, & ascendere faciam holocausta. 10 Et fuit cùm absoluisset ille offerre holocaustum, & ecce Semuel venit; & exiuit Saul ad occursum eius vt rogaret in pace eius.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 * ויאמר שמואל מה עשית ויאמר שאול כי
ראיתי כי נפץ העם מעלי ואתה לא באת למועד
הימים ופלשתים נאספים מכמש:
12 * ואמר עתה ירדו פלשתים אלי הגלגל ופני
יהוה לא חליתי ואתאפק ואעלה העלה:
13 * ויאמר שמואל אל שאול נסכלת לא שמרת
את מצות יהוה אלהיך אשר צוך כי עתה הכין
יהוה את ממלכתך אל ישראל עד עולם:
14 * ועתה ממלכתך לא תקום בקש יהוה לו איש
כלבבו ויצוהו יהוה לנגיד על עמו כי לא שמרת
15 את אשר צוך יהוה: * ויקם שמואל ויעל מן
הגלגל גבעת בנימן ויפקד שאול את העם
הנמצאים עמו כשש מאות איש:
16 * ושאול ויונתן בנו והעם הנמצא עמם ישבים
בגבע בנימן ופלשתים חנו במכמש:
17 * ויצא המשחית ממחנה פלשתים שלשה
ראשים הראש אחד יפנה אל דרך עפרה אל ארץ
18 שועל: * והראש אחד יפנה דרך בית חרון
והראש אחד יפנה דרך הגבול הנשקף על גי
הצבעים המדברה:
19 * וחרש לא ימצא בכל ארץ ישראל כי אמר
פלשתים פן יעשו העברים חרב או חנית:
20 * וירדו כל ישראל הפלשתים ללטוש איש את
מחרשתו ואת אתו ואת קרדמו ואת מחרשתו:
21 * והיתה הפצירה פים למחרשת ולאתים
ולשלש קלשון ולהקרדמים ולהציב הדרבן:
22 * והיה ביום מלחמת ולא נמצא חרב וחנית ביד
כל העם אשר את שאול ואת יונתן ותמצא
23 לשאול וליונתן בנו: * ויצא מצב פלשתים אל
מעבר מכמש:

11 *Locutuſque eſt ad eum Samuel: Quid
feciſti? Reſpondit Saul: Quia vidi quòd
populus dilaberetur à me, & tu non ve-
neras iuxta placitos dies. Porrò Philiſtiim
12 congregati fuerant in Machmas: *Dixi;
Nunc deſcendẽt Philiſtiim ad me in Gal-
gala, & faciem Domini non placaui. ne-
ceſsitate compulſus obtuli holocauſtum.
13 *Dixitque Samuel ad Saul: Stultè egiſti:
nec cuſtodiſti mandata domini Dei tui
quæ pręcepi tibi. quod ſi non feciſſes, iam
nunc præparaſſet Dominus regnum tuũ
14 ſuper Iſrael in ſempiternum. *Sed nequa-
quam regnum tuũ vltrà conſurget. quæ-
ſiuit Dominus ſibi virum iuxta cor ſuum;
& pręcepit ei Dominus vt eſſet dux ſuper
populum ſuum, eo quòd non ſeruaueris
15 quæ præcepit Dñs. *Surrexit autẽ Samuel
& aſcendit de Galgalis in Gabaa Benia-
min. Et recenſuit Saul populũ qui inuen-
ti fuerant cum eo quaſi ſexcentos viros.
16 *Et Saul & Ionathas filius eius, populuſq;
qui inuentus fuerat cũ eis, erat in Gabaa
D Beniamin. Porrò Philiſtiim conſederant
17 in Machmas. *Et egreſsi ſunt ad prædan-
dum de caſtris Philiſtinorum tres cunei:
vnus cuneus pgebat contra viã Ephraim
18 ad terrã Saul: *Porrò alius ingrediebatur
p viã Bethoron. tertius autẽ verterat ſe ad
iter termini imminẽtis valli Seboim cõ-
19 tra deſertũ. *Porrò faber ferrarius nõ inue-
niebatur in omni terra Iſrael. cauerãt enĩ
Philiſtiĩ ne fortè facerẽt Hebręi gladium
20 aut lanceã. *Deſcẽdebat ergo oĩs Iſrael ad
Philiſtiim vt acueret vnuſquiſq; vomerẽ
ſuum, & ligonem, & ſecurim, & ſarculũ.
21 *Retuſæ itaq; erant acies vomerum, & li-
gonũ, & tridentiũ, & ſecurium vſque ad
22 ſtimulum corrigẽdum. *Cumq; veniſſet
dies prœlij, non eſt inuentus enſis & lan-
cea in manu totius populi qui erat cum
Saul & Ionatha, excepto Saul & Ionatha
23 filio eius. * Egreſſa eſt autem ſtatio
Philiſtiim, vt tranſcenderet in Machmas.

*Et dixit Samuel: Quid feciſti? & dixit 11
Saul: Quia vidi quòd dilaberetur populus à
me, & tu non veneras in teſtimonio dierum
vt conſtituiſti: & Philiſtiim congregati fue-
rant in Machmas. *Et dixi: Nunc de- 12
ſcendent Philiſtiim ad me in Galgala, & fa-
ciem Domini non deprecatus ſum; & conforta-
tus ſum & obtuli holocauſtum.
*Et dixit Samuel ad Saulem: Stultè actum 13
eſt à te, quia non cuſtodiſti mandatum meum,
quod præcepit tibi Dominus, vt præparaſſet
regnum tuum ſuper Iſrael vſque in ſeculum.
*Et nunc regnum tuũ non ſtabit: & quæ- 14
ret Dominus ſibi ipſi hominem iuxta cor ſuum.
& præcipiet ei Dominus in ducem ſuper popu-
lum ſuum, quia non ſeruaſti quæ præcepit tibi
Dominus.
*Et ſurrexit Samuel, & receſſit de Galga- 15
lis in collem Beniamin. & recenſuit Saul popu
lum inuentum cum eo quaſi ſexcentos viros.
*Et Saul & Jonathan filius eius, & popu- 16
lus qui inuenti fuerant cũ eis, ſederunt in Ga-
baa Beniamin, et Philiſtiim caſtrametati ſunt
in Machmas. *Et egreſſus eſt vt perderet 17
ex agro Philiſtinorum in tribus cuneis: cuneus
vnus aſpiciens viam Gophera ad terram Sogal.
*Et cuneus vnus aſpiciens viam Bethorõ, 18
& cuneus vnus aſpiciens viam termini quæ
vergit in vallem Sabain deſertum. *Et faber 19
ferri nõ inueniebatur in omni terra Iſrael. quia
dixerunt Philiſtiim, Ne fortè faciant Hebræi
gladium & lanceam. *Et deſcendebat 20
omnis Iſrael in terram Philiſtiim vt fabricaret
quilibet falcem ſuam & inſtrumentum ſuum,
& vnuſquiſque ſecurim ſuam & falcem ſuã.
*Et erat vindemia parata ad metendum. in 21
inſtrumenta autem erant tres ſicli in dentem,
& ſecuri & falci, & ad corrigendum ſtimu-
lum boum ſubſtantia erat eadem. *Et factum 22
eſt in diebus belli, & non eſt inuentus enſis &
lancea in manu totius populi qui erat cum Saul
& Jonathan. & inuentus eſt Saul & Jona-
than filio eius. *Et egreſſus eſt de ſtatione 23
Philiſtiim trans Machmas.

11 *καὶ εἶπε Σαμουήλ, τί πεποίηκας; καὶ εἶπε σαούλ, διότι
εἶδον ὅτι διεσπάρη ὁ λαὸς ἀπ' ἐμοῦ, καὶ σὺ οὐ παρεγένου ἐν τῷ
μαρτυρίῳ τῶν ἡμερῶν ὡς διέταξας. καὶ οἱ ἀλλόφυλοι
12 συνήχθησαν εἰς μαχμάς. *καὶ εἶπον, νῦν καταβήσον-
ται οἱ ἀλλόφυλοι πρός με εἰς γάλγαλα, καὶ τοῦ προσ-
ώπου κυρίου οὐκ ἐδεήθην, καὶ ἐνεκρατευσάμην καὶ ἀ-
13 νήνεγκα τὴν ὁλοκαύτωσιν. *καὶ εἶπε σαμουήλ πρὸς
Σαούλ, μεματαίωταί σοι ὅτι οὐκ ἐφύλαξας τὴν ἐντολήν
μου, ἣν ἐνετείλατό σοι κύριος, ὡς νῦν ἡτοίμασεν ἂν τὴν βα-
14 σιλείαν σου ἐπὶ ἰσραὴλ ἕως αἰῶνος. *καὶ νῦν ἡ βασιλεία
σου οὐ στήσεται. καὶ ζητήσει κύριος ἑαυτῷ ἄνθρωπον κατὰ τὴν
καρδίαν αὐτοῦ. καὶ ἐντελεῖται αὐτῷ κύριος εἰς ἄρχοντα ἐ-
πὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἐφύλαξας ὅσα ἐνετείλατό σοι
15 ὁ κύριος. *καὶ ἀνέστη Σαμουήλ, καὶ ἀπῆλθεν ἐκ γαλ-
γάλων εἰς βουνὸν βενιαμίν. καὶ ἐπεσκέψατο Σαοὺλ τὸν
λαὸν τὸν εὑρεθέντα μετ' αὐτοῦ ὡς ἑξακοσίους ἄνδρας.
16 *καὶ Σαοὺλ καὶ ἰωναθὰν υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ὁ λαὸς οἱ εὑ-
ρεθέντες μετ' αὐτῶν ἐκάθισαν ἐν γαβαὰ βενιαμίν, καὶ
οἱ ἀλλόφυλοι παρεμβεβλήκησαν ἐν μαχμάς.
17 *καὶ ἐξῆλθε διαφθείρων ἐξ ἀγροῦ ἀλλοφύλων ἐν τρι-
σὶν ἀρχαῖς. ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν γοφερὰ ἐ-
18 πὶ τὴν γῆν Σωγάλ. *καὶ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα
ὁδὸν βαιθωρών, καὶ ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν γα-
βὲλ τὴν ἐκκύπτουσαν ἐπὶ γαὶ τὴν Σαβαὶν τὴν ἔρημον.
19 *καὶ τέκτων σιδήρου οὐχ εὑρίσκετο ἐν πάσῃ τῇ γῇ ἰσ-
ραήλ. ὅτι εἶπον οἱ ἀλλόφυλοι, μή ποτε ποιήσωσιν οἱ ἑ-
βραῖοι ῥομφαίαν καὶ δόρυ.
20 *καὶ κατέβαινε πᾶς ἰσραὴλ εἰς γῆν ἀλλοφύλων χαλ-
κεύειν ἕκαστος τὸ θέριστρον αὐτοῦ καὶ τὸ σκεῦος αὐτοῦ, καὶ ἕ-
καστος τὴν ἀξίνην αὐτοῦ καὶ τὸ δρέπανον αὐτοῦ.
21 *καὶ ἦν ὁ τρυγητὸς ἕτοιμος τοῦ θερίζειν. εἰς δὲ τὰ σκεύη
ἦσαν τρεῖς σίκλοι εἰς τὸν ὀδόντα καὶ τῇ ἀξίνῃ καὶ τῷ δρε-
πάνῳ, καὶ τοῦ κατορθῶσαι τὸ βούκεντρον ὑπόστασις ἦν ἡ
22 αὐτή. *καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ πολέμου, καὶ
οὐχ εὑρέθη ῥομφαία καὶ δόρυ ἐν χειρὶ παντὸς τοῦ λαοῦ
τοῦ μετὰ σαοὺλ καὶ ἰωναθάν. καὶ ηὑρέθη τῷ σαοὺλ καὶ τῷ
ἰωναθὰν τῷ υἱῷ αὐτοῦ.
23 *καὶ ἐξῆλθεν ἐξ ὑποστάσεως τῶν ἀλλοφύλων ἐν τῷ
πέραν μαχμάς.

תרגום יונתן

11 ואמר שמואל מה עבדתא ואמר שאול ארי חזיתי ארי אתבדר עמא מעלוי ואת לא אתיתא לזמן יומיא ופלשתאי מתכנשין למכמש:
12 ואמרית כען יחתון פלשתאי לותי לגלגלא וקדם יי לא צליתי ואתחסנית ואסיקית עלתא:
13 ואמר שמואל לשאול טפשתא ולא נטרתא ית תפקדתא מימרא דיי אלהך דפקדך ארי כען אתקין יי ית מלכותך על ישראל עד עלמא:
14 וכען מלכותך לא תתקיים אתקין יי קדמוהי גבר עביד רעותיה ופקדיה יי למהוי מלכא על עמיה ארי לא נטרתא ית דפקדך יי:
15 וקם שמואל וסליק מן גלגלא לגבעתא דבית בנימין ומנא שאול ית עמא דאשתכחו עמיה כשית מאה גברא:
16 ושאול ויונתן בריה ועמא דאשתכח עמהון יתבין בגבעתא דבית בנימין ופלשתאי שרו במכמש:
17 ונפק מחבלא ממשרית פלשתאי תלתא משרין משריתא חדא מתפניא לאורח עפרה לארע דרומא:
18 ומשריתא חדא מתפניא לאורח בית חורון ומשריתא חדא מתפניא לאורח תחומא דמסתכי לחילת אפעיא למדברא:
19 ואומן עביד זיין לא משתכח בכל תחום ארעא דישראל ארי אמרו פלשתאי דילמא יעבדון יהודאי סיפין או רמחין:
20 ונחתו כל ישראל לארע פלשתאי לחרפא גבר ית סכת פדניה וית כולביה וית עושפיה:
21 והוי להון שופינא לחרפא ביה פיגמת כל מאן ונבול לעשפיא ולסיכת קנא דלה תלת שנין ולכולביא ולאפצא זקה:
22 והוה ביומא דקרבא ולא משתכחא חרבא ומורניתא בידא דכל עמא דעם שאול ועם יונתן ואשתכחא לשאול וליונתן בריה:
23 ונפק אסטרטיג פלשתאי למגזת מכמש:

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

11 Et dixit Semuel: Quid feciſti? & dixit Saul: Quia vidi quòd diſperſus eſt populus de-ſuper me, & tu non veniſti ad tempus dierum, & Peliſthæi congregati ſunt in Michmas. 12 Et dixi: Nunc deſcendent Peliſthæi ad me ad Gilgela, & ante Dominum non oraui, & roboratus ſum & aſcendere feci holocauſtum. 13 Et dixit Semuel ad Saul: Stultè egiſti, & non cuſtodiſti iuſſionem dicti Domini Dei tui quam præcepit tibi: nam nunc firmaret Dominus regnum tuum ſuper Iſrael vſque in ſæculum. 14 Et nunc regnum tuum non firmabitur: firmauit Dominus ante ſe virum facientem voluntatem ſuam, & iubebit eum Dominus eſſe regem ſuper populum ſuum, quia non cuſtodiſti id quod iuſſit Dominus. 15 Et ſurrexit Semuel & aſcendit de Gilgela ad Gibghatha domus Biniamin, & numerauit Saul populum qui inuenti ſunt cum illo quaſi ſexcentos viros. 16 Et Saul & Ionathan filius eius, & populus qui inuentus eſt cum eis, ſedebant in Gibghatha domus Biniamin; & Peliſthæi poſuerunt *caſtra* in Michmas. 17 Et exiuit vaſtator ex caſtris Peliſthæorum *per* tres turmas: turma vna reſpiciebat ad viã Ghophra ad terram Auſtralẽ: 18 Et turma vna reſpiciebat ad viam Beth-hhoron: & turma vna reſpiciebat ad viam termini qui ſpectat ad vallem Aphghaia ad deſertum. 19 Et artifex faciens arma non inuentus eſt in omni termino terræ Iſrael: quia dixerunt Peliſthæi, Fortaſſis facient Iehudæi gladios aut lanceas. 20 Et deſcenderunt omnis Iſrael ad terram Peliſthæorum ad acuendum vir ſtimulum ſuum, & paxillum iugi ſui, & ſecurim ſuam, & ferramenta ſua. 21 Et fuit eis lima ad acuendum in ea fracturam omnis vaſis ferri ad fabrilia & ad paxillum iugorum, & ad inſtrumentum fullonum cui tres dentes, & ad ſecures, & ad ſtabilimentum ſtimuli. 22 Et fuit in die belli & non inuentus eſt gladius & haſta in manu omnis populi qui cum Saul & cum Ionathan: & inuentus eſt Sauli & Ionathan filio eius. 23 Et exiuit dux Peliſthæorum ad vadum Michmas.

Universidad de Deusto
Biblioteca

יד

1 ויהי היום ויאמר יונתן בן שאול אל־הנער
נשא כליו לכה ונעברה אל־מצב פלשתים אשר
מעבר הלז ולאביו לא הגיד :
2 ושאול יושב בקצה הגבעה תחת הרמון אשר
במגרון והעם אשר עמו כשש מאות איש :
3 ואחיה בן־אחטוב אחי אי־כבוד בן־פינחס בן־
עלי כהן יהוה בשלה נשא אפוד והעם לא ידע כי
4 הלך יונתן : ובין המעברות אשר בקש יונתן
לעבר על־מצב פלשתים שן־הסלע מהעבר מזה
ושן־הסלע מהעבר מזה ושם האחד בוצץ ושם
5 האחד סנה : השן האחד מצוק מצפון מול
6 מכמש והאחד מנגב מול גבע : ויאמר יהונתן
אל־הנער נשא כליו לכה ונעברה אל־מצב
הערלים האלה אולי יעשה יהוה לנו כי אין ליהוה
מעצור להושיע ברב או במעט :
7 ויאמר לו נשא כליו עשה כל־אשר בלבבך
8 נטה לך הנני עמך כלבבך : ויאמר יהונתן הנה
אנחנו עברים אל־האנשים ונגלינו אליהם :
9 אם־כה יאמרו אלינו דמו עד־הגיענו אליכם
ועמדנו תחתינו ולא נעלה אליהם :
10 ואם־כה יאמרו עלו עלינו ועלינו כי־נתנם
יהוה בידנו וזה־לנו האות :
11 ויגלו שניהם אל־מצב פלשתים ויאמרו
פלשתים הנה עברים יצאים מן־החרים
אשר התחבאו־שם :
12 ויענו אנשי המצבה את־יונתן ואת־נשא
כליו ויאמרו עלו אלינו ונודיעה אתכם דבר ויאמר
יונתן אל־נשא כליו עלה אחרי כי־נתנם יהוה
ביד ישראל :

CAP. XIIII.

1 ET accidit in quadã die vt diceret Iona-
A thas filius Saul ad adolescẽtẽ armige-
rũ suũ: Veni & trãseamus ad stationẽ Phi-
listinorũ quę est trãs locum illũ. patri autẽ
2 suo hoc ipsum nõ indicauit. *Porrò Saul
morabatur ĩ extrema parte Gabaa sub ma-
logranato quę erat in agro Gabaa. & erat
populus cũ eo quasi sexcentorũ virorum.
3 *Et Achias filius Achitob fratris Ichabod
filij Phinees q ortus fuerat ex Heli sacer-
dote Dñi in Sylo, portabat ephod. sed &
populus ignorabat quò isset Ionathas.
4 *Erãt autẽ inter ascẽsus ꝑ quos nitebatur
Ionathas trãsire ad stationem Philistino-
rũ eminẽtes petrę ex vtraq; parte, & qua-
si in modum dentium scopuli hinc indè
prærupti: nomen vni Boses, & nomen al-
5 teri Sene. *Vnus scopulus prominens ad
Aquilonem ex aduerso Machmas, & alter
6 ad Meridiem cõtra Gabaa. *Dixit autem
Ionathas ad adolescẽtem armigerũ suum:
Veni trãseamus ad stationẽ incircunciso-
rum horum, si fortè faciat Dñs pro nobis,
quia non est Dño difficile saluare, vel in
7 multis vel in paucis. *Dixitq; ei armiger
suus: Fac oĩa quæ placent animo tuo. ꝑge
B quò cupis, & ero tecũ vbicunq; volueris.
8 *Et ait Ionathas: Ecce nos trãsimus ad vi-
9 ros istos. cũq; apparuerimus eis; *Si taliter
locuti fuerint ad nos; Manete donec ve-
niam⁹ ad vos, stemus in loco nostro, nec as-
10 cẽdamus ad eos. *Si autẽ dixerit: Ascẽdite
ad nos, ascẽdam⁹ ad eos, quia tradidit eos
dñs ĩ manib⁹ nostris. hoc erit nobis signũ.
11 *Apparuit igr̃ vterq; stationi Philistinorũ:
dixeruntq; Philistiim: En Hebrei egre-
diuntur de cauernis in quibus absconditi
12 fuerant. *Et locuti sunt viri de statione
ad Ionathan & ad armigerum eius, dixe-
runtq; : Ascendite ad nos, & ostende-
mus vobis rem. Et ait Ionathas ad armi-
gerum suum: Ascendamus: sequere me.
tradidit enim Dñs eos in manus Israel.

תרגום יונתן

יד

1 והוה יומא ואמר יונתן בר שאול לעולימא נטיל זייניה איתא ונעבר לאיסטרטיג פלשתאי דמעברא דיכי ולאבוהי לא חוי :
2 ושאול יתיב בסיפי גבעתא שיפולי רמון די במגרון ועמא דעמיה כשית מאה גבריא : 3 ואחיה בר אחיטוב אחוהי דאיכבוד בר
פינחס בר עלי כהן משמש קדם יי בשילו לביש אפודא ועמא לא ידע ארי אזל יונתן : 4 ובין מגיזתא דבעא יונתן למעבר על אסטרטיג
פלשתאי שינא דכיפא מעיברא מכא ושינא דכיפא מעיברא מכא ושום חדא משרועיתא ושום חדא מרדוכיתא : 5 שנא חדא מסתכיא
מציפונא לקביל מכמש וחדא מדרומא לקביל גבעתא : 6 ואמר יהונתן לעולימא נטל זייניה איתא ונעבר לאיסטרטיג ערלאי האילין
מאים יעביד יי לנא ניסא ארי ליה קדם יי מעצר למפרק בסגיאי או בזעירי : 7 ואמר ליה נטל זייניה עביד כל די בלבך אתפני לך הא
אנא עמך כרעותך : 8 ואמר יהונתן הא אנחנא עברין לות גבריא ונתגלי להון : 9 אם כדין יימרון אתעכבו עד מקריבנא לותכון ונקום
באתרנא ולא ניסק לותהון : 10 ואם כדין יימרון סקו לותנא וניסק ארי מסרינון יי בידנא ודין לנא אתא : 11 ואיתגליאו תרויהון
לאיסטרטיג פלשתאי ואמרו פלשתאי הא יהודאי נפקין מן חוריא דאטמרו תמן : 12 ואתיבו אנשי מטרתא ית יונתן וית נטיל זייניה
ואמרו סקו עלנא ונהודע יתכון פתגמא ואמר יונתן לנטל זייניה סק בתרי ארי מסרינון יי בידא דישראל :

CAP. XIIII.

ET fit dies, & dicit Ionathan filius Saulis 1
puero ferenti arma eius: Veni & transea-
mus in stationem Philistinorum qui sunt trans
locum illum. & patri suo non dixit.
*Et Saul sedebat super collem sub malo gra- 2
nato quæ in Magdon. & populus qui cum eo
quasi sexcenti viri. *Et Achias filius E- 3
chitob fratris Iochabed filij Phinees filij Heli,
sacerdos Domini in Sylo portans ephod. & po-
pulus non sciuit quòd abijsset Ionathan.
*Et in medio transitus, vbi quærebat Iona- 4
than transire in stationem Philistinorum, emi-
nens pars lapidis hinc, et eminens pars lapidis
hinc; nomen vni Bozes, et nomen alteri Sena.
*Scopulus qui ab Aquilone adhærens Ma- 5
chmas, & scopulus alter à Meridie adhærens
Gabaa. *Et dixit Ionathan ad puerum 6
gerentem arma eius: Veni & transeamus ad
stationem incircuncisorum horum, si fortè faciet
aliquid Dominus nobis: quia non est Domino
continentia saluare in multis vel in paucis.
*Et dixit ei gerẽs arma eius: Fac omne quod 7
cor tuum voluerit: inclina te ipsum, ecce ego
tecum sum: sicut cor tuum cor meum.
*Et dixit Ionathan: Ecce nos transimus ad 8
viros, & voluemur ad eos.
*Si hæc locuti fuerint ad nos; State ibi do- 9
nec appropinquamus vobis. & stemus apud
nosmet ipsos, & non ascendamus ad eos.
*Et si hæc dixerint ad nos: Ascendite 10
ad nos, & ascendamus: quia tradidit eos
Dominus in manibus nostris. Hoc nobis sig-
num.
*Et ingressi sunt ambo in stationem Phi- 11
listinorum. & dixerunt Philistiim: Ecce egre-
diuntur Hebræi de cauernis vbi absconditi
fuerant ibi.
*Et responderunt viri stationis Philisti- 12
norum ad Ionathan & ad gerentem arma e-
ius, & dicunt: Ascendite ad nos, & ostende-
mus vobis verbum. Et ait Ionathan ad geren-
tem arma eius: Ascende post me, quia tradidit
eos Dominus in manus Israel.

ιδʹ.

1 Καὶ γίνεται ἡμέρα, καὶ λέγει ἰωναθὰν υἱὸς σαοὺλ τῷ
παιδαρίῳ τῷ αἴροντι τὰ σκεύη αὐτοῦ, δεῦρο καὶ διαβῶμεν
εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ἀλλοφύλων τῶν ἐν τῷ πέραν ἐκεί-
2 νῳ. καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ οὐκ εἶπεν. καὶ σαοὺλ ἐκά-
θητο ἐπ' ἄκρου τοῦ βουνοῦ, ὑπὸ τὴν ῥόαν τὴν ἐν μαγδών.
καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ ὡς ἑξακόσιοι ἄνδρες.
3 καὶ ἀχία υἱὸς ἐχιτὼβ ἀδελφοῦ ἰωχαβὲδ υἱοῦ φινεὲς
υἱοῦ ἠλὶ ἱερεὺς τοῦ κυρίου ἐν σηλῶ αἴρων ἐφούδ. καὶ ὁ λαὸς
οὐκ ᾔδει ὅτι πεπόρευται ἰωναθάν.
4 καὶ ἀναμέσον τῆς διαβάσεως οὗ ἐζήτει ἰωναθὰν δια-
βῆναι εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ἀλλοφύλων ἀκρωτήριον πέ-
τρας ἐντεῦθεν, καὶ ἀκρωτήριον πέτρας ἐντεῦθεν, ὄνομα
τῷ ἑνὶ βοζὴς, καὶ ὄνομα τῷ ἄλλῳ σενά.
5 τὸ ἀκρωτήριον τὸ ἀπὸ βορρᾶ ἐχόμενον τῆς μαχμᾶς,
καὶ τὸ ἀκρωτήριον τὸ ἄλλο ἀπὸ νότου ἐχόμενον τῆς γαβαά.
6 καὶ εἶπεν ἰωναθὰν πρὸς τὸ παιδάριον τὸ αἶρον τὰ
σκεύη αὐτοῦ, δεῦρο καὶ διαβῶμεν εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ἀπε-
ριτμήτων τούτων εἴ πως ποιήσει τι κύριος ἡμῖν, ὅτι οὐκ ἔστι
τῷ κυρίῳ συνεχόμενον σώζειν ἐν πολλοῖς ἢ ἐν ὀλίγοις.
7 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, ποίει πᾶν ὃ ἂν
ἡ καρδία σου θελήσῃ, ἔγκλινον σεαυτόν, ἰδοὺ ἐγὼ μετὰ σοῦ εἰ-
μί. ὡς ἡ καρδία σου ἡ καρδία μου.
8 καὶ εἶπεν ἰωναθάν, ἰδοὺ ἡμεῖς διαβαίνομεν πρὸς τοὺς
ἄνδρας, καὶ κατακυλισθησόμεθα πρὸς αὐτούς.
9 ἐὰν τάδε εἴπωσι πρὸς ἡμᾶς, στῆτε ἐκεῖ ἕως ἂν ἐγγί-
σωμεν ὑμῖν. καὶ στησόμεθα ἐφ' ἑαυτοῖς καὶ οὐ μὴ ἀναβῶ-
μεν ἐπ' αὐτούς.
10 καὶ ἐὰν τάδε εἴπωσι πρὸς ἡμᾶς, ἀνάβητε πρὸς ἡ-
μᾶς, καὶ ἀναβησόμεθα, ὅτι παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος εἰς
τὰς χεῖρας ἡμῶν. τοῦτο ἡμῖν τὸ σημεῖον.
11 καὶ εἰσῆλθον ἀμφότεροι εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ἀλλο-
φύλων. καὶ εἶπον οἱ ἀλλόφυλοι, ἰδοὺ ἐκπορεύονται οἱ
ἑβραῖοι ἐκ τῶν τρωγλῶν οὗ ἐκρύβησαν ἐκεῖ.
12 καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ ἄνδρες τῆς ὑποστάσεως τῶν ἀλλο-
φύλων πρὸς ἰωναθὰν καὶ πρὸς τὸν αἴροντα τὰ σκεύη αὐτοῦ
καὶ λέγουσιν, ἀνάβητε πρὸς ἡμᾶς, καὶ γνωριοῦμεν ὑμῖν ῥῆμα. καὶ
εἶπεν ἰωναθὰν πρὸς τὸν αἴροντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, ἀνάβηθι ὀ-
πίσω μου, ὅτι παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος εἰς τὰς χεῖρας ἰσραήλ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO:

CAP. XIIII.

ET fuit dies, & dixit Ionathan filius Saul ad puerum suum portantem arma sua: Veni & transibimus ad stationem Pelisthæorum qui il-
lic vltrà, & patri suo non indicauit. 2 Et Saul sedebat in finibus collis planiciei granati quæ est in Migron: & populus qui
cum eo quasi sexcenti viri. 3 Et Ahhia filius Ahhitob fratris Ichabod filij Pinhhazz filij Gheli sacerdos ministrans ante Dominum in
Silo vestitus Ephoda: & populus non nouit quòd iuisset Ionathan. 4 Et inter vada quæ quæsiuit Ionathan ad transeundum super
stationem Pelisthæorum, dens petræ à transitu hinc, & dens petræ à transitu hinc: & nomen vnius Lubricatio, & nomen alterius Concul-
catio. 5 Dens vnus respiciens à Septentrione contra Michmas, & alter à Meridie contra Gibghatha. 6 Et dixit Ionathan
puero portanti arma sua: Veni & transibimus ad ducem præputiatorum horum: fortè faciet Dominus nobis signum; quia non ante Do-
minum difficile saluare in multitudine aut in exiguitate. 7 Et dixit illi portans arma eius: Fac omne quod in corde tuo,
prospice tibi: ecce ego tecum vt voluntas tua. 8 Et dixit Ionathan: Ecce nos transeuntes ad viros & manifestabimur eis:
9 Si sic dicent: Moramini vsquequo appropinquemus nos ad vos, & stabimus in loco nostro, & non ascendemus ad illos.
10 Et si sic dicent: Ascendite ad nos; & ascendemus, quoniam tradidit eos Dominus in manu nostra; & hoc nobis signum.
11 Et manifestati sunt ambo illi stationi Pelisthæorum: & dixerunt Pelisthæi: Ecce Iehudæi exeuntes ex foueis in quibus abscon-
diti sunt. 12 Et responderunt viri custodiæ Ionathan & portanti arma eius, & dixe-
runt: Ascendite super nos, & docebimus vos verbum. & dixit Ionathan portanti arma sua: Ascende post me: nam tradidit illos Dominus
in manus Israel.

Universidad de Deusto Biblioteca

13 * ויעל יונתן על ידיו ועל רגליו ונשא כליו אחריו
ויפלו לפני יונתן ונשא כליו ממותת אחריו:
14 * ותהי המכה הראשנה אשר הכה יונתן ונשא
כליו כעשרים איש כבחצי מענה צמד שדה:
15 * ותהי חרדה במחנה בשדה ובכל העם המצב
והמשחית חרדו גם המה ותרגז הארץ ותהי
לחרדת אלהים:
16 * ויראו הצפים לשאול בגבעת בנימן והנה
ההמון נמוג וילך והלם:
17 * ויאמר שאול לעם אשר אתו פקדו נא וראו מי
הלך מעמנו ויפקדו והנה אין יונתן ונשא כליו:
18 * ויאמר שאול לאחיה הגישה ארון האלהים
כי היה ארון האלהים ביום ההוא ובני ישראל:
19 * ויהי עד דבר שאול אל הכהן וההמון אשר
במחנה פלשתים וילך הלוך ורב * ויאמר
20 שאול אל הכהן אסף ידך: * ויזעק שאול וכל
העם אשר אתו ויבאו עד המלחמה והנה היתה
חרב איש ברעהו מהומה גדולה מאד:
21 * והעברים היו לפלשתים כאתמול שלשום
אשר עלו עמם במחנה סביב וגם המה להיות
עם ישראל אשר עם שאול ויונתן:
22 * וכל איש ישראל המתחבאים בהר אפרים
שמעו כי נסו פלשתים וידבקו גם המה אחריהם
23 במלחמה: * ויושע יהוה ביום ההוא את
ישראל והמלחמה עברה את בית און:
24 * ואיש ישראל נגש ביום ההוא ויאל שאול את
העם לאמר ארור האיש אשר יאכל לחם עד
הערב ונקמתי מאיבי ולא טעם כל העם לחם:
25 * וכל הארץ באו ביער ויהי דבש על פני
השדה:

13 *Ascēdit autē Ionathas manibus & pedi-
bus reptās, & armiger eius post eū. itaque
alij cadebāt ante Ionathan, alios armiger
14 eius interficiebat sequens eū. *Et facta est
plaga prima quam percusit Ionathas &
armiger eius quasi viginti virorū, in me-
dia parte iugeris, quā par boū in die arare
15 consueuit. *Et factum est miraculū in ca-
stris & per agros. sed & oīs populus sta-
tionis eorū q̄ ierāt ad p̄dandū, obstupuit,
C & conturbata sunt castra. & accidit quasi
16 miraculū à Deo. *Et respexerunt specula-
tores Saul qui erant in Gabaa Beniamin,
& ecce multitudo prostrata, & huc illuc-
17 que diffugiens. *Et ait Saul populo q̄ erat
cum eo: Requirite & videte quis abierit
ex nobis. Cumque requisissent, repertum
est non adesse Ionathan & armigerū eius.
18 *Et ait Saul ad Achiā: Applica arcā Dei.
erat enim ibi arca Dei in die illa cum filiis
19 Israel. *Cumq; loqueretur Saul ad sacer-
dotē, tumultus magnus exortus est in ca-
stris Philistinorū. crescebatq; paulatim &
clariùs resonabat. Et ait Saul ad sacerdo-
20 tē: Cōtrahe manū tuā. *Conclamauit ergo
Saul & oīs populus q̄ erat cū eo, & vene-
rūt vsq; ad locū certaminis. & ecce versus
fuerat gladi⁹ vniuscuiusq; ad p̄ximū suū,
21 & cædes magna nimis. *Sed & Hebrei qui
fuerāt cū Philistiī heri & nudiustertius as-
cēderātq; cū eis in castris reuersi sunt vt es-
sent cū Israel, & his qui erātcū Saul & Io-
22 natha. *Omnes quoq; Israelitæ qui se ab-
scōderant in monte Ephraim, audientes
quòd fugissent Philisthæi, sociauerunt se
23 cum suis in prœlio. *Et saluauit Dn̄s Israel
in die illa. Pugna autē p̄uenit vsq; ad Bet-
24 hauē. *Et viri Israel sociati sunt sibi in die
illa. adiurauit autē Saul populū dicēs: Ma-
ledictus vir q̄ comederit panē vsq; ad ve-
sperū, donec vlciscar de inimicis meis. Et
non māducauit vniuersus populus panē.
25 *Omnisque terræ vulgus venit in saltum,
in quo erat mel super faciem agri.

*Et ascendit Jonathan per manus suas & 13
per pedes suos, & gerens arma eius post eum.
et viderunt Philistiim contra faciem Jonathan,
& percussit in eis, et gerens arma eius porrige-
bat post eum. * Et facta est plaga prima quam 14
percussit Ionathan & gerens arma eius, quasi
viginti viros in iaculis & in lapidum iacula-
tione, & silicibus campi. * Et factus est stu- 15
por in castris et in campo. et omnis populus qui
in statione, & qui occidunt obstupuerunt et ip-
si. et obstupuit terra, et factus est stupor à Do-
mino. * Et viderunt speculatores Saulis in 16
Gabaa Beniamin, et ecce castra cōturbata hinc
& hinc. * Et ait Saul populo qui cum eo: 17
Requirite iam & videte quis abijt ex nobis.
& requisierunt, & ecce non repertus fuit Jo-
nathan & gerens arma eius. * Et dixit Saul 18
Achia; Applica ephud: quoniam erat arca Dei
in die illa coram Jsrael. * Et factum est vt 19
locutus est Saul ad Sacerdotem, et tumultus in
castris Philistinorum vadens ibat & multi-
plicabatur. & dixit Saul ad Sacerdotem: Con-
trahe manus tuas. * Et ascendit Saul & 20
omnis populus qui cum eo, & veniunt vsque
ad bellum. & ecce fuerat gladius viri ad pro-
ximum suum, & confusio magna nimis.
* Et serui existentes heri & nudiustertius 21
cum Philistiim qui ascenderunt in castra, re-
uersi sunt et ipsi vt essent cum Jsrael qui erant
cum Saul & Jonathan.
* Et omnis vir Jsrael absconditi in monte 22
Ephraim audierunt quòd fugerunt Philistæi: et
coniunguntur & ipsi post eos in prælio.
* Et saluauit Dominus Jsrael in die illa. & 23
pugna peruenit Bethauen. * Et Jsrael 24
erat cum Saul quasi decem millia virorum. &
fuit bellum sparsum in tota ciuitate in monte E-
phraim. & Saul ignorauit ignorantiam mag-
nam in die illa: et maledicit populo dicens: Ma-
ledictus homo qui comederit panem vsque ad
vesperam; & vlciscar de inimico meo. et non
gustauit vniuersus populus panem.
* Et omnis terra venit in saltum: & saltus 25
erat apiarij super faciem agri.

13 * καὶ ἀνέβη Ἰωναθὰν ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ ἐπὶ
τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ὀπίσω αὐτοῦ.
καὶ ἔβλεψαν οἱ ἀλλόφυλοι κατὰ πρόσωπον Ἰωναθάν, καὶ
ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς, καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐπεδίδου ὀ-
14 πίσω αὐτοῦ. * καὶ ἐγένετο πληγὴ ἡ πρώτη ἣν ἐπάταξεν Ἰωνα-
θὰν καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ὡς εἴκοσι ἄνδρας ἐν βολίσι καὶ
15 ἐν πετροβόλοις καὶ ἐν κόχλαξι τοῦ πεδίου. * καὶ ἐγένετο
ἔκστασις ἐν τῇ παρεμβολῇ καὶ ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς
ὁ ἐν τῇ ὑποστάσει, καὶ οἱ διαφθείροντες ἐξέστησαν καὶ αὐ-
τοί. καὶ ἐθαμβήθη ἡ γῆ· καὶ ἐγένετο ἔκστασις παρὰ κυρίου.
16 * καὶ εἶδον οἱ σκοποὶ τοῦ σαοὺλ ἐν γαβαὰ βενιαμίν, καὶ
17 ἰδοὺ ἡ παρεμβολὴ τεταραγμένη ἔνθεν καὶ ἔνθεν. * καὶ εἶπε Σαοὺλ
τῷ λαῷ τῷ μετ᾽ αὐτοῦ, ἐπισκέψασθε δὴ καὶ ἴδετε τίς πε-
πόρευται ἐξ ἡμῶν. καὶ ἐπεσκέψαντο, καὶ ἰδοὺ οὐχ εὑρίσκετο
18 Ἰωναθὰν καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ. * καὶ εἶπε Σαοὺλ τῷ
ἀχιά, προσάγαγε τὸ ἐφούδ, ὅτι ἦν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐν
19 τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐνώπιον Ἰσραήλ. * καὶ ἐγένετο ὡς ἐλά-
λησε Σαοὺλ πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ ὁ ἦχος ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν
ἀλλοφύλων πορευόμενος ἐπορεύετο καὶ ἐπληθύνετο. καὶ εἶ-
πε Σαοὺλ πρὸς τὸν ἱερέα, συνάγαγε τὰς χεῖράς σου.
20 * καὶ ἀνέβη Σαοὺλ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἔρχονται
ἕως τοῦ πολέμου· καὶ ἰδοὺ ἐγένετο ῥομφαία ἀνδρὸς ἐπὶ τὸν
21 πλησίον αὐτοῦ, καὶ σύγχυσις μεγάλη σφόδρα. * καὶ οἱ δοῦ-
λοι οἱ ὄντες χθὲς καὶ τρίτης μετὰ τῶν ἀλλοφύλων οἱ ἀνα-
βάντες εἰς τὴν παρεμβολήν, ἐπεστράφησαν καὶ αὐτοὶ εἶναι
22 μετὰ Ἰσραὴλ τῶν μετὰ Σαοὺλ καὶ Ἰωναθάν. * καὶ πᾶς ἀ-
νὴρ Ἰσραὴλ οἱ κρυπτόμενοι ἐν τῷ ὄρει Ἐφραὶμ ἤκουσαν ὅ-
τι πεφεύγασιν οἱ ἀλλόφυλοι. καὶ συνάπτουσι καὶ αὐτοὶ
23 ὀπίσω αὐτῶν εἰς πόλεμον· * καὶ ἔσωσε κύριος τὸν Ἰσ-
ραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ὁ πόλεμος διῆλθε Βηθαῦν.
24 * καὶ Ἰσραὴλ ἦν μετὰ Σαοὺλ ὡσεὶ δέκα χιλιάδες
ἀνδρῶν. καὶ ἦν ὁ πόλεμος διεσπαρμένος εἰς ὅλην τὴν
πόλιν ἐν τῷ ὄρει Ἐφραίμ. καὶ Σαοὺλ ἠγνόησεν ἄγνοιαν
μεγάλην ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἀρᾶται τῷ λαῷ λέ-
γων, ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς φάγεται ἄρτον ἕως
ἑσπέρας. καὶ ἐκδικήσω εἰς τὸν ἐχθρόν μου. καὶ οὐκ ἐγεύσα-
25 το πᾶς ὁ λαὸς ἄρτου· * καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἦλθεν εἰς
δρυμόν. καὶ ὁ δρυμὸς ἦν μελισσῶνος κατὰ πρόσωπον
τοῦ ἀγροῦ.

תרגום יונתן

13 וסליק יונתן על ידוהי ועל רגלוהי ונטיל זיניה בתרוהי ונפלו מטענין קדם יונתן ונטיל זיניה מקטיל בתרוהי:
14 והות מחתא קדמיתא דמחא יונתן ונטיל זיניה כעשרין גברא כבית פלגות מהלך פדן תוריא בחקלא:
15 והות זועא במשריתא בחקלא ובכל עמא איסטרטיגא ומחבלא זעו אף אינון וזעת ארעא והות לזיע מן קדם יי:
16 וחזו סכואיא לשאול בגבעתא דבית בנימן והא המון משריית פלשתאי איתבר אזיל תבריה וסגי:
17 ואמר שאול לעמא דעמיה סערו כען וחזו מן שנא מיננא וסערו והא לית יונתן ונטיל זיניה:
18 ואמר שאול לאחיה קריב ארונא דיי ארי הוה ארונא דיי ביומא ההוא עם בית ישראל:
19 והוה עד דמליל שאול עם כהנא והמונא דבמשריית פלשתאי אזיל מיזל וסגי ואמר שאול לכהנא קריב אפודא:
20 ואתכניש שאול וכל עמא דעמיה ואתו עד קרבא והא הות חרבא גבר בחבריה שגוש רב לחדא:
21 ויהודאי הוו לפלשתאי כמאתמלי ומדקדמוהי דסליקו עמהון במשריתא סחור סחור ואף אינון תבו למהוי עם ישראל דעם שאול ויונתן:
22 וכל אנשי ישראל דאטמרו בטורא דבית אפרים שמעו ארי אפכו פלשתאי ואדביקו אף אינון בתריהון בקרבא:
23 ופרק יי ביומא ההוא ית ישראל ועבדי קרבא מטו עד בית און:
24 ואנש ישראל אידחיק ביומא ההוא ואומי שאול ית עמא למימר ליט גברא דייכול לחמא עד רמשא עד דאתפרע מבעלי דבבי ולא טעים כל עמא לחמא:
25 וכל דיירי ארעא עלו בחורשא והוה דבשא על אפי חקלא:

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

13 Et ascendit Ionathan super manus suas & super pedes suos, & ferens arma eius post eum: & ceciderunt debilitati ante Ionathan &
ferentem arma eius occidentem post eum. 14 Et fuit percussio prima, quam percussit Ionathan & ferens arma eius, quasi viginti virorū cir-
citer spacium dimidiæ ambulationis iugi boum in agro. 15 Et fuit turbatio in castris in agro, & in omni populo stationis, & vastatores tur-
bati sunt etiam illi; & turbata est terra, & fuit in turbationem ab-ante Dominum. 16 Et indicauerunt speculatores Sauli in Gibghatha do-
mus Biniamin, & ecce turba castrorum Pelisthæorum confracta est; procedebat confractio eius & crescebat. 17 Et dixit Saul ad popu-
lum qui cum eo: Recensete nunc, & videte quis aberret à nobis. & numerauerunt, & ecce non erat Ionathan & ferens arma eius.
18 Et dixit Saul ad Ahhia: Accedere fac arcam Domini: nam fuit arca Domini in die illo cum domo Israel. 19 Et fuit cùm adhuc
locutus est Saul cum sacerdote, & turba quæ in castris Pelisthæorum, ambulans ambulabat & multiplicabatur: & dixit Saul ad sacerdo-
tem: Affer Ephoda. 20 Et congregatus est Saul & omnis populus qui cum eo, & venerunt vsque ad prœlium; & ecce erat gladius
viri in socium suum; conturbatio magna nimis. 21 Et Iehudæi fuerunt Pelisthæis vt ab heri & ab ante ipsum qui ascenderunt
cum eis in castra circum circa, & etiam illi redierunt vt essent cum Israel, qui cum Saul & Ionathan. 22 Et omnes homines Israel
qui absconditi sunt in monte domus Ephraim, audierunt quòd conuersi sunt Pelisthæi, & adiunxerunt etiam ipsi se post illos in bello.
23 Et liberauit Dominus in die illo Israelem: & facientes prœlium attigerunt vsque Bethauen.
24 Et homo Israel angustiatus erat in die illo. & adiurauit Saul populum, dicens: Maledictus vir qui comederit panem vsque ad vespe-
rum, quoad vlciscar de auctoribus inimicitiarum mearum: & non gustauit omnis populus panem.
25 Et omnes incolæ terræ intrauerunt in siluam, & fuit mel super facies agri.

Universidad de Deusto
Biblioteca

כו וַיָּבֹא הָעָם אֶל־הַיַּעַר וְהִנֵּה הֶלֶךְ דְּבָשׁ וְאֵין
מַשִּׁיג יָדוֹ אֶל־פִּיו כִּי־יָרֵא הָעָם אֶת־הַשְּׁבֻעָה׃
כז וְיוֹנָתָן לֹא שָׁמַע בְּהַשְׁבִּיעַ אָבִיו אֶת־הָעָם וַיִּשְׁלַח
אֶת־קְצֵה הַמַּטֶּה אֲשֶׁר בְּיָדוֹ וַיִּטְבֹּל אוֹתָהּ בְּיַעַר
הַדְּבָשׁ וַיָּשֶׁב יָדוֹ אֶל־פִּיו וַתָּרֶאנָה עֵינָיו׃
כח וַיַּעַן אִישׁ מֵהָעָם וַיֹּאמֶר הַשְׁבֵּעַ הִשְׁבִּיעַ אָבִיךָ
אֶת־הָעָם לֵאמֹר אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר יֹאכַל לֶחֶם הַיּוֹם
וַיִּעַף הָעָם׃ כט וַיֹּאמֶר יוֹנָתָן עָכַר אָבִי אֶת־הָאָרֶץ
רְאוּ־נָא כִּי־אָרוּ עֵינַי כִּי טָעַמְתִּי מְעַט דְּבַשׁ הַזֶּה׃
ל אַף כִּי לוּא אָכֹל אָכַל הַיּוֹם הָעָם מִשְּׁלַל אֹיְבָיו
אֲשֶׁר מָצָא כִּי־עַתָּה לֹא־רַבְתָּה מַכָּה בַּפְּלִשְׁתִּים׃
לא וַיַּכּוּ בַיּוֹם הַהוּא בַּפְּלִשְׁתִּים מִמִּכְמָשׂ אַיָּלֹנָה
וַיַּעַף הָעָם מְאֹד׃ לב וַיַּעַשׂ הָעָם אֶל־שָׁלָל וַיִּקְחוּ צֹאן וּבָקָר וּבְנֵי
בָקָר וַיִּשְׁחֲטוּ אַרְצָה וַיֹּאכַל הָעָם עַל־הַדָּם׃
לג וַיַּגִּידוּ לְשָׁאוּל לֵאמֹר הִנֵּה הָעָם חֹטְאִים
לַיהוָה לֶאֱכֹל עַל־הַדָּם וַיֹּאמֶר בְּגַדְתֶּם גֹּלּוּ
אֵלַי הַיּוֹם אֶבֶן גְּדוֹלָה׃ לד וַיֹּאמֶר שָׁאוּל פֻּצוּ בָעָם וַאֲמַרְתֶּם לָהֶם הַגִּישׁוּ
אֵלַי אִישׁ שׁוֹרוֹ וְאִישׁ שֵׂיוֹ וּשְׁחַטְתֶּם בָּזֹאת וַאֲכַלְתֶּם
וְלֹא־תֶחֱטְאוּ לַיהוָה לֶאֱכֹל עַל־הַדָּם וַיְגִּשׁוּ כָּל־
הָעָם אִישׁ שׁוֹרוֹ בְיָדוֹ הַלַּיְלָה וַיִּשְׁחֲטוּ־שָׁם׃
לה וַיִּבֶן שָׁאוּל מִזְבֵּחַ לַיהוָה אֹתוֹ הוֹחֵל לִבְנוֹת
מִזְבֵּחַ לַיהוָה׃ לו וַיֹּאמֶר שָׁאוּל נֵרְדָה אַחֲרֵי פְלִשְׁתִּים לַיְלָה
וְנָבֹזָה בָהֶם עַד־אוֹר הַבֹּקֶר וְלֹא־נַשְׁאֵר בָּהֶם אִישׁ
וַיֹּאמְרוּ כָּל־הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה וַיֹּאמֶר הַכֹּהֵן
נִקְרְבָה הֲלֹם אֶל־הָאֱלֹהִים׃ לז וַיִּשְׁאַל שָׁאוּל
בֵּאלֹהִים הַאֵרֵד אַחֲרֵי פְלִשְׁתִּים הַתִּתְּנֵם בְּיַד
יִשְׂרָאֵל וְלֹא עָנָהוּ בַיּוֹם הַהוּא׃

26 ‡ Ingressus est itaq; populus saltū, & appa-
ruit fluēs mel, nullusq; applicuit manum
ad os suū. timebat enim populus iuramē-
27 tum. ‡ Porrò Ionathas nō audierat cū ad-
iuraret pater eius populū. extenditq; sum-
mitatem virgæ quā habebat in manu, &
intinxit in fauū mellis, & cōuertit manū
suam ad os suum, & illuminati sunt oculi
28 eius. ‡ Respōdensq; vnus de populo ait: Iu
reiurādo cōstrinxit pater tuus populū, di
cēs: Maledictus vir q̄ comederit panē ho-
29 die. defecerat autē populus. ‡ Dixitq; Iona-
thas: Turbauit pater meus terrā. Vidistis
ipsi quia illuminati sunt oculi mei, eo q̄
30 gustauerim paululū de melle isto, ‡ quāto
E magis si comedisset populus de p̄da inimi
corū suorū quam reppit? nōne maior pla-
31 ga facta fuisset in Philistiim? ‡ Percusserūt
ergo in die illa Philistæos à Machmis vsq;
in Hailō. Defatigat⁹ est autē populus ni-
32 mis: ‡ Et versus ad p̄dā tulit oues & boues
& vitulos, & mactauerūt in terra. Come-
33 ditq; popul⁹ cū sanguine. ‡ Nūciauerūt au
tē Sauli dicētes, q̄ popul⁹ peccasset Dño,
comedēs cū sanguine. Qui ait: Preuarica-
ti estis. voluite ad me iā nūc saxū grande.
34 ‡ Et dixit Saul: Dispgamini in vulg⁹, & di-
cite eis, vt adducat ad me vnusquisq; bo
uem suum & arietem, & occidite super
istud, & vescimini, & non peccabitis Dño
comedentes cum sanguine. Adduxit itaq;
omnis populus vnusquisq; boué in ma-
35 nu sua vsq; ad noctē, & occiderūt ibi. ‡ Æ-
dificauit autem Saul altare Dño. tūncque
36 primū cœpit ędificare altare Dño. ‡ Et di-
xit Saul: Irruamus super Philistęos nocte,
F & vastemus eos vsque dum illucescat ma-
nè, nec relinquamus ex eis virum. Dixitq;
populus: Omne quod bonum videtur in
oculis tuis fac. Et ait sacerdos: Accedamus
37 huc ad Deum. ‡ Et consuluit Saul Deum,
dicens: Num persequar Philistiim? si tra-
des eos in manu Israel? & non respondit
ei in die illa.

26 ‡ καὶ εἰσῆλθον ὁ λαὸς εἰς τὸν μέλισσῶνα, καὶ ἰδοὺ πο-
ρεύετο μέλι. ☪ οὐκ ἐπέστρεφον τὴν χεῖρα εἰς τὸ σό-
27 μα αὐτῶν, ὅτι ἐφοβεῖτο ὁ λαὸς τὸν ὅρκον κυρίου. ‡ καὶ Ἰω-
ναθαν οὐκ ἀκήκοει ἐν τῷ ὁρκίζειν τὸν πατέρα αὐτοῦ τὸν
λαόν. καὶ ἐξέτεινεν τὸ ἄκρον τῆς σκήπτρου αὐτοῦ ἐν τῇ χει-
ρὶ αὐτοῦ καὶ ἀνέβαψεν αὐτὸ εἰς τὸ κηρίον ἐν μέλιτος, ☪ ἐπέ-
στρεψε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἐνέλαμψαν
28 ☩ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ. ‡ καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ εἶ-
πεν, ὁρκίσας ὥρκισεν ὁ πατήρ σου τὸν λαὸν λέγων, Ἐπικα-
τάρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς φάγε-
ται ἄρτον σήμερον, ☪ ἐξελύ-
29 θη ὁ λαός. ‡ καὶ ἔγνω Ἰωναθαν καὶ εἶπεν, ἀπήλαχεν ὁ πα-
τήρ μου τὴν γῆν. ἴδετε δὴ τὸ ἐν ὀφθαλμοῖς μου ὅτι ἐγλύκανθη
30 οἱ ὀφθαλμοί μου ὅτε ἐγεύσατο μέλιτος τούτου, εἰ δὲ ☩ ὀφθαλμοί μου· ‡ ἀλλ' ὅτι καὶ ἐφάγεν
ὁ λαὸς σήμερον ἐδίων τῶν σκύλων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ὧν
εὗρε, νῦν οὐ μείζων ἐλεγόμενη πληγὴ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις.
31 ‡ καὶ ἐπάταξεν οὖν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῶν ἀλλοφύλων
πλείους ἢ ἐν μαχμάς. καὶ ἐκοπίασεν ὁ λαὸς σφόδρα.
32 ‡ καὶ ὥρμησεν ὁ λαὸς ἐπὶ τὰ σκύλα. καὶ ἔλαβεν ὁ
λαὸς πρόβατα, καὶ βουκόλια καὶ τέκνα βοῶν, καὶ ἔσφα-
ξαν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἤσθιεν ὁ λαὸς σὺν τῷ αἵματι.
33 ‡ καὶ ἀπήγειλαν τῷ σαοὺλ λέγοντες, ἡμάρτηκεν ὁ λαὸς
τῷ κυρίῳ ☪ φαγεῖν ἐν τῷ αἵματι. καὶ εἶπε Σαούλ, ἠμάρτη-
34 τε. κυλίσατε δή μοι ἐνταῦθα λίθον μέγαν. ‡ καὶ εἶπε
σαοὺλ, διασπάρητε ἐν τῷ λαῷ καὶ εἴπατε αὐτοῖς, ἀφέστε
ἀγάγετε ἐνταῦθα ἕκαστος τὸν μόσχον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος ☩ τὸ
πρόβατον αὐτοῦ, καὶ σφάξατε ἐπὶ τοῦ λίθου τούτου ☪ φά-
γετε, καὶ οὐ μὴ ἁμάρτητε τῷ κυρίῳ τοῦ ἐδίειν σὺν τῷ αἵ-
ματι. καὶ προσήγαγε πᾶς ὁ λαὸς ἕκαστος ☩ τὸν τῇ χει-
35 ρὶ αὐτοῦ τὴν νύκτα, καὶ ἔσφαζον ἐκεῖ. ‡ καὶ ᾠκοδόμησε
Σαοὺλ τῷ κυρίῳ θυσιαστήριον, τοῦτο ἤρξατο Σαοὺλ οἰκοδο-
36 μῆσαι θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ. ‡ καὶ εἶπε Σαούλ, καταβῶμεν ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων τὴν νύκτα, καὶ διαρπάσω-
μεν αὐτοὺς ἕως διαφωτίσῃ πρωΐ, καὶ μὴ ὑπολείπωμεν
ἐν αὐτοῖς ἄνδρα. ☪ εἶπον, πᾶν τὸ ὀρθὸν ἐνώπιόν σου ποίει.
καὶ εἶπεν ὁ ἱερεύς, προσέλθωμεν ἐνταῦθα πρὸς τὸν θεόν.
37 ‡ καὶ ἐπηρώτησε Σαοὺλ τὸν θεόν, εἰ καταβῶ ὀπίσω
τῶν ἀλλοφύλων, καὶ εἰ παραδώσεις αὐτοὺς εἰς χεῖ-
ρας ἰσραήλ; καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
κύριε.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et venit populus ad syluam, & ecce fluxus mellis, & non erat qui referret manum suam ad os suum; quia timuit populus à iuramento.
" Et Ionathan non audiuit quando adiurauit pater suus populum, & extendit caput baculi qui in manu eius, & intinxit illud in nido
mellis, & retulit ipsum ad os suum, & illuxerunt oculi eius. " Et respondit vir de populo & dixit: Adiurando adiurauit pater tuus popu-
lum dicens: Maledictus vir qui comedet panem hodie; & fatigatus est populus. " Et dixit Ionathan: Turbauit pater meus populum
terræ: videte nunc quòd illuxerunt oculi mei quòd gustaui paululum mellis hoc. " Verum enimuero si comedendo comedisset hodie
populus ex præda auctorum inimicitiæ suæ quam inuenit, etenim nunc non magna percussio Philisthæorum? " Et occiderunt in
die illa in Philisthæis à Machmas vsque ad planiciem Aialon. & fatigatus est populus nimis. " Et reuersit populus super præ-
dam: & ceperunt oues & boues & filios boum, & iugulauerunt super terram, & comederunt populus super sanguinem.
" Et indicarunt Sauli dicentes: Ecce populus peccant ante Dominum comedendo super sanguinem. & dixit: Præuaricati estis. afferte
ad me hodie lapidem magnum. " Et dixit Saul: Dispergimini in populo, & dicetis illis: Afferte ad me vir bouem suum,
& vir pecudem suam, & macl abitis hic & comedetis, & non peccabitis ante Dominum comedendo super sanguinem. & attulerunt omnis
populus vir bouem suum in manu sua in nocte, & iugulauerunt ibi. " Et struxit Saul altare ante Dominum: illud cœpit ædi-
ficare altare ante Dominum. " Et dixit Saul: Descendemus post Philisthæos in nocte, & occidemus in illis quoad luceat ædi-
ficia, & non relinquemus in illis hominem. & dixerunt: Quod statutum in oculis tuis fac. & dixit Sacerdos: Accedamus huc, & rogabi-
mus in dicto Domini. " Et rogauit Saul in dicto Domini: Num descendam post Philisthæos? num trades eos in manus Israel?
& non accepit orationem suam in die illo.

26 וַאֲתָא עַמָּא לְחוּרְשָׁא וְהָא בְּרִיר דּוּבְשָׁא וְלֵית דְּמַיְתִיב יְדֵיהּ לְפוּמֵיהּ אֲרֵי דָחִיל עַמָּא מִשְׁבוּתָתָא׃
27 וְיוֹנָתָן לָא שְׁמַע כַּד אוֹמִי יָת עַמָּא מִשְׁבוּתָתָא׃ וְאוֹשִׁיט יָת סְיָפָא דְּבִידֵיהּ וּטְבַל יָתָהּ בְּקִנְיָא דְּדִבְשָׁא וַאֲתִיב יָתֵיהּ לְפוּמֵיהּ וְתַרְעִין עֵינוֹהִי׃
28 וְעָנָא חַד מִן עַמָּא וַאֲמַר אוֹמִי אֲבוּךְ אוֹמָא יָת עַמָּא לְמֵימַר לֵיט גַּבְרָא דְּיֵיכוֹל לַחְמָא יוֹמָא דֵּין וְאִשְׁתְּלָהִי עַמָּא׃
29 וַאֲמַר יוֹנָתָן עָכַר אֲבָא יָת אַרְעָא חֲזוֹ כְעַן אֲרֵי נְהִירָן עֵינַי כַּד טְעֵימִית מְעַט מִדְּבְשָׁא הָדֵין׃
30 אַף כַּמָּה לְחוֹד לוּ אֲכַל יוֹמָא דֵּין עַמָּא מִבְּזַת בַּעֲלֵי דְּבָבֵיהוֹן דְּאַשְׁכַּח כְּדוֹן לָא סַגִּיאַת מַכְתָּא בְּפִלְשָׁתָאֵי׃
31 וְקַטְלוּ בְּיוֹמָא הַהוּא בְּפִלְשָׁתָאֵי מִמְּכְמָשׂ עַד פִּישׁוֹר אַיָּלוֹן וְאִשְׁתְּלַהִי עַמָּא לְחַדָּא׃ 32 וְאִתְפְּנִי עַמָּא עַל בִּיזְתָּא וּנְסִיבוּ עָנָן
וְתוֹרִין וְעֻגְלִין וּנְכִיסוּ עַל אַרְעָא וַאֲכָלוּ עַמָּא עַל דְּמָא׃ 33 וְחַוִּיאוּ לְשָׁאוּל לְמֵימַר הָא עַמָּא חַיָּיבִין קֳדָם יְיָ לְמֵיכוֹל עַל דְּמָא וַאֲמַר
חַיָּבְתּוּן טְלוּ קָרִיבוּ לְוָתִי הָכָא אַבְנָא רַבְּתָא׃ 34 וַאֲמַר שָׁאוּל אִתְכַּדְּרוּ בְּעַמָּא וְתֵימְרוּן לְהוֹן קָרִיבוּ לְוָתִי גַּבְרָא תּוֹרֵיהּ וְגַבְרָא אִמְּרֵיהּ
וְתִכְּסוֹן הָכָא וְתֵיכְלוּן וְלָא תְּחוֹבוּן קֳדָם יְיָ לְמֵיכוֹל עַל דְּמָא וְעָבְדוּ כָּל עַמָּא גְּבַר תּוֹרֵיהּ בִּידֵיהּ לֵילְיָא וְנִכְסוּ תַּמָּן׃
35 וּבְנָא שָׁאוּל קֻרְבָּנָא קֳדָם יְיָ הִיא שְׁרֵי לְמִבְנֵי קֻרְבָּנָא קֳדָם יְיָ׃ 36 וַאֲמַר שָׁאוּל נְחוֹת נְהֵי בְּלֵילְיָא וְנִכְסוֹר חַמָּן
בְּהוֹן עַד דְּנִנְהַר צַפְרָא וְלָא נְשַׁיֵּיר בְּהוֹן אֱנָשׁ וַאֲמָרוּ כָּל דְּסָגִין בְּעֵינָךְ עֲבִיד וַאֲמַר כָּהֲנָא נְתְקָרַב הָכָא וְנִשְׁאַל בְּמֵימְרָא דְּיְיָ׃
37 וְשָׁאַל שָׁאוּל בְּמֵימְרָא דְּיְיָ הַאֵיחוֹת בָּתַר פְּלִשְׁתָאֵי הֲתִסְמְרִינוּן בִּידָא דְּיִשְׂרָאֵל וְלָא קַבֵּיל אֱלָהִיהּ בְּיוֹמָא הַהוּא׃

Universidad de Deusto Biblioteca

38 ויאמר שאול גשו הלם כל פנות העם ודעו
וראו במה היתה החטאת הזאת היום:
39 כי חי־יהוה המושיע את־ישראל כי אם־ישנו
ביונתן בני כי־מות ימות ואין ענהו מכל־העם:
40 ויאמר אל־כל־ישראל אתם תהיו לעבר אחד
ואני ויונתן בני נהיה לעבר אחד ויאמרו העם אל־
שאול הטוב בעיניך עשה:
41 ויאמר שאול אל־יהוה אלהי ישראל הבה
תמים וילכד יונתן ושאול והעם יצאו:
42 ויאמר שאול הפילו ביני ובין יונתן בני וילכד
43 יונתן: ויאמר שאול אל־יונתן הגידה לי מה
עשיתה ויגד־לו יונתן ויאמר טעם טעמתי בקצה
המטה אשר־בידי מעט דבש הנני אמות:
44 ויאמר שאול כה־יעשה אלהים וכה יוסף כי־
45 מות תמות יונתן: ויאמר העם אל־שאול
היונתן ימות אשר עשה הישועה הגדולה הזאת
בישראל חלילה חי־יהוה אם־יפל משערת ראשו
ארצה כי־עם־אלהים עשה היום הזה ויפדו העם
46 את־יונתן ולא־מת: ויעל שאול מאחרי
פלשתים ופלשתים הלכו למקומם:
47 ושאול לכד המלוכה על־ישראל וילחם סביב
בכל־איביו במואב ובבני־עמון ובאדום ובמלכי
צובה ובפלשתים ובכל אשר־יפנה ירשיע:
48 ויעש חיל ויך את עמלק ויצל את־ישראל מיד
שסהו:
49 ויהיו בני שאול יונתן וישוי ומלכישוע ושם
שתי בנתיו שם הבכירה מרב ושם הקטנה מיכל:
50 ושם אשת שאול אחינעם בת־אחימעץ ושם
שר־צבאו אבינר בן־נר דוד שאול:
51 וקיש אבי־שאול ונר אבי־אבנר בן־אביאל:

38 *Dixitq; Saul: Applicate huc vniuersos
angulos populi,& scitote & videte p quē
39 acciderit hoc peccatū hodie. *Viuit Dñs
saluator Israel; quia si p Ionathan filium
meū factū est, absq; retractiōe morietur.
ad quod nullus cōtradixit ei de omni po
40 pulo. *Et ait ad vniuersum Israel: Separa-
mini vos in partē vnam,&ego cum Iona-
tha filio meo ero in pte altera. respōditq;
populus ad Saul: Quod bonum videtur
41 in oculis tuis fac. *Et dixit ad dñm Deum
Israel: DñeDeus Israel da iudicium.& de-
prehensus est Ionathas & Saul, populus
42 autē exiuit. * Et ait Saul: Mittite sortē in-
ter me & inter Ionathan filium meum,&
43 captus est Ionathas. * Dixit autem Saul
ad Ionathan: Indica mihi quid feceris. &
indicauit ei Ionathas, & ait: Gustans gu-
G staui in summitate virgæ quæ erat in ma-
nu mea paululū mellis, & ecce ego mo-
44 rior. *Et ait Saul: Hæc faciat mihi Deus,
& hæc addat quia morte morieris Iona-
45 tha. *Dixitq; populus ad Saul: Ergo ne Io
nathas morietur quia fecit salutē hāc ma-
gnam in Israel? hoc nephas est. Viuit Dñs
si ceciderit capillus de capite eius in terra,
quia cum Deo operatus est hodie. Libera-
uit ergo populus Ionathan, vt nō more-
46 retur. * Recessitq; Saul, nec persecutus est
Philistiim. Porrò Philistiim abierunt in lo
47 ca sua. *Et Saul cōfirmato regno super Is-
rael, pugnabat per circuitū aduersum om-
nes inimicos eius, contra Moab, & filios
Ammō, & Edom, & reges Soba, & Philis-
thæos, & quocumque se verterat supabat.
48 *Cōgregatoq; exercitu pcussit Amalech,
49 & eruit Israel de manu vastatorū ei'. *Fue-
rūt autē filij Saul, Ionathas, & Iesui, & Mel
chisua; & noīa duarū filiarū ei', nomē pri-
mogenitę Merob, & nomen minoris Mi-
50 chol. *Et nomē vxoris Saul Achinoen filia
Achimaas. & nomē principis militiæ eius
51 Abner fili' Ner patruelis Saul. *Porrò Cis
fuit pater Saul, & Ner pr Abner fili' Abiel.

תרגום יונתן

38 ואמר שאול אתקרבו הלכא כל רישי עמא ודעו וחזו במן הות חובא הדין יומא דין:
39 ארי קיים הוא יוי דפריק ית ישראל ארי אלו איתוהי ביונתן ברי ארי אתקטלא יתקטל וליה דמתיב ליה מכל עמא:
40 ואמר לכל ישראל אתון תהון לעברא חדא ואנא ויונתן ברי נהי לעברא חד ואמרו עמא לשאול דתקין בעינך עביד:
41 ואמר שאול קדם יוי אלהא דישראל איתיניה בקשוט ואתאחד יונתן ושאול ועמא נפקו:
42 ואמר שאול רמו עדבין בינא ובין יונתן ברי ואתאחד יונתן:
43 ואמר שאול ליונתן חוי לי מה עבדתא וחוי ליה יונתן ואמר מטעם טעמית בריש שוטיתא דבידי זעיר דבשא הא אנא חייב למימת:
44 ואמר שאול כדין יעביד לי יוי וכדין יוסיף ארי ממת תמות יונתן:
45 ואמר עמא לשאול היונתן יתקטיל דעבד פרקנא רבא הדין בישראל חס קיים הוא יוי אם יפול מסער רישיה לארעא ארי קדם יוי גלי דבשלו עבד יומא דין ופרקו עמא ית יונתן ולא מית:
46 וסליק שאול מבתר פלשתאי ופלשתאי אזלו לאתריהון:
47 ושאול אצלח במלכותא על ישראל ואגיח קרבא סחור סחור בכל בעלי דבבוהי במואב ובבני עמון ובאדום ובמלכי צובא ובפלשתאי ובכל אתר דמתפני מחייב:
48 וכנש משריין ומחא ית דבית עמלק ושזיב ית ישראל מיד בזוזיהון:
49 והוו בני שאול יונתן וישוי ומלכישוע ושום תרתין בנתיה שום רבתא מירב ושום זעירתא מיכל:
50 ושום אתת שאול אחינועם בת אחימעץ ושום רב חיליה אבינר בר נר אחבוהי דשאול:
51 וקיש אבוהי דשאול ונר אבוהי דאבנר בר אביאל:

*Et dixit Saul: Applicate huc vniuersos an- 38
gulos populi; & cognoscite & videte in quo fa
ctum est peccatum hoc hodie. *Quia viuit 39
Dominus qui saluauit Israel, quia si responde-
rit contra Ionathan filium meum, morte morie
tur. & non fuit respondens ex omni populo.
*Et ait vniuerso viro Israel: Vos eritis in 40
vnam partem, & ego & Ionathan filius meus
erimus in vnam partem. & dixit populus ad
Saulem: Quod placuerit in conspectu tuo fac.
*Et dixit Saul: Domine Deus Israel da mani- 41
festationes. & sorte cōprehenditur Saul & Jo-
nathā: et exiuit populus.* Et dixit Saul: Mitte 42
sortem inter me et inter Jonathan filium meū.
& quem sorte comprehenderit Dominus, mo-
riatur. & mittunt sortes inter eum & inter
Ionathan, & sorte comprehenditur Ionathan.
*Et dixit Saul ad Ionathan: Indica mihi quid 43
fecisti. & indicauit ei Jonathan dicens: Gustās
gustaui in summitate sceptri quod in manu mea
paululum mellis, & ecce ego morior. *Et ait ei 44
Saul: Hæc faciat mihi Deus & hæc addat, quia
morte morietur hodie Jonathan. *Et dixit po- 45
pulus ad Saulem: Si hodie morte morietur qui
fecit salutē magnā hanc in Israel, propitius, vi-
uit Dñs si ceciderit de capillo capitis eius in ter-
ram, quia misericordiam Dei fecit in die hac. et
orauit populus pro Ionathan in die illa, & non
est mortuus. *Et ascendit Saul à tergo Phili- 46
stiim. & Philistiim recesserunt in locum suum.
*Et Saul sortitus est vt regnaret super Israel. 47
& oppugnabat in circuitu omnes inimicos e-
ius, contra Moab, & contra filios Ammon, et
contra filios Edom, & contra reges Suba, &
contra Philistiim: quocunque aspiciebat salua-
batur. *Et fecit exercitum, & percussit Ama- 48
lec, & eruit Israel de manu conculcantium ip-
sum.* Et fuerūt filij Saulis Jonathan et Iesui, et 49
Melchisue: et nomina duarū filiarū suarū, nomē
primogenitæ Merob, et nomē secundæ Mechol.
*Et nomen vxori Saul Achinaam filia Achi- 50
maas. & nomen principi militiæ eius Abener
filius Ner cognati Saul. *Et Cis pater Saul, 51
& Ner pater Abener filij Abiel.

38 καὶ εἶπε Σαοὺλ, προσαγάγετε ἐνταῦθα πάσας τὰς γω-
νίας τοῦ λαοῦ, καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε ἐν τίνι γέγονεν ἡ ἁμαρτία
39 αὕτη σήμερον. ὅτι ζῇ κύριος ὁ σώσας τὸν ἰσραὴλ, ὅτι ἐὰν
ἀποκριθῇ κατὰ ἰωναθὰν τοῦ υἱοῦ μου, θανάτῳ ἀποθανεῖται.
40 καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀποκρινόμενος ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ. καὶ
εἶπε παντὶ ἀνδρὶ ἰσραὴλ, ὑμεῖς ἔσεσθε εἰς ἓν μέρος, καὶ
ἐγὼ καὶ ἰωναθὰν ὁ υἱός μου ἐσόμεθα εἰς ἓν μέρος. καὶ εἶπεν
41 ὁ λαὸς πρὸς Σαοὺλ, τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιόν σου ποίει. καὶ εἶπε
Σαοὺλ, κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ δὸς δήλους. καὶ κατακληροῦ-
42 ται Σαοὺλ καὶ ἰωναθὰν, καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαός. καὶ εἶπε
Σαοὺλ, βάλετε κλῆρον ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον ἰωναθὰν
τοῦ υἱοῦ μου. καὶ ὃν ἂν κατακληρώσηται κύριος, ἀποθανέτω.
καὶ βάλλουσι κλήρους ἀναμέσον αὐτοῦ καὶ ἀναμέσον ἰωναθὰν,
43 καὶ κατακληροῦται ἰωναθάν. καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς ἰωνα-
θὰν, ἀπάγγειλόν μοι τί πεποίηκας. καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ
ἰωναθὰν λέγων, γευσάμενος ἐγευσάμην ἐν ἄκρῳ τοῦ σκή-
πτρου τοῦ ἐν τῇ χειρί μου μικρὸν μέλιτος, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποθνή-
44 σκω. καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαοὺλ, τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε
45 προσθείη, ὅτι θανάτῳ ἀποθανεῖται σήμερον ἰωναθάν. καὶ
εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαοὺλ, εἰ σήμερον θανάτῳ ἀποθανεῖται
ὁ ποιήσας τὴν σωτηρίαν τὴν μεγάλην ταύτην ἐν τῷ ἰσ-
ραὴλ, ἵλεως, ζῇ κύριος εἰ πεσεῖται τῆς τριχὸς τῆς κεφαλῆς
αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, ὅτι ἔλεος θεοῦ ἐποίησεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ταύτῃ. καὶ προσηύξατο ὁ λαὸς περὶ ἰωναθὰν ἐν τῇ ἡμέρᾳ
46 ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἀπέθανε. καὶ ἀνέβη Σαοὺλ ἀπὸ ὄπισθεν τῶν
ἀλλοφύλων. καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἀπῆλθον εἰς τὸν τόπον αὐτῶν.
47 καὶ Σαοὺλ κατακληροῦται τοῦ βασιλεύειν ἐπὶ ἰσραήλ. καὶ
ἐπολέμει κύκλῳ πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ εἰς τὴν μωάβ,
καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς ἀμμὼν, καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς ἐδὼμ, καὶ εἰς τοὺς βα
σιλέας σουβά, καὶ εἰς τοὺς ἀλλοφύλους. οὗ ἂν ἐπέβλεψεν
48 ἐσώζετο. καὶ ἐποίησε δύναμιν, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀμα-
λὴκ, καὶ ἐξείλετο τὸν ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς τῶν καταπατού-
49 των αὐτόν. καὶ ἦσαν οἱ υἱοὶ Σαοὺλ ἰωναθὰν καὶ ἰησουΐ,
καὶ μελχισουέ· καὶ ὀνόματα τῶν δύο θυγατέρων αὐτοῦ, ὄ-
νομα τῇ πρωτοτόκῳ μερὸβ, καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ μελχόλ.
50 καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ Σαοὺλ ἀχινάαμ θυγάτηρ ἀ-
χιμαάς. καὶ ὄνομα τῷ ἀρχιστρατήγῳ αὐτοῦ ἀβεννὴρ υἱὸς
51 νὴρ οἰκείου Σαοὺλ. καὶ κὶς πατὴρ Σαοὺλ καὶ νὴρ πα-
τὴρ ἀβεννὴρ υἱοῦ ἀβιήλ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

38 Et dixit Saul: Accedite huc omnia capita populi, & cognoscite & videte in quo fuit culpa hæc hodie. 39 Nam permanens ipse Do-
minus qui liberauit Israel, quòd si est illud in Ionathan filio meo, quòd occidēdo occidetur. & non erat qui respōderet illi ex omni populo.
40 Et dixit omni Israel: Vos eritis in transitu vno, ego autem & Ionathan filius meus erimus in transitu altero. & dixerunt populus ad
Saul: Quod statutum in oculis tuis fac. 41 Et dixit Saul ante dominum Deum Israel: Venire fac eum in veritate. & comprehensus est Io-
nathan & Saul: & populus exierunt. 42 Et dixit Saul: Iacite sortem inter me & inter Ionathan filium meum: & comprehensus est Io-
nathan. 43 Et dixit Saul ad Ionathan: Indica mihi quid fecisti. & indicauit illi Ionathan, & dixit: Gustando gustaui in capite baculi qui in
manu mea, paululū mellis: ecce ego obligatus ad mortē. 44 Et dixit Saul: Sic faciat Dominus mihi & sic addat, quòd moriendo morieris Io-
nathan. 45 Et dixit populus ad Saul: Num Ionathan occidetur, qui fecit liberationem magnam hanc in Israel? absit. Permanens ipse Dñs,
si ceciderit ex capillo capitis eius ad terram: quia ante Dominū manifestum quòd in ignorantia fecit hodie. & liberarūt populus Ionathan,
& non est mortuus. 46 Et ascendit Saul de-post Pelisthæos, & Pelisthæi ierunt ad loca sua. 47 Et Saul prosperatus est in regno su-
per Israel, & iniuit bellum circum circa cum omnibus auctoribus inimicitiarū eius in Moab, & in filiis Ghamon, & in Edom, & in regibus
Szoba, & in Pelisthæis: & in omni loco quocūque respiciebat subiugabat. 48 Et congregauit exercitum, & percussit *homines* domus
Ghamalek: & eruit *homines* domus Israel de manu direptorum suorum. 49 Et fuerunt filij Saul, Ionathan, & Isui & Malchisuah: &
nomen duarum filiarum eius, nomen magnę, Merab, & nomen paruæ, Michal. 50 Et nomen vxoris Saul Ahhinogham filia Ahhi-
Maghaz. & nomen magistri exercitus eius Abiner filius Ner patrui ipsius Saul.
51 Et Kis pater ipsius Saul, & Ner pater ipsius Abner filius Abiel.

[52] ׃ וַתְּהִ֤י הַמִּלְחָמָה֙ חֲזָקָ֣ה עַל־פְּלִשְׁתִּ֔ים כֹּ֖ל
יְמֵ֣י שָׁא֑וּל וְרָאָ֨ה שָׁא֜וּל כָּל־אִ֤ישׁ גִּבּוֹר֙ וְכָל־בֶּן־חַ֔יִל
וַיַּאַסְפֵ֖הוּ אֵלָֽיו׃

טו

[1] ׃ וַיֹּ֤אמֶר שְׁמוּאֵל֙ אֶל־שָׁא֔וּל אֹתִ֨י שָׁלַ֤ח יְהוָה֙
לִמְשָׁחֳךָ֣ לְמֶ֔לֶךְ עַל־עַמּ֖וֹ עַל־יִשְׂרָאֵ֑ל וְעַתָּ֣ה שְׁמַ֔ע
לְק֖וֹל דִּבְרֵ֥י יְהוָֽה׃ [2] ׃ כֹּ֤ה אָמַר֙ יְהוָ֣ה צְבָא֔וֹת
פָּקַ֕דְתִּי אֵ֛ת אֲשֶׁר־עָשָׂ֥ה עֲמָלֵ֖ק לְיִשְׂרָאֵ֑ל אֲשֶׁר־שָׂ֥ם
ל֙וֹ בַּדֶּ֔רֶךְ בַּעֲלֹת֖וֹ מִמִּצְרָֽיִם׃
[3] ׃ עַתָּה֩ לֵ֨ךְ וְהִכִּיתָ֜ה אֶת־עֲמָלֵ֗ק וְהַחֲרַמְתֶּם֙ אֶת־
כָּל־אֲשֶׁר־ל֔וֹ וְלֹ֥א תַחְמֹ֖ל עָלָ֑יו וְהֵמַתָּ֞ה מֵאִ֣ישׁ עַד־
אִשָּׁ֗ה מֵֽעֹלֵל֙ וְעַד־יוֹנֵ֔ק מִשּׁ֣וֹר וְעַד־שֶׂ֔ה מִגָּמָ֖ל וְעַד־
[4] חֲמֽוֹר׃ ׃ וַיְשַׁמַּ֤ע שָׁאוּל֙ אֶת־הָעָ֔ם וַֽיִּפְקְדֵם֙
בַּטְּלָאִ֔ים מָאתַ֥יִם אֶ֖לֶף רַגְלִ֑י וַעֲשֶׂ֥רֶת אֲלָפִ֖ים אֶת־
[5] אִ֥ישׁ יְהוּדָֽה׃ ׃ וַיָּבֹ֥א שָׁא֖וּל עַד־עִ֣יר עֲמָלֵ֑ק וַיָּ֖רֶב
[6] בַּנָּֽחַל׃ ׃ וַיֹּ֣אמֶר שָׁא֣וּל אֶל־הַקֵּינִ֡י לְכוּ֩ סֻּ֨רוּ רְד֜וּ
מִתּ֣וֹךְ עֲמָלֵקִ֗י פֶּן־אֹֽסִפְךָ֙ עִמּ֔וֹ וְאַתָּ֞ה עָשִׂ֤יתָה חֶ֙סֶד֙
עִם־כָּל־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל בַּעֲלוֹתָ֖ם מִמִּצְרָ֑יִם וַיָּ֥סַר קֵינִ֖י
[7] מִתּ֥וֹךְ עֲמָלֵֽק׃ ׃ וַיַּ֥ךְ שָׁא֖וּל אֶת־עֲמָלֵ֑ק מֵֽחֲוִילָה֙
בּוֹאֲךָ֣ שׁ֔וּר אֲשֶׁ֖ר עַל־פְּנֵ֥י מִצְרָֽיִם׃
[8] ׃ וַיִּתְפֹּ֛שׂ אֶת־אֲגַ֥ג מֶֽלֶךְ־עֲמָלֵ֖ק חָ֑י וְאֶת־כָּל־הָעָ֖ם
הֶחֱרִ֥ים לְפִי־חָֽרֶב׃
[9] ׃ וַיַּחְמֹ֨ל שָׁא֜וּל וְהָעָ֗ם עַל־אֲגָג֙ וְעַל־מֵיטַ֣ב הַצֹּ֣אן
וְהַבָּקָ֡ר וְהַמִּשְׁנִים֩ וְעַל־הַכָּרִ֨ים וְעַל־כָּל־הַטּ֜וֹב וְלֹ֤א
אָבוּ֙ הַחֲרִימָ֔ם וְכָל־הַמְּלָאכָ֛ה נְמִבְזָ֥ה וְנָמֵ֖ס אֹתָ֥הּ
[10] הֶחֱרִֽימוּ׃ ׃ וַֽיְהִי֙ דְּבַר־יְהוָ֔ה אֶל־שְׁמוּאֵ֖ל
לֵאמֹֽר׃
[11] ׃ נִחַ֗מְתִּי כִּֽי־הִמְלַ֤כְתִּי אֶת־שָׁאוּל֙ לְמֶ֔לֶךְ כִּי־שָׁב֙
מֵאַחֲרַ֔י וְאֶת־דְּבָרַ֖י לֹ֣א הֵקִ֑ים וַיִּ֙חַר֙ לִשְׁמוּאֵ֔ל וַיִּזְעַ֥ק
אֶל־יְהוָ֖ה כָּל־הַלָּֽיְלָה׃

[52] * Erat autem bellum potens aduersum Philistæos omnibus diebus Saul. nam quemcunque viderat Saul virum fortem & aptum ad prœlium, sociabat eum sibi.

CAP. XV.

[1] A ET dixit Samuel ad Saul: Me misit Dominus vt vngerem te in regem super populum eius Israel. nunc ergo audi vocem
[2] Domini: * Hæc dicit Dominus exercituum: Recensui quæcunque fecit Amalech Israeli, quomodo restitit ei in via cũ ascenderet de Ægypto.
[3] * Nunc ergo vade & percute Amalech & demolire vniuersa eius. non parcas ei, sed interfice à viro vsque ad mulierem, & paruulum atque lactentem, bouem & ouem, camelum & asinum.
[4] * Præcepit itaque Saul populo, & recensuit eos quasi agnos ducenta millia peditum, & decem millia virorum Iuda.
[5] * Cumque venisset Saul vsque ad ciuitatem Amalech, tetendit insidias in torrente.
[6] * Dixitq́; Saul Cynæo: Abite, recedite atq; discedite ab Amalech, ne fortè inuoluã te cum eo. tu enim fecisti misericordiam cũ omnibus filiis Israel, cùm ascenderent de Ægypto. & recessit Cynæus de medio
[7] Amalech. * Percussitque Saul Amalech ab Euila, donec venias ad Sur quæ est è regione Ægypti.
[8] * Et apprehẽdit Agag regem Amalech viuum: omne autem vulgus interfecit in
[9] ore gladij. * Et pepercit Saul & populus Agag & optimis gregibus ouium & armentorum, vestibus & arietibus, & vniuersis quæ pulchra erant, nec voluerũt disperdere ea: quicquid ergo vile fuit
[10] & reprobum, hoc demoliti sunt. * Factum C est autem verbum Dñi ad Samuel dicens:
[11] * Pœnitet me quòd constituerim Saul regẽ, quia dereliquit me, & verba mea opere non impleuit. Cõtristatusque est Samuel, & clamauit ad Dominum tota nocte.

Et erat bellum potens nimis contra Philistæos omnibus diebus Saul. & videns Saul quemcunque virum fortem, & quemcunque virum filium virtutis, & congregauit eos ad seipsum. [52]

CAP. XV.

ET dixit Samuel ad Saulem: Me misit Dominus vt vngerem te in regem super Israel populum eius. & nunc audi vocem verbi Dñi: [1]
** Hæc dixit Dominus exercituum: Nunc ego vlciscar quæ fecit Amalec Israel, quomodo obuiauit ei in via ascendenti ex Ægypto.* [2]
** Et nunc vade & percuties Amalec, & disperdes eum & omnia eius: & detestaberis eum & omnia eius, & non parces ei: & interficies à viro & vsque ad mulierem, & à paruulo & vsque ad lactantem, & à vitulo & vsque ad ouem, & à camelo & vsque ad asinum.* [3]
** Et nunciauit Saul populo, et recensuit eos in Galgalis ducenta millia pugnatorum, & decem millia virorum Iudæ.* [4]
** Et venit Saul vsque ad ciuitatem Amalec, & tetendit insidias in torrente.* [5]
** Et dixit Saul ad Cinæum: Abi & declina de medio Amalec: & non addam te cum eo; & tu fecisti misericordiam cum filiis Israel, cùm ascenderẽt ipsi de Ægypto. & recessit Cinæus de medio Amalec.* [6]
** Et percussit Saul Amalec ab Euilat vsque ad Sur quæ est è regione Ægypti.* [7]
** Et apprehendit Agag regem Amalec viuum, & omnem populum eius disperdidit in ore gladij.* [8]
** Et vendicauit Saul & populus Agag, & bonas greges ouium et armenta boum, et fercula, & vineta, & omnia bona, & non voluerunt ea disperdere. omne autem opus vile & reprobum id disperdiderunt.* [9]
** Et factum est verbum Domini ad Samuelem dicens:* [10] ** Pœnitet me quia constitui Saul in regem, quia auersus est à tergo meo, & non confirmauit verba mea. Et contristatus est Samuel, & clamauit ad Dominum tota nocte.* [11]

[52] * καὶ ἦν ὁ πόλεμος κραταιὸς σφόδρα ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους πάσας τὰς ἡμέρας Σαοὺλ. καὶ ἰδὼν Σαοὺλ ἅπαντα ἄνδρα δυνατὸν, καὶ πάντα ἄνδρα υἱὸν δυνάμεως, καὶ συνήθροισεν αὐτοὺς πρὸς ἑαυτόν.

ιε΄.

[1] * Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαοὺλ, ἐμὲ ἀπέσταλκεν ὁ κύριος τοῦ χρῖσαί σε εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ τὸν λαὸν αὐτοῦ. καὶ νῦν ἄκουε τῆς φωνῆς τοῦ ῥήματος κυρίου.
[2] * τάδε εἶπε κύριος Σαβαώθ, νῦν ἐγὼ ἐκδικήσω ἃ ἐποίησεν Ἀμαλὴκ τῷ Ἰσραὴλ ὡς ἀπήντησεν αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ
[3] ἀναβαίνοντι ἐξ Αἰγύπτου. * καὶ νῦν πορεύου καὶ πατάξεις τὸν Ἀμαλὴκ, καὶ ἐξολοθρεύσεις αὐτὸν καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ· καὶ ἀναθεματιεῖς αὐτὸν καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ φείσῃ αὐτοῦ· καὶ ἀποκτενεῖς ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ ἕως γυναικὸς, καὶ ἀπὸ νηπίου καὶ ἕως θηλάζοντος. καὶ ἀπὸ μόσχου καὶ ἕως προβάτου, καὶ ἀπὸ καμήλου καὶ ἕως ὄνου.
[4] * καὶ παρήγγειλε Σαοὺλ τῷ λαῷ, καὶ ἐπισκέπτεται αὐτοὺς ἐν Γαλγάλοις διακοσίας χιλιάδας ταγμάτων, καὶ δέκα χιλιάδας τῶν ἀνδρῶν τοῦ Ἰούδα.
[5] * καὶ ἦλθε Σαοὺλ ἕως τῆς πόλεως Ἀμαλὴκ, καὶ ἐνή-
[6] δρευσεν ἐν τῷ χειμάρρῳ. * καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν Κιναῖον, ἄπελθε καὶ ἔκκλινον ἐκ μέσου τοῦ Ἀμαλὴκ, καὶ οὐ προσθῶ σε μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ σὺ ἐποίησας ἔλεος μετὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτου. καὶ ἐξέκλινεν ὁ Κιναῖος ἐκ μέσου τοῦ Ἀμαλήκ.
[7] * καὶ ἐπάταξε Σαοὺλ τὸν Ἀμαλὴκ ἀπὸ Εὐιλὰτ ἕως Σοὺρ τῆς ἐπὶ προσώπου Αἰγύπτου.
[8] * καὶ συνέλαβε τὸν Ἀγὰγ βασιλέα τοῦ Ἀμαλὴκ ζῶντα, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐξωλόθρευσεν ἐν στόματι ῥομφαίας.
[9] * καὶ περιεποιήσατο Σαοὺλ καὶ ὁ λαὸς τὸν Ἀγὰγ, καὶ τὰ ἀγαθὰ τῶν ποιμνίων καὶ τῶν βουκολίων, καὶ τῶν ἐδεσμάτων, καὶ τῶν ἀμπελώνων, καὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ οὐκ ἐβούλοντο αὐτὰ ἐξολοθρεῦσαι. πᾶν δὲ ἔργον ἠτιμωμένον, καὶ ἀπεγνωσμένον αὐτὸ ἐξωλόθρευσαν.
[10] * καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς Σαμουὴλ λέγων·
[11] * μεταμεμέλημαι ὅτι ἐβασίλευσα τὸν Σαοὺλ εἰς βασιλέα, διότι ἀπεστράφη ἀπὸ ὄπισθέν μου, καὶ οὐκ ἔστησε τοὺς λόγους μου. καὶ ἠθύμησε Σαμουὴλ, καὶ ἐβόησε πρὸς κύριον ὅλην τὴν νύκτα.

תרגום יונתן

[52] וַהֲוָה קְרָבָא תַּקִּיף עַל פְּלִשְׁתָּאֵי כָּל יוֹמֵי שָׁאוּל וַחֲזָא שָׁאוּל כָּל גְּבַר גִּבָּר וְכָל גְּבַר עָבֵיד קְרָב וּכְנַשׁ יָתֵיהּ לְוָתֵיהּ׃

טו

[1] וַאֲמַר שְׁמוּאֵל לְשָׁאוּל יָתִי שְׁלַח יְיָ לְרַבּוּתָךְ לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל עַמֵּיהּ עַל יִשְׂרָאֵל וּכְעַן קַבֵּיל לְמֵימַר פִּתְגָמָא דַּיְיָ׃
[2] כִּדְנַן אֲמַר יְיָ צְבָאוֹת דְּכִירְנָא יָת דַּעֲבַד עֲמָלֵק לְיִשְׂרָאֵל דִּכְמַן לֵיהּ בְּאוֹרְחָא בְּמִסְּקֵיהּ מִמִּצְרָיִם׃ [3] כְּעַן אֱזֵיל וְתִמְחֵי יָת דְּבֵית עֲמָלֵק וּתְגַמַּר יָת כָּל דִּי לְהוֹן וְלָא תְחוּס עֲלֵיהוֹן וְתִקְטוֹל מִגְּבַר וְעַד אִתְּתָא מֵעוֹלֵים עַד יָנֵיק מִתּוֹר וְעַד אִימַּר מִגְּמַל וְעַד חֲמָר׃
[4] וּכְנַשׁ שָׁאוּל יָת עַמָּא וּמְנִינוּן בְּאִימְּרֵי פִסְחָא מָאתַן אַלְפִין גְּבַר רַגְלִי וְעַשְׂרָא אַלְפִין יָת אֱנָשׁ דְּבֵית יְהוּדָה׃ [5] וַאֲתָא שָׁאוּל עַד קַרְתָּא דְּבֵית עֲמָלֵק וּסְקֵים מַשְׁרְיָתֵיהּ בְּנַחְלָא׃
[6] וַאֲמַר שָׁאוּל לְשַׁלְמָאָה אֱזִיל זוּר אִתְפְּרַשׁ מִגּוֹ עֲמָלְקָאָה דִּילְמָא אֲשֵׁיצֵינָךְ עִמֵּיהּ וְאַתְּ עֲבַדְתְּ טֵיבוּ עִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִסַּקְהוֹן מִמִּצְרָיִם וְאִתְפְּרַשׁ שַׁלְמָאָה מִגּוֹ עֲמָלְקָאָה׃ [7] וּמְחָא שָׁאוּל יָת דְּבֵית עֲמָלֵק מֵחֲוִילָה מַעֲלָנָא לְהַגְרָא דְּעַל אַפֵּי מִצְרָיִם׃ [8] וְאַחַד יָת אֲגַג מַלְכָּא דְּבֵית עֲמָלֵק כַּד חַי וְיָת כָּל עַמָּא גַּמַּר לְפִתְגַם דְּחָרֶב׃
[9] וְחָס שָׁאוּל וְעַמָּא עַל אֲגַג וְעַל שְׁפַר עָנָא וְתוֹרֵי וּשְׁמִינַיָּא וּפַטִּימַיָּא וְעַל כָּל דְּטָב וְלָא אֲבוֹ לְגַמָּרוּתְהוֹן וְכָל מִדְּעַם דְּשִׁיט וּדְבְסִיר יָתֵיהּ גַּמַּרוּ׃
[10] וַהֲוָה פִּתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ עִם שְׁמוּאֵל לְמֵימַר׃ [11] תָּבֵית בְּמֵימְרִי אֲרֵי אַמְלֵיכִית יָת שָׁאוּל לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא אֲרֵי תָּב מִבָּתַר פּוּלְחָנִי וְיָת פִּתְגָמַי לָא קַיֵּים וּתְקֵיף לִשְׁמוּאֵל וְצַלִּי קֳדָם יְיָ כָּל לֵילְיָא׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[52] Et fuit bellum validum super Pelisthæos omnibus diebus Saul. & vidit Saul omnem virum virilem, & omnem virum facientem bellum, & congregauit illum ad se.

CAP. XV.

ET dixit Semuel ad Saul: Me misit Dominus ad vngendum te vt sis rex super populum suum super Israel: & nunc ausculta dicto verbi Domini. [2] Sic dicit Dominus Szebaoth: Recordatus sum quod fecit Ghamalek Israeli, qui insidiatus est ei in via cùm ascenderet de Miszraim. [3] Nunc vade & percuties *eos qui sunt* domus Ghamalek, & conficies omne quod illorum, & non parces super eos: & occides à viro vsque ad mulierem, à puero vsque ad lactentem, à boue & vsque ad pecus, à camelo & vsque ad asinum. [4] Et congregauit Saul populum, & numerauit eos in agnis paschalibus, ducenta millia virorum peditum, & decem millia hominum domus Iehuda. [5] Et venit Saul vsque ad vrbem domus Ghamalek, & statuit castra sua in fluuio. [6] Et dixit Saul Salmaah: Vade recede, separare de-inter Ghamalekæum, ne fortè perdam te cum illo: & tu fecisti bonum cum omnibus filiis Israel cùm ascenderẽt ex Miszraim. & separatus est Salmaah de-inter Ghamalekæum. [7] Et percussit Saul *viros* domus Ghamalek à Hhauilah ascensu Hhagra quæ *est* super faciem Miszraim. [8] Et apprehendit Agag regem domus Ghamalek cùm viuus esset, & omnem populum confecit in acie gladij. [9] Et pepercit Saul & populus super Agag, & super pulcherrimas ouiũ & boum, & crassa & saginata, & super omne quod bonum, & non voluerunt conficere ea; & omnem rem quæ vilis & quæ contemptibilis erat, confecerunt. [10] Et fuit verbum prophetiæ ab-ante Dominum cum Semuel, dicens: [11] Pœnitui in dicto meo quòd regnare feci Saul vt esset rex, quia auersus est de-post cultum meum, & verba mea non firmauit. & durum fuit Semueli, & orauit ante Dominum tota nocte.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 ¶ וַיַּשְׁכֵּם שְׁמוּאֵל לִקְרַאת שָׁאוּל בַּבֹּקֶר וַיֻּגַּד
לִשְׁמוּאֵל לֵאמֹר בָּא שָׁאוּל הַכַּרְמֶלָה וְהִנֵּה מַצִּיב
לוֹ יָד וַיִּסֹּב וַיַּעֲבֹר וַיֵּרֶד הַגִּלְגָּל׃

13 ¶ וַיָּבֹא שְׁמוּאֵל אֶל שָׁאוּל וַיֹּאמֶר לוֹ שָׁאוּל בָּרוּךְ
אַתָּה לַיהוָה הֲקִימֹתִי אֶת דְּבַר יְהוָה׃

14 ¶ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל וּמַה קּוֹל הַצֹּאן הַזֶּה בְּאָזְנָי
וְקוֹל הַבָּקָר אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁמֵעַ׃

15 ¶ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל מֵעֲמָלֵקִי הֱבִיאוּם אֲשֶׁר חָמַל
הָעָם עַל מֵיטַב הַצֹּאן וְהַבָּקָר לְמַעַן זְבֹחַ לַיהוָה
אֱלֹהֶיךָ וְהַיּוֹתֵר הֶחֱרַמְנוּ׃

16 ¶ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל שָׁאוּל הֶרֶף וְאַגִּידָה לְךָ אֵת
אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֵלַי הַלָּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ דַּבֵּר׃

17 ¶ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל הֲלוֹא אִם קָטֹן אַתָּה בְּעֵינֶיךָ
רֹאשׁ שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָתָּה וַיִּמְשָׁחֲךָ יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל
יִשְׂרָאֵל׃

18 ¶ וַיִּשְׁלָחֲךָ יְהוָה בְּדֶרֶךְ וַיֹּאמֶר לֵךְ
וְהַחֲרַמְתָּה אֶת הַחַטָּאִים אֶת עֲמָלֵק וְנִלְחַמְתָּ בּוֹ
עַד כַּלּוֹתָם אֹתָם׃

19 ¶ וְלָמָּה לֹא שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל
יְהוָה וַתַּעַט אֶל הַשָּׁלָל וַתַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה׃

20 ¶ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל שְׁמוּאֵל אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל
יְהוָה וָאֵלֵךְ בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר שְׁלָחַנִי יְהוָה וָאָבִיא אֶת־

12 ‡Cumque de nocte surrexisset Samuel vt iret ad Saul manè, nunciatum est Samueli eo quòd venisset Saul in Carmelũ, & erexisset sibi fornicem triumphalem, & reuersus transisset descendissetque in Gal-
13 gala. ‡Venit ergo Samuel ad Saul, & dixit ei Saul: Benedictus tu Domino, impleui verbum Domini.

14 ‡Dixitque Samuel: Et quæ est hæc vox gregum quæ resonat in auribus meis, &
15 armentorum quam ego audio? ‡Et ait Saul: De Amalech adduxerunt ea: pepercit enim populus melioribus ouibus & armentis, vt immolarẽtur domino Deo tuo,
16 reliqua verò occidimus. ‡Ait autem Samuel ad Saul: Sine me, & indicabo tibi quæ locutus sit Dominus ad me nocte.
17 dixitque ei: Loquere. ‡Et ait Samuel: Nonne cùm paruulus esses in oculis tuis, caput in tribubus Israel factus es? vnxitq;
18 te Dñs in regem super Israel. ‡Et misit te Dñs in viã, & ait: Vade & interfice peccatores Amalech, & pugnabis cõtra eos vsq;
19 ad internitionẽ eorum. ‡Quare ergo non audisti vocẽ Dñi, sed versus ad prædã es, &
20 fecisti malũ in oculis Dñi? ‡Et ait Saul ad Samuelẽ: Immò audiui vocẽ Dñi, & ambulaui in via p quã misit me Dñs, & adduxi Agag regẽ Amalech, & Amalech in-
21 terfeci. ‡Tulit autẽ de præda populus oues & boues primitias eorũ quę cęsa sunt vt immolet dño Deo tuo in Galgalis. ‡Et
22 ait Samuel: Nũquid vult Dñs holocausta & victimas, & nõ potius vt obediatur voci Dñi? Melior est enim obedictia quã victimæ; & auscultare magis, quã offerre ar-
23 dipem arietũ: ‡Quoniam quasi peccati ariolãdi est repugnare, & quasi scelus idolatriæ nolle acquiescere. Pro eo ergo quòd abiecisti sermonẽ Domini, abiecit te Do-
24 minus ne sis rex. ‡Dixitque Saul ad Samuelem: Peccaui, quia præuaricatus sum F muelem: Peccaui, quia præuaricatus sum sermonem Domini & verba tua, timens populum, & obedien s voci eorum.

12 ‡καὶ ὤρθρισε Σαμουὴλ καὶ ἐπορεύθη εἰς ἀπάντησιν τῷ
ἰσραὴλ πρωΐ. καὶ ἀνήγγειλαν τῷ σαμουὴλ λέγοντες, ἥκει
σαὴλ εἰς τὸν καρμηλον, καὶ ἰδοὺ ἀνέστακεν ἑαυτῷ χεῖρα.
καὶ ἐπέστρεψε τὸ ἅρμα αὐτοῦ, καὶ κατέβη εἰς γαλγαλα.
13 ‡καὶ παρεγένετο Σαμουὴλ πρὸς σαὴλ, καὶ εἶπεν αὐτῷ
σαὴλ, εὐλογημένος σὺ τῷ κυρίῳ· ἔστησα ἅπαν ἃ ὅσα ἐλά-
14 λησε κύριος. ‡καὶ εἶπε Σαμουὴλ, καὶ τίς ἡ φωνὴ αὕ-
τη ἐν τοῖς ὠσί μου, καὶ ἡ φωνὴ τῶν βοῶν
15 ὧν ἐγὼ ἀκούω; ‡καὶ εἶπε Σαούλ, ἐξ ἀμαλὴκ ἠγάγοσαν
αὐτὰ ἀφείσατο γὰρ ὁ λαὸς τὰ κρείσσω τῶν προβάτων,
καὶ τῶν βουκολίων, ὅπως θύσῃ κυρίῳ τῷ θεῷ σου, τὰ δὲ λοι-
16 πὰ ἐξωλόθρευσα. ‡καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς σαὴλ,
ἄνες καὶ ἀπαγγελῶ σοι ὅσα ἐλάλησε κύριος πρός με τὴν
νύκτα. καὶ εἶπεν αὐτῷ, λάλησον.
17 ‡καὶ εἶπεν σαμουὴλ πρὸς Σαούλ, οὐχὶ μικρὸς σὺ ἐνώ-
πιον Σεαυτοῦ εἰς ἡγούμενον σκήπτρου Φυλῶν ἰσραήλ; καὶ
ἔχρισέ σε κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ ἰσραήλ.
18 ‡καὶ ἀπέστειλέ σε ἐν ὁδῷ κύριος. ‡καὶ εἶπέ σοι, πορεύθητι
καὶ ἐξολόθρευσον τὸν ἀμαλὴκ σὺ· ἡμαρτικόσας εἰς ἐμέ,
καὶ πολεμήσεις αὐτοὺς ἕως ἂν συντελέσῃς αὐτούς.
19 ‡καὶ ἱνατί οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς κυρίου, ἀλλὰ ὥρμη-
σας ἐπὶ τὰ σκύλα, ‡καὶ ἐποίησας τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου;
20 ‡καὶ εἶπεν Σαὴλ πρὸς Σαμουὴλ, διὰ τὸ ἀκούσαί με
τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπορεύθην ἐν τῇ ὁδῷ ἣν ἀπέστ-
λέ με κύριος, καὶ ἤγαγον τὸν ἀγὰγ βασιλέα ἀμαλήκ,
καὶ τὸν ἀμαλὴκ ἐξωλόθρευσα.
21 ‡καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῶν σκύλων ποίμνια καὶ βουκό-
λια τὰς ἀπαρχὰς τοῦ ἀναθέματος τοῦ θῦσαι ἐνώπιον κυ-
22 ρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐν γαλγάλοις. ‡καὶ εἶπε σαμουὴλ
πρὸς Σαούλ, εἰ θελητὸν τῷ κυρίῳ ὁλοκαυτώματα καὶ θυ-
σίας ὡς τὸ ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς αὐτοῦ; ἰδοὺ γὰρ ἀκοὴ ἀγαθὴ ὑ-
πὲρ θυσίαν, καὶ ἀκρόασις ὑπὲρ στέαρ κριῶν·
23 ‡ὅτι ἁμαρτία οἰωνισμά ἐστι βδελυκρατμός, ἀλλοία
καὶ θεραφὶν ὀδυνᾶν καὶ πόνους ἐπάγουσιν. ἀνθ' ὧν ἐξε-
δυνώσας τὸ ῥῆμα κυρίου, ἐξουδενώσει σε κύριος τοῦ μὴ
βασιλεύειν ἐπὶ ἰσραήλ.
24 ‡καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς σαμουήλ, ἡμάρτηκα, ὅτι παρέβην τὸ ῥῆμα κυρίου καὶ τὸ ῥῆμά σου, ὅτι ἐφοβήθην τὸν
λαὸν, καὶ ἤκουσα τῆς φωνῆς αὐτῶν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et anticipauit Semuel ad occursum Saul in aurora, & nunciatum est Semueli dicendo: Venit Saul ad Carmela: & ecce constitutus est illi ibi locus ad duidendũ in eo prædam. & reuersus est & transiit & descendit ad Gilgela. " Et venit Semuel ad Saul: & dixit Saul, Benedictus tu ante Dñm: fecimaui verbum Dñi. " Et dixit Semuel: Si fitmasti, & quid vox ouium istarum in auribus meis, & vox boum quã ego audio? " Et dixit Saul: Ex Ghamalek eo attulerunt ea, quia pepercit populus pulchris ouium & boum, vt sacrificet ante dñm Deum tuum, & reliquã confecimus. " Et dixit Semuel Sauli: Attende, & annunciabo tibi quod dictum est ab-ante Dñm mecum nocte. & dixit illi: Loquere. " Et dixit Semuel: Nonne à principio tuo fuisti vilis & debilis in oculis animæ tuæ? verùm meritum tribus Biniamin patris tui fecit occisionem dedit tibi vt sis rex super Israel. " Et misit te Dominus in via, & dixit: Vade & conficies culpatos domus Ghamalec, & inibis bellum cum illis vsquequo destruas eos. " Et cur non auscultasti dicto Domini, & respexisti super prædam, & feci sti quod malũ est ante Dominum? " Et dixit Saul ad Samuel, Quòd auscultaui dicto Domini, & ambulaui in via qua misit me Dominus, & adduxi Agag regem Ghamalec, & *homines* domus Ghamalec confeci. " Et separauit populus ex præda oues & boues, antequam exciderentur, ad sacrificandum ante dominum Deum tuum in Gilgela. " Et dixit Semuel: Num voluntas ante Dominum in holocaustis & oblatione sanctificatum, sicut in auscultatione dicti Domini? ecce auscultatio dicti illius præ oblatione sanctitatũ bona est; attendere loquelis prophetarum eius, præ pinguedine fagina torum. " Nam vt culpæ virorum qui petunt ab ariolo, sic culpa omnis viri qui rebellat super verba legis Domini, & sicut culpæ populi qui errat post errores, sic culpa omnis hominis qui addit super loquelas Prophetarum: eo quòd spreuisti verbum Domini, & elongauit te Dominus ne sis rex. " Et dixit Saul ad Semuel: Culpatus sum, quia transgressus sum dictum Domini, & contempsi verbum eius; quia timui à populo, & auscultaui dictis eorum.

ואמרים שמואל לקדמות שאול בצפרא ואתחוא לשמואל למימר אתא שאול לכרמלא והא מקים ליה תקן אתר לפלגא ביה
ואיסתחר ועבר ונחת לגלגלא׃ 13 ואתא שמואל לות שאול ואמר ליה שאול בריך אנת קדם יי קיימית ית פתגמא דיי׃ 14 ואמר
שמואל מאי קיסתא וקל תוריא דאנא שמע׃ 15 ואמר שאול מעמלקאי איתיאונון דחס עמא על שפר ענא
ותורי׳ לדבחא קדם יי אלהך ושאר קטלנא׃ 16 ואמר שמואל לשאול אורך ואחוי לך ית דאמטרל מן קדם יי עמי בליליא
ואמר ליה מלל׃ 17 ואמר שמואל הלא משריתך חויית שיט וחלש בעיני נפשך הרים וכחו שיבטא דבנימין אבוך היא נרקא לך למהוי
ישלחך יי באורחא ואמר אזיל ותגזיר ית חייביא ית דביזיא עמלק ותגיה בהון עד דתשיצי יתהון׃ 19 ולמה
לא קבלת מימרא דיי ואתפנית על ביזתא ועבדת בישא קדם יי׃ 20 ואמר שאול לשמואל דקבלית למימרא דייי ואזלית באורחא
אשר שדרני יי ואיתיתי ית אגג מלכא ועמלק גמרית׃ 21 ואפרוש עמא מן ביזתא ענא ותורין קדם דיתחרמן לדבחא קדם יי
אלהך בגלגלא׃ 22 ואמר שמואל הרעוא קדם יי בעלוון ובנכסת קושטין בקבלא למימרא דייי הא קבלא למימרא מנכסת קושטין טב
למקבל מדכר טעוותא סגי דכר׃ 23 ארי כחוני גברייא חלף דקצתא בפתנא דייי ורחקך יי מלכותי מן עמא וקבלית למימרא
ואמר שאול לשמואל חבית ארי עברית על מימרא דייי ובמרית מן עמא וקבלית למימרהון׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

25 ועתה שא נא את־חטאתי ושוב עמי ואשתחוה
26 ליהוה׃ ויאמר שמואל אל־שאול לא אשוב
עמך כי מאסתה את־דבר יהוה ויאמאסך יהוה
מהיות׀ מלך על־ישראל׃
27 ויסב שמואל ללכת ויחזק בכנף־מעילו ויקרע׃
28 ויאמר אליו שמואל קרע יהוה את־ממלכות
ישראל מעליך היום ונתנה לרעך הטוב ממך׃
29 וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא
30 אדם הוא להנחם׃ ויאמר חטאתי עתה כבדני
נא׀ נגד־זקני עמי ונגד ישרא֯ל ושוב עמי
31 והשתחויתי ליהוה֯ אלהיך׃ וישב שמואל
32 אחרי שאול וישתחו שאול ליהוה׃ ויאמר
שמואל הגישו אלי את־אגג מלך עמלק וילך אליו
אגג מעדנת ויאמר אגג אכן סר מר המות׃
33 ויאמר שמואל כאשר שכלה נשים חרבך כן
תשכל מנשים אמך וישסף שמואל את־אגג לפני
יהוה בגלגל׃ וילך שמואל הרמתה ושאול
34 עלה֯ אל־ביתו גבעת׀ שאול׃
35 ולא־יסף שמואל לראות׀ את־שאול עד־יום
מותו כי־התאבל שמואל אל־שאול ויהוה נחם
כי־המליך את־שאול על־ישראל׃

טז

1 ויאמר יהוה֯ אל־שמואל עד־מתי אתה֯
מתאבל אל־שאול ואני מאסתיו ממלך על־
ישראל מלא קרנך שמן והלך אשלחך אל־ישי בית־
הלחמי כי־ראיתי בבניו לי מלך׃
2 ויאמר שמואל איך אלך ושמע שאול והרגני
ויאמר יהוה עגלת־בקר תקח בידך ואמרת לזבח
ליהוה֯ באתי׃

25 * Sed nunc porta quæso peccatũ meũ,
& reuertere mecum vt adorem Dominũ
26 tuum. * Et ait Samuel ad Saul: Non reuertar
tecum, quia proiecisti sermonem Domi-
ni, & proiecit te Dominus ne sis rex super
27 Israel. * Et conuersus est Samuel vt ab-
iret. ille autem apprehendit summitatem
28 pallij eius, quæ & scissa est. * Et ait ad
eum Samuel: Scidit Dominus regnum Is-
rael à te hodie, & tradidit illud proximo
29 tuo meliori te. * Porrò triumphator in
Israel non parcet, & pœnitudine non flec-
tetur: neque enim homo est vt agat pœ-
30 nitentiam. * At ille ait: Peccaui. sed nunc
honora me coram senioribus populi mei
& coram Israel, & reuertere mecum vt a-
31 dorem dominum Deum tuum. * Reuer-
sus ergo Samuel secutus est Saulem. & a-
32 dorauit Saul Dominum. * Dixitque Sa-
muel: Adducite ad me Agag regem Ama
G lech. & oblatus est ei Agag pinguissimus
tremens. & dixit Agag: Siccine separat
33 amara mors? * Et ait Samuel: Sicut fecit
absque liberis mulieres gladius tuus, sic
absque liberis erit inter mulieres mater
tua. & in frusta concidit eum Samuel co-
ram Domino in Galgalis.
34 * Abiit autẽ Samuel in Ramatha: Saul
verò ascendit in domum suam in Gabaa.
35 * Et non vidit Samuel vltrà Saul vsq;
in diem mortis suæ. Veruntamen lugebat
Samuel Saul, quoniam Dominum pœ-
nituit quòd constituisset regem Saul su-
per Israel. CAP. XVI.

1 DIxitque Dominus ad Samuelem: Vs-
quequo tu luges Saul, cùm ego proi-
eiecerim eum ne regnet super Israel? Imple
cornu tuũ oleo, & veni vt mittam te ad Iis-
sai Bethleemitem: prouidi enim in filiis
2 eius mihi regem. * Et ait Samuel: Quo-
modo vadam? Audiet enim Saul, & in-
terficiet me. Et ait Dominus: Vitulum de
armento tolles in manu tua, & dices: Ad
immolandum Domino veni.

25 * Et nunc porta iam peccatum meum, et re-
uertere mecum, & adorabo dñm Deum tuum.
26 * Et ait Samuel ad Saul: Non reuertar tecũ,
quia contempsisti verbum Domini, et contẽnet
te Dominus ne sis rex super Israel.
27 * Et conuertit Samuel faciem suam vt ab-
iret, & apprehendit Saul pinnaculum di-
ploidis eius, & scidit illud.
28 * Et dixit ad eum Samuel: Scidit Dominus
regnum tuum ab Israel de manu tua hodie, &
dabit illud proximo tuo bono magis quàm tu.
29 * Et scindetur Israel in duo, & non reuer-
tetur neque pœnitentiam aget sanctus Israel,
quia non vt homo est vt agat pœnitentiam.
30 * Et ait Saul: Peccaui: sed honora me co-
ram senioribus populi mei & coram Israel. &
reuertere mecum, et adorabo dominum Deum
tuum.
31 * Et reuersus est Samuel post Saul, & ado-
rauit Dominum.
32 * Et dixit Samuel: Adducite mihi Agagre-
gem Amalec. et accessit ad eum Agag tremens.
& dixit Agag: Si sic amara mors!
33 * Et ait Samuel ad Agag: Sicut fecit abs-
que liberis mulieres gladius tuus, sic absque li-
beris erit de mulieribus mater tua. & trucida-
uit Samuel Agag coram Domino in Galgalis.
34 * Et abijt Samuel in Armathem: & Saul
ascendit in domum suam in collem.
35 * Et non addidit Samuel videre Saul vsque
in diem mortis suæ, quia lugebat Samuel super
Saul: & Dominum pœnituit quòd regnare fe-
cisset Saul super Israel.

CAP. XVI.

ET dixit Dominus ad Samuelem: Vsque-
quo lugeres tu super Saul, & ego proieci eum
vt non regnet super Israel? imple cornu tuum
oleo, & veni, mittam te vsque ad Bethleem
ad Jesse, quoniam vidi in filiis eius mihi in re-
gem.
2 * Et dixit Samuel: Quomodo vadam? &
audiet Saul & interficiet me. & dixit Domi-
nus: Accipe in manu tua iuuencam boum, &
dices: Ad immolandum Domino venio.

תרגום יונתן

25 וכען שבוק כען לחובי וחוב עמי ואסגוד קדם ייי׃ 26 ואמר שמואל לשאול לא אהוב עמך ארי קצפתא כפתגמא דייי ורחקך ייי
27 מלכא על ישראל׃ 27 ואסתחר שמואל למיזל ואתקף בכנף מעיליה ואיתבזע׃ 28 ואמר ליה שמואל אעדי ייי ית מלכותא
דישראל מיתך יומא דין ויתיהבה לחבריך דמקנין עובדוהי מיניך׃ 29 ואפ תיסר אהוב מחזבו ויתחבך לי דבדיל דאעביד מלכו אנא ובני על
ישראל לעלם כבר גזר עלך מן קדם מרי נצחניה דישראל דלית קדמוהי מיסר׃ 30 ואמר חטיתי כען בדיל דלא תסרבוני קדם סבי עמי וקדם ישראל ואהוב עמי ואסגוד קדם ייי אלהך׃ 31 ותב
שמואל בתר שאול ומסגיד שאול קדם ייי׃ 32 ואמר שמואל קריבו לותי ית אגג מלכא דבית מסקנקא ואתא לותיה אגג מסקנקא ואמר אגג
אחזי מרירו מותא׃ 33 ואמר שמואל כמא דאתכלה נשיא מרנך בין אתכלה לגברתא דשאול׃
ואתקטל שמואל לדמקא ושאול סליק לביתיה לבבעתא דשאול׃
34 ואסתלק שמואל לרמתא ושאול סליק לביתיה לבבעתא דשאול׃ 35 ואסתלק שמואל מלמיחמי לשאול עד יומא דמיתתיה ארי אמר שמואל
ואסתלק שמואל עד איתתי את סתאבל על שאול ואנא רחקתיה מלמהוי מלכא על ישראל מלי קדמך משחא ואזיל אשלחינך לות
ישי בבית לחם ארי גלי קדמי בבנוהי כשר קדמי למהוי מלכא׃
1 ואמר שמואל איכדין איזיל ושמע שאול ויקטלינני ואמר

25 Et nunc, remitte nunc culpæ meæ, & redi mecum, & adorabo ante Dominum. 26 Et dixit Samuel ad Saul: Non redibo tecum,
quia fœdasti verbum Domini; & elongauit te Dominus ne sis rex super Israel. 27 Et reuersus est Samuel vt abiret, & apprehendit
alam pallij eius, & scissum est. 28 Et dixit illi Samuel: Tranſire fecit Dominus regnum Israel à te die hoc, & dedit socio tuo, quòd
bonora sint facta illius præ te. 29 Et si dixeris: Reuertar à culpa mea, & dimittetur mihi, vt faciam regnum ego &
filij mei super Israel in sæculum: iam decretum est super te ab-ante Dominum victoriarum Israel, ante quem non est vanitas, & non reue-
hitur ab eo quod dixit: quia non est vt filij hominis ille, qui dicunt & mentiuntur, decernunt & non firmant. 30 Et dixit; Peccaui: nunc
honora me nunc ante senes populi mei & ante Israel, & redi mecum, & adorabo ante Dominum Deum tuum. 31 Et reuersus est Samuel
post Saulem, & adorauit Saul coram Domino. 32 Et dixit Samuel: Adducite ad me Agag regem domus Ghamalek: & venit ad
illum Agag deliciosus, & dixit Agag: Obsecro domine mi, amaritudo mortis. 33 Et dixit Samuel: Sicut orbauit mulieres gladius
tuus, & orbabitur præ mulieribus mater tua: & discerpsit Samuel Agag ante Dominum in Gilgela. 34 Et abiit Samuel ad Rama-
thaim, & Saul ascendit in domum suam ad Gibghath Saulis. 35 Et non addidit Samuel vt videret Saulem vsque ad diem mortis suæ;
quia lamentatus est Samuel super Saulem, & Dominus reuersus est in dicto suo, quòd regnare fecisset Saulem super Israel.

CAP. XVI.

ET dixit Dominus Samuelis: Vsquequo lamentaris super Saulem, & ego elongaui eum ne sit rex super Israel? imple cornu tuum oleo, &
veni, mittam te ad Iſai qui ex Bethlehem, quia notus ante me in filiis eius rectus, vt ante me sit rex. 2 Et dixit Samuel: Quomodo
iboſ & ſi audietit Saul, occidet me. & dixit Dominus: Vitulum boum accipies in manu tua, & dices: Ad sacrificãdum ante Dominum vent.

3 וקראת לישי בזבח ואנכי אודיעך את אשר
תעשה ומשחת לי את אשר אמר אליך׃
4 ויעש שמואל את אשר דבר יהוה ויבא בית
לחם ויחרדו זקני העיר לקראתו ויאמר שלם בואך׃
5 ויאמר שלום לזבח ליהוה באתי התקדשו
ובאתם אתי בזבח ויקדש את ישי ואת בניו
ויקרא להם לזבח׃
6 ויהי בבואם וירא את אליאב ויאמר אך
נגד יהוה משיחו׃
7 ויאמר יהוה אל שמואל אל תבט אל מראהו
ואל גבה קומתו כי מאסתיהו כי לא אשר יראה
האדם כי האדם יראה לעינים ויהוה יראה ללבב׃
8 ויקרא ישי אל אבינדב ויעברהו לפני שמואל
ויאמר גם בזה לא בחר יהוה׃
9 ויעבר ישי שמה ויאמר גם בזה לא בחר יהוה׃
10 ויעבר ישי שבעת בניו לפני שמואל ויאמר
שמואל אל ישי לא בחר יהוה באלה׃
11 ויאמר שמואל אל ישי התמו הנערים ויאמר
עוד שאר הקטן והנה רעה בצאן ויאמר שמואל
אל ישי שלחה וקחנו כי לא נסב עד באו פה׃
12 וישלח ויביאהו והוא אדמוני עם יפה
עינים וטוב ראי · ויאמר יהוה קום משחהו
כי זה הוא׃
13 ויקח שמואל את קרן השמן וימשח אתו בקרב
אחיו ותצלח רוח יהוה אל דוד מהיום ההוא
ומעלה ויקם שמואל וילך הרמתה׃
14 ורוח יהוה סרה מעם שאול ובעתתו רוח רעה
מאת יהוה׃
15 ויאמרו עבדי שאול אליו הנה נא רוח אלהים
רעה מבעתך׃

3 * Et vocabis Isai ad victimam, & ego o-
stendam tibi quid facias, & vnges quem-
4 cunque monstrauero tibi. * Fecit ergo
Samuel sicut locutus est ei Dominus; ve-
nitque in Bethleem. & admirati sunt se-
niores ciuitatis, occurrentes ei: dixerunt-
5 que: Pacificus ne est ingressus tuus? * Et
ait: Pacificus: ad immolandum Domino
veni. Sanctificamini & venite mecum, vt
B immolem. Sanctificauit ergo Isai & filios
6 eius, & vocauit eos ad sacrificium. * Cum-
que ingressi essent, vidit Heliab, & ait:
Num coram Domino est christus eius?
7 * Dixit Dominus ad Samuelem: Ne re-
spicias vultum eius, neque altitudinem
staturæ eius, quoniam abieci eum, nec iu-
xta intuitum hominis ego iudico. Homo
enim videt ea quæ parent, Dominus autē
8 intuetur cor. * Et vocauit Isai Abina-
dab, & adduxit eum coram Samuel. Qui
dixit: Nec hunc elegit Dominus.
9 * Adduxit autem Isai Samna. de quo
ait: Etiam hunc non elegit Dominus.
10 * Adduxit itaque Isai septem filios suos
coram Samuel. & ait Samuel ad Isai: Non
elegit Dominus ex istis.
11 * Dixitque Samuel ad Isai: Nunquid
iam completi sunt filij? Qui respondit:
Adhuc reliquus est paruulus, & pascit o-
ues. Et ait Samuel ad Isai: Mitte & adduc
eum. nec enim discumbemus priusquam
huc ille veniat.
12 * Misit ergo & adduxit eum. erat autē
ruffus, & pulcher aspectu, decoraque fa-
C cie. Et ait Dominus: Surge & vnge eum:
13 ipse est enim. * Tulit ergo Samuel cor-
nu olei, & vnxit eum in medio fratrum e-
ius. Et directus est spiritus Domini à die
illa in Dauid & deinceps. Surgensque Sa-
14 muel abiit in Ramatha. * Spiritus au-
tem Domini recessit à Saul, & exagitabat
eum spiritus nequam à Domino.
15 * Dixeruntque serui Saul ad eum: Ec-
ce spiritus Dei malus exagitat te.

תרגום יונתן

3 ותזמן לישי בשירותא ואנא אחוינך ית דתעבד ותמשח קדמי ית דאימר לך׃ 4 ועבד שמואל ית דמליל יי ואתא לבית לחם ואתכנישו סבי קרתא לקדמותיה ואמרו שלם מיתך׃ 5 ואמר שלם לדבחא קדם יי אתיתי אזדמנו ותעלון עמי בשירותא וזמין ית ישי וית בנוהי וקרא להון לנכסת קודשיא׃ 6 והוה במעלהון וחזא ית אליאב ואמר ברם תקין קדם יי משיחיה׃ 7 ואמר יי לשמואל לא תסתכל בחזויה וברום קומתיה ארי רחיקתיה ארי לא כמא דחזן בני אנשא ארי בני אנשא חזן בעיניהון וקדם יי גלן מחשבת לבא׃ 8 וקרא ישי לאבינדב ואעבריה קדם שמואל ואמר אף בדין לא רעוא קדם יי׃ 9 ואעבר ישי שמה ואמר אף בדין לא רעוא קדם יי׃ 10 ואעבר ישי שבעה בנוהי קדם שמואל ואמר שמואל לישי לא רעוא קדם יי באילין׃ 11 ואמר שמואל לישי השלימו עולימיא ואמר עוד אשתאר זעירא והא רעי בענא ואמר שמואל לישי שלח ואיתיניה ארי לא נסחר עד מיתוהי הכא׃ 12 ושלח ואיתיה והוא סמוק עינוהי יאין ושפיר בריויה ואמר יי קום משחיה ארי דין הוא׃ 13 ונסיב שמואל ית קרנא דמשחא ומשח יתיה בגו אחוהי ושרת רוח גבורה מן קדם יי על דוד מיומא ההוא ולעילא וקם שמואל ואזל לרמתא׃ 14 ורוח גבורה מן קדם יי דהוה עם שאול עדת מניה ובעתא ליה רוח בישא מן קדם יי׃ 15 ואמרו עבדי שאול ליה הא כען רוח בישא מן קדם יי מבעתא לך׃

* *Et vocabis Iesse & filios eius ad victi-* 3
mam, & ostendam tibi quæ facies: & vnges
mihi quem dixero ad te.
* *Et fecit Samuel omnia quæ locutus est Do-* 4
minus. & venit in Bethleem, & admirati
sunt seniores ciuitatis occursu eius. & dixe-
runt: Pax ingressus tuus?
* *Et dixit: Pax. ad immolandum Domino* 5
venio: sanctificamini & discumbite mecum ho-
die in sacrificium. & sanctificauit Iesse & fi-
lios eius, & vocauit eos in sacrificium.
* *Et factum est cùm venirent ipsi, & vidit* 6
Eliab; & dixit: Vtique coram Domino chri-
stus eius?
* *Et dixit Dominus ad Samuel: Ne atten-* 7
das in vultum eius, neque in habitum magni-
tudinis eius, quoniam contempsi eum; quoniam
non sicut viderit homo, sic videbit Deus: quo-
niam homo videbit in faciem, Deus autē in cor.
* *Et vocauit Iesse Aminadab, & transit* 8
iuxta faciem Samuelis. & dixit: Neque hunc
elegit Dominus.
* *Et adduxit Iesse Samma. & dixit: Ne-* 9
que in hoc elegit Dominus.
* *Et adduxit Iesse septem filios suos coram* 10
Samuel. & ait Samuel ad Iesse: Non elegit Do
minus in istis.
* *Et dixit Samuel ad Iesse: Nunquid de-* 11
fuerunt filij tui? & dixit Iesse: Adhuc est mi-
nor, et ecce pascit oues in ouili. et dixit Samuel
ad Iesse: Mitte & accipe eum; quoniam non
discumbemus donec veniat ipse huc.
* *Et misit et adduxit eum coram Samuel.* 12
et ipse erat ruffus cum pulchritudine oculorū,
& bonus aspectu. & dixit Dominus ad Sa-
muel: Surge, vnge eum, quoniam ipse est.
* *Et accepit Samuel cornu olei, & vnxit* 13
eum in medio fratrum eius. & insiluit spiri-
tus Domini super Dauid à die illa et deinceps.
& surrexit Samuel & abijt in Armathem.
* *Et spiritus Domini recessit à Saul, et suf-* 14
focabat eum spiritus nequam à Domino.
* *Et dixerunt serui Saul ad eum: Ecce spi-* 15
ritus malus à Domino suffocat te:

3 * καὶ καλέσεις τὸν ἰεσσαὶ καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ εἰς τὴν θυ-
σίαν, καὶ γνωριῶ σοι ἃ ποιήσεις. καὶ χρίσεις μοι ὃν ἂν εἴ-
4 πω πρὸς σέ. * καὶ ἐποίησε σαμουὴλ πάντα ὅσα
ἐλάλησε κύριος. καὶ ἦλθεν εἰς βηθλεέμ, καὶ ἐξέστη-
σαν οἱ πρεσβύτεροι τῆς πόλεως τῇ ἀπαντήσει αὐτοῦ. καὶ
εἶπον, εἰρήνη ἡ εἴσοδός σου;
5 * καὶ εἶπεν, εἰρήνη· θῦσαι τῷ κυρίῳ ἥκω· ἁγιάσθητε
καὶ ἀνακλίθητε μετ᾽ ἐμοῦ σήμερον εἰς τὴν θυσίαν. καὶ ἡ-
γίασε τὸν ἰεσσαὶ καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐκάλεσεν αὐτοὺς
εἰς τὴν θυσίαν.
6 * καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτοὺς, καὶ εἶδε τὸν ἐλιάβ, καὶ
εἶπεν, ἀλλ᾽ ἢ ἐνώπιον κυρίου ὁ χριστὸς αὐτοῦ;
7 * καὶ εἶπε κύριος πρὸς σαμουήλ, μὴ προσχῇς εἰς τὴν
ὄψιν αὐτοῦ μηδὲ εἰς τὴν ἕξιν τοῦ μεγέθους αὐτοῦ, ὅτι ἐξουδέ-
νωκα αὐτόν, ὅτι οὐχ ὡς ἂν ἴδῃ ἄνθρωπος, οὕτως ὄψεται ὁ θεός.
ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὄψεται εἰς πρόσωπον, ὁ θεὸς δὲ εἰς καρδίαν.
8 * καὶ ἐκάλεσε ἰεσσαὶ τὸν ἀμιναδάβ, καὶ παρῆλθε κατὰ πρόσω-
πον σαμουήλ. καὶ εἶπεν, οὐδὲ τοῦτον ἐξελέξατο ὁ κύριος.
9 * καὶ παρήγαγεν ἰεσσαὶ τὸν σαμμά. καὶ εἶπεν, οὐδὲ ἐν
τούτῳ ἐξελέξατο ὁ κύριος.
10 * καὶ παρήγαγεν ἰεσσαὶ τοὺς ἑπτὰ υἱοὺς αὐτοῦ ἐνώπιον
σαμουήλ. καὶ εἶπε σαμουὴλ πρὸς ἰεσσαί, οὐκ ἐξελέ-
ξατο κύριος ἐν τούτοις.
11 * καὶ εἶπεν σαμουὴλ πρὸς ἰεσσαί, μὴ ἐκλέλοιπε τὰ
παιδάρια σου; καὶ εἶπεν ἰεσσαί, ἔτι ἐστὶν ὁ μικρότερος. καὶ
ἰδοὺ ποιμαίνει ἐν τῷ ποιμνίῳ. καὶ εἶπε σαμουὴλ πρὸς
ἰεσσαί, ἀπόστειλον καὶ λάβε αὐτόν, ὅτι οὐ μὴ κατακλιθῶμεν
12 ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐνταῦθα. * καὶ ἀπέστειλεν καὶ εἰσήγα-
γεν αὐτὸν ἐνώπιον σαμουήλ. καὶ αὐτὸς ἦν πυῤῥάκης μετὰ κάλ-
λους ὀφθαλμῶν, καὶ ἀγαθὸς τῇ ὁράσει. καὶ εἶπε κύριος πρὸς
σαμουήλ, ἀνάστα χρῖσον αὐτόν, ὅτι οὗτός ἐστι.
13 * καὶ ἔλαβε σαμουὴλ τὸ κέρας τοῦ ἐλαίου, καὶ ἔχρισεν
αὐτὸν ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ. καὶ ἐφήλατο πνεῦμα
κυρίου ἐπὶ δαυὶδ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα. καὶ
ἀνέστη σαμουὴλ καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἀρμαθέμ.
14 * καὶ πνεῦμα κυρίου ἀπέστη ἀπὸ σαοὺλ, καὶ ἔπνιγεν αὐ-
τὸν πνεῦμα πονηρὸν παρὰ κυρίου.
15 * καὶ εἶπον οἱ παῖδες σαοὺλ πρὸς αὐτόν, ἰδοὺ πνεῦμα
πονηρὸν παρὰ κυρίου πνίγει σε·

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

3 Et inuitabis Isai in conuiuium, & ego indicabo tibi quid facies; & vnges ante me quem dicam tibi. 4 Et fecit Semuel quod locutus est Dominus, & venit ad Bethlehhem: & congregati sunt senes vrbis ad occursum eius: & dixerunt; Pax aduentus tuus? 5 Et dixit: Pax. ad sacrificandum ante Dominum veni: præparamini & intrabitis mecum in conuiuium. & inuitauit Isai & filios suos, & vocauit eos ad oblationem sanctitatum. 6 Et fuit cùm intrarent illi, & vidit Eliab & dixit: Verùm stat ante Dominum vnctus eius. 7 Et dixit Dominus ad Semuel: Ne contempleris in aspectu eius, & in altitudine staturæ eius: nam elongaui eum; quia non videt vt vident filij hominis; quia filij hominis vident in oculis suis, & ante Dominum manifestæ sunt cogitationes cordis. 8 Et vocauit Iesse Abinadab, & transire fecit illum ante Semuel, & dixit: Etiam in hoc non est voluntas ante Dominum. 9 Et transire fecit Isai Sama, & ait: Etiam in hoc non est voluntas ante Dominum. 10 Et transire fecit Isai septem filios suos ante Semuel, & dixit Semuel ad Isai: Non est voluntas ante Dominum in his. 11 Et dixit Semuel Isai: Num completi sunt pueri? & dixit: Adhuc relictus est paruus, & ecce pascit oues. & dixit Semuel Isai: Mitte & venire fac illum; non enim discumbemus vsquequo veniat ille huc. 12 Et misit & venire fecit illum: & is ruffus erat, & oculi eius decentes, & pulcher in aspectu suo. & dixit Dominus: Surge, vnge illum, quia hic ipse. 13 Et tulit Semuel cornu vnctionis, & vnxit illum inter fratres eius. & mansit spiritus fortitudinis ab-ante Dominum super Dauid à die illo & supra. & surrexit Semuel & venit ad Ramatha. 14 Et spiritus fortitudinis ab-ante Dominum qui fuit cum Saul, transiuit ab illo, & terruit eum spiritus malus ab-ante Dominum. 15 Et dixerunt serui Saul ipsi: Ecce nunc spiritus malus ab-ante Dominum terrens te:

16 * יֹאמַר־נָא אֲדֹנֵנוּ עֲבָדֶיךָ לְפָנֶיךָ יְבַקְשׁוּ אִישׁ יֹדֵעַ
מְנַגֵּן בַּכִּנּוֹר וְהָיָה בִּהְיוֹת עָלֶיךָ רוּחַ־אֱלֹהִים רָעָה
17 וְנִגֵּן בְּיָדוֹ וְטוֹב לָךְ׃ * וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־עֲבָדָיו
רְאוּ־נָא לִי אִישׁ מֵיטִיב לְנַגֵּן וַהֲבֵיאוֹתֶם אֵלָי׃
18 * וַיַּעַן אֶחָד מֵהַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר הִנֵּה רָאִיתִי בֵּן לְיִשַׁי
בֵּית הַלַּחְמִי יֹדֵעַ נַגֵּן וְגִבּוֹר חַיִל וְאִישׁ מִלְחָמָה וּנְבוֹן
19 דָּבָר וְאִישׁ תֹּאַר וַיהוָה עִמּוֹ׃ * וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל
מַלְאָכִים אֶל־יִשָׁי וַיֹּאמֶר שִׁלְחָה אֵלַי אֶת־דָּוִד בִּנְךָ
20 אֲשֶׁר בַּצֹּאן׃ * וַיִּקַּח יִשַׁי חֲמוֹר לֶחֶם וְנֹאד יַיִן
וּגְדִי עִזִּים אֶחָד וַיִּשְׁלַח בְּיַד־דָּוִד בְּנוֹ אֶל־שָׁאוּל׃
21 * וַיָּבֹא דָוִד אֶל־שָׁאוּל וַיַּעֲמֹד לְפָנָיו וַיֶּאֱהָבֵהוּ
22 מְאֹד וַיְהִי־לוֹ נֹשֵׂא כֵלִים׃ * וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל אֶל־
יִשַׁי לֵאמֹר יַעֲמָד־נָא דָוִד לְפָנַי כִּי־מָצָא חֵן בְּעֵינָי׃
23 * וְהָיָה בִּהְיוֹת רוּחַ־אֱלֹהִים אֶל־שָׁאוּל וְלָקַח דָּוִד
אֶת־הַכִּנּוֹר וְנִגֵּן בְּיָדוֹ וְרָוַח לְשָׁאוּל וְטוֹב לוֹ וְסָרָה
מֵעָלָיו רוּחַ הָרָעָה׃

יז

1 * וַיַּאַסְפוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־מַחֲנֵיהֶם לַמִּלְחָמָה
וַיֵּאָסְפוּ שֹׂכֹה אֲשֶׁר לִיהוּדָה וַיַּחֲנוּ בֵּין־שׂוֹכֹה וּבֵין־
עֲזֵקָה בְּאֶפֶס דַּמִּים׃
2 * וְשָׁאוּל וְאִישׁ־יִשְׂרָאֵל נֶאֶסְפוּ וַיַּחֲנוּ בְּעֵמֶק הָאֵלָה
וַיַּעַרְכוּ מִלְחָמָה לִקְרַאת פְּלִשְׁתִּים׃
3 * וּפְלִשְׁתִּים עֹמְדִים אֶל־הָהָר מִזֶּה וְיִשְׂרָאֵל
עֹמְדִים אֶל־הָהָר מִזֶּה וְהַגַּיְא בֵּינֵיהֶם׃
4 * וַיֵּצֵא אִישׁ־הַבֵּנַיִם מִמַּחֲנוֹת פְּלִשְׁתִּים גָּלְיָת
שְׁמוֹ מִגַּת גָּבְהוֹ שֵׁשׁ אַמּוֹת וָזָרֶת׃
5 * וְכוֹבַע נְחֹשֶׁת עַל־רֹאשׁוֹ וְשִׁרְיוֹן קַשְׂקַשִּׂים הוּא
לָבוּשׁ וּמִשְׁקַל הַשִּׁרְיוֹן חֲמֵשֶׁת־אֲלָפִים שְׁקָלִים
6 נְחֹשֶׁת׃ * וּמִצְחַת נְחֹשֶׁת עַל־רַגְלָיו וְכִידוֹן נְחֹשֶׁת
בֵּין כְּתֵפָיו׃

16 * Iubeat dominus noster rex, & serui
tui qui coram te sunt, quærent hominem
scientem psallere cithara, vt quando arri-
puerit te spiritus Dei malus, psallat manu
17 sua, & leuiùs feras. * Et ait Saul ad seruos
suos: Prouidete ergo mihi aliquem bene
18 psallentem, & adducite eum ad me. * Et
respondens vnus de pueris ait: Ecce vidi
filium Isai Bethleemitem scientem psalle-
D re, & fortissimum robore, & virum belli-
cosum, & prudentem in verbis, & virum
19 pulchrum, & Dominus est cum eo. * Misit
ergo Saul nuncios ad Isai, dicens: Mitte
ad me Dauid filium tuum qui est in pa-
20 cuis. * Tulit itaque Isai asinum plenum pa
nibus, & lagenam vini, & hœdum de ca-
pris vnum, & misit per manum Dauid fi-
21 lij sui Sauli. * Et venit Dauid ad Saul, &
stetit coram eo. at ille dilexit eum nimis,
22 & factus est eius armiger. * Misitque Saul
ad Isai, dicens: Stet Dauid in conspectu
meo. inuenit enim gratiá in oculis meis.
23 * Igitur quandocunq; spiritus Dei ma-
lus arripiebat Saul, Dauid tollebat citha-
ram, & percutiebat manu sua, & refocilla-
batur Saul & leuiùs habebat. recedebat e-
nim ab eo spiritus malus. CAP. XVII.
Congregantes autem Philistiim agmi-
1 na sua in prœlium conuenerunt in So-
A chot Iudæ, & castrametati sunt inter So-
2 chot & Azecha in finibus Domim. * Por-
rò Saul & filij Israel congregati venerunt
in valle Terebinthi, & direxerunt aciem
3 ad pugnãdum contra Philistiim. * Et Phi-
listiim stabant super mõtem ex parte hac,
& Israel stabat supra monté ex altera par-
4 te, vallisq; erat inter eos. * Et egressus est vir
spurius de castris Philistinorũ nomine Go-
liath de Geth, altitudinis sex cubitorũ &
5 palmo; * Et cassis ęrea sup caput eius, & lo-
rica hamata induebatur. porrò pondus lo-
ricæ eius quinque millia siclorũ ęris erat.
6 * Et ocreas æreas habebat in cruribus, &
clypeus æreus tegebat humeros eius.

* *Dicant iam domine serui tui coram te, et* 16
quærant domino nostro virum scientem psalle-
re in cithara. & erit cùm sit in te spiritus ma-
lus à Deo, & psallet in cithara sua, & bonum
tibi erit. * *Et dixit Saul ad seruos suos: Vi-* 17
dete iam mihi virum bene psallentem, & ad-
ducite eum ad me. * *Et respondit vnus de* 18
pueris eius & ait: Ecce vidi filiũ Iesse in Beth-
leem scientem psallere, & vir prudens, et ho-
mo bellicosus, potens robore, & sapiens in ver-
bo, & bonus forma, & Dominus cum eo.
* *Et misit Saul nuncios ad Iesse dicens: Mit-* 19
te ad me Dauid filium tuum qui est in ouili.
* *Et tulit Iesse asinum, & imposuit ei go-* 20
mor panum & vtrem vini, & hædũ capra-
rum vnum, & misit in manu Dauid filij sui
ad Saul. * *Et ingressus est Dauid ad Saul,* 21
& stetit coram eo; & amauit eum Saul valdè.
& factus est ei Dauid gerens arma eius.
* *Et misit Saul ad Iesse, dicens: Adsit iam* 22
Dauid in conspectu meo, quoniam inuenit gra-
tiam in oculis meis.
* *Et factum est cùm esset à Deo malus spi-* 23
ritus super Saul, & accipiebat Dauid citharã,
& canebat in manu sua, et refocillabatur Saul,
& bonum erat ei; & recedebat ab eo spiritus
malus.

CAP. XVII.

Et congregant Philistiim castra sua in præ- 1
lium, & conueniunt in Socho Iudæ; & ca-
strametantur inter Socho & inter Azeca in A-
phesdomin. * *Et Saul & viri Israel congregati* 2
sunt, & castrametati sunt in valle quercus isti
& isti, & direxerunt aciem in bellum contra
Philistiim. * *Et Philistiim stabãt super montem* 3
hinc, & Israel stabat de monte hinc: & vallis
inter eos. * *Et egressus est vir potens de acie Phi* 4
listiim, Goliath erat nomen ei de Geth. altitudo
ei quatuor cubitorum & palmi: * *Et cassis ærea* 5
super caput eius, et thoracem hamatum ipse in-
dutus: & erat pondus thoracis eius quinque
millia siclorum æris & ferri. * *Et ocreæ eius* 6
æreæ quæ super crura eius: & clypeus æreus in
medio humerorum eius.

16 * εἰπάτωσαν δὴ κύριε οἱ δοῦλοί σου ἐνώπιόν σου, καὶ ζη-
τησάτωσαν τῷ κυρίῳ ἡμῶν ἄνδρα εἰδότα ψάλλειν ἐν κινύ-
ρᾳ. καὶ ἔσται ἐν τῷ εἶναι ἐπὶ σοὶ πνεῦμα πονηρὸν παρὰ θεοῦ,
17 καὶ ψαλεῖ ἐν τῇ κινύρᾳ αὐτοῦ, καὶ ἀγαθόν σοι ἔσται. * καὶ εἶπε
σαοὺλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, ἴδετε δή μοι ἄνδρα ἀγα-
18 θῶς ψάλλοντα, καὶ εἰσαγάγετε αὐτὸν πρός με. * καὶ ἀ-
πεκρίθη εἷς τῶν παίδων αὐτοῦ καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἑώρακα υἱὸν τοῦ
ἰεσσαὶ ἐν τῇ βηθλεὲμ ἐπιστάμενον ψάλλειν, καὶ ὁ ἀνὴρ συ-
νετός, καὶ ὁ ἄνθρωπος πολεμιστὴς δυνατὸς ἰσχύϊ, καὶ σοφὸς
19 ἐν λόγῳ, καὶ ἀγαθὸς τῷ εἴδει, καὶ κύριος μετ' αὐτοῦ. * καὶ ἀ-
πέστειλε σαοὺλ ἀγγέλους πρὸς ἰεσσαὶ λέγων, ἐξαπόστειλον
20 πρός με δαυὶδ τὸν υἱόν σου τὸν ἐν τῷ ποιμνίῳ. * καὶ ἔλαβεν
ἰεσσαὶ ὄνον, καὶ ἐπέθηκεν αὐτῷ γόμορ ἄρτων, καὶ ἀσκὸν οἴ-
νου, καὶ ἔριφον αἰγῶν ἕνα, καὶ ἐξαπέστειλεν ἐν χειρὶ δα-
21 υὶδ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ πρὸς σαοὺλ. * καὶ εἰσῆλθε δαυὶδ πρὸς
σαοὺλ, καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ἠγάπησεν αὐτὸν σαοὺλ
σφόδρα. καὶ ἐγένετο αὐτῷ δαυὶδ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ.
22 * καὶ ἀπέστειλε σαοὺλ πρὸς ἰεσσαὶ λέγων, παριστάσθω
δὴ δαυὶδ ἐνώπιόν μου, ὅτι εὗρεν χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς μου.
23 * καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι παρὰ θεοῦ πονηρὸν πνεῦμα ἐ-
πὶ σαοὺλ, καὶ ἐλάμβανε δαυὶδ τὴν κινύραν, καὶ ἔψαλλεν
ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἀνέψυχε σαοὺλ, καὶ ἀγαθὸν ἦν αὐτῷ, καὶ
ἀφίστατο ἀπ' αὐτοῦ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν. ιζ.
1 * Καὶ συνάγουσιν οἱ ἀλλόφυλοι τὰς παρεμβολὰς
αὐτῶν εἰς πόλεμον, καὶ συνάγονται εἰς σοχὼ τῆς ἰουδαίας·
καὶ παρεμβάλλουσιν ἀναμέσον σοχὼ καὶ ἀναμέσον ἀ-
2 ζηκὰ ἐν ἀφεσδομίν. * καὶ σαοὺλ καὶ οἱ ἄνδρες ἰσραὴλ
συνήχθησαν, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυός·
οὗτοι καὶ οὗτοι, καὶ παρατάσσονται εἰς πόλεμον ἐξ ἐναντίας
3 τῶν ἀλλοφύλων. * καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἵστανται ἐπὶ τοῦ ὄ-
ρους ἐντεῦθεν καὶ ἰσραὴλ ἵσταται ἐπὶ τοῦ ὄρους ἐντεῦθεν·
4 καὶ ὁ αὐλὼν ἀναμέσον αὐτῶν. * καὶ ἐξῆλθεν ἀνὴρ δυνα-
τὸς ἐκ τῆς παρατάξεως τῶν ἀλλοφύλων, γολιὰθ ἦν ὄνομα
αὐτῷ ἐκ γέθ· ὕψος αὐτοῦ τεσσάρων πηχέων καὶ σπιθαμῆς.
5 * καὶ περικεφαλαία χαλκῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ θώ-
ρακα ἁλυσιδωτὸν αὐτὸς ἐνδεδυκώς. καὶ ἦν ὁ σταθμὸς τοῦ
θώρακος αὐτοῦ πέντε χιλιάδες σίκλων χαλκοῦ καὶ σιδή-
6 ρου. * καὶ αἱ κνημῖδες αὐτοῦ χαλκαῖ αἱ ἐπὶ τῶν σκελῶν αὐ-
τοῦ· καὶ ἀσπὶς χαλκῆ ἀναμέσον τῶν ὤμων αὐτοῦ·

תרגום יונתן

16 יֵימַר כְּעַן רִבּוֹנָנָא עַבְדָּךְ קֳדָמָךְ יִבְעוֹן גַּבְרָא דְּיָדַע לְנַגָּנָא בְּכִנָּרָא וִיהֵי כַּד תִּשְׁרֵי עֲלָךְ רוּחַ בִּישָׁא מִן קֳדָם יְיָ וִינַגֵּן בִּידֵיהּ וְיֵיטַב לָךְ׃
17 וַאֲמַר שָׁאוּל לְעַבְדּוֹהִי חֲזוֹ כְּעַן לִי גַּבְרָא דְּמוֹטִיב לְנַגָּנָא וְתַיְתוּנֵיהּ לְוָתִי׃ 18 וַאֲתֵיב חַד מֵעוּלֵימַיָּא וַאֲמַר הָא חֲזֵיתִי בְּרָא לְיִשַׁי דְּמִבֵּית לֶחֶם יָדַע לְנַגָּנָא וּגְבַר חֵילָא וּגְבַר עָבֵיד קְרָבִין וְסָכְלְתָן בְּעֵיצָה וּגְבַר שַׁפִּיר בְּרֵיוֵהּ וּמֵימְרָא דַּיְיָ בְּסַעְדֵּיהּ׃ 19 וּשְׁלַח שָׁאוּל אִיזְגַּדִּין לְוָת יִשַׁי וַאֲמַר שְׁלַח לִי יָת דָּוִד בְּרָךְ דִּי בְעָנָא׃ 20 וּנְסֵיב יִשַׁי טְעוֹן חֲמָרָא בְּלַחְמָא וּגְרַב דַּחֲמַר וְגַדְיָא בַּר עִזֵּי חַד וּשְׁדַר בְּיַד דָּוִד בְּרֵיהּ לְוָת שָׁאוּל׃ 21 וַאֲתָא דָּוִד לְוָת שָׁאוּל וְשַׁמֵּישׁ קֳדָמוֹהִי וְרַחֲמֵיהּ לַחְדָּא וַהֲוָה לֵיהּ נְטֵיל זֵינֵיהּ׃ 22 וּשְׁלַח שָׁאוּל לְוָת יִשַׁי לְמֵימַר יְשַׁמֵּשׁ כְּעַן דָּוִד קֳדָמַי אֲרֵי אַשְׁכַּח רַחֲמִין בְּעֵינָי׃ 23 וַהֲוֵי כַּד שָׁרְיָא רוּחַ בִּישָׁא מִן קֳדָם יְיָ עַל שָׁאוּל וּנְסֵיב דָּוִד יָת כִּנָּרָא וּמְנַגֵּן בִּידֵיהּ וּמִתְרְוַח לְשָׁאוּל וְטַב לֵיהּ וּמִסְתַּלְּקָא מֵעֲלוֹהִי רוּחַ בִּישָׁא׃

יז

1 וּכְנַשׁוּ פְלִשְׁתָּאֵי יָת מַשְׁרְיָתְהוֹן לְאַגָּחָא קְרָבָא וְאִתְכְּנִישׁוּ לְסוֹכוֹ דִּלְשִׁבְטָא יְהוּדָה וּשְׁרוֹ בֵּין סוֹכוֹ וּבֵין עֲזֵקָה בְּאֶפֶס דַּמִּים׃ 2 וְשָׁאוּל וֶאֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל אִתְכְּנִישׁוּ וּשְׁרוֹ בְּמֵישַׁר בּוּטְמָא וְסַדָּרוּ קְרָבָא לְקַדָּמוּת פְּלִשְׁתָּאֵי׃ 3 וּפְלִשְׁתָּאֵי קָיְמִין עַל טוּרָא מִכָּא וְיִשְׂרָאֵל קָיְמִין עַל טוּרָא מִכָּא וְחֵילָתָא בֵּינֵיהוֹן׃ 4 וּנְפַק גַּבְרָא מִבֵּינֵיהוֹן מִמַּשְׁרְיַת פְּלִשְׁתָּאֵי גָּלְיַת שְׁמֵיהּ מִגַּת רוּמֵיהּ שִׁית אַמִּין וְזַרְתָּא׃ 5 וְקוֹלַס דִּנְחָשׁ עַל רֵישֵׁיהּ וְשִׁרְיָן גַּלְבִּין הוּא לְבִישׁ וּמַתְקַל שִׁרְיָנָא חַמְשָׁא אַלְפִין חִקְלֵי נְחָשָׁא׃ 6 וּמַגְּפִין דִּנְחָשׁ עַל רַגְלוֹהִי וּמְסַחְפָא דִּנְחָשָׁא נָפֵיק מִן קוֹלְסָא מְטַל בֵּין כִּתְפוֹהִי׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

16 Dicat nunc dominus noster, serui tui ante te quærent virum qui sciat psallere in cithara: & erit quando manebit super te spiritus malus ab-ante Dominum, & psallet in manibus suis, & benè erit tibi. 17 Et dixit Saul seruis suis. Prouidete nunc mihi virum qui aptus sit ad psallendum, & venire facietis eum ad me. 18 Et respondit vnus de pueris eius, & dixit: Ecce vidi filium Isai qui ex Bethlehhem, scientem psallere, & virum virtutis, & virum bellatorem, intelligentem in consilio, & virum pulchrum aspectu suo, & verbum Domini in auxilio eius. 19 Et misit Saul nuncios ad Isai, & dixit: Mitte mihi Dauid filium tuum qui est inter pecora. 20 Et tulit Isai oneratum asinum pane, & vtrem vini, & hœdum filium capræ vnum, & misit in manu Dauid filij sui ad Saul. 21 Et venit Dauid ad Saul, & ministrauit ante eum; & amauit illum valdè, & fuit ei portans arma eius. 22 Et misit Saul ad Isai dicens: Ministrabit nunc Dauid ante me, quia inuenit gratiam in oculis meis. 23 Et fuit quando mansit spiritus malus ab-ante Dominum super Saul, & tulit Dauid chinaram, & psallebat in manu sua, & refrigerium fuit Sauli, & bene fuit ei, & ascendit desuper eum spiritus malus.

CAP. XVII.

Et congregauerunt Pelisthæi exercitum suum ad ineundum bellum, & congregati sunt ad Zzocho quę est tribui Iehudah, & posuerunt castra inter Zzocho & inter Ghazekah in Ephezzdummin. 2 Et Saul & homo Israel congregati sunt, & posuerunt castra in planicie glandis, & ordinauerunt prœlium ad occursum Pelisthæorum. 3 Et Pelisthæi stabant super montem hinc, & Israel stabat super montem hinc; & vallis inter eos. 4 Et exiit vir de-inter illos ex castris Pelisthæorum, Goliath nomen eius ex Gath: altitudo eius sex cubiti & palmus. 5 Et galea ærea super caput eius, & lorica squamarum ipse indutus, & pondus loricæ quinque mille sicli æris. 6 Et ocreæ æreæ super pedes eius, & hasta ærea exiens ex galea gestata inter humeros eius.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

7 וחץ חניתו כמנור ארגים ולהבת חניתו שש־
מאות שקלים ברזל ונשא הצנה הלך לפניו׃
8 ויעמד ויקרא אל־מערכת ישראל ויאמר להם
למה תצאו לערך מלחמה הלוא אנכי הפלשתי
ואתם עבדים לשאול ברו־לכם איש וירד אלי׃
9 אם־יוכל להלחם אתי והכני והיינו לכם
לעבדים ואם־אני אוכל־לו והכתיו והייתם
לנו לעבדים ועבדתם אתנו׃
10 ויאמר הפלשתי אני חרפתי את־מערכות
ישראל היום הזה תנו־לי איש ונלחמה יחד׃
11 וישמע שאול וכל־ישראל את־דברי הפלשתי
האלה ויחתו ויראו מאד׃
12 ודוד בן־איש אפרתי הזה מבית לחם יהודה
ושמו ישי ולו שמנה בנים והאיש בימי שאול
זקן בא באנשים׃
13 וילכו שלשת בני־ישי הגדלים הלכו אחרי־
שאול למלחמה ושם שלשת בניו אשר הלכו
במלחמה אליאב הבכור ומשנהו אבינדב
והשלשי שמה׃
14 ודוד הוא הקטן ושלשה הגדלים הלכו אחרי
15 שאול׃ ודוד הלך ושב מעל שאול לרעות
את־צאן אביו בית לחם׃
16 ויגש הפלשתי השכם והערב ויתיצב ארבעים
17 יום׃ ויאמר ישי לדוד בנו קח־נא לאחיך
איפת הקליא הזה ועשרה לחם הזה והרץ המחנה
18 לאחיך׃ ואת עשרת חרצי החלב האלה
תביא לשר האלף ואת־אחיך תפקד לשלום
ואת־ערבתם תקח׃
19 ושאול והמה וכל־איש ישראל בעמק האלה
נלחמים עם־פלשתים׃

7 Hastile autem hastæ eius erat quasi
liciatorium texentium. ipsum autem fer-
rum hastæ eius sexcentos siclos habebat
ferri. & armiger eius antecedebat eum.
8 Stansque clamabat aduersum phalangas
Israel, & dicebat eis: Quare venistis para-
ti ad prœlium? Nunquid ego non sum
Philistæus, & vos serui Saul? Eligite ex vo-
bis virum, & descendat ad singulare certa-
9 men. Si quiuerit pugnare mecum & per-
B cusserit me, erimus vobis serui. si autem
ego præualuero & percussero eũ, vos ser-
10 ui eritis & seruietis nobis. Et aiebat Phi-
listæus: Ego exprobraui agminibus Israel
hodie. date mihi virum, & ineat mecum
11 singulare certamen. Audiens autem
Saul & omnes Israelitæ sermones Phili-
stæi huiuscemodi, stupebant & metuebant
12 nimis. Dauid autem erat filius viri E-
phratæi, de quo suprà dictũ est, de Beth-
leem Iuda, cui nomen erat Isai, qui habe-
bat octo filios, & erat vir in diebus Saul
senex & grandæuus inter viros.
13 Abierunt autem tres filij eius maio-
res post Saul in prœlium. & nomina trium
filiorum eius qui perrexerunt ad bellum,
Heliab primogenitus, & secundus Ami-
nadab, tertius quoque Samma.
14 Dauid autem erat minimus. Tribus
15 ergo maioribus secutis Saulem, abiit
Dauid & reuersus est à Saul vt pasceret
gregem patris sui in Bethleem.
16 Procedebat verò Philistæus manè &
vesperè, & stabat quadraginta diebus.
17 Dixit autem Isai ad Dauid filiũ suum:
Accipe fratribus tuis ephi polentæ & de-
cem panes istos, & curre in castra ad fra-
18 tres tuos: Et decem formellas casei
has deferes ad tribunum. Et fratres tuos
visitabis si rectè agant, & cum quibus or-
dinati sunt disce.
19 Saul autem & illi & omnes filij Is-
rael in valle Terebinthi pugnabant ad-
uersum Philistiim.

7 *Et hastile hastæ eius vt liciatorium texen-
tium, & lancea quæ super eum sexcentorum si-
clorum ferri: & gerens arma eius antecedebat
eum antè.*
8 *Et stetit, & clamauit aduersum aciem
Israel, & dixit eis: Quare venitis vt ordi-
netis aciem ad bellum aduersum nos? nonne
ego sum Philistæus, & vos Hebræi Saul?
eligite vobis virum & descendat ad me.*
9 *Et si quiuerit pugnare mecum, & percus-
serit me, erimus vobis in seruos; si autem ego
oppressero eum & percussero eum, eritis nobis
in seruos, & seruietis nobis.*
10 *Et dixit Philistæus, Ecce ego exprobraui
aciem Israel in die hac: date ergo mihi virum,
& singulariter certabimus ambo.*
11 *Et audiuit Saul & omnis Israel verba
Philistæi hæc, & stupebant & metuebant
nimis.*
12 *Et Dauid filius viri Ephratæi iste de Beth-
leem Iuda, & nomen ei Iesse, & ei octo fi-
lij, & vir senex in diebus Saul qui venit in
annis.*
13 *Et abierunt tres filij Iesse maiores post
Saul in bellum, & nomen filiorum eius qui
perrexerunt ad bellum, Eliab primogeni-
tus eius, & secundus Aminadab, & tertius
Sama.*
14 *Et Dauid ipse iunior, & tres maiores
abierunt post Saul.*
15 *Et Dauid abijt, & reuersus est à Saul
vt pasceret oues patris sui in Bethleem.*
16 *Et procedebat Philistæus manè surgens et
vespere, & firmatus erat aduersum Israel
quadraginta diebus.*
17 *Et dixit Iesse Dauid filio suo, Accipe iam
fratribus tuis ephi farinæ huius, & decem pa-
nes istos, & curre in castra ad fratres tuos.*
18 *Et decem formellas lactis has deferes tri-
buno; & fratres tuos visitabis in pacem, &
quibuscunque indigeant cognosces.*
19 *Et Saul, & ipsi, & omnis vir Israel in
valle quercus pugnantes cum Philistijm.*

7 καὶ ὁ κοντὸς τοῦ δόρατος αὐτοῦ ὡσεὶ μεσάντιον ὑφαινόντων, καὶ ἡ λόγχη ἡ ἐπ' αὐτῷ ἑξακοσίων σίκλων σιδήρου· καὶ ὁ αἴρων τὰ ὅπλα αὐτοῦ προεπορεύετο αὐτοῦ ἔμπροσθεν.
8 καὶ ἔστη καὶ ἐβόησεν εἰς τὴν παράταξιν Ἰσραήλ· καὶ εἶπε αὐτοῖς, ἵνα τί ἐκπορεύεσθε παρατάξασθαι εἰς πόλεμον ἐξ ἐναντίας ἡμῶν, οὐκ ἐγώ εἰμι ἀλλόφυλος, καὶ ὑμεῖς Ἑβραῖοι τοῦ Σαούλ; ἐκλέξασθε ἑαυτοῖς ἄνδρα καὶ καταβήτω πρός με.
9 καὶ ἐὰν δυνηθῇ πολεμῆσαι μετ' ἐμοῦ καὶ πατάξῃ με, ἐσόμεθα ὑμῖν εἰς δούλους· ἐὰν δὲ ἐγὼ καταδυναστεύσω αὐτοῦ καὶ πατάξω αὐτόν, ἔσεσθε ἡμῖν εἰς δούλους καὶ δουλεύσετε ἡμῖν.
10 καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος, ἰδοὺ ἐγὼ ὠνείδισα τὴν παράταξιν Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ· δότε οὖν μοι ἄνδρα, καὶ μονομαχήσομεν ἀμφότεροι.
11 καὶ ἤκουσε Σαοὺλ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ τὰ ῥήματα τοῦ ἀλλοφύλου ταῦτα, καὶ ἐξέστησαν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.
12 καὶ Δαυὶδ υἱὸς ἀνδρὸς Ἐφραθαίου οὗτος ἐκ Βηθλεὲμ Ἰούδα, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰεσσαί, καὶ αὐτῷ ὀκτὼ υἱοί· καὶ ὁ ἀνὴρ πρεσβύτερος ἐν ἡμέραις Σαοὺλ ἐληλυθὼς ἐν ἔτεσιν·
13 καὶ ἐπορεύθησαν οἱ τρεῖς υἱοὶ Ἰεσσαὶ οἱ μείζονες ὀπίσω Σαοὺλ εἰς τὸν πόλεμον· καὶ ὄνομα τῶν υἱῶν αὐτοῦ τῶν πορευθέντων εἰς τὸν πόλεμον, Ἐλιὰβ ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ ὁ δεύτερος Ἀμιναδάβ, καὶ ὁ τρίτος Σαμά.
14 καὶ Δαυὶδ αὐτὸς ὁ νεώτερος· καὶ οἱ τρεῖς οἱ μείζονες ἐπορεύθησαν ὀπίσω Σαούλ.
15 καὶ Δαυὶδ ἀπῆλθε, καὶ ἀνέστρεψεν ἀπὸ Σαοὺλ ποιμαίνειν τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν Βηθλεέμ.
16 καὶ προσῆλθεν ὁ ἀλλόφυλος ὀρθρίζων καὶ ὀψίζων· καὶ ἐστηλώθη ἐναντίον Ἰσραὴλ τεσσαράκοντα ἡμέρας.
17 καὶ εἶπεν Ἰεσσαὶ Δαυὶδ τῷ υἱῷ αὐτοῦ, λάβε δὴ τοῖς ἀδελφοῖς σου τὸ οἰφὶ τοῦ ἀλφίτου τούτου καὶ τοὺς δέκα ἄρτους τούτους, καὶ δράμε εἰς τὴν παρεμβολὴν πρὸς τοὺς ἀδελφούς σου.
18 καὶ τὰς δέκα τρυφαλίδας τοῦ γάλακτος ταύτας εἰσοίσεις τῷ χιλιάρχῳ, καὶ τοὺς ἀδελφούς σου ἐπισκέψῃ εἰς εἰρήνην, καὶ ὅσα ἂν χρήζωσι γνώσῃ.
19 καὶ Σαούλ, καὶ αὐτοί, καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυὸς πολεμοῦντες μετὰ τῶν ἀλλοφύλων.

תרגום יונתן

7 ואעא דמורניתיה כאכסן דגרדאין ושננא דמורניתיה מתקל שית מאה סלעין דפרזלא ונטיל תריסא אזיל קדמוהי׃
8 וקם ואכלי על סדרי קרבא דישראל ואמר להון למה אתון נפקין לסדרא קרבא עם פלשתאי הלא אנא גלית פלשתאה ואתון עבדין לשאול בחרו לכון גברא וייחות לותי׃
9 אם יכול לאגחא קרבא עמי ויקטלינני ונהי לכון לעבדין ואם אנא איכול ליה ואקטליניה ותהון לנא לעבדין ותפלחון יתנא׃
10 ואמר פלשתאה אנא חסריה ית סידרי ישראל יומא דין איתו לי גברא ונגיח קרבא כחדא׃
11 ושמע שאול וכל ישראל ית פתגמי פלשתאה ואיתברו ודחילו לחדא׃
12 ודוד בר גבר אפרתי הדין מבית לחם דבית יהודה ושמיה ישי וליה תמניא בנין וגברא ביומי שאול סיב סבי בבחיריא׃
13 ואזלו תלתא בני ישי רברביא אזלו בתר שאול לקרבא ושום תלתא בנוהי דאזלו בקרבא אליאב בכרא ותנייניה אבינדב ותליתאה שמה׃
14 ודוד הוא זעירא ותלתא רברביא אזלו בתר שאול׃
15 ודוד אזל ותאב מלות שאול למרעי ית ענא דאבוהי בבית לחם׃
16 וקריב פלשתאה מקדים ומחשיך ואתעתד ארבעין יומין׃
17 ואמר ישי לדוד בריה סב כען לאחך מכילתא דקליא הדין ועשרא טולמין דלחמא האלין ואוביל למשריתא לאחך׃
18 וית עשר גובנין דחלבא האלין תוביל לרב אלפא וית אחך תסער לשלם וית טיבהון תייתי׃
19 ושאול ואינון וכל אנש ישראל במישר בוטמא מגיחין קרבא עם פלשתאי׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

7 Et lignum hastæ eius sicut iugum textorum, & acies hastæ eius pondus sexcentum siclorum ferri; & ferens scutum ambulans ante eum.
8 Et stetit, & intonuit super ordines belli Israel, & dixit illis, Ad quid vos exeuntes ad ordinandum bellum cum Pelistæis? nonne ego Goliath Pelistæus, & vos serui Saulis? eligite vobis virum, & descendat ad me.
9 Si valebit ad ordinandum prœlium mecum, & occidet me, & erimus vobis ad seruos; & si ego valebo ei, & occidã eum, & eritis nobis ad seruos, & seruietis nobis.
10 Et dixit Pelistæus, Ego exprobraui ordines Israel hodie: venire facite mihi virum, & inibimus prœlium simul.
11 Et audiuit Saul & omnis Israel verba Pelistæi: & fracti sunt, & timuerunt valde.
12 Et Dauid filius viri Ephratæi huius, ex Bethlehhem de domo Iuda, & nomen eius Isai; & illi octo filij, & vir in diebus Saul senex numeratus in iuuenibus.
13 Et iuerunt tres filij Isai maiores, iuerunt post Saul ad bellum: & nomen trium filiorum eius, qui iuerunt in bello, Eliab primogenitus, & secundus Abinadab, & tertius Samah.
14 Et Dauid ipse paruus, & tres magni iuerunt post Saul.
15 Et Dauid iuit, & redijt à Saul ad pascendum pecus patris sui Bethlehhem.
16 Et accessit Pelistæus anticipans, & vespertinans, & commoratus est quadraginta dies.
17 Et dixit Isai Dauid filio eius, Ferto nunc fratribus tuis mensuram tosti huius, & decem tortas panis has, & deferto ad exercitum ad fratres tuos.
18 Et decem caseos lactis hos deferes ad magistrum mille, & fratres tuos visitabis ad pacem, & bonitatem eorum afferes.
19 Et Saul, & illi, & omnis homo Israel in planicie glandis ineuntes bellum cum Pelistæis.

20 וישכם דוד בבקר ויטש את הצאן על
שמר וישא וילך כאשר צוהו ישי ויבא המעגלה
והחיל היצא אל המערכה והרעו במלחמה:
21 ותערך ישראל ופלשתים מערכה לקראת
22 מערכה: ויטש דוד את הכלים מעליו
על יד שומר הכלים וירץ המערכה ויבא וישאל
23 לאחיו לשלום: והוא מדבר עמם והנה
איש הבנים עולה גלית הפלשתי שמו מגת
ממערכות פלשתים וידבר כדברים האלה וישמע
24 דוד: וכל איש ישראל בראותם את
25 האיש וינסו מפניו ויראו מאד: ויאמר
איש ישראל הראיתם האיש העלה הזה כי לחרף
את ישראל עלה והיה האיש אשר יכנו
יעשרנו המלך עשר גדול ואת בתו יתן לו
ואת בית אביו יעשה חפשי בישראל:
26 ויאמר דוד אל האנשים העמדים עמו
לאמר מה יעשה לאיש אשר יכה את הפלשתי
הלז והסיר חרפה מעל ישראל כי מי הפלשתי
הערל הזה כי חרף מערכות אלהים חיים:
27 ויאמר לו העם כדבר הזה לאמר כה יעשה
28 לאיש אשר יכנו: וישמע אליאב אחיו הגדול
בדברו אל האנשים ויחר אף אליאב בדוד
ויאמר למה זה ירדת ועל מי נטשת מעט
הצאן ההנה במדבר אני ידעתי את זדנך ואת
רע לבבך כי למען ראות המלחמה ירדת:
29 ויאמר דוד מה עשיתי עתה הלוא דבר הוא:
30 ויסב מאצלו אל מול אחר ויאמר כדבר הזה
וישבהו העם דבר כדבר הראשון:
31 וישמעו הדברים אשר דבר דוד ויגדו לפני
שאול ויקחהו:

20 * Surrexit itaque Dauid manè & com-
médauit gregem custodi, & onustus abijt
C sicut pręceperat ei Isai. Et venit ad locum
Magala & ad exercitum, qui egressus ad
pugnam vociferatus erat in certamine.
21 * Direxerat enim aciē Israel, sed & Phi-
listijm ex aduerso fuerant præparati.
22 * Derelinquens ergo Dauid vasa quæ
attulerat sub manu custodis ad sarcinas,
cucurrit ad locum certaminis; & interro-
gabat, si omnia rectè agerētur erga fratres
23 suos. * Cúmq; adhuc ille loqueretur eis,
apparuit vir ille spurius ascēdens Goliath
nomine Philistæus de Geth de castris Phi
listinorum. Et loquente eo hæc eadē ver-
24 ba, audiuit Dauid. * Omnes autem Israe-
litæ, cùm vidissent virum, fugerūt à facie
25 eius timentes eum valde. * Et dixit vnus
quispiam de Israel: Num vidistis virum
hunc qui ascēdit? Ad exprobrandū enim
Israel ascendit. Virum ergo qui percusse-
rit eum, ditabit rex diuitijs magnis, & fi-
liam suam dabit ei, & domum patris eius
26 faciet absq; tributo in Israel. * Et ait Da-
uid ad viros qui stabant secum: dicens,
Quid dabitur viro, qui percusserit Phili-
stæum hunc, & tulerit opprobrium de Is-
rael? Quis est enim hic Philistæus incir-
D cūcisus qui exprobrauit aciem Dei viuen-
27 tis? * Referebat autē ei populus eundem
sermonē: dicens, Hæc dabuntur viro qui
28 percusserit eum. * Quod cùm audisset
Heliab frater eius maior, loquente eo cū
aliis iratus est contra Dauid, & ait: Qua-
re venisti, & quare dereliquisti paucu-
las oues illas in deserto? Ego noui superbiam
tuam, & nequitiam cordis tui, quia vt vi-
29 deres prœlium descendisti. * Et dixit Da-
uid, Quid feci? Nunquid non verbū est?
30 * Et declinauit paululū ab eo ad aliū.
dixítq; eundem sermonem. Et respondit
31 ei populus verbum sicut prius. * Audita
sunt autem verba quæ locutus est Dauid,
& annunciata in conspectu Saul.

תרגום יונתן

20 ואקדים דוד בצפרא ושבק ית ענא על נטירא ונטל ואזל כמא דפקדיה ישי ואתא לכרקומא ומשריתא עבדי קרבא נפקו לסידרא ויביבו בקרבא: 21 וסדרו ישראל ופלשתאי סידרא לקדמות סידרא: 22 ושבק דוד ית מניא מעלוהי על יד נטיר מניא ורהט לסידרא ואתא ושאל לאחוהי בשלם: 23 והוא ממליל עמהון והא גברא מבינוניא סליק גלית פלשתאה שמיה מגת מסדרי פלשתאי ומליל כפתגמיא האלין ושמע דוד: 24 וכל אנש ישראל במחזיהון ית גברא ואפכו מן קדמוהי ודחילו לחדא: 25 ואמר אנש ישראל החזיתון גברא דסליק הדין ארי לחסדא ית ישראל סליק ויהי גברא דיקטליניה יעתריניה מלכא עותר סגי וית ברתיה יתן ליה וית בית אבוהי יעביד רברבין בישראל: 26 ואמר דוד לגבריא דקימין עמיה למימר מה יתעבד לגברא דיקטול ית פלשתאה דיכי ויעדי חסודא מעל ישראל ארי מן פלשתאה ערלא הדין ארי חסד סידרי עמא דיי קימא: 27 ואמר ליה עמא כפתגמא הדין למימר כדין יתעביד לגברא דיקטליניה: 28 ושמע אליאב אחוהי רבא במללותיה עם גבריא ותקיף רוגזא דאליאב בדוד ואמר למה דנן נחתתא ועל מן רטשתא זעיר ענא האנון במדברא אנא ידענא ית רשעך וית בישות לבך ארי בדיל למחזי עבדי קרבא נחתתא: 29 ואמר דוד מה עבדית כען הלא פתגם הוא: 30 ואסתחר מלותיה לקביל אחרן ואמר כפתגמא הדין ואתיבוהי עמא כפתגמא קדמאה: 31 ואשתמעו פתגמיא דמליל דוד וחויאו קדם שאול ודברוהי:

*Et surrexit Dauid mane, & dimisit oues 20
in custodia, & accepit & abijt sicut præceperat
ei Jesse, & venit in rotunditatem, & exerci-
tum egrediens in pugnam, & vociferati sunt
in bello.
*Et direxerunt aciem Jsrael, & Philistijm 21
direxerunt aciem ex contraria acie.
*Et dereliquit Dauid vasa sua à seipso in 22
manu custodis ad sarcinas, et cucurrit in aciem,
& venit, & interrogauit fratres suos quæ
ad pacem.
*Et eo loquente cum eis, & ecce vir medius 23
ascendebat, nomen ei Galiath Philistæus de
Geth de acie Philistijm, & locutus est secun-
dum verba hæc, & audiuit Dauid.
*Et omnis vir Jsrael cùm vidissent ipsi vi- 24
rum, timuerunt nimis, & fugerūt à facie eius.
*Et dixit vir de Jsrael, Si vidistis virum 25
ascendentem hunc? quoniam ad exprobrandum
Jsrael ascendit. & erit vir qui percusserit eum
ditabit eum rex diuitiis magnis, & filiam suā
dabit ei, & domum patris eius faciet liberam
in Jsrael.
*Et dixit Dauid ad viros qui astabant se- 26
cum, dicens: Quid fiet viro qui percusserit
Philistæum illum, & abstulerit opprobrium ab
Jsrael? quoniam quis est Philistæus incircun-
cisus iste qui exprobrauit aciem Dei viuentis?
*Et dixit ei populus secundum verbum 27
hoc, dicens: Sic fiet viro qui percusserit eum.
*Et audiuit Eliab frater eius maior cùm lo- 28
queretur ipse ad viros, et iratus est furore Eliab
contra Dauid, & dixit: Quare descendisti, &
ad quem dereliquisti paruas oues illas in deser-
to? Ego noui superbiam tuam, & nequitiam
cordis tui, quoniam causa videndi prælium
descendisti.
*Et dixit Dauid, Quid feci nunc? nunquid 29
non verbum est?
*Et reuersus est ab eo in partem alteram, 30
& dixit sic. & responderunt ei secundum
sermonem priorem.
*Et audita sunt verba Dauid quæ locutus 31
est, & annunciata sunt coram Saul.

20 *καὶ ὤρθρισε δαυὶδ τὸ πρωῒ καὶ ἀφῆκε τὰ πρόβατα ἐπὶ φυλακῇ, καὶ ἔλαβε καὶ ἀπῆλθε καθὼς ἐνετείλατο αὐτῷ ἰεσσαί· καὶ ἦλθεν εἰς τὴν στρογγύλωσιν καὶ τὴν δύναμιν τὴν ἐκπορευομένην εἰς τὴν παράταξιν· καὶ ἠλάλαξαν ἐπὶ τῷ πολέμῳ.
21 *καὶ παρετάξαντο ἰσραήλ, καὶ ἀλλόφυλοι παρετάξαντο ἐκ τῆς ἐναντίας παρατάξεως.
22 *καὶ ἀφῆκεν δαυὶδ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐπὶ χεῖρα τοῦ σκευοφύλακος, καὶ ἔδραμεν εἰς τὴν παράταξιν, καὶ ἦλθε καὶ ἠρώτησε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τὰ εἰς εἰρήνην.
23 *καὶ αὐτοῦ λαλοῦντος μετ' αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὁ μεσαῖος ἀνέβαινεν, ὄνομα αὐτῷ γολιὰθ ὁ φιλισταῖος ἐκ γὲθ ἐκ τῆς παρατάξεως τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐλάλησε κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἤκουσε δαυίδ.
24 *καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτοὺς τὸν ἄνδρα ἐφοβήθησαν σφόδρα· καὶ ἔφυγον ἐκ προσώπου αὐτοῦ.
25 *καὶ εἶπεν ἀνὴρ ἐξ ἰσραήλ, εἰ ἑωράκατε τὸν ἄνδρα τὸν ἀναβαίνοντα τοῦτον, ὅτι ὀνειδίσαι τὸν ἰσραὴλ ἀνέβη; καὶ ἔσται ἀνὴρ ὃς ἂν πατάξῃ αὐτόν, πλουτιεῖ αὐτὸν ὁ βασιλεὺς πλούτῳ μεγάλῳ, καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ δώσει αὐτῷ, καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ποιήσει ἐλεύθερον ἐν ἰσραήλ.
26 *καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς συνεστηκότας αὐτῷ λέγων, τί ποιηθήσεται τῷ ἀνδρὶ ὃς ἂν πατάξῃ τὸν ἀλλόφυλον ἐκεῖνον, καὶ ἀφέλῃ ὄνειδος ἀπὸ ἰσραήλ; ὅτι τίς ἐστιν ὁ ἀλλόφυλος ὁ ἀπερίτμητος οὗτος ὃς ὠνείδισε παράταξιν θεοῦ ζῶντος;
27 *καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ λαὸς κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο λέγων, οὕτως ποιηθήσεται τῷ ἀνδρὶ ὃς ἂν πατάξῃ αὐτόν.
28 *καὶ ἤκουσεν ἐλιὰβ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ μείζων ἐν τῷ λαλεῖν αὐτὸν πρὸς τοὺς ἄνδρας, καὶ ὠργίσθη θυμῷ ἐλιὰβ ἐν τῷ δαυίδ, καὶ εἶπεν, ἵνα τί τοῦτο κατέβης, καὶ ἐπὶ τίνα ἀφῆκας τὰ μικρὰ πρόβατα ἐκεῖνα ἐν τῇ ἐρήμῳ; ἐγὼ οἶδα τὴν ὑπερηφανίαν σου καὶ τὴν κακίαν τῆς καρδίας σου, ὅτι ἕνεκεν τοῦ ἰδεῖν τὸν πόλεμον κατέβης.
29 *καὶ εἶπε δαυίδ, τί ἐποίησα νῦν, οὐχὶ ῥῆμά ἐστιν;
30 *καὶ ἀπέστρεψεν ἀπ' αὐτοῦ εἰς μέρος ἕτερον, καὶ εἶπεν οὕτως· καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ κατὰ τὸ ῥῆμα τὸ πρότερον.
31 *καὶ ἠκούσθησαν οἱ λόγοι δαυὶδ οὓς ἐλάλησε· καὶ ἀπηγγέλησαν ἐνώπιον σαούλ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

20 Et anticipauit Dauid in mane & reliquit pecus super custodiam, & tulit & abijt sicut iussit illum Isai, & venit ad castra: & exercitus facientium bellum exierunt ad ordinem, & clanxerunt in prœlio. 21 Et ordinauerunt Israel & Pelistæi ordinem ad occursum ordinis. 22 Et reliquit Dauid vasa quæ super se super manum custodis vasorum, & cucurrit ad ordinem; & venit, & rogauit fratribus suis ad pacem. 23 Et ipse loquens cum illis, & ecce vir de-inter eos ascendit, Goliath Pelisthæus nomen eius ex Gath, ex ordinibus Pelisthæorum; & locutus est, vt verba ista, & audiuit Dauid. 24 Et omnis homo Israel in videndo eos virum, & verterunt ab-ante illum, & metuerunt valde. 25 Et dixit homo Israel, Num vidistis virum qui ascendit hunc, quia ad exprobrandum Israel ascendit? & erit vir qui occiderit eum, ditabit illum rex diuitijs magnis, & filiam suam dabit ei, & domum patris sui faciet magnates in Israel. 26 Et dixit Dauid viris qui stantes secum ad dicendum, Quid fiet viro qui occidet Pelisthæum præputiatum istum; & auferet ignominiam desuper Israel? quia quis Pelisthæus præputiatus iste? quia exprobrat ordinibus populi Dei manentis? 27 Et dixit illi populus sicut verbum hoc ad dicendum, Sic fiet viro qui occiderit illum. 28 Et audiuit Eliab frater eius maximus, in loqui eum cum viris, & inualuit indignatio ipsius Eliab in Dauid: & dixit, Ad quid huc descendisti? & super quem dereliquisti exiguum pecorum illorum in deserto? ego noui præsumptionem tuam, & malitiam cordis tui, quòd ad videndum facientes prœlium descendisti. 29 Et dixit Dauid, Quid feci nunc? nónne verbum fuit quod dixi? 30 Et reuersus est ab illo ad-eregione aliorum, & dixit sicut verbum hoc: & responderunt illi populus vt verbum anterius. 31 Et audita sunt verba quæ locutus est Dauid, & indicarunt ante Saul, & duxerunt eum.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

32 * וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־שָׁאוּל אַל־יִפֹּל לֵב־אָדָם עָלָיו
עַבְדְּךָ יֵלֵךְ וְנִלְחַם עִם־הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה׃
33 * וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־דָּוִד לֹא תוּכַל לָלֶכֶת אֶל־
הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה לְהִלָּחֵם עִמּוֹ כִּי־נַעַר אַתָּה וְהוּא
34 אִישׁ מִלְחָמָה מִנְּעֻרָיו׃ * וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־שָׁאוּל
רֹעֶה הָיָה עַבְדְּךָ לְאָבִיו בַּצֹּאן וּבָא הָאֲרִי וְאֶת־
35 הַדּוֹב וְנָשָׂא שֶׂה מֵהָעֵדֶר׃ * וְיָצָאתִי אַחֲרָיו
וְהִכִּתִיו וְהִצַּלְתִּי מִפִּיו וַיָּקָם עָלַי וְהֶחֱזַקְתִּי בִּזְקָנוֹ
36 וְהִכִּתִיו וַהֲמִיתִּיו׃ * גַּם אֶת־הָאֲרִי גַּם־
הַדּוֹב הִכָּה עַבְדֶּךָ וְהָיָה הַפְּלִשְׁתִּי הֶעָרֵל הַזֶּה כְּאַחַד
מֵהֶם כִּי חֵרֵף מַעַרְכֹת אֱלֹהִים חַיִּים׃
37 * וַיֹּאמֶר דָּוִד יְהוָה אֲשֶׁר הִצִּלַנִי מִיַּד הָאֲרִי
וּמִיַּד הַדֹּב הוּא יַצִּילֵנִי מִיַּד הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה וַיֹּאמֶר
שָׁאוּל אֶל־דָּוִד לֵךְ וַיהוָה יִהְיֶה עִמָּךְ׃
38 * וַיַּלְבֵּשׁ שָׁאוּל אֶת־דָּוִד מַדָּיו וְנָתַן קוֹבַע נְחֹשֶׁת
39 עַל־רֹאשׁוֹ וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ שִׁרְיוֹן׃ * וַיַּחְגֹּר דָּוִד
אֶת־חַרְבּוֹ מֵעַל לְמַדָּיו וַיֹּאֶל לָלֶכֶת כִּי לֹא־נִסָּה
וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־שָׁאוּל לֹא־אוּכַל לָלֶכֶת בָּאֵלֶּה כִּי
לֹא נִסִּיתִי וַיְסִרֵם דָּוִד מֵעָלָיו׃
40 * וַיִּקַּח מַקְלוֹ בְּיָדוֹ וַיִּבְחַר־לוֹ חֲמִשָּׁה חַלֻּקֵי
אֲבָנִים מִן־הַנַּחַל וַיָּשֶׂם אֹתָם בִּכְלִי הָרֹעִים אֲשֶׁר־
לוֹ וּבַיַּלְקוּט וְקַלְעוֹ בְיָדוֹ וַיִּגַּשׁ אֶל־הַפְּלִשְׁתִּי׃
41 * וַיֵּלֶךְ הַפְּלִשְׁתִּי הֹלֵךְ וְקָרֵב אֶל־דָּוִד וְהָאִישׁ
42 נֹשֵׂא הַצִּנָּה לְפָנָיו׃ * וַיַּבֵּט הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּרְאֶה
אֶת־דָּוִד וַיִּבְזֵהוּ כִּי־הָיָה נַעַר וְאַדְמֹנִי עִם־יְפֵה
43 מַרְאֶה׃ * וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי אֶל־דָּוִד הֲכֶלֶב אָנֹכִי
כִּי־אַתָּה בָא־אֵלַי בַּמַּקְלוֹת וַיְקַלֵּל הַפְּלִשְׁתִּי אֶת־
44 דָּוִד בֵּאלֹהָיו׃ * וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי אֶל־דָּוִד לְכָה
אֵלַי וְאֶתְּנָה אֶת־בְּשָׂרְךָ לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבֶהֱמַת
הַשָּׂדֶה׃

32 *Ad quẽ cùm fuiſſet adductus, locutus
eſt ei: Non concidat cor cuiuſquã in eo.
Ego ſeruus tuus vadã, & pugnabo aduer-
33 ſus Philiſthæum. *Et ait Saul ad Dauid:
Nõ vales reſiſtere Philiſthæo iſti; nec pu-
gnare aduerſus eũ, quia puer es. hic au-
tem vir bellator eſt ab adoleſcentia ſua.
34 *Dixitq; Dauid ad Saul: Paſcebat ſeruus
tuus patris ſui gregem: & veniebat leo vel
vrſus, & tollebat arietem de medio gregis.
35 *Et perſequebar eos, & percutiebam,
eruebámq; de ore eorum. Et illi cõſurge-
bant aduerſum me, & apprehendebam
mentũ eorũ, & ſuffocabã, interficiebámq;
36 eos. *Nam & leonem & vrſum interfeci
ego ſeruus tuus. Erit igitur & Philiſthæus
E hic incircũciſus, quaſi vnus ex eis; qui au-
ſus eſt maledicere exercitui Dei viuentis.
37 *Et ait Dauid: Dominus qui eripuit me
de manu leonis, & de manu vrſi, ipſe me
liberabit de manu Philiſthæi huius. Dixit
autem Saul ad Dauid: Vade, & Dominus
38 tecum ſit. *Et induit Saul Dauid veſti-
mentis ſuis: & impoſuit galeam æream ſu-
per caput eius, & veſtiuit eum lorica.
39 *Accinctus ergo Dauid gladio eius ſu-
per veſtem ſuam, cœpit tentare ſi armatus
poſſet incedere. nõ enim habebat cõſue-
tudinẽ. Dixitq; Dauid ad Saul: Non poſ-
ſum ſic incedere, quia nõ vſum habeo. Et
40 depoſuit eam. *Et tulit baculum ſuum
quem ſemper habebat in manibus, & ele-
git ſibi quinque limpidiſſimos lapides de
torrente, & miſit eos in peram paſtoralem
quam habebat ſecum, & fundã manu tu-
lit, & proceſſit aduerſum Philiſthæum.
41 *Ibat autẽ Philiſthæus, incedens & ap-
propinquãs aduerſum Dauid, & armiger
42 eius ante eũ. *Cúmq; inſpexiſſet eũ Phi-
liſtæus, & vidiſſet Dauid, deſpexit eũ. Erat
autẽ adoleſcens ruffus, & pulcher aſpectu.
43 *Et dixit Philiſthæus ad Dauid: Num-
quid ego canis ſum, φ tu venis ad me cũ
baculo? Et maledixit Philiſthæus Dauid
in diis ſuis.
44 *Dixitq; ad Dauid: Veni ad me, & dabo carnes tuas volatilibus cæli & beſtiis terræ.

תרגום יונתן

32 וַאֲמַר דָּוִד לְשָׁאוּל לָא יִתְּבַר לִבָּא דֶאֱנָשָׁא מִנֵּיהּ עַבְדָּךְ יֵיזִיל וְיַגִּיחַ קְרָבָא עִם פְּלִשְׁתָּאָה הָדֵין׃
33 וַאֲמַר שָׁאוּל לְדָוִד לָא תִיכּוֹל לְמֵיזַל לִפְלִשְׁתָּאָה הָדֵין לְאַגָּחָא קְרָבָא עִמֵּיהּ אֲרֵי רָבִיק אַתְּ וְהוּא גְּבַר עָבֵיד קְרָבִין מִיַּנְקוּתֵיהּ׃
34 וַאֲמַר דָּוִד לְשָׁאוּל רָעֵי הֲוָה עַבְדָּךְ לַאֲבוּהִי בְּעָנָא וְאָתֵא אַרְיָא וְאַף דּוּבָּא וּנְסֵיב אִימְּרָא מֵעֶדְרָא׃
35 וּנְפָקֵית בָּתְרוֹהִי וּמְחֵיתֵיהּ וְשֵׁיזְבֵית מִן פּוּמֵיהּ וְקָם עֲלַי וְאַתְקֵיפִית בְּלוֹעֵיהּ וּמְחֵיתֵיהּ וְקַטְלְתֵּיהּ׃
36 אַף יָת אַרְיָא אַף דּוּבָּא קְטַל עַבְדָּךְ וִיהֵי פְּלִשְׁתָּאָה עַרְלָאָה הָדֵין כְּחַד מִנְּהוֹן אֲרֵי חַסֵּיד סִדְרֵי עַמָּא דַיְיָ קַיָּימָא׃
37 וַאֲמַר דָּוִד יְיָ דְּשֵׁיזְבַנִי מִיַּד אַרְיָא וּמִיַּד דּוּבָּא הוּא יְשֵׁיזְבִנַּנִי מִיְּדָא דִפְלִשְׁתָּאָה הָדֵין וַאֲמַר שָׁאוּל לְדָוִד אֱזֵיל וּמֵימְרָא דַיְיָ יְהֵי בְסַעְדָּךְ׃
38 וְאַלְבֵּשׁ שָׁאוּל יָת דָּוִד לְבוּשׁוֹהִי וִיהַב קוֹלַס דִּנְחָשׁ עַל רֵישֵׁיהּ וְאַלְבֵּישׁ יָתֵיהּ שִׁרְיָנָא׃
39 וְזָרֵיז דָּוִד יָת חַרְבֵּיהּ מֵעַל לִלְבוּשׁוֹהִי וְלָא אֲבָה לְמֵיזַל אֲרֵי לָא אִילוֹף וַאֲמַר דָּוִד לְשָׁאוּל לֵית אֲנָא יָכִיל לְמֵיזַל בְּאִלֵּין אֲרֵי לָא אִילוֹפִית וְאַעְדִּינוּן דָּוִד מִנֵּיהּ׃
40 וּנְסֵיב חוּטְרֵיהּ בִּידֵיהּ וּבְחַר לֵיהּ חַמְשָׁא שְׁעִיעֵי אַבְנַיָּא מִן נַחְלָא וְשַׁוִּי יָתְהוֹן בְּמָאן רָעֲיָא דִּילֵיהּ וּבְטַרְמֵילֵיהּ וְקַלְעֵיהּ בִּידֵיהּ וּקְרֵיב לְוָת פְּלִשְׁתָּאָה׃
41 וַאֲזַל פְּלִשְׁתָּאָה אָזֵיל וְקָרֵיב לְוָת דָּוִד וְגַבְרָא נָטֵיל תְּרִיסָא קֳדָמוֹהִי׃
42 וְאִסְתְּכֵי פְלִשְׁתָּאָה וַחֲזָא יָת דָּוִד וְשַׁטְיֵיהּ אֲרֵי הֲוָה רָבִיק וְסָמוֹק וְשַׁפִּיר בְּרֵיוֵיהּ׃
43 וַאֲמַר פְּלִשְׁתָּאָה לְדָוִד הֲכַלְבָּא שְׁטֵי אֲנָא דְּאַתְּ אָתֵי עֲלַי בְּחֻטְרַיָּא וְלָטֵט פְּלִשְׁתָּאָה יָת דָּוִד בְּטַעֲוָתֵיהּ׃
44 וַאֲמַר פְּלִשְׁתָּאָה לְדָוִד אֵיתָא עֲלַי וְאֶתֵּן יָת בִּשְׂרָךְ לְעוֹפָא דִשְׁמַיָּא וְלִבְעִירָא דְחַקְלָא׃

*Et dixit Dauid ad Saul, Non concidat 32
cor Domini mei ſuper eum, quoniã ſeruus tuus
vadet, & pugnabit cum Philiſtæo iſto.
*Et ait Saul ad Dauid, Non poteris ire 33
contra Philiſtæum iſtum, vt pugnes aduerſus
eum, quoniam tu puer es, ipſe autem vir eſt bel
lator ab adoleſcentia ſua.
*Et dixit Dauid ad Saul, Paſcens erat ſer- 34
uus tuus in grege patri ſuo: & quando venie-
bat leo vel vrſus, & accipiebat ouẽ de grege:
*Et egrediebar poſt eum, & percutiebam 35
eum, & eruebam de ore eius; & ſi inſurgebat
aduerſum me, apprehendebam guttur eius, &
percutiebam eũ, & interficiebam eum. *Et 36
leonem & vrſum percutiebat ſeruus tuus, &
erit Philiſtæus iſte incircũciſus vt vnus horum,
qui improperauit aciem Dei viuentis. *Et ait 37
Dauid, Dominus Deus eripuit me de ore leonis
et de manu vrſi, ipſe liberabit me de manu Phi-
liſtæi incircunciſi huius: & dixit Saul ad Da-
uid, Vade, & erit Dominus tecum. *Et induit 38
Saul Dauid veſtimento ſuo, & galeam æream
impoſuit ſuper caput eius, & veſtiuit eũ lorica.
*Et accinctus eſt Dauid gladio eius ſuper 39
thoracem ſuum, & laborauit circumambu-
lans Dauid, cùm ambularet in eis, quoniam
inexpertus erat: & dixit Dauid ad Saul, Nõ
poſſum incedere in iſtis, quoniam non expertus
ſum, & depoſuit ea à ſeipſo. *Et accepit Da- 40
uid baculum ſuum in manu ſua, & elegit ſibi
quinq; lapides limpidos de torrente, & poſuit
eos in pera paſtorali, quæ erat ei ad collectionẽ,
& funda ſua in manu ſua, & proceſſit aduer-
ſum virum Philiſtæum. *Et iuit Philiſtæus 41
incedens & appropinquans aduerſum Dauid,
& vir gerens ſcutum ante eum. *Et inſpe- 42
xit Philiſtæus & vidit Dauid, et deſpexit eũ,
quoniam erat puer, & ipſe ruffus cum pulchri-
tudine oculorũ. *Et dixit Philiſtæus ad Da- 43
uid, Nũquid canis ego ſum, quòd egreſſus es in
baculo et lapidibus cõtra me? & maledixit Phi
liſtæus Dauid in dijs ſuis. *Et dixit Philiſtæus 44
ad Dauid, Veni ad me, & dabo carnes tuas
volatilibus cæli & beſtijs terræ.

32 *καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς σαοὺλ, μὴ συμπεσέτω ἡ καρ-
δία τοῦ κυρίου μου ἐπ' αὐτὸν, ὅτι δοῦλός σου πορεύσεται καὶ πο-
33 λεμήσει μετὰ τοῦ ἀλλοφύλου τούτου. *καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς
δαυὶδ, οὐ μὴ δυνήσῃ πορευθῆναι πρὸς τὸν ἀλλόφυλον τοῦ-
τον τοῦ πολεμῆσαι πρὸς αὐτὸν, ὅτι σὺ παιδάριον εἶ, αὐτὸς
34 δὲ ἀνὴρ ἐστὶ πολεμιστὴς ἐκ νεότητος αὐτοῦ. *καὶ εἶπε δα-
υὶδ πρὸς σαοὺλ, ποιμαίνων ἦν ὁ δοῦλός σου ἐν τῷ ποιμ-
νίῳ τῷ πατρὶ αὐτοῦ· καὶ ὅταν ἤρχετο λέων ἢ ἄρκτος, καὶ ἐ-
35 λάμβανε πρόβατον ἐκ τῆς ἀγέλης. *καὶ ἐξηρχόμην
κατόπισθεν αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξα αὐτὸν, καὶ ἐξέσπων ἐκ τοῦ στό-
ματος αὐτοῦ, καὶ εἰ ἐπανίστατο ἐπ' ἐμὲ ἐκράτουν τοῦ φάρυγ-
36 γος αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξα αὐτὸν, καὶ ἐθανάτουν αὐτόν. *καὶ
τὸν λέοντα καὶ τὴν ἄρκτον ἔτυπτεν ὁ δοῦλός σου, καὶ ἔσται ὁ ἀλ-
λόφυλος οὗτος ὁ ἀπερίτμητος ὡς ἓν τούτων· ὃς ὠνείδισε
37 παράταξιν θεοῦ ζῶντος. *καὶ εἶπε δαυὶδ, κύριος ὁ θεὸς
ἐξείλετό με ἐκ στόματος τοῦ λέοντος καὶ ἐκ χειρὸς τῆς ἄρκτου,
αὐτὸς ἐξελεῖταί με ἐκ χειρὸς τοῦ ἀλλοφύλου τοῦ ἀπεριτ-
μήτου τούτου· καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς δαυὶδ, πορεύου καὶ ἔσται ὁ
38 κύριος μετὰ σοῦ. *καὶ ἐνέδυσε σαοὺλ τὸν δαυὶδ τὸν μαν-
δύαν αὐτοῦ, καὶ περικεφαλαίαν χαλκῆν ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν
39 κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν θώρακα. *καὶ ἔζωσατο
δαυὶδ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ ἐπάνω τοῦ θώρακος αὐτοῦ· καὶ ἐ-
κοπίασε περιπατήσας δαυὶδ ἐν τῷ βαδίζειν ἐν αὐτοῖς,
ὅτι ἄπειρος ἦν· καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς σαοὺλ, οὐ μὴ δύνωμαι
πορευθῆναι ἐν τούτοις, ὅτι οὐ πεπείρασμαι· καὶ περιείλετο
40 αὐτὰ ἀπ' αὐτοῦ. *καὶ ἔλαβε δαυὶδ τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἐν τῇ
χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐξελέξατο ἑαυτῷ πέντε λίθους λείους ἐκ τοῦ
χειμάρρου· καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν τῷ καδίῳ τῷ ποιμενικῷ τῷ
ὄντι αὐτῷ εἰς συλλογήν· καὶ ἡ σφενδόνη αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ
41 αὐτοῦ, καὶ προσῆλθε πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν ἀλλόφυλον. *καὶ
ἐπορεύθη ὁ ἀλλόφυλος πορευόμενος καὶ ἐγγίζων πρὸς δα-
42 υὶδ· καὶ ὁ ἀνὴρ ὁ αἴρων τὸν θυρεὸν ἔμπροσθεν αὐτοῦ. *καὶ ἐπέ-
βλεψεν ὁ ἀλλόφυλος καὶ εἶδε τὸν δαυὶδ, καὶ ἐξουδένωσεν αὐ-
τὸν, ὅτι ἦν παιδάριον, καὶ αὐτὸς πυρράκης μετὰ κάλλους ὀφ-
43 θαλμῶν. *καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος πρὸς δαυὶδ, μὴ κύων ἐγώ
εἰμι ὅτι ἐξῆλθες ἐν ῥάβδῳ καὶ λίθοις ἐπ' ἐμέ; καὶ κατηρά-
44 σατο ὁ ἀλλόφυλος τὸν δαυὶδ ἐν τοῖς θεοῖς αὐτοῦ. *καὶ εἶπεν ὁ
ἀλλόφυλος πρὸς δαυὶδ, δεῦρο πρός με, καὶ δώσω τὰς σάρ-
κας σου τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

32 Et dixit Dauid Sauli, Non frangetur cor hominis ab eo; ſeruus tuus ibit & inibit bellum cum Peliſthæo hoc.
33 Et dixit Saul Dauidi, Non valebis ad eundum ad Peliſthæum hunc, ad ineundum prœlium cum illo, quia puer tu, & ipſe vir faciens prœlia à pueritia ſua.
34 Et dixit Dauid ad Saul, Paſtor fuit ſeruus tuus patri ſuo in pecore, & venit leo & etiam vrſus, & tulit agnum ex grege.
35 Et exij poſt eum, & percuſſi eum, & eripui ex ore eius; & ſtetit ſuper me, & apprehendi in maxilla eius, & percuſſi eum, & occidi eum.
36 Etiam leonem & vrſum occidit ſeruus tuus: & erit Peliſthæus præputiatus hic vt vnus ex illis, quia exprobrauit ordinibus populi Domini manentis.
37 Et dixit Dauid, Dominus qui liberauit me de manu leonis & de manu vrſi, ipſe liberabit me de manu Peliſthæi huius. & dixit Saul ad Dauid, Vade, & dictum Domini erit in auxilio tuo.
38 Et veſtiuit Saul Dauid veſtimenta ſua, & dedit galeam chalybis ſuper caput eius, & veſtiuit eum loricam.
39 Et cinxit Dauid gladium eius deſuper veſtimenta ſua, & non potuit ad eundum quia non doctus: & dixit Dauid ad Saul, Non ego valens ad eundum in iſtis, quia non doctus fui; & tranſire fecit illa Dauid à ſe.
40 Et tulit baculum ſuum in manu ſua, & elegit ſibi quinque læuitates lapidum ex fluuio, & poſuit illos in vaſe paſtoris, quod ei, & in pera ſua; & funda ſua in manu ſua, & appropinquauit Peliſthæo.
41 Et iuit Peliſthæus iens & appropinquans ad Dauid, & vir ferens ſcutum ante ipſum.
42 Et reſpexit Peliſthæus & vidit Dauid, & contempſit illum quia fuit puer & ruffus, & pulcher aſpectu.
43 Et dixit Peliſthæus ad Dauid, Num canis deſpectus ego, quòd tu venis ſuper me in baculis? & maledixit Peliſthæus Dauid in errore ſuo.
44 Et dixit Peliſthæus ad Dauid, Veni ad me, & dabo carnem tuam volatilibus cæli, & feris agri.

Universidad de Deusto
Biblioteca

45 ויאמר דוד אל־הפלשתי אתה בא אלי בחרב ובחנית ובכידון ואנכי בא־אליך בשם יהוה
צבאות אלהי מערכות ישראל אשר חרפת׃
46 היום הזה יסגרך יהוה בידי והכיתיך והסרתי את־ראשך מעליך ונתתי פגר מחנה־
פלשתים היום הזה לעוף השמים ולחית הארץ וידעו כל־הארץ כי יש אלהים לישראל׃
47 וידעו כל־הקהל הזה כי לא בחרב ובחנית יהושיע יהוה כי ליהוה המלחמה ונתן אתכם
48 בידנו׃ והיה כי־קם הפלשתי וילך ויקרב לקראת דוד וימהר דוד וירץ המערכה לקראת
49 הפלשתי׃ וישלח דוד את־ידו אל־הכלי ויקח משם אבן ויקלע ויך את־הפלשתי אל־מצחו
ותטבע האבן במצחו ויפל על־פניו ארצה׃
50 ויחזק דוד מן־הפלשתי בקלע ובאבן ויך את־
הפלשתי וימתהו וחרב אין ביד־דוד׃
51 וירץ דוד ויעמד אל־הפלשתי ויקח את־חרבו וישלפה מתערה וימתתהו ויכרת־בה את־ראשו
ויראו הפלשתים כי־מת גבורם וינסו׃
52 ויקמו אנשי ישראל ויהודה וירעו וירדפו את־הפלשתים עד־בואך גיא ועד שערי עקרון
ויפלו חללי פלשתים בדרך שערים ועד־
גת ועד־עקרון׃
53 וישבו בני ישראל מדלק אחרי פלשתים
54 ויבזו את־מחניהם׃ ויקח דוד את־ראש
הפלשתי ויבאהו ירושלם ואת־כליו שם
55 באהלו׃ וכראות שאול את־דוד יוצא לקראת הפלשתי אמר אל־אבנר שר הצבא בן
מי־זה הנער אבנר ויאמר אבנר חי־נפשך המלך
אם־ידעתי׃

45 Dixit autē Dauid ad Philistæum, Tu venis ad me cū gladio & hasta, & clypeo,
F ego autē venio ad te in nomine Dñi exercituū Dei agminum Israel, quibus exprobrasti
46 Hodie: & dabit te Dñs in manu mea, & percutiā te & auferam caput tuū à te. Et dabo cadauera castrorū Philistiim
hodie volatilibus cæli & bestiis terræ, ut sciat omnis terra, quia est Deus in Israel.
47 Et nouerit vniuersa Ecclesia hæc, quia non in gladio, nec in hasta saluat Dñs.
ipsius enim est bellū, & tradet vos in manus nostras.
48 Cùm ergo surrexisset Philistæus, & veniret & appropinquaret cōtra Dauid, festinauit Dauid & occurrit ad pugnam ex aduerso Philistæi.
49 Et misit manū suam in perā, tulitq; vnum lapidē, & funda iecit, & circunducens percussit eū in fronte. Et infixus est lapis in frōte eius, & cecidit in faciem suam super terram.
50 Prævaluitq; Dauid aduersum Philistæū in funda & lapide, percussūmq; Philistæum interfecit. Cúmque gladiū nō haberet in
51 manu Dauid; Cucurrit & stetit super Philistæū, & tulit gladiū eius, & eduxit eum
G de vagina sua, & interfecit eū, præcidítq; caput eius. Videntes autem Philistiim quòd mortuus esset fortissimus eorū, fugerunt.
52 Et cōsurgentes viri Israel & Iuda, vociferati sunt, & persecuti sunt Philistæos vsq; dum venirent in vallē, & vsq; ad portas Accharon. Ceciderúntq; vulnerati de Philistiim in via Sarim, & vsq; ad Geth,
53 & vsq; ad Accharon. Et reuertentes filij Israel postquā persecuti sunt Philistæos,
54 inuaserunt castra eorum. Assumens autē Dauid caput Philistæi, attulit illud in Hierusalem, arma verò eius posuit in tabernaculo suo.
55 Eo autē tempore quo viderat Saul Dauid egredientem contra Philistæum, ait ab Abner, principem militiæ: De qua stirpe descendit hic adolescens? Dixítque Abner, Viuit anima tua rex, si noui.

תרגום יונתן

45 ואמר דוד לפלשתאה את אתי עלי בחרבא ובמרמחא ובאגנא אתי עלך בשמא דייי צבאות אלהא סידרי ישראל
46 דאתית לחיות ארעא ועופי שמיא דיתן ייי יסגרינך יומא הדין לעופא
47 ויתדעון כל קהלא הדין ארי לא בחרבא
48 ובמרמח כד קם פלשתאה ואזל וקרב לקדמותה
49 ואושיט דוד ית דיה לסגנא דכתיב ויקח מתמן אבנא ואתחי וסקא ית
50 ותקיף דוד מן פלשתאה בקילעא
51 והמת דוד וקם בפלשתאה וקטליה וחרבא ליה בידיה דדוד׃
52 וקמו אנש ישראל ויהודה וצוחו ורדפו
53 ובזו בני ישראל
54 ית משרית׃
55 וכד חמא שאול ית דוד נפיק לקדמות פלשתאה אמר לאבנר רב חילא בר מן דין עלימא אבנר ואמר מי נפשך פלנא

45 Et dixit Dauid ad Philistæum, Tu venis ad me in gladio & in hasta, & in clypeo; ego autē venio ad te in nomine Domini exercituum Dei
aciei Israel cui exprobrasti Hodie: & claudet te Dominus hodie in manus meas, et interficiam te, & auferam caput tuum à te, & dabo cadauera tua & cadauera castrorum Philistiim in die hac volatilibus cæli & bestiis terræ.
& cognoscet omnis terra quòd erit Deus in Israel.
47 Et nouerit vniuersa Ecclesia hæc, quòd non in hasta neque in gladio saluat Dominus, quoniā Domini bellum, & tradet vos in manus nostras. Et surrexit Philistæus &
48 iuit, & appropinquauit in occursum Dauid, & Dauid festinauit, & egressus est & ipse in pugnam in occursum Philistæi.
49 Et extendit Dauid manū suam in peram, & accepit inde lapidem vnum, & funda iecit, & percussit Philistæum in fronte sua, & infixus est lapis in fronte eius, & cecidit in faciem suam super terram.
50 Et prævaluit Dauid in funda & lapide super Philistæum & percussit Philistæum, & interfecit eum, & gladius non erat in manu Dauid.
51 Et cucurrit Dauid & stetit super eū, & tulit gladiū eius, & eduxit eum de vagina sua, & interfecit eum, & abstulit in eo caput eius: & viderunt Philistiim quòd mortuus esset fortior eorum, & fugerunt. Et surrexerunt
52 viri Israel & Iuda, et vociferati sunt, & persecuti sunt post Philistæos vsque ad ingressum Geth, & vsque ad portam Accaron; & ceciderunt vulnerati Philistiim in via portarū &
53 vsque ad Geth, & vsque ad Accaron. Et
54 reuersi sunt viri Israel declinantes post Philistiim, & prædati sunt castra eorum.
Et accepit Dauid caput Philistæi, & attulit illud in Hierusalem, & arma eius posuit in tabernaculo suo.
55 Et vt vidit Saul Dauid exeuntē in occursum Philistæi, ait ad Abner principem exercitus, Filius cuius adolescens iste Abener? & respondit Abener, & dixit: Viuit anima tua domine mi rex, non noui.

45 καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τὸν ἀλλόφυλον, σὺ ἔρχῃ πρός
με ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν δόρατι καὶ ἐν ἀσπίδι, ἐγὼ ὁ ἔρχομαι
πρὸς σὲ ἐν ὀνόματι κυρίου σαβαὼθ θεοῦ παρατάξεως
46 ἰσραήλ, ὃν ὠνείδισας σήμερον καὶ συγκλείσει σε κύ-
ριος σήμερον εἰς τὰς χεῖράς μου, καὶ πατάξω σε καὶ ἀ-
φελῶ τὴν κεφαλήν σου ἀπὸ σοῦ, καὶ δώσω τὰ κῶλά σου καὶ
τὰ κῶλα τῆς παρεμβολῆς τῶν ἀλλοφύλων σήμερον τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς· καὶ
γνώσ(ε)ται πᾶσα ἡ γῆ ὅτι ἔστιν θεὸς ἐν ἰσραήλ.
47 καὶ γνώσ(ε)ται πᾶσα ἐκκλησία αὕτη, ὅτι οὐκ ἐν δό-
ρατι οὐδὲ ἐν μαχαίρᾳ σώζει κύριος, ὅτι τοῦ κυρίου ὁ πό-
48 λεμος, καὶ παραδώσει ὑμᾶς εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν. καὶ
ἐγένετο ὁ ἀλλόφυλος καὶ ἐπορεύθη καὶ ἤγγισεν εἰς συναντὴ-
σιν τῷ δαυίδ, καὶ δαυὶδ ἔταχυνε καὶ ἔδραμε κατὰ τὴν
παράταξιν εἰς συναντὴσαι τῷ ἀλλοφύλῳ.
49 καὶ ἐξέ-
τεινε δαυὶδ τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸ κάδιον, καὶ ἔλαβεν ἐκεῖ-
θεν λίθον ἕνα, καὶ ἐσφενδόνησε καὶ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον
εἰς τὸ μέτωπον αὐτοῦ, καὶ διῆλθε ὁ λίθος διὰ τοῦ μετώπου
αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.
50 καὶ ἐκραταιώθη δαυὶδ ὑπὲρ τὸν ἀλλόφυλον τῇ σφεν-
δόνῃ καὶ τῷ λίθῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ ἐπάταξεν τὸν ἀλ-
λόφυλον καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν, καὶ ῥομφαία οὐκ ἦν ἐν
51 τῇ χειρὶ δαυίδ. καὶ ἔδραμε δαυὶδ, καὶ ἐπέστη ἐπ' αὐτὸν,
καὶ ἔλαβε τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ καὶ ἐξέσπασεν αὐτὴν ἐκ τοῦ
κολεοῦ αὐτῆς καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ ἀφεῖλεν ἐν αὐτῇ
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ εἶδον οἱ ἀλλόφυλοι ὅτι τέθνηκεν ὁ
δυνατὸς αὐτῶν, καὶ ἔφυγον.
52 καὶ ἀνέστησαν ἄνδρες ἰσρα-
ὴλ καὶ ἰούδα, καὶ ἠλάλαξαν, καὶ κατεδίωκον ὀπίσω τῶν ἀλ-
λοφύλων ἕως τοῦ εἰσόδου γὲθ καὶ ἕως τῆς πύλης ἀκκαρών· καὶ
ἔπεσον τραυματίαι τῶν ἀλλοφύλων ἐν τῇ ὁδῷ τῶν πυλῶν
53 καὶ ἕως γὲθ καὶ ἕως ἀκκαρών. καὶ ἀνέστρεψαν ἄνδρες ἰσ-
ραὴλ ἐκ διώξεως ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων, καὶ παρεσκύλ-
54 σαν τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν. καὶ ἔλαβε δαυὶδ τὴν κεφα-
λὴν τοῦ ἀλλοφύλου καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὴν εἰς ἱερουσαλήμ· καὶ
τὰ σκῦλα αὐτοῦ ἔθετο ἐν τῇ σκηνώματι αὐτοῦ. καὶ ὡς εἶδε
σαοὺλ τὸν δαυὶδ ἐκπορευόμενον εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἀλλοφύ-
λου, εἶπε πρὸς ἀβενὴρ τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως, υἱὸς
τίνος ὁ νεανίσκος οὗτος ἀβενήρ, καὶ ἀπεκρίθη ἀβενήρ, καὶ
εἶπε, ζῇ ἡ ψυχή σου κύριέ μου βασιλεῦ, οὐκ οἶδα.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

45 Et dixit Dauid ad Pelisthæum, Ecce tu veniens super me in gladio, & in hasta, & in lancea; & ego veniens super te in nomine
Domini Sabaoth, Dei ordinum Israel cui exprobrasti. 46 Hodie tradet te Dominus in manu mea, & occidam te, &
abscindam caput tuum abs te, & dabo cadauera exercitus Pelisthæorū hodie volatilibus cæli & animanti terræ: & cognoscent omnes habitatores terræ, quòd est Deus permanens in Israel. 47 Et cognoscent omnis congregatio hæc, quòd non in gladio & non in
hasta liberans Dominus, quia ex ante Dominum victorem bellum, & tradet vos in manu nostra.
48 Et fuit quando surrexit Pelisthæus & iuit, & appropinquauit in occursum Dauid: & festinauit Dauid, & cucurrit ad ordinem in
occursum Pelisthæi. 49 Et extendit Dauid manum suam ad vas, & tulit inde lapidem, & conuoluit, & percussit Pelisthæum super dolium oculorum eius, & infixus est lapis in domo oculorum eius, & cecidit super nasum suum super terram. 50 Et prævaluit Dauid à Pe-
listhæo in funda & in lapide, & percussit Pelisthæum, & occidit eum. & gladius non erat in manu Dauid. 51 Et cucurrit Dauid & stetit
in Pelisthæo, & tulit gladium illius, & euaginauit eum è theca ipsius, & occidit illum, & abscidit in eo caput illius, & viderunt Pelisthæi
quòd mortuus est robustus ipsorum, & verterunt. 52 Et surrexerunt homo Israel, & Iehuda, & iubilauerunt, & secuti sunt
Pelisthæos vsque ad introitum Git, & vsque ad portas Ghekron: & ceciderunt occisi Pelisthæorum in via Segharim, & vsque Gath, &
vsque Ghekron. 53 Et tulit Dauid caput Pelisthæi, & venire fecit illud ad Ierusalem, & arma illius posuit in tentorio suo.
54 Et quando vidit Saul Dauid exeuntem ad occursum Pelisthæi, dixit ad Abner magistrum exercitus, Filius cuius hic adolescens
Abneri & dixit Abner, Viuit anima tua rex, si noui.

56 ויאמר המלך שאל אתה בן מי זה העלם :
57 ובשוב דוד מהכות את הפלשתי ויקח אתו
אבנר ויבאהו לפני שאול וראש הפלשתי בידו :
58 ויאמר אליו שאול בן מי אתה הנער ויאמר
דוד בן עבדך ישי בית הלחמי :

יח

1 ויהי ככלתו לדבר אל שאול ונפש
יהונתן נקשרה בנפש דוד ויאהבו יהונתן
2 כנפשו : ויקחהו שאול ביום ההוא ולא
3 נתנו לשוב בית אביו : ויכרת יהונתן ודוד
4 ברית באהבתו אתו כנפשו : ויתפשט יהונתן
את המעיל אשר עליו ויתנהו לדוד ומדיו ועד
חרבו ועד קשתו ועד חגרו :
5 ויצא דוד בכל אשר ישלחנו שאול ישכיל
וישמהו שאול על אנשי המלחמה וייטב בעיני
כל העם וגם בעיני עבדי שאול :
6 ויהי בבואם בשוב דוד מהכות את הפלשתי
ותצאנה הנשים מכל ערי ישראל לשור
והמחלות לקראת שאול המלך בתפים בשמחה
7 ובשלשים : ותענינה הנשים המשחקות
ותאמרן הכה שאול באלפו ודוד ברבבתיו :
8 ויחר לשאול מאד וירע בעיניו הדבר הזה
ויאמר נתנו לדוד רבבות ולי נתנו האלפים
9 ועוד לו אך המלוכה : ויהי שאול עון את
10 דוד מהיום ההוא והלאה : ויהי ממחרת
ותצלח רוח אלהים רעה אל שאול ויתנבא
בתוך הבית ודוד מנגן בידו ביום ביום
11 והחנית ביד שאול : ויטל שאול את
החנית ויאמר אכה בדוד ובקיר ויסב דוד מפניו
פעמים :

56 Et ait rex, Interroga tu cuius filius sit
57 iste puer. Cúmque regressus esset Dauid
percusso Philistæo, tulit eũ Abner, & in-
troduxit coram Saule, caput Philistæi ha-
58 bétem in manu sua. Et ait ad eum Saul,
De qua progenie es ô adolescens? Dixítq;
Dauid, Filius serui tui Isai Bethleemitæ
ego sum.

CAP. XVIII.

1 A ET factum est cùm complesset loqui ad
Saul, anima Ionathæ conglutinata est
animæ Dauid, & dilexit eũ Ionathas qua-
2 si animã suã. Tulítq; eum Saul in die il-
la, & non cócessit ei vt reuerteretur in do-
3 mum patris sui. Inierunt autẽ Dauid &
Ionathas fœdus. Diligebat enim eũ quasi
4 animã suã. Nam expoliauit se Ionathas
tunica qua erat indutus, & dedit eam Da-
uid & reliqua vestimenta sua vsq; ad gla-
5 diũ & arcum suũ, & vsq; ad balteũ. Egre-
diebatur quoq; Dauid ad omnia quæcun-
B que misisset eum Saul, & prudenter se age-
bat. Posuitque eũ Saul super viros belli, &
acceptus erat in oculis vniuersi populi,
maximéque in conspectu famulorũ Saul.
6 Porro cùm reuerteretur percusso Phi-
listæo Dauid, egressæ sunt mulieres de
vniuersis vrbibus Israel, cantantes, cho-
rósq; ducentes in occursum Saul regis, in
7 tympanis lętitiæ & in sistris. Et præcine-
bant mulieres ludétes atq; dicentes: Per-
cussit Saul mille, & Dauid decem millia.
8 Iratus est autem Saul nimis, & displi-
cuit in oculis eius iste sermo. Dixítque,
C Dederunt Dauid decem millia, & mihi
mille dederũt. Quid ei superest nisi solum
9 regnũ? Non rectis ergo oculis Saul
aspiciebat Dauid à die illa & deinceps.
10 Post diem autem alteram inuasit spi-
ritus Dei malus Saul, & prophetabat in
medio domus suæ. Dauid autem psallebat
manu sua, sicut per singulos dies. Tene-
11 bátq; Saul lanceam. Et misit eam, putans
quòd cõfigere posset Dauid cum pariete.
Et declinauit Dauid à facie eius secundò.

תרגום יונתן

56 ואמר מלכא שאול שאל את בר מן דין עולימא :
57 וכד תב דוד מלמקטל ית פלשתאה ודבר יתיה אבנר ואיתייה לקדם שאול ורישא דפלשתאה בידיה :
58 ואמר ליה שאול בר מן את עולימא ואמר דוד בר עבדך ישי דמבית לחם :

יח

1 והוה כד שיצי למללא עם שאול ונפשא דיהונתן אתחברת בנפשא דדוד ורחמיה יהונתן כנפשיה :
2 ודבריה שאול ביומא ההוא ולא שבקיה למיתב לבית אבוהי :
3 וגזר יהונתן ודוד קיים ברחמיה יתיה כנפשיה :
4 ושלח יהונתן ית מעילא דעלוהי ויהביה לדוד ולבושוהי ועד חרביה ועד קשתיה ועד זרזיה :
5 ונפק דוד בכל אתר דשלחיה שאול מצלח ומניה שאול על עבדי קרבא ושפר בעיני כל עמא ואף בעיני עבדי שאול :
6 והוה במיעלהון כד תב דוד מלמקטל ית פלשתאה ונפקא נשיא מכל קרוי ישראל לשבחא בחינגיא לקדמות שאול מלכא בתופין ובחדותא ובצלצלין :
7 ואתיבא נשיא דמשבחן ואמרא קטל שאול באלפין ודוד בריבוון :
8 ותקיף לשאול לחדא ובאש בעינוהי פתגמא הדין ואמר יהבו לדוד ריבוון ולי יהבו אלפין ובתר כן לא אשתארת ליה עוד אלהין מלכותא :
9 והוה שאול כמין לדוד מיומא ההוא ולהלאה :
10 והוה מיומא דבתרוהי ושרת רוחא בישא מן קדם יי על שאול ואשתטי בגו ביתא ודוד מנגן בידיה כיום ביום ומורניתא בידא דשאול :
11 וארים שאול ית מורניתא ואמר אמחיניה בדוד ובכותלא ואסתחר דוד מן קדמוהי תרתין זמנין :

Et dixit rex, Interroga tu filius cuius ado- 56
lescens iste. Et vt reuersus est Dauid, cùm 57
percussit Philisthæum; apprehendit eum Abe-
ner, & introduxit eum coram Saul; & caput
Philisthæi in manu eius. Et ait ad eum Saul: 58
Filius cuius es adolescens? Et dixit Dauid: Fi-
lius serui tui Iesse Bethleemitæ.

CAP. XVIII.

ET factum est vt compleuit loqui ad Saul, & 1
anima Ionathan cõglutinata est animæ Da-
uid. Et dilexit eum Ionathan secundũ animam
suam. Et accepit eũ Saul in die illa, & non 2
dimisit eum reuerti in domum patris sui.
Et iniit Ionathan & Dauid fœdus; quoniã 3
dilexit eum secundum animam suam. Et ex- 4
poliauit Ionathan tunicam quæ super eum, &
dedit eam Dauid, & vestimẽtum suũ, & vsq;
ad gladium suum, & arcũ, & balteum suum.
Et egrediebatur Dauid intelligens in cun- 5
ctis quibus misisset eum Saul: & constituit eũ
Saul super viros belli, & acceptus erat in ocu-
lis vniuersi populi, & in oculis famulorũ Saul.
Et factum est cùm ingrederentur ipsi, 6
quum reuersus est Dauid vt percussit Phili-
stæum, & egressæ sunt choros ducentes, & can-
tantes in occursum Saul regis, de vniuersis vr-
bibus Israel in tympanis, & in lætitia, & in
cymbalis. Et egrediebantur mulieres lu- 7
dentes, & dicebant, Percussit Saul in millibus
suis, & Dauid in decem millibus suis.
Et iratus est Saul, & apparuit prauũ ver- 8
bum nimis in conspectu Saul de verbo isto: &
dixit, Dederunt Dauid decem millia, & mihi
dederunt mille; & quid ei præter regnum?
Et erat Saul intuens Dauid à die illa, & 9
deinceps.
Et factum est à crastino die, et cecidit spi- 10
ritus à Deo malus super Saul, & prophetabat
in medio domus suæ, & Dauid psallebat in ma
nu sua sicut per singulos dies; & lancea in ma-
nu Saul.
Et sustulit Saul lanceam: & dixit, Per- 11
cutiam in Dauid & in parietem: & declinauit
Dauid à facie eius bis.

56 καὶ εἶπεν βασιλεύς, ἐπερώτησον σὺ υἱὸς τίνος ὁ νεα-
57 νίας οὗτος. καὶ ὡς ἐπέστρεψε δαυὶδ πατάξας τὸν ἀλ-
λόφυλον, παρέλαβεν αὐτὸν ἀβεννὴρ καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν
ἐνώπιον σαούλ· καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀλλοφύλου ἐν τῇ χειρὶ
58 αὐτοῦ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν σαούλ, υἱὸς τίνος εἶ νεανίας;
καὶ εἶπε δαυίδ, υἱὸς τοῦ δούλου σου ἰεσσαὶ τοῦ βηθλεεμίτου.

ιή.

1 Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν λαλῶν πρὸς σαούλ, καὶ
ἡ ψυχὴ ἰωναθὰν συνεδέθη τῇ ψυχῇ δαυίδ, καὶ ἠγά-
πησεν αὐτὸν ἰωναθὰν κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.
2 καὶ ἔλαβεν αὐτὸν σαοὺλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ
ἀφῆκεν αὐτὸν ἐπιστρέψαι εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
3 καὶ διέθετο ἰωναθὰν καὶ δαυὶδ διαθήκην, ὅτι ἠγά-
4 πησεν αὐτὸν κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. καὶ ἐξεδύσατο
ἰωναθὰν τὸν ἐπενδύτην τὸν ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῷ
δαυίδ, καὶ τὸν μανδύαν αὐτοῦ, καὶ ἕως τῆς ῥομφαίας αὐτοῦ καὶ
5 τοῦ τόξου καὶ τῆς ζώνης αὐτοῦ. καὶ ἐξεπορεύετο δαυὶδ
συνιῶν ἐν πᾶσιν οἷς ἂν ἀπέστειλεν αὐτὸν σαούλ· καὶ κατέ-
στησεν αὐτὸν σαοὺλ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τοῦ πολέμου· καὶ ἤρε-
σεν ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τοῦ λαοῦ, καί γε καὶ ἐν ὀφ-
θαλμοῖς τῶν δούλων σαούλ.
6 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτούς, ὅτε ἐπέστρε-
ψε δαυὶδ πατάξας τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ἐξῆλθον αἱ χο-
ρεύουσαι καὶ ᾄδουσαι εἰς ἀπάντησιν σαοὺλ τοῦ βασιλέως
ἐκ πασῶν τῶν πόλεων ἰσραὴλ ἐν τυμπάνοις καὶ ἐν χαρ-
μοσύνῃ καὶ ἐν κυμβάλοις.
7 καὶ ἐξῆρχον αἱ γυναῖκες αἱ παίζουσαι καὶ ἔλεγον,
ἐπάταξε σαοὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτοῦ, καὶ δαυὶδ ἐν μυριά-
8 σιν αὐτοῦ. καὶ ὠργίσθη σαοὺλ καὶ ἐφάνη πονηρὸν τὸ
ῥῆμα σφόδρα ἐνώπιον σαοὺλ περὶ τοῦ λόγου τούτου· καὶ
εἶπεν, ἔδωκαν τῷ δαυὶδ τὰς μυριάδας, καὶ ἐμοὶ ἔδωκαν
9 τὰς χιλιάδας· καὶ τί αὐτῷ πλὴν ἡ βασιλεία; καὶ ἦν
σαοὺλ ὑποβλεπόμενος τὸν δαυὶδ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης
10 καὶ ἐπέκεινα. καὶ ἐγενήθη ἀπὸ τῆς ἐπαύριον, καὶ ἔπεσε
πνεῦμα παρὰ θεοῦ πονηρὸν ἐπὶ σαούλ, καὶ προεφήτευσεν
ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ· καὶ δαυὶδ ἔψαλλεν ἐν τῇ χειρὶ
αὐτοῦ ὡς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ τὸ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ σαούλ.
11 καὶ ἦρε σαοὺλ τὸ δόρυ καὶ εἶπε, πατάξω ἐν δαυὶδ καὶ ἐν
τῷ τοίχῳ· καὶ ἐξέκλινε δαυὶδ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ δίς.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

56 Et dixit rex, Pete tibi tu, filius cuius hic adolescens. 57 Et quando rediit Dauid ab occidendo Pelisthæum, & accepit eum Abner, & venire fecit eum ante Saul, & caput Pelisthæi in manu eius. 58 Et dixit illi Saul, Filius cuius tu adolescens? & dixit, Filius serui tui Isai qui ex Bethlehhem.

CAP. XVIII.

ET fuit quando finiuit loqui cum Saul; & anima Iehonathan adiuncta fuit in anima Dauid; & amauit illum Iehonathan sicut animam suam. 2 Et accepit illum Saul in die illa, & non siuit illum ad redeundum ad domum patris eius. 3 Et pepigit Iehonathan & Dauid fœdus in eo, quòd amauit illum vt animam suam. 4 Et misit Iehonathan pallium quod super ipsum, & dedit illud Dauid, & vestimenta sua, & vsque ad gladium suum, & vsque ad arcum suum, & vsque ad arma sua. 5 Et exiuit Dauid in omni loco quò misit eum Saul, prosperans; & præfecit illum Saul super viros facientes bellum: & pulchruit in oculis omnis populi, & etiam in oculis seruorum Saul. 6 Et fuit in intrare eos quando rediit Dauid ab occidendo Pelisthæum, & exierunt mulieres ex omnibus vrbibus Israel ad laudandum in canticis in occursum Saul regis in tympanis, & in lætitia, & in cymbalis. 7 Et responderunt mulieres quæ laudantes, & dixerunt; Occidit Saul in millibus, & Dauid in decem millibus. 8 Et duruit Sauli nimis, & malum fuit in oculis eius verbum hoc; & dixit: Dederunt Dauid decem millena, & mihi dederunt millena; & ex nunc non restat ei adhuc nisi regnum. 9 Et fuit Saul insidians Dauidi à die illo & vlterius. 10 Et fuit à die qui post illum, & mansit spiritus malus ab-ante Dominum super Saul, & insaniuit intra domum, & Dauid psallens in manu sua, vt alijs diebus; & lancea in manu ipsius Saul. 11 Et sustulit Saul lanceam, & dixit, Quatiam eam in Dauid, & infixit eam in pariete: & retrocessit Dauid ab-ante illum duabus vicibus.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 ויהי ממחרת ויתנבא ברוח אלהים רעה ויתנבא בתוך הבית ודוד מנגן בידו כיום יום ושאול החנית בידו׃
12 וישלח שאול את המלאכים אל בית דוד לשמרו ולהמיתו בבקר ויגד למיכל אשת דוד לאמר אם לא אתה מלט את נפשך הלילה מחר אתה מומת׃
13 ותרד מיכל את דוד בעד החלון וילך ויברח וימלט׃
14 ותקח מיכל את התרפים ותשם אל המטה ואת כר העזים שמה מראשתיו ותכס בבגד׃
15 וישלח שאול את המלאכים לראות את דוד לאמר העלוהו אלי במטה להמיתו׃
16 ויבאו המלאכים והנה התרפים אל המטה וכר העזים מראשתיו׃
17 ויאמר שאול אל מיכל למה ככה רמיתני ותשלחי את איבי וימלט ותאמר מיכל אל שאול הוא אמר אלי שלחני למה אמיתך׃
18 ודוד ברח וימלט ויבא אל שמואל הרמתה ויגד לו את כל אשר עשה לו שאול וילך הוא ושמואל וישבו בנויות׃
19 ויגד לשאול לאמר הנה דוד ברמתה בנויות׃
20 וישלח שאול מלאכים לקחת את דוד וירא את להקת הנביאים נבאים ושמואל עמד נצב עליהם ותהי על מלאכי שאול רוח אלהים ויתנבאו גם המה׃
21 ויגדו לשאול וישלח מלאכים אחרים ויתנבאו גם המה וישלח שאול מלאכים שלשים פעמים גם המה התנבאו׃
22 וילך גם הוא הרמתה ויבא עד בור הגדול אשר בשכו ויאמר ויאמר איפה שמואל ודוד הנה בנויות ברמתה׃
23 וילך שם אל נויות ברמתה ותהי עליו גם הוא רוח אלהים וילך הלוך והתנבא עד בואו נויות ברמתה׃
24 ויפשט גם הוא בגדיו ויתנבא גם הוא לפני שמואל וינפל ערם כל היום ההוא וכל הלילה על כן יאמרו הגם שאול בנביאים׃

12 * Et timuit Saul Dauid eò quòd Dñs
13 esset cum eo, & à se recessisset. * Amouit
ergo eum Saul à se, & fecit eum tribunum
D super mille viros. Et egrediebatur & in-
14 trabat in cõspectu populi. * In omnibus
quoq; vijs suis Dauid prudéter agebat, &
15 Dñs erat cum eo. * Vidit itaq; Saul quòd
prudens esset nimis, & cœpit cauere eum.
16 * Omnis autẽ Israel & Iuda diligebat
Dauid. Ipse autem ingrediebatur & egre-
17 diebatur ante eos. * Dixitq; Saul ad Da-
uid, Ecce filia mea maior Merob, ipsam
dabo tibi vxorem, tantũmodo esto vir for-
tis, & prœliare bella Dñi. Saul autẽ repu
tabat, dicens: Non sit manus mea in eo,
sed sit super eum manus Philistinorum.
18 * Ait autẽ Dauid ad Saul, Quis ego sum,
aut quæ est vita mea, aut cognatio patris
19 mei in Israel vt fiam gener regis? * Factum
E est autẽ tempus cùm deberet dari Merob
20 filia Saul Dauid, data est Hadrieli Mola-
thitæ vxor. * Dilexit autem Dauid Mi-
chol filiam Saul alteram. Et nunciatũ est
21 Saul, & placuit ei. * Dixitque Saul, Da-
bo eam illi vt fiat ei in scãdalum, & sit fu-
per eum manus Philistinorum. Dixitque
22 Saul ad Dauid: In duabus gener meus
eris hodie. * Et mandauit Saul seruis suis,
Loquimini ad Dauid clam me, dicentes:
Ecce places regi, & omnes serui eius dilī-
gunt te, nunc ergo esto gener regis.
23 * Et locuti sunt serui Saul in auribus
Dauid omnia verba hæc: & ait Dauid,
Num parum videtur vobis generum esse
regis? Ego autẽ sum vir pauper & tenuis.
24 * Et renunciauerunt serui Saul, dicen-
tes: Huiuscemodi verba locutus est Da-
F uid.
25 * Dixit autem Saul, Sic loquimini ad
Dauid: Non habet rex sponsalia nisi
nisi tantum centum præputia Philistino-
rum, vt fiat vltio de inimicis regis. Porrò
Saul cogitabat Dauid tradere in manus
Philistinorum.

11 * Et timuit Saul à facie Dauid, quoniã erat
Dominus cum eo, & à Saul recessit.
12 * Et amouit eũ Saul à se, & constituit eum
tribunum sibi, & egrediebatur & ingredieba
tur coram populo.
13 * Et erat Dauid intelligens in omnibus viis
eius, & Dominus cum eo.
14 * Et vidit Saul quòd ipse intelligit nimis,
15 & cauebat à facie eius. * Et omnis Israel &
Iuda diligebat Dauid, quoniam ipse egredieba-
tur & ingrediebatur ante faciem populi.
16 * Et dixit Saul ad Dauid, Ecce filia mea
maior Merob, dabo tibi ipsam in vxorem, cæte-
rùm fias mihi in filium fortitudinis, & prælia-
re bella Domini: & Saul dixit, Non sit manus
mea in eo, sed sit in eo manus Philistinorum.
17 Et dixit Dauid ad Saul, Quis sum ego, &
18 quæ vita cognationis patris mei in Israel, quòd
ero gener regis?
19 * Et factum est in tempore cùm daretur Me-
rob filia Saul Dauid, & ipsa data est Edrieli
Maulathitæ in vxorem.
20 * Et dilexit Mechol filia Saul Dauid, &
nunciatum est Saul, & placuit in oculis eius
verbum.
21 * Et dixit Saul, Dabo eam illi, & erit ei in
scandalum, & erit super eum manus Philisti-
norum: & dixit Saul ad Dauid, In duabus
eris gener mihi hodie.
22 * Et mandauit Saul seruis suis, dicens: Lo-
quimini vos clam Dauid, dicentes: Ecce rex
vult in te, & omnes serui eius diligunt te, &
tu gener esto regi.
23 * Et locuti sunt serui Saul verba hæc in au-
ribus Dauid: & dixit Dauid, Num leue est in
oculis vestris generum esse regi? ego autem vir
humilis, & non honorabilis.
24 * Et renunciauerunt Saul serui eius secun-
dum omnia verba quæ locutus est Dauid.
25 * Et dixit Saul, Dicite Dauid, Non vult
rex sponsalia, sed centum præputia Philistino-
rum, vt fiat vltio in inimicos regis: & Saul
cogitauit injicere Dauid in manus Philistino-
rum.

11 * καὶ ἐφοβήθη σαὰλ ἀπὸ προσώπου δαυὶδ, ὅτι ἰῶ
κύριος μετ' αὐτοῦ καὶ ἀπὸ σαὰλ ἀπέστη.
13 * καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν σαὰλ ἀφ' ἑαυτοῦ, & κατέστησεν
αὐτὸν χιλίαρχον ἑαυτῷ· καὶ ἐξεπορεύετο & εἰσεπορεύετο
14 ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ. * καὶ ἰῶ δαυὶδ σύνιων ἐν πάσαις
15 ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ κύριος μετ' αὐτοῦ. * καὶ εἶδε σαὰλ
ὡς αὐτὸς συνιεὶ σφόδρα, & ἐδιλαβεῖτο ἀπὸ προσώπου
16 αὐτοῦ. * & πᾶς ἰσραὴλ & ἰούδας ἠγάπα τὸν δαυίδ,
ὅτι αὐτὸς ἐξεπορεύετο & εἰσεπορεύετο πρὸ προσώπου τοῦ
17 λαοῦ. * καὶ εἶπε σαὰλ πρὸς δαυίδ, ἰδοὺ ἡ θυγάτηρ
μου ἡ μείζων μερὼβ δώσω σοι αὐτὴν εἰς γυναῖκα, πλὴν
γίνου μοι εἰς υἱὸν δυναμεώς, καὶ πολέμει τοὺ πολέμους
κυρίου. καὶ σαὰλ εἶπε, μὴ ἔστω ἡ χείρ μου ἐπ' αὐτῷ, ἀλλ'
ἔστω ἐν αὐτῷ ἡ χεὶρ τῶν ἀλλοφύλων.
18 * καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς σαὰλ, τίς εἰμὶ ἐγώ, καὶ τίς
ἡ ζωὴ & συγγενείας & πατρός μου ἐν ἰσραὴλ ὅτι ἔσομαι
19 γαμβρὸς & βασιλέως; * καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καιρῷ τοῦ
δοθῆναι τὴν μερὼβ θυγατέρα σαὰλ τῷ δαυὶδ, & αὕτη
ἐδόθη τῷ ἐδριὴλ τῷ μαουλαθίτῃ εἰς γυναῖκα.
20 * καὶ ἠγάπησεν μεχὸλ ἡ θυγάτηρ σαὰλ τὸν δαυίδ·
καὶ ἀπηγγέλη τῷ σαὰλ, καὶ ἤρεσεν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ
21 τὸ ῥῆμα. * καὶ εἶπεν σαὰλ, δώσω αὐτὴν αὐτῷ, & ἔσται
αὐτῷ εἰς σκάνδαλον, & ἔσται ἐπ' αὐτῷ χεὶρ ἀλλοφύλων·
καὶ εἶπε σαὰλ πρὸς δαυίδ, ἐν ταῖς δυσὶν ἐπιγαμβρεύσῃ
μοι σήμερον.
22 * καὶ ἐνετείλατο σαὰλ τοῖς παισὶν αὐτοῦ, λέγων· λα-
λήσατε ὑμεῖς λάθρα τῷ δαυίδ, λέγοντες· ἰδοὺ ὁ βασι-
λεὺς θέλει ἐν σοὶ & πάντες & παῖδες αὐτοῦ ἀγαπῶσί
σε, καὶ σὺ ἐπιγάμβρευσον τῷ βασιλεῖ.
23 * καὶ ἐλάλησαν & παῖδες σαὰλ τὰ ῥήματα ταῦτα
εἰς τὰ ὦτα δαυίδ· & εἶπε δαυίδ, ἢ κοῦφόν ἐστιν ἐν ὀφθαλ-
μοῖς ὑμῶν ἐπιγαμβρεῦσαι τῷ βασιλεῖ; ἐγὼ δὲ ἀνὴρ
πένης καὶ οὐκ ἔνδοξος.
24 * καὶ ἀπήγγειλαν τῷ σαὰλ & παῖδες αὐτοῦ κατὰ πάν-
τα τὰ ῥήματα ἃ ἐλάλησε δαυίδ.
25 * καὶ εἶπεν σαὰλ, εἴπατε τῷ δαυίδ, οὐ βούλε[ται] ὁ βασι-
λεὺς ἔδνα, ἀλλ' ἢ ἑκατὸν ἀκροβυστίας ἀλλοφύλων, ἐκδι-
κῆσαι εἰς ἐχθροὺς & βασιλέως· καὶ σαὰλ ἐλογίσατο ἐμ-
βαλεῖν τὸν δαυὶδ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀλλοφύλων.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

11 * Et timuit Saul ab ante Dauid, quia fuit verbum Domini in auxilio eius, & Saulem elongauit.
Saul à fe, & constituit illum principem mille, & exijt & intrauit in capite populi.
12 * Et amouit eum
13 vijs suis prosperans, & verbum Domini in auxilio eius.
"Et fuit Dauid in omnibus
14 * Et vidit Saul, quòd ille prosperans valde, & timuit ab-
eum.
15 * Et omnis Israel & Iehudah amantes Dauid, quia exiens & intrans in capite eorum.
16 * Et dixit Saul ad Dauid, Ecce filia mea maxima Merab, eam dabo tibi ad vxorem; verùm esto mihi viro facienti bella, & inito
bellum populi ipsius Domini: & Saul dixit, Non erit manus mea in eo, & tradetur in manu Peliſthæorum.
17 * Et dixit Dauid ad Saul, Quis ego aut quæ vita mea, verùm & profapia patris mei in Israel, quòd ero gener regi?
18 * Et fuit in tempore quo pertinuit dari Merab filia Saul Dauidi, & ipſa data eſt Ghadrieli, qui ex Mehholath, ad vxorem.
19 * Et amauit Michal filia Saul Dauidem, & nuntiarunt Sauli; & pulchruit verbum in oculis eius.
20 * Et dixit Saul, Dabo eam illi, & erit ei in offendiculum, & tradetur in manu Peliſthæorum: & dixit Saul, In vno de duobus ge-
ner fies mihi hodie.
21 * Et iuſſit Saul ſeruos ſuos, Loquimini cum Dauid in ſecreto: ad dicendum, Ecce complacuit in
te regi, & omnes ſerui eius amant te, & nunc gener eſto regi.
22 * Et locuti ſunt ſerui Saul ante Dauid verba hæc. Et
dixit Dauid, An ne exiguum in oculis veſtris generum fieri regi, & ego vir pauper & idiota?
23 * Et nuntiauerunt ſerui
Saul illi ad dicendum, Vt verba hæc locutus eſt Dauid.
24 * Et dixit Saul, Sic dicetis Dauidi, Non vult rex in dotis
filiarum, ſed in centum præputiis Peliſthæorum ad vlciſcendum de oſoribus regis; & Saul cogitauit ad tradendum Dauid in manu Peli-
ſthæorum.

11 ותחיל שאול מן קדם דוד ארי מימרא דיי בסעדיה ויי שאול רחיק׃
12 ומינדיה רב אלפא ונפיק ועל קדישין עמא׃ 13 והוה דוד בכל ארחתיה מצלח ומימרא דיי בסעדיה׃
14 וחמא שאול ארי מצלח הוא לאתקפא ודחיל מן קדם דוד׃ 15 וכל ישראל ויהודה רחמין ית דוד ארי נפיק קדמיהון ועמיק׃
16 ואמר שאול לדוד הא ברתי רבתא מרב יהוה אתן לך לאיתו ברם הוי לי לגבר עביד קרבין ואגיס קרבא עמיה דייי ושאול
אמר לא תהי ידי בה ותהי בה ידא דפלשתאי׃ 17 ואמר דוד לשאול מן אנא ומן חיי ברם ארעית אנא בישראל ארי אהי
חתנא למלכא׃ 18 ואמר דוד לשאול מן אנא ומן חיי בית אבא בישראל ארי אהי איתיהיבה לעדריאל דמבחולה לאיתו׃
19 והוה בעידן דמסטא ית מרב בת שאול לדוד והיא איתיהבא ית מיכל בת שאול לדוד לאיתו׃ 20 ורחימת מיכל ית דוד
ואחוי לשאול ושפר פיתגמא בעינוהי׃ 21 ואמר שאול איהבנה ליה ותהי ליה להקלא ותהי בה מימרא דפלשתאי ואמר שאול
לדוד בתרתין תהי חתן למלכא׃ 22 ופקיד שאול ית עבדוהי מלול עם דוד ברי ברית
סתר דוד סתירא בעיניכון לאיתחתנא במלכא ואנא גבר מסכן והדיוט׃ 23 ומלילו עבדי שאול קדם דוד ית פיתגמיא האילין
ואמר שאול כדין תימרון לדוד לא רעוא למלכא
בשום מהר אלהין ברם למיסב פרשת מסנאי מלכא ושאול חשיב למסמר ית דוד בידא דפלשתאי׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

26 ויגדו עבדיו לדוד את הדברים האלה
וישלח דוד בעיני דוד להתהלך במלך ולא
27 מלאו הימים: ויקם דוד וילך הוא
ואנשיו וילך בפלשתים מאתים איש ויבא דוד
את ערלתיהם וימלאום למלך להתהלך במלך
ויתן לו שאול את מיכל בתו לאשה:
28 ויראא שאול וידע כי יהוה עם דוד ומיכל
בת שאול אהבתהו:
29 ויאסף שאול לראא מפני דוד עוד ויהי שאול
30 איב את דוד כל הימים: ויצאו שרי
פלשתים ויהי מדי צאתם שכל דוד מכל עבדי
שאול ויקר שמו מאד:

יט

1 וידבר שאול אל יונתן בנו ואל
כל עבדיו להמית אתו דוד ויהונתן בן שאול
חפץ בדוד מאד:
2 ויגד יהונתן לדוד לאמר מבקש שאול
אבי להמיתך ועתה השמר נא בבקר וישבת
בסתר ונחבאת: 3 ואני אצא ועמדתי ליד
אבי בשדה אשר אתה שם ואני אדבר בך
4 אל אבי וראיתי מה וחגדתי לך: וידבר
יהונתן בדוד טוב אל שאול אביו ויאמר אליו
אל יחטא המלך בעבדו בדוד כי לוא חטא לך
וכי מעשיו טוב לך מאד: 5 וישם את נפשו
בכפו ויך את הפלשתי ויעש יהוה תשועה גדולה
לכל ישראל ראיתה ותשמח ולמה תחטא
בדם נקי להמית את דוד חנם:
6 וישמע שאול בקול יהונתן וישבע שאול חי
יהוה אם יומת:

SAMVEL. I. Translat. B. Hieronym. Saul.

26 Cunq; renunciassent serui eius Dauid
verba quæ dixerat Saul, placuit sermo in
oculis Dauid vt fieret gener regis. Et post
27 paucos dies, Surgens Dauid, abijt cũ
viris qui sub eo erant, & percussit ex Phi-
listiim ducentos viros, & attulit eorum
G præputia, & annumerauit ea regi, vt effet
gener eius. Dedit itaque Saul ei Michol
filiam suam vxorem.
28 Et vidit Saul & intellexit quòd Do-
minus esset cum Dauid. Michol autem fi
lia Saul diligebat eum.
29 Et Saul magis cœpit timere Dauid.
Factúsq; est Saul inimicus Dauid cunctis
30 diebus. Et egressi sunt principes Phi-
listinorum. A principio autem egressio-
nis eorum, prudentiùs se gerebat Dauid
quàm omnes viri Saul; & celebre factum
est nomen eius nimis.

CAP. XIX.

1 LOcutus est autem Saul ad Ionathan fi
lium suum, & ad omnes seruos suos vt
occiderent Dauid. Porrò Ionathas filius
2 Saul diligebat Dauid valdè. Et indica-
uit Ionathas Dauid, dicens: Quærit Saul
pater meus occidere te; quapropter ob-
serua te quæso manè, & manebis clam &
3 absconderis. Ego autè egrediens stabo
iuxta patrem meum in agro vbicunq; fue-
rit, & ego loquar de te ad patrem meum,
& quodcunque videro, nunciabo tibi.
4 Locutus est ergo Ionathas de Dauid
bona ad Saul patrẽ suum. dixitq; ad eum,
Ne pecces rex in seruũ tuum Dauid, quia
nõ peccauit tibi: & opera eius bona sunt
5 tibi valdè. Et posuit animam suam in
manu sua, & percussit Philistæum, & fecit
Dominus salutem magnam vniuerso Is-
B raeli. vidisti & lætatus es. Quare ergo
peccas in sanguine innoxio, interficiens
Dauid qui est absque culpa?
6 Quod cùm audisset Saul, placatus vo-
ce Ionathæ iurauit: Viuit Dominus, quia
non occidetur.

26 Et renunciauerunt serui Saul Dauid ver-
ba hæc, & directus fuit sermo in oculis Dauid
vt fieret gener regi; & non impletæ fuerunt
dies.
27 Et surrexit Dauid, & abijt ipse & viri
eius, & percussit in Philistæis ducentos viros,
& attulit præputia eorum, & impleuit ea re-
gi, & gener sit regi: & dat ei Saul Mechol
filiam suam in vxorem.
28 Et vidit Saul, & cognouit quòd Domi-
nus cum Dauid, & Mechol filia eius, & om-
nis Israel diligebat eum.
29 Et addidit Saul timere à facie Dauid ad-
huc, & factus est Saul inimicus Dauid omni-
bus diebus.
30 Et egressi sunt principes Philistinorum. &
factum est à sufficienti egressione eorum, & Da
uid intelligebat magis quàm omnes serui Saul,
& honoratum est nomen eius nimis.

CAP. XIX.

ET locutus est Saul ad Ionathan filium suum
& ad omnes seruos suos, vt occiderent
Dauid: & Ionathan filius Saul diligebat Da-
uid valdè.
2 Et indicauit Ionathan Dauid, dicens: Saul
pater meus quærit occidere te, & nunc obser-
ua te eras manè, & absconde et mane clam.
3 Et ego egrediar & stabo inhærens patri
meo in agro vbi fueris tu ibi; & ego loquar
de te ad patrem meum, & videbo quodcun-
que fuerit, & nunciabo tibi.
4 Et locutus est Ionathan de Dauid bona ad
Saul patrem suum, & dixit ad eum, Ne iam
peccet rex in seruum suum Dauid, quia non
peccauit in te, & opera eius bona valdè.
5 Et posuit animam suam in manibus suis,
& percussit Philistæum, & fecit Dominus sa-
lutem magnam; & omnis Israel vidit, & læ-
tati sunt; & quare peccas in sanguinem inno-
cium vt interficias Dauid absque culpa?
6 Et audiuit Saul vocem Ionathan, & iu-
rauit Saul, dicens: Viuit Dominus si morie-
tur.

26 καὶ ἀπήγγειλαν Ⓘ παῖδες σαοὺλ τῷ δαυὶδ τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἐδόκησεν ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς δαυὶδ ἐπιγαμβρεῦσαι τῷ βασιλεῖ· καὶ οὐκ ἐπληρώθησαν αἱ
27 ἡμέραι. καὶ ἀνέστη δαυὶδ καὶ ἐπορεύθη αὐτὸς καὶ Ⓘ ἄνδρες αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις διακοσίους ἄνδρας· καὶ ἤνεγκε τὰς ἀκροβυστίας αὐτῶν, καὶ ἐπλήρωσεν αὐτὰς τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐπιγαμβρεύει τῷ βασιλεῖ· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ σαοὺλ τὴν μεχὸλ θυγατέρα αὐτοῦ εἰς γυναῖκα.
28 Ⓒ εἶδε σαοὺλ Ⓒ ἔγνω ὅτι κύριος μετὰ δαυὶδ· Ⓒ μεχὸλ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ, καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἠγάπα αὐτόν.
29 καὶ προσέθετο σαοὺλ φοβεῖσθαι ἀπὸ προσώπου δαυὶδ ἔτι· καὶ ἐγένετο σαοὺλ ἐχθραίνων τῷ δαυὶδ πάσας
30 τὰς ἡμέρας. καὶ ἐξῆλθον Ⓘ ἄρχοντες τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐγένετο ἀφ' ἱκανοῦ ἐξόδιας αὐτῶν, καὶ δαυὶδ συνῆκε πᾶσι πρώτοις ἐν τοῖς δούλοις σαοὺλ· καὶ ἐτιμήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ σφόδρα.

ιθ'.

1 Καὶ ἐλάλησε σαοὺλ πρὸς ἰωναθὰν τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ⓒ πρὸς πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ, τοῦ θανατῶσαι τὸν δαυίδ· καὶ ἰωναθὰν ὁ υἱὸς σαοὺλ ἠγάπα τὸν δαυὶδ σφόδρα.
2 καὶ ἀπήγγειλεν ἰωναθὰν τῷ δαυὶδ, λέγων· σαοὺλ ὁ πατήρ μου ζητεῖ θανατῶσαί σε, Ⓒ νῦν φύλαξαι αὔριον πρωΐ, καὶ κρυβήσῃ Ⓒ κατὰ τὸν κρυφῆ.
3 καὶ ἐγὼ ἐξελεύσομαι Ⓒ στήσομαι ἐχόμενα Ⓑ πατρός μου ἐν ἀγρῷ Ⓑ ἐὰν ᾖς σὺ ἐκεῖ· καὶ ἐγὼ λαλήσω περὶ σοῦ πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ὄψομαι ὅτι ἐὰν ᾖ, καὶ
4 ἀπαγγελῶ σοι.
καὶ ἐλάλησεν ἰωναθὰν περὶ δαυὶδ ἀγαθὰ πρὸς σαοὺλ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, μὴ δὴ ἁμαρτησάτω ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν δοῦλον αὐτοῦ τὸν δαυίδ, ὅτι οὐχ ἥμαρτεν εἰς σέ, Ⓒ τὰ ἔργα αὐτοῦ καλὰ σφόδρα.
5 Ⓒ ἔθετο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον· Ⓒ ἐποίησε κύριος σωτηρίαν μεγάλην· καὶ πᾶς ἰσραὴλ εἶδε Ⓒ ἐχάρησαν· Ⓒ ἵνατί ἁμαρτάνεις εἰς αἷμα ἀθῷον θανατῶσαι τὸν δαυὶδ δωρεάν;
6 καὶ ἤκουσε σαοὺλ τῆς φωνῆς ἰωναθάν, καὶ ὤμοσε σαοὺλ λέγων, ζῇ κύριος Ⓘ εἰ ἀποθανεῖται·

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

26 Et nunciauerunt serui eius Dauidi verba hæc: & rectum fuit verbum in oculis Dauid ad generum fiendum regi, & non com-
pleti sunt dies.
27 Et surrexit Dauid, & iuit ille & viri eius, & occidit in Philisthæis ducentos viros; & venire fecit
Dauid præputia eorum, & reddiderunt illa regi ad generum fieri regi; & dedit illi Saul Michal filiam suam in vxorem.
28 Et vidit Saul, & cognouit quòd dictum Domini in auxilio ipsius Dauid, & Michal filia Saul amauit eum.
29 Et addidit Saul ad timendum ab-ante Dauid adhuc: & fuit Saul auctor inimicitiæ Dauidi omnibus diebus.
30 Et exierunt principes Philisthæorum; & fuit in tempore excundi eos, prosperè egit Dauid præ omnibus seruis Saul, & magnum
nomen eius valdè.

CAP. XIX.

ET locutus est Saul cum Iehonathan filio suo, & cum omnibus seruis suis ad occidendum Dauid; & Iehonathan filius Saul affectus
est in Dauid valde. 2 Et nunciauit Iehonathan Dauidi, ad dicendum, Quærens Saul pater meus ad occidendum te, & nunc cauta
esto mane in aurora, & sedebis in secreto, & custodieris. 3 Et ego exibo & stabo ad patrem meum in agro quo tu ibi; & ego loquar su-
per te verba parata ante patrem meum, & videbo quid nunciabo tibi. 4 Et locutus est Iehonathan super Dauid verba parata ante
Saul patrem suum; & dixit illi, Non peccabit rex in seruo suo in Dauid, quia non peccauit, & quia facta eius parata tibi valdè.
5 Et tradidit animam suam propè ad occidendum, & occidit Philisthæum, & fecit Dominus liberationem magnam omni Israel;
vidisti & gauisus fuisti, & quare tu culpabilis in sanguine innocente, ad occidendum Dauid immeritò? 6 Et accepit Saul dictum
Iehonathan, & iurauit Saul, Permanens ipse Dominus, si occidetur.

תרגום יונתן

26 ואיתיבו עבדוהי לדויד ית פתגמיא האילין וכשר פתגמא בעיני דויד לאתחתנא בסלבא ולא שלימו יומיא:
27 והוה דויד ואזל הוא וגברוהי וקטל בפלשתאי מאתן גברא ואייתי דויד ית ערלתהון ואשלימון למלכא לאתחתנא בסלבא ויהב
28 ליה שאול ית מיכל ברתיה לאיתו: 29 וחזא שאול ודע ארי מן קדם יי מסתדר דויד ומיכל ברת שאול רחמתיה:
ואוסיף שאול למדחל מן קדם דויד עוד והוה שאול לעיל דבב לדויד כל יומיא:
30 ונפקו רברבי פלשתאי והוה בזמן מפקהון מצלח דויד מכל עבדי שאול ויקר שמיה לחדא:

יט

1 ומליל שאול עם יונתן בריה ועם כל עבדוהי למקטל ית דויד ויונתן בר שאול אתרעי בדויד לחדא:
2 וחוי יונתן לדויד למימר מבעי שאול אבא למקטלך ויכון כדין בצפרא ותיתב בסתרא והשתמר:
3 ואנא אפוק ואקום לתה אבא בחקלא דאת תהי ואנא אמליל עלך פתגמין קדם אבא ואחזי מה ואחוי לך:
4 ומליל יונתן על דויד פתגמין תקנין לחדא: ואמר ליה לא יחטי מלכא בעבדיה בדויד ארי לא חטא לך ואריך עובדוהי תקנין לך לחדא:
5 ושוי ית נפשיה בעל גב לאיתקטלא וקטל יי פורקנא רבא לכל ישראל חמיתא וחדיתא ולמה אנת חאיב דמא
6 לקטלא ית דויד מגלי: ואקביל שאול למימר יונתן וקיים שאול קיים הוא יי אם יתקטיל:

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 ויקרא יהונתן לדוד ויגד־לו יהונתן את־כל־הדברים האלה ויבא יהונתן את־דוד
אל־שאול ויהי לפניו כאתמול שלשום׃
8 ותוסף המלחמה להיות ויצא דוד וילחם
בפלשתים ויך בהם מכה גדולה וינסו מפניו׃
9 ותהי רוח יהוה רעה אל־שאול והוא
בביתו יושב וחניתו בידו ודוד מנגן ביד׃
10 ויבקש שאול להכות בחניתו ברדוד ובקיר
ויפטר מפני שאול ויך את־החניתו בקיר ודוד
נס וימלט בלילה הוא׃
11 וישלח שאול מלאכים אל־בית דוד לשמרו
ולהמיתו ובבקר ויגד לדוד מיכל אשתו לאמר
אם־אינך ממלט את־נפשך הלילה מחר אתה
מומת׃ 12 ותרד מיכל את־דוד בעד החלון וילך
ויברח וימלט׃ 13 ותקח מיכל את־התרפים
ותשם אל־המטה ואת־כביר העזים שמה
מראשתיו ותכס בבגד׃
14 וישלח שאול מלאכים לקחת את־דוד
ותאמר חלה הוא׃ 15 וישלח שאול
את־המלאכים לראות את־דוד לאמר העלו
אתו במטה אלי להמיתו׃
16 ויבאו המלאכים והנה התרפים אל־
המטה וכביר העזים מראשתיו׃ 17 ויאמר
שאול אל־מיכל למה כה רמיתני ותשלחי את־
איבי וימלט ותאמר מיכל אל־שאול הוא אמר
אלי שלחני למה אמיתך׃ 18 ודוד ברח
ויפלט ויבא אל־שמואל הרמתה ויגד־לו את
כל־אשר עשה לו שאול וילך הוא ושמואל וישבו
בנויות׃ 19 ויגד לשאול לאמר הנה דוד
בנויות ברמה׃

7 *Vocauit itaq; Ionathas Dauid, & indicauit ei omnia verba hęc. Et introduxit Ionathas Dauid ad Saul, & fuit ante eum sicut erat heri & nudiustertius.
8 *Motum est autem rursum bellum, & egressus Dauid pugnauit aduersum Philistijm, percussitque eos plaga magna, & fugerunt à facie eius.
9 *Et factus est spiritus Dei malus in Saul. Sedebat autē in domo sua, & tenebat lanceam.Porrò Dauid psallebat in manu sua.
10 *Nisusq; est Saul configere Dauid lancea in pariete.Et declinauit Dauid à facie Saul. Lancea autē casso vulnere perlata est in pariete, & Dauid fugit & saluatus est
11 nocte illa. *Misit ergo Saul satellites suos nocte in domū Dauid vt custodirēt eum, & interficeretur manè. Quod cùm annunciasset Dauid Michol vxor sua, dicēs: Nisi saluaueris te nocte hac, cras morieris:
12 *Deposuit eum per fenestram.Porrò ille abijt & aufugit,atq; saluatus est. *Tulit autē Michol statuam, & posuit eam super lectū, & pellem pilosam caprarum posuit ad caput eius,& operuit eam vestimento.
14 *Misit autem Saul apparitores qui raperēt Dauid,& respōsum est quòd egrotaret.
15 *Rursúmque misit Saul nuncios vt viderent Dauid, dicens: Afferte eum ad me in lecto vt occidatur.
16 *Cúmq; venissent nuncij, inuentū est simulacrum super lectum, & pellis caprarum
17 ad caput eius. *Dixitq; Saul ad Michol. Quare sic illusisti mihi & dimisisti inimicum meum vt fugeret? Et respondit Michol ad Saul; Quia ipse locutus est mihi, dicens: Dimitte me, alioquin interficiam
18 te. *Dauid autem fugiens saluatus est. Et venit ad Samuel in Ramatha, & nunciauit ei omnia quæ fecerat sibi Saul. Et abierunt ipse & Samuel, & morati sunt in
19 Naioth. *Nunciatum est autem Saul à dicentibus, Ecce Dauid in Naioth in Ramatha.

תרגום יונתן

ז ויקרא יהונתן לדוד ויחוי ליה יהונתן ית כל פתגמיא האילין ואתי יהונתן ית דוד לות שאול והוה קדמוהי כמאתמלי ומקדמוהי׃
ח ואוסיפו עוד קרבא למהוי ונפק דוד ואגיח קרבא בפלישתאי ומחא בהון מחא רבאה ואפכו מן קדמוהי׃
ט והוה רוח בישא מן קדם יי על שאול והוא בביתיה יתיב ומורניה בידיה ודוד מנגן ביד׃
י וכהרהר בכוותיה מן קדם שאול וקבע ית מרניקא בכותלא ודוד ערק ואשתיזיב בליליא ההוא׃
יא ושלח שאול איגדין לבית דוד למשריה ולמקטליה בצפרא ואחוי׳ לדוד מיכל אתתיה למימר אם לא ליליך משיזב ית נפשך בליליא הדין למחר את מתקטל׃
יב ושלישלה מיכל ית דוד מן חרכא ואזל וערק ואשתיזיב׃
יג ונסיבת מיכל ית אילפנא ושוית על ערסא וית גודא דעיזיא שויאת איסדוהי וכסיאת בלבושא׃
יד ושלח שאול איגדין למדבר ית דוד ואמרת סחרא הוא׃
טו ואתו שלחו שאול איגדין למדבר ית דוד ואמרת סחרא הוא ית׳ אסיקוהי׃
טז ואתא שלחא למקטליה ותא אילפנא על ערסא וגודא דעיזיא איסדוהי׃
יז ואמר שאול למיכל למה כדין שקרתך ית בעלי דכבי ואישתיזיב ומאמרת מיכל לשאול הוא אמר לי שלחני למה אקטלינך׃
יח ודוד ערק ואשתיזיב ואתא לות שמואל לרמתא וחוי ליה ית כל דעבד ליה שאול ואזל הוא ושמואל ויתיבו בביתא אלפנא׃
יט ואתחוא לשאול למימר הא דוד בבירת אלפנא ברמתא׃

7 καὶ ἐκάλεσεν ἰωναθὰν τὸν δαυὶδ, & ἀπήγγειλεν αὐτῷ πάντα τὰ ῥήματα τοῦτα · & εἰσήγαγεν ἰωναθὰν τὸν δαυὶδ πρὸς σαοὺλ, καὶ ἦν ἐνώπιον αὐτοῦ καθὼς ἐχθὲς
8 καὶ τρίτην ἡμέραν. καὶ προσετέθη γενέσθαι πόλεμος, & κατίσχυσε δαυὶδ & ἐπολέμησε τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς πληγὴν σφοδρὰν μεγάλην · & ἔφυγον ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ.
9 & ἐγένετο πνεῦμα πονηρὸν παρὰ κυρίου, & αὐτὸς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἐκάθητο, & δόρυ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ δαυὶδ ἔψαλλεν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ.
10 καὶ ἐζήτει σαοὺλ πατάξαι ἐν δόρατι τὸν δαυίδ · & ἀπέστη δαυὶδ ἀπὸ προσώπου σαοὺλ, & ἐπάταξε τὸ δόρυ εἰς τὸν τοῖχον · & δαυὶδ ἀπεχώρησε & διεσώθη ἐν νυκτὶ ἐκείνῃ.
11 καὶ ἀπέστειλε σαοὺλ ἀγγέλους εἰς τὸν οἶκον δαυὶδ φυλάξαι αὐτὸν & θανατῶσαι αὐτὸν τὸ πρωΐ. καὶ ἀπήγγειλε μελχὸλ ἡ γυνὴ αὐτοῦ τῷ δαυὶδ, λέγουσα · ἐὰν μὴ σὺ σώσεις τὴν ψυχήν σου τὴν νύκτα ταύτην, αὔριον σὺ θανατωθήσῃ.
12 καὶ κατάγει μελχὸλ τὸν δαυὶδ διὰ τῆς θυρίδος · & ἀπῆλθε, καὶ ἔφυγε, καὶ σώζεται.
13 καὶ ἔλαβε μελχὸλ τὰ κενοτάφια, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τὴν κλίνην, & ἐργύλωμα τριχῶν αἰγῶν ἔθηκε πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκάλυψεν αὐτὰ ἱματίῳ.
14 καὶ ἀπέστειλε σαοὺλ ἀγγέλους λαβεῖν τὸν δαυίδ · καὶ εἶπε μελχὸλ ἀσθενεῖ αὐτόν.
15 καὶ ἀπέστειλε σαοὺλ ἀγγέλους ἰδεῖν τὸν δαυὶδ, λέγων · ἀγάγετε αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης πρός με & θανατῶσαι αὐτόν.
16 καὶ ἔρχονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἰδοὺ τὰ κενοτάφια ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἐργύλωμα τριχῶν τῶν αἰγῶν πρὸς
17 κεφαλῆς αὐτοῦ. & εἶπε σαοὺλ τῇ μελχὸλ, ἱνατί οὕτως παρελογίσω με & ἐξαπέστειλας τὸν ἐχθρόν μου καὶ διεσώθη; & εἶπε μελχὸλ πρὸς σαοὺλ, αὐτὸς εἶπεν πρός με, ἐξαποστειλόν με· εἰ δὲ μή, θανατώσω σε.
18 καὶ δαυὶδ ἔφυγε & διεσώθη, καὶ παραγίνεται πρὸς σαμουὴλ εἰς ῥαμαθαίμ, καὶ ἀπαγγέλει αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ σαοὺλ · καὶ ἐπορεύθησαν σαμουὴλ καὶ δαυὶδ καὶ ᾠκίσθησαν ἐν ναβαθὰ ἐν ῥαμᾶ.
19 καὶ ἀπηγγέλη τῷ σαοὺλ λεγόντων, ἰδοὺ δαυὶδ ἐν ναβαθὰ ἐν ῥαμᾶ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

7 Et vocauit Iehonathan Dauidem, & nunciauit illi Iehonathan omnia verba hæc, & venire fecit Iehonathan Dauidē ad Saul, & fuit ministrans ante eum, vt ab heri & ab-ante ipsum. 8 Et addidit adhuc bellum esse, & exiuit Dauid & iniuit bellum in Philisthæos, & percussit in illis percussionem magnam; & verterunt *terga* ab-ante illum. 9 Et mansit spiritus malus ab-ante Dominum super Saul, & ipse in domo sua sedens, & hasta eius in manu eius, & Dauid psallens in manu. 10 Et quæsiuit Saul ad percutiendum in hasta sua Dauidem, & ad perforandum in pariete, & liberatus est ab-ante Saul, & infixit hastam in parietem, & Dauid fugit, & euasit in nocte illa. 11 Et misit Saul nuncios ad domum Dauid ad custodiendum eum, & ad occidendum eum in aurora; & renunciauit Dauidi Michal vxor eius dicendo, Nisi tu liberaueris animam tuam in nocte hac, cras tu occideris. 12 Et tulit Michal simulacra, & posuit super lectum, & pellem caprarum posuit ceruical illius, & operuit in veste. 13 Et misit Saul nuncios ad tollendum Dauid, & dixit, Infirma ille. 14 Et misit Saul nuncios ad visitandum Dauid, dicendo, Afferte eum in lecto ad me ad occidendum eum. 15 Et dixit Saul ad Michal, Quare sic mentita es in me, & misisti auctorem inimicitiæ meæ, & liberatus est? & dixit Michal ad Saul, Ille elixit mihi, Mitte me, quare occidam te? 16 Et Dauid fugit & liberatus est, & venit ad Samuel ad Ramatha, & nunciauit illi omnia quæ fecit sibi Saul: & iuit ille & Samuel, & federunt in domo doctrinæ in Ramatha. 17 Et nunciatum est Sauli dicendo, Ecce Dauid in domo doctrinæ in Ramatha.

Universidad de Deusto
Biblioteca

20 וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל מַלְאָכִים לָקַחַת אֶת־דָּוִד וַיַּרְא
אֶת־לַהֲקַת הַנְּבִיאִים נִבְּאִים וּשְׁמוּאֵל עֹמֵד נִצָּב
עֲלֵיהֶם וַתְּהִי עַל־מַלְאֲכֵי שָׁאוּל רוּחַ אֱלֹהִים
21 וַיִּתְנַבְּאוּ גַּם־הֵמָּה: וַיַּגִּדוּ לְשָׁאוּל וַיִּשְׁלַח
מַלְאָכִים אֲחֵרִים וַיִּתְנַבְּאוּ גַּם־הֵמָּה וַיֹּסֶף שָׁאוּל
וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים שְׁלִשִׁים וַיִּתְנַבְּאוּ גַּם־הֵמָּה:
22 וַיֵּלֶךְ גַּם־הוּא הָרָמָתָה וַיָּבֹא עַד־בּוֹר הַגָּדוֹל
אֲשֶׁר בַּשֶּׂכוּ וַיִּשְׁאַל וַיֹּאמֶר אֵיפֹה שְׁמוּאֵל וְדָוִד
וַיֹּאמֶר הִנֵּה בְּנָיוֹת בָּרָמָה:
23 וַיֵּלֶךְ שָׁם אֶל־נָיוֹת בָּרָמָה וַתְּהִי עָלָיו גַּם־
הוּא רוּחַ אֱלֹהִים וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְיִתְנַבֵּא עַד־בֹּאוֹ
24 בְּנָיוֹת בָּרָמָה: וַיִּפְשַׁט גַּם־הוּא בְּגָדָיו
וַיִּתְנַבֵּא גַּם־הוּא לִפְנֵי שְׁמוּאֵל וַיִּפֹּל עָרֹם כָּל־הַיּוֹם
הַהוּא וְכָל־הַלָּיְלָה עַל־כֵּן יֹאמְרוּ הֲגַם שָׁאוּל
בַּנְּבִיאִם:

כ

1 וַיִּבְרַח דָּוִד מִנָּיוֹת בָּרָמָה וַיָּבֹא וַיֹּאמֶר
לִפְנֵי יְהוֹנָתָן מָה עָשִׂיתִי מָה־עֲוֹנִי וּמָה־חַטָּאתִי
2 לִפְנֵי אָבִיךָ כִּי מְבַקֵּשׁ אֶת־נַפְשִׁי: וַיֹּאמֶר לוֹ
חָלִילָה לֹא תָמוּת הִנֵּה לֹא־יַעֲשֶׂה אָבִי דָּבָר גָּדוֹל אוֹ
דָּבָר קָטֹן וְלֹא יְגַלֶּה אֹזְנִי וּמַדּוּעַ יַסְתִּיר אָבִי
מִמֶּנִּי אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה אֵין זֹאת:
3 וַיִּשָּׁבַע עוֹד דָּוִד וַיֹּאמַר יָדוֹעַ יָדַע אָבִיךָ כִּי־
מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וַיֹּאמֶר אַל־יֵדַע־זֹאת יְהוֹנָתָן פֶּן
יֵעָצֵב וְאוּלָם חַי־יְהוָה וְחֵי נַפְשֶׁךָ כִּי כְפֶשַׁע בֵּינִי
4 וּבֵין הַמָּוֶת: וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אֶל־דָּוִד מַה־
5 תֹּאמַר נַפְשְׁךָ וְאֶעֱשֶׂה־לָּךְ: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־
יְהוֹנָתָן הִנֵּה־חֹדֶשׁ מָחָר וְאָנֹכִי יָשֹׁב אֵשֵׁב עִם־
הַמֶּלֶךְ לֶאֱכֹל וְשִׁלַּחְתַּנִי וְנִסְתַּרְתִּי בַּשָּׂדֶה עַד הָעֶרֶב
הַשְּׁלִשִׁית:

20 *Misit ergo Saul lictores vt raperent Dauid. Qui cũ vidissent cuneũ prophetarum
Dvaticinantium, & Samuelẽ ſtantem ſuper
eos; factus est etiã ſpiritus Dei in illis: &
21 prophetare cœperunt etiã ipſi. *Quod cũ
nunciatũ esſet Sauli; misit & alios nũcios.
prophetauerunt aũt & illi. Et rursũm mi-
sit Saul tertios nũcios, qui & ipſi prophe-
22 tauerunt. *Abijt etiam ipſe in Ramatha,
& venit vſq; ad cisternã magnã, quæ est in
Sochoth: & interrogauit & dixit: In quo
loco sunt Samuel & Dauid? Dictũq; est ei,
23 Ecce in Naioth sunt in Ramatha. *Et abiit
in Naioth in Ramatha. Et factus est etiam
super eũ ſpiritus Dei: & ambulauit ingre-
diens, & prophetabat vſq; dum veniret in
24 Naioth in Ramatha. *Et expoliauit etiã
ipſe ſe veſtimẽtis ſuis, & prophetauit cum
cæteris corã Samuel: & cecidit nudus tota
die illa & nocte. Vnde & exiuit prouer-
bium; Num & Saul inter prophetas?

CAP. XX.

1 AFugit autem Dauid de Naioth, quæ est
in Ramatha; venienſq; locutus est coram
Ionatha: Quid feci? quę est iniquitas mea
& quod peccatum meũ in patrem tuum,
2 quia quærit animam meam? *Qui dixit
ei: Absit à te, nõ morieris; neque enim fa-
ciet pater meus quicquam grande vel par
uum, niſi priùs indicauerit mihi. Hũc er-
go celauit à me pater meus sermonem hu
3 iusmodi: nequaquam enim erit istud.
*Et iurauit rursũm Dauid. Et ille ait: Scit
profectò pater tuus quòd inueni gratiam
oculis tuis, & dicet: Nesciat hoc Ionathas,
ne fortè tristetur. Quinimmo viuit Dñs
& viuit anima tua, quia vno tãtũ, vera cã-
4 gradu ego mórſq; diuidimur. *Dixit aũt
Ionathas ad Dauid: Quodcunq; dixerit
5 mihi anima tua, faciã tibi. *Dixitq; Da-
uid ad Ionathã: Ecce calendę sunt craſtinę
& ego ex more ſedere ſoleo iuxta regẽ ad
veſcendum. Dimitte ergo me, vt abſcon-
dar in agro vſque ad veſperam diei tertiæ

20 *Et miſit Saul nuncios vt caperent Dauid:
& venientes viderunt cœtum prophetarum
vaticinantiũ, & Samuel ſtetit ſtans ſuper eos,
& factus est ſuper nuncios Saul ſpiritus Dei,
& prophetarunt & ipſi.
21 *Et nunciatum est Saul, & miſit nuncios
alios, & prophetauerunt & ipſi, & addidit
Saul mittere nuncios tertios, & prophetaue-
runt & ipſi.
22 *Et iratus est Saul furore, & abijt & ipſe
in Armathaim, & venit vſque in ciſternam
aree quæ in Sechi; & interrogauit, & dixit:
vbi Samuel & Dauid? & dixerunt, Ecce in
Nabath in Rama.
23 *Et abiit inde in Nabath in Rama; & fa-
ctus est ſuper eum ſpiritus Dei: & abijt am-
bulans, & prophetauit vſque dum veniret
ipſe in Nabath in Rama.
24 *Et ſpoliauit veſtimenta ſua, & prophe-
tauit corã Samuel, & cecidit nudus tota die il-
la, & tota nocte illa. propter hoc dicebãt, Num
& Saul inter prophetas?

CAP. XX.

1 *Et fugit Dauid de Nabath de Rama, et ve-
nit ad faciẽ Ionathan, & dixit, Quid feci,
vel quæ iniquitas mea, vel quid peccaui coram
patre tuo, quoniam quærebat animam meam?
2 *Et dixit ei Jonathan, Nequaquam tibi,
non morieris; ecce enim non faciet pater meus
grande vel paruum, quòd non reuelet
auriculam meam: & cur abſcõdet pater meus
à me verbum hoc? non est hoc.
3 *Et respondit Dauid Jonathan, & dixit:
Cognoſcẽs ſcit pater tuus, quòd inueni gratiam
in oculis tuis, & dixit: Non sciat hæc Jona-
than, vt non nunciet Dauid; verùm viuit Dñs
& viuit anima tua, quoniam sicut dixi imple-
tum est inter me & inter patrem tuum vſque
ad mortem.
4 *Et dixit Jonathan ad Dauid,
Quid deſiderat anima tua, & faciam tibi?
5 *Et dixit Dauid ad Jonathan, Ecce iam ca-
lendæ craſtinæ, & ego ſedens ſedebo cum rege
ad veſcendum, & dimittes me, & abſcondar
in agro vſque ad veſperam.

20 *καὶ ἀπέστειλε σαοὺλ ἀγγέλους λαβεῖν τὸν δαυὶδ· καὶ
ἐλθόντες εἶδον τὴν ἐκκλησίαν τῶν προφητῶν τῶν προ-
φητευόντων, καὶ σαμουὴλ εἱστήκει καθεστηκὼς ἐπ' αὐτῶν· καὶ
ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀγγέλους σαοὺλ πνεῦμα θεοῦ, καὶ προε-
φήτευσαν καὶ αὐτοί.
21 *καὶ ἀπηγγέλη τῷ σαοὺλ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους ἑτέ-
ρους, καὶ προεφήτευσαν καὶ αὐτοί· καὶ προσέθετο σαοὺλ ἀ-
ποστεῖλαι ἀγγέλους τρίτους, καὶ προεφήτευσαν καὶ αὐτοί.
22 *καὶ ἐθυμώθη σαοὺλ ὀργῇ· καὶ ἐπορεύθη καὶ αὐτὸς εἰς ἀρ-
μαθαίμ, καὶ ἦρχε) ἕως φρέατος τοῦ ἄλω τοῦ ἐν σεχί· καὶ
ἠρώτησε καὶ εἶπε, ποῦ σαμουὴλ καὶ δαυίδ; καὶ εἶπον, ἰδοὺ
ἐν ναβαὶθ ἐν ῥαμᾶ.
23 *καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν εἰς ναβαὶθ εἰς ῥαμᾶ· καὶ ἐγέ-
νετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα θεοῦ· καὶ ἐπορεύετο πορευόμενος, καὶ
προεφήτευσεν ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς ναβαὶθ εἰς ῥαμᾶ.
24 *καὶ ἐξεδύσατο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ προεφήτευσεν
ἐνώπιον σαμουήλ· καὶ ἔπεσε γυμνὸς ὅλην τὴν ἡμέραν
ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην· διὰ τοῦτο ἔλεγον, εἰ καὶ
σαοὺλ ἐν προφήταις;

κ'.

1 *Καὶ ἀπέδρα δαυὶδ ἐκ ναβαὶθ ἐν ῥαμᾶ, καὶ ἦρχε)
εἰς πρόσωπον ἰωναθάν· καὶ λέγει, τί πεποίηκα, ἢ τί τὸ ἀδί-
κημά μου, ἢ τί ἥμαρτον ἐνώπιον τοῦ πατρός σου ὅτι ζητεῖ
τὴν ψυχήν μου;
2 *καὶ εἶπεν αὐτῷ ἰωναθάν, μηδαμῶς σοι, μὴ ἀποθάνῃς·
ἰδοὺ οὐ μὴ ποιήσει ὁ πατήρ μου μέγα ῥῆμα ἢ μικρὸν ὃ
οὐκ ἀποκαλύψει τὸ ὠτίον μου· καὶ τί ὅτι ἀποκρύψει ὁ πα-
τήρ μου ἀπ' ἐμοῦ τὸ ῥῆμα τοῦτο; οὐκ ἔστι τοῦτο.
3 *καὶ ἀπεκρίθη δαυὶδ τῷ ἰωναθάν, καὶ εἶπεν, γινώσκων
οἶδεν ὁ πατήρ σου, ὅτι εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου· καὶ
εἶπεν, μὴ γνώτω τοῦτο ἰωναθάν, ὅπως μὴ ἀθυμήσῃ τῷ
δαυίδ· πλὴν ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, ὅτι καθὼς εἶ-
πον πεπλήρω) ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ πατρός
4 σου ἕως θανάτου. *καὶ εἶπεν ἰωναθὰν πρὸς δαυίδ,
τί θέλημα ἡ ψυχή σου, καὶ ποιήσω σοι;
5 *καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἰωναθάν, ἰδοὺ δὴ νουμηνία αὔ-
ριον, καὶ ἐγὼ καθήσας καθήσομαι μετὰ τοῦ βασιλέως φα-
γεῖν· καὶ ἐξαποστελεῖς με καὶ κρυβήσομαι ἐν τῷ πεδίῳ
ἕως δείλης.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Et miſit Saul nuncios ad tollendum Dauid, & vidit turmam ſcribarum laudantium, & Samuelẽ ſtantem docentem ſuper eos: & manſit ſuper nuncios Saul ſpiritus prophetiæ ab-ante Dominum, & laudauerunt etiam illi. "Et nunciauerunt Sauli, & miſit nuncios poſteriores, & laudauerunt etiam illi. "Et addidit Saul, & miſit nuncios tertios, & laudauerunt etiam illi.
"Et venit etiam ipſe ad Ramatha, & venit vſque ad ciſternam magnam, quæ in Zzecha: & rogauit, & dixit, Vbi Samuel & Dauid? & dixit, Ecce in domo doctrinæ in Ramatha. "Et abijt illuc in domum doctrinæ quæ in Ramatha; & manſit ſuper illum etiam ipſum ſpiritus prophetiæ ab-ante Dominum: & iuit iens & laudans, quousque venit ad domum doctrinæ in Ramatha.
"Et miſit etiam ipſe veſtimenta ſua, & laudauit etiam ipſe ante Samuel, & cecidit nudus tota die illa, & tota nocte. ideo dicent, Num etiam Saul in Scribis?

CAP. XX.

Et fugit Dauid ex domo doctrinæ quæ in Ramatha, & venit & dixit ante Iehonathan, Quid feci, quæ culpa mea? quis exceſſus meus ante patrem tuum? quòd quærens ad occidendum me? "Et dixit illi, Tace, non morieris: ecce non faciet pater meus verbum aut verbũ paruum, & non indicabit mihi: & quid hoc, occultabit pater meus à me verbũ hoc? non est hoc coſtans. "Et iurauit adhuc Dauid, & dixit: Sciendo ſciuit pater tuus quòd inueni charitates in oculis tuis, & dixit, Non sciat hoc Iehonathan, forte turbaretur: & verò permanens ipſe Dominus, & viuens anima tua, quòd ſit vt paſſus vnus inter me & inter mortem. "Et dixit Iehonathan Dauid, Quid vult anima tua & fiet tibi? "Et dixit Dauid ad Iehonathan, Ecce menſis eras, & ego ſedendo ſedebo cum rege ad comedendum, & mittes me, & abſcondar in agro vſque ad tempus veſperæ in die tertia.

תרגום יונתן

כ

Universidad de Deusto Biblioteca

6 אִם־פָּקֹד יִפְקְדֵנִי אָבִיךָ וְאָמַרְתָּ נִשְׁאֹל נִשְׁאַל
מִמֶּנִּי דָוִד לָרוּץ בֵּית־לֶחֶם עִירוֹ כִּי זֶבַח הַיָּמִים
7 שָׁם לְכָל־הַמִּשְׁפָּחָה׃ אִם־כֹּה יֹאמַר
טוֹב שָׁלוֹם לְעַבְדֶּךָ וְאִם־חָרֹה יֶחֱרֶה לוֹ דַּע כִּי־
8 כָלְתָה הָרָעָה מֵעִמּוֹ׃ וְעָשִׂיתָ חֶסֶד עַל־עַבְדֶּךָ
כִּי בִּבְרִית יְהוָה הֵבֵאתָ אֶת־עַבְדְּךָ עִמָּךְ וְאִם־
יֶשׁ־בִּי עָוֺן הֲמִיתֵנִי אַתָּה וְעַד־אָבִיךָ לָמָּה־זֶּה
9 תְבִיאֵנִי׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן חָלִילָה לָּךְ כִּי אִם־
יָדֹעַ אֵדַע כִּי־כָלְתָה הָרָעָה מֵעִם אָבִי לָבוֹא עָלֶיךָ
10 וְלֹא אֹתָהּ אַגִּיד לָךְ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־יְהוֹנָתָן
מִי יַגִּיד לִי אוֹ מַה־יַּעַנְךָ אָבִיךָ קָשָׁה׃
11 וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אֶל־דָּוִד לְכָה וְנֵצֵא הַשָּׂדֶה
12 וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם הַשָּׂדֶה׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן
אֶל־דָּוִד יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כִּי־אֶחְקֹר אֶת־אָבִי
כָּעֵת מָחָר הַשְּׁלִשִׁית וְהִנֵּה־טוֹב אֶל־דָּוִד וְלֹא־אָז
13 אֶשְׁלַח אֵלֶיךָ וְגָלִיתִי אֶת־אָזְנֶךָ׃ כֹּה־יַעֲשֶׂה
יְהוָה לִיהוֹנָתָן וְכֹה יֹסִיף כִּי־יֵיטִב אֶל־אָבִי אֶת־
הָרָעָה עָלֶיךָ וְגָלִיתִי אֶת־אָזְנֶךָ וְשִׁלַּחְתִּיךָ וְהָלַכְתָּ
לְשָׁלוֹם וִיהִי יְהוָה עִמָּךְ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם־אָבִי׃
14 וְלֹא אִם־עוֹדֶנִּי חָי וְלֹא־תַעֲשֶׂה עִמָּדִי חֶסֶד
15 יְהוָה וְלֹא אָמוּת׃ וְלֹא־תַכְרִית אֶת־חַסְדְּךָ
מֵעִם בֵּיתִי עַד־עוֹלָם וְלֹא בְּהַכְרִת יְהוָה אֶת־אֹיְבֵי
16 דָוִד אִישׁ מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ וַיִּכְרֹת יְהוֹנָתָן
עִם־בֵּית דָּוִד וּבִקֵּשׁ יְהוָה מִיַּד אֹיְבֵי דָוִד׃
17 וַיּוֹסֶף יְהוֹנָתָן לְהַשְׁבִּיעַ אֶת־דָּוִד בְּאַהֲבָתוֹ
אֹתוֹ כִּי־אַהֲבַת נַפְשׁוֹ אֲהֵבוֹ׃
18 וַיֹּאמֶר־לוֹ יְהוֹנָתָן מָחָר חֹדֶשׁ וְנִפְקַדְתָּ כִּי יִפָּקֵד
19 מוֹשָׁבֶךָ׃ וְשִׁלַּשְׁתָּ תֵּרֵד מְאֹד וּבָאתָ אֶל־הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר־נִסְתַּרְתָּ שָּׁם בְּיוֹם הַמַּעֲשֶׂה וְיָשַׁבְתָּ אֵצֶל
הָאֶבֶן הָאָזֶל׃

6 * Si respiciēs requisierit me pater tuus,
respondebis ei: Rogauit me Dauid vt iret
celeriter in Bethleem ciuitatē suam: quia
victimæ solennes ibi sunt vniuersis contri
7 bulibus suis. * Si dixerit, bene, pax erit
seruo tuo. Si autem fuerit iratus, scito quia
8 completa est malicia eius. * Fac ergo mi
B sericordiam in seruum tuum, quia fœdus
Domini me famulum tuum tecum inire
fecisti. Si autē est iniquitas aliqua in me,
tu me interfice, & ad patrem tuum ne in-
9 troducas me. * Et ait Ionathas: Absit
hoc à te. Neq; enim fieri potest, vt si certè
cognouero completam esse patris mei ma
liciam contra te, non annunciem tibi.
10 * Respondit Dauid ad Ionathan: Quis
renunciabit mihi? si quid fortè responde-
11 rit tibi pater tuus durè de me? * Et ait
Ionathas ad Dauid: Veni & egrediamur
foras in agrum. Cúmq; exissent ambo in
12 agrum; * Ait Ionathas ad Dauid: Do-
mine Deus Israel, si inuestigauero senten-
tiam patris mei crastino vel perendie, &
aliquid boni fuerit super Dauid, & non
statim misero ad te, & notum tibi fecero:
13 * Hęc faciat Dominus Ionathæ, & hæc
augeat. Si autem perseuerauerit patris mei
C malicia aduersum te, reuelabo aurem tuā,
& dimittam te vt vadas in pace, & sit Do-
minus tecum sicut fuit cum patre meo.
14 * Et si vixero, facias mihi misericordiā
15 Domini; si verò mortuus fuero: * Non
auferes misericordiā à domo mea vsq; in
sempiternum, quando eradicauerit Dñs
inimicos Dauid vnumquemq; de terra.
16 * Pepigit ergo Ionathas fœdus cū domo
Dauid. et requisiuit Dñs de manu inimi-
17 corū Dauid. * Et addidit Ionathas deie-
rare Dauid, eo q diligeret illū. Sicut enim
18 animā suā, ita diligebat eum. * Dixitq; ad
eū Ionathas: Cras calēdę sunt, & requi-
ris. Requiretur enim sessio tua vsq; peren-
19 die. * Descēdes ergo festinus & venies in
D locum vbi celandus es in die, quando o-
perari licet: & sedebis iuxta lapidem, cui nomen est Ezel.

תרגום יונתן

6 אִם מִבְעָא יִבְעֵינַנִי אֲבוּךְ וְתֵימַר אִשְׁתְּאָלָא אִשְׁתְּאֵל מִנִּי דָוִד לְמֵיזַל לְבֵית לֶחֶם קַרְתֵּיהּ אֲרֵי שֵׁירוּ נִיכְסַת קוּדְשַׁיָּא יוֹמָא דֵין תַּמָּן לְכָל זַרְעִיתָא׃
7 אִם כְּדֵין יֵימַר טָב שְׁלָם לְעַבְדָּךְ וְאִם מִתְקַף יִתְקֵיף לֵיהּ דַּע אֲרֵי גְמִירָא בִּישְׁתָּא מִנֵּיהּ׃
8 וְתַעְבֵּיד טִיבוּ עִם עַבְדָּךְ אֲרֵי בִּקְיָימָא דַיְיָ אַעֵילְתָּא יָת עַבְדָּךְ עִמָּךְ וְאִם אִית בִּי חוֹבָא קְטוֹלְנִי אַתְּ וּלְוָת אֲבוּךְ לְמָה דְנַן תַּעֵילְנַנִי׃
9 וַאֲמַר יְהוֹנָתָן חַס לָךְ אֲרֵי אִם מִידַע אִידַע אֲרֵי גְמִירָא בִּישְׁתָּא מִן אַבָּא לְמֵיתֵי עֲלָךְ וְלָא יְהֵא אֲחַוֵּי לָךְ׃
10 וַאֲמַר דָּוִד לִיהוֹנָתָן מַן יְחַוֵּי לִי אוֹ דִילְמָא יְתִיבִנָּךְ אֲבוּךְ פִּתְגָמִין קַשְׁיָן׃
11 וַאֲמַר יְהוֹנָתָן לְדָוִד אֵיתָא וְנִיפּוֹק לְחַקְלָא וּנְפַקוּ תַרְוֵיהוֹן לְחַקְלָא׃
12 וַאֲמַר יְהוֹנָתָן לְדָוִד יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל אֲרֵי אֶבְדּוֹק יָת אַבָּא בְּעִדָּנָא הָדֵין מְחַר אוֹ בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה וְהָא פִּתְגָמִין תַּקְנִין מִתְאַמְרִין עַל דָּוִד וְלָא בְּכֵן אֶשְׁלַח לְוָתָךְ וַאֲחַוֵּי לָךְ׃
13 כְּדֵין יַעְבֵּיד יְיָ לִיהוֹנָתָן וּכְדֵין יוֹסֵיף אֲרֵי גְמִירָא מִן אַבָּא לְמֵיתֵי בִּישְׁתָּא עֲלָךְ וַאֲחַוֵּי לָךְ וְאֶשְׁלְחִנָּךְ וּתְהָךְ בִּשְׁלָם וִיהֵי מֵימְרָא דַיְיָ בְּסַעְדָּךְ כְּמָא דַהֲוָה בְּסַעְדֵּיהּ דְּאַבָּא׃
14 וְלָא עַד דַּאֲנָא קַיָּים וְלָא תַעְבֵּד עִמִּי טִיבוּ קֳדָם יְיָ וְלָא אֵמוּת׃
15 וְלָא תַפְסֵיק יָת טִיבוּתָךְ מִן אֱנָשׁ בֵּיתִי עַד עָלְמָא וְלָא כַּד יְשֵׁיצֵי יְיָ יָת סַנְאֵי דָוִד גְּבַר מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא׃
16 וּגְזַר יְהוֹנָתָן קְיָם עִם בֵּית דָּוִד וְאִתְפְּרַע יְיָ מִיַּד סַנְאֵי דָוִד׃
17 וְאוֹסֵיף יְהוֹנָתָן לְאוֹמָאָה יָת דָּוִד בִּרְחִימֵיהּ יָתֵיהּ אֲרֵי רְחֲמַת נַפְשֵׁיהּ רַחֲמֵיהּ׃
18 וַאֲמַר לֵיהּ יְהוֹנָתָן לִמְחַר יַרְחָא וְתִתְבְּעֵי [illegible] בֵּית אַסְחָרוּתָךְ׃
19 וּבִתְלָתוּת יוֹמָא תִּתְבְּעֵי לַחֲדָא וּתְהָךְ לְאַתְרָא דְאִשְׁתַּמַּרְתָּ תַּמָּן בְּיוֹמָא דְחוֹלָא וְתֵיתֵיב בִּסְטַר אֶבֶן אָתָא׃

6 * Si requirens requisierit me pater tuus,
dices: Rogās rogauit à me Dauid, vt curreret
vsque in Bethleem ciuitatem suam, quoniam
sacrificium dierum ibi vniuersæ tribui.
7 * Et si dixerit pater tuus: Bene, pax seruo
tuo. Si autem dura responderit tibi, scito quia
8 completa est malicia ab eo. * Et facies mise-
ricordiam cum seruo tuo, quia in fœdus Domi-
ni induxisti seruum tuum tecū. Et si est iniqui-
tas in seruo tuo, interfice me tu; & vsque ad
9 patrem tuum cur introducas me? * Et dixit
Ionathan: Nequaquam tibi: quoniam si cogno-
scens cognouero quòd completa est malicia à pa-
tre meo vt veniat contra te; & non nunciabo
10 tibi? * Et dixit Dauid ad Ionathan:
Quis nunciabit mihi; si responderit pater tuus
11 dura? * Et dixit Ionathan ad Dauid: Vade
et exeamus in agrum. Et exeunt ambo in agrū.
12 * Et dixit Ionathan ad Dauid: Dominus
Deus Israel nouit, quòd si interrogauero patrem
meum ad tempus tribus vicibus: & ecce bo-
num fuerit super Dauid: & nonne mittam ad
te in agrum?
13 * Hæc faciat Deus Ionathan & hæc augeat,
si non deferam mala ad te, & reuelabo auricu-
lam tuam, & mittam te, & vades in pace,
& erit Dominus tecum, sicut fuit cum patre
meo.
14 * Et si etiam me viuente, facies mecū mise-
ricordiam Domini; & si morte mortuus fuero,
15 * Non auferes misericordiam tuam à domo
mea vsque in sæculum. Et non: cùm euerterit
Dominus inimicos Dauid vnumquenque à fa-
cie terræ:
16 * Auferetur Ionathan à domo Dauid, et re-
quirat Dominus de manibus inimicorū Dauid.
17 * Et addidit Ionathan deierare Dauid, eo
quòd diligeret eum, quoniam amauit animam
amantis eum.
18 * Et dixit ei Ionathan: Cras calendæ, & vi-
sitatione requiretur sessio tua.
19 * Et tres dies manebis & requireris & ve-
nies in locum vbi absconditus es ibi die quan-
do operari licebat: & sedebis iuxta lapidē illū.

6 * ἐὰν ἐπισκεπτόμενος ἐπισκέψηταί με ὁ πατήρ
σου, ἐρεῖς παραιτούμενος παρῄτηται παρ᾽ ἐμοῦ δαυὶδ
δραμεῖν ἕως βηθλεὲμ τῆς πόλεως αὐτοῦ, ὅτι θυσία τῶν
7 ἡμερῶν ἐκεῖ ὅλῃ τῇ φυλῇ. * καὶ ἐὰν εἴπῃ ὁ πατήρ σου,
ἀγαθῶς, εἰρήνη τῷ δούλῳ σου· ἐὰν δὲ σκληρῶς ἀποκριθῇ σοι,
γνῶθι ὅτι συντετέλεσται ἡ κακία παρ᾽ αὐτοῦ.
8 * καὶ ποιήσεις ἔλεος μετὰ τοῦ δούλου σου, ὅτι εἰς διαθήκην
κυρίου εἰσήγαγες τὸν δοῦλόν σου μετὰ σεαυτοῦ· καὶ εἰ ἔστιν ἀδι-
κία ἐν τῷ δούλῳ σου, θανάτωσόν με σύ· καὶ ἕως τοῦ πα-
τρός σου ἱνατί τοῦτο εἰσαγάγῃς με;
9 * καὶ εἶπεν ἰωναθάν, μηδαμῶς σοι, ὅτι ἐὰν γινώσκων
γνῶ ὅτι συντετέλεσται ἡ κακία παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ
ἐλθεῖν ἐπὶ σέ, καὶ μὴ ἀπαγγελῶ σοι;
10 * καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἰωναθάν, τίς ἀπαγγελεῖ μοι,
11 ἐὰν ἀποκριθῇ ὁ πατήρ σου σκληρῶς; * καὶ εἶπεν ἰωναθὰν
πρὸς δαυίδ, πορεύου καὶ ἐξέλθωμεν εἰς ἀγρόν· καὶ ἐκπο-
12 ρεύονται ἀμφότεροι εἰς ἀγρόν. * καὶ εἶπεν ἰωναθὰν
πρὸς δαυίδ, κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ οἶδεν, ὅτι ἐὰν ἀνα-
κρίνω τὸν πατέρα μου κατὰ καιρὸν τρισσῶς, καὶ ἰδοὺ ἀγαθὸν
ᾖ ὑπὲρ δαυίδ, καὶ οὐ μὴ ἀποστελῶ πρὸς σὲ εἰς τὸ πεδίον;
13 * τάδε ποιήσαι θεὸς τῷ ἰωναθὰν καὶ τάδε προσθείη,
ἐὰν μὴ ἀνοίσω τὰ κακὰ ἐπὶ σὲ καὶ ἀποκαλύψω τὸ ὠτίον
σου, καὶ ἀποστελῶ σε καὶ ἀπελεύσῃ εἰς εἰρήνην· καὶ ἔσται κύ-
ριος μετὰ σοῦ καθὼς ἦν μετὰ τοῦ πατρός μου.
14 * καὶ ἐὰν ἔτι ἐμοῦ ζῶντος ποιήσεις μετ᾽ ἐμοῦ ἔλεος
κυρίου, καὶ ἐὰν θανάτῳ ἀποθάνω,
15 * οὐκ ἐξαρῇς ἔλεός σου ἀπὸ τοῦ οἴκου μου ἕως αἰῶ-
νος· καὶ μή, ἐν τῷ ἐξαίρειν κύριον τοὺς ἐχθροὺς δαυίδ
ἕκαστον ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς·
16 * ἐξαρθῆναι τῷ ἰωναθὰν ἀπὸ τοῦ οἴκου δαυίδ, καὶ
ἐκζητήσαι κύριος ἐκ χειρῶν ἐχθρῶν δαυίδ.
17 * καὶ προσέθετο ἰωναθὰν ὀμόσαι τῷ δαυὶδ διὰ τὸ
ἀγαπᾶν αὐτόν, ὅτι ἠγάπησεν ψυχὴν ἀγαπῶντος
αὐτόν.
18 * καὶ εἶπεν αὐτῷ ἰωναθάν, αὔριον νουμηνία, καὶ ἐπι-
σκοπῇ ἐπισκεφθήσεται ἡ καθέδρα σου.
19 * καὶ τρισσεύσεις καὶ ἐπισκέψῃ καὶ ἥξεις εἰς τὸν τόπον
οὗ ἐκρύβης ἐκεῖ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐργασίας, καὶ καθίσῃ παρὰ
τῷ λίθῳ ἐκείνῳ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

6 Si quærendo quæret me pater tuus, & dices: Petendo petiuit à me Dauid ad eundum ad Bethlehhem vrbem eius, quia apposi-
tum oblationis sanctitatis hodie ibi omni prosapiæ. 7 Si sic dicet, Bonum, pax seruo tuo: & si indurescendo indurescit illi, scito
quòd absoluta malicia ab eo. 8 Et facies bonum cum seruo tuo, quia in iuramento Domini intrare fecisti seruum tuum tecum;
et si est in me culpa, occide me tu, & ad patrem tuum quare intrare facies me? 9 Et dixit Iehonathan, Absit tibi, quia si sciendo
sciero quòd perfecta malitia à patre meo ad veniendum super te, & non ipsum nunciabo tibi? 10 Et dixit Dauid ad Iehonathan, Quis
indicabit mihi si fortè responderit tibi pater tuus verba dura? 11 Et dixit Iehonathan ad Dauid, Veni & exibimus ad agrum: & exie-
runt ambo illi ad agrum. 12 Et dixit Iehonathan ad Dauid: Dominus Deus Israel, quòd inquiram patrem meum in tempore
hoc, cras aut in die tertia, & ecce verba composita dicta super Dauid, & non ex-tunc mittam ad te, & indicabo tibi. 13 Sic faciet
Dominus Iehonathan, & sic addet quòd perfecta à patre meo ad veniendum malicia super te, & indicabo tibi, & dimittam te, & ibis in
pace, & erit dictum Domini in auxilio tuo, sicut fuit in auxilio patris mei. 14 Et non quoad ego manens, & non facies mecum
bonum ab-ante Dominum, & non moriar. 15 Et non finies bonitatem tuam ab homine domus meæ, vsque in sæculum;
nec quando perdiderit Dominus osores Dauid, virum de-super facies terræ. 16 Et pepigit Iehonathan fœdus cum domo
Dauid, & vindicabit se Dominus de manu odientium Dauid. 17 Et addidit Iehonathan ad iurandum Dauidi in quo
amans eum, quia amore animæ suæ amauit eum. 18 Et dixit ei Iehonathan, Ad crastinum mensis & quæreris, quia erit
vacua domus accubitus tui. 19 Et in tertia die quærēris nimis, & ibis ad locum quo absconditus es ibi in die profesto
& sedebis in latere petræ ATHA.

Universidad de Deusto Biblioteca

20 * ואני שלשת החצים צדה אורה לשלח לי
21 למטרה: * והנה אשלח את הנער לך מצא
את החצים אם אמר אמר לנער הנה החצים
ממך והנה קחנו ובאה כי שלום לך ואין דבר חי
22 יהוה: * ואם כה אמר לעלם הנה החצים ממך
23 והלאה לך כי שלחך יהוה: * והדבר אשר
דברנו אני ואתה הנה יהוה ביני ובינך עד עולם:
24 * ויסתר דוד בשדה ויהי החדש וישב המלך
25 על הלחם לאכול: * וישב המלך על מושבו
כפעם בפעם אל מושב הקיר ויקם יהונתן
וישב אבנר מצד שאול ויפקד מקום דוד:
26 * ולא דבר שאול מאומה ביום ההוא כי אמר
מקרה הוא בלתי טהור הוא כי לא טהור:
27 * ויהי ממחרת החדש השני ויפקד מקום דוד
ויאמר שאול אל יהונתן בנו מדוע לא בא בן ישי
28 גם תמול גם היום אל הלחם: * ויען יהונתן
את שאול נשאל נשאל דוד מעמדי עד בית
29 לחם: * ויאמר שלחני נא כי זבח משפחה
לנו בעיר והוא צוה לי אחי ועתה אם מצאתי
חן בעיניך אמלטה נא ואראה את אחי על
30 כן לא בא אל שלחן המלך: * ויחר אף שאול
ביהונתן ויאמר לו בן נעות המרדות הלוא
ידעתי כי בחר אתה לבן ישי לבשתך ולבשת
31 ערות אמך: * כי כל הימים אשר בן ישי
חי על האדמה לא תכון אתה ומלכותך ועתה
שלח וקח אתו אלי כי בן מות הוא:
32 * ויען יהונתן את שאול אביו ויאמר אליו למה
33 יומת מה עשה: * ויטל שאול את החנית עליו
להכתו וידע יהונתן כי כלה היא מעם אביו
להמית את דוד:

20 * Et ego tres sagittas mittam iuxta eũ,
& iaciam quasi exercens me ad signum.
21 * Mittam quoq; & puerũ, dicẽs ei: Va-
de & affer mihi sagittas. Si dixero puero,
Ecce sagittæ intra te sunt, tolle eas: tu ve-
ni ad me, quia pax est & nihil est mali, vi-
22 uit Dñs. * Si autẽ sic locutus fuero pue-
ro, Ecce sagittę vltra te sunt, vade in pace,
23 quia dimisit te Dñs. * De verbo aũt quod
locuti fuimus ego & tu, sit Dñs inter me
24 & te vsq; in sempiternum. * Absconditus
est ergo Dauid in agro, & venerunt calen-
dæ, & sedit rex ad comedendum panem.
25 * Cúmque sedisset rex super cathedrã suã
secundum consuetudinem, quę erat iuxta
parietẽ, surrexit Ionathas, & sedit Abner
E ex latere Saul, vacuúsque apparuit locus
26 Dauid. * Et nõ est locutus Saul quicquã
in die illa. cogitabat enim ꝙ fortè euenis-
set ei, vt non esset mũdus nec purificatus.
27 * Cúnq; illuxisset dies secunda post calen-
das, rursus apparuit vacuus locus Dauid:
Dixítq; Saul ad Ionathan filiũ suum, Cur
non venit filius Isai nec heri nec hodie ad
28 vescẽdum? * Respõdítq; Ionathas Sauli,
Rogauit me obnixè vt iret in Bethleem.
29 * Et ait, Dimitte me, quoniã sacrificiũ so-
lenne est in ciuitate mea; vnus de fratri-
bus meis accersiuit me. Nunc ergo si in-
ueni gratiam in oculis tuis, vadam citò &
videbo fratres meos. Ob hanc causam nõ
30 venit ad mensam regis. * Iratus autẽ Saul
aduersum Ionathan, dixit ei, Fili mulieris
F vltrò virum rapientis, numquid ignoro,
quia diligis filiũ Isai in confusionẽ tuam,
& in confusionem ignominiosæ matris
31 tuæ? * Omnibus enim diebus quibus
filius Isai vixerit super terram, non stabi-
lieris tu neque regnum tuum. Itaque iam
nunc mitte & adduc eum ad me, quia fi-
32 lius mortis est. * Respondens autem
Ionathas Sauli patri suo, ait; Quare mo-
rietur? Quid fecit?
33 * Et arripuit Saul lanceam vt percute-
ret eum. Et intellexit Ionathas, quòd diffinitum esset à patre suo, vt interficeretur Dauid.

תרגום יונתן

20 ואנא תלתא גירין בקשת שדי למסחי לי לפלגליטה: 21 והא אשלח ית עולימא איזיל איתי ית גירריא אם מימר אימר לעולימא הא גירא מינך ולכא סבהי ואיתא ארי שלם לך ולית מרעם ביש קיים הוא ייי: 22 ואם כדין איימר לעולימא הא גירא מינך ולהלא איזיל ארי שלחך ייי: 23 ופתגמא דמלילנא אנא ואת הא מימרא דייי סהיד בינא ובינך עד עלמא: 24 ואיטמר דוד בחקלא והוה ירחא ואסחר מלכא על לחמא למיכל: 25 ואסחר מלכא על שוויה כזמן בזמן על שוויא דמתקן ליה בסטר כותלא וקם יהונתן ואסחר אבנר בסטרא דשאול והוה אתרא דדוד פרוח: 26 ולא מליל שאול מדעם ביומא ההוא ארי אמר דילמא ערעא ליה דלא דכי הוא או דילמא לאורח אזל ואנחנא לא זמנהי: 27 והוה ביומא דבתרוהי דהוה עיבור ירחא תנינא והוה אתרא דדוד פרוח ואמר שאול ליהונתן בריה מדין לא אתא בר ישי אף תמלי אף יומא דין ללחמא: 28 ואתיב יהונתן ית שאול למימר אשתאלא אשתאל דוד מני למיזל עד בית לחם: 29 ואמר שלחני כען ארי שירו ניכסת קודשיא לכל זרעיתא לנא בקרתא והוא פקיד לי אחי וכען אם אשכחית רחמין בעינך אישתיזב כען ואחזי ית אחי על כן לא על לפתורא דמלכא: 30 ותקיף רוגזא דשאול ביהונתן ואמר ליה בר מרדניתא דמרדותא קשיא הלא ידענא ארי רעי את בבר ישי לבהתתך ולבהתת קלן אמך: 31 ארי כל יומיא דבר ישי קיים על ארעא לא תתקן את ומלכותך וכען שלח ואיתיניה לותי ארי גבר חייב קטול הוא: 32 ואתיב יהונתן ית שאול אבוהי ואמר ליה למה יתקטל מה עבד: 33 וארים שאול ית סורניתא עלוהי לסמחהי וידע יהונתן ארי גמירא היא מן אבוהי לממקטל ית דוד:

** Et ego ter sagittabo in sagittis iaculans,* 20
*& mittens in scopum. * Et ecce mittam pue-* 21
rum, dicens: Veni inueni mihi sagittam, si di-
xero puero, Sic sagitta à te & hic, tolle eam,
veni, quòd pax tibi, et non est sermo malus, vi-
*uit Dominus. * Si autem hæc dixero adole-* 22
scenti, Ibi sagitta à te & vltra, vade, quoniam
*dimisit te Dominus. * Et de verbo quod lo-* 23
cuti sumus ego & tu, ecce Dominus testis in-
ter me & te vsque in sempiternum.
** Et absconditus est Dauid in agro; & ve-* 24
nerunt calendæ, & venit rex ad mensam ad
*comedendum. * Et sedit rex super cathedram* 25
suam sicut cõsueuerat iuxta parietem, & præ-
uenit eum Ionathan: & sedit Abener ex late-
re Saul; & considerabatur locus Dauid.
** Et non locutus est Saul quicquam in die* 26
illa, quoniam dixit, Casus quidam apparet, vt
non mundus sit, quia non purificatus est.
** Et factus est die crastina mensis die secun-* 27
da, & requisitus fuit locus Dauid: & dixit
Saul ad Ionathan filium suum, Cur non venit
filius Iesse, & heri & hodie ad mensam?
** Et respondit Ionathan Saul, & dixit, Pe-* 28
tiit à me Dauid vt curreret vsque in Beth-
*leem ciuitatem suam. * Et dixit mihi, Dimit-* 29
te iam me, quia sacrificium tribus nobis in ciui-
tate, & mandauerunt ad me fratres mei; &
nunc si inueni gratiã in oculis tuis, vadam iam
& videbo fratres meos: propter hoc non ve-
*nit ad mensam regis. * Et iratus est Saul cõtra* 30
Ionathan valde, & dixit ei: Fili puellarũ spon-
te venientium, nunquid non scio quòd tu parti-
ceps es filio Iesse in confusionem tuam, & in
confusionem reuelationis matris tuæ?
** Quoniam omnibus diebus filius Iesse vi-* 31
xerit super terram, non eris paratus tu neque
regnum tuũ: nunc igitur mitte & accipe ado-
lescentem, quoniam filius mortis est.
** Et respondit Ionathan Sauli patri suo, &* 32
*ait: Quare moritur? quid fecit? * Et sustulit* 33
Saul lanceã contra Ionathan vt occideret eum,
& nouit Ionathan quòd diffinita esset malicia
hæc à patre suo vt interficeret Dauid.

20 * καὶ ἐγὼ τρισσεύσω ἐν ταῖς σχίζαις ἀκοντίζων, καὶ ἐκ-
21 πέμπων εἰς τὴν ἀματταρεί. * καὶ ἰδοὺ ἀποστελῶ τὸ παι-
δάριον, λέγων· δεῦρο εὑρέ μοι τὴν σχίζαν· ἐὰν εἴπω τῷ
παιδαρίῳ ὧδε ἡ σχίζα ἀπὸ σοῦ καὶ ὧδε, λάβε αὐτήν, παρα-
γίνου, ὅτι εἰρήνη σοι καὶ οὐκ ἔστι λόγος πονηρός, ζῇ κύριος.
22 * ἐὰν δὲ τάδε εἴπω τῷ νεανίᾳ, ἐκεῖ ἡ σχίζα ἀπὸ σοῦ καὶ
23 ἐπέκεινα, πορεύου ὅτι ἐξαπέσταλκέ σε κύριος. * καὶ πε-
ρὶ τοῦ ῥήματος οὗ λελαλήκαμεν ἐγὼ καὶ σύ, ἰδοὺ κύριος
24 μάρτυς ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ ἕως αἰῶνος. * καὶ κέκρυ-
πται δαυὶδ ἐν τῷ πεδίῳ· καὶ ἐγένετο νουμηνία, καὶ ἔρχεται ὁ βα-
25 σιλεὺς ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ φαγεῖν. * καὶ ἐκάθισεν
ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν καθέδραν αὐτοῦ καθὼς εἰώθει παρὰ τὸν
τοῖχον· καὶ προέφθασεν αὐτὸν ἰωναθάν· καὶ ἐκάθισεν ἀβεν-
νὴρ ἐκ πλαγίων τοῦ σαούλ· καὶ ἐπεσκέπη ὁ τόπος τοῦ δαυίδ.
26 * καὶ οὐκ ἐλάλησεν σαοὺλ οὐδὲν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ,
ὅτι εἶπεν σύμπτωμά τι φαίνεται, μὴ καθαρὸς εἶναι, διότι
27 οὐ κεκάθαρται. * καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον τοῦ μηνὸς τῇ
ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ, καὶ ἐπεσκέπη ὁ τόπος δαυίδ· καὶ εἶπε
σαοὺλ πρὸς ἰωναθὰν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, τί ὅτι οὐ παραγέγο-
νεν υἱὸς ἰεσσαὶ καὶ ἐχθὲς καὶ σήμερον ἐπὶ τὴν τράπεζαν;
28 * καὶ ἀπεκρίθη ἰωναθὰν τῷ σαοὺλ καὶ εἶπε, παρῄτηται
παρ' ἐμοῦ δαυὶδ δραμεῖν, ἕως βηθλεὲμ τῆς πόλεως αὐτοῦ.
29 * καὶ εἶπέ μοι, ἐξαπόστειλον δή με, ὅτι θυσία τῆς φυ-
λῆς ἡμῖν ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐνετείλαντο πρός με οἱ ἀδελ-
φοί μου· καὶ νῦν εἰ εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, ἀπε-
λεύσομαι δὴ καὶ ὄψομαι τοὺς ἀδελφούς μου, διὰ τοῦτο οὐ
παραγέγονεν ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως.
30 * καὶ ἐθυμώθη σαοὺλ ἐπὶ ἰωναθὰν σφόδρα, καὶ εἶπεν
αὐτῷ, υἱὲ κορασίων αὐτομολούντων· οὐ γὰρ οἶδα ὅτι σὺ μέ-
τοχος εἶ τῷ υἱῷ ἰεσσαὶ εἰς αἰσχύνην σου, καὶ εἰς αἰσχύνην
31 ἀποκαλύψεως μητρός σου; * διότι πάσας τὰς ἡμέ-
ρας ὁ υἱὸς ἰεσσαὶ ζῇ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐχ ἑτοιμασθήσῃ σὺ οὐδὲ
ἡ βασιλεία σου· νῦν οὖν ἀπόστειλον καὶ λάβε τὸν νεανίαν,
ὅτι υἱὸς θανάτου ἐστίν.
32 * καὶ ἀπεκρίθη ἰωναθὰν τῷ σαοὺλ πατρὶ αὐτοῦ, καὶ
εἶπεν, ἵνα τί ἀποθνήσκει; τί πεποίηκεν;
33 * καὶ ἐπῆρε σαοὺλ τὸ δόρυ ἐπὶ ἰωναθὰν τοῦ θανατῶσαι
αὐτόν· καὶ ἔγνω ἰωναθὰν ὅτι συντετέλεσται ἡ κακία αὕτη
παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ θανατῶσαι δαυίδ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

20 Et ego tria iacula in arcu sagittario ad quatiendum mihi ad scopum. 21 Et ecce mittam puerum, Itò, venire fac iacula: si dicendo dixero puero; Ecce iaculum à te & huc tolle, & affer; quòd pax tibi, & non est quicquam malum: permanet ipse Dominus. 22 Et si ita dicam puero, Ecce iaculum à te: & illuc abi, quia seruauit te Dominus. 23 Et verbum quod locuti sumus: ego & tu, ecce dictum Domini testis inter me & inter te vsque in sæculum. 24 Et custodiuit se Dauid in agro, & fuit mensis, & accubuit rex super panem ad comedendum. 25 Et accubuit rex super situm suum, sicut in tempore in tempore; super situm qui paratus illi, in latere parietis; & surrexit Iehonathan, & sedit Abner in latere Saulis, & fuit locus Dauidis vacuus. 26 Et non locutus est Saul quicquam in die illa, quia dixit, Fortasse euentus fuit ei & non mundus ipse, aut fortassis ad viam iuit, & nos non inuitauimus eum. 27 Et fuit à die qui post illum qui fuit Embolismus mensis secundi, & fuit locus Dauidis vacuus: & dixit Saul Iehonathan filio suo, Quare non venit filius Isai etiam heri, etiam hodie ad panem? 28 Et respondit Iehonathan Sauli, dicendo: Petendo petiuit Dauid ex me ad eundum vsque Bethlehem. 29 Et dixit, Dimitte me nunc quia posuerunt oblationem sanctitatum omni prosapiæ nobis in vrbe; & ipsum quod præcepit mihi frater meus. & nunc si inueni charitates in oculis tuis, expediar nunc & videbo fratres meos: propterea non intrauit ad mensam regis. 30 Et inualuit indignatio Saulis in Iehonathan, & dixit ei, Fili contumacis cuius rebellio dura, nónne noui quòd volens tu in filio Isai ad opprobrium tuum, & ad opprobrium ignominiæ matris tuæ? 31 Nam omnibus diebus quibus filius Isai stans super terram, non firmaberis tu & regnum tuum: & nunc mitte & venire fac illum ad me, quia vir debitor occisionis ille. 32 Et respondit Iehonathan ad Saul patrem suum, & dixit illi, Quare occidetur, quid fecit? 33 Et sustulit Saul hastam super eum ad percutiendum eum: & cognouit Iehonathan quòd conclusum esset à patre suo ad occidendum Dauid.

Universidad de Deusto
Biblioteca

34 ויקם יהונתן מעם השלחן בחרי־אף ולא־
אכל ביום החדש השני כי נעצב אל דוד
35 כי הכלמו אביו: ויהי בבקר ויצא יהונתן
השדה למועד דוד ונער קטן עמו:
36 ויאמר לנערו רץ מצא־נא את־החצים
אשר אנכי מורה הנער רץ והוא ירה החצי
37 להעברו: ויבא הנער עד־מקום החצי אשר
ירה יהונתן ויקרא יהונתן אחרי הנער ויאמר
הלוא החצי ממך והלאה:
38 ויקרא יהונתן אחרי הנער מהרה חושה
אל־תעמד וילקט נער יהונתן את־החצי ויבא
39 אל־אדניו: והנער לא־ידע מאומה אך
40 יהונתן ודוד ידעו את־הדבר: ויתן יהונתן
את־כליו אל־הנער אשר־לו ויאמר לו לך הביא
41 החיר: הנער בא ודוד קם ממצל הנגב
ויפל לאפיו ארצה וישתחו שלש פעמים וישקו
איש את־רעהו ויבכו איש את־רעהו עד־דוד
42 הגדיל: ויאמר יהונתן לדוד לך לשלום
אשר נשבענו שנינו אנחנו בשם יהוה לאמר
יהוה יהיה ביני וביניך ובין זרעי ובין זרעך
עד־עולם: ויקם וילך יהונתן בא
העיר:

כא

1 ויבא דוד נבה אל־אחימלך הכהן
ויחרד אחימלך לקראת דוד ויאמר לו מדוע אתה
2 לבדך ואיש אין אתך: ויאמר דוד
לאחימלך הכהן המלך צוני דבר ויאמר אלי איש
אל־ידע מאומה את־הדבר אשר־אנכי שלחך
ואשר צויתך ואת־הנערים ידעתי אל־מקום
פלני אלמני:

34 * Surrexit ergo Ionathas à mensa in ira furoris, & non comedit in die calédarum secunda panem. Contristatus est enim super Dauid, eo quòd cõfudisset eum pater 35 suus. *Cúmq; illuxisset manè, venit Ionathas in agrum iuxta placitum Dauid, & 36 puer paruulus cum eo. *Et ait ad puerum suũ: Vade & affer mihi sagittas quas ego iacio. Cúmq; puer cucurrisset, iecit aliam 37 sagittam trans puerum. *Venit itaque puer ad locum iaculi quod miserat Ionathas; et clamauit Ionathas post tergum G thas pueri, & ait: Ecce ibi est sagitta, porrò vi- 38 tra te. *Clamauit iterum Ionathas post tergum pueri, dicens: Festina velociter ne steteris. Collegit autem puer Ionathæ sa- 39 gittas, & attulit ad dominum suum. *Et quid ageretur penitus ignorabat, tantummodo enim Ionathas & Dauid rem 40 nouerant. *Dedit ergo Ionathas arma suа puero, & dixit ei: Vade & defer in ciuitatem. *Cúmque abijsset puer, surrexit 41 Dauid de loco qui vergebat ad Austrum, & cadens pronus in terram, adorauit tiò. Et osculantes se alterutrum, fleuerunt pariter, Dauid autem amplius.

22 * Dixit ergo Ionathas ad Dauid, Vade in pace: quæcunque iurauimus ambo in nomine Domini, dicentes: Dominus sit inter me & te, & inter semen tuum, & se- men meum vsque in sempiternum. 43 *Et surrexit Dauid & abijt: sed & Jonathas ingressus est ciuitatem.

CAP. XXI.

1 A VEnit autem Dauid in Nobe ad Achimelech sacerdotẽ. Et obstupuit Achimelech, eo quòd venisset Dauid. & dixit ei: Quare tu solus & nullus est tecum? 2 *Et ait Dauid ad Achimelech sacerdotem: Rex præcepit mihi sermonem, & dixit: Nemo sciat rem propter quam misi te, & cuiusmodi præcepta tibi dederim. Nam & pueris meis condixi in illum & illum locum.

תרגום יונתן

34 וקם יהונתן מן פתורא בתקוף רגז ולא אכל ביום עיבור ירחא תנינא לחמא ארי איתכסים על דוד ארי אכלפיה אבוהי׃
35 והוה כצפרא נפק יהונתן לחקלא לזימנא דאמר ליה דוד וינתיך זעיר עמיה׃ 36 ואמר לעולימא רהט אייתי כתין ית
חיציא דאנא שדי עלוהי רחק שרא והוא שרא גיררא לצעברוהי׃ 37 ואתא עולימא על אתר גירא די שרא יהונתן וקרא יהונתן בתר
עולימא ואמר הלא גירא רחק עלוהי׃ 38 וקרא יהונתן בתר עולימא אוחי כפריע ולא־תעכיב ולקיט עולימא דיהונתן ית גירתיא
ואתא לות מריה׃ 39 ועולימא לא ידע מדעם כרם יהונתן ודוד ינדעין ית פתגמא׃ 40 ויהב יהונתן ית זיניה
דאנא לעולימא דיליה ואמר ליה אזיל אוביל לקרתא׃ 41 עולימא אתא ודוד קם מסטר אבן אתא דלקבל דרומא ונפל על אפוהי
ואיסתחוי תלת זמנין ונשיקו גבר ית חבריה ובכו גבר ית חבריה עד דוד אסגי׃ 42 ואמר יהונתן לדוד אזיל בשלם דקיימנא
בשמא דיוי למימר יהי מימרא דיוי סהיד בינאנא ובינך ובין בנין בנך עד עלמא׃ 43 וקם ואזל יהונתן על לקרתא׃

כא

1 ואתא דוד לנוב לות אחימלך כהנא ואיתבעית אחימלך לקדמות דוד ואמר ליה מדין אתית בלחודך ולית עמך׃
2 ואמר דוד לאחימלך כהנא פלגי פקדני פתגמא ואמר לי אינש לא ידע מפתגמא ית מתנא דאנא שלח לך ודפקדתך ויתי עלמיא

34 * Et salijt Jonathan à mensa in ira furoris, & non comedit in die mensis secundi panem, quia contristatus est super Dauid, quia ignominia affecit illum pater suus. 35 *Et factum est manè, & exijt Jonathan in agrum, in testimoniũ vt ordinauit Dauid: & puer paruus cũ eo. 36 *Et ait puero, Curre tu, & inueni mihi sagittas quas ego iaculor: & puer cucurrit, & ipse iaculatus est iacula, & transire fecit hæc. 37 *Et abijt puer vsque ad locum iaculorum, quæ iaculatus fuerat Jonathan, & clamauit Jonathan post puerum: & ait, Ibi sagitta à te & vlterius. 38 *Et clamauit Jonathan post puerum suum, dicens: Velociter festina, & non stes: & collegit puer Jonathan sagittas, & attulit ad dominum suum.

39 *Et puer non nouit quicquam; tantummodo Jonathan & Dauid nouerant verbum.

40 *Et imposuit arma sua super puerum suum, & dixit ei: Vade in ciuitatem.

41 *Et ingressus est puer in ciuitatem; & Dauid surrexit ab austro, & cecidit super faciem suam super terram, & adorauit eum ter, & osculatus est vnusquisq; proximum suum, et fleuit vnusquisque super proximum suum, vsq; ad consummationem magnam Dauid superauit.

42 *Et dixit Jonathan ad Dauid, Vade in pace, & vt iurauimus nos ambo in nomine Domini, dicentes: Dominus erit testis inter me & te, & inter semẽ meum & semen tuum vsque in sempiternum.

43 *Et surrexit Dauid & abijt; & Jonathas ingressus est in ciuitatem.

CAP. XXI.

1 ET venit Dauid in Noba ad Achimelech sacerdotem; & obstupuit Achimelech occursu Dauid: & dixit, Cur solus tu & nemo tecum?

2 *Et dixit Dauid sacerdoti Achimelech, Rex præcepit mihi hodie sermonẽ: & dixit ad me, Nemo cognoscat quippiam de verbo, propter quod ego misi te, & de quo præcepi tibi: & pueris testatus sum in loco dicto Phelanni Almoni.

34 * καὶ ἀνέστη Ἰωναθὰν ἀπὸ τῆς τραπέζης ἐν ὀργῇ θυμοῦ· καὶ οὐκ ἔφαγεν ἄρτον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ νεομηνίας· ὅτι ἐφρύαξεν ἐπὶ Δαυὶδ, ὅτι ἐβδελύξατο ὁ πατὴρ αὐτὸν. 35 *καὶ ἐγένετο πρωὶ καὶ ἐξῆλθεν Ἰωναθὰν εἰς τὸ πεδίον, εἰς τὸ μαρτύριον καθὼς ἐτάξατο τῷ Δαυὶδ, καὶ παιδάριον μικρὸν μετ' αὐτοῦ.

36 * καὶ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ, δράμε σὺ καὶ εὕρε μοι τὰς ἀκίδας ἃς ἐγὼ ἀκοντίζω. καὶ τὸ παιδάριον ἔδραμε, καὶ αὐτὸς ἠκόντισε τὰ βέλη, καὶ παρῆλθε αὐτά.

37 * καὶ ἦλθε τὸ παιδάριον ἕως ἧκεν τὰ βέλη ἃν ἠκόντισεν Ἰωναθάν· καὶ ἐβόησεν Ἰωναθὰν ὀπίσω τοῦ παιδαρίου, καὶ εἶπεν, ἐκεῖ ἡ ἀκίδα ἀπὸ σοῦ καὶ ἐπέκεινα.

38 * καὶ ἐβόησεν Ἰωναθὰν ὀπίσω τοῦ παιδαρίου αὐτοῦ λέγων, ταχὺ σπεῦσον καὶ μὴ στῇς· καὶ ἐκολλήσε τὸ παιδάριον Ἰωναθὰν τὰς ἀκίδας, καὶ ἦλθε πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ.

39 * καὶ τὸ παιδάριον οὐκ ἔγνω οὐδέν, πλὴν Ἰωναθὰν καὶ
40 Δαυὶδ ἠδείσθη τὸ ῥῆμα. * καὶ ἐπέδωκεν τὰ σκεύη αὐτοῦ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, πορεύου εἰς τὴν πόλιν.
41 * καὶ εἰσῆλθε τὸ παιδάριον εἰς τὴν πόλιν· καὶ Δαυὶδ ἐξέστησε ἀπὸ προσώπου νεγὲβ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὸν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ τρὶς καὶ κατεφίλησεν ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἔκλαυσεν ἕκαστος ἐπὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἕως σωτελείας μεγάλης Δαυὶδ ὑπερέβαλεν.

42 * καὶ εἶπεν Ἰωναθὰν πρὸς Δαυὶδ, πορεύου εἰς εἰρήνην· καὶ ὡς ὁμωμόκαμεν ἡμεῖς ἀμφότεροι ἐν ὀνόματι κυρίου, λέγοντες· κύριος ἔσται μάρτυς ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, καὶ ἀναμέσον τοῦ σπέρματός μου καὶ τοῦ σπέρματός σου ἕως αἰῶνος.

43 * καὶ ἀνέστη Δαυὶδ καὶ ἀπῆλθεν· καὶ Ἰωναθὰν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ.

1 * Καὶ ἦρχε(ν) Δαυὶδ εἰς νοβὰ πρὸς ἀχιμέλεχ τὸν ἱερέα· καὶ ἔξεση ὁ ἀχιμέλεχ τὴν ἀπαντήσει Δαυὶδ· καὶ εἶπε, τί ὅτι μόνος σὺ καὶ οὐδεὶς μετὰ σοῦ;

2 * καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ ἱερεῖ ἀχιμέλεχ, ὁ βασιλεὺς ἐντέταλταί μοι σήμερον ῥῆμα, καὶ εἶπε πρός με, μηδεὶς γνώτω μηδὲν περὶ τοῦ ῥήματος ὅτου ἐγὼ ἐξαπέστειλά σε καὶ περὶ οὗ ἐνετειλάμην σοι· καὶ τοῖς παιδαρίοις διεμαρτυρήμαι ἐν τόπῳ λεγομένῳ φελανὶ ἀλμωνί.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

34 Et surrexit Iehonathan à mensa in fortitudine indignationis, & non comedit in die Embolismi mensis secundi panem, quia turbatus est super Dauid, quia ignominia affecit illum pater suus. 35 Et fuit in aurora, & exijt Iehonathan ad agrum, ad tempus quod dixit illi Dauid, & puer paruulus cum eo. 36 Et dixit adolescenti, Curre, affer nunc iacula, quæ ego iacio. adolescens cucurrit, & ille iecit iaculum ad transmittendum illum. 37 Et venit adolescens super locum iaculi quod iecit Iehonathan, & clamauit Iehonathan post adolescentem: & dixit, Nonne iaculum à te & vlterius? 38 Et clamauit Iehonathan post adolescentem, Festina in celeritate, & non cunctaberis. & collegit adolescens Iehonathan iacula, & venit ad dominum suum. 39 Et puer non cognouit quicquam: verùm Iehonathan & Dauid cognoscentes verbum. 40 Et dedit Iehonathan arma sua adolescenti qui sibi; & dixit illi, Abi, defer ad vrbem. 41 Adolescens venit, & Dauid surrexit de latere petræ Atha, quæ eregione Austri, & cecidit super facies suas super terram, & adorauit tribus vicibus, & osculati sunt vir socium suum, & fleuerunt vir socium suum, vsquequo Dauid multiplicauit.

42 Et dixit Iehonathan ad Dauid, Ito in pace: quod firmauimus ambo nos in nomine Domini dicendo, Dictum Domini erit testis inter me & inter te, & inter filios meos & inter filios tuos vsque in sæculum. Et surrexit & iuit; & Iehonathan ingressus est in vrbem.

CAP. XXI.

1 ET venit Dauid ad Nob ad Ahhimelech sacerdotem, & admiratus est Ahhimelech ad occursum Dauid: & dixit ei, Quid hoc tu in singularitate tua, & vir non est tecum? 2 Et dixit Dauid ad Ahhimelech sacerdotem, Rex iussit mihi verbum, & dixit mihi, Homo non sciet quicquam verbum quòd ego misi te: & quòd iussi te, & adolescentes misi ad locum absconditum & custoditum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 ‡ וְעַתָּה מַה־יֶּשׁ תַּחַת־יָדֶךָ חֲמִשָּׁה־לֶחֶם תְּנָה
בְיָדִי אוֹ הַנִּמְצָא׃

4 ‡ וַיַּעַן הַכֹּהֵן אֶת־דָּוִד וַיֹּאמֶר אֵין־לֶחֶם
חֹל אֶל־תַּחַת יָדִי כִּי־אִם־לֶחֶם קֹדֶשׁ יֶשׁ אִם־
נִשְׁמְרוּ הַנְּעָרִים אַךְ מֵאִשָּׁה׃

5 ‡ וַיַּעַן דָּוִד אֶת־הַכֹּהֵן וַיֹּאמֶר לוֹ כִּי אִם־
אִשֶּׁה עָצְרָה לָנוּ כִּתְמֹל שִׁלְשֹׁם בְּצֵאתִי וַיִּהְיוּ
כְלֵי־הַנְּעָרִים קֹדֶשׁ וְהוּא דֶּרֶךְ חֹל וְאַף כִּי הַיּוֹם
יְקֻדַּשׁ בִּכְלִי׃ ‡ וַיִּתֶּן־לוֹ הַכֹּהֵן קֹדֶשׁ כִּי לֹא־
הָיָה שָׁם לֶחֶם כִּי־אִם־לֶחֶם הַפָּנִים הַמּוֹסָרִים
מִלִּפְנֵי יְהוָה לָשׂוּם לֶחֶם חֹם בְּיוֹם הֻלְּקָחוֹ׃

7 ‡ וְשֵׁם אִישׁ מֵעַבְדֵי שָׁאוּל בַּיּוֹם הַהוּא נֶעְצָר
לִפְנֵי יְהוָה וּשְׁמוֹ דֹּאֵג הָאֲדֹמִי אַבִּיר הָרֹעִים
אֲשֶׁר לְשָׁאוּל׃ ‡ וַיֹּאמֶר דָּוִד לַאֲחִימֶלֶךְ וְאֵין
יֶשׁ־פֹּה תַּחַת־יָדְךָ חֲנִית אוֹ־חֶרֶב כִּי גַם־חַרְבִּי
וְגַם־כֵּלַי לֹא לָקַחְתִּי בְיָדִי כִּי הָיָה דְבַר הַמֶּלֶךְ
נָחוּץ׃ ‡ וַיֹּאמֶר הַכֹּהֵן חֶרֶב גָּלְיַת הַפְּלִשְׁתִּי
אֲשֶׁר־הִכִּיתָ בְּעֵמֶק הָאֵלָה הִנֵּה־הִיא לוּטָה
בְשִׂמְלָה אַחֲרֵי הָאֵפוֹד אִם־אֹתָהּ תִּקָּח־
לְךָ קַח כִּי אֵין אַחֶרֶת זוּלָתָהּ בָּזֶה וַיֹּאמֶר דָּוִד אֵין
כָּמוֹהָ תְּנֶנָּה־לִּי׃

10 ‡ וַיָּקָם דָּוִד וַיִּבְרַח בַּיּוֹם־הַהוּא מִפְּנֵי שָׁאוּל
וַיָּבֹא אֶל־אָכִישׁ מֶלֶךְ גַּת׃

11 ‡ וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי אָכִישׁ אֲלָיו הֲלוֹא זֶה דָּוִד מֶלֶךְ
הָאָרֶץ הֲלוֹא לָזֹאת יַעֲנוּ בַמְּחֹלוֹת לֵאמֹר הִכָּה שָׁאוּל
בַּאֲלָפָיו וְדָוִד בְּרִבְבֹתָיו׃ ‡ וַיָּשֶׂם דָּוִד אֶת־
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בִּלְבָבוֹ וַיִּירָא מְאֹד מִפְּנֵי אָכִישׁ
מֶלֶךְ־גַּת׃ ‡ וַיְשַׁנּוֹ אֶת־טַעְמוֹ בְּעֵינֵיהֶם
וַיִּתְהֹלֵל בְּיָדָם וַיִּתּוֹ עַל־דַּלְתוֹת הַשַּׁעַר וַיְרֹד רִירוֹ
אֶל־זְקָנוֹ׃

3 ‡ Nunc ergo si quid habes ad manum
vel quinque panes, da mihi aut quicquid
4 inueneris. ‡ Et respondens sacerdos ad
Dauid, ait illi: Non habeo laicos panes ad
manum, sed tantùm panem sanctum. Si
mundi sunt pueri, maximè à mulieribus.
5 ‡ Et respondit Dauid sacerdoti, & dixit
ei, Et quidem si de mulieribus agitur, cō-
tinuimus nos ab heri & nudiustertius,
B quādo egrediebamur, & fuerūt vasa puc-
rorum sancta. Porrò via hæc polluta est,
sed & ipsa hodie sanctificabitur in vasis.
6 ‡ Dedit ergo ei sacerdos sanctificatum
panem. Neq; enim erat ibi panis nisi tan-
tùm panes propositionis qui sublati fue-
rant à facie Dñi, vt ponerentur panes ca-
7 lidi. ‡ Erat autē ibi vir quidam de seruis
Saul in die illa, intus in tabernaculo Dñi,
& nomen eius Doech Idumæus potentis-
8 simus pastorum Saul. ‡ Dixit autē Dauid
ad Achimelech, Si habes hic ad manum
C hastam aut gladiū, da mihi, quia gladium
meum, & arma mea non tuli mecum. Ver-
mo enim regis vrgebat.
9 ‡ Et dixit sacerdos, Ecce hic gladius Go-
liath Philistæi, quem percussisti in valle
Terebinthi, est inuolutus pallio post
Ephod. Si istum vis tollere, tolle. Neque
enim hic est alius absq; eo. Et ait Dauid,
Non est huic alter similis: da mihi eum.
10 ‡ Surrexit itaque Dauid, & fugit in die
illa à facie Saul, & venit ad Achis regem
Geth.
11 ‡ Dixerúntque serui Achis cùm vidis-
sent Dauid, Nunquid non iste est Dauid
D rex terræ? Nónne huic cantabant per cho-
ros, dicentes: Percussit Saul mille, & Da-
12 uid decem millia? ‡ Posuit autem Da-
uid sermones istos in corde suo, & ex-
muit valdè à facie Achis regis Geth.
13 ‡ Et mutauit os suum coram Achis, &
collabebatur inter manus eorum, & in-
pingebat in ostia portæ, defluebantq; sa-
liuæ eius in barbam.

3 ‡ ℭ νῦν εἰ εἰσὶν ὑποκάτω τῶν χειρός σου πέντε ἄρτοι, δὸς εἰς
τὼ χεῖρά μου, ἢ ὃ ἐὰν εὕρῃς.

4 ‡ καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς τῷ δαυὶδ, καὶ εἶπεν, οὐκ εἰσὶν
ἄρτοι ὑπὸ τὴν χεῖρά μου εἰμὴ ὁ ἄρτος ὁ ἅγιος· εἰ
ἔστι παιδάρια πεφυλαγμένα ἀπὸ γυναικός ℭ φαγων).

5 ‡ καὶ ἀπεκρίθη δαυὶδ τῷ ἱερεῖ, ℭ εἶπεν αὐτῷ· ἀλλὰ ℭ
ἀπὸ γυναικὸς ἀπεχήμεθα ἀπὸ ἐχθὲς καὶ τρίτης ἡ-
μέρας· ὅτε τῇ ὁδῷ ἐξελθεῖν μεὶς τὼ ὁδὸν γέγονε πόλυτα
τὰ παιδάρια ἠγνισμένα, ℭ αὐτὴ ἡ ὁδὸς βέβηλος, διότι
σήμερον ἁγιασθήσ(ε) διὰ τὰ σκεύη μου.

6 ‡ καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἀχιμέλεχ ὁ ἱερεὺς ἄρτους προθέ-
σεως, ὅτι οὐκ ἦν ἐκεῖ ἄρτος ἕτερος, ἀλλ' ἢ ④ ἄρτοι ὃν
προσώπου ④ ἀφῃρημένοι ὑπὸ προσώπου κυρίου, ℭ παρα
τεθῆναι ἄρτους θερμοὺς ὃν ἡμέρᾳ ἣ ἔλαβεν αὐτούς.

7 ‡ καὶ ἦν τις ὑπὸ δούλων σαοὺλ ὃν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
συνεχόμενος ὃ ἐνώπιον κυρίου, ὄνομα αὐτῷ δωὴκ ὁ ἰδου-
μαῖος νέμων τὰς ἡμιόνους σαούλ.

8 ‡ καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἀχιμέλεχ, ἴδε εἰ ἔστιν ὧδε ὑπὸ
τὼ χεῖρά σου δόρυ ἢ μάχαιρα, ὅτι τὴν μάχαιράν
μου καὶ τὰ σκεύη μου οὐκ εἴληφα ὃν τῇ χειρί μου, διότι
τὸ ῥῆμα ℭ βασιλέως ἦν κ) σπουδήν.

9 ‡ καὶ εἶπεν ὁ ἱερεύς, ἰδοὺ ἡ ῥομφαία γολιὰδ ℭ ἀλλο-
φύλου ὃν ἐπαταξας ὃν τῇ κοιλάδι ἠλά· ℭ αὐτη ἐνειλυ-
μένη ὃν ἱματίῳ ὀπίσω τῆς ἐπωμίδος· εἰ ταύτην λήψῃ
σεαυτῷ λάβε δὴ αὐτήν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἑτέρα παρεξ αὐτῆς
ὧδε· ℭ εἶπε δαυὶδ, οὐκ ἔστιν ὥσπερ αὐτη, δός μοι αὐτήν· ℭ
ἔδωκεν αὐτὴν αὐτῷ.

10 ‡ κ) ἀνέστη δαυὶδ ℭ ἔφυγεν ὃν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὃν προ-
σώπῳ σαοὺλ· ℭ ἀπῆλθε δαυὶδ πρὸς ἀχὶς βασιλέα γέθ.

11 ‡ καὶ εἶπον ④ παῖδες ἀχὶς πρὸς αὐτὸν, οὐχ οὗτός ἐστιν
δαυὶδ ὁ βασιλεὺς τ γῆς; οὐχὶ τούτῳ ἐξήρχοντο αἱ χο-
ρεύουσαι, λέγουσαι, ἐπάταξε σαοὺλ ὃν χιλιάσιν αὐτοῦ,
καὶ δαυὶδ ὃν μυριάσιν αὐτοῦ;

12 ‡ κ) ἔθετο δαυὶδ τὰ ῥήματα τούτα ὃν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ·
καὶ ἐφοβήθη σφόδρα ἀπὸ προσώπου ἀχὶς βασιλέως
13 γέθ. ‡ καὶ ἠλλοίωσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐνώπιον αὐ-
τῶν· καὶ παρεφέρετο ὃν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, ℭ ἐπίπτεν ἐπὶ
τὰς θύρας τ πύλης· κ) τὰ σιάλα αὐτοῦ κατέρρει ἐπὶ τὸν
πώγωνα αὐτοῦ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

3 Et nunc quid est hic sub manu tua? quinque tortas panis da in manu mea, aut quicquid inueneris. 4 Et respondit sacerdos Dauid, & dixit ei: Nō est panis laicorū sub manu mea, sed panis qui sanctus est; verùm si custoditi pueri singulariter ab immunditia mulierū. 5 Et respondit Dauid ad sacerdotem, & dixit ei: In veritate mulier remota nobis vt ab heri & abante ipsum in exitu meo; & fuerunt vasa ipsorum adolescentium pura ad sanctum; & ipse non in via prophana fuit ambulans, & die hoc sacrorum sed panis sacrificium quem remouebant ab-ante Dominum ad ponendum ipsum panem calidum in die quo accipiebatur. 6 Et dedit illi sacerdos sanctum, quia non fuit ibi panis nisi panes propositionis qui sublati fuerant ab-ante Dominum, vt ponerentur panes calidi in die qua accepit eos. 7 Et erat quidam ibi seruorum Saul in die illa retentus coram Domino, nomē ei Doec Idumæus potentissimus pastorum Saul. 8 Et dixit Dauid ad Achimelech, Vide si est hic sub manu tua hasta aut gladius, quia gladium meum & arma mea non accepi in manu mea, quia verbum regis vrgebat. 9 Et dixit sacerdos, Ecce gladius Goliath Philistæi quem percussisti in valle quercus, & hic inuolutus in pallio post superhumeralem; si hunc accipies tibi, accipe iam eum, quia non est alius præter eum hic: & dixit Dauid, Nō est sicut hic, da mihi hunc: & dedit eum ei. 10 Et surrexit Dauid, & fugit in die illa à facie Saul, & abijt Dauid ad Achis regem Geth. 11 Et dixerunt serui Achis ad eum, Nónne iste est Dauid rex terræ? nonne huic cantabant choros ducētes, dicentes: Percussit Saul in mille suis, & Dauid in decem millibus suis? 12 Et posuit Dauid sermones istos in corde suo, & timuit valde à facie Achis regis Geth. 13 Et mutauit os suum coram eis, & collabebatur in manibus suis, & cadebat in ianuis portæ, & saliuæ eius defluebant in barbam eius.

תרגום יונתן

3 וכען מה אית כא תחות ידך חמשא טולמין דלחמא הב בידי או כה דאשתכחה׃ 4 ואתיב כהנא ית דוד ואמר ליה לית
לחם חולין תחות ידי אלהין לחם קדשא איה כדם אם נטרין עליבוא לחוד מסואבות אתתא׃ 5 ואתיב דוד ית כהנא
ואמר ליה בקושטא איתתא קרחקא לנא כמאתמלי ומדקמוהי בסיפקי והוו סניוהון דעלמיא דכן לקודשא והוא לא באורח חולא אזיל
ומן דין יומא מתאחיל ולא מתפסל במנא׃ 6 ויהב ליה כהנא קודשא ולא הוה הכן לחם חולין אלהן לחם אפיא
מן קדם יי למשויהיה לחם חמים ביום איהנסבוהי׃ 7 והכן גברא מעבדי שאול ביומא ההוא כניש קדם
יי ושמה דואג לאפוכא רב רעייא דשאול׃ 8 ואמר דוד לאחימלך ואילו איכא תחות ידך גיניא או חרבא ארי אף
ית זיני לא נסבית בידי ארי הוה פתגמא דמלכא בבהילו׃ 9 ואמר כהנא חרבא דגלית פלישתאה דקטלתא במישר
עמיקא הא הוא כרבא משתיפא בתר דשתיף ליה באפודא אם יהה חיסב לך סב ארי לית אוחרי בר מינה הכא ואמר דוד ליה דכוותה
לך תן לי׃ 10 וקם דוד ערק ביומא ההוא מן קדם שאול ואתא לות אכיש מלכא דגת׃ 11 ואמרו עבדי
אכיש ליה הלא דין הוא מלכא דארעא הלא לדין משבעין בחנגיא למסיר קשל שאול באלפין ודוד ברבבן׃ 12 ושוי דוד ית
פתגמיא האילין בלביה ודחיל לחדא מן קדם אכיש מלכא דגת׃ 13 ושני ית סבריה בעיניהון ואשתחם בידיהון ומשריש
על תרעי קרתא ומחית ריריה על דיקניה׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 ויאמר אכיש אל־עבדיו הנה תראו איש
משתגע למה תביאו אתו אלי׃
15 חסר משגעים אני כי־הבאתם את־זה
להשתגע עלי הזה יבוא אל־ביתי׃

כב

1 וילך דוד משם וימלט אל־מערת עדלם
וישמעו אחיו וכל־בית אביו וירדו אליו שמה׃
2 ויתקבצו אליו כל־איש מצוק וכל־איש
אשר־לו נשא וכל־איש מר־נפש ויהי עליהם
לשר ויהיו עמו כארבע מאות איש׃
3 וילך דוד משם מצפה מואב ויאמר אל־מלך
מואב יצא־נא אבי ואמי אתכם עד אשר אדע
4 מה־יעשה־לי אלהים׃ וינחם
את־פני מלך מואב וישבו עמו כל־ימי היות־
5 דוד במצודה׃ ויאמר גד הנביא אל־דוד
לא תשב במצודה לך ובאת־לך ארץ יהודה וילך
6 דוד ויבא יער חרת׃ וישמע שאול כי
נודע דוד ואנשים אשר אתו ושאול יושב
בגבעה תחת־האשל ברמה וחניתו בידו וכל־
7 עבדיו נצבים עליו׃ ויאמר שאול לעבדיו
הנצבים עליו שמעו־נא בני ימיני גם־לכלכם
יתן בן־ישי שדות וכרמים לכלכם ישים שרי
8 אלפים ושרי מאות׃ כי קשרתם כלכם
עלי ואין־גלה את־אזני בכרת־בני עם־בן־
ישי ואין־חלה מכם עלי וגלה את־אזני כי
הקים בני את־עבדי עלי לארב כיום הזה׃
9 ויען דאג האדמי והוא נצב על־עבדי־שאול
ויאמר ראיתי את־בן־ישי בא נבה אל־אחימלך
בן־אחיטוב׃

14 *Et ait Achis ad seruos suos, Vidistis hominem insanum, quare adduxistis eũ ad
15 me? *An desunt nobis furiosi? quia introduxistis istum vt fureret me præsente? Dimittite illum hinc ne ingrediatur domum meam.

CAP. XXII.

1 ABijt ergo Dauid inde, & fugit in speluncam Odollam. Quod cùm audissent fratres eius, & omnis domus patris
2 eius descenderunt ad eum illuc. *Et conuenerunt ad eum omnes qui erant in angustia constituti, & oppressi ære alieno & amaro animo. Et factus est eorum princeps: fueruntq; cum eo quasi quadrin-
3 genti viri. *Et profectus est Dauid inde in Masphat, quæ est Moab. Et dixit ad regem Moab, Maneat oro pater meus & mater mea vobiscum, donec sciam quid fa-
4 ciat mihi Deus. *Et reliquit eos ante faciem regis Moab. Manseruntq; apud eũ cunctis diebus quibus Dauid fuit in præ-
5 sidio. *Dixitq; Gad propheta ad Dauid, Noli manere in præsidio; proficiscere, & vade in terram Iuda. Et profectus est Da-
6 uid & venit in saltum Areth. *Et audiuit Saul quòd apparuisset Dauid, & viri qui erant cũ eo. Saul autẽ cùm maneret in Gabaa, & esset in nemore quod est in Rama, hastam manu tenens, cunctique serui
7 eius circunstarent eũ; *Ait ad seruos suos qui assistebant ei, Audite me nunc filij Iemini; Nunquid omnibus vobis dabit filius Isai agros & vineas, & vniuersos vos
8 faciet tribunos & cẽturiones? *Quoniam coniurastis omnes aduersum me, & non est qui mihi renũciet, maximè cùm & filius meus fœdus iunxerit cũ filio Isai. Nõ est qui vicẽ meã doleat ex vobis, nec qui annũciet mihi; eo quòd suscitauerit filius meus seruũ meũ aduersum me insidiantẽ
9 mihi vsq; hodie. *Rñdẽs aũt Doech Idumæus q assistebat, & erat primus inter seruos Saul; Vidi, inquit, filiũ Isai in Nobe apud Achimelech filiũ Achitob sacerdotẽ.

*Et dixit Acchis ad seruos suos, Ecce vidistis virum insanum, & quare adduxistis eum 14
ad me? *An egeo furiosis ego, quia introduxistis eum vt fureret in me? si iste ingredietur in domum meam. 15

CAP. XXII.

*Et abijt Dauid inde & saluatus est, & venit in speluncam Odollam: & audiunt fratres eius & omnis domus patris eius, & descendunt ad eum illuc. 1
*Et conuenerunt ad eum quicunque in necessitate existens, & omnis debitor, & omnis amaro animo, & erat super eos dux: & erant cum eo quasi quadringenti viri. 2
*Et profectus est inde in Massepha Moab, & dixit Dauid ad regem Moab, Sint iam pater meus & mater mea apud te donec sciam, quid faciet mihi Deus. 3
*Et orauit faciem regis Moab, & habitauerunt cum eo omnibus diebus, existente Dauid in præsidio. 4
*Et dixit Gad propheta ad Dauid, Non maneas in præsidio; proficiscere & venies in terram Iuda. & profectus est Dauid & venit, & habitabat in ciuitate Chareth. 5
*Et audiuit Saul quòd cognitus est Dauid, & viri qui cum eo; & Saul manebat in colle sub aruo qui in Rhama: & hasta in manu sua, & omnes serui eius assistebant ei. 6
*Et ait Saul ad seruos suos qui assistebant ei, Audite iam filij Beniamin, si verè omnibus vobis dabit filius Iesse agros & vineas, aut omnes vos constituet tribunos & cẽturiones? 7
*Quoniam coniuratis omnes vos aduersum me, & non est qui reuelet auriculam meã, cùm pepigerit filius meus fœdus cum filio Iesse, & non est qui doleat de me ex vobis, & qui reuelet auriculam meam, quoniam suscitauit filius meus seruum meum aduersum me in inimicum sicut dies hæc. 8
*Et respondit Doeg Idumæus, qui assistebat super mulas Saul, & dicit: Vidi filium Iesse venientem in Noba apud Achimelech filium Achitob sacerdotem. 9

14 *καὶ εἶπεν ἀγχὶς πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, ἰδοὺ ἴδετε ἄνδρα ἐπίληπτον, καὶ ἵνα τί εἰσηγάγετε αὐτὸν πρός με;
15 *ἢ προσδέομαι ἐπιλήπτων ἐγώ, ὅτι εἰσενήνοχατε αὐτὸν ἐπιληπτεύεσθαι ἐπ' ἐμέ; εἰ οὗτος εἰσελεύσεται εἰς τὴν οἰκίαν μου.

κβʹ.

1 *Καὶ ἀπῆλθε δαυὶδ ἐκεῖθεν καὶ διεσώθη, καὶ ἔρχεται εἰς τὸ σπήλαιον τὸ ὀδολλάμ, καὶ ἀκούουσιν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ πᾶς ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ καταβαίνουσι πρὸς αὐτὸν ἐκεῖ.
2 *καὶ συνήγοντο πρὸς αὐτὸν πᾶς ἐν ἀνάγκῃ ὤν, καὶ πᾶς ὑπόχρεως, καὶ πᾶς κατώδυνος ψυχῇ, καὶ ἦν ἐπ' αὐτῶν ἡγούμενος· καὶ ἐγίνοντο μετ' αὐτοῦ ὡσεὶ τετρακόσιοι ἄνδρες.
3 *καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς μασσηφὰ τῆς μωάβ· καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τὸν βασιλέα μωάβ, γινέσθωσαν δὴ ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου παρὰ σοὶ ἕως ὅτου γνῶ, τί ποιήσει μοι ὁ θεός.
4 *καὶ παρεκάλεσε τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως μωάβ, καὶ κατῴκουν μετ' αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας, ὄντος τοῦ δαυὶδ ἐν τῇ περιοχῇ.
5 *καὶ εἶπε γὰδ ὁ προφήτης πρὸς δαυίδ, μὴ κάθου ἐν τῇ περιοχῇ· πορεύου καὶ ἥξεις εἰς γῆν ἰούδα· καὶ ἐπορεύθη δαυὶδ καὶ ἦλθε καὶ κατῴκει ἐν πόλει χαρίθ.
6 *καὶ ἤκουσε σαοὺλ ὅτι ἔγνωσται δαυίδ, καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ· καὶ σαοὺλ ἐκάθητο ἐν τῷ βουνῷ ὑπὸ τὴν ἄρουραν τὴν ἐν ῥαμᾶ, καὶ τὸ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ παρειστήκεισαν αὐτῷ.
7 *καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς παρεστηκότας αὐτῷ, ἀκούετε δὴ οἱ υἱοὶ βενιαμίν, εἰ ἀληθῶς πᾶσιν ὑμῖν δώσει ὁ υἱὸς ἰεσσαὶ ἀγροὺς καὶ ἀμπελῶνας, ἢ πάντας ὑμᾶς τάξει χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους;
8 *ὅτι σύγκεισθε πάντες ὑμεῖς ἐπ' ἐμέ, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἀποκαλύπτων τὸ ὠτίον μου, ἐν τῷ διατίθεσθαι τὸν υἱόν μου διαθήκην μετὰ τοῦ υἱοῦ ἰεσσαί· καὶ οὐκ ἔστιν ὁ πονῶν περὶ ἐμοῦ ἐξ ὑμῶν καὶ ἀποκαλύπτων τὸ ὠτίον μου· ὅτι ἐπήγειρεν ὁ υἱός μου τὸν δοῦλόν μου ἐπ' ἐμὲ εἰς ἐχθρὸν ὡς ἡ ἡμέρα
9 αὕτη. *καὶ ἀποκρίνεται δωὴκ ὁ ἰδουμαῖος, ὁ καθεστηκὼς ἐπὶ τὰς ἡμιόνους σαοὺλ· καὶ λέγει, ἑώρακα τὸν υἱὸν ἰεσσαὶ παραγινόμενον εἰς νοβὰ πρὸς ἀχιμέλεχ υἱὸν ἀχιτὼβ τὸν ἱερέα.

תרגום יונתן

14 ואמר אכיש לעבדוהי הכדין חזיתון דגבר שטי הוא למה איתיתון יתיה לותי׃ 15 חסר שטיא אנא ארי איתיתון ית דין לאשטאה קדמי הדין יעול לביתי׃

כב

1 ואזל דוד מתמן ואשתזיב למערת עדולם ושמעו אחוהי וכל בית אבוהי ונחתו לותיה לתמן׃ 2 ואתכנישו לותיה כל גבר עקת רוח וכל גבר דליה מרי רשו וכל גבר מריר נפש והוה עליהון לרבא והוו עמיה כארבע מאה גברא׃
3 ואזל דוד מתמן למצפיא דמואב ואמר למלכא דמואב יפוק כען אבא ואמא עמכון עד דאידע מה יעביד לי יוי׃
4 ואשרינון קדם מלכא דמואב ויתיבו עמיה כל יומין דהוה דוד מיטמר במצדיא׃ 5 ואמר גד נביא לדוד לא תתב במצדיא איזיל לך לארע דבית יהודה ואזל דוד ואתא לחורשא דחרת׃ 6 ושמע שאול ארי אתידע דוד וגבריא די עמיה ושאול יתיב בגבעתא תחות אשלא ברמתא ומורניתיה בידיה וכל עבדוהי קיימין עלוהי׃ 7 ואמר שאול לעבדוהי דקיימין עלוהי שמעו כען שבטא דבני בנימין אף לכולכון יתן בר ישי חקלין וכרמין לכולכון ימני רבני אלפי ורבני מאותא׃ 8 ארי מרדתון כולכון עלי ולית דחאי לי כד גזר קים ברי עם בר ישי וליה דכאיב לי מנכון עלי ומחוי לי ארי אקים ברי ית עבדי עלי לכמנא כיומא הדין׃ 9 ואתיב דואג אדומאה והוא ממנא על עבדי שאול ואמר חזיתי ית בר ישי אתא לנוב לות אחימלך בר אחיטוב׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

14 Et dixit Achis seruis suis, Ecce vt hunc vidistis quòd vir stultus ipse; quare venire fecistis illum ad me?
15 Indigens stultis ego quòd venire fecistis hunc ad stultizandum ante me? num hic intrabit ad domum meam?

CAP. XXII.

Et abijt Dauid inde, & liberatus est ad speluncam Ghadulam: & audierunt fratres eius & omnis domus patris eius, & descenderunt ad eum eò. 2 Et congregati sunt ad eum omnis vir afflictus spiritu & omnis vir cui dominus fœnoris, & omnis vir amarus anima; & fuit super eos in principem, & fuerunt cum eo quasi quadringenti viri. 3 Et iuit Dauid inde ad Mispeia Moab, & dixit regi Moab, Exeat nunc pater meus, & mater mea vobiscum, vsquequo cognoscam quid faciet mihi Dominus.
4 Et manere fecit illos ante regem Moab, & sederunt cum illo omnibus diebus quibus fuit Dauid absconditus in Meszadia.
5 Et dixit Gad propheta ad Dauid, Non sedebis in Meszadia: veni & ito tibi ad terram domus Iuda. & iuit Dauid & venit ad syluam Hhareth. 6 Et audiuit Saul quòd notus fuit Dauid & viri qui cum eo; & Saul sedens in Gibgetha sub arbore in Ramatha: & hasta eius in manu eius, & omnes serui eius stantes apud eum. 7 Et dixit Saul seruis suis, qui stantes apud eum, Audite nunc filij tribus filiorum Biniamin, etiam omnibus vobis dabit filius Isai agros, & vineas; omnes vos præficiet magistros millium & magistros centenorum? 8 Quia rebellastis omnes vos super me, & non est qui indicet mihi quando pepigit fœdus filius meus cum filio Isai, & nõ est qui doleat mihi inter vos super me, & indicet mihi quòd statuit filius meus seruũ meum super me ad insidias sicut die hac. 9 Et respondit Doeg Idumæus, & ipse præpositus super seruos Saul, & dixit, Vidi filius Isai venit ad Nob ad Ahhimelech filium Ahhitob.

Universidad de Deusto Biblioteca

10 וַיִּשְׁאַל־לוֹ בַּיהוָה וְצֵידָה נָתַן לוֹ וְאֵת חֶרֶב גָּלְיָת
11 הַפְּלִשְׁתִּי נָתַן לוֹ׃ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ לִקְרֹא אֶת־
אֲחִימֶלֶךְ בֶּן־אֲחִיטוּב הַכֹּהֵן וְאֵת כָּל־בֵּית אָבִיו
הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר בְּנֹב וַיָּבֹאוּ כֻלָּם אֶל־הַמֶּלֶךְ׃
12 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל שְׁמַע־נָא בֶּן־אֲחִיטוּב וַיֹּאמֶר
13 הִנְנִי אֲדֹנִי׃ וַיֹּאמֶר אֵלָו שָׁאוּל לָמָּה קְשַׁרְתֶּם
עָלַי אַתָּה וּבֶן־יִשָׁי בְּתִתְּךָ לוֹ לֶחֶם וְחֶרֶב וְשָׁאוֹל לוֹ
14 בֵּאלֹהִים לָקוּם אֵלַי לְאֹרֵב כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וַיַּעַן
אֲחִימֶלֶךְ אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמַר וּמִי בְכָל־עֲבָדֶיךָ
כְּדָוִד נֶאֱמָן וַחֲתַן הַמֶּלֶךְ וְסָר אֶל־מִשְׁמַעְתֶּךָ וְנִכְבָּד
15 בְּבֵיתֶךָ׃ הַיּוֹם הַחִלֹּתִי לִשְׁאָל־לוֹ בֵאלֹהִים
חָלִילָה לִּי אַל־יָשֵׂם הַמֶּלֶךְ בְּעַבְדּוֹ דָבָר בְּכָל־
בֵּית אָבִי כִּי לֹא־יָדַע עַבְדְּךָ בְּכָל־זֹאת דָּבָר קָטֹן
16 אוֹ גָדוֹל׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מוֹת תָּמוּת
17 אֲחִימֶלֶךְ אַתָּה וְכָל־בֵּית אָבִיךָ׃ וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ לָרָצִים הַנִּצָּבִים עָלָיו סֹבּוּ וְהָמִיתוּ כֹּהֲנֵי
יְהוָה כִּי גַם־יָדָם עִם־דָּוִד וְכִי יָדְעוּ כִּי־בֹרֵחַ
הוּא וְלֹא גָלוּ אֶת־אָזְנוֹ וְלֹא־אָבוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ
18 לִשְׁלֹחַ אֶת־יָדָם לִפְגֹעַ בְּכֹהֲנֵי יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ לְדוֹיֵג סֹב אַתָּה וּפְגַע בַּכֹּהֲנִים וַיִּסֹּב דּוֹיֵג
הָאֲדֹמִי וַיִּפְגַּע הוּא בַּכֹּהֲנִים וַיָּמֶת בַּיּוֹם הַהוּא
19 שְׁמֹנִים וַחֲמִשָּׁה אִישׁ נֹשֵׂא אֵפוֹד בָּד׃ וְאֵת
נֹב עִיר־הַכֹּהֲנִים הִכָּה לְפִי־חֶרֶב מֵאִישׁ וְעַד־
אִשָּׁה מֵעוֹלֵל וְעַד־יוֹנֵק וְשׁוֹר וַחֲמוֹר וָשֶׂה לְפִי־
20 חָרֶב׃ וַיִּמָּלֵט בֵּן־אֶחָד לַאֲחִימֶלֶךְ בֶּן־אֲחִטוּב
21 וּשְׁמוֹ אֶבְיָתָר וַיִּבְרַח אַחֲרֵי דָוִד׃ וַיַּגֵּד אֶבְיָתָר
לְדָוִד כִּי הָרַג שָׁאוּל אֵת כֹּהֲנֵי יְהוָה׃
22 וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאֶבְיָתָר יָדַעְתִּי בַּיּוֹם הַהוּא כִּי־שָׁם
דּוֹיֵג הָאֲדֹמִי כִּי־הַגֵּד יַגִּיד לְשָׁאוּל אָנֹכִי סַבֹּתִי בְּכָל־
נֶפֶשׁ בֵּית אָבִיךָ׃

10 *Qui consuluit pro eo Dñm, & cibaria
dedit ei. sed & gladium Goliath Philisthæi
11 dedit illi. *Misit ergo rex ad accersendũ
Achimelech sacerdotẽ filium Achitob, &
omnẽ domum patris eius sacerdotũ, qui
erant in Nobe. Qui vniuersi venerunt ad
12 regem. *Et ait Saul ad Achimelech, Audi
fili Achitob. Qui respondit: Præsto sum
13 dñe. *Dixítq; ad eũ Saul: Quare coniura-
stis aduersum me, tu & filius Isai, & de-
C disti ei panes & gladiũ, & cõsuluisti pro eo
Deũ vt cõsurgeret aduersum me insidia-
14 tor vsq; hodie permanens? *Respõdénsq;
Achimelech regi, ait: Et quis in omnibus
seruis tuis, sicut Dauid fidelis & gener re-
gis, & pergẽs ad imperiũ tuum, & glorio-
15 sus in domo tua? *Num hodie cœpi pro
eo consulere Deum? Absit hoc à me. Ne
suspicetur rex aduersum seruũ suum rem
huiuscemodi in vniuersa domo patris
mei. Nõ enim sciuit seruus tuus quicquã
super hoc negotio vel modicũ vel grãde.
16 *Dixítq; rex, Morte morieris Achime-
17 lech, tu & omnis domus patris tui. *Et
ait rex emissarijs qui circũstabãt eum; Cõ-
uertimini & interficite sacerdotes Domi-
ni. Nam manus eorũ cum Dauid est, sciẽ-
tes q̃ fugisset, & non indicauerunt mihi.
Noluerunt autẽ serui regis extendere ma-
18 nus suas in sacerdotes Dñi. *Et ait rex ad
Doech; Conuertere tu & irrue in sacerdo-
D tes Dñi. Conuersúsq; Doech Idumæus ir-
ruit in sacerdotes, & trucidauit in die illa
octoginta quinq; viros vestitos ephod li-
19 neo. *Nobe autem ciuitatem sacerdo-
tum percusit in ore gladij, viros & mu-
lieres, & paruulos, & lactentes, bouem-
que & asinum, & ouem in ore gladij.
20 *Euadens autem vnus filius Achime-
lech filij Achitob, cuius nomen erat Ab-
21 iathar, fugit ad Dauid. *Et annuncia-
uit ei quòd occidisset Saul sacerdotes Do-
22 mini. *Et ait Dauid ad Abiathar: Scie-
bam enim in die illa, quòd cùm ibi esset
Doech Idumæus, proculdubio annunciaret Sauli. Ego sum reus omnium animarum patris tui.

*Et consulebat ei per Deũ, & cibaria dedit 10
ei, & gladium Goliath Philistæi dedit ei. *Et 11
misit rex ad accersendũ Achimelech filiũ Achi-
tob sacerdotem, & omnes filios patris eius sa-
cerdotes qui in Nobe; & venerunt vniuersi in
regem. *Et ait Saul, Audi iam fili Achitob: 12
& dixit, Ecce ego, loquere Domine. *Et dixit 13
ei Saul, Quare coniurasti aduersum me, tu &
filius Iesse, vt dares tu ei panem & gladiũ, &
consuleres tu ei per Deum vt poneres eum ad-
uersum me in inimicum, sicut dies hæc? *Et 14
respondit Achimelech regi, & dixit: Et quis in
omnibus seruis tuis fidelis sicut Dauid? & ge-
ner regis, & cõplens omne imperium tuum, &
gloriosus in domo tua? *An hodie incœpi con- 15
sulere ei per Deũ? nequaquã, ne det rex aduer-
sum seruum tuũ verbum, & in totam domum
patris mei, quia non sciuit seruus tuus in omni-
bus istis verbum paruum vel grande. *Et 16
dixit rex Saul, Morte morieris Achimelech, tu
et omnis domus patris tui. *Et dixit rex emis- 17
sarijs qui circunstabant apud eum, Adducite et
interficite sacerdotes Domini, quoniam manus
eorum cum Dauid, quoniam cognouerunt quòd
fugit ipse, & non reuelauerunt auriculam meã.
Et non voluerunt serui regis inferre manus
eorũ irruere in sacerdotes Domini. *Et dixit 18
rex Doec, Reuertere tu, & irrue in sacerdo-
tes; & reuersus est Doec Idumæus, & inter-
fecit ipse sacerdotes Domini; & interfecit in
die illa octoginta quinque viros, omnes geren-
tes Ephud. *Et Noba ciuitatem sacerdotum 19
percussit in ore gladij à viro vsque ad mulie-
rem, à paruulo & vsque ad lactentem, & à
vitulo, & asino, & oue percussit in ore gla-
dij. *Et saluatur filius vnus Achimelech fi- 20
lij Achitob, nomen ei Abiathar, & fugit post
Dauid.
*Et nunciauit Abiathar Dauid, quòd occi- 21
dit Saul omnes sacerdotes.
*Et dixit Dauid Abiathar, Sciui quòd in 22
die illa ibi erat Doec Idumæus, & nuncians
nunciabit Saul: ego sum causa animarum vni-
uersæ domus patris tui.

10 *καὶ ἐπηρώτα αὐτῷ διὰ τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπισιτισμὸν ἔδω-
κεν αὐτῷ, καὶ τὴν ῥομφαίαν γολιὰθ τοῦ ἀλλοφύλου ἔδωκεν
11 αὐτῷ. *καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς καλέσαι τὸν ἀχι-
μέλεχ υἱὸν ἀχιτὼβ τὸν ἱερέα καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ πα-
τρὸς αὐτοῦ τοὺς ἱερεῖς τοὺς ἐν νοβᾶ· καὶ παρεγένοντο πάντες
12 εἰς τὸν βασιλέα. *καὶ εἶπε σαοὺλ, ἄκουε δὴ υἱὲ ἀχι-
13 τώβ· καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγὼ λάλει κύριε· *καὶ εἶπεν αὐτῷ
σαοὺλ, ἵνα τί συνέθου κατ' ἐμοῦ σὺ καὶ ὁ υἱὸς ἰεσσαὶ τοῦ δοῦ-
ναί σε αὐτῷ ἄρτον καὶ ῥομφαίαν, καὶ ἐρωτᾶν σε αὐτῷ διὰ τοῦ
θεοῦ τοῦ θέσθαι αὐτὸν ἐπ' ἐμὲ εἰς ἐχθρόν, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη;
14 *καὶ ἀπεκρίθη ἀχιμέλεχ τῷ βασιλεῖ καὶ εἶπεν, καὶ τίς
ἐν πᾶσι τοῖς δούλοις σου πιστὸς ὡς δαυίδ; καὶ γαμβρὸς τοῦ
βασιλέως καὶ ἄρχων παντὸς παραγγέλματός σου, καὶ ἔν-
15 δοξος ἐν τῷ οἴκῳ σου; *ἢ σήμερον ἦργμαι ἐρωτᾶν αὐ-
τῷ διὰ τοῦ θεοῦ; μηδαμῶς, μὴ δότω ὁ βασιλεὺς κατὰ τοῦ δού-
λου σου λόγον καὶ ἐφ' ὅλον τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ὅτι οὐκ
ᾔδει ὁ δοῦλός σου ἐν πᾶσι τούτοις ῥῆμα μικρὸν ἢ μέγα.
16 *καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς σαοὺλ, θανάτῳ ἀποθανῇ ἀχι-
μέλεχ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου.
17 *καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς παρατρέχουσι τοῖς ἐφεστη-
κόσιν ἐπ' αὐτόν, προσαγάγετε καὶ θανατώσατε τοὺς ἱε-
ρεῖς κυρίου, ὅτι ἡ χεὶρ αὐτῶν μετὰ δαυίδ, διότι ἔγνωσαν ὅτι
φεύγει αὐτός, καὶ οὐκ ἀπεκάλυψαν τὸ ὠτίον μου· καὶ οὐκ
ἠβουλήθησαν οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως ἐπενεγκεῖν τὰς
χεῖρας αὐτῶν ἀπαντῆσαι εἰς τοὺς ἱερεῖς κυρίου.
18 *καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ δωὴκ, ἐπίστρεφε σύ, καὶ ἀπάν-
τα εἰς τοὺς ἱερεῖς· καὶ ἐπέστρεψε δωὴκ ὁ ἰδουμαῖος καὶ ἐθανά-
τωσεν αὐτοὺς τοὺς ἱερεῖς τοῦ κυρίου· καὶ ἀπέκτεινεν ἐν τῇ ἡμέ-
ρᾳ ἐκείνῃ ὀγδοήκοντα πέντε ἄνδρας, πάντας αἴροντας ἐ-
19 φούδ. *καὶ τὴν νοβᾶ τὴν πόλιν τῶν ἱερέων ἐπάταξεν ἐν στό-
ματι ῥομφαίας ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικὸς ἀπὸ νηπίου καὶ
ἕως θηλάζοντος, καὶ ἀπὸ μόσχου, καὶ ὄνου, καὶ προβάτου ἐπά-
20 ταξεν ἐν στόματι ῥομφαίας. *καὶ διασώζεται υἱὸς εἷς τοῦ ἀχι-
μέλεχ υἱοῦ ἀχιτώβ, ὄνομα αὐτῷ ἀβιάθαρ, καὶ ἔφυγεν ὀπί-
21 σω δαυίδ. *καὶ ἀπήγγειλεν ἀβιάθαρ τῷ δαυίδ, ὅτι ἐθα-
22 νάτωσε σαοὺλ πάντας τοὺς ἱερεῖς. *καὶ εἶπεν δαυὶδ τῷ
ἀβιάθαρ, ᾔδειν ὅτι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκεῖ ἦν δωὴκ ὁ ἰδου-
μαῖος, καὶ ἀπαγγέλλων ἀπαγγελεῖ τῷ σαοὺλ· ἐγώ εἰμι ὁ
αἴτιος τῶν ψυχῶν ὅλου τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου.

תרגום יונתן

10 ושאיל ליה במימרא דיוי וזוודין יהב ליה וית חרבא דגלית פלישתאה יהב ליה׃ 11 ושלח מלכא למקרי ית אחימלך בר
אחיטוב כהנא וית כל בית אבוהי כהניא דבנוב ואתו כלהון לות מלכא׃ 12 ואמר שאול שמע כען בר אחיטוב ואמר הא אנא
רבוני׃ 13 ואמר ליה שאול למה מרדתון עלי את ובר ישי במתנך ליה מזון וחרבא ושאלת ליה במימרא דיוי למקם
עלי לכמנא כיומא הדין׃ 14 ואתיב אחימלך ית מלכא ואמר ומן בכל עבדך כדוד מהימן וחתנא דמלכא ורב על כל משמעתך
ויקר בביתך׃ 15 יומא דין שריתי למשאל ליה במימרא דיוי חס לי לא ישוי מלכא בעבדיה פתגמא וכל בית אבא ארי לא
ידע עבדך בכל דא פתגם זעיר או רב׃ 16 ואמר מלכא ממת תמות אחימלך את וכל בית אבוך׃ 17 ואמר מלכא
לרהטיא דקימין עלוהי איסתחרו וקטלו כהניא דיוי ארי אף ידיהון עם דוד וארי ידעו ארי ערק הוא ולא חוו לי ולא אבו עבדי מלכא
לאושטא ית ידיהון למשלט בכהניא דיוי׃ 18 ואמר מלכא לדואג אסתחר את לשלוט בכהניא ואסתחר דואג אדומאה
ושלט הוא בכהניא וקטל ביומא ההוא תמנן וחמשא גברא דכשרין למלבש אפוד דבוץ׃ 19 וית נוב קרתא דכהניא מחא
לפתגם דחרב מגבר ועד איתתא מעולים ועד יניק ותור וחמר ואימר לפתגם דחרב׃ 20 ואשתיזב בר חד לאחימלך בר
אחיטוב ושמיה אביתר וערק בתר דוד׃ 21 וחוי אביתר לדוד ארי קטל שאול ית כהניא דיוי׃ 22 ואמר
דוד לאביתר ידענא ביומא ההוא ארי תמן דואג אדומאה ארי תואה יחוי לשאול ואנא גרמית לאסתקפא בכל בית אבוך׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

10 Et quæsiuit illi in dicto Domini, & viatica dedit illi, & gladium Goliath Pelisthæi dedit illi. 11 Et misit rex ad vocandum Ahhimelech filium Ahhitob sacerdotem, & omnem domum patris eius, sacerdotes qui in Nob: & venerunt omnes illi ad regem. 12 Et dixit Saul, Audi nunc fili Ahhitob. & dixit: Ecce me domine mi. 13 Et dixit ei Saul, Quare rebellastis in me, tu & filius Isai in dando te illi cibum & gladium, & quæsisti illi in dicto Domini ad standum super me in insidias, sicut die hoc? 14 Et respondit Ahhimelech regi, & dixit, Et quis in omnibus seruis tuis, vt Dauid, fidelis, & gener regis & magister super omnem auditionem tuam, & honoratus in domo tua? 15 Die hoc cœpi quærere illi in dicto Domini? absit mihi; non ponet rex in seruo suo verbum, & omni domo patris mei, quia non nouit seruus tuus in omni hoc verbum paruum aut magnum. 16 Et dixit rex, Moriendo morieris Ahhimelech, tu & omnis domus patris tui. 17 Et dixit Saul ad cursores qui stantes super illum, Circuite & occidite sacerdotes Domini, quia manus illorum cum Dauid, & quia cognouerunt quòd fugiens ille, & non indicarunt mihi: & non voluerunt serui regis extendere manus suas ad potestatem exercendum in sacerdotes Domini. 18 Et dixit rex ad Doeg, Circui tu ad potestatem exercendum in sacerdotes: & circuiuit Doeg Edomæus, & potestatem exercuit ipse in sacerdotes, & occidit in die illo octoginta & quinque viros, qui idonei ad vestiendum Ephod byssi. 19 Et Nob vrbem sacerdotum percussit in acie gladij à viro & vsque mulierem, ab adolescente & vsque lactentem, & bouem, & asinum, & pecudem in acie gladij. 20 Et euasit filius vnus Ahhimelech filio Ahhitob; & nomen eius Abiathar, & fugit post Dauid. 21 Et indicauit Abiathar Dauidi quòd occidit Saul sacerdotes Domini. 22 Et dixit Dauid ad Abiathar, Cognoui in die illo, quia ibi Doeg Edomæus quòd indicando indicaret Sauli: & ego occasio fui ad dolendum in omni domo patris tui.

Universidad de Deusto
Biblioteca

23 שבה אתי אל-תירא כי אשר-יבקש את-
נפשי יבקש את-נפשך כי-משמרת אתה
עמדי׃

כג

1 ויגדו לדוד לאמר הנה פלשתים
נלחמים בקעילה והמה שסים את-הגרנות׃
2 וישאל דוד ביהוה לאמר האלך והכיתי
בפלשתים האלה ◦ ויאמר יהוה אל-דוד לך
והכית בפלשתים והושעת את-קעילה׃
3 ויאמרו אנשי דוד אליו הנה אנחנו פה
ביהודה יראים ואף כי-נלך קעלה אל-מערכות
4 פלשתים׃ ויוסף עוד דוד לשאול ביהוה
ויענהו יהוה ויאמר קום רד קעילה כי-אני נתן
5 את-פלשתים בידך׃ וילך דוד ואנשו קעילה
וילחם בפלשתים וינהג את-מקניהם ויך בהם
מכה גדולה וישע דוד את ישבי קעלה׃
6 ויהי בברח אביתר בן-אחימלך אל-דוד
קעילה אפוד ירד בידו׃
7 ויגד לשאול כי-בא דוד קעילה ויאמר
שאול נכר אתו אלהים בידי כי נסגר לבוא בעיר
8 דלתים ובריח׃ וישמע שאול את-כל-
העם למלחמה לרדת קעילה לצור אל-דוד
9 ואל-אנשיו׃ וידע דוד כי עליו שאול
מחריש הרעה ויאמר אל-אביתר הכהן הגישה
10 האפוד׃ ויאמר דוד יהוה אלהי ישראל
שמע שמע עבדך כי-מבקש שאול לבא אל-
11 קעילה לשחת לעיר בעבורי׃ היסגרני בעלי
קעילה בידו הירד שאול כאשר שמע עבדך
יהוה אלהי ישראל הגד-נא לעבדך ויאמר
יהוה ירד׃

23 Mane mecũ, ne timeas. Si quis quæ-
sierit animam meam, quæret & animam
tuam, mecúmque seruaberis.

CAP. XXIII.

1 ET annunciauerunt Dauid, dicentes:
A Ecce Philistijm oppugnant Ceilam &
2 diripiunt areas. Consuluit ergo Dauid
Dominum, dicens: Num vadam & per-
cutiam Philisthæos istos? Et ait Dñs ad Da-
uid, Vade & percuties Philisthæos, & sal-
3 uabis Ceilam. Et dixerũt viri qui erant
cum Dauid ad eum: Ecce nos hic in Iu-
dæa consistentes timemus, quanto magis
si ierimus in Ceilã aduersum agmina Phi
4 listinorum? Rursum ergo Dauid con-
suluit Dñm. Qui respondens, ait ei: Sur-
ge & vade in Ceilam: ego enim tradam
Philisthæos in manu tua.
5 Abijt ergo Dauid & viri eius in Cei-
lam, & pugnauit aduersum Philisthæos. Et
abegit iumenta eorum, & percussit eos
plaga magna, & saluauit Dauid habitato-
res Ceilæ.
6 Porrò eo tempore quo fugiebat Ab-
iathar filius Achimelech ad Dauid in Cei
lam, ephod secum habens descenderat.
7 Nunciatum est autem Sauli quòd ve-
nisset Dauid in Ceilam. Et ait Saul, Tra-
B didit eum Deus in manus meas, conclu-
súsque est introgressus vrbem in qua por-
8 tæ & seræ sunt. Et præcepit Saul omni
populo vt ad pugnam descéderet in Cei-
lam, & obsideret Dauid & viros eius.
9 Quod cùm Dauid rescisset, quia præ-
pararet ei Saul clam malum; dixit ad Ab-
iathar sacerdotem, Applica ephod.
10 Et ait Dauid, Domine Deus Israel,
audiuit famam seruus tuus quòd dispo-
nat Saul venire in Ceilam vt euertat vr-
11 bem propter me. Si tradent me viri
Ceilæ in manus eius, & si descendet Saul
sicut audiuit seruus tuus; Domine Deus
Israel indica seruo tuo. Et ait Dominus,
Descendet.

23 *Maneas mecum & ne timeas, quoniam*
vbi quæsiero animæ meæ, quærã & animæ tuæ
locum, quoniam seruatus es tu apud me.

CAP. XXIII.

1 *ET annunciauerunt Dauid, dicentes: Ecce*
Philistæi pugnant in Ceila, et ipsi diripiunt
areas.
2 *Et consuluit Dauid per Dominum, dicens:*
Si vadam & percutiam Philistæos istos? &
dixit Dominus ad Dauid, Vade & percuties
Philistæos, & saluabis Ceila.
3 *Et dixerunt viri Dauid ad eum, Ecce nos*
hic existentes in Iudæa timemus, & quomodo
erit si abierimus in Ceila aduersus valles Phi-
listinorum?
4 *Et adiecit rursum Dauid consulere per*
Dominum: & respondit ei Dominus, & dixit
ad eum, Surge & descende in Ceila, quoniam
ego trado Philistæos in manus tuas.
5 *Et abijt Dauid & viri qui cum eo, in*
Ceila, & debellauit Philistæos, & fugerunt à
facie eius, & percussit eos plaga magna nimis;
& abegit iumenta eorum & saluauit Dauid
habitatores Ceila.
6 *Et factum est cùm fugeret Abiathar filius*
Achimelech ad Dauid in Ceila; descenderat ha-
bens Ephud in manu sua.
7 *Et nunciauerunt Saul, dicentes: Quòd*
venit Dauid in Ceila. & dixit Saul, Tradidit
eum Deus in manus meas, quoniam conclusus
est introgressus in vrbem portarũ & serarum.
8 *Et præcipit Saul omni populo in pugnam*
descendere in Ceila vt obsideret Dauid & vi-
ros qui cum eo.
9 *Et cognouit Dauid, quòd Saul tacebat de*
eo malum, & dixit Dauid ad Abiathar sacer-
dotem, Adduc Ephud. 10 *Et dixit Dauid, Do-*
mine Deus Israel, audiens audiuit seruus tuus,
quòd quærit Saul venire contra me in Ceila,
vt euertat vrbem propter me,
11 *Si excludetur; & nunc si descendet Saul*
sicut audiuit seruus tuus Domine Deus Is-
rael, indica seruo tuo. & dixit Dominus, De-
scendet.

23 κάθισο μετ' ἐμοῦ καὶ μὴ φοβοῦ, ὅτι οὗ ἐὰν ζητῶ τῇ ψυ-
χῇ μου ζητήσω καὶ τῇ ψυχῇ σου τόπον, ὅτι πεφύλαξαι
σὺ παρ' ἐμοί.

κγ´.

1 Καὶ ἀπήγγειλαν τῷ δαυὶδ, λέγοντες· ἰδοὺ οἱ ἀλλό-
φυλοι πολεμοῦσιν ἐν τῇ κεϊλά, καὶ αὐτοὶ διαρπάζουσιν
2 τὰς ἅλω. καὶ ἐπηρώτησε δαυὶδ διὰ τοῦ κυρίου, λέγων·
εἰ πορευθῶ καὶ πατάξω τοὺς ἀλλοφύλους τούτους; καὶ εἶπε
κύριος πρὸς δαυὶδ, πορεύου καὶ πατάξεις τοὺς ἀλλοφύ-
λους, καὶ σώσεις τὴν κεϊλά.
3 καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες τοῦ δαυὶδ πρὸς αὐτόν, ἰδοὺ ἡμεῖς
ἐνταῦθα ὄντες ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φοβούμεθα, καὶ πῶς ἔσται
ἐὰν πορευθῶμεν εἰς τὴν κεϊλὰ εἰς τὰς κοιλάδας τῶν ἀλ-
4 λοφύλων; καὶ προσέθετο ἔτι δαυὶδ ἐπερωτῆσαι
διὰ τοῦ κυρίου· καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ κύριος, καὶ εἶπε πρὸς
αὐτόν, ἀνάστηθι καὶ κατάβηθι εἰς κεϊλά, ὅτι ἐγὼ παρα-
δίδωμι τοὺς ἀλλοφύλους εἰς τὰς χεῖράς σου.
5 καὶ ἐπορεύθη δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν
κεϊλά, καὶ ἐπολέμησε τοῖς ἀλλοφύλοις· καὶ ἔφυγον ἐκ προ-
σώπου αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς πληγὴν μεγάλην
σφόδρα· καὶ ἀπήλασε τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ ἔσωσε δαυὶδ
τοὺς κατοικοῦντας κεϊλά.
6 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ φεύγειν ἀβιάθαρ τὸν υἱὸν ἀχιμέ-
λεχ πρὸς δαυὶδ εἰς κεϊλά, κατέβη ἔχων ἐφοὺδ ἐν τῇ
7 χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ἀπηγγέλη τῷ σαοὺλ, λέγοντες·
ὅτι ἥκει δαυὶδ εἰς κεϊλά· καὶ εἶπε σαοὺλ, πέπρακεν αὐτὸν
ὁ θεὸς εἰς τὰς χεῖράς μου, ὅτι ἀποκέκλεισται εἰσελθὼν
εἰς πόλιν θυρῶν καὶ μοχλῶν.
8 καὶ παρήγγειλε σαοὺλ παντὶ τῷ λαῷ εἰς πόλεμον
καταβαίνειν ἐπὶ κεϊλὰ τοῦ συνέχειν τὸν δαυὶδ καὶ τοὺς
ἄνδρας τοὺς μετ' αὐτοῦ.
9 καὶ ἔγνω δαυὶδ, ὅτι σαοὺλ παρεσιώπα περὶ αὐτοῦ τὴν
κακίαν· καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἀβιαθὰρ τὸν ἱερέα, προσά-
10 γαγε τὸ ἐφούδ· καὶ εἶπε δαυὶδ, κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἀ-
κούων ἀκήκοεν ὁ δοῦλός σου, ὅτι ζητεῖ σαοὺλ ἐλθεῖν ἐπ'
ἐμὲ εἰς κεϊλὰ διαφθεῖραι τὴν πόλιν δι' ἐμέ,
11 εἰ ἀποκλεισθήσεται· καὶ νῦν εἰ καταβήσεται σαοὺλ καθὼς
ἤκουσεν ὁ δοῦλός σου, κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἀπάγγειλον τῷ
δούλῳ σου· καὶ εἶπε κύριος, καταβήσεται.

תרגום יונתן

23 תיב עמי לא תדחל ארי דבעי למקטלי בעי למקטלך ארי נטיר את עמי׃

כג

1 וחויאו לדוד למימר הא פלשתאי מגיחין קרבא בקעילה ואינון בזזין ית אדריא׃ 2 ושאל דוד במימרא דיי למימר האיזיל ואקטול בפלשתאי האילין ואמר יי לדוד איזיל ותקטול בפלשתאי ותפרוק ית קעילה׃ 3 ואמרו גברי דוד ליה הא כד אנחנא הכא בארעא דבית יהודה אנחנא דחלין ואף אלהן דניזיל לקעילה לסדרי פלשתאי׃ 4 ואוסיף עוד דוד למשאל במימרא דיי וקביל צלותיה יי ואמר קום חות לקעילה ארי אנא מסר ית פלשתאי בידך׃ 5 ואזל דוד וגברוהי לקעילה ואגיח קרבא בפלשתאי ודבר ית בעיריהון ומחא בהון מחא סגיאה ופרק דוד ית יתבי קעילה׃ 6 והוה כד ערק אביתר בר אחימלך לות דוד לקעילה אפודא אחית בידיה׃ 7 ואיתחוא לשאול ארי אתא דוד לקעילה ואמר שאול מסר יתיה יי בידי ארי איתמסר למיעל בקרתא דלה דשין ועברין׃ 8 וכנש שאול ית כל עמא לאגחא קרבא למיחת לקעילה למיצר על דוד ועל גברוהי׃ 9 וידע דוד ארי עלוהי שאול כמן בישתא ואמר לאביתר כהנא קריב אפודא׃ 10 ואמר דוד יי אלהא דישראל משמע שמע עבדך ארי בעי שאול למיעל לקעילה לחבלא לקרתא בדילי׃ 11 המסבירין למסרי יתבי קעילה בידיה הסביר למיחת כמה דשמע עבדך יי אלהא דישראל חוי כען לעבדך ואמר יי מסבר למיחת׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

13 Sede mecum, ne timeas; quia qui quærens ad occidendum me, quærens ad occidendum te, quia custoditus tu mecum.

CAP. XXIII.

ET indicarunt Dauidi, dicendo: Ecce Pelisthæi ineuntes bellum in Keghilah, & ipsi diripientes areas. 2 Et quæsiuit Dauid in dicto Domini, dicendo: Num ibo & occidam in Pelisthæis his? & dixit Dominus Dauidi, Ito & occides in Pelisthæis, & liberabis Keghilam. 3 Et dixerunt viri Dauid ei, Ecce quando nos hic in terra domus Iehudah, nos timentes; & quanto magis si ibimus ad Keghilam ad ordines Pelisthæorum? 4 Et addidit adhuc Dauid ad quærendum in dicto Domini: & audiuit orationem eius Dominus, & dixit, Surge, descende ad Keghilam, quia ego tradidi Pelisthæos in manu tua. 5 Et iuit Dauid & viri eius ad Keghilam, & iniuit bellum in Pelisthæos, & accepit pecora eorum, & percussit in eis percussionem magnam, & liberauit Dauid habitatores Keghila. 6 Et fuit quando fugit Abiathar filius Ahhimelech ad Dauid ad Keghilah, Ephod descendere fecit in manu sua. 7 Et indicatum est Sauli quòd venit Dauid ad Keghilah: & dixit Saul, Tradidit illum Dominus in manu mea, quia traditus est vt intraret in vrbem cui sunt portæ & vectes. 8 Et congregauit Saul omnem populum ad ineundum bellum ad descendendum ad Keghila, ad angustiandum super Dauid & super viros eius. 9 Et cognouit Dauid quòd super ipsum Saul insidiaretur malum; & dixit ad Abiathar Sacerdotem, Approxima Ephoda. 10 Et dixit Dauid, Domine Deus Israel, audiendo audiuit seruus tuus, quòd quærens Saul intrare ad Keghilam, ad perdendum vrbem propter me. 11 Num cogitantes tradere me habitatores Keghilah in manu illius? num cogitans descendere iuxta id quod audiuit seruus tuus? Domine Deus Israel indica nunc seruo tuo. & dixit Dominus, Cogitat descendere.

12 * וַיֹּאמֶר דָּוִד הֲיַסְגִּרוּ בַּעֲלֵי קְעִילָה אֹתִי וְאֶת־
אֲנָשַׁי בְּיַד שָׁאוּל וַיֹּאמֶר יְהוָה יַסְגִּירוּ׃
13 * וַיָּקָם דָּוִד וַאֲנָשָׁיו כְּשֵׁשׁ־מֵאוֹת אִישׁ וַיֵּצְאוּ
מִקְּעִלָה וַיִּתְהַלְּכוּ בַּאֲשֶׁר יִתְהַלָּכוּ וּלְשָׁאוּל הֻגַּד
כִּי־נִמְלַט דָּוִד מִקְּעִילָה וַיֶּחְדַּל לָצֵאת׃
14 * וַיֵּשֶׁב דָּוִד בַּמִּדְבָּר בַּמְּצָדוֹת וַיֵּשֶׁב בָּהָר
בְּמִדְבַּר־זִיף וַיְבַקְשֵׁהוּ שָׁאוּל כָּל־הַיָּמִים וְלֹא־
15 נְתָנוֹ אֱלֹהִים בְּיָדוֹ׃ * וַיַּרְא דָוִד כִּי־יָצָא שָׁאוּל
לְבַקֵּשׁ אֶת־נַפְשׁוֹ וְדָוִד בְּמִדְבַּר־זִיף בַּחֹרְשָׁה׃
16 * וַיָּקָם יְהוֹנָתָן בֶּן־שָׁאוּל וַיֵּלֶךְ אֶל־דָּוִד חֹרְשָׁה
17 וַיְחַזֵּק אֶת־יָדוֹ בֵּאלֹהִים׃ * וַיֹּאמֶר אֵלָיו
אַל־תִּירָא כִּי לֹא תִמְצָאֲךָ יַד שָׁאוּל אָבִי וְאַתָּה
תִּמְלֹךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וְאָנֹכִי אֶהְיֶה־לְּךָ לְמִשְׁנֶה
18 וְגַם־שָׁאוּל אָבִי יֹדֵעַ כֵּן׃ * וַיִּכְרְתוּ
שְׁנֵיהֶם בְּרִית לִפְנֵי יְהוָה וַיֵּשֶׁב דָּוִד בַּחֹרְשָׁה
19 וִיהוֹנָתָן הָלַךְ לְבֵיתוֹ׃ * וַיַּעֲלוּ זִפִים אֶל־
שָׁאוּל הַגִּבְעָתָה לֵאמֹר הֲלוֹא דָוִד מִסְתַּתֵּר
עִמָּנוּ בַמְּצָדוֹת בַּחֹרְשָׁה בְּגִבְעַת הַחֲכִילָה אֲשֶׁר
מִימִין הַיְשִׁימוֹן׃
20 * וְעַתָּה לְכָל־אַוַּת נַפְשְׁךָ הַמֶּלֶךְ לָרֶדֶת רֵד
21 וְלָנוּ הַסְגִּירוֹ בְּיַד הַמֶּלֶךְ׃ * וַיֹּאמֶר שָׁאוּל
בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה כִּי חֲמַלְתֶּם עָלָי׃
22 * לְכוּ־נָא הָכִינוּ עוֹד וּדְעוּ וּרְאוּ אֶת־מְקוֹמוֹ
אֲשֶׁר תִּהְיֶה רַגְלוֹ מִי רָאָהוּ שָׁם כִּי אָמַר אֵלַי עָרוֹם
23 יַעְרִם הוּא׃ * וּרְאוּ וּדְעוּ מִכֹּל הַמַּחֲבֹאִים
אֲשֶׁר יִתְחַבֵּא שָׁם וְשַׁבְתֶּם אֵלַי אֶל־נָכוֹן וְהָלַכְתִּי
אִתְּכֶם וְהָיָה אִם־יֶשְׁנוֹ בָאָרֶץ וְחִפַּשְׂתִּי אֹתוֹ בְּכֹל
24 אַלְפֵי יְהוּדָה׃ * וַיָּקוּמוּ וַיֵּלְכוּ זִיפָה לִפְנֵי
שָׁאוּל וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו בְּמִדְבַּר מָעוֹן בָּעֲרָבָה אֶל יְמִין
הַיְשִׁימוֹן׃

12 *Dixítq; rursum Dauid, Si tradent me
viri Ceilę, & viros qui sunt mecum in ma-
13 nus Saul? Et dixit Dñs, Tradent. *Surre-
xit ergo Dauid & viri eius quasi sexcenti:
& egressi de Ceila huc atq; illuc vagaban-
tur incerti. Nunciatúmque est Saul quòd
fugisset Dauid de Ceila, & saluatus esset,
14 quamobrem dissimulauit exire. *Mora-
batur autem Dauid in deserto in locis fir-
C missimis, mansitque in monte solitudinis
Ziph. Quærebat eum tamē Saul cunctis
diebus, & non tradidit eum Deus in ma-
15 nus eius. *Et vidit Dauid q egressus esset
Saul vt quęreret animam eius. Porrò Da-
16 uid erat in deserto Ziph in silua. *Et sur-
rexit Ionathas filius Saul, & abijt ad Da-
uid in siluam, & cōfortauit manus eius in
17 Deo. *Dixítq; ei, Ne timeas: neq; enim
inueniet te manus Saul patris mei. Et tu
regnabis super Israel, & ego ero tibi secū-
dus. Sed & Saul pater meus scit hoc.
18 *Percussit ergo vterq; fœdus corā Dño.
Mansitqúe Dauid in silua, Ionathas autē
19 reuersus est in domū suā. *Ascenderunt
autē Ziphei ad Saul in Gabaa, dicentes:
Nónne ecce Dauid latitat apud nos in lo-
cis tutissimis siluæ in colle Achilę, quę est
20 ad dextrā deserti? *Nunc ergo sicut desi-
derauit anima tua vt descenderes, descen-
de; nostrum aūt erit vt tradamus eum in
21 manus regis. *Dixítque Saul, Benedicti
vos à Dño, quia doluistis vicem meam.
22 *Abite ergo oro & diligētius præpara-
te, & curiosius agite, & cōsiderate locum
vbi sit pes eius, vel quis viderit eū ibi, vbi
dixistis. Recogitat enim de me q callidè
23 insidier ei. *Considerate & videte omnia
latibula eius in quibus abscōditur, & re-
D uertimini ad me ad rem certam vt vadam
vobiscum. Quod si aūt in terrā se obstru-
xerit, pscrutabor eū in cūctis millibus Iu-
24 da. *At illi surgētes abierūt in Ziph ante
Saul. Dauid aūt & viri eius erant in deser-
to Maō in cāpestribus ad dexterā Iesimuth.

תרגום יונתן

12 וַאֲמַר דָּוִד הֲסַבְּרִין לְמִמְסַר יָתְבֵי קְעִילָה יָתִי וְיָת גֻּבְרַי בִּידָא דְשָׁאוּל וַאֲמַר יְיָ סַבְּרִין לְמִמְסַר׃ 13 וְקָם דָּוִד וְגֻבְרוֹהִי
כְּשִׁית מְאָה גֻּבְרָא וּנְפָקוּ מִקְּעִילָה וְהַלִּיכוּ בַּאֲתַר דְּכָשַׁר לְהַלָּכָא וּלְשָׁאוּל אִיתְחֲוָא אֲרֵי אִשְׁתֵּיזֵב דָּוִד מִקְּעִילָה וְאִתְמְנַע מִלְּמִיפַּק׃
14 וִיתִיב דָּוִד בְּמַדְבְּרָא בִּמְצָדְתָא וִיתִיב בְּטוּרָא בְּמַדְבְּרָא דְזִיף וּבְעָהִי שָׁאוּל כָּל יוֹמַיָּא וְלָא מַסְרֵיהּ יְיָ בִּידֵיהּ׃ 15 וַחֲזָא דָוִד
אֲרֵי נְפַק שָׁאוּל לְמִבְעֵי לְמִקְטְלֵיהּ וְדָוִד בְּמַדְבְּרָא דְזִיף בְּחוּרְשָׁא׃ 16 וְקָם יְהוֹנָתָן בַּר שָׁאוּל וַאֲזַל לְוָת דָּוִד לְחוּרְשָׁה וְתַקִּיף
יְדֵיהּ בְּמֵימְרָא דַייָ׃ 17 וַאֲמַר לֵיהּ לָא תִדְחַל אֲרֵי לָא תַשְׁכְּחִינָךְ יְדָא דְשָׁאוּל אַבָּא וְאַתְּ תִּמְלוֹךְ עַל יִשְׂרָאֵל וַאֲנָא אֶהֱוֵי לָךְ
לְתִנְיָן וְאַף שָׁאוּל אַבָּא יָדַע כֵּן׃ 18 וּגְזַרוּ תַרְוֵיהוֹן קְיָם קֳדָם יְיָ וִיתִיב דָּוִד בְּחוּרְשָׁא וִיהוֹנָתָן אֲזַל לְאָרְחֵיהּ׃
19 וּסְלִיקוּ אֱנָשֵׁי זִיף לְוָת שָׁאוּל לְגִבְעֲתָא לְמֵימַר הֲלָא דָּוִד מִטַּמַּר עִמָּנָא בִּמְצָדְתָא בְּחוּרְשָׁא בְּגִבְעַת חֲכִילָה דְּמִדָּרוֹם לִישִׁימוֹן׃
20 וּכְעַן לְכָל רְעוּת נַפְשָׁךְ מַלְכָּא לְמֵיחַת חוּת וַאֲנַחְנָא נִמְסְרִינֵיהּ בִּידָא דְמַלְכָּא׃ 21 וַאֲמַר שָׁאוּל בְּרִיכִין אַתּוּן קֳדָם
יְיָ אֲרֵי חַסְתּוּן עֲלָי׃ 22 אֱזִילוּ כְעַן אַתְקִינוּ עוֹד וּדְעוּ וַחֲזוֹ יָת אַתְרֵיהּ דְּשָׁרֵי בֵיהּ מַן חֲזָהִי תַמָּן אֲרֵי אֲמָרִין לֵיהּ דְּעָרִים וְנָפִיק הוּא׃
23 וַחֲזוֹ וּדְעוּ מִכָּל מַטְמוֹרַיָּא דְּאִטְּמַר תַּמָּן וּתְתוּבוּן לְוָתִי בְּקוּשְׁטָ וְאֵיהָךְ עִמְּכוֹן וִיהֵי אִם אִיתוֹהִי בְּאַרְעָא וַאֲבַלֵּשׁ יָתֵיהּ בְּכָל אַלְפַיָּא
דְבֵית יְהוּדָה׃ 24 וְקָמוּ וַאֲזַלוּ לְזִיף לִקְדָם שָׁאוּל וְדָוִד וְגֻבְרוֹהִי בְּמַדְבְּרָא דְמָעוֹן בְּמֵישְׁרָא דְּמִדָּרוֹם לִישִׁימוֹן׃

*Et dixit Dauid, Si tradēt qui de Ceila, me 12
& viros meos in manus Saul? & dixit Do-
minus, Tradent. *Et surrexit Dauid & viri 13
sui quasi sexcenti, & egressi sunt de Ceila, &
ibant quocunque ibant: & nunciatum est Saul
quòd saluatus esset Dauid de Ceila, & dimisit
vt exiret. *Et mansit Dauid in deserto in 14
angustiis: & sedebat in monte in deserto Ziph.
& quærebat Saul cunctis diebus Dauid, &
non tradidit eum Dominus in manus eius.
*Et vidit Dauid quòd egrederetur Saul 15
vt quæreret eum; & Dauid erat in deserto
Ziph in noua.
*Et surrexit Jonathan filius Saul, & abijt 16
ad Dauid in nouam, & cōfortauit manus eius
in Domino.
*Et dixit ad eum, Ne timeas, quia non te 17
inueniet manus Saul patris mei, & tu regna-
bis super Israel, & ego ero tibi in secundum:
& Saul pater meus sciuit sic.
*Et percusserunt ambo fœdus coram Do- 18
mino, & mansit Dauid in noua, & Ionathan
abijt in domum suam.
*Et ascenderunt Ziphæi ad Saul ad collem, 19
dicētes: Nonne ecce Dauid abscōditus est apud
nos in angustiis in noua in colle Achilæ qui est à
dextris Jessemun?
*Et nunc omne quod iuxta animam regis in 20
descensum, descendat ad nos; conclusi enim
sunt in manibus regis.
*Et dixit eis Saul, Benedicti vos Domino, 21
quia doluistis de me.
*Abite iam & præparate adhuc, & cogno- 22
scite & videte locum eius, vbi est pes eius, ve-
lociter ibi vbi dixistis, quia dixit Saul, Ne
fortè callidè agens hic callidè agat.
*Et videte & considerate de omnibus lo- 23
cis vbi ipse absconditur ibi, & reuertimini ad
me in præparatum; & vadam vobiscum, &
erit si est super terram, perscrutabor eum in
cunctis millibus Juda.
*Et surrexerunt Ziphæi & abierunt ante 24
Saul: & Dauid & viri eius in deserto Maon
in vespere à dextris Jesemun.

12 *καὶ εἶπε δαυίδ, εἰ παραδώσουσιν οἱ ἀπὸ τῆς κεϊλὰ
ἐμὲ καὶ τοὺς ἄνδρας μου εἰς χεῖρας σαούλ; καὶ εἶπε κύριος,
13 παραδώσουσιν. *καὶ ἀνέστη δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ
ὡς ἑξακόσιοι, καὶ ἐξῆλθον ἐκ κεϊλὰ καὶ ἐπορεύοντο οὗ ἂν
ἐπορεύοντο· καὶ ἀπηγγέλη τῷ σαοὺλ ὅτι διασέσωσται δα-
υὶδ ἐκ κεϊλά, καὶ ἀνῆκεν τοῦ ἐξελθεῖν.
14 *καὶ ἐκάθισε δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τοῖς στενοῖς· καὶ
ἐκάθητο ἐν τῷ ὄρει ἐν τῇ ἐρήμῳ ζίφ· καὶ ἐζήτει σαοὺλ
πάσας τὰς ἡμέρας τὸν δαυίδ· καὶ οὐ παρέδωκεν αὐτὸν κύ-
15 ριος εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ. *καὶ εἶδε δαυὶδ ὅτι ἐξέρ-
χεται σαοὺλ τοῦ ζητεῖν αὐτόν· καὶ δαυὶδ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ ζίφ
16 ἐν τῇ καινῇ. *καὶ ἀνέστη ἰωναθὰν υἱὸς σαοὺλ καὶ ἐπορεύθη
πρὸς δαυὶδ εἰς τὴν καινήν, καὶ ἐκραταίωσε τὰς χεῖρας
17 αὐτοῦ ἐν τῷ κυρίῳ. *καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, μὴ φοβοῦ ὅτι
οὐ μή σε εὕρῃ ἡ χεὶρ σαοὺλ τοῦ πατρός μου· καὶ σὺ βασι-
λεύσεις ἐπὶ τὸν ἰσραήλ, καὶ ἐγὼ ἔσομαί σοι εἰς δεύτερον·
καὶ σαοὺλ ὁ πατήρ μου ἔγνω οὕτως.
18 *καὶ διέθεντο ἀμφότεροι διαθήκην ἐνώπιον κυρίου· καὶ
ἐκάθητο δαυὶδ ἐν τῇ καινῇ, καὶ ἰωναθὰν ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶ-
19 κον αὐτοῦ. *καὶ ἀνέβησαν οἱ ζιφαῖοι πρὸς σαοὺλ ἐπὶ
τὸν βουνὸν λέγοντες, οὐκ ἰδοὺ δαυὶδ κέκρυπται παρ' ἡμῖν
ἐν τοῖς στενοῖς ἐν τῇ καινῇ ἐν τῷ βουνῷ τοῦ ἐχελὰ τοῦ ἐκ δε-
ξιῶν τοῦ ἰεσσεμοῦν.
20 *καὶ νῦν πᾶν τὸ πρὸς τὴν ψυχὴν τοῦ βασιλέως εἰς κα-
τάβασιν, καταβαινέτω πρὸς ἡμᾶς, ἀποκεκλεισμένοι
γάρ εἰσιν ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ βασιλέως·
21 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς σαούλ, εὐλογημένοι ὑμεῖς τῷ κυρίῳ,
ὅτι ἐπονέσατε περὶ ἐμοῦ.
22 *πορεύθητε δὴ καὶ ἑτοιμάσατε ἔτι καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε
τὸν τόπον αὐτοῦ οὗ ἐστιν ὁ πούς αὐτοῦ ἐν τάχει ἐκεῖ οὗ εἴπα-
τε, ὅτι εἶπεν ὁ σαοὺλ μή ποτε πανουργευσάμενος οὗτος
πανουργεύσηται.
23 *καὶ ἴδετε καὶ γνῶτε ἐκ πάντων τῶν τόπων ὅπου αὐ-
τὸς κρύπτεται ἐκεῖ, καὶ ἐπιστρέψατε πρός με εἰς ἕτοιμον,
καὶ πορεύσομαι μεθ' ὑμῶν· καὶ ἔσται εἰ ἔστιν ἐπὶ τῆς γῆς,
ἐξερευνήσω αὐτὸν ἐν πᾶσι χιλιάσιν ἰούδα.
24 *καὶ ἀνέστησαν οἱ ζιφαῖοι καὶ ἐπορεύθησαν ἔμπροσ-
θεν σαούλ· καὶ δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ
μαὼν καθ' ἑσπέραν ἐκ δεξιῶν τοῦ ἰεσσεμοῦν.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

12 Et dixit Dauid, Num cogitant tradere habitatores Keghilæ me & viros meos in manu Saul? & dixit Dominus, Cogi-
tant tradere. 13 Et surrexit Dauid & viri eius vt sexcenti viri, & exierunt ex Keghilah, & iuerunt in locum qui
idoneus ad eundum: & Sauli nunciatum est quòd euasit Dauid ex Keghilah: & detentus est ab exeundo. 14 Et sedit Dauid in
deserto in præsidio, & sedit in monte in deserto Ziph; & quæsiuit illum Saul omnibus diebus, & non tradidit illum Dominus in manu
eius. 15 Et vidit Dauid quòd exiuit Saul ad quærendum & ad occidendum se: & Dauid in deserto Ziph in silua.
16 Et surrexit Iehonathan filius Saul, & iuit ad Dauid ad siluam: & confortauit manus eius in dicto Domini.
17 Et dixit ei, Non timebis, quia non inueniet te manus Saul patris mei: & tu regnabis super Israel, & ego ero tibi in secundum,
& etiam Saul pater meus cognoscit sic. 18 Et pepigerunt ambo illi fœdus ante Dominum, & sedit Dauid in silua, & Iehonathan
iuit in viam suam. 19 Et ascenderunt viri Ziph ad Saul in Gibghatha ad dicendum, Nónne Dauid absconditus nobiscum
in præsidio in silua in Gibghatha Hhachilah quæ ad Austrum Iessimon? 20 Et nunc ad omnem voluntatem animæ
tuæ rex descendendo descende, & nos tradenus eum in manu regis. 21 Et dixit Saul, Benedicti vos ante Dominum,
quia misierti estis super me. 22 Ite nunc & præparamini adhuc, & cognoscite & videte locum eius in quo manens:
quis vidit illum ibi? quia dicentes ei quòd callidè agens & exiens ille. 23 Et videte & cognoscite ex omni
latibulo in quo absconditus est ibi, & redibitis ad me in veritate, & veniam vobiscum. & erit si ille non est in terra, & inuestigabo illum in
omnibus millibus domus Iehuda. 24 Et surrexerunt & iuerunt ad Ziph ante Saul: & Dauid & viri
eius in deserto Maghon in planicie, quæ ab Austro Iessimon.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

25 וַיֵּלֶךְ שָׁאוּל וַאֲנָשָׁיו לְבַקֵּשׁ וַיַּגִּדוּ לְדָוִד וַיֵּרֶד
הַסֶּלַע וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבַּר מָעוֹן וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל וַיִּרְדֹּף
26 אַחֲרֵי־דָוִד מִדְבַּר מָעוֹן׃ וַיֵּלֶךְ שָׁאוּל מִצַּד הָהָר
מִזֶּה וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו מִצַּד הָהָר מִזֶּה וַיְהִי דָוִד נֶחְפָּז
לָלֶכֶת מִפְּנֵי שָׁאוּל וְשָׁאוּל וַאֲנָשָׁיו עֹטְרִים אֶל־
27 דָּוִד וְאֶל־אֲנָשָׁיו לְתָפְשָׂם׃ וּמַלְאָךְ בָּא אֶל־
שָׁאוּל לֵאמֹר מַהֲרָה וְלֵכָה כִּי־פָשְׁטוּ פְלִשְׁתִּים
28 עַל־הָאָרֶץ׃ וַיָּשָׁב שָׁאוּל מִרְדֹף אַחֲרֵי דָוִד
וַיֵּלֶךְ לִקְרַאת פְּלִשְׁתִּים עַל־כֵּן קָרְאוּ לַמָּקוֹם
הַהוּא סֶלַע הַמַּחְלְקוֹת׃

כד

1 וַיַּעַל דָּוִד מִשָּׁם וַיֵּשֶׁב בִּמְצָדוֹת עֵין־גֶּדִי׃
2 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁב שָׁאוּל מֵאַחֲרֵי פְּלִשְׁתִּים וַיַּגִּדוּ
לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה דָוִד בְּמִדְבַּר עֵין גֶּדִי׃
3 וַיִּקַּח שָׁאוּל שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ בָּחוּר מִכָּל־
יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ לְבַקֵּשׁ אֶת־דָּוִד וַאֲנָשָׁיו עַל־פְּנֵי
4 צוּרֵי הַיְּעֵלִים׃ וַיָּבֹא אֶל־גִּדְרוֹת הַצֹּאן
עַל־הַדֶּרֶךְ וְשָׁם מְעָרָה וַיָּבֹא שָׁאוּל לְהָסֵךְ אֶת־
רַגְלָיו וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו בְּיַרְכְּתֵי הַמְּעָרָה יֹשְׁבִים׃
5 וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי דָוִד אֵלָיו הִנֵּה הַיּוֹם אֲשֶׁר־
אָמַר יְהוָה אֵלֶיךָ הִנֵּה אָנֹכִי נֹתֵן אֶת־אוֹיִבְךָ בְּיָדֶךָ
וְעָשִׂיתָ לּוֹ כַּאֲשֶׁר יִטַב בְּעֵינֶיךָ וַיָּקָם דָּוִד וַיִּכְרֹת
אֶת־כְּנַף־הַמְּעִיל אֲשֶׁר־לְשָׁאוּל בַּלָּט׃
6 וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיַּךְ לֵב־דָּוִד אֹתוֹ עַל אֲשֶׁר
7 כָּרַת אֶת־כָּנָף אֲשֶׁר לְשָׁאוּל׃ וַיֹּאמֶר לַאֲנָשָׁיו
חָלִילָה לִּי מֵיְהוָה אִם־אֶעֱשֶׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה
לַאדֹנִי לִמְשִׁיחַ יְהוָה לִשְׁלֹחַ יָדִי בּוֹ כִּי־מְשִׁיחַ יְהוָה
8 הוּא׃ וַיְשַׁסַּע דָּוִד אֶת־אֲנָשָׁיו בַּדְּבָרִים וְלֹא
נְתָנָם לָקוּם אֶל־שָׁאוּל וְשָׁאוּל קָם מֵהַמְּעָרָה וַיֵּלֶךְ
בַּדָּרֶךְ׃

25 Iuit ergo Saul & socij eius ad quæren-
dum eũ. Et nunciatũ est Dauid: statimq;
descendit ad petrã, & versabatur in deser-
to Maon. Quod cùm audisset Saul, perse-
26 cutus est Dauid in deserto Maõ. Et ibat
Saul & viri eius ad latus montis ex parte
vna; Dauid aũt & viri eius erãt in latere
mõtis ex parte altera. Porrò Dauid despe-
rabat se posse euadere à facie Saul. Itaque
Saul & viri eius in modum coronæ cinge-
bant Dauid & viros eius vt caperent eos.
27 Et nuncius venit ad Saul, dicẽs: Festina
& veni quoniã infuderũt se Philistijm su-
28 per terram. Reuersus est ergo Saul desi-
stens persequi Dauid, & perrexit in occur-
sum Philistinorum. propter hoc vocaue-
runt locum illum Petram diuidentem.

CAP. XXIIII.

1 Ascendit ergo Dauid inde, & habita-
A uit in locis tutissimis Engaddi.
2 Cúmque reuersus esset Saul postquam
persecutus est Philisthæos, nũciauerũt ei,
dicẽtes: Ecce Dauid in deserto est Engad-
3 di. Assumẽs ergo Saul tria millia electo-
rum virorũ, ex omni Israel perrexit ad in-
uestigandũ Dauid & viros eius etiã super
abruptissimas petras q̃ solis ibicibus per-
4 uiæ sunt. Et venit ad caulas ouiũ quæ se
offerebãt vianti, erátq; ibi spelunca quam
ingressus est Saul, vt purgaret ventrẽ. Por-
rò Dauid & viri eius in interiore parte
5 speluncæ latebãt. Et dixerũt serui Dauid
ad eũ, Ecce dies de qua locutus est Dñs ad
te, ego tradã tibi inimicũ tuũ vt facias ei
sicut placuerit in oculis tuis. Surrexit er-
go Dauid & præscidit orã chlamydis Saul
6 silenter. Post hæc percussit cor suũ Da-
uid, eo q̃ abscidisset orã chlamydis Saul.
7 Dixítq; ad viros suos. Propitius sit mi-
hi Dominus ne faciam hanc rẽ domino
meo Christo Domini, vt mittam manum
meam in eum, quia Christus Domini est.
8 Et confregit Dauid viros suos sermo-
nibus istis, & non permisit eos vt con-
surgerent in Saul. Porrò Saul exurgens de spelunca pergebat cœpto itinere.

תרגום יונתן

25 ואזל שאול וגברוהי למבעי וחויאו לדוד ונחת לכיפא ויתיב במדברא דמעון ושמע שאול ורדף בתר דוד למדברא דמעון׃
26 ואזל שאול מסטר טורא מכא ודוד וגברוהי מסטר טורא מכא והוה דוד מתבהל למיזל מן קדם שאול ושאול וגברוהי כמנין על דוד ועל גברוהי למחדהון׃
27 ואיזגדא אתא לות שאול למימר אוחי ואיזיל ארי אתנגידו פלשתאי על ארעא׃
28 ותב שאול מלמרדף בתר דוד ואזל לקדמות פלשתאי על כן קרו לאתרא ההוא כיף פלגותא אתרא דאתפליג ביה ליבא דמלכא למיזל לכא ולכא׃

כד

1 וסליק דוד מתמן ויתיב במצדת עין גדי׃
2 והוה כד תב שאול מבתר פלשתאי וחויאו ליה למימר הא דוד במדבר עין גדי׃
3 ודבר שאול תלתא אלפין גבר עולים מכל ישראל ואזל למבעי ית דוד וית גברוהי על אפי שקיפי כיפיא׃
4 ואתא לחטרי ענא דעל אורחא ותמן מערתא ועל שאול למעבד צורכיה ודוד וגברוהי בסיפי מערתא יתבין׃
5 ואמרו גברי דוד ליה הא יומא דאמר יי לך הא אנא מסר ית בעיל דבבך בידך ותעביד ליה כמה דתקין בעינך וקם דוד ופסק ית כנף מעילא לשאול ברז׃
6 והוה בתר כן וחש דוד בלביה על דפסק ית כנפא דלשאול׃
7 ואמר לגברוהי חס לי מן קדם יי אם אעביד ית פתגמא הדין לריבוני למשיחא דיי לאושטא ידי ביה ארי משיחא דיי הוא׃
8 ופייס דוד ית גברוהי בפתגמיא ולא שבקינון למיקם על שאול ושאול קם במערתא ואזל באורחא׃

25 *Et iuit Saul & viri eius ad quærendum*
Dauid; & nunciatum est Dauid, & descen-
dit ad petram in deserto Maon: & audiuit
Saul, & persecutus est in deserto Maon post
26 *Dauid. Et it Saul & viri eius ex parte*
montis huius; & Dauid & viri eius ex par-
te montis altera: & Dauid erat tectus vt iret
à facie Saul, & Saul & viri eius appropin-
quabant super Dauid, & viros eius vt caperẽt
27 *eos. Et nuncius venit ad Saul, dicens: Fe-*
stina & veni quia infusi sunt Philistijm super
28 *terram. Et reuersus est Saul vt non per-*
sequeretur post Dauid, & perrexit in occur-
sum Philistinorum: propter hoc vocatus est lo-
cus ille Petra diuisa.

CAP. XXIIII.

1 *Et ascendit Dauid inde, & sedit in angustis*
in Gaddi.
2 *Et factum est vt reuersus est Saul à tergo*
Philistinorum, & nunciauerunt ei, dicentes:
Ecce Dauid in deserto in Gaddi.
3 *Et accepit secum tria millia virorum ele-*
ctorum ex omni Israel, & perrexit ad inuesti-
gandum Dauid & viros eius per anteriorem
partem venationis ceruorum.
4 *Et venit ad armenta gregum quæ in via,*
& erat ibi spelunca; & ingressus est Saul vt
prepararetur; & Dauid & viri eius in spe-
lunca interius sedebant in ea.
5 *Et dixerunt viri Dauid ad eum, Ecce dies*
hæc, quam dixit Dominus ad te: Ecce ego tra-
do inimicum tuum in manus tuas, & facies ei
quod placuerit in oculis tuis. & surrexit Da-
uid & abstulit alam diploidis Saul latenter.
6 *Et factum est post hæc, & percussit Dauid*
cor suum, quoniam abstulit alam diploidis eius.
7 *Et dixit Dauid ad viros suos, Nequa-*
quam mihi à Domino, si faciam verbum hoc
Domino meo Christo Domini vt inferam ma-
num meam in eum, quoniam Christus Domini
8 *hic est. Et persuasit Dauid viris suis in ser-*
monibus, & non permisit eis vt consurgerent
& interficerent Saul. & surrexit Saul, &
egressus est in viam de spelunca.

25 καὶ ἐπορεύθη σαοὺλ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ζητεῖν τὸν δα-
υίδ· καὶ ἀπηγγέλη τῷ δαυίδ, καὶ κατέβη εἰς τὴν πέτραν ἐν τῇ
ἐρήμῳ τῇ μαών· καὶ ἤκουσεν σαοὺλ καὶ κατεδίωξεν εἰς τὴν
26 ἔρημον τὴν μαὼν ὀπίσω δαυίδ. καὶ πορεύεται σαοὺλ
καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐκ μέρους τοῦ ὄρους τούτου· καὶ δαυὶδ καὶ
οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐκ μέρους τοῦ ὄρους τοῦ ἑτέρου· καὶ δαυὶδ ἦν
σκεπαζόμενος πορεύεσθαι ἀπὸ προσώπου σαούλ· καὶ σαοὺλ
καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ παρεπλαγίαζον ἐπὶ δαυὶδ καὶ τοὺς
ἄνδρας αὐτοῦ τοῦ συλλαβεῖν αὐτούς.
27 καὶ ἄγγελος παρεγένετο πρὸς σαοὺλ, λέγων· σπεῦ-
δε καὶ ἧκε ὅτι ἐχύθησαν οἱ ἀλλόφυλοι ἐπὶ τὴν γῆν.
28 καὶ ἀνέστρεψε σαοὺλ τοῦ μὴ καταδιώκειν ὀπίσω δα-
υίδ, καὶ ἐπορεύθη εἰς συνάντησιν τῶν ἀλλοφύλων· διὰ
τοῦτο ἐκλήθη ὁ τόπος ἐκεῖνος πέτρα ἡ μερισθεῖσα.

κδʹ.

1 Καὶ ἀνέβη δαυὶδ ἐκεῖθεν καὶ ἐκάθισεν ἐν τοῖς στε-
2 νοῖς ἐν γαδδί. καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέστρεψε σαοὺλ ἀπὸ ὄπι-
σθεν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ λέγοντες, ἰδοὺ
3 δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν γαδδί. καὶ ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ
τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν ἐκ παντὸς τοῦ ἰσραήλ, καὶ
ἐπορεύθη ζητεῖν τὸν δαυὶδ καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ κατὰ προσ-
ωπον τῆς θήρας τῶν ἐλάφων.
4 καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὰς ἀγέλας τῶν ποιμνίων τῶν ἐπὶ
τῆς ὁδοῦ· καὶ ἦν ἐκεῖ σπήλαιον, καὶ εἰσῆλθε σαοὺλ παρα-
σκευάσασθαι· καὶ δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῷ σπη-
λαίῳ ἐσώτερον ἐκάθηντο ἐν αὐτῷ.
5 καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες δαυὶδ πρὸς αὐτόν, ἰδοὺ ἡ ἡμέρα
αὕτη, ἣν εἶπε κύριος πρὸς σέ, ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι τὸν ἐχ-
θρόν σου εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ ποιήσεις αὐτῷ τὸ ἀρεστόν ἐν
τοῖς ὀφθαλμοῖς σου· καὶ ἀνέστη δαυὶδ καὶ ἀφεῖλε τὸ πτερύ-
6 γιον τῆς διπλοΐδος σαοὺλ λαθραίως. καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦ-
τα, καὶ ἐπάταξεν τὸν δαυὶδ ἡ καρδία αὐτοῦ, ὅτι ἀφείλετο
7 τὸ πτερύγιον τῆς διπλοΐδος αὐτοῦ. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς
τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ, μηδαμῶς ἐμοὶ παρὰ κυρίου, εἰ ποιή-
σω τὸ ῥῆμα τοῦτο τῷ κυρίῳ μου τῷ χριστῷ κυρίου ἐπενεγ-
κεῖν χεῖρά μου ἐπ' αὐτόν, ὅτι χριστὸς κυρίου οὗτός ἐστιν.
8 καὶ ἔπεισε δαυὶδ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ ἐν λόγοις, καὶ οὐκ
ἔδωκεν αὐτοῖς ἀναστῆναι καὶ θανατῶσαι τὸν σαούλ. καὶ
ἀνέστη σαοὺλ καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν ἐκ τοῦ σπηλαίου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

25 Et iuit Saul & serui eius ad quærendum eum, & denunciarunt Dauid, & descendit ad rupem, & sedit in deserto Maghon: & audiuit Saul & secutus est post Dauid in desertum Maghon. 26 Et iuit Saul à latere montis hinc; & Dauid & viri eius ex latere montis inde: & fuit Dauid disquirens ad abeundum ex-ante Saul: & Saul & viri eius insidiantes super Dauid, & super viros eius ad comprehendendum eos. 27 Et nuncius venit ad Saul ad dicendum: Festina & vade, nam extracti sunt Pelisthæi super terram. 28 Et rediit Saul à sequendo post Dauid, & iuit ad occursum Pelisthæorum: ideo vocarunt locum illum Rupem diuisionis, locum, in quo diuisum est cor regis ad eundum huc, & illuc.

CAP. XXIIII.

1 Et ascendit Dauid inde, & sedit in præsidio Ghengedi. 2 Et fuit quando rediit Saul de-post Pelisthæos, & nunciarunt illi dicendo: Ecce Dauid in deserto Ghengedi. 3 Et accepit tria millia virûm adolescentium ex omni Israel, & iuit ad quærendum Dauid & viros eius super facies foraminum rupium. 4 Et venit ad caulas pecoris quæ super viam, & ibi spelunca: & introiuit Saul ad faciendum necessaria sua: & Dauid & viri eius in foraminibus speluncæ. 5 Et dixerunt viri Dauid ei: Ecce dies quem dixit Dominus tibi, Ecce ego tradens auctores inimicitiæ tuæ in manu tua, & facies ei id quod rectum in oculis tuis. Et surrexit Dauid & abscidit alam pallij Sauli in occulto. 6 Et fuit postea & doluit Dauid in corde suo, eo quòd abscidit alam quæ Sauli. 7 Et dixit viris suis. Absit mihi ab-ante Dominum, si faciam verbum hoc domino meo vncto Domini, ad extendendum manum meam in eum; quia vnctus Domini ipse. 8 Et quietos reddidit Dauid viros suos in verbis, & non siuit eos surgere super Saul: & Saul surrexit ex spelunca, & iuit in via.

Universidad de Deusto Biblioteca

9 ויקם דוד אחרי־כן ויצא מן־המערה ויקרא
אחרי־שאול לאמר אדני המלך ויבט שאול
אחריו ויקד דוד אפים ארצה וישתחו:
10 ויאמר דוד לשאול למה תשמע את־דברי
אדם לאמר הנה דוד מבקש רעתך:
11 הנה היום הזה ראו עיניך את אשר־נתנך
יהוה היום בידי במערה ואמר להרגך ותחס
עליך ואמר לא־אשלח ידי באדני כי־משיח
12 יהוה הוא: ואבי ראה גם ראה את־
כנף מעילך בידי כי בכרתי את־כנף מעילך ולא
הרגתיך דע וראה כי אין בידי רעה ופשע ולא־
חטאתי לך ואתה צדה את־נפשי לקחתה:
13 ישפט יהוה ביני ובינך ונקמני יהוה ממך
14 וידי לא תהיה־בך: כאשר יאמר משל
הקדמני מרשעים יצא רשע וידי לא־תהיה־בך:
15 אחרי מי יצא מלך ישראל אחרי מי אתה
רדף אחרי כלב מת אחרי פרעש אחד:
16 והיה יהוה לדין ושפט ביני ובינך וירא וירב
17 את־ריבי וישפטני מידך: ויהי ככלות דוד
לדבר את־הדברים האלה אל־שאול ויאמר שאול
הקלך זה בני דוד וישא שאול קלו ויבך:
18 ויאמר אל־דוד צדיק אתה ממני כי אתה
גמלתני הטובה ואני גמלתיך הרעה:
19 ואת הגדת היום את אשר־עשיתה
אתי טובה את אשר סגרני יהוה בידך ולא
20 הרגתני: וכי־ימצא איש את־איבו ושלחו
בדרך טובה ויהוה ישלמך טובה תחת היום
21 הזה אשר עשיתה לי: ועתה הנה
ידעתי כי מלך תמלוך וקמה בידך ממלכת
ישראל:

9 *Surrexit autē Dauid post eū,& egres-
sus de spelunca clamauit post tergū Saul,
dicens: Dñe mi rex; & respexit Saul post
se,& inclinans se Dauid pronus in terram
10 adorauit. *Dixítq; ad Saul, Quare audis
verba hominū loquentiū, Dauid quærit
11 malum aduersum te? *Ecce hodie vide-
runt oculi tui,ꝙ tradiderit te Dñs in ma-
C nu mea in spelunca, & cogitaui vt occi-
derē te,sed pepercit tibi oculus meus. Di-
xi enim, Non extendā manum meam in
dñm meum, quia Christus Domini est.
12 *Quin potius pater mi vide & cognosce
orā chlamydis tuæ in manu mea,quomo-
do cùm præscinderē summitatē chlamy-
dis tuæ, nolui extēdere manum meā in te.
Animaduerte & vide quoniam non est in
manu mea malū, neque iniquitas, neque
peccaui in te. Tu autem insidiaris animæ
13 meę vt auferas eā. *Iudicet Dñs inter me
& te,& vlciscatur me Dñs ex te;manus aūt
14 mea non sit in te. *Sicut & in prouerbio
antiquo dicitur: Ab impijs egredietur im
pietas. Manus ergo mea non sit in te.
15 *Quem persequeris rex Israel? quē per-
sequeris? Canē mortuū persequeris & pu
16 licē vnum? *Sit Dñs iudex & iudicet in-
D ter me & te, & videat & iudicet causam
17 meā,& eruat me de manu tua. *Cùm au-
tem complesset Dauid loquens sermones
huiuscemodi ad Saul,dixit Saul: Nūquid
vox hæc tua est fili mi Dauid? Et leuauit
18 Saul vocē suam & fleuit. *Dixítq; ad Da
uid, Iustior tu es quàm ego; tu enim tri-
buisti mihi bona,ego aūt reddidi tibi ma
19 la. *Et tu indicasti mihi hodie,quæ fece-
ris mihi bona, quomodo tradiderit me
Dñs in manu tua & non occideris me.
20 *Quis enim cùm inuenerit inimicū suū,
dimittet eū in via bona? Sed Dñs reddat
tibi vicissitudinem hanc, pro eo ꝙ hodie
21 operatus es in me. *Et nunc quia scio
quòd certissimè regnaturus sis,& habitu-
rus in manu tua regnum Israel:

*Et egressus est Dauid post Saul de spelunca, 9
& clamauit Dauid post Saul, dicens: Domine
rex. & respexit Saul post se, & inclinauit Da
uid super faciem suam super terram, & adora-
uit eum. *Et dixit Dauid ad Saul, Quare 10
audis verba populi dicētium, Ecce Dauid quæ-
rit animam tuam? *Et in die ista viderunt 11
oculi tui quòd tradidit te Dominus hodie in ma
nus meas in spelunca, & non volui occidere te,
& peperci tibi, & dixi, Non inferam manum
meam in dominum meum, quoniam Christus
Domini iste est.
*Et pater meus, & ecce ala diploidis in ma 12
nu mea, ego abstuli alam diploidis, & non in-
terfeci te, & cognosce & vide hodie quòd non
est in manu mea malum neque iniquitas neq;
impietas, & non peccaui in te, & tu insidia-
ris animæ meæ vt auferas eam.
*Iudicet Dominus inter me & inter te, 13
et vlciscatur me Dominus ex te, at manus mea
non erit in te. *Sicut dicitur in prouerbio 14
antiquo; Ab impijs egredietur delictum, &
manus mea non erit in te.
*Et nunc post quem persequeris rex Israel? 15
post quem egrederis? post canem mortuum, &
post pulicem vnum?
*Sit Dominus in iudicem & cēsorem inter 16
me & te, & videat Dominus & iudicet cau-
sam meam, & vlciscatur me de manu tua.
*Et factum est vt compleuit Dauid loqui 17
sermones istos ad Saul: & dixit Saul, Vox
tua hæc fili Dauid? & eleuauit Saul vocem
suam, & fleuit.
*Et dixit ad Dauid, Iustus tu magis quàm 18
ego: quia tu quidem tribuisti mihi bona, ego au-
tem reddidi tibi mala. *Et tu nunciasti ho- 19
die quę fecisti mihi bona, quomodo inclusit me
Dominus hodie in manus tuas, & non interfe
cisti me. *Et quia si inuenerit aliquis inimi- 20
cum suum in angustia, & miserit eum in via
bona, & Dominus reddet ei bona sicut fecisti
tu hodie. *Et nunc, ecce ego cognosco, quo- 21
niam regnans regnabis, & constituetur re-
gnum Israel in manu tua.

9 *καὶ ἐξῆλθεν δαυὶδ ὀπίσω σαοὺλ ἐκ τοῦ σπηλαίου·
καὶ ἐβόησε δαυὶδ ὀπίσω σαοὺλ, λέγων· κύριε βασιλεῦ· καὶ
ἐπέβλεψε σαοὺλ ὀπίσω αὐτοῦ· καὶ ἔκυψε δαυὶδ ἐπὶ
πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.
10 *καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς σαοὺλ, ἵνα τί ἀκούεις τῶν λόγων
τοῦ λαοῦ λεγόντων, ἰδοὺ δαυὶδ ζητεῖ τὴν ψυχήν σου.
11 *καί γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλ-
μοί σου ὡς παρέδωκέ σε κύριος σήμερον εἰς τὰς χεῖράς
μου ἐν τῷ σπηλαίῳ, καὶ οὐκ ἐβουλήθην ἀποκτεῖναί σε, καὶ
ἐφεισάμην σου· καὶ εἶπα, οὐκ ἐποίσω χεῖρά μου ἐπὶ τὸν
12 κύριόν μου, ὅτι χριστὸς κυρίου οὗτός ἐστι, *καὶ πατήρ μου.
καὶ ἰδὲ τὸ πτερύγιον τῆς διπλοΐδος ἐν τῇ χειρί μου· ἐγὼ ἀ-
φεῖλον τὸ πτερύγιον τῆς διπλοΐδος καὶ οὐκ ἀπέκτεινά σε· καὶ
γνῶθι καὶ ἰδὲ σήμερον ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῇ χειρί μου κακία
οὐδὲ ἀθέτησις οὐδὲ ἀσέβεια, καὶ οὐχ ἥμαρτον εἰς σέ· καὶ σὺ
δεσμεύεις τὴν ψυχήν μου τοῦ λαβεῖν αὐτήν.
13 *κρίναι κύριος ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον σοῦ, καὶ ἐκ-
δικήσαι μοι κύριος ἐκ σοῦ· ἡ δὲ χείρ μου οὐκ ἔσται ἐπὶ σέ,
14 *καθὼς λέγεται ἐν παραβολῇ ἀρχαίᾳ· ἐξ ἀνόμων
ἐξελεύσεται πλημμέλεια· καὶ ἡ χείρ μου οὐκ ἔσται ἐπὶ σέ.
15 *καὶ νῦν ὀπίσω τίνος καταδιώκεις βασιλεῦ τοῦ ἰσραὴλ
ὀπίσω τίνος ἐκπορεύῃ; ὀπίσω κυνὸς τεθνηκότος καὶ
16 ὀπίσω ψύλλου ἑνός; *γένοιτο κύριος εἰς κριτὴν καὶ
δικαστὴν ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, καὶ ἴδοι κύριος καὶ κρί-
ναι τὴν δίκην μου καὶ δικάσαι μοι ἐκ χειρός σου.
17 *καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε δαυὶδ λαλῶν τὰ ῥήματα
ταῦτα πρὸς σαοὺλ, καὶ εἶπε σαοὺλ, ἡ φωνή σου αὕτη τέκ-
νον δαυίδ; καὶ ἐπῆρε σαοὺλ τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἔκλαυσε.
18 *καὶ εἶπε πρὸς δαυὶδ, δίκαιος σὺ ὑπὲρ ἐμέ, ὅτι
σὺ μὲν ἀνταπέδωκάς μοι ἀγαθά, ἐγὼ δὲ ἀνταπέδω-
κά σοι κακά.
19 *καὶ σὺ ἀπήγγελκας σήμερον ἃ ἐποίησάς μοι ἀγα-
θά, ὡς ἀπέκλεισέ με κύριος σήμερον εἰς τὰς χεῖράς
σου, καὶ οὐκ ἀπέκτεινάς με.
20 *καὶ ὅτι εἰ εὕροι τις τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ ἐν θλίψει, καὶ ἐκ-
πέμψοι αὐτὸν ἐν ὁδῷ ἀγαθῇ, καὶ κύριος ἀνταποδώσει
αὐτῷ ἀγαθά, καθὼς πεποίηκας σὺ σήμερον.
21 *καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ γινώσκω, ὅτι βασιλεύων βασιλεύ-
σεις, καὶ στήσεται ἡ βασιλεία ἰσραὴλ ἐν χειρί σου.

תרגום יונתן

9 וקם דוד בתר כן ונפק ממערתא וקרא בתר שאול למימר רבוני מלכא ואסתכי שאול לאחורוהי וכרע דוד על אפוהי על ארעא וסגיד:
10 ואמר דוד לשאול למה את שמע ית פתגמי בני אנשא דאמרין הא דוד כמין בישתך:
11 הא יומא דין חזאה עינך ית דמסרך יי יומא דין בידי במערתא ואמרו אוחרנין לםקטלך וחסית עלך ואמרית לא אושיט ידי במרי ארי משיחא דיי הוא:
12 וריבוני אסתכל אף חזי ית כנף מעילך בידי ארי במפסקי ית כנף מעילך ולא קטלתך דע וחזי ארי לית בידי חוב וסורחן ולא סטית לך ואת כמין על נפשי לםקטלי:
13 ידין יי ביני ובינך ויתפרע לי יי מינך וידי לא תהי בך:
14 כמא דאמרין מתליא מלקדמין מרשיעיא תיפוק חובתהון וידי לא תהי בך:
15 בתר מן נפק מלכא דישראל בתר מן את רדיף בתר חלש חד בתר הדיוט חד:
16 ויהי יי לדיין ויעביד דין בינא ובינך ויגלי קדמוהי דינין דיני ויתפרע עולבני מינך:
17 והוה כד שיצי דוד למללא ית פתגמיא האלין עם שאול ואמר שאול הקלך דין ברי דוד וארים שאול קליה ובכא:
18 ואמר לדוד זכאי את מני ארי את גמלתני טבתא ואנא גמלתך בישתא:
19 ואת חויתא יומא דין ית דעבדתא עמי טיבו ית דמסרני יי בידך ולא קטלתני:
20 וארי ישכח גבר ית בעיל דבביה וישלחיניה באורח תקנא ויי ישלמינך טבתא חלף יומא הדין דעבדתא לי:
21 וכען הא ידעית ארי מלכא תמלוך ותתקיים בידך מלכותא דישראל:

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 Et surrexit Dauid post hæc,& exiuit ex spelunca, & clamauit post Saul, dicendo: Domine mi rex: & respexit Saul retro se, & incuruauit se Dauid super faciem suam super terram, & adorauit. 10 Et dixit Dauid ad Saul, Ad quid tu audis verba filiorum hominum; qui dicunt: Ecce Dauid insidians malum tuum? 11 Ecce hodie vidit oculus tuus quòd tradidit te Dominus hodie in manu mea in spelunca. & dixerunt alij vt occiderem te, & peperci super te, & dixi: Non extendam manum meam in dominum meum, quia vnctus Domini ipse. 12 Et domine mi considera,etiam vide alam pallij tui in manu mea, quòd cùm abscinderem alam pallij tui, non occidi te: cognosce & vide quòd non est in manu mea culpa & iniquitas,& non aduersatus sum tibi, & tu insidians super animam meam ad occidendum me. 13 Iudicabit Dominus inter me & inter te, & vlciscetur me Dominus à te, & manus mea non erit in te. 14 Vt id quod dicunt assimilatores ab antiquis, Ex impijs exibit culpa eorum, & manus mea non erit in te. 15 Post quem exiuit rex Israel? post quem tu secutus? post debilem vnum, post abiectum vnum. 16 Et erit Dominus in iudicem, & faciet iudicium inter me & inter te, & manifesta ante eum iudicia: indicet me & liberabit afflictionem meam à te. 17 Et fuit quando finiuit Dauid loqui verba hæc cum Saul, & dixit Saul, Nunquid vox tua ista fili mi Dauid? & extulit Saul vocem suam & luxit. 18 Et dixit ad Dauid, Iustus tu à me, quia retribuisti mihi bonum, & ego retribui tibi malum. 19 Et tu indicasti hodie quòd fecisti mecum benignitatem, quòd tradidit me Dominus in manu tua, & non occidisti me. 20 Si enim inueniret vir auctorem inimicitiæ suæ, & dimitteret eum in via recta? & Dominus rependet tibi bonum propter diem hanc, quod fecisti mihi. 21 Et nunc, ecce sciui, quòd regnando regnabis, & stabilietur in manu tua regnum Israel.

22 וְעַתָּה הִשָּׁבְעָה לִּי בַּיהוָה אִם־תַּכְרִית אֶת־זַרְעִי
אַחֲרָי וְאִם־תַּשְׁמִיד אֶת־שְׁמִי מִבֵּית אָבִי ׃
23 וַיִּשָּׁבַע דָּוִד לְשָׁאוּל וַיֵּלֶךְ שָׁאוּל אֶל־בֵּיתוֹ
וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו עָלוּ עַל־הַמְּצוּדָה ׃

כה

1 וַיָּמָת שְׁמוּאֵל וַיִּקָּבְצוּ כָל־יִשְׂרָאֵל
וַיִּסְפְּדוּ־לוֹ וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּבֵיתוֹ בָּרָמָה וַיָּקָם דָּוִד וַיֵּרֶד
2 אֶל־מִדְבַּר פָּארָן ׃ וְאִישׁ בְּמָעוֹן וּמַעֲשֵׂהוּ
בַכַּרְמֶל וְהָאִישׁ גָּדוֹל מְאֹד וְלוֹ צֹאן שְׁלֹשֶׁת־אֲלָפִים
וְאֶלֶף עִזִּים וַיְהִי בִּגְזֹז אֶת־צֹאנוֹ בַּכַּרְמֶל ׃
3 וְשֵׁם הָאִישׁ נָבָל וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ אֲבִגָיִל וְהָאִשָּׁה
טוֹבַת־שֶׂכֶל וִיפַת תֹּאַר וְהָאִישׁ קָשֶׁה וְרַע מַעֲלָלִים
4 וְהוּא כָלִבּוֹ ׃ וַיִּשְׁמַע דָּוִד בַּמִּדְבָּר כִּי־גֹזֵז
5 נָבָל אֶת־צֹאנוֹ ׃ וַיִּשְׁלַח דָּוִד עֲשָׂרָה נְעָרִים
וַיֹּאמֶר דָּוִד לַנְּעָרִים עֲלוּ כַרְמֶלָה וּבָאתֶם אֶל־נָבָל
6 וּשְׁאֶלְתֶּם־לוֹ בִשְׁמִי לְשָׁלוֹם ׃ וַאֲמַרְתֶּם
כֹּה לֶחָי וְאַתָּה שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם וְכֹל אֲשֶׁר־לְךָ
7 שָׁלוֹם ׃ וְעַתָּה שָׁמַעְתִּי כִּי גֹזְזִים לָךְ עַתָּה הָרֹעִים
אֲשֶׁר־לְךָ הָיוּ עִמָּנוּ לֹא הֶכְלַמְנוּם וְלֹא־נִפְקַד
לָהֶם מְאוּמָה כָּל־יְמֵי הֱיוֹתָם בַּכַּרְמֶל ׃
8 שְׁאַל אֶת־נְעָרֶיךָ וְיַגִּידוּ לָךְ וְיִמְצְאוּ הַנְּעָרִים
חֵן בְּעֵינֶיךָ כִּי־עַל־יוֹם טוֹב בָּנוּ תְּנָה־נָּא אֵת אֲשֶׁר
תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲבָדֶיךָ וּלְבִנְךָ לְדָוִד ׃
9 וַיָּבֹאוּ נַעֲרֵי דָוִד וַיְדַבְּרוּ אֶל־נָבָל כְּכָל־הַדְּבָרִים
10 הָאֵלֶּה בְּשֵׁם דָּוִד וַיָּנוּחוּ ׃ וַיַּעַן נָבָל אֶת־עַבְדֵי
דָוִד וַיֹּאמֶר מִי דָוִד וּמִי בֶן־יִשָׁי הַיּוֹם רַבּוּ עֲבָדִים
הַמִּתְפָּרְצִים אִישׁ מִפְּנֵי אֲדֹנָיו ׃
11 וְלָקַחְתִּי אֶת־לַחְמִי וְאֶת־מֵימַי וְאֵת טִבְחָתִי
אֲשֶׁר טָבַחְתִּי לְגֹזְזָי וְנָתַתִּי לַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא
יָדַעְתִּי אֵי מִזֶּה הֵמָּה ׃

22 Iura mihi in Dño ne deleas semẽ meũ
post me, neq; auferas nomen meũ de do-
23 mo patris mei. Et iurauit Dauid Sauli.
Abijt ergo Saul in domũ suam, & Dauid
& viri eius ascenderunt ad tutiora loca.

CAP. XXV.

1 MOrtuus est autem Samuel & congre-
A gatus est vniuersus Israel, & planxe-
runt eum nimis & sepelierunt eum in do-
mo sua in Ramatha. Cõsurgénsq; Dauid
2 descendit in desertum Pharan. Erat autẽ
vir quispiam in solitudine Maon, & pos-
sessio eius in Carmelo, & homo ille ma-
gnus nimis. Erántq; ei oues tria millia, &
mille capræ. Et accidit vt tonderetur grex
3 eius in Carmelo. Nomen autẽ viri illius
erat Nabal, & nomẽ vxoris eius Abigail.
Erátq; mulier illa prudẽtissima & specio-
sa. Porrò vir eius durus & pessimus & ma-
liciosus. erat autem de genere Caleb.
4 Cùm aũt audisset Dauid in deserto ꝙ
5 tonderet Nabal gregem suum, Misit de-
cem iuuenes, & dixit eis: Ascẽdite in Car-
melũ, & venietis ad Nabal, & salutabitis
6 eum ex nomine meo pacificè. Et sic di-
cetis, Sit fratribus meis & tibi pax, & do-
mui tuæ pax, & omnibus quæcunq; ha-
7 bes sit pax. Audiui ꝙ tonderent pasto-
res tui greges tuos, qui erant nobiscum in
deserto. Nunquã eis molesti fuimus, nec
B aliquãdo defuit quicquã eis de grege om-
ni tẽpore quo fuerunt nobiscũ in Carme-
8 lo. Interroga pueros tuos & indicabũt
tibi. Nunc ergo inueniant pueri gratiam
in oculis tuis. In die enim bona venimus.
Quodcunq; inuenerit manus tua da ser-
9 uis tuis & filio tuo Dauid. Cúmq; venis-
sent pueri Dauid, locuti sunt ad Nabal o-
mnia verba hęc ex nomine Dauid & silue-
10 runt. Respondens autem Nabal pueris
Dauid, ait: Quis est Dauid & quis est fi-
lius Isai? Hodie increuerunt serui qui fu-
giunt dominos suos.
11 Tollam ergo panes meos & aquas
meas, & carnes pecorum quæ occidi tonsoribus meis, & dabo viris quos nescio vnde sint?

Et nunc iura mihi in Domino, vt non di- 22
sperdas semen meum post me, & non deleas no-
men meũ de domo patris mei. Et iurauit Da- 23
uid Saul, et abijt Saul in domũ suã; & Dauid
& viri sui ascenderũt in munitionem arctam.

CAP. XXV.

ET Samuel mortuus est, & cõgregatur vni- 1
uersus Israel, & plangũt eum & sepeliunt
eum in domo sua in Armathaim; & surrexit
Dauid & descendit in desertum Pharan.
Et erat homo in solitudine, et possessio eius 2
in Carmelo, & homo magnus nimis; & huic
oues tria millia, & capræ mille. & factum est
cùm tonderent ipsi oues eius in Carmelo:
Et nomen homini Nabal, & vxori no- 3
men Abygail, & erat mulier bona prudentia
& pulchra forma nimis, & homo durus &
maliciosus in exercitijs, & homo caninus.
Et audiuit Dauid in deserto quòd tondit 4
Nabal Carmelius greges suos. Et misit Dauid, 5
decem pueros, & dixit ad pueros, Ascendite in
Carmelum, & venite ad Nabal, & salutate
eum in nomine meo in pace.
Et dicetis ei hæc, Ad tempus & tu saluus 6
& omnia salua & domus tua.
Et nunc, ecce audiui quòd tondent tibi nũc 7
pastores tui, qui fuerunt nobiscum in deserto, et
non prohibuimus eos, & non mandauimus eis
quippiam omnibus diebus, existentibus eis in
Carmelo. Interroga pueros tuos, & annun- 8
ciabũt tibi; & inueniant pueri tui gratiam in
oculis tuis, quoniam in die bona venimus. Da
iam quod inuenerit manus tua, seruis tuis &
filio tuo Dauid. Et veniunt pueri Dauid, 9
& loquuntur ad Nabal secundum omnia ver-
ba hæc in nomine Dauid, & exilijt Nabal.
Et respondit pueris Dauid & dixit, Quis 10
Dauid & quis filius Iesse? hodie multiplica-
ti sunt serui qui fugiunt vnusquisque à facie
domini sui.
Et tollam panes meos, & vinum meum, 11
& pecora mea quæ occidi tondentibus mihi
oues, & dabo ea viris, quos non scio vnde
sunt?

22 καὶ νῦν ὄμοσόν μοι κατὰ τοῦ κυρίου, ἵνα μὴ ἐξολοθρεύ-
σῃς τὸ σπέρμα μου ὀπίσω μου, καὶ μὴ ἀφανίσῃς τὸ ὄνομά
23 μου ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου. καὶ ὤμοσε δαυὶδ τῷ
σαούλ· καὶ ἀπῆλθεν σαοὺλ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· καὶ δαυὶδ καὶ
οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἀνέβησαν εἰς μεσσαρὰ τὴν στενήν.

κέ.

1 Καὶ σαμουὴλ ἀπέθανε, καὶ συναθροίζεται πᾶς ἰσ-
ραὴλ καὶ κόπτονται αὐτὸν καὶ θάπτουσιν αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ
αὐτοῦ ἐν ἀρμαθαίμ· καὶ ἀνέστη δαυὶδ καὶ κατέβη εἰς τὴν
2 ἔρημον φαράν. καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἡ ἐργα-
σία αὐτοῦ ἐν τῷ καρμήλῳ, καὶ ὁ ἄνθρωπος μέγας σφό-
δρα· καὶ τούτῳ πρόβατα τρισχίλια, καὶ αἶγες χίλιαι· καὶ
ἐγένετο ἐν τῷ κείρειν αὐτὸν τὰ ποίμνια αὐτοῦ ἐν τῷ καρ-
3 μήλῳ. καὶ ὄνομα τῷ ἀνθρώπῳ ναβάλ, καὶ τῇ γυναικὶ ὄνο-
μα ἀβιγαίλ· καὶ ἦν ἡ γυνὴ ἀγαθὴ συνέσει καὶ καλὴ τῷ
εἴδει σφόδρα, καὶ ὁ ἄνθρωπος σκληρὸς καὶ πονηρὸς ἐν ἐπι-
4 τηδεύμασι, καὶ ἄνθρωπος κυνικός. καὶ ἤκουσε δαυὶδ ἐν
τῇ ἐρήμῳ ὅτι κείρει ναβάλ ὁ καρμήλιος τὰ ποίμνια αὐ-
5 τοῦ. καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ δέκα παιδάρια· καὶ εἶπε πρὸς
τὰ παιδάρια, ἀνάβητε εἰς τὸν κάρμηλον, καὶ ἥκατε πρὸς
τὸν ναβάλ· καὶ ἀσπάσασθε αὐτὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ἐν
6 εἰρήνῃ. καὶ ἐρεῖτε αὐτῷ τάδε, εἰς ὥρας καὶ σὺ ὑγιαίνων καὶ
πάντα τὰ ὑγιαίνοντα καὶ ὁ οἶκός σου.
7 καὶ νῦν ἰδοὺ ἀκήκοα ὅτι κείρουσί σοι νῦν οἱ ποιμένες
σου οἳ ἦσαν μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ οὐκ ἀπεκωλύσα-
μεν αὐτούς, καὶ οὐκ ἐνετειλάμεθα αὐτοῖς οὐδὲν πάσας
τὰς ἡμέρας, ὄντων αὐτῶν ἐν τῷ καρμήλῳ.
8 ἐρώτησον τὰ παιδάριά σου, καὶ ἀπαγγελοῦσί σοι· καὶ
εὑρέτω τὰ παιδάριά σου χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, ὅτι
ἐφ' ἡμέραν ἀγαθὴν ἥκομεν· δὸς δὴ ὃ ἂν εὕρῃ ἡ χείρ σου,
9 τοῖς παισί σου καὶ τῷ υἱῷ σου δαυίδ. καὶ ἔρχεται τὰ παι-
δάρια δαυίδ, καὶ λαλοῦσι πρὸς ναβάλ κατὰ πάντα τὰ ῥή-
ματα ταῦτα ἐπὶ τῷ ὀνόματι δαυίδ· καὶ ἀνεπήδησεν να-
10 βάλ. καὶ ἀπεκρίθη τοῖς παισὶ δαυὶδ καὶ εἶπε, τίς δα-
υὶδ καὶ τίς υἱὸς ἰεσσαί; σήμερον πεπληθυμμένοι εἰσὶν οἱ δοῦ-
λοι οἱ ἀποδιδράσκοντες ἕκαστος ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου
11 αὐτοῦ. καὶ λήψομαι τοὺς ἄρτους μου καὶ τὸν οἶνόν μου καὶ
τὰ θύματά μου ἃ τέθυκα τοῖς κείρουσί μοι τὰ πρόβα-
τα, καὶ δώσω αὐτὰ ἀνδράσιν, οἷς οὐκ οἶδα πόθεν εἰσίν;

תרגום יונתן

12 וּכְעַן קַיֵים לִי בְּמֵימְרָא דַייָ דְּלָא תְשֵׁיצֵי יָת בְּנַי בָּתְרַי וְלָא תַפְסֵק יָת שְׁמִי מִבֵּית אַבָּא ׃ 13 וְקַיֵים דָּוִד לְשָׁאוּל וַאֲזַל שָׁאוּל לְבֵיתֵיהּ וְדָוִד וְגֻבְרוֹהִי סְלִיקוּ לִמְצָדְתָא ׃

כה

1 וּמִית שְׁמוּאֵל וְאִתְכְּנִישׁוּ כָּל יִשְׂרָאֵל וּסְפַדוּ עֲלוֹהִי וּקְבַרוּהִי בְּבֵיתֵיהּ בְּרָמְתָה וְקָם דָּוִד וּנְפַק לֵיהּ לְמַדְבְּרָא דְפָארָן ׃ 2 וְגַבְרָא בְּמָעוֹן וְנִכְסוֹהִי בְּכַרְמְלָא וְגַבְרָא רַב לַחֲדָא וְלֵיהּ עָאן תְּלָתָא אַלְפִין וְאַלְפָא עִזִּין וַהֲוָה בְּמִגַּז יָת עָאנֵיהּ בְּכַרְמְלָא ׃ 3 וְשׁוּם גַּבְרָא נָבָל וְשׁוּם אִתְּתֵיהּ אֲבִיגַיִל וְאִתְּתָא חַכִּימַת מַדַּע וְשַׁפִּירַת רֵיוּ וְגַבְרָא קְשֵׁי וּבִישׁ עוֹבָדִין וְהוּא מִדְּבֵית כָּלֵב ׃ 4 וּשְׁמַע דָּוִד בְּמַדְבְּרָא אֲרֵי גָזֵיז נָבָל יָת עָנֵיהּ ׃ 5 וּשְׁלַח דָּוִד עַשְׂרָה עוּלֵימִין וַאֲמַר דָּוִד לְעוּלֵימַיָּא סַקוּ לְכַרְמְלָא וְתֵיתוּן לְוָת נָבָל וְתִשְׁאֲלוּן לֵיהּ בִּשְׁמִי לִשְׁלָם ׃ 6 וְתֵימְרוּן כְּדֵין לְחַיָּיךְ וְאַתְּ שְׁלָם וּבֵיתָךְ שְׁלָם וְכֹל דִּלָךְ שְׁלָם ׃ 7 וּכְעַן שְׁמָעִית אֲרֵי גָזְזִין לָךְ וּכְעַן רָעַיָּא דִילָךְ הֲווֹ עִמָּנָא לָא אַנְסֵינָנוּן וְלָא שְׁנָא לְהוֹן מִדַּעַם כָּל יוֹמִין דַּהֲווֹ בְּכַרְמְלָא ׃ 8 שְׁאַל יָת עוּלֵימָךְ וִיחַוּוֹן לָךְ וְיִשְׁכְּחוּן עוּלֵימַיָּא רַחֲמִין בְּעֵינָךְ אֲרֵי עַל יוֹם טָב אֲתֵינָא הַב כְּעַן יָת דְּתַשְׁכַּח יְדָךְ לְעַבְדָךְ וְלִבְרָךְ לְדָוִד ׃ 9 וַאֲתוֹ עוּלֵימֵי דָוִד וּמַלִּילוּ עִם נָבָל יָת פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין בִּשְׁמָא דְדָוִד וּפְסָקוּ ׃ 10 וַאֲתֵיב נָבָל יָת עַבְדֵי דָוִד וַאֲמַר מַן דָּוִד וּמַן בַּר יִשַׁי יוֹמָא דֵין סַגִּיאִין עַבְדַיָּא דְעָרְקִין וּדְמִטַּמְרִין גְּבַר מִן קֳדָם רִבּוֹנֵיהּ ׃ 11 וְאֵיסַב יָת מֵיכְלִי וְיָת מִשְׁתִּי וְיָת שֵׁירוּתִי דְּאַתְקֵינִית לְגָזָזַי וְאֶתֵּן לְגֻבְרַיָּא דְּלָא יָדַעְנָא אֵי מִנָּן אִנּוּן ׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

12 Et nunc iura mihi in dicto Domini quòd non perdes filios meos post me, & non cessare facies nomen meum de domo patris mei. 13 Et iurauit Dauid Sauli, & iuit Saul ad domum suam: & Dauid & viri eius ascenderunt ad præsidia.

CAP. XXV.

1 ET mortuus est Semuel, & congregati sunt omnis Israel, & planxerunt super eum, & sepelierunt eum in domo eius in Ramatha: & surrexit Dauid & fugit sibi in desertum ad Paaran. 2 Et vir in Maghon, & substantiæ eius in Charmela, & vir magnus valde, & illi pecora tria millia, & mille capræ. & fuit cùm tonderet pecora sua in Charmel. 3 Et nomen viri Nabal, & nomen vxoris eius Abigail, & mulier sapiens intelligentia, & pulchra visu, & vir durus & malus factis; & ipse ex domo Chaleb. 4 Et audiuit Dauid in deserto quòd tondens Nabal pecora sua. 5 Et misit Dauid decem adolescentes, & dixit Dauid adolescentibus, Ascendite ad Charmel, & ite ad Nabal, & rogabitis illi in nomine meo pacem. 6 Et dicetis sic; Per vitam tuam, & tu pax, & domus tua pax, & omnia quæ tibi pax. 7 Et nunc audiui quòd tondentes tibi *sint*, & nunc pastores tui fuerunt nobiscum, non læsimus eos, & non defuit illis quicquam omnibus diebus, quibus fuerunt in Charmela. 8 Interroga adolescentes tuos, & indicabunt tibi, & inuenient adolescentes misericordiam in oculis tuis, quia die bono venimus; da nunc quod inueniet manus tua seruis tuis, & filio tuo Dauid. 9 Et venerunt adolescentes Dauid, & locuti sunt cum Nabal verba hæc in nomine Dauid, & finierunt. 10 Et respondit Nabal seruis Dauid, & dixit, Quis Dauid? & quis filius Isai? hodie multi serui qui fugiunt, & qui absconduntur vir ab ante dominum suum. 11 Et accipiam cibum meum, & potum meum, & conuiuium meum, quæ paraui tonsoribus, & dabo viris quos non noui, vnde ipsi?

12 וַיַּהַפְכוּ נַעֲרֵי־דָוִד לְדַרְכָּם וַיָּשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ
וַיַּגִּדוּ לוֹ כְּכֹל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃
13 וַיֹּאמֶר דָּוִד לַאֲנָשָׁיו חִגְרוּ אִישׁ אֶת־חַרְבּוֹ
וַיַּחְגְּרוּ אִישׁ אֶת־חַרְבּוֹ וַיַּחְגֹּר גַּם־דָּוִד אֶת־חַרְבּוֹ
וַיַּעֲלוּ אַחֲרֵי דָוִד כְּאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ וּמָאתַיִם
יָשְׁבוּ עַל־הַכֵּלִים׃
14 וְלַאֲבִיגַיִל אֵשֶׁת נָבָל הִגִּיד נַעַר־אֶחָד מֵהַנְּעָרִים
לֵאמֹר הִנֵּה שָׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים מֵהַמִּדְבָּר לְבָרֵךְ
15 אֶת־אֲדֹנֵינוּ וַיָּעַט בָּהֶם׃ וְהָאֲנָשִׁים טֹבִים
לָנוּ מְאֹד וְלֹא הָכְלַמְנוּ וְלֹא־פָקַדְנוּ מְאוּמָה כָּל־
יְמֵי הִתְהַלַּכְנוּ אִתָּם בִּהְיוֹתֵנוּ בַּשָּׂדֶה׃
16 חוֹמָה הָיוּ עָלֵינוּ גַּם־לַיְלָה גַּם־יוֹמָם כָּל־יְמֵי
הֱיוֹתֵנוּ עִמָּם רֹעִים הַצֹּאן׃
17 וְעַתָּה דְּעִי וּרְאִי מַה־תַּעֲשִׂי כִּי־כָלְתָה הָרָעָה
אֶל־אֲדֹנֵינוּ וְעַל־כָּל־בֵּיתוֹ וְהוּא בֶּן־בְּלִיַּעַל מִדַּבֵּר
18 אֵלָיו׃ וַתְּמַהֵר אֲבוּגַיִל וַתִּקַּח מָאתַיִם לֶחֶם
וּשְׁנַיִם נִבְלֵי־יַיִן וְחָמֵשׁ צֹאן עֲשׂוּוֹת וְחָמֵשׁ סְאִים
קָלִי וּמֵאָה צִמֻּקִים וּמָאתַיִם דְּבֵלִים וַתָּשֶׂם
19 עַל־הַחֲמֹרִים׃ וַתֹּאמֶר לִנְעָרֶיהָ עִבְרוּ לְפָנַי
הִנְנִי אַחֲרֵיכֶם בָּאָה וּלְאִישָׁהּ נָבָל לֹא הִגִּידָה׃
20 וְהָיָה הִיא רֹכֶבֶת עַל־הַחֲמוֹר וְיֹרֶדֶת בְּסֵתֶר
הָהָר וְהִנֵּה דָוִד וַאֲנָשָׁיו יֹרְדִים לִקְרָאתָהּ וַתִּפְגֹּשׁ
21 אֹתָם׃ וְדָוִד אָמַר אַךְ לַשֶּׁקֶר שָׁמַרְתִּי אֶת־כָּל־
אֲשֶׁר לָזֶה בַּמִּדְבָּר וְלֹא־נִפְקַד מִכָּל־אֲשֶׁר־לוֹ
מְאוּמָה וַיָּשֶׁב־לִי רָעָה תַּחַת טוֹבָה׃
22 כֹּה־יַעֲשֶׂה אֱלֹהִים לְאֹיְבֵי דָוִד וְכֹה יֹסִיף
אִם־אַשְׁאִיר מִכָּל־אֲשֶׁר־לוֹ עַד־הַבֹּקֶר מַשְׁתִּין
23 בְּקִיר׃ וַתֵּרֶא אֲבִיגַיִל אֶת־דָּוִד וַתְּמַהֵר
וַתֵּרֶד מֵעַל הַחֲמוֹר וַתִּפֹּל לְאַפֵּי דָוִד עַל־פָּנֶיהָ
וַתִּשְׁתַּחוּ אָרֶץ׃

12 Regressi sunt itaque pueri Dauid per
viam suam, & reuersi venerunt & annun-
ciauerũt ei omnia verba quæ dixerat Na-
13 bal. Tũc ait Dauid pueris suis, Accinga-
tur vnusquisque gladio suo. Et accincti
sunt singuli gladijs suis. Accinctúsq; est &
Dauid ense suo, & secuti sunt Dauid qua-
si quadringenti viri. porrò ducẽti reman
14 serunt ad sarcinas. Abigail aũt vxori Na
bal nunciauit vnus de pueris suis, dicens:
C Ecce Dauid misit nũcios de deserto vt be
nediceret dño nostro, & auersatus est eos.
15 Homines isti boni satis fuerũt nobis &
non molesti, nec quicquã aliqñ perijt o-
mni tẽpore quo fuimus conuersati cũ eis
16 in deserto. Pro muro erãt nobis tam in
nocte quàm in die omnibus diebus qui-
17 bus pauimus apud eos greges. Quam-
obrem considera & recogita quid facias,
quoniã cõpleta est malicia aduersum virũ
tuũ, & aduersum domum tuam, & ipse est
filius Belial, ita vt nemo possit ei loqui.
18 Festinauit igitur Abigail & tulit ducen
tos panes & duos vtres vini, & quinq; a-
rietes coctos, & quinque sata polentæ, &
centum ligaturas vuæ passæ, & ducentas
19 massas caricarũ, & posuit super asinos. Di
xitq; pueris suis, Pręcedite me & ecce ego
post tergum sequar vos. Viro aũt suo Na-
20 bal non indicauit. Cùm ergo ascẽdisset
asinũ & descẽderet ad radicẽ montis, Da-
D uid & viri eius descendebãt in occursum
21 eius. quibus & illa occurrit. Et ait Da-
uid, Verè frustrà seruaui omnia q̃ huius
erãt in deserto, & non perijt quicquam de
cũctis quæ ad eũ pertinebant, & reddidit
22 mihi malum pro bono. Hæc faciat
Deus inimicis Dauid, & hæc addat, si re-
liquero de omnibus quæ ad ipsum perti-
nent vsque manè mingentem ad parie-
23 tem. Cùm autem vidisset Abigail Da-
uid, festinauit & descẽdit de asino, & pro-
cidit coram Dauid super faciem suam, &
adorauit super terram.

Et reuersi sunt pueri Dauid in viam suam, 12
& reuersi sunt & venerunt, & nunciauerũt
Dauid secundum omnia verba hæc. Et dixit 13
Dauid viris suis, Accingimini vnusquisq; gla-
dio suo: & accincti sunt gladijs suis, & Dauid
& ipse accinctus est ense suo, & ascenderunt
post Dauid quadringenti viri, & ducenti se-
derunt ad sarcinas.
Et Abygail vxori Nabal nunciauit vnus 14
de pueris, dicens: Ecce misit Dauid nuncios de
deserto vt benedicerent domino nostro, & de-
clinauit ab eis.
Et viri boni nobis nimis & nõ prohibue- 15
runt nos, neque præceperunt nobis quicquam
omnibus diebus quibus fuimus apud eos cùm
eramus nos in agro.
Quasi murus fuerunt circa nos, & die & 16
nocte omnibus diebus existentibus nobis cum
eis, & pascentibus greges.
Et nunc considera & vide quid facias, 17
quoniam completa est malicia aduersum domi-
num nostrum & aduersum domum suam, &
ipse filius pestilens, & non est loqui ad eum.
Et festinauit Abygail & tulit ducentos 18
panes & duo vasa vini, & quinque oues fa-
ctas, & quinque oephi farinarum, & gomor
vnum vuæ passæ, & ducentas massas carica-
rum, & posuit super asinos.
Et dixit pueris suis, Abite ante me, & ecce 19
ego post vos venio: at viro suo Nabal non nun-
ciauit. Et factum est cùm ipsa ascendisset su 20
per asinam, & descenderet in tegmine montis,
& ecce Dauid & viri eius descendebant in
occursum eius, & occurrit eis.
Et Dauid dixit, Fortè ad malum seruaui 21
omnia Nabal in deserto, & non petij vt cape-
rem ex omnibus eius quicquam, & reddidit
mihi mala pro bonis.
Hæc faciat Deus inimicis Dauid, & hæc 22
addat, si reliquero de omnibus Nabal vsque ad
manè meientem ad parietem. Et vidit Aby- 23
gail Dauid: & festinans descendit ab asina,
& cecidit coram Dauid super faciem suam, &
adorauit eum super terram.

12 καὶ ἀπεστράφη τὰ παιδάρια δαυὶδ εἰς τὴν ὁδὸν αὐ-
τῶν, καὶ ἀνέστρεψαν καὶ ἦλθον, καὶ ἀπήγγειλαν τῷ δαυὶδ κατὰ
πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα.
13 καὶ εἶπε δαυὶδ τοῖς ἀνδράσιν αὐτοῦ, ζώσασθε ἕκαστος
τὴν μάχαιραν αὐτοῦ· καὶ περιεζώσαντο τὰς μαχαίρας
αὐτῶν, καὶ δαυὶδ καὶ αὐτὸς ἐζώσατο τὴν μάχαιραν αὐτοῦ,
καὶ ἀνέβησαν ὀπίσω δαυὶδ τετρακόσιοι ἄνδρες, καὶ διακό-
σιοι ἐκάθισαν ἐπὶ τῶν σκευῶν.
14 καὶ τῇ ἀβυγαὶλ γυναικὶ ναβὰλ ἀπήγγειλεν ἓν ἀπὸ
τῶν παιδαρίων, λέγων· ἰδοὺ ἀπέστειλε δαυὶδ ἀγγέλους ἐκ τῆς
ἐρήμου εὐλογῆσαι τὸν κύριον ἡμῶν, καὶ ἐξέκλινεν ἀπ' αὐ-
15 τῶν. καὶ οἱ ἄνδρες ἀγαθοὶ ἡμῖν σφόδρα καὶ οὐκ ἀ-
πεκώλυσαν ἡμᾶς, οὐδὲ ἐνετείλαντο ἡμῖν οὐδὲν πάσας τὰς
ἡμέρας ἃς ἦμεν παρ' αὐτοῖς ἐν τῷ εἶναι ἡμᾶς ἐν ἀγρῷ.
16 ὡσεὶ τεῖχος ἦσαν περὶ ἡμᾶς καὶ τὴν ἡμέραν καὶ τὴν
νύκτα πάσας τὰς ἡμέρας ὄντων ἡμῶν μετ' αὐτῶν καὶ
ποιμαινόντων τὰ ποίμνια.
17 καὶ νῦν γνῶθι καὶ ἴδε τί ποιήσαις, ὅτι συντετέλεσται ἡ
κακία ἐπὶ τὸν κύριον ἡμῶν καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς
υἱὸς λοιμός, καὶ οὐκ ἔστι λαλῆσαι πρὸς αὐτόν.
18 καὶ ἔσπευσεν ἀβυγαὶλ καὶ ἔλαβε διακοσίους ἄρτους καὶ
δύο ἀγγεῖα οἴνου, καὶ πέντε πρόβατα πεποιημένα, καὶ πέν-
τε οἰφὶ ἀλφίτων, καὶ γόμορ ἓν σταφίδων, καὶ διακοσίας πα-
λάθας, καὶ ἔθετο ἐπὶ τοὺς ὄνους.
19 καὶ εἶπε τοῖς παιδαρίοις αὐτῆς, πορεύεσθε ἔμπροσ-
θέν μου, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ὀπίσω ὑμῶν παραγίνομαι, τῷ δὲ ἀν-
20 δρὶ αὐτῆς ναβὰλ οὐκ ἀπήγγειλεν. καὶ ἐγένετο αὐτῆς
ἐπιβεβηκυίας ἐπὶ τὴν ὄνον, καὶ καταβαινούσης ἐν σκέπῃ
τοῦ ὄρους. καὶ ἰδοὺ δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ κατέβαινον εἰς
συνάντησιν αὐτῆς, καὶ ἀπήντησεν αὐτοῖς.
21 καὶ δαυὶδ εἶπεν, ἴσως εἰς ἄδικον ἐφύλαξα πάντα
τὰ τοῦ ναβὰλ ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ οὐκ ᾐτησάμην λαβεῖν ἐκ
πάντων τῶν αὐτοῦ οὐδέν· καὶ ἀνταπέδωκέ μοι πονηρὰ ἀντὶ
22 ἀγαθῶν. τάδε ποιήσαι ὁ θεὸς τοῖς ἐχθροῖς δαυίδ, καὶ
τάδε προσθείη, εἰ ὑπολείψομαι ἐκ πάντων τῶν ναβὰλ
23 ἕως πρωῒ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον. καὶ εἶδεν ἀβυγαὶλ
τὸν δαυίδ, καὶ σπεύσασα κατέβη ἀπὸ τοῦ ὄνου, καὶ ἔπεσεν
ἐνώπιον δαυὶδ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ προσεκύνησεν
αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν.

תרגום יונתן

12 ואיתפניאו עולימי דוד לאורחתהון ותבו ואתו וחויאו ליה ככל פתגמיא האילין׃ 13 ואמר דוד לגברוהי זריזו גבר ית חרביה וזריזו גבר ית חרביה וזריז אף דוד ית חרביה וסליקו בתר דוד כארבע מאה גברא ומאתן אשתארו למיטר מניא׃ 14 ולאביגיל אתת נבל חוי עולימא חד מעולימיא למימר הא שלח דוד אזגדין ממדברא לברכא ית ריבוננא וקץ בהון׃ 15 וגבריא טבין לנא לחדא לא איתנזיקנא ולא שגא לנא מדעם כל יומין דהליכנא עמהון כד הוינא שרן בחקלא׃ 16 שור מקף הוו עלנא אף בליליא אף ביממא כל יומין דהוינא עמהון רען ענא׃ 17 וכען דעי וחזי מה תעבדין ארי גמירא בישתא למיתי על ריבוננא ועל כל ביתיה והוא גבר רשיע מלמללא עמיה׃ 18 ואוחיאת אביגיל ונסיבת מאתן גריצן דלחם ותרין גרבין דחמר וחמש ען מכברא וחמש סאין קליא ומאה אתכלין דעינבין צימוקין ומאתן דבילתא ושויאת על חמריא׃ 19 ואמרת לעולימהא עברו קדמי הא אנא בתריכון אתיא ולבעלה נבל לא חויאת׃ 20 והוה היא רכיבא על חמרא ונחתא בסטר טורא והא דוד וגברוהי נחתין לקדמותה וערעת יתהון׃ 21 ודוד אמר ברם לשקרא נטריית ית כל די לדין במדברא ולא שגא מכל די ליה מדעם ואתיב לי בישתא חלף טבתא׃ 22 כדין יעביד יי לסנאי דוד וכדין יוסיף אם אשאר מכל די ליה עד נהר צפרא ידע מדע׃ 23 וחזת אביגיל ית דוד ואוחיאת ונחתת מעל חמרא ונפלת לאפי דוד על אפהא וסגידת על ארעא׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

12 Et reuersi sunt adolescentes Dauid in viam suam, & redierunt & venerunt, & indicauerunt illi omnia eiusmodi verba. 13 Et dixit Dauid viris suis, Accingite vir gladium suum. & accinxerunt vir gladium suum, & accinxit quoque Dauid gladium suum, & ascenderunt post Dauid quasi quadringenti viri; & ducenti relicti sunt ad custodienda vasa. 14 Et Abigail vxori Nabal indicauit adolescens vnus de adolescentibus, dicendo, Ecce misit Dauid nuncios ex deserto ad benedicendum hero nostro, & abominatus est in eos. 15 Et viri boni nobis valde: nos non læsi sumus, & non alteratum nobis quicquam omnibus diebus quibus ambulauimus cum illis quando fuimus manentes in agro. 16 Murus circundans fuerunt super nos etiam noctu, etiam interdiu omnibus diebus quibus fuimus cum illis pascentes pecus. 17 Et nunc cognosce & vide quid facies; nam completa est malitia vt veniat super herum nostrum, & super omnem domum eius: & ipse vir improbus ad loquendum cum eo. 18 Et festinauit Abigail & accepit ducentas tortas panis, & duos vtres vini & quinque pecora saginata, & quinque Zzauan polentæ, & centum palmites vuarum passarum, & ducentas portiones caricarum, & posuit super asinos. 19 Et dixit adolescentibus suis; Transite ante me, ecce ego post vos veniens: & marito suo Nabal non indicauit. 20 Et fuit illa insidens super asinum, & descendens in latere montis; & ecce Dauid & viri eius descendentes ad occursum eius, & obuiauit eis. 21 Et Dauid dixit, Verùm in vanum custodiui omnia quæ illis in deserto; non alteratum est ex omnibus quæ illi, quicquam: & reddidit mihi malum pro bono. 22 Sic faciat Dominus odientibus Dauid, & sic addat, si relinqui faciam ex omnibus quæ illi, vsque ad lucem auroræ cognoscentem cognitionem. 23 Et vidit Abigail Dauid & festinauit, & inclinata est desuper asino, & cecidit ad faciem Dauid super faciem suam, & adorauit super terram.

Universidad de Deusto
Biblioteca

24 ותפל על־רגליו ותאמר בי אני אדני העון
ותדבר־נא אמתך באזניך ושמע אמת דברי
25 אמתך׃ אל־נא ישית אדני את־לבו אל־
איש הבליעל הזה על־נבל כי כשמו כן הוא
נבל שמו ונבלה עמו ואני אמתך לא ראיתי את־
נערי אדני אשר שלחת׃
26 ועתה אדני חי־יהוה וחי־נפשך אשר מנעך
יהוה מבוא בדמים והושע ידך לך ועתה יהיו
כנבל אויביך והמבקשים אל־אדני רעה׃
27 ועתה הברכה הזאת אשר־הביא שפחתך
לאדני ונתנה לנערים המתהלכים ברגלי אדני׃
28 שא נא לפשע אמתך כי־עשה יעשה יהוה
לאדני בית נאמן כי־מלחמות יהוה אדני נלחם
ורעה לא־תמצא בך מימיך׃
29 ויקם אדם לרדפך ולבקש את־נפשך
והיתה־נפש אדני צרורה בצרור החיים את
יהוה אלהיך ואת נפש איביך יקלענה בתוך כף
30 הקלע׃ והיה כי־יעשה יהוה לאדני ככל
אשר דבר את־הטוב עליך וצוך למניד על־
31 ישראל׃ ולא־תהיה זאת לך לפוקה ולמכשול
לב לאדני ולשפך־דם חנם ולהושיע אדני לו
והיטב יהוה לאדני וזכרת את־אמתך׃
32 ויאמר דויד לאביגל ברוך יהוה אלהי ישראל
אשר שלחך היום הזה לקראתי׃
33 וברוך טעמך וברוכה את אשר כלתני
היום הזה מבוא בדמים והושע ידי לי׃
34 ואולם חי־יהוה אלהי ישראל אשר
מנעני מהרע אותך כי לולי מהרת ותבאת
לקראתי כי אם־נותר לנבל עד־אור הבקר
משתין בקיר׃

SAMVEL. I. Translat. B. Hierony. Decad.

24 Et cecidit ad pedes eius, & dixit: In me
sit dñe mi hæc iniquitas. Loquatur obsecro ancilla tua in auribus tuis, & audi verba famulæ tuæ.
25 Ne tam ponat dominus meus cor super virum istum iniquū Nabal, quoniã secũdùm nomẽ suum stultus est, & est stultitia cum eo. Ego aũt ancilla tua nõ vidi pueros tuos dñe mi quos misisti.
26 Nunc ergo dñe mi, viuit dñs & viuit anima tua, qui prohibuit te ne venires in sanguinem, & saluauit manũ tuam
E tibi. Et nunc fiãt sicut Nabal inimici tui,
27 & qui quærunt dño meo malum. Quapropter suscipe benedictionẽ hanc quam attulit ancilla tua tibi dño meo, & da pueris qui assistunt domino meo.
28 Aufer iniquitatem famulę tuæ. faciens enim faciet Dñs tibi dño meo domum fidelem, quia prœlia dñi dñe mi tu prœliaris. Malicia ergo non inueniatur in te omnibus
29 diebus vitę tuæ. Si enim surrexerit aliqũ homo persequés te vel quærens animam tuam, erit anima dñi mei custodita quasi in fasciculo viuẽtium apud Dñm Deum tuum. Porrò inimicorũ tuorũ anima rotabitur quasi in impetu & circulo fundæ.
30 Cùm ergo fecerit tibi dñs domino meo omnia hæc quæ locutus est bona de te, &
31 cõstituerit te ducẽ super Israel: Non erit tibi hoc in singultum & in scrupulũ cordis dño meo, & effuderis sanguinẽ innoxium, aut ipse te vltus fueris. Et cùm benefecerit dns domino meo, recordaberis
32 ancillæ tuæ. Et ait Dauid ad Abigail, Benedictus Dñs Deus Israel qui misit te hodie in occursum meum.
33 Et benedicta eloquium tuũ, & benedicta tu quæ prohibuisti me hodie ne irem ad sanguinem & vlciscerer me manu mea.
34 Aliquin viuit Dominus Deus Israel qui prohibuit me ne malum facerem tibi, nisi cito venisses in occursum mihi, non remansisset Nabal vsque ad lucem mane mingens ad parietem.

24 Et super pedes eius cecidit, & dixit, In me
domine mi iniquitas: loquatur iam ancilla tua
in aures tuas, & audi verba famulæ tuæ.
25 Ne iam ponat dominus meus cor super virum iniquum istum super Nabal; quoniam secundum nomen suum, sic est ipse Nabal nomen
eius, & stultitia cum eo: & ego famula tua nõ
vidi pueros domini mei quos misisti.
26 Et nunc domine mi, viuit dominus & viuit anima tua, sicut prohibuit te Dominus, ne
venires in sanguinem innocentem, & saluares
manum tuam tibi, & nunc fiant vt Nabal inimici tui, & qui quærunt domino meo mala.
27 Et nunc accipe benedictionem hanc, quam attulit ancilla tua dominomeo, & dabis pueris
qui assistunt domino meo.
28 Aufer iam iniquitatem famulæ tuæ, quia faciens faciet Dominus domino meo domum fidelem, quia prœlium Domini dominus meus præliabitur, & malicia nõ inuenietur in te vnquã.
29 Et si surrexerit homo persequens te & quærens animam tuam, & erit anima domini
mei ligata in vinculo vitæ à Domino Deo, &
animam inimicorum tuorum funda iaculaberis
in medio fundæ. Et erit quando fecerit Do-
30 minus domino meo secundùm omnia quæ locutus est bona de te, & constituerit te Dominus
in ducem super Israel.
31 Et non erit tibi hoc abominatio & scandalum cordis domino meo effundere sanguinẽ
innocentem gratis, & saluare manum domini
mei sibi, & benefaciet Dominus domino meo,
& recordaberis ancillæ tuæ, vt benefacias ei.
32 Et ait Dauid Abygail, Benedictus Dominus Deus Israel, qui misit te hodie in hac in oc-
cursum mihi.
33 Et benedictus mos tuus, & benedicta tu
quæ prohibuisti me hodie in hac, ne irem in sanguinem, & saluarem manum meam mihi.
34 Verùm viuit Dominus Deus Israel, qui prohibuit me hodie malum facere tibi; quia nisi festinasses & venisses in occursum mihi,
non relictus esset Nabal vsque ad lucem ma-
tutinam meiens ad parietem.

24 καὶ πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἔπεσε, καὶ εἶπεν, ἐν ἐμοὶ κύριέ μου ἡ αἰτία, λαλησάτω δὴ ἡ δούλη σου εἰς τὰ ὦτά σου, καὶ ἄκουσον τὸν λόγον τῆς δούλης σου.
25 μὴ δὴ θέτω ὁ κύριός μου τὴν καρδίαν ἐπὶ τὸν ἄνδρα τὸν λοιμὸν τοῦτον ἐπὶ ναβάλ· ὅτι κατὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὕτως ἐστὶν αὐτὸς ναβὰλ ὄνομα αὐτῷ, καὶ ἀφροσύνη μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐγὼ ἡ δούλη σου οὐκ εἶδον τὰ παιδάρια τοῦ κυρίου μου ἃ ἀπέστειλας.
26 καὶ νῦν κύριέ μου, ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, καθὼς ἐκώλυσέ σε κύριος τοῦ μὴ ἐλθεῖν εἰς αἷμα ἀθῷον, καὶ σῶσαι χεῖρά σου σοὶ· καὶ νῦν γένοιτο ὡς ναβὰλ οἱ ἐχθροί σου καὶ οἱ ζητοῦντες τὰ κυρίῳ μου κακά.
27 καὶ νῦν λάβε τὴν εὐλογίαν ταύτην, ἣν ἐνήνοχεν ἡ δούλη σου τῷ κυρίῳ μου, καὶ δώσεις τοῖς παιδαρίοις τοῖς παρεπομένοις τῷ κυρίῳ μου.
28 ἄφες δὴ τὸ ἀνόμημα τῇ δούλῃ σου, ὅτι ποιῶν ποιήσει ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου οἶκον πιστόν, ὅτι πόλεμον κυρίου ὁ κύριός μου πολεμήσει· καὶ κακία οὐχ εὑρεθήσεται ἐν σοὶ πώποτε.
29 καὶ ἐὰν διώκῃ ἄνθρωπος καταδιώκων σε καὶ ζητῶν τὴν ψυχήν σου, καὶ ἔσται ἡ ψυχὴ τοῦ κυρίου μου ἐνδεδεμένη ἐν δεσμῷ τῆς ζωῆς παρὰ κυρίῳ τῷ θεῷ, καὶ τὴν ψυχὴν τῶν ἐχθρῶν σου σφενδονήσει ἐν μέσῳ τῆς σφενδόνης.
30 καὶ ἔσται ὅτ' ἂν ποιήσει κύριος τῷ κυρίῳ μου κατὰ πάντα ἃ ἐλάλησεν ἀγαθὰ ἐπὶ σέ, καὶ ἐντελεῖται σοι κύριος εἰς ἡγούμενον ἐπὶ ἰσραήλ.
31 καὶ οὐκ ἔσται σοι τοῦτο βδελυγμὸς καὶ σκάνδαλον καρδίας τῷ κυρίῳ μου ἐκχεῦαι αἷμα ἀθῷον δωρεάν, καὶ σῶσαι χεῖρα κυρίου μου ἑαυτῷ· καὶ ἀγαθυνεῖ κύριος τῷ κυρίῳ μου καὶ μνησθήσῃ τῆς δούλης σου, καὶ καλῶς ποιήσαι αὐτῇ.
32 καὶ εἶπε δαυὶδ τῇ ἀβιγαίλ, εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ὃς ἀπέστειλέ σε σήμερον ὧν ταύτῃ εἰς ἀπάντησίν μοι.
33 καὶ εὐλογητὸς ὁ τρόπος σου, καὶ εὐλογημένη σὺ ἡ κωλύσασά με σήμερον ὧν ταύτῃ μὴ ἐλθεῖν εἰς αἷμα, καὶ σῶσαι χεῖρά μου ἐμοί.
34 πλὴν ζῇ κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ ὃς ἀπεκώλυσέ με σήμερον καὶ κακοποιῆσαί σοι· ὅτι εἰμὴ ἔσπευσας καὶ παρεγένου εἰς ἀπάντησίν μου, οὐκ ἂν ἐπελείφθη τῷ ναβὰλ ἕως φωτὸς καὶ πρωὶ οὐρῶν πρὸς τοῖχον.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Et cecidit ante pedes eius. & dixit, Obsecro, super me quæ mihi, domine mi, culpa: & loquatur nunc ancilla tua ante te, & audiat verba ancillæ tuæ. "Non, nunc, ponat dominus meus cor suum super virum stultum hunc super Nabal, nam vt nomen eius, ficelle Nabal nomen eius, & stoliditas cum illo: & ego ancilla tua non vidi adolescentes domini mei quos misisti.
"Et nunc domine mi, permanens ipse Dominus, & viuit anima tua, quòd prohibuit te Dominus ab effundendo sanguinem, & ab vlciscendo manu tua te, & nunc erunt vt Nabal osores tui, & qui quærunt super dominum meum malum.
"Et nunc oblatio hæc, quam venire fecit ancilla tua domino meo, & dabitur adolescentibus qui ministrant ante dominum meum. "Ignosce nunc culpis ancillæ tuæ, quia firmando firmabit Dominus domino meo regnum firmum, quoniam bella populi Domini dominus meus init, & malum non inuentum est in te in die tuo. "Et surrexit homo ad persequendum te, & ad quærendum occidere te; & erit anima domini mei in thesauro vitarum sæculi ante Dominum Deum tuum, & animã auctorum inimicitiæ tuæ volare facies, vt qui volare faciunt lapides in funda. "Et erit quando firmabit Dominus domino meo iuxta omnia quæ locutus est ad venire faciendum bonum super te, & inberi faciet te esse regem super Israel. "Et non erit hoc tibi in anxietatem, & ad quærendum effundendum sanguinem innoxium frustra, & ad vlciscendum dominum meum sibi; & in pondus cordis domino meo, & recordaberis ancillam tuam. "Et dixit Dauid ad Abigail, Benedictus Dominus Deus Israel, qui misit te hodie in occursum meum. "Et benedicta cognitio tua, & benedicta tu, quæ prohibuisti me ab effundendo sanguinẽ quidem, & me vlciscendo manu mea. "Et verùm permanens ipse Dominus Deus Israel, qui prohibuit me à malefaciendo tibi, nisi festinasses, & venisses in occursum meum, si vtique relictus foret Nabali, donec luceret aurora, cognoscens cognitionem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

35 ׳ וַיִּקַּח דָּוִד מִיָּדָהּ אֵת אֲשֶׁר הֵבִיאָה לּוֹ וְלוֹ אָמַר עָלִי לְשָׁלוֹם לְבֵיתֵךְ רְאִי שָׁמַעְתִּי בְקוֹלֵךְ וָאֶשָּׂא פָנָיִךְ׃

36 ׳ וַתָּבֹא אֲבִיגַיִל אֶל נָבָל וְהִנֵּה לוֹ מִשְׁתֶּה בְּבֵיתוֹ כְּמִשְׁתֵּה הַמֶּלֶךְ וְלֵב נָבָל טוֹב עָלָיו וְהוּא שִׁכֹּר עַד מְאֹד וְלֹא הִגִּידָה לוֹ דָּבָר קָטֹן וְגָדוֹל עַד אוֹר הַבֹּקֶר׃

37 ׳ וַיְהִי בַבֹּקֶר בְּצֵאת הַיַּיִן מִנָּבָל וַתַּגֶּד לוֹ אִשְׁתּוֹ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּמָת לִבּוֹ בְקִרְבּוֹ וְהוּא הָיָה לְאָבֶן׃

38 ׳ וַיְהִי כַּעֲשֶׂרֶת הַיָּמִים וַיִּגֹּף יְהוָה אֶת נָבָל וַיָּמֹת׃

39 ׳ וַיִּשְׁמַע דָּוִד כִּי מֵת נָבָל וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר רָב אֶת רִיב חֶרְפָּתִי מִיַּד נָבָל וְאֶת עַבְדּוֹ חָשַׂךְ מֵרָעָה וְאֶת רָעַת נָבָל הֵשִׁיב יְהוָה בְּרֹאשׁוֹ וַיִּשְׁלַח דָּוִד וַיְדַבֵּר בַּאֲבִיגַיִל לְקַחְתָּהּ לוֹ לְאִשָּׁה׃

40 ׳ וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי דָוִד אֶל אֲבִיגַיִל הַכַּרְמֶלָה וַיְדַבְּרוּ אֵלֶיהָ לֵאמֹר דָּוִד שְׁלָחָנוּ אֵלַיִךְ לְקַחְתֵּךְ לוֹ לְאִשָּׁה׃

41 ׳ וַתָּקָם וַתִּשְׁתַּחוּ אַפַּיִם אָרְצָה וַתֹּאמֶר הִנֵּה אֲמָתְךָ לְשִׁפְחָה לְרָחֵץ רַגְלֵי עַבְדֵי אֲדֹנִי׃

42 ׳ וַתְּמַהֵר וַתָּקָם אֲבִיגַיִל וַתִּרְכַּב עַל הַחֲמוֹר וַחֲמֵשׁ נַעֲרוֹתֶיהָ הַהֹלְכוֹת לְרַגְלָהּ וַתֵּלֶךְ אַחֲרֵי מַלְאֲכֵי דָוִד וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה׃

43 ׳ וְאֶת אֲחִינֹעַם לָקַח דָּוִד מִיִּזְרְעֶאל וַתִּהְיֶיןָ גַּם שְׁתֵּיהֶן לוֹ לְנָשִׁים׃

44 ׳ וְשָׁאוּל נָתַן אֶת מִיכַל בַּת אָשֶׁת דָּוִד לְפַלְטִי בֶן לַיִשׁ אֲשֶׁר מִגַּלִּים׃

כו

1 ׳ וַיָּבֹאוּ הַזִּפִים אֶל שָׁאוּל הַגִּבְעָתָה לֵאמֹר הֲלוֹא דָוִד מִסְתַּתֵּר בְּגִבְעַת הַחֲכִילָה עַל פְּנֵי הַיְשִׁימֹן׃

35 ׳ Suscepit ergo Dauid de manu eius omnia quæ attulerat ei. Dixítque ei, Vade pacificè in domum tuam : ecce audiui vocem tuam, & honoraui faciem tuam.

36 ׳ Venit autē Abigail ad Nabal. Et ecce erat ei cōuiuium in domo eius quasi conuiuium regis, & cor Nabal iocundum. erat enim ebrius nimis, & non indicauit ei verbū pusillum aut grande vsq; mane.

37 ׳ Diluculo autem cùm digessisset vinū Nabal, indicauit ei vxor sua verba hæc. Et emortuum est cor eius intrinsecus, & factus est quasi lapis.

38 ׳ Cúmq, pertransissent decem dies, percussit Dominus Nabal, & mortuus est.

39 ׳ Quod cùm audisset Dauid mortuum Nabal, ait, Benedictus Dominus qui iudicauit causam opprobrij mei de manu Nabal, & seruum suum custodiuit à malo : & maliciam Nabal reddidit Dominus in caput eius. Misit ergo Dauid & locutus est ad Abigail vt sumeret eam sibi in vxorem.

40 ׳ Et venerunt pueri Dauid ad Abigail in Carmelum, & locuti sunt ad eam, dicentes : Dauid misit nos ad te vt accipiat te sibi in vxorem.

41 ׳ Quæ consurgens adorauit prona in terram, & ait : Ecce famula tua sit in ancillam, vt lauet pedes seruorum domini mei.

42 ׳ Et festinauit, & surrexit Abigail, & ascendit super asinum, & quinque puellæ eius ierunt cum ea pedisequę eius, & secuta est nuncios Dauid, & facta est illi vxor.

43 ׳ Sed & Achinoem accepit Dauid de Iezrael, & fuit vtraque vxor eius.

44 ׳ Saul autem dedit Michol filiā suam vxorem Dauid Phalti filio Lais, qui erat de Gallim.

CAP. XXVI.

1 ET venerunt Ziphæi ad Saul in Gabaa dicentes : Ecce Dauid absconditus est in colle Achilę, quæ est ex aduerso solitudinis.

35 ׳ καὶ ἔλαβε δαυὶδ πάντα τὰ ὁπὸ χειρὸς αὐτῆς ἃ ἤνεγκεν αὐτῷ· καὶ εἶπεν αὐτῇ δαυίδ, ἀνάβηθι εἰς εἰρηνεύων εἰς τὸν οἶκόν σου· βλέπε ἐδήκοτι ἤκουσα τὴν φωνῆς σου, καὶ ἐντεταράπιωμαι τὸ πρόσωπόν σου.

36 ׳ καὶ παρεγένετο ἀβιγαὶλ πρὸς ναβάλ· καὶ ἰδοὺ ὡσὶ ὢν αὐτῷ πότον ὡς ὁ πότος τῶν βασιλέων ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ ἡ καρδία ναβὰλ ἀγαθὴ ἐπ' αὐτῷ, καὶ αὐτὸς μεθύων σφόδρα· καὶ οὐκ ἀπήγγειλεν ἀβιγαὶλ τὰ ναβὰλ ῥῆμα μέγα ἢ μικρὸν ἕως φωτὸς ἕως πρωΐ.

37 ׳ καὶ ἐγένετο πρωΐ, καὶ ὡς ἐξέπνευσεν ὁ ἐκ οἴνου ναβάλ, ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἐνεπάγη αὐτῷ ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς γέγονεν ὡς λίθος.

38 ׳ καὶ ἐγένετο ὡσεὶ δέκα ἡμέραι, καὶ ἐπάταξε κύριος τὸν ναβὰλ καὶ ἀπέθανεν.

39 ׳ καὶ ἤκουσε δαυὶδ ὅτι ἀπέθανε ναβάλ, καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς ὃς ἔκρινε τὴν κρίσιν ἐνειδισμοῦ μου ἐκ χειρὸς ναβάλ, καὶ τὸν δοῦλον αὐτοῦ περιεποιήσατο ἐκ χειρὸς κακῶν· καὶ τὴν κακίαν ναβὰλ ἐπέστρεψε κύριος εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ καὶ ἐλάλησε περὶ ἀβιγαὶλ, λαβεῖν αὐτὴν ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα.

40 ׳ καὶ ἦλθον οἱ παῖδες δαυὶδ πρὸς ἀβιγαὶλ εἰς τὸν καρμηλον· καὶ ἐλάλησαν αὐτῇ, λέγοντες· δαυὶδ ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σὲ λαβεῖν σεαυτῷ εἰς γυναῖκα.

41 ׳ καὶ ἀναστᾶσα προσεκύνησεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἡ δούλη σου εἰς παιδίσκην νίπτειν τοὺς πόδας τῶν παίδων τοῦ κυρίου μου.

42 ׳ καὶ ἐτάχυνε καὶ ἀνέστη ἀβιγαὶλ καὶ ἐπέβη ἐπὶ τὸν ὄνον, καὶ πέντε κοράσια αὐτῆς ἠκολούθησαν αὐτῇ· καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω τῶν ἀγγέλων δαυίδ, καὶ γίνεται αὐτῷ εἰς γυναῖκα.

43 ׳ καὶ τὴν ἀχιναὰμ ἔλαβεν ἑαυτῷ δαυὶδ ἐξ ἰζραὴλ, καὶ ἦσαν αὐτῷ ἀμφότεραι εἰς γυναῖκας.

44 ׳ καὶ σαὺλ ἔδωκε μεχὸλ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τὴν γυναῖκα δαυὶδ τῷ φαλτιὴλ λαΐς τῷ ἐκ γαλίμ.

κς'.

1 ׳ Καὶ ἦλθον οἱ ζηφαῖοι εἰς τὸν βουνὸν πρὸς σαὺλ, λέγοντες, ἰδοὺ δαυὶδ κέκρυπται πλησίον ἡμῶν ἐν τῷ βουνῷ τῷ ἐχελα ἐκ τοῦ προσώπου τοῦ ἰεσιμουθ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

35 ׳ Et accepit Dauid ab illa id quod venire fecit illi. & illi dixit, Ascende in pace ad domum tuam ; vide quòd audiui te & suscepi faciem tuam.

36 ׳ Et venit Abigail ad Nabal, & ecce illi conuiuium in domo sua, vt conuiuium regis, & cor Nabal pulchrum super ipsum, & ipse ebrius valde : & non indicauit illi verbum paruum aut magnum, donec lucesceret aurora.

37 ׳ Et fuit in aurora quando quieuit vinum à Nabal, & indicauit illi vxor eius verba hæc : & mortuum est cor eius in visceribus suis, & ipse fuit vt lapis.

38 ׳ Et fuit post tempus decem dierum, & plegit Dominus Nabal, & mortuus est.

39 ׳ Et audiuit Dauid quòd mortuus est Nabal : & dixit, Benedictus Dominus qui iudicauit iudicium opprobrij mei de manu Nabal, & seruum suum prohibuit à faciendo malo, & malum Nabal redire fecit Dominus in caput ipsius. & misit Dauid, & petiuit Abigail ad accipiendam sibi vxorem.

40 ׳ Et venerunt serui Dauid ad Abigail Charmela, & locuti sunt cum illa dicendo, Dauid misit nos ad te ad accipiendum te sibi in vxorem.

41 ׳ Et surrexit & adorauit super faciem suam super terram, & ait, Ecce ancilla tua in ancillam, ad lauandum pedes seruorum domini mei.

42 ׳ Et festinauit, & surrexit Abigail, & ascendit super asinum, & quinque adolescentulæ eius euntes iuxta eam : & iuit post nuncios Dauid, & fuit illi in vxorem.

43 ׳ Et Ahinoogham tulit Dauid ex Iezraghel, & fuerunt etiam ambæ illæ ipsiin vxores.

44 ׳ Et Saul dedit Michal filiam suam vxorem Dauid, Palti filio Lais qui ex Galim.

CAP. XXVI.

1 ET venerunt homines Ziph ad Saul ad Gibghatha : ad dicendum, Nónne Dauid absconditus in colle Hhachila qui super faciem Iesimon?

35 ׳ וְקַבֵּל דָּוִד מִינָהּ יָת דְּאַיְתִיאַת לֵיהּ וְלֵיהּ אֲמַר סְקִי לְשָׁלֵם לְבֵיתֵךְ חֲזִי דְקַבֶּלִית מֵימְרֵךְ וְקַבֶּלִית אַפֵּךְ׃ 36 ׳ וַאֲתַת אֲבִיגַיִל לְוָת נָבָל וְהָא מִשְׁתְּיָא בְּבֵיתֵהּ כְּמִשְׁתְּיָא דְמַלְכָּא וְלִבָּא דְנָבָל שַׁפִּיר עֲלוֹהִי וְהוּא רַבְיָא עַד לַחֲדָא וְלָא חַוְיָאת לֵיהּ פִּיתְגָם זְעִיר וְרַב עַד נְהַר עַפְרָא׃ 37 ׳ וַהֲוָה בְּצַפְרָא כַּד פָּג חֲמָרָא מִנֶּבָל וְחַוְיָאת לֵיהּ אִיתְּתֵיהּ יָת פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין וּמִית לִבֵּיהּ בְּגַוֵּיהּ וְהוּא הֲוָה כְּאַבְנָא׃ 38 ׳ וַהֲוָה לְסוֹף עֲשָׂרָה יוֹמִין וּמְחָא יְיָ יָת נָבָל וּמִית׃ 39 ׳ וּשְׁמַע דָּוִד אֲרֵי מִית נָבָל וַאֲמַר בְּרִיךְ יְיָ דַּיָּן יָת דִּינָא דְחִסְרֵי מִידָא נָבָל וְיָת בִּישְׁתָּא נָבָל אֲתֵיב יְיָ בְּרֵישֵׁיהּ וְשַׁלַּח דָּוִד וּשְׁאַל לַאֲבִיגַיִל לְמִסְבַּהּ לֵיהּ לְאִיתּוּ׃ 40 ׳ וַאֲתוֹ עַבְדֵי דָוִד לַאֲבִיגַיִל לְכַרְמֵלָא וּמַלִּילוּ עִמָּהּ לְמֵימַר דָּוִד שְׁלָחָנָא לְוָתָךְ לְמִסְבַּהּ לֵיהּ לְאִיתּוּ׃ 41 ׳ וְקָמַת וּסְגִידַת עַל אַפַּהָא עַל אַרְעָא וַאֲמָרַת הָא אַמְתָּא עַל אִרְעָא וְתִמְשֵׁי עַל לְקִיבְלָא וְאִלֵּין כְּתַר אִיתְבְּרֵי דְּשַׁמְּשִׁין לְאִסְתַּמָּשָׁא רִיגְלֵי עַבְדֵי רִיבּוֹנִי׃ 42 ׳ וְאִיתְבְּהִילַת וְקָמַת אֲבִיגַיִל וּרְכִיבַת עַל חֲמָרָא וְחַמְשׁ עֻלֵּימָתָהָא אָזְלִין לְקִבְלָהּ וְאִזְלַת כְּתַר אִיתְבְּרֵי דָוִד וַהֲוָת לֵיהּ לְאִיתּוּ׃ 43 ׳ וְיָת אֲחִינֹעַם נְסִיב דָּוִד מִיִּזְרְעֶאל וְהַווֹ אַף תַּרְוֵיהֶן לֵיהּ לְנִשִׁין׃ 44 ׳ וְשָׁאוּל יְהַב יָת מִיכַל בְּרַתֵּיהּ אִתַּת דָּוִד לְפַלְטִי בַּר לַיִשׁ דְּמִגַּלִּים׃

כו

1 ׳ וַאֲתוֹ אֱנָשׁ זִיף לְוָת שָׁאוּל לְגִבְעָתָא לְמֵימַר הֲלָא דָוִד מְטַמַּר בְּגִבְעַת חֲכִילָה דְעַל אַפֵּי יְשִׁימוֹן׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 ¶ וַיָּבֹאוּ הַזִּפִים אֶל־שָׁאוּל גִּבְעָתָה לֵאמֹר הֲלוֹא דָוִד מִסְתַּתֵּר בְּגִבְעַת הַחֲכִילָה עַל־פְּנֵי הַיְשִׁימוֹן׃

2 ¶ וַיָּקָם שָׁאוּל וַיֵּרֶד אֶל־מִדְבַּר־זִיף וְאִתּוֹ שְׁלֹשֶׁת־אֲלָפִים אִישׁ בְּחוּרֵי יִשְׂרָאֵל לְבַקֵּשׁ אֶת־דָּוִד בְּמִדְבַּר־זִיף׃

3 ¶ וַיִּחַן שָׁאוּל בְּגִבְעַת הַחֲכִילָה אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הַיְשִׁימוֹן עַל־הַדֶּרֶךְ וְדָוִד יֹשֵׁב בַּמִּדְבָּר וַיַּרְא כִּי בָא שָׁאוּל אַחֲרָיו הַמִּדְבָּרָה׃

4 ¶ וַיִּשְׁלַח דָּוִד מְרַגְּלִים וַיֵּדַע כִּי־בָא שָׁאוּל אֶל־נָכוֹן׃

5 ¶ וַיָּקָם דָּוִד וַיָּבֹא אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר חָנָה שָׁם שָׁאוּל וַיַּרְא דָּוִד אֶת־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁכַב שָׁם שָׁאוּל וַאַבְנֵר בֶּן־נֵר שַׂר־צְבָאוֹ וְשָׁאוּל שֹׁכֵב בַּמַּעְגָּל וְהָעָם חֹנִים סְבִיבֹתָו׃

6 ¶ וַיַּעַן דָּוִד וַיֹּאמֶר אֶל־אֲחִימֶלֶךְ הַחִתִּי וְאֶל־אֲבִישַׁי בֶּן־צְרוּיָה אֲחִי יוֹאָב לֵאמֹר מִי־יֵרֵד אִתִּי אֶל־שָׁאוּל אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר אֲבִישַׁי אֲנִי אֵרֵד עִמָּךְ׃

7 ¶ וַיָּבֹא דָוִד וַאֲבִישַׁי אֶל־הָעָם לָיְלָה וְהִנֵּה שָׁאוּל שֹׁכֵב יָשֵׁן בַּמַּעְגָּל וַחֲנִיתוֹ מְעוּצָה בָאָרֶץ מְרַאֲשֹׁתָו וַאַבְנֵר וְהָעָם שֹׁכְבִים סְבִיבֹתָו׃

8 ¶ וַיֹּאמֶר אֲבִישַׁי אֶל־דָּוִד סִגַּר אֱלֹהִים הַיּוֹם אֶת־אוֹיִבְךָ בְיָדֶךָ וְעַתָּה אַכֶּנּוּ נָא בַחֲנִית וּבָאָרֶץ פַּעַם אַחַת וְלֹא אשנה [אֶשְׁנֶה] לוֹ׃

9 ¶ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אֲבִישַׁי אַל־תַּשְׁחִיתֵהוּ כִּי מִי שָׁלַח יָדוֹ בִּמְשִׁיחַ יְהוָה וְנִקָּה׃

10 ¶ וַיֹּאמֶר דָּוִד חַי־יְהוָה כִּי אִם־יְהוָה יִנְּפֶנּוּ אוֹ יוֹמוֹ יָבֹא וְמֵת אוֹ בַמִּלְחָמָה יֵרֵד וְנִסְפָּה׃

11 ¶ חָלִילָה לִּי מֵיְהוָה מִשְׁלֹחַ יָדִי בִּמְשִׁיחַ יְהוָה וְעַתָּה קַח־נָא אֶת־הַחֲנִית אֲשֶׁר מְרַאֲשֹׁתָו וְאֶת־צַפַּחַת הַמָּיִם וְנֵלְכָה לָּנוּ׃

12 ¶ וַיִּקַּח דָּוִד אֶת־הַחֲנִית וְאֶת־צַפַּחַת הַמַּיִם מְרַאֲשֹׁתֵי שָׁאוּל וַיֵּלְכוּ לָהֶם וְאֵין רֹאֶה וְאֵין יוֹדֵעַ וְאֵין מֵקִיץ כִּי כֻלָּם יְשֵׁנִים כִּי תַרְדֵּמַת יְהוָה נָפְלָה עֲלֵיהֶם׃

2 ²Et surrexit Saul & descendit in desertum Ziph, & cum eo tria millia virorũ de electis Israel, vt quæreret Dauid in deserto Ziph.

3 ²Et castrametatus est Saul in Gabaa Achilę quæ erat ex aduerso solitudinis in via. Dauid autẽ habitabat in deserto. Videns autem q̃ venisset Saul post se in desertum:

4 ²Misit exploratores, & didicit quòd illuc venisset certissimè.

5 ²Et surrexit Dauid & venit ad locum vbi erat Saul. Cúmq; vidisset locũ in quo dormiebat Saul & Abner filius Ner princeps militiæ eius, & Saulem dormientẽ in tentorio, & reliquũ vulgus per circuitum eius: ²Ait Dauid ad Achimelech Ethęũ, & Abisai filium Saruiæ fratrem Ioab, dicens: Quis descendet mecum ad Saul in castra? Dixítque Abisai, Ego descendam tecum. ²Venerunt ergo Dauid & Abisai ad populum nocte, & inuenerunt Saul iacentem & dormientem in tentorio, & hastam fixam in terra ad caput eius: Abner autem & populum dormientes in circuitu eius.

8 ²Dixítque Abisai ad Dauid, Conclusit Deus inimicum tuum hodie in manus tuas. Nunc ergo perfodiam eum lancea in terra semel, & secundo opus non erit.

9 ²Et dixit Dauid ad Abisai, Ne interficias eum. Quis enim extendet manum suam in christum domini, & innocẽs erit?

10 ²Et dixit Dauid, Viuit dominus, quia nisi Dominus percusserit eũ, aut dies eius venerit vt moriatur, aut in prœlium descendens pericrit: ²Propitius mihi sit Dominus ne extendam manum meam in christum Domini. Nunc igitur tolle hastam quæ est ad caput eius & scyphum aquæ, & abeamus.

12 ²Tulit igitur Dauid hastam & scyphũ aquæ qui erat ad caput eius, & abierunt. Et non erat quisquã qui videret & intelligeret & euigilaret, sed omnes dormirent, quia sopor dñi irruerat super eos.

2 ² καὶ ἀνέστη σαοὺλ καὶ κατέβη εἰς τὴν ἔρημον ζιφ· καὶ μετ' αὐτοῦ τρεῖς χιλιάδες ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν ἐξ ἰσραὴλ ζητεῖν τὸν δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ ζίφ.

3 ² καὶ παρενέβαλεν σαοὺλ ἐν τῷ βουνῷ τῷ ἐχελα ἐπὶ προσώπου ἰεσεμουν ἐπὶ τὴν ὁδόν· καὶ ὁ δαυὶδ ἐκάθητο ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ εἶδε δαυὶδ ὅτι ἥκει σαοὺλ ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὴν ἔρημον.

4 ² καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ κατασκόπους, καὶ ἔγνω ὅτι ἥκει σαοὺλ ἑτοίμως ἐκεῖ.

5 ² καὶ ἀνέστη δαυὶδ λάθρα καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸν τόπον ὃν ἐκάθευδε ἐκεῖ σαοὺλ· καὶ εἶδε δαυὶδ τὸν τόπον ὃ ἐκοιμήθη ἐκεῖ σαοὺλ, καὶ ἀβεννὴρ υἱὸς νὴρ ἀρχιστράτηγος αὐτοῦ ἐκεῖ, καὶ σαοὺλ ἐκάθευδεν ἐν λαπίθῃ· καὶ ὁ λαὸς παρεμβεβληκὼς κύκλῳ αὐτοῦ.

6 ² καὶ ἀπεκρίθη δαυὶδ καὶ εἶπε πρὸς ἀχιμέλεχ τὸν χετταῖον, καὶ πρὸς ἀβεσσαὶ υἱὸν σαρουίας ἀδελφὸν ἰοὰβ, λέγων· τίς εἰσελεύσεται μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν παρεμβολὴν πρὸς σαούλ; καὶ εἶπεν ἀβεσσαί, ἐγὼ εἰσελεύσομαι μετὰ σοῦ.

7 ² καὶ εἰσπορεύεται δαυὶδ καὶ ἀβεσσαὶ εἰς τὸν λαὸν τὴν νύκτα· καὶ ἰδοὺ σαοὺλ κατάκειται ὕπνωσεν ἐν λαπίθῃ, καὶ τὸ δόρυ ἐμπέπηγὸς εἰς τὴν γῆν πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ· καὶ ἀβεννὴρ καὶ ὁ λαὸς κατάκειται κύκλῳ αὐτοῦ.

8 ² καὶ εἶπεν ἀβεσσαὶ πρὸς δαυὶδ, ἀπέκλεισε κύριος τὸν ἐχθρόν σου σήμερον εἰς χεῖράς σου· καὶ νῦν παταξω δὴ αὐτὸν τῷ δόρατι ἅπαξ εἰς τὴν γῆν καὶ δευτερώσω αὐτῷ.

9 ² καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἀβεσσαί, μὴ διαφθείρῃς αὐτόν, ὅτι τίς ἐποίσει χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν χριστὸν κυρίου καὶ ἀθῳωθήσεται; ² καὶ εἶπε δαυὶδ, ζῇ κύριος, ὅτι ἐὰν μὴ κύριος παίσῃ αὐτόν, ἢ ἡ ἡμέρα αὐτοῦ ἔλθῃ καὶ ἀποθάνῃ, ἢ εἰς πόλεμον καταβῇ καὶ προσβῇ.

11 ² ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο παρὰ κυρίου ἐπενεγκεῖν χεῖρά μου ἐπὶ χριστὸν κυρίου· καὶ νῦν λαβὲ δὴ τὸ δόρυ τὸ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ τὸν φακὸν τοῦ ὕδατος ἀπὸ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἀπέλθωμεν ἡμεῖς.

12 ² καὶ ἔλαβε δαυὶδ τὸ δόρυ καὶ τὸν φακὸν τοῦ ὕδατος ἀπὸ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθον αὐτοί· καὶ οὐκ ἦν ὁ βλέπων καὶ οὐκ ἦν ὁ γινώσκων καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξεγειρόμενος, πάντες γὰρ καθεύδοντες, ὅτι ὕπνος κυρίου ἔπεσεν ἐπ' αὐτούς.

תרגום יונתן

2 וְקָם שָׁאוּל וְנָחַת לְמַדְבְּרָא דְזִיף וְעִמֵּיהּ תְּלָתָא אַלְפִין גַּבְרָא בְּחוּרֵי יִשְׂרָאֵל לְבַעְיָא יָת דָּוִד בְּמַדְבְּרָא דְזִיף׃

3 וְשָׁרֵא שָׁאוּל בְּגִבְעָה חֲכִילָה דְעַל אַפֵּי יְשִׁימוֹן דְעַל אוֹרְחָא וְדָוִד יָתֵיב בְּמַדְבְּרָא וְחָזֵא אֲרֵי אֲתָא שָׁאוּל בָּתְרוֹהִי לְמַדְבְּרָא׃

4 וְשַׁלַּח דָּוִד סָאֲלִין וְיָדַע אֲרֵי אֲתָא שָׁאוּל בְּקוּשְׁטוֹ׃

5 וְקָם דָּוִד וַאֲתָא לְאַתְרָא דְשָׁרָא תַּמָּן שָׁאוּל וַחֲזָא דָּוִד יָת אַתְרָא דְשָׁכַב תַּמָּן שָׁאוּל וַאַבְנֵר בַּר נֵר רַב חֵילֵיהּ וְשָׁאוּל שָׁכֵיב בְּכַרְקוֹמֵיהּ וְעַמָּא שַׁרְיָן סַחֲרָנוֹהִי׃

6 וְאָתֵיב דָּוִד וַאֲמַר לַאֲחִימֶלֶךְ חִתָּאָה וְלַאֲבִישַׁי בַּר צְרוּיָה אֲחוּהּ דְיוֹאָב לְמֵימַר מַן יְחוֹת עִמִּי לְוָת שָׁאוּל לְמַשְׁרְיָתָא וַאֲמַר אֲבִישַׁי אֲנָא אֵחוֹת עִמָּךְ׃

7 וַאֲתָא דָּוִד וַאֲבִישַׁי לְוָת עַמָּא בְּלֵילְיָא וְהָא שָׁאוּל שָׁכִיב דְּסוּד בְּכַרְקוֹמֵיהּ וּסוּרְנֵיהּ נָעֲיצָא בְּאַרְעָא אֵיסָרוֹהִי וַאֲבְנֵר וְעַמָּא שַׁרְיָן סַחֲרָנוֹהִי׃

8 וַאֲמַר אֲבִישַׁי לְדָוִד כְּסַר יְיָ יוֹמָא דֵין יָת בַּעְיָל דְּבָבָךְ בִּידָךְ וּכְעַן אֶתְחֲבִינֵיהּ כְּעַן בְּסוּרְנֵיהּ וְאֶכְבְּרִינֵיהּ בְּאַרְעָא וְתִנְיָנָא לָא אֶתְנֵי לֵיהּ׃

9 וַאֲמַר דָּוִד לַאֲבִישַׁי לָא תְחַבְּלִינֵיהּ אֲרֵי מַן אוֹשִׁיט יְדֵיהּ בְּמְשִׁיחָא דַייָ וְזַכָּא׃

10 וַאֲמַר דָּוִד קַיָּם יְיָ אֶלָּהֵין יְיָ מְלַאוּשְׁטָא יְדֵי בְּמְשִׁיחָא וְיָ וּכְעַן סַב כְּעַן יָת סוּרְנֵיהּ דְּאֵיסָרוֹהִי וְיָת כַּסָּא דְמַיָּא וְנֵיזִיל לָנָא׃

11 וּנְסִיב דָּוִד יָת סוּרְנֵיהּ וְיָת כַּסָּא דְמַיָּא מִלְוָת שָׁאוּל וַאֲזָלוּ לְהוֹן וְלֵית דְּחָזֵי וְלֵית דְּיָדַע וְלֵית דְּיִתְעַר דְּהָווֹ כֻלְּהוֹן נָמְכִין אֲרֵי כַרְהוּן דְּמַלְכָּא דְיָ נְחַת עֲלֵיהוֹן׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

2 ²Et surrexit Saul & descendit ad desertum Ziph, & cum eo tria millia viri electi Israel, ad quærendum Dauid in deserto Ziph.

3 ²Et posuit castra Saul in colle Hhachilah qui super faciem iessimon quæ super viam. & Dauid sedens in deserto, & vidit quòd venit Saul post se in desertum.

4 ²Et misit Dauid exploratores, & cognouit quòd venit Saul in veritate.

5 ²Et surrexit Dauid & venit ad locum vbi posuit Saul castra, & vidit Dauid locum in quo cubans Saul, & Abner filius Ner princeps virtutis eius, & Saul cubans in vallo, & populus se ponentes circum ipsum.

6 ²Et respondit Dauid & dixit ad Ahhimelech Hhetheæum & ad Abisai filium Saruiæ fratrem ipsius Ioab, dicendo, Quis descendet mecum ad Saul ad castra? & dixit Abisai: Ego descendam tecum.

7 ²Et venit Dauid & Abisai ad populum in nocte, & ecce Saul cubans sopitus in vallo, & hasta eius infixa in terram ad cernical eius, & Abner & populus se ponentes circum illum.

8 ²Et dixit Abisai ad Dauid, Tradidit dominus hodie auctorem inimicitiæ tuæ in manu tua. & nunc percutiam eum nunc in hasta sua, & configam eum in terra vice vna, & non iterabo illi.

9 ²Et dixit Dauid ad Abisai, Non perdes illum; nam quis extendet manum suam in vnctum Dominì? & innoxius erit?

10 ²Et dixit Dauid: Permanens ipse Dominus, nisi Dominus percutiat eum, aut dies eius perueneric & moriatur, aut in prælio descendat & occidatur. ²Nephas mihi ab-ante Dominum ab'extendendo manum meam in vnctum Domini, & nunc accipe hastam quæ ad cernical eius, & vas aquæ, & ibimus nobis.

12 ²Et tulit Dauid hastam & vas aquæ de cernicali Saul, & abierunt sibi, & non erat qui videns, & non qui cognoscens, & non qui excitatus esset, quia omnes illi soporati, quia somnus fortis ab-ante Dominum cecidit super illos.

Universidad de Deusto Biblioteca

וַיַּעֲבֹר דָּוִד הָעֵבֶר וַיַּעֲמֹד עַל־רֹאשׁ־הָהָר 13
מֵרָחֹק רַב הַמָּקוֹם בֵּינֵיהֶם׃
וַיִּקְרָא דָוִד אֶל־הָעָם וְאֶל־אַבְנֵר בֶּן־נֵר לֵאמֹר 14
הֲלוֹא תַעֲנֶה אַבְנֵר וַיַּעַן אַבְנֵר וַיֹּאמֶר מִי אַתָּה
קָרָאתָ אֶל־הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אַבְנֵר 15
הֲלוֹא־אִישׁ אַתָּה וּמִי כָמוֹךָ בְּיִשְׂרָאֵל וְלָמָּה לֹא
שָׁמַרְתָּ אֶל־אֲדֹנֶיךָ הַמֶּלֶךְ כִּי־בָא אַחַד הָעָם
לְהַשְׁחִית אֶת־הַמֶּלֶךְ אֲדֹנֶיךָ׃
לֹא־טוֹב הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָ חַי־יְהוָה כִּי 16
בְנֵי־מָוֶת אַתֶּם אֲשֶׁר לֹא־שְׁמַרְתֶּם עַל־אֲדֹנֵיכֶם
עַל־מְשִׁיחַ יְהוָה וְעַתָּה רְאֵה אֵי־חֲנִית הַמֶּלֶךְ וְאֶת־
צַפַּחַת הַמַּיִם אֲשֶׁר מְרַאֲשֹׁתָו׃
וַיַּכֵּר שָׁאוּל אֶת־קוֹל דָּוִד וַיֹּאמֶר הֲקוֹלְךָ זֶה 17
בְּנִי דָוִד וַיֹּאמֶר דָּוִד קוֹלִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ׃
וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה אֲדֹנִי רֹדֵף אַחֲרֵי עַבְדּוֹ כִּי מֶה 18
עָשִׂיתִי וּמַה־בְּיָדִי רָעָה׃ וְעַתָּה יִשְׁמַע־נָא 19
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֵת דִּבְרֵי עַבְדּוֹ אִם־יְהוָה הֱסִיתְךָ בִי
יָרַח מִנְחָה וְאִם בְּנֵי הָאָדָם אֲרוּרִים הֵם לִפְנֵי יְהוָה
כִּי־גֵרְשׁוּנִי הַיּוֹם מֵהִסְתַּפֵּחַ בְּנַחֲלַת יְהוָה לֵאמֹר
לֵךְ עֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים׃
וְעַתָּה אַל־יִפֹּל דָּמִי אַרְצָה מִנֶּגֶד פְּנֵי יְהוָה כִּי־ 20
יָצָא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבַקֵּשׁ אֶת־פַּרְעֹשׁ אֶחָד כַּאֲשֶׁר
יִרְדֹּף הַקֹּרֵא בֶּהָרִים׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל חָטָאתִי 21
שׁוּב בְּנִי־דָוִד כִּי לֹא־אָרַע לְךָ עוֹד תַּחַת אֲשֶׁר יָקְרָה
נַפְשִׁי בְּעֵינֶיךָ הַיּוֹם הַזֶּה הִנֵּה הִסְכַּלְתִּי וָאֶשְׁגֶּה
הַרְבֵּה מְאֹד׃ וַיַּעַן דָּוִד וַיֹּאמֶר הִנֵּה הַחֲנִית 22
הַמֶּלֶךְ וְיַעֲבֹר אֶחָד מֵהַנְּעָרִים וְיִקָּחֶהָ׃
וַיהוָה יָשִׁיב לָאִישׁ אֶת־צִדְקָתוֹ וְאֶת־אֱמֻנָתוֹ 23
אֲשֶׁר נְתָנְךָ יְהוָה הַיּוֹם בְּיָד וְלֹא אָבִיתִי לִשְׁלֹחַ יָדִי
בִּמְשִׁיחַ יְהוָה׃

13 *Cúmq; transisset Dauid ex aduerso &
stetisset in vertice montis de longe, & esset
14 grande interuallum inter eos: *Clamauit
Dauid ad populū & ad Abner filiū Ner
C dicens: Nónne respōdebis Abner? Et re-
spondens Abner, ait, Quis es tu qui cla-
15 mas & inquietas regem? *Et ait Dauid ad
Abner, Nunquid non vir tu es? & quis
alius similis tui in Israel? Quare ergo nō
custodisti dn̄m tuū regem? Ingressus est
enim vnus de turba vt interficeret regem
16 dn̄m tuū. *Non est bonū hoc quod feci-
sti: Viuit dn̄s, quoniam filij mortis estis
vos, quia non custodistis dn̄m vestrum
christum Dn̄i. Nunc ergo vide vbi sit ha-
sta regis, & vbi sit scyphus aquæ, qui erat
17 ad caput eius. *Cognouit autē Saul vocē
Dauid, & dixit, Nunquid vox hęc tua fili
mi Dauid? Et ait Dauid, Vox mea domi-
18 ne mi rex. *Et ait, Quam ob causam dn̄s
meus persequitur seruū suum? quid feci,
aut quod est malum in manu mea?
19 *Nunc ergo, audi oro dn̄e mi rex verba
serui tui. Si Dn̄s incitat te aduersum me,
odoretur sacrificiū. Si aūt filij hominum,
maledicti sunt in conspectu dn̄i, qui eie-
D cerunt me hodie vt nō habitem in hære-
ditate dn̄i, dicentes: Vade, serui dijs alie-
20 nis. *Et nunc non effundetur sanguis
meus in terra corā Domino, quia egres-
sus est rex Israel vt quærat pulicem vnum
sicut persequitur perdix in montibus.
21 *Et ait Saul, Peccaui; reuertere fili mi
Dauid. Nequaquam enim vltra tibi ma-
lefaciam, eo ꝙ preciosa fuerit anima mea
in oculis tuis hodie. Apparet enim quòd
stultè egerim & ignorauerim multa ni-
22 mis. *Et respondens Dauid, ait, Ecce
hasta regis, transeat vnus de pueris regis
23 & tollat eam. *Dominus autem retri-
buet vnicuiq; secundum iustitiam suam
& fidem. Tradidit enim te Dominus ho-
die in manum meam, & nolui extendere
manum meam in christum domini.

*Et transijt Dauid in vlteriorem partem, 13
& stetit in vertice montis de longe, & multa
via inter eos.
*Et vocauit Dauid populum, & Abener 14
filio Ner locutus est dicens: Non respondebis
Abener? & respondit Abener, & dixit, Quis
es qui vocas me, quis es tu?
*Et dixit Dauid ad Abener, Nunquid non 15
vir tu? & quis in Israel sicut tu? & quare
non custodis dominum tuum regem? quoniam
ingressus est vnus de populo vt interficeret do-
minum tuum regem. *Non bonum verbum 16
hoc quod fecisti, viuit dominus, quoniam filij
mortis vos qui non custoditis dominum ve-
strum regem christum Domini; & nunc vide
vbi est hasta regis, & lenticula aquæ quæ ad
caput eius.
*Et cognouit Saul vocem Dauid, & dixit: 17
Vox tua hæc fili Dauid? & dixit Dauid, Vox
mea domine mi, seruus tuus domine rex.
*Et dixit, Quare persequitur dominus meus 18
post seruum suum? quoniam quid peccaui, vel
quod in me malum inuentum est?
*Et nūc audiat iam dominus meus rex ver- 19
ba serui sui, si Deus incitauit te aduersum me,
odoretur sacrificium tuum; si autem filij homi-
num, maledicti isti coram Domino, quia eiece-
runt me hodie vt non firmer in hæreditate do-
mini, dicentes: Vade serui dijs alijs.
*Et nunc nō cadat sanguis meus super ter- 20
ram ex aduerso faciei domini: quia egressus est
rex Israel vt quærat pulicem vnum, sicut per-
sequitur nycticorax in montibus.
*Et dixit Saul, Peccaui, reuertere fili Da- 21
uid, quia non malefaciam tibi rursum, eo quòd
preciosa fuerit anima mea in oculis tuis in die
hac, stulte egi, & ignoraui multa nimis.
*Et respondit Dauid, & dixit, Ecce hasta 22
regis, transeat iam vnus puerorum & accipiat
eam.
*Et Dominus retribuet vnicuique iusticias 23
suas et fidem suam, vt tradidit te Dominus ho-
die in manus meas, & non volui inferre ma-
num meam in christum Domini.

13 *Καὶ διέβη Δαυὶδ εἰς τὸ πέραν, καὶ ἔστη ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ
ὄρους μακρόθεν, καὶ πολλὴ ἡ ὁδὸς ἀναμέσον αὐτῶν.
14 *καὶ προσεκαλέσατο Δαυὶδ τὸν λαόν, καὶ τῷ ἀβεννὴρ
υἱῷ νὴρ ἐλάλησε, λέγων· οὐκ ἀποκριθήσῃ ἀβεννήρ; καὶ ἀ-
πεκρίθη ἀβεννὴρ καὶ εἶπεν, τίς εἶ ὁ καλῶν με, τίς εἶ σύ;
15 *καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς ἀβεννήρ, οὐχὶ ἀνὴρ σύ; καὶ τίς
ἐν Ἰσραὴλ ὡς σύ; καὶ ἵνα τί οὐ φυλάσσεις τὸν κύριόν σου τὸν
βασιλέα; ὅτι εἰσῆλθε εἷς ἐκ τοῦ λαοῦ διαφθεῖραι τὸν
κύριόν σου τὸν βασιλέα.
16 *οὐκ ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ πεποίηκας· ζῇ κύριος,
ὅτι υἱοὶ θανάτου ὑμεῖς οἱ μὴ φυλάσσοντες τὸν κύριον ὑμῶν
τὸν βασιλέα τὸν χριστὸν κυρίου· καὶ νῦν ἴδε ποῦ ἐστι τὸ δόρυ
τοῦ βασιλέως, καὶ ὁ φακὸς τοῦ ὕδατος τὰ πρὸς κεφα-
λῆς αὐτοῦ.
17 *καὶ ἐπέγνω Σαοὺλ τὴν φωνὴν Δαυίδ, καὶ εἶπεν, ἡ φωνὴ
σου αὕτη τέκνον Δαυίδ; καὶ εἶπε Δαυίδ, φωνή μου κύριέ
μου, δοῦλος σὸς κύριε βασιλεῦ.
18 *καὶ εἶπεν, ἵνα τί τοῦτο καταδιώκει ὁ κύριός μου ὀπίσω
τοῦ δούλου αὐτοῦ; ὅτι τί ἥμαρτον; ἢ τίς ἐν ἐμοὶ κακία
εὑρέθη;
19 *καὶ νῦν ἀκουσάτω δὴ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τὰ ῥή-
ματα τοῦ δούλου αὐτοῦ, εἰ ὁ θεὸς ἐπισείει σε ἐπ' ἐμέ, ὀσφραν-
θείη ἡ θυσία σου· εἰ δὲ υἱοὶ ἀνθρώπων, ἐπικατάρατοι οὗτοι
ἐνώπιον κυρίου, ὅτι ἐξέβαλόν με σήμερον μὴ στηριχθῆ-
ναι ἐν κληρονομίᾳ κυρίου, λέγοντες, πορεύου δούλευε
20 θεοῖς ἑτέροις. *καὶ νῦν μὴ πέσοι τὸ αἷμά μου ἐπὶ
τὴν γῆν ἐξ ἐναντίας προσώπου κυρίου· ὅτι ἐξελήλυ-
θεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ζητεῖν ψύλλον ἕνα, καθὼς κα-
ταδιώκει ὁ νυκτικόραξ ἐν τοῖς ὄρεσιν.
21 *καὶ εἶπε Σαοὺλ, ἥμαρτον, ἐπίστρεφε τέκνον Δαυίδ,
ὅτι οὐκ κακοποιήσω σε ἔτι ἀνθ' ὧν ἔντιμος (γέγονεν) ἡ ψυ-
χή μου ἐν ὀφθαλμοῖς σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, μεμα-
ταίωμαι, καὶ ἠγνόηκα πολλὰ σφόδρα.
22 *καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ καὶ εἶπεν, ἰδοὺ τὸ δόρυ τοῦ βασιλέ-
ως, διελθέτω δὴ εἷς τῶν παιδαρίων καὶ λαβέτω αὐτό.
23 *καὶ κύριος ἐπιστρέψει ἑκάστῳ τὰς δικαιοσύνας αὐ-
τοῦ καὶ τὴν πίστιν αὐτοῦ· ὡς παρέδωκέ σε κύριος σήμερον
εἰς χεῖράς μου, καὶ οὐκ ἠθέλησα ἐπενεγκεῖν χεῖρά μου
ἐπὶ χριστὸν κυρίου.

תרגום יונתן

13 וַעֲבַר דָּוִד לְעִבְרָא וְקָם עַל רֵישׁ טוּרָא מֵרָחִיק סַגִּי אַתְרָא בֵּינֵיהוֹן׃
14 וּקְרָא דָוִד לְעַמָּא וּלְאַבְנֵר בַּר נֵר לְמֵימַר הֲלָא תָתֵיב אַבְנֵר וַאֲתֵיב אַבְנֵר וַאֲמַר מַן דֵּין דְּקָרֵי בְּרֵישׁ מַלְכָּא׃
15 וַאֲמַר דָּוִד לְאַבְנֵר הֲלָא גַבְרָא אַתְּ וּמַן כְּוָתָךְ בְּיִשְׂרָאֵל וּלְמָא לָא נְטַרְתְּ עַל רִבּוֹנָךְ מַלְכָּא אֲרֵי אֲתָא חַד מֵעַמָּא לְחַבָּלָא יָת מַלְכָּא רִבּוֹנָךְ׃
16 לָא תַקִּין פִּתְגָמָא הָדֵין דַּעֲבַדְתָּא קַיָּים הוּא יְיָ אֲרֵי בְּנֵי גַבְרֵי חַיָּבֵי קְטוֹל אַתּוּן דְּלָא נְטַרְתּוּן עַל רִבּוֹנְכוֹן עַל מְשִׁיחָא דַיְיָ וּכְעַן חֲזִי אַי מוּרְנִיתָא דְמַלְכָּא וְיָת מָנָא דְמַיָּא דְּאִיסָדוֹהִי׃
17 וְאִשְׁתְּמוֹדַע שָׁאוּל יָת קָלָא דְדָוִד וַאֲמַר הֲקָלָךְ דֵּין בְּרִי דָוִד וַאֲמַר דָּוִד קָלִי רִבּוֹנִי מַלְכָּא׃
18 וַאֲמַר לְמָה דְנַן רִבּוֹנִי רָדִיף בָּתַר עַבְדֵּיהּ אֲרֵי מָה עַבְדִית וְלָא בִידִי חוֹבָא׃
19 וּכְעַן יִשְׁמַע כְּעַן רִבּוֹנִי מַלְכָּא יָת פִּתְגָמֵי עַבְדֵּיהּ אִם מִן קֳדָם יְיָ אִיתְגְּרֵיתָא בִי יִתְקַבַּל קוּרְבָּנִי בְּרַעֲוָא וְאִם בְּנֵי אֱנָשָׁא לִיטִין אִינוּן קֳדָם יְיָ אֲרֵי תָרְכוּנִי יוֹמָא דֵין מִלְּמִידַר בְּאַחְסָנַת עַמָּא דַיְיָ לְמֵימַר אֱזֵיל בֵּינֵי עַמְמַיָּא פָּלְחֵי טַעֲוָתָא׃
20 וּכְעַן לָא יִתְאֲשַׁד דְּמִי לְאַרְעָא מִן קֳדָם יְיָ אֲרֵי נְפַק מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לְמִבְעֵי יָת חַלָּשׁ חַד כְּמָא דְּמִתְרְדֵיף קוֹרָאָה בְטוּרַיָּא׃
21 וַאֲמַר שָׁאוּל חַבֵית תּוּב בְּרִי דָוִד אֲרֵי לָא אַבְאֵישׁ לָךְ עוֹד חֲלַף דְּיַקִּירַת נַפְשִׁי בְּעֵינָךְ יוֹמָא הָדֵין הָא אִיסְתַּכְלִית וְאִיטְפְּשִׁית סַגִּי לַחֲדָא׃
22 וַאֲתֵיב דָּוִד וַאֲמַר הָא מוּרְנִיתָא דְמַלְכָּא וְיַעֲבַר חַד מֵעוּלֵימַיָּא וְיִסְבַהּ׃
23 וַיְיָ יָתֵיב לִגְבַר יָת זָכְוָתֵיהּ וְיָת קוּשְׁטֵיהּ דְּמַסְרָךְ יְיָ יוֹמָא דֵין בִּידִי וְלָא אֲבֵיתִי לְאוֹשָׁטָא יְדִי בִּמְשִׁיחָא דַיְיָ׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

13 Et transiuit Dauid transitum, & stetit super caput montis à longe; magnus locus inter illos.
14 Et vocauit Dauid ad populum, & ad Abner filium Ner, dicendo: Nónne respondebis Abner? & respondit Abner, & dixit, Quis hic qui clamans in capite regis?
15 Et dixit Dauid ad Abner, Nónne vir tu? & quis vt tu in Israel? & quare non custodisti super dominum tuum regem, quia venit vnus ex populo ad perdendum regem dominum tuum?
16 Non rectum verbum hoc quod fecisti: permanens ipse Dominus quòd filij debitores occisionis vos, qui non custodistis super dominum vestrum, super vnctum Domini. & nunc vide vbi hasta regis, & vas aquæ quod ad ceruical eius.
17 Et agnouit Saul vocem Dauid, & dixit, Num vox tua hæc, fili mi Dauid? & dixit Dauid, Vox mea domine mi rex.
18 Et dixit, Quare hoc, dominus meus persequens post seruum suum? nam quid feci? & non in manu mea culpa.
19 Et nunc, audiat nunc dominus meus rex verba serui sui: si ab-ante Dominum destinatus es in me, accipiatur sacrificium meum in voluntate; et si filij hominis, maledicti illi ante Dominum, quia repudiauerunt me hodie ne habitem in hæreditate populi Domini, dicendo: Abi inter gentes colentes errores.
20 Et nunc non fundatur sanguis meus in terra ab-ante dictum Domini, quia exiuit rex Israel ad quærendum debilem vnum, vt perquiritur perdix in montibus.
21 Et dixit Saul, Peccaui, redi fili mi Dauid, quia non malefaciam tibi amplius, propterea quòd pretiosa fuit anima mea in oculis tuis hodie, ecce stultus fui & infaniui valde.
22 Et retulit Dauid, & dixit, Ecce hasta regis, & transeat vnus ex adolescentibus, & accipiet eam.
23 Et Dominus reddet viro meritum eius, & veritatem eius, quòd tradidit te Dominus hodie in manu mea, & nolui extendere manum meam in vnctum Domini.

24 וְהִנֵּה כַּאֲשֶׁר גָּדְלָה נַפְשְׁךָ הַיּוֹם הַזֶּה בְּעֵינָי
כֵּן תִּגְדַּל נַפְשִׁי בְּעֵינֵי יְהוָה וְיַצִּלֵנִי מִכָּל־צָרָה׃
25 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־דָּוִד בָּרוּךְ אַתָּה בְּנִי דָוִד גַּם
עָשֹׂה תַעֲשֶׂה וְגַם יָכֹל תּוּכָל וַיֵּלֶךְ דָּוִד לְדַרְכּוֹ וְשָׁאוּל
שָׁב לִמְקוֹמוֹ׃

כז

1 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־לִבּוֹ עַתָּה אֶסָּפֶה יוֹם־אֶחָד
בְּיַד־שָׁאוּל אֵין־לִי טוֹב כִּי הִמָּלֵט אִמָּלֵט אֶל־
אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְנוֹאַשׁ מִמֶּנִּי שָׁאוּל לְבַקְשֵׁנִי עוֹד
בְּכָל־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וְנִמְלַטְתִּי מִיָּדוֹ׃
2 וַיָּקָם דָּוִד וַיַּעֲבֹר הוּא וְשֵׁשׁ־מֵאוֹת אִישׁ אֲשֶׁר
עִמּוֹ אֶל־אָכִישׁ בֶּן־מָעוֹךְ מֶלֶךְ גַּת׃
3 וַיֵּשֶׁב דָּוִד עִם־אָכִישׁ בְּגַת הוּא וַאֲנָשָׁיו
אִישׁ וּבֵיתוֹ דָּוִד וּשְׁתֵּי נָשָׁיו אֲחִינֹעַם הַיִּזְרְעֵאלִית
וַאֲבִיגַיִל אֵשֶׁת־נָבָל הַכַּרְמְלִית׃
4 וַיֻּגַּד לְשָׁאוּל כִּי־בָרַח דָּוִד גַּת וְלֹא־יוֹסֵף עוֹד
לְבַקְשׁוֹ׃ 5 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אָכִישׁ אִם־
נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ יִתְּנוּ־לִי מָקוֹם בְּאַחַת עָרֵי
הַשָּׂדֶה וְאֵשְׁבָה שָּׁם וְלָמָּה יֵשֵׁב עַבְדְּךָ בְּעִיר
הַמַּמְלָכָה עִמָּךְ׃
6 וַיִּתֶּן־לוֹ אָכִישׁ בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־צִקְלָג לָכֵן
הָיְתָה צִקְלַג לְמַלְכֵי יְהוּדָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
7 וַיְהִי מִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר־יָשַׁב דָּוִד בִּשְׂדֵה
פְלִשְׁתִּים יָמִים וְאַרְבָּעָה חֳדָשִׁים׃
8 וַיַּעַל דָּוִד וַאֲנָשָׁיו וַיִּפְשְׁטוּ אֶל־הַגְּשׁוּרִי וְהַגִּרְזִי
וְהָעֲמָלֵקִי כִּי הֵנָּה יֹשְׁבוֹת הָאָרֶץ אֲשֶׁר מֵעוֹלָם
בּוֹאֲךָ שׁוּרָה וְעַד־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃
9 וְהִכָּה דָוִד אֶת־הָאָרֶץ וְלֹא יְחַיֶּה אִישׁ וְאִשָּׁה
וְלָקַח צֹאן וּבָקָר וַחֲמֹרִים וּגְמַלִּים וּבְגָדִים וַיָּשָׁב
וַיָּבֹא אֶל־אָכִישׁ׃

24 * Et sicut magnificata est anima tua hodie in oculis meis, sic magnificetur anima mea in oculis Domini, & liberet me de omni angustia.
25 * Ait ergo Saul ad Dauid, Benedictus tu fili mi Dauid. Et quidem faciés facies, & potens poteris. Abijt autem Dauid in viam suam, & Saul reuersus est in locum suum.

CAP. XXVII.

1 A ET ait Dauid in corde suo, Aliquando incidam vna die in manus Saul. Nónne melius est vt fugiam, & saluer in terra Philistinorum? vt desperet Saul, cesset q; me quærere in cunctis finibus Israel? fugiam ergo manus eius.
2 * Et surrexit Dauid, & abijt ipse & sexcenti viri cum eo ad Achis filium Maoch regem Geth.
3 * Et habitauit Dauid cū Achis in Geth, ipse & viri eius, vir & domus eius, & duæ
B vxores eius, Achinoem Iezraelites, & Abigail vxor Nabal Carmeli.
4 * Et nunciatum est Saul quòd fugisset Dauid in Geth, & non addidit vltra quærere eum.
5 * Dixit aūt Dauid ad Achis, Si inueni gratiā in oculis tuis, detur mihi locus in vna vrbium regionis huius vt habitem ibi. Cur enim manet seruus tuus in ciuitate regis tecum?
6 * Dedit itaque ei Achis in die illa Siceleg: Propter quam causam facta est Sicelech regum Iuda vsque in diem hanc.
7 * Fuit autem numerus dierum, quibus habitauit Dauid in regione Philisthinorum, quatuor mensium.
8 * Et ascendit Dauid & viri eius, & agebant prædas de
C Gessuri, & de Gezre, & de Amalechitis. Hi enim pagi habitabāt in terra antiquitus, euntibus Sur vsque ad terram Ægypti.
9 * Et percutiebat Dauid omnē terram illorum, nec relinquebat viuentem virum & mulierem, tolléns que boues & oues, & asinos, & camelos, & vestes, reuertebatur & veniebat ad Achis.

תרגום יונתן

24 וְהָא כְּמָא דִי יְקָרַת נַפְשָׁךְ יוֹמָא הָדֵין בְּעֵינַי כֵּן תֵּיקַר נַפְשִׁי קֳדָם יְיָ וִישֵׁיזְבִנַּנִי מִכָּל עָקָא׃
25 וַאֲמַר שָׁאוּל לְדָוִד בְּרִיךְ אַתְּ בְּרִי דָוִד אַף מַלָּכָא תִמְלוֹךְ וְאַף אַצְלָחָא תַצְלַח וַאֲזַל דָּוִד לְאוֹרְחֵיהּ וְשָׁאוּל תָּב לְאַתְרֵיהּ׃

כז

1 וַאֲמַר דָּוִד בְּלִבֵּיהּ כְּעַן אֶתְמְסַר יוֹמָא חַד בִּידָא דְשָׁאוּל לֵית לִי מִדְּעַם דְּטָב אֲרֵי אִשְׁתֵּיזָבָא אֶשְׁתֵּזֵב לַאֲרַע פְּלִשְׁתָּאֵי וִינוּחַ מִנִּי שָׁאוּל לְמִבְעֵינִי עוֹד בְּכָל תְּחוּם יִשְׂרָאֵל וְאֶשְׁתֵּיזֵב מִן יְדֵיהּ׃
2 וְקָם דָּוִד וַעֲבַר הוּא וְשִׁית מְאָה גֻבְרָא דְעִמֵּיהּ לְוָת אָכִישׁ בַּר מַעֲכָה מַלְכָּא דְגַת׃
3 וִיתֵיב דָּוִד עִם אָכִישׁ בְּגַת הוּא וְגֻבְרוֹהִי גְבַר וֶאֱנָשׁ בֵּיתֵיהּ דָּוִד וְתַרְתֵּין נְשׁוֹהִי אֲחִינוֹעַם דְּמִיִּזְרְעֶאל וַאֲבִיגַיִל אִתַּת נָבָל דְּמִכַּרְמְלָא׃
4 וְאִתְחַוָּה לְשָׁאוּל אֲרֵי עֲרַק דָּוִד לְגַת וְלָא אוֹסֵיף עוֹד לְמִבְעֵיהּ׃
5 וַאֲמַר דָּוִד לְאָכִישׁ אִם כְּעַן אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין בְּעֵינָךְ יִתְּנוּן לִי אֲתַר בַּחֲדָא מִקִּרְוֵי חַקְלָא וְאֵתֵיב תַּמָּן וּלְמָה יְתִיב עַבְדָּךְ בְּקִרְיַת מַלְכוּתָא עִמָּךְ׃
6 וִיהַב לֵיהּ אָכִישׁ בְּיוֹמָא הַהוּא יָת צִקְלַג בְּכֵן הֲוָת צִקְלַג לְמַלְכָּא דְבֵית יְהוּדָה עַד יוֹמָא הָדֵין׃
7 וַהֲוָה מִנְיַן יוֹמַיָּא דִּיתֵיב דָּוִד בְּקִרְוֵי פְלִשְׁתָּאֵי יוֹמִין וְאַרְבְּעָה יַרְחִין׃
8 וּסְלֵיק דָּוִד וְגֻבְרוֹהִי וְאִתְנַגִּידוּ עַל גְּשׁוּרָאֵי וְגִרְזָאֵי וְעַמַלְקָאֵי אֲרֵי אִנּוּן יָתְבַת אַרְעָא דְּמִלְּעָלְמָא דְּמֵעַלָנָא דְחַגְרָא וְעַד אַרְעָא דְמִצְרָיִם׃
9 וּמָחֵי דָּוִד יָת יָתְבֵי אַרְעָא וְלָא מְקַיֵּים גְּבַר וְאִתְּתָא וּשְׁבוּ עָאן וְתוֹרִין וַחֲמָרִין וְגַמְלִין וּנְסֵיב לְבוּשִׁין וְתָאֵיב וַאֲתָא לְוָת אָכִישׁ׃

24 * *Et ecce sicut magnificata est in die hac anima tua in oculis meis, sic magnificetur anima mea in conspectu Domini, & eruat me, & liberet me ex omni angustia.*
25 * *Et dixit Saul ad Dauid, Benedictus tu fili Dauid, & faciens facies, & potens poteris: & abijt Dauid in viam suam, & Saul reuersus est in locum suum.*

CAP. XXVII.

1 *ET ait Dauid in corde suo, dicens: Nunc apponar in die vna in manus Saul, & non erit mihi bonum nisi saluer in terra Philistinorum & cesset à me Saul vt quærat me in cunctis finibus Israel, & saluabor de manu eius.*
2 * *Et surrexit Dauid & transijt ipse, & sexcenti viri qui cum eo, & abijt ad Achis filium Maoch regem Geth.*
3 * *Et sedit Dauid ad Achis regē in Geth, ipse & viri qui cum eo vnusquisque & domus eius, & Dauid et ambæ vxores eius Achinaan Israelites, & Abigail vxor Nabal Carmeli.*
4 * *Et nunciatum est Sauli quòd fugit Dauid in Geth, & non addidit vltra quærere eum.*
5 * *Et dixit Dauid ad Achis, Si iam inuenit gratiā seruus tuus in oculis tuis, dent iam mihi locum in vna vrbium quæ in agro, & habitabo ibi: & quare manet seruus tuus in ciuitate regali tecum?*
6 * *Et dedit ei Achis in die illa Secelag: propter hoc facta est Secelag regi Iudææ vsque in diem hanc.*
7 * *Et fuit numerus dierum, quibus mansit Dauid in agro Philistinorum, menses quatuor.*
8 * *Et ascendebat Dauid & viri eius, & irruebant in Gessuræum & Iezræum, & in Amalecitem, quoniam habitabatur terra quæ à Gessur, & vsque ad terram Ægypti.*
9 * *Et percutiebat terram, & non relinquebat viuentem virum & mulierem, & capiebant greges ouium, & boum armenta, & asinos, & camelos, & vestem, & reuertebantur, & veniebant ad Achis.*

24 * καὶ ἰδοὺ καθὼς ἐμεγαλώθη ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἡ ψυχή σου ἐν ὀφθαλμοῖς μου, οὕτως μεγαλωθείη ἡ ψυχή μου ἐναντίον κυρίου, καὶ σκεπάσαι με καὶ ἐξέλοιτό με ἐκ πάσης θλίψεως.
25 * καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς δαυίδ, εὐλογημένος σὺ τέκνον δαυίδ, καὶ ποιῶν ποιήσεις καὶ δυνάμενος δυνήσῃ· καὶ ἀπῆλθε δαυίδ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ σαοὺλ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

κζ.

1 * Καὶ εἶπε δαυίδ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, λέγων· νῦν προστεθήσομαι ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ εἰς χεῖρας σαοὺλ, καὶ οὐκ ἔσται μοι ἀγαθὸν, ἐὰν μὴ διασωθῶ εἰς γῆν ἀλλοφύλων καὶ ἀνῇ ἀπ' ἐμοῦ σαοὺλ τοῦ ζητεῖν με εἰς πᾶν ὅριον ἰσραήλ, καὶ σωθήσομαι ἐκ χειρὸς αὐτοῦ.
2 * καὶ ἀνέστη δαυίδ καὶ διέβη αὐτὸς καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη πρὸς ἀκχὶς υἱὸν μαὼχ βασιλέα γέθ.
3 * καὶ ἐκάθισε δαυίδ πρὸς ἀκχὶς βασιλέα ἐν γέθ αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ ἕκαστος καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ, καὶ δαυίδ καὶ ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες αὐτοῦ ἀχιναὰμ ἡ ἰεζραηλῖτις καὶ ἀβιγαὶλ ἡ γυνὴ ναβὰλ τοῦ καρμηλίου.
4 * καὶ ἀπηγγέλη τῷ σαοὺλ ὅτι πέφευγε δαυίδ εἰς γέθ, καὶ οὐ προσέθετο ἔτι ζητεῖν αὐτόν.
5 * καὶ εἶπε δαυίδ πρὸς ἀκχὶς, εἰ δὴ εὕρηκε χάριν ὁ δοῦλός σου ἐν ὀφθαλμοῖς σου, δότωσαν δή μοι τόπον ἐν μιᾷ τῶν πόλεων τῶν κατ' ἀγρὸν καὶ καθίσομαι ἐκεῖ· καὶ ἵνα τί κάθηται ὁ δοῦλός σου ἐν πόλει βασιλευομένῃ μετὰ σοῦ;
6 * καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἀκχὶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν σεκελάγ· διὰ τοῦτο ἐγένετο ἡ σεκελὰγ τῷ βασιλεῖ τῆς ἰουδαίας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
8 * καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν ὧν ἐκάθισε δαυίδ ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφύλων μῆνες τέσσαρες.
7 * καὶ ἀνέβαινε δαυίδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ καὶ ἐπετίθεντο ἐπὶ τὸν γεσουραῖον καὶ τὸν ἰεζραῖον καὶ ἐπὶ τὸν ἀμαληκίτην, ὅτι κατῳκεῖτο ἡ γῆ ἡ ἀπὸ γεσοὺρ καὶ ἕως γῆς αἰγύπτου.
9 * καὶ ἔτυπτε τὴν γῆν, καὶ οὐκ ἐζωογόνει ἄνδρα καὶ γυναῖκα, καὶ ἐλάμβανον ποίμνια καὶ βουκόλια καὶ ὄνους καὶ καμήλους, καὶ ἱματισμόν· καὶ ἀνέστρεφον καὶ ἤρχοντο πρὸς ἀκχίς.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

24 Et ecce sicut pretiosa fuit anima tua hodie in oculis meis, sic pretiosa erit anima mea ante Dominum, & liberabit me de omni tribulatione.
25 Et dixit Saul ad Dauid, Benedictus tu fili mi Dauid, etiam regnando regnabis, & etiam prosperando prosperabis. & iuit Dauid ad viam suam, & Saul redijt ad locum suum.

CAP. XXVII.

1 ET dixit Dauid in corde suo, Nunc tradar vno die in manu Saul: non est quidquam quod bonum; sed euadendo euadam in terram Pelisthæorum, & quiescet à me Saul ad quærendum me amplius in omni termino Israel, & liberabor de manu eius.
2 Et surrexit Dauid & transijt ipse & sexcenti viri qui cum eo, ad Akis filium Maghakah regem Gath.
3 Et sedit Dauid cum Akis in Gath, ipse & viri eius, vir & homo domus eius, Dauid & duæ vxores eius, Ahhinogham quæ ex Iezraghel, & Abigail vxor Nabal qui ex Carmela.
4 Et nunciatum est Sauli quòd fugit Dauid ad Gath, & non addidit amplius vt quæreret illum.
5 Et dixit Dauid ad Akis, Si nunc inueni misericordiam in oculis tuis, dent mihi locum in vna ex vrbibus agri, & sedebo ibi. & quare sedebit seruus tuus in vrbe regni tecum?
6 Et dedit illi Akis in die illo Sziklag: sic fuit Sziklag regi domus Iehudah vsque ad diem hanc.
7 Et fuit numerus dierum, quibus sedit Dauid in vrbibus Pelisthæorum, dies & quatuor menses.
8 Et ascendit Dauid & viri eius, & distracti sunt super Ghessuræum, & Girgezæum, & Ghamalekæum, quia illi habitantes terram quæ à seculo descensus Hhagra & vsque ad terram Misraim.
9 Et percussit Dauid habitatores terræ, non manere faciens virum & mulierem: & ceperunt pecus & boues, & asinos, & camelos; & accepit vestes, & retulit, & venit ad Akis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

20 וַיֹּאמֶר אָכִישׁ אֶל־פִּשְׁטֵתֵּם הַיּוֹם וַיֹּאמֶר דָּוִד
עַל־נֶגֶב יְהוּדָה וְעַל־נֶגֶב הַיְרַחְמְאֵלִי וְאֶל־נֶגֶב
21 הַקֵּנִי׃ ׀ וְאִישׁ וְאִשָּׁה לֹא־יְחַיֶּה דָּוִד לְהָבִיא
גַת לֵאמֹר פֶּן־יַגִּדוּ עָלֵינוּ לֵאמֹר כֹּה־עָשָׂה דָוִד וְכֹה
מִשְׁפָּטוֹ כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר יָשַׁב בִּשְׂדֵה פְלִשְׁתִּים׃
22 וַיַּאֲמֶן אָכִישׁ בְּדָוִד לֵאמֹר הַבָּאֵשׁ ׀ הִבְאִישׁ
בְּעַמּוֹ בְיִשְׂרָאֵל וְהָיָה ׀ לִי לְעֶבֶד עוֹלָם׃

כח

1 ׀ וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם וַיְקַבְּצוּ
פְלִשְׁתִּים אֶת־מַחֲנֵיהֶם לַצָּבָא לְהִלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמֶר אָכִישׁ אֶל־דָּוִד יָדֹעַ ׀ תֵּדַע כִּי אִתִּי תֵּצֵא
2 בַּמַּחֲנֶה אַתָּה וַאֲנָשֶׁיךָ׃
3 ׀ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אָכִישׁ לָכֵן אַתָּה תֵּדַע אֶת־
אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה עַבְדֶּךָ וַיֹּאמֶר אָכִישׁ אֶל דָּוִד לָכֵן
שֹׁמֵר לְרֹאשִׁי אֲשִׂימְךָ כָּל־הַיָּמִים׃
3 ׀ וּשְׁמוּאֵל מֵת וַיִּסְפְּדוּ־לוֹ כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיִּקְבְּרֻהוּ
בָּרָמָה וּבְעִירוֹ וְשָׁאוּל הֵסִיר אֶת־הָאֹבוֹת וְאֶת־
4 הַיִּדְּעֹנִים מִן־הָאָרֶץ׃ ׀ וַיִּקָּבְצוּ פְלִשְׁתִּים
וַיָּבֹאוּ וַיִּחֲנוּ בְשׁוּנֵם וַיִּקְבֹּץ שָׁאוּל אֶת־כָּל־
5 יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ בַּגִּלְבֹּעַ׃ ׀ וַיַּרְא שָׁאוּל אֶת־
מַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים וַיִּרָא וַיֶּחֱרַד לִבּוֹ מְאֹד׃
6 ׀ וַיִּשְׁאַל שָׁאוּל בַּיהוָה ׀ וְלֹא עָנָהוּ יְהוָה גַּם
בַּחֲלֹמוֹת גַּם בָּאוּרִים גַּם בַּנְּבִיאִים׃
7 ׀ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לַעֲבָדָיו בַּקְשׁוּ־לִי אֵשֶׁת בַּעֲלַת־
אוֹב וְאֵלְכָה אֵלֶיהָ וְאִדְרְשָׁה־בָּהּ וַיֹּאמְרוּ עֲבָדָיו
אֵלָיו הִנֵּה אֵשֶׁת בַּעֲלַת־אוֹב בְּעֵין דּוֹר׃
8 ׀ וַיִּתְחַפֵּשׂ שָׁאוּל וַיִּלְבַּשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים וַיֵּלֶךְ
הוּא וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים עִמּוֹ וַיָּבֹאוּ אֶל־הָאִשָּׁה לַיְלָה
וַיֹּאמֶר קָסְמִי־נָא לִי בָּאוֹב וְהַעֲלִי לִי אֵת אֲשֶׁר
אֹמַר אֵלָיִךְ׃

10 ׀ Dicebat autē ei Achis, In quē irruisti
hodie? Respondebat Dauid, Contra Me-
ridiem Iudæ, & contra Meridiem Hiera-
11 mel, & contra Meridié Ceni. ׀ Virum &
mulierē non viuificabat Dauid, nec addu
cebat in Geth, dicens: Ne fortè loquātur
aduersum nos. Hæc fecit Dauid; et hoc
erat decretū illi omnibus diebus quibus
habitauit in regione Philistinorum.
12 ׀ Credidit ergo Achis Dauid, dicens:
Multa mala operatus est contra populum
suum Israel. Erit igitur mihi seruus sempi
ternus. CAP. XXVIII.
1 FActum est aūt in diebus illis, congre-
gauerūt Philistijm agmina sua vt præ-
parantur ad bellum contra Israel. Di-
xítque Achis ad Dauid, Sciens nunc scito
quoniam mecum egredieris in castris, tu
2 & viri tui. ׀ Dixítque Dauid ad Achis,
Nunc scies quæ facturus est seruus tuus:
& ait Achis ad Dauid, Et ego custodem
capitis mei ponam te cunctis diebus.
3 ׀ Samuel autē mortuus est, planxítque
eum omnis Israel, & sepelierunt eum in
Ramatha vrbe sua. Et Saul abstulit Ma-
4 gos & Ariolos de terra. ׀ Congregati,
sunt Philistijm, & venerūt & castrametati
sunt in Sunam. Congregauit autē & Saul
vniuersum Israel, & venit in Gelboe.
5 ׀ Et vidit Saul castra Philistijm; & ti-
muit & expauit cor eius nimis.
6 ׀ Consuluítque Dominum, & non re-
spondit ei, neque per somnia, neq; per fir-
cerdotes, neque per prophetas.
7 ׀ Dixítq; Saul seruis suis, Quærite mi-
hi mulierem habentem pythonem & ve-
B dam ad eam, & scisciteabor per illam. Et
dixerūt serui eius ad eum, Est mulier py-
8 thonem habens in Endor. ׀ Mutauit er-
go habitum suum, vestitúsq; est alijs ve-
stimentis, & abijit ipse & duo viri cum eo:
venerúntq; ad mulierem nocte, & ait illi:
Diuina mihi in pythone, & suscita mihi
quem dixero tibi.

10 ׀ καὶ εἶπεν ἀχχὶς πρὸς δαυὶδ, Ἐπὶ τίνα ἐπέθεσθε σήμερον, ⁊ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἀχχίς, κ͞ν νότον τ͞ου ἰεδαίας ⁊ κ͞ν νότον ἰεραμὴλ ⁊ κ͞ν νότον τ͞ου κενεζί.
11 ׀ καὶ πάντα ἄνδρα ⁊ γυναῖκα οὐκ ἐζωγόνει δαυὶδ τ͞ου εἰσαγαγεῖν εἰς γὲθ, λέγων· μήποτε ἀπαγγείλωσι καθ' ἡμῶν, λέγοντες, τάδε ποιεῖ δαυὶδ· ⁊ τοῦτο τ͞ο δικαίωμα αὐτ͞ου πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἐκάθ͞ο δαυὶδ ἐν ἀγρῷ τ͞ων ἀλλοφύλων.
12 ׀ καὶ ἐπῆς θ͞ν ἀχχὶς ἐν δαυὶδ, λέγων· ἤχιστα αἰχυνόμεν͞ο ἐν τῷ λαῷ αὐτ͞ου ἐν τῷ ἰσραὴλ, καὶ ἔσομ μου δοῦλ͞ο εἰς τὸν αἰῶνα.

κή.

1 ׀ Καὶ ἐγένε͞το ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ συναθροίζουσιν οἱ ἀλλόφυλοι τὰς παρεμβολὰς αὐτ͞ων ⁊ ἐξελθεῖν εἰς πόλεμον ἐπὶ τὸν ἰσραήλ· ⁊ εἶπεν ἀχχὶς πρὸς τὸν δαυὶδ, γινώσκων γνώσῃ ὅτι μετ' ἐμοῦ ἐξελεύσῃ εἰς τὴν πόλεμον σὺ ⁊ ⟨ὁ⟩ ἄνδρες σου. 2 ׀ καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἀχχίς, ὅτως νῦν γνώσῃ ἃ ποιήσει ὁ δοῦλός σου· καὶ εἶπεν ἀχχὶς πρὸς δαυὶδ, ὅτως θ͞εχ͞τωμαι φύλακα θήσομαί σε πάσας τὰς ἡμέρας.
3 ׀ καὶ σαμουὴλ ἀπέθανε, ⁊ ἐκόψαν͞το αὐτὸν πᾶς ἰσραὴλ, ⁊ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν δ͞ραμαθαὶμ ἐν τῇ πόλει αὐτ͞ου· ⁊ σαοὺλ ἐξῆρε σὺ ἐγγαστρεμύθους ⁊ σὺ γνώστας
4 ἀπὸ τ͞ῆς γῆς ׀ καὶ συναθροίζον⟨ται⟩ ⟨ὁ⟩ ἀλλόφυλοι ⁊ ἔρχον⟨ται⟩ καὶ παρεμβάλλουσιν εἰς σ͞υναμ. καὶ συναθροίζει σαοὺλ πάντα ἄνδρα ἰσραήλ, ⁊ παρεμβάλλουσιν εἰς γελβουέ.
5 ׀ καὶ εἶδε σαοὺλ τὴν παρεμβολὴν τ͞ων ἀλλοφύλων, ⁊ ἐφοβήθη ⁊ ἐξέστη ἡ καρδία αὐτ͞ου σφόδρα.
6 ׀ καὶ ἐπηρώτησεν σαοὺλ διὰ τ͞ου κυρίου· ⁊ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ κύρι͞ος ⁊ ἐν τοῖς ἐνυπνίοις ⁊ ἐν τοῖς ὁ͞ράσεσι καὶ ἐν
7 τοῖς προφήταις. ׀ καὶ εἶπε σαοὺλ τοῖς παισὶν αὐτ͞ου, ζητήσατέ μοι γυναῖκα ἐγγαστρίμυθον, καὶ πορεύσομαι πρὸς αὐτὴν καὶ ἐκζητήσω ἐν αὐτῇ· καὶ εἶπαν ⟨οἱ⟩ παῖδες αὐτ͞ου πρὸς αὐτὸν, ἰδοὺ γυνὴ ἐγγαστρίμυθος ἐν ἐνδώρ.
8 ׀ καὶ ἠλλοιώθη σαοὺλ ⁊ περιεβάλετο ἱμάτια ἕτερα, καὶ πορεύε⟨ται⟩ αὐτὸς καὶ δύο ἄνδρες μετ' αὐτ͞ου, καὶ ἦλθον πρὸς τὴν γυναῖκα νυκτός, καὶ εἶπεν αὐτῇ σαοὺλ, μάντευσόν μοι ἐν τῷ ἐγγαστρίμυθῳ, καὶ ἀνάγαγέ μοι ὃν ἂν εἴπω σοι.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Et dixit Akis, Quò extracti estis hodie? & dixit Dauid, Super Metidiem Iehudah, & super Meridiem Ierahhmelah, & ad Meridiem Salmaah. "Et virum & mulierem non viuere faciebat Dauid vt venire sineret ad Gath, dicendo: Fortè indicabunt super nos, dicendo: Talia fecit Dauid; & talis consuetudo eius omnibus diebus, quibus fuit sedens in vrbibus Pelisthæi.
"Et credidit Akis Dauidi, dicendo: Immittendo immissus est in populum suum Israel, & erit mihi seruus in sæculum.

CAP. XXVIII.

ET fuit in diebus illis, & congregauerunt Pelisthæi castra sua ad exercitum ad ineundum bellum in Israel. 'Et dixit Akis ad Dauid, Scisndo scias quòd mecum exibis in castris, tu & viri tui. Et dixit Dauid ad Akis, Sic tu cognosces id quod faciet seruus tuus, Et dixit Akis ad Dauid, Sic custodem capiti meo ponam te omnibus diebus. 'Et Semuel mortuus est, & luxerunt super illum omnis Israel, & sepelierunt illum in Ramatha, & luxerunt super eum homines ciuitatis eius. & Saul exterminauit Hariolos & inspectores de terra. 'Et congregati sunt Pelisthæi, & venerunt, & composuerunt se in Sunam: & congregauit Saul omnem Israel, & posuerunt castra in Gilboah. 'Et vidit Saul castra Pelisthæorum, & timuit, & expauit cor eius valdè.
'Et pertuit Saul in dicto domini: & non accepit orationem eius Dominus etiam in somniis, etiam in luminibus, etiam in scribis.
'Et dixit Saul seruis suis, Quærite mihi mulierem quæ sciat educere Pythones, & ibo ad eam, & quæram ex ea: & dixerunt serui eius illi; Ecce mulier quæ scit educere Pythones in Gheindor.
'Et mutatus est Saul & induit indumenta alia, & iuit ipse & duo viri cum illo, & venit ad mulierem in nocte, & dixit, Diuina mihi in pythonibus, & ascendere fac mihi quem dicam tibi.

Universidad de Deusto Biblioteca

9 ותאמר האשה אליו הנה אתה
ידעת את אשר עשה שאול אשר הכרית את
האבות ואת הידעני מן הארץ ולמה אתה
10 מתנקש בנפשי להמיתני: וישבע לה שאול
ביהוה לאמר חי יהוה אם יקרך עון בדבר הזה:
11 ותאמר האשה את מי אעלה לך ויאמר
12 את שמואל העלי לי: ותרא האשה את שמואל
ותזעק בקול גדול ותאמר האשה אל שאול לאמר
13 למה רמיתני ואתה שאול: ויאמר לה המלך
אל תיראי כי מה ראית ותאמר האשה אל
שאול אלהים ראיתי עלים מן הארץ:
14 ויאמר לה מה תארו ותאמר איש זקן עלה
והוא עטה מעיל וידע שאול כי שמואל הוא
15 ויקד אפים ארצה וישתחו: ויאמר שמואל
אל שאול למה הרגזתני להעלות אתי ויאמר
שאול צר לי מאד ופלשתים נלחמים בי
ואלהים סר מעלי ולא ענני עוד גם ביד
הנבאים גם בחלמות ואקראה לך להודיעני
16 מה אעשה: ויאמר שמואל ולמה תשאלני
17 ויהוה סר מעליך ויהי ערך: ויעש יהוה לו
כאשר דבר בידי ויקרע יהוה את הממלכה
18 מידך ויתנה לרעך לדוד: כאשר לא שמעת
בקול יהוה ולא עשית חרון אפו בעמלק על
כן הדבר הזה עשה לך יהוה היום הזה:
19 ויתן יהוה גם את ישראל עמך ביד פלשתים
ומחר אתה ובניך עמי גם את מחנה ישראל
20 יתן יהוה ביד פלשתים: וימהר שאול ויפל
מלא קומתו ארצה וירא מאד מדברי שמואל
גם כח לא היה בו כי לא אכל לחם כל היום
וכל הלילה:

9 * Et ait mulier ad eū, Ecce tu nosti quā-
ta fecerit Saul, & quomodo eraserit ma-
gos & ariolos de terra. Quare ergo insi-
diaris animæ meæ vt occidar?
10 * Et iurauit ei Saul in Domino, dicens:
Viuit Dn̄s, quia nō eueniet tibi quicquā
11 mali propter hanc rem. * Dixítq; ei mu
lier, Quem suscitabo tibi? Qui ait, Sa-
12 muelem mihi suscita. * Cùm autē vidisset
mulier Samuelem, exclamauit voce ma-
gna, & dixit ad Saul, Quare imposuisti
13 mihi? tu es enim Saul. * Dixítq; ei rex,
Noli timere: Quid vidisti? Et ait mulier
ad Saul, Deos vidi ascendentes de terra.
14 * Dixítque ei, Qualis est forma eius?
Quę ait, Vir senex ascendit, & ipse amictus
est pallio. Et intellexit Saul quòd Samuel
esset, & inclinauit se super faciem suam in
terra, & adorauit.
15 * Dixit autem Samuel ad Saul, Quare
inquietasti me vt suscitarer? Et ait Saul,
Coarctor nimis. Siquidem Philistijm pu-
gnant aduersum me, & Deus recessit à me,
& exaudire me noluit, neq; in manu pro-
phetarum, neq; per somnia. Vocaui ergo
te vt ostenderes mihi quid faciam.
16 * Et ait Samuel, Quid interrogas me
cùm Dominus recesserit à te, & transierit
ad æmulum tuum?
17 * Faciet enim tibi Dominus sicut locu
tus est in manu mea, & scindet regnum
tuum de manu tua, & dabit illud proxi-
18 mo tuo Dauid. * Quia non obedisti voci
Domini, neque fecisti iram furoris eius in
Amalech. Idcircò quod pateris fecit tibi
Dominus hodie.
19 * Et dabit Dominus etiā Israel tecum
in manu Philistijm: Cras autem tu & filij
tui mecum eritis; sed & castra Israel tra-
det Dominus in manus Philistiim.
20 * Statímque Saul cecidit porrectus in
terram. Extimuerat enim verba Samue-
lis, & robur non erat in eo, quia non co-
mederat panem tota die illa.

* *Et ait mulier ei, Ecce tu nosti quæ fecit* 9
Saul, quomodo disperderit ventriloquos & di-
uinatores à terra: & quare tu illaquearis ani-
mæ meæ vt occidas me?
* *Et iurauit ei Saul per Deum, dicens: Vi-* 10
uit Dominus, si obuiabit tibi malum in sermo-
ne hoc.
* *Et dixit mulier Saul, Quem suscitabo ti-* 11
bi? & dixit, Samuelem suscita mihi.
* *Et dixit mulier: Samuelem? & clamauit* 12
mulier voce magna, et dixit mulier ad Saulem,
Quare imposuisti mihi? & tu es Saul.
* *Et dixit ei rex, Ne timeas, quem vidisti* 13
dic. & dixit mulier ad Saul, Deos vidi ego
ascendentes de terra.
* *Et dixit ei, Quid cognouisti? & ait ei, Se-* 14
nem ascendentem amictum pallio. & cognouit
Saul quòd Samuel est hic; & inclinauit super
faciem in terra, & adorauit eum.
* *Et ait Samuel, Quare inquietasti me vt* 15
ascenderem ego? & ait Saul, Coarctor nimis;
& Philistijm pugnant in me, & Deus recessit
à me, & non exaudiuit me adhuc neque in ma-
nu prophetarum, neque in insomnijs: & nunc
vocaui te vt ostenderes mihi quid faciam.
* *Et dixit Samuel, Quare interrogas me, &* 16
Dominus recessit à te, & factus est cum proxi-
mo tuo?
* *Et fecit ei sicut locutus est in manu mea,* 17
& scindet Dominus regnum de manu tua, &
dabit illud proximo tuo Dauid.
* *Quia non obedisti voci Domini, & non* 18
implesti iram furoris eius in Amalec: propter
verbum hoc fecit tibi Dominus sic die hac.
* *Et tradet Dominus Israel tecum in manus* 19
Philistijm; & cras tu & filij tui mecum: &
castra Israel & te tradet Dominus in manus
Philistijm.
* *Et festinauit Saul & cecidit à statione* 20
sua super terram, & timuit nimis à verbis Sa-
muelis, & non erat in eo amplius robur, quia
non comedit panem tota die illa & tota no-
cte.

9 * καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ αὐτῷ, ἰδοὺ σὺ οἶδας ἃ ἐποίησε σαοὺλ,
ὡς ἐξωλόθρευσε τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς γνώστας ἀπὸ
τῆς γῆς· καὶ ἵνα τί σὺ παγιδεύεις τὴν ψυχήν μου θανα-
τῶσαί με;
10 * καὶ ὤμοσεν αὐτῇ σαοὺλ κατὰ τοῦ θεοῦ, λέγων· ζῇ κύ-
ριος, εἰ ἀπαντήσει σοι ἀδικία ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ.
11 * καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ τῷ σαοὺλ, τίνα ἀναγάγω σοι; καὶ
εἶπε, τὸν σαμουὴλ ἀνάγαγέ μοι.
12 * καὶ εἶπεν ἡ γυνή, τὸν σαμουήλ; καὶ ἐβόησεν ἡ γυνὴ φω-
νῇ μεγάλῃ· καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς σαοὺλ, ἵνα τί παρελογί-
σω με; καὶ σὺ εἶ σαούλ.
13 * καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεὺς, μὴ φοβοῦ, τίνα ἑώρα-
κας εἰπέ· καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς σαοὺλ, θεοὺς εἶδον ἐγὼ
ἀναβαίνοντας ἐκ τῆς γῆς.
14 * καὶ εἶπεν αὐτῇ, τί ἔγνως; καὶ εἶπεν αὐτῷ, γέροντα
ἀναβαίνοντα ἀναβεβλημένον διπλοΐδα· καὶ ἔγνω σαοὺλ ὅτι
σαμουήλ ἐστιν οὗτος· καὶ ἔκυψεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν
γῆν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.
15 * καὶ εἶπε σαμουήλ, ἵνα τί παρηνώχλησάς μοι τοῦ
ἀναβῆναί με; καὶ εἶπε σαοὺλ, θλίβομαι σφόδρα, καὶ οἱ
ἀλλόφυλοι πολεμοῦσιν ἐν ἐμοί, καὶ ὁ θεὸς ἀφέστηκεν ἀπ'
ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἐπακήκοέ μου ἔτι οὔτε ἐν χερσὶ τῶν προφη-
τῶν, οὔτε ἐν τοῖς ἐνυπνίοις· καὶ νῦν κέκληκά σε τοῦ γνωρί-
σαί μοι τί ποιήσω.
16 * καὶ εἶπε σαμουήλ, ἵνα τί ἐπερωτᾷς με, καὶ κύριος ἀ-
φέστηκεν ἀπὸ σοῦ, καὶ γέγονε μετὰ τοῦ πλησίον σου;
17 * καὶ ἐποίησεν αὐτῷ καθὼς ἐλάλησεν ἐν χειρί μου· καὶ
διαρρήξει κύριος τὴν βασιλείαν ἐκ χειρός σου, καὶ δώσει
αὐτὴν τῷ πλησίον σου τῷ δαυίδ.
18 * διότι οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς κυρίου, καὶ οὐκ ἐπλή-
σας θυμὸν ὀργῆς αὐτοῦ ἐν τῷ ἀμαλήκ· διὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο
ἐποίησέ σοι κύριος οὕτως τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.
19 * καὶ παραδώσει κύριος τὸν ἰσραὴλ μετὰ σοῦ εἰς χεῖ-
ρας ἀλλοφύλων, καὶ αὔριον σὺ καὶ οἱ υἱοί σου μετ' ἐμοῦ· καὶ
τὴν παρεμβολὴν ἰσραὴλ καὶ σὲ δώσει κύριος εἰς χεῖρας
20 ἀλλοφύλων. * καὶ ἔσπευσε σαοὺλ καὶ ἔπεσεν ἀπὸ στά-
σεως αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐφοβήθη σφόδρα ἀπὸ τῶν λό-
γων σαμουήλ· καὶ οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ ἔτι ἰσχὺς, ὅτι οὐκ ἔφα-
γεν ἄρτον ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα.

תרגום יונתן

9 ואמרת אתתא ליה הא את ידעת ית דעבד שאול דשיצי ית בידין וית זכורו מן ארעא ולמה את מתגרי בנפשי למקטלי: 10 וקיים לה שאול במימרא דיי למימר קיים הוא יי אם יערעינך חובא בפתגמא הדין: 11 ואמרת אתתא ית מן אסיק לך ואמר ית שמואל אסיקי לי: 12 וחזת אתתא ית שמואל וצוחת בקל רם ואמרת אתתא לשאול למימר למה שקרת בי ואת שאול: 13 ואמר לה מלכא לא תדחלין ארי מה חזית ואמרת אתתא לשאול מלאכא דיי חזיתי דסליק מן ארעא: 14 ואמר לה מה חיזויה ואמרת גברא סבא סליק והוא עטיף מעילא וידע שאול ארי שמואל הוא וכרע שאול על אפוהי על ארעא וסגיד: 15 ואמר שמואל לשאול למה אזעתני לאסקא יתי ואמר שאול עקת לי לחדא ופלשתאי מגיחין קרבא בי ומימרא דיי רחיק יתי ולא קביל צלותי עוד אף ביד ספריא אף בחלמיא וקרית לך להודעותני מה אעביד: 16 ואמר שמואל ולמה את שאל יתי ומימרא דיי רחיק יתך והוה בסעדיה דגברא דאת בעיל דבביהו: 17 ועבד יי ליה כמא דמליל בידי ואעדי יי ית מלכותא מינך ויהבה לחברך לדוד: 18 כמה דלא קבילתא למימרא דיי ולא עבדתא תקוף רגזיה בדבית עמלק על כן פתגמא הדין עבד לך יי יומא הדין: 19 וימסר יי אף ית ישראל עמך בידא דפלשתאי ומחר את ובנך עמי ואף ית משרית ישראל ימסר יי בידא דפלשתאי: 20 ואוחי שאול ונפל מלי קומתיה לארעא ודחיל לחדא מפתגמי שמואל אף חילא לא הוה ביה ארי לא אכל לחמא כל יומא וכל ליליא:

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 Et dixit mulier illi, Tu nosti quod fecit Saul, qui exterminauit pythones & incantatores ex terra; & quare tu concitatus in animam meam ad occidendum me? 10 Et iurauit illi Saul in dicto Domini, dicendo: Permanens ipse Dominus, si contigerit tibi culpa in verbo hoc. 11 Et dixit mulier, Quem ascendere faciam tibi? & dixit, Semuelem ascendere fac mihi. 12 Et vidit mulier Semuelem, & clamauit in voce alta, & dixit mulier ad Saul, dicendo: Quare mentitus es in me, & tu Saul? 13 Et dixit illi rex, Non timebis, nam quid vidisti? & dixit mulier Sauli, Angelum Domini vidi qui ascendit è terra. 14 Et dixit illi, Quis aspectus eius? & dixit, Vir senex ascendens & ille amictus pallio. & cognouit Saul, quòd Semuel ipse, & incuruauit Saul in faciem suam super terram, & adorauit. 15 Et dixit Semuel ad Saul, Ad quid commouisti me, ad ascendere faciendum me? & dixit Saul, Angustia mihi valde; & Pelisthæi ineuntes bellum in me, & dictum Domini proiecit me, & non accepit orationem meam amplius, etiam in manu scribarum, etiam in somnijs; & vocaui te vt doceres me quid faciam. 16 Et dixit Semuel, Et ad quid tu petis à me, & dictum Domini proiecit te; & erit in auxilium viri, cuius tu obtines inimicitias eius. 17 Et faciet Dominus illi iuxta id, quod locutus est in manu mea, & transire faciet Dominus regnum à te, & dabit illud socio tuo Dauid. 18 Sicut non obedisti dicto Domini, & non fecisti fortitudinem indignationis eius in *homines* domus Ghamalek, propterea verbum hoc fecit tibi hodie. 19 Et tradet Dominus etiam Israel tecum in manu Pelisthæorum; & cras tu, & filij tui mecum; & etiam castra Israel tradet Dominus in manu Pelisthæorum. 20 Et festinauit Saul, & cecidit plena statura sua in terram, & timuit valde à verbis Semuel; & etiam virtus non fuit in eo, quia non comederat panem tota die & tota nocte.

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 ‡ וַתָּבוֹא הָאִשָּׁה אֶל־שָׁאוּל וַתֵּרֶא כִּי־נִבְהָל מְאֹד וַתֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה שָׁמְעָה שִׁפְחָתֶךָ בְקוֹלֶךָ וָאָשִׂים נַפְשִׁי בְכַפִּי וָאֶשְׁמַע אֶת־דְּבָרֶיךָ אֲשֶׁר
22 דִּבַּרְתָּ אֵלָי: ‡ וְעַתָּה שְׁמַע־נָא גַם־אַתָּה בְּקוֹל שִׁפְחָתֶךָ וְאָשִׂימָה־נָּא לִפְנֶיךָ פַּת־לֶחֶם וְאָכֹל וְיִהְיֶה בְךָ
כֹּחַ כִּי תֵלֵךְ בַּדָּרֶךְ:
23 ‡ וַיְמָאֵן וַיֹּאמֶר לֹא אֹכֵל וַיִּפְרְצוּ־בּוֹ עֲבָדָיו
וְגַם־הָאִשָּׁה וַיִּשְׁמַע לְקוֹלָם וַיָּקָם מֵהָאָרֶץ וַיֵּשֶׁב
24 אֶל־הַמִּטָּה: ‡ וְלָאִשָּׁה עֶגֶל־מַרְבֵּק בַּבַּיִת וַתְּמַהֵר וַתִּזְבְּחֵהוּ
וַתִּקַּח־קֶמַח וַתָּלָשׁ וַתֹּפֶה מַצּוֹת:
25 ‡ וַתַּגֶּשׁ לִפְנֵי־שָׁאוּל וְלִפְנֵי עֲבָדָיו וַיֹּאכֵלוּ
וַיָּקֻמוּ וַיֵּלְכוּ בַּלַּיְלָה הַהוּא:

כט

1 ‡ וַיְקַבְּצוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־כָּל־מַחֲנֵיהֶם אֲפֵקָה
וְיִשְׂרְאֵל חֹנִים בָּעַיִן אֲשֶׁר בְּיִזְרְעֶאל:
2 ‡ וְסַרְנֵי פְלִשְׁתִּים עֹבְרִים לְמֵאוֹת וְלָאֲלָפִים
וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו עֹבְרִים בָּאַחֲרֹנָה עִם־אָכִישׁ:
3 ‡ וַיֹּאמְרוּ שָׂרֵי פְלִשְׁתִּים מָה הָעִבְרִים הָאֵלֶּה
וַיֹּאמֶר אָכִישׁ אֶל־שָׂרֵי פְלִשְׁתִּים הֲלוֹא־זֶה דָּוִד
עֶבֶד שָׁאוּל מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיָה אִתִּי זֶה יָמִים
אוֹ־זֶה שָׁנִים וְלֹא־מָצָאתִי בוֹ מְאוּמָה מִיּוֹם
נָפְלוֹ עַד־הַיּוֹם הַזֶּה:
4 ‡ וַיִּקְצְפוּ עָלָיו שָׂרֵי פְלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ לוֹ שָׂרֵי
פְלִשְׁתִּים הָשֵׁב אֶת־הָאִישׁ וְיָשֹׁב אֶל־מְקוֹמוֹ אֲשֶׁר
הִפְקַדְתּוֹ שָׁם וְלֹא־יֵרֵד עִמָּנוּ בַּמִּלְחָמָה וְלֹא־יִהְיֶה־
לָנוּ לְשָׂטָן בַּמִּלְחָמָה וּבַמֶּה יִתְרַצֶּה זֶה אֶל־אֲדֹנָיו
5 הֲלוֹא בְּרָאשֵׁי הָאֲנָשִׁים הָהֵם: ‡ הֲלוֹא־זֶה דָּוִד
אֲשֶׁר יַעֲנוּ־לוֹ בְמַחֹלוֹת לֵאמֹר הִכָּה שָׁאוּל בַּאֲלָפָו
וְדָוִד בְּרִבְבֹתָיו:

12 ‡ Ingressa est itaq; mulier illa ad Saul: conturbatus enim erat valdè. Dixitq; ad eum, Ecce obediuit ancilla tua voci tuæ, & posui animam meam in manu mea, & audiui sermones tuos quos locutus es ad me. ‡ Nunc igitur audi & tu vocem ancillæ tuæ, & ponam coram te buccellam panis vt comedens conualescas, & possis iter agere. ‡ Qui renuit & ait, Non comedam: Coëgerunt autem eum serui sui & mulier; & tandem audita voce eorum, surrexit de terra, & sedit super lectum.
24 ‡ Mulier autem illa habebat vitulum pascualem in domo, & festinauit & occidit eum. Tollénsq; farinam miscuit eam, & coxit azyma.
25 ‡ Et posuit ante Saul & ante seruos eius. qui cùm comedissent, surrexerunt & ambulauerũt per totam noctem illam.

CAP. XXIX.

1 COngregata sunt ergo Philistijm vniuersa agmina in Aphec. Sed & Israel castrametatus est super fontẽ qui erat in
2 Iezrael. ‡ Et Satrapæ quidem Philistiim incedebant in cẽturijs & millibus. Dauid autem & viri eius erant in nouissimo agmine cum Achis.
3 ‡ Dixerúntque principes Philistijm ad Achis, Quid sibi volunt Hebræi isti? Et ait Achis ad principes Philistijm, Nunquid ignoratis Dauid qui fuit seruus Saul regis Israel, & est apud me multis diebus & annis? Et non inueni in eo quicquam ex die qua transfugit ad me vsq; ad diem
4 hanc. ‡ Irati sunt autem aduersus eum principes Philistijm, & dixerunt ei, Reuertatur vir, & sedeat in loco suo, in quo constituisti eum, & nõ descendat nobiscum in prœliũ, ne fiat nobis aduersarius, etenim in prœliari cœperimus: quomodo enim aliter poterit placare dñm suũ nisi in capitibus
5 virorum horum? ‡ Nónne iste est Dauid cui cantabant chorus dicentes, Percussit Saul in millibus suis, & Dauid in decem millibus suis?

22 ‡ καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ πρὸς σαοὺλ, καὶ εἶδεν ὅτι ἔσπευσεν
σαοὺλ σφόδρα· καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, ἰδοὺ ἤκουσεν ἡ δούλη σου
τῆς φωνῆς σου, καὶ ἐθέμην τὴν ψυχήν μου ἐν τῇ χειρί μου, καὶ
ἤκουσα τοῦ λόγους σου οὓς ἐλάλησας μοι.
22 ‡ καὶ νῦν ἄκουσον καὶ τῆς φωνῆς τῆς δούλης σου, καὶ παρα-
θήσω ἐνώπιόν σου ψωμὸν ἄρτου καὶ φάγε, καὶ ἔσται ἐν σοὶ
ἰσχὺς ὅτι πορεύῃ ἐν ὁδῷ.
23 ‡ καὶ ἠπείθησε καὶ οὐκ ἐβούλετο φαγεῖν· καὶ παρε-
βιάσαντο αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἡ γυνή, καὶ ἤκουσε
τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ ἀνέζη ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ
τὴν διφρον.
24 ‡ τῇ δὲ γυναικὶ ἦν μοσχάριον γαλαθηνὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ,
καὶ ἔσπευσε καὶ ἔθυσεν αὐτὸ· καὶ ἔλαβεν ἄλευρα, καὶ ἐφύ-
ραυσε καὶ ἔπεψεν ἄζυμα.
25 ‡ καὶ προσήνεγκεν ἐνώπιον σαοὺλ καὶ ἐνώπιον τῶν
παίδων αὐτοῦ, καὶ ἔφαγον· καὶ ἀναστάντες ἀπῆλθον τὴν
νύκτα ἐκείνην.

κθ'.

1 ‡ Καὶ συναθροίζουσιν ὁ ἀλλόφυλοι πάσας τὰς
παρεμβολὰς αὐτῶν εἰς ἀφέκ· καὶ ἰσραὴλ παρενέβαλον
ἐν ναὶν τῇ ἐν ἰζραήλ.
2 ‡ καὶ ὁ σατραπαι τῶν ἀλλοφύλων παρεπορεύοντο
εἰς ἑκατοντάδας καὶ χιλιάδας· καὶ δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ
παρεπορεύοντο ἐπ' ἐσχάτων μετ' ἀχείς.
3 ‡ καὶ εἶπον οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων, τίνες οἱ πα-
ραπορευόμενοι οὗτοι; καὶ εἶπεν ἀχεὶς πρὸς τοὺς σατρά-
πας τῶν ἀλλοφύλων, οὐχ οὗτός ἐστι δαυὶδ ὁ δοῦλος σαοὺλ
βασιλέως ἰσραήλ, ὃς γέγονε μετ' ἐμοῦ ἤδη δεύτερον
ἔτος σήμερον καὶ οὐχ εὕρηκα ἐν αὐτῷ οὐδὲν ἀφ' ἧς ἡμέρας
εἰσῆλθε πρός με ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
4 ‡ καὶ ἐθυμώθησαν ἐπ' αὐτῷ οἱ σατράπαι τῶν ἀλλο-
φύλων, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, ἀπόστρεψον τὸν ἄνδρα, καὶ ἀπο-
στραφήτω εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, οὗ κατέστησας αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ
μὴ ἐρχέσθω μεθ' ἡμῶν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ μὴ γενέσθω ἐπί-
βουλος τῇ παρεμβολῇ· καὶ ἐν τίνι διαλλαγήσεται ὅτος τῷ
κυρίῳ αὐτοῦ ἢ οὐχὶ ἐν ταῖς κεφαλαῖς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων;
5 ‡ οὐχ ὅτος ἐστὶ δαυὶδ ᾧ ἐξῆρχον αἱ χορεύουσαι, λέγ-
σασαι· ἐπάταξε σαοὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτοῦ, καὶ δαυὶδ ἐν μυ-
ριάσιν αὐτοῦ;

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Et venit mulier ad Saul, & vidit quòd conturbatus esset valde, & dixit illi, Ecce obediuit ancilla tua tibi; & tradidi animam meam propèrè vt occideretur, & audiui verbum tuum quod locutus es mecum. "Et nunc, accipe nunc etiam tu verbum ancillæ tuæ, & ponam ante te buccellam panis, & comede, & erit in te virtus vt eas in via.
"Et renuit, & dixit, Non comedam: & inualuerunt in eum serui eius, & etiam mulier, & acquieuit ad dicta illorum, & surrexit à terra, & sedit super lectum. "Et mulieri vitulus lactans in domo sua, & festinauit & macthauit eum & accepit farinam, & miscuit, & coxit eam azymum. "Et attulit ante Saul & ante seruos eius, & comederunt, & surrexerunt, & abierunt in nocte illa.

CAP. XXIX.

ET congregauerunt Philisthæi omnia castra sua ad Aphek, & Israel posuerunt castra in fonte qui in Izraghel. 'Et tyranni Philisthæorũ transeuntes per centena & per millena; & Dauid & viri eius transeuntes in posteriori cum Akis. 'Et dixerunt magnates Philisthæorum, Quid Ieludæi isti? & dixit Akis ad magnates Philisthæorum, Nonne hic Dauid seruus Saul regis Israel, qui fuit mecum his diebus, aut his annis, & non inueni in eo quicquam mali à die quo separatus est ad me vsque ad diem hunc? 'Et indignati sunt eum magnates Philisthæorum, & dixerunt illi magnates Philisthæorum, Redire fac virum, & redibit ad locum suum cui præfecisti eum ibi, & non descendet nobiscum in bello, & non erit nobis in Zeatan in bello: & in quo reconciliabitur hic domino suo, nonne in capitibus virorum horum? 'Nonne hic Dauid, cui audire faciebant in canticis, dicendo: Occidit Saul in millibus, & Dauid in decem millibus?

וְאִתְּתָא אִתְחֲיַת שְׁאוּל וַחֲזַת אֲרֵי אִתְבְּהִיל לַחֲדָא וַאֲמַרַת לֵיהּ הָא קַבִּילַת אַמְתָּךְ דְּמֵימְרִית נַפְשִׁי בְּכַף יְדִי וְשָׁמַעַת
מֵימְרָךְ דְּמַלֵּילְתָּ עִמִּי׃ כְּעַן קַבֵּיל בְּעָן אַף אַתְּ לְמֵימַר לְאַמְתָּא וְאֵיכוֹל לְפִיסְרָהוֹן וְקוּם מִסְּעָרְנָא וְתֵיזִיל עַל עַרְסָא׃
וְלָאִתְּתָא עֵיגְלָא פַּשִׁים בְּבֵיתָא וְאוֹחִיאַת וּכְסִיכַת קִסְתָּא וְלָשַׁת וַאֲפַיְתָה פַּטִּיר׃
וְקָרֵיבַת קֳדָם שָׁאוּל וְקֳדָם עַבְדּוֹהִי וַאֲכָלוּ וְקָמוּ וַאֲזָלוּ בְּלֵילְיָא הַהוּא׃

כט

וּכְנִשוּ פְלִשְׁתָּאֵי יַת כָּל מַשְׁרְיָתְהוֹן לַאֲפֵק וְיִשְׂרָאֵל שַׁרְיָן בְּעֵינָא דִּי בְיִזְרְעֶאל׃ וְשׁוּרְנֵי פְלִשְׁתָּאֵי יְחִידָאֵי עַל מִשְׁרְיָתְהוֹן וְדָוִד וְגֻבְרוֹהִי עָבְרִין בְּסוֹפָא עִם אָכִישׁ׃
וַאֲמַרוּ רַבְרְבֵי פְלִשְׁתָּאֵי מָא עִבְרָאֵי אִלֵּין וַאֲמַר אָכִישׁ לְרַבְרְבֵי פְלִשְׁתָּאֵי הֲלָא דִין דָּוִד עַבְדָּא דְשָׁאוּל מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל דַּהֲוָה עִמִּי הָדֵין יוֹמִין אוֹ דֵינִין שְׁנִין וְלָא אַשְׁכַּחְתִּי בֵּיהּ פִּרְעָנוּתָא דְאִתְפְּרַשׁ לְוָתִי עַד יוֹמָא הָדֵין׃
וְתַקִּיפוּ עֲלוֹהִי רַבְרְבֵי פְלִשְׁתָּאֵי וַאֲמָרוּ לֵיהּ רַבְרְבֵי פְלִשְׁתָּאֵי יָתֵב יָתֵיהּ לְאַתְרֵיהּ דְּמַנְתָּ יָתֵיהּ תַּמָּן וְלָא יֵחוֹת עִמָּנָא בְּקְרָבָא
וְלָא יְהֵי לָנָא לְמִסְטַן בְּקְרָבָא וּבְמָה יִתְרְעֵי דִין לְרַבּוֹנֵיהּ הֲלָא בְּרֵישֵׁי גֻּבְרַיָּא הָאִינוּן׃
הֲלָא דִין דָּוִד דַּמְשַׁבְּחִין לֵיהּ בְּתִשְׁבְּחָן

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 ויקרא אכיש אל דוד ויאמר אליו חי יהוה כי
ישר אתה וטוב בעיני צאתך ובואך אתי במחנה
כי לא מצאתי בך רעה מיום בואך אלי עד
היום הזה ובעיני הסרנים לא טוב אתה׃
7 ועתה שוב ולך בשלום ולא תעשה רע
בעיני סרני פלשתים׃
8 ויאמר דוד אל אכיש כי מה עשיתי ומה
מצאת בעבדך מיום אשר הייתי לפניך עד
היום הזה כי לא אבוא ונלחמתי באיבי
אדני המלך׃
9 ויען אכיש ויאמר אל דוד ידעתי כי טוב
אתה בעיני כמלאך אלהים אך שרי פלשתים
אמרו לא יעלה עמנו במלחמה׃
10 ועתה השכם בבקר ועבדי אדניך אשר
באו אתך והשכמתם בבקר ואור לכם ולכו׃
11 וישכם דוד הוא ואנשיו ללכת בבקר לשוב
אל ארץ פלשתים ופלשתים עלו יזרעאל׃

ל

1 ויהי כבא דוד ואנשיו צקלג ביום השלישי
ועמלקי פשטו אל נגב ואל צקלג ויכו את
צקלג וישרפו אתה באש׃
2 וישבו את הנשים אשר בה ממקטן ועד גדול
לא המיתו איש וינהגו וילכו לדרכם׃
3 ויבא דוד ואנשיו אל העיר והנה שרופה
באש ונשיהם ובניהם ובנתיהם נשבו׃
4 וישא דוד והעם אשר אתו את קולם ויבכו
עד אשר אין בהם כח לבכות׃
5 ושתי נשי דוד נשבו אחינעם היזרעאלית
ואביגיל אשת נבל הכרמלי׃

SAMVEL. I. Translat. B. Hierony. *Dauid.*

6 *Vocauit ergo Achis Dauid, & ait ei, Viuit Dñs quia rectus es & bonus in cõspectu meo, & exitus tuus & introitus C tuus mecũ est in castris. Et nõ inueni in te quicquam mali ex die qua venisti ad me vsq; in diem hanc, sed satrapis nõ places.
7 *Reuertere ergo & vade in pace, & non offendas oculos satraparum Philistiim.
8 *Dixitq; Dauid ad Achis, Quid enim feci, & quid inuenisti in me seruo tuo à die qua fui in conspectu tuo vsq; in diem hanc, vt non veniam & pugnem contra
9 inimicos dñi mei regis? *Respondens autem Achis, locutus est ad Dauid: Scio D quia bonus es tu in oculis meis sicut angelus Dei; sed principes Philistinorũ dixerunt, Non ascendat nobiscum in prælium.
10 *Igitur consurge manè, tu & serui domini tui qui venerũt tecum; & cùm de nocte surrexeritis & cœperit diluescere, pergite.
11 *Surrexit itaque de nocte Dauid, ipse & viri eius, vt proficiscerentur manè, & reuerterentur ad terram Philistijm: Philistijm autem ascenderunt in Iezrael.

CAP. XXX.

1 CVmque venissent Dauid & viri eius in Sicelech die tertia, Amalechitæ impetum fecerát ex parte australi in Sicelech, A & percusserant Sicelech & succenderant
2 eam igni. *Et captiuas duxerát mulieres ex ea à minimo vsque ad magnum; & non interfecerant quenquam, sed secum duxerant, & pergebant itinere suo.
3 *Cùm ergo venisset Dauid & viri eius ad ciuitatẽ, & inuenissent eam succensam igni, & vxores suas, & filios suos, & filias ductas esse captiuas;
4 *Leuauerunt Dauid & populus, qui erat cum eo, voces suas, & planxerũt, donec deficerent in eis lachrymæ.
5 *Siquidé & duæ vxores Dauid captiuæ ductæ fuerant, Achinoem Iezraelitis, & B & Abigail vxor Nabal Carmeli.

תרגום יונתן

6 ואקרא אכיש לדוד ואמר ליה קיים הוא ייי ארי כשר את וטב בעיני מפקנך ופעלך עמי בפשרותא לא אשכחית בך מדעם ביש
מיומא דאתיתא לותי עד יומא הדין ובעיני טוורניא לא תקין את׃
7 ותוב לחוד ואיזל לשלם ולא תעביד ביש בעיני טוורני פלשתאי׃
8 ואמר דוד לאכיש ארי מה עבדית ומה אשכחת בעבדך מיומא דהויתי קדמיך עד יומא הדין ארי לא אתך ואגיח קרבא בסנאי
מריה׃
9 ואתיב אכיש ואמר לדוד ידעא ארי תקין את בעיני כמלאכא דייי ברם רברבי פלשתאי אמרו לא יסק
עמנא למלחמתא׃
10 וכען אקדים בצפרא ועבדי ריבונך דאתו עמך והקדמתון בצפרא ונהור לכון והכין׃
11 וקדם דוד הוא ועבדוהי למיזל בצפרא למהך לארעא דפלשתאי ופלשתאי סלקין ליזרעאל׃

ל

1 והוה כד אתא דוד ועבדוהי ליציקלג ביומא תליתאה ועמלקאי על דרום ועל צקלג ומחו ית צקלג ואוקידו יתה בנורא׃
2 ושבאו ית נשיא דהנת קטוירא ועד רבא ולא קטלו אנש ותבדו ואזלו לאוריחהון׃
3 ואתא דוד ועבדוהי לקרתא והא קליא בנורא ונשיהון ובניהון ובנתיהון אשתביאו׃
4 ורמיין נשי דוד אישתהיאו אחינעם ויזרעאלית ואביגיל אתת נבל כרמלאה׃

6 *Et vocauit Acchis Dauid, & dixit ei: Viuit dominus, quia rectus tu & bonus in oculis meis; & exitus tuus & introitus tuus mecũ in castris, quia non inueni contra te malum, à qua die venisti ad me vsque in diem hanc, & in oculis satraparum non bonus tu.
7 *Et nunc reuertere & vade in pace, & nõ facias malum in oculis satraparum Philistijm.
8 *Et dixit Dauid ad Acchis, Quid feci tibi, vel quid inuenisti in seruo tuo à qua die fuimus coram te, & vsque in diem hunc, quoniam non venerim ad debellandum inimicos domini mei regis?
9 *Et respondit Acchis, & dixit ad Dauid, Scio quòd bonus tu in oculis meis sicut angelus Dei, sed principes militiæ Philistinorũ dicunt: Non veniet nobiscum in prælium.
10 *Et nunc consurge manè tu, & serui domini tui qui venerunt tecum, & vadite in locum vbi constitui vos ibi: & surgite in via, & diluescat vobis & pergite.
11 *Et surrexit Dauid ipse, & viri eius vt proficiscerentur manè, & custodirent terram Philistijm: & Philistijm ascenderunt in Izrael ad pugnandum.

CAP. XXX.

1 ET factum est cùm venissent Dauid & viri eius in Sicelag die tertia, & Amalec impetum fecit in austrum & in Sicelag; & percusserant Sicelag & succenderant eam in igne.
2 *Et mulieres & omnes qui in ea, à paruo vsque ad magnum non interfecerant virum neque mulierem, sed captiuauerunt, & abierunt in viam suam.
3 *Et venit Dauid & viri eius ad ciuitatem, & ecce succensa est in igne; at mulieres eorum, & filiæ eorum, & filij eorum captiui ducti sunt.
4 *Et leuauit Dauid & viri eius vocẽ suam, & plenserunt, donec non erat robur in eis vt flerent amplius.
5 *Et ambæ vxores Dauid captiuæ ductæ fuerant Achinoam Iezraelites, & Abygail vxor Nabal Carmeli.

ΣΑΜΟΥΗΛ. Α'. μεθερμήνευσις τῶν ο. 359

6 *καὶ ἐκάλεσεν ἀχχὶς τὸν δαυὶδ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ζῇ κύριός σου ὅτι εὐθὺς σὺ καὶ ἀγαθὸς ἐν ὀφθαλμοῖς μου, καὶ ἡ ἔξοδός σου καὶ ἡ εἴσοδός σου μετ' ἐμοῦ ἐν τῇ παρεμβολῇ, ὅτι οὐχ εὕρηκά σου κακίαν ἀφ' ἧς ἡμέρας ἦλθες πρός με ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν σατραπῶν οὐκ ἀγαθὸς σύ.
7 *καὶ νῦν ἀνάστρεφε καὶ πορεύου εἰς εἰρήνην, καὶ οὐ μὴ ποιήσῃς κακίαν ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν σατραπῶν τῶν ἀλλοφύλων.
8 *καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἀχχίς, τί ἐποίησά σοι ἢ τί εὗρες ἐν τῷ δούλῳ σου ἀφ' ἧς ἡμέρας ἦμεν ἐνώπιόν σου καὶ ἕως ἡμέρας ταύτης, ὅτι οὐ μὴ ἔλθω πολεμῆσαι τοὺς
9 ἐχθροὺς τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως; *καὶ ἀπεκρίθη ἀχχὶς καὶ εἶπε πρὸς δαυὶδ, οἶδα ὅτι ἀγαθὸς σὺ ἐν ὀφθαλμοῖς μου καθὼς ἄγγελος θεοῦ, ἀλλ' ἢ σχατηγοὶ τῶν ἀλλοφύλων, λέγουσιν οὐχ ἥξει μεθ' ἡμῶν εἰς πόλεμον.
10 *καὶ νῦν ὄρθριζον ὄρθρισον σὺ καὶ οἱ παῖδες τοῦ κυρίου σου οἱ ἥκοντες μετὰ σοῦ, καὶ πορεύεσθε εἰς τὸν τόπον ὃν κατέστησα ὑμᾶς ἐκεῖ· καὶ ὀρθρίσατε ἐν τῇ ὁδῷ καὶ φωτισάτω ὑμῖν καὶ πορεύεσθε.
11 *καὶ ὄρθρισε δαυὶδ αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ τοῦ ἀπελθεῖν ὄρθρου, καὶ φυλάσσειν τὴν γῆν τῶν ἀλλοφύλων· καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἀνέβησαν ἐπὶ ἰεζραὴλ πολεμεῖν.

λ'.

1 *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ παραγενέσθαι δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ εἰς σικελὰγ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ ἀμαλὴκ ἐπέθετο ἐπὶ τὸν νότον καὶ ἐπὶ σικελάγ· καὶ ἐπάταξαν τὴν σικελὰγ, καὶ ἐνεπύρισαν αὐτὴν ἐν πυρί.
2 *καὶ τὰς γυναῖκας καὶ πάντας τοὺς ἐν αὐτῇ ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου οὐκ ἐθανάτωσαν ἀνδρὸς οὐδὲ γυναῖκα, ἀλλ' ἠχμαλώτευσαν καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῶν.
3 *καὶ ἦλθεν δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἰδοὺ ἐνεπύριστο ἐν πυρί· αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ᾐχμαλωτεύοντο.
4 *καὶ ἐπῆρε δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ τὸν φωνὸν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν, ἕως οὗ οὐκ ἦν ἰσχὺς ἐν αὐτοῖς τοῦ κλαίειν ἔτι.
5 *καὶ ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες δαυὶδ ἠχμαλωτεύθησαν ἀχιναὰμ ἡ ἰζραηλῖτις καὶ ἀβιγαὶλ ἡ γυνὴ ναβὰλ τοῦ καρμηλίου.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

6 *Et vocauit Akis Dauidé, & dixit illi, Permanens ipse Dominus quòd rectus tu, & bonus in oculis meis: exitus tuus & introitus tuus mecum in castris, quia non inueni in te quicquam mali, ex die quo venisti ad me vsque ad diem hanc, & in oculis tyrannorum non gratus es.
7 *Et nunc redi & ito in pace, & non facies malum in oculis tyrannorum Philisthæorum.
8 *Et dixit Dauid ad Akis, Nam quid feci aut quid inuenisti in seruo tuo à die quo fui ministrans ante te vsque ad diem hanc? quid non ibo & inibo bellum in ofores domini mei regis?
9 *Et respondit Akis & dixit Dauidi, Cognoui quòd gratus es in oculis meis vt angelus Domini: verùm magnates Philisthæorum dixerunt, Non ascendet nobiscum ad bellum.
10 *Et nunc anticipa in aurora & serui domini tui, qui venerunt tecum, & anticipabitis in aurora, & illucescet vobis & ibitis.
11 *Et anticipauit Dauid ipse & viri eius ad eundum in aurora, ad redeundum in terram Philisthæorum: & Philisthæi ascenderunt ad Izraghel.

CAP. XXX.

ET fuit, quando venit Dauid & viri eius ad Zziklag in die tertia, & Ghamalekæi extracti sunt super Meridiem, & super Sziklag, & percusserunt Sziklag, & incenderunt illam in igne.
2 *Et captiuauerunt mulieres quæ in ea, à paruula & vsque ad magnam: & non occiderunt hominem, & duxerunt & abierunt ad viam suam.
3 *Et venit Dauid & viri eius ad vrbem; & ecce combusta in igni, & vxores eorum, & filij eorum, & filiæ eorum captiuati sunt.
4 *Et leuauit Dauid & omnis populus qui eum illo, vocem suam, & ploruerunt vsquequo non fuit in eis virtus ad plorandum.
5 *Et duæ vxores Dauid captiuatæ fuerunt, Ahinoamgham quæ ex Iiziraghel, & Abigail vxor Nabal qui ex Carmela.

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 וַתֵּצַר לְדָוִד מְאֹד כִּי־אָמְרוּ הָעָם לִסְקָלוֹ כִּי־
מָרָה נֶפֶשׁ כָּל־הָעָם אִישׁ עַל־בָּנָיו וְעַל־בְּנֹתָיו
וַיִּתְחַזֵּק דָּוִד בַּיהוָה אֱלֹהָיו׃

7 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אֶבְיָתָר הַכֹּהֵן בֶּן־אֲחִימֶלֶךְ
הַגִּישָׁה־נָּא לִי הָאֵפוֹד וַיַּגֶּשׁ אֶבְיָתָר אֶת־הָאֵפוֹד
אֶל־דָּוִד׃

8 וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה לֵאמֹר אֶרְדֹּף אַחֲרֵי
הַגְּדוּד־הַזֶּה הַאַשִּׂיגֵנּוּ וַיֹּאמֶר לוֹ רְדֹף כִּי־הַשֵּׂג
תַּשִּׂיג וְהַצֵּל תַּצִּיל׃

9 וַיֵּלֶךְ דָּוִד הוּא וְשֵׁשׁ־מֵאוֹת אִישׁ אֲשֶׁר אִתּוֹ
וַיָּבֹאוּ עַד־נַחַל הַבְּשׂוֹר וְהַנּוֹתָרִים עָמָדוּ׃

10 וַיִּרְדֹּף דָּוִד הוּא וְאַרְבַּע־מֵאוֹת אִישׁ וַיַּעַמְדוּ
מָאתַיִם אִישׁ אֲשֶׁר פִּגְרוּ מֵעָבֹר אֶת־נַחַל הַבְּשׂוֹר׃

11 וַיִּמְצְאוּ אִישׁ־מִצְרִי בַּשָּׂדֶה וַיִּקְחוּ אֹתוֹ אֶל־
דָּוִד וַיִּתְּנוּ־לוֹ לֶחֶם וַיֹּאכַל וַיַּשְׁקֻהוּ מָיִם׃

12 וַיִּתְּנוּ־לוֹ פֶּלַח דְּבֵלָה וּשְׁנֵי צִמֻקִים וַיֹּאכַל
וַתָּשָׁב רוּחוֹ אֵלָיו כִּי לֹא־אָכַל לֶחֶם וְלֹא שָׁתָה מָיִם
שְׁלֹשֶׁת יָמִים וּשְׁלֹשֶׁה לֵילוֹת׃

13 וַיֹּאמֶר לוֹ דָּוִד לְמִי־אַתָּה וְאֵי מִזֶּה אָתָּה
וַיֹּאמֶר נַעַר מִצְרִי אֲנֹכִי עֶבֶד לְאִישׁ עֲמָלֵקִי וַיַּעַזְבֵנִי
אֲדֹנִי כִּי חָלִיתִי הַיּוֹם שְׁלֹשֶׁת׃

14 אֲנַחְנוּ פָּשַׁטְנוּ נֶגֶב הַכְּרֵתִי וְעַל־אֲשֶׁר לִיהוּדָה
וְעַל־נֶגֶב כָּלֵב וְאֶת־צִקְלַג שָׂרַפְנוּ בָאֵשׁ׃

15 וַיֹּאמֶר אֵלָיו דָּוִד הֲתוֹרִדֵנִי אֶל־הַגְּדוּד הַזֶּה
וַיֹּאמֶר הִשָּׁבְעָה לִי בֵּאלֹהִים אִם־תְּמִיתֵנִי וְאִם־
תַּסְגִּרֵנִי בְּיַד־אֲדֹנִי וְאוֹרִדְךָ אֶל־הַגְּדוּד הַזֶּה׃

16 וַיּוֹרִדֵהוּ וְהִנֵּה נְטֻשִׁים עַל־פְּנֵי כָל־
הָאָרֶץ אֹכְלִים וְשֹׁתִים וְחֹגְגִים בְּכֹל הַשָּׁלָל
הַגָּדוֹל אֲשֶׁר לָקְחוּ מֵאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וּמֵאֶרֶץ
יְהוּדָה׃

6 Et contriſtatus eſt Dauid valde. Vole
Bbat enim cũ populus lapidare, quia amara erat anima vniuſcuiuſq; viri ſuper filiis
ſuis & filiabus. Confortatus eſt autẽ Da-
7 uid in Dño Deo ſuo. Et ait ad Abiathar ſacerdotẽ filium Achimelech: Applica
me Ephod. Et applicuit Abiathar Ephod
8 ad Dauid. Et conſuluit Dauid Dominum, dicens: Perſequar latrũculos hos &
cõprehendam eos, an non? Dixitq; ei Do
minus, Perſequere, abſq; dubio enim cõ-
prehendes eos, & excuties prædam.
9 Abijt ergo Dauid ipſe & ſexcenti viri
C qui erant cũ eo, & venerũt vſq; ad torren
tem Beſor, & laſſi quidam ſubſtiterunt.
10 Perſecutus eſt autẽ Dauid ipſe & qua-
dringenti viri cum eo. Subſtiterant enim
ducẽti, qui laſſi tranſire nõ poterant tor-
11 rentẽ Beſor. Et inuenerunt virum Ægy-
ptiũ in agro, & adduxerunt cũ ad Dauid,
dederũntq; ei panem vt comederet & bi-
12 beret aquã: Sed & fragmen maſſæ cari-
carum, & duas ligaturas vuæ paſſæ. Qui
cùm comediſſet, reuerſus eſt ſpiritus eius,
& refocillatus eſt. non enim comederat
panem, neq; biberat aquam tribus diebus
13 & tribus noctibus. Dixit itaq; ei Dauid,
Cuius es tu, vel vnde? Qui ait, Puer Ægy
Dptius ego ſum, ſeruus viri Amalechitæ.
Dereliquit autẽ me dominus meus, quia
14 ægrotare cœpi nudiustertius. Siquidem
nos erupimus ad auſtralem plagam Cere-
thi & contra Iudam, & ad Meridiem Ca-
15 leb, & Sicelech ſuccendimus igni.
xítq; ei Dauid, Potes me ducere ad iſtum
cuneum? Qui ait, Iura mihi per Deum,
quòd nõ occidas me & non tradas me in
manus domini mei, & ego ducam te ad exerci-
16 cuneum iſtum.
eum, Ecce illi diſcumbebant ſuper faciem
vniuerſæ terræ, comedentes & bibentes,
& quaſi feſtum celebrantes diem pro cun-
ctis præda & ſpoliis, quæ ceperant de terra
Philiſtijm & de terra Iuda.

תרגום יונתן

6 וְתֵקַף לְדָוִד לַחֲדָא אֲרֵי אֲמָרוּ עַמָּא לְסָרְגָנֵיהּ אֲרֵי מָרָה נַפְשָׁא דְכָל עַמָּא גְּבַר עַל בְּנֵיהּ וְעַל בְּנָתֵיהּ וְאִתְרַפַּק דָּוִד בְּמֵימְרָא דַייָ אֱלָהֵיהּ׃
7 וַאֲמַר דָּוִד לְאֶבְיָתָר כָּהֲנָא בַּר אֲחִימֶלֶךְ קָרֵיב כְּעַן לִי אֶפּוֹדָא וְקָרֵיב אֶבְיָתָר יָת אֶפּוֹדָא קֳדָם דָּוִד׃
8 וּשְׁאִיל דָּוִד בְּמֵימְרָא דַייָ וַאֲמַר לֵיהּ דָּוִד הַדֵּין גְּדוּדָא אֲנָא נְגִיב בָּתְרֵיהּ וְאַדְבְּקִנֵּיהּ וַאֲמַר לֵיהּ דָּוִד אֲרֵי אַדְבָּקָא תַּדְבִּיק וְשֵׁיזְבָא תְּשֵׁיזֵב׃
9 אֲזַל דָּוִד הוּא וְשִׁיתְּ מְאָה גֻּבְרָא דְעִמֵּיהּ וַאֲתוֹ עַד נַחֲלָא דְבֹסוֹר וּפְקַדְּתְהוֹן אֲשְׁתְּאָרוּ׃
10 וְשַׁכְתוּ גֻּבְרָא דְאִתְקְטַע מִלְּעַבְרָא נַחֲלָא דְבֹסוֹר וְרָדַף דָּוִד הוּא וְאַרְבַּע מְאָה גֻּבְרִין וְאִתְיְשִׁיבוּ מָאתַיִם גֻּבְרִין דְּאִתְקְטַע מִלְּעַבְרָא נַחֲלָא דְבֹסוֹר׃
11 וְאַשְׁכָּחוּ גֻּבְרָא מִצְרָאָה בְּחַקְלָא וְאַיְתִיאוּ יָתֵיהּ לְדָוִד וְיָהֲבוּ לֵיהּ לַחְמָא וְאָכַל וְאַשְׁקִיוּתֵיהּ מַיָּא׃
12 וְיָהֲבוּ לֵיהּ פִּילַח דְּבֵילְתָּא וְתַרְתֵּין רְעִישִׁין מְבוּסָרִין וְאָכַל וַאֲתַבַת רוּחֵיהּ לְוָתֵיהּ אֲרֵי לָא אֲכַל לַחְמָא וְלָא שָׁתֵי מַיָּא תְּלָתָא יוֹמִין וּתְלָתָא לֵילְוָתָא׃
13 וַאֲמַר לֵיהּ דָּוִד לְמַן אַתְּ וּמִן אֵיכָן אַתְּ וַאֲמַר עַבְדָּא אֲנָא דְעַבְרָא דַעֲמָלֵקָאָה וְשַׁבְקַנִּי רִבּוֹנִי אֲרֵי אִיתְמַרְעֵית יוֹמָא דֵין
14 וַאֲמַרְנָא אֵיכַּנְּנָא עַל דָּרוֹם כְּרֵית וְעַל דִּי לִיהוּדָה וְעַל דָּרוֹם כָּלֵב וְיָת צִקְלַג אוֹקִידְנָא בְּנוּרָא׃
15 וַאֲמַר לֵיהּ דָּוִד הֲתֵחֱתֵינָנִי לְמַשְׁרְיָתָא הָדָא וַאֲמַר קַיֵּים לִי בְּמֵימְרָא דַייָ דְּלָא תְקַטְלִנֵּנִי וְלָא תְסַגְּרִנֵּנִי בְּיַד רִבּוֹנִי וְאֵחֱתֵינָךְ לְמַשְׁרְיָתָא הָדָא׃
16 וְאֵחֱתֵיהּ וְהָא דְשַׁיְיִן עַל אַפֵּי כָל אַרְעָא אֲכְלִין וְשָׁתְיִן וְחַגְּגִין בְּכֹל עֲרָאָה סַגִּיאָה דִשְׁבוּ מֵאַרְעָא פְּלִשְׁתָּאֵי וּמֵאַרְעָא דְיִהוּדָה׃

6 * καὶ ἐθλίβη δαυὶδ σφόδρα, ὅτι εἶπεν ὁ λαὸς λιθοβο-
λῆσαι αὐτὸν, διότι κατώδυνος ψυχὴ παντὸς τοῦ λαοῦ ἑκά-
στου ἐπὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ καὶ ἐπὶ ταῖς θυγατράσιν αὐτοῦ· καὶ
ἐκραταιώθη δαυὶδ ἐν κυρίῳ θεῷ αὐτοῦ.
7 * καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἀβιάθαρ τὸν ἱερέα υἱὸν ἀχιμέ-
λεχ, προσάγαγε τὸ ἐφούδ. καὶ προσήγαγεν ἀβιάθαρ τὸ
8 ἐφοὺδ πρὸς δαυίδ. * καὶ ἐπηρώτησε δαυὶδ διὰ τοῦ κυρίου
λέγων, εἰ καταδιώξω ὀπίσω τοῦ στρατεύματος τούτου, καὶ
εἰ καταλήψομαι αὐτούς; καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριος, καταδίω-
κε, ὅτι καταλαμβάνων καταλήψῃ αὐτούς, καὶ ἐξαιρού-
μενος ἐξαρῇ.
9 * καὶ ἐπορεύθη δαυὶδ αὐτὸς καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ
μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔρχονται ἕως τοῦ χειμάρρου τοῦ βοσόρ· καὶ
καταλείπει ὀπίσω διακοσίους ἄνδρας.
10 * καὶ κατεδίωξεν ὁ τετρακοσίους ἄνδρας· ὑπέστησαν
γὰρ οἱ διακόσιοι ἄνδρες, οἵτινες ἐκάθησαν πέραν τοῦ χει-
11 μάρρου τοῦ βοσόρ. * καὶ ἐυρίσκουσιν ἄνδρα αἰγύπτιον ἐν
ἀγρῷ, καὶ λαμβάνουσιν αὐτὸν, καὶ ἄγουσιν πρὸς δαυὶδ αὐτόν.
καὶ διδόασιν αὐτῷ ἄρτον καὶ ἔφαγε, καὶ ὕδωρ ἐπότι-
σαν αὐτόν· καὶ ἔδωκαν αὐτῷ κλάσμα παλαίθης καὶ δύο σα-
φίδας καὶ ἔφαγε, καὶ κατέζη τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ,
διότι οὐ βεβρώκει ἄρτον καὶ ἐπεπώκει ὕδωρ τρισὶν ἡμέ-
ραις καὶ τρισὶ νυξίν.
13 * καὶ εἶπεν αὐτῷ δαυίδ, πόθεν εἶ τίνος εἶ σύ; καὶ εἶ-
πεν τὸ παιδάριον τὸ αἰγύπτιον, δοῦλός εἰμι ἐγὼ ἀνδρὸς ἀ-
μαληκίτου, καὶ ἐγκατέλειπέ με ὁ κύριός μου, ὅτι ἠνω-
χλήθην ἐγὼ σήμερον τριταῖος.
14 * ἡμεῖς ἐπεξεμεθα ἐπὶ νότου τοῦ χορεθί, καὶ ἐπὶ
τὰ ἰουδαίας μέρη, καὶ ἐπὶ νότου τοῦ χελέβ, καὶ τὸ σικε-
λὰγ ἐνεπρήσαμεν ἐν πυρί.
15 * καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν δαυίδ, εἰ καταξεις με ἐπὶ τὸ
στρατεύμα τοῦτο; καὶ εἶπεν, ὀμόσον δή μοι κατὰ τοῦ θεοῦ μὴ
θανατῶσαί με, καὶ μὴ παραδοῦναί με εἰς χεῖρας τοῦ κυρίου
μου, καὶ καταξώ σε ἐπὶ τὸ σύστρεμμα τοῦτο.
16 * καὶ ὤμοσεν αὐτῷ, καὶ κατήγαγεν αὐτὸν· καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ
διαχεχυμένοι ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς ἐσθίοντες καὶ
πίνοντες καὶ ἑορτάζοντες ἐπὶ πᾶσι τοῖς σκύλοις τοῖς μεγά-
λοις οἷς ἔλαβον ἐκ γῆς ἀλλοφύλων, καὶ ἐκ γῆς ἰούδα· καὶ
ἦλθεν ἐπ' αὐτὸς δαυίδ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

'Et angustia fuit Dauidi valde, quia dixerunt populus ad lapidandum eum, quia amara fuit anima omnis populi viri super filium suum, & super filiam suam, & confortatus est Dauid in dicto Domini Dei sui. 'Et dixit Dauid ad Abiathar sacerdotem filium Ahhimelech, Affer nunc mihi Ephoda. & attulit Abiathar Ephoda ad Dauid. 'Et rogauit Dauid in dicto Domini, dicendo: Sequar post exercitum, & comprehendam illum? & dixit illi, Sequere, quia comprehendendo comprehendes, & liberando liberabis. 'Et iuit Dauid ipse & sexcenti viri qui cum eo, & venerunt vsque ad fluuium Bezzor: & pars eorum relicti sunt. "Et secutus est Dauid ipse & quadringenti viri, & relicti sunt ducenti viri, qui prohibiti sunt à transeundo fluuium Bezzor. "Et inuenerunt virum Misæum in agro, & venire fecerunt illum ad Dauid, & dederunt illi panem, & comedit, & potauerunt illum aqua. "Et dederunt illi pondus caricarum, & duos botros vuarum ficcarum, & comedit, & redijt spiritus eius in illo, quia non comederat panem & non biberat aquam tribus diebus & tribus noctibus. "Et dixit illi Dauid, Cuius es, & vnde tu? Et dixit adolescens, Misæus ego, seruus viri Ghamalecæi, & reliquit me dominus meus, quia infirmatus fui hodie hic tribus diebus. "Nos extracti sumus super Meridiem Cherith, & super quæ Iehudæ, & super Meridiem Chalebi, & Sziklag incendimus in igne. "Et dixit illi Dauid, Num duces me ad exercitum istum? & dixit, Firma mihi in dicto Domini, quòd non occides me, & non trades me in manu domini mei, & deducam te ad exercitum hunc. "Et deduxit eum, & ecce extensi erant super faciem omnis terræ, comedentes & bibentes, & tripudiantes in omni præda magna quam ceperunt de terra Philisthæorum, & de terra domus Iehudah.

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 ‡ וַיַּכֵּם דָּוִד מֵהַנֶּשֶׁף וְעַד־הָעֶרֶב לְמָחֳרָתָם וְלֹא־
נִמְלַט מֵהֶם אִישׁ כִּי אִם־אַרְבַּע מְאוֹת אִישׁ־נַעַר
אֲשֶׁר־רָכְבוּ עַל־הַגְּמַלִּים וַיָּנֻסוּ׃
18 ‡ וַיַּצֵּל דָּוִד אֵת כָּל־אֲשֶׁר לָקְחוּ עֲמָלֵק וְאֶת־
שְׁתֵּי נָשָׁיו הִצִּיל דָּוִד׃
19 ‡ וְלֹא נֶעְדַּר לָהֶם מִן־הַקָּטֹן וְעַד־הַגָּדוֹל וְעַד־
בָּנִים וּבָנוֹת וּמִשָּׁלָל וְעַד כֹּל־אֲשֶׁר לָקְחוּ לָהֶם
הַכֹּל הֵשִׁיב דָּוִד׃
20 ‡ וַיִּקַּח דָּוִד אֶת־כָּל־הַצֹּאן וְהַבָּקָר נָהֲגוּ לִפְנֵי
הַמִּקְנֶה הָהוּא וַיֹּאמְרוּ זֶה שְׁלַל דָּוִד׃
21 ‡ וַיָּבֹא דָּוִד אֶל־מָאתַיִם הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־פִּגְּרוּ
מֵלֶכֶת אַחֲרֵי דָּוִד וַיּוֹשִׁיבֻם בַּנַּחַל הַבְּשׂוֹר וַיֵּצְאוּ
לִקְרַאת דָּוִד וְלִקְרַאת הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיִּגַּשׁ דָּוִד
אֶת־הָעָם וַיִּשְׁאַל לָהֶם לְשָׁלוֹם׃
22 ‡ וַיַּעַן כָּל־אִישׁ רָע וּבְלִיַּעַל מֵהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
הָלְכוּ עִם־דָּוִד וַיֹּאמְרוּ יַעַן אֲשֶׁר לֹא הָלְכוּ עִמָּי
לֹא־נִתֵּן לָהֶם מֵהַשָּׁלָל אֲשֶׁר הִצַּלְנוּ כִּי אִם־אִישׁ
אֶת־אִשְׁתּוֹ וְאֶת־בָּנָיו וְיִנְהָגוּ וְיֵלֵכוּ׃
23 ‡ וַיֹּאמֶר דָּוִד לֹא־תַעֲשׂוּ כֵן אֲחֵי יְיָ אֲשֶׁר נָתַן
יְיָ לָנוּ וַיִּשְׁמֹר אֹתָנוּ וַיִּתֵּן אֶת־הַגְּדוּד הַבָּא
עָלֵינוּ בְּיָדֵנוּ׃
24 ‡ וּמִי יִשְׁמַע לָכֶם לַדָּבָר הַזֶּה כִּי כְּחֵלֶק הוֹרֵד
בַּמִּלְחָמָה וּכְחֵלֶק הַיֹּשֵׁב עַל־הַכֵּלִים יַחְדָּו יַחֲלֹקוּ׃
25 ‡ וַיְהִי מֵהַיּוֹם הַהוּא וָמָעְלָה וַיְשִׂמֵהוּ לְחֹק
וּלְמִשְׁפָּט לְיִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
26 ‡ וַיָּבֹא דָוִד אֶל־צִקְלַג וַיִּשְׁלַח מֵהַשָּׁלָל לִזְקֵנֵי
יְהוּדָה לְרֵעֵהוּ לֵאמֹר הִנֵּה לָכֶם בִּרְכָה מִשְּׁלַל
אֹיְבֵי יְיָ׃
27 ‡ לַאֲשֶׁר בְּבֵית־אֵל וְלַאֲשֶׁר בְּרָמוֹת־נֶגֶב וְלַאֲשֶׁר
בְּיַתִּר׃

17 ‡Et percussit eos Dauid à vespere vsq; ad vesperam alterius diei, & non euasit ex
E eis quisquam, nisi tantũ quadringẽti viri adolescentes qui ascenderant camelos &
18 fugerant. ‡ Eruit ergo Dauid omnia quæ tulerant Amalechitæ, & duas vxores suas eruit.
19 ‡ Nec defuit quisquam à paruo vsque ad magnum tam de filijs, quàm de filiabus, & de spolijs, & quæcunq; rapuerant omnia reduxit Dauid.
20 ‡Et tulit vniuersos greges & armenta, & minauit ante faciem suam. Dixerúntque, Hæc est præda Dauid.
21 ‡ Venit autem Dauid ad ducentos viros, qui lassi subsistiterant, nec sequi potue-
F rant Dauid, & residere eos iusserat in torrente Besor. Qui egressi sunt obuiam Dauid, & populo qui erat cum eo. Accedens autem Dauid ad populum, salutauit eos
22 pacificè. ‡Respondensq; omnis vir pessimus & iniquus de viris qui ierant cũ Dauid, dixit: Quia non venerunt nobiscum, non dabimus eis de spolijs quæ eruimus. sed sufficiat vnicuique vxor sua, & filij, quos cùm acceperint, recedant.
23 ‡ Dixit autem Dauid, Non sic facietis fratres mei de his quæ tradidit nobis Dominus, & custodiuit nos, & dedit latrunculos, qui eruperant aduersum nos, in manus nostras.
24 ‡ Nec audiet vos quisquam super sermone hoc. Æqua enim pars erit descendentis ad prælium, & remanentis ad sarcinas, & similiter diuident.
25 ‡ Et factum est hoc ex die illa & deinceps constitutum & præfinitum, & quasi lex in Israel vsque in diem hanc.
26 ‡ Venit
G ergo Dauid in Sicelech, & misit de præda senioribus Iuda proximis suis, dicens: Accipite benedictionem de præda hostium Domini.
27 ‡His qui erant in Bethel, & qui in Ramoth ad Meridiem, & qui in Iether.

תרגום יונתן

17 וּמְחָנַן דָּוִד מִקְּבֵלְהֵי וְעַד עִדָּן רַמְשָׁא דְיוֹמָא דְּבָתְרוֹהִי וְלָא אִשְׁתֵּיזִיב מִנְּהוֹן אֲנָשׁ אֱלָהֵן אַרְבַּע מְאָה גֻּבְרִין עִלֵּם דְּרָכִיבוּ עַל גַּמְלַיָּא וְעָקוּ׃
18 וְשֵׁיזִיב דָּוִד יָת כָּל דְּשָׁבוּ לְהוֹן כּוּלָּא אַתְיָב דָּוִד׃ 19 וְלָא שְׁנָא לְהוֹן מִזְּעֵירָא וְעַד רַבָּא
וְעַד בְּנִין וּבְנָן וְכַיְיחָא וְעַד כָּל עָנָא וְהוּרְיָי דְּכָרוּ מִנְּהוֹן גֵּיחִיא הַאֵינוּן וַאֲמָרוּ
דָּוִד שְׁמָא דְעָשְׁיָה וְעָרַע דָּוִד יָת עָמָא וְאָזַל דָּוִד לְמֵאתַן גַּבְרַיָּא דְאִתְקַנְעוּ מִלְּמֵיזַל בָּתַר דָּוִד וְאוֹתִיבוּנוּן בְּנַחֲלָא דְבְסוֹר וּנְפָקוּ לְקַדְמוּת דָּוִד
וְלִקְדָמוּת עַמָּא דְעִמֵּיהּ וְקָרִיב דָּוִד לְמֵאתַן גַּבְרַיָּא וְאִתְסְבִינוּן בִּשְׁלָמָא׃ 20 וְכָל גֻּבְרֵי בִישָׁא וְעַקְתָּנַיָּא דְאָזְלוּ עִם דָּוִד וַאֲמָרוּ עִם דָּוִד חֲלָף דְּלָא אֲזָלוּ עִמָּנָא לָא נְתֵן לְהוֹן מִסְּרָאָה דְשֵׁיזִבְנָא אֱלָהֵן גְּבַר יָת אִתְּתֵיהּ
וְיָת בְּנוֹהִי וְיָת כַּסְפֵּיהּ וְיִטְלוּן וְיֵזְלוּן׃ 21 וַאֲמַר דָּוִד לָא תַּעְבְּדוּן כֵּן אַחֵי יְיָ דְיָהַב יְיָ לָנָא וּנְטַר יְיָ וְיָהַב יָת מַשְׁרְיָתָא דְאַסְרֵי עָלָנָא בִּידָנָא׃
22 וּמַן יְשְׁמַע לְכוֹן
23 לְמִי

17 * Et percussit eos ab hora matutina & vsq; ad vesperam & crastinum diem, & non salvatus est ex eis vir, sed quadringenti pueri qui ascenderunt super camelos, & fugerunt.
18 * Et eruit Dauid omnia quæ cepit Amalec, & ambas vxores suas liberauit.
19 * Et non defuit illis à paruo & vsque ad magnum, & vsque ad filios & filias, & à spolijs & vsque ad omnia quæ ceperunt eorum omnia reduxit Dauid.
20 * Et tulit Dauid vniuersos greges eorum & armenta, & abegit ante spolia; & spolijs illis dicebatur, Hæc spolia Dauid.
21 * Et venit Dauid ad ducentos viros reliquos vt irent post Dauid, quos collocauit in torrente Besor; & egressi sunt in occursum Dauid, & in occursum populi qui cum eo, & accessit Dauid vsque ad populum, & interrogauit eos quæ ad pacem.
22 * Et respondit omnis vir malus & pestifer de viris bellatoribus qui iuerant cum Dauid, & dixerunt: Quia non persecuti fuerunt nobiscum, non dabimus eis de spolijs quæ eruimus, sed vnusquisque vxorem suam & filios suos reducant, & reuertantur.
23 * Et dixit Dauid, Non facietis fratres mei sic, postquam tradidit Dominus nobis aduersarios, & custodiuit nos & tradidit exercitum qui eruperat contra nos in manus nostras.
24 * Et quis audiet sermones vestros istos? quoniam non minores nobis sunt, propter hoc secundum partem descendentis ad prælium, sic erit pars remanentis ad sarcinas, & diuident secundum idem.
25 * Et factũ est ex die illa, & deinceps, & fuit in præceptum & in constitutum Israel vsque in diem hanc.
26 * Et venit Dauid in Sicelag, & misit de spoliis inimicorum Domini.
27 * Et his qui erant in Bethel, & qui in Ramoth austri, & qui Jather.

ΣΑΜΟΥΗΛ. Α'.

17 * καὶ ἐπάταξεν αὐτὰς Δαὺδ ἀπὸ ἑωσφόρου ἕως ἑσπέρας
εἰς τὴν ἐπαύριον· καὶ οὐ διεσώθη ἐξ αὐτῶν ἀνὴρ, ἀλλ' ἢ τε-
τρακόσια παιδάρια ἀνέβη ἐπὶ καμήλων, καὶ ἔφυγον.
18 * καὶ ἀφεῖλεν Δαυὶδ πάντα ὅσα ἔλαβεν Ἀμαλήκ, καὶ ἀμ-
φοτέρας τὰς γυναῖκας αὐτοῦ ἐξεῖλεν.
19 * καὶ οὐ διεφώνησεν αὐτοῖς ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγά-
λου, καὶ ἕως υἱῶν καὶ θυγατέρων, καὶ ἀπὸ τῶν σκύλων καὶ ἕως
πάντων ὧν ἔλαβον αὐτῶν τὰ πάντα ἀπέστρεψε Δαυίδ.
20 * καὶ ἔλαβε Δαυὶδ πάντα τὰ ποίμνια αὐτῶν, καὶ τὰ
βουκόλια, καὶ ἀπήγαγον ἔμπροσθεν τῶν σκύλων· καὶ ἔλεγον
σκύλοις οὗτοι ἐλήφθη, Δαὺδ σκῦλα Δαυίδ.
21 * καὶ παρεγένε) Δαυὶδ πρὸς τοὺς διακοσίους ἄν-
δρας τοὺς ἀπολειφθέντας τοῦ πορεύεσθαι ὀπίσω Δαυὶδ, οὓς
ἐκάθισεν ἐν τῷ χειμάρρῳ Βοσόρ· καὶ ἐξῆλθον εἰς ἀπάντη-
σιν Δαυὶδ καὶ εἰς ἀπάντησιν τοῦ λαοῦ τοῦ μετ' αὐτοῦ· καὶ
προσῆλθε Δαυὶδ ἕως τοῦ λαοῦ, καὶ ἠρώτησεν αὐτοὺς τὰ
εἰς εἰρήνην.
22 * καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ἀνὴρ πονηρὸς καὶ λοιμὸς τῶν ἀν-
δρῶν τῶν πολεμιστῶν τῶν πορευθέντων μετὰ Δαυὶδ, καὶ εἶπον,
διότι οὐ κατεδιώξαν μεθ' ἡμῶν, οὐ δώσομεν αὐτοῖς ἐκ τῶν
σκύλων ὧν ἐξηρήμεθα, ἀλλὰ ἑκάστῳ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ ἀπαγαγέτωσαν, καὶ ἀποτραφήτωσαν.
23 * καὶ εἶπε Δαυὶδ, οὐ ποιήσετε οὕτως ἀδελφοί μου ἅττα μετὰ
παραδόσεως κύριον ἡμῖν τοῦ ὑποναντίους, καὶ φυλάξαν
ἡμᾶς καὶ παραδόσεως τὸ σύστρεμμα τὸ ἐπελθὸν ἐφ' ἡμᾶς
εἰς χεῖρας ἡμῶν.
24 * καὶ τίς ἀκούσ(ε) τῶν λόγων ὑμῶν τούτων, ὅτι οὐχ ἥτ-
τους ἡμῶν εἰσί, διὰ τοῦτο κῦ τῷ μερίδα ἓ καταβάντων
εἰς τὸν πόλεμον, ἕως ἔσαι ἡ μερὶς ἓ καθημένου ἐπὶ τὰ
σκεύη, καὶ μεριοῦν) κῦ τὸ αὐτό.
25 * καὶ ἐγένετο ἀπὸ τῆ ἡμέρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα καὶ
ἐγένετο εἰς πρόσταγμα καὶ εἰς δικαίωμα τῷ ἰσραὴλ ἕως
τῆ ἡμέρας ταύτης.
26 * καὶ ἦλθε Δαυὶδ εἰς σικελάγ, καὶ ἀπέστειλε τοῖς πρεσβυ-
τέροις ἰούδα καὶ τοῖς πλησίον αὐτῶν τῶν σκύλων, λέγων ἰδοὺ
εὐλογία ὑμῖν ἐκ τῶν σκύλων τῶν ἐχθρῶν κυρίου.
27 * καὶ τοῖς ἐν βαιθὴλ, καὶ τοῖς ἐν ῥαμὰ νότου, καὶ τοῖς
ἰαθὴρ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Et percussit illos Dauid à tenebris, & vsque ad vesperum diei sequentis, & non liberatus est ex illis homo nisi quadringenti adolescentes qui ascenderunt super camelos, & verterunt terga. "Et liberauit Dauid omnia quæ captiuauerant Ghamalechæi, & duas vxores suas liberauit Dauid. "Et non defecit illis à paruo & vsque ad magnum, & vsque ad filios & filias, & ex præda & vsque ad omnia quæ captiuauerant eis, omnia redire fecit Dauid.
"Et cepit Dauid omnem pecudem, & boues tulerunt ante pecora hæc, & dixerunt, Hęc prædæ Dauid.
"Et venit Dauid ad ducentos viros qui prohibiti fuerant ab eundo post Dauid, & federe fecerant eos in fluuio Bezzor, & egressi sunt ad occursum Dauid & ad occursum populi qui cum illo, & occurrit Dauid populo, & precatus est illis pacem. "Et respondit omnis vir malus & improbus ex viris qui iuerant cum Dauid, & dixerunt, Propterea quòd non iuerunt mecum, non dabimus illis ex præda quam eripuimus, nisi viro vxorem suam & filios suos, & rollent & ibunt. "Et dixit Dauid, Non facietis sic, fratres mei, de hoc quod dedit Dominus nobis & custodiuit nos, & tradidit exercitum qui venit super nos in manu nostra.
"Et quis audiet vobis verbum hoc? nam sicut pars descendẽtis ad bellum, sic pars relicti ad custodiendum vasa, pariter diuident.
"Et fuit à die illo & vltra, & positum est in decretum hoc Israeli vsque ad diem hanc.
"Et venit Dauid ad Sziklag, & mittendum curauit de spolio ad senes domus Iehuda amantes eum, dicendo: Ecce vobis donum de spolio odientium populum Domini.
"Iis qui in Bethel & qui in Ramoth Meridiei, & qui in Iathir.

Universidad de Deusto
Biblioteca

28 * וְלַאֲשֶׁר בְּעַרְעֹר וְלַאֲשֶׁר בְּשִׁפְמֹות וְלַאֲשֶׁר
29 בְּאֶשְׁתְּמֹעַ: * וְלַאֲשֶׁר בְּרָכָל וְלַאֲשֶׁר בְּעָרֵי
הַיַּרְחְמְאֵלִי וְלַאֲשֶׁר בְּעָרֵי הַקֵּינִי:
30 * וְלַאֲשֶׁר בְּחָרְמָה וְלַאֲשֶׁר בְּכוֹר עָשָׁן וְלַאֲשֶׁר
31 בְּעָתָךְ: * וְלַאֲשֶׁר בְּחֶבְרוֹן וּלְכָל־הַמְּקֹמוֹת
אֲשֶׁר־הִתְהַלֶּךְ שָׁם דָּוִד הוּא וַאֲנָשָׁיו:

לא

1 * וּפְלִשְׁתִּים נִלְחָמִים בְּיִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ
אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים
בְּהַר הַגִּלְבֹּעַ:
2 * וַיַּדְבְּקוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־שָׁאוּל וְאֶת־בָּנָיו וַיַּכּוּ
פְלִשְׁתִּים אֶת־יְהוֹנָתָן וְאֶת־אֲבִינָדָב וְאֶת־מַלְכִּי־
שׁוּעַ בְּנֵי שָׁאוּל:
3 * וַתִּכְבַּד הַמִּלְחָמָה אֶל־שָׁאוּל וַיִּמְצָאֻהוּ הַמּוֹרִים
אַנְשֵׁי בַּקְּשֶׁת וַיָּחֶל מְאֹד מֵהַמּוֹרִים:
4 * וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לְנֹשְׂא כֵלָיו שְׁלֹף־חַרְבְּךָ
וְדָקְרֵנִי בָהּ פֶּן־יָבוֹאוּ הָעֲרֵלִים הָאֵלֶּה וּדְקָרֻנִי
וְהִתְעַלְּלוּ־בִי וְלֹא אָבָה נֹשְׂא כֵלָיו כִּי יָרֵא מְאֹד
וַיִּקַּח שָׁאוּל אֶת־הַחֶרֶב וַיִּפֹּל עָלֶיהָ:
5 * וַיַּרְא נֹשְׂא־כֵלָיו כִּי־מֵת שָׁאוּל וַיִּפֹּל גַּם־
הוּא עַל־חַרְבּוֹ וַיָּמָת עִמּוֹ:
6 * וַיָּמָת שָׁאוּל וּשְׁלֹשֶׁת בָּנָיו וְנֹשֵׂא כֵלָיו גַּם כָּל־
אֲנָשָׁיו בַּיּוֹם הַהוּא יַחְדָּו:
7 * וַיִּרְאוּ אַנְשֵׁי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־בְּעֵבֶר הָעֵמֶק
וַאֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן כִּי־נָסוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל וְכִי־
מֵתוּ שָׁאוּל וּבָנָיו וַיַּעַזְבוּ אֶת־הֶעָרִים וַיָּנֻסוּ וַיָּבֹאוּ
פְלִשְׁתִּים וַיֵּשְׁבוּ בָהֶן:
8 * וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיָּבֹאוּ פְלִשְׁתִּים לְפַשֵּׁט אֶת־
הַחֲלָלִים וַיִּמְצְאוּ אֶת־שָׁאוּל וְאֶת־שְׁלֹשֶׁת בָּנָיו
נֹפְלִים בְּהַר הַגִּלְבֹּעַ:

28 * Et qui in Aroer, & qui in Sephamoth, & qui in Esthama.
29 * Et qui in Rachal, & qui in vrbibus Hierameli, & qui in vrbibus Ceni.
30 * Et qui in Rama, & qui in lacu Asan, & qui in Atach.
31 * Et qui in Hebron, & reliquis qui erat in his locis in quibus commoratus fuerat Dauid & viri eius.

CAP. XXXI.

1 A PHilistijm autem pugnabant aduersum Israel. Et fugerunt viri Israel ante faciem Philistijm, & ceciderunt interfecti in monte Gelboe.
2 * Irruerúntque Philistijm in Saul, & in filios eius; & percusserunt Ionathan, & Abinadab, & Melchisue filios Saul.
3 * Totúmque pondus prœlij versum est in Saul. Et consecuti sunt eum viri sagittarij, & vulneratus est vehementer a sagittarijs.
4 * Dixítque Saul ad armigerum suum, Euagina gladium tuum & percute me, ne forte veniant incircuncisi isti & interficiant me illudentes mihi. Et noluit armiger eius; fuerat enim nimio terrore perterritus. Arripuit itaque Saul gladium suum & irruit super eum.
5 * Quod cùm vidisset armiger eius, videlicet quòd mortuus esset Saul, irruit etiam ipse super gladium suum: & mortuus est cum eo.
6 * Moriuus est ergo Saul & tres filij eius, & armiger illius, & vniuersi viri eius in die illa pariter.
7 * Videntes autē viri Israel qui erant trans vallem & trans Iordanem, quòd fugissent viri Israelitæ, & quòd mortuus esset Saul & tres filij eius, reliquerunt ciuitates suas & fugerunt. Venerúntque Philistijm & habitauerunt ibi.
8 * Facta autem die altera venerunt Philistijm vt expoliarent interfectos, & inuenerunt Saul & tres filios eius, iacentes in monte Gelboe.

תרגום יונתן

28 וְלִדִּי בְעֵרְעֹר וְלִדִּי בְשִׁפְמֹות וְלִדִּי בְאֶשְׁתְּמֹעַ:
29 וְלִדִּי בְכַרְכֹּל וְלִדִּי בְקִרְוֵי יַרְחְמְאֵלָה וְלִדִּי בְקִרְוֵי שְׁלֶמְאָה:
30 וְלִדִּי בְחָרְמָה וְלִדִּי בְכוּר עָשָׁן וְלִדִּי בְעָתָךְ:
31 וְלִדִּי בְחֶבְרוֹן וּלְכָל אַתְרַיָּא דְהַלִּיךְ תַּמָּן דָּוִד הוּא וְגִבָּרוֹהִי:

לא

1 וּפְלִשְׁתָּאֵי מְגִיחִין קְרָבָא בְּיִשְׂרָאֵל וְאִתְבְּרִיאוּ גֻּבְרֵי יִשְׂרָאֵל מִן קֳדָם פְּלִשְׁתָּאֵי וּנְפִלוּ קְטִילִין בְּטוּרָא דְגִלְבּוּעַ:
2 וְרָדְפוּ פְלִשְׁתָּאֵי בָּתְרֵי שָׁאוּל וּבְנוֹהִי וּקְטָלוּ פְלִשְׁתָּאֵי יְת יְהוֹנָתָן וְיָת אֲבִינָדָב וְיָת מַלְכִּישׁוּעַ בְּנֵי שָׁאוּל:
3 וְאִתְקַף קְרָבָא עַל שָׁאוּל לַחֲדָא וְרָמַאי קַשְׁתָּא אַדְבְּרֵיהּ וְאִתְחַבִּיל בֵּיהּ מִן רָמָאֵי קַשְׁתָּא:
4 וַאֲמַר שָׁאוּל לְנַעֲלֵיהּ שְׁלֹף חַרְבָּךְ וּקְטָלֵנִי בַּהּ דִּילְמָא יֵיתוֹן עָרְלָיֵא הָאִלֵּין וְיִקְטְלוּנַנִי וְיִתְעַלְּלוּן בִּי וְלָא אֲבָא נַעֲלֵיהּ מִדְּחִיל לַחֲדָא מְקַטְרְגָנָא: וְשָׁלַף נַעֲלֵיהּ יְת חַרְבֵּיהּ וּנְפַל עֲלַהּ:
5 וַחֲזָא נַעֲלֵיהּ אֲרֵי מִית שָׁאוּל וּנְפַל אַף הוּא עַל חַרְבֵּיהּ וּמִית עִמֵּיהּ:
6 וּמִית שָׁאוּל וּתְלָתָא בְנוֹהִי וְנַעֲלֵיהּ אַף כָּל גַּבְרוֹהִי בְּיוֹמָא הַהוּא כַּחֲדָא:
7 וַחֲזוֹ אֱנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל דִּבְעִיבְרָא וְדִבְעִיבְרָא דְיַרְדְּנָא אֲרֵי אַפְכוּ אֱנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל וַאֲרֵי מִיתוּ שָׁאוּל

28 * Et qui in Aroer, & qui in Siphamoth, & qui in Esthemoa.
29 * Et qui in Rachal, & qui in vrbibus Jeramiel, & qui in vrbibus Ceni.
30 * Et qui in Erma, & qui in lacu Asan, & qui in Athach,
31 * Et qui in Chebrō: & in omnes locos quos pertransijt Dauid ibi ipse & viri eius.

CAP. XXXI.

1 ET Philistijm pugnabant aduersum Israel, & fugerunt viri Israel de facie Philistijm, & cadunt interfecti in monte Gelboe.
2 * Et commiserunt pugnam Philistijm cum Saul & filijs eius, & percutiunt Philistijm Jonathan, & Abinadab, & Melchisue filios Saul.
3 * Et grauatur prœlium in Saul, & inueniunt eum iaculatores viri sagittarij, & vulnerauerunt eum in ilibus.
4 * Et dixit Saul ad gerentem arma sua, Euagina gladium tuum & transfige me in eo, ne forte veniant incircuncisi isti & interficiant me, & illudant in me: & non voluit gerens arma eius, quia timuit nimis; & cepit Saul gladium suum, & cecidit super eum.
5 * Et vidit gerens arma eius quòd mortuus esset Saul, & cecidit & ipse super gladium & mortuus est cum eo.
6 * Et mortuus est Saul & tres filij eius, & gerens arma eius, & vniuersi viri eius in die illa pariter.
7 * Et viderunt viri Israel qui trans vallem & qui trans Iordanem, quòd fugissent viri Israel, & quòd mortuus est Saul & filij eius, & relinquunt ciuitates suas, & fugiunt, & veniunt Philistijm & habitant in eis.
8 * Et factum est crastina, & veniunt Philistijm vt expoliarent interfectos, & inueniunt Saul & tres filios eius iacentes in monte Gelboe.

ΣΑΜΟΥΗΛ Α'. βασιλειων τῶν ὁ.

28 * καὶ τοῖς ἐν ἀρωὴρ καὶ τοῖς ἐν σιφαμώθ, καὶ τοῖς ἐν
29 ἐσθημοά. * καὶ τοῖς ἐν ραχάλ, καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσιν ιερεμιήλ,
καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσι τῶν κενί.
30 * καὶ τοῖς ἐν ἑρμά, καὶ τοῖς ἐν βὴρ ασάν, καὶ τοῖς ἐν
31 αθάχ. * καὶ τοῖς ἐν χεβρών, καὶ εἰς πάντας τοὺς τόπους οὓς ἐπορεύθη ἐκεῖ δαυὶδ αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ.

λα'.

1 * Καὶ ἀλλόφυλοι ἐπολέμουν ἐν ισραήλ, καὶ ἔφυγον ἄνδρες ισραὴλ ἀπὸ προσώπου τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἔπεσαν τραυματίαι ἐν τῷ ὄρει γελβουέ.
2 * καὶ κατεδίωξαν οἱ ἀλλόφυλοι τὸν σαὺλ καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ τύπτουσιν οἱ ἀλλόφυλοι τὸν ιωναθὰν καὶ τὸν αβιναδὰβ καὶ τὸν μελχισουὲ υἱοὺς σαούλ.
3 * καὶ βαρυύ(ε)ται ὁ πόλεμος ἐπὶ σαούλ· καὶ ἀνεύρισκουσιν αὐτὸν οἱ ἀκοντισταὶ ἄνδρες τοξόται, καὶ ἐτραυμάτισαν αὐτὸν εἰς τὰ ἰσοχόνδυλα.
4 * καὶ εἶπε σαὺλ πρὸς τὸν αἴροντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, σπάσας τὴν μάχαιράν σου καὶ ἐκκέντησόν με ἐν αὐτῇ, μήποτε ἔλθωσιν οἱ ἀπερίτμητοι οὗτοι καὶ ἐκκεντήσωσί με καὶ ἐμπαίξωσιν ἐν ἐμοί· καὶ οὐκ ἐβούλετο ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, διότι ἐφοβήθη σφόδρα· καὶ ἔλαβε σαοὺλ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν ἐπ' αὐτήν.
5 * καὶ εἶδεν ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ὅτι τέθνηκε σαούλ, καὶ ἔπεσεν καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὴν μάχαιραν καὶ ἀπέθανεν μετ' αὐτοῦ.
6 * καὶ ἀπέθανε σαοὺλ καὶ οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ κατὰ τὸ αὐτό.
7 * καὶ εἶδον ἄνδρες ισραὴλ οἱ ἐν τῷ πέραν τῆ κοιλάδος καὶ οἱ ἐν τῷ πέραν τοῦ ιορδάνου, ὅτι ἔφυγον ἄνδρες ισραὴλ, καὶ ὅτι τέθνηκε σαοὺλ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ καταλείπουσι τὰς πόλεις αὐτῶν καὶ φεύγουσι· καὶ ἔρχον(ται) οἱ ἀλλόφυλοι καὶ κατοικοῦσιν ἐν αὐταῖς.
8 * καὶ ἐγένηθη τῇ ἐπαύριον καὶ ἔρχονται οἱ ἀλλόφυλοι ἐκδύσαι τοὺς τραυματίας, καὶ εὑρίσκουσι τὸν σαοὺλ καὶ τοὺς τρεῖς υἱοὺς αὐτοῦ πεπτωκότας ἐν τῷ ὄρει γελβουέ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Et ijs qui in Gharogher, & ijs qui in Sephamoth, & qui in Isthemoagh. "Et qui in Rachal, & qui in vrbibus Ieramehelah, & qui in vrbibus Salmaah. "Et ijs qui in Hharma, & qui in Bor-ghaisan, & qui in Ghathach.
"Et ijs qui in Hhebron, & ad omnia loca quò iuit Dauid ipse & viri eius.

CAP. XXXI.

ET Philisthæi inibant bellum in Israel, & verterunt terga homines Israel ab-ante Philisthæos, & ceciderunt occisi in monte Gilboah.
'Et assecuti sunt Philisthæi Saulem & filios eius, & occiderunt Philisthæi Ionathan & Abinadab, & Malchisuagh filios Saul.
'Et insualuerunt facientes bellum super Saul, & imenerunt illum iaculatores viri, qui artifices iaciendi in arcu; & timuit valdè à iaculatoribus.
'Et dixit Saul ad ferentem arma sua, Euagina gladium tuum, & occidito me in illo, ne fortè veniant præputiati isti, & occidant me, & insultent in me; & noluit ferens arma eius, quia timuit valdè: & accepit Saul gladium, & cecidit super illum.
'Et vidit ferens arma eius quòd mortuus esset Saul, & irruit etiam ipse super gladium suum, & mortuus est cum illo.
'Et mortuus est Saul, & tres filij eius, & ferens arma eius, etiam omnes viri eius in die illa pariter.
'Et viderunt homines Israel, qui vltra planiciem, & qui vltra Iordanem quòd versussent terga viri Israel, & quòd mortui essent Saul & filij eius, & deseruerunt vrbes & fugerunt, & venerunt Philisthæi & habitarunt in eis.
'Et fuit in die qui post illum, & iuerunt Philisthæi ad expoliandum occisos, & inuenerunt Saul & tres filios eius occisos in monte Gilboagh.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 ‡ וַיִּכְרְתוּ אֶת־רֹאשׁוֹ וַיַּפְשִׁטוּ אֶת־כֵּלָיו
וַיְשַׁלְּחוּ בְּאֶרֶץ־פְּלִשְׁתִּים סָבִיב לְבַשֵּׂר בֵּית
עַצַּבֵּיהֶם וְאֶת־הָעָם׃

10 ‡ וַיָּשִׂימוּ אֶת־כֵּלָיו בֵּית עַשְׁתָּרוֹת וְאֶת־גְּוִיָּתוֹ
תָּקְעוּ בְּחוֹמַת בֵּית שָׁן׃

11 ‡ וַיִּשְׁמְעוּ אֹלָיו יֹשְׁבֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד אֵת אֲשֶׁר
עָשׂוּ פְּלִשְׁתִּים לְשָׁאוּל׃

12 ‡ וַיָּקוּמוּ כָל־אִישׁ חַיִל וַיֵּלְכוּ כָל־הַלַּיְלָה וַיִּקְחוּ
אֶת־גְּוִיַּת שָׁאוּל וְאֵת גְּוִיֹּת בָּנָיו מֵחוֹמַת בֵּית שָׁן
וַיָּבֹאוּ יָבֵשָׁה וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָם שָׁם׃

13 ‡ וַיִּקְחוּ אֶת־עַצְמֹתֵיהֶם וַיִּקְבְּרוּ תַּחַת־הָאֶשֶׁל
בְּיָבֵשָׁה וַיָּצֻמוּ שִׁבְעַת יָמִים׃

9 ‡ Et præcideruut caput Saul, & expoliauerunt eum armis: & miserunt in terrã Philistinorum per circuitum, vt annunciaretur in templis idolorũ & in populis.

10 ‡ Et posuerunt arma eius in templo Astaroth, corpus verò eius suspenderunt in muro Bethsan.

11 ‡ Quod cùm audissent habitatores Iabes Galaad quæcunq; fecerant Philistiim Saul:

12 ‡ Surrexerunt omnes viri fortissimi, & ambulauerunt tota nocte: & tulerunt cadauer Saul & cadauera filiorum eius de muro Bethsan. venerunt́q; viri Iabes Galaad & combusserunt ea igni.

13 ‡ Et tulerunt ossa eorum & sepelierunt in nemore Iabes: & ieiunauerunt septem diebus.

תרגום יונתן

9 ופסקו יתרישיה וחליצו יתזיניה ושלחו בארעא פלשתאי חחור לבסרא בית טעותהון ועית עמא׃
10 ושוו זיניה בבית שתרתא ויתגופה צלבו בשורא דבית שן׃
11 ושמעו עלוהי יתבי יבש גלעד ית דעבדו פלשתאי לשאול׃
12 וקמו כל גבר גיבר ואזלו כל ליליא ונסיבו ית גופא דשאול וית גופא דבניה מן שורא דבית שן ואתו ליבש וקריו עליהון תמה׃
13 ונסיבו ית גרמיהון וקברו תחות אשלא ביבש וצמו שבעה יומין׃

ונקרא ומוגה עם רב עיון על ידי בנדיכטוס אריאש מונטנוס ממונה על המלאכה
הזאת במצות פיליפוס מלך ספרד מלך טוב וירא האלהים על
כל אשר הם קוראים בשם ישוע המשיח׃

recensui ב א ם

9 ‡ καὶ ἀπεκεφαλίζουσιν αὐτὸν & ἐκδιδύσκουσιν αὐτὸν
τὰ σκῦλα αὐτοῦ, & ἀποστέλλουσιν εἰς γῆν ἀλλοφύλων κύ-
κλῳ διαγγελιζόμενοι τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν καὶ τῷ λαῷ
αὐτῶν.

10 ‡ καὶ ἀνέθηκαν τὰ σκῦλα & σαὺλ εἰς τὸ ἀστάρτιον, καὶ
τὸ σῶμα αὐτοῦ κατέπηξαν ἐν τῷ τείχει Βαιθσάν.

11 ‡ καὶ ἀκούσαι πρὸς αὐτοὺς οἱ κατοικοῦντες ἰαβὴς & γα-
λααδῖτιδος ὅσα ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι τῷ σαούλ.

12 ‡ καὶ ἀνέστησαν πᾶσαι οἱ ἄνδρες δυνάμεως, & ἐπο-
ρεύθησαν ὅλην τὴν νύκτα & ἔλαβον τὸ σῶμα σαοὺλ & τὸ
σῶμα τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ τείχους Βαιθσάν, & ἤνεγκαν
αὐτοὺς εἰς ἰαβής· & κατέκαυσαν αὐτοὺς ἐκεῖ.

13 ‡ καὶ ἔλαβον τὰ ὀστᾶ αὐτῶν & ἔθαψαν ὑπὸ τὴν ἀ-
γουριὰν ἐν ἰαβής, & ἐνήστευσαν ἑπτὰ ἡμέρας.

‡ Et præscindunt caput eius, & expoliant eum armis eius, & mittunt in terram Philistinorum per circuitum annunciantes idolis eorum & populo eorum.

‡ Et posuerunt arma Saul in Astarot, et corpus eius infixerunt in muro Bethsan.

‡ Et audiunt de eo habitatores Iabes Galaad quæcunque fecerunt Philistiim Saul.

‡ Et surrexerunt omnes viri fortitudinis, & ambulauerunt tota nocte, & ceperunt corpus Saul, & corpus filiorum eius à muro Bethsan, & tulerunt eos in Iabes, & combusserunt eos ibi.

‡ Et ceperunt ossa eorum & sepelierunt sub arbore in Iabes, & ieiunauerunt septem diebus.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

‡ Et abscíderunt caput eius & expoliauerunt arma eius, & miserunt in terram Peliſthæorum circumcírca ad bene nunciandum domui Errorum suorum & populo. ‡ Et posuerunt arma illius in æde Gastharatha, & corpus illius suſpenderunt in muro Bethsan. ‡ Et audierunt super illum habitatores Iabes Gilghad quod fecerunt Peliſthæi Sauli. ‡ Et surrexerunt omnis vir fortis, & ambulauerunt totam noctem, & acceperunt corpus Saul & corpora filiorum eius ex muro Bethsan, & venerunt ad Iabes, & cremauerunt super illos, ſicut cremant super reges ibi. ‡ Et acceperunt ossa eorum & sepelierunt sub arbore in Iabes, & ieiunauerunt septem diebus.

FINIS I. SAMVELIS.

EX REGIS CATHOLICI MANDATO
Benedictus Arias Montanus D. Th. recensuit & probauit.

B. Arias Montanus

Universidad de Deusto
Biblioteca

שמואל ב

א

וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת שָׁאוּל וְדָוִד שָׁב
מֵהַכּוֹת אֶת־הָעֲמָלֵק וַיֵּשֶׁב דָּוִד
בְּצִקְלָג יָמִים שְׁנָיִם׃ 2 וַיְהִי
בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וְהִנֵּה אִישׁ בָּא מִן־
הַמַּחֲנֶה מֵעִם שָׁאוּל וּבְגָדָיו קְרֻעִים וַאֲדָמָה עַל־
רֹאשׁוֹ וַיְהִי בְּבֹאוֹ אֶל־דָּוִד וַיִּפֹּל אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ׃
3 וַיֹּאמֶר לוֹ דָוִד אֵי מִזֶּה תָּבוֹא וַיֹּאמֶר אֵלָיו
מִמַּחֲנֵה יִשְׂרָאֵל נִמְלָטְתִּי׃
4 וַיֹּאמֶר אֵלָיו דָּוִד מֶה־הָיָה הַדָּבָר הַגֶּד־נָא לִי
וַיֹּאמֶר אֲשֶׁר־נָס הָעָם מִן־הַמִּלְחָמָה וְגַם־הַרְבֵּה
נָפַל מִן־הָעָם וַיָּמֻתוּ וְגַם שָׁאוּל וִיהוֹנָתָן בְּנוֹ מֵתוּ׃
5 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הַנַּעַר הַמַּגִּיד לוֹ אֵיךְ יָדַעְתָּ
כִּי־מֵת שָׁאוּל וִיהוֹנָתָן בְּנוֹ׃ 6 וַיֹּאמֶר הַנַּעַר
הַמַּגִּיד לוֹ נִקְרֹא נִקְרֵיתִי בְּהַר הַגִּלְבֹּעַ וְהִנֵּה שָׁאוּל
נִשְׁעָן עַל־חֲנִיתוֹ וְהִנֵּה הָרֶכֶב וּבַעֲלֵי הַפָּרָשִׁים
הִדְבִּקֻהוּ׃ 7 וַיִּפֶן אַחֲרָיו וַיִּרְאֵנִי וַיִּקְרָא אֵלָי
וָאֹמַר הִנֵּנִי׃ 8 וַיֹּאמֶר לִי מִי־אָתָּה וַיֹּאמֶר אֵלָיו
עֲמָלֵקִי אָנֹכִי׃ 9 וַיֹּאמֶר אֵלַי עֲמָד־נָא עָלַי וּמֹתְתֵנִי
כִּי אֲחָזַנִי הַשָּׁבָץ כִּי־כָל־עוֹד נַפְשִׁי בִּי׃
10 וָאֶעֱמֹד עָלָיו וַאֲמֹתְתֵהוּ כִּי יָדַעְתִּי כִּי לֹא יִחְיֶה
אַחֲרֵי נִפְלוֹ וָאֶקַּח הַנֵּזֶר אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁוֹ וְאֶצְעָדָה
אֲשֶׁר עַל־זְרֹעוֹ וָאֲבִיאֵם אֶל־אֲדֹנִי הֵנָּה׃
11 וַיַּחֲזֵק דָּוִד בִּבְגָדָו וַיִּקְרָעֵם וְגַם כָּל־הָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר אִתּוֹ׃ 12 וַיִּסְפְּדוּ וַיִּבְכּוּ וַיָּצֻמוּ עַד־הָעָרֶב
עַל־שָׁאוּל וְעַל־יְהוֹנָתָן בְּנוֹ וְעַל־עַם יְהוָה וְעַל־
בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב׃ 13 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־
הַנַּעַר הַמַּגִּיד לוֹ אֵי מִזֶּה אָתָּה וַיֹּאמֶר בֶּן־אִישׁ גֵּר
עֲמָלֵקִי אָנֹכִי׃

LIBER SECVNDVS REGVM. CAP. I.

A Factum est autē postquā mor-
tuus est Saul, vt Dauid reuer-
teretur à cęde Amalech, & ma
neret in Siceleh duos dies.
2 *In die aūt tertia apparuit homo veniēs
de castris Saul, veste conscissa & puluere
cōspersus caput. Et vt venit ad Dauid, ce-
3 cidit super faciē suā & adorauit. *Dixitq;
ad eū Dauid, Vnde venis? Qui ait ad eū,
4 De castris Israel fugi. *Et dixit ad eū Da-
uid, Quod est verbū quod factū est? In-
dica mihi. Qui ait, Fugit populus ex prę
lio & multi corruentes è populo mortui
B sunt, sed & Saul & Ionathas filius eius in-
5 terierunt. *Dixitq; Dauid ad adolescentē
qui nunciabat ei, Vnde scis quia mortuus
6 est Saul & Ionathas filius eius? *Ait ado-
lescēs qui nunciabat ei, Casu veni in mon
tem Gelboe, & Saul incūbebat super ha-
stam suā. Porrò currus & equites appropin
7 quabant ei. *Et conuersus post tergum
suū, vidénsq; me vocauit. Cui cùm respō-
8 dissem, Adsum. *Dixit mihi; Quisnam es
tu? Et aio ad eum, Amalechites ego sum.
9 *Et locutus est mihi, Sta super me & in-
terfice me, quoniā tenent me angustiæ, &
adhuc tota anima mea in me est.
10 *Stánsq; super eum, occidi illum. Scie-
bam enim quòd viuere non poterat post
ruinam. Et tuli diadema quod erat in ca-
pite eius, & armillam de brachio illius, &
attuli ad te dominum meum huc.
11 *Apprehendens autem Dauid vesti-
menta sua, scidit, omnésq; viri qui erant
12 cum eo. *Et planxerunt & fleuerunt, &
ieiunauerunt vsque ad vesperam super
Saul, & super Ionathan filium eius, & su-
per populum domini, & super domū Is-
13 rael, eo quòd corruissent gladio. *Di-
xitque Dauid ad iuuenem qui nunciaue-
rat ei, Vnde es tu? qui respondit, Filius ho
minis aduenæ Amalechitæ ego sum.

תרגום יונתן

א

1 והוה בתר דמית שאול ודוד תב מלממחי ית דבית עמלק ויתיב דוד בצקלג יומין תרין׃ 2 והות ביומא תליתאה והא גברא אתא ממשריתא מלות שאול ולבושוהי מבזעין ועפרא רמי ברישיה והוה במיתוהי לות דוד ונפל על ארעא וסגיד׃ 3 ואמר ליה דוד אי מדין את אתי ואמר ליה ממשריתא דישראל אשתיזבית׃ 4 ואמר ליה דוד מה הות פתגמא חוי כען לי ואמר דאפך עמא מן קרבא ואף סגי נפלו מן עמא ואתקטלו ואף שאול ויהונתן בריה מיתו׃ 5 ואמר דוד לעולימא דמחוי ליה איכדין ידעתא ארי מית שאול ויהונתן בריה׃ 6 ואמר עולימא דמחוי ליה אתערעא אתערעית בטורא דגלבוע והא שאול סמיך על רומחיה והא רתיכיא ומשרית פרשיא אדבקוהי׃ 7 ואתפני לאחורוהי וחזני וקרא לי ואמרית הא אנא׃ 8 ואמר לי מן את ואמרית ליה עמלקאה אנא׃ 9 ואמר לי קום כען עלי וקטלני ארי אחדני רתיתא ארי כל עוד נפשי בי׃ 10 וקמית עלוהי וקטלתיה ארי ידענא ארי לא יחי בתר דנפל ונסיבית כלילא דעל רישיה וטוטפתא דעל דרעיה ואיתינון לות רבוני הלכא׃ 11 ואתקיף דוד בלבושוהי ובזעינון ואף כל גבריא דעמיה׃ 12 וספדו ובכו וצמו עד רמשא על שאול ועל יהונתן בריה ועל עמא דיי ועל בית ישראל ארי אתקטלו בחרבא׃ 13 ואמר דוד לעולימא דמחוי ליה אי מדין את ואמר בר גבר גיור עמלקאה אנא׃

REGNORVM II.

CAP. I.

ET factum est postquam mortuus 1
est Saul, & Dauid reuersus est
percutiens Amalec, & mãsit Da-
uid in Secelag dies duos.
*Et factum est in die tertia, & ecce vir 2
venit de castris populi qui cum Saul, & vestes
eius conscissæ, & terra super caput eius: factū
est autem cùm ingrederetur ipse ad Dauid, &
cecidit super terram & adorauit eum.
*Et dixit ad eum Dauid, Vnde venisti? & 3
dixit ad eum, De castris Israel saluatus sum.
*Et dixit Dauid ad eum, Quod verbū hoc, 4
nuncia mihi? & ait, Fugit populus de prælio,
& corruerunt multi de populo, & Saul &
Jonathan filius eius mortui sunt. *Et dixit 5
Dauid puero qui nunciabat ei, Quomodo scis
quòd mortuus est Saul & Jonathan filius eius?
*Et dixit adolescens qui nunciabat ei, Casu 6
incidi in montem Gelboe, & ecce Saul firmatus
erat super lanceā suam, & ecce currus et equi-
tum principes coniuncti erant ei. *Et respexit 7
post se, & vidit me, & vocauit me: & dixi,
Ecce ego. *Et dixit mihi, Quis es tu? & di- 8
xi ad eum, Amalecites ego sum.
*Et dixit ad me, Sta iam super me & in- 9
terfice me, quoniā detinent me tenebræ graues,
& adhuc anima mea est in me. *Et steti su- 10
per eum & interfeci eum, quia vidi quòd non
viuet postquam cecidit ipse: & accepi diade-
ma quod in capite eius, & armillam quæ in
brachio illius, & attuli ea domino meo huc.
*Et apprehendit Dauid vestimēta sua, & 11
scidit ea, & omnes viri qui cum eo.
*Et planxerunt & fleuerunt, & ieiunaue- 12
runt vsque ad crepusculum super Saul, & su-
per Jonathan filium eius, & super populum Ju-
da, & super domum Israel, quoniam percussi
fuerunt in gladio.
*Et dixit Dauid iuueni qui nunciauerat 13
ei, Vnde es tu? & dixit, Filius viri aduenæ
Amalecitæ ego sum.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ β'.

κεφ. α'.

1 Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ ἀποθανεῖν σαοὺλ, καὶ δαυὶδ
ἀνέστρεψε τύπτων τὸν ἀμαλήκ· καὶ ἐκάθισε
δαυὶδ ἐν σεκελὰγ ἡμέρας δύο.
2 καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ
ἰδοὺ ἀνὴρ ἦλθεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς τοῦ λαοῦ τοῦ μετὰ σαοὺλ,
καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ διερρωγότα καὶ γῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
αὐτοῦ· ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτὸν πρὸς δαυὶδ, καὶ ἔπε-
σεν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.
3 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν δαυὶδ, πόθεν παραγίνῃ; καὶ εἶπε
πρὸς αὐτὸν, ἐκ τῆς παρεμβολῆς ἰσραὴλ διασέσωσμαι.
4 καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς αὐτὸν, τίς ὁ λόγος οὗτος, ἀπάγ-
γειλόν μοι; καὶ εἶπε, πέφευγεν ὁ λαὸς ἐκ τοῦ πολέμου, καὶ
ἔπεσον πολλοὶ ἐκ τοῦ λαοῦ, καὶ σαοὺλ καὶ ἰωναθὰν ὁ υἱὸς αὐ-
τοῦ τεθνήκασιν.
5 καὶ εἶπε δαυὶδ τῷ παιδαρίῳ τῷ ἀπαγγέλλοντι αὐτῷ,
πῶς οἶδας ὅτι τέθνηκε σαοὺλ καὶ ἰωναθὰν υἱὸς αὐτοῦ;
6 καὶ εἶπε τὸ παιδάριον τὸ ἀπαγγέλλον αὐτῷ, περιπτώ-
ματι περιέπεσον ἐν τῷ ὄρει γελβουέ, καὶ ἰδοὺ σαοὺλ ἐπε-
στήρικτο ἐπὶ τὸ δόρυ αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ τὰ ἅρματα καὶ οἱ ἵππαρ-
7 χοι συνῆψαν αὐτῷ. καὶ ἐπέβλεψεν ὀπίσω αὐτοῦ καὶ
8 εἶδέ με, καὶ ἐκάλεσέ με· καὶ εἶπα, ἰδοὺ ἐγώ. καὶ εἶπέ μοι,
τίς εἶ σύ; καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, ἀμαληκίτης ἐγώ εἰμι.
9 καὶ εἶπε πρός με, ἐπίστηθι δὴ ἐπ' ἐμὲ, καὶ θανάτω-
σόν με, ὅτι κατέχει με σκότος δεινὸν, καὶ ἔτι ἡ ψυχή μου
10 ἐστὶν ἐν ἐμοί. καὶ ἐπέστησα ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐθανάτωσα
αὐτὸν, ὅτι ᾔδειν ὅτι οὐ ζήσεται μετὰ τὸ πεσεῖν αὐτόν· καὶ ἔλα-
βον τὸ διάδημα τὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ τὸν χλι-
δῶνα τὸν ἐπὶ τοῦ βραχίονος αὐτοῦ, καὶ ἐνήνοχα αὐτὰ
τῷ κυρίῳ μου ὧδε.
11 καὶ ἐκράτησε δαυὶδ τῶν ἱματίων αὐτοῦ, καὶ διέρ-
ρηξεν αὐτά, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ.
12 καὶ ἐκόψαντο καὶ ἔκλαυσαν καὶ ἐνήστευσαν ἕως δεί-
λης ἐπὶ σαοὺλ καὶ ἐπὶ ἰωναθὰν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ
τὸν λαὸν ἰούδα, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον ἰσραὴλ, ὅτι ἐπλήγη-
13 σαν ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ εἶπε δαυὶδ τῷ παιδαρίῳ τῷ
ἀπαγγείλαντι αὐτῷ, πόθεν εἶ σύ; καὶ εἶπεν, υἱὸς ἀνδρὸς πα-
ροίκου ἀμαληκίτου ἐγώ εἰμι.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

B. ARIA MONTANO INTERPR.

CAP. I.

ET fuit postquam mortuus est Saul, & Dauid redijt à percutiendo homines Ghamalek, & sedit Dauid in Sziklag dies duos.
*Et fuit in die tertio, & ecce vir venit ex castris à Saul, & vestes eius scissæ erant, & puluis proiectus in capite eius. & fuit
cùm venisset ad Dauid, & occubuit super terram, & adorauit. *Et dixit illi Dauid, Vnde tu venis? & dixit illi, Ex castris Israel
euasi. *Et dixit illi Dauid, Quod fuit verbum, indica nunc mihi. & dixit, Quòd vertit terga populus ex bello, & etiam
multum cecidit de populo, & occisi sunt, & etiam Saul, & Iehonathan filius eius mortui sunt. *Et dixit Dauid adolescenti qui
indicauit illi, Quomodo nosti quòd mortuus est Saul & Iehonathan filius eius? *Et dixit adolescens qui indicauit illi, Contingen-
do contigi in monte Gilboagh, & ecce Saul innixus erat super hastam suam, & ecce currus & exercitus equitum assecuti sunt eum.
*Et respexit retro se, & vidit me, & vocauit me. & dixi, Ecce ego. *Et dixit mihi, Quis tu? & dixi, Ghamalekæus ego.
*Et dixit mihi, Sta quæso super me, & occidito me, quoniam comprehendit me tremor, nam omnis adhuc anima mea in me est.
*Et steti super illum & occidi illum, quia noui quòd non viueret postquam cecidit: & accepi coronam quæ super caput eius, &
armillam quæ super brachium eius, & attuli ea ad dominum meum huc. *Et apprehendit fortiter Dauid vestimenta sua, &
scidit ea, & etiam omnes viri qui erant cum illo. *Et planxerunt & fleuerunt, & ieiunauerunt vsque ad vesperum super Saul &
super Iehonathan filium eius, & super populum Domini, & super domum Israel, quia occisi sunt in gladio. *Et dixit Dauid ad
adolescentem qui indicauit ei, Vnde tu? & dixit, Filius viri proselyti Ghamalekæi sum.

14 ויאמר אליו דוד איך לא יראת לשלח ידך
לשחת את־משיח יהוה :
15 ויקרא דוד לאחד מהנערים ויאמר גש
16 פגע־בו ויכהו וימת : ויאמר אליו דוד דמיך
על־ראשך כי פיך ענה בך לאמר אנכי מתתי את־
17 משיח יהוה : ויקנן דוד את־הקינה
הזאת על־שאול ועל־יהונתן בנו :
18 ויאמר ללמד בני־יהודה קשת הנה כתובה
19 על־ספר הישר : הצבי ישראל על־במותיך
20 חלל איך נפלו גברים : אל־תגידו בגת
אל־תבשרו בחוצת אשקלון פן־תשמחנה בנות
פלשתים פן־תעלזנה בנות הערלים :
21 הרי בגלבע אל־טל ואל־מטר עליכם ושדי
תרומות כי שם נגעל מגן גבורים מגן שאול בלי
22 משיח בשמן : מדם חללים מחלב גבורים
קשת יהונתן לא נשוג אחור וחרב שאול לא
23 תשוב ריקם : שאול ויהונתן הנאהבים
והנעימם בחייהם ובמותם לא נפרדו מנשרים
24 קלו מאריות גברו : בנות ישראל אל־שאול
בכינה המלבשכם שני עם־עדנים המעלה עדי
25 זהב על לבושכן : איך נפלו גברים בתוך
המלחמה יהונתן על־במותיך חלל :
26 צר־לי עליך אחי יהונתן נעמת לי מאד
נפלאתה אהבתך לי מאהבת נשים :
27 איך נפלו גבורים ויאבדו כלי מלחמה :

ב

1 ויהי אחרי־כן וישאל דוד
ביהוה לאמר האעלה באחת ערי יהודה ויאמר
יהוה אליו עלה ויאמר דוד אנה אעלה ויאמר
חברנה :

14 * Et ait ad eum Dauid, Quare non ti-
C muisti mittere manū tuam, vt occideres
15 christum Domini? * Vocánsq; Dauid vnū
de pueris suis, ait: Accedens irrue in eum.
16 Qui percussit illum & mortuus est. * Et
ait ad eum Dauid, Sanguis tuus super ca-
put tuum. Os enim tuum locutū est ad-
uersum te, dicens: Ego interfeci christum
17 Domini. * Planxit aūt Dauid planctum
huiuscemodi super Saul & super Ionathā
18 filium eius. * Et præcepit vt docerēt filios
Iuda arcum, sicut scriptum est in libro iu-
19 storum. * Inclyti Israel super mōtes tuos
D interfecti sunt. Quomodo ceciderunt for-
20 tes? * Nolite annunciare in Geth, neque
annuncietis in cōpitis Ascalonis, ne fortè
lætentur filiæ Philistijm, ne exultent filiæ
21 incircuncisorum. * Montes Gelboe nec
ros nec pluuia veniant super vos. Neque
sint agri primitiarum, quia ibi abiectus
est clypeus fortium, clypeus Saul quasi
non esset vnctus oleo.
22 * A sanguine interfectorum ab adipe
fortium. Sagitta Ionathæ nunquā rediit
retrorsum, & gladius Saul non est reuer-
23 sus inanis. * Saul & Ionathas amabiles
& decori valdè in vita sua, in morte quo-
que non sunt diuisi. Aquilis velociores,
leonibus fortiores.
24 * Filiæ Israel super Saul flete, qui vestie-
bat vos coccino in delitiis, qui præbebat
ornamenta aurea cultui vestro.
25 * Quomodo ceciderunt fortes in prœ-
lio? Ionathas in excelsis tuis occisus est.
26 * Doleo super te frater mi Ionatha de-
core nimis & amabilis super amorem mu-
27 lierum. * Quomodo ceciderunt robu-
sti & perierunt arma bellica!

CAP. II.

1 A IGitur post hæc cōsuluit Dauid Domi-
num, dicens: Num ascendam in vnam
de ciuitatibus Iuda? Et ait Dominus ad
eum, Ascende. Dixítq; Dauid, Quò ascen-
dam? Et respondit ei, In Hebron.

* *Et dixit ei Dauid, Quomodo non timuisti* 14
inferre manum tuam vt occideres christum Do
mini? * *Et vocauit Dauid vnum de pueris* 15
suis: & dixit, Accedens obuia ei. & percussit
eum & mortuus est.
* *Et ait Dauid ad eum, Sanguis tuus super* 16
caput tuum, quia os tuum respondit contra te,
dicens: Ego interfeci christum Domini.
* *Et planxit Dauid planctum hunc super* 17
Saul & super Jonathan filium eius.
* *Et dixit vt docerent filios Juda. Ecce scri-* 18
ptum est in libro iusti.
* *Et dixit, Considera Jsrael super mortuis* 19
tuis vulneratis quomodo ceciderunt fortes.
* *Ne annuncietis in Geth, neq; annuncie-* 20
tis in viis Ascalonis, vt non lætentur filiæ Phi
listijm, neque exultent filiæ incircuncisorum.
* *Montes qui in Gelboe, non cadat super* 21
vos neque ros, neque pluuia, & agri primitia-
rum quia abiectus est clypeus fortium, & cly-
peus Saul non vnctus est in oleo
* *A sanguine interfectorum & ab adipe for* 22
tium. Arcus Jonathan non reuersus est vacuus
retrorsum: & gladius Saul non reuersus est
inanis.
* *Saul & Jonathan amati & pulchri non* 23
diuisi in vita sua, & in morte sua non diuisi
fuerūt, magis quàm aquilę veloces, magis quàm
leones fortes.
* *Filiæ Jsrael flete super Saul qui vestiebat* 24
vos coccino cum ornamēto vestro, qui referebat
ornamentum aureum super vestimentū vestrū.
* *Quomodo ceciderunt fortes in medio præ-* 25
liorum! Jonathan in excelsis tuis occisus es.
* *Doleo super te Jonathan frater mi; specio-* 26
sus fuisti mihi nimis, admirabilis fuit amor
tuus mihi super amorē mulierum. * *Quomodo* 27
ceciderunt fortes, & perierunt arma bellica!

CAP. II.

ET factum est post hæc, & consuluit Dauid 1
in Domino, dicens: Si ascendam in vnam
de ciuitatibus Iuda? & ait Dominus ad eum,
Ascende. & dixit Dauid, Quo ascendam? &
dixit, In Chebron.

14 * καὶ εἶπεν αὐτῷ δαυίδ, πῶς οὐκ ἐφοβήθης ἐπενεγκεῖν
τὴν χεῖρά σου διαφθεῖραι τὸν χριστὸν κυρίου;
15 * καὶ ἐκάλεσε δαυὶδ ἓν τῶν παιδαρίων αὐτοῦ καὶ εἶπεν,
προσελθὼν ἀπάντησον αὐτῷ· καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, καὶ ἀπέ-
16 θανεν * καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς αὐτὸν, τὸ αἷμά σου ἐπὶ τὴν
κεφαλήν σου, ὅτι τὸ στόμα σου ἀπεκρίθη κατὰ σοῦ, λέγων,
ἐγὼ τεθανάτωκα τὸν χριστὸν κυρίου.
17 * καὶ ἐθρήνησε δαυὶδ τὸν θρῆνον τοῦτον ἐπὶ σαοὺλ καὶ
18 ἐπὶ ἰωναθὰν τὸν υἱὸν αὐτοῦ. * καὶ εἶπε τοῦ διδάξαι τοὺς
υἱοὺς ἰούδα· ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ βιβλίου τοῦ εὐθοῦς.
19 * καὶ εἶπεν, ἀκρίβασαι ἰσραὴλ ὑπὲρ τῶν τεθνηκό-
των σου τραυματιῶν πῶς ἔπεσον δυνατοί.
20 * μὴ ἀπαγγείλητε εἰς γέθ, μηδὲ διαγγελίσητε ἐν
ταῖς ὁδοῖς ἀσκάλωνος, ὅπως μὴ εὐφρανθῶσι θυγατέρες
ἀλλοφύλων, μηδὲ γαυριάσωσι θυγατέρες ἀπεριτμήτων.
21 * ὄρη τὰ ἐν γελβουὲ μὴ πέσοι ἐφ᾽ ὑμᾶς μήτε δρόσος
μήτε ὑετός· καὶ ἀγροὶ ἀπαρχῶν ὅτι προσωχθίσθη θυρεὸς
δυνατῶν καὶ θυρεὸς σαοὺλ οὐκ ἐχρίσθη ἐν ἐλαίῳ
22 * ἀφ᾽ αἵματος τραυματιῶν καὶ ἀπὸ στέατος δυνατῶν·
τόξον ἰωναθὰν οὐκ ἀπέστρεψε κενὸν εἰς τὰ ὀπίσω· καὶ ῥομ-
φαία σαοὺλ οὐκ ἀπέστρεψε κενή.
23 * σαοὺλ καὶ ἰωναθὰν οἱ ἠγαπημένοι καὶ ὡραῖοι οὐ δια-
κεχωρισμένοι ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτῶν
οὐ διεχωρίσθησαν, ὑπὲρ ἀετοὺς κοῦφοι ὑπὲρ λέοντας δυ-
νατοί.
24 * θυγατέρες ἰσραὴλ κλαύσατε ἐπὶ σαοὺλ τὸν ἐνδι-
δύσκοντα ὑμᾶς κόκκινα μετὰ κόσμου ὑμῶν, τὸν ἀναφέρον-
τα κόσμον χρυσοῦν ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν ὑμῶν.
25 * πῶς ἔπεσον δυνατοὶ ἐν μέσῳ πολέμων, ἰωναθὰν
εἰς τὰ ὕψη σου ἐτραυματίσθης.
26 * ἀλγῶ ἐπὶ σοὶ ἰωναθὰν ἀδελφέ μου, ὡραιώθης μοι
σφόδρα, ἐθαυμαστώθη ἡ ἀγάπησίς σου ἐμοὶ ὑπὲρ ἀ-
γάπησιν γυναικῶν.
27 * πῶς ἔπεσον δυνατοὶ καὶ ἀπώλοντο σκεύη πολεμικά.

β'.

1 * Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἐπηρώτησεν δαυὶδ ἐν κυ-
ρίῳ, λέγων εἰ ἀναβῶ εἰς μίαν τῶν πόλεων τῆς ἰουδαίας; καὶ
εἶπε κύριος πρὸς αὐτὸν, ἀνάβηθι· καὶ εἶπε δαυίδ, ποῦ
ἀναβῶ; καὶ εἶπεν, εἰς χεβρών·

תרגום יונתן

14 ואמר ליה דוד איכדין לא דחילתא לאושטא ידך לחבלא ית משיחא דיי׃ 15 וקרא דוד לחד מעולימיא ואמר קרב שלוט ביה ושלטא ביה וקטליה׃
16 ואמר ליה דוד חובת קטולך תהי ברישך ארי פומך אסהיד בך למימר אנא קטלית ית משיחא דיי׃
17 ואליא דוד ית אליא הדא על שאול ועל יהונתן בריה׃ 18 ואמר לאלפא ית בני יהודה למיגד בקשתא הא היא כתיבה על ספרא דאוריתא׃
19 איתעתדתון על ישראל על בית תקפיכון איתרמיתון קטילין איכדין איתקטלו גיברין׃ 20 לא תחוון בגת ולא תבשרון בשוקי אשקלון דילמא יחדיין בנת פלשתאי דילמא ידוצן בנת ערליא׃
21 טורי בגלבוע לא יחות עליכון טלא ומטרא לא יהון עליכון חקלין מפקין דיעבדון מינה חלתא ארי תמן איתברו תריסי גיבריא תריסא דשאול דמשיח כרבמשחא׃
22 מדם קטילין מתרב גיברין קשתא דיהונתן לא מסתחרין לאחרא וחרבא דשאול לא תיבא ריקן׃ 23 שאול ויהונתן דרחימין וחביבין בחייהון ובמותהון לא איתפרשו מנשריא קלילין ומאריותא גיברין׃
24 בנת ישראל על שאול בכאה דהוה מלביש לכון לבושי צבעונין ומפנקין ומסיק תקוני דהבא על לבושיכון׃ 25 איכדין איתקטילו גיבריא בגו עבדי קרבא יהונתן על ביה תקפך איתקטילתא׃
26 עקא לי עלך אחי יהונתן חביבת לי לחדא מפרשא רחמתך לי מרחמת תרתין נשין׃ 27 איכדין איתקטלו גיבריא ואבדו מאני קרבא׃

ב

1 והוה בתר כן ושאיל דוד במימרא דיי למימר האיסק בחדא מקרויא דבית יהודה ואמר יי ליה סק ואמר דוד לאן איסק ואמר לחברון׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[14] Et dixit illi Dauid, Quomodo non timuisti extendere manum tuam, ad perdendum vnctum domini? [15] Et vocauit Dauid vnum ex adolescentibus: & dixit, Accede, potestatem exerce in eum: & percussit eum, & occidit eum. [16] Et dixit illi Dauid, Culpa occisionis tuæ sit in capite tuo, quia os tuum testatum est in te, dicendo, Ego occidi vnctum Domini. [17] Et lamentatus est Dauid lamentationem hanc super Saul, & super Ionathan filium eius. [18] Et dixit vt docerent filios Iehudah, ad iaciendum arcu: Ecce scriptum est super libro legis. [19] Steterunt super Israel, super domum fortitudinum vestrarum eleuati sunt occisores, quomodo occisi sunt fortes? [20] Ne annuncietis in Gath, & ne bene nuncietis in plateis Askalon, ne fortè lætentur filiæ Pelisthæorum, ne fortè exultent filiæ præputiatorum. [21] Montes Gilboagh non descendat super vos ros, & pluuia non sit in vobis quæ veniat, ita vt faciant ex ea halcha, quia ibi fracta sunt scuta fortium, scuta Saul qui vnctus fuit in vnctione. [22] De sanguine occisorum, de pinguedine robustorum, iacula arcus Iehonathan non reuersa sunt retrorsum, & gladius Saul non redijt inanis. [23] Saul & Ionathan, qui dilecti & amati fuerant in vita sua, & in morte sua non sunt separati à se: præ aquilis celeres, & præ leonibus robusti. [24] Filiæ Israel super Saul lugete, qui vestiebat vos vestibus colorū, & afferebat vobis delitias, & ascendere faciebat cōpositiones auri super vestes vestras. [25] Quomodo occisi sunt robusti inter belligerantes? Iehonathan super domū fortitudinis tuæ occisus es? [26] Angustia est mihi super te frater mi Iehonathan, amasti me valde, mirabilis fuit dilectio tua mihi præ dilectione duarū vxorum. [27] Quomodo occisi sunt robusti & perierunt vasa belli!

CAP. II.

ET fuit post hoc & rogauit Dauid in dicto Domini, dicendo: Num ascendam in vnam ex ciuitatibus domus Iehudah? & dixit illi Dominus, Ascende: & dixit Dauid, Quò ascendam? & dixit, Ad Hhebron.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

2 ² וַיַּעַל שָׁם דָּוִד וְגַם שְׁתֵּי נָשָׁיו אֲחִינֹעַם הַיִּזְרְעֵלִית
וַאֲבִיגַיִל אֵשֶׁת נָבָל הַכַּרְמְלִי׃ ³ וַאֲנָשָׁיו אֲשֶׁר־
עִמּוֹ הֶעֱלָה דָוִד אִישׁ וּבֵיתוֹ וַיֵּשְׁבוּ בְּעָרֵי חֶבְרוֹן׃
4 ⁴ וַיָּבֹאוּ אַנְשֵׁי יְהוּדָה וַיִּמְשְׁחוּ־שָׁם אֶת־דָּוִד
לְמֶלֶךְ עַל־בֵּית יְהוּדָה וַיַּגִּדוּ לְדָוִד לֵאמֹר אַנְשֵׁי
יָבֵישׁ גִּלְעָד אֲשֶׁר קָבְרוּ אֶת־שָׁאוּל׃
5 ⁵ וַיִּשְׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים אֶל־אַנְשֵׁי יָבֵישׁ גִּלְעָד
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם
הַחֶסֶד הַזֶּה עִם־אֲדֹנֵיכֶם עִם־שָׁאוּל וַתִּקְבְּרוּ אֹתוֹ׃
6 ⁶ וְעַתָּה יַעַשׂ־יְהוָה עִמָּכֶם חֶסֶד וֶאֱמֶת וְגַם
אָנֹכִי אֶעֱשֶׂה אִתְּכֶם הַטּוֹבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם
הַדָּבָר הַזֶּה׃ ⁷ וְעַתָּה תֶּחֱזַקְנָה יְדֵיכֶם וִהְיוּ
לִבְנֵי־חַיִל כִּי־מֵת אֲדֹנֵיכֶם שָׁאוּל וְגַם אֹתִי מָשְׁחוּ
בֵּית־יְהוּדָה לְמֶלֶךְ עֲלֵיהֶם׃
8 ⁸ וַאֲבְנֵר בֶּן־נֵר שַׂר־צְבָא אֲשֶׁר לְשָׁאוּל לָקַח
אֶת־אִישׁ־בֹּשֶׁת בֶּן־שָׁאוּל וַיַּעֲבִרֵהוּ מַחֲנָיִם׃
9 ⁹ וַיַּמְלִכֵהוּ אֶל־הַגִּלְעָד וְאֶל־הָאֲשׁוּרִי וְאֶל־
יִזְרְעֶאל וְעַל־אֶפְרַיִם וְעַל־בִּנְיָמִן וְעַל־יִשְׂרָאֵל
כֻּלּוֹ׃ ¹⁰ בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה אִישׁ־בֹּשֶׁת בֶּן־
שָׁאוּל בְּמָלְכוֹ עַל־יִשְׂרָאֵל וּשְׁתַּיִם שָׁנִים מָלָךְ
אַךְ בֵּית יְהוּדָה הָיוּ אַחֲרֵי דָוִד׃
11 ¹¹ וַיְהִי מִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר הָיָה דָּוִד מֶלֶךְ
בְּחֶבְרוֹן עַל־בֵּית יְהוּדָה שֶׁבַע שָׁנִים וְשִׁשָּׁה
חֳדָשִׁים׃ ¹² וַיֵּצֵא אַבְנֵר בֶּן־נֵר וַעַבְדֵי אִישׁ־
בֹּשֶׁת בֶּן־שָׁאוּל מִמַּחֲנַיִם גִּבְעֹנָה׃
13 ¹³ וְיוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה וַעַבְדֵי דָוִד יָצְאוּ וַיִּפְגְּשׁוּם
עַל־בְּרֵכַת גִּבְעוֹן וַיֵּשְׁבוּ אֵלֶּה עַל־הַבְּרֵכָה מִזֶּה׃
14 ¹⁴ וְאֵלֶּה עַל־הַבְּרֵכָה מִזֶּה׃ וַיֹּאמֶר אַבְנֵר
אֶל־יוֹאָב יָקוּמוּ נָא הַנְּעָרִים וִישַׂחֲקוּ לְפָנֵינוּ
וַיֹּאמֶר יוֹאָב יָקֻמוּ׃

2 ² Ascendit ergo Dauid & duæ vxores
eius Achinoem Iezraelites & Abigail vxor
Nabal Carmeli.
3 ³ Sed & viros qui erant cum eo duxit
Dauid singulos cum domo sua, & manse-
4 runt in oppidis Hebron. ⁴ Venerúntque
viri Iuda, & vnxerũt ibi Dauid vt regna-
B ret super domum Iuda. Et nunciatum est
Dauid quòd viri Iabes Galaad sepelissent
5 Saul. ⁵ Misit ergo Dauid nũcios ad viros
Iabes Galaad: dixítque ad eos, Benedicti
vos à Domino qui fecistis misericordiam
hanc cũ dño vestro Saul, & sepelistis eum.
6 ⁶ Et nunc retribuet vobis quidé Domi
nus misericordiá & veritatem, & ego red-
dam gratiá eò quòd fecistis verbũ istud.
7 ⁷ Confortentur manus vestræ, & estote
filij fortitudinis; licet enim mortuus sit
dominus vester Saul, tamen me vnxit do-
mus Iuda in regem sibi.
8 ⁸ Abner autẽ filius Ner princeps exer-
citus Saul, tulit Isboseth filium Saul, &
circunduxit eum per castra:
9 ⁹ Regémq; constituit super Galaad, &
super Gessuri, & super Iezrael, & super E-
phraim, & super Beniamin, & super Israel
10 vniuersum. ¹⁰ Quadraginta annorũ erat
Isboseth filius Saul cùm regnare cœpisset
C super Israel, & duobus annis regnauit. Do-
la autem domus Iuda sequebatur Dauid.
11 ¹¹ Et fuit numerus dierum, quos cõmo-
ratus est Dauid imperans in Hebron su-
per domum Iuda, septem annorum & sex
mensium.
12 ¹² Egressũsque est Abner filius Ner, &
pueri Isboseth filij Saul de castris in Ga-
13 baon. ¹³ Porrò Ioab filius Saruię & pue-
ri Dauid egressi sunt, & occurrerunt eis
iuxta piscinam Gabaon. Et cùm in vnam
conuenissent, è regione sederunt hi in vna
parte piscinæ, & illi ex altera.
14 ¹⁴ Dixítque Abner ad Ioab, Surgant
pueri, & ludant coram nobis. Et respon-
dit Ioab, Surgant.

2 ² Et ascendit illuc Dauid, & ambæ vxores
eius Achinoem Izraelites & Abygail vxor
Nabal Carmeli.
3 ³ Et viri eius qui cum eo vnusquisque, & 3
domus sua, & habitãt in ciuitatibus Chebron.
4 ⁴ Et veniunt viri Juda & vngunt Dauid 4
ibi vt regnaret super domum Iuda, & annun-
ciauerunt Dauid, dicentes: Viri Jabis Galaad
ipsi sepelierunt Saul.
5 ⁵ Et misit Dauid nuncios ad duces Jabis 5
Galaad, & dixit ad eos, Benedicti vos à Do-
mino, quia fecistis misericordiam super domi-
num vestrum super Saul & sepelistis eum.
6 ⁶ Et nunc faciat Dominus vobiscum mise- 6
ricordiam & veritatem, & ego autem faciam
vobiscum bona hæc, quia fecistis verbum
istud.
7 ⁷ Et nunc confortentur manus vestræ, & 7
estote in filios fortes, quoniam mortuus est Saul
dominus vester, & quia me vnxit domus Ju-
da super se in regem.
8 ⁸ Et Abner filius Ner princeps exercitus 8
Saul tulit Isboseth filium Saul, & traduxit
eum de castris.
9 ⁹ Et regem constituit eum super Galaad, & 9
super Aseri, et super Iezrael, & super Ephraim,
et super Beniamin, & super vniuersum Israel.
10 ¹⁰ Filius quadraginta annorum erat Isbo- 10
seth filius Saul quando regnauit super Israel,
& duobus annis regnauit, præter domum Iu-
da, qui fuerunt post Dauid.
11 ¹¹ Et fuit numerus dierum, quibus regnauit 11
Dauid in Chebron super domum Juda, septem
anni & menses sex.
12 ¹² Et egressus est Abener filius Ner, & pue- 12
ri Isboseth filij Saul de castris collis.
13 ¹³ Et Ioab filius Saruia egressus est de Che- 13
bron, & pueri Dauid, & occurrunt ad pnui-
cem super fontem Gabaon: & sederunt isti ex
una parte, & isti ex altera parte iuxta fon-
tem.
14 ¹⁴ Et dixit Abener ad Ioab, Surgant iam 14
pueri & ludant coram nobis. & dixit Ioab,
Surgant.

2 ² καὶ ἀνέβη ἐκεῖ δαυὶδ, καὶ αἱ δύο γυναῖκες
αὐτοῦ ἀχιναὰμ ἡ ἰζραηλίτις καὶ ἀβιγαὶλ ἡ γυνὴ ναβαὰλ
τοῦ καρμηλίτου.
3 ³ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ οἱ μετ' αὐτοῦ ἕκαστος, καὶ ὁ οἶκος
αὐτοῦ· καὶ κατῴκουσιν ἐν ταῖς πόλεσι χεβρών.
4 ⁴ καὶ ἦρχον οἱ ἄνδρες τοῦ ἰουδαίας καὶ χρίουσιν τὸν δα-
υὶδ ἐκεῖ εἰς βασιλεύειν ἐπὶ τὸν οἶκον ἰούδα· καὶ ἀπήγγειλαν
τῷ δαυὶδ, λέγοντες· οἱ ἄνδρες ἰαβὶς τῆς γαλααδίτιδος
αὐτοὶ ἔθαψαν τὸν σαούλ.
5 ⁵ καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ ἀγγέλοις πρὸς ἡγεμόνας ια-
βὶς τῆς γαλααδίτιδος, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, εὐλογημένοι
ὑμεῖς τῷ κυρίῳ, ὅτι πεποιήκατε ἔλεος ἐπὶ τὸν κύριον ὑμῶν
ἐπὶ τὸν σαούλ, καὶ ἐθάψατε αὐτόν.
6 ⁶ καὶ νῦν ποιήσαι κύριος μεθ' ὑμῶν ἔλεος καὶ ἀλή-
θειαν, καὶ ἐγὼ ἀνταποδώσω μεθ' ὑμῶν τὰ ἀγαθὰ ταῦτα, ὅτι
7 ἐποιήσατε τὸ ῥῆμα τοῦτο. ⁷ καὶ νῦν κραταιούσθωσαν αἱ
χεῖρες ὑμῶν καὶ γίνεσθε εἰς υἱοὺς δυνατούς, ὅτι τέθνηκε
σαοὺλ ὁ κύριος ὑμῶν, καὶ ὅτι ἐμὲ κέχρικεν ὁ οἶκος ἰούδα
ἐφ' ἑαυτοὺς εἰς βασιλέα.
8 ⁸ καὶ ἀβενὴρ υἱὸς νὴρ ἀρχιστράτηγος σαοὺλ ἔλαβε τὸν
ἰσβόσεθ υἱὸν τοῦ σαούλ, καὶ διεβίβασεν αὐτὸν ἐκ τῆς
παρεμβολῆς.
9 ⁹ καὶ ἐβασίλευσεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γαλααδίτιν, καὶ
ἐπὶ τὸν ἀσεεί, καὶ ἐπὶ τὸν ἰζραήλ, καὶ ἐπὶ τὸν ἐφραίμ, καὶ
ἐπὶ βενιαμίν, καὶ ἐπὶ πάντα ἰσραήλ.
10 ¹⁰ υἱὸς τεσσαρακονταετὴς ἐτῶν ὢν ἰσβόσεθ υἱὸς σαοὺλ ὅτε
ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραήλ, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν, πλὴν
τοῦ οἴκου ἰούδα, οἳ ἦσαν ὀπίσω δαυίδ.
11 ¹¹ καὶ ἐγένετο ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν ὧν ἐβασίλευσε δα-
υὶδ ἐν χεβρὼν ἐπὶ τὸν οἶκον ἰούδα ἑπτὰ ἔτη καὶ μῆνες ἕξ.
12 ¹² καὶ ἐξῆλθεν ἀβενὴρ υἱὸς νὴρ, καὶ οἱ παῖδες ἰσβόσεθ
υἱοῦ σαοὺλ ἐκ παρεμβολῆς βαυνού.
13 ¹³ καὶ ἰωαὰβ υἱὸς σαρουία ἐξῆλθεν ἐκ χεβρών, καὶ οἱ
παῖδες δαυὶδ, καὶ συνέβαλον ἀλλήλοις ἐπὶ τὸν κρή-
νην γαβαών· καὶ ἐκάθισαν ἕτοι ἐντεῦθεν, καὶ ἕτοι ἐν-
τεῦθεν ἐπὶ τὸν κρήνην.
14 ¹⁴ καὶ εἶπεν ἀβενὴρ πρὸς ἰωάβ, ἀναστήτωσαν δὴ τὰ
παιδάρια, καὶ παιζάτωσαν ἐνώπιον ἡμῶν· καὶ εἶπεν ἰωάβ,
ἀναστήτωσαν.

² וסליק לתמן דויד ואף תרתין נשותוי דמיזרעל ואביגיל איתתה דנבל דמכרמל׃ ³ וגברוותי דעמיה אסיק דויד גבר
וביתיה ויתבו בקרוי חברון׃ ⁴ ואתו גברי שבטא דיהודה ומשחו תמן ית דויד למהוי מלכא על בית יהודה וחוויו לדויד למימר
דגברי יבישׁ גלעד קברו ית שאול׃ ⁵ ושלח דויד אגדין לות גברי יבישׁ גלעד ואמר להון ברוכין אתון קדם יי דעבדתון חסדא
הדין עם מריכון עם שאול ואקברתון יתיה׃ ⁶ וכען יעבד יי עמכון טיבו וקשׁוט ואף אנא אעביד עמכון טבתא הדא דעבדתון
מן קדמי חולף פתגמא הדין׃ ⁷ וכען תתקפן ידיכון והוו לגברין גיבריין ארי מית מריכון דשאול ואף יתי משחוני דביתא יהודה למהוי מלכא עליהון׃
⁸ ואבנר בן נר רב חילא די לשאול דכר ית אישׁ־בושׁה בר שאול ואעברוניה למחנין׃
⁹ ומליכיה על רביית גלעד ועל דביית אשור ועל יזרעאל ועל דביית בניימין ועל ישׂראל כולהון׃ ¹⁰ בר ארבעין שנין אישׁ־בושׁה בר שאול כד מליך על ישׂראל ותרתין שנין מלך בקרם דביית יהודה חוו בתר נורו׃
¹¹ והוה מנין יומיא דהוה דויד מלכא בחברון על דביית יהודה שבע שנין ושיתא ירחין׃
¹² ונפק אבנר בר נר ועבדי אישׁ־בושׁה בר שאול ממחנין לגבעון׃ ¹³ ויואב בר צרויה ועבדי דויד נפקו ופגעון על
מיתא דגבעון ותבו אלין על בריכתא מיכא ואילין על בריכתא מיכא׃ ¹⁴ ואמר אבנר ליואב יקומון כען עלימיא ויתיכון
קדמנא ויואב יקומון׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 ויקמו ויעברו במספר שנים עשר לבנימן
ולאיש בשת בן שאול ושנים עשר מעבדי דויד:
16 ויחזקו איש בראש רעהו וחרבו בצד רעהו
ויפלו יחדו ויקרא למקום ההוא חלקת הצרים
אשר בגבעון:
17 ותהי המלחמה קשה עד מאד ביום ההוא
וינגף אבנר ואנשי ישראל לפני עבדי דויד:
18 ויהיו שם שלשה בני צרויה יואב ואבישי
ועשהאל ועשהאל קל ברגליו כאחד הצבים
אשר בשדה: 19 וירדף עשהאל אחרי אבנר
ולא נטה ללכת על הימין ועל השמאל מאחרי
אבנר: 20 ויפן אבנר אחריו ויאמר האתה
זה עשהאל ויאמר אנכי: 21 ויאמר לו אבנר
נטה לך על ימינך או על שמאלך ואחז לך אחד
מהנערים וקח לך את חלצתו ולא אבה
עשהאל לסור מאחריו: 22 ויסף עוד אבנר
לאמר אל עשהאל סור לך מאחרי למה אכנה
ארצה ואיך אשא פני אל יואב אחיך:
23 וימאן לסור ויכהו אבנר באחרי החנית אל
החמש ותצא החנית מאחריו ויפל שם וימת
תחתיו ויהי כל הבא אל המקום אשר נפל שם
עשהאל וימת ועמדו:
24 וירדפו יואב ואבישי אחרי אבנר והשמש
באה והמה באו עד גבעת אמה אשר על פני
גיה דרך מדבר גבעון: 25 ויתקבצו בני בנימן
אחרי אבנר ויהיו לאגדה אחת ויעמדו על ראש
גבעה אחת: 26 ויקרא אבנר אל יואב ויאמר
התאכל תאכל לנצח הלוא ידעת כי מר תהיה
באחרונה ועד מתי לא תאמר לעם לשוב
מאחרי אחיהם:

15 * Surrexerũt ergo & trãsierunt numero
D duodecim de Beniamin ex parte Isboseth
filij Saul, & duodecim de pueris Dauid.
16 *Apprehensóq; vnusquisq; capite cõpa-
ris sui defixit gladiũ in latus contrarij, &
ceciderunt simul. Vocatúmq; est nomẽ lo-
17 ci illius Ager robustorum in Gabaon. *Et
ortum est bellũ durum satis in die illa, fu-
gatúsque est Abner & viri Israel à pueris
18 Dauid. *Erant autem ibi tres filij Sar-
uiæ, Ioab & Abisai & Asahel. Porrò Asahel
cursor velocissimus fuit quasi vnus de ca-
preis qui morantur in siluis.
19 *Persequebatur autem Asahel Abner,
& non declinauit ad dextram siue ad si-
nistram, omittens persequi Abner.
20 *Respexit itaque Abner post tergum
E suũ, & ait: Tu ne es Asahel? Qui respon-
21 dit, Ego sum. *Dixitq; ei Abner, Vade ad
dexterã siue ad sinistrã, & apprehẽde vnũ
de adolescentibus, & tolle tibi spolia eius.
Noluit aũt Asahel omittere quin vrgeret
22 eum. *Rursũmq; locutus est Abner ad
Asahel, Recede & noli me sequi, ne forte
cõpellar confodere te in terram, & leuare
nõ potero faciem meam ad Ioab fratrem
23 tuum. *Qui audire contempsit, & noluit
declinare. Percussit ergo eũ Abner aueršа
hasta in inguine, & transfodit, & mortuus
est in eodẽ loco. Omnes qui transibãt per
F locum illum in quo ciderat Asahel &
24 mortuus erat, subsistebant. *Persequen-
tibus autẽ Ioab & Abisai fugientem Ab-
ner, Sol occubuit. Et venerunt vsque ad
collem aquæductus, qui est ex aduerso
vallis & itineris deserti in Gabaon.
25 *Congregatíque sunt filij Beniamin ad
Abner, & conglobati in vnum cuneum,
steterunt in summitate tumuli vnius.
26 *Et exclamauit Abner ad Ioab, & ait:
Num vsq; ad internitionem tuus mucro
desæuiet? An ignoras quòd periculosa &
desperatio? Vsquequo non dicis populo
vt omittat persequi fratres suos?

15 *Et surrexerunt & transierunt in numero
duodecim de filijs Beniamin Isboseth filij Saul,
& duodecim de pueris Dauid.
16 *Et apprehenderunt vnusquisque manu
caput proximi sui, & gladius eius in latus pro-
ximi sui, & cadunt pariter; & nomen positũ
est loco illi Pars insidiatorũ quæ est in Gabaon.
17 *Et factum est bellum durum valde in die
illa; & cecidit Abener & viri Israel coram
pueris Dauid.
18 *Et erant ibi tres filij Saruia, Ioab, & A-
bissa, & Assael: & Assael leuis pedibus suis
quasi vna caprea quæ in agro.
19 *Et persecutus est Assael post Abener, &
non declinauit vt ambularet ad dexteram ne-
que ad sinistram à tergo Abener.
20 *Et respexit Abener post se, & ait: Tu es
ipse Assael? & dixit, Ego sum.
21 *Et dixit ipsi Abener, Declina tu ad dex-
teram vel ad sinistram, et apprehende tibi vnũ
de adolescentibus, & tolle tibi armaturã eius:
& non voluit Assael declinare ab his qui post
eum. 22 *Et addidit Abener rursum dicere
Assael, Recede tu à me, vt non percutiam te in
terram: & quomodo leuabo faciem meam ad
Ioab fratrem tuum?
23 *Et non voluit Assael recedere; & percu-
tit eum Abener posteriori parte hastæ in ingui-
ne, & transijt lancea de posterioribus eius, &
cadit ibi & moritur sub eum. & factum est,
omnis qui veniebat vsque ad locum vbi cecidit
Assael, & mortuus est, & subsistebat.
24 *Et persecutus est Ioab & Abessa post Abe-
ner, & Sol occubuit; & ipsi venerunt vsque
ad collem Amma qui ex aduerso Gie iter de-
sertum Gabaon.
25 *Et congregantur filij Beniamin post Abe-
ner, & facti sunt in congregationem vnam,
& steterunt in summitate collis vnius.
26 *Et vocauit Abener Ioab, & dixit: Num
vsque in victoriam deuorabit mucro? nónne
scis quòd acerba erit in vltimis? & vsquequo
non dicis populo, vt reuertatur à tergo fratrum
suorum?

15 * καὶ ἀνέστησαν & παρῆλθον ἐν ἀριθμῷ δώδεκα τῶν
υἱῶν Βενιαμὶν & ἰσοβοσὲθ υἱοῦ σαούλ, & δώδεκα τῶν παίδων
16 Δαυίδ. * καὶ ἐπελάβετο ἕκαστος τῆ χειρὶ τ κεφαλῆς
& πλησίον αὐτ, & ἡ μάχαιρα αὐτ εἰς τὴν πλευρὰν & τ
πλησίον αὐτ, & πίπτουσι κ τὸ αὐτό· & ἐπεκλήθη τὸ τό-
πῳ ἐκείνῳ μερὶς τῶν ἐνεδρευόντων ἥ ἐστιν ἐν γαβαών.
17 * καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος σκληρὸς ὡς λίαν ἐν τῇ ἡμέ-
ρᾳ ἐκείνῃ· & ἔπεσον Ἀβενὴρ & ⓐ ἄνδρες ἰσραὴλ ἐνώ-
πιον τῶν παίδων Δαυίδ.
18 * καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ τρεῖς υἱοὶ σαρουΐα ἰωὰβ, & ἀβεσσὰ,
& ἀσαὴλ· ἡ ἀσαὴλ κοῦφος τοῖς ποσὶν αὐτ ὡσεὶ μία
19 δορκὰς τῶν ἐν ἀγρῷ. * καὶ κατεδίωξεν ὁ ἀσαὴλ ὀπί-
σω Ἀβενὴρ, & οὐκ ἐξέκλινε & πορεύεται εἰς τὰ δεξιὰ οὐδὲ
εἰς τὰ ἀριστερὰ ἀπὸ ὀπισθεν Ἀβενὴρ.
20 * καὶ ἐπέβλεψεν Ἀβενὴρ ὀπίσω αὐτ, καὶ εἶπε, σὺ εἶ
αὐτὸς ἀσαήλ, & εἶπεν, ἐγώ εἰμι.
21 * καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀβενήρ, ἔκκλινον σὺ εἰς τὰ δεξιὰ ἢ
εἰς τὰ ἀριστερά, & κατάσχε σεαυτῷ ἓν τῶν παιδαρίων, &
λάβε σεαυτῷ τὴν πανοπλίαν αὐτ· καὶ οὐκ ἠθέλησεν
ἀσαὴλ ἐκκλίναι ἀπὸ τῶν ὀπισθεν αὐτ.
22 * καὶ προστέθετο Ἀβενὴρ ἔτι εἰπεῖν τῷ ἀσαήλ, ἀπόχω-
ρει σὺ ἀπ ἐμοῦ, ἵνα μὴ πατάξω σε εἰς τὴν γῆν & πῶς
ὄψομαι τὸ πρόσωπόν μου πρὸς ἰωὰβ τὸν ἀδελφόν σου;
23 * καὶ οὐκ ἐβούλετο ἀσαὴλ ἀποστῆναι & τύπτει αὐτὸν
ὁ Ἀβενὴρ ἐν τῷ ὀπίσω & δόρατι & ἐπὶ τὴν ψύαν· καὶ
διεξῆλθεν τὸ ὄπλον ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτ, καὶ πίπτει ἐκεῖ
καὶ ἀποθνήσκει ⓐ παρακάτω αὐτ· καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ ἐρ-
χόμενος ἕως τοῦ τόπου οὗ ἔπεσεν ἀσαὴλ καὶ ἀπέθανε,
& ἐφίσταο.
24 * καὶ κατεδίωξεν ἰωὰβ & ἀβεσσὰ ὀπίσω Ἀβενὴρ, καὶ ὁ
ἥλιος ἔδυσε· καὶ αὐτοὶ εἰσῆλθον ἕως & βουνοῦ ἀμμὰ τοῦ
καταντικρὺ προσώπου γιὲ ὁδὸν ἔρημον γαβαών.
25 * καὶ συνάγονται ⓐ υἱοὶ βενιαμὶν ὀπίσω Ἀβενὴρ,
& ἐγένοντο εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ἔστησαν ἐπὶ κεφα-
λὴν βουνοῦ ἑνός.
26 * καὶ ἐκάλεσεν Ἀβενὴρ τὸν ἰωὰβ, & εἶπε, μὴ εἰς νῖκ⊙
καταφάγε ⓐ ἡ ῥομφαία; οὐκ οἶδας ὅτι πικρὰ ἔσαι εἰς
τὰ ἔσχατα; & ἕως πότε & μὴ εἴπῃς τῷ λαῷ ἀποστρέψαι
ἀπὸ ὀπισθεν τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν;

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Et surrexerunt & transierunt in numero duodecim ex *populo* domus Biniamin, & ex *populo* Isboseth filij Saul, & duodecim ex seruis Dauid. "Et inualuerunt quisque in caput socij sui, & gladius cuiusque in latere socij sui, & occisi sunt simul, & vocauit locum illum, Hereditatem fortitudinis occisorum, quæ est in Gibghon. "Et fuit bellum validum vsque nimis in die illa, & fugatus est Abner & homines Israel ante seruos Dauid. "Et fuerunt ibi tres filij Szaruiah, Ioab & Abisai, & Ghasahel: & Ghasahel erat leuis in pedibus suis, vt vna de capreis quæ sunt in agro. "Et secutus est Ghasahel post Abnet, & non deflexit vt ter. super dextram & super sinistram de-post Abner. "Et conuersus est Abner retro se, & dixit, Num tu es ille Ghasael? & dixit, Sum. "Et dixit illi Abner, Verte te super dextram tuam, aut super sinistram tuam, & determina tibi vnum ex adolescentibus, & accipe arma eius. & noluit Ghasael recedere de-post illum. "Et addidit Abner dicere ad Ghasahel, Conuerte te de-post me, quare occidam te & proijciam te in terram, & quomodo leuabo faciem meam, & ostendar Ioab fratri tuo? "Et noluit recedere & percussit eum Abner in posterioribus hastæ, in latere fœmoris eius, & exiuit hasta à tergo illius, & cecidit ibi & mortuus est in loco suo: & fuerunt omnes qui veniebant ad locum in quo cecidit Ghasael, & mortuus est, subsistebant. "Et secuti sunt Ioab & Abisai post Abner, & Sol occubuit, & ipsi attigerunt vsque ad collem Amtha qui est super facies Giahh, via deserti Gibghon. "Et congregati sunt filij Biniamin post Abner, & fuerunt in cœtum vnum, & steterunt super cacumine vnius. "Et clamauit Abner ad Ioab, & dixit, Num quid ad separationem occidet gladius? nónne nosti quòd amaritudo erit in fine? & vsquequo non dices populo vt redeat de-post fratres suos?

15 וקמו ועברו במנין תרי עשר מדביית בניימן ומראשוי בשית בר שאול ותרי עשר מעבדי דויד:
16 ואתקיפו גבר בריש חבריה ושדו גבר בחרבה דחבריה בציד גבר ונפלו כחדא ואתקרי שום אתרא ההוא חקל תקיפי דבגבעון:
17 ותהות קרבא תקיפא לחדא ביומא ההוא ואיתברו אבנר ועמיכי ישראל קדם עבדי דויד:
18 והות תמן תלתא בני צרויה יואב ואבישי ועשהאל ועשהאל קליל ברגלוהי כחדא מן טבייא די בחקלא:
19 ורדף עשהאל בתר אבנר ולא אסטי למיזל על ימינא ועל שמיאלא מבתר אבנר:
20 ואתפני אבנר לאחורוהי ואמר האנת הוא עשהאל ואמר אנא:
21 ואמר ליה אבנר איתפני לך על ימינך או על שמיאלך ואחוד לך מד מטלטלוהי וסב לך יתיה ולא צבא עשהאל למיתב מבתר אבנר:
22 ואוסיף עוד אבנר למימר ליה עשהאל תוב לך מבתרי למה אקטלינך ואפרסינך לארעא ואיך אסגי אפי ליואב אחוך:
23 ולא אבה למיתב מבתר אבנר ומחאי ליואב בחומשא מסרגיתא בכסר ירכיה ונפקת מסרגיתא מרגיעא ליה ומית תמן תחות יואב ואבישי בר בניימן בתר אבנר והוו לסיעא:
24 ורדפו יואב ואבישי בתר אבנר ושמשא עלת כד מטו לגוב מדברא דגבעון:
25 ואתכנישו בני בניימן בתר אבנר והוו לחיילא חדא ושמדו על רישא דרמתא חדא:
26 וקרא אבנר ליואב ואמר הלמא תיכול מרמיא לנצחא הלמא ידעת ארי מרירא תהי בסופא ועד

i 2

Universidad de Deusto
Biblioteca

27 וַיֹּאמֶר יוֹאָב חַי הָאֱלֹהִים כִּי לוּלֵא דִּבַּרְתָּ כִּי
אָז מֵהַבֹּקֶר נַעֲלָה הָעָם אִישׁ מֵאַחֲרֵי אָחִיו׃
28 וַיִּתְקַע יוֹאָב בַּשּׁוֹפָר וַיַּעַמְדוּ כָּל־הָעָם וְלֹא־
יִרְדְּפוּ עוֹד אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא־יָסְפוּ עוֹד לְהִלָּחֵם׃
29 וְאַבְנֵר וַאֲנָשָׁיו הָלְכוּ בָּעֲרָבָה כֹּל הַלַּיְלָה הַהוּא
וַיַּעַבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן וַיֵּלְכוּ כָּל־הַבִּתְרוֹן וַיָּבֹאוּ מַחֲנָיִם׃
30 וְיוֹאָב שָׁב מֵאַחֲרֵי אַבְנֵר וַיִּקְבֹּץ אֶת־כָּל־הָעָם
וַיִּפָּקְדוּ מֵעַבְדֵי דָוִד תִּשְׁעָה־עָשָׂר אִישׁ וַעֲשָׂהאֵל׃
31 וְעַבְדֵי דָוִד הִכּוּ מִבִּנְיָמִן וּבְאַנְשֵׁי אַבְנֵר שְׁלֹשׁ־
32 מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים אִישׁ מֵתוּ׃ וַיִּשְׂאוּ אֶת־עֲשָׂהאֵל
וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּקֶבֶר אָבִיו אֲשֶׁר בֵּית לָחֶם וַיֵּלְכוּ כָל־
הַלַּיְלָה יוֹאָב וַאֲנָשָׁיו וַיֵּאֹר לָהֶם בְּחֶבְרוֹן׃

ג

וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה אֲרֻכָּה בֵּין בֵּית שָׁאוּל וּבֵין
בֵּית דָּוִד וְדָוִד הֹלֵךְ וְחָזֵק וּבֵית שָׁאוּל הֹלְכִים
2 וְדַלִּים׃ וַיִּוָּלְדוּ לְדָוִד בָּנִים בְּחֶבְרוֹן וַיְהִי
בְכוֹרוֹ אַמְנוֹן לַאֲחִינֹעַם הַיִּזְרְעֵאלִת׃
3 וּמִשְׁנֵהוּ כִלְאָב לַאֲבִיגַל אֵשֶׁת נָבָל הַכַּרְמְלִי
וְהַשְּׁלִשִׁי אַבְשָׁלוֹם בֶּן־מַעֲכָה בַּת־תַּלְמַי מֶלֶךְ גְּשׁוּר׃
4 וְהָרְבִיעִי אֲדֹנִיָּה בֶן־חַגִּית וְהַחֲמִישִׁי שְׁפַטְיָה בֶן־
5 אֲבִיטָל׃ וְהַשִּׁשִּׁי יִתְרְעָם לְעֶגְלָה אֵשֶׁת דָּוִד אֵלֶּה
6 יֻלְּדוּ לְדָוִד בְּחֶבְרוֹן׃ וַיְהִי בִּהְיוֹת הַמִּלְחָמָה בֵּין
בֵּית שָׁאוּל וּבֵין בֵּית דָּוִד וְאַבְנֵר הָיָה מִתְחַזֵּק בְּבֵית
7 שָׁאוּל׃ וּלְשָׁאוּל פִּלֶגֶשׁ וּשְׁמָהּ רִצְפָּה בַת־אַיָּה
וַיֹּאמֶר אֶל־אַבְנֵר מַדּוּעַ בָּאתָה אֶל־פִּילֶגֶשׁ אָבִי׃
8 וַיִּחַר לְאַבְנֵר מְאֹד עַל־דִּבְרֵי אִישׁ־בֹּשֶׁת
וַיֹּאמֶר הֲרֹאשׁ כֶּלֶב אָנֹכִי אֲשֶׁר לִיהוּדָה הַיּוֹם
אֶעֱשֶׂה־חֶסֶד עִם־בֵּית שָׁאוּל אָבִיךָ אֶל־אֶחָיו
וְאֶל־מֵרֵעֵהוּ וְלֹא הִמְצִיתִךָ בְּיַד־דָּוִד וַתִּפְקֹד עָלַי עֲוֺן
הָאִשָּׁה הַיּוֹם׃

27 Et ait Ioab: Viuit Deus, si locutus fuis-
ses manè, recessisset populus persequens
28 fratrē suū. Insonuit ergo Ioab buccina,
& stetit omnis exercitus, nec psecuti sunt
29 vltra Israel, neq; inire certamen. Abner
autē & viri eius abierunt per cāpestria to-
ta nocte illa, & transierunt Iordanē, & lu-
strata omni Bethoron venerunt ad castra.
30 Porrò Ioab reuersus omisso Abner con
gregauit omnē populum, & defuerunt de
pueris Dauid decē & nouem viri excepto
31 Asahele. Serui aūt Dauid percusserunt
de Beniamin, & de viris qui erant cū Ab-
ner trecētos sexaginta, qui & mortui sunt.
32 Tulerúntq; Asahel & sepelierunt eū in
sepulchro patris sui in Bethleem, & ambu
lauerunt tota nocte, Ioab & viri qui erant
cum eo, & in ipso crepusculo peruenerunt
in Hebron. CAP. III.

1 A FActa est ergo longa cōcertatio inter do
mū Dauid, & inter domū Saulis; Dauid
proficiens & semper seipso robustior, do-
2 mus autē Saul decrescens quotidie. Na-
tiq; sunt filij Dauid in Hebrō. Fuitq; pri-
mogenitus eius Amnon de Achinoē Iez-
3 raelite. Et post eum Cheleab de Abigail
vxore Nabal Carmeli. Porrò tertius Ab-
salom filius Maacha, filiæ Tholomai regis
4 Gessur. Quartus autem Adonias filius
Agith. Et quintus Saphatias filius Abithal.
5 Sextus quoq; Hietraam de Egla vxore
Dauid. Hi nati sunt Dauid in Hebron.
6 Cùm ergo esset preliū inter domū Saul
& domū Dauid, Abner filius Ner regebat
7 domum Saul. Fuerat aūt Sauli cōcubi-
B na nomine Respha filia Achia. Dixitque
Isboseth ad Abner: Quare ingressus es ad
8 concubinā patris mei? Qui iratus ni-
mis propter verba Isboseth, ait: Nunquid
caput canis ego sum aduersū Iudā hodie
qui fecerim misericordiā super domū Saul
patris tui, & sup fratres & ꝓximos eius, &
non tradidi te in manus Dauid, & tu re-
quisisti me ꝙ argueres pro muliere hodie?

Et dixit Ioab, Viuit Dominus, quoniam 27
nisi locutus fuisses, quoniā tunc de mane ascen-
disset populus mane vnusquisque post fratrem
suum. Et buccinauit Ioab buccina, & re- 28
cessit omnis populus & non persecutus est am-
plius post Israel, & non additus est vltra pu-
gnare. Et Abener & viri eius abierunt in 29
occasum tota nocte illa, & transierunt Iorda-
nem, & transierunt totam planiciem, & ve-
niunt in castra. Et Ioab reuersus est ab Abe- 30
ner, & congregauit omnem populum: et recen-
siti sunt de pueris Dauid qui ceciderūt, nouem
& decem viri, & Assael. Et pueri Dauid 31
percusserunt de filijs Beniamin de viris Abe-
ner trecentos & sexaginta viros. Et tollunt 32
Assael & sepeliunt eum in sepulchro patris sui
in Bethleēm, & ambulauerunt tota nocte Ioab
& viri eius, & lux orta est ipsis in Chebron.

CAP. III.

ET facta est concertatio multum inter domū 1
Saul & inter domum Dauid: & domus
Dauid procedebat & fortificabatur, & domus
Saul procedebat & debilis fiebat. Et nati 2
sunt Dauid in Chebron filij sex, & erat primo-
genitus eius Amnon Achinaam Izraelitæ.
Et secundus eius Celeab Abygail Carme- 3
li: & tertius Abesalon filius Maacha filiæ Thal-
mi regis Gesser. Et quartus Adonia filius 4
Aggith: & quintus Saphatias Abitaal.
Et sextus Iethran Egal vxoris Dauid: isti 5
nati sunt ipsi Dauid in Chebron. Et factum 6
est cùm esset prælium inter domum Saul et in-
ter domum Dauid; & Abener erat regens do-
mum Saul. Et Saul erat concubina, & no- 7
men ei Respha filia Aia; & dixit Isboseth fi-
lius Saul ad Abener, Quare ingressus es ad
concubinam patris mei?
Et iratus est Abener nimis de verbo hoc 8
Isboseth: & dixit ei Abener, Nunquid caput
canis sum? & feci misericordiam cum domo
Saul patris tui, & de fratribus, & de proxi-
mis eius, & non transfugi in domum Da-
uid: & requiris in me de iniuria mulieris ho-
die?

27 καὶ εἶπεν ἰωάβ, ζῇ κύριος, ὅτι εἰ μὴ ἐλάλησας, διότι
τότε ἐκ πρωΐθεν ἀνέβη ἂν ὁ λαὸς πρωΐθεν ἕκαστος κατό-
28 πισθεν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. καὶ ἐσάλπισεν ἰωὰβ τῇ σάλ
πιγγι, καὶ ἀπέστη πᾶς ὁ λαὸς καὶ οὐ κατεδίωκεν ἔτι κα-
τόπισθεν τοῦ ἰσραήλ, καὶ οὐ προσέθεντο ἔτι πολεμεῖν.
29 καὶ ἀβεννὴρ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς δυσμὰς ὅ-
λην τὴν νύκτα ἐκείνην· καὶ διέβησαν τὸν ἰορδάνην, καὶ ἐπο-
ρεύθησαν ὅλην τὴν παρατείνουσαν, καὶ ἔρχονται εἰς παρεμ-
30 βολάς. καὶ ἰωὰβ ἀνέστρεψεν ἀπὸ τοῦ ἀβεννήρ, καὶ συνή-
θροισε πάντα τὸν λαόν· καὶ ἐπεσκέπησαν τῶν παίδων δαυὶδ
οἱ πεπτωκότες ἐννέα καὶ δέκα ἄνδρες, καὶ ἀσαήλ.
31 καὶ οἱ παῖδες δαυὶδ ἐπάταξαν τῶν υἱῶν βενιαμὶν
τῶν ἀνδρῶν ἀβεννὴρ τριακοσίους καὶ ἑξήκοντα ἄνδρας.
32 καὶ αἴρουσι τὸν ἀσαὴλ καὶ θάπτουσιν αὐτὸν ἐν τῷ τά-
φῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ ἐν βηθλεέμ· καὶ ἐπορεύθησαν
ὅλην τὴν νύκτα ἰωὰβ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ, καὶ διεφωτίσθη
αὐτοῖς ἐν χεβρών. γ'.
1 Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐπὶ πολὺ ἀναμέσον τοῦ οἴκου
σαοὺλ καὶ ἀναμέσον τοῦ οἴκου δαυίδ, καὶ ὁ οἶκος δαυὶδ ἐπο-
ρεύετο καὶ ἐκραταιοῦτο· καὶ ὁ οἶκος σαοὺλ ἐπορεύετο καὶ ἠσθέ-
2 νει. καὶ ἐτέχθησαν τῷ δαυὶδ ἐν χεβρὼν υἱοὶ ἕξ, καὶ ἦν ὁ
πρωτότοκος αὐτοῦ ἀμνὼν τῆς ἀχιναὰμ τῆς ἰζραηλίτιδος.
3 καὶ ὁ δεύτερος αὐτοῦ κελεὰβ τῆς ἀβιγαίλ τῆς καρμη-
λίας· καὶ ὁ τρίτος ἀβεσαλὼν υἱὸς μααχὰ θυγατρὸς
4 θαλμὶ βασιλέως γεσσούρ. καὶ ὁ τέταρτος ἀδωνία υἱὸς
ἀγγίθ· καὶ ὁ πέμπτος σαφατίας τῆς ἀβιταάλ.
5 καὶ ὁ ἕκτος ἰεθραὰμ τῆς αἰγὰλ γυναικὸς δαυίδ· οὗτοι
ἐτέχθησαν αὐτῷ τῷ δαυὶδ ἐν χεβρών.
6 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι τὸν πόλεμον ἀναμέσον τοῦ οἴκου
σαοὺλ καὶ ἀναμέσον τοῦ οἴκου δαυίδ, καὶ ἀβεννὴρ ἦν κρατῶν τοῦ
7 οἴκου σαούλ. καὶ τῷ σαοὺλ ἦν παλλακή, καὶ ὄνομα αὐτῇ
ρεσφὰ θυγάτηρ αἰά· καὶ εἶπεν ἰσβόσεθ υἱὸς σαοὺλ πρὸς
ἀβεννήρ, τί ὅτι εἰσῆλθες πρὸς τὴν παλλακὴν τοῦ πατρός
8 μου. καὶ ἐθυμώθη ἀβεννὴρ σφόδρα περὶ τοῦ λόγου τού-
του τῷ ἰσβόσεθ· καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀβεννήρ, μὴ κεφαλὴ κυνός
εἰμι; καὶ ἐποίησα ἔλεος μετὰ τοῦ οἴκου σαοὺλ τοῦ πατρός σου,
καὶ περὶ ἀδελφῶν καὶ περὶ γνωρίμων αὐτοῦ, καὶ οὐκ ηὐτομό-
λησα εἰς τὸν οἶκον δαυίδ, καὶ ἐπιζητεῖς ἐπ' ἐμὲ περὶ ἀδι-
κίας γυναικὸς σήμερον;

תרגום יונתן

27 וַאֲמַר יוֹאָב קַיָּם הוּא יְיָ אֲרֵי אִילוּלְפוֹן מַלֵּילְתָּא אֲרֵי בְּכֵין פּוֹן מֵעִידָן צַפְרָא אִסְתַּלַּק גְּבַר מִבָּתַר אֲחוּהִי׃
28 וּתְקַע יוֹאָב בְּשׁוֹפָרָא וְקָמוּ כָּל עַמָּא וְלָא רְדַפוּ עוֹד בָּתַר יִשְׂרָאֵל וְלָא אוֹסִיפוּ עוֹד לְאַגָּחָא׃
29 וְאַבְנֵר וְגֻבְרוֹהִי הֲלִיכוּ בְּמֵישְׁרָא כָּל לֵילְיָא הַהוּא וַעֲבַרוּ יָת יַרְדְּנָא וַאֲזַלוּ כָּל בִּתְרוֹן וַאֲתוֹ לְמַחֲנָיִם׃
30 וְיוֹאָב תָּב מִבָּתַר אַבְנֵר וּכְנַשׁ יָת כָּל עַמָּא וּשְׁנוֹ מֵעַבְדֵי דָוִד תְּשַׁע עֲשַׂר גַּבְרָא וַעֲשָׂהאֵל׃
31 וְעַבְדֵי דָוִד קְטַלוּ מִדְּבֵית בִּנְיָמִן וּבְגֻבְרֵי אַבְנֵר תְּלָת מְאָה וְשִׁתִּין גַּבְרָא מִיתוּ׃
32 וּנְטַלוּ יָת עֲשָׂהאֵל וְקַבְרוּהִי בְּקִבְרָא דַּאֲבוּהִי דִּי בְּבֵית לֶחֶם וַאֲזַלוּ כָּל לֵילְיָא יוֹאָב וְגֻבְרוֹהִי וּנְהַר לְהוֹן בְּחֶבְרוֹן׃

ג

1 וַהֲוָת קְרָבָא תַּקִּיף בֵּין בֵּית שָׁאוּל וּבֵין בֵּית דָּוִד וּבֵית דָּוִד אָזִיל וְתַקִּיף וּבֵית שָׁאוּל אָזְלִין וּמָאֲכִין׃
2 וְאִתְיְלִידוּ לְדָוִד בְּנִין בְּחֶבְרוֹן וַהֲוָה בֻּכְרֵיהּ אַמְנוֹן לַאֲחִינוֹעַם דְּמִיִּזְרְעֶאל׃
3 וְתִנְיָנֵיהּ כִּלְאָב לַאֲבִיגַיִל אִתַּת נָבָל דְּמִכַּרְמְלָא וּתְלִיתָאָה אַבְשָׁלוֹם בַּר מַעֲכָה בַּת תַּלְמַי מַלְכָּא דִּגְשׁוּר׃
4 וּרְבִיעָאָה אֲדוֹנִיָּה בַּר חַגִּית וַחֲמִישָׁאָה שְׁפַטְיָה בַּר אֲבִיטָל׃
5 וּשְׁתִיתָאָה יִתְרְעָם לְעֶגְלָה אִתַּת דָּוִד אִלֵּין אִתְיְלִידוּ לְדָוִד בְּחֶבְרוֹן׃
6 וַהֲוָה כַּד הֲוָה קְרָבָא בֵּין בֵּית שָׁאוּל וּבֵין בֵּית דָּוִד וְאַבְנֵר הֲוָה מִתְקַף בְּבֵית שָׁאוּל׃
7 וּלְשָׁאוּל לְחֵינְתָא וּשְׁמַהּ רִצְפָּה בַּת אַיָּה וַאֲמַר אִישׁ־בֹּשֶׁת לְאַבְנֵר מָה דֵּין עַלְתָּא לְוָת לְחֵינְתָּא דְּאַבָּא׃
8 וּתְקֵיף לְאַבְנֵר לַחְדָּא עַל פִּתְגָּמֵי אִישׁ־בֹּשֶׁת וַאֲמַר הֲלָא רֵישָׁא דְּכַלְבָּא אֲנָא מִכְּעַן הֲוֵיתִי גְּבַר הֶדְיוֹט לִשְׁאָרָא דְּבֵית יְהוּדָה יוֹמָא דֵּין עֲבַדִית טִיבוּ עִם בֵּית שָׁאוּל אֲבוּךְ עִם אֲחוּהִי וְעִם רַחֲמוֹהִי וְלָא מְסַרְתָּךְ בִּידָא דְדָוִד וּמִכְּעַן אַתְּ מַסְעַר עֲלַי חוֹב אִתְּתָא יוֹמָא דֵּין׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

27 Et dixit Ioab, Permanet ipse Dominus, quia nisi locutus esses quòd tunc fortè à tempore auroræ ascendisset vir de-post fra-
trem suum. 28 Et clanxit Ioab in cornu, & steterunt omnis populus, & non secuti sunt amplius post Israel, & non addiderunt am-
plius congredi. 29 Et Abner & viri eius ambulauerunt in planicie omnem noctem illam, & transierunt Iordenam, & perambu-
lauerunt omnem Bithron, & venerunt ad Mahhanaim. 30 Et Ioab rediit de-post Abner, & congregauit omnem populum, & de-
fecerunt ex seruis Dauid nouendecim viri & Ghassael. 31 Et serui Dauid occiderunt ex viris domus Biniamin, & in viris Abner,
trecenti & sexaginta viri mortui sunt. 32 Et tulerunt Ghassael & sepelierunt illum in sepulchro patris sui, quod erat in Bethlehem:
& ambulauerunt omnem noctem Ioab & viri eius, & illuxit illis in Hhebron. CAP. III.
ET fuit bellum validū inter domū Saul & inter domum Dauid: & domus Dauid ambulabat & præualebat, & viri domus Saul ambu-
labant & deficiebant. 2 Et nati sunt Dauid filij in Hhebron, & fuit primogenitus eius Amnon Ahhinogham quæ ex Iezraghel.
3 Et secundus eius Chilab Abigail vxoris Nabal, quæ ex Charmela: & tertius Absalom filius Maghacha filiæ Thalmai regis Gessur.
4 Et quartus Adoniah filius Hhagith, & quintus Sephatiah filius Abytal. 5 Et sextus Iithragham Gheghæ vxoris Dauid; hi geniti
sunt Dauidi in Hhebron. 6 Et fuit quando fuit bellum inter domum Saul & inter domum Dauid, & Abner præeminebat in domo Saul.
7 Et Sauli fuerat concubina, & nomen illius Rifzpah filia Aiah; & dixit Isboseth ad Abner, Vt quid intrasti ad concubinam patris
mei? 8 Et fuit ira Abnero valdè super verba Isboseth, & dixit, Nunquid caput canis sum ego? ex-nunc fui abiectus
reliquijs domus Iehudah: hodie feci bonitatem cum domo Saul patris tui, cum fratribus tuis, & cum amicis tuis, & non tradidi te in
manu Dauid, & nunc tu visitas super me culpam mulieris hodie?

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 כֹּה־יַעֲשֶׂה אֱלֹהִים לְאַבְנֵר וְכֹה יֹסִיף לּוֹ
כִּי כַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְדָוִד כִּי־כֵן אֶעֱשֶׂה־לּוֹ׃
10 לְהַעֲבִיר הַמַּמְלָכָה מִבֵּית שָׁאוּל וְלַהֲקִים אֶת־
כִּסֵּא דָּוִד עַל־יִשְׂרָאֵל וְעַל־יְהוּדָה מִדָּן וְעַד־בְּאֵר
11 שָׁבַע׃ וְלֹא־יָכַל עוֹד לְהָשִׁיב אֶת־אַבְנֵר דָּבָר
12 מִיִּרְאָתוֹ אֹתוֹ׃ וַיִּשְׁלַח אַבְנֵר מַלְאָכִים
אֶל־דָּוִד תַּחְתָּו לֵאמֹר לְמִי־אֶרֶץ לֵאמֹר כָּרְתָה־
בְרִיתְךָ אִתִּי וְהִנֵּה יָדִי עִמָּךְ לְהָסֵב אֵלֶיךָ אֶת־כָּל־
13 יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר טוֹב אָנִי אֶכְרֹת אִתְּךָ בְרִית
אַךְ דָּבָר אֶחָד אָנֹכִי שֹׁאֵל מֵאִתְּךָ לֵאמֹר לֹא תִרְאֶה
אֶת־פָּנַי כִּי אִם־לִפְנֵי הֲבִיאֲךָ אֶת מִיכַל בַּת־
שָׁאוּל בְּבֹאֲךָ לִרְאוֹת אֶת־פָּנָי׃
14 וַיִּשְׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים אֶל־אִישׁ בֹּשֶׁת בֶּן־
שָׁאוּל לֵאמֹר תְּנָה אֶת־אִשְׁתִּי אֶת־מִיכַל אֲשֶׁר
אֵרַשְׂתִּי לִי בְּמֵאָה עָרְלוֹת פְּלִשְׁתִּים׃
15 וַיִּשְׁלַח אִישׁ בֹּשֶׁת וַיִּקָּחֶהָ מֵעִם אִישׁ מֵעִם
פַּלְטִיאֵל בֶּן־לָיִשׁ׃
16 וַיֵּלֶךְ אִתָּהּ אִישָׁהּ הָלוֹךְ וּבָכֹה אַחֲרֶיהָ עַד־
בַּחֻרִים וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְנֵר לֵךְ שׁוּב וַיָּשָׁב׃
17 וּדְבַר־אַבְנֵר הָיָה עִם־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
גַּם־תְּמוֹל גַּם־שִׁלְשֹׁם הֱיִיתֶם מְבַקְשִׁים אֶת־דָּוִד
18 לִמְלֹךְ עֲלֵיכֶם׃ וְעַתָּה עֲשׂוּ כִּי יְהוָה אָמַר
אֶל־דָּוִד לֵאמֹר בְּיַד דָּוִד עַבְדִּי הוֹשִׁיעַ אֶת־עַמִּי
יִשְׂרָאֵל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים וּמִיַּד כָּל־אֹיְבֵיהֶם׃
19 וַיְדַבֵּר גַּם־אַבְנֵר בְּאָזְנֵי בִנְיָמִין וַיֵּלֶךְ גַּם־אַבְנֵר
לְדַבֵּר בְּאָזְנֵי דָוִד בְּחֶבְרוֹן אֵת כָּל־אֲשֶׁר־טוֹב בְּעֵינֵי
יִשְׂרָאֵל וּבְעֵינֵי כָל־בֵּית בִּנְיָמִן׃
20 וַיָּבֹא אַבְנֵר אֶל־דָּוִד חֶבְרוֹן וְאִתּוֹ עֶשְׂרִים
אֲנָשִׁים וַיַּעַשׂ דָּוִד לְאַבְנֵר וְלָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־אִתּוֹ
מִשְׁתֶּה׃

9 ‡Hęc faciat Deus Abner & hæc addat ei, nisi quomodo iurauit Dñs Dauid, sic faciam cum eo:
10 ‡Vt transferatur regnũ de domo Saul, & eleuetur thronus Dauid ſuper Iſrael, & ſuper Iudam à Dan vſque Berſabee.
11 ‡Et non potuit reſpondere ei quicquã, quia metuebat illum.
12 ‡Miſit ergo Abner nuncios ad Dauid pro ſe dicentes; Cuius eſt terra? Et vt loquerentur. Fac mecum amicitias, & ecce manus mea tecum & reducam ad te vniuerſum Iſrael.
13 ‡Qui ait: Optimè. ego faciam tecum amicitias, ſed vnam rem peto à te, dicens: Non videbis faciem meam antequam adduxeris mihi Michol, filiam Saul, & ſic venies & videbis me.
14 ‡Miſit autem Dauid nuncios ad Iſboſeth filium Saul, dicens: Redde vxorem meam Michol quam deſponſi mihi centum præputijs Philiſtijm.
15 ‡Miſit ergo Iſboſeth & tulit eam à viro ſuo Phaltiel filio Lais.
16 ‡Sequebatúrque eam vir ſuus plorans vſque Bahurim. Et dixit ad eũ Abner, Vade & reuertere. Qui reuerſus eſt.
17 ‡Sermonem quoque intulit Abner ad ſeniores Iſrael, dicẽs: Tam heri quàm nudiustertius quærebatis Dauid vt regnaret ſuper vos.
18 ‡Nunc ergo facite, quoniã Dominus locutus eſt ad Dauid, dicens: In manu ſerui mei Dauid ſaluabo populum meum Iſrael de manu Philiſtijm & omnibus inimicorum eius.
19 ‡Locutus eſt autem Abner etiam ad Beniamin. Et abijt vt loqueretur ad Dauid in Hebron omnia quæ placuerant Iſraeli & vniuerſo Beniamin.
20 ‡Venítque ad Dauid in Hebron cum viginti viris. Et fecit Dauid Abner & viris qui venerant cum eo conuiuium.

תרגום יונתן

9 כדין יעביד יי לאבנר וכדין יוסיף ליה ארי כמה דקיים יי לדוד ארי כדין אעביד ליה׃
10 לאעברא מלכותא מבית שאול ולאקמא כורסי דוד על ישראל ועל דביה יהודה מדן ועד באר שבע׃
11 ולא יכיל עוד לאתבא ית אבנר פיתגמא מדרחל מנה׃
12 ושלח אבנר אזדרזן לות דוד מאתריה למימר מקיומנא בימן את מסי ארעא למימר גזור קיומך עמי והא ידי עמך לאסחרא לותך ית כל ישראל׃
13 ואמר טב אנא אגזר עמך קיום ברם חדא מלה אנא בעי מנך בזמן דתיתי למיחמי אפי אלהמן קדם מיתיכך זת מיכל בת שאול במיתיכך למיחמי אפי׃
14 ושלח דוד אזדרזן לות איש בושתי בר שאול למימר הב זת אנתתי זת מיכל דת מהרית לי במאה ערלת פלשתאי׃
15 ושלח איש בשת ודברה מלות בעלה מלות פלטיאל בר לישׁ׃
16 ואזל עמה בעלה אזיל ובכי כתרהא עד עלמרת ואמר ליה אבנר איזל הוב וחב׃
17 ופתגם אבנר הוה עם סבי ישראל למימר אף תמלי אף תמלי מרקדמותי הויתון מבעא ית דוד למהוי מלכא עליכון׃
18 וכדין עבידו ארי יי אמר ליה לדוד למימר ביד דוד עבדי אפרוק ית עמי ישראל מיד פלשתאי ומיד כל בעלי דבביהון׃
19 ואזל אף אבנר קדם בני בנימין ואזל אף אבנר למללא קדם דוד בחברון ית כל דתקן בעיני ישראל וכעיני כל בני בנימין׃
20 ואתא אף אבנר לות דוד לחברון ועמיה עשרין גברין ועבד דוד לאבנר ולגברא דעמיה משתיא׃

9 ‡ταῦτα ποιήσαι μοι ὁ θεὸς & τάδε προσθείη, ὅτι καθὼς ὤμοσε κύριος τῷ δαυὶδ, οὕτως ποιήσω αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ·
10 ‡περιελεῖν τὴν βασιλείαν ἀπὸ τοῦ οἴκου σαοὺλ, καὶ ἀναστῆσαι τὸν θρόνον δαυὶδ, ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ & ἐπὶ τὸν ἰούδαν ἀπὸ δὰν ἕως βηρσαβεέ.
11 ‡καὶ οὐκ ἠδυνήθη ἔτι ἰσβόσεθ αὐταποκριθῆναι τῷ ἀβεννὴρ ῥῆμα ἀπὸ τοῦ φοβεῖσθαι αὐτόν.
12 ‡καὶ ἀπέστειλεν ἀβεννὴρ ἀγγέλους πρὸς δαυὶδ εἰς χεβρὼν, λέγων· διάθου διαθήκην σου μετ' ἐμοῦ, καὶ ἰδοὺ ἡ χείρ μου μετὰ σοῦ τοῦ ἐπιστρέψαι πρὸς σὲ πάντα τὸν ἰσραήλ.
13 ‡καὶ εἶπε δαυὶδ, καλῶς ἐγὼ διαθήσομαι πρὸς σὲ διαθήκην, πλὴν λόγον ἕνα ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ, λέγων· οὐ μὴ ἴδῃς τὸ πρόσωπόν μου ἐὰν μὴ ἀγάγῃς τὴν μεχὸλ θυγατέρα σαὺλ παραγινομένου σου ἰδεῖν τὸ πρόσωπόν μου.
14 ‡καὶ ἐξαπέστειλε δαυὶδ ἀγγέλους πρὸς ἰσβόσεθ υἱὸν σαοὺλ, λέγων· δὸς μοι τὴν γυναῖκά μου τὴν μεχόλ, ὣν ἔλαβον ἐν ἑκατὸν ἀκροβυστίαις ἀλλοφύλων.
15 ‡καὶ ἀπέστειλεν ἰσβόσεθ καὶ ἔλαβεν αὐτὴν παρὰ φαλτιὴλ υἱοῦ λαΐς.
16 ‡καὶ ἐπορεύετο μετ' αὐτῆς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς πορευόμενος καὶ κλαίων ὀπίσω αὐτῆς ἕως βαχουρείμ· καὶ εἶπεν ἀβεννὴρ πρὸς αὐτὸν, πορεύου & ἀνάστρεφε· & ἀνέστρεφεν.
17 ‡καὶ λόγος ἀβεννὴρ ἐγένετο πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους ἰσραὴλ, & εἶπεν· χθὲς & τρίτης ζητοῦντες ἦτε δαυὶδ βασιλεῦσαι ἐφ' ὑμᾶς.
18 ‡καὶ νῦν ποιήσατε, ὅτι κύριος ἐλάλησε περὶ δαυὶδ, λέγων, ἐν χειρὶ τοῦ δούλου μου δαυὶδ σώσω τὸν λαόν μου ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς τῶν ἀλλοφύλων καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν.
19 ‡καὶ ἐλάλησεν ἀβεννὴρ & εἰς τὰ ὦτα τῶν υἱῶν βενιαμίν, & ἐπορεύθη ἀβεννὴρ τοῦ καλῆσαι εἰς τὰ ὦτα δαυὶδ εἰς χεβρὼν πάντα ὅσα ἤρεσκεν ἐν ὀφθαλμοῖς υἱῶν ἰσραὴλ, & ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς οἴκου βενιαμίν.
20 ‡καὶ ἦλθεν ἀβεννὴρ πρὸς δαυὶδ εἰς χεβρὼν & μετ' αὐτοῦ εἴκοσι ἄνδρες· & ἐποίησε δαυὶδ τῷ ἀβεννὴρ & τοῖς ἀνδράσι τοῖς μετ' αὐτοῦ πότον.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 Sic faciat Dominus Abner & ſic addat illi, quòd ſicut firmauit Dominus Dauid, ſic faciam et. "Ad tranſite faciendum regnum à domo Saul, & ad ſtatuendum ſolium Dauid ſuper Iſrael, & ſuper domum Iuda à Dan, & vſque ad Bearſebagh.
11 "Et non potuit amplius reſpondere Abner verbum, quia timuit eum. "Et miſit Abner nuncios ad Dauid ex loco ſuo, dicendo: Firmo ego in eo qui fecit terram, dicendo: Pange firmitatem tuam mecum, & ecce manus mea tecum ad reducendum ad te omnem Iſrael.
13 "Et dixit, Bonum: ego pangam tecum firmitatem: verùm rem vnam ego peto à te, dicendo: Non videbis faciem meam, ſed ante venire facies tu Michal filiam Saul cùm veneris ad apparendum ante me.
14 "Et miſit Dauid nuncios ad Iſboſeth filium Saul, dicendo: Redde vxorem meam Michal quam deſponſani mihi in centum præputijs Philiſthæorum.
15 "Et miſit Iſboſeth, & accepit eam à marito ſuo à Paltiel filio Lais. "Et iuit cum illa
16 "Et ibat poſt eam vir eius pergens & plorans poſt eam vſque ad Iuuentutem: & dixit illi Abner, Abi, redi: & rediit. "Et verbum Abner fuit
17 Abner ad eum, Vade & reuertere: & reuerſus eſt. "Et locutus eſt etiam Abner ante ſenioribus Iſrael, dicendo: Etiam heri & etiam ante ipſum quæſiuiſtis Dauid, vt eſſet rex ſuper vos.
18 Dominus dixit Dauid dicendo, In manu Dauid ſerui mei liberabo populum meum Iſrael de manu Peliſthæorum, & de manu omnium "Et nunc facite, quia
19 inimicitiarum eorum. "Et locutus eſt etiam Abner ante filios Beniamin, & iuit etiam Abner, vt loqueretur ante
20 Dauid in Hhebron, omne quod rectum erat in oculis Iſrael, & in oculis omnium filiorum Beniamin. "Et venit etiam Abner ad Dauid ad Hhebron, & cum illo viginti viri: & fecit Dauid Abner, & viris, qui cum illo
conuiuium.

Universidad de Deusto Biblioteca

21 * ויאמר אבנר אל־דוד אקומה ואלכה
ואקבצה אל־אדני המלך את־כל־ישראל ויכרתו
אתך ברית ומלכת בכל אשר־תאוה נפשך וישלח
דוד את־אבנר וילך בשלום׃
22 * והנה עבדי דוד ויואב בא מהגדוד ושלל רב
עמם הביאו ואבנר איננו עם־דוד בחברון כי
שלחו וילך בשלום׃
23 * ויואב וכל־הצבא אשר־אתו באו ויגדו ליואב
לאמר בא־אבנר בן־נר אל־המלך וישלחהו וילך
24 בשלום׃ * ויבא יואב אל־המלך ויאמר מה
עשיתה הנה־בא אבנר אליך למה־זה שלחתו
25 וילך הלוך׃ * ידעת את־אבנר בן־נר כי
לפתתך בא ולדעת את־מוצאך ואת־מבואך
26 ולדעת את כל־אשר אתה עשה׃ * ויצא
יואב מעם דוד וישלח מלאכים אחרי אבנר
27 וישבו אתו מבור הסרה ודוד לא ידע׃ * וישב
אבנר חברון ויטהו יואב אל־תוך השער לדבר
אתו בשלי ויכהו שם החמש וימת בדם עשהאל
28 אחיו׃ * וישמע דוד מאחרי כן ויאמר נקי אנכי
וממלכתי מעם יהוה עד־עולם מדמי אבנר
29 בן־נר׃ * יחלו על־ראש יואב ואל כל־בית
אביו ואל־יכרת מבית יואב זב ומצרע ומחזיק
בפלך ונפל בחרב וחסר־לחם׃
30 * ויואב ואבישי אחיו הרגו לאבנר על אשר
המית את־עשהאל אחיהם בגבעון במלחמה׃
31 * ויאמר דוד אל־יואב ואל־כל־העם אשר־אתו
קרעו בגדיכם וחגרו שקים וספדו לפני אבנר
32 והמלך דוד הלך אחרי המטה׃ * ויקברו את־
אבנר בחברון וישא המלך את־קולו ויבך אל־קבר
אבנר ויבכו כל־העם׃

21 *Et dixit Abner ad Dauid, Surgam vt
cógregem ad te dñm meum regem omné
Israel, & ineant tecum fœdus, & imperes
omnibus sicut desiderat anima tua. Cùm
ergo deduxisset Dauid Abner & ille isset
22 in pace; *Statim pueri Dauid & Ioab ve-
nerunt cæsis latronibus cũ præda magna
nimis. Abner aũt non erat cum Dauid in
Hebron, quia iam dimiserat eũ, & profe-
23 ctus fuerat in pace. *Et Ioab & omnis ex-
ercitus qui erant cũ eo, postea venerant.
E Nunciatum est itaq; Ioab à narrantibus:
Venit Abner filius Ner ad regem, & dimi
24 sit eum, & abijt in pace. *Et ingressus est
Ioab ad regẽ, & ait: Quid fecisti? Ecce ve-
nit Abner ad te, quare dimisisti eũ, & abije
25 & recessit? *Ignoras Abner filiũ Ner, quo-
niam ad hoc venit ad te vt deciperet te, &
sciret exitum tuũ & introitũ tuũ, & nosset
26 omnia quæ agis? *Egressus itaq; Ioab à
Dauid, misit nũcios post Abner, & redu-
xit eum à cisterna Syra, ignorante Dauid.
27 *Cúmq; redisset Abner in Hebrõ, seor-
sum adduxit eũ Ioab ad mediũ portæ, vt
loqueretur ei in dolo, & percussit illũ ibi
in inguine, & mortuus est in vltionem
sanguinis Asahel fratris eius.
28 *Quod cùm audisset Dauid rem iam
gestam, ait: Mundus ego sum & regnum
F meum apud Dominum vsque in sempi-
ternum à sanguine Abner filij Ner.
29 *Et veniat super caput Ioab & super
omné domũ patris eius, nec deficiat de do
mo Ioab fluxũ seminis sustinẽs & lepro-
sus & tenens fusum, & cadés gladio & in-
30 digens pane. *Igitur Ioab & Abisai frater
eius interfecerunt Abner, eò φ occiderat
Asahel fratré eorũ in Gabaon in prælio.
31 *Dixit aũt Dauid ad Ioab & ad omné
populum qui erat cum eo: Scindite vesti-
méta vestra & accingimini saccis, & plan-
gite ante exequias Abner. Porrò rex Da-
uid sequebatur feretrum.
32 *Cúmq; sepelissent Abner in Hebron,
leuauit rex Dauid vocem suam & fleuit super tumulum Abner. Fleuit autem & omnis populus.

*Et dixit Abener ad Dauid, Surgam iam 21
& ibo, & congregabo ad dominum meum re-
gem omnem populum Israel, & pangam tecum
fœdus & regnabis in omnibus quæ desiderat
anima tua: & misit Dauid Abener & iuit in
pace. *Et ecce pueri Dauid & Ioab vene- 22
runt ab exitu, & spolia afferebãt secũ, & Abe-
ner non erat cum Dauid in Chebron, quia mi-
serat eum, & profectus fuit in pace.
*Et Ioab & omnis exercitus qui cum eo, 23
audierunt, & nũciauerunt Ioab, dicentes: Ve-
nit Abener filius Ner ad Dauid, & misit eum
& abijt in pace. *Et ingressus est Ioab ad 24
regem, & dixit ei: Quid hoc fecisti? ecce venit
Abener ad te, & quare hoc dimisisti eum, &
abijt in pace? *Vel nõ nosti malitiam Abe- 25
ner filij Ner, quoniam ad decipiẽdum te venit,
& ad sciendum ingressum tuum & egressum
tuum, & ad sciendum omnia quæ tu agis.
*Et egressus est Ioab à Dauid, et misit nun- 26
cios post Abener, & reducunt eum à cisterna
Sira, & Dauid non sciuit.
*Et reuersus est Abener ad Chebron, & 27
declinare fecit eũ Ioab à latere portæ, vt loque-
retur ad eũ in dolo; & percussit eum ibi in in-
guine, & mortuus est in sanguine Assael fra-
tris eius. *Et audiuit Dauid post hæc, & di- 28
xit: Innocens sum ego, & regnum meum à Do
mino, et vsq; in sæculum à sanguinibus Abener
filij Ner. *Veniant super caput Ioab & 29
super omnem domum patris eius, & non defi-
ciat de domo Ioab fluxum seminis sustinens &
leprosus, & tenens scuticam, & cadens in gla
dio & indigens panibus.
*Ioab autẽ & Abessai frater eius obserua- 30
bant Abener, eò quòd occidit Assael fratrem eo-
rum in Gabaon in prælio. *Et dixit Dauid 31
ad Ioab & ad omnem populum qui cum eo,
Scindite vestimenta vestra & accingimini sac-
cis, & plangite ante Abener: & rex Dauid
ibat ante feretrum.
*Et sepeliunt Abener in Chebron, & le- 32
uauit rex vocem suam, & fleuit super tumu-
lum Abener, & fleuit omnis populus.

21 *καὶ εἶπεν ἀβενὴρ πρὸς δαυίδ, ἀναστήσομαι δὴ καὶ πορεύ-
σομαι καὶ συναθροίσω πρὸς τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα
πάντα τὸν λαὸν ἰσραήλ, καὶ διαθήσομαι μετὰ σοῦ διαθήκην,
καὶ βασιλεύσεις ἐν πᾶσιν οἷς ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου· καὶ
ἐξαπέστειλε δαυίδ τὸν ἀβενὴρ καὶ ἐπορεύθη ἐν εἰρήνῃ.
22 *καὶ ἰδοὺ οἱ παῖδες δαυίδ καὶ ἰωὰβ παρεγένοντο ἀπὸ τῆς
ἐξοδίας, καὶ σκῦλα ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν καὶ ἀβενὴρ οὐκ ἦν
μετὰ δαυίδ ἐν χεβρών, ὅτι ἀπεστάλκει αὐτόν, καὶ ἐπορεύθη ἐν
23 εἰρήνῃ. *καὶ ἰωὰβ καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ ἡ μετ' αὐτοῦ ἤκου-
σαν, καὶ ἀπήγγειλαν τῷ ἰωάβ, λέγοντες· ἦλθεν ἀβενὴρ υἱὸς
νὴρ πρὸς δαυίδ, καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν καὶ ἀπῆλθεν ἐν εἰρήνῃ.
24 *καὶ εἰσῆλθεν ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπεν αὐτῷ,
τί τοῦτο ἐποίησας; ἰδοὺ ἦλθεν ἀβενὴρ πρὸς σέ, καὶ ἱνατί
τοῦτο ἐξαπέστειλας αὐτὸν καὶ ἀπελήλυθεν ἐν εἰρήνῃ;
25 *ἢ οὐκ οἶδας τὴν κακίαν ἀβενὴρ υἱοῦ νήρ, ὅτι ἀπατῆ-
σαί σε παρεγένετο καὶ γνῶναι τὴν εἴσοδόν σου καὶ τὴν ἔξοδόν
σου καὶ γνῶναι ἅπαντα ὅσα σὺ ποιεῖς.
26 *καὶ ἐξῆλθεν ἰωὰβ ἀπὸ δαυίδ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέ-
λους ὀπίσω ἀβενήρ, καὶ ἐπιστρέφουσιν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ φρέα-
27 τος σειράμ, καὶ δαυίδ οὐκ ᾔδει. *καὶ ἐπέστρεψεν ἀβενὴρ
εἰς χεβρὼν καὶ ἐξέκλινεν αὐτὸν ἰωὰβ ἐκ πλαγίων τῆς πύ-
λης, λαλῆσαι πρὸς αὐτὸν ἐν παραλογισμῷ· καὶ ἐπά-
ταξεν αὐτὸν ἐκεῖ ἐπὶ τὴν ψόαν, καὶ ἀπέθανεν ἐν τῷ αἵματι
28 ἀσαὴλ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. *καὶ ἤκουσε δαυίδ μετὰ ταῦτα,
καὶ εἶπεν, ἀθῷός εἰμι ἐγὼ καὶ ἡ βασιλεία μου ἀπὸ κυρίου καὶ
ἕως αἰῶνος ἀπὸ τῶν αἱμάτων ἀβενὴρ υἱοῦ νήρ.
29 *καταντησάτωσαν ἐπὶ κεφαλὴν ἰωὰβ καὶ ἐπὶ πάν-
τα τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐκλίποι ἐκ τοῦ οἴκου
ἰωὰβ γονορρυὴς καὶ λεπρὸς καὶ κρατῶν σκυτάλην, καὶ πί-
πτων ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐλαττούμενος ἄρτοις.
30 *ἰωὰβ δὲ καὶ ἀβεσσαὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διετηροῦντο τὸν
ἀβενὴρ ἀνθ' ὧν ἐθανάτωσεν τὸν ἀσαὴλ τὸν ἀδελφὸν αὐ-
31 τῶν ἐν γαβαὼν ἐν τῷ πολέμῳ. *καὶ εἶπε δαυίδ πρὸς
ἰωὰβ καὶ πρὸς πάντα τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ, διαρρήξατε
τὰ ἱμάτια ὑμῶν, καὶ περιζώσασθε σάκκοις καὶ κόπτεσθε
ἔμπροσθεν ἀβενήρ· καὶ ὁ βασιλεὺς δαυίδ ἐπορεύετο ἔμ-
32 προσθεν τῆς κλίνης. *καὶ θάπτουσι τὸν ἀβενὴρ ἐν χεβρών·
καὶ ἐπῆρεν ὁ βασιλεὺς τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἔκλαυσεν ἐπὶ
τῷ τάφῳ ἀβενήρ, καὶ ἔκλαυσε πᾶς ὁ λαός.

תרגום יונתן

21 ואמר אבנר לדוד אקום ואיזיל ואכנוש לות ריבוני מלכא ית כל ישראל ויגזרון עמך קים ותמלוך בכל דרעיא נפשך ושלח דוד ית אבנר ואזל בשלם׃ 22 והא עבדי דוד ויואב אתו מסשריתא ועדאה סגיאה עמהון איתיאו ואבנר ליתוהי עם דוד בחברון ארי שלחיה ואזל בשלם׃ 23 ויואב וכל חילא דעמיה אתו וחויאו ליואב למימר אתא אבנר בר נר לות מלכא ושלחיה ואזל בשלם׃ 24 ואתא יואב לות מלכא ואמר מה עבדתא הא אתא אבנר לותך למה דנן שלחתיה ואזל מיזל׃ 25 ידעת ית אבנר בר נר ארי לאטעיותך אתא ולמידע ית מפקך וית מיעלך ולמידע ית כל דאת עביד׃ 26 ונפק יואב מלות דוד ושלח איזגדין בתר אבנר ואתיבו יתיה מגובא דסירתא ודוד לא ידע׃ 27 ותב אבנר לחברון ואפניה יואב לגו תרעא למללא עמיה בשילוה ומחהי תמן בסטר ירכיה ומית בדמא דעשהאל אחוהי׃ 28 ושמע דוד מבתר כן ואמר זכי אנא ומלכותי מן קדם יי עד עלמא מדמא דאבנר בר נר׃ 29 יחולון על רישא דיואב ועל כל בית אבוהי ולא יפסוק מבית יואב זאיב וסגיר ותקיף באבר ומתקטיל בחרבא וחסר מזון׃ 30 ויואב ואבישי אחוהי קטלו לאבנר על דקטל ית עשהאל אחוהון בגבעון בקרבא׃ 31 ואמר דוד ליואב ולכל עמא דעמיה בזעו לבושיכון ואסרו שקין וספדו קדם אבנר ומלכא דוד אזל בתר ערסא׃ 32 וקברו ית אבנר בחברון וארים מלכא ית קליה ובכא על קברא דאבנר ובכו כל עמא׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

21 Et dixit Abner ad Dauid, Surgam & ibo, & congregabo ad dominum meum regem omnem Israel, & pangent tecum fœdus, & regnabis in omni quod volet anima tua. & misit Dauid Abner & iuit in pace. 22 Et ecce serui Dauid & Ioab venerunt de castris, & prædam multam secum adduxerunt, & Abner non erat cum Dauid in Hhebron, quia misit illum, & iuit in pace. 23 Et Ioab & omnis copia quæ cum ipso, venerunt, & indicauerunt Ioab, dicendo: Venit Abner filius Ner ad regem, & dimisit eum, & iuit in pace. 24 Et venit Ioab ad regem, & dixit: Quid fecisti? Ecce venit Abner ad te: quare ita dimisisti illum, & abijt eundo? 25 Nosti Abner filium Ner, quia ad errare faciendum te venit, & ad cognoscendum exitum tuum & introitum tuum, & ad cognoscendum omnia quæ tu facis. 26 Et exiuit Ioab à Dauid, & misit nuncios post Abner, & reduxerunt eum à cisterna Zirtha, & Dauid nesciuit. 27 Et redijt Abner ad Hhebron, & diuertere fecit eum Ioab intra portam vt loqueretur cum eo in tranquillitate: & percussit illum ibi in latere femoris eius, & mortuus est propter sanguinem Ghasahel fratris eius. 28 Et audiuit Dauid postea, & dixit: Innocens ego & regnum meum ab ante Dominum vsque in sæculum à sanguine Abner filij Ner. 29 Stillent super caput Ioab & super omnem domum patris eius, & non deficiat de domo Ioab fluens & leprosus, & apprehendens mercedem, & occisus in gladio, & deficiens victu. 30 Et Ioab, & Abisai frater eius occiderunt Abner, eò quòd occiderat Ghassahel fratrem eorum in Gilghon in bello. 31 Et dixit Dauid Ioab & omni populo qui cum eo, Scindite vestimenta vestra, & induite saccos, & lamentamini ante Abner: & rex Dauid iuit post feretrum. 32 Et sepelierunt Abner in Hhebron, & extulit rex vocem suam, & fleuit super sepulchrum Abner, & fleuerunt omnis populus.

33 וַיְקֹנֵן הַמֶּלֶךְ אֶל־אַבְנֵר וַיֹּאמַר הַכְּמוֹת נָבָל
34 יָמוּת אַבְנֵר׃ יָדֶךָ לֹא־אֲסֻרוֹת וְרַגְלֶיךָ לֹא־
לִנְחֻשְׁתַּיִם הֻגַּשׁוּ כִּנְפוֹל לִפְנֵי בְנֵי־עַוְלָה נָפָלְתָּ
35 וַיֹּסִפוּ כָל־הָעָם לִבְכּוֹת עָלָיו׃ וַיָּבֹא כָל־הָעָם
לְהַבְרוֹת אֶת־דָּוִד לֶחֶם בְּעוֹד הַיּוֹם וַיִּשָּׁבַע דָּוִד
לֵאמֹר כֹּה יַעֲשֶׂה־לִּי אֱלֹהִים וְכֹה יֹסִיף כִּי אִם־
לִפְנֵי בוֹא־הַשֶּׁמֶשׁ אֶטְעַם־לֶחֶם אוֹ כָל־מְאוּמָה׃
36 וְכָל־הָעָם הִכִּירוּ וַיִּיטַב בְּעֵינֵיהֶם כְּכֹל אֲשֶׁר
עָשָׂה הַמֶּלֶךְ בְּעֵינֵי כָל־הָעָם טוֹב׃
37 וַיֵּדְעוּ כָל־הָעָם וְכָל־יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם הַהוּא כִּי
לֹא הָיְתָה מֵהַמֶּלֶךְ לְהָמִית אֶת־אַבְנֵר בֶּן־נֵר׃
38 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־עֲבָדָיו הֲלוֹא תֵדְעוּ כִּי־שַׂר
וְגָדוֹל נָפַל הַיּוֹם הַזֶּה בְּיִשְׂרָאֵל׃
39 וְאָנֹכִי הַיּוֹם רַךְ וּמָשׁוּחַ מֶלֶךְ וְהָאֲנָשִׁים
הָאֵלֶּה בְּנֵי צְרוּיָה קָשִׁים מִמֶּנִּי יְשַׁלֵּם יְהוָה לְעֹשֵׂה
הָרָעָה כְּרָעָתוֹ׃

ד

1 וַיִּשְׁמַע בֶּן־שָׁאוּל כִּי מֵת אַבְנֵר בְּחֶבְרוֹן
2 וַיִּרְפּוּ יָדָיו וְכָל־יִשְׂרָאֵל נִבְהָלוּ׃ וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים
שָׂרֵי־גְדוּדִים הָיוּ בֶן־שָׁאוּל שֵׁם הָאֶחָד בַּעֲנָה
וְשֵׁם הַשֵּׁנִי רֵכָב בְּנֵי רִמּוֹן הַבְּאֵרֹתִי מִבְּנֵי בִנְיָמִן
3 כִּי גַּם־בְּאֵרוֹת תֵּחָשֵׁב עַל־בִּנְיָמִן׃ וַיִּבְרְחוּ
הַבְּאֵרֹתִים גִּתָּיְמָה וַיִּהְיוּ־שָׁם גָּרִים עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
4 וְלִיהוֹנָתָן בֶּן־שָׁאוּל בֵּן נְכֵה רַגְלָיִם בֶּן־חָמֵשׁ
שָׁנִים הָיָה בְּבֹא שְׁמֻעַת שָׁאוּל וִיהוֹנָתָן מִיִּזְרְעֶאל
וַתִּשָּׂאֵהוּ אֹמַנְתּוֹ וַתָּנֹס וַיְהִי בְּחָפְזָהּ לָנוּס וַיִּפֹּל
וַיִּפָּסֵחַ וּשְׁמוֹ מְפִיבֹשֶׁת׃
5 וַיֵּלְכוּ בְּנֵי־רִמּוֹן הַבְּאֵרֹתִי רֵכָב וּבַעֲנָה וַיָּבֹאוּ
כְּחֹם הַיּוֹם אֶל־בֵּית אִישׁ בֹּשֶׁת וְהוּא שֹׁכֵב אֵת
מִשְׁכַּב הַצָּהֳרָיִם׃

33 Plangénsq; rex & lugens Abner, ait:
G Nequaquã vt mori solét ignaui, mortuus
34 est Abner. Manus tuæ ligatæ nõ sunt, &
pedes tui nõ sunt cõpedibus aggrauati, sed
sicut solent cadere coram filijs iniquitatis
sic corruisti. Cõgeminásq; omnis populus
35 fleuit super eũ. Cúmq; venisset vniuersa
multitudo cibũ capere cũ Dauid clara ad-
huc die, iurauit Dauid, dicens: Hęc faciat
mihi Deus, & hæc addat, si ante occasum
Solis gustauero panem vel aliud quicquã.
36 Omnísque populus audiuit, & pla-
cuerunt eis cuncta quæ fecit rex in con-
spectu omnis populi.
37 Et cognouit omne vulgus & vniuer-
sus Israel in die illa, quoniam non actum
fuisset à rege vt occideretur Abner filius
38 Ner. Dixit quoque rex ad seruos suos,
Num ignoratis quoniam princeps & ma-
39 ximus cecidit hodie in Israel? Ego autẽ
adhuc delicatus & vnctus rex. Porrò viri
isti filij Saruiæ duri sunt mihi. Retribuat
Dñs facienti malum iuxta maliciam suã.

CAP. IIII.

1 A Vdiuit autẽ filius Saul quòd cecidis-
A set Abner in Hebrõ, & dissolutæ sunt
manus eius, omnísque Israel perturbatus
2 est. Duo autem viri principes latronum
erant filio Saul, nomen vni Banaa, & no-
mẽ alteri Rechab filij Remmõ Berothitæ
de filijs Beniamin. Siquidẽ & Beroth re-
3 putata est in Beniamin. Et fugerunt
Berothitæ in Gethaim, fuerúntq; ibi ad-
4 uenæ vsque ad tempus illud. Erat autẽ
Ionathæ filio Saul, filius debilis pedibus.
B Quinquẽnis enim fuit quãdo venit nũ-
cius de Saul & Ionatha ex Iezrael. Tollens
itaq; eum nutrix sua fugit. Cúmq; festi-
naret vt fugeret, cecidit, & claudus effe-
ctus est, habuítq; vocabulũ Miphiboseth.
5 Venientes igitur filij Remmon Bero-
thitæ, Rechab, & Banaa, ingressi sunt fer-
uente die domum Isboseth: qui dormie-
bat super stratum suum meridie.

*Et luxit rex super Abener, & dixit: Si 33
secundùm mortem Nabal morietur Abener?
*Manus tuæ non ligatæ sunt, neque pedes 34
tui in compedibus: non adduxisti vt Nabal, co-
ram filio iniquitatis corruisti, & congregatus
est omnis populus vt flerent eum.
*Et venit vniuersus populus vt cœnam 35
darent Dauid panibus adhuc existente die. &
iurauit Dauid, dicens: Hæc faciat mihi Deus,
hæc addat, quoniam nisi occiderit Sol, nõ gusta-
bo panem neque omne quicquam.
*Et omnis populus sciuit, & placuerunt in 36
conspectu eorum cuncta quæ fecit rex in conspe-
ctu omnis populi.
*Et cognouerunt omnis populus & omnis 37
Israel in die illa, quoniam non actum est à rege
vt occideret Abener filium Ner.
*Et dixit rex ad seruos suos, Nonne scitis 38
quòd princeps & magnus cecidit in die hac in
Israel? *Et quòd ego hodie propinquus con- 39
stitutus in regem? & viri isti filij Saruia du-
riores me sunt: retribuat Dominus facienti
mala iuxta maliciam suam.

CAP. IIII.

ET audiuit Isboseth filius Saul, quòd mor- 1
tuus esset Abener in Chebron, & dissolutæ
sunt manus eius, & omnes viri Israel turbati
sunt. *Et duo viri principes turmarum Is- 2
boseth filio Saul; nomen vni Baana, & secun-
do nomen Rechab filij Remmon Berothei de fi-
lijs Beniamin, quia & Beroth reputata est fi-
lijs Beniamin. *Et fugerunt Berothitæ in 3
Gethaim, & fuerunt ibi aduenæ vsque in diem
hunc. *Et Ionathan filio Saul filius percus- 4
sus pedes, filius annorum quinque: & iste cùm
venit nuncius Saul & Ionathan filij eius de
Izrael, & sustulit eum nutrix sua, & fugit:
& factum est cùm festinaret ipsa & secede-
ret, cecidit & claudus effectus est, & nomen
ei Mephiboseth.
*Et abierunt filij Remmon Berothitæ Re- 5
chab, & Baana, & ingressi sunt in feruore diei
in domum Isboseth, & ipse dormiebat in lecto
Meridie.

33 καὶ ἐθρήνησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ ἀβεννὴρ, καὶ εἶπεν, εἰ κατὰ
34 θάνατον ναβὰλ ἀποθανεῖται ἀβεννήρ; αἱ χεῖρές σου
οὐκ ἐδέθησαν, οὐδὲ οἱ πόδες σου ἐν πέδαις· οὐ προσήγαγες
ὡς ναβάλ, ἐνώπιον υἱοῦ ἀδικίας ἔπεσες· καὶ συνῆλθε πᾶς
ὁ λαὸς τοῦ κλαῦσαι αὐτόν.
35 καὶ ἦλθεν πᾶς ὁ λαὸς περιδειπνῆσαι τὸν δαυὶδ ἄρ-
τοις ἔτι οὔσης ἡμέρας· καὶ ὤμοσε δαυίδ, λέγων· τάδε ποιή-
σαι μοι ὁ θεός, τάδε προσθείη, ὅτι ἐὰν μὴ δύῃ ὁ ἥλιος,
36 οὐ μὴ γεύσομαι ἄρτου οὐδὲ παντός τινος. καὶ πᾶς ὁ
λαὸς ἐπέγνω, καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτῶν πάντα ὅσα ἐ-
ποίησεν ὁ βασιλεὺς ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ.
37 καὶ ἐπέγνωσαν πᾶς ὁ λαὸς καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἐν τῇ
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι οὐκ ἐγένετο παρὰ τοῦ βασιλέως τοῦ θανα-
38 τῶσαι τὸν ἀβεννὴρ υἱὸν νήρ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς
τοὺς παῖδας αὐτοῦ, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡγούμενος καὶ μέγας
πέπτωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐν τῷ ἰσραήλ;
39 καὶ ὅτι ἐγὼ σήμερον συγγενὴς καθεσταμένος εἰς βα-
σιλέα; καὶ οἱ ἄνδρες οὗτοι οἱ υἱοὶ σαρουίας σκληρότεροί
μου εἰσίν· ἀνταποδῴη κύριος τῷ ποιοῦντι τὰ πονηρὰ κατὰ
τὴν κακίαν αὐτοῦ.

Δ.

1 Καὶ ἤκουσεν ἰσβόσεθ υἱὸς σαοὺλ, ὅτι τέθνηκεν ἀ-
βεννὴρ ἐν χεβρών· καὶ ἐξελύθησαν αἱ χεῖρες αὐτοῦ, καὶ
πάντες οἱ ἄνδρες ἰσραὴλ ἐταράχθησαν.
2 καὶ δύο ἄνδρες ἡγούμενοι συστρεμμάτων τῷ ἰσβόσεθ
υἱῷ σαούλ· ὄνομα τῷ ἑνὶ βαανά, καὶ τῷ δευτέρῳ ὄνομα ῥη-
χάβ, οἱ υἱοὶ ῥεμμὼν τοῦ βηρωθέου ἐκ τῶν υἱῶν βενιαμίν,
ὅτι καὶ βηρὼθ ἐλογίζετο τοῖς υἱοῖς βενιαμίν.
3 καὶ ἀπέδρασαν οἱ βηρωθαῖοι εἰς γεθαίμ, καὶ ἦσαν
ἐκεῖ παροικοῦντες ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
4 καὶ τῷ ἰωναθὰν υἱῷ σαοὺλ υἱὸς πεπληγὼς τοὺς πόδας
υἱὸς ἐτῶν πέντε· καὶ οὗτος ἐν τῷ ἐλθεῖν τὴν ἀγγελίαν σαοὺλ
καὶ ἰωναθὰν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐξ ἰζραήλ, καὶ ἦρεν αὐτὸν ἡ τι-
θηνὸς αὐτοῦ, καὶ ἔφυγε· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπεύδειν αὐτὴν
καὶ ἀναχωρεῖν, ἔπεσε καὶ ἐχωλάνθη· καὶ ὄνομα αὐτῷ μεμφι-
βόσεθ.
5 καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ ῥεμμὼν τοῦ βηρωθέου ῥηχὰβ
καὶ βαανά, καὶ εἰσῆλθον ἐν τῷ καύματι τῆς ἡμέρας εἰς τὸν οἶ-
κον ἰσβόσεθ, καὶ αὐτὸς ἐκάθευδεν ἐν τῇ κοίτῃ τῆς μεσημβρίας.

תרגום יונתן

33 ואלי מלכא על אבנר ואמר הכמיתת רשיעין ימות אבנר׃ 34 ידך לא אסירין ורגלך לא לזיקין דנחש איתקרבא כמפל קדם גברין רשיעין נפלת ואוסיפו כל עמא למבכי עלוהי׃ 35 ואתא כל עמא לאוכלא ית דוד לחמא עד דיומא קיים וקיים דוד למימר כדין יעביד לי יי וכדין יוסיף אילהן קדם מיעל שמשא אטעום לחמא או כל מדעם׃ 36 וכל עמא אשתמודעו ושפר בעיניהון ככל דעבד מלכא בעיני כל עמא טב׃ 37 וידעו כל עמא וכל ישראל ביומא ההוא ארי לא הות בעצת מלכא למקטל ית אבנר בר נר׃ 38 ואמר מלכא לעבדוהי הלא תדעון ארי רב ושליט נפל יומא הדין בישראל׃ 39 ואנא יומא דין הדיוט ומרבא למלכא וגבריא האלין בני צרויה קשן מיני ישלם יי לעבדי בישתא כבישתיה׃

ד

1 ושמע בר שאול ארי מית אבנר בחברון ואיתרשלא ידוהי וכל ישראל אתבהילו׃ 2 ותרין גברין רבני רישי תרתין משרין הוו לבר שאול שום חד בענה ושום תנינא רכב בני רמון דמבארות מבני בנימן ארי אף בארות מתחשבא על דבית בנימן׃ 3 וערקו אינש בארות לגיתים והוו תמן דיירין עד יומא הדין׃ 4 וליהונתן בר שאול ברא לקי בתרתין ריגלוהי בר חמש שנין הוה במיתי בסורא דשאול ויהונתן מיזרעאל ונטלתיה תרביניתיה ואפכת והוה באיתבהלותה למערק ונפל ואתבר ושמיה מפיבושת׃ 5 ואזלו בני רמון דמבארות רכב ובענה ואתו כמיחם יומא לבית איש בושת והוא שכיב ית שנת מלכיא׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

33 Et lamentatus est rex super Abner, & dixit: An sicut moriuntur impij mortuus est Abner? 34 Manus tuæ non fuerunt ligatæ, & pedes tui non ad compedes chalybis accesserunt; sicut cadit *quispiam* ante viros improbos cecidisti. & addiderunt omnis populus flere super illum. 35 Et venit omnis populus vt comedere faceret Dauid panem, dum adhuc dies manebat: & iurauit Dauid, dicendo: Sic faciat mihi Dominus & sic addat, si antequam occubuerit Sol gustauero panem aut omne quicquam. 36 Et omnis populus audierunt, & pulchrum fuit in oculis eius, vt omne quod fecit rex in oculis omnis populi *fuit* bonum. 37 Et cognouerunt omnis populus, & omnis Israel in die illa, quòd non fuit per consilium regis vt occiderent Abner filium Ner. 38 Et dixit rex ad seruos suos: Nonne cognoscetis quòd magnus & dominator cecidit hodie in Israel? 39 Et ego hodie humilis & vnctus in regem; & viri isti filij Szaruiah duri præ me: retribuat Dominus facientibus malum vt malum eius.

CAP. IIII.

ET audiuit filius Saul quòd mortuus esset Abner in Hhebron, & remissæ sunt manus eius, & omnis Israel turbati sunt. 2 Et duo viri principes capita duorum exercituum fuerunt cum filio Saulis: nomen vnius Baghana, & nomen secundi Rechab filij Rimon, qui ex Beeroth ex filijs Biniamin; quia etiam Beeroth computatur super domum Biniamin. 3 Et fugerunt homines Beeroth ad Githaim, & fuerunt ibi aduenæ vsque ad diem hanc. 4 Et Iehonathan filio Saulis *erat* filius percussus in duobus pedibus filius quinque annorum fuit quando venit nunciatio Saulis, & Iehonathan, ex Iizreghel: & tulit illum nutrix eius, & fugit: & fuit cùm properaret ipsa fugere, & cecidit & claudicauit; & nomen eius Mephibosseth. 5 Et iuerunt filij Rimon qui ex Beeroth, Rechab & Baghanah, & venerunt, cùm incalesceret dies, ad domum Isboseth, & ille dormiens somnum regum.

6 והנה באו עד תוך הבית לקחי חטים ויכהו
אל החמש ורכב ובענה אחיו נמלטו:
7 ויבאו הבית והוא שכב על מטתו בחדר
משכבו ויכהו וימתהו ויסירו את ראשו ויקחו
את ראשו וילכו דרך הערבה כל הלילה:
8 ויבאו את ראש איש בשת אל דוד חברון
ויאמרו אל המלך הנה ראש איש בשת בן
שאול איבך אשר בקש את נפשך ויתן יהוה
לאדני המלך נקמות היום הזה משאול ומזרעו:
9 ויען דוד את רכב ואת בענה אחיו בני רמון
הבארתי ויאמר להם חי יהוה אשר פדה את
10 נפשי מכל צרה: כי המגיד לי לאמר הנה
מת שאול והוא היה כמבשר בעיניו ואחזה בו
ואהרגהו בצקלג אשר לתתי לו בשרה:
11 אף כי אנשים רשעים הרגו את איש צדיק
בביתו על משכבו ועתה הלוא אבקש את דמו
12 מידכם ובערתי אתכם מן הארץ: ויצו דוד
את הנערים ויהרגום ויקצצו את ידיהם ואת
רגליהם ויתלו על הברכה בחברון ואת ראש
איש בשת לקחו ויקברו בקבר אבנר בחברון:

ה

1 ויבאו כל שבטי ישראל אל דוד חברונה
ויאמרו לאמר הננו עצמך ובשרך אנחנו:
2 גם אתמול גם שלשום בהיות שאול מלך עלינו
אתה הייתה מוציא והמבי את ישראל ויאמר
יהוה לך אתה תרעה את עמי את ישראל ואתה
3 תהיה לנגיד על ישראל: ויבאו כל זקני
ישראל אל המלך חברונה ויכרת להם המלך דוד
ברית בחברון לפני יהוה וימשחו את דוד למלך
על ישראל:

6 Ingressi sunt aũt domũ latenter assu-
C mentes spicas tritici, & percusserunt eũ in
inguine Rechab & Banaa frater eius, & fu
7 gerũt. Cùm aũt ingressi fuissent domũ,
ille dormiebat super lectũ suũ in cõclaui,
& percutientes interfecerũt eum. Subla-
tóq; capite eius, abierunt per viam deserti
8 tota nocte. Et attulerunt caput Isboseth
ad Dauid in Hebron. Dixerúntque ad re-
gem, Ecce caput Isboseth filij Saul ini-
mici tui qui quærebat animam tuam, &
dedit Dominus domino meo regi vltio-
nem hodie de Saul, & de semine eius.
9 Respondens autem Dauid Rechab &
Banaa fratri eius filijs Remmon Berothi-
D tæ, dixit ad eos, Viuit Dñs qui eruit ani-
10 mam meam de omni angustia. Quoniã
eum qui annunciauerat mihi & dixerat,
mortuus est Saul, qui putabat se prospera
nunciare, tenui & occidi eum in Sicelech,
cui oportebat me mercedẽ dare ꝓ nuncio.
11 Quãto magis nũc cùm homines impij
interfecerũt virũ innoxiũ in domo sua su
per lectũ suum, non quærã sanguinẽ eius
de manu vestra, & auferam vos de terra?
12 Præcepit itaque Dauid pueris suis, &
interfecerũt eos, præcidentésq; manus &
pedes eorum, suspẽderunt eos super pisci-
nam in Hebron. Caput autẽ Isboseth tu-
lerunt, & sepelierunt in sepulchro Abner
in Hebron.

CAP. V.

1 A ET venerunt vniuersæ tribus Israel ad
Dauid in Hebron, dicentes: Ecce nos
2 os tuum & caro tua sumus. Sed & he-
ri & nudiustertius cùm esset Saul rex su-
per nos; tu eras educens & reducens Is-
rael. Dixit autem Dominus ad te, Tu pa-
sces populum meum Israel, & tu eris dux
3 super Israel. Venerunt quoque & se-
niores Israel ad regem in Hebron, & per
cussit cum eis rex Dauid fœdus in He-
bron coram Domino, vnxerúntque Da-
uid in regem super Israel.

תרגום יונתן

ואתו לגו ביתא כזבני חיטין ומחותי בסטר ירכא ורכב ובענה אחוהי אשתזיבו: 7 ואתו לביתא והוא שכיב על ערסיה
בבית משכביה ומחוהי וקטלוהי ופסקו ית רישיה ונסיבו ית רישיה ואזלו כאורח מישרא כל ליליא:
8 ואיתיאו ית ריש איש בושת לות דויד לחברון ואמרו למלכא הא ריש איש בושת בר שאול בעיל דבבך דבעא למקטלך ועבד יוי
לרבוני מלכא פורענותא יומא דין משאול ומזרעיה: 9 ואתיב דויד ית רכב וית בענה אחוהי בני רמון דמבארות ואמר להון קיים
הוא יוי דפרק ית נפשי מכל עקא: 10 ארי דחוי לי למימר הא מית שאול והוא הוה כמבסר בעיני נפשיה ואחדית ביה וקטלתיה
בצקלג דהוה מדמי למיתן ליה מתנא בבסורתא: 11 אף ארי גברין רשיעין קטלו ית גבר זכי בביתיה על שיוויה וכען הלא
אתבע ית דמיה מידכון ואשיצי יתכון מן ארעא: 12 ופקיד דויד ית עולימיא וקטלונון וקציצו ית ידיהון וית ריגליהון וצלבו על
בריכתא בחברון וית ריש איש בושת נסיבו וקברו בקבורא דאבנר בחברון:

ה

1 ואתו כל שבטיא דישראל לות דויד לחברון ואמרו למימר הא אנחנא קריבך ובשרך אנחנא: 2 אף מאתמלי אף מדקמוהי
למהוי שאול מלכא עלנא את הוית נפיק ועליל בריש ישראל ואמר יוי לך את תפרנס ית עמי ית ישראל ואת תהוי למלכא על ישראל:
3 ואתו כל סבי ישראל לות מלכא לחברון וגזר להון מלכא דויד קיים בחברון קדם יוי ומשחו ית דויד למהוי מלכא על ישראל:

Et ecce ostiaria domus purgabat triticum, 6
& dormitauit & dormiuit: & Rechab &
Baana frater eius latuerunt.
Et ingressi sunt in domum, & Isboseth 7
dormiebat super lectum suum in cubiculo suo,
& percutiunt eum & interficiunt, & aufe-
runt caput eius. Et ceperunt caput eius, & ab-
ierunt viam, quæ ad occasum, tota nocte.
Et attulerũt caput Isboseth Dauid in Che 8
bron, & dixerunt ad regem: Ecce caput Isbo-
seth filij Saul inimici tui, qui quærebat animã
tuam: & dedit Dominus dño nostro regi vltio-
nem inimicorum suorum, vt dies hæc de Saul
inimico tuo & de semine eius.
Et respondit Dauid Rechab & Baana 9
fratri eius filijs Remon Berothei, & dixit eis:
Viuit Dominus qui eruit animã meam de omni
angustia.
Quòd qui annunciauerat mihi dicẽs, quòd 10
mortuus esset Saul & Jonathan; licet ipse e-
rat quasi prospera nuncians coram me: & de-
tinui eum & occidi eum in Secelag, cui oporte-
bat me dare præmia nunciationis.
Sed & nunc viri mali interfecerunt vi- 11
rum iustum super lectum suum in domo sua, &
nunc quæram sanguinem eius de manu vestra,
& delebo vos de terra.
Et præcepit Dauid pueris suis, & interfe 12
cerunt eos & præciderunt manus eorum & pe
des eorum: & suspenderunt eos super fontẽ in
Chebron: & caput Isboseth sepelierunt in se-
pulchro Abener filij Ner in Chebron.

CAP. V.

ET veniunt vniuersæ tribus Israel ad Dauid 1
in Chebron, & dicunt: Ecce nos ossa tua et
carnes tuæ.
Et heri & nudiustertius cùm esset Saul 2
rex super nos; tu eras educens & inducens Is-
rael. Et dixit Dominus ad te: Tu pasces populũ
meum Israel: & tu eris in ducem super Israel.
Et veniunt omnes seniores Israel in Che- 3
bron ad regem, & pepigit rex Dauid fœdus
in Chebron coram Domino. Et vngunt Dauid
in Regem super vniuersum Israel.

6 καὶ ἰδοὺ ἡ θυρωρὸς τοῦ οἴκου ἐκάθαιρε πυρούς, καὶ ἐνύσταξε
καὶ ἐκάθευδεν· καὶ ῥηχάβ, καὶ βαανὰ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διέ-
7 λαθον. καὶ εἰσεπορεύθησαν εἰς τὸν οἶκον· καὶ ἰσβό-
σεθ ἐκάθευδεν ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ·
καὶ τύπτουσιν αὐτὸν καὶ θανατοῦσιν, καὶ ἀφαιροῦσιν τὴν κε-
φαλὴν αὐτοῦ· καὶ ἔλαβον τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλ-
θον τὴν ὁδὸν τὴν κατὰ δυσμὰς ὅλην τὴν νύκτα.
8 καὶ ἤνεγκαν τὴν κεφαλὴν ἰσβόσεθ τῷ δαυὶδ εἰς
χεβρών· καὶ εἶπον πρὸς τὸν βασιλέα, ἰδοὺ ἡ κεφαλὴ ἰσ-
βόσεθ υἱοῦ σαοὺλ τοῦ ἐχθροῦ σου, ὃς ἐζήτει τὴν ψυχήν σου,
καὶ ἔδωκε κύριος τῷ κυρίῳ ἡμῶν τῷ βασιλεῖ ἐκδίκησιν
τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη ἐκ σαοὺλ τοῦ ἐχθροῦ
σου καὶ ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ.
9 καὶ ἀπεκρίθη δαυὶδ τῷ ῥηχὰβ καὶ τῷ βαανὰ ἀδελ
φῷ αὐτοῦ υἱοῖς ῥεμὼν τοῦ βηρωθέου, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ζῇ κύ-
ριος ὃς ἐλυτρώσατο τὴν ψυχήν μου ἐκ πάσης θλίψεως.
10 ὅτι ὁ ἀπαγγείλας μοι, λέγων ὅτι τέθνηκε σαοὺλ καὶ
ἰωναθάν, καὶ αὐτὸς ἦν ὡς εὐαγγελιζόμενος ἐνώπιόν
μου, καὶ κατέσχον αὐτὸν καὶ ἀπέκτεινα αὐτὸν ἐν σεκελάγ,
ᾧ ἔδει με δοῦναι εὐαγγέλια. ἀλλὰ καὶ νῦν ἄνδρες πο-
11 νηροὶ ἀπέκτειναν ἄνδρα δίκαιον ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ ἐν
τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ νῦν ἐκζητήσω τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῆς χει-
ρὸς ὑμῶν καὶ ἐξολοθρεύσω ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς.
καὶ ἐνετείλατο δαυὶδ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ, καὶ ἀπέκ-
12 τειναν αὐτοὺς καὶ ἐκολόβωσαν τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τοὺς
πόδας αὐτῶν, καὶ ἐκρέμασαν αὐτοὺς ἐπὶ τῆς κρήνης ἐν
χεβρών, καὶ τὴν κεφαλὴν ἰσβόσεθ ἔθαψαν ἐν τῷ τά-
φῳ ἀβεννὴρ υἱοῦ νὴρ ἐν χεβρών.

ε.

1 Καὶ παραγίνονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ ἰσραὴλ πρὸς
δαυὶδ ἐν χεβρών, καὶ λέγουσιν, ἰδοὺ ἡμεῖς ὀστᾶ σου καὶ σάρκες
2 σου. καὶ χθὲς καὶ τρίτης ὄντος σαοὺλ βασιλέως ἐφ'
ἡμῖν, σὺ ἦσθα ἐξαγαγὼν καὶ εἰσαγαγὼν τὸν ἰσραήλ· καὶ
εἶπεν ὁ κύριος πρὸς σέ, σὺ ποιμανεῖς τὸν λαόν μου τὸν
ἰσραήλ, καὶ σὺ ἔσῃ εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν ἰσραήλ.
3 καὶ ἔρχονται πάντες οἱ πρεσβύτεροι ἰσραὴλ εἰς χε-
βρὼν πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ διέθετο ὁ βασιλεὺς δαυὶδ δια-
θήκην ἐν χεβρὼν ἐνώπιον κυρίου· καὶ χρίουσι τὸν δαυὶδ εἰς βα
σιλέα ἐπὶ πάντα τὸν ἰσραήλ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

6 Et ecce venerunt ad medium domus vt emptores tritici, & percusserunt illum in latere femoris eius, & Rechab & Baghanah frater eius liberati sunt. 7 Et venerunt ad domum, & ille cubans super lectum suum in conclaui domus cubiculi eius: & percusserunt eum, & occiderunt illũ, & absciderunt caput eius, & tulerũt illud, & venerunt in via recta totam noctẽ. 8 Et attulerunt caput Isboseth ad Dauid ad Hhebron, & dixerunt regi, Ecce caput Isboseth filij Saul auctoris inimicitiæ tuæ, qui quæsiuit occidere te, & fecit Dominus domino meo regi vltionem hodie de Saul & de semine eius. 9 Et respondit Dauid ad Rechab & ad Baghanah fratrem eius filios Rimon, qui ex Beeroth, & dixit illis, Viuit ipse Dominus qui eripuit animam meam ex omni angustia. 10 Quòd qui indicauit mihi, dicendo: Ecce mortuus est Saul, & ipse fuit vt euangelizans in oculis animæ suæ; & apprehendi illum, & occidi illum in Sziklag, qui cogitabat quòd darem ei donum pro nuncio. 11 Quanto magis viros improbos *qui* occiderunt virum innocentem in domo sua super lectum suum? & nunc an non requiram sanguinem eius de manu vestra, & separabo vos de terra? 12 Et mandauit Dauid adolescentibus, & occiderunt illos, & absciderunt manus eorum & pedes eorum, & suspenderunt super piscinam in Hhebron: & caput Isboseth acceperunt, & sepelierunt in sepulchro Abner in Hhebron.

CAP. V.

ET venerunt omnes tribus Israel ad Dauid ad Hhebron, & dixerunt, dicendo: Ecce nos propinqui tui, & caro tua sumus. 2 Etiam ab heri, & etiam ab-ante ipsum, quando fuit Saul rex super nos, tu fuisti exiens & intrans in caput Israel. & dixit Dominus tibi, Tu pasces populum meum Israel, & tu eris in regem super Israel. 3 Et venerunt omnes senes Israel ad regem ad Hhebron, & pepigit illis rex Dauid fœdus in Hhebron ante Dominum, & vnxerunt Dauid vt esset rex super Israel.

Universidad de Deusto Biblioteca

4 * בן־שלשים שנה דוד במלכו ארבעים שנה
5 מלך׃ * בחברון מלך על־יהודה שבע שנים
וששה חדשים ובירושלם מלך שלשים ושלש
6 שנה על כל־ישראל ויהודה׃ * וילך המלך
ואנשיו ירושלם אל־היבסי יושב הארץ ויאמר
לדוד לאמר לא־תבוא הנה כי אם־הסירך העורים
והפסחים לאמר לא־יבוא דוד הנה׃
7 * וילכד דוד את מצדת ציון היא עיר דוד׃
8 * ויאמר דוד ביום ההוא כל־מכה יבסי ויגע
בצנור ואת־הפסחים ואת־העורים שנאו נפש דוד
על־כן יאמרו עור ופסח לא יבוא אל־הבית׃
9 * וישב דוד במצדה ויקרא־לה עיר דוד ויבן דוד
10 סביב מן־המלוא וביתה׃ * וילך דוד הלוך
11 וגדול ויהוה אלהי צבאות עמו׃ * וישלח
חירם מלך־צר מלאכים אל־דוד ועצי ארזים
וחרשי עץ וחרשי אבן קיר ויבנו בית לדוד׃
12 * וידע דוד כי־הכינו יהוה למלך על־ישראל
וכי נשא ממלכתו בעבור עמו ישראל׃
13 * ויקח דוד עוד פלגשים ונשים מירושלם
אחרי באו מחברון ויולדו עוד לדוד בנים ובנות׃
14 * ואלה שמות הילדים לו בירושלם שמוע
15 ושובב ונתן ושלמה׃ * ויבחר ואלישוע ונפג
16 ויפיע׃ * ואלישמע ואלידע ואליפלט׃
17 * וישמעו פלשתים כי־משחו את־דוד למלך
על־ישראל ויעלו כל־פלשתים לבקש את־דוד
18 וישמע דוד וירד אל־המצודה׃ * ופלשתים
19 באו וינטשו בעמק רפאים׃ * וישאל דוד ביהוה
לאמר האעלה אל־פלשתים התתנם בידי
ויאמר יהוה אל־דוד עלה כי־נתן אתן את־
הפלשתים בידך׃

4 *Filius triginta annorũ erat Dauid cùm
regnare cepisset, & quadraginta annis re-
5 gnauit. *In Hebron regnauit super Iudã
septem annis & sex mensibus. In Hierusa-
lem aũt regnauit triginta tribus annis su-
6 per omnẽ Israel & Iudã. *Et abijt rex &
omnes viri qui erãt cũ eo, in Ierusalem ad
B Iebusæum habitatorẽ terræ. Dictũq; est
Dauid ab eis: Nõ ingredieris huc nisi ab-
stuleris cæcos & claudos, dicẽtes: Nõ in-
7 gredietur Dauid huc. *Cœpit aũt Dauid
8 arcem Syon, hæc est ciuitas Dauid. *Pro-
posuerat enim Dauid in die illa præmiũ,
qui percussisset Iebusæũ, & tetigisset doma-
tũ fistulas, & abstulisset cæcos & claudos
odientes animã Dauid. Idcircò dicitur in
prouerbio: Cæcus & claudus non intra-
9 bunt in templũ. *Habitauit aũt Dauid
in arce Syõ, & vocauit eã Ciuitatẽ Dauid:
et ædificauit per gyrum à Mello & intrin-
10 secus. *Et ingrediebatur proficiens atq; suc-
crescẽs, & Dñs Deus exercituũ erat cũ eo.
11 *Misit quoq; Hiram rex Tyri nuncios ad
Dauid & ligna cedrina & artifices ligno-
rum, artificesq; lapidũ ad parietes, & ædi-
12 ficauerũt domũ Dauid. *Et cognouit Da-
C uid quoniã confirmasset eũ Dñs regẽ su-
per Israel, & quoniã exaltasset regnũ eius
13 super populum suũ Israel. *Accepit ergo
Dauid adhuc cõcubinas & vxores de Ie-
rusalẽ, postquam venerat de Hebron. Na-
14 tiq; sunt Dauid & alij filij & filię. *Et hæc
nomina eorũ qui nati sunt ei in Ierusalẽ:
Samua & Sobab, & Nathan, & Salomon,
15 *Et Iabaar & Helisua, & Nepheg, & Ia-
16 phia; *Et Helisama, & Helida, & Heli-
17 pheleth. *Audierunt ergo Philistijm q
vnxissent Dauid in regem super Israel, &
ascenderunt vniuersi vt quærerent Da-
uid. Quod cùm audisset Dauid, descen-
18 dit in præsidium. *Philistijm autem
venientes diffusi sunt in valle Raphaim.
19 *Et consuluit Dauid Dñm, dicens: Si
ascendam ad Philistijm, & si dabis eos in
manu mea? Et dixit Dominus ad Dauid, Ascende quia tradens dabo Philistijm in manu tua.

*Filius triginta annorum erat Dauid cùm 4
regnaret ipse, & quadraginta annis regnauit.
*Et regnauit in Chebron super Iuda annis 5
septem & mensibus sex, & in Hierusalem re-
gnauit triginta & tribus annis super omnem
Israel & Iudam. *Et abijt rex & omnes 6
viri eius in Hierusalem ad Iebussæum habita-
torem terræ; & dictum est Dauid, Non ingre-
dieris huc quia insurrexerunt claudi & cæci,
dicentes: Non ingredietur Dauid huc.
*Et cepit Dauid arcem Sion, hæc ciuitas Da- 7
uid. *Et dixit Dauid in die illa, Quicunq; 8
percutiens Iebussæum tangat in gladio, et clau-
dos & cæcos odientes animam Dauid; idcircò
dicent, Cæcus & claudus non ingredietur in
domũ Domini. *Et habitauit Dauid in arce, 9
& vocata est hæc ciuitas Dauid, & ædificauit
Dauid ciuitatem per gyrum ab extremitate,
& domum suam. *Et ibat Dauid proficiens 10
magnificatus, & Dominus omnipotens cum eo.
*Et misit Chiram rex Tyri nuncios ad Da- 11
uid, & ligna cedrina, & artifices lignorum, et
artifices parietis lapidum, & ædificauerunt do-
mum Dauid.
*Et cognouit Dauid, quoniam parasset eum 12
Dominus in regem super Israel, & quoniam
exaltatum esset regnum eius propter populum
suum Israel. *Et accepit Dauid adhuc vxo- 13
res & concubinas de Hierusalem postquam ve
nerat ipse de Chebron; & fuerunt Dauid ad-
huc filij & filiæ. *Et hæc nomina eorum qui 14
nati sunt ei in Hierusalem, Samaa & Sobab,
& Nathan, & Salomon; *Et Iebaar & 15
Naphec, & Iaphie, *Et Elisama, & Eliada, 16
& Eliphalet, & Elisua. *Et audierunt Phi 17
listijm quòd vnctus est Dauid rex Israel, &
ascenderunt Philistijm vt quærerent Dauid:
& audiuit Dauid, & descendit in locum mu-
nitum. *Et Philistijm venerunt, & conci 18
derunt in vallem gigantum. *Et consuluit 19
Dauid Dominum, dicens: Si ascendam ad Phi-
listijm, & si trades eos in manibus meis? &
dixit Dominus ad Dauid, Ascende; quoniam
tradens dabo eos in manibus tuis.

4 *υἱὸς τριάκοντα ἐτῶν ἦν δαυὶδ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐ-
τὸν· καὶ τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν.
5 *καὶ ἐβασίλευσεν ἐν χεβρὼν ἐπὶ ἰούδα ἔτη ἑπτὰ καὶ
μῆνας ἕξ· καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ ἐβασίλευσε τριάκοντα καὶ
τρία ἔτη ἐπὶ πάντα ἰσραὴλ καὶ ἰούδαν.
6 *καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτοῦ
εἰς ἱερουσαλὴμ πρὸς τὸν ἰεβουσαῖον τὸν κατοικοῦντα τὴν
γῆν· καὶ ἐρρέθη τῷ δαυὶδ, οὐκ εἰσελεύσῃ ὧδε, διότι ἀντέ-
στησαν οἱ χωλοὶ καὶ οἱ τυφλοί, λέγοντες· οὐκ εἰσελεύ-
7 σεται δαυὶδ ὧδε. *καὶ κατελάβετο δαυὶδ τὴν περιο-
χὴν σιών, αὕτη ἡ πόλις δαυίδ.
8 *καὶ εἶπε δαυὶδ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, πᾶς τύπτων ἰεβου-
σαῖον, ἁπτέσθω ἐν παραξιφίδι καὶ τοὺς χωλοὺς καὶ τυφλοὺς
τοὺς μισοῦντας τὴν ψυχὴν δαυίδ· διὰ τοῦτο ἐροῦσι, τυ-
φλοὶ καὶ χωλοὶ οὐκ εἰσελεύσονται εἰς οἶκον κυρίου.
9 *καὶ ἐκάθισε δαυὶδ ἐν τῇ περιοχῇ, καὶ ἐκλήθη αὕτη ἡ
πόλις δαυίδ· καὶ ᾠκοδόμησε δαυὶδ τὴν πόλιν κύκλῳ ἀπὸ
10 τῆς ἄκρας, καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ. *καὶ ἐπορεύετο δαυὶδ πο-
ρευόμενος μεγαλυνόμενος, καὶ κύριος παντοκράτωρ μετ'
11 αὐτοῦ. *καὶ ἀπέστειλε χειρὰμ βασιλεὺς τύρου ἀγγέ-
λους πρὸς δαυὶδ καὶ ξύλα κέδρινα, καὶ τέκτονας ξύλων, καὶ
τέκτονας τοίχου λίθων, καὶ ᾠκοδόμησαν οἶκον τῷ δαυίδ.
12 *καὶ ἔγνω δαυίδ, ὅτι ἡτοίμασεν αὐτὸν κύριος εἰς
βασιλέα ἐπὶ ἰσραήλ, καὶ ὅτι ἐπήρθη ἡ βασιλεία αὐτοῦ διὰ
13 τὸν λαὸν αὐτοῦ ἰσραήλ. *καὶ ἔλαβε δαυὶδ ἔτι γυναῖ-
κας καὶ παλλακὰς ἐξ ἱερουσαλὴμ μετὰ τὸ ἐλθεῖν αὐτὸν
ἐκ χεβρών· καὶ ἐγένοντο τῷ δαυὶδ ἔτι υἱοὶ καὶ θυγατέρες.
14 *καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν γεννηθέντων αὐτῷ ἐν ἱε-
ρουσαλήμ· σαμαὰ, καὶ σωβάβ, καὶ ναθὰν, καὶ σαλωμών·
15 *καὶ ἰεβαάρ, καὶ ναφὴγ, καὶ ἰαφιέ·
16 *καὶ ἐλισαμὰ, καὶ ἐλιαδὰ, καὶ ἐλιφαλέτ, καὶ ἐλιβουέ.
17 *καὶ ἤκουσαν οἱ ἀλλόφυλοι ὅτι κέχρισται δαυὶδ βα-
σιλεὺς ἰσραήλ, καὶ ἀνέβησαν οἱ ἀλλόφυλοι ζητεῖν τὸν δα-
υίδ· καὶ ἤκουσε δαυίδ, καὶ κατέβη εἰς τὴν περιοχήν.
18 *καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παραγίνονται καὶ συνέπεσον εἰς τὴν κοι-
19 λάδα τῶν τιτάνων. *καὶ ἠρώτησε δαυὶδ τὸν κύριον, λέγων·
εἰ ἀναβῶ πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους καὶ εἰ παραδώσεις αὐ-
τοὺς εἰς τὰς χεῖράς μου; καὶ εἶπε κύριος πρὸς δαυίδ, ἀνά-
βαινε, ὅτι παραδιδοὺς παραδώσω αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς σου.

תרגום יונתן

4 בר תלתין שנין דוד כד מלך וארבעין שנין מלך׃ 5 בחברון מלך על דבית יהודה שבע שנין ושיתא ירחין ובירושלם
מלך תלתין ותלת שנין על כל ישראל ויהודה׃ 6 ואזל מלכא וגברוהי לירושלם לות יבוסאה יתב ארעא ואמר לדוד למימר
לא תיעול הלכא אלהן כאעדיתך חטאיא וחיביא דאמרין לא יעול דוד הכא׃ 7 ואחד דוד ית חקרא דציון היא קרתא דדוד׃
8 ואמר דוד ביומא ההוא כל דיקטל יבוסאה וישרי לסכבש כרכא ית חטאיא וית חיביא רחיקת נפשא דדוד על כן ימרון חטאיא
וחיביא לא יעלון לביתא׃ 9 ויתיב דוד בחקרא וקרא לה קרתא דדוד ובנא דוד סחור סחור מן מליתא ולגיו׃ 10 ואזל דוד אזיל
ומסגי ומימרא דיי אלהי צבאות בסעדיה׃ 11 ושלח חירם מלכא דצור אזגדין לות דוד ואעי ארזין ונגרין ואומנין למיקץ אעין
ואומנין בבנין כותלין ובנו ביתא לדוד׃ 12 וידע דוד ארי אתקניה יי למהוי מלכא על ישראל וארי מנטלא מלכותיה
בעבור עמיה ישראל׃ 13 ונסיב דוד עוד לחינן ונשין מירושלם בתר דאתא מחברון ואתילידו עוד לדוד בנין ובנן׃ 14 ואלין
שמהת דאתילידו ליה בירושלם שמוע ושובב ונתן ושלמה׃ 15 ויבחר ואלישוע ונפג ויפיע׃ 16 ואלישמע ואלידע ואליפלט׃
17 ושמעו פלשתאי ארי משחו ית דוד למהוי מלכא על ישראל וסליקו כל פלשתאי למבעי ית דוד ושמע דוד ונחת לחקרא׃ 18 ופלשתאי
אתו ואתרטישו במישר גיבריא׃ 19 ושאיל דוד במימרא דיי למימר האיסק על פלשתאי התמסרינון בידי ואמר יי לדוד
סק ארי ממסר אמסר ית פלשתאי בידך׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

⁴Filius triginta annorum erat Dauid quando regnauit, & quadraginta annis regnauit. ⁵In Hhebron regnauit super populũ
domus Iehudah septem annis & sex mensibus, & in Ierusalem regnauit triginta & tribus annis super omnem Israel & Iehudah.
⁶Et iuit rex & viri eius in Ierusalem ad Iebuzzæum, habitatorem terræ, & dixit Dauidi, dicendo: Non intrabis huc nisi abstule-
ris peccatores & culpatos, qui dicunt, Non intrabit Dauid huc. ⁷Et cepit Dauid arcem Szion, ipsa est ciuitas Dauid. ⁸Et dixit Dauid
in die illo, Omnis qui occiderit Iebuzzæum & inceperit subigere munitionem; peccatores & culpatos abijcit anima Dauid; super hoc
dicerunt peccatores & culpati, Non intrabunt ad domum. ⁹Et sedit Dauid in arce, & vocauit illam ciuitatem Dauid, & ædificauit
vndiquaque ab obstructione & interius. ¹⁰Et iuit Dauid eundo & multiplicando, & dictum Domini Dei Szebaoth in auxilio eius
erat. ¹¹Et misit Hhiram rex Szor nuncios ad Dauid, & ligna cedrorum, & fabros, qui artifices *erant* ad scindenda ligna & architectos, &
artifices in ædificatione murorum, & ædificauerunt domum Dauidi. ¹²Et cognouit Dauid quòd constituit eum Dominus, vt
esset rex super Israel, & quòd extulit regnum suum propter populum suum Israel. ¹³Et accepit Dauid adhuc concubinas &
vxores ex Ierusalem, postquam venit ex Hhebron, & nati sunt amplius Dauid filij & filiæ. ¹⁴Et hæc nomina natorum ei in Hieru-
salem, Semuah & Sobab, & Nathan, & Selomoh. ¹⁵Et Iibhhar, & Elisuagh, & Nepheg, & Iaphiagh. ¹⁶Et Elisamagh, & Eliadagh, &
Eliphalet. ¹⁷Et audierunt Pelisthæi quòd vnxerunt Dauid vt esset rex super Israel: & ascenderunt omnes Pelisthæi ad quærendum
Dauid, & audiuit Dauid & descendit ad arcem. ¹⁸Et Pelisthæi venerunt & expansi sunt in planicie fortium.
¹⁹Et interrogauit Dauid dictum Domini, dicendo: Num ascendam super Pelisthæos? num trades illos in manu mea? & dixit
Dominus ad Dauid, Ascende, quia tradendo tradam Pelisthæos in manum tuam.

Universidad de Deusto Biblioteca

20 * וַיָּבֹא דָוִד בְּבַעַל־פְּרָצִים וַיַּכֵּם שָׁם דָּוִד וַיֹּאמֶר
פָּרַץ יְהוָה אֶת־אֹיְבַי לְפָנַי כְּפֶרֶץ מָיִם עַל־כֵּן קָרָא
שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא בַּעַל פְּרָצִים׃
21 * וַיַּעַזְבוּ־שָׁם אֶת־עֲצַבֵּיהֶם וַיִּשָּׂאֵם דָּוִד
22 וַאֲנָשָׁיו׃ * וַיֹּסִפוּ עוֹד פְּלִשְׁתִּים לַעֲלוֹת וַיִּנָּטְשׁוּ
23 בְּעֵמֶק רְפָאִים׃ * וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה וַיֹּאמֶר
לֹא תַעֲלֶה הָסֵב אֶל־אַחֲרֵיהֶם וּבָאתָ לָהֶם מִמּוּל
24 בְּכָאִים׃ * וִיהִי בְּשָׁמְעֲךָ אֶת־קוֹל צְעָדָה בְּרָאשֵׁי
הַבְּכָאִים אָז תֶּחֱרָץ כִּי אָז יָצָא יְהוָה לְפָנֶיךָ לְהַכּוֹת
בְּמַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים׃
25 * וַיַּעַשׂ דָּוִד כֵּן כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהוָה וַיַּךְ אֶת־
פְּלִשְׁתִּים מִגֶּבַע עַד־בֹּאֲךָ גָזֶר׃

ו

1 * וַיֹּסֶף עוֹד דָּוִד אֶת־כָּל־בָּחוּר בְּיִשְׂרָאֵל
2 שְׁלֹשִׁים אָלֶף׃ * וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ דָּוִד וְכָל־הָעָם
אֲשֶׁר אִתּוֹ מִבַּעֲלֵי יְהוּדָה לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם אֵת אֲרוֹן
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־נִקְרָא שֵׁם שֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת יֹשֵׁב
הַכְּרֻבִים עָלָיו׃
3 * וַיַּרְכִּבוּ אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים אֶל־עֲגָלָה חֲדָשָׁה
וַיִּשָּׂאֻהוּ מִבֵּית אֲבִינָדָב אֲשֶׁר בַּגִּבְעָה וְעֻזָּא וְאַחְיוֹ
בְּנֵי אֲבִינָדָב נֹהֲגִים אֶת־הָעֲגָלָה חֲדָשָׁה׃
4 * וַיִּשָּׂאֻהוּ מִבֵּית אֲבִינָדָב אֲשֶׁר בַּגִּבְעָה עִם אֲרוֹן
הָאֱלֹהִים וְאַחְיוֹ הֹלֵךְ לִפְנֵי הָאָרוֹן׃
5 * וְדָוִד וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל מְשַׂחֲקִים לִפְנֵי יְהוָה
בְּכֹל עֲצֵי בְרוֹשִׁים וּבְכִנֹּרוֹת וּבִנְבָלִים וּבְתֻפִּים
6 וּבִמְנַעַנְעִים וּבְצֶלְצֶלִים׃ * וַיָּבֹאוּ עַד־גֹּרֶן
נָכוֹן וַיִּשְׁלַח עֻזָּא אֶל־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיֹּאחֶז בּוֹ כִּי
7 שָׁמְטוּ הַבָּקָר׃ * וַיִּחַר־אַף יְהוָה בְּעֻזָּה
וַיַּכֵּהוּ שָׁם הָאֱלֹהִים עַל־הַשַּׁל וַיָּמָת שָׁם עִם אֲרוֹן
הָאֱלֹהִים׃

20 * Venit ergo Dauid in Baalpharasim, & percussit eos ibi, & dixit: Diuisit Dñs inimicos meos coram me sicut diuiduntur aquæ. Propterea vocatum est nomen loci
21 illius Baalpharasim. * Et reliquerunt ibi sculptilia sua, quę tulit Dauid & viri eius.
22 * Et addiderunt adhuc Philistijm vt ascenderent, & diffusi sunt in valle Ra-
23 phaim. * Consuluit aũt Dauid Dñm. Qui respõdit, Non ascẽdas cõtra eos, sed gyra post tergum eorum, & venies ad eos ex
24 aduerso pyrorum. * Et cùm audieris sonitum clamoris gradientis in cacumine pyrorum, tunc inibis prœlium, quia tunc egredietur Dñs ante faciem tuam, vt per-
25 cutiat castra Philistijm. * Fecit itaq; Dauid sicut præceperat ei Dñs, & percussit Philistijm de Gabaa vsq; dũ venias Gezer.

CAP. VI.

1 Congregauit autẽ rursum Dauid omnes electos ex Israel triginta millia.
A
2 * Surrexitq; Dauid & abijt, & vniuersus populus qui erat cũ eo de viris Iuda, vt adducerent arcam Dei, super quã inuocatum est nomen Domini exercituum sedentis in Cherubin super eam.
3 * Et imposuerũt arcam Dei super plaustrum nouum. Tulerúntq; eam de domo Aminadab qui erat in Gabaa. Oza autem & Haio filij Aminadab minabant plau-
4 strum nouum. * Cúmque tulissent eam de domo Aminadab, qui erat in Gabaa custodiens arcam Dei, Haio præcedebat
5 arcam Dei. * Dauid autem & omnis Israel ludebant coram Domino in omnibus lignis fabrefactis, & citharis, & lyris, & tympanis, & sistris, & cymbalis.
6 * Postquam autem venerunt ad aream Nachor, extendit Oza manum ad arcam Dei & tenuit eam, quoniam calcitrabant
7 boues. * Iratúsq; est indignatione Dominus contra Ozan, & percussit eum super temeritate; qui mortuus est ibi iuxta arcam Dei.

* Et venit Dauid de superioribus incisioni- 20
bus, & percussit eos Dauid ibi, & dixit Dauid, Intercidit Dominus inimicos meos corã me sicut interciduntur aquæ: propter hoc vocatum est nomen loci illius Super incisiones.
* Et relinquunt ibi Philistijm deos suos, & 21
capiunt eos Dauid & viri eius.
* Et addiderunt adhuc Philistijm vt ascen- 22
derent, & diffusi sunt super valle Titanorum.
* Et consuluit Dauid per Dominum: & di- 23
xit ei Dominus, Non ascendes in occursum eorum, reuertere ab eis, & aderis eis prope fletũ.
* Et erit cùm audieris tu vocem concussio- 24
nis nemorum fletus, tũc descendes in prælium, quoniam tunc egredietur Dominus ante te vt percutiat in bello Philistijm.
* Et fecit Dauid sic, sicut præceperat ei Do- 25
minus, & percussit Philistijm à Gabaon vsq; Gezer.

CAP. VI.

Et congregauit rursum Dauid omnem ado- 1
lescentem de Israel triginta millia.
* Et surrexit & abijt Dauid & vniuersus 2
populus qui cum eo de principibus Iuda, vt reducerent inde arcam Dei, super quam inuocatum est nomen Domini exercituum sedentis in Cherubin super eam.
* Et imposuerunt arcã Dei super plaustrum 3
nouum, & tulerunt eam de domo Abinadab que in colle.
* Et Oza & fratres eius filij Abinadab du- 4
cebant plaustrum cum arca, & fratres eius ibant ante arcam. * Et Dauid & omnes filij 5
Israel ludentes coram Domino in organis concinis, & in cantibus, et in citharis, & in naulis, & in tympanis, et in cymbalis, & in tibiis.
* Et veniunt vsque ad aream Nachon, & 6
extendit Oza manum suam ad arcam Dei vt teneret eam, & tenuit eam, quoniam circunflectebat eam vitulus.
* Et iratus est indignatione Dominus con- 7
tra Ozan, & percussit eum ibi Deus super temeritate, & mortuus est ibi iuxta arcam Domini coram Deo.

20 * καὶ ἦλθε δαυὶδ ἐκ τῶν ἐπάνω διακοπῶν, καὶ ἔκοψεν αὐτοὺς δαυὶδ ἐκεῖ· καὶ εἶπε δαυίδ, διέκοψε κύριος τοὺς ἐχθρούς μου ἐνώπιόν μου ὡς διακόπτεται τὰ ὕδατα· διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου ἐπάνω διακοπῶν.
21 * καὶ καταλείπουσιν ἐκεῖ οἱ ἀλλόφυλοι τοὺς θεοὺς αὐτῶν, καὶ λαμβάνουσιν αὐτοὺς δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ.
22 * καὶ προσέθεντο ἔτι οἱ ἀλλόφυλοι τοῦ ἀναβῆναι, καὶ συνέπεσον ἐπὶ τὴν κοιλάδα τῶν τιτάνων.
23 * καὶ ἐπηρώτησε δαυὶδ διὰ κυρίου· καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριος, οὐκ ἀναβήσῃ εἰς συνάντησιν αὐτῶν, ἀποστρέφου ἀπ' αὐτῶν, καὶ παρέσῃ αὐτοῖς πλησίον τοῦ κλαυθμῶνος.
24 * καὶ ἔσται ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε τὴν φωνὴν τοῦ συσσεισμοῦ τῶν ἀλσῶν τοῦ κλαυθμῶνος, τότε καταβήσῃ εἰς τὸν πόλεμον· ὅτι τότε ἐξελεύσεται κύριος ἔμπροσθέν σου τύπτειν ἐν τῷ πολέμῳ τῶν ἀλλοφύλων.
25 * καὶ ἐποίησε δαυὶδ οὕτως καθὼς ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος, καὶ ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους ἀπὸ γαβαὼν ἕως γαζηρά.

ς'.

1 * Καὶ συνήγαγεν ἔτι δαυὶδ πάντα νεανίαν ἐξ ἰσραὴλ τριάκοντα χιλιάδας.
2 * καὶ ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη δαυὶδ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων ἰούδα, τοῦ ἀναγαγεῖν ἐκεῖθεν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἐφ' ἣν ἐπεκλήθη τὸ ὄνομα κυρίου σαβαὼθ καθημένου ἐπὶ τῶν χερουβὶν ἐπ' αὐτῆς.
3 * καὶ ἐπεβίβασαν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἅμαξαν καινήν, καὶ ἦραν αὐτὴν ἐξ οἴκου ἀβιναδὰβ τοῦ ἐν τῷ βουνῷ.
4 * καὶ ὀζὰ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ ἀβιναδὰβ ἦγον τὴν ἅμαξαν σὺν τῇ κιβωτῷ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπορεύοντο
5 ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ. * καὶ δαυὶδ καὶ πάντες υἱοὶ ἰσραὴλ παίζοντες ἐνώπιον κυρίου ἐν ὀργάνοις ἡρμοσμένοις, καὶ ἐν ᾠδαῖς, καὶ ἐν κινύραις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν τυμπάνοις καὶ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν αὐλοῖς.
6 * καὶ παραγίνονται ἕως τῆς ἅλω ναχών, καὶ ἐξέτεινεν ὀζὰ τὴν χεῖρα αὐτοῦ πρὸς τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ κατασχεῖν αὐτήν, καὶ ἐκράτησεν αὐτήν, ὅτι περιέσπασεν αὐτὴν ὁ μόσχος.
7 * καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος ἐν τῷ ὀζᾷ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐκεῖ ὁ θεὸς ἐπὶ τῇ προπετείᾳ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ παρὰ τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.

תרגום יונתן

20 ואתא דוד במישר גבריא ומחנון תמן דוד ואמר תבר יי ית סנאי קדמי כתיבור מאן דחסף דמלי מיין על כן קרא שמא דאתרא מישר פרצים׃ 21 ושבקו תמן ית טעוותהון ואוקידינון דוד וגברוהי׃ 22 ואוסיפו עוד פלשתאי למיסק ואיתרטישו במישר גבריא׃ 23 ושאיל דוד במימרא דיי ואמר לא תסק אסתחר לאחוריהון ותהך להון מקביל אילניא׃ 24 ויהי כמשמעך ית קל צווחתא ברישי אילניא בכן תתקף ארי בכן נפק מלאכא דיי לאצלחא קדמך למקטל במשרית פלשתאי׃ 25 ועבד דוד כן כמא דפקדיה יי וקטל ית פלשתאי מגבע עד מעלנא דגזר׃

ו

1 ואוסיף עוד דוד למכנש ית כל בחורי ישראל תלתין אלפין׃ 2 וקם ואזל דוד וכל עמא דעמיה מקרויא דבית יהודה לאסקא מתמן ית ארונא דיי דאתקרי שמא שמא דיי צבאות דשכינתיה שריא עיל מן כרוביא עלוהי׃ 3 ואתיהו ית ארונא דיי בעגלתא חדתא ונטלוהי מבית אבינדב די בגבעתא ועזא ואחיו בני אבינדב מדברין ית עגלתא חדתא׃ 4 ונטלוהי מבית אבינדב די בגבעתא אתן עם ארונא דיי ואחיו אזיל קדם ארונא׃ 5 ודוד וכל בית ישראל משבחין קדם יי בכל אעי ברתין ובכינרין ובנבלין ובתופין ובקרביעין ובצלצלין׃ 6 ואתו עד אתר מתקן ואושיט עזה ידיה בארונא דיי ואחד ביה ארי סרגותי תוריא׃ 7 ותקיף רגזא דיי בעזה ומחהי תמן מימרא דיי על דאשתלי ומית תמן עם ארונא דיי׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

20 Et venit Dauid in planiciem fortium, & percussit illos ibi Dauid, & dixit: Fregit Dominus odientes me ante me sicut frangitur vas testæ quod repletum est aquis: propter hoc vocauit locum illum Planiciem rupturarum.
21 Et reliquerunt ibi errores suos, & combussit eos Dauid & viri eius.
22 Et addiderunt adhuc Pelisthæi ascendere; & expansi sunt in planicie fortium.
23 Et interrogauit Dauid dictum Domini. & dixit: Non ascendes, gyra ad posteriora eorũ, & ibis ad eos è regione arborum.
24 Et erit cùm audieris vocem clamoris in capitibus arborum, tunc confortaberis; quia tunc exit angelus Domini ad prosperandum ante te, vt occidat castra Pelisthæorum.
25 Et fecit Dauid sicut mandauit ei Dominus; & occidit Pelisthæos à colle vsque ad introitum Gazer.

CAP. VI.

Et addidit adhuc congregare omnes delectos Israel triginta mille. 2 Et surrexit & iuit Dauid & omnis populus qui erat cum eo, ex ciuitatibus domus Iehudah, vt deducerẽt inde arcam Domini, in quo inuocabatur nomẽ nomen Domini Szebaoth, quòd maiestas illius posita sit suprà Cherubin qui super illam sunt. 3 Et imposuerunt arcam Domini in plaustro nouo, & tulerunt eam ex domo Abinadab quæ erat in Gibghatha, & Ghuza & Ahhio filij Abinadab ducebant plaustrum nouum. 4 Et tulerunt eam ex domo Abinadab quæ erat in Gibghatha, venientes cum arca Domini; & Ahhio ibat ante arcam. 5 Et Dauid & omnis domus Israel laudabant ante Dominum in omnibus lignis abietum, & in chinaris, & in nablis, & in tympanis, & in quadruplicibus & cymbalis. 6 Et venerunt vsque ad locum paratum, & extendit Ghuza manũ suam in arcam Domini, & apprehendit eam, quia propulerant eam boues. 7 Et inualuit indignatio Domini in Ghuza, & percussit eum ibi dictũ Domini, eò quòd deliquit; & mortuus est ibi iuxta arcã Domini.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 ויחר לדוד על אשר פרץ יהוה פרץ בעזה ויקרא למקום ההוא פרץ עזה עד היום הזה׃
9 ויירא דוד את־יהוה ביום ההוא ויאמר איך יבוא אלי ארון יהוה׃
10 ולא־אבה דוד להסיר אליו את־ארון יהוה על־עיר דוד ויטהו דוד בית עבד־אדם הגתי׃
11 וישב ארון יהוה בית עבד אדם הגתי שלשה חדשים ויברך יהוה את־עבד אדום ואת־כל־ביתו׃
12 ויגד למלך דוד לאמר ברך יהוה את־בית עבד אדם ואת־כל־אשר־לו בעבור ארון האלהים וילך דוד ויעל את־ארון האלהים מבית עבד אדם עיר דוד בשמחה׃
13 ויהי כי צעדו נשאי ארון־יהוה ששה צעדים ויזבח שור ומריא׃
14 ודוד מכרכר בכל־עז לפני יהוה ודוד חגור אפוד בד׃
15 ודוד וכל־בית ישראל מעלים את־ארון יהוה בתרועה ובקול שופר׃
16 והיה ארון יהוה בא עיר דוד ומיכל בת־שאול נשקפה בעד החלון ותרא את־המלך דוד מפזז ומכרכר לפני יהוה ותבז לו בלבה׃
17 ויבאו את־ארון יהוה ויצגו אתו בכקומו בתוך האהל אשר נטה־לו דוד ויעל דוד עלות לפני יהוה ושלמים׃
18 ויכל דוד מהעלות השלה והשלמים ויברך את־העם בשם יהוה צבאות׃ 19 ויחלק לכל־העם איש לביתו׃

1 Contristatus est autē Dauid, eò quòd percussisset Dominus Ozan, & vocatū est nomen loci illius Percussio Ozæ vsque in diem hāc. 2 Et extimuit Dauid Dominū in die illa, dicēs: Quomodo ingredietur ad me arca Domini? 3 Et noluit diuertere ad se arcam Domini in ciuitatem Dauid, sed diuertit eā in domum Obed-edom Gethæi. 4 Et habitauit arca Domini in domo Obed-edom Gethæi tribus mensibus, & benedixit Dominus Obed-edom & omnem domum eius. 5 Nunciatúmque est regi Dauid quòd benedixisset Dominus Obed-edom, & omnia eius propter arcam Dei. Abijt ergo Dauid & adduxit arcam Dei de domo Obed-edom in ciuitatē Dauid cum gaudio. 6 Cúmq; trāscendissent qui portabant arcam Domini, sex passus, immolabant bouem & arietem. 7 Et Dauid saltabat totis viribus ante Dominum. Porrò Dauid erat accinctus Ephod lineo: 8 Et Dauid & omnis domus Israel ducebant arcam testamēti Domini in iubilo & in clangore buccinæ. 9 Cúmque intrasset arca Domini in ciuitatem Dauid, Michol filia Saul prospiciens per fenestram, vidit regem Dauid subsilientem atque saltantem coram Domino, & despexit eum in corde suo. 10 Et introduxerunt arcam Domini, & imposuerunt eam in loco suo, in medio tabernaculi, quod tetenderat ei Dauid. Et obtulit Dauid holocausta coram Domino & pacifica. 11 Cúmq; cōplesset offerens holocausta & pacifica, benedixit populo in nomine Dñi exercituū. 12 Et partitus est vniuersæ multitudini Israel tam viro quàm mulieri singulis collyridam panis vnam & assaturam bubalæ carnis vnam & similam frixā oleo; & abijt omnis populus vnusquisque in domum suam.

8 Contristatus est Dauid eò quòd percussit Dominus percussionem in Oza; & vocatus est locus ille Percussio Oza vsque in diem hunc. 9 Et extimuit Dauid Dominum in die illa, dicens: Quomodo ingredietur ad me arca Dei? 10 Et non voluit Dauid diuertere ad se arcam fœderis Domini in ciuitatem Dauid. Et diuertit eam Dauid in domum Obed-edom Gethæi menses tres: & benedixit Dominus domui Obed-edom & omnibus eius. 11 Et nunciauerunt regi Dauid, dicentes: Benedixit Dominus domui Obed-edom, & omnibus eius propter arcam Dei; & abijt Dauid & reduxit arcam Domini de domo Obed-edom in ciuitatem Dauid cum gaudio. 12 Et erant cum eo portantes arcam Domini septem chori, & victima vituli & agni. 13 Et Dauid pulsabat in organis concisis coram Domino, & ipse indutus stola admirabili. 14 Et Dauid & omnis Israel reducebant arcam Domini cum iubileo & clangore buccinæ. 15 Et factum est arca Domini veniente vsque in ciuitatem Dauid, & Mechol filia Saul prospexit per fenestram, & vidit regem Dauid saltantem & pulsantem coram Domino, & despexit eum in corde suo. 16 Et introducunt arcam Domini, & imposuerunt eam in loco suo in medio tabernaculi quod instruxerat ei Dauid, & obtulit Dauid holocausta coram Domino & pacifica. 17 Et complenit Dauid offerens holocausta & pacifica, & benedixit populo in nomine Domini exercituum. 18 Et partitus est vniuerso populo in omnem exercitum Israel à viro vsque ad mulierem vnicuique collyridam panis, & placentam, & laganum de sartagine: & abijt omnis populus vnusquisque in domum suam.

8 καὶ ἠθύμησε Δαυὶδ ὅτι ἔρρηξε κύριος διακοπὴν ἐν τῷ Ὀζά· καὶ ἐκλήθη ὁ τόπος ἐκεῖνος διακοπὴ Ὀζὰ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
9 καὶ ἐφοβήθη Δαυὶδ τὸν κύριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων· πῶς εἰσελεύσεται πρός με ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ;
10 καὶ οὐκ ἐβούλετο Δαυὶδ ἐκκλῖναι πρὸς αὐτὸν τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου εἰς τὴν πόλιν Δαυίδ.
11 καὶ ἐξέκλινεν αὐτὴν Δαυὶδ εἰς οἶκον Ὀβηδ ἐδώμ Γεθταίου μῆνας τρεῖς· καὶ εὐλόγησε κύριος τὸν οἶκον Ὀβηδ ἐδώμ καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ.
12 καὶ ἀπηγγέλη τῷ βασιλεῖ Δαυὶδ λέγοντες· εὐλόγησε κύριος τὸν οἶκον Ὀβηδ ἐδώμ, καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ ἕνεκεν τῆς κιβωτοῦ Θεοῦ. καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ καὶ ἀνήγαγε τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου ἐκ τοῦ οἴκου Ὀβηδ ἐδώμ εἰς πόλιν Δαυὶδ ἐν εὐφροσύνῃ.
13 καὶ ἦσαν μετ' αὐτοῦ (4) αἴροντες τὴν κιβωτὸν Θεοῦ κυρίου ἑπτὰ χορεί, καὶ θῦμα μόσχου καὶ ἀρνός.
14 καὶ Δαυὶδ ὠρχεῖτο ἐν ὀργάνοις ἡρμοσμένοις ἐνώπιον κυρίου, καὶ αὐτὸς ἐνδεδυμένος στολὴν ἔξαλλον.
15 καὶ Δαυὶδ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀνήγαγον τὴν κιβωτὸν Θεοῦ κυρίου μετὰ κραυγῆς καὶ φωνῆς σάλπιγγος.
16 καὶ ἐγένετο τῆς κιβωτοῦ κυρίου παραγινομένης ἕως τῆς πόλεως Δαυίδ, καὶ Μελχὸλ θυγάτηρ Σαοὺλ διέκυπτε διὰ τοῦ θυρίδος, καὶ εἶδε τὸν βασιλέα Δαυὶδ παίζοντα καὶ ὀρχούμενον καὶ διακεχυσμένον ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐξουδένωσεν αὐτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.
17 καὶ εἰσέφερον τὴν κιβωτὸν Θεοῦ κυρίου, καὶ ἀπέθηκαν αὐτὴν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς ἐν μέσῳ τῆς σκηνῆς ἧς ἔπηξεν αὐτῇ Δαυίδ· καὶ ἀνήνεγκε Δαυὶδ ὁλοκαυτώματα ἐνώπιον κυρίου καὶ εἰρηνικάς.
18 καὶ συνετέλεσε Δαυὶδ ἀναφέρων τὰς ὁλοκαυτώσεις καὶ τὰς εἰρηνικάς, καὶ εὐλόγησε τὸν λαὸν ἐν ὀνόματι κυρίου τῶν δυνάμεων.
19 καὶ ἐμέρισε παντὶ τῷ λαῷ εἰς πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ Ἰσραὴλ ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικὸς ἑκάστῳ κολλυρίδα ἄρτου καὶ ἐσχαρίτην καὶ λάγανον ἀπὸ τηγάνου· καὶ ἀπῆλθε πᾶς ὁ λαὸς ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 Et fuit ira Dauidi, eò quòd fregisset fracturam Dominus in Ghuza, & vocauit locum illum, Locum in quo mortuus est Ghuza, vsque ad diem hanc. 2 Et timuit Dauid ab-ante Dominum in die illa, & dixit: Quomodo intrabit ad me arca Domini? 3 Et noluit Dauid diuertere ad se arcam Domini ad ciuitatem Dauid, & flectere fecit illam Dauid in domum Ghobed-edom Gethæi. 4 Et mansit arca Domini in domo Ghobad-edom Gethæi tribus mensibus, & benedixit Dominus Ghobed-edom, & omni domui eius. 5 Et nunciatum est regi Dauid, dicendo: Benedixit Dominus domui Ghobed-edom, & omnibus quæ sunt illi propter arcam Dominit & iuit Dauid, & ascendere fecit arcam Domini, de domo Ghobed-edom ad ciuitatem Dauid in lætitia. 6 Et fuit quando tulissent arcam Domini sex gradibus, & macti sunt bouem & bubalum. 7 Et Dauid laudabat in omni fortitudine ante Dominum, & Dauid accinctus pallio byssi. 8 Et Dauid & omnis domus Israel tollebant arcam Domini in iubilo, & voce cornu. 9 Et fuit arca Domini veniens ad ciuitatem Dauid, & Michal filia Saul aspiciebat è fenestra, & vidit regem Dauid saltando & exhilarantem & laudantem ante Dominum, & spreuit eum in corde suo. 10 Et introduxerunt arcam Domini & statuerunt eam intra tentorium suum, quod tetendit ei Dauid, & obtulit Dauid holocausta ante Dominum, & libamen sanctorum. 11 Et finiuit Dauid offerre holocaustum & libationem sanctorum, & benedixit populo in nomine Domini Szebaoth. 12 Et impartiuit omni populo omni turbæ Israelis à viro & vsque ad fœminam, cuique tortam panis vnam, & partem vnam & portionem vnam, & iuit omnis populus quisque in domum suam.

תרגום יונתן

1 והקיף לדוד על דתרע ייי חרשתא בעזה וקרא לאתרא ההוא אתרא דפיח בזיה עזה עד יומא הדין׃
2 ודחיל דוד מן קדם ייי ביומא ההוא ואמר איכדין יעול לותי ארונא דייי׃
3 ולא אבא דוד לאפנאה לותיה לארונא דייי לקרתא דדוד ואפניה דוד לבית עובד אדום גיתאה׃
4 ושרא ארונא דייי בבית עובד אדום גיתאה תלתה ירחין וברך ייי ית עובד אדום וית כל ביתיה׃
5 ואתחוא למלכא דוד למימר ברך ייי ית עובד אדום וית כל דיליה בדיל ארונא דייי ואזל דוד ואסיק ית ארונא דייי מבית עובד אדום קרתא דדוד בחדוא׃
6 והוה כד נטלו ארונא דייי שיתא דרגין וכיסת הור ופשים׃
7 ודוד משבח בכל תקוף קדם ייי ודוד אסיר כרדום דבוץ׃
8 ודוד וכל בית ישראל מסקין ית ארונא דייי בניבבא וקל שופרא׃
9 והוה ארונא דייי אתא לקרתא דדוד ומיכל בת שאול אסתכלת מן כוכא וחמת ית המלך דוד דמחלף ומשבח קדם ייי ובסרת ליה בלבה׃
10 ואעלו ית ארונא דייי ואקימו יתה במשכניה דפרס ליה דוד ואסיק דוד עלוון קדם ייי ונכסת קודשין׃
11 ושלים דוד מלאסקא עלוותא ונכסת קודשיא ובריך ית עמא בשמא דייי צבאות׃
12 ופליג לכל עמא לכל חמונא דישראל מגבר ועד אתתא לגבר גריצתא דלחם חדא ופלוג חד ומנתא חדא וגזל כל עמא גבר לביתיה׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 ‡ וְיָשַׁב דָּוִד לְבָרֵךְ אֶת־בֵּיתוֹ וַתֵּצֵא מִיכַל בַּת־
שָׁאוּל לִקְרַאת דָּוִד וַתֹּאמֶר מַה־נִּכְבַּד הַיּוֹם מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִגְלָה הַיּוֹם לְעֵינֵי אַמְהוֹת עֲבָדָיו
כְּהִגָּלוֹת נִגְלוֹת אַחַד הָרֵקִים: 21 ‡ וַיֹּאמֶר דָּוִד
אֶל־מִיכַל לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בָּחַר־בִּי מֵאָבִיךְ וּמִכָּל־
בֵּיתוֹ לְצַוֹּת אֹתִי נָגִיד עַל־עַם יְהוָה עַל־יִשְׂרָאֵל
22 וְשִׂחַקְתִּי לִפְנֵי יְהוָה: ‡ וְנִקַּלְתִּי עוֹד מִזֹּאת
וְהָיִיתִי שָׁפֵל בְּעֵינָי וְעִם הָאֲמָהוֹת אֲשֶׁר אָמַרְתְּ
23 עִמָּם אִכָּבֵדָה: ‡ וּלְמִיכַל בַּת־שָׁאוּל לֹא־הָיָה
לָהּ יֶלֶד עַד יוֹם מוֹתָהּ:

ז

1 ‡ וַיְהִי כִּי־יָשַׁב הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ וַיהוָה הֵנִיחַ־
2 לוֹ מִסָּבִיב מִכָּל־אֹיְבָיו: ‡ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־נָתָן
הַנָּבִיא רְאֵה־נָא אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּבֵית אֲרָזִים וַאֲרוֹן
3 הָאֱלֹהִים יֹשֵׁב בְּתוֹךְ הַיְרִיעָה: ‡ וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל־
הַמֶּלֶךְ כֹּל אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ לֵךְ עֲשֵׂה כִּי יְהוָה עִמָּךְ:
4 ‡ וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־
5 נָתָן לֵאמֹר: ‡ לֵךְ וְאָמַרְתָּ אֶל־עַבְדִּי אֶל־דָּוִד כֹּה
אָמַר יְהוָה הַאַתָּה תִּבְנֶה־לִּי בַיִת לְשִׁבְתִּי: 6 ‡ כִּי לֹא
יָשַׁבְתִּי בְּבַיִת לְמִיּוֹם הַעֲלֹתִי אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה וָאֶהְיֶה מִתְהַלֵּךְ בְּאֹהֶל
7 וּבְמִשְׁכָּן: ‡ בְּכֹל אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי בְּכָל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל הֲדָבָר דִּבַּרְתִּי אֶת־אַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר צִוִּיתִי לִרְעוֹת אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
8 לָמָּה לֹא־בְנִיתֶם לִי בֵּית אֲרָזִים: ‡ וְעַתָּה כֹּה־תֹאמַר
לְעַבְדִּי לְדָוִד כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֲנִי לְקַחְתִּיךָ
מִן־הַנָּוֶה מֵאַחַר הַצֹּאן לִהְיוֹת נָגִיד עַל־עַמִּי עַל־
9 יִשְׂרָאֵל: ‡ וָאֶהְיֶה עִמְּךָ בְּכֹל אֲשֶׁר הָלַכְתָּ
וָאַכְרֵתָה אֶת־כָּל־אֹיְבֶיךָ מִפָּנֶיךָ וְעָשִׂיתִי לְךָ שֵׁם
גָּדוֹל כְּשֵׁם הַגְּדֹלִים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ:

10 ‡ Reuersúsq; est Dauid vt benediceret
domui suæ: & egressa Michol filia Saul in
occursum Dauid ait; Quã glorioſus fuit
hodie rex Iſrael, diſcooperiens ſe ante an-
cillas ſeruorũ ſuorũ, & nudatus eſt quaſi
21 ſi nudetur vnus de ſcurris. ‡ Dixitq; Da-
uid ad Michol, Ante Dñm qui elegit me
potius quàm patré tuum, & quàm omnẽ
domũ eius, & præcepit mihi vt eſſem dux
22 ſuper populũ Dñi in Iſrael, & ludam; ‡ Et
vilior fiã plus quàm factus ſum, & ero hu-
milis in oculis meis, & cũ ancillis, de qui-
bus locuta es, glorioſior apparebo.
23 ‡ Igitur Michol filiæ Saul non eſt na-
tus filius vſq; in diem mortis ſuæ.

CAP. VII.

1 FActũ eſt aũt cùm ſediſſet rex in domo
ſua, & Dñs dediſſet ei requiem vndiq;
2 ab vniuerſis inimicis ſuis: ‡ Dixit ad Na-
than prophetã, Videsne q̃ ego habitem
in domo cedrina, & arca Dei poſita ſit in
3 medio pelliũ? ‡ Dixitq; Nathan ad regem,
Omne q̃d eſt in corde tuo, vade fac, quia
4 Dñs tecum eſt. ‡ Factum eſt aũt in illa nо-
cte, & ecce ſermo Dñi ad Nathan, dicens:
5 ‡ Vade & loquere ad ſeruũ meũ Dauid.
Hæc dicit Dñs, Nunquid tu ædificabis
6 mihi domũ ad habitandum? ‡ Neq; enim
habitaui in domo ex die illa quæ eduxi Iſ-
rael de terra Ægypti vſque in diem hanc,
ſed ambulabam in tabernaculo & in ta-
7 torio, ‡ Per cuncta loca q̃ tranſiui cũ om-
nibus filijs Iſrael. Nunquid loquens locu-
tus ſum ad vnã de tribubus Iſrael, cui præ-
cepi vt paſceret populũ meum Iſrael, di-
cens: Quare non ædificaſti mihi domum
8 cedrinam? ‡ Et nunc hæc dices ſeruo meo
Dauid, Hæc dicit Dñs exercituũ, Ego tuli
B te de paſcuis ſequẽtem greges vt eſſes dux
9 ſuper populũ meum Iſrael. ‡ Et fui tecũ
in omnibus vbicunque ambulaſti, & in-
terfeci vniuerſos inimicos tuos à facie
tua, feciq́ue tibi nomen grande iuxta no-
men magnorum qui ſunt in terra.

10 ‡ καὶ ἀπέστρεψεν δαυὶδ τοῦ εὐλογῆσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ·
καὶ ἐξῆλθεν μελχολ ἡ θυγάτηρ σαοὺλ εἰς ἀπάντησιν δα-
υὶδ, καὶ εἶπεν, τί δεδόξασται σήμερον ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ,
ὃς ἀπεκαλύφθη σήμερον ἐν ὀφθαλμοῖς παιδισκῶν τῶν
δούλων αὐτοῦ καθὼς ἀποκαλύπτε) εἷς τῶν ὀρχημόνων ἀπο-
21 καλυφθείς. ‡ καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς μελχόλ, ἐνώπιον
κυρίου ὀρχήσομαι, ὃς ἐξελέξατό με ὑπὲρ τὸν πατέρα
σου καὶ ὑπὲρ πάντα τὸν οἶκον αὐτοῦ καταστῆσαί με εἰς
ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ Ἰσραήλ, καὶ παίζομαι καὶ
22 ὀρχήσομαι ἐνώπιον κυρίου· ‡ καὶ ἀποκαλυφθήσομαι
ἔτι ὕπερ, καὶ ἔσομαι ἄχρειος ἐν ὀφθαλμοῖς σου καὶ μετὰ
τῶν παιδισκῶν ὧν εἶπάς με δοξασθῆναι.
23 ‡ καὶ τῇ μελχὸλ θυγατρὶ σαοὺλ οὐκ ἐγένετο παιδίον
ἕως τῆς ἡμέρας τοῦ ἀποθανεῖν αὐτήν.

ζ.

1 ‡ Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐκάθισεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ ἐν τῷ
οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ κύριος κατέπαυσεν αὐτὸν κυκλόθεν ἀπὸ
2 πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ. ‡ καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς
ναθὰν τὸν προφήτην, ἰδοὺ ἐγὼ κατοικῶ ἐν οἴκῳ κεδρίνῳ,
καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ κάθη) ἐν μέσῳ σκιωῆς.
3 ‡ καὶ εἶπεν ναθὰν πρὸς τὸν βασιλέα, πάντα ὅσα ἐὰν
ᾖ ἐν τῇ καρδίᾳ σου, βάδιζε ποίει, ὅτι ὁ κύριος μετὰ σοῦ.
4 ‡ καὶ ἐγένετο ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου
5 πρὸς ναθὰν, λέγων· ‡ πορεύθητι καὶ εἰπὲ πρὸς τὸν δοῦ-
λόν μου δαυὶδ, τάδε λέγει κύριος, σὺ οἰκοδομήσεις μοι
6 οἶκον ἐγὼ κατοικήσαι με. ‡ ὅτι οὐ κατῴκηκα ἐν οἴκῳ ἀφ'
ἧς ἡμέρας ἀνήγαγον τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἐξ αἰγύπτου καὶ
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ἤμην ἐμπεριπατῶν ἐν καστα-
7 λύμασι καὶ σκιωῇ, ‡ ἐν πᾶσιν οἷς διῆλθον ἐν παντὶ τῷ
ἰσραήλ· εἰ λαλῶν ἐλάλησα πρὸς μίαν φυλὴν ἐξ ἰσ-
ραὴλ, ᾧ ἐνετειλάμην ποιμαίνειν τὸν λαόν μου ἰσραήλ,
8 λέγων τί ὅτι οὐκ ᾠκοδομήκατέ μοι οἶκον κέδρινον, ‡ καὶ
νῦν τάδε ἐρεῖς τῷ δούλῳ μου δαυίδ, τάδε λέγει κύριος πα-
ντοκράτωρ, ἔλαβόν σε ἐγὼ μηδὲν ὄντα ἐξ ὄπισθεν τῶν πρόβα-
των ἐγὼ εἶναί σε εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου τὸν ἰσραήλ.
9 ‡ καὶ ἤμην μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύου, καὶ ἐξω-
λόθρευσα πάντας τοὺς ἐχθρούς σου ἀπὸ προσώπου σου,
καὶ ἐποίησά σοι ὄνομα μέγα κατὰ τὸ ὄνομα τῶν μεγά-
λων τῶν ἐπὶ γῆς.

תרגום יונתן

10 וְתָב דָּוִד לְבָרְכָא יָת אֱנַשׁ בַּיְתֵיהּ וּנְפָקַת מִיכַל בַּת שָׁאוּל לְקַדָּמוּת דָּוִד וַאֲמָרַת מָה אִתְיַקַּר יוֹמָא דֵּין מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל דְּאִתְגְּלִי יוֹמָא
דֵּין קֳדָם עַבְדָתֵי כְּמִיתַת דְּחָלִין וּמִיתְגְּלִי חַד מִן סְרִיקְיָא: 21 וַאֲמַר דָּוִד לְמִיכַל קֳדָם יְיָ דְאִיתְרְעִי בִּי מֵאֲבִיךְ וּמִכָּל בֵּיתֵיהּ לְמִפְקָדָנִי
עַל עַמָּא עַל עַמָּא דַיְיָ עַל יִשְׂרָאֵל וְשַׁבְּחִית קֳדָם יְיָ: 22 וְאֶעְתַּר עוֹד מִדָּא וַאֲהֵי שְׁפִיר בְּעֵינָי נַפְשִׁי וְעִם אַמְהָתָא דְאָמַרְתְּ
עִמְּהֶן אֶתְיַקַּר: 23 וְלְמִיכַל בַּת שָׁאוּל לָא הֲוָה לַהּ בְּרָא עַד יוֹם מוֹתַהּ:

ז

1 וַהֲוָה כַּד יְתִיב מַלְכָּא בְּבֵיתֵיהּ וַיְיָ אֲנַח לֵיהּ מִסְּחוֹר מִכָּל בַּעֲלֵי דְבָבוֹהִי: 2 וַאֲמַר מַלְכָּא לְנָתָן נְבִיָּא חֲזֵי כְּעַן אֲנָא יָתִיב
בְּבֵית אַרְזָא וַאֲרוֹנָא דַיְיָ שְׁרֵי בְּמַשְׁכְּנָא דְּגַוָּא יְרִיעָתָא: 3 וַאֲמַר נָתָן לְמַלְכָּא כָּל דִּי בְלִבָּךְ אֲזֵיל עֲבִיד אֲרֵי מֵימְרָא דַיְיָ
סַעְדָּךְ: 4 וַהֲוָה בְּלֵילְיָא הַהוּא וַהֲוָת פִּתְגָמָא דַיְיָ לְוָת נָתָן לְמֵימָר: 5 אֲזֵל וֵימַר לְעַבְדִּי לְדָוִד כְּרֵין אֲמַר יְיָ הַאַתְּ
תִּבְנֵי לִי בֵּית מַשְׁרִיתִי שְׁכִינָתִי בְּבֵיתָא: 6 אֲרֵי לָא אֲשְׁרֵיתִי שְׁכִינָתִי בְּבֵיתָא דְאִסְתְּקִיפָא יוֹמָא דְאַסְקֵית יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמְּצְרַיִם
וְעַד יוֹמָא הָדֵין וַהֲוֵית מְהַלֵּךְ בְּמַשְׁכְּנָא וּבְיֵרִיעָתָא: 7 בְּכֹל אֲתַר דְּהַלֵּיכְתִּי בְּכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֲמִלָּה מַלֶּלְתִּי עִם חַד מִשִּׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל דְּפַקְדִית
יָת עַמִּי יָת יִשְׂרָאֵל לְמֵימָר לְמָא לָא בְנֵיתוּן קֳדָמַי בֵּיתָא דְאִסְתְּקִיפָא: 8 וּכְעַן כְּרֵין תֵּימַר לְעַבְדִּי לְדָוִד כְּרֵין אֲמַר יְיָ צְבָאוֹת אֲנָא
דְּבָרְתָךְ מִן דְּרִירָא מִסְּחוֹר עָנָא לְמִהְוֵי מַלְכָּא עַל עַמִּי עַל יִשְׂרָאֵל: 9 וַהֲוֵיתָ מֵימַר כָּל אֲתַר דְּהַלֵּיכְתָּ וְקַטֵּילְתִּי כָל בַּעֲלֵי דְבָבָךְ מִן
קֳדָמָךְ וְעָבַדְתִּי לָךְ שׁוּם רַב כְּשׁוּם רַבְרְבַיָּא דִי בְּאַרְעָא:

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

10 Et reduit Dauid vt benediceret homini domus ſuæ, & exiuit Michal filia Saul ad occurſum Dauid, & dixit: Quàm glorificatus eſt hodie rex Iſrael, qui reuelatus eſt hodie oculis ancillarum ſeruorum ſuorum, ſicut exuitur & reuelatur vnus ex vacuis!
21 Et dixit Dauid ad Michal: Ante Dominum cui complacitum eſt in me præ patre tuo & præ omni domo illius, iubendo me eſſe regem ſuper populum Domini ſuper Iſrael, & laudabo ante Dominum. 22 Et minor ero amplius quàm hoc, & ero humilis in oculis meis, & cum ancillis quas dixiſti, in oculis earum ero pretioſus. 23 Et Michal filiæ Saul non fuit illi natus vſque ad dñ mortis ſuæ.

CAP. VII.

1 ET factum eſt quando ſedit rex in domo ſua, & Dominus quietẽ dedit illi vndequaque ab omnibus autoribus inimicitiæ eius. 2 Et dixit rex ad Nathan prophetam: Vide nunc, ego ſedeo in domo quæ adumbrata eſt in calaturis cedrorum, & arca Domini manet in tabernaculo intra cortinas. 3 Et dixit Nathan ad regem: Omne quod eſt in corde tuo, vade, facito; quia dictum Domini in auxilio tuo eſt.
4 Et factum eſt in nocte illa & fuit verbum prophetæ ab-ante Dominum cum Nathan, dicendo: 5 Vade & dices ſeruo meo Dauid: Sic dicit Dominus, Num tu ædificabis ante me domum vt manere facias maieſtatem meam in ea? 6 Quia non collocaui maieſtatem meam in domo à die quo aſcendere feci filios Iſrael ex Aegypto vſque ad diem hunc. Et manſit maieſtas mea in tabernaculis & in cortinis. 7 In omni loco quò iui cum omnibus filiis Iſrael ex Aegypto vſque ad quempiam ex tribubus Iſrael quem iuſſerim paſcere populum meum Iſrael dicendo: Quare non ædificaſtis ante me domum quæ adumbrata ſit in calaturis cedrorum? 8 Et nunc ſic dices ſeruo meo Dauid: Sic dicit Dominus Szebaoth, Ego accepi te ex ouili de-poſt pecudes, vt eſſes rex ſuper populũ meum ſuper Iſrael.
9 Et fui dictum meum in auxilio tuo in omni loco quò iniſti, & conſumpſi omnes auctores inimicitiæ tuæ ex-ante te, & feci tibi nomen magnum ſicut nomen magnatum qui ſunt in terra.

Universidad de Deusto Biblioteca

10 ושמתי מקום לעמי לישראל ונטעתיו ושכן
תחתיו ולא ירגז עוד ולא יסיפו בני עולה
11 לענותו כאשר בראשונה: ולמן היום אשר
צויתי שפטים על עמי ישראל והניחתי לך מכל
איביך והגיד לך יהוה כי בית יעשה לך יהוה:
12 כי ימלאו ימיך ושכבת את אבתיך
והקימתי את זרעך אחריך אשר יצא ממעיך
13 והכינתי את ממלכתו: הוא יבנה בית
לשמי וכננתי את כסא ממלכתו עד עולם:
14 אני אהיה לו לאב והוא יהיה לי לבן
אשר בהעותו והכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני
15 אדם: וחסדי לא יסור ממנו כאשר הסרתי
מעם שאול אשר הסרתי מלפניך:
16 ונאמן ביתך וממלכתך עד עולם לפניך כסאך
17 יהיה נכון עד עולם: ככל הדברים האלה
וככל החזיון הזה כן דבר נתן אל דוד:
18 ויבא המלך דוד וישב לפני יהוה ויאמר מי
אנכי אדני יהוה ומי ביתי כי הביאתני עד הלם:
19 ותקטן עוד זאת בעיניך אדני יהוה ותדבר
גם אל בית עבדך למרחוק וזאת תורת האדם
20 אדני יהוה: ומה יוסיף דוד עוד לדבר אליך
ואתה ידעת את עבדך אדני יהוה:
21 בעבור דברך וכלבך עשית את כל הגדולה
22 הזאת להודיע את עבדך: על כן גדלת יהוה
אלהים כי אין כמוך ואין אלהים זולתך בכל
23 אשר שמענו באזנינו: ומי כעמך כישראל
גוי אחד בארץ אשר הלכו אלהים לפדות לו לעם
ולשום לו שם ולעשות לכם הגדולה ונראות
לארצך מפני עמך אשר פדית לך ממצרים גוים
ואלהיו:

10 *Et ponā locum populo meo Israel, &
plantabo eum,& habitabit sub eo,& non
turbabitur amplius, nec addēt filij iniqui
11 tatis vt affligant eū sicut prius: *Ex die
qua constitui iudices super populum meū
Israel. Et requiem dabo tibi ab omnibus
inimicis tuis, prædicítque tibi Dn̄s quòd
12 domū faciat tibi Dn̄s. *Cúmq; comple-
ti fuerint dies tui,& dormieris cum patri-
bus tuis,suscitabo semē tuū post te, quod
egredietur de vtero tuo,& firmabo regnū
13 eius. *Ipse ædificabit domū nomini meo,
C & stabiliam thronum regni eius vsque in
14 sempiternū. *Ego ero ei in patrem, & ipse
erit mihi in filium. Qui si iniquè aliquid
gesserit, arguam eum in virga virorum &
15 in plagis filiorū hominum. *Misericordiā
aūt meam nō auferam ab eo sicut abstuli
16 à Saul quem amoui à facie tua. *Et fidelis
erit dom° tua & regnū tuū vsq; in æternū
ante faciem tuam,& thronus tuus erit fir-
17 mus iugiter. *Secūdùm omnia verba hęc
& iuxta vniuersam visionem istam, sic lo-
18 cutus est Nathā ad Dauid. *Ingressus est
aūt rex Dauid & sedit corā Dn̄o, & dixit:
Quis ego sum Dn̄e Deus, & quæ domus
19 mea,quia adduxisti me hucusq;? *Sed &
hoc parū visum est in conspectu tuo Dn̄e
Deus,nisi loquereris etiam de domo serui
tui in longinquū. Ista est enim lex Adam
20 Dn̄e Deus. *Quid ergo addere poterit
adhuc Dauid vt loquatur ad te? Tu enim
21 scis seruum tuū Dn̄e Deus. *Propter ver-
bum tuū & secundùm cor tuū fecisti om-
nia magnalia hęc,ita vt notū faceres seruo
22 tuo. *Idcircò magnificatus es Dn̄e Deus,
D quia nō est similis tui,neq; est Deus extra
te in omnib° quæ audiuimus auribus no-
23 stris. *Quę est aūt vt populus tuus Israel
gens in terra,ꝓpter quā iuit Deus vt redi-
meret eā sibi in populū,& poneret sibi no-
mē,faceretq; eis magnalia & horribilia su-
per terrā à facie populi tui quē redemisti
tibi ex Ægypto gentem & Deum eius?

תרגום יונתן

10 ואשוי אתר מתקן קדמי לעמי ישראל ואקיימינון וישרון באתריהון ולא יזועון עוד ולא יוספון בני רשיעיא לענאיהון כד בקדמיתא:
11 ולמן יומא דפקידית נגידין על עמי ישראל ואניחית לך מכל בעלי דבבך ויחוי לך יי ארי מלכו יקים לך יי:
12 ארי ישלמון יומך ותשכוב עם אבהתך ואקים ית בנך בתרך דיהוליד בתר כן ואתקין ית מלכותיה:
13 הוא יבני ביתא לשמי ואתקין ית כורסי מלכותיה עד עלמא:
14 אנא אהוי ליה לאב והוא יהי קדמי כבר דאם יסרח ואלקיניה במלקות גבריא ובמכתשי בני אנשא:
15 וטובי לא יעדי מיניה כמא דאעדיתי מן שאול דאעדיתי מן קדמך:
16 ויקים ביתך ומלכותך עד עלמא קדמך כורסי מלכותך יהא מתקן עד עלמא:
17 ככל פתגמיא האילין וככל נבואתא הדא כן מליל נתן עם דוד:
18 ואתא מלכא דוד ויתיב קדם יי ואמר מן אנא יי אלהים ומה ביתי ארי אסקתני עד הלכא:
19 וזעירא עוד דא קדמך יי אלהים ומלילתא אף על בית עבדך לעלמא דאתי ודא חזיא לבני אנשא יי אלהים:
20 ומה יוסיף דוד עוד למללא קדמך ואת עבדת בעות עבדך יי אלהים:
21 בדיל פתגמך וכרעותך עבדתא ית כל רברבתא האלין להודעא ית עבדך:
22 על כן רב את יי אלהים ארי לית כותך ולית אלהא בר מינך ככל שמענא אמרו קדמנא:
23 ומי כעמך ישראל עמא חד בחיר בארעא דאזלו שליחין מן קדם יי למפרק ליה לעם ולשואה ליה שום ולמעבד לכון רברבן וחסינן עד דעלו לארע בית שכינתך דיהבת להון מן קדם עמך דפרקת לך ממצרים גוים ואלהיו:

*Et ponam locū populo meo Israel, & plan- 10
tabo eum, & habitabit secundum seipsum, &
non erit sollicitus amplius, & non addet filius
iniquitatis vt humiliet eum, sicut ab initio.
*Et ex diebus quibus constitui iudices super 11
populum meum Israel, & requiem dabo tibi ab
omnibus inimicis tuis; & nunciabit tibi Do-
minus quòd domum ædificabit tibi.
*Et erit si completi fuerint dies tui, & dor- 12
mieris cum patribus tuis, & suscitabo semen
tuum post te, qui erit de vtero tuo, & præpa-
rabo regnum eius.
*Hic ædificabit mihi domum nomini meo, 13
& erigam thronum eius vsq; in sempiternum.
*Et ego ero ei in patrē, & ipse erit mihi in 14
filium; & si venerit iniquitas eius, & arguam
eum in virga virorum, & in plagis filiorum
hominū. *At misericordiam meam non au- 15
feram ab eo sicut abstuli à Saul, quem amoui à
facie tua. *Et fidelis erit domus tua & re- 16
gnum tuum vsque in æternum coram me: &
thronus tuus erit erectus in sæculum, *Secun- 17
dùm omnia verba hæc, & secūdùm vniuersam
visionē istam. sic locutus est Nathan ad Dauid.
*Et ingressus est rex Dauid & sedit coram 18
Domino, & dixit: Quis sum ego Domine mi
Domine, & quæ domus mea ꝙ amasti me vsq;
ad hæc? *Et parua visa sunt parua hæc in 19
cōspectu tuo Domine mi Domine, & locutus es
de domo serui tui in longinquū: ista autem lex
hominis Domine mi Domine. *Et quid ad- 20
det Dauid adhuc vt loquatur ad te? & nūc tu
seruum tuum scis Domine mi Domine: *Pro- 21
pter verbū tuum, et propter seruum tuū fecisti
& secundùm cor tuum fecisti omnia magnalia
tua hæc, vt notum faceres seruo tuo. *Idcircò 22
magnificatus es tu Domine mi Domine. quia nō
est sicut tu, & nō est Deus extra te in omnibus
quæ audiuimus in auribus nostris. *Et quis 23
vt populus tuus Israel gens alia in terra? vt in-
uiam duxit eum Deus vt redimeres tibi popu-
lum, vt poneres tu nomen, vt faceres magnalia
& illustria, vt eijcias tu à facie populi tui, quos
redemisti tibi ex Ægypto gētes et tabernacula.

10 *καὶ θήσομαι τόπον τῷ λαῷ μου ἰσραήλ, καὶ καταφυ-
τεύσω αὐτὸν, καὶ κατασκηνώσει καθ' ἑαυτὸν, καὶ οὐ μεριμνή-
σει οὐκ ἔτι· καὶ οὐ προσθήσει υἱὸς ἀδικίας τοῦ ταπεινῶσαι
11 αὐτὸν, καθὼς ἀπ' ἀρχῆς, *καὶ ἀπὸ τῶν ἡμερῶν ὧν ἔ-
ταξα κριτὰς ἐπὶ τὸν λαόν μου τὸν ἰσραήλ· καὶ ἀναπαύ-
σω σε ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν σου· καὶ ἀπαγγελεῖ σοι κύ-
12 ριος ὅτι οἶκον οἰκοδομήσει σοι. *καὶ ἔσται ἐὰν πληρωθῶσιν
αἱ ἡμέραι σου, καὶ κοιμηθήσῃ μετὰ τῶν πατέρων σου, καὶ
ἀναστήσω τὸ σπέρμα σου μετὰ σέ, ὃς ἔσται ἐκ τῆς κοιλίας σου,
καὶ ἑτοιμάσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ.
13 *οὗτος οἰκοδομήσει μοι οἶκον τῷ ὀνόματί μου· καὶ ἀνορ-
θώσω τὸν θρόνον αὐτοῦ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα.
14 *καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι
εἰς υἱόν· καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἡ ἀδικία αὐτοῦ, καὶ ἐλέγξω αὐτὸν ἐν
15 ῥάβδῳ ἀνδρῶν, καὶ ἐν ἁφαῖς υἱῶν ἀνθρώπων. *τὸ δὲ ἔλεός
μου οὐκ ἀποστήσω ἀπ' αὐτοῦ καθὼς ἀπέστησα ἀπὸ σαοὺλ,
16 ὃν ἀπέστησα ἀπὸ προσώπου σου. *καὶ πιστωθήσεται ὁ
οἶκός σου, καὶ ἡ βασιλεία σου ἕως αἰῶνος ἐνώπιόν μου· καὶ
ὁ θρόνος σου ἔσται ἀνορθωμένος εἰς τὸν αἰῶνα
17 *κατὰ πάντας τοὺς λόγους τούτους καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ὅ-
ρασιν ταύτην· οὕτως ἐλάλησεν νάθαν πρὸς δαυίδ.
18 *καὶ εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς δαυίδ, καὶ ἐκάθισεν ἐνώ-
πιον κυρίου καὶ εἶπεν, τίς εἰμι ἐγὼ κύριέ μου κύριε· καὶ τίς
19 ὁ οἶκός μου ὅτι ἠγάπησάς με ἕως τούτων; *καὶ κατεσμι-
κρύνθη τὰ μικρὰ ταῦτα ἐνώπιόν σου κύριέ μου κύριε, καὶ
ἐλάλησας ὑπὲρ τοῦ οἴκου τοῦ δούλου σου εἰς μακράν· οὗτος
20 δὲ ὁ νόμος τοῦ ἀνθρώπου κύριέ μου κύριε. *καὶ τί προσθή-
σει δαυὶδ ἔτι τοῦ λαλῆσαι πρὸς σέ; καὶ νῦν σὺ δοῦλόν σου
21 οἶδας κύριέ μου κύριε· *διὰ τὸν λόγον σου, καὶ
διὰ τὸν δοῦλόν σου πεποίηκας καὶ κατὰ τὴν καρδίαν σου πε-
ποίηκας πᾶσαν τὴν μεγαλωσύνην σου ταύτην, γνω-
22 ρίσαι τῷ δούλῳ σου· *ἕνεκεν τοῦ μεγαλυνθῆναί σε
κύριέ μου κύριε, ὅτι οὐκ ἔστιν ὡς σύ, καὶ οὐκ ἔστι θεὸς πλὴν
σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἠκούσαμεν ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν.
23 *καὶ τίς ὡς ὁ λαός σου ἰσραὴλ ἔθνος ἄλλο ἐν τῇ γῇ;
ὡς ὡδήγησεν αὐτὸν ὁ θεὸς τοῦ λυτρώσασθαι σεαυτῷ λαόν, τοῦ
θέσθαι σε ὄνομα τοῦ ποιῆσαι μεγαλωσύνην καὶ ἐπιφάνειαν
τοῦ ἐκβαλεῖν σε ἐκ προσώπου τοῦ λαοῦ σου, οὓς ἐλυτρώσω
σεαυτῷ ἐξ αἰγύπτου ἔθνη καὶ σκηνώματα.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[10] Et ponam locum paratum ante me populo meo Israel, & statuam eos, & manebunt in locis suis, & non terrebuntur amplius;
& non addent filij improborum affligere eos sicut antiquitus. [11] Et à die quo constitui præfectos super populum meum Israel,
& quiescere feci te ab omnibus auctoribus inimicitiæ tuæ; & indicauit tibi Dominus quòd regnum firmabit tibi Dominus.
[12] Nam perficientur dies tui, & iacebis cum patribus tuis, & statuam filium tuum post te, quem gignes post hoc, & statuam re-
gnum eius. [13] Ipse ædificabit domum nomini meo, & stabiliam solium regni eius vsque in sæculum. [14] Ego ero illi in
patrem, & ipse erit ante me vt filius; qui si iniquè egerit, & castigabo eum in castigatione virorum, & in rebellione filiorum hominum.
[15] Et bonitas mea non recedet ab eo, quemadmodum transire feci à Saul, quem transire feci ab-ante te.
[16] Et firma erit domus tua & regnum tuum vsque in sæculum ante te: solium regni tui erit stabilitum vsque in sæculum.
[17] Secundùm omnia verba hæc, & secundùm omnem prophetiam hanc, sic locutus est Nathan cum Dauid. [18] Et venit rex
Dauid, & sedit ante Dominum, & dixit: Non sum pro sufficientia Domine Deus: & quæ domus mea? quòd perduxisti me vsque huc?
[19] Et exiguum adhuc fuit hoc ante te Domine Deus, & locutus es etiam super domum serui tui in sæculum quod venit; & hæc est
visio filijs hominis Domine Deus. [20] Et quid addet Dauid amplius loqui ante te, & tu fecisti petitionem serui tui Domine Deus?
[21] Propter dictū tuū & secundùm voluntatē tuā fecisti omnia magnalia hæc, vt cognoscere faceres seruū tuū. [22] Propterea magnus
es Domine Deus, nam non est qui sit sicut tu, & non est Deus præter te: iuxta omnia quæ audiuimus, dixerant ante nos. [23] Et quis vt po-
pulus tuus Israel, populus vnus electus in terra? quòd iuerunt missi ab-ante Dominum ad redimendum eum in populum, & ad ponen-
dum ei nomen & ad faciendū vobis magnalia & fortia; donec intrarent ad terram domus maiestatis tuæ, quam dedisti illis ab-ante populū
tuum quem redemisti tibi ex Ægypto gentibus & dijs eius.

24 וַתְּכוֹנֵן לְךָ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל׀ לְךָ לְעָם עַד־
25 עוֹלָם וְאַתָּה יְהוָה הָיִיתָ לָהֶם לֵאלֹהִים׃ וְעַתָּה
יְהוָה אֱלֹהִים הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ עַל־עַבְדְּךָ וְעַל־
בֵּיתוֹ הָקֵם עַד־עוֹלָם וַעֲשֵׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃
26 וְיִגְדַּל שִׁמְךָ עַד־עוֹלָם לֵאמֹר יְהוָה צְבָאוֹת
אֱלֹהִים עַל־יִשְׂרָאֵל וּבֵית עַבְדְּךָ דָוִד יִהְיֶה נָכוֹן
27 לְפָנֶיךָ׃ כִּי־אַתָּה יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
גָּלִיתָה אֶת־אֹזֶן עַבְדְּךָ לֵאמֹר בַּיִת אֶבְנֶה־לָּךְ עַל־
כֵּן מָצָא עַבְדְּךָ אֶת־לִבּוֹ לְהִתְפַּלֵּל אֵלֶיךָ אֶת־
28 הַתְּפִלָּה הַזֹּאת׃ וְעַתָּה׀ אֲדֹנָי יְהוִה אַתָּה־
הוּא הָאֱלֹהִים וּדְבָרֶיךָ יִהְיוּ אֱמֶת וַתְּדַבֵּר אֶל־עַבְדְּךָ
29 אֶת־הַטּוֹבָה הַזֹּאת׃ וְעַתָּה הוֹאֵל וּבָרֵךְ אֶת־
בֵּית עַבְדְּךָ לִהְיוֹת לְעוֹלָם לְפָנֶיךָ כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי
יְהוִה דִּבַּרְתָּ וּמִבִּרְכָתְךָ יְבֹרַךְ בֵּית־עַבְדְּךָ לְעוֹלָם׃

ח

1 וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיַּךְ דָּוִד אֶת־פְּלִשְׁתִּים
וַיַּכְנִיעֵם וַיִּקַּח דָּוִד אֶת־מֶתֶג הָאַמָּה מִיַּד פְּלִשְׁתִּים׃
2 וַיַּךְ אֶת־מוֹאָב וַיְמַדְּדֵם בַּחֶבֶל הַשְׁכֵּב אוֹתָם
אַרְצָה וַיְמַדֵּד שְׁנֵי־חֲבָלִים לְהָמִית וּמְלֹא הַחֶבֶל
לְהַחֲיוֹת וַתְּהִי מוֹאָב לְדָוִד לַעֲבָדִים נֹשְׂאֵי מִנְחָה׃
3 וַיַּךְ דָּוִד אֶת־הֲדַדְעֶזֶר בֶּן־רְחֹב מֶלֶךְ צוֹבָה
בְּלֶכְתּוֹ לְהָשִׁיב יָדוֹ בִּנְהַר פְּרָת׃
4 וַיִּלְכֹּד דָּוִד מִמֶּנּוּ אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת פָּרָשִׁים
וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ רַגְלִי וַיְעַקֵּר דָּוִד אֶת־כָּל־
הָרֶכֶב וַיּוֹתֵר מִמֶּנּוּ מֵאָה רָכֶב׃
5 וַתָּבֹא אֲרַם דַּמֶּשֶׂק לַעְזֹר לַהֲדַדְעֶזֶר מֶלֶךְ
צוֹבָה וַיַּךְ דָּוִד בַּאֲרָם עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף אִישׁ׃
6 וַיָּשֶׂם דָּוִד נְצִבִים בַּאֲרַם דַּמֶּשֶׂק וַתְּהִי אֲרָם
לְדָוִד לַעֲבָדִים נוֹשְׂאֵי מִנְחָה וַיֹּשַׁע יְהוָה אֶת־דָּוִד
בְּכֹל אֲשֶׁר הָלָךְ׃

24 Firmasti enim tibi populũ tuum Israel,
in populum sempiternum: & tu Domine
25 Deus factus es eis in Deum. *Nunc er-
go Domine Deus verbũ quod locutus es
super seruum tuum & super domum eius
suscita in sempiternũ: & fac sicut locutus
26 es: *Vt magnificetur nomen tuũ vsque
in sempiternum, atq; dicatur: Dñs Deus
exercituũ Deus super Israel. Et domus ser-
ui tui Dauid erit stabilita coram Domino.
27 *Quia tu Dñe exercituum Deus Israel
reuelasti auriculam serui tui, dicens: Do-
mũ ædificabo tibi, propterea inuenit ser-
uus tu' cor suũ vt oraret te oratione hac.
28 *Nunc ergo Dñe Deus tu es Deus: &
verba tua erunt vera. locutus es enim ad
29 seruũ tuũ bona hæc. *Incipe ergo & bene-
dic domui serui tui vt sit in sempiternum
corã te: quia tu Domine Deus locutus es:
Benedictione tua benedicetur domus ser-
ui tui in sempiternum.

CAP. VIII.

1 Factum est autẽ post hæc percussit Da-
uid Philistiim & humiliauit eos, & tu-
lit Dauid frenum tributi de manu Phili-
2 stiim. *Et percussit Moab; & mensus est
eos funiculo coæquans terræ. Mensus est
aũt duos funiculos, vnum ad occidẽdum
& vnũ ad viuificandũ. Factúsq; est Moab
3 Dauid seruiens sub tributo. *Et percus-
sit Dauid Adadezer filium Roob regẽ So-
ba: quando profectus est vt dominaretur
4 super flumẽ Euphraté. *Et captis Dauid ex
parte eius mille septingentis equitibus, &
viginti milibus peditũ, subneruauit om-
B nes iugales curruũ. Dereliquit aũt ex eis
5 centum currus. *Venit quoque Syria
Damasci, vt præsidium ferret Adadezer re-
gi Soba. Et percussit Dauid de Syria vi-
6 ginti duo milia virorum. *Et posuit
Dauid præsidium in Syria Damasci: facta-
que est Syria Dauid seruiens sub tributo.
Seruauítque Dominus Dauid in omni-
bus ad quæcunque profectus est.

תרגום יונתן

24 וְאַתְקֵינְתָּא לָךְ יַת עַמָּךְ יַת יִשְׂרָאֵל קֳדָמָךְ לְעַם עַד עָלְמָא וְאַתְּ יְיָ הֲוֵיתָ לְהוֹן לֶאֱלָהּ׃ 25 וּכְעַן יְיָ אֱלֹהִים פִּתְגָמָא דְּמַלֵּילְתָּא עַל עַבְדָּךְ וְעַל בֵּיתֵיהּ אֲקֵים עַד עָלְמָא וַעֲבֵד כְּמָה דְּמַלֵּילְתָּא׃ 26 וְיִסְגֵּי שְׁמָךְ עַד עָלְמָא לְמֵימַר יְיָ צְבָאוֹת אֱלֹהִים עַל יִשְׂרָאֵל וּבֵית עַבְדָּךְ דָּוִד יְהֵא מְתַקַּן קֳדָמָךְ׃ 27 אֲרֵי אַתְּ יְיָ צְבָאוֹת אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל גְּלִיתָא יַת אֻדַן עַבְדָּךְ לְמֵימַר מַלְכוּ אֲקַיֵּים לָךְ בְּכֵן הֲוָה בְּלִבָּא דְּעַבְדָּךְ לְצַלָּאָה קֳדָמָךְ יַת צְלוֹתָא הָדָא׃ 28 וּכְעַן יְיָ אֱלֹהִים אַתְּ הוּא יְיָ וּפִתְגָמָךְ אִינוּן קְשׁוֹט וּמַלֵּילְתָּא עַל עַבְדָּךְ טָבְתָא הָדָא׃ 29 וּכְעַן שָׁרֵי וּבָרֵיךְ יַת בֵּית עַבְדָּךְ לְמֶהֱוֵי לְעָלְמָא קֳדָמָךְ אֲרֵי אַתְּ יְיָ אֱלֹהִים מַלֵּילְתָּא וּמִבִּרְכְתָךְ יִתְבָּרַךְ בֵּית עַבְדָּךְ צַדִּיקַיָּא לְעָלַם׃

ח

1 וַהֲוָה בָּתַר כֵּן וּמְחָא דָוִד יַת פְּלִשְׁתָּאֵי וְתַבְּרִינוּן וּנְסֵיב דָּוִד יַת חֵיקַן אַמְּתָא מִידָא דִּפְלִשְׁתָּאֵי׃ 2 וּמְחָא יַת מוֹאֲבָאֵי וּמְשַׁח לְהוֹן בְּעַדְבָא לְמִרְמֵיהוֹן לְאַרְעָא וּמְשַׁח תְּרֵין חַבְלִין לְמִקְטַל וּמְלֵי חַבְלָא לְאַחָאָה וַהֲווֹ מוֹאֲבָאֵי לְדָוִד לְעַבְדִּין נָטְלֵי פְּרַס׃ 3 וּמְחָא דָוִד יַת הֲדַדְעֶזֶר בַּר רְחוֹב מַלְכָּא דְּצוֹבָה כַּד אֲזַל לְאַשְׁנָאָה תְּחוּמֵיהּ בִּנְהַר פְּרָת׃ 4 וַאֲחַד דָּוִד מִנֵּיהּ אֲלַף וּשְׁבַע מְאָה פָּרָשִׁין וְעֶשְׂרִין אַלְפִין גְּבַר רַגְלִי וְעַקַּר דָּוִד יַת כָּל רְתִיכַיָּא וְאַשְׁאַר מִנְּהוֹן מְאָה רְתִיכִין׃ 5 וַאֲתוֹ אֱנָשׁ אֲרָם דַּמֶּשֶׂק לְמִסְעַד לַהֲדַדְעֶזֶר מַלְכָּא דְּצוֹבָה וּמְחָא דָוִד בַּאֲרָם עֶשְׂרִין וּתְרֵין אַלְפִין גַּבְרָא׃ 6 וּמַנִּי דָוִד אִסְטְרַטִּיגִין בַּאֲרָם דַּמֶּשֶׂק וַהֲווֹ אֱנָשׁ אֲרָם לְדָוִד לְעַבְדִּין נָטְלֵי פְּרַס וּפְרַק יְיָ יַת דָּוִד בְּכָל אֲתַר דַּהֲלָךְ׃

*Et præparasti tibi populum tuum Israel in 24
populum vsque in sempiternum, & tu Domi-
ne factus es eis in Deum. *Et nunc Domine 25
mi Domine verbũ quod locutus es super seruũ
tuum & super domum eius confirmetur vsq;
in sempiternum, & sicut locutus es fac.
*Et nunc magnificetur nomen tuum vsque 26
in sempiternum, dicens: Dominus omnipotens
Deus super Israel, & domus serui tui Dauid
erit erecta coram te. *Quia tu Dominus om- 27
nipotens Deus Israel reuelasti auriculam serui
tui dicens, Domũ ædificabo tibi, propter hoc in-
uenit seruus tuus cor suum vt oraret ad te ora-
tionem hanc.
*Et nunc Domine mi Domine tu es Deus, 28
& verba tua erunt vera, & locutus es de
seruo tuo bona hæc.
*Et nunc incipe, & benedic domui serui tui 29
vt sit in sempiternum coram te, quia tu Domi-
ne mi Domine locutus es, & à benedictione tua
benedicetur domus serui tui in sempiternum.

CAP. VIII.

Et factum est post hæc, percussit Dauid Phi- 1
listijm & in fugam vertit eos, & tulit Da-
uid segregatam de manu Philistijm.
*Et percussit Dauid Moab, & mensus est 2
eos funiculo, sternens eos super terram, & facti
sunt duo funiculi ad occidendũ, & supplemen-
tum tertij funiculi viuificauit, & factus est
Moab Dauid in seruos ferentes tributa.
*Et percussit Dauid Adraezer filium Raaph 3
regem Suba, proficiscente ipso vt imponeret ma
num suam super Euphratẽ fluuium. *Et ce- 4
pit Dauid de rebus eius mille currus & septem
millia equitum, et viginti millia virorum pedi-
tum, & dissoluit Dauid omnes currus, & reli-
cti fuerunt sibi de eis centum currus. *Et ve- 5
nit Syria de Damasco vt præsidiũ ferret Adrae-
zer regi Suba, & percussit Dauid in Syro vi-
ginti & duo millia virorum. *Et posuit Da- 6
uid custodiam in Syria quæ in Damasco, & fa-
cti sunt Syri Dauid in seruos ferentes tributa:
& saluauit Dominus Dauid in omnibus ad
quæ profectus est.

24 * καὶ ἡτοίμασας σεαυτῷ τὸν λαόν σου ἰσραὴλ εἰς λαὸν
ἕως αἰῶνος· καὶ σὺ κύριε ἐγένου αὐτοῖς εἰς θεόν.
25 * καὶ νῦν κύριέ μου κύριε τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας ὑπὲρ
τοῦ δούλου σου καὶ ὑπὲρ τοῦ οἴκου αὐτοῦ πιστωθήτω ἕως αἰῶ-
νος, καὶ καθὼς ἐλάλησας ποίησον.
26 * καὶ νῦν μεγαλυνθείη τὸ ὄνομά σου ἕως αἰῶνος, λέ-
γων· κύριος παντοκράτωρ ὁ θεὸς ἐπὶ τὸν ἰσραήλ· καὶ ὁ
οἶκος τοῦ δούλου σου δαυὶδ ἔσται ἀνωρθωμένος ἐνώπιόν σου·
27 * ὅτι σὺ κύριος παντοκράτωρ ὁ θεὸς τοῦ ἰσραὴλ ἀπεκά-
λυψας τὸ ὠτίον τοῦ δούλου σου, λέγων· οἶκον οἰκοδομήσω
σοι· διὰ τοῦτο εὗρεν ὁ δοῦλός σου τὴν καρδίαν ἑαυτοῦ τοῦ
προσεύξασθαι πρὸς σὲ τὴν προσευχὴν ταύτην.
28 * καὶ νῦν κύριέ μου κύριε σὺ εἶ ὁ θεός, καὶ οἱ λόγοι σου
ἔσονται ἀληθινοί, καὶ ἐλάλησας ὑπὲρ τοῦ δούλου σου τὰ ἀ-
29 γαθὰ ταῦτα. * καὶ νῦν ἄρξαι καὶ εὐλόγησον τὸν οἶκον τοῦ
δούλου σου τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιόν σου, ὅτι σὺ κύριέ
μου κύριε ἐλάλησας, καὶ ἀπὸ τῆς εὐλογίας σου εὐλογισ-
θήσεται ὁ οἶκος τοῦ δούλου σου εἰς τὸν αἰῶνα.

η'.

1 * Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα ἐπάταξε δαυὶδ τοὺς ἀλλο-
φύλους καὶ ἐτροπώσατο αὐτούς, καὶ ἔλαβε δαυὶδ τὴν ἀφο-
2 ρισμένην ἐκ χειρὸς τῶν ἀλλοφύλων. * καὶ ἐπάταξε
δαυὶδ τὴν μωάβ, καὶ διεμέτρησεν αὐτοὺς σχοινίῳ, κοιμί-
σας αὐτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐγένετο τὰ δύο σχοινίσματα τοῦ
θανατῶσαι, καὶ τὸ πλήρωμα τοῦ τρίτου σχοινίσματος ἐζώ-
γρησεν· καὶ ἐγένετο μωὰβ τῷ δαυὶδ εἰς δούλους φέροντας
3 ξένια. * καὶ ἐπάταξε δαυὶδ τὸν ἀδρααζὲρ υἱὸν ῥαάφ
βασιλέα σουβᾶ, πορευομένου αὐτοῦ ἐπιστῆσαι τὴν χεῖρα
αὐτοῦ ἐπὶ τὸν εὐφράτην ποταμόν.
4 * καὶ προκατελάβετο δαυὶδ τῶν αὐτοῦ χίλια ἅρμα-
τα καὶ ἑπτακισχιλίους ἱππεῖς, καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν πε-
ζῶν· καὶ παρέλυσε δαυὶδ πάντα τὰ ἅρματα, καὶ ὑπελεί-
πετο ἑαυτῷ ἐξ αὐτῶν ἑκατὸν ἅρματα.
5 * καὶ παραγίνεται ἡ συρία ἐκ δαμασκοῦ βοηθῆσαι τῷ
ἀδρααζὲρ βασιλεῖ σουβᾶ· καὶ ἐπάταξε δαυὶδ ἐν τῷ σύρῳ
6 εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας ἀνδρῶν. * καὶ ἔθετο δαυὶδ φρου-
ρὰν ἐν τῇ συρίᾳ τῇ κατὰ δαμασκόν· καὶ ἐγένοντο οἱ σύροι
τῷ δαυὶδ εἰς δούλους φέροντας ξένια· καὶ ἔσωσε κύριος τὸν
δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

24 Et parasti tibi populum tuum Israel ante te in populum vsque in sæculum, & tu Domine fuisti illis in Deum. 25 Et nunc Domine Deus verbum quod locutus es super seruum tuum, & super domum eius, firma vsque in sæculum, & fac sicut locutus es. 26 Et magnificetur nomen tuum vsque in sæculum, dicendo: Dominus Szebaoth Deus super Israel, & domus serui tui Dauid erit stabilita ante te. 27 Quia tu Dominus Szebaoth Deus Israel reuelasti aurem serui tui, dicendo: Regnum statuam tibi; propterea fuit in corde serui tui vt oraret ante te orationem hanc. 28 Et nunc Domine Deus tu ipse Dominus, & verba tua sunt veritas, & locutus es super seruos tuos bonitatem hanc. 29 Et nunc incipe, & benedic domui serui tui, vt sit in sæculum ante te, quia tu Domine Deus locutus es, & de benedictione tua benedicentur domus serui tui iusti in sæculum.

CAP. VIII.

Et fuit post hoc, & percussit Dauid Pelisthæos, & fregit eos, & cepit Dauid commoditatem riui de manu Pelisthæorum. 2 Et percussit Moabæos, & mensus est illos in forte, proijciens eos in terram, & mensus est duos funes ad occidendum, & implementum funis ad viuificandum, & fuerunt Moabæi Dauidi in seruos ferentes munus. 3 Et percussit Dauid Hadar-Ghezer filium Rehhob regem Szobah, quando iuit ad mutandum terminum suum in fluuio Perath. 4 Et cepit Dauid ex illo mille & septingentos equites & viginti millia virorum peditum, & subneruauit Dauid omnes currus, & reliquit ex illis centum currus. 5 Et venerũt viri Aram Damesek vt auxiliarẽtur Hadarghezer regi Szoba, & percussit Dauid in Aram viginti & duo millia virorũ. 6 Et præfecit Dauid duces in Aram Damesek, & fuerunt viri Aram Dauidi in seruos ferentes munus, & liberauit Dominus Dauidem in omni loco quò iuit.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

7 *ויקח דוד את שלטי הזהב אשר היו אל עבדי
8 הדדעזר ויביאם ירושלם: *ומבטח ומברתי
ערי הדדעזר לקח המלך דוד נחשת הרבה מאד:
9 *וישמע תעי מלך חמת כי הכה דוד את כל־
10 חיל הדדעזר: *וישלח תעי את־יורם בנו אל־
המלך דוד לשאל־לו לשלום ולברכו על אשר
נלחם בהדדעזר ויכהו כי־איש מלחמות תעי היה
הדדעזר ובידו היו כלי־כסף וכלי־זהב וכלי
11 נחשת: *גם־אתם הקדיש המלך דוד ליהוה
עם־הכסף והזהב אשר הקדיש מכל־הגוים אשר
12 כבש: *מארם וממואב ומבני עמון ומפלשתים
ומעמלק ומשלל הדדעזר בן־רחב מלך צובה:
13 *ויעש דוד שם בשבו מהכותו את־ארם
14 בגיא־מלח שמונה עשר אלף: *וישם באדום
נצבים בכל־אדום שם נצבים ויהי כל־אדום
עבדים לדוד ויושע יהוה את־דוד בכל אשר הלך:
15 *וימלך דוד על־כל־ישראל ויהי דוד עשה
16 משפט וצדקה לכל־עמו: *ויואב בן־צרויה
על־הצבא ויהושפט בן־אחילוד מזכיר:
17 *וצדוק בן־אחיטוב ואחימלך בן־אביתר
18 כהנים ושריה סופר: *ובניהו בן־יהוידע
והכרתי והפלתי ובני דוד כהנים היו:

ט

1 *ויאמר דוד הכי יש־עוד אשר נותר לבית
2 שאול ואעשה עמו חסד בעבור יהונתן: *ולבית
שאול עבד ושמו ציבא ויקראו לו אל דוד ויאמר
המלך אליו האתה ציבא ויאמר עבדך:
3 *ויאמר המלך האפס עוד איש לבית שאול
ואעשה עמו חסד אלהים ויאמר ציבא אל־המלך
עוד בן ליהונתן נכה רגלים:

7 *Et tulit Dauid arma aurea quæ habe-
bant serui Adadezer, & detulit ea in Ieru-
8 salem. *Et de Bethe & de Beroth ciuitati-
C bus Adadezer tulit rex Dauid æs multum
9 nimis. *Audiuit aũt Thou rex Emath, q̃
pcusisset Dauid omne robur Adadezer.
10 *Et misit Thou Ioram filiũ suũ ad regem
Dauid vt salutaret eũ congratulans, & gra
tias ageret, eò quòd expugnasset Adadezer
& pcusisset eũ. hostis quippe erat Thou
Adadezer. Et in manu eius erant vasa au-
11 rea, & vasa argentea, & vasa ærea. *Quæ
& ipsa sanctificauit rex Dauid Dño cum
argẽto & auro, quę sanctificauerat de vni-
12 uersis gẽtibus quas subegerat. *De Syria
& Moab, & filiis Ammon & Philistijm, &
Amalech, & de manubiis Adadezer filij
13 Roob regis Soba. *Fecit quoq; sibi Da-
uid nomen cùm reuerteretur capta Syria
D in valle salinarũ cæsis decẽ octo millibus.
14 *Et posuit in Idumęa custodes, statuitq;
præsidium. Et facta est vniuersa Idumæa
seruiens Dauid, & seruauit Dñs Dauid in
15 omnibus ad quæcunq; profectus est. *Et
regnauit Dauid super omnem Israel, facie-
bat quoq; Dauid iudiciũ & iustitiam om
16 ni populo suo. *Ioab aũt filius Saruiæ
erat super exercitũ. Porrò Iosaphat filius
17 Achilud erat à cõmentarijs. *Et Sadoch
filius Achitob, & Achimelech filius Abia-
thar erant sacerdotes, & Saraias scriba.
18 *Banaias aũt filius Ioiadę super Cerethi
& Phelethi. Filij autem Dauid sacerdotes
erant.

CAP. IX.

1 ET dixit Dauid, Putas ne est aliquis qui
A remanserit de domo Saul vt faciam cũ
eo misericordiam propter Ionathan?
2 *Erat aũt de domo Saul seruus nomine
Syba. Quem cùm vocasset rex ad se, dixit
ei, Tu ne es Syba? & ille respondit, Ego
3 sum seruus tuus. *Et ait rex, Nunquid su-
perest aliquis de domo Saul, vt faciam cũ
eo misericordiam Dei? Dixitq; Syba regi,
Superest filius Ionathæ debilis pedibus.

*Et cepit Dauid armillas aureas quæ fue- 7
rant in famulis Adraezer regis Suba, & tulit
ea in Hierusalem. *Et de Batac & de electis 8
ciuitatibus Adraezer cepit rex Dauid æs mul-
tũ nimis. *Et audiuit Thou rex Emath quòd 9
percussit Dauid omne robur Adraezer.
*Et misit Thou filium suum ad regem Da- 10
uid, vt interrogaret eum quæ ad pacem, & be-
nediceret ei, pro eo quòd expugnasset Adrae-
zer, & percussisset eum, quoniam vir aduersa-
rius erat Adraezer, & in manibus eius erant
vasa argentea, & vasa aurea, & vasa ærea.
*Et hæc sanctificauit rex Dauid Domino 11
cum argẽto & auro quod sanctificauit de vni-
uersis ciuitatibus quas subegerat.
*Et de Idumæa, & de Moab, & de filiis 12
Ammon, & de Philistijm, & de Amalec, & de
manubijs Adraezer filij Raaph regis Suba.
*Et fecit Dauid nomen, & cùm reuertere- 13
tur ipse percussit Idumæam in valle Salinarum
ad decem & octo millia. *Et posuit Dauid in 14
Idumæa custodiã: in omni Idumæa posuit præ-
sidentes; & facti sunt vniuersi qui in Idumæa,
serui Dauid. Et saluauit Dominus Dauid in
omnibus ad quæ profectus est.
*Et regnauit Dauid super Israel: & erat 15
Dauid faciens iudicium & iustitiã in omni po-
pulo suo. *Et Ioab filius Saruia super exer- 16
citum, & Iosaphat filius Achilud in commen-
tarijs. *Et Saduc filius Achitob, & Achime- 17
lech filius Abiathar sacerdotes, & Sareas scri-
bæ. *Et Banaias filius Ioiada consiliarius, &
Phelti & Cherethi & filij Dauid aulæ princi-
pes fuerunt.

CAP. IX.

ET dixit Dauid: Si est aliquis adhuc qui re- 1
mansit domui Saul, & faciã cum eo mi- A
sericordiã propter Ionathan? *Et de domo Saul 2
erat seruus, & nomen ei Siba, & vocant eum
ad Dauid, & dicit rex ad eum: Tu es Siba? &
dixit, Seruus tuus. *Et ait rex: Si superest ad- 3
huc vir de domo Saul, & faciã cum eo miseri-
cordiã dei? Et dixit Siba ad regem: Est adhuc
filius Ionathan percussus pedibus.

7 *καὶ ἔλαβε δαυὶδ τοὺς χλιδῶνας τοὺς χρυσοῦς οἳ ἦσαν
ἐπὶ τῶν παίδων ἀδραεζὲρ τοῦ βασιλέως σουβᾶ, καὶ ἤνεγ-
8 κεν αὐτὰ εἰς ἱερουσαλήμ. *καὶ ἐκ τῆς βατὰκ καὶ ἐκ
τῶν ἐκλεκτῶν πόλεων τοῦ ἀδραεζὲρ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς
δαυὶδ χαλκὸν πολὺν σφόδρα.
9 *καὶ ἤκουσεν θοῦ βασιλεὺς ἡμὰθ, ὅτι ἐπάταξε δαυὶδ
πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἀδραεζέρ.
10 *καὶ ἀπέστειλε θοῦ τὸν υἱὸν αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα δα-
υὶδ ἐρωτῆσαι αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ εὐλογῆσαι αὐτὸν
ὑπὲρ οὗ ἐπολέμησε τὸν ἀδραεζέρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, ὅτι
ἀνὴρ ἀντικείμενος ἦν τῷ ἀδραεζέρ· καὶ ἐν ταῖς χερσὶν
αὐτοῦ ἦν σκεύη ἀργυρᾶ, καὶ σκεύη χρυσᾶ, καὶ σκεύη χαλκᾶ.
11 *καὶ ταῦτα ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ τῷ κυρίῳ, μετὰ
τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ χρυσίου οὗ ἡγίασεν ἐκ πασῶν τῶν πόλεων
ὧν κατεδυνάστευσεν·
12 *καὶ ἐκ τῆς ἰδουμαίας, καὶ ἐκ μωὰβ, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν
ἀμμὼν, καὶ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐξ ἀμαλὴκ, καὶ
ἐκ τῶν σκύλων ἀδραεζὲρ υἱοῦ ῥαὰφ βασιλέως σουβᾶ.
13 *καὶ ἐποίησε δαυὶδ ὄνομα, καὶ ἐν τῷ ἀνακάμπτειν
αὐτὸν ἐπάταξε τὴν ἰδουμαίαν ἐν γεμελὲχ εἰς ὀκτωκαί-
14 δεκα χιλιάδας. *καὶ ἔθετο δαυὶδ ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ φρου-
ρὰν, ἐν πάσῃ τῇ ἰδουμαίᾳ ἔθηκεν ἐστηλωμένους, καὶ ἐγέ-
νοντο πάντες οἱ ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ δοῦλοι τῷ δαυίδ· καὶ ἔσωσε
15 κύριος τὸν δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο. *καὶ ἐβασί-
λευσε δαυὶδ ἐπὶ ἰσραήλ. καὶ ἦν δαυὶδ ποιῶν κρίμα καὶ δι-
16 καιοσύνην ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ. *καὶ ἰωὰβ υἱὸς σα-
ρουΐα ἐπὶ τῆς στρατιᾶς. καὶ ἰωσαφὰτ υἱὸς ἀχιλοὺδ ἐπὶ τῶν
17 ὑπομνημάτων. *καὶ σαδοὺκ υἱὸς ἀχιτὼβ καὶ ἀχιμέλεχ
υἱὸς ἀβιαθὰρ ἱερεῖς· καὶ σαρέας γραμματεύς. *καὶ βα-
ναίας υἱὸς ἰωαδὰ σύμβουλος· καὶ ὁ φελτὶ καὶ ὁ χερεθὶ καὶ οἱ
υἱοὶ δαυὶδ αὐλάρχαι ἦσαν.

θ.

1 *Καὶ εἶπε δαυὶδ, εἰ ἔστι τις ἔτι ὑπολελειμμένος τῷ οἴκῳ
2 σαοὺλ, καὶ ποιήσω μετ᾽ αὐτοῦ ἔλεος ἕνεκεν ἰωναθάν; *καὶ
ἐκ τοῦ οἴκου σαοὺλ ἦν παῖς, καὶ ὄνομα αὐτῷ σιβά. καὶ κα-
λοῦσιν αὐτὸν πρὸς δαυίδ· καὶ λέγει ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐ-
3 τὸν, σὺ εἶ σιβά; καὶ εἶπε, δοῦλος σός. *καὶ εἶπεν ὁ βασι-
λεὺς, εἰ ὑπολέλειπται ἔτι ἀνὴρ ἐκ τοῦ οἴκου σαοὺλ, καὶ ποιή-
σω μετ᾽ αὐτοῦ ἔλεος θεοῦ; καὶ εἶπε σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα,
ἔστιν ἔτι υἱὸς τῷ ἰωναθὰν πεπληγὼς τοὺς πόδας.

תרגום יונתן

⁷ ונסיב דוד ית שלטי דדהבא דהוו על עבדי הדדעזר ואיתינון לירושלם: ⁸ ומבטח ומבארות קרוי הדדעזר נסיב מלכא דוד נחשא
סגי לחדא: ⁹ ושמע תועי מלכא דחמת ארי מחא דוד ית כל משריית הדדעזר: ¹⁰ ושלח תועי ית יורם בריה לות מלכא דוד
למשאל ליה לשלם ולברכותיה על דאגיח קרבא בהדדעזר וקטליה ארי גבר עביד קרבין עם תועי הוה הדדעזר ועמיה הוו מני כספא ומני
דהבא ומני נחשא: ¹¹ אף יתהון אקדיש מלכא דוד קדם יי עם כספא ודהבא דאקדיש מכל עממיא דכבש: ¹² מארם וממואבאי
ומבני עמון ומפלשתאי ומעמלקאי ומביזת הדדעזר בר רחוב מלכא דצובא: ¹³ ועבד דוד תמן משרייה כד תב מלממחי ית ארם בגיא
מלחא תמניא עשר אלפין: ¹⁴ ומני באדום אסטרטיגין בכל אדום מני איסטרטיגין והוו כל אדום עבדין לדוד ופרק יי ית דוד בכל
אתר דהליך: ¹⁵ ומלך דוד על כל ישראל והוה דוד עביד דין דקשוט וזכו לכל עמיה: ¹⁶ ויואב בר צרויה ממנא על חילא ויהושפט
בר אחילוד ממנא על דכרניא: ¹⁷ וצדוק בר אחיטוב ואחימלך בר אביתר כהניא ושריה ספרא: ¹⁸ ובניהו בר יהוידע ממנא על
קשתיא ועל קלעיא ובני דוד רברבין הוו:

ט

¹ ואמר דוד האית כא עוד דאשתאר לבית שאול ואעביד עמיה טיבו בדיל יהונתן: ² ולבית שאול עבדא ושמיה ציבא וקרו
ליה לות דוד ואמר מלכא ליה האת ציבא ואמר עבדך: ³ ואמר מלכא האית עוד גברא לבית שאול ואעביד עמיה טיבו
קדם יי ואמר ציבא למלכא עוד ברא ליהונתן לקי בתרתין רגלוהי:

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[7] Et accepit Dauid scuta aurea quæ fuerunt super seruos Hadarghezer, & attulit ea in Ierusalem. [8] Et ex Betach & ex Beeroth vrbibus Hadarghezer cepit rex Dauid chalybem multam nimis. [9] Et audiuit Thogi rex Hhamath quòd percussisset Dauid omnem exercitum Hadarghezer. [10] Et misit Thogi Ioram filium suum ad regem Dauid, vt precaretur illi pacem, & vt benediceret illi, eò quòd inisset bellum cum Hadarghezer, & occidisset illum (quia vir gerens bella cum Thogi fuit Hadarghezer,) & cum illo fuerunt vasa argenti & vasa auri, & vasa æris. [11] Etiam illa sanctificauit rex Dauid ante Dominum cum argento & auro quod sanctificauit de omnibus gentibus quas subegerat. [12] De Aram & de Moabæis & de filiis Ghamon & de Pelisthæis, & de Ghamalekæis, & de spolio Hadarghezer filij Rochob regis Szoba. [13] Et fecit Dauid ibi habitacula quando rediit à percutiendo Aram in valle salis octodecim millia. [14] Et constituit in Edom præfectos, & fuerunt omnes Edomæi serui Dauidi; & liberauit Dominus Dauid in omni loco quò iuit. [15] Et regnauit Dauid super omnem Israel, & Dauid fecit iudicium veritatis & æquitatis omni populo suo. [16] Et Ioab filius Szaruiah præfectus erat super exercitum, & Iehosaphat filius Ahhilud præfectus super monimenta. [17] Et Szadok filius Ahhitob & Ahhimelech filius Abiathar erant sacerdotes, & Seraia scriba. [18] Et Beniahu filius Iehoiadah præpositus super sagittatores & super funditores; & filij Dauid magnates erant.

CAP. IX.

ET dixit Dauid; Num est hic adhuc qui relictus sit in domo Saul; vt faciam cum illo benignitatem propter Iehonathan? [2] Et in domo Saul erat seruus, & nomen eius Sziba, & vocarunt illum ad Dauid: & dixit rex illi, Num tu es Sziba? & dixit: Seruus tuus sum. [3] Et dixit rex: Num est adhuc vir in domo Saul vt faciam cum illo benignitatem ante Dominum? & dixit Sziba regi: Adhuc est filius Iehonathano claudus in ambobus pedibus suis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 * וַיֹּאמֶר־לוֹ הַמֶּלֶךְ אֵיפֹה הוּא וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל־
הַמֶּלֶךְ הִנֵּה־הוּא בֵּית מָכִיר בֶּן־עַמִּיאֵל בְּלוֹ דְבָר׃
5 * וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיִּקָּחֵהוּ מִבֵּית מָכִיר בֶּן־
6 עַמִּיאֵל מִלּוֹ דְבָר׃ * וַיָּבֹא מְפִיבֹשֶׁת בֶּן־יְהוֹנָתָן
בֶּן־שָׁאוּל אֶל־דָּוִד וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו וַיִּשְׁתָּחוּ וַיֹּאמֶר
דָּוִד מְפִיבֹשֶׁת וַיֹּאמֶר הִנֵּה עַבְדֶּךָ׃
7 * וַיֹּאמֶר לוֹ דָּוִד אַל־תִּירָא כִּי עָשֹׂה אֶעֱשֶׂה עִמְּךָ
חֶסֶד בַּעֲבוּר יְהוֹנָתָן אָבִיךָ וַהֲשִׁבֹתִי לְךָ אֶת־כָּל־
שְׂדֵה שָׁאוּל אָבִיךָ וְאַתָּה תֹּאכַל לֶחֶם עַל־שֻׁלְחָנִי
8 תָּמִיד׃ * וַיִּשְׁתָּחוּ וַיֹּאמֶר מָה עַבְדֶּךָ כִּי פָּנִיתָ
אֶל־הַכֶּלֶב הַמֵּת אֲשֶׁר כָּמוֹנִי׃
9 * וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ אֶל־צִיבָא נַעַר שָׁאוּל וַיֹּאמֶר
אֵלָיו כֹּל אֲשֶׁר הָיָה לְשָׁאוּל וּלְכָל־בֵּיתוֹ נָתַתִּי לְבֶן־
10 אֲדֹנֶיךָ׃ * וְעָבַדְתָּ לּוֹ אֶת־הָאֲדָמָה אַתָּה וּבָנֶיךָ
וַעֲבָדֶיךָ וְהֵבֵאתָ וְהָיָה לְבֶן־אֲדֹנֶיךָ לֶחֶם וַאֲכָלוֹ
וּמְפִיבֹשֶׁת בֶּן־אֲדֹנֶיךָ יֹאכַל תָּמִיד לֶחֶם עַל־שֻׁלְחָנִי
וּלְצִיבָא חֲמִשָּׁה עָשָׂר בָּנִים וְעֶשְׂרִים עֲבָדִים׃
11 * וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל־הַמֶּלֶךְ כְּכֹל אֲשֶׁר יְצַוֶּה אֲדֹנִי
הַמֶּלֶךְ אֶת־עַבְדּוֹ כֵּן יַעֲשֶׂה עַבְדֶּךָ וּמְפִיבֹשֶׁת אֹכֵל
עַל־שֻׁלְחָנִי כְּאַחַד מִבְּנֵי הַמֶּלֶךְ׃
12 * וְלִמְפִיבֹשֶׁת בֵּן־קָטֵן וּשְׁמוֹ מִיכָא וְכֹל מוֹשַׁב
בֵּית־צִיבָא עֲבָדִים לִמְפִיבֹשֶׁת׃
13 * וּמְפִיבֹשֶׁת יֹשֵׁב בִּירוּשָׁלִַם כִּי עַל־שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ
תָּמִיד הוּא אֹכֵל וְהוּא פִּסֵּחַ שְׁתֵּי רַגְלָיו׃

יוד

1 * וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיָּמָת מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן וַיִּמְלֹךְ
2 חָנוּן בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ * וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶעֱשֶׂה־חֶסֶד
עִם־חָנוּן בֶּן־נָחָשׁ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אָבִיו עִמָּדִי חֶסֶד
וַיִּשְׁלַח דָּוִד לְנַחֲמוֹ בְּיַד עֲבָדָיו אֶל־אָבִיו וַיָּבֹאוּ
עַבְדֵי דָוִד אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן׃

4 *Vbi, inquit, est? Et Syba ad regem, Ecce, ait, in domo est Machir filij Amihel in
5 Lodabar. *Misit ergo rex Dauid & tulit eum de domo Machir filij Amihel de
6 Lodabar. *Cùm autē venisset Miphiboseth filius Ionathæ filij Saul ad Dauid, corruit in faciē suam & adorauit. Dixitq; Dauid, Miphiboseth. Qui respōdit, Ad-
7 sum seruus tuus. *Et ait ei Dauid, Ne timeas, quia faciens faciam in te misericordiam propter Ionathan patrē tuum, & restituam tibi omnes agros Saul patris tui, & tu comedes panem in mensa mea sem-
8 per. *Qui adorans eum dixit, Quis ego sum seruus tuus, quoniam respexisti super canem mortuum similem mei?
9 *Vocauit itaq; rex Sybam puerū Saul, & dixit ei, Omnia quæcunque fuerunt Saul, & vniuersam domum eius dedi filio
10 domini tui. *Operare igitur ei terram tu & filij tui, & serui tui, & inferes filio do-
D mini tui cibos vt alatur. Miphiboseth aūt filius domini tui comedet semper panem super mensam meam. Erant autem Sybæ
11 quindecim filij & viginti serui. *Dixitq; Syba ad regē, Sicut iussisti domine mi rex seruo tuo, sic faciet seruus tuus. Et Miphiboseth comedet super mensam meam quasi vnus de filijs regis.
12 *Habebat autem Miphiboseth filium paruulū nomine Micha. Omnis verò cognatio domus Sybæ seruiebat Miphibo-
13 seth. *Porrò Miphiboseth habitabat in Ierusalem, quia de mensa regis iugiter vescebatur, & erat claudus vtroque pede.

CAP. X.

1 A FActum est autē post hæc vt moreretur rex filiorum Ammō, & regnauit Anon
2 filius eius pro eo. *Dixitq; Dauid, Faciam misericordiam cum Anon filio Naas, sicut fecit pater eius mecū misericordiam. Misit ergo Dauid consolans eum per seruos suos super patris interitu. Cùm aūt venissent serui Dauid in terrā filiorū Ammon.

תרגום יונתן

4 וַאֲמַר לֵיהּ מַלְכָּא הֵיכָא הוּא וַאֲמַר צִיבָא לְמַלְכָּא הָא הוּא בֵּית מָכִיר בַּר עַמִּיאֵל בְּלוֹ דְבָר׃ 5 וּשְׁלַח מַלְכָּא דָּוִד וְדַבְרֵיהּ מִבֵּית מָכִיר בַּר עַמִּיאֵל מִלּוֹ דְבָר׃ 6 וַאֲתָא מְפִיבֹשֶׁת בַּר יְהוֹנָתָן בַּר שָׁאוּל לְוָת דָּוִד וּנְפַל עַל אַפּוֹהִי וּסְגִיד וַאֲמַר דָּוִד מְפִיבֹשֶׁת וַאֲמַר הָא עַבְדֶּךָ׃ 7 וַאֲמַר לֵיהּ דָּוִד לָא תִדְחַל אֲרֵי מַעְבַּד אֶעְבֵּיד עִמָּךְ טַיְבוּ בְּדִיל יְהוֹנָתָן אָבִיךָ וְאוֹתֵיב לָךְ יָת כָּל אַחֲסַנַת שָׁאוּל אָבִיךָ וְאַתְּ תֵּיכוּל לַחְמָא עַל פָּתוֹרָא דִילִי הֲדִירָא׃ 8 וּסְגִיד וַאֲמַר מָה עַבְדֶּךָ אֲרֵי אִתְפְּנֵיתָא עַל גְּבַר הֲדִיוֹם דִּכְוָתִי׃ 9 וּקְרָא מַלְכָּא לְצִיבָא עֲבַד שָׁאוּל וַאֲמַר לֵיהּ כָּל דַּהֲוָה לְשָׁאוּל וּלְכָל בֵּיתֵיהּ יַהֲבִית לְבַר רִבּוֹנָךְ׃ 10 וְתִפְלַח לֵיהּ יָת אַרְעָא אַתְּ וּבְנָךְ וְעַבְדָּךְ וְתֵיכוּל וְיָהֵי לְבַר רִבּוֹנָךְ מָזוֹן וְיִתְפַּרְנֵס וּמְפִיבֹשֶׁת בַּר רִבּוֹנָךְ אָכֵיל הֲדִירָא לַחְמָא עַל פָּתוֹרִי וּלְצִיבָא חַמְשָׂא עֲשַׂר בְּנִין וְעֶשְׂרִין עַבְדִין׃ 11 וַאֲמַר צִיבָא לְמַלְכָּא כְּכָל דְּפַקִּיד רִבּוֹנִי מַלְכָּא יָת עַבְדֵיהּ כֵּן יַעְבֵּיד עַבְדָּךְ וּמְפִיבֹשֶׁת אָכֵיל עַל פָּתוֹרִי כַּחֲדָא מִבְּנֵי מַלְכָּא׃ 12 וְלִמְפִיבֹשֶׁת בְּרָא זְעִירָא וּשְׁמֵיהּ מִיכָה וְכֹל מוֹתַב בֵּית צִיבָא עַבְדִין לִמְפִיבֹשֶׁת׃ 13 וּמְפִיבֹשֶׁת יָתֵיב בִּירוּשָׁלֶם אֲרֵי עַל פָּתוֹרָא דִמְלָכָא הֲדִירָא הוּא אָכֵיל וְהוּא לָקֵי בְּתַרְתֵּין רִגְלוֹהִי׃

יוד

1 וַהֲוָה בָּתַר כֵּן וּמִית מַלְכָּא דִבְנֵי עַמּוֹן וּמְלַךְ חָנוּן בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי׃ 2 וַאֲמַר דָּוִד אֶעְבֵּיד טַיְבוּ עִם חָנוּן בַּר נָחָשׁ כְּמָה דַעֲבַד אֲבוּהִי עִמִּי טַיְבוּ וּשְׁלַח דָּוִד לְנַחֲמוּתֵיהּ בִּידָא דְעַבְדוֹהִי עַל אֲבוּהִי וַאֲתוֹ עַבְדֵי דָוִד לְאַרְעָא בְּנֵי עַמּוֹן׃

4 *Et dixit ei rex, Vbi iste? & dixit Siba ad regem, Ecce in domo Machir filij Amiel de Lodabar.
5 *Et misit rex Dauid & tulit eum de domo Machir filij Amiel de Lodabar. 6 *Et venit Mephiboseth filius Jonathan filij Saul ad regē Dauid, & corruit super faciem suam; & adorauit eum: & dixit ei Dauid, Mephiboseth. & dixit, Ecce seruus tuus. 7 *Et ait ei Dauid, Ne timeas: quia faciens faciam misericordiam tecum propter Jonathā patrem tuum, & restituam tibi omnes agros Saul patris tui: & tu comedes panem in mensa mea semper.
8 *Et adorauit eum, & dixit, Quis sum seruus tuus, quòd respexisti super canem mortuū similem mei? 9 *Et vocauit rex Dauid Sibā puerum Saul: & dixit ad eum, Omnia quæcunque erant Saul & omnem domum eius dedi filio domini tui. 10 *Et operare ei terram tu et filij tui & serui tui, & inferes filio domini tui panes, & comedent. & Mephiboseth filius domini tui comedet semper panes super mensam meam: & Siba erant quindecim filij & viginti serui. 11 *Et dixit Siba ad regem, Omnia quæcūq; præcepit dominus meus rex seruo suo, sic faciet seruus tuus. & Mephiboseth comedebat super mensam regis sicut vnus de filiis regis. 12 *Et Mephiboseth erat filius paruus; & nomen ei Micha: & omnis cognatio domus Siba serui Mephiboseth. 13 *Et Mephiboseth habitabat in Hierusalem, quia super mensam regis vescebatur iugiter, & ipse erat claudus vtrisque pedibus suis.

CAP. X.

1 ET factum est post hæc, & mortuus est rex filiorum Ammon, & regnauit pro eo Annon filius eius.
2 *Et dixit Dauid, Faciam misericordiam cum Annon filio Naas, sicut fecit pater eius misericordiam mecum: & misit Dauid ad consolandum eum in manu seruorum suorum de patre eius. et venerunt serui Dauid in terram filiorum Ammon.

4 *καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, ποῦ οὗτος; καὶ εἶπε σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα, ἰδοὺ ἐν οἴκῳ μαχεὶρ υἱοῦ ἀμιὴλ ἐκ τῆς
5 λοδαβάρ. *καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ, καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ἐξ οἴκου μαχεὶρ υἱοῦ ἀμιὴλ ἐκ τῆς λοδαβάρ.
6 *καὶ παρεγένετο μεφιβόσεθ υἱὸς ἰωναθὰν υἱοῦ σαοὺλ πρὸς τὸν βασιλέα δαυίδ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ· καὶ εἶπεν αὐτῷ δαυίδ, μεφιβόσεθ·
7 καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ὁ δοῦλός σου. *καὶ εἶπεν αὐτῷ δαυίδ, μὴ φοβοῦ, ὅτι ποιῶν ποιήσω ἔλεος μετὰ σοῦ ἕνεκεν ἰωναθὰν τοῦ πατρός σου, καὶ ἀποδώσω σοι πάντας τοὺς ἀγροὺς σαοὺλ τοῦ πατρός σου· καὶ σὺ φαγῇ ἄρτον ἐπὶ τῆς τραπέζης μου δια-
8 παντός. *καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ καὶ εἶπεν, τίς εἰμὶ ὁ δοῦλός σου, ὅτι ἐπέβλεψας ἐπὶ τὸν κύνα τὸν τεθνηκότα
9 τὸν ὅμοιον ἐμοί; *καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ τὸν σιβὰ τὸν παῖδα σαοὺλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, πάντα ὅσα ὑπῆρχε τῷ σαοὺλ καὶ πάντα τὸν οἶκον αὐτοῦ δέδωκα τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου.
10 *καὶ ἐργᾷ αὐτῷ τὴν γῆν σὺ καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ οἱ δοῦλοί σου, καὶ εἰσίσεις τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου ἄρτους καὶ φάγονται· καὶ μεφιβόσεθ υἱὸς τοῦ κυρίου σου φάγεται διαπαντὸς ἄρτους ἐπὶ τῆς τραπέζης μου· καὶ τῷ σιβὰ ἦσαν πεντεκαί-
11 δεκα υἱοὶ καὶ εἴκοσι δοῦλοι. *καὶ εἶπε σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα, πάντα ὅσα ἐντέταλται ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τῷ δούλῳ αὐτοῦ, οὕτως ποιήσει ὁ δοῦλός σου· καὶ μεφιβόσεθ ἤσθιεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ βασιλέως καθὼς εἷς τῶν
12 υἱῶν τοῦ βασιλέως. *καὶ τῷ μεφιβόσεθ ἦν υἱὸς μικρός, καὶ ὄνομα αὐτῷ μιχά· καὶ πᾶσα ἡ κατοίκησις τοῦ οἴκου σιβὰ δοῦλοι τῷ μεφιβόσεθ.
13 *καὶ μεφιβόσεθ κατῴκει ἐν ἱερουσαλήμ, διότι ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ βασιλέως ἤσθιε διαπαντός· καὶ αὐτὸς ἦν χωλὸς ἀμφοτέρους τοὺς πόδας αὐτοῦ.

ι'.

1 *Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἀπέθανεν ὁ βασιλεὺς υἱῶν ἀμμών, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ ἀνὼν υἱὸς αὐτοῦ.
2 *καὶ εἶπε δαυὶδ, ποιήσω ἔλεος μετὰ ἀνὼν υἱοῦ ναάς, καθὼς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἔλεος μετ' ἐμοῦ· καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ παρακαλέσαι αὐτὸν ἐν χειρὶ τῶν δούλων αὐτοῦ περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ παρεγένοντο οἱ δοῦλοι δαυὶδ εἰς γῆν υἱῶν ἀμμών.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

4 *Et dixit illi rex, Vbi est? & dixit Sziba regi, Ecce ille est in domo Machir filij Ghamiel in Lodebar. 5 *Et misit rex Dauid, & tulit illum ex domo Machir filij Ghamiel ex Lodebar. 6 *Et venit Mephiboseth filius Iehonathan filij Saul, ad Dauid; & cecidit super faciem suam, & adorauit: & dixit Dauid; Mephiboseth. & dixit; Ecce seruus tuus. 7 *Et dixit illi Dauid, Ne timeas; nam faciendo faciam tecum benignitatem propter Iehonathan patrem tuum, & reddam tibi omnem hæreditatem Saul patris tui; & tu comedes panem super mensam, quæ mea est, semper. 8 *Et adorauit & dixit, Quid est seruus tuus, quòd respexisti ad virum idiotam qualis sum ego? 9 *Et vocauit rex Sziba puerum Saul, & dixit illi, Omne quod fuit Sauli, & omni domui eius dedi filio domini tui. 10 *Et coles illi terram tu & filij tui, & serui tui, & afferes vt sit filio domini tui victus & alatur; & Mephiboseth filius domini tui comedet semper panem super mensam meam: & Sziba erant quindecim filij & viginti serui. 11 *Et dixit Sziba ad regē, Secūdum omne quod iussit dominus meus rex seruo suo, sic faciet seruus tuus. & Mephiboseth comedebat vt vnus ex filijs regis. 12 *Et ipsi Mephiboseth erat filius paruus, & nomen eius Michah; & omnis familia domus Sziba serui erant Mephiboseth. 13 *Et Mephiboseth sedebat in Ierusalem, quia super mensam regis iugiter ipse comedebat, & ipse claudicabat ambobus pedibus suis.

CAP. X.

1 ET fuit post hoc, & mortuus est rex filiorum Ghamon, & regnauit Hhanun filius eius pro eo. 2 *Et dixit Dauid, Faciam benignitatem cum Hhanun filio Nahhas, sicut fecit pater eius mecum benignitatem: & misit Dauid ad consolandum illum in manu seruorum suorum super patre suo; & venerunt serui Dauid in terram filiorum Ghamon.

3 ויאמרו שרי בני־עמון אל־חנון אדניהם
המכבד דוד את־אביך בעיניך כי־שלח לך
מנחמים הלוא בעבור חקר את־העיר ולרגלה
ולהפכה שלח דוד את־עבדיו אליך:
4 ויקח חנון את־עבדי דוד ויגלח את־חצי
זקנם ויכרת את־מדויהם בחצי עד־שתותיהם
5 וישלחם: ויגדו לדוד וישלח לקראתם כי־
היו האנשים נכלמים מאד ויאמר המלך שבו
בירחו עד־יצמח זקנכם ושבתם:
6 ויראו בני עמון כי נבאשו בדוד וישלחו בני־
עמון וישכרו את־ארם בית־רחוב ואת־ארם
צובא עשרים אלף רגלי ואת־מלך מעכה אלף
איש ואיש טוב שנים־עשר אלף איש:
7 וישמע דוד וישלח את־יואב ואת כל־הצבא
8 הגבורים: ויצאו בני עמון ויערכו מלחמה
פתח השער וארם צובא ורחוב ואיש־טוב
ומעכה לבדם בשדה:
9 וירא יואב כי־היתה אליו פני המלחמה מפנים
ומאחור ויבחר מכל בחורי בישראל ויערך
10 לקראת ארם: ואת יתר העם נתן ביד אבשי
אחיו ויערך לקראת בני עמון:
11 ויאמר אם־תחזק ארם ממני והיתה לי
לישועה ואם־בני עמון יחזקו ממך והלכתי
12 להושיע לך: חזק ונתחזק בעד עמנו ובעד
ערי אלהינו ויהוה יעשה הטוב בעיניו:
13 ויגש יואב והעם אשר עמו למלחמה בארם
14 וינסו מפניו: ובני עמון ראו כי־נס ארם וינסו
מפני אבישי ויבאו העיר וישב יואב מעל בני עמון
15 ויבא ירושלם: וירא ארם כי נגף לפני ישראל
ויאספו יחד:

3 *Dixerunt principes filiorũ Ammon ad
Anon dñm ſuũ: Putas ꝙ propter honoré
patris tui miſerit Dauid ad te conſolato-
res? & nõ ideo vt te inueſtigaret & explo-
raret ciuitaté, & euerteret eá, miſit Dauid
4 ſeruos ſuos ad te? *Tulit itaq; Anon ſer-
uos Dauid, raſitq́; dimidiam parté barbæ
eorũ, & præſcidit veſtes eorũ medias vſq;
5 ad nates, & dimiſit eos. *Quod cùm nun
B ciatũ eſſet Dauid, miſit in occurſum eorũ;
erant enim viri cõfuſi turpiter valdè. Et
mandauit eis Dauid, Manete in Hiericho
donec creſcat barba veſtra, & tũc reuerti-
6 mini. *Vidẽtes aũt filij Ammõ, ꝙ iniuriã
feciſſent Dauid, miſerunt & cõduxerunt
mercede Syrũ Roob, & Syrũ Soba viginti
millia peditũ, & à rege Maacha mille vi-
ros, & ab Hiſtob duodecim millia virorũ.
7 *Quod cùm audiſſet Dauid, miſit Ioab,
8 & omné exercitum bellatorum. *Egreſſi
ſunt ergo filij Ammon, & direxerunt aciẽ
ante ipſum introitũ portæ. Syrus autem
Soba, & Roob, & Hiſtob, & Maacha ſeor-
9 ſum erant in campo. *Videns ergo Ioab
ꝙ præparatũ eſſet aduerſum ſe prœliũ, &
ex aduerſo & poſt tergum, elegit ſibi ex o-
mnibus electis Iſrael, & inſtruxit aciẽ con
10 tra Syrũ. *Reliquã aũt partem populi tra
C didit Abiſai fratri ſuo. Qui direxit aciem
11 aduerſus filios Ammon. *Et ait Ioab, Si
præualuerint aduerſum me Syri, eris mihi
in adiutoriũ, ſi aũt filij Ammõ præualue-
12 rint aduerſum te, auxiliabor tibi. *Eſto vir
fortis & pugnemus ꝓ populo noſtro & ci-
uitate Dei noſtri. Dñs autem faciet quod
13 bonum eſt in cõſpectu ſuo. *Iniijt itaque
Ioab & populus qui erat cũ eo, certamen
contra Syros, qui ſtatim fugerunt à facie
14 eius. *Filij aũt Ammõ vidẽtes quia fugiſ-
ſent Syri, fugerunt & ipſi à facie Abiſai, &
ingreſſi ſunt ciuitaté. Reuerſuſq; eſt Ioab
15 à filijs Ammon, & venit in Ieruſalẽ. *Vi-
dentes igitur Syri quoniam corruiſſent co-
ram Iſrael, congregati ſunt pariter.

*Et dixerũt principes filiorum Ammon ad 3
Annon dominum ſuum, Nunquid honorans
Dauid patrem tuum coram te, miſit tibi conſo-
latores? ſed vt inueſtigarent ciuitatem tuam,
& explorarent eam; quia vt explorarent eam
miſit Dauid ſeruos ſuos ad te. *Et tulit Annon 4
ſeruos Dauid, & raſit barbarum eorum dimi-
diam partem, & præſcidit de veſtibus eorum
mediam partem vſque ad nates eorum, & di-
miſit eos. *Et nunciatum eſt Dauid de viris, 5
& miſit in occurſum eorum, quoniã erant viri
inhonorati valde: & dixit rex, Manete in
Hiericho, donec oriantur barbæ veſtræ, & re-
uertimini. *Et viderunt filij Ammon quòd 6
confuſi ſunt ſerui Dauid: & miſerunt filij Am
mon, & conduxerunt mercede Syrũ Bethraab
& Syrum Syba, viginti millia peditum, &
regem Maacha mille viros, & Iſtob duodecim
millia virorum. *Et audiuit Dauid, & mi- 7
ſit Ioab & omnem exercitum bellatorum.
*Et egreſſi ſunt filij Ammon, et direxerunt 8
aciem ante portam ciuitatis, & Syrus Syba,
& Roob, & Iſtob, & Maacha ſeorſum in
campo. *Et vidit Ioab quòd facti eſſent è re- 9
gione belli contra eum ex aduerſo & poſt ter-
gum; & elegit de omnibus iuuenibus filiorum
Iſrael, & inſtruxit aciem aduerſum Syrum.
*At reliquam partem populi tradidit in 10
manũ Abeſſa fratris ſui: & direxit aciem ad-
uerſus filios Ammon. *Et dixit ad Abeſſa, 11
Si præualuerit Syrus ſuper me, & eris mihi in
ſalutem; & ſi filij Ammon præualuerint ſuper
te, & ibo vt ſaluem te.
*Eſto vir fortis, & confortemur pro popu- 12
lo noſtro, & pro ciuitatibus dei noſtri, & Do-
minus faciet bonum in oculis ſuis. *Et acceſſit 13
Ioab & populus qui cum eo, in bellum contra
Syrum, & fugit Syrus à facie eius.
*Et filij Ammon viderunt, quòd fugerit Sy- 14
rus, & fugerunt à facie Abeſſa, & ingreſſi ſunt
in ciuitatem; & reuerſus eſt Ioab à filijs Am-
mon in Hieruſalem.
*Et vidit Syrus quòd corruit coram filiis 15
Iſrael, & congregati ſunt pariter.

3 *καὶ εἶπον οἱ ἄρχοντες υἱῶν ἀμμὼν πρὸς ἀνὼν τὸν κύ-
ριον αὐτῶν, οὐχὶ δοξάζων δαυὶδ τὸν πατέρα σου ἐνώπιόν
σου ἀπέσταλκέ σοι παρακαλοῦντας; ἀλλ᾽ ὅπως ἐξερευνή-
σωσι τὴν πόλιν σου καὶ κατασκοπήσωσιν αὐτήν, ὅτι κατασκέ-
ψασθαι αὐτὴν ἀπέσταλκε δαυὶδ τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς σέ.
4 *καὶ ἔλαβεν ἀνὼν τοὺς δούλους δαυὶδ καὶ ἐξύρησε τοὺς
πώγωνας αὐτῶν τὸ ἥμισυ, καὶ ἀπέκοψε τῶν μανδύων αὐ-
τῶν τὸ ἥμισυ ἕως τῶν ἰσχίων αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς.
5 *καὶ ἀπήγγειλαν τῷ δαυὶδ περὶ τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἐξαπέστει-
λεν εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν, ὅτι ἦσαν οἱ ἄνδρες ἠτιμωμένοι
σφόδρα· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, καθίσατε ἐν ἱεριχὼ ἕως
τοῦ ἀνατεῖλαι τοὺς πώγωνας ὑμῶν, καὶ ἐπιστραφήσεσθε.
6 *καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ ἀμμὼν ὅτι ᾐσχύνθησαν οἱ δοῦλοι δα-
υίδ, καὶ ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ ἀμμών, καὶ ἐμισθώσαντο τὸν σύ-
ρον βεθραάβ, καὶ τὸν σύρον σουβᾶ, εἴκοσι χιλιάδας πεζῶν,
καὶ τὸν βασιλέα μααχὰ χιλίοις ἄνδρας, καὶ τὸν ἰστὼβ δώ-
7 δεκα χιλιάδας ἀνδρῶν. *καὶ ἤκουσε δαυὶδ καὶ ἀπέστει-
λε τὸν ἰωὰβ καὶ πᾶσαν τὴν στρατιὰν τῶν δυνατῶν.
8 *καὶ ἐξῆλθον υἱοὶ ἀμμὼν καὶ παρετάξαντο τὸν πόλεμον
παρὰ τὸν πυλῶνα τῆς πόλεως· καὶ ὁ σύρος σουβᾶ καὶ ῥοὼβ, καὶ
9 ἰστὼβ, καὶ μααχὰ καθ᾽ ἑαυτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ. *καὶ εἶδεν
ἰωὰβ ὅτι γεγόνασιν ἀντιπρόσωποι τοῦ πολέμου πρὸς αὐ-
τὸν ἐξεναντίας καὶ ὄπισθεν· καὶ ἐξελέξατο ἐκ πάντων νεανί-
σκων υἱῶν ἰσραήλ, καὶ παρετάξατο ἐξεναντίας τοῦ σύρου.
10 *τὸ δὲ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ ἔδωκεν εἰς τὴν χεῖρα
ἀβεσσὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ· καὶ παρετάξατο ἐξεναντίας
11 τῶν υἱῶν ἀμμών. *καὶ εἶπεν πρὸς ἀβεσσᾶ, ἐὰν κρατή-
σῃ ὁ σύρος ὑπὲρ ἐμέ, καὶ ἔσῃ μοι εἰς σωτηρίαν· καὶ ἐὰν οἱ
υἱοὶ ἀμμὼν κρατήσωσιν ὑπὲρ σέ, καὶ πορεύσομαι τοῦ σῶ-
12 σαί σε. *ἀνδρίζου, καὶ κραταιωθῶμεν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ
ἡμῶν, καὶ ὑπὲρ τῶν πόλεων τοῦ θεοῦ ἡμῶν· καὶ ὁ κύριος
ποιήσει τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ.
13 *καὶ προσῆλθεν ἰωὰβ καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ᾽ αὐτοῦ, εἰς πόλε-
μον ἐπὶ τὸν σύρον· καὶ ἔφυγεν ὁ σύρος ἐκ προσώπου αὐτοῦ.
14 *καὶ οἱ υἱοὶ ἀμμὼν εἶδον, ὅτι πέφευγεν ὁ σύρος, καὶ
ἔφυγον ἐκ προσώπου ἀβεσσά, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν·
καὶ ἀνέστρεψεν ἰωὰβ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀμμὼν εἰς ἱερουσαλήμ.
15 *καὶ εἶδεν ὁ σύρος ὅτι ἔπεσεν ἐνώπιον τῶν υἱῶν ἰσρα-
ὴλ· καὶ συνήχθησαν κατὰ τὸ αὐτό.

תרגום יונתן

3 ואמרו רברבי בני עמון לחנון רבונהון המיקר דויד ית אבוך בעינך ארי שלח לך מנחמין הלא בדיל למחקר ית קרתא ולאללותה ולמהפכה שלח דויד ית עבדוהי לותך: 4 ודבר חנון ית עבדי דויד וגלח ית פלגות דיקנהון ופסק ית לבושיהון עד פלגותהון עד אתר בית בהתתהון ושלחינון: 5 וחויאו לדויד ושלח לקדמותהון ארי הוו גבריא מתכלמין לחדא ואמר מלכא תיבו ביריחו עד דיצמח דקניכון ותתובון: 6 וחזו בני עמון ארי איתגריאו בדויד ושלחו בני עמון ואגרו ית ארם בית רחוב וית ארם צובא עשרין אלפין גבר רגלי וית מלך מעכה אלף גבר ואיש טוב תרי עשר אלפין גברא: 7 ושמע דויד ושלח ית יואב וית כל חילא גבריא: 8 ונפקו בני עמון וסדרו קרבא במעלנא דתרעא וארם צובא ורחוב ואיש טוב ומעכה בלחודיהון בחקלא: 9 וחזא יואב ארי תקיפו עלוהי עבדי קרבא מאפוהי ומאחורוהי ובחר מכל בחורי ישראל וסדר לקדמות אנש ארם: 10 וית שאר עמא יהב ביד אבשי אחוהי וסדר לקדמות בני עמון: 11 ואמר אם תתקף ארם מיני ותהי לי לפריק ואם בני עמון יתקפון מנך ואיתי למפרק לך: 12 תקף ונתקף על עמנא ועל קרוי אלהנא ויי יעביד דתקין קדמוהי: 13 וקריב יואב ועמא דעמיה לאגחא קרבא באנש ארם ואפכו מן קדמוהי: 14 ובני עמון חזו ארי אפכו אנש ארם ועריקו מן קדם אבישי ואתו לקרתא ותב יואב מלות בני עמון ואתא לירושלם: 15 וחזא אנש ארם ארי אתברו קדם ישראל ואתכנישו כחדא:

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[3] Et dixerunt magnates filiorum Ghamon ad Hhanun principem ſuum, Num magnifacit Dauid patrem tuum in oculis tuis? quòd miſit tibi conſolatores? nonne vt ſcrutaretur ciuitatem, & vt exploraret eam, & vt obſeruaret eam, miſit Dauid ſeruos ſuos ad te? [4] Et accepit Hhanun ſeruos Dauid & abſcidit dimidium barbæ eorum, & præſcidit veſtes illorum vſque ad dimidium earum, vſque ad locum domus confuſionis illorum, & dimiſit illos. [5] Et indicarunt Dauidi; & miſit in occurſum illorum, quia fuerant viri confuſi nimis: & dixit rex, Sedete in Hiericho quouſque pullulet barba veſtra, & redibitis. [6] Et viderunt filij Ghamon, quòd incitati eſſent in Dauid, & miſerunt filij Ghamon, & conduxerunt Aram domus Rehhob, & Aram Szobah viginti millia virorum peditum, & regem Maghachah mille viros, & Aiſtob duodecim millia virorum. [7] Et audiuit Dauid, & miſit Ioab, & omnem exercitum robuſtorum. [8] Et prodierunt filij Ghamon & ordinauerunt bellũ in introitu portæ, & Aram Szobah, & Rehhob, & Aiſtob, & Maghachah ſeorſum in agro. [9] Et vidit Ioab quòd inualuerant ſuper ſe belligerãtes à facie ſua, & à poſteriori ſuo, & delegit ex omnibus delectis Iſrael, & ordinauit in occurſum virorum Aram. [10] Et reliquum populi dedit in manu Abiſſai fratris ſui, & ordinauit in occurſum filiorum Ghamon. [11] Et dixit, Si præualuerit Aram in me, & eritis mihi in liberationem; & ſi filij Ghamon præualuerint in te, & ibo ad liberandum te. [12] Inualeſce, & inualeſcamus pro populo noſtro, & pro vrbibus dei noſtri, & Dominus faciet quod ſtatutum ante ſe. [13] Et acceſſit Ioab, & populus qui cum ipſo, ad ineundum bellum cum viris Aram, & verterunt terga ab-ante illum. [14] Et filij Ghamon viderunt quòd verterunt terga homines Aram, & fugerunt ab ante Abiſſai, & venerunt ad ciuitatem, & redijt Ioab à filijs Ghamon, & venit in Ieruſalem. [15] Et vidit omnis vir Aram quòd fracti eſſent ante Iſrael, & congregati ſunt pariter.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 וישלח הדרעזר ויצא את־ארם אשר מעבר
הנהר ויבאו חילם ושובך שר־צבא הדרעזר
17 לפניהם: ויגד לדוד ויאסף את־כל־
ישראל ויעבר את־הירדן ויבא חלאמה ויערכו
ארם לקראת דוד וילחמו עמו:
18 וינס ארם מפני ישראל ויהרג דוד מארם
שבע מאות רכב וארבעים אלף פרשים ואת
19 שובך שר־צבאו הכה וימת שם: ויראו כל־
המלכים עבדי הדרעזר כי נגפו לפני ישראל
וישלמו את־ישראל ויעבדום ויראו ארם להושיע
עוד את־בני עמון:

יא

1 ויהי לתשובת השנה לעת צאת המלאכים
וישלח דוד את־יואב ואת־עבדיו עמו ואת־כל־
ישראל וישחתו את־בני עמון ויצרו על־רבה ודוד
2 ישב בירושלם: ויהי לעת הערב ויקם דוד
מעל משכבו ויתהלך על־גג בית־המלך וירא אשה
רחצת מעל הגג והאשה טובת מראה מאד:
3 וישלח דוד וידרש לאשה ויאמר הלוא־זאת
בת־שבע בת־אליעם אשת אוריה החתי:
4 וישלח דוד מלאכים ויקחה ותבוא אליו
וישכב עמה והיא מתקדשת מטמאתה ותשב
5 אל־ביתה: ותהר האשה ותשלח ותגד
6 לדוד ותאמר הרה אנכי: וישלח דוד אל־
יואב שלח אלי את־אוריה החתי וישלח יואב
7 את־אוריה אל־דוד: ויבא אוריה אליו
וישאל דוד לשלום יואב ולשלום העם ולשלום
8 המלחמה: ויאמר דוד לאוריה רד לביתך ורחץ
רגליך ויצא אוריה מבית המלך ותצא אחריו
משאת המלך:

16 *Misitq; Adadezer & eduxit Syros qui
erant trans fluuiū, & adduxit corū exer-
citum. Sobach aūt magister militiæ Ada-
17 dezer erat princeps eorum. *Quod cùm
nunciatū esset Dauid, contraxit omnē If-
raelem,& trāsiuit Iordanē,venítq; in He-
lam. Et direxerunt aciem Syri ex aduerso
18 Dauid & pugnauerunt cōtra Israel. *Fu-
gerúntq; Syri à facie Israel,& occidit Da-
uid de Syris septingētos currus & quadra
ginta millia equitū, & Sobach principem
militiæ percusit, & statim mortuus est.
19 *Videntes aūt vniuersi reges qui erāt in
præsidio Adadezer se victos esse ab Israel,
fecerunt pacem cū Israel & seruierunt eis,
timuerúntq; Syri auxilium præbere filijs
Ammon.

CAP. XI.

1 A Factum est aūt vertēte anno, eo tēpore
quo solēt reges ad bella procedere, mi-
sit Dauid Ioab & seruos suos cum eo, &
vniuersum Israel,& vastauerūt filios Am-
mō, & obsederunt Rabba; Dauid aūt re-
2 man sit in Ierusalē. *Dum hæc ageren-
tur, accidit quadā die vt surgeret Dauid
de stratu suo post Meridiē, & deambula-
ret in solario domus regiæ, viditq; mulie-
rem se lauantē ex aduerso super solarium
3 suū. erat aūt mulier pulchra valdè. *Mi-
sit ergo rex & requisiuit quæ esset mulier.
Nūciarúmq; est ei ꝙ ipsa esset Bersabee, fi-
4 lia Heliā, vxor Vriæ Ethæi. *Missis itaque
Dauid nuncijs tulit eā. Quæ cùm ingressa
esset ad illū, dormiuit cū ea. Statimq; san-
B ctificata est ab immunditia sua, & reuersa
5 est domū suā *cōcepto fœtu. Mittensq;
6 nūciauit Dauid, & ait, Cōcepi. *Misit aūt
Dauid ad Ioab, dicēs: Mitte ad me Vriam
7 Ethæū. Misitq; Ioab Vriā ad Dauid. *Et
venit Vrias ad Dauid, quæsiuitq; Dauid
quàm rectè ageret Ioab & popul9, & quo-
8 modo administraretur bellū. *Et dixit Da-
uid ad Vriā, Vade in domū tuam, & laua
pedes tuos. Et egressus est Vrias de domo
regis, secutúsq; est eum cibus regius.

*Et misit Adraezer, & eduxit Syrum qui 16
erat trans fluuium, & venerunt in Elam, &
Sobach princeps militiæ Adraezer ante eos.
*Et nunciatum est Dauid & contraxit 17
omnem Israel, & transijt Iordanem, & venit
in Chalaama, & direxit aciem Syrus ex ad-
uerso Dauid, & pugnauit cum eo.
*Et fugit Syrus à facie Israel, & occidit 18
Dauid de Syris septingentos currus, & qua-
draginta millia equitum, & Sobach principem
militiæ eius percussit, & mortuus est ibi.
*Et viderunt vniuersi reges serui Adraazar, 19
quoniam corruerunt coram Israel, & pepige-
runt fœdus cum Israel, & seruierunt Israel,
& timuerunt Syri vt saluent filios Ammon
rursum.

CAP. XI.

Et factū est vertēte anno in tempore egres- 1
sus regum, & misit Dauid Ioab & seruos
suos cum eo & vniuersum Israel, & vastauit
filios Ammon, & obsederunt contra Rabath,
& Dauid habitabat in Hierusalem.
*Factum est autem in tempore post Meri- 2
diem, & surrexit Dauid à lecto suo, & deam-
bulabat in solario domus regis, & vidit à so-
lario mulierem lauantem se, & mulier pulchra
aspectu valde.
*Et misit Dauid & requisiuit mulierem, 3
& dixerunt, Nonne hæc est Bersabee filia
Eliam vxor Vriæ Chettæi?
*Et misit Dauid nuncios, & tulit eam; & 4
ingressus est ad eam, & dormiuit cum ea: &
hæc erat sanctificata ab immunditia sua, & re-
uersa est in domum suam. *Et concepit mu- 5
lier, & misit & nunciauit Dauid, & dixit:
Concepi ego. *Et misit Dauid ad Ioab, & di- 6
xit, Mitte mihi Vrian Chettæum, & misit Ioab
Vrian ad eum. *Et venit Vrias ad Dauid, 7
& interrogauit eum Dauid, si valeret Ioab,
& si valeret populus, & si valeret bellum.
*Et dixit Dauid Vria, Descende in do- 8
mum tuam, & laua pedes tuos: & egressus est
Vrias à facie regis, & egressa est post eum por-
tio regis.

16 *καὶ ἀπέστειλεν ἀδρααζάρ, καὶ ἐξήγαγε τὸν σύρον
τὸν ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ παρεγένοντο εἰς ἐλάμ· καὶ
σωβὰχ ὁ ἀρχιστράτηγος τοῦ ἀδρααζὰρ ἔμπροσθεν αὐ-
17 τῶν. *καὶ ἀπηγγέλη τῷ δαυὶδ καὶ συνήγαγε πάντα
ἰσραήλ, καὶ διέβη τὸν ἰορδάνην, καὶ παρεγένετο εἰς χαλαα-
μά· καὶ παρετάξατο ὁ σύρος ἐξεναντίας δαυίδ, καὶ ἐπολέ-
18 μησεν μετ᾽ αὐτοῦ. *καὶ ἔφυγεν ὁ σύρος ἐκ προσώπου ἰσ-
ραήλ· καὶ ἀπέκτεινε δαυὶδ ἐκ τῶν σύρων ἑπτακόσια ἅρμα-
τα, καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδας ἱππέων, καὶ τὸν σωβὰχ ἀρ-
χιστράτηγον αὐτοῦ ἐπάταξεν, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ.
19 *καὶ εἶδον πάντες οἱ βασιλεῖς οἱ δοῦλοι ἀδρααζά-
ρ ὅτι ἔπταισαν ἐνώπιον ἰσραήλ, καὶ διέθεντο διαθήκην μετὰ
ἰσραήλ, καὶ ἐδούλευον τῷ ἰσραήλ· καὶ ἐφοβήθησαν σύροι
τοῦ διασῶσαι τοὺς υἱοὺς ἀμμὼν ἔτι.

ια.

1 *Καὶ ἐγένετο ἐπιστρέψαντος τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς τὸν καιρὸν
τῆς ἐξοδίας τῶν βασιλέων, καὶ ἐξαπέστειλε δαυὶδ τὸν ἰωάβ,
καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ καὶ πάντα τὸν ἰσραήλ, καὶ
διέφθειρε τοὺς υἱοὺς ἀμμών· καὶ περιεκάθισαν ἐπὶ ῥαβάθ·
2 καὶ δαυὶδ κατῴκει ἐν ἱερουσαλήμ. *ἐγένετο δὲ ἐν και-
ρῷ τῆς δείλης, καὶ ἀνέστη δαυὶδ ἀπὸ τῆς κοίτης αὐτοῦ, καὶ περιε-
πάτει ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως· καὶ εἶδεν
ἀπὸ τοῦ δώματος γυναῖκα λουομένην· καὶ ἡ γυνὴ καλὴ τῇ
3 ὄψει σφόδρα. *καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ καὶ ἐζήτησε τὴν
γυναῖκα· καὶ εἶπον, οὐχὶ αὕτη ἐστὶν βηρσαβεαὶ θυγάτηρ ἐ-
4 λιὰμ γυνὴ οὐρίου τοῦ χετταίου; *καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ
ἀγγέλους, καὶ ἔλαβεν αὐτήν, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν, καὶ
ἐκοιμήθη μετ᾽ αὐτῆς· καὶ αὕτη ἦν ἁγιαζομένη ἀπὸ ἀκα-
θαρσίας αὐτῆς, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.
5 *καὶ συνέλαβεν ἡ γυνή· καὶ ἀπέστειλε καὶ ἀπήγγειλε
δαυίδ, καὶ εἶπεν, συνείληφα ἐγώ.
6 *καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ πρὸς ἰωάβ, καὶ εἶπεν, ἀπόστειλόν
μοι τὸν οὐρίαν τὸν χετταῖον· καὶ ἀπέστειλεν ἰωὰβ τὸν οὐρίαν
7 πρὸς αὐτόν. *καὶ παραγίνεται οὐρίας πρὸς δαυίδ, καὶ
ἐπηρώτησεν αὐτὸν δαυίδ, εἰ ὑγιαίνει ἰωάβ, καὶ εἰ ὑγιαίνει ὁ
λαός, καὶ εἰ ὑγιαίνει ὁ πόλεμος.
8 *καὶ εἶπεν δαυὶδ τῷ οὐρίᾳ, κατάβηθι εἰς τὸν οἶκόν σου,
καὶ νίψαι τοὺς πόδας σου· καὶ ἐξῆλθεν οὐρίας ἐκ προσώπου τοῦ
βασιλέως, καὶ ἐξῆλθεν ὀπίσω αὐτοῦ ἄρσις τοῦ βασιλέως.

תרגום יונתן

16 ושלח הדרעזר ואפיק ית אנש ארם דמעבר פרת ואתו לחילם ושובך רב חילא דהדרעזר קדמיהון: 17 ואתחוא לדוד וכנש ית כל ישראל ועבר ית ירדנא ואתו לחילם וסדרו אנש ארם לקדמות דוד ואגיחו קרבא עמיה: 18 ואפכו אנש ארם מן קדם ישראל וקטל דוד מארם שבע מאה רתיכין וארבעין אלפין פרשין וית שובך רב חיליה מחהי ומית תמן: 19 וחזו כל מלכיא עבדי הדרעזר ארי אתברו קדם ישראל ואשלימו ית ישראל ופלחונון ודחילו אנש ארם לספרק עוד ית בני עמון:

יא

1 והוה לזמן סופא דשתא לעידן מפק מלכיא ושלח דוד ית יואב וית עבדוהי עמיה וית כל ישראל וחבילו ית בני עמון וצרו על רבה ודוד יתיב בירושלם: 2 והוה לעידן רמשא וקם דוד מעל שויה והליך על איגר בית מלכא וחזא אתתא משתטפא מעל איגרא ואתתא שפירת חיזו לחדא: 3 ושלח דוד ושאל באתתא ואמר הלא דא בת שבע בת אליעם אתת אוריה חתאה: 4 ושלח דוד אזגדין ודברה ואתת לותיה ושכיב עמה והיא מתדכיא מסובתה ותבת לביתה: 5 ועדיאת אתתא ושלחת וחויאת לדוד ואמרת מעדיא אנא: 6 ושלח דוד לות יואב שלח לי ית אוריה חתאה ושדר יואב ית אוריה לות דוד: 7 ואתא אוריה לותיה ושאיל דוד בשלם יואב ובשלם עמא ובשלם עבדי קרבא: 8 ואמר דוד לאוריה חות לביתך ושזיג רגלך ונפק אוריה מבית מלכא ונפקת בתרוהי סעודתא דמלכא:

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

16 Et misit Hadarghezer & eduxit viros Aram qui erant trans Perath, & venerunt ad Hheilam; & Sobach princeps exercitus Hadarghezer erat ante illos. 17 Et indicatum est Dauid, & congregauit omnem Israel, & transiuit Iardena, & venerunt ad Hheilam, & ordinauerunt se homines Aram in occursum Dauid, & inierunt bellum cum illo. 18 Et verterunt terga homines Aram ab ante Israel, & occidit Dauid ex Aram septingentos currus & quadraginta millia equitum, & Sobach principem exercitus percussit, & mortuus est ibi. 19 Et viderunt omnes reges serui Hadarghezer quòd fracti essent ante Israel, & pacem fecerunt cum Israel, & seruierunt illis, & metuerunt homines Aram liberare amplius filios Ghamon.

CAP. XI.

1 Et fuit in tempore finis anni, in tempore cùm exirent reges, & misit Dauid Ioab & seruos suos cum illo, & omnem Israel, & vastauerunt filios Ghamon, & obsederunt Rabah, & Dauid sedebat in Ierusalem. 2 Et fuit in tempore vesperæ, & surrexit Dauid desuper lecto suo, & iuit super tectum domus regiæ, & vidit mulierem lauantem se desuper tecto: & mulier erat pulchra visu valde. 3 Et misit Dauid & rogauit de muliere: & dixit *quidam*, Nónne hæc Bathsebagh filia Eligham vxor Vriah Hhithæi? 4 Et misit Dauid nuncios, & tulit illam; & venit ad eum, & cubuit cum ea: & ipsa purgata ab immunditia sua, & redijt ad domum suam. 5 Et concepit mulier, & misit, & indicauit Dauid, & dixit: Prægnans sum. 6 Et misit Dauid ad Ioab, Mitte mihi Vriah Hhithæum. & misit Ioab Vriah ad Dauid. 7 Et venit Vriah ad eum, & rogauit Dauid de pace Ioab, & de pace populi, & de pace gerentium bellum. 8 Et dixit Dauid ad Vriah, Descende ad domum tuam, & laua pedes tuos: & exiuit Vriah de domo regis, & exiuit post eum cibus regis.

Universidad de Deusto Biblioteca

9 וַיִּשְׁכַּב אוּרִיָּה פֶּתַח בֵּית הַמֶּלֶךְ אֵת כָּל־עַבְדֵי
10 אֲדֹנָיו וְלֹא יָרַד אֶל־בֵּיתוֹ׃ וַיַּגִּדוּ לְדָוִד לֵאמֹר
לֹא־יָרַד אוּרִיָּה אֶל־בֵּיתוֹ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אוּרִיָּה
הֲלוֹא מִדֶּרֶךְ אַתָּה בָא מַדּוּעַ לֹא־יָרַדְתָּ אֶל־בֵּיתֶךָ׃
11 וַיֹּאמֶר אוּרִיָּה אֶל־דָּוִד הָאָרוֹן וְיִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה
יֹשְׁבִים בַּסֻּכּוֹת וַאדֹנִי יוֹאָב וְעַבְדֵי אֲדֹנִי עַל־פְּנֵי
הַשָּׂדֶה חֹנִים וַאֲנִי אָבוֹא אֶל־בֵּיתִי לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת
וְלִשְׁכַּב עִם־אִשְׁתִּי חַיֶּךָ וְחֵי נַפְשֶׁךָ אִם־אֶעֱשֶׂה אֶת־
12 הַדָּבָר הַזֶּה׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אוּרִיָּה שֵׁב בָּזֶה
גַּם־הַיּוֹם וּמָחָר אֲשַׁלְּחֶךָּ וַיֵּשֶׁב אוּרִיָּה בִירוּשָׁלַםִ
13 בַּיּוֹם הַהוּא וּמִמָּחֳרָת׃ וַיִּקְרָא־לוֹ דָוִד וַיֹּאכַל
לְפָנָיו וַיֵּשְׁתְּ וַיְשַׁכְּרֵהוּ וַיֵּצֵא בָעֶרֶב לִשְׁכַּב בְּמִשְׁכָּבוֹ
עִם־עַבְדֵי אֲדֹנָיו וְאֶל־בֵּיתוֹ לֹא יָרָד׃
14 וַיְהִי בַבֹּקֶר וַיִּכְתֹּב דָּוִד סֵפֶר אֶל־יוֹאָב וַיִּשְׁלַח
15 בְּיַד אוּרִיָּה׃ וַיִּכְתֹּב בַּסֵּפֶר לֵאמֹר הָבוּ אֶת־
אוּרִיָּה אֶל־מוּל פְּנֵי הַמִּלְחָמָה הַחֲזָקָה וְשַׁבְתֶּם
16 מֵאַחֲרָיו וְנִכָּה וָמֵת׃ וַיְהִי בִּשְׁמוֹר יוֹאָב אֶל־
הָעִיר וַיִּתֵּן אֶת־אוּרִיָּה אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יָדַע כִּי
17 אַנְשֵׁי־חַיִל שָׁם׃ וַיֵּצְאוּ אַנְשֵׁי הָעִיר וַיִּלָּחֲמוּ
אֶת־יוֹאָב וַיִּפֹּל מִן־הָעָם מֵעַבְדֵי דָוִד וַיָּמָת גַּם
18 אוּרִיָּה הַחִתִּי׃ וַיִּשְׁלַח יוֹאָב וַיַּגֵּד לְדָוִד אֶת־כָּל־
19 דִּבְרֵי הַמִּלְחָמָה׃ וַיְצַו אֶת־הַמַּלְאָךְ לֵאמֹר
כְּכַלּוֹתְךָ אֵת כָּל־דִּבְרֵי הַמִּלְחָמָה לְדַבֵּר אֶל־
20 הַמֶּלֶךְ׃ וְהָיָה אִם־תַּעֲלֶה חֲמַת הַמֶּלֶךְ וְאָמַר
לְךָ מַדּוּעַ נִגַּשְׁתֶּם אֶל־הָעִיר לְהִלָּחֵם הֲלוֹא יְדַעְתֶּם
אֵת אֲשֶׁר־יֹרוּ מֵעַל הַחוֹמָה׃
21 מִי־הִכָּה אֶת־אֲבִימֶלֶךְ בֶּן־יְרֻבֶּשֶׁת הֲלוֹא
אִשָּׁה הִשְׁלִיכָה עָלָיו פֶּלַח רֶכֶב מֵעַל הַחוֹמָה וַיָּמָת
בְּתֵבֵץ לָמָּה נִגַּשְׁתֶּם אֶל־הַחוֹמָה וְאָמַרְתָּ גַּם עַבְדְּךָ
אוּרִיָּה הַחִתִּי מֵת׃

9 Dormiuit autem Vrias ante portã domus
regiæ cum aliis seruis domini sui, & non
10 descendit ad domũ suam. *Nunciatumq;
est Dauid à dicentibus: Non iuit Vrias in
domũ suam. Et ait Dauid ad Vriam: Nun-
quid non de via venisti? Quare non de-
scendisti in domum tuam?
11 *Et ait Vrias ad Dauid: Arca Dei &
Israel & Iuda habitant in papilionibus, &
dominus meus Ioab & serui domini mei
super faciem terræ manent, & ego ingre-
diar domum meam vt comedam & bibã
& dormiam cum vxore mea? Per salutem
tuam & per salutem animæ tuæ non faciã
12 rem hanc. *Ait ergo Dauid ad Vriam:
Mane hic etiam hodie, & cras dimittã te.
Mansit Vrias in Ierusalem in die illa & al-
13 tera. *Et vocauit eum Dauid vt come-
C deret coram se & biberet, & inebriauit
eum. Qui egressus vespere dormiuit in
stratu suo cũ seruis domini sui, & in do-
14 mum suam non descendit. *Factum est
ergo mane, & scripsit Dauid epistolam ad
Ioab, misitque per manum Vriæ;
15 *Scribens in epistola: Ponite Vriam
ex aduerso belli, vbi fortissimũ est prœliũ,
& derelinquite eũ, vt percussus intereat.
16 *Igitur cùm Ioab obsideret vrbem, po
suit Vriam in loco vbi sciebat viros esse
17 fortissimos. *Egressique viri de ci-
uitate bellabant aduersum Ioab, & ce-
ciderunt de populo seruorum Dauid, &
mortuus est etiam Vrias Etheus.
18 *Misit itaque Ioab & nunciauit Da-
uid omnia verba prælij.
19 *Præcepitq; nuncio dicens: Cùm cõple-
ueris vniuersos sermones belli ad regem,
20 *si cũ videris indignari, & dixerit, Qua-
D re accessistis ad murum vt prœliaremini?
an ignorabatis quòd multa desuper e
21 muro tela mittantur? *Quis percussit A-
bimelech filiũ Hieroboal: nonne mulier
misit super eum fragmen molæ de mu-
ro, & interfecit eũ in Thebes? quare iuxta
murum accessistis? dices: Etiam seruus tuus Vrias Etheus occubuit.

*Et dormiuit Vrias in vestibulo domus re- 9
gis cum omnibus seruis domini sui, & non de-
scendit ad domum suam. *Et nunciauerunt 10
Dauid, dicentes: Quòd non descendit Vrias in
domum suam. & ait Dauid ad Vriam, Nonne
de via venisti tu? quare non descendisti in do-
mum tuam? *Et ait Vrias ad Dauid, Arca 11
& Israel, & Iudas habitant in papilionibus,
& dominus meus Ioab, & serui domini mei su
per faciem campi castrametati, & quomodo ego
ingrediar in domum meam vt comedam, &
bibam, & dormiam cum vxore mea? per vi-
tam tuam, & per vitam animæ tuæ non faciam
rem hanc. *Et dixit Dauid ad Vriam, Ma- 12
ne hic & hodie, & cras te dimittam: & man
sit Vrias in Hierusalem in die illa & crastina.
*Et vocauit eum Dauid & comedit coram 13
se, & bibit & inebriatus est; & egressus est
vespere, & dormiuit Vrias in cubili cum ser-
uis domini sui, in autem domum suam non de-
scendit.
*Et factum est manè, & scripsit Dauid epi- 14
stolam ad Ioab, & misit in manu Vriæ.
*Scripsit autem in epistola, dicens: Trade 15
Vriam in prælium forte, & reuertimini à ter-
go eius, & percutietur & morietur.
*Et factũ est cùm obsideret Ioab in vrbem, 16
& dedit Vriam in locum vbi sciebat quoniam
viri fortitudinis erant ibi. *Et egressi sunt 17
viri ciuitatis & bellabant aduersum Ioab, &
ceciderunt de populo de seruis Dauid, & mor-
tuus est Vrias Chettæus. *Et misit Ioab, & 18
nunciauit Dauid omnia verba prælij.
*Et præcepit Ioab nuncio, dicens: Cùm com 19
pleueris tu vniuersos sermones belli loquens ad
regem.
*Et erit si ascenderit ira regis, & dixerit ti- 20
bi, Quare accessistis ad vrbem vt præliaremi-
ni: nonne sciebatis quòd percutiemini de muro?
*Quis percussit Abimelech filium Hiero- 21
baal: nonne mulier proiecit super eum fragmen
molæ de muro, & mortuus est in Thabes? Qua-
re accessistis ad murum? & dices, Et seruus
tuus Vrias Chettæus mortuus est.

9 *καὶ ἐκοιμήθη οὐρίας ἐν τῷ πυλῶνι τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως
μετὰ πάντων τῶν παίδων τοῦ κυρίου αὐτοῦ· καὶ οὐ κατέβη εἰς τὸν
10 οἶκον αὐτοῦ. *καὶ ἀπήγγειλαν τῷ δαυίδ, λέγοντες, ὅτι
οὐ κατέβη οὐρίας εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τὸν
οὐρίαν· οὐχὶ ἐξ ὁδοῦ παραγέγονας σύ; τί οὐ κατέβης εἰς
11 τὸν οἶκόν σου; *καὶ εἶπεν οὐρίας πρὸς δαυίδ, ἡ κιβωτὸς
καὶ ἰσραὴλ καὶ ἰούδας κατοικοῦσιν ἐν σκηναῖς, καὶ ὁ κύριός μου
ἰωάβ, καὶ οἱ παῖδες τοῦ κυρίου μου ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πεδίου
παρεμβεβληκότες, καὶ πῶς ἐγὼ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν
μου φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ κοιμηθῆναι μετὰ τῆς γυναικός μου; μὰ
τὴν ζωήν σου καὶ μὰ τὴν ζωὴν τῆς ψυχῆς σου εἰ μὴ ποιήσω τὸ
12 πρᾶγμα τοῦτο. *καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τὸν οὐρίαν, κάθισον
ὧδε καὶ σήμερον, καὶ αὔριον σε ἐξαποστελῶ, καὶ ἐκάθισεν
οὐρίας ἐν ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ τῇ ἐπαύριον.
13 *καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν δαυὶδ καὶ ἔφαγεν ἐνώπιον αὐτοῦ,
καὶ ἔπιεν, καὶ ἐμεθύσθη, καὶ ἐξῆλθεν ἑσπέρας καὶ ἐκοιμήθη ὁ
οὐρίας ἐν τῇ κοίτῃ μετὰ τῶν παίδων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, εἰς δὲ τὸν
οἶκον αὐτοῦ οὐ κατέβη.
14 *καὶ ἐγένετο πρωΐ, καὶ ἔγραψε δαυὶδ βιβλίον πρὸς
ἰωάβ, καὶ ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ οὐρίου.
15 *ἔγραψε δὲ ἐν τῷ βιβλίῳ, λέγων· παράδος τὸν οὐρίαν
εἰς τὸν πόλεμον τὸν κραταιόν, καὶ ἀποστραφήσεσθε ἀπὸ ὄ-
16 πισθεν αὐτοῦ, καὶ πληγήσεται καὶ ἀποθανεῖται. *καὶ ἐγένετο
ἐν τῷ περικαθῆσθαι τὸν ἰωὰβ ἐπὶ τὴν πόλιν καὶ ἔδωκε τὸν
οὐρίαν ἐπὶ τὸν τόπον οὗ ᾔδει ὅτι ἄνδρες δυνάμεως ἦσαν
17 ἐκεῖ. *καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως καὶ ἐπολέμουν
πρὸς ἰωάβ· καὶ ἔπεσον ἐκ τοῦ λαοῦ ἐκ τῶν δούλων δαυίδ,
καὶ ἀπέθανεν οὐρίας ὁ χετταῖος.
18 *καὶ ἀπέστειλεν ἰωὰβ καὶ ἀπήγγειλεν τῷ δαυὶδ πάντα
19 τὰ ῥήματα τοῦ πολέμου. *καὶ ἐνετείλατο ἰωὰβ τῷ
ἀγγέλῳ, λέγων· ἐν τῷ συντελέσαι σε πάντα τὰ ῥήμα-
τα τοῦ πολέμου λαλοῦντα πρὸς τὸν βασιλέα.
20 *καὶ ἔσται ἐὰν ἀναβῇ ὁ θυμὸς τοῦ βασιλέως, καὶ εἴπῃ
σοι, τί ὅτι ἠγγίσατε πρὸς τὴν πόλιν πολεμῆσαι; οὐκ ᾔδητε
ὅτι πληγήσεσθε ἀπὸ τοῦ τείχους;
21 *τίς ἐπάταξε τὸν ἀβιμέλεχ τὸν υἱὸν ἱεροβαάλ; οὐχὶ
γυνὴ ἔρριψεν ἐπ' αὐτὸν κλάσμα μύλου ἀπὸ τοῦ τείχους καὶ
ἀπέθανεν ἐν θαβής; ἱνατί προσηγάγετε πρὸς τὸ τεῖχος;
καὶ ἐρεῖς, καί γε ὁ δοῦλός σου οὐρίας ὁ χετταῖος τέθνηκε.

תרגום יונתן

9 ושכיב אוריה בתרע בית מלכא עם כל עבדי ריבוניה ולא נחת לביתיה׃
10 וחויאו לדוד למימר לא נחת אוריה לביתיה ואמר דוד לאוריה הלא מארחא את אתי ומה דין לא נחתא לביתך׃
11 ואמר אוריה לדוד ארונא דיי וישראל ויהודה יתבין במטלן וריבוני יואב ועבדי רבוני על אפי ברא שרן ואנא אעול לביתי למיכל ולמשתי ולמשכב עם אתתי חייך וחי נפשך אם אעביד ית פתגמא הדין׃
12 ואמר דוד לאוריה תיב הכא יומא דין ומחר אשלחינך ויתב אוריה בירושלם ביומא ההוא וביומא דבתרוהי׃
13 וקרא ליה דוד ואכל ושתי קדמוהי ורויה ונפק ברמשא למשכב בשויה עם עבדי ריבוניה ולביתיה לא נחת׃
14 והוה בצפרא וכתב דוד אגרתא לות יואב ושדר ביד אוריה׃
15 וכתב באגרתא למימר הבו ית אוריה לקביל אפי קרבא מתקיפא ותתובון מבתרוהי ויתקטיל וימות׃
16 והוה כד צר יואב על קרתא ויהב ית אוריה לאתרא דידע ארי גברין גיברין תמן׃
17 ונפקו אנשי קרתא ואגיחו קרבא עם יואב ואתקטל מן עמא מעבדי דוד ומית אף אוריה חתאה׃
18 ושלח יואב וחוי לדוד ית כל עסקי קרבא׃
19 ופקיד ית איזגדא למימר בשציותך ית כל עסקי קרבא למללא עם מלכא׃
20 ויהי אם יסלק רוגזא דמלכא ויימר לך מדין אתקרבתון לקרתא לאגחא הלא ידעיתון ית דירמון עליכון מן שורא׃
21 מן קטל ית אבימלך בר ירבשת הלא איתתא רמת עלוהי פלגות רכב רחיא מן שורא ומית בתבץ למה אתקריבתון לשורא ותימר אף עבדך אוריה חתאה מית׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 Et cubuit Vriah in porta domus regis cum omnibus seruis domini sui, & non descendit in domum suam.
10 Et indicarunt Dauid, dicendo: Non descendit Vriah in domum suam: & dixit Dauid ad Vriah; Nonne de via tu venis? & vt quid hoc non descendisti in domum tuam?
11 Et dixit Vriah ad Dauid, Arca Domini & Israel, & Iehudah sedent in vmbraculis, & dominus meus Ioab, & serui domini mei super facies agri manent, & ego intrabo domum meam ad comedendum & ad bibendum, & ad cubandum cum vxore mea? Per vitam tuam & per vitam animæ tuæ, si fecero verbum hoc.
12 Et dixit Dauid ad Vriah, Sede hic hodie, & cras mittam te. Et sedit Vriah in Ierusalem in die illo, & in die sequenti.
13 Et vocauit illum Dauid, & comedit & bibit ante illum, & inebriauit eum, & exiuit vespere ad cubandum in lecto suo cum seruis domini sui; & in domum suam non descendit.
14 Et fuit in aurora, scripsit Dauid epistolam ad Ioab, & misit per manum Vriah.
15 Et scripsit in epistola, dicendo: Date Vriah contra faciem prœlij fortis, & reuertimini de-post illum vt percutiatur & moriatur.
16 Et fuit quando obsedit Ioab vrbem, posuit Vriah in loco quem cognouit quòd robusti viri ibi essent.
17 Et exierunt homines vrbis, & inierunt prælium cum Ioab, & occisi sunt de populo de seruis Dauid, & mortuus est etiam Vriah Hhithæus.
18 Et misit Ioab & indicauit Dauid omnia negocia belli.
19 Et iussit nuncio, vt diceret: Vbi absolueris omnia negocia belli loqui cum rege.
20 Et erit si incendatur indignatio regis, & dicat tibi, Ad quid appropinquastis ad vrbem; vt congrederemini? nõnne sciebatis quòd deijcerent super vos ex muro?
21 Quis occidit Abimelech filium Ierubbesheth? nonne mulier deiecit super illum partem superioris molæ ex muro, & mortuus est in Thebesz? ad quid appropinquastis ad murum? & dices, Etiam seruus tuus Vriah Hhithæus mortuus est.

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 וַיֵּלֶךְ חֲמַלְאָךְ וַיָּבֹא וַיַּגֶּד לְדָוִד אֵת כָּל־אֲשֶׁר
23 שְׁלָחוֹ יוֹאָב׃ ס וַיֹּאמֶר הַמַּלְאָךְ אֶל־דָּוִד כִּי־גָבְרוּ
עָלֵינוּ הָאֲנָשִׁים וַיֵּצְאוּ אֵלֵינוּ הַשָּׂדֶה וַנְּהִיֶה עֲלֵיהֶם
24 עַד־פֶּתַח הַשָּׁעַר׃ ס וַיֹּרוּ הַמֹּרִים אֶל־עֲבָדֶיךָ
מֵעַל הַחוֹמָה וַיָּמׇתוּ מֵעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ וְגַם עַבְדְּךָ
25 אוּרִיָּה הַחִתִּי מֵת׃ ס וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הַמַּלְאָךְ
כֹּה־תֹאמַר אֶל־יוֹאָב אַל־יֵרַע בְּעֵינֶיךָ אֶת־הַדָּבָר
הַזֶּה כִּי כָזֶה וְכָזֶה תֹּאכַל הֶחָרֶב הַחֲזֵק מִלְחַמְתְּךָ
אֶל־הָעִיר וְהֶרְסָהּ וְחַזְּקֵהוּ׃
26 ס וַתִּשְׁמַע אֵשֶׁת אוּרִיָּה כִּי־מֵת אוּרִיָּה אִישָׁהּ
27 וַתִּסְפֹּד עַל־בַּעְלָהּ׃ ס וַיַּעֲבֹר הָאֵבֶל וַיִּשְׁלַח דָּוִד וַיַּאַסְפָהּ אֶל־בֵּיתוֹ
וַתְּהִי־לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ בֵּן וַיֵּרַע הַדָּבָר אֲשֶׁר
עָשָׂה דָוִד בְּעֵינֵי יְהוָה׃

יב

1 ס וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֶת־נָתָן אֶל־דָּוִד וַיָּבֹא אֵלָיו
וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁנֵי אֲנָשִׁים הָיוּ בְּעִיר אַחַת אֶחָד עָשִׁיר
2 וְאֶחָד רָאשׁ׃ ס לֶעָשִׁיר הָיָה־צֹאן וּבָקָר הַרְבֵּה
3 מְאֹד׃ ס וְלָרָשׁ אֵין־כֹּל כִּי אִם־כִּבְשָׂה אַחַת
קְטַנָּה אֲשֶׁר קָנָה וַיְחַיֶּהָ וַתִּגְדַּל עִמּוֹ וְעִם־בָּנָיו
יַחְדָּו מִפִּתּוֹ תֹאכַל וּמִכֹּסוֹ תִשְׁתֶּה־וּבְחֵיקוֹ תִשְׁכָּב
וַתְּהִי־לוֹ כְּבַת׃
4 ס וַיָּבֹא־הֵלֶךְ לָאִישׁ הֶעָשִׁיר וַיַּחְמֹל
לָקַחַת מִצֹּאנוֹ וּמִבְקָרוֹ לַעֲשׂוֹת לָאֹרֵחַ הַבָּא לוֹ וַיִּקַּח
אֶת־כִּבְשַׂת הָאִישׁ הָרָאשׁ וַיַּעֲשֶׂהָ לָאִישׁ הַבָּא אֵלָיו׃
5 ס וַיִּחַר־אַף דָּוִד בָּאִישׁ מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל־נָתָן חַי־
יְהוָה כִּי בֶן־מָוֶת הָאִישׁ הָעֹשֶׂה זֹאת׃
6 ס וְאֶת־הַכִּבְשָׂה יְשַׁלֵּם אַרְבָּעְתַיִם עֵקֶב אֲשֶׁר
עָשָׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְעַל אֲשֶׁר לֹא־חָמַל׃

22 * Abiit ergo nũcius & venit & narrauit
Dauid omnia quæ ei præceperat Ioab.
23 * Et dixit nũcius ad Dauid: Preualuerũt
aduersũ nos viri, & egressi sunt ad nos in
agrũ. Nos autẽ facto impetu persecuti eos
24 sumus vsq; ad portã ciuitatis. * Et dire-
xerunt iacula sagittarij ad seruos tuos ex
muro desuper, mortuiq; sunt de seruis re-
gis. Quinetiam seruus tuus Vrias Ethæus
25 mortuus est. * Et dixit Dauid ad nunciũ:
Hęc dices Ioab, Nõ te frangat ista res. Va-
rius enim euentus est belli, & nũc hunc &
nunc illũ consumit gladius. Cõforta bel-
latores tuos aduersus vrbẽ vt destruas eã,
26 & exhortare eos. * Audiuit autem vxor
Uriæ quòd mortuus esset Vrias vir suus, &
27 planxit eum. * Transactoq; luctu mis-
Dauid & introduxit eã in domũ suam, &
facta est ei vxor, peperitq; ei filium. Et dis-
plicuit verbum hoc quod fecerat Dauid
coram Domino.

CAP. XII.

1 * MIsit ergo Dominus Nathã ad Dauid.
Qui cùm venisset ad eum, dixit ei:
Duo viri erant in ciuitate vna, vnus diues
2 & alter pauper. * Diues habebat oues &
3 boues plurimos valde: * Pauper autẽ ni-
hil habebat omnino præter ouem vnam
paruulam quã emerat & nutrierat, & quæ
creuerat apud eum cum filiis eius, simul
de pane illius comedens & de calice eius
bibens, & in sinu illius dormiens, erat ei
4 illi sicut filia. * Cùm autem peregrinus
quidam venisset ad diuitem, parcens ille
sumere de ouibus & de bobus suis, vt ex-
hiberet conuiuium peregrino illi qui ve-
nerat ad se, tulit oue viri pauperis, & pa-
rauit cibos homini qui venerat ad se.
5 * Iratus autem indignatione Dauid ad-
uersus hominem illum nimis, dixit ad
Nathan: Viuit Dominus, quoniam filius
6 mortis est vir qui fecit hoc. * Ouem red-
det in quadruplum, eò quòd fecerit ver-
bum istud, & non pepercerit.

22 * Εἶπαρεγένετο ὁ ἄγγελος ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς
ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπήγγειλε τῷ δαυὶδ πάντα ὅσα ἐλάλησεν
23 ἰωάβ. * Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος πρὸς δαυὶδ ὅτι κατεκραταιοῦν
οἱ ἄνδρες ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄνδρες ἐφ' ἡμᾶς εἰς τὸ
πεδίον, καὶ ἐνεβρυθμισεν ἐπ' αὐτοὺς ἕως τῶν θυρῶν τῆς πυλῶ-
24 νος. * καὶ ἐτόξευσαν οἱ τοξόται ἐπὶ σοῦ τοὺς δούλους σου
ἀπὸ τοῦ τείχους, καὶ ἀπέθανον ἀπὸ τῶν δούλων τοῦ βασιλέως,
25 καί γε ὁ δοῦλός σου οὐρίας ὁ χετταῖος τέθνηκεν. * καὶ εἶπε
δαυὶδ πρὸς τὸν ἄγγελον, τάδε ἐρεῖς πρὸς ἰωάβ, μὴ πονη-
ρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου περὶ τοῦ ῥήματος τούτου, ὅτι πο-
τὲ μὲν οὕτως πόλεμος καταφάγεται ἢ ῥομφαία· κραταιώσατε τὸν πόλεμόν σου ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ κατάσκαψον
26 αὐτὴν, καὶ κραταίωσον αὐτόν. * καὶ ἤκουσεν ἡ γυνὴ οὐρίου
ὅτι τέθνηκεν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς οὐρίας, καὶ ἐκόψατο ἐπὶ τὸν
27 ἄνδρα αὐτῆς. * καὶ διῆλθε τὸ πένθος, καὶ ἀπέστειλε δα-
υὶδ, καὶ ἔλαβε τὴν βερσαβεὲ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ
ἐγένετο αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ τίκτει αὐτῷ υἱόν.

ιβ.

1 * Καὶ ἐφάνη πονηρὸν τὸ πρᾶγμα ὃ ἐποίησε δαυὶδ
ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἀπέστειλε κύριος τὸν ναθὰν τὸν προφήτην
πρὸς τὸν δαυίδ· καὶ εἰσῆλθε ναθὰν πρὸς δαυίδ, καὶ εἶπεν
αὐτῷ, ἀπάγγελον δή μοι τῷ κρίσιν ταύτην· δύο ἄνδρες
ἦσαν ἐν μιᾷ πόλει, εἷς πλούσιος καὶ εἷς πένης.
2 * καὶ τῷ πλουσίῳ πρόβατα καὶ βουκόλια πολλὰ
3 σφόδρα. * καὶ τῷ πένητι οὐκ ἦν οὐδέν, ἀλλ' ἢ ἀμνὰς
μία μικρὰ ἣν ἐκτήσατο καὶ περιεποιήσατο καὶ ἐξέθρεψεν
αὐτῷ καὶ συνεξεφάη μετ' αὐτοῦ καὶ μετὰ τῶν τέκνων αὐτοῦ
ἅμα· ἀπὸ τοῦ ἄρτου αὐτοῦ ἤσθιεν, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου
ἔπινε, καὶ ἐν τῇ κόλπῳ αὐτοῦ ἐκάθευδεν, καὶ ἦν αὐτῷ ὡς
4 θυγάτηρ αὐτοῦ. * ἦλθε δὲ ὁδοιπόρος πρὸς τὸν ἄνδρα
τὸν πλούσιον, καὶ ἐφείσατο λαβεῖν ἐκ τοῦ προβάτου αὐτοῦ
καὶ ἐκ τοῦ βουκολίου αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι τῷ ἀνδρὶ τῷ ξένῳ
τῷ ἥκοντι πρὸς αὐτόν, καὶ ἔλαβε τὴν ἀμνάδα τοῦ ἀν-
δρὸς τοῦ πένητος, καὶ ἐθύσεν αὐτὴν καὶ ἐποίησεν αὐτὴν
5 τῷ ἀνδρὶ τῷ ἥκοντι πρὸς αὐτόν. * καὶ ἐθυμώθη δαυὶδ
σφόδρα ὀργὴ ἐπὶ τὸν ἄνδρα· καὶ εἶπεν πρὸς ναθάν, ζῇ
κύριος ὅτι υἱὸς θανάτου ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τοῦτο.
6 * καὶ τὴν ἀμνάδα ἀποτί(σε)τεσσαρασσὸν ἀνθ' ὧν
ἐποίησε τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ ὑπὲρ ὃ οὐκ ἐφείσατο.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[22] Et iuit nuncius, & venit, & indicauit Dauidi omnia quæ mandauit ei Ioab. [23] Et dixit nuncius ad Dauid, Quoniam inualuerunt super nos viri, & exierunt super nos in agro, & propulsauimus eos vsque ad introitum portæ. [24] Et sagittarunt iaculatores super seruos tuos de-super muro, & occisi sunt de seruis regis; & etiam seruus tuus Vrias Hhithæus mortuus est.
[25] Et dixit Dauid ad nunciũ, Sic dices ad Ioab, Non malũ sit in oculis tuis verbũ istud, quia sicut hunc, sic & illum occidit gladius: roborta proelium tuum super vrbem & destrue eam; & confortа eum. [26] Et audiuit vxor Uriah quòd mortuus esset Vriah maritus suus, & planxit super marito suo. [27] Et transiuit luctus eius, & misit Dauid, & collegit illam in domum suam, & fuit ei in vxorem & peperit ei filium: & malum fuit verbum quod fecit Dauid ante Dominum.

CAP. XII.

ET misit Dominus Nathan ad Dauid, & venit ad illum, & dixit ei, Duo viri fuerunt in vrbe vna, vnus diues & alter pauper.
[2] Diuiti fuerunt oues & boues multæ nimis. [3] Et pauperi nihil quicquam nisi agnicula vna parua quam emerat & educarat, & creuerat cum illo & cum filijs eius pariter: de buccella eius comedebat, & de poculo eius bibebat, & in sinu eius recumbebat, & erat illi vt filia.
[4] Et venit viator ad virum diuitem, & pepercit accipere de ouibus suis, & de bobus suis, vt præparet viatori qui venit ad se; & accepit agniculam viri pauperis, & parauit illam viro qui venerat ad se.
[5] Et inualuit indignatio Dauid in virum valdè, & dixit ad Nathan, Viuit ipse Dominus quòd vir obligatus occisioni, vir qui fecit hoc.
[6] Et agniculam reddet, super vnam quatuor, eò quòd fecit rem istam, & eò quòd non abstinuit.

תרגום יונתן

22 וְאָזַל אִיתְגְּבָרָא וַאֲתָא וְחַוִי לְדָוִד יָת כָּל דְּשַׁלְּחֵיהּ יוֹאָב׃
23 וְאֲמַר אִיתְגְּבָרָא לְדָוִד אֲרֵי תַקִּיפוּ עֲלָנָא גַּבְרַיָּא
וּנְפָקוּ לְוָתָנָא לְחַקְלָא וַהֲוֵינָא תְּחוֹתֵיהוֹן עַד תְּרַע קִרְיְתָא׃
24 וְשַׁדּוּ קַשְׁטַיָּא בְּעַבְדָךְ מֵעַל שׁוּרָא וְאִתְקְטָלוּ מֵעַבְדֵי
מַלְכָּא וְאַף עַבְדָךְ אוּרִיָּה חִתָּאָה מִית׃
25 וַאֲמַר דָּוִד לְאִיתְגְּבָרָא כְּדֵין תֵּימַר לְיוֹאָב לָא יְבַאֵשׁ בְּעֵינָךְ יָת
פִּתְגָמָא הָדֵין אֲרֵי כְּדֵין וְכְדֵין חַרְבָּא אָכְלָא דִּינָא
הַדֵּין עַל קְרָבָךְ אַתְקֵיף קְרָבָךְ עַל קִרְיְתָא וּפַנְּיָהּ וְתַקְפִּיהּ׃
26 וְשָׁמְעַת אִתַּת אוּרִיָּה אֲרֵי מִית אוּרִיָּה בַּעְלָהּ
27 וְעַבְּדַת אֵבֶל וְשִׁלַּח דָּוִד וְכַנְּשָׁהּ לְבֵיתֵיהּ וַהֲוַת לֵיהּ לְאִנְתּוּ וְיָלִידַת לֵיהּ בַּר וּבְאֵשׁ פִּתְגָמָא דַּעֲבַד דָּוִד קֳדָם יְיָ׃

יג

1 וְשַׁלַּח יְיָ יָת נָתָן לְוָת דָּוִד וַאֲתָא לְוָתֵיהּ וַאֲמַר לֵיהּ הֲוָה
קַרְתָּא חֲדָא עֲשִׁירָא וְחַד מִסְכֵּינָא׃
2 לְעָשִׁירָא הֲוָה עָנָא וְתוֹרֵי סַגִּיאִין לַחְדָּא׃
3 וּלְמִסְכֵּינָא לֵית כָּל מִדְּעָם אֶלָּהֵן אִמְּרְתָּא חֲדָא זְעִירְתָּא דְּזַנְנָה וְקַיְּמָה
וְרַבְּתָה עִמֵּיהּ וְעִם בְּנוֹהִי כְּחֲדָא מִפִּתְבֵּיהּ הֲוָת מְתַבְּלָא וּמִכָּסֵיהּ הֲוָת שָׁתְיָא וּבְחֵיקֵיהּ הֲוָת שָׁכְבָא וַהֲוָת לֵיהּ כְּבַרְתָּא׃
4 וַאֲתָא אָרְחָא לְגַבְרָא דְּעָשִׁירָא וְחָס לְמִסַּב מֵעָאנֵיהּ וְתוֹרֵיהּ לְמֶעְבַּד
לְאוֹרְחָא דַּאֲתָא לְוָתֵיהּ וְנָסֵיב יָת אִמְּרְתָּא דְּגַבְרָא מִסְכֵּינָא וַעֲבָדָהּ
לְגַבְרָא דַּאֲתָא לְוָתֵיהּ׃
5 וְתָקֵף רְגַז דָּוִד בְּגַבְרָא לַחְדָּא וַאֲמַר לְנָתָן קַיָּם הוּא יְיָ אֲרֵי גְּבַר חַיָּב קְטוֹל עֲבַד דָּא׃
6 וְיָת אִמְּרְתָּא יְשַׁלֵּם עַל תַּד אַרְבְּעָה תַלְיָא דַּעֲבַד יָת פִּתְגָמָא הָדֵין וְעַל דְּלָא חָס׃

7 ׃ וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל־דָּוִד אַתָּה הָאִישׁ כֹּה־אָמַר יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי מְשַׁחְתִּיךָ לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל
וְאָנֹכִי הִצַּלְתִּיךָ מִיַּד שָׁאוּל ׃
8 ׃ וָאֶתְּנָה לְךָ אֶת־בֵּית אֲדֹנֶיךָ וְאֶת־נְשֵׁי אֲדֹנֶיךָ
בְּחֵיקֶךָ וָאֶתְּנָה לְךָ אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה וְאִם־
מְעָט וְאֹסִפָה לְּךָ כָּהֵנָּה וְכָהֵנָּה ׃
9 ׃ מַדּוּעַ בָּזִיתָ אֶת־דְּבַר יְהוָה לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינָו
אֵת אוּרִיָּה הַחִתִּי הִכִּיתָ בַחֶרֶב וְאֶת־אִשְׁתּוֹ לָקַחְתָּ
לְּךָ לְאִשָּׁה וְאֹתוֹ הָרַגְתָּ בְּחֶרֶב בְּנֵי עַמּוֹן ׃
10 ׃ וְעַתָּה לֹא־תָסוּר חֶרֶב מִבֵּיתְךָ עַד־עוֹלָם
עֵקֶב כִּי בְזִתָנִי וַתִּקַּח אֶת־אֵשֶׁת אוּרִיָּה הַחִתִּי
11 לִהְיוֹת לְךָ לְאִשָּׁה ׃ ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי מֵקִים
עָלֶיךָ רָעָה מִבֵּיתֶךָ וְלָקַחְתִּי אֶת־נָשֶׁיךָ לְעֵינֶיךָ
וְנָתַתִּי לְרֵעֶיךָ וְשָׁכַב עִם־נָשֶׁיךָ לְעֵינֵי הַשֶּׁמֶשׁ
12 הַזֹּאת ׃ ׃ כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ בַסָּתֶר וַאֲנִי אֶעֱשֶׂה
אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה נֶגֶד כָּל־יִשְׂרָאֵל וְנֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ ׃
13 ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־נָתָן חָטָאתִי לַיהוָה וַיֹּאמֶר נָתָן
אֶל־דָּוִד גַּם־יְהוָה הֶעֱבִיר חַטָּאתְךָ לֹא תָמוּת ׃
14 ׃ אֶפֶס כִּי־נִאֵץ נִאַצְתָּ אֶת־אֹיְבֵי יְהוָה בַּדָּבָר
הַזֶּה גַּם הַבֵּן הַיִּלּוֹד לְךָ מוֹת יָמוּת ׃
15 ׃ וַיֵּלֶךְ נָתָן אֶל־בֵּיתוֹ וַיִּגֹּף יְהוָה אֶת־הַיֶּלֶד
אֲשֶׁר יָלְדָה אֵשֶׁת־אוּרִיָּה לְדָוִד וַיֵּאָנַשׁ ׃
16 ׃ וַיְבַקֵּשׁ דָּוִד אֶת־הָאֱלֹהִים בְּעַד הַנָּעַר וַיָּצָם
דָּוִד צוֹם וּבָא וְלָן וְשָׁכַב אָרְצָה ׃
17 ׃ וַיָּקֻמוּ זִקְנֵי בֵיתוֹ עָלָיו לַהֲקִימוֹ מִן־הָאָרֶץ וְלֹא
18 אָבָה וְלֹא־בָרָה אִתָּם לָחֶם ׃ ׃ וַיְהִי בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי וַיָּמָת הַיָּלֶד וַיִּרְאוּ עַבְדֵי דָוִד לְהַגִּיד לוֹ
כִּי־מֵת הַיֶּלֶד כִּי אָמְרוּ הִנֵּה בִהְיוֹת הַיֶּלֶד חַי דִּבַּרְנוּ
אֵלָיו וְלֹא־שָׁמַע בְּקוֹלֵנוּ וְאֵיךְ נֹאמַר אֵלָיו מֵת
הַיֶּלֶד וְעָשָׂה רָעָה ׃

7 *Dixit aũt Nathan ad Dauid, Tu es ille
vir. Hæc dicit Dñs Deus Israel: Ego vnxi
te in regem super Israel, & ego erui te de
8 manu Saul. *Et dedi tibi domũ dñi tui,
& vxores dñi tui in sinu tuo, dedique tibi
domũ Israel & Iuda; & si parua sunt ista,
9 adijciã tibi multò maiora. *Quare ergo
C contempsisti verbũ Dñi, vt faceres malũ
in cõspectu meo? Vriã Ethęum percussisti
gladio, & vxorem illius accepisti in vxorẽ
tibi, & interfecisti eum gladio filiorũ Am-
10 non. *Quamobrẽ non recedet gladius de
domo tua vsq; in sempiternum, eò q: de-
spexeris me, & tuleris vxorem Vriæ Ethei,
11 vt esset vxor tua. *Itaque hæc dicit Do-
minus, Ecce ego suscitabo super te ma-
lum de domo tua, & tollam vxores tuas
in oculis tuis, & dabo proximo tuo, &
dormiet cum vxoribus tuis in oculis So-
12 lis huius. *Tu enim fecisti abscondite;
D ego autem faciam verbum istud in con-
spectu omnis Israel, & in conspectu Solis.
13 *Et dixit Dauid ad Nathan, Peccaui
Domino. Dixítque Nathan ad Dauid, Do-
minus quoq; transtulit peccatum tuum:
14 non morieris. *Veruntamen quoniã bla-
sphemare fecisti inimicos Domini pro-
pter verbum hoc, filius qui natus est tibi,
15 morte morietur. *Et reuersus est Nathan
in domum suam. Percussítque Dominus
paruulum quem peperit vxor Vriæ Da-
16 uid, & desperatus est. *Deprecatúsq; est
Dauid Deum pro paruulo, & ieiunauit
Dauid ieiunio, & ingressus seorsum iacuit
17 super terram. *Venerunt autem seniores
domus eius, cogentes eum vt surgeret de
terra. Qui noluit, nec comedit cũ eis pa-
18 bum. *Accidit autem die septima vt mo-
reretur infans, timuerúntq; serui Dauid
nunciare ei quòd mortuus esset paruu-
lus. dixerũt enim, Ecce cùm paruulus ad-
huc viueret, loquebamur ad eum, & non
E audiebat vocem nostram; quanto magis si
dixerimus, Mortuus est puer, se affliget?

תרגום יונתן

7 וַאֲמַר נָתָן לְדָוִד אַתְּ גַּבְרָא כְּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל אֲנָא מְשַׁחְתָּךְ לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל וַאֲנָא שֵׁיזֵבְתָּךְ מִידָא דְשָׁאוּל ׃
8 וִיהָבִית לָךְ יָת בֵּית רִבּוֹנָךְ וְיָת נְשֵׁי רִבּוֹנָךְ בְּחֵיקָךְ וִיהָבֵית לָךְ יָת בֵּית יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה וְאִם זְעֵיר וְאוֹסִיף לָךְ כְּאִילֵין וּכְאִילֵין ׃
9 מָדֵין כַּסַּרְתָּ עַל פִּתְגָּמָא דַיְיָ לְמֶעְבַּד דְּבִישׁ קֳדָמַי וְיָת אוּרִיָּה חִתָּאָה קְטַלְתָּ בְחַרְבָּא וְיָת אִתְּתֵיהּ נְסַבְתָּא לָךְ לְאִיתּוּ וְיָתֵיהּ קְטַלְתָּא בְחַרְבָּא דִבְנֵי עַמּוֹן ׃
10 וּכְעַן לָא תִפְסוֹק חַרְבָּא מִן אֱנָשׁ בֵּיתָךְ עַד עָלְמָא חֲלָף דַּאֲשֵׁיטְתָּנִי וּנְסַבְתָּא יָת אִתַּת אוּרִיָּה חִתָּאָה לְמֶהֱוֵי לָךְ לְאִתּוּ ׃
11 כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים הָא אֲנָא מְקִים עֲלָךְ בִּישָׁא מִבֵּיתָךְ וְאֶדְבַּר יָת נְשָׁךְ לְעֵינָךְ וְאֶתֵּן לְחַבְרָךְ וְיִשְׁכּוֹב עִם נְשָׁךְ לְעֵינֵי שִׁמְשָׁא הָדָא ׃
12 אֲרֵי אַתְּ עֲבַדְתָּ בְסִתְרָא וַאֲנָא אַעֲבֵיד יָת פִּתְגָּמָא הָדֵין קֳדָם כָּל יִשְׂרָאֵל וּקֳדָם שִׁמְשָׁא ׃
13 וַאֲמַר דָּוִד לְנָתָן חָבֵית קֳדָם יְיָ וַאֲמַר נָתָן לְדָוִד אַף יְיָ אַעְבַּר חוֹבָךְ לָא תְמוּת ׃
14 בְּרַם אֲרֵי סַפָּחָה פְתַחְתָּא פוּמָא לְסָנְאֵי עַמָּא דַיְיָ בְּפִתְגָּמָא הָדֵין אַף בְּרָא דְאִתְיְלִיד לָךְ מִמָּת יְמוּת ׃
15 וַאֲזַל נָתָן לְבֵיתֵיהּ וְתַבַּר יְיָ יָת רַבְיָא דִילֵידַת אִתַּת אוּרִיָּה לְדָוִד וְאִתְּשֵׁן ׃
16 וּבְעָא דָוִד רַחֲמִין מִן קֳדָם יְיָ עַל רַבְיָא וְצָם דָּוִד צוֹמָא וְעַל וּבָת וּשְׁכֵיב עַל אַרְעָא ׃
17 וְקָמוּ סָבֵי בֵיתֵיהּ עֲלוֹהִי לְאַקָּמוּתֵיהּ מִן אַרְעָא וְלָא אֲבָה וְלָא אֲכַל עִמְּהוֹן לַחְמָא ׃
18 וַהֲוָה בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וּמִית רַבְיָא וּדְחִילוּ עַבְדֵי דָוִד לְחַוָּאָה לֵיהּ אֲרֵי מִית רַבְיָא אֲרֵי אֲמַרוּ הָא כַּד הֲוָה רַבְיָא קַיָּים מַלֵּילְנָא עִמֵּיהּ וְלָא קַבֵּיל מִנָּנָא וְאֵיכְדֵין נֵימַר לֵיהּ מִית רַבְיָא וְיַעֲבֵיד בִּישְׁתָא ׃

**Et dixit Nathan ad Dauid, Tu es vir qui* 7
fecisti hoc. hæc dicit Dominus Deus Israel,
Ego vnxi te in regem super Israel, & ego elegi
te de manu Saul.
**Et dedi tibi domum domini tui, & vxo-* 8
res eius in sinu tuo, & dedi tibi domũ Israel et
Iuda: & si pauca tibi sunt, addã tibi sicut hæc.
**Et quare contempsisti verbum Domini vt* 9
faceres malum coram eo? Vriam Chettæum
percussisti in gladio, & vxorem illius accepisti
tibi ipsi in vxorem, & eum interfecisti in gla-
dio filiorum Ammon.
**Et nunc non auferetur gladius de domo* 10
tua in sempiternum causa huius, quia contem-
psisti me, & accepisti vxorem Vriæ Chettæi ti-
bi ipsi vxorem.
**Hæc dicit Dominus, Ecce ego suscitabo su-* 11
per te mala de domo tua, et tollam vxores tuas
coram te, & dabo eas proximo tuo, & dormiet
cum vxoribus tuis coram Sole hoc.
**Quia tu fecisti in abscondito, ego autem fa-* 12
ciam verbum istud in conspectu omnis Israel,
& in conspectu Solis huius.
**Et dixit Dauid ad Nathan, Peccaui Do-* 13
mino: & dixit Nathan ad Dauid, Et Domi-
nus abstulit peccatũ tuum, & tu non morieris.
**Veruntamen quia irritans irritasti in ini-* 14
micis Dominũ in verbo hoc, & filius tuus qui
natus est tibi, morte morietur.
**Et reuersus est Nathan in domum suam,* 15
& percussit Deus puerum quem peperit vxor
*Vriæ Dauid, & ægrotabat. *Et deprecatus* 16
est Dauid Dominũ pro puero, & ieiunauit Da
uid ieiunio, & ingressus est & mansit super
*terram. *Et surrexerunt seniores domus eius* 17
ad eum, vt eleuarent eum de terra, & non vo-
luit, neque cœnauit panem cum eis.
**Factum est autem in die septima & mor-* 18
tuus est puer, & timuerunt serui Dauid nun-
ciare ei, quòd mortuus esset puer, dicentes:
Quod adhuc puero viuente loquebamur ad eũ,
& non audiebat vocem nostram, & quomodo
dicemus ad eum quòd mortuus est puer, & fa-
ciet mala?

7 *καὶ εἶπε ναθὰν πρὸς δαυὶδ, σὺ εἶ ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας
τοῦτο· τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ, ἐγώ ἔχρισά σε
εἰς βασιλέα ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ, καὶ ἐγὼ ἐξελεξάμην σε ἐκ
χειρὸς σαοὺλ.
8 *καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον τοῦ κυρίου σου, καὶ τὰς γυναῖ-
κας αὐτοῦ εἰς τὸν κόλπον σου, καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον ἰσραὴλ
καὶ ἰούδα· καὶ εἰ ὀλίγα σοί ἐστι, προσθήσω σοι καθὼς ταῦτα.
9 *καὶ τί ὅτι ἐξουδένωσας τὸν λόγον κυρίου τοῦ ποιῆσαι τὸ
πονηρὸν ἐνώπιον αὐτοῦ; τὸν οὐρίαν τὸν χετταῖον ἐπάταξας
ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἔλαβες σεαυτῷ εἰς
γυναῖκα, καὶ αὐτὸν ἀπέκτεινας ἐν ῥομφαίᾳ υἱῶν ἀμμών.
10 *καὶ νῦν οὐκ ἐξαρθήσεται ῥομφαία ἐκ τοῦ οἴκου σου εἰς
τὸν αἰῶνα ἕνεκεν τούτου, ὅτι ἐξουδένωσάς με, καὶ ἔλαβες τὴν
γυναῖκα οὐρίου τοῦ χετταίου σεαυτῷ γυναῖκα.
11 *τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγερῶ ἐπὶ σὲ κακὰ ἐκ
τοῦ οἴκου σου, καὶ λήψομαι τὰς γυναῖκάς σου ἐνώπιόν σου,
καὶ δώσω αὐτὰς τῷ πλησίον σου, καὶ κοιμηθήσεται μετὰ τῶν
γυναικῶν σου ἐνώπιον τοῦ ἡλίου τούτου·
12 *ὅτι σὺ ἐποίησας ἐν κρυφῇ, ἐγὼ δὲ ποιήσω τὸ ῥῆμα
τοῦτο ἐνώπιον παντὸς ἰσραὴλ καὶ ἐνώπιον τοῦ ἡλίου τούτου.
13 *καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ναθὰν, ἡμάρτηκα τῷ κυρίῳ·
καὶ εἶπε ναθὰν πρὸς δαυὶδ, καὶ κύριος ἀφεῖλε τὸ ἁμάρ-
τημά σου, καὶ σὺ μὴ ἀποθάνῃς.
14 *πλὴν ὅτι παροργίζων παρώργισας ἐν τοῖς ὑπε-
ναντίοις τὸν κύριον ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ὁ υἱός σου ὁ τεχθέ-
μενός σοι θανάτῳ ἀποθανεῖται.
15 *καὶ ἀπῆλθε ναθὰν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· καὶ ἐπάταξεν ὁ
θεὸς τὸ παιδίον ὃ ἔτεκεν ἡ γυνὴ οὐρίου τῷ δαυὶδ, καὶ ἠρ-
16 ρώστει. *καὶ ἠξίου δαυὶδ τὸν κύριον ὑπὲρ τοῦ παιδίου,
καὶ ἐνήστευσεν δαυὶδ νηστείαν, καὶ εἰσῆλθεν καὶ ηὐλίσθη
17 ἐπὶ τὴν γῆν. *καὶ ἀνέστησαν οἱ πρεσβύτεροι τοῦ οἴκου
αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, τοῦ ἐγεῖραι αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ οὐκ
ἐβούλετο, οὐδὲ συνεδείπνησεν ἄρτον μετ' αὐτῶν.
18 *ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ καὶ ἀπέθανε τὸ παι-
δίον, καὶ ἐφοβήθησαν οἱ δοῦλοι δαυὶδ ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ, ὅτι
τέθνηκε τὸ παιδίον, λέγοντες· ὅτι ἔτι τοῦ παιδίου ζῶντος
ἐλαλοῦμεν πρὸς αὐτόν, καὶ οὐκ ἤκουεν τῆς φωνῆς ἡμῶν, καὶ
πῶς εἴπωμεν πρὸς αὐτὸν ὅτι τέθνηκεν τὸ παιδίον, καὶ
ποιήσει κακά;

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

7 Et dixit Nathan ad Dauid, Tu es vir ille. sic dixit Dominus Elohim Deus Israel, Ego vnxi te vt esses rex super Israel, & ego liberaui
te de manu Saul.
8 Et dedi tibi domum domini tui & vxores domini tui, concubinas tuas, & dedi tibi domum Israel, & Iehu-
dah: & si parum est, & addam tibi secundum ista & ista.
9 Vt quid contempsisti super verbum Domini, faciendo quod malum est ante
me? & Vriah Hhithæum occidisti in gladio, & vxorem illius accepisti tibi in vxorem, & illum occidisti in gladio filiorum Ghamon?
10 Et nunc non deficiet gladius ab hominibus domus tuæ vsque in sæculum, eò quòd spreuisti me, & accepisti vxorem Vriah Hhi-
thæi vt esset tibi in vxorem.
11 Sic dixit Dominus Elohim, Ecce ego suscito super te malum de domo tua, & accipiam vxores tuas in
oculis tuis, & dabo socio tuo, & cubabit cum vxoribus tuis in oculis Solis huius.
12 Quia tu fecisti in abscondito, & ego
faciam verbum hoc ante omnem Israel & ante Solem.
13 Et dixit Dauid ad Nathan, Peccaui ante Dominum. & dixit Nathan
ad Dauid, Etiam Dominus transtulit peccatum tuum, non morieris.
14 Verùm quoniam aperiendo aperuisti os odientium
populum Domini in verbo hoc, etiam filius qui natus est tibi, moriendo morietur.
15 Et abijt Nathan ad domum suam,
& fregit Dominus puerum quem peperit vxor Vriah, & debilitatus est.
16 Et quæsiuit Dauid misericordias ab ante Dominum
super infantem, & ieiunauit Dauid ieiunium, & ingressus est & pernoctauit, & cubuit super terram.
17 Et surrexerunt senes domus eius super illum vt erigerent illum de terra, & noluit, & non comedit cum illis panem.
18 Et fuit in die septimo, & mortuus est puer, & timuerunt serui Dauid indicare illi quòd mortuus esset puer: nam dixerunt, Ecce
quando erat puer superstes, locuti sumus cum illo, & non audiuit nos: & quomodo dicemus illi, Mortuus est infans, & faciet malum?

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

19 וירא דוד כי עבדיו מתלחשים ויבן דוד כי
מת הילד ויאמר דוד אל־עבדיו המת הילד
20 ויאמרו מת׃ ויקם דוד מהארץ וירחץ ויסך
ויחלף שמלתו ויבא בית־יהוה וישתחו ויבא
אל־ביתו וישאל וישימו לו לחם ויאכל׃
21 ויאמרו עבדיו אליו מה הדבר הזה אשר
עשיתה בעבור הילד חי צמת ותבך וכאשר מת
הילד קמת ותאכל לחם׃
22 ויאמר בעוד הילד חי צמתי ואבכה כי
אמרתי מי יודע יחנני יהוה וחי הילד׃
23 ועתה מת למה זה אני צם האוכל להשיבו
עוד אני הלך אליו והוא לא־ישוב אלי׃
24 וינחם דוד את בת־שבע אשתו ויבא אליה
וישכב עמה ותלד בן ויקרא את־שמו שלמה
ויהוה אהבו׃
25 וישלח ביד נתן הנביא ויקרא את־שמו
26 ידידיה בעבור יהוה׃ וילחם יואב ברבת בני
27 עמון וילכד את־עיר המלוכה׃ וישלח יואב
מלאכים אל־דוד ויאמר נלחמתי ברבה גם־
28 לכדתי את־עיר המים׃ ועתה אסף את־יתר
העם וחנה על־העיר ולכדה פן־אלכד אני את־
העיר ונקרא שמי עליה׃
29 ויאסף דוד את־כל־העם וילך רבתה וילחם
30 בה וילכדה׃ ויקח את־עטרת מלכם מעל
ראשו ומשקלה ככר זהב ואבן יקרה ותהי על־
ראש דוד ושלל העיר הוציא הרבה מאד׃
31 ואת־העם אשר־בה הוציא וישם במגרה
ובחרצי הברזל ובמגזרות הברזל והעביר אותם
במלבן וכן יעשה לכל ערי בני־עמון וישב דוד
וכל־העם ירושלם׃

19 *Cùm ergo Dauid audiſſet ſeruos ſuos
muſsitãtes, intellexit q mortuus eſſet in-
fantulus. dixítq; ad ſeruos ſuos, Nũ mor-
tuus eſt puer? Qui reſponderunt ei, Mor-
20 tuus eſt. *Surrexit ergo Dauid de terra, &
lotus vnctúſq; eſt. Cúmq; mutaſſet veſtẽ,
ingreſſus eſt domũ Dñi & adorauit & ve-
nit in domũ ſuam, petiuítq; vt poneret ei
21 panẽ, & comedit. *Dixerũt aũt ei ſerui ſui,
Quis eſt ſermo quẽ feciſti? Propter infan
tẽ cùm adhuc viueret ieiunaſti & flebas,
mortuo aũt puero ſurrexiſti & comediſti
22 panem? *Qui ait: Propter infantẽ dum
F adhuc viueret ieiunaui & fleui. Dicebam
enim, Quis ſcit ſi fortè donet eũ mihi Do
23 minus & viuat infans? *Nunc autẽ quia
mortuus eſt, quare ieiuno? Nũquid pote-
ro reuocare eum amplius? Ego vadam ma
gis ad eũ, ille verò non reuertetur ad me.
24 *Et conſolatus eſt Dauid Berſabee vxorẽ
ſuã, ingreſſúſq; ad eam dormiuit cum ea.
Quæ genuit filiũ, & vocauit nomen eius
25 Salomon, & Dñs dilexit eũ. *Miſitque in
manu Nathã prophetæ, & vocauit nomẽ
eius, Amabilis Dño, eo q diligeret eũ Dñs.
26 *Igitur pugnabat Ioab contra Rabbath
filiorum Ammon, & expugnabat vrbẽ re-
27 giam. *Miſitq; Ioab nuncios ad Dauid,
G dicens: Dimicaui aduerſum Rabba, & ca-
28 pienda eſt vrbs aquarũ. *Nunc igitur con
grega reliquã partem populi, & obſide ci
uitatem & cape eam, ne cùm à me vaſtata
fuerit vrbs, nomini meo aſcribatur victo-
29 ria. *Congregauit itaq; Dauid omnẽ po-
pulum, & profectus eſt aduerſum Rabba.
30 Cúmq; dimicaſſet cepit eã: *Et tulit dia-
dema regis eorũ de capite eius pódo auri
talentum habens gemmas precioſiſſimas,
& impoſitum eſt ſuper caput Dauid. Sed
& prædam ciuitatis aſportauit multã val-
31 dè. *Populum quoque eius adducens
ſerrauit, & circumegit ſuper eos ferrata
carpenta. Diuiſitq; cultris & traduxit in
typo laterum. Sic fecit vniuerſis ciuitati-
bus filiorum Ammon. Et reuerſus eſt Dauid & omnis exercitus in Ieruſalem.

*Et vidit Dauid ſeruos ſuos quòd muſſitãt, 19
& ſenſit Dauid quòd mortuus eſſet puer: &
dixit Dauid ad ſeruos ſuos, Si mortuus eſt
puer? & dixerunt, Mortuus eſt. *Et ſur- 20
rexit Dauid de terra, & lauit ſe, & vnxit ſe,
& mutauit veſtem ſuam, & ingreſſus eſt in
domum Dei, & adorauit eum, & ingreſſus eſt
in domum ſuam, & petiuit panẽ vt comederet.
*Et dixerunt ei ſerui ſui, Quis ſermo iſte 21
quem feciſti? adhuc enim infante viuente ieiu-
naſti & flebas, & vt mortuus eſt puer, ſurre-
xiſti & comediſti panem, & bibiſti vinum?
*Et dixit Dauid, Adhuc puero viuente ie- 22
iunaui & fleui, quia dixi, Quis nouit ſi miſere-
bitur mei Dominus, & viuet infans?
*Nunc autẽ mortuus eſt infans: quare igi- 23
tur ieiunabo ego? nunquid potero vt reducam
eum? ego vadam ad eum, ipſe autem non reuer
tetur ad me. *Et conſolatus eſt Dauid vxo- 24
rem ſuam Berſabee, & ingreſſus eſt ad eã, &
dormiuit cum ea, et concepit & peperit filium,
& vocauit nomen eius Solomon, & Dominus
dilexit eum. *Et miſit in manu Nathan pro- 25
phetæ, & vocauit nomen eius Ieddidia in ver-
bo Domini. *Et expugnauit Ioab Rabbath 26
filiorum Ammon, & cepit vrbem regni. *Et 27
miſit Ioab nuncios ad Dauid, dicens: Expu-
gnaui Rabbath & cepi vrbem aquarum.
*Et nunc congrega reliquam partem popu- 28
li, & caſtrametare contra ciuitatem, & cape
eam tu, ne præoccupem eam ego vrbem, & vo
cetur nomen meum ſuper eam.
*Et cõgregauit Dauid omnem populum, & 29
profectus eſt aduerſum Rabbath, & expugna-
uit eam & cepit eam: *Et tulit diadema re- 30
gis eorum de capite eius, & pondus eius talen-
tum auri, & lapidis precioſi, & erat ſuper ca-
put Dauid, & ſpolia ciuitatis aſportauit multa
valdè. *Et populum qui in ea eduxit, & 31
poſuit in ſerra, & in tribulis ferreis, & aſcijs
ferreis, & circumegit eos per aciem; & ſic
faciebat vniuerſis ciuitatibus filiorum Am-
mon: & reuerſus eſt Dauid & omnis populus
in Hieruſalem.

19 *καὶ εἶδεν δαυὶδ τοὺς παῖδας αὐτοῦ ὅτι ψιθυρίζουσι, καὶ
ἐνόησε δαυὶδ ὅτι τέθνηκε τὸ παιδίον· καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς
τοὺς παῖδας αὐτοῦ, εἰ τέθνηκε τὸ παιδίον; καὶ εἶπον, τέθνηκεν.
20 *καὶ ἀνέστη δαυὶδ ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐλούσατο καὶ ἐχρίσατο, καὶ
ἤλλαξε τὸν ἱματισμὸν αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ
καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,
21 καὶ ᾔτησεν ἄρτον φαγεῖν. *καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ παῖ-
δες αὐτοῦ, τίς ὁ λόγος οὗτος ὃν πεποίηκας; ἔτι γὰρ τοῦ παιδίου
ζῶντος ἐνήστευες καὶ ἔκλαιες· καὶ ὡς ἀπέθανε τὸ παιδάριον,
22 ἀνέστης καὶ ἔφαγες ἄρτον καὶ πέπωκας οἶνον; *καὶ εἶπε
δαυὶδ, ἔτι τοῦ παιδίου ζῶντος ἐνήστευον καὶ ἔκλαιον, ὅτι εἶπον,
τίς οἶδεν εἰ ἐλεήσει με κύριος, καὶ ζήσεται τὸ παιδίον;
23 *νῦν δὲ τέθνηκεν τὸ παιδάριον, ἵνα τί οὖν νηστεύσω ἐγώ;
μὴ δυνήσομαι τοῦ ἐπιστρέψαι αὐτό; ἐγὼ πορεύσομαι
πρὸς αὐτόν, αὐτὸς δὲ οὐκ ἀναστρέψει πρός με.
24 *καὶ παρεκάλεσε δαυὶδ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ βηρ-
σαβεαί, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν, καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς,
καὶ συνέλαβε καὶ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ
σολομών, καὶ κύριος ἠγάπησεν αὐτόν.
25 *καὶ ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ ναθὰν τοῦ προφήτου, καὶ
ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰεδδιδία ἐν λόγῳ κυρίου.
26 *καὶ ἐπολέμησεν ἰωὰβ τὴν ῥαββὰθ υἱῶν ἀμμών, καὶ
27 προκατελάβετο τὴν πόλιν τῆς βασιλείας. *καὶ ἀπέστει-
λεν ἰωὰβ ἀγγέλους πρὸς δαυίδ, λέγων· πεπολέμηκα τὴν
ῥαββὰθ καὶ κατελαβόμην τὴν πόλιν τῶν ὑδάτων.
28 *καὶ νῦν συνάγαγε τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ, καὶ
παρέμβαλε ἐπὶ τὴν πόλιν· καὶ προκατάλαβου αὐτὴν
σύ, ὅπως μὴ προκαταλάβωμαι αὐτὴν ἐγὼ τὴν πόλιν,
29 καὶ κληθῇ τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτήν. *καὶ συνήγαγε
δαυὶδ πάντα τὸν λαόν, καὶ ἐπορεύθη εἰς ῥαββάθ, καὶ ἐπο-
30 λέμησεν αὐτὴν καὶ κατελάβετο αὐτήν. *καὶ ἔλαβε τὸν
στέφανον τοῦ βασιλέως αὐτῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ· καὶ ὁ
σταθμὸς αὐτοῦ τάλαντον χρυσίου, καὶ λίθου τιμίου· καὶ ἦν
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δαυίδ· καὶ τὰ σκῦλα τῆς πόλεως ἐξήνεγκε
31 πολλὰ σφόδρα. *καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ ἐξήγαγε,
καὶ ἔθηκεν ἐν τῷ πρίονι καὶ ἐν τοῖς τριβόλοις τοῖς σιδηροῖς, καὶ
σκεπάρνοις σιδηροῖς, καὶ περιήγαγεν αὐτοὺς διὰ τοῦ πλινθίου,
καὶ οὕτως ἐποίει πάσαις ταῖς πόλεσιν υἱῶν ἀμμών· καὶ
ἀνέστρεψε δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ λαὸς εἰς ἱερουσαλήμ.

תרגום יונתן

19 וחזא דוד ארי עבדוהי מלחשין וסבר דוד ארי מית רביא ואמר דוד לעבדוהי המית רביא ואמרו מית׃ 20 וקם דוד מארעא ואסחי ושף ושני כסותיה ועל לבית מקדשא דיוי וסגיד ואתא לביתיה ושאיל ושויאו ליה לחמא ואכל׃ 21 ואמרו עבדוהי ליה מה פתגמא הדין דעבדתא עד דרביא קיים צמתא ובכיתא וכד מית רביא קמתא ואכלתא לחמא׃ 22 ואמר עד דרביא קיים צמית ובכית ארי אמרית מן ידע דילמא יהרחים עלי מן קדם יוי ויחי רביא׃ 23 וכען מית למה דנן אנא צאים האיכול לאתבותיה עוד אנא אזיל לותיה והוא לא תאיב לותי׃ 24 ונחים דוד ית בת שבע אתתיה ועל לותה ושכיב עמה וילידת בר וקרא ית שמיה שלמה ויוי רחים ליה׃ 25 ושלח ביד נתן נביא וקרא ית שמיה ידידיה בעבור יוי׃ 26 ואגיח קרבא יואב ברבת בני עמון וכבש ית קרית מלכותא׃ 27 ושלח יואב אזגדין לות דוד ואמר אגחית קרבא ברבה ואף כבשית ית קרית מיא׃ 28 וכען כנוש ית שאר עמא ושרו על קרתא וכבשה דילמא אכבוש אנא ית קרתא ויתקרי שמי עלה׃ 29 וכנש דוד ית כל עמא ואזל לרבה ואגיח קרבא בה וכבשה׃ 30 ונסיב ית כלילא דמלכהון מעל רישיה ומתקלה ככרא דדהבא ובה אבן טבא והוה על רישא דדוד ועדת קרתא אפיק סגי לחדא׃ 31 וית עמא דבה אפיק וסמר במסרין ובמורגי ברזלא ובמגזרי ברזלא וגרר יתהון בשוקיא וכן עבד לכל קרוי בני עמון ותב דוד וכל עמא לירושלם׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

19 Et vidit Dauid quòd ſerui eius muſſitarent, & ſuſpicatus eſt Dauid quòd mortuus eſſet puer: & dixit Dauid ſeruis ſuis, Num mortuus eſt puer? & dixerunt, Mortuus eſt. 20 Et ſurrexit Dauid de terra, & lauit ſe, & vnxit ſe, & mutauit veſtimentum ſuum, & intrauit in domum ſanctuarij Domini, & adorauit, & venit ad domum ſuam, & petiuit: & poſuerunt illi panem & comedit. 21 Et dixerunt ſerui eius illi, Quod verbum eſt hoc quod feciſti? quoad puer manſit, ieiunaſti & fleuiſti; & quando mortuus eſt puer, ſurrexiſti & comediſti panem. 22 Et dixit, Quoad puer manſit, ieiunaui & fleui, quia dixi, Quis nouit, ſi forſan miſericordia erit ſuper me ab-ante Dominum, & viuet puer? 23 Eo nunc mortuo, ad quid ego ieiuno? num potero reducere illum? adhuc ego ibo ad illum, & ille non redibit ad me. 24 Et conſolatus eſt Dauid Bathſebagh vxorem ſuam, & venit ad eam, & cubuit cum ea, & peperit filium, & vocauit nomen eius Selomoh, & Dominus miſertus eſt illius. 25 Et miſit in manu Nathan prophetæ, & vocauit nomen eius Iedidiah propter Dominum. 26 Et iniuit prœlium Ioab cum Rabath filiorum Ghamon, & ſubegit vrbem regiam. 27 Et miſit Ioab nuncios ad Dauid, & dixit: Iniui bellum in Rabath, & etiam ſubegi vrbem regiam. 28 Et nunc congrega reliquum populum, & ponant caſtra ſuper vrbem, & ſubige eam, ne fortè ſubigam vrbem, & vocetur nomen meum ſuper illam. 29 Et congregauit Dauid omnem populum, & iuit ad Rabath, & iniuit prœlium cum ea, & ſubegit eam. 30 Et tulit diadema regis illorum deſuper capite eius, & pondus illius Chichera auri, & in illo lapis bonus; & fuit ſuper caput ipſius Dauid, & ſpolia vrbis eduxit multa valdè. 31 Et populum qui erat in illa, eduxit, & ſerrauit illos in ſerris, & in tribulis ferri, & in ſecuribus ferri, & lacerauit illos in plateis; & ſic fecit omnibus vrbibus filiorum Ghamon: & redijt Dauid & omnis populus in Ieruſalem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

יג

1 ויהי אחרי־כן ולאבשלום בן־דויד אחות יפה
2 ושמה תמר ויאהבה אמנון בן־דויד: ויצר
לאמנון להתחלות בעבור תמר אחתו כי בתולה
היא ויפלא בעיני אמנון לעשות לה מאומה:
3 ולאמנון רע ושמו יונדב בן־שמעה אחי דויד
ויונדב איש חכם מאד: 4 ויאמר לו מדוע
אתה ככה דל בן־המלך בבקר בבקר הלוא תגיד
לי ויאמר לו אמנון את־תמר אחות אבשלם אחי
אני אהב: 5 ויאמר לו יהונדב שכב על־
משכבך והתחל ובא אביך לראותך ואמרת אליו
תבא נא תמר אחתי ותברני לחם ועשתה לעיני
את־הבריה למען אשר ארא ואכלתי מידה:
6 וישכב אמנון ויתחל ויבא המלך לראתו
ויאמר אמנון אל־המלך תבוא־נא תמר אחותי
ותלבב לעיני שתי לבבות ואברה מידה:
7 וישלח דויד אל־תמר הביתה לאמר לכי נא
בית אמנון אחיך ועשי־לו הבריה:
8 ותלך תמר בית אמנון אחיה והוא שכב
ותקח את־הבצק ותלוש ותלבב לעיניו ותבשל
9 את־הלבבות: ותקח את־המשרה ותצק
לפניו וימאן לאכול ויאמר אמנון הוציאו כל־
איש מעלי ויצאו כל־איש מעליו:
10 ויאמר אמנון אל־תמר הביאי הבריה החדר
ואברה מידך ותקח תמר את־הלבבות אשר
עשתה ותבא לאמנון אחיה החדרה:
11 ותגש אליו לאכל ויחזק בה ותאמר לו אל־אחי אל־
12 שכבי עמי אחותי: ותאמר לו אל־אחי אל־
תענני כי לא־יעשה כן בישראל אל־תעשה את־
הנבלה הזאת:

CAP. XIII.

1 A FActum est autē post hæc vt Absalom filij Dauid sororē speciosissimā vocabulo Thamar adamaret Amnō filius Dauid;
2 & deperiret in eam valde, ita vt propter amorē eius ægrotaret; quia cùm esset virgo, difficile ei videbatur, vt quippiam inhoneste ageret cum ea. 3 Erat aūt Amnon amicus nomine Ionadab filius Semmaa fratris Dauid, vir prudens valdè.
4 Qui dixit ad eū, Quare sic attenuaris macie fili regis per singulos dies? Cur non indicas mihi? Dixitq; ei Amnon, Thamar sororem fratris mei Absalom amo.
5 Cui respondit Ionadab, Cuba super lectū tuū & languorē simula. Cúmq; venerit pater tuus vt visitet te, die ei, Veniat oro Thamar soror mea vt det mihi cibum, & faciat pulmentum vt comedam de manu eius.
6 Accubuit iraq; Amnon, & quasi ægrotare cœpit. Cúmq; venisset rex ad visitandum eum, ait Amnon ad regem, Veniat obsecro Thamar soror mea, vt faciat in oculis meis duas sorbitiunculas, & cibum paratum capiam de manu eius.
7 Misit ergo Dauid ad Thamar domum, dicens: Veni in domū Amnon fratris tui, & fac ei pulmentū. 8 Venitq; Thamar in domū Amnon fratris sui; ille aūt iacebat. Quæ tollens farinam cōmiscuit & liquefaciens in oculis eius coxit sorbitiūculas.
9 Tollénsq; quod coxerat effudit & posuit coram eo, & noluit comedere. Dixitq; Amnon, Eijcite vniuersos à me. Cúmque eiecissent omnes: 10 Dixit Amnon ad Thamar, Infer cibum in conclaui vt vescar de manu tua. Tulit ergo Thamar sorbitiunculas quas fecerat, & intulit ad Amnon fratrē suum in cōclaui. 11 Cúmq; obtulisset ei cibum, apprehendit eam, & dixit ei, Veni cuba mecum soror mea.
12 Quæ respondit ei, Noli frater mi, noli opprimere me; neque enim hoc fas est in Israel, noli facere stultitiam hanc.

ιγ'.

1 Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἰδοὺ τῷ ἀβεσσαλὼμ υἱῷ δαυὶδ ἀδελφὴ καλὴ τῇ εἴδει σφόδρα, καὶ ὄνομα αὐτῇ θαμάρ, καὶ ἠγάπησεν αὐτὴν ἀμνὼν υἱὸς δαυίδ.
2 καὶ ἐθλίβετο ὀδύνῃ ἀμνὼν διὰ θαμὰρ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, ὅτι παρθένος ἦν αὕτη, καὶ ἐφάνατο ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἀμνὼν τοῦ ποιῆσαί τι αὐτῇ.
3 καὶ τῷ ἀμνὼν ἑταῖρος, καὶ ὄνομα αὐτῷ ἰωναδὰβ υἱὸς σαμαὰ ὁ ἀδελφὸς δαυίδ· καὶ ἰωναδὰβ ἦν φρόνιμος
4 σφόδρα. καὶ εἶπε τῷ ἀμνών, τί σοι ὅτι οὕτως σωτέτηκας πρωῒ πρωῒ υἱὲ ὁ βασιλέως, καὶ οὐκ ἀπαγγέλεις μοι; καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀμνών, θαμὰρ τὴν ἀδελφὴν ὁ ἀδελφοῦ μου ἀβεσσαλὼμ ἐγὼ ἀγαπῶ.
5 καὶ εἶπεν αὐτῷ ἰωναδάβ, κατάκλινον ἐπὶ τῆς κοίτης σου· καὶ παρασιοῦ ἐνοχλεῖσθαι, καὶ ἥξει ὁ πατήρ σου ἐπισκέψασθαί σε, καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, ἐλθέτω δὴ θαμὰρ ἡ ἀδελφή μου, καὶ παρεσκέτω μοι ψωμίζουσά με, καὶ ποιήσει ἐνώπιόν μου βρῶμα
6 ὅπως ἰδὼν καὶ φάγω ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς. καὶ ἐκοιμήθη ἀμνών, καὶ παρασπάσας ἐνοχλεῖται· καὶ παρεγένετο ὁ βασιλεὺς ἐπισκέψασθαι αὐτόν· καὶ εἶπεν ἀμνὼν πρὸς τὸν βασιλέα, παραγενηθήτω δὴ θαμὰρ ἡ ἀδελφή μου πρός με, καὶ κολλυρισάτω ἐνώπιόν μου δύο κολ-
7 λυρίδας καὶ φαγοῦμαι ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς. καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον πρὸς θαμάρ, λέγων· πορεύθητι δὴ πρὸς ἀμνὼν τὸν ἀδελφόν σου καὶ ποίησον αὐτῷ δεῖπνον.
8 καὶ ἐπορεύθη θαμὰρ εἰς τὸν οἶκον ἀμνὼν ὁ ἀδελφοῦ αὐτῆς, καὶ αὐτὸς ἐκάθευδε· καὶ ἔλαβε θαμὰρ τὸ σταρ, καὶ ἐφύρασε καὶ ἐκολλύρισεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ἤψησε τὰς
9 κολλυρίδας. καὶ ἔλαβον εἰς ὃ ἀποχέουσιν καὶ ἐπέχεεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐβάλετο φαγεῖν· καὶ εἶπεν ἀμνών ἐξαγάγετε ἀπ' ἐμοῦ πάντα ἄνθρωπον· καὶ ἐξήγαγον ἀπ'
10 αὐτοῦ πάντα ἄνθρωπον. καὶ εἶπεν ἀμνὼν πρὸς θαμάρ, εἴσενεγκέ μοι τὸ ἐρῶμα εἰς τὸν κοιτῶνα καὶ φαγοῦμαι ἐκ τῆς χειρός σου· καὶ ἔλαβε θαμὰρ τὰς κολλυρίδας ἃς ἐποίησεν, καὶ εἰσήνεγκεν ἀμνὼν τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς εἰς τὸν κοιτῶνα.
11 καὶ προσήνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν· καὶ ἐκράτησεν αὐτὴν ἀμ-
12 νὼν καὶ εἶπεν αὐτῇ, εἴσελθε κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ. καὶ εἶπεν αὐτῷ, μὴ ἀδελφέ μὴ ταπεινώσῃς με, ὅτι οὐ ποιηθήσεται οὕτως ἐν τῷ ἰσραὴλ μὴ ποιήσῃς τὴν ἀφροσύνην ταύτην.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. XIII.

Et fuit post hoc, & Absalom filio Dauid erat soror pulchra, & nomen eius Thamar: & amauit illam Amnon filius Dauid. 2 Et angustiatus fuit Amnon adeò vt ægrotaret propter Thamar sororem suam, quia virgo erat, & erat difficile in oculis Amnon facere illi quicquam. 3 Et Amnon erat socius, & nomē illius Ionadab filius Simghah fratris ipsius Dauid, & Ionadab vir sapiens valdè. 4 Et dixit illi, Vt quid es sic caliginosus fili regis singulis matutinis, nónne indicabis mihi? & dixit illi Amnon, Thamar sororem Absalom fratris mei adamo. 5 Et dixit illi Ionadab, Cuba super stratum tuum & malè te habeto, & veniet pater tuus ad videndum te; & dices illi; Veniat Thamar soror mea, & comedere faciat me panem, & paret in oculis meis cibum, vt videam & comedam de manu illius.
6 Et cubuit Amnon & malè se habuit, & venit rex ad videndum illum; & dixit Amnon regi, Veniat nunc Thamar soror mea, & conficiat in oculis meis duas placentas, & comedam de manu illius. 7 Et misit Dauid ad Thamar domum, dicendo: Ito nunc ad domum Amnon fratris tui, & fac illi cibum. 8 Et iuit Thamar ad domum Amnon, & ipse recumbebat, & accepit mixtionem, & miscuit, & pinsit in oculis illius, & coxit placentas. 9 Et accepit patellam & fudit ante illam, & noluit comedere, & dixit Amnon, Ejtte facite omnem hominem à me. & egressi sunt omnes homines abeo.
10 Et dixit Amnon ad Thamar, Adfer mihi cibum in conclaue domus cubilis, & comedam de manu tua. & accepit Thamar placentas quas fecerat, & attulit ad Amnon fratrem suum in conclaue domus cubilis. 11 Et obtulit illi vt comederet, & inualuit contra eam, & dixit illi, Intra & cuba mecum soror mea. 12 Et dixit illi, Obsecro frater mi ne opprimas me, quia non fit sic in Israel: non facias ignominiam hanc.

יג

1 והוה בתר דנן לאבשלום בר דויד אחתא שפירתא תמר ורחמה אמנון בר דויד:
2 ועקת לאמנון לאתמרעא בגיל תמר
אחתיה דהות בתולתא סבסא בעיני אמנון למעבד לה כרעם:
3 ואמר ליה יונדב חדיך חשיכך בר סבתא דאבא דאחוי לי ואמר ליה אמנון ית תמר אחתיה
4 דאחי אבשלום אנא רחים: ואמר ליה יונדב שכב על עורסך ואתמרע ויתי אבוך למחזך ותימר ליה תיתי כען תמר אחתי
5 ותיזון לחמא ותעביד קדמי יתי סעודתא בדיל דאיתחי ואיכול מן ידהא:
6 ושכיב אמנון ואתמרע ואתא מלכא למחזיותיה ואמר אמנון למלכא תיתי כען תמר אחתי
7 ותעבד קדמי תרין חלישתא ואיכול מן ידהא: ושלח דויד לות תמר לביתא למימר זילי כען לבית
8 אחיך אמנון ועבדי ליה מעדיתא: ואזלת תמר לבית אמנון אחוהא והוא שכיב ונסיבת ית לישתא ולשת וחלטת לעיניהי ובשלת
9 ית חלטתא: ונסיבת ית מגריתא ואדלקת קדמוהי ולא אבת לסיכל ואמר אמנון אפיקו כל אנש מעלוהי ונפקו כל אנש מעלוהי:
10 ואמר אמנון לתמר מעלי סעודתא לאידרון בית משכבא ואיכול מן ידיך ונסיבת תמר ית חלטתא דעבדת ואעילת לאמנון אחוהא
11 לאידרון בית משכבא: וקריבת ליה למיכל ואתקיף בה ואמר לה עולי שכבי עמי אחתי:
12 ואמרת ליה לבעו אחי לא

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 ‡ וְאֲנִי אָנָה אוֹלִיךְ אֶת־חֶרְפָּתִי וְאַתָּה תִּהְיֶה
כְּאַחַד הַנְּבָלִים בְּיִשְׂרָאֵל וְעַתָּה דַּבֶּר־נָא אֶל־הַמֶּלֶךְ
14 כִּי לֹא יִמְנָעֵנִי מִמֶּךָּ: ‡ וְלֹא אָבָה לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלָהּ
וַיֶּחֱזַק מִמֶּנָּה וַיְעַנֶּהָ וַיִּשְׁכַּב אֹתָהּ:
15 ‡ וַיִּשְׂנָאֶהָ אַמְנוֹן שִׂנְאָה גְדוֹלָה מְאֹד כִּי גְדוֹלָה
הַשִּׂנְאָה אֲשֶׁר שְׂנֵאָהּ מֵאַהֲבָה אֲשֶׁר אֲהֵבָהּ וַיֹּאמֶר
לָהּ אַמְנוֹן קוּמִי לֵכִי:
16 ‡ וַתֹּאמֶר לוֹ אַל־אֹדוֹת הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת
מֵאַחֶרֶת אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ עִמִּי לְשַׁלְּחֵנִי וְלֹא אָבָה
17 לִשְׁמֹעַ לָהּ: ‡ וַיִּקְרָא אֶת־נַעֲרוֹ מְשָׁרְתוֹ וַיֹּאמֶר
שִׁלְחוּ־נָא אֶת־זֹאת מֵעָלַי הַחוּצָה וּנְעֹל הַדָּלֶת
18 אַחֲרֶיהָ: ‡ וְעָלֶיהָ כְּתֹנֶת פַּסִּים כִּי כֵן תִּלְבַּשְׁנָה
בְּנוֹת־הַמֶּלֶךְ הַבְּתוּלֹת מְעִילִים וַיֹּצֵא אוֹתָהּ
מְשָׁרְתוֹ הַחוּץ וְנָעַל הַדֶּלֶת אַחֲרֶיהָ:
19 ‡ וַתִּקַּח תָּמָר אֵפֶר עַל־רֹאשָׁהּ וּכְתֹנֶת הַפַּסִּים
אֲשֶׁר עָלֶיהָ קָרָעָה וַתָּשֶׂם יָדָהּ עַל־רֹאשָׁהּ וַתֵּלֶךְ
20 הָלוֹךְ וְזָעָקָה: ‡ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אַבְשָׁלוֹם אָחִיהָ
הֲאַמְנוֹן אָחִיךְ הָיָה עִמָּךְ וְעַתָּה אֲחוֹתִי הַחֲרִישִׁי
אָחִיךְ הוּא אַל־תָּשִׁיתִי אֶת־לִבֵּךְ לַדָּבָר הַזֶּה וַתֵּשֶׁב
תָּמָר וּשְׁמֵמָה בֵּית אַבְשָׁלוֹם אָחִיהָ:
21 ‡ וַיִּשְׁמַע הַמֶּלֶךְ דָּוִד אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה

13 ‡ Ego enim ferre non potero opprobrium meum. & tu eris quasi vnus de insipientibus in Israel, ad regem, & non negabit me tibi.
14 ‡ Noluit autē Amnon acquiescere precibus eius, sed prævalens viribus oppressit
15 eam & cubauit cum ea. ‡ Et exosam eam habuit odio magno nimis, ita vt maius esset odium quo oderat eam, amore quo
16 antè dilexerat. Dixitq; ei Amnon, Surge & vade. ‡ Quæ respondit, Maius est hoc malum quod nunc agis aduersùm me, quàm quod antè fecisti, expellens me. Et noluit audire eam.
17 ‡ Sed vocato puero qui ministrabat ei, D dixit: Eijce hanc à me foras, & claude ostium post eam.
18 ‡ Quæ induta erat talari tunica, huiuscemodi enim filiæ regis virgines vestibus vtebantur. eiecit itaq; eam minister illius foras clausitq́ue fores post eam.
19 ‡ Quæ aspergens cinerem capiti suo scissa talari tunica, impositísque manibus super caput suum, ibat ingrediens & clamans.
20 ‡ Dixit autem ei Absalom frater suus, Nunquid Amnon frater tuus concubuit tecum? Sed nunc soror tace, frater tuus est. Neque affligas cor tuum pro hac re. Mansit itaq; Thamar contabescens in domo Absalom fratris sui.
21 ‡ Cùm autem audisset rex Dauid verba hæc, contristatus est valdè.
22 ‡ Porrò non est locutus Absalom ad Amnō malum nec bonum. Oderat enim Absalom Amnon, eò quòd violasset Thamar sororem suam.
23 ‡ Factum est autem post tempus biennij, vt tonderentur oues Absalom in Ba- E lasor quæ est iuxta Ephraim. Et vocauit Absalom omnes filios regis.
24 ‡ Venítq; ad regem, & ait ad eum: Ecce tondentur oues serui tui, veniat oro rex cum seruis suis ad seruum suum.

תרגום יונתן

13 וַאֲנָא לְאָן אוֹבִיל יָת חִסְרִי וְאַתְּ תְּהֵי כְּחַד מִן שַׁפְּיָא בְּיִשְׂרָאֵל וּכְעַן מַלֵּיל בְּעָן עִם מַלְכָּא אֲרֵי לָא יִמְנְעִינָנִי מִינָךְ׃
14 וְלָא אָבָה לְקַבָּלָא מִנֵּהּ וְתַקִּיף מִנֵּהּ וְעַנְיֵהּ וּשְׁכִיב עִמָּהּ׃
15 וּסְנָהּ אַמְנוֹן סִנְאָה רַבְּתָא לַחֲדָא אֲרֵי סַגִּיאָה סִנְאָתָא דִּי סְנָהּ מֵרַחֲמָהּ דַּרְחֲמָהּ וַאֲמַר לָהּ אַמְנוֹן קוּמִי אֲזִלִי׃
16 וַאֲמַרַת לֵיהּ עַל עֵיסֶק בִּישְׁתָּא רַבְּתָא הָדָא מֵאֲחֳרָנָתָא דַּעֲבַדְתָּ עִמִּי אֲרֵי אַתְּ אֲפַרְחָךְ לְשַׁלְּחוּתִי וְלָא אָבָה לְקַבָּלָא מִינָהּ׃
17 וְקָרָא לְיָת עֻלֵּימֵיהּ מְשַׁמְּשַׁנֵּיהּ וַאֲמַר שַׁלְּחוּ כְעַן יָת דָּא מֵלְוָתִי לְבָרָא וְאָגוּף דָּשָׁא בָּתְרָהָא׃
18 וְהַהִיא בְּתוּלְתָּא מְסוּתְּשַׁנְיָה וַאֲמַר שַׁלְּחוּ כְעַן יָת דָּא מֵלְוָתִי לְבָרָא וְאָגוּף דָּשָׁא בָּתְרָהָא׃
19 וְסִיבַת תָּמָר קְטָמָא עַל רֵישָׁהּ וְכִיתוֹנָא דַּפְסֵי דְּלַהֲלָקָא בָּרְדוּסִין דְּפַק וַהֲה מְשׁוּתְּשַׁנְיָה לְבָרָא וְאָגוּף דָּשָׁא בָּתְרָהָא׃
20 וַאֲמַר לָהּ אַבְשָׁלוֹם אֲחוּהָא הֲאַמְנוֹן אֲחוּךְ הֲוָה עִמָּךְ וּכְעַן אֲחָתִי שְׁתוֹקִי אֲחוּךְ הוּא לָא תְשַׁוִּין יָת לִבֵּךְ לְפִתְגָמָא הָדֵין וְיָתְבַת תָּמָר וְיָתְבַת׃
21 וְלָא מַלֵּיל אַבְשָׁלוֹם עִם אַמְנוֹן לְמִבְּיַשׁ וְעַד טָב אֲרֵי סָנֵי אַבְשָׁלוֹם יָת אַמְנוֹן עַל עֵיסֶק דְּעַנֵּי יָת תָּמָר אֲחָתֵיהּ׃
22 וּמָטוּ לְסַף תְּרֵיסַר שְׁנִין וַהֲווֹ גַּזָּזִין לְאַבְשָׁלוֹם בְּמֵישַׁר חָצוֹר עִם דְּבִירַת אֶפְרַיִם וְזַמִּין אַבְשָׁלוֹם לְכָל בְּנֵי מַלְכָּא׃
23 וְאֲתָא אַבְשָׁלוֹם לְוָת מַלְכָּא וַאֲמַר הָא כְעַן גַּזָּזִין לְעַבְדָּךְ יֵיזִל כְּעַן מַלְכָּא וְעַבְדּוֹהִי עִם עַבְדָּךְ׃

13 ‡ Et ego quò feram opprobriam meum? & tu eris vt vnus ex stultis in Israel. & nunc loquere ad regem, & non prohibebit me à te.
14 ‡ Et non voluit Amnon audire vocem eius: et prævaluit magis quàm ea, & humiliauit eā, & dormiuit cum ea.
15 ‡ Et exosam habuit eam Amnon odio magno nimis: quia magnū odium quo oderat eam, magis quàm amor quo dilexerat eam. Et dixit ei
16 Amnon: Surge & reuertere.
‡ Et dixit ei Thamar: Quoniam magnū malū vltimum magis quàm primum quod fecisti mecum vt mittas me. Et non voluit Amnon audire vocem eius.
17 ‡ Et vocauit puerum suum assistentem in domo eius, & dicit ei: Emitte iam hanc à me foras, & claude ostium post eam.
18 ‡ Et super eam erat tunica talaris; quoniam sic induebantur filiæ regis virgines tunicis suis. Et eiecit eam minister Amnon foras, & clausit ostium post eam.
19 ‡ Et accepit Thamar cinerem, & imposuit super caput suum: & tunicam talarem quæ super eam scidit: & posuit manus suas super capus suum: & ibat vadens & clamans.
20 ‡ Et dixit ei Abesalom frater eius: Nunquid Amnon frater tuus fuit tecum? Et nunc soror tace, quoniam frater tuus ipse. non ponas cor tuum loqui aliquid. Et sedit Thamar contabescens in domo Abesalom fratris sui.
21 ‡ Et rex Dauid audiuit omnia verba hæc, & contristatus est nimis.
22 ‡ Et non locutus est Abesalom Amnon à malo vsque ad bonum, quia oderat Abesalom Amnon, eo quòd humiliauit Thamar sororem suam.
23 ‡ Et factum est post duos annos dierum, & fuerunt tondentes Abesalom in Baalasor quæ apud Ephraim, & vocauit Abesalom omnes filios regis.
24 ‡ Et venit Abesalom ad regem & dixit: Ecce nunc sunt tondentes seruo tuo; eat iam rex & seruisui cum seruo tuo.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Et ego quò deferam opprobrium meum? & tu eris ex stultis in Israel: & nunc loquere, quæso, cum rege, quia non prohibebit me à te.
"Et noluit illam Amnon odio magno valdè, quia magnum odium fuit quo oderat illam, præ amore, quo amauit illam. & dixit illi Amnon, Surge, vade.
"Et noluit audire illam. "Et dixit illi, Propter ea malum magnum hoc præ altero quod fecisti mecum; tu dimitti vt emittererer: & noluit audire illam.
"Et vocauit adolescentes suos ministros suos, & dixit, Emittite hanc à me foras: & claude ostium post eam. "Et super illam erat tunica filorum, quia sic vestitæ erant filiæ regis virgines pallijs: & eduxit eam minister illius foras, & occlusit portam post illam.
"Et accepit Thamar cinerem super caput suum, & tunicam filorum quæ erat super se, scidit, & posuit manus suas super caput suum, & ibat eundo, & clamabat. "Et dixit illi Absalom frater illius, Num Aminon frater tuus fuit tecum? & nunc sorore mea tace, frater tuus est; non ponas cor tuum ad rem istam. & sedit Thamar desolata in domo Absalom fratris sui.
"Et rex Dauid audiuit omnia verba hæc, & ira fuit illi nimis.
"Et non locutus est Absalom cum Amnon à malo vsque ad bonū; nam odijt Absalom Amnon propter causam quòd oppressisset Thamar sororem suam.
"Et fuit post tempus duorum annorum, fuerunt tonsores Absalom in planicie Hilasfor apud vrbes domus Ephraim, & inuitauit Absalom omnes filios regis.
"Et ingressus est Absalom ad regem, & dixit, Ecce nunc sunt tonsores seruo tuo; & vadat quæso rex, & serui eius cum seruo tuo.

13 ‡ καὶ ἐγὼ ποῦ ἀποίσω τὸ ὄνειδός μου, καὶ σὺ ἔσῃ ὡς εἷς τῶν ἀφρόνων ἐν ἰσραήλ· καὶ νῦν λάλησον δὴ πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι οὐ μὴ ἀποκωλύσει με ἀπὸ σοῦ.
14 ‡ καὶ οὐκ ἠθέλησε ἀμνὼν ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς αὐτῆς· καὶ ἐκραταίωσεν ὑπὲρ αὐτὴν καὶ ἐταπείνωσεν αὐτὴν καὶ ἐκοι-
15 μήθη μετ' αὐτῆς. ‡ καὶ ἐμίσησεν αὐτὴν ἀμνὼν μῖσος μέγα σφόδρα, ὅτι μέγα τὸ μῖσος ὃ ἐμίσησεν αὐτὴν ὑπὲρ τὴν ἀγάπην ἣν ἠγάπησεν αὐτήν· καὶ εἶπεν αὐ-
τῇ ἀμνών, ἀνάστηθι καὶ πορεύου.
16 ‡ καὶ εἶπεν αὐτῷ Θαμαρ, ὅτι μεγάλη κακία ἡ ἐσχάτη ὑπὲρ τὴν πρώτην ἣν πεποίηκας μετ' ἐμοῦ ἐξαποστεῖ-
λαί με· καὶ οὐκ ἠθέλησε ἀμνὼν ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς αὐτῆς.
17 ‡ καὶ ἐκάλεσε τὸν παῖδα αὐτοῦ τὸν διακονοῦντα τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· ἐξαπόστειλον δὴ ταύτην ἀπ' ἐμοῦ ἔξω, καὶ κλεῖσον τὴν θύραν ὀπίσω αὐτῆς.
18 ‡ καὶ ἐπ' αὐτῆς ἦν χιτὼν ἀσημαλωτός, ὅτι οὕτως ἐν-
δύσκονται αἱ θυγατέρες τῶν βασιλέως αἱ παρθένοι ἐν ἐπενδύταις αὐτῶν· καὶ ἐξήγαγεν αὐτὴν ὁ λειτουργὸς τοῦ ἀμνὼν ἔξω, καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν ὀπίσω αὐτῆς.
19 ‡ καὶ ἔλαβε Θαμαρ σποδόν, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν κε-
φαλὴν αὐτῆς, καὶ τὸν χιτῶνα τὸν ἀσημαλωτὸν τὸν ἐπ' αὐτῇ διέρρηξεν, καὶ ἔθηκε τὰς χεῖρας αὐτῆς ἐπὶ τὴν κε-
φαλὴν αὐτῆς, καὶ ἐπορεύετο πορευομένη καὶ βοῶσα.
20 ‡ καὶ εἶπεν αὐτῇ Αβεσαλὼμ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς, μὴ ἀμνὼν ὁ ἀδελφός σου γέγονεν μετὰ σοῦ; καὶ νῦν ἀδελφή σωπήσον, ὅτι ἀδελφός σου αὐτός· μὴ θῇς τὴν καρδίαν σου λαλῆσαί τι· καὶ ἐκάθισε Θαμαρ ἐκψυχοῦσα ἐν τῷ οἴκῳ Αβεσαλὼμ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς.
21 ‡ καὶ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἤκουσε πάντας τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἠθυμήσησε σφόδρα.
22 ‡ καὶ οὐκ ἐλάλησε Αβεσαλὼμ τῷ ἀμνὼν ἀπὸ κακοῦ ἕως ἀγαθοῦ, ὅτι ἐμίσει Αβεσαλὼμ ἀμνὼν διὰ τὸν ἐταπείνωσε Θαμαρ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ.
23 ‡ καὶ ἐγένετο μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν καὶ ἦσαν κείροντες τοὺς Αβεσαλὼμ ἐν Βααλασὼρ τῇ παρὰ Ἐφραίμ· καὶ ἐκάλε-
σεν Αβεσαλὼμ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως.
24 ‡ καὶ ἦλθεν Αβεσαλὼμ πρὸς τὸν βασιλέα καὶ εἶ-
πεν, ἰδοὺ δὴ κείρουσιν τῷ δούλῳ σου, πορευθήτω δὴ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ μετὰ τοῦ δούλου σου.

Universidad de Deusto Biblioteca

25 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־אַבְשָׁלוֹם אַל־בְּנִי אַל־
נָא נֵלֵךְ כֻּלָּנוּ וְלֹא נִכְבַּד עָלֶיךָ וַיִּפְרָץ־בּוֹ וְלֹא־
אָבָה לָלֶכֶת וַיְבָרְכֵהוּ׃
26 וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם וָלֹא יֵלֶךְ־נָא אִתָּנוּ אַמְנוֹן
אָחִי וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ לָמָּה יֵלֵךְ עִמָּךְ׃
27 וַיִּפְרָץ־בּוֹ אַבְשָׁלוֹם וַיִּשְׁלַח אִתּוֹ אֶת־אַמְנוֹן
וְאֵת כָּל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ׃ 28 וַיְצַו אַבְשָׁלוֹם אֶת־
נְעָרָיו לֵאמֹר רְאוּ־נָא כְּטוֹב לֵב־אַמְנוֹן בַּיַּיִן
וְאָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם הַכּוּ אֶת־אַמְנוֹן וַהֲמִתֶּם אֹתוֹ
אַל־תִּירָאוּ הֲלוֹא כִּי אָנֹכִי צִוִּיתִי אֶתְכֶם חִזְקוּ וִהְיוּ
לִבְנֵי־חָיִל׃ 29 וַיַּעֲשׂוּ נַעֲרֵי אַבְשָׁלוֹם לְאַמְנוֹן
כַּאֲשֶׁר צִוָּה אַבְשָׁלוֹם וַיָּקֻמוּ כָּל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּרְכְּבוּ
אִישׁ עַל־פִּרְדּוֹ וַיָּנֻסוּ׃ 30 וַיְהִי הֵמָּה בַדֶּרֶךְ
וְהַשְּׁמֻעָה בָּאָה אֶל־דָּוִד לֵאמֹר הִכָּה אַבְשָׁלוֹם
אֶת־כָּל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְלֹא־נוֹתַר מֵהֶם אֶחָד׃
31 וַיָּקָם הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וַיִּשְׁכַּב אָרְצָה
וְכָל־עֲבָדָיו נִצָּבִים קְרֻעֵי בְגָדִים׃
32 וַיַּעַן יוֹנָדָב בֶּן־שִׁמְעָה אֲחִי־דָוִד וַיֹּאמֶר אַל־
יֹאמַר אֲדֹנִי אֵת כָּל־הַנְּעָרִים בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ הֵמִיתוּ
כִּי־אַמְנוֹן לְבַדּוֹ מֵת כִּי־עַל־פִּי אַבְשָׁלוֹם הָיְתָה
שׂוּמָה מִיּוֹם עַנֹּתוֹ אֵת תָּמָר אֲחֹתוֹ׃
33 וְעַתָּה אַל־יָשֵׂם אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֶל־לִבּוֹ דָּבָר
לֵאמֹר כָּל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ מֵתוּ כִּי־אִם אַמְנוֹן לְבַדּוֹ מֵת׃
34 וַיִּבְרַח אַבְשָׁלוֹם וַיִּשָּׂא הַנַּעַר הַצֹּפֶה אֶת־עֵינָו
וַיַּרְא וְהִנֵּה עַם־רַב הֹלְכִים מִדֶּרֶךְ אַחֲרָיו מִצַּד
הָהָר׃ 35 וַיֹּאמֶר יוֹנָדָב אֶל־הַמֶּלֶךְ הִנֵּה בְנֵי־
הַמֶּלֶךְ בָּאוּ כִּדְבַר עַבְדְּךָ כֵּן הָיָה׃
36 וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר וְהִנֵּה בְנֵי־הַמֶּלֶךְ בָּאוּ
וַיִּשְׂאוּ קוֹלָם וַיִּבְכּוּ וְגַם־הַמֶּלֶךְ וְכָל־עֲבָדָיו בָּכוּ
בְּכִי גָּדוֹל מְאֹד׃

25 * Dixítq; rex ad Absalom, Noli fili mi,
noli rogare vt veniamus omnes & graue-
mus te. Cùm aũt cogeret eũ, & noluisset
26 ire, benedixit ei. * Et ait Absalom ad Da-
uid, Si non vis venire, veniat obsecro no-
biscum saltem Amnon frater meus. Di-
xítq; ad eum rex, Nõ est necesse vt vadat
27 tecum. * Coëgit itaq; Absalom eum & di
misit cum eo Amnon & vniuersos filios
28 regis. * Præceperat autẽ Absalom pueris
suis, dicens: Obseruate cùm temulentus
F fuerit Amnon vino, & dixero vobis, Per-
cutite eũ & interficite, nolite timere. Ego
enim sum qui præcipio vobis: roborami-
29 ni & estote viri fortes. * Fecerũt ergo pue
ri Absalõ aduersum Amnon, sicut præce-
perat eis Absalõ. Surgentésq; omnes filij
regis ascẽderunt singuli mulas suas & fu-
30 gerunt. * Cúmq; adhuc pergerẽt in itine-
re, fama peruenit ad Dauid, dicens: Per-
cussit Absalom omnes filios regis, & non
31 remansit ex eis saltem vnus. * Surrexit
itaq; rex Dauid, & scidit vestimẽta sua, &
cecidit super terram, & omnes serui illius
qui assistebant ei, sciderũt vestimẽta sua.
32 * Respõdens aũt Ionadab filius Semmaa
fratris Dauid, dixit: Ne æstimet dñs meus
G rex quòd omnes pueri filij regis occisi sint:
Amnon solus mortuus est; quoniã in ore
Absalom erat positus ex die qua oppressit
33 Thamar sororẽ eius. * Nũc ergo ne ponat
dñs meus rex super cor suum verbũ istud,
dicens: Omnes filij regis occisi sunt, quo-
niam Amnon solus mortuus est.
34 * Fugit autẽ Absalom. Et eleuauit puer
speculator oculos suos & aspexit, & ecce
populus multus veniebat per iter deuium
35 ex latere mõtis. * Dixit autem Ionadab ad
regem, Ecce filij regis adsunt, iuxta verbũ
36 serui tui sic factũ est. * Cúmq; cessasset lo-
qui, apparuerunt & filij regis. Et intran-
tes leuauerunt vocem suam & fleuerunt.
Sed & rex & omnes serui eius fleuerunt
ploratu magno nimis.

תרגום יונתן

25 וַאֲמַר מַלְכָּא לְאַבְשָׁלוֹם לָא בְרִי לָא כְעַן נֵיזִיל כֻּלָּנָא וְלָא נִתְקַף עֲלָךְ וְאִתְקֵיף בֵּיהּ וְלָא אֲבָה לְמֵיזַל וּבָרְכֵיהּ׃ 26 וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם וְלָא יֵיזִיל כְּעַן עִמָּנָא אַמְנוֹן אָחִי וַאֲמַר לֵיהּ מַלְכָּא לְמָה יֵיזִיל עִמָּךְ׃ 27 וְאִתְקֵיף בֵּיהּ אַבְשָׁלוֹם וּשְׁלַח עִמֵּיהּ יַת אַמְנוֹן וְיַת כָּל בְּנֵי מַלְכָּא׃ 28 וּפַקֵּיד אַבְשָׁלוֹם יַת עוּלֵימוֹהִי לְמֵימַר חֲזוֹ כְעַן כַּד יְשַׁפַּר לִבָּא דְאַמְנוֹן בְּחַמְרָא וְאֵימַר לְכוֹן קְטוּלוּ יַת אַמְנוֹן וּתְקַטְלוּן יָתֵיהּ לָא תִדְחֲלוּן הֲלָא אֲנָא פַּקֵּידִית יָתְכוֹן אִתְקָפוּ וַהֲווֹ לְגֻבְרִין גִּבָּרִין׃ 29 וַעֲבַדוּ עוּלֵימֵי אַבְשָׁלוֹם לְאַמְנוֹן כְּמָה דְפַקֵּיד אַבְשָׁלוֹם וְקָמוּ כָּל בְּנֵי מַלְכָּא וּרְכִיבוּ גְּבַר עַל כּוּדַנְתֵּיהּ וְאַפְּכוּ׃ 30 וַהֲוָה עַד דְּאִנּוּן בְּאָרְחָא וּשְׁמוּעֲתָא אֲתָת לְוָת דָּוִד לְמֵימַר קְטַל אַבְשָׁלוֹם יַת כָּל בְּנֵי מַלְכָּא וְלָא אִשְׁתְּאַר מִנְּהוֹן חַד׃ 31 וְקָם מַלְכָּא וּבְזַע יַת לְבוּשׁוֹהִי וּשְׁכִיב עַל אַרְעָא וְכָל עַבְדוֹהִי קָיְמִין כַּד מְבַזְּעִין לְבוּשֵׁיהוֹן׃ 32 וַאֲתֵיב יוֹנָדָב בַּר שִׁמְעָה אֲחוּהִי דְדָוִד וַאֲמַר לָא יֵימַר מַלְכָּא יַת כָּל עוּלֵימַיָּא בְּנֵי מַלְכָּא קְטַלוּ אֲרֵי אַמְנוֹן בִּלְחוֹדוֹהִי מִית אֲרֵי בְלִבָּא דְאַבְשָׁלוֹם הֲוָת כְּמִינָא מִיּוֹמָא דְעַנֵּי יַת תָּמָר אֲחָתֵיהּ׃ 33 וּכְעַן לָא יְשַׁוֵּי רִבּוֹנִי מַלְכָּא עַל לִבֵּיהּ פִּתְגָמָא לְמֵימַר כָּל בְּנֵי מַלְכָּא אִתְקְטָלוּ אֱלָהֵין אַמְנוֹן בִּלְחוֹדוֹהִי מִית׃ 34 וַעֲרַק אַבְשָׁלוֹם וּזְקַף עוּלֵימָא סְכוּאָה יַת עֵינוֹהִי וַחֲזָא וְהָא עַם סַגִּיא אָתַן מֵאוֹרַח מֵאֲחוֹרוֹהִי מִסְטַר טוּרָא׃ 35 וַאֲמַר יוֹנָדָב לְמַלְכָּא הָא בְּנֵי מַלְכָּא אֲתוֹ כְּפִתְגָמָא דְעַבְדָּךְ כֵּן הֲוָה׃ 36 וַהֲוָה כְּשֵׁיצָיוּתֵיהּ לְמַלָּלָא וְהָא בְּנֵי מַלְכָּא אֲתוֹ וַאֲרִימוּ קָלְהוֹן וּבְכוֹ וְאַף מַלְכָּא וְכָל עַבְדוֹהִי בְּכוֹ בִּכְיָא סַגִּיאָה לַחֲדָא׃

** Et dixit rex Abesalom, Non fili, non ve-* 25
niamus omnes nos, ne grauemur in te; &
coëgit eum Abesalom, & non voluit rex ire, &
*benedixit ei. * Et dixit Abesalom, Sed veniat* 26
tecum mecum Amnon frater meus. & dixit rex,
*Quare ibit tecum? * Et coëgit eum Abesa-* 27
lom, & misit cum eo Amnon, & omnes filios
regis.
** Et iussit Abesalom pueris suis, dicens:* 28
Ecce quum bene habuerit cor Amnon in vino,
& dicam ad vos, Percutite Amnon, & inter-
ficite eum, ne timeatis, quoniam ego præcipio vo
bis: roboramini & estote in filios fortitudinis.
** Et fecerunt pueri Abesalom Amnon sicut* 29
præceperat eis, & surrexerunt omnes filij re-
gis; & ascenderunt vnusquisque super mu-
lam suam, & fugerunt.
** Et factum est cùm ipsi essent in via, &* 30
nuncium venit ad Dauid, dicentium: Percus-
sit Abesalom omnes filios regis, & non reman-
sit in eis vsque ad vnum.
** Et surrexit rex & scidit vestimenta sua,* 31
& sedit super terram, & omnes serui eius as-
sistebant ei qui sciderunt vestimenta.
** Et respondit Ionadab filius Samaa fratris* 32
Dauid, dicens: Non dicat dominus meus rex,
quòd omnes pueri filij regis mortui sunt, sed
Amnon solus mortuus est; quoniam in ira erat
et Abesalom ex qua die humiliauit Amnon so-
rorem suam Thamar.
** Et nunc dominus meus rex non ponat in* 33
corde suo verbum, dicens: quoniam omnes filij
regis mortui sunt, sed Amnon solus mortuus est.
** Et fugit Abesalom. & ascendit puer spe-* 34
culator, & eleuauit oculos suos, & vidit, &
ecce populus multus veniens in via post eum
ex latere montis.
** Et dixit Ionadab ad regem, Ecce filij re-* 35
gis adsunt, secundùm verbum serui tui sic fa-
ctum est.
** Et factum est cùm complesset ipse loqui,* 35
& ecce filij regis venerunt, & leuauerunt
vocem suam, & fleuerunt, & rex & omnes
serui eius fleuerunt ploratu magno nimis.

25 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ ἀβεσαλώμ, μὴ τέκνον, οὐ
μὴ ἔλθωμεν πάντες ἡμεῖς, ὅπως μὴ βαρυνθῶμεν ἐπὶ
σέ· καὶ κατεβιάζετο αὐτὸν ἀβεσαλώμ, καὶ οὐκ ἐβούλετο ὁ
βασιλεὺς τοῦ πορευθῆναι, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν.
26 * καὶ εἶπεν ἀβεσαλώμ, ἀλλὰ πορευθήτω δὴ μετ᾽ ἐμοῦ
ἀμνὼν ὁ ἀδελφός μου· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ἵνα τί πορευθῇ
27 μετὰ σοῦ; * καὶ κατεβιάσατο αὐτὸν ἀβεσαλώμ, καὶ ἐξαπέ-
στειλε μετ᾽ αὐτοῦ τὸν ἀμνών, καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασι-
28 λέως. * καὶ ἐνετείλατο ἀβεσαλὼμ τοῖς παισὶν αὐτοῦ,
λέγων· ἴδετε ὅταν ἂν εὖ ἔχῃ ἡ καρδία ἀμνὼν ἐν τῷ οἴνῳ, καὶ
ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς, πατάξατε τὸν ἀμνών, καὶ θανατώσατε
αὐτόν, μὴ φοβεῖσθε, ὅτι ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν· κρα-
ταιοῦσθε καὶ γίνεσθε εἰς υἱοὺς δυνάμεως.
29 * καὶ ἐποίησαν οἱ παῖδες ἀβεσαλὼμ τῷ ἀμνὼν καθὼς
ἐνετείλατο αὐτοῖς· καὶ ἀνέστησαν πάντες οἱ υἱοὶ τοῦ βασι-
λέως καὶ ἐπέβησαν ἕκαστος ἐπὶ τὴν ἡμίονον αὐτοῦ, καὶ ἔφυ-
30 γον. * καὶ ἐγένετο ὡς αὐτοὶ ἦσαν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἡ ἀγγελία
ἦλθε πρὸς δαυίδ, λεγόντων· πέπαικεν ἀβεσαλὼμ πάν-
τας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως· καὶ οὐχ ὑπολέλειπται ἐν αὐ-
31 τοῖς ἕως ἑνός. * καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ διέρρηξε τὰ
ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ πάντες οἱ παῖ-
δες αὐτοῦ παρεστήκασιν αὐτῷ διερρωγότες τὰ ἱμάτια.
32 * καὶ ἀπεκρίθη ἰωναδὰβ υἱὸς σαμαὰ ἀδελφοῦ δαυίδ,
λέγων· μὴ εἰπάτω ὁ κύριος μου ὁ βασιλεύς, ὅτι πάντα
τὰ παιδάρια οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως τεθνήκασιν, ἀλλ᾽ ἢ ἀμνὼν
μόνος τέθνηκεν, ὅτι ἐν ὀργῇ ἦν αὐτῷ ἀβεσαλὼμ ἀφ᾽ ἧς
ἡμέρας ἐταπείνωσεν ἀμνὼν τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ θαμάρ.
33 * καὶ νῦν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς μὴ θέσθω ἐπὶ τὴν
καρδίαν αὐτοῦ ῥῆμα, λέγων ὅτι πάντες οἱ υἱοὶ τοῦ βα-
σιλέως τεθνήκασιν, ἀλλ᾽ ἢ ἀμνὼν μόνος τέθνηκεν.
34 * καὶ ἀπέδρα ἀβεσαλώμ· καὶ ἀνέβη τὸ παιδάριον ὁ σκο-
πός, καὶ ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ εἶδε, καὶ ἰδοὺ λαὸς πολὺς
πορευόμενος ἐν τῇ ὁδῷ ὄπισθεν αὐτοῦ ἐκ πλευρᾶς τοῦ ὄρους.
35 * καὶ εἶπεν ἰωναδὰβ πρὸς τὸν βασιλέα, ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βα-
σιλέως παραγεγόνασιν, κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦ δούλου σου οὕτως γέ-
36 γονεν. * καὶ ἐγένετο ἐν τῷ συντελέσαι αὐτὸν λαλοῦντα, καὶ
ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως παραγεγόνασιν· καὶ ἦραν τὴν φω-
νὴν αὐτῶν καὶ ἔκλαυσαν, καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ
παῖδες αὐτοῦ ἔκλαυσαν κλαυθμὸν μέγαν σφόδρα.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

25 Et dixit rex ad Absalom, Non fili mi, ne nunc eamus omnes nos, & ne ingrauescamus super te. & institit in illum; & non voluit ire, sed benedixit illi. 26 Et dixit Absalom, Et non ibit quæso nobiscum Amnon frater meus? & dixit illi rex, Ad quid ibit tecum? 27 Et inualuit in illum Absalom, & misit cum eo Amnon & omnes filios regis. 28 Et iussit Absalom adolescentibus suis, dicendo: Videte quæso, quando iucundum erit cor Amnon in vino, & dicam vobis, Occidite Amnon, & occidetis illum, non timebitis; nonne iussi vobis? roboramini & estote in robustos viros. 29 Et fecerunt adolescentes Absalom Amnoni, quemadmodum iusserat Absalom. & surrexerunt omnes filij regis, & equitarunt quisque super mulum suum, & verterunt terga. 30 Et fuit dum adhuc essent illi in via, rumor venit ad Dauid, dicendo: Occidit Absalom omnes filios regis, & non relictus est ex illis vnus. 31 Et surrexit rex & scidit vestimenta sua, & cubuit super terram, & omnes serui eius stabant scindentes vestes suas. 32 Et respondit Ionadab filius Simghah fratris ipsius Dauid, & dixit, Non dicat rex, omnes adolescentes filios regis occiderunt, sed Amnon ipse solus mortuus est; quia in corde Absalom fuit insidiatio, a die quo oppressit Thamar sororem suam. 33 Et nunc non ponat dominus meus rex super cor suum verbum, dicendo: omnes filij regis occisi sunt, sed Amnon ipse solus mortuus est. 34 Et fugit Absalom & leuauit adolescens circunspector oculos suos, & vidit, & ecce populus multus veniebant ex via de-post eum de latere montis. 35 Et dixit Ionadab regi, Ecce filij regis veniunt; secundùm verbum serui tui sic fuit. 36 Et fuit cùm finiret ille loqui, & ecce filij regis venerunt, & extulerunt vocem suam & fleuerunt, & etiam rex & omnes serui eius fleuerunt fletu magno.

Universidad de Deusto
Biblioteca

37 ואבשלום ברח וילך אל תלמי בן עמיהוד
מלך גשור ויתאבל על בנו כל הימים:
38 ואבשלום ברח וילך גשור ויהי שם שלש
39 שנים: ותבל רוח המלך לצאת אל אבשלום
כי נחם על אמנון כי מת:

יד

1 וידע יואב בן צריה כי לב המלך על
2 אבשלום: וישלח יואב תקועה ויקח משם
אשה חכמה ויאמר אליה התאבלי נא ולבשי
נא בגדי אבל ואל תסוכי שמן והיית כאשה זה
3 ימים רבים מתאבלת על מת:
4 ובאת אל המלך ודברת אליו כדבר הזה
וישם יואב את הדברים בפיה:
5 ותאמר האשה התקועית אל המלך ותפל על
אפיה ארצה ותשתחו ותאמר הושיעה המלך:
6 ויאמר לה המלך מה לך ותאמר אבל אשה
אלמנה אני וימת אישי:
7 ולשפחתך שני בנים ויניצו שניהם בשדה
ואין מציל ביניהם ויכו האחד את האחד וימת
אתו: והנה קמה כל המשפחה על שפחתך
ויאמרו תני את מכה אחיו ונמתהו בנפש אחיו
אשר הרג ונשמידה גם את היורש וכבו את
נחלתי אשר נשארה לבלתי שום לאישי שם
ושאירית על פני האדמה:
8 ויאמר המלך אל האשה לכי לביתך ואני
9 אצוה עליך: ותאמר האשה התקועית
אל המלך עלי אדני המלך העון ועל בית אבי
והמלך וכסאו נקי:
10 ויאמר המלך המדבר אליך והבאתו אלי ולא
יסיף עוד לגעת בך:

37 Porrò Absalom fugiens abijt ad Tholomai filium Amniur regem Gessur. Luxit ergo Dauid filium suum Amnon multis diebus. 38 Absalom autem cùm fugisset & venisset in Gessur, fuit ibi tribus annis. 39 Cessauitq; rex Dauid persequi Absalom, cò quòd cõsolatus esset super Amnon interitu. CAP. XIIII.

1 INtelligens aũt Ioab filius Saruiæ quòd cor regis versum esset ad Absalom;
2 Misit Thecuam & tulit inde mulierẽ sapientẽ, dixitq, ad eam, Lugere te simula, & induere veste lugubri, & ne ungaris oleo, vt sis quasi mulier iam plurimo tempore lugens mortuum. 3 Et ingredieris ad regem & loqueris ad eum sermones huiusmodi. posuit autem Ioab verba in ore
4 eius. Itaq, cùm ingressa fuisset mulier Thecuites ad regem, cecidit coram eo super terram, & adorauit & dixit, Salua me
5 rex. Et ait ad eam rex, Quid causæ habes? quæ respondit, Heu mulier vidua ego sum. mortuus est enim vir meus.
6 Et ancillæ tuæ erant duo filij, qui rixati sunt aduersum se in agro, nullusque erat qui eos prohibere posset; & percussit
B alter alterum & interfecit eum.
7 Et ecce consurgens vniuersa cognatio aduersum ancillam tuam, dicit: Trade eum qui percussit fratrem suum, vt occidamus eum pro anima fratris sui quem interfecit, & deleamus hæredem, & quærunt extinguere scintillam meam quæ relicta est, vt non superstet viro meo nomen & reliquiæ super terram.
8 Et ait rex ad mulierem, Vade in domum tuam & ego iubebo pro te.
9 Dixitq; mulier Thecuites ad regem, In me domine mi rex sit iniquitas, & in domo patris mei, rex autem & thronus eius sit innocens.
10 Et ait rex, Qui contradixerit tibi, adduc eum ad me, & vltrà non addet vt tangat te.

37 Et Abesalom fugit & abijt ad Tholmi filium Amiud regem Gesser; & luxit rex super filium suum omnibus diebus.
38 Et Abesalom fugit & abijt in Gesser, & fuit ibi annis tribus.
39 Et cessauit Spiritus regis Dauid vt egrederetur contra Abesalom; quoniam consolatus est super Amnon filio suo mortuo.

CAP. XIIII.

1 ET intellexit Ioab filius Saruia quòd cor regis consolatum est ad Abesalom:
2 Et misit Ioab in Thecue, & tulit indè mulierem sapientem: & dixit ei; Lugeiam, & induere vestibus lugubribus, & ne vngaris oleo: & sis quasi mulier diebus multis lugens super mortuum:
3 Et venies ad regem, & loqueris ad eum secundùm sermonem hunc. & posuit Ioab verba in ore eius.
4 Et venit mulier Thecuites ad regem, & cecidit super faciem eius ad terram, & adorauit eum. & dixit: Salua rex salua.
5 Et ait ad eam rex: Quid tibi est? & dixit mulier; Verè mulier vidua ego sum, & mortuus est vir meus:
6 Et ancillæ tuæ duo filij, & rixati sunt in agro ambo, & non fuit qui erueret inter eos. & percussit vnus fratrem suum, & interfecit eum.
7 Et ecce consurrexerunt vniuersa tribus aduersum ancillam tuam dicentes: Trade eum qui percussit fratrem suum, & occidemus pro anima fratris sui quem interfecit, & delebimus hæredem: et extinguetur scintilla quæ relicta est mihi, vt non sit viro meo nomen et reliquiæ super faciem terræ.
8 Et dixit rex ad mulierem: Vade in domũ tuam bene valens, & ego iubebo pro te.
9 Et dixit mulier Thecuites ad regem: Domine mi rex, in me iniquitas & in domo patris mei: & rex & thronus eius innocens.
10 Et ait rex: Qui locutus fuerit contra te verbum, adduc eum ad me, & non addet vltra vt tangat te.

37 καὶ ἀβεσαλὼμ ἀπέδρα καὶ ἐπορεύθη πρὸς θολμὶ υἱὸν ἀμιοὺδ βασιλέα γεσσῆ. & ἐπενθησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας.
38 καὶ ἀβεσαλὼμ ἔφυξε καὶ ἀπῆλθεν εἰς γεσσῆ, καὶ ἦν ἐκεῖ ἐπὶ τρία. 39 καὶ ἐκόπασε τὸ πνεῦμα τοῦ βασιλέως δαυὶδ τοῦ ἐξελθεῖν ἐπὶ ἀβεσαλὼμ, ὅτι παρεκλήθη ὀπίσω ἀμνὼν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ τεθνηκότος.

ιδ'.

1 Καὶ ἔγνω ἰωὰβ υἱὸς Σαρουΐα ὅτι ἡ καρδία τοῦ βασιλέως πρὸς κλῆσιν ἐπὶ ἀβεσαλώμ.
2 καὶ ἀπέστειλεν ἰωὰβ εἰς θεκουέ, καὶ ἔλαβεν ἐκεῖθεν γυναῖκα φρονίμου. καὶ εἶπεν αὐτῇ, πενθοῦσα δὴ καὶ περιβαλοῦ ἱμάτια πενθικά, καὶ μὴ χρίσῃ ἔλαιον. καὶ γενήσῃ ὡς γυνὴ ἡμέρας πολλὰς πενθοῦσα ἐπὶ τεθνηκότι.
3 & ἤξεις πρὸς τὸν βασιλέα, & λαλήσεις πρὸς αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο. & ἔθετο ἰωὰβ τοὺς λόγους ἐπὶ τὸ στόμα αὐτῆς.
4 καὶ παρεγένετο ἡ γυνὴ ἡ θεκοΐτις πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, & προσεκύνησεν ὡπῷ. καὶ εἶπεν, σῶσον ὁ βασιλεὺς σῶσον.
5 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὴν ὁ βασιλεύς, τί σοί ἐστιν. & εἶπεν ἡ γυνὴ, ὄντως γυνὴ χήρα ἐγώ εἰμι, & ἀπέθανεν ὁ ἀνήρ μου.
6 & τῇ θεκλη σου δύο υἱοί, καὶ διεμάχοντο ἐν τῷ πεδίῳ ἀμφότεροι, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρόμενος ἀναμέσον αὐτῶν. καὶ ἐπάταξεν ὁ εἷς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν.
7 καὶ ἰδοὺ ἐξανέστησαν ὅλη ἡ φυλὴ ἐπὶ τὴν δούλην σου λέγοντες, παράδος τὸν πατάξαντα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ θανατώσωμεν αὐτὸ τὴν ψυχὴν & ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὃν ἀπέκτεινε, καὶ ἐξαρῶμεν τὸν κληρονόμον. καὶ σβεσθήσεται ὁ σπινθὴρ ὁ ὑπολελειμμένος μοι, τοῦ μὴ ὑπαρξαι τῷ ἀνδρί μου ὄνομα καὶ λεῖμμα ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς.
8 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὴν γυναῖκα, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου ὑγαίνουσα, κἀγὼ ἐντελοῦμαι περὶ σοῦ.
9 καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ θεκουῖτις πρὸς τὸν βασιλέα, κύριέ μου βασιλεῦ ἐπ' ἐμὲ ἡ ἀδικία καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον & πατρός μου. καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ἀθῷος.
10 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ὃν λαλήσῃ πρὸς σὲ ῥῆμα, ἄγαγε αὐτὸν πρός με, καὶ οὐ μὴ προσθήσῃ ἔτι ἅψασθαί σου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

37 Et Absalom fugit & iuit ad Thalmai filium Ghamihhud regem Gessur, & luxit super filium suum diebus multis.
38 Et Absalom fugit & iuit ad Gessur, & fuit ibi tribus annis. 39 Et desiderauit anima Dauid regis egredi ad Absalom, quia consolatus erat super Amnon quòd mortuus esset.

CAP. XIIII.

1 Et cognouit Ioab filius Szaruia quòd esset in corde regis exire ad Absalom. 2 Et misit Ioab ad Thekoagh, & adduxit indè mulierem sapientem, & dixit illi: Luge obsecro, & indue quæso vestes luctus: & non vngaris vnguento, sed sis vt mulier quæ à diebus multis luget super mortuum. 3 Et venies ad regem, & loqueris ad eum secundùm verbum hoc: & posuit Ioab verba in ore eius. 4 Et dixit mulier quæ erat ex Thekoagh ad regem, & procidit super faciem suam super terram, & adorauit & dixit: Libera rex. 5 Et dixit illi rex: Quid est tibi? & dixit: Verè mulier vidua ego, & mortuus est maritus meus. 6 Et ancillæ tuæ erant duo filij, & rixati sunt ambo illi in agro, & non erat, qui liberaret, inter illos, & percussit vnus alterum, & occidit illum. 7 Et ecce surrexit omnis prosapia super ancillam tuam, & dixerunt: Da qui occidit fratrem suum, & occidemus illum propter culpam animæ fratris sui quem occidit, & perdemus etiam hæredem: & quærunt occidere etiam vnum vnicum qui relictus est, vt non ponant marito meo nomen & residuum super faciem terræ. 8 Et dixit rex ad mulierem: Vade in domum tuam, & ego iubebo pro te. 9 Et dixit mulier quæ erat ex Thekoagh regi: Super me quæ mea est, domine mi rex, sit culpa & super domum patris mei, & rex & solium regni sui sit innocens. 10 Et dixit rex: Qui dixerit tibi loquelam, produces illum ad me, & non addet amplius nocere tibi.

תרגום יונתן

ואבשלום ערק ואזל לות תלמי בר עמיהוד מלכא דגשור ואתאבל על בריה יומין סגיאין: ואבשלום ערק ואזל לגשור תמה תמן תלת שנין:
ותסתיידת נפשא דדויד מלכא למפק על אבשלום ארי אתנחם על אמנון ארי מית:

יד

ידע יואב בר צרויה ארי בלבא דמלכא למפק על אבשלום: ושלח יואב לתקוע ודבר מתמן אתתא חכימתא ואמר לה אתאבלי כען ולבשי כען לבושי אבלא ולא תשתיפון משחא ותהוי כאתתא מסתאבלא על מיתא: ותחכין לות מלכא והמלין עמיה כפתגמא הדין ושוי יואב ית פתגמיא כפומה: ועאלת אתתא דמתקוע למלכא ונפלת על אפהא על ארעא וסגדת ואמרת פרוק מלכא: ואמר לה מלכא מה לך ותאמר אנא איתת ארמלתא ומית בעלי: ולאמתך תרין בנין ואתנציאו תרויהון בחקלא ולית מפרק בינהון ומחא חד ית חבריה וקטליה: והא קמת כל זרעיתא על אמתך ואמרו תבי ית דקטל ית אחוהי ונקטלניה בנפש אחוהי דקטל ואנחנא נשיצי אף ית ירתא ונכבון ית גמירא דאשתיירת לבעלי שום ושאר על אפי ארעא:
ואמר מלכא לאתתא אזילי לבתיך ואנא אפקד עלוך: ואמרת אתתא דמתקוע למלכא עלי ועל בית אבא ומלכא וכרסיא דמלכותיה זכאין: ואמר מלכא מן דיימר לך מלא ותייתיניה לותי ולא יוסיף עוד למגזקא לך:

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 ‡ וַתֹּאמֶר יִזְכֹּר־נָא הַמֶּלֶךְ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
מֵהַרְבַּית גֹּאֵל הַדָּם לְשַׁחֵת וְלֹא יַשְׁמִידוּ אֶת־בְּנִי
וַיֹּאמֶר חַי־יְהוָה אִם־יִפֹּל מִשַּׂעֲרַת בִּנֵּךְ אָרְצָה׃
12 ‡ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה תְּדַבֶּר־נָא שִׁפְחָתְךָ אֶל־אֲדֹנִי
13 הַמֶּלֶךְ דָּבָר וַיֹּאמֶר דַּבֵּרִי׃ ‡ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה
וְלָמָּה חָשַׁבְתָּה כָּזֹאת עַל־עַם אֱלֹהִים וּמִדַּבֶּר הַמֶּלֶךְ
הַדָּבָר הַזֶּה כְּאָשֵׁם לְבִלְתִּי הָשִׁיב הַמֶּלֶךְ אֶת־נִדָּחוֹ׃
14 ‡ כִּי־מוֹת נָמוּת וְכַמַּיִם הַנִּגָּרִים אַרְצָה אֲשֶׁר לֹא
יֵאָסְפוּ וְלֹא־יִשָּׂא אֱלֹהִים נָפֶשׁ וְחָשַׁב מַחֲשָׁבוֹת
לְבִלְתִּי יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדָּח׃
15 ‡ וְעַתָּה אֲשֶׁר־בָּאתִי לְדַבֵּר אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲדֹנִי
אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה כִּי יְרָאֻנִי הָעָם וַתֹּאמֶר שִׁפְחָתְךָ
אֲדַבְּרָה־נָּא אֶל־הַמֶּלֶךְ אוּלַי יַעֲשֶׂה הַמֶּלֶךְ אֶת־
דְּבַר אֲמָתוֹ׃
16 ‡ כִּי יִשְׁמַע הַמֶּלֶךְ לְהַצִּיל אֶת־אֲמָתוֹ מִכַּף הָאִישׁ
לְהַשְׁמִיד אֹתִי וְאֶת־בְּנִי יַחַד מִנַּחֲלַת אֱלֹהִים׃
17 ‡ וַתֹּאמֶר שִׁפְחָתְךָ יְהִי־נָא דְבַר־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
לְמְנֻחָה כִּי כְּמַלְאַךְ הָאֱלֹהִים כֵּן אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לִשְׁמֹעַ
הַטּוֹב וְהָרָע וַיהוָה אֱלֹהַיִךְ יְהִי עִמָּךְ׃
18 ‡ וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר אֶל־הָאִשָּׁה אַל־נָא תְכַחֲדִי
מִמֶּנִּי דָּבָר אֲשֶׁר אֲנֹכִי שֹׁאֵל אֹתָךְ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה
יְדַבֶּר־נָא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ׃
19 ‡ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הֲיַד יוֹאָב אִתָּךְ בְּכָל־זֹאת וַתַּעַן
הָאִשָּׁה וַתֹּאמֶר חַי נַפְשְׁךָ אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אִם־אֶשׁ
לְהַמִּין וּלְהַשְׂמִיל מִכֹּל אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּי־
עַבְדְּךָ יוֹאָב הוּא צִוָּנִי וְהוּא שָׂם בְּפִי שִׁפְחָתֶךָ אֵת
כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃
20 ‡ לְסֹבֵב אֶת־פְּנֵי הַדָּבָר עָשָׂה עַבְדְּךָ יוֹאָב
אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וַאדֹנִי חָכָם כְּחָכְמַת מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים
לָדַעַת אֵת כָּל־אֲשֶׁר בָּאָרֶץ׃

11 ‡ Quæ ait: Recordetur rex domini Dei
suí, vt non multiplicentur proximi san-
guinis ad vlciscendum, & nequaquam in-
terficiant filium meū. qui ait: Viuit Do-
minus, quia non cadet de capillis filij tui
12 super terram. ‡ Dixit ergo mulier:
D Loquatur ancilla tua ad dominum meū
regem verbum. & ait: Loquere.
13 ‡ Dixitque mulier: Quare cogitasti hu
iuscemodi rem contra populum Dei, &
locutus est rex verbum istud quasi peccet, &
non reducat eiectum suum?
14 ‡ Omnes morimur, & quasi aquę dila-
bimur in terrā quæ nō reuertuntur. Nec
vult Deus perire animā, sed retractat co-
gitans ne penitus pereat qui abiectus est.
15 ‡ Nunc igitur veni vt loquar ad domi-
num meū regē verbū hoc præsente popu
lo. Et dixit ancilla tua: Loquar ad regē, si
quomodo faciat rex verbum ancillæ suæ.
16 ‡ Et audiuit rex vt liberaret ancillam
suam de manu omniū qui volebāt de hæ-
reditate Dei delere me & filiū meū simul.
17 ‡ Dicat ergo ancilla tua vt fiat verbum
dñi mei regis sicut sacrificiū. Sicut enim
angelus Dei, sic est dñs meus rex, vt nec
benedictione nec maledictione moueā-
tur. Vnde & Dñs Deus tuus est tecum.
18 ‡ Et respondens rex dixit ad mulierem:
E Ne abscondas à me verbum quod ego in-
terrogo. Dixitque ei mulier: Loquere do-
19 mine mi rex. ‡ Et ait rex: Nunquid
manus Ioab tecum est in omnibus istis?
Respondit mulier & ait: Per salutem ani-
mæ tuæ domine mi rex nec ad sinistram
nec ad dexteram est ex omnibus his quæ
locutus est dominus meus rex. Seruus e-
nim tuus Ioab ipse præcepit mihi & ip-
se posuit in os ancillæ tuæ omnia verba
20 hæc: ‡ Vt verterem figuram sermonis
huius. Seruus enim tuus Ioab præcepit
istud. tu autem domine mi rex sapiens es
sicut habet sapientiam angelus Dei, vt in-
telligas omnia quæ super terram.

11 ‡ Et dixit mulier: Recordetur iam rex Do-
mini Dei tui. quod si multiplicauerint proximi
sanguine vt interficiant, & non disperdant fi-
lium meum. Et ait rex: Viuit Dominus, non ca
det de capillis filij tui super terram.
12 ‡ Et dixit mulier: Loquatur iam ancilla tua
ad dominum meum regem verbum. et ait rex:
Loquere. ‡ Et dixit mulier: Quare cogi-
13 tatum fuit sic contra populum Dei? & vt lo-
quatur rex verbum istud quasi delictum, vt
non reducat rex eiectum à se:
14 ‡ Quoniam morte morientur, & sicut aqua
effusa super terram non congregabitur, & non
auferet Deus animam. & cogitauit cogitatio-
nem vt non abijceret à se eiectum.
15 ‡ Et nunc pro quibus venio vt loquar ad
regem dominum meum verbum hoc, quoniam
abjecit me populus. & dicet ancilla tua: Lo-
quatur iam ancilla tua ad dominum meum re-
gem, si forte faciat rex verbum ancillæ suæ:
16 ‡ Quia audiet rex, & liberabit ancillam
suam de manu viri quærentis delere me & fi-
lium meum simul de hæreditate Domini.
17 ‡ Et dicet ancilla tua: Fiat iam verbum
domini mei regis in sacrificium. quoniam si-
cut angelus Dei, sic dominus meus rex, vt au-
diat bonum & malum, et dominus Deus tuus
tecum sit.
18 ‡ Et respondit rex & dixit mulieri: Non
iam abscondas à me verbum quod ego interro-
gabo te. & dixit mulier: Loquatur iam domi-
nus meus rex.
19 ‡ Et dixit rex: Si iam manus Ioab tecum
in omnibus istis? & respondit & ait mulier
regi: Viuit anima tua domine mi rex, si est ad
dexteram aut ad sinistram ex omnibus quæ
locutus est dominus meus rex: quoniam ser-
uus tuus Ioab ipse præcepit mihi, & ipse posuit
in ore ancillæ tuæ omnia verba hæc.
20 ‡ Vt verteret figuram sermonis hu-
ius, fecit seruus tuus Ioab verbum istud. &
dominus meus rex sapiens secundum sapien-
tiam angeli Dei, vt intelligat omnia quæ sunt
super terram.

11 ‡ καὶ εἶπεν ἡ γυνή, μνησθήτω δὴ ὁ βασιλεὺς κυρίου
τοῦ θεοῦ σου ὅπι ἐὰν πληθυώσιν ⸗ ἀγχιστεύοντες τὸ αἷ-
μα τοῦ διαφθεῖραι, καὶ οὐκ ἐξολοθρεύσουσι τὸν υἱόν μου. ⸗ εἶπεν
ὁ βασιλεύς, ζῇ κύριος, οὐ πεσεῖται ἀπὸ τῶν τριχῶν τοῦ
12 υἱοῦ σου ἐπὶ τὴν γῆν. ‡ καὶ εἶπεν ἡ γυνή, λαλησάτω
δὴ ἡ δούλη σου πρὸς τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα ῥῆ-
μα. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, λάλει.
13 ‡ καὶ εἶπεν ἡ γυνή, ἵνατί ἐλογίσθη οὕτως ἐπὶ λαὸν θεοῦ,
καὶ ὅτι τοῦ λαλεῖν τὸν βασιλέα τὸν λόγον ⸗ τοῦτον ὡς πλημμέ-
λειαν; ⸗ μὲν ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα τὸν αἰχμάλωτον αὐ-
14 αὐτοῦ. ‡ ὅτι θανάτῳ θανατοῦμεθα, καὶ ὡσεὶ τὸ ὕ-
δωρ τὸ ἐκχεόμενον ἐπὶ τὴν γῆν οὐ συναχθήσεται, καὶ
οὐ λήψεται ὁ θεὸς ψυχήν. καὶ ἐλογίσατο ⸗ λογισμὸν τοῦ
μὴ ἀπωσθῆναι ἀπ' αὐτοῦ ἀπωσμένον.
15 ‡ καὶ νῦν ⸗ οὗ ἕνεκεν ἦκω λαλῆσαι ⸗ πρὸς τὸν βασιλέα
τὸν κύριόν μου τὸν λόγον τοῦτον, ὅτι ὤψεταί με ὁ λαός. καὶ
εἶπεν ἡ δούλη σου, λαλησάτω δὴ ἡ δούλη σου ⸗ πρὸς τὸν κύριόν
μου τὸν βασιλέα, εἴ πως ποιήσῃ ὁ βασιλεὺς τὸ ῥῆμα τῆς
16 παιδίσκης αὐτοῦ. ‡ ὅτι ἀκούσεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἐξε-
λεῖται τὴν δούλην αὐτοῦ ⸗ ἐκ χειρὸς τοῦ ἀνδρὸς τοῦ ζητοῦν-
τός ⸗ ἐξολοθρεῦσαί με καὶ τὸν υἱόν μου κῆ ⸗ τοῦ ⸗ ὅπι τῆς
κληρονομίας κυρίου.
17 ‡ καὶ εἶπεν ἡ δούλη σου, γενηθήτω δὴ ὁ λόγος ⸗ τοῦ κυρίου
μου τοῦ βασιλέως εἰς ⸗ θυσίαν. ὅτι καθὼς ἄγγελος θεοῦ οὕτως
ὁ κύριός μου ὁ βασιλεύς, τοῦ εἰσακούειν τὸ καλὸν ⸗ τὸ πο-
νηρόν· καὶ κύριος ⸗ ὁ θεός σου μετὰ ⸗ σοῦ ἔσται.
18 ‡ καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπε τῇ γυναικί, μὴ δὴ
κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ ⸗ ῥῆμα ὃ ἐγὼ ἐπερωτήσω σε. ⸗ εἶπεν
ἡ γυνή, λαλησάτω δὴ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεύς.
19 ‡ ⸗ εἶπεν ὁ βασιλεύς, εἰ δὴ ἡ χεὶρ Ἰωὰβ μετὰ ⸗ σοῦ ἐν πᾶσι
τούτοις; καὶ ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ τῷ βασιλεῖ, ζῇ ἡ
ψυχή σου κύριέ μου βασιλεῦ εἰ ἔστιν εἰς τὰ δεξιὰ ἢ εἰς τὰ ἀ-
ριστερὰ ἐκ πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεύς,
ὅτι ὁ δοῦλός σου Ἰωὰβ αὐτὸς ἐνετείλατό μοι, ⸗ αὐτὸς ἔθετο
ἐν τῷ στόματι τῆς δούλης σου πάντας τοὺς λόγους τούτους·
20 ‡ ὅπως κυκλώσῃ ⸗ τὸ πρόσωπον τοῦ λόγου τούτου, ἐποίη-
σεν ὁ δοῦλός σου Ἰωὰβ τὸν λόγον τοῦτον. καὶ ὁ κύριός μου ὁ
βασιλεὺς φρόνιμος ⸗ κῆ τῇ φρονήσει ἀγγέλου τοῦ θεοῦ ⸗
γνῶναι πάντα τὰ ⸗ ἐπὶ τῆς γῆς.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et dixit, Recordetur, obsecro, rex quid sit scriptum in libro Legis domini Dei tui, vt multiplicetur via ante redemptorem sanguinis ad deuastandum, & non perdant filium meum. & dixit: Viuit ipse Dominus, si ceciderit ex capillo captus filij tui in terram.
" Et dixit mulier: Loquatur nunc ancilla tua ante dominum meum regem verbum. & dixit: Loquere.
" Et dixit mulier: Et quare cogitasti secundum hoc super populum Domini, & loquitur rex verbum hoc sicut vir culpatus, vt non re-
ducat rex dispersum suum?
" Quia mors qua morior ecce est sicut aquæ quæ defluunt in terram, quia non possibile
est illis quòd congregentur: sic non est possibile iudici veritatis accipere; mamon iniquitatis, & quod cogitet cogitationes vt non dispergat à
se dispersum.
" Et nunc quòd veni ad loquendum ante regem dominum meum verbum hoc, quia terruerunt me po-
pulus, & dixit ancilla tua. Loquatur nunc ante regem; fortè faciet rex verbum hoc.
" Quia audiet rex ad liberandum
ancillam suam de manu viri quærentis consumere me & filium meum simul de hæreditate populi Domini.
" Et dixit an-
cilla tua, Sit quæso verbum domini mei regis in requiem; nam vt angelus Domini, sic dominus meus rex ad audiendum bonum & malum:
& dñs meus dominus Dei tui sit in auxilio tuo.
" Et respondit rex & dixit mulieri: Ne obscero celes à me verbum quod
ego rogo te, & dixit mulier: Loquatur quæso dominus meus rex.
" Et dixit rex: Num manus Ioab tecum est in omni
bus his? & respondit mulier, & dixit: Per vitam animæ tuæ domine mi rex, si non est declinandum ad dexteram vel ad sinistram ex omni quod
locutus est dominus meus rex: nam seruus tuus Ioab ipse iussit mihi, & ipse posuit in ore ancillæ tuæ omnia verba hæc.
" Vt immutarem faciem verbi, fecit seruus tuus Ioab verbum hoc, & dominus meus sapiens est iuxta sapientiam angeli Domini ad cog-
noscendum omne quod in terra.

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 ויאמר המלך אל־יואב הנה־נא עשיתי את־הדבר הזה ולך השב את־הנער את־אבשלום׃

21 * Et ait rex ad Ioab: Ecce placatus feci verbum tuum. Vade ergo & reuoca puerum Absalom.

22 ויפל יואב אל־פניו ארצה וישתחו ויברך את־המלך ויאמר יואב היום ידע עבדך כי־מצאתי חן בעיניך אדני המלך אשר עשה המלך את־דבר עבדו׃

22 * Cadensque Ioab super faciem suam in terram adorauit, & benedixit regi. & dixit Ioab: Hodie intellexit seruus tuus, quia inueni gratiam in oculis tuis domine mi rex. fecisti enim sermonem domine mi rex serui tui.

23 ויקם יואב וילך גשורה ויבא את־אבשלום ירושלם׃

23 * Surrexit ergo Ioab & abiit in Gessur, F & adduxit Absalom in Ierusalem.

24 ויאמר המלך יסב אל־ביתו ופני לא יראה ויסב אבשלום אל־ביתו ופני המלך לא ראה׃

24 * Dixit autem rex: Reuertatur in domum suam, & faciem meam non videat. Reuersus est itaque Absalom in domum suam, & faciem regis non vidit.

25 וכאבשלום לא־היה איש יפה בכל־ישראל להלל מאד מכף רגלו ועד קדקדו לא־היה בו מום׃

25 * Porrò sicut Absalom vir nõ erat pulcher in omni Israel, & decorus nimis: a vestigio pedis vsque ad verticem non erat in eo vlla macula.

26 ובגלחו את־ראשו והיה מקץ ימים לימים אשר יגלח כי־כבד עליו וגלחו ושקל את־שער ראשו מאתים שקלים באבן המלך׃

26 * Et quando tondebat capillum, semel autem in anno tondebatur, quia grauabat eum cæsaries, ponderabat capillos capitis sui ducentis siclis pondere publico.

27 וילדו לאבשלום שלשה בנים ובת אחת ושמה תמר היא היתה אשה יפת מראה׃

27 * Nati sunt autem Absalom filij tres, & filia vna nomine Thamar elegantis formæ.

28 וישב אבשלום בירושלם שנתים ימים ופני המלך לא ראה׃

28 * Mansitque Absalom in Ierusalem duobus annis, & faciem regis non vidit.

29 וישלח אבשלום אל־יואב לשלחו אתו אל־המלך ולא אבה לבוא אליו וישלח עוד שנית ולא אבה לבוא׃

29 * Misit itaque ad Ioab, vt mitteret eum G ad regem. qui noluit venire ad eum. cùmque secundò misisset, & ille noluisset venire ad eum,

30 ויאמר אל־עבדיו ראו חלקת יואב אל־ידו ולו־שם שערים לכו והציתיה באש ויצתו עבדי אבשלום את־החלקה באש׃

30 * Dixit seruis suis: Scitis agrum Ioab iuxta agrum meum habentem messem ordei. ite igitur & succendite eum igni. Succenderunt ergo serui Absalom segetem igni.

31 ויקם יואב ויבא אל־אבשלום הביתה ויאמר אליו למה הציתו עבדיך את־החלקה אשר־לי באש׃

31 * Surrexitque Ioab & venit ad Absalom in domum eius, & dixit: Quare fecerunt serui tui segetem meam igni?

21 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἰωάβ, ἰδοὺ πεποίηκά σοι τὸ ῥῆμα τοῦτο. πορεύου καὶ ἐπίστρεψε τὸ παιδάριον τὸν ἀβεσαλώμ.

21 * Et dixit Rex ad Ioab: Ecce feci tibi verbum hoc. vade & reduc puerum Absalom.

22 * καὶ ἔπεσεν ἰωὰβ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν, καὶ εὐλόγησε τὸν βασιλέα. καὶ εἶπεν ἰωάβ, σήμερον ἔγνωκα ὁ δοῦλός σου, ὅτι εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου κύριέ μου βασιλεῦ, καθότι ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς τὸ ῥῆμα τοῦ δούλου αὐτοῦ.

22 * Et cecidit Ioab super faciem suam super terram, & adorauit: & benedixit Regi: & dixit Ioab: Hodie cognoui seruus tuus, quòd inueni gratiam in oculis tuis domine mi rex, quia fecit rex verbum serui sui.

23 * καὶ ἀνέστη ἰωὰβ καὶ ἐπορεύθη εἰς γεστούρ, καὶ ἤγαγε τὸν ἀβεσαλὼμ εἰς ἱερουσαλήμ.

23 * Et surrexit Ioab & abiit in Gessur, & adduxit Abesalom in Ierusalem.

24 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ἀποστραφήτω εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τὸν πρόσωπόν μου μὴ ἰδέτω. καὶ ἀπεστράφη ὁ ἀβεσαλὼμ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως οὐκ εἶδε.

24 * Et dixit rex: Reuertatur in domum suã, & faciem meam non videat. & reuersus est Abesalom in domum suam, & faciem regis non vidit.

25 * καὶ καθὼς ἀβεσαλὼμ οὐκ ἦν ἀνὴρ καλὸς ἐν πάσῃ τῇ ἰσραὴλ αἰνετὸς σφόδρα, ἀπὸ ἴχνους ποδὸς αὐτοῦ ἕως κορυφῆς αὐτοῦ οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ μῶμος.

25 * Et sicut Abesalom non erat vir pulcher in omni Israel laudabilis nimis: à vestigio pedis eius & vsque ad verticem eius non erat in eo macula.

26 * καὶ ἐν τῷ κείρασθαι αὐτὸν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ἐγένετο ἀπὸ τέλους ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ὅτ' ἐξεκείρετο, ὅτι καλὲ ἐβαρύνετο ἐπ' αὐτόν, ἐκειράμενος ἴσα τὴν τρίχα τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ἐκατὸν σίκλων ἐν τῷ σταθμῷ τοῦ βασιλικοῦ.

26 * Et quando tondebat ipse caput suum, & erat à fine dierum in dies quando tondebatur, quia grauabatur super eum, & tonsus ponderabat capillum capitis sui, & erat centum siclorum in pondere regali.

27 * καὶ ἐτέχθησαν τῷ ἀβεσαλὼμ τρεῖς υἱοὶ καὶ θυγάτηρ μία, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς θαμάρ, καὶ αὕτη ἡ γυνὴ καλὴ σφόδρα.

27 * Et nati sunt Abesalom tres filij & filia vna, & nomen eius Thamar, illa fuit mulier pulchra visu.

28 * καὶ ἐκάθισεν ἀβεσαλὼμ ἐν ἱερουσαλὴμ δύο ἔτη ἡμερῶν. καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως οὐκ εἶδε.

28 * Et sedit Absalom in Ierusalem duobus annis, & faciem regis non vidit.

29 * καὶ ἐξαπέστειλεν ἀβεσαλὼμ πρὸς ἰωὰβ τοῦ ἀποστεῖλαι αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα: καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἰωὰβ προσελθεῖν πρὸς αὐτόν. καὶ ἀπέστειλεν ἐπὶ δεύτερον πρὸς αὐτόν· καὶ οὐκ ἠθέλησε προσελθεῖν.

29 * Et misit Absalom ad Ioab vt mitteret eum ad regem. & non voluit Ioab venire ad eum. & misit rursum secundò ad eum, & non voluit venire.

30 * καὶ εἶπεν ἀβεσαλὼμ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ, ἴδετε ἡ μερὶς ἐν ἀγρῷ τοῦ ἰωὰβ ἐχόμενά μου, καὶ ἄπαι ἐκεῖ κριθαί, πορεύθητε δὴ καὶ ἐμπυρίσατε αὐτὰ ἐν πυρί. καὶ ἐνεπύρισαν αὐτὰς ⓐ δοῦλοι ἀβεσαλὼμ ἐν πυρὶ τῷ μερίδι ἰωάβ.

30 * Et dixit Abesalom ad seruos suos: Videte, pars in agro Ioab iuxta meum, & ipsi ibi ordea; ite iam & succendite ea in igne. & succenderunt ea serui Abesalom in igne partem Ioab.

31 * καὶ ἀνέστη ἰωὰβ καὶ ἐπορεύθη πρὸς ἀβεσαλὼμ εἰς τὸν οἶκον, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, ἵνατί ἐνεπύρισαν ⓐ δοῦλοί σου τὸν ἀγρόν μου ἐν πυρί;

31 * Et surrexit Ioab, & abiit ad Absalom in domum, & dixit ad eum: Quare succenderunt serui tui agrum meum in igne?

תרגום יונתן

21 ואמר מלכא ליואב הא כען עבדית ית פיתגמא הדין ואזיל ואתיב ית עולימא ית אבשלום׃
22 ונפל יואב על אפוהי על ארעא וסגיד ובריך ית מלכא ואמר יואב היום ידע עבדך ארי אשכחית רחמין בעינך ריבוני מלכא
דעבד ית פתגמא דעבדך׃
23 וקם יואב ואזל לגשור ואייתי ית עולימא לירושלם׃
24 ואמר מלכא יסתחר לביתיה ואפי לא יחזי ואסתחר אבשלום לביתיה ואפי מלכא לא חזא׃
25 ואבשלום לא הוה גבר שפיר בכל ישראל לשבחא לחדא מפרסת רגליה ועד טוהיה לא הוה ביה טוסמא׃
26 והוה בסוף יומי יומוי ומזמן עידן לעידן דסספר ארי יקיר עלוהי ומסתפר ליה והקל ית שער רישיה מאתן סלעין בפתקלא
דמלכא׃
27 ויתיליד לאבשלום בירושלם תלתא בנין וברתא חדא ושמה תמר היא הות אתתא שפירת חיזו׃
28 ויתב אבשלום בירושלם תרתין שנין ואפי מלכא לא חזא׃
29 ושלח אבשלום ליה ליואב לשלחא יתיה לות מלכא ולא אבא למיתי לותיה ושלח עוד תניניה ולא אבא למיתי׃
30 ואמר לעבדוהי חזו חקלא דיואב קריבא לי ואית לה תמן שערין אזלו וצותו יתה באישתא ואצתו עבדי אבשלום ית חקלא
באישתא׃
31 וקם יואב ואתא לות אבשלום לביתיה ואמר ליה לטרו אזליקו עבדי אבשלום ית אחסנתא דילי בנורא׃

21 Et dixit rex ad Ioab, Ecce nunc feci verbum hoc, ito & reduc adolescentem Absalom.
22 Et procidit Ioab super faciem suam super terram & adorauit, & benedixit regi, & dixit Ioab, Hodie nouit seruus tuus quòd inueni misericordiam in oculis tuis domine mi rex, quòd fecit rex verbum serui tui.
23 Et surrexit Ioab & iuit ad Gessur, & adduxit Absalom in Ierusalem.
24 Et dixit rex, Reuertatur ad domum suam & faciem meam non videat: & reuersus est Absalom ad domum suam, & faciem regis non vidit.
25 Et sicut Absalom non erat vir pulcher in omni Israel ad laudandum valde; à planta pedis eius & vsque ad cerebrum eius non erat in eo macula.
26 Et quando tondebat caput suum, & erat à tempore opportunitatis ad opportunitatem tondendi, quia ingraueſcebat super se, tondebat eo, & ponderabat capillum capitis sui ducentus zilghin in pondere regis.
27 Et nati sunt Absalom tres filij & filia vna, & nomen eius Thamar, illa fuit mulier pulchra visu.
28 Et sedit Absalom in Ierusalem duobus annis, & faciem regis non vidit.
29 Et misit Absalom ad Ioab vt mitteret illum ad regem: & noluit venire ad eum, & misit adhuc secundò, & noluit venire.
30 Et dixit ad seruos suos: Videte hæreditatem Ioab quæ proxima meæ est, & in ea sunt ordea, ite & incendite illam in igne: & incenderunt serui Absalom hæreditatem in igne.
31 Et surrexit Ioab & venit ad Absalom in domum, & dixit illi, Ad quid incenderunt serui tui hęreditatem, quæ est mihi, in igne?

Universidad de Deusto
Biblioteca

32 * וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל־יוֹאָב הִנֵּה שָׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ
לֵאמֹר בֹּא הֵנָּה וְאֶשְׁלְחָה אֹתְךָ אֶל־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר
לָמָּה בָּאתִי מִגְּשׁוּר טוֹב לִי עוֹד אֲנִי־שָׁם וְעַתָּה
אֶרְאֶה פְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְאִם־יֵשׁ־בִּי עָוֹן וְהֶמְתָּנִי׃
33 * וַיָּבֹא יוֹאָב אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיַּגֶּד לוֹ וַיִּקְרָא אֶל־
אַבְשָׁלוֹם וַיָּבֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁתַּחוּ לוֹ עַל־אַפָּיו
אַרְצָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשַּׁק הַמֶּלֶךְ לְאַבְשָׁלוֹם׃

טו

1 * וַיְהִי מֵאַחֲרֵי כֵן וַיַּעַשׂ לוֹ אַבְשָׁלוֹם מֶרְכָּבָה
וְסֻסִים וַחֲמִשִּׁים אִישׁ רָצִים לְפָנָיו׃
2 * וְהִשְׁכִּים אַבְשָׁלוֹם וְעָמַד עַד־יַד דֶּרֶךְ הַשַּׁעַר וַיְהִי
כָּל־הָאִישׁ אֲשֶׁר־יִהְיֶה־לּוֹ רִיב לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ
לַמִּשְׁפָּט וַיִּקְרָא אַבְשָׁלוֹם אֵלָיו וַיֹּאמֶר אֵי־מִזֶּה עִיר
אַתָּה וַיֹּאמֶר מֵאַחַד שִׁבְטֵי־יִשְׂרָאֵל עַבְדֶּךָ׃
3 * וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְשָׁלוֹם רְאֵה דְבָרֶיךָ טוֹבִים
וּנְכֹחִים וְשֹׁמֵעַ אֵין־לְךָ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ׃
4 * וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם מִי־יְשִׂמֵנִי שֹׁפֵט בָּאָרֶץ וְעָלַי
יָבֹא כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־יִהְיֶה־לּוֹ רִיב וּמִשְׁפָּט
וְהִצְדַּקְתִּיו׃
5 * וְהָיָה בְּקָרֵב־אִישׁ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לוֹ וְשָׁלַח אֶת־
יָדוֹ וְהֶחֱזִיק לוֹ וְנָשַׁק לוֹ׃
6 * וַיַּעַשׂ אַבְשָׁלוֹם כַּדָּבָר הַזֶּה לְכָל־יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר־יָבֹאוּ לַמִּשְׁפָּט אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיְגַנֵּב אַבְשָׁלוֹם
אֶת־לֵב אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל׃
7 * וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל־
הַמֶּלֶךְ אֵלְכָה נָא וַאֲשַׁלֵּם אֶת־נִדְרִי אֲשֶׁר־נָדַרְתִּי
לַיהוָה בְּחֶבְרוֹן׃
8 * כִּי נֵדֶר נָדַר עַבְדְּךָ בְּשִׁבְתִּי בִּגְשׁוּר בַּאֲרָם לֵאמֹר
אִם־יָשִׁיב יְשִׁיבֵנִי יְהוָה יְרוּשָׁלִַם וְעָבַדְתִּי אֶת־
יְהוָה׃

32 * Et respondit Absalom ad Ioab: Misi ad te obsecrans vt venires ad me & mitterem te ad regem, & diceres ei: Quare veni de Gessur? melius mihi erat ibi esse. Obsecro ergo vt videam faciem regis: quòd si memor est iniquitatis meę, interficiat me.
33 * Ingressus itaque Ioab ad regem nunciauit ei omnia. Vocatusque est Absalom, & intrauit ad regem, & adorauit super faciem terræ coram eo. osculatusque est rex Absalom.

CAP. XV.

1 A IGitur post hæc fecit sibi Absalom currus & equites, & quinquaginta viros qui præcederent eum.
2 * Et manè consurgens Absalom stabat iuxta introitum portæ in via: & omnem virum qui habebat negocium vt veniret ad regis iudicium, vocabat Absalom ad se & dicebat: De qua ciuitate es tu? Qui respondens aiebat: Ex vna tribu Israel ego sum seruus tuus.
3 * Respondebatque ei Absalom: Videntur mihi sermones tui boni & iusti, sed non est qui te audiat constitutus à rege.
4 * Dicebatque Absalom: Quis me constituat iudicem super terram, vt ad me veniant omnes qui habent negocium, & iustè iudicem?
5 * Sed & cùm accederet ad eum homo vt salutaret illum, extendebat manum suam & apprehendens osculabatur eum.
6 * Faciebatque hoc omni Israel venienti ad iudicium vt audiretur à rege, & sollicitabat corda virorum Israel.
7 * Post quadraginta autem annos dixit Absalom ad regem Dauid: Vadam & reddam vota mea quæ voui Domino in Hebron.
8 * Vouens enim vouit seruus tuus cùm esset in Gessur Syriæ dicens: Si reduxerit me Dominus in Ierusalem, sacrificabo Domino.

תרגום יונתן

32 וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם לְיוֹאָב הָא שִׁלְחִית לְוָתָךְ לְמֵימַר אֲתָא הַלְכָא וְאֶשְׁלַח יָתָךְ לְוָת מַלְכָּא לְמֵימַר לְמָה אֲתֵיתִי מִגְּשׁוּר טָב לִי עַד דַּאֲנָא תַּמָּן
וְהָוֵי אַפֵּי מַלְכָּא וְאִם בִּי חוֹבָא יִקְטְלִינַנִי׃ 33 וַאֲתָא יוֹאָב לְוָת מַלְכָּא וְחַוִּי לֵיהּ וּקְרָא לְאַבְשָׁלוֹם וַאֲתָא לְוָת מַלְכָּא וּסְגִיד
לֵיהּ עַל אַפּוֹהִי עַל אַרְעָא קֳדָם מַלְכָּא וּנְשַׁק מַלְכָּא לְאַבְשָׁלוֹם׃

טו

1 וַהֲוָה מִבָּתַר כֵּן וַעֲבַד לֵיהּ אַבְשָׁלוֹם רְתִיכִין וְסוּסַיִן וְחַמְשִׁין גַּבְרָא רָדְפִין קֳדָמוֹהִי׃
2 וּמִקְדִּים אַבְשָׁלוֹם וְקָאִים עַל כִּיבַשׁ אוֹרַח תַּרְעָא וַהֲוֵי כָּל גַּבְרָא דִּיהֵי לֵיהּ דִּין לְמֵיעַל לִקְדָם מַלְכָּא לְמַדָּן וְקָרֵי אַבְשָׁלוֹם לֵיהּ וַאֲמַר
לֵיהּ אֵי מָדָא קַרְתָּא אַתְּ וַאֲמַר מֵחֲדָא שִׁבְטָא דְיִשְׂרָאֵל עַבְדָּךְ׃ 3 וַאֲמַר לֵיהּ אַבְשָׁלוֹם חֲזֵי פִּתְגָמָךְ תַּקְנָן וְיָאֵן וְשָׁמַע לֵית לָךְ מִן קֳדָם
מַלְכָּא׃ 4 וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם מַן יְמַנְנַנִי דַיָּינָא בְּאַרְעָא וּקְדָמַי יֵיתֵי כָּל גַּבְרָא דִּיהֵי לֵיהּ דִּין וּמַצּוּ וְאֶדְנִינֵיהּ בְּקִשּׁוֹט׃
5 וַהֲוֵי כַּד קָרֵב גַּבְרָא לְמִסְגַּד לֵיהּ וּמוֹשִׁיט יַת יְדֵיהּ וּמַתְקִיף בֵּיהּ וּנְשַׁק לֵיהּ׃
6 וַעֲבַד אַבְשָׁלוֹם כְּפִתְגָמָא הָדֵין לְכָל יִשְׂרָאֵל דְּאָתֵן לְמַדָּן קֳדָם מַלְכָּא וְגָנֵיב אַבְשָׁלוֹם יַת לִיבָא דֶאֱנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל׃
7 וַהֲוָה מִסּוֹף אַרְבָּעִין שְׁנִין וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם לְמַלְכָּא אֵזִיל בְּעַן וַאֲשַׁלֵּם יַת נִדְרִי דְנַדְרֵית קֳדָם יְיָ בְּחֶבְרוֹן׃
8 אֲרֵי נִדְרָא נְדַר עַבְדָּךְ בְּמִיתְּבִי בִּגְשׁוּר בַּאֲרָם לְמֵימַר אִם אֲתָבָא יְתִיבְנַנִי יְיָ לִירוּשְׁלֵם וְאֶפְלַח קֳדָם יְיָ׃

32 * Et dixit Abesalom ad Ioab: Ecce misi ad te dicens: Veni iam, vt mittam te ad regem dicentem: Quare veni de Gessur? bonum erat mihi vt essem ego ibi. & nunc videbo iam faciem regis; & si est in me iniquitas, & interficiar.
33 * Et abijt Ioab ad regem, & nunciauit ei. & vocauit Abesalom, & ingressus est ad regem, & adorauit eum & cecidit super faciem suam super terram coram rege. et osculatus est rex Abesalom.

CAP. XV.

1 ET factum est post hæc, & fecit sibi Abesalom currus & equites, & quinquaginta viros præcurrentes ante faciem suam.
2 * Et manè surrexit Abesalom & stabat in via portæ. et erat omnis vir cui erat iudicium, & veniebat ad regem in iudicium, & vocabat eum Abesalom, & dicebat ei: De qua ciuitate es tu? & dicebat: De vna tribuum Israel seruus tuus.
3 * Et dicebat ad eum Abesalom: Ecce sermones tui boni & recti, et qui audiat non est tibi à rege.
4 * Et dicebat Abesalom: Quis constituet me iudicem super terram super Israel, et ad me veniet omnis vir cui sit lis & iudicium, & iustè iudicabo eum?
5 * Et factum est cùm accederet vir vt adoraret eum, & extendebat manum suam, & apprehendebat eum & osculabatur eum.
6 * Et faciebat Abesalom secundum verbum hoc omni Israel venientibus in iudicium ad regem, & vendicabat Abesalom corda omnium virorum Israel.
7 * Et factum est post quadraginta annos, & ait Abesalom ad regem dicens: Vadam iam & reddam vota mea quæ voui Domino in Chebron:
8 * Quoniam votum vouit seruus tuus quando manebam in Gessur in Syria dicens: Si reducens reduxerit me Dominus in Hierusalem, & seruiam Domino.

32 * Καὶ εἶπεν ἀβεσαλὼμ πρὸς ἰωάβ, ἰδοὺ ἀπέστειλα πρὸς σὲ λέγων, παραγενοῦ δὴ, ὅπως ἀποστελῶ σε πρὸς τὸν βασιλέα λέγοντα, ἱνατί παρεγενόμην ἐκ γεσσούρ, καλὸν ἦν μοι τοῦ εἶναί με ἐκεῖ. καὶ νῦν ὄψομαι δὴ πρόσωπον τοῦ βασιλέως, καὶ εἰ ἔστιν ἐν ἐμοὶ ἀδικία, καὶ θανατωθήσομαι.
33 * καὶ ἐπορεύθη ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ· καὶ ἐκάλεσεν τὸν ἀβεσαλὼμ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως· καὶ κατεφίλησεν ὁ βασιλεὺς τὸν ἀβεσαλώμ.

ιε.

1 * Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ ἀβεσαλὼμ ἅρματα καὶ ἱππεῖς, καὶ πεντήκοντα ἄνδρας προτρέχοντας πρὸ προσώπου αὐτοῦ.
2 * καὶ ὤρθρισεν ἀβεσαλὼμ καὶ ἐφίστατο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς πύλης. καὶ ἦν πᾶς ἀνὴρ ᾧ ἐγένετο κρίσις, καὶ ἤρχετο πρὸς τὸν βασιλέα εἰς κρίσιν, καὶ ἐκάλει αὐτὸν ἀβεσαλὼμ καὶ ἔλεγεν αὐτῷ, ἐκ ποίας πόλεως εἶ σύ; καὶ ἔλεγεν, ἐκ μιᾶς τῶν φυλῶν τοῦ ἰσραὴλ ὁ δοῦλός σου.
3 * καὶ ἔλεγε πρὸς αὐτὸν ἀβεσαλώμ, ἰδοὺ οἱ λόγοι σου καλοὶ καὶ κατευθύνοντες, καὶ ὁ ἀκουσόμενος οὐχ ὑπάρχει σοι παρὰ τοῦ βασιλέως.
4 * καὶ ἔλεγεν ἀβεσαλὼμ, τίς καταστήσει με κριτὴν ἐπὶ τῆς γῆς ἐπὶ τὸν ἰσραήλ, καὶ ἐπ' ἐμὲ ἐλεύσεται πᾶς ἀνὴρ ᾧ ἂν ᾖ ἀντιλογία καὶ κρίσις, καὶ δικαιώσω αὐτόν;
5 * καὶ ἐγίνετο ἐπὶ τὸ προσάγειν τὸν ἄνδρα τοῦ προσκυνεῖν αὐτῷ, καὶ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐπελαμβάνετο αὐτοῦ καὶ κατεφίλει αὐτόν.
6 * καὶ ἐποίει ἀβεσαλὼμ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο παντὶ ἰσραὴλ τοῖς παραγινομένοις εἰς κρίσιν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἰδιεποιεῖτο ἀβεσαλὼμ τὰς καρδίας πάντων τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἰσραήλ.
7 * καὶ ἐγένετο μετὰ τεσσαράκοντα ἔτη, καὶ εἶπεν ἀβεσαλὼμ πρὸς τὸν βασιλέα λέγων, πορεύσομαι δὴ καὶ ἀποδώσω τὰς εὐχάς μου ἃς ηὐξάμην τῷ κυρίῳ ἐν χεβρών.
8 * ὅτι εὐχὴν ηὔξατο ὁ δοῦλός σου ὅτε ἐκαθήμην εἰς γεσσοὺρ ἐν συρίᾳ λέγων, ἐὰν ἐπιστρέφων ἐπιστρέψῃ με ὁ κύριος εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ λατρεύσω τῷ κυρίῳ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

32 * Et dixit Absalom ad Ioab: Ecce misi ad te dicens: Veni huc & mittam te ad regem dicendo: Ad quid veni ex Gessur? melius mihi adhuc quòd essem ibi. & nunc videam faciem regis; & si in me culpa, occidat me.
33 * Et venit Ioab ad regem & indicauit illi: & vocauit Absalom, & venit ad regem, & adorauit eum super faciem suam super terram ante regem: & osculatus est rex Absalom.

CAP. XV.

1 ET fuit post hæc & fecit sibi Absalom currus & equos, & quinquaginta viros satellites ante se.
2 * Et anticipabat Absalom & stabat super stratam viæ portæ, & fuit omnis vir cui erat iudicium vt veniret ante regem ad iudicãdum, vocabat Absalom illum, & dicebat illi: Ex qua ciuitate es tu? & dicebat: Ex vna tribuum Israel est seruus tuus.
3 * Et dicebat illi Absalom: Vide, verba tua recta sunt & pulchra; sed qui audiat non est tibi ab-ante regem.
4 * Et dicebat Absalom: Quis præficiet me iudicẽ in terra, vt ante me veniat omnis vir cui sit iudiciũ, & lis, & iudicabo illũ in veritate?
5 * Et erat quando accedebat quispiam ad adorandum eum, extendebat manum suam & apprehendebat illum, & osculabatur illum.
6 * Et faciebat Absalom secundum verbum hoc omni Israeli qui ibant vt iudicarentur ante regem: & furabatur Absalom cor hominum Israel.
7 * Et fuit à fine quadraginta annorum, & dixit Absalom ad regem: Eam quæso & reddam vota mea quę voui ante Dominum in Hhebron.
8 * Nam votum vouit seruus tuus, cùm sederet in Gessur in Aram, dicendo: Si reducendo reduxerit me Dominus in Ierusalem, seruiam ante Dominum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 וַיֹּאמֶר־לוֹ הַמֶּלֶךְ לֵךְ בְּשָׁלוֹם וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ חֶבְרוֹנָה׃
10 וַיִּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם מְרַגְּלִים בְּכָל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כִּשְׁמַעֲכֶם אֶת־קוֹל הַשֹּׁפָר וַאֲמַרְתֶּם מָלַךְ אַבְשָׁלוֹם בְּחֶבְרוֹן׃
11 וְאֶת־אַבְשָׁלוֹם הָלְכוּ מָאתַיִם אִישׁ מִירוּשָׁלַם קְרֻאִים וְהֹלְכִים לְתֻמָּם וְלֹא יָדְעוּ כָל דָּבָר׃
12 וַיִּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם אֶת־אֲחִיתֹפֶל הַגִּילֹנִי יוֹעֵץ דָּוִד מֵעִירוֹ מִגִּלֹה בְּזִבְחוֹ אֶת־הַזְּבָחִים וַיְהִי הַקֶּשֶׁר אַמִּץ וְהָעָם הוֹלֵךְ וְרַב אֶת־אַבְשָׁלוֹם׃
13 וַיָּבֹא הַמַּגִּיד אֶל־דָּוִד לֵאמֹר הָיְתָה לֵב־אִישׁ יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי אַבְשָׁלוֹם׃
14 וַיֹּאמֶר דָּוִד לְכָל־עֲבָדָיו אֲשֶׁר אִתּוֹ בִּירוּשָׁלַם קוּמוּ וְנִבְרָחָה כִּי לֹא תִהְיֶה לָנוּ פְלֵיטָה מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם מַהֲרוּ לָלֶכֶת פֶּן־יְמַהֵר וְהִשִּׂגָנוּ וְהֵדִיחַ עָלֵינוּ אֶת־הָרָעָה וְהִכָּה הָעִיר לְפִי־חָרֶב׃
15 וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמֶּלֶךְ כְּכֹל אֲשֶׁר יִבְחַר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הִנֵּה עֲבָדֶיךָ׃
16 וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ וְכָל־בֵּיתוֹ בְרַגְלָיו וַיַּעֲזֹב הַמֶּלֶךְ אֵת עֲשֶׂרֶת נָשִׁים פִּלַגְשִׁים לִשְׁמֹר הַבָּיִת׃
17 וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ וְכָל־הָעָם בְּרַגְלָיו וַיַּעַמְדוּ בֵּית הַמֶּרְחָק׃
18 וְכָל־עֲבָדָיו עֹבְרִים עַל־יָדוֹ וְכָל־הַכְּרֵתִי וְכָל־הַפְּלֵתִי וְכָל־הַגִּתִּים שֵׁשׁ־מֵאוֹת אִישׁ אֲשֶׁר בָּאוּ בְרַגְלוֹ מִגַּת עֹבְרִים עַל־פְּנֵי הַמֶּלֶךְ׃
19 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־אִתַּי הַגִּתִּי לָמָּה תֵלֵךְ גַּם־אַתָּה אֲתָּנוּ שׁוּב וְשֵׁב עִם־הַמֶּלֶךְ כִּי־נָכְרִי אַתָּה וְגַם גָּלֹה אַתָּה לִמְקוֹמֶךָ׃
20 תְּמוֹל בֹּאֲךָ וְהַיּוֹם אֲנוֹעֲךָ עִמָּנוּ לָלֶכֶת וַאֲנִי הוֹלֵךְ עַל אֲשֶׁר־אֲנִי הוֹלֵךְ שׁוּב וְהָשֵׁב אֶת־אַחֶיךָ עִמָּךְ חֶסֶד וֶאֱמֶת׃

9 ‡ Dixitque ei rex Dauid: Vade in pace. & surrexit & abiit in Hebron.
10 ‡ Misit autem Absalom exploratores in vniuersas tribus Israel dicens: Statim vt audieritis clangorem buccinę, dicite: Regnabit Absalom in Hebron.
11 ‡ Porrò cum Absalom ierunt ducenti viri de Ierusalem vocati, euntes simplici corde, & causam penitus ignorantes.
12 ‡ Accersiuit quoque Absalom Achitophel Gilonitem consiliarium Dauid de ciuitate sua Gilo. Cumq; immolaret victimas, facta est coniuratio valida: populusque concurrens augebatur cum Absalom.
13 ‡ Venit igitur nuncius ad Dauid dicēs, Toto corde vniuersus Israel sequitur Absalom.
14 ‡ Et ait Dauid seruis suis qui erant cū eo in Ierusalem: Surgite & fugiamus, neque enim erit nobis effugium a facie Absalom. festinate egredi, ne forte veniens occupet nos, & impellat super nos ruinam, & percutiat ciuitatē in ore gladij.
15 ‡ Dixeruntque serui regis ad eum: Omnia quæcunque præcepit dominus noster rex, libenter exequimur serui tui.
16 ‡ Egressus est ergo rex & vniuersa domus eius pedibus suis. & reliquit rex decem mulieres concubinas ad custodiendam domum. ‡ Egressusque rex & omnis Israel pedibus suis stetit procul à domo.
17
18 ‡ Et vniuersi serui eius ambulabant iuxta eum, & legiones Cerethi & Phelethi, & omnes Gethæi pugnatores validi fortes: & omnes Gethæi sexcenti viri qui secuti eum fuerant de Geth, pedites præcedebant regem.
19 ‡ Dixit autem rex ad Ethai Gethæum: Cur venis nobiscum? Reuertere & habita cum rege, quia peregrinus es & egressus es de loco tuo.
20 ‡ Heri venisti, & hodie compellam te ire nobiscum? Ego autem vadam quo vadis. vade & reduc fratres tuos tecum. & Dominus faciet tecum misericordiam & veritatem.

9 ‡ Et dixit ei rex: Vade in pace. & surrexit & iuit ad Hebron.
10 ‡ Et misit Abesalom exploratores in vniuersas tribus Israel, dicens: Cùm audieritis vos vocem buccinæ, dicatis, Regnauit Absalom in Hebron.
11 ‡ Et cum Absalom ierant ducenti viri ex Ierusalem inuitati, & abierunt in simplicitate sua, & non nouerunt omnino quicquam.
12 ‡ Et misit Absalom Ahhitophel Gilonæum consiliarium Dauid de ciuitate sua ex Giloh dum sacrificaret sacrificia, & fuit rebellio valida; & populus ambulabat & multiplicabatur cum Absalom.
13 ‡ Et venit qui nunciauit ad Dauid dicendo: Declinauit cor hominum Israel post Absalom.
14 ‡ Et dixit Dauid ad omnes seruos suos qui erant secum in Ierusalem: Surgite & fugiamus, quia non erit nobis euasio ab-ante Absalom: festinate abire, ne forte festinet & assequatur nos, & insidietur super nos malum, & percutiat ciuitatem in acie gladij.
15 ‡ Et dixerunt serui regis regi: Secundum omnia quæ dicet dominus meus rex, ecce serui tui.
16 ‡ Et exiuit rex & omnis homo domus eius cum illo, & reliquit rex decem mulieres concubinas ad custodiendam domum.
17 ‡ Et exiuit rex & omnis populus qui cum illo, & steterunt in loco longinquo.
18 ‡ Et omnes serui illius transibant ad manum eius, & omnes sagittarij & omnes fundibularij, & omnes Githæi sexcenti viri qui venerunt cum illo ex Gath, transibant ante regem.
19 ‡ Et dixit rex ad Ithai Githæum: Ad quid venies etiam tu nobiscum? & fac cum rege, quia alienigena tu & etiam migrans; vade tibi ad locum tuum.
20 ‡ Heri venisti & hodie tollam te nobiscum vt venias? & ego ibo ad locum quem non cognoui quò ego vado: redi & reduc fratres tuos tecum, & fac cum illis benignitatem & veritatem.

9 ‡ καὶ εἶπεν αὐτῷ Βασιλεύς, πορεύου εἰς εἰρήνην. καὶ ἀνέστη καὶ ᾠχετο Ἀβεσαλὼμ εἰς Χεβρών. 10 ‡ καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεσαλὼμ κατασκόπους εἰς πάσας τὰς φυλὰς Ἰσραὴλ λέγων, ἐν τῇ ἀκοῦσαι ὑμᾶς φωνὴν σάλπιγγος καὶ ἐρεῖτε, Βεβασίλευκεν Ἀβεσαλὼμ ἐν Χεβρών.
11 ‡ καὶ ἐπορεύθησαν μετ' Ἀβεσαλὼμ διακόσιοι ἄνδρες ἐξ Ἰερουσαλὴμ κεκλημένοι, καὶ ἐπορεύοντο ἁπλότητι, καὶ οὐκ ἤδεισαν οὐθὲν ῥῆμα. 12 ‡ καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεσαλὼμ, καὶ ἐκάλεσε τὸν Ἀχιτόφελ τὸν Γελωναῖον τὸν σύμβουλον Δαυὶδ, ἐκ τῆς πόλεως ἀπὸ τῆς Γελώ· ἐν τῷ θύειν αὐτὸν τὰς θυσίας, καὶ ἰσχὺς τὸ διαβούλιον ἰσχυρόν. καὶ ὁ λαὸς ἐπορεύετο καὶ ἐπληθύετο μετ' Ἀβεσαλώμ.
13 ‡ καὶ ἦλθεν ὁ ἀπαγγέλων πρὸς Δαυὶδ, λέγων, ἐξήρθη καρδία ἀνδρῶν Ἰσραὴλ ὀπίσω Ἀβεσαλώμ.
14 ‡ καὶ εἶπε Δαυὶδ πᾶσι τοῖς δούλοις αὐτοῦ τοῖς μετ' αὐτοῦ εἰς Ἰερουσαλὴμ, ἀναστητε καὶ φυγώμεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν σωτηρία ἀπὸ προσώπου Ἀβεσαλώμ. ταχύνατε ἀπελθεῖν, μὴ φθάσῃ καὶ καταλάβῃ ἡμᾶς, καὶ ἐπιστήσῃ ἐφ' ἡμᾶς τὴν κακίαν, καὶ πατάξῃ τὴν πόλιν ἐν στόματι ῥομφαίας.
15 ‡ καὶ εἶπον οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτὸν, ἐν πᾶσιν οἷς αἱρεῖται κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεὺς, ἰδοὺ οἱ παῖδές σου. 16 ‡ καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ πεζοὶ τοῖς ποσὶν αὐτοῦ. καὶ κατέλειπεν ὁ βασιλεὺς δέκα γυναῖκας τῶν παλλακῶν αὐτοῦ τοῦ φυλάσσειν τὸν οἶκον αὐτοῦ.
17 ‡ καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ πεζοί. καὶ ἔστησαν ἐν οἴκῳ τῷ μακρόθεν.
18 ‡ καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ παρῆγον αὐτὸν ἐκ χειρός. καὶ πᾶς ὁ Χερεθὶ, καὶ πᾶς ὁ Φελεθὶ, καὶ πάντες οἱ Ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ ἥκοντες ὀπίσω τοῦ βασιλέως πεζοὶ παρεπορεύοντο κατὰ πρόσωπον τοῦ βασιλέως.
19 ‡ καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἐθὶ τὸν Γεθαῖον, ἱνατί πορεύῃ καὶ σὺ μετ' ἡμῶν; ἐπίστρεφε καὶ οἴκει μετὰ τοῦ βασιλέως, ὅτι ἀλλότριος εἶ καὶ ὅτι μετῴκισας ἐκ τοῦ τόπου σου.
20 ‡ εἰ ἐχθὲς παρεγένου σύ, καὶ σήμερον κινήσω σε πορεύεσθαι μετ' ἡμῶν; ἐγὼ δὲ πορεύσομαι ᾗ ἂν πορεύωμαι. πορεύου καὶ ἀνάστρεφε τοὺς ἀδελφούς σου μετὰ σοῦ, καὶ κύριος ποιήσει μετὰ σοῦ ἔλεος καὶ ἀλήθειαν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 ‡ Et dixit illi rex: Vade in pace. & surrexit & iuit ad Hebron.
10 ‡ Et misit Absalom exploratores ad omnes tribus Israel dicendo: Cùm audieritis vos vocem buccinæ, dicatis, Regnauit Absalom in Hebron.
11 ‡ Et cum Absalom ierant ducenti viri ex Ierusalem inuitati, & abierunt in simplicitate sua, & non nouerunt omnino quicquam.
12 ‡ Et misit Absalom Ahhitophel Gilonæum consiliarium Dauid de ciuitate sua ex Giloh dum sacrificaret sacrificia, & fuit rebellio valida; & populus ambulabat & multiplicabatur cum Absalom.
13 ‡ Et venit qui nunciauit ad Dauid dicendo: Declinauit cor hominum Israel post Absalom.
14 ‡ Et dixit Dauid ad omnes seruos suos qui erant secum in Ierusalem: Surgite & fugiamus, quia non erit nobis euasio ab-ante Absalom: festinate abire, ne forte festinet & assequatur nos, & insidietur super nos malum, & percutiat ciuitatem in acie gladij.
15 ‡ Et dixerunt serui regis regi: Secundum omnia quæ dicet dominus meus rex, ecce serui tui.
16 ‡ Et exiuit rex & omnis homo domus eius cum illo, & reliquit rex decem mulieres concubinas ad custodiendam domum.
17 ‡ Et exiuit rex & omnis populus qui cum illo, & steterunt in loco longinquo.
18 ‡ Et omnes serui illius transibant ad manum eius, & omnes sagittarij & omnes fundibularij, & omnes Githæi sexcenti viri qui venerunt cum illo ex Gath, transibant ante regem.
19 ‡ Et dixit rex ad Ithai Githæum: Ad quid venies etiam tu nobiscum? & fac cum rege, quia alienigena tu & etiam migrans; vade tibi ad locum tuum.
20 ‡ Heri venisti & hodie tollam te nobiscum vt venias? & ego ibo ad locum quem non cognoui quò ego vado: redi & reduc fratres tuos tecum, & fac cum illis benignitatem & veritatem.

תרגום יונתן

9 ואמר ליה מלכא איזיל בשלם וקם ואזל לחברון׃
10 ושלח אבשלום מגלין בכל שבטיא דישראל למימר כמשמעכון
ית קל שופרא ותימרון מלך אבשלום בחברון׃
11 ועם אבשלום אזלו מאתן גברא מירושלם זמינין ואזלין להוסיהון ולא ידעין כל
מלה׃ 12 ושלח אבשלום ית אחיתופל גילונאה מלוכא דדוד מקריתיה סגילה כד דבחיתיה יח דמחיא סיעתא ותהי מיעתא תקיפא
ועם אבשלום סגי׃ 13 ואתא רסחני ליהודה למימר אתפני ליבא דאנש ישראל בתר אבשלום׃
14 ואמר דוד לכל עבדוהי דעמיה בירושלם קומו ונערוק ארי לא תהי לנא שיזבא מקדם אבשלום אזדרזו למיזל דילמא ירהטנא ויקדמנא
ויסק עלנא ית בישתא ויסחי לקרתא לפתגם חרב׃ 15 ואמרו עבדי מלכא למלכא ככל דיימר רבוני מלכא הא עבדך׃
16 ונפק מלכא וכל אנש ביתיה עמיה ושבק מלכא ית עשר נשין סגנן למישר ביתא׃
17 ונפק מלכא וכל עמא דעמיה ונקטו באתר רחיק׃
18 וכל עבדוהי עברין על ידוהי וכל קלעיא וכל גתאי שית מאה גבריא דאתו עמיה מגת עברין קדם מלכא׃
19 ואמר מלכא לאיתי גיתאה למה תיזל אף את עמנא חוב ותיב עם מלכא ארי נכרי את ואף גלי את אזול לך לאתרך׃
20 תמלי אתית ויומא דין אסלטל יתך עמנא למיזל ואנא אזיל לאן אנא ידע לאן אנא אזיל חוב ואתיב ית אחיך עמך וטבו ושקוט׃

21 ויען אתי את־המלך ויאמר חי־יהוה וחי אדני
המלך כי אם במקום אשר יהיה־שם אדני המלך
אם־למות אם־לחיים כי־שם יהיה עבדך׃
22 ויאמר דוד אל־אתי לך ועבר ויעבר אתי הגתי
וכל־אנשיו וכל־הטף אשר אתו׃
23 וכל־הארץ בוכים קול גדול וכל־העם עברים
והמלך עבר בנחל קדרון וכל־העם עברים על־פני
24 דרך את־המדבר׃ והנה גם־צדוק וכל־הלוים
אתו נשאים את־ארון ברית האלהים ויצקו את־
ארון האלהים ויעל אביתר עד־תם כל־העם לעבור
25 מן־העיר׃ ויאמר המלך לצדוק השב את־
ארון האלהים העיר אם־אמצא חן בעיני יהוה
והשבני והראני אתו ואת־נוהו׃
26 ואם כה יאמר לא חפצתי בך הנני יעשה־לי
כאשר טוב בעיניו׃
27 ויאמר המלך אל־צדוק הכהן הרואה אתה
שבה העיר בשלום ואחימעץ בנך ויהונתן בן־
אביתר שני בניכם אתכם׃
28 ראו אנכי מתמהמה בעברות המדבר עד־
בוא דבר מעמכם להגיד לי׃
29 וישב צדוק ואביתר את־ארון האלהים
ירושלם וישבו שם׃
30 ודוד עלה במעלה הזיתים עלה ובוכה וראש
לו חפוי והוא הולך יחף וכל־העם אשר־אתו חפו
איש ראשו ועלו עלה ובכה׃
31 ודוד הגיד לאמר אחיתפל בקשרים עם־אבשלום
ויאמר דוד סכל־נא את־עצת אחיתפל יהוה׃
32 ויהי דוד בא עד־הראש אשר־ישתחוה שם
לאלהים והנה לקראתו חושי הארכי קרוע כתנתו
ואדמה על־ראשו׃

21 * Et respondit Ethai regi dicens: Viuit
Dominus, & viuit dñs meus rex; quoniã
in quocunque loco fueris domine mi rex
siue in morte siue in vita, ibi erit seruus
22 tuus. * Et ait Dauid Ethai. Veni & transi.
& transiuit Ethai Gethæus, & omnes viri
qui cum eo erant, & reliqua multitudo.
23 * Omnesque flebant voce magna, & v-
niuersus populus transibat. Rex verò trãs
grediebatur torrentem Cedron, & cũctus
populus incedebat contra viam quæ respi
24 cit ad desertum. * Venit autem Sadoch
sacerdos & vniuersi Leuitæ cum eo por-
tantes arcam fœderis Dei, & deposuerunt
arcam Dei. & ascẽdit Abiathar donec ex-
pletus esset omnis populus qui egressus
25 fuerat de ciuitate. * Et dixit rex ad Sa-
doch: Reporta arcam Dei in vrbem. si in-
F uenero gratiam in oculis Domini, redu-
cet me, & ostendet mihi eam & taberna-
26 culum suum. * Si autem dixerit mihi:
Non places; præsto sum, faciat quod bo-
27 num est coram se. * Et dixit rex ad Sa-
doch sacerdotem: O videns reuertere in
ciuitatem in pace, & Achimaas filius tuus
& Ionathan filius Abiathar duo filij ve-
28 stri sint vobiscum. * Ecce ego abscon-
dar in campestribus deserti, donec veniat
29 sermo à vobis indicans mihi. * Reportaue-
runt ergo Sadoch & Abiathar arcam Dei
in Ierusalem, & manserunt ibi.
30 * Porrò Dauid ascendebat cliuum oli-
uarum scandens & flẽs nudis pedibus in-
cedens & operto capite. sed & omnis po-
pulus qui erat cum eo, operto capite as-
31 cendebat plorans. * Nunciatum est
autem Dauid quòd Achitophel esset in
coniuratione cum Absalom. Dixitque Da-
uid: Infatua quæso Domine consilium
32 Achitophel. * Cumque ascenderet
G Dauid summitatem montis, in quo ado-
raturus erat Deum, ecce occurrit ei Chu-
si Arachites scissa veste, & terra pleno ca-
pite.

* *Et respondit Ethi regi, & dixit: Viuit* 21
Dominus & viuit anima tua domine mi rex,
quoniam in loco vbi fuerit dominus meus rex
& sin mortem & sin vitam, quoniam ibi e-
rit seruus tuus.
* *Et dixit Dauid ad Ethi: Vade & transi* 22
mecum. & transiuit Ethi Gethæus, & omnes
viri qui cum eo & omnes serui eius.
* *Et omnis terra voce magna flentes. et om-* 23
nis populus transgrediebatur in torrente Ce-
dron. & rex transiuit torrentem Cedron. &
cunctus populus incedebat ante faciem eius per
desertum.
* *Et ecce Sadoc & vniuersi Leuitæ cum eo* 24
portantes arcam fœderis Dei. & deposuerunt
arcam Dei. & ascendit Abiathar donec cessa-
uit populus exire ex ciuitate.
* *Et dixit rex ad Sadoc: Reduc arcam Dei* 25
in vrbem, si inuenero gratiam coram Domino,
& reducet me, & ostendet eam et decorẽ eius.
* *Et si dixerit mihi, Neque volui te, ecce ego,* 26
faciat mihi quod placuerit coram se.
* *Et dixit rex Sadoc sacerdoti: Vide tu re-* 27
uertere in ciuitatem in pace; & ecce Achimaas
filius tuus & Jonathan filius Abiathar ambo
filij vestri vobiscum.
* *Ecce ego expecto vos in campestribus de-* 28
serti, donec veniat sermo à vobis vt nuncietur
mihi. * *Et reduxerunt Sadoc & Abia-* 29
thar arcam Dei in Hierusalem, & manse-
runt ibi.
* *Et Dauid ascendebat super ascensum oli-* 30
uarum & flebat, & caput eius opertum, &
ipse ibat nudis pedibus, & omnis populus qui
cum eo, operuit vnusquisque caput suum. et as-
cendebant ascendentes & flentes.
* *Et Dauid nunciauerunt dicentes: Et Achi-* 31
tophel in coniuratis cum Abesalom. & dixit
Dauid: Domine Deus meus infatua iam consi-
lium Achitophel. * *Et factum est Dauid* 32
veniente vsque ad cacumen vbi adorauit ibi
Deum, & ecce venit in occursum eius Chusi
Archi socius Dauid scissa veste, & terra super
caput eius.

21 * καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἐθὶ τῷ βασιλεῖ καὶ εἶπε, ζῇ κύριος
καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου κύριέ μου βασιλεῦ, ὅτι εἰς τὸν τόπον οὗ
ἂν ᾖ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς καὶ ἐὰν εἰς θάνατον καὶ ἐὰν
εἰς ζωὴν ὅτι ἐκεῖ ἔσται ὁ δοῦλός σου.
22 * καὶ εἶπεν δαυὶδ πρὸς ἐθί, πορεύου καὶ δίελθε μετ'
ἐμοῦ. καὶ παρῆλθεν ἐθὶ ὁ γεθαῖος, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες
οἱ μετ' αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ.
23 * καὶ πᾶσα ἡ γῆ φωνῇ μεγάλῃ κλαίοντες. καὶ πᾶς ὁ
λαὸς διεπορεύετο ἐν τῷ χειμάρρῳ τοῦ κεδρών. καὶ ὁ βασι-
λεὺς διέβη τὸν χειμάρρουν κεδρών. καὶ πᾶς ὁ λαὸς παρε-
πορεύετο ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ τὴν ἔρημον.
24 * καὶ ἰδοὺ σαδὼκ καὶ πάντες οἱ λευῖται μετ' αὐτοῦ αἴ-
ροντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης τοῦ θεοῦ. καὶ ἔστησαν τὴν
κιβωτὸν τοῦ θεοῦ. καὶ ἀνέβη ἀβιαθὰρ ἕως ἐπαύσατο ὁ λαὸς
διελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως.
25 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς σαδώκ, ἐπίστρεψον τὴν
κιβωτὸν τοῦ θεοῦ εἰς τὴν πόλιν, ἐὰν εὕρω χάριν ἐνώπιον κυ-
ρίου, καὶ ἐπιστρέψει με, καὶ δείξει αὐτὴν καὶ τὴν εὐπρέ-
26 πειαν αὐτῆς. * καὶ ἐὰν εἴπῃ μοι, οὐ τεθέληκά σε, ἰδοὺ
ἐγώ· ποιείτω μοι τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ.
27 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ σαδὼκ τῷ ἱερεῖ, βλέπε σὺ
ἀνάστρεφε εἰς τὴν πόλιν ἐν εἰρήνῃ, καὶ ἰδοὺ ἀχιμαὰς ὁ
υἱός σου καὶ ἰωναθὰν υἱὸς ἀβιαθὰρ ἀμφότεροι υἱοὶ ὑμῶν
28 μεθ' ὑμῶν. * ἴδε ἐγὼ προσδέχομαι ὑμᾶς ἐν ἀραβὼθ τῆς
ἐρήμου, ἕως τοῦ ἐλθεῖν ὁ λόγος παρ' ὑμῶν τοῦ ἀπαγγελθῆναί μοι.
29 * καὶ ἀνέστρεψαν σαδὼκ καὶ ἀβιαθὰρ τὴν κιβωτὸν τοῦ
θεοῦ εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἐκάθισαν ἐκεῖ.
30 * καὶ δαυὶδ ἀνέβαινεν ἐπὶ τὴν ἀνάβασιν τῶν ἐλαιῶν
καὶ ἔκλαιεν, καὶ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπικεκαλυμμένη, καὶ αὐ-
τὸς παρεπορεύετο ἀνυπόδετος, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ
ἐπεκάλυψεν ἕκαστος τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ ἀνέβαι-
νον ἀναβαίνοντες καὶ κλαίοντες.
31 * καὶ τῷ δαυὶδ ἀπήγγειλαν λέγοντες, καὶ ἀχιτόφελ ἐν τοῖς
συστρεφομένοις μετ' ἀβεσαλώμ. καὶ εἶπε δαυίδ, κύριε ὁ θεός
μου ματαίωσον δὴ τὴν βουλὴν ἀχιτόφελ.
32 * καὶ ἐγένετο δαυὶδ παραγινομένου ἕως ῥὼς οὗ προσε-
κύνησεν ἐκεῖ τῷ θεῷ, καὶ ἰδοὺ ἥκει εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ χου-
σὶ ὁ ἀρχιεταῖρος δαυὶδ διερρηχὼς τὸν χιτῶνα, καὶ γῆ ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ.

תרגום יונתן

21 ואתיב אתי ית מלכא ואמר קיים הוא יוי וחיי ריבוני מלכא אלהן באתרא דיהי תמן רבוני מלכא אם למותא אם לחיי ארי תמן יהא עבדך׃
22 ואמר דוד לאתי איזיל עבר ועבר אתי גתאה וכל גברוהי וכל טפלא דעמיה׃
23 וכל דיירי ארעא בכן קל רב וכל עמא עברין ומלכא עבר בנחלא דקדרון וכל עמא עברין על אפי אורח מדברא׃
24 והא אף צדוק וכל ליואי עמיה נטלין ית ארון קימא דיוי ואקימו ית ארונא דיוי וסליק אביתר עד דשלים כל עמא למעבר מן קרתא׃
25 ואמר מלכא לצדוק אתיב ית ארונא דיוי לקרתא אם אשכח רחמין קדם יוי ויתיבנני ויחזינני קדמוהי ואפלח קדמוהי בבית מקדשיה׃
26 ואם כדין יימר לא רעוא קדמי בך הא אנא יעביד לי כמה דרעוא קדמוהי׃
27 ואמר מלכא לצדוק כהנא חזויא את תתוב לקרתא בשלם ואחימעץ ברך ויהונתן בר אביתר תרין בניכון עמכון׃
28 חזו דאנא מתעכב במישרי מדברא עד דימטי פיתגמא מנכון לחואה לי׃
29 ואתיב צדוק ואביתר ית ארונא דיוי לירושלם ויתיבו תמן׃
30 ודוד סליק במסקנא דטור זיתיא סליק ובכי ורישיה ליה מכרך והוא אזיל יחיף וכל עמא דעמיה כריכו גבר רישיה וסלקין סליק ובכן׃
31 ודוד אתחוא למימר אחיתופל במרודיא עם אבשלום ואמר דוד קלקיל כען ית מלכא דאחיתופל יוי׃
32 והוה דוד אתא עד ריש טורא די סגיד תמן קדם יוי והא לקדמותיה חושי ארכאה מבזע לבושוהי ועפרא רמי ברישיה׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

21 Et respondit Ithai ad regem, & dixit: Permanet ipse Dominus & viuit dominus meus rex, nisi in loco in quo erit ibi dominus meus siue ad mortem siue ad vitam, quòd ibi erit seruus tuus. 22 Et dixit Dauid ad Ithai, Vade transi: & transiuit Ithai Githæus & omnes viri eius, & omnes paruuli qui erant cum illo. 23 Et omnes habitatores terræ plorabant voce magna, & omnis populus transibant, & rex transibat per torrentem Kedron, & omnis populus transibant super facies viæ deserti. 24 Et ecce etiam Szadok & omnes Leuitæ cum illo ferentes arcam fœderis Domini, statuerunt arcam Domini: & ascendit Abiathar quousque perfecit omnis populus transire ex vrbe. 25 Et dixit rex ad Szadok, Reduc arcam Domini ad vrbem: si inuenero misericordias ante Dominum reducet me, & videre faciet me ante se, & seruiam ante eum in domo sanctuarij eius. 26 Et si sic dixerit, Non est voluntas ante me in te, ecce ego; faciet mihi secundum quod est voluntas ante eum. 27 Et dixit rex ad Szadok sacerdotem, Vides tu? redeas ad vrbem in pace, & Ahhimaghasz filius tuus & Iehonathan filius Abiathar duo filij vestri sint vobiscum. 28 Videte quòd ego commoror in planiciebus deserti vsquequo accedat verbum ex vobis ad indicandum mihi. 29 Et reduxit Szadok & Abiathar arcam Domini in Ierusalem, & sederunt ibi. 30 Et Dauid ascendit in ascensione montis oliuarum ascendens, & plorans, & caput eius opertum, & ipse discalciatus, & omnis populus qui erat cum illo operuerunt quisque caput suum, & ascenderunt ascendendo & plorabant. 31 Et ipsi Dauid indicatum est dicendo: Ahhithophel est in rebellibus cum Absalom. & dixit Dauid: Infatua quæso consilium Ahhithophel Domine. 32 Et peruenit Dauid vsque ad caput montis vbi adorauit ibi ante Dominum, & ecce fit in occursum eius Hhussai Archæus ruptis vestibus suis & puluere iniecto in capite suo.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

33 ‡ Et dixit ei Dauid; Si veneris mecum,
34 eris mihi oneri: ‡ Si autem in ciuitatem
reuertaris, & dixeris Absaló, Seruus tuus
sum rex: sicut fui seruus patris tui, sic ero
seruus tuus: dissipabis consilium Achi-
tophel.
35 ‡ Habes autem tecum Sadoch & Abia-
thar sacerdotes; & omne verbum quod-
cunque audieris in domo Regis, indicabis
Sadoch & Abiathar sacerdotibus.
36 ‡ Sunt enim cum eis duo filij eorum,
Achimaas filius Sadoch, & Ionathá filius
Abiathar, & mittetis per eos ad me omne
verbum quod audieritis.
37 ‡ Veniente ergo Chusi amico Dauid in
ciuitatem, Absalom quoque ingressus est
Ierusalem.

33 ‡ וַיֹּאמֶר לוֹ דָוִד אִם עָבַרְתָּ אִתִּי וְהָיִתָ עָלַי לְמַשָּׂא׃
34 ‡ וְאִם הָעִיר תָּשׁוּב וְאָמַרְתָּ לְאַבְשָׁלוֹם עַבְדְּךָ
אֲנִי הַמֶּלֶךְ אֶהְיֶה עֶבֶד אָבִיךָ וַאֲנִי מֵאָז וְעַתָּה וַאֲנִי
עַבְדֶּךָ וְהֵפַרְתָּ לִי אֶת עֲצַת אֲחִיתֹפֶל׃
35 ‡ וְהֲלוֹא עִמְּךָ שָׁם צָדוֹק וְאֶבְיָתָר הַכֹּהֲנִים וְהָיָה
כָּל הַדָּבָר אֲשֶׁר תִּשְׁמַע מִבֵּית הַמֶּלֶךְ תַּגִּיד לְצָדוֹק
וְלְאֶבְיָתָר הַכֹּהֲנִים׃
36 ‡ הִנֵּה שָׁם עִמָּם שְׁנֵי בְנֵיהֶם אֲחִימַעַץ
לְצָדוֹק וְיהוֹנָתָן לְאֶבְיָתָר וּשְׁלַחְתֶּם בְּיָדָם אֵלַי
כָּל דָּבָר אֲשֶׁר תִּשְׁמָעוּ׃
37 ‡ וַיָּבֹא חוּשַׁי רֵעֵה דָוִד הָעִירָה וְאַבְשָׁלוֹם יָבוֹא
יְרוּשָׁלִָם׃

CAP. XVI.

1 AVmque Dauid transisset paululú mon
tis verticem, apparuit Syba puer Me-
phiboseth in occursum eius cum duobus
asinis qui onerati erant ducentis panibus,
& centum alligaturis vuæ passæ, & centum
massis palatharum, & vtre vini.
2 ‡ Et dixit rex Sybæ: Quid sibi volunt
hæc? Respondituq; Syba; Dne mi rex, asini
domesticis regis vt sedeant, & panes & pa
lathæ ad vescẽdum pueris tuis; vinum au-
tem vt bibat si quis defecerit in deser-
to.
3 ‡ Et ait rex: Vbi est filius domini tui?
Respondituque Syba regi: Remansit in
Ierusalem, dicens: Hodie restituet mihi
domus Israel regnum patris mei.
4 ‡ Et ait rex Sybæ: Tua sint omnia quæ
fuerunt Mephiboseth. dixitque Syba:
Oro vt inueniam gratiam apud te domi-
ne mi rex.
5 ‡ Venit ergo rex Dauid vsque Baho-
rim: & ecce egrediebatur indè vir de cog-
natione domus Saul, nomine Semei filius
Gera, procedebatq; egrediens & ma-
ledicebat:

1 וְדָוִד עָבַר מְעַט מֵהָרֹאשׁ וְהִנֵּה צִיבָא
נַעַר מְפִיבֹשֶׁת לִקְרָאתוֹ וְצֶמֶד חֲמֹרִים חֲבֻשִׁים
וַעֲלֵיהֶם מָאתַיִם לֶחֶם וּמְאָה צִמּוּקִים וּמְאָה
קַיִץ וְנֵבֶל יָיִן׃
2 ‡ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל צִיבָא מַה אֵלֶּה לָךְ
וַיֹּאמֶר צִיבָא הַחֲמֹרִים לְבֵית הַמֶּלֶךְ לִרְכֹּב
וְלַהֲלֶחֶם וְהַקַּיִץ לֶאֱכֹל הַנְּעָרִים וְהַיַּיִן לִשְׁתּוֹת
הַיָּעֵף בַּמִּדְבָּר׃
3 ‡ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ וְאַיֵּה בֶן אֲדֹנֶיךָ וַיֹּאמֶר צִיבָא
אֶל הַמֶּלֶךְ הִנֵּה יֹשֵׁב בִּירוּשָׁלִַם כִּי אָמַר הַיּוֹם
יָשִׁיבוּ לִי בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת מַמְלְכוּת אָבִי׃
4 ‡ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְצִיבָא הִנֵּה לְךָ כֹּל אֲשֶׁר לִמְפִיבֹשֶׁת
וַיֹּאמֶר צִיבָא הִשְׁתַּחֲוֵיתִי אִמְצָא חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנִי
הַמֶּלֶךְ׃
5 ‡ וּבָא הַמֶּלֶךְ דָּוִד עַד בַּחוּרִים וְהִנֵּה מִשָּׁם אִישׁ
יוֹצֵא מִמִּשְׁפַּחַת בֵּית שָׁאוּל וּשְׁמוֹ שִׁמְעִי בֶן גֵּרָא
יָצֹא יָצוֹא וּמְקַלֵּל׃

תרגום יונתן

11 ואמר ליה דוד אם עברת עמי תהוי עלי למסוף׃ 12 ואם לקרתא תהוב ותימר לאבשלום עבדך אנא מלכא אתי עבדא
13 כמא דהוית מקדם לאבי כדין השתא אנא עבדך ויכון אנא עבדך ויקלקל לי ית מלכא דאחיתפל׃
14 הלא עמך תמן צדוק ואבתר כהניא ויהי כל פתגמא דתשמע מביה מלכא תחוי לצדוק ולאבתר כהניא׃
15 והא תמן עמהון תרין בניהון אחימעץ לצדוק ויהונתן לאבתר ותשלחון בידיהון לותי כל מרשם דתשמעון׃
16 ואתא חושי שושבינא דדוד לקרתא ואבשלום אתא לירושלם׃

יו

17 ודוד עבר מרישו טוורא והא ציבא עליימא דמפיבשת לקדמותיה וזוג חמרין חשיכין ועלהון מאתן גריצין ולחים ומאה אסכלין
18 דתאנין ומאה אסכלין דענבין ומאה קיסי חמרא ואתא מלכא לציבא מה אלין לך ואמר ציבא חמרייא לבית מלכא למרכב
19 ולחמא ותאנין לסעודא עלימיא ומשקיא לך ואמר ציבא מדשלחי דמשתי במדברא׃ 20 ואמר מלכא ואן בר רבונך ואמר ציבא למלכא הא יתיב
21 בירושלם ארי אמר יומא דין יהיבון לי בית ישראל ית מלכותא דאבא׃ 22 ואמר מלכא לציבא הא לך כל די לפפיבשת ואמר ציבא
23 סגיד קדמך אשכח רחמין בעינך רבוני מלכא׃ 23 ואתא דוד מלכא עד עלמרת והא מתמן גברא נפק מזרעיה בית שאול ושמיה שמעי בר

33 ‡ Et dixit ei Dauid: Si transieris mecum,
eris super me onus.
34 ‡ Si in ciuitatem reuertaris, & dices
Abesalom: Seruus tuus sum rex, fine me
fuisse seruus patris tui fui tunc & nuper, et
nunc ego seruus tuus. & dissipa mihi consilium
Achitophel.
35 ‡ Et ecce ibi tecum Sadoc & Abiathar sa-
cerdotes. & erit omne verbum quod audieris
à rege, renunciabis Sadoc & Abiathar sacer-
dotibus.
36 ‡ Et ecce ibi duo filij eorum cum eis Achi-
maas filius Sadoc & Jonathan filius Abiathar.
et mittetis in manibus eorum ad me omne ver-
bum quod audieritis.
37 ‡ Et ingreditur Chusi amicus Dauid in ci-
uitatem, & Abesalom nuper ingrediebatur in
Hierusalem.

33 ‡ καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυίδ, ἐὰν διέλθῃς μετ' ἐμοῦ ἔσῃ
ἐπ' ἐμὲ φορτίον.
34 ‡ ἐὰν εἰς τὴν πόλιν ἀναστρέψῃς, καὶ ἐρεῖς τῷ Ἀβεσα-
λώμ, παῖς σου εἰμὶ βασιλεῦ, ἐγὼ ἔσομαι· παῖς τοῦ
πατρός σου ἦμεν τότε καὶ ἐχθές, καὶ νῦν ἐγὼ δοῦλός σου, καὶ
διασκέδασόν μοι τὴν βουλὴν Ἀχιτόφελ.
35 ‡ καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ μετὰ σοῦ Σαδὼκ καὶ Ἀβιαθὰρ οἱ ἱε-
ρεῖς. καὶ ἔσται πᾶν ῥῆμα ὃ ἂν ἀκούσῃς ἀπὸ τοῦ βασιλέως,
ἀναγγελεῖς τῷ Σαδὼκ καὶ τῷ Ἀβιαθὰρ τοῖς ἱερεῦσι.
36 ‡ καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ δύο υἱοὶ αὐτῶν μετ' αὐτῶν Ἀχιμάας ὁ
υἱὸς Σαδώκ, καὶ Ἰωναθὰν ὁ υἱὸς Ἀβιαθάρ. καὶ ἐξαποστε-
λεῖτε ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν πρός με πᾶν ῥῆμα ὃ ἂν ἀκού-
σητε.
37 ‡ καὶ εἰσπορεύεται Χουσὶ ἑταῖρος Δαυὶδ εἰς τὴν πόλιν,
καὶ Ἀβεσαλὼμ ἤρχετο εἰσπορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ.

CAP. XVI.

1 ET Dauid transit paululum à cacumine, &
ecce Siba puer Mephiboseth venebat in
occursum ei, & par asinorũ qui onerati erant,
& super eos ducenti panes, & aphi vuæ pas-
sæ, & centum massæ palatharum, & vter
vini.
2 ‡ Et dixit rex ad Siba: Quid hæc tibi? &
dixit Siba: Asini domui regis vt ascendant, et
panes, & palathæ, & vuæ passæ in cibum
pueris, et vinum vt bibat qui defecerit in de-
serto.
3 ‡ Et dixit rex: Vbi est filius domini tui? et
dixit Siba ad regẽ: Ecce manet in Hierusalem.
Et dicit: Hodie reducent mihi domus Israel re-
gnum patris mei.
4 ‡ Et ait rex ad Siba: Ecce tibi erunt omnia
quæ erant Mephiboseth. & dixit Siba: Ado-
ro, inueniam gratiam in oculis tuis domine mi
rex.
5 ‡ Et venit rex Dauid vsque ad Baurim.
& ecce indè vir egrediebatur de cognatione
domus Saul, & nomẽ ei Semei filius Gera pro-
cedebat egrediens, & maledicens.

1 ‡ Καὶ Δαυὶδ διῆλθε μικρὸν ὑπὸ τῆς ῥᾶς, καὶ ἰδοὺ
Σιβὰ τὸ παιδάριον Μεφιβόσθεθ ἤρχετο εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ,
καὶ ζεῦγος ὄνων ἐπισεσαγμένων, καὶ ἐπ' αὐτῶν διακό-
σιοι ἄρτοι, καὶ οἱ φι σταφίδων, καὶ ἑκατὸν παλάθαι, καὶ
νέβελ οἴνου.
2 ‡ καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Σιβά, τί σοὶ τὰ σὰ ταῦτα; καὶ
εἶπε Σιβά, ὁ ὄνος τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως ἐπιβαίνειν,
καὶ οἱ ἄρτοι, καὶ αἱ παλάθαι, καὶ σταφίδες εἰς βρῶσιν
τοῖς παιδαρίοις, καὶ ὁ οἶνος πιεῖν τῷ ἐκλελυμένῳ ἐν τῇ
ἐρήμῳ.
3 ‡ καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ποῦ ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ κυρίου σου;
καὶ εἶπε Σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα, ἰδοὺ κάθηται ἐν Ἱερου-
σαλήμ. διὰ τὸ λέγειν, σήμερον ἐπιστρέψουσί μοι ὁ οἶκος Ἰσραὴλ
τὴν βασιλείαν τοῦ πατρός μου.
4 ‡ καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Σιβά, ἰδοὺ σοι ἔστω πάντα τὰ
τοῦ Μεφιβόσθεθ. καὶ εἶπε Σιβά, προσκυνῶ, εὑρίσκω χάριν
ἐν ὀφθαλμοῖς σου κύριέ μου βασιλεῦ.
5 ‡ καὶ παραγίνεται ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἕως Βαουρείμ.
καὶ ἰδοὺ ἐκεῖθεν ἀνὴρ ἐξεπορεύετο ἐκ πατριᾶς οἴκου Σα-
ούλ, καὶ ὄνομα αὐτῷ Σεμεῖ υἱὸς Γηρᾶ ἐξεπορεύετο ἐκ-
πορευόμενος, καὶ κακολογῶν·

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

11 Et dixit illi Dauid: Si tranfieris mecum, & eris mihi oneri.
12 Et fi ad vrbem redieris, & dixeris Abfalom, Seruus tuus fum rex, fui feruus patris tui ego tunc, fed & nunc ero feruus tuus: infa-
13 tuabis conſilium Ahhitophel.
Nonne tecum ibi erit Szadok & Abiathar ſacerdotes? & erunt omne verbum quod audieris ex domo regis, indicabis Szadok & A-
14 biathar ſacerdotibus.
15 Et ecce ibi cum eis duo filij eorum, Ahhimaghaz ipſius Szadok & Iehonathan ipſius Abiathar, & mitteris in manu eorum ad me omne quod audieritis.
16 Et venit Hhuſſai amicus Dauid in vrbem, & Abſalom venit in Ieruſalem.

CAP. XVI.

1 ET Dauid tranſit paululum à capite montis, & ecce Sziba puer ipſius Mephiboſeth fit in occurſum eius, & par aſinorum ſtratorum, & ſuper illos ducentæ tortæ panis, & centum palmites vuarum, & centum partes caricarum, & vter vini.
2 Et dixit rex ad Sziba: Quid ifta ubi? & dixit Sziba: Aſini pro domo regis ad equitandum, & panis & caricæ vt comedant adoleſcentes, & vinum vt bibat qui laſ-
3 ſus fuerit in deſerto.
Et dixit rex: Et vbi filius domini tui? & dixit Szіba regi: Ecce ſeder in Ieruſalem: quia dixit: Hodie
4 reddent mihi homines domus Iſrael regnum patris mei.
Et dixit rex ad Sziba: Ecce tua ſunt omnia quæ habet Mephi-
5 boſeth. & dixit Sziba adorans, Inueniam miſericordias in oculis tuis domine mi rex.
Et venit rex Dauid vſque ad Ghalemeth, & ecce indè vir exibat de proſapia domus Saul, & nomen eius Simghi filius Gera exibat
exeundo & maledicebat.

6 וַיְסַקֵּל בָּאֲבָנִים אֶת־דָּוִד וְאֶת־כָּל־עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ
דָּוִד וְכָל־הָעָם וְכָל־הַגִּבֹּרִים מִימִינוֹ וּמִשְּׂמֹאלוֹ׃
7 וְכֹה־אָמַר שִׁמְעִי בְּקַלְלוֹ צֵא צֵא אִישׁ הַדָּמִים
וְאִישׁ הַבְּלִיָּעַל׃
8 הֵשִׁיב עָלֶיךָ יְהוָה כֹּל דְּמֵי בֵית־שָׁאוּל אֲשֶׁר
מָלַכְתָּ תַּחְתָּו וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת־הַמְּלוּכָה בְּיַד אַבְשָׁלוֹם
בְּנֶךָ וְהִנְּךָ בְּרָעָתֶךָ כִּי אִישׁ דָּמִים אָתָּה׃
9 וַיֹּאמֶר אֲבִישַׁי בֶן־צְרוּיָה אֶל־הַמֶּלֶךְ לָמָּה יְקַלֵּל
הַכֶּלֶב הַמֵּת הַזֶּה אֶת־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֶעְבְּרָה־
נָּא וְאָסִירָה אֶת־רֹאשׁוֹ׃
10 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מַה־לִּי וְלָכֶם בְּנֵי צְרֻיָה כִּי יְקַלֵּל
וְכִי יְהוָה אָמַר לוֹ קַלֵּל אֶת־דָּוִד וּמִי יֹאמַר מַדּוּעַ
עָשִׂיתָה כֵּן׃ 11 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אֲבִישַׁי וְאֶל־כָּל־
עֲבָדָיו הִנֵּה בְנִי אֲשֶׁר־יָצָא מִמֵּעַי מְבַקֵּשׁ אֶת־נַפְשִׁי
וְאַף כִּי־עַתָּה בֶּן־הַיְמִינִי הַנִּחוּ לוֹ וִיקַלֵּל כִּי אָמַר־לוֹ
יְהוָה׃ 12 אוּלַי יִרְאֶה יְהוָה בְּעֵונִי וְהֵשִׁיב יְהוָה לִי
טוֹבָה תַּחַת קִלְלָתִי הַיּוֹם הַזֶּה׃
13 וַיֵּלֶךְ דָּוִד וַאֲנָשָׁיו בַּדָּרֶךְ וְשִׁמְעִי הֹלֵךְ בְּצֵלַע הָהָר
לְעֻמָּתוֹ הָלוֹךְ וַיְקַלֵּל וַיְסַקֵּל בָּאֲבָנִים לְעֻמָּתוֹ וְעִפַּר
בֶּעָפָר׃ 14 וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ
עֲיֵפִים וַיִּנָּפֵשׁ שָׁם׃ 15 וְאַבְשָׁלוֹם וְכָל־הָעָם
אִישׁ יִשְׂרָאֵל בָּאוּ יְרוּשָׁלָםִ וַאֲחִיתֹפֶל אִתּוֹ׃
16 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־בָּא חוּשַׁי הָאַרְכִּי רֵעֶה דָוִד אֶל־
אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל־אַבְשָׁלוֹם יְחִי הַמֶּלֶךְ
יְחִי הַמֶּלֶךְ׃
17 וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל־חוּשַׁי זֶה חַסְדְּךָ אֶת־
רֵעֶךָ לָמָּה לֹא־הָלַכְתָּ אֶת־רֵעֶךָ׃
18 וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל־אַבְשָׁלֹם לֹא כִּי אֲשֶׁר בָּחַר
יְהוָה וְהָעָם הַזֶּה וְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל לֹא אֶהְיֶה
וְאִתּוֹ אֵשֵׁב׃

6 *Mittebatque lapides contra Dauid & contra vniuersos seruos regis Dauid: om-
nis autem populus & vniuersi bellatores
à dextro & à sinistro latere regis incede-
7 bant. *Ita autem loquebatur Semei cùm
malediceret regi: Egredere, egredere vir
8 sanguinum & vir Belial. *Reddidit tibi
Dominus vniuersum sanguinem domus
Saul, quoniam inuasisti regnũ pro eo, &
dedit Dominus regnum in manu Absa-
lom filij tui: & ecce premunt te mala tua,
9 quoniam vir sanguinum es. *Dixit autem
Abisai filius Saruiæ regi: Quare maledi-
cit canis hic moritur? domino meo regi?
10 vadã & amputabo caput eius. *Et ait rex:
Quid mihi & vobis est filij Saruiæ? Di-
mitte eum vt maledicat. Dominus enim
præcepit ei vt malediceret Dauid. & quis
est qui audeat dicere quare sic fecerit?
11 *Et ait rex Abisai & vniuersis seruis suis:
C Ecce filius meus qui egressus est de vtero
meo, quærit animam meam, quanto ma-
gis hic filius Iemini? dimittite eum vt ma-
12 ledicat iuxta præceptum Domini, *Si for-
tè respiciat Dominus afflictionem meam,
& reddat mihi Dominus bonum pro ma-
13 ledictiõe hac hodierna. *Ambulabat ita-
que Dauid & socij eius per viam cum eo:
Semei autem per iugum montis ex latere
contra illum gradiebatur, maledicens, &
mittẽs lapides aduersum eum, terramque
14 spargens. *Venit itaq; rex Dauid & vniuer-
sus populus cũ eo lassus, & refocillati sunt
15 ibi. *Absalom autem & omnis populus e-
D ius ingressi sũt Ierusalẽ, sed & Achitophel
16 cum eo. *Cùm autem venisset Chusi Ara-
chites amicus Dauid ad Absalom, locutus
17 est ad eum: Salue rex, salue rex. *Ad quem
Absalom: Hæc est, inquit, gratia tua ad a-
micum tuum? quare non iuisti cum ami-
18 co tuo? *Respõditque Chusi ad Absalom:
Nequaquam, quia illius ero quem elegit
Dominus, & omnis hic populus & vni-
uersus Israel, & cum eo manebo.

תרגום יונתן

6 ורגים באבניא ית דוד וית כל עבדי מלכא דוד וכל עמא וכל גבריא מימיניה ומשמאליה׃
7 וכדין אמר שמעי בלטטותיה פוק פוק גבר חייב קטול וגבר רשיע׃ 8 אתיב יי עלך כל חובי בית שאול דמלכתא
תחותוהי ואצלח יי ית מלכותא בידא דאבשלום ברך והא את בבישתך ארי חייב קטול את׃
9 ואמר אבישי בר צרויה למלכא למה ילטט כלבא מיתא הדין ית רבוני מלכא אעבר כען ואעדי ית רישיה׃
10 ואמר מלכא מה לי ולכון בני צרויה כדין ילטיט ארי יי אמר ליה לטיט ית דוד ומן יימר מה דין עבדתא כן׃
11 ואמר דוד לאבישי ולכל עבדוהי הא ברי דאולידית בעי למקטלי ואף ארי כען בר שבט בנימן שבקו מיניה וילטט ארי אמר ליה יי׃
12 מאים גליא קדם יי דמעת עיני ויתיב יי לי טבתא חלף לוטתיה יומא דין׃
13 ואזל דוד וגברוהי בארחא ושמעי אזיל בסטר טורא לקבליה אזיל ומלטיט ומרגם באבניא לקבליה ומשדי עפרא׃
14 ואתא מלכא וכל עמא דעמיה כד משלהן ונח תמן׃ 15 ואבשלום וכל עמא אנש ישראל אתו לירושלם ואחיתופל עמיה׃
16 והוה כד אתא חושי ארכאה שושבינא דדוד לות אבשלום ואמר חושי לאבשלום יצלח מלכא יצלח מלכא׃
17 ואמר אבשלום לחושי דא טיבותך עם חברך ולמה לא אזלת עם חברך׃ 18 ואמר חושי לאבשלום לא אלהין
דאתרעי יי ועמא הדין וכל אנש ישראל דיליה אהי ועמיה אתיב׃

*Et mittens lapides contra Dauid et contra vniuersos seruos eius. & omnis populus & omnes bellatores à dextris et à sinistris regis. 6
*Et ita dixit Semei cùm malediceret ei: Egredere egredere vir sanguinum & vir iniquus: 7
*Reduxit in te Dominus vniuersum sanguinem domus Saul, eo quòd regnasti pro eo. & dedit Dominus regnum in manus Abesalom filij tui. & indicauit tibi malitiam tuam, quoniam vir sanguinum tu es. 8
*Et dixit Abessa filius Saruiæ ad regem: Quare maledicit canis mortuus iste domino meo regi? vadam iam & auferam caput eius. 9
*Et dixit rex ad Abessa: Quid mihi & vobis filij Saruia? & dimittite eum: ideo maledicit mihi, quia Dominus dixit ei vt malediceret Dauid. & quis dicet ei, Quare fecisti sic? 10
*Et dixit Dauid ad Abessa & ad vniuersos seruos suos: Ecce filius meus qui egressus est de vtero meo quærit animam meam: si autem & nunc hic filius Ieminæi, dimittite eum & maledicat: quoniam Dominus dixit ei: 11
*Si fortè respiciat humilitatem meam, & reddat mihi Dominus bona pro maledictione eius in die ista. 12
*Et ambulabat Dauid & omnes viri eius in via, & Semei ibat per latus montis, adhærens ei ibat & maledicebat, & mittebat lapides aduersus eum, & puluere spargens. 13
*Et venit rex & vniuersus populus qui cum eo deficientes. & refocillati sunt ibi. 14
*Et Abesalom & omnis populus virorum Israel ingressi sunt in Hierusalem, & Achitophel cum eo. 15
*Et factum est cùm venit Chusi Archi amicus Dauid ad Abesalom, & dixit Chusi Abesalom: Viuat rex, viuat rex. 16
*Et dixit Abesalom Chusi: Hæc misericordia tua cum amico tuo? quare non iuisti cum amico tuo? 17
*Et dixit Chusi ad Abesalom: Nequaquam, sed post quẽ elegit Dominus, & populus hic, & vniuersus vir Israel, ei ero, et cum eo manebo. 18

6 *καὶ βάλλων λίθοις ἐπὶ τὸν δαυὶδ, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς καὶ πάντες οἱ δυνατοὶ ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν τοῦ βασιλέως.
7 *καὶ οὕτως εἶπε σεμεῒ ἐν τῷ καταρᾶσθαι αὐτόν, ἔξελθε, ἔξελθε ἀνὴρ τῶν αἱμάτων καὶ ἀνὴρ ὁ παράνομος.
8 *ἐπέστρεψεν ἐπὶ σὲ κύριος πάντα τὰ αἵματα τοῦ οἴκου σαοὺλ, ἀνθ' ὧν ἐβασίλευσας ἀντ' αὐτοῦ. καὶ ἔδωκε κύριος τὴν βασιλείαν εἰς χεῖρας ἀβεσαλὼμ τοῦ υἱοῦ σου. καὶ ἔδειξέ σοι τὴν κακίαν σου ὅτι ἀνὴρ αἱμάτων σὺ εἶ.
9 *καὶ εἶπεν ἀβεσσὰ υἱὸς σαρουία πρὸς τὸν βασιλέα, ἵνα τί καταρᾶται ὁ κύων ὁ τεθνηκὼς οὗτος τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα; διαβήσομαι δὴ καὶ ἀφελῶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.
10 *καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἀβεσσά, τί ἐμοὶ καὶ ὑμῖν υἱοὶ σαρουία; καὶ ἄφετε αὐτὸν, διότι καταρᾶταί μοι, ὅτι κύριος εἶπεν αὐτῷ κακολογεῖν τὸν δαυὶδ, καὶ τίς ἐρεῖ αὐτῷ τί ὅτι πεποίηκας οὕτως;
11 *καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἀβεσσὰ καὶ πρὸς πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ, ἰδοὺ ὁ υἱός μου ὁ ἐξελθὼν ἐκ τῆς κοιλίας μου ζητεῖ τὴν ψυχήν μου. εἰ δὲ καὶ νῦν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἰεμιναίου, ἄφετε αὐτὸν καὶ καταράσθω, ὅτι κύριος εἴρηκεν αὐ-
12 τῷ. *εἴ πως ἴδῃ τὴν ταπείνωσίν μου, καὶ ἀνταποδώσῃ μοι κύριος ἀγαθὰ ἀντὶ τῆς κατάρας αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.
13 *καὶ ἐπορεύετο δαυὶδ καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ σεμεῒ ἐπορεύετο κατὰ τὸ κλίτος τοῦ ὄρους, ἐχόμενα αὐτοῦ ἐπορεύετο καὶ κατηρᾶτο, καὶ ἔβαλλε λίθοις ἐπ' αὐτὸν καὶ τῷ χοῒ πάσσων.
14 *καὶ παρεγένετο ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ ἐκλελυμένοι. καὶ ἀνέψυξαν ἐκεῖ.
15 *καὶ ἀβεσσαλὼμ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀνδρῶν ἰσραὴλ εἰσῆλθον εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἀχιτόφελ μετ' αὐτοῦ.
16 *καὶ ἐγένετο ὅτε ἦλθε χουσὶ ὁ ἀρχὶ ἑταῖρος δαυὶδ πρὸς ἀβεσσαλώμ, καὶ εἶπε χουσὶ τῷ ἀβεσσαλώμ, ζήτω ὁ βασιλεύς, ζήτω ὁ βασιλεύς.
17 *καὶ εἶπεν ἀβεσσαλὼμ τῷ χουσί, τοῦτο τὸ ἔλεός σου μετὰ τοῦ ἑταίρου σου; ἵνα τί οὐκ ἐπορεύθης μετὰ τοῦ ἑταίρου σου;
18 *καὶ εἶπε χουσὶ πρὸς τὸν ἀβεσσαλώμ, οὐχί, ἀλλ' ἢ κατόπισθεν οὗ ἐξελέξατο κύριος καὶ ὁ λαὸς οὗτος καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσραήλ, αὐτῷ ἔσομαι καὶ μετ' αὐτοῦ καθίσομαι.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

6 Et lapidabat in saxis Dauid & omnes seruos regis Dauid; & omnis populus & omnes robusti erant à dextra eius & à sinistra eius.
7 Et sic dixit Simghi cùm malediceret ei: Exi, exi, vir obnoxius morti, & vir improbe.
8 Reddidit Dominus super te omnia debita domus Saul, eo quòd regnasti pro illo, & direxit Dominus regnum in manu Absalom filij tui, & ecce tu es in malitia tua, quia reus mortis tu es.
9 Et dixit Abisai filius Szaruiah regi: Ad quid maledicet canis mortuus hic domino meo regi? transibo nunc & auferam caput eius.
10 Et dixit rex: Quid mihi & vobis filij Szaruiah? sic maledicat, quia Dominus dixit illi: Maledic Dauid: & quis dicet, Quare fecisti hoc?
11 Et dixit Dauid Abisai & omnibus seruis suis: Ecce filius meus quem genui quærit occidere me, quanto magis nunc filius tribus Beniamin? sinite eum vt maledicat, quia dixit illi Dominus.
12 Fortè reuelabitur ante Dominum lachryma oculi mei, & reddet Dominus mihi bonum pro maledictione eius hodie.
13 Et abiit Dauid & viri eius in via, & Simghi ambulabat in latere montis, eregione eius ambulabat & maledicebat, & lapidabat in saxis eregione eius, & effundebat puluerem.
14 Et venit rex & omnis populus qui erat cum eo, cùm lassi *essent*; & quieuit ibi.
15 Et Absalom & omnis populus hominum Israel venerunt in Ierusalem, & Ahhithophel cum illo.
16 Et fuit vt venit Hhusai Archæus amicus Dauid ad Absalom, & dixit Hhusai ad Absalom: Prosperet rex, prosperet rex.
17 Et dixit Absalom ad Hhusai: Hæc est benignitas tua cum amico tuo? & vt quid non abiisti cum amico tuo?
18 Et dixit Hhusai ad Absalom: Non, sed quem voluit Dominus & populus iste & omnis homo Israel, illius ero, & cum illo sedebo.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 * וְחַשְׁנַית לְמִי אֲנִי אֶעֱבֹד הֲלוֹא לִפְנֵי בְנוֹ כַּאֲשֶׁר עָבַדְתִּי לִפְנֵי אָבִיךָ כֵּן אֶהְיֶה לְפָנֶיךָ׃

19 * Sed vt & hoc inferam, cui ego seruiturus sum? nonne filio regis? sicut parui patri tuo, ita parebo & tibi.

20 * וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל־אֲחִיתֹפֶל הָבוּ לָכֶם עֵצָה מַה־נַּעֲשֶׂה׃

20 * Dixit autem Absalom ad Achitophel: Inite consilium quid agere debeamus.

21 * וַיֹּאמֶר אֲחִיתֹפֶל אֶל־אַבְשָׁלוֹם בּוֹא אֶל־פִּלַגְשֵׁי אָבִיךָ אֲשֶׁר הִנִּיחַ לִשְׁמֹר הַבָּיִת וְשָׁמַע כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּי־נִבְאַשְׁתָּ אֶת־אָבִיךָ וְחָזְקוּ יְדֵי כָּל־אֲשֶׁר אִתָּךְ׃

21 * Et ait Achitophel ad Absalom: Ingredere ad concubinas patris tui quas dimisit ad custodiendam domum, vt cùm audierit omnis Israel quòd fœdaueris patrē tuum, roborentur tecum manus eorum.

22 * וַיִּטּוּ לְאַבְשָׁלוֹם הָאֹהֶל עַל־הַגָּג וַיָּבֹא אַבְשָׁלוֹם אֶל־פִּלַגְשֵׁי אָבִיו לְעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל׃

22 * Tetenderunt ergo Absalom tabernaculum in solario, ingressúsque est ad concubinas patris sui coram vniuerso Israel.

23 * וַעֲצַת אֲחִיתֹפֶל אֲשֶׁר יָעַץ בַּיָּמִים הָהֵם כַּאֲשֶׁר יִשְׁאַל־ בִּדְבַר הָאֱלֹהִים כֵּן כָּל עֲצַת אֲחִיתֹפֶל גַּם־לְדָוִד גַּם־לְאַבְשָׁלוֹם׃

23 * Consilium autem Achitophel quod dabat in diebus illis, quasi si quis consuleret Deum. sic erat omne consilium Achitophel, & cùm esset cum Dauid, & cùm esset cum Absalom.

יז

CAP. XVII.

1 * וַיֹּאמֶר אֲחִיתֹפֶל אֶל־אַבְשָׁלוֹם אֶבְחֲרָה־נָּא שְׁנֵים עָשָׂר אֶלֶף אִישׁ וְאָקוּמָה וְאֶרְדְּפָה אַחֲרֵי דָוִד הַלָּיְלָה׃

1 * Dixit ergo Achitophel ad Absalom: Eligam mihi duodecim millia virorum, & consurgens persequar Dauid hac nocte:

2 * וְאָבוֹא עָלָיו וְהוּא יָגֵעַ וּרְפֵה יָדַיִם וְהִחֲרַדְתִּי אֹתוֹ וְנָס כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ וְהִכֵּיתִי אֶת־הַמֶּלֶךְ לְבַדּוֹ׃

2 * Et irruam super eum, quippe qui lassus est & solutis manibus, percutiam eum. Cumq; fugerit omnis populus qui cum eo est, percutiam regem desolatum:

3 * וְאָשִׁיבָה כָל־הָעָם אֵלֶיךָ כְּשׁוּב הַכֹּל הָאִישׁ אֲשֶׁר־אַתָּה מְבַקֵּשׁ כָּל־הָעָם יִהְיֶה שָׁלוֹם׃

3 * Et reducam vniuersum populū quomodo vnus homo reuerti solet. Vnum enim virum tu quæris, & omnis populus erit in pace.

4 * וַיִּישַׁר הַדָּבָר בְּעֵינֵי אַבְשָׁלוֹם וּבְעֵינֵי כֹּל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃

4 * Placuitque sermo eius Absalom & cunctis maioribus natu Israel.

5 * וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם קְרָא־נָא גַם לְחוּשַׁי הָאַרְכִּי וְנִשְׁמְעָה מַה־בְּפִיו גַּם־הוּא׃

5 * Ait autem Absalom: Vocate Chusi Arachiten, & audiamus quid etiam ipse dicat.

6 * וַיָּבֹא חוּשַׁי אֶל־אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֵלָיו לֵאמֹר כִּדְבָר הַזֶּה דִּבֶּר אֲחִיתֹפֶל הֲנַעֲשֶׂה אֶת־דְּבָרוֹ אִם־אֵין אַתָּה דַּבֵּר׃

6 * Cumque venisset Chusi ad Absalom, ait Absalom ad eum: Huiusce modi sermonem locutus est Achitophel: facere debemus, an non? quod das consilium?

7 * וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל־אַבְשָׁלוֹם לֹא־טוֹבָה הָעֵצָה אֲשֶׁר־יָעַץ אֲחִיתֹפֶל בַּפַּעַם הַזֹּאת׃

7 * Et dixit Chusi ad Absalom: Non est bonum consilium quod dedit Achitophel hac vice.

19 * καὶ τὸ δεύτερον τίνι ἐγὼ δουλεύω, οὐκ ἐνώπιον τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ; ὡς ἐδούλευσα τῷ πατρί σου, οὕτως ἐσομαι μετὰ σοῦ.

19 * Et secundò cui ego seruiam; nonne coram filio eius? sicut seruiui patri tuo, sic ero tecum.

20 * καὶ εἶπεν Αβεσαλὼμ πρὸς Αχιτόφελ, δότε ἑαυτοῖς βουλὴν τί ποιήσωμεν;

20 * Et dixit Abesalom ad Achitophel: Date vobis consilium quid agemus.

21 * καὶ εἶπεν Αχιτόφελ πρὸς Αβεσαλὼμ, εἴσελθε πρὸς παλλακὰς τοῦ πατρός σου ἃς κατέλιπε φυλάσσειν τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκούσεται πᾶς Ισραὴλ, ὅτι κατήχθυνας τὸν πατέρα σου, & κραταιωθήσονται αἱ χεῖρες πάντων τῶν μετὰ σοῦ.

21 * Et dixit Achitophel Abesalom: Ingredere ad concubinas patris tui quas dimisit ad custodiendum domum suam, & audiet omnis Israel quòd fœdaueris patrem tuum, & roborabuntur manus omnium qui sunt tecum.

22 * καὶ ἔπηξαν σκηνὴν τῷ Αβεσαλὼμ ἐπὶ τῷ ὤματι, καὶ εἰσῆλθον Αβεσαλὼμ πρὸς τὰς παλλακὰς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τοῦ Ισραήλ.

22 * Et fixerunt tabernaculum Abesalom in solario: & ingressus est Abesalom ad concubinas patris sui in oculis vniuersi Israel.

23 * καὶ ἡ βουλὴ Αχιτόφελ ἣν ἐβουλεύσατο ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρώταις, καθὼς ἐρωτᾷ τις διὰ τοῦ θεοῦ, οὕτως πᾶσα ἡ βουλὴ Αχιτόφελ καὶ τῷ Δαυὶδ καὶ τῷ Αβεσαλώμ.

23 * Et consilium Achitophel quod consulebat in diebus illis, sicut consulit quis per Deum, sic omne consilium Achitophel, & Dauid & Abesalom.

ιζ

CAP. XVII.

1 * Καὶ εἶπεν Αχιτόφελ πρὸς Αβεσαλώμ, ἐκλέξομαί δή ἐμαυτῷ δώδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἀναστὰς καταδιώξω ὀπίσω Δαυὶδ τὴν νύκτα,

1 * Et ait Achitophel ad Absalom: Eligam mihi duodecim millia virorum, & surgens persequar post Dauid nocte,

2 * καὶ εἰσελεύσομαι ἐπ' αὐτὸν, καὶ αὐτὸς κοπιῶν καὶ ἐκλελυμένος τὰς χεῖρας, καὶ ἐκστήσω αὐτὸν, καὶ ἐκφεύξεται πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ, καὶ πατάξω τὸν βασιλέα μονώτατον.

2 * Et irruam super eum: & ipse lassus & solutus manibus; & terrebo eum, & fugiet omnis populus qui cum eo, & percutiam regem solum.

3 * καὶ ἀποστρέψω πάντα τὸν λαὸν πρὸς σέ, καθὼς ἀποστρέφει νύμφη πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς· πλὴν ψυχὴν ἀνδρὸς σὺ ὃς ζητήσεις, καὶ παντὶ τῷ λαῷ ἔσται εἰρήνη.

3 * Et reducam vniuersum populum ad te, sicut reuertetur sponsa ad virum suum. verum animam viri vnius queres, & omni populo erit pax.

4 * καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς Αβεσαλὼμ καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς πάντων τῶν πρεσβυτέρων Ισραήλ.

4 * Et placuit sermo in oculis Abesalom et in oculis omnium seniorum Israel.

5 * καὶ εἶπεν Αβεσαλώμ, καλέσατε δὴ τὸν Χουσὶ τὸν Ἀραχί, καὶ ἀκουσόμεθα τί ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ καὶ γε αὐτός.

5 * Et ait Absalom: Vocate iam Chusi Arachi, & audiemus quid in ore eius & ipse.

6 * καὶ παρεγένετο Χουσὶ πρὸς Αβεσαλώμ. καὶ εἶπεν Αβεσαλὼμ πρὸς αὐτὸν λέγων, κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο λελάληκεν Αχιτόφελ, εἰ ποιήσομεν κατὰ τὸ ῥῆμα αὐτοῦ, εἰ δὲ μή, σὺ λάλησον.

6 * Et venit Chusi ad Abesalom: et ait Abesalom ad eum dicens: Secundum verbum hoc locutus est Achitophel: si faciemus secundum verbum eius, si autem non, tu loquere.

7 * καὶ εἶπε Χουσὶ πρὸς Αβεσαλώμ, οὐκ ἀγαθὴ ἡ βουλὴ ἣν βεβούλευται Αχιτόφελ νυνὶ τοῦτο.

7 * Et dixit Chusi ad Abesalom: Non bonum consilium quod consuluit Achitophel nunc istud.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

19 Et secundò ante quem ego seruiam? nonne ante filium eius? sicut seruiui ante patrem tuum, sic seruiam ante te.
20 Et dixit Absalom ad Ahhitophel: Date vobis consilium quid faciemus.
21 Et dixit Ahhitophel ad Absalom: Intra ad concubinas patris tui quas reliquit ad custodiendum domum, & audiet omnis Israel quòd alienatus fueris à patre tuo, & roborabuntur manus omnium qui tecum sunt.
22 Et tetenderunt ipsi Absalom conopæa super tectum, & ingressus est Absalom ad concubinas patris sui in oculis omnis Israel.
23 Et consilium Ahhitophel quod consulebat in diebus illis, erat quasi interrogasset quis verbum Domini, sic omne consilium Ahhitophel etiam Dauidi, etiam Absalom.

Et dixit Ahhitophel ad Absalom: Deligam nunc duodecies mille viros, & surgam & persequar post Dauid in nocte.
Et vadam super illum quando fuerit lassus, & manus illius remissæ, & turbabo illum; & fugiet omnis populus qui est cum illo, & occidam regem solum.
Et reducam omnem populum ad te; redibunt omnes illi, postquam occisus fuerit vir quem tu quæris: omnis populus erit pacificus.
Et rectum fuit verbum in oculis Absalom & in oculis omnium senum Israel.
Et dixit Absalom: Voca nunc etiam Hhusai Archæum, & audiemus id quod dicet etiam ille.
Et dixit Absalom ad Absalom: & dixit Absalom ei dicendo, Secundum verbum hoc locutus est Ahhitophel: num facimus verbum eius, an non? quod rectum fuerit in oculis tuis, tu loquere.
Et dixit Hhusai ad Absalom: Non rectum est consilium quod consuluit Ahhitophel in tempore hoc.

תרגום יונתן

19 וְתִתְנְחֵי קֳדָמַי מִן אֲנָא אֶפְלַח הֲלָא קֳדָם בְּרֵיהּ כְּמָה דְפָלַחְתִּי קֳדָם מִן אֲחִי פַּלַח קֳדָמָךְ׃
20 וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם לַאֲחִיתוֹפֶל הָבוּ לְכוֹן מִלְּכָא מָה נַעֲבִיד׃
21 וַאֲמַר אֲחִיתוֹפֶל לְאַבְשָׁלוֹם עוֹל לְוָת לְחֵינָתָא דְאַבוּךְ דִּי שְׁבַק לְמִשְׁבַּק לְמִשְׁכַּן בֵּיתָא וְיִשְׁמַע כָּל יִשְׂרָאֵל אֲרֵי אִיתְבְּזִיתָא מֵאֲבוּךְ וְיִתְקַפְּנָן יְדֵי כָּל דְּעִמָּךְ׃
22 וּתְקִנוּ לְאַבְשָׁלוֹם קִינוּפְיָא עַל אִיגָּרָא וְעָל אַבְשָׁלוֹם לְוָת לְחֵינָתָא דַאֲבוֹהִי לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל׃
23 וְעֵצַת אֲחִיתוֹפֶל דְּמַלֵּךְ בְּיוֹמַיָּא הָאִינוּן כְּמָה דְשָׁאֵיל גְּבַר בְּפִתְגָמָא דַייָ כֵּן כָּל מִלְּכָא דַאֲחִיתוֹפֶל אַף לְדָוִד אַף לְאַבְשָׁלוֹם׃

יז

1 וַאֲמַר אֲחִיתוֹפֶל לְאַבְשָׁלוֹם אֶבְחַר כְּעַן תְּרֵי עֲשַׂר אַלְפִין גִּבָּרָא וְאֶקוּם וְאֶרְדּוֹף בָּתַר דָּוִד בְּלֵילְיָא׃
2 וְאֵיתֵי עֲלוֹהִי וְהוּא מְכֵיף וְרַפְיָא יְדוֹהִי וְאֶתְבְּהִית וְיִרְעַשׁ כָּל עַמָּא דְעִמֵּיהּ וְאֶקְטוֹל יָת מַלְכָּא בִּלְחוֹדוֹהִי׃
3 וְאֶתִיב יָת כָּל עַמָּא לְוָתָךְ כְּתוּב דְּיָתְבִין כָּל קֳבֵל דְּיֵחְקְטֵל גְּבַר דְּאַתְּ בָּעֵי כָּל עַמָּא דְעִמֵּיהּ יְהוֹן שְׁלִים׃
4 וְשַׁפִּיר פִּתְגָמָא בְּעֵינֵי אַבְשָׁלוֹם וּבְעֵינֵי כָל סָבֵי יִשְׂרָאֵל׃
5 וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם קְרוֹ כְּעַן אַף לְחוּשַׁי אַרְכָּאָה וְנִשְׁמַע מָה דַיְיסַר אַף הוּא׃
6 וַאֲתָא חוּשַׁי לְוָת אַבְשָׁלוֹם וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם לֵיהּ לְמֵימַר כִּפְתְגָמָא הָדֵין מַלֵּיל אֲחִיתוֹפֶל הֲנַעְבִּיד יָת פִּתְגָמֵיהּ אִם לָא דְּאַתְּ בְּעֵינָךְ אֱמָר׃
7 וַאֲמַר חוּשַׁי לְאַבְשָׁלוֹם לָא תַקִּין מִלְּכָא דְּמַלֵּךְ אֲחִיתוֹפֶל בְּזִמְנָא הָדֵין׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 ‡ וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־
אֲנָשָׁיו כִּי גִבֹּרִים הֵמָּה וּמָרֵי נֶפֶשׁ הֵמָּה כְּדֹב
שַׁכּוּל בַּשָּׂדֶה וְאִבְיךָ אִישׁ מִלְחָמָה וְלֹא יָלִין
אֶת־הָעָם׃

9 ‡ הִנֵּה־עַתָּה הוּא נֶחְבָּא בְּאַחַת הַפַּחְתִּים
אוֹ בְאַחַד הַמְּקֹמוֹת וְהָיָה כְנָפֵל בָּהֶם בַּתְּחִלָּה
וְשָׁמַע הַשֹּׁמֵעַ וְאָמַר הָיְתָה מַגֵּפָה בָּעָם אֲשֶׁר
אַחֲרֵי אַבְשָׁלֹם׃

10 ‡ וְהוּא גַם־בֶּן־חַיִל אֲשֶׁר לִבּוֹ כְּלֵב הָאַרְיֵה
חָמֵס יָמֵס כִּי־יֹדֵעַ כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּי גִבּוֹר אָבִיךָ וּבְנֵי־
חַיִל אֲשֶׁר אִתּוֹ׃

11 ‡ כִּי יַעֲצָתִי הֵאָסֵף עָלֶיךָ כָּל־יִשְׂרָאֵל כַּחוֹל
וְעַד־בְּאֵר שֶׁבַע כַּחוֹל אֲשֶׁר־עַל־הַיָּם לָרֹב וּפָנֶיךָ
הֹלְכִים בְּקִרְבּ׃

12 ‡ וּבָאנוּ עָלָיו בְּאַחַת הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר נִמְצָא שָׁם
וְנָחַתְנוּ עָלָיו כַּאֲשֶׁר יִפֹּל הַטַּל עַל־הָאֲדָמָה וְלֹא־נוֹתַר
בּוֹ וּבְכָל־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־אִתּוֹ גַּם־אֶחָד׃

13 ‡ וְאִם־אֶל־עִיר יֶאֱסֹף וְהֹשִׁיאוּ כָל־יִשְׂרָאֵל אֶל־
הָעִיר הַהִיא חֲבָלִים וְסָחַבְנוּ אֹתוֹ עַד־הַנַּחַל עַד
אֲשֶׁר־לֹא־נִמְצָא שָׁם גַּם־צְרוֹר׃

14 ‡ וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל־צָדוֹק וְאֶל־אֶבְיָתָר הַכֹּהֲנִים
כְּזֹאת וְכְזֹאת יָעַץ אֲחִיתֹפֶל אֶת־אַבְשָׁלֹם וְאֶת זִקְנֵי
יִשְׂרָאֵל וְכָזֹאת וְכָזֹאת יָעַצְתִּי אָנִי׃

15 ‡ וְעַתָּה שִׁלְחוּ מְהֵרָה וְהַגִּידוּ לְדָוִד לֵאמֹר אַל־
תָּלֶן הַלַּיְלָה בְּעַרְבוֹת הַמִּדְבָּר וְגַם עָבוֹר תַּעֲבֹר פֶּן
יִבָּלַע לַמֶּלֶךְ וּלְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ׃

8 ‡ Et rursum intulit Chusi: Tu nosti patrem tuum & viros qui cum eo sunt, eò quòd fortissimi sint, & amaro animo, veluti si vrsa raptis catulis in saltu sæuiat. sed & pater tuus vir bellator est, nec morabitur cum
9 populo. ‡ Forsitan nunc latitat in fouea aut in vno quo voluerit loco: & cùm ceciderit vnus quilibet in principio, audiet quicunque audierit, & dicet: Facta est plaga in populo qui sequebatur Absalom.
10 ‡ Et fortissimus quisque cuius cor est quasi leonis, pauore soluetur. Scit enim
C omnis populus Israel fortem esse patrem tuum, & robustos omnes qui cù eo sunt.
11 ‡ Sed hoc mihi videtur rectù esse consilium: Congregetur ad te vniuersus populus Israel à Dan vsque Bersabee quasi arena maris innumerabilis, & tu eris in medio eorum.
12 ‡ Et irruemus super eum in quocunque loco inuentus fuerit, & operiemur eum sicut cadere solet ros super terram, & non relinquemus de viris qui cum eo sunt.
13 ‡ Quod si vrbem aliquam fuerit ingressus, circundabit eam omnis Israel ciuitati illi funes, & trahemus eam in torrentem, vt non reperiatur necalculus quidem ex ea.
14 ‡ Dixitque Absalom & omnes viri Israel: Melius est consilium Chusi Arachitæ consilio Achitophel. Domini autem
D nutu dissipatum est consilium Achitophel vtile, vt induceret Dominus super Absalom malum.
15 ‡ Et ait Chusi Sadoch & Abiathar sacerdotibus: Hoc & hoc modo consilium dedit Achitophel Absalom & senioribus Israel, & ego tale & tale dedi consilium.
16 ‡ Nunc ergo mittite citò & nunciate Dauid, dicentes: Ne moreris nocte hac in campestribus deserti, sed absque dilatione transgredere, ne forte absorbeatur Rex & omnis populus qui cum eo est.

תרגום יונתן

8 ואמר חושי את ידעת ית אבוך ית גבורוהי ארי גברין אינון וקרירי נפשן אינון כדוב חכיל בחקלא ואבוך גבר עבד קרבין ולא יבית
9 עם מלכא׃ הא כען הוא שמיר בחד מן קמצייא או בחד מן אתריא ויהי כמיפל בהון בקדמיתא וישמע ושמע ויימר חדית מחתא בעמא
10 דבתר אבשלום׃ והוא אף גבר גבר גבר ולביה כלבא דאריא ממסא ימסי ארי ידע כל ישראל ארי גיבר אבוך וגברין דעמיה׃
11 תקנת עלוהי בחד מן אתריא דכשחכח חמן ודשרי עלוהי כטרא דטל ניף ואף לסנאי ואף לחבאי אזל ברישי כולנא׃
12 ואם לקרתא יתכנש ויתכנשון כל ישראל על קרתא ההיא וניקפנה משרין ונעקר יתה ורי אבנתא ונרמיניה לנחלא עד דלא
13 יתיזי מיניה אפילו חד׃ ואמר אבשלום וכל אנשי ישראל תקין מלכא דחושי ארכאה ממלכא דאחיתופל ויי פקיד לקלקלא ית מלכא דאחיתופל תקנא
14 בישתא׃

15 ואמר חושי לצדוק ולאביתר כהניא כדין וכדין מלך אחיתופל ית אבשלום וית סבי ישראל וכדין וכדין מלכ ית אף אנא׃
16 ושלחו בקריז ותנו לדוד למימר לא תבית בליליא בפשירא בדברא ואף פשבר חשבר דלמא יתבלעי למלכא ולכל עמא

8 ‡ Et dixit Chusi: Tu nosti patrem tuum & viros qui cum eo, quòd fortes sunt nimis et amari animo suo, & sunt veluti vrsa filiis priuata in campo. & pater tuus vir bellator, & non sedabit populum.
9 ‡ Et ecce ipse absconditus est in vna vallium vel in vno locorum. & erit cùm ceciderit ipsi in principio, & audiet audiens et dicet: Facta est ruina in populo qui post Absalom.
10 ‡ Et erit filius pugnator, cuius est cor quasi cor leonis, fractum frangetur, quoniam cognouit omnis Israel quòd fortis fuit pater tuus, et bellatores omnes qui cum eo.
11 ‡ Sic consulo ego: Congregatus congregabitur ad te vniuersus Israel à Dan et vsq; ad Bersabee, quasi arena quæ est in mari in multitudinem. & facies tua ibit in medio eorum:
12 ‡ Et irruemus super eum in vno locorum vbi inuenerimus eum ibi, & castrametabimur aduersus eum, sicut cadit ros super terram, & non relinquemus in eo & in omnibus viris qui cum eo sunt.
13 ‡ Si autem in vrbem conducetur, & adducent omnis Israel funes ad ciuitatem illam, & extrahent eam in torrentem, donec non derelinquatur ibi neque lapis.
14 ‡ Et dixit Abesalom & omnis vir Israel: Bonum consilium Chusi Arachi magis quàm consilium Achitophel. & Dominus præcepit vt dissiparetur consilium Achitophel bonum, vt induceret Dominus mala super Abesalom.
15 ‡ Et ait Chusi ad Sadoc & ad Abiathar sacerdotes: Sic & sic consuluit Achitophel Abesalom & senioribus Israel, & sic & sic consului ego.
16 ‡ Et nunc mittite citò & nunciate Dauid dicentes: Ne moreris nocte in occidente deserti, sed transiens transgredere, vt non absorbeatur rex & omnis populus qui cum eo.

8 ‡ καὶ εἶπεν χουσί, σὺ οἶδας τὸν πατέρα σου καὶ τοὺς
ἀνδρας σου μετ' αὐτὸ, ὅτι δυνατοί εἰσι σφόδρα καὶ κατάπικροι τῇ ψυχῇ αὐτῶν, καὶ εἰσὶν ὥσπερ ἄρκος ἠτεκνωμένη ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ ὁ πατήρ σου ἀνὴρ πολεμιστής, καὶ οὐ καθαπαύσει τὸν λαόν.
9 ‡ καὶ ἰδοὺ αὐτὸς κέκρυπται ἐν ἑνὶ τῶν αὐλώνων ἢ ἐν ἑνὶ τῶν τόπων. καὶ ἔσται ἐν τῷ πίπτειν αὐτὸν ἐν ἀρχῇ, καὶ ἀκούσεται ὁ ἀκούων καὶ ἐρεῖ, γέγονε πτῶσις ἐν τῷ λαῷ τῷ ὀπίσω Αβεσαλώμ.
10 ‡ καὶ ἔσται ὁ υἱὸς ὁ μαχητής, οὗ ἐστὶν ἡ καρδία ὡς καρδία λέοντος, θραυσμῷ θραυσθήσεται, ὅτι γνώσεται πᾶς ἰσραὴλ, ὅτι δεδυνάσθυκεν ὁ πατὴρ σου & μαχηταὶ πάντες & μετ' αὐτοῦ.
11 ‡ οὕτως συμβουλεύω ἐγώ, συναγόμενον συναχθήσεται πρὸς σὲ πᾶς ἰσραὴλ ἀπὸ δὰν καὶ ἕως βηρσαβεέ, ὡσεὶ ἄμμος ἡ παρὰ τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος. & τὸ πρόσωπόν σου πορεύσεται εἰς μέσον αὐτῶν.
12 ‡ καὶ ἥξομεν ἐπ' αὐτὸν εἰς ἕνα τῶν τόπων οὗ ἂν εὑρωμεν αὐτὸν ἐκεῖ & περισκαλυφόμεν ἐπ' αὐτὸν, ὡσεὶ πίπτει δρόσος ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ οὐχὶ καταλειφθήσεται ἐν αὐτῷ καὶ πᾶσι τοῖς ἀνδράσι τοῖς μετ' αὐτοῦ οὐδέν.
13 ‡ ἐὰν δὲ εἰς πόλιν συναχθῇ, καὶ περιλάξουσι πᾶς ἰσραὴλ χοινίκια ἐπὶ τὴν πόλιν ἐκείνην, & ἐπισπάσονται αὐτὴν εἰς τὸν χειμάρρουν, ἕως μὴ καταλειφθῇ ἐκεῖ μὴ ὁ λίθος.
14 ‡ καὶ εἶπεν Αβεσαλὼμ καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ, ἀγαθὴ βουλὴ χουσὶ τοῦ ἀρχὶ ὑπὲρ τὴν βουλὴν ἀχιτόφελ. καὶ κύριος ἐνετείλατο τοῦ διασκεδάσαι τὴν βουλὴν τοῦ ἀχιτόφελ τὴν ἀγαθὴν, ὅπως ἂν ἐπάγῃ κύριος ἐπὶ καὶ κακὰ ἐπὶ Αβεσαλώμ.
15 ‡ καὶ εἶπε χουσὶ πρὸς Σαδὼκ καὶ πρὸς Αβιαθὰρ τοὺς ἱερεῖς, οὕτω & οὕτω βεβούλευται ἀχιτόφελ τῷ Αβεσαλὼμ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ἰσραὴλ, κἀγὼ οὕτω καὶ οὕτω συμβεβούλευκα ἐγώ.
16 ‡ καὶ νῦν ἀποστείλατε ταχὺ καὶ ἀπαγγείλατε τῷ Δαυὶδ λέγοντες, μὴ αὐλισθῇς τὴν νύκτα ταύτην ἐν τῇ ἐρήμου, ἀλλὰ διαβαίνων διάβηθι, ὅπως μὴ καταποθῇ ὁ βασιλεὺς & πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

8 Et dixit Hhusai: Tu nosti patrem tuum & viros eius quòd robusti sint & amari animis, vt vrsus orbatus in agro. & pater tuus vir bellegerator, & non pernoctabit cum populo.
9 Ecce nunc ipse absconditus est in vna ex speluncis aut in vno ex locis: & erit vbi ceciderint in eis in principio, & audierit qui audiet, dicet, Fuit percussio in populo qui erat post Absalom.
10 Et ipse sit etiam vir robustus, & cor eius vt cor leonis, liquefiet: nam nouit omnis Israel quòd robustus fit pater tuus, & robusti qui cum illo sunt.
11 Sic consulo: Congregando congregentur ad te omnis Israel à Dan & vsque ad Beersabee, quasi arena quæ est super littus maris in multitudine; & tu ambulabis in capite omnium nostrum.
12 Et ibimus super illum in vno ex locis in quo inuenietur, & decidemus super illum sicut decidit ros super terram, & non relinquemus ex eo & ex omnibus viris qui cum illo sunt, etiam vnum.
13 Et si ad vrbem se collegerit, congregabuntur omnis Israel super vrbem illam, & circundabunt eam castra, & diruemus eam & lapides eius, & proiiciemus eam in flumen vsquequo non relinquamus ibi etiam lapidem.
14 Et dixit Absalom & omnes viri Israel: Rectum est consilium Hhusai Archæi præ consilio Ahhithophel: & Dominus iusserat infatuari consilium Ahhithophel rectum, vt adduceret Dominus super Absalom malum.
15 Et dixit Hhusai ad Szadok & ad Abiathar sacerdotes: Sic & sic consuluit Ahhithophel Absalom & senibus Israel; & sic & sic consului ego.
16 Et nunc mittite in festinatione, & nunciate Dauid dicendo: Ne moreris in nocte in planicie quæ est in deserto, sed etiam transeundo transibis, ne forte pereundum sit regi & omni populo qui cum eo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 ויהונתן ואחימעץ עמדים בעין רגל ותהלכה
השפחה והגידה להם והם ילכו והגידו למלך
דוד כי לא יוכלו להראות לבוא העירה׃
18 וירא אתם נער ויגד לאבשלם וילכו שניהם
מהרה ויבאו אל בית איש בבחרים ולו באר
בחצרו וירדו שם׃
19 ותקח האשה ותפרש את המסך על פני הבאר
ותשטח עליו הרפות ולא נודע דבר׃
20 ויבאו עבדי אבשלום אל האשה הביתה
ויאמרו איה אחימעץ ויהונתן ותאמר להם
האשה עברו מיכל המים ויבקשו ולא מצאו
וישבו ירושלם׃
21 ויהי אחרי לכתם ויעלו מהבאר וילכו ויגדו
למלך דוד ויאמרו אל דוד קומו ועברו מהרה
את המים כי ככה יעץ עליכם אחיתפל׃
22 ויקם דוד וכל העם אשר אתו ויעברו את
הירדן עד אור הבקר עד אחד לא נעדר אשר לא
עבר את הירדן׃
23 ואחיתפל ראה כי לא נעשתה עצתו ויחבש
את החמור ויקם וילך אל ביתו אל עירו ויצו
אל ביתו ויחנק וימת ויקבר בקבר אביו׃
24 ודוד בא מחניטה ואבשלם עבר את הירדן
הוא וכל איש ישראל עמו׃
25 ואת עמשא שם אבשלם תחת יואב על הצבא
ועמשא בן איש ושמו יתרא הישראלי אשר בא
אל אביגל בת נחש אחות צרויה אם יואב׃
26 ויחן ישראל ואבשלם ארץ הגלעד׃
27 ויהי כבוא דוד מחניטה ושבי בן נחש מרבת
בני עמון ומכיר בן עמיאל מלא דבר ברזלי
הגלעדי מרגלים׃

17 Ionathas autem & Achimaas ſtabant iuxta fontem Rogel. Abiit ancilla & nunciauit eis, & illi profecti ſunt vt referrent ad regem Dauid nuncium; non enim poterant videri aut introire ciuitatem.
18 Vidit autem eos quidam puer, & indicauit Abſalom. Illi verò concito gradu ingreſi ſunt domum cuiuſdam viri in Bahurim qui habebat puteum in veſtibulo
19 ſuo, & deſcenderunt in eum. Tulit autem mulier, & expandit velamen ſuper os putei quaſi ſiccans ptiſanas, & ſic latuit
20 res. Cumque veniſſent ſerui Abſalom in domum ad mulierem dixerunt: Vbi eſt Achimaas & Ionathas? & reſpondit eis mulier: Tranſierunt feſtinanter guſtata paululum aqua. At hi qui quærebant cùm non repperiſſent, reuerſi ſunt in Ieruſalem.
21 Cumque abiiſſent aſcenderunt illi de puteo, & pergentes nunciauerunt regi Dauid, & dixerunt: Surgite & tranſite cito fluuium, quoniam huiuſcemodi dedit conſilium contra vos Achitophel.
22 Surrexit ergo Dauid & omnis populus qui cum eo erat, & tranſierunt Iordanem donec diluceſceret, & nec vnus quidem reſiduus fuit qui non tranſiret fluuium.
23 Porrò Achitophel videns quòd non fuiſſet factum conſilium ſuum, ſtrauit aſinum ſuum; ſurrexitque & abiit in domum ſuam & in ciuitatē ſuam, & diſpoſita domo ſua, ſuſpendio interiit, & ſepultus eſt
24 in ſepulchro patris ſui. Dauid autem venit in caſtra, & Abſalom tranſiit Iordanem
25 ipſe & oēs viri Iſrael cū eo. Amaſam verò cōſtituit Abſalom pro Ioab ſuper exercitū. Amaſa autem erat filius viri q vocabatur
26 Iethra de Iezraeli, q ingreſſus eſt ad Abigail filiā Naas ſororē Saruię quę fuit mater Ioab. Et caſtrametatus eſt Iſrael cū Abſalō in terra Galaad.
27 Cūq; veniſſet Dauid in caſtra Sobi filij Naas de Rabbath filiorū Ammō & Machir filij Amihel de Lodabar, & Berzellai Galaadites de Rogelim,

17 * Καὶ Ιωναθαν καὶ Αχιμαας εἱστήκεισαν παὶ τῆς πηγῆς τοῦ
ρωγηλ, καὶ ἐπορεύθη ἡ παιδίσκη, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτοῖς. καὶ
αὐτοὶ ἐπορεύθησαν καὶ ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ δαυιδ, ὅτι οὐκ
ἐδυήσαντο ὀφθῆναι καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν.
18 * Καὶ εἶδεν αὐτοὺς παιδάριον, καὶ ἀπήγγειλε τῷ Αβεσ-
λώμ. καὶ ἀπῆλθον ταχέως. καὶ εἰσῆλθον εἰς οἶκον ἀνδρὸς ἐν Βα-
χαρείμ. καὶ τῷ φρέατι λάκκος ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ κατέβαινον
19 ἐκεῖ. * καὶ ἔλαβεν ἡ γυνὴ καὶ διεπέτασεν τὸ ὑπόκα-
λυμμα ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ λάκκου καὶ ἔψυχεν ἐπ' αὐ-
τῷ παλάθας, καὶ οὐκ ἐγνώσθη τὸ ῥῆμα.
20 * Καὶ εἰσῆλθον οἱ παῖδες Αβεσαλὼμ πρὸς τὴν γυ-
ναῖκα εἰς τὸν οἶκον, καὶ εἶπον, ποῦ ἐστὶν Αχιμαας καὶ Ιωνα-
θάν; καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς ἡ γυνή, παρῆλθον γυ-
νάμφιοι μικρὸν τοῦ ὕδατος. καὶ ἐζήτουν καὶ οὐχ' εὗρον
καὶ ἀνέστρεφον εἰς Ιερουσαλήμ.
21 * Ἐγένετο μετὰ τὸ ἀπελθεῖν αὐτούς, αὐτοὶ ἔδησαν ὅτι ἔλαβον
καὶ ἀπῆλθον. καὶ ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ δαυιδ, καὶ λέ-
γουσιν αὐτῷ, ἀνάστητε καὶ διάβητε ταχὺ τὸ ὕδωρ, ὅτι
τάδε βεβούλευται κατ' ὑμῶν ἀχιτόφελ.
22 * Καὶ ἀνέστη δαυιδ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ καὶ διέ-
βησαν τὸν Ιορδάνην ἕως τοῦ φωτὸς τοῦ πρωΐ, ἕως ἑνὸς οὐκ
ἔλαθεν ὃς οὐ διέβη τὸν Ιορδάνην.
23 * Καὶ ἀχιτόφελ εἶδεν, ὅτι οὐ γέγονεν ἡ βουλὴ αὐτοῦ,
καὶ ἐπέσαξε τὸν ὄνον αὐτοῦ καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶ-
κον αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ. καὶ ἐνετείλατο τῷ οἴκῳ αὐ-
τοῦ, καὶ ἀπήγξατο καὶ ἀπέθανε, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ τάφῳ
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. * καὶ δαυιδ παρεγένετο εἰς παρεμ-
βολάς, καὶ Αβεσαλὼμ διέβη τὸν Ιορδάνην αὐτὸς καὶ πᾶς
ἀνὴρ Ισραὴλ μετ' αὐτοῦ.
25 * καὶ τὸν Αμεσσὰ κατέστησεν Αβεσαλὼμ ἀντὶ Ιωαβ
ἐπὶ τῆς στρατιᾶς. ὁ δὲ Αμεσσὰ ἦν υἱὸς ἀνδρός, καὶ ὄνομα
αὐτῷ Ιεθὲρ τοῦ Ισραηλίτου, ὃς ἦλθεν ἐπὶ τὴν Αβιγαὶλ
θυγατέρα Ναασὶ ἀδελφὴν Σαρουΐα μητρὸς Ιωάβ.
26 * καὶ παρενέβαλεν Αβεσαλὼμ καὶ πᾶς ἀνὴρ Ισραὴλ
εἰς γῆν γαλααδ.
27 * καὶ ἐγένετο ὅτε εἰσῆλθε δαυιδ εἰς παρεμβολὰς καὶ
Σωβὶ καὶ υἱὸς ναασὶ ἐκ Rαββὰθ υἱῶν Αμμών, καὶ μαχὶρ υἱὸς
Αμιὴλ ὁ ἐκ Λοδαβάρ, καὶ Βερζελαὶ ὁ γαλααδίτης ὁ ἐκ
Ρογελείμ,

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

17 Et Iehonathan & Ahhimaghaſz ſtabant in ſcaturigine fullonis, & iuit ancilla & indicauit illis, & illi iuerunt & indicauerunt regi Dauid, quia non poterant videri ingrediendo vrbem. 18 Et vidit illos adoleſcens, & indicauit Abſalom, & iuerunt ambo illi in feſtinatione, & intrauerunt in domum viri in Ghalemeth; & illi erat puteus in atrio ſuo, & deſcenderunt illuc.
19 Et accepit mulier & expandit operimentum ſuper os putei, & extendit ſuper illum frumenta contuſa, & non cognita eſt res.
20 Et venerunt ſerui Abſalom ad mulierem in domum, & dixerunt: Vbi Ahhimaghaz & Iehonathan? & dixit illis mulier: Iam tranſierunt gustantes parum aquæ. & quæſierunt & non inuenerunt. & redierunt ad Ieruſalem.
21 Et fuit poſtquam abiiſſent illi, & aſcenderunt de puteo, & iuerunt & indicauerunt regi Dauid, & dixerunt ad Dauid: Surgite & transite in feſtinatione Iardena, quia ſic conſuluit contra vos Ahhithophel.
22 Et ſurrexit Dauid & omnis populus qui erat cum illo, & transierunt Iardena donec illucesceret aurora: vſque ad vnum non defuit qui non tranſiret Iardena.
23 Et Ahhithophel vidit quòd non firmatum eſſet conſilium ſuum, & ſtrauit aſinum ſuum, & ſurrexit & abiit ad domum ſuam & ad vrbem ſuam, & diſpoſuit ſuper hominem domus ſuæ, & ſtrangulauit ſeſe & mortuus eſt, & ſepultus eſt in ſepulchro patris ſui.
24 Et Dauid venit in Mahhanaim, & Abſalom tranſiuit Iardena, ipſe & omnis homo Iſrael cum eo.
25 Et Ghamazza præfecit Abſalom pro Ioab ſuper exercitum: & Ghamazza filius erat viri & nomen eius Iithra Iſraelæus qui intrauerat ad Abigal filiam Nahhas ſororem ipſius Szaruiah matrem Ioab.
26 Et fuit, quando venit Dauid ad Mahhanaim, & Subi filius Nahhas ex Rabbath filiorum Ghamon &, Machir filius Ghamiel de Lodebar, & Barzelai Gilghadæus de Rogelim,

Universidad de Deusto
Biblioteca

28 מַשְׁכָּב וְסַפּוֹת וּכְלֵי יוֹצֵר וְחִטִּים וּשְׂעֹרִים
וְקֶמַח וְקָלִי וּפוֹל וַעֲדָשִׁים וְקָלִי:
29 וּדְבַשׁ וְחֶמְאָה וְצֹאן וּשְׁפוֹת בָּקָר הֵגִישׁוּ לְדָוִד
וְלָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ לֶאֱכֹל כִּי אָמְרוּ הָעָם רָעֵב וְעָיֵף
וְצָמֵא בַּמִּדְבָּר:

יח

1 וַיִּפְקֹד דָּוִד אֶת הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיָּשֶׂם עֲלֵיהֶם
שָׂרֵי אֲלָפִים וְשָׂרֵי מֵאוֹת:
2 וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶת הָעָם שְׁלִישִׁית בְּיַד יוֹאָב
וְשִׁלִּשִׁית בְּיַד אֲבִישַׁי בֶּן צְרוּיָה אֲחִי יוֹאָב
וְשִׁלִּשִׁית בְּיַד אִתַּי הַגִּתִּי וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל הָעָם
יָצֹא אֵצֵא גַם אָנִי עִמָּכֶם:
3 וַיֹּאמֶר הָעָם לֹא תֵצֵא כִּי אִם נוֹס נָנוֹס לֹא
יָשִׂימוּ אֵלֵינוּ לֵב וְאִם מֵתוּ חֲצְיֵנוּ לֹא יָשִׂימוּ אֵלֵינוּ
לֵב כִּי עַתָּה כָּמֹנוּ עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים וְעַתָּה טוֹב כִּי
תִהְיֶה לָנוּ מֵעִיר לָעֻזֵּר:
4 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יָטוֹב בְּעֵינֵיכֶם
אֶעֱשֶׂה וַיַּעֲמֹד הַמֶּלֶךְ אֶל יַד הַשָּׁעַר וְכָל הָעָם
יָצְאוּ לְמֵאוֹת וְלַאֲלָפִים:
5 וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת יוֹאָב וְאֶת אֲבִישַׁי וְאֶת
אִתַּי לֵאמֹר לְאַט לִי לַנַּעַר לְאַבְשָׁלוֹם וְכָל הָעָם
שֹׁמְעִו בְּצוֹת הַמֶּלֶךְ אֶת כָּל הַשָּׂרִים עַל דְּבַר
אַבְשָׁלוֹם:
6 וַיֵּצֵא הָעָם הַשָּׂדֶה לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל וַתְּהִי
הַמִּלְחָמָה בְּיַעַר אֶפְרָיִם:
7 וַיִּנָּגְפוּ שָׁם עַם יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי עַבְדֵי דָוִד וַתְּהִי
שָׁם הַמַּגֵּפָה גְּדוֹלָה בַּיּוֹם הַהוּא עֶשְׂרִים אָלֶף:
8 וַתְּהִי שָׁם הַמִּלְחָמָה נָפְצוֹת עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ
וַיֶּרֶב הַיַּעַר לְאֹכְלָה בָעָם מֵאֲשֶׁר אָכְלָה הַחֶרֶב בַּיּוֹם
הַהוּא:

28 Obtulerunt ei ſtratoria & tapetia, & vaſa fictilia, frumentum, & ordeum, & farinam, & polentam, & fabam, & lentem, & frixum oleo cicer:
29 Et mel, & butyrum, oues, & pingues vitulos, dederuntque Dauid & populo qui cum eo erat ad veſcendum. Suſpicati enim ſunt populum fame & ſiti fatigari in deſerto.

CAP. XVIII.

1 IGitur conſiderato Dauid populo ſuo, conſtituit ſuper eos tribunos & centu-
2 riones: Et dedit populi tertiam partem ſub manu Ioab, & tertiam partem ſub manu Abiſai filij Saruiæ fratris Ioab, & tertiam partem ſub manu Ethai qui erat de Geth. Dixitque rex ad populum: Egrediar & ego vobiſcum.
3 Et reſpondit populus: Non exibis, ſiue enim fugerimus, non magnopere ad eos de nobis pertinebit; ſiue media pars ceciderit è nobis, non ſatis curabunt, quia tu vnus ſolus pro decem millibus computaris. melius eſt igitur vt ſis nobis in vrbe præſidio.
4 Ad quos rex ait: Quod vobis videtur rectum, hoc faciam. Stetit ergo rex iuxta portam. egrediebaturque populus per
B turmas ſuas centeni & milleni.
5 Et præcepit rex Ioab & Abiſai & Ethai dicens: Seruate mihi puerum Abſalom. & omnis populus audiebat præcipientem regem cunctis principibus pro Abſalom.
6 Itaque egreſſus eſt populus in campum contra Iſrael, & factum eſt prælium in ſaltu Ephraim.
7 Et cæſus eſt ibi populus Iſrael abercitu Dauid, factaque eſt plaga magna
8 in die illa viginti millium. Fuit autem ibi prælium diſperſum ſuper faciem terræ: & multo plures erant quos ſaltus conſumpſerat de populo, quàm hi quos vorauerat gladius in die illa.

28 Tulerunt cubilia & tapetes, & lebetes, & vaſa fictilia, & frumentum, & ordeum, & farinam, & fabam, & lentem, & ſimilam,
29 Et mel, & butyrum, & oues & lactentes vitulos. & attulerunt Dauid & populo qui cum eo ad veſcendum, quoniam dicebant populum fameſcere & deficere ſitientem in deſerto.

CAP. XVIII.

1 ET recenſuit Dauid omnem populum qui cum eo: & conſtituit ſuper eos tribunos et centuriones.
2 Et miſit Dauid populum, tertiam partem in manu Ioab, & tertiam partem in manu Abeſſa fratris Ioab, & filij Saruia, & tertiam partem in manu Ethi Gethæi. & dixit rex ad populum: Egrediens egrediar & ego vobiſcum.
3 Et dixit populus: Non exibis, quoniam ſi fugientes fugerimus, non ponetur in nos cor. et ſi mortui fuerimus media pars noſtrum, non ponent in nos cor, quia tu ſicut nos decem millia. & nunc bonum eſt nobis vt ſis tu in vrbe in præſidium noſtrum.
4 Et dixit eis rex: Quod placuerit coram vobis faciam. & ſtetit rex iuxta latus portæ, & omnis populus egrediebatur in centenis & in millenis.
5 Et præcepit rex Ioab & Abeſſa & Ethi dicens: Parcite mihi puero Abeſalom. & omnis populus audiuit præcipientem regem omnibus principibus pro Abeſalom.
6 Et egreſſus eſt omnis populus in campum in occurſum Iſrael. & factum eſt prælium in ſaltu Ephraim.
7 Et cæſus eſt ibi populus Iſrael coram ſeruis Dauid, & facta eſt plaga magna in die illa, & cadunt viginti millia virorum.
8 Et fuit prælium diſperſum ſuper faciem totius ſiluæ, & ſuperabundauit ſilua vt conſumeret de populo magis quàm quos vorauerat gladius in die illa.

28 λυσεγκύθια καὶ ἀμφιτάπους, καὶ λέβητας, καὶ σκεῦη κεραμέων, καὶ πυρούς καὶ κεβάς, καὶ ἄλευρα, καὶ κύαμον, καὶ φακὸν καὶ ἄλφιτα.
29 καὶ μέλι, καὶ βούτυρον, καὶ πρόβατα καὶ γαλαθηνὰ μοσχάρια. καὶ προσήνεγκαν τῷ δαυὶδ, καὶ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ ἐσθίειν, ὅτι ἔλεγον τὸν λαὸν πεινᾷ καὶ ἐκλελυᾶς διψήκασιν ἐν τῇ ἐρήμῳ.

ιη'.

1 Καὶ ἐπεσκέψατο δαυὶδ τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ καὶ κατέστησεν ἐπ' αὐτοὺς χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους.
2 καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ τὸν λαὸν, τὸ τρίτον ἐν χειρὶ ἰωάβ, καὶ τὸ τρίτον ἐν χειρὶ ἀβεσσὰ ἀδελφοῦ ἰωάβ, καὶ υἱοῦ Σαρουΐα, καὶ τὸ τρίτον ἐν χειρὶ ἐθὶ τοῦ γεθαίου. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν λαὸν, ἐκπορεύομαι κἀκπορεύσομαι καὶ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν.
3 καὶ εἶπεν ὁ λαός, οὐκ ἐξελεύσῃ, ὅτι ἐὰν φυγόντες φύγωμεν, οὐ θήσει ἐν ἡμῖν καρδίαν. καὶ ἐὰν ἀποθνήσκωμεν τὸ ἥμισυ ἡμῶν οὐ θήσουσιν εἰς ἡμᾶς καρδίαν, ὅτι σὺ ὡς ἡμεῖς δέκα χιλιάδες. καὶ νῦν καλὸν ἔσται ἡμῖν τοῦ εἶναί σε ἐν τῇ πόλει εἰς βοηθὸν ἡμῶν.
4 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς, τὸ δοκοῦν ἐνώπιον ὑμῶν ποιῶ. καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς παρὰ τὸ κλίτος τῆς πύλης. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐξεπορεύετο ἐν ἑκατονταρχίαις καὶ ἐν χιλιάσι.
5 καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ ἰωὰβ καὶ τῷ ἀβεσσὰ καὶ τῷ ἐθὶ λέγων, φείσασθέ μοι ἐν παιδαρίῳ ἀβεσαλώμ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤκουσεν ἐντελλομένου τοῦ βασιλέως πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν ὑπὲρ ἀβεσαλώμ.
6 καὶ ἐξῆλθε πᾶς ὁ λαὸς εἰς τὸ πεδίον εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἰσραὴλ· καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ δρυμῷ ἐφραίμ.
7 καὶ ἔπταισεν ἐκεῖ ὁ λαὸς ἰσραὴλ ἐνώπιον τῶν παίδων δαυὶδ· καὶ ἐγένετο πληγὴ μεγάλη ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ πίπτουσιν εἴκοσι χιλιάδες ἀνδρῶν.
8 καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος διεσπαρμένος ἐπὶ προσώπου ὅλου τοῦ δρυμοῦ. καὶ ἐπλεόνασεν ὁ δρυμὸς καταφαγεῖν ἐν τοῦ λαοῦ ὑπὲρ οὓς κατέφαγε ἡ ῥομφαία ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

תרגום יונתן

כ"ב סְבָנִין וְקוּלִין וְכַסָּא וְחִטִּין וּשְׂעוֹרִין וְקֶמְחָא וְקָלְיָא וּפוֹלָא וּטְלָפְחִין וְקָלְיָא׃
כ"ג וְדִבְשָׁא וְשִׁמְנָא וְנַעֲנִין וְתַלְבֵי תּוֹרִין קְרִיבוּ לְדָוִד וּלְעַמָּא דְעִמֵּיהּ לְמֵיכַל אֲרֵי אָמְרוּ עַמָּא כְּפִין וּמְשַׁלְהֵי וְצָחֵי בְּמַדְבְּרָא׃

יח

1 וּמְנָא דָוִד יָת עַמָּא דְעִמֵּיהּ וְמַנֵּי עֲלֵיהוֹן רַבָּנֵי אַלְפֵי וְרַבָּנֵי מְאָתָן׃
2 וְשַׁלַּח דָּוִד יָת עַמָּא תְּלָתָא בִּידָא דְיוֹאָב וְתֻלְתָּא בִּידָא דַאֲבִישַׁי בַּר צְרוּיָה אֲחוּהִי דְיוֹאָב וְתֻלְתָּא בִּידָא דְאִתַּי נִיתְאָה וַאֲמַר מַלְכָּא לְעַמָּא סְפַק אֲנָא אֵפֵּק אַף אֲנָא עִמְּכוֹן׃
3 וַאֲמַר עַמָּא לָא תִסְפּוֹק אֲרֵי אִם סְעָרוּ נְסָרוּק לָא יְשַׁוּוֹן עֲלָנָא לֵב וְאִם יְהֵקְשֶׁלוּן פַּלְגָנָא לָא יְשַׁוּוֹן עֲלָנָא לֵב אֲרֵי כְּעַן כְּכוּלְנָא עֲשַׂרְתָּא אַלְפִין וּכְעַן טַב אֲרֵי תְּהֵי לָנָא מִקַּרְתָּא לְסַעֲדָנָא׃
4 וַאֲמַר לְהוֹן מַלְכָּא דְּקֵינָא דְּקִין בְּעֵינֵיכוֹן אֶעְבֵּיד וְקָם מַלְכָּא עַל בֵּיבִשׁ אוּרְחָא וְכָל עַמָּא נְפָקוּ לְסַחֲיָן וּלְאַלְפִין׃
5 וּפַקִּיד מַלְכָּא יָת יוֹאָב וְיָת אֲבִישַׁי וְיָת אִתַּי לְמֵימַר אִסְתְּמָרוּ לִי בְּעָלֵימָא בְּאַבְשָׁלוֹם וְכָל עַמָּא שָׁמְעִי כַּד פָּקִיד מַלְכָּא יָת כָּל רַבְרְבַיָּא עַל אַבְשָׁלוֹם׃
6 וּנְפַק עַמָּא לְחַקָּלָא לְקַדָּמוּת יִשְׂרָאֵל וְקָרְבָא בְּחוּרְשָׁא דְּבִיעָא׃
7 וְאִתְקְטַל תַּמָּן עַמָּא דְיִשְׂרָאֵל קֳדָם עַבְדֵי דָוִד וַהֲוָה תַּמָּן מַחְתָּא רַבְּתָא בְּיוֹמָא הַהוּא עֶשְׂרִין אַלְפִין׃
8 וַהֲוָה תַּמָּן קְרָבָא מְפַרְסָן עַל אַפֵּי כָל אַרְעָא וְאִסְגִּיאַת חֵיוָא חוּרְשָׁא לְקַטָּלָא בְּעַמָּא מִדְּקַטָּלַת חַרְבָּא בְּיוֹמָא הַהוּא׃

22 "Sindones, lagenas, & vaſa teſtæ, & frumenta, & hordea, & farinam, & polentam, & fabam, & lentes, & polentam:
23 Et mel, & butyrum, & pecudes, & caſeos lactis vaccarum obtulerunt Dauidi, & populo qui erat cum eo, ad comedendum: quia dicebant, Populus eſurient & laſſi fiunt, & ſituunt in deſerto.

CAP. XVIII.

1 ET numerauit Dauid populum qui erat ſecum, & præfecit ſuper illos magiſtros millium & magiſtros centenorum.
2 Et miſit Dauid populum, tertiam partem in manu Ioab, & tertiam in manu Abiſai filij Szaruiah fratris Ioab, & tertiam in manu Ithai Gittheæi: & dixit rex ad populum: Exeundo exibo etiam ego vobiſcum.
3 Et dixit populus: Non exibis. nam ſi fugiendo fugerimus, non ponent ſuper nos cor: & ſi occidatur pars noſtri, non ponent ſuper nos cor, nam nunc tu potes roborare ſicut nos decem millia: & nunc bonum eſt quòd ores pro nobis ex vrbe ad roborandum.
4 Et dixit illis rex: Quod rectum in oculis veſtris factum: & ſtetit rex ſuper ſtratam viæ portæ, & omnis populus exierunt per centena & per millena.
5 Et iuſſit rex Ioab & Abiſai & Iethai dicendo: Eſtote circumſpecti mihi in adoleſcente Abſalom. & omnis populus audierunt quando mandauit rex magnatibus curam Abſalom.
6 Et exiuit populus ad agrum in occurſum Iſrael, & fuit prælium in ſilua domus Ephraim.
7 Et fracti ſunt ibi populus Iſrael ante ſeruos Dauid, & fuit ibi percuſſio magna in die illa viginti millium.
8 Et fuit ibi, prœliantes diſperſi ſunt ſuper facies omnis terræ, & multiplicauit fera ſiluæ occidere in populo præ illis quos occiderat gladius in die illa.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 וַיִּקְרָא אַבְשָׁלוֹם לִפְנֵי עַבְדֵי דָוִד וְאַבְשָׁלוֹם
רֹכֵב עַל־הַפֶּרֶד וַיָּבֹא הַפֶּרֶד תַּחַת שׂוֹבַךְ הָאֵלָה
הַגְּדוֹלָה וַיֶּחֱזַק רֹאשׁוֹ בָּאֵלָה וַיִּתֵּן בֵּין הַשָּׁמַיִם וּבֵין
הָאָרֶץ וְהַפֶּרֶד אֲשֶׁר־תַּחְתָּיו עָבָר׃

10 וַיַּרְא אִישׁ אֶחָד וַיַּגֶּד לְיוֹאָב וַיֹּאמֶר הִנֵּה רָאִיתִי
אֶת־אַבְשָׁלוֹם תָּלוּי בָּאֵלָה׃

11 וַיֹּאמֶר יוֹאָב לָאִישׁ הַמַּגִּיד לוֹ וְהִנֵּה רָאִיתָ
וּמַדּוּעַ לֹא־הִכִּיתוֹ שָׁם אַרְצָה וְעָלַי לָתֵת לְךָ עֲשָׂרָה
כֶסֶף וַחֲגֹרָה אֶחָת׃

12 וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֶל־יוֹאָב וְלוּ אֶנְכִּי שֹׁקֵל עַל־
כַּפַּי אֶלֶף כֶּסֶף לֹא־אֶשְׁלַח יָדִי אֶל־בֶּן־הַמֶּלֶךְ כִּי
בְאָזְנֵינוּ צִוָּה הַמֶּלֶךְ אֶתְךָ וְאֶת־אֲבִישַׁי וְאֶת־אִתַּי
לֵאמֹר שִׁמְרוּ־כִי בַּנַּעַר בְּאַבְשָׁלוֹם׃

13 אוֹ־עָשִׂיתִי בְנַפְשׁוֹ שֶׁקֶר וְכָל־דָּבָר לֹא־יִכָּחֵד
מִן־הַמֶּלֶךְ וְאַתָּה תִּתְיַצֵּב מִנֶּגֶד׃

14 וַיֹּאמֶר יוֹאָב לֹא־כֵן אֹחִילָה לְפָנֶיךָ וַיִּקַּח שְׁלֹשָׁה
שִׁבָּטִים בְּכַפּוֹ וַיִּתְקָעֵם בְּלֵב אַבְשָׁלוֹם עוֹדֶנּוּ חַי בְּלֵב
הָאֵלָה׃

15 וַיָּסֹבּוּ עֲשָׂרָה נְעָרִים נֹשְׂאֵי כְּלֵי יוֹאָב וַיַּכּוּ אֶת־
אַבְשָׁלוֹם וַיְמִתֻהוּ׃

16 וַיִּתְקַע יוֹאָב בַּשֹּׁפָר וַיָּשָׁב הָעָם מִרְדֹּף אַחֲרֵי
יִשְׂרָאֵל כִּי־חָשַׂךְ יוֹאָב אֶת־הָעָם׃

17 וַיִּקְחוּ אֶת־אַבְשָׁלוֹם וַיַּשְׁלִכוּ אֹתוֹ
בַּיַּעַר אֶל־הַפַּחַת הַגְּדוֹל וַיַּצִּבוּ עָלָיו גַּל־
אֲבָנִים גָּדוֹל מְאֹד וְכָל יִשְׂרָאֵל נָסוּ אִישׁ
לְאָהֳלוֹ׃

18 וְאַבְשָׁלוֹם לָקַח וַיַּצֶּב־לוֹ בְחַיָּיו אֶת־מַצֶּבֶת אֲשֶׁר
בְּעֶמֶק־הַמֶּלֶךְ כִּי אָמַר אֵין לִי בֵּן בַּעֲבוּר הַזְכִּיר שְׁמִי
וַיִּקְרָא לַמַּצֶּבֶת עַל־שְׁמוֹ וַיִּקָּרֵא לָהּ יַד אַבְשָׁלוֹם
עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

9 ‡ Accidit autem vt occurreret Abſa-
lom ſeruis Dauid, ſedens mulo. cumque
ingreſſus fuiſſet mulus ſubter condẽſam
C quercum & magnam, adhæſit caput eius
quercui, & illo ſuſpenſo inter cælũ & ter-
ram mulus cui inſederat pertranſiuit.

10 ‡ Vidit autem hoc quiſpiam, & nun-
ciauit Ioab dicens: Vidi Abſalom pen-
11 dere de quercu. ‡ Et ait Ioab viro qui
nunciauerat ei: Si vidiſti, quare non con-
fodiſti eum cum terra, & ego dediſſem
tibi decem argenti ſiclos & vnũ balthei.

12 ‡ Qui dixit ad Ioab: Si appenderes in
manibus meis mille argenteos, nequa-
quam mitterem manum meam in filium
regis. audientibus enim nobis præcepit
rex tibi & Abiſai & Ethai dicens, Cuſto-
dite mihi puerum Abſalom.

13 ‡ Sed & ſi feciſſem contra animã meam
D audaciter, nequaquam hoc regem latere
14 potuiſſet, & tu ſtares ex aduerſo. ‡ Et ait
Ioab, Nõ ſicut tu vis, ſed aggrediar eum
coram te. Tulit ergo Ioab tres lanceas in
manu ſua, & infixit eas in corde Abſa-
lom. Cumque adhuc palpitaret hærens
in quercu,

15 ‡ Cucurrerunt decem iuuenes armi-
geri Ioab, & percutientes interfecerunt
eum.

16 ‡ Cecinit autem Ioab buccina, & reti-
nuit populum ne perſequeretur fugientes
Iſrael, volens parcere multitudini.

17 ‡ Et tulerunt Abſalom & proiecerunt
eum in ſaltu in foueam grandem, & con-
portauerũt ſuper eum aceruum lapidum
magnum nimis. omnis autem Iſrael fugit
in tabernacula ſua.

18 ‡ Porrò Abſalom erexerat ſibi, cùm
adhuc viueret, titulum qui eſt in valle re-
gis. Dixerat enim: Non habeo filium, &
hoc erit monimentum nominis mei. vo-
cauitque titulum nomine ſuo, & appel-
latur, Manus Abſalom, vſque ad hanc
diem.

9 ‡ Et occurrit Abeſalom coram ſeruis Da-
uid. & Abeſalom ſedebat in mulo, & ingre-
ſſus eſt mulus ſubter plantam arboris magnæ,
& implicatum eſt caput eius in arbore, & ſuſ-
penſus eſt in arbore inter terram et inter cælũ,
& mulus qui erat ſub eo, pertranſiuit.

10 ‡ Et vidit vir vnus & nunciauit Ioab. et
dixit: Ecce ego vidi Abeſalom ſuſpenſum in
arbore.

11 ‡ Et dixit Ioab viro qui nunciauerat ei: Et
ecce vidiſti, & quare non percuſſiſti eum
ibi ſuper terram? & dediſſem tibi ego decem
ſiclos argenti & balteum vnum.

12 ‡ Et dixit vir ad Ioab: Et ſi exhiberes tu
in manibus meis mille argenti ſiclos, non infer-
rem manus meas in filium regis: quoniam in
auribus noſtris præcepit rex tibi & Abeſſa
& Ethi dicens: Cuſtodite mihi puerum Abe-
ſalom.

13 ‡ Et quomodo faciam in anima mea iniquũ? &
omne verbum non abſcondetur à rege, &
tu ſtares ex aduerſo.

14 ‡ Et dixit Ioab: Propter hoc ego aggrediar
coram te. et tulit Ioab tria iacula in manu ſua,
& infixit ea in corde Abeſalom adhuc eo vi-
ente in corde arboris.

15 ‡ Et circuiuerunt decem pueri de gerentibus
arma Ioab, & percuſſerunt Abeſalom, & in-
terfecerunt eum.

16 ‡ Et cecinit Ioab in buccina, & reuerſus
eſt populus vt non perſequeretur poſt Iſrael,
quoniam pepercit Ioab populo.

17 ‡ Et tulit Ioab Abeſalom, & proiecit eum
in foueam magnam in ſaltu in foueam gran-
dem, & ſtatuerunt ſuper eum aceruum lapi-
dum magnum nimis. & omnis Iſrael fugerunt
vnuſquiſque in tabernaculum ſuum.

18 ‡ Et Abeſalom adhuc viuens tulit & e-
rexit ſibi titulum in valle Regis: quoniam di-
xit: Non eſt mihi filius, vt ſit memoria nomi-
ni mei. & vocauit titulum in nomine ſuo,
& appellauerunt eum Manus Abeſalom vſ-
que in diem hunc.

9 ‡ καὶ συνήντησεν ἀβεσαλὼμ ἐνώπιον τῶν παίδων δα
υὶδ, καὶ ἀβεσαλὼμ ἐπεβεβήκει ἐπὶ ἡμιόνου, καὶ εἰσῆλ-
θεν ὁ ἡμίονος ὑπὸ φυτὸν δενδρου μέγα, καὶ ἐνεπλάκη
ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐν τῇ δενδρῳ, καὶ μετεμράσθη ἐν τῇ δέν-
δρῳ μεταμύθων τῆς γῆς καὶ αἰαμεθὼν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ὁ ἡ-
μίονος ὁ ὑποκάτω αὐτοῦ παρῆλθε.

10 ‡ καὶ εἶδεν ἀνὴρ εἷς καὶ ἀπήγγειλε τῷ ἰωάβ· καὶ εἶπεν, ἰδοὺ
ἐγὼ ἑώρακα τὸν ἀβεσαλὼμ κρεμάμενον ἐπὶ δένδρου.

11 ‡ καὶ εἶπεν ἰωὰβ τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀπαγγείλαντι αὐτῷ, καὶ
ἰδοὺ εἶδες· καὶ διατί οὐκ ἐπάταξας αὐτὸν ἐκεῖ ἐπὶ τῆς γῆς
καὶ ἔδωκα δὴ σοι ἐγὼ δέκα σίκλους ἀργυρίου καὶ ζωστῆρα ἕνα
μίαν. 12 ‡ καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ πρὸς ἰωάβ, καὶ ἐὰν στα-
θῇς σὺ ἐν ταῖς χερσί μου χιλίους ἀργυρίου σίκλους, οὐ μὴ
ἐπιβάλω τὰς χεῖράς μου ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως· ὅτι
ἐν ταῖς ὠσὶν ἡμῶν ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς σοι καὶ τῷ ἀβεσ-
σὰ καὶ τῷ Ἐθὶ λέγων, φυλάξατέ μοι τὸ παιδάριον τὸν ἀ-
βεσαλώμ.

13 ‡ καὶ πῶς ποιήσω ἐν τῇ ψυχῇ μου ἄδικον, ἢ πᾶς ὁ λό-
γος οὐ κρυβήσεται ἀπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ σὺ στήσῃ ἐξ ἐ-
ναντίας.

14 ‡ καὶ εἶπεν ἰωάβ, διὰ τοῦτο ἐγὼ ἄρξομαι ἐνώπιόν σου. καὶ
ἔλαβε ἰωὰβ τρία βέλη ἐπὶ τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐνέπηξεν
αὐτὰ εἰς τὸν καρδίαν ἀβεσαλὼμ ἔτι αὐτοῦ ζῶντος ἐν τῇ
καρδίᾳ τοῦ δενδρου.

15 ‡ καὶ ἐκύκλωσε δέκα παιδάρια τῶν αἰρόντων τὰ
σκεύη ἰωάβ, καὶ ἐπάταξαν τὸν ἀβεσαλὼμ, καὶ ἐθανά-
τωσαν αὐτόν.

16 ‡ καὶ ἐσάλπισεν ἰωὰβ ἐν σάλπιγγι, καὶ ἐπέστρεψεν ὁ
λαὸς τοῦ μὴ καταδιώκειν κατόπισεν τοῦ ἰσραὴλ, ὅτι ἐφύ-
δευεν ἰωὰβ τὸν λαόν.

17 ‡ καὶ ἔλαβεν ἰωὰβ τὸν ἀβεσαλὼμ, καὶ ἔρριψεν αὐτὸν
εἰς χάσμα μέγα ἐν τῷ δρυμῷ εἰς τὸν βόθυνον τὸν μέγαν, καὶ
ἔστησαν ἐπ' αὐτὸν σωρὸν λίθων μέγαν σφόδρα. καὶ πᾶς ἰσ-
ραὴλ ἔφυγον ἕκαστος εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ.

18 ‡ καὶ ἀβεσαλὼμ ἔτι ζῶν ἔλαβε καὶ ἔστησεν ἑαυτῷ στή-
λην ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ βασιλέως, ὅτι ἔλεγεν, οὐκ ἔστι μοι υἱ-
ὸς, ἵνα ἀναμιμνήσκῃ τὸ ὄνομά μου. καὶ ἐπάλεσε τὴν στή-
λην ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, καὶ ἐπεκάλεσαν αὐτὴν χεῖρ
ἀβεσαλὼμ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 Et incidit Abſalom ante ſeruos Dauid, & Abſalom equitabat ſuper mulum, & intrauit mulus ſubtus ramum quercus magnæ, & apprehenſum eſt caput eius in quercu, & ſuſpenſus eſt inter cælum & inter terram; & mulus qui erat ſub illo, tranſiuit.

10 Et vidit vir vnus, & indicauit Ioab & dixit: Ecce vidi Abſalom ſuſpenſum in quercu.

11 Et dixit Ioab viro qui indicabat ei: Et ecce vidiſti, & vt quid non percuſſiſti illum ibi, & proieciſti eum in terram? & ſuper me fuiſſet date tibi decem ſiclos argenti & cingulum vnum.

12 Et dixit vir ad Ioab: Et licet ego appenderem ſuper manu mea mille ſiclos argenti, non extenderem manum meam in filium regis: nam ante nos iuſſit rex tibi & Abiſai & Ithai dicendo: Eſtote circunſpecti mihi in adoleſcente Abſalom.

13 Aut faciam vtique in anima mea falſitatem? & omne quicquam non occultabitur à rege, & tu ſtares contrà.

14 Et dixit Ioab: Nonne nunc ego manebo coram te? & accepit tria tela in manu ſua, & infixit ea in cor Abſalom vſque tunc ſuperſtitis in medio quercus.

15 Et circuierunt decem adoleſcentes ferentes arma Ioab, & percuſſerunt Abſalom & occiderunt illum.

16 Et clanxit Ioab buccina, & redijt populus à perſequendo poſt Iſrael, quia prohibuit Ioab populum.

17 Et acceperunt Abſalom & proiecerunt illum in ſiluam in medium foueæ magnæ, & erexerunt ſuper illum aceruum lapidum magnum valde: & omnis Iſrael fugerunt vnuſquiſque ad vrbem ſuam.

18 Et Abſalom acceperat & erexerat ſibi in vita ſua ſtatuam quæ eſt in planicie Regis: quia dixerat: Non eſt mihi filius ſuperſtes, vt memorari faciat nomen meum: & vocauit ſtatuam ex nomine ſuo, & vocauit illam Locum Abſalom vſque ad diem hanc.

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 * וַאֲחִימַעַץ בֶּן־צָדוֹק אָמַר אָרוּצָה נָא וַאֲבַשְּׂרָה
אֶת־הַמֶּלֶךְ כִּי־שְׁפָטוֹ יְהוָה מִיַּד אֹיְבָיו׃
20 * וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹאָב לֹא אִישׁ בְּשֹׂרָה אַתָּה הַיּוֹם הַזֶּה
וּבִשַּׂרְתָּ בְּיוֹם אַחֵר וְהַיּוֹם הַזֶּה לֹא תְבַשֵּׂר כִּי
עַל־ בֶּן־הַמֶּלֶךְ מֵת׃
21 * וַיֹּאמֶר יוֹאָב לַכּוּשִׁי לֵךְ הַגֵּד לַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר רָאִיתָה
וַיִּשְׁתַּחוּ כּוּשִׁי לְיוֹאָב וַיָּרֹץ׃
22 * וַיֹּסֶף עוֹד אֲחִימַעַץ בֶּן־צָדוֹק וַיֹּאמֶר אֶל־יוֹאָב
וִיהִי מָה אָרֻצָה־נָּא גַם־אָנִי אַחֲרֵי הַכּוּשִׁי וַיֹּאמֶר
יוֹאָב לָמָּה זֶּה אַתָּה רָץ בְּנִי וּלְכָה אֵין־בְּשֹׂרָה
23 מֹצֵאת׃ * וִיהִי־מָה אָרוּץ וַיֹּאמֶר לוֹ רוּץ וַיָּרֶץ
אֲחִימַעַץ דֶּרֶךְ הַכִּכָּר וַיַּעֲבֹר אֶת־הַכּוּשִׁי׃
24 * וְדָוִד יוֹשֵׁב בֵּין־שְׁנֵי הַשְּׁעָרִים וַיֵּלֶךְ הַצֹּפֶה אֶל־
גַּג הַשַּׁעַר אֶל־הַחוֹמָה וַיִּשָּׂא אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה־
אִישׁ רָץ לְבַדּוֹ׃
25 * וַיִּקְרָא הַצֹּפֶה וַיַּגֵּד לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אִם־
לְבַדּוֹ בְּשׂוֹרָה בְּפִיו וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְקָרֵב׃
26 * וַיַּרְא הַצֹּפֶה אִישׁ־אַחֵר רָץ וַיִּקְרָא הַצֹּפֶה אֶל־
הַשֹּׁעֵר וַיֹּאמֶר הִנֵּה־אִישׁ רָץ לְבַדּוֹ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ גַּם־
זֶה מְבַשֵּׂר׃
27 * וַיֹּאמֶר הַצֹּפֶה אֲנִי רֹאֶה אֶת־מְרוּצַת הָרִאשׁוֹן
כִּמְרֻצַת אֲחִימַעַץ בֶּן־צָדוֹק וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אִישׁ־טוֹב
זֶה וְאֶל־בְּשׂוֹרָה טוֹבָה יָבֹא׃
28 * וַיִּקְרָא אֲחִימַעַץ וַיֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ שָׁלוֹם
וַיִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ לְאַפָּיו אַרְצָה וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר סִגַּר אֶת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־נָשְׂאוּ
אֶת־יָדָם בַּאדֹנִי הַמֶּלֶךְ׃
29 * וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ שָׁלוֹם לַנַּעַר לְאַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר
אֲחִימַעַץ רָאִיתִי הָהָמוֹן הַגָּדוֹל לִשְׁלֹחַ אֶת־עֶבֶד
הַמֶּלֶךְ יוֹאָב וְאֶת־עַבְדֶּךָ וְלֹא יָדַעְתִּי מָה׃

19 * Achimaas autem filius Sadoch ait:
E Curram & nunciabo regi quia iudicium
fecerit ei Dominus de manu inimicorum
eius.
20 * Ad quem Ioab dixit: Non eris nun-
cius in hac die, sed nunciabis in alia. ho-
die nolo te nunciare. filius enim regis est
mortuus.
21 * Et ait Ioab Chusi: Vade & nuncia re-
gi quæ vidisti. adorauit Chusi Ioab, & cu-
currit.
22 * Rursus autē Achimaas filius Sadoch
dixit ad Ioab: Quid impedit si etiam ego
curro post Chusi? Dixitque ei Ioab: Quid
vis currere fili mi? Veni huc. non eris bo-
ni nuncij baiulus.
23 * Qui respondit: Quid enim si cucur-
rero? & ait ei: Curre. Currens ergo Achi-
maas per viam cōpendij transiuit Chusi.
24 * Dauid autem sedebat inter duas por-
tas. speculator verò qui erat in fastigio
F portæ super murum, eleuans oculos vidit
25 hominem currentem solum: * Et excla-
mans indicauit regi. Dixitque rex: Si so-
lus est, bonus est nuncius in ore eius. Pro-
perante autem illo & accedente propius,
26 * Vidit speculator hominem alterum
currentem, & vociferans in culmine ait:
Apparet mihi alter homo currens solus.
Dixitque rex: Et iste bonus est nuncius.
27 * Speculator autem, Contemplor, ait,
cursum prioris quasi cursum Achimaas fi-
lij Sadoch. & ait rex: Vir bonus est, & nun-
cium portans bonum venit.
28 * Clamans autem Achimaas dixit ad re-
gem: Salue rex. & adorans regem coram
eo pronus in terram, ait: Benedictus Do-
minus Deus tuus qui conclusit homines
qui leuauerunt manus suas contra domi-
num meum regem.
29 * Et ait rex: Est ne pax puero Absalom?
Dixitque Achimaas: Vidi tumultum ma-
gnum cùm mitteret Ioab seruus tuus ô rex
me seruum tuum: nescio aliud.

תרגום יונתן

19 וַאֲחִימַעַץ בַּר צָדוֹק אֲמַר אֶרְהוּט כְּעַן וַאֲבַסַּר יַת מַלְכָּא אֲרֵי אִתְפְּרַע לֵיהּ יְיָ מִיַּד בַּעֲלֵי דְבָבוֹהִי׃
20 וַאֲמַר לֵיהּ יוֹאָב לָא גְבַר כְּשַׁר אַתְּ לְבַסָּרָא יוֹמָא הָדֵין וּתְבַסַּר בְּיוֹם אַחֲרָן וְיוֹמָא הָדֵין לָא תְבַסַּר אֱלָהֵן דְּבַר מַלְכָּא מִית׃
21 וַאֲמַר יוֹאָב לְכוּשִׁי אֱזִיל חַוִּי לְמַלְכָּא מָה דַחֲזֵיתָא וּסְגִיד כּוּשִׁי לְיוֹאָב וּרְהַט׃
22 וְאוֹסִיף עוֹד אֲחִימַעַץ בַּר צָדוֹק וַאֲמַר לְיוֹאָב וְיָהֲוֵי מָה אֶרְהוּט כְּעַן אַף אֲנָא בָּתַר כּוּשִׁי וַאֲמַר יוֹאָב לְמָה דְנַן אַתְּ רָהֵיט בְּרִי וְלָךְ לֵית
בְּסוֹרְתָא מִתְיַהֲבָא׃
23 וַיְהִי מָה בִּכְדֵין אֶרְהוּט וַאֲמַר לֵיהּ רְהוּט וּרְהַט אֲחִימַעַץ מֵאוֹרַח מֵישְׁרָא וְאַקְדִּים יַת כּוּשִׁי׃
24 וְדָוִד יָתֵב בֵּין תְּרֵין תַּרְעָיָא וְהָלִיךְ סַכְוָאָה עַל אִיגַּר תַּרְעָא עַל שׁוּרָא תְּקַף יַת עֵינוֹהִי וַחֲזָא וְהָא גַּבְרָא רָהֵיט בִּלְחוֹדוֹהִי׃
25 וּקְרָא סַכְוָאָה וְחַוִּי לְמַלְכָּא וַאֲמַר מַלְכָּא אִם בִּלְחוֹדוֹהִי הִיא בְּסוֹרְתָא בְּפוּמֵיהּ וַאֲזַל מֵיזַל וְקָרֵב׃
26 וַחֲזָא סַכְוָאָה גַּבְרָא אָחֳרָנָא רָהֵיט וּקְרָא סַכְוָאָה לְגַטֵּר תַּרְעָא וַאֲמַר הָא גַּבְרָא רָהֵיט בִּלְחוֹדוֹהִי וַאֲמַר מַלְכָּא אַף דֵּין מְבַסֵּר׃
27 וַאֲמַר סַכְוָאָה אֲנָא חָזֵי יַת רִיהֲטָא דְקַדְמָאָה כְּרִיהֲטָא דַאֲחִימַעַץ בַּר צָדוֹק וַאֲמַר מַלְכָּא גְּבַר טַב דֵּין וְאַף בְּסוֹרְתָא טָבָא יְיָתֵי׃
28 וּקְרָא אֲחִימַעַץ וַאֲמַר לְמַלְכָּא שְׁלָם וּסְגִיד לְמַלְכָּא עַל אַפּוֹהִי עַל אַרְעָא וַאֲמַר בְּרִיךְ יְיָ אֱלָהֵךְ דִּמְסַר יַת גַּבְרַיָּא דַּאֲרִימוּ יַת יְדֵיהוֹן
לְרִיבוֹנִי מַלְכָּא׃
29 וַאֲמַר מַלְכָּא שְׁלָם לְעֻלֵּימָא לְאַבְשָׁלוֹם וַאֲמַר אֲחִימַעַץ חֲזֵיתִי הֲסוֹנָא סַגִּיאָה בָּתַר דִּשְׁלַח יַת עַבְדָּא דְמַלְכָּא
יוֹאָב וְיַת עַבְדָּךְ וְלָא יְדַעְתִּי מָה׃

19 * Et Achimaas filius Sadoc ait Ioab: Currēs
iam nunciabo regi, quòd iudicium fecit ei Do-
minus de manu inimicorum eius.
20 * Et dixit ei Ioab: Non vir nuncij es tu in
die hac, et tu nunciabis in die alia, in autem die
hac non nunciabis, quoniam filius regis mor-
tuus est.
21 * Et dixit Ioab Chusi: Vade & nuncia regi
quæ vidisti. & adorauit Chusi Ioab, & cu-
currit.
22 * Et addidit rursus Achimaas filius Sadoc,
& dixit Ioab: Et quid erit si cucurrero post
Chusi? & dixit Ioab: Quare tu curris fili mi?
& tibi non est bonum nuncium in vtilitatem
eunti.
23 * Et dixit Achimaas: Et quid erit si cucur-
rero? & dixit ei Ioab: Curre. & cucurrit A-
chimaas per viam planiciei, & transiuit
Chusi.
24 * Et Dauid sedebat inter ambas portas. &
abijt speculator in fastigio portæ super murum,
& eleuauit oculos suos & vidit, & ecce vir
currens solus coram eo.
25 * Et exclamauit speculator, & nunciauit
regi. & dixit rex: Si solus currit, bonum nun-
cium in ore eius. & ibat ambulans & acce-
debat.
26 * Et vidit speculator virum alterum cur-
rentem: & clamauit speculator super portam
& dixit: Ecce vir alter solus currens. & di-
xit rex: Et hic bonum nuncians est.
27 * Et dixit speculator: Contemplatus sum
cursum primi quasi cursum Achimaas filij Sa-
doc. & dixit rex: Vir bonus iste, & ad nun-
cium bonum veniet.
28 * Et clamauit Achimaas et dixit regi: Pax.
& adorauit eum super faciem super terram, et
dixit: Benedictus dominus Deus tuus qui con-
clusit viros qui leuauerunt manus suas contra
dominum meum regem.
29 * Et ait rex: Pax puero Abesalom? &
dixit Achimaas: Vidi tumultum magnum
lætum cùm mitteret Ioab seruum regis & me
seruum tuum, & non noui quæ ibi.

19 * καὶ ἀχιμαὰς υἱὸς Σαδὼκ εἶπε τῷ ἰωάβ, δραμὼν δὴ
εὐαγγελιοῦμαι τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἔκρινεν αὐτῷ κύριος ἐκ
20 χειρὸς τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ. * καὶ εἶπεν αὐτῷ ἰωάβ,
οὐκ ἀνὴρ εὐαγγελισμοῦ εἶ σὺ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ σὺ
εὐαγγελιῇ ἐν ἡμέρᾳ ἄλλῃ, ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ οὐκ εὐαγ-
γελιῇ, ὅτι υἱὸς τοῦ βασιλέως τέθνηκε.
21 * καὶ εἶπεν ἰωὰβ τῷ χουσί, πορεύου καὶ ἀπάγγελλε τῷ βα-
σιλεῖ ἃ ἑώρακας. καὶ προσεκύνησε χουσὶ τῷ ἰωάβ, καὶ ἔ-
δραμεν.
22 * καὶ προσέθετο ἔτι ἀχιμαὰς υἱὸς Σαδὼκ, καὶ εἶπε τῷ
ἰωάβ, καὶ τί ἔσται ἐὰν δράμω ὀπίσω τοῦ χουσί, καὶ εἶπεν
ἰωάβ, ἱνατί σὺ τρέχεις τέκνον μου; καὶ τοί οὐκ ἔστιν εὐαγ-
γελία εἰς ὀφέλειαν πορευομένῳ.
23 * καὶ εἶπεν ἀχιμαάς, καὶ τί ἔσται ἐὰν δράμω, καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ ἰωάβ, δράμε. καὶ ἔδραμεν ἀχιμαὰς κατὰ τὴν
ὁδὸν τοῦ κεχάρ· καὶ παρῆλθε τὸν χουσί.
24 * καὶ δαυὶδ ἐκάθητο ἀναμέσον ἀμφοτέρων τῶν πυ-
λῶν. καὶ ἐπορεύθη ὁ σκοπὸς ἐπὶ τῷ δώματι τῆς πύλης ἐπὶ
τοῦ τείχους, καὶ ἦρε σοῦν ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ εἶδε, καὶ ἰδοὺ
ἀνὴρ τρέχων μόνος ἐνώπιον αὐτοῦ.
25 * καὶ ἀνεβόησεν ὁ σκοπὸς καὶ ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ καὶ
εἶπεν ὁ βασιλεύς, εἰ μόνος τρέχει, εὐαγγελισμὸς ἐν τῷ στό-
ματι αὐτοῦ. καὶ ἐπορεύετο πορευόμενος καὶ ἤγγιζε.
26 * καὶ εἶδεν ὁ σκοπὸς ἄνδρα ἕτερον τρέχοντα, καὶ ἀνε-
βόησεν ὁ σκοπὸς ἐπὶ τὴν πύλην, καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἀνὴρ ἕ-
τερος μόνος τρέχων. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, καὶ οὗτος εὐαγ-
γελιζόμενός ἐστι.
27 * καὶ εἶπεν ὁ σκοπὸς, ἑώρακα τὸν δρόμον τοῦ πρώτου ὡς
δρόμον ἀχιμαὰς υἱοῦ Σαδώκ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ἀνὴρ
ἀγαθὸς οὗτος, καὶ γε εἰς εὐαγγελίαν ἀγαθὴν ἐλεύσεται.
28 * καὶ ἐβόησεν ἀχιμαὰς καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ, εἰρήνη.
καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν,
καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς σου ὃς συνέκλεισε τοὺς
ἄνδρας τοὺς ἐπηρμένους τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὸν κύριον
29 μου τὸν βασιλέα. * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, εἰρήνη
τῷ παιδαρίῳ ἀβεσαλώμ; καὶ εἶπεν ἀχιμαάς, εἶδον τὸν πλῆ-
θος μέγα εὐφραινόμενον ἐν τῷ ἀποστεῖλαι ἰωὰβ τὸν
παῖδα τοῦ βασιλέως καί με τὸν δοῦλόν σου, καὶ οὐκ ἔ-
γνων τὰ ἐκεῖ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

19 Et Ahhimaghasz filius Szadok dixit: Curram nunc, & nunciabo regi, quòd liberauit eum Dominus de manu auctorum inimicitiæ suæ.
20 Et dixit ei Ioab: Non vir idoneus es ad nunciandum hodie, & nunciabis die alio, at die hoc non nunciabis, eo quòd filius regis mortuus est.
21 Et dixit Ioab ad Chusæum: Vade indica regi id quod vidisti: & adorauit Chusæus Ioab, & cucurrit.
22 Et addidit adhuc Ahhimaghasz filius Szadok, & dixit ad Ioab: Quicquid sit, curram nunc etiam ego post Chusæum. & dixit Ioab: Ad quid tu curris fili mi, & tibi non est nuncium datum?
23 Et quicquid sit, curram. & dixit illi: Curre. & cucurrit Ahhimaghasz per viam planam, & præuertit Chusæum.
24 Et Dauid sedebat inter duas portas, & ierat speculator super tectum portæ super murum, & eleuauit oculos suos & vidit, & ecce vir currebat solus.
25 Et clamauit speculator & indicauit regi. & dixit rex: Si solus est, bonum nuncium in ore eius est. & ibat eundo & appropinquabat.
26 Et vidit speculator virum alterum currentem, & clamauit speculator ad custodem portæ, & dixit: Ecce vir accurrit solus. & dixit rex: Etiam hic est bonus nuncius.
27 Et dixit speculator: Ego video cursum prioris vt cursum Ahhimaghasz filij Szadok. & dixit rex: Vir bonus iste, & etiam nuncium bonum afferet.
28 Et clamauit Ahhimaghasz & dixit ad regem: Pax. & adorauit regem super faciem suam super terram, & dixit: Benedictus dominus Deus tuus qui tradidit viros qui leuauerunt manus suas in dominum meum regem.
29 Et dixit rex: Est pax adolescenti Absalom? & dixit Ahhimaghasz: Vidi tumultum magnum postquam misit seruum regis Ioab & seruum tuum, sed non noui quid.

Universidad de Deusto Biblioteca

30 ✝ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ סֹב הִתְיַצֵּב כֹּה וַיִּסֹּב וַיַּעֲמֹד׃
31 ✝ וְהִנֵּה הַכּוּשִׁי בָּא וַיֹּאמֶר הַכּוּשִׁי יִתְבַּשֵּׂר
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּי־שְׁפָטְךָ יְהוָה הַיּוֹם מִיַּד כָּל־
הַקָּמִים עָלֶיךָ׃
32 ✝ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־הַכּוּשִׁי הֲשָׁלוֹם לַנַּעַר
לְאַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר הַכּוּשִׁי יִהְיוּ כַנַּעַר אֹיְבֵי אֲדֹנִי
הַמֶּלֶךְ וְכֹל אֲשֶׁר־קָמוּ עָלֶיךָ לְרָעָה׃
33 ✝ וַיִּרְגַּז הַמֶּלֶךְ וַיַּעַל עַל־עֲלִיַּת הַשַּׁעַר וַיֵּבְךְּ וְכֹה
אָמַר בְּלֶכְתּוֹ בְּנִי אַבְשָׁלוֹם בְּנִי בְנִי אַבְשָׁלוֹם מִי־
יִתֵּן מוּתִי אֲנִי תַחְתֶּיךָ אַבְשָׁלוֹם בְּנִי בְנִי׃

יט

1 ✝ וַיֻּגַּד לְיוֹאָב הִנֵּה הַמֶּלֶךְ בֹּכֶה וַיִּתְאַבֵּל עַל־
2 אַבְשָׁלוֹם׃ ✝ וַתְּהִי הַתְּשֻׁעָה בַּיּוֹם הַהוּא לְאֵבֶל
לְכָל־הָעָם כִּי־שָׁמַע הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר נֶעֱצַב
הַמֶּלֶךְ עַל־בְּנוֹ׃
3 ✝ וַיִּתְגַּנֵּב הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא לָבוֹא הָעִיר כַּאֲשֶׁר
יִתְגַּנֵּב הָעָם הַנִּכְלָמִים בְּנוּסָם בַּמִּלְחָמָה׃
4 ✝ וְהַמֶּלֶךְ לָאַט אֶת־פָּנָיו וַיִּזְעַק הַמֶּלֶךְ קוֹל גָּדוֹל
בְּנִי אַבְשָׁלוֹם אַבְשָׁלוֹם בְּנִי בְנִי׃ ✝ וַיָּבֹא יוֹאָב
5 אֶל־הַמֶּלֶךְ הַבָּיִת וַיֹּאמֶר הֹבַשְׁתָּ הַיּוֹם אֶת־פְּנֵי
כָל־עֲבָדֶיךָ הַמְמַלְּטִים אֶת־נַפְשְׁךָ הַיּוֹם וְאֵת נֶפֶשׁ
בָּנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ וְנֶפֶשׁ נָשֶׁיךָ וְנֶפֶשׁ פִּלַגְשֶׁיךָ׃
6 ✝ לְאַהֲבָה אֶת־שֹׂנְאֶיךָ וְלִשְׂנֹא אֶת־אֹהֲבֶיךָ
כִּי הִגַּדְתָּ הַיּוֹם כִּי אֵין לְךָ שָׂרִים וַעֲבָדִים כִּי
יָדַעְתִּי הַיּוֹם כִּי לֹא אַבְשָׁלוֹם חַי וְכֻלָּנוּ הַיּוֹם מֵתִים
כִּי־אָז יָשָׁר בְּעֵינֶיךָ׃
7 ✝ וְעַתָּה קוּם צֵא וְדַבֵּר עַל־לֵב עֲבָדֶיךָ כִּי בַיהוָה
נִשְׁבַּעְתִּי כִּי־אֵינְךָ יוֹצֵא אִם־יָלִין אִישׁ אִתְּךָ הַלַּיְלָה
וְרָעָה לְךָ זֹאת מִכָּל־הָרָעָה אֲשֶׁר־בָּאָה עָלֶיךָ מִנְּעֻרֶיךָ
עַד־עָתָּה׃

30 ✝Ad quem rex, Transi, ait, & sta hic.
31 Cumq; ille transisset & staret, ✝Apparuit
Chusi. & veniens, ait: Bonū apporto nun
cium, domine mi rex. iudicauit enim pro
te Dominus hodie de manu omnium qui
32 surrexerunt contra te. ✝Dixit autem rex
ad Chusi: Est ne pax puero Absalom? Cui
respondens Chusi: Fiát, inquit, sicut puer
inimici domini mei regis, & vniuersi qui
consurgunt aduersus eum in malum.
33 ✝Contristatus itaque rex ascendit cœ-
naculum portæ, & fleuit. & sic loqueba-
tur vadens: Fili mi Absalom, Absalom fili
mi. Quis mihi tribuat, vt ego moriar pro
te Absalom fili mi, fili mi Absalom?

CAP. XIX.

1 NVnciatum est autem Ioab, quòd rex
2 fleret & lugeret filium suum: ✝Et ver-
sa est victoria in luctum in die illa omni
populo. Audiuit enim populus in die illa
3 dici; Dolet rex super filio suo. ✝Et declina-
uit populus in die illa ingredi ciuitatem,
quomodo declinare solet populus versus
4 & fugiēs de prœlio. ✝Porrò rex operuit ca-
put suū, & clamabat voce magna: Fili mi
5 Absalom, Absalom fili mi. ✝Ingressus ergo
Ioab ad regem in domū, dixit; Confudisti
hodie vultus omnium seruorum tuorum
qui saluam fecerunt animam tuam, & ani
mam filiorū tuorum & filiarum tuarum,
& animam vxorum tuarū, & animam con
6 cubinarum tuarū. ✝Diligis odientes te, &
odio habes diligentes te. Et ostendisti ho-
die quia non curas de ducibus tuis & de
seruis tuis: & verè cognoui modò, quia si
Absalō viueret, & omnes nos occubuisse-
7 mus, tunc placeret tibi. ✝Nunc igi-
tur surge & procede, & alloquens satis-
B fac seruis tuis. iuro enim tibi per Domi-
num, quòd si non exieris, ne vnus qui-
dem remansurus sit tecū nocte hac, & pe-
ius erit hoc tibi, quàm omnia mala quæ
venerunt super te ab adolescentia tua v-
que in præsens.

✝Et dixit rex: Transi & sta hic. et transiit 30
& stetit post eum. ✝Et ecce Chusi venit, & 31
dixit Chusi regi: Bonum nuncium audiat do-
minus meus rex, quoniam iudicauit tibi Domi
nus hodie de manu omniū qui surrexerunt tibi.
✝Et dixit rex ad Chusi: Valet puer Abesa- 32
lom? & dixit Chusi: Fiant sicut puer inimici
domini mei regis, & omnes qui consurrexerūt
tibi in mala. ✝Et plorauit rex, & ascendit 33
in cœnaculū portæ & fleuit: & hæc dixit cùm
lugeret ipse: Fili mi Abesalom, fili mi, fili mi
Abesalom fili. quis dabit mihi mortem pro te
Abesalom fili mi fili mi?

CAP. XIX.

ET nunciauerunt Ioab dicentes: Ecce rex flet 1
& luget pro Abesalom.
✝Et facta est salus in die illa in luctum om- 2
ni populo: quoniam audiuit populus in die illa
dicentes, quòd dolet rex pro filio suo.
✝Et declinabat populus in die illa ingredi in 3
ciuitatem, sicut declinat populus confusi vt fu-
giant ipsi in prœlio.
✝Et rex operuit faciem suam, & clamabat 4
voce magna dicens, Fili mi Abesalom, Abesa-
lom fili mi, fili mi.
✝Et ingressus est Ioab ad regem in domum, 5
& dixit: Confudisti tu hodie vultus omnium
seruorum tuorum qui saluam fecerunt animam
tuam hodie, & animam filiorum tuorum &
filiarum tuarum, & animam vxorum tuarū,
& animam concubinarum tuarum:
✝Quia diligis odientes te, & odio ha- 6
bes diligentes te: quia ostendisti hodie quòd
non sunt tibi principes neque serui: quia cog-
noui quòd Abesalom si viueret hodie, & om-
nes nos mortui essemus, quia tunc placeret co-
ram te.
✝Et nunc surge & loquere ad cor ser- 7
uorum tuorum: quoniam per Dominum iura-
uerunt, quòd si non tu exieris, neque manebit
aliquis tecum nocte hac. & scias hoc tibi ipsi,
quoniam peius tibi erit hoc ex omnibus malis
quæ venerunt super te ex adolescentia tua vs-
que nunc.

30 ✝ καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, πάρελθε καὶ παράστηθι ὧδε.
31 καὶ παρῆλθε καὶ ἔστη ὀπίσω αὐτοῦ. ✝ καὶ ἰδοὺ χουσὶ πα-
ρεγένετο, καὶ εἶπεν ὁ χουσὶ τῷ βασιλεῖ, διαγγελισθήτω ὁ
κύριός μου ὁ βασιλεὺς ὅτι ἐδίκασέ σοι κύριος σήμερον
ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐπανεστηκότων σοι.
32 ✝ καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν χουσί, ὑγιαίνει τὸ παι-
δάριον ἀβεσαλώμ; καὶ εἶπεν ὁ χουσί, γένοιντο ὡς τὸ παιδά-
ριον οἱ ἐχθροὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως, καὶ πάντες ὅσοι
33 ἐπανέστησάν σοι εἰς κακά. ✝ καὶ ἐδάκρυσεν ὁ βασι-
λεύς, καὶ ἀνέβη εἰς τὸ ὑπερῷον τῆς πύλης καὶ ἔκλαυσεν, καὶ
τάδε εἶπεν ἐν τῷ κλαίειν αὐτόν, τέκνον ἐμὸν ἀβεσαλώμ,
τέκνον ἐμὸν τέκνον ἐμὸν ἀβεσαλὼμ τέκνον. τίς δώσει μοι
θάνατον ἀντὶ σοῦ ἀβεσαλώμ, υἱέ μου υἱέ μου;

ιθʹ.

1 ✝ Καὶ ἀνήγγειλαν τῷ ἰωὰβ λέγοντες, ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς
κλαίει καὶ πενθεῖ ὑπὲρ ἀβεσαλώμ.
2 ✝ καὶ ἐγένετο ἡ σωτηρία ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς πένθος
παντὶ τῷ λαῷ· ὅτι ἤκουσεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λε-
γόντων, ὅτι λυπεῖται ὁ βασιλεὺς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.
3 ✝ καὶ διεκλέπτετο ὁ λαὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοῦ εἰσελ-
θεῖν εἰς τὴν πόλιν, καθὼς διακλέπτεται ὁ λαὸς οἱ αἰσχυνόμε-
4 νοι ἐν τῷ φεύγειν αὐτοὺς ἐν τῷ πολέμῳ. ✝ καὶ ὁ βασιλεὺς πα-
ρεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἀνεβόα φωνῇ μεγάλῃ
λέγων, τέκνον ἐμὸν ἀβεσαλώμ, ἀβεσαλὼμ τέκνον ἐμὸν τέ-
5 κνον ἐμόν. ✝ καὶ εἰσῆλθεν ὁ ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὸν
οἶκον, καὶ εἶπεν, κατῄσχυνας σὺ σήμερον τὰ πρόσωπα
πάντων τῶν παίδων σου τῶν διασωσάντων τὴν ψυχήν σου
σήμερον, καὶ τὴν ψυχὴν τῶν υἱῶν σου καὶ τῶν θυγατέρων
σου, καὶ τὴν ψυχὴν τῶν γυναικῶν σου, καὶ τὴν ψυχὴν τῶν
6 παλλακῶν σου· ✝ τοῦ ἀγαπᾷν τοὺς μισοῦντάς σε καὶ μι-
σεῖν τοὺς ἀγαπῶντάς σε, ὅτι ἀπήγγελκας σήμερον, ὅτι οὐκ
εἰσί σοι ἄρχοντες οὐδὲ παῖδες, ὅτι οἶδα ὅτι ἀβεσαλὼμ εἰ ἔ-
ζη σήμερον, καὶ πάντες ἂν ἡμεῖς ἀπεθάνομεν, ὅτι τὸ ἤ-
7 ρεσκεν ἐνώπιόν σου. ✝ καὶ νῦν ἀνάστηθι καὶ λάλησον ἐ-
πὶ τὴν καρδίαν τῶν παίδων σου, ὅτι κατὰ τοῦ κυρίου ὀμωμό-
κασιν, ὅτι εἰ μὴ σὺ ἐξελεύσῃ, οὐ μὴ μείνῃ τις μετὰ σοῦ τὴν
νύκτα ταύτην. καὶ ἐπίγνωθι τοῦτο σεαυτῷ, ὅτι χεῖρόν σοι
ἔσται τοῦτο ἐκ πάντων τῶν κακῶν τῶν ἐπεληλυθότων ἐπὶ
σὲ ἐκ νεότητός σου ἕως τοῦ νῦν.

תרגום יונתן

30 ואמר מלכא אסתחר אתעתד כדין ואסתחר וקם׃ 31 והא כושי אתא ואמר כושי יתבסר רבוני מלכא ארי אתפרע לך ייי [illegible] מיד כל דקמו עלך׃
32 ואמר מלכא לכושי השלם לעולימא לאבשלום ואמר כושי יהון כעולימא סנאי רבוני מלכא וכל [illegible] לבישא׃
33 ורגז מלכא וסליק על עליית תרעא ובכא וכדין אמר במיזליה ברי אבשלום ברי ברי אבשלום צבית דמיתית [illegible] ואת קיים יומא דין אבשלום ברי ברי׃

יט

1 ואתחוה ליואב הא מלכא בכי ואתאבל על אבשלום׃ 2 והות תשועתא ביומא ההוא לאבלא לכל עמא ארי שמע עמא ביומא ההוא למימר אתנסיס מלכא על בריה׃
3 ומתגנבין עמא ביומא ההוא למיעל לקרתא כמה דמתגנבין עמא דמתכלמין [illegible] בקרבא׃
4 ומלכא כריך ית אפוהי וצוח מלכא בקל רב ברי אבשלום אבשלום ברי ברי׃ 5 ואתא יואב לות מלכא לביתא ואמר אבהיתתא יומא דין ית אפי כל עבדך דשזיבו ית נפשך יומא דין וית נפש בנך ובנתך ונפש נשך ונפש לחינתך׃
6 למרחם ית סנאך ולמסני ית רחמך ארי חויתא יומא דין ארי לית לך רברבין ועבדין ארי ידענא יומא דין ארי אילו אבשלום קיים [illegible] מתקטלין ארי בכין כשר בעינך׃
7 וכען קום פוק ומליל עם לבא דעבדך ארי במימרא דייי קיימית ארי לית [illegible] עמך בליליא ותהא בישא דא לך מכל בישתא דאתת עלך מנעורך ועד כען׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

30 Et dixit rex: Diuerte & consiste hic: & diuertit & stetit. 31 Et ecce Chusæus venit: & dixit Chusæus: Nuntietur domino meo regi quia liberauit te Dominus hodie de manu omnium qui surrexerunt contra te.
32 Et dixit rex ad Chusæum: Nunquid pax est adolescenti Absalom? & dixit Chusæus: Sint sicut adolescens inimici domini mei regis, & omnes qui surrexerunt contra te in malum. 33 Et conturbatus est rex, & ascendit super cœnaculum portæ, & luxit: & sic dicebat dum ambularet: Fili mi Absalom, fili mi, fili mi Absalom; vellē quòd mortuus essem pro te, & tu mansisses hodie, Absalom fili mi, fili mi.

CAP. XIX.

ET nunciatum est Ioab: Ecce rex plorat & luget super Absalom. 2 Et fuit salus in die illa in luctum omni populo, quia audiuit populus in die illa dicendo: Contristatus est rex super filium suum. 3 Et furati sunt sese populus in die illo vt intrarent in vrbem, sicut sese furantur populus qui pudefacti sunt in conuersione sua in prœlio.
4 Et rex operuit faciem suam, & clamauit rex voce magna: Fili mi Absalom, Absalom fili mi, fili mi.
5 Et venit Ioab ad regem in domum & dixit: Confudisti hodie facies omnium seruorum tuorum qui liberauerunt animam tuam hodie, & animam filiorum tuorum & filiarum tuarum, & animam vxorum tuarum, & animam concubinarum tuarum:
6 Amando odientes te, & odiendo amantes te, quia ostendisti hodie quòd non sunt tibi magnates & serui: quia noui hodie quòd si Absalom viueret, & omnes nos hodie occisi essemus, quod tunc rectum esset in oculis tuis.
7 Et nunc surge, exi, & loquere cum corde seruorum tuorum, quia per dictum Domini iuro, quòd nisi tu exeas, si pernoctabit vir tecum in nocte: & erit malum hoc tibi præ omni malo quod venit super te à pueritia tua vsque nunc.

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 * וַיָּקָם הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב בַּשָּׁעַר וּלְכָל־הָעָם הִגִּידוּ
לֵאמֹר הִנֵּה הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב בַּשַּׁעַר וַיָּבֹא כָל־הָעָם
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְיִשְׂרָאֵל נָס אִישׁ לְאֹהָלָיו׃
9 * וַיְהִי כָל־הָעָם נָדוֹן בְּכָל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
הַמֶּלֶךְ הִצִּילָנוּ מִכַּף אֹיְבֵינוּ וְהוּא מִלְּטָנוּ מִכַּף
פְּלִשְׁתִּים וְעַתָּה בָּרַח מִן־הָאָרֶץ מֵעַל אַבְשָׁלוֹם׃
10 * וְאַבְשָׁלוֹם אֲשֶׁר מָשַׁחְנוּ עָלֵינוּ מֵת בַּמִּלְחָמָה
וְעַתָּה לָמָה אַתֶּם מַחֲרִשִׁים לְהָשִׁיב אֶת־הַמֶּלֶךְ׃
11 * וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד שָׁלַח אֶל־צָדוֹק וְאֶל־אֶבְיָתָר
הַכֹּהֲנִים לֵאמֹר דַּבְּרוּ אֶל־זִקְנֵי יְהוּדָה לֵאמֹר לָמָּה
תִהְיוּ אַחֲרֹנִים לְהָשִׁיב אֶת־הַמֶּלֶךְ אֶל־בֵּיתוֹ וּדְבַר
כָּל־יִשְׂרָאֵל בָּא אֶל־הַמֶּלֶךְ אֶל־בֵּיתוֹ׃
12 * אַחַי אַתֶּם עַצְמִי וּבְשָׂרִי אַתֶּם וְלָמָּה תִהְיוּ
אַחֲרֹנִים לְהָשִׁיב אֶת־הַמֶּלֶךְ׃
13 * וְלַעֲמָשָׂא תֹּמְרוּ הֲלוֹא עַצְמִי וּבְשָׂרִי אַתָּה כֹּה
יַעֲשֶׂה־לִּי אֱלֹהִים וְכֹה יֹסִיף אִם־לֹא שַׂר־צָבָא
תִּהְיֶה לְפָנַי כָּל־הַיָּמִים תַּחַת יוֹאָב׃
14 * וַיֵּט אֶת־לְבַב כָּל־אִישׁ־יְהוּדָה כְּאִישׁ אֶחָד
וַיִּשְׁלְחוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ שׁוּב אַתָּה וְכָל־עֲבָדֶיךָ׃
15 * וַיָּשָׁב הַמֶּלֶךְ וַיָּבֹא עַד־הַיַּרְדֵּן וִיהוּדָה בָּא
הַגִּלְגָּלָה לָלֶכֶת לִקְרַאת הַמֶּלֶךְ לְהַעֲבִיר אֶת־
הַמֶּלֶךְ אֶת־הַיַּרְדֵּן׃
16 * וַיְמַהֵר שִׁמְעִי בֶן־גֵּרָא בֶן־הַיְמִינִי אֲשֶׁר מִבַּחוּרִים
וַיֵּרֶד עִם־אִישׁ יְהוּדָה לִקְרַאת הַמֶּלֶךְ דָּוִד׃
17 * וְאֶלֶף אִישׁ עִמּוֹ מִבִּנְיָמִן וְצִיבָא נַעַר בֵּית שָׁאוּל
וַחֲמֵשֶׁת עָשָׂר בָּנָיו וְעֶשְׂרִים עֲבָדָיו אִתּוֹ וְצָלְחוּ
הַיַּרְדֵּן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃
18 * וְעָבְרָה הָעֲבָרָה לַעֲבִיר אֶת־בֵּית הַמֶּלֶךְ וְלַעֲשׂוֹת
הַטּוֹב בְּעֵינָו וְשִׁמְעִי בֶן־גֵּרָא נָפַל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ בְּעָבְרוֹ
בַּיַּרְדֵּן׃

8 * Surrexit ergo rex, & sedit in porta. Et
omni populo nunciatum est quòd rex se-
deret in porta. Venitque vniuersa multi-
tudo coram rege, Israel autem fugit in ta-
9 bernacula sua. * Omnis quoque populus
certabat in cunctis tribubus Israel dicés:
Rex liberauit nos de manu inimicorum
nostrorum, ipse saluauit nos de manu Phi
listinorum, & nunc fugit de terra propter
10 Absalom. * Absalom autem quem vn-
ximus super nos, mortuus est in bello. vs-
quequo siletis, & non reducitis regem?
11 * Rex verò Dauid misit ad Sadoch &
Abiathar sacerdotes dicés: Loquimini ad
maiores natu Iuda dicentes: Cur venitis
C nouissimi ad reducendum regem in do-
mum suam? Sermo autem omnis Israel
peruenerat ad regem in domo eius, quia
dixerat rex: Hæc dicetis ad populum.
12 *Fratres mei vos, os meum & caro mea
vos. quare nouissimi reducitis regem?
13 * Et Amasę dicite: Nonne os meum es,
& caro mea? hæc faciat mihi Deus, & hæc
addat, si non magister militiæ fueris co-
ram me omni tempore pro Ioab.
14 * Et inclinauit cor omnium virorum
Iuda quasi viri vnius. Miseruntque ad re-
gem, dicentes: Reuertere tu & omnes ser-
ui tui.
15 * Et reuersus est rex. & venit vsque Ior-
danem, & omnis Iuda venit vsque in
Galgala, vt occurreret regi & traduceret
eum Iordanem.
16 * Festinauit autem Semei filius Gera
filij Iemini de Bahurim, & descédit cum
viris Iuda in occursum regis Dauid, &
17 * Cum mille viris de Beniamin, &
Syba puer de domo Saul, & quindecim
filij eius, ac viginti serui erant cum eo: &
irrumpentes Iordanem ante regem,
18 *Transierunt vada vt traducerent do-
mum regis, & facerét iuxta iussioné eius.
Semei autem filius Gera prostratus coram
rege cùm iam transisset Iordanem,

8 *Et surrexit rex & sedit super portam. et nunciatum est omni populo à dicentibus: Ecce rex sedet super portam: & venit omnis populus coram rege. at Israel fugit vnusquisque in tabernaculum suum.
9 * Et erat omnis populus certans in cunctis tribubus Israel dicentes: Rex Dauid liberauit nos de manu omnium inimicorum nostrorum, & ipse saluauit nos de manu Philistinorum: & nunc fugit de terra.

10 * Et Abesalom, quem vnximus super nos, mortuus est in bello. & nunc quare siletis vos vt reuertamini ad regem? & verbum omnis Israel venit ad regem.

11 * At rex Dauid misit ad Sadoc & ad Abiathar sacerdotes, dicens: Loquimini ad maiores natu Iuda, dicentes: Quare venitis nouissimi vt reducatis regem in domum suam? & sermo omnis Israel peruenerat ad regem.

12 * Fratres mei vos estis, os meum & caro mea: & quare venistis in nouissimos ad reducendum regem in domum suam?

13 * Et Amessa dicetis: Nonne os meum & caro mea es tu? & nunc hæc faciat mihi Deus & hæc addat, si non magister militiæ fueris coram me omnibus diebus pro Ioab.

14 * Et inclinauit cor omnis viri Iuda vt viri vnius. & miserunt ad regem dicentes: Reuertere tu & omnes serui tui.

15 * Et reuersus est rex & venit vsque ad Iordanem. & omnes viri Iudæ venerunt vsque in Galgala, vt descenderent in occursum regi, vt traducerent regem Iordanem.

16 * Et festinauit Semei filius Gera filij Iemeni de Bachurin, & descendit cum viris Iudæ in occursum regi Dauid,

17 * Et mille viri cum eo de Beniamin, & Siba puer domus Saul, & quindecim filij eius, & viginti serui eius cum eo. & direxerunt in Iordanem ante regem.

18 * Et traiectum est vadum vt traducerent domum Regis in oculis eius. & Semei filius Gera cecidit super faciem suam coram rege cùm transiret ipse Iordanem.

8 * καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς πύλης, καὶ ἀπήγγειλε πάντι τῷ λαῷ λεγόντων, ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς κάθηται ἐπὶ τὴν πύλην, καὶ παρεγένετο πᾶς ὁ λαὸς ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ ἰσραὴλ ἔφυγεν ἕκαστος εἰς τὸ σκήνωμα
9 αὐτοῦ. * καὶ ἦν πᾶς ὁ λαὸς διακρινόμενος ἐν πάσαις ταῖς φυλαῖς ἰσραὴλ λέγοντες, ὁ βασιλεὺς δαυὶδ ἐξήρηται ἡμᾶς ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ αὐτὸς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν ἀλλοφύλων. καὶ νῦν πέφευγεν
10 ἀπὸ τῆς γῆς. * καὶ ἀβεσσαλώμ, ὃν ἐχρίσαμεν ἐφ' ἡμῶν, τέθνηκεν ἐν τῷ πολέμῳ. καὶ νῦν ἱνατί σιωπᾶτε ὑμεῖς ἐπιστρέψαι πρὸς τὸν βασιλέα; καὶ τὸ ῥῆμα παντὸς ἰσραὴλ
11 ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα. * ὁ δὲ βασιλεὺς δαυὶδ ἐξαπέστειλε πρὸς σαδὼκ καὶ πρὸς ἀβιάθαρ τοὺς ἱερεῖς λέγων, λαλήσατε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους ἰούδα λέγοντες, ἱνατί γίνεσθε ἔσχατοι τοῦ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ; καὶ ὁ λόγος παντὸς ἰσραὴλ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα.
12 * ἀδελφοί μου ὑμεῖς ἐστέ, ὀστοῦν μου καὶ σάρξ μου, καὶ ἱνατί γίνεσθε εἰς τοὺς ἐσχάτους τοῦ ἐπιστρέψαι τὸν βα-
13 σιλέα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ; * καὶ τῷ ἀμεσσᾷ ἐρεῖτε, οὐχὶ ὀστοῦν μου καὶ σάρξ μου εἶ σύ; καὶ νῦν τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, εἰ μὴ ἀρχιστράτηγος ἔσῃ ἐνώπιον ἐμοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἀντὶ ἰωάβ.
14 * καὶ ἔκλινεν τὴν καρδίαν πάντος ἀνδρὸς ἰούδα ὡς ἀνδρὸς ἑνός. καὶ ἀπέστειλαν πρὸς τὸν βασιλέα λέγοντες, ἐπίστρεψε σὺ καὶ πάντες οἱ παῖδές σου.
15 * καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἔρχεται ἕως τοῦ ἰορδάνου. καὶ πάντες οἱ ἄνδρες ἰούδα παρεγένοντο ἕως εἰς γάλγαλα καταβῆναι εἰς ἀπάντησιν τῷ βασιλεῖ, τοῦ δια-
16 βιβάσαι τὸν βασιλέα τὸν ἰορδάνην. * καὶ ἔσπευσε σεμεῒ υἱὸς γηρὰ υἱοῦ ἰεμενὶ ἐκ βαχουρείμ· καὶ κατέβη μετὰ τῶν ἀνδρῶν ἰούδα εἰς ἀπάντησιν τῷ βασιλεῖ δαυίδ·
17 * καὶ χίλιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ βενιαμίν, καὶ σιβὰ τὸ παιδάριον τοῦ οἴκου σαούλ, καὶ πεντεκαίδεκα υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι δοῦλοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. καὶ κατεύθυναν ἐπὶ τὸν ἰορδάνην ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.
18 * καὶ διέβη ἡ διάβασις τοῦ διαβιβάσαι τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. καὶ σεμεῒ υἱὸς γηρὰ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως διαβαίνοντος αὐτοῦ τὸν ἰορδάνην.

תרגום יונתן

8 וְקָם מַלְכָּא וִיתִיב בִּתְרְעָא וּלְכָל עַמָּא חַוִיאוּ לְמֵימַר הָא מַלְכָּא יָתִיב בִּתְרְעָא וַאֲתָא כָל עַמָּא לִקְדָם מַלְכָּא וְיִשְׂרָאֵל אַפֵּךְ גְּבַר לְקִרְווֹהִי׃
9 וַהֲווֹ כָל עַמָּא מִתְוַכְּחִין בְּכָל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל לְמֵימַר מַלְכָּא שֵׁיזְבָנָא מִיַּד בַּעֲלֵי דְבָבַנָא וְהוּא פַּרְקָנָא מִיְּדָא דִפְלִשְׁתָּאֵי וּכְעַן עָרַק מִן אַרְעָא מִלְּוַת אַבְשָׁלוֹם׃
10 וְאַבְשָׁלוֹם דִּמְשַׁחְנָא עֲלָנָא מִית בִּקְרָבָא וּכְעַן לְמָה אַתּוּן שָׁתְקִין לַאֲתָבָא יָת מַלְכָּא׃
11 וּמַלְכָּא דָוִד שְׁלַח לְצָדוֹק וּלְאֶבְיָתָר כָּהֲנַיָּא לְמֵימַר מַלִּילוּ עִם סָבֵי יְהוּדָה לְמֵימַר לְמָה תְהוֹן בַּתְרָאִין לַאֲתָבָא יָת מַלְכָּא לְבֵיתֵיהּ וּפִתְגָם כָּל יִשְׂרָאֵל אֲתָא לְוָת מַלְכָּא לְבֵיתֵיהּ׃
12 אַחַי אַתּוּן קְרִיבַי וּבִסְרִי אַתּוּן וּלְמָה תְהוֹן בַּתְרָאִין לַאֲתָבָא יָת מַלְכָּא׃
13 וְלַעֲמָשָׂא תֵּימְרוּן הֲלָא קְרִיבִי וּבִשְׂרִי אַתְּ כְּדֵין יַעֲבֵיד לִי יְיָ וּכְדֵין יוֹסִיף אִם לָא רַב חֵילָא תְּהֵא קֳדָמַי כָּל יוֹמַיָּא חֲלַף יוֹאָב׃
14 וְאַצְלֵי לִבָּא דְכָל אֱנָשׁ יְהוּדָה כְּגַבְרָא חַד וּשְׁלַחוּ לְוָת מַלְכָּא תּוּב אַתְּ וְכָל עַבְדָּךְ׃
15 וְתָב מַלְכָּא וַאֲתָא עַד יַרְדְּנָא וּדְבֵית יְהוּדָה אֲתוֹ לְגִלְגְּלָא לְמֵיזַל לְקַדָּמוּת מַלְכָּא לְאַעְבָּרָא יָת מַלְכָּא יָת יַרְדְּנָא׃
16 וְאוֹחִי שִׁמְעִי בַר גֵּרָא בַר שִׁבְט בִּנְיָמִן דִּי מֵעַלְמֶת וּנְחַת עִם אֱנָשׁ יְהוּדָה לְקַדָּמוּת מַלְכָּא דָוִד׃
17 וְאֶלֶף גַּבְרָא עִמֵּיהּ מִשִּׁבְטָא דְבֵית בִּנְיָמִן וְצִיבָא עוּלֵימָא דְבֵית שָׁאוּל וַחֲמֵשׁ עֲשַׂר בְּנוֹהִי וְעֶשְׂרִין עַבְדוֹהִי עִמֵּיהּ וּגְזוֹ יַרְדְּנָא קֳדָם מַלְכָּא׃
18 וְאַעְבָּרוּ מַגְנָא לְאַעְבָּרָא יָת בֵּית מַלְכָּא וּלְמֶעְבַּד תַּקִּין בְּעֵינוֹהִי וְשִׁמְעִי בַר גֵּרָא נְפַל קֳדָם מַלְכָּא בְּמֶעְבְּרֵיהּ בְּיַרְדְּנָא׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

8 Et surrexit rex & sedit in porta; & omni populo indicarunt dicendo: Ecce rex sedet in porta. & venit omnis populus ante regem, & Israel vertit terga quisque ad vrbem suam.
9 Et fuit omnis populus reprehensus in omnibus tribubus Israel dicendo: Rex liberauit nos de manu auctorum inimicitiarum nostrarum, & ecce redemit nos de manu Pelisthæorum, & nunc fugit ex terra propter Absalom.
10 Et Absalom, quem vnximus super nos, mortuus est in bello: & nunc vt quid silemus in reducendo regem?
11 Et rex Dauid misit ad Szadok & ad Abiathar sacerdotes dicendo: Loquimini cum senioribus Iehudah dicendo: Ad quid eritis postremi ad reducendū regem ad domum suam? & verbum totius Israel venit ad regem in domum eius.
12 Fratres mei estis, propinqui mei & caro mea estis; & ad quid eritis postremi ad reducendum regem?
13 Et ad Ghamassa dicetis: Nonne propinquus meus & caro mea tu es? sic faciat mihi Dominus & sic addat, si non magister exercitus fueris ante me omnibus diebus pro Ioab.
14 Et inclinatum est cor omnium virorum Iehudah veluti viri vnius. & miserunt ad regem *qui dicerent*: Redi tu & omnes serui tui.
15 Et redijt rex & peruenit vsque Iardena, & viri domus Iehudah venerunt ad Gilgela, vt irent in occursum regis ad traducendum regem Iardena.
16 Et festinauit Simghi filius Gera filij tribus Biniamin qui erat ex Ghalemeth, & descendit cum hominibus Iehudah in occursum regis Dauid.
17 Et mille viri erant cum illo ex tribu domus Biniamin, & Sziba puer domus Saul, & quindecim filij eius, & viginti serui eius cum eo, & transuadarunt Iardena ante regem.
18 Et transire fecerunt scapham ad traducendum domum regis, & ad faciendum quod erat statutum in oculis illius: & Simghi filius Gera procidit ante regem dum transiret Iardena.

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 * ויאמר אל־המלך אל־יחשב־לי אדני עון ואל־
תזכר את אשר העוה עבדך ביום אשר־יצא אדני־
המלך מירושלם לשום המלך אל־לבו:
20 * כי ידע עבדך כי אני חטאתי והנה־באתי היום
ראשון לכל־בית יוסף לרדת לקראת אדני
המלך:
21 * ויען אבישי בן־צרויה ויאמר התחת זאת לא
יומת שמעי כי קלל את־משיח יהוה:
22 * ויאמר דוד מה־לי ולכם בני צרויה כי־תהיו־
לי היום לשטן היום יומת איש בישראל כי הלוא
ידעתי כי היום אני־מלך על־ישראל:
23 * ויאמר המלך אל־שמעי לא תמות וישבע לו
המלך:
24 * ומפיבשת בן־שאול ירד לקראת המלך ולא־
עשה רגליו ולא־עשה שפמו ואת־בגדיו לא כבס
למן־היום לכת המלך עד־היום אשר־בא בשלום:
25 * ויהי כי־בא ירושלם לקראת המלך ויאמר לו
המלך למה לא־הלכת עמי מפיבשת:
26 * ויאמר אדני המלך עבדי רמני כי־אמר עבדך
אחבשה־לי החמור וארכב עליה ואלך את־המלך
כי פסח עבדך:
27 * וירגל בעבדך אל־אדני המלך ואדני המלך
כמלאך האלהים ועשה הטוב בעיניך:
28 * כי לא היה כל־בית אבי כי אם־אנשי־מות
לאדני המלך ותשת את־עבדך באכלי שלחנך
ומה־יש־לי עוד צדקה ולזעק עוד אל־המלך:
29 * ויאמר לו המלך למה תדבר עוד דבריך אמרתי
אתה וציבא תחלקו את־השדה:
30 * ויאמר מפיבשת אל־המלך גם את־הכל יקח
אחרי אשר־בא אדני המלך בשלום אל־ביתו:

19 * Dixit ad eum: Ne reputes mihi do-
D mine mi iniquitatem, neque memineris
iniuriarum serui tui in die qua egressus es
domine mi rex de Ierusalem, neq; ponas
20 rex in corde tuo. * Agnosco enim seruus
tuus peccatum meũ, & idcirco hodie pri-
mus veni de omni domo Ioseph, descen-
dique in occursum domini mei regis.
21 * Respondens verò Abisai filius Saruiæ
dixit: Nunquid pro his verbis non occi-
detur Semei qui maledixit christo Domi-
22 ni? * Et ait Dauid: Quid mihi & vobis
filij Saruiæ? Cur efficimini mihi hodie in
sathan? Ergo ne hodie interficietur vir in
Israel? an ignoro hodie me factum regem
23 super Israel? * Et ait rex Semei: Non mo-
24 rieris. iurauitq; ei. * Miphiboseth quoq;
filius Saul descendit in occursum regis il-
lotis pedibus & intonsa barba, vestesque
suas non lauerat à die qua egressus fuerat
rex, vsq; ad diem reuersionis eius in pace.
25 * Cumque occurrisset regi, dixit ei rex:
Quare non venisti mecum Miphiboseth?
26 * Et respondens ait: Domine mi rex, do-
minus meus contempsit me. dixique ei ego
E famulus tuus vt sterneret mihi asinum, &
ascendens abirem cum rege: claudus e-
nim sum seruus tuus.
27 * Insuper & accusauit me seruum tuum
ad te dominum meum regem. Tu autem,
domine mi rex sicut angelus Dei es, fac
quod placitum est tibi.
28 * Neque enim fuit domus patris mei
nisi morti obnoxia domino meo regi. tu
autem posuisti me seruum tuum inter con-
uiuas mensæ tuæ. quid ergo habeo iustæ
querelæ, aut quid possum vltra vocifera-
ri ad regem?
29 * Ait ergo ei rex: Quid vltra loqueris?
fixum est quod locutus sum. tu & Siba
30 diuidite possessiones. * Respondit que
Miphiboseth regi: Etiam cuncta accipiat,
postquam reuersus est dominus meus rex
pacificè in domum suam.

Et dixit ad regem: Ne iam putet dominus 19
meus iniquitatem, & non meminerit quibus
iniuria affecit seruus tuus in die qua egressus
est dominus meus rex de Hierusalem, vt ponat
rex in corde suo:
Quoniam cognoui ego seruus tuus quòd 20
peccaui, & ecce veni hodie primus de omni
domo Joseph vt descendam ego in occursum do-
*mini mei regis. * Et respondit* 21
Abessa filius Saruia & dixit: Pro hoc non oc-
cidetur Semei, quoniam maledixit christo Do-
*mini? * Et ait Dauid: Quid mihi & vo-* 22
bis fili Saruia, quòd efficimini mihi hodie in in-
sidiatorem? si hodie interficietur quis in Jsrael?
non scio quòd hodie regno ego super Jsrael?
** Et ait rex ad Semei: Non morieris. &* 23
iurauit ei rex.
** Et Mephiboseth filius Jonathan filij Saul* 24
descendit in occursum regi, & non curauit pe-
des suos, neque fecit barbam suam, & vestes
suas non lauit à qua die egressus est rex vsque
ad diem qua venit in pace in Hierusalem.
** Et factum est quando venit in Hierusa-* 25
lem in occursum regi, & dixit ei rex: Quare
non iuisti mecum Mephiboseth?
** Et dixit ad eum Mephiboseth: Domine* 26
mi rex seruus meus decepit me, quoniam dixit
seruus tuus ei: Sterne mihi asinum, & ascen-
dam super eum et ibo cum rege, quoniam clau-
dus seruus tuus:
** Et accusauit seruum tuum ad dominum* 27
meum regem. at dominus meus rex vt ange-
lus Dei, fecit bonum in conspectu Dei:
** Quoniam non est vniuersa domus patris* 28
mei nisi viri mortis domino meo regi. & con-
stituisti seruum tuum inter comedentes in men-
sa tua. & quæ est mihi amplius iustificatio, &
vt vociferer vltrà ad regem?
** Et dixit ei Rex: Quare loqueris am-* 29
plius verba tua? Dixi, te & Siba diuidere
agrum.
** Et dixit Mephiboseth ad regem: Et cun-* 30
cta accipiat, postquam reuersus est dominus
meus rex in pace in domum suam.

19 * καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, μὴ δὴ λογισάσθω ὁ κύ-
ριός μου ἀδικίαν, καὶ μὴ μνησθήτω ὧν ἠδίκησεν ὁ δοῦλός σου
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐξῆλθεν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἐξ ἱερου-
σαλήμ, τοῦ θέσθαι τὸν βασιλέα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ·
20 * ὅτι ἔγνων ἐγὼ ὁ δοῦλός σου ὅτι ἡμάρτηκα, καὶ ἰδοὺ πα-
ραγέγονα σήμερον πρῶτος παντὸς τοῦ οἴκου ἰωσὴφ τοῦ κα-
ταβῆναί με εἰς τὴν ἀπάντησιν τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως.
21 * καὶ ἀπεκρίθη ἀβεσσὰ υἱὸς σαρουία καὶ εἶπεν, ἀντὶ τού-
του οὐ θανατωθήσεται σεμεΐ, ὅτι κατηράσατο τὸν χριστὸν
22 κυρίου; * καὶ εἶπεν δαυίδ, τί ἐμοὶ καὶ ὑμῖν υἱοὶ σαρουία,
ὅτι γίνεσθέ μοι σήμερον εἰς ἐπίβουλον; εἰ σήμερον θανα-
τωθήσεταί τις ἐν ἰσραήλ; οὐκ οἶδα ὅτι σήμερον βασι-
23 λεύω ἐγὼ ἐπὶ τὸν ἰσραήλ; * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς
σεμεΐ, οὐ θανατωθήσῃ. καὶ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς.
24 * καὶ μεφιβόσεθ υἱὸς ἰωναθὰν υἱοῦ σαοὺλ κατέβαι-
νεν εἰς ἀπάντησιν τῷ βασιλεῖ, καὶ οὐκ ἐθεράπευσε τοὺς
πόδας αὐτοῦ, οὐδὲ ἐποίησε τὸν μύστακα αὐτοῦ, καὶ τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ οὐκ ἔπλυνεν ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἐξεπορεύθη ὁ βασι-
λεὺς ἕως τῆς ἡμέρας ἧς παρεγένετο ἐν εἰρήνῃ εἰς ἱερουσα-
25 λήμ. * καὶ ἐγένετο ὅτε παρεγένετο εἰς ἱερουσαλὴμ εἰς
ἀπάντησιν τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, τί ὅτι
οὐκ ἐπορεύθης μετ᾽ ἐμοῦ μεφιβόσεθ;
26 * καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν μεφιβόσεθ, κύριέ μου βασιλεῦ
ὁ δοῦλός μου παρελογίσατό με, ὅτι εἶπεν ὁ δοῦλός σου αὐ-
τῷ, ἐπίσαξόν μοι τὸν ὄνον καὶ ἀναβήσομαι ἐπ᾽ αὐτὸν καὶ πο-
ρεύσομαι μετὰ τοῦ βασιλέως, ὅτι χωλὸς ὁ δοῦλός σου·
27 * καὶ κατηγόρηκε τοῦ δούλου σου πρὸς τὸν κύριόν μου
τὸν βασιλέα. ὁ δὲ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ὡς ἄγγελος θεοῦ
ἐποίησεν καλὸν ἐνώπιον θεοῦ·
28 * ὅτι οὐκ ἔστιν ὅλος ὁ οἶκος τοῦ πατρός μου, ἀλλ᾽ ἢ
ἄνδρες θανάτου τῷ κυρίῳ μου τῷ βασιλεῖ. καὶ κατέστη-
σας τὸν δοῦλόν σου ἐν τοῖς ἐσθίουσιν ἐν τῇ τραπέζῃ σου.
καὶ τί ἐστι μοι ἔτι δικαίωμα, καὶ τοῦ κεκραγέναι ἔτι πρὸς
τὸν βασιλέα;
29 * καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, ἵνα τί λαλεῖς ἔτι τοὺς λό-
γους σου; εἴρηκα, σὺ καὶ σιβὰ διελέσθε τὸν ἀγρόν.
30 * καὶ εἶπε μεφιβόσεθ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ τὰ πάν-
τα λαβέτω μετὰ τὸ παραγενέσθαι τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα
ἐν εἰρήνῃ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

תרגום יונתן

19 ואמר למלכא לא יחשב עלי דילי רבוני חובא ולא תדכר ית דסרח עבדך ביומא די גלא ריבוני מלכא מירושלם לשואה מלכא על ליביה:
20 ארי ידע עבדך ארי אנא חבית והא אתיתי יומא דין קדמאי לכל בית יוסף למחת לקדמות רבוני מלכא:
21 ואתיב אבישי בר צרויה ואמר החלף דין לא יתקטל שמעי ארי לט ית משיחא דיוי:
22 ואמר דוד מה לי ולכון בני צרויה ארי תהון לי יומא דין לסטן יומא דין יתקטיל גברא בישראל ארי הלא ידענא ארי יומא דין אנא מלכא על ישראל:
23 ואמר מלכא לשמעי לא תמות וקיים ליה מלכא:
24 ומפיבשת בר שאול נחת לקדמות מלכא ולא שטף רגלוהי ולא ספר ספמיה וית לבושוהי לא חור למן יומא דגלא מלכא עד יומא דאתא בשלמא:
25 והוה כד אתא לירושלם לקדמות מלכא ואמר ליה מלכא למה לא אזלת עמי מפיבשת:
26 ואמר רבוני מלכא עבדי שקר בי ארי אמר עבדך אחשוך לי חמרא וארכוב עלה ואהך עם מלכא ארי מחגר עבדך:
27 ואמר על עבדך מלין דלא כשרין קדם רבוני מלכא ורבוני מלכא חכים כמלאכא דיוי ועבד דתקין בעינך:
28 ארי לא הוו כל בית אבא אלהין גברי חייבי קטול לרבוני מלכא ושויתא ית עבדך באכלי פתורך ומה אית לי עוד זכו למקבל עוד קדם מלכא:
29 ואמר ליה מלכא למה תמליל עוד פתגמך אמרית את וציבא תפלגון ית אחסנתא:
30 ואמר מפיבשת למלכא אף ית כולא יסב בתר דאתא רבוני מלכא בשלמא לביתיה:

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

19 Et dixit ad regem: Ne cogitet super me dominus meus culpam: & ne memineris quòd iniquè egit seruus tuus in die quo migrauit dominus meus ex Ierusalem, vt ponat rex super cor suum.
20 Quia nouit seruus tuus quòd ego peccaui; & ecce veni die hoc prior omni domo Iozzeph, vt descenderem in occursum domini mei regis.
21 Et respondit Abisai filius Szaruiah, & dixit: Nunquid propter hoc non occidetur Simghi? nam maledixit vncto Domini.
22 Et dixit Dauid: Quid mihi & vobis filij Szaruiah quòd sitis mihi hodie in satan? hodie occidetur vir in Israel? nam nunquid non noui quòd hodie sim rex super Israel?
23 Et dixit rex ad Simghi: Non morieris. & iurauit illi rex.
24 Et Mephiboseth filius Saul descendit in occursum regis: & non lauerat pedes suos, & non totonderat labrum suum, & vestimenta sua non candidauerat à die qua migrauerat rex vsque ad diem qua rediit in pace.
25 Et fuit quando venit ad Ierusalem in occursum regis, dixit illi rex: Ad quid non venisti mecum Mephiboseth?
26 Et dixit: Domine mi rex, seruus meus dolosè egit contra me: nam dixit seruus tuus: Sternã mihi asinam, & equitabo super illam, & ibo cum rege; quia claudus seruus tuus.
27 Et dixit contra seruum tuum locutiones quæ non rectæ sunt ante dominum meum regem: & dominus meus rex sapiens vt angelus Domini: facias quod statutum est in oculis tuis.
28 Nam non fuerunt omnes viri domus patris mei nisi viri obnoxij cædis domino meo regi: & posuisti seruum tuum inter conuiuas mensæ tuæ: & quod est mihi amplius meritum vt clamem amplius ante regem?
29 Et dixit illi rex: Ad quid loqueris amplius verbum tuum? dixi: Tu & Sziba diuidetis hæreditatem.
30 Et dixit Mephiboseth regi: Etiam totam accipiat, postquam venit dominus meus rex in pace in domum suam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

31 * וּבַרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי יָרַד מֵרֹגְלִים וַיַּעֲבֹר אֶת־
הַמֶּלֶךְ הַיַּרְדֵּן לְשַׁלְּחוֹ אֶת־בַּיַּרְדֵּן׃
32 * וּבַרְזִלַּי זָקֵן מְאֹד בֶּן־שְׁמֹנִים שָׁנָה וְהוּא־
כִלְכַּל אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּשִׁבְתּוֹ בְּמַחֲנַיִם כִּי־אִישׁ
גָּדוֹל הוּא מְאֹד׃
33 * וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־בַּרְזִלַּי אַתָּה עֲבֹר אִתִּי
וְכִלְכַּלְתִּי אֹתְךָ עִמָּדִי בִּירוּשָׁלִָם׃
34 * וַיֹּאמֶר בַּרְזִלַּי אֶל־הַמֶּלֶךְ כַּמָּה יְמֵי שְׁנֵי חַיַּי כִּי־
אֶעֱלֶה אֶת־הַמֶּלֶךְ יְרוּשָׁלִָם׃
35 * בֶּן־שְׁמֹנִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם הַאֵדַע בֵּין־
טוֹב לְרָע אִם־יִטְעַם עַבְדְּךָ אֶת־אֲשֶׁר אֹכֵל
וְאֶת־אֲשֶׁר אֶשְׁתֶּה אִם־אֶשְׁמַע עוֹד בְּקוֹל שָׁרִים
וְשָׁרוֹת וְלָמָּה יִהְיֶה עַבְדְּךָ עוֹד לְמַשָּׂא אֶל־
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ׃
36 * כִּמְעַט יַעֲבֹר עַבְדְּךָ אֶת־הַיַּרְדֵּן אֶת־הַמֶּלֶךְ
וְלָמָּה יִגְמְלֵנִי הַמֶּלֶךְ הַגְּמוּלָה הַזֹּאת׃
37 * יָשֹׁב־נָא עַבְדְּךָ וְאָמֻת בְּעִירִי עִם קֶבֶר אָבִי וְאִמִּי
וְהִנֵּה עַבְדְּךָ כִּמְהָם יַעֲבֹר עִם־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וַעֲשֵׂה־
לוֹ אֶת־אֲשֶׁר־טוֹב בְּעֵינֶיךָ׃
38 * וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אִתִּי יַעֲבֹר כִּמְהָם וַאֲנִי אֶעֱשֶׂה־
לּוֹ אֶת־הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ וְכֹל אֲשֶׁר־תִּבְחַר עָלַי
אֶעֱשֶׂה־לָּךְ׃
39 * וַיַּעֲבֹר כָּל־הָעָם אֶת־הַיַּרְדֵּן וְהַמֶּלֶךְ עָבָר וַיִּשַּׁק
הַמֶּלֶךְ לְבַרְזִלַּי וַיְבָרְכֵהוּ וַיָּשֶׁב לִמְקֹמוֹ׃
40 * וַיַּעֲבֹר הַמֶּלֶךְ הַגִּלְגָּלָה וְכִמְהָן עָבַר עִמּוֹ וְכָל־עַם
יְהוּדָה וַיַּעֲבִירוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ וְגַם חֲצִי עַם יִשְׂרָאֵל׃
41 * וְהִנֵּה כָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל בָּאִים אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ
אֶל־הַמֶּלֶךְ מַדּוּעַ גְּנָבוּךָ אַחֵינוּ אִישׁ יְהוּדָה וַיַּעֲבִרוּ
אֶת־הַמֶּלֶךְ וְאֶת־בֵּיתוֹ אֶת־הַיַּרְדֵּן וְכָל־אַנְשֵׁי דָוִד
עִמּוֹ׃

31 * Berzellai quoque Galaadites descendens de Rogelim traduxit regem Iordanē
F paratus etiā vltra fluuium prosequi eum.
32 * Erat autem Berzellai Galaadites senex valde, id est, octogenarius, & ipse præbuit alimenta regi cùm moraretur in castris. fuit quippe vir diues nimis.
33 * Dixit itaque rex ad Berzellai: Veni mecum, vt requiescas securus in Ierusalē.
34 * Et ait Berzellai ad regem: Quot sunt dies annorum vitæ meæ, vt ascēdam cum
35 rege in Ierusalem? * Octogenarius sum hodie. Nunquid vigent sensus mei ad discernendum suaue aut amarum: aut delectare potest seruum tuum cibus aut potus, vel audire possum vltrà vocem cantorum atque cantatricum? Quare seruus tuus sit oneri domino meo regi?
36 * Paululum procedam famulus tuus ab Iordane tecum. Non indigeo hac vicissitudine:
37 * Sed obsecro vt reuertar seruus tuus & moriar in ciuitate mea, & sepeliar iuxta sepulchrum patris mei & matris meæ. Est autem seruus tuus Chamaan, ipse vadat tecum domine mi rex, & fac ei quicquid bonum tibi videtur.
38 * Dixit itaque ei rex: Mecum transeat
G Chamaan, & ego faciam ei quicquid tibi placuerit, & omne quod petieris à me impetrabis.
39 * Cumque transisset vniuersus populus & rex Iordanem, osculatus est rex Berzellai, & benedixit ei: & ille reuersus est
40 in locum suum. * Transiuit ergo rex ad Galgalam, & Chamaan cum eo: omnis autem populus Iuda traduxerat regem, & media tantùm pars affuerat de populo Israel.
41 * Itaque omnes viri Israel concurrentes ad regem dixerūt ei: Quare te furati sunt fratres nostri viri Iuda, & traduxerunt regem & domum eius Iordanem, omnesque viros Dauid cum eo?

תרגום יונתן

31 וּבַרְזִלַּי גִּלְעָדָאָה נְחַת מֵרוֹגְלִים וַעֲבַר עִם מַלְכָּא יַרְדְּנָא לְאַלְוָיוּתֵיהּ יַת יַרְדְּנָא׃
32 וּבַרְזִלַּי סִיב לַחֲדָא בַּר תְּמָנִין שְׁנִין וְהוּא סוֹבַר יַת מַלְכָּא בְּמוֹתְבֵיהּ בְּמַחֲנַיִם אֲרֵי גְּבַר רַב הוּא לַחֲדָא׃
33 וַאֲמַר מַלְכָּא לְבַרְזִלַּי אַתְּ עֲבַר עִמִּי וַאֲסוֹבַר יָתָךְ עִמִּי בִּירוּשְׁלֵם׃
34 וַאֲמַר בַּרְזִלַּי לְמַלְכָּא כַּמָּה יוֹמֵי שְׁנֵי חַיַּי אֲרֵי אֵיסַק עִם מַלְכָּא לִירוּשְׁלֵם׃
35 בַּר תְּמָנִין שְׁנִין אֲנָא יוֹמָא דֵין הַאֲדַע בֵּין טַב לְבִישׁ
אִם יִטְעַם עַבְדָּךְ יַת מַה דְּאֵיכוֹל וְיַת מַה דְּאִשְׁתֵּי וְאִם אֶשְׁמַע עוֹד בְּקַל כִּינָרִין וְתֻשְׁבְּחָן וְלָמָּה יְהֵי עַבְדָּךְ עוֹד לְמִטּוּל עַל רִיבוֹנִי מַלְכָּא׃
36 כִּזְעֵיר יַעֲבַר עַבְדָּךְ יַת יַרְדְּנָא עִם מַלְכָּא וְלָמָּה יְשַׁלְמִנַּנִי מַלְכָּא תִּשְׁלוּמְתָא הָדָא׃
37 יְהוּב כְּעַן עַבְדָּךְ וְאָמוּת בְּקִרְתִּי וְאֶתְקְבַר בְּקִבְרָא דַאֲבָא וְאִמָּא וְהָא עַבְדָּךְ כִּמְהָם יַעֲבַר עִם רִבוֹנִי מַלְכָּא וַעֲבִיד לֵיהּ יַת דְּתַקִּין בְּעֵינָךְ׃
38 וַאֲמַר מַלְכָּא עִמִּי יַעֲבַר כִּמְהָם וַאֲנָא אֶעְבִּיד לֵיהּ יַת דְּתַקִּין בְּעֵינָךְ וְכָל דְּתִרְמִי עָלַי אֶעְבִּיד לָךְ׃
39 וַעֲבַר כָּל עַמָּא יַת יַרְדְּנָא וּמַלְכָּא עֲבַר וּנְשַׁק מַלְכָּא לְבַרְזִלַּי וּבָרְכֵיהּ וְתָב לְאַתְרֵיהּ׃
40 וַעֲבַר מַלְכָּא לְגִלְגָּלָא וְכִמְהָן עֲבַר עִמֵּיהּ וְכָל עַמָּא דְּבֵית יְהוּדָה אַעְבָּרוּ יַת מַלְכָּא וְאַף פַּלְגוּת עַמָּא דְּיִשְׂרָאֵל׃
41 וְהָא כָּל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל אָתָן לְוַת מַלְכָּא וַאֲמַרוּ לְמַלְכָּא מָדֵין כַּסְיוּךְ מִינָּנָא אֲחָנָא אֱנָשׁ יְהוּדָה וְאַעְבָּרוּ יַת מַלְכָּא וְיַת אֱנָשׁ בַּיְתֵיהּ יַת יַרְדְּנָא
וְכָל גְּבַר דָּוִד עִמֵּיהּ׃

31 * Et Berzelli Galaadites descendit de Rogellin, & transiit cum rege Iordanem vt præmittat eum ex Iordane.
32 * Et Berzelli senex valdè filius annorum octoginta: & ipse educauit regem cùm maneret ipse in castris; quoniam vir magnus erat valde.
33 * Et dixit rex ad Berzelli: Tu transibis mecum, et alam senectutem tuam mecum in Hierusalem.
34 * Et dixit Berzelli ad regem: Quot dies erunt annorum vitæ meæ, vt ascendam cum rege in Hierusalem?
35 * Filius octoginta annorum ego sum hodie. nunquid cognoscam inter bonum & inter malum? si gustabit adhuc seruus tuus quæ comederit vel quæ potauerit? si audiam amplius vocem canentium & cantatricum? & quare fit seruus tuus onus super dominum meum regem?
36 * Quoniam paululum transibit seruus tuus Iordanem cum rege? & quare dominus meus rex reddit mihi hanc vicissitudinem?
37 * Reuertatur iam seruus tuus, & moriatur in ciuitate mea, & sepeliar in sepulchro patris mei & matris meæ. & ecce seruus tuus Chimaan filius meus transibit cum domino meo Rege, & facies ei quod placuerit coram te.
38 * Et dixit rex ad eum: Transeat mecum Achimaan, & ego faciam ei quod placuerit coram te, & quod iusseris mihi faciam tibi.
39 * Et transiit vniuersus populus Iordanem, & rex restitit, & osculatus est rex Berzelli, & benedixit ei, & reuersus est in locum suum.
40 * Et transiuit rex in Galgala, & Achimaan transiuit cum eo: & omnis populus Iudæ traduxerant eum, & media pars populi Israel.
41 * Et ecce omnis vir Israel venerunt ad regem, & dixerunt regi: Quare furati sunt te fratres nostri viri Iuda, & traduxerunt regem & domum eius Iordanem, & omnes viros Dauid cum eo?

31 * καὶ βερζελλὶ ὁ γαλααδίτης κατέβη ἐκ ῥωγελλίν, καὶ διέβη μετὰ τοῦ βασιλέως τὸν ἰορδάνην τοῦ προπέμψαι αὐτὸν ἐκ τοῦ ἰορδάνου.
32 * καὶ ὁ βερζελλὶ πρεσβύτης σφόδρα υἱὸς ἐτῶν ὀγδοήκοντα. καὶ αὐτὸς διέθρεψε τὸν βασιλέα ἐν τῷ καθῆσθαι αὐτὸν ἐν παρεμβολαῖς, ὅτι ἀνὴρ μέγας ἦν σφόδρα.
33 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν βερζελλί, σὺ διαβήσῃ μετ' ἐμοῦ, καὶ διαθρέψω τὸ γῆρας σου μετ' ἐμοῦ ἐν ἱερουσαλήμ.
34 * καὶ εἶπε βερζελλὶ πρὸς τὸν βασιλέα, πόσαι αἱ ἡμέραι ἔσονται ἐτῶν ζωῆς μου, ἵνα ἀναβῶ μετὰ τοῦ βασιλέως εἰς ἱερουσαλήμ;
35 * υἱὸς ὀγδοήκοντα ἐτῶν ἐγώειμι σήμερον. μὴ γνώσομαι ἀναμέσον ἀγαθοῦ καὶ ἀναμέσον κακοῦ; εἰ γεύσεται ἔτι ὁ δοῦλός σου ὅσα ἂν ἐσθίῃ ἢ ὅσα ἂν πίνῃ; εἰ ἀκούσομαι ἔτι φωνὴν ᾀδόντων καὶ ᾀδουσῶν; καὶ ἱνατί γίνεται ὁ δοῦλός σου φορτίον ἐπὶ τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα.
36 * ὅτι ὀλίγον διαβήσεται ὁ δοῦλός σου τὸν ἰορδάνην μετὰ τοῦ βασιλέως; καὶ ἱνατί ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἀνταποδίδωσί μοι τοῦτο ἀνταπόδομα;
37 * ἀποστρεψάτω δὴ ὁ δοῦλός σου, καὶ τελευτησάτω ἐν τῇ πόλει μου, καὶ ταφήσομαι ἐν τῷ τάφῳ τοῦ πατρός μου καὶ τῆς μητρός μου. καὶ ἰδοὺ ὁ δοῦλός σου χιμααὶ ὁ υἱός μου διελεύσεται μετὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως, καὶ ποιήσεις αὐτῷ τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιόν σου.
38 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτόν, διελθέτω μετ' ἐμοῦ ἀχιμααί, καὶ ἐγὼ ποιήσω αὐτῷ τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιόν σου, καὶ ὃ ἂν ἐπιτάξῃς μοι ποιήσω σοι.
39 * καὶ διέβη πᾶς ὁ λαὸς τὸν ἰορδάνην, καὶ ὁ βασιλεὺς εἱστήκει, καὶ κατεφίλησεν ὁ βασιλεὺς τὸν βερζελλί, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.
40 * καὶ διέβη ὁ βασιλεὺς εἰς γάλγαλα, καὶ ἀχιμααὶ διέβη μετ' αὐτοῦ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰούδα διεβίβασαν αὐτόν, καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ λαοῦ ἰσραήλ.
41 * καὶ ἰδοὺ πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ παρεγένοντο πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ εἶπον τῷ βασιλεῖ, τί ὅτι ἔκλεψαν σε οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν οἱ ἄνδρες ἰούδα, καὶ διεβήβασαν τὸν βασιλέα καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ τὸν ἰορδάνην, καὶ πάντας τοὺς ἄνδρας δαυὶδ μετ' αὐτοῦ;

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

31 Et Barzelai Gilghadæus descendit ex Roghelim, & transiuit cum rege Iardena vt concomitaretur eum vltra Iordanem.
32 Et Barzelai erat senex valde, filius octoginta annorum: & ille pauerat regem dū sederet in Mahhanaim; quia vir magnus erat valde.
33 Et dixit rex ad Berzelai: Tu transi mecum, & sustentabo te mecum in Ierusalem.
34 Et dixit Barzelai ad regem: Quot sunt dies annorum vitæ meæ, quòd ascendam cum rege in Ierusalem?
35 Filius octoginta annorum sum hodie: num noscam inter bonum & inter malum? an gustabit seruus tuus id quod comedam, & id quod bibam? & num audiam amplius vocem citharatum & laudū? & ad quid erit seruus tuus vltrà in onus super dominum meū regem?
36 Parumper transibit seruus tuus Iardena cum rege? & ad quid retribuet mihi rex retributionem istam?
37 Redeat nunc seruus tuus, & moriar in ciuitate mea, & sepeliar in sepulchro patris mei & matris meæ: & ecce seruus tuus Chimham transibit cum domino meo rege: & fac ei quod appositum est in oculis tuis.
38 Et dixit rex: Mecum transibit Chimham, & ego faciam illi quod appositum est in oculis tuis; & omne quod imposueris super me, faciam tibi.
39 Et transiuit omnis populus Iardena, & rex transiuit: & osculatus est rex Barzelai, & benedixit illi, & rediit ad locum suum.
40 Et transiuit rex in Gilgela, & Chimham transiuit cum illo, & omnis populus domus Iehudah traduxerunt regem, & etiam dimidium populi Israel.
41 Et ecce omnes homines Israel venientes ad regem, & dixerunt ad regem: Quare occultauerunt te à nobis fratres nostri homines Iehudah, & traduxerunt regem, & homines domus eius Iardena, & omnes viros Dauid cum eo?

Universidad de Deusto
Biblioteca

42 ¶ וַיַּעַן כָּל־אִישׁ יְהוּדָה עַל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל כִּי־
קָרוֹב הַמֶּלֶךְ אֵלַי וְלָמָּה־זֶּה חָרִיתָ לְךָ עַל־הַדָּבָר
הַזֶּה הֲאָכוֹל אָכַלְנוּ מִן־הַמֶּלֶךְ אִם־נָשֹׂא
נָשָׂא לָנוּ׃

43 ¶ וַיַּעַן אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶת־אִישׁ יְהוּדָה וַיֹּאמֶר
עֲשֶׂר־יָדוֹת לִי בַּמֶּלֶךְ וְגַם־בְּדָוִד אֲנִי מִמְּךָ
וּמַדּוּעַ אַקַּלְתָּנִי וְלֹא־הָיָה דְבָרִי רִאשׁוֹן לִי
לְהָשִׁיב אֶת־מַלְכִּי וַיִּקְשׁ דְּבַר־אִישׁ יְהוּדָה מִדְּבַר
אִישׁ יִשְׂרָאֵל׃

כ

1 ¶ וְשָׁם נִקְרָא אִישׁ בְּלִיַּעַל וּשְׁמוֹ שֶׁבַע
בֶּן־בִּכְרִי אִישׁ יְמִינִי וַיִּתְקַע בַּשּׁוֹפָר וַיֹּאמֶר אֵין־לָנוּ
חֵלֶק בְּדָוִד וְלֹא־נַחֲלָה לָנוּ בְּבֶן־יִשַׁי אִישׁ לְאֹהָלָיו
יִשְׂרָאֵל׃

2 ¶ וַיַּעַל כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל מֵאַחֲרֵי דָּוִד אַחֲרֵי שֶׁבַע
בֶּן־בִּכְרִי וְאִישׁ יְהוּדָה דָּבְקוּ בְמַלְכָּם מִן־הַיַּרְדֵּן
וְעַד־יְרוּשָׁלִָם׃

3 ¶ וַיָּבֹא דָוִד אֶל־בֵּיתוֹ יְרוּשָׁלִַם וַיִּקַּח הַמֶּלֶךְ אֶת־
עֲשֶׂר נָשִׁים פִּלַגְשִׁים אֲשֶׁר הִנִּיחַ לְשָׁמוֹר הַבָּיִת
וַיִּתְּנֵם בֵּית־מִשְׁמָרֶת וַיְכַלְכְּלֵם וְאֵלֵיהֶם לֹא־בָא
וַתִּהְיֶינָה צְרוּרוֹת עַד־יוֹם מוֹתָן אַלְמְנוּת חַיּוּת׃

4 ¶ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־עֲמָשָׂא הַזְעֶק־לִי אֶת־אִישׁ־
יְהוּדָה שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְאַתָּה פֹּה עֲמֹד׃

5 ¶ וַיֵּלֶךְ עֲמָשָׂא לְהַזְעִיק אֶת־יְהוּדָה וַיֹּאחַר
מִן־הַמּוֹעֵד אֲשֶׁר יָעַד־לוֹ׃

6 ¶ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אֲבִישַׁי עַתָּה יָרַע לָנוּ שֶׁבַע
בֶּן־בִּכְרִי מִן־אַבְשָׁלוֹם אַתָּה קַח אֶת־עַבְדֵי
אֲדֹנֶיךָ וּרְדָף אַחֲרָיו פֶּן־יִמְצָא לוֹ עָרִים בְּצֻרוֹת
וְהִצִּיל עֵינֵנוּ׃

42 ¶ Et respondit omnis vir Iuda ad viros Israel: Quia mihi propior est rex: cur irasceris super hac re? Nunquid comedimus aliquid ex rege, aut munera nobis data sunt?

43 ¶ Et respondit vir Israel ad viros Iuda, & ait: Decem partibus maior ego sum apud regem, magisque ad me pertinet Dauid quàm ad te. Cur fecisti mihi iniuriã, & non mihi nunciatum est priori vt reducerem regem meum? Durius autem responderunt viri Iuda viris Israel.

CAP. XX.

1 ACcidit quoq; vt ibi esset vir belial nomine Syba filius Bochri vir Iemineus, & cecinit buccina & ait: Non est nobis pars in Dauid, neque hæreditas in filio Isai. reuertere in tabernacula tua Israel.

2 ¶ Et separatus est omnis Israel à Dauid, secutusque est Syba filium Bochri. Viri autem Iuda adhæserunt regi suo à Iordane vsque Ieruſalem.

3 ¶ Cumque venisset rex in domum suã in Ieruſalem, tulit decem mulieres concubinas quas dereliquerat ad custodiendam domum, & tradidit eas in custodiam alimenta eis præbens. Et non est ingressus ad eas, sed erant clausæ vsq; in diem mortis suæ in viduitate viuentes.

4 ¶ Dixit autem rex Amasæ: Conuoca mihi omnes viros Iuda in diem tertium, & tu adesto præsens.

5 ¶ Abiit ergo Amasa vt conuocaret Iudam, & moratus est extra placitum quod Dei constituerat rex.

6 ¶ Ait autem Dauid ad Abisai: Nunc magis afflicturus est nos Syba filius Bochri, quàm Absalom. Tolle ergo seruos domini tui, & persequere eum, ne forte inueniat ciuitates munitas, & effugiat nos.

42 ¶ Et responderunt viri Iuda viris Israel, & dixerunt: Quia appropinquat nobis rex. et quare iratus es de sermone hoc? nunquid comedentes comedimus aliquem cibum ex rege, vel munus dedit nobis?

43 ¶ Et responderunt viri Israel ad viros Iuda, & dixerunt: Decem mihi manus in rege, & in Dauid sum supra te. & cur iniuriam fecisti mihi, & non factum est verbum meum prius vt reducerem regem meum? & durius visum est verbum virorum Iuda magis quàm verbum virorum Israel.

CAP. XX.

ET ibi occurrit vir filius pestilens, & nomen ei Sabee filius Bochori vir femini, & cecinit buccina, & ait: Non est nobis pars in Dauid, neque hæreditas in filio Iesse: eamus vnusquisque in tabernacula sua Israel.

2 ¶ Et ascendit omnis vir Israel à tergo Dauid post Sabee filium Bochori. at viri Iuda adhæserunt ad regem suum à Iordane & vsque ad Hierusalem.

3 ¶ Et ingressus est Dauid in domum suam in Hierusalem, & tulit rex decem mulieres concubinas suas, quas dereliquerat ad custodiendam domum suam, & tradidit eas in domum custodiæ, & aluit eas: & ad eas non est ingressus, & erant conclusæ vsque ad diem mortis suæ viduæ viuentes.

4 ¶ Et dixit rex ad Amassa: Conuoca mihi viros Iuda in tribus diebus: tu autem hic sta.

5 ¶ Et abiit Amassa vt nunciaret Iuda, & moratus est à tempore quod constituerat ei Dauid.

6 ¶ Et ait Dauid ad Abessa: Nunc malefaciet nobis Sabee filius Bochori magis quàm Absalom. & nunc tolle tecum seruos domini tui, & persequere post eum, vt non inueniat sibi ciuitates munitas, & inumbret oculos nostros.

42 ¶ καὶ ἀπεκρίθησαν ἄνδρες ἰούδα τοῖς ἀνδράσιν ἰσραὴλ, καὶ εἶπον, ὅτι ἐγγίζει ἡμῖν ὁ βασιλεύς. καὶ ἵνατί τοῦτο ἐθυμώθης σὺ περὶ τοῦ λόγου τούτου; ἢ ἐδιάσαντες βεβρώκαμέν τι βρῶμα παρὰ τοῦ βασιλέως, ἢ δόμα δέδωκεν ἡμῖν;

43 ¶ καὶ ἀπεκρίθησαν ἄνδρες ἰσραὴλ πρὸς τοὺς ἄνδρας ἰούδα καὶ εἶπον, δέκα μοι χεῖρες ἐν τῷ βασιλεῖ, καί γε ἐν τῷ δαυὶδ εἰμὶ ὑπὲρ σέ. καὶ τί ὅτι ὕβρισάς με, καὶ οὐκ ἐχλήθη τὸ ῥῆμά μου πρῶτον ἐν ὑπερβάσει τὸν βασιλέα μου; καὶ ἐσκληρύνθη τὸ ῥῆμα ἀνδρῶν ἰούδα ὑπὲρ τὸ ῥῆμα ἀνδρῶν ἰσραήλ.

κ'.

1 ¶ Καὶ ἐκεῖ ἀπελύσα ἀνὴρ υἱὸς λοιμός, καὶ ὄνομα αὐτῷ Σαβεαὶ υἱὸς βοχορὶ ἀνὴρ ἰεμινί, καὶ ἐσάλπισε σάλπιγγι, καὶ εἶπεν, οὐκ ἔστιν ἡμῖν μερὶς ἐν δαυὶδ, οὐδὲ κληρονομία ἐν υἱῷ ἰεσσαί· πορευσώμεθα ἕκας ἐπὶ τὰ σκηνώματα αὐτοῦ ἰσραήλ.

2 ¶ καὶ ἀνέβησαν πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ ἀπὸ ὄπισθεν δαυὶδ, ὀπίσω Σαβεαὶ υἱοῦ βοχορί. ἀνδρες ἰούδα προσεκολλήθησαν πρὸς τὸν βασιλέα αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ἰορδάνου καὶ ἕως τῆς ἱερουσαλήμ.

3 ¶ καὶ εἰσῆλθε δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς τὰς δέκα γυναῖκας τὰς παλλακὰς αὐτοῦ, ἃς κατέλιπε φυλάσσειν τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτὰς εἰς οἶκον φυλακῆς, καὶ διέτρεφεν αὐτάς, καὶ πρὸς αὐτὰς οὐκ εἰσῆλθε, καὶ ἦσαν συνεχόμεναι ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτῶν χήρας ζῶσας.

4 ¶ καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἀμασά, βόησόν μοι ἄνδρας ἰούδα, ἐν τρισὶν ἡμέραις, σὺ δὲ ἐνταῦθα στήθι.

5 ¶ καὶ ἐπορεύθη ἀμασὰ βραδύνειν τὴν ἰούδα, καὶ ἐχρόνισεν ὑπὲρ τὸν καιρὸν οὗ ἐτάξατο αὐτῷ δαυίδ.

6 ¶ καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἀβεσά, νῦν κακοποιήσει ἡμᾶς Σαβεαὶ υἱὸς βοχορὶ ὑπὲρ ἀβεσαλώμ. καὶ νῦν λάβε μετὰ σεαυτοῦ τοὺς παῖδας τοῦ κυρίου σου, καὶ καταδίωκε ὀπίσω αὐτοῦ, ὅπως μὴ εὕρῃ ἑαυτῷ πόλεις ὀχυρὰς, καὶ σκιάσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

42 Et respondit omnis homo Iehudah homini Israel, Quia propinquior est mihi rex quàm tibi: & ad quid duru est tibi propter verbũ istud? nunquid comedendo comedimus ex diuitiis regis? num donum numeranit nobis?

43 Et respondit homo Israel homini Iehudah & dixit: Decem partes sunt mihi in rege, & etiam Dauid volumus plusquã te; & vt quid contempsisti nos? & non fuit verbum meum prius mihi ad reducendum regem meum? & durius fuit verbum hominis Iehudah verbo hominis Israel.

CAP. XX.

ET ibi exita venit vir improbus, & nomen eius erat Sebagh filius Bichri, vir ex tribu Biniamin; & clanxit buccina, & dixit: Non est nobis pars in Dauid, nec hæreditas nobis in filio Isai: quisque ad habitacula sua Israel.

2 Et ascendit omnis homo Israel de-post Dauid, vt irent post Sebagh filium Bichri: & homines Iehudah associauerunt se cum rege suo à Iardene & vsque ad Ieruſalem.

3 Et venit Dauid in domum suam in Ieruſalem, & accepit rex decem mulieres concubinas, quas reliquerat ad custodiendum domũ, & constituit illas in domo custodiæ; & aluit eas: & ad eas non intrauit, & fuerunt custoditæ & vocatæ vsque ad diem mortis suæ viduæ viri ipsarum superstitis.

4 Et dixit rex ad Ghamassa: Congrega ante me homines Iehuda *intra* tres dies, & tu hic sta.

5 Et iuit Ghamassa vt congregaret domum Iehudah, & moratus est vltra tempus quod dixerat illi.

6 Et dixit Dauid ad Abisai: Nunc ne fortè peius faciat nobis Sebagh filius Bichri quàm Absalom, quæso accipe seruos domini tui, & persequere post illum, ne fortè inueniat sibi vrbes munitas, & affligat nos.

תרגום יונתן

42 וַאֲמַר כָּל אֱנָשׁ יְהוּדָה עַל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל אֲרֵי קָרִיב לִי מַלְכָּא מִדִּילָךְ וְלְמָה דְנָן תַּקֵּף לָךְ עַל פִּתְגָמָא הָדֵין הֲמִיכֵל אֲכִילְנָא מִן נִכְסֵי מַלְכָּא אוֹ מַתְנָן יְהַב לָנָא׃

43 וַאֲתֵיב אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל יַת אֱנָשׁ יְהוּדָה וַאֲמַר לְהוֹן עֲשָׂרָה חוּלָקִין אִיתַי לִי בְּמַלְכָּא וְאַף בְּדָוִד אֲנָא רַעְיָנָא מִנְּכוֹן אֲמַאי אַזְלַלְתּוּנִי וְלָא הֲוָה פִּתְגָמִי קַדְמַיְתָא לִי לְאָתָבָא יַת מַלְכִּי וְתַקִּיף פִּתְגָם אֱנָשׁ יְהוּדָה מִפִּתְגָם אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל׃

כ

1 וְשַׁמָּא אִתְקְרֵי גְּבַר רְשִׁיעַ שְׁמֵיהּ שֶׁבַע בַּר בִּכְרִי גִּבָּרָא מִשִּׁבְטָא דְבִנְיָמִן וְתָקַע בְּשׁוֹפָרָא וַאֲמַר לֵית לָנָא חוּלָק בְּדָוִד וְלָא אַחְסָנָא לָנָא בְּבַר יִשַׁי גְּבַר לְמַשְׁרְיָתְהִי יִשְׂרָאֵל׃

2 וּסְלִיק כָּל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל מִבָּתַר דָּוִד לְמֵיזַל בָּתַר שֶׁבַע בַּר בִּכְרִי וַאֲנָשׁ יְהוּדָה דְבָקוּ בְּמַלְכְּהוֹן מִן יַרְדְּנָא וְעַד יְרוּשְׁלֶם׃

3 וַאֲתָא דָוִד לְבֵיתֵהּ דִּירוּשְׁלֶם וְדַבַּר מַלְכָּא יַת עֲשַׂר נְשִׁין פִּלַגְשִׁין דְּשַׁבֵּיק לְמִטַּר בֵּיתָא וּפְקִידִנִּין בְּבֵיתָא דְאִתְפְּקִידָא וְזָנֵינִין בְּבֵיתָא וְלָא עָאל לְוָתְהוֹן וַהֲוָה אִתְכְּנִישָׁן עַד יוֹם מוֹתְהוֹן אַרְמְלָן דְּבַעְלְהוֹן קַיְמִין׃

4 וַאֲמַר מַלְכָּא לַעֲמָשָׂא כְּנוֹשׁ קֳדָמַי יַת אֱנָשׁ יְהוּדָה הַלְכָא יוֹמִין וְאַתְּ הָכָא קוֹם׃

5 וַאֲזַל עֲמָשָׂא לְסַכָּכָשׁ יַת בֵּית יְהוּדָה וְאוֹחַר מִן זִמְנָא דַאֲמַר לֵיהּ׃

6 וַאֲמַר דָּוִד לַאֲבִישַׁי כְּעַן יְבַאֵשׁ לָנָא שֶׁבַע בַּר בִּכְרִי מִן אַבְשָׁלוֹם וְכַעַן רַבּוֹנָךְ יְרַדֵּף בָּתְרוֹהִי דִּילְמָא יְשַׁכַּח לֵיהּ קִרְוִין

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 * וַיֵּצְאוּ אַחֲרָיו אַנְשֵׁי יוֹאָב וְהַכְּרֵתִי וְהַפְּלֵתִי וְכָל־
הַגִּבּוֹרִים וַיֵּצְאוּ מִירוּשָׁלַם לִרְדֹּף אַחֲרֵי שֶׁבַע
בֶּן־בִּכְרִי׃
8 * הֵם עִם־הָאֶבֶן הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן וַעֲמָשָׂא
בָא לִפְנֵיהֶם וְיוֹאָב חָגוּר מִדּוֹ לְבֻשׁוֹ וְעָלָו חָגוּר חֶרֶב
מְצֻמֶּדֶת עַל־מָתְנָיו בְּתַעֲרָה וְהוּא יֵצֵא וַתִּפֹּל׃
9 * וַיֹּאמֶר יוֹאָב לַעֲמָשָׂא הֲשָׁלוֹם אַתָּה אָחִי וַתֹּחֶז
יַד־יְמִין יוֹאָב בִּזְקַן עֲמָשָׂא לִנְשָׁק־לוֹ׃
10 * וַעֲמָשָׂא לֹא־נִשְׁמַר בַּחֶרֶב אֲשֶׁר בְּיַד־יוֹאָב
וַיַּכֵּהוּ בָּהּ אֶל־הַחֹמֶשׁ וַיִּשְׁפֹּךְ מֵעָיו אַרְצָה וְלֹא־
שָׁנָה לוֹ וַיָּמֹת וְיוֹאָב וַאֲבִשַׁי אָחִיו רָדַף אַחֲרֵי
שֶׁבַע בֶּן־בִּכְרִי׃
11 * וְאִישׁ עָמַד עָלָיו מִנַּעֲרֵי יוֹאָב וַיֹּאמֶר מִי אֲשֶׁר
חָפֵץ בְּיוֹאָב וּמִי אֲשֶׁר לְדָוִד אַחֲרֵי יוֹאָב׃
12 * וַעֲמָשָׂא מִתְגֹּלֵל בַּדָּם בְּתוֹךְ הַמְּסִלָּה וַיַּרְא
הָאִישׁ כִּי־עָמַד כָּל־הָעָם וַיַּסֵּב אֶת־עֲמָשָׂא מִן־
הַמְּסִלָּה הַשָּׂדֶה וַיַּשְׁלֵךְ עָלָיו בֶּגֶד כַּאֲשֶׁר רָאָה
כָּל־הַבָּא עָלָיו וְעָמָד׃
13 * כַּאֲשֶׁר הֹנָּה מִן־הַמְּסִלָּה עָבַר כָּל־אִישׁ אַחֲרֵי
יוֹאָב לִרְדֹּף אַחֲרֵי שֶׁבַע בֶּן־בִּכְרִי׃
14 * וַיַּעֲבֹר בְּכָל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָבֵלָה וּבֵית מַעֲכָה
וְכָל־הַבֵּרִים וַיִּקָּלֵהוּ וַיָּבֹאוּ אַף־אַחֲרָיו׃
15 * וַיָּבֹאוּ וַיָּצֻרוּ עָלָיו בְּאָבֵלָה בֵּית הַמַּעֲכָה וַיִּשְׁפְּכוּ
סֹלְלָה אֶל־הָעִיר וַתַּעֲמֹד בַּחֵל וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אֶת־
יוֹאָב מַשְׁחִיתִם לְהַפִּיל הַחוֹמָה׃
16 * וַתִּקְרָא אִשָּׁה חֲכָמָה מִן־הָעִיר שִׁמְעוּ שִׁמְעוּ
אִמְרוּ־נָא אֶל־יוֹאָב קְרַב עַד־הֵנָּה וַאֲדַבְּרָה אֵלֶיךָ׃
17 * וַיִּקְרַב אֵלֶיהָ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַאַתָּה יוֹאָב וַיֹּאמֶר
אָנִי וַתֹּאמֶר לוֹ שְׁמַע דִּבְרֵי אֲמָתֶךָ וַיֹּאמֶר שֹׁמֵעַ
אָנֹכִי׃

7 *Egressi sunt ergo cũ eo viri Ioab, Cerethi
quoq; & Phelethi, & omnes robusti exie-
runt de Ierusalem ad ꝑsequendum Syba
8 filium Bochri. *Cumq; illi essent iuxta la-
C pidem grandem qui est in Gabaõ, Amasa
veniens occurrit eis. Porrò Ioab vestitus
erat tunica stricta ad mensurã habitus sui,
& desup accinctus gladio depẽdente vsq;
ad ilia in vagina, qui fabricatus leui motu
9 egredi poterat & percutere. *Dixit itaque
Ioab ad Amasam: Salue mi frater. Et te-
nuit manu dextra mẽtũ Amasæ, quasi os-
10 culans eum. *Porrò Amasa nõ obseruauit
gladium quem habebat Ioab, qui percus-
sit eum in latere, & effudit intestina eius
in terrã, & mortuus est: nec secundũ vul-
nus apposuit. Ioab autem & Abisai frater
eius persecuti sunt Siba filium Bochri.
11 *Intereà quidam viri cùm stetissent iuxta
cadauer Amasę de sociis Ioab, dixerũt: Ec-
D ce qui esse voluit pro Ioab comes Dauid.
12 *Amasa autem conspersus sanguine iace-
bat in media via. Vidit hoc quidam vir q̃
subsisteret omnis populus ad videndum
eũ, & amouit Amasam de via in agrũ, o-
peruitq; eum vestimento, ne subsisterent
13 transeuntes propter eum. *Amoto ergo il-
lo de via, transibat omnis vir sequens Ioab
14 ad persequendũ Siba filium Bochri. *Por-
rò ille transierat ꝑ omnes tribus Israel vs-
E que in Abelan & in Bethmacha, omnes-
que viri electi congregati fuerant ad eum.
15 *Venerunt itaque & oppugnabant eum
in Abela & in Bethmacha, & circunde-
derunt munitionibus ciuitatem, & obses-
sa est vrbs. omnis autem turba quæ erat
cum Ioab, moliebatur destruere muros.
16 *Et exclamauit mulier sapiens de ciui-
tate. Audite, audite, dicite Ioab: Appro-
pinqua huc, & loquar tecum.
17 *Qui cùm accessisset ad eam, ait illi:
Tu es Ioab? & ille respondit: Ego. ad
quem sic locuta est: Audi sermones an-
cillæ tuæ. qui respondit: Audio.

תרגום יונתן

7 ונפקו בתרוהי גברי יואב וקשתיא וקלעיא וכל גבריא ונפקו מירושלם למרדף בתר שבע בר בכרי׃
8 אינון עם אבנא רבתא דבגבעון ועמשא אתא לאפיהון ויואב אסיר מזרז לבושוהי ועלוהי איספנקי חרב מזרזא על חרציה בנדנה
ונפקא אזיל ונפק׃
9 ואמר יואב לעמשא השלם את אחי ואחדה יד ימין יואב בדיקנא דעמשא למנשק ליה׃
10 ועמשא לא אסתמר בחרבא די ביד יואב ומחהי בה בסטר ירכיה ושפך מעוהי לארעא ולא תנא ליה ומית ויואב ואבישי אחוהי
רדף בתר שבע בר בכרי׃
11 וגברא קם עילוהי מעלימי יואב ואמר מן דרעי ביואב ומן דלדוד בתר יואב׃
12 ועמשא מטרף בדמא בגו כבשא וחזא גברא ארי קם כל עמא ואסחר ית עמשא מן כבשא לחקלא ורמא עלוהי לבושא כד חזא
ארי עלוהי וקאים׃
13 כד אפכיה מן כבשא עבר כל גברא בתר יואב למרדף בתר שבע בר בכרי׃
14 ועבר בכל שבטיא דישראל לאבל ובית מעכה וכל בירין ואתכנישו ואתו אף אינון בתרוהי׃
15 ואתו ואדו עלוהי באבל בית מעכה וצברו מליתא על קרתא ואקפה משרין וכל עמא דעם יואב מתעשתין לחבלא שורא׃
16 וקרת אתתא חכימתא מן קרתא שמעו שמעו אמרו כען ליואב קרב עד הכא ואמלל עמך׃
17 וקריב לותה ואמרת אתתא האת יואב ואמר אנא ואמרת ליה שמע פתגמי אמתך ואמר שמע אנא׃

*Et egressi sunt post eum viri Ioab, et Che- 7
rethi, & Pheleti, et omnes robusti ex Hierusa-
lem. & persecuti sunt post Sabee filiũ Bochori.
*Et illi erant iuxta lapidem grandem qui in 8
Gabaon. & Amassa venit contra faciem eo-
rum. & Ioab cinctus erat tunica, veste sua su-
per se, & super eam accinctus gladio ancipite
super ilia sua in vagina sua: & gladius egres-
sus est, & cecidit.
*Et dixit Ioab Amessa: Si vales tu frater 9
mi? & tenuit Ioab manu dextera mentum A-
messa vt oscularetur eum.
*Et Amessa non custodiuit se à gladio qui e- 10
rat in manu Ioab. & percussit eum in eo Ioab
super inguine, & effudit intestina eius super
terram, & non secundò percussit eum, et mor-
tuus est. & Ioab & Abessa frater eius perse-
cuti sunt post Sabee filium Bochori.
*Et vir stetit iuxta eum de pueris Ioab: et 11
dixit: Quis est qui vult Ioab, & quis Dauid?
post Ioab.
*Et Amessa mortuus est, & commixtus in 12
sanguine suo in media via. & vidit vir quòd
subsisteret omnis populus: & proiecit Amessa
de via in agrum, & proiecit super eum vesti-
mentum; quia vidit quòd omnis qui veniebat
subsistebat super eum.
*Et factum est quando amouit Amessa de 13
via, transiit omnis populus post Ioab vt perse-
queretur post Sabee filium Bochori.
*Et trãsiit in omnes tribus Israel, in Abela 14
et Bethmaaca. & omnes ciuitates congregatæ
sunt, & veniunt post eum. *Et venerunt 15
& obsederunt eum in Abel & Bethmaaca. &
iecerunt vallum contra ciuitatem, & stetit in
valle. & omnis populus qui cum Ioab, cogita-
bant destruere murum.
*Et exclamauit mulier sapiens de ciuitate, 16
& dixit: Audite iam audite: dicite iam Ioab
vt appropinquet huc vsque, & loquar ad
eum. *Et accessit Ioab ad eam: & ait 17
mulier: Es tu Ioab? & dixit: Ego. & dixit:
Audi iam verba ancillæ tuæ. & dixit: Audio
ego: dic.

7 * καὶ ἐξῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ ἄνδρες ἰωάβ, καὶ ὁ χερεθὶ
καὶ ὁ φελετὶ καὶ πάντες τοὺς δυνατοὺς ἐξ ἱερουσαλήμ. καὶ
κατεδίωξαν ὀπίσω σαβεαὶ υἱοῦ βοχορί.
8 * καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρὰ τὸν λίθον τὸν μέγαν τὸν ἐπὶ γα-
βαών. καὶ ἀμεσσὰ παρεγένετο κατὰ πρόσωπον αὐτῶν. καὶ
ἰωὰβ περιεζωσμένος μανδύαν, τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἐπ' αὐ-
τόν, καὶ ἐπ' αὐτῷ περιεζωσμένος μάχαιραν ἀμφήκη
ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ ἐν τῷ κολεῷ αὐτῆς. καὶ ἡ μάχαιρα
ἐξῆλθε καὶ ἔπεσε.
9 * καὶ εἶπεν ἰωὰβ τῷ ἀμεσσά, εἰ ὑγιαίνεις σὺ ἀδελφέ
μου; καὶ κατέσχεν ἰωὰβ τῇ χειρὶ τῇ δεξιᾷ τοῦ πώγωνος
ἀμεσσὰ τοῦ φιλῆσαι αὐτόν.
10 * καὶ ἀμεσσὰ οὐκ ἐφυλάξατο ἀπὸ τῆς μαχαίρας τῆς ἐν
τῇ χειρὶ ἰωάβ. καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν αὐτῇ ἰωὰβ ἐπὶ τὴν
ψύαν, καὶ ἐξέχεεν τὰ ἔντερα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν καὶ οὐκ
ἐδευτέρωσεν αὐτῷ, καὶ ἀπέθανε. καὶ ἰωὰβ καὶ ἀβεσσὰ ὁ ἀ-
δελφὸς αὐτοῦ κατεδίωκον ὀπίσω σαβεαὶ υἱοῦ βοχορί.
11 * καὶ ἀνὴρ ἐπέστη ἐπ' αὐτὸν τῶν παιδαρίων ἰωάβ. καὶ εἶπε,
τίς ὁ βουλόμενος ἰωάβ, καὶ τίς τῷ δαυίδ, ὀπίσω τοῦ ἰωάβ.
12 * καὶ ἀμεσσὰ τεθνηκὼς καὶ πεφυρμένος ἐν τῷ αἵμα-
τι αὐτοῦ ἐν μέσῃ τῇ ὁδῷ. καὶ εἶδεν ἀνὴρ ὅτι εἱστήκει πᾶς ὁ
λαός, καὶ ἀπέρριψε τὸν ἀμεσσὰ ἐκ τῆς τρίβου εἰς ἀγρόν,
καὶ ἀπέρριψεν ἐπ' αὐτὸν ἱμάτιον, ὅτι εἶδεν ὅτι πᾶς ὁ ἐρ-
χόμενος ἵστατο ἐπ' αὐτόν.
13 * καὶ ἐγένετο ὅτε μετέστησε τὸν ἀμεσσὰ ἀπὸ τῆς τρίβου,
παρῆλθε πᾶς ὁ λαὸς ὀπίσω ἰωὰβ καταδιώκειν ὀπίσω σα-
14 βεαὶ υἱοῦ βοχορί. * καὶ διῆλθεν εἰς πάσας τὰς φυ-
λὰς τοῦ ἰσραήλ, εἰς ἀβηλὰ καὶ βαιθμαακά. καὶ πᾶσαι
αἱ πόλεις ἐξεκκλησιάσθησαν· καὶ παραγίνονται ὀπίσω
15 αὐτοῦ. * καὶ παρεγένοντο καὶ περιεκάθησαν αὐτὸν ἐν
τῇ ἀβὲλ καὶ βαιθμαακά. καὶ ἔβαλον χάρακα ἐπὶ τὴν
πόλιν, καὶ ἔστη ἐν τῷ περιτειχίσματι· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ
μετὰ ἰωὰβ ἐνενόουν καταβαλεῖν τὸ τεῖχος.
16 * καὶ ἐβόησε γυνὴ σοφὴ ἐκ τῆς πόλεως καὶ εἶπεν, ἀ-
κούετε δὴ ἀκούετε, εἴπατε δὴ τῷ ἰωὰβ ἐγγίσαι ὡς ὧδε, καὶ
17 λαλήσω πρὸς αὐτόν. * καὶ ἤγγισεν ἰωὰβ πρὸς
αὐτήν. καὶ εἶπεν ἡ γυνή, εἰ σὺ ἰωάβ; καὶ εἶπεν, ἐγώ. καὶ
εἶπεν, ἄκουε δὴ σοῦ λόγους τῆς δούλης σου. καὶ εἶπεν, ἀ-
κούω ἐγώ, λέγε.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

7 Et exierunt post illum viri Ioab, & iaculatores, & fundibularij & omnes robusti, & exierunt ex Ierusalem ad persequendum post Sebagh filium Bichri.
8 Illi erant apud petram magnam quæ est in Gibghon, & Ghamasa venit ante eos: & Ioab erat accinctus lumbari vestimentorum suorum, & super illud cingulum gladij accincti super lumbos eius in vagina sua, & ipse ambulans impegit.
9 Et dixit Ioab ad Ghamasa: Num saluus es frater mi? & apprehendit manus dextra Ioab barbam Ghamasa vt oscularetur illum.
10 Et Ghamasa non obseruabat se à gladio qui erat in manu Ioab; & percussit eum illo in latere femoris illius, & effudit intestina eius in terram: & non iterauit illi, & mortuus est. & Ioab & Abisai frater eius sequutus est post Sebagh filium Bichri.
11 Et vir stetit iuxta illum de adolescentibus Ioab, & dixit: Quis est qui sibi complaceret in Ioab, & quis est qui esset Dauidi post Ioab?
12 Et Ghamasa iacebat in sanguine in medio stratæ: & vidit vir quòd subsisteret omnis populus, & auertit Ghamasa de strata in agrum, & iniecit super illum vestimentum, quando vidit omnem, qui veniebat super illum, subsistentem.
13 Quando auertit illum ex strata, transiuit omnis vir post Ioab ad persequendum post Sebagh filium Bichri.
14 Et transiuit per omnes tribus Israel vsque ad Abel & Beth Maghacah, & omnia loca Berin: & congregati sunt & venerunt etiam ipsi post illum.
15 Et venerunt & coarctauerunt illum in Abel & Beth-Maghacah, & aceruarunt aggerem super vrbem, & obsederunt eam castra, & omnis populus qui erat cum Ioab cogitabant destruere murum.
16 Et clamauit mulier sapiens ex vrbe: Audite, audite, dicite quæso ad Ioab: Accede hucusque, & loquar tecum.
17 Et accessit ad illam: & dixit mulier: Num tu Ioab? & dixit: Ego sum. & dixit illi: Audi verba ancillæ tuæ. & dixit: Audio ego.

Universidad de Deusto
Biblioteca

18 * וַתֹּאמֶר לֵאמֹר דָּבֹר יְדַבְּרוּ בָרִאשֹׁנָה לֵאמֹר שָׁאוֹל יִשְׁאֲלוּ בְאָבֵל וְכֵן הֵתַמּוּ׃

19 * אָנֹכִי שְׁלֻמֵי אֱמוּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתָּה מְבַקֵּשׁ לְהָמִית עִיר וְאֵם בְּיִשְׂרָאֵל לָמָּה תְבַלַּע נַחֲלַת יְהוָה׃

20 * וַיַּעַן יוֹאָב וַיֹּאמֶר חָלִילָה חָלִילָה לִי אִם־אֲבַלַּע וְאִם־אַשְׁחִית׃

21 * לֹא־כֵן הַדָּבָר כִּי אִישׁ מֵהַר אֶפְרַיִם שֶׁבַע בֶּן־בִּכְרִי שְׁמוֹ נָשָׂא יָדוֹ בַּמֶּלֶךְ בְּדָוִד תְּנוּ־אֹתוֹ לְבַדּוֹ וְאֵלֵכָה מֵעַל הָעִיר וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל־יוֹאָב הִנֵּה רֹאשׁוֹ מְשֻׁלָּךְ אֵלֶיךָ בְּעַד הַחוֹמָה׃

22 * וַתָּבוֹא הָאִשָּׁה אֶל־כָּל־הָעָם בְּחָכְמָתָהּ וַיְכָרְתוּ אֶת־רֹאשׁ שֶׁבַע בֶּן־בִּכְרִי וַיַּשְׁלִכוּ אֶל־יוֹאָב וַיִּתְקַע בַּשֹּׁפָר וַיָּפֻצוּ מֵעַל־הָעִיר אִישׁ לְאָהֳלָיו וְיוֹאָב שָׁב יְרוּשָׁלַ͏ִם אֶל־הַמֶּלֶךְ׃

23 * וְיוֹאָב אֶל־כָּל־צְבָא יִשְׂרָאֵל וּבְנָיָה בֶן־יְהוֹיָדָע עַל־הַכְּרֵתִי וְעַל־הַפְּלֵתִי׃

24 * וַאֲדֹרָם עַל־הַמַּס וִיהוֹשָׁפָט בֶּן־אֲחִילוּד הַמַּזְכִּיר׃

25 * וְשֵׁיָא סֹפֵר וְצָדוֹק וְאֶבְיָתָר כֹּהֲנִים׃

26 * וְגַם עִירָא הַיָּאִרִי הָיָה כֹהֵן לְדָוִד׃

כא

1 * וַיְהִי רָעָב בִּימֵי דָוִד שָׁלֹשׁ שָׁנִים שָׁנָה אַחֲרֵי שָׁנָה וַיְבַקֵּשׁ דָּוִד אֶת־פְּנֵי יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־שָׁאוּל וְאֶל־בֵּית הַדָּמִים עַל אֲשֶׁר הֵמִית אֶת־הַגִּבְעֹנִים׃

2 * וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ לַגִּבְעֹנִים וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם וְהַגִּבְעֹנִים לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה כִּי אִם־מִיתֶר הָאֱמֹרִי וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נִשְׁבְּעוּ לָהֶם וַיְבַקֵּשׁ שָׁאוּל לְהַכֹּתָם בְּקִנְאָתוֹ לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה׃

18 * Rursumque illa, Sermo, inquit, dicebatur in veteri puerbio: Qui interrogant interrogent in Abela, & sic proficiebant.

19 * Nonne ego sum quæ respondeo veritatem in Israel? & tu quæris subuertere ciuitatem, & euertere matrem in Israel? Quare præcipitas hæreditatem Domini?

20 * Respondensque Ioab ait: Absit, absit hoc à me, non præcipito neque demolior.

21 * Nō se sic habet res. sed homo de monte Ephraim, Syba filius Bochri cognomine, leuauit manum suam contra regē Dauid. tradite illum solum, & recedemus à ciuitate. Et ait mulier ad Ioab: Ecce caput eius mittetur ad te per murum.

22 * Ingressa est ergo ad omnem populū, & locuta est eis sapienter. Qui abscisum caput Sybæ filij Bochri proiecerunt ad Ioab. Et ille cecinit tuba, & recesserunt ab vrbe, vnusquisque in tabernacula sua. Ioab autem reuersus est Ierusalem ad regem.

23 * Fuit ergo Ioab super omnem exercitum Israel. Banaias autem filius Ioiadæ super Cerethæos & Phelethæos:

24 * Aduram verò super tributa. porrò Iosaphat filius Ahilud à commentariis.

25 * Syba autem scriba. Sadoch verò & Abiathar sacerdotes.

26 * Hyram autem Hyraites erat sacerdos Dauid.

CAP. XXI.

1 A FActa est quoque fames in diebus Dauid tribus annis iugiter. Et consuluit Dauid oraculum Domini. Dixitque Dominus: Propter Saul & domum eius sanguinum, quia occidit Gabaonitas.

2 * Vocatis ergo Gabaonitis, rex dixit ad eos. Porrò Gabaonitæ non erant de filiis Israel, sed reliquiæ Ammorræorum. Filijs quippe Israel iurauerāt eis, & voluit Saul percutere eos zelo quasi pro filiis Israel & Iuda.

18 * Et dixit: Sermo dictus fuit in primis dicentium: Interrogantes interrogabunt in Abel, & sic deficiebant:

19 * Ego sum pacifica firmamentorum Israel, tu autem quæris occidere ciuitatem & metropolin in Israel. quid absorbes hæreditatem Domini?

20 * Et respondit Ioab & ait: Non mihi fiat vt absorbeam. & si demolitus fuero:

21 * Non istud verbum, quoniam vir de monte Ephraim Sabee filius Bochori leuauit manum suam contra regem Dauid. tradite mihi eum solum, & recedam à ciuitate. & dixit mulier ad Ioab: Ecce caput eius proiicietur à muro.

22 * Et abiit mulier ad omnem populum, et locuta est ad omnem ciuitatem iuxta suam prudentiam. & auferunt caput Sabee filij Bochori, & proiciunt illud ad Ioab. & cecinit Ioab in buccina, & disperſus fuit populus à ciuitate vnusquisque in tabernaculum suum. & Ioab reuersus est in Hierusalem ad regem.

23 * At Ioab fuit super omnem exercitum Israel: & Banaas filius Ioiadæ super Cherethi et Phelethi.

24 * Et Adoram super tributa; & Iosaphat filius Achilud à commentariis.

25 * Et Susa scriba: & Sadoc & Abiathar sacerdotes. 26 * Et Iras filius Jari erat sacerdos Dauid.

CAP. XXI.

1 ET facta est fames in diebus Dauid tribus annis, annus adhærens anno. & quærebat Dauid faciem à Domino. & dixit Dominus: Super Saul & super domum eius iniquitas, eo quòd occidit ipse Gabaonitas.

2 * Et vocauit rex Gabaonitas, & dixit ad eos. & Gabaonitæ non erant de filiis Israel, quoniam à reliquiis Amorræorum erāt, & filij Israel iurauerant eis. & quæsiuit Saul pertere eos, cùm zelaret ipse filios Israel & Iuda.

18 * καὶ εἶπε, λόγῳ ἐλαλήθη ἐν πρώτοις λεγόντων, ἐρωτῶντες ἐρωτήσουσιν ἐν ἀβέλ, καὶ οὕτως ἐξέλιπον·

19 * ἐγώ εἰμι εἰρηνικὰ στερεωμάτων ἰσραήλ, σὺ δὲ ζητεῖς θανατῶσαι πόλιν καὶ μητρόπολιν ἐν ἰσραήλ. τί καταπίνεις κληρονομίαν κυρίου;

20 * καὶ ἀπεκρίθη ἰωαὰβ καὶ εἶπε, μή μοι γένοιτο εἰς καταπίομαι. καὶ εἰ διαφθερῶ·

21 * οὐχ οὕτως ὁ λόγος· ὅτι ἀνὴρ ἐξ ὄρους ἐφραὶμ σαβεαὶ υἱὸς βοχορεὶ ὀνόματι τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν βασιλέα δαυίδ. παράδοτέ μοι αὐτὸν μόνον, καὶ ἀπελεύσομαι ἀπὸ τῆς πόλεως. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς ἰωάβ, ἰδοὺ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ῥιφήσεται ἀπὸ τοῦ τείχους.

22 * καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ πρὸς πάντα τὸν λαόν, καὶ ἐλάλησε πρὸς πᾶσαν τὴν πόλιν κατὰ τὴν αὐτῆς φρόνησιν. καὶ ἀφαιροῦσι τὴν κεφαλὴν σαβεαὶ υἱοῦ βοχορεί, καὶ ῥίπτουσιν αὐτὴν πρὸς ἰωάβ. καὶ ἐσάλπισεν ἰωαὰβ ἐν σάλπιγγι, καὶ διεσπάρη ὁ λαὸς ἐκ τῆς πόλεως ἕκας ἐν εἰς τὸ σκηνώμα αὐτοῦ. καὶ ἰωαὰβ ἐπέστρεψεν εἰς ἱερουσαλὴμ πρὸς τὸν βασιλέα.

23 * ὁ δὲ ἰωαὰβ ἦν ἐπὶ πάσης στρατιᾶς ἰσραήλ. καὶ βαναίας υἱὸς ἰωαδὲ ἐπὶ τοῦ χερεθὶ καὶ τοῦ φελετί·

24 * καὶ ἀδωρὰμ ἐπὶ τῶν φόρων. καὶ ἰωσαφὰτ υἱὸς αχιλοὺδ, ὑπομιμνήσκων.

25 * καὶ σουσὰ γραμματεύς· καὶ σαδὼκ καὶ ἀβιαθὰρ ἱερεῖς. 26 * καὶ γειρὰς ὁ ἰαειρὶ ἦν ἱερεὺς τῷ δαυίδ.

κά.

1 * Καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐν ταῖς ἡμέραις δαυὶδ τρία ἔτη, ἐνιαυτὸς ἐχόμενος ἐνιαυτοῦ. καὶ ἐζήτει δαυὶδ τὸ πρόσωπον κυρίου. καὶ εἶπε κύριος, ὅτι σαοὺλ καὶ ὁ οἶκον αὐτοῦ ἡ ἀδικία, διὰ τὸ θανατῶσαι αὐτὸν σὺν γαβαωνίτας.

2 * καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς σὺν γαβαωνίτας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· καὶ οἱ γαβαωνῖται οὐκ ἦσαν ἐν τῶν υἱῶν ἰσραήλ, ὅτι ἀπὸ τῶν καταλοίπων ἀμορραίων ἦσαν, καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ὤμοσαν αὐτοῖς. καὶ ἐζήτησε σαοὺλ παταξαι αὐτοὺς ἐν τῷ ζηλῶσαι αὐτὸν σὺν υἱοῖς ἰσραὴλ καὶ ἰούδα.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et dixit dicendo: Memento nunc id quod scriptum est in libro Legis, vt interrogarent in vrbe antiquitus dicendo, Itane sic fuit tibi vt quæreres in Abel, num pacifici? " Nos pacifici sumus in fidelitate cum Israel, & tu quæris dissipare vrbem quæ est ipsa mutatio magna & mater in Israel: vt quid corrumpes hæreditatem populi Domini?

" Et respondit Ioab & dixit: Absit, absit à me vt corrumpam & dissipem.

" Non sic res est, nam vir de monte domus Ephraim, Sebagh filius Bichri nomen eius, leuauit manum suam in regem Dauid, date illum solum, & abibo de super vrbem. & dixit mulier ad Ioab: Ecce caput eius proicitur tibi de muro.

" Et venit mulier ad omnem populum in sapientia sua, & absciderunt caput Sebagh filij Bichri, & proiecerunt ad Ioab: & clanxit in buccina, & dispersi sunt de super vrbem vnusquisque in ciuitatem suam; & Ioab rediit in Ierusalem ad regem.

" Et Ioab præfectus erat super omnē exercitū Israel, & Benaiah filius Iehoiadagh præfectus super iaculatores & super fundibularios:

" Et Adoniram præfectus super allatores tributorum, & Iehosaphat filius Ahhilud præfectus super monimenta.

" Et Sisa scribas: & Szadok & Abiathar sacerdotes. " Et etiam Ghira qui erat ex Thecoagh, fuit princeps Dauidi.

CAP. XXI.

ET fuit fames in diebus Dauid tribus annis anno post annum, & exorauit Dauid misericordias ab ante Dominum. & dixit Dominus: Propter Saul & propter domum reorum mortis, eo quòd occidit Gibghonæos. ' Et vocauit rex Gibghonæos, & dixit illis: Et Gibghonæi non de filiis Israel erāt, sed ex reliquiis Emoræi; & filij Israel iurauerant illis. & quæsiuit Saul occidere illos dum zelaret pro filiis Israel & Iehudah.

תרגום יונתן

14 ואמרת למימר אדכר כעון מרי דכתיב בחפר אורייתא למשאל בקרתא הקדמין למימר כדין הויה לך למשאל באבל אם משלימין׃
15 אנתא משלימין קחיסנוחא עם ישראל ואת בעי לחבלא קרי דחויא כרך ואמא בישראל למרי תקלקל אחסנת עמא דיוי׃
16 ואמר יואב ואמר חס וחס לי אם אקלקל ואם אחבל׃ 17 לא כן פתגמא צדי גברא מטורא דביה אפרים שבע בר בכרי שמיה
מרד ית מלכותא דבית דוד ית רחבעם ואיתך מעל קרתא ואמרת אתתא ליואב הא רישיה מתרמי לך מן שורא׃
ואתרעת מלכותא לית כל עמא בחכמתהא ופסקו ית רישׁ שבע בר בכרי וארמת אתתא ואתכנדו מעל קרתא גבר לקרויוהי
ותבת לירושלם לות מלכא׃ 23 ויואב משני על כל חילא דישראל ובניה בר יהוידע על כרתיא ועל פלטיא׃
ואדורם משני על מסקי מיסין ויהושפט בר אחילוד מסנא על דכרניא׃
ושיא ספרא וצדוק ואביתר כהנים׃ 26 ואף עירא דמתקוע הוה רב לדוד׃

כא

1 ויהי רעבא ביומי דוד תלת שנין שתא בתר שתא ובעא דוד רחמין מן קדם יי ואמר יי על שאול ועל בית חייבי קטול על דקטל ית
2 וקרא מלכא לגבעוניא ואמר להון וגבעונאי לא מבני ישראל אינון אלהין משיארא אמוראה ובני ישראל קיימו

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 * וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הַגִּבְעֹנִים מָה אֶעֱשֶׂה לָכֶם
וּבַמָּה אֲכַפֵּר וּבָרְכוּ אֶת־נַחֲלַת יְהוָה׃
4 * וַיֹּאמְרוּ לוֹ הַגִּבְעֹנִים אֵין־לִי כֶסֶף וְזָהָב עִם־
שָׁאוּל וְעִם־בֵּיתוֹ וְאֵין־לָנוּ אִישׁ לְהָמִית בְּיִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמֶר מָה־אַתֶּם אֹמְרִים אֶעֱשֶׂה לָכֶם׃
5 * וַיֹּאמְרוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ הָאִישׁ אֲשֶׁר כִּלָּנוּ וַאֲשֶׁר
דָּמָה־לָנוּ נִשְׁמַדְנוּ מֵהִתְיַצֵּב בְּכָל־גְּבֻל יִשְׂרָאֵל׃
6 * יִנָּתֵן לָנוּ שִׁבְעָה אֲנָשִׁים מִבָּנָיו וְהוֹקַעֲנוּם
לַיהוָה בְּגִבְעַת שָׁאוּל בְּחִיר יְהוָה וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ אֲנִי אֶתֵּן׃
7 * וַיַּחְמֹל הַמֶּלֶךְ עַל־מְפִיבֹשֶׁת בֶּן־יְהוֹנָתָן בֶּן־
שָׁאוּל עַל־שְׁבֻעַת יְהוָה אֲשֶׁר בֵּינֹתָם בֵּין דָּוִד
וּבֵין יְהוֹנָתָן בֶּן־שָׁאוּל׃
8 * וַיִּקַּח הַמֶּלֶךְ אֶת־שְׁנֵי בְנֵי רִצְפָּה בַּת־אַיָּה אֲשֶׁר
יָלְדָה לְשָׁאוּל אֶת־אַרְמֹנִי וְאֶת־מְפִיבֹשֶׁת
וְאֶת־חֲמֵשֶׁת בְּנֵי מִיכַל בַּת־שָׁאוּל אֲשֶׁר יָלְדָה
לְעַדְרִיאֵל בֶּן־בַּרְזִלַּי הַמְּחֹלָתִי׃
9 * וַיִּתְּנֵם בְּיַד הַגִּבְעֹנִים וַיֹּקִיעֻם בָּהָר לִפְנֵי יְהוָה
וַיִּפְּלוּ שִׁבְעָתָיִם יָחַד וְהֵם הֻמְתוּ בִּימֵי קָצִיר
בָּרֵאשֹׁנִים תְּחִלַּת קְצִיר שְׂעֹרִים׃
10 * וַתִּקַּח רִצְפָּה בַּת־אַיָּה אֶת־הַשַּׁק וַתַּטֵּהוּ לָהּ אֶל־
הַצּוּר מִתְּחִלַּת קָצִיר עַד נִתַּךְ־מַיִם עֲלֵיהֶם מִן־
הַשָּׁמַיִם וְלֹא־נָתְנָה עוֹף הַשָּׁמַיִם לָנוּחַ עֲלֵיהֶם
יוֹמָם וְאֶת־חַיַּת הַשָּׂדֶה לַיְלָה׃
11 * וַיֻּגַּד לְדָוִד אֵת אֲשֶׁר־עָשְׂתָה רִצְפָּה בַּת־אַיָּה
פִּלֶגֶשׁ שָׁאוּל׃
12 * וַיֵּלֶךְ דָּוִד וַיִּקַּח אֶת־עַצְמוֹת שָׁאוּל וְאֶת־עַצְמוֹת
יְהוֹנָתָן בְּנוֹ מֵאֵת בַּעֲלֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד אֲשֶׁר גָּנְבוּ אֹתָם
מֵרְחֹב בֵּית־שַׁן אֲשֶׁר תְּלוּם · שָׁם · הִפְלִשְׁתִּים בְּיוֹם
הַכּוֹת פְּלִשְׁתִּים אֶת־שָׁאוּל בַּגִּלְבֹּעַ׃

3 * Dixit ergo Dauid ad Gabaonitas: Quid
faciam vobis, & quid erit vestri piaculum
4 vt benedicatis hæreditati Domini? * Dixe-
runtque ei Gabaonitæ: Non est nobis su-
per argento & auro quęstio, sed cōtra Saul
& contra domum eius: neque volumus vt
B interficiatur homo de Israel. Ad quos rex
ait: Quid ergo vultis vt faciam vobis?
5 * Qui dixerunt regi: Virum qui attri-
uit nos & oppressit iniquè, ita delere de-
bemus vt nec vnus quidem residuus sit
de stirpe eius in cunctis finibus Israel.
6 * Dentur nobis septem viri de filiis e-
ius, vt crucifigamus eos Domino in Ga-
baa Saul quondam electi Domino. Et ait
rex: Ego dabo.
7 * Pepercitque rex Miphiboseth filio Io-
nathæ filij Saul propter iusiurandum Do-
mini quod fuit inter Dauid & Ionathan
filium Saul.
8 * Tulit itaque rex duos filios Respha
filiæ Ahia, quos peperit Saul, Armoni &
Miphiboseth, & quinque filios Michol
filię Saul quos genuerat Hadrieli filio Bet
zellai, qui fuit de Molathi:
9 * Et dedit eos in manus Gabaonita-
rum, qui crucifixerunt eos in monte co-
ram Domino. Et ceciderunt hi septem si-
mul occisi in diebus messis primæ inci-
piente messione ordei.
10 * Tollens autem Respha filia Ahia ci-
licium, substrauit sibi supra petram ab
initio messis, donec stillaret aqua su-
C per eos de cælo; & non dimisit aues la-
cerare eos per diem, neque bestias per
noctem.
11 * Et nunciata sunt Dauid quæ fecerat
Respha filia Ahia concubina Saul.
12 * Et abiit Dauid & tulit ossa Saul &
ossa Ionathæ filij eius à viris Iabes Ga-
laad, qui furati fuerant ea de platea
Bethsan, in qua suspenderant eos Phi-
listiim, cùm interfecissent Saul in Gel-
boe.

תרגום יונתן

1 וַאֲמַר דָּוִד לְגִבְעוֹנָאֵי מָה אֶעְבֵּיד לְכוֹן וּבְמָה אֲכַפֵּר וּבָרִיכוּ יַת אַחֲסָנַת עַמָּא דַיְיָ׃ 4 וַאֲמַרוּ לֵיהּ גִּבְעוֹנָאֵי לֵית אֲנַחְנָא בָּרִיכִין
לְמִיסַב כְּסַף וּדְהָב מִן שָׁאוּל וּמִן בֵּיתֵיהּ וְאַף לָא אֲנָשׁ לְמִקְטַל בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲמַר מָה אַתּוּן אֲמָרִין אֶעְבֵּיד לְכוֹן׃ 5 וַאֲמַרוּ לְמַלְכָּא גַּבְרָא
דְּמִיצְיָא וּדְחָשִׁיב עָלָנָא אִישְׁתֵּיצֵינָא מִלְּמֵדַר בְּכָל תְּחוּם אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל׃ 6 יִתְיַהֲבוּן לָנָא שִׁבְעָה גֻּבְרִין מִבְּנוֹהִי וְנִצְלְבוּנוּן קֳדָם
יְיָ בְּגִבְעָתָא דְשָׁאוּל בְּחִירָא דַיְיָ וַאֲמַר מַלְכָּא אֲנָא אֶתֵּן׃ 7 וְחָס מַלְכָּא עַל מְפִיבֹשֶׁת בַּר יְהוֹנָתָן בַּר שָׁאוּל עַל שְׁבוּעֲתָא דַיְיָ דְבֵינֵיהוֹן
בֵּין דָּוִד וּבֵין יְהוֹנָתָן בַּר שָׁאוּל׃ 8 וּנְסִיב מַלְכָּא יַת תְּרֵין בְּנֵי רִצְפָּה בַּת אַיָּה דִילֵידַת לְשָׁאוּל יַת אַרְמֹנִי וְיַת מְפִיבֹשֶׁת וְיַת חֲמֵשֶׁת
בְּנֵי מִיכַל בַּת שָׁאוּל דִילֵידַת לְעַדְרִיאֵל בַּר בַּרְזִלַּי דְמִמְחוֹלַת׃ 9 וּמְחָרִינוּן בְּיַד גִּבְעוֹנָאֵי וּצְלָבוּנוּן בְּטוּרָא קֳדָם יְיָ וּנְפַלוּ שִׁבְעָתְהוֹן כַּחֲדָא וְאִינוּן אִתְקְטָלוּ בְּיוֹמֵי חֲצָדָא בְּקַדְמָאִין בְּשָׁרְיוּת חֲצַד שְׂעָרִין׃
10 וּנְסִיבַת רִצְפָּה בַּת אַיָּה יַת שַׂקָּא וּפַרְסַתֵּיהּ לָהּ עַל טַנְרָא מִשְׁרִיוּת חֲצָדָא עַד דִּנְחַת עֲלֵיהוֹן מִטְרָא מִן שְׁמַיָּא וְלָא שִׁבְקַת עוֹפָא דִשְׁמַיָּא
לְמִנְחַת עֲלֵיהוֹן בִּימָמָא וְיַת חַיְוַת בָּרָא בְּלֵילְיָא׃ 11 וְאִתְחַוֵּא לְדָוִד יַת דְּעַבְדַת רִצְפָּה בַּת אַיָּה לְחֵינְתָא דְשָׁאוּל׃
12 וַאֲזַל דָּוִד וּנְסִיב יַת גַּרְמֵי שָׁאוּל וְיַת גַּרְמֵי יְהוֹנָתָן בְּרֵיהּ מִלְּוַת יָתְבֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד דִּגְנָבוּ יַתְהוֹן מִשּׁוּרֵי רְבֵית שַׁן דְּצַלְבוּנוּן תַּמָּן פְּלִשְׁתָּאֵי
בְּיוֹמָא דְקַטְלוּ פְּלִשְׁתָּאֵי יַת שָׁאוּל בְּגִלְבּוֹעַ׃

3 * Et dixit Dauid ad Gabaonitas: Quid fa-
ciam vobis, & in quo placabo, & benedicetis
hæreditati Domini?
4 * Et dixerunt ei Gabaonitæ: Non est no-
bis argentum neque aurum cum Saul & cum
domo eius, & non est nobis vt interficiamus
virum de omni Israel. & dixit: Quid vos
vultis, & faciam vobis?
5 * Et dixerunt ad Regem: Vir qui finiuit
nos, & qui persecutus est nos, & qui cogita-
uit disperdere nos, delebimus eum, vt non re-
siduus sit in cunctis finibus Israel.
6 * Et dentur nobis septem viri de filiis e-
ius, & placabimus in eis Dominum in col-
le Saul electi Domino. Et ait Rex: Ego
dabo.
7 * Et pepercit Rex super Mephiboseth fi-
lium Ionathan filij Saul propter iusiurandum
Domini quod iurauerunt inter eos, inter Da-
uid & inter Jonatham filium Saul.
8 * Et tulit Rex duos filios Respha filiæ Aia
quos peperit Saul, Armoni & Mephiboseth,
& quinque filios Mechol filiæ Saul, qui geniti
sunt Adriel Berzelli Moulathi:
9 * Et dedit eos in manus Gabaonitarum. &
propiciationem fecerunt eos coram Domino in
monte. & ceciderunt ibi septem simul. & ipsi
occisi sunt in diebus messis in primis, in princi-
pio messionis ordeorum.
10 * Et accepit Respha filia Aia saccum, &
substrauit eum sibi supra petram ab initio
messis ordeorum, donec stillauerunt aquæ
Dei de cælo. & non dimisit volatilia cæli
sedere super eos die, neque bestias agri
nocte.
11 * Et nunciata sunt Dauid omnia quæ fecit
Respha filia Aia concubina Saul:
12 * Et abijt Dauid & tulit ossa Saul & ossa
Jonathan filij eius à viris Jabes Galaad, qui
furati fuerant eos à muro Bethsan cùm suspen-
dissent eos ibi Philistiim, in die qua percusse-
runt Philistiim Saul in Gelboe.

3 * καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τοὺς γαβαωνίτας, τί ποιή-
σω ὑμῖν, καὶ ἐν τίνι ἐξιλάσομαι, καὶ εὐλογήσετε τὴν
κληρονομίαν κυρίου;
4 * καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ γαβαωνῖται, οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀρ-
γύριον οὐδὲ χρυσίον μετὰ σαοὺλ καὶ μετὰ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ οὐκ
ἔστιν ἡμῖν θανατῶσαι ἄνδρα ἐκ παντὸς ἰσραήλ. καὶ εἶπεν,
τί ὑμεῖς θέλετε, καὶ ποιήσω ὑμῖν;
5 * καὶ εἶπον πρὸς τὸν βασιλέα, ὁ ἀνὴρ ὃς συνετέλε-
σεν ἡμᾶς καὶ ὃς ἐδίωξεν ἡμᾶς καὶ ὃς παρελογίσατο ἐξο-
λοθρεῦσαι ἡμᾶς, ἀφανίσμεν αὐτόν, τοῦ μὴ ἀντικαθίστα-
σθαι ἐν παντὶ ὁρίῳ ἰσραήλ.
6 * καὶ δοθήτωσαν ἡμῖν ἑπτὰ ἄνδρες ἐκ τῶν υἱῶν αὐτοῦ,
καὶ ἐξιλασόμεθα ἐν αὐτοῖς τῷ κυρίῳ ἐν τῷ βουνῷ τοῦ
σαοὺλ ἐκλεκτοῦ τῷ κυρίῳ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ἐγὼ δώ-
7 σω. * καὶ ἐφείσατο ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν μεφιβόσεθ
υἱὸν ἰωναθὰν υἱοῦ σαοὺλ διὰ τὸν ὅρκον κυρίου ὃν ὤμοσαν
ἀναμέσον αὐτῶν, ἀναμέσον δαυὶδ καὶ ἀναμέσον ἰωναθὰν
υἱοῦ σαούλ.
8 * καὶ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς τοὺς δύο υἱοὺς ῥεσφὰ θυγα-
τρὸς αἴα οὓς ἔτεκε τῷ σαούλ, τὸν ἀρμωνὶ καὶ μεφιβόσεθ,
καὶ τοὺς πέντε υἱοὺς τῆς μεχὸλ θυγατρὸς σαούλ, τοὺς
τεχθέντας τῷ ἀδριὴλ βερζελλὶ τῷ μοουλαθί·
9 * καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας τῶν γαβαωνιτῶν· καὶ
ἐξιλέωσαν αὐτοὺς ἔναντι τοῦ κυρίου ἐν τῷ ὄρει. καὶ ἔπε-
σαν ἐκεῖ οἱ ἑπτὰ κατὰ τὸ αὐτό. καὶ αὐτοὶ ἐθανατώθη-
σαν ἐν ἡμέραις θερισμοῦ ἐν πρώτοις, ἐν ἀρχῇ θερισ-
μοῦ κριθῶν.
10 * καὶ ἔλαβε ῥεσφὰ θυγάτηρ αἴα τὸν σάκκον καὶ ἔστρω-
σεν αὐτὸν ἑαυτῇ ἐπὶ τὴν πέτραν ἀπ' ἀρχῆς θερισμοῦ
κριθῶν ἕως οὗ ἔσταξεν ὕδατα θεοῦ ἐξ οὐρανοῦ. καὶ οὐκ ἀ-
φῆκε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καθίσαι ἐπ' αὐτοὺς ἡμέρας,
οὐδὲ τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ νυκτός.
11 * καὶ ἀπηγγέλη τῷ δαυὶδ πάντα ὅσα ἐποίησε ῥεσφὰ
12 θυγάτηρ αἴα ἡ παλλακὴ σαούλ· * καὶ ἐπορεύθη δα-
υὶδ καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ σαοὺλ καὶ τὰ ὀστᾶ ἰωναθὰν τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ παρὰ τῶν ἀνδρῶν ἰαβὴς γαλαάδ, τῶν κλεψάντων
αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ τείχους βεθσὰν κρεμασάντων αὐτοὺς ἐκεῖ
τῶν ἀλλοφύλων ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐπάταξαν οἱ ἀλλόφυ-
λοι τὸν σαοὺλ ἐν γελβουέ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 Et dixit Dauid Gibghonæis: Quid faciam vobis, & in quo expiabo vt benedicatis hæreditati populi Domini?
4 Et dixerunt illi Gibghonæi: Non nos benedicimus accipiendo argentum & aurum à Saul & à domo eius, neque etiam homi-
nem occidendo in Israel, & dixit: Quod vos dixeritis faciam vobis.
5 Et dixerunt regi: Vir est qui excidit nos & qui cogitauit aduersum nos: excisi sumus vt non habitemus in omni termino terræ Is-
rael.
6 Dentur nobis septem viri de filiis eius, & suspendemus illos ante Dominum in Gibghatha Saulis electi Domini.
& dixit Rex: Ego dabo.
7 Et pepercit rex super Mephiboseth filio Iehonathan filij Saul, propter iuramentum Domini quod fuit inter ipsos inter Dauid & in-
ter Iehonathan filium Saul.
8 Et accepit rex duos filios Riszpah filiæ Aiah quos pepererat Sauli, Armoni, &
Mephiboseth & quinque filios Merab, quos educauerat Michal filia Saul, quos pepererat Ghadrieli filio Barzilai qui erat de Mehholath.
9 Et dedit illos in manu Gibghonæorum, & suspenderunt illos in monte ante Dominum. & ceciderunt septem illi pariter: & illi oc-
cisi sunt in diebus messis in primis diebus, in initio messis ordeorum.
10 Et accepit Riszpah filia Aiah saccum & extendit eum sibi super petram ab initio messis, quousque descendit super illos pluuia de
cælo; & non fuit auem cæli quiescere super illos in die, & feras agri in nocte.
11 Et indicatum est Dauid quod fecerat Riszpah filia Aiah concubina Saul.
12 Et iuit Dauid & tulit ossa Saul & ossa Iehonathan filij eius, ab habitatoribus Iabes Gilghad qui furati fuerant illos ex muris Beth-
san, in quo suspenderant eos Pelisthæi, in die quo interfecerunt Pelisthæi Saul in Gilboagh.

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 ‡ וַיַּעַל מִשָּׁם אֶת־עַצְמוֹת שָׁאוּל וְאֶת־עַצְמוֹת
יְהוֹנָתָן בְּנוֹ וַיֶּאֱסְפוּ אֶת־עַצְמוֹת הַמּוּקָעִים׃

14 ‡ וַיִּקְבְּרוּ אֶת־עַצְמוֹת שָׁאוּל וִיהוֹנָתָן בְּנוֹ
בְּאֶרֶץ בִּנְיָמִן בְּצֵלַע בְּקֶבֶר קִישׁ אָבִיו וַיַּעֲשׂוּ כֹּל
אֲשֶׁר־צִוָּה הַמֶּלֶךְ וַיֵּעָתֶר אֱלֹהִים לָאָרֶץ
אַחֲרֵי־כֵן׃

15 ‡ וַתִּהְיֶה־עוֹד מִלְחָמָה לַפְּלִשְׁתִּים אֶת־
יִשְׂרָאֵל וַיֵּרֶד דָּוִד וַעֲבָדָיו עִמּוֹ וַיִּלָּחֲמוּ אֶת־
פְּלִשְׁתִּים וַיֵּעָף דָּוִד׃

16 ‡ וְיִשְׁבִּוֹ בְנֹב אֲשֶׁר בִּילִידֵי הָרָפָה וּמִשְׁקַל קִינוֹ
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת מִשְׁקָל נְחֹשֶׁת וְהוּא חָגוּר חֲדָשָׁה
וַיֹּאמֶר לְהַכּוֹת אֶת־דָּוִד׃

17 ‡ וַיַּעְזֹר־לוֹ אֲבִישַׁי בֶּן־צְרוּיָה וַיַּךְ אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי
וַיְמִתֵהוּ אָז נִשְׁבְּעוּ אַנְשֵׁי־דָוִד לוֹ לֵאמֹר לֹא־
תֵצֵא עוֹד אִתָּנוּ לַמִּלְחָמָה וְלֹא תְכַבֶּה אֶת־
נֵר יִשְׂרָאֵל׃

18 ‡ וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַתִּהְיֶה־עוֹד הַמִּלְחָמָה בְּגֹב עִם־
פְּלִשְׁתִּים אָז הִכָּה סִבְכַּי הַחֻשָׁתִי אֶת־סַף אֲשֶׁר
בִּילִידֵי הָרָפָה׃

19 ‡ וַתִּהְיֶה־עוֹד הַמִּלְחָמָה בְּגֹב עִם־פְּלִשְׁתִּים
וַיַּךְ אֶלְחָנָן בֶּן־יַעְרֵי אֹרְגִים בֵּית הַלַּחְמִי אֶת גָּלְיַת
הַגִּתִּי וְעֵץ חֲנִיתוֹ כִּמְנוֹר אֹרְגִים׃

20 ‡ וַתִּהְיֶה־עוֹד מִלְחָמָה בְּגַת וַיְהִי אִישׁ מָדוֹן
וְאֶצְבְּעֹת יָדָיו וְאֶצְבְּעוֹת רַגְלָיו שֵׁשׁ שֵׁשׁ עֶשְׂרִים
וְאַרְבַּע מִסְפָּר וְגַם־הוּא יֻלַּד לְהָרָפָה׃

21 ‡ וַיְחָרֵף אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיַּכֵּהוּ יְהוֹנָתָן בֶּן־שִׁמְעָי
אֲחִי דָוִד׃

22 ‡ אֵת־אַרְבָּעַת אֵלֶּה יֻלְּדוּ לְהָרָפָה בְּגַת
וַיִּפְּלוּ בְיַד־דָּוִד וּבְיַד עֲבָדָיו׃

13 ‡ Et asportauit indè ossa Saul & ossa Ionathæ filij eius, & colligentes ossa eorum qui affixi fuerant,

14 ‡ Sepelierunt ea cum ossibus Saul & Ionathæ filij eius in terra Beniamin in latere in sepulchro Cis patris eius. Fecerunt́que omnia quæ præceperat Rex: & repropitiatus est Deus terræ hæc.

15 ‡ Factum est autem rursum prælium Philistinorum aduersum Israel, & descendit Dauid & serui eius cum eo; & pugnabant contra Philistiim.

16 ‡ Deficiente auté Dauid Iesbi de Nob, qui fuit de genere Arapha, cuius ferrum hastæ trecentas vncias appendebat, & accinctus erat ense nouo, nisus est percute-

D re Dauid:

17 ‡ Præsidioque ei fuit Abisai filius Saruiæ, & percussum Philistæum interfecit. Tunc iurauerunt viri Dauid dicentes: Iã non egredieris nobiscum in bellum, ne extinguas lucernam Israel.

18 ‡ Secundum quoque fuit bellum in Gob contra Philistæos. Tunc percussit Sobochai de Vsathi Saph de stirpe Arapha.

19 ‡ Tertium quoque fuit bellum in Gob cõtra Philistæos, in quo percussit à Dodatus filius saltus polymitarius Bethlemites Goliath Gethæum, cuius hastile hastæ erat quasi liciatorium textorium.

20 ‡ Quartum bellum fuit in Geth, in quo vir fuit excelsus qui senos in manibus pedibusque habebat digitos, id est, viginti quatuor; & erat de origine Arapha;

21 ‡ Et blasphemauit Israel. Percussitque eum Ionathas filius Samnaa fratris Dauid.

22 ‡ Hi quatuor nati sunt de Arapha in Geth, & ceciderunt in manu Dauid & in manu seruorum eius.

13 ‡ Et asportauit Dauid indè ossa Saul & ossa Ionathan filij eius, & congregauit ossa propiciatorum.

14 ‡ Et sepeliuit ossa Saul & Ionathan filij eius, & ossa propiciatorum in terra Beniamin in latere sepulchri Cis patris eius. & fecerunt secundum omnia quæ præceperat rex. & propiciatus est Deus terræ post hæc.

15 ‡ Et factum est rursum bellum Philistim ad Israel. & descendit Dauid & serui eius cum eo, & pugnauerunt cum Philistum. Et defecit Dauid.

16 ‡ Et Iesbi de Nob, qui erat de genere gigantum, & pondus hastæ eius trecentorum siclorum erit. & iste accinctus balteo, & cogitabat vt percuteret Dauid.

17 ‡ Et præsidio fuit ei Abesa filius Saruiæ, & percussit Philistæum & interfecit eum. Tunc iurauerunt viri Dauid dicentes: Non egredieris nobiscum rursum in bellum, & non extingues lucernam Israel.

18 ‡ Et factum est post hæc bellum rursum cum Philistæis in Nob. tunc percussit Sobechai Asothi congregatos de stirpe Gigantum.

19 ‡ Et factum est rursum bellum cum Philistæis in Nob, & percussit Ellanan filius Iare de texentibus Bethleemi, Goliath Gethæum: & hastile hastæ eius erat quasi liciatorium texentium.

20 ‡ Et factum est rursum bellum cum Philistæis in Geth. & fuit vir ex Madon, & digiti manuum eius & digiti pedum eius sex & sex, viginti et quatuor numero: & ipse de genere Titanorum:

21 ‡ Et improperauit Israel. & percussit eum Jonathan filius Samaa fratris Dauid,

22 ‡ Quatuor istos natos de genere Gigantum in Geth. & ceciderunt in manu Dauid & in manu seruorum eius.

13 ‡ καὶ ἀνῆνεγκεν δαυὶδ ἐκεῖθεν τὰ ὀστᾶ Σαοὺλ καὶ
τὰ ὀστᾶ ἰωναθὰν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ συνήγαγε τὰ ὀστᾶ τῶν
ἐξιλεασμένων.

14 ‡ καὶ ἔθαψε τὰ ὀστᾶ Σαοὺλ καὶ ἰωναθὰν τοῦ υἱοῦ αὐ-
τοῦ, καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν ἐξιλεασμένων ἐν τῇ γῇ βενιαμὶν ἐν
τῇ πλευρᾷ τοῦ τάφου κὶς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἐποίησαν
πάντα ὅσα ἐνετείλατο ὁ βασιλεύς. καὶ ἐξιλάσατο ὁ
θεὸς τὴν γῆν μετὰ ταῦτα.

15 ‡ καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος τοῖς ἀλλοφύλοις πρὸς Ισ-
ραήλ. καὶ κατέβη δαυὶδ καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ,
καὶ ἐπολέμησαν μετὰ τῶν ἀλλοφύλων· καὶ ἐξελύθη
δαυίδ.

16 ‡ ὃς ἰεσβὶ δὸβ νὼβ ὃς ἦν ἐκ τῶν ἐκγόνων τῶν γιγάν-
των, καὶ ὁ σταθμὸς τοῦ δόρατος αὐτοῦ τριακοσίων σίκλων
χαλκοῦ. καὶ οὗτος περιεζωσμένος περιεζώνυτο, καὶ
διενοεῖτο τοῦ παταξαι τὸν δαυίδ.

17 ‡ καὶ ἐβοήθησεν αὐτῷ ἀβεσὰ υἱὸς σαρουία, καὶ ἐ-
πάταξεν τὸν ἀλλόφυλον καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν. τότε
ὤμοσαν οἱ ἄνδρες δαυὶδ λέγοντες, οὐκ ἐξελεύσῃ μετ'
ἡμῶν ἔτι εἰς πόλεμον, καὶ οὐ μὴ σβέσῃς τὸν λύχνον ἰσ-
ραήλ.

18 ‡ καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα πόλεμος ἔτι μετὰ τῶν ἀλλο-
φύλων ἐν νώβ. τότε ἐπάταξε βοσοχὶ ὁ ἀσωθὶ ἐκ τῶν ὑπο-
σωγημένων τῶν ἐκγόνων τῶν γιγάντων.

19 ‡ καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος μετὰ τῶν ἀλλοφύλων ἐν νώβ·
καὶ ἐπάταξεν ελλαναὶ υἱὸς ιαρὲ τῶν ὑφαινόντων βηθλεεμί,
τὸν γολιὰθ τὸν γεθαῖον. καὶ τὸ ξύλον τοῦ δόρατος αὐτοῦ
ὡς ὑφάσιον ὑφαινόντων.

20 ‡ καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος μετὰ τῶν ἀλλοφύλων ἐν
γέθ, καὶ ὢν ἀνὴρ ἐν μαδών, καὶ ⟨δ⟩ δάκτυλοι τῶν χει-
ρῶν αὐτοῦ καὶ ⟨δ⟩ δάκτυλοι τῶν ποδῶν αὐτοῦ ἓξ καὶ ἓξ,
εἴκοσι καὶ τέσσαρες ἀριθμῷ· καὶ γε αὐτὸς ἐκ τῶν τι-
τάνων.

21 ‡ καὶ ὠνείδισε τὸν ισραήλ· καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἰωνα-
θὰν υἱὸς σαμαὰ ἀδελφοῦ δαυίδ.

22 ‡ οὗτοι τέσσαρες οὗτοις οὗτοι τεσσαράκοντα ἐκγόνοις τῶν
γιγάντων ἐν γέθ. καὶ ἔπεσον ἐν χειρὶ δαυὶδ καὶ ἐν χει-
ρὶ τῶν δούλων αὐτοῦ.

תרגום יונתן

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et ascendere fecit indè ossa Saul & ossa Iehonathan filij eius, & congregauerunt ossa suspensorum.
" Et sepelierunt ossa Saul & ossa Iehonathan filij eius in terra tribus Biniamin in Szelagh in sepulchro Kis patris eius, & fecerunt omnia quæ præceperat rex. & suscepit Dominus orationem incolarum terræ postea.
" Et fuit adhuc bellum Philisthæis cum Israel, & descendit Dauid & serui eius cum eo, & inierunt bellum in Philisthæos, & fatigatus est Dauid.
" Et Iisbi-Benob qui erat ex filiis robustorum, & pondus hastæ eius erat pondus trecentorum siclorum æris; & ipse accinctus cingulo nouo, dixit quòd occideret Dauid.
" Et auxiliatus est illi Abisai filius Szaruiah, & percussit Philisthæum & occidit illum. ideò iurauerunt viri Dauid ei, dicendo: Non exibis amplius nobiscum ad bellum, vt non extinguas regnum Israel.
" Et fuit post hæc & fuit adhuc bellum in Gob cum Philisthæis: tunc occidit Sibchai qui erat de Hhusath, Zzaph ex filiis robusti.
" Et fuit adhuc bellum in Gob cum Philisthæis, & occidit Dauid, filius Iisai textoris veli domus sanctuarij, Galiath Githæum, & lignum hastæ eius erat sicut liciatorium textorum.
" Et fuit amplius bellum in Gath, & erat vir mensuræ, & digiti manuum eius & digiti pedum eius erant sex & sex, viginti quatuor numero; & ipse etiam genitus ex robusto.
" Et exprobrauit Israel. & occidit illum Iehonathan filius Simgha fratris ipsius Dauid.
" Quatuor hi nati sunt robusto vni in Gath, & traditi sunt in manus Dauid & in manus seruorum eius.

כב

1 * וידבר דוד ליהוה את דברי השירה
הזאת ביום הציל יהוה אתו
מכף כל איביו ומכף שאול:
2 * ויאמר יהוה סלעי ומצדתי
3 ומפלטי לי: * אלהי צורי אחסה
בו מגני וקרן ישעי משגבי
ומנוסי משעי מחמס תשעני:
4 * מהלל אקרא יהוה ומאיבי
5 אושע: * כי אפפני משברי מות
6 נחלי בליעל יבעתני: * חבלי
שאול סבני קדמני מקשי מות:
7 * בצר לי אקרא יהוה ואל אלהי
אקרא וישמע מהיכלו קולי
8 ושועתי באזניו: * ותגעש ותרעש
הארץ מוסדות השמים ירגזו
9 ויתגעשו כי חרה לו: * עלה
עשן באפו ואש מפיו תאכל גחלים
10 בערו ממנו: * ויט שמים וירד
11 וערפל תחת רגליו: * וירכב
על כרוב ויעף וירא על כנפי
12 רוח: * וישת חשך סביבתיו סכות
חשרת מים עבי שחקים:
13 * מנגה נגדו בערו גחלי אש:
14 * ירעם מן שמים יהוה
15 ועליון יתן קולו: * וישלח חצים
16 ויפיצם ברק ויהמם: * ויראו
אפקי ים יגלו מוסדות תבל
בגערת יהוה מנשמת רוח אפו:

CAP. XXII.

1 A LOcutus est autem Dauid Domino ver-
ba carminis huius, in die qua liberauit
eum Dominus de manu omnium inimi-
corum suorum, & de manu Saul.
2 * Et ait: Dominus petra mea, & robur
meum, & saluator meus.
3 * Deus fortis meus, sperabo in eum:
scutum meũ, & cornu salutis meæ, eleua-
tor meus & refugium meum; saluator
meus, de iniquitate liberabis me.
4 * Laudabilem inuocabo Dominum, &
ab inimicis meis saluus ero.
5 * Quia circundederunt me contritio-
nes mortis, torrentes belial terruerunt
me.
6 * Funes inferni circundederunt me,
præuenerunt me laquei mortis.
7 * In tribulatione mea inuocabo Do-
minum, & ad Deum meum clamabo. et
exaudiet de templo sancto suo vocẽ meã,
& clamor meus veniet ad aures eius.
8 * Cõmota est & contremuit terra; fun-
damenta montium concussa sunt & con-
quassata, quoniam iratus est.
9 * Ascendit fumus de naribus eius, &
ignis de ore eius vorauit, carbones suc-
B censi sunt ab eo.
10 * Et inclinauit cælos & descendit, &
caligo sub pedibus eius.
11 * Et ascendit super Cherubin & vola-
uit, & lapsus est super pennas venti.
12 * Posuit tenebras in circuitu suo latibu-
lum, cribrans aquas de nubibus cælorum.
13 * Præ fulgore in conspectu eius, succen-
si sunt carbones ignis.
14 * Tonabit de cælo Dominus, & excel-
sus dabit vocem suam.
15 * Misit sagittas, & dissipauit eos, ful-
gura, & consumpsit eos.
16 * Et apparuerunt effusiones maris, &
reuelata sunt fundamenta orbis ab incre-
patione Domini, ab inspiratione spiritus
furoris eius.

CAP. XXII.

ET locutus est Dauid Domino verba carmi- 1
nis huius in die qua liberauit eum Dominus
de manu omnium inimicorum suorum, & de
manu Saul.
** Et dixit: Dominus petra mea, & muni-* 2
tio mea, & eruens me mihi
** Deus meus, custos meus, confisus ero in eo.* 3
** Protector meus & cornu salutis meæ, su-*
sceptor meus & refugium salutis meæ; de ini-
quo saluabis me.
** Laudabilem inuocabo Dominum, & ab* 4
inimicis meis saluus ero:
** Quoniam circundederunt me contritiones* 5
mortis, & torrentes iniquitatis terruerunt
me.
** Funes inferni circundederunt me, et præ-* 6
uenerunt me laquei mortis.
** In tribulatione mea inuocabo Dominum,* 7
& ad Deum meum clamabo. et audiuit de tem-
plo suo vocem meam, & clamor meus in auri-
bus eius.
** Et commota est & turbata est terra, &* 8
fundamenta cæli concussa sunt, quoniam ira-
tus est eis Dominus.
** Ascendit fumus in ira eius, & ignis ex o-* 9
re eius vorauit. carbones succensi sunt ab eo;
** Et inclinauit cælos & descendit, & cali-* 10
go sub pedibus eius.
** Et ascendit super Cherubim & volauit,* 11
& visus est super pennas ventorum;
** Et posuit tenebras latibulum suum. in cir-* 12
cuitu suo tabernaculum suum tenebræ aquarũ,
nubes aeris.
** De lumine in conspectu eius succensi sunt* 13
carbones ignis.
** Et intonuit de cælo Dominus, & excelsus* 14
dedit vocem suam:
** Et misit sagittas & dissipauit eos.* 15
** Et fulgurauit coruscationem & terruit* 16
eos, & apparuerũt emissiones maris. & reue-
lata sunt fundamenta orbis in increpatione Do
mini à spiratione spiritus furoris eius.

κβ΄.

1 * Καὶ ἐλάλησε δαυὶδ τῷ κυρίῳ τοὺς λόγους τῆς ᾠδῆς ταύτης ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἐξείλετο αὐτὸν κύριος ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκ χειρὸς Σαούλ.
2 * καὶ εἶπε, κύριος πέτρα μου καὶ ὀχύρωμά μου, καὶ ἐξαιρούμενός με ἐμοί
3 * ὁ θεός μου, φύλαξ μου, πεποιθὼς ἔσομαι ἐπ᾽ αὐτῷ. ὑπερασπιστής μου, καὶ κέρας σωτηρίας μου, ἀντιλήπτωρ μου καὶ καταφυγὴ σωτηρίας μου, ἐξ ἀδίκου σώσεις με·
4 * αἰνετὸν ἐπικαλέσομαι κύριον, καὶ ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν μου σωθήσομαι·
5 * ὅτι περιέσχον με συντριμμοὶ θανάτου, καὶ χείμαρροι ἀνομίας ἐθάμβησάν με.
6 * ὠδῖνες ᾅδου ἐκύκλωσάν με, καὶ προέφθασάν με παγίδες θανάτου·
7 * ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐπικαλέσομαι τὸν κύριον, καὶ πρὸς τὸν θεόν μου βοήσομαι. καὶ ἤκουσεν ἐκ ναοῦ αὐτοῦ φωνῆς μου, καὶ ἡ κραυγή μου ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτοῦ.
8 * καὶ ἐσείσθη καὶ ἐταράχθη ἡ γῆ καὶ τὰ θεμέλια τοῦ οὐρανοῦ συνεταράχθη, ὅτι ἐθυμώθη αὐτοῖς κύριος.
9 * ἀνέβη καπνὸς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ, καὶ πῦρ ἐκ στόματος αὐτοῦ κατέφαγε. ἄνθρακες ἀνήφθησαν ἐξ αὐτοῦ·
10 * καὶ ἔκλινεν οὐρανοὺς καὶ κατέβη, καὶ γνόφος ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ.
11 * καὶ ἐπέβη ἐπὶ χερουβὶμ καὶ ἐπετάσθη, καὶ ὤφθη ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων.
12 * καὶ ἔθετο σκότος ἀποκρυφὴν αὐτοῦ. κύκλῳ αὐτοῦ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ σκότος ὑδάτων, νεφέλαι ἀέρος.
13 * ἐκ φέγγους ἀπέναντι αὐτοῦ ἐξεκαύθησαν ἄνθρακες πυρός.
14 * καὶ ἐβρόντησεν ἐξ οὐρανοῦ ὁ κύριος, καὶ ὁ ὕψιστος ἔδωκε φωνὴν αὐτοῦ·
15 * καὶ ἀπέστειλε βέλη καὶ διεσκόρπισεν αὐτούς.
16 * καὶ ἤστραψεν ἀστραπήν, καὶ ἐξέστησεν αὐτούς, καὶ ὤφθησαν ἀφέσεις θαλάσσης. καὶ ἀπεκαλύφθη τὰ θεμέλια τῆς οἰκουμένης ἐν τῇ ἐπιτιμήσει τοῦ κυρίου ἀπὸ πνοῆς πνεύματος ὀργῆς αὐτοῦ.

תרגום יונתן

כב

1 ושבח דוד ית פתגמי תשבחתא הדא על כל יומיא דשיזיב יי ית ישראל מיד כל בעלי דבביהון ואף לדוד מחרבא דשאול: 2 ואמר יי תקפי ורוחצני ומשיזיב יתי: 3 אלהי תקפי דמן קדמוהי מתיהב לי תקוף ופורקן לאתגברא על בעלי דבבי רוחצני דעל מימריה אנא סמיך בעדן עקא מגין עלי מבעלי דבבי ואמר לארמא קרני בפורקניה סמכני דהוה מימריה סמך לי כד הויתי עריק מן קדם רדפי פרקני מבעלי דבבי ואף מיד כל חטופין שיזבני: 4 בתשבחתא אנא מצלי קדם יי דבכל עידן מבעלי דבבי פריק יתי: 5 ארי אקיפתני עקא כאתתא דיתבא על מתברא וחיל ליתלה למילד סיעת חייבין בעתה יתי: 6 משרית רשיעין אקפוני קדמוני דמזינין בסני קטול: 7 כד אנא מצלי קדם יי וקדם אלהי אנא מתחנן ומקבל מהיכליה צלותי ובעותי מן קדמוהי מתקבלא באדנוהי: 8 ואיתרגישת ואיתרעשת ארעא ושכללי שמיא זעו ואתרכינו ארי תקיף רגזיה: 9 סליק תננת רגזיה כאשא בערא מן קדמוהי משיצי מזופיתיה כגומרין דנור דלקא מן מימריה: 10 וארכין שמיא ואתגלי יקריה וענן אמיטתא כיבש קדמוהי: 11 ואתגלי בגבורתיה על כרוביא ודבר בתקוף על כנפי רוחא: 12 ואשרי שכינתיה בערפילא ענן יקר סחור סחור ליה מחית מין תקיפין מרכבת עננין: 13 מזיו יקריה סבהיקין שמי שמיא מזופיתיה כגומרין דנור דלקא ממימריה: 14 אכלי מן שמיא יי ועילאה אריםן מימריה: 15 ושלח מחתיה כגירין ובדרינון ברקין ושגישינון: 16 ואתחזיאו עמקי ימא ואתגליאו שכללי תבל במזופיתא מן קדם יי ממימר תקוף רגזיה:

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. XXII.

ET cantauit Dauid verba laudis huius super omnibus diebus quibus liberauerat Dominus Israel de manu omnium auctorum inimicitiarum eorum, & etiam Dauid ex gladio Saul. [2] Et dixit: Dominus firmitudo mea & fiducia mea, & liberans me. [3] Dominus firmitudo mea, quòd ab-ante ipsum data sit mihi firmitas & liberatio ad superandum auctores inimicitiarum mearum; fiducia mea, quòd super verbum eius confido in tempore angustiæ, protegens me ab auctoribus inimicitiarum mearum; & qui dixit, quòd extolleret cornu meum, in liberatione sua fulciuit me. ecce fuit dictum eius sustentaculum mihi quando fugiebam ante persecutores meos; liberauit me de auctoribus inimicitiarum mearum, & etiam de manu omnium raptorum eripuit me. [4] In laude oro ante Dominum, qui in omni tempore de auctoribus inimicitiarum mearum liberauit me. [5] Quia circundedit me angustia tanquam mulierem quæ sedet in sella parturientis, & virtus non illi est ad patiendum: multitudo peccatorum territat me. [6] Castra improborum obsederunt me, anticipauerunt me qui armati erant vasis occisionis. [7] Quando angustia erat mihi, ego orabam ante Dominum, & ante Deum meum ego deprecabar; & accipiebat de templo suo orationem meam; & postulatio mea ab-ante ipsum suscipiebatur in auribus eius. [8] Et cõmota est & tremefacta terra, & fundamenta cęlorũ expauerũt, & deiecta sunt, quia grauis erat indignatio eius. [9] Ascẽdit fumus indignationis eius sicut ignis cõburẽs, ab-ante illũ; cõsumit increpatio eius, sicut carbones ignis, succensa à dicto eius. [10] Et inclinauit cælos, & reuelata est gloria eius, & nubes caliginis scabellum ante eũ. [11] Et reuelatus est in fortitudine sua super Cherubaia, & deduxit in fortitudine super alas vẽti. [12] Posuit maiestatẽ suã in obscuritate nubis gloriam circum se, descendere faciens aquas fortes de multitudine nubiũ. [13] A fulgore gloriæ eius candent cæli cælorum: increpatio eius, sicut carbones ignis, succẽsa est à dicto eius. [14] Tonauit de cælo Dñs, & altissimus extulit dictũ suũ. [15] Et misit plagas suas sicut iacula, & dispersit illos; fulgura, & conturbauit eos. [16] Et visę sunt profunditates maris, & reuelata sunt fundamenta orbis, in increpatione ante Dominum, à dicto valido indignationis eius.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * יִשְׁלַח מִמָּרוֹם יִקָּחֵנִי יַמְשֵׁנִי
18 מַמַּיִם רַבִּים: * יַצִּילֵנִי מֵאֹיְבִי
עָז מִשֹּׂנְאַי כִּי אָמְצוּ מִמֶּנִּי:
19 * יְקַדְּמֻנִי בְיוֹם אֵידִי וַיְהִי יְהוָה
20 * מִשְׁעָן לִי: * וַיּוֹצִיא לַמֶּרְחָב אֹתִי
21 יְחַלְּצֵנִי כִּי חָפֵץ בִּי: * יִגְמְלֵנִי
יְהוָה כְּצִדְקָתִי כְּבֹר יָדַי יָשִׁיב לִי:
22 * כִּי שָׁמַרְתִּי דַּרְכֵי יְהוָה וְלֹא
23 רָשַׁעְתִּי מֵאֱלֹהָי: * כִּי כָל־מִשְׁפָּטָיו
לְנֶגְדִּי וְחֻקֹּתָיו לֹא־אָסוּר מִמֶּנִּי:
24 * וָאֱהִי תָמִים לוֹ וָאֶשְׁתַּמֵּר
25 מֵעֲוֹנִי: * וַיָּשֶׁב יְהוָה לִי כְּצִדְקָתִי
26 כְּבֹרִי לְנֶגֶד עֵינָיו: * עִם־חָסִיד
תִּתְחַסָּד עִם־גִּבּוֹר תָּמִים תִּתַּמָּם:
27 * עִם־נָבָר תִּתָּבָר וְעִם־עִקֵּשׁ
28 תִּתַּפָּל: * וְאֶת־עַם עָנִי תּוֹשִׁיעַ
וְעֵינֶיךָ עַל־רָמִים תַּשְׁפִּיל:
29 * כִּי־אַתָּה נִירִי יְהוָה וַיהוָה יַגִּיהַּ
30 חָשְׁכִּי: * כִּי בְכָה אָרוּץ גְּדוּד בֵּאלֹהַי
31 אֲדַלֶּג־שׁוּר: * הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ
אִמְרַת יְהוָה צְרוּפָה מָגֵן הוּא
32 לְכֹל הַחֹסִים בּוֹ: * כִּי מִי־אֵל
מִבַּלְעֲדֵי יְהוָה וּמִי צוּר מִבַּלְעֲדֵי
33 אֱלֹהֵינוּ: * הָאֵל מָעוּזִּי חָיִל וַיִּתֵּר
34 תָּמִים דַּרְכִּי: * מְשַׁוֶּה רַגְלַי
35 כָּאַיָּלוֹת וְעַל בָּמֹתַי יַעֲמִידֵנִי:
* מְלַמֵּד יָדַי לַמִּלְחָמָה וְנִחֲתָה קֶשֶׁת־
36 נְחוּשָׁה זְרוֹעֹתָי: * וַתִּתֶּן־לִי מָגֵן
37 יִשְׁעֶךָ וַעֲנֹתְךָ תַּרְבֵּנִי: * תַּרְחִיב
צְעָדַי תַּחְתָּנִי וְלֹא מָעֲדוּ קַרְסֻלָּי:

17 * Misit de excelso & assumpsit me, & traxit me de aquis multis.
18 * Liberauit me ab inimico meo potentissimo, & ab his qui oderant me, quoniam robustiores me erant. * Præuenit
19 me in die afflictionis meæ, & factus est
C Dominus firmamentum meum.
20 * Et eduxit me in latitudinem, liberauit me, quia complacui ei.
21 * Retribuet mihi Dominus secundùm iustitiam meam, & secùdùm munditiam manuum mearum reddet mihi.
22 * Quia custodiui vias Domini, & non
23 egi impiè à Deo meo. * Omnia enim iudicia eius in conspectu meo, & præcepta eius non amoui à me.
24 * Et ero perfectus coram eo, & custodiam me ab iniquitate mea.
25 * Et restituet mihi Dominus secùdùm iustitiam meam, & secùdùm munditiam manuum mearum in cõspectu oculorum
26 suorum. * Cum sancto sanctus eris, & cum robusto perfectus.
27 * Et cum electo electus eris, & cũ peruerso peruerteris.
28 * Et populum pauperem saluum facies, oculisque tuis excelsos humiliabis.
29 * Quia tu lucerna mea Domine, & Dominè illuminabis tenebras meas.
30 * In te enim curram accinctus, * Deus, immeo transiliam murum.
31 culata via eius, eloquiũ Domini igne cruminatum, scutum est omnium sperantium
32 in se. * Quis est Deus præter Dominum, & quis fortis præter Deum nostrum?
33 * Deus qui accinxit me fortitudine, & complanauit perfectã viam meam. * Coæquans pedes meos ceruis, & super excelsa
34 quans pedes meos ceruis, & super excelsa
35 mea statuens me. * Docens manus meas ad prælium, & componens quasi arcum
36 æreum brachia mea. * Dedisti mihi clypeum salutis tuę, & mansuetudo mea multiplicauit me.
37 * Dilatabis gressus meos subtus me, & non deficient tali mei.

תרגום יונתן

17 וְשִׁיבְחִנִּי מִשְׁנָאַי אֲרֵי תַקִּפוּ מִנִּי: 18 יְשֵׁיזְבִנִּי מִשַּׂלְּטָנֵי סַנְיָאִין
קַדְמוּנִי בְיוֹם טַלְטוֹלִי וַהֲוָה מֵימְרָא דַיְיָ לִי לְמִסְמָךְ: 19 וְאַפֵּיק לִרְוָחָא וַחֵי שֵׁיזְבַנִּי אֲרֵי אַתְרָעֵי בִּי: 20 יְשַׁלֵּם לִי יְיָ
אֲרֵי נְטַרִית אוֹרְחָתָא דַיְיָ וְלָא תַלֵּיכִית בִּרְשָׁע קֳדָם אֱלָהִי: 21 אֲרֵי כָּל דִּינוֹהִי גְּלָן לְקֳבְלִי לְמֶעְבַּד הֵן
אַרְחָתֵיהּ נְטַרִית וְלָא אִתְעֲדִיתִי מִן קֳדָם אֱלָהִי: 22 וַהֲוַיִת שְׁלִים קֳדָמוֹהִי וַהֲוִיתִי נְטַר נַפְשִׁי כַּל יוֹמֵי מֵחוּבִין: 23 וְאֶתֵיב יְיָ לִי כְּזַכּוּתִי כְּבִרְירוּתִי קֳדָם מֵימְרֵיהּ
אֲרֵי אִסְתַּכַּלִית בְּדִינַי וְאִתְבַּרְיֵית מִן חוֹבַיָּא דְּאִתְגְּלוֹן לְקֳבְלִי: 24 וַהֲוַיִת שְׁלִים קֳדָמוֹהִי וְאִתְנְטַרִית מִן חוֹבָתִי: 25 וְאֶתֵיב יְיָ לִי כְּזַכּוּתִי כְּבִרְירוּתִי קֳדָם מֵימְרֵיהּ
אֲרֵי אִסְתַּכַּלִית בְּדִינַי וְאִתְבַּרְיֵית מִן חוֹבַיָּא דְּאִתְגְּלוֹן לְקֳבְלִי: 26 עִם תַּקִּיפָא תִּתְקַיַּם וְעִם גְּבַר שְׁלִים תִּשְׁתְּכַּח בְּשִׁלְמוּתֵיהּ: 27 וְעִם זַכָּאָה תִּזְדַּכֵּי וְעִם גְּבַר
שְׁלִים תִּשְׁתְּכַּח בְּשִׁלְמוּתֵיהּ: 28 וְעִם מְסָרְבָא תִּתְרַבַּר וְעִם עִקְּמָא תִּתְפַּתַּל: 29 אֲרֵי אַתְּ הוּא מְרֵי נְהוֹרִיהּ דְּיִשְׂרָאֵל יְיָ וַיְיָ יְפַקְּחִנִּי
יְקָרֵיהּ דְּיִשְׂרָאֵל וְיָיָ יְפַקְּחִנִּי חֲשׁוֹכָא דִּילִי לִנְהוֹרָא: 30 אֲרֵי בְּמֵימְרָךְ אֶכְבֵּשׁ מִשְׁרְיָן וּבְסִיַּעְתָּךְ אֶתְקֹף כָּל אֱלָהִי אֲכַבֵּשׁ כָּל כַּרְכִּין מְקַשְׁיָן:
אֱלָהָא דְּשַׁוִּי לִי תְּחִילָא וּפְתִיחָא אוֹרְחָא דַיְיָ הוּא תְּקִיף לְכָל דְּסָתְרָחִין עֲלוֹהִי: 31 לֵית אֱלָהָא אֶלָּא יְיָ וְלֵית דְּתְקִיף אֶלָּא אֱלָהָנָא:
מְרִיף יְדֵי לְמֶעְבַּד קְרָבָא מְשַׁוֵּי רַגְלַי קַלִּילִין כְּאַיָּלְתָא וְעַל כֵּיף תְּקִפֵּי יְקִימִנִּי: 32 אֱלָהָא דְּמַגְבֵּי קְרָבָא בְּמֵימְרֵיהּ וּמְתַקֵּן שְׁלִים אוֹרְחִי: 33 מְשַׁוֵּי רַגְלַי קַלִּילִין כְּאַיָּלְתָא וְעַל כֵּיף תְּקִפֵּי יְקִימִנִּי:
וְיָהֲבַת לִי תְּקוֹף פָּרְקָנָךְ וּיְמִינָךְ תְּסַעֲדִנִּי וְאַסְגִּיתָא פִּסְיַתִּי תְּחוֹתִי וְלָא 37 אֲסַגִּיתָא פִּסְיַתִּי תְּחוֹתִי וְלָא

17 * Ἐξαπέστειλεν ἐξ ὕψους καὶ ἔλαβέ με, εἵλκυσέ με
18 ἐξ ὑδάτων πολλῶν. * Ἐῤῥύσατο με ἐξ ἰσχυροῦ ἐχθρῶν
μου, ἐκ τῶν μισούντων με, ὅτι ἴσχυον ὑπὲρ ἐμέ.
19 * Προεφθασάν με ἐν ἡμέρᾳ ἀπωλείας μου. καὶ ἐ-
20 γένετο κύριος ὑπόστηγμά μου. * καὶ ἐξήγαγέ με
εἰς πλατυσμόν. ἐξέσπασέ με, ὅτι ἠθέλησέ με.
21 * Ἀνταπέδωκέ μοι κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου,
καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου ἀνταπέδωκέ μοι·
22 * ὅτι ἐφυλαξάμην ὁδὰς κυρίου, καὶ οὐκ ἠσέβησα
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου·
23 * ὅτι πάντα τὰ κρίματα αὐτοῦ ἀπέναντί μου, καὶ τὰ
προστάγματα αὐτοῦ οὐκ ἀποστήσεται ἀπ' ἐμοῦ.
24 * καὶ ἔσομαι ἄμωμος αὐτῷ, καὶ φυλάξω με ἀπὸ τῆς ἀνο-
μίας μου.
25 * καὶ ἀνταποδώσει μοι κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην
μου, καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου ἀπέναντι
τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.
26 * μετὰ ὁσίου ὁσιωθήσῃ, καὶ μετὰ ἀθώου ἀθῷος ἔσῃ.
27 * καὶ μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔσῃ, καὶ μετὰ στρεβλοῦ στρε-
βλωθήσῃ.
28 * ὅτι σὺ τὸν λαὸν τὸν πτωχὸν σώσεις, καὶ ὀφθαλμοὺς ὑ-
ψηλῶν ταπεινώσεις.
29 * ὅτι σὺ φωτεινός λύχνος μου κύριε, καὶ ὁ κύριος ἐκλάμ-
ψει τὸ σκότος μου.
30 * ὅτι ἐν σοὶ δραμοῦμαι μονόζωνος, καὶ ἐν τῷ θεῷ μου
ἐξαλοῦμαι τεῖχος.
31 * ὁ θεὸς ἄμωμος ἡ ὁδὸς αὐτοῦ. τὸ ῥῆμα κυρίου πεπυρω-
μένον. ὑπερασπιστὴς αὐτός ἐστι πᾶσι τοῖς πεποιθόσιν ἐπ'
32 αὐτόν. * διότι τίς θεὸς πλὴν τοῦ κυρίου; καὶ τίς κτίσης
πλὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν;
33 * ὁ θεὸς ὁ κραταιῶν με δυνάμει, καὶ ἔθετο ἄμωμον
34 τὸν ὁδόν μου. * πόδας αὐτοῦ πόδας μου ὡς ἐλάφου,
καὶ ἐπὶ τὰ ὑψηλά
35 * ὁδοὺς ἀσκῶν τὰς χεῖράς μου εἰς πόλεμον, καὶ κατάξας
τόξον χαλκοῦν τοὺς βραχίονάς μου.
36 * καὶ ἔδωκάς μοι ὅπλον τῆς σωτηρίας μου, καὶ ὑπα-
κοὴ σου ἐπλήθυνέ με.
37 * καὶ ἐπλάτυνας τὰ διαβήματά μου ὑποκάτω μου,
καὶ οὐκ ἠσθένησαν αἱ τρίβοι μου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Misit prophetas suos fortis qui sedet in fortitudine celsitudinis: gubernauit me, & eripuit me de gentibus multis. " Eripuit me de inimicis meis, quia præualuerant in me: de auctoribus inimicitiæ meæ, quia fortificati fuerant super me. " Anticipauerunt me in die migrationis meæ, at fuit dictum Domini sustentaculum mihi. " Et eduxit in latitudinem me; eripuit me, quia complacuit sibi in me. " Retribuit mihi Dominus secundum meritum meum, & iuxta puritatem manuum mearum reddidit mihi. " Quia custodiui vias quæ rectę sunt coram Domino; & non ambulaui in improbitate ante Deum meum. " Quia omnia iudicia eius reuelata apud me ad faciendum ea, & fœdera eius; non recessi ab eis. " Et fui perfectus in timore eius, & custodiui animam meã omnibus diebus meis à peccatis. " Et reddidit mihi Dñs secundum meritum meum, iuxta puritatem meam ante dictũ eius. " Abraham qui inuentus est pius ante te, ideò multiplicasti fauorem tuum, confudisti illos in cogitationibus suis. " Et populũ miserũ tu futurus es vt salues, & in dicto tuo forti eos qui inualescunt superbos humiliabis. " Quia tu ipse Dñs lux ipsius Israel Dñe: & Dñs educet me de obscuritate in lucẽ, & videre faciet me in sęculo quod futurũ est vt eueniat iustis. " Quia in dicto tuo multiplicabo castra, & in dicto Dei mei subigã oẽs arces validas. " Deus noster est cuius ręde sunt viæ, lex Dñi electa est, ipsa est fortitudo omnibus qui cõfidũt in eo. " Non est Deus nisi Dñs, neq; qui sit fortis nisi Deus noster. " Deus qui auxiliatus est mihi in virtute, & cõstituit perfectã viã meã. " Ponens pedes meos veloces instar ceruorũ & super domũ fortitudinem liberatiohis tuæ, & liberasti me; & in dicto tuo multiplicasti me. " Auxisti gressus meos subtus me, & non cõmotus est poples meus-

Universidad de Deusto
Biblioteca

38 * אֶרְדְּפָה אֹיְבַי וַאַשְׁמִידֵם
וְלֹא אָשׁוּב עַד־ כַּלּוֹתָם: 39 * וְאֲכַלֵּם
וָאֶמְחָצֵם וְלֹא יְקוּמוּן וַיִּפְּלוּ
תַּחַת רַגְלָי: 40 * וַתְּזְרֵנִי חַיִל לַמִּלְחָמָה
תַּכְרִיעַ קָמַי תַּחְתָּנִי: 41 * וְאֹיְבַי
תַּתָּה־ לִּי עֹרֶף מְשַׂנְאַי וָאַצְמִיתֵם: 42 * יִשְׁעוּ וְאֵין מוֹשִׁיעַ אֶל־ יְהוָה וְלֹא
עָנָם: 43 * וְאֶשְׁחָקֵם כַּעֲפַר־ אָרֶץ
כְּטִיט חוּצוֹת אֲדַקֵּם אֲרִקָּעֵם: 44 * וַתְּפַלְּטֵנִי מֵרִיבֵי עַמִּי תְּשְׁמְרֵנִי
לְרֹאשׁ גּוֹיִם עַם לֹא־ יָדַעְתִּי יַעַבְדֻנִי: 45 * בְּנֵי נֵכָר יִתְכַּחֲשׁוּ־ לִי לִשְׁמַע אֹזֶן
יִשְׁמְעוּ לִי: 46 * בְּנֵי נֵכָר יִבֹּלוּ וְיַחְגְּרוּ
מִמִּסְגְּרוֹתָם: 47 * חַי־ יְהוָה וּבָרוּךְ
צוּרִי וְיָרֹם אֱלוֹהֵי צוּר יִשְׁעִי: 48 * הָאֵל הַנֹּתֵן נְקָמוֹת־ לִי וּמוֹרִיד
עַמִּים תַּחְתָּנִי: 49 * וּמוֹצִיאִי מֵאֹיְבָי
וּמִקָּמַי תְּרוֹמְמֵנִי מֵאִישׁ חֲמָסִים
תַּצִּילֵנִי: 50 * עַל־ כֵּן אוֹדְךָ יְהוָה בַּגּוֹיִם
וְלִשְׁמְךָ אֲזַמֵּר: 51 * מַגְדִּיל יְשׁוּעוֹת־
מַלְכּוֹ וְעֹשֶׂה־ חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ
לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ עַד־ עוֹלָם:

כג

1 * וְאֵלֶּה דִּבְרֵי דָוִד הָאַחֲרֹנִים נְאֻם דָּוִד בֶּן־ יִשַׁי
וְנְאֻם הַגֶּבֶר הֻקַם עַל מְשִׁיחַ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וּנְעִים
זְמִרוֹת יִשְׂרָאֵל: 2 * רוּחַ יְהוָה דִּבֶּר בִּי וּמִלָּתוֹ עַל־ לְשׁוֹנִי: 3 * אָמַר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לִי דִּבֶּר צוּר יִשְׂרָאֵל מוֹשֵׁל
בָּאָדָם צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹהִים:

38 * Perſequar inimicos meos & cõteram,
D & non conuertar donec conſumam eos.
39 * Conſumam eos, & confringam vt
non cõſurgant, cadent ſub pedibus meis.
40 * Accinxiſti me fortitudine ad prælium,
incuruaſti reſiſtentes mihi ſubtus me.
41 * Inimicos meos dediſti mihi dorſum,
odientes me & diſperdam eos.
42 * Clamabunt, & non erit qui ſaluet, ad
Dominum, & non exaudiet eos.
43 * Delebo eos vt puluerem terræ, quaſi
lutum platearum comminuam eos atque
confringam.
44 * Saluabis me à contradictionibus po-
puli mei. cuſtodies me in caput gentium.
Populus quem ignoro ſeruiet mihi.
45 * Filij alieni reſiſtent mihi, auditu au-
ris obedient mihi.
46 * Filij alieni defluxerunt, & contrahen
tur in anguſtiis ſuis.
47 * Viuit Dominus, & benedictus Deus
meus, & exaltabitur Deus fortis ſaluti
meæ.
48 * Deus qui das vindictas mihi, & deii-
cis populos ſub me.
49 * Qui educis me ab inimicis meis, & à
reſiſtẽtibus mihi eleuas me; à viro iniquo
liberabis me.
50 * Propterea confitebor tibi Domine in
gentibus, & nomini tuo cantabo.
51 * Magnificans ſalutes regis ſui, & fa-
ciens miſericordiam chriſto ſuo Dauid, &
ſemini eius in ſempiternum.

CAP. XXIII.

1 * HÆc autem ſunt verba nouiſſima quæ
dixit Dauid filius Iſai. Dixit vir cui
conſtitutum eſt de Chriſto Dei Iacob, &
gregius pſaltes Iſrael.
2 * Spiritus Domini locutus eſt per me,
& ſermo eius per linguam meam, dixit:
3 * Deus Iſrael mihi locutus eſt fortis Iſ-
rael, dominator hominum iuſtus, domi-
nator in timore Dei.

תרגום יונתן

37 וְרָדַפְתִּי שֹׂנְאַי וְאֶשֵׁיצִינוּן וְלָא אֲהֵיךְ עַד דְּגַמְרִינוּן: 38 וְאֶשֵׁיצִינוּן וְאֶמְחִינוּן וְלָא יְכִילוּ לְמִקַם קֳדָמַי וּנְפַלוּ קְטִילִין תְּחוֹת פָּרְסָתַי
39 וְתַסְגֵּינַנִי חֵילָא לְמֵעְבַּד קְרָבָא תַּבֵּרְתָּ עַמְמַיָּא דְקָיְמִין לְאַבְאָשָׁא לִי תְּחוֹתָי: 40 וְסָנְאַי תְּבַרְתָּ קֳדָמַי מְחוֹזֵי קְרָל בַּעֲלֵי דְּבָבֵי
בְּעֵן מֶעְבַּד וְלֵית לְהוֹן פָּרִיק מְצַלֵּן קֳדָם יְיָ וְלָא מְקַבֵּיל צְלוֹתְהוֹן: 41 וְתֵשֵׁיזִבְנִי מִפֻּלְגוּת עַמָּא תְּסַבְּרִנְנִי רֵישָׁא לְכָל עַמְמַיָּא עַמָּא דְלָא יְדַעְנָא יִתְפַּלְחוּנַנִי: 42 בְּנֵי עַמְמַיָּא יִסְתּוֹרוּן וְיִזְדַּעְזְעוּן מִבֵּירֵיהוֹן: 43 קַיָּם הוּא יְיָ וּבְרִיךְ תְּקִיפָא וְיֵתֵי מְקַבֵּיל צְלוֹתִי וְיַפְרֵיס קֳדָמוֹתִי מְהֵימְנוּתֵיהּ לְנָא תְּקוֹף
מַלְכוּתָא דְשִׁיזְבָא וְחֶסֶד עִם מְשִׁיחֵיהּ לְדָוִד וּלְזַרְעֵיהּ עַד עָלְמָא: כג
1 וְאִלֵּין מִלַּיָּא דְּדָוִד בָּתְרָאִין נְאֻם דָּוִד בַּר יִשַׁי וְנְאֻם גַּבְרָא דְּקָרְבָא לְמַלְכוּ מְשִׁיחָא דַּאֲלָהָא דְיַעֲקֹב וְתוּשְׁבְּחָתָא דְּיִשְׂרָאֵל: 2 רוּחָא דְּנְבוּאָה דַּיְיָ אֲמַר בִּי וּמֵימְרֵיהּ עַל לִשָׁנִי: 3 אֲמַר אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל שַׁלִּיט בְּבָנֵי אֲנָשָׁא קַשְׁטָא דַּאֲמַר לְמִנְּבָא

38 * Perſequar inimicos meos, et conteram eos: 38
& non conuertar donec conſumam eos.
39 * Confringam eos & non conſurgant; et ca- 39
dent ſub pedibus meis.
40 * Et accinxiſti me fortitudine vt expug- 40
nem, & incuruabis inſurgentes contra me.
41 * Et inimici mei traditi ſunt mihi. ceruices 41
odientium me conculcaui.
42 * Clamauerunt, & non fuit qui ſaluaret, 42
Deus dominus, & non audiuit eos.
43 * Et delebo eos vt puluerem terræ, quaſi lu- 43
tum quod eſt de viis comminuam eos.
44 * Et libera me de contradictionibus populi, 44
cuſtodies me in caput gentium. Populus quem
non cognoui ſeruiuit mihi:
45 * In auditu auris obediuit mihi. filij alieni 45
mentiti ſunt mihi.
46 * Filij alieni abijcientur, et errabunt ex an- 46
guſtiis ſuis.
47 * Viuit Dominus, & benedictus qui crea- 47
uit me, & exaltabitur Deus meus ſaluator
meus.
48 * Fortis dominus Deus qui dedit vindictas 48
mihi, & humiliauit populos ſubtus me:
49 * Et eduxit me ex inimicis, & de inſurgen- 49
tibus contra me exaltabis me, de viris iniquis
liberabis me.
50 * Propter hoc confitebor tibi in gentibus 50
Domine, & nomini tuo cantabo,
51 * Magnificans ſalutes regis ſui, & faciens 51
miſericordiam chriſto ſuo Dauid, & ſemini ei-
us vſque in ſempiternum.

CAP. XXIII.

1 ET hæc verba Dauid nouiſſima: Fidelis 1
Dauid filius Jeſſe: & fidelis vir, quem ſuſ-
citauit Deus chriſtum Dei Iacob, & pulcher
pſalmus Iſrael.
2 * Spiritus Domini locutus eſt in me, & ſer- 2
mo eius in lingua mea.
3 * Dixit Deus Iſrael mihi, locutus eſt plaſtes 3
Iſrael, dominator in hominibus iuſtus, domina-
tor timore Dei.

38 * διώξω σοὺ ἐχθρούς μου, καὶ ἀφανιῶ αὐτούς. καὶ οὐκ
ἀποστρέψω ἕως οὗ συντελέσω αὐτούς.
39 * θλάσω αὐτοὺς καὶ οὐ μὴ δύνασῶσι, καὶ πεσοῦνται
ὑπὸ σοὺ πόδας μου.
40 * καὶ περιέζωσάς με δυνάμιν ἐ πολεμεῖν, καὶ κάμ-
ψεις σοὺ ἐπανιστα μένους ἐπ' ἐμέ.
41 * καὶ ⓐ ἐχθρούς μου παρεδόθησάν μοι. αὐχένας μι-
σούντων με κατεπάτησα.
42 * ἀνεβόησαν καὶ οὐκ ἦν ὁ σώζων, θεὸς κύριος οὐκ
ἐπήκουσεν αὐτῶν.
43 * καὶ λεανῶ αὐτοὺς ὡς χοῦν γῆς, ὡς πηλὸν τῶν ὁ-
δῶν λεπτυνῶ αὐτούς.
44 * καὶ ἐξελοῦ με ἐξ ἀντιλογιῶν λαοῦ, φυλάξεις με
εἰς κεφαλὴν ἐθνῶν. λαὸς οὐκ ἔγνων ἐδούλευσέ μοι·
45 * εἰς ἀκοὴν ὠτίου ὑπήκουσέ μοι. υἱοὶ ἀλλότριοι ἐψεύ-
σαντό μοι.
46 * υἱοὶ ἀλλότριοι ἐπορεύθησαν, καὶ ⟨σφάλωσιν
ἐκ τῶν συγκλεισμῶν αὐτῶν.
47 * ζῇ κύριος, καὶ εὐλογητὸς ὁ πλάσας με, καὶ ὑψω-
θήσεται ὁ θεὸς μου ὁ σωτήρ μου.
48 * ἰσχυρὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ ἐδωκὼν ἐκδικήσεις μοι, ⟨ὲ ὑ-
ποτάξειωσεν λαοὺς ὑποκάτω μου·
49 * καὶ ἐξάξαγέ με ἐξ ἐχθρῶν, καὶ ἐκ τῶν ἐπεγειρο-
μένων ἐπ' ἐμὲ ὑψώσεις με, ἐξ ἀνδρῶν ἀσεβῶν ῥύσῃ με.
50 * διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι κύριε. καὶ τῷ
ὀνόματί σου ψαλῶ,
51 * μεγαλυνῶν τὰς σωτηρίας τοῦ βασιλέως αὐτοῦ, καὶ
ποιῶν ἔλεος τῷ χριστῷ αὐτοῦ τῷ δαυὶδ, καὶ τῷ σπέρματι
αὐτοῦ ἕως αἰῶνος.

κγ'.

1 * Καὶ αὗται ⓐ λόγοι δαυὶδ ⓐ ἔσχατοι· πιστὸς δαυὶδ,
υἱὸς ἰεσσαί. καὶ πιστὸς ἀνὴρ, ὃν ὑψώθη σεν ὁ θεὸς χριστὸν θεοῦ
ἰακώβ, καὶ ὡραῖος ⓐ ψαλμὸς τοῦ ἰσραήλ.
2 * πνεῦμα κυρίου ἐλάλησεν ἐν ἐμοί, καὶ λόγος αὐτοῦ
διὰ γλώσσης μου.
3 * εἶπεν ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἐμοὶ ἐλάλησε πλάσης ἰσραήλ,
ἄρχων ἐν ἀνθρώποις δίκαιος, ἄρχων ἐν φόβῳ θεοῦ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

38 * Perſecutus ſum oſores meos & diſperdidi eos, & non redij vſquequo conſumpſi eos. 39 * Et conſumpſi eos & exterminaui eos, nec
poſſunt ſtare ante me. & ceciderunt occiſi ſubtus plantam pedum meorum. 40 * Et roboraſti me in virtute ad gerendum bellum; fregiſti
populos, qui inſurgebant vt malefacerent mihi, ſubtus me. 41 * Et inimicos meos fregiſti ante me; vertentes ceruicem auctores inimicitiæ
meæ, & diſperdidi illos. 42 * Quærentes auxilium, & non fuit eis liberator: orantes ante Dominum, & non fuit accipiens orationem eorũ.
43 * Et contrini illos vt puluerem terræ; ſicut lutum platearum calcaui eos, & conculcaui illos. 44 * Et liberaſti me de medio populi, præfe-
ciſti me caput omnibus gentibus: populus quem non cognoui ſeruierunt mihi. 45 * Filij populorum mentiti ſunt mihi; ad auditum auris
obedierunt mihi. 46 * Filij gentium defecerunt, & commoti ſunt de palatiis ſuis. 47 * Permanet ipſe Dominus, & benedictus fortis, eo
quòd ab-ante eum datur nobis robur & liberatio; & ex alto Deus noſter robur liberationis noſtræ. 48 * Deus qui facit vltionem mihi, &
frangit gentes, quæ ſtant vt malefaciant mihi, ſub me. 49 * Qui liberas me ab oſoribus meis, & cõtra eos qui ſtant vt malefaciant mihi, robo-
ris me, ab exercitu raptorum eripies me. 50 * Propterea confitebor ante te Domine in gentibus, & nomini tuo dicam laudes. 51 * Qui mul-
tiplicat liberationem facere eum rege ſuo, & facit benignitatem vncto ſuo Dauid & ſemini eius vſque in ſæculum. CAP. XXIII.
ET hæc verba prophetiæ Dauid quæ vaticinatus eſt conſummationi ſæculi, diebus conſolationis qui futuri ſunt vt veniant: Dixit Da-
uid filius Iſai, & dixit vir qui ſublimatus eſt in regnum, vnctus in dicto Dei Iaghacob, & conſtitutus vt præſideat in ludo ſuauitatis
laudem Iſrael. 2 Dixit Dauid in ſpiritu prophetiæ Domini, Ego loquor hæc, & verba ſanctitatis eius in ore meo ego ordino.
3 Dixit Dauid, Dixit Deus Iſrael ſuper me, locutus eſt fortis Iſrael dominator in filiis hominis, verax iudex dixit, quòd conſtitueret mihi
regem, ipſe eſt Meſſias, qui futurus eſt vt ſurgat & dominetur in timore Domini.

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 וּכְאוֹר בֹּקֶר יִזְרַח־שֶׁמֶשׁ בֹּקֶר לֹא עֲבוֹת מִנֹּגַהּ
ממטר דשא מארץ׃

5 כִּי־לֹא־כֵן בֵּיתִי עִם־אֵל כִּי בְרִית עוֹלָם
שָׂם לִי עֲרוּכָה בַכֹּל וּשְׁמֻרָה כִּי־כָל־יִשְׁעִי
וְכָל־חֵפֶץ כִּי־לֹא יַצְמִיחַ׃

6 וּבְלִיַּעַל כְּקוֹץ מֻנָּד כֻּלָּהֶם כִּי־לֹא בְיָד יֻקָּחוּ׃

7 וְאִישׁ יִגַּע בָּהֶם יִמָּלֵא בַרְזֶל וְעֵץ חֲנִית וּבָאֵשׁ
שָׂרֹף יִשָּׂרְפוּ בְשֶׁבֶת׃

8 אֵלֶּה שְׁמוֹת הַגִּבֹּרִים אֲשֶׁר לְדָוִד יֹשֵׁב בַּשֶּׁבֶת
תַּחְכְּמֹנִי רֹאשׁ הַשְּׁלִשִׁי הוּא עֲדִינוֹ הָעֶצְנִי עַל־שְׁמֹנֶה
מֵאוֹת חָלָל בְּפַעַם אֶחָד׃

9 וְאַחֲרָיו אֶלְעָזָר בֶּן־דֹּדוֹ בֶן אֲחֹחִי בַּשְּׁלֹשָׁה
גִּבֹּרִים עִם־דָּוִד בְּחָרְפָם בַּפְּלִשְׁתִּים נֶאֱסְפוּ־שָׁם
לַמִּלְחָמָה וַיַּעֲלוּ אִישׁ יִשְׂרָאֵל׃

10 הוּא קָם וַיַּךְ בַּפְּלִשְׁתִּים עַד כִּי־יָגְעָה
יָדוֹ וַתִּדְבַּק יָדוֹ אֶל־הַחֶרֶב וַיַּעַשׂ יְהוָה תְּשׁוּעָה
גְדוֹלָה בַּיּוֹם הַהוּא וְהָעָם יָשֻׁבוּ אַחֲרָיו אַךְ
לְפַשֵּׁט׃

11 וְאַחֲרָיו שַׁמָּה בֶן־אָגֵא הָרָרִי וַיֶּאֱסְפוּ פְלִשְׁתִּים
לֶחָיְיָה וַתְּהִי־שָׁם חֶלְקַת הַשָּׂדֶה מָלְאָה עֲדָשִׁים
וְהָעָם נָס מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים׃

12 וַיִּתְיַצֵּב בְּתוֹךְ־הַחֶלְקָה וַיַּצִּילֶהָ וַיַּךְ אֶת־
פְּלִשְׁתִּים וַיַּעַשׂ יְהוָה תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה׃

13 וַיֵּרְדוּ שְׁלֹשָׁה מֵהַשְּׁלֹשִׁים רֹאשׁ וַיָּבֹאוּ אֶל־
קָצִיר אֶל־דָּוִד אֶל־מְעָרַת עֲדֻלָּם וְחַיַּת פְּלִשְׁתִּים
חֹנָה בְּעֵמֶק רְפָאִים׃

14 וְדָוִד אָז בַּמְּצוּדָה וּמַצַּב פְּלִשְׁתִּים אָז בֵּית־
לָחֶם׃

15 וַיִּתְאַוֶּה דָוִד וַיֹּאמֶר מִי יַשְׁקֵנִי מַיִם מִבְּאֵר בֵּית־
לֶחֶם אֲשֶׁר בַּשָּׁעַר׃

4 * Sicut lux auroræ oriente Sole mane absque nubibus rutilat, & sicut pluuias germinat herba de terra.

5 * Nec tanta est domus mea apud Deū, vt pactum æternum iniret mecum firmū in omnibus atque munitum. Cūcta enim salus mea & omnis voluntas, nec est quicquam ex eo quod non germinet.

6 * Præuaricatores autem quasi spinę euellentur vniuersi quæ non tolluntur manibus. 7 * Et si quis tangere voluerit eas, armabitur ferro & ligno lanceato: igneq; succensæ comburentur vsque ad nihilum.

8 * Hæc nomina fortium Dauid, sedentis in cathedra sapientissimus princeps interpres. ipse est quasi tenerrimus ligni vermiculus, qui octingentos interfecit impetu vno. 9 * Post hunc Eleazar filius patrui eius Ahoites inter tres fortes qui erant cum Dauid quando exprobrauerunt Philistiim, & congregati sunt illuc in prælium.

10 * Cumq; ascendissent viri Israel, ipse surrexit & percussit Philistæos donec defecerent manus eius, & obrigesceret cum gladio. Fecitque Dominus salutem magnam in die illa, & populus qui fugerat, reuertitur est ad cæsorum spolia detrahenda.

11 * Et post hunc Semmaa filius Agge de Arari. Et congregati sunt Philistiim in tione. erat quippe ibi ager lente plenus. cumq; fugisset populus a facie Philistiim,

12 * stetit ille in medio agri & tutus est eum percussitque Philistæos, & fecit Dominus 13 salutem magnam: * Necnon & ante descenderant tres qui erant principes inter triginta. & venerant tempore messis ad Dauid in speluncam Odollam. Castra autem Philistinorum erant posita in valle gigantum, 14 * Et Dauid erat in præsidio. C Porrò statio Philistinorum tunc erat in 15 Bethleem. * Desiderauit ergo Dauid & ait: O si quis mihi daret potū aquæ de cisterna quę est in Bethleem iuxta portam!

תרגום יונתן

4 * καὶ ὡς φῶς τὸ πρωϊνὸν ἀνατελεῖ ἥλιος τὸ πρωῒ καὶ οὐ
σκοτάσῃ. ἀπὸ φέγγους ἐξ ὑετοῦ ὡς βοτάνη ἐκ γῆς.

5 * ὅτι οὐχ οὕτως ὁ οἶκός μου μετὰ θεοῦ, ὅτι διαθήκην αἰ-
ώνιον ἔθετό μοι ζῶσαί με ἑτοίμην ἐν παντὶ καιρῷ πεφυ-
λαγμένην, ὅτι πᾶσα σωτηρία μου καὶ πᾶν θέλημα ἐν
κυρίῳ, ὅτι οὐμὴ βλαστήσει

6 * ὁ παράνομος, ὥσπερ ἀκάνθαι ἐξωσμένη, πάντες
αὐτοί. καὶ ὅτι οὐ χερσὶ λημφθήσονται.

7 * καὶ αὐτῆς ὡς κοπάτῃ ἐν αὐτοῖς, πλήρης σιδήρου καὶ ξύ-
λων δόρατος, καὶ ἐν πυρὶ καυστὶ κατακαήσονται εἰς αἰχύ-
λιον αὐτῶν.

8 * ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν δυναστῶν δαυίδ. ἰεσβααὶβ
υἱὸς θεκεμανὶ πρῶτος τῶν τεσσάρων ἑστήξ. ἀδινὼ ὁ ἀσωναῖος
ἦτος· ἐπάταξε τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ ὀκτακοσίοις τραυ-
ματίαις εἰσάπαξ.

9 * καὶ μετ' αὐτὸν ἐλεαζὰρ υἱὸς δωδὶ υἱοῦ πατραδέλ-
φου αὐτοῦ ἐν τοῖς τρισὶ τοῖς δυναστοῖς ἦτος ὧν μετὰ δαυὶδ,
ἐν τῷ ὀνειδίσαι αὐτὸν οἱ ἀλλοφύλοι. καὶ ἀνέβησαν οἱ ἀλλο-
φύλοι συνῆχθησαν εἰς πόλεμον.

10 * καὶ διέβησαν υἱοὶ ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου αὐ-
τῶν, καὶ αὐτὸς ἐξανέστη καὶ ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύ-
λους, ἕως οὗ ἐκοπίασεν ἡ χεὶρ αὐτοῦ, καὶ προσεκολλήθη
ἡ χεὶρ αὐτοῦ τῇ ῥομφαίᾳ. καὶ ἐποίησε κύριος σω-
τηρίαν μεγάλην ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ὁ λαὸς ἐπέστρε-
ψεν ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὸ σκυλεύειν.

11 * καὶ μετ' αὐτὸν σαμαίας υἱὸς ἀγὰ ὁ ἀρααί. καὶ συ-
νήχθησαν ἀλλόφυλοι εἰς σιαγόνα. ἦν δὲ ἐκεῖ μερὶς ἀγροῦ
πλήρης φακῆ. καὶ ὁ λαὸς ἔφυγε ἀπὸ προσώπου τῶν ἀλλο-
12 φύλων. * καὶ κατέστη ἐν μέσῳ τῆς μερίδος, καὶ ἐξεί-
λετο αὐτὴν, καὶ ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους. καὶ ἐποίησε
κύριος σωτηρίαν μεγάλην.

13 * καὶ κατέβησαν τρεῖς ἀπὸ τῶν τεσσάρων τῶν ἀρχόντων,
καὶ εἰσῆλθον πρὸς δαυὶδ, εἰς τὸ σπήλαιον ὀδολάμ. καὶ τὰ
τάγματα τῶν ἀλλοφύλων παρενέβαλον ἐν τῇ κοιλάδι
τῶν γιγάντων.

14 * καὶ δαυὶδ ἦν τότε ἐν τῇ ἀφετοχῇ, καὶ τὸ σύστημα τῶν
ἀλλοφύλων ἦν τότε ἐν βηθλεέμ.

15 * καὶ ἐπεθύμησε δαυὶδ, καὶ εἶπε, τίς ποτίσει με ὕδωρ ἀπὸ
τοῦ λάκκου τοῦ ἐν βηθλεὲμ τοῦ ἐν τῇ πύλῃ;

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

'Beati vos iusti fecistis vobis facta bona, quia vos futuri estis vt luceatis in luce glorię vestrę sicut splēdor auroræ qui ambulat & cōstat, & sicut Sol qui splēdet abs q; nubib' in splēdore glorię suę: ecce sicut ager qui expectat in annis siccitatis vt descēdat pluuia sup terrā. 'Dixit Dauid: Plus est q̄ hæc dom' mea ante Deū, quia iuramētū ęternū iurauit mihi, q̄ esset regnū meū firmū sicut firmi sunt ordines Beresith, & confirmauit in sęculū quod veniet, nā oēs indigētię meę & oēs petitiones meę ārę ipsū factę sūt: ideò oē regnū ampli' cōtra ipsū nō firmabitur. 'Et improbi factores peccati erūt similes spinis quę in ortu suo molles ad eruēdū, & oīs fili' hoīs parcit sup eis & finit eas: ꝓcedūt & inuasores vēq; quo nō possībile sit ap ꝓpinquare ad eas manu. 'Et sic oīs homo qui incipit appropinquare ad peccata, progredietūr & se roborāti super se vēq; quo operiāt eū tāquā vestis ferrea, nō prealēt illi in lignis hastarū & lāceārū: ideò nō est vltio eorū in manu hominis, sed in igne inceēdēo inceēdētur cū apparuerit domus iudicij magni, vt sedeat super soliū iudicij ad iudicāndū sęculū. 'Et hęc nomina robustorū qui fuerūt cū Dauid, robusti capitis exercitū, sedētis super soliū iudicij, vncti in vnctione sancta, electi, & incūdi, pulchri forma & decori aspectus, sapientia, & intelligētia cōsilio, fortis robore capitis robustorū: ipse præfectus super vasa armorū, & exiēs in ore vocis, & vincēs in prælio, & cōtorquēs manu lāceæ sup octingētos occisos vice vna. 'Et post illū Elghazar filius patrui ei' filij Ahbohh inter tres robustos qui erāt cū Dauid quādo exprobrauerūt Philisthæi qui cōgregati erāt ibi ad ineūdū bellū, & ascēderunt viri Israel: 'Ipse surrexit & occidit in Philisthęis vsq; quo defatigaretur manus eius, & hærceret manus ei' cū gladio: & fecit Dns liberationē magnā in die illo; & populus rediit post illū vērū ad exuēdū occisos. 'Et post illū Sama filius Agg qui erat ex Hadar: & cōgregati sunt Philisthęi ad Hhaiatha, & fuit ibi hęre runt post illū vērū ad exuēdū occisos. 'Et post illū Sama filius Agg qui erat ex Hadar: & cōgregati sunt Philisthęi ad Hhaiatha, & fuit ibi hęre runt post illū vērū ad exuēdū occisos. 'Et post illū Sama filius Agg qui erat ex Hadar: & cōgregati sunt Philisthęi ad Hhaiatha, & fuit ibi hęre dens agri plena lentium, & populus fugit ab-ante Philisthęos: 'Et stetit in medio hæreditatis, & liberauit illā & occidit Philisthæos, & fecit Dns liberationē magnā. 'Et descenderunt tres robusti de robustis capitum exercitus, & venerunt in messe ad Dauid in speluncā Ghaduiamę & exercitus Philisthæorum cōsederat in planicie robustorum: 'Et Dauid tunc erat in præsidio, & dux Philisthæorum tūc erat in Bethlehem. 'Et desiderauit anima Dauid & dixit: Quis potabit me aqua de puteo Bethlehhem qui est in porta?

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 * וַיִּבְקְעוּ שְׁלֹשֶׁת הַגִּבֹּרִים בְּמַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים
וַיִּשְׁאֲבוּ מַיִם מִבְּאֵר בֵּית־לֶחֶם אֲשֶׁר בַּשָּׁעַר
וַיִּשְׂאוּ וַיָּבִיאוּ אֶל־דָּוִד וְלֹא אָבָה לִשְׁתּוֹתָם וַיַּסֵּךְ
אֹתָם לַיהוָה׃

17 * וַיֹּאמֶר חָלִילָה לִּי יְהוָה מֵעֲשֹׂתִי זֹאת הֲדַם
הָאֲנָשִׁים הַהֹלְכִים בְּנַפְשׁוֹתָם וְלֹא אָבָה
לִשְׁתּוֹתָם אֵלֶּה עָשׂוּ שְׁלֹשֶׁת הַגִּבֹּרִים׃

18 * וַאֲבִישַׁי אֲחִי יוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה הוּא רֹאשׁ
הַשְּׁלֹשִׁי וְהוּא עוֹרֵר אֶת־חֲנִיתוֹ עַל־שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
חָלָל וְלוֹ־שֵׁם בַּשְּׁלֹשָׁה׃

19 * מִן־הַשְּׁלֹשָׁה הֲכִי נִכְבָּד וַיְהִי לָהֶם לְשָׂר וְעַד־
הַשְּׁלֹשָׁה לֹא־בָא׃

20 * וּבְנָיָהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע בֶּן־אִישׁ חַי רַב־פְּעָלִים
מִקַּבְצְאֵל הוּא הִכָּה אֶת־שְׁנֵי אֲרִאֵל מוֹאָב וְהוּא
יָרַד וְהִכָּה אֶת־הָאַרְיֵה בְּתוֹךְ הַבּוֹר בְּיוֹם הַשָּׁלֶג׃

21 * וְהוּא הִכָּה אֶת־אִישׁ מִצְרִי אִישׁ מַרְאֶה וּבְיַד
הַמִּצְרִי חֲנִית וַיֵּרֶד אֵלָיו בְּשַׁבֶּט וַיִּנְזֹל אֶת־הַחֲנִית
מִיַּד הַמִּצְרִי וַיַּהַרְגֵהוּ בַּחֲנִיתוֹ׃

22 * אֵלֶּה עָשָׂה בְנָיָהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע וְלוֹ שֵׁם
בִּשְׁלֹשָׁה הַגִּבֹּרִים׃

23 * מִן־הַשְּׁלֹשִׁים נִכְבָּד וְאֶל־הַשְּׁלֹשָׁה לֹא־בָא
וַיְשִׂימֵהוּ דָוִד אֶל־מִשְׁמַעְתּוֹ׃

24 * עֲשָׂהאֵל אֲחִי־יוֹאָב בַּשְּׁלֹשִׁים אֶלְחָנָן בֶּן־דּוֹדוֹ
בֵּית לָחֶם׃

25 * שַׁמּוֹת הַחֲרֹדִי אֱלִיקָא הַחֲרֹדִי׃

26 * חֶלֶץ הַפַּלְטִי עִירָא בֶן־עִקֵּשׁ הַתְּקֹעִי׃

27 * אֲבִיעֶזֶר הָעַנְתֹתִי מְבֻנַּי הַחֻשָׁתִי׃

28 * צַלְמוֹן הָאֲחֹחִי מַהֲרַי הַנְּטֹפָתִי׃

29 * חֶלֶב בֶּן־בַּעֲנָה הַנְּטֹפָתִי אִתַּי בֶן־רִיבַי מִגִּבְעַת
בְּנֵי בִנְיָמִן׃

16 * Irruperunt ergo tres fortes castra Philistinorum, & hauserunt aquam de cisterna Bethleem quę erat iuxta portam, & attulerunt ad Dauid. At ille noluit bibere, sed libauit eam Domino, dicens:

17 * Propitius sit mihi Dominus, ne faciã hoc. Num sanguinem hominum istorum qui profecti sunt, & animarum periculum bibam? Noluit ergo bibere. Hęc fecerunt tres robustissimi.

18 * Abisai quoque frater Ioab filius Saruiæ, princeps erat de tribus, ipse est qui leuauit hastam suam contra trecentos, quos interfecit: nominatus in tribus * & inter
19 tres nobilior, eratque eorum princeps, sed vsque ad tres primos non peruenerat.

20 * Et Banaias filius Ioiadę viri fortissimi magnorum operum de Capseel. ipse percussit duos leones Moab, & ipse descendit & percussit leonem in media cisterna in diebus niuis.

21 * Ipse quoque interfecit virum Ægyptium, virum dignum spectaculo, habentem in manu hastam. itaque cùm descendisset ad eum in virga, vi extorsit hastam de manu Ægyptij, & interfecit eum hasta sua.

22 * Hæc fecit Banaias filius Ioiadæ, & ipse nominatus inter tres robustos * qui
23 erant inter triginta nobiliores, verumtamen vsque ad tres non peruenerat. Fecitque
D eum sibi Dauid auricularium à secreto.

24 * Asahel frater Ioab inter triginta: Elenan filius patrui eius de Bethleem.

25 * Semma de Arari: Elicha de Arodi.

26 * Heles de Phalti: Hyra filius Accès de Thecua.

27 * Abiezer de Anathot. Mobonnai de Vsati.

28 * Selmon Ahoites: Macharai Netophatites.

29 * Eleph filius Banaa, & ipse Netophatites: Itai filius Ribai de Gebeeth filiorum Beniamin.

16 * καὶ διέρρηξαν ⸋ τρεῖς δυνατοὶ τὴν παρεμβολὴν
τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ὑδρεύσαντο ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου τοῦ
ἐν βηθλεὲμ τοῦ ἐν τῇ πύλῃ. καὶ ἔλαβον καὶ παρεγένοντο
πρὸς δαυὶδ. καὶ οὐκ ἐβούλετο δαυὶδ πιεῖν αὐτό. καὶ ἔ-
σπεισεν αὐτὸ τῷ κυρίῳ·

17 * καὶ εἶπεν, μὴ μοι γένοιτο παρὰ κυρίου ποιῆσαι τοῦτο,
εἰ αἷμα ἀνδρῶν τῶν πορευθέντων ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν
πίομαι; καὶ οὐκ ἐβούλετο πιεῖν αὐτό. ταῦτα ἐποίησαν ⸋
τρεῖς μαχηταί.

18 * καὶ ἀβεσσὰ ἀδελφὸς ἰωὰβ υἱὸς Σαρουίας πρῶτος τῶν
τελῶν. οὗτος ἐξῆρε τὸ δόρυ αὐτοῦ ἐπὶ τετρακοσίους τραυ-
ματίας. οὗτος ὑπὸ ὄνομα ἐν τοῖς τελῶν·

19 * ὃν τῶν τελῶν ἔνδοξος, καὶ ὑπ' αὐτοῖς εἰς ἄρχοντα, ⸋
ἕως τῶν τελῶν οὐκ ἦρχε.

20 * καὶ βαναίας υἱὸς ἰωιαδὰ υἱοῦ ἀνδρὸς δυνατοῦ, πολλὰ
ἔργα ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ καβασεήλ. οὗτος ἐπάταξε δύο υἱοὺς
ἀριὴλ τοῦ μωαβ. καὶ οὗτος κατέβη καὶ ἐπάταξε τὸν λέοντα
ἐν μέσῳ τοῦ λάκκου ἐν ἡμέρᾳ χιόνος.

21 * καὶ αὐτὸς ἐπάταξε τὸν ἄνδρα τὸν αἰγύπτιον ἄνδρα
ὁρατόν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ τοῦ αἰγυπτίου δόρυ. καὶ κατέβη
πρὸς αὐτὸν ἐν ῥάβδῳ, καὶ ἁρπάσας τὸ δόρυ ἐκ τῆς χει-
ρὸς τοῦ αἰγυπτίου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ἐν τῷ δόρατι
αὐτοῦ.

22 * ταῦτα ἐποίησε βαναίας υἱὸς ἰωιαδά, καὶ οὗτος ὄνομα
ἐν τοῖς τελῶν δυνατοῖς

23 * ὑπὲρ οὓς τελάκοντα ἔνδοξος, καὶ πρὸς οὓς τρεῖς
οὐκ ἦρχε. καὶ κατέστησεν αὐτὸν δαυὶδ, πρὸς τὰς ἀ-
κοὰς αὐτοῦ. καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν δυνατῶν δαυὶδ, ⸋
βασιλέως.

24 * ἀσαὴλ ἀδελφὸς ἰωαὰβ ἐν τοῖς τελάκοντα. ἐλεανὰν
υἱὸς πατρὸς ἕλφου αὐτοῦ ἐκ βηθλεέμ.

25 * Σαμμαίας ὁ ἀεροδί. ἐλικὰ ὁ ἀεροδί.

26 * χάλλις ὁ φαλτί. ἰρὰ υἱὸς ἐκκὶς ὁ θεκοίτης.

27 * ἀβιέζερ ὁ ἀναθωθίτης. μεβοννὰι ὁ ἀσωθίτης·

28 * Σελμὼν ἀχοίτης· μαχαραὶ ὁ νετωφαθίτης.

29 * ἐλὰβ υἱὸς βαδνὰ ὁ νετωφαθίτης· ἐθθὶ υἱὸς ῥιβαὶ ὁ
ἐκ τοῦ βουνοῦ βενιαμίν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et irruperunt tres robusti in castra Philisthæorum, & hauserunt aquas ex puteo Bethlehhem qui erat in porta: & acceperunt & attulerunt ad Dauid. & noluit bibere eas, sed dixit quòd libaret eas ante Dominum.

" Et dixit: Absit mihi ab-ante Dominum vt faciam hoc: num *bibam* sanguinem robustorum qui ambulauerunt in animabus suis? & noluit bibere eas. Hæc fecerunt tres robusti.

" Et Abisai frater ipsius Ioab filij Szaruiah, ipse erat caput robustorum, & ille contorsit hastam super trecentos occisos: & illi erat nomen inter tres robustos.

" Et Benaiahu filius Iehoiadagh filij viri timentis peccata, cui erant opera, de Kabzael, ipse occidit duos magnates Moabæorum, & ipse descendit & occidit leonem in medio cisternæ in die niuis.

" Et ille occidit virum Misztræum, virum conspicuum, & in manu Misztræi erat hasta; & descendit contra illum in virga, & extorsit hastam de manu Misztræi, & occidit illum lancea ipsius.

" Hæc fecit Benaiah filius Iehoiadagh, & illi erat nomen inter tres robustos.

" Præ robustis honorabilis, sed ad tres fortitudines non peruenit. & præfecit eum Dauid super auditionem suam.

" Ghitahel frater ipsius Ioab inter robustos, Elhhanan filius patrui eius, qui erat ex Bethlehhem.

" Sama qui erat ex Hharod. Elika qui erat de Hharod. " Hhelesz qui ex Pirghathon. Ghira filius Ghikes qui erat ex Thecoagh.

" Abighezer qui ex Ghanathoth. Mebunai qui ex Hhusath. " Szalmon qui ex Ahhoahh. Mahatai qui ex Netophath.

" Hhileb filius Baghanah ex Netophath. Aithai filius Ribai ex Gibghetha filiorum Biniamin.

תרגום יונתן

[illegible]

Universidad de Deusto
Biblioteca

30 * בְּנָיָהוּ פִּרְעָתֹנִי חִדַּי מִנַּחֲלֵי גָעַשׁ׃
31 * אֲבִי־עַלְבוֹן הָעַרְבָתִי עַזְמָוֶת בַּרְחֻמִי׃
32 * אֶלְיַחְבָא הַשַּׁעַלְבֹנִי בְּנֵי יָשֵׁן יְהוֹנָתָן׃
33 * שַׁמָּה הַהֲרֹדִי אֲחִיאָם בֶּן־שָׂרָר הָאֲרָרִי׃
34 * אֱלִיפֶלֶט בֶּן־אַחַסְבַּי בֶּן־הַמַּעֲכָתִי אֱלִיעָם בֶּן
35 אֲחִיתֹפֶל הַגִּלֹנִי׃ * חֶצְרוֹ הַכַּרְמְלִי פַּעֲרַי הָאַרְבִּי׃
36 * יִגְאָל בֶּן־נָתָן מִצֹּבָה בְּנֵי הַגָּדִי׃
37 * צֶלֶק הָעַמּוֹנִי נַחֲרַי הַבְּאֵרֹתִי נֹשֵׂא כְלֵי יוֹאָב בֶּן
38 צְרוּיָה׃ * עִירָא הַיִּתְרִי גָּרֵב הַיִּתְרִי׃
39 * אוּרִיָּה הַחִתִּי כֹּל שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעָה׃

כר

1 * וַיֹּסֶף אַף־יְהוָה לַחֲרוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וַיָּסֶת אֶת־דָּוִד
בָּהֶם לֵאמֹר לֵךְ מְנֵה אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאֶת־יְהוּדָה׃
2 * וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־יוֹאָב שַׂר־הַחַיִל אֲשֶׁר־אִתּוֹ
שׁוֹט־נָא בְכָל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל מִדָּן וְעַד־בְּאֵר שָׁבַע
וּפִקְדוּ אֶת־הָעָם וְיֵדְעָה אֶת מִכְפַּר הָעָם׃
3 * וַיֹּאמֶר יוֹאָב אֶל הַמֶּלֶךְ וְיוֹסֶף יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־
הָעָם כָּהֵם וְכֹהֵם מֵאָה פְעָמִים וְעֵינֵי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
רֹאוֹת וַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ לָמָּה חֵפֶץ בַּדָּבָר הַזֶּה׃
4 * וַיְחֻזַּק דְּבַר־הַמֶּלֶךְ אֶל־יוֹאָב וְעַל שָׂרֵי הַחָיִל
וַיֵּצֵא יוֹאָב וְשָׂרֵי הַחַיִל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ לִפְקֹד אֶת־
הָעָם אֶת־יִשְׂרָאֵל׃
5 * וַיַּעַבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן וַיַּחֲנוּ בַּעֲרוֹעֵר יְמִין הָעִיר
אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַנַּחַל הַגָּד וְאֶל־יַעְזֵר׃
6 * וַיָּבֹאוּ הַגִּלְעָדָה וְאֶל־אֶרֶץ תַּחְתִּים חָדְשִׁי וַיָּבֹאוּ
דָנָה יַעַן וְסָבִיב אֶל־צִידוֹן׃
7 * וַיָּבֹאוּ מִבְצַר־צֹר וְכֹל עָרֵי הַחִוִּי וְהַכְּנַעֲנִי וַיֵּצְאוּ
אֶל־נֶגֶב יְהוּדָה בְּאֵר שָׁבַע׃
8 * וַיִּשְׁטוּ בְכָל־הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ מִקְצָה תִשְׁעָה חֳדָשִׁים
וְעֶשְׂרִים יוֹם יְרוּשָׁלִָם׃

30 * Banai Pharatonites: Heltai de torrente Gaas:
31 * Abialbon Arbathites: Azamaueth de Beromi.
32 * Eliaba de Salboni: Filij Iasen, Ionathã:
33 * Semma de Orodi. Haian filius Sarar Arothites:
34 * Elipheleth filius Aasbai filij Maachati: Helian filius Achitophel Gelonites:
35 * Efrai de Carmelo: Pharai de Arbi:
36 * Igaal filius Nathan de Soba: Bani de Gaddi.
37 * Selech è Dammoni: Naarai Berothites armiger Ioab filij Saruiæ.
38 * Hira Hietrites: Gareb ipse Hietrites:
39 * Vrias Ethæus. omnes triginta septem.

CAP. XXIIII.

1 ET addidit furor Domini irasci contra Israel, commouitque Dauid in eis, dicentem ad Ioab: Vade, numera Israel & Iudam.
2 * Dixitque rex ad Ioab principem exercitus sui: Perambula omnes tribus Israel à Dan vsque ad Bersabee, & numera populum, vt sciam numerum eius.
3 * Dixitque Ioab regi: Adaugeat Dominus Deus tuus ad populum tuum quantus nunc est, iterumq; centuplicet in conspectu dñi mei regis. sed quid tibi domnus meus rex vult in re huiusce modi?
4 * Obtinuit autem sermo regis verba Ioab & principũ exercitus. Egressusq; est Ioab & principes militum à facie regis, vt numerarent populum Israel.
5 * Cumque pertransissent Iordanem, venerunt in Aroer ad dexteram vrbis quæ est in valle Gad, & per Iazer
6 * transierunt in Galaad & in terram inferiorem Hodsi, & venerunt in Dafilueſtria. Circumeunteſque iuxta Sydonem,
7 * transierũt prope mœnia Tyri, & omnes terram Euei & Chananæi, venerunt ad meridiem Iuda in Bersabee.
8 * Et lustrarunt vniuersam terram, & venerunt post nouem menses & viginti dies Ierusalem.

30 * Βαναίας ὁ Φαραθωνίτης· ηδαὶ ὁ ἐν ναχαλιγαίας.
31 * Αβὶ ἀλβὼν ὁ Αραβωθίτης· ἀζμωθ ὁ Βαρχωμίτης.
32 * Ἐλιαβὰ ὁ Σαλαβωνίτης. υἱοὶ ιασὲν, ἰωναθάν·
33 * Σαμὰ ὁ Ἀρωρείτης. ἀχιὰμ υἱὸς Σαραρ ὁ Ἀραδίτης.
34 * Ἐλιφαλὰτ υἱὸς ἀχασβαὶ τοῦ μααχατί· ἐλιὰμ υἱὸς
ἀχιτόφελ τοῦ γελωνίτου.
35 * Ἀσαρὲ ὁ καρμήλιος· Φαραὶ ὁ Ἀρβί.
36 * Ἰγαὰλ υἱὸς ναθὰν ἐκ Σουβά· Βανὶ ὁ γαδί.
37 * Σελὴκ ὁ Ἀμμωνίτης· ναχαραὶ ὁ Βηρωθαῖος ὁ αἴρων
τὰ σκάλη τοῦ ἰωὰβ υἱοῦ Σαρουίας.
38 * Ἰρὰς ὁ Ἰεθραῖος· γαρὲβ ὁ Ἰεθραῖος.
39 * Οὐρίας ὁ Ἑθαῖος. ὁ πάντες τελάκοντα καὶ ἑπτά.

κδ'.

1 * Καὶ προσέθετο ὀργὴ κυρίου θυμωθῆναι ἐν ἰσραήλ,
καὶ ἐπέσεισε τὸν δαυὶδ εἰς αὐτοὺς λέγων, πορεύθητι ἀρίθμησον τὸν ἰσραὴλ καὶ τὸν ἰούδαν.
2 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἰωὰβ ἄρχοντα τῶν δυνάμεων τῶν μετ' αὐτοῦ, περιέλθε δὴ εἰς πάσας τὰς φυλὰς Ἰσραὴλ ἐξ ἁδὰ ἕως δὰν καὶ ἕως βηρσαβεαὶ, καὶ ἐπίσκεψαι τὸν λαὸν, καὶ γνώσομαι τὸν ἀριθμὸν τοῦ λαοῦ.
3 * καὶ εἶπεν ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα, προσθεῖη κύριος ὁ θεός σου πρὸς τὸν λαὸν, ὥσπερ καὶ τοὺς ἑκατονταπλασίους, καὶ ὀφθαλμοὶ τοῦ κυρίου μου ὁ βασιλεὺς βλέποντες. καὶ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἵνατί θέλει τὸ ῥῆμα τοῦτο;
4 * καὶ κατεκράτησε τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως ἐπὶ ἰωὰβ καὶ ἐπὶ τοὺς ἐπ' ἀρχοντας τῆς δυνάμεως. καὶ ἐξῆλθεν ἰωὰβ καὶ ὁ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέως ἐπισκέψασθαι τὸν λαὸν ἰσραήλ.
5 * καὶ διέβησαν τὸν ἰορδάνην, καὶ παρενέβαλον ἐν Ἀροὴρ ἐν δεξιῶν τῆς πόλεως τῆς ἐν μέσῳ τῆς φάραγγος γαδ, καὶ ἐλισέζες.
6 * καὶ ἦλθον εἰς γαλαὰδ, καὶ εἰς γῆν χετθιὶμ χάδης, καὶ παρεγένοντο ἕως δάν. καὶ ἐκύκλωσαν τὴν σιδῶνα,
7 * καὶ ἔρχονται εἰς μαβσαρτύρους, καὶ εἰς πάσας τὰς πόλεις τοῦ ἑυαίου καὶ τοῦ χαναναίου, καὶ ἐκπορεύονται ἐπὶ τὸν νότον ἰούδα καὶ βηρσαβεαί.
8 * καὶ προῆλθον πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ ἀπαγίνουσι μετὰ ἐννέα μῆνας καὶ εἴκοσι ἡμέρας εἰς ἱερουσαλήμ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[10] Benaiah qui ex Pirghathon, Hiddai qui ex torrentibus Gaghas: [11] Abighalbon qui ex Gharabath, Ghasmaueth qui ex Barhhum. [12] Eliahbba qui ex Saghalbon: filij Iasen Iehonathan. [13] Sama qui ex Harar: Ahhiam filius Sarar qui ex monte alto. [14] Eliphelet filius Ahhazzbai filius Maghachati, Eligham filius Ahhitophel Gilonæi. [15] Hhefzraf qui ex Charmela, Pagharai qui ex Arab. [16] Igbal filius Nathan qui ex Szobah, Bani qui ex tribu Gad. [17] Szelek qui ex filiis Ghamon, Nahharai qui ex Beioth, ferens arma ipsius Ioab filij Szaruiah. [18] Ghira qui ex Iether, Gareb qui ex Iether. [19] Vriah Hhithæus. omnes robusti erant triginta & septem.

CAP. XXIIII.

ET addidit indignatio Domini irasci in Israel, & incitauit Dauid in eos dicendo: Vade numera Israel, & vires domus Iehudah.
Et dixit rex ad Ioab magistrum exercitus qui cum eo erat: Ambula nunc per omnes tribus Israel à Dan & vsque Beerzebagh, & numera populum, & cognoscam suppputationem populi.
Et dixit Ioab ad regem: Addat Dominus Deus tuus super populum sicut sunt & sicut sunt, centum vicibus; & oculi domini mei regis videant: sed dominus meus rex ad quid complacet tibi in re ista?
Et inualuit verbum regis super Ioab & magistri exercitus ab ante regem, vt numerarent populum Israel.
Et transierunt Iardena, & castra posuerunt in Gharogher Meridie vrbis quæ est in medio torrentis tribus Gad & ad Iaghzer.
Et venerunt in Gilghad, & ad terram australem Hhodsi, & venerunt ad Dan Iaghan, & indè reuertitur ad Szidon.
Et intrarunt ad munitionem Szor, & ad omnes vrbes Hhiuæi & Chanasthanæi, & exierunt ad austrum Iehudah ad Beerzebagh.
Et perambulauerunt vniuersam terram, & venerunt in fine nouem mensium & viginti dierum in Ierusalem.

תרגום יונתן

[10] וְנָחַת לֵיהּ פִּרְעָתוֹן חִדֵּי דְּסֵן נַחֲלֵי נָעַשׁ׃ [11] אֲבִי עַלְבוֹן דְּמִן עֲרָבַת עַזְמָוֶת דְּמִן בַּרְחוּם׃ [12] אֶלְיַחְבָּא דְּמִן שַׁעַלְבּוֹן בְּנֵי יָשֵׁן יְהוֹנָתָן׃
[13] שַׁמָּא דְּמִן הֲרָרַיָּא אֲחִיאָם בַּר שָׂרָר דְּמִן אֲתַר רוּמָא׃ [14] אֱלִיפֶלֶט בַּר אַחְסְבַּי בַּר מַעֲכָתִי אֱלִיעָם בַּר אֲחִיתוֹפֶל גִּילוֹנָיָא׃
[15] חֶצְרַי דְּמִן כַּרְמֶלָא פַּעֲרַי דְּמִן אַרְבָּ׃ [16] יִגְאָל בַּר נָתָן דְּמִן צוֹבְרָה בְּנֵי דְּמִן גַּדָּ׃ [17] צֶלֶק דְּמִן בְּנֵי עַמּוֹן נַחֲרַי דְּמִן בְּאֵרוֹת נַשָּׂיל
[18] אוּרְיָה חִתָּאָה כֹּל גִּבָּרַיָּא תְּלָתִין וְשִׁבְעָה׃ [19] עִירָא דְּמִן יֶתֶר גָּרֵב דְּמִן יֶתֶר׃

כר

[1] וְתוּסַף רְגָזָא דְיָיָ לְמִקְצוֹף בְּיִשְׂרָאֵל וְגַרְיֵי יָת דָּוִד בְּהוֹן לְמֵימַר אֲזַל מְנֵי יָת יִשְׂרָאֵל וְיָת דַּיָּרֵי יְהוּדָה׃
[2] וְאָמַר מַלְכָּא לְיוֹאָב רַב חֵילָא דְעִמֵּיהּ סְחֵיר כְּעַן בְּכָל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל מִדָּן וְעַד כָּאר שְׁבַע וּמְנוֹ יָת עַמָּא וְאִידַּע יָת חֻשְׁבַּן עַמָּא׃
[3] וַאֲמַר יוֹאָב לְמַלְכָּא וְיוֹסֵף יְיָ אֱלָהָךְ עַל עַמָּא כְּאִלֵּין וְכְאִלֵּין מְאָה זִמְנִין וְעֵינֵי מָרִי מַלְכָּא חָזְנָן וְרִבּוֹנִי מַלְכָּא לְמָה אִתְרְעֵי בְּפִתְגָמָא
[4] הָדֵין לְמֶעְבַּד דְּמִלַּת מַלְכָּא עַל עַמָּא כְּאִלֵּין וְכְאִלֵּין מְאָה זִמְנִין וְעֵינֵי מָרִי מַלְכָּא חָזְנָן׃ וְתַקִּיף פִּתְגָמָא דְמַלְכָּא עַל יוֹאָב וְעַל רַבָּנֵי חֵילָא וּנְפַק יוֹאָב וְרַבָּנֵי חֵילָא מִן קֳדָם מַלְכָּא לְמִמְנֵי יָת עַמָּא יָת יִשְׂרָאֵל׃
[5] וְעָבְרוּ יָת יַרְדְּנָא וּשְׂרוֹ בַּעֲרוֹעֵר יְמִינָא דְקִרְיָתָא דְּגוֹ נַחֲלָא דְשִׁבְטָ גָּד וְלִיעֶזֶר׃ [6] וַאֲתוֹ לְגִלְעָד וּלְאַרְעָא דְתַחְתִּים חָדְשִׁי וַאֲתוֹ לְדָן
וְחַזְרוּ מִלְּקֵדָם לְצִידוֹן׃ [7] וַאֲתוֹ לְמִבְצַר צוֹר וְכָל קִרְוֵי חִוָּאֵי וּכְנַעֲנָאֵי וּנְפָקוּ לְדָרוֹם יְהוּדָה לִבְאֵר שָׁבַע׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 ‡ Dedit ergo Ioab numerum descriptio-
nis populi regi. & inuenta sunt de Israel
Boctingenta millia virorum fortium qui e-
ducerent gladium, & de Iuda quingenta
10 millia pugnatorum. ‡ Perculsit autem
cor Dauid eum postquam numeratus est
populus. & dixit Dauid ad Dominū: Pec-
caui valdè in hoc facto: sed precor Domi-
ne vt trâsferas iniquitatem serui tui, quia
11 stultè egi nimis. ‡ Surrexit itaque Da-
uid manè, & sermo Domini factus est ad
Gad prophetam & Videntem Dauid, di-
12 cens: ‡ Vade & loquere ad Dauid: Hæc
dicit Dominus: Trium tibi datur optio,
elige vnum quod volueris ex his vt faciā
13 tibi. ‡ Cumque venisset Gad ad Dauid,
nunciauit ei dicens: Aut septem annis ve-
niet tibi fames in terra tua, aut tribus me-
nsibus fugies aduersarios tuos, & illi te per-
sequentur: aut certè tribus diebus erit pe-
stilentia in terra tua. Nunc ergo delibera,
C & vide quem respondeā ei, qui me misit,
14 sermonem. ‡ Dixit autem Dauid ad Gad:
Coarctor nimis: sed melius est vt incidam
in manus Domini; multæ enim miserati-
diæ eius sunt; quàm in manus hominum.
15 ‡ Immisitq; Dñs pestilentiam in Israel, de
mane vsq; ad tempus constitutum; & mo-
tui sunt ex populo à Dā vsq; Berſabee ſep-
16 tuaginta millia virorū. ‡ Cumq; extenderet
manū suam angelus Dñi super Ierusalē vt
disperderet eam, misertus est Dñs super
flictionē, & ait angelo pcutienti populum:
Sufficit nunc, continē manum tuam. erat
autem angelus Domini iuxta aream A-
17 reuna Iebusæi. ‡ Dixit Dauid ad Domi-
num cùm vidisset angelum cedentem po-
pulum: Ego sum qui peccaui, & ego ini-
què egi; istli qui oues sunt quid fecerunt?
Vertatur obsecro manus tua contra me,
18 & contra domum patris mei. ‡ Venit au-
tem Gad prophetā ad Dauid in die illa, &
dixit ei: Ascende & constitue altare Do-
mino in area Arcuna Iebusæi.

9 ‡ Et dedit Ioab numerum considerationis
populi regi. & erat Israel octingenta millia vi-
rorum fortitudinis qui educerent gladium. &
viri Iuda virorum pugnatorū quingēta millia.
10 ‡ Et percussit cor Dauid eum post hæc, quia
numerauit populum. & dixit Dauid ad Do-
minum: Peccaui nimis faciens verbum hoc. et
nunc Domine aufer iniquitatem serui tui, quo-
niam stultè egi nimis.
11 ‡ Et surrexit Dauid manè, & sermo Do-
mini factus est ad Gad prophetam Videntem
Dauid, dicens:
12 ‡ Vade & loquere ad Dauid, dicens: Hæc
dicit Dominus: Tria ego porto contra te, elige
tibi vnum ex eis, & faciam tibi.
13 ‡ Et venit Gad ad Dauid, & nunciauit
ei dicens: Elige tibi vt fiant vel tres anni famis
super terram, vel tribus mensibus fugias tu de
facie inimicorum tuorum, & ipsi persequantur
te: aut quòd fiat tribus diebus mors in terra. et
nunc delibera & vide quid respondeam ei qui
misit me.
14 ‡ Et dixit Dauid ad Gad: Arcta mihi nimis
sunt tria: sed incidam in manus Domini, quia
multæ miserationes eius nimis, et in manus ho-
minū non incidam. & elegit sibi Dauid mortē.
15 ‡ Et dedit Dominus mortem in Israel à ma-
nè & vsque ad horam prandij. & mortui sunt
de populo à Dan & vsque ad Berzabee sep-
tuaginta millia virorum.
16 ‡ Et extendit angelus manum suam super
Hierusalem vt disperderet eam: & pœnituit
Dominum super malum, & dixit angelo cor-
rumpenti in populo: Sufficit nunc, remitte ma-
num tuam: & angelus Dei erat stans iuxta a-
ream Orna Iebusæi.
17 ‡ Et dixit Dauid ad Dominum, cùm vidis-
set ipse angelum cedentem in populo, & dixit:
Ecce ego peccaui, & ego pastor malefeci, & isti
oues quid fecerunt? fiat manus tua contra me,
& contra domum patris mei.
18 ‡ Et venit Gad ad Dauid in die illa & di-
xit: Ascende & constitue altare Domino in a-
rea Orna Iebusæi.

9 ‡ καὶ ἔδωκεν ἰωὰβ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ
λαοῦ τῷ βασιλεῖ. καὶ ἦν ἰσραὴλ ὀκτακόσιαι χιλιάδες
ἀνδρῶν δυνάμεως ἐσπασμένων ῥομφαίαν· καὶ ἀνδρες
ἰούδα ἀνδρῶν μαχητῶν πεντακόσιαι χιλιάδες.
10 ‡ καὶ ἐπάταξε καρδία δαυὶδ, αὐτὸν μετὰ ταῦτα, ὅτι ἠρι-
θμησε τὸν λαόν. καὶ εἶπε δαυὶδ, τῷθ; κύριον, ἡμάρτηκα
σφόδρα ποιήσας τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ νῦν κύριε περίελε
τὴν ἀδικίαν τοῦ δούλου σου, ὅτι ἐματαιώθην σφόδρα.
11 ‡ καὶ ἀνέστη δαυὶδ, τὸ πρωΐ, καὶ ῥῆμα κυρίου ἐγένετο πρὸς
γὰδ, τὸν προφήτην τὸν ὁρῶντα δαυὶδ, λέγων·
12 ‡ πορεύου καὶ λάλησον πρὸς δαυὶδ, λέγων· τάδε λέ-
γει κύριος, τρία ἐγὼ αἴρω ἐπὶ σέ, ἔκλεξαι σεαυτῷ σὺ
ἓξ αὐτῶν, καὶ ποιήσω σοι.
13 ‡ καὶ ἦλθε γὰδ πρὸς δαυὶδ, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ
λέγων, ἔκλεξαι σεαυτῷ ἢ χρεὼς ἢ τρία ἔτη λιμοῦ ἐπὶ τὴν
γῆν, ἢ τρεῖς μῆνας φεύγειν σε ἐν προσώπου τῶν ἐχθρῶν
σου, καὶ αὐτὸν καταδιώκειν σε, ἢ χρεὼς τρεῖς ἡμέρας θα-
νάτου ἐπὶ τὴν γῆν σου. καὶ νῦν γνῶθι καὶ ἰδὲ τί ἀποκριθῶ τῷ
ἀποστείλαντί με.
14 ‡ καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς γάδ, στενά μοι σφόδρα ἐστὶν
τὰ τρία· πλὴν ἐμπεσοῦμαι εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κυρίου, ὅτι
πολλοὶ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ σφόδρα, καὶ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἐ
μὴ ἐμπέσω. καὶ ἐξελέξατο ἑαυτῷ δαυὶδ, τὸν θάνατον.
15 ‡ καὶ ἔδωκε κύριος θάνατον ἐν ἰσραὴλ ἀπὸ πρωΐ ἕως
ὥρας ἀρίστου. καὶ ἀπέθανον ἐκ τοῦ λαοῦ ἀπὸ δὰν ἕως
βηρσάβεε ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν.
16 ‡ καὶ ἐξέτεινεν ὁ ἄγγελος τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ ἰερου-
σαλὴμ, ἐξολεθρεῦσαι αὐτὴν, καὶ μετεμελήθη κύριος ἐπὶ
τῇ κακίᾳ, καὶ εἶπε τῷ ἀγγέλῳ τῷ διαφθείροντι ἐν τῷ λαῷ,
ἱκανὸν νῦν, ἄνες τὴν χεῖρα σου. καὶ ὁ ἄγγελος κυρίου ἦν
ἐγγὺς τοῦ ἀλῳ ὀρνὰ τοῦ ἰεβουσαίου.
17 ‡ καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς κύριον, ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτὸν τὸν ἄγ-
γελον τὸν τύπτοντα ἐν τῷ λαῷ, καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγὼ ἥμαρ-
τον, καὶ ἐγὼ ὁ ποιμὴν ἐπονηροποίησα, καὶ οὗτοι τὰ πρόβα-
τα τί ἐποίησαν; γενέσθω ἡ χεὶρ σου ἐν ἐμοὶ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ
τοῦ πατρός μου.
18 ‡ καὶ ἦλθε γὰδ πρὸς δαυὶδ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ
εἶπε, ἀνάβηθι καὶ στῆσον θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ ἐν τῇ ἄλῳ
ὀρνὰ τοῦ ἰεβουσαίου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 Et dedit Ioab supputationem numeri populi regi, & fuerunt Israel octingenta millia virorum virtutis, educentium gladium; & viri Iehudah quingenta millia virorum.
10 Et compunctus est Dauid in corde suo posteaquàm numerauit populum: & dixit Dauid ante Dominū: Peccaui valdè in eo quod feci, & nunc Domine transfer quæso culpam serui tui, quia stultè egi valde.
11 Et surrexit Dauid in aurora, & verbum prophetiæ ab-ante Dominum fuit cum Gad propheta Videntē Dauidis dicendo:
12 Vade & loquēris cum Dauid: Sic dixit Dominus: Vnum de tribus ego proiicio contra te; elige tibi vnum ex illis vt faciam tibi.
13 Et venit Gad ad Dauid, & indicauit illi & dixit ei: Num venient tibi septem anni famis in terra tua, aut si tribus mensibus fugies ante hostem tuum, & ipse persequetur te, aut erit tribus diebus pestis in terra tua? nunc cognosce & vide quod referam mittenti me verbū.
14 Et dixit Dauid ad Gad: Angustia est mihi valde: tradar obsecro in manu dicti Domini, quia multæ miserationes eius; & in manu hominum non tradar.
15 Et dedit Dominus pestem in Israel à tempore quo mactatur iuge, quousque adoleatur: & mortui sunt de populo à Dan vsque ad Bersebagh septuaginta millia virorum.
16 Et extendit manum suam angelus Domini ad Ierusalem vt deuastaret eam, & rediit Dominus à malo *inferendo*: & dixit angelo qui deuastabat in populo: Satis nunc, quiescere fac manum tuam. & angelus Domini sedebat in areis Araunah Iebuzæi.
17 Et dixit Dauid ante Dominum quando vidit angelum qui occidebat in populo, & dixit: Ecce ego peccaui & ego iniquè egi; & isti populus qui sunt sicut pecus in manu pastoris, quid fecerunt? fit quæso percussio tua in me & in domum patris mei.
18 Et venit Gad ad Dauid in die illo, & dixit ei: Ascende, erige ante Dominum aram in loco arearum Araunah Iebuzæi.

תרגום יונתן

9 וְיָהַב יוֹאָב יָת חִשְׁבָּנָן מִנְיַן עַמָּא לְמַלְכָּא וַהֲווֹ יִשְׂרָאֵל תְּמַנְיָ מְאָה אַלְפִין גִּבָּרֵי חֵילָא שָׁלְפֵי סַיְפָא וַאֲנָשׁ יְהוּדָה חֲמֵשׁ מְאָה אַלְפִין גַּבְרָא׃
10 וְחָשׁ דָּוִד כַּלְבָבֵיהּ בָּתַר דִּן דְּמָנָא יָת עַמָּא וַאֲמַר דָּוִד קֳדָם יְיָ חֲבֵית לַחֲדָא וּכְעַן יְיָ אֲעֲבַר כְּעַן יָת חוֹבָךְ דְּעַבְדָךְ אֲרֵי אִסְתְּכָיִית
11 וְקוּם דָּוִד כַּלְבָבֵיהּ וּפִתְגָמָא נְבִיאָה מִן קֳדָם יְיָ הֲוָה עִם גָּד נְבִיָא חוֹזֵה דָּוִד לְמֵימָר׃
12 אֲזַל וְאֵימַר עִם דָּוִד כְּדֵין אֲמַר יְיָ תְּלָתָא אֲנָא סְחֵי עֲלָךְ סְחֵי מִנְּהוֹן וְאֶעְבֵּיד לָךְ׃
13 וְאֲתָא גָּד לְוָת דָּוִד וְחַוִי לֵיהּ וַאֲמַר לֵיהּ הֲתֵעוֹל לָךְ שְׁבַע שְׁנִין כְּפְנָא בְּאַרְעָךְ כְּעַן דַּע וְחֲזִי מָה אֲהֵיב שְׁלִחִי פִּתְגָמָא׃
14 וַאֲמַר דָּוִד לְגָד עֲקַת לִי לְחַדָּא נִתְמְסַר כְּעַן בְּיַד מֵימְרָא דְיְיָ אֲרֵי סַגִּיאִין רַחֲמוֹהִי וּבִידָא דַאֲנָשָׁא לָא אֶתְמְסַר׃
15 וְאַשְׁלַח יְיָ מוֹתָא בְּיִשְׂרָאֵל מִן צַפְרָא וְעַד זִמְנָא דְמָחְמַר וּמְתוּ מִן עַמָּא מִדָּן וְעַד בְּאֵר שְׁבַע שְׁבְעִין אַלְפִין גַּבְרָא׃
16 וְאִשְׁתְּלַח יְדֵיהּ מַלְאֲכָא דְיְיָ לְיְרוּשְׁלֵם לְחַבָּלוּתָהּ וְתָב יְיָ מִן בִּישְׁתָּא וַאֲמַר לְמַלְאֲכָא דְמַחֲבֵל בְּעַמָּא סְגֵי כְּעַן אַנַּח יְדָךְ וּמַלְאֲכָא דְיְיָ הֲוָה קָאֵם בְּאֵנָא דְאָרְנָיָה יְבוּסָאָה׃
17 וַאֲמַר דָּוִד קֳדָם יְיָ כַּד חֲזָא יָת מַלְאֲכָא דְמָקְטֵל בְּעַמָּא וַאֲמַר הָא אֲנָא חָבֵית וַאֲנָא עֲוֵיתִי וְאִלֵּין עָנָא מָה עֲבָדוּ כְּעַן יְהֵא כְעַן יְדָךְ בִּי וּבְבֵית אֲבִי׃
18 וַאֲתָא גָּד בְּיוֹמָא הַהוּא וַאֲמַר לֵיהּ סַק אֲקֵים קֳדָם יְיָ מַדְבְּחָא בְּבֵית אִידְרֵי אָרְנָיָה יְבוּסָאָה׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 * Et ascendit Dauid iuxta sermonem Gad quem præceperat ei Dominus.
20 * Conspicienſque Areuna animaduerD tit regem & seruos eius transire ad se, & egressus adorauit regem prono vultu in terram.
21 * Et ait: Quid causæ est vt veniat dominus meus rex ad seruum suum? Cui Dauid ait: Vt emam à te aream, & ædificem altare Domino, & cesset interfectio quæ grassatur in populo.
22 * Et ait Areuna ad Dauid: Accipiat & offerat dominus meus rex, sicut placet ei: habes boues in holocaustum, & plaustra & iuga boum in vsum lignorum.
23 * Omnia dedit Areuna regi. Dixitque Areuna ad regẽ: Dominus Deus tuus suscipiat votum tuum.
24 * Cui respondens rex ait: Nequaquam vt vis, sed emam precio à te; & non offeram Domino Deo meo holocausta gratuita. Emit ergo Dauid aream & boues argenti siclis quinquaginta.
25 * Et ædificauit ibi Dauid altare Domino, & obtulit holocausta & pacifica. Et propitiatus est Dominus terræ, & cessauit plaga ab Israel.

19 * וַיַּעַל דָּוִד כִּדְבַר־גָּד כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה׃
20 * וַיַּשְׁקֵף אַרַוְנָה וַיַּרְא אֶת־הַמֶּלֶךְ וְאֶת־עֲבָדָיו עֹבְרִים עָלָיו וַיֵּצֵא אַרַוְנָה וַיִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ אַפַּיִם אָרְצָה׃
21 * וַיֹּאמֶר אַרַוְנָה מַדּוּעַ בָּא אֲדֹנִי־הַמֶּלֶךְ אֶל־עַבְדּוֹ וַיֹּאמֶר דָּוִד לִקְנוֹת מֵעִמְּךָ אֶת־הַגֹּרֶן לִבְנוֹת מִזְבֵּחַ לַיהוָה וְתֵעָצַר הַמַּגֵּפָה מֵעַל הָעָם׃
22 * וַיֹּאמֶר אַרַוְנָה אֶל־דָּוִד יִקַּח וְיַעַל אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב בְּעֵינָיו רְאֵה הַבָּקָר לָעֹלָה וְהַמֹּרָגִים וּכְלֵי הַבָּקָר לָעֵצִים׃
23 * הַכֹּל נָתַן אַרַוְנָה הַמֶּלֶךְ לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר אַרַוְנָה אֶל־הַמֶּלֶךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ יִרְצֶךָּ׃
24 * וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־אַרַוְנָה לֹא כִי־קָנֹה אֶקְנֶה מֵאוֹתְךָ בִּמְחִיר וְלֹא אַעֲלֶה לַיהוָה אֱלֹהַי עֹלוֹת חִנָּם וַיִּקֶן דָּוִד אֶת־הַגֹּרֶן וְאֶת־הַבָּקָר בְּכֶסֶף שְׁקָלִים חֲמִשִּׁים׃
25 * וַיִּבֶן שָׁם דָּוִד מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיַּעַל עֹלוֹת וּשְׁלָמִים וַיֵּעָתֶר יְהוָה לָאָרֶץ וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה מֵעַל יִשְׂרָאֵל׃

תרגום יונתן

19 וסליק דוד כפיתגמא דגד כמא דפקיד יי׃
20 ואסתכי ארונה ואדהר למלכא ית עבדוהי עברין עלוהי ונפק ארונה וסגיד למלכא על אפוהי על ארעא׃
21 ואמר ארונה מא דין אתא מלכא רבוני למלכא לית עבדיה ואמר דוד למזקן ית אידרא למבני מדבחא קדם יי ותתכלי מותקא מעל עמא׃
22 ואמר ארונה לדוד יסב ויסק ריבוני מלכא דתקין בעינוהי הא תוריא לעלתא ומוריגיא וכלי תוריא לאגיא׃
23 כולא יהב ארונה מלכא דבעא מיניה מלכא וארונה למלכא יי אלהך יקבל קורבנך ברעוא׃
24 ואמר מלכא לארונה לא ארי מזבן מזבן בדמין ולא אסיק קדם יי אלהי עלוון מפתם חבון דוד ית בית אידרי ויתר תורייא בכספא דמשקלין חמשין׃
25 ובנא תמן דוד מדבחא קדם יי ואסיק עלוון ונכסת קודשין ובקבל יי צלותא דיתירי ארעא ואתכלי מותקא מעל עמא דישראל׃

תם ספר שמואל ב

ונקרא ומגה עם רב עיון על ידי בנדיבטוס אריאש מונטנוס ממונה על המלאכה הזאת במצות פיליפוס מלך ספרד מלך טוב וירא האלהים על כל אשר הם קוראים בשם ישוע המשיח׃

ב א מ

19 * Et ascendit Dauid iuxta verbum Gad prophetæ, quemadmodum præceperat ei Dñs.
20 * Et inclinauit Orna & vidit regem & seruos eius transeuntes ad se, & egressus est Orna & adorauit regem super faciem suam super terram.
21 * Et dixit Orna: Cur venit dominus meus rex ad seruum suum? & dixit ei Dauid: Vt possideam à te aream, & ædificem altare Domino; vt cesset ruina à populo.
22 * Et ait Orna ad Dauid: Accipe, & faciat dominus meus rex Domino quod placitum est coram eo. ecce vtuli in holocaustum & rotæ & instrumenta boum in ligna.
23 * Et omnia dedit Orna Regi. & dixit Orna ad Regem: Dominus Deus tuus benedicat tibi.
24 * Et dixit rex ad Orna: Nequaquam, sed acquirens acquiram à te in precio, & non offeram domino Deo meo holocaustum gratis. & emit Dauid aream & boues in argento quinquaginta siclis.
25 * Et ædificauit ibi Dauid altare Domino, & obtulit holocausta & pacifica. & propicius factus est Dominus terræ, & cessauit ruina super Israel.

19 * καὶ ἀνέβη δαυὶδ κατὰ τὸ ῥῆμα γαὰδ τοῦ προφήτου, ὃν τρόπον ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος.
20 * ⁂ διέκυψεν ὀρνὰ καὶ εἶδε τὸν βασιλέα καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ διαπορευομένους ἐπ' αὐτόν. ⁂ ἐξῆλθεν ὀρνὰ καὶ προσεκύνησεν τῷ βασιλεῖ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν.
21 * καὶ εἶπεν ὀρνά, τί ὅτι ἦλθεν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν δοῦλον αὐτοῦ; καὶ εἶπεν αὐτῷ δαυίδ, κτήσασθαι παρὰ σοῦ τὸν ἅλω, καὶ οἰκοδομῆσαι θυσιαστήριον κυρίῳ, ὅπως παύσηται ἡ πληγὴ ἀπὸ τοῦ λαοῦ.
22 * καὶ εἶπεν ὀρνὰ πρὸς δαυίδ, λάβοι, καὶ ποιησάτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τῷ κυρίῳ τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ. ἰδοὺ ⁂ μόσχοι εἰς ὁλοκαύτωσιν, καὶ ⁂ τροχοὶ καὶ τὰ σκεύη τῶν βοῶν εἰς ξύλα.
23 * καὶ τὰ πάντα ἔδωκεν ὀρνὰ τῷ βασιλεῖ. καὶ εἶπεν ὀρνὰ πρὸς τὸν βασιλέα, κύριος ὁ θεός σου εὐλογήσαι σε.
24 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ὀρνά, οὐχί, ἀλλ' ἢ κτώμενος κτήσομαι παρὰ σοῦ ἐν ἀλλάγματι, καὶ οὐκ ἀνοίσω κυρίῳ τῷ θεῷ μου ὁλοκαύτωμα δωρεάν, καὶ ἐκτήσατο δαυὶδ τὸν ἅλω καὶ τοὺς βόας ἐν ἀργυρίῳ πεντήκοντα σίκλων.
25 * καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ δαυὶδ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώσεις καὶ εἰρηνικάς. καὶ ἵλεως ἐγένετο κύριος τῇ γῇ, καὶ ἐπέσχεν ἡ πληγὴ ἀπὸ ισραηλ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

19 * Et ascendit Dauid iuxta verbum Gad sicut iusserat Dominus.
20 * Et prospexit Araunah & vidit regem & seruos eius transeuntes ad se; & exiit Araunah & adorauit regem super faciem suam super terram.
21 * Et dixit Araunah: Vt quid venit dominus meus rex ad seruum suum? & dixit Dauid: Vt emam à te aream ad ædificandum altare ante Dominum, vt cohibeatur pestis à populo.
22 * Et dixit Araunah ad Dauid: Accipiat & adoleat dominus meus rex quod statutum est in oculis suis; ecce boues in holocaustum, & imbolæ & instrumenta boum pro lignis.
23 * Omnia dedit Araunah rex quæ petiuit ab eo rex. & dixit Araunah regi: Dominus Deus tuus accipiat oblationem tuam in beneplacito.
24 * Et dixit rex ad Araunah: Minimè; etenim emendo emam à te pretio, nec offeram ante Dominum Deum meum holocausta gratis. & emit Dauid locum arearum, & boues argento, siclis quinquaginta.
25 * Et construxit ibi Dauid altare ante Dominum, & obtulit holocausta & oblationem sanctitatum. & suscepit Dominus orationem incolarum terræ, & cohibita est pestis à populo Israel.

FINIS II. SAMVELIS.

EX REGIS CATHOLICI MANDATO
Benedictus Arias Montanus D. Th. recensuit & probauit.

B. Arias Montanus

Universidad de Deusto Biblioteca

א

1 והמלך דוד זקן בא בימים ויכסהו
בבגדים ולא יחם לו:
2 * ויאמרו לו עבדיו יבקשו לאדני
המלך נערה בתולה ועמדה
לפני המלך ותהי לו סכנת ושכבה בחיקך וחם
לאדני המלך:
3 * ויבקשו נערה יפה בכל גבול ישראל וימצאו
את אבישג השונמית ויבאו אתה למלך:
4 * והנערה יפה עד מאד ותהי למלך סכנת
ותשרתהו והמלך לא ידעה:
5 * ואדניה בן חגית מתנשא לאמר אני אמלך
ויעש לו רכב ופרשים וחמשים איש רצים לפניו:
6 * ולא עצבו אביו מימיו לאמר מדוע ככה עשית
וגם הוא טוב תאר מאד ואתו ילדה אחרי
7 אבשלום: * ויהיו דבריו עם יואב בן צרויה
ועם אביתר הכהן ויעזרו אחרי אדניה:
8 * וצדוק הכהן ובניהו בן יהוידע ונתן הנביא
ושמעי ורעי והגבורים אשר לדוד לא היו עם
אדניהו:
9 * ויזבח אדניהו צאן ובקר ומריא עם אבן הזחלת
אשר אצל עין רגל ויקרא את כל אחיו בני
המלך ולכל אנשי יהודה עבדי המלך:
10 * ואת נתן הנביא ובניהו ואת הגבורים
ואת שלמה אחיו לא קרא:
11 * ויאמר נתן אל בת שבע אם שלמה לאמר
הלוא שמעת כי מלך אדניהו בן חגית ואדנינו
דוד לא ידע:
12 * ועתה לכי איעצך נא עצה ומלטי את נפשך
ואת נפש בנך שלמה:

LIBER I. MELACHIM,
id est, REGVM III.
CAPVT I.

1 A ET rex Dauid senuerat, habebatque ætatis plurimos
dies: cumque operiretur
vestibus, non calefiebat.
2 *Dixerunt ergo ei serui
sui: Quæramus dño nostro regi adolescentulam virginem, & stet
coram rege, & foueat eum, dormiatque in
sinu suo, & calefaciat dñm nostrum regẽ.
3 *Quæsierunt igitur adolescentulam speciosam in omnibus finibus Israel, & inuenerunt Abisac Sunamiten, & adduxerunt
4 eam ad regem. *Erat autẽ puella pulchra
nimis; dormiebatque cum rege, & ministrabat ei: rex verò non cognouit eam.
5 *Adonias autem filius Agith eleuabatur,
dicens: Ego regnabo. Fecitque sibi currũ
& equites, & quinquaginta viros qui cur-
6 rerent ante eum. *Nec corripuit eum pater suus aliquando dicens, Quare hoc fecisti? Erat autem & ipse pulcher valdè, se-
7 cundus natu post Absalom. *Et sermo eius cum Ioab filio Saruiæ, & cũ Abiathar
sacerdote, qui adiuuabant partes Adoniæ.
8 *Sadoch verò sacerdos, & Banaias filius
Ioiadæ, & Nathan propheta, & Semei &
Rei, & omne robur exercitus Dauid non
9 erat cum Adonia. *Immolatis ergo Ado-
B nias arietibus & vitulis & vniuersis pinguibus iuxta lapidem Zoeleth, qui erat
vicinus fōti Rogel, vocauit vniuersos fratres suos filios regis, & omnes viros Iuda
10 seruos regis. *Nathan autem prophetam,
& Banaiam, & robustos quosque, & Salo-
11 monem fratrem suum nō vocauit. *Dixit
itaque Nathan ad Bersabee matrem Salomonis: Num audisti quòd regnauerit
Adonias filius Agith, & dñs noster Da-
12 uid hoc ignorat? *Nunc ergo veni, accipe
consilium à me, & salua animam tuam, filiique tui Salomonis.

REGNORVM III.
CAP. I.

1 *ET Rex Dauid senex valdè prouectus in diebus; & induebant eum vestibus, & non calefiebat.*

2 *Et dixerunt serui eius ei: Quærant domino nostro regi adolescentulam virginem; & astabit coram rege, & erit eum fouens, & iacebit in sinu suo, & calefiet dominus noster rex.*

3 *Et quæsierunt adolescentulam speciosam in omnibus finibus Israel. & inueniunt Abisag Sunamitin, & adducunt eam regi. & puella pulchra forma nimis:*

4 *Et erat regi fouens & ministrabat ei. & rex non cognouit eam.*

5 *Et Adonias filius Aggith eleuabatur dicens: Ego regnabo. & fecit sibi currus et equites, & quinquaginta viros præcursores eius.*

6 *Et non corripuit eum pater suus aliquando dicens, Quare fecisti sic? & iste pulcher aspectu nimis. & hunc genuit post Abesalom.*

7 *Et erant sermones eius cum Ioab filio Saruie, & cum Abiathar sacerdote, & adiuuabant post Adoniam.*

8 *Et Sadoch sacerdos, & Baneas filius Ioiade, & Nathan propheta, & Semei & amici eius existentes fortes Dauid, nõ erant cum Adonia.*

9 *Et immolauit Adonias & oues & boues, & agnas iuxta lapidem Zoeleth, qui vicinus erat fonti Rogel. & vocauit vniuersos fratres suos filios regis, & omnes viros Iuda seruos regis.*

10 *Et Nathan prophetam, & Banean, & robustos, & Salomonem fratrem suum non vocauit.*

11 *Et ait Nathan ad Bersabee matrem Salomonis, dicens: Nonne audisti quòd regnauit Adonias filius Aggith, & dominus noster Dauid non sciuit?*

12 *Et nunc veni, consulam tibi consilium, vt salues animam tuam & animam Salomonis filij tui.*

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Γ.
κεφ. α΄.

1 ΚΑΙ ὁ βασιλεὺς δαυὶδ πρεσβύτης σφόδρα προβεβηκὼς ἐν ἡμέραις, καὶ περιέβαλλον αὐτὸν ἱματίοις, καὶ οὐκ ἐθερμαίνετο.

2 καὶ εἶπον οἱ παῖδες αὐτοῦ αὐτῷ, ζητησάτωσαν τῷ κυρίῳ ἡμῶν τῷ βασιλεῖ νεάνιν παρθένον. καὶ παραστήσεται ἐναντι τοῦ βασιλέως, καὶ ἔσται αὐτὸν θάλπουσα, καὶ κατακείσεται ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ, καὶ θερμανθήσεται ὁ κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεύς.

3 καὶ ἐζήτησαν παῖδα καλὴν ἐν παντὶ ὁρίῳ ἰσραήλ. καὶ εὑρίσκουσι τὴν ἀβισὰγ τὴν σωμανίτιν, καὶ εἰσάγουσιν αὐτὴν τῷ βασιλεῖ. καὶ παῖς καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα.

4 καὶ ἦν τῷ βασιλεῖ θάλπουσα καὶ ἐλειτούργει αὐτῷ. καὶ ὁ βασιλεὺς οὐκ ἔγνω αὐτήν.

5 καὶ ἀδωνίας υἱὸς ἀγγὶθ ἐπῄρετο λέγων, ἐγὼ βασιλεύσω. καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ ἅρματα καὶ ἱππεῖς, καὶ πεντήκοντα ἄνδρας προτρέχοντας αὐτοῦ.

6 καὶ οὐκ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ πώποτε εἰπών, τί ὅτι πεποίηκας οὕτως; καί γε αὐτὸς καλὸς τῇ ὄψει σφόδρα, καὶ τοῦτον ἐγέννησε μετὰ τὸν ἀβεσαλώμ.

7 καὶ ἦσαν οἱ λόγοι αὐτοῦ μετὰ ἰωὰβ υἱοῦ σαρουΐα, καὶ μετὰ ἀβιάθαρ τοῦ ἱερέως, καὶ ἐβοήθουν ὀπίσω ἀδωνίου.

8 καὶ σαδὼκ ὁ ἱερεύς, καὶ βαναίας υἱὸς ἰωιαδά, καὶ ναθὰν ὁ προφήτης, καὶ σεμεὶ καὶ οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ οἱ ὄντες δυνατοὶ τοῦ δαυίδ, οὐκ ἦσαν μετὰ ἀδωνίου.

9 καὶ ἔθυσεν ἀδωνίας πρόβατα καὶ βόας καὶ ἄρνας μετὰ τὸν λίθον τὸν ζωελὲθ τὸν ἐχόμενον τῆς πηγῆς τοῦ ῥωγήλ. καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ πάντας τοὺς ἄνδρας ἰούδα τοὺς παῖδας τοῦ βα-
10 σιλέως. καὶ ναθὰν τὸν προφήτην, καὶ τὸν βαναίαν καὶ τοὺς δυνατούς, καὶ τὸν σαλωμῶντα ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐκ
11 ἐκάλεσεν. καὶ εἶπε ναθὰν πρὸς βηρσαβεαὶ μητέρα σαλωμῶντος λέγων, οὐκ ἤκουσας ὅτι βεβασίλευκεν ἀδωνίας υἱὸς ἀγγίθ, καὶ ὁ κύριος ἡμῶν δαυὶδ οὐκ ἔγνω;

12 καὶ νῦν δεῦρο, συμβουλεύσω σοι συμβουλίαν, ὅπως σώσῃς τὴν ψυχήν σου, καὶ τὴν ψυχὴν σαλωμῶντος τοῦ υἱοῦ σου.

תרגום יונתן
א

1 ומלכא דוד סיב על ביומין ומכסן ליה בלבושין ולא שחין ליה: 2 ואמרו ליה עבדוהי יבעון לרבוני מלכא עולימתא בתולתא ותשמש קדם מלכא ותהי ליה קריבא ותשכוב לותך ויחום לרבוני מלכא: 3 ובעו עולימתא שפירתא בכל תחום ארעא דישראל ואשכחו ית אבישג דמן שונם ואיתיאו יתה למלכא: 4 ועולימתא שפירתא עד לחדא והות למלכא קריבא ומשמשא ליה ומלכא לא ידעה: 5 ואדניה בר חגית מתרברב למימר אנא אמליך ועבד ליה רתיכין ופרשין וחמשין גברא רהטין קדמוהי: 6 ולא אכליה אבוהי מיומוהי למימר מדין כדין את עביד ואף הוא שפיר בריוא לחדא ויתיה ילידת בתר אבשלום: 7 והוו פתגמוהי בעיצה עם יואב בר צרויה ועם אביתר כהנא וסעדין בתר אדניהו: 8 וצדוק כהנא ובניהו בר יהוידע ונתן נביא ושמעי ורעי וגבריא די לדוד לא הוו בעצת אדניהו: 9 ונכס אדניהו ען ותורין ופטימין עם אבן סכותא דבסטר עין קצרא וזמין ית כל אחוהי בני מלכא ולכל גברי שבט יהודה עבדי מלכא: 10 וית נתן נביא ובניהו וית גבריא וית שלמה אחוהי לא זמין: 11 ואמר נתן לבת שבע אמיה דשלמה למימר הלא שמעת ארי מליך אדניהו בר חגית ורבוננא דוד לא ידע: 12 וכען איתי אמלכינך כען מלכא ושזיבי ית נפשיך וית נפש בריך שלמה:

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO,
B. ARIA MONTANO INTERPRETE.
CAPVT PRIMVM.

ET rex Dauid senuit & venit in dies; & operiebant eum vestibus, & non erat calor ei. 2 Et dixerunt illi serui eius: Quærant domino meo regi puellam virginem, & ministret ante regem, & sit illi propinqua, & cubet tecum, & calefaciat dominum meum regem. 3 Et quæsiuerunt adolescentulam pulchram in omni termino terræ Israel, & inuenerunt Abisag quæ erat ex Sunem, & adduxerunt illam ad regem. 4 Et adolescentula erat pulchra valde, & erat regi propinqua & ministrabat ei: & rex non cognouit illam. 5 Et Adonias filius Hhagith magnificabat se dicendo: Ego regnabo. & fecit sibi currus & equites, & quinquaginta viros currentes ante se. 6 Et non confudit illum pater suus à diebus eius dicendo: Vt quid ita facis? & etiam ipse erat pulcher aspectu valdè: & ipsum pepererat *Hhagith* post Absalom. 7 Et fuerunt verba eius in consilio cum Ioab filio Szaruiah, & cum Abiathar sacerdote, & auxiliati sunt *euntes* post Adoniam. 8 Et Szadok sacerdos, & Benaiahu filius Iehoiadagh, & Nathan propheta, & Simghi & Reghi, & robusti qui erant Dauidi, non fuerũt in consilio Adoniahu. 9 Et mactauit Adoniahu pecudes & boues & pinguia iuxta petram speculæ quæ est in latere fontis Fullonis, & inuitauit omnes fratres suos filios regis, & omnes viros tribus Iehudah seruos regis. 10 At Nathan prophetam, & Benaiahu, & robustos, & Selomoh fratrem suum non inuitauit. 11 Et dixit Nathan ad Bathsebagh matrẽ Selomoh dicendo: Nonne audisti quòd regnauit Adoniahu filius Hhagith, & dominus noster Dauid non nouit? 12 Et nunc veni, & consulam tibi nunc consilium, & libera animam tuam & animam filij tui Selomoh.

Universidad de Deusto Biblioteca

13 לכי ובאי אל־המלך דוד ואמרת אליו הלא־אתה אדני המלך נשבעת לאמתך לאמר כי־שלמה בנך ימלך אחרי והוא ישב על־כסאי ומדוע מלך אדניהו׃

14 הנה עודך מדברת שם עם־המלך ואני אבוא אחריך ומלאתי את־דבריך׃

15 ותבא בת־שבע אל־המלך החדרה והמלך זקן מאד ואבישג השונמית משרת את־המלך׃

16 ותקד בת־שבע ותשתחו למלך ויאמר המלך מה־לך׃

17 ותאמר לו אדני אתה נשבעת ביהוה אלהיך לאמתך כי־שלמה בנך ימלך אחרי והוא ישב על־כסאי׃

18 ועתה הנה אדניה מלך ועתה אדני המלך לא ידעת׃

19 ויזבח שור ומריא־וצאן לרב ויקרא לכל־בני המלך ולאביתר הכהן וליאב שר הצבא ולשלמה עבדך לא קרא׃

20 ואתה אדני המלך עיני כל־ישראל עליך להגיד להם מי ישב על־כסא אדני־המלך אחריו׃

21 והיה כשכב אדני־המלך עם־אבתיו והייתי אני ובני שלמה חטאים׃

22 והנה עודנה מדברת עם־המלך ונתן הנביא בא׃

23 ויגידו למלך לאמר הנה נתן הנביא ויבא לפני המלך וישתחו למלך על־אפיו ארצה׃

24 ויאמר נתן אדני המלך אתה אמרת אדניהו ימלך אחרי והוא ישב על־כסאי׃

25 כי ירד היום ויזבח שור ומריא־וצאן לרב ויקרא לכל־בני המלך ולשרי הצבא ולאביתר הכהן והנם אכלים ושתים לפניו ויאמרו יחי המלך אדניהו׃

---

13 Vade & ingredere ad regem Dauid, & dic ei: Nonne tu domine mi rex iurasti mihi ancillæ tuæ, dicens: Quòd Salomon filius tuus regnabit post me, & ipse sedebit in solio meo? quare ergo regnat Adonias?

14 Et adhuc ibi te loquente cum rege, ego veniam post te, & complebo sermones tuos.

15 Ingressa est itaq; Bersabee ad regem in cubiculo. Rex autem senuerat nimis, & Abisac Sunamitis ministrabat ei.

16 Inclinauit se Bersabee & adorauit regem. ad quam rex, Quid tibi, inquit, vis?

17 Quæ respondens ait: Domine mi rex, tu iurasti per Dominum Deum tuum ancillæ tuæ, Salomon filius tuus regnabit post me, & ipse sedebit in solio meo:

18 Et ecce nunc Adonias regnat, te domine mi rex ignorante.

19 Mactauit boues & pinguia quoq; & arietes plurimos, & vocauit omnes filios regis, Abiathar quoq; sacerdotem, & Ioab principem militiæ, Salomonem autem seruum tuum non vocauit.

20 Veruntamen domine mi rex, in te oculi respiciunt totius Israel, vt indices eis quis sedere debeat in solio tuo domine mi rex post te.

21 Eritq; cùm dormierit dominus meus rex cum patribus suis, erimus ego & filius meus peccatores.

22 Adhuc illa loquente cum rege, Nathan propheta venit.

23 Et nunciauerunt regi dicentes: Adest Nathan propheta. cumq; introisset in conspectu regis, & adorasset eũ pronus in terram,

24 dixit Nathan: Domine mi rex, tu dixisti, Adonias regnet post me, & ipse sedeat super thronum meum?

25 Quia descendit hodie & immolauit boues & pinguia & arietes plurimos, & vocauit vniuersos filios regis & principes, Abiathar quoque sacerdotem, illisque vescentibus & bibentibus coram eo, & dicentibus: Viuat rex Adonias.

---

13 *Age ingredere ad regem Dauid: & dices ad eum: Nonne tu domine mi rex iurasti ancillæ tuæ dicens; Quòd Salomon filius tuus regnabit post me, & ipse sedebit in solio meo; & quare regnauit Adonias?*

14 *Et ecce adhuc te loquente ibi cum rege, et ego ingrediar post te, & cõplebo sermones tuos.*

15 *Et ingressa est Bersabee ad regem in cubiculum. & rex senex nimis, & Abisaac Sunamitis ministrans regi.*

16 *Et inclinauit se Bersabee & adorauit regem. & dixit ei rex: Quid est tibi?*

17 *Et dixit Bersabee: Domine mi rex, tu iurasti in domino Deo tuo ancillæ tuæ dicẽs, Quòd Salomon filius tuus regnabit post me, & ipse sedebit in solio meo.*

18 *Et nunc ecce Adonias regnauit, et tu domine mi rex non sciuisti.*

19 *Et immolauit vitulos, & agnas & oues in multitudine, & vocauit omnes filios regis, & Abiathar sacerdotem, & Ioab principem militiæ; & Salomonem seruum tuum non vocauit.*

20 *Et tu domine mi rex, oculi omnis Israel ad te. nuncia eis quis sedebit in solio domini mei regis post eum.*

21 *Et erit cùm dormierit dominus meus rex cum patribus suis, & erimus ego & Salomon filius meus peccatores.*

22 *Et ecce ipsa loquente adhuc cum rege, & Nathan propheta ingressus est.*

23 *Et nunciauerunt regi, dicentes: Ecce Nathan propheta. & ingressus est Nathan coram rege, & adorauit regem super faciem suam super terram.*

24 *Et dixit Nathan: Tu domine mi rex locutus es dicens: Adonias regnabit post me, & ipse sedebit super thronum meum?*

25 *Quia descendit hodie & immolauit vitulos, & agnos, & oues in multitudine, & vocauit vniuersos filios regis, & principem militiæ, & Abiathar sacerdotem; & ecce ipsi comedunt & bibunt coram eo; & dixerunt: Viuat rex Adonias.*

---

13 δεῦρο εἴσελθε πρὸς τὸν βασιλέα δαυίδ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, οὐχὶ σὺ κύριέ μου βασιλεῦ ὤμοσας τῇ δούλῃ σου λέγων, ὅτι σαλωμὼν ὁ υἱός σου βασιλεύσει μετ᾽ ἐμέ, καὶ αὐτὸς καθίσεται ἐπὶ θρόνου μου, καὶ τί ὅτι βεβασίλευκεν ἀδωνίας;

14 καὶ ἰδοὺ ἔτι σου λαλούσης ἐκεῖ μετὰ τοῦ βασιλέως, καὶ ἐγὼ εἰσελεύσομαι μετὰ σέ, καὶ πληρώσω τοὺς λόγους σου.

15 καὶ εἰσῆλθε βηρσαβεαὶ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὸν κοιτῶνα. καὶ ὁ βασιλεὺς πρεσβύτης σφόδρα, καὶ ἀβισαὰκ ἡ σωναμῖτις λειτουργοῦσα τῷ βασιλεῖ.

16 καὶ ἔκυψεν βηρσαβεαί, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ. καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς, τί ἐστί σοι;

17 καὶ εἶπε βηρσαβεαί, κύριέ μου βασιλεῦ σὺ ὤμοσας ἐν κυρίῳ τῷ θεῷ σου τῇ δούλῃ σου λέγων, ὅτι σαλωμὼν ὁ υἱός σου βασιλεύσει μετ᾽ ἐμέ, καὶ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ θρόνου μου.

18 καὶ νῦν ἰδοὺ ἀδωνίας βεβασίλευκεν, καὶ σὺ κύριέ μου βασιλεῦ οὐκ ἔγνως.

19 καὶ ἔθυσε μόσχους καὶ ἄρνας καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ ἀβιαθὰρ τὸν ἱερέα, καὶ ἰωὰβ τὸν ἀρχιστράτηγον, καὶ σαλωμῶντα τὸν δοῦλόν σου οὐκ ἐκάλεσεν.

20 καὶ σὺ κύριέ μου βασιλεῦ, οἱ ὀφθαλμοὶ παντὸς ἰσραὴλ πρὸς σέ. ἀπάγγειλαι αὐτοῖς τίς καθήσεται ἐπὶ θρόνου τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως μετ᾽ αὐτόν.

21 καὶ ἔσται ἐν τῷ κοιμηθῆναι τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐσόμεθα ἐγὼ καὶ σαλωμὼν ὁ υἱός μου ἁμαρτωλοί.

22 καὶ ἰδοὺ αὐτῆς λαλούσης ἔτι μετὰ τοῦ βασιλέως, καὶ ναθὰν ὁ προφήτης εἰσῆλθεν.

23 καὶ ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ λέγοντες, ἰδοὺ ναθὰν ὁ προφήτης. καὶ εἰσῆλθε ναθὰν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ προσεκύνησεν τῷ βασιλεῖ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν.

24 καὶ εἶπε ναθάν, σὺ κύριέ μου βασιλεῦ εἴρηκας λέγων, ἀδωνίας βασιλεύσει μετ᾽ ἐμέ, καὶ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ θρόνου μου;

25 ὅτι κατέβη σήμερον καὶ τέθυκε μόσχους καὶ ἄρνας καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ τὸν ἀρχιστράτηγον, καὶ ἀβιαθὰρ τὸν ἱερέα· καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ εἶπον, ζήτω ὁ βασιλεὺς ἀδωνίας.

תרגום יונתן

13 איזילי ותיעלין לות מלכא דוד ותימרין ליה הלא את ריבוני מלכא קיימת לאמתך למימר ארי שלמה בריך ימלוך בתרי והוא יתיב על כורסי מלכותי ומדין מלך אדניהו׃ 14 הא עד דאת ממללא תמן קדם מלכא ואנא איעול בתריך ואקיים ית פתגמיכי׃ 15 ועלת בת שבע לות מלכא לאדרון בית משכבא ומלכא סיב לחדא ואבישג דמן שונם משמשא קדם מלכא׃ 16 וכרעת בת שבע וסגידת למלכא ואמר מלכא מה ליך׃ 17 ואמרת ליה רבוני את קיימת במימרא דיי אלהך לאמתך ארי שלמה בריך ימלוך בתרי והוא יתיב על כרסי מלכותי׃ 18 וכען הא אדניה מלך וכען ריבוני מלכא לא ידעת׃ 19 ונכים תורין ופטימין ועאן לסגי וזמין לכל בני מלכא ולאביתר כהנא וליואב רב חילא ולשלמה עבדך לא זמין׃ 20 ואת רבוני מלכא עיני כל ישראל מסברין עלך לחואה להון מן יתיב על כרסי רבוני מלכא בתרוהי׃ 21 ויהי כד ישכוב רבוני מלכא עם אבהוהי ואהי אנא ובני שלמה מתרחקין׃ 22 והא עד דהיא ממללא עם מלכא ונתן נביא אתא׃ 23 וחויאו למלכא למימר הא נתן נביא ואתא לקדם מלכא וסגיד קדם מלכא על אפוהי על ארעא׃ 24 ואמר נתן רבוני מלכא את אמרת אדניהו ימלוך בתרי והוא יתיב על כרסי מלכותי׃ 25 ארי נחת יומא דין ונכים תורין ופטימין ועאן לסגי וזמין לכל בני מלכא ולרבני חילא ולאביתר כהנא והא אינון אכלין ושתן קדמוהי ואמרו יצלח מלכא אדניה׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

13 Vade, intresque ad regem Dauid, & dicas ei: Nonne tu domine mi rex iurasti ancillæ tuæ dicendo: Quoniam Selomoh filius tuus regnabit post me, & ipse sedebit super solium regni mei? & cur regnauit Adoniahu?

14 Ecce adhuc te loquente ibi ante regem, ego intrabo post te, & confirmabo verba tua.

15 Et intrauit Bathsebagh ante regem in penetrale domus cubitus: & rex senuerat valdè, & Abisag, quæ erat ex Sunem, ministrabat ante regem.

16 Et incuruauit se Bathsebagh & adorauit regem. & dixit rex: Quid est tibi?

17 Et dixit illi: Domine mi, tu iurasti in dicto domini Dei tui ancillæ tuę, Quoniam Selomoh filius tuus regnabit post me, & ipse sedebit super solium regni mei:

18 Et nunc ecce Adoniah regnauit; & nunc domine mi rex non nosti.

19 Et mactauit boues, & pinguia, & pecora in multitudine, & inuitauit omnes filios regis, & Abiathar sacerdotem, & Ioab magistrum exercitus; at Selomoh seruum tuum non inuitauit.

20 Et tu domine mi rex, oculi omnis Israel expectant de te vt indices illis; quis sedebit super solium regni domini mei post ipsum.

21 Et erit cùm dormierit dominus meus rex cum patribus suis, ero ego & filius meus Selomoh extirpati.

22 Et ecce dum adhuc ipsa loqueretur ante regem, Nathan propheta venit.

23 Et nunciauerunt regi dicendo: Ecce Nathan propheta. & venit ante regem, & adorauit regem super faciem suam super terram.

24 Et dixit Nathan: Domine mi rex, tu dixisti, Adoniahu regnabit post me, & ipse sedebit super solium regni mei?

25 Quia descendit hodie & mactauit boues & pinguia & pecora in multitudine; & inuitauit omnes filios regis, & magistros exercitus, & Abiathar sacerdotem; & ecce illi comedunt & bibunt ante illum. & dixerunt: Prosperet rex Adoniah.

26 * וְלִי אֲנִי־עַבְדֶּךָ וּלְצָדֹק הַכֹּהֵן וְלִבְנָיָהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע וְלִשְׁלֹמֹה עַבְדְּךָ לֹא קָרָא׃
27 * אִם מֵאֵת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ נִהְיָה הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא הוֹדַעְתָּ אֶת־עַבְדְּךָ מִי יֵשֵׁב עַל־כִּסֵּא אֲדֹנִי־הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו׃
28 * וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֹּאמֶר קִרְאוּ־לִי לְבַת־שָׁבַע וַתָּבֹא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲמֹד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃
29 * וַיִּשָּׁבַע הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמַר חַי־יְהוָה אֲשֶׁר־פָּדָה אֶת־נַפְשִׁי מִכָּל־צָרָה׃
30 * כִּי כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לָךְ בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כִּי־שְׁלֹמֹה בְנֵךְ יִמְלֹךְ אַחֲרַי וְהוּא יֵשֵׁב עַל־כִּסְאִי תַּחְתָּי כִּי כֵּן אֶעֱשֶׂה הַיּוֹם הַזֶּה׃
31 * וַתִּקֹּד בַּת־שֶׁבַע אַפַּיִם אֶרֶץ וַתִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ וַתֹּאמֶר יְחִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ דָּוִד לְעֹלָם׃
32 * וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ דָּוִד קִרְאוּ־לִי לְצָדוֹק הַכֹּהֵן וּלְנָתָן הַנָּבִיא וְלִבְנָיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע וַיָּבֹאוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃
33 * וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לָהֶם קְחוּ עִמָּכֶם אֶת־עַבְדֵי אֲדֹנֵיכֶם וְהִרְכַּבְתֶּם אֶת־שְׁלֹמֹה בְנִי עַל־הַפִּרְדָּה אֲשֶׁר־לִי וְהוֹרַדְתֶּם אֹתוֹ אֶל־גִּחוֹן׃
34 * וּמָשַׁח אֹתוֹ שָׁם צָדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וּתְקַעְתֶּם בַּשּׁוֹפָר וַאֲמַרְתֶּם יְחִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה׃
35 * וַעֲלִיתֶם אַחֲרָיו וּבָא וְיָשַׁב עַל־כִּסְאִי וְהוּא יִמְלֹךְ תַּחְתָּי וְאֹתוֹ צִוִּיתִי לִהְיוֹת נָגִיד עַל־יִשְׂרָאֵל וְעַל־יְהוּדָה׃
36 * וַיַּעַן בְּנָיָהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר אָמֵן כֵּן יֹאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ׃
37 * כַּאֲשֶׁר הָיָה יְהוָה עִם־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כֵּן יְהִי עִם־שְׁלֹמֹה וִיגַדֵּל אֶת־כִּסְאוֹ מִכִּסֵּא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ דָּוִד׃

26 * Me seruum tuum, & Sadoch sacerdotem, & Banaiam filium Ioiadæ, & famulũ tuum Salomonem non vocauit.
27 * Nunquid à domino meo rege exiuit hoc verbum, & mihi non indicasti seruo tuo quis sessurus esset super thronum domini mei regis post eum?
28 * Et respondit rex Dauid dicens: Vocate ad me Bersabee. quæ cùm fuisset ingressa coram rege, & stetisset ante eum,
29 * Iurauit rex & ait: Viuit Dominus, qui eruit animam meam de omni angustia:
30 * Quia sicut iuraui tibi per Dominum Deum Israel, dicens: Salomon filius tuus regnabit post me, & ipse sedebit super solium meum pro me, sic faciam hodie.
31 * Summissoque Bersabee in terram vultu, adorauit regem, dicens: Viuat dominus meus rex Dauid in æternum.
32 * Dixit quoque rex Dauid: Vocate mihi Sadoch sacerdotem, & Nathan prophetam, & Banaiam filium Ioiadæ. Qui cùm ingressi fuissent coram rege,
33 * Dixit ad eos: Tollite vobiscum seruos domini vestri, & imponite Salomonem filium meum super mulam meam, & ducite eum in Gion;
34 * Et vngat eum ibi Sadoch sacerdos & Nathan propheta in regem super Israel: & canetis buccina atque dicetis: Viuat rex Salomon.
35 * Et ascendetis post eum, & veniet & sedebit super solium meum, & ipse regnabit pro me: illique præcipiam vt sit dux super Israel & super Iudam.
36 * Et respondit Banaias filius Ioiadæ regi dicens: Amen. Sic loquatur Dominus Deus domini mei regis.
37 * Quomodo fuit Dominus cum domino meo rege, sic sit cũ Salomone, & sublimius faciat solium eius à solio domini mei regis Dauid.

תרגום יונתן

26 ולי דאנא עבדך ולצדוק כהנא ולבניה בר יהוידע ולשלמה עבדך לא זמין׃
27 אם מן רבוני מלכא הוה פתגמא הדין ולא הודעת ית עבדך מן יתיב על כרסי מלכותא דרבוני מלכא בתרוהי׃
28 ואתיב מלכא דוד ואמר קרו לי לבת שבע ועלת לקדם מלכא וקמת קדם מלכא׃
29 וקיים מלכא ואמר קיים הוא יי דפרק ית נפשי מכל עקא׃
30 ארי כמה דקיימית לך במימרא דיי אלהא דישראל למימר ארי שלמה בריך ימלוך בתרי והוא יתיב על כרסי מלכותי תחותי ארי כן אעביד יומא הדין׃
31 וכרעת בת שבע על אפהא על ארעא וסגידת למלכא ואמרת יתקיים רבוני מלכא דוד לעלם׃
32 ואמר מלכא דוד קרו לי לצדוק כהנא ולנתן נביא ולבניהו בר יהוידע ואתו לקדם מלכא׃
33 ואמר מלכא להון דברו עמכון ית עבדי רבונכון ותרכבון ית שלמה ברי על כודנתא דילי ותחתון יתיה לשילוחא׃
34 וימשח יתיה תמן צדוק כהנא ונתן נביא למהוי מלכא על ישראל ותתקעון בשופרא ותימרון יצלח מלכא שלמה׃
35 ותסקון בתרוהי וייתי ויתיב על כרסי מלכותי והוא ימלוך תחותי ויתיה פקידית למהוי מלכא על ישראל ועל דבית יהודה׃
36 ואתיב בניהו בר יהוידע ית מלכא ואמר אמן כן תהא רעוא מן קדם יי אלהה דרבוני מלכא׃
37 כמה דהות מימרא דיי בסעדיה דרבוני מלכא כן יהא בסעדיה דשלמה וירבי ית כורסיה מכרסי מלכותא דרבוני מלכא דוד׃

* *Et me seruum tuum, & Sadoc sacerdotem, et Baneam filium Ioiada, & Salomonem seruum tuum non vocauit.* 26
* *Si per dominum meum regem factum est verbum hoc, & quare non indicasti seruo tuo, quis sessurus est super thronum domini mei regis post eum?* 27
* *Et respondit rex Dauid & dixit: Vocate mihi Bersabee. & ingressa est, & stetit coram rege.* 28
* *Et iurauit rex & dixit: Viuit Dominus qui redemit animam meam de omni angustia:* 29
* *Quòd sicut iuraui tibi per dominum Deum Israel, dicens: Quòd Salomon filius tuus regnabit post me, & ipse sedebit super solium meum pro me, quoniam sic faciam in die hac.* 30
* *Et inclinauit Bersabee super vultum super terram, & adorauit regem & dixit: Viuat rex dominus meus Dauid in æternum.* 31
* *Et dixit rex Dauid: Vocate mihi Sadoc sacerdotem, & Nathan prophetam, & Banean filium Ioada. & ingressi sunt coram rege.* 32
* *Et dixit eis rex: Accipite vobiscum seruos domini vestri, & imponite Salomonem filium meum super mulam meam, & deducite eum in Gion:* 33
* *Et vngat eum ibi Sadoch sacerdos & Nathan propheta in Regem super Israel: & canite in buccina. & dicetis: Viuat rex Salomon:* 34
* *Et ascendetis post eum. & ingredietur et sedebit super solium meum, et ipse regnabit pro me. & ei præcipiam vt sit in ducem super Iudam & super Israel.* 35
* *Et respondit Baneas filius Ioiade regi & dixit: Fiat sic. Confirmet Deus verba domini mei regis, sic dixit dominus Deus tuus domine mi rex.* 36
* *Et sicut fuit Dominus cum domino meo rege, sic sit & cum Salomone, & magnificet soliũ eius magis, quàm solium domini mei Regis Dauid.* 37

26 * καὶ ἐμὲ τὸν δοῦλόν σου, καὶ σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ βανέαν υἱὸν ἰωιαδά, καὶ σολομῶντα τὸν δοῦλόν σου οὐ κέκληκε·
27 * εἰ διὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ διατί οὐκ ἐγνώρισας τῷ δούλῳ σου, τίς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως μετ' αὐτόν;
28 * καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς δαυὶδ καὶ εἶπεν, καλέσατέ μοι τὴν βηρσαβεαί. καὶ εἰσῆλθε καὶ ἔστη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.
29 * καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν, ζῇ κύριος ὃς ἐλυτρώσατο τὴν ψυχήν μου ἐκ πάσης θλίψεως·
30 * ὅτι καθὼς ὤμοσά σοι ἐν κυρίῳ τοῦ θεοῦ ἰσραὴλ λέγων, ὅτι σολομὼν ὁ υἱός σου βασιλεύσει μετ' ἐμέ, καὶ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου ἀντ' ἐμοῦ, ὅτι οὕτως ποιήσω ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.
31 * καὶ ἔκυψε βηρσαβεαὶ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ καὶ εἶπεν, ζήτω ὁ βασιλεὺς ὁ κύριός μου δαυὶδ εἰς τὸν αἰῶνα.
32 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς δαυίδ, καλέσατέ μοι σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ ναθὰν τὸν προφήτην, καὶ βαναίαν υἱὸν ἰωαδά. καὶ εἰσῆλθον ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.
33 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς, λάβετε μεθ' ἑαυτῶν τοὺς παῖδας τοῦ κυρίου ὑμῶν, καὶ ἐπιβιβάσατε σολομῶντα τὸν υἱόν μου ἐπὶ τὴν ἡμίονον τὴν ἐμήν, καὶ καταβιβάσατε αὐτὸν εἰς τὸν γιών·
34 * καὶ χρισάτω αὐτὸν ἐκεῖ σαδὼκ ὁ ἱερεὺς καὶ ναθὰν ὁ προφήτης εἰς βασιλέα ἐπὶ ἰσραήλ· καὶ σαλπίσατε ἐν σάλπιγγι. καὶ ἐρεῖτε, ζήτω ὁ βασιλεὺς σολομών·
35 * καὶ ἀναβήσεσθε ὀπίσω αὐτοῦ. καὶ εἰσελεύσεται καὶ καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου, καὶ αὐτὸς βασιλεύσει ἀντ' ἐμοῦ. καὶ αὐτῷ ἐντελοῦμαι τοῦ εἶναι εἰς ἡγούμενον ἐπὶ ἰούδαν καὶ ἐπὶ ἰσραήλ.
36 * καὶ ἀπεκρίθη βανέας υἱὸς ἰωαδὰ τῷ βασιλεῖ καὶ εἶπε, γένοιτο οὕτως. πιστώσαι ὁ θεὸς τοὺς λόγους τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως, οὕτως εἶπε κύριος ὁ θεός σου κύριέ μου βασιλεῦ.
37 * καὶ καθὼς ἦν ὁ κύριος μετὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως, οὕτως εἴη καὶ μετὰ σολομῶντος, καὶ μεγαλῦναι τὸν θρόνον αὐτοῦ ὑπὲρ τὸν θρόνον τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως δαυίδ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

26 Et me qui sum seruus tuus, & Szadok sacerdotem, & Benaiah filium Iehoiadagh, & Selomoh seruum tuum non inuitauit.
27 Num à domino meo rege facta est res ista, nec scire fecisti seruum tuũ quis sedebit super solium regni domini mei regis post eum?
28 Et respondit rex Dauid & dixit: Vocate mihi Bathsebagh. & intrauit ad regem, & stetit ante regem.
29 Et iurauit rex & dixit: Viuit ipse Dominus qui liberauit animam meam ab omni angustia:
30 Quòd quemadmodum iuraui tibi in dicto domini Dei Israel dicendo: Quòd Selomoh filius tuus regnabit post me, & ille sedebit super solium regni mei pro me, quia sic faciam hodie.
31 Et incuruauit se Bathsebagh super faciem suam super terram, & adorauit regem, & dixit: Viuat dñs meus rex Dauid in seculum.
32 Et dixit rex Dauid: Vocate mihi Szadok sacerdotem, & Nathan prophetam, & Benaiah filium Iehoiadagh. & venerũt ante regem.
33 Et dixit rex illis: Tollite vobiscum seruos domini vestri, & equitare facietis Selomoh filium meum super mulam quæ est mihi, & descendere facietis illum in Silohha:
34 Et vnget illum ibi Szadok sacerdos & Nathan propheta, vt sit rex super Israel: & clangetis buccina, & dicetis: Prosperet rex Selomoh.
35 Et ascendetis post illum, & veniet & sedebit super solium regni mei, & ipse regnabit pro me: nam illi præcepi vt sit rex super Israel, & super populum domus Iehudah.
36 Et respondit Benaiah filius Iehoiadagh regi, & dixit: Amen. ita sit voluntas ante dominum Deum domini mei regis.
37 Sicut fuit dictum Domini in auxilio domini mei regis, ita sit in auxilio ipsius Selomoh, & magnificet solium eius plusquàm solium regni domini mei regis Dauid.

Universidad de Deusto
Biblioteca

38 * וַיֵּרֶד צָדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא וּבְנָיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע
וְהַכְּרֵתִי וְהַפְּלֵתִי וַיַּרְכִּבוּ אֶת־שְׁלֹמֹה עַל־פִּרְדַּת
הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֹּלִכוּ אֹתוֹ עַל־גִּיחוֹן׃
39 * וַיִּקַּח צָדוֹק הַכֹּהֵן אֶת־קֶרֶן הַשֶּׁמֶן מִן־הָאֹהֶל
וַיִּמְשַׁח אֶת־שְׁלֹמֹה וַיִּתְקְעוּ בַשּׁוֹפָר וַיֹּאמְרוּ כָל־
הָעָם יְחִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה׃
40 * וַיַּעֲלוּ כָל־הָעָם אַחֲרָיו וְהָעָם מְחַלְלִים בַּחֲלִלִים
וּשְׂמֵחִים שִׂמְחָה גְדוֹלָה וַתִּבָּקַע הָאָרֶץ בְּקוֹלָם׃
41 * וַיִּשְׁמַע אֲדֹנִיָּהוּ וְכָל־הַקְּרֻאִים אֲשֶׁר אִתּוֹ וְהֵם
כִּלּוּ לֶאֱכֹל וַיִּשְׁמַע יוֹאָב אֶת־קוֹל הַשּׁוֹפָר וַיֹּאמֶר
מַדּוּעַ קוֹל הַקִּרְיָה הוֹמָה׃
42 * עוֹדֶנּוּ מְדַבֵּר וְהִנֵּה יוֹנָתָן בֶּן־אֶבְיָתָר הַכֹּהֵן בָּא
וַיֹּאמֶר אֲדֹנִיָּהוּ בֹּא כִּי אִישׁ חַיִל אַתָּה וְטוֹב תְּבַשֵּׂר׃
43 * וַיַּעַן יוֹנָתָן וַיֹּאמֶר לַאֲדֹנִיָּהוּ אֲבָל אֲדֹנֵינוּ הַמֶּלֶךְ
דָּוִד הִמְלִיךְ אֶת־שְׁלֹמֹה׃
44 * וַיִּשְׁלַח אִתּוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת־צָדוֹק הַכֹּהֵן וְאֶת־נָתָן
הַנָּבִיא וּבְנָיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע וְהַכְּרֵתִי וְהַפְּלֵתִי וַיַּרְכִּבוּ
אֹתוֹ עַל פִּרְדַּת הַמֶּלֶךְ׃ * וַיִּמְשְׁחוּ אֹתוֹ צָדוֹק
הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא לְמֶלֶךְ בְּגִחוֹן וַיַּעֲלוּ מִשָּׁם שְׂמֵחִים
וַתֵּהֹם הַקִּרְיָה הוּא הַקּוֹל אֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם׃
46 * וְגַם יָשַׁב שְׁלֹמֹה עַל־כִּסֵּא הַמְּלוּכָה׃
47 * וְגַם־בָּאוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ לְבָרֵךְ אֶת־אֲדֹנֵינוּ הַמֶּלֶךְ
דָּוִד לֵאמֹר יֵיטֵיב אֱלֹהֶיךָ אֶת־שֵׁם שְׁלֹמֹה מִשְׁמֶךָ
וִיגַדֵּל אֶת־כִּסְאוֹ מִכִּסְאֲךָ וַיִּשְׁתַּחוּ הַמֶּלֶךְ עַל־
48 הַמִּשְׁכָּב׃ * וְגַם־כֶּכָה אָמַר הַמֶּלֶךְ בָּרוּךְ יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נָתַן הַיּוֹם יֹשֵׁב עַל־כִּסְאִי וְעֵינַי
49 רֹאוֹת׃ * וַיֶּחֶרְדוּ וַיָּקֻמוּ כָל־הַקְּרֻאִים אֲשֶׁר
לַאֲדֹנִיָּהוּ וַיֵּלְכוּ אִישׁ לְדַרְכּוֹ׃
50 * וַאֲדֹנִיָּהוּ יָרֵא מִפְּנֵי שְׁלֹמֹה וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ וַיַּחֲזֵק
בְּקַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ׃

38 * Descendit ergo Sadoch sacerdos, &
F Nathan propheta, & Banaias filius Ioiade,
& Cerethi & Phelethi, & imposuerunt Sa-
lomonem super mulá regis Dauid, & ad-
39 duxerunt eum in Gion. * Sumpsitque Sa-
doch sacerdos cornu olei de tabernaculo,
& vnxit Salomonem. & cecinerunt buc-
cina, & dixit omnis populus: Viuat rex Sa-
40 lomon. * Et ascendit vniuersa multitudo
post eum, & populus canentium tibiis, &
lætátium gaudio magno, & insonuit ter-
41 ra à clamore eorum. * Audiuit autem A-
donias & omnes qui inuitati fuerant ab
eo. Iamque conuiuium finitum erat sed &
Ioab audita voce tubę, ait: Quid sibi vult
42 clamor ciuitatis tumultuantis? * Adhuc il-
lo loquente, Ionathan filius Abiathar sa-
cerdotis venit. Cui dixit Adonias: Ingre-
dere, quia vir fortis es, & bona nuncians.
43 * Responditque Ionathan Adoniæ: Ne-
quaquam; dominus enim noster rex Da-
44 uid regem constituit Salomonem: * Mi-
sitque cum eo Sadoch sacerdotem, & Na-
than prophetam, & Banaiam filium Ioia-
dę, & Cerethi & Phelethi, & imposuerunt
45 eum super mulam regis. * Vnxeruntque
eum Sadoch sacerdos & Nathan prophe-
ta regem in Gion; & ascenderunt indè læ-
tantes, & insonuit ciuitas. Hæc est vox
46 quam audistis. * Sed & Salomon sedet su-
47 per soliũ regni: * Et ingressi serui regis be-
G nedixerunt domino nostro regi Dauid di-
centes: Amplificet Deus nomen Salomo-
nis super nomen tuũ, & magnificet thro-
num eius super thronũ tuum. Et adorauit
48 rex in lectulo suo: * Insuper & hęc locutus
est: Benedictus Dominus Deus Israel, qui
dedit hodie sedentem in solio meo vide-
49 tibus oculis meis. * Territi sunt ergo &
surrexerunt omnes qui inuitati fuerat ab
Adonia, & iuit vnusquisq; in viam suam.
50 * Adonias autem timens Salomonem,
surrexit & abiit in tabernaculum Domi-
ni: tenuitque cornua altaris.

תרגום יונתן

38 וְנָחַת צָדוֹק כַּהֲנָא וְנָתָן נְבִיָּיא וּבְנָיָה בַּר יְהוֹיָדָע וְקָשְׁתַּיָּא וְקָלְעַיָּא וְאַרְכִּיבוּ יַת שְׁלֹמֹה עַל כּוּדַנְתָּא דְמַלְכָּא דָוִד וְאוֹבִילוּ יָתֵיהּ לְשִׁילוֹחָא׃
39 וּנְסִיב צָדוֹק כַּהֲנָא יַת קַרְנָא דְמִשְׁחָא מִן מַשְׁכְּנָא וּמְשַׁח יַת שְׁלֹמֹה וּתְקָעוּ בְשׁוֹפָרָא וַאֲמָרוּ כָּל עַמָּא יַצְלַח מַלְכָּא שְׁלֹמֹה׃
40 וּסְלִיקוּ כָל עַמָּא כָּתְרוּתִי וְעַמָּא מְשַׁבְּחִין בְּחִינְגַיָּא וְתָדֵן תְּדָרָא רַבָּא וְזַעַת אַרְעָא לְקָלְהוֹן׃
41 וּשְׁמַע אֲדֹנִיָּהוּ וְכָל זְמִינַיָּא דְעִמֵּיהּ וְאִינּוּן סַפִּיקוּ לְמֵיכַל וּשְׁמַע יוֹאָב יַת קַל שׁוֹפָרָא וַאֲמַר מָדֵין קַל קַרְתָּא אִישְׁתַּגִּישַׁת׃
42 עַד דַּהֲוָה מְמַלֵּיל וְהָא יְהוֹנָתָן בַּר אֶבְיָתָר כַּהֲנָא אֲתָא וַאֲמַר אֲדוֹנִיָּה עוֹל אֲרֵי גְבַר דַּחֵיל חֶטְאִין אַתְּ וְטַב תְּבַשֵּׂר׃
43 וַאֲתִיב יוֹנָתָן וַאֲמַר לַאֲדוֹנִיָּה בְּקֻשְׁטָא רִבּוֹנָנָא מַלְכָּא דָוִד אַמְלִיךְ יַת שְׁלֹמֹה׃
44 וּשְׁלַח עִמֵּיהּ מַלְכָּא יַת צָדוֹק כַּהֲנָא וְיַת נָתָן נְבִיָּיא וּבְנָיָה בַּר יְהוֹיָדָע וְקָשְׁתַּיָּא וְקָלְעַיָּא וְאַרְכִּיבוּ יָתֵיהּ עַל כּוּדַנְתָּא דְמַלְכָּא׃
45 וּמְשַׁחוּ יָתֵיהּ צָדוֹק כַּהֲנָא וְנָתָן נְבִיָּא לְמַהֲוֵי מַלְכָּא בְּשִׁילוֹחָא וּסְלִיקוּ מִתַּמָּן כַּד חָדָן וְאִישְׁתַּגִּישַׁת קַרְתָּא הוּא קָלָא דִשְׁמַעְתּוּן׃
46 וְאַף יָתִיב שְׁלֹמֹה עַל כָּרְסֵי מַלְכוּתָא׃ 47 וְאַף עָלוּ עַבְדֵי מַלְכָּא לְבָרְכָא יַת רִבּוֹנָנָא מַלְכָּא דָוִד לְמֵימַר יוֹטִיב יְיָ יַת שׁוּם שְׁלֹמֹה
מִשְׁמָךְ וְרַבִּי יַת כָּרְסוּהִי מִכָּרְסֵי מַלְכוּתָךְ וּסְגִיד מַלְכָּא עַל שִׁיוּיָא׃ 48 וְאַף כְּדֵין אֲמַר מַלְכָּא בְּרִיךְ יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל דִּיהַב יוֹמָא דֵין
יָתִיב עַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתִי וְעֵינַי חָזְיָן׃ 49 וְתְיַהוּ וְקָמוּ כָּל זְמִינַיָּא דִּי לַאֲדוֹנִיָּה וַאֲזַלוּ גְבַר לְאָרְחֵיהּ׃
50 וַאֲדוֹנִיָּהוּ דְחֵיל מִן קֳדָם שְׁלֹמֹה וְקָם וַאֲזַל וְאַתְקִיף בְּקַרְנָת מַדְבְּחָא׃

38 * Et descendit Sadoch sacerdos, & Nathan
propheta, & Baneas filius Ioiade, & Cherethi
& Pheleti, & imposuerunt Salomonem super
mulam regis Dauid: et abierunt post eũ in Gion.
39 * Et sumpsit Sadoch sacerdos cornu olei de
tabernaculo, & vnxit Salomonem, & cecinit
buccina. & dixit omnis populus: Viuat rex Sa-
lomon.
40 * Et ascendit vniuersus populus post eum,
& omnis populus saltabant in choris & lætan-
tes gaudio magno, & insonuit terra in voce
eorum. 41 * Et audiuit Adonias & omnes
inuitati qui cum eo, & ipsi compleuerunt come-
dentes. & audiuit Ioab vocem tubæ, et dixit:
Quæ vox ciuitatis tumultuantis?
42 * Adhuc eo loquente, et ecce Ionathan filius
Abiathar sacerdotis venit. & dixit Ado-
nias: Ingredere, quia vir fortitudinis tu, &
bona nunciabis.
43 * Et respondit Ionathan, & dixit Adoniæ:
Et quidem dominus noster rex Dauid regem
constituit Salomonem: 44 * Et misit cum eo
Sadoc sacerdotem, & Nathan prophetam, &
Banean filium Ioiada, & Cherethi et Pheleti,
et imposuerunt eũ super mulam regis. 45 * & vn-
xit eum Sadoc sacerdos & Nathan propheta in
regem in Gion. & ascenderunt indè lætantes,
et insonuit ciuitas. hæc est vox soni quã audistis.
46 * Et sedit Salomon super solium regni.
47 * Et venerunt serui regis vt benedicerent
domino nostro regi Dauid dicentes: Bonum fa-
ciat Dominus nomen filij tui Salomonis super
nomen tuum, & magnificet thronum eius su-
per thronum tuum. & adorauit rex in lecto
suo.
48 * Et sic dixit rex: Benedictus Dominus
Deus Israel, qui dedit de semine meo sedentem
in solio meo, & oculi mei vident.
49 * Et territi sunt & surrexerunt omnes in-
uitati ab Adonia, & abierunt vnusquisque in
suam viam.
50 * Et Adonias timuit à facie Salomonis,
& surrexit & abijt, & tenuit cornua al-
taris.

38 * καὶ κατέβη Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς, καὶ ναθὰν ὁ προφήτης, καὶ
βανέας υἱὸς ἰωιαδά, καὶ ὁ χερεθὶ καὶ ὁ φελετί, καὶ ἐπεβίβα-
σαν τὸν σολομῶντα ἐπὶ τὴν ἡμίονον τοῦ βασιλέως δαυίδ,
καὶ ἐπορεύοντο ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὸν γιών.
39 * καὶ ἔλαβεν Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς τὸ κέρας τοῦ ἐλαίου ἐκ
τοῦ σκηνώματος, καὶ ἔχρισε τὸν σολομῶντα, καὶ ἐσάλπισε
σάλπιγγι. καὶ εἶπε πᾶς ὁ λαός, ζήτω ὁ βασιλεὺς σολομών.
40 * καὶ ἀνέβη πᾶς ὁ λαὸς ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐ-
χόρευον ἐν χορροῖς καὶ εὐφραινόμενοι εὐφροσύνῃ μεγά-
λῃ, καὶ ἤχησεν ἡ γῆ ἐν τῇ φωνῇ αὐτῶν.
41 * καὶ ἤκουσεν ἀδωνίας καὶ πάντες καὶ κλητοὶ μετ'
αὐτοῦ, καὶ αὐτοὶ συνετέλεσαν ἐσθίοντες. καὶ ἤκουσεν ἰωὰβ
τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγος, καὶ εἶπε, τίς ἡ φωνὴ τῆς πό-
λεως ἠχούσης.
42 * ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, καὶ ἰδοὺ ἰωναθὰν υἱὸς ἀβιάθαρ
τοῦ ἱερέως ἦλθεν. καὶ εἶπεν ἀδωνίας, εἴσελθε, ὅτι ἀνὴρ δυ-
νάμεως σύ, καὶ ἀγαθὰ εὐαγγελιεῖς.
43 * καὶ ἀπεκρίθη ἰωναθὰν καὶ εἶπεν τῷ ἀδωνίᾳ, καὶ μάλα
ὁ κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ βεβασίλευκε τὸν σολο-
44 μῶντα. * καὶ ἀπέσταλκε μετ' αὐτοῦ Σαδὼκ τὸν ἱερέα
καὶ ναθὰν τὸν προφήτην, καὶ βανέαν υἱὸν ἰωιαδά, καὶ τὸν
χερεθὶ καὶ τὸν φελετί, καὶ ἐπεβίβασαν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἡ-
45 μίονον τοῦ βασιλέως. * καὶ ἔχρισεν αὐτὸν Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς καὶ
ναθὰν ὁ προφήτης εἰς βασιλέα ἐν τῷ γιών· καὶ ἀνέβησαν
ἐκεῖθεν εὐφραινόμενοι, καὶ ἤχησεν ἡ πόλις. αὕτη ἐστὶν ἡ
φωνὴ τοῦ ἤχου ἣν ἠκούσατε.
46 * καὶ ἐκάθισε σολομὼν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς βασιλείας.
47 * καὶ γε ἦλθον καὶ δοῦλοι τοῦ βασιλέως εὐλογῆσαι τὸν
κύριον ἡμῶν τὸν βασιλέα δαυὶδ λέγοντες, ἀγαθύναι κύριος
τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ σου σολομῶντος ὑπὲρ τὸ ὄνομά σου, καὶ με-
γαλύναι τὸν θρόνον αὐτοῦ ὑπὲρ τὸν θρόνον σου. καὶ προ-
σεκύνησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ.
48 * καὶ οὕτως εἶπεν ὁ βασιλεύς, εὐλογημένος κύριος ὁ
θεὸς ἰσραήλ, ὃς ἔδωκεν ἐκ τοῦ σπέρματός μου καθήμενον
ἐπὶ τοῦ θρόνου μου, καὶ καὶ ὀφθαλμοί μου βλέπουσιν.
49 * καὶ ἐξέστησαν καὶ ἐξανέστησαν πάντες οἱ κεκλημένοι ὑ-
πὸ τοῦ ἀδωνίου, καὶ ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ ὁδόν.
50 * καὶ ἀδωνίας ἐφοβήθη ἀπὸ προσώπου σολομῶντος, καὶ ἀ-
νέστη καὶ ἀπῆλθεν καὶ ἐκράτησε τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO,

38 Et descendit Szadok sacerdos, & Nathan propheta, & Benaiah filius Iehoiadagh, & sagittarij & fundibularij, & equitare fecerunt Selomoh super mulam regis Dauid, & deduxerunt illum in Silohha. 39 Et accepit Szadok sacerdos cornu vnctionis de tabernaculo, & vnxit Selomonem: & clanxerunt buccina, & dixit omnis populus: Prosperet rex Selomoh.
40 Et ascendit omnis populus post illum, & populus canebat choris, & lætabatur lætitia magna, ita vt tremeret terra ad vocem eorum.
41 Et audiuit Adoniahu & omnes inuitati qui erant cum eo; (illi autem finierant comedere) & audiuit Ioab vocem buccinæ, & dixit: Quæ vox hæc? ciuitas commota est. 42 Adhuc loquebatur, & ecce Iehonathan filius Abiathar sacerdos venit, & dixit Adoniah: Ingredere, quia vir timens peccata tu es, & bonum annunciabis. 43 Et respondit Iehonathan & dixit ad Adoniah: In veritate dominus noster rex Dauid regem constituit Selomoh. 44 Et misit cum illo rex Sadok sacerdotem, & Nathan prophetam, & Benaiah filium Iehoiadagh, & sagittarios & fundibularios, & equitare fecerunt illum super mulam regis.
45 Et vnxerunt illum Szadok sacerdos & Nathan propheta, vt sit rex, in Silohha: & ascenderunt indè lætantes, & commota est ciuitas, illa est vox quam audistis. 46 Et etiam sedet Selomoh super solium regni.
47 Et etiam intrauerunt serui regis ad benedicendum domino nostro regi Dauid dicendo: Benefaciat Dominus nomini Selomoh magis quàm nomini tuo, & magnificet solium eius plus quàm solium regni tui. & adorauit rex super stratum.
48 Et etiam sic dixit rex: Benedictus Dominus Deus Israel qui dedit hodie filium sedentem super solium regni mei, oculis meis videntibus. 49 Et obstupuerunt & surrexerunt omnes inuitati qui aderant Adoniahu, & iuerunt quisque in viam suam.
50 Et Adoniahu timens faciem Selomoh, surrexit & abiit; & apprehendit cornua altaris.

51 ויגד לשלמה לאמר הנה אדניהו ירא את המלך שלמה והנה אחז בקרנות המזבח לאמר ישבע לי כיום המלך שלמה אם ימית את עבדו בחרב:
52 ויאמר שלמה אם יהיה לבן חיל לא יפל משערתו ארצה ואם רעה תמצא בו ומת:
53 וישלח המלך שלמה וירדהו מעל המזבח ויבא וישתחו למלך שלמה ויאמר לו שלמה לך לביתך:

ב

1 ויקרבו ימי דוד למות ויצו את שלמה בנו לאמר:
2 אנכי הלך בדרך כל הארץ וחזקת והיית לאיש:
3 ושמרת את משמרת יהוה אלהיך ללכת בדרכיו לשמר חקתיו מצותיו ומשפטיו ועדותיו ככתוב בתורת משה למען תשכיל את כל אשר תעשה ואת כל אשר תפנה שם:
4 למען יקים יהוה את דברו אשר דבר עלי לאמר אם ישמרו בניך את דרכם ללכת לפני באמת בכל לבבם ובכל נפשם לאמר לא יכרת לך איש מעל כסא ישראל:
5 וגם אתה ידעת את אשר עשה לי יואב בן צרויה אשר עשה לשני שרי צבאות ישראל לאבנר בן נר ולעמשא בן יתר ויהרגם וישם דמי מלחמה בשלם ויתן דמי מלחמה בחגרתו אשר במתניו ובנעלו אשר ברגליו:
6 ועשית כחכמתך ולא תורד שיבתו בשלם שאל:
7 ולבני ברזלי הגלעדי תעשה חסד והיו באכלי שלחנך כי כן קרבו אלי בברחי מפני אבשלום אחיך:

51 Et nunciauerunt Salomoni dicentes: Ecce Adonias timens regem Salomonem tenet cornua altaris, dicés: Iuret mihi rex Salomon hodie, quòd non interficiat seruum suum gladio.
52 Dixitque Salomon: Si fuerit vir bonus, non cadet ne vnus quidem capillus eius in terram. sin autem malum inuentum fuerit in eo, morietur.
53 Misit ergo rex Salomō & eduxit eum ab altari; & ingressus adorauit regem Salomonem. Dixitque ei Salomon: Vade in domum tuam.

CAP. II.

1 A APpropinquauerūt autem dies Dauid vt moreretur, præcepitque Salomoni
2 filio suo, dicens: Ecce ego ingredior viam vniuersæ terræ. Confortare & esto
3 vir fortis: Et obserua vt custodias mandata domini Dei tui, vt ambules in viis eius, & custodias ceremonias eius, & præcepta eius, & iudicia, & testimonia, sicut scriptum est in Lege Moysi: vt intelligas vniuersa quæ facis, & quocūq; te verteris.
4 Vt confirmet Dominus sermones suos quos locutus est de me, dicés: Si custodierint filij tui viam suam, & ambulauerint coram me in veritate in omni corde suo, & in omni anima sua, non auferetur tibi vir de solio Israel.
5 Tu quoque nosti quę fecerit mihi Ioab filius Saruiæ, quæ fecerit duobus principibus exercitus Israel, Abner filio Ner, & Amasæ filio Iether, quos occidit, & effudit sanguinem belli in pace, & posuit cruorem belli in balteo suo qui erat circa lumbos eius, & in calciamento suo quod erat in
6 pedibus eius. Facies ergo iuxta sapientiam tuam, & non deduces caniciem eius paci-
7 ficè ad inferos. Sed & filiis Berzellai Galaaditis reddes gratiam, eruntque comedentes in mensa tua. occurrerunt enim mihi quando fugiebam à facie Absalom fratris tui.

51 *Et nunciatum est Salomoni dicens: Ecce Adonias timuit regem Salomonem: & ecce tenuit cornua altaris, dicēs: Iuret mihi hodie rex Salomon, vt non interficiat seruum suum in gladio.*
52 *Et dixit Salomon: Si fuerit in filium virtutis, non cadet à capite eius capillus in terram. si autem malum inuentum fuerit in eo, morietur.*
53 *Et misit rex Salomon, & deduxerunt eum ab altari. & ingressus est, & adorauit regem Salomonem. & dixit ei Salomon: Vade in domum tuam.*

CAP. II.

1 *ET appropinquauerunt dies Dauid vt moreretur ipse, & præcepit filio suo Salomoni, dicens:*
2 *Ego eo in via vniuersæ terræ: & confortaberis, & eris in virum:*
3 *& obseruabis custodiam domini Dei tui, vt ambules in viis eius, vt custodias mandata eius, & præcepta eius, & iudicia eius, & testimonia eius, sicut scriptum est in Lege Moysi, vt intelligas vniuersa quæ facies, & quocumque aspexeris ibi:*
4 *Vt confirmet Dominus sermones suos quos locutus est de me, dicens: Si custodierint filij tui vias suas, vt ambulent coram me in veritate, & in toto corde suo & in tota anima sua, dicens: Non auferetur tibi vir de solio meo Israel.*
5 *Et nunc tu nosti quæ fecit mihi Ioab filius Saruia, & quæ fecit duobus principibus exercitus Israel, Abener filio Ner, & Amessa filio Iether; & occidit eos, & vltus est sanguinem belli in pace, & dedit sanguinem innocentem in balteo suo qui in lumbo eius, & in calciamento suo quod in pede eius.*
6 *Et facies iuxta sapientiam tuam, & non deduces in pace caniciem eius ad inferos.*
7 *Et filiis Berzelli Galaaditæ facies misericordiam; & erunt in comedentibus mensam tuam: quoniam sic occurrerunt mihi quando fugiebam ego à facie fratris tui Abesalom.*

51 καὶ ἀνηγγέλη τῷ Σαλωμῶντι λέγων, ἰδοὺ ἀδωνίας ἐφοβήθη τὸν βασιλέα Σαλωμῶντα, καὶ ἰδοὺ ἐκράτησε τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου, λέγων, ὀμοσάτω μοι σήμερον ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τοῦ μὴ θανατῶσαι τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἐν ῥομφαίᾳ.
52 καὶ εἶπε Σαλωμών, ἐὰν γένηται εἰς υἱὸν δυνάμεως, οὐ μὴ πέσῃ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ θρὶξ ἐπὶ τὴν γῆν. ἐὰν δὲ κακία εὑρεθῇ ἐν αὐτῷ, ἀποθανεῖται.
53 καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν καὶ κατήγαγον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ εἰσῆλθε καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ Σαλωμῶντι. καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαλωμών, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου.

β'.

1 Καὶ ἤγγισαν αἱ ἡμέραι δαυὶδ τοῦ ἀποθανεῖν αὐτόν, καὶ ἐνετείλατο τῷ υἱῷ αὐτοῦ Σαλωμῶντι λέγων·
2 ἐγὼ πορεύομαι ἐν ὁδῷ πάσης τῆς γῆς, καὶ κραταιωθήσῃ,
3 καὶ ἔσῃ εἰς ἄνδρα· καὶ φυλάξῃ τὴν φυλακὴν κυρίου τοῦ θεοῦ σου τοῦ πορεύεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ, καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ μουσῆ, ἵνα συνιῇς πάντα ἃ ποιήσεις καὶ πανταχῆ οὗ ἐὰν ἐπιβλέψῃς ἐκεῖ·
4 ὅπως στήσῃ κύριος τὰ ῥήματα αὐτοῦ ἃ ἐλάλησε περὶ ἐμοῦ λέγων, ἐὰν φυλάξωσι τὰ τέκνα σου τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, τοῦ πορεύεσθαι ἐνώπιόν μου ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῶν καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ αὐτῶν λέγων, οὐκ ἐξαρθήσεταί σοι ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ θρόνου μου ἰσραήλ.
5 καὶ νῦν σὺ οἶδας ἃ ἐποίησέ μοι ἰωὰβ υἱὸς σαρουίας, καὶ ἃ ἐποίησε τοῖς δύο ἀρχιστρατήγοις ἰσραὴλ τῷ ἀβεννὴρ υἱῷ νὴρ, καὶ τῷ ἀμεσσᾷ υἱῷ ἰεθέρ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς καὶ ἐξεδίκησεν αἷμα πολέμου ἐν εἰρήνῃ, καὶ ἔδωκεν αἷμα ἀθῷον ἐν τῇ ζώνῃ αὐτοῦ τῇ ἐν τῇ ὀσφύϊ αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ ὑποδήματι αὐτοῦ τῷ ἐν τῷ ποδὶ αὐτοῦ.
6 καὶ ποιήσεις κατὰ τὴν φρόνησίν σου, καὶ οὐ κατάξεις ἐν εἰρήνῃ τὴν πολιὰν αὐτοῦ εἰς ᾅδου.
7 καὶ τοῖς υἱοῖς βερζελλὶ τοῦ γαλααδίτου ποιήσεις ἔλεος, καὶ ἔσονται ἐν τοῖς ἐσθίουσι τὴν τράπεζάν σου, ὅτι οὕτως ἤγγισάν μοι ἐν τῷ φεύγειν με ἐκ προσώπου τοῦ ἀδελφοῦ σου ἀβεσσαλώμ.

תרגום יונתן

51 ואתחוה לשלמה למימר הא אדוניה דחיל מן קדם שלמה והא אחד בקרנת מדבחא למימר יקיים לי כיומא הדין מלכא שלמה אם יקטול ית עבדיה בחרבא:
52 ואמר שלמה אם יהא לגבר דחיל חטאין לא יפל משער רישיה לארעא ואם בישתא תשתכח ביה יתקטיל:
53 ושלח מלכא שלמה ואחתוהי מעילוי מדבחא ואתא וסגיד למלכא שלמה ואמר ליה שלמה איזיל לביתך:

ב

1 וקריבו יומי דוד לממת ופקיד ית שלמה בריה למימר:
2 אנא אזיל באורח כל ארעא ותתקף ותהי לגבר דחיל חטאין:
3 ותיטר ית מטרת מימרא דיי אלהך למהך בארחן דתקנן קדמוהי למיטר קימוהי פיקודוהי ודינוהי וסהידותיה כמה דכתיב באוריתא דמשה בדיל דתצלח ית כל דתעביד ולכל אתר דתתפני לתמן:
4 בדיל די יקיים יי ית פתגמה די מליל עלי למימר אם יטרון בנך ית אורחהון למהך קדמי בקשוט בכל לבהון ובכל נפשהון למימר לא יפסוק לך גבר מעל כרסי מלכותא דישראל:
5 ואף את ידעת ית דעבד לי יואב בר צרויה דעבד לתרין רבני חילותא דישראל לאבנר בר נר ולעמשא בר יתר וקטילינון בערמימותיה ודמי דמתחשיב דמהון באיספנקי דבחרציה ודש בסנדליה די ברגלוהי:
6 ותעביד כחכמתך ולא תחית סיבתיה בשלמא לשאול:
7 ולבני ברזלי גלעדאה תעביד טיבו ויהון באכלי פתורך ארי איגון ספיקו צרכי במערקי מן קדם אבשלום אחוך:

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

51 Et indicatum est Selomoh dicendo: Ecce Adoniahu timens faciem Selomoh; & ecce apprehendit cornua altaris, dicendo: Iuret mihi sicut hodie rex Selomoh, quòd non occidet seruum suum gladio. 52 Et dixit Selomoh: Si fuerit vir timens peccata, non cadet ex crine capitis eius in terram: at si malum inuentum fuerit in eo, occidetur. 53 Et misit rex Selomoh, & deduxerunt illum ab altari. & venit & adorauit regem Selomoh. & dixit illi Selomoh: Vade in domum tuam.

CAP. II.

ET appropinquauerunt dies Dauid vt moreretur: & præcepit filio suo Selomoh dicendo: 2 Ego vado in viam vniuersæ terræ: roboteris & sis in virum timentem peccata. 3 Et custodias custodiam dicti Domini Dei tui, vt ambules in viis quæ rectæ sunt ante eum, vt custodias pacta eius & præcepta eius, & iudicia eius, & testimonia eius, sicut scriptum est in Lege Moseh, vt prospere reddas omnia quæ feceris, & omnem locum ad quem respexeris. 4 Et vt firmet Dominus verbum suum quod locutus est super me, dicendo: Si custodierint filij tui viam suam, ambulando ante me in veritate, & in omni corde suo, & in omni anima sua, dicendo, Non abscindetur tibi vir de solio regni Israel. 5 Etiam tu nosti quæ fecit mihi Ioab filius Szaruiah, quæ fecit duobus magistris exercitus Israel, Abner filio Ner, & Ghamassi filio Iether, quos occidit in dolo suo & sanguine; qui existimauit sanguinem illorum super se sicut sanguinem percussorum belli: & respondit illis in insidiis pacem, & effudit sanguinem illorum in cingulo quod erat in lumbis suis, & conculcauit talaribus quæ erant in pedibus suis. 6 Et facies secundum sapientiam tuam, & non descendere facies senectutem illius in pace in sepulchrum. 7 Et filiis Barzelai Gilghadæi facies benignitatem, & erunt inter conuiuas mensæ tuæ: quia illi suffecerunt necessitates meas dum fugerem à facie Absalom fratris tui.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

ח * וְהִנֵּה עִמְּךָ שִׁמְעִי בֶן־גֵּרָא בֶן־הַיְמִינִי מִבַּחֻרִים
וְהוּא קִלַּלַנִי קְלָלָה נִמְרֶצֶת בְּיוֹם לֶכְתִּי מַחֲנָיִם
וְהוּא יָרַד לִקְרָאתִי הַיַּרְדֵּן וָאֶשָּׁבַע לוֹ בַּיהוָה לֵאמֹר
אִם־אֲמִיתְךָ בֶּחָרֶב׃

ט * וְעַתָּה אַל־תְּנַקֵּהוּ כִּי אִישׁ חָכָם אָתָּה וְיָדַעְתָּ
אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה־לּוֹ וְהוֹרַדְתָּ אֶת־שֵׂיבָתוֹ בְּדָם
שְׁאוֹל׃ י * וַיִּשְׁכַּב דָּוִד עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּעִיר דָּוִד׃
יא * וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ דָּוִד עַל־יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים
שָׁנָה בְּחֶבְרוֹן מָלַךְ שֶׁבַע שָׁנִים וּבִירוּשָׁלַם מָלַךְ
שְׁלֹשִׁים וְשָׁלֹשׁ שָׁנִים׃
יב * וּשְׁלֹמֹה יָשַׁב עַל־כִּסֵּא דָּוִד אָבִיו וַתִּכֹּן מַלְכֻתּוֹ
יג מְאֹד׃ * וַיָּבֹא אֲדֹנִיָּהוּ בֶן־חַגִּית אֶל־בַּת־שֶׁבַע אֵם־
שְׁלֹמֹה וַתֹּאמֶר הַשָּׁלוֹם בּוֹאֶךָ וַיֹּאמֶר שָׁלוֹם׃
יד * וַיֹּאמֶר דָּבָר לִי אֵלַיִךְ וַתֹּאמֶר דַּבֵּר׃
טו * וַיֹּאמֶר אַתְּ יָדַעַתְּ כִּי־לִי הָיְתָה הַמְּלוּכָה וְעָלַי
שָׂמוּ כָל־יִשְׂרָאֵל פְּנֵיהֶם לִמְלֹךְ וַתִּסֹּב הַמְּלוּכָה
וַתְּהִי לְאָחִי כִּי מֵיְהוָה הָיְתָה לּוֹ׃
טז * וְעַתָּה שְׁאֵלָה אַחַת אָנֹכִי שֹׁאֵל מֵאִתָּךְ אַל־תָּשִׁבִי
אֶת־פָּנָי וַתֹּאמֶר אֵלָיו דַּבֵּר׃
יז * וַיֹּאמֶר אֱמָרִי־נָא לִשְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ כִּי לֹא־יָשִׁיב
אֶת־פָּנֶיךָ וְיִתֶּן־לִי אֶת־אֲבִישַׁג הַשּׁוּנַמִּית לְאִשָּׁה׃
יח * וַתֹּאמֶר בַּת־שֶׁבַע טוֹב אֲנֹכִי אֲדַבֵּר עָלֶיךָ אֶל־
הַמֶּלֶךְ׃
יט * וַתָּבֹא בַת־שֶׁבַע אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לְדַבֵּר־לוֹ
עַל־אֲדֹנִיָּהוּ וַיָּקָם הַמֶּלֶךְ לִקְרָאתָהּ וַיִּשְׁתַּחוּ לָהּ
וַיֵּשֶׁב עַל־כִּסְאוֹ וַיָּשֶׂם כִּסֵּא לְאֵם הַמֶּלֶךְ וַתֵּשֶׁב
לִימִינוֹ׃
כ * וַתֹּאמֶר שְׁאֵלָה אַחַת קְטַנָּה אָנֹכִי שֹׁאֶלֶת מֵאִתָּךְ
אַל־תָּשֵׁב אֶת־פָּנַי וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ שְׁאִלִי אִמִּי כִּי
לֹא־אָשִׁיב אֶת־פָּנָיִךְ׃

8 * Habes quoque apud te Semei filium Gera filij Iemini de Bahurim qui maledixit mihi maledictione peſsima, quando ibam ad caſtra. ſed quia deſcendit mihi in occurſum cùm trāſirem Iordanem, & iuraui ei per Dominum dicens: Non tem-
9 terficiam gladio: * Tu noli pati eum eſſe innoxium. Vir autē ſapiens es, vt ſcias quæ facies ei: deduceſque canos eius cum fan-
10 guine ad inferos. * Dormiuit igitur Dauid cum patribus ſuis, & ſepultus eſt in ciu-
11 tate Dauid. * Dies autem quibus regnauit Dauid ſuper Iſrael, quadraginta ānis ſunt. C In Hebron regnauit ſeptem annis, in Ie-
12 ruſalem triginta tribus. * Salomon autem ſedit ſuper thronum Dauid patris ſui, &
13 firmatum eſt regnum eius nimis. * Et ingreſſus eſt Adonias filius Agith ad Berſabee matrem Salomonis. Quæ dixit ei: Pa-
cificus ne eſt ingreſſus tuus? Qui reſpon-
14 dit: Pacificus. * Addiditque: Sermo mihi eſt ad te. cui ait: Loquere. * Et ille: Tu, inquit, noſti quia meū erat regnum, & me præpoſuerat omnis Iſrael ſibi in regē: ſed
15 tranſlatum eſt regnum, & factum eſt fratris mei. à Domino enim conſtitutum eſt
16 ei. * Nunc ergo petitionem vnam precor à te, ne confundas faciem meam. Quæ dixit
17 ad eum: Loquere. * Et ille ait; Precor vt dicas Salomoni regi, neque enim negat tibi quicquam poteſt, vt det mihi Abiſag
18 Sunamitem vxorem. * Et ait Berſabee: Bene, ego loquar pro te regi.
19 * Venit ergo Berſabee ad regem Salomonem, vt loqueretur ei pro Adonia. Et ſurrexit rex in occurſum eius, adorauitque eam, & ſedit ſuper thronum ſuum. Poſi-
tuſque eſt thronus matri regis, quæ ſedit
D ad dextram eius.
20 * Dixitque ei: Petitionem vnam paruulam ego deprecor à te, ne confundas faciem meam. Et dixit ei rex: Pete, ma-
ter mea. neque enim fas eſt vt auertam faciem tuam.

Interp. ex Græc. lxx. REGVM. I. ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ. Α. μθερμήνευσις τῶν ο' 493

8 * καὶ ἰδοὺ μεθ' ὑμῶν Σεμεεὶ υἱὸς Γηρᾶ υἱὸς Ἰεμενεὶ ὁ ἐκ Βα-
υρείν, καὶ αὐτὸς κατηράσατο με κατάραν ὀδυνηρὰν ἐν τῇ
ἡμέρᾳ ᾗ ἐπορευόμην εἰς παρεμβολάς, καὶ αὐτὸς κατέβη
εἰς ἀπάντησίν μου ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην. καὶ ὤμοσα αὐτῷ ἐν κυ-
ρίῳ λέγων, εἰ θανατώσω σε ἐν ῥομφαίᾳ.
9 * καὶ οὐ μὴ ἀθῳώσῃς αὐτόν, ὅτι ἀνὴρ σοφὸς εἶ σύ, καὶ
γνώσῃ ἃ ποιήσεις αὐτῷ, καὶ κατάξεις τὸν πολιὸν αὐτοῦ ἐν
αἵματι εἰς ᾅδου.
10 * καὶ κοιμᾶται Δαυὶδ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτά-
φη ἐν τῇ πόλει Δαυίδ.
11 * Αἱ δὲ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσε Δαυὶδ ἐπὶ Ισραηλ, τεσ-
σαράκοντα ἔτη. ἐν Χεβρὼν ἐβασίλευσεν ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἐν Ιε-
ρουσαλὴμ ἐβασίλευσεν τριάκοντα καὶ τρία ἔτη.
12 * καὶ Σολομὼν ἐκάθισεν ἐπὶ θρόνου Δαυὶδ τοῦ πα-
τρὸς αὐτοῦ, καὶ ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία αὐτοῦ σφόδρα.
13 * Καὶ εἰσῆλθεν Αδωνίας υἱὸς Αγγιθ πρὸς Βηρσαβεὲ τὴν
μητέρα Σολομῶντος, καὶ προσεκύνησεν αὐτῇ. καὶ εἶπεν
αὐτῷ, εἰρηνικὴ ἡ εἴσοδός σου; καὶ εἶπεν, εἰρηνικόν.
14 * Καὶ εἶπεν, λόγος μοι πρός σέ. καὶ εἶπεν αὐτῷ, λάλησον.
15 * καὶ εἶπεν αὐτῇ, σὺ οἶδας ὅτι ἐμοὶ ἦν ἡ βασιλεία, καὶ
ἐπ' ἐμὲ ἔθετο πᾶς Ισραὴλ τὸ πρόσωπον αὐτῶν εἶναί με βασι-
λέα, καὶ ἐπέστραφη ἡ βασιλεία, καὶ ἐγένετο τῷ ἀδελφῷ μου,
ὅτι παρὰ κυρίου ἦν αὐτῷ.
16 * καὶ νῦν αἴτησιν μίαν ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ, μὴ ἀποστρέ-
ψῃς τὸ πρόσωπόν σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ Βηρσαβεέ, λάλει·
17 * καὶ εἶπεν αὐτῇ, εἰπὸν δὴ πρὸς Σολομῶντα τὸν βα-
σιλέα, ὅτι οὐκ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπόν σου, καὶ δώσει μοι
τὴν Αβισακτὶν Σωναμῖτιν εἰς γυναῖκα.
18 * καὶ εἶπεν αὐτῇ Βηρσαβεέ, καλῶς ἐγὼ λαλήσω περὶ
σοῦ τῷ βασιλεῖ.
19 * καὶ εἰσῆλθε Βηρσαβεὲ πρὸς τὸν βασιλέα Σολο-
μῶντα λαλῆσαι αὐτῷ περὶ Αδωνίου. καὶ ἀνέστη ὁ βα-
σιλεὺς εἰς ἀπάντησιν αὐτῇ καὶ προσεκύνησεν αὐτῇ, καὶ
ἐκάθισεν ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ. καὶ ἐτέθη θρόνος τῇ μη-
τρὶ τοῦ βασιλέως, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ.
20 * καὶ εἶπεν αὐτῇ, αἴτησιν μίαν μικρὰν ἐγὼ αἰτοῦ-
μαι παρὰ σοῦ, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν μου. καὶ εἶ-
πεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς, αἴτησαι μήτηρ ἐμή, ὅτι οὐκ ἀποστρέψω σε.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

*Et ecce tecum est Simghi filius Gera filius tribus Biniamin ex Ghalemeth, & ille maledixit mihi maledictionibus amaris die quo ibam in Mahhanaim: & ipse descendit in occursum meum ad Iardena, & iuraui illi in dicto Domini dicendo, Quia non occidam te gladio.
* Et nunc non iustificabis illum; nam vir sapiens es: & cognosces td quod facies illi, & deduces senectutem eius occisione in sepulchrum.
* Et dormiuit Dauid cum patribus suis, & sepultus est in vrbe Dauid.
* Et dies quibus regnauit Dauid super Israel, fuerunt quadraginta anni. in Hhebron regnauit septem annis, & in Ierusalem regnauit triginta & tribus annis.
* Et Salomoh sedit super solium regni Dauid patris sui, & confirmatum est regnum eius valde.
* Et venit Adoniahu filius Hhagith ad Bathsebagh matrem ipsius Salomoh. & dixit illa: Estne pacificus aduentus tuus? & dixit: Pacificus.
* Et dixit: Verbum est mihi ad loquendum tecum. & dixit: Loquere.
* Et dixit: Tu nosti quòd meum erat regnum, & super me posuerat omnis Israel faciem suam, vt essem rex: sed conuersum est regnum, & fuit fratri meo, quia à Domino datum est illi.
* Et nunc petitionem vnam ego peto à te, & non reuerti facias faciem meam. & dixit ei: Loquere.
* Et dixit: Dic quæso Salomoh regi (quia non reuerti faciet faciem tuam) vt det mihi Abisag, quæ est ex Sunem, in vxorem.
* Et dixit Bathsebagh; Bene: ego loquar pro te ante regem.
* Et venit Bathsebagh ante regem Salomoh, vt loqueretur cum illo pro Adoniah. & surrexit rex in occursum eius, & adorauit eam: & sedit super solium suum, & posuit solium matri regis, & sedit ad dexteram illius.
* Et dixit: Petitionem vnam paruam ego peto à te, ne reuerti facias faciem meam. & dixit ei rex: Pete mater mea, quia non reuerti faciam faciem tuam.

תרגום יונתן

וְהָא עִמָּךְ שִׁמְעִי בַר גֵּרָא בַר שִׁבְטָא דְבִנְיָמִן מִסְאֲלְמֵת וְהוּא לַוַּטְנִי לְוָטָן מְרִירָן בְּיוֹמָא דַאֲזַלִית לְמַחֲנַיִם וְהוּא נְחַת לְקַדְמוֹתִי לְיַרְדְּנָא
וְקַיֶּמִית לֵיהּ בְּמֵימְרָא דַיְיָ לְמֵימַר דְּלָא אֲקְטֵלִנָּךְ בְּחַרְבָּא׃ ט וּכְעַן לָא תְזַכֵּינֵיהּ אֲרֵי גְּבַר חַכִּים אַתְּ וְתִידַע יָת דְּתַעְבִּיד לֵיהּ וְתַחֲתֵי יָת
סָבוּתֵיהּ בִּדְמֵי קְטוֹלָא לִשְׁאוֹל׃ י וְשָׁכִיב דָּוִד עִם אֲבָהָתּוֹהִי וְאִתְקְבַר בְּקִרְתָּא דְּדָוִד׃ יא וְיוֹמַיָּא דְּמַלְכָּא דָּוִד עַל יִשְׂרָאֵל
אַרְבְּעִין שְׁנִין בְּחֶבְרוֹן מַלְכָּא שֶׁבַע שְׁנִין וּבִירוּשְׁלֵם מַלְכָּא תְּלָתִין וּתְלַת שְׁנִין׃ יב וּשְׁלֹמֹה יְהִיב עַל כָּרְסִי מַלְכוּתָא דְּדָוִד אֲבוּהִי
וְתַקִּיפַת מַלְכוּתֵיהּ לַחֲדָא׃ יג וְאָתָא אֲדֹנִיָּה בַּר חַגִּית לְוָת בַּת שֶׁבַע אֵמֵיהּ דִּשְׁלֹמֹה וַאֲמָרַת שְׁלָם מֵיתָךְ וַאֲמַר שְׁלָם׃
וְאָמַר פִּתְגָם אִית לִי לְמֵימַר עִמָּךְ וַאֲמָרַת מֵימַר׃ טו וְאָמַר אַתְּ יְדַעַתְּ כִּי דִילִי הֲוַת מַלְכוּתָא וְעֲלַי שַׁוִּיאוּ כָל יִשְׂרָאֵל אַפֵּיהוֹן לְמִהֵוֵי מַלְכָּא וְאִסְתְּחֲרַת מַלְכוּתָא וַהֲוַת לְאָחִי אֲרֵי מִן קֳדָם
יְיָ הֲוָת לֵיהּ׃ טז וּכְעַן שְׁאֵלָה חֲדָא אֲנָא שָׁאֵיל מִינָךְ לָא תְהֵיבִין יָת אַפֵּי וַאֲמָרַת לֵיהּ מֵימַר׃
וַאֲמָרַת בַּת שֶׁבַע טַב אֲנָא אֲמַלֵּל עָלָךְ קֳדָם מַלְכָּא׃ יט וַאֲתַת בַּת שֶׁבַע לְקֳדָם מַלְכָּא שְׁלֹמֹה לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ עַל אֲדֹנִיָּה
וְקָם מַלְכָּא לְקַדְמוֹתַהּ וְסָגִיד לַהּ וְיָתֵיב עַל כָּרְסְוֵהּ וְשַׁוִּי כָּרְסְיָא לְאִמֵּיהּ דְמַלְכָּא וְיָתִיבַת לִימִינֵיהּ׃
וַאֲמָרַת שְׁאֵלָה חֲדָא זְעֵירָא אֲנָא שָׁאֵיל מִינָךְ לָא תְהֵיב יָת אַפֵּי וַאֲמַר לַהּ מַלְכָּא שְׁאֵלִי אִמִּי אֲרֵי לָא אֲהֵיב יָת אַפָּךְ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 * וַתֹּאמֶר יֻתַּן אֶת־אֲבִישַׁג הַשֻּׁנַמִּית לַאֲדֹנִיָּהוּ
אָחִיךָ לְאִשָּׁה׃
22 * וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיֹּאמֶר לְאִמּוֹ וְלָמָּה־
אַתְּ שֹׁאֶלֶת אֶת־אֲבִישַׁג הַשֻּׁנַמִּית לַאֲדֹנִיָּהוּ וְשַׁאֲלִי־לוֹ
אֶת־הַמְלוּכָה כִּי הוּא־אָחִי הַגָּדוֹל מִמֶּנִּי וְלוֹ
וְלְאֶבְיָתָר הַכֹּהֵן וְלִיוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה׃
23 * וַיִּשָּׁבַע הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בַּיהוָה לֵאמֹר כֹּה יַעֲשֶׂה־
לִּי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִיף כִּי בְנַפְשׁוֹ דִּבֶּר אֲדֹנִיָּהוּ
אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה׃
24 * וְעַתָּה חַי־יְהוָה אֲשֶׁר הֵכִינַנִי וַיּוֹשִׁיבַנִי עַל־
כִּסֵּא דָוִד אָבִי וַאֲשֶׁר עָשָׂה לִי בַּיִת כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר כִּי
הַיּוֹם יוּמַת אֲדֹנִיָּהוּ׃
25 * וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּיַד בְּנָיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע
וַיִּפְגַּע־בּוֹ וַיָּמֹת׃
26 * וּלְאֶבְיָתָר הַכֹּהֵן אָמַר הַמֶּלֶךְ עֲנָתֹתָה לְךָ עַל־
שָׂדֶיךָ כִּי אִישׁ מָוֶת אָתָּה וּבַיּוֹם הַזֶּה לֹא אֲמִיתְךָ כִּי־
נָשָׂאתָ אֶת־אֲרוֹן אֲדֹנָי יֱהוִה לִפְנֵי דָּוִד אָבִי וְכִי
הִתְעַנֵּית בְּכֹל אֲשֶׁר הִתְעַנָּה אָבִי׃
27 * וַיְנָרֶשׁ שְׁלֹמֹה אֶת־אֶבְיָתָר מִהְיוֹת כֹּהֵן לַיהוָה
לְמַלֵּא אֶת־דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר עַל־בֵּית
בְּשִׁילֹה׃ 28 * וְהַשְּׁמֻעָה בָּאָה עַד־יוֹאָב כִּי יוֹאָב נָטָה
אַחֲרֵי אֲדֹנִיָּה וְאַחֲרֵי אַבְשָׁלוֹם לֹא נָטָה וַיָּנָס יוֹאָב
אֶל־אֹהֶל יְהוָה וַיַּחֲזֵק בְּקַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ׃
29 * וַיֻּגַּד לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה כִּי נָס יוֹאָב אֶל־אֹהֶל יְהוָה
וְהִנֵּה אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה אֶת־בְּנָיָהוּ בֶן־
יְהוֹיָדָע לֵאמֹר לֵךְ פְּגַע־בּוֹ׃
30 * וַיָּבֹא בְנָיָהוּ אֶל־אֹהֶל יְהוָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה־
אָמַר הַמֶּלֶךְ צֵא וַיֹּאמֶר לֹא כִּי־פֹה אָמוּת וַיָּשֶׁב
בְּנָיָהוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר לֵאמֹר כֹּה דִבֶּר יוֹאָב וְכֹה
עָנָנִי׃

21 * Quæ ait: Detur Abisac Sunamitis Adonię fratri tuo vxor.
22 * Respondítque rex Salomon & dixit matri suæ: Quare postulas Abisac Sunamitem Adoniæ? Postula ei & regnum. ipse est enim frater meus maior me, & habet Abiathar sacerdotem & Ioab filium Saruiæ. 23 * Iurauit itaque rex Salomon per Dominum dicens: Hæc faciat mihi Deus & hæc addat, quia contra animam suam locutus est Adonias verbum hoc.
24 * Et nunc viuit Dominus qui firmauit me, & collocauit me super solium Dauid patris mei, & qui fecit mihi domum sicut locut' est, quia hodie occidetur Adonias.
25 * Misitque rex Salomon per manum Banaiæ filij Ioiade qui interfecit eum & mortuus est.
26 * Abiathar quoq; sacerdoti dixit Rex: Vade in Anathot ad agrum tuũ. et quidē E vir mortis es: sed hodie te non interficiã: quia portasti arcã domini Dei corã Dauid patre meo, & sustinuisti laborẽ in omnibus in quibus laborauit pater meus.
27 * Eiecit ergo Salomon Abiathar, vt non esset sacerdos Domini: vt impleretur sermo Domini quem locutus est super domum Heli in Silo.
28 * Venit autem nuncius ad Salomonem, quòd Ioab declinasset post Adoniam, & post Salomonem non declinasset. Fugit ergo Ioab in tabernaculum Domini, & apprehendit cornu altaris.
29 * Nunciatumq; est regi Salomoni quòd fugisset Ioab in tabernaculum Domini, & esset iuxta altare. Misitque Salomon Banaiam filium Ioiade dicens: Vade interfice eum.
30 * Et venit Banaias ad tabernaculum Domini, & dixit ei: Hæc dicit rex, Egredere. qui ait: Non egrediar, sed hic moriar. Renunciauit Banaias regi sermonem dicens: Hæc locutus est Ioab, & hæc locutus est mihi.

21 * Et dixit: Detur Abisaac Sunamitis Adonia fratri tuo in vxorem.
22 * Et respondit Salomon rex, & dixit matri suæ: Et quare tu petis Abisaac Adoniæ? & postula ei regnum, quoniam iste frater meus magnus magis quàm ego; & ei Abiathar sacerdos, & ei Ioab filius Saruiæ princeps militiæ amicus.
23 * Et iurauit rex Salomon per Dominum, dicens: Hæc faciat mihi Deus & hæc addat, quia contra animam suam locutus est Adonias verbum hoc.
24 * Et nunc viuit Dominus qui præparauit me, et posuit me super solium Dauid patris mei, & ipse fecit mihi domum sicut locutus est mihi Dominus, quia hodie morietur Adonias.
25 * Et misit Salomon rex in manu Banaiæ filij Ioiada, & interfecit Adoniam, et mortuus est.
26 * Et Abiathar sacerdoti dixit rex: Reuertere in Anathoth in agrum tuum, quia vir mortis es tu, & in die hac non interficiam te, quia portasti arcam fœderis Domini coram Dauid patre meo, & quia laborasti in omnibus quibus laborauit pater meus.
27 * Et eiecit Salomon Abiathar vt non esset in sacerdotem Domino, vt impleretur sermo Domini quem locutus est super domum Heli in Sylo.
28 * Et fama venit vsque ad Ioab filium Saruia, quòd Ioab esset declinans post Adoniam, & post Salomonem non declinasset. & fugit Ioab in tabernaculum Domini, & apprehendit cornua altaris.
29 * Et nunciauerũt Salomoni dicentes, Quòd fugit Ioab in tabernaculum Domini, & ecce tenet cornua altaris. & misit rex Salomon Banaiam filium Ioiada, dicens: Vade & interfice eum.
30 * Et venit Banaias ad Ioab in tabernaculum Domini, & dixit ad eum: Hæc dicit rex: Egredere. & dixit Ioab: Non egrediar, quia hic moriar. Et reuersus est Baneas, & dixit regi dicens: Hæc locutus est Ioab & hæc respondit mihi.

21 * καὶ εἶπεν, δοθήτω ἡ ἀβισαὰκ ἡ Σωναμῖτις τῷ ἀδωνίᾳ τῷ ἀδελφῷ σου εἰς γυναῖκα.
22 * καὶ ἀπεκρίθη Σολομὼν ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ ἵνατί σὺ αἰτῇ τὴν ἀβισαὰκ τῷ ἀδωνίᾳ καὶ αἴτησαι αὐτῷ τὴν βασιλείαν, ὅτι ἐκεῖνος ὁ ἀδελφός μου ὁ μέγας ὑπὲρ ἐμέ, καὶ αὐτῷ ἀβιαθὰρ ὁ ἱερεὺς, καὶ αὐτῷ ἰωὰβ υἱὸς Σαρουίας ὁ ἀρχιστράτηγος καὶ ἔμπειρος.
23 * καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεὺς Σολομὼν κατὰ τοῦ κυρίου λέγων, τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐλάλησεν ἀδωνίας τὸν λόγον τοῦτον.
24 * καὶ νῦν ζῇ κύριος ὃς ἡτοίμασέ με καὶ ἔθετό με ἐπὶ τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ αὐτὸς ἐποίησέ μοι οἶκον καθὼς ἐλάλησέ μοι κύριος, ὅτι σήμερον θανατωθήσεται ἀδωνίας.
25 * καὶ ἐξαπέστειλε Σολομὼν ὁ βασιλεὺς ἐν χειρὶ Βαναίου υἱοῦ Ιωιαδά, καὶ ἐπάταξεν τὸν ἀδωνίαν, καὶ ἀπέθανεν.
26 * καὶ τῷ ἀβιαθὰρ τῷ ἱερεῖ εἶπεν ὁ βασιλεύς, Δεῦτε πορεύου εἰς ἀναθὼθ εἰς τὸν ἀγρόν σου, ὅτι ἄνθρωπος θανάτου εἶ σύ, καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ οὐ θανατώσω σε, ὅτι ἦρας τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου ἐνώπιον Δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ ὅτι ἐκακουχήθης ἐν πᾶσιν οἷς ἐκακουχήθη ὁ πατήρ μου.
27 * καὶ ἐξέβαλε Σολομὼν τὸν ἀβιάθαρ τοῦ μὴ εἶναι εἰς ἱερέα τῷ κυρίῳ, καὶ πληρωθῇ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐπὶ τὸν οἶκον ἠλὶ ἐν σηλώ.
28 * καὶ ἡ ἀκοὴ ἦλθεν ἕως ἰωὰβ υἱοῦ Σαρουία, ὅτι ἰωὰβ ἐνεκλινεν ὀπίσω ἀδωνίου, καὶ ὀπίσω Σολομὼν οὐκ ἐξέκλινε. καὶ ἔφυγεν ἰωὰβ εἰς τὸ σκήνωμα τοῦ κυρίου, καὶ κατέσχε τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου.
29 * καὶ ἀπήγγειλαν τῷ Σολομῶντι λέγοντες, ὅτι πέφυγεν ἰωὰβ εἰς τὸ σκήνωμα κυρίου, καὶ ἰδοὺ κατέχει τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σολομὼν τὸν Βαναίαν υἱὸν ἰωιαδὰ λέγων, πορεύου καὶ ἄνελε αὐτόν.
30 * καὶ ἦλθε Βαναίας πρὸς ἰωὰβ εἰς τὴν σκηνὴν κυρίου, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, τάδε λέγει ὁ βασιλεύς, ἔξελθε. Καὶ εἶπεν ἰωάβ, οὐκ ἐκπορεύομαι, ὅτι ὧδε ἀποθανοῦμαι. Καὶ ἀπέστρεψε Βαναίας καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ λέγων, τάδε λελάληκεν ἰωὰβ καὶ τάδε ἀπεκρίθη μοι.

תרגום יונתן

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

21 Et dixit: Detur Abisag, quæ est ex Sunem, Adoniah fratri tuo in vxorem.
22 Et respondit rex Salomoh & dixit matri suæ: Et vt quid petis Abisag, quæ est ex Sunem, Adoniah? pete illi regnum, quia ille est frater meus ornatior me: vonne in consilio vno fuerunt ille, & Abiathar sacerdos, & Ioab filius Szuruiah?
23 Et iurauit rex Salomoh in dicto Domini, dicendo: Sic faciat mihi Dominus & sic addat, quòd contra animam suam locutus est Adoniah verbum istud.
24 Et nunc permanet ipse Dominus qui confirmauit me, & sedere fecit me super solium regni Dauid patris mei, & qui perfecit mihi regnum sicut locutus fuerat: quòd hodie occidetur Adoniah.
25 Et misit rex Salomoh per manum Benaiah filij Iehoiadagh, & exercuit potestatem in illum, & occidit illum.
26 Et Abiathar sacerdoti dixit rex: Ad Ghanathoth ito tibi in domos tuas, quia vir obnoxius occisioni ru es: sed hodie non occidam te, quia tulisti arcam domini Dei ante Dauid patrem meum, & quia afflictus fuisti in omnibus quibus afflictus fuit pater meus.
27 Et repudiauit Salomoh Abiathar ne esset sacerdos ministrans ante Dominum, vt confirmaret verbum Domini quod locutus fuerat super domum Gheli in Siloh.
28 Et fama peruenit vsque ad Ioab (quia Ioab declinauerat post Adoniah, & post Absalom non declinauerat), & fugit Ioab ad tabernaculum Domini, & apprehendit cornua altaris.
29 Et nunciatum est regi Salomoh, quòd fugit Ioab ad tabernaculum Domini, & ecce est apud altare. & misit Salomoh Benaiah filium Iehoiadagh dicendo: Vade, exerce potestatem in illum.
30 Et venit Benaiah ad tabernaculum Domini, & dixit illi: Sic dixit rex: Exi. & dixit: Nequaquam, quia hic occidar. Et retulit Benaiah regi verbum dicendo: Sic locutus est Ioab, & sic respondit mihi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

31 * ויאמר לו המלך עשה כאשר דבר ופגע בו
וקברתו והסירת דמי חנם אשר שפך יואב מעלי
ומעל בית אבי:
32 * והשיב יהוה את דמו על ראשו אשר פגע
בשני אנשים צדקים וטבים ממנו ויהרגם בחרב
ואבי דוד לא ידע את אבנר בן נר שר צבא ישראל
ואת עמשא בן יתר שר צבא יהודה:
33 * ושבו דמיהם בראש יואב ובראש זרעו לעלם
ולדוד ולזרעו ולביתו ולכסאו יהיה שלום עד
34 עולם מעם יהוה: * ויעל בניהו בן יהוידע ויפגע
בו וימתהו ויקבר בביתו במדבר:
35 * ויתן המלך את בניהו בן יהוידע תחתיו על
הצבא ואת צדוק הכהן נתן המלך תחת אביתר:
36 * וישלח המלך ויקרא לשמעי ויאמר לו בנה לך
בית בירושלם וישבת שם ולא תצא משם אנה
37 ואנה: * והיה ביום צאתך ועברת את נחל קדרון
ידע תדע כי מות תמות דמך יהיה בראשך:
38 * ויאמר שמעי למלך טוב הדבר כאשר דבר
אדני המלך כן יעשה עבדך וישב שמעי בירושלם
ימים רבים:
39 * ויהי מקץ שלש שנים ויברחו שני עבדים
לשמעי אל אכיש בן מעכה מלך גת ויגידו לשמעי
40 לאמר הנה עבדיך בגת: * ויקם שמעי ויחבש
את חמרו וילך גתה אל אכיש לבקש את עבדיו
וילך שמעי ויבא את עבדיו מגת:
41 * ויגד לשלמה כי הלך שמעי מירושלם גת וישב:
42 * וישלח המלך ויקרא לשמעי ויאמר אליו הלוא
השבעתיך ביהוה ואעד בך לאמר ביום צאתך
והלכת אנה ואנה ידע תדע כי מות תמות ותאמר
אלי טוב הדבר שמעתי:

31 *Dixitque ei rex: Fac sicut locutus est: &
interfice eum & sepeli, & amouebis san-
guinem innocentem qui effusus est à Ioab
32 à me & à domo patris mei: *Et reddet Do
minus sanguinem eius super caput eius,
quia interfecit duos viros iustos melioref-
que se, & occidit eos gladio patre meo Da
uid ignorante, Abner filium Ner principe
militiæ Israel, & Amasam filiũ Iether prin
33 cipem exercitus Iuda. *Et reuertetur san-
guis illorum in caput Ioab & in caput se-
minis eius in sempiternum; Dauid autem
& semini eius, & domui & throno illius sit
34 pax vsque in æternum à Domino. *Ascen
dit itaque Banaias filius Ioiade, & aggref-
sus eum interfecit, sepultusque est in do-
35 mo sua in deserto. *Et constituit rex Ba-
naiam filium Ioiade pro eo super exerci-
tum, & Sadoch sacerdotem posuit pro A-
36 biathar. *Misit quoque rex & vocauit Se-
mei, dixitq; ei: Ædifica tibi domum in Ie-
rusalem, & habita ibi. & non egredieris in-
37 de huc atq; illuc. *Quacunque autem die
egressus fueris & transieris torrentem Ce
dron, scito te interficiẽdum. sanguis tuus
38 erit super caput tuum. *Dixitq; Semei re-
gi: Bonus sermo. sicut locutus est domin'
meus rex, sic faciet seruus tuus. Habitauit
itaque Semei in Ierusalem diebus multis.
39 *Factum est autem post annos tres vt fu-
gerent serui Semei ad Achis filium Maa-
cha regem Geth. nunciatumque est Se-
40 mei quòd serui eius issent in Geth. *Et
surrexit Semei & strauit asinum suum, &
iuitque ad Achis in Geth ad requirendum
41 seruos suos, & adduxit eos de Geth. *Nun-
ciatum est autem regi Salomoni quòd is-
set Semei in Geth de Ierusalẽ, & rediisset.
42 *Et mittens vocauit eum, dixitque illi:
Nonne testificatus sum tibi per Dominũ
& prædixi tibi, quacunque die egressus
fueris huc & illuc, scito te esse moritu-
rum? & respondisti mihi: Bonus sermo
quem audiui.

*Et dixit ei rex: Vade, & fac ei sicut di- 31
xit, & interfice eum, & sepeli eum; et amoue-
bis hodie sanguinem quem effudit Ioab gratis à
me & à domo patris mei. *Et reddidit Do- 32
minus sanguinem iniquitatis eius in caput eius,
quia obuiauit duobus viris iustis & bonis ma-
gis quàm ipse, & occidit eos in gladio. Et pater
meus Dauid non nouit Abener filium Ner prin
cipem militiæ Israel, & Amasa filium Iether
principem exercitus Iuda. *Et reuertatur 33
sanguis illorũ in caput eius & in caput seminis
eius vsque in sempiternũ. & Dauid & semini
eius & domui eius et throno eius fiat pax à Do
mino vsque in æternum. *Et ascendit 34
Baneas filius Ioiada & obuiauit ei, & inter-
fecit eum, & sepeliuit eum in domo sua.
*Et dedit rex Salomon Banean filium Io- 35
iada pro eo super exercitum. & Sadoc sacerdo-
tem dedit rex in sacerdotem primum pro Abia-
thar. *Et mittens vocauit rex Salomon Se- 36
mei, & dixit ei: Ædifica tibi domum in Hie-
rusalem, & habita ibi; & non egredieris in-
de nequaquam. *Et erit in die egressus tui, & 37
transieris torrentem Cedron, cognoscens scies
quòd morte morieris, & sanguis tuus erit super
caput tuum. *Et dixit Semei ad regem: Bo- 38
nus sermo quem locutus es domine mi rex: sic
faciet seruus tuus. & habitauit Semei in Hie-
rusalem tribus annis. *Et factum est post tres 39
annos, & fugerunt duo serui Semei ad Achis
filium Maacha regem Geth. & nunciauerunt
Semei dicentes: Ecce serui tui in Geth.
*Et surrexit Semei & strauit asinum suũ, 40
& iuit in Geth ad Achis regem Geth vt quæ-
reret seruos suos. & egressus est Semei, & du-
xit seruos suos. *Et nunciauerunt Salo- 41
moni dicentes, Quòd egressus est Semei de Hie-
rusalem in Geth, & reuersus est. *Et misit 42
rex & vocauit Semei, & dixit ad eum: Non-
ne adiuraui te per Dominum et testificatus sum
tibi dicens: In qua die egressus fueris de Hie-
rusalem, & abieris dextrorsum vel sinistror-
sum, cognoscens scies quòd morte morieris? &
dixisti mihi: Bonus sermo quem audiui.

31 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, πορεύου, καὶ ποίησον αὐτῷ
καθὼς εἴρηκε, καὶ ἄνελε αὐτὸν καὶ θάψον αὐτόν, καὶ ἐξαρεῖς
σήμερον τὸ αἷμα ὃ ἐξέχεεν ἰωὰβ δωρεὰν ἀπ' ἐμοῦ καὶ
32 ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου. καὶ ἀπέστρεψε κύριος τὸ αἷμα τῆς
ἀδικίας αὐτοῦ εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ὡς ἀπήντησε τοῖς δυ-
σὶν ἀνδράσι τοῖς δικαίοις καὶ ἀγαθοῖς ὑπὲρ αὐτόν, καὶ ἀπέκτει-
νεν αὐτοὺς ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ ὁ πατήρ μου δαυὶδ οὐκ ἔγνω
τὸν ἀβεννὴρ υἱὸν νὴρ ἀρχιστράτηγον ἰσραήλ, καὶ τὸν ἀμασὰ
33 υἱὸν ἰεθὲρ ἀρχιστράτηγον ἰούδα. καὶ ἀποστραφήτω τὰ αἵματα
αὐτῶν εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ σπέρ-
ματος αὐτοῦ ἕως αἰῶνος. καὶ τῷ δαυὶδ καὶ τῷ σπέρματι αὐ-
τοῦ καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ τῷ θρόνῳ αὐτοῦ γένοιτο εἰρήνη παρὰ κυ-
34 ρίου ἕως αἰῶνος. καὶ ἀνέβη βανέας υἱὸς ἰωαδὰ καὶ ἀπήντησεν
αὐτῷ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν, καὶ ἔθαψεν αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ αὐ-
35 τοῦ. καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν τὸν βαναίαν υἱὸν ἰωα-
δὰ ἀντ' αὐτοῦ ἐπὶ τὴν στρατιάν. καὶ τὸν σαδὼκ τὸν ἱερέα ἔ-
36 δωκεν ὁ βασιλεὺς εἰς ἱερέα πρῶτον ἀντὶ ἀβιαθάρ. καὶ ἀποστεί-
λας ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν τὸν σεμεΐ. καὶ εἶπεν αὐτῷ,
οἰκοδόμησον σεαυτῷ οἶκον ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ κάθιζε ἐκεῖ,
37 καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ἐκεῖθεν οὐδαμοῦ. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς
ἐξόδου σου καὶ διαβήσῃ τὸν χειμάρρουν τὸν κεδρών, γινώσκων
γνώσῃ ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ, καὶ τὸ αἷμά σου ἔσται ἐπὶ τὴν
38 κεφαλήν σου. καὶ εἶπε σεμεΐ πρὸς τὸν βασιλέα, ἀγαθὸν
τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας κύριέ μου βασιλεῦ, οὕτως ποιήσει ὁ
δοῦλός σου. καὶ ἐκάθισε σεμεΐ ἐν ἱερουσαλὴμ τρία ἔτη.
39 καὶ ἐγένετο μετὰ τρία ἔτη, καὶ ἀπέδρασαν δύο δοῦλοι σεμεΐ
πρὸς ἀχὶς υἱὸν μααχὰ βασιλέα γέθ. καὶ ἀπήγγειλαν τῷ
40 σεμεΐ λέγοντες, ἰδοὺ οἱ δοῦλοί σου ἐν γέθ. καὶ ἀνέστη σε-
μεΐ καὶ ἐπέσαξε τὸν ὄνον αὐτοῦ καὶ ἐπορεύθη εἰς γὲθ πρὸς ἀ-
χὶς βασιλέα γὲθ τοῦ ζητῆσαι τοὺς δούλους αὐτοῦ. καὶ ἐξεπο-
ρεύθη σεμεΐ, καὶ ἤγαγε τοὺς δούλους αὐτοῦ.
41 καὶ ἀπήγγειλαν τῷ σολομῶντι λέγοντες, ὅτι ἐξεπορεύθη
σεμεῒ ἐξ ἱερουσαλὴμ εἰς γέθ, καὶ ἀνέστρεψε.
42 καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκάλεσεν τὸν σεμεΐ,
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, οὐχὶ ὥρκισά σε κατὰ τοῦ κυρίου καὶ
ἐπεμαρτυράμην σοι λέγων, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐξέλθῃς ἐξ ἱε-
ρουσαλήμ, καὶ πορευθῇς δεξιὰ ἢ ἀριστερά, γινώσκων γνώ-
σῃ ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ; καὶ εἶπάς μοι, ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ
ἤκουσα.

תרגום יונתן

31 ואמר ליה מלכא עביד כמא דמליל ותשלוט ביה ותקברניה ותעדי חובת דם זכאי דאשד יואב מנן מני ומן בית אבא:
32 ויתיב יי ית חובת קטוליה ברישיה דשלט בתרין גברין זכאין וטבין מניה וקטלינון בחרבא ואבא דויד לא ידע ית אבנר בר נר רב
חילא דישראל וית עמשא בר יתר רב חילא דבית יהודה: 33 ויתובון דמיהון בריש יואב ובריש בנוהי לעלם ולדויד ולזרעיה ולביתיה
ולכורסיה יהא שלמא עד עלמא מן קדם יי: 34 וסליק בניהו בר יהוידע ושלט ביה וקטליה ואתקבר בביתיה במדברא:
35 ומני מלכא ית בניהו בר יהוידע חלופוהי על חילא וית צדוק כהנא מני מלכא חלף אביתר: 36 ושלח מלכא וקרא לשמעי
ואמר ליה בנה לך ביתא בירושלם ותתב תמן ולא תפוק מתמן לכא ולכא: 37 ויהא ביום מיפקך ותעבר ית נחלא דקדרון מידע תדע
ארי ממת תמות חובת קטולך תהא ברישך: 38 ואמר שמעי למלכא תקין פתגמא כמא דמליל רבוני מלכא כן יעביד עבדך ויתיב שמעי
בירושלם יומין סגיאין: 39 והוה מסוף תלת שנין וערקו תרין עבדין לשמעי לות אכיש בר מעכה מלכא דגת וחויאו לשמעי
למימר הא עבדך בגת: 40 וקם שמעי וזריז ית חמריה ואזל לגת לות אכיש למבעי ית עבדוהי ואזל שמעי ואיתי ית עבדוהי מגת:
41 ואתחוא לשלמה ארי אזל שמעי מירושלם לגת ותב:
42 ושלח מלכא וקרא לשמעי ואמר ליה הלא קיימית עלך במימרא דיי ואסהדית בך למימר ביום מפקך ותהך לכא ולכא מידע תדע
ארי ממת תמות ואמרת לי תקין פתגמא שמעית:

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

31 Et dixit ei rex, Fac sicut locutus est; & exerceas potestatem in illum: & sepelias illum & auferas culpam sanguinis innocentis quem fu-
dit Ioab gratis, à me, & à domo patris mei. 32 Et reddet Dominus noxam occisionis eius in caput eius, eo quòd exer-
cuerit potestatem in duos viros qui iustiores & meliores se erant, & occidit illos gladio, & pater meus Dauid non cognouit Abner filium
Ner magistrum exercitus Israel, & Ghamassa filium Iether magistrum exercitus domus Iehudah.
33 Et reuertetur sanguis eorum in caput Ioab, & in caput filiorum eius in seculum: & Dauid, & semini eius, & domui eius, & solio
eius erit pax vsque in seculum ante Dominum. 34 Et ascendit Benaiah, filius Iehoiadagh, & exercuit potestatem in illum,
& occidit illum: & sepultus est in domo sua in deserto. 35 Et præfecit rex Benaiah filium Iehoiadagh pro illo super exercitum, &
Sadok sacerdotem præfecit rex pro Abiathar. 36 Et misit rex & vocauit Simghi, & dixit illi, Ædifica tibi domum in Ierusalem, &
sedeas ibi, nec exeas inde huc vel illuc. 37 Et erit, die quo exieris & transieris torrentem Kedron, sciendo scias quòd moriendo
morieris: culpa occisionis tuæ erit in caput tuum. 38 Et dixit Simghi regi, Rectum est verbum: sicut locutus est dominus meus
rex, sic faciet seruus tuus: & sedit Simghi in Ierusalem diebus multis. 39 Et factum est in fine trium annorum, vt fugerent duo serui
Simghi, ad Achis filium Maghachah regem Gath, & indicauerunt *quidam* Simghi dicendo, Ecce serui tui *sunt* in Gath.
40 Et surrexit Simghi & strauit asinum suum, & iuit in Gath ad Achis vt quæreret seruos suos, & iuit Simghi, & reduxit seruos suos è
Gath. 41 Et indicatum est Selomoh quòd iuisset Simghi ex Ierusalem ad Gath, & rediisset. 42 Et misit rex, & vocauit Simghi,
& dixit illi, Nonne adiuraui te in dicto Domini & obtestatus sum in te dicendo, In die quo exieris, & iueris huc aut illuc, sciẽdo scias quòd
moriendo morieris? & dixisti mihi, Rectum est verbum: audiui.

Universidad de Deusto
Biblioteca

43 וּמַדּוּעַ לֹא שָׁמַרְתָּ אֵת שְׁבֻעַת יְהוָה וְאֶת־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר־צִוִּיתִי עָלֶיךָ׃
44 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־שִׁמְעִי אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת כָּל־הָרָעָה אֲשֶׁר יָדַע לְבָבְךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לְדָוִד אָבִי וְהֵשִׁיב יְהוָה אֶת־רָעָתְךָ בְּרֹאשֶׁךָ׃
45 וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּרוּךְ וְכִסֵּא דָוִד יִהְיֶה נָכוֹן לִפְנֵי יְהוָה עַד־עוֹלָם׃
46 וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת־בְּנָיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע וַיֵּצֵא וַיִּפְגַּע־בּוֹ וַיָּמֹת

ג

וְהַמַּמְלָכָה נָכוֹנָה בְּיַד שְׁלֹמֹה׃
1 וַיִּתְחַתֵּן שְׁלֹמֹה אֶת־פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרָיִם וַיִּקַּח אֶת־בַּת־פַּרְעֹה וַיְבִיאֶהָ אֶל־עִיר דָּוִד עַד כַּלֹּתוֹ לִבְנוֹת אֶת־בֵּיתוֹ וְאֶת־בֵּית יְהוָה וְאֶת־חוֹמַת
2 יְרוּשָׁלַםִ סָבִיב׃ רַק הָעָם מְזַבְּחִים בַּבָּמוֹת כִּי לֹא־נִבְנָה בַיִת לְשֵׁם יְהוָה עַד הַיָּמִים הָהֵם׃
3 וַיֶּאֱהַב שְׁלֹמֹה אֶת־יְהוָה לָלֶכֶת בְּחֻקּוֹת דָּוִד אָבִיו רַק בַּבָּמוֹת הוּא מְזַבֵּחַ וּמַקְטִיר׃
4 וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ גִּבְעֹנָה לִזְבֹּחַ שָׁם כִּי־הִיא הַבָּמָה הַגְּדוֹלָה אֶלֶף עֹלוֹת יַעֲלֶה שְׁלֹמֹה עַל הַמִּזְבֵּחַ הַהוּא׃
5 בְּגִבְעוֹן נִרְאָה יְהוָה אֶל־שְׁלֹמֹה בַּחֲלוֹם הַלָּיְלָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים שְׁאַל מָה אֶתֶּן־לָךְ׃
6 וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה אַתָּה עָשִׂיתָ עִם־עַבְדְּךָ דָוִד אָבִי חֶסֶד גָּדוֹל כַּאֲשֶׁר הָלַךְ לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת וּבִצְדָקָה וּבְיִשְׁרַת לֵבָב עִמָּךְ וַתִּשְׁמָר־לוֹ אֶת־הַחֶסֶד הַגָּדוֹל הַזֶּה וַתִּתֶּן־לוֹ בֵן יֹשֵׁב עַל־כִּסְאוֹ כַּיּוֹם הַזֶּה׃
7 וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהָי אַתָּה הִמְלַכְתָּ אֶת־עַבְדְּךָ תַּחַת דָּוִד אָבִי וְאָנֹכִי נַעַר קָטֹן לֹא אֵדַע צֵאת וָבֹא׃
8 וְעַבְדְּךָ בְּתוֹךְ עַמְּךָ אֲשֶׁר בָּחָרְתָּ עַם־רָב אֲשֶׁר לֹא־יִמָּנֶה וְלֹא יִסָּפֵר מֵרֹב׃

43 Quare ergo non custodisti iusiurandum Domini & præceptum quod præceperam
44 tibi? Dixitque rex ad Semei; Tu nosti omne malum cuius tibi conscium est cor tuum quod fecisti Dauid patri meo. reddidit Dominus malitiam tuam in caput tuum.
45 Et rex Salomon benedictus, & thronus Dauid erit stabilis coram Domino vsque
46 in sempiternum. Iussit itaque rex Banaiæ filio Ioiade, qui aggressus percussit eum, & mortuus est.

CAP. III.

1 A Confirmatum est igitur regnum in manu Salomonis, & affinitate coniunctus est Pharaoni regi Ægypti. Accepit namque filiam eius, & adduxit in ciuitaté Dauid, donec compleret ædificãs domum suã, & domum Domini & murum Ierusalem per
2 circuitum. Attamen populus immolabat in excelsis. non enim ædificatum erat templum nomini Domini vsque in diem illũ.
3 Dilexit autem Salomon Dominum, ambulans in præceptis Dauid patris sui, excepto quòd in excelsis immolabat & ac-
4 cendebat thymiama. Abiit itaque Salomon in Gabaon, vt immolaret ibi. illud quippe erat excelsum maximum. Mille hostias in holocaustum obtulit Salomon su-
5 per altare illud in Gabaon. Apparuit autem Dominus Salomoni per somniũ nocte dicens: Postula quod vis vt dem tibi.
6 Et ait Salomon: Tu fecisti cum seruo tuo Dauid patre meo misericordiam magnã, sicut ambulauit in conspectu tuo in veritate & iustitia & recto corde tecum: custodisti ei misericordiam tuam grãdé, & dedisti ei filium sedétem super thronũ, sicut
7 est hodie. Et nunc Dñe Deus tu regnare fecisti seruũ tuum pro Dauid patre meo: ego autem sum puer paruulus, & ignorans
8 egressum & introitum meum: Et seruus tuus in medio est populi quem elegisti, populi infiniti, qui numerari & supputari non potest præ multitudine.

תרגום יונתן

43 ומדין לא נטרת ית שבועתא דיי וית תפקדתא די פקידית עלך׃
44 ואמר מלכא לשמעי את ידעת ית כל בישתא דידע לבך דעבדת לדוד אבא ואתיב יי ית בישתך ברישך׃
45 ומלכא שלמה בריך וכרסי מלכותה דדוד יהא מתקן קדם יי עד עלמא׃
46 ופקיד מלכא ית בניהו בר יהוידע ונפק ושלט ביה וקטליה ומלכותא אתקנת בידא דשלמה׃

ג

1 ואתחתן שלמה בפרעה מלכא דמצרים ודבר ית בת פרעה ואיתיה לקרתא דדוד עד דשיצי למבני ית ביתיה וית בית מקדשא דיי וית שורא דירושלם סחור סחור׃
2 לחוד עמא מדבחין על במתא ארי לא אתבני ביתא לשמא דיי עד יומיא האינון׃
3 ורחים שלמה ית פלחנא דיי למיזל בגזרת דוד אבוהי לחוד על במתא הוא מדבח ומסיק בסמין׃
4 ואזל מלכא לגבעון לדבחא תמן ארי היא במתא רבתא אלף עלון אסיק שלמה על מדבחא ההוא׃
5 בגבעון אתגלי יי לשלמה בחלמא דליליא ואמר יי שאל מה אתן לך׃
6 ואמר שלמה את עבדת עם עבדך דוד אבא חסדא רבא כמא דהליך קדמך בקשוט ובזכו ובתריצות לבא קדמך ונטרת ליה ית חסדא רבא הדין ויהבת ליה בר יתיב על כרסותי כיומא הדין׃
7 וכען יי אלהי את אמליכתא ית עבדך חלוף דוד אבא ואנא רביא זעיר לית אנא ידע למפק ולמיעל׃
8 ועבדך בגו עמא דאתרעיתא עם סגי לא יתחשבון ולא יתמנן מסגי׃

43 *Et nunc propter quid non custodisti iusiurandum Domini, & præceptum quod præcepi contra te?*
44 *Et dixit rex ad Semei: Tu nosti omne malum tuum quod cognouit cor tuũ quæcunque fecisti Dauid patri meo; & reddidit Dominus malitiam tuam in caput tuum.*
45 *Et rex Salomon benedictus, et thronus Dauid erit paratus coram Domino in sempiternũ.*
46 *Et præcepit rex Salomon Banea filio Ioiada: & egressus est & interfecit eum; & mortuus est.*

CAP. III.

1 *Et regnum confirmatum est in manu Salomonis. & affinitate coniunctus est Salomõ Pharaoni regi Ægypti. & accepit Salomon filiam Pharaonis vxorem. & adduxit eam in ciuitatem Dauid, donec compleret ipse ædificare suum domum, & domum Domini in primis, et murum Hierusalem per circuitum.*
2 *Et populus erant sacrificantes in excelsissimis. et non ædificata fuit domus nomini Domini vsque ad nunc.*
3 *Et dilexit Salomon Dominum, vt ambularet in præceptis Dauid patris sui: verum in excelsis immolabat & adolebat.*
4 *Et surrexit Salomon & abijt in Gabaon vt immolaret ibi, quia excelsissimum et magnũ. mille hostias obtulit Salomon super altare quod in Gabaon.*
5 *Et apparuit Dominus Salomoni in somniis nocte. & ait Dominus Salomoni: Pete aliquam petitionem tibi, & dabo tibi.*
6 *Et dixit Salomon: Tu fecisti cum seruo tuo Dauid patre meo misericordiam magnã, sicut ambulauit in conspectu tuo in veritate et in iustitia, & in rectitudine cordis tecum, & custodisti ei misericordiam grandem hanc, vt dares ei filium sedentem super thronum eius, sicut dies hæc.*
7 *Et nunc Domine mi Domine, tu regnare fecisti seruum tuum pro Dauid patre meo. & ego sum puer paruus, & non noui ingressum meum & egressum meum.*
8 *Et seruus tuus in medio populi tui, quem elegisti populum multum, qui non numerabitur à multitudine & non recensebitur.*

43 καὶ νῦν διατί οὐκ ἐφύλαξας ὅρκον κυρίου, καὶ τὴν ἐντολὴν ἣν ἐνετειλάμην κατὰ σοῦ;
44 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Σεμεΐ, σὺ οἶδας πᾶσαν τὴν κακίαν σου ἣν ἔγνω ἡ καρδία σου ὅσα ἐποίησας δαυὶδ τῷ πατρί μου· καὶ ἀνταπέδωκε κύριος τὴν κακίαν σου εἰς τὴν κεφαλήν σου.
45 καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν εὐλογημένος, καὶ ὁ θρόνος δαυὶδ ἔσται ἕτοιμος ἐνώπιον κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα.
46 καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τῷ Βαναίᾳ υἱῷ Ἰωαδά, καὶ ἐξῆλθε καὶ ἀνεῖλεν αὐτόν. καὶ ἀπέθανεν.

γ.

1 Καὶ ἡ βασιλεία ἐστερεώθη ἐν χειρὶ τοῦ Σαλωμῶντος. καὶ ἐγαμβρεύσατο Σαλωμὼν τῷ φαραὼ βασιλεῖ αἰγύπτου. καὶ ἔλαβε Σαλωμὼν τὴν θυγατέρα φαραὼ γυναῖκα. καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν δαυίδ, ἕως τοῦ συντελέσαι αὐτὸν οἰκοδομῆσαι αὐτοῦ τὸν οἶκον, καὶ τὸν οἶκον κυρίου ἐν πρώτοις, καὶ τὸ τεῖχος ἱερουσαλὴμ κύκλῳ.
2 καὶ ὁ λαὸς ἦσαν θύοντες ἐν τοῖς ὑψηλοτάτοις. καὶ οὐκ ᾠκοδομήθη ὁ οἶκος τῷ ὀνόματι κυρίου ἕως τοῦ νῦν.
3 καὶ ἠγάπησε Σαλωμὼν τὸν κύριον, τοῦ πορεύεσθαι ἐν τοῖς προστάγμασι δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, πλὴν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς ἔθυεν, καὶ ἐθυμία.
4 καὶ ἀνέστη Σαλωμὼν καὶ ἐπορεύθη εἰς Γαβαὼν θῦσαι ἐκεῖ, ὅτι ὑψηλοτάτη καὶ μεγάλη. χιλίαν ὁλοκαύτωσιν ἀνήνεγκεν Σαλωμὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν γαβαών.
5 καὶ ὤφθη κύριος τῷ Σαλωμῶντι ἐν ὕπνῳ τὴν νύκτα. καὶ εἶπε κύριος τῷ Σαλωμῶντι, αἴτησαί τι αἴτημα σεαυτῷ, καὶ δώσω σοι.
6 καὶ εἶπε Σαλωμών, σὺ ἐποίησας μετὰ τοῦ δούλου σου δαυὶδ τοῦ πατρός μου ἔλεος μέγα, καθὼς διῆλθεν ἐνώπιόν σου ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν εὐθύτητι καρδίας μετὰ σοῦ, καὶ ἐφύλαξας αὐτῷ τὸ ἔλεος τὸ μέγα τοῦτο, δοῦναι αὐτῷ υἱὸν καθήμενον ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, ὡς ἡ ἡμέρα
7 αὕτη. καὶ νῦν κύριέ μου κύριε, σὺ ἐβασίλευσας τὸν δοῦλόν σου ἀντὶ δαυὶδ τοῦ πατρός μου. καὶ ἐγώ εἰμι παιδάριον μικρόν, καὶ οὐκ οἶδα τὴν εἴσοδόν μου καὶ τὴν
8 ἔξοδόν μου. καὶ ὁ δοῦλός σου ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου, ὃν ἐξελέξω λαὸν πολύν, ὃς οὐκ ἀριθμηθήσεται ἀπὸ τοῦ πλήθους καὶ οὐ διηγηθήσεται.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

43 Et vt quid non custodisti iuramentum Domini, & præceptum quod præcepi tibi?
44 Et dixit rex ad Simghi: Tu nosti omne malum quod nouit cor tuum quod fecisti Dauid patri meo: & reddidit Dominus malum tuum in caput tuum.
45 Et rex Selomoh sit benedictus, & solium regni Dauid stabile ante Dominum vsque in seculum.
46 Et præcepit rex Benaiah filio Iehoiadagh, & exiit, & exercuit potestatem in illum, & occidit illum.

CAP. III.

Et regnum confirmatum est in manu Selomoh.
1 Et affinitate iunctus est Selomoh cum Parghoh rege Miszraim, & accepit filiam Parghoh & adduxit illam in ciuitatem Dauid, quoad finisset ædificare domum suam, & domum sanctuarij Domini, & murum Ierusalem circum circa.
2 Veruntamen populus sacrificabat super excelsa; quia non ædificata erat domus nomini Domini vsque ad dies illos.
3 Et amauit Selomoh cultum Domini ambulando in decreto Dauid patris sui: veruntamen super excelsa ipse sacrificabat, & adolebat aromata.
4 Et iuit rex in Gibghon ad sacrificandum ibi; (quia illud erat excelsum magnum.) mille holocausta obtulit Selomoh super altare illud.
5 In Gibghon reuelatus est Dominus Selomoh in somnio noctis. & dixit Dominus: Pete quid dabo tibi.
6 Et dixit Selomoh: Tu fecisti cum seruo tuo Dauid patre meo misericordiam magnam, sicut ambulauit ante te in veritate & iustitia, & in rectitudine cordis ante te; & seruasti illi misericordiã magnam hanc, & dedisti illi filium sedentem super solium eius sicut hodie.
7 Et nunc Domine Deus meus, tu regnare fecisti seruum tuum pro Dauid patre meo: at ego puer sum paruus; non ego scio egredi & ingredi.
8 Et seruus tuus *est* in medio populi quem voluisti, populi multi, *qui* non supputabuntur nec numerabuntur præ multitudine.

9 * וְנָתַתָּ לְעַבְדְּךָ לֵב שֹׁמֵעַ לִשְׁפֹּט אֶת־עַמְּךָ לְהָבִין
בֵּין־טוֹב לְרָע כִּי מִי יוּכַל לִשְׁפֹּט אֶת־עַמְּךָ הַכָּבֵד
10 הַזֶּה׃ * וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי אֲדֹנָי כִּי שָׁאַל שְׁלֹמֹה
11 אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה׃ * וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֵלָיו יַעַן אֲשֶׁר
שָׁאַלְתָּ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא־שָׁאַלְתָּ לְּךָ יָמִים רַבִּים
וְלֹא־שָׁאַלְתָּ לְּךָ עֹשֶׁר וְלֹא שָׁאַלְתָּ נֶפֶשׁ אֹיְבֶיךָ
וְשָׁאַלְתָּ לְּךָ הָבִין לִשְׁמֹעַ מִשְׁפָּט׃
12 * הִנֵּה עָשִׂיתִי כִּדְבָרֶךָ הִנֵּה נָתַתִּי לְךָ לֵב חָכָם
וְנָבוֹן אֲשֶׁר כָּמוֹךָ לֹא־הָיָה לְפָנֶיךָ וְאַחֲרֶיךָ לֹא־
יָקוּם כָּמוֹךָ׃
13 * וְגַם אֲשֶׁר לֹא־שָׁאַלְתָּ נָתַתִּי לָךְ גַּם־עֹשֶׁר גַּם־
כָּבוֹד אֲשֶׁר לֹא־הָיָה כָמוֹךָ אִישׁ בַּמְּלָכִים כָּל־יָמֶיךָ׃
14 * וְאִם תֵּלֵךְ בִּדְרָכַי לִשְׁמֹר חֻקַּי וּמִצְוֹתַי כַּאֲשֶׁר
הָלַךְ דָּוִיד אָבִיךָ וְהַאֲרַכְתִּי אֶת־יָמֶיךָ׃
15 * וַיִּקַץ שְׁלֹמֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם וַיָּבוֹא יְרוּשָׁלַם וַיַּעֲמֹד
לִפְנֵי אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה וַיַּעַל עֹלוֹת וַיַּעַשׂ שְׁלָמִים
וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה לְכָל־עֲבָדָיו׃
16 * אָז תָּבֹאנָה שְׁתַּיִם נָשִׁים זֹנוֹת אֶל־הַמֶּלֶךְ
וַתַּעֲמֹדְנָה לְפָנָיו׃
17 * וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הָאַחַת בִּי אֲדֹנִי אֲנִי וְהָאִשָּׁה
הַזֹּאת יֹשְׁבֹת בְּבַיִת אֶחָד וָאֵלֵד עִמָּהּ בַּבָּיִת׃
18 * וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לְלִדְתִּי וַתֵּלֶד גַּם־הָאִשָּׁה
הַזֹּאת וַאֲנַחְנוּ יַחְדָּו אֵין־זָר אִתָּנוּ בַּבַּיִת זוּלָתִי
שְׁתַּיִם־אֲנַחְנוּ בַּבָּיִת׃
19 * וַיָּמָת בֶּן־הָאִשָּׁה הַזֹּאת לָיְלָה אֲשֶׁר שָׁכְבָה עָלָיו׃
20 * וַתָּקָם בְּתוֹךְ הַלַּיְלָה וַתִּקַּח אֶת־בְּנִי מֵאֶצְלִי
וַאֲמָתְךָ יְשֵׁנָה וַתַּשְׁכִּיבֵהוּ בְּחֵיקָהּ וְאֶת־בְּנָהּ הַמֵּת
הִשְׁכִּיבָה בְחֵיקִי׃
21 * וָאָקֻם בַּבֹּקֶר לְהֵינִיק אֶת־בְּנִי וְהִנֵּה מֵת וָאֶתְבּוֹנֵן
אֵלָיו בַּבֹּקֶר וְהִנֵּה לֹא־הָיָה בְנִי אֲשֶׁר יָלָדְתִּי׃

9 *Dabis ergo seruo tuo cor docile, vt po-
B pulum tuum iudicare possit, & discernere
inter bonum & malum. Quis enim poterit
iudicare populum istum, populum tuum
10 hūc multum? *Placuit ergo sermo coram
Domino, quòd Salomon postulasset hu-
11 iuscemodi rem. *Et dixit Deus Salomoni:
Quia postulasti verbum hoc, & non peti-
sti tibi dies multos, nec diuitias, aut ani-
mas inimicorum tuorū, sed postulasti ti-
bi sapientiam ad discernēdum iudicium:
12 *Ecce feci tibi secundùm sermones tuos, in
& dedi tibi cor sapiens & intelligens, in
tantum vt nullus ante te similis tui fuerit,
13 nec post te surrecturus sit. *Sed & hæc
quæ non postulasti dedi tibi, diuitias scili-
cet & gloriam, vt nemo fuerit similis tui
14 in regibus cunctis retrò diebus. *Si autem
C ambulaueris in viis meis, & custodieris
præcepta mea & mandata mea, sicut am-
bulauit pater tuus, longos faciā dies tuos.
15 *Igitur euigilauit Salomon, & intellexit
quòd esset somnium. cùm venisset Ierusa-
lem, stetit coram arca fœderis Domini, &
obtulit holocausta, & fecit victimas paci-
ficas, & grande conuiuium vniuersis fa-
16 mulis suis. *Tunc venerūt duæ mulieres
meretrices ad regem, steteruntque coram
17 eo: *Quarum vna ait: Obsecro mi domi-
ne, ego & mulier hæc habitabamus in do-
mo vna, & peperi apud eam in cubiculo.
18 *Tertia autem die postquam ego peperi,
peperit & hæc. & eramus simul, nullusque
alius nobiscum in domo, exceptis nobis
19 duabus. *Mortuus est autē filius mulieris
huius nocte: dormiens quippe oppressit eū.
20 *Et consurgēs intempestę noctis silentio,
tulit filium meū de latere meo ancillę tuę
dormiētis, & collocauit in sinu suo; suum
autem filium, qui erat mortuus, posuit in
21 sinu meo. *Cumque surrexissem manè vt
darē lac filio meo, apparuit mortuus, quē
diligentiùs intuens clara luce, deprehen-
di non esse meum quem genueram.

*Et dabis seruo tuo cor sapiens vt audiat 9
& iudicet populum tuum in iustitia, vt discer-
nat inter bonum & malum. quoniam quis
poterit iudicare populum tuum grauem hunc?
*Et placuit sermo coram Domino, quòd po- 10
stulauit Salomon verbum hoc.
*Et ait Dominus ad eum: Quoniam postu- 11
lasti verbum hoc à me, & non petisti tibi dies
multos, & non postulasti diuitias, neque petisti
animas inimicorum tuorum, sed postulasti tibi
intellectum ad audiendum iudicia & iustifica-
tiones: *Ecce feci secundum verbum tuum, 12
& ecce dedi tibi cor sapiens & peritum, sicut
tibi non fuit ante te, & post te non surget simi-
lis tibi.
*Et quæ non petisti, dedi tibi, & diuitias et 13
gloriam, vt non fuerit vir similis tibi in re-
gibus.
*Et si ambulaueris in via mea vt custodias 14
mandata mea & præcepta mea, veluti ambu-
lauit Dauid pater tuus, et producam dies tuos.
*Et expergefactus est Salomon, & ecce in- 15
somnium. & surrexit & abijt in Hierusalem,
& stetit ante faciem altaris quod ante conspe-
ctum arcæ fœderis Domini, & obtulit holocau
sta & fecit pacificas, & fecit conuiuium vni-
uersis famulis suis.
*Tunc apparuerunt duæ mulieres meretri- 16
ces regi, & steterunt coram eo. *Et ait 17
mulier vna: In me domine mi. ego & mulier
hæc habitabamus in domo vna, & peperi in
domo. *Et factum est die tertia postquàm 18
peperi ego, & peperit & mulier hæc filium: et
eramus simul. non erat vllus nobiscum præter
ambas nos in domo.
*Et mortuus est filius mulieris huius nocte, 19
quia incubuit super eum.
*Et surrexit media nocte, & cepit filium 20
meum ex vlnis meis, & serua tua dormiebat,
& collocauit eum in sinu suo, & filium mor-
tuum posuit in sinu meo.
*Et surrexi manè ad lactādum filiū meum, 21
& ille erat mortuus. & perspexi eum manè,
& ecce non erat filius meus quem genueram.

9 * καὶ δώσεις τῷ δούλῳ σου καρδίαν φρονίμην τοῦ ἀκούειν
καὶ διακρίνειν τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ, τοῦ συνιέναι ἀ-
ναμέσον ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ· ὅτι τίς δυνήσεται κρίνειν τὸν
10 λαόν σου τὸν βαρὺν τοῦτον; * καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώ-
πιον κυρίου, ὅτι ἠτήσατο σολομὼν τὸ ῥῆμα τοῦτο.
11 * καὶ εἶπε κύριος πρὸς αὐτόν, ἀνθ᾽ ὧν ἠτήσω τὸ ῥῆμα
τοῦτο παρ᾽ ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἠτήσω σεαυτῷ ἡμέρας πολλάς,
καὶ οὐκ ἠτήσω πλοῦτον οὐδὲ ἠτήσω ψυχὰς τῶν ἐχθρῶν σου,
ἀλλ᾽ ἠτήσω σεαυτῷ σύνεσιν τοῦ εἰσακούειν κρίματα καὶ
δικαιώματα·
12 * ἰδοὺ πεποίηκα κατὰ τὸ ῥῆμά σου, καὶ ἰδοὺ δέδωκά σοι καρ-
δίαν φρονίμην καὶ σοφήν, ὡς σοὶ οὐ γέγονεν ἔμπροσθέν
σου, καὶ μετὰ σὲ οὐκ ἀναστήσεται ὅμοιός σοι.
13 * καί γε ἃ οὐκ ἠτήσω, δέδωκά σοι, καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν,
ὡς οὐ γέγονεν ἀνὴρ ὅμοιός σοι ἐν τοῖς βασιλεῦσι.
14 * καὶ ἐὰν πορευθῇς ἐν τῇ ὁδῷ μου τοῦ φυλάσσειν τὰς ἐν-
τολάς μου καὶ τὰ προστάγματά μου, ὡς ἐπορεύθη δα-
υὶδ ὁ πατήρ σου, καὶ μακρυνῶ τὰς ἡμέρας σου.
15 * καὶ ἐξυπνίσθη σολομών, καὶ ἰδοὺ ἐνύπνιον. καὶ ἀνέστη καὶ
εἰσῆλθεν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἔστη κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσια-
στηρίου τοῦ κατὰ πρόσωπον τῆς κιβωτοῦ διαθήκης κυρίου, καὶ
ἀνήγαγεν ὁλοκαυτώσεις, καὶ ἐποίησεν εἰρηνικάς, καὶ ἐποίη-
σε πότον πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ.
16 * τότε ὤφθησαν δύο γυναῖκες πόρναι τῷ βασιλεῖ,
καὶ ἔστησαν ἐνώπιον αὐτοῦ.
17 * καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ μία, ἐν ἐμοὶ κύριέ μου. ἐγὼ καὶ ἡ γυ-
νὴ αὕτη ᾠκοῦμεν ἐν οἴκῳ ἑνί, καὶ ἔτεκον ἐν τῷ οἴκῳ·
18 * καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ τεκούσης μου, καὶ ἔτεκεν
καὶ ἡ γυνὴ αὕτη υἱόν, καὶ ἦμεν κατὰ τὸ αὐτό. οὐκ ἦν οὐθεὶς
μεθ᾽ ἡμῶν πάρεξ ἀμφοτέρων ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ.
19 * καὶ ἀπέθανεν ὁ υἱὸς τῆς γυναικὸς ταύτης τὴν νύκτα,
ὡς ἐπεκοιμήθη ἐπ᾽ αὐτόν.
20 * καὶ ἀνέστη μέσον τῆς νυκτός, καὶ ἔλαβε τὸν υἱόν μου ἐκ
τῶν ἀγκαλῶν μου, καὶ ἡ δούλη σου ἐκοιμᾶτο, καὶ ἐκοίμι-
σεν αὐτὸν ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῆς, καὶ τὸν υἱὸν τὸν τεθνηκότα ἐκοί-
μισεν ἐν τῷ κόλπῳ μου.
21 * καὶ ἀνέστην τοπρωῒ θηλάσαι τὸν υἱόν μου, καὶ ἐκεῖνος
ἦν τεθνηκώς. καὶ κατενόησα αὐτὸν τοπρωΐ, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν
ὁ υἱός μου ὃν ἔτεκον.

תרגום יונתן

9 וְתִתֵּן לְעַבְדָּךְ לֵב סָבַר לְמִדַּן יָת עַמָּךְ לְמִסְבַּר בֵּין טַב לְבִישׁ אֲרֵי מַן יְכוֹל לְמִדַּן יָת עַמָּא סַגִּי הָדֵין׃ 10 וּשְׁפַר פִּתְגָּמָא קֳדָם יְיָ אֲרֵי
שְׁאַל שְׁלֹמֹה יָת פִּתְגָּמָא הָדֵין׃ 11 וַאֲמַר יְיָ לֵיהּ חֲלָף דִּשְׁאֵלְתָּ יָת פִּתְגָּמָא הָדֵין וְלָא שְׁאֵילְתָּא לָךְ יוֹמִין סַגִּיאִין וְלָא שְׁאֵילְתָּא לָךְ עֻתְרָא
וְלָא שְׁאֵילְתָּא נְפַשׁ בַּעֲלֵי דְבָבָךְ וּשְׁאֵילְתָּא לָךְ סָבְרוּתָא לְמִשְׁמַע דִּינָא׃ 12 הָא עֲבַדִית כְּפִתְגָּמָךְ הָא יְהָבִית לָךְ לֵב חַכִּים וְסָכְלְתָן
דִּכְוָתָךְ לָא הֲוָה קֳדָמָךְ וּבָתְרָךְ לָא יְקוּם כְּוָתָךְ׃ 13 וְאַף דְּלָא שְׁאֵלְתָּא יְהָבִית לָךְ אַף עֻתְרָא אַף יְקָרָא דְּלָא הֲוָה כְּוָתָךְ גְּבַר בְּמַלְכַיָּא
כָּל יוֹמָךְ׃ 14 וְאִם תְּהָךְ בְּאָרְחָן דְּתַקְנָן קֳדָמַי לְמִיטַּר קְיָמַי וּפִיקּוּדַי כְּמָה דְהַלִּיךְ דָּוִד אֲבוּךְ וְאוֹרִיךְ יָת יוֹמָךְ׃ 15 וְאִתְּעַר
שְׁלֹמֹה וְהָא חֶלְמָא וַאֲתָא לִירוּשְׁלֶם וְקָם קֳדָם אֲרוֹנָא דִּקְיָמָא דַּיְיָ וְאַסֵּיק עֲלָוָן וְנַכֵּס נִכְסַת קֻדְשִׁין וַעֲבַד מִשְׁתְּיָא לְכָל עַבְדּוֹהִי׃
16 בְּכֵן אֲתָאָה תַּרְתֵּין נְשִׁין פּוּנְדְּקָן לְמִדַּן קֳדָם מַלְכָּא וְקָמָא קֳדָמוֹהִי׃
17 וַאֲמַרַת אִתְּתָא חֲדָא בְּבָעוּ רִבּוֹנִי אֲנָא וְאִתְּתָא הָדָא יָתְבָן בְּבֵיתָא חֲדָא וִילֵידִית עִמַּהּ בְּבֵיתָא׃
18 וַהֲוָה בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה לְמֵילְדִי וִילֵידַת אַף אִתְּתָא הָדָא וַאֲנַחְנָא כַּחֲדָא וְלֵית נֻכְרִי עִמַּנָא בְּבֵיתָא אֱלָהֵן תַּרְתֵּין אֲנַחְנָא בְּבֵיתָא׃
19 וּמִית בַּר אִתְּתָא הָדָא בְּלֵילְיָא דִּשְׁכִיבַת עֲלוֹהִי׃
20 וְקָמַת בְּגוֹ לֵילְיָא וּנְסִיבַת יָת בְּרִי מִלְּוָתִי וְאַמְתָךְ דָּמְכָא וְאַשְׁכְּבַתֵּיהּ לְוָתַהּ וְיָת בְּרַהּ מִיתָא אַשְׁכֵּיבַת לְוָתִי׃
21 וְקָמִית בְּצַפְרָא לְאוֹנָקָא יָת בְּרִי וְהָא מִית וְאִסְתַּכָּלִית בֵּיהּ בְּצַפְרָא וְהָא לָא הֲוָה בְרִי דִּילֵידִית׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 Des igitur seruo tuo cor intelligens ad iudicandum populum tuum, ad discernendum inter bonum & malum: nam quis poterit iu-
dicare populum multum hunc? 10 Et placuit verbum ante Dominum, quòd rogasset Selomoh rem istam.
11 Et dixit Dominus illi, Pro eo quòd rogasti rem istam, & non rogasti tibi dies multos, & non rogasti tibi diuitias, & non rogasti ani-
mam auctorum inimicitiarum tuarum: sed rogasti tibi intelligentiam ad audiendum iudicium.
12 Ecce feci iuxta verbum tuū: ecce dedi tibi cor sapiens, & considerans, ita vt sicut tu, non fuerit ante te, & post te non surget sicut tu.
13 Et etiam quod non petisti dedi tibi, etiam diuitias, etiam gloriam, ita vt non fuerit sicut tu vir inter reges omnibus diebus tuis.
14 Et si ambulaueris in viis quæ rectæ sunt ante me, custodiendo decreta mea, & præcepta mea, quemadmodum ambulauit Dauid pa-
ter tuus, prolongabo dies tuos. 15 Et excitatus est Selomoh, & ecce somnium; & venit in Ierusalem, & stetit ante arcam
fœderis Domini, & obtulit holocausta, & mactauit victimam sanctitatum, & fecit conuiuium omnibus seruis suis.
16 Tunc venerunt duæ mulieres tabernariæ vt iudicio contenderent ante regem, & steterunt ante illum.
17 Et dixit mulier vna, Obsecro domine mi, ego & mulier hæc habitabamus in domo vna, & peperi cum ea in domo.
18 Et fuit die tertia qua peperi, peperit etiam mulier hæc, & nos eramus simul, & non erat extraneus nobiscum in domo, præter nos
duas in domo. 19 Et mortuus est filius mulieris huius nocte, quia incubuit super eum. 20 Et surrexit in medio noctis, & accepit
filium meum à me (& ancilla tua dormiebat) & cubare fecit illum apud se, & filium suum mortuum cubare fecit apud me.
21 Et surrexi in aurora vt lactarem filium meum, & ecce erat mortuus, & contemplata sum eum in aurora, & ecce non erat filius meus
quem pepereram.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 ותאמר האשה האחרת לא כי בני החי ובנך
המת וזאת אמרת לא כי בנך המת ובני החי
ותדברנה לפני המלך:
23 ויאמר המלך זאת אמרת זה־בני החי ובנך
המת וזאת אמרת לא כי בנך המת ובני החי:
24 ויאמר המלך קחו־לי חרב ויביאו החרב לפני
25 המלך: ויאמר המלך גזרו את־הילד החי לשנים
ותנו את־החצי לאחת ואת־החצי לאחרת:
26 ותאמר האשה אשר־בנה החי אל־המלך כי־
נכמרו רחמיה על־בנה ותאמר בי אדני תנו־לה
את־הילוד החי והמת אל־תמיתהו וזאת אמרת
גם־לי גם־לך לא יהיה גזרו:
27 ויען המלך ויאמר תנו־לה את־הילוד החי
והמת לא תמיתהו היא אמו:
28 וישמעו כל־ישראל את־המשפט אשר שפט
המלך ויראו מפני המלך כי ראו כי־חכמת אלהים
בקרבו לעשות משפט:

ד

1 ויהי המלך שלמה מלך על־כל־ישראל:
2 ואלה השרים אשר־לו עזריהו בן צדוק הכהן:
3 אליחרף ואחיה בני שישא ספרים יהושפט
בן־אחילוד המזכיר:
4 ובניהו בן־יהוידע על־הצבא וצדוק ואביתר
5 כהנים: ועזריהו בן־נתן על־הנצבים וזבוד בן־
נתן כהן רעה המלך:
6 ואחישר על־הבית ואדנירם בן עבדא על־המס:
7 ולשלמה שנים עשר נצבים על־כל־ישראל
וכלכלו את־המלך ואת־ביתו חדש בשנה יהיה
על־אחד לכלכל:
8 ואלה שמותם בן־חור בהר אפרים:

22 * Respondítque altera mulier: Non est
ita vt dicis; sed filius tuus mortuus est,
meus autem viuit. Econtrariò illa dice-
bat: Mentiris. filius quippe meus viuit, &
D filius tuus mortuus est. atque in hunc mo
23 dum contendebant coram rege. * Tunc
rex ait: Hæc dicit, Filius meus viuit, & fi-
lius tuus mortuus est. & ista respondit,
Non: sed filius tuus mortuus est, meus au-
24 tem viuit. * Dixit ergo rex: Afferte mihi
gladium. cumque attulissent gladium co-
25 ram rege: * Diuidite, inquit, infantem
viuum in duas partes, & date dimidiam
partem vni, & dimidiam partem alteri.
26 * Dixit autem mulier cuius filius erat
viuus ad regem: (commota sunt quippe
viscera eius super filio suo) Obsecro, do-
mine, date illi infantem viuum, & nolite
interficere eum. econtrariò illa dicebat:
Nec mihi nec tibi sit, sed diuidatur.
27 * Respondit rex & ait: Date huic infan-
28 tem viuum, & non occidatur: hæc est e-
nim mater eius. * Audiuit itaque omnis
Israel iudicium quod iudicasset rex: & ti-
muerunt regem, videntes sapientiam Dei
esse in eo ad faciendum iudicium.

CAP. IIII.

1 ERat autem rex Salomon regnans super
A omnem Israel.
2 * Et hi principes quos habebat: Aza-
3 rias filius Sadoch sacerdotis: * Helioreph
& Ahia filij Sesa scribę. Iosaphat filius A-
4 hilud à commentariis. * Banaias filius Ioia-
de super exercitum. Sadoch autę & Abia-
5 thar sacerdotes: * Azarias filius Nathan
eos q̃ assistebãt regi. Sabud filius Nathan
6 cerdos amicus regis: * Et Ahisar præpositus do-
mus, & Adoniran filius Abda super tribu-
7 ta. * Habebat autem Salomon duodecim
præfectos super omnem Israel, qui præ-
bebant annonam regi & domui eius. Per
singulos enim menses in anno singuli ne-
8 cessaria ministrabant. * Et hæc nomina
eorum. Benhur in monte Ephraim:

22 * Et dixit mulier altera, Nequaquam: sed
filius meus viuens, & filius tuus mortuus. &
illa dixit: Mimimè: filius tuus mortuus, et filius
meus viuens. & locutæ sunt coram rege.
23 * Et dixit eis rex: Tu dicis, Iste filius meus
qui viuit, & filius huius qui mortuus est. &
tu dicis; Nequaquam: sed filius meus qui viuit,
at filius huius qui mortuus est.
24 * Et dixit Rex: Tollite mihi gladium. & at-
tulerunt gladium in conspectu regis.
25 * Et ait Rex: Diuidite puerum viuum in
duo, & date dimidiam partem eius huic, &
dimidiam partem eius huic.
26 * Et respondit mulier cuius erat filius vi-
uens, & ait ad regem; quoniam turbata sunt
viscera eius super filio suo, & ait: In me do-
mine, date ei puerum, & morte ne occidatis ip-
sum. & altera dixit, Neque mihi neque huic
sit: diuidite eum.
27 * Et respondit rex & dixit: Date puerum
viuentem mulieri quæ dixit: date eum ei, &
morte ne occidatis ipsum, quoniam ipsa mater
28 eius. * Et audiuit vniuersus Israel iudicium
hoc quod iudicauit rex: & timuerunt à facie
regis, quia viderunt quòd sapientia Dei in eo
ad faciendum iudicia.

CAP. IIII.

1 ET erat rex Salomon regnans super Israel.
2 * Et hi principes qui erant ipsi: Azarias
filius Sadoc sacerdos.
3 * Et Elichoreph & Achia filij Siza scribæ.
Iosaphat filius Achilud à commentariis.
4 * Et Banaas filius Ioiada super exercitum.
& Sadoc & Abiathar sacerdotes.
5 * Et Azarias filius Nathan super assisten-
tes regi, & Zabud filius Nathan amicus Re-
gis.
6 * Et Achisar præpositus domus. & Adoni-
ram filius Abda super tributa.
7 * Et Salomoni duodecim præfecti super om-
nem Israel, ad suppeditandum regi & domui
eius. mensis in anno erat vt vnusquisque sub-
ministraret.
8 * Hæc nomina eorum: Benor
in monte Ephraim.

22 * καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ ἑτέρα, οὐχί, ἀλλὰ ὁ υἱός μου ὁ
ζῶν, καὶ ὁ υἱός σου ὁ τεθνηκώς· καὶ αὐτὴ εἶπεν, οὐχί, ὁ υἱός σου ὁ
τεθνηκώς, καὶ υἱός μου ὁ ζῶν. καὶ ἐλάλησαν ἐνώπιον τοῦ
23 βασιλέως. * Καὶ εἶπεν αὐταῖς ὁ βασιλεύς, σὺ λέγεις, οὗτος
ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, καὶ ὁ υἱός ταύτης ὁ τεθνηκώς. καὶ σὺ λέγεις,
οὐχί, ἀλλὰ ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, ὁ δὲ υἱὸς ταύτης ὁ τεθνηκώς.
24 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, λαβετέ μοι μάχαιραν· καὶ
παρεστήσησαν τῷ μαχαίραν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.
25 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, διέλετε τὸ παιδίον τὸ ζῶν εἰς
δύο, καὶ δότε τὸ ἥμισυ αὐτοῦ ταύτῃ, καὶ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ ταύτῃ.
26 * καὶ ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ ἧς ὁ υἱὸς ὁ ζῶν, καὶ εἶπεν πρὸς
τὸν βασιλέα, ὅτι ἐταράχθη ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐπὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆς, καὶ εἶπεν, ἐν ἐμοὶ κύριε, δότε αὐτῇ τὸ παιδίον, καὶ θανάτῳ μὴ θανατώσητε αὐτό. καὶ ἡ ἑτέρα εἶπεν, μήτε ἐμοὶ
μήτε αὐτῇ ἔστω, διέλετε αὐτό.
27 * καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν, δότε τὸ παιδίον
τὸ ζῶν τῇ γυναικὶ τῇ εἰποῦσῃ, δότε αὐτὸ αὐτῇ, καὶ θανάτῳ μὴ θανατώσητε αὐτό, ὅτι αὕτη ἡ μήτηρ αὐτοῦ.
28 * καὶ ἤκουσε πᾶς ἰσραὴλ τὸ κρίμα τοῦτο ὃ ἔκρινεν ὁ
βασιλεύς· καὶ ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέως, ὅτι εἶδον ὅτι φρόνησις θεοῦ ἐν αὐτῷ τοῦ ποιεῖν δικαιώματα.

δ΄.

1 * Καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς βλητῶν βασιλεύων ἐπὶ ισραήλ.
2 * καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἱ ἦσαν αὐτῷ· αἰζαρίας υἱὸς σα-
δὼκ ὁ ἱερεύς.
3 * καὶ ἐλιχόρεφ καὶ ἀχία υἱοὶ σιζὰ γραμματεῖς. ἰω-
σαφὰτ υἱὸς ἀχιλοὺδ, ὑπομιμνήσκων.
4 * καὶ βαναίας υἱὸς ιωιαδὰ ἐπὶ τῆς δυνάμεως. καὶ σα-
δὼκ καὶ ἀβιαθὰρ ἱερεῖς.
5 * καὶ αἰζαρίας υἱὸς ναθὰν ἐπὶ τῶν καθεσταμένων. καὶ
ζαβοὺδ υἱὸς ναθὰν ἐταῖρος τοῦ βασιλέως.
6 * καὶ ἀχιζαρ οἰκονόμος. καὶ αδωνηρὰμ υἱὸς αβδὰ ἐπὶ
τῶν φόρων.
7 * καὶ τῷ βλωμῶρι δώδεκα κατεστάθησαν ἐπὶ πάντα
ισραήλ, χορηγεῖν τῷ βασιλεῖ καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. μῆνα ἐν
τῷ ἐνιαυτῷ ἐνέμενε ἐπὶ τὸν ἕνα χορηγεῖν.
8 * καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν. βενὼρ ἐν ὄρει ἐ-
φραίμ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et dixit mulier altera, Non ita est, sed filius meus est viuus, & filius tuus mortuus; at hæc dixit: Non ita est, sed filius tuus mortuus est, & filius meus viuus: & locutæ sunt ante regem. " Et dixit rex: Hæc dicit, Hic est filius meus qui est viuus, & filius tuus est qui mortuus est: & ista dicit, Non ita est, sed filius tuus est qui mortuus est, & filius meus est qui viuus est. " Et dixit rex, Adferte mihi gladium. & attulerunt gladium ante regem. " Et dixit rex, Diuidite infantem viuum in duo, & date partem eius vni, & partem eius alteri. " Et dixit mulier, cuius filius erat viuus, regi, (quoniam conuoluta sunt viscera eius super filio suo) & dixit: Obsecro Domine mi; date illi infantem viuũ, & occidendo non occidatis eum. & altera dixit, Nec meus nec tuus sit, diuidite. " Et respondit rex & dixit: Date illi infantem viuum, & occidendo non occidatis eum: ipsa est mater eius. " Et audiuit omnis Israel iudicium quod iudicauit rex: & timuerunt regem, quia viderunt quòd sapientia à Deo esset in præcordiis eius ad faciendum iudicium.

CAP. IIII.

ET fuit rex Selomoh, rex super omnẽ Israel. ' Et hi sunt magnates qui aderant illi: Ghazariah filius Szadok sacerdotis. ' Elihoreph & Ahhiah filij Sisa scribæ: Iehosaphat filius Ahhilud præpositus super monimenta. ' Et Benaiah filius Iehoiadagh præpositus super exercitũ: & Szadok & Abiathar sacerdotes. ' Et Ghazariah filius Nathan, præpositus super anteſignanos; & Zabud filius Nathan sacerdotis amicus regis. ' Et Ahhitfar præpositus super domum, & Adoniram filius Ghabda, præpositus super conuectores tributorum. ' Et erant Selomoh duodecim anteſignani præpositi super omnem Israel sustentantes regem, & viros domus eius: mense in anno attinebat ad vnum ex iis sustentare.
' Et hæc sunt nomina eorum. Filius Hhur in monte domus Ephraim.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 בֶּן־דֶּקֶר בְּמָקֵץ וּבְשַׁעַלְבִּים וּבֵית שֶׁמֶשׁ וְאֵילוֹן
10 בֵּית־חָנָן׃ בֶּן־חֶסֶד בָּאַרֻבּוֹת לוֹ שֹׁכֹה וְכָל־
11 אֶרֶץ חֵפֶר׃ בֶּן־אֲבִינָדָב כָּל־נָפַת דֹּאר טָפַת
בַּת־שְׁלֹמֹה הָיְתָה לוֹ לְאִשָּׁה׃
12 בַּעֲנָא בֶן־אֲחִילוּד תַּעְנַךְ וּמְגִדּוֹ וְכָל־בֵּית שְׁאָן
אֲשֶׁר אֵצֶל צָרְתָנָה מִתַּחַת לְיִזְרְעֶאל מִבֵּית שְׁאָן
עַד אָבֵל מְחוֹלָה עַד מֵעֵבֶר לְיָקְמְעָם׃
13 בֶּן־גֶּבֶר בְּרָמֹת גִּלְעָד לוֹ חַוֹּת יָאִיר בֶּן־מְנַשֶּׁה
אֲשֶׁר בַּגִּלְעָד לוֹ חֶבֶל אַרְגֹּב אֲשֶׁר בַּבָּשָׁן שִׁשִּׁים
עָרִים גְּדֹלוֹת חוֹמָה וּבְרִיחַ נְחֹשֶׁת׃
14 אֲחִינָדָב בֶּן־עִדֹּא מַחֲנָיְמָה׃
15 אֲחִימַעַץ בְּנַפְתָּלִי גַּם הוּא לָקַח אֶת־בָּשְׂמַת
בַּת־שְׁלֹמֹה לְאִשָּׁה׃
16 בַּעֲנָא בֶן־חוּשַׁי בְּאָשֵׁר וּבְעָלוֹת׃
17 יְהוֹשָׁפָט בֶּן־פָּרוּחַ בְּיִשָּׂשכָר׃
18 שִׁמְעִי בֶן־אֵלָא בְּבִנְיָמִן׃
19 גֶּבֶר בֶּן־אֻרִי בְּאֶרֶץ גִּלְעָד סִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי
וְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן וּנְצִיב אֶחָד אֲשֶׁר בָּאָרֶץ׃
20 יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל רַבִּים כַּחוֹל אֲשֶׁר עַל־הַיָּם לָרֹב
אֹכְלִים וְשֹׁתִים וּשְׂמֵחִים׃
21 וּשְׁלֹמֹה הָיָה מוֹשֵׁל בְּכָל־הַמַּמְלָכוֹת מִן־הַנָּהָר
אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְעַד גְּבוּל מִצְרָיִם מַגִּשִׁים מִנְחָה
וְעֹבְדִים אֶת־שְׁלֹמֹה כָּל־יְמֵי חַיָּיו׃
22 וַיְהִי לֶחֶם שְׁלֹמֹה לְיוֹם אֶחָד שְׁלֹשִׁים
כֹּר סֹלֶת וְשִׁשִּׁים כֹּר קָמַח׃
23 עֲשָׂרָה בָקָר בְּרִאִים וְעֶשְׂרִים בָּקָר רְעִי וּמֵאָה
צֹאן לְבַד מֵאַיָּל וּצְבִי וְיַחְמוּר וּבְרִבְרִים אֲבוּסִים׃
24 כִּי־הוּא רֹדֶה בְכָל־עֵבֶר הַנָּהָר מִתִּפְסַח וְעַד־עַזָּה
בְּכָל־מַלְכֵי עֵבֶר הַנָּהָר וְשָׁלוֹם הָיָה לוֹ מִכָּל־עֲבָרָיו
מִסָּבִיב׃

9 * Bendecar in Maces, & in Salebin, & in Bethsames, & in Helon, & in Bethanan.
10 * Beneſed in Araboth. ipſius enim erat Socho, & omnis terra Epher.
11 * Benabinadab eius omnis Nephador. Taphath filiam Salomonis habebat vxorem.
12 * Baana filius Abilud regebat Thanach, & Mageddo, & vniuerſam Bethſan, quæ eſt iuxta Sarthana ſubter Iezrael à Bethſaan vſque Abelmeula è regione Iecmaam.
13 * Ben-gaber in Ramoth Galaad habebat Auothiair filij Manaſſe in Galaad. ipſe erat in omni regione Argob, quæ eſt in Baſan, ſexaginta ciuitatibus magnis atq; muratis quæ habebant ſeras æreas.
14 * Abinadab filius Addo præerat in Maha-
15 naim. * Achimaas in Neptalim, ſed & ipſe habebat Baſemath filiam Salomonis in coniugio.
16 * Banaa filius Huſi in Aſer & in Baloth.
17 * Ioſaphat filius Pharue in Iſachar.
18 * Semei filius Hela in Beniamin.
19 * Gaber filius Suri in terra Galaad, & in terra Seon regis Ammorræi, & Og regis Baſan, ſuper oía quæ erant in illa terra. Cgis Baſan, ſuper oía quæ erant in illa terra.
20 * Iuda & Iſrael innumerabiles ſicut arena maris in multitudine, comedentes & bibentes, atque lætantes.
21 * Salomon autem erat in ditione habens omnia regna, à flumine terræ Philiſtiim vſque ad terminum Ægypti, & ſeruientium ſibi munera, & ſeruientium
22 cunctis diebus vitæ eius. * Erat autem
23 bus Salomonis per dies ſingulos triginta cori ſimilæ, & ſexaginta cori farinæ:
* Decem boues pingues, & viginti boues paſcuales, & centum arietes, excepto
venatione ceruorum, caprearũ atque ba-
balorum & auium altilium.
24 * Ipſe enim obtinebat omnem regionem quæ erat trans flumen à Thapſa vſque ad Gazam, & cunctos reges illarum regionũ; & habebat pacem ex omni parte in circuitu.

תרגום יונתן

9 בר דקר במקץ ובית שמש ואילון בית חנן׃ 10 בר חסד באראבות דיליה שוכה וכל ארעא דחפר׃
11 בר אבינדב כל פלכי דור טפת בת שלמה הות ליה לאנתו׃ 12 בענא בר אחילוד תענך ומגדו וכל בית שאן דבסטר צרתן
13 דתחות יזרעאל מבית שאן עד מישר מחולה עד מעבר ליקמעם׃ 13 בר גבר ברמות גלעד דיליה חבת יאיר בר מנשה
דבגלעד ליה פלך סרכונא דבמתנן שיתין קרוין רברבן מקפן שור נחש ברחין׃ 14 אחינדב בר עדא דילה מחניים׃ 15 אחימעץ
בנפתלי גם הוא נסיב ית בשמת בת שלמה לאנתו׃ 16 בענא בר חושי דבשבטא דבית נפתלי אף הוא נסיב ית בשמת בת שלמה לאנתו׃
17 יהושפט בר פרוח ביששכר׃ 18 שמעי בר אלה בשבטא דבני בנימן׃ 19 גבר בר אורי בארע גלעד ארע סיחון מלכא דאמוראי ועוג מלכא דמתנן ואיתפטרסינא חד דמנא בארעא׃
20 יהודה וישראל סגיאין כחולא דעל ימא לקני אכלן ושתין ותתן׃ 21 ושלמה הוה שליט בכל מלכיותא מן פרת ארעא דפלשתאי ועד תחום מצרין מקרבין מרבנא ופלחין ית שלמה כל יומי חייוהי׃
22 והות לחמא דשלמה ליומא חד תלתין כורין סלתא ושיתין כורין קמחא׃
23 עשרה תורין דפטמא ועשרין תורין דרעיא ומאה בר מאילין וטבין ותיחמורין ועופא פטימא׃
24 ארי הוא שליט בכל עבר פרת מתפסח ועד עזה וכל מלכי עבר פרת שלמא הוה ליה מכל עבריהי סחור סחור׃

* Filius Dacar in Macas, & in Salabin, et Bethſamis, & Elon vſque in Bananan.
* Beneſed in Araboth, ipſius Socho & omnis terra Opher.
* Filij Abinadab omnis Nephador. Taphath filia Salomonis erat ei in vxorem.
* Baana filius Achilud Thaanach & Mageddo, & omnem domum Saan quæ à Sarthan ſubter Iezrael à Bethſaan vſque in Abelmola vſque in Maeber Iegmaam.
* Filius Gaber in Ramoth Galaaditæ. huius erant ciuitates Iaer filij Manaſſe in Galaad. huic funiculus Argob in Baſan ſexaginta ciuitates magnæ & muratæ, & vectes ærei.
* Achinadab filius Addo Mananaim.
* Achimaas in Nephthali. & hic cepit Baſemmath filiam Salomonis in vxorem.
* Baneas filius Chuſi in Aſer & in Baaloth.
* Ioſaphat filius Pharue in Iſſachar.
* Semei filius Ela in Beniamin.
* Gaber filius Vri in terra Galaad terra Seon regis Amorræorum & Og regis Baſan, et præpoſitus in terra Iuda vnus.
* Iudas & Iſrael multi nimis vt arena in mari in multitudine comedentes & bibentes et letantes.
* Et Salomon erat princeps in cunctis regnis à flumine terræ Philiſtiim & vſque ad terminos Ægypti. & erant afferentes ei dona, & ſeruierunt Salomoni cunctis diebus vitæ eius.
* Et hoc prandium Salomoni in die vna, triginta cori ſimilæ, & ſexaginta cori farinæ:
* Decem vituli electi, & viginti boues paſcuales, & centum pecudes, extra ceruos, & capreas, & volucres electas, & agreſtes:
* Quoniam erat princeps in cunctis trans flumen à Thapſa vſque ad Gaza in vniuerſis regnis quæ trans flumen. & erat ipſi pax ex omnibus partibus eius in circuitu.

9 * υἱὸς δάκαρ ἐν μακὰς καὶ ἐν Σαλαβὶν, καὶ βηθ Σαμὶς & ἐλὼν ἕως βανανί.
10 * Βενέσεδ ἐν Ἀραβώθ, αὐτῷ Σοχὼ & πᾶσα γῆ Ὀφέρ.
11 * υἱοὶ Ἀβιναδὰβ πᾶσα νεφαδώρ. Ταφὰθ θυγάτης Σολομῶντος ἦν αὐτῷ εἰς γυναῖκα.
12 * Βαανὰ υἱὸς Ἀχιλοὺδ θαανὰχ καὶ μαγεδδὼ, & πᾶσα οἶκον Σαὼν τὸν παρὰ Σάρθαν ὑποκάτω Ἰεζραὴλ ἐν βηθσαὰν ἕως ἀβελμολὰ ἕως μαέβεριέγμααμ.
13 * υἱὸς γαβὲρ ἐν ῥαμὼθ τῷ γαλααδίτῃ. τοῦτου ἦσαν πόλεις ἰαὴρ υἱοῦ μανασσῆ ἐν γαλααδ. τοῦτο τροίνισμα ἀργὼβ ἐν τῇ βασὰν ἑξήκοντα πόλεις μεγάλαι καὶ τειχήρεις καὶ μοχλοὶ χαλκοῖ.
14 * ἀχιναδὰβ υἱὸς ἀεδὼ μαθαΐμ.
15 * ἀχιμαὰς ἐν νεφθαλί. & οὗτος ἔλαβε τὴν βασεμμὰθ θυγατέρα Σολομῶντος εἰς γυναῖκα.
16 * βανέας υἱὸς χουσὶ ἐν ἀσὴρ & ἐν βαλώθ.
17 * ἰωσαφὰτ υἱὸς φαρουὲ ἐν ἰσσάχαρ.
18 * Σεμεὶ υἱὸς ἠλᾶ ἐν τῷ βενιαμίν.
19 * γαβὲρ υἱὸς οὐρὶ ἐν γῇ γαλααδ γῇ Σεὼν τοῦ βασιλέως τῶν ἀμορραίων καὶ ὤγ βασιλέως βασὰν, & νασὼβ ἐν τῇ γῇ ἰούδα εἷς.
20 * ἰούδας καὶ ἰσραὴλ πολλοὶ σφόδρα ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὴν θάλασσαν εἰς πλῆθος ἐσθίοντες καὶ πίνοντες καὶ χαίροντες.
21 * καὶ Σολομὼν ἦν ἄρχων ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις ἀπὸ ποτάμου γῆς ἀλλοφύλων & ἕως ὁρίων αἰγύπτου. κ᾽ ἦσαν προσφέροντες αὐτῷ δῶρα, & ἐδούλευσαν τῷ Σολομῶντι πάσας τὰς ἡμέρας τ᾽ ζωῆς αὐτ᾽.
22 * καὶ τοῦτο ἄριστον τῷ Σολομῶντι ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, τεσσαράκοντα κόροι σεμιδάλεως, καὶ ἑξήκοντα κόροι ἀλφίτου.
23 * δέκα μόσχοι σκληροὶ κ᾽ εἴκοσι βόες νομάδες, & ἑκατὸν πρόβατα, ὀκτὼ ἐλάφων καὶ δορκάδων & ὀρνίθων ἐκλεκτῶν καὶ νομάδων.
24 * ὅτι ἦν αὐτὸς ἄρχων ἐν παντὶ πέραν τοῦ ποταμοῦ ἀπὸ θάψακ ἕως γαζὰ ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις ταῖς πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἦν αὐτῷ εἰρήνη ὅτι πάντων τῶν μερῶν ἀπ᾽ κυκλόθεν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

* Filius Deker in Makaſz & in Salghabin & Beth-ſames & Ailon Beth-Hhanan.
** Filius Hhezzed in Aruboth, cuius erat Socho, & omnis terra Hhepher.
** Filius Abinadab, cuius erant omnes regiones Dor. Taphath filia Selomoh erat ei in vxorem.
** Baghana filius Ahhilud, *eius erat* Thaghnach & Megiddo, & omnis Beth-Sean quæ eſt iuxta Szarthan ſubter Iizreghel à Beth-Sean vſque ad planitiem Mehholah, vſque trans Iacmegham.
** Filius Gebar in Ramoth Gilghad, cuius erant vici Iair filij Menaſieh qui erat in Gilghad: cuius Bethpelach Tarcona quæ erat in Mathnan, ſexaginta vrbes magnæ circundatæ muro excelſo, quibus erant vectes ærei.
** Ahhinadab filius Ghido, cuius erat Mahhanaim.
** Ahhimaghaſz in tribu domus Nephtali, etiam ipſe accepit Baſmath filiam Selomoh in vxorem.
** Iehoſaphat filius Paruahh in Iiſachar.
** Baghana filius Hhuſi, *ea* quæ *erant* de tribu Aſſer & Baghaloth.
** Gebar filius Vri in terra Gilghad terra Zzihhon regis Amorrhæorum & Ghog regis Mathnan: & antefignanus vnus præerat terræ.
** Iehudah & Iſrael multi erant tanquam arena quæ eſt ſuper mare in multitudine, comedentes & bibentes & gaudentes.
** Et Selomoh imperabat omnibus regnis à Perath terra Peliſthæorum & vſque ad terminum Miſzraim, afferentibus munus, & ſeruientibus Selomoh omnibus diebus vitæ ſuæ.
** Et erat panis Selomoh ſingulis diebus triginta cori ſimilæ, & ſexaginta cori farinæ.
** Decem boues ſagenæ, & decem boues paſcuæ, & centum pecudes, præter ceruos, & capreas, & bubalos, & aues ſaginatas.
** Quia dominabatur ipſe omni loco trans Perath à Thiphzzahh vſque Ghaza, & omnibus regibus citra Perath. & pax erat illiab omnibus latenibus eius circum circa.

Universidad de Deusto
Biblioteca

25 ‡ וַיֵּשֶׁב יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל לָבֶטַח אִישׁ תַּחַת גַּפְנוֹ
וְתַחַת תְּאֵנָתוֹ מִדָּן וְעַד בְּאֵר שֶׁבַע כֹּל יְמֵי שְׁלֹמֹה׃
26 ‡ וַיְהִי לִשְׁלֹמֹה אַרְבָּעִים אֶלֶף אֲרֻוֹת סוּסִים
לְמֶרְכְּבֹתָו וּשְׁנֵים עָשָׂר אֶלֶף פָּרָשִׁים׃
27 ‡ וְכִלְכְּלוּ הַנִּצָּבִים הָאֵלֶּה אֶת הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְאֵת
כָּל הַקָּרֵב אֶל שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה אִישׁ חָדְשׁוֹ
לֹא יַעֲדִרוּ דָּבָר׃
28 ‡ וְהַשְּׂעֹרִים וְהַתֶּבֶן לַסּוּסִים וְלָרֶכֶשׁ יָבִאוּ אֶל
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִהְיֶה שָּׁם אִישׁ כְּמִשְׁפָּטוֹ׃
29 ‡ וַיִּתֵּן אֱלֹהִים חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה וּתְבוּנָה הַרְבֵּה מְאֹד וְרֹחַב לֵב כַּחוֹל אֲשֶׁר עַל שְׂפַת הַיָּם׃
30 ‡ וַתֵּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה מֵחָכְמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם
וּמִכֹּל חָכְמַת מִצְרָיִם׃
31 ‡ וַיֶּחְכַּם מִכָּל הָאָדָם מֵאֵיתָן הָאֶזְרָחִי וְהֵימָן וְכַלְכֹּל
וְדַרְדַּע בְּנֵי מָחֹל וַיְהִי שְׁמוֹ בְּכָל הַגּוֹיִם סָבִיב׃
32 ‡ וַיְדַבֵּר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מָשָׁל וַיְהִי שִׁירוֹ חֲמִשָּׁה
33 וָאָלֶף׃ ‡ וַיְדַבֵּר עַל הָעֵצִים מִן הָאֶרֶז אֲשֶׁר
בַּלְּבָנוֹן וְעַד הָאֵזוֹב אֲשֶׁר יֹצֵא בַּקִּיר וַיְדַבֵּר עַל־
הַבְּהֵמָה וְעַל הַשֶּׁרֶץ וְעַל הָרֶמֶשׂ וְעַל הַדָּגִים׃
34 ‡ וַיָּבֹאוּ מִכָּל הָעַמִּים לִשְׁמֹעַ אֶת חָכְמַת שְׁלֹמֹה
מֵאֵת כָּל מַלְכֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת חָכְמָתוֹ׃

ה

1 ‡ וַיִּשְׁלַח חִירָם מֶלֶךְ צֹר אֶת עֲבָדָיו אֶל שְׁלֹמֹה
כִּי שָׁמַע כִּי אֹתוֹ מָשְׁחוּ לְמֶלֶךְ תַּחַת אָבִיהוּ כִּי אֹהֵב
הָיָה חִירָם לְדָוִד כָּל הַיָּמִים׃
2 ‡ וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה אֶל חִירָם לֵאמֹר׃
3 ‡ אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת דָּוִד אָבִי כִּי לֹא יָכֹל לִבְנוֹת בַּיִת
לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָיו מִפְּנֵי הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר סְבָבֻהוּ עַד־
תֵּת יְהוָה אֹתָם תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלָיו׃

25 ‡ Habitabatque Iuda & Israel abs-
que timore vllo vnusquisque sub vite sua
& sub ficu sua à Dan vsque Berſabee cun-
26 ctis diebus Salomonis. ‡ Et habebat Sa-
lomō quadraginta millia præſepia equo-
rum currilium, & duodecim millia equo-
27 strium. ‡ Nutriebantque eos ſuprachti
regis præfecti, ſed & neceſſaria menſæ re-
gis Salomonis cum ingenti cura præbe-
28 bant in tempore ſuo. ‡ Ordeum quoque
D & paleas equorum & iumentorum deſti-
rebant in locum vbi erat rex iuxta conſu-
29 tutum ſibi. ‡ Dedit quoque Deus ſa-
pientiam Salomoni & prudentiam mul-
tam nimis, & latitudinem cordis, quaſi a-
rena quæ eſt in littore maris.
30 ‡ Et præcedebat ſapientia Salomonis
ſapientiam omnium Orientalium & Æg
31 ptiorum: ‡ Et erat ſapientior cunctis ho-
minibus. ſapientior Ethã Ezraite, & He-
man, & Calchal, & Dorda filiis Maol: &
erat nominatus in vniuerſis gentibus
32 circuitum. ‡ Locutus eſt quoque Salomon
tria millia parabolas, & fuerunt carmina
33 eius quinque millia. ‡ Et diſputauit ſuper
lignis, à cedro quę eſt in Libano, vſque ad
hyſſopum quæ egreditur de pariete, & lo-
ſeruit de iumentis, & volucribus, & re-
34 tilibus & piſcibus. ‡ Et veniebant
cunctis populis ad audiendam ſapientiam
Salomonis, & ab vniuerſis regibus terræ
qui audiebant ſapientiam eius.

CAP. V.

1 A MIſit quoque Hiram rex Tyri ſeruos
ſuos ad Salomonem, audiuit enim
quòd ipſum vnxiſſent regem pro patre e-
2 ius, quia amicus fuerat Hiram Dauid om-
ni tempore. ‡ Miſit autem Salomon
3 ad Hiram, dicens: ‡ Tu ſcis voluntatem Dauid patris mei, & quia non potuerat ædificare domum nomini Domini Dei ſui propter bella imminentia per cuncta, donec daret Dominus eos ſub veſtigio pedum eius.

25 ‡ καὶ κατῴκει Ἰούδας καὶ Ἰσραὴλ πεποιθότες ἕκαστος
εἰς τὴν ἄμπελον αὐτοῦ καὶ ὑποκάτω τῆς συκῆς αὐτοῦ ἀπὸ Δὰν ἕως
καὶ ἕως Βηρσαβεὲ πάσας τὰς ἡμέρας Σολομῶντος.
26 ‡ καὶ ἦσαν τῷ Σολομῶντι τεσσαράκοντα χιλιάδες εἰς
ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων.
27 ‡ καὶ ἐχορήγουν (A) καθεξάμηνοι ἕκαστος τῷ βασιλεῖ Σολο-
μῶντι καὶ πάντα τὰ διηγελμένα ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ
βασιλέως, ἕκαστος τὸν μῆνα αὐτοῦ, οὐ παρήλλαττον λόγον.
28 ‡ καὶ τὰς κριθὰς καὶ τὸ ἄχυρον τοῖς ἵπποις καὶ τοῖς
ἅρμασιν ἔφερον εἰς τὸν τόπον οὗ ἦν ὁ βασιλεύς, ἕκαστος (B)
κατὰ τὴν συντέλειαν αὐτοῦ.
29 ‡ καὶ ἔδωκε κύριος (C) φρόνησιν τῷ Σολομῶντι, καὶ σοφίαν
πολλὴν σφόδρα, καὶ χύμα καρδίας ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ
τὸν θαλασσαν.
30 ‡ καὶ ἐπληθύνθη ἡ σοφία Σολομῶντος ὑπὲρ τὴν φρόνη-
σιν πάντων ἀρχαίων ἀνθρώπων, καὶ ὑπὲρ πάσας φρο-
31 νίμους αἰγύπτου. ‡ καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ πάντας ἀν-
θρώπους, καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ αἰθὰμ τὸν Ἐζραΐτην, καὶ
τὸν Αἰμὰν καὶ τὸν Χαλκὰλ καὶ τὸν Δαρδὰ υἱὸν Μαχόλ.
καὶ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι κύκλῳ.
32 ‡ καὶ ἐλάλησε τρεῖς χιλιάδας παραβολάς. καὶ ἦσαν
33 ᾠδαὶ αὐτοῦ πεντακισχίλιαι. ‡ καὶ ἐλάλησε περὶ τῶν
ξύλων ἀπὸ τῆς κέδρου τῆς ἐν τῷ λιβάνῳ καὶ ἕως τοῦ ὑσσώπου
τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τοῦ τοίχου. (D) ἐλάλησε περὶ τῶν κτη-
νῶν, καὶ περὶ τῶν πετεινῶν, καὶ περὶ τῶν ἑρπετῶν, καὶ περὶ
τῶν ἰχθύων.
34 ‡ καὶ παρεγίνοντο πάντες (A) λαοὶ ἀκοῦσαι τὰς σοφίας
Σολομῶντος. καὶ ἐλάμβανε δῶρα παρὰ τῶν βασιλέων τῆς
γῆς, ὅσοι ἤκουον τῆς σοφίας αὐτοῦ.

ε'.

1 ‡ Καὶ ἀπέστειλε Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου τοὺς παῖδας
αὐτοῦ πρὸς Σολομῶντα, ἤκουσε γὰρ ὅτι αὐτὸν ἔχρισαν εἰς
βασιλέα ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ὅτι ἀγαπῶν ἦν
2 Χειρὰμ τὸν Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας. ‡ καὶ ἀπέστει-
3 λε Σολομὼν πρὸς Χειρὰμ λέγων· ‡ σὺ οἶδας Δαυὶδ
τὸν πατέρα μου ὅτι οὐκ ἠδυήθη οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀ-
νόματι κυρίου τοῦ θεοῦ μου ἀπὸ προσώπου τῶν πολέμων
τῶν κυκλωσάντων αὐτόν, ἕως οὗ δοῦναι αὐτοὺς κύριον ὑπὸ
τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν αὐτοῦ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et ſedebat Iehudah & Iſrael in confidentia quiſque ſub fructu vitis ſuæ, & ſub fructu ficus ſuæ à Dan & vſque ad Beerſebagh omnibus diebus Salomoh. " Et fuerunt Salomoh quadraginta millia præſepiorum equorum pro curribus ſuis, & duodecim millia equitum. " Et ſuſtentabant antefignani hi regem Salomoh, & omnem qui accedebat ad meſam regis Salomoh, vnuſquiſque menſe ſuo, non differebant *ſuppetere* quicquam. " Et hordea, & paleam equis & curſoribus equis deferebant ad locum in quo erat quiſque iuxta conſuetum ſibi. " Et dedit Dominus ſapientiam Salomoh & intelligentiam multam valdè & dilatationem cordis, tanquam arenam quæ eſt ſuper littus maris. " Et amplior fuit ſapientia Salomoh ſapientia omnium filiorum Orientis, & omni ſapientia Miſzraim. " Et ſapientior fuit omni homine, ipſo Aithan filio Zerahh, & Hheman, & Chalchol, & Dardagh filiis Mahhol: & fuit nomen eius celebre in omnibus gentibus vndiquaque. " Et locutus eſt tria millia parabolarum, & fuerunt cantica eius mille & quinque. " Et locutus eſt ſuper lignis à cedro quæ eſt in Libnan, & vſque ad hyſſopum quæ prodit de pariete: & locutus eſt ſuper iumentis, & ſuper auibus, & ſuper reptilibus, & ſuper piſcibus. " Et veniebant ex omnibus gentibus ad audiendam ſapientiam Salomoh, ab omnibus regibus terræ qui audierant ſapientiam eius.

CAP. V.

ET miſit Hhiram rex Szor ſeruos ſuos ad Salomoh, quia audierat quòd vnxerant eum vt eſſet rex pro patre ſuo: nam dilexerat Hhiram Dauid omnibus diebus. ' Et miſit Salomoh ad Hhiram dicendo· ' Tu noſti Dauid patrem meum quòd non potuit ædificare domum nomini Domini Dei ſui propter belligeratores qui circuierant illum, vſquequo tradidit illos Dominus ſub planta pedum eius.

תרגום יונתן

וְיָתֵב יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל לְרַעֲיָנָן גְּבַר תְּחוֹת פֵּירֵי גַּפְנוֹהִי וְתְחוֹת פֵּירֵי תְּאֵנוֹהִי מִדָּן וְעַד בְּאֵר שֶׁבַע כֹּל יוֹמֵי שְׁלֹמֹה׃
וְהֲווֹ לִשְׁלֹמֹה אַרְבְּעִין אַלְפִין אֻרְוָן סוּסִין לְרַתִּיכוּתֵהּ וְהֲרֵי עֲשַׂר אַלְפִין פָּרָשִׁין׃ וְסַכּוּבְרִין אִיסְטַרְטִיגִיָּא דְּאִילֵּין דְּ מַלְכָּא
וְדִמְסַדְּרִין קֳדָמוֹהִי לְמִיכַל לַחְמֵהּ דְּמַלְכָּא שְׁלֹמֹה וְגַבְרָא דְּקָרֵב יַרְחֵיהּ לָא מְעַדְּבִין מִדְּעָם׃ וְשַׂעֲרֵיָא וְחִבְּנָא לְסוּסְוָתָא וּלְרִכְשָׁא מְיַתְיָן לַאֲתַר
דְּאִיתַּר מַלְכוּתָא כָּל חַד וְחַד כְּפוּם מִנְיָנֵהּ׃
וְיָהַב יְיָ חָכְמְתָא לִשְׁלֹמֹה וְסַכְלְתָנוּתָא סַגִּיאָא לַחֲדָא וּפִתְיוּתָא כְּחַלָּא דְּעַל כֵּיף יַמָּא׃
וְחָכִים מִכָּל אֱנָשָׁא מֵאֵיתָן בַּר זֶרַח וְהֵימָן וְכַלְכֹּל וְדַרְדַּע בְּנֵי מָחוֹל וַהֲוָה שְׁמֵהּ בְּכָל עַמְמַיָּא חְוַר סְחִיר׃ וּמַלֵּיל תְּלָתָא אַלְפִין מַתְלִין וַהֲוָה תִּשְׁבְּחָתֵהּ אֶלֶף וְחַמֵּשׁ׃
וְחָוֵי עַל אִילָנַיָּא מִן אַרְזָא דִּי בִלְבָנוֹן וְעַד אֵזוֹבָא דְּנָפֵק בְּכוּתְלָא וְחָוֵי עַל עוֹפָא וְעַל רְחֵשָׁא וְעַל נוּנְיָא׃
וַהֲווֹ אָתְיָן מִכָּל עַמְמַיָּא לְמִשְׁמַע יָת חָכְמַת שְׁלֹמֹה מִן כָּל מַלְכֵי אַרְעָא דִּשְׁמָעִין יָת חָכְמְתֵהּ׃

ה

וְשָׁלַח חִירָם מַלְכָּא דְּצוֹר יָת עַבְדּוֹהִי לְוָת שְׁלֹמֹה אֲרֵי שְׁמַע אֲרֵי יָתִיהּ מְשָׁחוּ לְמַלְכָּא תְּחוֹת אֲבוּהִי מְלַכָּא אֲרֵי רְחִימָא הֲוָה חִירָם לְדָוִד כָּל יוֹמָיָא׃
וְשָׁלַח שְׁלֹמֹה לְוָת חִירָם לְמֵימַר׃ אַתְּ יְדַעְתָּ יָת דָּוִד אֲבָא אֲרֵי לָא יְכִיל לְמִבְנֵי בַּיְתָא לִשְׁמָא דַּייָ אֱלָהֵהּ
מִן קֳדָם קְרָבָא דְּקַפְּפוּהִי עַד דְּיִתְּנִנּוּן יְיָ יָתְהוֹן תְּחוֹת פָּרְסַת רִיגְלוֹהִי׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 ועתה הניח יהוה אלהי לי מסביב אין שטן
ואין פגע רע:
5 והנני אמר לבנות בית לשם יהוה אלהי כאשר
דבר יהוה אל דויד אבי לאמר בנך אשר אתן
תחתיך על כסאך הוא יבנה הבית לשמי:
6 ועתה צוה וכרתו לי ארזים מן הלבנון ועבדי
יהיו עם עבדיך ושכר עבדיך אתן לך ככל אשר
תאמר כי אתה ידעת כי אין בנו איש ידע לכרת
7 עצים כצדנים: ויהי כשמע חירם את דברי
שלמה וישמח מאד ויאמר ברוך יהוה היום אשר
נתן לדויד בן חכם על העם הרב הזה:
8 וישלח חירם אל שלמה לאמר שמעתי את
אשר שלחת אלי אני אעשה את כל חפצך בעצי
ארזים ובעצי ברושים:
9 עבדי ירדו מן הלבנון ים ואני אשימם
דברות בים עד המקום אשר תשלח אלי ופצתים
שם ואתה תשא ואתה תעשה את חפצי לתת לחם
ביתי:
10 ויהי חירם נתן לשלמה עצי ארזים ועצי
ברושים כל חפצו:
11 ושלמה נתן לחירם עשרים אלף כר חטים
מכלת לביתו ועשרים כר שמן כתית כה יתן
שלמה לחירם שנה בשנה:
12 ויהוה נתן חכמה לשלמה כאשר דבר לו ויהי
שלם בין חירם ובין שלמה ויכרתו ברית שניהם:
13 ויעל המלך שלמה מס מכל ישראל ויהי המס
שלשים אלף איש:
14 וישלחם לבנונה עשרת אלפים בחדש חלפות
חדש יהיו בלבנון שנים חדשים בביתו ואדנירם
על המס:

4 Nunc autem requiē dedit Deus meus
mihi per circuitum, & non est satan neq;
5 occursus malus: Quamobrem cogito ædificare tẽplum nomini domini Dei mei,
sicut locutus est Dauid patri meo dicens:
B Filius tuus quem dabo pro te super solium
tuum, ipse ædificabit domũ nomini meo.
6 Præcipe igitur vt præcidant mihi ligna
cui tui cedros de Libano, & serui mei sint
cum seruis tuis: mercedem autem seruorum tuorum dabo tibi quamcunque per-
tieris. scis enim quomodo non est in po-
pulo meo vir qui nouerit ligna cędere si-
7 cut Sidonij. Cùm ergo audisset Hiram
verba Salomonis, lætatus est valdè, & ait:
Benedictus Dominus hodie, qui dedit Da-
uid filium sapiẽtissimum super populum
8 hunc plurimum. Et misit Hiram ad Salomonem dicens: Audiui quęcunq; man-
dasti mihi. ego faciam omnem voluntatem tuam in lignis cedrinis & abiegnis.
9 Serui mei deponent ea de Libano ad
C mare, & ego componam ea in ratibus vsque ad locum quem significaueris
mihi: & applicabo ea ibi, & tu tolles ea:
præbebisque necessaria mihi, vt detur ci-
bus domui meæ.
10 Itaque Hiram dabat Salomoni ligna
cedrina & ligna abiegna iuxta omnem vo-
11 luntatem eius. Salomon autem prębebat Hiram viginti millia coros tritici
in cibum domui eius, & viginti coros tun-
risissimi olei. hæc tribuebat Salomon Hi-
12 per singulos annos. Dedit quoque Dominus sapientiam Salomoni, sicut locutus
est ei. Et erat pax inter Hiram & Salomo-
nem, & percusserunt ambo fœdus.
D
13 Elegitque rex Salomon operarios de
omni Israel, & erat indictio triginta mil-
14 lia virorum. Mittebatque eos in Libanum decem millia per menses singulos mu-
tabantur, mense vno erant in Libano, et duobus mensibus erant in domibus
suis. Et Adoniram erat super tributum.

תרגום יונתן

ויכון אנייח יי אלהי לי מסחור סחור ליית סטן וליית פגע ביש׃
ולית אמא אשר למבני ביתא לשמא דמימר אלהי כמה דמלל יי עם דוד אבא למימר בחוקך הוא יבני
בנך דיתיב על כורסיך מלכותך הוא יבני
ויכון פקידך ויקצון לי ארזין מן לבנן ועבדי יהון עם עבדך ואגר עבדך אתן לך ככל דתימר ארי את ידעת ארי
ליית בר שמש חירם יהב לשלמה ארזין ושיזפין כצדוניא׃
וחירם יהב לשלמה ית פתגמי דשלמה וחדי לחדא ואמר ברוך יי יומא דין דיהב לדוד בר חכים על עמא סגיאה הדין׃
ושלח חירם לות שלמה למימר שמעית ית דשלחת לותי אנא אסתופיק ית כל צרכך בעצי ארזין ובעצי ברושין׃
עבדי יהון מן לבנן לימא ואנא אשוינינון חורנסין בימא עד אתרא דתשלח לי ואפרסינון תמן ואת תשול ואת תסופיק ית צרכי למתן
לחמא לבית מדרשי׃
ויהוה חירם יהיב לשלמה עצי ארזין ועצי ברושין כל צרביה׃
ושלמה יהב לחירם עשרין אלפין כורין חישין פרנוסא לאנש ביתיה ועשרין כורין משחא כחישא כדין יהיב שלמה לחירם שתא
ויהוה יהב חכמתא לשלמה כמא דמלל ליה והוה שלמא בין חירם ובין שלמה וגזרו קיים תריהון׃
וסליק שלמה פקודא מכל ישראל והוה פקודא תלתין אלפין גברא׃
ושדרינון ללבנן עשרא אלפין גברא ביומא חד עד תריסר ירחין יהון בלבנן ותרין ירחין בבתיהון ואדונירם מפנא על פקודא׃

4 Et nunc requiē dedit Dominus Deus meus
mihi per circuitum, non est insidiator & non est
occursus malus.
5 Et ecce ego dico ædificare domum nomini
Domini Dei, sicut locutus est Dominus ad Da-
uid patrem meum dicens: Filius tuus quem da-
bo pro te super solium tuum, hic ædificabit do-
mum nomini meo.
6 Et nunc præcipe & præcidant mihi ligna
de Libano. ecce serui mei cum seruis tuis, &
mercedem seruorum tuorum dabo tibi secundũ
omnia quæ dixeris. quia tu scis, quòd non est in
nobis qui nouerit incidere ligna sicut Sidonij.
7 Et factum est vt audiuit Chiram verba
Salomonis, lætatus est valdè. & ait: Benedi-
ctus Dominus hodie qui dedit Dauid filium sa-
pientem super populum multum hunc.
8 Et misit Chiram ad Salomonem, dicens:
Audiui de omnibus quæ misisti ad me, ego fa-
ciam voluntatem tuam in lignis cedrinis & a-
biegnis.
9 Serui mei deducent ea de Libano in mare,
& ego ponam ea in ratibus vsque ad locum
quem nunciaueris ad me, & excutiam ea ibi
& tu tolles. & tu facies voluntatem meam vt
des panes domui meæ.
10 Et erat Chiram dans Salomoni cedros &
abietes iuxta omnem voluntatem eius.
11 Et Salomon dedit Chiram viginti millia
coros tritici cibum domui eius, & viginti ba-
tos olei contusi. secundum hoc dabat Salomon
Chiram singulis annis.
12 Et Dominus dedit Salomoni sapientiam si-
cut locutus est ei. & erat pax inter Chiram
& inter Salomonem. & pepigerunt fœdus
inter se.
13 Et tulit Rex Salomon tributum de om-
nissrael. & erat tributum triginta millia vi-
rorum.
14 Et misit eos in Libanum, decem millia in
mense, qui vicissim mutabantur, mense vno e-
rant in Libano, et duobus mensibus in domibus
suis. & Adoniram super tributum.

4 καὶ νῦν ἀνέπαυσεν κύριος ὁ θεός μου ἐμοὶ κυκλόθεν,
οὐκ ἔστιν ἐπίβουλος οὐδὲ ἔστιν ἀπαλύτημα πονηρόν.
5 καὶ ἰδοὺ ἐγὼ λέγω οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου
τοῦ θεοῦ, καθὼς ἐλάλησεν κύριος πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα
μου λέγων, ὁ υἱός σου ὃν δώσω αὐτὶ σοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον σου, ὅ-
τος οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ὀνόματί μου.
6 καὶ νῦν σύταξαι καὶ κοψάτωσάν μοι ξύλα ἐκ τοῦ
λιβάνου. ἰδοὺ οἱ δοῦλοί μου μετὰ τῶν δούλων σου, καὶ τὸν
μισθὸν τῶν δούλων σου δώσω σοι κατὰ πάντα ὅσα ἐὰν εἴπῃς,
ὅπου οἶδας, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν εἰδὼς κόπτειν ξύλα καθὼς
οἱ σιδώνιοι.
7 καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε χειρὰμ τῶν λόγων Σολομῶν-
τος ἐχάρη σφόδρα· καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς κύριος σήμερον ὃς ἔδωκε τῷ Δαυὶδ υἱὸν φρόνιμον ἐπὶ τὸν λαὸν τὸν
πολὺν τοῦτον.
8 καὶ ἀπέστειλε χειρὰμ πρὸς Σολομῶντα λέγων, ἀκή-
κοα περὶ πάντων ὧν ἀπέστειλας πρός με, ἐγὼ ποιήσω τὸ
θέλημά σου εἰς ξύλα κέδρινα καὶ πεύκινα.
9 οἱ δοῦλοί μου καταξύσουσιν αὐτὰ ἀπὸ τοῦ λιβάνου εἰς
τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγὼ θήσω αὐτὰ εἰς σχεδίας ἕως
τοῦ τόπου οὗ ἂν ἀποστείλῃς πρός με, καὶ ἐκπλύνω αὐτὰ
ἐκεῖ καὶ σὺ ἀρεῖς. καὶ σὺ ποιήσεις τὸ θέλημά μου τοῦ δοῦ-
ναι ἄρτους τῷ οἴκῳ μου.
10 καὶ ὧν χειρὰμ ἐδίδους τῷ Σολομῶντι κέδρους καὶ πεύ-
κας κατὰ πᾶν τὸ θέλημα αὐτοῦ.
11 καὶ Σολομὼν ἔδωκε τῷ χειρὰμ εἴκοσι χιλιάδας κό-
ρους πυροῦ μαχὰλ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι βαὶθ ἐλαίου
κεκοπανισμένου. κατὰ τοῦτο ἐδίδου Σολομὼν τῷ χειρὰμ κατ'
ἐνιαυτόν.
12 καὶ κύριος ἔδωκε τῷ Σολομῶντι σοφίαν καθὼς ἐλά-
λησεν αὐτῷ. καὶ ὧν εἰρήνη ἀνὰ μέσον χειρὰμ καὶ ἀνὰ μέ-
σον Σολομῶντος. καὶ διέθεντο διαθήκην ἀνὰ μέσον ἑαυτῶν.
13 καὶ ἐπέβαλεν ὁ βασιλεὺς Σολομὼν φόρον ἐκ πάντ-
ων Ἰσραήλ. καὶ ὧν ὁ φόρος τετρακόντα χιλιάδες ἀνδρῶν.
14 καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν λίβανον, δέκα χιλιάδες
ἐν τῷ μηνὶ ἀλλαστόμενοι, μηνὶα εἷς ἦσαν ἐν τῷ λιβά-
νῳ, καὶ δύο μηνὶας ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν. καὶ Ἀδωνιρὰμ ἐπὶ
τοῦ φόρου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

4 Et nunc requiem dedit Dominus Deus meus mihi vndique; non est aduersarius, nec occursus malus.
5 Et ecce ego dico quòd ædificabo domum nomini Domini Dei mei, sicut locutus est Dominus cum Dauid patre meo, dicẽdo: Filius
tuus quem dabo pro te super solium regni tui, ipse ædificabit domum nomini meo.
6 Et nunc iube vt scindant mihi cedros ex Libnan, & serui mei erunt cum seruis tuis; & mercedem seruorum tuorum dabo tibi iuxta
id quod dixeris: nam tu nosti quòd non est inter nos vir qui norit scindere ligna vt Sidonæi.
7 Et fuit cùm audisset Hiram verba Selomoh, lætatus est valdè, & dixit: Benedictus Deus hodie, qui dedit Dauid filium sapientem
super populum multum hunc.
8 Et misit Hhiram ad Selomoh dicendo: Audiui quòd misisti ad me. ego suf-
ficiam omnem necessitatem tuam in lignis cedrorum & lignis abietum.
9 Serui mei deducent ligna ex Libnan ad mare, & ego ponam ea
per rates in mare vsque ad locum ad quẽ miseris mihi, & conficiam ea ibi, & tu tolles: & tu suppeditabis necessitatem meam dando cibum
victis domus meæ.
10 Et Selomoh dedit Hhiram ligna cedrorum & ligna abietum, omnem necessitatem eius.
11 Et Hhiram præbuit Selomoh ligna cedrorum & ligna abietum, omnem necessitatem eius.
fic dedit Selomoh Hhiram singulis annis.
12 Et Dominus dedit sapientiam Selomoh, sicut locutus fuerat ei.
& fuit pax inter Hhiram & Selomoh, & percusserunt fœdus ambo ipsi.
13 Et præposuit rex Selomoh conuectores tributorum ex omni Israel, & fuerunt conuectores tributorum triginta millia virorum.
14 Et misit illos ad Libnan decem millia virorum, in mense vicissim vno mense erant in Libnan, & duobus mensibus in domo sua.
& Adoniram erat præpositus super conuectores tributorum.

15 וַיְהִי לִשְׁלֹמֹה שִׁבְעִים אֶלֶף נֹשֵׂא סַבָּל וּשְׁמֹנִים
אֶלֶף חֹצֵב בָּהָר׃
16 לְבַד מִשָּׂרֵי הַנִּצָּבִים לִשְׁלֹמֹה אֲשֶׁר עַל־
הַמְּלָאכָה שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת הָרֹדִים
בָּעָם הָעֹשִׂים בַּמְּלָאכָה׃
17 וַיְצַו הַמֶּלֶךְ וַיַּסִּעוּ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת אֲבָנִים יְקָרוֹת
לְיַסֵּד הַבָּיִת אַבְנֵי גָזִית׃
18 וַיִּפְסְלוּ בֹּנֵי שְׁלֹמֹה וּבֹנֵי חִירוֹם וְהַגִּבְלִים וַיָּכִינוּ
הָעֵצִים וְהָאֲבָנִים לִבְנוֹת הַבָּיִת׃

ו

1 וַיְהִי בִשְׁמוֹנִים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה
לְצֵאת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ־מִצְרַיִם בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית
בְּחֹדֶשׁ זִו הוּא הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי לִמְלֹךְ שְׁלֹמֹה עַל־
יִשְׂרָאֵל וַיִּבֶן הַבַּיִת לַיהוָה׃
2 וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לַיהוָה שִׁשִּׁים־
אַמָּה אָרְכּוֹ וְעֶשְׂרִים רָחְבּוֹ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתוֹ׃
3 וְהָאוּלָם עַל־פְּנֵי הֵיכַל הַבַּיִת עֶשְׂרִים אַמָּה אָרְכּוֹ
עַל־פְּנֵי רֹחַב הַבָּיִת עֶשֶׂר בָּאַמָּה רָחְבּוֹ עַל־פְּנֵי הַבָּיִת׃
4 וַיַּעַשׂ לַבָּיִת חַלּוֹנֵי שְׁקֻפִים אֲטֻמִים׃
5 וַיִּבֶן עַל־קִיר הַבַּיִת יָצוּעַ סָבִיב אֶת־קִירוֹת הַבַּיִת
סָבִיב לַהֵיכָל וְלַדְּבִיר וַיַּעַשׂ צְלָעוֹת סָבִיב׃
6 הַיָּצוּעַ הַתַּחְתֹּנָה חָמֵשׁ בָּאַמָּה רָחְבָּהּ וְהַתִּיכֹנָה
שֵׁשׁ בָּאַמָּה רָחְבָּהּ וְהַשְּׁלִישִׁית שֶׁבַע בָּאַמָּה רָחְבָּהּ
כִּי מִגְרָעוֹת נָתַן לַבַּיִת סָבִיב חוּצָה לְבִלְתִּי אֲחֹז
בְּקִירוֹת הַבָּיִת׃
7 וְהַבַּיִת בְּהִבָּנֹתוֹ אֶבֶן שְׁלֵמָה מַסָּע נִבְנָה וּמַקָּבוֹת
וְהַגַּרְזֶן כָּל־כְּלִי בַרְזֶל לֹא־נִשְׁמַע בַּבַּיִת בְּהִבָּנֹתוֹ׃
8 פֶּתַח הַצֵּלָע הַתִּיכֹנָה אֶל־כֶּתֶף הַבַּיִת הַיְמָנִית
וּבְלוּלִּים יַעֲלוּ עַל־הַתִּיכֹנָה וּמִן־הַתִּיכֹנָה אֶל־
הַשְּׁלִשִׁים׃

15 ‡ Fuerũt itaq; Salomoni septuaginta mil-
lia eorum qui onera portabãt,& octogin-
16 ta millia latomorum in mõte: ‡absq; præ-
positis qui præerant singulis operibus nu
mero trium millium & trecentorum præ-
cipientiũ populo,& his qui faciebãt opus.
17 ‡Præcepitq; rex vt tollerent lapides gran-
des,lapides preciosos in fundamentũ tem
18 pli,& quadrarent eos, ‡ quos dolauerunt
cęmentarij Salomonis & cęmentarij Hi-
ram.Porrò Giblij præparauerunt ligna,&
lapides ad ædificandam domum.

CAP. VI.

1 FActum est ergo quadringentesimo &
A octogesimo anno egressionis filiorũ Is-
rael de terra Ægypti in anno quarto men-
se Zio, ipse est mensis secundus regni Sa-
lomonis super Israel, ædificare cœpit do-
2 mum Domino. ‡ Domus autẽ quam ædi-
ficabat rex Salomõ Dño,habebat sexagin-
ta cubitos in lõgitudine, & viginti cubi-
tos in latitudine,& triginta cubitos in al-
3 titudine. ‡Et porticus erat ante templum
viginti cubitorũ longitudinis, iuxta men
suram latitudinis templi, & habebat decẽ
4 cubitos latitudinis ante faciẽ templi: ‡Fe-
5 citque in templo fenestras obliquas, ‡& ę-
dificauit super parietem templi tabulata
per gyrũ in parietibus domus per circuitũ
templi & oraculi,& fecit latera in circui-
6 tu. ‡Tabulatũ quod subter erat quinq; cu
bitos habebat latitudinis, & medium ta-
bulatũ sex cubitorũ latitudinis, & tertiũ
tabulatũ septem habens cubitos latitudi-
nis. Trabes autem posuit in domo per cir
cuitũ forinsecus,vt nõ hærerent muris tẽ-
7 pli. ‡Domus autem cùm ædificaretur, de
lapidibus dolatis atque perfectis ædifica-
ta est: & malleus & securis, & omne ferra-
B mentum non sunt audita in domo cùm
8 ædificaretur. ‡Ostium lateris medij in pa-
riete erat domus dextræ, & per cochleam
ascendebant in medium cœnaculum, & à
medio in tertium.

תרגום יונתן

15 והוה לשלמה שבעין אלפין דנטלין בכתפא ותמנן אלפין דפסלין בטורא׃
16 בר מרבני איסטרטיגיא דלשלמה דממנן על עבידתא תלתא אלפין ותלת מאה דמפלחין בעמא ועברין בעבידתא׃
17 ופקיד מלכא ועקרו אבנין רברבן אבנין סבן לשכללא ביתא אבנין פסילן׃
18 ופסלו ארדיכלי שלמה וארדיכלי חירם וארגבליא ואתקינו אעיא ואבניא למבני ביתא׃

ו

1 והוה בארבע מאה ותמנן שנין למיפק בני ישראל מארעא דמצרים בשתא רביעתא בירח זיו ניצניא הוא ירחא תנינא למלך שלמה על ישראל ובנא ביתא קדם יי׃
2 וביתא דבנא מלכא שלמה קדם יי שיתין אמין ארכיה ועשרין פותיה ותלתין אמין רומיה׃
3 ואולמא על אפי היכלא דביתא עשרין אמין ארכיה על אפי פותיא דביתא עשר אמין פותיה על אפי ביתא׃
4 ועבד לביתא חרכין פתיחין מלגיו וסתימין מלבר וחפן כליגסא בית אנחת רישי שריתא ארזיא׃
5 ובנא על כתלי ביתא זיזא סחור סחור אקף על כתלי ביתא סחור סחור להיכלא ולבית כפורי ועבד מחיציא סחור סחור׃
6 מחיצתא ארעיתא חמש אמין פותיה ומציעתא שית אמין פותיה ותליתאה שבע אמין פותיה ארי נפקתא עבד לגיו לברא מן מחיציא למהוי רישי שריתא נייחין על זיזא ולא יהוין שריתא מעברן בכותלי ביתא׃
7 וביתא באתבניותיה אבנין שלמן מטקם אתבני וארזובין וחולילין כל מאן דברזלא לא אשתמע בביתא באתבניותיה׃
8 תרעא דמחיצתא ארעיתא פתיח לעבר ביתא ימינא ובמסבתא סלקין מן ארעיתא לעיליתא באורח מציעיתא׃

‡ Et fuerunt Salomoni septuaginta millia 15
torum qui portabant onus, & octoginta millia
latomorum in monte,
‡ Absque principibus qui præerant super 16
opera Salomonis tria millia & trecenti præfecti
populi qui faciebant opera.
‡ Et præcepit rex, & tollunt lapides gran- 17
des preciosos in fundamentum domus & lapi-
des dolatos.
‡ Et dolauerant serui Salomonis & serui 18
Chiram & Giblij, & præparauerunt lapides,
& ligna ad ædificandum domum.

CAP. VI.

ET factum est in octogesimo & quadringen- 1
tesimo anno egressionis filiorum Israel de Æ-
gypto, anno quarto in secundo mense regnante
rege Salomone super Israel, & ædificauit do-
mum Domino.
‡ Et domus quam ædificauit rex Salomon 2
Domino, sexaginta cubiti longitudo eius, et vi-
ginti cubiti latitudo eius, & triginta cubiti al-
titudo eius.
‡ Et vestibulum ante faciem templi viginti 3
cubiti longitudo eius super latitudinem domus,
& decem in cubito latitudo eius ante faciem
domus.
‡ Et fecit domui fenestras cancellatas se- 4
cretas.
‡ Et fecit super parietem domus trabes per 5
gyrum templo & oraculo. & fecit latera in
circuitu.
‡ Latus quod subter, quinque cubitorum la- 6
titudo eius. & medium sex cubitorum latitu-
do, & tertium septem cubitorum latitudo e-
ius, quia distantiam dedit domui per circuitum
forinsecus domus, vt non hærerent parietibus
domus:
‡ Nam domus cùm ædificaretur ipsa, lapidi- 7
bus integris dolatis ædificata est. & malleus et
securis & omne instrumentum ferreum non au
ditum fuit quum ædificabatur ipsa.
‡ Et ostium lateris inferioris ad humerum do- 8
mus dextrũ, & cochlearis ascensus in medium,
& de medio in culmen tertium.

15 ‡ καὶ ἦσαν τῷ Σαλωμὼν ἑβδομήκοντα χιλιάδες αἰρόν-
των ἄρσιν, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες λατόμων ἐν τῷ ὄρει.
16 ‡ ἐκτὸς τῶν ἀρχόντων τῶν καθεσταμένων ἐπὶ τῶν ἔρ-
γων τοῦ Σαλωμῶντος τρισχίλιοι καὶ τριακόσιοι ἐπιστάται τοῦ
λαοῦ τῶν ποιούντων τὰ ἔργα.
17 ‡ καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεύς, καὶ αἴρουσι λίθους μεγάλους τι-
μίους εἰς τὸ θεμέλιον τοῦ οἴκου καὶ λίθους πελεκητούς.
18 ‡ καὶ ἐπελέκησαν οἱ δοῦλοι Σαλωμῶντος καὶ οἱ δοῦ-
λοι Χειρὰμ καὶ οἱ γίβλιοι, καὶ ἡτοίμασαν τοὺς λίθους καὶ
τὰ ξύλα τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον.

ϛ.

1 ‡ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὀγδοηκοστῷ καὶ τετρακοσιοστῷ ἔτει
τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐκ τῆς Αἰγύπτου τῷ ἔτει τῷ τε-
τάρτῳ ἐν τῷ δευτέρῳ μηνὶ βασιλεύοντος τοῦ βασιλέως
Σαλωμῶντος ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ, καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον τῷ
κυρίῳ.
2 ‡ καὶ ὁ οἶκος ὃν ᾠκοδόμησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τῷ
κυρίῳ ἑξήκοντα πήχεις τὸ μῆκος αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι πήχεις
τὸ πλάτος αὐτοῦ, καὶ τριάκοντα πήχεις τὸ ὕψος αὐτοῦ.
3 ‡ καὶ τὸ αἰλὰμ κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ εἴκοσι πήχεις τὸ
μῆκος αὐτοῦ ἐπὶ τὸ πλάτος τοῦ οἴκου, καὶ δέκα ἐν πήχει τὸ
πλάτος αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου.
4 ‡ καὶ ἐποίησεν τῷ οἴκῳ θυρίδας διεδικτυωμένας
κρυπτάς.
5 ‡ καὶ ἐποίησεν ἐπὶ τὸν τοῖχον τοῦ οἴκου μέλαθρα κυ-
κλόθεν τῷ ναῷ καὶ τῷ δαβίρ. καὶ ἐποίησε πλευρὰς κύ-
κλῳ.
6 ‡ ἡ πλευρὰ ἡ ὑποκάτω, πέντε πηχέων τὸ πλάτος αὐ-
τῆς. καὶ τὸ μέσον ἓξ πηχέων τὸ πλάτος, καὶ ἡ τρίτη ἑπτὰ
πηχέων τὸ πλάτος αὐτῆς, ὅτι διάστημα ἔδωκεν τῷ οἴκῳ κυ-
κλόθεν ἔξωθεν τοῦ οἴκου, ὅπως μὴ ἐπιλαμβάνωνται τῶν
τοίχων τοῦ οἴκου·
7 ‡ ὁ γὰρ οἶκος ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι αὐτόν, λίθοις ὁλο-
κλήροις ἀκροτόμοις ᾠκοδομήθη. καὶ σφῦρα καὶ πέλε-
κυς καὶ πᾶν σκεῦος σιδηροῦν οὐκ ἠκούσθη ἐν τῷ οἰκοδο-
μεῖσθαι αὐτόν.
8 ‡ καὶ ὁ πυλὼν τῆς πλευρᾶς τῆς ὑποκάτωθεν ἐπὶ τὴν ὠ-
μίαν τοῦ οἴκου τὴν δεξιάν, καὶ ἑλικτὴ ἀνάβασις εἰς τὸ μέ-
σον καὶ ἐκ τοῦ μέσου ἐπὶ τὰ τριώροφα.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

15 Et fuerunt Selomoh septuaginta millia qui portabant humero,& octoginta millia qui cædebant in monte.
16 Præter magistros antesignanorum Selomoh qui præpositi erant super opus, tria millia & trecenti, qui seruire faciebant populum qui faciebat opus.
17 Et iussit rex vt eruerent lapides magnos, lapides bonos ad fundandum domum,lapides cæsos.
18 Et ceciderunt architecti Selomoh & architecti Hhiram,& cæsores, & composuerunt ligna & lapides ad ædificandum domum.

CAP. VI.

ET fuit quadringentesimo & octogesimo anno,ex quo egressi sunt filij Israel de terra Missraim, anno quarto mense splẽdoris florũ(ipse est mensis secundus,quo regnauit Selomoh super Israel) ædificauit domum Domino. ² Et domus quam ædificauit rex Selomoh Domino,sexaginta cubitorum erat longitudo eius,& viginti latitudo eius,& triginta cubitorum altitudo eius. ³ Et porticus erat ante templum domus,& viginti cubitorum erat longitudo eius ante latitudinem domus, & decem cubitorum latitudo eius ante domum. ⁴ Et fecit domui fenestras apertas intrinsecus & clausas forinsecus,& operiebant vectem domus quietis,capita tigni cedrini. ⁵ Et ędificauit super parietes domus prominentiã in circuitu,gyrauitque parietes domus circumcirca templum & domũ propitiationũ: & fecit appendices per circuitum. ⁶ Appendicis inferioris quinque cubitorum erat latitudo,& medij sex cubitorum latitudo,& tertij septem cubitorũ latitudo. quia proiecturam fecit in medio forinsecus ab appendicibus vt capita tignorum quiescerent super prominentias,& non tigna transirent parietes domus. ⁷ Et domus dum ædificaretur, lapidibus perfectis ordinationis ædificata est. & mallei & secures, omne instrumentum ferri non auditum est in domo dum ædificaretur. ⁸ Porta appendicis inferioris aperta erat in latere domus dextro,& per cochleas ascendebant ab inferiori ad superiorem per viam appendicum.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

9 ויבן את־הבית ויכלהו ויספן את־הבית גבים
ושדרת בארזים׃
10 ויבן את־היציע על־כל־הבית חמש אמות
קומתו ויאחז את־הבית בעצי ארזים׃
11 ויהי דבר־יהוה אל־שלמה לאמר׃
12 הבית הזה אשר־אתה בנה אם־תלך בחקתי
ואת־משפטי תעשה ושמרת את־כל־מצותי
ללכת בהם והקמתי את־דברי אתך אשר דברתי
אל־דוד אביך׃ 13 ושכנתי בתוך בני ישראל
ולא אעזב את־עמי ישראל׃
14 ויבן שלמה את־הבית ויכלהו׃
15 ויבן את־קירות הבית מביתה בצלעות ארזים
מקרקע הבית עד־קירות הספן צפה עץ מבית ויצף
את־קרקע הבית בצלעות ברושים׃
16 ויבן את־עשרים אמה מירכתי הבית בצלעות
ארזים מן־הקרקע עד־הקירות ויבן לו מבית
לדביר לקדש הקדשים׃
17 וארבעים באמה היה הבית הוא ההיכל לפני׃
18 וארז אל־הבית פנימה מקלעת פקעים ופטורי
צצים הכל ארז אין אבן נראה׃
19 ודביר בתוך־הבית מפנימה הכין לתתן שם
את־ארון ברית יהוה׃
20 ולפני הדביר עשרים אמה ארך ועשרים אמה
רחב ועשרים אמה קומתו ויצפהו זהב סגור ויצף
מזבח ארז׃ 21 ויצף שלמה את־הבית מפנימה זהב
סגור ויעבר ברתיקות זהב לפני הדביר ויצפהו זהב׃
22 ואת־כל־הבית צפה זהב עד־תם כל־הבית וכל־
המזבח אשר־לדביר צפה זהב׃
23 ויעש בדביר שני כרובים עצי־שמן עשר אמות
קומתו׃

9 Et ædificauit domũ & consummauit
eam. Texit quoque domum laquearibus
10 cedrinis: Et ædificauit tabulatum super
omnem domum quinque cubitis altitu-
dinis, & operuit domum lignis cedrinis.
11 Et factus est sermo Domini ad Salomo-
12 nem, dicens: Domus hæc quam ędificas,
si ambulaueris in præceptis meis, & iudi-
cia mea feceris, & custodieris omnia man-
data mea gradiens per ea, firmabo sermo-
nem meum tibi quem locutus sum ad Da-
13 uid patrem tuum: Et habitabo in medio
filiorum Israel, & non derelinquam popu-
14 lum meum Israel. Igitur ædificauit Salo-
15 mon domũ & consummauit eam. Et ædi-
ficauit parietes domus intrinsecus tabula-
tis cedrinis à pauimento domus vsque ad
summitatem parietum & vsq; ad laquea-
ria, & operuit lignis cedrinis intrinsecus,
& texit pauimentum domus tabulis abie-
16 gnis. Ædificauitque viginti cubitorũ ad
posteriorem partem templi tabulata ce-
drina à pauimento vsque ad superiora, &
fecit interiorem domum oraculi in san-
17 ctum sanctorum. Porrò quadraginta cu-
bitorum erat ipsum templum pre foribus
18 oraculi: Et cedro oĩs domus intrinsecus
vestiebatur, habẽs tornaturas & iuncturas
suas fabrefactas & cęlaturas eminẽtes: om-
nia cedrinis tabulis vestiebantur, nec om-
nino lapis apparere poterat in pariete.
19 Oraculũ autẽ in medio domus in inte-
riori parte fecerat, vt poneret ibi arcã fœ-
20 deris Dñi. Porro oraculũ habebat viginti
cubitos lõgitudinis, & viginti cubitos la-
titudinis, & vigĩti cubitos altitudinis: &
opuit illud atque vestiuit auro purissimo:
21 sed & altare vestiuit cedro. Domũ quoq;
ante oraculũ opuit auro purissimo: & affi-
22 xit laminas clauis aureis. Nihil erat in tem-
plo quod nõ auro tegeretur. sed & totum
23 altare oraculi texit auro. Et fecit in ora-
culo duos cherubin de lignis oliuarum
decem cubitorum altitudinis.

Et ædificauit domum & consumma- 9
uit eam. & laquearibus texit eam in ce-
dris.
Et ædificauit tabulata per totam domum 10
quinque cubitorum altitudo eius, & cõfunde-
bat tabulata in lignis cedrinis.
Et factus est sermo Domini ad Salomonem 11
dicens:
Domus hæc quam tu ædificas, si ambula- 12
ueris in præceptis meis, & iudicia mea feceris,
& custodieris omnia mandata mea gradiens in
eis, firmabo sermonem meum tecum quem locu
tus sum ad Dauid patrem tuum.
Et habitabo in medio filiorum Israel, & 13
non derelinquam populum meum Israel.
Et ædificauit Salomon domum & consum- 14
mauit eam.
Et ædificauit parietes domus intrinsecus 15
per ligna cedrina à pauimento domus & vs-
que ad parietes & vsque ad trabes. & la-
quearibus texit coniunctim in lignis intrinse-
cus. et texit interiorem partem domus in abie-
gnis lateribus.
Et ædificauit viginti cubitos à summita- 16
te domus laterum cedrinorum à pauimento vs-
que ad trabes. & fecit eam intrinsecus de ora-
culo in sanctum sanctorum.
Et quadraginta cubitorũ erat ipsum tem- 17
plum ante faciem oraculi:
Et cedro operuit domum intrinsecus. & 18
sculpsit cælaturas & extensas laminas, omnia
cedrina, & lapis non apparebat.
Et oraculum in medio domus in interiori 19
parte, vt daret ibi arcam fœderis Domini.
Viginti cubitorum longitudo, & vigin- 20
ti cubitorum latitudo; & viginti cubitorum
altitudo eius. & operuit illud auro incluso.
Et fecit altare ante faciem oraculi, & o- 21
peruit illud auro.
Et totam domum operuit auro, vsque ad 22
consummationem totius domus.
Et fecit in oraculo duo cherubim de lig- 23
nis cupressinis, decem cubitorum magnitudo
mensurata:

9 καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον καὶ συνετέλεσεν αὐτόν. καὶ
ἐκοιλοστάθμει αὐτὸν ἐν κέδροις.
10 καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς ἐνδέσμους δι' ὅλου τοῦ οἴκου πέν-
τε πηχέων τὸ ὕψος αὐτοῦ, καὶ συνέχεεν ἐνδέσμοις ἐν ξύ-
λοις κεδρίνοις.
11 καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς σαλομῶντα λέγων·
12 ὁ οἶκος οὗτος ὃν σὺ οἰκοδομεῖς, ἐὰν ὁδεύσῃς ἐν τοῖς προ-
στάγμασί μου, καὶ τὰ κρίματά μου ποιῇς, καὶ φυλάσσῃς
πάσας τὰς ἐντολάς μου ἀναστρέφεσθαι ἐν αὐταῖς, στήσω τὸν
λόγον μου μετὰ σοῦ ὃν ἐλάλησα πρὸς δαυὶδ τὸν πατέ-
ρα σου.
13 καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ υἱῶν ἰσραήλ, καὶ οὐ κατα-
λείψω τὸν λαόν μου ἰσραήλ.
14 καὶ ᾠκοδόμησεν σαλομὼν τὸν οἶκον καὶ συνετέλεσεν αὐτόν.
15 καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς τοίχους τοῦ οἴκου ἔσωθεν διὰ ξύ-
λων κεδρίνων ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τοῦ οἴκου καὶ ἕως τῶν τοίχων
καὶ ἕως τῶν δοκῶν. καὶ ἐκοιλοστάθμησε συνεχόμενα ἐν
ξύλοις ἔσωθεν. καὶ περιέσχεν τὸ ἔσω τοῦ οἴκου ἐν πευκίναις
πλευραῖς.
16 καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς εἴκοσι πήχεις ἀπ' ἄκρου τοῦ οἴ-
κου τῶν πλευρῶν τῶν κεδρίνων ἀπὸ ἐδάφους ἕως τῶν δο-
κῶν. καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἔσωθεν ἐκ τοῦ δαβὶρ εἰς τὸ ἅγιον
τῶν ἁγίων.
17 καὶ τεσσαράκοντα πηχέων ἦν αὐτὸς ὁ ναὸς κατὰ πρό-
σωπον τοῦ δαβίρ,
18 καὶ κέδρῳ περιεσκέπασε τὸν οἶκον ἔσωθεν. καὶ ἔγλυ-
ψεν κολαπτὰς καὶ διαπεπετασμένα πέταλα, πάντα κέ-
δρινα, καὶ λίθος οὐκ ἐφαίνετο.
19 καὶ τὸ δαβὶρ ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἔσωθεν, δοῦναι ἐκεῖ
τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου.
20 εἴκοσι πηχέων τὸ μῆκος καὶ εἴκοσι πηχέων τὸ πλά-
τος, καὶ εἴκοσι πηχέων τὸ ὕψος αὐτοῦ. καὶ περιέσχεν αὐτὸ
χρυσίῳ συγκεκλεισμένῳ.
21 καὶ ἐποίησε θυσιαστήριον κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβίρ, καὶ
περιέσχεν αὐτὸ χρυσίῳ.
22 καὶ ὅλον τὸν οἶκον περιέσχε χρυσίῳ, ἕως συντελείας
παντὸς τοῦ οἴκου.
23 καὶ ἐποίησεν ἐν τῷ δαβὶρ δύο χερουβὶμ ἐκ ξύλων κυ-
παρισσίνων δέκα πηχέων τὸ μέγεθος ἐσταθμωμένον·

תרגום יונתן

9 ובנא ית ביתא ושכלליה וטליל ית ביתא בהנתוכין ועילא מנהון סדרא דריכפת רישי שרית ארזיא׃ 10 ובנא ית חיקא על כל ביתא חמש אמין רומיה וטליל ית ביתא באעי ארזיא׃ 11 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עם שלמה למימר׃ 12 ביתא הדין דאת בני אם תהך בקימי ואם ית דיני תעביד ותטר ית כל פקודי למהך בהון ואקים ית פתגמי עמך דמלילית עם דוד אבוך׃ 13 ואשרי שכינתי בגו בני ישראל ולא ארחיק ית עמי ישראל׃ 14 ובנא שלמה ית ביתא ושכלליה׃ 15 ובנא ית כתלי ביתא מלגיו בכתיצת ארזיא מארעית ביתא ועד כתליא עד מטי שמי שריתא חפי נסרין דארזיא מלגיו וחפא ית אושי ביתא בכתיצת בירון׃ 16 ובנא ית עשרין אמין מסיפי ביתא בכתיצת ארזיא מן אושיא ועד כתליא ובנא ליה מלגיו לבית כפורי לבית קודש קודשיא׃ 17 וארבעין אמין הוה ביתא הוא היכלא לקבליה׃ 18 ונסרין דארזיא חפי ביתא מלגיו וגליף חיזו ביעין ושושנין כל ביתא חפי נסרין דארזיא לית אבנא מתחזיא׃ 19 ובית כפורי בגו ביתא מלגיו אתקין למתן תמן ית ארון קימא דיי׃ 20 וקדם בית כפורי עשרין אמין ארכא ועשרין אמין פותיא ועשרין אמין רומיה וחפהי דהבא טבא וחפא מדבחא נסרין דארזא׃ 21 וחפא שלמה ית ביתא מלגיו דהבא טבא ואעבר בשלשלן דדהב קדם בית כפורי וחפהי דהבא׃ 22 וית כל ביתא חפא דהבא עד דשלים כל ביתא וכל מדבחא די לבית כפורי חפא דהבא׃ 23 ועבד בבית כפורי תרין כרובין דאעי זיתא עשר אמין רומיה׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 Et ædificauit domum & consummauit illam, & operuit domum trabibus cauatis: & supra illas erat ordo multiplex capitum tignorum cedrinorum. 10 Et ædificauit cameram vltra totam domum. quinque cubitorum erat altitudo eius, & operuit domum lignis cedrinis. 11 Et fuit verbum prophetiæ à Domino cum Selomoh dicens: 12 Domus hæc quam ædificas, si ambulaueris in decretis meis, & si iudicia mea feceris, & seruaueris omnia præcepta mea, ambulando in illis; stabiliam verbum meum tecum, quod locutus sum cum Dauid patre tuo. 13 Et ponam maiestatem meam in medio filiorum Israel, & non elongabo populum meum Israel. 14 Et ædificauit Selomoh domum, & perfecit illam. 15 Et ædificauit parietes domus intrinsecus tabulatis cedrinis, à pauimẽto domus vsque ad parietes, donec attigisset cælos tignorum, & obduxit tabulis cedrinis intrinsecus, & obduxit fundamenta domus tabulatis abiegnis. 16 Et ædificauit viginti cubitos ab extremitatibus domus tabulatis cedrinis à fundamentis vsque ad parietes: & ædificauit sibi intrinsecus in domo oraculum in sanctum sanctorum. 17 Et quadraginta cubitorum erat domus, ipsa est templum quod erat contra illud *oraculum*. 18 Et tabulæ cedrinæ operiebant domum intrinsecus, & sculpsit visionem ouorum & fasciarum & liliorum: omnis domus erat obducta tabulis cedrinis: non lapis visus est. 19 Et domum oraculi in medio domus intrinsecus composuit, vt poneret ibi arcam fœderis Domini. 20 Et ante domum oraculi viginti cubitorũ erat longitudo, & viginti cubitorũ latitudo, & viginti cubitorũ altitudo, & obduxit illam auro bono, & obduxit altare tabulis cedrinis. 21 Et operuit Selomoh domum intrinsecus auro bono, & traduxit catenis aureis domum oraculi, & operuit eam auro. 22 Et totam domum texit auro, donec perficeretur tota domus, totumque altare quod erat in oraculo texit auro. 23 Et fecit in domo oraculi duo cherubin è lignis oleæ, decem cubitorum erat altitudo eius.

24 וחמש אמות כנף הכרוב האחת וחמש אמות
כנף הכרוב השנית עשר אמות מקצות כנפיו ועד
25 קצות כנפיו: ועשר באמה הכרוב השני מדה
אחת וקצב אחד לשני הכרבים:
26 קומת הכרוב האחד עשר באמה וכן הכרוב
27 השני: ויתן את הכרובים בתוך הבית
הפנימי ויפרשו את כנפי הכרבים ותגע כנף
האחד בקיר וכנף הכרוב השני נגעת בקיר השני
וכנפיהם אל תוך הבית נגעת כנף אל כנף:
28 ויצף את הכרובים זהב:
29 ואת כל קירות הבית מסב קלע פתוחי מקלעות
כרובים ותמרת ופטורי צצים מלפנים ולחיצון:
30 ואת קרקע הבית צפה זהב לפנימה ולחיצון:
31 ואת פתח הדביר עשה דלתות עצי שמן
האיל מזוזות חמשית:
32 ושתי דלתות עצי שמן וקלע עליהם מקלעות
כרובים ותמרות ופטורי צצים וצפה זהב וירד על
הכרובים ועל התמרות את הזהב:
33 וכן עשה לפתח ההיכל מזוזות עצי שמן
מאת רבעית:
34 ושתי דלתות עצי ברושים שני צלעים הדלת
האחת גלילים ושני קלעים הדלת השנית גלילים:
35 וקלע כרובים ותמרות ופטרי צצים וצפה
זהב מישר על המחקה:
36 ויבן את החצר הפנימית שלשה טורי גזית
וטור כרתות ארזים:
37 בשנה הרביעית יסד בית יהוה בירח זו:
38 ובשנה האחת עשרה בירח בול הוא החדש
השמיני כלה הבית לכל דבריו ולכל משפטו
ויבנהו שבע שנים:

24 Quinque cubitorum ala cherub vna,
& quinque cubitorum ala cherub altera,
id est, decem cubitos habentes à summita-
te alæ vsque ad alæ alterius summitatem.
25 Decem quoque cubitorum erat cherub
secundus in mensura pari, & opus vnum
26 erat in duobus cherubim, id est, altitudi-
nem habebat vnus cherub decem cubito-
27 rum, & similiter cherub secundus. Po-
suitq; cherubin in medio templi interio-
ris. extendebát autem alas suas cherubin,
& tangebat ala vna parietem, & ala che-
rub secundi tangebat parietem alterum:
alæ autem in media parte templi seinui-
28 cem contingebant. Texit quoque cheru-
29 bin auro. Et omnes parietes templi per
circuitum sculpsit variis cælaturis & tor-
no. & fecit in eis cherubin & palmas, &
picturas varias quasi prominentes de pa-
30 riete & egredientes. Sed & pauimentum
domus texit auro intrinsecus & extrinse-
31 cus. Et in ingressu oraculi fecit duo ostiola
de lignis oliuarum, postesque angulorum
32 quinque. Et duo ostia de lignis oliua-
rum. & sculpsit in eis picturam cherubin
& palmarum species, & anaglypha valde
prominentia, & texit ea auro, & operuit
tam cherubin quàm palmas & cætera au-
33 ro. Fecitque in introitu templi postes de
34 lignis oliuarum quadrangulatos, Et duo
ostia de lignis abiegnis altrinsecus, & v-
trumque ostium duplex erat, & seinuicem
35 tenens aperiebatur. Et sculpsit cherubin
& palmas & cælaturas valdè eminentes.
operuitque omnia laminis aureis opere
36 quadro ad regulam. Et ædificauit atrium
interius tribus ordinibus lapidum poli-
torum, & vno ordine lignorum cedri-
37 Anno quarto fundata est domus Domini
38 in mense Zio: Et in anno vndecimo
mense Elul, ipse est mensis octauus, per-
fecta est domus in omni opere suo, & in
vniuersis vtensilibus suis. ædificauitque
eam annis septem.

Et quinque cubitorum ala cherub vnius, & quinque cubitorum ala eius secunda. 24
Decem in cubito à parte alæ eius & vsque ad partem alæ eius. & secundo cherub in mensura vna consummatio vna cum ambobus. 25
Et altitudo cherub vnius decem in cubito. sic & secundus cherub. 26
Et posuit ambo cherubim in medio domus interioris. & extendit alas suas, & tangebat ala vna parietem domus, & ala cherub secundi tangebat parietem alterum. & alæ eorum in medio domus se inuicem contingebant ala ale. 27
Et texit Cherubim auro: 28
Et omnes parietes domus per circuitũ in cælaturis sculpsit in stylo cherubim, & palmas, et extensas laminas intrinseco & extrinseco. 29
Et pauimentum domus texit auro interioris & exterioris. 30
Et ostio oraculi fecit portas de lignis iuniperinis. & limina quincuplicia, 31
Et duas portas de lignis abiegnis. & sculpturæ super eam insculptæ; in eis cherubim & palmæ, & extensæ laminæ. & texit auro, & descendebat super cherubim & super palmas aurum. 32
Et sic fecit vestibulo templi. limina de lignis iuniperinis, porticus quadrupliciter; 33
Et in ambabus ianuis ligna abiegna duæ plicæ ianua vna & cardines earum, & duæ plicæ ianua secunda, 34
Quæ voluebantur insculptæ cherubim & palmæ, & extensæ laminæ, & tectæ auro deducto super sculpturam. 35
Et ædificauit atrium interius, tres ordines per politos, & ordo fabrefactæ cedri in circuitu. 36
In quarto anno fundata est domus Domini in mense Zio. 37
Et in anno vndecimo, in mense Bul, ipse est mensis octauus, perfecit domum secundum omnes rationes eius, et secundùm omnia iudicia eius. & ædificauit eam in septem annis. 38

24 καὶ πέντε πηχέων τὸ πτερύγιον τοῦ χερουβ τοῦ ἑνός, καὶ πέντε πηχέων τὸ πτερύγιον αὐτοῦ τὸ δεύτερον.
25 δέκα ἐν πήχει ἀπὸ μέρους πτερυγίου αὐτοῦ καὶ ἕως μέρους πτερυγίου αὐτοῦ. καὶ τῷ δευτέρῳ χερουβ ἐν μέτρῳ ἑνὶ συντέλεια μία μετὰ ἀμφοτέρων.
26 καὶ τὸ ὕψος τοῦ χερουβ τοῦ ἑνὸς δέκα ἐν πήχει. οὕτως καὶ τὸ δεύτερον χερουβ.
27 καὶ ἔθηκεν ἀμφότερα τὰ χερουβιμ ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου τοῦ ἐσωτάτου, καὶ διεπέτασε τὰς πτέρυγας αὐτῶν, καὶ ἥπτετο ἡ πτέρυξ ἡ μία τοῦ τοίχου τοῦ οἴκου, καὶ ἡ πτέρυξ τοῦ χερουβ τοῦ δευτέρου ἥπτετο τοῦ τοίχου τοῦ ἑτέρου. καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἥπτοντο πτέρυξ πτέρυγος.
28 καὶ περιέσχε τὰ χερουβιμ χρυσίῳ·
29 καὶ πάντας τοὺς τοίχους τοῦ οἴκου κύκλῳ ἐν κολαπτοῖς ἔγλυψεν ἐν γραφίδι χερουβίμ, καὶ φοίνικας καὶ διαπεπετασμένα πέταλα τῷ ἐσωτέρῳ καὶ τῷ ἐξωτέρῳ.
30 καὶ τὸ ἔδαφος τοῦ οἴκου περιέσχε χρυσίῳ τοῦ ἐσωτάτου καὶ τοῦ ἐξωτάτου.
31 καὶ τῷ θυρώματι τοῦ δαβὶρ ἐποίησε θύρας ἐκ ξύλων ἀρκευθίνων. καὶ φλιὰς πενταπλᾶς,
32 καὶ δύο θύρας ἐκ ξύλων πευκίνων. καὶ ἐγκολαπτὰ ἐπ' αὐτὸν ἐγκεκολαμμένα, ἐπ' αὐτῶν χερουβιμ καὶ φοίνικες, καὶ διαπεπετασμένα πέταλα. καὶ περιέσχεν χρυσίῳ, καὶ κατέβαινεν ἐπὶ τὰ χερουβιμ καὶ ἐπὶ τοὺς φοίνικας τὸ χρυ-
33 σίον. καὶ οὕτως ἐποίησε τῷ πυλῶνι τοῦ ναοῦ· φλιαὶ ἐκ
34 ξύλων ἀρκευθίνων, στοαὶ τετραπλῶς, καὶ ἐν ἀμφοτέραις ταῖς θύραις ξύλα πεύκινα δύο πτυχαὶ ἡ θύρα μία καὶ στροφεῖς αὐτῶν, καὶ δύο πτυχαὶ ἡ θύρα ἡ δευτέρα,
35 στρεφόμεναι ἐγκεκολαμμέναι χερουβιμ καὶ φοίνικες, καὶ διαπεπετασμένα πέταλα, καὶ περιεχόμενα χρυσίῳ καταγομένῳ ἐπὶ τὴν ἐκτύπωσιν.
36 καὶ ᾠκοδόμησε τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν. τρεῖς στίχους διὰ πελεκητῶν, καὶ στίχος κατειργασμένης κέδρου
37 κυκλόθεν. ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει ἐθεμελιώθη ὁ οἶκος κυρίου ἐν μηνὶ Ζίου.
38 καὶ ἐν ἔτει ἑνδεκάτῳ ἐν μηνὶ Βέλ, οὗτος ἐστὶν μὴν ὄγδοος, συνετέλεσε τὸν οἶκον κατὰ πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ, καὶ κατὰ πάντα τὰ κρίματα αὐτοῦ. καὶ ᾠκοδόμησεν αὐτὸν ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν.

תרגום יונתן

24 וחמש אמין כנפא דכרובא חד וחמש אמין כנפא דכרובא תנינא עשר אמין מקצת כנפוהי ועד קצת כנפוהי:
25 ועשר אמין כרובא תנינא משחתא חדא ועיברא חד לתרין כרוביא: 26 רומיה דכרובא חד עשר אמין וכן כרובא תנינא:
27 ויהב ית כרוביא בגו ביתא גואה ופרסו ית כנפי כרוביא ומטיא כנפא דחד בכותלא וכנפא דכרובא תנינא מטיא בכותלא תנינא
וכנפיהון לגו ביתא מטיא כנף לכנף: 28 וחפא ית כרוביא דהבא: 29 וית כל כותלי ביתא אקיף צירין וגלף קליען כרובין
ודקלין ואטונין שושנין מלגיו ולברא: 30 וית אושי ביתא חפא דהבא מלגיו ולברא: 31 ולתרע בית כפורי עבד דשין
דאעי זיתא אילוהי וספוהי מתקנין: 32 ותרתין דשין דאעי זיתא וגלף עליהון קליען כרובין וצירת דקלין ואטונין ושושנין וחפי
דהבא ומסך על כרוביא ועל צורת דיקליא ית דהבא: 33 וכן עבד לתרע היכלא סיפין דאעי זיתא מן רביעתא:
34 ותרתין דשין דאעי ברותין תרין צירין דדשא חדא סגלגלין ותרין צירין דדשא תנינא סגלגלין:
35 וגלף כרובין וצירת דקלין ואטונין ושושנין וחפי דהבא מכבש על צורתא:
36 ובנא ית דרתא גויתא תלתא סדרין דאבן טבא וסדרא חד דמריש אעי ארזיא:
37 בשתא רביעיתא שרי לאשתכללא בית מקדשא דיי בירח זיו ניצניא: 38 ובשתא חדא עשרה בירח מיסף אביביא הוא
תמינאה אשתכלל ביתא לכל גזרתיה ולכל דחזי ליה ובנהי שבע שנין:

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

24 Et quinque cubitorum ala cheruba vnius, & quinq; cubitorum ala cheruba alterius: decem cubiti erant ab extremitate alarũ vnius vsque ad extremitatem alarum alterius. 25 Et decem cubitorum erat cheruba secundus, mensura eadem; & incisio eadem erat ambobus cherubaia. 26 Altitudo cherub vnius erat decem cubitorum, & sic cheruba secundi.
27 Et posuit cherubaia intra domum interiorem, & extenderunt alas cherubaia, & pertingebat ala vnius ad parietem, & ala cheruba secundi pertingebat ad parietem alterum, & alæ eorum *quæ erant* intra domum pertingebant seinuicem.
28 Et obduxit cherubaia auro. 29 Et omnes parietes domus ambiuit figuris, & sculpsit cælaturis cherubin, & figura palmarum, & funiculis liliorum ab intus ad extra. 30 Et fundamenta domus obduxit auro ab intus ad extra.
31 Et portæ domus oraculi fecit valuas è lignis oleæ, superliminaribus eius & postibus eius inter se ordinatis.
32 Et duas portas è lignis oleæ: & sculpsit super eas cælaturas cherubin, & figuram palmarum, & funiculos & lilia, & obduxit auro, & operuit cherubaia & figuram palmarum auro. 33 Et sic fecit portæ templi superliminaria è lignis oleæ quadrilatera.
34 Et duæ portæ erant è lignis abiegnis; duo cardines portæ vnius erant rotundi, & duo cardines portæ alterius rotundi.
35 Et sculpsit cherubin, & figuram palmarum, & fasciarum, & liliorum; & obduxit auro extenso figuram.
36 Et ædificauit atrium interius tribus ordinibus lapidis boni, & ordine vno tigni lignorum cedrinorum.
37 Anno quarto incepta est fundari domus sanctuarij Domini, mense apparitionis florum.
38 Et anno vndecimo, mense quo congregantur nouæ fruges, ipse est mensis octauus, consummata est domus cum omnibus partibus suis, & cum omnibus quæ videbantur ad eam *pertinere*. & ædificauit eam septem annis.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. VII.

1 A DOmum autem suam ædificauit Salo-
mon tredecim annis, & ad perfectum
2 vsque perduxit. ‡Ædificauit quoq; domū
saltus Libani centum cubitorum longitu-
dinis, & quinquaginta cubitorum latitu-
dinis, & triginta cubitorum altitudinis, &
quatuor deambulatoria inter columnas
3 cedrinas. Ligna quippe cedrina excidera
in columnas, ‡Et tabulatis cedrinis velli-
4 uit totam cameră quę quadraginta quin-
que columnis sustētabatur. ‡Vnus autem
ordo habebat columnas quindecim con-
5 tra se inuicem positas, ‡ & è regione se re-
spicientes æquali spatio inter columnas,
& super columnas quadrangulata ligna
6 in cunctis æqualia. ‡Et porticum colum-
narum fecit quinquaginta cubitorū lon-
gitudinis, & triginta cubitorum latitudi-
nis, & alteram porticum in facie matero-
porticus & columnas, & epistylia super co
7 lumnas fecit. ‡Porticum quoque solij in
qua tribunal est fecit, & texit lignis ce-
drinis à pauimēto vsque ad summitatem.
8 ‡Et domuncula in qua sedebatur ad iudi-
candum erat in medio porticu simili o-
pere. Domum quoq; fecit filiæ Pharaonis,
quam vxorem duxerat Salomon, tali ope-
9 re quali & hanc porticū. ‡Omnia lapidi-
bus preciosis, qui ad normam quandam atque
B mensuram, tam intrinsecus quàm extrin-
secus serrati erant à fundamento vsque ad
summitatem parietum, & extrinsecus ve-
10 que ad atrium maius. ‡Fundamentum au-
tem de lapidibus preciosis lapidibus ma-
11 gnis decem siue octo cubitorum: ‡Et su-
per lapides preciosi æqualis mensuræ &
12 cti erant, similiterque de cedro. ‡Et atrium
maius rotundum trium ordinum de la-
pidibus sectis, & vnius ordinis de dolato-
cedro, necnon & in atrio domus Domi-
ni interiori, & in porticu domus.
13 ‡Misit quoque rex Salomon & tulit
Hyram de Tyro,

ז

1 ‡ וְאֶת־בֵּיתוֹ בָּנָה שְׁלֹמֹה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
שָׁנָה וַיְכַל אֶת־כָּל־בֵּיתוֹ׃
2 ‡ וַיִּבֶן אֶת־בֵּית יַעַר הַלְּבָנוֹן מְאָה אַמָּה אָרְכּוֹ
וַחֲמִשִּׁים אַמָּה רָחְבּוֹ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתוֹ עַל
אַרְבָּעָה טוּרֵי עַמּוּדֵי אֲרָזִים וּקְרָשִׁים אֲרָזִים
עַל־הָעַמּוּדִים׃
3 ‡ וְסָפוּן בְּאֶרֶז מִמַּעַל עַל־הַצְּלָעוֹת אֲשֶׁר עַל־
הָעַמּוּדִים אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה עָשָׂר הַטּוּר׃
4 ‡ וּשְׁקָפִים שְׁלֹשָׁה טוּרִים וּמַחֲזֶה אֶל־מַחֲזֶה
שָׁלֹשׁ פְּעָמִים׃
5 ‡ וְכָל־הַפְּתָחִים וְהַמְּזוּזוֹת רְבָעִים שָׁקֻף וּמוּל
מַחֲזֶה אֶל־מַחֲזֶה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים׃
6 ‡ וְאֵת אוּלָם הָעַמּוּדִים עָשָׂה חֲמִשִּׁים אַמָּה אָרְכּוֹ
וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה רָחְבּוֹ וְאוּלָם עַל־פְּנֵיהֶם וְעַמֻּדִים
וְעָב עַל־פְּנֵיהֶם׃
7 ‡ וְאוּלָם הַכִּסֵּא אֲשֶׁר יִשְׁפֹּט שָׁם אֻלָם הַמִּשְׁפָּט
עָשָׂה וְסָפַן בָּאֶרֶז מֵהַקַּרְקַע עַד־הַקֹּרֶת׃
8 ‡ וּבֵיתוֹ אֲשֶׁר־יֵשֵׁב שָׁם חָצֵר הָאַחֶרֶת מִבֵּית
לָאוּלָם כְּמַעֲשֶׂה הַזֶּה עָשָׂה בַּיִת יַעֲשֶׂה לְבַת־פַּרְעֹה
אֲשֶׁר לָקַח שְׁלֹמֹה כָּאוּלָם הַזֶּה׃
9 ‡ כָּל־אֵלֶּה אֲבָנִים יְקָרוֹת כְּמִדּוֹת גָּזִית מְגֹרָרוֹת
בַּמְּגֵרָה מִבַּיִת וּמֵחוּץ וּמִמָּסָד עַד־הַטַּפָּחוֹת וּמִחוּץ
עַד־הֶחָצֵר הַגְּדוֹלָה׃
10 ‡ וּמְיֻסָּד אֲבָנִים יְקָרוֹת אֲבָנִים גְּדֹלוֹת אַבְנֵי
עֶשֶׂר אַמּוֹת וְאַבְנֵי שְׁמֹנֶה אַמּוֹת׃
11 ‡ וּמִלְמַעְלָה אֲבָנִים יְקָרוֹת כְּמִדּוֹת גָּזִית וָאָרֶז׃
12 ‡ וְחָצֵר הַגְּדוֹלָה סָבִיב שְׁלֹשָׁה טוּרִים גָּזִית וְטוּר
כְּרֻתוֹת אֲרָזִים וְלַחֲצַר בֵּית־יְהוָה הַפְּנִימִית וּלְאֻלָם
חַבִּית׃ 13 ‡ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיִּקַּח אֶת־חִירָם מִצֹּר׃

תרגום יונתן

ז

1 וְיָת בֵּיתֵיהּ בְּנָא שְׁלֹמֹה תְּלָת עֲשַׂר שְׁנִין וְשַׁכְלִיל יָת כָּל בֵּיתֵיהּ׃
2 וּבְנָא יָת בֵּית מַקְדְּשָׁא דִּלְבָנוֹן מְאָה אַמִּין אָרְכֵּיהּ וְחַמְשִׁין אַמִּין
3 וְחַמְשִׁין אַמִּין רוּמֵיהּ עַל אַרְבְּעָה קִדְרֵי עַמּוּדֵי אַרְזָא וְקָרוֹנְהָהוֹן דְּאַרְזָא עַל עַמּוּדַיָּא׃ וְחַפֵּי נְסִירִין דְּאַרְזָא מִלְּעֵילָּא
4 וְכֻלְּנָסָא הֲלָקָא סִידְרִין וְוִי לָקְבֵיל וְוִי הֲלָה זְמִנִין׃ וְכָל תַּרְעַיָּא
5 וְיָה אוּלְמָא דְּעַמּוּדַיָּא עֲבַד חַמְשִׁין אַמִּין אָרְכֵּיהּ וּתְלָתִין אַמִּין
6 פְּתָיחִין אִלֵּין לְקֻבֵּיל אִלֵּין תְּלָת זִמְנִין׃ וְאוּלְמָא לְאַתְקָנָא חַמֵּי דִּינָא עֲבַד אוּשַׁיָּא וְעַד אוּשַׁיָּא׃
7 וּבֵיתֵיהּ דְּיָתִיב תַּמָּן קָרְמֵי בֵּית דִּינָא דְּדָאִין תַּמָּן פְּרוּסְדָּא לְבֵית דִּינָא
8 כָּל אִילֵּין אֲבָנִין טָבִין כְּמִשְׁחָת גָּזִית וְחַפֵּי נְסִירִין דְּאַרְזָא׃
9 וּמִשְׁכְּלִל בַּאֲבָנִין טָבִין כְּמִשְׁחָת אֲבָנִין דְּגַרְגַּן אֲבָנֵי עֲשַׂר אַמִּין וְאַבְנֵי תְּמָנֵי אַמִּין׃
10 וְעִלָּוָא דְּאַבְנִין טָבִין כְּמִשְׁחָת גָּזִית וְחַפֵּי נְסִירִין דְּאַרְזָא׃
11 וְיָת מַקְדְּשָׁא רַבְּרְבָן וְדַרְגִּין אֲבָנֵי עֲשַׂר אַמִּין וְאַבְנֵי תְּמָנֵי אַמִּין׃
12 וְיָת מַקְדְּשָׁא שְׁלֹמֹה וְדֵיר יָת הֵירָם מְצוֹר׃

ζ.

CAP. VII.

1 ET ædificauit Salomon domum suam tre-
decimo anno, & perfecit totam domum
suam:
2 ‡ Et ædificauit domum saltus Libani, cen-
tum cubitorum longitudo eius, & quinqua-
ginta cubitorum latitudo eius, & triginta cu-
bitorum altitudo eius super quatuor ordines
columnarum cedrinarum, & humeri cedrini
columnis.
3 ‡ Et texit cedro domum desuper in latери-
bus columnarum. & numerus columnarum
quinque & quadraginta, ordo vnus decem
& quinque.
4 ‡ Et trabes tres, & regio contra regionem
tripliciter.
5 ‡ Et omnes portæ & regiones quadrangu-
latæ trabibus connexæ, à ianua ad ianuam tri-
pliciter.
6 ‡ Et porticus columnarum quinquaginta
cubitorum longitudo, & triginta cubitorum in
latitudine, coniuncta porticui ante faciem eo-
rum. & columnæ & crassitudo ante faciem eis,
7 ‡ Et porticum solij vbi iudicabit ibi, porti-
cum iudicij. & tabulis texit cedrinis à paui-
mento vsque ad summitatem.
8 ‡ Et domus eius in qua sedebit ibi, & atriū
vnum circumdatum bis secundùm opus hoc. Et
ædificauit domum Salomon filiæ Pharaonis,
quam duxit Salomon, iuxta porticum hanc.
9 ‡ Hæc omnia ex lapidibus preciosis sculpta,
ex distantia intrinsecus & extrinsecus ex fun-
damentis, vsque ad extremitates parietum, &
extrinsecus ad atrium magnum
10 ‡ Fundatum lapidibus preciosis magnis de-
cem cubitis & octo cubitis:
11 ‡ Et desuper lapidibus preciosis secundùm
eandem mensuram politis & cedris:
12 ‡ Atrij magni in circuitu tres ordines poli-
torum, & ordo sculptæ cedri, & atrio domus
Domini interius & porticui domus.
13 ‡ Et misit rex Salomon, & accepit Chiram
de Tyro,

ζ.

1 ‡ Καὶ ᾠκοδόμησε Σολομὼν τὸν οἶκον αὐτοῦ τῷ
τρισκαιδεκάτῳ ἔτει, καὶ συνετέλεσεν ὅλον τὸν οἶκον
αὐτοῦ·
2 ‡ καὶ ᾠκοδόμησεν τὸν οἶκον δρυμοῦ τοῦ λιβάνου, ἑκα-
τὸν πηχέων τὸ μῆκος αὐτοῦ, καὶ πεντήκοντα πηχέων τὸ
πλάτος αὐτοῦ, καὶ τριάκοντα πηχέων τὸ ὕψος αὐτοῦ ἐ-
πὶ τεσσάρων στίχων στύλων κεδρίνων, καὶ ὠμίαι κέδριναι
τοῖς στύλοις.
3 ‡ καὶ ἐφάτνωσε κέδρῳ τὸν οἶκον ἄνωθεν ἐπὶ τῶν πλευ-
ρῶν τῶν στύλων. καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στύλων πεντε καὶ τεσ-
σαράκοντα, ὁ στίχος εἷς δέκα καὶ πέντε.
4 ‡ καὶ μέλαθρα τρία, καὶ χώρα πρὸ χώρας τριστῶς.
5 ‡ καὶ πάντα τὰ θυρώματα καὶ αἱ χῶραι τετράγωνοι
μεμελαθρωμέναι, ἀπὸ θύρας πρὸ θύρας τριστῶς.
6 ‡ Τὸ ἐλαμ τῶν στύλων πεντήκοντα πηχέων τὸ μῆ-
κος, καὶ τριάκοντα πηχέων ἐν πλάτει, ἐξυγωμένα ἐλὰμ
πρὸ προσώπου αὐτῶν. καὶ στύλοι καὶ πάχος πρὸ
προσώπου αὐτοῖς·
7 ‡ καὶ τὸ ἐλὰμ τοῦ θρόνου οὗ κρινεῖ ἐκεῖ, ἐλὰμ τοῦ κρι-
τηρίου. καὶ ἐφάτνωσεν κεδρίνοις ἀπὸ ἐδάφους ἕως ὑπερ-
ῴου.
8 ‡ καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ ἐν ᾧ καθήσεται ἐκεῖ, ἡ αὐλὴ μία
ἐξελιγομένη τοῖς κῦ τὸ ἔργον τοῦτο. καὶ ᾠκοδόμησεν
οἶκον Σολομὼν τῇ θυγατρὶ Φαραώ, ὃν ἔλαβεν Σολομών,
κῦ τὸ ἐλὰμ τοῦτο.
9 ‡ ταῦτα πάντα ἐκ λίθων τιμίων κεκολαμμένα, ἐκ
διαστήματος ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν ἐκ τῶν θεμελίων ἕως τῶν
γείσων, καὶ ἔξωθεν ἐς τὴν αὐλὴν τὴν μεγάλην
10 ‡ τὼ τεθεμελιωμένω λίθοις τιμίοις μεγάλοις δέ-
κα πήχεσι καὶ ὀκταπήχεσι,
11 ‡ καὶ ἐπιπρόσθεν λίθοις τιμίοις κῦ τὸ αὐτὸ μέτρον πε
λεκητοῖς καὶ κέδροις.
12 ‡ τῆς αὐλῆς τῆς μεγάλης κύκλῳ τρεῖς στίχοι πελεκη-
τῶν, καὶ στίχος ἐγλεκολαμμένης κέδρου, καὶ τῇ αὐλῇ οἴ-
κου κυρίου τὸ ἔσωθεν καὶ τῷ ἐλὰμ τοῦ οἴκου.
13 ‡ καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σολομών, καὶ ἔλαβε τὸν
χειρὰμ ἐκ τύρου,

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. VII.

ET domum suam ædificauit Selomoh tredecim annis, & consummauit omnem domum suam. ‡ Et ædificauit domum refrigerij regum: centum cubitorum erat longitudo eius, & quinquaginta cubitorum latitudo eius, & triginta cubitorum altitudo eius, super quatuor ordines columnarum cedrinarum, & coronæ earum cedrinæ erant super columnas. ‡ Et obduxit tabulis cedrinis supra; tabulata, quæ erant super columnas, quadraginta & quinque, quindecim ordine. ‡ Et vectium erant tres ordines, & angulus è regione anguli contra angulum ribus vicibus. ‡ Et omnes portæ & postes erant quadrata; & operiebant vectes: & è regione anguli contra angulum ‡ Et porticum columnarum fecit: quinquaginta cubitorum erat longitudo eius, & triginta cubitorum latitudo eius, & porticus erat ante faciem illarum, & columnæ & lamina ante faciem illarum. ‡ Et porticum vt præparatorium, ibi solum domus iudicij in quo iudicaret, vestibulum domui iudicij fecit, & obduxit tabulis cedrinis à pauimento vsque ad panimentum. ‡ Et domui suæ in qua habitabat fecit atrium aliud intra porticum, secundum opus istud erat. & domum fecit filiæ Pargiuoh, quam acceperat Selomoh, sicut porticum hanc. ‡ Omnia hæc lapidibus bonis secundùm mensuram lapidum dolatorum, serratis ferris intrinsecus & extrinsecus, fundatis verò in palmis, & extrinsecus vsque ad atrium magnum. ‡ Et fundatum lapidibus bonis, lapidibus magnis, lapidibus decem cubitorum, & lapidibus octo cubitorum. ‡ Et desuper erant lapides boni secundùm mensuram lapidum dolatorum, & obduxit tabulis cedrinis. ‡ Et atrio maiori per circuitum erant tres ordines lapidis boni, & ordo vnius rigni è ligais cedrinis, & atrio domus sanctuarij Domini interiori & porticui domus. ‡ Et misit rex Selomoh & tulit Hhiram ex Szor,

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 בֶּן־אִשָּׁה֙ אַלְמָנָ֣ה הוּא֮ מִמַּטֵּה֒ נַפְתָּלִי֒ וְאָבִיו֙
אִישׁ־צֹרִ֣י חֹרֵ֔שׁ נְחֹ֔שֶׁת וַיִּמָּלֵא֙ אֶת־הַחָכְמָ֣ה
וְאֶת־הַתְּבוּנָ֔ה וְאֶת־הַדָּעַ֖ת לַעֲשׂ֣וֹת כָּל־מְלָאכָ֑ה
בַּנְּחֹ֗שֶׁת וַיָּבֹא֙ אֶל־הַמֶּ֣לֶךְ שְׁלֹמֹ֔ה וַיַּ֖עַשׂ אֶת־כָּל־
מְלַאכְתּֽוֹ׃

15 וַיִּצֹ֣ר אֶת־שְׁנֵ֣י הָעַמּוּדִ֗ים נְחֹ֛שֶׁת שְׁמֹנֶ֥ה עֶשְׂרֵ֖ה
אַמָּ֣ה קוֹמַ֣ת הָעַמּ֣וּד הָאֶחָ֑ד וְחוּט֙ שְׁתֵּ֣ים עֶשְׂרֵ֔ה
אַמָּ֖ה יָסֹ֥ב אֶת־הָעַמּ֖וּד הַשֵּׁנִֽי׃

16 וּשְׁתֵּ֣י כֹתָר֗וֹת עֹשֶׂה֙ לְהֻתַּ֔ךְ עַל־רָאשֵׁ֖י הָעַמּוּדִ֑ים
מְצַ֨ק נְחֹ֜שֶׁת חָמֵ֤שׁ אַמּוֹת֙ קוֹמַ֣ת הַכֹּתֶ֣רֶת הָאֶחָ֔ת
וְחָמֵ֥שׁ אַמּ֖וֹת קוֹמַ֣ת הַכֹּתֶ֣רֶת הַשֵּׁנִֽית׃

17 שְׂבָכִ֗ים מַעֲשֵׂ֤ה שְׂבָכָה֙ גְּדִלִ֣ים מַעֲשֵׂ֔ה שַׁרְשְׁר֖וֹת
לַכֹּתָ֣רֶת אֲשֶׁ֣ר עַל־רֹ֣אשׁ הָעַמּוּדִ֑ים שִׁבְעָ֣ה לַכֹּתֶ֣רֶת
הָאֶחָ֔ת וְשִׁבְעָ֖ה לַכֹּתֶ֥רֶת הַשֵּׁנִֽית׃

18 וַיַּ֤עַשׂ אֶת־הָעַמּוּדִים֙ וּשְׁנֵ֣י טוּרִ֔ים סָבִ֖יב עַל־
הַשְּׂבָכָ֣ה הָאֶחָ֑ת לְכַסּ֞וֹת אֶת־הַכֹּתָ֣רֶת אֲשֶׁ֣ר עַל־
רֹ֣אשׁ הָרִמּ֗וֹן וְכֵ֥ן עָשָׂ֛ה לַכֹּתֶ֥רֶת הַשֵּׁנִֽית׃

19 וְהַכֹּתָרֹת֙ אֲשֶׁר־עַל־רֹ֣אשׁ הָעַמּוּדִ֔ים מַעֲשֵׂ֥ה שׁוֹשַׁ֖ן
בָּאוּלָ֑ם אַרְבַּ֥ע אַמּֽוֹת׃

20 וְכֹתָרֹת֙ עַל־שְׁנֵ֣י הָעַמּוּדִ֔ים גַּם־מִמַּ֖עַל לִמְעֻמַּ֣ת
הַבֶּ֑טֶן אֲשֶׁ֥ר לְעֵ֖בֶר שְׂבָכָ֣ה וְהָרִמֹּנִ֔ים מְאַתַּ֥יִם טֹרִ֖ים
סָבִ֥יב עַל־הַכֹּתֶ֖רֶת הַשֵּׁנִֽית׃

21 וַיָּקֶם֙ אֶת־הָעַמּוּדִ֔ים לְאֻלָ֖ם הַהֵיכָ֑ל וַיָּקֶם֙ אֶת־
הָעַמּ֣וּד הַיְמָנִ֔י וַיִּקְרָ֖א אֶת־שְׁמ֣וֹ יָכִ֑ין וַיָּקֶם֙ אֶת־
הָעַמּ֣וּד הַשְּׂמֹאלִ֔י וַיִּקְרָ֖א אֶת־שְׁמ֥וֹ בֹֽעַז׃

22 וְעַל֙ רֹ֣אשׁ הָעַמּוּדִ֔ים מַעֲשֵׂ֖ה שׁוֹשָׁ֑ן וַתִּתֹּ֛ם
מְלֶ֥אכֶת הָעַמּוּדִֽים׃

23 וַיַּ֣עַשׂ אֶת־הַיָּ֔ם מוּצָ֖ק עֶשֶׂר֙ בְּאַמָּ֣ה מִשְּׂפָתוֹ֔ עַד־
שְׂפָתוֹ֖ עָגֹ֣ל׀ סָבִ֑יב וְחָמֵ֤שׁ בָּאַמָּה֙ קוֹמָת֔וֹ וְקָוֹ֥ה
שְׁלֹשִׁ֖ים בָּאַמָּ֥ה יָסֹ֖ב אֹתּ֥וֹ סָבִֽיב׃

14 Filium mulieris viduæ de tribu Neph-
thalim patre Tyrio, artificem æratium, & ple-
num sapientia, intelligentia, & doctrina,
ad faciendum omne opus ex ære. Qui cum
venisset ad regem Salomonem, fecit om-
15 ne opus eius. Et finxit duas columnas æ-
reas decem & octo cubitorum altitudinis
columnam vnam, & linea duodecim cu-
bitorum ambiebat columnam vtramque.
16 Duo quoque capitella fecit quæ ponen-
C rentur super capita columnarum fusilia
ex ære, quinque cubitorum altitudinis ca-
pitellum vnum, & quinque cubitorum al-
17 titudinis capitellum alterum: Et quasi
in modum retis & catenarum sibi inuicem
miro opere contextarum. Vtrumque ca-
pitellum columnarum fusile erat. Septe-
na versuum retiacula in capitello vno, &
18 septena retiacula in capitello altero.
perfecit columnas & duos ordines per cir-
cuitum retiaculorum singulorum, vt te-
gerent capitella quæ erant super summi-
tatem malogranatorum. eodem modo fe-
19 cit & capitello secundo. Capitella autem
quæ erant super capita columnarum qua-
si opere lilij fabricata erat in porticu quat-
20 tuor cubitorum: Et rursum alia capitella
in summitate columnarum desuper latera
mensuram columnæ contra retiacula. Ma-
logranatorum autem ducenti ordines e-
rant in circuitu capitelli secundi.
22 Et statuit duas columnas in porticu
templi. Cumque statuisset columnam dex-
teram, vocauit eam nomine Iachin. Si-
militer erexit columnam secundam, & vo-
cauit nomen eius Booz.
22 Et super capita columnarum opus
modum lilij posuit: perfectumque est o-
23 pus columnarum.
D mare fusile, decem cubitorum à la-
bio eius vsque ad labium rotundum per cir-
cuitum eius, quinque in cubito altitudo eius.
Quinque cubitorum altitudo eius, & re-
sticula triginta cubitorum ambiebant il-
lud per circuitum:

14 * υἱὸν γυναικὸς χήρας, καὶ ἔστιν ἀπὸ τῆς φυλῆς Νεφ-
θαλίμ. καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀνὴρ τύριος τέκτων χαλ-
κοῦ, καὶ πεπληρωμένος τῆς σοφίας τῆς τέχνης καὶ συνέ-
σεως, καὶ ἐπιγνώσεως τοῦ ποιεῖν πᾶν ἔργον ἐν χαλκῷ.
καὶ εἰσῆλθεν πρὸς τὸν βασιλέα Σολομῶντα, καὶ ἐποίη-
σε πᾶν τὸ ἔργον.

15 * καὶ ἐχώνευσε τοὺς δύο στύλους, δέκα καὶ ὀκτὼ πή-
χεις τὸ ὕψος τοῦ στύλου, καὶ τὸ περίμετρον δύο καὶ δέ-
κα πηχέων σπαρτίον κυκλεῦσαι αὐτόν. καὶ οὕτως ὁ στύλος
ὁ δεύτερος.

16 * καὶ δύο ἐπιθέματα ἐποίησε δοῦναι ἐπὶ τὰς κεφα-
λὰς τῶν στύλων χωνευτὰ χαλκᾶ. τὸ πῆχυ πηχέων τὸ ὕ-
ψος τοῦ ἐπιθέματος τοῦ ἑνός, καὶ πέντε πηχέων τὸ ὕψος
τοῦ δευτέρου.

17 * καὶ ἐποίησε δίκτυα ἐπικαλύψαι τὰ ἐπιθέματα
τῶν στύλων, ἐπιὰ τῷ ἐπιθέματι τῷ ἑνί, καὶ ἑπτὰ τῷ ἐπιθέ-
ματι τῷ δευτέρῳ ἔργον κρεμαστόν.

18 * δύο σίχοι ῥοῶν χαλκῶν δεδικτυωμένοι ἔργον κρεμα-
στόν, σίχος ἐπὶ σίχον. καὶ οὕτως ἐποίησε τὸ ἐπιθέματι τῷ
δευτέρῳ.

19 * καὶ ἐπιθέματα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων, ἔργον
κρίνου τὸ ἐλάμ τεσσάρων πηχέων.

20 * καὶ μέλαθρον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν στύλων, καὶ ἐπά-
νωθεν τῶν πλησίον ἐπιθέματος, καὶ τῶν ῥοῶν διακόσιοι σί-
χοι ἐπὶ τῆς κεφαλίδος τὸ δευτέρου. καὶ ἔστησε τοὺς στύ-
λους τοῦ ἐλάμ τοῦ ναοῦ.

21 * καὶ ἔστησε τὸν στύλον τὸν δεξιόν, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ
ὄνομα αὐτοῦ ἰαχίν. καὶ ἔστησε τὸν στύλον τὸν δεύτε-
ρον τὸν ἀριστερόν, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ
βοάζ.

22 * καὶ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων ἔργον κρίνου. καὶ
ἐτελειώθη τὸ ἔργον τῶν στύλων.

23 * καὶ ἐποίησε τὴν θάλασσαν χωνευτὴν δέκα ἐν πήχει ἀ-
πὸ χείλους αὐτῆς ἕως χείλους στρογγύλην κυκλῳ αὐτῆς,
πέντε ἐν πήχει τὸ ὕψος αὐτῆς. καὶ σπαρτίον τριάκοντα πή-
χεις κυκλοῦν αὐτήν.

תרגום יונתן

14 בר אתתא אַרְמַלְתָּא הוּא מִשִּׁבְטָא דְּבֵית נַפְתָּלִי וַאֲבוּהִי גְּבַר צוּרָאי אוּמָנָא נְחָשָׁא וְאִתְמְלִי יְת חָכְמְתָא וְיָת סְכָלְתָנוּתָא וְיָת דַּעְתָּא לְמֶעְבַּד כָּל עוֹבָדָא בִּנְחָשָׁא וְאָתָא לְוָת מַלְכָּא שְׁלֹמֹה וְעָבַד יָת כָּל עוֹבָדֵיהּ׃

15 וְיָת תְּרֵין עַמּוּדַיָּא לְאוּלְפָּנָא אַתְּקִים יָת עַמּוּדָא דְּיַמִּינָא וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ יָכִין וְיָת עַמּוּדָא דִּשְׂמָאלָא וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ בֹּעַז׃

16 וְתַרְתֵּין כְּתָרִין עֲבַד לְמִתַּן עַל רֵישׁ עַמּוּדַיָּא חַד כְּתָרָא חֲמֵשׁ אַמִּין רוּמְיֵהּ דְּכְתָרָא חַד וְחַמֵּשׁ אַמִּין רוּמְיֵהּ דְּכְתָרָנְתָא תִּנְיָנָא׃

17 וְעָבַד סְרִיגִין סְרִיגִין כְּעוֹבַד גְּדִילִין לִכְתָרָנְתָא דְּעַל רֵישׁ עַמּוּדַיָּא שִׁבְעָה לִכְתָרָנְתָא חֲדָא וְשִׁבְעָה לִכְתָרָנְתָא תִּנְיָנָא׃

18 וְעָבַד יָת עַמּוּדַיָּא וְתַרְתֵּין סִידְרִין סְחוֹר סְחוֹר עַל סְרִיגְתָא חֲדָא לְכַסָּאָה יָת כְּתָרָנְתָן דְּעַל רֵישׁ רִמּוֹנַיָּא וְכֵן עָבַד לִכְתָרוֹנְתָא תִּנְיָנָא׃

19 וְכְתָרָנְתָן דְּעַל רֵישׁ עַמּוּדַיָּא עוֹבַד שׁוֹשַׁנְתָא לְקֵיט בְּאוּלְמָא אַרְבַּע אַמִּין׃

20 וְכְתָרָנְתָן עַל תַּרְתֵּין עַמּוּדַיָּא אַף מִלְּעֵילָּא מִכְּנֶגֶד בִּרְכָא דִּי לְעֵיבֶר סְרִיגְתָא וְרִמּוֹנַיָּא מְאָתַן סִדְרִין עֲבִידִין לָהּ סְחוֹר סְחוֹר עַל תְּרֵין כְּתָרָנְתָא תִּנְיָנָא׃

21 וְאָקִים יָת עַמּוּדַיָּא לְאוּלְמָא דְּהֵיכְלָא וַאֲקִים יָת עַמּוּדָא מֵימִינָא וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ יָכִין וְיָת עַמּוּדָא מִשְּׂמָאלָא וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ בֹּעַז׃

22 וְעַל רֵישׁ עַמּוּדַיָּא עוֹבַד שׁוֹשַׁנְתָא וְשַׁלִּימַת עֲבִידַת עַמּוּדַיָּא׃

23 וְעָבַד יָת יַמָּא מְגֻלָּף עֲשַׂר בְּאַמִּין מִשְּׂפָתֵיהּ עַד שְׂפָתֵיהּ עָגוֹל סְחוֹר סְחוֹר וְחַמֵּשׁ אַמִּין רוּמְיֵהּ וְחוּט תְּלָתִין אַמִּין יְקַף לֵיהּ סְחוֹר סְחוֹר׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

14 Filius mulieris viduæ erat ille de tribu domus Neptaali: & pater illius vir Szuræus artifex æris; & repletus erat sapientia & intelligentia & scientia ad faciendum omne opus ex ære. & venit ad regem Selomoh, & fecit omne opus eius.

15 Et formauit duas columnas æreas: octodecim cubitorum erat altitudo columnæ vnius, & filum mensuræ duodecim cubitorum ambibat illam, & sic fecit columnæ secundæ.

" Et duas coronas fecit vt ponerentur super capita columnarum fusile ex ære: quinque cubitorum erat altitudo coronæ vnius, & quinque cubitorum altitudo coronæ alterius.

16 Reticula opere intricato, cælata opere perplexo, coronis quæ erant super caput columnarum. septem erant coronæ vni, & septem coronæ secundæ.

" Et fecit columnas & duos ordines in circuitu super reticulum vnum, ad operiendum coronas quæ erant super capita malogranatorum: & sic fecit coronæ secundæ.

17 Et coronæ earum, quæ erant super caput columnarum, erat opus liliacei floris in porticu, quatuor cubitorum.

" Et coronæ erant super duas columnas, etiam desuper è regione cohærentiæ quæ erat trans reticulum, & malogranata ducentos ordines faciebant sibi in circuitu, super coronam secundam.

18 Et statuit columnas in vestibulo templi, & statuit columnam à dextris, & vocauit nomen eius Iachin; & statuit columnam à sinistris, & vocauit nomen eius Boghazz.

19 Et super caput columnarum erat opus lilij, & perfecta est factura columnarum.

20 Et fecit mare fusile, decem cubitorum à labio eius orbiculare in circuitu, & quinque cubitorum altitudo eius, & filum mensuræ triginta cubitorum ambiebat illud per circuitum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 וּפְקָעִים מִתַּחַת לִשְׁפָתוֹ סָבִיב סֹבְבִים אֹתוֹ
עֶשֶׂר בָּאַמָּה מַקִּפִים אֶת־הַיָּם סָבִיב שְׁנֵי טוּרִים
הַפְּקָעִים יְצֻקִים בְּיִצְקָתוֹ׃

25 * עֹמֵד עַל־שְׁנֵי עָשָׂר בָּקָר שְׁלֹשָׁה פְנִים צָפוֹנָה
וּשְׁלֹשָׁה פְנִים יַמָּה וּשְׁלֹשָׁה פְנִים נֶגְבָּה וּשְׁלֹשָׁה
פְנִים מִזְרָחָה וְהַיָּם עֲלֵיהֶם מִלְמָעְלָה וְכָל־
אֲחֹרֵיהֶם בָּיְתָה׃

26 * וְעָבְיוֹ טֹפַח וּשְׂפָתוֹ כְּמַעֲשֵׂה שְׂפַת־כּוֹס פֶּרַח
שׁוֹשַׁן אֲלָפִים בַּת־יַכִיל׃

27 * וַיַּעַשׂ אֶת־הַמְכֹנוֹת עֶשֶׂר נְחֹשֶׁת אַרְבַּע בָּאַמָּה־
אֹרֶךְ הַמְכוֹנָה הָאֶחָת וְאַרְבַּע בָּאַמָּה רָחְבָּהּ
וְשָׁלֹשׁ בָּאַמָּה קוֹמָתָהּ׃

28 * וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְכוֹנָה מְסִגְּרוֹת לָהֶם וּמְסִגְּרֹת
בֵּין הַשַּׁלְבִים׃

29 * וְעַל־הַמְסִגְּרוֹת אֲשֶׁר בֵּין הַשַּׁלְבִים אֲרָיוֹת
בָּקָר וְכְרוּבִים וְעַל־הַשַּׁלְבִים כֵּן מִמַּעַל וּמִתַּחַת
לָאֲרָיוֹת וְלִבְקָר לְיוֹת מַעֲשֶׂה מוֹרָד׃

30 * וְאַרְבָּעָה אוֹפַנֵּי נְחֹשֶׁת לַמְּכוֹנָה הָאֶחָת וְסַרְנֵי
נְחֹשֶׁת וְאַרְבָּעָה פַּעֲמֹתָיו בְּתִפֹּת לָהֶם מִתַּחַת לַכִּיֹּר
הַכְּתֻפֹת יְצֻקוֹת מֵעֵבֶר אִישׁ לְיוֹרֶ׃

31 * וּפִיהוּ מִבַּיִת לַכֹּתֶרֶת וּמַעְלָה בָּאַמָּה וּפִיהוּ עָגֹל
מַעֲשֵׂה־כֵן אַמָּה וַחֲצִי הָאַמָּה וְגַם־עַל־פִּיהוּ מִקְלָעוֹת
וּמִסְגְּרֹתֵיהֶם מְרֻבָּעוֹת לֹא־עֲגֻלוֹת׃

32 * וְאַרְבָּעַת הָאוֹפַנִּים לְמִתַּחַת לַמִּסְגְּרוֹת
וְיִרְדוֹת הָאוֹפַנִּים בַּמְּכוֹנָה וְקוֹמַת הָאוֹפַן הָאֶחָד אַמָּה
וַחֲצִי הָאַמָּה׃

33 * וּמַעֲשֵׂה הָאוֹפַנִּים כְּמַעֲשֵׂה אוֹפַן הַמֶּרְכָּבָה יְרוֹתָם
וְנַבֵּיהֶם וְחִשְׁקֵיהֶם וְחִשֻּׁרֵיהֶם חֲכֻלֹּ מוּצָק׃

34 * וְאַרְבַּע כְּתֻפוֹת אֶל אַרְבַּע פִּנּוֹת הַמְּכוֹנָה הָאַחַת
מִן־הַמְּכוֹנָה כְּתֻפֶיהָ׃

24 * Et sculptura subter labium circuibat illud decē cubitis ambiēs mare: duo ordines sculpturarū histriatarū erāt fusiles.

25 * Et stabant super duodecim boues, è quibus tres respiciebant ad Aquilonem, & tres ad Occidentem, & tres ad Meridiē, & tres ad Orientem, & mare super eos desuper erat, quorum posteriora vniuersa intrinsecus latitabant.

26 * Grossitudo autem luteris trium vnciarum erat, labiumque eius quasi labium calicis, & folium repandi lilij. duo millia batos capiebat.

27 * Et fecit decem bases æneas, quatuor cubitorum longitudinis bases singulas, & quatuor cubitorum latitudinis, & trium cubitorum altitudinis.

28 * Et ipsum opus basium interrasile erat. & sculpturæ inter iunctura,

29 * Et inter coronulas & plectas, leones, & boues, & cherubin, & in iuncturis similiter desuper. & subter leones & boues quasi lora ex ære dependentia.

30 * Et quatuor rotæ per bases singulas, & axes ærei, & per quatuor partes quasi humeruli subter luterem fusiles contra se inuicem respectantes.

31 * Os quoque luteris intrinsecus erat in capitis summitate, & quod forinsecus apparebat, vnius cubiti erat totum rotundum, pariterque habebat vnum cubitum & dimidium. In angulis autem volumnarum variæ cælaturæ erant, & medio intercolumnia quadrata non rotunda.

32 * Quatuor quoque rotæ quæ per quatuor angulos basis erant, cohærebant basi subter basim. vna rota habebat altitudinis cubitum & semis.

33 * Tales autem rotæ erant, quales fulent in curru fieri. & axes earum & radij & canthi, & modioli, omnia fusilia.

34 * Nam & humeruli illi quatuor per singulos angulos basis vnius ex ipsa basi fusiles & coniuncti erant.

תרגום יונתן

כ״ד וּשׁוּרַיָּא עַל לְסָפֵיהּ מְחַוַּר סְחוֹר סְחוֹר מְקַפְיָן לֵיהּ עֲשַׂר אַמִּין מְקַפְיָן לְיַמָּא מְחַוַּר סְחוֹר תַּרְתֵּין דְּצוּרְתָּא דְּיָצִיקָן כַּאֲחָבְיָתֵיהּ׃
כ״ה קָאֵם עַל תְּרֵי עֲשַׂר תּוֹרִין תְּלָתָא אַפֵּיהוֹן לְצִיפּוֹנָא וְתְלָתָא אַפֵּיהוֹן לְמַעְרְבָא וְתְלָתָא אַפֵּיהוֹן לְדָרוֹמָא וְתְלָתָא אַפֵּיהוֹן לְמִזְרְחָא וְיַמָּא
מִסְתַּכֵּי עֲלֵיהוֹן מִלְּעֵילָּא וְכָל אֲחוֹרֵיהוֹן לְגָוֵי׃
כ״ו וְעָבְיֵיהּ פּוּשְׁכָא וּשְׂפָתֵיהּ כְּעוֹבַד שִׁפְתָּא דְּכָסָא פָּרַח אַלְפִין בַּרְשִׁיבָא סָחֵיל׃
כ״ז וְעָבַד יָת מְכוֹנָתָא עֲשַׂר דְּנְחָשָׁא אַרְבַּע אַמִּין אוֹרְכָא דְּכָסֵיפָא חָדָא וְאַרְבַּע אַמִּין פּוּתְיָא וְרוּמָא׃
כ״ח וְדֵין עוֹבַד כְּסֵיפָא גַּלְפִין לְהֵן וְגַלְפִין בֵּין שְׁלִיבְיָא׃
כ״ט וְאַתְרָעָא דְּבֵין שְׁלִיבְיָא כְּנָרָא סְלִיקָא וְסִדְרָא לְאַרְיָוִן וּלְתוֹרִין מְדַבַּק עוֹבַד רִיכּוּשׁ׃
ל׳ וְאַרְבַּע גַּלְגַּלִּין נְחָשָׁא לְכַסֵּיפָא חָדָא וְנִיסְרִין דְּנְחָשׁ וְאַרְבַּע זְוִיתֵיהּ סְמִיכִין לְהֵן מִתְרַע לְכִיּוֹרָא מְסַפְּיָן לְהֵן מִתְכַּן מְכַבֵּשׁ עוֹבַד רִיכּוּשׁ׃
ל״א וּפוּמֵיהּ מִגּוֹ לְקָרְנַיָּהוֹן לְעֵילָּא בְּאַמְּתָא וּפוּמֵהּ סַגְלָגַל עוֹבַד כַּנְתָא אַמְּתָא וּפַלְגוּת אַמְּתָא עַל פּוּמֵהּ קְלִיפִין תַּרְעֵיהוֹן מְרַבְּעָן
לֵיתוֹן סְגִירָן׃
ל״ב וְאַרְבַּע גַּלְגַּלִּין בְּעוֹבַד גַּלְגַּלִּין לְסִדְרָא לְמִגְדְּפַיָּא וְאִשְׁתְּוָה גַּלְגַּלְיָא בְּכַסֵּיפָא חָדָא וְרוּמֵהּ דְּגַלְגַּלְיָא חָדָא אַמְּתָא וּפַלְגוּת אַמְּתָא׃
ל״ג וְעוֹבַד גַּלְגַּלְיָא כְּעוֹבַד גַּלְגַּלֵּי מַרְכְּבְתָּא יְקָרָא אִשְׁתְּרַהְוָן וְנַבְיֵיהוֹן וְחִפּוֹיֵיהוֹן וְחִפּוֹיֵיהוֹן כּוּלָּא מְתָךְ׃
ל״ד וְאַרְבַּע כְּתֻפִין עַל אַרְבַּע זְוִין דְּכַסֵּיפָא חָדָא מִן כַּסֵּיפָא כְּתֻפֵיהּ׃

24 * καὶ ὑποσημείγματα ὑποκάτω τοῦ χείλους αὐτοῦ κυκλόθεν ἐκύκλουν αὐτόν. δέκα ἐν πήχει αὐλῆσαν τὴν θάλασσαν κυκλόθεν. δύο εἶχοι ὑποσημείγματων χυτῶν ἐν τῇ χοανευτηρίῳ αὐτῶν.

25 * καὶ δώδεκα βόες ὑποκάτω τῆ θαλάσσης, ⓐ τρεῖς ἐπιβλέποντες βορρᾶ, καὶ ⓐ τρεῖς ἐπιβλέποντες θάλασσαν, ⓒ ⓐ τρεῖς ἐπιβλέποντες νότον, καὶ ⓐ τρεῖς ἐπιβλέποντες ἀνατολάς, καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἐπάνωθεν, καὶ πάντων τὰ ὀπίσθια εἰς τὸ ἔνδον.

26 * καὶ τὸ πάχος αὐτῆς παλαιστῆς, καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς ὡσεὶ ἔργον χείλους ποτηρίου βλαστῶν κρίνου, δύο χιλιάδας χόες ἐχώρει.

27 * καὶ ἐποίησε δέκα μεχωνὼθ χαλκᾶς, τεσσάρων πηχέων τὸ μῆκος μεχωνᾶς μιᾶς καὶ τεσσάρων πηχέων τὸ πλάτος αὐτῆ, ⓒ τριῶν πηχέων τὸ ὕψος αὐτῆς.

28 * καὶ τοῦτο τὸ ἔργον τῆ μεχωνᾶ συγκλεῖον αὐτῆ, ⓒ συγκλεῖον δυάμεσον τῶν ἐξεχομένων.

29 * καὶ ἐπὶ τὰ συγκλείσματα δυάμεσον ἐξεχομένων λέοντες καὶ βόες ⓒ χερουβείμ. καὶ ἐπὶ τῶν ἐξεχομένων οὕτως ⓒ ἐπάνωθεν, καὶ ὑποκάτωθεν τῶν λεόντων καὶ τῶν βοῶν χώρεμ ἔργον καταβάσεως.

30 * καὶ τέσσαρες τροχοὶ χαλκοῖ τῇ μεχωνᾶ τῇ μιᾷ καὶ τὰ ἀντέχοντα χαλκᾶ ⓒ τέσσαρα μέρη αὐτῆ, ὠμίαι αὐτῶν ὑποκάτωθεν τῶν λουτήρων· καὶ ὠμίαι κεχυμέναι ἀπὸ πέρατι ἀνὰ εἰς ἀντέχειμα.

31 * καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ἔσωθεν τῆ κεφαλίδι καὶ ἄνω ἐν πήχει· καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ στρογγυλωμα ποίημα οὕτω πήχεως καὶ ἡμίσεως πήχεως. καὶ ἐπὶ τοῦ στόματος αὐτοῦ διαθρύμματα καὶ διάπτυα αὐτῶν τετράγωνα οὐ στρογγύλα.

32 * καὶ τέσσαρες ⓐ τροχοὶ ὑποκάτωθεν τῶν διαπτύων. ⓒ χεῖρες ἐν τοῖς τροχοῖς ἐν τῇ μεχωνᾶ. καὶ ὕψος τοῦ τροχοῦ τοῦ οἴκου πήχεως καὶ ἡμίσους.

33 * καὶ τὸ ἔργον τῶν τροχῶν ὡς ἔργον τροχῶν ἁρμάτος. καὶ αἱ χεῖρες αὐτῶν καὶ ⓐ νῶτοι αὐτῶν καὶ αἱ πραγματεῖαι αὐτῶν τὰ πάντα χωνευτά.

34 * καὶ τέσσαρες ὠμίαι ἐπὶ τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆ μεχωνᾶ τῆ μιᾶς, ἐκ τῆ μεχωνᾶ ⓐ ὦμοι αὐτῆς.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et figuræ quorum subter labium eius in circuitu ambibant illud, decem cubiti ambibant mare in circuitu: duo ordines figuræ quorum fusilium erant in fusione illius.
" Stabat super duodecim boues: tres facie sua ad Septentrionem respiciebant, & tres facie sua ad Occasum, & tres facie sua ad Meridiē, & tres facie sua ad Orientem: & mare statuum erat super eos supernè, & omnia posteriora eorum erant intra.
" Et crassitudo illius erat palmus, & labium illius secundùm opus labij calicis rotundi, & floris in lilio: duo millia batorum humoris continebat.
" Et fecit bases decem æreas: quatuor cubitorum erat longitudo basis vnius, & quatuor cubitorum latitudo eius, & trium cubitorum altitudo eius.
" Et hoc est opus basium: clausuræ erant illis, & clausuræ erant inter commissuras.
" Et super clausuras quæ erant inter commissuras formauit leones, boues, & cherubin: & super commissuras erat basis desuper, & subter leones & boues adiunctum erat opus extensum.
" Et quatuor rotæ æris erant basi cuique, & asseres æreis, & quatuor angulis eius erant humeri illis: subter lutrum humeri fusiles protracto opere adhæsionis.
" Et os eius erat intra coronas earum. & supra in cubito; & os eius erat orbiculare opere basis, cubitus & dimidium cubiti. & etiam super os eius erant cælaturæ, & clausuræ earum quadratæ, & non orbiculares.
" Et quatuor rotæ erant subter clausuras, & radij rotarum in basi. & altitudo rotæ vnius erat cubitus & dimidium cubiti.
" Et opus rotarum erat sicut opus rotarum currus gloriæ: radij earum & costæ earum, & subligacula earum, & ligamina earum, omne erat fusile.
" Et quatuor humeri erant super quatuor angulos basis vnius: ex basi erant humeri eius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

35 ובראש המכונה חצי האמה קומה עגל סביב
ועל ראש המכונה ידתיה ומסגרתיה ממנה׃
36 ויפתח על הלחת ידתיה ועל מסגרתיה כרובים
אריות ותמרת במער אישור סביב׃
37 כזאת עשה את עשר המכנות מוצק אחד מדה
אחת קצב אחד לכלהנה׃
38 ויעש עשרה כירות נחשת ארבעים בת יכיל
הכיור האחד ארבע באמה כיור אחד על אחד
על המכונה האחת לעשר המכנות׃
39 ויתן את המכנות חמש על כתף הבית מימין
וחמש על כתף הבית משמאל ואת הים נתן
מכתף הבית הימנית קדמה ממול נגב׃
40 ויעש חירום את הכירות ואת החיעים ואת
המזרקות ויכל חירם לעשות את כל המלאכה
אשר עשה למלך שלמה בית יהוה׃
41 עמדים שנים וגלת הכתרת אשר על ראש
העמודים שתים והשבכות שתים לכסות את
שתי גלת הכתרת אשר על ראש העמודים׃
42 ואת הרמנים ארבע מאות לשתי השבכות
שני טורים רמנים לשבכה האחת לכסות את שתי
גלת הכתרת אשר על פני העמודים׃
43 ואת המכנות עשר ואת הכירו עשרה על
המכנות׃ 44 ואת הים האחד ואת הבקר שנים
עשר תחת הים׃ 45 ואת הסירת ואת החיעים ואת
המזרקות ואת כל הכלים האלה אשר עשה חירם
למלך שלמה בית יהוה נחשת ממרט׃
46 בכבר הירדן יצקם המלך במעבה האדמה בין
סכות ובין צרתן׃
47 וינח שלמה את כל הכלים מרב מאד לא
נחקר משקל הנחשת׃

35 ‡ In summitate autem basis erat quædam rotunditas vnius & dimidij cubiti, ita fabrefacta, vt luter desuper poſſet imponi, habens cælaturas ſuas variaſq; ſculpturas ex ſemetipſa. ‡ Sculpſit quoque 36 in tabulatis illis quæ erant ex ære, & in angulis cherubin, & leones & palmas quaſi in ſimilitudinem hominis ſtantis, vtpote cælata, ſed appoſita per circuitum vnde- 37 tentur. ‡ In hunc modum fecit decem baſes, fuſura vna & menſura, ſculpturæq; 38 conſimili. ‡ Fecit quoque decem luteres æneos. quadraginta batos capiebat lu- F ter vnus, eratque quatuor cubitorum lin- guloſq; luteres per ſingulas, id eſt, decem 39 baſes poſuit: ‡ Et conſtituit decem baſes, quinque ad dexteram partem templi, & quinque ad ſiniſtram. Mare autem poſuit ad dexteram partem templi cõtra Orientem ad Meridiem.

40 ‡ Fecit ergo Hyram lebetes, & ſcutras, & amulas, & perfecit omne opus regis Salomonis in templo Domini.

41 ‡ Columnas duas, & funiculos capitellorum ſuper capitella columnarum duos, & retiacula duo, vt operirent duos funiculos qui erãt ſuper capita columnarum. 42 ‡ Et malogranata quadringenta in duobus retiaculis, duos verſus malogranatorum in retiaculis ſingulis ad operiendos funiculos capitellorum qui erant ſuper capita columnarum.

43 ‡ Et baſes decem, & luteres decem ſuper baſes: ‡ Et mare vnum, & boues 44 duodecim ſubter mare: ‡ Et lebetes, G & ſcutras, & amulas, omnia vaſa quæ fecit Hiram regi Salomoni in domo Domini de auricalcho erant.

46 ‡ In campeſtri regione Iordanis fudit ea rex in argilloſa terra inter Socchoth, & 47 Sarthan: ‡ Et poſuit Salomon omnia vaſa in domo Domini. propter multitudinem autem nimiam non erat pondus æris.

תרגום יונתן

35 ותרתיש בסיסקא פלגות אמתא רומה סגלגל מחוד מחוד ועל ריש בסיסקא אשדרתא ופרנפתא סיגה׃
36 ופלף על לחויא אשדרתא ועל גדנפתא כריבין ארזין ודיקלין כביש חד ומדמך מחוד מחוד׃
37 כדין עבד ית עשר בסיסקא מיכד חד ומסחא חדא ומכוונא חדא לכולהון׃ 38 ועבד עשרה כיורין דנחשא ארבעין ביתין כיורא חד ארבע אמין כיורא חד על חד מסחא חדא ועברא חדא לכל חד מנהון׃
39 ויהב ית בסיסקיא חמש על עיבר בית מימנא וחמש על עיבר בית מיא ויהב ית בסיסקיא חמש על עיבר בית מימנא לקבל דרומא׃
40 וחבר חירום ית כיורקיא ומסקאלא וית מנא ית כל עבדא דעבד חירום לשלמה מלכא על בית מקדשא דיוי׃
41 תרין עמודין ותרין גלוסטרין דרישי עמודיא ותרין סוכיא לסוכיא תרין גלוסטרין דרישי עמודיא ותרין סוכיא לסוכיא
42 וית ארבע מאה רומנין לתרין סוכיא תרין סדרין רומנין לסוכיא חדא לכסאה ית תרין גלוסטרין דרישי עמודיא׃
43 וית עשרה כניכיא ועשרה כיורין על כניכיא׃ 44 וית ימא חד וית תורי תרי עשר תחות ימא׃
45 וית סירייתא וית מזרקיא וית מנא דעבדו חירום למלכא שלמה בבית מקדשא
46 בפישורי ירדנא אחכינון מלכא בעיבי נרגושתא בין סכות ובין צרתן׃
47 ושבק שלמה ית כל מניא מקצי למנא לית סוף למשקל נחשא׃

35 * καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μεχωνὰ ἥμισυ πήχεως μέγεθος αὐτῆς στρογγύλον κύκλῳ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τ μεχωνά. καὶ αἱ χεῖρες αὐτῆς καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς
36 ἀπ' αὐτῆς. * καὶ ἐνέγλυψε ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τῶν χειρῶν αὐτῆς. καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς χερουβὶμ καὶ λέοντες καὶ φοίνικες ἐσῶθεν, ἕκαστον ἐχόμενον καὶ κυκλόθεν.
37 ἀπὸ ἔσωθεν κυκλόθεν. * κατὰ ταύτην ἐποίησε τὰς δέκα μεχωνὰθ τάξιν μίαν καὶ μέτρον ἓν ὂν πάσας.
38 * καὶ ἐποίησε δέκα χυτρογαύλους χαλκοῦς τεσσαράκοντα χοεῖς χωρεῖν τὸν ἕνα χυτρόγαυλον μετρεῖν τεσσάρων πηχέων. καὶ χυτρόγαυλος ὁ εἷς ἐπὶ τὴν μεχωνὰ τὴν μίαν ταῖς δέκα μεχωνάθ.
39 * καὶ ἔθετο τὰς δέκα μεχωνὰθ πέντε ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τοῦ ὄν δεξιῶν, καὶ πέντε ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τοῦ εὐωνύμου. καὶ ἡ θάλασσα ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου ὂν δεξιῶν κατὰ ἀναβολὰς ἀπὸ τοῦ κλίτους τοῦ νότου.
40 * καὶ ἐποίησε χιρὰμ τοὺς λέβητας καὶ τὰς θερμαστρεῖς καὶ τὰς φιάλας. καὶ συνετέλεσε χιρὰμ ποιῶν πᾶν τὸ ἔργον ὅσα ἐποίησε τῷ βασιλεῖ Σολομῶντι ὂν τῷ
41 οἴκῳ κυρίου. * τοὺς δύο στύλους καὶ τὰ στρεπτὰ τῶν γλυφῶν τὰ ὄντα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων δύο. καὶ δίκτυα δύο τοῦ καλύπτειν ἀμφοτέρα τὰ στρεπτὰ τῶν γλυφῶν τὰ ὄντα ἐπὶ τῶν στύλων.
42 * καὶ τὰς ῥοὰς ἀμφοτέρους τοῖς δικτύοις τετρακοσίας. δύο στίχοι ῥοῶν τῷ δικτύῳ τῷ ἑνί, τοῦ περικαλύπτειν ἀμφοτέρα τὰ στρεπτὰ τὰ ὄντα ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν στύλων.
43 * καὶ τὰς δέκα μεχωνάθ, καὶ τοὺς χυτρογαύλους τοὺς δέκα ἐπὶ τῶν μεχωνάθ.
44 * καὶ τὴν θάλασσαν μίαν, καὶ τοὺς δώδεκα βόας τοὺς ὑποκάτω τῆς θαλάσσης.
45 * καὶ τοὺς λέβητας καὶ τὰς θερμαστρεῖς καὶ τὰς φιάλας, καὶ πάντα τὰ σκεύη συνετέλεσεν, ἃ ἐποίησε χειρὰμ τῷ βασιλεῖ Σολομῶντι ὂν τῷ οἴκῳ κυρίου χαλκᾶ ἀφθόλω.
46 * ὂν τῷ περιοίκῳ τοῦ Ιορδάνου ἐχώνδυτον αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ὂν τῷ πάχει τῆς γῆς ἀναμέσον Σοκχὼθ καὶ ἀναμέσον Σαρθάν.
47 * καὶ ἔδωκε Σολομὼν ὁ βασιλεὺς πάντα τὰ σκεύη, ὂν πλήθοις σφόδρα σφόδρα οὐκ ἦν στάθμος τοῦ χαλκοῦ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

35 Et in capite baſis dimidium cubiti altitudine orbiculata per circuitum, & ſuper caput baſis radij eius erant & petipheriæ eius ex ea- per circuitum. Et ſculpſit ſuper tabulas radiorum eius & ſuper peripherias eius cherubin, leones, & figuram palmarum in gradu vno & iunctura
36 circuitum. 37 Sic fecit decem baſes; fuſio eadem & menſura eadem, & inciſio eadem erat omnibus illis.
38 Et fecit decem lebetes æris, quadraginta batos humoris continebat lebes vnus; quatuor cubitorum erat lebes quiſque: lebes vnus
39 ſuper baſim vnam decem baſibus. Et dedit lebetes quinque ad latus domus à dextera, & quinque ad latus domus à
40 ſiniſtra, & mare dedit à latere domus dextro ad Orientem è regione Auſtri. Et fecit Hhiram ollas & ſcopas & pelues:
& finiuit Hhiram facere omne opus quod fecit regi Selomoh in domo ſanctuarij Domini.
41 Columnas duas, & vaſa rotunda coronarum quæ erant ſu- per caput columnarum. Et malogranata quadringenta duobus retiaculis: duo ordines malogranatorum
42 erant ſeri vni ad operiendum duo vaſa rotunda coronarum quæ erant ſuper faciem columnarum.
43 Et baſes decem, & lebetes decem ſuper baſes.
44 Et mare vnum, & boues duodecim ſubter mare.
45 Et ollas, & ſcopas, & pelues: & omnia vaſa hæc ſecundùm opus vaſorum tabernaculi quod fecit Moſes, ſic fecit Hhiram regi Se-
lomoh in domo ſanctuarij Domini ex ære bono.
46 Et olla, & ſcopas, & pelues: & omnia vaſa præ multitudine copioſiſſima, non erat finis ponderis æris.
47 In planicicbus Iardena fudit illa rex in denſitate argillæ inter Zzuchoth & Zzarthan. Et repoſuit Selomoh omnia vaſa præ multitudine copioſiſſima, non erat finis ponderis æris.

Universidad de Deusto
Biblioteca

48 וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה אֶת־כָּל־הַכְּלִים אֲשֶׁר בֵּית יְהוָה
אֵת מִזְבַּח הַזָּהָב וְאֶת־הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר עָלָיו לֶחֶם
הַפָּנִים זָהָב׃

49 וְאֶת־הַמְּנֹרוֹת חָמֵשׁ מִיָּמִין וְחָמֵשׁ מִשְּׂמֹאל
לִפְנֵי הַדְּבִיר זָהָב סָגוּר וְהַפֶּרַח וְהַנֵּרֹת וְהַמֶּלְקָחַיִם
זָהָב׃

50 וְהַסִּפּוֹת וְהַמְזַמְּרוֹת וְהַמִּזְרָקוֹת וְהַכַּפּוֹת
וְהַמַּחְתּוֹת זָהָב סָגוּר וְהַפֹּתוֹת לְדַלְתוֹת הַבַּיִת
הַפְּנִימִי לְקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים לְדַלְתֵי הַבַּיִת לַהֵיכָל זָהָב׃

51 וַתֵּשְׁלֶם כָּל־הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה בֵּית יְהוָה וַיָּבֵא שְׁלֹמֹה אֶת־קָדְשֵׁי דָוִיד
אָבִיו אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב וְאֶת־הַכֵּלִים נָתַן
בְּאֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה׃

ח

1 אָז יַקְהֵל שְׁלֹמֹה אֶת־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֵת כָּל־
רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת נְשִׂיאֵי הָאָבוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־
הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה יְרוּשָׁלִַם לְהַעֲלוֹת אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־
יְהוָה מֵעִיר דָּוִד הִיא צִיּוֹן׃

2 וַיִּקָּהֲלוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל
בְּיֶרַח הָאֵתָנִים בֶּחָג הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי׃

3 וַיָּבֹאוּ כֹּל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־
הָאָרוֹן׃

4 וַיַּעֲלוּ אֶת־אֲרוֹן יְהוָה וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־כָּל־
כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר בָּאֹהֶל וַיַּעֲלוּ אֹתָם הַכֹּהֲנִים
וְהַלְוִיִּם׃ 5 וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְכָל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל
הַנּוֹעָדִים עָלָיו אִתּוֹ לִפְנֵי הָאָרוֹן מְזַבְּחִים צֹאן וּבָקָר
אֲשֶׁר לֹא־יִסָּפְרוּ וְלֹא יִמְנוּ מֵרֹב׃

6 וַיְבִאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה אֶל־
מְקוֹמוֹ אֶל־דְּבִיר הַבַּיִת אֶל־קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים אֶל־
תַּחַת כַּנְפֵי הַכְּרוּבִים׃

48 Fecitque Salomon omnia vasa in domo Domini, altare aureum, & mensam super
per quam ponerentur panes propositionis aureum:

49 Et candelabra aurea quinque ad dextram, & quinque ad sinistram contra oraculum ex auro puro, & quasi lilij flores & lucernas desuper aureas, & forcipes aureos,

50 Et hydrias, & fuscinulas, & phialas, & mortariola, & thuribula de auro purissimo. Et cardines ostiorum domus interioris sancti sanctorum, & ostiorum domus templi ex auro erant.

51 Et perfecit omne opus quod faciebat Salomon in domo Domini, & intulit quæ sanctificauerat Dauid pater suus, argentum & aurum, & vasa, reposuitque in thesauris domus Domini.

CAP. VIII.

1 TVnc congregati sunt omnes maiores natu Israel cum principibus tribuum, & duces familiarum filiorum Israel ad regem Salomonem in Ierusalem, vt deferrent arcam fœderis Domini de ciuitate Dauid, id est, de Sion.

2 Conuenitque ad regem Salomonem vniuersus Israel in mense Bethanim in solenni die, ipse est mensis septimus.

3 Veneruntque senes de Israel, & tulerunt arcam sacerdotes:

4 Et portauerunt arcam Domini & tabernaculum fœderis, & omnia vasa sanctuarij quæ erant in tabernaculo, & hæc bant ea Sacerdotes & Leuitæ.

5 Rex autem Salomon & omnis multitudo Israel quæ conuenerat ad eum, stabatur cum illo ante arcam, & immolabant oues & boues absque æstimatione & numero.

6 Et intulerunt sacerdotes arcam fœderis Domini in locum suum in oraculum templi in sanctum sanctorum subter alas cherubin.

תרגום יונתן

48 וְכָל שְׁלֹמֹה יָתְכָל מָנְיָא דְבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָי יָת מַדְבְּחָא דִדְהַבָּא וְיָת פָּתוֹרָא דַעֲלוֹהִי לַחֲם אַפַּיָּא דַהֲבָא׃

49 וְיָת מְנָרְתָּא חֲמֵשׁ מִימִינָא וְחַמֵשׁ מִשְּׂמָאלָא קֳדָם בֵּית פְּסוּרֵי דַהֲבָא שָׁבָא וּשׁוּשַׁנָּא וּבוּרְגֵיהָא וְגַרְמֵיהָא דַהֲבָא׃

50 וְקַלָּתָא וּמַסְקָרְתָּא וְקוּלְקָנֵיָא וּכְזִיכֵיָא וּמַחְתֵּיָתָא דַהֲבָא שָׁבָא וּמוּגְלַסְיָא לְתַרְעֵי בֵּית גַּוָּאֵי לְקוֹדֶשׁ קֳדָשִׁיָּא וּלְתַרְעֵי בֵּיתָא לְהֵיכְלָא דַהֲבָא׃

51 וְשֵׁלְמַת כָּל עֲבִידְתָּא דַעֲבַד סָלְקָא שְׁלֹמֹה בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָי וְאַיְתֵי שְׁלֹמֹה יָת קׇדְשֵׁי דָוִד אֲבוּהִי יָת כַּסְפָּא וְיָת דַהֲבָא וְיָת מָנְיָא יְהַב

ח

1 כְּדֵין כְּנִישׁ שְׁלֹמֹה יָת סָבֵי יִשְׂרָאֵל וְיָת כָּל רֵישֵׁי שִׁבְטַיָּא רַבְרְבֵי אֲבָהָתָא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְוָת מַלְכָּא שְׁלֹמֹה לִירוּשְׁלֶם לְאַסָּקָא יָת אֲרוֹן קְיָמָא דַיְיָי מִקֶּרֶת דָּוִד הִיא צִיּוֹן׃

2 וְאִתְכְּנִישׁוּ לְוָת מַלְכָּא שְׁלֹמֹה כָּל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל בְּיַרְחָא דְעַתְּיקָא קֳדָם יְיָ יַרְחָא קַדְמָאָה בְּחַגָּא וְיַרְחָא שְׁבִיעָאָה׃

3 וַאֲתוֹ כָל סָבֵי יִשְׂרָאֵל וּנְטָלוּ כָּהֲנַיָּא יָת אֲרוֹנָא׃

4 וְאַסִּיקוּ יָת אֲרוֹנָא דַיְיָי וְיָת מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיָת כָּל מָנֵי קׇדְשָׁא דִבְמַשְׁכְּנָא וְסַלְקוּן יָתְהוֹן כָּהֲנַיָּא וְלֵוָאֵי׃

5 וּמַלְכָּא שְׁלֹמֹה וְכָל כְּנִישְׁתָּא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל דְּאִזְדַּמְנוּ עֲלוֹהִי קָיְמִין עִמֵּהּ קֳדָם אֲרוֹנָא וְאִתְנַכְּסוּ תּוֹרִין וְאִמְּרִין דְּלָא יִתְחַשְׁבָן וְלָא יִתְמְנוֹן מִסְּגִי׃

6 וְאַעֲילוּ כָהֲנַיָּא יָת אֲרוֹן קְיָמָא דַיְיָי לְאַתְרֵיהּ לִבְית מַקְדְּשָׁא בְּפוּרְיָי דְמַקְדְּשָׁא תְּחוֹת כְּנָפֵי כְּרוּבַיָּא׃

48 καὶ ἐποίησεν ὁ Σολομὼν πάντα τὰ σκεύη ἐν τῷ οἴκῳ
κυρίου, τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὴν τράπεζαν ἐφ'
ἧς ἡ πρόθεσις χρυσῆ.

49 καὶ τὰς λυχνίας πέντε ἐκ δεξιῶν καὶ πέντε ἐξ ἀρι-
στερῶν κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀδύτου χρυσᾶς συγκεκλεισ-
μένας καὶ τὰ λαμπάδια, καὶ αὐτὰ λύχνους·

50 καὶ τὰς ἐπαρυσεμίδας χρυσᾶς, καὶ τὰ πρόθυρα, καὶ
τὰ ἥλοι, καὶ αἱ φιάλαι, καὶ τὰ πυελία, καὶ αἱ θυίσκαι
χρυσαῖ, συγκλειστά. καὶ θυρώματα τῶν θυρῶν τοῦ οἴκου τοῦ
ἐσωτάτου τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων, καὶ τὰς θύρας τοῦ οἴκου
ναοῦ χρυσᾶς.

51 καὶ συνεπληρώθη τὸ ἔργον, ὃ ἐποίησε Σολομὼν τοῦ οἰ-
κῳ κυρίου, καὶ εἰσήνεγκε Σολομὼν τὰ ἅγια Δαυὶδ τοῦ πα-
τρὸς αὐτοῦ, τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη ἔδω-
κεν εἰς θησαυροὺς οἴκου κυρίου.

η΄.

1 Τότε ἐξεκκλησίασεν ὁ βασιλεὺς Σολομὼν πάντας
τοὺς πρεσβυτέρους Ισραηλ καὶ πάσας ἀρχοντας φυλῶν
ἡγεμόνας πατριῶν υἱῶν Ισραηλ πρὸς τὸν βασιλέα Σο-
λομῶντα ἐν Ιερουσαλήμ, τοῦ ἐνεγκεῖν τὴν κιβωτὸν τῆς
διαθήκης κυρίου ἐκ πόλεως Δαυίδ, αὕτη ἐστὶ Σιών,

2 ἐν μηνὶ Αθανὶμ ἐν ἑορτῇ, αὐτὸς ἐστὶ μὴν ἕβδο-
μος.

3 καὶ ἦλθον πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ισραηλ.

4 καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν καὶ τὸ σκήνωμα τοῦ
μαρτυρίου καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια τὰ ἐν τῷ σκηνώ-
ματι τοῦ μαρτυρίου.

5 καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς Ισραηλ ἔμπρο-
σθεν τῆς κιβωτοῦ θύοντες βόας καὶ πρόβατα ἀνάριθ-
μητα.

6 καὶ εἰσέφερον οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυ-
ρίου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς εἰς τὸν δαβὶρ τοῦ οἴκου εἰς τὰ ἅγια
τῶν ἁγίων ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῶν χερουβίμ·

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

48 Et fecit Salomon omnia vasa domus sanctuarij Domini, altare aureum, & mensam super quam erat panis facierum, aureum.
49 Et candelabra quinque à dextera, & quinque à sinistra ante domum oraculi ex auro bono, & lilia, & lucernas, & forcipes ex auro.
50 Et hydrias, & pfalteria, & pelues, & cochlearia, & thuribula ex auro bono: & cardines portis domus interioris in sanctum sanctorum, & portis domus templi, ex auro.
51 Et perfecta est omnis factura quam fecit rex Salomon domui sanctuarij Domini, & intulit Salomon sanctitates Dauid patris sui; argentum & aurum & vasa dedit in thesauris in domo sanctuarij Domini. CAP. VIII.

1 TVnc congregauit Salomon senes Israel, & omnia capita tribuum, magnates patrum filiorum Israel, ad regem Salomonem in Ierusalem, vt transferrent arcam fœderis Domini ex ciuitate Dauid, ipsa est Zzion.
2 Et congregati sunt ad regē Salomon omnes homines Israel, in mense quem veteres vocabant Menisem primum, in festiuitate: & nunc ipse est mensis septimus.
3 Et venerunt omnes senes Israel, & tulerunt sacerdotes arcam.
4 Et transtulerunt arcam Domini, & tabernaculum pacti, & omnia vasa sanctitatis quæ erant in tabernaculo, & transtulerunt ea Sacerdotes & Leuitæ.
5 Et rex Salomon & omnis congregatio filiorum Israel, qui conuenerant ad eum, stabant cum eo ante arcam mactantes pecudes & boues qui non supputabuntur, nec numerabuntur præ multitudine.
6 Et introduxerunt sacerdotes arcam fœderis Domini in locum suum in domum oraculi quod paratum erat intra domum in sancta sanctorum subter alas cherubaia.

Universidad de Deusto
Biblioteca

כִּי הַכְּרֻבִים פֹּרְשִׂים כְּנָפַיִם אֶל־מְקוֹם הָאָרוֹן
וַיִּסְכּוּ הַכְּרֻבִים עַל־הָאָרוֹן וְעַל־בַּדָּיו מִלְמָעְלָה׃
וַיַּאֲרִכוּ הַבַּדִּים וַיֵּרָאוּ רָאשֵׁי הַבַּדִּים מִן־הַקֹּדֶשׁ
עַל־פְּנֵי הַדְּבִיר וְלֹא יֵרָאוּ הַחוּצָה וַיִּהְיוּ שָׁם עַד
הַיּוֹם הַזֶּה׃ אֵין בָּאָרוֹן רַק שְׁנֵי לֻחוֹת הָאֲבָנִים
אֲשֶׁר הִנִּחַ שָׁם מֹשֶׁה בְּחֹרֵב אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה עִם־
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
וַיְהִי בְּצֵאת הַכֹּהֲנִים מִן־הַקֹּדֶשׁ וְהֶעָנָן מָלֵא
אֶת־בֵּית יְהוָה׃
וְלֹא־יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים לַעֲמֹד לְשָׁרֵת מִפְּנֵי הֶעָנָן
כִּי־מָלֵא כְבוֹד־יְהוָה אֶת־בֵּית יְהוָה׃
אָז אָמַר שְׁלֹמֹה יְהוָה אָמַר לִשְׁכֹּן בָּעֲרָפֶל׃
בָּנֹה בָנִיתִי בֵית זְבֻל לָךְ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ עוֹלָמִים׃
וַיַּסֵּב הַמֶּלֶךְ אֶת־פָּנָיו וַיְבָרֶךְ אֶת כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל
וְכָל־קְהַל יִשְׂרָאֵל עֹמֵד׃
וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר דִּבֶּר
בְּפִיו אֶת דָּוִד אָבִי וּבְיָדָו מִלֵּא לֵאמֹר׃
מִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרַיִם לֹא־בָחַרְתִּי בְעִיר מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
לִבְנוֹת בַּיִת לִהְיוֹת שְׁמִי שָׁם וָאֶבְחַר בְּדָוִד לִהְיוֹת
עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃
וַיְהִי עִם־לְבַב דָּוִד אָבִי לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־דָּוִד אָבִי יַעַן אֲשֶׁר הָיָה עִם־
לְבָבְךָ לִבְנוֹת בַּיִת לִשְׁמִי הֱטִיבֹתָ כִּי הָיָה עִם־לְבָבֶךָ׃
רַק אַתָּה לֹא תִבְנֶה הַבַּיִת כִּי־אִם־בִּנְךָ הַיֹּצֵא
מֵחֲלָצֶיךָ הוּא־יִבְנֶה הַבַּיִת לִשְׁמִי׃
וַיָּקֶם יְהוָה אֶת־דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר וָאָקוּם תַּחַת דָּוִד
אָבִי וָאֵשֶׁב עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
וָאֶבְנֶה הַבַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃

7 ‡ Siquidem cherubin expandebant alas
super locum arcę, & protegebant arcam &
8 vectes eius desuper. ‡ Cumque eminerent
vectes & apparerent summitates eorũ fo-
ris sanctuarium ante oraculum, non appa-
Brebant vltrà extrinsecus, qui & fuerũt ibi
9 vsque in præsentem diem. ‡ In arca autem
nõ erat aliud nisi duę tabulę lapideæ quas
posuerat in ea Moyses in Oreb quando pe-
pigit Dominus fœdus cũ filiis Israel cùm
10 egrederẽtur de terra Ægypti. ‡ Factum el
autem cùm exissent sacerdotes de sanctua-
rio, nebula impleuit domum Domini:
11 ‡ Et non poterant sacerdotes stare & mini-
strare propter nebulam. impleuerat enim
12 gloria Domini domum Domini. ‡ Tunc
ait Salomon: Dominus dixit vt habitaret
13 in nebula. ‡ Ædificans ædificaui domum
& habitaculum tuum firmissimum solio
14 tuum in sempiternum. ‡ Conuertitque rex
faciem suam, & benedixit omni ecclesiæ
Israel. Omnis enim ecclesia Israel stabat.
15 ‡ Et ait Salomon: Benedictus dominus
Deus Israel qui locutus est ore suo ad Da-
uid patrẽ meum, & in manibus eius per-
16 fecit dicens: ‡ A die qua eduxi populum
meum Israel de Ægypto, non elegi ciuita-
tẽ de vniuersis tribubus Israel, vt ædifica-
retur domus, & esset nomen meum ibi:
sed elegi Dauid vt esset super populum
17 meum Israel. ‡ Voluitque Dauid patre
meus ædificare domum nomini Domini
18 Dei Israel: ‡ Et ait Dominus ad Dauid pa-
trem meum: Quòd cogitasti in corde tuo
ædificare domũ nomini meo, bene fecisti
19 hoc ipsum mente tractans. ‡ Veruntamen
tu non ædificabis mihi domum, sed filius
tuus qui egredietur de renibus tuis, ipse
20 ædificabit domũ nomini meo. ‡ Confir-
mauit Dominus sermonem suum quem
locutus est: stetiq; pro Dauid patre meo,
& sedi super thronum Israel, sicut locutus
est Dominus: & ædificaui domum nomi-
ni domini Dei Israel.

7 ‡ ὅτι τὰ χερουβὶμ διαπετάζοντα μῦρα ἐπὶ
τὴν κιβωτὸν, καὶ ἐσκέπαζον τὰ χερουβὶμ ἐπὶ
τὸν τόπον τῆς κιβωτοῦ. καὶ ἐπεκάλυπτον τὰ χερουβὶμ ἐπὶ
τὴν κιβωτὸν καὶ ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῆς ἐπικάνωθεν.
8 ‡ καὶ ὑπερεῖχον τὰ ἡγιασμένα καὶ ἐβλέποντο αἱ κε-
φαλαὶ τῶν ἡγιασμένων ὧν τῶν ἁγίων ἐπὶ προσώπου τοῦ
δαβίρ. καὶ οὐκ ὠπαίοντο ἔξω, καὶ ἦσαν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέ-
9 ρας ταύτης. ‡ καὶ οὐκ ἦν ἐν τῇ κιβωτῷ πλὴν αἱ δύο
πλάκες λίθιναι πλάκες ἃ διεθήκης, ἃς ἔθηκεν ἐκεῖ μωυ-
σῆς ἐν χωρήβ, ἃς διέθετο κύριος μετὰ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐν
τῷ ἐκπορεύεσθαι αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου.
10 ‡ καὶ ἐγένετο ὡς ἐξῆλθον οἱ ἱερεῖς ἐκ τοῦ ἁγίου καὶ ἡ
11 νεφέλη ἀνέπλησε τὸν οἶκον κυρίου. ‡ καὶ οὐκ ἠδυνά-
σθησαν οἱ ἱερεῖς στῆναι λειτουργεῖν διὰ πρόσωπον τῆς νεφέλης,
ὅτι ἐνέπλησε δόξα κυρίου τὸν οἶκον κυρίου.
12 ‡ τότε εἶπε σολομών, κύριος εἶπεν, τοῦ κατασκηνῶσαι
13 ἐν γνόφῳ. ‡ καὶ ἐῴκοδόμησα οἶκον τῷ ὀνόματί σου
ἅγιον σοι ᾗ ἕτοιμον, καὶ τὴν καθέδραν σου τοῦ κατασκηνῶ-
σαί σε ἐν αὐτῇ εἰς σὸν αἰῶνας. ‡ καὶ ἀπέστρεψεν ὁ βα-
14 σιλεὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν πᾶν ἰσραὴλ. καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία ἰσραὴλ εἱστήκει.
15 ‡ καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ, ὃς ἐλά-
λησεν ἐν στόματι αὐτοῦ πρὸς δαυὶδ τὸν πατέρα μου, καὶ ἐν
16 ταῖς χερσὶν αὐτοῦ ἐπλήρωσεν λέγων. ‡ ἀφ' ἧς ἡμέ-
ρας ἐξήγαγον τὸν λαόν μου ἰσραὴλ ἐξ αἰγύπτου, οὐκ
ᾑρετισάμην ἐν πόλει ἐν ἑνὶ σκήπτρῳ ἰσραὴλ, τοῦ οἰκοδο-
μῆσαι οἶκον τοῦ εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ, ἀλλ' ᾑρετισάμην
ἐν δαυὶδ τοῦ εἶναι ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραήλ.
17 ‡ καὶ ἐγένετο ἐπὶ τῇ καρδίᾳ δαυὶδ τοῦ πατρός μου οἰ-
κοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ.
18 ‡ καὶ εἶπε κύριος πρὸς δαυὶδ τὸν πατέρα μου, ὅτι ἐ-
γένετο ἐπὶ τῇ καρδίᾳ σου οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόμα-
τί μου, ἠγάθωσας ὅτι ἐγένετο ἐπὶ τῇ καρδίᾳ σου.
19 ‡ πλὴν οὐ σὺ οἰκοδομήσεις τὸν οἶκον, ἀλλ' ἢ ὁ υἱός σου
ὁ ἐξελεύσεται ἐκ τῶν πλευρῶν σου, οὗτος οἰκοδομήσει οἶκον τῷ
ὀνόματί μου.
20 ‡ καὶ ἐπέστησε κύριος τὸ ῥῆμα αὐτοῦ ὃ ἐλάλησε, καὶ ἀ-
νέστην αὐτὶ δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ ἐκάθισα ἐπὶ θρόνου
ἰσραὴλ, καθὼς ἐλάλησε κύριος, καὶ ᾠκοδόμησα οἶκον
τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

7 ‡ Nam cherubin extendebant pennas suas super locum arcæ, & obumbrabant cherubaia super arcam & vectes eius desuper.
8 ‡ Et prolongabant vectes; & visa sunt capita vectiũ à sancto super faciem domus oraculi, & non visa sunt extrinsecus, & fuerunt ibi vsque ad diem hanc.
9 ‡ In arca depositæ sunt duæ tabulæ lapidum quas reposuerat illic Moseh in Hhoreb, super quas erant scriptæ decem verba fœderis quod pepigit Dominus cum filiis Israel, quando exierunt de terra Misraim.
10 ‡ Et fuit cùm exirent sacerdo-
tes de sancto, nubes caliginis impleuit domum sanctuarij Domini.
11 ‡ Et non potuerunt sacerdotes stare ad ministrandum propter nubem, quia impleuerat gloria Domini domum sanctuarij Domini.
12 ‡ Tunc dixit Selomoh: Dominus voluit ponere maiestatem suam in Ierusalem.
13 ‡ Ædificando ædificaui domum sanctuarij ante te locum paratum in domum maiestatis tuæ in secula.
14 ‡ Et circumtulit rex faciem suam & benedixit omni ecclesiæ Israel: & omnis ecclesia Israel stabat.
15 ‡ Et dixit: Benedictus Dominus Deus Israel, qui pepigit fœdus in dicto suo cum Dauid patre meo, & in voluntate sua firmauit, dicendo:
16 ‡ A die qua eduxi populum meum Israel ex Misraim, non mihi complacui in vrbe vlla ex omnibus tribubus Israel ad ædificandum domum in qua poneretur maiestatem meam; sed complacui mihi in Dauid vt esset rex super populum meum Israel.
17 ‡ Et fuit in corde Dauid patris mei ædificare domum nomini Domini Dei Israel.
18 ‡ Et dixit Dominus Dauid patri meo: Propterea quòd fuit cum corde tuo ædificare domum nomini meo, rectè fecisti quòd fuerit in corde tuo.
19 ‡ Veruntamen tu non ædificabis domum, sed filius quem gignes, ipse ædificabit domum nomini meo.
20 ‡ Et stabilitit Dominus verbum suum quod locutus est, & surrexi pro Dauid patre meo, & sedi super solium regni Israel sicut locutus est Dominus, & ædificaui domum nomini domini Dei Israel.

תרגום יונתן

כְּרוּבַיָּא פָרְסִין גַּדְפֵיהוֹן עַל אֲתַר אֲרוֹנָא וּסְטָלִין כְּרוּבַיָּא עַל אֲרוֹנָא וְעַל אֲרִיחוֹהִי מִלְּעֵילָּא׃ 8 וַאֲרִיכִין אֲרִיחָא וְסְתָחֲזִן
אֲרִיחָתָא מִן קֻדְשָׁא עַל אַפֵּי בֵית מַקְדְּשָׁא וְלָא מִתְחֲזִן לְבַר וַהֲווֹ תַמָּן עַד יוֹמָא הָדֵין׃ 9 בַּאֲרוֹנָא מְחֵית תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא דְאַתְּנַע
עִמְּהוֹן יְיָ כַּד נְפַקוּ מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם׃ 10 וַהֲוָה בְּמִפַּק כָּהֲנַיָּא מִן קֻדְשָׁא וְעַנְנָא אֲתָא וּמְלָא בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ׃
11 וְלָא יְכִלִּין כָּהֲנַיָּא לְמֵקָם לְשַׁמָּשָׁא מִן קֳדָם עַנְנָא אֲרֵי אִתְכְּבֵי מַשְׁרְיָתָא דַיְיָ׃ 12 בְּכֵן אֲמַר שְׁלֹמֹה יְיָ אֲמַרְתְּ לְאִתְרְעָיָא שְׁכִינְתֵּיהּ בִּירוּשְׁלֵם׃ 13 מִבְנָא בְנֵיתִי בֵּית מַקְדְּשָׁא
בֵּיתָא דְמִשְׁרְיָתָךְ יְיָ אֲתָר שְׁלִים לְאִתְרְעָיָא שְׁכִינְתָּךְ יְיָ כְּדֵין יְתִיב בְּעַנְנָא׃ 14 וְאִסְתַּחַר סַלְקָא יָת כָּל קְהָלָא דְיִשְׂרָאֵל וְכָל קְהָלָא דְיִשְׂרָאֵל קָאֲמִין׃
15 וַאֲמַר בְּרִיךְ יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל דִּי גְזַר בְּמֵימְרֵיהּ עִם דָּוִד אֲבָא וּבְרַעֲוּתֵיהּ קַיֵּים לְמֵימָר׃ 16 לְמִן יוֹמָא דְאַפֵּקִית יָת עַמִּי יָת
יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם לָא אִתְרְעֵיתִי בְּקִרְוָתָא מִכֹּל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל לְמִבְנֵי בֵיתָא דְּיִתְקְרֵי שְׁמִי תַּמָּן וְאִתְרְעֵיתִי בְּדָוִד לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל עַמִּי
יִשְׂרָאֵל׃ 17 וַהֲוָה בְלֵבָּא דְדָוִד אֲבָא לְמִבְנֵי בֵיתָא לִשְׁמָא דַיְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל׃ 18 וַאֲמַר יְיָ לְדָוִד אֲבָא חֲלַף דַּהֲוָה עִם לְבָךְ
דְּמִבְנֵי בֵיתָא לִשְׁמִי שַׁפִּירְתָּ דַּהֲוָה בְלִבָּךְ׃ 19 לְחוֹד אַתְּ לָא תִבְנֵי בֵיתָא אֱלָהֵן בַּר דְּהוֹלִיד מִנָּךְ יִבְנֵי בֵיתָא לִשְׁמִי׃
20 וְקַיֵּים יְיָ יָת פִּתְגָמֵיהּ דְּמַלֵּיל וְקֻמִית תְּחוֹת דָּוִד אֲבָא וְיָתֵיבִית עַל כָּרְסֵי מַלְכוּתָא דְיִשְׂרָאֵל כְּמָא דְמַלֵּיל יְיָ וּבְנֵיתִי בֵיתָא לִשְׁמָא דַיְיָ

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 וְאָשִׂם שָׁם מָקוֹם לָאָרוֹן אֲשֶׁר שָׁם בְּרִית
יְהוָה אֲשֶׁר כָּרַת עִם־אֲבֹתֵינוּ בְּהוֹצִיאוֹ אוֹתָם
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃

22 וַיַּעֲמֹד שְׁלֹמֹה לִפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה נֶגֶד כָּל־קְהַל
יִשְׂרָאֵל וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו הַשָּׁמָיִם׃

23 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֵין־כָּמוֹךָ אֱלֹהִים
בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת שֹׁמֵר הַבְּרִית
וְהַחֶסֶד לַעֲבָדֶיךָ הַהֹלְכִים לְפָנֶיךָ בְּכָל־לִבָּם׃

24 אֲשֶׁר שָׁמַרְתָּ לְעַבְדְּךָ דָּוִד אָבִי אֵת אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ
לוֹ וַתְּדַבֵּר בְּפִיךָ וּבְיָדְךָ מִלֵּאתָ כַּיּוֹם הַזֶּה׃

25 וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁמֹר לְעַבְדְּךָ דָּוִד
אָבִי אֵת אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לוֹ לֵאמֹר לֹא־יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ
מִלְּפָנַי יֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל רַק אִם־יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ
אֶת־דַּרְכָּם לָלֶכֶת לְפָנַי כַּאֲשֶׁר הָלַכְתָּ לְפָנָי׃

26 וְעַתָּה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֵאָמֵן נָא דְּבָרֶיךָ אֲשֶׁר
דִּבַּרְתָּ לְעַבְדְּךָ דָּוִד אָבִי׃

27 כִּי הַאֻמְנָם יֵשֵׁב אֱלֹהִים עַל־הָאָרֶץ הִנֵּה
הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּךָ אַף כִּי־הַבַּיִת
הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִיתִי׃

28 וּפָנִיתָ אֶל־תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל־תְּחִנָּתוֹ יְהוָה
אֱלֹהָי לִשְׁמֹעַ אֶל־הָרִנָּה וְאֶל־הַתְּפִלָּה אֲשֶׁר עַבְדְּךָ
מִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ הַיּוֹם׃

29 לִהְיוֹת עֵינְךָ פְתֻחֹת אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה לַיְלָה וְיוֹם
אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַרְתָּ יִהְיֶה שְׁמִי שָׁם לִשְׁמֹעַ אֶל־
הַתְּפִלָּה אֲשֶׁר יִתְפַּלֵּל עַבְדְּךָ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה׃

30 וְשָׁמַעְתָּ אֶל־תְּחִנַּת עַבְדְּךָ וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
יִתְפַּלְלוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְאַתָּה תִּשְׁמַע אֶל־מְקוֹם
שִׁבְתְּךָ אֶל־הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַעְתָּ וְסָלָחְתָּ׃

31 אֵת אֲשֶׁר יֶחֱטָא־אִישׁ לְרֵעֵהוּ וְנָשָׂא בוֹ אָלָה
לְהַאֲלֹתוֹ וּבָא אָלָה לִפְנֵי מִזְבַּחֲךָ בַּבַּיִת הַזֶּה׃

21 Et constitui ibi locum arcę in qua est fœ-
dus Domini est quod percussit cum patri-
bus nostris quando egressi sunt de terra
22 Ægypti. Stetit autem Salomon ante al-
C re Domini in conspectu ecclesiæ Israel, &
23 expandit manus suas in cælũ, & ait: Do-
mine Deus Israel, non est similis tui Deus
in cælo desuper & super terram deorsum
qui custodis pactum & misericordiam fœ-
uis tuis qui ambulant corã te in toto cor-
24 de suo: Qui custodisti seruo tuo Dauid
patri meo quæ locutus es ei. Ore locutus
es, & manibus perfecisti, vt hæc dies pro-
25 bat. Nunc igitur domine Deus Israel cus-
serua famulo tuo Dauid patri meo quæ lo-
cutus es ei, dicẽs: Nõ auferetur de te vir
coram me qui sedeat super thronũ Israel,
ita tamen si custodierint filij tui viã suam
26 vt ambulent coram me sicut tu ambulasti
in conspectu meo. Et nunc domine Deus
Israel firmentur verba tua quæ locutus es
27 seruo tuo Dauid patri meo. Ergo ne pu-
tandum est quòd verè Deus habitet super
terram? Si enim cælum & cæli cælorum te
capere non possunt, quãto magis domus
hæc quam ædificaui?

28 Sed respice ad orationem serui tui, &
ad preces eius domine Deus meus. Audi
hymnum & orationem quam seruus tuus
29 orat coram te hodie: Vt sint oculi
tui aperti super domum hãc nocte ac die,
super domum de qua dixisti, Erit nomen
meum ibi, vt exaudias orationem quam
orat in loco isto ad te seruus tuus:

30 Vt exaudias deprecationem serui tui
& populi tui Israel quodcunque orauerit
in loco isto, & exaudies in loco habi-
taculi tui in cælo, & cùm exaudieris, pro-
pitius eris.

31 Si peccauerit homo in proximum
suum, & habuerit aliquod iuramentum
D quo teneatur astrictus, & venerit pro-
pter iuramentum coram altari tuo in do-
mum tuam,

21 καὶ ἐθέμην ἐκεῖ τόπον τῇ κιβωτῷ ἐν ᾗ ἐστιν ἐκεῖ ἡ
διαθήκη θεοῦ ἣν διέθετο κύριος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν
τῷ ἐξαγαγεῖν αὐτὸν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

22 καὶ ἔστη Σολομὼν κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου κυ-
ρίου ἐνώπιον παντὸς ἐκκλησίας Ισραηλ. καὶ διεπέτασε τὰς
χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν·

23 καὶ εἶπε, κύριε ὁ θεὸς Ισραηλ, οὐκ ἔστιν ὡς σὺ θεὸς
ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, φυλάσσων δια-
θήκην καὶ ἔλεος τῷ δούλῳ σου τῷ πορευομένῳ ἐνώπιόν
σου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ·

24 ἃ ἐφύλαξας τῷ δούλῳ σου Δαυὶδ τῷ πατρί μου,
ἃ ἐλάλησας ἐν τῷ στόματί σου, καὶ ἐν ταῖς χερσί σου ἐ-
πλήρωσας ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.

25 καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς Ισραηλ, φύλαξον Δαυὶδ τῷ δού-
λῳ σου τῷ πατρί μου ἃ ἐλάλησας αὐτῷ λέγων· οὐκ ἐξ-
αρθήσεταί σοι ἀνὴρ ἐκ προσώπου μου καθήμενος ἐπὶ
θρόνου Ισραηλ, πλὴν ἐὰν φυλάξωνται οἱ υἱοί σου τὰς ὁ-
δούς αὐτῶν τοῦ πορεύεσθαι ἐνώπιόν μου καθὼς ἐπορεύθης
26 σὺ ἐνώπιόν μου. καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς Ισραηλ, πι-
στωθήτω δὴ τὸ ῥῆμά σου Δαυὶδ τῷ πατρί μου.

27 ὅτι εἰ ἀληθῶς κατοικήσει ὁ θεὸς μετὰ ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς
γῆς; εἰ ὁ οὐρανὸς καὶ οἱ οὐρανοὶ τῶν οὐρανῶν οὐκ ἀρκέσου-
σίοι, πῶς ὁ οἶκος οὗτος ὃν ᾠκοδόμηκα τῷ ὀνόματί σου;

28 καὶ ἐπιβλέψῃ καὶ ἐπὶ τὴν προσευχὴν μου ἐπὶ
τὴν δέησιν μου, κύριε ὁ θεὸς Ισραηλ, ἀκούειν τῆς δεήσεως
καὶ τῆς προσευχῆς, ἣν ὁ δοῦλός σου προσεύχεται ἐνώ-
πιόν σου σήμερον·

29 τοῦ εἶναι ὀφθαλμούς σου ἀνεῳγμένους εἰς τὸν οἶκον
τοῦτον ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ὃν εἶπας, ἔσται
τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ τοῦ εἰσακούειν τῆς προσευχῆς ἣν προσεύχε-
ται ὁ δοῦλός σου εἰς τὸν τόπον τοῦτον·

30 καὶ εἰσακούσῃ τῆς δεήσεως τοῦ δούλου σου καὶ τοῦ λαοῦ
σου Ισραηλ ὅσα ἂν προσεύξωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον. καὶ σὺ
εἰσακούσῃ ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοικήσεώς σου ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
ποιήσεις καὶ ἱλεώς ἔσῃ·

31 ὅσα ἂν ἁμαρτήσῃ ἄνθρωπος τῷ πλησίον αὐτοῦ καὶ ἐὰν
λάβῃ ἐπ' αὐτὸν δρκον τοῦ ὀμόσαι αὐτὸν, καὶ ἔλθῃ καὶ
ἐξαγορεύσῃ κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου σου ἐν τῷ οἴ-
κῳ τούτῳ·

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

21 Et posui ibi locum paratum arcæ in qua depositæ sunt duæ tabulæ petrarum, super quas scriptæ sunt *verba* fœderis Domini, quod pepigit cum patribus nostris cùm eduxit illos de terra Miszraim. 22 Et stetit Selomoh ante altare Domini è regione omnis ecclesiæ Israel, & extendit manus suas in oratione ad summitatem cælorum: 23 Et dixit: Domine Deus Israel, non est præter te, to ipse es Deus cuius diunitas est in cælis desuper, & imperas super terram deorsum, custodiens pactum & misericordiam seruis tuis, qui seruiunt tibi in omni corde suo. 24 Qui custodisti seruo tuo Dauid patri meo quod locutus es ei, & pepigisti fœdus in dicto tuo, & in voluntate tua firmasti secundùm diem hanc. 25 Et nunc domine Deus Israel, serua seruo tuo Dauid patri meo id quod locutus es ei, dicendo: Non deficiet tibi vir à facie mea sedens super solium regni Israel, dum modo seruauerint filij tui vias suas vt ambulent ante me, sicut ambulasti ante me. 26 Et nunc Deus Israel, firmentur, quæso, verba tua quæ locutus es seruo tuo Dauid patri meo. 27 Nam quis opinabitur, & quis existimabit quod in veritate volet Dominus ponere maiestatem suam inter filios hominis qui habitant super terram? ecce si cæli & cælorum non possunt sustinere gloriam tuam, nedum etiam domus hæc quam ædificaui. 28 At tu respicias ad orationem serui tui, & ad deprecationem eius Domine Deus, suscipiendo orationem & deprecationem quam seruus tuus orat ante te hodie. 29 Vt sit voluntas ante te protegere domum hanc nocte & die in loco de quo dixisti: Erit nomen meum ibi; vt suscipias ad orationem quam orauerint contra faciem loci huius, & tu suscipias è loco domus maiestatis tuæ de cælis, & suscipias orationem, & remittas peccata eorum. 31 Cùm debuerit vir socio suo qui exegerit ab illo iuramentum vt iurare cogat illum; & venerit & iurauerit ante altare tuum in domo hac:

וְשַׂמְתִּי תַּמָּן אֲתַר לְמַשְׁכְּנָא דְּבִיתָהּ מְחָתִין חֲרִין לְיִחוֹי אֲבָנַיָּא דְּעֲלֵיהֵין כְּתִיבָא קְיָימָא דְּיְיָ דְּגַזַר עִם אֲבָהָתָנָא בְּאַפְּקוּתְהוֹן יָתְהוֹן
מֵאַרְעָא דְּמִצְרָיִם׃

וְקָם שְׁלֹמֹה קֳדָם מַדְבְּחָא דְּיְיָ לְקָבֵיל כָּל קְהָלָא דְּיִשְׂרָאֵל וּפְרַשׂ יְדוֹהִי כְּצַלּוֹ לְצֵית כְּצַלּוֹתָא וְתִחֲנָנָא לְעַבְדֵּךְ
וְאָמַר יְיָ אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל לֵית כְּוָתָךְ בִּשְׁמַיָּא מִלְעֵילָּא וְשַׁלִּיט עַל אַרְעָא מִלְרַע נָטַר קְיָימָא וְחִסְדָּא לְעַבְדָּךְ
דְּהָלְכִין קֳדָמָךְ בְּכָל לִבְּהוֹן׃

דִּנְטַרְתָּ לְעַבְדָּךְ דָּוִד אַבָּא יְרֵי דְּמַלֶּלְתָּ לֵיהּ בְּפוּמָךְ וּבִידָךְ אַשְׁלֵמְתָּ כְּיוֹמָא הָדֵין׃

וּכְעַן יְיָ אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל טַר לְעַבְדָּךְ דָּוִד אַבָּא יְרֵי דְּמַלֶּלְתָּ לֵיהּ לְמֵימַר לָא יִסְתְּפֵי לָךְ גְּבַר מִן קֳדָמַי יָתִיב עַל כָּרְסֵי מַלְכוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל
בְּעַן אִם יִטְּרוּן בְּנָיָךְ יָת אוֹרְחָתְהוֹן לְמֵהַךְ קֳדָמַי כְּמָא דְּהָלֵיכְתָּ קֳדָמָי׃

וּכְעַן יְיָ אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל יִתְקַיַּם כְּעַן פִּתְגָמָךְ דְּמַלֶּלְתָּ
אֲרֵי מִן קֳדָם יְיָ יְהֵי דָּא דְּמִתְרְעֵי יְיָ לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתֵּיהּ בְּנֵי אֱנָשָׁא דְּרִיזִין עַל אַרְעָא הָא שְׁמַיָּא
וְשִׁמְיָא דִּשְׁמַיָּא לָא יְכִילִין לְסוֹבְרָא יָתָךְ וְכַמָּה דְּכָל שְׁבָחַיָּא דְּאַתְּ מְשַׁבַּח בְּנֵי אֱנָשָׁא דְּרִיזִין עַל אַרְעָא הָא שְׁמַיָּא
וְשִׁמְיָא דִּשְׁמַיָּא לָא יְכִילִין לְסוֹבְרָא יָתָךְ וְכַמָּה דְּכָל שְׁבָחַיָּא דְּאַתְּ מְשַׁבַּח בְּנֵי אֱנָשָׁא דְּרִיזִין עַל אַרְעָא הָא שְׁמַיָּא
וְשִׁמְיָא דִּשְׁמַיָּא לָא יְכִילִין לְסוֹבְרָא יָתָךְ וְכַמָּה דְּכָל שְׁבָחַיָּא דְּאַתְּ מְשַׁבַּח בְּנֵי אֱנָשָׁא דְּרִיזִין עַל אַרְעָא הָא שְׁמַיָּא

וְתִשְׁמַע לְצָלוֹתָא דְּעַבְדָּךְ וְלִתְחִנְּתֵיהּ יְיָ אֱלָהָא לְמִשְׁמַע לְצַלְיָא וְלִצְלוֹתָא דְּעַבְדָּךְ דְּמְצַלֵּי קֳדָמָךְ יוֹמָא דֵּין׃

לְמֶהֱוֵי רְעָיָא קְדָמָךְ לְאַנָּפָא עַל בֵּיתָא הָדֵין לֵילְיָא לְאַתְרָא דַּאֲמַרְתָּ יְהֵא שְׁמִי תַּמָּן לְמִשְׁמַע לִצְלוֹתָא
דְּיִצְלֵי עַבְדָּךְ וְעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל דְּיִצְלוּן לְאַפֵּי אַתְרָא הָדֵין׃

וְתִקְבַּל בְּעוּתָא דְּעַבְדָּךְ וְעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל דְּיִצְלוּן לְאַפֵּי אַתְרָא הָדֵין וְאַתְּ תִּשְׁמַע מֵאֲתַר מְתִבְתָּךְ מִן שְׁמַיָּא וְתִשְׁמַע וְתִשְׁבּוֹק לְחוֹבֵיהוֹן׃

יַת דְּיֵחוֹב גְּבַר לְחַבְרֵיהּ וְיִשְׁבּוֹק לְחוֹבֵיהוֹן

Universidad de Deusto Biblioteca

32 * ואתה תשמע השמים ועשית ושפטת את־
עבדיך להרשיע רשע לתת דרכו בראשו ולהצדיק
צדיק לתת לו כצדקתו׃
33 * בהנגף עמך ישראל לפני אויב אשר יחטאו־
לך ושבו אליך והודו את־שמך והתפללו והתחננו
אליך בבית הזה׃
34 * ואתה תשמע השמים וסלחת לחטאת
עמך ישראל והשבתם אל־האדמה אשר נתת
לאבותם׃
35 * בהעצר שמים ולא־יהיה מטר כי יחטאו־לך
והתפללו אל־המקום הזה והודו את־שמך
ומחטאתם ישובון כי תענם׃
36 * ואתה תשמע השמים וסלחת לחטאת עבדיך
ועמך ישראל כי תורם את־הדרך הטובה אשר
ילכו בה ונתתה מטר על־ארצך אשר־נתתה לעמך
לנחלה׃
37 * רעב כי־יהיה בארץ דבר כי־יהיה שדפון ירקון
ארבה חסיל כי יהיה כי יצר־לו איבו בארץ שעריו
כל־נגע כל־מחלה׃
38 * כל־תפלה כל־תחנה אשר תהיה לכל־האדם
לכל עמך ישראל אשר ידעון איש נגע לבבו
ופרש כפיו אל־הבית הזה׃
39 * ואתה תשמע השמים מכון שבתך וסלחת
ועשית ונתת לאיש ככל־דרכיו אשר תדע את־
לבבו כי־אתה ידעת לבדך את־לבב כל־בני
האדם׃
40 * למען יראוך כל־הימים אשר־הם חיים על־
פני האדמה אשר נתתה לאבתינו׃
41 * וגם אל־הנכרי אשר לא־מעמך ישראל הוא
ובא מארץ רחוקה למען שמך׃

32 * Tu exaudies in cælo, & facies & iu-
dicabis seruos tuos, cōdemnans impium,
& reddens viam suam super caput eius, iu-
stificansque iustum, & retribuens ei secun-
dum iustitiam suam.
33 * Si fugerit populus tuus Israel inimi-
cos suos, quia peccaturus est tibi, & agen-
tes pœnitentiam, & confitentes nomini
tuo, venerint & orauerint & deprecati te
34 fuerint in domo hac; * Exaudi in cæ-
lo, & dimitte peccatum populi tui Israel,
& reduces eos in terram quam dedisti pa-
tribus eorum.
35 * Si clausum fuerit cælum, & non plue-
rit propter peccata eorum, & orantes in lo-
co isto pœnitentiam egerint nomini tuo,
& à peccatis suis conuersi fuerint propter
36 afflictionem suam, * Exaudi eos in cæ-
lo; & dimitte peccata seruorum tuorum,
& populi tui Israel, & ostende eis viam bo-
nam per quam ambulent: & da pluuiam
super terram quam dedisti populo tuo in
possessionem.
37 * Fames si oborta fuerit in terra, aut pe-
stilentia, aut corruptus aër, aut ærugo aut
locusta, vel rubigo; & affixerit eum ini-
micus eius portas obsidens, omnis plaga,
vniuersa infirmitas:
38 * Cuncta deuotatio & imprecatio quæ
acciderit omni homini de populo tuo Is-
rael, si quis cognouerit plagam cordis sui,
& expanderit manus suas in domo hac:
39 * Tu exaudies in cælo in loco habita-
tionis tuę, & repropitiaberis, & facies vt
des vnicuique secundum omnes vias
suas, sicut videris cor eius: quia tu no-
sti solus cor omnium filiorum homi-
num:
40 * Vt timeant te cunctis diebus, quibus
viuunt super faciem terræ, quam dedisti
41 patribus nostris. * Insuper & alienige-
na qui non est de populo tuo Israel, cum
venerit de terra longinqua propter no-
men tuum:

32 * *Et exaudies de cælo, & facies & iudicabis populum tuum Israel: vt condemnes impium, vt des viam suam in caput eius, & vt iustifices iustum, vt des ei secundum iustitiam suam.*

33 * *Cum corruerit populus tuus Israel coram inimicis suis, quia peccaturi sunt tibi, & conuertentur & confitebuntur nomini tuo, & orabunt & deprecabuntur in domo hac:*

34 * *Et tu exaudies de cælo, & propitius eris peccatis populi tui Israel, & reduces eos in terram quam dedisti patribus eorum.*

35 * *Cum clausum fuerit cælum, & non fuerit pluuia, quia peccabunt tibi, & orabunt in loco isto, & confitebuntur nomini tuo, & ab iniquitatibus suis conuertentur, quando humiliaueris eos:*

36 * *Et exaudies de cælo, & propitius eris peccatis serui tui & populi tui Israel: quia ostendes eis viam bonam vt ambulent in ea: et dabis pluuiam super terrā tuam, quam dedisti populo tuo in hereditate.*

37 * *Fames si fuerit, & mors si fuerit, quando erit incendium, bruchus, rubigo si fuerit, et si afflixerit eum inimicus eius in vna ciuitatum eorum, omnem occursum, omnem laborem,*

38 * *Omnis oratio, omnis deprecatio si fuerit omni homini vt cognoscant vnusquisque contactum cordis, & expanderit manus in domum hanc:*

39 * *Et tu exaudies de cælo de parato habitaculo tuo, & propitius eris, & facies & dabis viro secundum omnes vias suas, sicut cognoueris cor eius, quia tu solus nosti cor omnium filiorum hominum:*

40 * *Vt timeant te omnibus diebus, quibus ipsi viuunt super terram quam dedisti patribus nostris.*

41 * *Et alienigenæ qui non est de populo tuo Israel hic, & veniet de terra longinqua propter nomen tuum.*

32 * καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ποιήσεις καὶ κρινεῖς τὸν λαόν σου ἰσραήλ· τοῦ ἀνομῆσαι ἄνομον, δοῦναι τὴν ὁδὸν αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τοῦ δικαιῶσαι δίκαιον δοῦναι αὐτῷ κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ.

33 * ἐν τῷ πταῖσαι τὸν λαόν σου ἰσραὴλ ἐνώπιον ἐχθρῶν αὐτῶν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, καὶ ἐπιστρέψουσι καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου, καὶ προσεύξονται καὶ δεηθήσονται ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ,

34 * καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ λαοῦ σου ἰσραήλ, καὶ ἀποστρέψεις αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκας τοῖς πατράσιν αὐτῶν·

35 * ἐν τῷ συσχεθῆναι τὸν οὐρανὸν καὶ μὴ γίνεσθαι ὑετόν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, καὶ προσεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου, καὶ ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν ἀποστρέψουσιν, ὅταν ταπεινώσῃς αὐτούς·

36 * καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ δούλου σου καὶ τοῦ λαοῦ σου ἰσραήλ, ὅτι δηλώσεις αὐτοῖς τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ, καὶ δώσεις ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν σου, ἣν ἔδωκας τῷ λαῷ σου ἐν κληρονομίᾳ.

37 * λιμὸς ἐὰν γένηται, καὶ θάνατος ἐὰν γένηται, ὅτε ἔσται ἐμπυρισμός, βροῦχος, ἐρυσίβη ἐὰν γένηται, καὶ ἐὰν θλίψῃ αὐτὸν ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ ἐν μιᾷ τῶν πόλεων αὐτῶν, πᾶν συνάντημα, πάντα πόνον,

38 * πᾶσα προσευχή, πᾶσα δέησις ἐὰν γένηται παντὶ ἀνθρώπῳ ὡς ἂν γνῶσιν ἕκαστος ἁφὴν καρδίας, καὶ διαπετάσῃ τὰς χεῖρας εἰς τὸν οἶκον τοῦτον·

39 * καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου, καὶ ἵλεως ἔσῃ, καὶ ποιήσεις καὶ δώσεις ἀνδρὶ κατὰ πάσας τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καθὼς ἂν γνῷς τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὅτι σὺ μονώτατος οἶδας τὴν καρδίαν πάντων τῶν υἱῶν ἀνθρώπων·

40 * ὅπως ἂν φοβῶνταί σε πάσας τὰς ἡμέρας, ἃς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν.

41 * καὶ τῷ ἀλλοτρίῳ ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ λαοῦ σου ἰσραὴλ οὗτος, καὶ ἥξει ἐκ γῆς μακρόθεν διὰ τὸ ὄνομά σου·

תרגום יונתן

32 ואת תקביל מן שמיא ותעביד ותדין ית עבדך לחיבא חייב למתן ארחיה ברישיה ולזכאה זכאה למתן ליה כזכותיה׃
33 כד יתברון עמך ישראל קדם בעלי דבביהון דיחובון קדמך ויתובון לפלחנך ויודון לשמך ויצלון ויבעון מן קדמך בביתא הדין׃
34 ואת תקביל מן שמיא ותשבוק לחובי עמך ישראל ותתיבינון לארעא דקימת לאבהתהון׃
35 כד יתכלון שמיא ולא יהא מטרא ארי יחובון קדמך ויצלון לאפי אתרא הדין ויודון לשמך ומחוביהון יתובון ארי תקביל צלותהון׃
36 ואת תקביל מן שמיא ותשבוק לחובי עבדך ועמך ישראל ארי תלפינון ית אורחא דתקנא דיהכון בה ותתן מטרא על ארעך דיהבתא לעמך לאחסנא׃
37 כפנא ארי יהא בארעא מותא ארי יהא שדפונא ירקונא גובא שמוטא ארי יהא ארי יעיקון להון בעלי דבביהון בארעא קרויהון כל מכתש וכל מרע׃
38 כל צלותא וכל בעותא דתהא לכל אנשא לכל עמך ישראל דידעון גבר מכתש לביה ויפרוש ידוהי בצלו לאפי ביתא הדין׃
39 ואת תקביל מן שמיא מאתר בית שכינתך ותשבוק לחוביהון ותעביד בעותהון ותתן לגבר ככל ארחתיה דגלי קדמך לביה ארי את בלחודך גלן קדמך לבביא דכל בני אנשא׃
40 בדיל דידחלון מן קדמך כל יומיא דאינון קימין על אפי ארעא דיהבת לאבהתנא׃
41 ואף לבר עממין דלא מעמך ישראל הוא וייתי מארע רחיקא בדיל שמך׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

32 Et tu suscipias de cælis, & facias & iudices seruos tuos, condemnando impium, vt des viam eius in caput eius; & iustificando iustum, vt des ei secundùm iustitiam eius. 33 Quando percussi fuerint populus tuus Israel ante auctores inimicitiarum suarum quòd peccauerint ante te, & redierint ad cultum tuū, & confessi fuerint nomini tuo, & orauerint & deprecati fuerint ante te in domo hac: 34 Et tu suscipias de cælis, & remittas peccata populi tui Israel, & reducas eos in terram quam iurasti patribus eorum. 35 Quando clausi fuerint cæli, & non fuerit pluuia, quòd peccauerint ante te, & orauerint contra faciem loci huius, & confessi fuerint nomini tuo, & à peccatis suis reuersi fuerint, vt suscipias orationem eorum. 36 Et tu suscipias de cælis, & remittas debita seruorum tuorum & populi tui Israel: nam docebis eos viam quæ bona erit, per quam ambulent; & dabis pluuiam super terram tuam quam dedisti populo tuo in hæreditatem. 37 Fames cùm fuerit in terra, pestis cùm fuerit, aeris corruptio, rubigo, locusta, bruchus cùm fuerit; cùm obsederint illos auctores inimicitiarum suarum in terra vrbium suarum, omnis plaga, omnis infirmitas: 38 Omnem orationem & omnem deprecationem quæ fuerit omni homini & omni populo tuo Israel, cùm nouerint quisq; plagam cordis sui, & extenderint manus suas in oratione contra faciem domus huius; 39 Et tu suscipias de cælo è loco domus maiestatis tuæ, & remittas peccata eorum, & facias deprecationes eorum, & des vnicuique secundùm omnem viam suam cuius reuelatum fuerit ante te cor (quia tu ipse es, non est præter te, ante te tantùm reuelata sunt corda omnium filiorum hominum.) 40 Vt timeant te omnibus diebus quibus manserint super faciem terræ, quam dedisti patribus nostris. 41 Et etiam ex filiis gentium qui non sunt de populo tuo Israel, & venerint de terra longinqua propter nomen tuum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

42 * כִּי יִשְׁמְעוּן אֶת־שֵׁמְךָ הַגָּדוֹל וְאֶת־יָדְךָ הַחֲזָקָה
וּזְרֹעֲךָ הַנְּטוּיָה וּבָא וְהִתְפַּלֵּל אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה׃
43 * אַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתְּךָ וְעָשִׂיתָ כְּכֹל
אֲשֶׁר־יִקְרָא אֵלֶיךָ הַנָּכְרִי לְמַעַן יֵדְעוּן כָּל־עַמֵּי
הָאָרֶץ אֶת־שְׁמֶךָ לְיִרְאָה אֹתְךָ כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלָדַעַת
כִּי־שִׁמְךָ נִקְרָא עַל־הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִיתִי׃
44 * כִּי־יֵצֵא עַמְּךָ לַמִּלְחָמָה עַל־אֹיְבוֹ בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר
תִּשְׁלָחֵם וְהִתְפַּלְּלוּ אֶל־יְהוָה דֶּרֶךְ הָעִיר אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ
בָּהּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר־בָּנִיתִי לִשְׁמֶךָ׃
45 * וְשָׁמַעְתָּ הַשָּׁמַיִם אֶת־תְּפִלָּתָם וְאֶת־תְּחִנָּתָם
וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם׃
46 * כִּי יֶחֱטְאוּ־לְךָ כִּי אֵין אָדָם אֲשֶׁר לֹא־יֶחֱטָא
וְאָנַפְתָּ בָּם וּנְתַתָּם לִפְנֵי אוֹיֵב וְשָׁבוּם שְׁבֵיהֶם
אֶל־אֶרֶץ הָאוֹיֵב רְחוֹקָה אוֹ קְרוֹבָה׃
47 * וְהֵשִׁיבוּ אֶל־לִבָּם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבּוּ־שָׁם וְשָׁבוּ
וְהִתְחַנְּנוּ אֵלֶיךָ בְּאֶרֶץ שְׁבֵיהֶם לֵאמֹר חָטָאנוּ
וְהֶעֱוִינוּ רָשָׁעְנוּ׃
48 * וְשָׁבוּ אֵלֶיךָ בְּכָל־לְבָבָם וּבְכָל־נַפְשָׁם בְּאֶרֶץ
אֹיְבֵיהֶם אֲשֶׁר־שָׁבוּ אֹתָם וְהִתְפַּלְּלוּ אֵלֶיךָ דֶּרֶךְ
אַרְצָם אֲשֶׁר־נָתַתָּה לַאֲבוֹתָם הָעִיר אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ
וְהַבַּיִת אֲשֶׁר־בָּנִיתִי לִשְׁמֶךָ׃
49 * וְשָׁמַעְתָּ הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתְּךָ אֶת־תְּפִלָּתָם וְאֶת־
תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם׃
50 * וְסָלַחְתָּ לְעַמְּךָ אֲשֶׁר חָטְאוּ־לְךָ וּלְכָל־פִּשְׁעֵיהֶם
אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ־בְךָ וּנְתַתָּם לְרַחֲמִים לִפְנֵי שְׁבֵיהֶם
51 וְרִחֲמוּם׃ * כִּי־עַמְּךָ וְנַחֲלָתְךָ הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ
מִמִּצְרַיִם מִתּוֹךְ כּוּר הַבַּרְזֶל׃
52 * לִהְיוֹת עֵינֶיךָ פְּתֻחֹת אֶל־תְּחִנַּת עַבְדְּךָ וְאֶל־
תְּחִנַּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לִשְׁמֹעַ אֲלֵיהֶם בְּכָל קָרְאָם
אֵלֶיךָ׃

42 * Audietur enim nomen tuum magnũ
& manus tua fortis, & brachium tuum ex-
tentum vbicunque. Cùm venerit ergo &
43 orauerit in hoc loco; * Tu exaudies in cæ-
lo in firmamento habitaculi tui, & facies
omnia pro quibus inuocauerit te alieni-
gena, vt discant vniuersi populi terrarum
nomen tuum timere sicut populus tuus
Israel, & probent quia nomen tuum in-
uocatum est super domum hanc quam ę-
44 dificaui. * Si egressus fuerit populus tuus
ad bellum contra inimicos suos per viam
quocunque miseris eos, orabunt te contra
viam ciuitatis quam elegisti, & contra do-
45 mum quam ędificaui nomini tuo: * Et ex-
audies in cælo orationes eorum, & preces
46 eorum, & facies iudicium eorum. * Quòd
si peccauerint tibi, nõ est enim homo qui
non peccet, & iratus tradideris eos inimi-
cis suis, & captiui ducti fuerint in terram
47 inimicorum longè vel propè, * Et egerint
pœnitentiam in corde suo in loco capti-
uitatis, & conuersi deprecati te fuerint in
captiuitate sua, dicentes: Peccauimus, ini-
48 què egimus, impiè gessimus: * Et reuersi
fuerint ad te in vniuerso corde suo & tota
anima sua in terra inimicorum suorum
ad quam captiui ducti fuerint, & orauerint
te contra viam terræ suæ quam dedi-
sti patribus eorum, & ciuitatis quam ele-
gisti, & tẽpli quod ædificaui nomini tuo:
49 * Exaudies in cælo in firmamento solij tui
orationes eorum & preces eorũ, & facies
50 iudicium eorum: * Et propitiaberis popu-
lo tuo q̃ peccauit tibi, & omnibus iniqui-
tatibus eorum quibus prœuaricati sunt in
te, & dabis misericordiam coram eis qui
eos captiuos habuerint, vt misereantur eis.
51 * Populus enim tuus est, & hæreditas tua
F quos eduxisti de terra Ægypti de medio
52 fornacis ferreæ: * Vt sint oculi tui aperta
ad deprecationem serui tui & populi tui
Israel, & exaudies eos in vniuersis pro qui-
bus inuocauerint te.

תרגים יונתן

42 אֲרֵי יִשְׁמְעוּן יַת שְׁמָךְ רַבָּא וְיַת יָדָךְ תַּקִּיפָא וּדְרָעָךְ מְרַמְמָא וְיֵיתֵי וִיצַלֵּי לְאַפֵּי בֵיתָא הָדֵין׃
43 וְאַתְּ תְּקַבֵּיל מִן שְׁמַיָּא מֵאֲתַר בֵּית
תְּקַבֵּיל וְתַעֲבֵיד כְּכָל דִּיצַלֵּי קֳדָמָךְ בַּר עַמְמִין בְּדִיל דִּידְעוּן כָּל עַמְמֵי אַרְעָא יַת שְׁמָךְ לְמִדְחַל קֳדָמָךְ כְּעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל וּלְמִידַע אֲרֵי שְׁמָךְ אִתְקְרֵי
עַל בֵּיתָא הָדֵין דִּי בְנֵיתִי׃
44 אֲרֵי יִפּוֹק עַמָּךְ לְאַנְחָא קְרָבָא עַל בַּעֲלֵי דְּבָבֵיהוֹן בְּאוֹרְחָא דְּתִשְׁלְחִינוּן וִיצַלּוּן קֳדָם יְיָ לְאַפֵּי אוֹרַח קַרְתָּא
דְּאִתְרְעֵיתָ בָּהּ וּבֵיתָא דִּי בְנֵיתִי לִשְׁמָךְ׃
45 וְתְקַבֵּיל מִן שְׁמַיָּא יַת צְלוֹתְהוֹן וְיַת בַּעוּתְהוֹן וְתִתְפְּרַע עֲלֵיהוֹן׃
46 אֲרֵי יְחוּבוּן קֳדָמָךְ אֲרֵי לֵית אֱנָשׁ דְּלָא חָטֵא וְיֵיחוֹל רוּגְזָךְ בְּהוֹן וְתִמְסְרִינוּן קֳדָם בַּעֲלֵי דְּבָבֵיהוֹן וְיִשְׁחְבוּן שְׁבֵיהוֹן לְאַרְעָא בַּעֲלֵי דְּבָבֵיהוֹן
אֲרֵי קָרִיבָא׃
47 וַיְתִיבוּן לְלִבְהוֹן בְּאַרְעָא דְּאִשְׁתְּבִיאוּ לְתַמָּן וְיִתּוּבוּן וְיִבְעוּן מִן קֳדָמָךְ בְּאַרְעָא שְׁבֵיהוֹן לְמֵימַר חַבְנָא
וְיִתּוּבוּן לְפֻלְחָנָךְ בְּכָל לִבְהוֹן וּבְכָל נַפְשְׁהוֹן בְּאַרְעָא בַּעֲלֵי דְּבָבֵיהוֹן דִּשְׁבוּ יָתְהוֹן וִיצַלּוּן קֳדָמָךְ לְאַפֵּי אוֹרַח
קַרְתָּא דִּי בְנֵיתָא לְאַבְהָתְהוֹן קַרְתָּא דְּאִיתְרְעֵיתָ וּבֵיתָא דִּבְנֵיתִי לִשְׁמָךְ׃
48 וְתְקַבֵּיל מִן שְׁמַיָּא מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִינְתָּךְ יַת צְלוֹתְהוֹן וְיַת בַּעוּתְהוֹן וְתִתְפְּרַע עֲלֵיהוֹן׃
49 וְתִשְׁבּוֹק לְעַמָּךְ דְּחָבוּ קֳדָמָךְ וּלְכָל מְרָדֵיהוֹן דִּי מְרָדוּ בְּמֵימְרָךְ וְתִתְנִינוּן לְרַחֲמִין קֳדָם שְׁבֵיהוֹן וְיִרְחֲמוּן עֲלֵיהוֹן׃
50 אֲרֵי עַמָּךְ וְאַחְתָּנְתָּךְ אִינוּן דְּאַפֵּיקְתָּ מִמִּצְרַיִם מִגּוֹ כּוּרָא דְּבַרְזְלָא׃
51 לְמֶהֱוֵי רַעְיָא קֳדָמָךְ לְקַבָּלָא בְּעוּת עַבְדָּךְ וּבְעוּת
עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל לְקַבָּלָא צְלוֹתְהוֹן בְּכָל עִידָן דְּאִינוּן מְצַלֵּין קֳדָמָךְ׃

42 * Quoniam audient nomen tuum magnum,
& manum tuam fortem, & brachium tuum
excelsum, & veniet & orabit in loco hoc.
43 * Et tu audies de cælo de parato habita-
culo tuo, & facies secundùm omnia in quibus
inuocauerit te alienigena, vt cognoscant vni-
uersi populi terræ nomen tuum; & timeant te,
sicut populus tuus Israel; & cognoscatur quòd
nomen tuum inuocatum est super domum hanc,
quam ædificaui. * Si autem egressus fuerit
44 populus tuus ad bellum contra inimicos suos in
via qua miseris eos, & orauerint in nomine
Domini viam ciuitatis quam elegisti in ea, &
domus quam ædificaui nomini tuo:
45 * Et audies de cælo orationem eorum et pre-
ces eorum, & facies iustitiam eorum:
46 * Quia peccabunt tibi, quia non est homo qui
non peccet: & si induxeris contra eos & tra-
dideris eos coram inimicis, & captiuos duxe-
rint captiuantes eos in terram longè vel propè:
47 * & cõuerterint corda sua in terra vbi trans-
migrati sunt ibi, & reuersi fuerint ad te, &
deprecati fuerint te in terra transmigrationis
suæ dicentes: Peccauimus, iniquè egimus, impiè
gessimus: * Et reuersi fuerint ad te in toto
48 corde suo & in tota anima sua in terra inimi-
corum suorum quò traduxisti eos, & orauerint
ad te viam terræ suæ quã dedisti patribus suis,
& ciuitatis quam elegisti, & domus quam æ-
dificaui nomini tuo:
49 * Et audies de cælo de parato habitaculo tuo
orationem eorum, & preces eorum, & facies
iudicium eorum:
50 * Et propitius eris iniquitatibus eorum qui-
bus peccauerunt tibi, & secundùm omnes ini-
quitates eorum quibus præuaricati sunt. et da-
bis eos in miserationes coram eis qui captiuos
habuerint eos, & miserebuntur eorum:
51 * Quia populus tuus & hæreditas tua sunt,
quos eduxisti de terra Ægypti de medio forna-
cis ferreæ. * Et sint oculi tui & aures tuæ
52 apertæ ad deprecationem serui tui & ad depre-
cationem populi tui Israel, vt exaudias eos in
omnibus quibus inuocauerint te.

42 * διότι ἀκούσονται τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα, καὶ τὴν χεῖ-
ρά σου τὴν κραταιὰν καὶ τὸν βραχίονά σου τὸν ὑψηλόν,
καὶ ἥξει καὶ προσεύξεται εἰς τὸν τόπον τοῦτον·
43 * καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοι-
κητηρίου σου, καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ἃ ἐπικαλέσηταί σε ὁ
ἀλλότριος, ὅπως ἂν γνῶσι πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς τὸ
ὄνομά σου, καὶ φοβῶνταί σε, καθὼς ὁ λαός σου ἰσραήλ, καὶ
γνωσθῇ ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον,
44 ὃν ᾠκοδόμησα. * ἐὰν δὲ ἐξέλθῃ ὁ λαός σου εἰς πό-
λεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἐν ὁδῷ ᾗ ἀποστελεῖς αὐτούς,
καὶ προσεύξωνται ἐν ὀνόματι κυρίου ὁδὸν τῆς πόλεως ἧς
ἐξελέξω ἐν αὐτῇ, καὶ τοῦ οἴκου ὃν ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί
45 σου· * καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τῆς προσευχῆς
αὐτῶν καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν, καὶ ποιήσεις τὸ δικαίωμα
46 αὐτῶν· * ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνθρω-
πος, ὃς οὐκ ἁμαρτήσεται. καὶ ἐὰν ἐπάξῃς ἐπ' αὐτοὺς,
καὶ παραδῶς αὐτοὺς ἐνώπιον ἐχθρῶν, καὶ αἰχμαλωτεύ-
σωσιν οἱ αἰχμαλωτεύσαντες αὐτοὺς εἰς γῆν μακρὰν ἢ
47 ἐγγύς· * καὶ ἐπιστρέψωσι τὰς καρδίας αὐτῶν ἐν τῇ γῇ
οὗ μετῳκίσθησαν ἐκεῖ καὶ ἐπιστρέψωσι πρὸς σέ, καὶ δεη-
θῶσι σοῦ ἐν τῇ γῇ τῆς μετοικεσίας αὐτῶν λέγοντες, ἡμαρ-
48 τομεν, ἠνομήσαμεν, ἠδικήσαμεν. * καὶ ἐπιστρέψωσι
πρὸς σὲ ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ αὐτῶν καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ αὐ-
τῶν ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν οὗ μετήγαγες αὐτούς, καὶ
προσεύξωνται πρὸς σὲ ὁδὸν τῆς γῆς αὐτῶν ἧς ἔδωκας τοῖς
πατράσιν αὐτῶν, καὶ τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω καὶ τοῦ οἴκου
οὗ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου·
49 * καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου
σου, τῆς προσευχῆς αὐτῶν καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν, καὶ ποιή-
50 σεις τὸ δικαίωμα αὐτῶν, * καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἀδικίαις
αὐτῶν αἷς ἥμαρτόν σοι, καὶ κατὰ πάντα τὰ ἀθετήματα αὐ-
τῶν ἃ ἂν ἠθέτησαν. καὶ δώσεις αὐτοὺς εἰς οἰκτιρμοὺς ἐνώπιον
τῶν αἰχμαλωτευσάντων αὐτούς, καὶ οἰκτειρήσουσιν αὐτούς·
51 * ὅτι λαός σου καὶ κληρονομία σου εἰσίν, οὓς ἐξήγαγες
ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐκ μέσου χωνευτηρίου σιδηροῦ.
52 * καὶ ἔστωσαν οἱ ὀφθαλμοί σου καὶ τὰ ὦτά σου ἠνεῳγ-
μένα εἰς τὴν δέησιν τοῦ δούλου σου καὶ εἰς τὴν δέησιν τοῦ λαοῦ
σου ἰσραήλ, εἰσακούειν αὐτῶν ἐν πᾶσιν οἷς ἂν ἐπικαλέ-
σωνταί σε.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

42 Quòd audierint nomen tuum magnum, & manum tuam validam, & brachium tuum excelsum; & venerint & orauerint contra fa-
ciem domus huius: 43 Et tu suscipias de cælo de loco domus maiestatis tuæ, & facias iuxta omnia quæ orauerit ante te filius gentium, vt
sciant omnes gentes terræ nomen tuum, vt timeant te sicut populus tuus Israel; & vt sciant quòd nomen tuum inuocatum sit super domum
hanc quam ædificaui. 44 Cùm exierit populus tuus vt ineat bellum contra auctores inimicitiarum suarum per viam qua miseris eos, &
orauerint ante Dominum contra faciem viæ vrbis in qua tibi complacuisti, & domus quam ædificaui nomini tuo. 45 Et suscipias
de cælis orationem eorum & deprecationem eorum, & vlciscaris iniurias eorum. 46 Cùm peccauerint ante te, quia non est homo qui
non peccet, & stillauerit indignatio tua in illos, & tradideris eos ante auctores inimicitiarum suarum, & captiuati fuerint captiuitate sua
in terram auctorum inimicitiarum suarum longinquam aut propinquam. 47 Et redierint ad corda sua in terra in qua captiuati
fuerint, & redierint, & precati fuerint ante te in terra captiuitatis suæ, dicendo: Peccauimus, insaniuimus, iniquè egimus. 48 Et redierint
ad cultum tuum in omni corde suo, & in omni anima sua in terra auctorum inimicitiarum suarum qui captiuauerint eos, & orauerint ante
te contra faciem viæ terræ suæ quam dedisti patribus eorum, vrbis in qua tibi complacuisti, & domus quam ædificaui nomini tuo.
49 Et exaudias de cælis è loco domus maiestatis tuæ orationem eorum & deprecationem eorum, & vlciscaris iniurias eorum.
50 Et ignoscas populo tuo qui peccauerunt ante te, & omnibus rebellionibus eorum quibus rebellauerunt in dictum tuum, & des eos in
misericordias ante captiuatores eorum, & misereantur eorum. 51 Quia populus tuus & hæreditas tua illi sunt, quos eduxisti ex
Misraim de medio fornacis ferri. 52 Vt sit voluntas ante te ad suscipiendam deprecationem serui tui & deprecationem populi tui
Israel, suscipiendo orationem eorum omni tempore quo deprecati fuerint ante te.

Universidad de Deusto Biblioteca

53 * כי אתה הבדלתם לך לנחלה מכל עמי הארץ
כאשר דברת ביד משה עבדך בהוציאך את
אבתינו ממצרים אדני יהוה:
54 * ויהי ככלות שלמה להתפלל אל יהוה את
כל התפלה והתחנה הזאת קם מלפני מזבח יהוה
מכרע על ברכיו וכפיו פרשות השמים:
55 * ויעמד ויברך את כל קהל ישראל קול גדול
56 לאמר: * ברוך יהוה אשר נתן מנוחה לעמו
ישראל ככל אשר דבר לא נפל דבר אחד מכל
דברו הטוב אשר דבר ביד משה עבדו:
57 * יהי יהוה אלהינו עמנו כאשר היה עם אבתינו
אל יעזבנו ואל יטשנו:
58 * להטות לבבנו אליו ללכת בכל דרכיו ולשמר
מצותיו וחקיו ומשפטיו אשר צוה את אבתינו:
59 * ויהיו דברי אלה אשר התחננתי לפני יהוה
קרבים אל יהוה אלהינו יומם ולילה לעשות
משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו:
60 * למען דעת כל עמי הארץ כי יהוה הוא האלהים
אין עוד:
61 * והיה לבבכם שלם עם יהוה אלהינו ללכת
בחקיו ולשמר מצותיו כיום הזה:
62 * והמלך וכל ישראל עמו זבחים זבח לפני יהוה:
63 * ויזבח שלמה את זבח השלמים אשר זבח ליהוה
בקר עשרים ושנים אלף וצאן מאה ועשרים אלף
ויחנכו את בית יהוה המלך וכל בני ישראל:
64 * ביום ההוא קדש המלך את תוך החצר אשר
לפני בית יהוה כי עשה שם את העלה ואת
המנחה ואת חלבי השלמים כי מזבח הנחשת
אשר לפני יהוה קטן מהכיל את העלה ואת
המנחה ואת חלבי השלמים:

53 * Tu enim separasti eos tibi in hæreditatē
de vniuersis populis terrę, sicut locutus es
per Moysen seruum tuum quando eduxi-
sti patres nostros de Ægypto Dñe Deus.
54 *Factum est autem cùm complesset Salo-
mon orans Dominum omnem orationem
& deprecationē hanc, surrexit de conspe-
ctu altaris Domini. Vtrumq; enim genu
in terram fixerat, & manus expanderat ad
55 cælum. *Stetit ergo & benedixit omni ec-
56 clesiæ Israel voce magna dicens: *Benedi-
ctus Dominus qui dedit requiem populo
suo Israel, iuxta omnia quæ locutus est: nō
cecidit ne vnus quidem sermo ex omni-
bus bonis quæ locutus est per Moysen ser-
57 uum suum. *Sit dñs Deus noster nobiscū,
sicut fuit cū patribus nostris, nō dereliu-
58 quens nos neq; proiiciens: * Sed inclinet
corda nostra ad se, vt ambulemus in vni-
uersis viis eius, & custodiamus mandata
eius, & ceremonias & iudicia quæcunque
59 mādauit patribus nostris: *Et sint sermo-
nes mei isti quibus deprecatus sum corā
Dño, appropinquantes Dño Deo nostro
die ac nocte, vt faciat iudicium seruo suo
60 & populo suo Israel per singulos dies: *Vt
sciant omnes populi terræ, quia Dñs ipse
61 est Deus, & nō est vltra absq; eo. *Sit quo-
que cor nostrum perfectū cum Dño Deo
nostro, vt ambulemus in decretis eius, &
custodiamus mandata eius sicut & hodie.
62 *Igitur rex & omnis Israel cum eo immo-
63 labant victimas corā Dño. *Mactauitque
Salomō hostias pacificas quas immolauit
Dño, boū viginti duo millia, & ouiū cen-
tum viginti millia. Et dedicauerunt tem-
plum Domini rex & filij Israel.
64 * In die illa sanctificauit rex medium
atrij quod erat ante domum Domini. Fe-
cit quippe holocaustum ibi & sacrificium
& adipem pacificorum, quoniam altare
æreum quod erat coram Dño minus erat,
& capere non poterat holocaustum & sa-
crificium & adipem pacificorum.

תרגום יונתן

53 ארי את אפרשתנון לך לאחסנא מכל עממי ארעא כמה דמלילת ביד משה עבדך באפקותך ית אבהתנא ממצרים יי אלהים:
54 והוה כד שיצי שלמה לצלאה קדם יי ית כל צלותא ובעותא הדא קם מן קדם מדבחא דיי מרכין כריע על ברכוהי וידוהי פריסן בצלו לצית שמיא:
55 וקם ובריך ית כל קהלא דישראל קל רב למימר:
56 בריך יי דיהב נייחא לעמיה ישראל ככל דמליל לא בטל פתגמא חד מכל פתגמוהי תקניא דמליל ביד משה עבדיה:
57 יהא מימרא דיי אלהנא בסעדנא כמה דהוה בסעדא דאבהתנא לא ישבקננא ולא ירחקיננא:
58 לאפנאה לבנא לדחלתיה למהך בכל אורחן דתקנן קדמוהי ולמיטר פקודוהי וקימוהי ודינוהי די פקיד ית אבהתנא:
59 ויהון פתגמי אילין דבעיתי מן קדם יי מתקבלין קדם יי אלהנא יימם ולילי למעבד דין עבדיה ועולבן עמיה ישראל פתגם יום ביומיה:
60 בדיל דידעון כל עממי ארעא ארי יי הוא אלהים לית עוד:
61 ויהא לבכון שלים בדחלתא דיי אלהנא למהך בקימוהי ולמיטר פקודוהי כיומא הדין:
62 ומלכא וכל ישראל עימיה מנכסין נכסת קדשין קדם יי:
63 ונכים שלמה ית נכסת קודשיא דנכים קדם יי תורי עשרין ותרין אלפין ועאנא מאה ועשרין אלפין וחנכו ית בית מקדשא דיי מלכא וכל בני ישראל:
64 ביומא ההוא קדיש מלכא ית גו דרתא די קדם בית מקדשא דיי ארי עבד תמן ית עלתא וית מנחתא וית תרבי נכסת קודשיא ארי מדבחא דנחשא די קדם יי זעיר מלסוברא ית עלתא וית מנחתא וית תרבי נכסת קודשיא:

Quia tu separasti eos tibi in hæreditatem 53
de vniuersis populis terræ, sicut locutus es in
manu serui tui Moysi, quando educeres tu pa-
tres nostros de terra Ægypti, Domine Domine.
Et factum est vt compleuit Salomon orans 54
ad Dominum totam orationem & deprecatio-
nem hanc, surrexit à facie altaris Domini incli-
natus super genua sua, et manus suæ expansæ in
cælum: Et stetit, & benedixit omni eccle- 55
siæ Israel voce magna, dicens:
Benedictus Dominus qui dedit hodie re- 56
quiem populo suo Israel, iuxta omnia quæ locu-
tus est. non dissonuit verbum vnum in omnibus
verbis suis bonis, quæ locutus est in manu Moy
si serui sui.
Sit dominus Deus noster nobiscum, sicut 57
fuit cum patribus nostris: non derelinquat nos
neque auertat nos: Sed inclinet corda 58
nostra ad se, vt ambulemus in omnibus viis e-
ius, & custodiamus omnia mandata eius, &
præcepta eius, & iustificationes eius, quæ man-
dauit patribus nostris.
Et sint sermones isti quibus deprecatus sum 59
coram domino Deo nostro hodie, appropinquan-
tes ad dominum Deum nostrum die & nocte,
vt faciat iustificationem seruo tuo & iustifica-
tionem populi tui Israel verbū diei in die eius:
Vt sciant omnes populi terræ, quia tu Do- 60
minus Deus, & non est vltra. Et sint cor- 61
da nostra perfecta ad dominum Deum nostrum,
vt sanctè ambulemus in præceptis eius, & cu-
stodiamus mandata eius sicut dies hæc. Et rex 62
et omnes filij Israel immolauerunt victimam co-
ram Domino Deo. Et sacrificauit rex Salomon 63
victimam pacificorum, quam immolauerunt Do
mino, boum duo & viginti millia, & ouiū cen-
tum & viginti millia. Et dedicauit domū Do-
mini rex & omnes filij Israel. In die illa 64
sanctificauit rex medium atrij quod erat ante
faciem domus Domini. quia fecit ibi holocaustū
& sacrificia & adipes pacificorum: quia alta-
re æreum quod erat coram Domino paruum e-
rat, vt non posset capere holocaustum, & mu-
nus, & sacrificia pacificorum.

53 *ὅτι σὺ διέστειλας αὐτοὺς σεαυτῷ εἰς κληρονομίαν ἐκ πάν-
των τῶν λαῶν τῆς γῆς, καθὼς ἐλάλησας ἐν χειρὶ τοῦ δούλου
σου μωυσῆ, ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν σε τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐκ γῆς
54 αἰγύπτου κύριε κύριε. *καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε σαλομὼν
προσευχόμενος πρὸς κύριον ὅλην τὴν προσευχὴν καὶ
τὴν δέησιν ταύτην, ἀνέστη ἀπὸ προσώπου τοῦ θυσιαστηρίου
κυρίου κεκλικὼς ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ, καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ δια-
55 πεπετασμέναι εἰς τὸν οὐρανόν· *καὶ ἔστη, καὶ εὐλόγησε πᾶ-
56 σαν τὴν ἐκκλησίαν ἰσραὴλ φωνῇ μεγάλῃ λέγων· *εὐλο-
γητὸς κύριος ὃς ἔδωκε σήμερον ἀνάπαυσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ
ἰσραὴλ. κατὰ πάντα ὅσα ἐλάλησεν· οὐ διεφώνησε λόγος εἷς
ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις αὐτοῦ τοῖς ἀγαθοῖς, οἷς ἐλάλησεν ἐν χει-
57 ρὶ μωυσῆ τοῦ δούλου αὐτοῦ. *γένοιτο κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν μεθ'
ἡμῶν καθὼς ἦν μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν. μὴ ἐγκαταλίποι ἡ-
58 μᾶς μὴ δὲ ἀποστρέψῃ ἡμᾶς, *ἀλλ' ἐπικλῖναι τὰς καρδίας
ἡμῶν πρὸς αὐτόν, τοῦ πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ,
καὶ φυλάσσειν πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰ προστάγ-
ματα αὐτοῦ, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ἃ ἐνετείλατο τοῖς πα-
59 τράσιν ἡμῶν. *καὶ ἔστωσαν οἱ λόγοι οὗτοι οὓς δεδέημαι ἐνώ-
πιον κυρίου θεοῦ ἡμῶν σήμερον, ἐγγίζοντες πρὸς κύριον τὸν
θεὸν ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός, τοῦ ποιεῖν τὸ δικαίωμα τοῦ δούλου
σου καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ λαοῦ σου ἰσραὴλ ῥῆμα ἡμέρας ἐν
60 ἡμέρᾳ αὐτοῦ, *ὅπως γνῶσι πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς, ὅτι σὺ
61 κύριος ὁ θεὸς καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι. *καὶ ἔστωσαν αἱ καρδίαι
ἡμῶν τέλειαι πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, τοῦ ὁσίως πορεύε-
σθαι ἐν τοῖς προστάγμασιν αὐτοῦ καὶ φυλάσσειν τὰς ἐντο-
62 λὰς αὐτοῦ ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. *καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πάν-
τες οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἔθυσαν θυσίαν ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ.
63 *καὶ ἔθυσεν ὁ βασιλεὺς σαλομὼν τὴν θυσίαν τῶν
εἰρηνικῶν, ἣν ἔθυσαν τῷ κυρίῳ, βοῶν δύο καὶ εἴκοσι χι-
λιάδας, καὶ προβάτων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας. καὶ
ἐνεκαίνισε τὸν οἶκον κυρίου ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ
64 ἰσραήλ. *ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς
τὸ μέσον τῆς αὐλῆς τὸ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου κυρίου.
ὅτι ἐποίησεν ἐκεῖ τὴν ὁλοκαύτωσιν καὶ τὰς θυσίας, καὶ
τὰ στέατα τῶν εἰρηνικῶν, διότι τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλ-
κοῦν τὸ ἐνώπιον κυρίου μικρὸν ἦν τοῦ μὴ δύνασθαι δέξα-
σθαι τὴν ὁλοκαύτωσιν καὶ τὸ δῶρον καὶ τὰς θυσίας τῶν
εἰρηνικῶν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

53 Nam tu separasti illos tibi in hæreditatem ex omnibus gentibus terræ, sicut locutus fueras per manum Moseh serui tui, cùm educeres patres nostros ex Misraim Domine Deus. 54 Et fuit cùm finisset Selomoh orare ante Dominum omnem orationem & deprecationem hanc, surrexit à conspectu altaris Domini, ex quo fuerat curuatus super genua sua, & manus suæ extensæ in oratione ad summitatem cæli. 55 Et stetit & benedixit omni ecclesiæ Israel voce magna dicendo: 56 Benedictus Dominus, qui dedit quietem populo suo Israel, iuxta omnia quæ locutus est. non vacauit verbum vnum ex omnibus verbis eius rectis, quæ locutus est per manum Moseh serui sui. 57 Sit dictum domini Dei nostri in auxilium nostrum, sicut fuit in auxilium patrum nostrorum; non deserat nos neque elonget nos: 58 Vt conuertat cor nostrum ad timorem eius, vt ambulemus in omnibus viis quæ rectæ fuerint ante illum, & seruemus præcepta eius, & decreta eius, & iudicia eius quæ præcepit patribus nostris. 59 Et sint verba mea hæc, quibus deprecatus sum ante Dominum, suscepta à Domino Deo nostro die ac nocte, vt faciat iudicium serui sui, & iniuriam populi sui Israel *vindicet* per singulos dies: 60 Vt cognoscant omnes gentes terræ, quòd Dominus ipse est Deus, nec vltra ipsum alius. 61 Et sit cor vestrum perfectum in timore domini Dei nostri, ambulando in decretis eius, & seruando præcepta eius secundùm diem hanc. 62 Et rex & omnis Israel cum illo mactabant victimam sanctitatum ante Dominum. 63 Et mactauit Selomoh victimam sanctitatum quam mactauit ante Dominum, boum viginti & duo millia, & pecudum centum & viginti millia, & initiauerunt domum sanctuarij Domini rex & omnes filij Israel. 64 In die illo sanctificauit rex medium atrij quod erat ante domum sanctuarij Domini, quia fecit ibi holocaustum, & munera, & pinguedines oblationis sanctitatum, quia altare æris quod erat ante Dominum, angustius erat, quàm vt sustineret holocausta, & munus, & pinguedines oblationis sanctitatum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

65 וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה בָּעֵת הַהִוא אֶת־הַחַג וְכָל־יִשְׂרָאֵל
עִמּוֹ קָהָל גָּדוֹל מִלְּבוֹא חֲמָת עַד־נַחַל מִצְרַיִם
לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ שִׁבְעַת יָמִים וְשִׁבְעַת יָמִים
אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם׃

66 בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי שִׁלַּח אֶת־הָעָם וַיְבָרְכוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ
וַיֵּלְכוּ לְאָהֳלֵיהֶם שְׂמֵחִים וְטוֹבֵי לֵב עַל כָּל־הַטּוֹבָה
אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְדָוִד עַבְדּוֹ וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ׃

ט

1 וַיְהִי כְּכַלּוֹת שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת אֶת־בֵּית
יְהוָה וְאֶת־בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת כָּל־חֵשֶׁק שְׁלֹמֹה
אֲשֶׁר חָפֵץ לַעֲשׂוֹת׃

2 וַיֵּרָא יְהוָה אֶל־שְׁלֹמֹה שֵׁנִית כַּאֲשֶׁר
נִרְאָה אֵלָיו בְּגִבְעוֹן׃

3 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו שָׁמַעְתִּי אֶת־תְּפִלָּתְךָ וְאֶת־
תְּחִנָּתְךָ אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתָּה לְפָנָי הִקְדַּשְׁתִּי אֶת־הַבַּיִת
הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִיתָה לָשׂוּם שְׁמִי שָׁם עַד־עוֹלָם וְהָיוּ
עֵינַי וְלִבִּי שָׁם כָּל־הַיָּמִים׃

4 וְאַתָּה אִם־תֵּלֵךְ לְפָנַי כַּאֲשֶׁר הָלַךְ דָּוִד אָבִיךָ
בְּתֹם־לֵבָב וּבְיֹשֶׁר לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ חֻקַּי
וּמִשְׁפָּטַי תִּשְׁמֹר׃

5 וַהֲקִמֹתִי אֶת־כִּסֵּא מַמְלַכְתְּךָ עַל־יִשְׂרָאֵל לְעֹלָם
כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עַל־דָּוִד אָבִיךָ לֵאמֹר לֹא־יִכָּרֵת לְךָ
אִישׁ מֵעַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל׃

6 אִם־שׁוֹב תָּשׁוּבוּן אַתֶּם וּבְנֵיכֶם מֵאַחֲרַי וְלֹא
תִשְׁמְרוּ מִצְוֹתַי חֻקָּתַי אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵיכֶם וְהָלַכְתֶּם
וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם׃

7 וְהִכְרַתִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
נָתַתִּי לָהֶם וְאֶת־הַבַּיִת אֲשֶׁר הִקְדַּשְׁתִּי לִשְׁמִי
אַשְׁלִיךְ מֵעַל פָּנָי וְהָיָה יִשְׂרָאֵל לְמָשָׁל וְלִשְׁנִינָה
בְּכָל־הָעַמִּים׃

REGVM. I. Translat. B. Hieron. Salomon.

65 Fecit ergo Salomon in tempore illo festiuitatem celebrem, & omnis Israel cum eo, multitudo magna ab introitu Emath vsque ad riuum Ægypti coram Deo nostro septem diebus & septem diebus, id est, quatuordecim diebus:

66 Et in die octauo dimisit populos, qui benedicentes regi, profecti sunt in tabernacula sua lætantes & alacri corde super omnibus bonis quæ fecerat Dominus Dauid seruo suo & Israel populo suo.

CAP. IX.

1 FActum est autem cùm perfecisset Salomon ædificium domus Domini, & ædificium regis, & omne quod optauerat & voluerat facere,

2 Apparuit ei Dominus secundò, sicut apparuerat ei in Gabaon.

3 Dixitque Dominus ad eum: Exaudiui orationem tuam & deprecationem tuam quam deprecatus es coram me: sanctificaui domum hanc quam ædificasti, vt ponerem nomen meum ibi in sempiternum, & erunt oculi mei & cor meum ibi cunctis diebus.

4 Tu quoq; si ambulaueris coram me sicut ambulauit pater tuus in simplicitate cordis & in æquitate, & feceris omnia quæ præcepi tibi, & iudicia mea seruaueris:

5 Ponam thronum regni tui super Israel in sempiternum, sicut locutus sum Dauid patri tuo, dicens: Non auferetur vir de genere tuo de solio Israel.

6 Si autem auersione auersi fueritis vos & filij vestri à me, nec custodientes mandata mea & cerimonias quas proposui vobis, sed abieritis & colueritis deos alienos, & adoraueritis eos,

7 Auferam Israel de superficie terræ quam dedi eis, & templum, quod sanctificaui nomini meo, proiiciam à conspectu meo: eritque Israel in prouerbium & fabulam cunctis populis:

65 Et fecit Salomon festiuitatem in die illa, & omnis Israel cum eo ecclesia magna ab introitu Emath vsque ad riuum Ægypti coram Domino Deo nostro septē diebus et septem diebus, quatuor & decem diebus.

66 Et in die octauo dimisit populum, & benedixerunt regi, & abierunt vnusquisque in tabernaculum suum lætantes, & bono corde super bonis quæ fecit Dominus Dauid seruo suo & Israel populo suo.

CAP. IX.

1 ET factum est vt perfecit Salomon ædificare domum Domini & domum regis, & omne opus Salomonis, quæcunque voluit facere:

2 Et apparuit Dominus Salomoni secundò, sicut apparuit ei in Gabaon.

3 Et dixit ad eum Dominus: Audiui orationem tuam & deprecationem tuam, quas deprecatus es coram me, sanctificaui domum hanc quam ædificasti, vt ponerem nomen meum ibi in sempiternum. & erunt oculi mei & cor meum ibi cunctis diebus.

4 Et tu si ambulaueris coram me sicut ambulauit Dauid pater tuus in sanctitate cordis & in rectitudine, vt facias secundum omnia quæ præcepi ei, & præcepta mea & mandata mea seruaueris:

5 Et tollam thronum regni tui super Israel in sempiternum, sicut locutus sum patri tuo Dauid dicens: Non auferetur tibi vir dux in Israel.

6 Si autem auersione auersi fueritis vos & filij vestri à me, & præcepta mea quæ dedi coram vobis non custodieritis, & abieritis & seruieritis deis alienis & adoraueritis eos,

7 Et auferam Israel à terra quam dedi eis, & domum hāc quam sanctificaui nomini meo, proiiciam à conspectu meo. & erit Israel in perditionem, & in fabulam in cunctis populis.

65 καὶ ἐποίησε Σολομὼν ἑορτὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ πᾶς ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ ἐκκλησία μεγάλη ἀπὸ τῆς εἰσόδου ἡμὰθ ἕως πολέμου αἰγύπτου ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἑπτὰ ἡμέρας καὶ ἑπτὰ ἡμέρας, τέσσαρες ϛ δέκα ἡμέρας.

66 καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξαπέστειλε τὸν λαόν, ϛ εὐλόγησαν τὸν βασιλέα. ϛ ἀπῆλθον ἕκας ϴ εἰς τὰ σκήνωμα αὐτῶν χαίροντες καὶ ἀγαθῇ καρδίᾳ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησε κύριος ϴ τῷ δαυὶδ δούλῳ αὐτοῦ καὶ τῷ ἰσραὴλ τῷ λαῷ αὐτοῦ.

θ'.

1 Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε Σολομὼν οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου ϛ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ πᾶσαν τὴν πεσματείαν Σολομῶντος, ὅσα ἠθέλησεν ποιῆσαι.

2 καὶ ὤφθη κύριος ϴ τῷ Σολομῶντι δευτέρου καθὼς ὤφθη αὐτῷ ἐν γαβαών.

3 καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν κύριος ϴ, ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου καὶ τῆς δεήσεώς σου ἧς ἐδεήθης ἐνώπιόν μου, ἡγίασα τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ᾠκοδόμησας, τοῦ θεῖναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἔσονται ϴ ὀφθαλμοί μου καὶ ἡ καρδία μου ἐκεῖ πάσας τὰς ἡμέρας.

4 καὶ σὺ ἐὰν πορευθῇς ἐνώπιόν μου καθὼς ἐπορεύθη δαυὶδ ὁ πατήρ σου ἐν ὁσιότητι καρδίας καὶ ἐν εὐθύτητι τοῦ ποιεῖν κατὰ πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐτῷ, καὶ τὰ προστάγματά μου καὶ τὰς ἐντολάς μου φυλάξῃς·

5 καὶ ἀναστήσω τὸν θρόνον τῆς βασιλείας σου ἐπὶ ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα, καθὼς ἐλάλησα τῷ πατρί σου δαυὶδ, λέγων, οὐκ ἐξαρθήσεταί σοι ἀνὴρ ἡγούμενος ἐν ἰσραήλ.

6 ἐὰν δὲ ὑποστρεφόντες ὑποστρέφητε ὑμεῖς καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ τὰ προστάγματά μου ἃ ἔδωκα ἐνώπιον ὑμῶν μὴ φυλάξητε, καὶ πορευθῆτε καὶ δουλεύσητε θεοῖς ἑτέροις καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς·

7 καὶ ἐξαρῶ τὸν ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα αὐτοῖς, καὶ τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ἡγίασα τῷ ὀνόματί μου ἀποῤῥίψω ἐκ προσώπου μου. καὶ ἔσται ἰσραὴλ εἰς ἀφανισμὸν εἰς λαλημα εἰς παροιμίαν ἐν τοῖς λαοῖς.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

65 Et fecit Salomoh tempore illo festiuitatem, & omnis Israel cum eo, ecclesia multa ab introitu Hhamath vsque ad fluuium Misraim ante Dominum Deum nostrum, septem diebus initiationis domus, & septem diebus festiuitatis, id est, quatuordecim diebus.

66 Die octauo misit populum: & benedixerunt regi, & iuerunt in habitacula sua cùm lætati fuissent, & iucundatum esset cor eorum propter omne bonum quod fecerat Dominus Dauid seruo suo, & Israel populo suo.

CAP. IX.

1 ET fuit cùm finisset Salomoh ędificare domum sanctuarij Domini, & domum regis, & omnē voluntatem Salomoh quam voluit facere.

2 Et reuelatus est Dominus Salomoh secundò, sicut reuelatus fuerat illi in Gibghon.

3 Et dixit Dominus illi: Audita est à me oratio tua & deprecatio tua quam deprecatus es ante me: sanctificaui domum hanc quam ædificasti, ad ponendum maiestatem meam ibi vsque in seculum: & erit maiestas mea manens in ea, & etiam beneplacitum meum fiet ibi omnibus diebus.

4 Et tu si ambulaueris ante me, sicut ambulauit Dauid pater tuus in veritate cordis & rectitudine, faciendo iuxta omnia quæ præcepi tibi, decreta mea & iudicia mea seruaueris:

5 Stataam solium regni tui super Israel in seculum, sicut locutus sum cum Dauid patre tuo dicendo: Non abscindetur tibi vir à solio regni Israel.

6 Si auertendo auersi fueritis vos & filij vestri ne eatis post cultum meum, nec seruaueritis præcepta mea & decreta mea quæ dedi ante vos, sed ineatis & colueritis errores gentium, & adoraueritis eos:

7 Tunc confumam Israel de superficie terræ quam dedi illis, & domum quam ædificaui nomini meo elongabo ex aduerso dicti mei, & erit Israel in parabolam & in fabulam omnibus gentibus.

תרגום יונתן

65 וְעָבַד שְׁלֹמֹה בְּעִידָנָא הַהִיא יַרְחָא חָגָא וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ כְּנִשְׁתָּא סַגִּיאָה דְּמִתְּעֲרִים קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא שִׁבְעָא יוֹמִין וְשִׁבְעָא יוֹמִין אַרְבְּסַר יוֹמִין׃

66 בְּיוֹמָא תְּמִינָאָה שַׁלַּח יָת עַמְמַיָּא וּבָרִיכוּ יָת מַלְכָּא וַאֲזָלוּ לְקִרְיֵיהוֹן כַּד חֲדוּ וְטָבוּ לִבַּיְהוֹן עַל כָּל טָבְתָא דַּעֲבַד יְיָ לְדָוִד עַבְדֵּיהּ וּלְיִשְׂרָאֵל עַמֵּיהּ׃

ט

1 וַהֲוָה כַּד שֵׁיצִי שְׁלֹמֹה לְמִבְנֵי יָת בֵּית מַקְדְּשָׁא וְיָת בֵּית מַלְכָּא וְיָת כָּל רְעוּת שְׁלֹמֹה דְּאִתְרְעִי לְמֶעְבַּד׃

2 וְאִתְגְּלִי יְיָ לִשְׁלֹמֹה תִּנְיָנוּת כְּמָא דְּאִתְגְּלִי לֵיהּ בְּגִבְעוֹן׃

3 וַאֲמַר יְיָ לֵיהּ שְׁמִישׁ קֳדָמַי צְלוֹתָךְ וּבָעוּתָךְ דְּבָעֵיתָ מִן קֳדָמַי אַקְדַּשְׁתִּי יָת בֵּיתָא הָדֵין דִּבְנֵיתָא לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתִּי תַּמָּן עָלְמָא וְהָווֹן רְעוּתִי מִתְעַבְּדָא תַּמָּן כָּל יוֹמַיָּא׃

4 וְאִם אַתְּ תְּהָךְ קֳדָמַי כְּמָא דְּאַזַל דָּוִד אֲבוּךְ בִּקְשִׁיטוּתָא לִבָּא וּבְתָרִיצוּתָא לְמֶעְבַּד כְּכֹל דְּפַקְדָּתָךְ קְיָמַי וְדִינַי תִּיסַּר׃

5 וְאָקִים יָת כָּרְסֵי מַלְכוּתָךְ עַל יִשְׂרָאֵל לְעָלַם כְּמָא דְּמַלֵּילִית עִם דָּוִד אֲבוּךְ לְמֵימַר לָךְ גְּבַר מִבְּרָתָךְ עַל כָּרְסֵי מַלְכוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל׃

6 אִם תְּהָדְרוּן אַתּוּן וּבְנֵיכוֹן מִבָּתְרַי וְלָא תִּטְּרוּן פִּקּוּדַי וּקְיָמַי דְּיַהֲבִית קֳדָמֵיכוֹן וְתֵיזְלוּן וְתִפְלְחוּן לְטַעֲוָת עַמְמַיָּא וְתִסְגְּדוּן לְהוֹן׃

7 וַאֲשֵׁיצֵי יָת יִשְׂרָאֵל מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא דְיַהֲבִית לְהוֹן וְיָת בֵּיתָא דְאַקְדֵּישִׁית לִשְׁמִי אֲרַחֵיק מִקֳּבֵל מֵימְרִי וְיֶהֱוֵא יִשְׂרָאֵל לְמַתְנָא

Universidad de Deusto Biblioteca

8 וְהַבַּיִת הַזֶּה יִהְיֶה עֶלְיוֹן כָּל־עֹבֵר עָלָיו יִשֹּׁם
וְשָׁרָק וְאָמְרוּ עַל־מֶה עָשָׂה יְהוָה כָּכָה לָאָרֶץ הַזֹּאת
וְלַבַּיִת הַזֶּה׃
9 וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר
הוֹצִיא אֶת־אֲבֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיַּחֲזִקוּ בֵּאלֹהִים
אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲוֻ לָהֶם וַיַּעַבְדֻם עַל־כֵּן הֵבִיא יְהוָה
עֲלֵיהֶם אֵת כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת׃
10 וַיְהִי מִקְצֵה עֶשְׂרִים שָׁנָה אֲשֶׁר־בָּנָה שְׁלֹמֹה
אֶת־שְׁנֵי הַבָּתִּים אֶת־בֵּית יְהוָה וְאֶת־בֵּית הַמֶּלֶךְ׃
11 חִירָם מֶלֶךְ־צֹר נִשָּׂא אֶת־שְׁלֹמֹה בַּעֲצֵי אֲרָזִים
וּבַעֲצֵי בְרוֹשִׁים וּבַזָּהָב לְכָל־חֶפְצוֹ אָז יִתֵּן הַמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה לְחִירָם עֶשְׂרִים עִיר בְּאֶרֶץ הַגָּלִיל׃
12 וַיֵּצֵא חִירָם מִצֹּר לִרְאוֹת אֶת־הֶעָרִים אֲשֶׁר נָתַן־
לוֹ שְׁלֹמֹה וְלֹא יָשְׁרוּ בְּעֵינָיו׃
13 וַיֹּאמֶר מָה הֶעָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר־נָתַתָּה לִּי אָחִי
וַיִּקְרָא לָהֶם אֶרֶץ כָּבוּל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
14 וַיִּשְׁלַח חִירָם לַמֶּלֶךְ מֵאָה וְעֶשְׂרִים כִּכַּר זָהָב׃
15 וְזֶה דְבַר־הַמַּס אֲשֶׁר־הֶעֱלָה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
לִבְנוֹת אֶת־בֵּית יְהוָה וְאֶת־בֵּיתוֹ וְאֶת־הַמִּלּוֹא וְאֵת
חוֹמַת יְרוּשָׁלָםִ וְאֶת־חָצֹר וְאֶת־מְגִדּוֹ וְאֶת־גָּזֶר׃
16 פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם עָלָה וַיִּלְכֹּד אֶת־גֶּזֶר וַיִּשְׂרְפָהּ
בָּאֵשׁ וְאֶת־הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בָּעִיר הָרָג וַיִּתְּנָהּ שִׁלֻּחִים
לְבִתּוֹ אֵשֶׁת שְׁלֹמֹה׃
17 וַיִּבֶן שְׁלֹמֹה אֶת־גֶּזֶר וְאֶת־בֵּית חֹרֹן תַּחְתּוֹן׃
18 וְאֶת־בַּעֲלָת וְאֶת־תַּמֹר בַּמִּדְבָּר בָּאָרֶץ׃
19 וְאֵת כָּל־עָרֵי הַמִּסְכְּנוֹת אֲשֶׁר הָיוּ לִשְׁלֹמֹה וְאֵת עָרֵי
הָרֶכֶב וְאֵת עָרֵי הַפָּרָשִׁים וְאֵת חֵשֶׁק שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר
חָשַׁק לִבְנוֹת בִּירוּשָׁלַםִ וּבַלְּבָנוֹן וּבְכֹל אֶרֶץ מֶמְשַׁלְתּוֹ׃
20 כָּל־הָעָם הַנּוֹתָר מִן־הָאֱמֹרִי הַחִתִּי הַפְּרִזִּי הַחִוִּי
וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר לֹא־מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה׃

8 Et domus hæc erit in exemplum: omnis
qui transierit per eam, stupebit, & sibila-
bit, & dicet: Quare fecit Dominus sic ter-
9 ræ huic & domui huic? Et responderunt:
Quia dereliquerunt dominũ Deum suũ,
qui eduxit patres eorum de terra Ægypti,
& secuti sunt deos alienos, & coluerunt
eos, & adorauerunt eos; idcircò induxit
Dominus super eos omne malum hoc.
10 Expletis autem annis viginti, postquam
ædificauerat Salomon duas domos, id est,
11 domum Domini, & domum regis: Hiram
rege Tyri præbente Salomoni ligna ce-
drina, & abiegna, & aurum, iuxta omne
quod opus habuerat; tunc dedit Salomon
Hiram viginti oppida in terra Galilææ.
12 Et egressus est Hiram de Tyro, vt vi-
C deret oppida quæ dederat ei Salomon; &
13 non placuerunt ei: Et ait: Hæccine sunt
ciuitates quas dedisti mihi frater? Et ap-
pellauit eas terram Chabul vsque in diem
14 hanc. Misit ergo Hiram ad regem Sa-
lomonem centum viginti talenta auri.
15 Hæc est summa expensarum quã ob-
tulit Salomon rex ad ædificandam domũ
Domini & domum suam, & Mello, & mu-
rum Ierusalem, & Heser, & Mageddo, &
16 Gazer. Pharao rex Ægypti ascendit, &
cepit Gazer, succenditq; eam igni, & Cha-
nanæum qui habitabat in ciuitate inter-
fecit, & dedit eam in dotem filiæ suæ vxo-
17 ri Salomonis. Ædificauit ergo Salomon
18 Gazer & Bethoron inferiorem, Et Baa-
lath, & Palmiram in terra solitudinis.
19 Et omnes vicos qui ad se pertinebant,
& erant absque muro, muniuit: & ciui-
tates curruum, & ciuitates equitum, &
quodcunque ei placuit, vt ædificaret in
Ierusalem, & in Libano, & in omni terra
potestatis suæ.
20 Vniuersum populum qui remanserat
D de Ammorræis, & de Ethæis, & de Phere-
zæis, & Euæis, & Iebusæis, qui non sunt
de filiis Israel;

תרגום יונתן

ובֵיתָא הָדֵין דַהֲוָה עִלָּאי יְהֵא חֲרִיב כָּל דְיִעְבַּר עֲלוֹהִי יִכְלֵי וְיָנִיד וְיֵימְרוּן עַל מָה עֲבַד יְיָ כְּדֵין לְאַרְעָא הָדָא וּלְבֵיתָא הָדֵין׃
9 וְיֵימְרוּן עַל דִשְׁבַקוּ יָת פָּלְחָנָא דַייָ אֱלָהֲהוֹן דְאַפִּיק יָת אֲבָהַתְהוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם וְאִתְקִיפוּ בְּטָעֲוַת עַמְמַיָא וּסְגִידוּ לְהוֹן וּפְלַחוּנוּן עַל
כֵּן אַיְתִי יְיָ עֲלֵיהוֹן יָת כָּל בִּישְׁתָא הָדָא׃
10 וַהֲוָה מִסּוֹף עֶשְׂרִין שְׁנִין דִי בְנָא שְׁלֹמֹה יָת תְּרֵין בָּתַיָא יָת בֵּית מַקְדְשָׁא דַייָ וְיָת בֵּית מַלְכָּא׃
11 חִירָם מַלְכָּא דְצוֹר סוֹבַר יָת שְׁלֹמֹה בְּאָעֵי אַרְזִין וּבְאָעֵי בְרוֹתִין וּבְדַהֲבָא לְכָל צָרְכֵיהּ וּבְכֵן יְהַב מַלְכָּא שְׁלֹמֹה לְחִירָם עֶשְׂרִין קִרְוִין
בְּאַרְעָא דְגָלִילָא׃ 12 וּנְפַק חִירָם מִצּוֹר לְמִסְעַר יָת קִרְוַיָא דִיהַב לֵיהּ שְׁלֹמֹה וְלָא כַשְׁרִין בְּעֵינוֹהִי׃ 13 וַאֲמַר מָה קִרְוַיָא הָאִלֵין דִי
יְהַבְתְּ לִי אָחִי וּקְרָא לְהוֹן אֲרַע כָּבוּל עַד יוֹמָא הָדֵין׃ 14 וְשַׁדַר חִירָם לְמַלְכָּא מְאָה וְעֶשְׂרִין כִּכְּרִין דִדְהַבָא׃ 15 וְדֵין פִּתְגָם מַסְקֵי מִסִּין דְמַנִּי
מַלְכָּא שְׁלֹמֹה לְמִבְנֵי יָת בֵּית מַקְדְשָׁא דַייָ וְיָת בֵּיתֵיהּ וְיָת מִלֵּיתָא וְיָת שׁוּרָא דִירוּשְׁלֵם וְיָת חָצוֹר וְיָת מְגִדוֹ וְיָת גָזֶר׃ 16 פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם
סְלִיק וּכְבַשׁ יָת גֶזֶר וְאוֹקְדַהּ בְּנוּרָא וְיָת כְּנַעֲנָאָה דְיָתֵיב בְּקַרְתָּא קְטַל וִיהָבַהּ מַתְּנָה לִבְרַתֵּיהּ אִתַּת שְׁלֹמֹה׃ 17 וּבְנָא שְׁלֹמֹה יָת גֶזֶר וְיָת
בֵּית חוֹרוֹן אַרְעָאָה׃ 18 וְיָת בַּעֲלַת וְיָת תַּדְמוֹר בְּמַדְבְּרָא בְּאַרְעָא׃ 19 וְיָת כָּל קִרְוֵי בֵית אוֹצְרַיָא דִי הֲוָאָה לִשְׁלֹמֹה וְיָת קִרְוֵי רְתִיכַיָא וְיָת
פָּרָשַׁיָא וְיָת רְעוּת שְׁלֹמֹה דְאִתְרְעֵי לְמִבְנֵי בִירוּשְׁלֵם וּבְלִבְנָן וּבְכָל אֲרַע שָׁלְטָנֵיהּ׃ 20 כָּל עַמָּא דְאִשְׁתָּאַרוּ מִן אֱמוֹרָאֵי חִתָּאֵי
פְּרִזָאֵי חִוָּאֵי וִיבוּסָאֵי דְלָא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִינוּן׃

*Et domus hæc alta erit in exemplum. om- 8
nis qui transierit per eam, obstupebit & sibila-
bit. et dicent, Causa cuius fecit Dominus sic ter
ræ huic & domui huic? Et dicent: Eò quòd 9
dereliquerunt dominum Deum suum, qui edu-
xit patres eorũ de domo seruitutis de Ægypto,
& adhæserunt diis alienis, et adorauerunt eos,
et seruierunt eis, propter hoc induxit Dominus
super eos omne malum hoc. Et factum est 10
post viginti annos in quibus ædificauit Salomõ
duas domos, domum Domini & domum regis,
Chiram rex Tyri auxilio fuit Salomoni in 11
lignis cedrinis, & in lignis abiegnis, & in au-
ro, & in omni voluntate eius. tunc dedit rex
Salomon Chiram viginti ciuitates in terra Ga-
lilæa. Et egressus est Chiram de Tyro, & 12
abijt in Galilæam vt videret ciuitates quas de-
dit ei Salomon: & non placuerunt ei.
Et ait Chiram: Quid sunt ciuitates istæ 13
quas dedisti mihi ô frater? & vocauit eas ter-
minum vsque in diem hanc. Et misit Chi- 14
ram Salomoni centum & viginti talenta auri.
Et hæc summa distributionis quam obtulit 15
rex Salomon ad ædificandum domum Domini,
& domum regis, & murum Hierusalem, &
arcem vt sepiret sepem ciuitatis Dauid & As-
sor, & Mageddo, & Gazer.
Pharao rex Ægypti ascendit, et cepit Ga- 16
zer, & succendit eam in igne, & Chananæum
qui habitabat in ciuitate interfecit. & dedit
eam Pharao emissiones filiæ suæ vxori Salomo-
nis. Et Salomon ædificauit Gazer, & 17
Bethoron inferiorem.
Et Baalath, & Thamor in deserto: 18
Et omnes ciuitates munitas, quæ erant 19
Salomoni, & omnes ciuitates curruum, &
omnes ciuitates equitum, & conatum Salo-
monis quem negociatus est vt ædificaret in Hie-
rusalem & in Libano, & in omni terra pote-
statis suæ.
Vniuersum derelictum populum à Chettæo 20
& Amorræo, & Pherezæo, & Chananæo, &
Euæo, & Iebusæo, & Gergesæo, qui non erant
de filiis Israel:*

8 καὶ ὁ οἶκος οὗτος ὁ ὑψηλὸς ἔσται εἰς παράδειγμα. πᾶς δια-
πορευόμενος δι' αὐτοῦ, ἐκστήσεται καὶ συριεῖ. καὶ ἐροῦσιν, ἕνε-
κεν τίνος ἐποίησε κύριος οὕτω τῇ γῇ ταύτῃ καὶ τῷ οἴκῳ τού-
9 τῳ; καὶ ἐροῦσιν, ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπον κύριον τὸν θεὸν αὐ-
τῶν, τὸν ἐξαγαγόντα τοὺς πατέρας αὐτῶν ἐξ οἴκου δουλείας
ἐξ αἰγύπτου, καὶ ἀντελάβοντο θεῶν ἀλλοτρίων καὶ προσ-
εκύνησαν αὐτοῖς καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο ἐπήγαγε
10 κύριος ἐπ' αὐτοὺς πᾶσαν τὴν κακίαν ταύτην. καὶ ἐγένετο
μετὰ εἴκοσι ἔτη ἐν οἷς ᾠκοδόμησε σολομὼν τοὺς δύο οἴκους,
11 τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως· χειρὰμ βα-
σιλεὺς τύρου ἀντελαμβάνετο τοῦ σολομῶντος ἐν ξύλοις κε-
δρίνοις καὶ ἐν ξύλοις πευκίνοις, καὶ ἐν χρυσίῳ, καὶ ἐν παντὶ
θελήματι αὐτοῦ. τότε ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν τῷ χει-
12 ρὰμ εἴκοσι πόλεις ἐν γῇ γαλιλαίᾳ. καὶ ἐξῆλθε χει-
ρὰμ ἐκ τύρου καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν γαλιλαίαν τοῦ ἰδεῖν
τὰς πόλεις ἃς ἔδωκεν αὐτῷ σολομών, καὶ οὐκ ἤρεσαν αὐτῷ.
13 καὶ εἶπε χειράμ, τί εἰσιν αἱ πόλεις αὗται ἃς ἔδωκάς μοι
ὦ ἀδελφέ; καὶ ἐκάλεσεν αὐτὰς ὅριον ἕως τῆς ἡμέρας ταύ-
14 της. καὶ ἀπέστειλε χειρὰμ τῷ σολομῶντι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι
15 τάλαντα χρυσίου. καὶ αὕτη ἡ πραγματεία τῆς προνο-
μῆς ἧς ἀνήνεγκεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν οἰκοδομῆσαι τὸν
οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ τεῖχος ἱερουσα-
λήμ, καὶ τὴν ἄκραν τοῦ περιφράξαι τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως
16 δαυὶδ καὶ τὴν ἀσσώρ, καὶ τὴν μαγεδδώ, καὶ τὴν γαζέρ. φα-
ραὼ βασιλεὺς αἰγύπτου ἀνέβη, καὶ προκατελάβετο τὴν γα-
ζέρ, καὶ ἐνεπύρισεν αὐτὴν ἐν πυρί, καὶ τὸν χαναναῖον τὸν
κατοικοῦντα ἐν τῇ πόλει ἐθανάτωσεν. καὶ ἔδωκεν αὐτὴν φα-
ραὼ ἀποστολὰς τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ γυναικὶ σολομῶντος.
17 καὶ σολομὼν ᾠκοδόμησε τὴν γαζέρ, καὶ τὴν βαιθωρὼν
18 τὴν κατωτέραν, καὶ τὴν βααλάθ, καὶ τὴν θαμὼρ ἐν τῇ
19 ἐρήμῳ· καὶ πάσας τὰς πόλεις τὰς ὀχυράς, αἳ ἦσαν τῷ σο-
λομῶντι, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἁρμάτων, καὶ πάσας
τὰς πόλεις τῶν ἱππέων, καὶ τὴν πραγματείαν σολομῶν-
τος ἣν ἐπραγματεύσατο οἰκοδομῆσαι ἐν ἱερουσαλὴμ
καὶ ἐν τῷ λιβάνῳ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ τῆς δυναστείας αὐ-
20 τοῦ. πάντα τὸν ὑπολελειμμένον λαὸν ἀπὸ τοῦ χετταίου
καὶ τοῦ ἀμορραίου, καὶ τοῦ φερεζαίου, καὶ τοῦ χαναναίου,
καὶ τοῦ εὐαίου, καὶ τοῦ ἰεβουσαίου, καὶ τοῦ γεργεσαίου τῶν
μὴ ὄντων ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραήλ·

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

8 Et domus hæc quæ fuit excelsa, erit diruta: omnis qui transierit per eam, sibilabit & nutabit: & dicent, Quamobrem fecit Domi-
nus sic terræ huic & domui huic? 9 Et dicent: Eo quòd dereliquerunt cultum domini Dei sui, qui eduxit patres eorum de ter-
ra Misraim, & apprehenderunt Errores gentium, & adorauerunt illos & coluerunt illos, idcircò induxit Dominus super eos omne ma-
lum hoc. 10 Et fuit à fine viginti annorum quibus ædificauit Selomoh duas domos, domum sanctuarij Domini & domum regis.
11 (Hhiram rex Szor sustentarat Selomoh in lignis cedrinis & lignis abiegnis, & auro in omni necessitate illius:) tunc dedit rex Selo-
moh ipsi Hhiram viginti vrbes in terra Gelila. 12 Et exiuit Hhiram de Szor, vt visitaret vrbes quas dederat ei Selomoh: &
non rectæ fuerunt in oculis eius: 13 Et dixit: Quænam sunt vrbes hæ quas dedisti mihi frater mi? & vocauit illas terram
Chabul vsque ad diem hanc. 14 Et misit Hhiram regi centum & viginti talenta auri.
15 Et hæc est ratio tollentium tributa quos præposuit rex Selomoh ad ædificandum domum sanctuarij Domini, & domum suam, &
aggerem & muros Ierusalem, Hhaszor, & Megido & Gazer. 16 Pargho rex Misraim ascendit & subegit Gazer, &
incendit eam igni; & Kenaghanæum, qui habitabat in vrbe, occidit. & dedit illam dono filiæ suæ vxori Selomoh.
17 Et ædificauit Selomoh Gezer, & Beth-Hhoron inferiorem:
18 Et Baghalath, & Thadmor in deserto in terra. 19 Et omnes vrbes domus repositoriorum quæ erant Se-
lomoh, & vrbes curruum, & vrbes equitum, & voluntatem Selomoh quam voluit ædificare in Ierusalem, & in Libnan, & in omni terra
imperij sui. 20 Omnem populum qui relictus fuerat ex Emorrhæis, Hhithæis, Perizæis, Hhiuæis, & Iebuzæis, qui non erant
de filiis Israel:

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 * בְּנֵיהֶם אֲשֶׁר נוֹתְרוּ אַחֲרֵיהֶם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא־
יָכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַחֲרִימָם וַיַּעֲלֵם שְׁלֹמֹה לָמַס־
עֹבֵד עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
22 * וּמִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא־נָתַן שְׁלֹמֹה עֲבֹד כִּי־הֵם
אַנְשֵׁי־הַמִּלְחָמָה וַעֲבָדָיו וְשָׂרָיו וְשָׁלִשָׁיו וְשָׂרֵי
רִכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו׃
23 * אֵלֶּה שָׂרֵי הַנִּצָּבִים אֲשֶׁר עַל־הַמְּלָאכָה לִשְׁלֹמֹה
חֲמִשִּׁים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת הָרֹדִים בָּעָם הָעֹשִׂים
בַּמְּלָאכָה׃ 24 * אַךְ בַּת־פַּרְעֹה עָלְתָה מֵעִיר דָּוִד
אֶל־בֵּיתָהּ אֲשֶׁר בָּנָה לָהּ אָז בָּנָה אֶת־הַמִּלּוֹא׃
25 * וְהַעֲלֶה שְׁלֹמֹה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה עֹלוֹת
וּשְׁלָמִים עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בָּנָה לַיהוָה וְהַקְטִיר
אֹתוֹ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה וְשִׁלֵּם אֶת־הַבָּיִת׃
26 * וַאֲנִי עֲשָׂה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּעֶצְיוֹן־גֶּבֶר אֲשֶׁר
אֵת־אֵילוֹת עַל־שְׂפַת יַם־סוּף בְּאֶרֶץ אֱדוֹם׃
27 * וַיִּשְׁלַח חִירָם בָּאֳנִי אֶת־עֲבָדָיו אַנְשֵׁי אֳנִיּוֹת
יֹדְעֵי הַיָּם עִם עַבְדֵי שְׁלֹמֹה׃
28 * וַיָּבֹאוּ אוֹפִירָה וַיִּקְחוּ מִשָּׁם זָהָב אַרְבַּע מֵאוֹת
וְעֶשְׂרִים כִּכָּר וַיְבִאוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה׃

יוד

1 * וּמַלְכַּת־שְׁבָא שָׁמְעָה אֶת־שֹׁמַע שְׁלֹמֹה
לְשֵׁם יְהוָה וַתָּבֹא לְנַסֹּתוֹ בְּחִידוֹת׃
2 * וַתָּבֹא יְרוּשָׁלַ͏ִם בְּחַיִל כָּבֵד מְאֹד גְּמַלִּים
נֹשְׂאִים בְּשָׂמִים וְזָהָב רַב־מְאֹד וְאֶבֶן יְקָרָה
וַתָּבֹא אֶל־שְׁלֹמֹה וַתְּדַבֵּר אֵלָיו אֵת כָּל־אֲשֶׁר
הָיָה עִם־לִבָּהּ׃
3 * וַיַּגֶּד־לָהּ שְׁלֹמֹה אֶת כָּל־דְּבָרֶיהָ לֹא־הָיָה
דָבָר נֶעְלָם מִן־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא הִגִּיד לָהּ׃
4 * וַתֵּרֶא מַלְכַּת־שְׁבָא אֶת־כָּל־חָכְמַת שְׁלֹמֹה
וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה׃

21 * Horum filios qui remanserant in terra, quos scilicet non potuerant filij Israel exterminare, fecit Salomon tributarios
22 vsque in diem hanc. * De filiis autem Israel non constituit Salomō seruire quemquam, sed erant viri bellatores, & ministri eius, & principes, & duces, & prefecti curruum & equorum.
23 * Erant autem principes super omnia opera Salomonis positi quinquaginta, qui habebant subiectum populum, & statutis operibus imperabant.
24 * Filia autem Pharaonis ascendit de ciuitate Dauid in domum suam quā ædificauerat ei Salomon. tūc ędificauit Mello.
25 * Offerebat quoque Salomon tribus vicibus per annos singulos holocausta & pacificas victimas super altare quod ædificauerat Domino, & adolebat thymiama coram Domino. Perfectumq; est templum.
26 * Classem quoque fecit rex Salomon in Asion-gaber, quę est iuxta Haylam in littore maris rubri in terra Idumææ.
27 * Misitque Hiram in classe illa seruos suos viros nauticos & gnaros maris cum
28 seruis Salomonis. * Qui cùm venissent in Ophir, sumptum indè aurum quadringentorum viginti talentorum, detulerunt ad regem Salomonem.

CAP. X.

1 * SEd & regina Saba audita fama Salomonis, in nomine Domini venit tentare
eum in ænigmatibus.
2 * Et ingressa Ierusalem multo cum comitatu & diuitiis, camelis portantibus aromata, & auri infinitum nimis, & gemmas preciosas, venit ad regem Salomonem,
& locuta est ei vniuersa quæ habebat in
3 corde suo. * Et docuit eam Salomon omnia verba quæ proposuit. Non fuit sermo qui regem posset latere, & non respondit
4 ei. * Videns autem regina Saba omnem sapientiam Salomonis, & domum quam ædificauerat;

21 * Filios eorum qui remanserant post eos in terra, quos non potuerant filij Israel exterminare eos, & adduxit eos Salomon in tributum vsque in diem hanc.
22 * Et de filijs Israel non dedit Salomon in seruitutem, quia ipsi erant viri bellatores, & seruicius, & principes, & ternarij eius, & principes curruum eius, & equites eius.
23 * Erant autem principes prefecti super opera Salomonis quingenti quinquaginta, dominantes in populo qui faciebat opus.
24 * Filia autem Pharaonis ascendit à ciuitate Dauid in domum suam, quam ædificauerat ei; tunc ædificauit Mello.
25 * Et offerebat Salomon tribus vicibus per annum holocausta et pacifica super altare quod ædificauerat Domino, & adoleuit super illud quod erat coram Domino, & perfecit domum.
26 * Et fecit rex Salomon nauem in Asion Gaber quæ est iuxta Elath in littore maris vltimi in terra Edon.
27 * Et misit Chiram in naue seruorum suorum viros nauticos, populum gnaros impellere mare cum seruis Salomonis.
28 * Et venerunt in Sophira, & sumpserunt inde quadringenta & viginti talenta auri, & detulerunt regi Salomoni.

CAP. X.

1 * ET regina Saba audiuit nomen Salomonis, & nomen Domini; & venit vt tentaret eum in ænigmatibus.
2 * Et venit in Hierusalem in potentia graui nimis; & cameli portantes aromata, & aurum multum nimis, & lapidem preciosum multum; & venit ad regem Salomonem, & locuta est ei vniuersa quæ erant in corde suo.
3 * Et nunciauit ei Salomon omnia verba eius; non fuit sermo neglectus à rege quem non nunciauit ei.
4 * Et vidit regina Saba omnem sapientiam Salomonis, & domum quam ædificauerat.

21 * τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ καταλελειμμένα μετ' αὐτοὺς ἐν
τῇ γῇ, οὓς οὐκ ἠδυνάσθη οἱ υἱοὶ Ισραὴλ ἐξολοθρεῦσαι
αὐτούς, καὶ ἀνήγαγεν αὐτοὺς Σολομὼν εἰς φόρον ἕως τῆς
22 ἡμέρας ταύτης. * καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ισραὴλ οὐκ ἔδωκε
Σολομὼν εἰς δουλείαν, ὅτι αὐτοί ἦσαν οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταί, καὶ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἄρχοντες, καὶ τελεστοὶ αὐτοῦ,
καὶ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ, καὶ ἱππεῖς αὐτοῦ.
23 * ἦσαν δὲ ἄρχοντες οἱ ἐπισήμονες ἐπὶ τῶν ἔργων Σολομὼν πεντακόσιοι πεντήκοντα, κυριεύοντες ἐν τῷ λαῷ
τῷ ποιοῦντι τὸ ἔργον.
24 * ἡ δὲ θυγάτηρ Φαραὼ ἀνέβη ἀπὸ τῆς πόλεως
Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, ὃν ᾠκοδόμησεν αὐτῇ· τότε ᾠκοδόμησε μηλώ.
25 * καὶ ἀνεφέρεν Σολομὼν τελεστὰς κατ' ἐνιαυτὸν
ὁλοκαυτώματα καὶ εἰρηνικὰς ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ὃ ᾠκοδόμησε τῷ κυρίῳ· καὶ ἐθυμίασεν ἐπ' αὐτοῦ τὸν ἐνώπιον κυ-
26 ρίου, ἕως συνετέλεσε τὸν οἶκον. * Ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σολομὼν ναῦν ἐν Ασιὼν γαβὲρ τὴν οὖσαν ἐχόμενα αἰλὰθ
ἐπὶ χείλους θαλάσσης τῆς ἐρυθρᾶς ἐν γῇ Ἐδώμ.
27 * καὶ ἀπέστειλε χειρὰμ ἐν τῇ νηὶ τὰν παίδων αὐτοῦ
ἄνδρας ναυτικούς, λαὸν εἰδότας ἐλαύνειν θάλασσαν μετὰ
τῶν παίδων Σολομῶνος.
28 * καὶ ἦλθον εἰς σωφειρά, καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν τετρα-
κόσια καὶ εἴκοσι τάλαντα χρυσίου, καὶ ἤνεγκαν τῷ βασιλεῖ Σολομῶνι.

ι'.

1 * Καὶ βασίλισσα σαβὰ ἤκουσε τὸ ὄνομα Σολομῶ-
τος καὶ τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ ἦλθε τοῦ πειράσαι αὐτὸν ἐν
αἰνίγμασι.
2 * καὶ ἦλθεν εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν δυνάμει βαρείᾳ
σφόδρα· ἔκαμηλοι αἴροντες ἀρώματα καὶ χρυσίον πο-
λὺ σφόδρα, καὶ λίθον τίμιον πολύ· καὶ ἦλθε πρὸς τὸν
βασιλέα Σολομῶντα· καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ πάντα ὅσα ἦν
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.
3 * καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ Σολομὼν πάντας τοὺς λόγους
αὐτῆς, οὐκ ἦν λόγος παρεωραμένος ὑπὸ τοῦ βασι-
λέως ὃν οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῇ.
4 * καὶ εἶδε βασίλισσα σαβὰ πᾶσαν τὴν φρόνησιν Σο-
λομῶντος, καὶ τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησε.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Filios eorum qui relicti fuerant post illos in terra, quos non potuerant filij Israel consumere, constituit Salomoh in allatores tributorum seruientes vsque ad diem hanc. "Et ex filijs Israel non dedit Salomoh vt essent serui, quia erant illi viri belligeratores, & serui eius, & magistratus eius, & viri eius, & magistri curruum eius & equitum eius. "Hi sunt magistri anteligna-
23 norum, qui erant præpositi super opus Salomoh, quingenti & quinquaginta qui seruire faciebant populum qui faciebant opus.
24 "Verùm filia Parghoh afcendit de ciuitate Dauidis in domum quam ædificauerat ei: tunc ædificauit aggerem.
25 "Et offerebat Salomoh tribus temporibus in anno holocausta, & victimam sanctitatum super altare quod ædificauerat ante Dominum; & adolebat super illud fusfitum aromatum, quæ erant ante Dominum, & perfecit domum. "Et misit Hiram
27 in naui seruos suos viros nautas & peritos regendi maris cum seruis Salomoh. "Et venerunt in Ophir, & acceperunt inde aurum, quadringenta & viginti talenta; & adduxerunt ad regem Salomoh.

CAP. X.

1 ET regina Seba audiuit famam Salomonis in nomine Domini, & venit vt tentaret eum in parabolis.
2 "Et venit in Ierusalem cum turmis multis valdè, & cameli onusti aromatibus, & auro multo valdè, & lapidibus bonis; & venit ad Salomon, & locuta est cum eo omne quod fuit cum corde suo. "Et indicauit illi Salomoh omnia verba eius,
3 & non fuit quicquam quod celatum fuerit à rege, quod non indicaret illi.
4 "Et vidit regina Seba omnem sapientiam Salomoh, & domum quam ædificauerat.

תרגום יונתן

21 בניהון דאשתארו בהריהון בארעא דלא יכילו בני ישראל לגפרוההון ומניון שלמה למפקי פילחין עד יומא הדין׃
22 ומבני ישראל לא יהב שלמה למהוי פלחין ארי אינש גבר עבדי קרבא ועבדוהי ורברבנוהי ומפקוהי ופרשוהי׃
23 אלין רברבי איסתרטינגיא די מסנין על עיבידתא דשלמה חמש מאה וחמשין די כפלחין בעמא דעבדין בעיבידתא׃
24 ויתיר ברת פרעה סליקת מקרתא דדויד לביתא דבנא לה בכן בנא ית מילויתא׃
25 והוה שלמה מסיק תלת זמנין בשתא עלון ונכסת קודשין על מדבחא דבנא קדם יי ופקטר על יתוהי קדם יי ושכלל ית בית מקדשא׃
26 והוה אוסיף ועביד שלמה בעציון גבר רעם אילות על כיף ימא דסוף באדעא דאדום׃
27 ושלח חירם בספינתא ית עבדוהי גברין ספנין ואופנין לרברא עם עבדי שלמה׃
28 וסליקו למתקן דהבא ארבע מאה ועשרין ככרין ואיתיאו לות מלכא שלמה׃

1 ומלכתא דשבא שמעת ית שמע שלמה לשום יי ואתת לנסתוניה בפיהלין׃
2 ואתת לירושלם בכסף סגיאן לחדא גמלין טעינין בוסמין ומרגניתא יקרתא לחדא ואבנין טבין ומרגניתא סגיאן לחדא לחדא ואתת לות שלמה ומלילת עמיה ית כל דהוה עם לבה׃
3 ואתחוי מלכא שמיע לה ולא חוי לה מלה דלא אמר לה ית כל חכמת שלמה ובנא דבנא׃
4 וחזת מלכתא שבא ית כל חכמת שלמה וביתא דבנא׃

5 ומאכל שלחנו ומושב עבדיו ומעמד משרתיו
ומלבשיהם ומשקיו ועלתו אשר יעלה בית
יהוה ולא היה בה עוד רוח:
6 ותאמר אל המלך אמת היה הדבר אשר
שמעתי בארצי על דבריך ועל חכמתך:
7 ולא האמנתי לדברים עד אשר באתי
ותראינה עיני והנה לא הגד לי החצי הוספת
חכמה וטוב אל השמועה אשר שמעתי:
8 אשרי אנשיך אשרי עבדיך אלה העמדים
לפניך תמיד השמעים את חכמתך:
9 יהי יהוה אלהיך ברוך אשר חפץ בך לתתך
על כסא ישראל באהבת יהוה את ישראל
לעלם וישימך למלך לעשות משפט וצדקה:
10 ותתן למלך מאה ועשרים ככר זהב
ובשמים הרבה מאד ואבן יקרה לא בא
כבשם ההוא עוד לרב אשר נתנה מלכת
שבא למלך שלמה:
11 וגם אני חירם אשר נשא זהב מאופיר הביא
מאפיר עצי אלמגים הרבה מאד ואבן יקרה:
12 ויעש המלך את עצי האלמגים מסעד
לבית יהוה ולבית המלך וכנרות ונבלים
לשרים לא בא כן עצי אלמגים ולא נראה
עד היום הזה:
13 והמלך שלמה נתן למלכת שבא את כל
חפצה אשר שאלה מלבד אשר נתן לה כיד
המלך שלמה ותפן ותלך לארצה היא ועבדיה:
14 ויהי משקל הזהב אשר בא לשלמה בשנה
אחת שש מאות ששים ושש ככר זהב:
15 לבד מאנשי התרים ומסחר הרכלים וכל
מלכי הערב ופחות הארץ:

5 Et cibos mensę eius & habitacula ser-
uorum & ordines ministrātium, vestésq;
corū, & pincernas & holocausta quę offe-
rebat in domo Dñi, non habebat vltrà spi-
6 ritum. Dixítq; ad regē: Verus est sermo
quē audiui in terra mea super sermonibus
7 tuis & super sapientia tua. Et non cre-
debam narrantibus mihi, donec ipsa ve-
ni & vidi oculis meis, & probaui quòd
media pars mihi nunciata non fuerit. Ma-
B ior est sapientia & opera tua quàm rumor
8 quem audiui. Beati viri tui & beati serui
tui hi qui stant coram te semper, & audiūt
sapientiam tuam.
9 Sit Dominus Deus tuus benedictus
cui complacuisti, & posuit te super thro-
num Israel, eò quòd dilexerit Dominus
Israel in sempiternum, & constituit te re-
gem vt faceres iudicium & iusticiam.
10 Dedit ergo regi centum viginti talen-
ta auri, & aromata multa nimis, & gem-
mas preciosas. Non sunt allata vltra aro-
mata tam multa quàm ea quæ dedit regi-
11 na Saba regi Salomoni. Sed & classis
Hiram qui portabat aurum de Ophir,
attulit ex Ophir ligna thyina multa ni-
mis, & gemmas preciosas.
12 Fecítq; rex de lignis thyinis fulcra do-
mus Domini, & domus regiæ, & citharas
lyrásq; cantoribus. Non sunt allata huius-
cemodi ligna thyina, neque visa vsque in
præsentem diem.
13 Rex autem Salomon dedit reginæ Sa-
C ba omnia quæ voluit, & petiuit ab eo, ex-
ceptis his quæ vltro obtulerat ei munere
regio. Quæ reuersa est, & abijt in terram
suam cum seruis suis.
14 Erat autem pondus auri quod offere-
batur Salomoni per annos singulos, sex-
centorum sexaginta sex talentorum auri:
15 Excepto eo quod offerebant viri qui
super vectigalia erant, & negociatores,
vniuersique scruta vendentes, & omnes
reges Arabiæ ducésque terræ.

Et cibos Salomonis, & cathedram seruo- 5
rum eius, & assistentiam ministrorum eius, &
vestem eorum, & pincernas eius, & holocau-
stum eius quod offerebat in domo Domini, &
extra se facta est. Et dixit ad regem Salo- 6
monem, Verus sermo quem audiui in terra mea
de sermone tuo, & de sapientia tua.
Et non credidi eis qui dixerunt mihi, do- 7
nec veni, & viderunt oculi mei, & ecce non
est secundùm medietatem sicut annūciauerunt
mihi; addidisti sapientiam & bona super om-
nem famam quam audiui in terra mea.
Beatæ mulieres tuæ, & beati serui tui isti, 8
qui stant coram te semper, qui audiunt sapien-
tiam tuam. Sit Dominus Deus benedictus, 9
qui voluit in te dare te super thronum Israel,
eo quòd dilexerit Dominus Israel, vt firmaret
eum in sempiternum, & constituit te in regem
super eos, vt facias iudicium in iustitia, & in
iudicijs eius.
Et dedit Salomoni centum & viginti ta- 10
lēta auri, & aromata multa nimis, & lapidem
preciosum multum: non fuerunt allata secundū
aromata illa vltra in multitudinē quæ dedit re-
gina Saba regi Salomoni.
Et nauis Chiram portans aurum de So- 11
phir attulit ligna multa nimis dolata, & lapi-
dem preciosum multum.
Et fecit rex ligna dolata fulcra domus Do- 12
mini & domus regis; & citharas, & lyras
cantoribus: non sunt allata huiuscemodi ligna
dolata, neque visa sunt vsquam vltra vsque
in diem hunc. Et rex Salomon dedit re- 13
ginæ Saba omnia quæcunque voluit, quæcun-
que petijt, absque omnibus quæ dedit ei per
manum regis Salomonis; & reuersus est &
abijt in terram suam ipsa & serui sui.
Et erat pondus auri quod offerebatur Sa- 14
lomoni in anno vno, sexcenta sexaginta & sex
talenta auri:
Absque tributis subditorum & mercato- 15
rum qui negociabantur, & omnium regum,
qui erant in vlteriori parte, & Satraparum
terræ.

5 καὶ τὰ βρώματα Σολομῶντος, καὶ τὴν καθέδραν παί-
δων αὐτοῦ, καὶ τὴν παράστασιν τῶν λειτουργῶν αὐτοῦ, καὶ τὸν
ἱματισμὸν αὐτῶν, καὶ τοὺς οἰνοχόους αὐτοῦ, καὶ τὴν ὁλοκαύ-
τωσιν αὐτοῦ ἣν ἀνέφερεν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἐξ ἑαυτῆς ἐγένετο.
6 καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα Σολομῶντα, ἀληθινὸς ὁ
λόγος ὃν ἤκουσα ἐν τῇ γῇ μου περὶ τοῦ λόγου σου καὶ περὶ
τῆς φρονήσεώς σου.
7 καὶ οὐκ ἐπίστευσα τοῖς εἰρηκόσι μοι, ἕως οὗ παρεγενό-
μην καὶ ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλμοί μου, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστι κατὰ
τὸ ἥμισυ καθὼς ἀπήγγειλάν μοι, προσέθηκας σοφίαν καὶ
ἀγαθὰ ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἀκοὴν ἣν ἤκουσα ἐν τῇ γῇ μου.
8 μακάριαι αἱ γυναῖκές σου, καὶ μακάριοι οἱ παῖ-
δές σου οὗτοι οἱ παρεστηκότες ἐνώπιόν σου διαπαντὸς, οἱ
9 ἀκούοντες τὴν φρόνησίν σου. γένοιτο κύριος ὁ θεὸς εὐ-
λογημένος, ὃς ἠθέλησεν ἐν σοὶ δοῦναί σε ἐπὶ θρόνου ἰσ-
ραὴλ διὰ τὸ ἀγαπῆσαι κύριον τὸν ἰσραὴλ τοῦ στῆσαι αὐτὸν
εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἔθετό σε εἰς βασιλέα ἐπ' αὐτοὺς, τοῦ ποιεῖν
κρίμα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν κρίμασιν αὐτοῦ.
10 καὶ ἔδωκε τῷ Σολομῶντι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τάλαντα
χρυσοῦ καὶ ἀρώματα πολλὰ σφόδρα· καὶ λίθον τίμιον
πολύν· οὐκ ἐληλύθη κατὰ τὰ ἀρώματα ἐκεῖνα ἔτι εἰς πλῆ-
θος ἃ ἔδωκε βασίλισσα σαβὰ τῷ βασιλεῖ Σολομῶντι.
11 καὶ ἡ ναῦς χειρὰμ ἡ αἴρουσα τὸ χρυσίον ἐκ σωφεὶρ
ἤνεγκε ξύλα πολλὰ σφόδρα πελεκητὰ, καὶ λίθον τίμιον
πολύν.
12 καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς τὰ ξύλα τὰ πελεκητὰ
ὑποστηρίγματα τοῦ οἴκου κυρίου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως·
καὶ νάβλας καὶ κινύρας τοῖς ᾠδοῖς· οὐκ ἐληλύθει τοιαῦτα
ξύλα πελεκητὰ, οὐδὲ ὤφθη πού ἔτι ἕως τῆς ἡμέρας ταύ-
13 της. καὶ ὁ βασιλεὺς Σολομῶν ἔδωκε τῇ βασιλίσσῃ
σαβὰ πάντα ὅσα ἠθέλησεν, ὅσα ᾐτήσατο, ἐκτὸς πάν-
των ὧν ἔδωκεν αὐτῇ διὰ χειρὸς τοῦ βασιλέως Σολομῶντος·
καὶ ἀπεστράφη καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτῆς αὐτὴ καὶ οἱ παῖ-
14 δες αὐτῆς. καὶ ἦν ὁ σταθμὸς τοῦ χρυσίου τοῦ ἐληλυθότος
Σολομῶντι ἐν ἐνιαυτῷ ἑνὶ ἑξακόσια ἑξήκοντα καὶ ἓξ τά-
λαντα χρυσίου·
15 χωρὶς τῶν φόρων τῶν ὑποτεταγμένων καὶ τῶν ἐμ-
πόρων τῶν ἐμπορευομένων, καὶ πάντων τῶν βασιλέων τῶν
ἐν τῷ πέραν, καὶ τῶν σατραπῶν τῆς γῆς.

תרגום יונתן

5 ומיכל פתוריה ומסחרות עבדוהי ומקם משומשניה ולבושיהון ושקיותיה ועלותיה דמסיק בית מקדשא דיי ולא אשתארת בה עוד רוח:
6 ואמרת למלכא קשטא הוה פתגמא דשמעית בארעי על פתגמך ועל חכמתך:
7 ולא הימניה לפתגמיא עד דאתיתי וחזאה עיני והא לא אתחואה לי פלגות מה דחזיתי אוספתא חכמתא וטבתא על שמועתא דשמעית:
8 טובי גברך וטובי עבדך אילין דקיימין קדמך תדירא דשמעין ית חכמתך:
9 יהא יי אלהך בריך דאתרעי בך למתנך על כורסי מלכותא דישראל ברחמה יי ית ישראל לעלם ומנך למהוי מלכא למעבד דין דקשוט וזכו:
10 ויהבת למלכא מאה ועשרין ככרי דהבא ובסמין סגי לחדא ואבנין טבן לא אתי כבסמניא האינון עוד לסגי די יהבת מלכת שבא למלכא שלמה:
11 ואף ספינתא דחירם דמתיא דהבא מאופיר איתיאת מאופיר אעי אלמוניא סגי לחדא ואבנין טבן:
12 ועבד מלכא ית אעי אלמוניא סעד לבית מקדשא דיי ולבית מלכא וכנריא ונבליא לבני ליואי לא אתו כן אעי אלמוניא ולא אתחזיאו עד יומא הדין:
13 ומלכא שלמה יהב למלכת שבא ית כל רעותה דשאילת בר מדמני לה כעותר ידא דמלכא שלמה ואתפניאת ואזלת לארעה היא ועבדהא:
14 והוה מתקל דהבא דאתא לשלמה בשתא חדא שית מאה ושיתין ושית ככרי דהבא:
15 בר מאגר אומניא וסחורת תגריא וכל מלכי סומכותא ושלטוני ארעא:

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

5 Et cibum mensæ eius, & discubitum seruorum eius, & stationem ministrorum eius, & vestimenta eorum, & potum eius, & holocausta eius quæ offerebat in domo sanctuarij Domini, & non remansit in ea vltrà spiritus.
6 Et dixit regi, Verum fuit verbum quod audiui in terra mea super verbis tuis & super sapientia tua.
7 Et non credidi verbis, vsque quo veni, & viderunt oculi mei, & ecce non indicatum est mihi dimidium eius quod vidi; addidisti sapientiam & bonitatem super famam quam audiui.
8 Beati viri tui, & beati serui tui isti, qui stant ante te semper, qui audiunt sapientiam tuam.
9 Sit Dominus Deus tuus benedictus, qui complacuit sibi in te, ita vt posuerit te super solium regni Israel, eò quòd amauerit Dominus Israel in seculum, & præposuit te vt esses rex causa faciendi iudicium veritatis & iustitiæ.
10 Et dedit regi centum & viginti talenta auri, & aromata multa valdè, & lapides bonos, non venerunt sicut aromata illa amplius in multitudine, quæ dedit regina Seba regi Selomoh.
11 Et etiam nauis Hhiram quæ adferebat aurum ex Ophir, aduexit ex Ophir ligna coraliorum multa valdè, & lapides bonos.
12 Et fecit rex è lignis coraliorum appodiamen domui sanctuarij Domini, & domui regis; & citharas, & nabla filijs Leui: non venerunt talia ligna coraliorum, nec visa sunt ad diem hanc.
13 Et rex Selomoh dedit reginæ Seba omne placitum eius quod petiuit; præter id quod numerauit ei secundùm opulentiam manus regis Selomoh; & vertit se, & iuit in terram suam ipsa, & serui eius.
14 Et erat pondus auri, quod veniebat ipsi Selomoh singulis annis, sexcentorum & sexaginta sex talentorum auri.
15 Præter mercedem artificum, & negotiationem mercatorum, & omnium regum Zeumcheuatha & principum terræ.

16 * וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מָאתַיִם צִנָּה זָהָב שָׁחוּט
שֵׁשׁ־מֵאוֹת זָהָב יַעֲלֶה עַל־הַצִּנָּה הָאֶחָת׃
17 * וּשְׁלֹשׁ־מֵאוֹת מָגִנִּים זָהָב שָׁחוּט שְׁלֹשֶׁת
מָנִים זָהָב יַעֲלֶה עַל־הַמָּגֵן הָאֶחָת וַיִּתְּנֵם הַמֶּלֶךְ
18 בֵּית יַעַר הַלְּבָנוֹן׃ * וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כִּסֵּא־שֵׁן
גָּדוֹל וַיְצַפֵּהוּ זָהָב מוּפָז׃
19 * שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּה וְרֹאשׁ עָגֹל לַכִּסֵּה מֵאַחֲרָיו
וְיָדֹת מִזֶּה וּמִזֶּה אֶל־מְקוֹם הַשָּׁבֶת וּשְׁנַיִם אֲרָיוֹת
20 עֹמְדִים אֵצֶל הַיָּדוֹת׃ * וּשְׁנֵים עָשָׂר אֲרָיִים
עֹמְדִים שָׁם עַל־שֵׁשׁ הַמַּעֲלוֹת מִזֶּה וּמִזֶּה לֹא־
נַעֲשָׂה כֵן לְכָל־מַמְלָכוֹת׃
21 * וְכֹל כְּלֵי מַשְׁקֵה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה זָהָב וְכֹל כְּלֵי
בֵּית־יַעַר הַלְּבָנוֹן זָהָב סָגוּר אֵין כֶּסֶף לֹא נֶחְשָׁב
22 בִּימֵי שְׁלֹמֹה לִמְאוּמָה׃ * כִּי אֳנִי תַרְשִׁישׁ
לַמֶּלֶךְ בַּיָּם עִם אֳנִי חִירָם אַחַת לְשָׁלֹשׁ שָׁנִים
תָּבוֹא אֳנִי תַרְשִׁישׁ נֹשְׂאֵת זָהָב וָכֶסֶף שֶׁנְהַבִּים
23 וְקֹפִים וְתֻכִּיִּים׃ * וַיִּגְדַּל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מִכֹּל
מַלְכֵי הָאָרֶץ לְעֹשֶׁר וּלְחָכְמָה׃
24 * וְכָל־הָאָרֶץ מְבַקְשִׁים אֶת־פְּנֵי שְׁלֹמֹה לִשְׁמֹעַ
25 אֶת־חָכְמָתוֹ אֲשֶׁר־נָתַן אֱלֹהִים בְּלִבּוֹ׃ * וְהֵמָּה
מְבִיאִים אִישׁ־מִנְחָתוֹ כְּלֵי־כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וּשְׂלָמוֹת
וְנֶשֶׁק וּבְשָׂמִים סוּסִים וּפְרָדִים דְּבַר־שָׁנָה
26 בְּשָׁנָה׃ * וַיֶּאֱסֹף שְׁלֹמֹה רֶכֶב וּפָרָשִׁים
וַיְהִי־לוֹ אֶלֶף וְאַרְבַּע־מֵאוֹת רֶכֶב וּשְׁנֵים־עָשָׂר
אֶלֶף פָּרָשִׁים וַיַּנְחֵם בְּעָרֵי הָרֶכֶב וְעִם־הַמֶּלֶךְ
27 בִּירוּשָׁלָםִ׃ * וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת־הַכֶּסֶף
בִּירוּשָׁלַםִ כָּאֲבָנִים וְאֵת הָאֲרָזִים נָתַן כַּשִּׁקְמִים
28 אֲשֶׁר־בַּשְּׁפֵלָה לָרֹב׃ * וּמוֹצָא הַסּוּסִים אֲשֶׁר
לִשְׁלֹמֹה מִמִּצְרָיִם וּמִקְוֵה סֹחֲרֵי הַמֶּלֶךְ יִקְחוּ
מִקְוֵה בִּמְחִיר׃

16 *Fecit quoq; rex Salomon ducẽta scu-
ta de auro purissimo: sexcentos auri siclos
17 dedit in laminas scuti vnius. *Et trecen-
tas peltas ex auro probato. Trecentæque
minæ auri vnam peltam vestiebant. Po-
suítque eas rex in domo saltus Libani.
18 *Fecit etiam rex Salomon thronũ de
ebore grandem, & vestiuit eum auro ful-
19 uo nimis. *Qui habebat sex gradus. Et
summitas throni rotúda erat in parte po-
steriori, & duæ manus hinc atq; inde te-
nentes sedile, & duo leones stabant iuxta
20 manus singulas. *Et duodecim leunculi
D stantes super sex gradus hinc atque inde.
Non est factum tale opus in vniuersis re-
21 gnis. *Sed & omnia vasa de quibus pota-
bat rex Salomon, erant aurea, & vniuersa
supellex domus saltus Libani de auro pu-
rissimo. Non erat argentum nec alicuius
precij putabatur in diebus Salomonis.
22 *Quia classis regis per mare cũ classe
Hiram semel per tres annos ibat in Thar-
sis, deferens inde aurum & argentum, &
dentes elephantorum, & simias, & pauos.
23 *Magnificatus est ergo rex Salomon
super omnes reges terræ diuitijs & sapien-
24 tia. *Et vniuersa terra desiderabat vultum
Salomonis vt audiret sapiẽtiam eius, quã
25 dederat Deus in corde eius. *Et singuli
deferebant ei munera, vasa argentea & au-
rea, vestes & arma bellica, aromata quoq;
& equos, & mulos per annos singulos.
26 *Congregauítque Salomon currus &
equites, & facti sunt ei mille quadringen-
ti currus, & duodecim millia equitum, &
disposuit eos per ciuitates munitas & cũ
rege in Ierusalem.
27 *Fecítque vt tanta esset abundantia ar-
genti in Ierusalem, quanta & lapidum: &
cedrorum præbuit multitudinem quasi
sycomoros quæ nascuntur in cãpestribus.
28 *Et educebantur equi Salomoni de Ægy-
pto & de Choa. Negociatores enim regis
emebãt de Choa, & statuto pcio pducebãt.

תרגום יונתן

16 וַעֲבַד מַלְכָּא שְׁלֹמֹה מָאתָן תְּרִיסִין דִּדְהַב טָבָא שֵׁית מְאָה דַּהֲבָא מַסִּיק עַל תְּרִיסָא חֲדָא׃ 17 וּתְלָת מְאָה סְגִינִין דִּדְהַבָא טָבָא
תְּלָת מְנִין דַּהֲבָא מַסִּיק עַל סְגִינָא חֲדָא וִיהַבִינוּן מַלְכָּא בֵּית מְקֵירַת מַלְכַיָּא׃ 18 וַעֲבַד מַלְכָּא כּוּרְסְיָא דְשִׁינָּא רַבָּא וַחֲפָהִי דַּהֲבָא טָבָא׃
19 שִׁית דַּרְגִּין לְכוּרְסְיָא וְרֵישׁ מְגַלְגַּל לְכוּרְסְיָא מֵאֲחוֹרוֹהִי וְאַשְׁדָּתָא מִכָּא וּמִכָּא עַל אֲתַר מוֹתְבָא וּתְרֵין אַרְיָוָן קָיְמִין בִּסְטַר אַשְׁדָּתָא׃
20 וּתְרֵי עֲשַׂר אַרְיָוָן קָיְמִין תַּמָּן עַל שִׁיתָא דַרְגִּין מִכָּא וּמִכָּא לָא אִתְעֲבֵד כֵּן לְכָל מַלְכְוָתָא׃
21 וְכָל מָנֵי מַשְׁקְיָא דְמַלְכָּא שְׁלֹמֹה דִּדְהַבָא וְכָל מָנֵי בֵּית מְקֵירַת מַלְכַיָּא דַּהֲבָא טָבָא לֵית כַּסְפָּא לָא אִתְחֲשֵׁיב בְּיוֹמֵי שְׁלֹמֹה מִדְּעַם׃
22 אֲרֵי סְפִינַת אַפְרִיקָא לְמַלְכָּא בְּיַמָּא עִם סְפִינְתָא דְחִירָם חֲדָא לִתְלָת שְׁנִין אָתְיָא סְפִינַת אַפְרִיקָא טְעִינָא דְהַב וּכְסַף שֵׁן דְּפִיל וְקוֹפִין
23 וּרְבָא מַלְכָּא שְׁלֹמֹה מִכָּל מַלְכֵי אַרְעָא לְעוּתַר וּלְחָכְמְתָא׃
24 וְכָל דַּיְרֵי אַרְעָא בָּעַן לְמֶחֱזֵי יַת סְבַר אַפֵּי שְׁלֹמֹה לְמִשְׁמַע יַת חָכְמְתֵיהּ דִּיהַב יְיָ בְּלִבֵּיהּ׃
25 וְאִינוּן מַיְתָן גְּבַר קֻרְבָּנֵיהּ וּמָנֵי כַסְפָּא וּמָנֵי דַהֲבָא וּלְבוּשִׁין וּמָנֵי זֵינָא וּבֻסְמָנִין סוּסָוָן וְכוּדְנָוָן גְּזֵירַת שְׁנָא בִשְׁנָא׃
26 וּכְנַשׁ שְׁלֹמֹה רְתִיכִין וּפָרְשִׁין וַהֲווֹ לֵיהּ אֶלֶף וְאַרְבַּע מְאָה רְתִיכִין וּתְרֵי עֲשַׂר אַלְפִין פָּרְשִׁין וְאַשְׁרֵינוּן בְּקִרְוֵי רְתִיכַיָּא בַּר מִדַּהֲווֹ עִם
27 וִיהַב מַלְכָּא יַת כַּסְפָּא בִּירוּשְׁלֵם כְּאַבְנַיָּא וְיַת אַרְזַיָּא יְהַב כְּשִׁקְמַיָּא דִּבְשְׁפֵלְתָּא לִסְגֵי׃
28 וּמַפְּקִין סוּסְוָתָא דִּלִשְׁלֹמֹה מִמִּצְרַיִם וּמִקְוֵה תַּגָּרֵי מַלְכָּא זַבְנִין מִקְוֵה בְּדָמִין׃

*16 *Et fecit rex Salomon ducentas lanceas*
aureas ductiles; sexcenti aurei inerant super
lanceam vnam.
*17 *Et fecit trecenta scuta aurea ductilia, tres*
minæ auri inerant super scutum vnum; & de-
dit ea in domum saltus Libani.
*18 *Et fecit rex thronum eburneum grandem,*
& deaurauit eum auro probato.
*19 *Sex gradus throno: & eminentia vitu-*
lorum à posterioribus eius throno, & manus
hinc & hinc super locum sedis, & duo leones
stantes iuxta manus.
*20 *Et duodecim leones stantes super sex gra-*
dus hinc & hinc: non factum est sic in vniuer-
so regno.
*21 *Et omnia vasa quæ à Salomone facta fue-*
runt aurea, & lauacra aurea, & vniuersa va-
sa domus saltus Libani auro inclusa, & nõ erat
argentum, quia non erat argentum reputatum
precio in diebus Salomonis.
*22 *Quia nauis Tharsis regi Salomoni per ma-*
re cum seruis Chiram per tres annos veniebat
regi Salomoni nauis de Tharsis auri & argen-
ti, & lapidum torno elaboratorum & dola-
torum.
*23 *Et magnificatus est Salomon super omnes*
reges terræ diuitijs & sapientia.
*24 *Et omnes reges terræ quærebant vultum*
Salomonis, vt audirent prudentiam eius, quam
dederat Dominus in corde eius.
*25 *Et ipsi deferebant vnusquisque munera*
sua, vasa argentea, & vasa aurea, & vestem,
& aromata, & stacten, & equos, & mulos
singulis annis. *26 *Et congregauit Salomon*
currus & equites, & erant ei mille & qua-
dringenti currus, & duodecim millia equitum,
& posuit eos in ciuitatibus curruum, & cum
rege in Hierusalem.
*27 *Et dedit rex Salomon argentum in Hieru*
salem vt lapides, & cedros dedit quasi sycomo
ros quæ in campestribus in multitudine.
*28 *Et egressus equorum Salomonis de Ægy-*
pto & de Ecue, negociatores regis accipiebant
de Ecue in permutatione.

16 *καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν διακόσια δόρατα
χρυσᾶ ἐλατά· ἑξακόσιοι χρυσοῖ ἐπῆσαν ἐπὶ τὸ δόρυ τὸ ἕν.
17 *καὶ ἐποίησε τριακοσίους θυρεοὺς χρυσοῦς ἐλατούς, τρεῖς
μναῖ χρυσίου ἐπῆσαν ἐπὶ τὸν θυρεὸν τὸν ἕνα· καὶ ἔδωκεν
αὐτὰ εἰς οἶκον δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου.
18 *καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς θρόνον ἐλεφάντινον μέγαν,
καὶ περιεχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ δοκίμῳ.
19 *ἓξ ἀναβαθμοὶ τῷ θρόνῳ· καὶ προτομαὶ μόσχων ἐκ
τῶν ὀπίσω αὐτοῦ τῷ θρόνῳ, καὶ χεῖρες ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ
τοῦ τόπου τῆς καθέδρας, καὶ δύο λέοντες ἑστηκότες παρὰ τὰς
20 χεῖρας. *καὶ δώδεκα λέοντες ἑστῶτες ἐπὶ τῶν ἓξ ἀνα-
βαθμῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν· οὐκ ἐγενήθη οὕτως ἐν πάσῃ βασι-
21 λείᾳ. *καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ὑπὸ τοῦ Σαλωμῶντος γε-
γονότα χρυσᾶ, καὶ λουτῆρες χρυσοῖ, καὶ πάντα τὰ σκεύη
οἴκου δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου χρυσίῳ συγκεκλεισμένα· καὶ
οὐκ ἦν ἀργύριον, ὅτι οὐκ ἦν τὸ ἀργύριον λογιζόμενον
ἐν ταῖς ἡμέραις Σαλωμῶντος.
22 *ὅτι ναῦς Θαρσεὶς τῷ βασιλεῖ Σαλωμῶντι ἐπὶ τῆς θα-
λάσσης μετὰ τῶν παίδων Χειρὰμ διὰ τριῶν ἐτῶν ἤρχετο
τῷ βασιλεῖ Σαλωμῶντι ναῦς ἐκ Θαρσεὶς χρυσίου καὶ ἀργυ-
ρίου καὶ λίθων τορευτῶν καὶ πελεκητῶν.
23 *καὶ ἐμεγαλύνθη Σαλωμὼν ὑπὲρ πάντας τοὺς βα-
σιλεῖς τῆς γῆς πλούτῳ καὶ φρονήσει.
24 *καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἐζήτουν τὸ πρό-
σωπον Σαλωμῶντος τοῦ ἀκούειν τῆς φρονήσεως αὐτοῦ, ἧς
ἔδωκε κύριος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.
25 *καὶ αὐτοὶ ἔφερον ἕκαστος τὰ δῶρα αὐτοῦ, σκεύη ἀρ-
γυρᾶ, καὶ σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἱματισμόν, καὶ ἀρώματα, καὶ στακ-
τήν, καὶ ἵππους, καὶ ἡμιόνους τὸ κατ' ἐνιαυτὸν εἰς ἐνιαυτόν.
26 *καὶ συνήγαγε Σαλωμὼν ἅρματα καὶ ἱππεῖς, καὶ ἦσαν
αὐτῷ χίλια καὶ τετρακόσια ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιά-
δες ἱππέων· καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν ταῖς πόλεσι τῶν ἁρμάτων,
καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν Ἱερουσαλήμ.
27 *καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τὸ ἀργύριον ἐν Ἱε-
ρουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς κέδρους ἔδωκεν ὡς τὰς συκα-
μίνους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ εἰς πλῆθος.
28 *καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἵππων Σαλωμῶντος ἐξ Αἰγύπτου
καὶ ἐξ Ἐκουέ, οἱ ἔμποροι τοῦ βασιλέως ἐλάμβανον ἐξ
Ἐκουὲ ἐν ἀλλάγματι.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

16 Et fecit rex Selomoh ducenta scuta auri boni, sexcentos aureos ascendere faciens super scutum vnumquodque.
17 Et trecentos clypeos auri boni, tres minas auri ascẽdere fecit super clypeum quodque, & posuit eos rex in domo refrigerij regũ.
18 Et fecit rex solium eburneum magnum, & obduxit illud auro bono. 19 Sex gradus erant solio, & caput
rotundum erat solio à posteriori eius, & sustentacula hinc & inde super locum sessionis, & duo leones stabant in latere sustentaculi.
20 Et duodecim leones stabant ibi super sex gradus hinc & inde; non factum fuit tale in cunctis regnis.
21 Et omnia vasa potus regis Selomoh erant ex auro, & omnia vasa domus refrigerij regum ex auro bono, non erat argentum;
non æstimabatur in diebus Selomoh quicquam.
22 Nam nauis Aphrica erat regi in mari, cum naui Hhiram: semel in tribus annis veniebat nauis Aphrica, onusta auro & argento,
dente elephantis, & simijs, & pauonibus. 23 Et magnificatus est rex Selomoh præ omnibus regibus terræ,
in diuitijs, & in sapientia. 24 Et omnes habitatores terræ quærebant videre aspectum faciei Selomoh, vt audirent
sapientiam eius, quam dederat Dominus in corde eius. 25 Et illi afferebant quisque munus suum, & vasa
argenti, & vasa auri, & vestes, & vasa armorum, & aromata, equos & mulos; statutum singulis annis.
26 Et congregauit Selomoh currus & equites, & fuerunt illi mille & quadringenti currus, & duodecim millia equitum, & colloca-
uit illos in vrbibus curruum, præter eos qui erant cum rege in Ierusalem. 27 Et dedit rex argentum in Ierusalem tan-
quam lapides, & cedros dedit tanquam sycomoros quæ sunt in planitie in multitudine. 28 Et educebantur equi Selomoh
ex Misraim, & collectio mercatorum regis emebant collectionem precio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

כב וַתַּעֲלֶה וַתַּצָּא מֶרְכָּבָה מִמִּצְרַיִם בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף וְסוּס בַּחֲמִשִּׁים וּמֵאָה וְכֵן לְכָל־מַלְכֵי הַחִתִּים וּלְמַלְכֵי אֲרָם בְּיָדָם יֹצְאוּ׃

יא

א וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה אָהַב נָשִׁים נָכְרִיּוֹת רַבּוֹת וְאֶת־בַּת־פַּרְעֹה מוֹאֲבִיֹּת עַמֳּנִיֹּת אֲדֹמִיֹּת צִדְנִיֹּת חִתִּיֹת׃ ב מִן־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אָמַר־יְהוָה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא־תָבֹאוּ בָהֶם וְהֵם לֹא־יָבֹאוּ בָכֶם אָכֵן יַטּוּ אֶת־לְבַבְכֶם אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶם בָּהֶם דָּבַק שְׁלֹמֹה לְאַהֲבָה׃ ג וַיִּהְיוּ לוֹ נָשִׁים שָׂרוֹת שְׁבַע מֵאוֹת וּפִילַגְשִׁים שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיַּטּוּ נָשָׁיו אֶת־לִבּוֹ׃ ד וַיְהִי לְעֵת זִקְנַת שְׁלֹמֹה נָשָׁיו הִטּוּ אֶת־לִבּוֹ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְלֹא־הָיָה לְבָבוֹ שָׁלֵם עִם־יְהוָה אֱלֹהָיו כִּלְבַב דָּוִיד אָבִיו׃ ה וַיֵּלֶךְ שְׁלֹמֹה אַחֲרֵי עַשְׁתֹּרֶת אֱלֹהֵי צִדֹנִים וְאַחֲרֵי מִלְכֹּם שִׁקֻּץ עַמֹּנִים׃ ו וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וְלֹא מִלֵּא אַחֲרֵי יְהוָה כְּדָוִד אָבִיו׃ ז אָז יִבְנֶה שְׁלֹמֹה בָּמָה לִכְמוֹשׁ שִׁקֻּץ מוֹאָב בָּהָר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יְרוּשָׁלִָם וּלְמֹלֶךְ שִׁקֻּץ בְּנֵי עַמּוֹן׃ ח וְכֵן עָשָׂה לְכָל־נָשָׁיו הַנָּכְרִיּוֹת מַקְטִירוֹת וּמְזַבְּחוֹת לֵאלֹהֵיהֶן׃ ט וַיִּתְאַנַּף יְהוָה בִּשְׁלֹמֹה כִּי־נָטָה לְבָבוֹ מֵיְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּרְאָה אֵלָיו פַּעֲמָיִם׃ י וְצִוָּה אֵלָיו עַל־הַדָּבָר הַזֶּה לְבִלְתִּי־לֶכֶת אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְלֹא שָׁמַר אֵת אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה׃ יא וַיֹּאמֶר יְהוָה לִשְׁלֹמֹה יַעַן אֲשֶׁר הָיְתָה־זֹּאת עִמָּךְ וְלֹא שָׁמַרְתָּ בְּרִיתִי וְחֻקֹּתַי אֲשֶׁר צִוִּיתִי עָלֶיךָ קָרֹעַ אֶקְרַע אֶת־הַמַּמְלָכָה מֵעָלֶיךָ וּנְתַתִּיהָ לְעַבְדֶּךָ׃

19 Egrediebatur autē quadriga ex Ægypto sexcentis siclis argenti, & equus centum quinquaginta: atque in hunc modum cuncti reges Æthæorum, & Syriæ equos venundabant.

CAP. XI.

1 A REx autem Salomon adamauit mulieres alienigenas multas. Filiam quoq; Pharaonis & Moabitidas, & Ammonitidas, Idumæas, & Sydonias, & Cetheas,
2 de gentibus super quibus dixit Dñs filijs Israel, Non ingrediemini ad eas, neq; de illis ingredientur ad vestras. Certissimè enim auertent corda vestra, vt sequamini deos earum. His itaq; copulatus est Salo-
3 mon ardentissimo amore. Fuerūtq; ei vxores quasi reginæ septingentæ, & concubinæ trecentæ. Et auerterunt mulieres cor
4 eius. Cūmq; iam esset senex, deprauatū est cor eius p mulieres, vt sequeretur deos alienos, nec erat cor eius perfectum cū
5 Dño Deo suo, sicut cor Dauid patris eius. Sed colebat Salomō Astherten deam Sydoniorum, & Moloch idolum Ammo-
6 nitarum. Fecítque Salomon quod non placuerat coram Domino, & non adim-
B pleuit vt sequeretur Dominum, sicut Da-
7 uid pater eius. Tunc ædificauit Salomon phanū Chamos idolo Moab in mon-
te qui est contra Ierusalem, & Moloch
8 idolo filiorum Ammon. Atq; in hunc modum fecit vniuersis vxoribus suis alienigenis, quæ adolebant thura & immolabant
9 dijs suis. Igitur iratus est Dominus Salomoni quòd auersa esset mens eius à Domino Deo Israel, qui apparuerat ei bis.
10 Et præceperat de verbo hoc, vt non sequeretur deos alienos, & non custodiuit quæ mandauit ei Dominus.
11 Dixit itaque Dominus Salomoni, Quia habuisti hoc apud te, & non custodisti pactum meum, & præcepta mea quæ mandaui tibi, dirumpens scindam regnum tuum, & dabo illud seruo tuo.

19 * καὶ διέβαινεν ἡ ἔξοδος ἐξ αἰγύπτου ἅρμα ἀπὸ ἑξακοσίων ἀργυρίου, ἵππος ἀπὸ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα ἀργυρίου· οὕτως πᾶσι τοῖς βασιλεῦσι χετταίων καὶ τοῖς βασιλεῦσι συρίας διὰ χειρὸς αὐτῶν ἐξεπορεύοντο.

κα'.

1 * Καὶ ὁ βασιλεὺς Σολομὼν ἠγάπησε γυναῖκας ἀλλοτρίας, καὶ τὴν θυγατέρα Φαραώ, Μωαβίτιδας, καὶ ἀμμανίτιδας, καὶ ἰδουμαίας, καὶ σιδωνίας, καὶ χετταίας,
2 * ἐκ τῶν ἐθνῶν ὧν εἶπεν κύριος τοῖς υἱοῖς Ισραηλ, Οὐ μὴ εἰσπορεύσεσθε εἰς αὐτούς, καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσελεύσονται εἰς ὑμᾶς, ἵνα μὴ ἐκκλίνωσιν τὰς καρδίας ὑμῶν ὀπίσω τῶν εἰδώλων αὐτῶν, εἰς αὐτοὺς ἐκολλήθη Σολομὼν ἐν ἀγάπῃ.
3 * καὶ ἦσαν αὐτῷ γυναῖκες ἄρχουσαι ἑπτακόσιαι, καὶ παλλακαὶ τριακόσιαι· καὶ ἔκλινον αἱ γυναῖκες αὐτοῦ τὴν καρδίαν αὐτοῦ.
4 * καὶ ἐγήρασεν Σολομὼν καιρῷ γήρους Σολομῶντος αἱ γυναῖκες αὐτοῦ ἐξέκλιναν τὴν καρδίαν αὐτοῦ ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, καὶ οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, κατὰ ἡ καρδία Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
5 * καὶ ἐπορεύθη Σολομὼν ὀπίσω Ἀστάρτης θεοῦ Σιδωνίων, καὶ ὀπίσω μελχὼμ βδέλυγμα υἱῶν ἀμμών.
6 * καὶ ἐποίησε Σολομὼν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ὀπίσω κυρίου ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.
7 * τότε ᾠκοδόμησε Σολομὼν ὑψηλὸν τῷ χαμὼς εἰδώλῳ Μωὰβ ἐν τῷ ὄρει τῷ κατέναντι Ιερουσαλήμ, καὶ τῷ μελχὼμ εἰδώλῳ υἱῶν ἀμμών.
8 * καὶ οὕτως ἐποίησε πάσαις ταῖς γυναιξὶν αὐτοῦ ταῖς ἀλλοτρίαις, ἐθυμίων καὶ ἔθυον τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν.
9 * καὶ ὠργίσθη κύριος τῷ Σολομῶντι, ὅτι ἐξέκλινεν ἡ καρδία αὐτοῦ ἀπὸ κυρίου θεοῦ Ισραηλ τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ δίς.
10 * καὶ ἐντειλαμένου αὐτῷ περὶ τοῦ λόγου τούτου, τοῦ μὴ πορευθῆναι ὀπίσω θεῶν ἑτέρων· καὶ οὐκ ἐφύλαξεν ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος.
11 * καὶ εἶπε κύριος πρὸς Σολομῶντα, ἀνθ' ὧν ἐγένετο ταῦτά μοι, καὶ οὐκ ἐφύλαξας τὰς ὁδούς μου, καὶ τὰ προστάγματά μου ἃ ἐνετειλάμην σοι, διαρρήσσων διαρρήξω τὴν βασιλείαν σου ἐκ χειρός σου, καὶ δώσω αὐτὴν τῷ δούλῳ σου.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

22 Et ascendebat & exibat currus ex Misraim pro sexcentis argenteis, & equi stus pro centum quinquaginta. & sic omnibus regibus Hhittæorum, & regibus Aram in voluntate eorum exibant.

CAP. XI.

ET rex Salomoh amauit mulieres filias gentiū multarū, & filiā Pharghoh, Moabæas, Ghamonæas, Edomæas, Szidoñæas, & Hhuthæas.
2 * Ex gentibus quas diserat Dominus filijs Israel, Non immiscebimini cum illis, & illę non miscebuntur vobiscum, vt non errare faciant corda vestra post errores suos; in illis complacuit sibi Salomoh vt amaret.
3 * Et fuerunt ei vxores reginæ septingentæ, & concubinæ trecentæ; & errare fecerunt vxores eius cor eius.
4 * Et fuit in tempore quo senuit Salomoh, vxores eius errare fecerunt cor eius post errores gentium, nec fuit cor eius perfectum in timore Domini Dei sui, sicut cor Dauid patris sui.
5 * Sed ambulauit Salomoh post Ghastoreth errorem Szidonæorum, & post Mılchom abominationem Ghamonæorum.
6 * Et fecit Salomoh quod malum erat ante Dominum, & non perfecit *ambulare* post timorem Domini sicut Dauid pater eius.
7 * Tunc ædificauit Salomoh excelsum Chamos abominationi Moabæorum in monte, qui est super faciem Ierusalem, & Molech abominationi filiorum Ghamon.
8 * Et sic fecit omnibus vxoribus suis, filiabus gentium adolentibus aromata, & sacrificantibus erroribus suis.
9 * Et inualuit indignatio Domini in Salomoh quòd auersum esset cor eius à timore Domini Dei Israel, qui reuelatus fuerat ei duabus vicibus.
10 * Et iusserat ei super re hac, vt non ambularet post errores gentium; & non custodiuit quod iusserat Dominus.
11 * Et dixit Dominus Salomoh, Propterea quòd fuit hoc tecum, & non seruasti præcepta mea, & decreta mea quæ iussi tibi, remouendo removebo regnum tuum à te, & dabo illud seruo tuo.

תרגום יונתן

כב וְסִלְקָא וְנָפְקָא רְתִיכָא מִמִּצְרַיִם בְּשִׁית מְאָה כְּסַפָּא וְסוּסָא בְּמְאָה וְחַמְשִׁין וְכֵן לְכָל מַלְכֵי חִיתָאֵי וּמַלְכֵי אֲרָם בִּרְעוּתְהוֹן נָפְקִין׃

יא

א וְרִחֵים מַלְכָּא שְׁלֹמֹה יָת בְּנָת עַמְמִין סַגִּיאִין וְיָת בַּת פַּרְעֹה מוֹאֲבָאן עַמּוֹנָאן אֲדוֹמָאן צִדוֹנָאן חִיתָאן׃ ב מִן שַׁמְמַיָּא דַּאֲמַר יְיָ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָא תֵיעֲלוּן בְּהוֹן וְאִנּוּן לָא יֵיעֲלוּן בֵּיכוֹן דִּלְמָא יַטְיָן יָת לִבְּכוֹן בָּתַר פּוּלְחָנֵיהוֹן בְּהוֹן אִתְרַבַּק שְׁלֹמֹה לְמִרְחַם׃ ג וַהֲוָה לֵיהּ שְׁבַע מְאָה מַלְכָּן שַׁבְּעָא מְאָה לְחִינִין חֲלָת מְאָה וַאֲטַעְיָן יָת לִבֵּיהּ׃ ד וַהֲוָה לְעִדָּן סָבָא שְׁלֹמֹה נְשׁוֹהִי אֲטַעְיָן יָת לִבֵּיהּ בָּתַר טָעֲוָתָא עַכְמָיָא וְלָא הֲוָה לִבֵּיהּ שְׁלִים בְּרַחֲלָתָא דְיְיָ אֱלָהֵיהּ כִּלְבַב דָּוִיד אֲבוּהִי׃ ה וַאֲזַל שְׁלֹמֹה בָּתַר עַשְׁתֹּרֶת טָעֲוָת צִדוֹנָאֵי וּבָתַר מַלְכָּם שִׁקּוּץ עַמּוֹנָאֵי׃ ו וְעָבַד שְׁלֹמֹה דְּרִישׁ קֳדָם יְיָ וְלָא אַשְׁלִים בָּתַר דְּחַל יְיָ כְּדָוִד אֲבוּהִי׃ ז בְּכֵן בְּנָא שְׁלֹמֹה בֵּיתָא לְכָמוֹשׁ שִׁקּוּץ מוֹאָבָאי דְּעַל אַפֵּי יְרוּשְׁלֶם וּלְמוֹלֶךְ שִׁקּוּץ בְּנֵי עַמּוֹן׃ ח וְכֵן עָבַד לְכָל נְשׁוֹהִי בְּנָת עַמְמַיָּא מְקַטְּרָן בּוּכְמִין וּמְכַרְכְּמָן לְטָעֲוָתְהֶן׃ ט וְתַקֵּיף דַּיְיָ בִּשְׁלֹמֹה אֲרֵי אִסְתַּלֵּי לִבֵּיהּ מֵרְחֲלָא דַּיְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל דְּאִתְגְּלִי לֵיהּ תְּרֵתֵין זִמְנִין׃ י וְפַקֵּיד עֲלוֹהִי עַל פִּתְגָמָא הָדֵין דְּלָא לְמֵהַךְ בָּתַר טָעֲוָת עַכְמַיָּא וְלָא נְטַר דְּפִקְדֵּיהּ יְיָ׃ יא וַאֲמַר יְיָ לִשְׁלֹמֹה חֲלַף דַּהֲוָה דָּא עִמָּךְ וְלָא נְטַרְתָּ קְיָמַי וּקְיָמַי דְּפַקֵּידְתִּי עָלָךְ אֲפַרְסָא אֲפַרֵיס יָת מַלְכוּתָךְ מִנָּךְ וְאֶתְּנִנַּהּ לְעַבְדָּךְ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 ׳אַךְ־בְּיָמֶיךָ לֹא אֶעֱשֶׂנָּה לְמַעַן דָּוִד אָבִיךָ מִיַּד
13 בִּנְךָ אֶקְרָעֶנָּה׃ ׳רַק אֶת־כָּל־הַמַּמְלָכָה
לֹא אֶקְרַע שֵׁבֶט אֶחָד אֶתֵּן לִבְנֶךָ לְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי
וּלְמַעַן יְרוּשָׁלַ͏ִם אֲשֶׁר בָּחָרְתִּי׃
14 ׳וַיָּקֶם יְהוָה שָׂטָן לִשְׁלֹמֹה אֶת הֲדַד הָאֲדֹמִי
מִזֶּרַע הַמֶּלֶךְ הוּא בֶּאֱדוֹם׃
15 ׳וַיְהִי בְּחִיּוֹת דָּוִד אֶת־אֱדוֹם בַּעֲלוֹת יוֹאָב שַׂר
הַצָּבָא לְקַבֵּר אֶת־הַחֲלָלִים וַיַּךְ כָּל־זָכָר בֶּאֱדוֹם׃
16 ׳כִּי־שֵׁשָׁה חֳדָשִׁים יָשַׁב־שָׁם יוֹאָב וְכָל־
יִשְׂרָאֵל עַד־הִכָּרֵת כָּל־זָכָר בֶּאֱדוֹם׃
17 ׳וַיִּבְרַח אֲדַד הוּא וַאֲנָשִׁים אֲדֹמִיִּים מֵעַבְדֵי
אָבִיו אִתּוֹ לָבוֹא מִצְרָיִם וַהֲדַד נַעַר קָטָן׃
18 ׳וַיָּקֻמוּ מִמִּדְיָן וַיָּבֹאוּ פָארָן וַיִּקְחוּ אֲנָשִׁים עִמָּם
מִפָּארָן וַיָּבֹאוּ מִצְרַיִם אֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם
וַיִּתֶּן־לוֹ בַּיִת וְלֶחֶם אָמַר לוֹ וְאֶרֶץ נָתַן לוֹ׃
19 ׳וַיִּמְצָא חֲדַד חֵן בְּעֵינֵי פַרְעֹה מְאֹד וַיִּתֶּן־לוֹ
אִשָּׁה אֶת־אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ אֲחוֹת תַּחְפְּנֵיס הַגְּבִירָה׃
20 ׳וַתֵּלֶד לוֹ אֲחוֹת תַּחְפְּנֵיס אֶת־גְּנֻבַת בְּנוֹ
וַתִּגְמְלֵהוּ תַחְפְּנֵס בְּתוֹךְ בֵּית פַּרְעֹה וַיְהִי גְנֻבַת
בֵּית פַּרְעֹה בְּתוֹךְ בְּנֵי פַרְעֹה׃
21 ׳וַחֲדַד שָׁמַע בְּמִצְרַיִם כִּי־שָׁכַב דָּוִד עִם־
אֲבֹתָיו וְכִי־מֵת יוֹאָב שַׂר־הַצָּבָא וַיֹּאמֶר חֲדַד אֶל־
פַּרְעֹה שַׁלְּחֵנִי וְאֵלֵךְ אֶל־אַרְצִי׃
22 ׳וַיֹּאמֶר לוֹ פַּרְעֹה כִּי מָה־אַתָּה חָסֵר עִמִּי
וְהִנְּךָ מְבַקֵּשׁ לָלֶכֶת אֶל־אַרְצֶךָ וַיֹּאמֶר לֹא כִּי שַׁלֵּחַ
תְּשַׁלְּחֵנִי׃ ׳וַיָּקֶם אֱלֹהִים לוֹ שָׂטָן אֶת־רְזוֹן
23 בֶּן־אֶלְיָדָע אֲשֶׁר בָּרַח מֵאֵת הֲדַדְעֶזֶר מֶלֶךְ־צוֹבָה
אֲדֹנָיו׃ ׳וַיִּקְבֹּץ עָלָיו אֲנָשִׁים וַיְהִי שַׂר־גְּדוּד
24 בְּהָרְגׇ דָּוִד אֹתָם וַיֵּלְכוּ דַמֶּשֶׂק וַיֵּשְׁבוּ בָהּ וַיִּמְלְכוּ
בְּדַמֶּשֶׂק׃

12 ׳Veruntamen in diebus tuis nō faciam
propter Dauid patrem tuum. de manu fi-
13 lij tui scindam illud. ׳Nec totū regnum
C auferam, sed tribum vnam dabo filio tuo
propter Dauid seruū meum, & Ierusalem
14 quam elegi. ׳Suscitauit autem Dūs ad-
uersarium Salomoni Adad Idumæum de
15 semine regio, qui erat in Edom. ׳Cùm
enim esset Dauid in Idumæa, & ascēdisset
Ioab princeps militiæ ad sepeliendum eos
qui fuerant interfecti, & occidisset omne
16 masculinum in Idumæa. ׳Sex enim men-
sibus ibi moratus est Ioab & omnis Israel,
donec interimeret omne masculinum in
17 Idumæa. ׳Fugit Adad ipse & viri Idumæi
de seruis patris eius cum eo, vt ingredere-
tur Ægyptū. erat aūt Adad puer paruus.
18 lus. ׳Cùmq; surrexissent de Madian, ve-
nerunt in Pharan. Tulerúntq; secū viros
de Pharan, & introierunt Ægyptū ad Pha-
raonē regem Ægypti. Qui dedit ei domū,
19 & cibos constituit, & terrā delegauit. ׳Et
inuenit Adad gratiam coram Pharaone
D valdè, intātum vt daret ei vxorē sororem
vxoris suæ germanam Thechephenes
20 maiorem. ׳Genuítq; ei soror Thaphnes Genebath
filiū, & nutriuit eū Thaphnes in domo Pha-
raonis. Erátq; Genebath habitans apud
21 Pharaonē cum filijs eius. ׳Cúmq; audis-
set Adad in Ægypto dormisse Dauid cū
patribus suis, & mortuū esse Ioab princi-
pem militiæ, dixit Pharaoni: Dimitte me
vt vadam in terram meam.
22 ׳Dixítq; ei Pharao, Qua enim re apud
me indiges vt quæras ire ad terram tuam?
At ille respondit, Nulla'. Sed obtestans ne
23 vt dimittas me. ׳Suscitauit quoque
Deus aduersarium Razon filium Eliadae
qui fugerat Adadezer regem Soba dominū
24 suum. ׳Et congregauit eum
eum viros, & factus est princeps latro-
num cùm interficeret eos David, abie-
E rúntque Damascum & habitauerunt ibi,
& constituerunt eum regem in Damasco.

תרגום יונתן

12 בְּרַם בְּיוֹמָךְ לָא אֶעֱבַדִינַהּ בְּקָדִיל דָּוִד אֲבוּךְ מִיַּד בְּרַךְ אֶעֱדִינַהּ׃ 13 לְחוֹד יַת כָּל מַלְכוּתָא לָא אֶעֱדִי שִׁבְטָא חַד אֶתֵּן לִבְרַךְ
14 וְאָקִים יְיָ שָׂטָן לִשְׁלֹמֹה יַת הֲדַד אֲדוֹמָאָה מִזַּרְעָא דְמַלְכוּתָא הוּא בְּאֱדוֹם׃ 15 וַהֲוָה כַּד הֲוָה דָּוִד בַּאֲדוֹם כַּד סָלִיק יוֹאָב רַב חֵילָא לְתַקָּנָא קְטִילֵי וְקָטֵל כָּל דְכוּרָא בַּאֲדוֹם׃ 16 אֲרֵי שִׁתָּא יַרְחִין יְתִיב תַּמָּן
17 יוֹאָב וְכָל יִשְׂרָאֵל עַד דְשֵׁיצִיוּ כָל דְכוּרָא בַּאֲדוֹם׃ 18 וַעֲרַק הֲדַד הוּא וְגֻבְרִין אֲדוֹמָאִין מֵעַבְדֵי אֲבוּהִי עִמֵּיהּ לְמֵיעַל לְמִצְרַיִם וַהֲדַד
עֻלֵּימָא זְעִיר׃ וְקַמוּ מִמִּדְיָן וְאָתוֹ לְפָארָן וְנָסִיבוּ גֻּבְרִין מִפָּארָן וְאָתוֹ לְמִצְרַיִם לְוָת פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם וְיָהַב לֵיהּ
בֵּיתָא וְהַגְמוֹנָא אֲמַר לֵיהּ וְאַרְעָא יְהַב לֵיהּ׃ 19 וְאַשְׁכַּח הֲדַד חִנָּא קֳדָם פַּרְעֹה לַחְדָּא וְיָהַב לֵיהּ אִתַּת אֲחָת מַלְכְּתֵיהּ
אִתַּת אֲחָת דְחַפְנֵס רַבְּתֵי׃ 20 וְיָלְדַת לֵיהּ אֲחָתָא דְחַפְנֵס יַת גְּנֻבַת בְּרֵיהּ וְחַסַּלְתֵּיהּ חַפְנֵס בְּגוֹ בְנֵי
בֵּיתָא דְפַרְעֹה וַהֲוָה גְנֻבַת בְּגוֹ בְנֵי פַרְעֹה׃ 21 וְהֲדַד שְׁמַע בְּמִצְרַיִם אֲרֵי שְׁכִיב דָּוִד עִם אֲבָהָתוֹהִי וַאֲרֵי מִית
יוֹאָב רַב חֵילָא אֲמַר הֲדַד לְפַרְעֹה שַׁלְּחִנִי וְאֵיזֵיל לְאַרְעִי׃
22 וַאֲמַר לֵיהּ פַּרְעֹה אֲרֵי מָה אַתְּ חָסַר עִמִּי הָא אַתְּ בָּעֵי לְמֵיזֵל לְאַרְעָךְ וַאֲמַר לָא אֲרֵי שַׁלָּחָא תְּשַׁלְּחִנַּנִי׃
23 וְאָקִים יְיָ לֵיהּ שָׂטָן יָת רְזוֹן בַּר אֶלְיְדָע דַּעֲרַק מִן קֳדָם הֲדַד עֶזֶר מַלְכָּא דְצוֹבָה רִבּוֹנֵיהּ׃
24 וְקָטַל עֲלֵיהּ גֻּבְרִין וַהֲוָה רַב קְטוֹל דָּוִד יָתְהוֹן וַאֲזָלוּ לְדַמֶּשֶׂק וְיַתִּיבוּ בָהּ וּמַלְכוּ בְּדַמֶּשֶׂק׃

12 *πλὴν ἐν ταῖς ἡμέραις σου ἐγὼ ποιήσω ταῦτα διὰ δαυὶδ
τὸν πατέρα σου, ἐκ χειρὸς δὲ υἱοῦ σου λήμψομαι αὐτόν.
13 *πλὴν ὅλην τὴν βασιλείαν ἐγὼ λαβὼν, σκῆπτρον ἓν
δώσω τῷ υἱῷ σου διὰ δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου, καὶ διὰ ἰερουσα-
λὴμ τὴν πόλιν, ἣν ἐξελεξάμην.
14 *Καὶ ἤγειρε κύριος σατὰν τῷ Σολομῶντι τὸν ἀδὰρ τὸν
ἰδουμαῖον ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ.
15 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξολοθρεῦσαι δαυὶδ τὸν ἐδὼμ ἐν τῷ
πορεύεσθαι ἰωὰβ τὸν ἄρχοντα τῆς στρατιᾶς θάπτειν τοὺς
τραυματίας, καὶ ἔκοψαν πᾶν ἀρσενικὸν ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ:
16 *ὅτι ἐξάμηνον ἐνεκάθητο ἐκεῖ ἰωὰβ καὶ πᾶς ἰσραὴλ
ἕως οὗ ἐξωλόθρευσε πᾶν ἀρσενικὸν ἐκ τῆς ἰδουμαίας.
17 *καὶ ἀπέδρα ἀδὰρ αὐτὸς καὶ ἄνδρες ἰδουμαῖοι δοῦλοι
τῶν παίδων τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς αἴ-
γυπτον· καὶ ἀδὰρ παιδάριον μικρόν.
18 *καὶ ἀναστάντες ἐκ μαδιὰμ, καὶ ἔρχονται εἰς φαρὰν, καὶ
λαμβάνουσιν ἄνδρας μετ' ἑαυτῶν, καὶ ἔρχονται πρὸς φα-
ραὼ βασιλέα αἰγύπτου· καὶ εἰσῆλθεν ἀδὰρ πρὸς φα-
ραὼ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ φαραὼ οἶκον, καὶ ἄρτους διέταξεν
αὐτῷ, καὶ γῆν ἔδωκεν αὐτῷ.
19 *καὶ εὗρεν ἀδὰρ χάριν ἐναντίον φαραὼ σφόδρα, καὶ
ἔδωκεν αὐτῷ γυναῖκα τὴν ἀδελφὴν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ,
τὴν ἀδελφὴν θεχεφενὴς τὴν μείζω.
20 *καὶ ἔτεκεν αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ θεχεφενὴς τῷ ἀδὰρ τὸν
γανιβὰθ υἱὸν αὐτῆς· καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὸν θεχεφενὴς ἐν
μέσῳ δὲ οἴκου φαραώ· καὶ ἦν γανιβὰθ ἐν τῷ οἴκῳ φαραὼ
ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν φαραώ.
21 *καὶ ἀδὰρ ἤκουσεν ἐν αἰγύπτῳ ὅτι κεκοίμηται δαυὶδ
μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ὅτι τέθνηκεν ἰωὰβ ὁ ἄρχων τῆς
στρατιᾶς, καὶ εἶπεν ἀδὰρ πρὸς φαραώ, ἐξαποστειλόν με
καὶ διασπερῶ εἰς τὴν γῆν μου.
22 *καὶ εἶπε φαραὼ τῷ ἀδὰρ, τίνι σὺ ἐλαττοῦσαί μετ' ἐμοῦ,
ὅτι ἰδοὺ σὺ ζητεῖς ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν σου; καὶ εἶπεν αὐτῷ
ἀδὰρ, μηδαμῶς, ὅτι ἐξαποστέλλων ἐξαποστελεῖς με.
23 *καὶ ἤγειρε θεὸς σατὰν τῷ αὐτῷ τὸν ῥεζὼν υἱὸν ἐλιαδὰ,
ὃς ἔφυγε δοὺ ἀδαρεζὲρ βασιλέως σωβὰ κυρίου αὐτοῦ.
24 *καὶ συνεβρόχισαν ἐπ' αὐτὸν ἄνδρες, καὶ ἦν ἄρχων
συστρεμμάτων, καὶ ἐφονοκράτησε τὴν δαμασκὸν, καὶ
ἐκάθισεν ἐν αὐτῇ καὶ ἐβασίλευσεν ἐν δαμασκῷ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Verùm in diebus tuis non faciam hoc, propter Dauid patrem tuum: de manu filij tui remouebo illud. "Attamen omne regnum non remouebo, tribum vnam dabo filio tuo propter Dauid seruum meum, & propter Ierusalem quam volui. "Et fuscitauit Dominus aduersarium Selomoh Hadad Edomæum de semine regio, ipse erat in Edom. "Et fuit cùm esset Dauid in Edom; & cùm ascendisset Ioab princeps exercitus ad expoliandum mortuos, & interfecit omnem masculum in Edom. "Nam sex menses ibi moratus est Ioab, & omnis Israel, vsque quo deleuissent omnem masculum in Edom. "Et fugerat Hadad ipse, & viri Edomæi de seruis patris sui cum eo, vt intrarent in Misraim; & Hadad erat puer paruus. "Et surrexerunt de Midian, & venerunt in Pharan, & acceperunt viros secum de Pharan, & venerunt in Misraim ad Pharghoh regem Misraim, & dedit ei domū, & victum: dixit ve supponerent illi, & terram dedit illi. "Et inuenit Hadad gratiam in oculis Pharghoh valdè, & dedit illi vxorem sororem vxoris sue, sororem Thahhpenezz reginæ. "Et peperit illi soror Thahhpenezz. Genubath filium eius, & ablactauit illum Thahhpenezz in medio filiorum Pharghoh, & fuit Genubath adolescens domus Pharghoh in medio filiorum Pharghoh. "Et Hadad audiuit in Misraim, quòd dormisset Dauid cum patribus suis, & quòd mortuus esset Ioab magister exercitus: & dixit Hadad ad Pharghoh, Dimitte me vt abeam in terram meam. "Et dixit illi Pharghoh, Nam quo indiges tu mecum, vt quærat ire in terram tuam? & dixit: Non, quia dimittendo dimittes me. "Et fuscitauit Dominus illi aduersarium Rezon filium Eliadagh, qui fugerat ab ante Hadarghezer regem Szobæ dominum suum. "Et congregauit ad se viros, & fuit magister eastrorum quando occidit Dauid illos; & iuerunt in Damesech, & sederunt in ea, & regnarunt in Damesech.

Universidad de Deusto Biblioteca

25 וַיְהִי שָׂטָן לְיִשְׂרָאֵל כָּל־יְמֵי שְׁלֹמֹה וְאֶת־הָרָעָה
אֲשֶׁר הֲדָד וַיָּקָץ בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ עַל־אֲרָם׃
26 וְיָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֶפְרָתִי מִן־הַצְּרֵדָה וְשֵׁם
אִמּוֹ צְרוּעָה אִשָּׁה אַלְמָנָה עֶבֶד לִשְׁלֹמֹה וַיָּרֶם
27 יָד בַּמֶּלֶךְ׃ וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־הֵרִים יָד בַּמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה בָּנָה אֶת־הַמִּלּוֹא סָגַר אֶת־פֶּרֶץ עִיר דָּוִד
28 אָבִיו׃ וְהָאִישׁ יָרָבְעָם גִּבּוֹר חָיִל וַיַּרְא
שְׁלֹמֹה אֶת־הַנַּעַר כִּי־עֹשֵׂה מְלָאכָה הוּא וַיַּפְקֵד
אֹתוֹ לְכָל־סֵבֶל בֵּית יוֹסֵף׃
29 וַיְהִי בָּעֵת הַהִיא וְיָרָבְעָם יָצָא מִירוּשָׁלִָם
וַיִּמְצָא אֹתוֹ אֲחִיָּה הַשִּׁילֹנִי הַנָּבִיא בַּדֶּרֶךְ וְהוּא
מִתְכַּסֶּה בְּשַׂלְמָה חֲדָשָׁה וּשְׁנֵיהֶם לְבַדָּם בַּשָּׂדֶה׃
30 וַיִּתְפֹּשׂ אֲחִיָּה בַּשַּׂלְמָה הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר עָלָיו
וַיִּקְרָעֶהָ שְׁנֵים עָשָׂר קְרָעִים׃
31 וַיֹּאמֶר לְיָרָבְעָם קַח־לְךָ עֲשָׂרָה קְרָעִים כִּי כֹה
אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי קֹרֵעַ אֶת־
הַמַּמְלָכָה מִיַּד שְׁלֹמֹה וְנָתַתִּי לְךָ אֵת עֲשָׂרָה
הַשְּׁבָטִים׃
32 וְהַשֵּׁבֶט הָאֶחָד יִהְיֶה־לּוֹ לְמַעַן עַבְדִּי דָוִד
וּלְמַעַן יְרוּשָׁלִַם הָעִיר אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי בָהּ מִכֹּל
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃
33 יַעַן אֲשֶׁר עֲזָבוּנִי וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְעַשְׁתֹּרֶת אֱלֹהֵי
צִדֹנִין לִכְמוֹשׁ אֱלֹהֵי מוֹאָב וּלְמִלְכֹּם אֱלֹהֵי בְנֵי־
עַמּוֹן וְלֹא־הָלְכוּ בִדְרָכַי לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינַי
וְחֻקֹּתַי וּמִשְׁפָּטַי כְּדָוִד אָבִיו׃
34 וְלֹא־אֶקַּח אֶת־כָּל־הַמַּמְלָכָה מִיָּדוֹ כִּי
נָשִׂיא אֲשִׁתֶנּוּ כֹּל יְמֵי חַיָּיו לְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי אֲשֶׁר
בָּחַרְתִּי אֹתוֹ אֲשֶׁר שָׁמַר מִצְוֺתַי וְחֻקֹּתָי׃
35 וְלָקַחְתִּי הַמְּלוּכָה מִיַּד בְּנוֹ וּנְתַתִּיהָ לְּךָ אֵת
עֲשֶׂרֶת הַשְּׁבָטִים׃

25 *Erátq; aduersarius Israel cunctis diebus Salomonis. Et hoc est malum Adad & odium contra Israel, regnauitq; in Syria.

26 *Hieroboam quoque filius Nabath Ephrateus de Sareda, seruus Salomonis, cuius mater erat nomine Serua, mulier vidua, leuauit manum contra regem.

27 *Et hæc est causa rebellionis aduersum
eum, quia Salomon ædificauit Mello, &
coæquauit voraginem ciuitatis Dauid pa-
28 tris sui. *Erat autem Hieroboam vir
fortis & potens. Vidénsq; Salomon ado-
lescentem bonæ indolis & industrium,
constituerat eum præfectum super tribu-
ta vniuersæ domus Ioseph.

29 *Factum est igitur in tempore illo vt
Hieroboam egrederetur de Ierusalem, &
F inueniret eum Ahias Sylonites propheta
in via opertus pallio nouo. erant autem
duo tantùm in agro.

30 *Apprehendénsque Ahias pallium suum
nouum quo coopertus erat, scidit in duo-
31 decim partes. *Et ait ad Hieroboam,
Tolle tibi decem scissuras. Hæc enim di-
cit Dominus Deus Israel, Ego scindam
regnum de manu Salomonis, & dabo tibi
32 decem tribus. *Porrò vna tribus rema-
nebit ei propter seruum meum Dauid, &
Ierusalem ciuitatem quam elegi ex omni-
bus tribubus Israel:

33 *Eò quòd dereliquerit me, & adorauerit Asthertem deam Sidoniorum, & Chamos deum Moab, & Moloch deum filiorum Ammon, & non ambulauerit in vijs meis, vt faceret iustitiam coram me, & præcepta mea, & iudicia sicut Dauid pater eius.

34 *Nec auferam omne regnum de manu eius, sed ducem ponam cum cunctis diebus vitæ suæ propter Dauid seruū meum quem elegi, qui custodiuit mandata mea & præcepta mea.

35 *Auferam autem regnum de manu filij eius, & dabo tibi decem tribus.

*Et erat aduersarius Israel cunctis diebus Salomonis: hoc malum quod fecit Adar, & graue fuit contra Israel, & regnauit in terra Edom. 25

*Et Hieroboam filius Nabat Ephrateus de Sarira filius mulieris viduæ, seruus Salomonis. 26

*Et hanc rem fecit, quòd eleuauit manum contra regem Salomonem; & rex Salomon ædificauit arcem, & conclusit sepem ciuitatis Dauid patris sui. 27

*Et homo Hieroboam fortis robore; & vidit Salomon adolescentem quòd vir operum est, & constituit eum super tributa domus Ioseph. 28

*Et factum est in tempore illo, & Hieroboam egressus est de Hierusalem, & inuenit eum Achia Sylonites propheta in via, & separauit eum à via; & Achia indutus veste noua, & ambo soli in agro. 29

*Et apprehēdit Achia pallium suum nouum quod erat super se, & scidit illud duodecim scissuras. 30

*Et ait Hieroboam, Tolle tibi decem scissuras: quia hæc dicit Dominus Deus Israel, Ecce ego scindam regnum de manu Salomonis, & dabo tibi decem sceptra. 31

*Et duo sceptra erunt ei, propter seruum meum Dauid, & propter Hierusalem ciuitatem, quam elegi in ea de omnibus tribubus Israel. 32

*Eò quòd dereliquit me & seruiuit Astartæ abominationi Sidoniorum, & Chamos idolo Moab, & Melchom despectioni filiorum Ammon; & non ambulauit in vijs meis, vt faceret rectum coram me, & præcepta mea, & iustificationes meas, sicut fecit Dauid pater eius. 33

*Et non auferam totum regnum de manu eius, quòd defendens defendam eum cunctis diebus vitæ suæ propter Dauid seruum meum, quem elegi eum, qui custodiuit mandata mea, & iustificationes meas. 34

*Et auferam regnum de manu filij eius, & dabo tibi decem sceptra. 35

25 *καὶ ἦν σατὰν τῷ ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας σολομῶντος· αὕτη ἡ κακία ἣν ἐποίησεν ἀδάρ· καὶ ἐβαρυώθη ἐπὶ ἰσραήλ, καὶ ἐβασίλευσεν ἐν γῇ ἐδώμ.

26 *καὶ ἱεροβοὰμ υἱὸς ναβὰτ ὁ ἐφραθὶ ἐκ τῆς σαριρὰ υἱὸς γυναικὸς χήρας δοῦλος τοῦ σολομῶντος.

27 *καὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα ἐποίησεν, ὡς ἐπῆρε τὴν χεῖρα ἐπὶ τὸν βασιλέα σολομῶντα· καὶ ὁ βασιλεὺς σολομὼν ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν, καὶ συνέκλεισε τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

28 *καὶ ὁ ἄνθρωπος ἱεροβοὰμ ἰσχυρὸς δυνάμει· καὶ εἶδε σολομὼν τὸ παιδάριον ὅτι ἀνὴρ ἔργων ἐστί· καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὰς ἄρσεις οἴκου ἰωσήφ.

29 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ ἱεροβοὰμ ἐξῆλθεν ἐξ ἱερουσαλήμ, καὶ εὗρεν αὐτὸν ἀχία ὁ συλωνίτης ὁ προφήτης ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ· καὶ ἀχία περιβεβλημένος ἱμάτιον καινόν, καὶ ἀμφότεροι μόνοι ἐν τῷ πεδίῳ.

30 *καὶ ἐπελάβετο ἀχία τοῦ ἱματίου αὐτοῦ τοῦ καινοῦ τοῦ ἐπ' αὐτῷ, καὶ διέρρηξεν αὐτὸ δώδεκα ῥήγματα.

31 *καὶ εἶπε τῷ ἱεροβοάμ, λάβε σεαυτῷ δέκα ῥήγματα, ὅτι τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ· ἰδοὺ ἐγὼ ῥήσσω τὴν βασιλείαν ἐκ χειρὸς σολομῶντος, καὶ δώσω σοι δέκα σκῆπτρα.

32 *καὶ δύο σκῆπτρα ἔσται αὐτῷ, διὰ τὸν δοῦλόν μου δαυίδ, καὶ διὰ ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν, ἣν ἐξελεξάμην ἐν αὐτῇ ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν ἰσραήλ·

33 *ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπέ με καὶ ἐδούλευσε τῇ ἀστάρτῃ βδελύγματι σιδωνίων, καὶ τῷ χαμὼς εἰδώλῳ μωάβ, καὶ τῷ μελχὸμ προσοχθίσματι υἱῶν ἀμμών, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ἐν ταῖς ὁδοῖς μου τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐνώπιόν μου, καὶ τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰ δικαιώματά μου, καθὼς ἐποίησε δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

34 *καὶ οὐ λήψομαι ὅλην τὴν βασιλείαν ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, ὅτι ἀντιτασσόμενος ἀντιτάξομαι αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ διὰ δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου, ὃν ἐξελεξάμην αὐτόν, ὃς ἐφύλαξε τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ δικαιώματά μου.

35 *καὶ λήψομαι τὴν βασιλείαν ἐκ χειρὸς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ· καὶ δώσω σοι τὰ δέκα σκῆπτρα.

תרגום יונתן

25 וַהֲוָה סָטָן לְיִשְׂרָאֵל כָּל יוֹמֵי שְׁלֹמֹה וְיָת בִּישְׁתָא דַעֲבַד הֲדַד וּמְרִיד בְּיִשְׂרָאֵל וּמְלַךְ עַל אֲרָם׃
26 וְיָרָבְעָם בַּר נְבָט אֶפְרָתִי מִן צְרֵדָה וְשׁוּם אִמֵּיהּ צְרוּעָה אִיתְּתָא אַרְמַלְתָּא עַבְדָּא לִשְׁלֹמֹה וַאֲרֵים יְדָא בְּמַלְכָּא׃
27 וְדֵין פִּתְגָמָא דַאֲרֵים יְדָא בְּמַלְכָּא שְׁלֹמֹה בְּנָא יָת מִלֵּיתָא אֲחַד יָת תַּרְעָתָא קַרְתָּא דְדָוִד אֲבוּהִי׃
28 וְגַבְרָא יָרָבְעָם גְּבַר חֵילָא וַחֲזָא שְׁלֹמֹה יָת עוּלֵימָא אֲרֵי עֲבֵד עֲבִידְתָּא הוּא וּמַנֵּי יָתֵיהּ לְכָל סַקְבֵי מִסִּין דְּבֵית יוֹסֵף׃
29 וַהֲוָה בְּעִדָּנָא הַהִיא וְיָרָבְעָם נְפַק מִירוּשְׁלֶם וְאַשְׁכַּח יָתֵיהּ אֲחִיָּה שִׁלוֹנָאָה נְבִיָּא בְּאוֹרְחָא וְהוּא מִתְכַּסֵּי בִּכְסוּתָא חַדְתָּא וּתְרֵיהוֹן בִּלְחוֹדֵיהוֹן בְּחַקְלָא׃
30 וַאֲחַד אֲחִיָּה בִּכְסוּתָא חַדְתָּא דִּי עֲלוֹהִי וּבַזְעַהּ לִתְרֵי עֲשַׂר סִדְקִין׃
31 וַאֲמַר לְיָרָבְעָם סַב לָךְ עֲשַׂר סִדְקִין אֲרֵי כְדֵין אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל הָא אֲנָא מַעְדֵּי יָת מַלְכוּתָא מִידָא דִשְׁלֹמֹה וְאֶתֵּן לָךְ יָת עַשְׂרָא שִׁבְטִין׃
32 וְשִׁבְטָא חַד יְהֵא לֵיהּ בְּדִיל עַבְדִּי דָוִד וּבְדִיל יְרוּשְׁלֶם קַרְתָּא דְאִתְרְעֵיתִי בַהּ מִכָּל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל׃
33 חֲלָף דִּשְׁבַקוּ פֻלְחָנִי וּסְגִידוּ לְעַשְׁתּוֹרֶת טַעֲוַת צִידוֹנָאֵי לִכְמוֹשׁ טַעֲוַת מוֹאָבָאֵי וּלְמִלְכּוֹם טַעֲוַת בְּנֵי עַמּוֹן וְלָא הַלִּיכוּ בְּאוֹרְחָן דְּתַקְנָן קֳדָמַי לְמֶעְבַּד דְּכָשַׁר קֳדָמַי וּקְיָמַי וְדִינַי כְּדָוִד אֲבוּהִי׃
34 וְלָא אֶסַּב יָת כָּל מַלְכוּתָא מִנֵּיהּ אֲרֵי מַלְכָּא אֲשַׁוֵּינֵיהּ כָּל יוֹמֵי חַיּוֹהִי בְּדִיל דָּוִד עַבְדִּי דְּאִתְרְעֵיתִי בֵיהּ דִּנְטַר פִּקּוּדַי וּקְיָמַי׃
35 וְאֶסַּב מַלְכוּתָא מִיַּד בְּרֵיהּ וְאֶתְּנִנַּהּ לָךְ יָת עַשְׂרָה שִׁבְטִין׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

25 Et fuit aduersarius Israeli omnibus diebus Selomoh: & cum malo quod fecit Hadad, rebellauit in Israel, & regnauit super Aram. 26 Et Ierobgham filius Nebat Ephratæi de Szérada, & nomen matris eius Szerughah mulier vidua, seruus Selomoh extulit manum in regem. 27 Et hæc est causa propter quam extulit manum in regem. Selomoh ædificauit aggerem, & occlusit rupturam vrbis Dauid patris sui. 28 Et vir Ierobgham erat robustus fortitudine: & vidit Selomoh adolescentem, quòd factor operis esset, & præposuit illum omnibus allatoribus tributorum domus Iozzeph. 29 Et fuit in tempore isto & Ierobgham exiuit de Ierusalem, & inuenit illum Ahhia Silonæus propheta in via, & ipse erat opertus operimento nouo, & ambo ipsi erant soli in agro. 30 Et apprehendit Ahhia operimentum nouum quod erat super se, & scidit illud in duodecim scissiones. 31 Et dixit ad Ierobgham, Accipe tibi decem scissiones: nam sic dixit Dominus Deus Israel: Ecce ego transfero regnum de manu Selomoh, & dabo tibi decem tribus. 32 Et tribus vna erit illi propter seruum meum Dauid, & propter Ierusalem vrbem in qua complacui mihi præ omnibus tribubus Israel. 33 Eò quòd reliquerunt cultum meum & adorauerunt Ghastoreth errorem Szidonæorum & Chamos errorem Moabæorum, & Milchom errorem filiorum Ghamon, & non ambulauerunt in vijs quæ rectæ sunt ante me, faciendo quod rectum est ante me, & decreta mea, & iudicia mea, sicut Dauid pater eius. 34 At non accipiam omne regnum ab eo; quia regem ponam eum omnibus diebus vitæ suæ propter Dauid seruum meum in quo mihi complacui, qui seruauit præcepta mea & decreta mea. 35 Sed accipiam regnum de manu filij eius, & dabo illud tibi, decem scilicet tribus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

36 וְלִבְנוֹ אֶתֵּן שִׁבְטׁ אֶחָד לְמַעַן הְיוֹת־נֵיר
לְדָוִיד עַבְדִּי כָּל־הַיָּמִים לְפָנַי בִּירוּשָׁלַ͏ִם הָעִיר
אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי לִי לָשׂוּם שְׁמִי שָׁם׃

37 וְאֹתְךָ אֶקַּח וּמָלַכְתָּ בְּכֹל אֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשֶׁךָ
וְהָיִיתָ מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל׃

38 וְהָיָה אִם־תִּשְׁמַע אֵת־כָּל־אֲשֶׁר אֲצַוֶּךָּ
וְהָלַכְתָּ בִּדְרָכַי וְעָשִׂיתָ הַיָּשָׁר בְּעֵינַי לִשְׁמֹר חֻקֹּתַי
וּמִצְוֹתַי כַּאֲשֶׁר עָשָׂה דָוִד עַבְדִּי וְהָיִיתִי עִמָּךְ וּבָנִיתִי
לְךָ בֵּית נֶאֱמָן כַּאֲשֶׁר בָּנִיתִי לְדָוִד וְנָתַתִּי לְךָ אֶת־
יִשְׂרָאֵל׃ 39 וְאַעֲנֶה אֶת־זֶרַע דָּוִד לְמַעַן אַךְ
לֹא לְכָל־הַיָּמִים׃

40 וַיְבַקֵּשׁ שְׁלֹמֹה לַהֲמִית אֶת־יָרָבְעָם וַיָּקָם
יָרָבְעָם וַיִּבְרַח מִצְרַיִם אֶל־שִׁישַׁק מֶלֶךְ־מִצְרַיִם
וַיְהִי בְמִצְרַיִם עַד־מוֹת שְׁלֹמֹה׃

41 וְיֶתֶר דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְחָכְמָתוֹ
הֲלוֹא־הֵם כְּתֻבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה׃

42 וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ שְׁלֹמֹה בִּירוּשָׁלַ͏ִם עַל־כָּל־
יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה׃

43 וַיִּשְׁכַּב שְׁלֹמֹה עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּעִיר דָּוִד
אָבִיו וַיִּמְלֹךְ רְחַבְעָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

יב

1 וַיֵּלֶךְ רְחַבְעָם שְׁכֶם כִּי שְׁכֶם בָּא
כָּל־יִשְׂרָאֵל לְהַמְלִיךְ אֹתוֹ׃ 2 וַיְהִי כְּשָׁמְעַ
יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט וְהוּא עוֹדֶנּוּ בְּמִצְרַיִם אֲשֶׁר בָּרַח
מִפְּנֵי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב יָרָבְעָם בְּמִצְרָיִם׃

3 וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּקְרְאוּ־לוֹ וַיָּבֹאוּ יָרָבְעָם וְכָל־קְהַל
יִשְׂרָאֵל וַיְדַבְּרוּ אֶל־רְחַבְעָם לֵאמֹר׃

4 אָבִיךָ הִקְשָׁה אֶת־עֻלֵּנוּ וְאַתָּה עַתָּה הָקֵל
מֵעֲבֹדַת אָבִיךָ הַקָּשָׁה וּמֵעֻלּוֹ הַכָּבֵד אֲשֶׁר־נָתַן
עָלֵינוּ וְנַעַבְדֶךָּ׃

36 *Filio autem eius dabo tribum vnã, vt remaneat lucerna Dauid seruo meo cunctis diebus corã me in Ierusalem ciuitate quam elegi, vt esset nomen meum ibi.

37 *Te autem assumam & regnabis super omnia quæ desiderat anima tua, eríque rex super Israel.

38 *Si igitur audieris omnia quæ præcepero tibi, & ambulaueris in vijs meis, & feceris quod rectum est coram me, custodiens mandata mea & præcepta mea, sicut fecit Dauid seruus meus, ero tecum, & ædificabo tibi domum fidelem, quemodo ædificauit Dauid domum, & tradam tibi Israel. *Et affligam semen Dauid super hoc, veruntamen non cunctis diebus.

40 *Voluit ergo Salomon interficere Hieroboam, qui surrexit & aufugit in Ægyptum ad Sesac regem Ægypti, & fuit in Ægypto vsque ad mortem Salomonis.

41 *Reliquum autem verborum Salomonis, & omnia quæ fecit, & sapientia eius, ecce vniuersa scripta sunt in libro verborum Salomonis. *Dies autem quos regnauit Salomon in Ierusalem super omnem Israel, quadraginta anni sunt.

43 *Dormiuitque Salomon cum patribus suis, & sepultus est in ciuitate Dauid patris sui, regnauitque Roboam filius eius pro eo.

CAP. XII.

1 A VEnit autem Roboam in Sychem. Illuc enim congregatus erat omnis populus Israel ad constituendũ eum regem.

2 *At verò Hieroboam filius Nabat cùm adhuc esset in Ægypto profugus a facie Salomonis regis, audita morte eius reuersus est de Ægypto. *Miserunt & vocauerunt eum. Venit ergo Hieroboam & omnis multitudo Israel, & locuti sunt ad Roboam, dicentes: *Pater tuus durissimũ iugum imposuit nobis, tu ergo nunc imminue paululùm de imperio tris tui durissimo, & de iugo grauissimo quod imposuit nobis, & seruiemus tibi.

תרגום יונתן

36 ולבריה אתן שבטא חד בגין לקיימא מלכו לדוד עבדי כל יומיא קדמי בירושלם קרתא דאיתרעיתי בה לאשראה שכינתי תמן׃
37 ית אנת אקרב ותהלוך בכל דרעוא נפשך ותהא מלכא על ישראל׃ 38 ויהי אם תקבל ית כל דאפקדינך ותהך בכל ארחתי
ותעביד דשפר קדמי למיטר קיימי ופקודי כמה דעבד דוד עבדי ויהי מימרי בסעדך ואקיים לך מלכו קיימא כמה דקיימית
לדוד בית מהימן כמה דבניתי לדוד ואתן ית ישראל לידך׃ 39 ואעני ית זרעא דדוד בגין כדין לא כל יומיא׃ 40 ובעא שלמה למקטל ית ירבעם וקם
ירבעם ואיקרח למצרים לות שישק מלכא דמצרים והוה במצרים עד דמיתה שלמה׃ 41 ושאר פתגמי שלמה וכל די עבד
וחכמתיה הלא הינון כתיבין על ספר פתגמי שלמה׃ 42 ויומיא דמלך שלמה בירושלם על כל ישראל ארבעין שנין׃
43 וישכב שלמה עם אבהתוי ואתקבר בקרתא דדוד אבוהי ומלך רחבעם ברביה תחוהוהי׃

יב

1 ואזל רחבעם לשכם ארי לשכם אתו כל ישראל לאמלכא יתיה׃
2 והוה כד שמע ירבעם בר נבט והוא עד כען במצרים דערק מן קדם שלמה ויתיב ירבעם במצרים׃
3 ושלחו וקרו ליה ואתא ירבעם וכל קהלא דישראל ומללו עם רחבעם למימר׃
4 אבוך קשי ית ניריא ואנת כען קליל מפלחנא דאבוך קשיא ומניריה תקיפא דיהב עלנא ונפלחינך׃

36 *At filio eius dabo duo sceptra, vt sit posterio seruo meo Dauid cunctis diebus coram me in Hierusalem ciuitate, quam elegi mihi vt ponerem nomen meum ibi.

37 *Et te assumam & regnabis in quibus desiderat anima tua, & tu eris rex super Israel.

38 *Et erit si custodieris omnia quæ præcepero tibi, & ambulaueris in vijs meis, & feceris rectum coram me vt custodias omnia mandata mea, & præcepta mea sicut fecit Dauid seruus meus, & ero tecum, & ædificabo tibi domum fidelem, quomodo ædificaui Dauid, & tradam tibi Israel.

39 *Et affligam semen Dauid propter hæc, verumtamen non cunctis diebus.

40 *Et quæsiuit Salomon vt interficeret Hieroboam, & surrexit & aufugit in Ægyptum ad Susac regem Ægypti, & fuit in Ægypto donec mortuus est Salomon.

42 *Et reliqua verborum Salomonis & omnia quæ fecit & omnis sapientia eius, nónne hæc scripta sunt in libro verborum dierum Salomonis?

43 *Et dies quos regnauit Salomon in Hierusalem, quadraginta anni super omnem Israel.

*Et dormiuit Salomon cum patribus suis, & sepelierunt eum in ciuitate Dauid patris sui, & regnauit Roboam filius eius pro eo.

CAP. XII.

1 *ET abiit rex Roboam in Sicema, quia in Sicema veniebant omnis Israel ad cõstituendum regem eum.

2 *Et factum est vt audiuit Hieroboam filius Nabat, & eo adhuc existente in Ægypto, vt fugit à facie regis Salomonis, & manebat in Ægypto.

3 *Et miserunt & vocauerunt eum, & venit Hieroboam & omnis populus Israel; & locutus est populus ad regem Roboam, dicentes:

4 *Pater tuus durum imposuit iugum nostrum, & tu nunc eleua de seruitute patris tui dura, & de iugo eius graui, quod dedit super nos, & seruiemus tibi.

36 *τῷ δὲ υἱῷ αὐτοῦ δώσω τὰ δύο σκῆπτρα, ὅπως ᾖ θέσις τῷ δούλῳ μου Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας ἐνώπιόν μου ἐν Ἱερουσαλὴμ τῇ πόλει, ᾗ ἐξελεξάμην ἐμαυτῷ τοῦ θεῖναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ.

37 *καὶ σὲ λήψομαι καὶ βασιλεύσεις ἐν οἷς ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου, καὶ σὺ ἔσῃ βασιλεὺς ἐπὶ Ἰσραήλ.

38 *καὶ ἔσται ἐὰν φυλάξῃς πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι, καὶ πορευθῇς ἐν ταῖς ὁδοῖς μου, καὶ ποιήσῃς τὸ δίκαιον ἐνώπιόν μου τοῦ φυλάξαι πάντα τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰς ἐντολάς μου, καθὼς ἐποίησε Δαυὶδ ὁ δοῦλός μου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ, καὶ οἰκοδομήσω σοι οἶκον πιστόν, καθὼς ᾠκοδόμησα τῷ Δαυίδ, καὶ δώσω σοι τὴν Ἰσραήλ.

39 *καὶ κακουχήσω τὸ σπέρμα Δαυὶδ διὰ ταῦτα, πλὴν οὐ πάσας τὰς ἡμέρας.

40 *καὶ ἐζήτησε Σολομὼν τοῦ θανατῶσαι τὴν Ἱεροβοάμ, καὶ ἀνέστη καὶ ἀπέδρα εἰς Αἴγυπτον πρὸς Σουσακὶ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ἦν ἐν Αἰγύπτῳ ἕως ἀπέθανε Σολομών.

41 *καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Σολομῶντος καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν καὶ πᾶσα ἡ φρόνησις αὐτοῦ, οὐχὶ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων ἡμερῶν Σολομῶντος;

42 *καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσε Σολομὼν ἐν Ἱερουσαλήμ, τεσσαράκοντα ἔτη ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ.

43 *καὶ ἐκοιμήθη Σολομὼν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε Ροβοὰμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ιβ'.

1 *Καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς Ροβοὰμ εἰς Σίκιμα, ὅτι εἰς Σίκιμα ἦρχοντο πᾶς Ἰσραὴλ βασιλεῦσαι αὐτόν.

2 *καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ναβάτ, ὢν αὐτὸς ἔτι ὄντος ἐν Αἰγύπτῳ, ὡς ἔφυγεν ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέως Σολομῶντος, καὶ ἐπάθητο ἐν Αἰγύπτῳ.

3 *καὶ ἀπέστειλαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτόν, καὶ ἦλθεν Ἱεροβοὰμ καὶ πᾶς ὁ λαὸς Ἰσραήλ· καὶ ἐλάλησεν ὁ λαὸς πρὸς τὸν βασιλέα Ροβοάμ, λέγοντες

4 *ὁ πατήρ σου ἐσκλήρυνε τὸν κλοιὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ πατρός σου τῆς σκληρᾶς, καὶ ἀπὸ τοῦ σκλοιοῦ αὐτοῦ τοῦ βαρέως, οὗ ἔδωκεν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ δουλεύσομέν σοι.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

36 Et filio eius dabo tribum vnam, vt firmetur regnum Dauid seruo meo omnibus diebus ante me in Ierusalem vrbe, in qua mihi complacui, vt ponerem maiestatem meam ibi.

37 Et te applicabo, & regnabis in omni quod voluerit anima tua, & eris rex super Israel.

38 Et erit si susceperis omnia quæ iussero tibi, & ambulaueris in omnibus vijs quæ rectæ fuerint ante me, & feceris quod rectum est ante me, seruando decreta mea, & præcepta mea, sicut fecit Dauid seruus meus; erit verbum meum in auxilio tuo, & firmabo tibi regnum firmum sicut firmaui Dauid, & dabo tibi Israel.

39 Et humiliabo semen Dauid propter hoc, verùm non omnibus diebus.

40 Et quæsiuit Salomoh occidere Ierobgham, & surrexit Ierobgham, & fugit in Misraim ad Silak regem Misraim, & fuit in Misraim vsquequò mortuus est Salomoh.

42 Et reliquum verborum Salomoh, & omnia quæ fecit, & sapientia eius, nónne illa scripta sunt in libro verbotum Salomoh?

43 Et dies quibus regnauit Salomoh in Ierusalem super omnem Israel, fuerunt quadraginta anni.

Et dormiuit Salomoh cum patribus suis, & sepultus est in vrbe Dauid patris sui, & regnauit Rehhabgham filius eius pro eo.

CAP. XII.

1 ET fuit Rehhabgham in Sechem, quia in Sechem venerant omnis Israel vt regem constituerent illum.

2 Et fuit cùm audiisset Ierobgham filius Nebat, & ipse hucusque erat in Misraim, quò fugerat ab ante regem Selomoh, & seduerat Ierobgham in Misraim. Et miserunt & vocauerunt illum: & venit Ierobgham cum omni ecclesia Israel, & locuti sunt cum Rehhabgham, dicendo.

4 Pater tuus indurauit iugum nostrum, & tu nunc alleuia de seruitio patris tui duro, & de iugo eius graui quod dedit super nos, & seruiemus tibi.

Universidad de Deusto Biblioteca

5 ויאמר אליהם לכו עד שלשה ימים ושובו
6 אלי וילכו העם: ויועץ המלך רחבעם את
הזקנים אשר היו עמדים את פני שלמה אביו
בהיתו חי לאמר איך אתם נועצים להשיב את
7 העם הזה דבר: וידבר אליו לאמר אם
היום תהיה עבד לעם הזה ועבדתם ועניתם
ודברת אליהם דברים טובים והיו לך עבדים
8 כל הימים: ויעזב את עצת הזקנים אשר
יעצהו ויועץ את הילדים אשר גדלו אתו אשר
העמדים לפניו:
9 ויאמר אליהם מה אתם נועצים ונשיב דבר
את העם הזה אשר דברו אלי לאמר הקל מן
העל אשר נתן אביך עלינו:
10 וידברו אליו הילדים אשר גדלו אתו לאמר
כה תאמר לעם הזה אשר דברו אליך לאמר אביך
הכביד את עלנו ואתה הקל מעלינו כה תדבר
אליהם קטני עבה ממתני אבי:
11 ועתה אבי העמיס עליכם על כבד ואני
אסיף על עלכם אבי יסר אתכם בשוטים ואני
12 איסר אתכם בעקרבים: ויבו ירבעם וכל
העם אל רחבעם ביום השלישי כאשר דבר
המלך לאמר שובו אלי ביום השלישי:
13 ויען המלך את העם קשה ויעזב את עצת
14 הזקנים אשר יעצהו: וידבר אליהם כעצת
הילדים לאמר אבי הכביד את עלכם ואני אסיף
על עלכם אבי יסר אתכם בשוטים ואני איסר
15 אתכם בעקרבים: ולא שמע המלך אל
העם כי היתה סבה מעם יהוה למען הקים את
דברו אשר דבר יהוה ביד אחיה השלני אל
ירבעם בן נבט:

5 * Qui ait eis, Ite vsq; ad tertium diem,
B & reuertimini ad me. Cúmq; abisset po-
6 pulus; * Inijt consilium rex Roboam cũ
senioribus qui assistebant coram Salomo-
ne patre eius cùm adhuc viueret, & ait:
Quod datis consilium vt respondeam
7 populo? * Qui dixerunt ei, Si hodie obe-
dieris populo huic, & seruieris, & petitio-
ni eorum cesseris, locutúsque fueris ad
eos verba lenia, erunt tibi serui cunctis
diebus.
8 * Qui dereliquit consilium senũ quod
dederant ei; & adhibuit adolescentes qui
nutriti fuerant cum eo, & assistebant illi.
9 * Dixítq; ad eos, Quod mihi datis con-
silium vt respondeam populo huic: qui
dixerunt mihi, Leuius fac iugum quod
imposuit pater tuus super nos?
10 *Et dixerunt ei iuuenes qui nutriti fue-
C rant cum eo: Sic loquere populo huic,
qui locuti sunt ad te, dicentes: Pater tuus
aggrauauit iugum nostrũ, tu releua nos.
sic loquêris ad eos, Minimus digitus
meus grossior est dorso patris mei.
11 * Et nunc pater meus posuit super vos
iugum graue, ego autem addam super iu-
gum vestrum. Pater meus cecîdit vos fla-
gellis, ego autẽ cędam vos scorpionibus.
12 * Venit ergo Hieroboam & omnis po-
pulus ad Roboam die tertia, sicut locutus
fuerat rex, dicens: Reuertimini ad me die
13 tertia. * Respondítq; rex populo dura,
D derelicto consilio seniorum quod ei de-
derant.
14 * Et locutus est eis secundùm consi-
lium iuuenum, dicens: Pater meus aggra-
uauit iugum vestrum, ego autem addam
iugo vestro. Pater meus cecîdit vos fla-
gellis, ego autẽ cædam vos scorpionibus.
15 * Et non acquieuit rex populo, quoniã
auersatus fuerat eum Dominus, vt susci-
taret verbum suum, quod locutus fuerat
in manu Ahiæ Sylonitæ ad Hieroboam
filium Nabath.

תרגום יונתן

5 ואמר להון אזילו עוד תלתא יומין ותובו לותי ואזלו עמא:
6 ואתמלך מלכא רחבעם בסביא דהוו משמשין קדם שלמה אבוהי כד הוה קיים למימר אכדין אתון מתמלכין לאתבא ית עמא הדין פתגמא:
7 ומלילו עמיה למימר אם יומא דין תתרעי לעמא הדין ותפלחנון ותענינון מילין טבין ותמליל עמהון פתגמין תקנין ויהון לך עבדין כל יומיא:
8 ושבק ית מלכת סביא דמלכוהי ואתמלך בינקיא דרביאו עמיה דמשמשין קדמוהי:
9 ואמר להון מה אתון מתמלכין ונתיב פתגמא ית עמא הדין דמלילו עמי למימר אקיל מן ניר דיהב אבוך עלנא:
10 ומלילו עמיה ינקיא דרביאו עמיה למימר כדנן תימר לעמא הדין דמלילו עמך למימר אבוך אתקיף ית נירנא ואת אקיל מיננא כדנן תמלל עמהון חלשותי תקיפא מעלימותיה דאבא:
11 וכען אבא רמא עליכון ניר תקיף ואנא אוסיף על נירכון אבא רדא יתכון בשרביטין ואנא ארדי יתכון בעקרבין:
12 ואתא ירבעם וכל עמא לות רחבעם ביומא תליתאה כמא דמליל מלכא למימר תובו לותי ביומא תליתאה:
13 ואתיב מלכא ית עמא פתגמין קשין ושבק ית מלכת סביא די מלכוהי:
14 ומליל עמהון במלכת ינקיא למימר אבא אתקיף ית נירכון ואנא אוסיף על נירכון אבא רדא יתכון בשרביטין ואנא ארדי יתכון בעקרבין:
15 ולא קביל מלכא מן עמא ארי הות פלוגתא מן קדם יי בדיל לקימא יי ית פתגמיה דמליל יי ביד אחיה שילונאה על ירבעם בר נבט:

* *Et ait rex ad eos, Abite vsq; ad dies tres,* 5
& reuertimini ad me; & abierunt.
* *Et nunciauit rex Roboam senioribus, qui* 6
erant assistentes coram Salomone patre eius,
adhuc viuente eo, dicens: Quomodo vos con-
sulitis vt respondeam populo huic verbum?
* *Et locuti sunt ad eum, dicentes: Si in die* 7
hac fueris seruus populo huic, & seruieris eis,
& locutus fueris ad eos verba bona, & erunt
tibi serui cunctis diebus.
* *Et dereliquit consilium seniorum quod con* 8
suluerant ei, & inijt consilium cum pueris qui
nutriti fuerant cum eo, qui assistebant ante fa-
ciem eius.
* *Et dixit eis, Quid vos consulitis? &* 9
quid respondebo populo huic qui locuti sunt ad
me, & qui dixerunt, Releua à iugo quod de-
dit pater tuus super nos.
* *Et locuti sunt ad eum iuuenes, qui nutriti* 10
fuerant cum eo, & dixerunt: Hæc loquêris po-
pulo huic, qui locuti sunt ad te, & qui dixe-
runt, Pater tuus aggrauauit iugum nostrum,
& tu nunc releua à nobis: hæc dices ad eos,
Paruitas mea grossior est dorso patris mei.
* *Et nunc pater meus strauit vos in iugo* 11
graui, & ego addam super iugum vestrum:
pater meus cecîdit vos flagellis, & ego cædam
vos in scorpionibus.
* *Et venit Hieroboam & omnis Israel ad* 12
regem Roboam die tertia, sicut locutus est rex,
dicens: Reuertimini ad me die tertia.
* *Et respondit rex ad populum dura, &* 13
dereliquit Roboam consilium seniorum quod
consuluerunt ei.
* *Et locutus est ad eos secundùm consilium* 14
puerorum, dicens: Pater meus aggrauauit iu-
gum vestrum, & ego addam super iugum ve-
strum; pater meus cecîdit vos in flagellis, &
ego cædam vos in scorpionibus.
* *Et non audiuit rex populum, quia à Do-* 15
mino erat auersio, vt firmaret Dominus ver-
bum suum, quod locutus est in manu Achia
prophetæ Sylonitæ super Hieroboam filium
Nabat.

5 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτούς, ἀπέλθετε ἕως ἡ-
μερῶν τριῶν, καὶ ἀναστρέψατε πρός με· καὶ ἀπῆλθον.
6 * καὶ ἀπήγγειλεν ὁ βασιλεὺς ῥοβοὰμ τοῖς πρεσβυτέ-
ροις, οἳ ἦσαν παρεστηκότες ἐνώπιον σολομῶντος τοῦ πα-
τρὸς αὐτοῦ, ἔτι ζῶντος αὐτοῦ, λέγων· πῶς ὑμεῖς βουλεύε-
τε ἵνα ἀποκριθῶ τῷ λαῷ τούτῳ λόγον;
7 * καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτόν, λέγοντες· εἰ ἐν τῇ ἡμέ-
ρᾳ ταύτῃ ἔσῃ δοῦλος τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ δουλεύσεις αὐτοῖς,
καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτοὺς λόγους ἀγαθούς, καὶ ἔσονταί σοι
8 δοῦλοι πάσας τὰς ἡμέρας. * καὶ ἐγκατέλιπε τὴν βου-
λὴν τῶν πρεσβυτέρων ἣν συνεβουλεύσαντο αὐτῷ, καὶ συ-
νεβουλεύσατο μετὰ τῶν παιδαρίων τῶν ἐκτραφέντων μετ'
αὐτοῦ τῶν παρεστηκότων πρὸ προσώπου αὐτοῦ.
9 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τί ὑμεῖς συμβουλεύετε; καὶ τί ἀπο-
κριθῶ τῷ λαῷ τούτῳ τοῖς λαλήσασι πρός με καὶ εἰρηκόσι,
κούφισον ἀπὸ τοῦ κλοιοῦ οὗ ἔδωκεν ὁ πατήρ σου ἐφ' ἡμᾶς.
10 * καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτὸν τὰ παιδάρια τὰ ἐκτρα-
φέντα μετ' αὐτοῦ, καὶ εἶπον, τάδε λαλήσεις τῷ λαῷ τούτῳ,
τοῖς λαλήσασι πρὸς σὲ καὶ εἰρηκόσιν, ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε
τὸν κλοιὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀφ' ἡμῶν· τάδε ἐρεῖς
πρὸς αὐτούς, ἡ μικρότης μου παχυτέρα ἐστὶ τῆς ὀσφύος
11 τοῦ πατρός μου. * καὶ νῦν ὁ πατήρ μου ἐπεσάξατο ὑμᾶς
ἐν κλοιῷ βαρεῖ, καὶ ἐγὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν κλοιὸν ὑμῶν·
ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς μάστιξι, καὶ ἐγὼ παιδεύσω
ὑμᾶς ἐν σκορπίοις.
12 * καὶ παρεγένετο ἱεροβοὰμ καὶ πᾶς ἰσραὴλ πρὸς τὸν
βασιλέα ῥοβοὰμ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καθότι ἐλάλησεν
ὁ βασιλεύς, λέγων· ἀναστρέψατε πρός με τῇ ἡμέρᾳ
τῇ τρίτῃ.
13 * καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν λαὸν σκληρά· καὶ
ἐγκατέλιπε ῥοβοὰμ τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων ἣν
14 συνεβουλεύσαντο αὐτῷ. * καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς κατὰ
τὴν βουλὴν τῶν παιδαρίων, λέγων· ὁ πατήρ μου ἐβάρυνε
τὸν κλοιὸν ὑμῶν, καὶ ἐγὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν κλοιὸν ὑμῶν·
ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξι, καὶ ἐγὼ παιδεύ-
15 σω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. * καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοῦ
λαοῦ, ὅτι παρὰ κυρίου ἦν ἡ μεταστροφή, ὅπως στήσῃ κύριος
τὸ ῥῆμα αὐτοῦ ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ ἀχία τοῦ προφήτου τοῦ
σηλωνίτου ἐπὶ ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

5 Et dixit illis, Ite adhuc tribus diebus, & redite ad me: & abierunt populus. 6 Et petiuit consilium rex Rehhabgham à senibus qui ministrauerant ante Selomoh patrem suum, cùm adhuc esset superstes, dicendo: Quonam modo vos consulitis, vt respondeam populo huic verbum? 7 Et locuti sunt cum eo dicendo, Si hodie conniueris populo huic, & serueris eis, & responderis eis locutiones bonas, & locutus fueris cum eis verba recta, erunt tibi serui omnibus diebus. 8 Et reliquit consilium senum quod consuluerant ei: & petiuit consilium à iuuenibus, qui creuerant cum eo, qui ministrabant ante eum. 9 Et dixit eis, Quid vos consulitis, vt respondeamus verbum populo huic, qui locuti sunt mecum, dicendo: Alleuia de iugo quod dedit pater tuus super nos. 10 Et locuti sunt cum eo iuuenes qui creuerant cum eo, dicendo: Sic loquêris populo huic qui locuti sunt tecum, dicendo: Pater tuus indurauit iugum nostrum, & tu alleuia à nobis, sic loqueris cum illis, Debilitas mea fortior est robore patris mei. 11 Et nunc pater meus iniecit super vos iugũ forte, & ego addam super iugum vestrum: pater meus dominatus est in vos flagellis, at ego dominabor in vos scorpionibus. 12 Et venit Ierobgham & omnis populus ad Rehhabgham die tertio, sicut locutus fuerat rex, dicendo: Redite ad me die tertio. 13 Et respondit rex populo verba dura, & reliquit consilium senum, quod consuluerant ei. 14 Et locutus est cum eis iuxta consilium iuuenum, dicendo: Pater meus indurauit iugum vestrum, at ego addam super iugum vestrum: pater meus dominatus est in vos flagellis, & ego dominabor in vos scorpionibus. 15 Et non suscepit rex populum, quia fuit contradictio ab-ante Dominum, vt firmaret Dominus verbum suum, quod locutus fuerat Dominus per manum Ahhiah Silonæi super Ierobgham filium Nebat.

Universidad de Deusto Biblioteca

16 וירא כל־ישראל כי לא־שמע המלך אלהם וישבו העם את־המלך דבר לאמר מה־לנו חלק בדוד ולא־נחלה בבן־ישי לאהליך ישראל עתה ראה ביתך דוד וילך ישראל לאהליו׃

17 ובני ישראל הישבים בערי יהודה וימלך עליהם רחבעם׃

18 וישלח המלך רחבעם את־אדרם אשר על־המס וירגמו כל־ישראל בו אבן וימת והמלך רחבעם התאמץ לעלות במרכבה לנוס ירושלם׃

19 ויפשעו ישראל בבית דוד עד היום הזה׃

20 ויהי כשמע כל־ישראל כי־שב ירבעם וישלחו ויקראו אתו אל־העדה וימליכו אתו על־כל־ישראל לא היה אחרי בית־דוד זולתי שבט־יהודה לבדו׃

21 ויבאו רחבעם ירושלם ויקהל את־כל־בית יהודה ואת־שבט בנימן מאה ושמנים אלף בחור עשה מלחמה להלחם עם־בית ישראל להשיב את־המלוכה לרחבעם בן־שלמה׃

22 ויהי דבר האלהים אל־שמעיה איש־האלהים לאמר׃ 23 אמר אל־רחבעם בן־שלמה מלך יהודה ואל־כל־בית יהודה ובנימין ויתר העם לאמר׃ 24 כה אמר יהוה לא־תעלו ולא־תלחמון עם־אחיכם בני־ישראל שובו איש לביתו כי מאתי נהיה הדבר הזה וישמעו את־דבר יהוה וישבו ללכת כדבר יהוה׃

25 ויבן ירבעם את־שכם בהר אפרים וישב בה ויצא משם ויבן את־פנואל׃

26 ויאמר ירבעם בלבו עתה תשוב הממלכה לבית דוד׃

16 Videns itaque populus quòd noluisset eos audire rex, respõdit ei, dicens: Quæ nobis pars in Dauid, vel quæ hæreditas in filio Isai? Vade in tabernacula tua Israel, nunc vide domum tuam Dauid. Et abijt Israel in tabernacula sua.

17 Super filios autem Israel quicunque habitabant in ciuitatibus Iuda, regnauit Roboam. 18 Misit ergo rex Roboam Aduram qui erat super tributa, & lapidauit eũ omnis Israel, & mortuus est. Porrò rex Roboam festinus ascẽdit currum, & fugit in Ierusalem.

19 Recessitq; Israel à domo Dauid vsque in præsentem diem.

20 Factum est autem cùm audisset omnis Israel quòd reuersus esset Hieroboam, miserunt & vocauerunt eum cõgregato cœtu, & constituerunt eum regem super omnem Israel, nec secutus est quispiam domum Dauid præter tribum Iuda solam.

21 Venit autem Roboam Ierusalem, & congregauit vniuersam domum Iuda, & tribum Beniamin centum octoginta millia electorum virorum & bellatorum, vt pugnarent contra domum Israel, & reducerent regnum Roboam filio Salomonis.

22 Factus est autem sermo Dei ad Semeiam virum Dei, dicens:

23 Loquere ad Roboam filium Salomonis regem Iuda, & ad omnem domum Iuda & Beniamin, & reliquos de populo, dicens:

24 Hæc dicit Dominus, Non ascendetis, neq; bellabitis contra fratres vestros filios Israel. Reuertatur vir in domum suam. A me enim factum est verbum hoc. Audierunt sermonem Domini, & reuersi sunt de itinere, sicut eis præceperat Dominus.

25 Ædificauit autem Hieroboam Sychem in monte Ephraim, & habitauit ibi. 26 Et egressus inde ædificauit Phanuel. Dixitq; Hieroboam in corde suo, Nunc reuertetur regnum ad domum Dauid.

16 Et vidit omnis Israel, quòd non audiuit eos rex; & respondit populus regi, dicens: Quæ nobis pars in Dauid? & non est nobis hereditas in filio Iesse: currat vnusquisque in tabernaculum tuum Israel: nunc pasce domum tuam Dauid. & abijt Israel in tabernacula sua.

17 Et filij Israel habitantes in ciuitatibus Iuda, constituerunt regem super se Roboam.

18 Et misit rex Roboam Adoram qui super tributum, & lapidauerunt eum in lapidibus omnis Israel, & mortuus est: & rex Roboam preuenit ascendere super currum vt fugeret in Hierusalem.

19 Et inobediens fuit Israel in domum Dauid vsque in diem hunc.

20 Et factum est vt audiuit omnis Israel, quòd reuersus esset Hieroboam de Ægypto, & miserunt & vocauerunt eum in congregationem, & constituerunt regem eum super Israel, & non erat post domum Dauid præter sceptrũ Iuda & Beniamin soli.

21 Et Roboam ingressus est in Hierusalem, & congregauit vniuersam congregationem Iuda, & sceptrum Beniamin, centum & viginti millia iuuenum facientium bellum, vt pugnarent contra domum Israel, vt reducerent regnum Roboam filio Salomonis.

22 Et factus est sermo Domini ad Samean hominem Dei, dicens:

23 Dic Roboam filio Salomonis regi Iuda, & ad omnem domum Iuda & Beniamin, & reliquo populi, dicens:

24 Hæc dicit Dominus, Non ascendetis neque bellabitis cum fratribus vestris filijs Israel: reuertatur vnusquisque in domum suam, quia à me factum est verbum hoc: & audierunt sermonem Domini, & cessauerunt vt irent secundùm verbum Domini.

25 Et ædificauit Hieroboam Sicema quæ in monte Ephraim, & habitauit in ea; & egressus est inde & ædificauit Phanuel.

26 Et dixit Hieroboam in corde suo, Ecce nunc reuertetur regnum ad domum Dauid.

16 καὶ εἶδε πᾶς Ἰσραήλ, ὅτι οὐκ ἤκουσεν αὐτῶν ὁ βασιλεύς· καὶ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς τῷ βασιλεῖ, λέγων· τίς ἡμῖν μερὶς ἐν Δαυίδ; καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν κληρονομία ἐν υἱῷ Ἰεσσαί· ἀποτρεχέτω ἕκαστος εἰς τὸ σκήνωμά σου Ἰσραήλ· νῦν βόσκε τὸν οἶκόν σου Δαυίδ· καὶ ἀπῆλθεν Ἰσραὴλ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ.

17 καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ κατοικοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα, ἐβασίλευσαν ἐφ' ἑαυτοῖς τὸν Ῥοβοάμ.

18 καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τὸν Ἀδωρὰμ τὸν ἐπὶ τοῦ φόρου, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν ἐν λίθοις πᾶς Ἰσραὴλ καὶ ἀπέθανε· καὶ ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἔφθασεν ἀναβῆναι ἐπὶ τὸ ἅρμα τοῦ φυγεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ.

19 καὶ ἠθέτησεν Ἰσραὴλ εἰς τὸν οἶκον Δαυὶδ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

20 καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε πᾶς Ἰσραὴλ ὅτι ἀνέκαμψεν Ἱεροβοὰμ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἀπέστειλαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ· καὶ οὐκ ἦν ὀπίσω οἴκου Δαυὶδ πάρεξ σκήπτρου Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν μόνοι.

21 καὶ Ῥοβοὰμ εἰσῆλθεν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐξεκκλησίασε πᾶσαν τὴν συναγωγὴν Ἰούδα, καὶ σκῆπτρον Βενιαμίν, ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας νεανιῶν ποιούντων πόλεμον, τοῦ πολεμεῖν πρὸς οἶκον Ἰσραὴλ ἐπιστρέψαι τὴν βασιλείαν Ῥοβοὰμ τῷ υἱῷ Σαλωμῶντος.

22 καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Σαμέαν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ, λέγων·

23 εἰπὲ τῷ Ῥοβοὰμ τῷ υἱῷ Σαλωμῶντος βασιλεῖ Ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα οἶκον Ἰούδα καὶ Βενιαμίν, καὶ τῷ καταλοίπῳ τοῦ λαοῦ, λέγων·

24 τάδε λέγει κύριος, οὐκ ἀναβήσεσθε οὐδὲ πολεμήσετε μετὰ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν υἱῶν Ἰσραήλ, ἀναστρεφέτω ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι ἐξ ἐμοῦ γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο· καὶ ἤκουσαν τοῦ λόγου κυρίου, καὶ κατέπαυσαν τοῦ πορευθῆναι κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου.

25 καὶ ᾠκοδόμησεν Ἱεροβοὰμ τὴν Σίκημα τὴν ἐν ὄρει Ἐφραίμ, καὶ κατῴκησεν ἐν αὐτῇ, καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Φανουήλ.

26 καὶ εἶπεν Ἱεροβοὰμ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἰδοὺ νῦν ἐπιστρέψει ἡ βασιλεία εἰς οἶκον Δαυίδ.

תרגום יונתן

16 וחזו כל ישראל ארי לא קביל מלכא מנהון ואתיבו עמא ית מלכא פתגמא למימר מה לנא חולק בדוד ולא אחסנא בבר ישי גבר לקרויה ישראל כען מלוך על אנש ביתך דוד ואזל ישראל לקרווהי׃ 17 ובני ישראל דיתבין בקרויא דבית יהודה ומלך עליהון רחבעם׃ 18 ושלח מלכא רחבעם ית אדורם דממנא על מסקי מסין ורגמו כל ישראל יתיה באבנא ומית ומלכא רחבעם אתקף למסק לרתכא למיפך לירושלם׃ 19 ומרדו ישראל בבית דוד עד יומא הדין׃ 20 והוה כד שמעו כל ישראל ארי תב ירבעם ושלחו וקרו יתיה לכנישתא ואמליכו יתיה על כל ישראל לא הוה בתר בית דוד אלהין שבטא דבית יהודה בלחודוהי׃ 21 ואתא רחבעם לירושלם וכנש ית כל דבית יהודה וית שבטא דבני בנימין מאה ותמנן אלפין גבר גבר עבדי קרבא לאגחא קרבא עם בני ישראל לאתבא ית מלכותא לרחבעם בר שלמה׃ 22 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עם שמעיה נביא קדם יי למימר׃ 23 אמר לרחבעם בר שלמה מלכא שבטא דבית יהודה ולכל בני יהודה ובנימין ושאר עמא למימר׃ 24 כדנן אמר יי לא תסקון ולא תגיחון קרב עם אחיכון בני ישראל תובו גבר לביתיה ארי מן קדמי הוה פתגמא הדין וקבילו ית פתגמא דיי ותבו למיזל כפתגמא דיי׃ 25 ובנא ירבעם ית שכם בטורא דבית אפרים ויתיב בה ונפק מתמן ובנא ית פנואל׃ 26 ואמר ירבעם בלביה כען תתוב מלכותא לבית דוד׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

16 Et viderunt omnis Israel quòd non suscepisset eos rex; & responderunt populus regi verbum, dicendo: Quæ est nobis pars in Dauid? neque hæreditas in filio Isai, quisque in tabernaculum suum Israel; nunc regna super viros domus tuæ Dauid. & iuit Israel ad tabernacula sua. 17 Et *super* filios Israel qui habitabant in vrbibus domus Iehudah, regnauit Rehhabgham. 18 Et misit rex Rehhabgham Adoram, qui præpositus erat super allatores tributorum, & lapidauerunt omnis Israel illum lapide, & mortuus est: & rex Rehhabgham roborauit se vt ascenderet currum, vt conuerteret se in Ierusalem. 19 Et rebellauerunt Israel in domum Dauid vsque ad diem hanc. 20 Et fuit cùm audissent omnis Israel quòd redisset Ierabgham, miserunt & vocauerunt illum ad congregationem, & regem constituerunt eum super omnẽ Israel: non fuit post Dauid, nisi tribus domus Iehudah sola. 21 Et venit Rehhabgham in Ierusalem, & congregauit omnes *viros* domus Iehudah, & tribum filiorum Biniamin, centum & octoginta millia virorum robustorum belligerantium, vt inirent bellum cum filiis Israel, ad reducendum regnum ad Rehhabgham filium Selomoh. 22 Et fuit verbum prophetiæ ab-ante Dominum cum Semaghiah propheta ante Dominum, dicendo: 23 Dic ad Rehhabgham filium Selomoh regem tribus domus Iehudah, & ad omnes filios Iehuda & Biniamin, & reliquum populum, dicendo: 24 Sic dixit Dominus, Non ascendatis, neque meatis bellum cum fratribus vestris filijs Israel; redite quisque in domum suam; quia ab-ante dictũ meum factũ est verbum istud: & susceperunt verba Domini, & redierunt vt abirent iuxta verbum Domini. 25 Et ædificauit Ierabgham Sechem in monte domus Ephraim, & sedit in ea, & exijt inde & ædificauit Phenuel. 26 Et dixit Ierabgham in corde suo, Nunc fortè redibit regnum ad domum Dauid.

Universidad de Deusto
Biblioteca

27 ׳ אִם־יַעֲלֶה הָעָם הַזֶּה לַעֲשׂוֹת זְבָחִים בְּבֵית־
יְהוָה בִּירוּשָׁלִַם וְשָׁב לֵב הָעָם הַזֶּה אֶל־אֲדֹנֵיהֶם
אֶל־רְחַבְעָם מֶלֶךְ יְהוּדָה וְהָרְגֻנִי וְשָׁבוּ אֶל־
רְחַבְעָם מֶלֶךְ־יְהוּדָה׃
28 ׳ וַיִּוָּעַץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ שְׁנֵי עֶגְלֵי זָהָב וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
רַב־לָכֶם מֵעֲלוֹת יְרוּשָׁלִַם הִנֵּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
29 ׳ וַיָּשֶׂם אֶת־הָאֶחָד בְּבֵית־אֵל וְאֶת־הָאֶחָד נָתַן
בְּדָן׃ 30 ׳ וַיְהִי הַדָּבָר הַזֶּה לְחַטָּאת וַיֵּלְכוּ הָעָם
לִפְנֵי הָאֶחָד עַד־דָּן׃
31 ׳ וַיַּעַשׂ אֶת־בֵּית בָּמוֹת וַיַּעַשׂ כֹּהֲנִים מִקְצוֹת
הָעָם אֲשֶׁר לֹא־הָיוּ מִבְּנֵי לֵוִי׃
32 ׳ וַיַּעַשׂ יָרָבְעָם חַג בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי בַּחֲמִשָּׁה־
עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ כֶּחָג אֲשֶׁר בִּיהוּדָה וַיַּעַל עַל־
הַמִּזְבֵּחַ כֵּן עָשָׂה בְּבֵית־אֵל לִזְבֹּחַ לָעֲגָלִים אֲשֶׁר
עָשָׂה וְהֶעֱמִיד בְּבֵית־אֵל אֶת־כֹּהֲנֵי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר
עָשָׂה׃ 33 ׳ וַיַּעַל עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר־עָשָׂה בְּבֵית־
אֵל בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי בְּחֹדֶשׁ
אֲשֶׁר־בָּדָא מִלִּבּוֹ וַיַּעַשׂ חַג לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעַל עַל־
הַמִּזְבֵּחַ לְהַקְטִיר׃

יג

1 ׳ וְהִנֵּה־אִישׁ אֱלֹהִים בָּא מִיהוּדָה בִּדְבַר יְהוָה
אֶל־בֵּית אֵל וְיָרָבְעָם עֹמֵד עַל־הַמִּזְבֵּחַ לְהַקְטִיר׃
2 ׳ וַיִּקְרָא עַל־הַמִּזְבֵּחַ בִּדְבַר יְהוָה וַיֹּאמַר מִזְבֵּחַ
מִזְבֵּחַ כֹּה אָמַר יְהוָה הִנֵּה־בֵן נוֹלַד לְבֵית דָּוִד
יֹאשִׁיָּהוּ שְׁמוֹ וְזָבַח עָלֶיךָ אֶת־כֹּהֲנֵי הַבָּמוֹת
הַמַּקְטִירִים עָלֶיךָ וַעֲצָמוֹת אָדָם יִשְׂרְפוּ עָלֶיךָ׃
3 ׳ וְנָתַן בַּיּוֹם הַהוּא מוֹפֵת לֵאמֹר זֶה הַמּוֹפֵת
אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה הִנֵּה הַמִּזְבֵּחַ נִקְרָע וְנִשְׁפַּךְ הַדֶּשֶׁן
אֲשֶׁר עָלָיו׃

REGVM I. Translat. B. Hieronymi. *Hieroboam,*

27 *Si ascenderit populus iste vt faciat sacrificia in domo Domini in Ierusalem, & conuertetur cor populi huius ad dominum suum Roboam regem Iuda, interficientque me & reuertentur ad eum.*
28 *Et excogitato consilio fecit duos vitulos aureos, & dixit eis, Nolite vltra G ascendere in Ierusalem. Ecce dij tui Israel qui te eduxerunt de terra Ægypti.*
29 *Posuitque vnum in Bethel, & alterum in Dan.*
30 *Et factum est verbum hoc in peccatum: ibat enim populus ad adorandū vitulum*
31 *vsque in Dan. Et fecit phana in excelsis, & sacerdotes de extremis populi, qui non erant de filijs Leui.*
32 *Constituitq; diem solemnem in mense octauo quintadecima die mensis in similitudinem solemnitatis quæ celebratur in Iuda. Et ascendens altare similiter fecit in Bethel vt immolaret vitulis, quos fabricatus fuerat. Constituitque in Bethel sacerdotes excelsorum quæ fecerat.*
33 *Et ascendit super altare quod extruxerat in Bethel quintadecima die mensis octaui quem finxerat de corde suo. Et fecit solemnitatem filijs Israel, & ascendit super altare vt adoleret incensum.*

CAP. XIII.

1 A ET ecce vir Dei venit de Iuda in sermone Domini in Bethel, Hieroboam stante super altare, & thus iaciente.
2 *Et exclamauit contra altare in sermone Domini, & ait: Altare altare, hæc dicit Dominus, Ecce filius nascetur domui Dauid, Iosias nomine, & immolabit super te sacerdotes excelsorum, qui nunc in te thura succendunt, & ossa hominum super te incendent.*
3 *Deditque in illa die signum, dicens: Hoc erit signum quod locutus est Dominus, Ecce altare scindetur, & effundetur cinis qui in eo est.*

27 *Si ascenderit populus iste vt offerat sacrificia in domum Domini Ierusalem, & conuertetur cor populi ad dominum suum, ad Roboam regem Iuda, & interficient me.*
28 *Et deliberauit rex & abijt, & fecit duas vitulas aureas, & dixit Hieroboam ad populum, Sufficiat vobis ascendere in Hierusalem: ecce dei tui Israel, qui eduxerunt te de terra Ægypti.*
29 *Et posuit vnam in Bethel, & vnam dedit in Dan.*
30 *Et factum est verbum hoc in peccatum: & ibat populus ante faciem vnius vsque in Dan.*
31 *Et fecit Hieroboam domos in excelsis, & fecit Sacerdotes partem quandam de populo qui non erant de filijs Leui.*
32 *Et fecit Hieroboam diem solemnem mense octauo in quintadecima die mensis iuxta solemnitatem quæ in Iuda, & ascendit super altare quod fecit in Bethel vt immolaret vitulis quas fecit: & constituit in Bethel sacerdotes excelsorum quæ fecerat.*
33 *Et ascendit super altare quod fecit in quintadecima die in mense octauo in solemnitate, quam finxerat de corde suo: & fecit solemnitatem filijs Israel, & ascendit super altare vt sacrificaret.*

CAP. XIII.

ET ecce homo Dei venit de Iuda in sermone Domini in Bethel, & Hieroboam stetit super altare vt sacrificaret.
2 *Et inuocauit super altare Dei in sermone Domini, & ait: Altare altare, hæc dicit Dominus, Ecce filius nascetur domui Dauid, Iosias nomen ei, & immolabit super te sacerdotes excelsorum & sacrificantes super te, & ossa hominum incendet super te.*
3 *Et dedit in die illa portentum, dicens: Hoc verbum quod locutus est Dominus; ecce altare scinditur, & effundetur pinguedo existens super illud.*

27 ἐὰν ἀναβῇ ὁ λαὸς οὗτος ἀναφέρειν τὰς θυσίας εἰς
οἶκον κυρίου ἱερουσαλήμ, & ἐπιστραφήσ(ε)ται ἡ καρδία τ̄ῦ
λαοῦ τούτου πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν πρὸς ροβοὰμ βασιλέα
ἰούδα, & ἀποκτενοῦσί με.
28 καὶ ἐβουλεύσατο ὁ βασιλεὺς καὶ ἐπορεύθη, καὶ
ἐποίησε δύο δαμάλεις χρυσᾶς· & εἶπεν ἱεροβοὰμ πρὸς
τὸν λαόν, ἱκανούτω ὑμῖν ἀναβαίνειν εἰς ἱερουσαλήμ,
ἰδοὺ ⓐ θεοί σου ἰσραὴλ ⓐ ἀναγαγόντες σε ἐκ γῆς
αἰγύπτου.
29 καὶ ἔθετο τὴν μίαν ἐν βαιθὴλ, καὶ τὴν μίαν ἔδω-
κεν ἐν δάν.
30 καὶ ἐγένετο ὁ λόγος οὗτος εἰς ἁμαρτίαν· & ἐπορεύε-
το ὁ λαὸς πρὸ προσώπου τ̄ῆς μιᾶς ἕως δάν.
31 καὶ ἐποίησεν ἱεροβοὰμ οἴκους ἐφ' ὑψηλῶν, & ἐποίη-
σεν ἱερέας μέρος & ἐκ τοῦ λαοῦ οἳ οὐκ ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν
λευί.
32 καὶ ἐποίησεν ἱεροβοὰμ ἑορτὴν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ ἐν
τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς κατὰ τὴν ἑορτὴν τὴν
ἐν τῇ ἰούδα· καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίησεν ἐν
βαιθὴλ τ̄οῦ θῦσαι τοῖς δαμάλεσιν οἷς ἐποίησεν· & παρέστη-
σεν ἐν βαιθὴλ τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν ὧν ἐποίησεν.
33 καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίησεν ἐν τῇ πεν-
τεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ ἐν τῇ ἑορτῇ ἣ
ἐπλάσατο ἀπὸ καρδίας αὐτ̄οῦ, & ἐποίησεν ἑορτὴν τοῖς υἱοῖς
ἰσραὴλ, καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τ̄οῦ θῦσαι.

ιγ'.

1 Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος θ̄εοῦ παρεγένετο ἐξ ἰούδα ἐν
λόγῳ κυρίου εἰς βαιθὴλ, καὶ ἱεροβοὰμ ἐιστήκει ἐπὶ τὸ θυ-
σιαστήριον τ̄οῦ θῦσαι.
2 καὶ ἐπεκάλεσεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τ̄οῦ θεοῦ ἐν λό-
γῳ κυρίου, καὶ εἶπεν, θυσιαστήριον θυσιαστήριον, τάδε λέ-
γει κύριος, ἰδοὺ υἱὸς τίκτε(ται) τῷ οἴκῳ δαυὶδ ἰωσίας ὄνο-
μα αὐτῷ, καὶ θύσει ἐπὶ σὲ ἐκεῖ ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν καὶ
ἐκεῖ ἐπιθύσ(ε)ται ἐπὶ σέ, καὶ ὀστᾶ ἀνθρώπων κατακαύσει
ἐπὶ σέ.
3 καὶ ἔδωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τέρας, λέγων· τοῦτο
τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν κύριος· ἰδοὺ τὸ θυσιαστήριον ῥήγνυ-
ται, & ἐκχυθή(σε)ται ἡ πιότης ἡ ὄσα ἐπ' αὐτῷ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Si ascenderit populus hic ad faciendum oblationem sanctitatum in domo sanctuarij Domini in Ierusalem; diuertetur cor populi huius post dominum suum post Rehhabgham regem tribus domus Iehudah, & occident me & redibunt ad Rehhabgham regem tribus domus Iehudah. "Et petiuit consilium rex, & fecit duos vitulos auri, & dixit illis: Sufficiat vobis via, ne ascendatis in Ierusalem: ecce fij sunt Timores tui Israel, qui eduxerunt te de terra Misraim. "Et posuit vnum in Bethel & alterum dedit in Dan. "Et fuit res ista in peccatum: & iuerunt populus ante vnum vsque Dan. "Et fecit domum excelsorum, & fecit sacerdotes, partem ex populo qui non erant de filijs Leui. "Et fecit Ierabgham solemnitatem mense octauo, quintadecima die mensis, secundum solemnitatem tribus Iehudah, & obtulit super aram: sic fecit in Bethel sacrificando vitulis quos fecerat, & statuit in Bethel sacerdotes excelsorum quæ fecerat. "Et obtulit super aram, quam fecerat in Bethel, quintadecima die, mense octauo, mense quem conceperat iuxta placitum suum, & fecit solemnitatem filijs Israel & ascendit ad aram vt suffiret.

CAP. XIII.

ET ecce prophetа Domini venit de tribu Iehudah in verbo Domini in Bethel: & Ierabgham stabat iuxta aram vt suffiret.
"Et prophetauit & clamauit contra aram in verbo Domini, & dixit: Altare altare, sic dixit Dominus, Ecce filius nascetur domui Dauid, Iosiah erit nomē eius, & iugulabit super te sacerdotes excelsorū qui obtulerunt aromata super te, & ossa hominū comburent super te. "Et dedit in die illo signum, dicendo: Hoc est signum quod locutus est Dominus, quo cognoscetis quòd miserit me Dominus, Ecce altare finditur & spargitur cinis qui est super illud.

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבַר אִישׁ־הָאֱלֹהִים
אֲשֶׁר קָרָא עַל־הַמִּזְבֵּחַ בְּבֵית־אֵל וַיִּשְׁלַח יָרָבְעָם
אֶת־יָדוֹ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ לֵאמֹר תְּפְשֻׂהוּ וַתִּיבַשׁ יָדוֹ
אֲשֶׁר־שָׁלַח עָלָיו וְלֹא יָכֹל לַהֲשִׁיבָהּ אֵלָיו׃
5 וְהַמִּזְבֵּחַ נִקְרַע וַיִּשָּׁפֵךְ הַדֶּשֶׁן מִן־הַמִּזְבֵּחַ כַּמּוֹפֵת
אֲשֶׁר נָתַן אִישׁ הָאֱלֹהִים בִּדְבַר יְהוָה׃
6 וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים חַל־נָא
אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִתְפַּלֵּל בַּעֲדִי וְתָשֹׁב יָדִי אֵלָי
וַיְחַל אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֶת־פְּנֵי יְהוָה וַתָּשָׁב יַד־
הַמֶּלֶךְ אֵלָיו וַתְּהִי כְּבָרִאשֹׁנָה׃
7 וַיְדַבֵּר הַמֶּלֶךְ אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים בֹּאָה־אִתִּי
הַבַּיְתָה וְסָעֳדָה וְאֶתְּנָה לְךָ מַתָּנָה׃
8 וַיֹּאמֶר אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֶל־הַמֶּלֶךְ אִם־תִּתֶּן־
לִי אֲחֵצִי בֵיתֶךָ לֹא אָבֹא עִמָּךְ וְלֹא־אֹכַל לֶחֶם
וְלֹא אֶשְׁתֶּה־מַיִם בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃
9 כִּי־כֵן צִוָּה אֹתִי בִּדְבַר יְהוָה לֵאמֹר לֹא־תֹאכַל
לֶחֶם וְלֹא תִשְׁתֶּה־מָיִם וְלֹא תָשׁוּב בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר
10 הָלָכְתָּ׃ וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ אַחֵר וְלֹא־שָׁב בַּדֶּרֶךְ
11 אֲשֶׁר בָּא בֵּית־אֵל׃ וְנָבִיא אֶחָד זָקֵן יֹשֵׁב בְּבֵית־אֵל וַיָּבוֹא בְנֹו וַיְסַפֵּר־לוֹ אֶת־כָּל־
הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר־עָשָׂה אִישׁ־הָאֱלֹהִים הַיּוֹם בְּבֵית־
אֵל אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיְסַפְּרוּם
12 לְאֲבִיהֶם׃ וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם אֲבִיהֶם אֵי־זֶה
הַדֶּרֶךְ הָלָךְ וַיִּרְאוּ בָנָיו אֶת־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלַךְ אִישׁ
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־בָּא מִיהוּדָה׃
13 וַיֹּאמֶר אֶל־בָּנָיו חִבְשוּ־לִי הַחֲמֹור וַיַּחְבְּשׁוּ־
14 לֹו הַחֲמֹור וַיִּרְכַּב עָלָיו׃ וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵי אִישׁ
הָאֱלֹהִים וַיִּמְצָאֵהוּ יֹשֵׁב תַּחַת הָאֵלָה וַיֹּאמֶר
אֵלָיו הַאַתָּה אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־בָּאתָ מִיהוּדָה
וַיֹּאמֶר אָנִי׃

4 Cúmque audisset rex sermonem hominis Dei quem inclamauerat contra altare in Bethel, extendit manum suam de
B altari, dicens: Apprehendite eum. Et exaruit manus eius quam extenderat contra eum, nec valuit retrahere eam ad se.
5 Altare quoq; scissum est, & effusus est cinis de altari, iuxta signum quod prædixerat vir Dei in sermone Domini.
6 Et ait rex ad virum Dei, Deprecare faciem Dñi Dei tui, & ora pro me, vt restituatur manus mea mihi. Orauit vir Dei faciem Domini, & reuersa est manus regis ad eum, & facta est sicut prius fuerat.
7 Locutus est autem rex ad virum Dei, Veni mecum domum vt prandeas, & dabo tibi munera.
8 Respondítque vir Dei ad regem, Si dederis mihi mediam partem domus tuæ, non veniam tecum, nec comedam panem
C neque bibam aquam in loco isto.
9 Sic enim mandatum est mihi in sermone Domini præcipientis: Non comedes panem neque bibes aquam, nec reuertéris per viam quà venisti.
10 Abijt ergo per aliam viam, & non est reuersus per iter quò venerat in Bethel.
11 Prophetes autem quidam senex habitabat in Bethel, ad quem venerunt filij sui, & narrauerunt ei omnia opera quæ fecerat vir Dei illa die in Bethel. Et verba quę locutus fuerat ad regem, narrauerunt patri suo.
12 Et dixit eis pater eorum: Per quam viam abijt? Ostenderunt ei filij sui viam per quam abierat vir Dei qui venerat de Iuda.
13 Et ait filijs suis, Sternite mihi asinum. Qui cùm strauissent, ascendit,
14 Et abijt post virum Dei, & inuenit eum sedentem subtus Terebinthum. Et
D ait illi: Tu ne es vir Dei qui venisti de Iuda? Respondit ille, Ego sum.

4 Et factum est vt audiuit rex Hieroboam sermones hominis Dei, qui inuocauit super altare quod in Bethel, & extendit manum suam de altari, dicens: Apprehendite eum, & exaruit manus eius, quam extendit contra eum, & non valuit retrahere eam ad se.
5 Et altare scissum est, & effusa est pinguedo de altari iuxta portentum quod dedit homo Dei in sermone Domini.
6 Et respondit rex & dixit homini Dei, Deprecare iam faciem Domini Dei tui, & reuertatur manus mea ad me, & orauit homo Dei faciem Domini, & reuersa est manus regis ad eum, & facta est sicut prius.
7 Et locutus est rex ad hominem Dei, Ingredere mecum in domum meam, & prande, & dabo tibi munus.
8 Et dixit homo Dei ad regem, Si dederis mihi mediam partem domus tuæ, non ingrediar tecum, neque comedam panem, neque bibam aquam in loco hoc.
9 Quia sic præcepit mihi in sermone Domini, dicens: Non comedas panem neque bibas aquam, neque reuertaris in via in qua iuisti in ea.
10 Et abijt in via alia, & non reuersus est in via qua venerat in ea in Bethel.
11 Et prophetes vnus senex habitabat in Bethel, & veniunt filij sui & narrant ei omnia opera quæ fecit homo Dei in die illa in Bethel, & verba quæ locutus fuerat regi.
12 Et locutus est ad eos pater eorum, dicens: Per quam viam abijt? & ostenderunt filij sui viam per quam abierat homo Dei qui venerat de Iuda.
13 Et ait filijs suis, Sternite mihi asinum. & strauerunt ei asinum, & ascendit super eum.
14 Et abijt post hominem Dei, & inuenit eum sedentem sub quercu, & ait ei: Tu es homo Dei qui egressus es de Juda? & ait, Ego.

4 καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἱερεβοὰμ τοὺς λόγους τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ τοῦ προκαλεσαμένου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ὂν βαιθήλ, καὶ ἐξέτεινεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὅσα τοῦ θυσιαστηρίου, λέγων· συλλάβετε αὐτόν, καὶ ἐξηράνθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ, ἣν ἐξέτεινεν ἐπ' αὐτόν· καὶ οὐκ ἠδυνήθη ἐπιστρέψαι αὐτὴν πρὸς ἑαυτόν.
5 καὶ τὸ θυσιαστήριον ἐρράγη, καὶ ἐξεχύθη ἡ πιότης ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου κατὰ τὸ τέρας ὃ ἔδωκεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐν λόγῳ κυρίου.
6 καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, δεήθητι δὴ τοῦ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ ἐπιστρεψάτω ἡ χείρ μου πρός με· καὶ ἐδεήθη ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ τοῦ προσώπου κυρίου, καὶ ἐπέστρεψεν ἡ χεὶρ τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτόν, καὶ ἐγένετο καθὼς τὸ πρότερον.
7 καὶ ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ, εἴσελθε μετ' ἐμοῦ εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ ἄριστον, καὶ δώσω σοι δόμα.
8 καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ πρὸς τὸν βασιλέα, ἐὰν δῷς μοι τὸ ἥμισυ τοῦ οἴκου σου, οὐκ εἰσελεύσομαι μετὰ σοῦ, οὐδὲ μὴ φάγω ἄρτον οὐδὲ μὴ πίω ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.
9 ὅτι οὕτως ἐνετείλατό μοι ἐν λόγῳ κυρίου, λέγων· οὐ μὴ φάγῃς ἄρτον οὐδὲ μὴ πίῃς ὕδωρ οὐδὲ μὴ ἐπιστρέψῃς ἐν τῇ ὁδῷ ἐν ᾗ ἐπορεύθης ἐν αὐτῇ.
10 καὶ ἀπῆλθεν ἐν ὁδῷ ἄλλῃ. καὶ οὐκ ἐπέστρεψεν ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθεν ἐν αὐτῇ εἰς βαιθήλ.
11 καὶ προφήτης εἷς πρεσβύτης κατῴκει ἐν βαιθήλ· καὶ ἔρχονται οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ διηγοῦντο αὐτῷ πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν βαιθήλ, καὶ οὓς λόγους ἐλάλησε τῷ βασιλεῖ.
12 καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς ὁ πατὴρ αὐτῶν, λέγων· ποίᾳ ὁδῷ ἀπελήλυθεν; καὶ δεικνύουσιν αὐτῷ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὴν ὁδὸν ᾗ ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ὁ ἐλθὼν ἐξ ἰούδα.
13 καὶ εἶπεν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, ἁπισάξατέ μοι τὸν ὄνον. καὶ ἐπέσαξαν αὐτῷ τὸν ὄνον· καὶ ἐπέβη ἐπ' αὐτόν.
14 καὶ ἐπορεύθη κατόπισεν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ· καὶ εὗρεν αὐτὸν καθήμενον ὑπὸ τὴν δρῦν· καὶ εἶπεν αὐτῷ, σὺ εἶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ὁ ἐξελθὼν ἐξ ἰούδα; καὶ εἶπεν, ἐγώ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

4 And fuit cùm audisset rex verbum prophetæ Domini, quod prophetauerat contra aram in Bethel; extendit Ierabgham manum suam de altari, dicendo: Apprehendite illum, & exaruit manus eius quam extenderat in eum, & non potuit reducere illam sibi.
5 Et altare fissum est, & sparsus est cinis ex altari iuxta signum quod dederat propheta Domini in verbo Domini.
6 Et respondit rex & dixit Prophetæ Domini, Ora quæso ante Dominum Deum tuum, & precare illum, vt redeat manus mea ad me. & orauit propheta Domini ante Dominum, & redijt manus regis ad eum, & fuit sicut prius.
7 Et locutus est rex cum propheta Domini, Intra mecum in domum, & refocilla te, & dabo tibi donum.
8 Et dixit propheta Domini ad regem, Si dares mihi dimidium domus tuæ, non intrarem tecum, & non comederem panem, nec biberem aquam in loco hoc. 9 Nam sic præcepit mihi in verbo Domini, dicendo: Non comedes panem & non bibes aquam, & non redibis per viam qua iuisti. 10 Et abijt per viam aliam, & non redijt in via per quam merat in Bethel.
11 Et propheta mendax vnus senex, & nomen eius erat Michal, habitabat in Bethel, & venit filius eius, & narrauit illi omne opus quod egerat propheta Domini die illo in Bethel, verba quæ locutus fuerat cum rege, & narrauerunt ea patri suo.
12 Et locutus est cum eis pater eorum, Quanam via abijt? & ostenderunt filij eius viam quâ abierat propheta Domini, qui venerat de tribu Iehudah.
13 Et dixit filijs suis, Expedite mihi asinum. & expediérunt illi asinum, & equitauit super eum.
14 Et iuit post prophetam Domini, & inuenit eum sedentem sub quercu, & dixit ei: Num tu es propheta Domini, qui venisti de tribu Iehudaĥ & dixit, Ego sum.

4 והוה כד שמע מלכא ית פתגמא דנביא דייי דאתנבי על מדבחא בבית אל ואושיט ירבעם ית ידיה מעילוי מדבחא למימר אחדוהי
ויבשת ידיה דאושיט עלוהי ולא יכיל למהדרותה לה׃ 5 ומדבחא אתבזע ואשתפיך קטמא מן מדבחא כאתיה דיהב נביא דייי
בפתגמא דייי׃ 6 ואיתיב מלכא ואמר לנביא דייי צלי קדם ייי אלהך ובעי רחמין קדמוהי ידי לי ותיתי נביא דייי מקדם
ייי ותיב ידיה דמלכא לי׃ 7 ואמר נביא דייי למלכא עם נביא דייי עול עמי לביתא ושעון ואתן לך מתנה׃
8 ואמר נביא דייי למלכא אם תיתן לי ית פלגות ביתך לא איעול עמך ולא איכול לחמא ולא אשתי מיא בהאתרא הדין׃
9 ארום כן פקיד ייי בפתגמא דייי למימר לא תיכול לחמא ולא תשתי מיא ולא תיתוב באורחא דאזלת׃
10 אזל באורחא אחרי ולא תב באורחא דאתא בה לבית אל׃ 11 ונביא חד סבא יתיב בבית אל
ואתא בנוהי ושחיא ליה כל עובדא דעבד נביא דייי יומא דין בבית אל ית פתגמיא דמליל עם מלכא ואשחיעונון לאבוהון׃
12 ואמר להון אבוהון אי הכן אזלא ארחא אזל ואחזיאו בנוהי ית ארחא דאזל נביא דייי דאתא מיהודה׃
13 ואמר לבנוהי עריון לי חמרא ועריון ליה חמרא ורכיב עלוהי׃
14 ואזל בתר נביא דייי ואשכחיה יתיב תחות בטמא ואמר ליה האיכא נביא דייי דאתית משבט יהודה׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 * וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵךְ אִתִּי הַבֵּיתָה וְאֹכֵל לָחֶם׃
16 * וַיֹּאמַר לֹא אוּכַל לָשׁוּב אִתָּךְ וְלָבוֹא אִתָּךְ וְלֹא־
אֹכַל לֶחֶם וְלֹא־אֶשְׁתֶּה אִתָּךְ מַיִם בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃
17 * כִּי־דָבַר אֵלַי בִּדְבַר יְהוָה לֹא־תֹאכַל לֶחֶם וְלֹא־
תֵשְׁתֶּה שָׁם מַיִם לֹא־תָשׁוּב לָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר־
18 הָלַכְתָּ בָּהּ׃ * וַיֹּאמֶר לוֹ גַּם־אֲנִי נָבִיא כָּמוֹךָ
וּמַלְאָךְ דִּבֶּר אֵלַי בִּדְבַר יְהוָה לֵאמֹר הֲשִׁבֵּהוּ אִתְּךָ
אֶל־בֵּיתְךָ וְיֹאכַל לֶחֶם וְיִשְׁתְּ מָיִם כִּחֲשׁ לוֹ׃
19 וַיָּשָׁב אִתּוֹ וַיֹּאכַל לֶחֶם בְּבֵיתוֹ וַיֵּשְׁתְּ מָיִם׃
20 * וַיְהִי הֵם יֹשְׁבִים אֶל־הַשֻּׁלְחָן ׃ וַיְהִי דְּבַר
יְהוָה אֶל־הַנָּבִיא אֲשֶׁר הֱשִׁיבוֹ׃
21 * וַיִּקְרָא אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־בָּא מִיהוּדָה
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה יַעַן כִּי מָרִיתָ פִּי יְהוָה וְלֹא
שָׁמַרְתָּ אֶת־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃
22 * וַתָּשָׁב וַתֹּאכַל לֶחֶם וַתֵּשְׁתְּ מַיִם בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר
דִּבֶּר אֵלֶיךָ אַל־תֹּאכַל לֶחֶם וְאַל־תֵּשְׁתְּ מַיִם לֹא־
תָבוֹא נִבְלָתְךָ אֶל־קֶבֶר אֲבֹתֶיךָ׃
23 * וַיְהִי אַחֲרֵי אָכְלוֹ לֶחֶם וְאַחֲרֵי שְׁתוֹתוֹ וַיַּחֲבֹשׁ
לוֹ הַחֲמוֹר לַנָּבִיא אֲשֶׁר הֱשִׁיבוֹ׃
24 * וַיֵּלֶךְ וַיִּמְצָאֵהוּ אַרְיֵה בַּדֶּרֶךְ וַיְמִיתֵהוּ וּתְהִי
נִבְלָתוֹ מְשֻׁלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ וְהַחֲמוֹר עָמַד אֶצְלָהּ
וְהָאַרְיֵה עָמַד אֶצֶל הַנְּבֵלָה׃ * וְהִנֵּה אֲנָשִׁים
עֹבְרִים וַיִּרְאוּ אֶת־הַנְּבֵלָה מֻשְׁלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ וְאֶת־
הָאַרְיֵה עֹמֵד אֵצֶל הַנְּבֵלָה וַיָּבֹאוּ וַיְדַבְּרוּ בָּעִיר אֲשֶׁר
הַנָּבִיא הַזָּקֵן יֹשֵׁב בָּהּ׃
25 * וַיִּשְׁמַע הַנָּבִיא אֲשֶׁר הֱשִׁיבוֹ מִן־הַדָּרֶךְ וַיֹּאמֶר
אִישׁ הָאֱלֹהִים הוּא אֲשֶׁר מָרָה אֶת־פִּי יְהוָה וַיִּתְּנֵהוּ
יְהוָה לָאַרְיֵה וַיִּשְׁבְּרֵהוּ וַיְמִתֵהוּ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר
דִּבֶּר־לוֹ׃ * וַיְדַבֵּר אֶל־בָּנָיו לֵאמֹר חִבְשׁוּ־לִי אֶת־
הַחֲמוֹר וַיַּחְבֹּשׁוּ׃

15 * Dixítq; ad eum, Veni mecum domũ
16 vt comedas panem. * Qui ait, Non pos-
sum reuerti neq; venire tecum, nec come-
dam panem neque bibam aquam in loco
17 isto. * Quia locutus est Dñs ad me in ser-
mone Domini, dicens: Non comedas pa-
nem, & non bibas aquam ibi, nec reuer-
18 tẽris per viam qua ieris. * Qui ait illi, Et
ego propheta sum similis tui. Et angelus
locutus est mihi in sermone Domini, di-
cens: Reduc eum tecum in domũ tuam,
vt comedat panem & bibat aquam. Fe-
19 fellit eum, * Et reduxit secum. Comedit
ergo panem in domo eius & bibit aquã.
20 * Cúmque sederent ad mensam, factus
est sermo Domini ad prophetam qui re-
21 duxerat eum. * Et exclamauit ad virum
E Dei qui venerat de Iuda, dicens: Hæc di-
cit Dominus, Quia non obediens fuisti
ori Domini, & nõ custodisti mandatum
quod præcepit tibi Dominus Deus tuus,
22 * Et reuersus es & comedisti panem &
bibisti aquam in loco in quo præcepit ti-
bi, ne comederes panem neque biberes
aquam: non inferetur cadauer tuum in
sepulchrum patrum tuorum.
23 * Cúmque comedisset & bibisset, stra-
uit asinum suum propheta quem reduxe-
24 rat. * Qui cùm abisset, inuenit eũ leo in
F via, & occidit, & erat cadauer eius proie-
ctum in itinere. Asinus autem stabat iux-
ta illum, & leo stabat iuxta cadauer.
25 * Et ecce viri transeuntes viderunt ca-
dauer proiectum in via, & leonem stan-
tẽ iuxta cadauer. Et venerunt & diuulga-
uerunt in ciuitatem, in qua propheta ille
senex habitabat.
26 * Quod cùm audisset propheta ille qui
reduxerat eum de via, ait: Vir Dei est qui
inobediens fuit ori Dñi, & tradidit eum
Dñs leoni, & confregit eum, & occidit iux-
ta verbum Domini quod locutus est ei.
27 * Dixítque ad filios suos, Sternite mihi
asinum. Qui cùm strauissent,

תרגום יונתן

15 וְאָמַר לֵיהּ אֱתָא עִמִּי לְבֵיתָא וְאֵכוֹל לַחְמָא ׃
16 וְאָמַר לָא אֵיכוֹל לְמֵתַב עִמָּךְ וּלְמֵיעַל עִמָּךְ וְלָא אֵיכוֹל לַחְמָא וְלָא אֶשְׁתֵּי עִמָּךְ מַיָּא בְּאַתְרָא הָדֵין ׃
17 אֲרֵי גְּזִירָא עֲלַי בְּפִתְגָמָא דַּייָ לָא תֵיכוֹל לַחְמָא וְלָא תִשְׁתֵּי תַּמָּן מַיָּא וְלָא תְתוּב לְמֵיזַל בְּאוֹרְחָא דַּאֲזַלְתָּ בָהּ ׃
18 וַאֲמַר לֵיהּ אַף אֲנָא נְבִיָּא כְּוָתָךְ וּמַלְאָךְ אֲמַר לִי בְּפִתְגָמָא דַּייָ לְמֵימַר אֲתֵיהּ עִמָּךְ לְבֵיתָךְ וְיֵיכוֹל לַחְמָא וְיִשְׁתֵּי מַיָּא וְכַדַּב לֵיהּ ׃
19 וְאָתֵיב עִמֵּיהּ וַאֲכַל לַחְמָא בְּבֵיתֵיהּ וְשָׁתֵי מַיָּא ׃
20 וַהֲוָה עַד דְּאִינּוּן מְסָחֲרִין עַל פִּתְגָמָא דַּייָ וַהֲוָה פִּתְגָמָא מִן קֳדָם יְיָ עִם נְבִיָּא דַּאֲתֵיבֵיהּ ׃
21 וְקַרְיֵהּ עַל נְבִיָּא דַּאֲתָא מִיהוּדָה לְמֵימַר כִּדְנַן אֲמַר יְיָ חֲלַף דְּסָרִיבְתָּא עַל מֵימְרָא דַּייָ וְלָא נְטַרְתָּא דְּקָדָךְ ׃
22 דְּפַקֵּיד לָךְ וְתוּבְתָּא וַאֲכַלְתָּ לַחְמָא וְשִׁתֵּיתָא לְמֵימַר לָא תֵיכוֹל לַחְמָא וְלָא תִשְׁתֵּי מַיָּא לָא תְהֵי קְבוּרַתָךְ עַל קְבוּרַת אֲבָהָתָךְ ׃
23 וַהֲוָה כַּד דַּאֲכַל לַחְמָא וְכַד דְּשָׁתֵי וְסַדַּר לֵיהּ חֲמָרָא לְנַבְיָא דַּאֲתֵיבֵיהּ ׃
24 וַאֲזַל וְאַשְׁכְּחֵיהּ אַרְיְוָה וְקַטְלֵיהּ וַהֲוָה פִּגְרֵיהּ רְמִיָּא בְּאוֹרְחָא וַחֲמָרָא קָאִים בְּסִטְרֵיהּ נְבִיָּא אָרִיְוָה עָרְקָא קָאִים בְּסִטַּר פִּגְרָא ׃
25 וְהָא גַּבְרַיָּא עָבְרִין וַחֲזוֹ יָת פִּגְרָא רְמִיָּא בְּאוֹרְחָא וְאָרְיְוָה קָאִים בְּסִטַּר פִּגְרָא וַיְיָן וְאָתוֹ וְאָמְרִין בְּקִרְתָּא דִּנְבִיָּא סָבָא הֲוָה יָתִיב ׃
26 וְשָׁמַע נְבִיָּא דַּאֲתֵיבֵיהּ מִן אוֹרְחָא וַאֲמַר גַּבְרָא נְבִיָּא הוּא דְּסָרִיב עַל מֵימְרָא דַּייָ וְסַקְרֵיהּ יְיָ לְאַרְיְוָה וְתַבְרֵיהּ וְקַטְלֵיהּ כְּפִתְגָמָא דַּייָ דְּמַלֵּיל עִמֵּיהּ ׃
27 וּמַלֵּיל עִם בְּנוֹהִי לְמֵימַר זַרְזִיוּ לִי יָת חֲמָרָא וְזָרִיזוּ ׃

15 * καὶ εἶπεν αὐτῷ, δεῦρο μετ' ἐμοῦ καὶ φάγε ἄρτον.
16 * καὶ εἶπεν, ὅ μὴ δύναμαι τοῦ ἐπιστρέψαι μετὰ σοῦ,
ὥστε φαγεῖν ἄρτον ὥστε μὴ πιεῖν ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.
17 * ὅτι οὕτως ἐντέταλταί μοι ἐν λόγῳ κυρίου, λέγων·
μὴ φαγῇς ἄρτον ἐκεῖ καὶ μὴ πίῃς ὕδωρ, καὶ μὴ ἐπιστρέ-
ψῃς ἐν τῇ ὁδῷ ἐν ᾗ ἐπορεύθης ἐν αὐτῇ.
18 * καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, καὶ ἐγὼ προφήτης εἰμὶ ὡς
καὶ σύ, καὶ ἄγγελος ἐλάλησε πρός με ἐν λόγῳ κυ-
ρίου, λέγων· ἐπίστρεψον αὐτὸν μετὰ σεαυτοῦ εἰς τὸν
οἶκόν σου, καὶ φαγέτω ἄρτον καὶ πιέτω ὕδωρ. Ἐψεύσα-
το αὐτῷ.
19 * καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸν καὶ ἔφαγεν ἄρτον καὶ ἔπιεν ὕδωρ
ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.
20 * καὶ ἐγένετο αὐτῶν καθημένων ἐπὶ τῆς τραπέζης,
ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς τὸν προφήτην τὸν ἐπιστρέ-
ψαντα αὐτόν.
21 * καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ τὸν ἥκοντα ἐξ
ἰούδα, λέγων τάδε λέγει κύριος, ἀνθ' ὧν παρεπίκρα-
νας τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ οὐκ ἐφύλαξας τὴν ἐντολὴν ἣν
ἐνετείλατό σοι κύριος ὁ θεός σου.
22 * καὶ ἐπέστρεψας καὶ ἔφαγες ἄρτον καὶ ἔπιες ὕδωρ ἐν
τῷ τόπῳ τούτῳ, ἐν ᾧ ἐλάλησα πρός σε, λέγων· μὴ φά-
γῃς ἄρτον καὶ μὴ πίῃς ὕδωρ, ὁ μὴ εἰσέλθῃ τὸ σῶμά σου
εἰς τὸν τάφον τῶν πατέρων σου.
23 * καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ φαγεῖν αὐτὸν ἄρτον καὶ πιεῖν ὕδωρ, καὶ
ἐπέσαξεν αὐτῷ τὸν ὄνον τῷ προφήτῃ, καὶ ἐπέστρεψε.
24 * καὶ ἀπῆλθεν· καὶ εὗρεν αὐτὸν ὁ λέων ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἐθα-
νάτωσεν αὐτόν· καὶ ἦν τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐρριμμένον ἐν τῇ ὁδῷ,
καὶ ὁ ὄνος εἱστήκει παρ' αὐτῷ, καὶ ὁ λέων εἱστήκει παρὰ τὸ σῶμα.
25 * καὶ ἰδοὺ ἄνδρες παραπορευόμενοι καὶ εἶδον τὸ θνησι-
μαῖον ἐρριμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὁ λέων ἑστηκὼς ἐχόμενα τοῦ
θνησιμαίου· καὶ ἦλθον καὶ ἄνδρες καὶ λαλοῦσιν ἐν τῇ πό-
λει, ἐν ᾗ ὁ προφήτης ὁ πρεσβύτης κατῴκει ἐν αὐτῇ.
26 * καὶ ἤκουσεν ὁ ἐπιστρέψας αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ, καὶ εἶπεν, ὁ
ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐστὶν, ὃς παρεπίκρανεν τὸ ῥῆμα κυρίου,
καὶ ἔδωκεν αὐτὸν κύριος τῷ λέοντι, καὶ συνέτριψεν αὐτὸν καὶ
ἐθανάτωσεν αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν αὐτῷ.
27 * καὶ ἐλάλησεν πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, λέγων· ἐπισά-
γατέ μοι τὸν ὄνον. Καὶ ἐπήσαγαν.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Et dixit ei, Veni mecum in domum; & comede panem. "Et dixit, Non possum rédire tecum & intrare tecum, & non comedam panem, & non bibam tecum aquam in loco hoc. "Nam decretum est super me in verbo Domini, Non comedes panem, & non bibes ibi aquam, & non redibis vt vadas per viam qua ituisti. "Et dixit ei, Etiam ego sum propheta sicut tu, & angelus locutus est mecum in verbo Domini, dicendo: Reduc illum tecum in domum tuam: & comedat panem & bibat aquam. mentitus est ei. "Et fuit adhuc illis in circuitu sedentibus, factum est verbum prophetiæ á Domino cum propheta qui reduxerat illum. "Et vaticinatus est contra prophetam Domini, qui venerat de tribu Iehudah, dicendo: Sic dixit Dominus, Propterea quòd rebellasti in dictum Domini, nec seruasti præceptum quod præceperat tibi Dominus Deus tuus. "Sed redijsti & comedisti panem, & bibisti aquam in loco de quo locutus fuerat tecum, dicendo; Non comedes panem & non bibas aquam: non colligetur cadauer tuum in sepulchrum patrum tuorum. "Et fuit postquam comederunt panem, & postquam biberunt, strauit illi asinum prophetæ quem reduxerat. "Et abijt & inuenit eum leo in via, & occidit illum: & erat cadauer eius proiectum in via, & asinus stabat iuxta illud, & leo stabat in latere cadauerís. "Et ecce viri transeuntes viderunt cadauer proiectum in via, & leonem stantem in latere cadauerís; & venerunt & locuti sunt in ciuitate in qua propheta mendax habitabat. "Et audiuit propheta qui reduxerat illum de via, & dixit, Propheta Domini ipse est qui rebellauit in dictum Domini, & tradidit eum Dominus leoni, & fregit eum & occidit eum iuxta verbum Domini quod locutus fuerat ei. "Et locutus est cum filijs suis, dicendo, Sternite mihi asinum. & strauerunt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

28 וַיֵּלֶךְ וַיִּמְצָא אֶת־נִבְלָתוֹ מֻשְׁלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ
וְהַחֲמוֹר וְהָאֲרִיֵה עֹמְדִים אֵצֶל הַנְּבֵלָה לֹא אָכַל
הָאֲרִיֵה אֶת־הַנְּבֵלָה וְלֹא שָׁבַר אֶת־הַחֲמוֹר׃

29 וַיִּשָּׂא הַנָּבִיא אֶת־נִבְלַת אִישׁ־הָאֱלֹהִים
וַיִּנְּחֵהוּ אֶל־הַחֲמוֹר וַיְשִׁיבֵהוּ וַיָּבֹא אֶל־עִיר הַנָּבִיא
הַזָּקֵן לִסְפֹּד וְלִקְבְּרוֹ׃ 30 וַיִּנַּח אֶת־נִבְלָתוֹ
בְּקִבְרוֹ וַיִּסְפְּדוּ עָלָיו הוֹי אָחִי׃

31 וַיְהִי אַחֲרֵי קָבְרוֹ אֹתוֹ וַיֹּאמֶר אֶל־בָּנָיו לֵאמֹר
בְּמוֹתִי וּקְבַרְתֶּם אֹתִי בְּקֶבֶר אֲשֶׁר אִישׁ הָאֱלֹהִים
קָבוּר בּוֹ אֵצֶל עַצְמֹתָיו הַנִּיחוּ אֶת־עַצְמֹתָי׃

32 כִּי הָיֹה יִהְיֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר קָרָא בִּדְבַר יְהוָה
עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בְּבֵית־אֵל וְעַל כָּל־בָּתֵּי חַבְּמוֹת
אֲשֶׁר בְּעָרֵי שֹׁמְרוֹן׃

33 אַחַר הַדָּבָר הַזֶּה לֹא־שָׁב יָרָבְעָם מִדַּרְכּוֹ
הָרָעָה וַיָּשָׁב וַיַּעַשׂ מִקְצוֹת הָעָם כֹּהֲנֵי בָמוֹת
חָפֵץ יְמַלֵּא אֶת־יָדוֹ וְיִהְיֶה כֹּהֲנֵי בָמוֹת׃

34 וַיְהִי בְּדָבָר הַזֶּה לְחַטַּאת בֵּית יָרָבְעָם וְלַהַכְחִיד
וּלְהַשְׁמִיד מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה׃

יד

1 בָּעֵת הַהִיא חָלָה אֲבִיָּה בֶן־יָרָבְעָם׃
2 וַיֹּאמֶר יָרָבְעָם לְאִשְׁתּוֹ קוּמִי נָא וְהִשְׁתַּנִּית
וְלֹא יֵדְעוּ כִּי־אַתְּ אִשֶׁת יָרָבְעָם וְהָלַכְתְּ שִׁלֹה
הִנֵּה־שָׁם אֲחִיָּה הַנָּבִיא הוּא־דִבֶּר עָלַי לִמְלֹךְ
עַל־הָעָם הַזֶּה׃
3 וְלָקַחַתְּ בְּיָדֵךְ עֲשָׂרָה לֶחֶם וּנְקֻדִּים וּבַקְבֻּק
דְּבַשׁ וּבֹאת אֵלָיו הוּא יַגִּיד לָךְ מַה־יִּהְיֶה לַנָּעַר׃
4 וַתַּעַשׂ כֵּן אֵשֶׁת יָרָבְעָם וַתָּקָם וַתֵּלֶךְ שִׁלֹה
וַתָּבֹא בֵּית אֲחִיָּה וַאֲחִיָּהוּ לֹא־יָכֹל לִרְאוֹת כִּי־קָמוּ
עֵינָיו מִשֵּׁיבוֹ׃

28 * Et ille abijsset, inuenit cadauer eius proiectum in via, & asinum & leonē stantes iuxta cadauer. Non comedit leo de cadauere, nec læsit asinum.

29 * Tulit ergo prophetes cadauer viri Dei, & posuit illud super asinum, & reuersus intulit in ciuitatem prophetæ senis vt plangeret eum.

30 * Et posuit cadauer eius in sepulchro suo, & planxerūt eum, Heu heu mi frater.

31 * Cúmque planxissent eum, dixit ad filios suos, Cùm mortuus fuero, sepelite me in sepulchro in quo vir Dei sepultus est, iuxta ossa eius ponite ossa mea.

32 * Profectò enim veniet sermo quem prædixit in sermone Domini cōtra altare quod est in Bethel, & contra omnia phana excelsorū quę sunt in vrbibus Samariæ.

33 * Post verba hæc non est reuersus Hieroboam de via sua pessima, sed econtrario fecit de nouissimis populis sacerdotes excelsorum; quicunque volebat implebat manū suam, & fiebat sacerdos excelsorū.

34 * Et propter hanc causam peccauit domus Hieroboam, & euersa est, & deleta de superficie terræ.

CAP. XIIII.

1 IN tempore illo ægrotauit Abia filius Hieroboam.

2 * Dixitq; Hieroboam vxori suæ, Surge, & cōmuta habitum ne cognoscaris quòd sis vxor Hieroboam, & vade in Silo, ibi est Ahias propheta qui locutus est mihi quòd regnaturus essem super populum hunc.

3 * Tolle quoque in manu tua decem panes & crustulam, & vas mellis, & vade ad illum. Ipse enim indicabit tibi quid eueniturum sit puero huic.

4 * Fecit vt dixerat vxor Hieroboam, & consurgens abijt in Sylo, & venit in domum Ahiæ. At ille non poterat videre, quia caligauerant oculi eius præ senectute.

28 * Et abijt & inuenit corpus eius proiectum in via, & asinus & leo steterunt iuxta corpus, & non comedit leo corpus vel asinum, & non confregit asinum.

29 * Et tulit propheta senex corpus hominis Dei, & imposuit illud super asinum, & reduxit illud in ciuitatem prophetæ senis, vt plangerent & sepelirent eum.

30 * Et posuit corpus eius in sepulchro suo, & planxit eum, Heu frater.

31 * Et factum est postquam planxerunt eum; & ait filijs suis, dicens: Si mortuus fuero, sepelite me in sepulchro isto, in quo homo Dei sepultus est in eo; iuxta ossa eius ponite me, vt saluentur ossa mea cum ossibus eius.

32 * Quia factum erit verbum quod locutus est in sermone Domini super altare quod in Bethel, & contra domos excelsorum quæ sunt in Samaria.

33 * Et post verbum hoc non reuersus est Hieroboam de malicia sua, & reuersus est & fecit de parte populi sacerdotes excelsorum. qui volebat, implebat manum suam, & fiebat sacerdos excelsorum.

34 * Et factum est verbum hoc in peccatum domui Hieroboam, & in destructionem, & in perditionem à facie terræ.

CAP. XIIII.

1 IN tempore illo ægrotauit Abia filius Hieroboam.

2 * Et uxori suæ dixit Hieroboam, Surge, & mutaberis; non cognoscent quòd tu uxor Hieroboam, & vades in Selo. Ecce illic Achia propheta, ipse locutus est ad me, quòd regnabo super populum hunc.

3 * Et tolle in manu tua decem panes, & collyria, & vas mellis, & ibis ad illum: ipse nunciabit tibi quid erit puero.

4 * Et fecit sic uxor Hieroboam, & surrexit & abijt in Selo, & intrauit in domum Achia, & homo senex ad videndum, & caligabant oculi eius præ senectute eius.

28 * καὶ ἐπορεύθη καὶ ὄψε τὸ σῶμα αὐτὸ ἐρριμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὁ ὄνος καὶ ὁ λέων εἱστήκεισαν παρὰ τὸ σῶμα· καὶ οὐκ ἔφαγεν ὁ λέων τὸ σῶμα ἢ τὸν ὄνον, καὶ οὐ συνέτριψε τὸν ὄνον.

29 * καὶ ἦρεν ὁ προφήτης ὁ πρεσβύτης τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸ ἐπὶ τὸν ὄνον, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸ εἰς τὴν πόλιν τοῦ προφήτου τοῦ πρεσβυτέρου τοῦ κόψασθαι καὶ θάψαι αὐτόν.

30 * καὶ ἔθηκεν τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ, καὶ ἐκόψαντο αὐτόν, οὐαὶ ἀδελφέ.

31 * καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ κόψασθαι αὐτόν, καὶ εἶπεν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, λέγων· ἐὰν ἀποθάνω, θάψατέ με ἐν τῷ τάφῳ τούτῳ, ἐν ᾧ ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ τέθαπται ἐν αὐτῷ, παρὰ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ θέτε με, ἵνα σωθῇ τὰ ὀστᾶ μου μετὰ τῶν αὐτοῦ.

32 * ὅτι γινόμενον ἔσται τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν ἐν λόγῳ κυρίου ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ἐν Βαιθήλ, καὶ ἐπὶ πάντα οἴκους τῶν ὑψηλῶν τῶν ἐν σαμαρείᾳ.

33 * καὶ μετὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο οὐκ ἐπέστρεψεν ἱεροβοὰμ ἀπὸ τῆς πονηρίας αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψε καὶ ἐποίησεν ἐκ μερίδος τοῦ λαοῦ ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν· ὁ βουλόμενος ἐπλήρου τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐγίνετο ἱερεὺς τῶν ὑψηλῶν.

34 * καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο εἰς ἁμαρτίαν τῷ οἴκῳ ἱεροβοάμ, καὶ εἰς ὄλεθρον καὶ εἰς ἀφανισμὸν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.

ιδ'.

1 * Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠρρώστησεν ἀβιὰ υἱὸς ἱεροβοάμ.

2 * καὶ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ εἶπεν ἱεροβοάμ, διάσχηθι, καὶ ἀλλοιωθήσῃ, γνώσονται ὅτι σὺ γυνὴ ἱεροβοάμ, καὶ πορευθήσῃ εἰς σηλώ· ἰδοὺ ἐκεῖ ἀχιὰ ὁ προφήτης, αὐτὸς ἐλάλησεν ἐπ' ἐμὲ τοῦ βασιλεύσαι τὸν λαὸν τοῦτον.

3 * καὶ λαβὲ εἰς τὴν χεῖρά σου δέκα ἄρτους, καὶ κολλύρια, καὶ σάμιον μέλιτος, καὶ ἐλεύσῃ πρὸς αὐτόν· αὐτὸς ἀπαγγελεῖ σοι τί ἔσται τῷ παιδίῳ.

4 * καὶ ἐποίησεν οὕτω ἡ γυνὴ ἱεροβοάμ, καὶ ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη εἰς σηλώ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον ἀχιά· καὶ ὁ ἀχιὰ οὐκ ἐδύνατο ἰδεῖν, καὶ ἠμβλυώπουν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ γήρους αὐτοῦ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

28 Et iuit & inuenit cadauer eius proiectum in via, & asinum & leonem stantes propè cadauer; non comedit leo cadauer, & non fregit asinum. 29 Et tulit propheta mendax cadauer prophetæ Domini, & collocauit illud super asinum, & reduxit illud, & venit in ciuitatem prophetæ mendacis senis, ad plangendum & sepeliendum illud. 30 Et deduxit cadauer eius in sepulchrum suum, & lamentati sunt super illo; Heu super fratre meo. 31 Et fuit postquam sepelierunt illum, dixit filijs suis, dicendo: Cùm mortuus fuero, & sepelietis me in sepulchro in quo propheta Domini est sepultus: iuxta ossa eius ponite ossa mea.

32 Nam firmando firmabitur verbum, quod vaticinatus est in verbo Domini contra aram, quæ est in Bethel, & contra omnes domos excelsorum quæ sunt in vrbibus Somron. 33 Post verba ista non rediit Ierobgham ex via sua mala, sed rediit & fecit partem è populo sacerdotes excelsorum. qui volebant, offerebant munus suum, & erant sacerdotes excelsorum.

34 Et fuit res ista in reatum domus Ierabgham, & vt exterminaretur & perderetur è superficie terræ.

CAP. XIIII.

1 IN tempore illo malè habuit Abiah filius Ierabgham.

2 Et dixit Ierabgham vxori suæ, Surge nunc & muta te, vt non cognoscant quòd tu sis vxor Ierabgham: & ibis in Silo, & ecce ibi est Ahhiah propheta, ipse locutus est de me quòd futurus essem rex super populum hunc. 3 Et accipies in manu tua decem tortas panis, & placentas, & gutturnium mellis, & ibis ad eum, & ille indicabit tibi quid erit puero. 4 Et fecit sic vxor Ierabgham, & surrexit & iuit in Siloh, & venit in domum Ahhiahi, & Ahhiah non poterat videre, & steterant oculi eius præ senectute eius.

תרגום יונתן

24 וְאַזַל וְאַשְׁכַּח יָת נִבְלָתֵיהּ רְמִיָא בְּאָרְחָא וְחֲמָרָא וְאַרְיָא קָיְמִין בְּסִטַר נִבְלְתָּא לָא אֲכַל אַרְיָא יָת נִבְלְתָּא וְלָא חַבַּר יָת חֲמָרָא׃
25 וַאֲזַל נְבִיָּא שְׁקָרָא יָת נִבְלְתָּא דְנְבִיָּא דַיְיָ וְאַרְמָא קָדָמֵיהּ בְּסִטַר נִבְלְתָּא וַאֲתָבֵיהּ לְקַרְתָּא דְנְבִיָּא שְׁקָרָא סָבָא וְאִסְפִּיד לֵיהּ וְקַבְּרֵיהּ׃
26 וְאָמַר לִבְנוֹהִי דְקַבְּרוּנִי דְּכַד אֲמוּת בְּקִבְרָא דִּי אִתְקְבַר בֵּיהּ נְבִיָּא דַיְיָ דְּמַלֵּיל בְּקֳבֵל מַרְמוֹתֵיהּ דְּנָבֵי בְּבֵית אֵל וְעַל כָּל בָּתֵּי בַּמְתָּא דִּי בְקִרְוֵי שֹׁמְרוֹן תִּגְרְמוּן׃
27 אֲרֵי אִתְקְנֵיתָא דְּנָבֵי דְּקָרָא בְּבֵית אֵל וְעַל כָּל בָּתֵּי בַּמְתָּא דִּי בְקִרְוֵי שֹׁמְרוֹן תִּגְרְמוּן׃
28 כְּמָה פִּתְגָמָא הֵדֵין לָא תֵיבוּ בֵּיתָא דְיָרָבְעָם מִן אַרְעָא וְחַב וְהַשְׁמֵד וְקָטֵל יָת יָרָבְעָם׃
29 וְהָוָה פִּתְגָמָא הֵדֵין לְחוֹבוֹי בֵּית יָרָבְעָם

יד

1 בְּעִדָּנָא הַהִיא חַלִּישׁ אֲבִיָּה בַּר יָרָבְעָם׃
2 וַאֲמַר יָרָבְעָם לְאִתְּתֵיהּ קוּמִי כְעַן וְהִשְׁתַּנְּיִן וְלָא יִדְעוּן דְּאַתְּ אִתַּת יָרָבְעָם וְתֵיזֵל לְשִׁלֹה הָא תַמָּן אֲחִיָּה נְבִיָּא הוּא מַלֵּיל עֲלַי לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל עַמָּא הָדֵין׃
3 וְתִסְחַר בִּידִיךְ עֲשָׂרָה טוֹלְסִין דִּלְחֵם וְכַסְכִּין וְזַלּוּעַ דְּדְבַשׁ וְתֵיתֵי לְוָתֵיהּ הוּא יְחַוֵּי לִיךְ מָה יֶהֱוֵי לְרַבְיָא׃
4 וְעָבְדַת כֵּן אִתַּת יָרָבְעָם וְקָמַת וַאֲזָלַת לְשִׁילֹה וַאֲתַת לְבֵית אֲחִיָּה וַאֲחִיָּה לָא יָכִיל לְמֶחֱזֵי אֲרֵי קָפָא עֵינוֹהִי מִסֵּיבְתֵּיהּ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 ׃ וַיהוָה אָמַר אֶל־אֲחִיָּהוּ הִנֵּה אֵשֶׁת־יָרָבְעָם
בָּאָה לִדְרֹשׁ דָּבָר מֵעִמָּךְ אֶל־בְּנָהּ כִּי־חֹלֶה הוּא
כֹּה וְכֹה תְּדַבֶּר אֵלֶיהָ וְהָיְתָה כְּבֹאָהּ וְהִיא מִתְנַכֵּרָה׃
6 ׃ וַיְהִי כְּשָׁמְעַ אֲחִיָּהוּ אֶת־קוֹל רַגְלֶיהָ בָּאָה בַּפָּתַח
וַיֹּאמֶר בֹּאִי אֵשֶׁת־יָרָבְעָם לָמָּה זֶּה אֶת מִתְנַכֵּרֶת
7 וְאָנֹכִי שָׁלוּחַ אֵלַיִךְ קָשֶׁה׃ ׃ לְכִי אִמְרִי לִירָבְעָם
כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יַעַן אֲשֶׁר הֲרִמֹתִיךָ
מִתּוֹךְ הָעָם וְאֶתְּנְךָ נָגִיד עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃
8 ׃ וָאֶקְרַע אֶת־הַמַּמְלָכָה מִבֵּית דָּוִד וָאֶתְּנָה לָךְ
וְלֹא הָיִיתָ כְּעַבְדִּי דָּוִד אֲשֶׁר שָׁמַר מִצְוֹתַי וַאֲשֶׁר
הָלַךְ אַחֲרַי בְּכָל־לְבָבוֹ לַעֲשׂוֹת רַק הַיָּשָׁר בְּעֵינָי׃
9 ׃ וַתֵּ֣ע לַעֲשׂוֹת מִכֹּל אֲשֶׁר־הָיוּ לְפָנֶיךָ וַתֵּלֶךְ
וַתַּעֲשֶׂה־לְּךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וּמַסֵּכוֹת לְהַכְעִיסֵנִי
וְאֹתִי הִשְׁלַכְתָּ אַחֲרֵי גַוֶּךָ׃
10 ׃ לָכֵן הִנְנִי מֵבִיא רָעָה אֶל־בֵּית יָרָבְעָם וְהִכְרַתִּי
לְיָרָבְעָם מַשְׁתִּין בְּקִיר עָצוּר וְעָזוּב בְּיִשְׂרָאֵל
וּבִעַרְתִּי אַחֲרֵי בֵּית יָרָבְעָם כַּאֲשֶׁר יְבַעֵר הַגֶּלֶל עַד־
11 תֻּמּוֹ׃ ׃ הַמֵּת לְיָרָבְעָם בָּעִיר יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים
וְהַמֵּת בַּשָּׂדֶה יֹאכְלוּ עוֹף הַשָּׁמַיִם כִּי יְהוָה דִּבֵּר׃
12 ׃ וְאַתְּ קוּמִי לְכִי לְבֵיתֵךְ בְּבוֹא רַגְלַיִךְ הָעִירָה
13 וּמֵת הַיָּלֶד׃ ׃ וְסָפְדוּ־לוֹ כָל־יִשְׂרָאֵל וְקָבְרוּ
אֹתוֹ כִּי־זֶה לְבַדּוֹ יָבֹא לִירָבְעָם אֶל־קֶבֶר יַעַן
נִמְצָא־בּוֹ דָּבָר טוֹב אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּבֵית
14 יָרָבְעָם׃ ׃ וְהָקִים יְהוָה לוֹ מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר יַכְרִית אֶת־בֵּית יָרָבְעָם זֶה הַיּוֹם וּמֶה
15 גַּם־עָתָּה׃ ׃ וְהִכָּה יְהוָה אֶת־יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר
יָנוּד הַקָּנֶה בַּמָּיִם וְנָתַשׁ אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעַל הָאֲדָמָה
הַטּוֹבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר נָתַן לַאֲבוֹתָיהֶם וְזֵרֵם מֵעֵבֶר
לַנָּהָר יַעַן אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת־אֲשֵׁרֵיהֶם מַכְעִיסִים
אֶת־יְהוָה׃

1 ‡Dixit aũt Dñs ad Ahiam, Ecce vxor
Hieroboã ingreditur vt cõsulat te super
B filio suo qui ægrotat. Hæc & hæc loque-
ris ei. Cùm ergo illa intraret & dissimu-
6 laret se esse quæ erat: ‡Audiuit Ahias so-
nitũ pedum eius introeuntis per ostiũ, &
ait: Ingredere vxor Hieroboam, quare
aliam te esse simulas? Ego aũt missus sum
7 ad te durus nuncius. ‡Vade & dic Hiero-
boam: Hæc dicit Dñs Deus Israel, Quia
exaltaui te de medio populi, & dedi te du-
8 cem super populũ meum Israel. ‡Et scidi
regnũ domus Dauid & dedi illud tibi, &
nõ fuisti sicut seruus meus Dauid, qui cu-
stodiuit mãdata mea, & secutus est me in
toto corde suo, faciens quod placitũ esset
9 in conspectu meo. ‡Sed operatus es male
super omnes qui fuerunt ante te, & fecisti
tibi deos alienos & conflatiles, vt me ad
iracundiam prouocares, me aũt proiecisti
10 post corpus tuum. ‡Idcirco ecce ego in-
ducam mala super domũ Hieroboam, &
percutiã de Hieroboam mingentẽ ad pa-
rietem clausum & nouissimũ in Israel, &
C rietem clausum & nouissimũ in Israel, &
mundabo reliquias domus Hieroboam,
sicut mundari solet fimus vsq; ad purum.
11 ‡Qui mortui fuerint de Hieroboã in ci-
uitate, comedent eos canes: qui aũt mor-
tui fuerint in agro, vorabũt eos aues cæli,
12 quia Dñs locutus est. ‡Tu igitur surge &
vade in domũ tuã, & in ipso introitu pe-
13 dum tuorũ in vrbem, morietur puer. Et
planget eum omnis Israel & sepelie-
D enim solus inferetur de Hieroboã in se-
pulchrum quia inuentus est super eo ver-
bum bonum de Dño Deo Israel in domo
14 roboã. ‡Constituet aũt sibi Dñs regem in
per Israel qui percutiet domũ Hieroboã
15 in hac die & in hoc tempore. ‡Et percu-
tiet Dñs Deus Israel, sicut mouetur ar-
rundo in aqua, & euellet Israel de terra bo-
na hac, quam dedit patribus eorũ, & ven-
tilabit eos trans flumen, quia fecerũt lu-
cos vt irritarent Dominum.

5 ‡ καὶ εἶπε κύριος πρὸς ἀχιά, ἰδοὺ γυνὴ ἱεροβοὰμ εἰσέρ-
χεται ζητῆσαι ῥῆμα παρὰ σοῦ περὶ υἱοῦ αὐτῆς, ὅτι
ἀρρωστός ἐστι, καὶ οὕτω καὶ οὕτω λαλήσεις πρὸς αὐτήν·
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι αὐτὴν παρεσείετο.
6 ‡ καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἀχιὰ τὴν φωνὴν ποδῶν αὐτῆς
εἰσερχομένης αὐτῆς ἐν τῷ αἰσίγματι· καὶ εἶπεν, εἴσελθε
γυνὴ ἱεροβοάμ, ἱνατί οὕτω σὺ ὑποξενοῦσαι; ἐγὼ εἰμι
ἀπεσταλμένος πρὸς σὲ σκληρός.
7 ‡ πορεύθεισα εἰπὸν τῷ ἱεροβοάμ, τάδε λέγει κύριος
ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἀνθ' ὧν ὕψωσά σε ἀπὸ μέσου τοῦ λαοῦ,
καὶ ἔδωκά σε ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαὸν ἰσραήλ·
8 ‡ καὶ ἔρρηξα τὴν βασιλείαν ἀπὸ οἴκου δαυὶδ, καὶ ἔδωκα
αὐτὴν σοί, καὶ οὐκ ἐγένου ὡς ὁ δοῦλός μου δαυὶδ, ὃς ἐφύλαξε
τὰς ἐντολάς μου, καὶ ὃς ἐπορεύθη ὀπίσω μου ἐν πάσῃ καρ-
δίᾳ αὐτοῦ, τοῦ ποιῆσαι τὸ δίκαιον ἐν ὀφθαλμοῖς μου.
9 ‡ καὶ ἐποίησας τοῦ ποιῆσαι κακὰ πάντας τοὺς ἐγένον-
τό εἰς πρόσωπόν μου· καὶ ἐπορεύθης καὶ ἐποίησας σεαυτῷ
θεοὺς ἑτέρους καὶ χωνευτὰ τοῦ παροργίσαι με, καὶ ἐμὲ ἔρρι-
ψας ὀπίσω σου.
10 ‡ διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἄγω κακίαν πρὸς οἶκον ἱεροβο-
άμ, καὶ ἐξολοθρεύσω ἱεροβοὰμ ἀρσενικὰ πρὸς τοῖχον καὶ
ἐπεχόμενον καὶ καταλελειμμένον ἐν ἰσραήλ· καὶ ἐκπιλέξω
ἱεροβοὰμ καθὼς ἐκπιλείξεται ἡ κόπρος ἕως τελεφωθῆναι αὐ-
τήν. ‡ τὸν τεθνηκότα τοῦ ἱεροβοὰμ ἐν τῇ πόλει καταφά-
γονται οἱ κύνες· καὶ τὸν τεθνηκότα ἐν τῷ ἀγρῷ καταφά-
γεται τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι κύριος ἐλάλησε.
11 ‡ καὶ σὺ ἀνάστα πορεύθητι εἰς οἶκόν σου, καὶ ἐν τῇ εἰσέρ-
χεσθαί σου πόδας σου τὴν πόλιν, ἀποθανεῖται τὸ παιδά-
ριον. ‡ καὶ κόψονται αὐτὸ πᾶς ἰσραήλ, καὶ θάψουσιν
αὐτόν, ὅτι οὗτος μόνος εἰσελεύσεται τῷ ἱεροβοὰμ εἰς
τάφον, ὅτι εὑρέθη ἐν αὐτῷ ῥῆμα καλὸν πρὸς τὸν κύριον
θεὸν ἰσραὴλ ἐν οἴκῳ ἱεροβοάμ.
14 ‡ καὶ ἀναστήσει κύριος ἑαυτῷ βασιλέα ἐπὶ ἰσραήλ, ὃς
πλήξει τὸν οἶκον ἱεροβοὰμ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ ἕτι καὶ γε
νῦν. ‡ καὶ πλήξει κύριος τὸν ἰσραὴλ, καθὰ κινεῖται ὁ κάλα-
μος ἐν τῷ ὕδατι· καὶ ἐκπιλεῖ τὸν ἰσραὴλ ἀπὸ δώμου τοῦ χθο-
νὸς τῆς ἀγαθῆς ταύτης, ἧς ἔδωκε τοῖς πατράσιν αὐτῶν καὶ
λικμήσει αὐτοὺς ἀπὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ διὰ τὸ ἑαυτῶν ποιη-
σαι τὰ ἄλση αὐτῶν παροργίζοντες τὸν κύριον.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

‡ Et Dominus dixit ad Ahhiahu, Ecce vxor Ierabgham venit vt quærat verbum ex te super filio suo, quia malè habet: sic & sic loquêris ei: & fuit cùm ingrederetur ipsa, erat mutata. ‡ Et fuit cùm audisset Ahhiah strepitum pedum illius introeuntis portam, dixit, Intra vxor Ierabgham: vt quid mutata es? Et ego missus sum ad vaticinandum contra te verba dura. ‡ Abi die Ierabgham, sic dixit Dominus Deus Israel: Propterea quòd separaui te de medio populi, & præposui te vt esses rex super populum meum Israel.
‡ Et transtuli regnum de domo Dauid, & dedi illud tibi, sed non fuisti sicut seruus meus Dauid, qui custodiuit præcepta mea, & qui ambulauit post cultum meum in toto corde suo, faciendo tantummodo quod rectum est ante me. ‡ Sed malè fecisti faciendo præ omnibus qui fuerunt ante te, & iuisti & fecisti tibi Errorem gentium, & conflatile, vt irritares me; & cultum meum elongasti è retro oculorum tuorum. ‡ Idcirco ecce ego adduco malum super domum Ierabgham, & exterminabo de Ierabgham cognomine cognitionem, clausum, & derelictum in Israel: & auferam post Ierabgham, sicut qui remouent stercus quousque finiant.
‡ Eum qui mortuus fuerit de Ierabgham in vrbe, comedent canes, & eum qui mortuus fuerit in agro, comedent aues cœli, quia dicto Domini decretum sic est. ‡ Et tu surge & abi in domum tuam; cùm intrauerint pedes tui vrbem, morietur puer. ‡ Et lamentabuntur super illũ omnis Israel, & sepelient eum; quia hic solus congregabitur de Ierabgham in sepulchrum, propterea quòd inuenta fuerit in eo res quæ recta est ante Dominum Deum Israel in domo Ierabgham. ‡ Et suscitabit Dominus ante se regem super Israel, qui exterminabit domum Ierabgham, eum qui viuit hodie, & etiam qui gignetur ex nunc & vltra.
‡ Et percutiet Dominus Israel, sicut agitatur canna in aquis; & euellet Israel de terra bona hac quam dedit patribus eorum, & transmigrare faciet vltra Peratli, propterea quòd fecerunt lucos suos, irritantes Dominum.

וְהָיָה כַּד שָׁמַע אֲחִיָּה יָת קַל רִיגְלָהָא עָלָה בְּתָרְעָא וַאֲמַר עָלֵי אֲחִיָּה יָת יָרָבְעָם לְמָה דֵין אַתְּ מִשְׁתַּנְיָא וַאֲנָא שְׁלִיחַ לְאַחֲנָאָה
עֲלָךְ קָשְׁיָן׃ ׃ אֲזִיל אֵימְרִי לְיָרָבְעָם כִּדְכֵן אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל כֵּיוָן דְּרַבֵּיתָךְ יָת מִשְׁרִיתָא מִבֵּין עַמָּא וְאַמְנִיתָךְ
מַלְכָּא עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃ ׃ וְקָרַעְתִּי יָת מַלְכוּתָא מִבֵּית דָּוִד וְיָהַבְתָּא לָךְ וְלָא הֲוֵיתָא כְּעַבְדִּי דָּוִד דִּנְטַר פִּקּוּדַי וְדִי אִזְדַּהַר
בָּתְרַי בְּכָל לִבֵּיהּ לְמֶעְבַּד בִּלְחוֹדוֹהִי קוּשְׁטָא בְּעֵינָי׃ ׃ וְאַבְאִישְׁתָּא לְמֶעְבַּד מִכֹּל דַּהֲווֹ קֳדָמָךְ וַאֲזַלְתָּ וְעַבַדְתָּ לָךְ טָעֲוָת עַמְמַיָּא
וְתִקַּבְתָּא לְאַרְגָּזָא קֳדָמַי וּפְלַחְתַּנִי אַרְתִּיקְתָּא׃ ׃ כֵּן הָא אֲנָא מֵיתֵי בִּישְׁתָּא עַל בֵּית יָרָבְעָם וְאֶשֵׁיצֵי לְיָרָבְעָם מַשְׁתִּין בְּכֹתֶל
בֵּי מַלְכָּא דְּמִסְתַּגַּף וְדִי שָׁבִיק בְּיִשְׂרָאֵל וְאַפְרֵי בָּתַר יָרָבְעָם כְּמָא דְּמָפְקִין זִבְלָא עַד דְּנִשְׁלוֹם׃ ׃ דִּיסְהוֹן לְיָרָבְעָם בְּקִרְתָּא
יֵיכְלוּן כַּלְבַיָּא וְדִי מִיתוֹהִי בְּחַקְלָא דִּירְמוֹת בְּחַקְלָא יֵיכְלוּן עוֹפָא דִּשְׁמַיָּא אֲרֵי מֵימְרָא דַּייָ גְּזַר כֵּן׃ ׃ וְאַתְּ קוּמִי
לְכִי לְבֵיתֵךְ כַּד יֵיעוֹל רִיגְלָךְ לְקִרְתָּא וְיָמוּת רַבְיָא׃ ׃ וְיִסְפְּדוּן עֲלוֹהִי כָּל יִשְׂרָאֵל וְיִקְבְּרִנְיֵהּ אֲרֵי דֵּין יִתְיְהִי בִּלְחוֹדוֹהִי
לְקִבְרָא מִבֵּית יָרָבְעָם דְּאִשְׁתְּכַח בֵּיהּ פִּתְגָם קֳדָם יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל בְּבֵית יָרָבְעָם׃ ׃ וְיָקִים יְיָ מַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל
דְּיַשֵׁיצֵי יָת בֵּית יָרָבְעָם יוֹמָא דֵין וְאַף אֲרֵי יוֹמָא׃ ׃ וְיִמְחֵי יְיָ יָת יִשְׂרָאֵל כְּמָא דְיַזְדַּעְזַע קָנְיָא בְּמַיָּא וְיֶעְקַר יָת יִשְׂרָאֵל מֵעַל אַרְעָא
טָבְתָּא הָדָא דְיָהַב לַאֲבָהָתְהוֹן וְיַגְלִינוּן מִשְּׁעָרָן מִדִּינְחָא לְמָחוֹזָא דְּפָרָת
לְמִגְרֵי אֲשֵׁירְתְּהוֹן מַרְגִּיזִין קֳדָם יְיָ׃

16 וְיִתֵּן אֶת־יִשְׂרָאֵל בִּגְלַל חַטֹּאות יָרָבְעָם אֲשֶׁר
חָטָא וַאֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃
17 וַתָּקָם אֵשֶׁת יָרָבְעָם וַתֵּלֶךְ וַתָּבֹא תִרְצָתָה
הִיא בָּאָה בְסַף־הַבַּיִת וְהַנַּעַר מֵת׃
18 וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ וַיִּסְפְּדוּ־לוֹ כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּדְבַר
יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד־עַבְדּוֹ אֲחִיָּהוּ הַנָּבִיא׃
19 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יָרָבְעָם אֲשֶׁר נִלְחַם וַאֲשֶׁר מָלָךְ
הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
20 וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ יָרָבְעָם עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם
שָׁנָה וַיִּשְׁכַּב עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ נָדָב בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃
21 וּרְחַבְעָם בֶּן־שְׁלֹמֹה מָלַךְ בִּיהוּדָה בֶּן־
אַרְבָּעִים וְאַחַת שָׁנָה רְחַבְעָם בְּמָלְכוֹ וּשְׁבַע
עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַםִ הָעִיר אֲשֶׁר־בָּחַר
יְהוָה לָשׂוּם אֶת־שְׁמוֹ שָׁם מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
וְשֵׁם אִמּוֹ נַעֲמָה הָעַמֹּנִית׃
22 וַיַּעַשׂ יְהוּדָה הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיְקַנְאוּ אֹתוֹ
מִכֹּל אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָם בְּחַטֹּאתָם אֲשֶׁר חָטָאוּ׃
23 וַיִּבְנוּ גַם־הֵמָּה לָהֶם בָּמוֹת וּמַצֵּבוֹת וַאֲשֵׁרִים
עַל כָּל־גִּבְעָה גְבֹהָה וְתַחַת כָּל־עֵץ רַעֲנָן׃
24 וְגַם־קָדֵשׁ הָיָה בָאָרֶץ עָשׂוּ כְּכֹל הַתּוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
25 וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית לַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם עָלָה
שׁוֹשַׁק מֶלֶךְ־מִצְרַיִם עַל־יְרוּשָׁלָםִ׃
26 וַיִּקַּח אֶת־אֹצְרוֹת בֵּית־יְהוָה וְאֶת־אוֹצְרוֹת בֵּית
הַמֶּלֶךְ וְאֶת־הַכֹּל לָקָח וַיִּקַּח אֶת־כָּל־מָגִנֵּי הַזָּהָב
27 אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה׃ וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם
תַּחְתָּם מָגִנֵּי נְחֹשֶׁת וְהִפְקִיד עַל־יַד שָׂרֵי הָרָצִים
28 הַשֹּׁמְרִים פֶּתַח בֵּית הַמֶּלֶךְ׃ וַיְהִי מִדֵּי־בֹא
הַמֶּלֶךְ בֵּית יְהוָה יִשָּׂאוּם הָרָצִים וֶהֱשִׁיבוּם אֶל־
תָּא הָרָצִים׃

16 * Et tradet Dñs Deus Israel propter pec-
E cata Hieroboam qui peccauit & peccare
17 fecit Israel. *Surrexit itaque vxor Hiero-
boam,& abijt, & venit in Thersa. Cúmq;
illa ingrederetur limen domus, puer mor
18 tuus est; *Et sepelierunt eum, & planxit
eum omnis Israel iuxta sermonem Domi-
ni qué locutus est in manu serui sui Ahiæ
19 prophetæ. *Reliqua autem verborũ Hie
roboam quomodo pugnauerit, & quomo
do regnauerit, ecce scripta sunt in libro
20 verborũ dierũ regũ Israel. *Dies aũt qui-
bus regnauit Hieroboã, viginti duo anni
F sunt. Et dormiuit Hieroboam cũ patri-
bus suis, regnauítque Nadab filius eius p[ro]
21 eo. *Porrò Roboam filius Salomonis re-
gnauit in Iuda. Quadraginta & vnius an-
ni erat Roboam, cùm regnare cœpisset, &
decẽ & septem annis regnauit in Ierusalẽ
ciuitate quam elegit Dñs vt poneret no-
men suũ ibi ex omnibus tribubus Israel.
Nomen autem matris eius Naama Ama-
22 nites. *Et fecit Iudas malum coram Do-
mino & irritauerunt eum super omnibus
quæ fecerant patres eorum in peccatis
23 suis quæ peccauerunt. *Ædificauerunt
enim & ipsi sibi aras & statuas, & lucos su-
per omnem collem excelsum, & subter o-
24 mnem arborem frondosam. *Sed & effe-
minati fuerunt in terra, feceruntq; omnes
abominationes gentium quas attriuit Do
25 minus ante faciem filiorum Israel. *In
quinto aũt anno regni Roboam, ascendit
26 Sesac rex Ægypti in Ierusalem. *Et tulit
G thesauros domus Dñi, & thesauros regios
& vniuersa diripuit, scuta quoque aurea q[uæ]
27 fecerat Salomõ. *Pro quibus fecit rex Ro-
boã scuta ærea, & tradidit ea in manu du-
cum scutariorum & eorũ qui excubabant
28 ante ostium domus regis. *Cúmq; ingre-
deretur rex in domum Domini, porta-
bant ea qui præeundi habebant officiũ, &
postea reportabant ad armamentarium
scutariorum.

*Et tradet Dominus Israel gratia peccato- 16
rum Hieroboam, qui peccauit & qui peccare fe
cit Israel.
*Et surrexit vxor Hieroboam & abijt in 17
Thersa; & factũ est cùm ingrederetur in vesti-
bulum domus, & puer mortuus est.
*Et sepelierunt eum, & planxerunt eum 18
omnis Israel secundùm verbum Domini, quod
locutus est in manu serui sui Achia prophetæ.
*Et reliquum verbum Hieroboam quãtum 19
bellauit, & quantum regnauit, ecce ea scripta
in libro verborum dierum regum Israel.
*Et dies quibus regnauit Hieroboam vigin- 20
ti & duo anni, & dormiuit cum patribus suis,
& regnauit Nadab filius eius pro eo.
*Et Roboam filius Salomonis regnauit in 21
Iuda: filius quadraginta & vnius annorum
Roboam cùm regnaret ipse, & septendecim an-
nis regnauit in Hierusalem ciuitate in qua ele-
git Dominus vt poneret nomen suum ibi ex o-
mnibus tribubus Israel; & nomen matris eius
Naama Amanitis.
*Et fecit Iudas malum coram Domino; & 22
æmulatus est eum in omnibus quæ fecerũt pa-
tres sui, & in peccatis suis quæ peccauerunt.
*Et ædificauerunt sibi excelsa, & statuas, 23
& lucos super omnem collem excelsum, & sub-
ter omne lignum frondosum.
*Et coniuratio facta est in terra, & fecit 24
ab omnibus abominationibus gentium, quas
abstulit Dominus à facie filiorum Israel.
*Et factum est in anno quinto, regnante 25
Roboam, ascendit Susac rex Ægypti in Hieru-
salem.
*Et tulit omnes thesauros domus Domini, 26
& thesauros domus regis, & vniuersa cepit,
& scuta aurea quæ fecit Salomon.
*Et fecit Roboam rex scuta ærea pro eis, & 27
præpositi erant super ea duces præcursorum, cu
stodientes portam domus regis.
*Et factum est vt ingressus est rex in do- 28
mum Domini, portabant ea præcursores &
firmabant ea in thalamum præcursorum.

16 *καὶ δώσει κύριος τὸν ἰσραὴλ χάριν ἁμαρτιῶν ἱερο-
βοάμ, ὃς ἥμαρτε καὶ ὃς ἐξήμαρτεν ἰσραήλ.
17 *καὶ ἀνέστη ἡ γυνὴ ἱεροβοὰμ καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν θερ-
σά· καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθεν ἐν τῷ προθύρῳ τοῦ οἴκου, καὶ τὸ
παιδάριον ἀπέθανε.
18 *καὶ ἔθαψαν αὐτό, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸ πᾶς ἰσραὴλ
κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ
ἀχιὰ τοῦ προφήτου.
19 *καὶ περισσὸν ῥῆμα τοῦ ἱεροβοὰμ ὅσα ἐπολέμησε καὶ
ὅσα ἐβασίλευσεν, ἰδοὺ αὐτὰ γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου
ῥημάτων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραήλ.
20 *καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσεν ἱεροβοὰμ εἴκοσι καὶ δύο
ἔτη, καὶ ἐκοιμήθη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε
ναδὰβ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
21 *καὶ ῥοβοὰμ υἱὸς σολομῶντος ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰού-
δαν, υἱὸς τεσσαράκοντα καὶ ἑνὸς ἐτῶν ῥοβοάμ, ἐν τῷ βασι-
λεύειν αὐτόν· καὶ ἑπτακαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἱερου-
σαλὴμ τῇ πόλει ἐν ᾗ ἐξελέξατο κύριος θέσθαι τὸ ὄνο-
μα αὐτοῦ ἐκεῖ ἐκ πασῶν φυλῶν τοῦ ἰσραήλ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς
μητρὸς αὐτοῦ νααμὰ ἡ ἀμανῖτις.
22 *καὶ ἐποίησεν ἰούδας τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου· καὶ πα-
ρεζήλωσεν αὐτὸν ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ,
καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν αἷς ἥμαρτον.
23 *καὶ ᾠκοδόμησαν ἑαυτοῖς ὑψηλὰ καὶ στήλας καὶ ἄλση
ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλόν, καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου
24 συσκίου. *καὶ σύνδεσμος ἐγένετο ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐποίησεν
ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε
κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραήλ.
25 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ πέμπτῳ βασιλεύοντος
ῥοβοάμ, ἀνέβη σουσὰκ βασιλεὺς αἰγύπτου ἐπὶ ἱερουσαλήμ.
26 *καὶ ἔλαβε πάντας τοὺς θησαυροὺς οἴκου κυρίου καὶ
τοὺς θησαυροὺς οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ τὰ πάντα ἔλαβε, καὶ
τὰ ὅπλα τὰ χρυσᾶ ἃ ἐποίησε σολομών.
27 *καὶ ἐποίησε ῥοβοὰμ ὁ βασιλεὺς ὅπλα χαλκᾶ ἀντ'
αὐτῶν· καὶ ἐπέθεντο ἐπ' αὐτὸν οἱ ἡγούμενοι τῶν παρατρε-
χόντων οἱ φυλάσσοντες τὸν πυλῶνα οἴκου τοῦ βασιλέως.
28 *καὶ ἐγένετο ὡς ἂν εἰσεπορεύετο ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον
κυρίου, ἦρον αὐτὰ οἱ παρατρέχοντες καὶ ἀπηρείδοντο αὐτὰ
εἰς τὸ θεὲ τῶν παρατρεχόντων.

תרגום יונתן

16 וְיִמְסַר יְיָ יָת יִשְׂרָאֵל בְּדִיל חוֹבֵי יָרָבְעָם דְּחָב וּדְחַיֵּיב יָת יִשְׂרָאֵל׃ 17 וְקָמַת אִתַּת יָרָבְעָם וַאֲזָלַת וַאֲתַת לְתִרְצָה הִיא עָלַת בְּסִיפָּא דְבֵיתָא וְרַבְיָא מִית׃ 18 וּקְבַרוּ יָתֵיהּ וּסְפַדוּ עֲלוֹהִי כָּל יִשְׂרָאֵל כְּפִתְגָּמָא דַיְיָ דְּמַלֵּיל בְּיַד עַבְדֵּיהּ אֲחִיָּה נְבִיָּא׃ 19 וּשְׁאָר פִּתְגָּמֵי יָרָבְעָם דְּאַגִּיחַ קְרָבָא וּדְמְלַךְ הָא אִינוּן כְּתִיבִין עַל סְפַר פִּתְגָּמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ 20 וְיוֹמַיָּא דִּמְלַךְ יָרָבְעָם עַשְׂרִין וְתַרְתֵּין שְׁנִין וּשְׁכֵיב עִם אֲבָהָתוֹהִי וּמְלַךְ נָדָב בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי׃ 21 וּרְחַבְעָם בַּר שְׁלֹמֹה מְלַךְ עַל דְּבֵית יְהוּדָה בַּר אַרְבְּעִין וְחַד שְׁנִין רְחַבְעָם כַּד מְלַךְ וּשְׁבַע עַשְׂרֵי שְׁנִין מְלַךְ בִּירוּשְׁלֵם קַרְתָּא דְּאִתְרְעֵי יְיָ לְאַשְׁרָאָה יָת שְׁכִינְתֵּיהּ תַּמָּן מִכָּל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל וְשׁוּם אִמֵּיהּ נַעֲמָה מִבְּנֵי עַמּוֹן׃ 22 וַעֲבַדוּ דְּבֵית יְהוּדָה דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ וְאַרְגִּיזוּ קֳדָמוֹהִי מִכֹּל דַּעֲבַדוּ קַדְמָאֵיהוֹן בְּחוֹבֵיהוֹן דְּחָבוּ׃ 23 וּבְנוֹ אַף אִינוּן לְהוֹן בָּמָן וְקָמָן וַאֲשֵׁרִין עַל כָּל רָמָא מְנַטְלָא וּתְחוֹת כָּל אִילָן עֲבוֹף׃ 24 וְאַף נַפְקַת בָּרָא הֲוָת בְּאַרְעָא עֲבַדוּ כְּכָל תּוֹעֲבַת עַמְמַיָּא דְּתָרֵיךְ יְיָ מִן קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ 25 וַהֲוָה בְּשַׁתָּא חֲמִישֵׁתָא לְמַלְכָּא רְחַבְעָם סְלֵיק שִׁישַׁק מַלְכָּא דְמִצְרַיִם עַל יְרוּשְׁלֵם׃ 26 וּנְסֵיב יָת כָּל מָאנֵי בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וְיָת אוֹצְרֵי בֵּית מַלְכָּא וְיָת כּוֹלָא נְסֵיב וּנְסֵיב יָת כָּל מְגִינֵּי דְּדַהֲבָא דַּעֲבַד שְׁלֹמֹה׃ 27 וַעֲבַד מַלְכָּא רְחַבְעָם חִלּוּפֵיהוֹן מְגִינֵּי נְחָשָׁא וּמַנִּי עַל יַד רַבָּנֵי רְהָטַיָּא דְּנָטְרִין תְּרַע בֵּית מַלְכָּא׃ 28 וַהֲוֵי בִּזְמַן דְּעָלֵיל מַלְכָּא לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ נָסְבִין לְהוֹן רְהָטַיָּא וּמְתִיבִין לְהוֹן לְדוּכָא דִּרְהָטַיָּא׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO:

16 Et tradet Dominus Israel ob reatus Ierabgham, qui peccauit & peccare fecit Israel. 17 Et surrexit vxor Ierabgham, & abijt, & venit in Thirszah: ipsa intrante limen domus, puer mortuus est. 18 Et sepelierunt illum & lamentati sunt super illum omnis Israel, iuxta verbum Domini quod locutus fuerat per manum serui sui Ahhiah prophetæ. 19 Et reliquum verborum Ierabgham quomodo iniuerit bellum, & quomodo regnauerit, ecce illa scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel.
20 Et dies quibus regnauit Ierabgham, fuerunt viginti & duo anni; & dormiuit cum patribus suis, & regnauit Nadab filius eius pro eo.
21 Et Rehhabgham filius Selomoh regnauit super viros domus Iehudah: filius quadraginta & vnius annorũ erat Rehhabgham quando regnauit, & septendecim annis regnauit in Ierusalem, ciuitate in qua complacuit sibi Dominus ponere maiestatem suam ibi præ omnibus tribubus Israel, & nomen matris eius Naghamah, de filijs Ghamon. 22 Et fecerunt *populi* domus Iehudah, quod malum erat ante Dominum, & irritauerunt eum magis, quàm omnia quæ fecerant maiores eorum, peccatis suis quæ peccauerũt. 23 Et ædificauerunt etiam ipsi sibi excelsa, & statuas & lucos super omnem collem eleuatum, & sub omni arbore frondosa. 24 Et etiam scortum fuit in terra: fecerunt secundùm omnem abominationem gentium quas eiecit Dominus ante filios Israel.
25 Et fuit anno quinto regis Rehhabgham, ascendit Sisak rex Misẓraim contra Ierusalem.
26 Et cepit omnia vasa domus sanctuarij Domini & thesauros domus regis, & omnia cepit, & cepit omnia scuta auri quæ fecerat Selomoh. 27 Et fecit rex Rehhabgham pro eis scuta æris, & deposuit in manu magistrorum cursorum, qui custodiebant portam domus regis. 28 Et fuit tempore quo veniebat rex in domum sanctuarij Domini, accipiebant ea cursores, & referebant illa in conclaue cursorum.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

29 ויתר דברי רחבעם וכל־אשר עשה הלא־המה
כתובים על־ספר דברי הימים למלכי יהודה׃
30 ומלחמה היתה בין־רחבעם ובין ירבעם
כל־ימיהם׃ 31 וישכב רחבעם עם־אבתיו ויקבר
עם־אבתיו בעיר דוד ושם אמו נעמה העמנית
וימלך אביה בנו תחתיו׃

טו

1 ובשנת שמנה עשרה למלך ירבעם
בן־נבט מלך אביה על־יהודה׃
2 שלש שנים מלך בירושלם ושם אמו מעכה
בת־אבישלום׃ 3 וילך בכל־חטאות אביו
אשר־עשה לפניו ולא־היה לבבו שלם עם־
יהוה אלהיו כלבב דוד אביו׃ 4 כי למען דוד
נתן יהוה אלהיו לו נר בירושלם להקים את־
בנו אחריו ולהעמיד את־ירושלם׃
5 אשר עשה דוד את־הישר בעיני יהוה ולא־
סר מכל אשר צוהו כל ימי חייו רק בדבר אוריה
החתי׃ 6 ומלחמה היתה בין רחבעם ובין
ירבעם כל־ימי חייו׃ 7 ויתר דברי אבים וכל־אשר עשה הלוא־
הם כתובים על־ספר דברי הימים למלכי יהודה
ומלחמה היתה בין אבים ובין ירבעם׃
8 וישכב אבים עם־אבתיו ויקברו אתו בעיר
דוד וימלך אסא בנו תחתיו׃ 9 ובשנת עשרים
לירבעם מלך ישראל מלך אסא על־יהודה׃
10 וארבעים ואחת שנה מלך בירושלם ושם
אמו מעכה בת־אבישלום׃
11 ויעש אסא הישר בעיני יהוה כדויד אביו׃
12 ויעבר הקדשים מן־הארץ ויסר את־כל־
הגלולים אשר עשו אבתיו׃

29 * Reliqua aũt sermonum Roboam & omnia quæ fecit, ecce scripta sunt in libro sermonum dierum regum Iuda.
30 * Fuitq; bellum inter Roboam & Hieroboam cunctis diebus. * Dormiuitque
31 Roboam cum patribus suis, & sepultus est cum eis in ciuitate Dauid. Nomen autem matris eius Naama Amanitis. Et regnauit Abia filius eius pro eo.

CAP. XV.

1 IGitur in octauo decimo anno regni
A Hieroboam filij Nabath, regnauit Abia
2 super Iudam. * Tribus annis regnauit in
3 Ierusalem. Nomen matris eius Maacha fi
lia Abessalon. * Ambulauitque in omnibus peccatis patris sui quæ fecerat ante eum, nec erat cor eius perfectum cum Domino Deo suo sicut cor Dauid patris eius.
4 * Sed propter Dauid dedit ei Dñs Deus suus lucernam in Ierusalem, vt suscitaret filiũ eius post eum, & statueret Ierusalem:
5 *Eò quòd feciſſet Dauid rectum in oculis Dñi, & nõ declinasset ab omnibus quæ præceperat ei cunctis diebus vitæ suæ, præterquam in
6 cepto sermone Vriæ Ethæi. * Attamen
B bellum fuit inter Roboam & Hieroboam
7 omni tempore vitæ eius. * Reliqua aũt sermonũ Abiæ & omnia quæ fecit, nonne hæc scripta sunt in libro verborũ dierum regum Iuda? Fuitque prælium inter Abiam & inter Hieroboam.
8 * Et dormiuit Abia cum patribus suis, & sepelierunt eum in ciuitate Dauid; re
9 gnauítque Asa filius eius pro eo. *In anno ergo viceſimo Hieroboam regis Iſrael, regnauit Asa rex Iuda.
10 *Et quadraginta & vno anno regnauit in Ierusalem. Nomen matris eius Maacha filia Abeſſalon.
11 * Et fecit Asa rectum ante conſpectum Domini, sicut Dauid pater eius.
12 *Et abstulit effœminatos de terra, mundauítque vniuersas sordes idolorum quas fecerant patres eius.

29 * Et reliqua sermonum Roboam & omnia quæ fecit, nonne hæc scripta in libro sermonum dierum regum Juda?
30 * Et bellum fuit inter Roboam & Hieroboam cunctis diebus.
31 * Et dormiuit Roboam cum patribus suis, & sepelitur cum patribus suis in ciuitate Dauid, & nomen matris eius Naama Ammanitis, & regnauit Abia filius eius pro eo.

CAP. XV.

1 IN octauo decimo anno regnante Hieroboam
A filio Nabat, regnat Abia filius Roboam super
2 Judam. * Et tribus annis regnauit in Hierusalem, & nomen matris suæ Maacha filia Abesalom.
3 * Et ambulauit in omnibus peccatis patris sui quæ fecerat ante eum, & non erat cor eius perfectum cum Domino Deo suo, sicut cor Dauid patris sui.
4 * Quia propter Dauid dedit ei Dominus Deus suus reliquias in Hierusalẽ, vt statueret filios eius post eum, & statueret Hierusalem:
5 * Vt fecit Dauid rectum coram Domino, & non declinauit ab omnibus quæ præceperat ei cunctis diebus vitæ suæ, præterquam in sermone Vriæ Chetthæi.
6 * Et bellũ fuit inter Roboam & inter Hieroboam omnibus diebus vitæ eius.
7 * Et reliqua sermonum Abia & omnia quæ fecit, nonne hæc scripta sunt in libro sermonum dierum regum Juda? & prælium fuit inter Abia & inter Hieroboam.
8 * Et dormiuit Abia cum patribus suis, & sepelitur in ciuitate Dauid; & regnauit Asa filius eius pro eo.
9 * In anno viceſimo Hieroboam regis Iſrael, regnat Asa super Judam.
10 * Et quadraginta & vno anno regnauit in Hierusalem, & nomen matris eius Maacha filia Abeſalom.
11 * Et fecit Asa rectum coram Domino, sicut Dauid pater eius. * Et abstulit iniciatos à
12 terra, et abstulit vniuersas abominationes quæ fecerunt patres eius.

29 * καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ροβοὰμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λό-
30 γων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα; * καὶ πόλεμος ἦν ἀνὰ μέσον ροβοὰμ καὶ ἱεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας·
31 * καὶ ἐκοιμήθη ροβοὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ τάφῃ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ νααμὰ ἡ ἀμμανίτις· καὶ ἐβασίλευσεν
ΑΒΙΑ ΥΙΟΣ ΑΥΤΟΥ ἀντ' αὐτοῦ.

ιε΄.

1 * Ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει βασιλεύοντος ἱεροβοὰμ
υἱοῦ ναβάτ, ἐβασίλευσεν ἀβιὰ υἱὸς ροβοὰμ ἐπὶ ἰούδαν.
2 * καὶ τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ· καὶ ὄνο-
μα τῆς μητρὸς αὐτοῦ μααχὰ θυγάτηρ ἀβεσαλώμ.
3 * Καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσαις ἁμαρτίαις ἃς
ἐποίησεν ἐμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τε-
λεία μετὰ κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καθὼς ἡ καρδία δαυὶδ τοῦ
4 πατρὸς αὐτοῦ. * ὅτι διὰ δαυὶδ ἔδωκεν αὐτῷ κύριος ὁ
θεὸς αὐτοῦ καλάλειμμα ἐν ἱερουσαλήμ, ἵνα στήσῃ τὰ τέκ-
να αὐτοῦ μετ' αὐτόν, καὶ στήσῃ τὴν ἱερουσαλήμ·
5 * ὡς ἐποίησε δαυὶδ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, καὶ οὐκ
ἐξέκλινεν ἀπὸ πάντων ὧν ἐνετείλατο αὐτῷ πάσας τὰς
ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἐκτὸς ἐν ῥήματι οὐρίου τοῦ
χεθταίου.
6 * καὶ πόλεμος ἦν μεταξὺ ροβοὰμ καὶ μεταξὺ ἱερο-
βοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ.
7 * καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἀβιὰ καὶ πάντα ὅσα ἐποί-
ησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων
τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα; καὶ πόλεμος ἦν ἀνὰ μέ-
σον ἀβιὰ καὶ ἀνὰ μέσον ἱεροβοάμ.
8 * Καὶ ἐκοιμήθη ἀβιὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ τάφη
ἐν πόλει δαυίδ· καὶ ἐβασίλευσεν ασὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
9 * ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ εἰκοστῷ τοῦ ἱεροβοὰμ βασιλέως τοῦ
ΙΣΡΑΗΛ ἐβασίλευσεν ασὰ ἐπὶ ἰούδαν.
10 * καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσα-
λήμ· καὶ ὄνομα τῇ μητρὸς αὐτοῦ μααχὰ θυγάτηρ ἀβεσ-
11 σαλώμ. * καὶ ἐποίησεν ασὰ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου,
ὡς δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.
12 * καὶ ἀφεῖλε τοὺς τελεσμοὺς ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐξῆρε
πάντα τὰ ἐδελύγματα ἃ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

29 * Et reliquum verborum Rehhabgham & omnia quæ fecit, nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum domus Iehudah?
30 * Et bellum fuit inter Rehhabgham & inter Ierabgham omnibus diebus.
31 * Et dormiuit Rehhabgham cum patribus suis & sepultus est cum patribus suis in vrbe Dauid, & nomen matris eius Naghamah, quæ erat de filijs Ghamon, & regnauit Abiam filius eius pro eo.

CAP. XV.

1 ANno autem decimo octauo regis Ierabgham filij Nebath regnauit Abiam super *populum* domus Iehudah. 2 * Tribus annis re-
gnauit in Ierusalem, & nomen matris eius Maghachah filia Abisalom. 3 * Et ambulauit in omnibus peccatis patris sui, quæ fecerat ante eum, & non fuit cor eius perfectum in timore Domini Dei sui, sicut cor Dauid patris sui. 4 * Nam propter Dauid firmauit Dominus Deus illi regnum in Ierusalem, suscitando filium eius post eum, & firmando Ierusalem. 5 * Quòd fecisset Dauid quod rectum erat ante Dominum, neque declinasset ab omnibus quæ præceperat ei omnibus diebus vitæ suæ, præterquam in te Vriah Hhitthæi.
6 * Et bellum fuit inter Rehhabgham & Ierabgham omnibus diebus vitæ illius.
7 * Et reliquum verborum Abiam & omnia quæ fecit, nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum domus Iehudah? & bellum fuit inter Abiam & inter Ierabgham. 8 * Et dormiuit Abiam cum patribus suis, & sepelierunt eum in vrbe Dauid, & regnauit Azza filius eius pro eo. 9 * Et anno viceſimo Ierabgham regis Israel, regnauit Azza super tribum domus Iehudah.
10 * Et quadraginta & vno annis regnauit in Ierusalem, & nomen matris eius Maghachah filia Abisalom.
11 * Et fecit Azza quod rectum erat ante Dominum sicut Dauid pater eius. 12 * Et extirpauit scorta de terra, & amouit omnes
ærrotem quem fecerant patres eius.

תרגום יונתן

29 ושאר פתגמי רחבעם וכל דעבד הלא אינון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכוא דיהודה׃
30 וקרבא הות בין רחבעם ובין ירבעם כל יומי חייהון׃ 31 ושכיב רחבעם עם אבהתוהי ואתקבר עם אבהתוהי בקרתא
דדויד ושם אמיה נעמה דסבני עמון ומלך אביה תחותוהי׃

טו

1 בשנת תמניא עשר למלכותא דירבעם בר נבט
מלך אביה על יהודה׃ 2 תלת שנין מלך בירושלם ושום אמיה מעכה בת אבישלום׃
3 ואזל בכל חובי דעבד קדמוהי ולא הות לבביה שלים עם יי אלהיה כליבא דדויד אבוהי׃
4 ארי בדיל דויד קים יי אלהיה ליה למיתן לבר מבתריה ית ירושלם׃ 5 דעבד דויד יהדכשר קדם יי ולא כסא מכל דפקדיה כל יומי
חייה אלהי ית פתגם אוריה חיתאה׃ 6 וקרבא הות בין רחבעם ובין ירבעם כל יומי חייהון׃ 7 ושאר פתגמי אבים וכל דעבד
הלא אינון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכוא דיהודה וקרבא הות בין אבים ובין ירבעם׃ 8 ושכיב אבים עם אבהתוהי
ואתקבר בקרתא דדויד ומלך אסא בריה תחותוהי׃ 9 ובשנת עשרין וחדא שנין למלכות ירבעם מלך אסא על יהודה׃
10 ומלך ארבעין ותרתא שנין בירושלם ושום אמיה מעכה בת אבישלום׃ 11 ועבד אסא דכשר קדם יי כדויד אבוהי׃
12 ופלי נפקנין בר מן ארעא ואעדי ית כל טעוותא דעבדו אבהתוהי׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 ¶ וְגַם אֶת־מַעֲכָה אִמּוֹ וַיְסִרֶהָ מִגְּבִירָה אֲשֶׁר
עָשְׂתָה מִפְלֶצֶת לָאֲשֵׁרָה וַיִּכְרֹת אָסָא אֶת־מִפְלַצְתָּהּ
וַיִּשְׂרֹף בְּנַחַל קִדְרוֹן׃

14 ¶ וְהַבָּמוֹת לֹא־סָרוּ רַק לְבַב־אָסָא הָיָה שָׁלֵם
15 עִם־יְהוָה כָּל־יָמָיו׃ ¶ וַיָּבֵא אֶת־קָדְשֵׁי אָבִיו
וְקָדְשָׁיו בֵּית יְהוָה כֶּסֶף וְזָהָב וְכֵלִים׃

16 ¶ וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵּין אָסָא וּבֵין בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־
17 יִשְׂרָאֵל כָּל־יְמֵיהֶם׃ ¶ וַיַּעַל בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
עַל־יְהוּדָה וַיִּבֶן אֶת־הָרָמָה לְבִלְתִּי תֵּת יֹצֵא וָבָא
18 לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ ¶ וַיִּקַּח אָסָא אֶת־כָּל־
הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב הַנּוֹתָרִים בְּאוֹצְרוֹת בֵּית־יְהוָה וְאֶת־
אוֹצְרוֹת בֵּית־הַמֶּלֶךְ וַיִּתֵּן בְּיַד עֲבָדָיו וַיִּשְׁלָחֵם
הַמֶּלֶךְ אָסָא אֶל־בֶּן־חַדַד בֶּן־טַבְרִמֹּן בֶּן־חֶזְיוֹן
מֶלֶךְ אֲרָם הַיֹּשֵׁב בְּדַמֶּשֶׂק לֵאמֹר׃

19 ¶ בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֶיךָ בֵּין אָבִי וּבֵין אָבִיךָ הִנֵּה־
שָׁלַחְתִּי לְךָ שֹׁחַד כֶּסֶף וְזָהָב לֵךְ הָפֵר אֶת־בְּרִיתְךָ
אֶת־בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וְיַעֲלֶה מֵעָלָי׃

20 ¶ וַיִּשְׁמַע בֶּן־הֲדַד אֶל־הַמֶּלֶךְ אָסָא וַיִּשְׁלַח אֶת־
שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר־לוֹ עַל־עָרֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּךְ אֶת־
עִיּוֹן וְאֶת־דָּן וְאֶת־אָבֵל בֵּית־מַעֲכָה וְאֶת כָּל־
כִּנְרוֹת עַל כָּל־אֶרֶץ נַפְתָּלִי׃

21 ¶ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ בַּעְשָׁא וַיֶּחְדַּל מִבְּנוֹת אֶת־הָרָמָה
22 וַיֵּשֶׁב בְּתִרְצָה׃ ¶ וְהַמֶּלֶךְ אָסָא הִשְׁמִיעַ אֶת־
כָּל־יְהוּדָה אֵין נָקִי וַיִּשְׂאוּ אֶת־אַבְנֵי הָרָמָה
וְאֶת־עֵצֶיהָ אֲשֶׁר בָּנָה בַּעְשָׁא וַיִּבֶן בָּם הַמֶּלֶךְ אָסָא
אֶת־גֶּבַע בִּנְיָמִן וְאֶת־הַמִּצְפָּה׃

23 ¶ יֶתֶר כָּל־דִּבְרֵי אָסָא וְכָל־גְּבוּרָתוֹ וְכֹל אֲשֶׁר
עָשָׂה וְהֶעָרִים אֲשֶׁר בָּנָה הֲלֹא־הֵמָּה כְּתוּבִים עַל־
סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה רַק לְעֵת זִקְנָתוֹ
חָלָה אֶת־רַגְלָיו׃

13 ‡Insuper & Maacham matrē suam amouit ne esset princeps in sacris Priapi & in
C luco eius quē consecrauerat. Subuertit q̄
specū eius & cōfregit simulachrū turpiliſ-
14 mū, & cōbuſſit in torrēte Cedron. ‡Excel-
ſa aūt non abſtulit. Verumtamen cor Aſa
perfectū erat cum Dño Deo ſuo cunctis
15 diebus ſuis. ‡Et intulit ea quæ ſanctifica-
uerat pater ſuus, & vouerat in domū Dñi
16 argentū & aurum, & vaſa. ‡Bellum autem
erat inter Aſa & Baaſa regem Iſrael cūctis
17 diebus eorum. ‡Aſcēdit quoq; Baaſa rex
D Iſrael in Iudam, & ędificauit Rama vt non
poſſet quiſpiā egredi vel ingredi de parte
18 Aſa regis Iudæ. ‡Tollens itaq; Aſa omne
argentum & aurum, quod remanſerat in
theſauris domus Dñi, & in theſauris do-
mus regiæ, dedit illud in manus ſeruoꝝ
ſuorū, & miſit ad Benadab filiū Tabrem-
mon filij Ezion regem Syriæ qui habita-
19 bat in Damaſco, dicens: ‡Fœdus eſt
inter me & te, & inter patrem meum, &
patrem tuum; ideò miſi tibi munera, ar-
gentum & aurum, & peto vt venias & ir-
ritum facias fœdus, quod habes cū Baaſa
rege Iſrael, & recedat à me.
20 ‡Acquieſcens Benadab regi Aſa, miſit
principes exercitus ſui in ciuitates Iſrael,
E & percuſſerunt Ahion, & Dan, & Abel
domū Maacha, & vniuerſam Cenneroth,
21 omnem ſcilicet terram Neptalim. ‡Quod
cùm audiſſet Baaſa, intermiſit ædificare
22 Rama, & reuerſus eſt in Therſa. ‡Rex au-
tem Aſa nūcium miſit in omnem Iudam,
dicens: Nemo ſit excuſatus. Et tulerunt
lapides de Rama & ligna eius quibus ędi-
ficauerat Baaſa, & extruxit de eis rex Aſa
Gabaa Beniamin & Maſpha.
23 ‡Reliqua autem omnium ſermonum
Aſa & vniuerſæ fortitudines eius & cun-
cta quæ fecit, & ciuitates quas extruxit,
nónne hæc ſcripta ſunt in libro verborū
dierum regum Iuda? Veruntamen in tem-
pore ſenectutis ſuæ doluit pedes.

13 ‡ καὶ τὴν μααχὰ τὴν μητέρα αὐτοῦ μετέστησεν τοῦ
μὴ εἶναι ἡγουμένην, καθότι ἐποίησεν στύλον τῇ ἄλσει
αὐτῆς· καὶ ἐξέκοψεν ἀπὰ πάσας τὰς καταδύσεις αὐτῆς,
καὶ ἐνέπρησεν ἐν πυρὶ ἐν τῷ χειμάρρῳ κεδρών.
14 ‡ τὰ δὲ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν· πλὴν ἡ καρδία ἀσὰ ὅλη
τελεία μετὰ κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ.
15 ‡ ἐν εἰσήνεγκεν ἀσὰ εἰς τὸν οἶκον κυρίου τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ ἐν ἀργυροῦς καὶ χρυσοῦς, καὶ
εἰσήνεγκεν εἰς τὸν οἶκον κυρίου ἀργύριον, καὶ χρυσίον, καὶ
16 σκεύη. ‡ καὶ πόλεμος ἦν ἀνὰ μέσον ἀσὰ καὶ διὰ μέσου
17 βαασὰ βασιλέως ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας. ‡ καὶ
ἀνέβη βαασὰ βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐπὶ ἰούδαν, ἐν ᾠκοδόμησε
τὴν ῥαμά, ἐν μὴ εἶναι ἐκπορευόμενον καὶ εἰσπορευόμενον
18 τῷ ἀσὰ βασιλεῖ ἰούδα. ‡ ἐν ἔλαβεν ἀσὰ τὸ ἀργύριον ἐν τὸ
χρυσίον τὸ ἀπολειφθὲν ἐν ταῖς θησαυραῖς οἴκου κυρίου, ἐν ἐν ταῖς
θησαυραῖς οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ εἰς χεῖρας
τῶν παίδων αὐτοῦ· ἐν ἐξαπέστειλεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ἀσὰ
πρὸς υἱὸν ἀδὲρ υἱοῦ ταβρεμμὼν υἱοῦ ἀζιὼν βασιλέως συ-
ρίας τοῦ κατοικοῦντος ἐν δαμασκῷ, λέγων·
19 ‡ διαθήκη ἐστὶ ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ἀνὰ μέσον σοῦ καὶ
ἀνὰ μέσον τοῦ πατρός μου ἐν ἀνὰ μέσον τοῦ πατρός σου, ἰδοὺ
ἀπέστειλά σοι δῶρα ἀργυρίου ἐν χρυσίου, δεῦρο διασ-
κέδασον τὸ διαθήκιόν σου τὸ πρὸς βαασὰ βασιλέα
ἰσραήλ, ἐν ἀναβήσεται ἀπ' ἐμοῦ.
20 ‡ ἐν ἤκουσεν υἱὸς ἀδὲρ τοῦ βασιλέως ἀσά, καὶ ἀπέστειλεν τοὺς
ἄρχοντας τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἐν ταῖς πόλεσι τοῦ ἰσραήλ· ἐν
ἐπάταξε τὴν αἶν, ἐν τὴν δάν, ἐν τὴν ἀβὲλ οἶκε μααχά, ἐν
πᾶσαν τὴν χενερὲθ ἕως πάσης τῆς γῆς νεφθαλίμ.
21 ‡ καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε βαασά, ἐν διέλιπεν τοῦ οἰκοδο-
μεῖν τὴν ῥαμά, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς θερσά.
22 ‡ καὶ ὁ βασιλεὺς ἀσὰ παρήγγειλεν παντὶ ἰούδα ἐν ἀκί-
ἐν ἀθῳωσι οὐδὲν λίθους τῆς ῥαμὰ ἐν τὰ ξύλα αὐτῆς ἃ ᾠκο-
δόμησε βαασά, ἐν ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς ἀσὰ ὁ βασι-
λεὺς τὸν βουνὸν βενιαμὶν καὶ τὴν σκοπιάν.
23 ‡ ἐν τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἀσὰ ἐν πᾶσα ἡ δυναστία
αὐτοῦ ἐν πᾶντα ἃ ἐποίησε, ἐν αἱ πόλεις ἃς ᾠκοδόμησεν,
οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμε-
ρῶν τῶν βασιλέων ἰούδα; πλὴν ἐν καιρῷ τοῦ γήρους αὐτοῦ,
ἐπόνεσε τοὺς πόδας αὐτοῦ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

13 "Et etiam Maghachah matrem suam amouit de regno quæ fecerat Ettorem & incendit in torren-
te Kidron. "Sed excelsa non sublata sunt; tantummodo cor Azza erat perfectum in timore Domini omnibus diebus eius.
15 "Et attulit sancta patris sui, & sancta domus sanctuarij Domini, argentum & aurum, & vasa. "Et bellum fuit
inter Azza & Ibaghsa regem Israel omnibus diebus eorum. "Et ascendit Baghsa rex Israel contra populum domus Iehudah, & ædi-
ficauit Ramatha, vt non permitteret exeuntem & intrantem ad Azza regem tribus domus Iehudah. "Et accepit Azza omne ar-
gentum & aurum quæ relicta erant in thesauris domus sanctuarij Domini & in thesauris domus regis, & numerauit ea in manu seruo-
rum suorum, & misit illa rex Azza ad Bar-hadad filium Tabrimon filij Hhezion regem Aram qui habitabat in Dammesek, dicendo:
19 "Fœdus sit inter me & te, & inter patrem meuto & patrē tuum; ecce mitto tibi munus, argentum & aurum
tuum cum Baghsa rege Israel vt ascendat à me. "Et obtemperauit Barhadad regi Azza, & misit magistros exercituum qui erant illi
aduersus vrbes Israel, & percussit Ghijon & Dan, & Abel Beth-maghacha, & omnem Ginozzat vsq; ad omnem terram tribus Neptali;
21 "Et fuit cùm audisset Baghsa, prohibitus est ædificare Ramatha, & sedit in Thirtza. "Et rex Azza congre-
gauit omnes viros domus Iehudah; non erat qui esset immunis; & tulerunt lapides Ramatha, & ligna eius quæ ædificauerat Baghsa, &
ædificauit ex eis rex Azza Gibghatha filiorum Biniamin, & Mizpeis. "Et reliquum omnium verborum
Azza, & omnis fortitudo eius, & omnia quæ fecit, & vrbes quas ædificauit, nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum
domus Iehudah? verùm tempore senectutis suæ malè habuit in pedibus suis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

24 וַיִּשְׁכַּב אָסָא עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו
בְּעִיר דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ יְהוֹשָׁפָט בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃
25 וְנָדָב בֶּן־יָרָבְעָם מָלַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת
שְׁתַּיִם לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עַל־יִשְׂרָאֵל
26 שְׁנָתָיִם׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ
אָבִיו וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃
27 וַיִּקְשֹׁר עָלָיו בַּעְשָׁא בֶן־אֲחִיָּה לְבֵית יִשָּׂשכָר
וַיַּכֵּהוּ בַעְשָׁא בְּגִבְּתוֹן אֲשֶׁר לַפְּלִשְׁתִּים וְנָדָב וְכָל־
יִשְׂרָאֵל צָרִים עַל־גִּבְּתוֹן׃
28 וַיְמִתֵהוּ בַעְשָׁא בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְאָסָא מֶלֶךְ
29 יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃ וַיְהִי כְמָלְכוֹ
הִכָּה אֶת־כָּל־בֵּית יָרָבְעָם לֹא־הִשְׁאִיר כָּל־נְשָׁמָה
לְיָרָבְעָם עַד־הִשְׁמִדוֹ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד־
30 עַבְדּוֹ אֲחִיָּה הַשִּׁילֹנִי׃ עַל־חַטֹּאות יָרָבְעָם
אֲשֶׁר חָטָא וַאֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל בְּכַעְסוֹ
אֲשֶׁר הִכְעִיס אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
31 וְיֶתֶר דִּבְרֵי נָדָב וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵם
כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
32 וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵּין אָסָא וּבֵין בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־
33 יִשְׂרָאֵל כָּל־יְמֵיהֶם׃ בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְאָסָא
מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ בַּעְשָׁא בֶן־אֲחִיָּה עַל־כָּל־
יִשְׂרָאֵל בְּתִרְצָה עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע שָׁנָה׃
34 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ יָרָבְעָם
וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃

טז

1 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־יֵהוּא בֶן־חֲנָנִי
2 עַל־בַּעְשָׁא לֵאמֹר׃ יַעַן אֲשֶׁר הֲרִימֹתִיךָ מִן־
הֶעָפָר וָאֶתֶּנְךָ נָגִיד עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל וַתֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ
יָרָבְעָם וַתַּחֲטִא אֶת־עַמִּי יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיסֵנִי
בְּחַטֹּאתָם׃

24 *Et dormiuit cũ patribus suis, & sepul-
tus est cũ eis in ciuitate Dauid patris sui.
Regnauítque Iosaphat filius eius pro eo.
25 *Nadab verò filius Hieroboam regna-
F uit super Israel anno secundo Asa regis
Iuda, regnauítq; super Israel duobus an-
26 nis. *Et fecit quod malũ est in conspectu
Dñi, & ambulauit in vijs patris sui, & in
peccatis eius quibus peccare fecit Israel.
27 *Insidiatus est autẽ ei Baasa filius Ahiæ
de domo Isachar, & percussit eũ in Geb-
bethõ quæ est vrbs Philistinorum. Siqui-
dem Nadab & omnis Israel obsidebant
Gebbethon.
28 *Interfecit ergo illum Baasa in anno
tertio Asa regis Iuda. & regnauit pro eo.
29 *Cúmque regnasset, percussit omnem
domum Hieroboam. Non dimisit nec
G vnam quidẽ animã de semine eius, donec
deleret eum iuxta verbum Dñi, quod lo-
cutus fuerat in manu serui sui Ahiæ Sylo-
30 nitis: *Propter peccata Hieroboam quæ
peccauerat, & quibus peccare fecerat Is-
rael, & propter delictum quo irritauerat
Dominum Deum Israel.
31 *Reliqua autem sermonum Nadab, &
omnia quæ operatus est, nónne hæc scri-
pta sunt in libro verborũ dierum regum
32 Israel? *Fuítque bellum inter Asa &
Baasa regem Israel cunctis diebus eorum.
33 *Anno tertio Asa regis Iuda, regnauit
Baasa filius Ahiæ super omnem Israel in
Thersa viginti quatuor annis.
34 *Et fecit malum coram Domino, am-
bulauítque in vijs Hieroboam, & in pec-
catis eius quibus peccare fecit Israel.

CAP. XVI.

1 FActus est autem sermo Domini ad Ie-
A hu filium Anani contra Baasa, dicens:
2 *Pro eo quòd exaltaui te de puluere,
& posui te ducem super populum meum
Israel, tu autem ambulasti in via Hiero-
boam, & peccare fecisti populum meum
Israel, vt me irritares in peccatis eorum.

תרגום יונתן

24 וּשְׁכִיב אָסָא עִם אֲבָהָתוֹהִי וְאִתְקְבַר עִם אֲבָהָתוֹהִי בְּקַרְתָּא דְדָוִד אֲבוּהִי וּמְלַךְ יְהוֹשָׁפָט בְּרֵיהּ חֲלָפוֹהִי׃
25 וְנָדָב בַּר יָרָבְעָם מְלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת תַּרְתֵּין לְאָסָא מַלְכָּא שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה וּמְלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל תַּרְתֵּין שְׁנִין׃
26 וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ וַאֲזַל בְּאוֹרַח אֲבוּהִי וּבְחוֹבוֹהִי דְּחַיֵּיב יַת יִשְׂרָאֵל׃
27 וּמְרַד עֲלוֹהִי בַּעְשָׁא בַּר אֲחִיָּה מִשִּׁבְטָא דְבֵית יִשָּׂשכָר וּמְחָהִי בַּעְשָׁא בְּגִבְּתוֹן דִּלְפְלִשְׁתָּאֵי וְנָדָב וְכָל יִשְׂרָאֵל צַיְירִין עַל גִּבְּתוֹן׃
28 וְקַטְלֵיהּ בַּעְשָׁא בִּשְׁנַת תְּלָת לְאָסָא מַלְכָּא שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה וּמְלַךְ חֲלָפוֹהִי׃
29 וַהֲוָה בְּמַלְכֵיהּ קְטַל יַת כָּל בֵּית יָרָבְעָם לָא אִשְׁתְּאַר כָּל נִשְׁמָה לְיָרָבְעָם עַד דְּשֵׁיצִיהּ כְּפִתְגָמָא דַייָ דְּמַלֵּיל בְּיַד עַבְדֵּיהּ אֲחִיָּה דְמִשִּׁילוֹ׃
30 עַל חוֹבֵי יָרָבְעָם דְּחָב וּדְחַיֵּיב יַת יִשְׂרָאֵל בְּאַרְגָּזוּתֵיהּ דְּאַרְגֵּיז קֳדָם יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל׃
31 וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי נָדָב וְכָל דַּעֲבַד הֲלָא אִינוּן כְּתִיבִין עַל סְפַר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכַיָּא דְיִשְׂרָאֵל׃
32 וּקְרָבָא הֲוָה בֵּין אָסָא וּבֵין בַּעְשָׁא מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל כָּל יוֹמֵיהוֹן׃
33 בִּשְׁנַת תְּלָת לְאָסָא מַלְכָּא שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה מְלַךְ בַּעְשָׁא בַּר אֲחִיָּה עַל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּתִרְצָה עַשְׂרִין וְאַרְבַּע שְׁנִין׃
34 וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ וַאֲזַל בְּאוֹרַח יָרָבְעָם וּבְחוֹבוֹהִי דְּחַיֵּיב יַת יִשְׂרָאֵל׃

טז

1 וַהֲוָה פִּתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ עִם יֵהוּא בַּר חֲנָנִי עַל בַּעְשָׁא לְמֵימַר׃
2 חֲלָף דְּאַפְרֵשְׁתָּךְ מִן עַפְרָא וּמַנִּיתָךְ מַלְכָּא עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל וַאֲזַלְתְּ בְּאוֹרַח יָרָבְעָם וְחַיֵּיבְתְּ יַת עַמִּי יִשְׂרָאֵל לְאַרְגָּזָא קֳדָמַי בְּחוֹבֵיהוֹן׃

*Et dormiuit Asa cum patribus suis, & 24
sepelitur cum patribus suis in ciuitate Dauid
patris sui; & regnauit Iosaphat filius eius pro
eo. *Et Nabad filius Hieroboam regnat su- 25
per Israel in anno secundo Asa regis Iuda, &
regnauit Nabad super Israel duobus annis.
*Et fecit malum coram Domino, & am- 26
bulauit in via patris sui, & in peccatis eius in
quibus peccare fecerunt Israel.
*Et insidiatus est contra eum Baasa filius 27
Achia cõtra domum Issachar, & percussit eum
in Gabathon quæ est Philistinorum; & Na-
bad & omnis Israel obsidebat in Gabathon.
*Et interfecit eum Baasa in anno tertio 28
Asa regis Iuda, & regnauit pro eo.
*Et factum est vt regnauit, percussit totam 29
domum Hieroboam, & non reliquit omnem
animã in Hieroboam, donec deleret eum iuxta
verbum Domini quod locutus est in manu ser-
ui sui Achia Sylonitæ. 30
*De peccatis Hieroboam, vt peccare fecit
Israel in irritatione sua in qua irritauerat Do-
minum Deum Israel. 31
*Et reliqua sermonum Nabad & omnia
quæ fecit, nonne hæc scripta sunt in libro ver-
borum dierum regum Israel? 32
*Et bellum fuit inter Asa & inter Baasa
regem Israel cunctis diebus eorum. 33
*In anno tertio Asa regis Iuda, regnat Baa-
sa filius Abiæ super Israel in Thersa viginti
& quatuor annis. 34
*Et fecit Baasa malum coram Domino, &
ambulauit in via Hieroboam filij Nabat &
in peccatis eius in quibus peccare fecit Israel.

CAP. XVI.

ET factus est sermo Domini ad Ieu filium 1
Anani ad Baasa, dicens:
*Pro eo quòd exaltaui te de terra, & dedi 2
te ducem super populum meum Israel, & am-
bulastin via Hieroboam, & peccare fecisti po-
pulum meum Israel, vt irritaret me in vani-
tatibus eorum.

24 *καὶ ἐκοιμήθη ἀσὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται
μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ·
καὶ ἐβασίλευσεν ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
25 *καὶ ναβὰδ υἱὸς ἱεροβοὰμ βασιλεύει ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν
ἔτει δευτέρῳ τοῦ ἀσὰ βασιλέως ἰούδα· καὶ ἐβασίλευσεν
ναβὰδ ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ δύο ἔτη.
26 *καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν
ὁδῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ ἐν αἷς
ἐξήμαρτεν τὸν ἰσραήλ.
27 *καὶ περιεκάθισεν ἐπ' αὐτὸν βαασὰ υἱὸς ἀχία ἐπὶ
τὸν οἶκον τοῦ ἰσάχαρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν γαβαθὼν τῇ
τῶν ἀλλοφύλων· καὶ ναβὰδ καὶ πᾶς ἰσραὴλ περιεκάθητο
ἐπὶ γαβαθών.
28 *καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν βαασὰ ἐν ἔτει τρίτῳ τοῦ ἀσὰ
βασιλέως ἰούδα· καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ.
29 *καὶ ἐγένετο ὡς ἐβασίλευσεν, ἐπάταξεν ὅλον τὸν οἶκον
ἱεροβοάμ, καὶ οὐχ ὑπελίπετο πᾶσαν πνοὴν ἐν τῷ ἱεροβοάμ,
ἕως τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλη-
σεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ ἀχία τοῦ σηλωνίτου
30 *περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἱεροβοάμ, ὡς ἐξήμαρτε τὸν ἰσ-
ραὴλ ἐν τῷ παροργισμῷ αὐτοῦ ἐν ᾧ παρώργισε κύριον
31 τὸν θεὸν ἰσραήλ. *καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ναβὰδ καὶ
πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βι-
βλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραήλ;
32 *καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον ἀσὰ καὶ ἀναμέσον βαα-
σὰ βασιλέως ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῶν.
33 *ἐν τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ τοῦ ἀσὰ βασιλέως ἰούδα βασι-
λεύει βαασὰ υἱὸς ἀχία ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν θερσὰ εἴκοσι καὶ
τέσσαρα ἔτη.
34 *καὶ ἐποίησε βαασὰ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ
ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρ-
τίαις αὐτοῦ ἐν αἷς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ.

ις΄.

1 *Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἰοὺ υἱὸν ἀνανὶ πρὸς
βαασὰ, λέγων·
2 *ἀνθ' ὧν ὕψωσά σε ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἔδωκά σε ἡγούμε-
νον ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραήλ, καὶ ἐπορεύθης ἐν ὁδῷ ἱερο-
βοάμ, καὶ ἐξήμαρτες τὸν λαόν μου ἰσραήλ, τοῦ παροργί-
σαι με ἐν τοῖς ματαίοις αὐτῶν.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

24 Et dormiuit Azza cum patribus suis, & sepultus est cum patribus suis in ciuitate Dauid patris sui, & regnauit Iehosaphat filius
eius pro eo. 25 Et Nadab filius Ierabgham regnauit super Israel anno secundo Azza regis tribus domus Iehudah, & regnauit super
Israel duobus annis. 26 Et fecit quod malum erat ante Dominum, & ambulauit in via patris sui, & in peccatis eius quibus peccare
fecit Israel. 27 Et rebellauit in eum Baghsa filius Ahhia de tribu domus Issachar, & percussit eum Baghsa in Gibthon, quæ erat Pe-
listæis; & Nadab & omnis Israel obsidebant Gibthon. 28 Et occidit illum Baghsa anno tertio Azza regis tribus domus Iehudah,
& regnauit pro eo. 29 Et fuit cùm regnaret, occidit omnem domum Ierabgham; non relicta fuit vlla anima Ierabghamo
quousque consumpsit eam, secundùm verbum Domini, quod locutus fuerat per manum serui sui Ahhia Silonæi: 30 Propter peccata
Ierabgham quæ peccauit, & quibus peccare fecit Israel in irritatione sua, qua irritauit Dominum Deum Israel. 31 Et reliquum ver-
borum Nadab & omnia quæ fecit, nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel? 32 Et bellum fuit inter Azza
& Baghsa regem Israel omnibus diebus eorum. 33 Anno tertio Azza regis tribus domus Iehudah, regnauit Baghsa filius
Ahhiah super omnem Israel in Thirsza viginti & quatuor annis. 34 Et fecit quod malum erat ante Dominum, &
fuit in via Ierabgham & in peccatis illius quibus peccare fecit Israel.

CAP. XVI.

ET fuit verbum prophetiæ ab-ante Dominum cum Iehu filio Hhanani in Baghsa, dicendo: 2 Propterea quòd sepa-
raui te de puluere, & præposui te regem super populum meum Israel, sed ambulasti in via Ierabgham, & peccare fecisti populum
meum Israel, irritando me peccatis eorum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 הִנְנִי מַבְעִיר אַחֲרֵי בַעְשָׁא וְאַחֲרֵי בֵיתוֹ וְנָתַתִּי
אֶת־בֵּיתְךָ כְּבֵית יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט׃
4 הַמֵּת לְבַעְשָׁא בָּעִיר יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים וְהַמֵּת לוֹ
5 בַּשָּׂדֶה יֹאכְלוּ עוֹף הַשָּׁמָיִם׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי
בַעְשָׁא וַאֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים
עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
6 וַיִּשְׁכַּב בַּעְשָׁא עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּתִרְצָה וַיִּמְלֹךְ
7 אֵלָה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ וְגַם בְּיַד־יֵהוּא בֶן־חֲנָנִי
הַנָּבִיא דְּבַר־יְהוָה הָיָה אֶל־בַּעְשָׁא וְאֶל־בֵּיתוֹ
וְעַל כָּל־הָרָעָה אֲשֶׁר־עָשָׂה בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ
בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו לִהְיוֹת כְּבֵית יָרָבְעָם וְעַל אֲשֶׁר־הִכָּה
8 אֹתוֹ׃ בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וָשֵׁשׁ שָׁנָה לְאָסָא מֶלֶךְ
יְהוּדָה מָלַךְ אֵלָה בֶן־בַּעְשָׁא עַל־יִשְׂרָאֵל בְּתִרְצָה
9 שְׁנָתָיִם׃ וַיִּקְשֹׁר עָלָיו עַבְדּוֹ זִמְרִי שַׂר מַחֲצִית
הָרָכֶב וְהוּא בְתִרְצָה שֹׁתֶה שִׁכּוֹר בֵּית אַרְצָא אֲשֶׁר
עַל־הַבַּיִת בְּתִרְצָה׃
10 וַיָּבֹא זִמְרִי וַיַּכֵּהוּ וַיְמִיתֵהוּ בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים
וָשֶׁבַע לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃
11 וַיְהִי בְמָלְכוֹ כְּשִׁבְתּוֹ עַל־כִּסְאוֹ הִכָּה אֶת־כָּל־
בֵּית בַּעְשָׁא לֹא־הִשְׁאִיר לוֹ מַשְׁתִּין בְּקִיר וְגֹאֲלָיו
12 וְרֵעֵהוּ׃ וַיַּשְׁמֵד זִמְרִי אֵת כָּל־בֵּית בַּעְשָׁא כִּדְבַר
יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־בַּעְשָׁא בְּיַד יֵהוּא הַנָּבִיא׃
13 אֶל כָּל־חַטֹּאות בַּעְשָׁא וְחַטֹּאות אֵלָה בְנוֹ
אֲשֶׁר חָטְאוּ וַאֲשֶׁר הֶחֱטִיאוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַבְלֵיהֶם׃
14 וְיֶתֶר דִּבְרֵי אֵלָה וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא־הֵם
כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
15 בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וָשֶׁבַע שָׁנָה לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה
מָלַךְ זִמְרִי שִׁבְעַת יָמִים בְּתִרְצָה וְהָעָם חֹנִים עַל־
גִּבְּתוֹן אֲשֶׁר לַפְּלִשְׁתִּים׃

3 *Ecce ego demetam posteriora Baasa &
posteriora domus eius, & faciam domum
tuá sicut domũ Hieroboam filij Nabath.
4 *Qui mortuus fuerit de Baasa in ciui-
tate, comedent eũ canes; & qui mortuus
fuerit ex eo in regione, comedent eũ volu-
5 cres cæli. *Reliqua aũt sermonũ Baasa, &
quæcunq; fecit & prœlia eius, nónne hæc
B scripta sunt in libro verborũ dierũ regũ
6 Israel? *Dormiuit ergo Baasa cũ patribus
suis, sepultúsque est in Thersa, & regnauit
7 Hela filius eius pro eo. *Cùm aũt in ma-
nu Iehu filij Anani prophetæ verbũ Dñi
factum esset cõtra Baasa, & contra domũ
eius, & contra omne malum quod fecerat
coram Dño, ad irritãdum eũ in operibus
manuũ suarum vt fieret sicut domus Hie-
roboam, ob hãc causam occidit eum, hoc
8 est, Iehu filiũ Anani prophetã. *Anno vi-
C cesimo sexto Asa regis Iuda regnauit Hela
filius Baasa super Israel in Thersa duobus
9 annis. *Et rebellauit cõtra eũ seruus suus
Zambri dux mediç partis equitũ. Erat aũt
Hela in Thersa bibens, & temulentus in
10 domo Arsa prefecti Thersa. *Irruens ergo
Zambri, percussit & occidit eũ anno vice-
simo septimo Asa regis Iuda, & regnauit
11 pro eo. *Cúmq; regnasset & sedisset super
solium eius, percussit omnẽ domũ Baasa,
& non dereliquit ex ea mingentem ad pa-
12 rieté, & propinquos & amicos eius. *De-
leuítq; Zambri omnem domum Baasa iu-
xta verbum Dñi, quod locutus fuerat ad
13 Baasa in manu Iehu prophetæ; *Propter
vniuersa peccata Baasa, & peccata Hela fi-
D lij eius, qui peccauerunt, & peccare fece-
rũt Israel, ꝓuocantes Dñm Deũ Israel in
14 vanitatibus suis. *Reliqua aũt sermonum
Hela & omnia quæ fecit, nónne hæc scri-
pta sunt in libro verborũ dierum regũ Is-
15 rael? *Anno vicesimo septimo Asa re-
gis Iuda regnauit Zambri septem diebus
in Thersa. Porrò exercitus obsidebat Geb-
bethon vrbem Philistinorum.

*Ecce ego suscitabo post Baasa et post domũ 3
eius mala, & dabo domũ eius vt domum Hie-
roboam filij Nabat. *Qui mortuus fuerit de 4
Baasa in ciuitate, vorabunt eum canes; & qui
mortuus fuerit ex eo in agro, vorabunt eum
volucres cæli. *Et reliqua sermonum Baasa, 5
& omnia quæ fecit, & prælia eius, nonne hæc
scripta sunt in libro verborum dierum regum
Israel?
*Et dormiuit Baasa cum patribus suis, & 6
sepelitur in Thersa, & regnauit Ela filius eius
pro eo.
*Et locutus est Dominus in manu Ieu filij 7
Anani contra Baasa & contra domum eius,
& contra omne malum eius quod fecerat co-
ram Domino ad irritandum eum in operibus
manuum suarum, vt esset ipse sicut domus Hie
roboam, & eò quòd percussit eum.
*In sexto & vicesimo anno Asa regis Iu- 8
da, Ela filius Baasa regnauit super Israel in
Thersa duobus annis.
*Et conuersus est contra eum seruus suus 9
Zambri, dux mediæ partis curruum: & ipse
erat in Thersa bibens & temulentus in domo
Orsa præfecti domus qui in Thersa.
*Et ingressus est Zambri & percussit eum, 10
& occidit eum in anno septimo & vicesimo,
& regnauit pro eo.
*Et factum est cùm regnasset ipse, cùm se- 11
disset ipse super solium eius, percussit totam do-
mum Baasa, & non dereliquit ei mingentem
ad parietem, & propinquos & amicos eius.
*Et deleuit Zambri totam domum Baasa, 12
iuxta verbum Domini quod locutus est Domi-
nus contra domũ Baasa in manu Ieu filij Ana-
nie prophetæ; *De omnibus peccatis Baasa & 13
Ela filij eius, quomodo peccare fecit Israel ad
prouocandum Dominum Deum Israel in vani-
tatibus suis. *Et reliqua sermonum Ela, & 14
omnia quæ fecit, nonne hæc scripta sunt in libro
verborum dierum regum Israel? *In vicesimo 15
& septimo anno Asa regis Iuda, regnauit Zam
bri in Thersa septem diebus; & castra Israel
super Gabathon quæ est Philistinorum.

3 *ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω ὀπίσω βαασὰ καὶ ὀπίσω τοῦ οἴκου
αὐτοῦ κακά, καὶ δώσω τὸν οἶκον αὐτοῦ ὡς τὸν οἶκον ἱεροβοὰμ
4 υἱοῦ ναβάτ. *τὸν τεθνηκότα τοῦ βαασὰ ἐν τῇ πόλει, κα-
ταφάγονται αὐτὸν οἱ κύνες· καὶ τὸν τεθνηκότα αὐτοῦ ἐν τῷ
πεδίῳ, καταφάγονται αὐτὸν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.
5 *καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων βαασά, καὶ πάντα ὅσα ἐποίη-
σεν, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ
βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραήλ;
6 *καὶ ἐκοιμήθη βαασὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ
θάπτεται ἐν θερσᾶ, καὶ ἐβασίλευσεν ἠλὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ'
αὐτοῦ.
7 *καὶ ἐλάλησε κύριος ἐν χειρὶ ἰοὺ υἱοῦ ἀνανὶ ἐπὶ
βαασὰ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν κακίαν
αὐτοῦ ἣν ἐποίησεν ἐνώπιον κυρίου τοῦ παροργίσαι αὐτὸν ἐν
τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ, τοῦ εἶναι αὐτὸν ὡς ὁ οἶκος
ἱεροβοάμ, καὶ ὑπὲρ τοῦ πατάξαι αὐτόν.
8 *ἐν τῷ ἕκτῳ καὶ εἰκοστῷ ἔτει ἀσὰ βασιλέως ἰούδα, ἠλὰ
υἱὸς βαασὰ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν θερσᾶ δύο ἔτη.
9 *καὶ συνεστράφη ἐπ' αὐτὸν ὁ παῖς αὐτοῦ ζαμβρί, ὁ ἄρ-
χων τοῦ ἡμίσους τῶν ἁρμάτων· καὶ αὐτὸς ἦν ἐν θερσᾶ πίνων
καὶ μεθύων ἐν τῷ οἴκῳ ὠρσᾶ τοῦ οἰκονόμου τοῦ ἐν θερσᾶ.
10 *καὶ εἰσῆλθε ζαμβρὶ καὶ ἐπάταξεν αὐτόν, καὶ ἐθανάτω-
σεν αὐτὸν ἐν ἔτει ἑβδόμῳ καὶ εἰκοστῷ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ'
11 αὐτοῦ. *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν ἐν τῷ καθί-
σαι αὐτὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἐπάταξεν ὅλον τὸν οἶκον
βαασά, καὶ οὐ κατέλιπεν αὐτῷ οὐροῦντα πρὸς τὸν τοῖχον
καὶ τοὺς συγγενεῖς καὶ ἑταίρους αὐτοῦ.
12 *καὶ ἐξωλόθρευσεν ζαμβρὶ ὅλον τὸν οἶκον βαασά,
κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησε κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον βαα-
σὰ ἐν χειρὶ ἰοὺ υἱοῦ ἀνανίου τοῦ προφήτου,
13 *περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν βαασὰ καὶ ἠλὰ τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ, ὡς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραὴλ τοῦ παροργίσαι κύριον τὸν
θεὸν ἰσραὴλ ἐν τοῖς ματαίοις αὐτῶν.
14 *καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἠλὰ καὶ πάντα ὅσα ἐποίη-
σεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν
ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραήλ;
15 *ἐν τῷ εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει ἀσὰ βασιλέως ἰούδα
ἐβασίλευσε ζαμβρὶ ἐν θερσᾶ ἑπτὰ ἡμέρας· καὶ ἡ πα-
ρεμβολὴ ἰσραὴλ ἐπὶ γαβαθὼν τὴν τῶν ἀλλοφύλων.

תרגום יונתן

3 הָא אֲנָא מְפַלֵּי בָּתַר בַּעְשָׁא וּבָתַר בֵּיתֵיהּ וְאֶתֵּן יָת בֵּיתָךְ כְּבֵית יָרָבְעָם בַּר נְבָט׃
4 דְּמָאִית לְבַעְשָׁא בְּקַרְתָּא יֵיכְלוּן כַּלְבַּיָא וּדְמָאִית לֵיהּ בְּחַקְלָא יֵיכְלוּן עוֹפָא דִשְׁמַיָא׃
5 וּשְׁאָר פִּתְגָּמֵי בַעְשָׁא וּדַעֲבַד וּגְבוּרְתֵּיהּ הֲלָא אִינוּן כְּתִיבִין עַל סְפַר פִּתְגָּמֵי יוֹמַיָא לְמַלְכַיָא דְיִשְׂרָאֵל׃
6 וּשְׁכֵיב בַּעְשָׁא עִם אֲבָהָתוֹהִי וְאִתְקְבַר בְּתִרְצָה וּמְלַךְ אֵלָה בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי׃
7 וְאַף עִם יֵהוּא בַר חֲנָנִי נְבִיָא פִּתְגַם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ הֲוָה עַל בַּעְשָׁא וְעַל בֵּיתֵיהּ וְעַל כָּל בִּישְׁתָא דַעֲבַד קֳדָם יְיָ לְאַרְגָּזָא קֳדָמוֹהִי בְּעוֹבָדֵי יְדוֹהִי לְמֶהֱוֵי כְּבֵית יָרָבְעָם וְעַל דִּקְטַל יָתֵיהּ׃
8 בִּשְׁנַת עֶשְׂרִין וְשִׁית שְׁנִין לְאָסָא מַלְכָּא דְבֵית יְהוּדָה מְלַךְ אֵלָה בַּר בַּעְשָׁא עַל יִשְׂרָאֵל בְּתִרְצָה תַּרְתֵּין שְׁנִין׃
9 וּמְרַד עֲלוֹהִי עַבְדֵּיהּ זִמְרִי חַד מֵרַבָּנֵי רְתִיכָא וְהוּא בְּתִרְצָה שָׁתֵי וְרָוֵי בֵּיהּ אַרְצָא דִּי עַל בֵּיתָא בְּתִרְצָה׃
10 וְאָתָא זִמְרִי וּמְחָהִי וְקַטְלֵיהּ בִּשְׁנַת עֶשְׂרִין וּשְׁבַע לְאָסָא מַלְכָּא דְבֵית יְהוּדָה וּמְלַךְ תְּחוֹתוֹהִי׃
11 וַהֲוָה בְּמַלְכֵיהּ כְּמִתְבֵיהּ עַל כּוּרְסוֹהִי קְטַל יָת כָּל בֵּית בַּעְשָׁא לָא אַשְׁאַר לֵיהּ יָדַע מַדַּע וְקָרִיבוֹהִי וְחַבְרוֹהִי׃
12 וְשֵׁיצֵי זִמְרִי יָת כָּל בֵּית בַּעְשָׁא כְּפִתְגָמָא דַיְיָ דְּמַלֵּיל עַל בַּעְשָׁא בְּיַד יֵהוּא נְבִיָא׃
13 עַל כָּל חוֹבֵי בַעְשָׁא וְחוֹבֵי אֵלָה בְּרֵיהּ דְּחָבוּ וְדִי חַיִּיבוּ יָת יִשְׂרָאֵל לְאַרְגָּזָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל בְּטַעֲוָתְהוֹן׃
14 וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי אֵלָה וְכָל דַּעֲבַד הֲלָא אִינוּן כְּתִיבִין עַל סְפַר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
15 בִּשְׁנַת עֶשְׂרִין וּשְׁבַע שְׁנִין לְאָסָא מַלְכָּא דְבֵית יְהוּדָה מְלַךְ זִמְרִי שִׁבְעָא יוֹמִין בְּתִרְצָה וְעַמָּא שָׁרַן עַל גִּבְּתוֹן דִּלְפְלִשְׁתָּאֵי׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[3] Ecce ego extirpo post Baghsa & post domum eius, & dabo domum tuam sicut domum Ierabgham filij Nebat. [4] Eum qui mortuus fuerit ex Baghsa in ciuitate, comedent canes, & eum qui mortuus fuerit in agro, comedent aues cæli. [5] Et reliquum verborum Baghsa, & quæ fecit, & fortitudo eius, nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel? [6] Et dormiuit Baghsa cum patribus suis, & sepultus est in Thirszah, & regnauit Elah filius eius pro eo. [7] Et etiam cum Iehu filio Hhanani propheta verbum prophetiæ ab-ante Dominum fuerat contra Baghsa, & contra domum eius, & contra omne malum quod fecit ante Dominum, irritando eum operibus manuum suarum, vt esset sicut domus Ierabgham, & propterea quòd occidisset eum. [8] Anno vicesimo sexto annorum Azza regis tribus domus Iehudah, regnauit Elah filius Baghsa super Israel in Thirsza duobus annis. [9] Et coniurauit contra eum seruus eius Zimri vnus è duobus magistris curruum, & ipse erat in Thirsza bibens & ebrius in domo Arsza qui erat super domum in Thirsza. [10] Et venit Zimri & percussit eum, & occidit eum anno vicesimo septimo Azza regis tribus domus Iehudah, & regnauit pro eo. [11] Et fuit regnando ipso, cùm primùm sederet super solium suum, occidit omnem domum Baghsa: non reliquit ei cognoscentem cognitionem, & propinquos eius, & socios eius. [12] Et consumpsit Zimri omnem domum Baghsa, secundùm verbum Domini, quod locutus fuerat super Baghsa per manum Iehu prophetæ. [13] Propter omnia peccata Baghsa, & peccata Elah filij eius, qui peccauerunt & peccare fecerunt Israel, irritando Dominum Deum Israel erroribus suis. [14] Et reliquum verborum Elah, & omnia quæ fecit, nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel? [15] Anno vicesimo & septimo annorum Azza regis tribus domus Iehuda regnauit Zimri septem diebus in Thirsza, & populus castrametabatur contra Gibthon quæ erat Pelistæis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 ויִשְׁמַע הָעָם הַחֹנִים לֵאמֹר קָשַׁר זִמְרִי וְגַם
הִכָּה אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיַּמְלִכוּ כָל־יִשְׂרָאֵל אֶת־עָמְרִי
שַׂר־צָבָא עַל־יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם הַהוּא בַּמַּחֲנֶה׃
17 וַיַּעַל עָמְרִי וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִגִּבְּתוֹן וַיָּצֻרוּ
18 עַל־תִּרְצָה׃ וַיְהִי כִּרְאוֹת זִמְרִי כִּי־נִלְכְּדָה הָעִיר
וַיָּבֹא אֶל־אַרְמוֹן בֵּית־הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׂרֹף עָלָיו אֶת־בֵּית־
19 הַמֶּלֶךְ בָּאֵשׁ וַיָּמֹת׃ עַל־חַטֹּאתָיו אֲשֶׁר חָטָא
לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ יָרָבְעָם
וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה לְהַחֲטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃
20 וְיֶתֶר דִּבְרֵי זִמְרִי וְקִשְׁרוֹ אֲשֶׁר קָשָׁר הֲלֹא־הֵם
כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
21 אָז יֵחָלֵק הָעָם יִשְׂרָאֵל לַחֲצִי חֲצִי הָעָם הָיָה
אַחֲרֵי תִבְנִי בֶן־גִּינַת לְהַמְלִיכוֹ וְהַחֲצִי אַחֲרֵי עָמְרִי׃
22 וַיֶּחֱזַק הָעָם אֲשֶׁר אַחֲרֵי עָמְרִי אֶת־הָעָם אֲשֶׁר
אַחֲרֵי תִבְנִי בֶן־גִּינַת וַיָּמָת תִּבְנִי וַיִּמְלֹךְ עָמְרִי׃
23 בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וְאַחַת שָׁנָה לְאָסָא מֶלֶךְ
יְהוּדָה מָלַךְ עָמְרִי עַל־יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
שָׁנָה בְּתִרְצָה מָלַךְ שֵׁשׁ־שָׁנִים׃
24 וַיִּקֶן אֶת־הָהָר שֹׁמְרוֹן מֵאֵת שֶׁמֶר בְּכִכְּרַיִם
כֶּסֶף וַיִּבֶן אֶת־הָהָר וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם הָעִיר אֲשֶׁר בָּנָה
עַל שֵׁם־שֶׁמֶר אֲדֹנֵי הָהָר שֹׁמְרוֹן׃
25 וַיַּעַשׂ עָמְרִי הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיָּרַע מִכֹּל אֲשֶׁר
לְפָנָיו׃ 26 וַיֵּלֶךְ בְּכָל־דֶּרֶךְ יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט
וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַבְלֵיהֶם׃
27 וְיֶתֶר דִּבְרֵי עָמְרִי אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר
עָשָׂה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
28 וַיִּשְׁכַּב עָמְרִי עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּשֹׁמְרוֹן
וַיִּמְלֹךְ אַחְאָב בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

16 * Cúmq; audisset rebellasse Zambri & occidisse regem, fecit sibi regē omnis Israel Amri qui erat princeps militiæ super
17 Israel in die illa in castris. * Ascendit ergo Amri & omnis Israel cum eo de Gebbe-
18 thon & obsidebant Thersa. * Videns autē Zambri quòd expugnanda esset ciuitas, ingressus est palatium & succendit sēcum domum regiam, & mortuus est,
19 * In peccatis suis, quæ peccauerat faciēs malum coram Domino, & ambulans in via Hieroboam & in peccato eius, quo fe-
20 cit peccare Israel. * Reliqua autem sermonum Zambri & insidiarum eius & tyrannidis, nónne hæc scripta sunt in libro
21 verborum dierum regum Israel? * Tunc diuisus est populus Israel in duas partes. Media pars populi sequebatur Thebni fi-
22 lium Gineth vt constitueret eum regem, & media pars Amri. * Præualuit aūt populus, qui erat cum Amri, populo qui sequebatur Thebni filium Gineth, mortuúsque est Thebni, & regnauit Amri.
23 * Anno tricesimo primo Asa regis Iuda, regnauit Amri super Israel duodecim annis. In Thersa regnauit sex annis.
24 * Emítque montem Samariæ à Somer duobus talentis argenti, & ædificauit eum, & vocauit nomen ciuitatis, quam extruxerat nomine Somer domini mon-
F tis, Samariam.
25 * Fecit autem Amri malum in conspectu Domini, & operatus est nequiter super omnes qui fuerunt ante eum.
26 * Ambulauítq; in omni via Hieroboam filij Nabath, & in peccatis eius quibus peccare fecerat Israel, vt irritaret Dominum Deum Israel in vanitatibus suis.
27 * Reliqua aūt sermonum Amri & pœlia eius quæ gessit, nónne hæc scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel?
28 * Dormiuítq; Amri cum patribus suis, & sepultus est in Samaria, regnauítque Achab filius eius pro eo.

16 * Ϲ ἤκουσεν ὁ λαὸς ἐν τῇ παρεμβολῇ, λεγόντων· συνεστράφη Ζαμβρί, Ϲ πέπαικε τὸν βασιλέα ἡλά· Ϲ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τὸν ἀμβρὶ τὸν ἡγεμόνα τ̃ς στρατι᷈ς τ̃ῆ ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν τῇ παρεμβολῇ.
17 * καὶ ἀνέβη ἀμβρὶ ἐκ γαβαθὼν, καὶ πᾶς ἰσραὴλ μετ' αὐτ· Ϲ πολιόρκησεν ἐν θερσᾶ.
18 * Ϲ ἐγνω Ϲ ὡς εἶδε ζαμβρὶ ὅτι προκαλεῖλπ᷈ ἡ πόλις αὐτ, Ϲ εἰσπορεύεται εἰς τὸν οἶκον βασιλέως, Ϲ ἐνεπύρισεν ἐφ' ἑαυτὸν τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως ἐν πυρὶ, καὶ ἀπέ-
19 θανεν * ὑπὲρ τ̃ν ἁμαρτιῶν αὐτ ὧν ἐποίησε ϗ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου τοῦ πορεύθ᷈ναι ἐν ὁδῷ ἱεροβοὰμ ϋοῦ ναβὰτ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτ ἃἰς ἐποίησεν ὡς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ. * Ϲ τὰ λοιπὰ τ̃ν
20 λόγων ζαμβρὶ Ϲ αἱ ζωπάλεις αὐτ ἃἰς ζωπ᷈σεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γ̃εγραμ᷈α ἐπὶ βιβλίου λόγων τ̃ν ἡμερ᷈ν
21 τ̃ν βασιλέων ἰσραήλ; * τότε μερίζε᷈ ὁ λαὸς ἰσραὴλ, ἥμισυ αὐτ γίνε᷈ ὀπίσω θαβνὶ ϋοῦ γινθ ϗ βασιλεῦσαι αὐτὸν, Ϲ τὸ ἥμισυ τοῦ λαοῦ γίνε᷈ ὀπίσω ἀμβρὶ ϗ βασι-
22 λεῦσαι αὐτόν. * καὶ ὁ λαὸς ὁ ὢν ὀπίσω ἀμβρὶ, ὑπερεκράτησε τὸν λαὸν τὸν ὀπίσω θαβνὶ ϋοῦ γινθ· καὶ ἀπέθανε θαβνὶ ϗ ἐβασίλευσεν ἀμβρί.
23 * ἐν τῷ τεταρακοστῷ καὶ πρώτῳ ἔτει τοῦ ἀσὰ βασιλέως ἰούδα βασιλεύει ἀμβρὶ ἐπὶ ἰσραὴλ δώδεκα ἔτη, καὶ ἐν τῇ θερσᾶ βασιλεύει ἓξ ἔτη.
24 * καὶ ἐκτήσατο ἀμβρὶ τὸ ὄρος τὸ σωμερὼν ἀργυρ᷈ῖ σεμ᷈ρ ϗ κυρίῳ ϗ ὄρους δύο ταλάντων ἀργυρίου· Ϲ ᾠκοδόμησε τὸ ὄρος, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα ϗ ὄρους ϗ ᾠκοδόμησεν ἐπὶ τῷ ὀνόματι σεμ᷈ρ ϗ κυρίου ϗ ὄρους σωμερών.
25 * καὶ ἐποίησεν ἀμβρὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, Ϲ ἐπονηρεύσατο ὑπὲρ πάντας οὓς ᾠκοδόμησεν ἔμπροσθεν αὐτ.
26 * καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ ἱεροβοὰμ ϋοῦ ναβὰτ Ϲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτ ἃἰς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραὴλ, ϗ παρώργισαν τὸν κύριον τὸν θεὸν ἰσραὴλ ἐν τοῖς μαλαίοις αὐτ.
27 * Ϲ τὰ λοιπὰ τ̃ν λόγων ἀμβρὶ Ϲ πᾶσα ὅσα ἐποίησε καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτ, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γ̃εγραμ᷈α ἐπὶ βιβλίου λόγων τ̃ν ἡμερ᷈ν τ̃ν βασιλέων ἰσραήλ;
28 * καὶ ἐκοιμήθη ἀμβρὶ μετὰ τ̃ν πατέρων αὐτ, καὶ ταφήσεται ἐν σαμαρείᾳ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀχαὰβ ϋὸς αὐτ ἀντ' αὐτ.

תרגום יונתן

16 ושמעא עמא דשרן למיסר מרד זמרי ואף קטל ית מלכא ואמליכו כל ישראל ית עמרי רב חילא על ישראל ביומא ההוא במשריקא׃
17 וסליק עמרי וכל ישראל עמיה מן גבתון ואצרו על תרצה׃ 18 והוה כד חמא זמרי ארי אתכבישת קרתא ועל לאיתרון בית מלכא
ואתא לות תיכת מלכא וצרו בנורא ומית׃ 19 על חובוהי דחב למעבד דביש קדם יי למיהך באורח ירבעם בר נבט ובחובוהי די עבד
בגין אחפלגת עמא ישראל לתרתין פלגוון פלגות עמא הוות מכוין על ספר פתגמי יומיא למלכי ישראל׃
20 ושאר פתגמי זמרי ומרדיה דמרד הלא אינון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי ישראל׃
21 בכין אתפלגת עמא ישראל לתרתין פלגוון פלגות עמא הות מכוין בר גינת למימלכוניה ופלגות מתר עמרי׃
22 ותקיף עמא דבתר עמרי ית עמא דבתר תבני בר גינת ומית תבני ומלך עמרי׃
23 בשנת תלתין ותרתי שנין לאסא מלך יהודה מלך עמרי על ישראל תרתי עשרי שנין בתרצה מלך שית שנין׃
24 וקנה ית טורא דשומרון מן שמר בתרתין כיכרין דכסף ובנא ית טורא וקרא ית שמה דקריתא דבנא על שום שמר מריה דטורא דשומרון׃
25 ועבד עמרי דביש קדם יי ואבאיש טבל דקדמוהי׃
26 ואזל בכל אורח ירבעם בר נבט ובחובוהי דחייב ית ישראל לאנגזא קדם יי אלהא דישראל בטעוהתהון׃
27 ושאר פתגמי עמרי דעבד וגבורתיה דעבד הלא אינון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי ישראל׃
28 ושכיב עמרי עם אבהתוהי ואתקבר בשומרון ומלך אחאב בריה תחותוהי׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Et audiuit populus qui castrametabantur, dicendo: Coniurauit Zimri & etiam occidit regem; & regem constituerunt omnis Israel Ghamri magistrum exercitus super Israel die illa in castris. "Et ascendit Ghamri & omnis Israel cum eo ex Gibthon, & obsederunt Thirtsa. "Et fuit cùm videret Zimri subactam ciuitatem, intrauit in conclaue domus regis, & incendit super se domum regis igni, & mortuus est. "Propter peccata sua quæ peccauit, faciendo quod malum erat ante Dominum, ambulando in via Ierabgham filij Nebat, & in peccatis eius quæ fecerat, peccare faciendo Israel. "Et reliquum verborum Zimri & coniuratio eius quã coniurauit; nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel? "Tunc diuisus est populus Israel in duas partes: dimidium populi erat post Thibni filium Ginath, vt regem constitueret eum, & dimidium post Ghamri. "Et præualuit populus, qui erat post Ghamri, populo qui erat post Thibni filium Ginath; & mortuus est Thibni, & regnauit Ghamri. "Anno tricesimo primo annorum Azza regis tribus domus Iehudah, regnauit Ghamri super Israel duodecim annis; in Thirtsa regnauit sex annis. "Et emit arcem Somron à Semer duobus talentis argenti, & ædificauit arcem, & vocauit nomen ipsius vrbis quam ædificauit, de nomine Semer domini ipsius montis Somron. "Et fecit Ghamri quod malum erat ante Dominum, & peius fecit omnibus qui foerant ante se. "Et ambulauit in omni via Ierabgham filij Nebat, & in peccatis illius quibus peccare fecit Israel, irritando Dominum Deum Israel erroribus suis. "Et reliquum verborum Ghamri quæ fecit, & fortitudo eius quam fecit, nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel? "Et dormiuit Ghamri cum patribus suis, & sepultus est in Somron, & regnauit Ahiab filius eius pro eo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

29 ואחאב בן־עמרי מלך על־ישראל בשנת
שלשים ושמנה שנה למלך יהודה וימלך
אחאב בן־עמרי על־ישראל בשמרון עשרים
30 ושתים שנה: ועשה אחאב בן־עמרי הרע
31 בעיני יהוה מכל אשר לפניו:
ויהי המנקל לכתו בחטאות ירבעם בן־נבט
ויקח את־איזבל בת־אתבעל מלך צדנים
וילך ויעבד את־הבעל וישתחו לו:
32 ויקם מזבח לבעל בית הבעל אשר בנה
33 בשמרון: ויעש אחאב את־האשרה ויוסף
אחאב לעשות להכעיס את־יהוה אלהי ישראל
מכל מלכי ישראל אשר היו לפניו:
34 בימיו בנה חיאל בית האלי את־יריחו
באבירם בכרו יסדה ובשגיב צעירו הציב דלתיה
כדבר יהוה אשר דבר ביד יהושע בן־נון:

יז

1 ויאמר אליהו התשבי מתשבי
גלעד אל־אחאב חי־יהוה אלהי ישראל אשר־
עמדתי לפניו אם־יהיה השנים האלה טל
ומטר כי אם־לפי דברי:
2 ויהי דבר־יהוה אליו לאמר:
3 לך מזה ופנית לך קדמה ונסתרת בנחל
כרית אשר על־פני הירדן:
4 והיה מהנחל תשתה ואת־הערבים צויתי
5 לכלכלך שם: וילך ויעש כדבר יהוה וילך
וישב בנחל כרית אשר על־פני הירדן:
6 והערבים מביאים לו לחם ובשר בבקר
7 ולחם ובשר בערב ומן־הנחל ישתה: ויהי
מקץ ימים ויבש הנחל כי לא־היה גשם בארץ:
8 ויהי דבר־יהוה אליו לאמר:

29 *Achab verò filius Amri regnauit super Israel anno tricesimo octauo Asa regis Iuda. Et regnauit Achab filius Amri super Israel in Samaria viginti & duobus
30 annis. *Et fecit Achab filius Amri malũ in conspectu Domini super omnes qui
31 fuerunt ante eum. *Nec sufficeit ei vt ambularet in peccatis Hieroboam filij Nabath; insuper duxit vxorem Iezabel filiam Methabaal regis Sidoniorum. Et abijt & seruiuit Baal, & adorauit eum.
32 *Et posuit aram Baal in templo Baal, quod ædificauerat in Samaria.
33 *Et plantauit lucum. Et addidit Achab in opere suo irritans Dominum Deum Israel super omnes reges Israel, qui fuerunt ante eum.
34 *In diebus eius ædificauit Ahiel de Bethel Hiericho. In Abiram primitiuo filio fundauit eam, & in Segub nouissimo filio posuit portas eius iuxta verbum Domini quod locutus fuerat in manu Iosue filij Nun.

CAP. XVII.

1 AEt dixit Helias Thesbites de habitatoribus Galaad ad Achab, Viuit Dominus Deus Israel in cuius conspectu sto, si erit annis his ros & pluuia, nisi iuxta oris mei
2 verba. *Et factum est verbum Domini ad
3 eum, dicens: *Recede hinc & vade contra Orientem, & abscondere in torrente Carith, qui est contra Iordanem.
4 *Et ibi de torrente bibes. *coruis quoque præcepi vt pascant te ibi.
5 *Abijt ergo & fecit iuxta verbum Domini. Cumque abisset, sedit in torrente Carith qui est contra Iordanem.
6 *Corui quoque deferebant ei panem & carnes manè, similiter panem & carnes vesperi, & de torrente bibebat aquam.
7 *Post dies autem aliquantos siccatus est torrens, non enim pluerat super terram.
8 *Factus est ergo sermo Domini ad eum, dicens:

תרגום יונתן

22 ואחאב בר עמרי מלך על ישראל בשנת תלתין ותמני שנין לאסא מלך שבטא דבית יהודה ומלך אחאב בר עמרי על ישראל
23 בשמרין עשרין ותרתין שנין: 24 ועבד אחאב בר עמרי דבישׁ קדם יי יתיר מכל דקדמוהי: 25 והוה שיוט בעיניוהי למיזל בחוביו
26 דירבעם בר נבט ונסיב אתתא ית איזבל ברת אתבעל מלכא דצידונאי ואזל ופלח ית בעלא וסגיד ליה: 27 ואקים אגורא לבעלא בית
28 מקדשא דעבד בשמרין: 29 בימוהי בנא חיאל בית אלהא דיריחו קטל בכוריה בר שרי לשכללותה ושגוב זעיר בנוהי
כדמליל בישתעא דיי דמליל ביד יהושע בר נון:

יז

1 ואמר אליהו דמתושבי מהוחשיב מגלעד לאחאב קיים הוא ייי אלהא דישראל דקשמשנא קדמוהי אם יהא שנייא האילין טלא וטמרא
2 יתיר מפומי: 3 והוה פתגם נבואה מן קדם ייי עמיה למימר: 4 אזיל כבא והתחפי לך לקרוסתא והסתמר בנחלא דכריתה דעל אפי
5 ערבייא סיתקון ליה לתמא ובישרא בצפרא ולחמא ובישרא ברמשא ומנחלא שתי: 6 ואזל ועבד כפתגמא דייי ואזל ויתב בנחלא דכריתה דעל אפי
7 ערבייא סיתקון ליה לתמא ובישרא בצפרא ולחמא ובישרא ברמשא ומנחלא שתי: 8 והוה מסוף יומין ויבישׁ נחלא ארי לא
והוה פתגם נבואה מן קדם ייי עמיה למימר:

29 *ὁ δὲ ἀχαὰβ υἱὸς ἀμβρὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ισραὴλ
ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ὀγδόῳ ἔτει τοῦ βασιλέως ἰούδα· ἐβασίλευσε δὲ ἀχαὰβ υἱὸς ἀμβρὶ ἐπὶ ισραὴλ ἐν σαμαρείᾳ
30 εἴκοσι καὶ δύο ἔτη. *καὶ ἐποίησεν ἀχαὰβ τὸ πονηρὸν
ἐνώπιον κυρίου, ὑπὲρ πάντας οὓς ἐποιησάτωσαν οἱ πατέρες αὐτοῦ.
31 *ὡς οὐκ ἰκανὸν ἦν αὐτῷ πορεύεσθαι ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ιεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ· ἔλαβε γυναῖκα ἰεζάβελ
τὴν θυγατέρα ἐθβαὰλ βασιλέως σιδωνίων· καὶ ἐπορεύθη ἀχαὰβ καὶ ἐδούλευσε τῷ βάαλ καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ·
32 *καὶ ἔστησε θυσιαστήριον τῷ βάαλ ἐν οἴκῳ τοῦ βάαλ ὃν
ᾠκοδόμησεν ἐν σαμαρείᾳ.
33 *καὶ ἐποίησεν ἀχαὰβ τὸ ἄλσος· καὶ ἐπλεόνασεν ἀχαὰβ
τοῦ ποιῆσαι παροργισματα τοῦ παροργίσαι τὸν κύριον θεὸν
τοῦ ισραὴλ ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλέας ισραὴλ τοὺς
γενομένους ἔμπροσθεν αὐτοῦ.
34 *ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ᾠκοδόμησε χιὴλ ὁ βαιθελίτης
τὸ ιεριχώ, ἐν τῷ ἀβιρὼν τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ ἐθεμελίωσεν αὐτήν· καὶ ἐν τῷ σεγὼβ τῷ νεωτέρῳ αὐτοῦ ἔστησε
θύρας αὐτῆς κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ ἰησοῦ υἱοῦ ναυή.

ιζ.

1 *Καὶ εἶπεν ηλίας ὁ θεσβίτης ὁ ἐκ θεσβὼν τῆς γαλααδ πρὸς ἀχαάβ, ζῇ κύριος ὁ θεὸς ισραὴλ, ὧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, εἰ ἔσται τὰ ἔτη ταῦτα δρόσος καὶ ὑετός,
ὅτι ἐὰν μὴ διὰ λόγου στόματός μου.
2 *καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ηλίαν
3 *πορεύου ἐντεῦθεν καὶ διαβήσῃ κατὰ ἀνατολὰς καὶ κρύβηθι ἐν τῷ χειμάρρῳ χορὶθ τῷ ἐπὶ προσώπου τοῦ ιορδάνου.
4 *καὶ ἔσται ἐν τῷ χειμάρρου πίεσαι ὕδωρ, καὶ τοῖς κόραξιν ἐντελοῦμαι τοῦ διατρέφειν σε ἐκεῖ.
5 *καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐποίησεν ηλίας κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου,
καὶ ἐκάθισεν ἐν τῷ χειμάρρῳ χορὶθ τοῦ ἐπὶ προσώπου
τοῦ ιορδάνου.
6 *καὶ οἱ κόραξ ἔφερον αὐτῷ ἄρτους καὶ κρέας τὸ πρωΐ,
καὶ ἄρτους καὶ κρέας δείλης, καὶ ἐκ τοῦ χειμάρρου ἔπινεν ὕ-
7 δωρ. *καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας καὶ ἐξηράνθη ὁ χειμάρρους, ὅτι οὐκ ἐγένετο ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς.
8 *καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ηλίαν, λέγον·

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

29 Et Ahhab filius Ghamri regnauit super Israel anno trigesimo octauo annorum Azza regis tribus domus Iehudah, regnauit Ahhab filius Ghamri super Israel in Somron viginti & duobus annis. 30 Et fecit Ahhab filius Ghamri peius ante Dominum omnibus, qui fuerunt ante se. 31 Et fuit leue in oculis eius ambulare in peccatis Ierabgham filij Nebat, & accepit etiam vxorem Izebel filiam Ethbaghal regis Szidonæorum, & iuit & coluit Baghala, & adorauit illud. 32 Et statuit aram ipsi Baghala, in domo Baghala quam ædificauerat in Somron. 33 Et fecit Ahhab lucum, & addidit Ahhab facere, vt irritaret Dominum Deum Israel præ omnibus regibus Israel qui fuerant ante se. 34 In diebus eius ædificauit Hhiel de Beth-mome Ieticho; occidit Abiram primogenitum suum, quando cœpit fundare eam, & Zzigub paruum filium suum quando erexit portas eius, iuxta verbum Domini, quod locutus fuerat per manum Iehosuagh filij Nun.

CAP. XVII.

1 Et dixit Eliah qui erat ex Thosab, de habitatoribus Gilghad, ad Ahhab, Permanet ipse Dominus Deus Israel, ante quem ministro, si erit annis his ros & pluuia, nisi cùm dixero. 2 Et fuit verbum prophetiæ à Domino cum eo, dicendo:
3 Abi hinc, & verte te ad Orientem, & abscondaris in torrente Cherith, qui est ante Iardena.
4 Et erit, de torrente bibes, & coruis præcepi vt alant te ibi. 5 Et abijt, & fecit iuxta verbum Domini: & abijt & sedit in torrente Cherith, qui erat ante Iardena. 6 Et corui afferebant illi panem & carnem manè, & panem & carnem vesperi, at de torrente bibebat. 7 Et fuit in fine dierum & aruit torrens, quia non fuerat pluuia in terra.
8 Et fuit verbum prophetiæ à Domino cum illo, dicendo:

Universidad de Deusto Biblioteca

9 * קוּם לֵךְ צָרְפַתָה אֲשֶׁר לְצִידוֹן וְיָשַׁבְתָּ שָׁם
הִנֵּה צִוִּיתִי שָׁם אִשָּׁה אַלְמָנָה לְכַלְכְּלֶךָ׃
10 * וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ צָרְפַתָה וַיָּבֹא אֶל־פֶּתַח הָעִיר
וְהִנֵּה־שָׁם אִשָּׁה אַלְמָנָה מְקֹשֶׁשֶׁת עֵצִים וַיִּקְרָא
אֵלֶיהָ וַיֹּאמַר קְחִי־נָא לִי מְעַט־מַיִם בַּכְּלִי וְאֶשְׁתֶּה׃
11 * וַתֵּלֶךְ לָקַחַת וַיִּקְרָא אֵלֶיהָ וַיֹּאמַר לִקְחִי־נָא
לִי פַּת־לֶחֶם בְּיָדֵךְ׃
12 * וַתֹּאמֶר חַי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אִם־יֶשׁ־לִי מָעוֹג כִּי
אִם־מְלֹא כַף־קֶמַח בַּכַּד וּמְעַט־שֶׁמֶן בַּצַּפָּחַת
וְהִנְנִי מְקֹשֶׁשֶׁת שְׁנַיִם עֵצִים וּבָאתִי וַעֲשִׂיתִיהוּ לִי
וְלִבְנִי וַאֲכַלְנֻהוּ וָמָתְנוּ׃
13 * וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֵלִיָּהוּ אַל־תִּירְאִי בֹּאִי עֲשִׂי
כִדְבָרֵךְ אַךְ עֲשִׂי־לִי מִשָּׁם עֻגָה קְטַנָּה בָרִאשֹׁנָה
וְהוֹצֵאת לִי וְלָךְ וְלִבְנֵךְ תַּעֲשִׂי בָּאַחֲרֹנָה׃
14 * כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּד הַקֶּמַח
לֹא תִכְלָה וְצַפַּחַת הַשֶּׁמֶן לֹא תֶחְסָר עַד יוֹם תֵּתֶן־
15 יְהוָה גֶּשֶׁם עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ * וַתֵּלֶךְ וַתַּעֲשֶׂה
כִּדְבַר אֵלִיָּהוּ וַתֹּאכַל הוּא־וָהִיא וּבֵיתָהּ יָמִים׃
16 * כַּד הַקֶּמַח לֹא כָלָתָה וְצַפַּחַת הַשֶּׁמֶן לֹא חָסֵר
כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד אֵלִיָּהוּ׃
17 * וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָלָה בֶּן־הָאִשָּׁה
בַּעֲלַת הַבָּיִת וַיְהִי חָלְיוֹ חָזָק מְאֹד עַד אֲשֶׁר לֹא־
18 נוֹתְרָה־בּוֹ נְשָׁמָה׃ * וַתֹּאמֶר אֶל־אֵלִיָּהוּ מַה־לִּי
וָלָךְ אִישׁ הָאֱלֹהִים בָּאתָ אֵלַי לְהַזְכִּיר אֶת־עֲוֹנִי
19 וּלְהָמִית אֶת־בְּנִי׃ * וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ תְּנִי־לִי אֶת־
בְּנֵךְ וַיִּקָּחֵהוּ מֵחֵיקָהּ וַיַּעֲלֵהוּ אֶל־הָעֲלִיָּה אֲשֶׁר־
הוּא יֹשֵׁב שָׁם וַיַּשְׁכִּבֵהוּ עַל־מִטָּתוֹ׃
20 * וַיִּקְרָא אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהָי הֲגַם עַל־
הָאַלְמָנָה אֲשֶׁר־אֲנִי מִתְגּוֹרֵר עִמָּהּ הֲרֵעוֹתָ לְהָמִית
אֶת־בְּנָהּ׃

9 * Surge & vade in Sareptam Sidoniorũ,
& manebis ibi. Præcepi enim ibi mulieri
10 viduæ vt pascat te. * Surrexit & abijt in
Sareptam Sidoniorũ. Cúmq; venisset ad
portam ciuitatis, apparuit ei mulier vidua
colligens ligna & vocauit eã, dixitq; ei, Da
mihi paululum aquæ in vase vt bibam.
11 * Cúmq; illa pergeret vt afferret, clama-
bat post tergũ eius, dicẽs: Affer mihi obse-
12 cro & buccellã panis in manu tua. * Quæ
respondit, Viuit Dñs Deus tuus, quia nõ
habeo panem, nisi quantum pugillus ca-
pere potest farinæ in hydria, & paululum
olei in lecytho. En colligo duo ligna vt
ingrediar & faciam illud mihi & filio meo
13 vt comedamus & moriamur. * Ad quam
Helias ait: Noli timere, sed vade & fac si-
cut dixisti. Veruntamẽ mihi primùm fac
de ipsa farinula subcinericium panẽ par-
uulum, & affer ad me, tibi autẽ & filio tuo
14 facies postea. * Hæc autẽ dicit Dñs Deus
Israel: Hydria farinæ non deficiet, nec le-
cythus olei minuetur vsque in diẽ in qua
Dñs daturus est pluuiã super faciem ter-
15 ræ. * Quæ abijt & fecit iuxta verbum He-
liæ. Et comedit ipse & illa, & domus eius.
16 * Et ex illa die hydria farinæ nõ defecit,
& lecythus olei non est imminutus iuxta
verbum Dñi quod locutus fuerat in ma-
17 nu Heliæ. * Factũ est autẽ post verba hæc
ægrotauit filius mulieris matrisfamilias,
& erat languor fortissimus, ita vt non re-
18 maneret in eo anhelitus. * Dixit ergo
ad Heliam, Quid mihi & tibi vir Dei?
ingressus es ad me vt rememorarẽtur ini-
quitates meæ, & interficeres filiũ meum?
19 * Et ait ad eam Helias, Da mihi filium
tuum. Tulítque eum de sinu eius, & por-
tauit in cœnaculum vbi ipse manebat, &
posuit super lectulum suum.
20 * Et clamauit ad Dominum, & dixit,
Domine Deus meus, etiam ne viduam
apud quam ego vtcumq; sustentor, affli-
xisti vt interficeres filium eius?

* Surge & vade in Sareptam Sidonis, & 9
habitabis ibi: ecce præcepi ibi mulieri viduæ,
vt pascat te.
* Et surrexit Helias, & abiit in Sareptam 10
Sidonis in portam ciuitatis; & ecce mulier ibi
vidua colligebat ligna. & clamauit post eam
Helias, & dixit ei, Accipe iam mihi paululum
aquæ in vase, et bibam.
* Et perrexit vt acciperet, & clamauit post 11
ipsam Helias, & dixit ei, Accipies iam mihi &
buccellam panis in manu tua, & comedam.
* Et dixit mulier, Viuit Dominus Deus 12
tuus, si est mihi subcinericius, nisi quantum pu-
gillus farinæ in hydria, & parum olei in lecy-
tho; & ecce ego colligo duo ligna, & ingrediar
& faciam illud mihi & filijs meis, & come-
demus & moriemur.
* Et dixit ei Helias, Confide, ingredere & 13
fac secundum verbum tuum; sed fac mihi inde
subcinericium paruum in primis inde, & affe-
res mihi; tibi autẽ facies et filiis tuis in vltimo.
* Quia hæc dicit Dominus Deus Israel, Hy- 14
dria farinæ non deficiet, & lecythus olei nõ mi-
nuetur vsque in diem qua dabit Dominus plu-
uiam super terram.
* Et abijt mulier, & fecit iuxta verbũ He- 15
liæ, & dedit ei & comedit ipse & ipsa & filij
eius. * Et hydria farinæ nõ defecit, et lecythus 16
olei non imminutus est, iuxta verbum Domini,
quod locutus est in manu Heliæ.
* Et factum est post hæc, & ægrotauit filius 17
mulieris dominæ domus, & erat languor eius
fortis valde, donec nõ relictus est in eo anhelitus
vitæ. * Et dixit mulier ad Heliã, Quid mihi et 18
tibi homo Dei? ingressus es ad me vt rememora-
res iniquitates meas, & interficeres filiũ meũ?
* Et ait Helias ad mulierem, Da mihi fi- 19
lium tuum: & accepit eum de sinu eius, &
portauit eum in cœnaculum, in quo ipse sede-
bat ibi, & collocauit eum super lectum suum.
* Et exclamauit Helias ad Dominũ, & di- 20
xit, Domine Deus meus, etiam ne viduam cum
qua ego habito cum ea, tu afflixisti vt interfice-
res filium eius?

9 * ἀνάστηθι καὶ πορεύου εἰς σαρέπτα τῆς σιδῶνος, καὶ κατοι-
κήσεις ἐκεῖ, ἰδοὺ ἐντέταλμαι ἐκεῖ γυναικὶ χήρᾳ τοῦ δια-
τρέφειν σε.
10 * καὶ ἀνέστη ἠλίας καὶ ἐπορεύθη εἰς σαρέπτα τῆς σιδῶνος
εἰς τὸν πυλῶνα τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἐκεῖ χήρα συνέλε-
γεν ξύλα· καὶ ἐβόησεν ὀπίσω αὐτῆς ἠλίας, καὶ εἶπεν αὐτῇ,
λάβε δή μοι ὀλίγον ὕδωρ εἰς ἄγγος καὶ πίομαι.
11 * καὶ ἐπορεύθη λαβεῖν, καὶ ἐβόησεν ὀπίσω αὐτῆς ἠλίας
καὶ εἶπεν αὐτῇ, λήψῃ δή μοι καὶ ψωμὸν ἄρτου ἐν τῇ χειρί
12 σου καὶ φάγομαι. * καὶ εἶπεν ἡ γυνή, ζῇ κύριος ὁ θεός σου,
εἰ ἔστι μοι ἐγκρυφίας, ἀλλ' ἢ ὅσον δρὰξ ἀλεύρου ἐν τῇ ὑ-
δρίᾳ, καὶ ὀλίγον ἔλαιον ἐν τῷ καμψάκῃ, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
συλλέγω δύο ξυλάρια, καὶ εἰσελεύσομαι καὶ ποιήσω αὐτὸ
ἐμαυτῇ καὶ τοῖς τέκνοις μου, καὶ φαγόμεθα, καὶ ἀποθανούμεθα.
13 * καὶ εἶπεν αὐτῇ ἠλίας, θάρσει, εἴσελθε καὶ ποίησον κατὰ
τὸ ῥῆμά σου· ἀλλὰ ποίησόν μοι ἐκεῖθεν ἐγκρυφίαν μι-
κρὸν ἐν πρώτοις ἐκεῖθεν, καὶ ἐξοίσεις μοι, ἑαυτῇ δὲ ποιή-
σεις καὶ τοῖς τέκνοις σου ἐπ' ἐσχάτῳ.
14 * ὅτι τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἡ ὑδρία τοῦ
ἀλεύρου οὐκ ἐκλείψει, καὶ ὁ καμψάκης τοῦ ἐλαίου οὐκ
ἐλαττονήσει ἕως ἡμέρας τοῦ δοῦναι τὸν κύριον ὑετὸν ἐπὶ
15 τὴν γῆν. * καὶ ἐπορεύθη ἡ γυνὴ καὶ ἐποίησε κατὰ τὸ ῥῆ-
μα ἠλίου, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ ἤσθιεν αὐτὸς καὶ αὐτὴ καὶ τὰ
16 τέκνα αὐτῆς. * καὶ ἡ ὑδρία τοῦ ἀλεύρου οὐκ ἐξέλιπε,
καὶ ὁ καμψάκης τοῦ ἐλαίου οὐκ ἠλαττονήθη κατὰ τὸ ῥῆμα
κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ ἠλίου.
17 * καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἠρρώστησεν ὁ υἱὸς τῆς γυναικὸς
τῆς κυρίας τοῦ οἴκου, καὶ ἦν ἡ ἀρρωστία αὐτοῦ κραταιὰ σφό-
δρα ἕως οὗ οὐχ ὑπελείφθη ἐν αὐτῷ πνοὴ ζωῆς.
18 * καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς ἠλίαν, τί ἐμοὶ καὶ σοί ἄνθρωπε
τοῦ θεοῦ, εἰσῆλθες πρός με τοῦ ἀναμνῆσαι τὰς ἀδικίας
μου καὶ θανατῶσαι τὸν υἱόν μου;
19 * καὶ εἶπεν ἠλίας πρὸς τὴν γυναῖκα, δός μοι τὸν υἱόν
σου, καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ἐκ τοῦ κόλπου αὐτῆς, καὶ ἀνήνεγκεν
αὐτὸν εἰς τὸ ὑπερῷον ἐν ᾧ αὐτὸς ἐκάθητο ἐκεῖ, καὶ ἐκοίμι-
σεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ.
20 * καὶ ἀνεβόησεν ἠλίας πρὸς κύριον, καὶ εἶπεν, κύριε ὁ
θεός μου καί γε τὴν χήραν μεθ' ἧς ἐγὼ οἰκῶ μετ' αὐτῆς,
σὺ ἐκάκωσας τοῦ θανατῶσαι τὸν υἱὸν αὐτῆς;

תרגום יונתן

9 קום אזיל לצרפת די לצידון ותיתב תמן הא פקידית תמן איתא ארמלתא לסוברותך׃ 10 וקם ואזל לצרפת ואתא בתרע קרתא
והא תמן איתא ארמלתא מגבבא אעין וקרא לה ואמר סבי כען לי זעיר מיא במנא ואשתי׃ 11 ואזלת למיסב וקרא לה ואמר סבי
כען לי פיסא דלחמא בידיך׃ 12 ואמרת קיים הוא יי אלהך אם אית לי מדעם אלהין מלי פיסת ידא קמחא במנא וזעיר משחא
בצלוחיתא והא אנא מגבבא תרין אעין ואיעול ואעבדיניה לי ולברי וניכליניה ונמות׃ 13 ואמר לה אליהו לא תדחלין עולי עבידי
כפתגמיך ברם עבידי לי מתמן חררא זעירא בקדמיתא ותפיקין לי ולך ולבריך תעבדין בבתריתא׃
14 ארי כדנן אמר יי אלהא דישראל מנא דקמחא לא יגמר וצלוחיתא דמשחא לא תחסר עד יומא דיתן יי מטרא על אפי ארעא׃
15 ואזלת ועבדת כפתגמא דאליהו ואכלת היא והוא ואנש ביתה יומין׃
16 מנא דקמחא לא גמר וצלוחיתא דמשחא לא חסרת כפתגמא דיי דמליל ביד אליהו׃
17 והוה בתר פתגמיא האילין מרע בר איתתא מרת ביתא והוה מרעיה תקיף לחדא עד דלא אשתארת ביה נשמתא׃
18 ואמרת לאליהו מה לי ולך נביא דיי אתיתא לותי לאדכרא ית חובי ולמקטל ית ברי׃
19 ואמר לה הבי לי ית בריך ונסביה מחינה ואסקיה לעיליתא דהוא יתיב תמן ואשכביה על ערסיה׃
20 וצלי קדם יי ואמר יי אלהים ברם על ארמלתא דאנא דר עמה לא יתבאש לה ולא ימות ברה׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 Surge, vade ad Szarphath in Szidon, & sedeas ibi: ecce præcepi ibi mulieri viduæ vt alat te. 10 Et surrexit & iuit in Szarphath, & venit ad portam vrbis, & ecce ibi mulier vidua colligebat ligna, & vocauit illam & dixit, Accipe, quæso, mihi paululum aquæ in vase, & bibam. 11 Et iuit vt acciperet, & vocauit illam: & dixit, Accipe obsecro mihi frustum panis in manu tua. 12 Et dixit, Permanet ipse Dominus Deus tuus, si est mihi quicquam, nisi plenum volæ manus, farinæ in vase, & paululum olei in lecytho: & ecce ego colligo duo ligna, vt eam, & faciam illud mihi & filio meo, & comedamus illud, & moriamur. 13 Et dixit illi Eliahu, Ne timeas, ingredere, fac iuxta verbum tuum; verùm fac mihi inde placentam pertusam paruam priùs, & proferas ad me: & tibi & filio tuo facies posterius. 14 Nam sic dixit Dominus Deus Israel, Vas farinæ non absumetur, & lecythus olei non deficiet vsque in diem quo dabit Dominus pluuiam super faciem terræ. 15 Et iuit & fecit iuxta verbum Eliah, & comedit illa & ipse & viri domus illius aliquot dies. 16 Vas farinæ non absumptum est, & lecythus olei non defecit, iuxta verbum Domini quod locutus fuerat per manum Eliah. 17 Et fuit post res istas, malè habuit filius mulieris dominæ domus, & erat morbus illius vehemens valdè, ita vt non remaneret in illo spiritus. 18 Et dixit ad Eliah, Quid mihi & tibi propheta Domini: venisti ad me vt rememorares peccatum meum, & occideres filium meum? 19 Et dixit illi, Da mihi filium tuum: & accepit eum de sinu illius, & ascendit cum illo in cœnaculum superius in quo habitabat, & posuit illum super lectum suum. 20 Et orauit Dominum, & dixit, Domine Deus, verùm viduæ, cum qua ego habito, ne malè sit, neque moriatur filius eius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 ׳ וַיִּתְמַתַּח עַל־הַיֶּלֶד שָׁלֹשׁ פְּעָמִים וַיִּקְרָא אֶל־
יְהוָה וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהָי תָּשָׁב־נָא נֶפֶשׁ הַיֶּלֶד
הַזֶּה עַל־קִרְבּוֹ׃
22 ׳ וַיִּשְׁמַע יְהוָה בְּקוֹל אֵלִיָּהוּ וַתָּשָׁב נֶפֶשׁ־הַיֶּלֶד
עַל־קִרְבּוֹ וַיֶּחִי׃
23 ׳ וַיִּקַּח אֵלִיָּהוּ אֶת־הַיֶּלֶד וַיֹּרִדֵהוּ מִן־הָעֲלִיָּה־
הַבַּיְתָה וַיִּתְּנֵהוּ לְאִמּוֹ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ רְאִי חַי בְּנֵךְ׃
24 ׳ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל־אֵלִיָּהוּ עַתָּה זֶה יָדַעְתִּי כִּי
אִישׁ אֱלֹהִים אַתָּה וּדְבַר־יְהוָה בְּפִיךָ אֱמֶת׃

יח

1 ׳ וַיְהִי יָמִים רַבִּים וּדְבַר־יְהוָה הָיָה אֶל־
אֵלִיָּהוּ בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית לֵאמֹר לֵךְ הֵרָאֶה אֶל־
אַחְאָב וְאֶתְּנָה מָטָר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה׃
2 ׳ וַיֵּלֶךְ אֵלִיָּהוּ לְהֵרָאוֹת אֶל־אַחְאָב וְהָרָעָב חָזָק
בְּשֹׁמְרוֹן׃ 3 ׳ וַיִּקְרָא אַחְאָב אֶל־עֹבַדְיָהוּ אֲשֶׁר
עַל־הַבָּיִת וְעֹבַדְיָהוּ הָיָה יָרֵא אֶת־יְהוָה מְאֹד׃
4 ׳ וְיִהְי בְּהַכְרִית אִיזֶבֶל אֶת נְבִיאֵי יְהוָה וַיִּקַּח
עֹבַדְיָהוּ מֵאָה נְבִיאִים וַיַּחְבִּיאֵם חֲמִשִּׁים אִישׁ
בַּמְּעָרָה וְכִלְכְּלָם לֶחֶם וָמָיִם׃
5 ׳ וַיֹּאמֶר אַחְאָב אֶל־עֹבַדְיָהוּ לֵךְ בָּאָרֶץ אֶל־כָּל־
מַעְיְנֵי הַמַּיִם וְאֶל כָּל־הַנְּחָלִים אוּלַי נִמְצָא חָצִיר
וּנְחַיֵּה סוּס וָפֶרֶד וְלוֹא נַכְרִית מִן־הַבְּהֵמָה׃
6 ׳ וַיְחַלְּקוּ לָהֶם אֶת־הָאָרֶץ לַעֲבֹר בָּהּ אַחְאָב
הָלַךְ בְּדֶרֶךְ אֶחָד לְבַדּוֹ וְעֹבַדְיָהוּ הָלַךְ בְּדֶרֶךְ־
אֶחָד לְבַדּוֹ׃ 7 ׳ וַיְהִי עֹבַדְיָהוּ בַּדָּרֶךְ וְהִנֵּה־
אֵלִיָּהוּ לִקְרָאתוֹ וַיַּכִּרֵהוּ וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו וַיֹּאמֶר
הַאַתָּה זֶה אֲדֹנִי אֵלִיָּהוּ׃
8 ׳ וַיֹּאמֶר לוֹ אֲנִי לֵךְ אֱמֹר לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ׃
9 ׳ וַיֹּאמֶר מֶה חָטָאתִי כִּי־אַתָּה נֹתֵן אֶת־עַבְדְּךָ
בְּיַד אַחְאָב לַהֲמִיתֵנִי׃

REGVM I. Translat. B. Hierony. Hebr.

21 *Et expandit se atque mensus est super puerum tribus vicibus, & clamauit ad Dominum & ait, Domine Deus meus reuertatur anima pueri huius in eum.
22 *Et exaudiuit Dominus vocem Helię, & reuersa est anima pueri intra eum & reuixit. 23 *Tulítque Helias puerum & deposuit eum de cœnaculo in inferiorem domum, & tradidit matri suæ, & ait illi: Ecce viuit filius tuus. 24 *Dixítque mulier ad Heliam, Nunc in isto cognoui, quoniam vir Dei es tu, & verbum Domini in ore tuo verum est.

CAP. XVIII.

1 APost dies multos factum est verbũ Domini ad Heliam in anno tertio, dicens, Vade & ostẽde te Achab, vt dem pluuiam 2 super faciem terræ. *Iuit ergo Helias vt ostenderet se Achab. Erat autem fames 3 vehemés in Samaria. *Vocauitq; Achab Abdiam dispensatorem domus suæ. Abdias autẽ timebat Dominum Deum val- 4 dè. *Nam cùm interficeret Iezabel prophetas Domini, tulit ille centum prophetas & abscondit eos quinquagenos & quinquagenos in spelũcis, & pauit eos 5 pane & aqua. *Dixit ergo Achab ad Abdiam, Vade in terram ad vniuersos fontes aquarum, & in cunctas valles, si forte possimus inuenire herbã & saluare equos & mulos, & non penitus iumenta intereant. 6 *Diuiseruntque sibi regiones vt circuirent eas. Achab ibat per viam vnam, & Abdias per viam alteram seorsum. 7 *Cúmque esset Abdias in via, Helias occurrit ei. Qui cùm cognouisset eum, cecidit super faciem suam, & ait: Num tu es domine mi Helias? 8 *Cui ille respondit, Ego. Et dixit, Vade & dic domino tuo, Adest Helias. 9 *Et ille, Quid peccaui, inquit, quòd tradis seruum tuum in manu Achab, vt interficiat me?

Interp. ex Græc. lxx. REGVM I.

21 *Et inflauit puero ter, & inuocauit Dominum, & dixit, Domine Deus meus, reuertatur anima pueri huius in eum.
22 *Et factum est sic, & reuersa est anima pueri in eum, & exclamauit puer. 23 *Et tulit eum de cœnaculo in domum, & dedit eum matri suæ. & ait Helias, Vide, viuit filius tuus.
24 *Et dixit mulier ad Heliam, Ecce cognoui, quoniam homo Dei es tu, & verbum Domini in ore tuo verum.

CAP. XVIII.

1 *ET factum est post dies multos, & verbum Domini factum est ad Heliam in anno tertio, dicens: Vade & ostende te Achab, & dabo pluuiam super faciem terræ. 2 *Et iuit Helias vt appareret Achaab, & erat fames vehemens in Samaria. 3 *Et vocauit Achaab Abdiam dispensatorem domus: & Abdias erat timens Dominum valdè.
4 *Et factum est cùm percuteret Iezabel prophetas Domini, & tulit Abdias centum prophetas, & abscondit eos per quinquagenos in duabus spelunc, et aluit eos in pane & aqua.
5 *Et dixit Achaab ad Abdian, Age et transeamus in terra ad fontes aquarum, & in cunctos torrentes, si fortè inueniamus herbam, & sustentabimus equos & mulos, & non interibunt à nobis iumenta. 6 *Et diuiserunt sibi viam vt irent in ea: Achaab iuit in via vna, & Abdias iuit in via altera solus:
7 *Et erat Abdias in via solus: & ecce Helias in occursum ei, & festinauit Abdias & cecidit super faciem suam, & ait, Si tu es dominus mi Helias?
8 *Et dixit Helias ad Abdian, Ego sum; vade dic domino tuo, Ecce Helias.
9 *Et dixit Abdias, Quid peccaui, quòd tu tradis seruum tuum in manus Achaab vt interficiat me?

21 *καὶ ἐνεφύσησε τῷ παιδαρίῳ τρίς, καὶ ἐπεκαλέσατο
τὸν κύριον, & εἶπε, κύριε ὦ θεός μου, ἐπιστρεφήτω δὴ ἡ ψυ-
χὴ τοῦ παιδαρίου τούτου εἰς αὐτό.
22 *καὶ ἐγένετο οὕτως, & ἐπεστράφη ἡ ψυχὴ τοῦ παιδα-
ρίου εἰς αὐτό. & ἀνέζησε τὸ παιδάριον.
23 *καὶ κατήγαγε λαβὼν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ὑπερῴου εἰς τὸν οἶκον,
& ἔδωκεν αὐτὸ τῇ μητρὶ αὐτοῦ· & εἶπεν ἠλίας, βλέπε ζῇ ὁ
υἱός σου.
24 *καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς ἠλίαν, ἰδοὺ ἔγνωκα, ὅτι ἄν-
θρωπος τοῦ θεοῦ εἶ σύ, καὶ ῥῆμα κυρίου ἐν τῷ στόματί
σου ἀληθινόν.

ιη'.

1 *Καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας πολλὰς, καὶ ῥῆμα κυρίου
ἐγένετο πρὸς ἠλίαν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τρίτῳ, λέγων πο-
ρεύου & ὄφθητι τῷ ἀχαάβ, & δώσω ὑετὸν ἐπὶ προσώπου
τῆς γῆς.
2 *καὶ ἐπορεύθη ἠλίας τοῦ ὀφθῆναι τῷ ἀχαάβ, καὶ ἰσχὺς
λιμὸς κραταιὸς ἐν τῇ σαμαρείᾳ.
3 *καὶ ἐκάλεσεν ἀχαὰβ τὸν ἀβδίου τὸν οἰκονόμον· καὶ
ἀβδίου ἦν φοβούμενος & τὸν κύριον σφόδρα.
4 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τύπτειν ἰεζάβελ τοὺς προφήτας
κυρίου, & ἔλαβεν ἀβδίου ἑκατὸν προφήτας & κατέκρυψεν
αὐτοὺς ἀνὰ πεντήκοντα ἐν δύο σπηλαίοις, καὶ διέτρεφεν
αὐτοὺς ἐν ἄρτῳ & ὕδατι.
5 *καὶ εἶπεν ἀχαὰβ πρὸς ἀβδίου, δεῦρο & διέλθωμεν
ἐν τῇ γῇ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων & ἐπὶ πόλεις· ἐὰν
γεμάρεσις, εἴπως εὕρωμεν χορτάσιμα & περιποιησόμε-
θα ἵππους & ἡμιόνους, καὶ οὐκ ἐξολοθρευθήσ(ε)ται ἀφ' ἡμῶν
κτήνη.
6 *καὶ διεμέρισαν ἑαυτοῖς τὴν ὁδὸν τοῦ πορευθῆναι ἐν
αὐτῇ· ἀχαὰβ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ μιᾷ· καὶ ἀβδίου ἐπορεύθη
ἐν ὁδῷ ἄλλῃ μόνος.
7 *καὶ ἰδοὺ ἀβδίου ἐν τῇ ὁδῷ μόνος· καὶ ἰδοὺ ἠλίας
εἰς συναντησιν αὐτῷ· καὶ ἐπέστρεψεν ἀβδίου καὶ ἔπεσεν
ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, εἰ σὺ εἶ κύριός μου ἠλίας;
8 *καὶ εἶπεν ἠλίας πρὸς ἀβδίου, ἐγώ εἰμι, πορεύου λέ-
γε τῷ κυρίῳ σου, ἰδοὺ ἠλίας.
9 *καὶ εἶπεν ἀβδίου, τί ἡμάρτηκα, ὅτι σὺ δίδως τὸν
δοῦλόν σου εἰς χεῖρας ἀχαὰβ τοῦ θανατῶσαί με;

תרגום יונתן

וְאִתְכַּוַּן עַל רְבִיעָא הִלְתָּכִין וְצַלִּי קֳדָם יְיָ וַאֲתַב יְיָ אֲלָהִים תְּחוּב בְּעַן נַפְשָׁא דְרְבִיעָא הָדֵין לְסָעִדְתֵּי׃ וְקַבֵּיל יְיָ צְלוֹתָא
וְתָבַת נַפְשָׁה דְרְבִיעָא לְסָעִדְהֵי וְחָיְיָא׃ וּנְסִיב אֵלִיָּהוּ יָת רְבִיעָא וְאַחֲתֵיהּ מִן עִילַּיְתָא לְבֵיתָא וְיַהֲבֵיהּ לְאִמֵּיהּ וַאֲמַר אֵלִיָּהוּ
וְאַמַּר חֲזִי חַיָּא רְבִיעָךְ׃ וַאֲמַרַת אִתְּתָא לְאֵלִיָּהוּ כְּעַן יְדִיעְנָא אֲרֵי גְּבִיָּא דַיְיָ אַתְּ וּפִתְגָמָא דַיְיָ בְּפוּמָךְ אֱינוּן קְשׁוֹט׃

יח

וַהֲוָה לְבָתַר יוֹמִין סַגִּיאִין וּפִתְגָמָא נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ הֲוָה עִם אֵלִיָּהוּ בְּשַׁתָּא תְּלִיתָאָה לְמֵימַר אֲזַל אִתְחֲזִי לְאַחְאָב וְאֶתֵּן מִטְרָא עַל
אַרְעָא׃ וַאֲזַל אֵלִיָּהוּ לְאִתְחֲזָאָה לְאַחְאָב וְכַפְנָא תַּקִּיף בְּשׁוֹמְרוֹן׃ וּקְרָא אַחְאָב לְעוֹבַדְיָהוּ דִי מְסַכְּנָא עַל בֵּיתֵיהּ וְעוֹבַדְיָהוּ הֲוָה דָחֵיל מִן
יְיָ לַחְדָּא׃ וַהֲוָה כַּד קְטָלַת אִיזֶבֶל יָת נְבִיֵּא דַיְיָ וּנְסִיב עוֹבַדְיָהוּ מְאָה נְבִיִּין וְאַטְמַרִינוּן חַמְשִׁין חַמְשִׁין גַּבְרָא בְּמַעֲרְתָּא וְסוֹבְרִינוּן
לַחְמָא וּמַיָּא׃ וַאֲמַר אַחְאָב לְעוֹבַדְיָהוּ זְיָל בְּאַרְעָא עַל כָּל מַבּוּעֵי מַיָּא וְעַל כָּל נַחֲלַיָּא מָאִים מִנְּהוֹן עִסְבָּא וְנִקְיֵם סוּסְוָתָא
וּבְעִירָתָא וְלָא נִפְסוֹק מִן בְּעִירָא׃ וּפַלִּיגוּ לְהוֹן יָת אַרְעָא לְמֶעְבַּד בַּהּ אַחְאָב הַלִּיךְ בְּאוֹרְחָא חָדָא בִּלְחוֹדֵיהִי וְעוֹבַדְיָה הַלִּךְ בְּאוֹרְחָא
אָחֳרָנָא בִּלְחוֹדֵיהִי׃ וַהֲוָה עוֹבַדְיָה אֲזַל בְּאוֹרְחָא וְהָא אֵלִיָּהוּ לְקַדְמוֹתֵיהּ וְאִשְׁתְּמוֹדַע לֵיהּ וּנְפַל עַל אַפּוֹהִי וַאֲמַר הֲאִתְּ דֵּין רִבּוֹנִי אֵלִיָּהוּ׃
וַאֲמַר אֲנָא אֲזַל אֲמַר לְרִבּוֹנָךְ הָא אֵלִיָּהוּ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 חַי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אִם־יֶשׁ־גּוֹי וּמַמְלָכָה אֲשֶׁר
לֹא־שָׁלַח אֲדֹנִי שָׁם לְבַקְשֶׁךָ וְאָמְרוּ אֵין וְהִשְׁבִּיעַ
אֶת־הַמַּמְלָכָה וְאֶת־הַגּוֹי כִּי לֹא יִמְצָאֶךָּ׃
11 וְעַתָּה אַתָּה אֹמֵר לֵךְ אֱמֹר לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה
12 אֵלִיָּהוּ׃ וְהָיָה אֲנִי אֵלֵךְ מֵאִתָּךְ וְרוּחַ יְהוָה
יִשָּׂאֲךָ עַל־אֲשֶׁר לֹא־אֵדָע וּבָאתִי לְהַגִּיד לְאַחְאָב
וְלֹא יִמְצָאֲךָ וַהֲרָגָנִי וְעַבְדְּךָ יָרֵא אֶת־יְהוָה מִנְּעָרָי׃
13 הֲלֹא־הֻגַּד לַאדֹנִי אֵת אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי בַּהֲרֹג
אִיזֶבֶל אֵת נְבִיאֵי יְהוָה וָאַחְבִּא מִנְּבִיאֵי יְהוָה מֵאָה
אִישׁ חֲמִשִּׁים חֲמִשִּׁים אִישׁ בַּמְּעָרָה וָאֲכַלְכְּלֵם
14 לֶחֶם וָמָיִם׃ וְעַתָּה אַתָּה אֹמֵר לֵךְ אֱמֹר
לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ וְהָרָגָנִי׃
15 וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ חַי יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר עָמַדְתִּי
לְפָנָיו כִּי הַיּוֹם אֵרָאֶה אֵלָיו׃
16 וַיֵּלֶךְ עֹבַדְיָהוּ לִקְרַאת אַחְאָב וַיַּגֶּד־לוֹ וַיֵּלֶךְ
אַחְאָב לִקְרַאת אֵלִיָּהוּ׃
17 וַיְהִי כִּרְאוֹת אַחְאָב אֶת־אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אַחְאָב
אֵלָיו הַאַתָּה זֶה עֹכֵר יִשְׂרָאֵל׃
18 וַיֹּאמֶר לֹא עָכַרְתִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל כִּי אִם־
אַתָּה וּבֵית אָבִיךָ בְּעָזְבְכֶם אֶת־מִצְוֹת יְהוָה וַתֵּלֶךְ
19 אַחֲרֵי הַבְּעָלִים׃ וְעַתָּה שְׁלַח קְבֹץ אֵלַי
אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל אֶל־הַר הַכַּרְמֶל וְאֶת־נְבִיאֵי
הַבַּעַל אַרְבַּע־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים וּנְבִיאֵי הָאֲשֵׁרָה
אַרְבַּע מֵאוֹת אֹכְלֵי שֻׁלְחַן אִיזֶבֶל׃
20 וַיִּשְׁלַח אַחְאָב בְּכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְבֹּץ אֶת־
הַנְּבִיאִים אֶל־הַר הַכַּרְמֶל׃
21 וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ אֶל־כָּל־הָעָם וַיֹּאמֶר עַד־מָתַי
אַתֶּם פֹּסְחִים עַל־שְׁתֵּי הַסְּעִפִּים אִם־יְהוָה
הָאֱלֹהִים לְכוּ אַחֲרָיו וְאִם־הַבַּעַל לְכוּ אַחֲרָיו וְלֹא־
עֲנוּ הָעָם אֹתוֹ דָּבָר׃

REGVM I. Translat. B. Hieron. *Achab.*

10 Viuit Dominus Deus tuus, quia non
est gens aut regnum, in quo non miserit
dominus meus te requirens. Et respon-
dentibus cunctis, Non est hic, adiurauit
regna singula & gentes, eò quòd minimè
11 reperireris. Et nunc dicis mihi, Vade
& dic domino tuo, Adest Helias.
12 Cúmque recessero à te, spiritus Do-
mini asportabit te in locum, quem ego
ignoro, & ingressus nunciabo Achab, &
nó inueniens te interficiet me. Seruus aũt
13 tuus timet Dñm ab infantia sua. Nun-
quid non indicatũ est tibi domino meo
quid fecerim, cùm interficeret Iezabel
C prophetas Domini, quòd absc̃oderim de
prophetis Dñi centum viros quinquage-
nos & quinquagenos in spelũcis, & pauc̃-
14 rim eos pane & aqua? Et nunc tu dic-
cis, Vade & dic domino tuo, Adest He-
15 lias, vt interficiat me. Et dixit Helias,
Viuit Dominus exercituum, ante cuius
vultum sto, quia hodie apparebo ei.
16 Abijt ergo Abdias in occursum Achab,
& indicauit ei: venítque Achab in occur-
sum Heliæ.
17 Et cùm vidisset eum, ait: Tu nc es
ille qui conturbas Israel?
18 Et ille ait, Non ego turbaui Israel,
sed tu & domus patris tui qui dereliqui-
stis mandata Domini, & secuti estis Ba-
19 lim. Verumtamen nunc mitte & con-
grega ad me vniuersum Israel, in monte
Carmeli, & prophetas Baal quadringen-
tos quinquaginta, prophetásq; lucorum
D quadringentos, qui comedunt de mensa
Iezabel.
20 Misit Achab ad omnes filios Israel, &
congregauit prophetas in mõte Carmeli.
21 Accedens autem Helias ad omnem
populum Israel, ait: Vsque quo claudica-
tis in duas partes? Si Dominus est Deus,
sequimini eum: Si autem Baal, sequimi-
ni illum. Et non respondit ei populus
verbum.

תרגום יונתן

10 קיים הוא ייי אלהך אם איתי עם ומלכו ולא שלח רבוני למבעך ואמרו לא הוה בא ואומי יה מלכותא ויה עמא ארע לא
11 ומידע ית מימרך למיעבד לך ואנא עבדך דחיל מן קדם ייי מטולינני ועבדך דחיל מן קדם ייי מטולינך לאחאב
12 ולא יכלנני וקטלנני ואנא עבדך מדחיל מן קדם ייי מטולינני: ויהי עד דאנא אזיל מלותך ורוח מן קדם ייי יטלינך לאתר
13 דלא ידעית ואיתי לאחאב ולא משכחינך וקטלנני ועבדך דחיל מן קדם ייי מטולינני: חלא אתחוה לרבוני יה דעבדית
14 ית דקטלת ית נביא ייי ואטמרית מנביא ייי מאה גברא חמשין חמשין בגברא ומזנתינון בלחמא ובמיא:
15 ועכשיו את אמר אזיל אמר לרבונך הא אליהו ויקטלינני: ואמר אליהו קיים הוא ייי צבאות דמשמשנא קדמוהי ארי
16 יומא דין אתחזי ליה: ואזל עובדיה לקדמות אחאב ואחוי ליה ואזל אחאב לקדמות אליהו:
17 והוה כד חמא אחאב ית אליהו ואמר ליה אחאב ודין עכריה דישראל:
18 ואמר לא עכרית ית ישראל אלהין את ובית אבוך בדשבקתון ית פקדניא דייי ואזלתון בתר בעלין:
19 ושלח אחאב בכל בני ישראל וכנש ית נביא בעלא ארבע מאה וחמשין ונביאי אשירתא ארבע מאה אכלי פתורא דאיזבל:
20 ושלח אחאב בכל בני ישראל וכנש ית נביא בעלא לטור כרמלא:
21 וקריב אליהו לות כל עמא ואמר עד אימתי אתון פלגין לתרתין בלא ייי אלהים פלחו קדמוהי בלחודוהי ולמה אתון טעין
ארחין תרין ולא אתיבו עמא יתיה פתגם:

10 Viuit Dominus Deus tuus, si est gens aut
regnum quò non miserit dominus meus ad-
quærendum te, & dixerunt, Non est: & adiu-
rauit regnum & regiones eius, & non inue-
nit te. Et nunc tu dicis, Vade & nuncia
11 domino tuo, Ecce Helias.
12 Et erit si ego recessero à te, & spiritus Do-
mini asportabit te in terram quam non noui,
& recedam vt nunciem Achaab, & non in-
ueniet te, & interficiet me, & seruus tuus ti-
mens Dominum ab infantia sua.
13 Nunquid non nunciatum est tibi, quæ fe-
ci domine mi cùm interficeret Iezabel prophe-
tas Domini, & accepi de prophetis Domini
centum viros, & abscondi eos per quinqua-
genos in speluncis, & alui eos in panibus &
aquis?
14 Et nunc tu dicis, Vade & dic domino tuo,
Ecce Helias, & interficiet me.
15 Et dixit Helias, Viuit Dominus exerci-
tuum cui adsto in conspectu eius, quia hodie
apparebo ei.
16 Et abijt Abdias in occursum Achaab, &
nunciauit ei; & cucurrit Achaab & abijt in
occursum Heliæ.
17 Et factum est vt vidit Achaab Heliam,
& ait Achaab ad Heliam, Si tu es ipse peruer-
tens Israel?
18 Et dixit Helias, Non peruerto ego Israel,
sed tu & domus patris tui, cùm dereliquistis
vos Dominum Deum vestrum, & abijstis
post Baalim.
19 Et nunc mitte & congrega ad me vniuer-
sum Israel in monte Carmeli, & prophetas
Baal quadringentos quinquaginta, & prophe-
tas lucorum quadringentos qui comedunt men
sam Iezabel.
20 Et misit Achaab ad omnem Israel, & con
gregauit omnes prophetas in monte Carmeli.
21 Et accessit Helias ad omnem populum, &
ait ad eos, Vsquequo vos claudicabitis in am-
bobus poplitibus vestris? si est Dominus Deus,
ite post eum: si autem Baal est, ite post eum. &
non respondit populus verbum.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α'.

10 Ζῇ κύριος ὁ θεός σου, εἰ ἔστιν ἔθνος ἢ βασιλεία οὗ
οὐκ ἀπέσταλκέν με ὁ κύριός μου ζητεῖν σε· καὶ εἶπον, οὐκ
ἔστι· καὶ ὥρκισεν τὴν βασιλείαν καὶ τὰς χώρας αὐτῆς,
καὶ οὐχ εὕρισκέ σε.
11 καὶ νῦν σὺ λέγεις, πορεύου καὶ ἀπάγγειλε τῷ κυρίῳ
σου, ἰδοὺ ἠλίας.
12 καὶ ἔσται ἐάν ἐγὼ ἀπέλθω ἀπὸ σοῦ, τὸ πνεῦμα κυ-
ρίου ἀρεῖ σε εἰς γῆν ἣν οὐκ οἶδα, καὶ ἀπελθόμενος τοῦ
ἀπαγγεῖλαι τῷ ἀχαάβ, καὶ οὐκ εὕρῃ σε, καὶ ἀποκτενεῖ με,
καὶ ὁ δοῦλός σου φοβούμενος τὸν κύριον ἐκ νεότητός
αὐτοῦ.
13 οὐκ ἀπηγγέλη σοι, ἃ πεποίηκα κυρίέ μου ἐν τῷ
ἀποκτείνειν ἰεζάβελ τοὺς προφήτας κυρίου, καὶ ἔλαθον
ἐκ τῶν προφητῶν κυρίου ἑκατὸν ἄνδρας, καὶ ἔκρυψα αὐ-
τοὺς ἀνὰ πεντήκοντα ἐν τοῖς σπηλαίοις, καὶ διέθρεψα
αὐτοὺς ἐν ἄρτοις καὶ ὕδασιν;
14 καὶ νῦν σὺ λέγεις, πορεύου καὶ λέγε τῷ κυρίῳ σου, ἰδοὺ
ἠλίας, καὶ ἀποκτενεῖ με.
15 καὶ εἶπεν ἠλίας, ζῇ κύριος ὁ δυνάμεών ᾧ παρέ-
στηκα ἐνώπιον αὐτοῦ, ὅτι σήμερον ὀφθήσομαι αὐτῷ.
16 καὶ ἐπορεύθη ἀβδίου εἰς συνάντησιν τῷ ἀχαάβ, καὶ
ἀπήγγειλεν αὐτῷ· καὶ ἔδραμεν ἀχαὰβ καὶ ἐπορεύθη εἰς
συνάντησιν ἠλίου.
17 καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν ἀχαὰβ τὸν ἠλίαν, καὶ εἶπεν ἀχαὰβ
πρὸς ἠλίαν, εἰ σὺ εἶ αὐτὸς ὁ διαστρέφων τὸν ἰσραήλ;
18 καὶ εἶπεν ἠλίας, οὐ διαστρέφω ἐγὼ τὸν ἰσραήλ, ἀλλ' ἢ
σὺ καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου, ἐν τῷ καταλιπεῖν ὑμᾶς κύριον
τὸν θεὸν ὑμῶν καὶ πορευθῆναι ὀπίσω τῶν βααλείμ.
19 καὶ νῦν ἀπόστειλον καὶ συνάθροισον πρός με παντὸς
ἰσραὴλ εἰς τὸ ὄρος τὸ καρμήλιον· καὶ τοὺς προφήτας τοῦ
βαὰλ τετρακοσίους πεντήκοντα, καὶ τοὺς προφήτας τῶν
ἀλσῶν τετρακοσίους ἐσθίοντας τραπέζης ἰεζάβελ.
20 καὶ ἀπέστειλεν αχαὰβ εἰς πάντα τὸν ἰσραὴλ, καὶ συ-
ἤγαγε πάντας τοὺς προφήτας εἰς τὸ ὄρος τὸ καρμήλιον.
21 καὶ προσῆλθεν ἠλίας πρὸς παντὸς τὸν λαόν, καὶ
εἶπε πρὸς αὐτούς, ἕως πότε ὑμεῖς χωλαίνετε ἐπ' ἀμφο-
τέραις ταῖς ἰγνύαις ὑμῶν; εἰ ἔστι κύριος ὁ θεός, πορεύεσθε
ὀπίσω αὐτοῦ· εἰ δὲ ὁ βαὰλ ἔστι, πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ· καὶ
οὐκ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς λόγον.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Permanet ipse Dominus Deus tuus, si est populus aut regnum, quòd non miserit dominus meus, vt ibi quæreret te: & dixerunt, Non fuit hic, & adiurauit regnum & populum, quod non reperisset te. "Et nunc tu dicis, Vade, dic domino tuo, Ecce Eliah.
"Et erit interim dum abeo à te, spiritus à Domino tollet te in locum quem non cognoscam, & ibo vt indicem ipsi Ahhab, & non inueniet te; tunc occidet me: & ego seruus tuus timeo Dominum à pueritia mea.
"Nonne indicatum est domino meo quod feci cùm occideret Izebel prophetas Domini, vt abiconderem ex prophetis Domini centum viros, quinquaginta & quinquaginta viros in spelunca; & aluerim illos pane & aqua?
"Et nunc tu dicis, Vade, dic domino tuo: Ecce Eliah, & occidet me. "Et dixit Eliahu, Permanet ipse Dominus Sabaoth ante quem ministro, quòd hodiè ostendar illi.
"Et abijt Ghobadiah in occursum Ahhab, & nunciauit ei: & venit Ahhab in occursum Eliahu. "Et fuit cùm vidisset Ahhab Eliah, dixit Ahhab illi, Num tu ipse es conturbator ipsius Israel?
"Et dixit, Non conturbaui Israel, sed tu & domus patris tui, in eo quòd deseruistis præcepta Domini, & secuti estis Baalim. "Et nunc mitte, congrega ad me omnem Israel in montem Charmela, & prophetas Baghala, quadringentos & quinquaginta, & prophetas lucorum quadringentos comedentes in mensa Izebel.
"Et misit Ahhab ad omnes filios Israel, & congregauit prophetas mendaces in monte Charmela.
"Et accessit Eliah ad omnem populum, & dixit, Vsquequo diuisi eritis in duas partes? nonne Dominus est Deus? seruite igitur ei soli: & quare erratis post Baghalaia in quo non est vulitas? & non respondit populus illi verbum;

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 ¶ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ אֶל־הָעָם אֲנִי נוֹתַרְתִּי נָבִיא
לַיהוָה לְבַדִּי וּנְבִיאֵי הַבַּעַל אַרְבַּע־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים
23 אִישׁ׃ ¶ וְיִתְּנוּ־לָנוּ שְׁנַיִם פָּרִים וְיִבְחֲרוּ לָהֶם
הַפָּר הָאֶחָד וִינַתְּחֻהוּ וְיָשִׂימוּ עַל־הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא
יָשִׂימוּ וַאֲנִי אֶעֱשֶׂה׀ אֶת־הַפָּר הָאֶחָד וְנָתַתִּי עַל־
הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא אָשִׂים׃
24 ¶ וּקְרָאתֶם בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וַאֲנִי אֶקְרָא בְּשֵׁם־
יְהוָה וְהָיָה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־יַעֲנֶה׀ בָּאֵשׁ הוּא
הָאֱלֹהִים וַיַּעַן כָּל־הָעָם וַיֹּאמְרוּ טוֹב הַדָּבָר׃
25 ¶ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לִנְבִיאֵי הַבַּעַל בַּחֲרוּ לָכֶם הַפָּר
הָאֶחָד וַעֲשׂוּ רִאשֹׁנָה כִּי אַתֶּם הָרַבִּים וְקִרְאוּ בְּשֵׁם
אֱלֹהֵיכֶם וְאֵשׁ לֹא תָשִׂימוּ׃
26 ¶ וַיִּקְחוּ אֶת־הַפָּר אֲשֶׁר־נִתַּן לָהֶם וַיַּעֲשׂוּ וַיִּקְרְאוּ
בְשֵׁם־הַבַּעַל מֵהַבֹּקֶר וְעַד־הַצָּהֳרַיִם לֵאמֹר הַבַּעַל
עֲנֵנוּ וְאֵין קוֹל וְאֵין עֹנֶה׀ וַיְפַסְּחוּ עַל־׀ הַמִּזְבֵּחַ
אֲשֶׁר עָשׂוּ׃
27 ¶ וַיְהִי בַּצָּהֳרַיִם וַיְהִתֵּל בָּהֶם אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר
קִרְאוּ בְקוֹל־גָּדוֹל כִּי־אֱלֹהִים הוּא כִּי־שִׂיחַ וְכִי־
שִׂיג לוֹ וְכִי־דֶרֶךְ לוֹ אוּלַי יָשֵׁן הוּא וְיִקָּץ׃
28 ¶ וַיִּקְרְאוּ בְקוֹל גָּדוֹל וַיִּתְגֹּדְדוּ כְּמִשְׁפָּטָם בְּחַרְבוֹת
וּבְרְמָחִים עַד־שָׁפְכ־דָּם עֲלֵיהֶם׃
29 ¶ וַיְהִי כַּעֲבֹר הַצָּהֳרַיִם וַיִּתְנַבְּאוּ עַד לַעֲלוֹת
הַמִּנְחָה׀ וְאֵין־קוֹל וְאֵין עֹנֶה׀ וְאֵין קָשֶׁב׃

22 ¶ Et ait rursus Helias ad populũ, Ego remãsi propheta Dñi solus, prophetæ autem Baal quadringenti & quinquaginta.
23 ¶ Dentur nobis duo boues, & illi eligant sibi boué vnum, & in frusta cædentes ponant super ligna, ignem aũt non supponant. Et ego faciã bouem alterũ, & imponam super ligna, ignem autem non supponam.
24 ¶ Inuocate nomina deorum vestrorũ, & ego inuocabo nomen Dñi mei: & erit Deus qui exaudierit per ignem, ipse sit Deus. Respondens omnis populus ait, Optima propositio quam locutus est Helias. ¶ Dixit ergo Helias prophetis Baal, Eligite vobis bouem vnum, & facite primi, quia vos plures estis, & inuocate nomina deorum vestrorum, ignémque non supponatis. ¶ Qui cùm tulissent bouem quem dederat eis, fecerunt & inuocabant nomen Baal de manè vsq; ad meridiem, dicentes: Baal exaudi nos, & nõ erat vox, nec qui responderet. Transiliebãtq; altare quod fecerant. ¶ Cúmq; esset iam meridies, illudebat illis Helias, dicens: Clamate voce maiore, Deus enim est & forsitan loquitur, aut in diuersorio est, aut in itinere, aut certè dormit vt excitetur.
28 ¶ Clamabant ergo voce magna, & incidebant se iuxta ritum suum cultris & lanceolis, donec perfunderentur sanguine.
29 ¶ Postquàm autem transijt meridies & illis prophetantibus, venerat tempus quo sacrificium offerri solet, nec audiebatur vox, nec aliquis respondebat nec attendebat orantes. ¶ Dixit Helias omni populo, Venite ad me. & accedente ad eum populo, curauit altare Domini quod destructum fuerat. ¶ Et tulit duodecim lapides iuxta numerum tribuum filiorum Iacob, ad quem factus est sermo Domini, dicens: Israel erit nomen tuum.
32 ¶ Et ædificauit de lapidibus altare in nomine Dñi. Fecitque aquæ ductũ quasi per duas aratiunculas in circuitu altaris.

22 * Et ait Helias ad populum, Ego remansi propheta Domini solus & prophetæ Baal quadringenti & quinquaginta viri.
23 * Dentur igitur vobis duo boues, & eligant sibi vnum, & in frusta cædant, & imponant super ligna, & ignem non apponant, & ego faciam bouem alium, & ignem non apponam.
24 * Et clamate in nomine deorum vestrorũ, & ego inuocabo in nomine Domini Dei mei; & erit Deus qui exaudierit in igne, iste est Deus: & respondit omnis populus, & ait: Bonus sermo, quem locutus es.
25 * Et dixit Helias prophetis Baal, Eligite vobis bouem vnum, & facite primi, quia vos multi, & inuocate in nomine deorum vestrorum, & ignem non supponatis.
26 * Et acceperunt bouem & fecerunt, & inuocabant in nomine Baal de manè vsque ad meridiem: & dixerunt, Audi nos Baal audi nos; & non erat vox, & non erat auditus; & transiliebant in altare quod fecerunt.
27 * Et facta est meridies, & subsannauit eos Helias Thesbites: & dixit, Inuocate in voce magna, ne fortè exercitium aliquod est ei, & simul ne fortè dat responsum ipse, vel ne fortè dormit & excitabitur.
28 * Et inuocabant in voce magna & incidebant se iuxta ritum suum in cultris & in lanceis vsque ad effusionem sanguinis super eos, et prophetauerunt vsque quo transijt meridies.
29 * Et factum est vt tempus meridiei vt ascenderet sacrificium, & non erat vox, & non erat auscultatio.
30 * Et dixit Helias ad populum, Accedite ad me: & accessit omnis populus ad eum, & curauit altare destructum.
31 * Et accepit Helias duodecim lapides iuxta numerum tribuum Israel, sicut locutus est Dominus ad eum, dicens: Israel erit nomen tuum.
32 * Et ædificauit lapides in nomine Domini, & curauit altare Domini dirutum: & fecit aquæ ductum qui capiebat duas metretas seminis in circuitu altaris.

22 * καὶ εἶπεν ἠλίας πρὸς τὸν λαόν, ἐγὼ κατελείμμαι προφήτης κυρίου μονώτατος καὶ ⓐ προφῆται βααλ τετρακόσιοι καὶ πεντήκοντα ἄνδρες.
23 * δοτωσαν οὖν ὑμῖν δύο βόας, καὶ ἐκλεξάτωσαν ἑαυτοῖς τὸν ἕνα, καὶ μελισάτωσαν, καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τὰν ξύλων, καὶ πῦρ μὴ ἐπιθέτωσαν· καὶ ἐγὼ ποιήσω τὸν ἕων τὸν ἄλλον, καὶ πῦρ ὰ μὴ ἐπίθω.
24 * καὶ βοᾶτε ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν ὑμῶν, καὶ ἐγὼ ἐπικαλέσομαι ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ μου· καὶ ἔσαι ὁ θεὸς ὃς ἂν ἐπακούσῃ ἐν πυρί, οὗτος ἐστὶ θεός· καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ὁ λαὸς καὶ εἶπεν, ἀγαθὸς ὁ λόγος, ὃν ἐλάλησας.
25 * καὶ εἶπεν ἠλίας τοῖς προφήταις τοῦ βααλ, ἐκλέξασθε ἑαυτοῖς τὸν βοῦν τὸν ἕνα, καὶ ποιήσατε πρῶτοι, ὅτι ὑμεῖς πολλοί, καὶ ἐπικαλεῖσθε ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν ὑμῶν, καὶ πῦρ μὴ ἐπίθητε.
26 * καὶ ἔλαβον τὸν βοῦν καὶ ἐποίησαν, καὶ ἐπεκαλοῦντο ἐν ὀνόματι τοῦ βααλ ἀπ πρωΐας ἕως μεσημβρίας, καὶ εἶπον, ἐπάκουόν ἡμῶν ὦ βάαλ ἐπάκουόν ἡμῶν· καὶ οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις· καὶ διέτρεχον ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίησαν. 27 * ἐγένετο μεσημβρία, καὶ ἐμυκτήρισεν αὐτοὺς ἠλίας ὁ θεσβίτης, καὶ εἶπεν, ἐπικαλεῖσθε ἐν φωνῇ μεγάλῃ, μή ποτε ἀδολεχία τίς ἐστιν αὐτῷ, καὶ ἅμα μή ποτε χρηματίζει αὐτὸς ἢ μὴ ποτε καθεύδει καὶ ἐξαναστῇ (ἐγερθῇ).
28 * καὶ ἐπεκαλοῦντο ἐν φωνῇ μεγάλῃ καὶ κατετέμνοντο κατὰ τὸν ἐθισμὸν αὐτῶν ἐν μαχαίραις καὶ ἐν σειραῖς ἕως ἐκχύσεως αἵματος ἐπ' αὐτούς, καὶ προεφήτευσαν ἕως οὗ παρῆλθε τὸ μεσημβρινόν.
29 * καὶ ἐγένετο ὡς ὁ καιρὸς τῆς μεσημβρίας καὶ διαβεβήκει τὴν θυσίαν, καὶ οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις.
30 * καὶ εἶπεν ἠλίας πρὸς τὸν λαόν, προσαγάγετε πρός με, καὶ προσήγαγε πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτόν, καὶ ἰάσατο τὸ θυσιαστήριον τὸ κατεσκαμμένον.
31 * καὶ ἔλαβεν ἠλίας δώδεκα λίθους κατὰ ἀριθμὸν τῶν φυλῶν τοῦ ἰσραήλ, ὡς ἐλάλησε κύριος πρὸς αὐτὸν, λέγων, ἰσραὴλ ἔσαι τὸ ὄνομά σου.
32 * καὶ ᾠκοδόμησε θυ λίθοις ἐν ὀνόματι κυρίου, καὶ ἰάσατο τὸ θυσιαστήριον κυρίου τὸ κατεσκαμμένον· καὶ ἐποίησε θαλὰ χωρὶν δύο μετρητὰς σπέρματος κυκλόθεν τοῦ θυσιαστηρίου.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

22 Et dixit Eliah populo, Ecce ego relictus sum propheta Domini solus, & prophetæ Baghla sunt quadringenti & quinquaginta viri. 23 Dentur ergo nobis duo boues, & eligant sibi bouem vnũ, & diffecent illum, & ponant super ligna, ignem autẽ non submittat, & ego parabo bouem vnum, & ponam super ligna, & ignem non supponam. 24 Tunc inuocabitis nomen Erroris vestri, & non respondebitur vobis ab eo in quo non est vtilitas; verũm ego orabo in nomine Domini, & mittet dictum suum, & descendere faciet ignem, quia Dominus ipse est Deus. & respondit omnis populus, & dixerunt, Rectum est verbum. 25 Et dixit Eliah ad prophetas Baghla, eligite vobis bouem vnum, & parate prius, quia estis plures, & inuocate nomen Erroris vestri, & ignem non ponatis. 26 Et acceperant bouem quem dedit illis, & parauerunt, & inuocauerunt nomen Baghla, ab aurora vsque ad tempus meridiei, dicendo: Baghla exaudi nos; & non erat vox, nec qui responderet: & insaniebant super aram quam fecerat. 27 Et fuit in tempore meridiei deridebat eos Eliah, & dicebat, Clamate voce alta, quia vos dicitis quòd Deus est: fortasse confabulatio est illi, vel communicando communicat apud se, vel via fuit illi; vel fortè sopitus est, & excitabitur. 28 Et clamauerunt voce magna; & incidebant se iuxta ritum suum gladijs & lanceis, vsquequo effunderetur sanguis super eos. 29 Et fuit cùm transiret meridies, & insanirent vsquequo offerri solet munus: non erat vox neque qui responderet, atque attenderet. 30 Et dixit Eliah ad omnem populum, Accedite ad me: & accesserunt omnis populus ad eum: & ædificauit altare Domini quod fuerat dirutum. 31 Et accepit Eliah duodecim lapides iuxta numerum tribuum filiorum Iaghacob, cum quo fuerat verbum Domini, dicendo: Israel erit nomen tuum. 32 Et ædificauit ex lapidibus altare in nomine Domini, & fecit foſſam secundum locum duorum satorum seminis in circuitu altaris.

תרגום יונתן

22 ואמר אליה לעמא הא אנא אשתאיר נביא קדם יי בלחודי ונביאי בעלא ארבע מאה וחמשין גברא׃ 23 ויתיהבון לנא תרין
24 תורין ויתרמיתון תור חד ויתרסתיה וישוון אל אעיא ושיתא לא ישוון ואנא אעבד תור חד ואתן על אעיא ואשתא לא אשוי׃
25 ואמר אליה לנביאי בעלא אתרעיון לכון תורא חד ועבדו קדמיתא ארי אתון סגיאין וקרו בשום טעותכון ולא תתנון נר קדם אנא אעבי׃
26 ונסיבו ית תורא דיהב להון ועבדו וקרו בשום בעלא מצפרא ועד עידן
27 צהרא למימר בעלא ענינא קל ליה דענה ומשתחנן על אגנרא דעבד׃ והוה בעידן מיטרא וחיך כחוז אליה ואסר קרו בקל
28 וקרו דק רב ואתחמכו כנימוסיהון כסיפין ורומחין עד דאשתפיך דמא עליהון׃
29 והוה כמעבר מיטרא ואשתכי׳ו עד למסק מנחתא וליה קל וליה דענני וליה דמצית׃
30 ואמר אליה לכל עמא אתקריבו לוותי ויקריבו כל עמא לוותיה ובנא ית מדבחא דיי דהוה סתיר׃
31 ונסיב אליה תרתין עשרי אבנין כמנין שיבטי בני יעקב דהוה פתגמא דיי עביד לימר ישראל יהא שמך׃
32 ובנא ית אבנין מדבחא בשמא דיי ועבד מזיקתא כבית תמנן זרעא סחור סחור למדבחא׃

Universidad de Deusto Biblioteca

33 * וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הָעֵצִים וַיְנַתַּח אֶת־הַפָּר וַיָּשֶׂם
עַל־הָעֵצִים׃
34 * וַיֹּאמֶר מִלְאוּ אַרְבָּעָה כַדִּים מַיִם וְיִצְקוּ עַל־
הָעֹלָה וְעַל־הָעֵצִים וַיֹּאמֶר שְׁנוּ וַיִּשְׁנוּ וַיֹּאמֶר שַׁלֵּשׁוּ
35 וַיְשַׁלֵּשׁוּ׃ * וַיֵּלְכוּ הַמַּיִם סָבִיב לַמִּזְבֵּחַ וְגַם
אֶת־הַתְּעָלָה מִלֵּא־מָיִם׃
36 * וַיְהִי בַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא
וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל הַיּוֹם
יִוָּדַע כִּי־אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲנִי עַבְדֶּךָ
וּבִדְבָרְךָ עָשִׂיתִי אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃
37 * עֲנֵנִי יְהוָה עֲנֵנִי וְיֵדְעוּ הָעָם הַזֶּה כִּי־אַתָּה יְהוָה
הָאֱלֹהִים וְאַתָּה הֲסִבֹּתָ אֶת־לִבָּם אֲחֹרַנִּית׃
38 * וַתִּפֹּל אֵשׁ־יְהוָה וַתֹּאכַל אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־
הָעֵצִים וְאֶת־הָאֲבָנִים וְאֶת־הֶעָפָר וְאֶת־הַמַּיִם
אֲשֶׁר־בַּתְּעָלָה לִחֵכָה׃
39 * וַיַּרְא כָּל־הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְהוָה
הוּא הָאֱלֹהִים יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים׃
40 * וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לָהֶם תִּפְשׂוּ אֶת־נְבִיאֵי הַבַּעַל
אִישׁ אַל־יִמָּלֵט מֵהֶם וַיִּתְפְּשׂוּם וַיּוֹרִדֵם אֵלִיָּהוּ אֶל־
נַחַל קִישׁוֹן וַיִּשְׁחָטֵם שָׁם׃
41 * וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לְאַחְאָב עֲלֵה אֱכֹל וּשְׁתֵה כִּי־
קוֹל הֲמוֹן הַגָּשֶׁם׃
42 * וַיַּעֲלֶה אַחְאָב לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְאֵלִיָּהוּ
עָלָה אֶל־רֹאשׁ הַכַּרְמֶל וַיִּגְהַר אַרְצָה וַיָּשֶׂם פָּנָיו
43 בֵּין בִּרְכָּו׃ * וַיֹּאמֶר אֶל־נַעֲרוֹ עֲלֵה־נָא הַבֵּט
דֶּרֶךְ־יָם וַיַּעַל וַיַּבֵּט וַיֹּאמֶר אֵין מְאוּמָה וַיֹּאמֶר
שֻׁב שֶׁבַע פְּעָמִים׃
44 * וַיְהִי בַּשְּׁבִעִית וַיֹּאמֶר הִנֵּה־עָב קְטַנָּה כְּכַף־
אִישׁ עֹלָה מִיָּם וַיֹּאמֶר עֲלֵה אֱמֹר אֶל־אַחְאָב אֱסֹר
וָרֵד וְלֹא יַעַצָרְכָה הַגָּשֶׁם׃

33 *Et cōposuit ligna, diuisitq; per mem-
34 bra bouem, & posuit super ligna. *Et ait,
Implete quatuor hydrias aqua, & fundite
super holocaustũ & super ligna. Rursum-
que dixit, Etiam secundò hoc facite. Qui
cùm fecissent secundò, ait, Etiam tertiò id
ipsum facite. Fecerúntque tertiò.
35 *Et currebant aquæ circũ altare, & fossa
36 aquæ ductus repleta est. *Cúmque iam
tempus esset vt offerretur holocaustum,
accedens Helias propheta, ait, Dñe Deus
Abraam, & Isaac, & Israel, ostende hodie
quia tu es Deus Israel, & ego seruus tuus,
& iuxta preceptum tuum feci omnia ver-
37 ba hæc. *Exaudi me Dñe, exaudi me, vt
discat populus iste, quia tu es Dñs Deus,
38 & tu conuertisti cor eorum iterum. *Ce-
cidit autem ignis Domini & vorauit ho-
G locaustum, & ligna, & lapides, puluerem
quoque & aquam quæ erat in aquæductu
39 lambens. *Quod cùm vidisset omnis
populus, cecidit in faciem suam, & ait,
Dominus ipse est Deus, Dominus ipse
est Deus.
40 *Dixítque Helias ad eos, Apprehen-
dite prophetas Baal, & ne vnus quidem
effugiat ex eis. Quos cùm apprehēdissent,
duxit eos Helias ad torrentem Cyson, &
interfecit eos ibi.
41 *Et ait Elias ad Achab, Ascende, come-
de & bibe, quia sonus multæ pluuiæ est.
42 *Ascendit Achab vt comederet & bi-
beret. Helias autem ascendit in verticem
Carmeli, & pronus in terram posuit fa-
ciem suam inter genua sua:
43 *Et dixit ad puerum suum, Ascende &
prospice contra mare. Qui cùm ascendis-
set & contéplatus esset, ait, Non est quic-
quam. Et rursum ait illi, Reuertere se-
44 ptem vicibus. *In septima autem vice,
ecce nubecula parua, quasi vestigium ho-
minis ascendebat de mari. Qui ait, Ascen-
de, & dic Achab: Iunge currum tuum &
descende, ne occupet te pluuia.

תרגום יונתן

33 וסדר ית אעיא והדים ית תורא ושוי על אעיא׃
34 ואמר מלו ארבעה כדין מיא ואריקו על עלתא ועל אעיא ואמר תנו ותנו ואמר תליתו ותליתו׃
35 ואזלו מיא סחור סחור למדבחא ואף ית מזיקתא מלא מיא׃
36 והוה במיסק מנחתא וקריב אליהו נביא ואמר יי אלהיה דאברהם יצחק וישראל יומא דין יתידע ארי את יי דשכינתך שריא בישראל ואנא עבדך ובפתגמך עבדית ית כל פתגמיא האלין׃
37 קביל צלותי יי קביל צלותי וידעון עמא הדין במעבדך להון ניסא ארי את יי אלהים ואת ברחמותך יתהון משתאיל למתבא להון במימרך לדחלתך ואינון יהבו ית לבהון פליג׃
38 ונפלת אשתא מן קדם יי ואכלת ית עלתא וית אעיא וית אבניא וית עפרא וית מיא דבמזיקתא לחיכת׃
39 וחזא כל עמא ונפלו על אפיהון ואמרו יי הוא אלהים יי הוא אלהים׃
40 ואמר אליהו להון אחודו ית נביי בעלא ואנש לא ישתיזיב מנהון ואחדונון ואחתינון אליהו לנחלא דקדרון ונכסינון תמן׃
41 ואמר אליהו לאחאב סק אכול ושתי ארי קל אתרגושת מטרא׃
42 וסליק אחאב למיכל ולמשתי ואליהו סליק לריש כרמלא וגחין לארעא ושוי אפוהי בין ברכוהי׃
43 ואמר לעולימיה סק כען סכי לאורח מערבא וסליק וסכא ואמר לית מדעם ואמר תוב שבע זמנין׃
44 והוה בזמנא שביעיתא ואמר הא ענגא זעירא כפיסת יד גבר סליקא ממערבא ואמר סק אמר לאחאב אזדרז וחות ולא יעכבינך מטרא׃

*Et posuit ligna super altare quod fecit, & 33
diuisit in membra holocaustum, & posuit super
ligna, & construxit super altare.
*Et dixit Helias, Accipite mihi quatuor hy 34
drias aquæ, & fundite super holocaustum &
super ligna. & dixit, Secundò facite. & secun-
dò fecerunt; & dixit, Tertiò facite. & tertiò
fecerunt.
*Et ibat aqua in circuitu altaris, & aquæ- 35
ductum impleuit aqua.
*Et cùm esset tempus vt offerretur sacrifi- 36
cium, & accessit Helias propheta, & dixit, Do
mine Deus Abraam & Isaac, & Israel, hodie
cognoscat omnis populus iste, quia tu solus Do-
minus Deus Israel, & ego seruus tuus, & pro-
pter te feci hæc omnia.
*Exaudi me Domine exaudi me, & cogno- 37
scat populus iste, quia tu Dominus Deus, & tu
conuertisti cor populi post te.
*Et cecidit ignis à Domino de cælo, & de- 38
uorauit holocaustum, & ligna, & aquam quæ
erat super ipsum, & aquam quæ erat in aquæ-
ductu, & lapides & puluerem linxit ignis.
*Et vidit omnis populus & cecidit super 39
faciem suam: & dixerunt, Verè Dominus est
Deus, Dominus ipse est Deus.
*Et dixit Helias ad populum, Apprehendi- 40
te prophetas Baal, nullus saluetur ex eis. & ap
prehenderunt eos, & duxit eos Helias in tor-
rentem Cison, & interfecit eos ibi.
*Et ait Helias Achaab, Surge & comede, 41
& bibe, quia vox soni pluuiæ.
*Et surrexit Achaab vt comederet & bi- 42
beret; & Helias ascendit in Carmelum, & in-
clinauit se super terram, & posuit faciem suam
inter genua sua.
*Et dixit puero suo, Ascende & prospice 43
viam maris: & ascendit & contemplatus est
puer, & ait, Non est quicquam. & ait Helias,
*Reuertere & aspice septem vicibus. *Et fa- 44
ctum est in septima, & ecce nubes parua quasi
vestigium viri, adducens aquam de mari: &
dixit, Ascende & dic Achaab, Iunge currum
tuum & descende, ne occupet te pluuia.

33 * καὶ ἐπέθηκε τὰς σχίδακας, ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐ-
ποίησεν· καὶ ἐμέλισε τὸ ὁλοκαύτωμα καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰς
σχίδακας, καὶ ἐσοίβασεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.
34 * καὶ εἶπεν ἠλίας, λάβετέ μοι τέσσαρας ὑδρίας ὕδα-
τος, καὶ ἐπιχέατε ἐπὶ τὸ ὁλοκαύτωμα καὶ ἐπὶ τὰς σχίδα-
κας· καὶ εἶπε, δευτερώσατε· καὶ ἐδευτέρωσαν· καὶ εἶπεν, τρισ-
σεύσατε· καὶ ἐτρίσσευσαν.
35 * καὶ ἐπορεύετο τὸ ὕδωρ κυκλόθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ τὴν
θααλὰ ἔπλησεν ὕδατος.
36 * καὶ ὡς ἦν καιρὸς τοῦ προσφέρεσθαι τὴν θυσίαν, καὶ
παρεγένετο ἠλίας ὁ προφήτης, καὶ εἶπεν· κύριε ὁ θεὸς ἀ-
βραὰμ καὶ ἰσαὰκ, καὶ ἰσραὴλ σήμερον γνώτω πᾶς ὁ λαὸς
οὗτος, ὅτι σὺ μόνος κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, καὶ ἐγὼ δοῦ-
λος σός, καὶ διὰ σὲ πεποίηκα ταῦτα πάντα.
37 * ἐπάκουσόν μου κύριε ἐπάκουσόν μου, καὶ γνώτω ὁ
λαὸς οὗτος, ὅτι σὺ κύριος ὁ θεός, καὶ σὺ ἐπέστρεψας τὴν
38 καρδίαν τοῦ λαοῦ ὀπίσω σου. * καὶ ἔπεσε πῦρ παρὰ κυρίου
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγε τὸ ὁλοκαύτωμα καὶ τὰς σχί-
δακας καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐπ' αὐτῷ καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θααλὰ
καὶ τοὺς λίθους καὶ τὸν χοῦν ἐξέλιξε τὸ πῦρ.
39 * καὶ εἶδε πᾶς ὁ λαὸς καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν·
καὶ εἶπον, ἀληθῶς κύριός ἐστιν ὁ θεός, κύριος αὐτὸς ἐστι θεός.
40 * καὶ εἶπεν ἠλίας πρὸς τὸν λαόν, συλλάβετε τοὺς προ-
φήτας τοῦ βάαλ, μηδεὶς σωθήτω ἐξ αὐτῶν· καὶ συνέλα-
βον αὐτούς, καὶ κατήγαγεν αὐτοὺς ἠλίας εἰς τὸν χειμάρρουν
κισών, καὶ ἔσφαξεν αὐτοὺς ἐκεῖ.
41 * καὶ εἶπεν ἠλίας τῷ ἀχαάβ, ἀνάστηθι καὶ φάγε καὶ
πίε, ὅτι φωνὴ τοῦ ἤχους τοῦ ὑετοῦ.
42 * καὶ ἀνέστη ἀχαὰβ τοῦ φαγεῖν, καὶ πιεῖν· καὶ ἠλίας
ἀνέβη εἰς τὸν κάρμηλον καὶ ἔκυψεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἔθηκεν
τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀναμέσον τῶν γονάτων αὐτοῦ.
43 * καὶ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, ἀνάβηθι καὶ ἐπίβλεψον
ὁδὸν θαλάσσης· καὶ ἀνέβη καὶ ἀπέβλεψε τὸ παιδάριον, καὶ
εἶπεν, οὐκ ἔστιν οὐθέν· καὶ εἶπεν ἠλίας, ἐπίστρεψον καὶ ἐπί-
βλεψον ἑπτάκις.
44 * καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑβδόμῳ, καὶ ἰδοὺ νεφέλη μικρὰ ὡς
ἴχνος ἀνδρός, ἀνάγουσα ὕδωρ ἀπὸ θαλάσσης· καὶ εἶ-
πεν, ἀνάβηθι καὶ εἰπὸν τῷ ἀχαάβ, ζεῦξον τὸ ἅρμα σου καὶ
κατάβηθι, μὴ καταλάβῃ σε ὁ ὑετός.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

33 Et ordinauit ligna & discerpsit bouem, & posuit super ligna.
34 Et dixit, Implete quatuor hydrias aqua, & effundite super holocaustum & super ligna. & dixit, Iterate. & iterauerunt. & dixit, Tertiò facite. & tertiò fecerunt.
35 Et iuerunt aquæ per circuitum altaris, & etiam fossam impleuit aquis.
36 Et fuit cùm offerri solebat munus, accessit Eliah propheta, & dixit, Domine Deus Abraham, Iiszhhak, & Israel, hodie cognoscatur, quòd tua diuina maiestas manet in Israel, & quòd ego sum seruus tuus, & quòd in verbo tuo feci omnes res istas.
37 Suscipe orationem meam Domine, suscipe orationem meam, & cognoscat populus hic, cùm feceris illis signum, quòd tu es Dominus Deus, & cùm diligas illos, petis eos dicto tuo conuertere ad timorem tuum, licet ipsi dederint cor suum diuisum.
38 Et cecidit ignis à Domino, & consumpsit holocaustum; & ligna, & lapides, & puluerem, & aquas quæ erant in fossa, linxit.
39 Et vidit omnis populus & procidit in facies suas, & dixerunt, Dominus ipse est Deus; Dominus ipse est Deus.
40 Et dixit Eliah illis, Apprehendite prophetas Baghla, & homo non euadat ex eis. & apprehenderunt illos, & deduxit illos Eliah ad torrentem Kedron, & iugulauit illos ibi.
41 Et dixit Eliah ad Ahhab, Ascende comede & bibe, nam vox est fragoris pluuiæ.
42 Et ascendit Ahhab ad comedendum & ad bibendum: & Eliah ascendit in verticem Charmela, & incuruauit se in terra, & posuit faciem suam inter genua sua.
43 Et dixit puero suo, Ascende nunc, & prospice ad viam occidentis: & ascendit & prospexit: & dixit, Non video quicquam. & dixit, Redi septem vicibus.
44 Et fuit vice septima, & dixit, Ecce nubes parua sicut vola manus hominis ascendit de Occidente. & dixit, Ascende; dic ad Achab, expedito te & descende, ne impediat te pluuia.

Universidad de Deusto
Biblioteca

45 וַיְהִי עַד־כֹּה וְעַד־כֹּה וְהַשָּׁמַיִם הִתְקַדְּרוּ
עָבִים וְרוּחַ וַיְהִי גֶּשֶׁם גָּדוֹל וַיִּרְכַּב אַחְאָב וַיֵּלֶךְ
46 יִזְרְעֶאלָה׃ וְיַד יְהוָה הָיְתָה אֶל־אֵלִיָּהוּ
וַיְשַׁנֵּס מָתְנָיו וַיָּרָץ לִפְנֵי אַחְאָב עַד־בֹּאֲכָה
יִזְרְעֶאלָה׃

יט

1 וַיַּגֵּד אַחְאָב לְאִיזֶבֶל אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה
אֵלִיָּהוּ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר הָרַג אֶת־כָּל־הַנְּבִיאִים
2 בֶּחָרֶב׃ וַתִּשְׁלַח אִיזֶבֶל מַלְאָךְ אֶל־אֵלִיָּהוּ
לֵאמֹר כֹּה־יַעֲשׂוּן אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִפוּן כִּי־כָעֵת
מָחָר אָשִׂים אֶת־נַפְשְׁךָ כְּנֶפֶשׁ אַחַד מֵהֶם׃
3 וַיַּרְא וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־נַפְשׁוֹ וַיָּבֹא בְּאֵר שֶׁבַע
אֲשֶׁר לִיהוּדָה וַיַּנַּח אֶת־נַעֲרוֹ שָׁם׃
4 וְהוּא־הָלַךְ בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ יוֹם וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב תַּחַת
רֹתֶם אֶחָת וַיִּשְׁאַל אֶת־נַפְשׁוֹ לָמוּת וַיֹּאמֶר רַב עַתָּה
יְהוָה קַח נַפְשִׁי כִּי־לֹא־טוֹב אָנֹכִי מֵאֲבֹתָי׃
5 וַיִּשְׁכַּב וַיִּישַׁן תַּחַת רֹתֶם אֶחָד וְהִנֵּה־זֶה מַלְאָךְ
נֹגֵעַ בּוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ קוּם אֱכוֹל׃
6 וַיַּבֵּט וְהִנֵּה מְרַאֲשֹׁתָיו עֻגַת רְצָפִים וְצַפַּחַת
מָיִם וַיֹּאכַל וַיֵּשְׁתְּ וַיָּשָׁב וַיִּשְׁכָּב׃
7 וַיָּשָׁב מַלְאַךְ יְהוָה שֵׁנִית וַיִּגַּע־בּוֹ וַיֹּאמֶר קוּם
אֱכֹל כִּי רַב מִמְּךָ הַדָּרֶךְ׃
8 וַיָּקָם וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתֶּה וַיֵּלֶךְ בְּכֹחַ הָאֲכִילָה הַהִיא
אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה עַד הַר הָאֱלֹהִים חֹרֵב׃
9 וַיָּבֹא־שָׁם אֶל־הַמְּעָרָה וַיָּלֶן שָׁם וְהִנֵּה דְבַר־
יְהוָה אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ מַה־לְּךָ פֹה אֵלִיָּהוּ׃
10 וַיֹּאמֶר קַנֹּא קִנֵּאתִי לַיהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת כִּי־
עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרָסוּ
וְאֶת־נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בֶחָרֶב וָאִוָּתֵר אֲנִי לְבַדִּי וַיְבַקְשׁוּ
אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ׃

45 Cúmq; se verteret huc atq; illuc, ecce
cæli cótenebrati sunt, & nubes & ventus,
& facta est pluuia grandis. Ascédens itaq;
46 Achab abijt in Iezrahel. Et manus Do-
mini facta est super Heliam, accinctisque
lumbis currebat ante Achab, donec ve-
niret in Iezrahel. CAP. XIX.
1 A NVnciauit auté Achab Iezabel omnia
quę fecerat Helias & quomodo occi-
disset vniuersos prophetas Baal gladio.
2 Misitq; Iezabel nuncium ad Heliam,
dicens: Hæc mihi faciant dij & hæc ad-
dant, nisi hac hora cras posuero animam
3 tuam, sicut animá vnius ex illis. Timuit
ergo Helias, & surgens abijt quocunque
eum ferebat voluntas, venitque in Bersa-
bee Iuda, & dimisit ibi puerum suum.
4 Et perrexit in desertum viam vnius
diei. Cúmq; venisset & sederet subter vná
iuniperum, petiuit animæ suæ vt morere-
tur, & ait, Sufficit mihi Dñe, tolle animá
meam. Neq; enim melior sum quàm pa-
5 tres mei. Proiecítq; se, & obdormiuit in
B vmbra iuniperi. Et ecce angelus Domini
tetigit eum, & dixit illi, Surge, comede.
6 Respexit, & ecce ad caput suum sub-
7 cinericius panis & vas aquæ. Comedit
ergo & bibit, & rursum obdormiuit. Re-
uersúsque est angelus Domini secundò,
& tetigit eum: dixítque illi, Surge, come-
8 de. grandis enim tibi restat via. Qui
cùm surrexisset, comedit & bibit, & am-
bulauit in fortitudine cibi illius quadra-
ginta diebus, & quadraginta noctibus,
vsque ad montem Dei Oreb.
9 Cúmque venisset illuc, mansit in spe-
lunca. Et ecce sermo Dñi ad eum, dixitq;
10 illi, Quid hic agis Helia? At ille respon-
dit, Zelo zelatus sum pro Dño Deo exer-
cituum, quia dereliquerunt pactum Do-
mini filij Israel. Altaria tua destruxerunt,
& prophetas tuos occiderunt gladio, &
derelictus sum ego solus, & quærunt ani-
mam meam vt auferant eam.

45 *Et factum est vsq; hic & hic, & cælum*
contenebratum est in nubibus & vento, & fa
cta est pluuia grandis, & equitauit Achaab, &
46 *abijt in Jezrael. Et manus Domini facta est*
super Heliam: & astrinxit lumbum suum, &
currebat ante Achaab vsque ad Jezrael.

CAP. XIX.

1 ET *nunciauit Achaab Jezabel omnia quæ fe-*
cerat Helias, & quomodo occidit prophetas
in gladio.
2 *Et misit Jezabel ad Heliam: & dixit,*
Hæc faciant mihi dei & hæc addant, quòd hac
hora cras ponam animam tuam, sicut animam
vnius ex illis.
3 *Et timuit Helias, & surrexit, & abijt*
iuxta animam suam, & venit in Bersabee,
quæ est Juda; & dimisit puerum suum ibi.
4 *Et ipse perrexit in deserto viam diei, &*
venit, et sedit subter iuniperũ, et petiuit animæ
suæ vt moreretur: & ait, Sufficiat nũc Domi-
ne, tolle iam animam meam à me, quia non me-
lior sum ego super patres meos.
5 *Et dormiuit & obdormiuit sub planta ibi,*
& ecce quidam angelus tetigit eum, & dixit
illi, Surge & comede.
6 *Et respexit, & ecce ad caput suum subci-*
nericius panis siligineus & lecythus aquæ.
7 *Et surrexit Helias, & comedit & bibit,*
& reuersus dormiuit. & reuersus est angelus
Domini secundò, & tetigit eum: & dixit ei,
Surge & comede, quia multa à te via.
8 *Et surrexit & comedit, & bibit, & abijt*
in fortitudine cibi illius quadraginta diebus
& quadraginta noctibus vsq; ad montẽ Cho-
9 *reb. Et ingressus est illuc in speluncam &*
mansit ibi, & ecce verbum Domini ad eum:
& dixit, Quid tibi hic Helia?
10 *Et dixit Helias, Zelans zelatus sum Dño*
omnipotenti, quia dereliquerunt te filij Israel;
altaria tua destruxerunt, & prophetas tuos
occiderunt in gladio; & derelictus sum ego so-
lus, & quærunt animam meam vt auferant
eam.

45 καὶ ἐγένετο ἕως ὧδε καὶ ὧδε, καὶ ὁ οὐρανὸς συνεσκότασεν
ἐν νεφέλαις καὶ πνεύματι, καὶ ἐγένετο ὑετὸς μέγας· καὶ ἵπ-
46 πευσεν ἀχαὰβ καὶ ἐπορεύετο εἰς ἰεζραήλ. καὶ χεὶρ κυρίου
ἐγένετο ἐπὶ τὸν ἠλίαν, καὶ συνέσφιγξε τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ,
καὶ ἔτρεχεν ἔμπροσθεν ἀχαὰβ ἕως ἰεζραήλ.

ιθ΄.

1 Καὶ ἀνήγγειλεν ἀχαὰβ τῇ ἰεζάβελ πάντα ὅσα
ἐποίησεν ἠλίας, καὶ ὡς ἀπέκτεινε τοὺς προφήτας ἐν ῥομ-
φαίᾳ.
2 καὶ ἀπέστειλεν ἰεζάβελ πρὸς ἠλίαν καὶ εἶπεν, τάδε ποι-
ήσαισάν μοι οἱ θεοὶ καὶ τάδε προσθείησαν ὅτι ταύτην
τὴν ὥραν αὔριον θήσομαι τὴν ψυχήν σου, καθὼς ψυχὴν
ἑνὸς ἐξ αὐτῶν.
3 καὶ ἐφοβήθη ἠλίας καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθε κατὰ τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ, καὶ ἔρχεται εἰς βηρσαβεαὶ ἥ ἐστι τοῦ ἰούδα· καὶ ἀφῆκε
τὸ παιδάριον αὐτοῦ ἐκεῖ.
4 καὶ αὐτὸς ἐπορεύθη ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδὸν ἡμέρας· καὶ
ἦλθε καὶ ἐκάθισεν ὑποκάτω ῥαθμὲν, καὶ ᾐτήσατο τὴν ψυ-
χὴν αὐτοῦ ἀποθανεῖν καὶ εἶπεν, ἱκανούσθω νῦν κύριε, λάβε
δὴ τὴν ψυχήν μου ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐ κρείσσων εἰμὶ ἐγὼ ὑ-
5 πὲρ τοὺς πατέρας μου. καὶ ἐκοιμήθη καὶ ὕπνωσεν
ὑπὸ φυτὸν ἐκεῖ· καὶ ἰδού τις ἄγγελος ἥψατο αὐτοῦ, καὶ
εἶπεν αὐτῷ, ἀνάστηθι καὶ φάγε.
6 καὶ ἐπέβλεψε, καὶ ἰδοὺ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐγκρυ-
φίας ὀλυρίτης καὶ καμψάκης ὕδατος.
7 καὶ ἀνέστη ἠλίας καὶ ἔφαγε καὶ ἔπιεν, καὶ ἐπιστρέψας
ἐκοιμήθη· καὶ ἐπέστρεψεν ὁ ἄγγελος κυρίου ἐκ δευτέρου, καὶ
ἥψατο αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀνάστηθι καὶ φάγε, ὅτι πολ-
λὴ ἀπὸ σοῦ ἡ ὁδός.
8 καὶ ἀνέστη, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔπιε· καὶ ἐπορεύθη ἐν τῇ
ἰσχύϊ τῆς βρώσεως ἐκείνης τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσα-
ράκοντα νύκτας ἕως ὄρους χωρήβ.
9 καὶ εἰσῆλθεν ἐκεῖ εἰς τὸ σπήλαιον καὶ κατέλυσεν ἐκεῖ·
καὶ ἰδοὺ ῥῆμα κυρίου πρὸς αὐτόν· καὶ εἶπε, τί σοι ἐνταῦθα ἠ-
10 λία; καὶ εἶπεν ἠλίας, ζηλῶν ἐζήλωκα τῷ κυρίῳ παν-
τοκράτορι, ὅτι ἐγκατέλιπόν σε οἱ υἱοὶ ἰσραήλ· τὰ θυ-
σιαστήριά σου κατέσκαψαν, καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέκ-
τειναν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ὑπελείφθην ἐγὼ μονώτατος, καὶ
ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτήν.

תרגום יונתן

45 וַהֲוָה עַד דְּכִין וְכִין וּשְׁמַיָּא אִתְחֲפִיאוּ עֲנָנִין וְרוּחָא וַהֲוָה מְטַר סַגִּיא וּרְכִיב אַחְאָב וַאֲזַל לְיִזְרְעֶאל׃
46 וְרוּחַ גְּבוּרָה מִן קֳדָם יְיָ הֲוָת עִם אֵלִיָּהוּ וְזָרִיז חַרְצֵיהּ וּרְהַט קֳדָם אַחְאָב עַד דְּאָתָא לְיִזְרְעֶאל׃

יט

1 וְחַוִּי אַחְאָב לְאִיזֶבֶל יָת כָּל דַּעֲבַד אֵלִיָּהוּ וְיָת כָּל דִּקְטַל יָת כָּל נְבִיֵּי שִׁקְרָא בְּחַרְבָּא׃ 2 וּשְׁלַחַת אִיזֶבֶל אִזְגַּדָּא לְוָת אֵלִיָּהוּ לְמֵימַר כִּדְנָן יַעְבְּדוּן דַּחֲלָתָא וּכְדֵין יוֹסְפוּן אֱלָהִין כְּעִידָּנָא הָדֵין מְחַר אֲשַׁוֵּי יָת נַפְשָׁךְ כְּנַפְשָׁא דְּחַד מִנְּהוֹן׃ 3 וַחֲזָא וְקָם וַאֲזַל לְשֵׁיזָבָא נַפְשֵׁיהּ וַאֲתָא לִבְאֵר שֶׁבַע דִּלְשִׁבְטָא יְהוּדָה וְשַׁבֵּק יָת עוּלֵימֵיהּ תַּמָּן׃ 4 וְהוּא הֲלִיךְ בְּמַדְבְּרָא מַהֲלַךְ יוֹמָא וַאֲתָא וִיתֵיב תְּחוֹת רִיתְמָא חַד וּשְׁאֵיל יָת נַפְשֵׁיהּ לִמְמָת וַאֲמַר סַגִּי לִי אַרְכָּא עַד אֵימָתַי אֲנָא מִטְּרֵיף כְּדוּן וּכְעַן יְיָ סַב נַפְשִׁי אֲרֵי לָא טָב אֲנָא מֵאֲבָהָתַי׃ 5 וּשְׁכִיב וּדְמוּךְ תְּחוֹת רִיתְמָא חַד וְהָא מַלְאֲכָא קָרֵיב בֵּיהּ וַאֲמַר לֵיהּ קוּם אֱכוֹל׃ 6 וְאִסְתְּכֵי וְהָא אִסָּדוֹהִי חֲרָרָא מְעַפְּפָא וּצְלוֹחִיתָא דְּמַיָּא וַאֲכַל וּשְׁתִי וְתָב וּשְׁכִיב׃ 7 וְתָב מַלְאֲכָא דַּיְיָ תִּנְיָנוּת וּקְרֵיב בֵּיהּ וַאֲמַר קוּם אֱכוֹל אֲרֵי סַגִּי מִינָּךְ אוֹרְחָא׃ 8 וְקָם וַאֲכַל וּשְׁתִי וַאֲזַל בְּחֵילָא דַּאֲכִילְתָא הַהִיא אַרְבְּעִין יְמָמִין וְאַרְבְּעִין לֵילָוָן עַד דַּאֲתָא לְטוּרָא דְּאִתְגְּלֵי עֲלוֹהִי יְקָרָא דַּיְיָ לְחוֹרֵב׃ 9 וְעָל לְהָתָן לִמְעַרְתָּא וּבָת תַּמָּן וְהָא פִּתְגָמָא דַּיְיָ עִמֵּיהּ וַאֲמַר לֵיהּ מָה לָךְ כָּא אֵלִיָּהוּ׃ 10 וַאֲמַר קַנָּאָה קַנֵּיתִי קֳדָם יְיָ אֱלָהֵי צְבָאוֹת אֲרֵי שְׁבַקוּ קְיָמָךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת מַדְבְּחָךְ פַּגַּרוּ וְיָת נְבִיָּךְ קְטַלוּ בְחַרְבָּא וְאִשְׁתְּאַרִית אֲנָא בִּלְחוֹדַי וּבְעוֹ יָת נַפְשִׁי לְמִקְטְלִי׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

45 Et fuit dum se expediret, & descéderet, cæli operti sunt nubibus & vento, & fuit pluuia magna, & ascédit currũ Ahhab, & abijt in
46 Iezreghel. Et spiritus fortitudinis à Dño fuit cum Eliah, & accinxit lumbos suos, & cucurrit ante Ahhab vsq; quo venit in Iezreghel.

CAP. XIX.

1 ET indicauit Achab Izebeli omnia quæ fecerat Eliah, & penitus quòd occidisset omnes prophetas mendaces gladio.
2 Et misit Izebel nuncium ad Eliah, dicendo: Sic faciant dij, & sic addant, nisi tempore hoc cras posuero animam tuam, sicut
animam vnius ex illis. 3 Et vidit, & surrexit, abijtque vt eriperet animam suam, & venit in Beersebagh, quæ est tribus Iehudah; &
reliquit puerum suum ibi. 4 Et ipse ambulauit per desertum itinere diei: & venit, & sedit sub genista vna, & petiuit animæ suæ
mori: & dixit, Sufficit mihi terminus: vsquequo conturbabor in hoc? quæso ergo Domine accipe animam meam, quia non melior sum
patribus meis. 5 Et cubuit, & dormiuit sub genista vna; & ecce tunc angelus accessit ad illum, & dixit illi, Surge
comede. 6 Et circunspexit, & ecce ad ceruical eius placenta perforata prunis cocta, & lecythus aquæ: & comedit
& bibit, & conuersus recubuit. 7 Et redijt angelus Domini secundò, & accessit ad eum & dixit, Surge, comede: nam
longior à te est via. 8 Et surrexit, & comedit, & bibit, ambulauitque in virtute cibi illius quadraginta dies, & qua-
draginta noctes vsque quo venit in montem super quem reuelata fuerat gloria Domini in Hhoreb. 9 Et ingressus est
illuc in speluncam, & pernoctauit ibi: & ecce verbum Domini *factum est* cum illo, & dixit illi, Quid tibi hic Eliah?
10 Et dixit, Zelo zelaui ante Dominum Deum Szebaoth, quia deseruerunt fœdus tuum filij Israel; altare tuum diruerunt, &
prophetas tuos occiderunt gladio, & relictus sum ego solus, & quærunt animam meam vt occidant me.

11 ויאמר צא ועמדת בהר לפני יהוה והנה יהוה
עבר ורוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר
סלעים לפני יהוה לא ברוח יהוה ואחר הרוח
רעש לא ברעש יהוה:
12 ואחר הרעש אש לא באש יהוה ואחר האש
13 קול דממה דקה: ויהי כשמע אליהו וילט
פניו באדרתו ויצא ויעמד פתח המערה והנה אליו
קול ויאמר מה לך פה אליהו:
14 ויאמר קנא קנאתי ליהוה אלהי צבאות כי
עזבו בריתך בני ישראל את מזבחתיך הרסו ואת
נביאיך הרגו בחרב ואותר אני לבדי ויבקשו את
15 נפשי לקחתה: ויאמר יהוה אליו לך שוב
לדרכך מדברה דמשק ובאת ומשחת את חזאל
למלך על ארם:
16 ואת יהוא בן נמשי תמשח למלך על ישראל
ואת אלישע בן שפט מאבל מחולה תמשח
לנביא תחתיך:
17 והיה הנמלט מחרב חזאל ימית יהוא והנמלט
18 מחרב יהוא ימית אלישע: והשארתי בישראל
שבעת אלפים כל הברכים אשר לא כרעו לבעל
וכל הפה אשר לא נשק לו:
19 וילך משם וימצא את אלישע בן שפט והוא
חרש שנים עשר צמדים לפניו והוא בשנים
העשר ויעבר אליהו אליו וישלך אדרתו אליו:
20 ויעזב את הבקר וירץ אחרי אליהו ויאמר
אשקה נא לאבי ולאמי ואלכה אחריך ויאמר לו
21 לך שוב כי מה עשיתי לך: וישב מאחריו
ויקח את צמד הבקר ויזבחהו ובכלי הבקר
בשלם הבשר ויתן לעם ויאכלו ויקם וילך אחרי
אליהו וישרתהו:

11 *Et ait ei, Egredere & sta in monte co-
ram Dño. Et ecce Dñs transijt & spiritus
grãdis, & fortis subuertens mõtes & cõte-
rens petras ante Dñm. Nõ in spiritu Dñs,
C & post spiritum cõmotio. Non in cõmo-
12 tione Dñs. *Et post cõmotionẽ ignis. nõ
in igne Dñs. Et post ignẽ sibilus auræ te-
13 nuis. *Quod cùm audisset Helias, operuit
vultũ suũ pallio, & egressus, stetit in ostio
spelũcæ, & ecce vox ad eum, dicens: Quid
14 hîc agis Helia? *Et ille respondit, Zelo ze-
latus sum pro Dño Deo exercituum, quia
dereliquerunt pactum tuũ filij Israel. Al-
taria tua destruxerunt, & prophetas tuos
occiderunt gladio, & derelictus sum ego
solus, & quærunt animã meam vt auferãt
15 eam. *Et ait Dñs ad eum, Vade & reuer-
tere in viam tuã per desertũ in Damascũ.
Cúmq; perueneris illuc, vnges Azahel re-
16 gem super Syriam. *Et Iehu filium Nam-
si vnges regem super Israel. Heliseum au-
D tem filium Saphat qui est de Abelmeula,
17 vnges prophetam pro te. *Et erit quicun-
que fugerit gladium Asahel, occidet eum
Iehu, & quicunq; fugerit gladium Iehu,
18 interficiet eum Heliseus. *Et derelinquã
mihi in Israel septem millia virorũ, quo-
rum genua non sunt incuruata ante Baal,
& omne os quod non adorauerit eum
19 osculans manum. *Profectus ergo in-
de Helias, repperit Heliseum filium Sa-
phat, arantem in duodecim iugis boum: &
ipse in duodecim iugis boum arantibus vnus erat. Cúmq; venisset Helias ad
20 eum, misit palliũ suum super eum. *Qui
statim relictis bobus cucurrit post Heliam,
& ait, Osculer, oro te, patrẽ meum & matrem meam, & sic sequar te. Dixitque ei,
Vade & reuertere. Quod enim meũ erat,
21 feci tibi. *Reuersus autem ab eo, tulit par
boum & mactauit illud, & in aratro boum
coxit carnes, & dedit populo, & comederunt. Consurgénsque abijt, & secutus est
Heliam, & ministrabat ei.

*Et ait, Egredieris & stabis coram Domino 11
in monte, & ecce Dominus transibit & spiri-
tus grandis fortis dissoluens montes & conte-
rens petras coram Domino, non in spiritu Do-
minus: & post spiritum commotio, non in com
motione Dominus.
*Et post commotionem ignis, non in igne 12
Dominus; & post ignem vox auræ tenuis, &
ibi Dominus.
*Et factum est vt audiuit Helias, operuit 13
vultum suum in pallio suo, & egressus est &
stetit iuxta speluncam: & ecce ad eum vox, &
dixit, Quid tibi hic Helia?
*Et dixit Helias, Zelans zelatus sum Do- 14
mino Deo omnipotenti, quia dereliquerunt pa-
ctum tuum filij Israel, altaria tua destruxe-
runt, & prophetas tuos occiderunt in gladio,
& derelictus sum ego solus, & quærunt ani-
mam meam vt auferant eam.
*Et ait Dominus ad eum, Vade & reuer- 15
tere in viam tuam, & venies in viam deserti
Damasci, et vnges Azael in regẽ super Syriam.
*Et Jeu filium Namessi vnges in regem su- 16
per Israel, & Eliseum filium Saphat de Abel-
meula vnges in prophetam pro te.
*Et erit qui saluatus fuerit de gladio Azael, 17
occidet Jeu: & qui saluatus fuerit de gladio
Jeu, interficiet Heliseus.
*Et derelinquam de Israel septem millia vi- 18
rorum, omnia genua quæ nõ incuruauerunt ge-
nu Baal, & omne os quod non adorauit eum.
*Et profectus est Helias inde & reperit ibi 19
Heliseum filium Saphat, & ipse erat arans in
bobus, duodecim iuga boum erant coram eo, &
ipse in duodecim. & abijt ad Heliseum He-
lias, & proiecit super eum pallium suum.
*Et reliquit Heliseus boues, et eucurrit post 20
Heliam, & ait: Deosculabor patrem meum et
matrem meam, & sequar te post te: & dixit
ei, Vade reuertere, quid feci tibi?
*Et reuersus est à tergo eius, et tulit iuga 21
boum, et mactauit, et coxit ea in instrumentis
boum, et dedit populo et comederunt: et surre-
xit et abijt post Heliam, et ministrabat ei.

11 *καὶ εἶπεν, ἐξελεύσῃ καὶ στήσῃ ἐνώπιον κυρίου ἐν τῷ ὄρει,
καὶ ἰδοὺ κύριος παρελεύσεται καὶ πνεῦμα μέγα κραταιὸν
διαλύον ὄρη καὶ συντρῖβον πέτρας ἐνώπιον κυρίου, οὐκ ἐν
τῷ πνεύματι κύριος· καὶ μετὰ τὸ πνεῦμα συσσεισμός, οὐκ
ἐν τῷ συσσεισμῷ κύριος.
12 *καὶ μετὰ τὸν συσσεισμὸν πῦρ, οὐκ ἐν τῷ πυρὶ κύριος·
13 καὶ μετὰ τὸ πῦρ φωνὴ αὔρας λεπτῆς, κἀκεῖ κύριος. *καὶ ἐγένε-
το ὡς ἤκουσεν ἠλίας, ἐπεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν
τῇ μηλωτῇ αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθε καὶ ἔστη παρὰ τὸ σπήλαιον· καὶ
ἰδοὺ πρὸς αὐτὸν φωνὴ καὶ εἶπε, τί σὺ ἐνταῦθα ἠλία;
14 *καὶ εἶπεν ἠλίας, ζηλῶν ἐζήλωκα τῷ κυρίῳ θεῷ παν-
τοκράτορι, ὅτι ἐγκατέλιπον τὴν διαθήκην σου οἱ υἱοὶ
ἰσραήλ, τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, καὶ τοὺς προ-
φήτας σου ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ὑπολελείφθην ἐγὼ
μονώτατος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτήν.
15 *καὶ εἶπε κύριος πρὸς αὐτόν, πορεύου καὶ ἀνάστρεφε
εἰς τὴν ὁδόν σου, καὶ ἥξεις εἰς ὁδὸν ἐρήμου δαμασκοῦ· καὶ
χρίσεις τὸν ἀζαὴλ εἰς βασιλέα ἐπὶ συρίαν.
16 *καὶ τὸν ἰοὺ υἱὸν ναμεσεὶ χρίσεις εἰς βασιλέα ἐπὶ ἰσ-
ραήλ, καὶ τὸν ἐλισεαὶ υἱὸν σαφὰτ ἐξ ἀβελμεούλα χρί-
σεις εἰς προφήτην ἀντὶ σοῦ.
17 *καὶ ἔσται τὸν σωζόμενον ἐκ ῥομφαίας ἀζαήλ, θα-
νατώσει ἰού· καὶ τὸν σωζόμενον ἐκ ῥομφαίας ἰού, θανα-
18 τώσει ἐλισεαί. *καὶ καταλείψω ἐξ ἰσραὴλ ἑπτὰ χι-
λιάδας ἀνδρῶν, πάντα τὰ γόνατα ἃ οὐκ ἔκαμψαν γό-
νυ τῇ βαάλ, καὶ πᾶν στόμα ὃ οὐ προσεκύνησεν αὐτῷ.
19 *καὶ ἀπῆλθεν ἠλίας ἐκεῖθεν καὶ εὑρίσκει ἐκεῖ τὸν ἐλι-
σεαὶ υἱὸν σαφάτ, καὶ αὐτὸς ἦν ἀροτριῶν ἐν βουσί· δώδεκα
ζεύγη βοῶν ἦν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς δώδεκα·
καὶ ἀπῆλθεν ἐπὶ τὸν ἐλισεαὶ ἠλίας, καὶ ἔρριψεν ἐπ᾽ αὐ-
τὸν τὴν μηλωτὴν αὐτοῦ.
20 *καὶ κατέλιπεν ἐλισεαὶ τὰς βόας, καὶ ἔδραμεν ὀπί-
σω ἠλίου, καὶ εἶπε, καταφιλήσω τὸν πατέρα μου καὶ τὴν
μητέρα μου, καὶ ἀκολουθήσω σοι ὀπίσω σου· καὶ εἶπεν αὐτῷ,
πορεύου ἀνάστρεφε, τί πεποίηκά σοι;
21 *καὶ ἀνέστρεψεν ἀπὸ ὄπισθεν αὐτοῦ· καὶ ἔλαβε τὰ ζεύ-
γη τῶν βοῶν, καὶ ἔθυσε καὶ ἥψησεν αὐτὰ ἐν τοῖς σκεύεσι τῶν
βοῶν, καὶ ἔδωκεν τῷ λαῷ, καὶ ἔφαγον· καὶ ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη
ὀπίσω ἠλίου, καὶ ἐλειτούργει αὐτῷ.*

תרגום יונתן

11 ואמר פוק ותקום בטורא קדם יי והא יקרא דיי מתגלי וקדמוהי משרית מלאכי רוחא מפרקין טוריא ומתברין כיפיא קדם יי לא במשרית מלאכי רוחא שכינתא דיי ובתר משרית מלאכי זיעא לא במשרית מלאכי זיעא שכינתא דיי: 12 ובתר משרית מלאכי זיעא אשתא לא במשרית מלאכי אשתא שכינתא דיי ובתר משרית מלאכי אשתא קל ומשבחין בחשאי: 13 והוה כד שמע אליהו וכרך אפוהי בשושיפיה ונפק וקם בתרע מערתא והא עמיה קלא ואמר מה לך כא אליהו: 14 ואמר קנאה קניתי קדם יי אלהי צבאות ארי שבקו קיימך בית ישראל ית מדבחך פגרו וית נביך קטלו בחרבא ואשתארית אנא בלחודי ובעו ית נפשי לקטלה: 15 ואמר יי ליה איזיל תוב לאורחך למדברא דדמשק ותהך ותמשח ית חזהאל למהוי מלכא על ארם: 16 וית יהוא בר נמשי תמשח למהוי מלכא על ישראל וית אלישע בר שפט ממישר מחולה תמשח למהוי נביא חלופך: 17 ויהא דישתזיב מחרבא דחזהאל יקטול יהוא ודישתזיב מחרבא דיהוא יקטול אלישע: 18 ואשאר בישראל שבעה אלפין כל רכוביא דלא כרעו לבעלא וכל פומא דלא נשק ליה: 19 ואזל מתמן ואשכח ית אלישע בר שפט והוא רדי תרי עסרי פדנין דתוריא צמדין קדמוהי והוא בחד מתריסר ועבר אליהו לותיה ורמא שושיפיה עלוהי: 20 ושבק ית תוריא ורהט בתר אליהו ואמר אשוק כען לאבא ולאמא ואיזיל בתרך ואמר ליה איזיל תוב ארי מה עבדית לך: 21 ותב מבתרוהי ונסיב ית פדן תוריא ונכסיה ובמאני תוריא בשיל בשרא ויהב לעמא ואכלו וקם ואזל בתר אליהו ושמשיה:

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

11 Et ait, Exi, & sta in monte ante Dominum: & ecce gloria Domini reuelatur, & ante eum exercitus erat angelorum venti disrumpentium montes, & confringentium petras ante Dominum, non erat in exercitu angelorum venti maiestas Domini, & post exercitum angelorum venti, erat exercitus angelorum commotionis; non erat in exercitu angelorum commotionis maiestas Domini. 12 Et post exercitum angelorum commotionis, exercitus angelorum ignis, non erat in exercitu angelorum ignis maiestas Domini, & post exercitum angelorum ignis vox canentium in silentio. 13 Et fuit cùm audisset Eliah, operuit faciem suam pallio suo, & exijt, & stetit in porta speluncæ, & ecce *facta est* cum illo vox, & dixit, Quid tibi hîc Eliah? 14 Et dixit, Zelo zelaui ante Dominum Deum Szebaoth, quia deseruerunt fœdus tuum domus Israel; altare tuum diruerunt, & prophetas tuos occiderunt gladio; & relictus sum ego solus, & quærunt animam meam vt occidant me. 15 Et dixit Dominus illi, Vade, redi in viam tuam in desertum Dammeseq: & ibis, & vnges Hhazael vt sit rex super Aram. 16 Et Iehu filium Nimsi vnges, vt sit rex super Israel; & Elisagh filium Sephat de planicie Mehholah vnges vt sit propheta pro te. 17 Et erit qui euaserit à gladio Hhazael, occidet eum Iehu; & qui euaserit à gladio Iehu, occidet eum Elisagh. 18 Et reseruabo in Israel septem millia, omnia genua quæ non curuauerunt se ipsi Baghla, & omne os quod non osculatum est illum. 19 Et abijt inde & inuenit Elisagh filium Sephat, & ipse præerat duodecim iugis boum ligatis ante se, & ipse erat in vno de duodecim: & transiuit Eliah ad eum, & proiecit pallium suum super illum. 20 Et dereliquit boues, & cucurrit post Eliah, & dixit, Osculer quæso patrem meum & matrem meam, & ibo post te: & dixit ei, Vade, redi; nam quid feci tibi? 21 Et redijt ab illo, & accepit iugum boum, & dissecuit illud, & in vasis boum coxit illis carnem, & dedit populo vt comederent; & surrexit & iuit post Eliah, & ministrauit illi.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

כ

1 ‡ וּבֶן־הֲדַד מֶלֶךְ־אֲרָם קִבֵּץ אֶת־כָּל־חֵילוֹ
וּשְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם מֶלֶךְ אִתּוֹ וְסוּס וָרָכֶב וַיַּעַל וַיָּצַר
עַל־שֹׁמְרוֹן וַיִּלָּחֶם בָּהּ׃

2 ‡ וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־אַחְאָב מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
הָעִירָה׃ ‡ וַיֹּאמֶר לוֹ בֹּה אָמַר בֶּן־הֲדַד כַּסְפְּךָ
וְזָהָבְךָ לִי־הוּא וְנָשֶׁיךָ וּבָנֶיךָ הַטּוֹבִים לִי הֵם׃

4 ‡ וַיַּעַן מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר כִּדְבָרְךָ אֲדֹנִי
הַמֶּלֶךְ לְךָ אֲנִי וְכָל־אֲשֶׁר־לִי׃

5 ‡ וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים וַיֹּאמְרוּ כֹּה אָמַר בֶּן־הֲדַד
לֵאמֹר כִּי־שָׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ לֵאמֹר כַּסְפְּךָ וְזָהָבְךָ
6 וְנָשֶׁיךָ וּבָנֶיךָ לִי תִתֵּן׃ ‡ כִּי־אִם־כָּעֵת מָחָר
אֶשְׁלַח אֶת־עֲבָדַי אֵלֶיךָ וְחִפְּשׂוּ אֶת־בֵּיתְךָ וְאֶת־
בָּתֵּי עֲבָדֶיךָ וְהָיָה כָל־מַחְמַד עֵינֶיךָ יָשִׂימוּ בְיָדָם
7 וְלָקָחוּ׃ ‡ וַיִּקְרָא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל לְכָל זִקְנֵי
הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר דְּעוּ־נָא וּרְאוּ כִּי רָעָה זֶה מְבַקֵּשׁ כִּי
שָׁלַח אֵלַי לְנָשַׁי וּלְבָנַי וּלְכַסְפִּי וּלְזָהָבִי וְלֹא מָנַעְתִּי
8 מִמֶּנּוּ׃ ‡ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כָּל־הַזְּקֵנִים וְכָל־הָעָם
אַל־תִּשְׁמַע וְלוֹא תֹאבֶה׃

9 ‡ וַיֹּאמֶר לְמַלְאֲכֵי בֶן־הֲדַד אִמְרוּ לַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ
כֹּל אֲשֶׁר־שָׁלַחְתָּ אֶל־עַבְדְּךָ בָּרִאשֹׁנָה אֶעֱשֶׂה
וְהַדָּבָר הַזֶּה לֹא אוּכַל לַעֲשׂוֹת וַיֵּלְכוּ הַמַּלְאָכִים
וַיְשִׁבֻהוּ דָּבָר׃

10 ‡ וַיִּשְׁלַח אֵלָיו בֶּן־הֲדַד וַיֹּאמֶר כֹּה־יַעֲשׂוּן לִי
אֱלֹהִים וְכֹה־יוֹסִפוּ אִם־יִשְׁפֹּק עֲפַר שֹׁמְרוֹן
11 לְשָׁעָלִים לְכָל־הָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְלָי׃ ‡ וַיַּעַן מֶלֶךְ־
יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמַר דַּבְּרוּ אַל־יִתְהַלֵּל חֹגֵר כְּמַפְתֵּחַ׃

12 ‡ וַיְהִי כְּשָׁמְעוֹ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְהוּא שֹׁתֶה הוּא
וְהַמְּלָכִים בַּסֻּכּוֹת וַיֹּאמֶר אֶל־עֲבָדָיו שִׂימוּ וַיָּשִׂימוּ
עַל־הָעִיר׃

CAP. XX.

1 APorrò Benadab rex Syriæ congregauit omnem exercitum ſuũ, & triginta duos reges ſecum & equos, & curtus, & aſcendens pugnabat contra Samariam, & obſidit eam.

2 ‡ Mitténſque nuncios ad Achab regem Iſrael in ciuitatem;

3 ‡ Ait, Hæc dicit Benadab, Argentum tuum & aurum tuum meum eſt, & vxores tuæ, & filij tui optimi mei ſunt.

4 ‡ Reſpondítque rex Iſrael, Iuxta verbum tuum Domine mi rex, tuus ſum ego & omnia mea. 5 ‡ Reuertentéſque nuncij dixerunt, Hæc dicit Benadab qui miſit nos ad te; Argentum tuum & aurũ tuum, & vxores tuas, & filios tuos dabis mihi.

6 ‡ Cras igitur hac eadem hora mittam ſeruos meos ad te, & ſcrutabũtur domum tuam, & domum ſeruorum tuorum, & omne quod eis placuerit, ponent in manibus ſuis & auferent. 7 ‡ Vocauit aũt rex Iſrael omnes ſeniores terræ, & ait, Animaduertite & videte, quoniã inſidiétur nobis. Miſit enim ad me pro vxoribus meis, & filijs, & pro argento & auro, & non abnegaui ei. 8 ‡ Dixerúntque omnes maiores natu & vniuerſus populus ad eum: Non audias neque acquieſcas illi.

9 ‡ Reſpondítque nuncijs Benadab, Dicite dño meo regi; Omnia propter quæ miſiſti ad me ſeruũ tuum in initio faciam; hanc autem rem facere non poſſum. Reuerſíque nuncij retulerunt ei.

10 ‡ Qui remiſit, & ait: Hæc faciant mihi dij & hæc addant, ſi ſuffecerit pulueris Samariæ pugillis omnis populi qui ſequitur me. 11 ‡ Et reſpondens rex Iſrael, ait: Dicite ei, Ne glorietur accinctus æque ac diſcinctus.

12 ‡ Factum eſt autem cùm audiſſet Benadab verbũ iſtud, bibebat ipſe, & reges in tentoriis, & ait ſeruis ſuis, Circumdate ciuitatem: & circundederunt eam.

κ'.

1 ‡ Καὶ συνήθροισεν υἱὸς ἀδὲρ βασιλεὺς συρίας πᾶσαν
τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τριακοντα & δύο βασιλεῖς μετ'
αὐτοῦ, καὶ ἵππος καὶ ἁρμα & ἀνέβησαν καὶ πολεμεῖ-
2 σαι ἐπὶ σαμαρείαν, & ἐπολέμησαν αὐτήν. ‡ καὶ ἀπέ-
στειλεν ἀγγέλους πρὸς τὸν ἀχαὰβ βασιλέα ἰσραὴλ εἰς
3 τὴν πόλιν. ‡ καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, τάδε λέγει υἱὸς ἀδὲρ,
τὸ ἀργύριόν σε, & τὸ χρυσίον σε ἐμόν ἐστι, καὶ αἱ γυναῖκές
4 σου, καὶ τὰ τέκνα σου τὰ καλὰ ἐμά ἐστιν. ‡ καὶ ἀπε-
κρίθη ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ & εἶπεν κατὰ τὸ ῥῆμά σου κύ-
ριέ μου βασιλεῦ, σός εἰμι ἐγὼ, καὶ πάντα τὰ ἐμά.

5 ‡ καὶ ἀνέστρεψαν οἱ ἄγγελοι καὶ εἶπον, τάδε λέγει υἱὸς
ἀδὲρ, ἐγὼ ἀπέσταλκα πρὸς σὲ, λέγων· τὸ ἀργύριόν σου,
καὶ τὸ χρυσίον σου καὶ τὰς γυναῖκάς σου καὶ τὰ τέκνα σου
6 δώσεις μοι. ‡ ὅτι ταύτην τὴν ὥραν αὔριον ἐξαπο-
στελῶ τοὺς παῖδάς μου πρὸς σέ, καὶ ἐξερευνήσουσι τοὺς
οἴκους σου, καὶ τοὺς οἴκους τῶν παίδων σου, καὶ ἔσται πᾶν
ὃ ἐὰν ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, ἐφ' ἃ ἂν ἐπιβά-
λωσι τὰς χεῖρας αὐτῶν, λήψονται.

7 ‡ & ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πάντας τοὺς πρε-
σβυτέρους τῆς γῆς, καὶ εἶπον αὐτοῖς, γνῶτε δὴ καὶ ἴδετε, ὅτι
κακίαν οὗτος ζητεῖ, ὅτι ἀπέσταλκε πρός με περὶ τῶν γυ-
ναικῶν μου καὶ περὶ τῶν τέκνων μου· καὶ τὸ ἀργύριόν μου
καὶ τὸ χρυσίον μου οὐκ ἐκώλυσα ἀπ' αὐτοῦ.

8 ‡ καὶ εἶπον αὐτῷ & πρεσβύτεροι καὶ πᾶς ὁ λαὸς μὴ
ἀκούσῃς καὶ μὴ θελήσῃς.

9 ‡ καὶ εἶπεν τοῖς ἀγγέλοις υἱοῦ ἀδὲρ, εἴπατε τῷ κυρίῳ ὑ-
μῶν τῷ βασιλεῖ πάντα ὅσα ἀπέστειλας πρὸς τὸν δοῦλόν σου, ἐν
πρώτοις ποιήσω· τὸ δὲ ῥῆμα τοῦτο οὐ δυνήσομαι ποιῆσαι·
καὶ ἀπῆλθον & ἀνήγγειλαν αὐτῷ λόγον.

10 ‡ καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν υἱὸς ἀδὲρ, λέγων· τάδε
ποιήσαιέν μοι & θεοὶ καὶ τάδε προσθείησαν, εἰ ἐκποιήσῃ
ὁ χοῦς σαμαρείας ταῖς δρυξὶ παντὶ τῷ λαῷ τοῖς πε-
11 μου. ‡ καὶ ἀπεκρίθη βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ εἶπεν, λα-
λεῖτε ὑμῖν, μὴ καυχάσθω ὁ κιρτὸς ὡς ὁ ὄρθιος.

12 ‡ & ἐγένετο ὅτε ἀπεκρίθη αὐτῷ τὸν λόγον τοῦτον, πίνων
αὐτὸς & πάντες & βασιλεῖς & μετ' αὐτοῦ ἐν σκη-
ναῖς, καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, οἰκοδομήσατε χαράκα·
καὶ ᾠκοδόμησε χάρακα ἐπὶ τὴν πόλιν.

CAP. XX.

1 ET congregauit filius Ader rex Syriæ omnem exercitum ſuum, & triginta & duo reges ſecum, & equi & currus; & aſcenderunt, & obſederunt contra Samariam, & expugnauerunt eam. 2 ‡ Et miſit nuncios ad Achab regem Iſrael in ciuitatem. 3 ‡ Et dixit ad eum, Hæc dicit filius Ader, Argentum tuum, & aurum tuum meum eſt; & vxores tuæ, & filij tui pulcherrimi mei ſunt.

4 ‡ Et reſpondit rex Iſrael, & dixit, Sicut locutus es domine mi rex, tuus ſum ego, & omnia mea. 5 ‡ Et reuerſi ſunt nuncij, & dixerunt, Hæc dicit filius Ader, Ego miſi ad te, dicens: Argentum tuum, & aurum tuum, & vxores tuas, & filios tuos dabis mihi.

6 ‡ Quia hac hora cras mittam ſeruos meos ad te, & ſcrutabuntur domus tuas, & domus ſeruorum tuorum, & erunt omnia deſideria oculorum ſuorum, ſuper quæ iniecerint manus ſuas, accipient.

7 ‡ Et vocauit rex Iſrael omnes ſeniores terræ, & dixit eis, Cognoſcite iam & videte, quoniam malum iſte quærit, quoniam miſit ad me pro vxoribus meis, & pro filijs meis: & argentum meum, & aurum meum non prohibui ab eo.

8 ‡ Et dixerunt ei maiores natu & vniuerſus populus, Non audias & non velis.

9 ‡ Et dixit nuncijs filij Ader, Dicite domino veſtro, Iuxta omnia quæ miſiſti ad ſeruũ tuum in initio faciam; at verbum hoc non potero facere: & abierunt viri & retulerunt ei verbũ.

10 ‡ Et miſit ad eum filius Ader, dicens: Hæc faciant mihi dij, & hæc addant, ſi ſuffecerit puluis Samariæ pugillis omnis populi peditibus meis.

11 ‡ Et reſpondit rex Iſrael & ait, Sufficiat vobis, non glorietur gibboſus vt rectus.

12 ‡ Et factum eſt quando reſpondit ei verbum iſtud, bibens erat ipſe, & omnes reges qui cum eo, in tabernaculis, & ait ſeruis ſuis, Ædificate vallum: & poſuerunt vallum ſuper ciuitatem.

תרגום יונתן

כ

1 וּבַר הֲדַד מַלְכָּא דַּאֲרָם כְּנַשׁ יָת כָּל מַשְׁרְיָתֵיהּ וּתְלָתִין וְתַרְתֵּין מַלְכִּין עִמֵּיהּ וְסוּסָוָן וְרִתְכִּין וְסָלִיק וְצַר עַל שֹׁמְרוֹן וַאֲגִיחַ קְרָבָא בַּהּ׃
2 וְשַׁדַּר מַלְאָכִין לְוָת אַחְאָב מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לְקִרְתָּא׃ 3 וַאֲמַר לֵיהּ כִּדְכֵן אֲמַר בַּר הֲדַד לְכַסְפָּךְ וּדְהַבָּךְ דִּילִי הוּא וְנָשָׁךְ
וּבְנָיךְ שַׁפְרֵי אִינּוּן דִּילִי׃ 4 וְאָתִיב מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וַאֲמַר כְּפִתְגָמָךְ רִבּוֹנִי מַלְכָּא כְּוָתִי וְכָל דִּילִי׃
5 שַׁלְחִין קַדְמַיְתָא וַאֲמָרוּ כְּדֵין אֲמַר בַּר הֲדַד דִּשְׁלַחְתִּי לְוָתָךְ לְמֵימַר כַּסְפָּךְ וּדְהַבָּךְ וְנָשָׁךְ וּבְנָיךְ תִּתֶּן לִי׃
6 אֲרֵי כְּעִדָּנָא הָדֵין מָחָר אֲשַׁלַּח יָת עַבְדַי לְוָתָךְ וְיִבְלְשׁוּן יָת בֵּיתָךְ וְיָת בָּתֵּי עַבְדָךְ וְיָהֵא כָל מַחְמַד עֵינָךְ דְּיָתְנָא לְרַגְלָא דְיָשִׂימוּן בִּידֵיהוֹן וְיִסְבְּרוּן׃
7 וּקְרָא מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לְכָל סָבֵי אַרְעָא וַאֲמַר דְּעוֹ כְּעַן וְחֵזוֹ אֲרֵי בִישְׁתָּא דֵּין בָּעֵי לְמֶעְבַּד לְוָתִי וְלִבְנַי וּלְכַסְפִּי וּלְדַהֲבִי וְלָא כְּבִישִׁית מִנֵּיהּ׃
8 וַאֲמָרוּ לֵיהּ כָּל סָבַיָּא וְכָל עַמָּא לָא תְקַבֵּל וְלָא תְחַוֵּי׃ 9 וַאֲמַר לְאִנְדְּרֵי בַּר הֲדַד אֲמָרוּ לְרִבּוֹנִי מַלְכָּא כָּל דִּשְׁלַחְתָּ
לְוָת עַבְדָּךְ בְּקַדְמַיְתָא אֶעְבֵּד וְהָדָא פִּתְגָמָא דֵּין לָא אֵיכוֹל לְמֶעְבַּד וַאֲזָלוּ אִנְדְּרַיָּא וַאֲתִיבוּהִי פִּתְגָמָא׃
10 וְשַׁלַּח לֵיהּ בַּר הֲדַד וַאֲמַר כְּדֵין יוֹסִפוּן לִי דַּהֲלָהָא וְכִדֵין יוֹסִפוּן אִם יִסְתְּפֵק עָפְרָא דְשֹׁמְרוֹן לְסִיסֵי כְּשַׁעֲלֵי פַּרְסָא דְרִיגְלֵי עַמָּא דְעִמִּי׃
11 וַאֲתִיב מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וַאֲמַר אֵימְרוּ לֵיהּ לָא יְשַׁתְּבַח דְּסָזְרָן וְנָצַח כְּנָצַח דְּנָצַח וְקָלִיק מִינֵיהּ׃
12 וַהֲוָה כַּד שְׁמַע יָת פִּתְגָמָא הָדֵין וְהוּא שָׁתֵי הוּא וּמַלְכַיָּא דְסַלְּקָא וַאֲמַר לְעַבְדּוֹהִי אִיזְדָּרְזוּ וְאִזְדָּרִיזוּ עַל קִרְתָּא׃

¹³ והנה נביא אחד נגש אל־אחאב מלך־ישראל 13
ויאמר כה אמר יהוה הראית את כל־ההמון
הגדול הזה הנני נתנו בידך היום וידעת כי־אני
יהוה: ¹⁴ ויאמר אחאב במי ויאמר כה־אמר יהוה 14
בנערי שרי המדינות ויאמר מי־יאסר המלחמה
ויאמר אתה: ¹⁵ ויפקד את־נערי שרי 15
המדינות ויהיו מאתים שנים ושלשים ואחריהם
פקד את־כל־העם כל־בני ישראל שבעת אלפים:
¹⁶ ויצאו בצהרים ובן־הדד שתה שכור בסכות 16
הוא והמלכים שלשים־ושנים מלך עזר אתו:
¹⁷ ויצאו נערי שרי המדינות בראשנה וישלח 17
בן־הדד ויגידו לו לאמר אנשים יצאו משמרון:
¹⁸ ויאמר אם־לשלום יצאו תפשום חיים ואם 18
למלחמה יצאו חיים תפשום:
¹⁹ ואלה יצאו מן־העיר נערי שרי המדינות 19
והחיל אשר אחריהם: ²⁰ ויכו איש אישו וינסו 20
ארם וירדפם ישראל וימלט בן־הדד מלך ארם
על־סוס ופרשים: ²¹ ויצא מלך ישראל ויך 21
את־הסוס ואת־הרכב והכה בארם מכה גדולה:
²² ויגש הנביא אל־מלך ישראל ויאמר לו לך 22
התחזק ודע וראה את אשר־תעשה כי לתשובת
השנה מלך ארם עלה עליך:
²³ ועבדי מלך־ארם אמרו אליו אלהי הרים 23
אלהיהם על־כן חזקו ממנו ואולם נלחם אתם
במישור אם־לא נחזק מהם: ²⁴ ואת־הדבר 24
הזה עשה הסר המלכים איש ממקמו ושים פחות
תחתיהם: ²⁵ ואתה תמנה־לך חיל כחיל 25
הנפל מאותך וסוס כסוס ורכב כרכב ונלחמה
אותם במישור אם־לא נחזק מהם וישמע לקלם
ויעש כן:

13 ⁺Et ecce propheta vnus accedens ad A-
chab regem Israel, ait ei, Hæc dicit Dñs,
C Certè vidisti omnẽ multitudinẽ hanc ni-
miam? Ecce ego tradam eam in manum
tuam hodie, vt scias quia ego sum Domi-
14 nus. ⁺Et ait Achab, Per quem? Dixit-
que ei, Hæc dicit Dominus, Per pedisse-
quos principum prouinciarum. Et ait,
Quis incipiet prœliari? Et ille dixit, Tu.
15 ⁺Recensuit ergo pueros principũ pro-
uinciarum, & repperit numerũ ducento-
rum triginta duorũ. Et recensuit post eos
populũ omnes filios Israel septem millia.
16 ⁺Et egressi sunt meridie. Benadab aũt
bibebat temulentus in vmbraculo suo, &
reges triginta duo cũ eo qui ad auxilium
17 eius venerãt. ⁺Egressi sunt aũt pueri prin
cipum prouinciarũ in prima fronte. Misit
itaq; Benadab, qui nunciauerũt ei, dicen
18 tes: Viri egressi sunt de Samaria. ⁺At ille
ait, Siue pro pace veniũt, apprehẽdite eos
viuos, siue vt prælientur, viuos eos capite.
19 ⁺Egresi sunt ergo pueri principũ pro
D uinciarũ, ac reliquus exercitus sequeba-
20 tur. ⁺Et percussit vnusquisq; virum qui
cõtra se veniebat, fugerũtq; Syri & per-
secutus est eos Israel. Fugit quoq; Bena-
dab rex Syriæ in equo cũ equitibus suis.
21 ⁺Nec non egressus rex Israel percussit
equos & currus, & percussit Syriam plaga
22 magna nimis. ⁺Accedens autẽ propheta
ta ad regem Israel, dixit ei, Vade & confor
tare, & scito, & vide quid facias. Sequẽti
enim anno rex Syriæ ascendet contra te.
23 ⁺Serui verò regis Syriæ dixerunt ei, Dij
montiũ sunt dij eorum, ideo superauerunt
nos. Sed melius est vt pugnemus contra
eos in campestribus, & obtinebimus eos.
24 ⁺Tu ergo verbum hoc fac. Amoue re-
ges singulos ab exercitu tuo, & pone prin
25 cipes pro eis. ⁺Et instaura numerum
militum, qui ceciderunt de tuis, & equos
secundùm equos pristinos, & currus se-
cundùm currus quos ante habuisti, & pu-
gnabimus contra eos in campestribus, & videbis ꝙ obtinebimus eos. Credidit cõsilio eorũ, & fecit ita.

⁺Et ecce propheta vnus accessit Achaib re- 13
gi Israel, & dixit, Hæc dicit Dominus, Si vi-
disti omnem turbã magnam hanc? ecce ego tra-
do eam hodie in manus tuas, & scies, quòd ego
Dominus. ⁺Et ait Achaab, In quo? & dixit, 14
Hæc dicit Dominus, In pedissequis principum
prouinciarum. & ait Achaab, Quis coniunget
prælium? & dixit, Tu.
⁺Et recensuit Achaab pueros principũ pro- 15
uinciarum, & fuerunt ducẽti triginta & duo,
& post hæc recensuit populum omnem filium
virtutis septem millia. ⁺Et egressus est me- 16
ridie, & filius Ader bibens & temulentus in
vmbraculis ipse & reges, triginta & duo re-
ges auxiliarij cum eo. ⁺Et egressi sunt pueri 17
principum prouinciarum in primis, & misit fi-
lius Ader, & nunciauerunt ei, dicentes: Viri
egressi sunt de Samaria. ⁺Et ait rex, Si in pace 18
ipsi egrediuntur, apprehendite eos viuos; & si
in prælium egressi sunt, apprehendite eos viuos.
⁺Et egressi sunt de ciuitate pueri principum 19
prouinciarum, & exercitus post eos. ⁺Et per- 20
cussit vnusquisq; eum qui iuxta se, et fugerunt
Syri: & persecutus est eos Israel, & saluatur
filius Ader rex Syriæ in equis equitum. ⁺Et 21
egressus est rex Israel, & cepit equos & cur-
rus, & percussit plaga magna in Syria.
⁺Et accessit propheta ad regem Israel, di- 22
cens: Confortare, & scito & vide quid facies?
quia reuertente anno, filius Ader rex Syriæ
ascendit contra te.
⁺Et serui regis Syriæ dixerunt ad eum, 23
Deus montium Deus Israel, & non Deus val-
lium, propter hoc præualuerunt super nos: si au
tem pugnauerimus cum eis in plano, profectò
obtinebimus super eos.
⁺Et fac iuxta verbum hoc: amoue reges 24
vnumquemque in locum suum, & pone pro
eis principes.
⁺Et instaura tu secũdùm exercitum qui ce- 25
cidit de te, & equum secundùm equum, &
currus secundùm currus, & pugnabimus con-
tra eos in plano, & obtinebimus super eos: &
audiuit vocem eorum, & fecit ita.

13 ⁺καὶ ἰδοὺ προφήτης εἷς προσῆλθε τῷ ἀχαὰβ βασι-
λεῖ ἰσραήλ, καὶ εἶπε, τάδε λέγει κύριος, εἰ ἑώρακας πάν-
τα τὸν ὄχλον τὸν μέγαν τοῦτον; ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι αὐτὸν σή-
μερον εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ γνώσῃ, ὅτι ἐγὼ κύριος.
14 ⁺καὶ εἶπεν ἀχαάβ, ἐν τίνι; καὶ εἶπε, τάδε λέγει κύριος,
ἐν τοῖς παιδαρίοις τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν· καὶ εἶπεν
ἀχαάβ, τίς συνάψει τὸν πόλεμον; καὶ εἶπεν, σύ.
15 ⁺καὶ ἐπεσκέψατο ἀχαὰβ τὰ παιδάρια τῶν ἀρχόντων
τῶν χωρῶν, καὶ ἐγένοντο διακόσιοι τριάκοντα καὶ δύο· καὶ μετὰ
ταῦτα ἐπεσκέψατο τὸν λαὸν πάντα υἱὸν δυνάμεως ἑπτὰ
16 χιλιάδας. ⁺καὶ ἐξῆλθεν μεσημβρίας· καὶ υἱὸς ἄδερ πί-
νων, καὶ μεθύων ἐν σοκχὼθ αὐτὸς καὶ οἱ βασιλεῖς, τριάκον-
τα καὶ δύο βασιλεῖς οἱ συμβοηθοὶ μετ' αὐτοῦ.
17 ⁺καὶ ἐξῆλθον τὰ παιδάρια τῶν ἀρχόντων τῶν χω-
ρῶν ἐν πρώτοις· καὶ ἀπέστειλεν υἱὸς ἄδερ, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ,
18 λέγοντες· ἄνδρες ἐξῆλθον ἐκ σαμαρείας. ⁺καὶ εἶπεν ὁ βα-
σιλεύς, εἰ εἰς εἰρήνην αὐτοὶ ἐκπορεύονται, συλλάβετε αὐτοὺς
ζῶντας· καὶ εἰ εἰς πόλεμον ἐξῆλθον, συλλάβετε αὐτοὺς ζῶν-
19 τας. ⁺καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως τὰ παιδάρια τῶν ἀρ-
χόντων τῶν χωρῶν καὶ ἡ δύναμις ὀπίσω αὐτῶν.
20 ⁺καὶ ἐπάταξεν ἕκαστος τὸν παρ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον οἱ
σύροι· καὶ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἰσραήλ, καὶ σώζεται υἱὸς ἄδερ
βασιλεὺς συρίας ἐφ' ἵππων ἱππέων.
21 ⁺καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἰσραήλ, καὶ ἔλαβε τοὺς ἵππους
καὶ τὰ ἅρματα, καὶ ἐπάταξεν πληγὴν μεγάλην ἐν συρίᾳ.
22 ⁺καὶ προσῆλθεν ὁ προφήτης πρὸς τὸν βασιλέα ἰσραήλ,
λέγων· κραταιοῦ καὶ γνῶθι καὶ ἴδε τί ποιήσεις· ὅτι ἐπιστρέφον-
τος τοῦ ἐνιαυτοῦ, υἱὸς ἄδερ βασιλεὺς συρίας ἀναβαίνει ἐπὶ
23 σέ. ⁺καὶ οἱ παῖδες βασιλέως συρίας εἶπον πρὸς αὐ-
τόν, θεὸς ὀρέων ὁ θεὸς ἰσραὴλ καὶ οὐ θεὸς κοιλάδων, διὰ
τοῦτο ἐκραταίωσαν ὑπὲρ ἡμᾶς· ἐὰν δὲ πολεμήσωμεν αὐ-
24 τοὺς κατ' εὐθὺ, ἦ μὴν κραταιώσομεν ὑπὲρ αὐτούς. ⁺καὶ ποίη-
σον κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο, ἀπόστησον τοὺς βασιλεῖς ἕκαστον εἰς
τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ θὲς ἀντ' αὐτῶν σατράπας.
25 ⁺καὶ ἄλλαξόν σοι κατὰ τὴν δύναμιν τὴν πεσοῦσαν
ἀπὸ σοῦ, καὶ ἵππον κατὰ τὸν ἵππον, καὶ ἅρματα κατὰ τὰ ἅρ-
ματα, καὶ πολεμήσομεν πρὸς αὐτοὺς κατ' εὐθύ, καὶ
κραταιώσομεν ὑπὲρ αὐτούς· καὶ ἤκουσε τῆς φωνῆς αὐτῶν,
καὶ ἐποίησεν οὕτως.

תרגום יונתן

¹³ והא נביא חד קריב לות אחאב מלכא דישראל ואמר כדנן אמר יי החזיתא ית כל המונא סגיאה הדין הא אנא מסר ליה בידך
יומא דין ותדע ארי אנא יי: ¹⁴ ואמר אחאב במן ואמר כדנן אמר יי בעולימי רברבי מדינתא ואמר מן יסדר קרבא ואמר את: ¹⁵ ומנא
ית עולימי רברבי מדינתא והוו מאתן תלתין ותרין ובתריהון מנא ית עמא כל בני ישראל שבעה אלפין: ¹⁶ ונפקו בטיהרא ובן הדד
שתי רוי במטלליא הוא ומלכיא תלתין ותרין מלכין מסעדין יתיה: ¹⁷ ונפקו עולימי רברבי מדינתא בקדמיתא ושלח בר הדד וחויאו
ליה למימר גברין נפקו משומרון: ¹⁸ ואמר אם לשלמא נפקו אחודונון כד חיין ואם לקרבא נפקו כד חיין אחודונון: ¹⁹ ואילין
נפקו מן קרתא עולימי רברבי מדינתא וחילא דבתריהון: ²⁰ וקטלו גבר גברוהי ואפכו אנש ארם ורדפונון ישראל ואשתזיב בר הדד
מלכא דארם על סוסיא ועמיה תרין זוג פרשין: ²¹ ונפק מלכא דישראל ומחא ית סוסותא וגמר ית רתיכיא ומחא באנש ארם מחא
רבא: ²² וקריב נביא לות מלכא דישראל ואמר ליה איזיל איתקף ודע וחזי ית דתעביד ארי לזמן סופא דשתא מלכא דארם סליק עלך:
²³ ועבדי מלכא דארם אמרו ליה אלהא דשליט על טוריא אלההון על כן תקפו מיננא וברם נגיח עמהון במישרא אם לא נתקף
מנהון: ²⁴ וית פתגמא הדין עביד אעדי מלכיא גבר מאתריה ומני שלטוניא חילופיהון: ²⁵ ואת תמני לך משרין כמשרין דאיתקטלא
מינך וסוסון כסוסון ורתיכין כרתיכין ונגיח עמהון במישרא אם לא נתקף מנהון וקביל למימריהון ועבד כן:

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

¹³ Et ecce propheta vnus accessit ad Ahhab regem Israel, & dixit, Sic dixit Dominus, Num vidisti omnem multitudinem magnam hanc? ecce ego trado illam in manu tua hodie, vt cognoscas quòd ego sum Dominus. ¹⁴ Et dixit Ahhab, Per quem? & dixit, Sic dixit Dominus, Per adolescentes magnatum prouinciarum. & dixit, Quis ordinabit prœlium? & dixit, Tu.
¹⁵ Et numerauit adolescentes magnatum prouinciarum, & fuerunt ducenti triginta duo, & post illos numerauit populũ omnium filiorum Israel, septem millia. ¹⁶ Et exierunt in meridie, & Ben-hadad bibebat ebrius in tentorijs ipse & reges, *quippe* triginta duo reges auxiliabantur ei. ¹⁷ Et exierunt adolescentes magnatum regionum initio, & misit Bar-hadad, & indicauerunt illi, dicendo: Viri exierunt de Somron. ¹⁸ Et dixit, Si ad pacem exierunt, apprehendite eos viuos; siue in bellum exierunt, viuos etiam apprehendite. ¹⁹ Et hi exierunt ex vrbe adolescentes magnatum regionum, & exercitus qui erat post illos.
²⁰ Et occiderunt quisque virum suum: & fugerunt homines Aram, & persequuti sunt illos Israel, & euasit Barhadad rex Aram super equum, & cum illo duo paria equitum. ²¹ Et exiuit rex Israel, & percussit equos & consumpsit currus, & percussit homines Aram percussione magna. ²² Et accesserat propheta ad regem Israel, & dixerat illi, Vade & confortare, & cognosce, videque quid facias; nam in tempore finis anni rex Aram ascendet contra te. ²³ Et serui regis Aram dixerunt illi, Deus qui imperat montibus, Deus illorum est, propterea præualuerunt nobis: verùm congrediamur cum eis in planicie, num præualebimus eis. ²⁴ Et rem istam facito: aufer reges quemque de loco suo, & pone imperatores pro eis.
²⁵ Et tu numerabis tibi exercitus, sicut exercitus qui occisi sunt de te, & equos sicut equos, & currus sicut currus; & congrediemur cum illis in planicie, *tunc videbis*, num præualebimus eis: & excepit dicta eorum, & fecit sic.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 ¶ וַיְהִי לְתִשְׁוּבַת הַשָּׁנָה וַיִּפְקֹד בֶּן הֲדַד אֶת־
אֲרָם וַיַּעַל אֲפֵקָה לְהִלָּחֵם עִם־יִשְׂרָאֵל׃
17 ¶ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָתְפָּקְדוּ וְכָלְכְּלוּ וַיֵּלְכוּ לִקְרָאתָם
וַיַּחֲנוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל נֶגְדָּם כִּשְׁנֵי חֲשִׂפֵי עִזִּים וַאֲרָם
מִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ׃
18 ¶ וַיִּגַּשׁ אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר יְהוָה יַעַן אֲשֶׁר אָמְרוּ אֲרָם
אֱלֹהֵי הָרִים יְהוָה וְלֹא־אֱלֹהֵי עֲמָקִים הוּא וְנָתַתִּי
אֶת־כָּל־הֲמוֹן הַנָּדול הַזֶּה בְּיָדֶךָ וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי
יְהוָה׃ 19 ¶ וַיַּחֲנוּ אֵלֶּה נֹכַח אֵלֶּה שִׁבְעַת יָמִים
וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהִקְרִבָ הַמִּלְחָמָה וַיַּכּוּ בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל אֶת־אֲרָם מְאָה אֶלֶף רַגְלִי בְּיוֹם אֶחָד׃
20 ¶ וַיָּנֻסוּ הַנּוֹתָרִים אֲפֵקָה אֶל־הָעִיר וַתִּפֹּל
הַחוֹמָה עַל־עֶשְׂרִים וְשִׁבְעָה אֶלֶף אִישׁ הַנּוֹתָרִים
וּבֶן־הֲדַד נָס וַיָּבֹא אֶל־הָעִיר חֶדֶר בְּחֶדֶר׃
21 ¶ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו עֲבָדָיו הִנֵּה־נָא שָׁמַעְנוּ כִּי־
מַלְכֵי בֵית יִשְׂרָאֵל כִּי־מַלְכֵי חֶסֶד הֵם נָשִׂימָה־
נָּא שַׂקִּים בְּמָתְנֵינוּ וַחֲבָלִים בְּרֹאשֵׁנוּ וְנֵצְאָה אֶל־
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אוּלַי יְחַיֶּה אֶת־נַפְשֶׁךָ׃
22 ¶ וַיַּחְגְּרוּ שַׂקִּים בְּמָתְנֵיהֶם וַחֲבָלִים
בְּרֹאשֵׁיהֶם וַיָּבֹאוּ אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ עַבְדְּךָ
בֶן־הֲדַד אָמַר תְּחִי־נָא נַפְשִׁי וַיֹּאמֶר הַעוֹדֶנּוּ חַי
אָחִי הוּא׃
23 ¶ וְהָאֲנָשִׁים יְנַחֲשׁוּ וַיְמַהֲרוּ וַיַּחְלְטוּ מִמֶּנּוּ
וַיֹּאמְרוּ אָחִיךָ בֶן־הֲדַד וַיֹּאמֶר בֹּאוּ קְחֻהוּ וַיֵּצֵא
אֵלָיו בֶּן־הֲדַד וַיַּעֲלֵהוּ עַל־הַמֶּרְכָּבָה׃
24 ¶ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֶעָרִים אֲשֶׁר־לָקַח־אָבִי מֵאֵת
אָבִיךָ אָשִׁיב וְחֻצוֹת תָּשִׂים לְךָ בְּדַמֶּשֶׂק כַּאֲשֶׁר־שָׂם
אָבִי בְּשֹׁמְרוֹן וַאֲנִי בִּבְרִית־אֲשַׁלְּחֲךָ וַיִּכְרֹת־לוֹ בְּרִית
וַיְשַׁלְּחֵהוּ׃

16 ¶ Igitur postquam annus trāsierat, recen-
suit Benadab Syros, & ascēdit in Aphec, vt
17 pugnarent cōtra Israel. ¶ Porrò filij Israel
recensiti sunt, & acceptis cibarijs profecti
ex aduerso, castráq; metati sunt cōtra eos,
quasi duo parui greges caprarum; Syri au-
tem repleuerunt terram.
18 ¶ Et accedens vnus vir Dei, dixit ad re-
gem Israel, Hæc dicit Dominus, Quia
dixerunt Syri, Deus montium est Domi-
E nus, & non est Deus vallium, dabo om-
nem multitudinem hanc grandem in ma
nu tua, & scietis quia ego sum Dominus.
19 ¶ Dirigebántq; septem diebus ex aduer-
so hi atq; illi acies, septima autē die com-
missum est bellum. Percussērúntq; filij Is-
rael de Syris centum millia peditum in
20 die vna. ¶ Fugerunt autem qui remanse-
rūt in Aphec in ciuitatē, & cecidit murus
super viginti septem millia hominū qui
remanserant. Porrò Benadab fugiens in-
gressus est ciuitatem in cubiculum quod
21 erat intra cubiculum. ¶ Dixerúntque ei
serui sui: Ecce audiuimus quòd reges do-
mus Israel clementes sint. Ponamus itaq;
saccos in lumbis nostris & funiculos in ca
pitibus nostris, & egrediamur ad regem
Israel, forsitan saluabit animas nostras.
22 ¶ Accinxerunt saccis lumbos suos, &
posuerunt funiculos in capitibus suis, ve-
F nerúntque ad regem Israel, & dixerunt ei,
Seruus tuus Benadab dicit: Viuat, oro te,
anima mea. Et ille ait, Si adhuc viuit, fra-
23 ter meus est. ¶ Quod acceperunt viri
pro omine, & festinantes rapuerunt ver-
bum ex ore eius, atque dixerunt, Frater
tuus Benadab viuit. Et dixit eis, Ite & ad-
ducite eum ad me. Egressus est ergo ad eū
Benadab, & leuauit eum in currum suum.
24 ¶ Qui dixit ei, Ciuitates quas tulit pa-
ter meus à patre tuo reddam, & plateas fa-
ciā tibi in Damasco, sicut posuit pater meus in
Samaria, & ego fœderatus recedam à te.
Pepigit ergo fœdus, & dimisit eum.

16 ¶ Et factum est transeunte anno, & recen-
suit filius Ader Syriam, & ascendit in Aphe-
ca ad pugnam contra Israel.
17 ¶ Et filij Israel recensiti sunt, & venerunt
in occursum eorum, & castrametatus est Israel
ex aduerso eorum, quasi duo greges caprarum,
& Syria repleuit terram.
18 ¶ Et accessit homo Dei, & dixit regi Israel,
Hæc dicit Dominus, Eò quòd dixit Syria, quòd
Deus montium Dominus Deus Israel, & non
Deus vallium ipse, & dabo exercitum ma-
gnum hunc in manus tuas, & scies quòd ego
Dominus.
19 ¶ Et castrametantur isti coram his septem
diebus. & factum est die septima, & appro-
pinquauit bellum, & percussit Israel Syriam
centum millia peditum vna die.
20 ¶ Et fugerunt reliqui in Apheca, in ciuita-
tem, & cecidit murus super viginti & septem
millia virorū qui remanserant; & filius Ader
fugit, & ingressus est in domum cubiculi in
promptuarium.
21 ¶ Et dixerunt serui eius ad eum, Ecce iam
audiuimus, quòd reges domus Israel reges mise-
ricordiæ sunt, ponamus igitur saccos super lum-
bos nostros, & funiculos in capitibus nostris,
& eamus ad regem Israel, si fortè viuificabit
animas nostras.
22 ¶ Et accinxerunt lumbos suos saccis, & li-
gauerunt funiculis capita sua: & dixerunt re-
gi Israel, Seruus tuus filius Ader dicit, Viuat
tam anima mea: & dixit, Si adhuc viuit, fra-
ter meus est.
23 ¶ Et viri pro omine acceperunt & festina-
uerunt, & rapuerunt verbum eius de ore eius,
& dixerunt, Frater tuus filius Ader: & di-
xit, Ingredimini & capite eum: & egressus
est ad eum filius Ader, & imponunt eum super
currum ad eum.
24 ¶ Et dixit ad eum, Ciuitates quas tulit pater
meus à patre tuo, reddam tibi, & exitus ponet
in Damasco tibi, sicut posuit pater meus in Sa-
maria; & ego in fœdere mittam te: & pepigit
et fœdus, & dimisit eum.

תרגום יונתן

16 ¶ והוה לסוף שתא דשנא ומנא בר הדד יתיה ארם ומליק לאגחא קרבא עם ישראל׃
17 ¶ ובני ישראל איתמניאו ואיזדמנו ואיזדקנו לקדמותהון ושרו בני ישראל לקבלהון כתרין גדיי עזין וארם מליאו ית ארעא׃
18 ¶ וקריב נבייא דייי ואמר לקבל מלכא דישראל כדין אמר ייי חלף דאמרו ארמאי אלהא דמשליט על טוורא ייי הוא ואמר יתכל המונא רבא הדין בידכון ותדעון ארי אנא ייי׃
19 ¶ ושרו אילין לקבל אילין שבעה יומין והוה ביומא שביעאה וקריבו עברי קרבא ומחו בני ישראל ית ארם מאה אלפין גבר רגלי ביומא חד׃
20 ואפכו ואשתמדו לאפק חיין ונפלת חיטא על עשרין ושבעה אלפין גבר שארא דאשתארו לאפק לעדקא חיין ונפל שורא על עשרין ושבעה אלפין גבר שארא דאשתארו ביה הוא בעדן שמעא ארי מלכי בירת
21 ועברו לוי עברוהי הא בעדן שמעא ארי מלכי בירת ישראל מלכי טיבו יתקבלון הוא בעדן שמעא ארי מלכי בירת ישראל מלכי טיבו יתקבלון נשים ית נפשך׃
22 ואתקריב נבייא מישוי ואוחי לו ואמר אזל תקוף ודע ודחי וחמי מה דתעבד ארי לית קרין דנכיב אתי עלך לשתא דתיתי ואמר עולו דברוהי דנפק לוי והוה בר הדד ואסקיה לותיכא׃
23 ¶ ואמר ליה קרין דנכיב אתי עלך לשתא דתיתי ואמר עולו דברוהי דנפק לוי והוה בר הדד ואסקיה לותיכא׃
24 ¶ ואמר ליה קרין דנכיב אתי עלך לשתא דתיתי ואמר עולו דברוהי דנפק לוי והוה בר הדד ואסקיה לותיכא׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

16 "Et fuit in tempore finis anni numerauit Bar-hadad Aram, & ascendit in Aphec, vt iniret bellum cum Israel.
17 "Et filij Israel numerati sunt atque parati, & iuerunt in occursum illorum, & posuerunt castra filij Israel è regione illorum, tanquam duo greges capra-
rum, sed homines Aram implebant terram.
18 "Et accesserat propheta Domini, & dixerat regi Israel; dixerat enim; Sic dixit
Dominus, Eò quòd dixerunt homines Aram, Deus qui imperat montibus, Dominus est; & non Deus qui imperat planicie bus, est Do-
minus: tradam omnem multitudinem magnam hanc in manum tuam, vt sciatis quòd ego sum Dominus.
19 "Et manserunt hi è regione horum septem diebus: & fuit die septima, appropinquauerunt belligeratores, & percusserunt filij Israel homines Aram, *nempe*
centum millia vitorum peditum die vna.
20 "Et verterunt terga hi qui relicti fuerant versus Aphec, in vrbem, & cecidit murus super viginti & septem millia vitorum qui relicti fuerant: & Bar-hadad terga vertens, introiuit in ciuitatem in thalamos intra thalamos *alues.*
21 "Et dixerunt illi serui eius, Ecce nunc audiuimus quòd reges domus Israel, quòd reges sunt viri misericordiæ; ligemus quæso
saccis lumbos nostros, & funibus capita nostra, & exeamus ad regem Israel: forsitan superstitem seruabit animam tuam.
22 "Et ligauerunt saccis lumbos suos, & funibus capita sua, & venerunt ad regem Israel, & dixerunt, Seruus tuus Bar-hadad dixit,
Superstes sit quæso anima mea. Et dixit, Nunquid adhuc superstes est? frater meus est.
23 "Et viri auguraū sunt, & festinarunt, & arripuerunt illud ab ipso, & dixerunt, Frater tuus est Bar-hadad: & dixit, Intrate, accipite
illum. & exijt ad eum Bar-hadad, & fecit ascendere illum in curtum.
24 "Et dixit illi, Vrbes quas cepit pater meus à patre tuo, reddam, & plateas numerabis tibi in Dammeseq, sicut numerauit pater
meus in Somuon, & ego cum fœdere dimittam te. & pepigit illi fœdus, & misit illum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

35 * וְאִישׁ אֶחָד מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים אָמַר אֶל־רֵעֵהוּ
בִּדְבַר יְהוָה הַכֵּינִי נָא וַיְמַאֵן הָאִישׁ לְהַכֹּתוֹ׃
36 * וַיֹּאמֶר לוֹ יַעַן אֲשֶׁר לֹא־שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה
הִנְךָ הוֹלֵךְ מֵאִתִּי וְהִכְךָ הָאַרְיֵה וַיֵּלֶךְ מֵאֶצְלוֹ
וַיִּמְצָאֵהוּ הָאַרְיֵה וַיַּכֵּהוּ׃
37 * וַיִּמְצָא אִישׁ אַחֵר וַיֹּאמֶר הַכֵּינִי נָא וַיַּכֵּהוּ
הָאִישׁ הַכֵּה וּפָצֹעַ׃
38 * וַיֵּלֶךְ הַנָּבִיא וַיַּעֲמֹד לַמֶּלֶךְ אֶל־הַדֶּרֶךְ וַיִּתְחַפֵּשׁ
בָּאֲפֵר עַל־עֵינָיו׃
39 * וַיְהִי הַמֶּלֶךְ עֹבֵר וְהוּא צָעַק אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר
עַבְדְּךָ יָצָא בְּקֶרֶב־הַמִּלְחָמָה וְהִנֵּה־אִישׁ סָר
וַיָּבֵא אֵלַי אִישׁ וַיֹּאמֶר שְׁמֹר אֶת־הָאִישׁ הַזֶּה אִם־
הִפָּקֵד יִפָּקֵד וְהָיְתָה נַפְשְׁךָ תַּחַת נַפְשׁוֹ אוֹ כִכַּר־
כֶּסֶף תִּשְׁקוֹל׃
40 * וַיְהִי עַבְדְּךָ עֹשֶׂה הֵנָּה וְהֵנָּה וְהוּא אֵינֶנּוּ
וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל כֵּן מִשְׁפָּטְךָ אַתָּה חָרָצְתָּ׃
41 * וַיְמַהֵר וַיָּסַר אֶת־הָאֲפֵר מֵעַל עֵינָיו וַיַּכֵּר אֹתוֹ
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל כִּי מֵהַנְּבִיאִים הוּא׃
42 * וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה יַעַן שִׁלַּחְתָּ אֶת־
אִישׁ־חֶרְמִי מִיָּד וְהָיְתָה נַפְשְׁךָ תַּחַת נַפְשׁוֹ וְעַמְּךָ
43 תַּחַת עַמּוֹ׃ * וַיֵּלֶךְ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל עַל־בֵּיתוֹ סַר
וְזָעֵף וַיָּבֹא שֹׁמְרוֹנָה׃

כא

1 * וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כֶּרֶם
הָיָה לְנָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי אֲשֶׁר בְּיִזְרְעֶאל אֵצֶל הֵיכַל
אַחְאָב מֶלֶךְ שֹׁמְרוֹן׃
2 * וַיְדַבֵּר אַחְאָב אֶל־נָבוֹת לֵאמֹר תְּנָה־לִּי אֶת־
כַּרְמְךָ וִיהִי־לִי לְגַן־יָרָק כִּי הוּא קָרוֹב אֵצֶל בֵּיתִי
וְאֶתְּנָה לְךָ תַּחְתָּיו כֶּרֶם טוֹב מִמֶּנּוּ אִם טוֹב בְּעֵינֶיךָ
אֶתְּנָה־לְךָ כֶסֶף מְחִיר זֶה׃

15 * Tunc vir quidam de filijs prophetarum, dixit ad socium suũ in sermone Domini; Percute me. At ille noluit percute-
16 re. * Cui ait, Quia noluisti audire vocem Domini, ecce recedes à me & percutiet te leo. Cúmque paululum recessisset ab eo, inuenit eum leo atque percussit.
17 * Sed & alterum inueniens virum, dixit ad eum, Percute me. qui percussit
18 eum, & vulnerauit. * Abijt ergo pro-
G pheta, & occurrit regi in via, & mutauit aspersione pulueris os & oculos suos.
19 * Cúmq; rex transisset, clamauit ad regem, & ait, Seruus tuus egressus est ad prœliandum cominus. cúmque fugisset vir vnus, adduxit eum quidam ad me, & ait: Custodi virum istum: qui si lapsus fuerit, erit anima tua pro anima eius, aut talentum argenti appendes.
40 * Dum autem ego turbatus huc illúcq; me verterem, subitò non comparuit. & ait rex Israel ad eum: Hoc est iudicium tuum quod ipse decreuisti.
41 * At ille statim abstersit puluerem de facie sua, & cognouit eũ rex Israel, quòd esset de prophetis.
42 * Qui ait ad eum: Hęc dicit Dominus, Quia dimisisti virum dignum morte de manu tua, erit anima tua pro anima eius, & populus tuus pro populo eius.
43 * Reuersus est igitur rex Israel in domũ suam audire contemnens, & furibundus venit in Samariam.

CAP. XXI.

1 A POst verba aũt hæc, vinea erat Naboth Iezraelitæ, qui erat in Iezrahel iuxta palatium Achab regis Samariæ.
2 * Locutus est ergo Achab ad Naboth, dicens: Da mihi vineam tuam, vt faciam mihi hortum olerum, quia vicina est & prope domum meam. Dabóque tibi pro ea vineam meliorem, aut si commodius tibi putas, argenti precium quantum digna est.

35 * Et homo vnus de filijs prophetarum, dixit ad proximum suum, In sermone Domini percute iam me: & non voluit homo percutere eum.
36 * Et ait ad eum, Eò quòd non audisti vocem Domini, ecce tu recedis à me, & percutiet te leo.
37 * Et recessit ab eo, & inuenit eum leo & percussit eum, & inuenit hominem alium, & dicit ei, Percute iam me: & percussit eum homo, & percutiens contriuit.
38 * Et abijt propheta, & astitit regi Israel super via, & ligauit in vitta oculos suos.
39 * Et factum est cùm rex transiret, & ipse clamabat ad regem, & ait, Seruus tuus egressus est ad exercitum vt prœliaret; & ecce vir vnus adduxit ad me virum, & dixit mihi, Custodi mihi hunc: & erit si saliens saltabit, erit anima tua pro anima eius, vel talentum argenti appendes.
40 * Et factum est vt seruus tuus circunspexit huc & illuc, & ecce iste non erat. & ait ad eum rex Israel, Ecce iudex tu, apud me necasti.
41 * Et festinauit & abstulit vittam de oculis suis; & cognouit eum rex Israel, quòd de prophetis iste.
42 * Et ait ad eum, Hæc dicit Dominus, Quia dimisisti tu virum perniciosum de manu tua, ecce anima tua pro anima eius, & populus tuus pro populo eius.
43 * Et abijt rex Israel confusus & flens, & venit in Samariam.

CAP. XXI.

1 ET factum est post verba hæc, & vinea vna erat Nabuth Izraelitæ iuxta domum Achaab regis Samariæ.
2 * Et locutus est Achaab ad Nabuth, dicens: Da mihi vineam tuam, & erit mihi in hortum olerum, quia vicina hæc domui meæ, & dabo tibi pro ea vineã aliam, bonam magis quàm ea: si autem placet coram te, dabo tibi argentum pretium pro vinea tua hac.

35 * καὶ ἄνθρωπος εἷς ἐκ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν εἶπεν πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἐν λόγῳ κυρίου πάταξον δή με, καὶ οὐκ ἐθέλησεν ὁ ἄνθρωπος πατάξαι αὐτόν.
36 * καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, ἀνθ' ὧν οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς κυρίου, ἰδοὺ σὺ ἀποτρέχεις ἀπ' ἐμοῦ, καὶ πατάξει σε ὁ λέων.
37 * καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ εὗρεν αὐτὸν ὁ λέων καὶ ἐπάταξεν αὐτόν· καὶ εὑρίσκει ἄνθρωπον ἄλλον, καὶ λέγει αὐτῷ, πάταξον δή με· καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος, καὶ πατάξας συνέτριψε.
38 * καὶ ἐπορεύθη ὁ προφήτης καὶ ἐπέστη τῷ βασιλεῖ ἰσραὴλ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, καὶ κατεδήσατο ἐν τελαμῶνι τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.
39 * καὶ ἐγένετο ὡς ὁ βασιλεὺς παρεπορεύετο, καὶ αὐτὸς ἐβόα πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ εἶπεν, ὁ δοῦλός σου ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν στρατιὰν τοῦ πολεμεῖν, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ εἷς ἤγαγε πρός με ἄνδρα, καὶ εἶπε μοι, φύλαξόν μοι τοῦτον, καὶ ἔσται ἐὰν ἐκπηδῶν ἐκπηδήσῃ, ἔσται ἡ ψυχή σου ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ἢ τάλαντον ἀργυρίου στήσεις.
40 * καὶ ἐγένετο ὡς ὁ δοῦλός σου περιεβλέπετο ὧδε καὶ ὧδε, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν· καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἰσραήλ, ἰδοὺ δικαστὴς σύ, πὰρ ἐμοὶ ἐφόνευσας.
41 * καὶ ἔσπευσε καὶ ἀφεῖλε τὸν τελαμῶνα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ· καὶ ἐπέγνω αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ ὅτι ἐκ τῶν προφητῶν οὐκ.
42 * καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, τάδε λέγει κύριος, διότι ἐξαπέστειλας σὺ ἄνδρα ὀλέθριον ἐκ τῆς χειρός σου, ἰδοὺ ἡ ψυχή σου ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ὁ λαός σου ἀντὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.
43 * καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ συγκεχυμένος καὶ κλαίων, καὶ ἔρχεται εἰς σαμαρείαν.

κα.

1 * Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἀμπελὼν εἷς ἦν τῷ ναβοὺθ τῷ ἰζραηλίτῃ παρὰ τῷ οἴκῳ ἀχαὰβ βασιλέως σαμαρείας.
2 * καὶ ἐλάλησεν ἀχαὰβ πρὸς ναβοὺθ, λέγων· δός μοι τὸν ἀμπελῶνά σου, καὶ ἔσται μοι εἰς κῆπον λαχάνων, ὅτι ἐγγίζων οὗτος τῷ οἴκῳ μου, καὶ δώσω σοι ἀντ' αὐτοῦ ἀμπελῶνα ἄλλον ἀγαθὸν ὑπὲρ αὐτόν· εἰ δὲ ἀρέσκει ἐνώπιόν σου, δώσω σοι ἀργύριον ἄλλαγμα ἀντὶ τοῦ ἀμπελῶνός σου τούτου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

15 Et vir vnus de discipulis prophetarum dixit socio suo In verbo Domini: percute me, quæso; & noluit vir percutere eum.
16 Et dixit illi, Eò quòd non suscepisti dictum Domini, ecce cùm tu abieris à me, occidet te leo: & abijt ab illo, & inuenit eum leo, & occidit eum.
17 Et inuenit virum alterum, & dixit, Percute me obsecro: & percussit eum vir, percussit eum & vulnerauit eum.
18 Et abijt propheta & astitit regi in via, & operuit panno oculos suos.
19 Et fuit rege transeunte; ille clamauit ad regem, & dixit, Seruus tuus exiuit in medium belli, & ecce vir declinauit, & adduxit mihi virum, & dixit, Custodi virum hunc, si aberrando aberrauerit, erit anima tua pro anima eius, aut talentum argenti pendes.
40 Et fuit cùm seruus tuus respiceret huc & illuc, & ecce non fuit: & dixit ei rex Israel, Tu iudicasti iudicium tuum, & sententiam dedisti.
41 Et festinauit & amouit pannum ab oculis suis, & agnouit illum rex Israel, quòd de discipulis prophetarum esset.
42 Et dixit ei, Sic dixit Dominus, Eò quòd liberasti virum obnoxium occisioni de manu; erit anima tua pro anima illius, & populus tuus pro populo ipsius.
43 Et abijt rex Israel in domum suam turbatus, & dolens, & venit in Somron.

CAP. XXI.

ET fuit post verba ista, vinea erat Naboth Iizreghelæo, quæ erat in Iizreghel, in latere palatij Ahhab regis Somron.
1 Et locutus est Ahhab cum Naboth, dicendo: Da mihi vineam tuam, & erit mihi in hortum oleris, quia ipsa est propinqua in latere domus meæ, & dabo tibi pro ea vineam quæ melior erit illa. si rectum fuerit in oculis tuis, dabo tibi argentum pro pretio quod æquum fuerit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 ‡ וַיֹּאמֶר נָבוֹת אֶל־אַחְאָב חָלִילָה לִי מֵיהוָה
4 מִתִּתִּי אֶת־נַחֲלַת אֲבֹתַי לָךְ׃ ‡ וַיָּבֹא אַחְאָב אֶל־
בֵּיתוֹ סַר וְזָעֵף עַל־הַדָּבָר אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֵלָיו נָבוֹת
הַיִּזְרְעֵאלִי וַיֹּאמֶר לֹא־אֶתֵּן לְךָ אֶת־נַחֲלַת אֲבוֹתָי
וַיִּשְׁכַּב עַל־מִטָּתוֹ וַיַּסֵּב אֶת־פָּנָיו וְלֹא־אָכַל לָחֶם׃
5 ‡ וַתָּבֹא אֵלָיו אִיזֶבֶל אִשְׁתּוֹ וַתְּדַבֵּר אֵלָיו מַה־זֶּה
6 רוּחֲךָ סָרָה וְאֵינְךָ אֹכֵל לָחֶם׃ ‡ וַיְדַבֵּר אֵלֶיהָ
כִּי־אֲדַבֵּר אֶל־נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי וָאֹמַר לוֹ תְּנָה־לִי
אֶת־כַּרְמְךָ בְּכֶסֶף אוֹ אִם־חָפֵץ אַתָּה אֶתְּנָה־לְךָ
כֶרֶם תַּחְתָּיו וַיֹּאמֶר לֹא־אֶתֵּן לְךָ אֶת־כַּרְמִי׃
7 ‡ וַתֹּאמֶר אֵלָיו אִיזֶבֶל אִשְׁתּוֹ אַתָּה עַתָּה תַּעֲשֶׂה
מְלוּכָה עַל־יִשְׂרָאֵל קוּם אֱכָל־לֶחֶם וְיִטַב לִבְּךָ אֲנִי
אֶתֵּן לְךָ אֶת־כֶּרֶם נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי׃
8 ‡ וַתִּכְתֹּב סְפָרִים בְּשֵׁם אַחְאָב וַתַּחְתֹּם בְּחֹתָמוֹ
וַתִּשְׁלַח הַסְּפָרִים אֶל־הַזְּקֵנִים וְאֶל־הַחֹרִים אֲשֶׁר
בְּעִירוֹ הַיֹּשְׁבִים אֶת־נָבוֹת׃
9 ‡ וַתִּכְתֹּב בַּסְּפָרִים לֵאמֹר קִרְאוּ־צוֹם וְהֹשִׁיבוּ
אֶת־נָבוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם׃
10 ‡ וְהוֹשִׁיבוּ שְׁנַיִם אֲנָשִׁים בְּנֵי־בְלִיַּעַל נֶגְדּוֹ
וְיָעִדֻהוּ לֵאמֹר בֵּרַכְתָּ אֱלֹהִים וָמֶלֶךְ וְהוֹצִיאֻהוּ
וְסִקְלֻהוּ וְיָמֹת׃
11 ‡ וַיַּעֲשׂוּ אַנְשֵׁי עִירוֹ הַזְּקֵנִים וְהַחֹרִים אֲשֶׁר
הַיֹּשְׁבִים בְּעִירוֹ כַּאֲשֶׁר שָׁלְחָה אֲלֵיהֶם אִיזֶבֶל
כַּאֲשֶׁר כָּתוּב בַּסְּפָרִים אֲשֶׁר שָׁלְחָה אֲלֵיהֶם׃
12 ‡ קִרְאוּ צוֹם וְהֹשִׁיבוּ אֶת־נָבוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם׃
13 ‡ וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים בְּנֵי־בְלִיַּעַל וַיֵּשְׁבוּ נֶגְדּוֹ
וַיְעִדֻהוּ אַנְשֵׁי הַבְּלִיַּעַל אֶת־נָבוֹת נֶגֶד הָעָם לֵאמֹר
בֵּרַךְ נָבוֹת אֱלֹהִים וָמֶלֶךְ וַיֹּצִיאֻהוּ מִחוּץ לָעִיר
14 וַיִּסְקְלֻהוּ בָאֲבָנִים וַיָּמֹת׃ ‡ וַיִּשְׁלְחוּ אֶל־אִיזֶבֶל
לֵאמֹר סֻקַּל נָבוֹת וַיָּמֹת׃

3 ‡ Cui respondit Naboth: Propitius sit
mihi Dñs ne dem hęreditatē patrū meo-
4 rum tibi. ‡ Venit ergo Achab in domum
suā indignās & frēdens super verbo quod
locutus fuerat ad eū Naboth Iezraelites,
B dicens: Nō dabo tibi hæreditatē patrum
meorum. Et proijciens se in lectulū suum
auertit faciē suā ad parietē, & nō comedit
5 panē. ‡ Ingressa est aūt ad eū Iezabel vxor
sua, dixitq; ei, Quid est hoc, vnde anima
tua cōtristata est, & quare non comedis pa-
6 nem? ‡ Qui respōdit ei, Locutus sum Na-
both Iezraelitæ: & dixi ei, Da mihi vineā
tuam, accepta pecunia, aut si tibi placet,
dabo tibi vineam meliorem pro ea. Et ille
7 ait, Non dabo tibi vineam meam. ‡ Dixit
ergo ad eū Iezabel vxor eius, Grandis au-
ctoritatis es, & benè regis regnum Israel.
Surge & comede panem, & æquo animo
esto; ego dabo tibi vineā Naboth Iezrae-
8 litæ. ‡ Scripsit itaque literas ex nomine A-
chab, & signauit eas annulo eius, & misit
C ad maiores natu, & optimates qui erāt in
ciuitate eius, & habitabant cum Naboth.
9 ‡ Literarū autē hæc erat sententia; Prædi-
cate ieiuniū, & sedere facite Naboth inter
10 primos populi. ‡ Et submittite duos viros
filios Belial cōtra eū, & falsum testimoniū
dicant, Benedixit Naboth Deū & regē, &
educite eū & lapidate, sicq; moriatur. ‡ Fe-
11 cerūt ergo ciues eius maiores natu & opti-
mates, qui habitabant cū eo in vrbe, sicut
præceperat eis Iezabel, & sicut scriptum
12 erat in literis quas miserat ad eos. ‡ Prædi-
cauerunt ieiunium, & sedere fecerūt Na-
13 both inter primos populi. ‡ Et adductis
duobus viris filijs diaboli fecerunt eos se-
dere cōtra eum. At illi, scilicet vt viri dia-
bolici, dixerunt cōtra eum testimonium
coram multitudine; Benedixit Naboth
Deum & regem. Quamobrem eduxerūt
eum extra ciuitatē & lapidibus interfece-
14 runt. ‡ Miserūntq; ad Iezabel, dicentes:
Lapidatus est Naboth, & mortuus est.

תרגום יונתן

1 וַאֲמַר נָבוֹת לְאַחְאָב חַס לִי מִן קֳדָם יְיָ מִלְּמִתֵּן יַת אַחְסַנַת אֲבָהָתַי לָךְ׃ 4 וַאֲתָא אַחְאָב לְבֵיתֵיהּ נְסִיס וּדְיֵי עַל פִּתְנַמָּא דְמַלֵּיל עִמֵּיהּ
נָבוֹת יִזְרְעֵאלָה וַאֲמַר לָא אֶתֵּן לָךְ יַת אַחְסַנַת אֲבָהָתַי וּשְׁכִיב עַל עַרְסֵיהּ וְאַסְחַר יַת אַפּוֹהִי וְלָא אֲכַל לַחְמָא׃ 5 וַאֲתָת לְוָתֵיהּ אִיזֶבֶל
אִתְּתֵיהּ וּמַלֵּילַת עִמֵּיהּ מָה דֵּין רוּחֲךָ סַטְיָא וְלֵית אַתְּ אָכֵיל לַחְמָא׃ 6 וּמַלֵּיל עִמָּהּ אֲרֵי מַלֵּילֵית עִם נָבוֹת יִזְרְעֵאלָאָה וַאֲמַרֵית לֵיהּ הַב
לִי יַת כַּרְמָךְ בְּכַסְפָּא אוֹ אִם רָעֵי אַתְּ אֶתֵּן לָךְ כַּרְמָא חִילּוּפוֹהִי וַאֲמַר לָא אֶתֵּן לָךְ יַת כַּרְמִי׃ 7 וַאֲמֶרֶת לֵיהּ אִיזֶבֶל אִתְּתֵיהּ אַתְּ כְּעַן
תְּמַלֵּיךְ בְּמַלְכוּתָךְ עַל יִשְׂרָאֵל קוּם אֱכוֹל לַחְמָא וְיִשְׁפַּר לִבָּךְ אֲנָא אֶתֵּן לָךְ יַת כַּרְמָא דְנָבוֹת יִזְרְעֵאלָאָה׃ 8 וְכִתְבַת אִגַּרְתָּא בִּשְׁמָא דְאַחְאָב
וְחָתְמַת בְּעִיזְקָתֵיהּ וְשַׁדְרַת אִגַּרְיָן לְסַבַּיָּיא וּלְתוּרְבְּיָנַיָּא דִּבְקַרְתֵּיהּ דְיָתְבִין עִם נָבוֹת׃
9 וְכִתְבַת בְּאִגַּרְתָּא לְמֵימַר גְּזַרוּ צוֹמָא וְאוֹתִיבוּ יַת נָבוֹת בְּרֵישׁ עַמָּא׃
10 וְאוֹתִיבוּ תְּרֵין גְּבָרִין בְּנֵי רִישְׁעָא לְקִיבְלֵיהּ וְיִסְהֲדוּנֵיהּ לְמֵימַר גַּדִּיפְתָּא קֳדָם יְיָ וּמַלְכָּא לַטְתָא וְאַפְּקוּהִי וְרַגְמוּהִי וְיִתְקְטֵיל׃
11 וַעֲבַדוּ אֲנָשֵׁי קַרְתֵּיהּ סַבַּיָּיא וְתוּרְבְּיָנַיָּא דְיָתְבִין בְּקַרְתֵּיהּ כְּמָה דִשְׁלַחַת לְוָתְהוֹן אִיזֶבֶל כְּמָה דִכְתִיב בְּאִגַּרְתָּא דִשְׁלַחַת לְוָתְהוֹן׃
12 גְּזַרוּ צוֹמָא וְאוֹתִיבוּ יַת נָבוֹת בְּרֵישׁ עַמָּא׃
13 וַאֲתוֹ תְּרֵין גְּבָרִין בְּנֵי רִישְׁעָא וִיתִיבוּ לְקִבְלֵיהּ וְאַסְהִידוּ גַּבְרֵי בְּנֵי רִישְׁעָא יַת נָבוֹת קֳדָם עַמָּא לְמֵימַר גַּדִּיף נָבוֹת קֳדָם יְיָ וּמַלְכָּא לַט
וְאַפְּקוּהִי מִבְּרָא לְקַרְתָּא וּרְגַמוּהִי בְּאַבְנַיָּא וּמִית׃ 14 וּשְׁלַחוּ לְוָת אִיזֶבֶל לְמֵימַר אִתְרְגַם נָבוֹת וּמִית׃

3 ‡ Et dixit Nabuth ad Achab, Non mihi
sit à Domino, vt dem hæreditatem patrum
meorum tibi.
4 ‡ Et venit Achaab ad domum suam, confu-
sus & contristatus super verbo quod locutus
est ad eum Nabuth Izraelites, & dixit, Non
dabo tibi hæreditatem patrum meorum tibi. et
fuit spiritus Achaab turbatus, & dormiuit su-
per lectum suum, & operuit faciem suam, &
non comedit panem.
5 ‡ Et egressa est ad eum Iezabel vxor sua,
& dixit ad eum, Quid spiritus tuus turbatus
est, & non es tu comedens panem?
6 ‡ Et dixit ad eam, Quoniam locutus sum ad
Nabuth Izraelitem, dicens: Da mihi vineam
tuam argento; si autem non vis, dabo tibi vi-
neam pro ea.
7 ‡ Et dixit, Non dabo tibi hæreditatem pa-
trum meorum: & dixit ad eum Iezabel vxor
eius, Tu nūc sic facis regnum super Israel? Sur-
ge & comede panem & ad te redi, & ego da-
bo tibi vineam Nabuth Izraelitæ.
8 ‡ Et scripsit Iezabel literas in nomine
Achaab, & signauit sigillo eius: & misit lite-
ras ad maiores natu, & ad liberos habitantes
cum Nabuth. 9 ‡ Et scriptum erat in literis,
dicens: Ieiunate ieiunium, & sedere facite Na-
buth in principio populi. 10 ‡ Et sedere facite duos
viros filios iniquorum ex aduerso eius, & testi-
ficentur contra eum, dicentes: Benedixisti Deo
& regi; & educite eum extra, & lapidate
eum, & moriatur. 11 ‡ Et fecerunt viri ciui-
tatis maiores natu, & liberi habitantes in vr-
be eius, sicut misit ad eos Iezabel, & sicut scri-
ptum erat in literis. 12 ‡ Et præceperunt ieiu-
nium, & sedere fecerunt Nabuth in principio
populi. 13 ‡ Et venerunt duo viri filij iniquo-
rum, & sedere fecerunt ex aduerso eius, & te-
stificati sunt contra eum viri rebellionis Na-
buth coram populo, dicentes: Benedixisti Deo
& regi; & eduxerunt eum extra ciuitatē, &
lapidauerūt eum in lapidibus, & mortuus est.
14 ‡ Et miserunt ad Iezabel, dicentes: Lapi-
datus est Nabuth & mortuus est.

3 ‡ καὶ εἶπεν ναβοὺθ πρὸς ἀχαάβ, μή μοι γένοιτο παρὰ
κυρίου δοῦναι τὴν κληρονομίαν τῶν πατέρων μου σοί.
4 ‡ καὶ ἦλθεν ἀχαὰβ πρὸς οἶκον αὐτοῦ, συγκεχυμένος καὶ
ἐκλελυμένος ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ ἐλάλησεν πρὸς αὐτὸν να-
βοὺθ ὁ ἰζραηλίτης, καὶ εἶπεν, οὐ δώσω σοι τὴν κληρονομίαν
τῶν πατέρων μου σοί· καὶ ἐγένετο τὸ πνεῦμα ἀχαὰβ τεταρα-
γμένον, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ καὶ συνεκά-
λυψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔφαγεν ἄρτον.
5 ‡ καὶ ἐξῆλθε πρὸς αὐτὸν ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ εἶπε
πρὸς αὐτόν, τί τὸ πνεῦμά σου τετάρακται, καὶ οὐκ εἶ σὺ
6 ἐσθίων ἄρτον; ‡ καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν, ὅτι λελάληκα πρὸς
ναβοὺθ τὸν ἰζραηλίτην, λέγων· δός μοι τὸν ἀμπελῶνά σου
ἀργυρίου· εἰ δὲ μὴ βούλει, δώσω σοι ἀμπελῶνα ἀντ' αὐτοῦ.
7 ‡ καὶ εἶπεν, οὐ δώσω σοι τὴν κληρονομίαν τῶν πατέ-
ρων μου· καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, σὺ νῦν
οὕτω ποιεῖς βασιλείαν ἐπὶ ἰσραήλ; διάστηθι καὶ φάγε
ἄρτον καὶ σεαυτοῦ γένου, καὶ ἐγὼ δώσω σοι τὸν ἀμπελῶ-
να ναβοὺθ τοῦ ἰζραηλίτου.
8 ‡ καὶ ἔγραψεν ἰεζάβελ βιβλίον ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἀ-
χαάβ, καὶ ἐσφραγίσατο τῇ σφραγίδι αὐτοῦ· καὶ ἀπέστειλε
τὸ βιβλίον πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ πρὸς τοὺς ἐλευθέ-
ρους τοὺς κατοικοῦντας μετὰ ναβοὺθ.
9 ‡ καὶ ἐγέγραπτο ἐν τῷ βιβλίῳ, λέγων· νηστεύσατε νη-
στείαν, καὶ καθίσατε τὸν ναβοὺθ ἐν ἀρχῇ τοῦ λαοῦ.
10 ‡ καὶ καθίσατε δύο ἄνδρας υἱοὺς παρανόμων ἐξ ἐναν-
τίας αὐτοῦ, καὶ καταμαρτυρησάτωσαν αὐτοῦ, λέγοντες·
εὐλόγηκας θεὸν καὶ βασιλέα· καὶ ἐξαγάγετε αὐτὸν
ἔξω, καὶ λιθοβολίσατε αὐτὸν καὶ ἀποθανέτω.
11 ‡ καὶ ἐποίησαν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως οἱ πρεσβύτεροι. καὶ οἱ
ἐλεύθεροι οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ, καθὼς ἀπέστει-
λε πρὸς αὐτοὺς ἰεζάβελ καὶ καθὼς γέγραπται ἐν τῷ βι-
12 βλίῳ. ‡ καὶ ἐνετείλαντο νηστείαν καὶ ἐκάθισαν τὸν να-
13 βοὺθ ἐν ἀρχῇ τοῦ λαοῦ. ‡ καὶ ἦλθον δύο ἄνδρες υἱοὶ πα-
ρανόμων, καὶ ἐκάθισαν ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ, καὶ κατεμαρ-
τύρησαν αὐτοῦ ἄνδρες ἀποστασίας ναβοὺθ κατέναντι τοῦ λαοῦ
λέγοντες, εὐλόγηκας θεὸν καὶ βασιλέα· καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν
ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν ἐν λίθοις καὶ ἀπέ-
14 θανεν. ‡ καὶ ἀπέστειλαν πρὸς ἰεζάβελ, λέγοντες· λε-
λιθοβόλητο ναβοὺθ καὶ τέθνηκεν.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[1] Et dixit Naboth ad Ahhab, Absit mihi à Domino vt dem hæreditatem patrum meorum tibi. [4] Et venit Ahhab in domum suam turbatus, & dolens propter verbum quod locutus fuerat secum Naboth Iizreghelæus, qui dixerat, Non dabo tibi hæreditatem patrum meorum: & cubuit super lectum suum, & auertit faciem suam, & non comedit panem.

[5] Et venit ad illum Izebel vxor eius, & locuta est cum eo; Quare spiritus tuus auersus est, & non comedis panem?

[6] Et locutus est cum illa, Quia locutus sum cum Naboth Iezreghelæo, & dixi illi, Da mihi vineam tuam pro argento; aut si tu vis, dabo tibi vineam pro ea: & dixit, Non dabo tibi vineam meam. [7] Et dixit ei Izebel vxor eius, Tu nunc prosperabis in regno tuo super Israel: surge comede panem, & iucundetur cor tuum; ego dabo tibi vineam Naboth Iizreghelæi.

[8] Et scripsit epistolam in nomine Ahhab & sigillauit *illam* annulo eius, & misit epistolam ad senes, & ad magistratus qui erant in ciuitate illius sedentes cum Naboth. [9] Et scripsit in epistola, dicendo, Decernite ieiunium & sedere facite Naboth in capite populi. [10] Et collocate duos viros filios improbitatis contra eum, & testentur *aduersus* illum, dicendo: Blasphemasti Deum, & regi maledixisti: & educite illum, & lapidate eum, & occidatur. [11] Et fecerunt homines ciuitatis illius senes & magistratus, qui sedebant in ciuitate illius, vt id quod miserat ad eos Izebel, sicut scriptum erat in epistola quam miserat ad eos. [12] Decreuerunt ieiunium, & sedere fecerunt Naboth in capite populi.

[13] Et venerunt duo viri filij improbitatis, & sederunt contra illum, & testati sunt viri filij improbitatis *aduersum* Naboth, ante populum, dicendo, Blasphemauit Naboth Dominum, & regi maledixit: & eduxerunt illum extra ciuitatem, & lapidauerunt eum lapidibus, & mortuus est. [14] Et miserunt ad Izebel, dicendo: Lapidatus est Naboth, & mortuus est.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 ויהי כשמע איזבל כי־סקל נבות וימת נבות ותאמר איזבל אל־אחאב קום רש את־כרם
נבות היזרעאלי אשר מאן לתתה־לך בכסף כי
אין נבות חי כי־מת׃
16 ויהי כשמע אחאב כי מת נבות ויקם אחאב
לרדת אל־כרם נבות היזרעאלי לרשתו׃
17 ויהי דבר־יהוה אל־אליהו התשבי לאמר׃
18 קום רד לקראת אחאב מלך־ישראל
אשר בשמרון הנה בכרם נבות אשר־ירד
שם לרשתו׃
19 ודברת אליו לאמר כה אמר יהוה הרצחת
וגם־ירשת ודברת אליו לאמר כה אמר יהוה
במקום אשר לקקו הכלבים את־דם נבות ילקו
הכלבים את־דמך גם־אתה׃
20 ויאמר אחאב אל־אליהו המצאתני אויבי
ויאמר מצאתי יען התמכרך לעשות הרע בעיני
יהוה׃ 21 הנני מביא עליך רעה ובערתי
אחריך והכרתי לאחאב משתין בקיר ועצור
ועזוב בישראל׃
22 ונתתי את־ביתך כבית ירבעם בן־נבט וכבית
בעשא בן־אחיה אל־הכעס אשר הכעסתה ותחטא
את־ישראל׃ 23 וגם־לאיזבל דבר יהוה לאמר
הכלבים יאכלו את־איזבל בחל יזרעאל׃
24 המת לאחאב בעיר יאכלו הכלבים והמת
בשדה יאכלו עוף השמים׃
25 רק לא־היה כאחאב אשר התמכר לעשות
הרע בעיני יהוה אשר־הסתה אתו איזבל
אשתו׃ 26 ויתעב מאד ללכת אחרי הגלולים
בכל אשר עשו האמרי אשר הוריש יהוה מפני
בני ישראל׃

REGVM I. Translat. B. Hieron. 606 Achab.

15 *Factum est autem cùm audisset Iezabel lapidatum Naboth & mortuũ, locuta
D est ad Achab, Surge posside vineã Naboth
Iezrahelitæ, qui noluit tibi acquiescere, & dare eam accepta pecunia; nõ enim viuit
16 Naboth, sed mortuus est. *Quod cùm audisset Achab, mortuũ videlicet Naboth,
surrexit; & descendebat in vineam Naboth Iezrahelitæ vt posideret eam.
17 *Factus est igitur sermo Domini ad
E Heliam Thesbytem, dicens:
18 *Surge & descẽde in occursum Achab regis Israel, qui est in Samaria. Ecce ad vineam Naboth descẽdit vt posideat eam.
19 *Et loquêris ad eum, dicens: Hæc dicit Dominus, Occidisti insuper & possedisti? Et post hæc addes: Hæc dicit Dñs, In loco hoc in quo linxerunt canes sanguinẽ Naboth, lambent quoque sanguinem tuum.
20 *Et ait Achab ad Heliam, Num inuenisti me inimicum tibi? Qui dixit: Inue-
F ni, eò quòd venundatus sis vt faceres malum in conspectu Domini.
21 *Ecce ego inducam super te malum, & demetam posteriora tua, & interficiam de Achab mingentẽ ad parietem, & clausum & vltimum in Israel.
22 *Et dabo domum tuam sicut domum Hieroboam filij Nabath, & sicut domum Baasa filij Ahia, quia egisti vt me ad iracundiam prouocares, & peccare fecisti Israel.
23 *Sed & de Iezabel locutus est Dñs, dicens: Canes comedent Iezabel in
G gnus, dicens: Canes comedent Iezabel in
24 agro Iezrahel. *Si mortuus fuerit Achab in ciuitate, comedẽt eum canes: si autem mortuus fuerit in agro, comedent eum vo-
25 lucres cæli. *Igitur non fuit alter talis sicut Achab qui venundatus est vt faceret malum coram Domino, quem mutauit Iezabel vxor sua.
26 *Et abominabilis factus est valdè, vt sequeretur idola quæ fecerant Amorræi, quos consumpsit Dñs à facie filiorũ Israel.

תרגום יונתן

15 והוה כד שמעת איזבל ארי אתרגם נבות ומית ואמרת איזבל לאחאב קום אחסין ית כרמא דנבות יזרעאלאה דלא אבה למתן לך
16 בכספא ארי לית נבות קיים אלהין מית׃ והוה כד שמע אחאב ארי מית נבות וקם אחאב למחת לכרמא דנבות יזרעאלאה למירתה׃
17 והוה פתגמא דיוי לאליהו תשבאה למימר׃ 18 קום חות לקדמות אחאב מלכא דישראל די בשמרון הא
19 הוא בכרמא דנבות דנחת תמן למירתה׃ ותמליל עמיה למימר כדנן אמר יוי הקטלת ואף אחסנתא ותמליל עמיה למימר כדנן אמר יוי
20 באתר אתר דלחכן כלבא ית דמא דנבות ילחכן כלבא ית דמך אף דילך׃ ואמר אחאב לאליהו הואשכחתך לי בעיל דבבי ואמר אשכחיה חלף דחשבת למעבד דכיש קדם יוי׃
21 הא אנא מייתי עלך ביש ואפני ית בתרך ואשיצי לאחאב ידע מרע ואחיד ושבוק בישראל׃
22 ואתן ית ביתך כירבעם בר נבט וכביתא בעשא בר אחיה על ארגזותא דארגזתא ותחיבת רז ישראל׃
23 ולהודאה אתיה בקרתא ייכלון כלבא וידאית כחקלא ייכלון עופא דשמיא׃
24 ואיתיא למחת בחד טעיתא כלל רעבדו אסוראי דתריך יוי מן קדם בני ישראל׃

15 *Et factum est vt audiuit Iezabel, dicentes, Lapidatus est Naboth & mortuus est, dixit Iezabel ad Achab, Surge & posside vineam Naboth Izraelitæ, quia non dedit tibi argento, quia non est Naboth viuens, sed mortuus est.
16 *Et factum est vt audiuit Achaab, quòd mortuus esset Naboth, surrexit Achaab & descendit in vineam Naboth Iezraelitæ vt possideret eam.
17 *Et dixit Dominus ad Heliam Thesbytem, dicens:
18 *Surge & descende in occursum Achaab regis Israel qui est in Samaria; ecce ipse in vinea Naboth, quia descẽdit ibi vt possideat eam.
19 *Et dices ad eum, Hæc dicit Dominus, Occidisti & possedisti? propter hoc hæc dicit Dominus, In loco quo linxerunt canes sanguinem Naboth, ibi lambent canes sanguinem tuum: & abijt Helias ad Achaab.
20 *Et dixit Achaab ad Heliam, Si inuenisti me inimicẽ mi? & dixit Helias, Inueni, quia venundatus es frustra, vt faceres malum in conspectu Domini, vt irritares eum.
21 *Hæc dicit Dominus, Ecce ego induco super te malũ; & accendã post te & destruã Achaab mingentem ad parietem, & clausum & relictum in Israel.
22 *Et dabo domum tuam sicut domum Hieroboam filij Nabat, & sicut domum Baasa filij Achia pro irritationibus, quibus irritasti & peccare fecisti Israel.
23 *Et Iezabel locutus est Dominus, dicens: Canes comedent eam in antemurali Israel.
24 *Mortuum Achaab in ciuitate, comedent canes; & mortuum eius in agro, comedent volucres cæli.
25 *Veruntamen non fuit sicut Achaab, qui venũdatus est vt faceret malũ coram Domino, quemadmodum mutauit Iezabel vxor sua.
26 *Et abominabilis factus est valdè, vt abularet post abominationes secundùm omnia quæ fecit Amorræus, quem destruxit Dominus à facie filiorum Israel.

15 *καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ιεζαβελ τὰν λεγόντων, λελιθοβόλη ναβεθ καὶ τέθνηκεν, εἶπεν Ιεζαβελ πρὸς τὸν ἀχαάβ, ἀνάστα κληρονόμει τὸν ἀμπελῶνα ναβεθ τοῦ Ιζραηλίτου, ὅτι οὐκ ἔδωκέ σοι ἀργύριον, ὅτι οὐκ ἔστι ναβεθ ζῶν, ἀλλὰ τέθνηκεν.
16 *καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἀχαάβ ὅτι τέθνηκε ναβεθ, ἀνέστη ἀχαάβ καὶ κατέβη εἰς τὸν ἀμπελῶνα ναβεθ τοῦ Ιζραηλίτου τοῦ κληρονομῆσαι αὐτόν.
17 *καὶ εἶπε κύριος πρὸς ηλιαν τὸν θεσβίτην, λέγων·
18 *ἀνάστηθι κατάβηθι εἰς ἀπάντησιν ἀχαάβ βασιλέως ισραηλ τοῦ ἐν σαμαρείᾳ· ἰδοὺ αὐτὸς ἐν τῷ ἀμπελῶνι ναβεθ, ὅτι καταβέβηκεν ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτόν.
19 *καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, τάδε λέγει κύριος, ἐφόνευσας καὶ κληρονόμησας; διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἔλειξαν οἱ κύνες τὸ αἷμα ναβεθ, ἐκεῖ λείξουσιν οἱ κύνες τὸ αἷμά σου· καὶ ἐπορεύθη ηλίας πρὸς ἀχαάβ.
20 *καὶ εἶπεν ἀχαάβ πρὸς ηλίαν, εἰ εὕρηκάς με ὁ ἐχθρός μου; καὶ εἶπεν ηλίας, εὕρηκα, διότι πέπρασαι μάτην, τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, τοῦ παροργίσαι αὐτόν.
21 *τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ κακὰ καὶ ἐκκαύσω ὀπίσω σου καὶ ἐξολοθρεύσω τὸν ἀχαάβ ἀρσενικὸν πρὸς τοῖχον καὶ συνεχόμενον καὶ ἐγκαταλελειμμένον ἐν ισραήλ.
22 *καὶ δώσω τὸν οἶκόν σου ὡς τὸν οἶκον ιεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ, καὶ ὡς τὸν οἶκον βαασὰ υἱοῦ αχια περὶ τῶν παροργισμάτων ὧν παρώργισας καὶ ἐξήμαρτες τὸν ισραήλ.
23 *καὶ τῇ ἰεζάβελ ἐλάλησε κύριος, λέγων· οἱ κύνες φάγονται αὐτὴν ἐν τῷ τειχίσματι ἰσραήλ.
24 *τὸν τεθνηκότα τοῦ ἀχαάβ ἐν τῇ πόλει, καταφάγονται οἱ κύνες· καὶ τὸν τεθνηκότα αὐτοῦ ἐν τῷ πεδίῳ, καταφάγονται τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.
25 *πλὴν οὐκ ἦν ὡς ἀχαάβ ὃς ἐπράθη ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, ὡς μετέστησεν ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ.
26 *καὶ ἐβδελύχθη σφόδρα τοῦ πορεύεσθαι ὀπίσω τῶν βδελυγμάτων καθὼς πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ ἀμορραῖος, ὃν ἐξωλόθρευσε κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ισραήλ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

15 "Et fuit cùm audisset Izebel quòd lapidatus esset Naboth, & mortuus esset, dixit Izebel ad Ahhab, Surge posside vineam Naboth Iizreghelæi quam noluit dare tibi pro argento; quia non est Naboth superstes sed mortuus.
16 "Et fuit cùm audisset Ahhab quòd mortuus esset Naboth, surrexit Ahhab vt descenderet in vineam Naboth Iizreghelæi ad possidendum eam.
17 "Et fuit verbum prophetiæ à facie Domini cum Eliah qui erat ex Thosab, dicendo:
18 "Surge descende in occursum Ahhab regis Israel, qui est in Somron: ecce est in vinea Naboth ad quam descendit vt possideat eam.
19 "Et loquêris cum eo, dicendo: Sic dixit Dominus, Nõne occidisti & etiam hæreditasti? & loquêris cum eo, dicendo: Sic dixit Dominus, In loco in quo linxerunt canes sanguinem Naboth, lingent canes sanguinem tuum etiam tuum.
20 "Et dixit Ahhab ad Eliah, Num inuenisti me auctor inimicitiæ meæ? & dixit, Inueni, quia excogitasti facere quod malum est ante Dominum.
21 "Ecce ego adduco super te malum, & extirpabo post te & consumam de Ahhab cognoscentem cognitionem, & clausum & derelictum in Israel.
22 "Et dabo domum tuam sicut domum Iarabghaam filij Nebath, & sicut domum Baghsa filij Ahhia, propter irritationem qua irritasti & peccare fecisti Israel.
23 "Et etiam contra Izebel decreuit Dominus, dicendo: Canes comedent Izebel in hæreditate Iizreghel.
24 "Eum qui mortuus fuerit Ahhabo in vrbe, comedent canes; & eum qui mortuus fuerit in agro, comedent aues cæli.
25 "Veruntamen non fuit sicut Ahhab, qui excogitauit facere quod malum est ante Dominum, quem errare fecit Izebel vxor eius.
26 "Et improbè egit valdè eundo post errores, iuxta omnia quæ fecerant Emorræi, quos expulit Dominus à facie filiorum Israel.

Universidad de Deusto
Biblioteca

כב

27 ויהי כשמע אחאב את־הדברים האלה ויקרע בגדיו וישם־שק על־בשרו ויצום וישכב בשק וילך אט׃

28 ויהי דבר־יהוה אל־אליהו התשבי לאמר׃

29 הראית כי־נכנע אחאב מלפני יען כי־נכנע מפני לא־אביא הרעה על־ביתו׃

כב

1 וישבו שלש שנים אין מלחמה בין ארם
2 ובין ישראל׃ ויהי בשנה השלישית וירד
יהושפט מלך־יהודה אל־מלך ישראל׃
3 ויאמר מלך־ישראל אל־עבדיו הידעתם
כי־לנו רמת גלעד ואנחנו מחשים מקחת אתה
4 מיד מלך ארם׃ ויאמר אל־יהושפט התלך אתי למלחמה
רמתה גלעד ויאמר יהושפט אל־מלך ישראל
5 כמוני כמוך כעמי כעמך כסוסי כסוסיך׃
ויאמר יהושפט אל־מלך ישראל דרש־נא
6 כיום את־דבר יהוה׃ ויקבץ מלך־ישראל את־הנביאים כארבע
מאות איש ויאמר אלהם התלך על־רמת גלעד
למלחמה אם־אחדל ויאמרו עלה ויתן אדני ביד
7 המלך׃ ויאמר יהושפט האין פה־נביא ליהוה
עוד ונדרשה מאותו׃
8 ויאמר מלך־ישראל אל־יהושפט עוד איש־
אחד לדרש את־יהוה מאתו ואני שנאתיו כי לא־
יתנבא עלי טוב כי אם־רע מיכיהו בן־ימלה ויאמר
יהושפט אל־יאמר המלך כן׃
9 ויקרא מלך־ישראל אל־סריס אחד ויאמר
מהרה מיכיהו בן־ימלה׃

27 * Itaque cùm audisset Achab sermones istos, scidit vestimenta sua, & operuit se cilicio carnem suam, ieiunauitque & dormiuit in sacco, & ambulauit demisso capite.
28 * Et factus est sermo Domini ad Heliam Thesbitem, dicens:
29 * Nónne vidisti humiliatum Achab coram me? Quia igitur humiliatus est mei causa: non inducam malum in diebus eius, sed in diebus filij sui inferam malum domui eius.

CAP. XXII.

1 TRansierunt igitur tres anni absq; bello inter Syriam & Israel.
2 * In anno autem tertio descendit Iosaphat rex Iuda ad regem Israel.
3 * Dixítque rex Israel ad seruos suos, Ignoratis quòd nostra sit Ramoth Galaad, & negligimus tollere eam de manu
4 regis Syriæ? * Et ait ad Iosaphat, Venies ne mecum ad prœliandũ in Ramoth Galaad? Dixítque Iosaphat ad regem Israel, Sicut ego sum, ita & tu. Populus meus & populus tuus vnum sunt, & equites mei equites tui.
5 * Dixítque Iosaphat ad regem Israel, Quære, oro te, hodie sermonem Domini.
6 * Congregauit ergo rex Israel prophetas quadringentos circiter viros, & ait ad eos, Ire debeo in Ramoth Galaad ad bellandum, an quiescere? Qui respónderunt, Ascende, & dabit eam Dominus in manu
7 regis. * Dixit autem Iosaphat, Nonne hic propheta Domini quispiam vt interrogemus per eum?
8 * Et ait rex Israel ad Iosaphat, Remansit vir vnus per quem possumus interrogare Dominum, sed ego odi eum, quia non prophetat mihi bonum sed malum, Micheas filius Iemla. Cui Iosaphat ait, Ne dicas ita rex.
9 * Vocauit ergo rex Israel eunuchum quendam, & dixit ei, Festina adduce Michæam filium Iemla.

תרגום יונתן

כב

27 והות כד שמע אחאב ירד פתגמיא חלין ורגז לבושוהי ואסר שקא על בשריה וצם ושכיב בשקא והליך יחיף׃
28 ואתמר פולחנא דיי עם אליהו דתסבי למימר׃
29 התחזיתא ארי אתכנע מן קדמי חלף דאתכנע מן קדמי לא אייתי בישתא בזמניה על ביתיה׃

1 וישתקדו תלת שנין לית קרבא בין ארם ובין ישראל׃
2 ואתמר מלכא דישראל לעבדוהי הידעיתון ארי דילנא רמות גלעד ואנחנא שתקין מלמיסב יתה מיד מלכא דארם׃
3 ואמר יהושפט להתיזל מלכא דישראל עמי לאגחא קרבא לרמות גלעד ואמר יהושפט למלכא דישראל אנא כותך עמי כעמך וסוסותיך כסוסותך׃
4 ואמר יהושפט למלכא דישראל חבא כען בייומא הדין מה פתגמא׃
5 וכנש מלכא דישראל ית נבייא שקרא כארבע מאה גוברין ואמר להון נסק לרמות גלעד לאגחא קרבא אם אתמנע ואמרו סק וייסר ייי ביד מלכא׃
6 ואמר יהושפט הלית הכא נבייא דייי עוד ונבעי מיניה׃
7 ואמר מלכא דישראל ליהושפט עוד גברא חד למבעי ית פיתגמא דייי מיניה ואנא סניאנא יתיה ארי לא מתנבי עלי שפירו אלהין בישו הוא מיכיה בר ימלה ואמר יהושפט לא ייסר מלכא כן׃
8 וקרא מלכא דישראל לגוברא חדא ואמר

* Et factum est vt audiuit Achaab sermones istos, scidit vestem suam, & operuit se cilicio, & ieiunauit & dormiuit in sacco, & ambulabat demisso capite.
* Et factus est sermo Dñi ad Heliam Thesbytem, & dixit,
* Vidisti vt compunctus est Achaab à facie mea? eò quòd compunctus est à facie mea, non inducam malum in diebus eius; sed in diebus filij sui inducam malum super domum eius.

CAP. XXII.

ET sedit tribus annis, & non erat bellum inter Syriam & inter Israel.
* Et factum est in anno tertio, & descendit Iosaphat rex Iuda ad Achaab regem Israel.
* Et dixit rex Israel ad seruos suos, Si scitis quòd nostra sit Ramoth Galaad, & nos tacemus vt non capiamus eam de manu regis Syriæ?
* Et dixit rex Israel ad Iosaphat, Ascendes mecum in Ramoth Galaad in bellum? & dixit Iosaphat, Sicut tu, ita & ego: & sicut populus tuus, sic & populus meus, & sicut equi tui, equi mei.
* Et dixit Iosaphat rex Iuda ad Achaab regem Israel, Consulamus iam hodie Dominum.
* Et congregauit rex Israel omnes prophetas quasi quadringentos viros: & ait eis, Si eam in Ramoth Galaad ad bellum, vel cessem? & dixerunt, Ascende, quia tradens dabit Dominus in manus regis.
* Et dixit Iosaphat ad regem Israel, Non est hic propheta Domini, & interrogabimus Dominum per eum?
* Et dixit rex Israel ad Iosaphat, Adhuc vnus est vir vt consulamus Dominum per eum, & ego odi eum, quia non loquitur de me bona, sed mala; Micheas filius Jamla: & dixit Iosaphat, Ne dicat rex sic.
* Et vocauit rex Israel eunuchum vnum, & dixit, Velociter Micheam filium Jamla.

27 * καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἀχαὰβ τὰ ῥήματα ταῦτα, διέρρηξε τὸν χιτῶνα αὐτοῦ καὶ περιεβάλετο σάκκον καὶ ἐνησθύσατο καὶ ἐκοιμήθη ἐν σακκῳ, καὶ ἐπορεύετο κεκυφώς.
28 * καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἠλίαν τὸν θεσβίτην, καὶ εἶπεν·
29 * ἑώρακας ὡς κατενύχθη ἀχαὰβ ἀπὸ προσώπου μου; διὰ ὅτι κατενύχθη ἀπὸ προσώπου μου, οὐκ ἐπάξω τὴν κακίαν ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ· ἀλλ' ἢ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐπάξω τὴν κακίαν ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ.

κβ'.

1 * Καὶ ἐκάθισεν τρία ἔτη, καὶ οὐκ ἦν πόλεμος ἀνὰ μέσον συρίας καὶ ἀνὰ μέσον ἰσραήλ.
2 * καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τρίτῳ καὶ κατέβη ἰωσαφὰτ βασιλεὺς ἰούδα πρὸς ἀχαὰβ βασιλέα ἰσραήλ.
3 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, εἰ οἴδατε ὅτι ἡμῶν ἐστὶ ῥαμὼθ γαλαάδ, καὶ ἡμεῖς σιωπῶμεν τοῦ μὴ λαβεῖν αὐτὴν ἐκ χειρὸς βασιλέως συρίας;
4 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφάτ, ἀναβήσῃ μετ' ἐμοῦ εἰς ῥαμὼθ γαλαὰδ εἰς πόλεμον; καὶ εἶπεν ἰωσαφάτ, καθὼς σύ, ὕτως καὶ ἐγώ. καὶ καθὼς ὁ λαός σου, ὕτως καὶ ὁ λαός μου, καὶ καθὼς Ⓓ ἵπποί σου Ⓓ ἵπποί μου.
5 * καὶ εἶπεν ἰωσαφὰτ βασιλεὺς ἰούδα πρὸς ἀχαὰβ βασιλέα ἰσραήλ, ἐπερωτήσωμεν δὴ σήμερον τὸν κύριον.
6 * καὶ συνήθροισεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πάντας τοὺς προφήτας ὡς τετρακοσίους ἀνδρας· Ⓒ εἶπεν αὐτοῖς, εἰ πορεύωμαι εἰς ῥαμὼθ γαλαὰδ εἰς πόλεμον, ἢ παύσωμαι καὶ εἶπαν, ἀνάβαινε, ὅτι διδοὺς δώσει κύριος Ⓓ εἰς χεῖρας
7 τοῦ βασιλέως. * καὶ εἶπεν ἰωσαφὰτ πρὸς τὸν βασιλέα ἰσραήλ, οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ κυρίου, Ⓒ ἐπερωτήσομεν τὸν κύριον δι' αὐτοῦ;
8 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφάτ, ἔτι εἷς ἐστιν ἀνὴρ εἰς τὸ ἐπερωτῆσαι τὸν κύριον δι' αὐτοῦ· καὶ ἐγὼ μεμίσηκα αὐτόν, ὅτι οὐ λαλεῖ περὶ ἐμοῦ ἀγαθά, ἀλλ' ἢ κακά, μιχαίας υἱὸς ἰαμλά· Ⓒ εἶπεν ἰωσαφάτ, μὴ λεγέτω ὁ βασιλεὺς ὕτω.
9 * καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ εὐνοῦχον ἕνα, Ⓒ εἶπε, τάχος μιχαίαν υἱὸν ἰαμλά.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

27 Et fuit cùm audisset Ahhab verba hæc, scidit vestimenta sua, & ligauit saccum super carnem suam, & ieiunauit, & iacuit in sacco, & ambulauit discalceatus. 28 Et fuit verbum prophetiæ à Domino cum Eliah qui erat ex Thosib, dicendo:
29 Num vidisti quòd humiliatus est Ahhab ante me? propterea quòd humiliauerit se ante me, non adducam malum in diebus eius: in diebus filij eius adducam malum super domum eius.

CAP. XXII.

ET sederunt tribus annis; non fuit bellum inter Aram & Israel. 2 Et fuit anno tertio, & descendit Iehosaphat rex tribus domus Iehudah, ad regem Israel. 3 Et dixit rex Israel seruis suis, Num cognouistis quòd nostra sit Ramoth Gilghad, & nos quiescimus à recipiendo eam de manu regis Aram? 4 Et dixit Iehosaphat regi Israel, Num venies mecum ad ineundum bellum in Ramoth Gilghad? & dixit Iehosaphat regi Israel, Interroga quæso tu, populus meus sicut populus tuus; equi mei sicut equi tui. 5 Et dixit Iehosaphat regi Israel, Interroga quæso hodie verbum Domini. 6 Et congregauit rex Israel prophetas mendaces, quasi quadringentos viros; & dixit illis, Num ibo in Ramoth Gilghad ad ineundum bellum, an absti nebo? & dixerunt, Ascende & tradet eam Dominus in manum regis.
7 Et dixit Iehosaphat, An non hic est propheta Domini adhuc vt quæramus ex eo?
8 Et dixit rex Israel ad Iehosaphat, Adhuc est vir vnus de quo quæramus verbum Domini, sed ego odi eum; quia non vaticinabitur super me bonum, sed malum; ille est Micha filius Iimlah. & dixit Iehosaphat, Ne dicat rex sic.
9 Et vocauit rex Israel eunuchum vnum, & dixit, Accelerare fac Michaiahu filium Iimlah.

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 ומלך ישראל ויהושפט מלך־יהודה ישבים
איש על־כסאו מלבשים בגדים בגרן פתח שער
שמרון וכל־הנביאים מתנבאים לפניהם׃
11 ויעש לו צדקיה־בן־כנענה קרני ברזל
ויאמר כה־אמר יהוה באלה תנגח את־ארם עד־
12 כלותם׃ וכל־הנבאים נבאים כן לאמר עלה
רמת גלעד והצלח ונתן יהוה ביד המלך׃
13 והמלאך אשר־הלך לקרא מיכיהו דבר
אליו לאמר הנה־נא דברי הנביאים פה־אחד
טוב אל־המלך יהי־נא דברך כדבר אחד מהם
ודברת טוב׃
14 ויאמר מיכיהו חי־יהוה כי את־אשר יאמר
15 יהוה אלי אתו אדבר׃ ויבוא אל־המלך ויאמר המלך אליו מיכיהו
הנלך אל־רמת גלעד למלחמה אם־נחדל ויאמר
16 אליו עלה והצלח ונתן יהוה ביד המלך׃
17 ויאמר אליו המלך עד־כמה פעמים אני
משביעך אשר לא־תדבר אלי רק אמת בשם יהוה׃
18 ויאמר ראיתי את־כל־ישראל נפצים על־
ההרים כצאן אשר אין־להם רעה ויאמר יהוה
לא־אדנים לאלה ישובו איש־לביתו בשלום׃
19 ויאמר מלך־ישראל אל־יהושפט הלוא
אמרתי אליך לוא־יתנבא עלי טוב כי אם־רע׃
20 ויאמר לכן שמע דבר־יהוה ראיתי את־יהוה
ישב על־כסאו וכל־צבא השמים עמד עליו
מימינו ומשמאלו׃
21 ויאמר יהוה מי יפתה את־אחאב ויעל ויפל
ברמת גלעד ויאמר זה אמר כה וזה אמר אני׃
22 ויצא הרוח ויעמד לפני יהוה ויאמר אני
אפתנו ויאמר יהוה אליו במה׃

10 *Rex autē Israel, & Iosaphat rex Iuda sedebāt vnusquisq; in solio suo, vestiti cultu regio in area iuxta ostium portæ Samariæ, & vniuersi prophetæ prophetabāt in
11 conspectu eorū. *Fecit quoq; sibi Sedechias filius Chanaan cornua ferrea, & ait, Hæc dicit Dñs, His ventilabis Syriam,
12 donec deleas eam. *Omnesque prophetæ similiter prophetabant, dicentes: C Ascende in Ramoth Galaad, & vade prosperè, & tradet Dñs in manus regis.
13 *Nuncius verò qui ierat vt vocaret Michæam, locutus est ad eum, dicens: Ecce ser mones prophetarum ore vno regi bona prædicant, sit ergo sermo tuus similis sermonibus eorum, & loquere bona. *Cui Michæas ait,
14 Viuit Dominus, quia quodcunq; dixerit mihi Dominus, hoc loquar. *Venit itaque ad regem, & ait illi rex, Michæa, ire debemus in Ramoth Galaad ad prælium, dum an cessare? Cui ille respondit, Ascende & vade prosperè, & tradet Dominus in
16 manu regis. *Dixit autem rex ad eum, Iterum atque iterum adiuro te vt non loquaris mihi, nisi quod verum est in no-
17 mine Domini. *Et ille ait, Vidi cunctum Israel dispersum in montibus, quasi oues non habentes pastorem. Et ait Dominus, Non habēt isti dominū, reuertatur vnusquisque in domum suam in pace.
18 *Dixit ergo rex ad Iosaphat, Nunquid non dixi tibi, quia non prophetat mihi
19 bonum, sed semper malum? *Ille verò addens ait, Propter hoc audi sermonē Domini; Vidi dominum sedentem super solium suum, & omnem exercitum cæli assistentem ei à dextris & à
20 sinistris. *Et ait Dominus, Quis decipiet Achab regem Israel vt ascendat & cadat in Ramoth Galaad? Et dixit vnus verbo huiuscemodi, & alius aliter.
21 *Egressus est autem spiritus, & stetit coram Domino, & ait, Ego decipiam illum. Cui locutus est Dominus: In quo?

תרגום יונתן

ומלכא דישראל ויהושפט מלכא דיהודה יתבין גבר על כרסוהי ויתבין באתרא בפתיא דשערין שמרון וכל נבייא מתנבין קדמיהון׃ ונבואת לישקר חד כענן מתנבי נביי שקרא ממלל חד שפיר הכן קדם מלכא יהי כען פתגמך כפתגמא דחד מנהון ותמלל פתגמין תקנין׃ ואמר מיכיהו קיים הוא ייי ארי יתא דימר לי ייי יתיה אמלל׃ ואתא לות מלכא ואמר מלכא ליה מיכה תניול לרמת גלעד לאגחא קרבא אם נתמנע ואמר ליה סק ואצלח ויסתר ייי בידא דמלכא׃ ואמר ליה מלכא עד כמה זימנין אנא מקניים עלך דלא תמלל עלי לחוד קשוט בשמא דייי׃ ואמר חזיתי ית כל ישראל מבדרין על טוריא כענא דליה להן רעי ואמר ייי ליה ריבונין לאילין יהוכון גבר לבתיה בשלם׃ ואמר מלכא דישראל ליהושפט הלא אמרית לך דלא יתנבי עלי טב אלהין בישׁ׃ ואמר שמעו כען פתגמא דייי חזיתי ית ייי יתיב על כרסוהי וכל חילי שמיא קיימין מימינוי ומסמאליה׃ ואמר ייי מן ישתעי ית אחאב ויסק ויפול ברמות גלעד ואמר דין בכין ודין אמר בכין׃ ונפק רוחא וקם קדם ייי ואמר אנא אטעיניה ואמר ליה ייי במה אתי׃

10 *Et Iosaphat rex Iuda, & Achaab rex Israel sedebat vnusquisque in solio suo armati in area portæ Samariæ, & vniuersi prophetæ prophetabant in conspectu eorum.
11 *Et fecit sibi Sedechias filius Chanaan cornua ferrea, & ait: Hæc dicit Dominus, In his ventilabis Syriam donec deleatur.
12 *Et omnes prophetæ prophetabant sic, dicentes: Ascende in Ramoth Galaad, & prosperum iter dabit tibi Dominus, & dabit in manus tuas regem Syriæ.
13 *Et nūcius qui ierat vt vocaret Michæam, locutus est ei, dicens: Ecce iam omnes prophetæ loquuntur ore vno bona de rege, sias iam & tu in sermonibus secundum sermones vnius horum, & loquere bona.
14 *Et dixit Michæas, Viuit Dominus, quia quodcunque dixerit Dominus ad me, hæc loquar.
15 *Et venit ad regem, & ait illi rex: Michæa si ascendam in Ramoth Galaad ad prælium, vel cessabo? & dixit ei, Ascende, & prosperum iter dabit tibi Dominus in manu regis.
16 *Et dixit ei rex, Quoties ego adiuro te, vt loquaris ad me veritatem in nomine Domini?
17 *Et ait Michæas sic, Vidi omnem Israel dispersum in montibus quasi oues, quibus non erat pastor: & dixit Dominus, Nonne dominus his? reuertatur vnusquisque in domum in pace.
18 *Et dixit rex Israel ad Iosaphat regem Iudæ, Nonne dixi tibi; quòd non prophetat iste mihi bona sed mala?
19 *Et dixit Michæas, Propter hoc audi sermonem Domini: Vidi Dominum Deum Israel sedentem super solium suum, & omnis exercitus cæli assistebat circa eum à dextris eius, & à sinistris eius.
20 *Et ait Dominus, Quis decipiet Achaab regem Israel, & ascendet in Ramoth Galaad, & cadet ibi? & dixit iste sic, & iste sic.
21 *Et egressus est spiritus & stetit coram Domino, & dixit, Ego decipiam illum: & dixit ad eum Dominus, In quo?

10 *καὶ ἰωσαφὰτ βασιλεὺς ἰούδα ⸂καὶ ἀχαὰβ βασιλεὺς
ἰσραὴλ ἑκάθηντο ἕκας⸃ ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ ἐνόπλοι ἐν
ἄλῳ πύλης σαμαρείας· ⸂καὶ πάντες⸃ ⸂οἱ προφῆται προε-
φήτευον ἐνώπιον αὐτῶν.
11 *καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ σεδεκίας υἱὸς χαναὰν κέρατα σι
δηρᾶ, ⸂καὶ εἶπε, τάδε λέγει κύριος⸃, ἐν τούτοις κερατιεῖς τὴν
συρίαν ἕως οὗ συντελεσθῇ.
12 *καὶ πάντες ⸂οἱ προφῆται προεφήτευον⸃ ὕτως λέ-
γοντες, ἀνάβαινε εἰς ῥαμὼθ γαλαάδ, ⸂καὶ εὐοδώσει σε κύ-
ριος, καὶ⸃ δώσει εἰς χεῖρας σου τὸν βασιλέα συρίας.
13 *καὶ ὁ ἄγγελος ὁ πορευθεὶς καλέσαι τὸν μιχαίαν ἐλά
λησεν αὐτῷ, λέγων· ἰδοὺ δὴ πάντες οἱ προφῆται λαλοῦ-
σι στόματι ἑνὶ καλὰ περὶ τοῦ βασιλέως, γένου δὴ ⸂καὶ σὺ ὡς ἐν
λόγος⸃ τῶν λόγων ἑνὸς τούτων, καὶ λάλησον καλά.
14 *καὶ εἶπε μιχαίας, ζῇ κύριος⸃ ὅτι ὃ ἐὰν εἴπῃ κύριος
πρός με, ταῦτα λαλήσω.
15 *καὶ ἦλθεν ⸂πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βα-
σιλεύς, μιχαία εἰ ἀναβῶ εἰς ῥαμὼθ γαλαὰδ εἰς πόλε-
μον ἢ παύσω; ⸂καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀνάβαινε, καὶ εὐοδώσει σε
κύριος⸃ ἐν χειρὶ τοῦ βασιλέως.
16 *καὶ εἶπεν αὐτῷ βασιλεύς, ποσάκις ἐγὼ ὁρκίζω σε,
ὅπως λαλήσῃς ⸂πρός με ἀλήθειαν ἐν ὀνόματι κυρίου⸃;
17 *καὶ εἶπε μιχαίας ὅτως, ἑώρακα πάντα τὸν ἰσραὴλ
διεσπαρμένον ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς ⸂πρόβατα, οἷς οὐκ ἦν ποι-
μήν· καὶ εἶπε κύριος, ἀ κύριος⸃ τούτοις; ⸂ἀποστρεφέτω
ἕκας⸃ εἰς τὸν οἶκον ἐν εἰρήνῃ.
18 *καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ ⸂πρὸς ἰωσαφὰτ βα-
σιλέα ἰούδα, οὐκ εἶπόν σοι, ὅτι ἃ ⸂προφητεύει οὗτός⸃ ἐμοὶ
καλὰ ἀλλ' ἢ κακά;
19 *καὶ εἶπεν μιχαίας, διὰ τοῦτο ἄκουσον τὸν λόγον κυ-
ρίου, εἶδον κύριον τὸν ⸂θεὸν ἰσραὴλ καθήμενον⸃ ἐπὶ θρόνου
αὐτοῦ, καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ τοῦ οὐρανοῦ εἱστήκει περὶ αὐτὸν
ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ⸂καὶ⸃ ἐξ ⸂ἀριστερῶν⸃ αὐτοῦ.
20 *καὶ εἶπε κύριος, τίς ἀπατήσει τὸν ἀχαὰβ βασιλέα
ἰσραὴλ, ⸂καὶ ἀναβήσεται⸃ εἰς ῥαμὼθ γαλαάδ, ⸂καὶ πεσεῖται
ἐκεῖ; καὶ εἶπεν οὕτως ὅτως, καὶ οὕτως ὅτως.
21 *καὶ ἐξῆλθε πνεῦμα καὶ ἔστη ἐνώπιον κυρίου· καὶ εἶ-
πεν, ἐγὼ ἀπατήσω αὐτόν· καὶ εἶπε ⸂πρὸς αὐτὸν κύριος⸃,
ἐν τίνι;

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Et rex Israel & Iehosaphat rex tribus domus Iehudah, sedebant quisque super solium suum vestiti vestibus, & sedentes in area in introitu portæ Somron, & omnes prophetæ mendaces vaticinabantur ante illos.
"Et fecerat sibi Szidkiah filius Chenaghana cornua ferri, & dixit, Sic dixit Dominus, His occides homines Aram quousque consumas eos.
"Et omnes prophetæ mendaces vaticinabantur sic, dicendo: Ascende in Ramoth Gilghad, & prosperare, & dabit eam Dominus in manum regis.
"Et nuncius qui ierat ad vocandum Micha, locutus est cum illo, dicendo: Ecce nunc verba prophetarum mendacium locutione vna ponunt rectum ante regem; sit quæso verbum tuum, sicut verbum vnius ex illis, & loquaris verba recta.
"Et dixit Micha, Permanet ipse Dominus, quòd quicquid dixerit mihi Dominus, idipsum loquar.
"Et venit ad regem, & dixit rex illi, Micha, num ibimus in Ramoth Gilghad ad ineundum bellum, an abstinebimus? & dixit illi, Ascende & prosperare; & tradet eam Dominus in manum regis.
"Et dixit illi rex, Vsque ad quot vices ego adiuro te ne loquaris de me, nisi tantùm verum in nomine Domini?
"Et dixit, Vidi omnem Israel dispersum super montes, sicut oues quibus non est pastor: & dixit Dominus, Non sunt magistri his; redeant singuli in domum suam in pace.
"Et dixit rex Israel ad Iehosaphat, Nònne dixeram tibi, quòd non vaticinaretur super me bonum, sed malum?
"Et dixit, Propterea accipe verbum Domini; vidi gloriam Domini sedentis super solium suum, & omnes virtutes cælorum stantes ante illum, à dextera eius, & à sinistra eius.
"Et dixit Dominus, Quis seducet Ahhab, vt ascendat & cadat in Ramoth Gilghad? & dixit hic hoc modo: & iste dixit sic.
"Et exijt spiritus & stetit ante Dominum, & dixit, Ego decipiam illum. & dixit, In quo præualebis?

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 ‡ וַיֹּאמֶר אֵצֵא וְהָיִיתִי רוּחַ שֶׁקֶר בְּפִי כָל־נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תְּפַתֶּה וְגַם תּוּכָל צֵא וַעֲשֵׂה־כֵן׃

23 ‡ וְעַתָּה הִנֵּה נָתַן יְהוָה רוּחַ שֶׁקֶר בְּפִי כָל־נְבִיאֶיךָ אֵלֶּה וַיהוָה דִּבֶּר עָלֶיךָ רָעָה׃

24 ‡ וַיִּגַּשׁ צִדְקִיָּהוּ בֶן־כְּנַעֲנָה וַיַּכֶּה אֶת־מִיכָיְהוּ עַל־הַלֶּחִי וַיֹּאמֶר אֵי־זֶה עָבַר רוּחַ־יְהוָה מֵאִתִּי לְדַבֵּר אוֹתָךְ׃

25 ‡ וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ הִנְךָ רֹאֶה בַּיּוֹם הַהוּא אֲשֶׁר תָּבֹא חָדֵר בְּחָדֵר לְהֵחָבֵא׃

26 ‡ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל קַח אֶת־מִיכָיְהוּ וַהֲשִׁיבֻהוּ אֶל־אָמֹן שַׂר־הָעִיר וְאֶל־יוֹאָשׁ בֶּן־הַמֶּלֶךְ׃

27 ‡ וְאָמַרְתָּ כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ שִׂימוּ אֶת־זֶה בֵּית הַכֶּלֶא וְהַאֲכִלֻהוּ לֶחֶם לַחַץ וּמַיִם לַחַץ עַד בֹּאִי בְשָׁלוֹם׃

28 ‡ וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ אִם־שׁוֹב תָּשׁוּב בְּשָׁלוֹם לֹא־דִבֶּר יְהוָה בִּי וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ עַמִּים כֻּלָּם׃

29 ‡ וַיַּעַל מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה רָמֹת גִּלְעָד׃

30 ‡ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוֹשָׁפָט הִתְחַפֵּשׂ וָבֹא בַּמִּלְחָמָה וְאַתָּה לְבַשׁ בְּגָדֶיךָ וַיִּתְחַפֵּשׂ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיָּבוֹא בַּמִּלְחָמָה׃

31 ‡ וּמֶלֶךְ אֲרָם צִוָּה אֶת־שָׂרֵי הָרֶכֶב אֲשֶׁר־לוֹ שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם לֵאמֹר לֹא תִלָּחֲמוּ אֶת־קָטֹן וְאֶת־גָּדוֹל כִּי אִם־אֶת־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבַדּוֹ׃

32 ‡ וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי הָרֶכֶב אֶת־יְהוֹשָׁפָט וַיֹּאמְרוּ אַךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הוּא וַיָּסֵרוּ עָלָיו לְהִלָּחֵם וַיִּזְעַק יְהוֹשָׁפָט׃

33 ‡ וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי הָרֶכֶב כִּי לֹא־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הוּא וַיָּשׁוּבוּ מֵאַחֲרָיו׃

34 ‡ וְאִישׁ מָשַׁךְ בַּקֶּשֶׁת חוּשׁ וַיַּכֶּה אֶת־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בֵּין הַדְּבָקִים וּבֵין הַשִּׁרְיָן וַיֹּאמֶר לָרַכָּבוֹ הָפֹךְ יָדְךָ וְהוֹצִיאֵנִי מִן־הַמַּחֲנֶה כִּי הָחֳלֵיתִי׃

‡ Et ille ait, Egrediar, & ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum eius. Et dixit Dominus, Decipies & prævalebis, egredere & fac ita. ‡ Nunc igitur ecce dedit Dominus spiritum mendacij in ore omniũ prophetarum tuorũ qui hic sunt, & Dominus locutus est cõtra te malum. ‡ Accessit aũt Sedechias filius Chanaã, & percussit Michæam in maxillam, & dixit, Me ne ergo dimisit spiritus Dñi, & locutus est tibi? ‡ Et ait Michæas, Visurus es in die illa quando ingredieris in cubiculum intra cubiculum vt abscondaris. ‡ Et ait rex Israel, Tollite Micheã & maneat apud Ammon principem ciuitatis, & apud Ioas filium Amalech. ‡ Et dicite eis, Hæc dicit rex, Mittite virum istum in carcerem, & sustentate eum pane tribulationis, & aqua angustiæ, donec reuertar in pace. ‡ Dixitque Michæas, Si reuertens reuersus fueris in pace, non est locutus in me Dominus. Et ait, Audite populi omnes.

‡ Ascendit itaque rex Israel, & Iosaphat rex Iuda in Ramoth Galaad. ‡ Dixit itaq; rex Israel ad Iosaphat, Sume arma & ingredere prœlium, & induere vestibus tuis. Porrò rex Israel mutauit habitum suum, & ingressus est bellum.

‡ Rex autem Syriæ præceperat principibus curruũ triginta duobus, dicens: Nõ committatis pugnam contra minorem & maiorem quempiam nisi cõtra regem Israel solum. ‡ Cùm ergo vidissent principes curruum Iosaphat, suspicati sunt quòd ipse esset rex Israel, & impetu facto pugnabant contra eum. Et exclamauit Iosaphat.

‡ Intellexerúntque principes curruum quòd non esset rex Israel, & cessauerunt ab eo. ‡ Vir autem quidam tetendit arcum suum simpliciter, & percussit regem Israel inter pulmonẽ & stomachum. At ille dixit aurigæ suo, Verte manum tuam, & eijce me de prœlio, quia grauiter vulneratus sum.

22 ‡ καὶ εἶπεν, ἐξελεύσομαι καὶ ἔσομαι πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, ἀπατήσεις, καὶ γε δυνήσῃ, ἔξελθε καὶ ποίησον οὕτως.

23 ‡ καὶ νῦν ἰδοὺ δέδωκε κύριος πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν σου τούτων, καὶ κύριος ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κακά.

24 ‡ καὶ προσῆλθε Σεδεκίας υἱὸς Χανανὶ καὶ ἐπάταξε τὸν Μιχαίαν ἐπὶ τὴν σιαγόνα καὶ εἶπεν, ποῖον πνεῦμα κυρίου ἀπέστη ἀπ' ἐμοῦ τοῦ λαλῆσαι ἐν σοί;

25 ‡ καὶ εἶπε Μιχαίας, ἰδοὺ σὺ ὄψει ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅταν εἰσελθὼν εἰς ταμεῖον ἐκ ταμείου καὶ κρυβῆναι.

26 ‡ καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ, λάβετε τὸν Μιχαίαν, καὶ ἀποστρέψατε αὐτὸν πρὸς Ἀμὼν τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως, καὶ πρὸς Ἰωὰς υἱὸν τοῦ βασιλέως.

27 ‡ καὶ εἶπον, οὕτως λέγει ὁ βασιλεύς, βάλετε αὐτὸν ἐν φυλακῇ, καὶ ἐδέσετε ἄρτον θλίψεως καὶ ὕδωρ θλίψεως ἕως τοῦ ἀποστρέψαι με ἐν εἰρήνῃ.

28 ‡ καὶ εἶπε Μιχαίας, ἐὰν ἀποστρέφων ἀποστρέψῃς ἐν εἰρήνῃ, οὐ λελάληκε κύριος ἐν ἐμοί. καὶ εἶπεν, ἀκούσατε πάντες λαοί.

29 ‡ καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα μετ' αὐτοῦ εἰς Ραμὼθ Γαλαάδ.

30 ‡ καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ βασιλέα Ἰούδα, συγκαλύψομαι καὶ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν πόλεμον, σὺ δὲ ἔνδυσαι τὰ ἱμάτιά μου· καὶ συνεκαλύψατο ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν πόλεμον.

31 ‡ καὶ ὁ βασιλεὺς Συρίας ἐνετείλατο τοῖς ἄρχουσιν τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ τεσσαράκοντα δύο, λέγων· μὴ συμβάλητε πόλεμον πρὸς μικρὸν ἢ μέγαν, ἀλλ' ἢ πρὸς τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ μονώτατον.

32 ‡ καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων τὸν Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα, καὶ αὐτοὶ εἶπον, φανερῶς βασιλεὺς Ἰσραὴλ οὗτός ἐστιν, καὶ ἐκύκλωσαν αὐτὸν τοῦ πολεμῆσαι καὶ ἀνεκράξεν Ἰωσαφάτ.

33 ‡ καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων ὅτι οὐκ ἔστι βασιλεὺς Ἰσραὴλ οὗτος, καὶ ἀπέστρεψαν ἀπ' αὐτοῦ.

34 ‡ καὶ ἐτάτειναν εἷς τὸ τόξον αὐτοῦ ἀφελῶς, καὶ ἐπάταξε τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ ἀνὰ μέσον τοῦ πνεύμονος καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ θώρακος· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ ἡνιόχῳ αὐτοῦ, Πῖσρεψον τὴν χεῖρά σου καὶ ἐξαγαγέ με ἐκ τοῦ πολέμου, ὅτι τετραυμάτισμαι.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et dixit, Exibo & ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum mendacij qui sunt illi: & dixit, Seduces, et etiam prævalebis: exi & fac tibi voluntatem tuam. " Et nunc ecce dedit Dominus spiritum mendacij in ore omnium prophetarum horum, & Dominus decreuit afferre super te malum. " Et accessit Szidkiah filius Chenaghana, & percussit Michaiahu super maxillam eius, & dixit, Quanam hora sicendit spiritus prophetiæ Domini à me vt loqueretur tecum? " Et dixit Michaiahu, Ecce tu videbis die illo quo intrabis thalamum in medio thalamorum vt abscondas te. " Et dixit rex Israel, Capite hunc & reduc eum ad Amon magistrum ciuitatis, & ad Ioas filium regis. " Et dices, Sic dixit rex, Ponite hunc in domo vinctorum, & cibate eum pane in afflictione & aqua in oppressione, quoad veniam in pace. " Et dixit Michaiahu, Si redeundo redieris in pace, non est bene placitum à Domino in me: & dixit, Audite populi omnes.

" Et ascendit rex Israel & Iosaphat rex tribus domus Iehudah in Ramoth Gilghad. " Et dixit rex Israel ad Iehosaphat, Ego mutabo me & intrabo in prœlium, & tu vesti vestes tuas: & mutauit sese rex Israel & intrauit in prœlium.

" Et rex Aram præcepit magistris curruum qui erant sibi, triginta & duobus, dicendo, Ne ineatis prœlium cum paruo nec magno, nisi cum rege Israel solo. " Et fuit quando viderunt magistri curruum Iehosaphat, ipsi dixerunt, Verè rex Israel ipse est, & declinauerunt contra illum, vt inirent prœlium. & clamauit Iehosaphat. " Et fuit cùm vidissent magistri curruum, quòd non esset rex Israel, auerti sunt ab eo. " Et quidam contraxit arcum è regione sui, & percussit regem Israel inter tunicturas loricæ: & dixit ad aurigam suum, Verte tetto te & educ me de castris, nam malè affectus sum.

תרגום יונתן

22 ואמר אפוק ואהא רוחא שקרא בפום כל נביא שקרא דילה ואמר תסטיי ואף תיכול פוק ועביד כדך רעיתך׃ 23 וכען הא יהב יי רוחא שקרא בפום כל נביאך אלין וי׳ גזר לאיתאה עלך בישא׃ 24 וקריב צדקיהו בר כנענה ומחא ית מיכיהו על ליסתיה ואמר אידא רוחא דמימרא דייי אעדי מני למללא עמך׃ 25 ואמר מיכיהו הא אנת חזי ביומא ההוא ואת עליל חיזן בגו חיזן למשתרא׃ 26 ואמר מלכא דישראל דברו ית מיכיהו ותובון קרחא ותלוה יוקא בר מלכא׃ 27 ותימר כדנן אמר מלכא שוו ית הדין לבית מטרתא ואוכלוהי לחמא קמיטא ולוה אסון רב קרחא עד מיתי בשלמא׃ 28 ואמר מיכיהו אם מיתוב בשלם לא רעוא מן קדם יי ואמר סלקו עממיא כולהון׃ 29 וסליק מלכא דישראל ויהושפט מלכא דיהודה לרמת גלעד׃ 30 ואמר מלכא דישראל ליהושפט אנא אשתני ואיעול בקרבא ואת לבוש לבושך ואשתני מלכא דישראל ועל לקרבא׃ 31 ומלכא דארם פקיד לתלתין ותרתין רתכוי דקרבא דילה למימר לא תגיחון קרב עם זעירא ועם רבא אלהין עם מלכא דישראל בלחודוהי׃ 32 והוה כד חמו רברבי רתיכיא ית יהושפט ואמרו ברם מלכא דישראל הוא ודרו עלוהי למגחא קרבא וגעו יהושפט׃ 33 והוה כד חמו רברבי רתיכיא ארי לא מלכא דישראל הוא ותבו מבתריה׃ 34 וגבר גבר בקשתא לקבליה וסתא ית מלכא דישראל בין ריבקי שיריינא ואמר לסרכבניה אתחזר לבתרך ואפקני מן מתרתיא

Universidad de Deusto
Biblioteca

35 ׀ וְהַמֶּלֶךְ הָעֲלָה בַּמַּרְכָּבָה בְּתוֹךְ הַמַּחֲנֶה׃ 35 ׀ וַתַּעֲלֶה הַמִּלְחָמָה בַּיּוֹם הַהוּא וְהַמֶּלֶךְ הָיָה
מֻעָמָד בַּמֶּרְכָּבָה נֹכַח אֲרָם וַיָּמָת בָּעֶרֶב וַיִּצַּק דַּם־
הַמַּכָּה אֶל־חֵיק הָרָכֶב׃
36 ׀ וַיַּעֲבֹר הָרִנָּה בַּמַּחֲנֶה כְּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ לֵאמֹר 36
אִישׁ אֶל־עִירוֹ וְאִישׁ אֶל־אַרְצוֹ׃
37 ׀ וַיָּמָת הַמֶּלֶךְ וַיָּבוֹא שֹׁמְרוֹן וַיִּקְבְּרוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ 37
38 בְּשֹׁמְרוֹן׃ ׀ וַיִּשְׁטֹף אֶת־הָרֶכֶב עַל־ 38
שִׁמְרוֹן וַיָּלֹקּוּ הַכְּלָבִים אֶת־דָּמוֹ וְהַזֹּנוֹת רָחֲצוּ
כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֵּר׃
39 ׀ וְיֶתֶר דִּבְרֵי אַחְאָב וְכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה וּבֵית הַשֵּׁן 39
אֲשֶׁר בָּנָה וְכָל־הֶעָרִים אֲשֶׁר בָּנָה הֲלוֹא־הֵם
כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
40 ׀ וַיִּשְׁכַּב אַחְאָב עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ אֲחַזְיָהוּ 40
41 בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ ׀ וִיהוֹשָׁפָט בֶּן־אָסָא מָלַךְ עַל־ 41
יְהוּדָה בִּשְׁנַת אַרְבַּע לְאַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃
42 ׀ יְהוֹשָׁפָט בֶּן־שְׁלֹשִׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלְכוֹ 42
וְעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָם וְשֵׁם אִמּוֹ
עֲזוּבָה בַּת־שִׁלְחִי׃
43 ׀ וַיֵּלֶךְ בְּכָל־דֶּרֶךְ אָסָא אָבִיו לֹא־סָר מִמֶּנּוּ 43
44 לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה׃ ׀ אַךְ הַבָּמוֹת לֹא־ 44
סָרוּ עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת׃
45 ׀ וַיְשַׁלֵּם יְהוֹשָׁפָט עִם־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ 45
46 ׀ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹשָׁפָט וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר־עָשָׂה 46
וַאֲשֶׁר נִלְחָם הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי
הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
47 ׀ וְיֶתֶר הַקְּדֵשׁ אֲשֶׁר נִשְׁאַר בִּימֵי אָסָא אָבִיו בָּעַר 47
מִן־הָאָרֶץ׃
48 ׀ וּמֶלֶךְ אֵין בֶּאֱדוֹם נִצָּב מֶלֶךְ׃ 48
49 ׀ יְהוֹשָׁפָט עֲשֵׂה אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ לָלֶכֶת אוֹפִירָה 49
לָזָהָב וְלֹא הָלָךְ כִּי־נִשְׁבְּרָה אֳנִיּוֹת בְּעֶצְיוֹן גָּבֶר׃

35 ׀ Commissum est ergo prœlium in die illa. Et rex stabat in curru suo cõtra Syros. Et mortuus est vesperè. Fluebat autè sanguis plagæ stragis in sinum currus. 36 ׀ Et præco intonuit in vniuerso exercitu antequàm Sol occumberet, dicens: Vnusquisq; reuertatur in ciuitatẽ & in terrã suam. 37 ׀ Mortuus est autẽ rex & perlatus est in Samariã, & sepelierũntq; regem in Samaria. 38 ׀ Et lauerunt currum eius in piscina Samariæ, & linxerunt canes sanguinẽ eius, & habenas lauerunt iuxta verbum Dñi quod locutus fuerat. 39 ׀ Reliqua aũt sermonum Achab & vniuersa quæ fecit, & domus eburnea quã ædificauit, cunctarúmq; vrbium quas extruxit; nónne hæc scripta sunt in libro sermonũ dierum regum Israel? 40 ׀ Dormiuit ergo Achab cum patribus suis, & regnauit Ochozias filius eius pro eo.

41 ׀ Iosaphat verò filius Asa regnare cœpit super Iudam anno quarto Achab regis Israel. 42 ׀ Triginta quinque annorum erat cùm regnare cœpisset, & viginti quinque annis regnauit in Ierusalem. Nomen matris eius Azuba filia Salai. 43 ׀ Et ambulauit in omni via Asa patris sui, & non declinauit ex ea. Fecitq; quod rectum est in conspectu Dñi, verumtamen excelsa non abstulit. 44 ׀ Adhuc enim populus sacrificabat & adolebat incensum in excelsis. 45 ׀ Pacémque habuit Iosaphat cum rege Israel.

46 ׀ Reliqua autem verborum Iosaphat & opera eius quæ gessit & prœlia, nónne hæc scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda? 47 ׀ Sed & reliquias effœminatorum quæ remanserant in diebus Asa patris eius, abstulit de terra. 48 ׀ Nec erat tunc rex constitutus in Edom.

49 ׀ Rex verò Iosaphat fecerat classes in mari, quæ nauigarent in Ophir propter aurum; & ire non potuerunt, quia confractæ sunt in Asion-gaber.

35 ׀ Καὶ ἐτροπώθη ὁ πόλεμος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ ὁ βασιλεὺς ἦν ἑστηκὼς ἐπὶ τοῦ ἅρματος ἐξ ἐναντίας συρίας ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας· καὶ ἐξεπορεύετο τὸ αἷμα τῆς πληγῆς τρωθώσεως εἰς τὸν κόλπον τοῦ ἅρματος, καὶ ἀπέθανεν ὁ βασιλεὺς ἑσπέρας.
36 ׀ καὶ ἔξη ὁ σεραζκήρυξ ἐν τῇ παρεμβολῇ δυνάντος ἡλίου, καὶ εἶπεν, ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν, καὶ ἕκαστος
37 εἰς τὴν ἑαυτοῦ κληρονομίαν. ׀ ὅτι τέθνηκεν ὁ βασιλεύς· καὶ ἦλθον εἰς σαμαρείαν, καὶ ἔθαψαν τὸν βασιλέα
38 ἀχαὰβ εἰς σαμαρείαν. ׀ καὶ ἀπενίψαντο τὸ αἷμα ὑπὸ ἅρματος ἐπὶ τὴν κρήνην σαμαρείας· καὶ ἔλειξαν κύνες τὸ αἷμα, καὶ αἱ πόρναι ἐλούσαντο ἐν τῷ αἵματι
ἀπὸ κυ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν.
39 ׀ καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἀχαὰβ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ οἶκον ἐλεφάντινον ὃν ᾠκοδόμησε, καὶ πάσας τὰς πόλεις ἃς ἐποίησε, οὐχ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραήλ;
40 ׀ καὶ ἐκοιμήθη ἀχαὰβ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν ὀχοζίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
41 ׀ καὶ ἰωσαφὰτ υἱὸς ἀσὰ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰούδα ἐν ἔτει τῷ τετάρτῳ ἔτει ἀχαὰβ βασιλέως ἰσραήλ.
42 ׀ καὶ ἰωσαφὰτ υἱὸς τεσσαράκοντα καὶ πέντε ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτόν. καὶ εἴκοσι καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἰερουσαλήμ· καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἀζουβὰ θυγάτηρ σαλαΐ.
43 ׀ καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· οὐκ ἐξέκλινεν ἀπ' αὐτῆς, τοῦ ποιῆσαι τὸ δίκαιον ἐν ὀφθαλ-
44 μοῖς κυρίου· ׀ πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆρεν. ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς.
45 ׀ καὶ εἰρήνευσεν ἰωσαφὰτ μετὰ βασιλέως ἰσραήλ.
46 ׀ καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωσαφὰτ καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ ἃς ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βίβλῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα;
47 ׀ καὶ τὸ λοιπὸν τῶν τετελεσμένων τῶν καταλελειμμένων ἐν ταῖς ἡμέραις ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀφεῖλεν ἀπὸ
48 τῆς γῆς. ׀ καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐκεῖ ἐν ἰδουμαίᾳ.
49 ׀ καὶ ἰωσαφὰτ ἐποίησε ναῦς θαρσεῖς τοῦ πορεύεσθαι εἰς ὀφὶρ ἕνεκεν χρυσίου. καὶ οὐκ ἐπορεύθη, ὅτι συνετρίβησαν αἱ ναῦς ἐν γασιὼν γαβέρ.

תרגום יונתן

35 ׀ וְלֵיכָּא קְרָבָא בְּיוֹמָא הַהוּא וּמַלְכָּא הֲוָה מַתְקֵף וְקָאִים בְּרְתִיכָא לְקִבֵּיל אֲרָם וּפְרִישׁ דְּמָא וְאִתְרַק דְּמָא וְהָוָה מָחֵי בְּאַסְוָתָא
36 ׀ וְאַעְבְּרוּ בְּרָזָא בְּמַשְׁרְיָתָא כְּמֵיעַל שִׁמְשָׁא לְמֵימַר גְּבַר לְקִרְוָתֵיהּ וּגְבַר לְאַרְעֵיהּ׃ 37 ׀ וּמִית מַלְכָּא וַאֲתָאוּ לְשֹׁמְרוֹן
38 וְקָבְרוּ יָת מַלְכָּא בְּשֹׁמְרוֹן׃ ׀ וְשַׁטְפוּ יָת רְתִיכָא עַל בֵּרֵיכְתָּא דְּשֹׁמְרוֹן וְלַחֲכוּ כַלְבַיָּא יָת דְּמֵיהּ וְזָנַיָּא שַׁפְּכוּ כְּפִתְגָמָא דְּיְיָ דְּמַלִּיל׃
39 ׀ וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי אַחְאָב וְכָל דַּעֲבַד וּבֵית שִׁינָא דְּפָשׁ וְדַבְּנָא וְכָל קִרְוָתָא דְּבָנָא הֲלָא אִינּוּן כְּתִיבִין עַל סִפְרָא דְּפִתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
40 ׀ וְדִיתְקֵיף אַחְאָב עִם אֲבָהָתֵיהּ וּמְלַךְ אֲחַזְיָה בְּרֵיהּ תְּחוֹתֵיהּ׃
41 ׀ וְיְהוֹשָׁפָט בַּר אָסָא מְלַךְ עַל דְּיְהוּדָה בְּשַׁתָּא אַרְבַּע לְאַחְאָב מַלְכָּא דְּיִשְׂרָאֵל׃
42 ׀ תְּלָתִין וְחַמְשָׁא שְׁנִין מְלַךְ בִּירוּשְׁלֵם וְשׁוּם אִמֵּיהּ עֲזוּבָה בַּרְתֵּיהּ דְּשִׁלְחִי׃
43 ׀ וְאָזַל בְּכָל אוֹרַח אָסָא אֲבוּהִי לָא סְטָא מִינֵּיהּ לְמֶעְבַּד
44 ׀ כְּשַׁר בְּעֵינֵי יְיָ בְּרַם לְרָמָתָא לָא אֶעְדַּר וְעַמָּא מְדַבְּחִין וּמַקְטְרִין עַל בָּמָתָא׃
45 ׀ וְשַׁלִּים יְהוֹשָׁפָט עִם מַלְכָּא דְּיִשְׂרָאֵל׃
46 ׀ וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי יְהוֹשָׁפָט וְגִבּוּרָתֵיהּ דְּעַבַד וְקִרְבָתֵיהּ דְּעַבַד הֲלָא אִינּוּן כְּתִיבִין עַל סִפְרָא דְּפִתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
47 ׀ וּמַלְכָּא לֵית בַּאֲדוֹם פַּרְנָסָא אֶסָא אֲבוּהִי פָּלֵי מִן אַרְעָא׃
48 ׀ יְהוֹשָׁפָט עֲבַד סְפִינָן אַפְרִיקָה לְמֵיזַל לְאוֹפִיר לְאַיְתָאָה דַּהֲבָא וְלָא אֲזַל אֲרֵי אִיתְבְּרָא סְפִינְתָּא בְּעֶצְיוֹן גָּבֶר׃

[11] Et ascenderunt belligeratores die illa, & rex robotabat se, & stabat in curru è regione virorum Aram, & mortuus est vesperi, & effundebatur sanguis percussionis intra currum. [12] Et transire fecerunt præconem per castra occumbente Sole, dicendo: Vnusquisque ad vrbem suam, & vnusquisque in terram suam. [13] Et mortuus est rex, & venit in Somron: & sepelierunt regem in Somron. [14] Et lauit *quisquam* currum iuxta piscinam Somron, & linxerunt canes sanguinem eius; & vasa armorum lauerunt, iuxta verbum Domini quod locutus fuerat. [15] Et reliquum verborum Ahhab & omnia quæ fecit, & domus eburnea quam ædificauit, nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel? [16] Et cubuit Ahhab cum patribus suis, & regnauit Ahhaziah filius eius pro eo.

[17] Et Iehosaphat filius Azza regnauit super *populum* domus Iehudah anno quarto Ahhab regis Israel. [18] Iehosaphat erat filius triginta quinque annorum quando regnauit; & viginti & quinque annis regnauit in Ierusalem, & nomen matris eius erat Ghazubah filia Silhhi.
[19] Et ambulauit in omni via Azza patris sui; non declinauit ab ea faciendo quod rectum erat ante Dominum.
[20] Verumtamen excelsa non recesserunt: adhuc vsque populus sacrificabat & adolebat aromata super excelsa.
[21] Et pacem fecit Iehosaphat cum rege Israel. [22] Et reliquum verborum Iehosaphat, & fortitudines eius quas fecit, et quomodo iniit prælium, nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum domus Iehudah?
[23] Et reliquum scottorum quòd relictum fuerat in diebus Azza patris sui, extirpauit de terra.
[24] Et rex non erat in Edom præpositus, nisi anteſignanus regis. [25] Iehosaphat fecit naues Aphrikah, eundi causa in Ophir, vt deferret aurum: & non iuit; quia fractæ sunt naues in Ghefzion Gaber.

Universidad de Deusto
Biblioteca

50 * אָז אָמַר אֲחַזְיָהוּ בֶן־אַחְאָב אֶל־יְהוֹשָׁפָט יֵלְכוּ
עֲבָדַי עִם־עֲבָדֶיךָ בָּאֳנִיּוֹת וְלֹא אָבָה יְהוֹשָׁפָט׃
51 * וַיִּשְׁכַּב יְהוֹשָׁפָט עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו
בְּעִיר דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ יְהוֹרָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃
52 * אֲחַזְיָהוּ בֶן־אַחְאָב מָלַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן
בִּשְׁנַת שְׁבַע עֶשְׂרֵה לִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ
עַל־יִשְׂרָאֵל שְׁנָתַיִם׃
53 * וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ אָבִיו
וּבְדֶרֶךְ אִמּוֹ וּבְדֶרֶךְ יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא
אֶת־יִשְׂרָאֵל׃
54 * וַיַּעֲבֹד אֶת־הַבַּעַל וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לוֹ וַיַּכְעֵס אֶת־
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה אָבִיו׃

50 *Tunc ait Ochozias filius Achab ad Iosaphat: Vadant serui mei cum seruis tuis in nauibus. Et noluit Iosaphat.
51 *Dormiuítq; Iosaphat cũ patribus suis, & sepultus est cum eis in ciuitate Dauid patris sui, regnauítque Ioram filius eius pro eo.
52 *Ochozias autem filius Achab regnare cœperat super Israel in Samaria, anno septimo decimo Iosaphat regis Iuda, regnauítque super Israel duobus annis.
53 *Et fecit malum in conspectu Domini, & ambulauit in via patris sui & matris suæ, & in via Hieroboam filij Nabath qui peccare fecit Israel.
54 *Seruiuit quoq; Baal, & adorauit eum, & irritauit Dominum Deum Israel, iuxta omnia quæ fecerat pater eius.

תרגום יונתן

50 בְּכֵן אָמַר אֲחַזְיָהוּ בַּר אַחְאָב לִיהוֹשָׁפָט יֵיזְלוּן עַבְדַּי עִם עַבְדָךְ בִּסְפִינָתָא וְלָא אָבָה יְהוֹשָׁפָט׃
51 וְשָׁכִיב יְהוֹשָׁפָט עִם אֲבָהָתוֹהִי וְאִתְקְבַר עִם אֲבָהָתוֹהִי בְּקַרְתָּא דְּדָוִד אֲבוּהִי וּמְלַךְ יְהוֹרָם בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי׃
52 אֲחַזְיָהוּ בַּר אַחְאָב מְלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן בִּשְׁנַת שְׁבַע עֶשְׂרֵי לִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ שִׁבְטָא דְּבֵית יְהוּדָה וּמְלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל תַּרְתֵּין שְׁנִין׃
53 וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ וַאֲזַל בְּאוֹרַח אֲבוּהִי וּבְאוֹרַח אִמֵּיהּ וּבְאוֹרַח יָרָבְעָם בַּר נְבָט דְּחַיֵּב יַת יִשְׂרָאֵל׃
54 וּפְלַח יַת בַּעְלָא וּסְגִיד לֵיהּ וְאַרְגִּיז קֳדָם יְיָ אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל כְּכֹל דַּעֲבַד אֲבוּהִי׃

תם ספר מלכים א

ונקרא ומונה עם רב עיון על ידי בנדיכטוס אריאש מונטנוס ממונה על המלאכה
הזאת במצות פילזפוס מלך ספרד מלך טוב וירא האלהים על
כל אשר הם קוראים בשם ישוע המשיח׃

ב׳ א׳ מ׳

50 *Tunc ait Ochozias filius Achaab ad Iosaphat, Vadant serui mei cum seruis tuis: & non voluit Iosaphat.
51 *Et dormiuit Iosaphat cum patribus suis, & sepultus est apud patres suos in ciuitate Dauid patris sui; & regnauit Ioram filius eius pro eo.
52 *Et Ochozias filius Achaab regnauit super Israel in Samaria, in anno septimo decimo Iosaphat regis Iuda Ochozias filius Achaab regnauit super Israel in Samaria duobus annis.
53 *Et fecit malum in conspectu Domini, & ambulauit in via Achaab patris tui, & in via Iezabel matris eius, & in peccatis domus Hieroboam filij Nabat, qui peccare fecit Israel.
54 *Et seruiuit Baalim & adorauit eos, & irritauit Dominum Deum Israel iuxta omnia quæ fecit pater eius.

50 * τότε εἶπεν ὀχοζίας υἱὸς ἀχαὰβ πρὸς ἰωσαφάτ, πορευέσθωσαν οἱ δοῦλοί μου μετὰ τῶν δούλων σου· καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἰωσαφάτ.
51 * καὶ ἐκοιμήθη ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη παρὰ τοῖς πατράσιν αὐτοῦ ἐν πόλει δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ ἐβασίλευσεν ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
52 * καὶ ὀχοζίας υἱὸς ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν σαμαρείᾳ· ἐν ἔτει ἑπτακαιδεκάτῳ ἰωσαφὰτ βασιλέως ἰούδα ὀχοζίας υἱὸς ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν σαμαρείᾳ δύο ἔτη.
53 * καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ ἀχαὰβ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐν ὁδῷ ἰεζάβελ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις οἴκου ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ.
54 * καὶ ἐδούλευσε τοῖς βααλὶμ καὶ προσεκύνησεν αὐτοῖς· καὶ παρώργισε κύριον τὸν θεὸν ἰσραὴλ κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

50 Tunc dixit Ahhaziahu filius Ahhab ad Iehosaphat, Eant serui mei cum seruis tuis in nauis: & noluit Iehosaphat.
51 Et iacuit Iehosaphat cum patribus suis, & sepultus est cum patribus suis in vrbe Dauid patris sui, & regnauit Iehoram filius eius pro eo.
52 Ahhaziahu filius Ahhab regnauit super Israel in Somron anno decimo septimo Iehosaphat regis tribus domus Iehudah, & regnauit super Israel duobus annis.
53 Et fecit quod malum erat ante Dominum, & ambulauit in via patris sui, & in via matris suæ, & in via Iarabgham filij Nebat qui peccare fecit Israel.
54 Et coluit Baghala, & adorauit illum, & irritauit Dominum Deum Israel iuxta omnia quæ fecerat pater eius.

FINIS I. REGVM.

EX REGIS CATHOLICI MANDATO
Benedictus Arias Montanus D. Th. recensuit & probauit.

B. Arias Montanus

Universidad de Deusto
Biblioteca

מלכים ב

א

1 וַיִּפְשַׁע מוֹאָב בְּיִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי מוֹת
2 אַחְאָב׃ וַיִּפֹּל אֲחַזְיָה בְעַד
הַשְּׂבָכָה בַּעֲלִיָּתוֹ אֲשֶׁר בְּשֹׁמְרוֹן
וַיֵּחַל וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים וַיֹּאמֶר
אֲלֵהֶם לְכוּ דִרְשׁוּ בְבַעַל זְבוּב אֱלֹהֵי עֶקְרוֹן אִם־
אֶחְיֶה מֵחֳלִי זֶה׃
3 וּמַלְאַךְ יְהוָה דִּבֶּר אֶל־אֵלִיָּה הַתִּשְׁבִּי קוּם
עֲלֵה לִקְרַאת מַלְאֲכֵי מֶלֶךְ־שֹׁמְרוֹן וְדַבֵּר אֲלֵהֶם
הֲמִבְּלִי אֵין־אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל אַתֶּם הֹלְכִים לִדְרֹשׁ
בְּבַעַל זְבוּב אֱלֹהֵי עֶקְרוֹן׃
4 וְלָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה הַמִּטָּה אֲשֶׁר־עָלִיתָ
שָּׁם לֹא־תֵרֵד מִמֶּנָּה כִּי מוֹת תָּמוּת וַיֵּלֶךְ אֵלִיָּה׃
5 וַיָּשׁוּבוּ הַמַּלְאָכִים אֵלָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מַדּוּעַ
זֶה שַׁבְתֶּם׃
6 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אִישׁ עָלָה לִקְרָאתֵנוּ וַיֹּאמֶר
אֲלֵינוּ לְכוּ שׁוּבוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר שְׁלַח אֶתְכֶם
וְדַבַּרְתֶּם אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה הֲמִבְּלִי אֵין־אֱלֹהִים
בְּיִשְׂרָאֵל אַתָּה שֹׁלֵחַ לִדְרֹשׁ בְּבַעַל זְבוּב אֱלֹהֵי
עֶקְרוֹן לָכֵן הַמִּטָּה אֲשֶׁר־עָלִיתָ שָּׁם לֹא־תֵרֵד מִמֶּנָּה
כִּי־מוֹת תָּמוּת׃
7 וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם מָה מִשְׁפַּט הָאִישׁ אֲשֶׁר עָלָה
לִקְרַאתְכֶם וַיְדַבֵּר אֲלֵיכֶם אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃
8 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אִישׁ בַּעַל שֵׂעָר וְאֵזוֹר עוֹר אָזוּר
בְּמָתְנָיו וַיֹּאמֶר אֵלִיָּה הַתִּשְׁבִּי הוּא׃
9 וַיִּשְׁלַח אֵלָיו שַׂר חֲמִשִּׁים וַחֲמִשָּׁיו וַיַּעַל אֵלָיו
וְהִנֵּה יֹשֵׁב עַל־רֹאשׁ הָהָר וַיְדַבֵּר אֵלָיו אִישׁ
הָאֱלֹהִים הַמֶּלֶךְ דִּבֶּר רֵדָה׃

REGVM II. Translat. B. Hierony. *Ochoziæ.*

LIBER SECVNDVS
MELACHIM, ID EST,
QVARTVS REGVM.

CAP. I.

1 RÆuaricatus est aũt Moab in Israel postquam mortuus est Achab. 2 Ceciditq; Ochozias per cancellos cœnaculi sui quod habebat in Samaria, & ægrotauit. Misitq; nuncios, dicés eos, Ite consulite Beelzebub deum Accaron, vtrum viuere queam de infirmitate mea hac.

3 Angelus autem Domini locutus est ad Heliam Thesbytem, dicens: Surge, ascende in occursum nunciorum regis Samariæ, & dices ad eos, Numquid non est Deus in Israel, vt eatis ad consulendum 4 Beelzebub Deum Accaron? Quamobrem hæc dicit Dominus, De lectulo super quem ascendisti non descendes, sed morte morieris. Et abijt Helias. 5 Reuersique sunt nuncij ad Ochoziam. qui dixit eis, Quare reuersi estis? 6 At illi respondérũt ei, Vir occurrit nobis, & dixit ad nos, Ite, reuertimini ad regem qui misit vos, & dicetis ei, Hæc dicit Dominus: Numquid quia non erat Deus in Israel, mittis vt consulatur Beelzebub deus Accaron? Idcircò de lectulo super quem ascendisti non descendes, sed morte morieris. 7 Qui dixit eis, Cuius figuræ & habitus est vir ille qui occurrit vobis, & locutus est verba hæc? 8 At illi dixerunt, Vir pilosus & zona pellicea accinctus renibus. Qui ait, Helias Thesbytes est. 9 Misitq́ue ad eum quinquagenarium principem & quinquaginta qui erant sub eo. Qui ascendit ad eum, sedentique in vertice montis, ait: Homo Dei, rex præcepit vt descendas.

REGNORVM IIII.

CAP. I.

1 ET præuaricatus est Moab in Israel postquam mortuus est Achaab.

2 Et cecidit Ochozias per cancellos qui in cœnaculo suo quod in Samaria; & ægrotauit: & misit nuncios, & dixit ad eos, Abite & consulite per Baal muscam deum Accaron, si viuam de ægritudine mea hac: & abierunt ad consulendum.

3 Et angelus Dei locutus est ad Heliam Thesbytem, dicens: Surgens occurre nuncijs Ochoziæ regis Samariæ, et loquere ad eos, Si eò quòd non est Deus in Israel, vos itis ad consulendum per Baal muscam Deum Accaron?

4 Quamobrem hæc dicit Dominus, Lectus super quem ascendisti super eum, non descendes ab eo, quia in eo morte morieris: & abijt Helias, & dixit ad eos.

5 Et reuersi sunt nuncij ad eum. & dixit ad eos, Cur reuersi estis?

6 Et dixerunt ad eum, Vir ascendit in occursum nostrum, & dixit ad nos, Ite, reuertimini ad regem qui misit vos, & loquimini cum illo, Sic dicit Dominus, Nonne Deus viuit cuius maiestas manet in Israel, vt miseris interrogare Baghal-zebub Errorem Gheqron? idcircò de lecto in quem ascendisti nõ descendes, quia morienmorieris.

7 Et dixit eis rex, Quod iudicium viri qui ascendit in occursum vobis, & qui locutus est ad vos verba hæc?

8 Et dixerunt, Vir pilosus & zona pellicea accinctus lumbum suum: & dixit, Helias Thesbytes hic.

9 Et mittit ad eum quinquagenarium principem & quinquaginta eius, & abierunt ad eum; ipse autem sedebat in vertice montis. & locutus est ad eum quinquagenarius princeps & dixit, Homo Dei, hæc dicit rex, Descende.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Δ'.

κεφαλ. α'.

1 ΚΑὶ ἠθέτησε μωὰβ ἐν ἰσραὴλ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν ἀχαάβ.

2 καὶ ἔπεσεν ὀχοζίας διὰ τοῦ δικτυωτοῦ τοῦ ὑπερῴου αὐτοῦ τοῦ ὄντος σαμαρείᾳ, καὶ ἠρρώστησε, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους· καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, πορεύθητε καὶ ἐπερωτήσατε διὰ τοῦ βααλ μυῖαν θεὸν ἀκκαρών, εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀρρωστίας μου ταύτης· καὶ ἐπορεύθησαν ἐπερωτῆσαι.

3 καὶ ἄγγελος θεοῦ ἐλάλησε πρὸς ἠλίαν τὸν θεσβύτην, λέγων· ἀνάστας ἀπάντησον τοῖς ἀγγέλοις ὀχοζίου βασιλέως σαμαρείας, καὶ λάλησον πρὸς αὐτούς, εἰ διὰ τὸ μὴ εἶναι θεὸν ἐν ἰσραὴλ, ὑμεῖς πορεύεσθε ἐπερωτῆσαι διὰ τοῦ βααλ μυῖαν θεὸν ἀκκαρών;

4 διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἡ κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐπ' αὐτῆς, οὐ καταβήσῃ ἀπ' αὐτῆς, ὅτι ἐν αὐτῇ θανάτῳ ἀποθανῇ. καὶ ἐπορεύθη ἠλίας καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς.

5 καὶ ἐπεστράφησαν οἱ ἄγγελοι πρὸς αὐτόν· καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, τί ὅτι ἐπεστρέψατε;

6 καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, ἀνὴρ ἀνέβη εἰς συναντησίαν ἡμῖν, καὶ εἶπε πρὸς ἡμᾶς, ἀνάστε ἀποστράφητε πρὸς τὸν βασιλέα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς, καὶ εἴπατε αὐτῷ, τάδε λέγει κύριος, εἰ ὡς τὸ μὴ εἶναι θεὸν ἐν ἰσραὴλ, πορεύῃ σὺ ἐκζητῆσαι ἐν τῷ βααλ μυῖαν θεὸν ἀκκαρών, διὰ τοῦτο ἡ κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐπ' αὐτῆς, οὐ καταβήσῃ ἀπ' αὐτῆς, ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ.

7 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς, τίς ἡ κρίσις τοῦ ἀνδρὸς τοῦ ἀναβάντος εἰς συναντησίαν ὑμῖν, καὶ λαλήσαντος πρὸς ὑμᾶς τοὺς λόγους τούτους;

8 καὶ εἶπον, ἀνὴρ δασὺς καὶ ζώνη δερματίνη περιεζωσμένος τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· καὶ εἶπεν, ἠλίας ὁ θεσβίτης οὗτος.

9 καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πεντηκοντάρχον καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδοὺ ἐκάθητο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους. καὶ ἐλάλησεν πρὸς αὐτὸν ὁ πεντηκόνταρχος, καὶ εἶπεν, ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, τάδε λέγει ὁ βασιλεύς, κατάβηθι.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO,

B. ARIA MONTANO INTERPR.

CAPVT PRIMVM.

1 ET rebellauerunt Moabæi in Israel, postquam mortuus est Ahhab. 2 Et decidit Ahhaziah è cancellis in cœnaculum suum quod erat in Somron, & ægrotauit; misitque nuncios & dixit eis, Ite, interrogate Baghal-zebub Errorem Gheqron si viuam de ægritudine mea hac. 3 Et angelus Domini locutus est cum Eliah qui erat ex Thosab, Surge ascende in occursum nunciorum regis Somron, & vaticinare illis: Nõnne Deus viuit cuius maiestas manet in Israel; vt eatis interrogare Baghal-zebub idõlum Gheqron? 4 Et idcirco sic dixit Dominus, De lecto, in quem ascendisti, non descendes, quia moriendo morieris, & abijt Eliah. 5 Et redierunt nuncij ad illum. & dixit eis, Quare redijstis? 6 Et dixerunt ei, Vir ascendit in occursum nostrum, & dixit nobis, Ite, redite ad regem qui misit vos, & loquimini cum illo, Sic dixit Dominus, Nõnne Deus viuit cuius maiestas manet in Israel, vt miseris interrogare Baghal-zebub Errorem Gheqron? idcircò de lecto in quem ascendisti nõ descendes, quia morien-do morieris. 7 Et locutus est cum illis, Quæ est dispositio viri qui ascendit in occursum vestrum, & locutus est vobiscum verba hæc? 8 Et dixerunt ei, Vir præditus capillis, & cinctorio pellíceo alligatus lumbos suos. Et dixit, Eliah qui est ex Thosab, ipse est. 9 Et misit ad eum magistrum quinquagenarium, & quinquaginta, qui erant cum illo; & ascendit ad illum: & ipse sedebat super caput montis, & locutus est cum illo propheta Domini, Rex locutus est, Descende.

תרגום יונתן

וּמְרַדוּ מוֹאָבָאי בְּיִשְׂרָאֵל כְּתַר דְּמָיְתּ אַחְאָב׃ 1
וּנְפַל אֲחַזְיָה מִן סְרִיגְתָּא בְּעִלַּוְיְתֵיהּ דִּי בְשׁוּמְרוֹן וְאִתְמָרַע וּשְׁלַח אֲזַדְּרִין 2
וְאָמַר לְהוֹן אִזְלוּ תְּבָעוּ בְּבַעַל זְבוּב שָׁעוּתָא עֶקְרוֹן אִם אֵיחֵי מִסְּרָעוּתִין׃
וּמַלְאֲכָא דַיְיָ מַלִּיל עִם אֵלִיָּהוּ 3
תִּשְׁבָּאָי קוּם סַק לְקַדְּמוּת אֵזְדְּרֵי מַלְכָּא דְשׁוֹמְרוֹן וְאִתְנַבֵּי לְהוֹן הֲלָא אֱלָהּ קַיְּמִין בְּיִשְׂרָאֵל אִתּוֹן אָזְלִין לְמִתְבָּעָא בְּבַעַל זְבוּב
אֱלָהּ קָיְמִין עֶקְרוֹן׃
וּכְדֵין כִּדְנֵן אֲמַר יְיָ עַיְרָא דִּסְלֵיקְתָּא לְתַמָּן לָא תֵחוֹת מִינֵהּ אֲרֵי מְמָת תְּמוּת וַאֲזַל אֵלִיָּהוּ׃ 4
וְתָבוּ אִינּוּן לְוָתֵיהּ וַאֲמַר לְהוֹן מָה דֵּין הֲוֵיתוּן׃ 5
וְאָמְרוּ לֵיהּ גְּבַר סָלִיק לְקַדָּמוֹתָנָא וַאֲמַר לָנָא אִזְלוּ הוּבוּ לְוָת מַלְכָּא דְּשָׁלַח לְכוֹן וְתִמַּלְלוּן עִמֵּיהּ כִּדְנֵן אֲמַר יְיָ הֲלָא אֱלָהּ קַיְּמִין 6
דְּלֵית שְׁכִינְתָּא דְּיְיָ שַׁלְטָא בְּיִשְׂרָאֵל אַתּוֹן שָׁלְחִין לְמִתְבָּעָא בְּבַעַל זְבוּב שָׁעוּתָא עֶקְרוֹן כְּבֵן שְׁרָקָא דְּסָלִיקְתָּא לְתַמָּן לָא תֵחוֹת מִינֵהּ אֲרֵי מְמָת תְּמוּת׃
וַאֲמַר לֵיהּ מָה נִימוּסָא דִּגְבַר סְלִיק לְקַדְּמוֹתְכוֹן וּמַלִּיל עִמְּכוֹן יַת פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין׃ 7
וַאֲמַרוּ לֵיהּ גְּבַר קֵיעָא דְּשַׂעְרָא וְזִירָא דְּסָכָא אֲסִיר בְּחַרְצֵיהּ וַאֲמַר אֱלָיָה דְּמִן תִּשְׁבֵּי הוּא׃ 8
וְשָׁלַח לְוָתֵיהּ רַב חַמְשִׁין וְחַמְשִׁין דְּעִמֵּיהּ וְסָלִיק לְוָתֵיהּ וְהוּא יָתֵב עַל רֵישׁ טוּרָא וּמַלִּיל עִמֵּיהּ נְבִיָּא דַיְיָ מַלְכָּא אֲמַר חוֹת׃ 9

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 ויען אליהו ויאמר אל־שר החמשים ואם־
איש אלהים אני תרד אש מן־השמים ותאכל
אתך ואת־חמשיך ותרד אש מן־השמים ותאכל
אתו ואת־חמשיו׃
11 וישב וישלח אליו שר־חמשים אחר
וחמשיו ויען ויאמר אליו איש האלהים כה־
אמר המלך מהרה רדה׃
12 ויען אליהו ויאמר אליהם אם־איש האלהים
אני תרד אש מן־השמים ותאכל אתך ואת־
חמשיך ותרד אש־אלהים מן־השמים ותאכל
אתו ואת־חמשיו׃
13 וישב וישלח שר־חמשים שלשים וחמשיו
ויעל ויבא שר־החמשים השלישי ויכרע על־
ברכיו לנגד אליהו ויתחנן אליו ויאמר אליו
איש האלהים תיקר־נא נפשי ונפש עבדיך אלה
חמשים בעיניך׃
14 הנה ירדה אש מן־השמים ותאכל את־שני
שרי החמשים הראשנים ואת־חמשיהם ועתה
תיקר נפשי בעיניך׃
15 וידבר מלאך יהוה אל־אליהו רד אותו אל־
תירא מפניו ויקם וירד אותו אל־המלך׃
16 וידבר אליו כה־אמר יהוה יען אשר־שלחת
מלאכים לדרש בבעל זבוב אלהי עקרון החמבלי
אין־אלהים בישראל לדרש בדברו לכן המטה־
אשר־עליה שם לא־תרד ממנה כי־מות תמות׃
17 וימת כדבר־יהוה אשר־דבר אליהו וימלך
יהורם תחתיו בשנת שתים ליהורם בן־יהושפט
מלך יהודה כי לא־היה לו בן׃
18 ויתר דברי אחזיהו אשר עשה הלוא־המה
כתובים על־ספר דברי הימים למלכי ישראל׃

10 *Respondénsq; Helias, dixit quinquagenario, Si homo Dei ſum, deſcédat ignis de cælo, & deuoret te & quinquaginta
C tuos. Deſcendit ergo ignis de cælo, & deuorauit eum & quinquaginta qui erant cum eo.
11 *Rurſúmque miſit ad eum principem quinquagenarium alterum, & quinquaginta cum eo. Qui locutus eſt illi: Homo Dei; hæc dicit rex, Feſtina, deſcende.
12 *Reſpõdens Helias, ait: Si homo Dei ego ſum, deſcendat ignis de cęlo & deuoret te & quinquaginta tuos. Deſcendit ergo ignis de cælo, & deuorauit illum & quinquaginta eius.
13 *Iterum miſit principem quinquagenarium tertium, & quinquaginta qui erant cum eo. Qui cùm veniſſet, curuauit genua contra Heliam, & precatus eſt eum & ait, Homo Dei noli deſpicere animam meam, & animas ſeruorum tuorum qui mecum ſunt.
14 *Ecce deſcendit ignis de cęlo, & deuorauit duos principes quinquagenarios primos & quinquagenos qui cũ eis erãt. Sed nunc, obſecro, vt miſereatis animæ
15 meæ. *Locutus eſt autem angelus Domini ad Heliam, dicens: Deſcende cum eo, ne timeas. Surrexit igitur & deſcendit
D eo. cum eo ad regem.
16 *Et locutus eſt ei, Hęc dicit Dominus, Quia miſiſti nũcios ad conſulendũ Beelzebub Deum Accaron, quaſi non eſſet Deus in Iſrael à quo poſſes interrogare ſermonem, ideo de lectulo ſuper quem aſcendiſti non deſcendes, ſed morte morieris.
17 *Mortuus eſt autem iuxta ſermonem Domini quem locutus eſt Helias, & regnauit Ioram frater eius pro eo, anno ſecundo Ioram filij Ioſaphat regis Iudæ, non enim habebat filium.
18 *Reliqua autem verborum Ochoziæ, quæ operatus eſt, nónne hæc ſcripta ſunt in libro ſermonum dierum regum Iſrael?

*Et reſpondit Helias & dixit ad quinquagenarium principem, Si homo Dei ſum ego, deſcendet ignis de cælo & deuorabit te & quinquaginta tuos. & deſcendit ignis de cælo & deuorauit eum & quinquaginta eius.
*Et adijciens rex miſit ad eum principem quinquagenarium alterum & quinquaginta eius; & aſcẽdit quinquagenarius princeps, & locutus eſt ad eum, et dixit: Homo Dei, hæc dicit rex, Cito deſcende.
*Et reſpondit Helias & dixit ad eum, Si homo Dei ſum ego, deſcendet ignis de cælo & deuorabit te & quinquaginta tuos. & deſcendit ignis de cælo & deuorauit illum & quinquaginta eius.
*Et addens rex rurſum miſit quinquagenarium principem tertium & quinquaginta eius; & venit quinquagenarius princeps tertius, & curuauit in genua ſua contra Heliam, & precatus eſt eum, & locutus eſt ad eum, dicens: Homo Dei, honoretur iam anima mea, et animæ ſeruorum tuorum quinquaginta in oculis tuis.
*Ecce enim deſcendit ignis de cælo & deuorauit duos quinquagenarios principes primos & vniuſcuiuſque quinquaginta, & nunc honoretur iam anima ſeruorum tuorum in oculis tuis.
*Et locutus eſt angelus Domini ad Heliam, dicens: Deſcende cum eo, ne timeas à facie eorum: & ſurgens deſcendit Helias, & abijt cum eis ad regem.
*Et locutus eſt ad eum, Hæc dicit Dominus, Eò quòd miſiſti nuncios ad conſulẽdum in Baalmuſcam Deum Accaron, quaſi non eſſet Deus in Iſrael vt interrogares ſermonem eius; ideo lectus ſuper quem aſcendiſti ſuper eum, non deſcendes ab eo, quia morte morieris.
*Et mortuus eſt iuxta ſermonem Domini, quem locutus eſt Helias; & regnauit Ioram frater Ochoziæ pro eo, quia non erat ei filius in anno ſecundo Ioram filij Ioſaphat regis Iudæ.
*Et reliqua verborum Ochoziæ & omnia quæ fecit, nónne hæc ſcripta ſunt in libro ſermonum dierum regum Iſrael?

10 * καὶ ἀπεκρίθη ἠλίας καὶ εἶπε πρὸς τὸν πεντηκόνταρχον, εἰ ἄνθρωπος θεοῦ εἰμι ἐγώ, καταβήτω πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ καταφάγε σὲ καὶ τοὺς πεντήκοντά σου· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτὸν καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ.
11 * καὶ προσθεὶς ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πεντηκόνταρχον ἕτερον καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ· καὶ ἀνέβη ὁ πεντηκοντάρχων καὶ ἐλάλησεν πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν, ἄνθρωπε θεοῦ τάδε λέγει ὁ βασιλεύς, ταχέως καταβῆθι.
12 * καὶ ἀπεκρίθη ἠλίας καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, εἰ ἄνθρωπος θεοῦ εἰμι ἐγώ, καταβήτω πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατάφαγέ σε καὶ τοὺς πεντήκοντά σου· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ θεοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτὸν καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ.
13 * καὶ προσθεὶς ὁ βασιλεὺς ἔτι ἀπέστειλε πεντηκόνταρχον τρίτον καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ· καὶ ἦλθεν ὁ πεντηκόνταρχος ὁ τρίτος, καὶ ἐκάμψεν τὰ γόνατα αὐτοῦ ἀπέναντι θεοῦ ἠλίου, καὶ ἐδεήθη αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν πρὸς αὐτὸν, λέγων ἄνθρωπε θεοῦ, δοξασθήτω δὴ ἡ ψυχή μου καὶ αἱ ψυχαὶ τῶν δούλων σου τῶν πεντήκοντα ἐν ὀφθαλμοῖς σου.
14 * ἰδοὺ γὰρ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγε τοὺς δύο πεντηκοντάρχους τοὺς πρώτους, καὶ ἑκάστου τοὺς πεντήκοντα, καὶ νῦν δοξασθήτω δὴ ἡ ψυχὴ τῶν δούλων σου ἐν ὀφθαλμοῖς σου.
15 * καὶ ἐλάλησεν ἄγγελος κυρίου πρὸς ἠλίαν, λέγων καταβήθι μετ' αὐτοῦ, μὴ φοβηθῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· καὶ ἀναστὰς κατέβη ἠλίας, καὶ ἐπορεύθη μετ' αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα.
16 * καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, τάδε λέγει κύριος, διότι ἀπέστειλας ἀγγέλους ἐπερωτῆσαι ἐν τῷ Βααλ μυῖαν θεὸν ἀκκαρών ὡσεὶ μὴ ἦν θεὸς ἐν Ισραηλ τοῦ ἐπερωτῆσαι τὸν λόγον αὐτοῦ, διὰ τοῦτο ἡ κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐπ' αὐτῆς οὐ καταβήσῃ ἀπ' αὐτῆς, ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ.
17 * καὶ ἀπέθανεν κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ἠλίας· καὶ ἐβασίλευσεν Ιωραμ ὁ ἀδελφὸς Οχοζίου αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῷ υἱὸς ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ Ιωραμ υἱοῦ Ιωσαφὰτ βασιλέως Ιούδα.
18 * καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Οχοζίου ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ισραήλ;

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Et reſpondit Eliah, & locutus eſt cum magiſtro quinquagenorum. Et ſi propheta Domini ſum, deſcendat ignis de cælo, & deuoret te & quinquaginta qui ſunt tecum; & deſcendit ignis à Domino de cælo, & deuorauit illum & quinquaginta qui erant cum illo.
"Et rurſum miſit ad illum magiſtrum quinquagenorum alterum, & quinquaginta qui erant cum eo; & reſpondit & locutus eſt cum illo, Propheta Domini, ſic dixit rex, Feſtina, deſcende. "Et reſpondit Eliah & dixit ei, Si propheta Domini ſum, deſcendat ignis de cælo & deuoret te & quinquaginta qui tecum ſunt. tunc deſcendit ignis à Domino de cælo, & deuorauit illum & quinquaginta qui erant cum eo. "Et rurſum miſit magiſtrum quinquagenorum tertium & quinquaginta qui erant cum eo, & aſcendit & venit magiſter quinquagenorum tertius, & incurauit ſe ſuper genua ſua coram Eliah, & precatus eſt eum & locutus eſt cum illo, Propheta Domini, pretioſa ſit quæſo anima mea, & anima ſeruorum tuorum horum quinquaginta in oculis tuis.
"Ecce deſcendit ignis à Domino & deuorauit duos magiſtros quinquagenorum priores & quinquaginta qui erant cum illis, & nunc pretioſa ſit anima mea in oculis tuis. "Et locutus eſt angelus Domini cum Eliah, Deſcende cum eo, ne timeas eum. & ſurrexit & deſcendit cum illo ad regem. "Et locutus eſt cum eo, Sic dixit Dominus, Eò quòd miſiſti nuncios vt interrogares Baghal Zebub idolum Gheqron, nónne Deus viuit, cuius maieſtas manet in Iſrael, vt interrogares verbum eius? idcirco de lecto, in quem aſcendiſti, non deſcendes, quia moriendo morieris. "Et mortuus eſt iuxta verbum Domini, quod locutus fuerat ad Eliahu; & regnauit Iehoram pro eo, anno ſecundo Iehoram filij Iehoſaphat regis tribus domus Iehudah, quia non erat illi filius. "Et reliquum verborum Ahaziah quæ fecit, nónne illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum regum Iſrael?

ואתיב אליהו ומליל עם רב חמשין ואם נביא דייי אנא תיחות אשתא מן שמיא ותיכול יתך ית חמשין דעמך ונחתת אשתא מן קדם
ואכלת יתיה וית חמשין דעמיה׃ 11 ותוב ושלח לוותיה רב חמשין אחרנא וחמשין דעמיה ואתיב ומליל עמיה נביא דייי
אתא מלאכא מן קדם ואמר ליה אם נביא דייי אנא תיחות אשתא מן שמיא ותיכול יתך ית חמשין דעמך
ואכלת יתיה וית חמשין דעמיה׃ 13 ותב ושלח רב חמשין תליתאה וחמשין דעמיה וסליק ואתא
וכרע על ברכוהי לקבל אליהו ובעא מניה ומליל עמיה נביא דייי תיקר כען נפשי ונפש עבדיך אילין חמשין בעיניך׃
14 הא נחתת אשתא מן קדם ויקדת רבני חמשין קדמאי וית חמשין דעמהון וכען תיקר נפשי בעיניך׃
15 ומליל מלאכא דייי עם אליהו חות עמיה לא תדחל מן קדמוהי וקם ונחת עמיה לות מלכא׃
16 ואמר ליה כדין אמר יי חלף דשלחת איזדרז למשאל בבעל זבוב טעותא דעקרון הלא אלה קיים דשכינתיה שריא בישראל
למשאל פתגמיה כדין ערסא דסליקת עלוי לא תיחות מיניה ארי מסתא תמות׃
17 ומית כפתגמא דייי דמליל אליהו ומלך יהורם תחזוהי בשנת תרתין ליהורם בר יהושפט מלך יהודה ארי לא
הוה ליה בר׃ 18 ושאר פתגמי אחזיהו דעבד הלא אינון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי ישראל׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

ב

CAP. II.

1 ויהי בהעלות יהוה את־אליהו בסערה השמימה וילך אליהו ואלישע מן־הגלגל׃
1 FActum est autē cùm leuare vellet Dñs Heliam per turbinē in cælum, ibāt Helias & Helisæus de Galgalis.

2 ויאמר אליהו אל־אלישע שב־נא פה כי יהוה שלחני עד־בית־אל ויאמר אליהו אל־אלישע חי־יהוה וחי־נפשך אם־אעזבך וירדו בית־אל׃
2 Dixitque Helias ad Helisæum, Sede hîc, quia Dñs misit me vsq; in Bethel. Cui ait Helisæus, Viuit Dñs, & viuit anima tua, quia non derelinquam te. Cúmque descendillet Bethel:

3 ויצאו בני־הנביאים אשר־בית־אל אל־אלישע ויאמרו אליו הידעת כי היום יהוה לקח את־אדניך מעל ראשך ויאמר גם־אני ידעתי החשו׃
3 Egressi sunt filij prophetarū qui erant in Bethel ad Helisæum, & dixerunt ei, Nunquid nosti, quia hodie Dominus tollet dominum tuum à te? Qui respondit, Et ego noui, silete.

4 ויאמר לו אליהו אלישע שב־נא פה כי יהוה שלחני ירחו ויאמר חי־יהוה וחי־נפשך אם־אעזבך ויבאו ירחו׃
4 Dixit autem Helias ad Helisæum, Sede hîc quia Dñs misit me in Hiericho. Et ille ait, Viuit Dñs & viuit anima tua, quia non derelinquā te. Cúmque veniſſent Hiericho, accesserunt filij prophetarum qui erant in Hiericho ad Helisæum, & dixerunt ei: Nunquid nosti, quia Dominus hodie tollet dominum tuum à te? Et ait, Et ego noui, silete.

5 ויגשו בני־הנביאים אשר בירחו אל־אלישע ויאמרו אליו הידעת כי היום יהוה לקח את־אדניך מעל ראשך ויאמר גם־אני ידעתי החשו׃
5 Dixit autē ei Helias, Sede hîc, quia Dñs misit me vsque ad Iordanem. Qui ait, Viuit Dominus, & viuit anima tua, quia non derelinquam te. Ierunt igitur ambo pariter.

6 ויאמר לו אליהו שב־נא פה כי יהוה שלחני הירדנה ויאמר חי־יהוה וחי־נפשך אם־אעזבך וילכו שניהם׃
6 Et quinquaginta viri de filijs prophetarum secuti sunt eos. Qui & steterunt è contra longè. Illi autem ambo stabant super Iordanem.

7 וחמשים איש מבני הנביאים הלכו ויעמדו מנגד מרחוק ושניהם עמדו על־הירדן׃
7 Tulítque Helias pallium suum, & inuoluit illud, & percussit aquas, quæ diuisæ sunt in vtramque partem, & transierūt ambo per siccū.

8 ויקח אליהו את־אדרתו ויגלם ויכה את־המים ויחצו חנה ועברו שניהם בחרבה׃
8 Cúmque transissent, Helias dixit ad Helisæum: Postula quod vis, vt faciam tibi, antequam tollar à te. Dixitq; Helisæus, Obsecro vt fiat in me duplex spiritus tuus.

9 ויהי כעברם ואליהו אמר אל־אלישע שאל מה אעשה־לך בטרם אלקח מעמך ויאמר אלישע ויהי־נא פי־שנים ברוחך אלי׃
9 Quæ respondit, Rem difficilem postulasti. Attamen si videris me quando tollar à te, erit tibi sic; si autem non videris, non fiet.

10 ויאמר הקשית לשאול אם־תראה אתי לקח מאתך יהי־לך כן ואם־אין לא יהיה׃
10 Cúmque pergerent & incedentes sermocinarentur, ecce currus igneus & equi ignei diuiserunt vtrunque. Et ascendit Helias per turbinem in cælum.

11 ויהי המה הלכים הלוך ודבר והנה־רכב־אש וסוסי אש ויפרדו בין שניהם ויעל אליהו בסערה השמימה׃

CAP. II.

1 Et factum est cùm leuaret Dominus Heliam in commotione quasi in cælum, & iuit Helias & Elisæus de Galgalis.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀναγαγεῖν κύριον τὸν Ἠλίαν ἐν συσεισμῷ ὡς εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐπορεύθη Ἠλίας καὶ Ἐλισαιὲ
2 ἐκ γαλγάλων.

2 Et ait Helias ad Elisæum, Sede iam hîc, quia Dominus misit me vsque in Bethel: & ait Elisæus, Viuit Dominus & viuit anima tua, si derelinquam te: & veniunt in Bethel.

2 καὶ εἶπεν Ἠλίας πρὸς Ἐλισαιέ, κάθου δὴ ὧδε, ὅτι κύριός με ἀπέσταλκε μέχρις Βαιθήλ. καὶ εἶπεν Ἐλισαιέ, ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἦρχον εἰς Βαιθήλ.

3 Et egressi sunt filij prophetarum qui in Bethel ad Elisæum, & dixerunt ei, Si iam nosti quòd hodie tollit Dominus dominum tuum super caput tuum? & dixit, Et ego noui, silete.

3 καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἳ ἐν Βαιθὴλ πρὸς Ἐλισαιέ, καὶ εἶπον αὐτῷ· εἰ δὴ ἔγνως ὅτι σήμερον λαμβάνει κύριος τὸν κύριόν σου ἐπὶ κεφαλῆς σου, καὶ εἶπε, καὶ γε ἐγὼ ἔγνων, σιωπᾶτε.

4 Et dixit Helias Elisæo, Sede iam hîc, quia Dominus misit me in Hiericho: & ait Elisæus, Viuit Dominus & viuit anima tua, si derelinquam te. & venerunt in Hiericho.

4 καὶ εἶπεν Ἠλίας πρὸς Ἐλισαιέ· κάθου δὴ ὧδε, ὅτι κύριός με ἀπέσταλκε μέχρις Ἰεριχώ. καὶ εἶπεν Ἐλισαιέ, ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἦλθον εἰς Ἰεριχώ.

5 Et appropinquauerunt filij prophetarum, qui in Hiericho ad Elisæum, & dixerunt ei, Si iam nosti quòd hodie tollit Dominus dominum tuum super caput tuum? & dixit, Ego noui, silete.

5 Καὶ ἤγγισαν οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἳ ἐν Ἰεριχὼ πρὸς Ἐλισαιέ, καὶ εἶπον αὐτῷ, εἰ δὴ ἔγνως ὅτι σήμερον λαμβάνει κύριος τὸν κύριόν σου ἐπὶ κεφαλῆς σου; καὶ εἶπεν, ἐγὼ ἔγνων, σιωπᾶτε.

6 Et dixit ei Helias, Sede iam hîc, quia Dominus misit me vsque ad Iordanem: & ait Elisæus, Viuit Dominus & viuit anima tua, si derelinquam te: & ierunt ambo.

6 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἠλίας, κάθου δὴ ὧδε, ὅτι κύριός με ἀπέσταλκε μέχρις Ἰορδάνου. καὶ εἶπεν Ἐλισαιέ, ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἐπορεύθησαν ἀμφότεροι.

7 Et quinquaginta viri de filijs prophetarum venerunt, & steterunt è contra longè; ambo autem steterunt super Iordanem.

7 καὶ πεντήκοντα ἄνδρες ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν ἦλθον, καὶ ἔστησαν ἐξεναντίας μακρόθεν· ἀμφότεροι δὲ ἔστησαν ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου.

8 Et tulit Helias pallium suum & inuoluit illud, & percussit in eo aquas, & diuisa est aqua hinc & hinc. & transierunt ambo per siccum.

8 καὶ ἔλαβεν Ἠλίας τὴν μηλωτὴν αὐτοῦ καὶ εἴλησεν αὐτὴν, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτῇ τὰ ὕδατα, καὶ διηρέθη τὸ ὕδωρ ἔνθεν καὶ ἔνθεν. καὶ διέβησαν ἀμφότεροι διὰ ξηρᾶς.

9 Et factū est vt transiuit, dixit Helias Eliseo, Postula quid faciam tibi antequam tollar ego à te. & dixit Elisæus, Fiat iam spiritus qui est in te dupliciter in me.

9 καὶ ἐγένετο ὡς διῆλθεν, εἶπεν Ἠλίας πρὸς Ἐλισαιέ, αἴτησαι τί ποιήσω σοι πρὶν ἢ ἁναλημφθῆναί με ἀπὸ σοῦ. καὶ εἶπεν Ἐλισαιέ, γενηθήτω δὴ τὸ πνεῦμα τὸ ἐπὶ σοὶ διπλοῦν ἐπ' ἐμέ.

10 Et dixit Helias, Rem duram dixisti in petendo: attamen si videris me recedentem à te, erit tibi sic; si autem non videris, non fiet.

10 καὶ εἶπεν Ἠλίας, ἐσκλήρωκας αἴτησιν· πλὴν ἐὰν ἴδῃς με ἁναλαμβανόμενον ἀπὸ σοῦ, ἔσται σοι ὅτως· ἐὰν δὲ μὴ ἴδῃς, οὐ μὴ γένηται).

11 Et factum est ipsis pergentibus & loquentibus, & ecce currus ignis & equi ignis, & diuiserunt inter ambos: & assumptus est Helias in commotione vsque ad cælum.

11 καὶ ἐγένετο αὐτῶν πορευομένων καὶ λαλούντων, καὶ ἰδοὺ ἅρμα πυρὸς καὶ ἵπποι πυρός, καὶ διεχώρισαν ἀνὰ μέσον ἀμφοτέρων καὶ ἀνελήφθη Ἠλίας ἐν συσεισμῷ εἰς τὸν οὐρανόν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. II.

ET fuit cùm ascendere faceret Dominus Eliahu per turbinem ad summitatem cælorum, iuit Eliah & Elisagh de Gilghela.
[1] Et dixit Eliah ad Elisagh, Sede quæso hîc, quia Dominus misit me vsque in Bethel: & dixit Elisagh, Permanet ipse Dominus, & viuit anima tua, si reliquero te: & descenderunt in Bethel. [2] Et exierunt discipuli prophetarum, qui erant in Bethel, ad Elisagh, & dixerunt ei, Num cognouisti quòd hodie Dominus accipit dominum tuum à te? & dixit, Etiam, ego cognoui, tacete.
[3] Et dixit illi Eliah, Elisagh sede, quæso, hîc, quia Dominus misit me in Ierihho. Et dixit, Permanet ipse Dominus, & viuit anima tua si reliquero te. Et venerunt in Ierihho. [4] Et accesserunt discipuli prophetarum, qui erant in Ierihho, ad Elisagh, & dixerunt ei, Num cognouisti quòd hodie Dominus accipit dominum tuum à te? & dixit, Etiam ego cognoui, tacete.
[5] Et dixit ei Eliah, Sede quæso hîc, quia Dominus misit me ad Iardena: Et dixit, Permanet ipse Dominus, & viuit anima tua, si reliquero te. & ambulauerunt illi ambo. [6] Et quinquaginta viri de discipulis prophetarum ierunt & steterunt è regione à longe: & ambo ipsi steterunt iuxta Iardena. [7] Et accepit Eliah pallium suum & conuoluit, & percussit aquas, & diuisæ sunt hinc & illuc: & transierunt ambo ipsi per siccitatem. [8] Et fuit cùm transissent ipsi, Eliah dixit ad Elisagh, Pete quid faciam tibi, donec non capior à te: & dixit Elisagh, Sit quæso super vnum duorum in spiritu prophetiæ tuæ mecum. [9] Et dixit, Dura petiisti: si videris me dum ego capiar à te, erit tibi sic: at si non, non erit.
[10] Et fuit adhuc illis ambulantibus ambulando & loquentibus, & ecce currus ignei, & equi ignei separauerunt inter vtrumque, & ascendit Eliah per turbinem ad summitatem cælorum.

תרגום יונתן

ב

[1] ויהי באסקות יי ית אליהו בעלעולא לצייה שפיא ואזל אליהו ואלישע מן גלגלא׃
[2] ואמר אליהו לאלישע תיב כעין הכא ארי יי שלחני עד ביתאל ואמר אלישע קיים הוא יי ויי נפשך אם אשבקינך ונחתו לבית־אל׃
[3] ונפקו חלמידי נבייא די בבית־אל ואמרו ליה הידעתא ארי יי נסיב אליהו יתך מעל רישך ואמר אף אנא ידעתא שתוקו׃
[4] ואמר ליה אליהו לאלישע תיב כעין הכא ארי יי שלחני לירחו ואמר קיים הוא יי ויי נפשך אם אשבקינך ואתו לירחו׃
[5] וקריבו חלמידי נבייא דבירחו לות אלישע ואמרו ליה הידעתא ארי יי נסיב אליהו יתך מעל רישך ואמר אף אנא ידעתא שתוקו׃
[6] ואמר ליה אליהו תב כעין הכא ארי יי שלחני לירדנא ואמר קיים הוא יי ויי נפשך אם אשבקינך ואזלו תריהון׃
[7] וחמשין גברא מחלמידי נבייא אזלו וקמו מנגד תריהון רחיקו על ירדנא ואליהו ואלישע קמו על ירדנא׃
[8] ונסיב אליהו ית שושיפיה ואחזר ומחא ית מיא ואתפליגו לכא ולכא ועברו תריהון ביבישתא׃
[9] ואמר אליהו לאלישע שאל מה אעביד לך עד לא איתבר מלותך ואמר אלישע ויהי כען על תרין ברוחך בעבדך עמי׃
[10] ואמר קשיתא לשאלא אם תחזי יתי דאנא סידבר מלותך יהא לך כן ואם לא לא יהי׃
[11] והוה עד דאינון אזלין סיהל ומתמלליו והא רתיכין דאשתא וסוסון דאשתא ואפרישו בין תריהון וסליק אליהו בעלעולא

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 ואלישע ראה והוא מצעק אבי אבי רכב
ישראל ופרשיו ולא ראהו עוד ויחזק בבגדיו
ויקרעם לשנים קרעים:
13 וינרם את־אדרת אליהו אשר נפלה ממעליו
וישב ויעמד על־שפת הירדן:
14 ויקח את־אדרת אליהו אשר נפלה ממעליו
ויכה את־המים ויאמר איה יהוה אלהי אליהו אף־
הוא ויכה את־המים ויחצו הנה והנה ויעבר
15 אלישע: וירואהו בני־הנביאים אשר בירידו
מנגד ויאמרו נחה רוח אליהו על־אלישע ויבאו
לקראתו וישתחוו־לו ארצה:
16 ויאמרו אליו הנה־נא יש־את־עבדיך חמשים
אנשים בני־חיל ילכו־נא ויבקשו את־אדניך פן
נשאו רוח יהוה וישלכהו באחד ההרים או באחת
הגיאות ויאמר לא תשלחו:
17 ויפצרו־בו עד־בש ויאמר שלחו וישלחו
חמשים איש ויבקשו שלשה ימים ולא מצאהו:
18 וישבו אליו והוא ישב בירחו ויאמר אלהם
הלוא־אמרתי אליכם אל־תלכו:
19 ויאמרו אנשי העיר אל־אלישע הנה־נא

12 * Heliſęus autem videbat & clamabat: Pater mi, pater mi, currus Iſrael & auriga eius. Et non vidit eum amplius. Appre- C hendítque veſtimenta ſua, & ſcidit illa in
13 duas partes. * Et leuauit pallium Heliæ quod ecciderat ei. Reuerſúſque ſtetit ſu-
14 per ripam Iordanis. * Et pallio Heliæ quod ecciderat ei, percuſſit aquas. Et di-
xit: Vbi eſt Deus Heliæ etiam nunc? Per-
cuſſitque aquas & diuiſæ ſunt huc atque
15 illuc, & trãſiit Heliſęus. * Vidétes aũt filij prophetarũ qui erãt in Iericho de-contra dixerunt: Requieuit ſpiritus Heliæ ſuper Heliſæum. Et venientes in occurſum eius adorauerunt eum proni in terram:
16 * Dixerúntq; illi; Ecce cum ſeruis tuis ſunt quinquaginta viri fortes, qui pol-
ſunt ire & quærere dominum tuũ, ne fortè tulerit eum ſpiritus Domini & proiece-
rit eum in vnum montium aut in vnam vallium. Qui ait; Nolite mittere.
17 * Coegerúntq; eum donec acquiſce-
ret & diceret: Mittite. Et miſerunt quin-
quaginta viros. Qui cùm quæſiſſent tri-
bus diebus, non inuenerunt.
18 * Et reuerſi ſunt ad eum. At ille habi-
tabat in Hiericho, & dixit eis: Nunquid
non dixi vobis, Nolite mittere?
19 * Dixerunt quoque viri ciuitatis huius
Heliſæum: Ecce habitatio ciuitatis huius
optima eſt ſicut tuipſe domine prospi-
cis. ſed aquę peſſimæ ſunt & terra ſterilis.
20 * At ille ait: Afferte mihi vas nouum
& mittite in illud ſal. Quod cũ attulíſſent,
21 * Egreſſus ad fontem aquarum mi-
illum ſal, & ait: Hæc dicit Dominus: Sa-
naui aquas has, & nõ erit vltrà in eis mors
22 neque ſterilitas. * Sanatæ ſunt ergo a-
quæ vſque in diem hanc iuxta verbũ Eli-
23 liſæi quod locutus eſt. * Aſcendit autem
inde Heliſæus in Bethel. Cumq; aſcenderet
per viam, pueri parui egreſſi ſunt de ciui-
tate, & illudebant ei dicentes, Aſcende
calue, aſcende calue.

12 * καὶ ἐλισαιὲ ἑώρα & αὐτὸς ἐβόα, πάτερ πάτερ, ἅρμα
ἰσραὴλ καὶ ἱππεῖς αὐτοῦ. & οὐκ εἶδε αὐτὸν ἔτι. & ἐκραγὼ-
σεν ἐλισαιὲ & ἐμάτισε αὐτοῦ & διέρρηξεν αὐτὰ εἰς δύο·
13 * καὶ ἔλαβε τὴν μηλωτὴν ἠλιοὺ ὁ ἐλισαιὲ τὴν πεσοῦ-
σαν ἐπάνω αὐτοῦ. καὶ ἐπέστρεψεν ἐλισαιὲ καὶ ἔστη ἐπὶ
τοῦ χείλους τοῦ ἰορδάνου·
14 * καὶ ἔλαβε τὴν μηλωτὴν ἠλίου, ἣ ἔπεσεν ἐπάνω
αὐτοῦ, & ἐπάταξε τὰ ὕδατα, καὶ οὐ διῃρέθη. & εἶπεν ἐλι-
σαιέ, ποῦ ἐστιν θεὸς ἠλίου ἀφώ; καὶ ἐπάταξε τὰ ὕδατα, καὶ
διῃρέθη ὧδε & ὧδε. καὶ ἦλθε διὰ ξηρᾶς·
15 * καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ ἐν ιεριχὼ ἐξε-
ναντίας ἀναστρέφοντα αὐτόν. καὶ εἶπον, ἐπαναπέπαυται τὸ
πνεῦμα ἠλίου ἐπὶ ἐλισαιέ. καὶ ἐπορεύθησαν εἰς συνάντη-
σιν αὐτοῦ, & προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν.
16 * καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, ἰδοὺ δὴ εἰσὶ μετὰ τῶν παίδων σου
πεντήκοντα ἄνδρες υἱοὶ δυνάμεως, πορευθέντες δὴ ζητη-
σάτωσαν τὸν κύριόν σου μή ποτε ἦρεν αὐτὸν πνεῦμα κυ-
ρίου, & ἔρριψεν αὐτὸν ἐφ' ἓν τῶν ὀρέων ἢ ἐπὶ ἕνα τῶν βου-
νῶν. καὶ εἶπεν ἐλισαιέ, οὐκ ἀποστελεῖτε.
17 * καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν ἕως ἠχλύσθη. καὶ εἶπεν, ἀπο-
στείλατε. καὶ ἀπέστειλαν πεντήκοντα ἄνδρας, καὶ ἐζή-
τησαν τρισὶν ἡμέραις, & οὐχ εὗρον.
18 * καὶ ὑπέστρεψαν πρὸς αὐτὸν. & ἐλισαιὲ ἐκάθητο ὲν
ιεριχώ, & εἶπεν αὐτοῖς, οὐκ εἶπον ὑμῖν μὴ πορεύεσθε;
19 * καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες τῆ πόλεως πρὸς ἐλισαιέ, ἰδοὺ δὴ
ἡ κατοίκησις τῆς πόλεως ταύτης ἀγαθὴ, καθὼς σὺ κύριέ-
μου, & τὰ ὕδατα πονηρά, καὶ ἡ γῆ ἀτεκνουμένη.
20 * καὶ εἶπεν ἐλισαιέ, λάβετέ μοι ὑδρίσκην καινὴν, καὶ
ἐμβάλετε ἐκεῖ ἅλας. & ἔλαβον αὐτῷ·
21 * καὶ ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν διέξοδον τῶν ὑδάτων, καὶ ἔρ-
ριψεν ἐκεῖ τὰ ἅλας. καὶ εἶπεν, τάδε λέγει κύριος, ἰα-
μαι τὰ ὕδατα ταῦτα. οὐκ ἔστι ἔτι ἐκεῖθεν θάνατος οὐδὲ
ἀτεκνουμένη.
22 * καὶ ἰάθη τὰ ὕδατα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, κατὰ τὸ ῥῆ
μα ὃ ἐλάλησεν ἐλισαιέ.
23 * καὶ ἀνέβη ἐλισαιὲ ἐκεῖθεν εἰς βαιθήλ, & αὐτοῦ ἀνα-
βαίνοντος ἐν τῇ ὁδῷ, ἐξῆλθε παιδάρια μικρὰ ἐκ τῆς πό-
λεως, καὶ κατέπαιζον αὐτοῦ, & ἔλεγον αὐτῷ, ἀνάβαινε φα-
λακρέ, ἀνάβαινε φαλακρέ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

12 Et Eliſagh videbat, idemque clamabat: Magiſter mi, magiſter mi, qui melior erat ipſi Iſrael oratione ſua, curribus & equitibus, & non vidit illum amplius: & apprehendit veſtimenta ſua, & ſcidit illa in duas ſciſſuras.
13 Et ſuſtulit pallium Eliah quod ciderat ab illo, & rediit & ſtetit iuxta ripam Iardena.
14 Et accepit pallium Eliah quod ciderat ab illo, & percuſſit aquas, & dixit: Suſcipe petitionem meam Domine Deus Eliah etiam ipſe: & percuſſit aquas, & diuiſæ ſunt huc & illuc, & tranſiit Eliſagh.
15 Et viderunt eum diſcipuli prophetarum qui erant in Ierihho è regione, & dixerunt: Deſcendit ſpiritus Eliah ſuper Eliſagh. & venerunt in occurſum eius, & incuruati ſunt ei ſuper terram.
16 Et dixerunt ei: Ecce nunc ſunt cum ſeruis tuis quinquaginta viri filij virtutis; eant quæſo & quærant dominum tuum; fortaſſe tulit illum ſpiritus à Domino, & proiecit illum in vnum ex montibus, aut in vnam ex vallibus. & dixit: Ne mittatis.
17 Et inualuerunt in eum vſque multum. & dixit: Mittite. & miſerunt quinquaginta viros, & quæſierunt tribus diebus, & non inuenerunt illum.
18 Et redierunt ad eum, & ipſe habitabat in Ierihho. & dixit illis: Nonne dixi vobis, ne eatis?
19 Et dixerunt homines ciuitatis ad Eliſagh: Ecce nunc habitatio vrbis pulcherrima, ſicut dominus meus videt; ſed aquæ ſunt malæ & terra orbatrix.
20 Et dixit: Afferte mihi phialam nouam, & ponite in ea ſal. & attulerunt ei.
21 Et exiit ad exitum aquarum, & coniecit ibi ſal, & dixit: Sic dixit Dominus: Sanaui aquas iſtas, & non erit indè amplius mors & orbitas.
22 Et ſanatæ ſunt aquæ vſque in diem hanc, iuxta verbum Eliſagh quod locutus eſt.
23 Et aſcendit indè in Bethel: & ipſo aſcendente per viam pueri paruuli exierunt ex vrbe, & irriſerunt eum, & dixerunt ei: Aſcende calue, aſcende calue.

תרגום יונתן

ואלישע חזי והוא מצוח רבי רבי דשב ליה לישראל בצלותיה מרחיכין ומפרשין ולא חזהי עוד ואתקף בלבושוהי וסדקינון לתרין
ואסיק ית שושיפא דאליהו דנפלה סיניה והב ויקם על גיף ירדנא ׃ וכסיב ית שושיפא דאליהו דנפלה סיניה
ואמר קבל בעותי יי אלהיה דאליהו אף הוא וסתא ית מיא ואתקפיאו לכא ולכא ועבר אלישע ׃ וחזוהי חלמידי
קבל ית אלישע ואמרו נחת רוחיה דאליהו על אלישע ואתו לקדמותיה וסגידו ליה על ארעא ׃ ואמרו ליה הא כען אית עם
בריך ית מילא ויהלכון כען ונבעון ית רבוך דלמא נטלתיה רוחא מן קדם יי ורמתי בחד מן טוראי או בחד מן מילאי ואמר לא
תשדרון ואלחו תלתא יומין ולא אשכחוהי ׃ ותבו לותיה והוא

Universidad de Deusto
Biblioteca

24 ויפן אחריו וירא אתם ויקללם בשם יהוה ותצאנה
שתים דבים מן היער ותבקענה מהם ארבעים
ושני ילדים׃
25 וילך משם אל הר הכרמל ומשם שב שמרון׃

ג

1 ויהורם בן אחאב מלך על ישראל בשמרון
בשנת שמנה עשרה ליהושפט מלך יהודה וימלך
שתים עשרה שנה׃
2 ויעש הרע בעיני יהוה רק לא כאביו ובאמו
ויסר את מצבת הבעל אשר עשה אביו׃
3 רק בחטאות ירבעם בן נבט אשר החטיא את
ישראל דבק לא סר ממנה׃
4 ומישע מלך מואב היה נקד והשיב למלך
ישראל מאה אלף כרים ומאה אלף אילים צמר׃
5 ויהי כמות אחאב ויפשע מלך מואב במלך
ישראל׃
6 ויצא המלך יהורם ביום ההוא משמרון
ויפקד את כל ישראל׃
7 וילך וישלח אל יהושפט מלך יהודה לאמר
מלך מואב פשע בי התלך אתי אל מואב למלחמה
ויאמר אעלה כמני כמוך כעמי כעמך כסוסי
בסוסיך׃
8 ויאמר אי זה הדרך נעלה ויאמר דרך מדבר
אדום׃
9 וילך מלך ישראל ומלך יהודה ומלך אדום
ויסבו דרך שבעת ימים ולא היה מים למחנה
ולבהמה אשר ברגליהם׃
10 ויאמר מלך ישראל אהה כי קרא יהוה לשלשת
המלכים האלה לתת אותם ביד מואב׃

REGVM. II. Translat. B. Hieron. Forum.

24 * Qui cùm respexisset, vidit eos, & maledixit eis in nomine Domini. Egressique sunt duo vrsi de saltu, & laceraverunt ex eis quadraginta & duos pueros.
25 * Abiit autem indè in montem Carmeli, & indè reuersus est in Samariam.

CAP. III.

1 IOram verò filius Achab regnauit super Israel in Samaria, anno decimo octauo Iosaphat regis Iudæ. Regnauitque duodecim annis.
2 * Et fecit malum coram Domino, sed non sicut pater suus & mater. tulit enim statuas Baal quas fecerat pater eius:
3 * Veruntamen in peccatis Hieroboam filij Nabat, qui peccare fecit Israel, adhæsit, nec recessit ab eis.
4 * Porrò Mesa rex Moab nutriebat pecora multa, & soluebat regi Israel centum millia agnorum, & cētum millia arietum cum velleribus suis.
5 * Cumque mortuus fuisset Achab, prævaricatus est fœdus quod habebat cum rege Israel.
6 * Egressus est igitur rex Ioram in die illa de Samaria, & recensuit vniuersum Israel.
7 * Misitque ad Iosaphat regem Iudæ dicens: Rex Moab recessit à me. veni mecum contra eum ad prælium. Qui respondit: Ascendam. qui meus est, tuus est. populus meus populus tuus, & equi mei equi tui.
8 * Dixitque: Per quam viam ascendemus? At ille respondit: Per desertum Idumeæ.
9 * Perrexerunt igitur rex Israel & rex Iudæ, & rex Edom, & circuierunt per viam septem dierum, nec erat aqua exercitui & iumentis quæ sequebantur eos.
10 * Dixitque rex Israel: Heu, heu, congregauit nos Dominus tres reges, vt traderet in manu Moab.

תרגום יונתן

24 ואסתכי לאחורוהי וחזנון ולטינון בשמא דייי ונפקא תרתין דובין מן חורשא ובזעא מנהון ארבעין והרין ינקין׃
25 ואזל מתמן לטור כרמלא ומתמן תב לשמרון׃

2

1 יהורם בר אחאב מלך על ישראל בשמרון בשנת תמנעסר שנין ליהושפט מלך יהודה ומלך תרתא עסרי שנין׃
2 ועבד דביש קדם יי לחוד לאו כבאוהי וכאמיה ואעדי יה קטרת בעלא דעבד אבוהי׃
3 בחוביהון דירבעם בר נבט דחייב ית ישראל אחרעי לא סטא מיניהון׃
4 ומישע מלכא דמואב הוה מרי גיתא ומהיב למלכא דישראל שנא בשנא מאה אלפין הורין דפטמא ומאה אלפין ריכרין
5 והוה כד מית אחאב וקרד מלכא דמואב במלכא דישראל׃
6 ואזל ושלח לות יהושפט מלך שבטא דבית יהודה למימר מלכא דמואב קרד בי מהחיזל עמיולות מואב לקרבא ואסר
7 ואמר מלכא דישראל ואזל מלכא דיהודה ומלכא דאדום ואסחרו סהלך שבעה יומין ולא הוו מיא למשריתא ולבעירא דעקהון׃

24 * Et respexit post se, & vidit eos, & maledixit eis in nomine Domini. & egressi sunt duo vrsi de saltu, et laceraverunt ex eis quadraginta & duos pueros.
25 * Et transiit indè in montem Carmeli, et indè reuersus est in Samariam.

CAP. III.

1 * ET Joram filius Achaab regnauit in Israel in Samaria in octauo decimo anno Iosaphat regis Juda. & regnauit duodecim annis:
2 * Et fecit malum coram Domino, sed non sicut pater suus & mater sua. & amouit statuas Baal, quas fecit pater eius:
3 * Veruntamen in peccatis Hieroboam filij Nabat, qui peccare fecit Israel, adhæsit, et non recessit ab eis.
4 * Et Mesa rex Moab erat habens pecora: & erat afferens tributum, et reddens regi Israel centum millia agnorum, et centum millia arietum in velleribus.
5 * Et factum est postquam mortuus est Achaab, prævaricatus est Moab in Rege Israel.
6 * Et egressus est Joram rex Israel de Samaria in die illa, & recensuit Israel.
7 * Et abijt & misit ad Iosaphat regem Iudæ, dicens: Rex Moab præuaricatus est in me, si ibis mecum contra Moab in prælium? & dixit: Jbo: similis tibi, similis mihi; & vt populus tuus, populus meus; & vt equi tui, equi mei.
8 * Et dixit: Qua via ascendemus? & dixit: Via deserti Edom.
9 * Et abijt rex Israel, & rex Iudæ, & rex Edom, & ibant circundantes viam septem dierum, & non erat aqua castris & iumentis quæ erant in pedibus eorum.
10 * Et dixit rex Israel: Heu, heu, quia vocauit Dominus tres reges istos, vt traderet eos in manu Moab.

24 * καὶ ἐξένυσεν ὀπίσω αὐτῶ, καὶ εἶδεν αὐτά, καὶ κατηράσατο αὐτὰ ἐν ὀνόματι κυρίου. καὶ ἐξῆλθον δύο ἄρκοι ἐκ τοῦ δρυμοῦ, καὶ συέρρηξαν ἐξ αὐτῶν τεσσαράκοντα τέσσαρα καὶ δύο παιδάρια.
25 * καὶ διῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος τὸ καρμήλιον, καὶ ἐκεῖθεν ἐπέστρεψεν εἰς Σαμαρείαν.

γ'.

1 * Καὶ Ιωραὰμ υἱὸς Αχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐν Ισραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ ἐν ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει Ιωσαφὰτ βασιλέως Ιούδα. καὶ ἐβασίλευσεν δώδεκα ἔτη.
2 * καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, πλὴν οὐχ ὡς ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. καὶ μετέστησε τὰς στήλας τοῦ Βαάλ, ἃς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ·
3 * πλὴν ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτεν τὸν Ισραήλ, ἐπολλήθη, καὶ οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῶν.
4 * καὶ μεσὰ βασιλεὺς μωὰβ ἦν νωκηδ, καὶ ἦν φέρων φόρον, καὶ ἀπιστρέφων τῷ βασιλεῖ Ισραὴλ ἑκατὸν χιλιάδας ἀρνῶν, καὶ ἑκατὸν χιλιάδας κριῶν ἀπὸ τόκων.
5 * καὶ ἐγένετο μὴ τεθνάναι ἀχαάβ, ἠθέτησεν μωὰβ ἐν βασιλεῖ Ισραήλ.
6 * καὶ ἐξῆλθεν Ιωραὰμ ὁ βασιλεὺς Ισραὴλ ἐν Σαμαρείας ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐπεσκέψατο τὸν Ισραήλ.
7 * καὶ ἐπορεύθη καὶ ἀπέστειλεν πρὸς Ιωσαφὰτ βασιλέα Ιούδα λέγων, Βασιλεὺς μωὰβ ἠθέτησέν ἐν ἐμοί, εἰ πορεύσῃ μετ' ἐμοῦ ἐπὶ μωὰβ εἰς πόλεμον, καὶ εἶπεν, πορεύσομαι· ὅμοιός σοι, ὅμοιος ἐμοί, ὡς ὁ λαός σου ὁ λαός μου, καὶ ὡς ὁ ἵπποι σου ὁ ἵπποι μου.
8 * καὶ εἶπεν, ποίᾳ ὁδῷ ἀναβησόμεθα; καὶ εἶπεν, ὁδὸν ἐρήμου Ἐδώμ.
9 * καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς Ισραὴλ καὶ ὁ βασιλεὺς Ιούδα καὶ ὁ βασιλεὺς Ἐδώμ, καὶ ἐπορεύοντο κυκλοῦντες ὁδὸν ἑπτὰ ἡμερῶν, καὶ οὐκ ἦν ὕδωρ τῇ παρεμβολῇ καὶ τοῖς κτήνεσιν τοῖς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν.
10 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ισραήλ, ὦ, ὅτι κέκληκεν κύριος τοὺς τρεῖς βασιλεῖς τούτους παραδοῦναι αὐτοὺς εἰς χεῖρας μωάβ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

24 Et respexit post se & vidit illos, & maledixit illis in nomine Domini. & exierunt duo vrsi è silua, & ruperunt ex illis quadraginta & duos pueros.
25 Et abiit indè in montem Charmela, & indè rediit in Somron.

CAP. III.

1 ET Iehoram filius Ahhab regnauit super Israel in Somron, anno octauo decimo Iehosaphat regis tribus domus Iehudah: & regnauit duodecim annis.
2 Et fecit quod malum erat ante Dominum: veruntamen non sicut pater eius & sicut mater eius, & abstulit statuam Baghal quam fecerat pater eius.
3 Attamen in peccatis Iarabghaam filij Nebat, qui peccare fecit Israel, complacuit sibi, nec declinauit ab illis.
4 Et Meisagh rex Moab erat dominus pecorum, & reddebat munus regi Israel singulis annis, centum millia boum saginæ, & centum millia agnorum pascuæ.
5 Et fuit cùm mortuus esset Ahhab, rebellauit rex Moab in regem Israel.
6 Et exiit rex Iehoram die illa de Somron, & numerauit omnem Israel.
7 Et iuit & misit ad Iehosaphat regem tribus domus Iehudah, dicendo: Rex Moab rebellauit in me; non venies mecum contra Moab in bellum? & dixit: Ascendam ego sicut tu, populus meus sicut populus tuus, equi mei sicut equi tui.
8 Et dixit: Per quam viam ascendemus? & dixit: Per viam deserti Edom.
9 Et iuit rex Israel & rex Iehudah & rex Edom, & circuierunt iter septem dierum, & non fuerunt aquæ exercitui & iumentis quæ erant cum illis.
10 Et dixit rex Israel. Heu quia vocauit Dominus tres reges istos, vt traderet eos in manum regis Moab.

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 ‡ וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הֲאֵין פֹּה נָבִיא לַיהוָה וְנִדְרְשָׁה
את־יהוה מֵאוֹתוֹ וַיַּעַן אַחַד מֵעַבְדֵי מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמֶר פֹּה אֱלִישָׁע בֶּן־שָׁפָט אֲשֶׁר־יָצַק מַיִם עַל־יְדֵי
אֵלִיָּהוּ׃

12 ‡ וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט יֵשׁ אוֹתוֹ דְּבַר־יְהוָה וַיֵּרְדוּ אֵלָיו
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט וּמֶלֶךְ אֱדוֹם׃

13 ‡ וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מַה־לִּי וְלָךְ
לֵךְ אֶל־נְבִיאֵי אָבִיךָ וְאֶל־נְבִיאֵי אִמֶּךָ וַיֹּאמֶר לוֹ
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אַל כִּי־קָרָא יְהוָה לְשָׁלֹשֶׁת הַמְּלָכִים
הָאֵלֶּה לָתֵת אוֹתָם בְּיַד מוֹאָב׃

14 ‡ וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע חַי־יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר עָמַדְתִּי
לְפָנָיו כִּי לוּלֵי פְּנֵי יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה אֲנִי נֹשֵׂא
אִם־אַבִּיט אֵלֶיךָ וְאִם־אֶרְאֶךָּ׃

15 ‡ וְעַתָּה קְחוּ־לִי מְנַגֵּן וְהָיָה כְּנַגֵּן הַמְנַגֵּן וַתְּהִי
עָלָיו יַד יְהוָה׃

16 ‡ וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר יְהוָה עֲשׂוֹ הַנַּחַל הַזֶּה
גֵּבִים גֵּבִים׃

17 ‡ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה לֹא־תִרְאוּ רוּחַ וְלֹא־תִרְאוּ
גֶּשֶׁם וְהַנַּחַל הַהוּא יִמָּלֵא מַיִם וּשְׁתִיתֶם אַתֶּם
וּמִקְנֵיכֶם וּבְהֶמְתְּכֶם׃

18 ‡ וְנָקֵל זֹאת בְּעֵינֵי יְהוָה וְנָתַן אֶת־מוֹאָב
בְּיֶדְכֶם׃

19 ‡ וְהִכִּיתֶם כָּל־עִיר מִבְצָר וְכָל־עִיר מִבְחוֹר וְכָל־
עֵץ טוֹב תַּפִּילוּ וְכָל־מַעְיְנֵי מַיִם תִּסְתֹּמוּ וְכָל־
חֶלְקַת הַטּוֹבָה תַּכְאִבוּ בָּאֲבָנִים׃

20 ‡ וַיְהִי בַבֹּקֶר כַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה וְהִנֵּה־מַיִם בָּאִים
מִדֶּרֶךְ אֱדוֹם וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֶת־הַמָּיִם׃

21 ‡ וְכָל־מוֹאָב שָׁמְעוּ כִּי־עָלוּ הַמְּלָכִים לְהִלָּחֶם בָּם
וַיִּצָּעֲקוּ מִכֹּל חֲגַר־חֲגֹרָה וָמַעְלָה וַיַּעַמְדוּ עַל־
הַגְּבוּל׃

11 ‡ Et ait Iosaphat: Estne hîc prophe-
ta Domini, vt deprecemur Dominum per
eum? Et respondit vnus de seruis regis Is-
rael: Est hic Helisæus filius Saphat, qui
fundebat aquam super manus Heliæ.

12 ‡ Et ait Iosaphat: Est apud eum sermo
Domini. Descenditque ad eum rex Israel,
& Iosaphat rex Iuda, & rex Edom.

13 ‡ Dixit autē Helisæus ad regem Israel:
Quid mihi & tibi est? Vade ad prophetas
patris tui & matris tuæ. Et ait illi rex Is-
rael: Quare congregauit Dominus tres re-
ges hos, vt traderet eos in manus Moab?

14 ‡ Dixitq; ad eum Helisæus: Viuit Do-
minus exercituum in cuius conspectu sto,
quòd si non vultum Iosaphat regis Iudæ
erubescerem, non attendissem quidem te,
Cnec respexissem.

15 ‡ Nunc autem adducite mihi psaltem.
Cumque caneret psaltes, facta est super
eum manus Domini.

16 ‡ Et ait: Hæc dicit Dominus: Facite tor-
rentis huius fossas & fossas.

17 ‡ Hæc enim dicit Dominus: Non vi-
debitis ventum neque pluuiam, & alueus
iste replebitur aquis, & bibetis vos & ca-
miliæ vestræ, & iumenta vestra.

18 ‡ Parumque est hoc in conspectu Do-
mini, insuper tradet etiam Moab in ma-
nus vestras.

19 ‡ Et percutietis omnem ciuitatem mu-
nitam, & omnem vrbem electam, & vni-
uersum lignum fructiferum succidetis,
cunctosque fontes aquarum obturabitis,
& omnem agrum egregium operietis la-
pidibus.

20 ‡ Factum est igitur mane,
quando sacrificium offerri solet, & ecce a-
quæ veniebant per viam Edom, & repleta
ta est terra aquis.

21 ‡ Vniuersi autem Moabitæ audierent
quòd descendissent tres reges, vt pugna-
rent aduersum eos, conuocauerunt omnes
nes qui accincti erant balteo desuper, &
steterunt in terminis.

11 ‡ Et dixit Iosaphat ad eum: Si est hic prophe-
ta Domini, et consulemus Dominum per eum?
& respondit vnus de seruis regis Israel, &
ait: Est hic Elisæus filius Saphat, qui fundebat
aquam super manus Heliæ.

12 ‡ Et ait Iosaphat: Est in eo sermo Domini? &
descendit ad eum rex Israel, & Iosaphat
rex Iuda, & rex Edom.

13 ‡ Et dixit Elisæus ad regem Israel: Quid
mihi & tibi? vade ad prophetas patris tui &
ad prophetas matris tuæ. & ait ei rex Israel:
Numquid vocauit Dominus tres reges istos, vt
traderet eos in manus Moab?

14 ‡ Et dixit Elisæus: Viuit Dominus exerci-
tuum cui adsto coram eo, quòd si non vultum
Iosaphat regis Iuda ego accipiam, si aspexissem
ad te vel vidissem te.

15 ‡ Et nunc accipite mihi psaltem. et factum
est vt caneret psaltes, & facta est super eum
manus Domini.

16 ‡ Et ait: Hæc dicit Dominus: Facite torren
tem hunc fossas fossas:

17 ‡ Quia hæc dicit Dominus: Non videbitis
ventum, neque videbitis pluuiam: & torrēs
iste replebitur aqua, & bibetis vos & castra
vestra, & possessiones vestræ, & iumenta
vestra.

18 ‡ Et leue hoc in conspectu Domini: & da-
bit Dominus Moab in manus vestras.

19 ‡ Et percutietis omnem ciuitatem munitam,
& omnem vrbem electam; & vniuersum
lignum bonum succidetis, & omnes fontes a-
quæ obturabitis, & omnem partem bonam in-
utilem reddetis in lapidibus.

20 ‡ Et factum est in matutino quum ascende-
bat sacrificium: & ecce aquæ veniebant de via
Edom, & repleta est terra aquis.

21 ‡ Et vniuersa Moab audiuit quòd ascende-
runt reges vt pugnarent contra eos: & clama-
uerunt de omni accincto balteum & desuper:
& steterunt in termino.

11 ‡ Καὶ εἶπεν Ιωσαφάτ· ἐστὶν ὧδε προφήτης τοῦ κυρίου, καὶ ἐπερωτήσομεν τὸν κύριον δι' αὐτοῦ; καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παίδων τοῦ βασιλέως Ισραήλ· καὶ εἶπεν, ἔστιν ἐνταῦθα ἐλισαιὲ υἱὸς σαφάτ, ὃς ἐπέχεεν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἡλίου.

12 ‡ καὶ εἶπεν Ιωσαφάτ, ἔστιν ἐν αὐτῷ ῥῆμα κυρίου; καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν βασιλεὺς Ισραὴλ καὶ Ιωσαφὰτ βασιλεὺς Ιούδα καὶ ὁ βασιλεὺς Εδώμ.

13 ‡ καὶ εἶπεν ἐλισαιὲ πρὸς τὸν βασιλέα Ισραήλ, τί ἐμοὶ καὶ σοί; δεῦρο πρὸς τοὺς προφήτας τοῦ πατρός σου καὶ πρὸς τοὺς προφήτας τῆς μητρός σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς Ισραήλ, μὴ ὅτι κέκληκε κύριος τοὺς τρεῖς βασιλεῖς τούτους τοῦ παραδοῦναι αὐτοὺς εἰς χεῖρας Μωάβ;

14 ‡ καὶ εἶπεν ἐλισαιέ, ζῇ κύριος τῶν δυνάμεων ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, ὅτι εἰμὶ πρόσωπον τοῦ Ιωσαφὰτ βασιλέως Ιούδα ἐγὼ λαμβάνω, εἰ εἰστέβλεψα πρὸς σὲ ἢ εἶδόν σε.

15 ‡ καὶ νῦν λάβετέ μοι ψάλλοντα. καὶ ἐγένετο ὡς ἔψαλλεν ὁ ψάλλων, καὶ ἐγένετο ἐπ' αὐτῷ χεὶρ κυρίου.

16 ‡ καὶ εἶπεν, τάδε λέγει κύριος, ποιήσατε τὸν χειμάρρουν τοῦτον βοθύνους βοθύνους·

17 ‡ ὅτι τάδε λέγει κύριος, οὐκ ὄψεσθε πνεῦμα, οὔτε μὴ ἴδητε ὑετόν. καὶ ὁ χειμάρρους οὗτος πλησθήσεται ὕδατος, καὶ πίεσθε ὑμεῖς καὶ αἱ παρεμβολαὶ ὑμῶν, καὶ αἱ κτήσεις ὑμῶν καὶ τὰ κτήνη ὑμῶν.

18 ‡ καὶ κοῦφον τοῦτο ἐνώπιον κυρίου, καὶ δώσει κύριος τὴν Μωὰβ εἰς χεῖρας ὑμῶν.

19 ‡ καὶ παταξετε πᾶσαν πόλιν ὀχυρὰν καὶ πᾶσαν πόλιν ἐκλεκτήν, καὶ πᾶν ξύλον ἀγαθὸν καταβαλεῖτε, καὶ πάσας πηγὰς ὕδατος ἐμφράξετε, καὶ πᾶσαν μερίδα ἀγαθὴν ἀχρειώσετε ἐν λίθοις.

20 ‡ καὶ ἐγένετο ἐν τῇ πρωΐᾳ ἀναβαινούσης τῆς θυσίας, καὶ ἰδοὺ ὕδατα ἤρχετο ἐξ ὁδοῦ ἐδώμ, καὶ ἐπλήσθη ἡ γῆ τῶν ὑδάτων.

21 ‡ καὶ πᾶσα Μωὰβ ἤκουσεν ὅτι ἀνέβησαν οἱ βασιλεῖς πολεμῆσαι αὐτούς, καὶ ἐβόησαν ἐκ παντὸς περιζωννυμένου περιζώνην καὶ ἐπάνω, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοῦ ὁρίου.

תרגום יונתן

11 ואמר יהושפט הלית כא נביא דייי ונשאל ית פתגמיא דייי מיניה וענית חד מעבדי מלכא דישראל ואמר הכא אלישע בר שפט
12 דמשמש קדם אליהו ואמר יהושפט איה עמיה פתגמא דייי ונחתו לותיה מלכא דישראל ויהושפט ומלכא דאדום׃
13 ואמר אלישע למלכא דישראל מה לי ולך אזול לות נבייא דאבוך ולות נבייא דאמך ואמר ליה מלכא דישראל לבעו לא הדכר חובי
14 דנעביד לך ארום קדם יי זמין אנא דמשמשנא קדמוהי ארי אילולפון באפי יהושפט מלך יהודה אנא נסיב אם
15 ארי כדין אמר יי יתעבד בנחלא הדין פצידין פצידין׃ וכען איהו לי גברא דידע לנגנא כד מנגן מנגנן ושרא עלוהי רוח נבואה מן קדם יי׃
16 ואמר כדין אמר יי לא תחזון רוחא ולא תחזון מטרא ונחלא הדוא יתמלי מיא ותשתון אתון ובעירכון ובעיר׃
17 וחשיבא בעיני קדם יי ויסגר ית מואבאי בידכון׃
18 ותוקפון כל קרוי תקוף וכל קריא כריכא וכל אילן טבתני תפלון וכל מבועי מיא תסתמון וכל אחסנתא שפירתא תשוטון באבניא׃
19 והוה בצפרא כסיוקא דמנחתא והא מיא אתיין מאורח אדום ואתמליאת ארעא ית מיא׃
20 וכל מואבאי שמעו ארי סליקו מלכיא לאגחא קרבא בהון ואתכנישו מכל אסירי סיפא ולעילא וקמו על תחומא׃

" Et dixit Iehosaphat: An non hic est propheta Domini, vt interrogemus verba Domini per eum? & respondit vnus è seruis regis Israel, & dixit: Hic est Elisagh filius Sephat, qui ministrabat Eliah.
" Et dixit Iehosaphat: Est cum illo verbum Domini. & descenderunt ad eum rex Israel, & Iehosaphat, & rex Edom.
" Et dixit Elisagh regi Israel: Quid mihi & tibi? vade ad prophetas patris tui, & ad prophetas matris tuæ. & dixit ei rex Israel: Obsecro, ne memineris peccata temporis huius: roga pro nobis misericordiam, quia vocauit Dominus tres reges istos, vt traderet eos in manum Moab.
" Et dixit Elisagh: Permanet ipse Dominus Tzebaoth ante quem ministro, quòd nisi faciem Iehosaphat regis tribus domus Iehudah ego suscipierem, si contemplarer te & viderem te.
" Et nunc adducite mihi virum qui norit psallere cithara. & fuit psallente illo qui psallebat, mansit super illum spiritus prophetiæ à Domino.
" Et ait: Sic dixit Dominus, Fiant in valle hac fossæ & fossæ.
" Quia sic dixit Dominus: Non videbitis ventum, nec videbitis pluuiam, & vallis hæc implebitur aquis: & bibetis vos & greges vestri & iumenta vestra.
" Et leue hoc est ante Dominum, & tradet Moabæos in manum vestram.
" Et percutietis omnem arcem fortem, & omnem vrbem munitam, & omnem arborem pulchrā euelletis, & omnes scaturigines aquarum obturabitis, & omnem possessionem elegantem operietis lapidibus.
" Et fuit in aurora cùm offertur oblatio, ecce aquæ veniebant de via Edom, & impleta est terra aquis.
" Et omnes Moabæi audierunt quòd ascendissent reges ad ineundum bellum in eos; & congregauerunt se ex omnibus accingentibus se gladio & supra, & steterunt in termino:

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 ² Primoq; manè surgentes, & orto iam sole
ex aduerso aquarū viderunt Moabitę eò-
23 tra aquas rubras quasi sanguinem: ² Dixe-
runtque: Sanguis gladij est. pugnauerunt
reges contra se, & cæsi sunt mutuo. nunc
24 perge ad prædam, Moab. ² Perrexerunt que
in castra Israel. Porrò consurgens Israel pe-
cussit Moab, at illi fugerunt coram eis. ve-
nerunt igitur qui vicerāt, & percusserunt
25 Moab, ² Et ciuitates destruxerunt, & omne
agrum optimum, mittentes singuli lapi-
des, repleuerūt, & vniuersos fontes aquę-
rum obturauerunt, & omnia ligna fructi-
fera succiderunt, ita vt muri tantū fictiles
remanerent. & circūdata est ciuitas à fun-
dibulariis, & magna ex parte percussa.
26 ² Quod cùm vidisset rex Moab prualuisse
scilicet hostes, tulit secum septingentos vi-
ros educentes gladios, vt irrumperent ad
27 regem Edō, & non potuerunt. ² Arripien-
que filium suum primogenitum, qui re-
gnaturus erat pro eo, obtulit holocaustū
super murum, & facta est indignatio ma-
gna in Israel. Statimque recesserunt abeo,
& reuersi sunt in terram suam.

CAP. IIII.

1 A Mulier autem quędam de vxoribus fi-
liorum prophetarum clamabat ad Helisęum, di-
cens: Seruus tuus vir meus mortuus est, &
tu nosti quia seruus tuus fuit timēs Dom-
2 Et ecce creditor venit vt tollat duos filios
meos ad seruiendū sibi. ² Cui dixit Helis-
ęus: Quid vis vt faciā tibi? dic mihi: quid
habes in domo tua? At illa respondit: Non
habeo ancilla tua quicquā in domo mea,
3 nisi parum olei quo vngar. ² Cui ait: Vade
pete mutuò ab omnibus vicinis tuis vasa
4 vacua non pauca: ² Et ingredere & claude
ostium tuum, cùm intrinsecus fuerint tu &
filij tui, & mitte indè in omnia vasa hæc,
5 & cùm plena fuerint, tolles. ² Iuit itaque
mulier & clausit ostium super se & super
B filios suos. illi offerebant vasa, & illa in-
fundebat.

22 ² Et surrexerūt manè, & sol ortus est aduer-
sus aquas. & vidit Moab aquas econtrà ru-
bras quasi sanguinem.
23 ² Et dixit: Sanguis iste gladij. pugnauerunt
reges, & percussit vnusquisque proximum e-
ius: et nunc ad spolia Moab.
24 ² Et veniunt in castra Israel. & surgit Is-
rael & percutit Moab. & fugit Moab à facie
eorum, & ingressi sunt ingredientes et percu-
tientes Moab.
25 ² Et ciuitates destruxerunt, et omnem par-
tem bonam proiecit vir lapidem suum, & re-
pleuit eam; & vniuersum fontem aquæ obtu-
rauerunt, & omne lignum bonum succiderūt,
donec remaneret lapis in muro opere ædifi-
cationis. & circundederunt fundibularij, &
percusserunt eam.
26 ² Et vidit rex Moab quòd prævaluit super
eum bellum, & tulit secum septingentos viros
educentes gladium, vt irrumperent ad regem
Edom, & non potuerunt.
27 ² Et tulit filium suum primogenitum, quem
regem constituit pro eo, & obtulit eum holo-
caustum super murum, et facta est pœnitentia
magna in Israel. & recesserunt ab eo, et reuer-
si sunt in terram suam.

CAP. IIII.

1 ET mulier vna de vxoribus discipulorum
prophetarum clamauit ad Elisæum dicens: Seruus
tuus Gobadiah maritus meus mortuus est,
& tu nosti quòd seruus tuus timebat Dominum: & nunc creditor venit vt accipiat duos filios meos sibi in seruos.
2 ² Et dixit illi Elisæus: Quid faciam tibi? indica mihi. quid est tibi in domo? Et dixit: Non est ancillæ tuæ prorsus quicquam in domo, nisi vas olei.
3 ² Et dixit, Vade pete tibi vasa de foris ab omnibus vicinis tuis vasa vacua, ne pauca petas.
4 ² Et eas & claudas ianuam super faciem tuam & faciem filiorum tuorum, & fundas in vasa hæc, & vas quod impletum fuerit amoueas.
5 ² Et abiit ab eo, & clausit portam super faciem suam & super faciem filiorum suorum. ipsi adferebant ei vasa, & ipsa infundebat oleum.

22 ² Καὶ ὤρθρισαν τὸ πρωΐ, καὶ ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν ἐπὶ τὰ ὕδατα. καὶ εἶδε μωαὲ τὰ ὕδατα ἐξεναντίας πυρρὰ ὡσεὶ αἷμα.
23 ² καὶ εἶπεν αἷμα τοῦτο ῥομφαίας. ἐμαχέσαντο οἱ βασιλεῖς, καὶ ἐπάταξεν ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ νῦν ἐπὶ τὰ σκῦλα μωάβ.
24 ² καὶ ἐξαγίνονται εἰς τὴν παρεμβολὴν ἰσραήλ. καὶ ἀνίσταται ἰσραὴλ καὶ τύπτει τὸν μωάβ. καὶ ἔφυγε μωὰβ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν καὶ εἰσῆλθον εἰσπορευόμενοι καὶ τύπτοντες τὸν μωάβ.
25 ² καὶ τὰς πόλεις καθεῖλον, καὶ πᾶσαν μερίδα ἀγαθὴν ἔρριψεν ἀνὴρ τὸν λίθον αὐτοῦ καὶ ἐνέπλησεν αὐτὴν, καὶ πᾶσαν πηγὴν ὕδατος ἐνέφραξαν, καὶ πᾶν ξύλον ἀγαθὸν κατέβαλον, ἕως τοῦ καταλιπεῖν λίθον ἐν τοίχῳ τοπτονικῆς. καὶ περιεκύκλωσαν οἱ σφενδονῖται, καὶ ἐπάταξαν αὐτήν.
26 ² εἶδεν ὁ βασιλεὺς μωαὲ ὅτι κεκράτηκεν) ὑπ' αὐτὸν ὁ πόλεμος, καὶ ἔλαβε μετ' ἑαυτοῦ ἑπτακοσίους ἀνδρας σπωμένους ῥομφαίαν, διακόψαι πρὸς βασιλέα ἐδώμ, καὶ οὐκ ἠδυνήσαντο.
27 ² καὶ ἔλαβεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν πρωτότοκον ὃν ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν ὁλοκαύτωσιν ἐπὶ τὸ τεῖχος, καὶ ἐγένετο μετάμελος μέγας ἐν ἰσραήλ. καὶ ἀπῆραν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀπέστρεψαν εἰς τὴν γῆν αὐτῶν.

Δ΄.

1 ² Καὶ γυνὴ μία ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν ἐβόα πρὸς ἐλισαὲ λέγουσα, ὁ δοῦλός σου ὁ ἀνήρ μου τέθνηκεν, σὺ οἶδας ὅτι ὁ δοῦλός σου ἦν φοβούμενος τὸν κύριον. καὶ ὁ δανιστὴς ἦλθε λαβεῖν σου δύο υἱοὺς μου εἰς δούλους ἑαυτῷ.
2 ² καὶ εἶπεν αὐτῇ ἐλισαέ, τί ποιήσω σοι; ἀπάγγειλόν μοι, τί σοί ἐστιν ἐν τῷ οἴκῳ σου; ἡ δὲ εἶπεν, οὐκ ἔστι τῇ δούλῃ σου ἐν τῷ οἴκῳ μου εἰ μὴ ἀλείφομαι.
3 ² καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν, δεῦρο αἴτησαι σεαυτῇ ἀγγεῖα ἔξωθεν παρὰ πάντων τῶν γειτόνων σου σκεύη κενά, καὶ μὴ ὀλιγώσῃς.
4 ² καὶ εἰσελθοῦσα καὶ ἀποκλείσεις τὴν θύραν ἐπὶ σεαυτῇ καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα σου, καὶ ἐκχεῖς εἰς τὰ ἀγγεῖα ταῦτα, καὶ τὸ πληρωθὲν ἀφεῖς.
5 ² καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ γυνὴ καὶ ἐποίησεν οὕτως. καὶ ἀπέκλεισεν τὴν θύραν ἐφ' ἑαυτὴν καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ αὐτοὶ προσῆγον αὐτῇ, καὶ αὐτὴ ἐνέχεεν τὸ ἔλαιον.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

22 Et præuenerunt auroram, & sol descendit super aquas: & viderunt Moabæi è regione aquas rubras tanquam sanguinem.
23 Et dixerunt: Sanguis est: contendendo contenderunt reges, & occiderunt quisque socium suum: & nunc exite ad prædam Moabęi.
24 Et venerunt ad castra Israel, & surrexerunt viri Israel & percusserunt Moabæos: & verterunt terga à facie eorum, & percusserunt eos & occiderunt Moabæos:
25 Et vrbes destruxerunt, & in omnem hæreditatem elegantem proiecerunt quisque lapidem suum & implerunt illam, & omnes scaturigines aquarum obturauerunt, & omnes arbores pulchras eruerunt, quousque non relictus est lapis in vrbe quem non destruxerint. & circuierunt fundibularij & percusserunt eam.
26 Et vidit rex Moab quòd prœualuerit super eum bellum, & tulit secum septingentos viros educentes gladium, vt conuerteret se ad regem Edom, & non potuerunt.
27 Et accepit filium suum primogenitum, qui futurus erat vt regnaret pro eo, & obtulit eum holocaustum super murum: & fuit indignatio magna super Israel, & ascenderunt ab eo, & redierunt in terram Israel.

CAP. IIII.

1 ET mulier vna de vxoribus discipulorum prophetarum clamauit ad Elisagh dicendo: Seruus tuus Gobadiah maritus meus mortuus est, & tu nosti quòd seruus tuus timebat Dominum: & nunc creditor venit vt accipiat duos filios meos sibi in seruos.
2 Et dixit illi Elisagh: Quid faciam tibi? indica mihi. quid est tibi in domo? Et dixit: Non est ancillæ tuæ prorsus quicquam in domo, nisi vas olei.
3 Et dixit, Vade pete tibi vasa de foris ab omnibus vicinis tuis vasa vacua, ne pauca petas.
4 Et eas & claudas ianuam super faciem tuam & faciem filiorum tuorum, & fundas in vasa hæc, & vas quod impletum fuerit amoueas.
5 Et abiit ab eo, & clausit portam super faciem suam & super faciem filiorum suorum. ipsi adferebant ei vasa, & ipsa infundebat oleum.

תרגום יונתן

22 ואקדימו בפרא ושמשא נחת על מיא ואחזו סואבאי מקבל ית מיא סומקין כדמא׃
23 ואמרו דמא דין אתגרו אתגריאו סלקו וקטלו גבר ית חבריה וכען פוקו לבזיקא סואבאי׃
24 ואתו למשריתא דישראל וקמו ית ישראל ומחו ית סואבאי ואסכו מן קדמיהון ומחו בהון וקטלו ית סואבאי׃
25 וקרתא פגרו על כל חקל טב גבר ית אבניה ומלאוה וכל מבועי מיא סתמו וכל אילן דיאי עקרו עד דלא אשתארה אבנא בקרתא דלא פגרוה קלעיא ואפיפו עלה ומחו ית קרתא׃
26 וחזא סלקא דסואב ארי תקיפו מיניה עבדי קרבא דהוה עמיה שבע מאה גברא שלפי סייפא לאפנאה לות מלכא דאדום ולא יכלו׃
27 ונסיב ית בריה בוכרא דעתיד דיפלוך תחותוהי ואסקיה עלתא על שורא והוה רגז רב על ישראל

ד

1 ואיתא חדא מבנשי בני נבייא קדם אלישע למימר עבדך בעלי מית ואת ידעת ארי עבדך הוה דחיל מן קדם יי
2 ואתא מלאכא דמלכותא לסעדותיה ואמר לה אלישע מה אעביד ליך חווי לי מה איתי לך בביתא ואמרת לית לאמתך
3 וחכיתי חכיפין מנאי כאפיך ובאפי בנתא ואמר אזילי שאילי ליך מנין מן כל מנייא הריקין וסגיא לא חזערין׃
4 ותיכנסין ותנעלין תרעא באפי בנתא ואפי בנהא אינון מקרבין לה מנייא והיא פריקיא משחא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 ויהי כמלאת הכלים ותאמר אל־בנה הגישה
אלי עוד כלי ויאמר אליה אין עוד כלי ויעמד
השמן׃
7 ותבא ותגד לאיש האלהים ויאמר לכי מכרי את־
השמן ושלמי את־נשיכי ואתי־בני תחיי בנותר׃
8 ויהי היום ויעבר אלישע אל־שונם ושם אשה
גדולה ותחזק־בו לאכל לחם ויהי מדי עברו יסר
שמה לאכל־לחם׃
9 ותאמר אל־אישה הנה־נא ידעתי כי איש
אלהים קדוש הוא עבר עלינו תמיד׃
10 נעשה־נא עלית־קיר קטנה ונשים לו שם
מטה ושלחן וכסא ומנורה והיה בבאו אלינו יסור
שמה׃ 11 ויהי היום ויבא שמה ויסר אל־
העליה וישכב שמה׃
12 ויאמר אל־גיחזי נערו קרא לשונמית הזאת
ויקרא־לה ותעמד לפניו׃
13 ויאמר לו אמר־נא אליה הנה חרדת אלינו
את־כל־החרדה הזאת מה לעשות לך היש לדבר־
לך אל־המלך או אל־שר הצבא ותאמר בתוך עמי
אנכי ישבת׃
14 ויאמר מה לעשות לה ויאמר גיחזי אבל בן
אין לה ואישה זקן׃
15 ויאמר קרא־לה ויקרא־לה ותעמד בפתח׃
16 ויאמר למועד הזה כעת חיה אתי חבקת בן
ותאמר אל־אדני איש האלהים אל־תכזב
בשפחתך׃
17 ותהר האשה ותלד בן למועד הזה כעת חיה
אשר־דבר אליה אלישע׃
18 ויגדל הילד ויהי היום ויצא אל־אביו אל־
הקצרים׃

REGVM. II. Translat. B. Hieron. Helisæi.

6 * Cumque plena fuissent vasa, dixit ad filium suum: Affer mihi adhuc vas. Et ille respondit: Non habeo. Stetitque oleum.
7 * Venit autem illa & indicauit hominiDei. Et ille: Vade, inquit, vende oleum, & redde creditori tuo; tu autem & filij tui viuite de reliquo.
8 * Facta est autem quadam die, & transibat Heliseus per Sunam ciuitatem. erat autem ibi mulier magna, quæ tenuit eum vt comederet panem. Cumque frequenter indè transiret, diuertebat ad eam vt comederet panem.
9 * Quæ dixit ad virum suum: Animaduerto quòd vir Dei sanctus est iste, qui transit per nos frequenter:
10 * Faciamus ergo ei cœnaculum parui, & ponamus ei in eo lectulum, & mensam, & sellam, & candelabrum; vt cùm venerit ad nos, maneat ibi.
11 * Facta est ergo dies quędam, & veniens diuertit in cœnaculum, & requieuit ibi.
12 * Dixitq; ad Giezi puerum suum: Voca Sunamiten istam: qui cùm vocasset eam, & illa stetisset coram eo,
13 * Dixit ad puerum suum: Loquere ad eam: Ecce fecisti nobis omnem præparationem istam, quid vis vt faciam tibi? nunquid habes negocium, & vis vt loquar regi siue principi militiæ? Quæ respondit: In medio populi mei habito.
14 * Et ait: Quid ergo vult vt faciam ei? Dixitque Giezi: Ne quæras. Filium enim non habet, & vir eius senex est.
15 * Præcepit itaque vt vocaret eam. Quæ cùm vocata fuisset, & stetisset ante ostium,
16 * Dixit ad eam; In tempore isto, eadem hora, si vita comes fuerit, habebis in vtero filium. At illa: Noli quæso domine mi vir Dei, noli mentiri ancillæ tuæ.
17 * Et concepit mulier & peperit filium in tempore, & in hora eadem qua dixerat D Heliæus.
18 * Creuit autem puer: & cùm esset quodam dies & egressus isset ad patrem suum ad messores,

תרגום יונתן

ואתת סונמיתא ואמרת לבעלה קריב לי עוד מניא ואמר ברה לה ליה עוד מניא ופסק משחא׃ ואזל ואחוי לגביא דייי ואמר אזילי זבוני ית משחא ושלמי מרי חוביך ואת ובניוכי תתפרנסון בשאר אתר׃ והוה יומא חד ואתא לשונם והוה תמן אתתא רבתא ואתקיפת ביה למיכל לחמא והוה בזמן מעברותיה מתחפי למיכל לחמא׃ ובעבר כמן יתעלי לחמא אתי לעילויא הדין׃ ואמרת לבעלה הא כען ידעינא ארי נביא קדישא הוא מתחפי לותנא יתחפי לחמן׃ ואמר לה בעלה אנת עבדי ליומיא דשבתא ואתקן ליה תמן אתר ערסא ופתורא וכרסיא ומנרתא ויהי בשיתהי תמן ויתבא׃ ואמר ליה אמר כען לה חא עסקתנא לנא ית כל עסקתא הדא מה למעבד ליך הפתגם איית ליך למללא עם מלכא או עם רב חילא׃ ואמר קדי לה וקרא לה וקמת קדמוהי׃ ואמר קדי לה וקרא לה וקמת בתרעא׃ ואמר לה למעבד לה ואמר בזחוי בקשטא כד ליה לה ובעלה סיב׃ ואמר קדי לה וקרא לה וקמת בתרעא׃ ואמרת אתתא ויליד ברא לזמנא הדין כעידן דחיי קיימא ואמר כדבעו ריבוני נביא דייי לא יהבת פתנך לאמתך׃ וקרא ויתיר ברא ויפק לות אבוהי לות חצדוניא׃

6 * Et factum est vt repleta fuerunt omnia vasa, & dixit ad filios suos: Appropinquate mihi vas. & dixerunt ei: Non est adhuc vas. & stetit oleum.
7 * Et venit & nunciat homini Dei. ipse autem dixit ei: Vade & redde oleum, & solue mutuum, & tu & filij tui viuetis in reliquo.
8 * Et facta est dies, & transit Elisæus in Sonam: & ibi mulier magna, & tenuit eum vt comederet panem. & factum est à frequentia transitus ipsius, inclinauit eum vt comederet panem.
9 * Et dixit mulier ad virum suum: Ecce iam scio quòd homo Dei iste sanctus transit per nos frequenter:
10 * Faciamus iam ei cœnaculum parùum; & ponamus ei ibi lectum, & mensam, & sellam, & candelabrum: & erit cùm ipse venerit ad nos, et inclinabit ibi.
11 * Et facta est dies, & venit Elisæus illuc, et diuertit in cœnaculum, & dormiuit ibi.
12 * Et dixit Elisæus ad Giezi puerum suum: Voca Sunamiten istam. & vocauit eam, et stetit coram eo.
13 * Et dixit puero: Dic ad eam: Ecce præparasti nobis omnem præparationem istam, quid faciemus tibi? si est tibi verbum vt loquar ad regem vel ad principem militiæ? ipsa autem dixit: In medio populi mei ego habito.
14 * Et ait Elisæus ad Giezi: Quid opus vt faciam ei? & dixit Giezi: Et profectò non est ei filius, et vir eius senex.
15 * Et dixit Elisæus: Voca eam. & vocauit eam, & veniens stetit iuxta ostium.
16 * Et dixit Elisæus ad eam: In tempore isto, vt hora hac, viuens tu concepisti filium. illa autem dixit: Non domine homo Dei, non mentiaris ancillæ tuæ.
17 * Et concepit mulier & peperit filium in tempore hoc vt hora viuens, vt locutus est ad eam Elisæus. 18 * Et creuit puer, & fuit dies messionis, & egressus est puer ad patrem suum ad messores.

6 * καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήρωθη πᾶσα τὰ ἀγγεῖα, καὶ εἶπε
πρὸς υἱὸν αὐτῆς, ἐγγίσατέ μοι σκεῦος· καὶ εἶπον αὐ-
τῇ, οὐκ ἔστιν ἔτι ἀγγεῖον, καὶ ἔστη τὸ ἔλαιον.
7 * καὶ διαγγέλλεται, καὶ διαγγέλλει τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ
θεοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, πορεύου καὶ ἀπόδου τὸ ἔλαιον, καὶ ἀ-
πόπεσον τὸ δάνειόν, καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοί σου ζήσεσθε ἐν τοῖς κα
τάλοιπα.
8 * καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ διῆλθεν ἐλισεαὶ εἰς Σωνάμ, καὶ
ἦν ἐκεῖ γυνὴ μεγάλη, καὶ ἐκράτησεν αὐτὸν φαγεῖν ἄρτον. καὶ
ἐγένετο ἀφ' ἱκανοῦ τοῦ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸν, ἐξέκλινεν αὐτὸν
φαγεῖν ἄρτον.
9 * καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς, ἰδοὺ δὴ οἶ-
δα ὅτι ἀνὴρ θεοῦ ἅγιος διαπορεύεται ἐφ' ἡμᾶς διαπαντός·
10 * ποιήσωμεν δὴ ἀπὸ ὑπερῴου μικροῦ, καὶ θῶμεν αὐ-
τῷ ἐκεῖ κλίνην, καὶ τράπεζαν, καὶ διφρον, καὶ λυχνίαν, καὶ
ἔσται ἐν τῷ αὐτὸν ἔρχεσθαι πρὸς ἡμᾶς καὶ ἐκκλινεῖ ἐκεῖ.
11 * καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ ἦλθεν ἐλισεαὶ ἐκεῖ, καὶ ἐξέκλι-
νεν εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ.
12 * καὶ εἶπεν ἐλισεαὶ πρὸς γιεζὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ,
κάλεσον τὴν Σωναμίτιν ταύτην. καὶ ἐκάλεσεν αὐτὴν,
καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτοῦ.
13 * καὶ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ εἶπε πρὸς αὐτὴν, ἰδοὺ ἐξέ-
ταξας ἡμῖν πᾶσαν τὴν ἐκτάξιν ταύτην, τί ποιήσωμέν σοι;
εἰ ἔστι σοι λόγος λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα ἢ πρὸς τὸν
ἄρχοντα τῆς δυνάμεως; ἡ δὲ εἶπεν, ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ μου
ἐγὼ κατοικῶ.
14 * καὶ εἶπεν ἐλισεαὶ πρὸς γιεζί, τί δεῖ ποιῆσαι αὐτῇ;
καὶ εἶπε γιεζί, καὶ μάλα σὸκ ἔστιν αὐτῇ υἱός, καὶ ὁ ἀνὴρ
αὐτῆς πρεσβύτης.
15 * καὶ εἶπεν ἐλισεαί, κάλεσον αὐτήν. καὶ ἐκάλεσεν αὐ-
τὴν, καὶ ἐλθοῦσα ἔστη παρὰ τὴν θύραν.
16 * καὶ εἶπεν ἐλισεαὶ πρὸς αὐτὴν, εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον,
ὡς ἡ ὥρα αὕτη, ζῶσα σὺ περιλημφθῇ υἱόν. ἡ δὲ εἶπε, μὴ
κύριε ἀνθρωπε θεοῦ, μὴ διαψεύσῃ τὴν δούλην σου.
17 * καὶ συνέλαβεν ἡ γυνὴ καὶ ἔτεκεν υἱὸν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ-
τον ὡς ἡ ὥρα ζῶσα, ὡς ἐλάλησε πρὸς αὐτὴν ἐλισεαί.
18 * καὶ ἠδρύνθη τὸ παιδάριον, καὶ ἐγένετο ἡμέρα θερισμοῦ, καὶ ἐξῆλ
θε τὸ παιδάριον πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ πρὸς τοὺς θερίζοντας.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

* Et fuit cùm absoluta essent vasa, dixit filio suo: Adfer mihi adhuc vas. & dixit filius eius: Non sunt amplius vasa, & defecit oleum.
7 Et venit & indicauit prophetæ Domini. & dixit: Vade, vende oleum, & exsolue domino debiti tui: & tu & filii tui alamini de eo quod relinquetur. 8 Et fuit die quadam, transiit Elisagh in Sunem, & ibi erat mulier timens peccata, & apprehendit eum vt comederet panem. & erat tempore quo transibat, diuertebat illuc vt comederet panem.
9 Et dixit marito suo: Ecce nunc cognoui quòd propheta Domini sanctus est iste diuertens ad nos semper.
10 Faciamus quæso cœnaculum muri paruum, & componamus illi ibi locum cubilis, & mensam, & sedem & candelabrum: & erit cùm venerit ad nos, diuertet illuc. 11 Et fuit die quadam, intrauit eò, & declinauit ad cœnaculum, & cubuit ibi.
12 Et dixit ad Gehhazi puerum suum: Voca Sunamithen hanc. & vocauit illam, & stetit ante eum.
13 Et dixit illi; Dic nunc ei: Ecce negociata es nobis omne negocium hoc; quid vis vt faciam tibi? num verbum est tibi vt proloquar cum rege aut cum magistro exercitus? & dixit: In medio negociorum populi mei ego sustentor.
14 Et ait: Et quid est vt faciam illi? & dixit Gehhazi: In veritate filius non est ei, & maritus eius senex est.
15 Et dixit: Voca illam. & vocauit illam, & stetit in porta.
16 Et dixit: In tempore hoc secundum tempus quo superstites eritis, amplexaberis filium. & dixit: Obsecro domine mi propheta Domini, ne mendax sit verbum tuum ancillæ tuæ. 17 Et concepit mulier & peperit filium in tempore hoc secundùm tempus quo fuit viuens, quod locutus fuerat cum illa Elisagh.
18 Et creuit puer, & fuit die quadam, exiuit ad patrem suum ad messores.

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 ‡ וַיֹּאמֶר אֶל־אָבִיו רֹאשִׁי רֹאשִׁי וַיֹּאמֶר אֶל־הַנַּעַר שְׂאֵהוּ אֶל־אִמּוֹ׃

19 ‡ Ait patri suo: Caput meum doleo, caput meum doleo. At ille dixit puero: Tolle, & duc eum ad matrem suam.

20 ‡ וַיִּשָּׂאֵהוּ וַיְבִיאֵהוּ אֶל־אִמּוֹ וַיֵּשֶׁב עַל־בִּרְכֶּיהָ עַד־הַצָּהֳרַיִם וַיָּמֹת׃

20 ‡ Qui cùm tulisset & duxisset eum ad matrem suam, posuit eum illa super genua sua vsque ad Meridiem, & mortuus est.

21 ‡ וַתַּעַל וַתַּשְׁכִּבֵהוּ עַל־מִטַּת אִישׁ הָאֱלֹהִים וַתִּסְגֹּר בַּעֲדוֹ וַתֵּצֵא׃

21 ‡ Ascendit autem & collocauit eum in lectulum hominis Dei, & clausit ostium super eum. Et egressa

22 ‡ וַתִּקְרָא אֶל־אִישָׁהּ וַתֹּאמֶר שִׁלְחָה נָא לִי אַחַד מִן־הַנְּעָרִים וְאַחַת הָאֲתֹנֹת וְאָרוּצָה עַד־אִישׁ הָאֱלֹהִים וְאָשׁוּבָה׃

22 ‡ vocauit virum suum, & ait: Mitte mecum, obsecro, vnum de pueris, & asinam, vt excurram vsque ad hominem Dei, & reuertar.

23 ‡ וַיֹּאמֶר מַדּוּעַ אַתְּ הֹלֶכֶת אֵלָיו הַיּוֹם לֹא־חֹדֶשׁ וְלֹא שַׁבָּת וַתֹּאמֶר שָׁלוֹם׃

23 ‡ Qui ait illi: Quam ob causam vadis ad eum? Hodie non sunt Calendæ neque sabbatum. quæ respondit: Vadam.

24 ‡ וַתַּחְבֹּשׁ הָאָתוֹן וַתֹּאמֶר אֶל־נַעֲרָהּ נְהַגֵּל וָלֵךְ אַל־תַּעֲצַר־לִי לְרֹכֶב כִּי אִם־אָמַרְתִּי לָךְ׃

24 ‡ Strauitque asinam, & præcepit puero: Mina & propera, ne mihi moram facias in eundo, & hoc age quod præcipio tibi.

25 ‡ וַתֵּלֶךְ וַתָּבֹא אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל־הַר הַכַּרְמֶל וַיְהִי כִּרְאוֹת אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֹתָהּ מִנֶּגֶד וַיֹּאמֶר אֶל־גֵּיחֲזִי נַעֲרוֹ הִנֵּה הַשּׁוּנַמִּית הַלָּזוֹ׃

25 ‡ Profecta est igitur, & venit ad virum Dei in monte Carmeli. Cumque vidisset eam vir Dei de contrà, ait ad Giezi puerum suum, Ecce Sunamitis illa:

26 ‡ עַתָּה רֻץ־נָא לִקְרָאתָהּ וְאֱמָר־לָהּ הֲשָׁלוֹם לָךְ הֲשָׁלוֹם לְאִישֵׁךְ הֲשָׁלוֹם לַיֶּלֶד וַתֹּאמֶר שָׁלוֹם׃

26 ‡ Vade ergo in occursum eius, & dic ei: Recténe agitur circa te, & circa virum tuum & circa filium tuum? quæ respondit: Recté.

27 ‡ וַתָּבֹא אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל־הָהָר וַתֶּחֱזַק בְּרַגְלָיו וַיִּגַּשׁ גֵּיחֲזִי לְהָדְפָהּ וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים הַרְפֶּה־לָהּ כִּי נַפְשָׁהּ מָרָה־לָהּ וַיהוָה הֶעְלִים מִמֶּנִּי וְלֹא הִגִּיד לִי׃

27 ‡ Cumque venisset ad virum Dei in montem, apprehendit pedes eius, & accessit Giezi vt amoueret eam. Et ait homo Dei: Dimitte illam, anima enim eius in amaritudine est; & Dominus celauit à me, & non indicauit mihi.

28 ‡ וַתֹּאמֶר הֲשָׁאֲלִתִּי בֵן מֵאֵת אֲדֹנִי הֲלוֹא אָמַרְתִּי לֹא תַשְׁלֶה אֹתִי׃

28 ‡ Quæ dixit illi: Nunquid petiui filium à Domino meo? nunquid non dixi tibi, Ne illudas me?

29 ‡ וַיֹּאמֶר לְגֵיחֲזִי חֲגֹר מָתְנֶיךָ וְקַח מִשְׁעַנְתִּי בְיָדְךָ וְלֵךְ כִּי־תִמְצָא־אִישׁ לֹא־תְבָרְכֶנּוּ וְכִי־יְבָרֶכְךָ אִישׁ לֹא־תַעֲנֶנּוּ וְשַׂמְתָּ מִשְׁעַנְתִּי עַל־פְּנֵי הַנָּעַר׃

29 ‡ Et ille ait ad Giezi: Accinge lumbos tuos, & tolle baculum meū in manu tua & vade. si occurrerit tibi homo, non benedicas ei: & si benedixerit tibi quispiam, non respondeas illi. Et pones baculum meum super faciem pueri.

30 ‡ וַתֹּאמֶר אֵם הַנַּעַר חַי־יְהוָה וְחֵי־נַפְשְׁךָ אִם־אֶעֱזָבֶךָ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אַחֲרֶיהָ׃

30 ‡ Porrò mater pueri ait: Viuit Dominus & viuit anima tua, non dimittam te. Surrexit ergo & secutus est eam.

תרגום יונתן

ויאמר לאמתיה רישי רישי ואמר לעליקא סבהי אובילהי לאמיה׃
ותחבוש ית אתונא ותאמר לנערה נהגי ואזלי לא תבטלי לי לרכבא אלהן אין אימר לך׃
ואזלת ואתת לות נבייא דייי לטורא דכרמלא והוה כד חזא נבייא דייי לשרה לקבל נערה ואמר לגחזי ערליסיה הא שונמיתא דיכי׃
רוצ כדון לקבלתה ואימר לה השלם לך השלם לבעלך השלם לרביא ואמרה שלם׃
ואתת לות נבייא דייי לטורא ואחזקת ברגלוהי וקריב גחזי למהדיה ואמר נבייא דייי שבוק מינה ארי נפשה מרירה לה ופן קדם יי אעלים מיני ולא אחויה לי׃
ואמרת האשאילית ברא מן רבוני הלא אמרית לך אם מתיהיב לי כר מיים ואם לא לא תחביניה והשוי פיסי׃
ואמרת אמא דרביא קיים הוא ייי וחי נפשך אם אשתקינך וקם ואזל בתתא׃

19 ‡ καὶ εἶπε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, τὸ κεφαλλύ μου, τὸ κεφαλλύ μου. καὶ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ, ἄγαγε αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ.

19 ‡ Et ait ad patrem suum: Caput meum, caput meum. & dixit puero: Duc eum ad matrem suam.

20 ‡ καὶ ἦρεν αὐτὸν καὶ εἰσήνεγκεν αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἐκάθισεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτῆς ἕως τοῦ μεσημβρινοῦ, καὶ ἀπέθανεν.

20 ‡ Et tulit eum & adduxit eum ad matrem eius: & collocauit eum mater sua super genua sua vsque ad meridiem, & mortuus est.

21 ‡ καὶ ἀνέβη καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν κλίνην τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐξῆλθεν.

21 ‡ Et ascendit & collocauit eum super lectum hominis Dei, & clausit ostium super se, & egressa est:

22 ‡ καὶ ἐκάλεσεν τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ εἶπεν, ἀπόστειλόν δή μοι ἓν τῶν παιδαρίων, καὶ μίαν τῶν ὄνων, καὶ δραμοῦμαι ἕως τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπιστρέψω.

22 ‡ vocauit virum suum, & dixit: Mitte iam mecum vnum puerorum, & vnam asinarum, & curram vsque ad hominem Dei, & reuertar.

23 ‡ καὶ εἶπεν, τί ὅτι σὺ σήμερον πορεύῃ πρὸς αὐτόν, καὶ οὐ νουμηνία καὶ οὐ Σάββατον; ἡ δὲ εἶπεν, εἰρήνη.

23 ‡ Et dixit: Quare tu hodie vadis ad eum, & non Calendæ & non Sabbatum? ipsa autem dixit, Pax.

24 ‡ καὶ ἐπέσαξε τὴν ὄνον καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ αὐτῆ, ἄγε καὶ πορεύου, καὶ μὴ ἐπίσχῃς μοι τοῦ ἐλαύνειν με ἕως τοῦ εἰπεῖν σοι.

24 ‡ Et strauit asinam, & dixit puero suo: Age & vade, & ne moram facias mihi vt eam, donec dicam tibi.

25 ‡ καὶ πορεύεται καὶ ἔρχεται πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ὄρος τὸ καρμήλιον. καὶ ἐξῆλθε καὶ ἐπορεύθη ἕως τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ὄρος. καὶ ἐνίδε ὡς εἶδεν αὐτὴν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐξεναντίας, καὶ εἶπεν γιεζὶ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, ἰδοὺ ἡ Συναμῖτις ἐκείνη.

25 ‡ Et ibit & venit ad hominem Dei in montem Carmeli. & exiit & profecta est vsque ad hominem Dei in montem. et factum est vt vidit eam homo Dei de contrà, & ait Giezi puero suo: Ecce Sunamitis illa.

26 ‡ νῦν δράμε εἰς συνάντησιν αὐτῆ, καὶ ἐρεῖς αὐτῇ, εἰρήνη σοι εἰρήνη τῷ ἀνδρί σου εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ σου; καὶ ἔδραμεν εἰς ἀπαντὴν αὐτῆς, καὶ εἶπεν, εἰρήνη σοι; εἰρήνη τῷ ἀνδρί σου; εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ σου, ἡ δὲ εἶπεν, εἰρήνη.

26 ‡ Nunc curre in occursum eius, & dices ei: Pax tibi? pax viro tuo? pax filio tuo? & cucurrit in occursum eius, & dixit: Pax tibi? pax viro tuo? pax filio tuo? ipsa autem dixit: Pax.

27 ‡ καὶ κατέβη πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ὄρος. καὶ ἐκράτησε τῶν ποδῶν αὐτοῦ. καὶ προσῆλθε γιεζὶ ἀπῶσαι αὐτὸν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, ἄφες αὐτόν, ὅτι κατώδυνος ἡ ψυχὴ αὐτῆς, καὶ κύριος ἀπεκρύψεν ἀπ' ἐμοῦ καὶ οὐκ ἀνήγγειλέ μοι.

27 ‡ Et direxit ad hominem Dei in montem. et apprehendit pedes eius. & accessit Giezi vt amoueret eam: & dixit ad eum homo Dei: Dimitte eam, quia amara anima eius, & Dominus celauit à me, et non nunciauit mihi.

28 ‡ καὶ εἶπεν ἡ γυνή, μὴ ἠτησάμην υἱὸν παρὰ τοῦ κυρίου μου; οὐκ εἶπον, μὴ πλανήσεις μετ' ἐμοῦ;

28 ‡ Et dixit mulier: Nunquid petiui filium à domino meo? non dixi, non seduces mecum?

29 ‡ καὶ εἶπεν ἐλισεαὶ τῷ γιεζί, ζῶσαι τὸν ὀσφύν σου, καὶ λαβὲ τὴν βακτηρίαν μου ἐν τῇ χειρί σου, καὶ πορεύου, καὶ ἐὰν εὕρῃς τινά, μὴ εὐλογήσῃς αὐτόν, καὶ ἐὰν εὐλογήσῃ σε τις, μὴ ἀποκριθῇς αὐτῷ, καὶ ἐπιθήσεις τὴν βακτηρίαν μου ἐπὶ τὸ πρόσωπον τοῦ παιδαρίου.

29 ‡ Et dixit Elisæus Giezi: Accinge lumbos tuum, & tolle baculum meum in manu tua et vade: & si inueneris aliquem, non benedicas ei: et si benedixerit tibi quispiam, non respondeas ei. & pones baculum meum super faciem pueri.

30 ‡ καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ τοῦ παιδαρίου, ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἀνέστη ἐλισεαί, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω αὐτῆς.

30 ‡ Et dixit mater pueri: Viuit Dominus & viuit anima tua, si relinquam te. & surrexit Elisæus, et abijt post eam.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

19 Et dixit patri suo: Caput meum, caput meum. & dixit puero *cuidam*: Accipe illum, & defer eum ad matrem suam.
20 Et accepit illum & detulit eum ad matrem suam, & sedit super genua eius vsque ad tempus meridiei, & mortuus est.
21 Et ascendit & collocauit eum super lectum prophetæ Domini, & clausit ostium contra faciem eius, & exiuit.
22 Et vocauit maritum suum, & dixit: Mitte, obsecro, mihi vnum de adolescentibus & vnam de asinabus, vt perueniam vsque ad prophetam Domini, & redibo.
23 Et dixit: Quare vadis ad eum hodie? non est neomenia nec sabbathum. & dixit: Pax.
24 Et strauit asinam, & dixit puero suo: Duc & ambula, ne molestes me vt equitem, nisi cùm dixero tibi.
25 Et iuit & venit ad prophetam Domini in montem Charmela. & fuit cùm vidisset propheta Domini illam è regione, dixit ad Ghehazi puerum suum: Ecce Sunamithen istam. Nunc quæso curre nunc in occursum eius, & dic illi: Num pax est tibi? num pax marito tuo? num pax infanti? & dixit: Pax.
26 Et venit ad prophetam Domini in montem, & apprehendit pedes eius: & accessit Gehhazi vt repelleret illam: & dixit propheta Domini: Cessa ab ea, quia anima eius amara est ei: & à Domino celatum est mihi, nec indicauit mihi.
27 Et dixit: Nonne petiui filium à domino meo? nonne dixi tibi, Si datur mihi filius, viuat, sin minus, ne turbes me?
28 Et dixit ad Ghehhazi: Accinge lumbos tuos, & accipe baculum meum in manu tua & vade: quod si inueneris virum, ne roges illi pacem, quod si petierit tibi pacem quispiam, ne respondeas illi: & pones baculum meum super faciem pueri.
29 Et dixit mater pueri; Permanet ipse Dominus, & viuit anima tua, si dimisero te. & surrexit & iuit post illam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

31 וְגֵחֲזִי עָבַר לִפְנֵיהֶם וַיָּשֶׂם אֶת־הַמִּשְׁעֶנֶת עַל־
פְּנֵי הַנַּעַר וְאֵין קוֹל וְאֵין קָשֶׁב וַיָּשָׁב לִקְרָאתוֹ וַיַּגֶּד־
לוֹ לֵאמֹר לֹא־הֵקִיץ הַנָּעַר׃

32 וַיָּבֹא אֱלִישָׁע הַבַּיְתָה וְהִנֵּה הַנַּעַר מֵת מֻשְׁכָּב
עַל־מִטָּתוֹ׃

33 וַיָּבֹא וַיִּסְגֹּר הַדֶּלֶת־בְּעַד שְׁנֵיהֶם וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־
יְהוָה׃ 34 וַיַּעַל וַיִּשְׁכַּב עַל־הַיֶּלֶד וַיָּשֶׂם פִּיו עַל־
פִּיו וְעֵינָיו עַל־עֵינָיו וְכַפָּיו עַל־כַּפָּיו וַיִּגְהַר עָלָיו וַיִּחַם
בְּשַׂר הַיֶּלֶד׃

35 וַיָּשָׁב וַיֵּלֶךְ בַּבַּיִת אַחַת הֵנָּה וְאַחַת הֵנָּה וַיַּעַל
וַיִּגְהַר עָלָיו וַיִּזֹּרֶר הַנַּעַר עַד־שֶׁבַע פְּעָמִים וַיִּפְקַח
הַנַּעַר אֶת־עֵינָיו׃

36 וַיִּקְרָא אֶל־גֵּיחֲזִי וַיֹּאמֶר קְרָא אֶל־הַשֻּׁנַמִּית
הַזֹּאת וַיִּקְרָאֶהָ וַתָּבֹא אֵלָיו וַיֹּאמֶר שְׂאִי בִנֵךְ׃

37 וַתָּבֹא וַתִּפֹּל עַל־רַגְלָיו וַתִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה וַתִּשָּׂא
אֶת־בְּנָהּ וַתֵּצֵא׃

38 וֶאֱלִישָׁע שָׁב הַגִּלְגָּלָה וְהָרָעָב בָּאָרֶץ וּבְנֵי
הַנְּבִיאִים יֹשְׁבִים לְפָנָיו וַיֹּאמֶר לְנַעֲרוֹ שְׁפֹת הַסִּיר
הַגְּדוֹלָה וּבַשֵּׁל נָזִיד לִבְנֵי הַנְּבִיאִים׃

39 וַיֵּצֵא אֶחָד אֶל־הַשָּׂדֶה לְלַקֵּט אֹרֹת וַיִּמְצָא גֶפֶן
שָׂדֶה וַיְלַקֵּט מִמֶּנּוּ פַּקֻּעֹת שָׂדֶה מְלֹא בִגְדוֹ וַיָּבֹא
וַיְפַלַּח אֶל־סִיר הַנָּזִיד כִּי־לֹא יָדָעוּ׃

40 וַיִּצְקוּ לָאֲנָשִׁים לֶאֱכֹל וַיְהִי כְּאָכְלָם מִהַנָּזִיד
וְהֵמָּה צָעֲקוּ וַיֹּאמְרוּ מָוֶת בַּסִּיר אִישׁ הָאֱלֹהִים וְלֹא
יָכְלוּ לֶאֱכֹל׃

41 וַיֹּאמֶר קְחוּ־קֶמַח וַיַּשְׁלֵךְ אֶל־הַסִּיר וַיֹּאמֶר צַק
לָעָם וְיֹאכֵלוּ וְלֹא הָיָה־דָבָר רָע בַּסִּיר׃

42 וְאִישׁ בָּא מִבַּעַל שָׁלִשָׁה וַיָּבֵא לְאִישׁ הָאֱלֹהִים
לֶחֶם בִּכּוּרִים עֶשְׂרִים־לֶחֶם שְׂעֹרִים וְכַרְמֶל בְּצִקְלֹנוֹ
וַיֹּאמֶר תֵּן לָעָם וְיֹאכֵלוּ׃

31 *Giezi autē præcesserat ante eos, & posuerat baculum super faciem pueri, & nō erat vox neq; sensus. Reuersusque est in occursum eius, & nunciauit ei, dicens: Non excitatus est puer. 32 *Ingressus est ergo Helisæus domum & ecce puer mortuus iacebat in lectulo eius. 33 *Ingressusq; clausit ostium super ambos & orauit ad Dominum. 34 *Et ascendit & incubuit super puerum, & posuit os suum super os eius, & oculos suos super oculos eius, & manus suas super manus eius, & incurauit se super puerum, & calefacta est caro pueri. 35 *At ille reuersus deambulauit in domo semel huc atq; illuc, & ascendit & incubuit sup eum. & oscitauit puer septies, aperuitq; oculos. 36 *Et ille vocauit Giezi, & dixit ei: Voca Sunamitem hanc. quę vocata ingressa est ad eum. Qui dixit: Tolle filiū tuum. 37 *Venit illa & corruit ad pedes eius, & adorauit super terrā, & sustulit filiū suū & egressa est. 38 *Et Helisæus reuersus est in Galgalam. Erat autē fames in terra, & filij prophetarū habitabant coram eo: dixitque vni de pueris suis: Pone ollam grandem, & coque pulmentum filiis prophetarum. 39 *Et egressus est vnus in agrum vt colligeret herbas agrestes: & inuenit vitem quasi vitem silvestrem, & collegit ex ea colocynthidas agri, & implenit pallium suum, & reuersus conscidit in ollam pulmenti. nesciebat enim quid esset. 40 *Infuderunt ergo sociis, vt comederent. Cumque gustassent de coctione, exclamauerunt, dicentes: Mors in olla homo Dei. & non potuerunt comedere. 41 *At ille: Afferte, inquit, farinam. Cumq; tulisset, misit in ollam, & ait: Infunde turbæ vt comedant. & non fuit amplius quicquam mali in olla. 42 *Vir autem venit de Baal-salisa, deferens viro Dei panes primitiarum, & viginti panes deaceos, & frumentum nouum in pera sua. At ille dixit: Da populo, vt comedat.

תרגום יונתן

31 וְגֵחֲזִי עָבַר קֳדָמֵיהוֹן וְשָׁוִי יָת חוּטְרָא עַל אַפֵּי רְבִיָא וְלֵית קָל וְלֵית דְּמַסְגֵּיאָה וְתָיַב לְקֳדָמוֹהִי וְחַוִי לֵיהּ לְמֵימַר לָא אִתְעֵר רְבִיָא׃
32 וְעָאל אֱלִישָׁע לְבֵיתָא וְהָא רְבִיָא מִית רְמִי עַל עָרְסֵיהּ׃
33 וְעָאל מְסָגַר תַּרְוֵיהוֹן וְצַלִּי קֳדָם יְיָ׃
34 וְסָלִיק וּשְׁכִיב עַל רְבִיָא וְשָׁוִי פּוּמֵיהּ עַל פּוּמֵיהּ וְעֵינוֹהִי עַל עֵינוֹהִי וִידוֹהִי עַל יְדוֹהִי וְאִתְחַמִּיָא עֲלוֹהִי וְחַם בִּסְרָא דְרְבִיָא׃
35 וְתָב אֲזַל בְּבֵיתָא זִימְנָא חֲדָא לְכָא וְזִימְנָא חֲדָא לְכָא וְסָלִיק וְאִתְחַמִּיָא עֲלוֹהִי וְאַתְמְקֵמֵק רְבִיָא עַד שְׁבַע זִמְנִין וּפְתַח רְבִיָא יָת עֵינוֹהִי׃
36 וְקָרָא לְגֵחֲזִי וְאָמַר קְרִי לְשׁוּנַמִּיתָא הָדָא וְקָרָא לַהּ וְאָתַת לְוָתֵיהּ וַאֲמַר סְבִי בְּרִיךְ׃
37 וְאָתַת וְנָפְלַת קֳדָמוֹהִי וְסָגְדַת לֵיהּ אַרְעָא וּנְסִיבַת יָת בְּרָהּ וּנְפָקַת׃
38 וְאֱלִישָׁע תָּב לְגִלְגָּלָא וְכַפְנָא בְּאַרְעָא וְתַלְמִידֵי נְבִיָא דַיְתִבִין קֳדָמוֹהִי וַאֲמַר לְעַלְיֵיהּ חַפֵּי דּוּדָא רַבָּא וּבַשֵּׁיל חֲבִישְׁלָא לְתַלְמִידֵי נְבִיָּיא׃
39 וּנְפַק חַד לְחַקְלָא לְקַבָּא יַרְקָנִין וְאַשְׁכַּח גַּפְנָא בְּחַקְלָא וּלְקַט מִנֵּיהּ חַקְלָא מְלֵי לְבוּשֵׁיהּ וַאֲתָא וּפְרַס וּרְקַּח לְדוּדָא דְמַבְשִׁילָא וְלָא יְדָעִין מָאִין הִיא׃
40 וְרָקִיקוּ לְגַבְרַיָּא לְמֵיכַל וַהֲוָה בְּמֵיכְלְהוֹן מִן חֲבִישְׁלָא וְאִיתְנַח עָוְיָנוּ וַאֲמָרוּ מוֹתָא בְּדוּדָא דְמַבְשִׁילָא וְלָא יְכִילוּ לְמֵיכַל׃
41 וְאָמַר אֱלִישָׁע אַיְתוֹ קֶמַח וּרְמָא לְדוּדָא וַאֲמַר לְעַמָּא וְיֵיכְלוּן וְלָא הֲוָה מְרָעָא בְּדוּדָא׃
42 וְגַבְרָא אָתָא מֵאַרְעָא דְרוּמָא וְאַיְתִי לְגַבְרָא דֵייָ לֶחֶם בִּכּוּרִין עֲשַׂרְסַר טוֹלְמִין דִּלְחֶם שְׂעוֹרִין וּפִירוּכִין בִּלְבוּשֵׁיהּ וַאֲמַר הַב לְעַמָּא וְיֵיכְלוּן׃

31 *καὶ Γιεζὶ διῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἐπέθηκε τὴν βακτηρίαν ἐπὶ πρόσωπον τοῦ παιδαρίου, καὶ οὐκ ἦν φωνὴ οὐδὲ ἀκρόασις. καὶ ὑπέστρεψεν ὁπίσω Γιεζὶ εἰς ἀπάντησιν τῷ Ἐλισσαῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ λέγων, ὅτι οὐκ ἠγέρθη τὸ παιδάριον. 32 *καὶ εἰσῆλθεν Ἐλισσαὶ εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἰδοὺ τὸ παιδάριον τεθνηκὸς κεκοιμισμένον ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ. 33 *καὶ εἰσῆλθεν Ἐλισσαὶ καὶ ἀπέκλεισεν τὴν θύραν κρυ τὸν δύο αὐτῶν, καὶ προσηύξατο πρὸς κύριον. 34 *καὶ ἀνέβη καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τὸ παιδάριον, καὶ ἐπέθηκε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ συνέκαμψεν ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐνεφύσησεν ἐπ' αὐτὸν, καὶ διεθερμάνθησαν αἱ σάρκες τοῦ παιδαρίου. 35 *καὶ ἐπέστρεψεν Ἐλισσαὶ, καὶ διῆλθεν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ ἀνέβη καὶ συνεκάλυψεν ἐπὶ τὸ παιδάριον καὶ ἐνέπτυσεν ἐπ' αὐτὸ, καὶ ἀνεθερμάνθησαν αἱ σάρκες τοῦ παιδαρίου ἐπάκις, καὶ διεκινήθη τὸ παιδάριον καὶ ἀνέῳξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. 36 *καὶ ἐκάλεσεν Ἐλισσαὶ τὸν Γιεζὶ, καὶ εἶπεν, κάλεσόν μοι τὴν Σουναμίτην ταύτην. καὶ ἐκάλεσεν αὐτὴν, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπεν Ἐλισσαὶ αὐτῇ, λάβε τὸν υἱόν σου. 37 καὶ εἰσελθοῦσα ἡ γυνὴ ἔπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἰσχίον αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἦρε τὸν υἱὸν αὐτῆς καὶ ἐξῆλθεν. 38 *καὶ Ἐλισσαὶ ἐπέστρεψεν εἰς Γαλγαλα. καὶ λιμὸς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν ἐκάθηντο ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ εἶπεν Ἐλισσαὶ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, Ἐπίθηκον τὸν λέβητα μεγάλον, καὶ ἕψε ἕψημα τοῖς υἱοῖς τῶν προφητῶν. 39 *καὶ ἐξῆλθεν εἷς εἰς τὸν ἀγρὸν συλλέξαι λάχανα, καὶ εὗρεν ἄμπελον ἀγρίαν καὶ συνέλεξεν ἀπ' αὐτῆς τολύπην ἀγρίαν πλήρες τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν καὶ ἐνέβαλεν εἰς τὸν λέβητα ἕψημα ἕψ, ὅτι οὐκ ἤδει. 40 καὶ ἐνέχεεν τοῖς ἀνδράσιν φαγεῖν, καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐσθίειν αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἕψήματος, καὶ αὐτοὶ ἀνέκραξαν καὶ εἶπον, θάνατος ἐν τῷ λέβητι ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ. καὶ οὐκ ἠδύναντο φαγεῖν. 41 καὶ εἶπεν Ἐλισσαὶ, λάβετε ἄλευρον καὶ ἐμβάλετε εἰς τὸν λέβητα. καὶ ἐνέβαλεν καὶ εἶπεν Ἐλισσαὶ τῷ λαῷ καὶ ἐσθιέτωσαν. καὶ οὐκ ἐγένετο ῥῆμα πονηρὸν ἐπὶ τῷ λέβητι. 42 καὶ ἦλθεν ἀνὴρ ἐκ Βαάλ Σαλισά, καὶ ἤνεγκεν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ ἄρτους πρωτογενημάτων εἴκοσι κριθίνους, καὶ παλάθας ἐν τῇ πήρᾳ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν Ἐλισσαὶ, δότε τῷ λαῷ καὶ ἐσθιέτωσαν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

31 Et Gehhazi transierat ante eos, posueratque baculum super faciem infantis, & non erat vox, nec qui attenderet: & rediit in occursum eius, & renunciauit illi, dicendo: Non excitatus est infans. 32 Et ingressus est Elisagh in domum, & ecce infans mortuus iacebat in lecto eius. 33 Et intrauit, & clausit portam contra faciem vtriusque, & orauit Dominum. 34 Et ascendit & cubuit super puerum, & posuit os suum super os eius, & oculos suos super oculos eius, & manus suas super manus eius, & defatigauit se super illum, & incalauit caro infantis. 35 Et rediit & ambulauit per domum vice vna huc, & vice altera illuc: & ascendit & defatigauit se super illum, & oscitauit infans vsque ad septem vices, & aperuit infans oculos suos. 36 Et vocauit Gehhazi, & dixit: Voca Sunamithen istam. & vocauit eam, & venit ad illum. & dixit: Accipe filium tuum. 37 Et venit & procidit ante pedes illius, & incurauit se super terram, & accepit filium suum & exiuit. 38 Et Elisagh rediit in Gilgela, & fames erat in terra, & discipuli prophetarum habitabant coram eo. Et dixit puero suo: Pone ollam magnam, & coque pulmentum discipulis prophetarum. 39 Et exiuit vnus in agrum vt legeret olera, & inuenit vitem agrestem, & legit ex illa cucurbitas agrestes plenum vestimentum suum; & venit & scidit, & iecit in ollam pulmenti, quia non nouerant. 40 Et effuderunt viris vt comederent. & fuit eum comederent de pulmento, illi clamauerunt & dixerunt: Mors est in olla propheta Domini: nec poterant comedere. 41 Et dixit: Afferte farinam, & conficite in ollam. & dixit: Effunde populo, vt comedant. & non fuit quicquam mali in olla. 42 Et vir quidam venit de terra Australi, & attulit prophetæ Domini panem primitiarum, & viginti placentas panis ordeacei, & manipulos in vestimento suo. & dixit: Da populo vt comedant.

Universidad de Deusto
Biblioteca

43 * וַיֹּאמֶר מְשָׁרְתוֹ מָה אֶתֵּן זֶה לִפְנֵי מֵאָה אִישׁ
וַיֹּאמֶר תֵּן לָעָם וְיֹאכֵלוּ כִּי כֹה־אָמַר יְהוָה אָכוֹל
וְהוֹתֵר׃

44 * וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיּוֹתִרוּ כִּדְבַר יְהוָה׃

ה

1 * וְנַעֲמָן שַׂר־צְבָא מֶלֶךְ־אֲרָם הָיָה אִישׁ גָּדוֹל
לִפְנֵי אֲדֹנָיו וּנְשֻׂא פָנִים כִּי־בוֹ נָתַן־יְהוָה תְּשׁוּעָה
לַאֲרָם וְהָאִישׁ הָיָה גִּבּוֹר חַיִל מְצֹרָע׃

2 * וַאֲרָם יָצְאוּ גְדוּדִים וַיִּשְׁבּוּ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נַעֲרָה
קְטַנָּה וַתְּהִי לִפְנֵי אֵשֶׁת־נַעֲמָן׃

3 * וַתֹּאמֶר אֶל־גְּבִרְתָּהּ אַחֲלֵי אֲדֹנִי לִפְנֵי הַנָּבִיא
אֲשֶׁר בְּשֹׁמְרוֹן אָז יֶאֱסֹף אֹתוֹ מִצָּרַעְתּוֹ׃

4 * וַיָּבֹא וַיַּגֶּד לַאדֹנָיו לֵאמֹר כָּזֹאת וְכָזֹאת דִּבְּרָה
הַנַּעֲרָ אֲשֶׁר מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל׃

5 * וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־אֲרָם לֵךְ בֹּא וְאֶשְׁלְחָה סֵפֶר אֶל־
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ עֲשֶׂר כִּכְּרֵי־כֶסֶף
וְשֵׁשֶׁת אֲלָפִים זָהָב וַעֲשֶׂר חֲלִיפוֹת בְּגָדִים׃

6 * וַיָּבֵא הַסֵּפֶר אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וְעַתָּה
כְּבוֹא הַסֵּפֶר הַזֶּה אֵלֶיךָ הִנֵּה שָׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ אֶת־
נַעֲמָן עַבְדִּי וַאֲסַפְתּוֹ מִצָּרַעְתּוֹ׃

7 * וַיְהִי כִקְרֹא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַסֵּפֶר וַיִּקְרַע בְּגָדָיו
וַיֹּאמֶר הֲאֱלֹהִים אֲנִי לְהָמִית וּלְהַחֲיוֹת כִּי־זֶה שֹׁלֵחַ
אֵלַי לֶאֱסֹף אִישׁ מִצָּרַעְתּוֹ כִּי אַךְ דְּרוּ־נָא וּרְאוּ כִּי־
מִתְאַנֶּה הוּא לִי׃

8 * וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ אֱלִישָׁע אִישׁ־הָאֱלֹהִים כִּי־קָרַע
מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶת־בְּגָדָיו וַיִּשְׁלַח אֶל־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר
לָמָּה קָרַעְתָּ בְגָדֶיךָ יָבֹא־נָא אֵלַי וְיֵדַע כִּי יֵשׁ נָבִיא
בְּיִשְׂרָאֵל׃

9 * וַיָּבֹא נַעֲמָן בְּסוּסוֹ וּבְרִכְבּוֹ וַיַּעֲמֹד פֶּתַח־הַבַּיִת
לֶאֱלִישָׁע׃

43 * Responditque ei minister eius; Quidtum est hoc vt apponam coram centum viris? Rursum ille, Da, ait, populo vt comedat. Hæc enim dicit Dominus; Comedent, & supererit. * Posuit itaque coram eis. qui comederunt, & superfuit iuxta verbum Domini.

CAP. V.

1 NAaman princeps militiæ regis Syriæ erat vir magnus apud dominum suum & honoratus: per illum enim dedit Dominus salutem Syriæ. Erat autem vir fortis & diues, sed leprosus. * Porrò de Syria egressi fuerant latrunculi, & captiuam duxerant de terra Israel puellam paruã, 3 quę erat in obsequio vxoris Naamã: Quæ ait ad dominam suam: Vtinam iret dominus meus ad prophetam qui est in Samaria; profectò curasset eum à lepra quã habet. * Ingressus est itaque Naaman ad dominum suum, & nunciauit ei, dicens: B Sic & sic locuta est puella de terra Israel. 5 * Dixitque ei rex Syriæ: Vade, & mittam literas ad regem Israel. qui cùm profectus esset, & tulisset secum decem talenta argenti, & sex millia aureos, & decem mutatoria vestimentorum, * detulit literas ad 6 regem Israel in hęc verba: Cùm acceperis epistolam hanc, scito quòd miserim ad te Naaman seruum meum, vt cures eum à lepra sua. * Cumque legisset rex Israel literas, scidit vestimenta sua, & ait: Nunquid Deus ego sum, vt occidere possim & viuificare: quia iste misit ad me vt curem virum à lepra sua? animaduertite, & videte, quòd occasiones quærat aduersum me. * Quod cùm audisset Heliseus C sæus vir Dei, scidisse videlicet regem Israel vestimenta sua, misit ad eum, dicens: Quare scidisti vestimenta tua? veniat iam ad me Naaman, & sciat esse prophetam in Israel. * Venit ergo Naaman cum equis & curribus, & stetit ad ostium domus Heliszi.

תרגום יונתן

43 ואמר משמשניה מרי מאן יהב קדם מאה גברא ואמר הב לעמא ויכלון ארי כדנן אמר יי יכלין ויותרון׃
44 ויהב קדמיהון ואכלו ואותירו כפתגמא דייי׃

ה

1 ונעמן רב חיל אדמלכא דארם הוה גבר רב קדם רבונוי ומקביל אפין ארי על ידוי עבד יי פורקנא לארם והוה גבר
2 גבר חיל לקרבא ומסכן מן צרעתא׃ ואינש ארם נפקו כמשרין ושבו מארעא דישראל עלמתא זעירתא והות משמשא קדם אתת נעמן׃
3 ואמרת לרבותה סוכי רבוני אם יזיל לקדם נביא די בשמרון כדין יסי יהיה מסגירותיה׃ 4 ועאל ואחוי לרבוניה למימר כדין וכדין
5 אמרת עלמתא די מארעא דישראל׃ 5 ואמר מלכא לארם זיל ואשדר אגרתא ליח מלכא דישראל ואזל ומכיס בידיה עשר כברין
דדהבא ועשרא אגרתא ליח מלכא דישראל למימר וכען כהיט כדה ומכען בפיתי
6 ואיתי אגרתא ליח מלכא דישראל ואינש אינעטלון דלבושא׃ 7 והות כד קרא מלכא דישראל ית אגרתא ובזע יח לבושוהי ואמר
הדמלכא אלהא אנא למקטל ולאחיותא ארי דין שלח לי לאסאה גברא מסגירותיה ארי כדם ידעו וחזו ארי חסקפא דין בעי לאתגרא
8 עמי׃ והוה כד שמע אלישע נביא דייי ארי בזע מלכא דישראל ית לבושוהי ושלח ליה למלכא למימר למה בזעתא לבושך ייתי כען ויהי
9 כען ויבוא גברא בישראל׃ ואתא נעמן בסוסוותי וברתיכותי וקם בתרע ביתא לאלישע׃

43 * καὶ εἶπεν ὁ λειτουργὸς αὐτοῦ, τίδω ἐνώπιον ἑκατὸν ἀνδρῶν ἕνος; καὶ εἶπεν ἐλισαιέ, δὸς τῷ λαῷ καὶ ἐσθιέτωσαν· ὅτι τάδε λέγει κύριος, φάγονται καὶ καταλείψουσιν.
44 * καὶ ἔφαγον καὶ κατέλιπον κϗ τὸ ῥῆμα κυρίου.

ε.

1 * Καὶ νεεμὰν ὁ ἀρχιστράτηγος βασιλέως συρίας ἦν ἄνθρωπος μέγας ἐνώπιον τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ τεθαυμασμένος προσώπῳ, ὅτι δι' αὐτοῦ ἔδωκε κύριος σωτηρίαν τῇ συρίᾳ. καὶ ὁ ἀνὴρ ἦν δυνατὸς ἰσχύι λεπρός.
2 * καὶ ἐξῆλθον συρίας μονόζωνοι, καὶ ἠχμαλώτευσαν ἐκ γῆς ἰσραὴλ νεανίδα μικρὰν, καὶ ἦν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς νεεμάν.
3 * καὶ εἶπε τῇ κυρίᾳ αὐτῆς, ὄφελον ὀφθείη ὁ κύριός μου ἐνώπιον τοῦ προφήτου τοῦ ἐν σαμαρείᾳ, καὶ δεηθείη τοῦ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἀποστρέψει ἀπ' αὐτοῦ τὸν λέπρον αὐτοῦ.
4 * καὶ εἰσῆλθε καὶ ἀνήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτῆς, καὶ εἶπεν, οὕτω καὶ οὕτως ἐλάλησεν ἡ νεανὶς ἡ ἐκ γῆς ἰσραήλ.
5 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς συρίας, δεῦρο ἄπελθε καὶ ἀποστελῶ βιβλίον πρὸς τὸν βασιλέα ἰσραήλ. καὶ ἐπορεύθη καὶ ἔλαβεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δέκα τάλαντα ἀργυρίου, καὶ ἑξακισχιλίους χρυσοῦς καὶ δέκα ἀλλαξομβρίας στολάς·
6 * καὶ ἤνεγκεν τὸ βιβλίον τῷ βασιλεῖ ἰσραὴλ λέγων, καὶ νῦν ὡς ἂν κομισθῇ τὸ βιβλίον τοῦτο πρὸς σέ, ἰδοὺ ἀπέσταλκά σοι τὸν δοῦλόν μου τὸν νεεμὰν, καὶ ἀποστελεῖς αὐτὸν ἀπὸ τῆς λέπρας αὐτοῦ.
7 * καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέγνω ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ τὸ βιβλίον, διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ εἶπεν, μὴ θεὸς ἐγὼ θανατῶσαι καὶ ζωοποιῆσαι, ὅτι οὗτος ἀποστέλλει πρός με ἀποστρέψαι ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς λέπρας αὐτοῦ; πλὴν γνῶτε καὶ ἴδετε, ὅτι προφασίζεται οὗτος πρός με.
8 * καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἐλισαιὲ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, ὅτι διέρρηξεν ὁ βασιλεὺς τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλε πρὸς τὸν βασιλέα ἰσραὴλ λέγων, ἱνατί διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου; πρόσελθέτω δή πρός με νεεμὰν καὶ γνώσεται, ὅτι ἔστι προφήτης ἐν ἰσραήλ.
9 * καὶ παρεγένετο νεεμὰν σὺν τοῖς ἅρμασιν αὐτοῦ καὶ ἵπποις αὐτοῦ, καὶ ἔστη ἐπὶ τὴ θύρας τοῦ οἴκου ἐλισαιέ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et dixit minister eius; Quid dabo hoc ante centum viros? & dixit; Da populo vt comedant: quia sic dixit Dominus: Comedent & relinquent. " Et dedit ante illos; & comederunt & reliquerunt iuxta verbum Domini.

CAP. V.

ET Naghaman magister exercitus regis Aram erat vir magnus ante dominum suum, & facie acceptus, quia per manum eius fecerat Dominus victoriam hominibus Aram: & vir erat robustus virtute, sed erat percussus lepra. * Et homines Aram exierant in turmis, & captiuam duxerant de terra Israel puellam paruam, quæ ministrabat vxori Naghaman. * Et dixit dominæ suę: Beatus dominus meus, si fuerit ad prophetam qui est in Somron: tunc sanabit eum à lepra eius. * Et venit & nunciauit domino suo dicendo: Sic & sic locuta est puella quæ est ex terra Israel. * Et dixit rex Aram: Veni vade, & mittam epistolam ad regem Israel. & abiit, & accepit in manu sua decem talenta argenti, & sex millia denariorum auri, & decem mutatorias vestes. * Et attulit epistolam ad regem Israel, dicendo, & sic scriptum erat in ea: Et nunc cùm venerit epistola hæc ad te, ecce misi tibi Naghaman seruum meum, vt sanes eum à lepra sua. * Et fuit cùm legisset rex Israel epistolam, scidit vestimenta sua, & dixit: An commoditas est in me à Domino ad occidendum & viuificandum, quòd miserit iste ad me, vt sanum virum à lepra eius? enimuero cognoscite, obsecro, & videte, quòd occasionem hanc quærat, vt contendat contra me. * Et fuit cùm audisset Elisagh propheta Domini quòd scidisset rex Israel vestimenta sua, misit ad regem, dicendo: Vt quid scidisti vestimenta tua? veniat nunc ad me, & cognoscat quòd sit propheta in Israel. * Et venit Naghaman in equis suis & in curribus suis, & stetit in porta domus Elisagh.

Universidad de Deusto Biblioteca

10 * וישלח אליו אלישע מלאך לאמר הלוך ורחצת
שבע־פעמים בירדן וישב בשרך לך וטהר:
11 * ויקצף נעמן וילך ויאמר הנה אמרתי אלי יצא
יצוא ועמד וקרא בשם־יהוה אלהיו והניף ידו אל־
המקום ואסף המצורע:
12 * הלא טוב אבנה ופרפר נהרות דמשק מכל מימי
ישראל הלא ארחץ בהם וטהרתי ויפן וילך בחמה:
13 * ויגשו עבדיו וידברו אליו ויאמרו אבי דבר גדול
הנביא דבר אליך הלוא תעשה ואף כי־אמר אליך
רחץ וטהר:
14 * וירד ויטבל בירדן שבע פעמים כדבר איש
האלהים וישב בשרו כבשר נער קטן ויטהר:
15 * וישב אל־איש האלהים הוא וכל־מחנהו ויבא
ויעמד לפניו ויאמר הנה־נא ידעתי כי אין אלהים
בכל־הארץ כי אם־בישראל ועתה קח־נא ברכה
מאת עבדך:
16 * ויאמר חי־יהוה אשר־עמדתי לפניו אם־אקח
ויפצר־בו לקחת וימאן:
17 * ויאמר נעמן ולא יתן־נא לעבדך משא צמד־
פרדים אדמה כי לוא־יעשה עוד עבדך עלה וזבח
לאלהים אחרים כי אם־ליהוה:
18 * לדבר הזה יסלח יהוה לעבדך בבוא אדני
בית־רמון להשתחות שמה והוא נשען על־ידי
והשתחויתי בית רמן בהשתחויתי בית רמן
יסלח־נא־יהוה לעבדך בדבר הזה:
19 * ויאמר לו לך לשלום וילך מאתו כברת ארץ:
20 * ויאמר גיחזי נער אלישע איש־האלהים הנה
חשך אדני את נעמן הארמי הזה מקחת מידו את
אשר־הביא חי־יהוה כי־אם־רצתי אחריו ולקחתי
מאתו מאומה:

10 *Misitque ad eum Helisæus nuncium, di-
cens: Vade & lauare septies in Iordane, &
recipiet sanitatem caro tua, atq; munda-
11 beris. *Iratus Naaman recedebat, dicens:
Putabam quòd egrederetur ad me, & stās
inuocaret nomen Domini Dei sui, & tan-
D geret manu sua locū lepræ, & curaret me.
12 *Nunquid non meliores sunt Abana &
Pharphar fluuij Damasci omnibus aquis
Israel, vt lauer in eis, & munder? Cùm ergo
13 vertisset se & abiret indignans, *accesserūt
ad eum serui sui, & locuti sunt ei: Pater, &
si rem grandem dixisset tibi propheta, cer
tè facere debueras: quāto magis quia nūc
14 dixit tibi; Lauare, & mundaberis? *Descen
dit & lauit septies in Iordane, iuxta ser-
monem viri Dei: & restituta est caro eius
sicut caro pueri paruuli, & mundatus est.
15 *Reuersusque ad virum Dei cum vniuer-
so comitatu suo, venit & stetit coram eo,
& ait: Verè scio quòd non sit alius Deus in
vniuersa terra, nisi tantùm in Israel. Obse-
cro itaq; vt accipias benedictionē à seruo
16 tuo. *At ille respōdit: Viuit Dominus an-
E te quem sto, quia non accipiam. Cumque
17 vim faceret, penitus nō acquieuit. *Dixit-
que Naaman: Vt vis. Sed obsecro, conce-
de mihi seruo tuo vt tollam onus duorum
burdonum de terra. Non enim faciet vl-
trà seruus tuus holocaustum aut victimā
18 diis alienis, nisi Domino. *Hoc autem so-
lum est de quo depreceris Dominum pro
seruo tuo, quando ingredietur dñs meus
templū Remon vt adoret, & illo innitēte
super manū meā, si adorauero in tēplo Re
mon adorāte eo in eodem loco, vt ignos-
cat mihi Dominus seruo tuo pro hac re.
19 *Qui dixit ei: Vade in pace. abiit ergo
ab eo electo tempore.
20 *Dixitque Giezi puer viri Dei: Peper-
cit dominus meus Naaman Syro isti, vt
non acciperet ab eo quæ attulit. viuit Do-
minus quia curram post eum, & accipiam
ab eo aliquid.

*Et misit Elisæus ad eum nuncium, dicens: 10
Vadens lauare in Iordane septies; & redibit
caro tua in te, & mundaberis.
*Et iratus est Neeman, & recessit et dixit: 11
Ecce dicebam, egredietur ad me, & stabit &
inuocabit in nomine Domini Dei sui, & impo-
net manum suam super lepram, et curabit eam.
*Nonne bonus Amana & Pharphar fluuij 12
Damasci super Iordanem et super omnes aquas
Israel? nonne abiens lauabor in eis, & munda-
bor? & reuersus est et abiit in indignatione.
*Et accesserunt serui sui, & dixerunt ad 13
eum: Pater, si grandem locutus esset sermonem
ad te propheta, nonne faceres secundùm quod
dixisset ad te? lauare et mundare.
*Et descendit Neeman, & lauit se in Ior- 14
dane septies, iuxta sermonem hominis Dei: &
rediit caro eius sicut caro pueri parui, et mun-
datus est. *Et reuersus est Neeman ad ho- 15
minem Dei ipse & castra sua, & venit et ste-
tit coram eo, et ait: Ecce iam cognoui, quòd non
est Deus in vniuersa terra, nisi in Israel. et nunc
accipe benedictionem de manu serui tui.
*Et dixit Elisæus: Viuit Dominus cui as- 16
sui coram eo, si accipiam. & coegit eum vt ac-
ciperet, et non voluit.
*Et dixit Neeman: Et nisi detur seruo tuo 17
onus iugi mularum terræ, quia non faciet vltrà
seruus tuus holocaustum aut victimam diis a-
lienis, nisi Domino soli:
*Et de verbo hoc propitiabitur mihi Do- 18
minus seruo tuo quando ingredietur dominus
meus in domum Reman vt adoret ibi, quia ip-
se requiescet in manu mea. & adorabo in do-
mo Reman quando adorauerit ipse in domum
Reman, & propitiabitur mihi Dominus seruo
tuo pro verbo hoc.
*Et dixit Elisæus ad Neeman; Vade in pa- 19
ce: et abiit ab eo in spatio terræ.
*Et dixit Giezi puer Elisæi hominis Dei: 20
Ecce pepercit dominus meus Neeman Syro, vt
non acciperet de manu eius quæ attulit. viuit
Dominus, quòd nisi curram post eum, & acci-
piam aliquid ab eo.

10 * καὶ ἀπέστειλεν ἐλισεαὶ πρὸς αὐτὸν ἄγγελον λέγων,
πορευθεὶς λοῦσαι ἐν τῷ ἰορδάνῃ ἕβδομον. καὶ ἐπιστρέψει
ἡ σάρξ σου ἐπὶ σοί, καὶ καθαρισθήσῃ.
11 * καὶ ἐθυμώθη νεεμὰν καὶ ἀπῆλθεν καὶ εἶπεν, ἰδοὺ
ἔλεγον, ἐξελεύσεται πρός με καὶ στήσεται, καὶ ἐπικα-
λέσεται ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσει τὴν
χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ λεπρὸν καὶ ἀποσυνάξει αὐτό.
12 * οὐκ ἀγαθὸς ἀμανὰ καὶ φαρφαρ ποταμοὶ δαμασ-
κοῦ ὑπὲρ τὸν ἰορδάνην καὶ ὑπὲρ πάντα τὰ ὕδατα ἰσρα-
ήλ; οὐχὶ πορευθεὶς λούσομαι ἐν αὐτοῖς καὶ καθαρισθήσο-
μαι; καὶ ἐπέστρεψε καὶ ἀπῆλθεν ἐν θυμῷ.
13 * καὶ προσῆλθον οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν,
πάτερ εἰ μέγαν λελάληκε λόγον πρὸς σὲ ὁ προφήτης, οὐκ
ἂν ἐποίησας καθότι εἶπε πρὸς σέ; λοῦσαι καὶ καθαρίσθητι.
14 * καὶ κατέβη νεεμὰν, καὶ ἐβαπτίσατο ἐν τῷ ἰορδάνῃ ἑπ-
τάκις, κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπέστρεψεν ἡ
σάρξ αὐτοῦ ὡς σὰρξ παιδαρίου μικροῦ, καὶ ἐκαθαρίσθη.
15 * καὶ ἐπέστρεψε νεεμὰν πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ
αὐτὸς καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, καὶ ἦλθε καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐ-
τοῦ καὶ εἶπεν, ἰδοὺ δὴ ἔγνωκα, ὅτι οὐκ ἔστι θεὸς ἐν πάσῃ τῇ
γῇ, ὅτι ἀλλ' ἢ ἐν τῷ ἰσραήλ. καὶ νῦν λάβε εὐλογίαν ἐκ
16 χειρὸς τοῦ δούλου σου. * καὶ εἶπεν ἐλισεαί, ζῇ κύριος
ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, εἰ λήψομαι. καὶ παρεβιάσατο
αὐτὸν λαβεῖν, καὶ οὐκ ἠθέλησε.
17 * καὶ εἶπε νεεμὰν, καὶ εἰ μὴ δοθήτω τῷ δούλῳ σου γό-
μος ζεύγους ἡμιόνων γῆς, ὅτι οὐ ποιήσει ἔτι ὁ δοῦλός σου ὁλο-
καύτωμα ἢ θυσίαν θεοῖς ἑτέροις, ἀλλ' ἢ τῷ κυρίῳ μόνῳ·
18 * καὶ περὶ τοῦ λόγου τούτου ἱλάσεταί μοι κύριος τῷ
δούλῳ σου ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν κύριόν μου εἰς οἶκον ῥεμὰν
προσκυνῆσαι ἐκεῖ, ὅτι αὐτὸς ἐπαναπαύσεται ἐπὶ τῆς χει-
ρός μου. καὶ προσκυνήσω ἐν οἴκῳ ῥεμὰν ἐν τῷ προσκυ-
νεῖν αὐτὸν εἰς οἶκον ῥεμὰν, καὶ ἱλάσεταί μοι κύριος τῷ
δούλῳ σου ὑπὲρ τοῦ λόγου τούτου.
19 * καὶ εἶπεν ἐλισεαὶ πρὸς νεεμὰν, πορεύου εἰς εἰρήνην,
καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ εἰς χαβραθὰ τῆς γῆς.
20 * καὶ εἶπε γιεζὶ τὸ παιδάριον ἐλισεαὶ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ
θεοῦ, ἰδοὺ ἐφείσατο ὁ κύριός μου τοῦ νεεμὰν τοῦ σύρου τοῦ μὴ λα-
βεῖν ἐκ χειρὸς αὐτοῦ ἃ ἐνήνοχε. ζῇ κύριος, ὅτι εἰ μὴ δρα-
μοῦμαι ὀπίσω αὐτοῦ καὶ λήψομαί τι παρ' αὐτοῦ.

תרגום יונתן

10 ושלח לותיה אלישע איזגדא למימר איזיל וטבל שבע זמנין בירדנא ויתוב בשרך לך ואיתדכי:
11 ורגז נעמן ואזל ואמר הא הויתי אמר דלותי יפוק מיפק ויקום ויצלי בשמא דיי אלהיה וירים ידיה על אתר בית מחתא ויתדכי
סגירותא: 12 הלא טבין אמנה ופרפר נהרי דמשק מכל מי ארעא דישראל הלא אטבול בהון ואדכי ואתפני ואזל ברגז:
13 וקריבו עבדוהי ומלילו עמיה ואמרו מרי אילו פתגמא רבא נביא מליל עמך הלא תעביד אלהין דאמר לך טבול ואדכי:
14 ונחת וטבל בירדנא שבע זמנין כפתגמא דנביא דיי ותב בשריה כבשר יניק זעיר ואדכי:
15 ותב לות נביא דיי הוא וכל משריתיה ואתא וקם קדמוהי ואמר הא כען ידעית ארי לית אלה קיים בכל ארעא אלהין בישראל
וכען קביל כען תקרובתא מן עבדך: 16 ואמר קיים הוא יי די משמשנא קדמוהי אם אקביל ואתקיף ביה לקבלא ולא אבה:
17 ואמר נעמן ולא יתיהיב כען לעבדך טעון זוג כודנן מעפר ארמתא ארי לא יעביד עוד עבדך עלה ודבח לטעות עממיא אלהין לשמא
דיי: 18 לפתגמא הדין ישבוק יי לעבדך במיעל רבוני לבית רמון למסגד תמן והוא סמיך על ידי ואסגוד בבית רמון במסגדי בבית
רמון ישבוק יי לעבדך בפתגמא הדין: 19 ואמר ליה איזיל לשלם ואזל מלותיה כרוב ארעא:
20 ואמר גיחזי תלמידא דאלישע נביא דיי הא מנע רבוני ית נעמן ארמאה הדין מלקבלא מניה ית דאיתי קיים הוא יי אלהין ארהוט
בתרוהי ואיסב מניה מדעם:

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

10 Et misit ad illum Elisagh nuncium dicendo: Vade & intinge te septem vicibus in Iardena, & redibit caro tua tibi, & sanabitur.
11 Et indignatus est Naghaman, & abiit, dixitq;: Ecce dicebam quòd ad me exiret exeundo, & staret & oraret in nomine Domini Dei sui;
& leuaret manum suam super locū plagæ meæ, & sanaretur lepra. 12 Nonne meliores sunt Amanah & Parpar fluuij Dammeseq omnibus
aquis terræ Israel? nunquid si intinxero me in illis, sanabor? & conuersus abiit cum indignatione. 13 Et accesserunt serui eius, & locuti sunt
cum illo & dixerunt: Domine mi, si fortè rem magnam propheta locutus fuisset tecum, nonne fecisses? quanto magis quod dixit tibi: In-
tinge te, & sanaberis? 14 Et descendit & intinxit se in Iardena septem vicibus, iuxta verbum prophetæ Domini; & rediit caro eius sicut
caro pueruli parui, & sanatus est. 15 Et rediit ad prophetam Domini ipse & omnis exercitus eius, & venit &
stetit ante illum & dixit: Ecce nunc cognoui quòd non est Deus manens in omni terra, nisi in Israel: & nunc suscipe quæso oblationem à
seruo tuo. 16 Et dixit: Permanet ipse Dominus ante quem ministro, si accepero. & vrgebat eum vt
caperet, sed noluit. 17 Et dixit Naghaman: Et nonne dabitur quæso seruo tuo onus paris mulorum de
puluere terræ? quia non faciet vltra seruus tuus holocaustum & sacrificium Erroribus gentium, sed nomini Domini.
18 In re hac ignoscat Dominus seruo tuo, cùm intrabit dominus meus in domum Rimon vt adoret ibi, & ipse innixus fuerit super ma-
num meam; & incuruauero me in domo Rimon, incuruante me in domo Rimon ignoscat Dominus seruo tuo in re ista.
19 Et dixit illi: Vade in pace: & abiit ab eo milliare terræ.
20 Et dixit Gehhazi discipulus Elisagh prophetæ Domini: Ecce abstinuit dominus meus à Naghaman Aramæo isto accipere quæ at-
tulerat; permanet ipse Dominus, nisi cucurrero post illum, vt accipiam ab illo aliquid.

Universidad de Deusto Biblioteca

21 * וירדף גיחזי אחרי נעמן ויראה נעמן רץ אחריו
ויפל מעל המרכבה לקראתו ויאמר השלום:
22 * ויאמר שלום אדני שלחני לאמר הנה עתה
זה באו אלי שני נערים מהר אפרים מבני
הנביאים תנה נא להם ככר כסף ושתי חלפות
בגדים:
23 * ויאמר נעמן הואל קח ככרים ויפרץ בו ויצר
ככרים כסף בשני חרטים ושתי חלפות בגדים
ויתן אל שני נעריו וישאו לפניו:
24 * ויבא אל העפל ויקח מידם ויפקד בבית וישלח
את האנשים וילכו:
25 * והוא בא ויעמד אל אדניו ויאמר אליו אלישע
מאן גחזי ויאמר לא הלך עבדך אנה ואנה:
26 * ויאמר אליו לא לבי הלך כאשר הפך איש
מעל מרכבתו לקראתך העת לקחת את הכסף
ולקחת בגדים וזיתים וכרמים וצאן ובקר
ועבדים ושפחות:
27 * וצרעת נעמן תדבק בך ובזרעך לעולם ויצא
מלפניו מצרע כשלג:

ו

1 * ויאמרו בני הנביאים אל אלישע הנה נא
המקום אשר אנחנו ישבים שם לפניך צר ממנו:
2 * נלכה נא עד הירדן ונקחה משם איש
קורה אחת ונעשה לנו שם מקום לשבת
שם ויאמר לכו:
3 * ויאמר האחד הואל נא ולך את עבדיך ויאמר
אני אלך:
4 * וילך אתם ויבאו הירדנה ויגזרו העצים:
5 * ויהי האחד מפיל הקורה ואת הברזל נפל אל
המים ויצעק ויאמר אהה אדני והוא שאול:

21 * Et secutus est Giezi post tergum Naa
man. quem cùm vidisset ille currentem ad
se, desiliit de curru in occursum eius, & ait;
22 Recté ne sunt omnia? * Et ille ait: Recté.
dominus meus misit me ad te, dicens: Mo
dò venerunt ad me duo adolescentes de
monte Ephraim, ex filiis prophetarum: da
eis talentum argenti, & vestes mutatorias
23 duplices. * Dixitque Naaman: Melius est
G vt accipias duo talenta. & coegit eũ, liga-
uitque duo talenta argenti in duobus sac
cis, & duplicia vestiméta, & imposuit duo-
bus pueris suis, qui & portauerũt corã eo.
24 * Cumque venisset iam vesperi, tulit
de manu eorum, & reposuit in domo di-
25 misitque viros & abierunt: * Ipse autem
ingressus stetit coram domino suo. & di-
xit Helisæus: Vnde venis Giezi? Qui re-
spondit: Non iuit seruus tuus quoquam.
26 * At ille ait: Nonne cor meum in præ-
senti erat, quando reuersus est homo de
curru suo in occursum tui? Nunc igitur
accepisti argentum & accepisti vestes, vt
emas olíueta, & vineas, & oues & boues,
27 & seruos & ancillas: * Sed & lepra Naa-
man adhærebit tibi & semini tuo vsque
in sempiternum. & egressus est quasi nix
ab eo leprosus.

CAP. VI.

1 DIxerunt autem filij Prophetarum ad
A Helisæum: Ecce locus in quo habita-
2 mus coram te, angustus est nobis. * Eamus
vsque ad Iordanem, & tollant singuli de
silua materias singulas, vt ædificemus no-
bis ibi locum ad habitandum. Qui dixit:
3 Ite. * Et ait vnus ex illis; Veni ergo & tu
cum seruis tuis. Respondit: Ego veniam.
4 * Et abiit cum eis. Cumque venissent
ad Iordanem, cædebant ligna.
5 * Accidit autem vt cùm vnus mate-
riam succidisset, caderet ferrum securis in
aquam. exclamauitque ille & ait: Heu,
heu, heu, domine mi, & hoc ipsum mu-
tuò acceperam.

תרגום יונתן

21 ורדף גיחזי בתר נעמן וחזא נעמן גברא רהיט בתרוהי ואתרכין מן רתיכא לקדמותיה ואמר השלם: 22 ואמר שלם רבוני
שלחני למימר הא כען דין אתו לותי תרין עולימין מטורא דבית אפרים מתלמידי נביאיא הב כען להון ככרא דכספא ותרין איצטלין דלבושא:
23 ואמר נעמן שרי סב תרתין ככרין ואתקיף ביה וצר תרתין ככרין דכסף בתרין פילדסין ותרין איצטלון דלבושא ויהב לתרין עולימוהי
ונטלו קדמוהי: 24 ועל לאתר כסי ונסיב מידהון ופקיד בביתא ושלח ית גבריא ואזלו: 25 והוא אתא וקם קדם רבוניה
ואמר ליה אלישע מנן את אתי גחזי ואמר לא אזל עבדך לכא ולכא: 26 ואמר ליה ברוח נבואה אתחזיא לי כד אתהפך גברא מעל
רתיכיה לקדמותך השעה היא לך דנסיבתא ית כספא ונסיבתא ית לבושיא וחשיבתא בלבך למקני זיתין וכרמין ועאן ותורין ועבדין ואמהן:
27 וסגירות נעמן תדבק בך ובבנך לעלם ונפק מן קדמוהי חיור כתלגא:

ו

1 ואמרו תלמידי נביאיא לאלישע הא כען אתרא דאנחנא יתבין תמן קדמך עק לנא:
2 ניזיל כען עד ירדנא וניסב מתמן גבר שרי חדא ונעביד לנא תמן אתרא למתב תמן ואמר אזילו:
3 ואמר חד שרי כען ואזיל עם עבדך ואמר אנא איזיל: 4 ואזל עמהון ואתו לירדנא וקצו אעיא:
5 והוה חד מחי בשריתא ואשתליף ברזלא נפל למיא וצוח ואמר בבעו רבוני משאל שאילתיה:

* Et secutus est Giezi post Neeman. & vi- 21
dit eum Neeman currentem post se, & desilijt
de curru suo in occursum eius, et dixit: Pax.
* Et dixit Giezi: Pax. dominus meus misit 22
me dicens: Ecce nunc venerunt ad me duo ado-
lescentes de monte Ephraim de filiis Propheta-
rum: da iam eis talentum argenti, & duas
mutatorias vestes.
* Et dixit Neeman: Benignè accipe duo ta- 23
lenta argenti. & coegit eum, & dedit ei duo
talenta argenti in duobus saccis, & duo muta-
toria vestimenta, & imposuit super duos pue-
ros suos, & portauerunt ante eum,
* Et veniunt in obscurum, & tulit de ma- 24
nu puerorum, & apposuit in domo, & misit
pueros & abierunt.
* Et ipse ingressus est & astitit domino suo: 25
& dixit ad eum Elisæus: Vnde Giezi? & di-
xit Giezi: Non iuit seruus tuus huc et illuc.
* Et dixit ei Elisæus: Nonne cor meum iuit 26
tecum, quando exilijt Neeman de curru suo in
occursum tibi? & nunc accepisti argentum &
vestes, & accipies in eo hortos, & olueta, &
vineas, & greges ouium & armenta boum, et
seruos & ancillas.
* Et lepra Neeman adhærebit in te et in se- 27
mine tuo vsque in sempiternum. & egressus est
Giezi de facie eius leprosus quasi nix.

CAP. VI.

ET dixerunt filij prophetarum ad Elisæum: 1
Ecce iam locus in quo nos habitamus coram
te, angustus à nobis:
* Eamus iam vsque ad Iordanem, & tolla- 2
mus indè vir trabem vnam, & faciamus
nobis tegmen vt habitemus ibi. Et dixit Eli-
sæus: Ite.
* Et dixit vnus mansuetè: Veni cum seruis 3
tuis. & dixit Elisæus: Ego ibo vobiscum.
* Et abijt cum eis, et veniunt ad Iordanem, 4
& cædunt ligna.
* Et factum est cùm vnus succideret tra- 5
bem, & cecidit ex manubrio ferrum in aquam;
& clamauit vir & dixit: Heu iam domine, et
ipsum mutuo acceptum.

21 * καὶ κατεδίωξε γιεζὶ ὀπίσω νεεμάν· καὶ εἶδεν αὐτὸν νεε-
μὰν τρέχοντα ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ κατεπήδησεν ἀπὸ τοῦ ἅρμα-
τος αὐτοῦ εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, εἰρήνη.
22 * καὶ εἶπε γιεζί, εἰρήνη· ὁ κύριός μου ἀπέσταλκέ με
λέγων, ἰδοὺ νῦν παραγεγόνασι πρός με δύο παιδάρια ἐξ ὄ-
ρους ἐφραὶμ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν, δὸς δὴ αὐτοῖς
τάλαντον ἀργυρίου, καὶ δύο ἀλλασσομένας στολάς.
23 * καὶ εἶπε νεεμάν, ἐπιεικῶς λάβε δύο τάλαντα ἀργυ-
ρίου. καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δύο τάλαντα ἀρ-
γυρίου ἐν δυσὶ θυλακίοις, καὶ δύο ἀλλασσομένας στολάς, καὶ
ἐπέθηκεν ἐπὶ δύο παιδάρια αὐτοῦ καὶ ἦραν ἔμπροσθεν αὐτοῦ.
24 * καὶ ἔρχονται εἰς τὸ σκοτεινόν, καὶ ἔλαβεν ἐκ χειρὸς
τῶν παιδαρίων καὶ παρέθετο ἐν οἴκῳ, καὶ ἐξαπέστειλε τὰ
παιδάρια καὶ ἀπῆλθον.
25 * καὶ αὐτὸς εἰσῆλθε καὶ παρέστη τῷ κυρίῳ αὐτοῦ. καὶ εἶπε
πρὸς αὐτὸν ἐλισεαί, πόθεν γιεζί; καὶ εἶπεν γιεζί, οὐ πε-
πόρευται ὁ δοῦλός σου ἔνθα καὶ ἔνθα.
26 * καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐλισεαί, οὐχὶ ἡ καρδία μου ἐπο-
ρεύθη μετὰ σοῦ, ὅτε κατεπήδησεν νεεμὰν ἀπὸ τοῦ ἅρμα-
τος αὐτοῦ εἰς συνάντησίν σοι; καὶ νῦν ἔλαβες τὸ ἀργύριον
καὶ τὰ ἱμάτια, καὶ λήψῃ ἐν αὐτῷ κήπους, καὶ ἐλαιῶνας,
καὶ ἀμπελῶνας, καὶ ποίμνια καὶ βουκόλια, καὶ δούλους
καὶ δούλας.
27 * καὶ ἡ λέπρα νεεμὰν κολληθήσεται ἐν σοὶ καὶ ἐν τῷ
σπέρματί σου ἕως αἰῶνος. καὶ ἐξῆλθε γιεζὶ ἐκ προσώπου
αὐτοῦ λεπρὸς ὡσεὶ χιών.

ϛʹ.

1 * Καὶ εἶπον οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν πρὸς ἐλισεαί, ἰδοὺ δὴ
ὁ τόπος ἐν ᾧ ἡμεῖς οἰκοῦμεν ἐνώπιόν σου στενὸς ἀφ' ἡμῶν.
2 * πορευθῶμεν δὴ ἕως τοῦ ἰορδάνου, καὶ λάβωμεν ἐκεῖ-
θεν ἀνὴρ δοκὸν μίαν καὶ ποιήσωμεν ἑαυτοῖς σκέπην τοῦ οἰ-
κεῖν ἐκεῖ. καὶ εἶπεν ἐλισεαί, πορεύεσθε.
3 * καὶ εἶπεν ὁ εἷς ἐπιεικῶς, δεῦρο μετὰ τῶν δούλων σου.
καὶ εἶπεν ἐλισεαί, ἐγὼ πορεύσομαι μεθ' ὑμῶν.
4 * καὶ ἐπορεύθη μετ' αὐτῶν, καὶ ἔρχονται ἐπὶ τὸν ἰορδά-
νην, καὶ τέμνουσι ξύλα.
5 * καὶ ἐγένετο τοῦ ἑνὸς καταβάλλοντος τὴν δοκὸν καὶ ἐξέπε-
σεν ἐκ τοῦ σελέχους τὸ σίδηρον εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ ἐβόησεν ὁ ἀ-
νὴρ καὶ εἶπεν, ὢ δὴ κύριε, καὶ αὐτὸ κεχρησμένον.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

21 Et secutus est Gehhazi post Naghaman, & vidit Naghaman virum currentem post se, & deiecit se de curru in occursum eius, & di-
xit: Num pax est? 22 Et dixit: Pax. dominus meus misit me dicendo: Ecce tempore hoc venerunt ad me duo adolescentes
de monte domus Ephraim è discipulis prophetarum; da quæso illis talentum argenti, & duas mutatorias vestes.
23 Et dixit Naghaman: Age, sume duo talenta: & coegit eum, & ligauit duo talenta argenti in duobus marsupiis, & duas mutato-
rias vestes, & dedit duobus adolescentibus suis, & tollebant ante eum.
24 Et intrauit in locum cælatum, & accepit de manibus eorum, & deposuit in domo; & dimisit viros, & profecti sunt.
25 Et ipse venit & stetit ante dominum suum: & dixit illi Elisagh: Vnde tu venis Gehhazi? & dixit, Non iuit seruus tuus huc aut illuc.
26 Et dixit illi: In spiritu prophetico indicatum est mihi, quando conuertit se vir de curru suo in occursum tuum: an hora *fuit* tibi vt
acciperes argentum, & caperes vestes; & cogitares in corde tuo emere olíueta, & vineas, & pecudes, & boues, & seruos & ancillas?
27 Lepra ergo Naghaman adhærebit tibi & filiis tuis in seculum. & exiit à facie eius albus sicut nix.

CAP. VI.

ET dixerunt discipuli prophetarum ad Elisagh: Ecce quæso locus in quo nos sedemus ante te, angustus est nobis:
2 Eamus quæso vsque ad Iardena, & accipiamus indè quisque tignum vnum, & faciamus nobis ibi locum in quo habitemus. & di-
xit: Ite. 3 Et dixit vnus: Acquiesce obsecro & veni cum seruis tuis. & dixit: Ego ibo. 4 Et iuit cum illis: & venerunt ad Iar-
dena, & sciderunt ligna. 5 Et fuit quodam percutiente tignum, exiliens ferrum, decidit in aquam: & clamauit & dixit: Obsecro
domine mi, postulando commodato acceperam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 ‡ וַיֹּאמֶר אִישׁ־הָאֱלֹהִים אָנָה נָפָל וַיַּרְאֵהוּ
אֶת־הַמָּקוֹם וַיִּקְצָב עֵץ וַיַּשְׁלֵךְ שָׁמָּה וַיָּצֶף
הַבַּרְזֶל׃

7 ‡ וַיֹּאמֶר הֳרֵם לֶךָּ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּקָּחֵהוּ׃

8 ‡ וּמֶלֶךְ אֲרָם הָיָה נִלְחָם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּוָּעַץ אֶל־
עֲבָדָיו לֵאמֹר אֶל־מְקוֹם פְּלֹנִי אַלְמֹנִי תַּחֲנֹתָי׃

9 ‡ וַיִּשְׁלַח אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
הִשָּׁמֶר מֵעֲבֹר הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּי־שָׁם אֲרָם נַחִתִּים׃

10 ‡ וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר־
לוֹ אִישׁ־הָאֱלֹהִים וְהִזְהִירֵהוּ וְנִשְׁמַר־שָׁם לֹא־
אַחַת וְלֹא שְׁתָּיִם׃

11 ‡ וַיִּסָּעֵר לֵב מֶלֶךְ־אֲרָם עַל־הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּקְרָא
אֶל־עֲבָדָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֲלוֹא תַּגִּידוּ לִי מִי
מִשֶּׁלָּנוּ אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃

12 ‡ וַיֹּאמֶר אֶחָד מֵעֲבָדָיו לוֹא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּי־אֱלִישָׁע
הַנָּבִיא אֲשֶׁר בְּיִשְׂרָאֵל יַגִּיד לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת־
הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר בַּחֲדַר מִשְׁכָּבֶךָ׃

13 ‡ וַיֹּאמֶר לְכוּ וּרְאוּ אֵיכֹה הוּא וְאֶשְׁלְחָה וְאֶקָּחֵהוּ
וַיַּגֶּד־לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה בְדֹתָן׃

14 ‡ וַיִּשְׁלַח שָׁמָּה סוּסִים וְרֶכֶב וְחֵיל כָּבֵד וַיָּבֹאוּ
לַיְלָה וַיַּקִּפוּ עַל־הָעִיר׃

15 ‡ וַיַּשְׁכֵּם מְשָׁרֵת אִישׁ הָאֱלֹהִים לָקוּם וַיֵּצֵא
וְהִנֵּה־חַיִל סוֹבֵב אֶת־הָעִיר וְסוּס וָרָכֶב וַיֹּאמֶר
נַעֲרוֹ אֶלָיו אֲהָהּ אֲדֹנִי אֵיכָה נַעֲשֶׂה׃

16 ‡ וַיֹּאמֶר אַל־תִּירָא כִּי־רַבִּים אֲשֶׁר אִתָּנוּ מֵאֲשֶׁר
אוֹתָם׃

17 ‡ וַיִּתְפַּלֵּל אֱלִישָׁע וַיֹּאמֶר יְהוָה פְּקַח־נָא אֶת־
עֵינָיו וְיִרְאֶה וַיִּפְקַח יְהוָה אֶת־עֵינֵי הַנַּעַר וַיִּרְא
וְהִנֵּה־הָהָר מָלֵא סוּסִים וְרֶכֶב אֵשׁ סָבִיב׃
אֶלִישָׁע׃

6 ‡ Dixit autem homo Dei; Vbi cecidit? B At ille monstrauit ei locum: præcidit ergo lignum, & misit illuc. natauitque ferrum.

7 ‡ Et ait, Tolle. qui extendit manum, & tulit illud.

8 ‡ Rex autem Syriæ pugnabat contra Israel, consiliumq; iniit cum seruis suis, dicens: In loco illo & illo ponamus insidias.

9 ‡ Misit itaque vir Dei ad regem Israel, dicens: Caue ne transeas in locum illum, quia ibi Syri in insidiis sunt.

10 ‡ Misit itaque rex Israel ad locum quem dixerat ei vir Dei, & præoccupauit eum, & C obseruauit se ibi non semel neque bis.

11 ‡ Conturbatumque est cor regis Syriæ pro hac re: & conuocatis seruis suis, ait: Quare non indicatis mihi quis proditor mei sit apud regem Israel?

12 ‡ Dixitque vnus seruorum eius: Nequaquam domine mi rex: sed Helisæus propheta qui est in Israel, indicat regi Israel omnia quæcunque loqueris in conclaui tuo.

13 ‡ Dixitque eis: Ite & videte vbi sit, vt mittam & capiam eum. Annunciauerunt ei dicentes: Ecce in Dothaim.

14 ‡ Misit ergo illuc equos & currus, & robur exercitus. Qui cùm venissent nocte, circundederunt ciuitatem.

15 ‡ Consurgens autem diluculò minister viri Dei egressus est, viditque exercitum in circuitu ciuitatis, & equos & currus. nunciauitque ei, dicens: Heu, heu, heu, D domine mi, quid faciemus?

16 ‡ At ille respondit; Noli timere: plures enim nobiscum sunt, quàm cum illis.

17 ‡ Cumque orasset Helisæus, ait: Domine, aperi oculos pueri huius, vt videat. Et aperuit Dominus oculos pueri, & vidit, & ecce mons plenus equorum, & currum igneorum in circuitu Helisæi.

תרגום יונתן

וְאָמַר נְבִיָּא דַיְיָ אַן כְּפַל וְאַחֲזֵיהּ יַת אַתְרָא וְקַץ אֲנָא וְרָמָא לְהָתָּמָּן וְקָפָא בַּרְזְלָא ׃
וְאָמַר שַׁל לָךְ דְּאִשְׁתֵּי יְדֵיהּ וְנָסְבַת ׃
וּמַלְכָּא דַּאֲרָם הֲוָה מְגִיחַ קְרָבָא בְּיִשְׂרָאֵל וְאִתְיַמַּךְ בְּעַבְדּוֹהִי לְמֵימַר לַאֲתַר פְּפִי וְטִמִיר בֵּירַהּ מַשְׁרָנָא ׃
וְשַׁדַּר נְבִיָּא דַיְיָ לְוָת מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לְמֵימַר אִסְתְּמַר מִלְמֶעְבַּר אַתְרָא הָדֵין אֲרֵי תַּמָּן אֲרֵי מְגִישׁ אֲרָם כְּסָדִין ׃
וְאִסְתְּעִי לְבָא דְמַלְכָּא דְאֲרָם עַל פִּתְגָמָא הָדֵין וּקְרָא לְעַבְדּוֹהִי וַאֲמַר לְהוֹן הֲלָא תְּחַוּוֹן לִי מַן מִדִּילָנָא גְּלִי רְזֵי לְמַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל ׃
וַאֲמַר חַד מִעַבְדּוֹהִי לָא רִבּוֹנִי מַלְכָּא אֲרֵי אֱלִישָׁע נְבִיָּא דִי בְיִשְׂרָאֵל יְחֵי לְמַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל יַת פִּתְגָמַיָּא דִי תִמְלֵיל בְּאַדְרוֹן בֵּית מִשְׁכְּבָךְ ׃
וַאֲמַר זִלּוּ חֲזוֹ אֵיכָא הוּא וְאֶשְׁלַח וְאַתְבְּרִינֵיהּ וְאִתְחַוִּי לֵיהּ לְמֵימַר תָּא בְּרוֹתָן ׃
וְשַׁדַּר תַּמָּן סוּסְוָתָן דְּהֵיכֵין וְסַגִיאָן וְאָתוֹ בְּלֵילְיָא וְאַקִיפוּ עַל קִרְתָּא ׃
וְאִסְתְּכִי מְשַׁמְּשָׁנֵיהּ דְּנְבִיָּא דְיָיָ לְמִקְדַּם וְנָפַק וְהָא מַשְׁרְיָן אַקִיפָא יַת קִרְתָּא וְסוּסְוָתָן וְהֵיכֵין וַאֲמַר עֲלֵימָיהּ לֵיהּ בְּבָעוּ רִבּוֹנִי אֵיכְדֵין
וַאֲמַר לָא תִדְחַל אֲרֵי סַגִיאִין דְּעִמָּנָא מִדְּעִמְהוֹן ׃
וְצַלִּי אֱלִישָׁע וַאֲמַר יְיָ גְּלֵי קֳדָם יְיָ וְיִחֲזוֹ וּגְלָא יְיָ יַת עֵינֵי רַבְיָא וְחָזָא וְהָא טוּרָא מְלֵי סוּסְוָתָן וְהֵיכֵין דְּאֶשְׁתָּא סַחֲרָנוּת אֱלִישָׁע ׃

6 ‡ καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος Θεοῦ, ποῦ ἔπεσεν; καὶ ἔδειξεν
αὐτῷ τὸν τόπον. καὶ ἀπέκλασεν ἐλισεαὶ ξύλον καὶ ἔρριψεν ἐκεῖ, καὶ ἐπεπόλασε τὸ σίδηρον.

7 ‡ καὶ εἶπεν ἐλισεαί, μετεώρισον καὶ λάβε σεαυτῷ. καὶ
ἐξέτεινεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἔλαβεν αὐτό.

8 ‡ καὶ βασιλεὺς συρίας ἦν πολεμῶν τὸν ἰσραήλ, καὶ
συνεβουλεύσατο τοῖς παισὶν αὐτοῦ λέγων, εἰς τὸν τόπον φελωνὶ ἐλιμωνὶ ποιήσωμεν ἐνέδραν.

9 ‡ καὶ ἀπέστειλεν ὁ ἀνθρωπος τοῦ θεοῦ πρὸς τὸν βασιλέα ἰσραὴλ λέγων, πρόσεχε τοῦ μὴ διελθεῖν τὸν τόπον
τοῦτον, ὅτι ἐκεῖ σύροι ἐνεδρεύουσιν.

10 ‡ καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ εἰς τὸν τόπον ὃν
εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐφυλάξατο ἐκεῖθεν
οὐχ ἅπαξ οὐδὲ δίς.

11 ‡ καὶ ὠξέσθη ἡ καρδία τοῦ βασιλέως συρίας περὶ τοῦ
λόγου τούτου. καὶ ἐκάλεσε τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ εἶπε
πρὸς αὐτούς, οὐκ ἀπαγγέλλετέ μοι, τίς παραδίδωσί με τῷ
βασιλεῖ ἰσραήλ;

12 ‡ καὶ εἶπεν εἷς ἐκ τῶν παίδων αὐτοῦ, οὐχί κύριέ μου βα
σιλεῦ, ἀλλ' ἢ ἐλισεαὶ ὁ προφήτης ὁ ἐν ἰσραὴλ, ἀπαγγέλ
λει τῷ βασιλεῖ ἰσραὴλ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃς ἐν τῷ ταμείῳ τοῦ κοιτῶνός σου.

13 ‡ καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, πορεύεσθε καὶ ἴδετε ποῦ ἐστιν οὗ
τος, καὶ ἀποστείλας λήψομαι αὐτόν. καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ
λέγοντες, ἰδοὺ ἐν Δωθαείμ.

14 ‡ καὶ ἀπέστειλεν ἵππους καὶ ἅρματα καὶ δύναμιν βα
ρεῖαν, καὶ ἦλθον νυκτὸς καὶ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν.

15 ‡ καὶ ὤρθρισεν ὁ λειτουργὸς τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ ἀ
ναστῆναι τρῆσαι καὶ ἐξῆλθεν. καὶ ἰδοὺ δύναμις κυκλοῦσα τὴν πόλιν καὶ ἵπποι καὶ ἅρματα. καὶ εἶπεν τὸ παιδάριον αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν, ὦ κύριε, τί ποιήσωμεν;

16 ‡ καὶ εἶπεν ἐλισεαί, μὴ φοβοῦ, ὅτι πλείους ἡμῶν μετ' αὐτῶν.

17 ‡ καὶ προσηύξατο ἐλισεαὶ καὶ εἶπεν, κύριε ἄνοιξον δὴ
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ ἰδέτω. καὶ ἀνέῳξε κύριος δὴ ὀφθαλμοὺς τοῦ παιδαρίου καὶ εἶδεν. καὶ ἰδοὺ τὸ ὄρος ὅλον πλῆρες ἵππων, καὶ ἅρμα πυρὸς περικυκλῳ ἐλισεαί.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

‡ Et dixit propheta Domini: Quò decidit? & ostendit ei locum. & abscidit lignum & proiecit illuc, & enatauit ferrum.
‡ Et dixit: Tolle tibi. & extendit manum suam & accepit illud.
‡ Et rex Aram iniit bellum in Israel, & consilium iniit cum seruis suis dicendo: Loco cælato & abscondito erit statio castrorum nostrorum. ‡ Et misit propheta Domini ad regem Israel, dicendo: Caue ne transeas locum illum, quia ibi homines Aram sunt absconditi. ‡ Et misit rex Israel ad locum quem dixerat illi propheta Domini, atque monuerat illum: & cauit sibi illinc non vna vice nec duabus. ‡ Et turbatum est cor regis Aram propter rem istam, & vocauit seruos suos, & dixit illis: Nonne annunciabitis mihi quis ex nobis reuelat arcana mea regi Israel?
‡ Et dixit vnus é seruis eius: Minimè, domine mi rex: sed Elisagh propheta qui est in Israel, indicat regi Israel verba quæ loqueris in penetrali domus cubiculi tui.
‡ Et dixit: Ite videte vbinam sit, vt mittam & tollam eum. & indicatum est ei, dicendo: Ecce est in Dothan.
‡ Et misit illuc equos & currus, & turmas magnas: & venerunt nocte & circundederunt vrbem.
‡ Et maturauit minister prophetæ Domini exsurgere, & exiit, & ecce exercitus circundabant vrbem, & equi & currus. & dixit minister eius illi: Obsecro, domine mi, quomodo faciemus?
‡ Et dixit: Ne timeas, nam plures sunt qui nobiscum sunt, quàm qui cum illis.
‡ Et orauit Elisagh & dixit: Domine, aperi, quæso, oculos eius vt videat. & aperuit Dominus oculos pueri, & vidit, & ecce mons plenus equis & curribus & igni circum Elisagh.

Universidad de Deusto
Biblioteca

18 * וַיֵּרְדוּ אֵלָיו וַיִּתְפַּלֵּל אֱלִישָׁע אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר
הַךְ־נָא אֶת־הַגּוֹי־הַזֶּה בַּסַּנְוֵרִים וַיַּכֵּם בַּסַּנְוֵרִים
כִּדְבַר אֱלִישָׁע׃
19 * וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלִישָׁע לֹא־זֶה הַדֶּרֶךְ וְלֹא־זֹה
הָעִיר לְכוּ אַחֲרַי וְאוֹלִיכָה אֶתְכֶם אֶל־הָאִישׁ אֲשֶׁר
תְּבַקֵּשׁוּן וַיֶּלֶךְ אוֹתָם שֹׁמְרוֹנָה׃
20 * וַיְהִי כְּבֹאָם שֹׁמְרוֹן וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע יְהוָה פְּקַח
אֶת־עֵינֵי־אֵלֶּה וְיִרְאוּ וַיִּפְקַח יְהוָה אֶת־עֵינֵיהֶם
וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה בְּתוֹךְ שֹׁמְרוֹן׃
21 * וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־אֱלִישָׁע כִּרְאֹתוֹ אוֹתָם
הַאַכֶּה אַכֶּה אָבִי׃
22 * וַיֹּאמֶר לֹא תַכֶּה הֲאֲשֶׁר שָׁבִיתָ בְּחַרְבְּךָ וּבְקַשְׁתְּךָ
אַתָּה מַכֶּה שִׂים לֶחֶם וָמַיִם לִפְנֵיהֶם וְיֹאכְלוּ וְיִשְׁתּוּ
וְיֵלְכוּ אֶל־אֲדֹנֵיהֶם׃
23 * וַיִּכְרֶה לָהֶם כֵּרָה גְּדוֹלָה וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיְשַׁלְּחֵם
וַיֵּלְכוּ אֶל־אֲדֹנֵיהֶם וְלֹא־יָסְפוּ עוֹד גְּדוּדֵי אֲרָם
לָבוֹא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל׃
24 * וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיִּקְבֹּץ בֶּן־הֲדַד מֶלֶךְ־אֲרָם אֶת־
כָּל־מַחֲנֵהוּ וַיַּעַל וַיָּצַר עַל־שֹׁמְרוֹן׃
25 * וַיְהִי רָעָב גָּדוֹל בְּשֹׁמְרוֹן וְהִנֵּה צָרִים עָלֶיהָ עַד
הֱיוֹת רֹאשׁ־חֲמוֹר בִּשְׁמֹנִים כֶּסֶף וְרֹבַע הַקַּב חִרְיוֹנִים
בַּחֲמִשָּׁה כָסֶף׃
26 * וַיְהִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עֹבֵר עַל־הַחֹמָה וְאִשָּׁה
צָעֲקָה אֵלָיו לֵאמֹר הוֹשִׁיעָה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ׃
27 * וַיֹּאמֶר אַל־יוֹשִׁעֵךְ יְהוָה מֵאַיִן אוֹשִׁיעֵךְ הֲמִן־
הַגֹּרֶן אוֹ מִן־הַיָּקֶב׃
28 * וַיֹּאמֶר־לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה־לָּךְ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה
הַזֹּאת אָמְרָה אֵלַי תְּנִי אֶת־בְּנֵךְ וְנֹאכְלֶנּוּ הַיּוֹם
וְאֶת־בְּנִי נֹאכַל מָחָר׃

18 * Hostes verò descenderunt ad eum. Porrò Helisæus orauit ad Dominum, dicens: Percute, obsecro, gentem hanc cæcitate. Percussitque eos Dominus ne viderent iuxta verbum Helisæi. 19 * Dixit autem ad eos Helisæus: Non est hęc via, neque ista est ciuitas. Sequimini me, & ostendam vobis virum quem quæritis. duxit ergo eos in Samariam. 20 * Cumque ingressi E fuissent in Samariam, dixit Helisęus: Domine aperi oculos istorum vt videant. Aperuitque Dominus oculos eorum, & viderunt se esse in medio Samariæ.
21 * Dixitque rex Israel ad Helisæum cùm vidisset eos; Nunquid percutiam eos, pater mi? 22 * Et ille ait: Non percuties neque enim cepisti eos gladio & arcu tuo vt percutias. Sed pone panem & aquam coram eis, vt comedant & bibant, & vadant ad dominum suum.
23 * Appositaque est eis ciborum magna preparatio. & comederunt & biberunt, & dimisit eos, abieruntque ad dominum suum. Et vltrà non venerunt latrones Syriæ in terram Israel.
24 * Factum est autem post hæc congregauit Benadab rex Syriæ vniuersum exercitum suum, & ascendit & obsidebat Sa- F mariam.
25 * Factaque est fames magna in Samaria; & tandiu obsessa est, donec venundaretur caput asini octoginta argenteis, & quarta pars cabi stercoris columbarum quinque argenteis. 26 * Cumque rex Israel transiret per murum, mulier quædam exclamauit ad eum, dicens: Salua me domine mi rex. 27 * Qui ait: Non, te saluet Dominus. Vnde te possum saluare, de area vel de torculari?
28 * Dixitque ad eam rex: Quid tibi vis? Quæ respondit: Mulier ista dixit mihi: Da filium tuum, vt comedamus eum hodie: & filium meum comedemus cras.

תרגום יונתן

18 וְנַחֲתוּ לְוָתֵיהּ וְצַלִּי אֱלִישָׁע קֳדָם יְיָ וַאֲמַר יְיָ מְחֵי כְּעַן יַת עַמָּא הָדֵין בְּשַׁבְרִירַיָּא וּמְחַנְּנִין בְּשַׁבְרִירַיָּא כְּפִתְגָמָא דֶאֱלִישָׁע׃
19 וַאֲמַר לְהוֹן אֱלִישָׁע לָא דָא אוֹרְחָא וְלָא דָא קַרְתָּא אֱתוֹ בָּתְרַי וְאוֹבִיל יַתְכוֹן לְגַבְרָא דְאַתּוּן בָּעָן וְאוֹבִיל יַתְהוֹן לְשֹׁמְרוֹן׃
20 וַהֲוָה כְּמֵיעַל הוֹן לְשֹׁמְרוֹן וַאֲמַר אֱלִישָׁע יְיָ גְּלֵי יַת עֵינֵי אִילֵּין וְיֶחֱזוּן וּגְלָא יְיָ יַת עֵינֵיהוֹן וַחֲזוֹ וְהָא בְּשֹׁמְרוֹן׃
21 וַאֲמַר מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לֶאֱלִישָׁע כַּד חֲזָא יַתְהוֹן הַאֶקְטוֹל אֶקְטוֹל רַבִּי׃
22 וַאֲמַר לֵא תִקְטוֹל הָא דִשְׁבֵיתָ בְּחַרְבָּךְ וּבְקַשְׁתָּךְ אַתְּ קָטֵיל שַׁוִּי לַחְמָא וּמַיָּא קֳדָמֵיהוֹן וְיֵיכְלוּן וְיִשְׁתּוּן וְיֵיזְלוּן לְרִבּוֹנֵיהוֹן׃
23 וְאַתְקֵין לְהוֹן שִׁירוּ רַבָּה וַאֲכַלוּ וְאִשְׁתִּיאוּ וּשְׁלַחִינוּן וַאֲזַלוּ לְוַת רִבּוֹנֵיהוֹן וְלָא אוֹסִיפוּ עוֹד מַשִּׁירְיַת אֲרָם לְמֵיעַל בִּתְחוּם אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל׃
24 וַהֲוָה בָּתַר כֵּן וּכְנַשׁ כַּר הֲדַד מַלְכָּא דַאֲרָם יַת כָּל מַשְׁרִיתֵיהּ וּסְלֵיק וְצַר עַל שֹׁמְרוֹן׃
25 וַהֲוָה כַּפְנָא רַבָּה בְּשֹׁמְרוֹן וְהָא צָיְרִין עֲלָהּ עַד דַּהֲוָה רֵישָׁא דְחַמְרָא מִיזְדַּבַּן בִּתְמָנֵן כְּסַף וְרִבְעָה קַבָּא דְזֶבֶל מַפְקַת יוֹנָיָא בַּחֲמֵשׁ
26 וַהֲוָה מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל עָבַר עַל שׁוּרָא וְאִתְּתָא קָבְלָא קֳדָמוֹהִי לְמֵימַר פְּרוֹק רִבּוֹנִי מַלְכָּא׃
27 וַאֲמַר לֵא יְפַרְקִינֵךְ יְיָ מְנַן אֶפְרְקִינֵךְ הֲמִן אִידְּרָא אוֹ מִן מַעֲצַרְתָּא׃
28 וַאֲמַר לָהּ מַלְכָּא מָה לִיךְ וַאֲמֶרֶת אִתְּתָא הָדָא אֲמֶרֶת לִי הַבִּי יַת בְּרִיךְ וְנֵיכְלִינֵיהּ יוֹמָא דֵין וְיַת בְּרִי נֵיכוֹל מְחָר׃

18 * Et descenderunt ad eum. & orauit Elisæus ad Dominum, et dixit: Percute iam gentem hanc cæcitate. & percussit eos Dominus cæcitate, iuxta verbum Elisæi.
19 * Et dixit Elisæus ad eos: Non hæc via, et non ista ciuitas: venite post me, et ducam vos ad virum quem quæritis. & duxit eos in Samariam.
20 * Et factum est vt ingressi sunt in Samariam, & dixit Elisæus: Domine aperi oculos istorum, & videant. & aperuit Dominus oculos eorum, & viderunt. & ecce ipsi in medio Samariæ.
21 * Et dixit rex Israel ad Elisæum, vt vidit eos: Si percutiens percutiam, pater?
22 * Et dixit Elisæus: Non percuties: quos captiuos cepisti in gladio tuo et arcu tuo, tu percuties. appone eis panes & aquam, & comedant & bibant, & vadant ad dominum suum.
23 * Et apposuit eis præparationem magnam, & comederunt & biberunt: & misit eos, & abierunt ad dominum suum. & non addiderunt vltrà accincti Syriæ venire in terram Israel.
24 * Et factum est post hæc & congregauit filius Ader rex Syriæ vniuersa castra sua, & ascendit & obsederunt contra Samariam.
25 * Et facta est fames magna in Samaria. & ecce obsidebat contra eam, donec fieret caput asini octoginta siclis argenti, et quarta pars cabi stercoris columbarum quinque siclis argenti.
26 * Et erat rex Israel transiens per murum. & mulier clamauit ad eum, dicens: Salua me domine rex.
27 * Et dixit ei Rex: Non saluet te Dominus: vnde te saluabo, de area vel de torculari?
28 * Et dixit ei Rex: Quid est tibi? & dixit ei mulier: Mulier hæc dixit mihi, Da filium tuum, & comedamus eum hodie, & filium meum comedemus cras.

18 * καὶ κατέβησαν πρὸς αὐτόν. καὶ προσηύξατο ἐλισεαὶ πρὸς κύριον καὶ εἶπεν, πάταξον δὴ τὸ ἔθνος τοῦτο ἀορασίᾳ. καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς κύριος ἀορασίᾳ κατὰ τὸ ῥῆμα ἐλισεαί.
19 * καὶ εἶπεν ἐλισεαὶ πρὸς αὐτούς, οὐχὶ αὕτη ἡ ὁδός, καὶ οὐχ αὕτη ἡ πόλις· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ἐπάξω ὑμᾶς πρὸς τὸν ἄνδρα ὃν ζητεῖτε, καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς εἰς σαμάρειαν.
20 * καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθον εἰς σαμάρειαν, καὶ εἶπεν ἐλισεαί, κύριε διάνοιξον τοὺς ὀφθαλμοὺς τούτων, καὶ ἰδέτωσαν. καὶ διήνοιξε κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ εἶδον. καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐν μέσῳ σαμαρείας.
21 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἐλισεαὶ ὡς εἶδεν αὐτούς, εἰ πατάξας πατάξω πάτερ;
22 * καὶ εἶπεν ἐλισεαί, οὐ πατάξεις, οὓς ἠχμαλώτευσας ἐν ῥομφαίᾳ σου καὶ τόξῳ σου, σὺ πατάξεις. παράθες αὐτοῖς ἄρτους καὶ ὕδωρ, καὶ φαγέτωσαν καὶ πιέτωσαν, καὶ ἀπελθέτωσαν πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν.
23 * καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς παράθεσιν μεγάλην, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ ἀπέστειλεν αὐτούς, καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν. καὶ οὐ προσέθεντο ἔτι μονόζωνοι συρίας ἐλθεῖν εἰς γῆν ἰσραήλ.
24 * καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ συνήθροισεν υἱὸς ἄδερ βασιλεὺς συρίας πάσας τὰς παρεμβολὰς αὐτοῦ, καὶ ἀνέβη, καὶ περιεκάθισαν ἐπὶ σαμάρειαν.
25 * καὶ ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐν σαμαρείᾳ. καὶ ἰδοὺ περιεκάθητο ἐπ' αὐτὴν ἕως τοῦ γενέσθαι κεφαλὴν ὄνου ὀγδοήκοντα σίκλων ἀργυρίου, καὶ τέταρτον τοῦ κάβου κόπρου περιστερῶν πέντε σίκλων ἀργυρίου.
26 * καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ διαπορευόμενος ἐπὶ τοῦ τείχους. καὶ γυνὴ ἐβόησε πρὸς αὐτὸν λέγουσα, σῶσόν με κύριε βασιλεῦ.
27 * καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς, μὴ σώσαι σε κύριος, πόθεν σὲ σώσω, ἀπὸ τῆς ἅλω ἢ ἀπὸ τῆς λήνου;
28 * καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς, τί ἐστι σοι; καὶ εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνή, ἡ γυνὴ αὕτη εἶπέ μοι, δός τὸν υἱόν σου, καὶ καταφάγωμεν αὐτὸν σήμερον, καὶ τὸν υἱόν μου φαγόμεθα αὔριον.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

18 Et descenderunt ad eum: & orauit Elisagh ad Dominum, & dixit: Domine, percute obsecro populum hunc cæcitatibus. & percussit illos cæcitatibus iuxta verbum Elisagh.
19 Et dixit illis Elisagh: Non hæc est via, nec est hæc vrbs: venite post me, & deducam vos ad virum quem quæritis. & deduxit illos in Somron.
20 Et fuit cùm ingressi essent in Somron, dixit Elisagh: Domine, aperi quæso oculos istorum, vt videant. & aperuit Dominus oculos eorum, & viderunt: & ecce erant in Somron.
21 Et dixit rex Israel ad Elisagh cùm vidisset illos: Num occidendo occidam, magister mi?
22 Et dixit: Non occidas: ecce quos captiuos duxisti, gladio tuo & arcu tuo occides. pone panem & aquam ante eos, vt comedant & bibant, abeantque ad dominum suum.
23 Et apparauit illis conuiuium magnum, & comederunt & biberunt, & dimisit illos: & abierunt ad dominum suum, & non addiderunt amplius exercitus Aram intrare terminum terræ Israel.
24 Et fuit post hæc, congregauit Bar-Hadad rex Aram omnem exercitum suum, & ascendit & obsedit Somron.
25 Et fuit fames magna in Somron, & ecce obsederunt eam, quousque fuit caput asini venditum octoginta argenteis, & quarta pars cabi simi stercoris columbarum quinque siclis argenti.
26 Et fuit rege Israel transeunte super murum, mulier clamauit ad eum, dicendo: Salua domine mi rex.
27 Et dixit: Ni saluet te Dominus: vnde saluabo te, num ex area an ex torculari?
28 Et dixit illi rex: Quid est tibi? & dixit: Mulier hæc dixit mihi; Da filium tuum vt comedamus eum hodie, & filium meum comedemus cras.

29 ונבשל את־בני ונאכלהו ואמר אליה ביום
האחר תני את־בנך ונאכלנו ותחבא את־בנה׃
30 ויהי כשמע המלך את־דברי האשה ויקרע את־
בגדיו והוא עבר על־החמה וירא העם והנה השק
על־בשרו מבית׃
31 ויאמר כה־יעשה־לי אלהים וכה יסף אם־
יעמד ראש אלישע בן־שפט עליו היום׃
32 ואלישע ישב בביתו והזקנים ישבים אתו
וישלח איש מלפניו בטרם יבא המלאך אליו
והוא אמר אל־הזקנים הראיתם כי־שלח בן־
המרצח הזה להסיר את־ראשי ראו כבא המלאך
סגרו הדלת ולחצתם אתו בדלת הלוא קול רגלי
אדניו אחריו׃
33 עודנו מדבר עמם והנה המלאך ירד אליו ויאמר
הנה־זאת הרעה מאת יהוה מה־אוחיל
ליהוה עוד׃

ז

1 ויאמר אלישע שמעו דבר־יהוה כה־אמר
יהוה כעת מחר סאה־סלת בשקל וסאתים
שערים בשקל בשער שמרון׃
2 ויען השליש אשר־למלך נשען על־ידו את־
איש האלהים ויאמר הנה יהוה עשה ארבות
בשמים היהיה הדבר הזה ויאמר הנכה ראה
בעיניך ומשם לא תאכל׃
3 וארבעה אנשים היו מצרעים פתח השער ויאמרו
איש אל־רעהו מה אנחנו ישבים פה עד־מתנו׃
4 אם־אמרנו נבוא העיר והרעב בעיר ומתנו
שם ואם־ישבנו פה ומתנו ועתה לכו ונפלה
אל־מחנה ארם אם־יחינו נחיה ואם־ימיתנו
ומתנו׃

29 Coximus ergo filium meum, & comedimus: dixique ei altera die, Da filium tuum vt comedamus eum. quæ abscon-
30 dit filium suum. Quod cùm audisset rex, scidit vestimenta sua, & transibat per murum. Viditque omnis populus cilicium, quo vestitus erat ad carnem intrinsecus.
31 Et ait rex: Hæc mihi faciat Deus, & hæc addat, si steterit caput Helisæi filij Sa-
32 phat super ipsum hodie. Helisæus autem sedebat in domo sua, & senes sedebant cum eo. Præmisit itaque virum, & antequàm veniret nuncius, ille dixit ad senes: Nunquid scitis quòd miserit filius homicidæ huc vt præcidatur caput meum? Videte ergo cùm venerit nuncius, claudite ostium, & non sinatis eum introire. Ecce enim sonitus pedum domini eius post eum
33 est. Adhuc illo loquente eis, apparuit nuncius qui veniebat ad eum. & ait: Ecce tantum malum à Domino est. quid amplius expectabo à Domino?

Iuram.

CAP. VII.

1 A Dixit autem Helisæus: Audite verbum Domini: Hęc dicit Dominus: In tempore hoc cras modius similæ vno statere erit, & duo modij hordei statere vno in
2 porta Samariæ. Respondens vnus de ducibus, super cuius manum rex incumbebat, homini Dei ait: Si Dominus fecerit etiam cataractas in cælo, nunquid poterit esse quod loqueris? Qui ait: Videbis oculis tuis, & inde non comedes.
3 Quatuor ergo viri erant leprosi iuxta introitum portæ, qui dixerunt ad inuicem: Quid hic esse volumus donec moriamur?
4 Siue ingredi voluerimus ciuitatem, fame moriemur; siue manserimus hic, moriendum nobis est. Venite ergo & transfugiamus ad castra Syriæ. si pepercerint nobis, viuemus; si autem occidere voluerint, nihilominus moriemur.

תרגום יונתן

29 ובשילנא ית ברי ואכלנוהי ואמרית לה ביומא אחרנא הבי ית בריך וניכלינה ואטמרת ית ברה׃
30 והוה כד שמע מלכא ית פתגמי אתתא ובזע ית לבושוהי והוא עבר על שורא וחזא עמא והא סקא אסיר על בישריה מלגיו׃
31 ואמר כדין יעביד לי יי וכדין יוסיף אם יתקיים רישא דאלישע בר שפט עלוהי יומא דין׃
32 ואלישע יתיב בביתיה וסביא יתבין עמיה ושלח גברא מן קדמוהי עד לא ייתי איזגדא לותיה והוא אמר לסביא החזיתון ארי שלח בר קטולא הדין לאעדאה ית רישי חזו כמיתי איזגדא אחודו דשא ותדחקון יתיה בדשא הלא קל ריגלי רבוניה בתרוהי׃
33 עד דהוא ממליל עמהון והא איזגדא נחית לותיה ואמר הא דא בישתא מן קדם יי מה אצלי קדם יי עוד׃

ז

1 ואמר אלישע קבילו פתגמא דיי כדנן אמר יי בעידנא הדין מחר סאה סולתא בסלעא ותאתן סערין בסלעא בתרעא דשומרון׃
2 ואתיב גברא דמלכא סמיך על ידוהי ית נביא דיי ואמר אילו יי פתח כוין ומחית טובא מן שמיא היהי כפתגמא הדין ואמר הא את חזי בעינך ומתמן לא תיכול׃
3 וארבעה גברין הוו סגירין יתבין במעלנא דתרעא ואמרו גבר לחבריה מה אנחנא יתבין הכא עד דנמות׃
4 אם נימר נעול לקרתא וכפנא בקרתא ונמות תמן ואם ניתב הכא ונמות וכען איתו ונשתמע למשירית ארם אם יקימוננא ונחי ואם יקטלוננא ונתקטיל׃

Et coximus filium meum & comedimus eum, & dixi ei in die alia, Da filium tuum & comedamus eum, & abscondidit filium suum. 29
Et factum est vt audiuit rex verba mulieris, & scidit vestimenta sua, & ipse transibat per murum, & vidit populus, & ecce saccus in carne eius intrinsecus. 30
Et ait, Hæc faciat mihi Deus & hæc addat, si stabit caput Elisæi filij Saphat super ipsum hodie. 31
Et Elisæus sedebat in domo sua, & seniores sedebant cum eo, & misit rex virum de facie sua ad eum; & antequam veniret nuncius ad eum: & Elisæus dixit ad seniores, Vidistis quòd misit filius homicidæ iste vt auferat caput meum? videte vt venerit nuncius, claudite ostium, & illidite eum in ostio; nonne vox pedum domini eius post eum? 32
Adhuc ipso loquente cum eis, & ecce angelus descendit ad eum, & ait: Ecce hoc malum à Domino, quid deprecabor Dominum amplius? 33

CAP. VII.

ET dixit Elisæus, Audi verbum Domini, hæc dixit Dominus, Vt hora hæc, cras mensura similæ sicli, & duæ mensuræ ordei siclo in porta Samariæ. 1
Et respondit Tristata, super quem requiescebat rex super manum eius, homini Dei, & ait, Et si Dominus fecerit cataractas in cælo, si erit verbum hoc? & ait ei Elisæus, Ecce tu videbis in oculis tuis, & inde non comedes. 2
Et quatuor leprosi viri erant iuxta ostium ciuitatis, & dixit vnusquisque ad proximum suum, Quid nos sedemus donec moriamur? 3
Si dixerimus, Ingrediamur in ciuitatem, & fames in ciuitate, & moriemur ibi; & si manserimus hic, moriemur; & nunc venite, & incidamus in castra Syriæ, si vitam dederint nobis, & viuemus; & si occiderint nos, moriemur. 4

29 καὶ ἡψήσαμεν τὸν υἱόν μου καὶ ἐφάγομεν αὐτόν, καὶ εἶπον αὐτῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἄλλῃ, δὸς τὸν υἱόν σου καὶ καταφάγωμεν αὐτόν, καὶ ἔκρυψεν τὸν υἱὸν αὐτῆς.
30 καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τῆς γυναικός, καὶ διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ αὐτὸς διεπορεύετο ἐπὶ τοῦ τείχους· καὶ εἶδεν ὁ λαὸς καὶ ἰδοὺ σάκκος ἐπὶ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ ἔσωθεν.
31 καὶ εἶπεν, τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, εἰ στήσεται ἡ κεφαλὴ ἐλισεαὶ υἱοῦ σαφὰτ ἐπ' αὐτῷ σήμερον.
32 καὶ ἐλισεαὶ ἐκάθητο ἐπὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἐκάθηντο μετ' αὐτοῦ· καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἄνδρα ἐκ προσώπου αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· καὶ πρὶν ἐλθεῖν τὸν ἄγγελον πρὸς αὐτόν, καὶ ἐλισεαὶ εἶπε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, ἑωράκατε ὅτι ἀπέστειλεν ὁ υἱὸς τοῦ φονευτοῦ οὗτος ἀφελεῖν τὴν κεφαλήν μου; ἴδετε ὡς ἐὰν ἔλθῃ ὁ ἄγγελος ἀποκλείσατε τὴν θύραν, καὶ ἐκθλίψατε αὐτὸν ἐν τῇ θύρᾳ· οὐκ ἰδοὺ φωνὴ τῶν ποδῶν τοῦ κυρίου αὐτοῦ κατόπισθεν αὐτοῦ;
33 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος μετ' αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ ὁ ἄγγελος κατέβη πρὸς αὐτόν, καὶ εἶπεν, ἰδοὺ αὕτη ἡ κακία παρὰ τοῦ κυρίου, τί δ' ἐνθῶ τοῦ κυρίου ἔτι;

ζ.

1 Καὶ εἶπεν ἐλισεαί, ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου, τάδε εἶπε κύριος ὡς ἡ ὥρα αὕτη, αὔριον μέτρον σεμιδάλεως σίκλου, καὶ δύο μέτρα κριθῶν σίκλου ἐν τῇ πύλῃ σαμαρείας.
2 καὶ ἀπεκρίθη ὁ τριστάτης ἐφ' ὃν ἐπανεπαύετο ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτοῦ τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπεν, καὶ ἐὰν κύριος ποιήσῃ καταρράκτας ἐν τῷ οὐρανῷ, εἰ ἔσται τὸ ῥῆμα τοῦτο; καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐλισεαί, ἰδοὺ σὺ ὄψει ἐν ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἐκεῖθεν οὐ μὴ φάγῃς.
3 καὶ τέσσαρες λεπροὶ ἄνδρες ἦσαν παρὰ τὴν θύραν τῆς πόλεως, καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, τί ἡμεῖς καθήμεθα ἕως ἂν ἀποθάνωμεν;
4 ἐὰν εἴπωμεν, εἰσέλθωμεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ὁ λιμὸς ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀποθανούμεθα ἐκεῖ· καὶ ἐὰν καθίσωμεν ὧδε, ἀποθανούμεθα· καὶ νῦν δεῦτε καὶ ἐμπέσωμεν εἰς τὴν παρεμβολὴν συρίας, ἐὰν ζωογονήσωσιν ἡμᾶς, καὶ ζησόμεθα· καὶ ἐὰν θανατώσωσιν ἡμᾶς, ἀποθανούμεθα.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

29 Et coximus filium meum, & comedimus eum, & dixi illi die altero, Da filium tuum vt comedamus eum: & abscondit filium suum. 30 Et fuit cùm audisset rex verba mulieris, scidit vestimenta sua; & ipsum transeuntem super murum, vidit populus, & ecce saccus alligatus erat super carnem eius interius. 31 Et dixit, Sic faciat mihi Dominus, & sic addat si remanserit caput Elisagh filij Saphat super eum hodie. 32 Et Elisagh sedebat in domo sua, & senes sedebant cum illo; & misit quendam virum à facie sua: nondum venerat nuncius ad eum, & ipse dixit ad senes, Num vidistis quòd miserit filius occisoris huc, vt auferat caput meum? videte cùm venerit nuncius, claudite portam & opprimatis eum in porta; nonne sonitus pedum domini eius post eum est? 33 Adhuc cùm ipse loqueretur cum illis, ecce nuncius descendebat ad eum, & dixit, Ecce hoc malum est à Domino; quid orabo ad Dominum amplius?

CAP. VII.

ET dixit Elisagh, Excipite verbum Domini, sic dixit Dominus, Circa tempus hoc cras satum similæ siclo, & duo sata ordei siclo in porta Somron *ementur*. 2 Et respondit *vir* fortis, super cuius manum rex innitebatur, prophetæ Domini, & dixit, Siquidem Dominus aperiat cataractas, & demittat bona de cœlis; nunquid erit secundum verbum istud? & dixit, Ecce tu videbis oculis tuis, at ex eis non comedes. 3 Et quatuor viri erant leprosi, sedentes in introitu portæ, & dixerunt quisque socio suo, Quare sedemus hic quousque moriamur? 4 Si dixerimus, Intremus vrbem, fames est in vrbe, & moriemur ibi: & si commorati fuerimus hic, moriemur quoque: & nunc venite & confugiemus in castra Aram, si viuere nos permiserint, & viuemus; aut si occiderint nos, & occidemur.

Universidad de Deusto Biblioteca

5 * ויקמו בנשף לבוא אל־מחנה ארם ויבאו עד־
קצה מחנה ארם והנה אין־שם איש׃
6 * ואדני השמיע את־מחנה ארם קול רכב
וקול סוס קול חיל גדול ויאמרו איש אל־אחיו
הנה שכר־עלינו מלך ישראל את־מלכי החתים
ואת־מלכי מצרים לבוא עלינו׃
7 * ויקומו וינוסו בנשף ויעזבו את־אהליהם
ואת־סוסיהם ואת־חמריהם המחנה כאשר
הוא וינסו אל־נפשם׃
8 * ויבאו המצרעים האלה עד־קצה המחנה
ויבאו אל־אהל אחד ויאכלו וישתו וישאו משם
כסף וזהב ובגדים וילכו ויטמנו וישבו ויבאו אל־
אהל אחר וישאו משם וילכו ויטמנו׃
9 * ויאמרו איש אל־רעהו לא־כן אנחנו עשים
היום הזה יום־בשרה הוא ואנחנו מחשים וחכינו
עד־אור הבקר ומצאנו עון ועתה לכו ונבאה
10 ונגידה בית המלך׃ * ויבאו ויקראו אל־שער
העיר ויגידו להם לאמר באנו אל־מחנה ארם
והנה אין־שם איש וקול אדם כי אם־הסוס אסור
והחמור אסור ואהלים כאשר המה׃
11 * ויקרא השערים ויגידו בית המלך פנימה׃
12 * ויקם המלך לילה ויאמר אל־עבדיו אגידה־
נא לכם את אשר־עשו לנו ארם ידעו כי־רעבים
אנחנו ויצאו מן־המחנה להחבה בהשדה
לאמר כי־יצאו מן־העיר ונתפשם חיים ואל־
13 העיר נבא׃ * ויען אחד מעבדיו ויאמר
ויקחו־נא חמשה מן־הסוסים הנשארים
אשר נשארו־בה הנם ככל ההמון ישראל אשר
נשארו־בה הנם ככל־המון ישראל אשר־תמו
ונשלחה ונראה׃

5 * Surrexerunt ergo vesperi vt venirent
B ad castra Syriæ. Cúmq; venissent ad prin-
cipium castrorũ Syriæ, nullum ibidẽ rep-
6 pererunt. * Siquidem Dominus sonitum
audiri fecerat in castris Syriæ curruum &
equorũ, & exercitus plurimi, dixerúntq;
adinuicem: Ecce mercede conduxit ad-
uersum nos rex Israel reges Gethæorum
& Ægyptiorum & venerunt super nos.
7 * Surrexerunt ergo & fugerũt in tene-
bris, & dereliquerũt tentoria sua, & equos
& asinos in castris, fugerúntq; animas tan-
8 tùm suas saluare cupientes. * Igitur cùm
venissent leprosi illi ad principiũ castro-
rum, ingressi sunt vnum tabernaculũ, &
comederunt & biberunt. Tulerúntq; in-
de argentum & aurum, & vestes, & abie-
runt & absconderunt. Et rursum reuersi
sunt ad aliud tabernaculum, & inde simi-
9 liter auferẽtes abscõderunt. * Dixerúntq;
adinuicem, Nõ rectè facimus. Hæc enim
dies boni nuncij est. Si tacuerimus & no-
luerimus nunciare vsq; manè, sceleris ar-
guemur. Venite, eamus & nunciemus in
aula regis.
10 * Cúmque venissent ad portam ciui-
tatis, narrauerunt eis dicentes: Iuimus
C ad castra Syriæ, & nullum ibidem reppe-
rimus hominem, nisi equos & asinos alli-
11 gatos, & fixa tentoria. * Ierunt ergo por-
tarij, & nunciauerunt in palatio regis in-
12 trinsecus. * Qui surrexit nocte, & ait ad
seruos suos, Dico vobis quid fecerint no-
bis Syri. Sciunt quia fame laboramus, &
idcircò egressi sunt de castris, & latitant
in agris, dicentes: Cùm egressi fuerint de
ciuitate, capiemus eos viuos, & tunc ciui-
tatem ingredi poterimus.
13 * Respõdit autem vnus seruorum eius:
Tollamus quinque equos qui remanse-
runt in vrbe, quia ipsi tãtùm sunt in vni-
uersa multitudine Israel; alij enim con-
sumpti sunt, & mittentes explorare pote-
rimus.

*Et surrexerunt in tenebris vt ingrederen- 5
tur in castra Syriæ, & ingressi sunt vsq; ad par
tem castrorum Syriæ, & ecce non erat vir ibi.
* Et Dominus audibilia fecit castra Syriæ 6
voce curruum & voce equorum, & sonitu ex-
ercitus magni: & dixit vir ad proximum suũ,
Ecce mercede conduxit aduersum nos rex Is-
rael reges Chettæorum, & reges Ægypti vt
venirent super nos.
* Et surrexerunt & fugerunt in tenebris 7
& dereliquerunt tabernacula sua, & equos
suos, & asinos suos, sicut erant in castris, &
fugerunt secundùm animas suas.
* Et venerunt leprosi isti vsque ad partem 8
castrorum, & ingressi sunt vsque ad taberna-
culum vnum, & comederunt & biberunt, &
tulerunt indè argentum & aurum, & vestes,
& abierunt & absconderunt; & reuersi le-
prosi isti ingressi sunt in tabernaculum aliud, et
ceperunt inde & abierunt, & absconderunt.
* Et dixerunt leprosi vnusquisque ad pro- 9
ximum suum, Quid sic nos facimus hodie? &
dies hæc dies boni nuncij est, & nos tacemus
& manemus vsque ad lucem matutinam, &
inueniemus iniquitatem; nunc igitur eamus et
nunciemus in domum regis.
* Et ingressi sunt & clamauerũt ad portam 10
ciuitatis, & nũciauerunt eis, dicentes: Ingressi
sumus in castra Syriæ, & ecce non erat ibi vir
neque vox hominis, nisi equus ligatus, & asi-
nus ligatus, & tentoria eorum vt sunt.
* Et vocauerunt portarios, & nunciant in 11
domo regis intrinsecus.
* Et surrexit rex nocte, & dixit seruis suis, 12
Nunciabo vobis quæ fecerunt nobis Syri: sci-
uerunt quòd fame laboramus nos, & egressi
sunt de castris vt latitarent in agro, dicentes:
Egredientur de ciuitate, et capiemus eos viuos,
& ingrediemur in ciuitatem.
* Et respondit vnus seruorum eius, dicens: 13
Capiant iam de equis relictis hic quinque qui
remanserunt in omni Israel de relictis, ecce sunt
omnis multitudo Israel quæ reliqua est, et mit-
temus & videbimus.

5 * καὶ ἀνέστησαν ἐν τῷ σκότει εἰσελθεῖν εἰς τὴν παρεμβο-
λὴν συρίας· καὶ εἰσῆλθον ἕως μέρους τῆς παρεμβολῆς συ-
6 ρίας, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ἀνὴρ ἐκεῖ. * καὶ κύριος ἀκουστὴν ἐ-
ποίησε τὴν παρεμβολὴν συρίας φωνὴν ἁρμάτων καὶ φωνὴν
ἵππων καὶ φωνὴν δυνάμεως μεγάλης· καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς
τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἰδοὺ μεμίσθωται ἐφ' ἡμᾶς βασιλεὺς ἰσ-
ραὴλ τοὺς βασιλεῖς τῶν χετταίων καὶ τοὺς βασιλεῖς αἰ-
7 γύπτου τοῦ ἐλθεῖν ἐφ' ἡμᾶς. * καὶ ἀνέστησαν καὶ ἀπέδρα-
σαν ἐν τῷ σκότει καὶ ἐγκατέλιπον τὰς σκηνὰς αὐτῶν, καὶ
τοὺς ἵππους αὐτῶν, καὶ τοὺς ὄνους αὐτῶν, ὡς ἦσαν ἐν τῇ πα-
ρεμβολῇ, καὶ ἔφυγον κατὰ τὰς ψυχὰς αὐτῶν.
8 * καὶ ἦλθον οἱ λεπροὶ οὗτοι ἕως μέρους τῆς παρεμ-
βολῆς, καὶ εἰσῆλθον ἕως σκήνωμα ἕν, καὶ ἔφαγον καὶ
ἔπιον, καὶ ἦραν ἐκεῖθεν ἀργύριον καὶ χρυσίον, καὶ ἱμα-
τισμόν, καὶ ἀπῆλθον καὶ κατέκρυψαν· καὶ ἐπιστρέψαντες οἱ
λεπροὶ οὗτοι εἰσῆλθον εἰς σκηνὴν ἄλλην, καὶ ἔλαβον ἐκεῖ-
θεν καὶ ἀπῆλθον, καὶ κατέκρυψαν.
9 * καὶ εἶπον οἱ λεπροὶ ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, τί οὕ-
τως ἡμεῖς ποιοῦμεν σήμερον; καὶ ἡ ἡμέρα αὐτὴ ἡμέρα
εὐαγγελισμοῦ ἐστι, καὶ ἡμεῖς σιωπῶμεν καὶ μένομεν ἕως φω-
τὸς τοῦ πρωΐ, καὶ εὑρήσομεν ἀδικίαν· νῦν οὖν πορευθῶμεν καὶ
10 ἀναγγείλωμεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως· * καὶ εἰσῆλθον
καὶ ἐβόησαν εἰς τὴν πύλην τῆς πόλεως, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτοῖς
λέγοντες, εἰσήλθομεν εἰς τὴν παρεμβολὴν συρίας, καὶ ἰδοὺ
οὐκ ἦν ἐκεῖ ἀνὴρ οὐδὲ φωνὴ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἢ ἵππος δεδε-
μένος καὶ ὄνος δεδεμένος, καὶ σκηναὶ αὐτῶν ὡς εἰσίν.
11 * καὶ ἐκάλεσαν τοὺς θυρωροὺς, καὶ ἀναγγέλλουσιν εἰς
τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως ἔσω.
12 * καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς νυκτὸς, καὶ εἶπε τοῖς παισὶν
αὐτοῦ, ἀπαγγελῶ ὑμῖν ἃ πεποιήκασιν ἡμῖν οἱ σύροι·
ἔγνωσαν ὅτι πεινῶμεν ἡμεῖς, καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῆς παρεμβο-
λῆς κρυβῆναι ἐν ἀγρῷ, λέγοντες· ἐξελεύσονται ἐκ τῆς πό-
λεως, καὶ συλληψόμεθα αὐτοὺς ζῶντας καὶ εἰσελευσό-
μεθα εἰς τὴν πόλιν.
13 * καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παίδων αὐτοῦ, λέγων· λαβέτω-
σαν δὴ τῶν ἵππων τῶν ὑπολελειμμένων ἐνταῦθα πέντε
τῶν καταλειφθέντων ἐν παντὶ ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἐκλει-
πόντων, ἰδοὺ εἰσὶν πᾶν τὸ πλῆθος ἰσραὴλ τὸ ἐκλεῖπον, καὶ
ἀποστελοῦμεν καὶ ὀψόμεθα.

תרגום יונתן

5 וקמו בקבלא למיעל למשריית ארם ואתו עד סיפי משריית ארם והא לית תמן אנש׃ 6 ומן קדם יי אשתמע למשריית ארם
קל רתיכין וקל סוסון קל משרין סגיאין ואמרו גבר לחבריה הא אגר עלנא מלכא דישראל ית מלכי חתאי וית מלכי מצרים למיתי עלנא׃
7 וקמו וערקו בקבלא ושבקו ית משכניהון וית סוסותהון וית חמריהון במשריתא כמא דהיא וערקו לשיזבא נפשיהון׃
8 ואתו סגירייא האלין עד סיפי משריתא ועלו למשכנא חד ואכלו ושתיאו ונסיבו מתמן כספא ודהבא ולבושין ואזלו וטמרו ותבו
ועלו למשכנא אחרנא ונסיבו מתמן ואזלו ואטמרו׃ 9 ואמרו גבר לחבריה לא כשר מה דאנחנא עבדין יומא דין יומא דבסורא הוא
ואנחנא שתקין ומורכין עד ניהור צפרא ויערעיננא חובנא וכען אתו ונהך ונחוי לבית מלכא׃ 10 ואתו וקרו לנטרי תרע
קרתא וחויאו להון למימר אתינא למשריית ארם והא לית תמן גבר וקל אנש אלהן סוסון אסירין וחמרין אסירין ומשכנין כמא דאינון׃
11 וקרו נטרי תרעיא וחויאו בית מלכא לגיו׃
12 וקם מלכא בליליא ואמר לעבדוהי אחוי כען לכון ית דעבדו לנא אנש ארם ידעו ארי כפנין אנחנא ונפקו מן משריתא לאטמרא
בחקלא למימר ארי יפקון מן קרתא ונחודנון כד חיין ולקרתא ניעול׃
13 ואתיב חד מעבדוהי ואמר וידברון כען חמשא מן סוסותא מן שארא דאשתארו בה הא אינון ככל המונא דישראל דאשתארו בה
הא אינון ככל המונא דישראל דספו ונשלח ונחזי׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

5 Et surrexerunt in tenebris vt intrarent castra Aram: & venerunt vsque ad extrema castrorum Aram, & ecce non erat ibi aliquis. 6 Et à Domino audita est in castris Aram vox curruum, & vox equorum, vox castrorum multorum; & dixerunt quisque ad socium suum, Ecce conduxit contra nos rex Israel reges Hhithæorum, & reges Misraim vt veniant contra nos. 7 Et surrexerunt & fugerunt in tenebris, & deseruerunt tabernacula sua, & equos suos, & asinos suos, castris sicut fuerant *existentibus*; & fugerunt vt seruarent animas suas. 8 Et venerunt leprosi illi vsque ad extrema castrorum, & introierunt in tabernaculum cuiusdam; & comederunt & biberunt; & acceperunt inde argentum & aurum, & vestes, & abierunt & absconderunt, & redierunt, & ingressi sunt in tentorium aliud, & acceperunt inde, & abierunt & absconderunt. 9 Et dixerunt vnusquisque ad socium suum, Non rectum est id quod nos facimus: dies hæc, dies boni nuncij est; & siquidem nos tacuerimus & distulerimus quousque luceat aurora, occurret nobis culpa. & nunc venite, & pertingamus, & indicemus domui regis. 10 Et venerunt & clamauerunt ad custodes portæ vrbis, & nunciauerunt eis, dicendo: Venimus ad castra Aram, & ecce non erat ibi aliquis, nec vox hominis, sed equi ligati, & asini ligati, & tentoria sicuti fuerant. 11 Et clamauerunt custodes portæ, & renunciauerunt domui regis interius. 12 Et surrexit rex nocte, & dixit seruis suis, Indicabo nunc vobis quid fecerunt nobis homines Aram: cognouerunt quòd famelici sumus, & exierunt ex castris vt absconderent se in agro, dicendo: Quoniam exibunt ex vrbe, & comprehendemus illos viuos, & in vrbem intrabimus. 13 Et respondit vnus de seruis suis, & dixit, Accipiant, quæso, quinque ex equis relictis, qui relicti sunt in ea; ecce illi sunt sicut omnis multitudo Israel qui relicti sunt in ea: si perierint, ecce illi sunt sicut omnis multitudo Israel qui finierunt, & mittamus & videamus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 ויקחו שני רכב סוסים וישלח המלך אחרי
מחנה־ארם לאמר לכו וראו:
15 וילכו אחריהם עד־הירדן והנה כל־הדרך
מלאה בגדים וכלים אשר־השליכו ארם בהחפזם
וישבו המלאכים ויגידו למלך:
16 ויצא העם ויבזו את־מחנה ארם ויהי
סאה־סלת בשקל וסאתים שערים בשקל כדבר
יהוה: 17 והמלך הפקיד את־השלישׁ אשר־
נשען על־ידו על־השער וירמסהו העם בשער
וימת כאשר דבר איש האלהים אשר דבר ברדת
המלך אליו:
18 ויהי כדבר איש האלהים אל־המלך לאמר
סאתים שערים בשקל וסאה־סלת בשקל יהיה
כעת־מחר בשער שמרון:
19 וענה השלישׁ את־איש האלהים ויאמר
והנה יהוה עשׂה ארבות בשמים היהיה כדבר
הזה ויאמר הנך ראה בעיניך ומשם לא תאכל:
20 ויהי־לו כן וירמסו אתו העם בשער וימת:

ח

1 ואלישע דבר אל־האשה אשר־
החיה את־בנה לאמר קומי ולכי את־ביתך וגורי
באשר תגורי כי־קרא יהוה לרעב וגם־בא אל־
הארץ שבע שנים:
2 ותקם האשה ותעש כדבר איש האלהים
ותלך היא וביתה ותגר בארץ פלשתים שבע שנים:
3 ויהי מקצה שבע שנים ותשב האשה מארץ
פלשתים ותצא לצעק אל־המלך אל־ביתה ואל־
4 שדה: והמלך דבר אל־גחזי נער איש־
האלהים לאמר ספרה־נא לי את כל־הגדלות
אשר־עשה אלישע:

14 * Adduxerũt ergo duos equos, misitq; rex in castra Syrorũ, dicens: Ite & videte.
15 * Qui abierunt post eos vsq; ad Iordanem. Ecce aũt omnis via plena erat vestibus & vasis, quæ proiecerant Syri cùm turbarentur. Reuersiq; nuncij indicauerunt
16 regi. * Et egressus populus diripuit castra Syriæ, factusq; est modius similæ statere vno, & duo modij ordei statere vno iuxta
17 verbũ Dñi. * Porrò rex ducem illum in cuius manu incubuerat constituit ad portam, quem conculcauit turba in introitu portæ, & mortuus est iuxta quod locutus fuerat vir Dei, quando descenderat rex
18 ad eum. * Factúmque est secundum sermonem viri Dei, quem dixerat regi, quãdo ait, Duo modij ordei statere vno erũt, & modius similæ statere vno hoc eodem tempore cras in porta Samariæ.
19 * Quando respondérat dux ille viro Dei, & dixerat, Etiam si Dominus fecerit cataractas in cælo, nunquid poterit fieri quod loqueris? & dixit ei, Videbis oculis
20 tuis, & inde non comedes. * Euenit ergo ei sicut prædictum erat, & conculcauit eum populus in porta, & mortuus est.

CAP. VIII.

1 AHelisæus autem locutus est ad mulierem cuius viuere fecerat filium, dicens: Surge, vade tu & domus tua, & peregrinare vbicunque reppereris. Vocauit enim Dominus famem, & veniet super terram septem annis.
2 * Quæ surrexit & fecit iuxta verbum hominis Dei; & vadens cum domo sua, peregrinata est in terra Philistijm diebus multis.
3 * Cúmque finiti essent anni septem, reuersa est mulier de terra Philistijm, & egressa est vt interpellaret regem pro domo sua & pro agris suis.
4 * Rex autem loquebatur cum Giezi puero viri Dei, dicens: Narra mihi omnia magnalia quæ fecit Helisæus.

תרגום יונתן

14 ודברו תריסר רכבי סוסיא ושלח מלכא בתר משריית ארם למימר אזילו וחזו:
15 ואזלו בתריהון עד ירדנא והא כל ארחא מליאה לבושין וכלי דנפקו ארם באיחבעותהון למעברך והבו אזגדיא וחדאו למלכא:
16 ונפק עמא וביזו ית משריית ארם ואיתיהבת סאה דסלתא בסלעא וסאתין דשערין בסלעא כפתגמא דייי:
17 ומלכא פקיד ית גברא דסמיך על ידיה על תרעא ודשחקוהי עמא בתרעא ומית כפתגמא דמליל גבר אלקיא כד נחת מלכא לותיה:
18 והוה כד מליל גבר אלקיא למלכא למימר סאתין דשערין בסלעא וסאה דסלתא בסלעא תהוין למחר בכדין בתרעא דשומרון:
19 ואתיב גברא דמלכא ית גבר אלקיא ואמר הא אתר ביקיעין דשמיא למעבד פתגמא הדין ואמר הא אנת חזי בעיניך ומתמן לא תיכול:
20 ואיתעבד ליה כדין ודשחוהי עמא בתרעא ומית:

ח

1 ואלישע מליל עם איתתא דאחיית ית ברה למימר קומי ואזלי את ואנש ביתיך ודורי באתר דכשר למיגר ארי זמין יי למיתי כפנא אף על ארעא שבע שנין:
2 וקמת איתתא ועבדת כפיתגמא דגבר אלקיא ואזלת היא ואנש ביתה ודיירת בארעא דפלשתאי שבע שנין:
3 והוה מסוף שבע שנין ותבת איתתא מארעא דפלשתאי ונפקת למיתב קדם מלכא על ביתה ועל חקלה:
4 ומלכא מתמלל עם גחזי עבדא דגבר אלקיא למימר אשתעי כעין לי ית כל רברבתא דעבד אלישע:

14 * Et ceperunt duos ascensores equorum, & misit rex Israel post Syriam, dicens: Ite & videte.
15 * Et abierunt post eos vsque ad Iordanem. & ecce omnis via plena vestibus & vasis quæ proiecerant Syri cùm turbarentur. Reuersi sunt nuncij & indicauerunt regi.
16 * Et egressus est populus & diripuerunt castra Syriæ; & facta est mensura similæ siclo, & duæ mensuræ ordei siclo iuxta verbum Domini.
17 * Et rex cõstituit super portam Tristatam, super quem requiescebat super manum eius, & conculcauit eum populus super portam & mortuus est, sicut locutus est homo Dei, qui locutus est quum descenderet nuncius ad eum.
18 * Et factum est sicut locutus est Elisæus ad regem, dicens: Mensura similæ siclo, & duæ mensuræ ordei siclo erunt cras vt dies hæc in porta Samariæ.
19 * Et respondit Tristata homini Dei, & dixit: Et si Dominus fecerit cataractas in cælo, si erit verbum hoc? & dixit homo Dei, Ecce videbis oculis tuis, & inde non comedes.
20 * Et factum est sic, & conculcauit eum populus in porta & mortuus est.

CAP. VIII.

1 ET Elisæus locutus est ad mulierem cuius viuificarat filium, dicendo: Surge & abi tu, & homines domus tuæ, & habita in loco qui rectus fuerit vt habiteturi; quia vocauit Dominus famem etiam futuram vt veniat super terram septem annis.
2 * Et surrexit mulier & fecit iuxta verbum prophetæ Domini, & abijt ipsa & homines domus eius, & habitauit in terra Philistæorum septem annis.
3 * Et fuit in fine septem annorum, rediit mulier de terra Philistæorum, & exijt vt clamaret ante regem pro domo sua & pro agro suo.
4 * Et rex loquebatur cum Gehazi discipulo prophetæ Domini, dicendo: Narra mihi omnia magnalia quæ fecit Elisagh.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Et acceperunt duos curtus equorum, & misit rex post castra Aram, dicendo, Ite & videte. " Et iuerunt post illos vsque ad Iordena, & ecce omnis via plena vestibus & vasis quæ proiecerant homines Aram, dum festinarent fugere; & redierunt nuncij & indicauerunt regi. "Et exijt populus & diripuerunt castra Aram, & fuit satum similæ pro siclo, & duo sata ordei pro siclo, iuxta verbum Domini. "Et rex præposuit virum super cuius manum innitebatur super portam, & conculcauit illum populus in porta, & mortuus est sicut locutus fuerat propheta Domini qui locutus fuerat, cùm descendisset rex ad eum. "Et fuerat cùm loqueretur propheta Domini cum rege, dicendo: Duo sata ordei pro siclo & satum similæ pro siclo erit secundum tempus hoc cras in porta Somron. "Et respondérat vir prophetæ Domini, & dixerat, Siquidem Dominus aperiat cataractas, & demittat bona de cælo, nunquid erit res ista? & dixerat, Ecce tu videbis oculis tuis, sed de eis non comedes. "Et fuit illi sic; & conculcauerunt eum populus in porta, & mortuus est.

CAP. VIII.

ET Elisagh loquutus est cum muliere, cuius filium viuificarat, dicendo: Surge, & abi tu, & homines domus tuæ, & habita in loco qui rectus fuerit vt habiteturi; quia vocauit Dominus famem etiam futuram vt veniat super terram septem annis. 'Et surrexit mulier & fecit iuxta verbum prophetæ Domini, & abijt ipsa & homines domus eius, & habitauit in terra Pelistæorum septem annis. 'Et fuit in fine septem annorum, rediit mulier de terra Pelistæorum, & exijt vt clamaret ante regem pro domo sua & pro agro suo. 'Et rex loquebatur cum Gehhazi discipulo prophetæ Domini, dicendo: Narra quæso mihi omnia magnalia quæ fecit Elisagh.

14 * καὶ ἔλαβον δύο διαβάτας ἵππων, καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ισραὴλ ὀπίσω τῆς συμιᾶς, λέγων· πορεύθητε καὶ ἴδετε.
15 * καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω αὐτῶν ἕως τοῦ Ιορδάνου· καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ ὁδὸς πλήρης ἱματισμοῦ καὶ σκευῶν ὧν ἔρριψαν οἱ Σύρ ιοι ἐν τῇ βαμβεῖσαι αὐτούς· καὶ ἀπέστρεψαν οἱ ἄγγελοι καὶ ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ.
16 * καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαός, καὶ διήρπασαν τὴν παρεμβολὴν Συρίας· καὶ ἐγένετο μέτρον σεμιδάλεως σίκλου, καὶ δύο μέτρα κελθῆς σίκλου κατὰ τὸν λόγον κυρίου.
17 * καὶ ὁ βασιλεὺς κατέστησεν ἐπὶ τὴν πύλης τὸν τεισάτιον, ἐφ' ὃν ἐπανεπαύετο ἐπὶ τὴ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ κατεπάτησεν αὐτὸν ὁ λαὸς ἐπὶ τὴ πύλη, καὶ ἀπέθανεν καθὼς ἐλάλησεν ὁ ἄνθρωπ ὃς τοῦ θεοῦ, ὃς ἐλάλησεν ἐν τῇ καταβαῖναι τὸν ἄγγελον πρὸς αὐτόν.
18 * ἐγένετο καθὰ ἐλάλησεν ἐλισαιὲ πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων· μέτρον σεμιδάλεως σίκλου καὶ δύο μέτρα κελθῆς σίκλου ἔσαι αὔριον ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη ἐν τῇ πύλη σαμαρίας.
19 * καὶ ἀπεκρίθη ὁ τεισάτης τῷ ἀνθρώπῳ τ θεοῦ καὶ εἶπεν, εἰ ἐὰν κύριος ποιήσῃ καταρράκτας ἐν τῷ οὐρανῷ, εἰ ἔσται τὸ ῥῆμα τοῦτο; καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, ἰδοὺ ὄψει τοῖς ὀφθαλμοῖς σου καὶ ἐκεῖθεν οὐ φάγῃ.
20 * καὶ ἐγένετο οὕτως, καὶ συνεπάτησεν αὐτὸν ὁ λαὸς ἐν τῇ πύλῃ καὶ ἀπέθανεν.

η'.

1 * Καὶ ἐλισαιὲ ἐλάλησε πρὸς τὴν γυναῖκα ἧς ἐζωοποίησεν τὸν υἱὸν αὐτῆς, λέγων· ἀνάστηθι καὶ πορεύου σὺ καὶ ὁ οἶκός σου καὶ παροίκει ἐὰν παροικήσῃς, ὅτι κύριος κέκληκε λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ παρέσται ἐπὶ τὴν γῆν ἑπτὰ ἔτη.
2 * καὶ ἐποίησεν ἡ γυνὴ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπορεύθη αὐτὴ καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, καὶ παρῴκει ἐν γῇ ἀλλοφύλων ἑπτὰ ἔτη.
3 * καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ τέλος τῶν ἑπτὰ ἐτῶν καὶ ἐπέστρεψεν ἡ γυνὴ ἐκ γῆς ἀλλοφύλων, καὶ ἐξῆλθε βοῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα περὶ οἴκου αὐτῆς καὶ περὶ τῶν ἀγρῶν αὐτῆς.
4 * καὶ ὁ βασιλεὺς ἐλάλει πρὸς γιεζὶ τὸ παιδάριον ἐλισαιὲ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, λέγων· διήγησαί μοι πάντα τὰ μεγαλεῖα ἃ ἐποίησεν ἐλισαιέ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 ¶ וַיְהִי הוּא מְסַפֵּר לַמֶּלֶךְ אֶת אֲשֶׁר הֶחֱיָה אֶת
הַמֵּת וְהִנֵּה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הֶחֱיָה אֶת בְּנָהּ צֹעֶקֶת
אֶל הַמֶּלֶךְ עַל בֵּיתָהּ וְעַל שָׂדָהּ וַיֹּאמֶר גֵּחֲזִי אֲדֹנִי
הַמֶּלֶךְ זֹאת הָאִשָּׁה וְזֶה בְּנָהּ אֲשֶׁר הֶחֱיָה אֱלִישָׁע:
6 ¶ וַיִּשְׁאַל הַמֶּלֶךְ לָאִשָּׁה וַתְּסַפֶּר לוֹ וַיִּתֶּן לָהּ הַמֶּלֶךְ
סָרִיס אֶחָד לֵאמֹר הָשֵׁב אֶת כָּל אֲשֶׁר לָהּ וְאֶת
כָּל תְּבוּאֹת הַשָּׂדֶה מִיּוֹם עָזְבָהּ אֶת הָאָרֶץ וְעַד
עָתָּה: 7 ¶ וַיָּבֹא אֱלִישָׁע דַּמֶּשֶׂק וּבֶן הֲדַד מֶלֶךְ
אֲרָם חֹלֶה וַיַּגֶּד לוֹ לֵאמֹר בָּא אִישׁ הָאֱלֹהִים
עַד הֵנָּה: 8 ¶ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל חֲזָהאֵל קַח בְּיָדְךָ
מִנְחָה וְלֵךְ לִקְרַאת אִישׁ הָאֱלֹהִים וְדָרַשְׁתָּ אֶת
יְהוָה מֵאוֹתוֹ לֵאמֹר הַאֶחְיֶה מַחֳלִי זֶה:
9 ¶ וַיֵּלֶךְ חֲזָהאֵל לִקְרָאתוֹ וַיִּקַּח מִנְחָה בְּיָדוֹ וְכָל
טוּב דַּמֶּשֶׂק מַשָּׂא אַרְבָּעִים גָּמָל וַיָּבֹא וַיַּעֲמֹד
לִפְנֵיו וַיֹּאמֶר בִּנְךָ בֶן הֲדַד מֶלֶךְ אֲרָם שְׁלָחַנִי
אֵלֶיךָ לֵאמֹר הַאֶחְיֶה מַחֳלִי זֶה:
10 ¶ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֱלִישָׁע לֵךְ אֱמֹר לֹא חָיֹה תִחְיֶה
11 וְהֹרַאֲנִי יְהוָה כִּי־מוֹת יָמוּת: ¶ וַיַּעֲמֵד אֶת פָּנָיו
וַיָּשֶׂם עַד־בּוֹשׁ וַיִּבְךְּ אִישׁ הָאֱלֹהִים:
12 ¶ וַיֹּאמֶר חֲזָהאֵל מַדּוּעַ אֲדֹנִי בֹכֶה וַיֹּאמֶר כִּי יָדַעְתִּי
אֵת אֲשֶׁר־תַּעֲשֶׂה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל רָעָה מִבְצָרֵיהֶם
תְּשַׁלַּח בָּאֵשׁ וּבַחוּרֵיהֶם בֶּחָרֶב תַּהֲרֹג וְעֹלְלֵיהֶם
תְּרַטֵּשׁ וְהָרֹתֵיהֶם תְּבַקָּע:
13 ¶ וַיֹּאמֶר חֲזָהאֵל כִּי מָה עַבְדְּךָ הַכֶּלֶב כִּי יַעֲשֶׂה
הַדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע הֶרְאַנִי יְהוָה
אֹתְךָ מֶלֶךְ עַל אֲרָם: 14 ¶ וַיֵּלֶךְ מֵאֵת אֱלִישָׁע וַיָּבֹא
אֶל אֲדֹנָיו וַיֹּאמֶר לוֹ מָה אָמַר לְךָ אֱלִישָׁע וַיֹּאמֶר
אָמַר לִי חָיֹה תִחְיֶה: 15 ¶ וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיִּקַּח
הַמַּכְבֵּרֹת וַיִּטְבֹּל בַּמָּיִם וַיִּפְרֹשׂ עַל פָּנָיו וַיָּמָת וַיִּמְלֹךְ
חֲזָהאֵל תַּחְתָּיו:

5 ¶ Cúmque ille narraret regi quomodo
mortuũ suscitasset, apparuit mulier, cuius
viuificauerat filiũ, clamans ad regem pro
domo sua, & pro agris suis. Dixitq; Giezi,
Dñe mi rex; hæc est mulier, & hic est filius
6 eius quẽ suscitauit Helisæus. ¶ Et interro-
gauit rex mulierem. Quę narrauit ei vera
esse. Dedítq; ei rex eunuchũ vnum, dicẽs:
Restitue ei omnia quæ sua sunt, & vniuer-
7 sos redditus agrorũ à die qua reliquit ter-
ram vsq; ad præsens. ¶ Venit quoq; Heli-
seus Damascũ & Benadab rex Syriæ ægro-
8 tabat. Nunciauerúntq; ei, dicentes: Venit
vir Dei huc. ¶ Et ait rex ad Azahel: Tolle
C Dei, & consule Dñm per eum, dicens: Si
euadere potero de infirmitate mea hac?
9 ¶ Iuit igitur Azahel in occursum eius, &
bés secum munera & omnia bona Dama-
sci onera quadraginta camelorum. Cúmq;
stetisset corã eo, ait: Filius tu⁹ Benadab rex
Syriæ misit me ad te, dicẽs: Si sanari pos-
10 ro de infirmitate mea hac? ¶ Dixitq; Heli-
seus, Vade dic ei, Sanaberis. Porrò ostẽdit
11 mihi Dñs quia morte morietur. ¶ Stetitq;
cũ eo, & cõturbatus est vsq; ad suffusionẽ
12 vultus. Fleuitq; vir Dei. ¶ Cui Azahel ait,
Quare dominus meus flet? At ille dixit,
Quia scio quæ facturus sis filijs Israel ma-
D la. Ciuitates eorum munitas igne succen-
des, & iuuenes eorum interficies gladio,
& paruulos eorum elides, & prægnantes
13 eorum diuides. ¶ Dixitq; Azahel, Quid enim
sum seruus tuus canis, vt faciã rem istam
magnam? Et ait Helisæus, Ostendit mihi
Dominus te regem Syriæ fore.
14 ¶ Qui cùm recessisset ab Helisæo, venit
ad dominum suum. Qui ait ei, Quid tibi
dixit Helisæus? At ille respondit, Dixit
mihi, Recipies sanitatem.
15 ¶ Cúmque venisset dies altera, tulit fra-
gulum & infudit aquam, & expandit su-
per faciem eius. Quo mortuo regnauit
Azahel pro eo.

5 ¶ Et factum est cùm ipse narraret regi, vt
viuificauit filium mortuum, & ecce mulier,
cuius viuificauit filium eius, clamans ad regem
de domo sua & de agris suis. & dixit Giezi,
Domine rex, hæc mulier & iste filius eius quem
viuificauit Elisæus. ¶ Et interrogauit eam rex, 6
& narrauit mulier ei; & dedit ei rex eunu-
chum vnum, dicens: Restitue ei omnia quæ sunt
eius, & omnia germina agrorum eius à die qua
reliquit terram vsque nunc.
¶ Et venit Elisæus in Damascum; & filius 7
Ader rex Syriæ erat ægrotans: & nunciaue-
runt ei, dicentes: Venit huc homo Dei.
¶ Et dixit rex Azael, Tolle in manu tua mu-8
nera, & vade in occursum hominis Dei, &
consule Dominum per eum, et dic, Si viuam de
egritudine mea hac?
¶ Et abijt Azael in occursum Elisæo, & tu-9
lit in manu sua de omnibus bonis Damasci one-
ra quadraginta camelorum; & venit & stetit
coram Elisæo: & dixit, Filius tuus filius Ader
rex Syriæ misit me ad te, dicens: Si viuam de
egritudine mea hac?
¶ Et dixit ad eum Elisæus, Vade & dic ei, 10
Vita viues, & ipse morte morietur, sicut osten-
dit mihi Dominus. ¶ Et stetit Azael ante fa- 11
ciem eius, & apposuit coram eo munera donec
confusus esset, & fleuit homo Dei.
¶ Et dixit Azael, Quare dominus meus 12
flet? & dixit, Quia scio quæcunque facturus
es filiis Israel mala: tu ciuitates eorum muni-
tas succendes in igne, & electos eorum interfi-
cies in gladio, & paruulos eorum allides, &
prægnantes eorum diuides. ¶ Et dixit Azael, 13
Quis est seruus tuus canis mortuus, quòd faciã
verbum magnũ hoc? & dixit ei Elisæus, Osten-
dit mihi Dominus te regnantem super Syriam.
¶ Et recessit Azael ab Elisæo homine Dei, & 14
venit ad dominum suum: & dixit ei dominus
suus, Quid dixit tibi Elisæus? & ait, Dixit
mihi, quòd vita viues. ¶ Et factum est altera 15
die, & tulit fragulum & tinxit ipsum aqua,
& iniecit super faciem eius, & mortuus est,
& regnauit Azael pro eo.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

¶ Et fuit illo narrante regi, quomodo viuificasset mortuum, ecce mulier cuius viuificarat filium, clamabat ad regem pro domo
sua, & pro agro suo: & dixit Gehhazi, Domine mi rex, ecce mulier, & hic est filius eius quem viuificauit Elisagh.
¶ Et interrogauit rex mulierem, & narrauit ei, & delegauit illi rex eunuchum vnum, dicendo: Restitue illi omnia quæ erant ei, &
omnem prouentum agri à die quo reliquit terram vsque nunc. ¶ Et venit Elisagh in Dammesec, & Bar-hadad rex Aram
ægrotabat, & indicatum est ei, dicendo: Perductus est propheta Domini hucusque. ¶ Et dixit rex ad Hhazahel,
Accipe in manu tua munus, & vade in occursum prophetæ Domini, & quæres verbum Domini ab eo, dicendo: Num viuam ex morbo
meo hoc? ¶ Et iuit Hhazahel in occursum eius, & accepit munus in manu sua, & omne bonum Dammesec, onus
quadraginta camelorum: & venit & stetit ante illum, & dixit, Filius tuus Bar-hadad rex Aram misit me ad te, dicendo: Num viuam ex
morbo meo hoc? ¶ Et dixit ei Elisagh, Vade, dic ei, Viuendo viues: tamen ostendit mihi Dominus quòd moriendo
morietur. ¶ Et vertit faciem suam, & moratus est vsque multum, & fleuit propheta Domini.
¶ Et dixit Hhazahel, Quamobrem dominus meus flet? & dixit, Quia cognoui quòd facies filijs Israel malum; arces eorum com-
burens igni, & adolescentes eorum gladio occides, infantes illorum illides, & prægnantes eorum diffecabis.
¶ Et dixit Hhazahel, Nam quid est seruus tuus canis, vt faciat rem magnam istam? & dixit Elisagh, Ostendit mihi Dominus te
regem super Aram. ¶ Et abijt ab Elisagh, & venit ad dominum suum, & dixit, Quid dixit tibi Elisagh? & ait,
Dixit mihi, Viuendo viues. ¶ Et fuit die postero, accepit operimentum villosum, & intinxit in aquam, &
extendit super faciem eius & mortuus est: regnauitque Hhazahel pro eo.

תרגום יונתן

וַיְהִי הוּא מְשַׁתֵּעַ לְמַלְכָּא יְדַ דְּאִתַּי יַת מֵיתָא וְהָא אִתְּתָא דְאַתְּקִים יַת בְּרַהּ קָבֵילַ קֳדָם מַלְכָּא עַל בֵּיתַהּ וְעַל חַקְלַהּ וַאֲמַר גֵּחֲזִי רִבּוֹנִי מַלְכָּא אִתְּתָא אִיתָא וְדֵין בְּרַהּ דְּאַתְּקִים אֱלִישָׁע: ⁶ וְשַׁאִיל מַלְכָּא לְאִתְּתָא וְשַׁתְּעַת לֵיהּ וְיָהַב לַהּ מַלְכָּא נוּאָה חַד לְמֵימַר אֲתֵיב יַת כָּל דִּלַהּ וְיַת כָּל אֲבִידַת חַקְלַהּ מִיּוֹמָא דְּשַׁבְקַת יָתַהּ וְעַד כְּעַן: ⁷ וַאֲתָא אֱלִישָׁע לְדַמַּשְׂקָא יְהַ וּבַר הֲדַד מַלְכָּא דַּאֲרָם סַפְרָא וְאִתְחַוְיַת לֵיהּ לְמֵימַר אֲתָא גַבְרָא דְּיָ דְּיָ עַד הָכָא: ⁸ אֲמַר מַלְכָּא לְחַזָּאֵל סַב בִּידָךְ תְּקָרוּבְתָּא וְאֵזֵיל לְקַדָּמוּת נְבִיָּא דְיָ וְתִתְבַּע יָתֵהּ מִינֵהּ לְמֵימַר הַאֶחְיֶה מִינָּהּ מַכְתְּשִׁי דֵּין: ⁹ וַאֲזַל חַזָּאֵל לְקַדָּמוּתֵהּ וְנָסִיב תְּקִירוּבְתָּא בִּידֵיהּ וְכָל טוּב דַּמַּשְׂקָא טְעִין אַרְבְּעִין גַּמְלִין וַאֲתָא וְקָם קֳדָמוֹהִי וַאֲמַר בְּרָךְ בַּר הֲדַד מַלְכָּא דַּאֲרָם שְׁלָחַנִי לְוָתָךְ לְמֵימַר הַאֶחְיֶה מִכְתְּשִׁי דֵּין: ¹⁰ וַאֲמַר לֵיהּ אֱלִישָׁע אֲזַל אֱמַר לֵיהּ מִיחָא תֵּיחֵי וְאַחְזִינִי יְיָ אֲרֵי יְדַעְנָא אֲרֵי מוֹתָא יְמוּת: ¹¹ וְקַבֵּיל חֲזָהאֵל מִנֵּיהּ וְאוֹרִיךְ עַד כְּנֵי בְּכֵי נְבִיָּא דְיָ: ¹² וַאֲמַר חַזָּאֵל מִדֵּין רִבּוֹנִי בָּכֵי וַאֲמַר אֲרֵי יְדַעְנָא יָת דְּתַעְבִּיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בִּישְׁתָּא מִבְצָרֵיהוֹן תּוּקִיד בְּנוּרָא וְעַלְיְמֵיהוֹן בְּחַרְבָּא תִּקְטוֹל וְיַנְקֵיהוֹן תְּשַׁדֵּף וְעִבְּרָתֵיהוֹן תִּבְקַע: ¹³ וַאֲמַר חַזָּאֵל אֲרֵי מָה עַבְדָּךְ כַּלְבָּא אֲרֵי יַעֲבִיד פִּתְגָמָא רַבָּא הָדֵין וַאֲמַר אֱלִישָׁע אַחְזִינִי יְיָ יָתָךְ מַלְכָּא עַל אֲרָם: ¹⁴ וְאִתְגְּלִי קֳדָמַי דְּתִמְלֹךְ עַל אֲרָם וַאֲזַל מִלְּוָת אֱלִישָׁע וַאֲתָא לְוָת רִבּוֹנֵיהּ וַאֲמַר מָה אֲמַרְלָךְ אֱלִישָׁע וַאֲמַר אֲמַר לִי מִיחָא תֵּיחֵי: ¹⁵ וַהֲוָה בְּיוֹמָא דְּבָתְרוֹהִי וּנְסִיב גִּנְבָּא וּטְבַל בְּמַיָּא וּפְרַס עַל אַפּוֹהִי וּמֵית וְמָלַךְ חֲזָהאֵל תְּחוֹתוֹהִי:

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 וּבִשְׁנַת חָמֵשׁ לְיוֹרָם בֶּן־אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ יְהוֹרָם בֶּן־יְהוֹשָׁפָט
17 מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ בֶּן־שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה
הָיָה בְמָלְכוֹ וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ׃
18 וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ בֵּית
אַחְאָב כִּי בַּת־אַחְאָב הָיְתָה־לּוֹ לְאִשָּׁה וַיַּעַשׂ
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה׃
19 וְלֹא־אָבָה יְהוָה לְהַשְׁחִית אֶת־יְהוּדָה לְמַעַן
דָּוִד עַבְדּוֹ כַּאֲשֶׁר אָמַר־לוֹ לָתֵת לוֹ נִיר וּלְבָנָיו כָּל־
20 הַיָּמִים׃ בְּיָמָיו פָּשַׁע אֱדוֹם מִתַּחַת יַד־
יְהוּדָה וַיַּמְלִכוּ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ׃
21 וַיַּעֲבֹר יוֹרָם צָעִירָה וְכָל־הָרֶכֶב עִמּוֹ וַיְהִי־הוּא
קָם לַיְלָה וַיַּכֶּה אֶת־אֱדוֹם הַסֹּבֵיב אֵלָיו וְאֵת
שָׂרֵי הָרֶכֶב וַיָּנָס הָעָם לְאֹהָלָיו׃
22 וַיִּפְשַׁע אֱדוֹם מִתַּחַת יַד־יְהוּדָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה
אָז תִּפְשַׁע לִבְנָה בָּעֵת הַהִיא׃
23 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹרָם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵם
כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
24 וַיִּשְׁכַּב יוֹרָם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו
בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ אֲחַזְיָהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃
25 בִּשְׁנַת שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְיוֹרָם בֶּן־אַחְאָב
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ אֲחַזְיָהוּ בֶן־יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
26 בֶּן־עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה אֲחַזְיָהוּ בְמָלְכוֹ
וְשָׁנָה אַחַת מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ וְשֵׁם אִמּוֹ עֲתַלְיָהוּ
בַּת־עָמְרִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃
27 וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ בֵּית אַחְאָב וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
כְּבֵית אַחְאָב כִּי חֲתַן בֵּית־אַחְאָב הוּא׃
28 וַיֵּלֶךְ אֶת־יוֹרָם בֶּן־אַחְאָב לַמִּלְחָמָה עִם־
חֲזָאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם בְּרָמֹת גִּלְעָד וַיַּכּוּ אֲרַמִּים
אֶת־יוֹרָם׃

16 Anno quinto Ioram filij Achab regis
E Israel, regnauit Ioram filius Iosaphat rex
Iuda.
17 Triginta duorum annorum erat cùm
regnare cœpisset, & octo annis regnauit
18 in Hierusalem. Ambulauitque in vijs
regum Israel, sicut ambulauerat domus
Achab. Filia enim Achab erat vxor eius.
Et fecit quod malum est in conspectu Do-
19 mini. Noluit autem Dominus disper-
dere Iudam propter Dauid seruum suum
sicut promiserat ei, vt daret illi lucernam,
20 & filijs eius cunctis diebus. In diebus
eius recessit Edom ne esset sub Iuda, &
constituit sibi regem.
21 Venítque Ioram Seyra & omnis cur-
F citus cum eo. Et surrexit nocte, percussit-
que Idumæos qui eum circumdederant,
& principes curruum. Populus autem fu-
git in tabernacula sua.
22 Recessit ergo Edom ne esset sub Iuda
vsq; ad diem hanc. Tunc recessit & Lob-
na in tempore illo.
23 Reliqua autem sermonum Ioram &
vniuersa quę fecit, nónne hæc scripta sunt
in libro verborum dierum regum Iudæ?
24 Et dormiuit Ioram cum patribus suis,
sepultúsq; est cum eis in ciuitate Dauid,
& regnauit Ochozias filius eius pro eo.
25 Anno duodecimo Ioram filij Achab
G regis Israel regnauit Ochozias filius Io-
ram regis Iudæ.
26 Viginti duorum annorum erat Ocho-
zias cùm regnare cœpisset, & vno anno
regnauit in Ierusalem. Nomé matris eius
Athalia filia Amri regis Israel.
27 Et ambulauit in vijs domus Achab, &
& fecit quod malū est coram Domino, si-
cut domus Achab. gener enim domus
Achab fuit.
28 Abijt quoq; cum Ioram filio Achab
ad prœliandum contra Azahel regem Sy-
riæ in Ramoth Galaad, & vulnerauerunt
Syri Ioram.

In anno quinto Joram filij Achaab regis 16
Jsrael, regnauit Joram filius Josaphat rex Ju-
da.
Filius triginta & duorū annorū erat Jo- 17
ram cùm regnaret ipse, & octo annis regnauit
in Hierusalem.
Et ambulauit in via regum Jsrael sicut 18
fecit domus Achaab, quia filia Achaab erat ei
in vxorem, & fecit malum coram Domino.
Et non voluit Dominus corrumpere Ju- 19
dam propter Dauid seruum suum, sicut dixit ei
vt daret ei lucernam & filiis eius omnibus
diebus.
Jn diebus eius præuaricatus est Edom sub 20
manu Juda; & regnare fecit super se regem.
Et ascendit Joram in Sior ipse & omnes 21
currus eius: & factum est vt surrexit nocte,
& percussit Edom qui circundederat contra
eum, & principes curruum; & fugit populus
in tabernacula sua.
Et præuaricatus est Edom sub manu Iuda 22
vsque ad diem hanc: tunc præuaricatus est
Lobna in tempore illo.
Et reliqua sermonum Joram & omnia 23
quæcunque fecit, nonne hæc scripta sunt in li-
bro verborum dierum regum Juda?
Et dormiuit Joram cum patribus suis & 24
sepelitur cum patribus suis in ciuitate Dauid:
& regnauit Ochozias filius eius pro eo.
Jn anno duodecimo Joram filij Achaab re- 25
gis Jsrael, regnauit Ochozias filius Joram regis
Juda.
Filius viginti & duorum annorum erat 26
Ochozias filius Joram, cùm regnaret ipse, & re-
gnauit anno in Hierusalem, & nomen matris
eius Gotholia filia Amri regis Jsrael.
Et abijt in via domus Achaab, & fecit 27
malum coram Domino, sicut domus Achaab,
quia gener domus Achaab est.
Et abijt Ochozias cum Joram filio Achaab 28
in prælium contra Azael regem Syriæ in Ra-
math Galaad; & percusserunt Syri Joram.

16 ἐν ἔτει πέμπτῳ τοῦ ἰωρὰμ υἱοῦ ἀχαὰβ βασιλέως
ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν ἰωρὰμ υἱὸς ἰωσαφὰτ βασιλεὺς
ἰούδα.
17 υἱὸς τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν ἦν ἰωρὰμ ἐν τῷ βασι-
λεύειν αὐτὸν, καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ.
18 καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ βασιλέων ἰσραὴλ καθὼς ἐποίη-
σεν οἶκος ἀχαάβ, ὅτι θυγάτηρ ἀχαὰβ ἦν αὐτῷ εἰς γυ-
ναῖκα· καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου.
19 καὶ οὐκ ἠθέλησε κύριος διαφθεῖραι τὸν ἰούδαν διὰ
δαυὶδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ, καθὰ εἶπεν αὐτῷ δοῦναι αὐτῷ λύχ-
νον καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας.
20 ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἠθέτησεν ἐδὼμ ὑποκάτωθεν
χειρὸς ἰούδα· καὶ ἐβασίλευσεν ἐφ' ἑαυτὸν βασιλέα.
21 καὶ ἀνέβη ἰωρὰμ εἰς σιὼρ αὐτὸς καὶ πάντα τὰ ἅρμα-
τα αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέστη νυκτὸς, καὶ ἐπάταξε τὸν ἐδὼμ
κυκλοῦντα ἐπ' αὐτόν, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν ἁρμάτων· καὶ
ἔφυγεν ὁ λαὸς εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ.
22 καὶ ἠθέτησεν ἐδὼμ ὑποκάτωθεν χειρὸς ἰούδα ἕως
τῆς ἡμέρας ταύτης· τότε ἠθέτησε λοβνὰ ἐν τῷ καιρῷ
ἐκείνῳ.
23 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωρὰμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίη-
σεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν
ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα;
24 καὶ ἐκοιμήθη ἰωρὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ
θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ, καὶ ἐβασί-
λευσεν ὀχοζίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
25 ἐν ἔτει δωδεκάτῳ τοῦ ἰωρὰμ υἱοῦ ἀχαὰβ βασιλέως
ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν ὀχοζίας υἱὸς ἰωρὰμ βασιλέως
ἰούδα.
26 υἱὸς εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν ἦν ὀχοζίας υἱὸς ἰωρὰμ ἐν τῷ
βασιλεύειν αὐτόν· καὶ ἐβασίλευσεν ἐνιαυτὸν ἐν ἱερου-
σαλήμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ γοθολία θυγάτηρ
ἀμρὶ βασιλέως ἰσραήλ.
27 καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ οἴκου ἀχαάβ, καὶ ἐποίησε τὸ πο-
νηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καθὼς οἶκος ἀχαάβ, ὅτι γαμβρὸς
οἴκου ἀχαάβ ἐστιν.
28 καὶ ἐπορεύθη ὀχοζίας μετὰ ἰωρὰμ υἱοῦ ἀχαὰβ εἰς πό-
λεμον ἐπὶ ἀζαὴλ βασιλέα συρίας εἰς ῥαμὰθ γαλαάδ·
καὶ ἐπάταξαν οἱ σύροι τὸν ἰωράμ.

תרגום יונתן

16 וּבִשְׁנַת חֲמֵשׁ לְיוֹרָם בַּר אַחְאָב מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה מְלַךְ יְהוֹרָם בַּר יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה׃
17 בַּר תְּלָתִין וְתַרְתֵּין שְׁנִין בַּר מְלַךְ וּתְמָנֵי שְׁנִין מְלַךְ בִּירוּשְׁלֵם׃ 18 וַאֲזַל בְּאוֹרַח מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דַעֲבָדוּ בֵית אַחְאָב אֲרֵי
בְּרַת אַחְאָב הֲוַת לֵיהּ לְאִתּוּ וַעֲבַד דְבִישׁ קֳדָם יְיָ׃ 19 וְלָא הֲוָת רַעֲוָא קֳדָם יְיָ לְחַבָּלָא יָת בֵית יְהוּדָה בְּדִיל דָוִד עַבְדֵיהּ כְּמָא דַאֲמַר
לְקַיָּמָא לֵיהּ מַלְכוּ וְלִבְנוֹהִי כָל יוֹמַיָּא׃ 20 בְּיוֹמוֹהִי מְרָדוּ אֲדוֹמָאֵי מִתְּחוֹת יַד אֱנָשׁ יְהוּדָה וְאַמְלִיכוּ עֲלֵיהוֹן מַלְכָּא׃
21 וַעֲבַר יוֹרָם לְצָעִיר וְכָל רְתִיכַיָּא עִמֵּיהּ וַהֲוָה הוּא קָם בְּלֵילְיָא וּמְחָא יָת אֱנָשׁ אֱדוֹם דְּסַחְרִין לֵיהּ וְיָת רַבָּנֵי רְתִיכַיָּא וְאַפֵּךְ עַמָּא לְקִרְוֵיהוֹן׃
22 וּמְרָדוּ אֲדוֹמָאֵי מִתְּחוֹת יַד אֱנָשׁ יְהוּדָה עַד יוֹמָא הָדֵין בְּכֵן מְרָדוּ יָתְבֵי לִבְנָא בְּעִדָּנָא הַהִיא׃
23 וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי יוֹרָם וְכָל דַעֲבַד הֲלָא אִינוּן כְּתִיבִין עַל סְפַר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכַיָּא דְבֵית יְהוּדָה׃
24 וּשְׁכִיב יוֹרָם עִם אֲבָהָתוֹהִי וְאִתְקְבַר עִם אֲבָהָתוֹהִי בְּקַרְתָּא דְדָוִד אֲבוּהִי וּמְלַךְ אֲחַזְיָהוּ בְרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי׃
25 בִּשְׁנַת תַּרְתָּא עֶשְׂרֵי שְׁנִין לְיוֹרָם בַּר אַחְאָב מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל מְלַךְ אֲחַזְיָהוּ בַּר יוֹרָם מֶלֶךְ שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה׃
26 בַּר עֶשְׂרִין וְתַרְתֵּין שְׁנִין אֲחַזְיָה כַּד מְלַךְ וְשַׁתָּא חֲדָא מְלַךְ בִּירוּשְׁלֵם וְשׁוּם אִמֵּיהּ עֲתַלְיָה בַּת עָמְרִי מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל׃
27 וַאֲזַל בְּאוֹרַח בֵּית אַחְאָב וַעֲבַד דְבִישׁ קֳדָם יְיָ כְּבֵית אַחְאָב אֲרֵי חַתְנָא דְבֵית אַחְאָב הוּא׃
28 וַאֲזַל עִם יוֹרָם בַּר אַחְאָב לְאַגָּחָא קְרָבָא עִם חֲזָאֵל מַלְכָּא דַאֲרָם בְּרָמוֹת גִּלְעָד וּמְחוֹ אֱנָשׁ אֲרָם יָת יוֹרָם׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

Anno autem quinto Ioram filij Ahhab regis Israel, & Iehosaphat regis tribus domus Iehuda; regnauit Ioram filius Iehosaphat regis tribus domus Iehudah. Filius triginta & duorum annorum erat cùm regnaret, & octo annis regnauit in Ierusalem. Et ambulauit in via regum Israel, sicut fecerant viri domus Ahhab, quia filia Ahhab fuit illi in vxorem, & fecit quod malum erat ante Dominum. Sed non fuit voluntas Domino disperdere domum Iehudah propter Dauid seruum suum, sicut dixerat ei, quòd firmaret illi regnum, & filijs eius omnibus diebus. In diebus eius defecerunt Edomæi ab imperio virorum Iehudah, & regnare fecerunt super se regem. Et transiuit Ioram in Szeghir & omnes currus cum illo: & fuit, vt ille surrexit nocte, percussit viros Edom, qui circundabant illum, & magistros curruum, & vertit terga populus ad habitacula sua. Et defecerunt Edomæi à manu virorum Iehudah vsque ad diem hanc: tunc rebellarunt habitatores Libna eo tempore. Et reliquum verborum Ioram, & omnia quæ fecit, nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum domus Iehudah? Et dormiuit Ioram cum patribus suis, & sepultus est cum patribus suis in ciuitate Dauid patris sui; & regnauit Ahhaziahu filius eius pro eo. Anno duodecimo annorum Ioram filij Ahhab regis Israel regnauit Ahhaziahu filius Ioram regis tribus domus Iehudah. Filius viginti & duorum annorum Ahhaziah cùm regnauit, & anno vno regnauit in Ierusalem: & nomen matris eius erat Gathaliah filia Ghamri regis Israel. Et ambulauit in via domus Ahhab, & fecit quod malum erat ante Dominum, sicut domus Ahhab: quia gener domus Ahhab erat. Et iuit cum Ioram filio Ahhab vt inirent prœlium cum Hhazael rege Aram in Ramoth Gilghad, & percusserunt homines Aram, Ioram.

Universidad de Deusto Biblioteca

29 וישב יורם המלך להתרפא ביזרעאל מן־
המכים אשר יכהו ארמים ברמה בהלחמו את־
חזהאל מלך ארם ואחזיהו בן־יהורם מלך
יהודה ירד לראות את־יורם בן־אחאב ביזרעאל
כי־חלה הוא׃

ט

1 ואלישע הנביא קרא לאחד מבני הנביאים
ויאמר לו חגר מתניך וקח פך השמן הזה בידך
2 ולך רמת גלעד׃ ובאת שמה וראה־שם יהוא
בן־יהושפט בן־נמשי ובאת והקמתו מתוך אחיו
והביאת אתו חדר בחדר׃
3 ולקחת פך־השמן ויצקת על־ראשו ואמרת
כה־אמר יהוה משחתיך למלך אל־ישראל
ופתחת הדלת ונסתה ולא תחכה׃
4 וילך הנער הנער הנביא רמת גלעד׃
5 ויבא והנה שרי החיל ישבים ויאמר דבר לי
אליך השר ויאמר יהוא אל־מי מכלנו ויאמר אליך
6 השר׃ ויקם ויבא הביתה ויצק השמן
אל־ראשו ויאמר לו כה־אמר יהוה אלהי ישראל
משחתיך למלך אל־עם יהוה אל־ישראל׃
7 והכיתה את־בית אחאב אדניך ונקמתי דמי
עבדי הנביאים ודמי כל־עבדי יהוה מיד איזבל׃
8 ואבד כל־בית אחאב והכרתי לאחאב משתין
9 בקיר ועצור ועזוב בישראל׃ ונתתי את־
בית אחאב כבית ירבעם בן־נבט וכבית בעשא
10 בן־אחיה׃ ואת־איזבל יאכלו הכלבים
בחלק יזרעאל ואין קבר ויפתח הדלת וינס׃
11 ויהוא יצא אל־עבדי אדניו ויאמר לו השלום
מדוע בא־המשגע הזה אליך ויאמר אליהם אתם
ידעתם את־האיש ואת־שיחו׃

29 Qui reuersus est vt curaretur in Iezra-
hel, quia vulnerauerũt eũ Syri in Ramoth
prœliantẽ contra Azahel regẽ Syriæ. Por-
rò Ochozias filius Ioram rex Iuda descen-
dit inuisere Ioram filium Achab, in Iezra-
hel, quia ægrotabat ibi.

CAP. IX.

1 A HElisæus aũt prophetes vocauit vnum
de filijs prophetarũ: & ait illi, Accin-
ge lumbos tuos, & tolle lenticulã olei hãc
in manu tua, & vade in Ramoth Galaad.
2 Cúmq; veneris illuc, videbis Iehu filiũ
Iosaphat filij Namsi. Et ingressus suscita-
bis eum de medio fratrum suorum, & in-
3 troduces in interius cubiculũ. Tenénsq;
lenticulam olei, fundes super caput eius,
& dices, Hæc dicit Dñs, Vnxi te regem su-
per Israel. Aperiésque ostium & fugies, &
4 non ibi subsistes. Abijt ergo adolescens
5 puer prophetæ in Ramoth Galaad. Et
ingressus est illuc. Ecce autẽ principes ex-
ercitus sedebãt. Et ait, Verbum mihi ad te
ô princeps. Dixítq; Iehu, Ad quem ex o-
mnibus nobis? At ille dixit, Ad te ô prin-
6 ceps. Et surrexit, & ingressus est cubicu-
lum. At ille fudit oleum super caput eius.
B & ait, Hæc dicit Dñs Deus Israel: Vnxi te
regem super populum Domini Israel.
7 Et percuties domum Achab domini
tui. Et vlciscar sanguinẽ seruorum meorũ
prophetarum, & sanguinem omnium ser-
uorum Domini de manu Iezabel:
8 Perdámque omnem domum Achab.
Et interficiã de domo Achab mingentem
ad parietem, & clausum & nouissimũ in
9 Israel. Et dabo domum Achab sicut do-
mum Hieroboã filij Nabath, & sicut do-
10 mum Baasa filij Achia. Iezabel quoque
C comedent canes in agro Iezrahel, nec erit
qui sepeliat eam. Aperuítq; ostium & fu-
11 git. Iehu aũt egressus est ad seruos dñi
sui, qui dixerunt ei, Recténe sunt omnia?
Quid venit insanus iste ad te? Qui ait eis,
Nostis hominem, & quid locutus sit.

תרגום יונתן

29 ותב יורם מלכא לאתאסאה ביזרעאל מן מחתא דמחוהי אנש ארם ברמתא כד אגיח קרבא עם חזהאל מלכא דארם ואחזיהו בר
יורם מלך שבטא דבית יהודה נחת לסער ית יורם בר אחאב ביזרעאל ארי מרע הוא׃

ט

1 ואלישע נביא קרא לחד מתלמידי נביא ואמר ליה זריז חרצך וסב מנא דמשחא הדין בידך ואזיל לרמות גלעד׃ 2 ותהך לתמן
ותחזי תמן יהוא בר יהושפט בר נמשי ותהך ותקימיניה מגו אחוהי ותעיל יתיה תוון בגו תוון׃ 3 ותיסב מנא דמשחא ותריק על רישיה
ותימר כדנן אמר יי משחתך למהוי מלכא על ישראל ותפתח דשא ותערוק ולא תסכי׃ 4 ואזל עולימא תלמידא דנביא דיי לרמות
גלעד׃ 5 ואתא והא רבני חילא יתבין ואמר פתגם אית לי למללא עמך רבא ואמר יהוא עם מן מכולנא ואמר עמך רבא׃ 6 וקם
ועאל לביתא וארק משחא על רישיה ואמר ליה כדנן אמר יי אלהא דישראל משחתך למהוי מלכא על עמא דיי על ישראל׃ 7 ותמחי
ית בית אחאב רבונך ואתפרע פורענות דם עבדי נביא ודמי כל עבדיא דיי מידא דאיזבל׃ 8 ויאבד כל בית אחאב ואשיצי לאחאב
ידע מדע ואחיד ושביק בישראל׃ 9 ואתן ית בית אחאב כבית ירבעם בר נבט וכבית בעשא בר אחיה׃ 10 וית איזבל ייכלון
כלביא באחסנת יזרעאל ולית דקבר ופתח דשא וערק׃ 11 ויהוא נפק לות עבדי רבוניה ואמר ליה השלם מה דין אתא שטיא הדין
לותך ואמר להון אתון ידעתון ית גברא וית שועיתיה׃

Et reuersus est rex Ioram vt curaretur in 29
Iezrael de plagis quibus percusserunt eum Sy-
ri in Ramath Galaad, cùm præliaretur ipse cũ
Azael rege Syriæ: & Ochozias filius Ioram rex
Iuda descendit vt videret Ioram filiũ Achaab
in Iezrael, quia ægrotabat ipse.

CAP. IX.

ET Elisæus propheta vocauit vnum filiorum 1
prophetarum, & dixit ei, Accinge lumbum
tuum, & tolle lenticulã olei quod in manu tua,
& vade in Ramath Galaad. Et ingredie- 2
ris & videbis ibi Ieu filium Iosaphat filij Na-
messi, & ingredieris & suscitabis eum de me-
dio fratrum suorum, & introduces eum in cu-
biculum de cubiculo.
Et accipies lenticulam olei, & fundes su- 3
per caput eius: & dices, Hæc dicit Dominus,
Vnxi te in regẽ super Israel; et aperies ostium,
& fugies & non subsistes.
Et abijt puer propheta in RamathGalaad: 4
Et ingressus est, & ecce principes exerci- 5
tus sedebant: & dixit, Verbũ mihi ad te prin-
ceps. & dixit Ieu, Ad quem ex omnibus nobis?
& dixit, Ad te princeps.
Et surrexit & ingressus est in domum, et 6
effudit oleum super caput eius: & ait ei, Hæc
dicit Dominus Deus Israel, Vnxi te in regem
super populum Domini super Israel.
Et destrues domum Achaab Domini tui de 7
facie mea, & vlcisceris sanguinem seruorum
meorum prophetarum, & sanguinem omnium
seruorum Domini de manu Iezabel,
Et de manu omnis domus Achaab: & de- 8
strues Achaab mingentem ad parietem, & clau
sum & derelictum in Israel. Et dabo do- 9
mum Achaab sicut domum Hieroboam filij Na-
bat, & sicut domum Basa filij Achia.
Et Iezabel comedent canes in parte agri 10
Iezrael, & non erit qui sepeliat. & aperuit
ostium, & fugit.
Et Ieu egressus est ad seruos domini sui, 11
& dixerũt ei, Pax? et dixit eis, Pax. quid in-
gressus est insanus iste ad te? & ait ad eos, Vos
nostis virum & garrulitatem suam.

29 καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς ἰωρὰμ τοῦ ἰατρευθῆναι ἐν
ἰεζραὴλ ἀπὸ τῶν πληγῶν ὧν ἐπάταξαν αὐτὸν οἱ σύροι
ἐν ῥαμὰθ γαλαάδ, ἐν τῷ πολεμεῖν αὐτὸν μετὰ ἀζαὴλ
βασιλέως συρίας· καὶ ὀχοζίας υἱὸς ἰωρὰμ βασιλεὺς ἰούδα
κατέβη τοῦ ἰδεῖν τὸν ἰωρὰμ υἱὸν ἀχαὰβ ἐν ἰεζραήλ, ὅτι
ἠρρώστει αὐτός.

θ΄.

1 Καὶ ἐλισαιὲ ὁ προφήτης ἐκάλεσεν ἕνα τῶν υἱῶν τῶν
προφητῶν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ζῶσαι τὴν ὀσφύν σου, καὶ λάβε
τὸν φακὸν τοῦ ἐλαίου τοῦ ἐν τῇ χειρί σου, καὶ πορεύθητι εἰς ῥα-
2 μὰθ γαλαάδ. καὶ εἰσελεύσῃ καὶ ὄψει ἐκεῖ ἰοὺ υἱὸν
ἰωσαφὰτ υἱοῦ ναμεσσί, καὶ εἰσελεύσῃ καὶ ἀναστήσεις αὐτὸν
ἐκ μέσου τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ εἰσάξεις αὐτὸν εἰς τὸ τα-
3 μιεῖον ἐκ ταμιείου. καὶ λήψῃ τὸν φακὸν τοῦ ἐλαίου, καὶ
ἐπιχεεῖς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ ἐρεῖς, τάδε λέγει κύ-
ριος, κέχρικά σε εἰς βασιλέα ἐπὶ ἰσραήλ· καὶ ἀνοίξεις
4 τὴν θύραν καὶ φεύξῃ καὶ οὐχ ὑπομενεῖς. καὶ ἐπορεύθη
τὸ παιδάριον ὁ προφήτης εἰς ῥαμὰθ γαλαάδ.
5 καὶ εἰσῆλθε· καὶ ἰδοὺ οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως ἐκά-
θηντο· καὶ εἶπεν, λόγος μοι πρὸς σὲ ὁ ἄρχων· καὶ εἶπεν ἰοὺ,
πρὸς τίνα ἐκ πάντων ἡμῶν; καὶ εἶπεν, πρὸς σὲ ὁ ἄρχων.
6 καὶ ἀνέστη καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἐπέχεεν τὸ
ἔλαιον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ εἶπεν αὐτῷ, τάδε λέ-
γει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, κέχρικά σε εἰς βασιλέα ἐπὶ
τὸν λαὸν κυρίου ἐπὶ τὸν ἰσραήλ.
7 καὶ ἐξολοθρεύσεις τὸν οἶκον ἀχαὰβ τοῦ κυρίου σου ἐκ
προσώπου μου, καὶ ἐκδικήσεις τὰ αἵματα τῶν δούλων μου
τῶν προφητῶν, καὶ τὰ αἵματα πάντων τῶν δούλων κυρίου
8 ἐκ χειρὸς ἰεζάβελ, καὶ ἐκ χειρὸς ὅλου τοῦ οἴκου
ἀχαάβ, καὶ ἐξολοθρεύσεις τῷ ἀχαὰβ οὐροῦντα πρὸς τοῖ-
χον, καὶ συνεχόμενον καὶ ἐγκαταλελειμμένον ἐν ἰσραήλ.
9 καὶ δώσω τὸν οἶκον ἀχαὰβ ὡς τὸν οἶκον ἱεροβοὰμ υἱοῦ
10 ναβάτ, καὶ ὡς τὸν οἶκον βαασὰ υἱοῦ ἀχία. καὶ τὴν ἰεζάβελ
καταφάγονται οἱ κύνες ἐν μερίδι τοῦ ἀγροῦ ἰεζραήλ, καὶ
οὐκ ἔσται ὁ θάπτων· καὶ ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ ἔφυγεν.
11 καὶ ἰοὺ ἐξῆλθε πρὸς τοὺς παῖδας τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ
εἶπον αὐτῷ, εἰρήνη; καὶ εἶπεν αὐτοῖς, εἰρήνη· τί ὅτι εἰσῆλ-
θεν ὁ ἐπίληπτος οὗτος πρὸς σέ; καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, ὑμεῖς
οἴδατε τὸν ἄνδρα καὶ τὴν ἀδολεσχίαν αὐτοῦ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

29 Et rediit Ioram rex vt curaret se in Iizreghel à plagis quibus percusserant illum homines Aram in Ramatha cùm prœlium commit-
teret cum Hhazael rege Aram: & Ahhaziahu filius Ioram rex tribus domus Iehuda, descendit vt visitaret Ioram filium Ahhab, in Iizre-
ghel, quia ægrotabat ipse.

CAP. IX.

ET Elisagh propheta vocauit vnũ è discipulis prophetarũ, & dixit ei, Accinge lumbos tuos, & accipe vas olei huius in manu tua, & ito
in Ramoth Gilgad. 2 Et ibis illuc, & vide ibi Iehu filium Iehosaphat filij Nimsi: ibis *inquam* & surgere facies eum de medio fratrum
suorum, & introduces illum in thalamum intra *alium* thalamũ. 3 Et accipies vas olei & effundes super caput illius, & dices, Sic dixit Do-
minus, Vnxi te vt sis rex super Israel, & aperies portam & fugies, nec respicies. 4 Et abiit adolescens discipulus prophetarum Domini
in Ramoth Gilgad. 5 Et venit; & ecce magistri exercitus sedebant: & dixit, Verbum est mihi ad loquendum tecum princeps: & dixit
Iehu, Cum quo nostrum omnium? & dixit, Tecum ô princeps. 6 Et surrexit & intrauit in domum, & effudit oleum super caput eius;
& dixit illi, Sic dixit Dominus Deus Israel, Vnxi te vt sis rex super populum Domini, super Israel. 7 Et percuties domum Ahhab do-
mini tui, & vlciscar vltionem sanguinis seruorum meorum prophetarum, & sanguinum omnium seruorum Domini de manu Iizebel.
8 Et peribit omnis domus Ahhab, & delebo de Ahhab cognoscentem cognitionem, & clausum & derelictum in Israel. 9 Et dabo
domum Ahhab sicut domum Iarabgham filij Nebat, & sicut domum Baghassa filij Ahhiah. 10 Et Iizebel comedent canes in hæreditate
Iizreghel, & non erit qui sepeliat. tunc aperuit portam & fugit. 11 Et Iehu exiit ad seruos domini sui, & dixit ei, Num est pax? ad
quid venit stultus hic ad te? & dixit eis, Vos nouistis virum, & narrationem eius.

Universidad de Deusto Biblioteca

12 ויאמרו שקר הגד נא לנו ויאמר כזאת וכזאת אמר אלי לאמר כה אמר יהוה משחתיך למלך אל ישראל:
13 וימהרו ויקחו איש בגדו וישימו תחתיו אל גרם המעלות ויתקעו בשופר ויאמרו מלך יהוא:
14 ויתקשר יהוא בן יהושפט בן נמשי אל יורם ויורם היה שמר ברמת גלעד הוא וכל ישראל מפני חזאל מלך ארם:
15 וישב יהורם המלך להתרפא ביזרעאל מן המכים אשר יכהו ארמים בהלחמו את חזאל מלך ארם ויאמר יהוא אם יש נפשכם אל יצא פליט מן העיר ללכת לגיד ביזרעאל:
16 וירכב יהוא וילך יזרעאלה כי יורם שכב שמה ואחזיה מלך יהודה ירד לראות את יורם:
17 והצפה עמד על המגדל ביזרעאל וירא את שפעת יהוא בבאו ויאמר שפעת אני ראה ויאמר יהורם קח רכב ושלח לקראתם ויאמר השלום:
18 וילך רכב הסוס לקראתו ויאמר כה אמר המלך השלום ויאמר יהוא מה לך ולשלום סב אל אחרי ויגד הצפה לאמר בא המלאך עד הם ולא שב:
19 וישלח רכב סוס שני ויבא אלהם ויאמר כה אמר המלך שלום ויאמר יהוא מה לך ולשלום סב אל אחרי:
20 ויגד הצפה לאמר בא עד אליהם ולא שב והמנהג כמנהג יהוא בן נמשי כי בשגעון ינהג:
21 ויאמר יהורם אסר ויאסר רכבו ויצא יהורם מלך ישראל ואחזיהו מלך יהודה איש ברכבו ויצאו לקראת יהוא וימצאהו בחלקת נבות היזרעאלי:

12 At illi respóderũt, Falsum est, sed magis
narra nobis. Qui ait eis, Hæc & hæc locu
tus est mihi. Et ait, Hęc dicit Dñs, Vnxi te
13 regẽ super Israel. Festinauerũt itaque, &
vnusquisq; tollens palliũ suũ posuerunt
sub pedibus eius in similitudinẽ tribuna-
lis, & cecinerũt tuba atq; dixerũt, Regna-
14 uit Iehu. Coniurauit ergo Iehu filius Io-
saphat filij Namsi cõtra Ioram. Porrò Io-
ram obsederat Ramoth Galaad, ipse & o-
15 mnis Israel contra Azahel regẽ Syriæ. Et
reuersus fuerat vt curaretur in Iezrahel
propter vulnera, quia percusserant eũ Syri
prœliantem contra Azahel regem Syriæ.
Dixítq; Iehu, Si placet vobis, nemo egre-
diatur profugus de ciuitate, ne vadat &
16 nunciet in Iezrahel. Et ascendit & profe-
D ctus est in Iezrahel. Iorã enim ægrotabat
ibi, & Ochozias rex Iuda descenderat ad
17 visitãdum Ioram. Igitur speculator qui
stabat super turrim Iezrahel, vidit glo-
bum Iehu venientis. Et ait, Video ego glo-
bum. Dixítque Ioram, Tolle currum, &
mitte in occursum eorum, & dicat va-
18 dens, Rectè ne sunt omnia? Abijt er-
go qui ascenderat currum in occursum
eius: & ait, Hæc dicit rex: Pacata sunt o-
mnia? Dixítque Iehu, Quid tibi & paci?
transi, & sequere me. Nunciauit quoque
speculator, dicens: Venit nuncius ad eos,
19 & non reuertitur. Misit etiam currum
equorũ secundum. Venítq; ad eos, & ait:
Hæc dicit rex, Nunquid pax est? Et ait
Iehu, Quid tibi & paci? transi & sequere
20 me. Nunciauit autem speculator, di-
cens: Venit vsque ad eos, & non reuerti-
tur. est autem incessus quasi incessus Iehu
filij Namsi. præceps enim graditur.
21 Et ait Ioram, Iungite currum. Iunxe-
rúntque currum eius. Et egressus est Io-
ram rex Israel, & Ochozias rex Iuda, sin-
guli in curribus suis. Egressique sunt in
occursum Iehu, & inuenerũt eum in agro
Naboth Iezraelitæ.

Et dixerunt, Iniustum, sed nuncia nobis: 12
& ait eis, Sic & sic locutus est ad me, dicens:
Hæc dicit Dominus, Vnxi te in regem super
populum meum Israel.
Et audientes festinauerunt & acceperunt 13
vir vestem suam, & posuerunt sub Ieu super
ascensum graduum, & cecinerunt in cornu;
& dixerunt, Regnauit Ieu.
Et conuersus est Ieu filius Iosaphat filij Na 14
messi contra Ioram; & Ioram custodiebat in
Ramath Galaad ipse & omnis Israel à facie
Azael regis Syriæ.
Et reuersus fuit rex Ioram vt curaretur 15
in Iezrael à vulneribus quibus percusserant
eum Syri, quum prœliabatur ipse cum Azael
rege Syriæ: & dixit Ieu, Si habetis vos ani-
mam vestram mecum, non egrediatur saluus
de ciuitate vt vadat & nunciet in Iezrael.
Et ascendit Ieu & profectus est in Iez- 16
rael, quia Ioram curabatur in Iezrael, &
Ochozias rex Iuda descendit ad videndũ Iorã.
Et speculator stabat super turrim in Iez- 17
rael et vidit puluerem turbæ Ieu quum venie-
bat ipse, & dixit: Turbam ego video: & di-
xit Ioram, Accipite ascensorem equi, & mitti-
te in occursum eorum, & dicat, Si pax.
Et abijt ascensor equi in occursum eius, & 18
dixit: Hæc dicit rex, Si pax: & dixit Ieu,
Quid tibi et paci? reuertere in posteriora mea.
& nunciauit speculator, dicens: Venit nuncius
vsque ad eos & non reuersus est.
Et misit ascensorem equi secundum, & 19
venit vsque ad eos; & ait, Hæc dicit rex, Si
pax? & dixit Ieu, Quid tibi & paci? reuer-
tere in posteriora mea.
Et nunciauit speculator, dicens: Venit & 20
iste vsque ad eos, & non reuersus est: & in-
cessus quasi incessus Ieu filij Namessi, quia in-
cedebat.
Et ait Ioram, Iungite currus. & iunxe- 21
runt; & egressus est Ioram rex Israel, &
Ochozias rex Iuda, vir in curru suo in occur-
sum Ieu, & inuenerunt eum in parte Nabuth
Iezraelitæ.

12 καὶ εἶπον, ἄδικον, ἀλλὰ ἀνάγγειλον ἡμῖν· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, οὕτω καὶ οὕτως ἐλάλησε πρός με, λέγων· τάδε λέγει κύριος, κέχρικά σε εἰς βασιλέα ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραήλ.
13 καὶ ἀκούσαντες ἔσπευσαν καὶ ἔλαβον ἀνὴρ τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἔθηκαν ὑποκάτωθεν ἰοὺ ἐπὶ γαρὲμ τῶν ἀναβαθμῶν· καὶ ἐσάλπισαν ἐν κερατίνῃ, καὶ εἶπον· βεβασίλευκεν ἰού.
14 καὶ συνεστράφη ἰοὺ υἱὸς ἰωσαφὰτ υἱοῦ ναμεσσὶ ἐπὶ ἰωράμ· καὶ ἰωρὰμ ἐφύλασσεν ἐν ῥαμὰθ γαλαὰδ αὐτὸς καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου ἀζαὴλ βασιλέως συρίας.
15 καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς ἰωρὰμ ἰατρευθῆναι ἐν ἰεζραὴλ ἀπὸ τῶν πληγῶν ὧν ἐπάταξαν αὐτὸν οἱ σύροι ἐν τῷ πολεμεῖν αὐτὸν μετὰ ἀζαὴλ βασιλέως συρίας· καὶ εἶπεν ἰού, εἰ ἔχετε ὑμεῖς τὴν ψυχὴν ὑμῶν μετ' ἐμοῦ, μὴ ἐξερχέσθω διασωζόμενος ἐκ τῆς πόλεως τοῦ πορευθῆναι καὶ ἀπαγγεῖλαι ἐν ἰεζραήλ.
16 καὶ ἐπέβη ἰοὺ καὶ ἐπορεύθη εἰς ἰεζραήλ, διότι ἰωρὰμ ἐθεραπεύετο ἐν ἰεζραήλ· καὶ ὀχοζίας βασιλεὺς ἰούδα κατέβη ἰδεῖν τὸν ἰωράμ.
17 καὶ ὁ σκοπὸς εἱστήκει ἐπὶ πύργου ἐν ἰεζραὴλ καὶ εἶδε τὸν κονιορτὸν τοῦ ὄχλου ἰοὺ ἐν τῷ παραγίνεσθαι αὐτόν· καὶ εἶπεν, ὄχλον ἐγὼ ὁρῶ· καὶ εἶπεν ἰωράμ, λάβετε ἐπιβάτην ἵππου, καὶ ἀποστείλατε εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν, καὶ εἰπάτω, εἰ εἰρήνη.
18 καὶ ἐπορεύθη ὁ ἐπιβάτης τοῦ ἵππου εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ· καὶ εἶπεν, τάδε λέγει ὁ βασιλεύς, εἰ εἰρήνη· καὶ εἶπεν ἰού, τί σοι καὶ εἰρήνῃ; ἐπίστρεφε εἰς τὰ ὀπίσω μου· καὶ ἀπήγγειλεν ὁ σκοπός, λέγων· ἦλθεν ὁ ἄγγελος ἕως αὐτῶν καὶ οὐκ ἀνέστρεψε.
19 καὶ ἀπέστειλεν ἀναβάτην ἵππου δεύτερον καὶ ἦλθεν ἕως αὐτῶν· καὶ εἶπεν, τάδε λέγει ὁ βασιλεύς, εἰ εἰρήνη· καὶ εἶπεν ἰού, τί σοι καὶ εἰρήνῃ; ἐπίστρεφε εἰς τὰ ὀπίσω μου.
20 καὶ ἀπήγγειλεν ὁ σκοπός, λέγων· ἦλθεν καὶ οὗτος ἕως αὐτῶν καὶ οὐκ ἀνέστρεψεν· καὶ ἡ ἀγωγὴ ὡς ἀγωγὴ ἰοὺ υἱοῦ ναμεσσί, διότι ἐν παραλλαγῇ ἦγεν.
21 καὶ εἶπεν ἰωράμ, ζεύξατε ἅρματα· καὶ ἔζευξαν· καὶ ἐξῆλθεν ἰωρὰμ βασιλεὺς ἰσραήλ, καὶ ὀχοζίας βασιλεὺς ἰούδα, ἀνὴρ ἐν τῷ ἅρματι αὐτοῦ εἰς ἀπάντησιν ἰοὺ καὶ εὗρον αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι ναβουθ τοῦ ἰεζραηλίτου.

תרגום יונתן

12 ואמרו שקרא את אמר חוי כען לנא ואמר כדין וכדין אמר לי למימר כדנן אמר יי משחתך למהוי מלכא על ישראל:
13 ואוחיאו ונסיבו גבר לבושיה ושויאו תחותוהי על דרג שעיא ותקעו בשופרא ואמרו מלך יהוא:
14 ומריד יהוא בר יהושפט בר נמשי על יורם ויורם הוה נטיר ברמות גלעד הוא וכל ישראל מקדם חזאל מלכא דארם:
15 ותב יהורם מלכא לאיתסאה ביזרעאל מן מחתא דמחהי אנש ארם כד אגיח קרבא עם חזאל מלכא דארם ואמר יהוא אם אית רעוא בנפשכון לא יפוק משיזבא מן קרתא למיזל לחואה ביזרעאל:
16 ורכיב יהוא ואתא ליזרעאל ארי יורם שכיב תמן ואחזיה מלך שבטא דבית יהודה נחת למסער ית יורם:
17 וסכואה קאים על מגדלא ביזרעאל וחזא ית משרית יהוא במיתוהי ואמר משרית אנא חזי ואמר יהורם דבר רכבא ושלח לקדמותהון ויימר השלם:
18 ואזל רכיב סוסיא לקדמותיה ואמר כדנן אמר מלכא השלם ואמר יהוא מה לך ולשלם אסתחר לאחורי וחוי סכואה למימר אתא איזגדא עד לותהון ולא תב:
19 ושלח רכיב סוסיא תנינא ואתא לותהון ואמר כדנן אמר מלכא השלם ואמר יהוא מה לך ולשלם אסתחר לאחורי:
20 וחוי סכואה למימר אתא עד לותהון ולא תב ודברא כדברא דיהוא בר נמשי ארי בניח מדבר:
21 ואמר יהורם אזדרזו וטקיסו רתיכיה ונפק יהורם מלכא דישראל ואחזיהו מלך שבטא דבית יהודה גבר ברתיכיה ונפקו לקדמות יהוא ואשכחוהי באחסנת נבות יזרעאלה:

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

12 Et dixerunt, Falsum tu dicis; indica nunc nobis. & dixit, Sic & sic dixit mihi, dicendo: Sic dixit Dominus, Vnxi te vt sis rex super Israel.
13 Et festinauerunt, & acceperunt quisque vestimentum suum, & posuerunt subter eum in gradu horarum, & clanxerunt buccina, & dixerunt, Regnat Iehu.
14 Et rebellauit Iehu filius Iosaphat, filij Numsi, in Ioram: & Ioram custodierat Ramoth Gilghad, ipse & omnis Israel à facie Hhazahel regis Aram.
15 Et redierat Iehoram rex vt curaretur in Iizreghel à plagis quibus percusserant eum homines Aram, cùm iniret bellum cum Hhazael rege Aram: & dixit Iehu, Si voluntas est animæ vestræ, non exibit euadens ex vrbe qui exeat vt indicet in Iizreghel.
16 Et equitauit Iehu & venit in Iizreghel, quia Ioram cubabat ibi, & Ahhaziah rex tribus domus Iehudah descenderat ad visitandum Ioram.
17 Et speculator stabat super turrem in Iizreghel, & vidit turmam Iehu cùm veniret ille: & dixit, Turmam ego video: & dixit Ioram, Accipe currum, & mitte in occursum eorum, & dicat, Num pax est?
18 Et iuit eques in occursum eius, & dixit: Sic dixit rex, Num est pax? & dixit Iehu, Quid tibi & paci? reuertere post me: & indicauit speculator, dicendo: Venit nuntius vsque ad eos, sed non redit.
19 Et misit equitem secundum & venit ad illos, & dixit, Sic dixit rex, Num est pax? & dixit Iehu, Quid tibi & paci? reuertere post me.
20 Et indicauit speculator, dicendo, Venit ad illos, sed non redit: & ducatus est sicut ducatus Iehu filij Nimsi, quia in quiete ducit.
21 Et dixit Ioram, Expedi. & parauit currum eius, & exiuit Ioram rex Israel, & Ahhaziahu rex tribus domus Iehudah, quisque in curru suo, & exierunt in occursum Iehu, & inuenerunt illum in hæreditate Naboth Iizreghelæi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 ויהי כראות יהורם את־יהוא ויאמר השלום יהוא ויאמר מה השלום עד־זנוני איזבל אמך
23 וכשפיה הרבים: ויהפך יהורם ידיו וינס
24 ויאמר אל־אחזיהו מרמה אחזיהו: ויהוא מלא ידו בקשת וינך את־יהורם בין
25 זרעיו ויצא החצי מלבו ויברע ברכבו: ויאמר אל־בדקר שלשה שא השלכהו
26 בחלקת שדה נבות היזרעאלי כי זכר אני ואתה רכבים צמדים אחרי אחאב אביו ויהוה נשא
27 עליו את־המשא הזה: אם־לא את־דמי נבות ואת־דמי בניו ראיתי
28 אמש נאם־יהוה ושלמתי לך בחלקה הזאת נאם־ יהוה ועתה שא השלכהו בחלקה כדבר יהוה:
29 ואחזיהו מלך יהודה ראה וינס דרך בית הגן וירדף אחריו יהוא ויאמר גם־אותו הכהו אל־
30 המרכבה במעלה גור אשר את־יבלעם וינס מגדו וימת שם:
31 וירכבו אתו עבדיו ירושלם וקברו אתו בקברתו עם־אבתיו בעיר דויד:
32 ובשנת אחת־עשרה שנה ליורם בן־אחאב מלך אחזיה על־יהודה: ויבוא יהוא יזרעאלה
33 ואיזבל שמעה ותשם בפוך עיניה ותיטב את־ ראשה ותשקף בעד החלון:
34 ויהוא בא בשער ותאמר השלום זמרי הרג אדניו: וישא פניו אל־החלון ויאמר מי אתי
35 מי וישקפו אליו שנים שלשה סריסים: ויאמר שמטוהו וישמטוהו ויזו מרכבה אל־הקיר
36 ואל־הסוסים וירמסנה: ויבאו ויאכל וישת ויאמר פקדו־נא את־הארורה הזאת וקברוה כי
37 בת־מלך היא:

22 Cúmq; vidisset Ioram Iehu, dixit, Pax est Iehu? At ille respondit, Quæ pax? Adhuc fornicationes Iezabel matris tuæ, & veneficia eius multa vigent. 23 Conuertit aũt Ioram manum suam, & fugiens ait ad Ochoziam, Insidię Ochozia. 24 Porrò Iehu terẽdit arcũ manu, & percussit Ioram inter scapulas, & egressa est sagitta per cor eius, statimque corruit in curru suo. 25 Dixítq; Iehu ad Badacher ducẽ: Tolle proijce eum in agro Naboth Iezrahelitæ. Memini enim quando ego & tu sedentes in curru sequebamur Achab patrem huius, quòd Dñs onus hoc leuauerit super eum, 26 dicens: Si non pro sanguine Naboth & pro sanguine filiorũ eius quem vidi heri, ait Dominus, reddam tibi in agro isto, dicit Dñs. Nunc ergo tolle & proijce eum in agro iuxta verbum Dñi. 27 Ochozias autẽ rex Iuda vidẽs hoc, fugit per viam domus horti, persecutúsque est eum Iehu: & ait, Etiã hunc percutite in curru suo. Et percusserunt eũ in ascẽsu Gaber qui est iuxta Ieblaam. Qui fugit in Mageddo, & mortuus est ibi. 28 Et imposuerunt eũ serui eius super currũ suũ, & tulerunt in Ierusalem, & sepelierũntque in sepulchro cum patribus suis in ciuitate Dauid. 29 Anno vndecimo Ioram filij Achab regis Israel, regnauit Ochozias super Iudã. 30 Venítq; Iehu in Iezrahel. Porrò Iezabel, introitu eius audito, depinxit oculos suos stibio, & ornauit caput suum, & respexit per fenestram. 31 Ingrediente autẽ Iehu per portã, & ait: Nunquid pax potest esse Zamri qui interfecit dominum suum? 32 Leuauítq; Iehu faciem suã ad fenestrã, & ait, Quæ est ista? Et inclinauerũt se ad eũ duo vel tres eunuchi. 33 At ille dixit eis, Præcipitate eam deorsum. Et proijcitauerunt eã, aspersúsq; est sanguine parietes, & equorũ vngulæ conculcauerunt eam. 34 Cúmq; introgressus esset vt comederet, & biberét, ait, Ite & videte maledictã hanc, & sepelite eam, quia filia regis est.

22 ותהי כד חמא יהורם ית יהוא ואמר השלם יהוא ועד מה השלם עד טעות איזבל אמך ותרשיתא כגוניהן:
23 ואתהך יהורם לאחורוהי ואמר לה מרמה אחזיה: ויהוא סליף בקשתא ומחא ית יהורם בין דרעוהי ונפק
24 חיצא מלב קרביה ואשתמט ברתיכיה: ואמר יהוא לברקר גברי סב רמהי בפתסנא חקל נבות יזרעאלה ארי דכיר אנא ואת תרין רכיבין
25 בתר אחאב אבוהי ויקף עלוהי מטל עלוהי מסא נבוותא הדין: אם לא ית דמי נבות וית דמי בנוהי חזיתי
26 אמר יי ושלם לך באיסתכנתא הדא אמר יי ויכעין סב רמהי באחסכנתא כפתגמא דייי:
27 ואחזיה מלך כאודה ביתא גינא וערך בתריהוי יהוא ואמר אף יתהי מחוהי ברתיכא בסקנקנא דגור דעם יבלעם ואפך למגרו ומית תמן:
28 ושקלת תמא עבדוהי בירושלם וקברוהי בקבוריתיה עם אבהתוהי בקרתא דדויד:
29 ובשנת תמא עשרי שנין ליורם מלכא דישראל מלך אחזיה על דביתיה יהודה:
30 ויהוא על יזרעאל ואיזבל שמעת ובחלת בעדיהא ועינתא ומקניאת ית רישה ואסהכיאת מן חרכא:
31 ויהוא עאל בתרעא ואמרת השלם זמרי קטיל יהרבוניה:
32 וזקף אפוהי לותרכא ואמר מן תמא מן אסתכיאו לותיה תרין
33 ושדלו יתה ואפרו שערה ומן דמה על כתלא ועל סוסוותא ודשוהא:

22 Et factum est vt vidit Ioram Ieu: & dixit, Si pax Ieu? & dixit Ieu, Quid tibi & pacẽ? fornicationes Iezabel matris tuæ & veneficia eius multa.
23 Et conuertit Ioram manus suas vt fugeret: & dixit ad Ochoziam, Dolus Ochozia.
24 Et Ieu impleuit manus suas in arcu, & percussit Ioram inter brachia eius, & egressa est sagitta per cor eius, & incuruauit se super genua sua. 25 Et dixit Ieu ad Badecar Tristam sum, Tolle & proijce eum in parte agri Nabuth Izraelitæ, quia memini ego, quando ego & tu ascendentes super currum post Achab patrem eius, & Dominus cepit super eum assumptionem hanc, dicens: 26 Si quidem sanguines Nabuth & sanguines filiorum eius vidi heri, ait Dominus, & reddam tibi in parte hac, ait Dominus: & nunc tollite & proijcite eum in parte iuxta verbum Domini.
27 Et Ochozias rex Iuda vidit et fugit viam domus horti, & persecutus est Ieu post eum: & ait, Etiam ipsum percutite eum in curru & existentem in ascensu Gur, quæ est Feblaam, & fugit Ochozias in Mageddo, & mortuus est ibi. 28 Et attulerunt eũ serui eius in Hierusalem, & sepelierunt eum cum patribus suis in ciuitate Dauid.
29 Et in anno vndecimo Ioram regis Israel regnauit Ochozias super Judan.
30 Et venit Ieu in Iezreel: & audiuit Iezabel, & stibio depinxit oculos suos, & ornauit caput suum, & inclinauit se per fenestram.
31 Et Ieu ingressus est in ciuitatem: & ipsa dixit, Si pax Zambri qui interfecit dominum suum? 32 Et leuauit Ieu oculos suos ad fenestram, & vidit eam: & dixit, Quis es tu? descende ad me; & inclinauerunt se ad eum duo eunuchi eius.
33 Et dixit Ieu, Præcipitate eam. & proiecerunt eam, & aspersus est sanguis eius ad parietem & ad equos, & conculcauerunt eam.
34 Et ingressus est Ieu & comedit & bibit: & ait, Animaduertite iam maledictam hanc, & sepelite eam, quia filia regis est.

22 καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν ἰωσαμ τὸν ἰὼ· καὶ εἶπεν, εἰ εἰρηνη ἰὼ; ὁ δὲ εἶπεν ἰὼ, τί σοι εἰρήνη; ἐὰν πορνεῖαι ἰεζαβελ τῆς μητρός σου καὶ τὰ φάρμακα αὐτῆς τὰ πολλά.
23 καὶ ἐπέστρεψεν ἰωραὰμ τὰς χεῖρας αὐτοῦ τοῦ φυγεῖν·
24 καὶ εἶπεν πρὸς ὀχοζίαν, δόλος ὀχοζία. ὁ δὲ ἰὼ ἐνέπλησεν τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐν τῷ τόξῳ, καὶ ἐπάταξεν τὸν ἰωραὰμ ἀνὰ μέσον τῶν βραχιόνων αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθε τὸ βέλος διὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ, καὶ ἔκαμψεν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ.
25 καὶ εἶπεν ἰὼ πρὸς βαδεκὰρ τὸν τελεστὴν αὐτοῦ, ἆρον καὶ ῥῖψον αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι τοῦ ἀγροῦ ναβουθ τοῦ ἰεζραηλίτου, διότι μεμνημαι ἐγώ, ὅτε ἐγὼ καὶ σὺ ἐπεβεβήκοτες ἐπὶ ζεύγους ὀπίσω ἀχαὰβ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ κύριος ἐλάβεν ἐπ᾽ αὐτὸν τὸ λῆμμα τοῦτο, λέγων
26 εἰ μὴ τὰ αἵματα ναβουθ καὶ τὰ αἵματα τῶν υἱῶν αὐτοῦ εἶδον ἐχθές, φησὶ κύριος, καὶ ἀνταποδώσω σοι ἐν τῇ μερίδι ταύτῃ, λέγει κύριος· καὶ νῦν ἄρατε καὶ ῥίψατε αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι κῡ τὸ ῥῆμα κυρίου.
27 καὶ ὀχοζίας βαπλὰς ἰδὼν εἶδεν καὶ ἔφυγεν ὁδὸν βαιθγάν· καὶ κατεδίωξεν ἰὼ ὀπίσω αὐτοῦ· καὶ εἶπεν, καὶ γε αὐτὸν πατάξατε αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἁμάλα ὄντα ἐν τῇ ἀναβάσει γώρ, ἥ ἐστιν τοῦ ἰεβλααμ· καὶ ἔφυγεν ὀχοζίας
28 εἰς μαγεδδώ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ. καὶ ἀνήνεγκαν αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ εἰς ἰερουσαλὴμ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν
29 πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ. ἐν ἔτει ἑνδεκάτῳ ἰωραὰμ βασιλέως ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν ὀχοζίας ἐπὶ ἰούδαν.
30 καὶ ἦλθεν ἰὼ εἰς ἰεζραήλ· ἡ δὲ ἰεζάβελ ἤκουσεν, καὶ ἐστιβάσατο τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἐκόσμησεν τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ διέκυψεν διὰ τῆς θυρίδος.
31 καὶ ἰὼ εἰσεπορεύετο ἐν τῇ πόλει· καὶ αὐτὴ εἶπεν, εἰ εἰρηνη ζαμβελὶ φονεὺς τοῦ κυρίου αὐτοῦ;
32 καὶ ἐπῆρεν ἰὼ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὴν θυρίδα, καὶ εἶδεν αὐτὴν, καὶ εἶπεν, τίς εἶ σύ, καταβήτω πρός με· καὶ ἐξέκυψαν πρὸς αὐτὸν δύο δυνάσται αὐτῆς.
33 καὶ εἶπεν ἰώ, καταπάσατε αὐτὴν, καὶ ἔρριψαν αὐτὴν, καὶ ἐραντίσθη τὸ αἷμα αὐτῆς πρὸς τὸν τοῖχον καὶ πρὸς τοὺς ἵππους, καὶ συνεπάτησαν αὐτήν.
34 καὶ εἰσῆλθεν ἰὼ καὶ ἔφαγεν καὶ ἔπιεν, καὶ εἶπεν, Ἐπισκέψασθε δὴ τὴν κεκατηραμένην ταύτην, καὶ θάψατε αὐτήν, ὅτι θυγάτηρ βασιλέως ἐστίν.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Et fuit cùm vidisset Ioram Iehu, dixit, Num est pax Iehu? & dixit, Quæ pax? adhuc fornicationes Iizebel matris tuæ, & maleficia eius multa. "Et reuersus est Ioram retro se, & terga vertit, & dixit ad Ahhaziah, Dolus Ahhaziah. "Et Iehu impleuit manum suam arcu, & percussit Ioram inter brachia eius, & exiit sagitta ex corde eius, & curuatus est in curru suo. "Et dixit ad Bedkat fortem suum, Accipe, proijce illum in hæreditatem agri Naboth Iizreghelæi; nam memini, ego & tu, cùm ascenderemus in fugo vno ambulantes post Ahhab patrem eius, à Domino latum esse super eum onus prophetiæ huius. "Nisi sanguis Naboth, & sanguis filiorum eius reueletur ante me in proximo, dixit Dominus, & rependam tibi in hæreditate hac, dixit Dominus. Et nunc accipe, proijce illum in hæreditatem iuxta verbum Domini. "Et Ahhaziah rex tribus domus Iehudah, vidit & vertit terga per viam domus horti, & persequutus est post eum Iehu: & dixit, Etiam eum percutite in curru in ascensu Gur, quæ est iuxta Iiblagham; & vertit terga in Megiddo, & mortuus est ibi. "Et detulerunt illum serui eius in Ierusalem, & sepelierunt eum in sepulchro suo cum patribus suis in ciuitate Dauid. "Et anno vndecimo annorum Ioram filij Ahhab regis Israel regnauit Ahhaziah super *populum* domus Iehudah. "Et venit Iehu in Iizreghel, & Iizebel audiuit, & fucauit stibio oculos suos, & composuit caput suum & prospexit de fenestra. "Et Iehu intrauit portam. & dixit *illa*, Num est pax Zimri, occisor domini sui? "Et sustulit faciem suam ad fenestram, & dixit, Quis est hic? quis? & prospexerunt ad eum duo *aut* tres eunuchi. "Et dixit, Dejicite eam. & dejecerunt illam, & aspersum est ex sanguine eius super parietem & super equos, & conculcauerunt eam. "Et ingressus comedit & bibit: & dixit, Visitate nunc maledictam istam; & sepelite eam, quia filia regis illa est.

35 וילכו לקברה ולא מצאו בה כי אם הגלגלת
והרגלים וכפות הידים:
36 וישבו ויגידו לו ויאמר דבר יהוה הוא אשר
דבר ביד עבדו אליהו התשבי לאמר בחלק
יזרעאל יאכלו הכלבים את בשר איזבל:
37 והית נבלת איזבל כדמן על פני השדה
בחלק יזרעאל אשר לא יאמרו זאת איזבל:

יוד

1 ולאחאב שבעים בנים בשמרון ויכתב יהוא
ספרים וישלח שמרון אל שרי יזרעאל הזקנים
2 ואל האמנים אחאב לאמר: ועתה כבא
הספר הזה אליכם ואתכם בני אדניכם ואתכם
הרכב והסוסים ועיר מבצר והנשק:
3 וראיתם הטוב והישר מבני אדניכם ושמתם
4 על כסא אביו והלחמו על בית אדניכם: ויראו
מאד מאד ויאמרו הנה שני המלכים לא עמדו
5 לפניו ואיך נעמד אנחנו: וישלח אשר
על הבית ואשר על העיר והזקנים והאמנים
אל יהוא לאמר עבדיך אנחנו וכל אשר תאמר
אלינו נעשה לא נמליך איש הטוב בעיניך עשה:
6 ויכתב אליהם ספר שנית לאמר אם לי אתם
ולקלי אתם שמעים קחו את ראשי אנשי בני
אדניכם ובאו אלי כעת מחר יזרעאלה ובני המלך
שבעים איש את גדלי העיר מגדלים אותם:
7 ויהי כבא הספר אליהם ויקחו את בני המלך
וישחטו שבעים איש וישימו את ראשיהם
בדודים וישלחו אליו יזרעאלה:
8 ויבא המלאך ויגד לו לאמר הביאו ראשי בני
המלך ויאמר שימו אתם שני צברים פתח השער
עד הבקר:

35 Cúmq; issent vt sepelirent eam, non
inuenerunt nisi caluariam & pedes, &
36 summas manus. Reuersique nuncia-
uerunt ei. Et ait Iehu, Sermo Domini est
quem locutus est per seruum suũ Heliam
Thesbytem, dicens: In agro Iezrahel co-
37 medent canes carnes Iezabel. Et erunt
carnes Iezabel sicut stercus super faciem
terrę in agro Iezrahel; ita vt prætereuntes
dicant; Hæccine est illa Iezabel?

CAP. X.

1 A ERant autem Achab septuaginta filij in
Samaria. Scripsit ergo Iehu literas, &
misit in Samariam ad optimates ciuitatis,
& ad maiores natu, & ad nutricios Achab,
2 dicens: Statim vt acceperitis literas has
qui habetis filios dñi vestri, & currus &
equos, & ciuitates firmas, & arma:
3 Eligite meliorẽ & eum qui vobis pla-
cuerit de filijs domini vestri, & eũ ponite
super soliũ patris sui, & pugnate pro do-
4 mo domini vestri. Timuerunt illi vehe-
menter, & dixerunt, Ecce duo reges non
potuerũt stare coram eo, & quomodo nos
5 valebimus resistere? Miserunt ergo præ-
positi domus, & præfecti ciuitatis, & maio-
res natu, & nutricij ad Iehu, dicẽtes: Serui
B tui sumus; quæcunque iusseris, faciemus,
nec constituemus nobis regem. quæcun-
6 que tibi placent fac. Rescripsit autem
eis literas secundò, dicens: Si mei estis &
obeditis mihi; tollite capita filiorum do-
mini vestri, & venite ad me hac eadem ho-
ra cras in Iezrahel. Porrò filij regis septua-
ginta viri apud optimates ciuitatis nu-
7 triebantur. Cúmque venissent literæ
ad eos, tulerunt filios regis, & occiderunt
septuaginta viros, & posuerunt capita
eorum in cophinis, & miserunt ad eum
8 in Iezrahel. Venit autem nuncius
ad eum, & indicauit ei, dicens: Attulerũt
capita filiorum regis. Qui respondit: Po-
nite ea ad duos aceruos iuxta introitum
portæ vsque mané.

Et abierunt vt sepelirent eam, & non 35
inuenerunt in ea nisi caluariam & pedes, &
extrema manuum. Et reuersi sunt & nun- 36
ciauerunt ei: & ait Jeu, Verbum Domini est
hoc quod locutus est in manu serui sui Heliæ
Thesbytæ, dicens: In parte Jezrael comedent
canes carnes Jezabel.
Et erit morticinium Jezabel vt stercus su- 37
per faciem agri in parte Jezrael, vt non dicant,
Hæc Jezabel.

CAP. X.

ET Achaab septuaginta filij in Samaria, & 1
scripsit Jeu literas, & misit in Samariam
ad principes ciuitatis, & ad maiores natu, &
ad nutricios filiorum Achaab, dicens:
Et nunc vt venerint literæ istæ ad vos, 2
& vobiscum filij domini vestri, & vobis-
cum currus & equi & ciuitates munitæ
& arma.
Et videbitis bonum & rectum in filijs 3
domini vestri, & constituite eum super solium
patris sui, & pugnate pro domo domini vestri.
Et timuerunt nimis & dixerũt, Ecce duo 4
reges non steterunt contra faciem eius, et quo-
modo nos stabimus?
Et miserunt qui super domum & qui su- 5
per ciuitatem & maiores natu & nutricij ad
Jeu dicẽtes, Nos serui tui, & omnia quæcunq;
dixeris nobis, faciemus, et non regem constitue-
mus vllum: bonum in oculis tuis faciemus.
Et scripsit ad eos Jeu literas secũdò, dicẽs, 6
Si mei estis vos, & vocem meam auditis, tolli-
te capita virorum filiorum domini vestri, et af-
ferte ad me vt hora hæc cras in Jezrael: & fi-
lij regis erant septuaginta viri, quos adulti ciui-
tatis nutriebant eos.
Et factum est vt venit ad eos epistola, & 7
ceperũt filios regis et occiderũt eos septuaginta
viros, & posuerunt capita eorum in cartallis,
& miserunt ei in Jezrael.
Et venit nuncius & nunciauit ei dicens, 8
Tulerunt capita filiorum regis. & dixit Jeu,
Ponite ea duos aceruos iuxta portam ciuitatis
vsque mane.

35 καὶ ἐπορεύθησαν θάψαι αὐτήν, καὶ οὐχ εὗρον ἐν αὐτῇ
ἀλλ᾽ ἢ τὸ κρανίον καὶ τοὺς πόδας καὶ τὰ ἴχνη τῶν χειρῶν.
36 καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ· καὶ εἶπεν ἰοὺ, ῥῆμα
κυρίου ἐστὶ τοῦτο ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ τοῦ δούλου αὐτοῦ ἠλίου
τοῦ θεσβίτου, λέγων· ἐν τῇ μερίδι ἰεζραὴλ καταφάγον-
37 ται οἱ κύνες τὰς σάρκας ἰεζάβελ. καὶ ἔσται τὸ θνη-
σιμαῖον ἰεζάβελ ὡς κοπρία ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ἀγροῦ ἐν
τῇ μερίδι ἰεζραὴλ, ὥστε μὴ εἰπεῖν, αὕτη ἰεζάβελ.

ι.

1 Καὶ τῷ ἀχαὰβ ἑβδομήκοντα υἱοὶ ἐν σαμαρείᾳ· καὶ
ἔγραψεν ἰοὺ βιβλίον, καὶ ἀπέστειλεν εἰς σαμάρειαν πρὸς
τοὺς ἄρχοντας τῆς πόλεως καὶ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ
πρὸς τοὺς τιθηνοὺς τῶν υἱῶν ἀχαὰβ, λέγων·
2 καὶ νῦν ὡς ἂν ἔλθῃ τὸ βιβλίον τοῦτο πρὸς ὑμᾶς, καὶ
μεθ᾽ ὑμῶν οἱ υἱοὶ τοῦ κυρίου ὑμῶν, καὶ μεθ᾽ ὑμῶν τὰ ἅρμα-
τα καὶ οἱ ἵπποι καὶ πόλεις ὀχυραὶ καὶ ὅπλα.
3 καὶ ὄψεσθε τὸν ἀγαθὸν, καὶ εὐθῆ ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ κυρίου
ὑμῶν, καὶ καταστήσατε αὐτὸν ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ πατρὸς αὐ-
4 τοῦ, καὶ πολεμεῖτε ὑπὲρ τοῦ οἴκου τοῦ κυρίου ὑμῶν. καὶ ἐφο-
βήθησαν σφόδρα, καὶ εἶπον· ἰδοὺ οἱ δύο βασιλεῖς οὐκ ἔστη-
σαν κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ πῶς ἡμεῖς στησόμεθα;
5 καὶ ἀπέστειλαν οἱ ἐπὶ τοῦ οἴκου καὶ οἱ ἐπὶ τῆς πόλεως, καὶ οἱ
πρεσβύτεροι καὶ οἱ τιθηνοὶ πρὸς ἰοὺ, λέγοντες· ἡμεῖς δοῦ-
λοί σου, καὶ πάντα ὅσα ἂν εἴπῃς ἡμῖν ποιήσομεν, καὶ οὐ βασι-
λεύσομεν οὐδένα, τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου ποιήσομεν.
6 καὶ ἔγραψεν πρὸς αὐτοὺς ἰοὺ βιβλίον δεύτερον, λέ-
γων· εἰ ἐμοὶ ἐστὲ ὑμεῖς, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούετε, λά-
βετε κεφαλὰς ἀνδρῶν υἱῶν τοῦ κυρίου ὑμῶν, καὶ ἐνέγκατε
πρός με ὡς ἡ ὥρα αὕτη αὔριον εἰς ἰεζραήλ· καὶ οἱ υἱοὶ
τοῦ βασιλέως ἦσαν ἑβδομήκοντα ἄνδρες, οὓς οἱ ἁδροὶ τῆς
πόλεως ἐξέτρεφον αὐτούς.
7 καὶ ἐγένετο ὡς ἦλθε πρὸς αὐτοὺς τὸ βιβλίον, καὶ ἔλα-
βον τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως καὶ ἔσφαξαν αὐτοὺς ἑβδομήκον-
τα ἄνδρας, καὶ ἔθηκαν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν εἰς καρτάλ-
λοις, καὶ ἀπέστειλαν αὐτῷ εἰς ἰεζραήλ.
8 καὶ ἦλθεν ἄγγελος καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ, λέγων·
ἤνεγκαν τὰς κεφαλὰς τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως· καὶ εἶπεν
ἰοὺ, θέτε αὐτὰς δύο βουνοὺς παρὰ τὴν πύλην τῆς πό-
λεως ἕως πρωΐ.

תרגום יונתן

35 ואזלו למקברה ולא אשכחו בה אלהין גלגלתא ורגליא ופיסת ידיא:
36 ותבו וחויאו ליה ואמר פתגמא דיי הוא דמליל ביד
עבדיה אליה דמתושב למימר באחסנת יזרעאל ייכלון כלביא ית בשרא דאיזבל:
37 ותהי נבילתא דאיזבל כזבל מבדר על אפי חקלא
באחסנת יזרעאל דלא ייֵמרון דא איזבל:

יוד

1 ולאחאב שבעין בנין בשמרון וכתב יהוא אגרין ושדר לשמרון לרברבי יזרעאל לסביא ולהורביניא דאחאב למימר:
2 וכען
כמיתי אגרתא הדא לותכון ועמכון בני ריבונכון ועמכון רתיכין וסוסון וקרוין כריכן וסני זינא:
3 ותחזון דתקין ודכשר מבני רבונכון
ותמנון על כרסי מלכותא דאבוהי ותגיחון קרב על בית רבונכון:
4 ודחילו לחדא לחדא ואמרו הא תרין מלכין לא יכילו למיקם
קדמוהי ואיכדין נקום אנחנא:
5 ושלח דממנא על ביתא ודי ממנא על קרתא וסביא והורביניא לות יהוא למימר עבדך אנחנא וכל
דתימר לנא נעביד לא נמליך גבר דתקין בעינך עביד:
6 וכתב להון אגרתא תנינות למימר אם דילי אתון ומני אתון מקבלין סבו
ית רישי גברי בני רבונכון ואיתון לותי כעידנא הדין מחר ליזרעאל ובני מלכא שבעין גברא ית רברבי קרתא מרבן יתהון:
7 והוה
כמיתי אגרתא לותהון ודברו ית בני מלכא ונכסו שבעין גברא ושויאו ית רישיהון בסליא ושדרינון לותיה ליזרעאל:
8 ואתא איזגדא
וחוי ליה למימר איתיאו רישי בני מלכא ואמר שוו יתהון תרין דגורין במעלנא דתרעא עד צפרא:

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

35 Et iuerunt vt sepelirent illam, & non repererunt in illa nisi caluariam & pedes, & extremitates manuum.
36 Et redierunt & indicauerunt illi, & dixit, Verbum Domini est, quod locutus est in eo seruus eius Eliah, qui erat ex Thosab,
dicendo: In hæreditate Iizreghel comedent canes carnem Iizebel.
37 Et erit cadauer Iizebel sicut stercus dispersum super
faciem agri in hæreditate Iizreghel, ita vt non dicant, Hæc est Iizebel.

CAP. X.

ET Ahhab erant septuaginta filij in Somron: & scripsit Iehu epistolas, & misit in Somron ad magnates Iizreghel, ad senes, & ad nu-
tricios Ahhab, dicendo:
2 Et nunc cùm venerit epistola hæc ad vos; & vobiscum sunt filij domini vestri, & vobiscum
currus & equi, & vrbes munitæ, & vasa armorum.
3 Et videatis quis aptior, & quis gratior sit de filijs domini vestri, &
ponatis eum super solium regni patris eius; & inite bellum pro domo domini vestri.
4 Et timuerunt vehementissimè, &
dixerunt, Ecce duo reges non potuerunt stare ante eum, & quomodo stabimus nos?
5 Et misit qui præpositus erat super do-
mum, & qui præpositus erat super ciuitatẽ, & senes & nutricij ad Iehu, dicendo: Serui tui sumus, & omnia quæ dixeris nobis faciemus:
non regem statuemus quemquam; quod rectum est in oculis tuis, fac.
6 Et scripsit illis epistolam secundò, dicendo: Si mei vos estis, &
mihi obeditis, accipite capita virorum filiorũ domini vestri, & afferte ad me iuxta tempus hoc cras in Iizreghel; & filij regis erant septua-
ginta viri cum magistris ciuitatis nutrientibus eos.
7 Et fuit vt venit epistola ad illos, acceperunt filios regis, & iugulauerunt septua-
ginta viros, & posuerunt capita eorum in canistris: & miserunt illa ad illum in Iizreghel.
8 Et venit nuncius & indicauit ei, di-
cendo, Attulerunt capita filiorum regis. & dixit, Ponite illos in duos aceruos in introitu portæ vsque ad auroram.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

9 וַיְהִי בַבֹּקֶר וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֹד וַיֹּאמֶר אֶל־כָּל־הָעָם
צַדִּקִים אַתֶּם הִנֵּה אֲנִי קָשַׁרְתִּי עַל־אֲדֹנִי וָאֶהְרְגֵהוּ
וּמִי הִכָּה אֶת־כָּל־אֵלֶּה׃
10 דְּעוּ אֵפוֹא כִּי לֹא יִפֹּל מִדְּבַר יְהוָה אַרְצָה אֲשֶׁר־
דִּבֶּר יְהוָה עַל־בֵּית אַחְאָב וַיהוָה עָשָׂה אֵת אֲשֶׁר
דִּבֶּר בְּיַד עַבְדּוֹ אֵלִיָּהוּ׃
11 וַיַּךְ יֵהוּא אֵת כָּל־הַנִּשְׁאָרִים לְבֵית־אַחְאָב
בְּיִזְרְעֶאל וְכָל־גְּדֹלָיו וּמְיֻדָּעָיו וְכֹהֲנָיו עַד־בִּלְתִּי
הִשְׁאִיר־לוֹ שָׂרִיד׃ 12 וַיָּקָם וַיָּבֹא וַיֵּלֶךְ שֹׁמְרוֹן
הוּא בֵּית־עֵקֶד הָרֹעִים בַּדָּרֶךְ׃
13 וְיֵהוּא מָצָא אֶת־אֲחֵי אֲחַזְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה
וַיֹּאמֶר מִי אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ אֲחֵי אֲחַזְיָהוּ אֲנַחְנוּ וַנֵּרֶד
לִשְׁלוֹם בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ וּבְנֵי הַגְּבִירָה׃
14 וַיֹּאמֶר תִּפְשׂוּם חַיִּים וַיִּתְפְּשׂוּם חַיִּים וַיִּשְׁחָטוּם
אֶל־בּוֹר בֵּית־עֵקֶד אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם אִישׁ וְלֹא־
הִשְׁאִיר אִישׁ מֵהֶם׃ 15 וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם וַיִּמְצָא
אֶת־יְהוֹנָדָב בֶּן־רֵכָב לִקְרָאתוֹ וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר
אֵלָיו הֲיֵשׁ אֶת־לְבָבְךָ יָשָׁר כַּאֲשֶׁר לְבָבִי עִם־
לְבָבֶךָ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָדָב יֵשׁ וָיֵשׁ תְּנָה אֶת־יָדֶךָ וַיִּתֵּן
יָדוֹ וַיַּעֲלֵהוּ אֵלָיו אֶל־הַמֶּרְכָּבָה׃
16 וַיֹּאמֶר לְכָה אִתִּי וּרְאֵה בְּקִנְאָתִי לַיהוָה וַיַּרְכִּבוּ
אֹתוֹ בְּרִכְבּוֹ׃ 17 וַיָּבֹא שֹׁמְרוֹן וַיַּךְ אֶת־כָּל־
הַנִּשְׁאָרִים לְאַחְאָב בְּשֹׁמְרוֹן עַד־הִשְׁמִדוֹ כִּדְבַר
יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־אֵלִיָּהוּ׃
18 וַיִּקְבֹּץ יֵהוּא אֶת־כָּל־הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
אַחְאָב עָבַד אֶת־הַבַּעַל מְעָט יֵהוּא יַעַבְדֶנּוּ הַרְבֵּה׃
19 וְעַתָּה כָל־נְבִיאֵי הַבַּעַל כָּל־עֹבְדָיו וְכָל־כֹּהֲנָיו
קִרְאוּ אֵלַי אִישׁ אַל־יִפָּקֵד כִּי זֶבַח גָּדוֹל לִי לַבַּעַל כֹּל
אֲשֶׁר־יִפָּקֵד לֹא יִחְיֶה וְיֵהוּא עָשָׂה בְעָקְבָּה לְמַעַן
הַאֲבִיד אֶת־עֹבְדֵי הַבָּעַל׃

9 Cúmque diluxisset, egressus est, & stans
dixit ad omnē populum, Iusti estis. Si ego
coniuraui cōtra dñm meū & interfeci eū,
10 quis percussit omnes hos? Videte ergo
nunc, quoniā non cecidit de sermonibus
C Dñi in terram quos locutus est Dñs super
domū Achab, & Dñs fecit quod locutus
11 est in manu serui sui Heliæ. Percussit
igitur Iehu oēs qui reliqui erāt de domo
Achab in Iezrael, & vniuersos optimates
eius & notos, & sacerdotes, donec non re-
12 manerēt ex eo reliquiæ. Et surrexit & ve-
nit in Samariā. Cúmq; venisset ad camerā
13 pastorū in via, Inuenit fratres Ochoziæ
regis Iuda: dixítque ad eos, Quinam estis
vos? Qui responderunt, Fratres Ochoziæ
regis sumus, & descendimus ad salutan-
14 dos filios regis & filios reginæ. Qui ait,
Cōprehendite eos viuos. Quos cùm com-
prehendissent viuos, iugulauerunt eos in
cisterna iuxta camerā, quadraginta duos
viros, & non reliquit ex eis quenquam.
15 Cúmq; abiisset inde, inuenit Ionadab
filium Rechab in occursum sibi. & bene-
D dixit ei. Et ait Iehu ad eum, Nunquid est
cor tuum rectum cum corde meo, sicut
cor meū cum corde tuo? Et ait Ionadab,
Est. Si est, inquit, da mihi manum tuam.
Qui dedit ei manum suam. At ille leuauit
16 eum ad se in currū. Dixítq; ad eum, Veni
mecū & vide zelum meū pro Dño. Et im-
17 positum in curru suo, duxit in Samariā.
Et percussit omnes qui reliqui fuerant de
Achab in Samaria vsque ad vnum, iuxta
verbū Dñi quod locutus est per Heliam.
18 Congregauit ergo Iehu omnē popu-
lum, & dixit ad eos, Achab coluit Baal pa-
19 rum, ego aūt colam eū ampliùs. Nunc
igitur omnes prophetas Baal, & vniuersos
seruos eius, & cūctos sacerdotes ipsius vo-
cate ad me. nullus sit qui nō veniat. sacri-
ficiū enim grāde est mihi Baal. Quicunq;
defuerit, non viuet. Porrò Iehu faciebat
hoc insidiosè, vt disperderet cultores Baal.

Et factum est manè, & egressus stetit in 9
porta ciuitatis: & dixit ad omnem populum,
Iusti vos. ecce ego conuersus sum contra meum
dominum, & interfeci eum; & istos omnes
quis percussit?
Videte quia non cadet de sermonibus Do- 10
mini super terram, quos locutus est contra do-
mum Achaab, & fecit Dominus quæcunque lo
cutus est in manu serui sui Heliæ.
Et percussit Ieu omnes qui reliqui fuerant 11
in domo Achaab in Iezrael, & omnes adultos
eius, & omnes notos eius, & sacerdotes eius,
donec non remanerent ex eo reliquiæ.
Et surrexit & abijt Ieu in Samariam, & 12
ipse erat in via Bethacad pastorum.
Et inuenit fratres Ochoziæ regis Iuda, & 13
dixit, Quinā vos? & dixerunt, Fratres Ocho
ziæ nos, & descendimus in pacem filiorum re-
gū & filiorum reginæ. Et dixit Ieu, Com- 14
prehendite eos viuos. & comprehenderunt eos
& iugulauerunt eos in Bethacad quadraginta
& duos viros, & non reliquit ex eis quenquā.
Et abijt inde Ieu, & inuenit Ionadab fi- 15
lium Rechab in via in occursum eius, & bene-
dixit ei: & dixit ad eum Ieu, Si est rectum cor
tuum cū corde meo, sicut est meū cor cum corde
tuo? & dixit Ionadab, Est: & dixit ei Ieu, Si
est, da manum tuam. & dedit manum suam.
& imposuit eum ad se super currum.
Et dixit ad eum, Veni mecum, & vide 16
cùm zelauerim ego Domino. et imposuit eum in
curru suo. Et ingressus est in Samariam, & 17
percussit omnes qui reliqui fuerant Achaab in
Samaria, donec deleret ipse, iuxta verbū Do-
mini, quod locutus est ad Heliam.
Et congregauit Ieu omnem populum, & 18
dixit ad eos, Achaab seruiuit Baal parum, &
ego seruiam ei multùm.
Et nunc vocate ad me omnes prophetas 19
Baal & sacerdotes ipsius, & omnes seruos
eius, vir non relinquatur ex eis; quia sacrifi-
cium grande ego facio Baal: omnis qui defue-
rit, non viuet: & Ieu fecit in dolo, vt disper-
deret omnes seruos Baal.

9 καὶ ἐγένετο πρωΐ, καὶ ἐξελθὼν ἔστη ἐν τῇ πύλῃ τῆς πό-
λεως, καὶ εἶπε πρὸς πάντα τὸν λαόν, δίκαιοι ὑμεῖς· ἰδοὺ ἐγὼ
συνεστράφην ἐπὶ τὸν ἐμαυτοῦ κύριον, καὶ ἀπέκτεινα αὐ-
τόν, καὶ τούτους πάντας τίς ἐπάταξεν;
10 ἴδετε ὅτι οὐ πεσεῖται ἀπὸ τῶν λόγων κυρίου ἐπὶ τὴν
γῆν, ὧν ἐλάλησε κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον ἀχαάβ· καὶ ἐποίησε κύριος
ὅσα ἐλάλησεν ἐν χειρὶ τοῦ δούλου αὐτοῦ ἠλίου.
11 καὶ ἐπάταξεν ἰοὺ πάντας τοὺς καταλειφθέντας ἐν
τῷ οἴκῳ ἀχαὰβ ἐν ἰεζραήλ, καὶ πάντας τοὺς ἁδροὺς αὐτοῦ,
καὶ πάντας τοὺς γνωστοὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ, ἕως τοῦ
μὴ καταλειφθῆναι αὐτοῦ κατάλειμμα.
12 καὶ ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη ἰοὺ εἰς σαμάρειαν· καὶ αὐτὸς ἦν
13 ἐν τῇ ὁδῷ βαιθακὰδ τῶν ποιμένων. καὶ εὗρε τοὺς ἀδελ-
φοὺς ὀχοζίου τοῦ βασιλέως ἰούδα· καὶ εἶπεν, τίνες ὑμεῖς; καὶ
εἶπον, ἀδελφοὶ ὀχοζίου ἡμεῖς, καὶ κατέβημεν εἰς εἰρήνην
τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν τῆς δυναστευούσης.
14 καὶ εἶπεν ἰού, συλλάβετε αὐτοὺς ζῶντας· καὶ συνέλαβον
αὐτούς, καὶ ἔσφαξαν αὐτοὺς ἐν βαιθακὰδ τεσσαράκοντα
καὶ δύο ἄνδρας, καὶ οὐ κατέλιπεν ἐξ αὐτῶν οὐδένα.
15 καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν ἰού, καὶ εὗρε τὸν ἰωναδὰβ υἱὸν ῥη-
χὰβ ἐν τῇ ὁδῷ εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν· καὶ
εἶπε πρὸς αὐτὸν ἰού, εἰ ἔστιν εὐθεῖα ἡ καρδία σου μετὰ τῆς καρ-
δίας μου, καθὼς ἔστιν ἡ ἐμὴ καρδία μετὰ τῆς καρδίας σου;
καὶ εἶπεν ἰωναδάβ, ἔστιν· καὶ εἶπεν αὐτῷ ἰού, εἰ ἔστι, δὸς τὴν
χεῖρά σου· καὶ ἐπέδωκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ· καὶ ἀνεβίβασεν αὐ-
16 τὸν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα. καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν,
δεῦρο μετ' ἐμοῦ, καὶ ἴδε ἐν τῷ ζηλῶσαί με τῷ κυρίῳ· καὶ
ἐπεκάθισεν αὐτὸν ἐν τῷ ἅρματι αὐτοῦ.
17 καὶ εἰσῆλθεν εἰς σαμάρειαν, καὶ ἐπάταξε πάντας τοὺς
ὑπολελειμμένους τοῦ ἀχαὰβ ἐν σαμαρείᾳ, ἕως τοῦ ἀφα-
νίσαι αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησε πρὸς ἠλίαν.
18 καὶ συνήθροισεν ἰοὺ πάντα τὸν λαόν· καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς, ἀχαὰβ ἐδούλευσε τῷ βάαλ ὀλίγα, καὶ ἐγὼ δου-
19 λεύσω αὐτῷ πολλά. καὶ νῦν καλέσατε πρός με
πάντας τοὺς προφήτας τοῦ βάαλ καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ, καὶ
πάντας τοὺς δούλους αὐτοῦ· ἀνὴρ μὴ ἀπολειφθήτω ἐξ
αὐτῶν, ὅτι θυσίαν μεγάλην ἐγὼ ποιῶ τῷ βάαλ· πᾶς
ὃς ἂν ἀπολειφθῇ, οὐ ζήσεται· καὶ ἰοὺ ἐποίησεν ἐν πτερνισμῷ,
ἵνα ἀπολέσῃ πάντας τοὺς δούλους τοῦ βάαλ.

תרגום יונתן

9 והוה בצפרא ונפק וקם ואמר לכל עמא זכאין אתון הא אנא מרדית על ריבוני וקטלתיה מן קטל ית כל אילין׃
10 דעו כען ארי לא בטיל מפתגמא דיי חד דמליל יי על בית אחאב וייי קיים ית דמליל ביד עבדיה אליהו׃
11 וקטל יהוא ית כל דאשתארו לבית אחאב ביזרעאל וכל רברבוהי וקריבוהי וחברוהי עד דלא אשתאר ליה משיזיב׃
12 וקם ואתא ואזל לשמרון הוא בית כנישת רעיא בארחא׃
13 ויהוא אשכח ית אחי אחזיה מלך שבטא דבית יהודה ואמר מן אתון ואמרו אחי אחזיה אנחנא ונחתנא למשאל שלם בני מלכא ובני מלכתא׃
14 ואמר אחודונון כד חיין ואחדונון כד חיין ונכסונון לגוב בית כנישא ארבעין ותרין גברא ולא אשתאר אנש מנהון׃
15 ואזל מתמן ואשכח ית יהונדב בר רכב לקדמותיה ושאיל בשלמיה ואמר ליה האית לבך כשר כמא דלבי עם לבך ואמר יהונדב אית ואית הב ית ידך ויהב ידיה ואסקיה ליתיה לרתיכא׃
16 ואמר אתא עמי וחזי בקנאתי דאנא מקני קדם יי ואתיבו יתיה ברתיכיה׃
17 ואתא לשמרון ומחא ית כל דאשתארו לאחאב בשמרון עד דשיציה כפתגמא דיי דמליל עם אליהו׃
18 וכנש יהוא ית כל עמא ואמר להון אחאב פלח ית בעלא זעיר ויהוא יפלחיניה סגיא׃
19 וכען כל נביי בעלא וכל פלחוהי וכל כומרוהי זמינו לי אנש לא ישתגא ארי דבח רב לי לבעלא וכל דישתגא לא יתקיים ויהוא עבד בחוכמא בדיל לאובדא ית פלחי בעלא׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 Et fuit in aurora, exijt & stetit, dixítque omni populo, Innoxij estis: ecce ego rebellaui in dominum meum & occidi eum, quis occidit omnes hos? 10 Cognoscite nunc quòd non otiosum fuit de verbo Domini, vnum, quod locutus est Dominus contra domum Ahhab; & Dominus firmauit id quod locutus fuerat per manum serui sui Eliah. 11 Et percussit Iehu omnes qui relicti fuerant domui Ahhab in Iizreghel, & omnes magnates eius, & propinquos eius, & socios eius, quoad non relictus est illi qui euaderet. 12 Et surrexit & venit, iuitque in Somron ipse *iuxta* domum congregationis pastorum in via. 13 Et Iehu inuenit fratres Ahhaziah regis tribus domus Iehudah: & dixit, Quinam estis? & dixerunt, Fratres Ahhaziah sumus, & descendimus ad visitandum in pace filios regis & filios reginæ. 14 Et dixit, Comprehendite illos viuos. & comprehenderunt illos viuos, & iugulauerunt illos ad cisternam domus congregationis quadraginta & duos viros; & non relictus est vllus ex eis. 15 Et abijt inde & inuenit Iehonadab filium Recab in occursum suum, & optauit ei pacem: & dixit illi, Num est cor tuum rectum sicut cor meum cum corde tuo? & dixit Iehonadab, Est. Si est; da manum tuam. & dedit manum suam. & ascendere fecit illum ad se in currum. 16 Et dixit, Veni mecum, & vide zelum meum quem ego zelo ante Dominum. & imposuerunt illum in currum eius. 17 Et venit in Somron, & percussit omnes qui relicti fuerant de Ahhab in Somron quoad exterminauit illum iuxta verbum Domini quod locutus fuerat cum Eliah. 18 Et congregauit Iehu omnem populum: & dixit illis, Ahhab coluit Baghla parum, at Iehu colet eum multùm. 19 Et nunc omnes prophetas Baghla, & omnes famulos eius, & omnes sacerdotes eius vocate mihi; nemo deficiat, quia sacrificium est magnum mihi ad Baghla: & omnis qui deficiet, non superstes erit. & Iehu fecit callidè, vt perderet cultores Baghla.

Universidad de Deusto
Biblioteca

20 ׳ וַיֹּאמֶר יֵהוּא קַדְּשׁוּ עֲצָרָה לְבַעַל וַיִּקְרָאוּ׃
21 ׳ וַיִּשְׁלַח יֵהוּא בְּכָל־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ כָּל־עֹבְדֵי
הַבַּעַל וְלֹא־נִשְׁאַר אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־בָּאוּ וַיָּבֹאוּ בֵּית
הַבַּעַל וַיִּמָּלֵא בֵית־הַבַּעַל פֶּה לְפֶה׃
22 ׳ וַיֹּאמֶר לַאֲשֶׁר עַל־הַמֶּלְתָּחָה הוֹצֵא לְבוּשׁ לְכָל
עֹבְדֵי הַבַּעַל וַיֹּצֵא לָהֶם הַמַּלְבּוּשׁ׃
23 ׳ וַיָּבֹא יֵהוּא וְיהוֹנָדָב בֶּן־רֵכָב בֵּית הַבַּעַל וַיֹּאמֶר
לְעֹבְדֵי הַבַּעַל חַפְּשׁוּ וּרְאוּ פֶּן־יֵשׁ־פֹּה עִמָּכֶם מֵעַבְדֵי
יְהוָה כִּי אִם־עֹבְדֵי הַבַּעַל לְבָדָם׃
24 ׳ וַיָּבֹאוּ לַעֲשׂוֹת זְבָחִים וְעֹלוֹת וַיהוּא שָׂם לוֹ
בַּחוּץ שְׁמֹנִים אִישׁ וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֲשֶׁר־יְמַלֵּט מִן־
הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא עַל־יֶדֵיכֶם נַפְשׁוֹ תַּחַת
נַפְשׁוֹ׃ 25 ׳ וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לַעֲשׂוֹת הָעֹלָה וַיֹּאמֶר
יֵהוּא לָרָצִים וְלַשָּׁלִשִׁים בֹּאוּ הַכּוּם אִישׁ אַל־יֵצֵא
וַיַּכּוּם לְפִי־חָרֶב וַיַּשְׁלִכוּ הָרָצִים וְהַשָּׁלִשִׁים וַיֵּלְכוּ
עַד־עִיר בֵּית־הַבַּעַל׃
26 ׳ וַיֹּצִאוּ אֶת־מַצְּבוֹת בֵּית־הַבַּעַל וַיִּשְׂרְפוּהָ׃
27 ׳ וַיְתַצּוּ אֶת מַצְּבַת הַבַּעַל וַיִּתְּצוּ אֶת־בֵּית הַבַּעַל
וַיְשִׂימֻהוּ לְמוֹחֳרָאוֹת עַד־הַיּוֹם׃
28 ׳ וַיַּשְׁמֵד יֵהוּא אֶת־הַבַּעַל מִיִּשְׂרָאֵל׃
29 ׳ רַק חַטֹּאֵי יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־
יִשְׂרָאֵל לֹא־סָר יֵהוּא מֵאַחֲרֵיהֶם עֶגְלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר
בְּלִבְבֵי עֶשֶׂיתִ לְבֵית אַחְאָב בְּנֵי רִבְעִים יֵשְׁבוּ לְךָ
30 עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל׃ 31 ׳ וַיהוָה לֹא שָׁמַר לָלֶכֶת
בְּתוֹרַת יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל בְּכָל־לְבָבוֹ לֹא סָר
מֵעַל חַטֹּאוֹת יָרָבְעָם אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃
32 ׳ בַּיָּמִים הָהֵם הֵחֵל יְהוָה לְקַצּוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וַיַּכֵּם
חֲזָאֵל בְּכָל־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל׃

REGVM II. Translat. B. Hierony. *Jehu.*

10 *Et dixit, Sanctificate diem solennem
21 Baal. Vocauítque; *& misit in vniuersos
terminos Israel, & venerunt cuncti serui
Baal. Non fuit residuus ne vnus quidem
qui nō veniret. Et ingressi sunt templum
E Baal. Et repleta est domus Baal à summo
22 vsque ad summū. *Dixitq; his qui præ-
rant super vestes, Proferte vestimēta vni-
uersis seruis Baal; & protulerunt eis ve-
23 stes. *Ingressúsque Iehu & Jonadab filius
Rechab templū Baal, ait cultoribus Baal,
Perquirite & videte, ne quis fortè vobiscū
sit de seruis Dñi, sed vt sint serui Baal soli.
24 *Ingressi sunt igitur vt facerent victi-
mas & holocausta, Iehu autē præparaue-
rat sibi foris octoginta viros, & dixerat
F quos ego adduxero in manus vestras, ani-
25 ma eius erit pro anima illius. *Factum est
autē cùm cōpletū esset holocaustū, præce-
pit Iehu militibus & ducibus suis: Ingre-
dimini & percutite eos: nullus euadat.
Percusseruntq; eos in ore gladij, & proie-
cerūt milites & duces. Et ierunt in ciuitatē
26 templi Baal. *Et protulerunt statuam de
27 phano Baal, & cōbusserunt: *Et com-
minuerunt eam, destruxerunt quoque aram
Baal, & fecerunt pro ea latrinas vsq; in diē
28 hanc. *Deleuit itaque Iehu Baal de Israel.
29 *Veruntamen à peccatis Hieroboam
filij Nebath qui peccare fecit Israel, non
recessit, nec dereliquit vitulos aureos qui
30 erāt in Bethel & in Dan. *Dixit autē Dñs
ad Iehu, Quia studiosè egisti quod rectū
erat & placebat in oculis meis, & omnia
quæ erant in corde meo, fecisti contra do-
mum Achab; filij tui vsq; ad quartam ge-
nerationem sedebunt super thronum Is-
31 rael. *Porrò Iehu non custodiuit in toto corde
laret in lege Dñi Dei Israel in toto corde
suo, nō enim recessit à peccatis Hieroboā
32 qui peccare fecerat Israel. *In diebus illis
G cœpit Dñs tędere super Israel. Percussitq;
eos Azahel in vniuersis finibus Israel

20 ואמר יהוא זמנו כנישא לבעלא ויזמינו׃ 21 ושלח יהוא בכל ישראל ואתו כל פלחי בעלא לא אשתאר גיניש דלא אתא
ואתו לבית בעלא ואתמלי בית בעלא סטפא לסטפא׃ 22 ואמר לרי מסנא על קטטריא אפיק לבוש לכל פלחי בעלא ואפיק להון לבושיא׃
23 ואתא יהוא ויהונדב בר רכב בית בעלא ואמר לפלחי בעלא בלשו ותזו דילמא איתי הא עמכון מן עבדוי דיי אלהן פלחי בעלא
24 שלם לעבדא נכסת קודשין ועלוון יהוא מני ליה תמנין גברא ואמר גברי דאנא מעיל על
25 ידיכון מן גברייא דאנא מעיל על ידיכון נפש תחות נפש ויהוה כד שיצי למעבד עלתא ואמר יהוא לרהטיא ולגבריא עולו מחונון לא יפוק מחונן
26 ומקטלון ומן קרתא בית בעלא ואפיקו ית קטמת בית בעלא ואוקדוהי׃ 27 ותרעו
28 ית בית בעלא ושויוהי לבית מפקא אנשא עד יומא דין׃ 29 ושיצי יהוא זת בעלא מישראל׃
לחוד
30 ואמר יי ליהוא חלף דאתקנמא למעבד דכשר קדמי כמה דרעותי עברתא לבית אחאב בנין רבעיא יתבון לך עד כתרי
31 בני בנך ויהוא לא נטר למהך באורחתא דיי אלהא דישראל בכל לבה לא סטא מכל חובי
32 ביומיא ההינון שרי רוגזא דיי למתקף בישראל ומחנן חזאל בכל תחום ארעא דישראל׃

10 *καὶ εἶπεν Ιού, ἁγιάσατε θεραπείαν τῷ Βάαλ· & ἐκή-
21 ρυξε. *καὶ ἀπέστειλεν Ιὲ ἐν παντὶ Ισραήλ, καὶ ἦλθον
πάντες ⊕ δοῦλοι τῷ Βάαλ, ὃς οὐκ ἀπελείφθη ἀνὴρ, ὃς οὐ
παρεγένετο· & εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τῷ Βάαλ, & ἐπλήσθη
22 ὁ οἶκος στόμα πρὸς στόμα. *καὶ εἶπεν Ιὲ τῷ πρὸς τοῦ
οἴκου, Ἐξένεγκε σύνδυμα πᾶσι τοῖς δούλοις τῷ Βάαλ· &
23 ἐξήνεγκεν αὐτοῖς ὁ σολιστής. *καὶ εἰσῆλθεν Ιὲ & Ιω-
ναδὰβ υἱὸς ῥηχὰβ εἰς τὸν οἶκον τοῦ βάαλ· καὶ εἶπεν Ιὲ τοῖς
δούλοις τοῦ βάαλ, ἐρευνήσατε καὶ ἴδετε εἰ ἔστι μεθ' ὑμῶν
τῶν δούλων κυρίου· καὶ εἶπον, οὐκ εἰσὶν, ἀλλ' ἢ ⊕ δοῦλοι
24 τοῦ βάαλ μονώταται. *καὶ εἰσῆλθον τοῦ ποιῆσαι
τὰς θυσίας καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα· καὶ ἔσπευσεν Ιὲ ἑαυτῷ
ἔξω ὀγδοήκοντα ἀνδρας· καὶ εἶπεν, ἀνὴρ ὃς ἀπὸ διασωθῇ
ἐκ τῶν ἀνδρῶν ὧν ἐγὼ εἰσάγω Ιπι χεῖράς ὑμῶν, ἡ ψυχὴ
αὐτοῦ ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ.
25 *καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσαν ποιοῦντες τὴν ὁλοκαύ-
τωσιν, & εἶπεν Ιού τοῖς παρατρέχουσιν & τοῖς τεταγμένοις,
εἰσελθόντες πατάξατε αὐτούς, ἀνὴρ μὴ ἐξελθέτω ἐξ
αὐτῶν· & ἐπάταξαν αὐτοὺς ⊕ παρατρέχοντες καὶ ⊕
τεταγμένοι ἐν στόματι ῥομφαίας, & ἔῤῥιψαν καὶ ἐπορεύ-
θησαν ἕως τοῦ ναοῦ τοῦ βάαλ.
26 *καὶ ἐξήνεγκαν τὸ σκῆλος τοῦ βάαλ & ἐνέπρησαν
27 αὐτό. *καὶ κατέσπασαν τὰς σκήλας τοῦ βάαλ· καὶ
καθεῖλον τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βάαλ ἔθετο εἰς
κοπρῶνα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
28 *καὶ ἠφάνισεν Ιὲ τὸν βάαλ ἐξ Ισραήλ.
29 *πλὴν ἀπὸ ἁμαρτιῶν Ιεροβοὰμ υἱοῦ ναβὰτ ὃς ἐξή-
μαρτε τὸν Ισραήλ, οὐκ ἀπέστη Ιὲ ἀπ' ὄπισθεν αὐτῶν,
ἐπορεύθη ὀπίσω τῶν δαμάλεων τῆς ἁμαρτίας τῶν χρυ-
σῶν τῶν ἐν Βαιθὴλ & ἐν δὰν.
30 *καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ιὲ, διὸ ὧν ἠγάθωσας τοῦ
ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς μου, & ἐποίησας κατὰ πάν-
τα ὅσα ἐν τῇ καρδίᾳ μου, τῷ οἴκῳ ἀχαὰβ, υἱοὶ τέταρτοι
καθίσονταί σοι Ιπι θρόνου Ισραήλ.
31 *& οὐκ ἐφύλαξεν Ιὲ πορεύεσθαι ἐν νόμῳ κυρίου θεοῦ
Ισραὴλ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὐκ ἀπέστη δὲ τῶν ἁμαρ-
τιῶν Ιεροβοὰμ υἱοῦ ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ισραήλ. *ἐν
ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἤρξατο κύριος συνκόπτειν ἐν τῷ Ισ-
ραὴλ· & ἐπάταξεν αὐτοὺς Αζαὴλ ἐν παντὶ ὁρίῳ Ισραήλ,

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

20 *Et dixit Iehu, Conuocate congregationem ipsi Baghla: & connocauerunt. 21 *Et misit Iehu in omnem Israel, & venerunt omnes famuli Baghla; non relictus est homo qui non venerit: & introierunt in ædem Baghla, & repleta est ædes Baghla ex angulo in angulum. 22 *Et dixit ei qui præpositus erat super thecas, Proferte vestes omnibus famulis Baghla: & protulit illis vestes. 23 *Et venit Iehu & Iehonadab filius Recab in ædem Baghla, & dixit famulis Baghla, Scrutamini & videte, ne forte sit hic vobiscum de seruis Domini, nisi famuli Baghla soli. 24 *Et intrauerunt vt facerent sacrificium sanctitatum, & holocausta: & Iehu constituerat sibi foris octoginta viros, & dixerat, Vir qui liberabitur de vitis quos subducam manibus vestris; anima eius erit pro anima illius. 25 *Et fuit cùm finisset facere holocaustum, dixit Iehu cursoribus & fortibus, Intrate, percutite illos, homo non exeat: & percusserunt illos acie gladij, & proiecerunt cursores & robusti occisos, & ambulauerunt vsque ad vrbem ædis Baghla. 26 *Et produxerunt statuam ædis Baghla, & combusserunt illam. 27 *Et destruxerunt statuam Baghla, & demerunt ædem Baghla, & posuerunt illam pro latrinis hominum vsque ad diem hanc. 28 *Et deleuit Iehu Baghla ex Israel. 29 *Verumtamen à peccatis Iarabgham filii Nebat, qui peccare fecit Israel, non declinauit Iehu; *sed seruiuit vitulis auri, qui erant in Bethel & in Dan. 30 *Et dixit Dominus ad Iehu, Eò quòd direxisti facere quod rectum erat ante me, iuxta omnia quæ *erant* in voluntate mea fecisti domui Ahhab, filij quarti sedebunt ibi super solium regni Israel. 31 *Et Iehu non custodiuit vt ambularet in lege Domini Dei Israel in toto corde suo: non declinauit ab omnibus peccatis Iarabgham filij Nebat, qui peccare fecit Israel. 32 *In diebus illis cœpit indignatio Dominī inualescere in Israele: & percussit illos Hhazael in omni termino terræ Israel,

Universidad de Deusto
Biblioteca

33 * מִן־הַיַּרְדֵּן מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ אֶת כָּל־אֶרֶץ
הַגִּלְעָד הַגָּדִי וְהָרְאוּבֵנִי וְהַמְנַשִּׁי מֵעֲרֹעֵר אֲשֶׁר עַל־
נַחַל אַרְנוֹן וְהַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן׃
34 * וְיֶתֶר דִּבְרֵי יֵהוּא וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְכָל־גְּבוּרָתוֹ
הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
35 יִשְׂרָאֵל׃ * וַיִּשְׁכַּב יֵהוּא עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ
בְשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ יְהוֹאָחָז בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃
36 * וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ יֵהוּא עַל־יִשְׂרָאֵל
עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה בְּשֹׁמְרוֹן׃

יא

1 * וַעֲתַלְיָה אֵם אֲחַזְיָהוּ וֹרָאֲתָה כִּי מֵת בְּנָהּ
וַתָּקָם וַתְּאַבֵּד אֶת כָּל־זֶרַע הַמַּמְלָכָה׃
2 * וַתִּקַּח יְהוֹשֶׁבַע בַּת־הַמֶּלֶךְ־יוֹרָם אֲחוֹת
אֲחַזְיָהוּ אֶת־יוֹאָשׁ בֶּן־אֲחַזְיָה וַתִּגְנֹב אֹתוֹ מִתּוֹךְ
בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ הַמֻּמָּתִים אֹתוֹ וְאֶת־מֵנִקְתּוֹ בַּחֲדַר
הַמִּטּוֹת וַיַּסְתִּרוּ אֹתוֹ מִפְּנֵי עֲתַלְיָהוּ וְלֹא הוּמָת׃
3 * וַיְהִי אִתָּהּ בֵּית יְהוָה מִתְחַבֵּא שֵׁשׁ שָׁנִים
4 וַעֲתַלְיָה מֹלֶכֶת עַל־הָאָרֶץ׃ * וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית
שָׁלַח יְהוֹיָדָע וַיִּקַּח אֶת־שָׂרֵי הַמֵּאוֹת לַכָּרִי
וְלָרָצִים וַיָּבֵא אֹתָם אֵלָיו בֵּית יְהוָה וַיִּכְרֹת לָהֶם
בְּרִית וַיַּשְׁבַּע אֹתָם בְּבֵית יְהוָה וַיַּרְא אֹתָם אֶת־בֶּן־
5 הַמֶּלֶךְ׃ * וַיְצַוֵּם לֵאמֹר זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן
הַשְּׁלִישִׁית מִכֶּם בָּאֵי הַשַּׁבָּת וְשֹׁמְרֵי מִשְׁמֶרֶת בֵּית
6 הַמֶּלֶךְ׃ * וְהַשְּׁלִשִׁית בְּשַׁעַר סוּר וְהַשְּׁלִישִׁית
בַּשַּׁעַר אַחַר הָרָצִים וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־מִשְׁמֶרֶת הַבַּיִת
7 מַסָּח׃ * וּשְׁתֵּי הַיָּדוֹת בָּכֶם כֹּל יֹצְאֵי הַשַּׁבָּת
וְשָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת בֵּית־יְהוָה אֶל־הַמֶּלֶךְ׃
8 * וְהִקַּפְתֶּם עַל־הַמֶּלֶךְ סָבִיב אִישׁ וְכֵלָיו
בְּיָדוֹ וְהַבָּא אֶל־הַשְּׂדֵרוֹת יוּמָת וִהְיוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ
בְּצֵאתוֹ וּבְבֹאוֹ׃

33 * A Iordane contra orientalē plagam,
omnem terram Galaad & Gad, & Ruben,
& Manasse ab Aroer quæ est super torren-
tem Arnon & Galaad, & Basan.
34 * Reliqua autem verborū Iehu & vni-
uersa quæ fecit & fortitudo eius, nónne
hæc scripta sunt in libro verborū dierum
regum Israel?
35 * Et dormiuit Iehu cum patribus suis,
sepelierúntque eum in Samaria, & regna-
uit Ioachaz filius eius pro eo.
36 * Dies autem, quos regnauit Iehu super
Israel, viginti & octo anni sunt in Samaria.

CAP. XI.

1 A Athalia verò mater Ochoziæ, videns
mortuū filiū suum, surrexit & inter-
2 fecit omne semē regiū. * Tollens aūt Iosa-
ba filia regis Ioram soror Ochoziæ Ioas fi-
liū Ochoziæ, furata est eum de medio fi-
liorum regis qui interficiebantur, & nu-
tricem eius de triclinio, & abscondit eum
à facie Athaliæ, vt non interficeretur.
3 * Erátque cum ea sex annis clàm in do-
mo Domini. Porrò Athalia regnauit su-
4 per terram. * Anno autem septimo mi-
sit Ioiada; & assumens centuriones & mi-
lites introduxit ad se in templum Domi-
ni, pepigitq; cum eis fœdus. Et adiurans
eos in domo Domini; ostendit eis filium
5 regis. * Et præcepit illis, dicens: Iste est
sermo quem facere debetis. Tertia pars
vestrum introeat sabbato & obseruet ex-
cubias domus regis.
6 * Tertia autem pars sit ad portam Seyr,
& tertia pars sit ad portam quæ est post
habitaculum scutariorum, & custodie-
tis excubias domus Messa.
7 * Duę verò partes è vobis omnes egre-
B dientes sabbato, custodiant excubias do-
mus Domini circa regem.
8 * Et vallabitis cum habentes arma in
manibus vestris. Si quis autem ingressus
fuerit septum templi, interficiatur. Erit-
tisque cum rege introeunte & egrediente.

תרגום יונתן

33 מִן יַרְדְּנָא מִדְּנַח שִׁמְשָׁא יַת כָּל אֲרַע גִּלְעָד אֲרַע שְׁבַט גָּד וּשְׁבַט רְאוּבֵן וּשְׁבַט מְנַשֶּׁה מֵעֲרוֹעֵר דְּעַל כֵּיף נַחֲלָא דְאַרְנוֹן וַאֲרַע גִּלְעָד
וּמִתְנָן׃ 34 וּשְׁאַר פִּתְגָמֵי יֵהוּא וְכָל דַּעֲבַד וְכָל גְּבוּרְתֵּיהּ הֲלָא אִינוּן בְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵיָא דְיִשְׂרָאֵל׃ 35 וּשְׁכִיב יֵהוּא
עִם אֲבָהָתוֹהִי וּקְבָרוּ יָתֵיהּ בְּשֹׁמְרוֹן וּמְלַךְ יְהוֹאָחָז בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי׃ 36 וְיוֹמַיָּא דִּמְלַךְ יֵהוּא עַל יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִין וְתַמְנֵי שְׁנִין בְּשֹׁמְרוֹן׃

יא

1 וַעֲתַלְיָה אִמַּיהּ דַּאֲחַזְיָה חֲזַת אֲרֵי מִית בְּרֵהּ וְקָמַת וְאַבֵּידַת יַת כָּל זַרְעָא דְמַלְכוּתָא׃ 2 וּנְסִיבַת יְהוֹשֶׁבַע בַּת מַלְכָּא יוֹרָם אֲחָתֵיהּ
דְּאַחַזְיָה יַת יוֹאָשׁ בַּר אֲחַזְיָה וּגְנֵבַת יָתֵיהּ מִגּוֹ בְּנֵי מַלְכָּא דְמִתְקַטְּלִין וְאַטְמֶרֶת יָתֵיהּ וְיַת מֵנִיקְתֵּיהּ בְּאִידְרוֹן בֵּית עַרְסְתָּא וְאַטְמְרוּ יָתֵיהּ מִקֳּדָם
עֲתַלְיָה וְלָא אִתְקַטֵּל׃ 3 וַהֲוָה עִמָּהּ בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָי מִיטְמַר שִׁית שְׁנִין וַעֲתַלְיָה מַלְכַת עַל אַרְעָא׃ 4 וּבְשַׁתָּא שְׁבִיעָתָא שְׁלַח
יְהוֹיָדָע וּדְבַר יַת רַבְּנֵי מֵאֵיתָא לְגִבְרַיָּא וּלְרָהֲטַיָּא וְאַעֵיל יַתְהוֹן לְוָתֵיהּ לְיַת מַקְדְּשָׁא דַיְיָי וּגְזַר לְהוֹן קְיָים וְאוֹמֵי יַתְהוֹן בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָי וְאַחֲזֵי
יַתְהוֹן יַת בַּר מַלְכָּא׃ 5 וּפַקִּידִינוּן לְמֵימַר דֵּין פִּתְגָמָא דְתַעְבְּדוּן תַּלְתָּא מִנְכוֹן עָלֵי שַׁבְּתָא וְנָטְרֵי מַטְרַת בֵּית מַלְכָּא׃
6 וְתַלְתָּא בְּתַרְעָא גַּבְרַיָּא וְתַלְתָּא בְּתַרְעָא דְבַתְרוּהִי תְּרַע רַהֲטַיָּא וְתִטְרוּן יַת מַטְרַת בֵּיתָא מִשְׁתַּדְלִי׃
7 וְתְרֵין חוּלְקִין בְּכוֹן כָּל נְפִקֵי שַׁבְּתָא וְתִיטְרוּן יַת מַטְרַת בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָי עַל מַלְכָּא׃
8 וְתַקְפוּן דְּעַל מַלְכָּא סְחוֹר סְחוֹר גְּבַר וּזְיָנֵהּ בִּידֵיהּ וּדְיֵיעוֹל לְגַיו מִן סִדְרַיָּא יִתְקְטֵיל וַהֲווֹ עִם מַלְכָּא בְּמִפְּקֵיהּ וּבְמֵיעֲלֵיהּ׃

33 * A Iordane contra orientem Solis omnem
terram Galaad & Gad, & Ruben, & Ma-
nasse, ab Aroer quæ est super labium torrentis
Arnon & Galaad & Basan.
34 * Et reliqua verborum Ieu & vniuersa
quæcunque fecit, & omnis fortitudo eius, &
coniurationes quas coniurauit; nonne hæc scri-
pta sunt in libro verborū dierum regum Israel?
35 * Et dormiuit Ieu cum patribus suis, & se-
pelitur in Samaria, & regnauit Ioachas filius
eius pro eo.
36 * Et dies, quibus regnauit Ieu super Israel,
viginti & octo anni in Samaria.

CAP. XI.

1 ET Gotholia mater Ochoziæ vidit quòd mor-
tuus esset filius suus, & surrexit & disper-
didit omne semen regni.
2 * Et accepit Iosabee filia regis Ioram, soror
autē Ochoziæ, Ioaz filium Ochoziæ fratris sui,
& furata est eum de medio filiorum regis qui
interficiebantur; eum & nutricem eius, &
abscondit eum in triclinio lectorum à facie Go-
tholiæ, & non interfectus est. 3 * Et erat cum
ea in domo Domini absconditus sex annis, &
Gotholia regnauit super terram.
4 * Et in anno septimo misit Ioiada sacerdos,
& assumpsit cēturiones militum & cursorum,
& introduxit eos ad se in domum Domini: &
pepigit cum eis fœdus, & adiurauit eos coram
Domino, & ostendit eis filium regis.
5 * Et præcepit eis, dicens: Iste sermo quem
fecistis: tertia pars ex vobis ingredientes sab-
bato, obseruent custodiam domus regis.
6 * Et tertia pars in porta viarum, & tertia
pars in porta post cursores; & custodietis custo-
diam domus Messae.
7 * Et duæ manus in vobis, omnis qui egredie-
tur sabbato, custodient custodiam domus Do-
mini circa regem.
8 * Et vallate circa regem in circuitu vir,
& arma eius in manu eius: & qui ingredie-
tur in atrium templi, morietur; & sitis cum
rege quando ingredietur ipse & quando egre-
dietur.

33 * ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου κατὰ ἀνατολὰς ἡλίου πᾶσαν τὴν γῆν
γαλαὰδ καὶ τοῦ γὰδ, καὶ τοῦ ῥουβὶν, καὶ τοῦ μανασσῆ, ἀπὸ
ἀροὴρ ἥ ἐστιν ἐπὶ τοῦ χείλους χειμάῤῥου ἀρνὼν καὶ τὴν γα-
34 λαὰδ καὶ τὴν βασάν. * καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰοὺ
καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ καὶ
αἱ συνάψεις ἃς συνῆψεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται
ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραήλ;
35 * καὶ ἐκοιμήθη ἰοὺ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται ἐν
σαμαρείᾳ, καὶ ἐβασίλευσεν ἰωαχὰς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
36 * καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσεν ἰοὺ ἐπὶ ἰσραὴλ εἴκο-
σι καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐν σαμαρείᾳ.

ια'.

1 * Καὶ γοθολία ἡ μήτηρ ὀχοζίου εἶδεν ὅτι ἀπέθανεν
ὁ υἱὸς αὐτῆς, καὶ ἀνέστη καὶ ἀπώλεσεν πᾶν τὸ σπέρμα τῆς
βασιλείας.
2 * καὶ ἔλαβεν ἰωσαβεαὶ ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως ἰω-
ράμ, ἀδελφὴ τοῦ ὀχοζίου τὸν ἰωὰζ υἱὸν ὀχοζίου τοῦ ἀδελ-
φοῦ αὐτῆς, καὶ ἔκλεψεν αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν υἱῶν τοῦ βασι-
λέως τῶν θανατουμένων, αὐτὸν καὶ τὴν τροφὴν αὐτοῦ· καὶ
ἔκρυψεν αὐτὸν ἐν τῷ ταμιείῳ τῶν κλινῶν ἐκ προσώπου
γοθολίας, καὶ οὐκ ἐθανατώθη.
3 * καὶ ἦν μετ' αὐτῆς ἐν οἴκῳ κυρίου κεκρυμμένος ἓξ
ἔτη. καὶ γοθολία ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῆς γῆς.
4 * καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ ἀπέστειλεν ἰωϊαδὲ ὁ ἱερεύς,
καὶ ἔλαβεν σὺν ἑκατονταρχοὺς τῶν χορρὶ καὶ τῶν ῥασήμ,
καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς πρὸς ἑαυτὸν εἰς οἶκον κυρίου, καὶ διέ-
θετο αὐτοῖς διαθήκην, καὶ ὤρκισεν αὐτοὺς ἐνώπιον κυρίου, καὶ
ἔδειξεν αὐτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως.
5 * καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων· τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ ἐποιή-
σατε· τὸ τρίτον ἐξ ὑμῶν οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ σάββατον,
φυλασσέτωσαν τὴν φυλακὴν οἴκου τοῦ βασιλέως.
6 * καὶ τὸ τρίτον ἐν τῇ πύλῃ τῶν ὁδῶν, καὶ τὸ τρίτον ἐν τῇ
πύλῃ ὀπίσω τῶν παρατρεχόντων, καὶ φυλάξετε τὴν φυ-
7 λακὴν τοῦ οἴκου μεσσαέ. * καὶ δύο χεῖρες ἐν ὑμῖν, πᾶς ὁ ἐκ-
πορευόμενος τὸ σάββατον φυλάξουσι τὴν φυλακὴν οἴκου
8 κυρίου ἐπὶ τὸν βασιλέα. * καὶ κυκλώσατε περὶ τὸν βασιλέα
κύκλῳ ἀνήρ, καὶ τὸ σκεῦος αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ὁ εἰσερ-
χόμενος εἰς τὰ σαδηρὼθ ἀποθανεῖται· καὶ γίνεσθε μετὰ τοῦ
βασιλέως ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸν καὶ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

33 A Iardena ad ortum Solis omnem terram Gilghad, terram tribus Gad, & tribus Reuben, & tribus Menasseh, à Gharogher quæ
est super ripam fluuij Arnon, & terram Gilghad & Mathnan. 34 Et reliquum verborum Iehu, & omnia quæ fecit, & omnis for-
titudo eius; nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel? 35 Et cubuit Iehu cum patribus suis, &
sepelierunt illum in Somron, & regnauit Iehoahhaz filius eius pro eo. 36 Et dies, quibus regnauit Iehu super Israel,
fuerunt viginti octo anni in Somron.

CAP. XI.

ET Gathaliah mater Ahhaziah vidit quòd mortuus esset filius suus: & surrexit, & perdidit omne semen regni. 1 Et accepit Ieho-
sebagh filia regis Iehoram soror ipsius Ahhaziah, Ioas filium Ahhaziah, & furata est illum de medio filiorum regis, qui occidebant-
ur, & abscondit illum & nutricem illius in conclaui cubiculi, & absconderunt illum à facie Gathaliah, & non occisus est. 2 Et fuit cum
illa in domo sanctuarij Domini absconditus sex annis; & Gathaliah regnabat super terram. 3 Et anno septimo misit Iehoiadah &
accepit centuriones, tum barones, tum & cursores, & introduxit eos ad se in sanctuarium Domini, & pepigit cum illis fœdus, & adiurauit
eos in domo sanctuarij Domini, & ostendit illis filium regis. 4 Et præcepit illis, dicendo: Hæc est res quam facietis, Tertia pars
vestrum erit eorum qui intrabunt sabathum, & qui custodient custodiam domus regis. 5 Et tertia pars erit in porta baronum, &
tertia in porta, post quam est porta cursorum; & custodietis custodiam domus sollicitè. 6 Et duæ partes de vobis, erunt omnes exeun-
tes sabathum; & custodietis custodiam domus sanctuarij Domini circa regem. 7 Et circundabitis ea quæ sunt circa regem in circuitu,
quisque arma sua in manu sua tenens: & qui intrauerit intra ordines, occidatur: & estote cum rege, cùm exierit ipse, & cùm intrauerit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 * וַיַּעֲשׂוּ שָׂרֵי הַמֵּאוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוֹיָדָע
הַכֹּהֵן וַיִּקְחוּ אִישׁ אֶת־אֲנָשָׁיו בָּאֵי הַשַּׁבָּת עִם יֹצְאֵי
הַשַּׁבָּת וַיָּבֹאוּ אֶל־יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן׃
10 * וַיִּתֵּן הַכֹּהֵן לְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת אֶת־הַחֲנִית וְאֶת־
הַשְּׁלָטִים אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ דָּוִד אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה׃
11 * וַיַּעַמְדוּ הָרָצִים אִישׁ וְכֵלָיו בְּיָדוֹ מִכֶּתֶף הַבַּיִת
הַיְמָנִית עַד־כֶּתֶף הַבַּיִת הַשְּׂמָאלִית לַמִּזְבֵּחַ וְלַבָּיִת
12 עַל־הַמֶּלֶךְ סָבִיב׃ * וַיּוֹצִא אֶת־בֶּן־הַמֶּלֶךְ וַיִּתֵּן
עָלָיו אֶת־הַנֵּזֶר וְאֶת־הָעֵדוּת וַיַּמְלִכוּ אֹתוֹ וַיִּמְשָׁחֻהוּ
וַיַּכּוּ־כָף וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ׃
13 * וַתִּשְׁמַע עֲתַלְיָה אֶת־קוֹל הָרָצִין הָעָם וַתָּבֹא
14 אֶל־הָעָם בֵּית יְהוָה׃ * וַתֵּרֶא וְהִנֵּה הַמֶּלֶךְ עֹמֵד
עַל־הָעַמּוּד כַּמִּשְׁפָּט וְהַשָּׂרִים וְהַחֲצֹצְרוֹת אֶל־
הַמֶּלֶךְ וְכָל־עַם הָאָרֶץ שָׂמֵחַ וְתֹקֵעַ בַּחֲצֹצְרוֹת
וַתִּקְרַע עֲתַלְיָה אֶת־בְּגָדֶיהָ וַתִּקְרָא קֶשֶׁר קָשֶׁר׃
15 * וַיְצַו יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֶת־שָׂרֵי הַמֵּאוֹת פְּקֻדֵי
הַחַיִל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הוֹצִיאוּ אֹתָהּ אֶל־מִבֵּית
לַשְּׂדֵרֹת וְהַבָּא אַחֲרֶיהָ הָמֵת בֶּחָרֶב כִּי אָמַר הַכֹּהֵן
16 אַל־תּוּמַת בֵּית יְהוָה׃ * וַיָּשִׂמוּ לָהּ יָדַיִם
וַתָּבוֹא דֶּרֶךְ־מְבוֹא הַסּוּסִים בֵּית הַמֶּלֶךְ וַתּוּמַת שָׁם׃
17 * וַיִּכְרֹת יְהוֹיָדָע אֶת־הַבְּרִית בֵּין יְהוָה וּבֵין
הַמֶּלֶךְ וּבֵין הָעָם לִהְיוֹת לְעָם לַיהוָה וּבֵין הַמֶּלֶךְ
18 וּבֵין הָעָם׃ * וַיָּבֹאוּ כָל־עַם הָאָרֶץ בֵּית־הַבַּעַל
וַיִּתְּצֻהוּ אֶת־מִזְבְּחֹתָו וְאֶת־צְלָמָיו שִׁבְּרוּ הֵיטֵב
וְאֵת מַתָּן כֹּהֵן הַבַּעַל הָרְגוּ לִפְנֵי הַמִּזְבְּחוֹת וַיָּשֶׂם
הַכֹּהֵן פְּקֻדֹּת עַל־בֵּית יְהוָה׃
19 * וַיִּקַּח אֶת־שָׂרֵי הַמֵּאוֹת וְאֶת־הַכָּרִי וְאֶת־הָרָצִים
וְאֵת כָּל־עַם הָאָרֶץ וַיֹּרִידוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ מִבֵּית יְהוָה
וַיָּבוֹאוּ דֶּרֶךְ־שַׁעַר הָרָצִים בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב עַל־
כִּסֵּא הַמְּלָכִים׃

9 * Et fecerunt centuriones iuxta omnia
quæ præceperat eis Ioiada sacerdos. Et as-
sumentes singuli viros suos qui ingredie-
bantur sabbatum cum his qui egredie-
bantur è sabbato, venerunt ad Ioiadam
10 sacerdotem. * Qui dedit eis hastas & ar-
ma regis Dauid, quæ erant in domo Do-
11 mini. * Et steterunt singuli habentes
arma in manu sua à parte templi dextera
vsque ad partem sinistram altaris & ædis,
circum regem.
12 * Produxítq; filium regis, & posuit su-
per eum diadema & testimonium. Fece-
C rúntque eum regem & vnxerunt, & plau-
dentes manu dixerunt, Viuat rex.
13 * Audiuit autem Athalia vocem popu
li currentis, & ingressa ad turbas in tem-
plum Domini,
14 * Vidit regem stantem super tribunal
iuxta morem, & cantores & tubas prope
eum, omnémque populum terræ lætan-
tem & canenté tubis, & scidit vestimenta
sua, clamauítq; Coniuratio, coniuratio.
15 * Præcepit autem Ioiada céturionibus,
qui erant super exercitum, & ait eis: Edu-
cite eam extra septa templi, & quicunque
eam secutus fuerit, feriatur gladio. Dixe-
rat enim sacerdos, Non occidatur in tem-
16 plo Domini. * Imposuerúntq; ei manus
& impegerunt eam per viam introitus
equorum iuxta palatium, & interfecta est
17 ibi. * Pepigit ergo Ioiada fœdus inter
Dñm & regem & inter populum, vt esset
populus Dñi, & inter regem & populum.
18 * Ingressúsque est omnis populus ter-
ræ templum Baal, & destruxerunt aras
eius, & imagines contriuerunt validè: Ma-
than quoq; sacerdotem Baal occiderunt
coram altari. Et posuit sacerdos custodias
19 in domo Dñi. * Tulítque centuriones &
Cerethi & Phelecti legiones & omnem po
pulũ terre, deduxeruntq; regem de domo
Dñi. Et venerũt per viã portæ scutariorũ
in palatiũ, & sedit super thronũ regum.

תרגום יונתן

9 ועבדו רבני מאותא ככל דפקיד יהוידע כהנא ודברו גבר ית גברוהי עלי שבתא עם נפקי שבתא ואתו לות יהוידע כהנא׃
10 ויהב כהנא לרבני מאותא ית מורניתא וית שלטיא די למלכא דוד די בבית מקדשא דיוי׃ 11 וקמו רהטיא גבר וזיניה בידיה
מסטר ביתא ימינא עד עיבר ביתא סמאלא למדבחא ולביה כפורי על מלכא סחור סחור׃ 12 ואפיק ית בר מלכא ויהב עלוהי ית
כלילא וית סהדותא ואמליכו יתיה ומשחוהי וטפחו יד ואמרו יצלח מלכא׃ 13 ושמעת עתליה ית קל רהטי עמא ועלת לות עמא
לבית מקדשא דיוי׃ 14 וחזת והא מלכא קאים על אסטונא כהילכתא ורברביא עמיה וחצוצרתא קדם מלכא וכל עמא דארעא
חדן ותקעין בחצוצרתא ובזעת עתליה ית לבושהא וקרת מרדא מרדא׃ 15 ופקיד יהוידע כהנא ית רבני מאותא דממנן על
חילא ואמר להון אפיקו יתה לגיו מן סדריא ודייעול בתרהא יתקטיל בחרבא ארי אמר כהנא לא תתקטל בבית מקדשא דיוי׃
16 ושויאו לה אתר ועלת באורח מעלנא דסוסותא לבית מלכא ואתקטלת תמן׃ 17 וגזר יהוידע ית קיימא בין מימרא דיוי
ובין מלכא ובין עמא למהוי לעם משמש קדם יוי ובין מלכא ובין עמא׃ 18 ועלו כל עמא דארעא לבית בעלא וסתרוהי וית
אגורוהי וית צלמוהי תברו יאות וית מתן כומרא דבעלא קטלו קדם איגורא ומני כהנא מטרן על בית מקדשא דיוי׃
19 ודבר ית רבני מאותא וית גבריא וית רהטיא וית כל עמא דארעא ואחיתו ית מלכא מבית מקדשא דיוי ועלו באורח רהטיא
לבית מלכא ויתיב על כרסי מלכיא׃

*Et fecerunt centuriones iuxta omnia quæ- 9
cunque præceperat eis Joiade sacerdos; & ce-
perunt vnusquisque viros suos qui ingredie-
bantur sabbato cũ his qui egrediebantur sab-
bato; & ingressi sunt ad Joiade sacerdotem.
*Et dedit eis sacerdos centurionibus pha- 10
retras & hastas Dauid regis, quæ erant in do-
mo Domini. *Et steterunt cursores vnus- 11
quisque, & arma sua in manu sua ab humero
domus dextero vsque ad humerum domus si-
nistrum altaris, et domus circa regem in circui-
tu. *Et eduxit filium regis, & dedit super 12
eum sanctificationẽ & testimonium, & vnxit
eum, & regem constituit eum, & plauserunt
populus manibus suis, & dixerunt, Viuat rex.
*Et audiuit Gotholia vocem cursorum & 13
populi, & venit ad populum in domũ Domini.
*Et vidit, & ecce rex stabat super tribu- 14
nal iuxta morem, & cantores & tubæ circa
regem, & omnis populus terræ lætans & ca-
nens in tubis; & scidit vestimentum suum Go
tholia, & clamauit, Coniuratio coniuratio.
*Et præcepit Joiade sacerdos centurionibus 15
& speculatoribus exercitus: & dixit ad eos,
Educite eam extra septa: & qui ingressus fue-
rit post eam, morietur gladio, quia dixerat sa-
cerdos, Non occidatur in domo Domini.
*Et iniecerunt ei manus, & induxerunt 16
eam via introitus equorum domus regis, &
interfecerunt eam ibi.
*Et pepigit Joiade sacerdos fœdus inter Do- 17
minum & inter regem, & inter populum vt
esset in populum Domino.
*Et ingressus est omnis populus terræ in do- 18
mum Baal, & præcipitauerunt eum & alta-
ria eius, & imagines eius contriuerunt accura-
te; & Matthan sacerdotem Baal occiderunt
ante faciem altarium: & constituit sacerdos
custodes in domo Domini.
*Et tulit centuriones militum & cursorũ, 19
& omnẽ populum terræ, & deduxerunt regem
de domo Domini, & adduxerunt eum via por-
tæ cursorum domus regis, & collocauerunt eum
super thronum regum.

9 * καὶ ἐποίησαν οἱ ἑκατόνταρχοι κατὰ πάντα ὅσα ἐνε-
τείλατο αὐτοῖς ἰωαδὲ ὁ ἱερεύς· καὶ ἔλαβον ἕκαστος τοὺς
ἄνδρας αὐτοῦ τοὺς εἰσπορευομένους τὸ σάββατον μετὰ τῶν
ἐκπορευομένων τὸ σάββατον· καὶ εἰσῆλθον πρὸς ἰωαδὲ
10 τὸν ἱερέα. * καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρ-
χοις τὰς φαρέτρας καὶ τὰ δόρατα δαυὶδ τοῦ βασιλέως, ἃ
11 ἦν ἐν οἴκῳ κυρίου. * καὶ ἔστησαν οἱ παρατρέχοντες ἕκα-
στος, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ
οἴκου τῆς δεξιᾶς ἕως τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τῆς ἀριστερᾶς τοῦ
θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου περὶ τὸν βασιλέα κύκλῳ.
12 * καὶ ἐξήγαγε τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ ἔδωκεν ἐπ᾽ αὐτὸν
τὸ ἁγίασμα καὶ τὸ μαρτύριον, καὶ ἔχρισεν αὐτὸν καὶ ἐβασί-
λευσεν αὐτόν· καὶ ἐκρότησαν ὁ λαὸς ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ
13 εἶπον, ζήτω ὁ βασιλεύς. * καὶ ἤκουσε γοθολία τὴν φω-
νὴν τῶν παρατρεχόντων καὶ τοῦ λαοῦ, καὶ ἦλθε πρὸς τὸν λαὸν
14 εἰς οἶκον κυρίου. * καὶ εἶδεν· καὶ ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς εἱστήκει ἐπὶ
τοῦ στύλου κατὰ τὸ κρίμα· καὶ οἱ ᾠδοὶ καὶ αἱ σάλπιγγες περὶ
τὸν βασιλέα, καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς χαίρων καὶ σαλπί-
ζων ἐν σάλπιγξιν· καὶ διέρρηξεν τὸν ἱματισμὸν αὐτῆς γο-
θολία, καὶ ἐβόησεν, σύνδεσμος σύνδεσμος.
15 * καὶ ἐνετείλατο ἰωαδὲ ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχοις καὶ
τοῖς ἐπισκόποις δυνάμεως, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, ἐξα-
γάγετε αὐτὴν ἔξωθεν τῶν σαδηρώθ, καὶ ὁ εἰσπορευόμενος
ὀπίσω αὐτῆς ἀποθανεῖται ῥομφαίᾳ, ὅτι εἶπεν ὁ ἱερεύς,
16 μὴ ἀποθάνῃ ἐν οἴκῳ κυρίου. * καὶ ἐπέβαλον αὐτῇ χεῖρας,
καὶ εἰσήγαγον αὐτὴν ὁδὸν εἰσόδου τῶν ἵππων οἴκου τοῦ βασι-
17 λέως, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὴν ἐκεῖ. * καὶ διέθετο ἰωαδὲ ὁ ἱε-
ρεὺς διαθήκην ἀναμέσον κυρίου, καὶ ἀναμέσον τοῦ βασι-
λέως, καὶ ἀναμέσον τοῦ λαοῦ τοῦ εἶναι εἰς λαὸν τῷ κυρίῳ.
18 * καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς εἰς τὸν οἶκον τοῦ βάαλ,
καὶ κατέσπασαν αὐτὸν καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ τὰς εἰ-
κόνας αὐτοῦ συνέτριψαν ἐπιμελῶς· καὶ τὸν ματθὰν τὸν
ἱερέα τοῦ βάαλ ἀπέκτειναν πρὸ προσώπου τῶν θυσιαστη-
ρίων καὶ κατέστησεν ὁ ἱερεὺς ἐπισκόπους ἐν οἴκῳ κυρίου.
19 * καὶ ἔλαβεν τοὺς ἑκατοντάρχους τὸν χορρὶ καὶ τὸν ῥα-
σείμ, καὶ πάντα τὸν λαὸν τῆς γῆς, καὶ κατήγαγον τὸν βασι-
λέα ἐξ οἴκου κυρίου, καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν ὁδὸν τῆς πύλης τῶν
παρατρεχόντων οἴκου τοῦ βασιλέως· καὶ ἐκάθισαν αὐτὸν
ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν βασιλέων.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[9] Et fecerunt magistri centenorum iuxta omnia quæ præceperat Iehoiadagh sacerdos, & acceperunt quisque viros suos, introeuntes in sabbatho cum exeuntibus à sabatho, & venerunt ad Iehoiadagh sacerdotem. [10] Et dedit sacerdos magistris centenorum hastas & scuta quæ fuerant regis Dauid, quæ erant in domo sanctuarij Domini. [11] Et steterunt cursores, quisque arma sua in manu sua tenens, à latere domus dextro vsque ad latus domus sinistrum ad altare, & ad domũ propiciatorij iuxta regem per circuitum. [12] Et eduxit filium regis, & dedit super illum coronam & testimonium, & regem creauerunt illum, & vnxerunt eum, & comploserunt manu, & dixerunt, Prosperet rex. [13] Et audiuit Ghathaliah vocem ouantium populi; & intrauit ad populum in domum sanctuarij Dómini. [14] Et vidit, & ecce rex stabat iuxta columnam secundùm consuetudinem, & magnates *erant* cum illo, & tubæ ante regem: & omnis populus terræ lætabantur, & clangebant tubis; & scidit Ghathaliah vestimenta sua, & clamauit, Coniuratio, coniuratio. [15] Et præcepit Iehoiadagh sacerdos magistris centenorũ, qui præpositi erant super exercitum; & dixit eis, Educite illam per medium extra ordines, & qui iuerit post eam, occidatur gladio, quia dixerat sacerdos, Ne occidatur in domo sanctuarij Domini. [16] Et posuerunt illi locum, & ingressa est per viam ascensus equorum in domum regis, & occisa est ibi. [17] Et percussit Iehoiadagh fœdus inter verbum Domini, & inter regem & populum, vt esset in populum ministrantem Domino, & inter regem & populum. [18] Et intrauerunt omnis populus terræ in ædem Baghla, & destruxerunt eam, & aras eius, & simulachra eius fregerunt pulchrè, & Mathan sacerdotem Baghla occiderunt ante aram: & præfecit sacerdos custodes super domum sanctuarij Domini. [19] Et accepit magistros centenorum, & barones, & cursores, & omnem populum terræ, & deduxerunt regem de domo sanctuarij Domini, & intrauerunt per viam cursorum in domum regis, & sedit super solium regum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 ‡ וַיִּשְׁמֹר כָּל־עַם הָאָרֶץ וְהָעִיר שָׁקָטָה וְאֶת־
עֲתַלְיָהוּ הֵמִיתוּ בַּחֶרֶב בֵּית הַמֶּלֶךְ׃
21 ‡ בֶּן שֶׁבַע שָׁנִים יְהוֹאָשׁ בְּמָלְכוֹ׃

יב

1 ‡ בִּשְׁנַת־שֶׁבַע לְיֵהוּא מָלַךְ יְהוֹאָשׁ וְאַרְבָּעִים
שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ צִבְיָה מִבְּאֵר שָׁבַע׃
2 ‡ וַיַּעַשׂ יְהוֹאָשׁ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כָּל־יָמָיו אֲשֶׁר
הוֹרָהוּ יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן׃
3 ‡ רַק הַבָּמוֹת לֹא־סָרוּ עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים
4 וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת׃ ‡ וַיֹּאמֶר יְהוֹאָשׁ אֶל־הַכֹּהֲנִים
כֹּל כֶּסֶף הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יוּבָא בֵית־יְהוָה כֶּסֶף
עוֹבֵר אִישׁ כֶּסֶף נַפְשׁוֹת עֶרְכּוֹ כֹּל־כֶּסֶף אֲשֶׁר יַעֲלֶה
עַל לֵב־אִישׁ לְהָבִיא בֵּית יְהוָה׃
5 ‡ יִקְחוּ לָהֶם הַכֹּהֲנִים אִישׁ מֵאֵת מְכָרָו וְהֵם
יְחַזְּקוּ אֶת־בֶּדֶק הַבַּיִת לְכֹל אֲשֶׁר־יִמָּצֵא שָׁם בֶּדֶק׃
6 ‡ וַיְהִי בִשְׁנַת עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה לַמֶּלֶךְ
יְהוֹאָשׁ לֹא חִזְּקוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־בֶּדֶק הַבָּיִת׃
7 ‡ וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ יְהוֹאָשׁ לִיהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וְלַכֹּהֲנִים
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מַדּוּעַ אֵינְכֶם מְחַזְּקִים אֶת־בֶּדֶק
הַבַּיִת וְעַתָּה־אַל־תִּקְחוּ־כֶסֶף מֵאֵת מַכָּרֵיכֶם
כִּי־לְבֶדֶק הַבַּיִת תִּתְּנֻהוּ׃
8 ‡ וַיֹּאתוּ הַכֹּהֲנִים לְבִלְתִּי קְחַת־כֶּסֶף מֵאֵת הָעָם
וְלִבְלְתִּי חַזֵּק אֶת־בֶּדֶק הַבָּיִת׃
9 ‡ וַיִּקַּח יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֲרוֹן אֶחָד וַיִּקֹּב חֹר בִּדְלַתּוֹ
וַיִּתֵּן אֹתוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ בִּימִין בְּבוֹא אִישׁ בֵּית יְהוָה
וְנָתְנוּ־שָׁמָּה הַכֹּהֲנִים שֹׁמְרֵי הַסַּף אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף
הַמּוּבָא בֵּית־יְהוָה׃
10 ‡ וַיְהִי כִּרְאוֹתָם כִּי־רַב הַכֶּסֶף בָּאָרֹן וַיַּעַל
סֹפֵר הַמֶּלֶךְ וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיִּצְרוֹ וַיִּמְנוּ אֶת־הַכֶּסֶף
הַנִּמְצָא בֵּית־יְהוָה׃

REGVM II. Translat. B. Hieron. 674

10 ‡ Lætatúsq; est omnis populus terræ, & ciuitas conquieuit; Athalia autem occisa
11 est gladio in domo regis. ‡ Septémq; annorum erat Ioas cùm regnare cœpisset.

CAP. XII.

1 ANno septimo Iehu regnauit Ioas. Quadraginta annis regnauit in Ierusalem: nomen matris eius Sebia de Berſa-
2 bee. ‡ Fecítq; Ioas rectũ coram Dño cunctis diebus quibus docuit eum Ioiada sa-
3 cerdos. ‡ Veruntamen excelſa non abstulit. Adhuc enim populus immolabat, &
4 adolebat in excelſis incensum. ‡ Dixítque Ioas ad sacerdotes, Omnem pecuniã sanctorum quæ illata fuerit in templum Dñi
5 à prætereuntibus quæ offertur pro precio animæ, & quam sponte & arbitrio cordis sui inferunt in templum Dñi: ‡ Accipiant illam sacerdotes iuxta ordinẽ suum, & instaurent sartatecta domus, si quid necessa-
6 rium viderint instauratione. ‡ Igitur vsq; ad vicesimum tertium annum regis Ioas non instauruerunt sacerdotes sartatecta templi.
7 ‡ Vocauitq; rex Ioas Ioiadam pontificem & sacerdotes, dicens eis: Quare sartatecta non instauratis templi? Nolite ergo amplius accipere pecuniam iuxta ordinem vestrum, sed ad instaurationem templi reddite eam.
8 ‡ Prohibitíque sunt sacerdotes vltrà accipere pecuniam à populo, & instaurare sartatecta domus.
9 ‡ Et tulit Ioiada pontifex gazophylacium vnum, aperuitque foramẽ desuper, & posuit illud iuxta altare ad dexteram ingredientium domum Domini, mittebántq; in eo sacerdotes qui custodiebant ostia omnem pecuniam quæ deferebatur
10 ad templum Domini. ‡ Cúmq; viderent nimiam pecuniam esse in gazophylacio, ascẽdebat scriba regis & pontifex, effundebántq; & numerabant pecuniam quæ inueniebatur in domo Domini.

10 ‡ καὶ ἐχάρη πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, καὶ ἡ πόλις ἡσύχασεν· καὶ τὴν γοθολίαν ἐπάταξεν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν οἴκῳ
11 τῶν βασιλέων. ‡ υἱὸς ἑπτὰ ἐτῶν ἰωὰς ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν.

ιβ΄.

1 ‡ Ἐν ἔτει ἑβδόμῳ ἰὼ βασιλεύει ἰωὰς, καὶ τεσσαράκοντα
ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς
αὐτοῦ σαβία ἐκ βηρσαβεέ.
2 ‡ καὶ ἐποίησεν ἰωὰς τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου πάσας τὰς
ἡμέρας ἃς ἐφώτιζεν αὐτὸν ἰωιαδὲ ὁ ἱερεύς.
3 ‡ πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἀπέστησεν, ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζον καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς μετεώροις.
4 ‡ καὶ εἶπεν ἰωὰς τοῖς ἱερεῦσιν, πᾶν τὸ ἀργύριον τῶν ἁγίων τὸ εἰσοδιαζόμενον ἐν οἴκῳ κυρίου ἀργύριον συναλλάσσοντος ἀνδρός, ἀργύριον συναλλάσσοντος ψυχῶν, πᾶν τὸ ἀργύριον ὃ ἀνέβη ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου τοῦ εἰσενεγκεῖν εἰς οἶκον κυρίου,
5 ‡ λαβέτωσαν ἑαυτοῖς ⓘ ἱερεῖς ἀνὴρ κατὰ τὴν πρᾶσιν αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ κραταιώσουσι τὰ ἐνδεῖν τοῦ οἴκου κυρίου εἰς
6 πάντα ἃ ἂν εὑρεθῇ ὅτι ἐνδεῖ. ‡ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰκοστῷ καὶ τετάρτῳ ἔτει τοῦ βασιλέως ἰωὰς οὐκ ἐκραταίωσαν ⓘ ἱερεῖς τὰ ἐνδεῖν τοῦ οἴκου.
7 ‡ καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς ἰωὰς τὸν ἰωιαδὲ τὸν ἱερέα καὶ
τοὺς ἱερεῖς· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, τί ὅτι οὐ κραταιοῦτε τὰ
ἐνδεῖν τοῦ οἴκου; καὶ νῦν μὴ λάβητε τὸ ἀργύριον ἀπὸ τῶν
πράσεων ὑμῶν, ὅτι εἰς τὰ ἐνδεῖν τοῦ οἴκου δώσετε αὐτό.
8 ‡ καὶ συνεφώνησαν ⓘ ἱερεῖς τοῦ μὴ λαβεῖν ἀργύριον παρὰ τοῦ λαοῦ, καὶ τοῦ μὴ ἐνισχύσαι τὰ ἐνδεῖν τοῦ
οἴκου.
9 ‡ καὶ ἔλαβεν ἰωιαδὲ ὁ ἱερεὺς κιβωτὸν μίαν, καὶ ἐποίησεν ἐν αὐτῇ ὀπὴν μίαν, καὶ ἔθηκεν αὐτὴν παρὰ τὸ θυσιαστήριον ἐν δεξιᾷ εἰσπορευομένων ἀνδρῶν εἰς οἶκον κυρίου· καὶ ἐδίδουν ἐκεῖ ⓘ ἱερεῖς οἱ φυλάσσοντες τὰ
πρόθυρα πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εἰσφερόμενον εἰς τὸν
οἶκον κυρίου.
10 ‡ καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον ὅτι πολὺ τὸ ἀργύριον τὸ ἐν τῇ κιβωτῷ, ἀνέβη ὁ γραμματεὺς τοῦ βασιλέως καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ
μέγας, καὶ ἔσφιγξαν καὶ ἠρίθμησαν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

10 "Et lætatus est omnis populus terræ, & vrbs quieuit, & Ghathaliah occiderunt gladio in domo regis.
11 "Filius septem annorum erat Iehoas quando regnauit.

CAP. XII.

1 ANno septimo Iehu regnauit Iehoas: & quadraginta annis regnauit in Ierusalem, & nomen matris eius Szibiah de Beersabagh.
2 'Et fecit Iehoas quod rectum erat ante Dominum omnibus diebus suis, quibus docuit illum Iehoiadagh sacerdos. 3 'Tantummodo excelsa non recesserant, hactenus populo sacrificante, & adolente aromata super excelsa. 4 'Et dixit Ioas sacerdotibus, Omne argentum sanctorum quod inducitur in domum sanctuarij Domini; argentum offensionum quod transit super computum viri, argentum redemptionis animarum, quod est donum viri *pro* redemptione animæ suæ, etiam omne argentum quod sponte proposuerit cor in corde suo afferre in domum sanctuarij Domini, 5 'Accipiant sibi sacerdotes quisque à noto suo, & ipsi fortificabunt scissuram domus in omni loco, in quo inuenta fuerit ruptura. 6 'Et fuit anno vicesimo tertio annorum regis Ioas, non fortificauerant sacerdotes scissuram domus. 7 'Et vocauit rex Ioas Iehoiadah sacerdotem, & sacerdotes, & dixit illis, Vt quid non fortificatis rimas domus? & nunc non accipiatis argentum à notis vestris, sed ad rupturas domus dabitis illud. 8 'Et contentati sunt sacerdotes, vt non acciperent argentum à populo, & ne fortificarent ruinam domus. 9 'Et accepit Iehoiadah sacerdos arcam vnam, & perforauit foramen in porta eius, & dedit illam in latere altaris in dextera, quum ingreditur quis in domum sanctuarij Domini: & dederunt ibi sacerdotes custodes templi omne argentum quod introducebatur in domum sanctuarij Domini. 10 'Et fuit quando videbant quòd multum argentum *erat* in arca, ascendebat scriba regis & sacerdos magnus, & colligebant & numerabant argentum quod inueniebatur in domo sanctuarij Domini,

תרגום יונתן

10 ‡ משנת שבע ליהוא מלך יהואש ואַרבעין שנין מלך בירושלם ושום אמיה צביה מבאר שבע׃ 11 ‡ ועבר יהואש דכשר קדם
יי כל יומוהי דאולפיה יהויָדע כהנא׃ 12 ‡ לחוד במתא לא עתרא עד בעין עמא מדבחין ומקטרין בוסקמין על במתא׃ 13 ‡ ואמר יהואש
לכהניא כל כסף קדשיא דמתעל לבית מקדשא כסף עבר גברא כסף פורקן נפשתא דמתכן גבר פורקן נפשיה אף כל
כסף דיסתבר בלבא לאתעא לבית מקדשא יי׃ 14 יסבון להון כהניא עבר מן מכריה ואינון יתקפון ית בזיקא דביתא לכל
דיתרשע תמן בזיקא׃ 15 והוה בשנת עשרין והלה שנין למלכא יואש לא תקיפו כהניא ית בזיקא דביתא׃ 16 וקרא מלכא
יואש ליהויָדע כהנא ולכהניא ואמר להון מה דין לית כהנין מתקפין ית בזיקא דביתא ויכען לא תסבון כספא מן מכריכון אלהן לבזיקא
דביתא׃ 17 ואשפסו כהניא דלא למסיב כספא מן עמא ובזיל לא לתקפא ית בזיקא דביתא׃ 18 ונסיב יהויָדע
כהנא ית תרע דקיק חרכא בדשיה ויהב יהיה בסטר מדבחא בימינא במיעל גברא לבית יי ותמן יהבון כהניא נטרי תיכלא ית
כל כספא דאשתכח בבית מקדשא יי׃ 19 והוה כד חזו ארי סגי כספא באוריגא ועלין סופרא ורבא וצרו ומנו ית
כספא דאשתכח בבית מקדשא יי׃ 20 ‡ ורבא כד חזו ארי סגי כספא באוריגא ועלין סופרא ורבא וצרו ומנו ית
כספא דאשתכח בבית מקדשא יי׃ 21 ‡ בר שבע שנין יהואש כד מלך׃

Universidad de Deusto Biblioteca

11 * ונתנו את־הכסף המתכן על־יד עשי המלאכה
הפקדים בית יהוה ויוציאהו לחרשי העץ ולבנים
12 העשים בית יהוה: * ולגדרים ולחצבי האבן
ולקנות עצים ואבני מחצב לחזק את־בדק בית־
יהוה ולכל אשר־יצא על־הבית לחזקה:
13 * אך לא יעשה בית יהוה ספות כסף מזמרות
מזרקות חצצרות כל־כלי זהב וכלי־כסף מן־הכסף
14 המובא בית־יהוה: * כי־לעשי המלאכה
15 יתנהו וחזקו־בו את־בית יהוה: * ולא יחשבו
את־האנשים אשר יתנו את־הכסף על־ידם לתת
לעשי המלאכה כי באמנה הם עשים:
16 * כסף אשם וכסף חטאות לא יובא בית יהוה
17 לכהנים יהיו: * אז יעלה חזאל מלך ארם
וילחם על־גת וילכדה וישם חזאל פניו לעלות
18 על־ירושלם: * ויקח יהואש מלך־יהודה
את כל־הקדשים אשר־הקדישו יהושפט ויהורם
ואחזיהו אבתיו מלכי יהודה ואת־קדשיו ואת כל־
הזהב הנמצא באצרות בית־יהוה ובית המלך
וישלח לחזאל מלך ארם ויעל מעל ירושלם:
19 * ויתר דברי יואש וכל־אשר עשה הלוא־הם
כתובים על־ספר דברי הימים למלכי יהודה:
20 * ויקמו עבדיו ויקשרו־קשר ויכו את־יואש בית
מלא היורד סלא:
21 * ויוזבר בן־שמעת ויהוזבד בן־שמר עבדיו
הכהו וימת ויקברו אתו עם־אבתיו בעיר דוד
וימלך אמציה בנו תחתיו:

יג

1 * בשנת עשרים ושלש שנה ליואש בן־
אחזיהו מלך יהודה מלך יהואחז בן־יהוא על־
ישראל בשמרון שבע עשרה שנה:

11 *Et dabant eam iuxta numerum atque
mensurá in manu eorú, qui præerant cę-
C mentarijs domus Dñi. qui impendebant
eá in fabris lignorum, & in cęmétarijs his
12 qui operabantur in domo Dñi: *Et sarta-
tecta faciebát, & in his qui cędebant saxa:
& vt emerent ligna & lapides qui excinde-
bantur, ita vt impleretur instauratio do-
mus Dñi in vniuersis quæ indigebant ex-
13 pensa ad muniendá domú. *Veruntamen
non fiebant ex eadé pecunia hydriæ tem-
pli Dñi, & fuscinulæ, & thuribula, & tubę
& omne vas aureum & argenteú, de pecu-
14 nia quæ inferebatur in téplum Dñi. *His
enim qui faciebát opus dabatur, vt instau-
15 raretur téplum Dñi. *Et non fiebat ratio
his hominibus qui accipiebant pecuniam
vt distribuerent eá artificibus, sed in fide
16 tractabant eá. *Pecuniá veró p delicto, &
pecuniam pro peccatis non inferebant in
17 templú Dñi, quia sacerdotú erat. *Tunc
D ascédit Azahel rex Syriæ, & pugnabat con-
tra Geth, cepítq; eam & direxit faciē suā
18 vt ascéderet in Ierusalem. *Quamobrem
tulit Ioas rex Iuda omnia sanctificata quę
cósecrauerat Iosaphat & Ioram, & Ocho-
zias patres eius reges Iuda, & quę ipse ob-
tulerat, & vniuersum aurú quod inueniri
potuit in thesauris tépli Dñi, & in palatio
regis, misitq; Azahel regi Syriæ, & recessit
19 ab Ierusalé. *Reliqua aút sermonú Ioas &
vniuersa quę fecit, nónne hęc scripta sunt
20 in libro verború dierú regú Iuda? *Surre-
xerunt aút serui eius & coiurauerút inter
se, percusserúntq; Ioas in domo Mello in
21 descensu Sela. *Iosachar namq; filius Se-
math, & Iosabath filius Somer serui eius
pcusserút eú, & mortuus est. Et sepelierút
eú cú patribus suis in ciuitate Dauid, re-
gnauítq; Amasias fili' eius p eo. CA. XIII.
1 A Nno vicesimo tertio Ioas filij Ocho-
A ziæ regis Iudæ, regnauit Ioachaz fi-
lius Iehu super Israel in Samaria decem
& septem annis.

**Et dederūt illud super manibus facientium* 11
opera speculatorum domus Domini; & impen-
debant illud fabris lignorum & ædificatoribus
qui faciebant opus in domo Domini.
**Et muratoribus & ædificatoribus lapi-* 12
dum & his qui poliebant saxa; vt emerent la-
pides excisos, & ligna vt instaurarent sarta-
tecta domus Domini, in omnibus quæ expensa
sunt in domo vt instaurarent eam.
**Veruntamen non fient domui Domini* 13
portæ argētee, claui, phialæ, tubæ, omne vas au-
reum vel argenteum de argento quod infereba-
tur in domum Domini.
**Quia his qui faciebant opera, dederunt il-* 14
lud, & instaurauerunt in eo domum Domini.
**Et non fiebat ratio viris quibus dabatur* 15
argentum in manibus suis vt darent his qui fa-
ciebant opus, quia in fide ipsi faciebant.
**Argentum autem pro delicto, & argen-* 16
tum pro peccato non illatum est in domum Do-
*mini, quia sacerdotibus erat. *Tunc ascendit* 17
Azael rex Syriæ, & pugnauit contra Geth, &
cepit eam, & posuit Azael faciem suā vt ascen-
*deret in Hierusalem. *Et tulit Joas rex Ju-* 18
da omnia sancta quæ sanctificauit Josaphat &
Ioram, & Ochozias patres sui reges Juda, &
sancta sua, & omne aurum quod inuentum est
in thesauris domus Domini, & in domo regis,
& misit Azael regi Syriæ, & ascendit de Hie-
*rusalem. *Et reliqua sermonū Joas, & vni-* 19
uersa quæ fecit; nonne hæc scripta sunt in libro
verborum dierum regum Juda?
**Et surrexerunt serui eius, & fecerunt con-* 20
iurationem, et percusserunt Joas in domo Mallo
quæ in descensu Sella.
**Et Jozachar filius Semaath, & Iozabath* 21
filius Semmer serui Ioas percusserunt eum, &
mortuus est, & sepelierunt eum cum patribus
suis in ciuitate Dauid, & regnauit Amasias
filius eius pro eo.

CAP. XIII.

IN anno vicesimo & tertio Joas filij Ocho- 1
ziæ regis Juda regnauit Joachaz filius Jeu su-
per Israel in Samaria decem & septem annis.

11 *καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρας τῶν ποιούντων τὰ ἔρ-
γα τῶν ἐπισκόπων οἴκου κυρίου· καὶ ἐξωδίασαν αὐτὸ τοῖς
τέκτοσι τῶν ξύλων καὶ τοῖς οἰκοδόμοις τοῖς ποιοῦσιν ἔργον
12 ἐν οἴκῳ κυρίου. *καὶ τοῖς τειχισταῖς καὶ τοῖς οἰκοδόμοις τῶν
λίθων καὶ τοῖς ξύσταις τῶν λίθων, τοῦ κτήσασθαι λίθους λε-
λατομημένους καὶ ξύλα τοῦ κραταιῶσαι τὸ βέδεκ τοῦ οἴκου
κυρίου, εἰς πάντα ὅσα ἐξωδιάσθη ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ κρα-
13 ταιῶσαι αὐτόν· *πλὴν οὐ ποιηθήσονται οἴκῳ κυρίου θύραι ἀρ-
γυραῖ, ἧλοι, φιάλαι, σάλπιγγες, πᾶν σκεῦος χρυσοῦν ἢ
ἀργυροῦν ἐκ τοῦ ἀργυρίου τοῦ εἰσενεχθέντος εἰς οἶκον κυρίου.
14 *ὅτι τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα ἔδωκαν αὐτό, καὶ ἐκραταίω-
σαν ἐν αὐτῷ τὸν οἶκον κυρίου.
15 *καὶ οὐκ ἐξελογίζοντο τοὺς ἄνδρας οἷς ἐδίδοτο τὸ
ἀργύριον ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν δοῦναι τοῖς ποιοῦσι τὸ ἔργον,
16 ὅτι ἐν πίστει αὐτοὶ ἐποίουν. *ἀργύριον δὲ περὶ πλημ-
μελείας καὶ ἀργύριον περὶ ἁμαρτίας οὐκ εἰσηνέχθη εἰς
τὸν οἶκον κυρίου, ὅτι τοῖς ἱερεῦσιν ἐγένετο.
17 *τότε ἀνέβη ἀζαὴλ βασιλεὺς συρίας, καὶ ἐπολέμησεν
ἐπὶ γέθ, καὶ προκατελάβετο αὐτήν· καὶ ἔθετο ἀζαὴλ τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ ἀναβῆναι ἐπὶ ἱερουσαλήμ.
18 *καὶ ἔλαβεν ἰωὰς βασιλεὺς ἰούδα πάντα τὰ ἅγια ἃ
ἡγίασεν ἰωσαφὰτ καὶ ἰωρὰμ, καὶ ὀχοζίας οἱ πατέρες αὐτοῦ
βασιλεῖς ἰούδα, καὶ τὰ ἅγια αὐτοῦ, καὶ πᾶν τὸ χρυσίον τὸ εὑ-
ρεθὲν ἐν θησαυροῖς οἴκου κυρίου καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασι-
λέως, καὶ ἀπέστειλε τῷ ἀζαὴλ βασιλεῖ τῆς συρίας, καὶ ἀνέ-
βη ἀπὸ ἱερουσαλήμ.
19 *καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωὰς καὶ πάντα ὅσα ἐποίη-
σεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν
20 ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα; *καὶ ἀνέστησαν οἱ δοῦλοι
αὐτοῦ καὶ ἐποίησαν σύνδεσμον καὶ ἐπάταξαν τὸν ἰωὰς
ἐν οἴκῳ μαλλὼ τῷ ἐν τῇ καταβάσει σελλά.
21 *καὶ ἰωζάχαρ υἱὸς σεμαὰθ καὶ ἰωζαβὰθ υἱὸς σεμμὴρ
οἱ δοῦλοι ἰωὰς ἐπάταξαν αὐτὸν καὶ ἀπέθανεν· καὶ ἔθαψαν
αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ, καὶ ἐβασί-
λευσεν ἀμασίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ιγ'.

1 *Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ τρίτῳ τοῦ ἰωὰς υἱοῦ ὀχοζίου βασι-
λέως ἰούδα ἐβασίλευσεν ἰωάχαζ υἱὸς ἰοὺ ἐπ' ἰσραὴλ ἐν
σαμαρείᾳ ἑπτακαίδεκα ἔτη.

תרגום יונתן

11 ויתנון ית כספא דמתקם על ידי עבדי עיבידתא די ממנן על בית מקדשא דיי ומפקין ליה לנגרי אעיא ולארדיכליא ועבדין בית מקדשא דיי: 12 ולארדיכליא ולפסלי אבניא ולמזבן אעין ואבנין פסילן לתקפא ית בדק מקדשא דיי ולכל דיפוק על ביתא לתקפותיה: 13 ברם לא מתעביד בית מקדשא דיי קולין דכסף מזמריא מזרקיא חצוצרתא כל מן דדהב ומן דכסף מן כספא דמתעל לבית מקדשא דיי: 14 ארי לעבדי עיבידתא יהבין ליה ומתקפין ביה ית בית מקדשא דיי: 15 ולא מחשבין עם גבריא דיהבין ית כספא על ידיהון למתן לעבדי עיבידתא ארי בהימנותא אינון עבדין: 16 כסף אשמא וכסף חטאתא לא מתעל לבית מקדשא דיי לכהניא יהבין ליה: 17 בכן סליק חזאל מלכא דארם ואגיח קרבא על גת וכבשה ושוי חזאל אפוהי למיסק על ירושלם: 18 ונסיב יהואש מלך שבטא דבית יהודה ית כל קודשיא דאקדישו יהושפט ויהורם ואחזיהו אבהתוהי מלכיא דבית יהודה וית קודשוהי וית כל דהבא דאשתכח באוצרי בית מקדשא דיי ובית מלכא ושדר לחזאל מלכא דארם ואסתלק מעל ירושלם: 19 ושאר פתגמי יואש וכל דעבד הלא אינון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכיא דבית יהודה: 20 וקמו עבדוהי ומרדו מרוד ומחו ית יואש בית מלוא דנחית לסילא: 21 ויוזבר בר שמעת ויהוזבד בר שומר עבדוהי מחוהי וקטלוהי וקברו יתיה עם אבהתוהי בקרתא דדוד ומלך אמציה בריה תחותוהי:

יג

1 בשנת עשרין ותלת שנין ליואש בר אחזיה מלך שבטא דבית יהודה מלך יהואחז בר יהוא על ישראל בשמרון שבע עשרי שנין:

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

11 Et dabant argentum quod æstimatum erat in manus facientium opus qui præpositi erant in domo sanctuarij Domini, & impendebant illud in fabros lignarios & architectos, qui faciebant domum sanctuarij Domini. 12 Et in lapicidas & cæsores lapidum, & ad emenda ligna, & lapides dolatos, vt fortificarent ruinam sanctuarij Domini, & omnia quæ insumebantur domui fortificandæ. 13 Verùm non fiebant in domo sanctuarij Domini calices argenti, psalteria, pelues, tubæ, omne vas auri, & vas argenti ex argento quod inducebatur in domum sanctuarij Domini. 14 Quia factoribus operis dabant illud & fortificabant ex eo domum sanctuarij Domini. 15 Et non ponebant rationem cum viris, per quorum manus dabant argentū, vt darent factoribus operis, quia in fide illi faciebant. 16 Argentum delicti & argentū peccati non inducebatur in domum sanctuarij Domini, sacerdotibus dabant illud. 17 Tunc ascendit Hhazael rex Aram, & iniuit bellum contra Gath & subegit eam; & posuit Hhazael faciem suam vt ascenderet contra Ierusalem. 18 Et accepit Iehoas rex tribus domus Iehudah omnes sanctitates, quas sanctificauerant Iehosaphat, & Iehoram, & Ahhaziah patres eius reges domus Iehudah, & sanctitates suas, & omne aurum quod inuētum est in thesauris domus sanctuarij Domini, & in gazis domus regis, & misit ea ad Hhazael regem Aram, & ascendit á Ierusalem. 19 Et reliquum verborum Ioas & omnia quæ fecit; nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum domus Iehudah? 20 Et surrexerunt serui eius, & coniurauerunt coniurationem, & percusserunt Ioas in domo Millo quæ descendit in Szilla. 21 Et Iozachar filius Simghah & Iehozabad filius Somer serui eius percusserunt illum, & occiderunt eum, & sepelierunt eum cum patribus eius in ciuitate Dauid, & regnauit Amaziah filius eius pro eo. CAP. XIII. 1 Anno vicesimo tertio annorū Ioaz filij Ahhaziah regis tribus domus Iehudah regnauit Iehoahhaz filius Iehu super Israel in Somron septendecim annis.

2 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ אַחַר חַטֹּאת יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר־הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא־סָר מִמֶּנָּה׃

3 וַיִּחַר־אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנֵם בְּיַד חֲזָאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם וּבְיַד בֶּן־הֲדַד בֶּן־חֲזָאֵל כָּל־הַיָּמִים׃

4 וַיְחַל יְהוֹאָחָז אֶת־פְּנֵי יְהוָה וַיִּשְׁמַע אֵלָיו יְהוָה כִּי רָאָה אֶת־לַחַץ יִשְׂרָאֵל כִּי־לָחַץ אֹתָם מֶלֶךְ אֲרָם׃

5 וַיִּתֵּן יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ וַיֵּצְאוּ מִתַּחַת יַד־אֲרָם וַיֵּשְׁבוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּאָהֳלֵיהֶם כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם׃

6 אַךְ לֹא־סָרוּ מֵחַטֹּאת בֵּית־יָרָבְעָם אֲשֶׁר־הֶחֱטִי אֶת־יִשְׂרָאֵל בָּהּ הָלָךְ וְגַם הָאֲשֵׁרָה עָמְדָה בְּשֹׁמְרוֹן׃

7 כִּי לֹא הִשְׁאִיר לִיהוֹאָחָז עָם כִּי אִם־חֲמִשִּׁים פָּרָשִׁים וַעֲשָׂרָה רֶכֶב וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים רַגְלִי כִּי אִבְּדָם מֶלֶךְ אֲרָם וַיְשִׂמֵם כֶּעָפָר לָדֻשׁ׃

8 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹאָחָז וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃

9 וַיִּשְׁכַּב יְהוֹאָחָז עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ יוֹאָשׁ בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

10 בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וָשֶׁבַע שָׁנָה לְיוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ יְהוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃

11 וַיַּעֲשֶׂה הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מִכָּל־חַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר־הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל בָּהּ הָלָךְ׃

12 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹאָשׁ וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר נִלְחַם עִם אֲמַצְיָה מֶלֶךְ־יְהוּדָה הֲלֹא־הֵם כְּתֻבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃

13 וַיִּשְׁכַּב יוֹאָשׁ עִם־אֲבֹתָיו וְיָרָבְעָם יָשַׁב עַל־כִּסְאוֹ וַיִּקָּבֵר יוֹאָשׁ בְּשֹׁמְרוֹן עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃

2 Et fecit malum coram Domino, secutúsq; est peccata Hieroboam filij Nabat qui peccare fecit Israel, & non declinauit ab eis.
3 Iratúsq; est furor Dñi cōtra Israel, & tradidit eos in manu Azahel regis Syriæ, & in manu Benadab filij Azahel cunctis diebus.
4 Deprecatus est aūt Ioachaz faciem Dñi, & audiuit eum Dñs. Vidit enim angustiam Israel, quia attriuerat eos rex Syriæ.
5 Et dedit Dñs saluatorem Israeli, & liberatus est de manu regis Syriæ,
B habitaueruntq; filij Israel in tabernaculis suis, sicut heri & nudiustertius.
6 Veruntamen nō recesserunt à peccatis domus Hieroboam, qui peccare fecit Israel, sed in ipsis ambulauerunt. Siquidem & lucus permansit in Samaria.
7 Et non sunt derelicti Ioachaz de populo nisi quinquaginta equites, & decem currus & decem millia peditum. Interfecerat enim eos rex Syriæ & redegerat quasi puluerem in tritura areæ.
8 Reliqua autem sermonū Ioachaz & vniuersa quæ fecit & fortitudo eius, nónne hæc scripta sunt in libro sermonū dierū regum Israel?
9 Dormiuitq; Ioachaz cū patribus suis, & sepelierunt eum in Samaria, regnauitque Ioas filius eius pro eo.
10 Anno tricesimo septimo Ioas regis Iuda regnauit Ioas filius Ioachaz super Israel in Samaria sedecim annis.
11 Et fecit quod malum est in conspectu Domini. Non declinauit ab omnibus
C peccatis Hieroboam filij Nabat, qui peccare fecit Israel, sed in ipsis ambulauit.
12 Reliqua autem sermonum Ioas & vniuersa quæ fecit, & fortitudo eius quomodo pugnauerit cōtra Amasiam regem Iuda, nónne hæc scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israel?
13 Et dormiuit Ioas cum patribus suis. Hieroboam autē sedit super solium eius. Porrò Ioas sepultus est in Samaria cum regibus Israel.

תרגום יונתן

2 ועבד דביש קדם יי ואזל בתר חובי ירבעם בר נבט דחייב ית ישראל לא סטא מנהון׃
3 ותקיף רוגזא דיי בישראל ומסרינון ביד חזאל מלכא דארם וביד בר הדד בר חזאל כל יומיא׃
4 וצלי יהואחז קדם יי וקביל צלותיה יי ארי גלי קדמוהי דחקא דישראל ארי דחק יתהון מלכא דארם׃
5 ויהב יי לישראל פריק ונפקו מתחות יד אנש ארם ויתיבו בני ישראל בקרויהון כמאתמלי ומדקדמוהי׃
6 ברם לא סטו מחובי בית ירבעם דחייב ית ישראל בהון אזלו ואף אשירתא קמת בשמרון׃
7 ארי לא אשאר ליהואחז עם אלהן חמשין פרשין ועשר רתיכין ועשרה אלפין גבר ריגלי ארי אבידינון מלכא דארם ושוינון כעפרא לדיש׃
8 ושאר פתגמי יהואחז וכל דעבד וגבורתיה הלא אינון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכיא דישראל׃
9 ושכיב יהואחז עם אבהתוהי וקברוהי בשמרון ומלך יואש בריה חלופוהי׃
10 בשנת תלתין ושבע שנין ליואש מלך שיבטא דבית יהודה מלך יהואש בר יהואחז על ישראל בשמרון שית עשרי שנין׃
11 ועבד דביש קדם יי לא סטא מכל חובי ירבעם בר נבט דחייב ית ישראל בהון אזל׃
12 ושאר פתגמי יואש וכל דעבד וגבורתיה דאגיח עם אמציה מלך שיבטא דבית יהודה הלא אינון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכיא דישראל׃
13 ושכיב יואש עם אבהתוהי וירבעם יתיב על כרסוהי ואתקבר יואש בשמרון עם מלכי ישראל׃

2 *Et fecit malum coram Domino, & iuit post peccata Hieroboam filij Nabat, qui peccare fecit Israel, non recessit ab eis.*
3 *Et iratus est furore Dominus cōtra Israel, & tradidit eos in manus Azael regis Syriæ, & in manus filij Ader filij Azael cunctis diebus.*
4 *Et Ioachaz deprecatus est faciem Domini, & exaudiuit eum Dominus, quia vidit angustiam Israel, quia attriuerat eos rex Syriæ.*
5 *Et dedit Dominus salutem Israel, & eduxit eos de sub manibus Syriæ, & sederunt filij Israel in tabernaculis suis sicut heri & nudius tertius.*
6 *Veruntamen non recesserunt à peccatis domus Hieroboam, qui peccare fecit Israel, in ipsis ambulauerunt: & lucus permansit in Samaria.*
7 *Quoniam non relictus est Ioachaz populus nisi quinquaginta equites & decem currus, & decem millia peditum, quia destruxit eos rex Syriæ, & posuit eos vt puluerem in conculcationem.*
8 *Et reliqua sermonum Ioachaz & vniuersa quæ fecit, & potentiæ eius; nonne hæc scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israel?*
9 *Et dormiuit Ioachaz cum patribus suis, & sepelierunt eum in Samaria, & regnauit Ioas filius eius pro eo.*
10 *In anno tricesimo & septimo Ioas regis Iuda, regnauit Ioas filius Ioachaz super Israel in Samaria sexto & decimo anno.*
11 *Et fecit Ioas malum coram Domino; non recessit ab omnibus peccatis Hieroboam filij Nabat, qui peccare fecit Israel, in eis ambulauit.*
12 *Et reliqua sermonum Ioas & vniuersa quæ fecit, & prælia eius quæ fecit cum Amasia rege Iuda; nonne hæc scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israel?*
13 *Et dormiuit Ioas cum patribus suis; & Hieroboam sedit super solium eius: & sepultus est Ioas in Samaria cum regibus Israel.*

2 καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω τῶν ἁμαρτιῶν ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ, οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῶν.
3 καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος ἐπὶ τὸν ἰσραήλ, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἀζαὴλ βασιλέως συρίας, καὶ εἰς χεῖρας υἱοῦ ἄδερ υἱοῦ ἀζαὴλ πάσας τὰς ἡμέρας.
4 καὶ ἰωάχαζ ἐδεήθη τοῦ προσώπου κυρίου, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ κύριος, ὅτι εἶδε τὴν θλῖψιν τοῦ ἰσραήλ, ὅτι ἔθλιψεν αὐτοὺς βασιλεὺς συρίας.
5 καὶ ἔδωκε κύριος σωτηρίαν τῷ ἰσραήλ, καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ὑποκάτωθεν τῶν χειρῶν συρίας, καὶ ἐκάθισαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν καθὼς ἐχθὲς καὶ τρίτης.
6 πλὴν οὐκ ἀπέστησαν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν οἴκου ἱεροβοάμ, ὃς ἐξήμαρτεν τὸν ἰσραήλ, ἐν αὐταῖς ἐπορεύθησαν· καί γε τὸ ἄλσος ἐστάθη ἐν σαμαρείᾳ.
7 ὅτι οὐχ ὑπελείφθη τῷ ἰωάχαζ λαὸς ἀλλ' ἢ πεντήκοντα ἱππεῖς καὶ δέκα ἅρματα καὶ δέκα χιλιάδες πεζῶν, ὅτι ἀπώλεσεν αὐτοὺς βασιλεὺς συρίας, καὶ ἔθετο αὐτοὺς ὡς χοῦν εἰς καταπάτησιν.
8 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωάχαζ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραήλ;
9 καὶ ἐκοιμήθη ἰωάχαζ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν σαμαρείᾳ, καὶ ἐβασίλευσεν ἰωὰς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
10 ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τοῦ ἰωὰς βασιλέως ἰούδα ἐβασίλευσεν ἰωὰς υἱὸς ἰωάχαζ ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν σαμαρείᾳ ἓξ καὶ δέκα ἔτει.
11 καὶ ἐποίησεν ἰωὰς τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου· οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁμαρτιῶν ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ, ἐν αὐταῖς ἐπορεύθη.
12 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωὰς καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ ἃς ἐποίησε μετὰ ἀμασίου βασιλέως ἰούδα, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραήλ;
13 καὶ ἐκοιμήθη ἰωὰς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ· καὶ ἱεροβοὰμ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ· καὶ ἐτάφη ἰωὰς ἐν σαμαρείᾳ μετὰ τῶν βασιλέων ἰσραήλ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

2 Et fecit quod malum erat ante Dominum, & iuit post peccata Iarabgham filij Nebat, qui peccare fecit Israel: non declinauit ab eis.
3 Et inualuit indignatio Domini in Israel, & tradidit illos in manu Hhazael regis Aram, & in manu Bar-hadad filij Hhazael omnibus diebus.
4 Et orauit Iehoahhaz Dominum, & suscepit orationem eius Dominus, quia apparebat ante ipsum afflictio Israel, quia afflixerat illos rex Aram.
5 Et dedit Dominus Israeli saluatorem, & exierunt de manu hominum Aram, & sederunt filij Israel in habitaculis suis, sicut heri & nudius tertius.
6 Verùm non declinauerunt à peccatis domus Iarabgham, qui peccare fecit Israel; in illis ambulauerunt. & etiam lucus stabat in Somron.
7 Namque non reliquerat ipsi Iehoahhaz de populo, nisi quinquaginta equites & decem currus, & decem millia virorum peditum, quia perdiderat eos rex Aram, & posuerat eos sicut puluerem ad conculcandum.
8 Et reliquum verborum Iehoahhaz, & omnia quæ fecit, & fortitudo eius, nonne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel?
9 Et cubuit Iehoahhaz cum patribus suis, & sepelierunt illum in Somron: & regnauit Ioas filius eius pro eo.
10 Anno tricesimo septimo annorum Ioas regis tribus domus Iehudah regnauit Ioas filius Iehoahhaz super Israel in Somron sedecim annis.
11 Et fecit quod malum erat ante Dominum: non declinauit ab omnibus peccatis Iarabgham filij Nebat qui peccare fecit Israel, in illis ambulauit.
12 Et reliquum verborum Ioas & omnia quæ fecit, & fortitudo eius qua congressus est cum Amasziah rege tribus domus Iehudah; nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel?
13 Et cubuit Ioas cum patribus suis, & Iarabgham sedit super solium eius, & sepultus est Ioas in Somron cum regibus Israel.

Universidad de Deusto Biblioteca

14 ואלישע חלה את־חליו אשר ימות בו וירד
אליו יואש מלך־ישראל ויבך על־פניו ויאמר
אבי אבי רכב ישראל ופרשיו:
15 ויאמר לו אלישע קח קשת וחצים ויקח
אליו קשת וחצים:
16 ויאמר למלך ישראל הרכב ידך על־הקשת
וירכב ידו וישם אלישע ידיו על־ידי המלך:
17 ויאמר פתח החלון קדמה ויפתח ויאמר
אלישע ירה ויור ויאמר חץ־תשועה ליהוה וחץ־
תשועה בארם והכית את־ארם באפק עד־כלה:
18 ויאמר קח החצים ויקח ויאמר למלך ישראל
הך ארצה ויך שלש־פעמים ויעמד:
19 ויקצף עליו איש האלהים ויאמר להכות חמש
או־שש פעמים אז הכית את־ארם עד־כלה ועתה
שלש פעמים תכה את־ארם:
20 וימת אלישע ויקברהו וגדודי מואב יבאו
בארץ בא שנה:
21 ויהי הם קברים איש והנה ראו את־הגדוד
וישליכו את־האיש בקבר אלישע וילך ויגע
האיש בעצמות אלישע ויחי ויקם על־רגליו:
22 וחזאל מלך ארם לחץ את־ישראל כל
23 ימי יהואחז: ויחן יהוה אתם וירחמם ויפן
אליהם למען בריתו את־אברהם יצחק ויעקב
ולא אבה השחיתם ולא־השליכם מעל־פניו
24 עד־עתה: וימת חזאל מלך־ארם וימלך
בן־הדד בנו תחתיו:
25 וישב יהואש בן־יהואחז ויקח את־הערים
מיד בן־הדד בן־חזאל אשר לקח מיד יהואחז
אביו במלחמה שלש פעמים הכהו יואש וישב
את־ערי ישראל:

14 Helisæus autem ægrotabat infirmitate qua & mortuus est. Descenditque ad eum Ioas rex Israel & flebat coram eo, dicebátque, Pater mi, pater mi, currus Israel
15 & auriga eius. Et ait illi Helisæus, Affer arcum & sagittas. Cúmque attulisset ad eum arcum & sagittas:
16 Dixit ad regem Israel, Pone manum tuam super arcum. Et cùm posuisset ille manum suam, supposuit Helisæus manus
17 suas manibus regis. Et ait, Aperi fenestram orientalem. Cúmq; aperuisset, dixit
D Helisæus, Iace sagittam. & iecit: & ait Helisæus, Sagitta salutis Domini, & sagitta salutis contra Syriam, percutiésq; Syriam
18 in Aphec donec consumas eam. Et ait, Tolle sagittas. Qui cùm tulisset, rursum dixit ei, Percute iaculo terrã. Et cùm percussisset tribus vicibus & stetisset: Iratus
19 est vir Dei contra eum; & ait, Si percussisses quinquies aut sexies siue septies, percussisses Syriam vsq; ad consummationẽ. Nũc autem tribus vicibus percuties eam.
20 Mortuus est ergo Helisæus & sepelierunt eum. Latrunculi aũt de Moab venerunt in terrã in ipso anno. Quidam aũt
21 sepelientes hominẽ viderunt latrunculos, & proiecerunt cadauer in sepulchro Helisæi. Quod cùm tetigisset ossa Helisæi, reuixit homo & stetit super pedes suos.
22 Igitur Azahel rex Syriæ afflixit Israel
23 cunctis diebus Ioachaz. Et misertus est Dñs eorum & reuersus est ad eos propter pactum suum quod habebat cũ Abraam, & Isaac, & Iacob, & noluit disperdere eos, neque proijcere penitus vsque in præsens tempus.
24 Mortuus est autem Azahel rex Syriæ, & regnauit Benadab filius eius pro eo.
25 Porrò Ioas filius Ioachaz tulit vrbes de manu Benadab filij Azahel quas tulerat de manu Ioachaz patris sui iure prælij. Tribus vicibus percussit eum Ioas, & reddidit ciuitates Israel.

*Et Elisæus ægrotauit infirmitate sua per quam mortuus est. & descendit Joas rex Israel ad eum, & fleuit super faciem eius, & dixit: Pater pater, currus Israel & eques eius. 14
*Et ait ei Elisæus, Cape arcum & sagittas: & tulit ad eum arcum & sagittas. 15
*Et dixit Elisæus regi Israel, Pone manum tuam super arcum. & posuit manum suam. & imposuit Elisæus manus suas super manus regis. 16
*Et ait, Aperi fenestram contra orientem. & aperuit. & dixit Elisæus, Iace sagittam. & sagittauit: & ait, Sagitta salutis Domino, & sagitta salutis contra Syriam, & percuties Syriam in Aphec vsque ad consummationem. 17
*Et ait Elisæus Joas, Tolle sagittas. & cepit. & dixit regi, Percute in terram. & percussit ter, & stetit. 18
*Et tristatus est super eo homo Dei: & ait, Si percussisses quinquies vel sexies, tunc percussisses Syriam vsque ad consummationẽ; & nunc ter percuties Syriam. 19
*Et Elisæus mortuus est, & sepeliunt eum: & accincti Moab venerunt in terram veniente anno. 20
*Et factum est cùm ipsi sepelirent hominem vnum, & ecce viderunt accinctum, & proiecerunt virum in sepulchro Elisæi, & iuit, & tetigit ossa Elisæi, & vixit, & stetit super pedes suos. 21
*Et Azael rex Syriæ afflixit Israel cunctis diebus Joachaz. 22
*Et misertus est Dominus eorum & miseratus est eos, & respexit ad eos propter pactum suum quod cum Abraam, & Isaac, & Jacob; & non voluit Dominus disperdere eos, & non proiecit eos à facie sua vsque nunc. 23
*Et mortuus est Azael rex Syriæ, & regnauit filius Ader filius eius pro eo. 24
*Et reuersus est Joas filius Joachaz, & cepit ciuitates de manu filij Ader filij Azael, quas cepit de manu Joachaz patris sui in prælio, & percussit eum ter Joas, & reddidit ciuitates Israel. 25

14 καὶ ἐλισαιὲ ἠρρώστησεν τὴν ἀρρωστίαν αὐτοῦ δι᾽ ἣν ἀπέθανεν· καὶ κατέβη ἰωὰς βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς αὐτὸν καὶ ἔκλαυσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, πάτερ πάτερ, ἅρμα ἰσραὴλ καὶ ἱππεὺς αὐτοῦ.
15 καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐλισαιέ, λάβε τόξον καὶ βολίδας· καὶ ἔλαβεν πρὸς αὐτὸν τόξον καὶ βέλη.
16 καὶ εἶπεν ἐλισαιὲ τῷ βασιλεῖ ἰσραήλ, ἐπιβίβασον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ τόξον· καὶ ἐπεβίβασεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐπέθηκεν ἐλισαιὲ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως.
17 καὶ εἶπεν, ἄνοιξον τὴν θυρίδα κατὰ ἀνατολάς· καὶ ἤνοιξεν καὶ εἶπεν ἐλισαιέ, τόξευσον· καὶ ἐτόξευσεν· καὶ εἶπεν, βέλος σωτηρίας τῷ κυρίῳ καὶ βέλος σωτηρίας ἐν συρίᾳ· καὶ πατάξεις τὴν συρίαν ἐν ἀφὲκ ἕως συντελείας.
18 καὶ εἶπεν ἐλισαιὲ τῷ ἰωάς, λάβε βέλη· καὶ ἔλαβεν· καὶ εἶπεν τῷ βασιλεῖ, πάταξον εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐπάταξεν τρίς, καὶ ἔστη.
19 καὶ ἐλυπήθη ἐπ᾽ αὐτῷ ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ· καὶ εἶπεν, εἰ ἐπάταξας πεντάκις ἢ ἑξάκις, τότε ἂν ἐπάταξας τὴν συρίαν ἕως συντελείας, καὶ νῦν τρὶς πατάξεις τὴν συρίαν.
20 καὶ ἐλισαιὲ ἀπέθανεν, καὶ θάπτουσιν αὐτόν· καὶ μονόζωνοι μωὰβ ἦλθον ἐν τῇ γῇ ἐλθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ.
21 καὶ ἐγένετο αὐτῶν θαπτόντων ἄνθρωπον ἕνα, καὶ ἰδοὺ εἶδον τὸν μονόζωνον, καὶ ἔρριψαν τὸν ἄνδρα ἐν τῷ τάφῳ ἐλισαιέ· καὶ ἐπορεύθη· καὶ ἥψατο τῶν ὀστῶν ἐλισαιέ, καὶ ἔζησε, καὶ ἔστη ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ.
22 καὶ ἀζαὴλ βασιλεὺς συρίας ἐξέθλιψε τὸν ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας ἰωάχαζ.
23 καὶ ἠλέησε κύριος αὐτοὺς καὶ ᾠκτείρησεν αὐτούς· καὶ ἐπέβλεψεν πρὸς αὐτοὺς διὰ τὴν διαθήκην αὐτοῦ τὴν μετὰ ἀβραάμ, καὶ ἰσαάκ, καὶ ἰακώβ· καὶ οὐκ ἠθέλησε κύριος διαφθεῖραι αὐτούς, καὶ οὐκ ἀπέρριψεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ ἕως νῦν.
24 καὶ ἀπέθανεν ἀζαὴλ βασιλεὺς συρίας· καὶ ἐβασίλευσεν υἱὸς ἄδερ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ.
25 καὶ ἐπέστρεψεν ἰωὰς υἱὸς ἰωάχαζ καὶ ἔλαβεν τὰς πόλεις ἐκ χειρὸς υἱοῦ ἄδερ υἱοῦ ἀζαήλ, ἃς ἔλαβεν ἐκ χειρὸς ἰωάχαζ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ· καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν τρὶς ἰωάς, καὶ ἀπέστρεψε τὰς πόλεις ἰσραήλ.

תרגום יונתן

14 ואלישע מרע ית מרעיה דימות ביה ונחת לותיה יואש מלכא דישראל ובכא על אפוהי ואמר רבי רבי דטב ליה לישראל בצלותיה מרתיכין ופרשין: 15 ואמר ליה אלישע סב קשתא וגירריא ונסיב ליה קשתא וגירריא: 16 ואמר למלכא דישראל אחית ית ידך על קשתא ואחית ידיה ושוי אלישע ידוהי על ידי מלכא: 17 ואמר פתח כוין למדינחא ופתח ואמר אלישע שדי ושדא ואמר הדין גירא עבד פורקנא קדם יי והדין גירא יתעביד לנא נצחנא באינש ארם ותמחי ית אנש ארם באפק עד דתשיצינון: 18 ואמר סב גיריא ונסיב ואמר למלכא דישראל מחי לארעא ומחא תלת זמנין ופסק: 19 ורגיז עלוהי נביא דיי ואמר הוה חזי לך למחתי חמשא או שית זמנין בכן פון מחיתא ית אנש ארם עד שיציותא וכען תלת זמנין תמחי ית אנש ארם: 20 ומית אלישע וקברוהי ומשריית מואבאי עלה בארעא במיעל שתא: 21 והוה עד דאינון קברין גברא והא חזו ית משריתא ורמו ית גברא בקברא דאלישע ואזל ומטא גברא בגרמי אלישע וחיא וקם על רגלוהי: 22 וחזאל מלכא דארם דחק ית ישראל כל יומי יהואחז: 23 ורחים יי עליהון ורחם עליהון ואתפני במימריה לאוטבא להון בדיל קימיה דעם אברהם יצחק ויעקב ולא אבה לחבלותהון ולא אגלינון מעל ארע בית שכינתיה עד כען: 24 ומית חזאל מלכא דארם ומלך בר הדד בריה תחותוהי: 25 ותב יהואש בר יהואחז ונסיב ית קרויא מיד בר הדד בר חזאל די נסיב מיד יהואחז אבוהי בקרבא תלת זמנין מחהי יואש ואתיב ית קרוי ישראל:

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

14 Et Elisagh ægrotauit morbo suo quo mortuus est, & descendit ad illum Ioas rex Israel, & fleuit super faciem eius: & dixit, Magister mi magister mi: melior *erat* ipsi Israel in oratione sua curribus & equitibus. 15 Et dixit illi Elisagh, Accipe arcum & iacula. & accepit arcum & iacula. 16 Et dixit regi Israel, Appone manum tuam super arcum, & apposuit manum suam; & posuit Elisagh manus suas super manus regis. 17 Et dixit, Aperi fenestras ad orientem. & aperuit. & dixit Elisagh, Iaculare. & iaculatus est. & dixit, Hoc iaculum fiet liberatio ante Dominum, & hoc iaculum fiet nobis victoria contra homines Aram, & percuties homines Aram in Apheq, quousque consumas eos. 18 Et dixit, Accipe iacula. & accepit. & dixit regi Israel, Percute in terram. & percussit tribus vicibus, & destitit. 19 Et indignatus est in illum propheta Domini: & dixit, Oportuisset te percutere quinque aut sex vicibus, tunc statim percussisses homines Aram quousque exterminasses eos; sed nunc tribus vicibus percuties Aram. 20 Et mortuus est Elisagh, & sepelierunt illum; & exercitus Moabæorum intrarunt in terram in introitu anni. 21 Et fuit interim dum illi sepelirent virum, & ecce viderunt exercitum, & proiecerunt virum in sepulchrum Elisagh, & descendit, & accessit vir ad ossa Elisagh, & vixit & stetit super pedes suos. 22 Et Hhazael rex Aram afflixit Israel omnibus diebus Iehoahhaz. 23 Et pepercit Dominus eis, & misertus est illorum, & respexit in dicto suo vt benefaceret illis propter fœdus suum cum Abraham, Iiszhhaq, & Iaghakob, & noluit disperdere eos, & non migrare fecit eos de terra domus maiestatis suæ vsque nunc. 24 Et mortuus est Hhazael rex Aram, & regnauit Bar-hadad filius eius pro eo. 25 Et rediit Iehoas filius Iehoahhaz, & accepit vrbes de manu Bar-hadad filij Hhazael, quas acceperat de manu Iehoahhaz patris sui in bello, tribus vicibus percussit illum Ioas, & restituit vrbes Israel.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

יד

1 בשנת שתים ליואש בן־יואחז מלך ישראל
מלך אמציהו בן־יואש מלך יהודה׃
2 בן־עשרים וחמש שנה היה במלכו
ועשרים ותשע שנה מלך בירושלם ושם אמו
יהועדין מן־ירושלם׃
3 ויעש הישר בעיני יהוה רק לא כדוד אביו
ככל אשר־עשה יואש אביו עשה׃
4 רק הבמות לא־סרו עוד העם מזבחים
5 ומקטרים בבמות׃ ויהי כאשר חזקה הממלכה
בידו ויך את־עבדיו המכים את־המלך אביו׃
6 ואת־בני המכים לא המית ככתוב בספר
תורת־משה אשר־צוה יהוה לאמר לא־יומתו
אבות על־בנים ובנים לא־יומתו על־אבות כי
אם־איש בחטאו ימות׃
7 הוא־הכה את־אדום בגי־המלח עשרת
אלפים ותפש את־הסלע במלחמה ויקרא את־
8 שמה יקתאל עד היום הזה׃ אז שלח אמציה
מלאכים אל־יהואש בן־יהואחז בן־יהוא מלך
ישראל לאמר לכה נתראה פנים׃
9 וישלח יהואש מלך ישראל אל־אמציהו
מלך־יהודה לאמר החוח אשר בלבנון שלח אל־
הארז אשר בלבנון לאמר תנה־את־בתך לבני
לאשה ותעבר חית השדה אשר בלבנון ותרמס
10 את־החוח׃ הכה הכית את־אדום ונשאך
לבך הכבד ושב בביתך ולמה תתגרה ברעה
ונפלתה אתה ויהודה עמך׃
11 ולא־שמע אמציהו ויעל יהואש מלך־ישראל
ויתראו פנים הוא ואמציהו מלך־יהודה בבית
שמש אשר ליהודה׃

CAP. XIIII.

1 A IN anno secundo Ioas filij Ioachaz re-
gis Israel regnauit Amasias filius Ioas
regis Iuda.
2 Viginti quinque annorum erat cùm
regnare cœpisset. Viginti autẽ & nouem
annis regnauit in Ierusalem. Nomen ma-
3 tris eius Ioaden de Ierusalem. Et fecit re-
ctum coram Domino, veruntamen non
vt Dauid pater eius. Iuxta omnia quæ fe-
4 cit Ioas pater suus, fecit: Nisi tantum
hoc quòd excelsa nõ abstulit. Adhuc enim
populus adolebat & immolabat incen-
5 sum in excelsis. Cúmq; obtinuisset re-
gnum, percussit seruos suos qui interfe-
cerant regem patrem suum.
6 Filios autem eorum qui occiderant
non occidit, iuxta quod scriptum est in li-
bro legis Moysi, sicut præcepit Dominus,
dicens: Non morientur patres pro filijs,
neque filij pro patribus, sed vnusquisque
7 in peccato suo morietur. Ipse percussit
Edom in valle Salinarũ decem millia; &
apprehendit petram in prœlio: vocauitq;
nomen eius Iezechel vsq; in præsentem
diem.
8 Tunc misit Amasias nuncios ad Ioas
filium Ioachaz, filij Iehu regis Israel, di-
cens: Veni & videamus nos.
9 Remisitque Ioas rex Israel ad Ama-
siam regem Iuda, dicens: Carduus Liba-
ni misit ad cedrum qui est in Libano, di-
cens: Da filiam tuam filio meo vxorem.
Transierúntque bestiæ saltus quæ sunt in
Libano, & conculcauerunt carduum.
10 Percutiens inualuisti super Edom, &
subleuauit te cor tuum. Contentus esto
gloria, & sede in domo tua. Quare pro-
uocas malum, vt cadas tu & Iudas te-
cum?
11 Et non acquieuit Amasias. Ascendit-
que Ioas rex Israel, & viderunt se ipse &
Amasias rex Iuda in Bethsames oppido
Iudæ.

תרגום יונתן

יד

1 בשנת תרתין ליואש בר יהואחז מלכא דישראל מלך אמציה בר יואש מלך שיבטא דבית יהודה׃ 2 בר עשרין וחמש שנין
הוה כד מלך ועשרין ותשע שנין מלך בירושלם ושום אימיה יהועדן מן ירושלם׃ 3 ועבד דכשר קדם יי לחוד לא כדוד אבוהי
ככל דעבד יואש אבוהי עבד׃ 4 לחוד במתא לא עטרא עד כען עמא מדבחין ומסקין בוסמין על במתא׃ 5 והוה כד תקיפת
מלכותא בידיה וקטל ית עבדוהי די קטלו ית מלכא אבוהי׃ 6 וית בני קטוליא לא קטל כמה דכתיב בספר אוריתא דמשה דפקיד יי
למימר לא ימותון אבהן על פום בנין ובנין לא ימותון על פום אבהן אנש בחוביה ימותון׃ 7 הוא מחא ית אנש אדום בגי מלח עשרה
אלפין וכבש ית כרכא בקרבא וקרא ית שמה יקתאל עד יומא הדין׃ 8 בכן שלח אמציה איזגדין לות יהואש בר יהואחז בר יהוא
מלכא דישראל למימר אתא נקביל אפין בקרבא׃ 9 ושלח יהואש מלכא דישראל לות אמציה מלך שבטא דבית יהודה למימר
כובא די בליבנן שלח לארזא די בליבנן למימר הב ית ברתך לברי לאיתו ועברת חיות ברא די בליבנן ודשת ית חוחא׃
10 מחא מחיתא ית אנש אדום וארים עלך לבך איתיקר ותיב בביתך ולמה את מתגרי בבישתא ותפול את ודבית יהודה עמך׃
11 ולא קביל אמציהו וסליק יהואש מלכא דישראל ואקבילו אפיהון בקרבא הוא ואמציה מלך שיבטא דבית יהודה בבית שמש די לבית יהודה׃

CAP. XIIII.

1 *IN anno secundo Ioas filij Ioachaz regis Israel regnauit Amessias filius Ioas regis Iuda.*

2 *Filius existens viginti & quinque annorum Amessias cùm regnaret ipse, & viginti & nouem annis regnauit in Hierusalem, & nomen matris suæ Ioaden de Hierusalem.*

3 *Et fecit rectum coram Domino, verumtamen non vt Dauid pater eius: iuxta omnia quæcunque fecit pater suus Ioas, fecit:*

4 *Verùm excelsa non abstulit, adhuc populus immolabat & adolebant incensum in excelsis.*

5 *Et factum est vt roboratum est regnum in manu Amessiæ, percussit seruos suos qui percusserunt patrem suum.*

6 *At filios eorum qui percusserunt non occidit, sicut scriptum est in libro legis Moysi; sicut præcepit Dominus, dicens: Non morientur patres pro filijs, neque filij morientur pro patribus, sed vnusquisque in peccato suo morietur.*

7 *Ipse Amessias percussit Edom in valle Salis decem millia, & apprehẽdit petram in prælio, & vocauit nomen eius Iecthoel vsque in diem hanc.*

8 *Tunc misit Amessias nuncios ad Ioas filium Ioachaz, filij Ieu regis Israel, dicens: Veni & videamur ad inuicem.*

9 *Et misit Ioas rex Israel ad Amessiam regem Iuda, dicens: Carduus qui in Libano, misit ad Cedrum quæ in Libano, dicens: Da filiam tuam filio meo in vxorem; & transierunt bestiæ agri quæ in Libano, & conculcauerunt carduum.*

10 *Percutiens percussisti Idumæam, & leuauit te cor tuum: gloriare sedens in domo tua; & quare contendis in malo, & cades tu & Iudas tecum?*

11 *Et non audiuit Amessias, & ascendit Ioas rex Israel, & visi sunt ad inuicem ipse & Amessias rex Iuda in Bethsamis Iudææ.*

ιδ'.

1 Ἐν ἔτει δευτέρῳ τοῦ ἰωὰς υἱοῦ ἰωάχαζ βασιλέως
ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν ἀμεσσίας υἱὸς ἰωὰς βασιλέως
2 ἰούδα. υἱὸς ὢν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἀμεσσίας ἐν τῷ βα-
σιλεύειν αὐτόν· καὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν
ἱερουσαλήμ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἰωαδὶν ἐξ
ἱερουσαλήμ.
3 καὶ ἐποίησεν τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, πλὴν οὐχ ὡς δα-
υὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ· κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐ-
τοῦ ἰωὰς ἐποίησεν.
4 πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν, ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε
καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς.
5 καὶ ἐγένετο ὡς ἐκραταιώθη ἡ βασιλεία ἐν τῇ χειρὶ
ἀμεσσίου, ἐπάταξεν τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς πατάξαν-
τας τὸν πατέρα αὐτοῦ.
6 τοὺς δὲ υἱοὺς τῶν παταξάντων οὐκ ἐθανάτωσεν, κα-
θὼς γέγραπται ἐπὶ βιβλίου νόμου μωυσῆ, ὡς ἐνετείλατο
κύριος, λέγων· οὐκ ἀποθανοῦνται πατέρες περὶ τέκνων,
οὐδὲ υἱοὶ ἀποθανοῦνται ὑπὲρ πατέρων, ἀλλ' ἢ ἕκαστος ἐν
τῇ ἁμαρτίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται.
7 αὐτὸς ἀμεσσίας ἐπάταξεν τὸν ἐδὼμ ἐν γέμελα δέ-
κα χιλιάδας, καὶ συνέλαβε τὴν πέτραν ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ
ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς ἰεκθοὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
8 τότε ἀπέστειλεν ἀμεσσίας ἀγγέλους πρὸς ἰωὰς υἱὸν
ἰωάχαζ υἱοῦ ἰοὺ βασιλέως ἰσραήλ, λέγων, δεῦρο καὶ ὀφ-
θῶμεν ἐν προσώποις.
9 καὶ ἀπέστειλεν ἰωὰς βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἀμεσ-
σίαν βασιλέα ἰούδα, λέγων· ὁ ἀκχὰχ ὁ ἐν τῷ λιβάνῳ
ἀπέστειλε πρὸς τὴν κέδρον τὴν ἐν τῷ λιβάνῳ, λέγων·
δὸς τὴν θυγατέρα σου τῷ υἱῷ μου εἰς γυναῖκα· καὶ διῆλ-
θε τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ τὰ ἐν τῷ λιβάνῳ, καὶ συνεπάτη-
σεν τὸν ἀκχάχ.
10 πατάξας ἐπάταξας τὴν ἰδουμαίαν, καὶ ἐπῆρέ σε
ἡ καρδία σου, ἐνδοξάσθητι καθήμενος ἐν τῷ οἴκῳ σου·
καὶ ἵνα τί ἐρίζεις ἐν κακίᾳ, καὶ πεσῇ σὺ καὶ ἰούδας με-
τὰ σοῦ;
11 καὶ οὐκ ἤκουσεν ἀμεσσίας· καὶ ἀνέβη ἰωὰς βασιλεὺς
ἰσραήλ, καὶ ὤφθησαν ἐν προσώποις αὐτὸς καὶ ἀμεσσίας
βασιλεὺς ἰούδα ἐν βαιθσαμὶς τῆς ἰουδαίας.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. XIIII.

ANno secundo Ioas filij Iehoahhaz regis Israel regnauit Amasziah filius Ioas regis tribus domus Iehudah. 2 Filius viginti & quinque annorum erat quando regnauit, & viginti & nouem annos regnauit in Ierusalem: & nomen matris eius erat Iehoghadan de Ierusalem. 3 Et fecit quod rectum erat ante Dominum: verumtamen non sicut Dauid pater eius. iuxta omnia quæ fecerat Ioas pater eius, fecit. 4 Verumtamen excelsa non recesserant. adhuc vsque populus sacrificabat & adolebat aromata super excelsa. 5 Et fuit firmato regno in manu eius, occidit seruos suos qui occiderant regem patrem eius.

6 Sed filios occisorum non occidit, sicut scriptum est in libro legis Mosch, quo præcepit Dominus, dicendo: Non morientur patres pro filijs, & filij non morientur pro patribus: quisque in peccato suo morietur.

7 Ipse percussit homines Edom in valle Salis decẽ mille, & subegit arcem bello, & vocauit nomen eius Iaqthel vsq; ad diem hanc.

8 Tunc misit Amasziah nuncios ad Ioas filium Iehoahhaz filij Iehu regis Israel, dicendo: Veni excipiamus *adinuicem* facies in bello.

9 Et misit Ioas rex Israel ad Amasziah regem tribus domus Iehudah, dicendo: Carduus qui est in Libnan, misit ad Cedrum quæ est in Libnan, dicendo: Da filiam tuam filio meo in vxorem: & transiuit fera agri quæ est in Libnan, & conculcauit carduum.

10 Percutiendo percussisti homines Edom, & elatum est super te cor tuum; gloriare & sede in domo tua. quare immiscebis te in malum, vt cadas tu & *populus* domus Iehudah tecum?

11 Et nõ paruit Amasziah; & ascendit Ioas rex Israel: & opposuerunt *inuicem* facies suas in bello ipse & Amasziah rex tribus domus Iehudah in Beth-semes quæ est tribus Iehudah.

Universidad de Deusto
Biblioteca

יב וַיִּנָּגֵף יְהוּדָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אִישׁ לְאָהֳלָיו׃
יג וְאֶת־אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה בֶּן־יְהוֹאָשׁ בֶּן־אֲחַזְיָהוּ תָּפַשׂ יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל בְּבֵית־שָׁמֶשׁ
וַיְבֹאוּ יְרוּשָׁלַ͏ִם וַיִּפְרֹץ בְּחוֹמַת־יְרוּשָׁלַ͏ִם בְּשַׁעַר
אֶפְרַיִם עַד־שַׁעַר הַפִּנָּה אַרְבַּע מֵאוֹת אַמָּה׃
יד וְלָקַח אֶת־כָּל־הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף וְאֵת כָּל־הַכֵּלִים
הַנִּמְצָאִ֜ים בֵּית־יְהוָ֗ה וּבְאוֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת
בְּנֵי הַתַּעֲרֻבוֹת וַיָּשָׁב שֹׁמְרוֹנָה׃
טו וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹאָשׁ אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ וְאֵשֶׁר
נִלְחַם עִם אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים
עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
טז וַיִּשְׁכַּב יְהוֹאָשׁ עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּשֹׁמְרוֹן עִם
מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ יָרָבְעָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃
יז וַיְחִי אֲמַצְיָהוּ בֶן־יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה אַחֲרֵי
מוֹת יְהוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חֲמֵשׁ
עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃
יח וְיֶתֶר דִּבְרֵי אֲמַצְיָהוּ הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־
סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
יט וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו קֶשֶׁר בִּירוּשָׁלַ͏ִם וַיָּנָס לָכִישָׁה
וַיְשַׁלְּחוּ אַחֲרָיו לָכִישָׁה וַיְמִיתֻהוּ שָׁם׃
כ וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ עַל־הַסּוּסִים וַיִּקָּבֵר בִּירוּשָׁלַ͏ִם
עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד׃
כא וַיִּקְחוּ כָל־עַם יְהוּדָה אֶת־עֲזַרְיָהוּ וְהוּא
בֶּן־שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיַּמְלִכוּ אֹתוֹ תַּחַת אָבִיו
אֲמַצְיָהוּ׃
כב הוּא בָּנָה אֶת־אֵילַת וַיְשִׁבֶהָ לִיהוּדָה אַחֲרֵי
שְׁכַב־הַמֶּלֶךְ עִם־אֲבֹתָיו׃
כג בִּשְׁנַת חֲמֵשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַאֲמַצְיָהוּ בֶן־
יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ יָרָבְעָם בֶּן־יוֹאָשׁ מֶלֶךְ־
יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן אַרְבָּעִים וְאַחַת שָׁנָה׃

REGVM II. Translat. B. Hierony. Ioas.

12 * Percussúsque est Iuda coram Israel, & fugerunt vnusquisq; in tabernacula sua.
13 * Amasiam verò regem Iuda filium Ioas, filij Ochoziæ, cepit Ioas rex Israel in Bethsames, & adduxit eum in Ierusalem. Et interrupit murum Ierusalem à porta Ephraim vsque ad portam anguli, quadringentis cubitis.
14 * Tulítque omne aurum & argentum, & vniuersa vasa quæ inuenta sunt in domo Domini, & in thesauris regis, & obsides, & reuersus est in Samariam.
15 * Reliqua autem verborum Ioas, quæ fecit, & fortitudo eius qua pugnauit contra Amasiam regem Iuda, nónne hæc scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israel?
16 * Dormiuítque Ioas cum patribus suis & sepultus est in Samaria cum regibus Israel, & regnauit Hieroboá filius eius pro eo.
17 * Vixit autem Amasias filius Ioas rex Iuda, postquam mortuus est Ioas filius Ioachaz regis Israel, viginti quinque annis.
18 * Reliqua autem sermonum Amasiæ, nónne hæc scripta sunt in libro sermonum dierum regum Iuda?
19 * Factáq; est contra eum coniuratio in Ierusalem, at ille fugit in Lachis. Misérúntque post eum in Lachis, & interfecerunt eum ibi.
20 * Et asportauerunt eum in equis, & est in Ierusalem cum patribus suis in ciuitate Dauid.
21 * Tulit autem vniuersus populus Iudæ Azariam annos natum decim, & constituerunt eum regem pro patre eius Amasia.
22 * Ipse ædificauit Ahylam & restituit eam Iudæ, postquàm dormiuit rex cum patribus suis.
23 * Anno quintodecimo Amasiæ filij Ioas regis Iuda, regnauit Hieroboam filius Ioas regis Israel in Samaria quadraginta & vno anno.

תרגום יונתן

יב וְאִתְבְּרִיאוּ אֱנָשׁ יְהוּדָה קֳדָם יִשְׂרָאֵל וְאַפְכוּ גְּבַר לְקִירְוָותְהִי׃ יג וַיְתִי אֲמַצְיָה מַלְכָּא דְּבֵית יְהוּדָה בַּר יְהוֹאָשׁ בַּר אֲחַזְיָה אֲחִי
יְהוֹאָשׁ מַלְכָּא דְּיִשְׂרָאֵל בְּבֵית שֶׁמֶשׁ וְאַתָּא לִירוּשְׁלֵם וּפָרַשׂ בְּשׁוּרָא דִּירוּשְׁלֵם מֵהֲרָע שְׁבַע אַפְרַיִם עַד תְּרַע זְוִיקָא אַרְבַּע מְאָה אַמִּין׃
יד וְקַבֵּיל יָתְהוֹן כָּל כְּסַפָּא וְיָת כָּל כְּנָיָא דְּאִשְׁתְּכָחוּ בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דַּייָ וּבְגִנְזֵי בֵּית מַלְכָּא וְיָת בְּנֵי רַבְרְבַיָּא וְתָב לְשׁוֹמְרוֹן׃
טו וְשְׁאָר פִּתְגָמֵי יְהוֹאָשׁ דַּעֲבַד וּגְבוּרְתֵּיהּ דְּאִנּוֹחַ עִם אֲמַצְיָה מַלְכָּא דִּיהוּדָה הֲלָא אִינוּן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי
יִשְׂרָאֵל׃ טז וְשָׁכִיב יְהוֹאָשׁ עִם אֲבָהָתֵיהּ וְאִתְקְבַר בְּשׁוֹמְרוֹן עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וּמְלַךְ יָרָבְעָם בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי׃
יז וַאֲמַצְיָה בַּר יוֹאָשׁ מַלְכָּא דִּיהוּדָה אִתְחֲזִי לְמִמְלַךְ תְּלָתָא וְעֶשְׂרִין שְׁנִין בָּתַר דִּמְאָת יְהוֹאָשׁ בַּר יְהוֹאָחָז מַלְכָּא דְּיִשְׂרָאֵל חֲמֵשׁ עֲשַׂר שְׁנִין׃
יח וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי אֲמַצְיָה הֲלָא אִינוּן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
יט וְקַיְּמוּ עֲלוֹהִי קְטוֹרָא בִּירוּשְׁלֵם וְאִתְבְּרִיחַ לְלָכִישׁ וְשַׁלְּחוּ בָּתְרוֹהִי לְלָכִישׁ וְקַטָּלוּהִי תַּמָּן׃
כ וּדְבַרוּהִי עַל סוּסְוָתָא וְאִתְקְבַר בִּירוּשְׁלֵם עִם אֲבָהָתֵיהּ בְּקִבְרְתָא דְּדָוִד׃
כא וְדַבְּרוּ כָל עַמָּא דְּאַרְעָא יָת עֲזַרְיָה וְהוּא בַּר שִׁית עֶשְׂרֵה שְׁנִין וְאַמְלִיכוּ וַהֲווֹ אָמְרִין לֵיהּ אֲבוּכִי אֲמַצְיָה׃
כב הוּא בְּנָא יָת אֵילַת וְאַהְדְּרֵהּ לְבֵית יְהוּדָה בָּתַר דְּשָׁכִיב מַלְכָּא עִם אֲבָהָתֵיהּ׃
כג בְּשַׁתָּא חֲמֵשׁ עֲשַׂר שְׁנִין לַאֲמַצְיָה בַּר יוֹאָשׁ מַלְכָּא דִּיהוּדָה מְלַךְ יָרָבְעָם בַּר יוֹאָשׁ מַלְכָּא דְּיִשְׂרָאֵל בְּשׁוֹמְרוֹן אַרְבְּעִין וְחַד שְׁנִין׃

12 * καὶ ἔπεσεν ὁ λαὸς ἰούδα ἐνώπιον ἰσραήλ, καὶ ἔφυγον ἀνὴρ εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ.
13 * καὶ τὸν ἀμεσσίαν υἱὸν ἰωὰς υἱοῦ ἰωάχαζ βασιλέα ἰούδα συνέλαβεν ἰωὰς βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐν βαιθσαμυς, καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς ἰερουσαλήμ. καὶ καθεῖλεν ἐν τῷ τείχει ἰερουσαλὴμ ἀπὸ τῆς πύλης ἐφραὶμ ἕως τῆς πύλης τῆς γωνίας τετρακοσίους πήχεις.
14 * καὶ ἔλαβεν τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ὑρεθέντα ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἐν ταῖς γαζοφυλακίοις οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν συμμίξεων, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς σαμάρειαν.
15 * καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωὰς ὅσα ἐποίησεν ἐν δυνασείᾳ αὐτοῦ, ἃ ἐπολέμησε μετὰ ἀμεσσίου βασιλέως ἰούδα, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραήλ;
16 * καὶ ἐκοιμήθη ἰωὰς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν σαμαρείᾳ μετὰ τῶν βασιλέων ἰσραήλ. καὶ ἐβασίλευσεν ἱεροβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ.
17 * καὶ ἔζησεν ἀμεσσίας υἱὸς ἰωὰς βασιλεὺς ἰούδα μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν ἰωὰς υἱὸν ἰωάχαζ βασιλέα ἰσραὴλ πεντεκαίδεκα ἔτη.
18 * καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἀμεσσίου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα;
19 * καὶ συνεσχέθη σύστρεμμα ἐπὶ ἀμεσσίαν ἐν ἰερουσαλὴμ, καὶ ἔφυγεν εἰς λαχίς, καὶ ἀπέστειλαν ὀπίσω αὐτοῦ εἰς λαχίς, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐκεῖ.
20 * καὶ ἦραν αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἵππων, καὶ ἐτάφη ἐν ἰερουσαλὴμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ.
21 * καὶ ἔλαβεν πᾶς ὁ λαὸς ἰούδα τὸν ἀζαρίαν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς υἱὸς ἐκκαίδεκα ἐτῶν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀμεσσίου.
22 * αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν ἐλὼθ καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὴν τῷ ἰούδα μετὰ τὸ κοιμηθῆναι τὸν βασιλέα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ.
23 * ἐν ἔτει πεντεκαιδεκάτῳ ἀμεσσίου υἱοῦ ἰωὰς βασιλέως ἰούδα, ἐβασίλευσεν ἱεροβοὰμ υἱὸς ἰωὰς βασιλέως ἰσραὴλ ἐν σαμαρείᾳ ἐπὶ ἰσραὴλ τεσσαράκοντα καὶ ἓν ἔτος.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

12 Et fracti sunt homines Iehudah ante Israel, & verterunt terga singuli ad tabernacula sua.
13 Et Amasziah regem tribus domus Iehudah filium Iehoas filij Ahhaziah, apprehendit Ioas rex Israel in Beth-Sames, & venit in Ierusalem, & diffupuit de muro Ierusalem à porta tribus Ephraim, vsque ad portam anguli, quadringentos cubitos.
14 Et accepit omne aurum & argentum, & omnia vasa quæ inuenta sunt in domo sanctuarij Domini, & in thesauris domus regis, & filios magnatum, & rediit in Somron.
15 Et reliquum verborum Ioas quæ fecit, & fortitudo eius, & quomodo congressus est cum Amasziah rege tribus domus Iehudah, nonne illa scripta sunt in libro verborum dierum Regum Israel?
16 Et cubuit Ioas cum patribus suis, & sepultus est in Somron cum regibus Israel. & regnauit Iarabgham filius eius pro eo.
17 Et vixit Amasziah filius Ioas rex tribus domus Iehudah, postquàm mortuus est Ioas filius Iehohhaz regis Israel, quindecim annis.
18 Et reliquum verborum Amasziah, nonne illa scripta sunt in libro verborum dierum Regum domus Iehudah?
19 Et coniurauerunt in eum coniurationem in Ierusalem, & vertit terga ad Lachis, & miserunt ad eum in Lachis, & occiderunt illum ibi.
20 Et portauerunt illum super equos, & sepultus est in Ierusalem cum patribus suis in vrbe Dauid.
21 Et acceperunt omnis populus terræ Ghazariah, & ipse filius erat sexdecim annorum, & regem creárunt illum pro patre suo Amasziah.
22 Ipse ædificauit Eilath, & restituit illam domui Iehudah, postquàm cubuit rex cum patribus suis.
23 Anno decimo quinto annorum Amasziah filij Ioas regis tribus domus Iehudah regnauit Iarabgham filius Ioas regis Israel in Somron quadraginta & vno annis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

24 * וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מִכָּל־חַטֹּאות
יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃

25 * הוּא הֵשִׁיב אֶת־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל מִלְּבוֹא חֲמָת
עַד יָם הָעֲרָבָה כִּדְבַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
דִּבֶּר בְּיַד עַבְדּוֹ יוֹנָה בֶן־אֲמִתַּי הַנָּבִיא אֲשֶׁר מִן־
הַחֵפֶר׃

26 * כִּי רָאָה יְהוָה אֶת־עֳנִי יִשְׂרָאֵל מֹרֶה מְאֹד וְאֶפֶס
עָצוּר וְאֶפֶס עָזוּב וְאֵין עֹזֵר לְיִשְׂרָאֵל׃

27 * וְלֹא־דִבֶּר יְהוָה לִמְחוֹת אֶת־שֵׁם יִשְׂרָאֵל מִתַּחַת
הַשָּׁמָיִם וַיֹּשִׁיעֵם בְּיַד יָרָבְעָם בֶּן־יוֹאָשׁ׃

28 * וְיֶתֶר דִּבְרֵי יָרָבְעָם וְכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ
אֲשֶׁר־נִלְחַם וַאֲשֶׁר הֵשִׁיב אֶת־דַּמֶּשֶׂק וְאֶת־חֲמָת
לִיהוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר
דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃

29 * וַיִּשְׁכַּב יָרָבְעָם עִם־אֲבֹתָיו עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּמְלֹךְ זְכַרְיָה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

טו

1 * בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וְשֶׁבַע שָׁנָה לְיָרָבְעָם מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל מָלַךְ עֲזַרְיָה בֶן־אֲמַצְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה׃

2 * בֶּן־שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ וַחֲמִשִּׁים
וּשְׁתַּיִם שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ יְכָלְיָהוּ
מִירוּשָׁלִָם׃

3 * וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה
אֲמַצְיָהוּ אָבִיו׃

4 * רַק הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים
בַּבָּמוֹת׃

5 * וַיִּנְגַּע יְהוָה אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיְהִי מְצֹרָע עַד־יוֹם מוֹתוֹ
וַיֵּשֶׁב בְּבֵית הַחָפְשִׁית וְיוֹתָם בֶּן־הַמֶּלֶךְ עַל־הַבַּיִת
שֹׁפֵט אֶת־עַם הָאָרֶץ׃

24 * Et fecit quod malum est coram Dominо. Non recessit ab omnibus peccatis Hieroboam filij Nabath, qui peccare fecit Israel.

25 * Ipse restituit terminos Israel ab introitu Emath vsque ad mare solitudinis, iuxta sermonem Domini Dei Israel, quem locutus est per seruum suum Ionam filium G Amathi prophetam, qui erat de Geth quæ est in Opher.

26 * Vidit enim Dominus afflictionem Israel amaram nimis, & quòd consumpti essent vsque ad clausos carceris & extremos, & non esset qui auxiliaretur Israel.

27 * Nec locutus est Dominus, vt deleret nomen Israel de sub cælo, sed saluauit eos in manu Hieroboam filij Ioas.

28 * Reliqua autem sermonum Hieroboam & vniuersa quę fecit, & fortitudo eius qua præliatus est, & quomodo restituit Damascum & Emath Iudæ in Israel, nonne hęc scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israel?

29 * Dormiuitque Hieroboam cum patribus suis regibus Israel, & regnauit Zacharias filius eius pro eo.

CAP. XV.

1 * ANno vicesimo septimo Hieroboam regis Israel regnauit Azarias filius Amasiæ regis Iuda.

2 * Sedecim annorum erat cùm regnare cœpisset, & quinquaginta duobus annis regnauit in Ierusalem. nomen matris eius Iecelia de Ierusalem.

3 * Fecitque quod erat placitum coram Dño, iuxta omnia quæ fecit Amasias pater eius.

4 * Veruntamen excelsa non est demolitus. adhuc populus sacrificabat & adolebat incensum in excelsis.

5 * Percussit autem Dominus regem, & fuit leprosus vsque in diem mortis suæ, & habitabat in domo libera seorsum. Ioatham verò filius regis gubernabat palatium, & iudicabat populum terræ.

תרגום יונתן

24 והוא איביד קדם ייי לא אסתאב מכל חובי ירבעם בר נבט דחייב ית ישראל׃
25 הוא אהדיר יתחום ישראל מסלקנא דחמת עד ימא דמישרא כפום פתגמא דייי אלהא דישראל עם עבדיה יונה בר אמתי נביאא דמתת
26 ארי גלי קדם ייי שעבודא דישראל דקיף לחדא ואיגין מסלטלין דשביקין ודליה דסעיד לישראל׃
27 ולא ימא רעוא קדם ייי למחתי ית שמא דישראל מתחות שמיא ופרקינון על יד ירבעם בר יואש׃
28 ושאר פתגמי ירבעם וכל דעבד וגבורתיה דאגיח וראהיב ית דמשק וית חמת לדביות יהודה בישראל הלא אינון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי ישראל׃
29 ושכיב ירבעם עם אבהתוהי עם מלכי ישראל ויקלך זכריה ברוה תחותוהי׃

טו

1 בשנת עשרין ושבע שנין לירבעם מלכא דישראל מלכא עזריה בר אמציה מלך שיבטא דביה יהודה׃
2 בר שית עשרה שנין הוה כד מלך וחמשין ותרין שנין מלך בירושלם ושום אמיה יכליה מן ירושלם׃
3 ועבד רשיעין קדם ייי ככל דעבד אמציה אבוהי׃
4 לחוד רשיעא לא אשבית עד כדון עמא מדבחין וסקקין ביסכין על במתא׃
5 ואתיהי ייי מכתיש על מלכא ואהוה מגיר עד יום סותיה

Interp. ex Græc. lxx. REGVM. II. ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ. Β. μθερμήνευσις τῆς ο'. 657

24 * Et fecit malum coram Dominо, non recessit à peccatis Hieroboam filij Nabat, qui peccare fecerat Israel.

25 * Ipse restituit terminum Israel à via Emath vsque ad mare quod ad vesperum, iuxta sermonem domini Dei Israel, quem locutus est in manu serui sui Iona filij Amathi prophetæ, qui erat de Gethepher.

26 * Quia vidit Dominus humilitatem Israel amaram nimis, quia attenuatus erat, & pauços, & clausos, & derelictos, & non erat qui auxiliaretur Israel.

27 * Et non locutus est Dominus vt deleret nomen Israel de sub cælo. & saluauit eos Dominus in manu Hieroboam filij Ioas.

28 * Et reliqua sermonum Hieroboam, & vniuersa quæ fecit, & fortitudines eius, et quæcunque præliatus est, & quæcunque restituit, Damascum & Emath Iudæ in Israel, nonne hæc scripta sunt in libro sermonum dierum Regum Israel?

29 * Et dormiuit Hieroboam cum patribus suis cum regibus Israel. & regnauit Zacharias filius eius pro eo.

CAP. XV.

1 * IN anno vicesimo & septimo Hieroboam regis Israel regnauit Azarias filius Amessiæ regis Iuda:

2 * Filius sedecim annorum Azarias cùm regnaret ipse, & quinquaginta & duobus annis regnauit in Hierusalem. & nomen matris eius Iechelia de Hierusalem.

3 * Et fecit rectum coram Dominо iuxta omnia quæcunque fecit Amessias pater eius:

4 * Veruntamen de excelsis non est demolitus: adhuc populus sacrificabat & adolebant incensum in excelsis.

5 * Et percussit Dominus regem, & iniecit ei leprам vsque ad diem mortis eius, & sedebat in domo libera. et Ioathan filius regis super domum iudicans populum terræ.

24 * καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ.

25 * αὐτὸς ἀπεκατέστησεν τὸ ὅριον ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αἰμὰθ ἕως τῆς θαλάσσης τῆς παρὸς ἑσπέραν, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου θεοῦ ἰσραήλ, ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ ἰωνὰ τοῦ υἱοῦ ἀμαθὶ τοῦ προφήτου, τοῦ ἀπὸ γαθεφέρ.

26 * ὅτι εἶδε κύριος τὴν ταπείνωσιν τοῦ ἰσραὴλ πικρὰν σφόδρα, διότι ἐλέπτυνθη, καὶ ὀλιγοστοὺς καὶ συνεχομένους, καὶ ἐγκαταλελειμμένους, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν τῷ ἰσραήλ.

27 * καὶ οὐκ ἐλάλησε κύριος τοῦ διαφθεῖραι τὸ ὄνομα τοῦ ἰσραὴλ ὑποκάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς κύριος ἐν χειρὶ ἱεροβοὰμ υἱοῦ ἰωάς.

28 * καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἱεροβοὰμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, καὶ ὅσα ἐπολέμησεν, καὶ ὅσα ἐπέστρεψεν τὴν δαμασκὸν καὶ τὴν αἰμὰθ τῷ ἰούδα ἐν ἰσραήλ, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραήλ;

29 * καὶ ἐκοιμήθη ἱεροβοὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ μετὰ τῶν βασιλέων ἰσραήλ. καὶ ἐβασίλευσεν ζαχαρίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ιε'.

1 * Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τοῦ ἱεροβοὰμ βασιλέως ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν ἀζαρίας υἱὸς ἀμεσσίου βασιλέως ἰούδα.

2 * υἱὸς ἐκκαίδεκα ἐτῶν ἀζαρίας ὅτε ἐβασίλευσεν, καὶ πεντήκοντα καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἰεχελία ἐξ ἱερουσαλήμ.

5 * καὶ ἐποίησεν τὰ δίκαια ἐνώπιον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ἀμεσσίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

4 * πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἀφῆρεν, ἔτι ὁ λαὸς ἔθυεν καὶ ἐθυμία ἐν τοῖς ὑψηλοῖς.

5 * καὶ ἤψατο ὁ κύριος τοῦ βασιλέως, καὶ ἐπέβαλεν αὐτῷ λέπραν ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ, καὶ ᾠκεῖτο ἐν οἴκῳ ἀφοσώθ. καὶ ἰωαθὰν υἱὸς τοῦ βασιλέως ἐπὶ τοῦ οἴκου κρίνων τὸν λαὸν τῆς γῆς.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et fecit quod malum erat ante Dominum, non declinauit ab omnibus peccatis Iarabgham filij Nebat, qui peccare fecerat Israel.
" Ipse restituit terminum Israel ab introitu Hhamath vsque ad mare planitiei, sicut locutus fuerat Dominus Deus Israel cum seruo suo Ionah filio Amithai prophetæ qui erat de Gath-Hhepher.
" Quia reuelata fuerat ante Dominum seruitus Israel dura valdè, & erant dispersi & deserti, neque erat qui auxiliaretur Israel.
" Et non fuit voluntas Domino delere nomen Israel ne esset sub cælis, & liberauit illos per manum Iarabgham filij Ioas.
" Et reliquum verborum Iarabgham, & omnia quæ fecit, & fortitudo eius qua congressus fuerit, & restituerit Dammeseq & Hhamath, viris domus Iehudah in Israel; nonne illa scripta sunt in libro verborum dierum Regum Israel?
" Et cubuit Iarabgham cum patribus suis cum regibus Israel. & regnauit Zechariah filius eius pro eo.

CAP. XV.

ANno vicesimo septimo annorum Iarabgham regis Israel regnauit Ghazariah filius Amasziah rex tribus domus Iehudah.
" Filius sedecim annorum erat quando regnauit, & quinquaginta & duobus annis regnauit in Ierusalem. & nomen matris eius Iechaliah de Ierusalem.
" Et fecit quod rectum erat ante Dominum, iuxta omnia quæ fecit Amasziah pater eius.
" Veruntamen excelsa non recesserunt: adhuc vsque populus sacrificabat & adolebat aromata super excelsa.
" Et adduxit Dominus plagam super regem, & fuit leprosus vsque ad diem mortis suæ: & sedit extra Ierusalem. & Iotham filius regis præpositus erat super domum, iudicans populum terræ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 ס וְיֶתֶר דִּבְרֵי עֲזַרְיָהוּ וְכֹל-אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא-הֵם
כְּתוּבִים עַל-סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
7 ס וַיִּשְׁכַּב עֲזַרְיָה עִם-אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עִם-
אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ יוֹתָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃
8 ס בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה לַעֲזַרְיָהוּ מֶלֶךְ
יְהוּדָה מָלַךְ זְכַרְיָהוּ בֶן-יָרָבְעָם עַל-יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן
שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים׃
9 ס וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָיו לֹא
סָר מֵחַטֹּאוֹת יָרָבְעָם בֶּן-נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת-
יִשְׂרָאֵל׃
10 ס וַיִּקְשֹׁר עָלָיו שַׁלֻּם בֶּן-יָבֵשׁ וַיַּכֵּהוּ קֶבֶל עָם
וַיְמִיתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃
11 ס וְיֶתֶר דִּבְרֵי זְכַרְיָה הִנָּם כְּתוּבִים עַל-סֵפֶר דִּבְרֵי
הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
12 ס הוּא דְבַר-יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל-יֵהוּא
לֵאמֹר בָּנַי רְבִיעִים יֵשְׁבוּ לְךָ עַל-כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל
וַיְהִי-כֵן׃
13 ס שַׁלֻּם בֶּן-יָבֵשׁ מָלַךְ בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וָתֵשַׁע שָׁנָה
לְעֻזִּיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ יָרֵחַ-יָמִים בְּשֹׁמְרוֹן׃
14 ס וַיַּעַל מְנַחֵם בֶּן-גָּדִי מִתִּרְצָה וַיָּבֹא שֹׁמְרוֹן
וַיַּךְ אֶת-שַׁלֻּם בֶּן-יָבֵשׁ בְּשֹׁמְרוֹן וַיְמִיתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ
תַּחְתָּיו׃
15 ס וְיֶתֶר דִּבְרֵי שַׁלֻּם וְקִשְׁרוֹ אֲשֶׁר קָשָׁר הִנָּם
כְּתוּבִים עַל-סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
16 ס אָז יִכֶּה-מְנַחֵם אֶת-תִּפְסַח וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר-בָּהּ
וְאֶת-גְּבוּלָהּ מִתִּרְצָה כִּי לֹא פָתַח וַיַּךְ אֶת-כָּל-
הָהֳרוֹתֶיהָ בְּקֶעַ׃
17 ס בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וְתֵשַׁע שָׁנָה לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה
מָלַךְ מְנַחֵם בֶּן-גָּדִי עַל-יִשְׂרָאֵל עֶשֶׂר שָׁנִים
בְּשֹׁמְרוֹן׃

6 * Reliqua autem sermonum Azariæ, & vniuersa quæ fecit, nonne hęc scripta sunt in libro verborum dierum regum Iudæ?
7 * Et dormiuit Azarias cum patribus suis, & sepelierunt eum cum maioribus suis in ciuitate Dauid: & regnauit Ioatham filius eius pro eo.
8 * Anno tricesimo octauo Azariæ regis Iudæ, regnauit Zacharias filius Hieroboam super Israel in Samaria sex mensibus:
9 * Et fecit quod malum est coram Domino, sicut fecerant patres eius. Non recessit à peccatis Hieroboam filij Nabath, qui peccare fecit Israel.
10 * Coniurauit autem contra eum Sellum filius Iabes, percussitq; eum palam & interfecit, regnauitque pro eo.
11 * Reliqua autem verborum Zachariæ, nonne hæc scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israel?
12 * Iste est sermo Domini quem locutus est ad Iehu, dicens: Filij tui vsque ad quartam generationem sedebunt de te super thronum Israel. factumque est ita.
13 * Sellum filius Iabes regnauit tricesimo nono anno Azariæ regis Iudæ, regnauit autem vno mense in Samaria.
14 * Et ascendit Manahem filius Gadi de Thersa, venitque Samariam, & percussit Sellum filium Iabes in Samaria, & interfecit eum, regnauitque pro eo.
15 * Reliqua autem verborum Sellum, & coniuratio eius per quam tetendit insidias, nonne hæc scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israel?
16 * Tunc percussit Manahem Taphuam, & omnes qui erant in ea, & terminos eius de Thersa. noluerant enim aperire ei, & interfecit omnes prægnantes eius, & scidit eas.
17 * Anno tricesimo nono Azariæ Regis Iuda, regnauit Manahem filius Gaddi super Israel decem annis in Samaria:

תרגום יונתן

6 וְיֶתֶר פִּתְגָמֵי עֲזַרְיָה וְכָל דַּעֲבַד הֲלָא אִינוּן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
7 וּשְׁכִיב עֲזַרְיָה עִם אֲבָהָתוֹהִי וּקְבָרוּ יָתֵיהּ עִם אֲבָהָתוֹהִי בְּקִרְתָּא דְּדָוִיד וּמְלַךְ יוֹתָם בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי׃
8 בְּשַׁתָּא תְּלָתִין וְתַמְנְיָא שְׁנִין לַעֲזַרְיָה מְלַךְ זְכַרְיָה בַּר יָרָבְעָם עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שִׁתָּא יַרְחִין׃
9 וְעָבַד קֳדָם יְיָ כְּמָה דַּעֲבָדוּ אֲבָהָתוֹהִי לָא סְטָא מֵחוֹבֵי יָרָבְעָם בַּר נְבָט דְּחַיֵּיב יָת יִשְׂרָאֵל׃
10 וְזָמַר עֲלוֹהִי שַׁלֻּם בַּר יָבֵישׁ וּמְחָיֵהּ לְקֳבֵיל עַם וְקַטְלֵיהּ וּמְלַךְ תְּחוֹתוֹהִי׃
11 וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי זְכַרְיָה הָא אִינוּן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי דְיִשְׂרָאֵל׃
12 שְׁלֹם בַּר יָבֵישׁ מְלַךְ בְּשַׁתָּא תְּלָתִין וְתִשְׁעָא לְמֶהֱוֵי לְעֻזִּיָּה מַלְכָּא דִיהוּדָה וּמְלַךְ יַרְחָא חַד בְּשֹׁמְרוֹן׃
13 וּסְלִיק מְנַחֵם בַּר גָּדִי מִתִּרְצָה וְיָתֵי לְשֹׁמְרוֹן וּמְחָא יָת שְׁלֻם בַּר יָבֵישׁ בְּשֹׁמְרוֹן וְקַטְלֵיהּ וּמְלַךְ תְּחוֹתוֹהִי׃
14 וּשְׁאָר פִּתְגָמֵי שְׁלֻם וְסִירוּדֵיהּ דְּסָרַד הָא אִינוּן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
15 בֵּין מְנַחֵם בַּר גָּדִי מִתִּרְצָה וְיָת תַּחְוֹמָהָא לְאֶשְׁלָמָא וּמְחָה וְיָת כָּל מַעְדְּיֵיהָא בְּגַוָּהּ׃
16 בְּשַׁתָּא תְּלָתִין וְתִשְׁעָא לְעֻזִּיָּה מְלַךְ שִׁיבְטָא דְּבֵית יְהוּדָה מְלַךְ מְנַחֵם בַּר גָּדִי עַל יִשְׂרָאֵל עֲשַׂר שְׁנִין בְּשֹׁמְרוֹן׃

6 * καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Αζαρίου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ιούδα;
7 * καὶ ἐκοιμήθη Αζαρίας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ιωαθὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
8 * ἔτει τεσσαρακοστῷ καὶ ὀγδόῳ Αζαρίου βασιλέως Ιούδα, ἐβασίλευσεν Ζαχαρίας υἱὸς Ιεροβοὰμ ἐν Σαμαρείᾳ ἐπὶ Ισραὴλ ἓξ μῆνας.
9 * καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ. οὐκ ἀπέστη ἀπὸ ἁμαρτιῶν Ιεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτεν τὸν Ισραήλ.
10 * καὶ Σαλουμ υἱὸς Ιαβὶς, καὶ ἐπαράξαν αὐτὸν ἐν Κεβλαάμ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ.
11 * καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ζαχαρίου, ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ισραήλ.
12 * οὗτος ὁ λόγος κυρίου ὃν ἐλάλησεν πρὸς Ιού λέγων, υἱοί τέταρτοι καθιοῦνταί σοι ἐπὶ θρόνου Ισραήλ. καὶ ἐγένετο οὕτως.
13 * καὶ Σαλουμ υἱὸς Ιαβὶς ἐβασίλευσεν ἐν ἔτει τεσσαρακοστῷ καὶ ἐνάτῳ τοῦ Αζαρίου βασιλέως Ιούδα, καὶ ἐβασίλευσεν μῆνα ἡμερῶν ἐν Σαμαρείᾳ.
14 * καὶ ἀνέβη Μαναὴμ υἱὸς Γαδὶ ἐκ Θερσά, καὶ εἰσῆλθεν εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἐπάταξε τὸν Σαλουμ υἱὸν Ιαβὶς ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν, καὶ ἐβασίλευσεν αὐτ' αὐτοῦ.
15 * καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Σαλουμ καὶ ἡ συσχὴ αὐτοῦ ἣν συνῆψεν, ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ισραήλ.
16 * τότε ἐπάταξε Μαναὴμ τὴν Θεφσὰ καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς ἀπὸ Θερσά, ὅτι οὐκ ἤνοιξεν αὐτῷ, καὶ τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας διέρρηξεν.
17 * ἐν ἔτει τεσσαρακοστῷ καὶ ἐνάτῳ τοῦ Αζαρίου βασιλέως Ιούδα ἐβασίλευσεν Μαναὴμ υἱὸς Γαδὶ ἐπὶ Ισραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ δέκα ἔτη.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

* Et reliquum verborum Ghazariah, & omnia quæ fecit, nonne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum domus Iehudah?
7 Et cubuit Ghazariah cum patribus suis, & sepelierunt eum cum patribus eius in ciuitate domus Dauid. & regnauit Iotham filius eius pro eo.
8 Anno tricesimo & octauo annorum Ghazariahu regis tribus domus Iehudah regnauit Zachariah filius Iarabgham super Israel in Somron sex mensibus.
9 Et fecit quod malum erat ante Dominum, sicut fecerant patres eius: non declinauit à peccatis Iarabgham filij Nebat, qui peccare fecit Israeli.
10 Et coniurauit in illum Sallum filius Iabes. & percussit illum coram populo, & occidit illum, & regnauit pro eo.
11 Et reliquum verborum Zachariah, ecce illa scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel.
12 Hoc est verbum Domini quod locutus fuerat cum Iehu, dicendo: Filij quarti sedebunt tibi super solium regni Israel. & fuit sic.
13 Sallum filius Iabes regnauit anno tricesimo & nono annorum Ghazariah regis tribus domus Iehudah, & regnauit mensem dierum in Somron.
14 Et ascendit Menahhem filius Gadi de Thirtzah, & venit in Somron, & percussit Sallum filium Iabes in Somron, & occidit illum, & regnauit pro eo.
15 Et reliquum verborum Sallum, & coniuratio eius quam coniurauit, ecce illa scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel.
16 Tunc percussit Menahhem Thiphzah & omnes qui erant in ea, & omnes terminos eius à Thirtzah, quia non aperuerat portam ad pacem ineundam, & percussit illam, & omnes prægnantes eius difidit.
17 Anno tricesimo nono annorum Ghazariah regis tribus domus Iehudah regnauit Menahhem filius Gadi super Israel decem annis in Somron.

Universidad de Deusto
Biblioteca

18 ✱ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מֵעַל חַטֹּאוֹת
יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל כָּל
יָמָיו׃

19 ✱ בָּא פּוּל מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל הָאָרֶץ וַיִּתֵּן מְנַחֵם
לְפוּל אֶלֶף כִּכַּר כֶּסֶף לִהְיוֹת יָדוֹ אִתּוֹ לְהַחֲזִיק
הַמַּמְלָכָה בְּיָדוֹ׃

20 ✱ וַיֹּצֵא מְנַחֵם אֶת הַכֶּסֶף עַל יִשְׂרָאֵל עַל
כָּל גִּבּוֹרֵי הַחַיִל לָתֵת לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר חֲמִשִּׁים
שְׁקָלִים כֶּסֶף לָאִישׁ אֶחָד וַיָּשָׁב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְלֹא
עָמַד שָׁם בָּאָרֶץ׃

21 ✱ וְיֶתֶר דִּבְרֵי מְנַחֵם וְכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא
הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
יִשְׂרָאֵל׃

22 ✱ וַיִּשְׁכַּב מְנַחֵם עִם אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ פְּקַחְיָה בְּנוֹ
תַּחְתָּיו׃

23 ✱ בִּשְׁנַת חֲמִשִּׁים שָׁנָה לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ
פְּקַחְיָה בֶּן מְנַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שְׁנָתָיִם׃

24 ✱ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מֵחַטֹּאוֹת יָרָבְעָם
בֶּן נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל׃

25 ✱ וַיִּקְשֹׁר עָלָיו פֶּקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ שָׁלִישׁוֹ וַיַּכֵּהוּ
בְשֹׁמְרוֹן בְּאַרְמוֹן בֵּית הַמֶּלֶךְ אֶת אַרְגֹּב וְאֶת
הָאַרְיֵה וְעִמּוֹ חֲמִשִּׁים אִישׁ מִבְּנֵי הַגִּלְעָדִים וַיְמִתֵהוּ
וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃

26 ✱ וְיֶתֶר דִּבְרֵי פֶּקַחְיָה וְכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה הִנָּם
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃

27 ✱ בִּשְׁנַת חֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ
יְהוּדָה מָלַךְ פֶּקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן
עֶשְׂרִים שָׁנָה׃

28 ✱ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מִן חַטֹּאוֹת
יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל׃

18 ✱ Fecitque quod erat malum coram
Domino. non recessit à peccatis Hiero-
boam filij Nabat, qui peccare fecit Israel
cunctis diebus eius.

19 ✱ Veniebat Phul rex Assyriorum in ter-
ram, & dabat Manahem Phul mille ta-
lenta argenti, vt esset ei in auxilium, & fir-
maret regnum eius.

20 ✱ Indixitque Manahem argentum su-
per Israel cunctis potentibus & diuitibus,
vt daret regi Assyriorum quinquaginta si-
clos argenti per singulos. Reuersusque est
rex Assyriorum, & non est moratus in
terra.

21 ✱ Reliqua autem sermonum Manahem
& vniuersa quæ fecit, nonne hæc scripta
sunt in libro sermonum dierum Regum
Israel?

22 ✱ Et dormiuit Manahem cum patri-
bus suis: regnauitque Phaceia filius eius
pro eo.

23 ✱ Anno quinquagesimo Azariæ regis
Iudæ regnauit Phaceia filius Manahem su-
per Israel in Samaria biennio:

24 ✱ Et fecit quod erat malum coram Do-
mino: non recessit à peccatis Hieroboam
filij Nabat, qui peccare fecit Israel.

25 ✱ Coniurauit autem aduersus eum Pha-
cee filius Romeliæ dux eius, & percussit
eum in Samaria in turre domus regiæ iux-
ta Argob & iuxta Ariph, & cum eo quin-
quaginta viros de filiis Galaaditarum, &
interfecit eum, regnauitque pro eo.

26 ✱ Reliqua autem sermonum Phacee,
& vniuersa quæ fecit, nonne hæc scripta
sunt in libro sermonum dierum Regum
Israel?

27 ✱ Anno quinquagesimo secundo Aza-
riæ regis Iudæ, regnauit Phacee filius
Romeliæ super Israel in Samaria viginti
annis:

28 ✱ Et fecit quod erat malum coram Do-
mino. non recessit à peccatis Hieroboam
filij Nabat, qui peccare fecit Israel.

18 ✱ Et fecit malum in oculis Domini. non re-
cessit à peccatis Hieroboam filij Nabat, qui pec-
care fecit Israel. In diebus Manaem

19 ✱ ascendit Phul rex Assyriorum super ter-
ram. & dedit Manaem Phul mille talenta ar-
genti, vt esset manus eius cum eo, vt firmaret
regnum eius in manu eius.

20 ✱ Et Manaem eduxit argentum super Is-
rael super omnem potentem fortitudine, vt da-
ret regi Assyriorum, quinquaginta siclos viro
vni. & reuersus est rex Assyriorum, & non
stetit amplius in terra.

21 ✱ Et reliqua sermonum Manaem, & vni-
uersa quæ fecit, nonne hæc scripta sunt in libro
sermonum dierum Regum Israel?

22 ✱ Et dormiuit Manaem cum patribus suis,
& regnauit Phaceia filius eius pro eo.

23 ✱ In anno quinquagesimo Azariæ regis Ju-
da regnauit Phaceia filius Manaem super Israel
in Samaria duobus annis.

24 ✱ Et fecit malum coram Domino: non re-
cessit ab omnibus peccatis Hieroboam filij Na-
bat, qui peccare fecit Israel.

25 ✱ Et conuersus est contra eum Phaceia filius
Romeliæ Tristata eius, & percussit eum in Sa-
maria in domo regis cum Argob & cum Arie,
& cum eo quinquaginta viri de filiis Galaa-
ditarum, & interfecit eum, & regnauit
pro eo.

26 ✱ Et reliqua sermonum Phaceia, & vni-
uersa quæ fecit, ecce hæc scripta sunt in libro
sermonum dierum Regum Israel.

27 ✱ In anno quinquagesimo & secundo Aza-
riæ regis Juda regnauit Phacee filius Romeliæ
super Israel in Samaria annis viginti.

28 ✱ Et fecit malum coram Domino, non recess-
sit ab omnibus peccatis Hieroboam filij Nabat,
qui peccare fecit Israel.

18 ✱ καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου. οὐκ
ἀπέστη ἀπὸ ἁμαρτιῶν ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε
τὸν ἰσραήλ. ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ μαναήμ

19 ✱ ἀνέβη φοὺλ βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ
ἔδωκε μαναὴμ τῷ φοὺλ χίλια τάλαντα ἀργυρίου, ὥστε εἶ-
ναι χεῖρα αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, τοῦ κραταιῶσαι τὴν βασιλείαν
αὐτοῦ ἐν χειρὶ αὐτοῦ.

20 ✱ καὶ μαναὴμ ἐξέδυσεν τὸ ἀργύριον ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ
ἐπὶ πάντα δυνατὸν ἰσχύι δοῦναι τῷ βασιλεῖ ἀσσυρίων
πεντήκοντα σίκλους τῷ ἀνδρὶ τῷ ἑνί. καὶ ἀπέστρεψεν ὁ βα-
σιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ οὐκ ἔστη ἐπ' ἐν τῇ γῇ.

21 ✱ καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων μαναὴμ καὶ πάντα ὅσα ἐ-
ποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων
ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραήλ;

22 ✱ καὶ ἐκοιμήθη μαναὴμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ
ἐβασίλευσε φακεία υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

23 ✱ ἐν ἔτει πεντηκοστῷ τοῦ ἀζαρίου βασιλέως ἰούδα ἐβα-
σίλευσεν φακεία υἱὸς μαναὴμ ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν Σαμα-
ρείᾳ ἔτη δύο.

24 ✱ καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, οὐκ ἀπέστη
ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ, ὃς ἐξή-
μαρτε τὸν ἰσραήλ.

25 ✱ καὶ συνεστράφη ἐπ' αὐτὸν φακεὰ υἱὸς ῥομελίου ὁ
τελσάης αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν Σαμαρείᾳ ἐν οἴ-
κῳ τοῦ βασιλέως μετὰ τοῦ ἀργὼβ καὶ μετὰ τοῦ ἀριέ, καὶ
μετ' αὐτοῦ πεντήκοντα ἄνδρες ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν γαλαα-
διτῶν, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ.

26 ✱ καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων φακεία καὶ πάντα ὅσα ἐ-
ποίησεν, ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμε-
ρῶν τῶν βασιλέων ἰσραήλ.

27 ✱ ἐν ἔτει πεντηκοστῷ καὶ δευτέρῳ τοῦ ἀζαρίου βασιλέως
ἰούδα ἐβασίλευσεν φακεὰ υἱὸς ῥομελίου ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν
Σαμαρείᾳ ἔτη εἴκοσι.

28 ✱ καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου· οὐκ ἀπέστη
ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ, ὃς ἐξή-
μαρτε τὸν ἰσραήλ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et fecit quod malum erat ante Dominum: non declinauit ab omnibus peccatis Iarabgham filij Nebat, qui peccare fecit Israel omnibus diebus suis.
" Venit Pul rex Athur contra terram, & dedit Menahhem Pulo mille talenta argenti ad pacificandas manus ipsius secum, vt firmaret regnum in manu sua.
" Et imposuit Menahhem argentum Israeli & omnibus potentibus substantia ad dandum regi Athur, quinquaginta siclos argenti viro cuique, & rediit rex Athur, & non nocuit ibi in terra.
" Et reliquum verborum Menahhem, & omnia quæ fecit, nonne illa scripta sunt in libro verborum dierum Regum Israel?
" Et cubuit Menahhem cum patribus suis, & regnauit Pekahhiah filius eius pro eo.
" Anno quinquagesimo annorum Ghazatiah regis tribus domus Iehudah regnauit Pekahhiah filius Menahhem super Israel in Somron duobus annis.
" Et fecit quod malum erat ante Dominum: non declinauit à peccatis Iarabgham filij Nebat, qui peccare fecit Israel.
" Et coniurauit contra eum Pekahh filius Remaliahu baro eius, & percussit illum in Somron in conclaui domus regis cum Argob & Arieh, & cum eo quinquaginta viri de filiis Gilghad, & occidit illum, & regnauit pro eo.
" Et reliquum verborum Pekahhiah, & omnia quæ fecit, ecce illa scripta sunt in libro verborum dierum Regum Israel.
" Anno quinquagesimo & secundo annorum Ghazariah regis tribus domus Iehudah, regnauit Pekahh filius Remaliah super Israel in Somron viginti annis.
" Et fecit quod malum erat ante Dominum: non declinauit à peccatis Iarabgham filij Nebat, qui peccare fecit Israel.

תרגום יונתן

18 וְעָבַד דְּשִׁישׁ קֳדָם יְיָ לָא סְטָא מִכָּל חוֹבֵי יָרָבְעָם בַּר נְבָט דְּחַיֵּיב יָת יִשְׂרָאֵל כָּל יוֹמוֹהִי׃
19 אֲתָא פוּל מַלְכָּא דְאַתּוּר עַל אַרְעָא וְיָהַב מְנַחֵם לְפוּל אֶלֶף כִּכְרִין דְּכַסְפָּא לְאִשְׁלָמָא יְדוֹהִי עִמֵּיהּ לְתַקְפָּא מַלְכוּתָא בִּידֵיהּ׃
20 וְאַפְרַשׁ מְנַחֵם יָת כַּסְפָּא עַל יִשְׂרָאֵל עַל כָּל גִּבָּרֵי חֵילָא לְמֶהַן לְמַלְכָּא דְאַתּוּר חַד וְתַמְנָן סִלְעִין דְּכַסְף לְגַבְרָא חַד וְתָב מַלְכָּא דְאַתּוּר וְלָא
קָאֵם תַּמָּן בְּאַרְעָא׃
21 וְשִׁאָר פִּתְגָמֵי מְנַחֵם וְכֹל דַּעֲבַד הֲלָא אִינּוּן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
22 וְשָׁכִיב מְנַחֵם עִם אֲבָהָתֵיהּ וּמְלַךְ פְּקַחְיָה בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי׃
23 בְּשַׁתָּא חַמְשִׁין שְׁנִין לְעֻזִּיָּה מַלְכָּא דִיהוּדָה מְלַךְ פְּקַחְיָה בַּר מְנַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן תַּרְתֵּין שְׁנִין׃
24 וַעֲבַד דְּשִׁישׁ קֳדָם יְיָ לָא סְטָא מֵחוֹבֵי יָרָבְעָם בַּר נְבָט דְּחַיֵּיב יָת יִשְׂרָאֵל׃
25 וְקָטַל עֲלוֹהִי פֶּקַח בַּר רְמַלְיָהוּ גְּבָרֵיהּ וְסִתְהֵי בְּשֹׁמְרוֹן בְּאִדְרוֹן בֵּית מַלְכָּא יָת אַרְגֹּב וְיָת אַרְיֵה וְעִמֵּיהּ חַמְשִׁין גַּבְרֵי מִבְּנֵי גִלְעָד
וְקַטְלֵיהּ וּמְלַךְ תְּחוֹתוֹהִי׃
26 וְשִׁאָר פִּתְגָמֵי פְּקַחְיָה וְכֹל דַּעֲבַד הָא אִינּוּן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
27 בְּשַׁתָּא חַמְשִׁין שְׁנִין לְעֻזִּיָּה מַלְכָּא דִיהוּדָה שְׁבָטָא דְּבֵית יְהוּדָה מְלַךְ פֶּקַח בַּר רְמַלְיָה עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן עֶשְׂרִין שְׁנִין׃
28 וַעֲבַד דְּשִׁישׁ קֳדָם יְיָ לָא סְטָא מִן חוֹבֵי יָרָבְעָם בַּר נְבָט דְּחַיֵּיב יָת יִשְׂרָאֵל׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

29 * בִּימֵי פֶּקַח מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בָּא תִגְלַת פִּלְאֶסֶר מֶלֶךְ
אַשּׁוּר וַיִּקַּח אֶת עִיּוֹן וְאֶת אָבֵל בֵּית מַעֲכָה וְאֶת
יָנוֹחַ וְאֶת קֶדֶשׁ וְאֶת חָצוֹר וְאֶת הַגִּלְעָד וְאֶת
הַגְּלִילָה כֹּל אֶרֶץ נַפְתָּלִי וַיַּגְלֵם אַשּׁוּרָה׃

30 * וַיִּקְשֹׁר קֶשֶׁר הוֹשֵׁעַ בֶּן אֵלָה עַל פֶּקַח בֶּן
רְמַלְיָהוּ וַיַּכֵּהוּ וַיְמִיתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו בְּשָׁנַת
עֶשְׂרִים לְיוֹתָם בֶּן עֻזִּיָּה׃

31 * וְיֶתֶר דִּבְרֵי פֶּקַח וְכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה הִנָּם כְּתוּבִים
עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃

32 * בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְפֶקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
מָלַךְ יוֹתָם בֶּן עֻזִּיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה׃

33 * בֶּן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה
שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ יְרוּשָׁא בַּת צָדוֹק׃

34 * וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה עֻזִּיָּהוּ
אָבִיו עָשָׂה׃

35 * רַק הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים
בַּבָּמוֹת הוּא בָּנָה אֶת שַׁעַר בֵּית יְהוָה הָעֶלְיוֹן׃

36 * וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹתָם וְכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא הֵם
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃

37 * בַּיָּמִים הָהֵם הֵחֵל יְהוָה לְהַשְׁלִיחַ בִּיהוּדָה רְצִין
מֶלֶךְ אֲרָם וְאֶת פֶּקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ׃

38 * וַיִּשְׁכַּב יוֹתָם עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר
דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ אָחָז בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

יו

1 * בִּשְׁנַת שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְפֶקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ
מָלַךְ אָחָז בֶּן יוֹתָם מֶלֶךְ יְהוּדָה׃

2 * בֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה אָחָז בְּמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה
מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְלֹא עָשָׂה הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהָיו
כְּדָוִד אָבִיו׃

29 * In diebus Phaceæ regis Iſrael venit Theglatphalaſar rex Aſſur, & cepit Ahilon, & Abel domum Maacha, & Ianoe, & Cedes, & Aſor, & Galaad, & Galileam, & vniuerſam terram Neptalim, & tranſtulit eos in Aſſyrios.

30 * Coniurauit autem & tetendit inſidias Oſee filius Hela contra Phacee filium Romeliæ, & percuſſit eum & interfecit; regnauitque pro eo vicesimo anno Ioatham filij Ozię.

31 * Reliqua autem ſermonum Phaceę, & vniuerſa quę fecit, nonne hęc ſcripta ſunt in libro ſermonum dierum Regum Iſrael?

32 * Anno ſecundo Phaceę filij Romeliæ regis Iſrael, regnauit Ioathan filius Oziæ regis Iuda.

33 * Viginti quinque annorum erat cùm regnare cœpiſſet, & ſedecim annis regnauit in Ieruſalem. nomen matris eius Hieruſa filia Sadoch.

34 * Fecitque quod erat placitum coram Domino, iuxta omnia quę fecit Ozias pater ſuus:

35 * Veruntamen excelſa non abſtulit. adhuc populus immolabat & adolebat incenſum in excelſis. Ipſe ędificauit portã domus Domini ſublimiſſimã.

36 * Reliqua autem ſermonum Ioatham, & vniuerſa quæ fecit, nonne hæc ſcripta ſunt in libro verborum dierum Regum Iuda?

37 * In diebus illis cœpit Dominus mittere in Iudam Raſin regem Syriæ, & Phacee filium Romelię.

38 * Et dormiuit Ioatham cum patribus ſuis, ſepultuſque eſt cum eis in ciuitate Dauid patris ſui, & regnauit Achaz filius eius.

CAP. XVI.

1 * ANno decimo ſeptimo Phaceę filij Romeliæ, regnauit Achaz filius Ioathami regis Iuda.

2 * Viginti annorum erat Achaz cùm regnare cœpiſſet, & ſedecim annis regnauit in Ieruſalem. Non fecit quod erat placitum in conſpectu domini Dei ſui, ſicut Dauid pater eius:

29 * Ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Φακεὰ βασιλέως Ισραὴλ ἀνέβη Θεγλαθφαλασὰρ βασιλεὺς Ασσυρίων, καὶ ἔλαβε τὴν Ναὶν καὶ τὴν Ἄβελ καὶ τὴν Βαιθμαακὰ, καὶ τὴν Ἰωνὼχ, καὶ τὴν Κενέζ, καὶ τὴν Ασὼρ, καὶ τὴν Γαλααδ, καὶ τὴν Γαλιλαίαν πᾶσαν γῆν Νεφθαλείμ, καὶ ἀπῴκισεν αὐτοὺς εἰς Ασσυρίους.

30 * καὶ συνέστρεψε σύστρεμμα ὠσηὲ υἱὸς Ηλὰ ἐπὶ Φακεὰ υἱὸν Ρομελίου, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ ἐβασίλευσεν αὐτὶ ἀπὸ ἐν ἔτει εἰκοστῷ Ιωθὰμ υἱοῦ Οζίου.

31 * καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Φακεὰ, καὶ πᾶσα ὅσα ἐποίησεν, ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ισραήλ.

32 * ἐν ἔτει δευτέρῳ Φακεὰ υἱοῦ Ρομελίου βασιλέως Ισραὴλ ἐβασίλευσεν Ιωθὰμ υἱὸς Οζίου βασιλέως Ιούδα.

33 * υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ ἐκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ιερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ιερουσὰ θυγάτηρ Σαδούκ.

34 * καὶ ἐποίησε τὸ δίκαιον ἐνώπιον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Οζίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

35 * πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ᾠχήρωσεν, ἔτι ὁ λαὸς ἔθυον καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς. αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν πύλην οἴκου κυρίου τὴν ὑψηλήν.

36 * καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ιωθὰμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ιούδα.

37 * ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἤρξατο κύριος ἀποστέλλειν ἐν Ιούδᾳ τὸν Ραασὼν βασιλέα Συρίας, καὶ τὸν Φακεὰ υἱὸν Ρομελίου.

38 * καὶ ἐκοιμήθη Ιωθὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυὶδ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Αχαζ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ις'.

1 * Ἐν ἔτει ἑπτακαιδεκάτῳ τοῦ Φακεὰ υἱοῦ Ρομελίου ἐβασίλευσεν Αχαζ υἱὸς Ιωθὰμ βασιλέως Ιούδα.

2 * υἱὸς εἴκοσιν ἐτῶν ἦν Αχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. καὶ ἐκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ιερουσαλήμ. καὶ οὐκ ἐποίησεν τὸ δίκαιον ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου θεοῦ, κατὰ πάντα Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

29 * In diebus Phaceæ regis Iſrael aſcendit Theglathphalaſar rex Aſſyriorum, & cepit Nain, & Abel, & Bethmaacha, & Ionoch, & Cenez, & Aſor, & Galaad, & Galileam vniuerſam terram Nephthalim, & tranſtulit eos in Aſſyrios.

30 * Et conuertit exercitum Oſee filius Ela cõtra Phacee filium Romeliæ, & percuſſit eum, & interfecit eum; & regnauit pro eo in anno vicesimo Iotham filij Oziæ.

31 * Et reliqua ſermonum Phaceæ, & vniuerſa quæ fecit, ecce hęc ſcripta ſunt in libro ſermonum dierum regum Iſrael.

32 * In anno ſecundo Phaceæ filij Romeliæ regis Iſrael regnauit Iotham filius Oziæ regis Iuda.

33 * Filius viginti & quinque annorum erat cùm regnaret ipſe, & ſedecim annis regnauit in Hieruſalem. & nomen matris eius Hieruſa filia Saduc.

34 * Et fecit rectum coram Domino, iuxta omnia quæ fecit Ozias pater ſuus:

35 * Veruntamen excelſa non abſtulit, adhuc populus immolabat & adolebant incenſum in excelſis. ipſe ædificauit portam domus Domini ſublimem.

36 * Et reliqua ſermonum Iotham, & vniuerſa quæ fecit, nonne hæc ſcripta ſunt in libro verborum dierum Regum Iuda?

37 * In diebus illis incœpit Dominus mittere in Iudã Raſſon regem Syriæ, & Phacee filium Romeliæ.

38 * Et dormiuit Iotham cum patribus ſuis, et ſepultus eſt in ciuitate Dauid cũ patribus ſuis: & regnauit Achaz filius eius pro eo.

CAP. XVI.

1 IN anno decimoſeptimo Phaceæ filij Romeliæ, regnauit Achaz filius Iotham regis Iuda:

2 * Filius viginti annorum erat Achaz cùm regnaret ipſe: & ſedecim annis regnauit in Hieruſalem. & non fecit rectum in oculis Domini Dei, ſicut Dauid pater eius.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

29 * In diebus Pekahh regis Iſrael venit Thiglath Pilezzer rex Athur, & captiuauit Ghion, & Abel-Beth-Maghachah, & Ianoahh, & Kedes, & Hhaſor, & Gilghad, & Galil, omnem terram tribus Naphthali, & migrare fecit eos in Athur.

30 * Et coniurauit coniurationem Hoſeagh filius Elah contra Pekahh filium Remaliah, & percuſſit eum & occidit eum, & regnauit pro eo anno vicesimo Iotham filij Ghuziahu.

31 * Et reliquum verborum Pekahh, & omnia quæ fecit, ecce illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum regum Iſrael.

32 * Anno ſecundo Pekahh filij Remaliahu regis Iſrael, regnauit Iotham filius Ghuziah regis tribus domus Iehudah.

33 * Filius viginti & quinque annorum erat quando regnauit, & ſedecim annis regnauit in Ieruſalem. & nomen matris eius Ieruſa filia Szadoq.

34 * Et fecit quod rectum erat ante Dominum: iuxta omnia quæ fecerat Ghuziah pater eius, fecit.

35 * Veruntamen excelſa non receſſerant: adhuc vſque populus ſacrificabat & adolebat aromata ſuper excelſa. ipſe ædificauit portam domus ſanctuarij Domini ſuperiorem.

36 * Et reliquum verborum Iotham, & omnia quæ fecit, nonne illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum Regum domus Iehudah?

37 * In diebus ipſis cœpit Dominus immittere in populum domus Iehudah Reſzin regem Aram, & Pekahh filium Remaliahu.

38 * Et cubuit Iotham cum patribus ſuis, & ſepultus eſt cum patribus ſuis in ciuitate Dauid patris ſui: & regnauit Ahhaz filius eius pro eo.

CAP. XVI.

1 ANno ſeptimodecimo annorum Pekahh filij Remaliahu regnauit Ahhaz filius Iotham regis tribus domus Iehudah.

2 * Filius viginti annorum erat Ahhaz cùm regnauit, & ſedecim annos regnauit in Ieruſalem: & non fecit quod rectum erat ante Dominum Deum ſuum, ſicut Dauid pater ſuus.

תרגום יונתן

29 * ביומי פקח מלכא דישראל אתא תגלת פלאסר מלכא דאתור ושבא ית עיון וית אבל בית מעכה וית נוח וית קדש וית חצור וית
גלעד וית גלילא כל ארעא דשבט נפתלי וגלגינון לאתור׃

30 * וקרר פירדא הושע בר אלה על פקח בר רמליה וקטליה ומלך
בשנת עשרין ליותם בר עזיה׃

31 * ושאר פתגמי פקח וכל דעבד הא אינון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי ישראל׃

32 * בשנת תרתין לפקח בר רמליהו מלכא דישראל מלך יותם בר עזיה מלכא דיהודה׃

33 * בר עשרין שנין מלך בירושלם ושת עסרי שנין מלך בירושלם ושם אמיה ירושא ברת צדוק׃

34 * ועבד דכשר קדם ייי ככל דעבד עזיה אבוהי עבד׃

35 * לחוד במקומא לא עשרא עד כען עמא מדבחין ומסקין בסמין על במתא הוא בנה ית תרע בית מקדשא דלעילא׃

36 * ושאר פתגמי יותם וכל דעבד הלא אינון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי יהודה׃

37 * בסוף תלתיהון הוה מתגלי ייי ברצין מלכא דארם וית פקח בר רמליהו׃

38 * ושכיב יותם עם אבהתוהי ואתקבר עם אבהתוהי בקרתא דדויד אבוהי ומלך אחז ברויה תחותוהי׃

יו

1 * בשנת שבע עסרי שנין לפקח בר רמליהו מלך אחז בר יותם מלך שבשא דבית יהודה׃

2 * בר עשרין שנין אחז במלכותיה ושת עסרי שנין מלך בירושלם ולא עבד דכשר קדם ייי אלהיה כדויד אבוהי׃

3 וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וְגַם אֶת־בְּנוֹ הֶעֱבִיר בָּאֵשׁ כְּתֹעֲבוֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה אֹתָם מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
4 וַיְזַבֵּחַ וַיְקַטֵּר בַּבָּמוֹת וְעַל־הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כָּל־עֵץ רַעֲנָן׃
5 אָז יַעֲלֶה רְצִין מֶלֶךְ־אֲרָם וּפֶקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלַםִ לַמִּלְחָמָה וַיָּצֻרוּ עַל־אָחָז וְלֹא יָכְלוּ לְהִלָּחֵם׃
6 בָּעֵת הַהִיא הֵשִׁיב רְצִין מֶלֶךְ־אֲרָם אֶת־אֵילַת לַאֲרָם וַיְנַשֵּׁל אֶת־הַיְהוּדִים מֵאֵילוֹת וַאֲרוֹמִים בָּאוּ אֵילַת וַיֵּשְׁבוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
7 וַיִּשְׁלַח אָחָז מַלְאָכִים אֶל־תְּגְלַת פְּלֶסֶר מֶלֶךְ־אַשּׁוּר לֵאמֹר עַבְדְּךָ וּבִנְךָ אָנִי עֲלֵה וְהוֹשִׁעֵנִי מִכַּף מֶלֶךְ־אֲרָם וּמִכַּף מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הַקּוֹמִים עָלָי׃
8 וַיִּקַּח אָחָז אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב הַנִּמְצָא בֵּית יְהוָה וּבְאֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח לְמֶלֶךְ־אַשּׁוּר שֹׁחַד׃
9 וַיִּשְׁמַע אֵלָיו מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיַּעַל מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶל־דַּמֶּשֶׂק וַיִּתְפְּשֶׂהָ וַיַּגְלֶהָ קִירָה וְאֶת־רְצִין הֵמִית׃
10 וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ אָחָז לִקְרַאת תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר מֶלֶךְ־אַשּׁוּר דּוּמֶּשֶׂק וַיַּרְא אֶת־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בְּדַמָּשֶׂק וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אָחָז אֶל־אוּרִיָּה הַכֹּהֵן אֶת־דְּמוּת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־תַּבְנִיתוֹ לְכָל־מַעֲשֵׂהוּ׃
11 וַיִּבֶן אוּרִיָּה הַכֹּהֵן אֶת־הַמִּזְבֵּחַ כְּכֹל אֲשֶׁר־שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אָחָז מִדַּמֶּשֶׂק כֵּן עָשָׂה אוּרִיָּה הַכֹּהֵן עַד־בּוֹא הַמֶּלֶךְ־אָחָז מִדַּמָּשֶׂק׃
12 וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ מִדַּמֶּשֶׂק וַיַּרְא הַמֶּלֶךְ אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיִּקְרַב הַמֶּלֶךְ עַל־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעַל עָלָיו׃
13 וַיַּקְטֵר אֶת־עֹלָתוֹ וְאֶת־מִנְחָתוֹ וַיַּסֵּךְ אֶת־נִסְכּוֹ וַיִּזְרֹק אֶת־דַּם־הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר־לוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ׃

3 *Sed ambulauit in via regum Israel. insuper & filium suum consecrauit, transferens per ignem secundùm idola gentium quæ dissipauit Dominus corā filiis Israel:
4 *Immolabat quoque victimas, & adolebat incensum in excelsis & in collibus, & sub omni ligno frondoso.
5 *Tunc ascendit Rasin rex Syriæ, & Phacee filius Romeliæ rex Israel ad prœliandum in Ierusalem. Cumque obsiderent Achaz, non valuerunt superare eum.
6 *In tempore illo restituit Rasin rex Syriæ Haylā Syriæ, & eiecit Iudæos de Hayla. & Idumæi venerunt in Haylam, & habitauerunt ibi vsque in diem hanc.
7 *Misit autem Achaz nuncios ad Theglatphalasar regem Assyriorū, dicens: Seruus tuus & filius tuus ego sum. ascende & saluum me fac de manu regis Syriæ, & de manu regis Israel qui consurrexerunt aduersum me.
8 *Et cùm collegisset argentum & aurū quod inueniri potuit in domo Domini, & in thesauris regis, misit regi Assyriorum munera:
9 *Qui & acquieuit voluntati eius. Ascendit autem rex Assyriorum in Damascum, & vastauit eam, & transtulit habitatores eius Cyrenen, Rasin autem interfecit.
10 *Perrexitque rex Achaz in occursum Theglatphalasar regi Assyriorum in Damascum. Cumque vidisset altare Damasci, misit rex Achaz ad Vriam sacerdotem exemplar eius, & similitudinem iuxta omne opus eius.
11 *Extruxitque Vrias sacerdos altare iuxta omnia quæ præceperat rex Achaz de Damasco, ita fecit sacerdos Vrias, donec veniret rex Achaz de Damasco.
12 *Cumque venisset rex de Damasco, vidit altare, & veneratus est illud. Ascenditque,
13 *Et immolauit holocausta & sacrificium suum, & libauit libamina, & fudit sanguinem pacificorum quæ obtulerat super altare.

3 *Et ambulauit in via regum Israel, insuper & filium suum transtulit in igne, secundum abominationes gentium, quas abstulit Dominus à facie filiorum Israel:
4 *Et immolabat & adolebat incensum in excelsis, & in collibus, & sub omni ligno frondoso.
5 *Tunc ascendit Raason Rex Syriæ, & Phacee filius Romeliæ rex Israel contra Hierusalem in prælium, & obsidebant Achaz, & non valuerunt pugnare.
6 *In tempore illo restituit Raason rex Syriæ Ailath Syriæ, & eiecit Iudæos de Ailath, & venerunt Idumæi in Ailath, & habitauerunt ibi vsque ad diem hanc.
7 *Et misit Achaz nuncios ad Thaglath-Phalasar regem Assyriorum, dicens: Seruus tuus & filius tuus ego: ascende & libera me de manu regis Syriæ, & de manu regis Israel: quia consurrexerunt aduersus me.
8 *Et cepit Achaz argentum & aurum quod inuentum fuit in thesauris domus Domini, & domus regis, & misit regi Assyriorum munera.
9 *Et audiuit eum rex Assyriorum, & ascendit rex Assyriorum in Damascum, & cepit eam, & transtulit vrbem, & Rasson interfecit.
10 *Et perrexit rex Achaz in occursum Thaglath-Phalasar regi Assyriorum in Damascum. & vidit altare quod in Damasco. & misit rex Achaz ad Vriam sacerdotem similitudinem altaris & rhythmum eius secundùm omne opus eius:
11 *Et extruxit altare Vrias. iuxta omnia quæcunque misit ei rex Achaz de Damasco, ita fecit Vrias sacerdos, donec veniret Rex de Damasco.
12 *Et venit rex de Damasco, & vidit altare. & accessit ad altare rex, & ascendit super illud:
13 *Et obtulit holocaustum & sacrificium suum, & libamen suum libauit ei, & effudit super illud sanguinem pacificorum suorum super altare.

3 *καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ βασιλέων ἰσραὴλ, καί γε καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ διῆγεν ἐν πυρὶ κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῆρε κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραήλ·
4 *καὶ ἐθυσίαζε καὶ ἐθυμία ἐν τοῖς ὑψηλοῖς καὶ ἐπὶ τῶν βουνῶν, καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους.
5 *τότε ἀνέβη ῥαασὼν βασιλεὺς συρίας, καὶ φακεαὶ υἱὸς ῥωμελίου βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ εἰς πόλεμον, καὶ ἐπολιόρκουν τὸν ἄχαζ, καὶ οὐκ ἠδύναντο πολεμεῖν.
6 *ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέστρεψε ῥαασὼν βασιλεὺς συρίας τὴν αἰλὰθ τῇ συρίᾳ, καὶ ἐξέβαλε τοὺς ἰουδαίους ἐξ αἰλάθ, καὶ ἦλθον οἱ ἰδουμαῖοι εἰς αἰλάθ, καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης·
7 *καὶ ἀπέστειλεν ἄχαζ ἀγγέλους πρὸς θαγλὰθ φαλασὰρ βασιλέα ἀσσυρίων λέγων, δοῦλός σου καὶ υἱός σου ἐγώ, ἀνάβηθι καὶ ῥῦσαί με ἐκ χειρὸς βασιλέως συρίας, καὶ ἐκ χειρὸς βασιλέως ἰσραήλ, ὅτι ἐπανέστησάν μοι.
8 *καὶ ἔλαβεν ἄχαζ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν ἐν θησαυροῖς οἴκου κυρίου καὶ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπέστειλεν τῷ βασιλεῖ ἀσσυρίων δῶρα.
9 *καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ ἀνέβη βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐπὶ δαμασκόν, καὶ συνέλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπῴκισε τὴν πόλιν, καὶ τὸν ῥαασὼν ἐθανάτωσεν.
10 *καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς ἄχαζ εἰς συνάντησιν τῷ θαγλὰθ φαλασὰρ βασιλεῖ ἀσσυρίων εἰς δαμασκόν. καὶ εἶδε τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν δαμασκῷ. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἄχαζ πρὸς οὐρίαν τὸν ἱερέα τὴν ὁμοίωσιν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τὸν ῥυθμὸν αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν
11 ποίησιν αὐτοῦ· *καὶ ᾠκοδόμησε θυσιαστήριον οὐρίας κατὰ πάντα ὅσα ἀπέστειλεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς ἄχαζ ἐκ δαμασκοῦ, οὕτως ἐποίησεν οὐρίας ὁ ἱερεὺς ἕως τοῦ ἐλθεῖν τὸν βασιλέα ἐκ δαμασκοῦ.
12 *καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς ἐκ δαμασκοῦ, καὶ εἶδε τὸ θυσιαστήριον. καὶ προσῆλθε πρὸς τὸ θυσιαστήριον ὁ βασι-
13 λεὺς καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτό· *καὶ ἀνήνεγκε τὴν ὁλοκαύτωσιν καὶ τὴν θυσίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν σπονδὴν αὐτοῦ ἔσπεισεν αὐτῷ, καὶ προσέχεεν ἐπ' αὐτῷ τὸ αἷμα τῶν εἰρηνικῶν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.

תרגום יונתן

3 ואזל באורח מלכי ישראל ואף ית בריה אעבר בנורא כתועבת עממיא דתריך יי יתהון מן קדם בני ישראל׃
4 ודבח ומסיק בוסמין על במתא ועל רמתא ותחות כל אילן עבוף׃
5 בכין סליק רצין מלכא דארם ופקח בר רמליה מלכא דישראל לירושלם לאגחא קרבא וצרו על אחז ולא יכילו לאגחא׃
6 בעדנא ההיא אתיב רצין מלכא דארם ית אילת לארם ותריך ית יהודאי מאילת ואדומאי אתו לאילת ויתיבו תמן עד יומא הדין׃
7 ושלח אחז אזגדין לות תגלת פלאסר מלכא דאתור למימר עבדך וברך אנא סק ופרוקני מיד מלכא דארם ומיד מלכא דישראל דקמו עלי׃
8 ונסיב אחז ית כספא וית דהבא דאשתכח בית מקדשא דיי ובאוצרי בית מלכא ושדר למלכא דאתור שוחדא׃
9 וקביל מניה מלכא דאתור וסליק מלכא דאתור על דמשק ואחדה ואגלי עמא דבה לקיר וית רצין קטל׃
10 ואזל מלכא אחז לקדמות תגלת פלאסר מלכא דאתור לדומשק וחזא ית מדבחא די בדמשק ושדר מלכא אחז לות אוריה כהנא ית דמות מדבחא וית תקוניה לכל עובדוהי׃
11 ובנא אוריה כהנא ית מדבחא ככל דשלח מלכא אחז מדמשק כן עבד אוריה כהנא עד דאתא מלכא אחז מדמשק׃
12 ואתא מלכא מדמשק וחזא מלכא ית מדבחא וקריב מלכא על מדבחא ואסיק עלוהי׃
13 ואסיק ית עלתיה וית מנחתיה ונסיך ית נסכיה וזרק ית נכסת קודשיא די ליה על מדבחא׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

3 Sed ambulauit in via regum Israel. & etiam filium suum transire fecit per ignem, secundùm abominationes gentium quas expulerat Dominus à facie filiorum Israel.
4 Et sacrificauit & adoleuit aromata super excelsa, & super colles, & sub omni arbore frondosa.
5 Tunc ascendit Rafzin rex Aram, & Pekahh filius Remaliah rex Israel in Ierusalem ad ineundum bellum, & obsederunt Ahhaz, nec potuerunt expugnare.
6 In tempore illo restituit Reszin rex Aram Eilath ipsi Aram, & expulit Iehudæos ex Eilath; & Edumæi venerunt in Eilath, & sederunt ibi vsque ad diem hanc.
7 Et misit Ahhaz nuncios ad Theglath Pelezzer regem Athur dicendo: Seruus tuus, & filius tuus ego sum; ascende & libera me de manu regis Aram, & de manu regis Israel, qui surrexerunt contra me.
8 Et accepit Ahhaz argentum & aurum quod inuentum est in domo sanctuarij Domini & in thesauris domus Regis, & misit regi Athur munus.
9 Et paruit ei rex Athur, & ascendit rex Athur contra Dammeseq, & cepit eam, & migrare fecit populum, qui erat in ea, in Kir, & Reszin occidit.
10 Et iuit rex Ahhaz in occursum Theglath Pelezzer regis Athur in Dummeseq, & vidit altare quod erat in Dammeseq. & misit rex Ahhaz ad Vriah sacerdotem similitudinem altaris & exemplar eius in omni factura eius.
11 Et ædificauit Vriah sacerdos altare, iuxta omnia quæ miserat rex Ahhaz ex Dammeseq; sic fecit Vriah sacerdos, quousque venit rex Ahhaz de Dammeseq.
12 Et venit rex ex Dammeseq, & vidit rex altare, & accessit rex ad altare, & obtulit super illud:
13 Et obtulit holocaustum suum, & munus suum, & libauit libationem suam; & sparsit victimam sanctitatum quæ erat illi, super altare.

Universidad de Deusto Biblioteca

14 * וְאֵת הַמִּזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה וַיַּקְרֵב
מֵאֵת פְּנֵי הַבַּיִת מִבֵּין הַמִּזְבֵּחַ וּמִבֵּין בֵּית יְהוָה וַיִּתֵּן
אֹתוֹ עַל־יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפוֹנָה׃
15 * וַיְצַוֵּהוּ הַמֶּלֶךְ אָחָז אֶת־אוּרִיָּה הַכֹּהֵן לֵאמֹר
עַל הַמִּזְבֵּחַ הַגָּדוֹל הַקְטֵר אֶת־עֹלַת־הַבֹּקֶר וְאֶת־
מִנְחַת הָעֶרֶב וְאֶת־עֹלַת הַמֶּלֶךְ וְאֶת־מִנְחָתוֹ וְאֵת
עֹלַת כָּל־עַם הָאָרֶץ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם וְכָל־דַּם
עֹלָה וְכָל־דַּם זֶבַח עָלָיו תִּזְרֹק וּמִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת
16 יִהְיֶה־לִּי לְבַקֵּר׃ * וַיַּעַשׂ אוּרִיָּה הַכֹּהֵן כְּכֹל
17 אֲשֶׁר־צִוָּה הַמֶּלֶךְ אָחָז׃ * וַיְקַצֵּץ הַמֶּלֶךְ אָחָז
אֶת־הַמִּסְגְּרוֹת הַמְּכֹנוֹת וַיָּסַר מֵעֲלֵיהֶם וְאֶת־
הַכִּיֹּר וְאֶת־הַיָּם הוֹרִד מֵעַל הַבָּקָר הַנְּחֹשֶׁת
אֲשֶׁר תַּחְתֶּיהָ וַיִּתֵּן אֹתוֹ עַל מַרְצֶפֶת אֲבָנִים׃
18 * וְאֶת־מֵיסַךְ הַשַּׁבָּת אֲשֶׁר־בָּנוּ בַבַּיִת וְאֶת־מְבוֹא
הַמֶּלֶךְ הַחִיצוֹנָה הֵסֵב בֵּית יְהוָה מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃
19 * וְיֶתֶר דִּבְרֵי אָחָז אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים
עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
20 * וַיִּשְׁכַּב אָחָז עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר
דָּוִד וַיִּמְלֹךְ חִזְקִיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

יז

1 * בִּשְׁנַת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה לְאָחָז מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ
הוֹשֵׁעַ בֶּן־אֵלָה בְשֹׁמְרוֹן עַל־יִשְׂרָאֵל תֵּשַׁע שָׁנִים׃
2 * וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה רַק לֹא כְּמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו׃
3 * עָלָיו עָלָה שַׁלְמַנְאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיְהִי־לוֹ
הוֹשֵׁעַ עֶבֶד וַיָּשֶׁב לוֹ מִנְחָה׃
4 * וַיִּמְצָא מֶלֶךְ־אַשּׁוּר בְּהוֹשֵׁעַ קֶשֶׁר אֲשֶׁר שָׁלַח
מַלְאָכִים אֶל־סוֹא מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְלֹא־הֶעֱלָה
מִנְחָה לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר כְּשָׁנָה בְשָׁנָה וַיַּעַצְרֵהוּ מֶלֶךְ
אַשּׁוּר וַיַּאַסְרֵהוּ בֵּית כֶּלֶא׃

14 * Porrò altare æreum quod erat coram
Domino, transtulit de facie templi, & de
loco altaris, & de loco templi Domini: po
suitque illud ex latere altaris ad Aquilo-
15 nem. *Præcepit quoque rex Achaz Vriæ sa
cerdoti, dicens: Super altare maius offer
holocaustum matutinum, & sacrificium
vespertinum, & holocaustum regis & sa
crificia eius, & holocaustum vniuersi po
puli terræ, & sacrificia eorum, & libamina
eorum, & omnem sanguinem holocausti,
& vniuersum sanguinem victimæ super il
D lud effundes. Altare verò æreum erit para-
16 tum ad voluntatem meam. *Fecit igitur
Vrias sacerdos iuxta omnia quæ præcepe-
17 rat rex Achaz. *Tulit autem rex Achaz cæ-
latas bases & luterem qui erat desuper, &
mare deposuit de bobus æreis qui susten-
tabant illud, & posuit super pauimentum
18 stratum lapide. *Musach quoque Sabbati
quod ędificauerat in templo, & ingressum
regis exterius conuertit in templum Do-
19 mini propter regem Assyriorum. *Reliqua
autem verborum Achaz & omnia quæ fe-
cit, nonne hæc scripta sunt in libro sermo-
20 num dierum regum Iuda? *Dormiuitque
Achaz cum patribus suis, & sepultus est
cum eis in ciuitate Dauid, & regnauit E-
zechias filius eius pro eo.

CAP. XVII.

1 ANno duodecimo Achaz regis Iuda
A regnauit Osee filius Hela in Samaria
super Israel nouem annis:
2 *Fecitque malum coram Domino, sed
non sicut reges Israel qui ante eũ fuerunt.
3 *Contra hunc ascendit Salmanasar rex
Assyriorum, & factus est ei Osee seruus,
reddebatque illi tributa.
4 *Cumque deprehendisset rex Assyrio-
rum Osee quòd rebellare nitens misisset
nuncios ad Sua regem Ægypti, ne præsta-
ret tributa regi Assyriorum, sicut singulis
annis solitus erat, obsedit eum, & vinctum
misit in carcerem:

*At æreum altare quod erat coram Domino 14
traduxit illud de facie domus de medio altaris,
& de medio domus Domini, & dedit illud ad
femur altaris ad Aquilonem.
*Et præcepit rex Achaz Vriæ sacerdoti, di- 15
cens: Ascende super altare magnum; & super
illud offer holocaustum matutinum, & sacrifi-
cium vespertinum, & holocausta regis & sa-
crificia eius, & holocaustum vniuersi populi,
& sacrificia eorum, & libamina eorum, &
omnem sanguinem holocausti, & vniuersum
sanguinem victimæ in illud effundes. & alta-
re æreum erit mihi in manè.
*Et fecit Vrias sacerdos iuxta omnia quæ- 16
cunque præcepit ei Achaz rex.
*Et concidit Achaz rex cælaturas basium, 17
& deposuit. & transtulit ab eis luterem &
mare, & deduxit de vitulis æreis qui erant
sub eo, & posuit illud super basin lapideam.
*Et fundamentum cathedræ sabbatorum æ- 18
dificauit in domo Domini, & ingressum regis
exteriorem conuertit in domo Domini à facie
regis Assyriorum.
*Et reliqua verborum Achaz quæcunque 19
fecit, nonne hæc scripta sunt in libro sermonum
dierum regum Iuda?
*Et dormiuit Achaz cum patribus suis, et 20
sepultus est cum patribus suis in ciuitate Dauid:
& regnauit Ezecias filius eius pro eo.

CAP. XVII.

IN anno duodecimo Achaz regis Iuda regna- 1
uit Osee filius Ela in Samaria super Israel no-
uem annis.
*Et fecit malum coram Domino; verùm non 2
sicut reges Israel qui fuerunt ante eum.
*Contra eum ascendit Salmanasar rex As- 3
syriorum, & factus est ei Osee seruus, & red-
debat ei munera.
*Et inuenit rex Assyriorum in Osee insi- 4
dias, quia misit nuncios ad Sua regem Ægypti,
& non attulit munera regi Assyriorum singu-
lis annis: & obsedit eum rex Assyriorum, &
ligauit eum in domo custodiæ.

14 * τὸ δὲ χαλκοῦν θυσιαστήριον ὃ ἦν ἐναντίον κυρίου
προσήγαγεν αὐτὸ ἀπὸ προσώπου τοῦ οἴκου ἐκ μέσου τοῦ
θυσιαστηρίου καὶ ἐκ μέσου τοῦ οἴκου κυρίου, καὶ ἔδωκεν αὐ-
τὸ ἐπὶ μηρὸν τοῦ θυσιαστηρίου κατὰ βορρᾶν.
15 * καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς ἄχαζ τῷ οὐρίᾳ τῷ ἱερεῖ
λέγων, ἀνάβηθι ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ μέγα, καὶ ἐπ' αὐτὸ
πρόσφερε τὴν ὁλοκαύτωσιν τὴν πρωϊνὴν καὶ τὴν θυ-
σίαν τὴν ἑσπερινήν, καὶ τὰς ὁλοκαυτώσεις τοῦ βασιλέως
καὶ τὰς θυσίας αὐτοῦ, καὶ τὴν ὁλοκαύτωσιν παντὸς τοῦ λαοῦ,
καὶ τὰς θυσίας αὐτῶν, καὶ τὰς σπονδὰς αὐτῶν, καὶ πᾶν αἷ-
μα ὁλοκαυτώσεως, καὶ πᾶν αἷμα θυσίας ἐν αὐτῷ προσ-
χεεῖς. καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ἔσται μοι εἰς τὸ πρωΐ.
16 * καὶ ἐποίησεν οὐρίας ὁ ἱερεὺς κατὰ πάντα ὅσα ἐνετεί-
λατο αὐτῷ ἄχαζ ὁ βασιλεύς.
17 * καὶ συνέκοψεν ἄχαζ ὁ βασιλεὺς τὰ συγκλείσμα-
τα τῶν μεχωνὼθ καὶ μετῆρε. καὶ μετῆρεν ἀπ' αὐτῶν τὸν
λουτῆρα καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ κατεβίβασεν ἀπὸ τῶν
μόσχων τῶν χαλκῶν τῶν ὑπ' αὐτήν, καὶ ἔθηκεν αὐτὴν
18 ἐπὶ βάσιν λιθίνην. * καὶ τὸ θεμέλιον τῆς καθέ-
δρας τῶν σαββάτων ᾠκοδόμησεν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τὴν
εἴσοδον τοῦ βασιλέως τὴν ἐξωτέραν ἐπέστρεψεν ἐν οἴκῳ
κυρίου ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέως ἀσυρίων.
19 * καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἄχαζ ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰ-
δοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίῳ λόγων ἡμερῶν τῶν βασι-
20 λέων ἰούδα; * καὶ ἐκοιμήθη ἄχαζ μετὰ τῶν πατέρων
αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ, καὶ
ἐβασίλευσεν ἐζεκίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ιζ.

1 * Ἐν ἔτει δωδεκάτῳ ἄχαζ βασιλέως ἰούδα ἐβασίλευ-
σεν ὠσηὲ υἱὸς ἠλὰ ἐν σαμαρείᾳ ἐπὶ ἰσραὴλ ἐννέα ἔτη.
2 * καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, πλὴν οὐχ ὡς οἱ
βασιλεῖς ἰσραὴλ οἳ ἦσαν ἔμπροσθεν αὐτοῦ.
3 * ἐπ' αὐτὸν ἀνέβη σαλμανασὰρ βασιλεὺς ἀσυρίων,
καὶ ἐγένετο αὐτῷ ὠσηὲ δοῦλος, καὶ ἔφερεν αὐτῷ δῶρα.
4 * καὶ εὗρεν ὁ βασιλεὺς ἀσυρίων ἐν ὠσηὲ ἐπιβουλήν,
διότι ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς σουὰ βασιλέα αἰγύπτου, καὶ
οὐκ ἤνεγκεν δῶρα τῷ βασιλεῖ ἀσυρίων ἐνιαυτὸν κατ' ἐ-
νιαυτόν, καὶ ἐπολιόρκησεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἀσυρίων, καὶ
ἔδησεν αὐτὸν ἐν οἴκῳ φυλακῆς.

תרגום יונתן

14 ויָת מדבחא דנחשא דקדם יי וקריב מן קדם ביתא מבין מדבחא ומבין בית מקדשא דיי ויהב יתיה על שידא דמדבחא צפונא׃
15 ופקיד מלכא אחז ית אוריה כהנא למימר על מדבחא רבא אסיק ית עלת צפרא וית מנחת רמשא וית עלת מלכא וית מנחתיה וית
עלת כל עמא דארעא ומנחתהון ונסכיהון וכל דם עלה וכל דם ניכסת קודשין עלוהי תזרוק ומדבחא דנחשא יהי לי לבקרא׃
16 ועבד אוריה כהנא ככל דפקיד מלכא אחז׃ 17 וקציץ מלכא אחז ית גדנפי בסיסיא ואעדי מנהון ית כיורא וית ימא אחית מעל
תוריא דנחשא דתחותוהי ויהב יתיה על רצפת אבניא׃ 18 וית טיקוס שבתא די בנו בביתא וית מעלנא דמלכא בראה אסחר לבית
מקדשא דיי מן קדם מלכא דאתור׃ 19 ושאר פתגמי אחז ודעבד הא אינון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכיא דבית יהודה׃
20 ושכיב אחז עם אבהתוהי ואתקבר עם אבהתוהי בקרתא דדוד ומלך חזקיהו בריה תחותוהי׃

יז

1 בשנת תרתא עשרי לאחז מלך שבטא דבית יהודה מלך הושע בר אלה בשמרון על ישראל תשע שנין׃
2 ועבד דביש קדם יי לחוד לא כמלכי ישראל דהוו קדמוהי׃ 3 עלוהי סליק שלמנאסר מלכא דאתור והוה ליה הושע
עבדא ואתיב ליה תקרובתא׃ 4 ואשכח מלכא דאתור בהושע מירדא דשלח איזגדין לות סוא מלכא דמצרים ולא אסיק תקרובתא
למלכא דאתור שתא בשתא ואחדיה מלכא דאתור ואסריה בבית אסירי׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

14 Altare, inquam, æneum quod erat ante Dominum, applicuit à facie domus inter altare & inter domum sanctuarij Domini, & dedit illud ad latus altaris Septentrionem versus. 15 Et præcepit rex Ahhaz Vriah sacerdoti, dicendo: Super altare magnum incende holocaustum auroræ & munus vesperæ, & holocaustum regis & munus eius, & holocaustum omnis populi terræ, & munera eorum, & libationes eorum, & omnem sanguinem holocausti, & omnem sanguinem victimæ sanctitatum super illud sparges, & altare æneũ erit mihi ad requirendum. 16 Et fecit Vriah sacerdos iuxta omnia quæ præceperat rex Ahhaz. 17 Et confregit rex Ahhaz peripherias basium, & amouit ab eis pelues, & mare deposuit de bobus æneis, qui erant sub illo, & dedit illud super pauimentum lapidum. 18 Et exemplar Sabtha, quod construxerant in domo, & introitum regis exterius auertit in domum sanctuarij Domini propter regem Athur. 19 Et reliquum verborum Ahhaz & quæ fecit, ecce illa scripta sunt in libro verborum dierum regum domus Iehudah. 20 Et cubuit Ahhaz cum patribus suis, & sepultus est cum patribus suis in ciuitate Dauid: & regnauit Iehhekiahu filius eius pro eo.

CAP. XVII.

ANno duodecimo Ahhaz regis tribus domus Iehudah, regnauit Hoseagh filius Elah in Somron super Israel nouem annis:
2 Et fecit quod malum erat ante Dominum: tantummodo non sicut reges Israel qui fuerunt ante illum.
3 Contra eum ascendit Salmanezzer rex Athur, & fuit illi Hoseagh seruus, & reddidit illi munus.
4 Et inuenit rex Athur in Hoseagh coniurationem, quòd miserat nuncios ad Zzo regem Misztaim, & non afferret munus regi Athur annuatim: & clausit illum rex Athur, & vinxit illum in domo vinctorum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 ויעל מלך אשור בכל הארץ ויעל שמרון ויצר עליה שלש שנים׃
6 בשנת התשעית להושע עלכד מלך אשור את שמרון ויגל את ישראל אשורה וישב אותם בחלח ובחבור נהר גוזן וערי מדי׃
7 ויהי כי חטאו בני ישראל ליהוה אלהיהם המעלה אתם מארץ מצרים מתחת יד פרעה מלך מצרים ויראו אלהים אחרים׃
8 וילכו בחקות הגוים אשר הוריש יהוה מפני בני ישראל ומלכי ישראל אשר עשו׃
9 ויחפאו בני ישראל דברים אשר לא כן על יהוה אלהיהם ויבנו להם במות בכל עריהם ממגדל נוצרים עד עיר מבצר׃
10 ויצבו להם מצבות ואשרים על כל גבעה גבהה ותחת כל עץ רענן׃
11 ויקטרו שם בכל במות כגוים אשר הגלה יהוה מפניהם ויעשו דברים רעים להכעיס את יהוה׃
12 ויעבדו הגלולים אשר אמר יהוה להם לא תעשו את הדבר הזה׃
13 ויעד יהוה בישראל וביהודה ביד כל נביאו כל חזה לאמר שבו מדרכיכם הרעים ושמרו מצותי חקותי ככל התורה אשר צויתי את אבותיכם ואשר שלחתי אליכם ביד עבדי הנביאים׃
14 ולא שמעו ויקשו את ערפם כערף אבותם אשר לא האמינו ביהוה אלהיהם׃
15 וימאסו את חקיו ואת בריתו אשר כרת את אבותם ואת עדותיו אשר העיד בם וילכו אחרי ההבל ויהבלו ואחרי הגוים אשר סביבותם אשר צוה יהוה אותם לבלתי עשות כהם׃

5 ‡ Peruagatusque est omnem terram, & ascendens Samariam obsedit eam tribus
6 annis. ‡ Anno autem nono Oseæ cepit rex Assyriorum Samariam, & transtulit Israel in Assyrios, posuitque eos in Hayham & in Abor iuxta fluuium Gozan in ciui-
7 tatibus Medorum. ‡ Factum est enim B cùm peccassent filij Israel Dño Deo suo qui eduxerat eos de terra Ægypti de manu Pharaonis regis Ægypti, coluerùt deos
8 alienos, ‡ & ambulauerunt iuxta ritum gentium, quas consumpserat Dominus in conspectu filiorum Israel, & regum Israel,
9 quia similiter fecerant. ‡ Et irritauerunt filij Israel verbis nõ rectis Dominum Deum suum, & ædificauerunt sibi excelsa in cunctis vrbibus suis, à turre custodum vsque
10 ad ciuitatem munitam. ‡ Fecerunt que sibi statuas & lucos in omni colle sublimi, & subter omne lignum nemorosum:
11 ‡ Et adolebant ibi incensum ibi in morem gentium, quas transtulerat Dominus à facie eorum. Fecerunt que verba
12 pessima irritantes Dominum: ‡ Et coluerunt immunditias, de quibus præceperat Dominus, ne facerent verbum hoc.
13 ‡ Et testificatus est Dominus in Israel & in Iuda per manum omnium Prophetarum & Videntium, dicens: Reuertimini à C viis vestris pessimis, & custodite præcepta mea & cæremonias, iuxta omnem legem quam præcepi patribus vestris, & quam misi ad vos in manu seruorum meorum Pro-
14 phetarum. ‡ Qui non audierunt, & induruerunt ceruicem suam iuxta ceruicem patrum suorum, qui noluerunt credere domino Deo suo:
15 ‡ Et abiecerunt legitima eius, & pactum quod pepigerat cum patribus eorum, & testificationes quibus contestatus est eos, secutique sunt vanitates, & vanè egerunt, & secuti sunt gentes quæ erãt per circuitum eorum, super quibus præceperat Dominus eis, vt non facerent sicut & illæ faciebant.

5 ‡ Et rex Assyriorum ascendit super omnem terram, & ascendit in Samariam, & obsedit eam tribus annis.
6 ‡ In autem nono anno Osee cepit Samariam rex Assyriorum, & transtulit Israel in Assyrios, & habitare fecit eos in Elaa & in Habor fluuis Gozan in terminis Medorum.
7 ‡ Et factum est cùm peccassent filij Israel Domino Deo suo, qui eduxerat eos de Ægypto de sub manu Pharaonis regis Ægypti, & timuerunt deos alienos:
8 ‡ Et ambulauerunt in ritibus gentium, quas abstulit Dominus à facie filiorum Israel, & reges Israel quæcunque fecerunt:
9 ‡ Et induti sunt filij Israel verbis iniquis cõtra Dominum Deum suum. et ædificauerunt sibi excelsa in cunctis vrbibus suis à turre custodum vsque ad ciuitatem munitam.
10 ‡ Et constituerunt sibi filij Israel statuas & lucos in omni colle sublimi, & subter omne lignum nemorosum:
11 ‡ Et adolebant incensum ibi in omnibus excelsis, sicut gentes quas transtulit Dominus de facie eorum, & fecerunt participes, & sculpserunt vt irritarent Dominum.
12 ‡ Et coluerunt idola, quæ dixit Dominus eis: Non facietis verbum hoc.
13 ‡ Et testificatus est Israel & Iudæ Dominus in manibus omnium prophetarum eius, omnibus videntibus, dicens: Reuertimini à viis vestris malis, & custodite præcepta mea, & iustificationes meas, & omnem legem meam, quam præcepi patribus vestris, quæcunque misi ad eos in manu seruorum meorum Prophetarum:
14 ‡ Et non audierunt, & induruerunt ceruicem suam iuxta ceruicem patrum suorum, qui non crediderunt Domino Deo suo:
15 ‡ Et abiecerunt fœdus eius, & iustificationes quas pepigit cum patribus eorum, & testificationes eius quibus contestatus est eos, & abierunt post vanitates & vanè egerunt, et post gẽtes quæ per circuitum eorum, de quibus præceperat Dominus eis, vt non facerent iuxta ea.

5 ‡ καὶ ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων ἀνέβη ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ ἀνέβη εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἐπολιόρκησεν αὐτὴν τρία ἔτη.
6 ‡ ἐν τῷ ἐνάτῳ ἔτει ὡσηὲ συνέλαβε τὴν Σαμάρειαν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀσσυρίων, καὶ ἀπῴκισεν τὸν ἰσραὴλ εἰς ἀσσυρίους, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν ἐλαὰ καὶ ἐν ἀβὼρ ποταμοῖς γοζὰν ἐν ὄρεσι μήδων.
7 ‡ καὶ ἐγένετο ὅτε ἥμαρτον Ⓓ οἱ ἰσραὴλ τῷ κυρίῳ τῷ θεῷ αὐτῶν τῷ ἀναγαγόντι αὐτοὺς ἐξ αἰγύπτου ὑποκάτω χειρὸς φαραὼ βασιλέως αἰγύπτου, καὶ ἐφοβήθησαν θεοὺς ἑτέρους·
8 ‡ καὶ ἐπορεύθησαν τοῖς δικαιώμασιν τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῆρε κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραήλ, καὶ Ⓓ βασιλέων ἰσραὴλ ὅσα ἐποίησαν.
9 ‡ καὶ ἠμφιέσαντο Ⓓ οἱ ἰσραὴλ λόγοις ἀδίκοις κατὰ κυρίου θεοῦ αὐτῶν. καὶ ᾠκοδόμησαν ἑαυτοῖς ὑψηλὰ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἀπὸ πύργου φυλασσόντων ἕως πόλεως ὀχυρᾶς.
10 ‡ καὶ ἔστησαν ἑαυτοῖς Ⓓ οἱ ἰσραὴλ στήλας καὶ ἄλση ἐν παντὶ βουνῷ ὑψηλῷ, καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου
11 ἀλσώδους· ‡ καὶ ἐθυμίων ἐκεῖ ἐν πάσαις ταῖς ὑψηλαῖς, καθὼς τὰ ἔθνη ἃ ἀπῴκισε κύριος ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἐποίησαν κοινωνούς, καὶ ἐχαράξαν τοῦ παροργίσαι τὸν κύριον.
12 ‡ καὶ ἐλάτρευσαν τοῖς εἰδώλοις, οἷς εἶπεν κύριος αὐτοῖς, οὐ ποιήσετε τὸ ῥῆμα τοῦτο.
13 ‡ καὶ διεμαρτύρατο τῷ ἰσραὴλ καὶ τῷ ἰούδα ὁ κύριος ἐν χερσὶ πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ, παντὸς ὁρῶντος λέγων, ὅπως ἐπιστρέψητε ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν τῶν πονηρῶν, καὶ φυλάξατε τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ δικαιώματά μου, καὶ πάντα τὸν νόμον μου, ὃν ἐνετειλάμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν, ὅσα ἀπέστειλα πρὸς αὐτοὺς ἐν χειρὶ πάντων δούλων μου τῶν προφητῶν.
14 ‡ καὶ οὐκ ἤκουσαν, καὶ ἐσκλήρυναν τὸν νῶτον αὐτῶν ὑπὲρ τὸν νῶτον τῶν πατέρων αὐτῶν, οἳ οὐκ ἐπίστευσαν κυρίῳ τῷ θεῷ αὐτῶν.
15 ‡ καὶ ἀπώσαντο τὰ διαθήκην αὐτοῦ, καὶ τὰ δικαιώματα ἃ διέθετο τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ ὅσα διεμαρτύρατο αὐτοῖς, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν ματαίων, καὶ ἐματαιώθησαν, καὶ ὀπίσω τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ αὐτῶν, ὧν ἐνετείλατο κύριος αὐτοῖς τοῦ μὴ ποιῆσαι κατὰ ταῦτα.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

5 And ascendit rex Athur in omnem terram, & ascendit in Somron, & obsedit illam tribus annis.
6 Anno nono Hoseagh subegit rex Athur Somron, & migrare fecit Israel in Athur, & collocauit illos in Hhalahh & in Hhabor fluuio Gozan & vrbibus Madai.
7 Et fuit quando peccauerunt filij Israel ante Dominum Deum suum, qui eduxerat illos de terra Misraim, ne essent sub manu Pargho regis Misraim, & venerati sunt idola gentium.
8 Et ambulauerunt in decretis gentium, quas expulerat Dominus à facie filiorum Israel, & regum Israel quæ faciebant.
9 Et dixerunt filij Israel locutiones quæ non rectæ erant ante Dominum Deum suum, & ædificauerunt sibi excelsa in omnibus vrbibus suis, à turri forti vsque ad vrbes munitas.
10 Et statuerunt sibi statuas, & lucos super omnem collem elatum, & sub omni arbore frondosa.
11 Et adoleuerunt aromata ibi in omnibus excelsis, sicut gentes quas migrare fecerat Dominus à facie eorum, & fecerunt res malas ad irritandum Dominum.
12 Et seruierunt idolis de quibus Dominus dixerat illis: Non facietis rem istam.
13 Et obtestatus est Dominus in Israel & in Iehudah per manum omnis scribæ & omnis doctoris, dicendo: Redite à viis vestris malis & seruate præcepta mea & decreta mea, iuxta omnem legem quam præcepi patribus vestris, & quam misi ad vos per manum seruorum meorum Prophetarum.
14 Et non audierunt, sed induruerunt ceruicem suam iuxta ceruices patrum suorum, & non crediderunt in dictum domini Dei sui,
15 Et spreuerunt decreta illius, & pacta eius quæ pepigerat cum patribus eorum, & obtestationes eius quibus obtestatus fuerat in eos, & erraverunt post errores gentium, & fuerunt in nihilum, & *iuerunt* post gentes quæ erant in circuitu eorum, de quibus præceperat Dominus eis, ne facerent sicut illæ.

תרגום יונתן

ו בשתא תשיתאה להושע כבש מלכא דאתור ית שמרון ואגלי ית ישראל לאתור ואושיב יתהון בחלח ובחבור נהר גוזן וקירוי מדי׃
ז והוה ארי חבו בני ישראל קדם יי אלההון דאסיק יתהון מארעא דמצרים מתחות יד פרעה מלכא דמצרים ודחילו טעוות עממיא׃
ח ואטלקו קים עממיא דתריך יי מן קדם בני ישראל ומלכי ישראל דעבדו׃
ט ואשקיעו בני ישראל מילין דלא כשרין קדם יי אלההון ובנו להון במה בכל קריהון ממגדל תקיף עד קריון מבצרא׃
י ואקימו להון קמין וגלופין על כל רמא מגלא ותחות כל אילן עבוד׃
יא ואקטרו תמן בכל במתא כעממיא דאגלי יי מן קדמיהון ועבדו פתגמין בישין לאכעסא קדם יי׃
יב ופלחו לטעוותא דאמר יי להון לא תעבדון ית פתגמא הדין׃
יג ואסהיד יי בישראל וביהודאי בידא דכל נבייא כל חזאה למימר תובו מאורחתכון בישתא וטרו פיקודי וקיימי ככל אורייתא דפקידית ית אבהתכון ודשלחית לוותכון בידא דעבדי נבייא׃
יד ולא קבילו ואקשיאו ית קדלהון כקדלא דאבהתהון דלא הימינו בייי אלההון׃
טו וקצו בקיימוהי ובגיורתיה דגזר עם אבהתהון ובסהדוותיה דאסהיד בהון ושבו בתר טעוות שוא והוו שוא ובתר עממיא די בסחרניהון די פקיד יי יתהון בדיל דלא למעבד כוותהון׃

16 ויעזבו את־כל־מצות יהוה אלהיהם ויעשו
להם מסכה שנים עגלים ויעשו אשירה וישתחוו
לכל־צבא השמים ויעבדו את־הבעל:
17 ויעבירו את־בניהם ואת־בנותיהם באש
ויקסמו קסמים וינחשו ויתמכרו לעשות הרע
בעיני יהוה להכעיסו:
18 ויתאנף יהוה מאד בישראל ויסרם מעל פניו
לא נשאר רק שבט יהודה לבדו:
19 גם־יהודה לא שמר את־מצות יהוה אלהיהם
וילכו בחקות ישראל אשר עשו:
20 וימאס יהוה בכל־זרע ישראל ויענם ויתנם
ביד שוסים עד אשר השליכם מפניו:
21 כי־קרע ישראל מעל בית דוד וימליכו את־
ירבעם בן־נבט וידא ירבעם את־ישראל מאחרי
יהוה והחטיאם חטאה גדולה:
22 וילכו בני ישראל בכל־חטאות ירבעם אשר
עשה לא־סרו ממנה:
23 עד אשר־הסיר יהוה את־ישראל מעל פניו
כאשר דבר ביד כל־עבדיו הנביאים ויגל ישראל
מעל אדמתו אשורה עד היום הזה:
24 ויבא מלך־אשור מבבל ומכותה ומעוא
ומחמת ו ספרוים וישב בערי שמרון תחת בני
ישראל וירשו את־שמרון וישבו בעריה:
25 ויהי בתחלת שבתם שם לא יראו את־יהוה
וישלח יהוה בהם את־האריות ויהיו הרגים בהם:
26 ויאמרו למלך אשור לאמר הגוים אשר הגלית
ותושב בערי שמרון לא ידעו את־משפט אלהי
הארץ וישלח־בם את־האריות והנם
ממיתים אותם כאשר אינם ידעים את־משפט
אלהי הארץ:

16 * Et dereliquerũt omnia præcepta Do-
mini Dei sui. feceruntque sibi conflatiles
duos vitulos, & lucos, & adorauerunt v-
niuersam militiam cæli. seruierũtq; Baal,
17 * & consecrauerunt filios suos & filias suas
per ignem. & diuinationi inseruiebant &
auguriis, & tradiderunt se vt facerent ma-
lum coram Domino, vt irritarent eum.
18 * Iratusque est Dominus vehementer
Israeli, & abstulit eos à conspectu suo, &
non remansit nisi tribus Iuda tãtummo-
19 do. * Sed nec ipse Iuda custodiuit manda-
ta Domini Dei sui, veruntamen ambula-
uit in erroribus Israel quos operatus fue-
20 rat. * Proiecitque Dominus omne semen
D Israel, & afflixit eos, & tradidit eos in ma-
nu diripientium, donec proiiceret eos à fa-
21 cie sua. * Ex eo iam tempore quo scissus est
Israel à domo Dauid, & constituerunt sibi
regem Hieroboam filium Nabat. sepa-
rauit enim Hieroboam Israel à Domino,
& peccare eos fecit peccatum magnum.
22 * Et ambulauerunt filij Israel in vniuer-
sis peccatis Hieroboam quæ fecerat, & no
23 recesserunt ab eis, * vsquequo Dominus
auferret Israel à facie sua, sicut locutus fue-
rat in manu omnium seruorum suorum
Prophetarum. Translatusque est Israel de
terra sua in Assyrios vsque in diem hanc.
24 * Adduxit autem rex Assyriorum viros
de Babylone, & de Curtha, & de Ahiat, &
de Emath, & de Sepharuaim, & collocauit
eos in ciuitatibus Samariæ pro filiis Israel.
qui possederunt Samariam, & habitaue-
runt in vrbibus eius.
25 * Cumque ibi habitare cœpissent, non
timebant Dominum: & immisit eis Do-
minus leones, qui interficiebant eos.
26 * Nunciatumque est regi Assyriorum,
E & dictum: Gentes quas transtulisti, & ha-
bitare fecisti in ciuitatibus Samariæ, igno-
rant legitima Dei terræ; & immisit in eos
Dominus leones, & ecce interficiunt eos,
eo quòd ignorent ritum Dei terræ.

תרגום יונתן

16 ושבקו ית כל פקודיא דיי אלההון ועבדו להון מתכא תרין עגלין ועבדו אשירתא וסגידו לכל חילי שמיא ופלחו ית בעלא:
17 ואעברו ית בניהון וית בנתהון בנורא וקסמו קסמין ונחשו וחשיבו למעבד דביש קדם יי לארגזא קדמוהי:
18 והוה רגוז מן קדם יי לחדא בישראל ואגלינון מארע בית שכינתיה ולא אשתאר לחוד שבטא דיהודה בלחודוהי:
19 ואף דבית יהודה לא נטרו ית פקודיא דיי אלההון ואזלו בגזירת ישראל דעבדו:
20 וקץ יי בכל זרעא דישראל וענינון ומסרינון ביד בזוזין עד דאגלינון מארע בית שכינתיה:
21 ארי אתפליגו בית ישראל על דבית יהודה ואמליכו ית ירבעם בר נבט ואטעי ירבעם ית ישראל מבתר פלחנא דיי וחייבינון חובא
22 ואזלו בני ישראל בכל חובי ירבעם דעבד לא סטו מנהון:
23 עד דאגלי יי ית ישראל מארע בית שכינתיה כמא דמליל ביד כל עבדוהי נבייא וגלו ישראל מעל ארעהון לאתור עד יומא הדין:
24 ואיתי מלכא דאתור מבבל ומכות ומעוה ומחמת ומספרוים ואותיב בקרוי שמרון חלף בני ישראל ויריתו ית שמרון ויתיבו בקרוהא:
25 והוה בשריות למתבהון תמן לא הוו דחלין מן קדם יי וגרי יי בהון ית אריותא והוו קטלין בהון:
26 ואמרו למלכא דאתור למימר עממיא דאגליתא ואותיבתא בקרוי שמרון לא הוו ידעין ית דין אלהא דארעא וגרי בהון ית אריותא והא אינון מקטלין יתהון כדליה אינון ידעין ית דין אלהא דארעא:

*Et dereliquerunt præcepta Domini Dei sui, 16
& fecerunt sibi conflatilia duas iuuencas, &
fecerunt lucum, & adorauerunt vniuersam
militiam cæli. & seruierunt Baal:
* Et perduxerunt filios suos & filias suas 17
in igne. & diuinabant diuinationes, & augu-
rabantur auguriis. & venditi sunt vt facerent
malum coram Domino, vt irritarent eum.
* Et iratus est Dominus vehementer in Is- 18
rael, & abstulit eos à facie sua, non remansit
nisi tribus Iuda sola.
* Etiam Iuda non custodiuit mandata Do- 19
mini Dei sui, & ambulauerunt in iustificatio-
nibus Israel quas fecerunt:
* Et proiecit Dominus omne semen Israel. 20
& iratus est Dominus super eis, & commouit
eos, & tradidit eos Dominus in manu diripien
tium eos, donec proiiceret eos à facie sua.
* Veruntamen quia scissus est Israel à domo 21
Dauid, & regem constituerunt super se Hiero-
boam filium Nabat, & proiecit Hieroboam Is-
rael à post Dominum, & peccare fecit eos pec-
catum magnum:
* Et ambulauerunt filij Israel in omnibus 22
peccatis Hieroboam quæ fecerat: non recesserũt
ab eis, * vsquequo amouit Dominus Israel à 23
facie sua, sicut locutus est Dominus in manu om
nium seruorum suorum Prophetarum. et trans-
latus est Israel de terra sua in Assyrios vsque in
diem hanc. * Et adduxit rex Assyriorum 24
de Babylone, & de Chotha, & de Auan, &
de Emath, & de Sempharuaim, & collocauit
eos in ciuitatibus Samariæ pro filiis Israel. &
possederunt Samariam & ciuitates eius, et ha-
bitauerunt in eis.
* Et factum est postquàm habitauerunt gen- 25
tes istæ ibi in principio, non timuerunt Domi-
num. & misit Dominus in eos leones, et inter-
ficiebant in eis. * Et locuti sunt ad regem 26
Assyriorum dicentes: Gentes quas transtulisti
& habitare fecisti in ciuitatibus Samariæ, non
cognouerunt iudicium Dei terræ. & misit in eos
leones, et ecce sunt interficientes eos, quia non
sciunt iudicium Dei terræ.

16 * καὶ ἐγκατέλιπον τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν,
καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς χωνευτὰ δύο δαμάλεις, καὶ ἐποίησαν
ἄλσος, καὶ προσεκύνησαν πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ.
17 καὶ ἐλάτρευσαν τῷ βάαλ· * καὶ διῆγον τοὺς υἱοὺς αὐ-
τῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἐν πυρί. καὶ ἐμαντεύοντο μαν-
τείας καὶ οἰωνίζοντο οἰωνισμοῖς. καὶ ἐπράθησαν τοῦ ποιῆ-
σαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου τοῦ παροργίσαι αὐτόν.
18 * καὶ ἐθυμώθη κύριος σφόδρα ἐν τῷ ἰσραήλ, καὶ ἀ-
πέστησεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, οὐχ ὑπελείφθη
πλὴν φυλὴ ἰούδα μονωτάτη.
19 * καί γε ἰούδας οὐκ ἐφύλαξε τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ
θεοῦ αὐτοῦ. καὶ ἐπορεύθησαν ἐν τοῖς δικαιώμασιν ἰσραὴλ
20 οἷς ἐποίησαν· * καὶ ἀπώσατο κύριος ἅπαν τὸ σπέρμα
ἰσραήλ. καὶ ἐθυμώθη κύριος ἐπ᾽ αὐτοῖς, καὶ ἐσάλευσεν αὐτοὺς
καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ὁ κύριος ἐν χειρὶ τῶν διαρπαζόντων αὐ-
τούς, ἕως οὗ ἀπέρριψεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ.
21 * πλὴν ὅτι ἐρράγη ὁ ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ οἴκου δαυίδ, καὶ
ἐβασίλευσαν ἐφ᾽ ἑαυτοῖς τὸν ἱεροβοὰμ υἱὸν ναβάτ, καὶ ἀ-
πώσατο ὁ ἱεροβοὰμ τὸν ἰσραὴλ ἀπὸ ὄπισθεν τοῦ κυρίου, καὶ
ἐξήμαρτεν αὐτοὺς ἁμαρτίαν μεγάλην·
22 * καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν πάσαις ἁμαρ-
τίαις ἱεροβοὰμ αἷς ἐποίησεν, οὐκ ἀπέστησαν ἀπ᾽ αὐτῶν,
23 * ἕως οὗ μετέστησε κύριος τὸν ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου
αὐτοῦ, ὡς ἐλάλησε κύριος ἐν χειρὶ πάντων τῶν δούλων αὐ-
τοῦ τῶν προφητῶν. καὶ ἀπῳκίσθη ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς
αὐτοῦ εἰς ἀσσυρίοις ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
24 * καὶ ἤγαγε βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐκ βαβυλῶνος καὶ ἐκ
χωθά, καὶ ἀπὸ αὐάν, καὶ ἀπὸ αἱμάθ, καὶ ἀπὸ σεμφα-
ρουαΐμ, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν σαμαρείας
ἀντὶ τῶν υἱῶν ἰσραήλ. καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν σαμάρειαν
καὶ τὰς πόλεις αὐτῆς, καὶ κατῴκησαν ἐν αὐταῖς.
25 * καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ κατοικισθῆναι τὰ ἔθνη ταῦτα ἐκεῖ
ἐν ἀρχῇ, οὐκ ἐφοβήθησαν τὸν κύριον. καὶ ἀπέστειλε κύριος
εἰς αὐτοὺς λέοντας, καὶ ἐθανάτουν ἐν αὐτοῖς.
26 * καὶ εἶπον τῷ βασιλεῖ ἀσσυρίων λέγοντες, τὰ ἔθνη ἃ ἀ-
πῴκισας καὶ κατῴκισας ἐν ταῖς πόλεσι σαμαρείας, οὐκ
ἔγνωσαν τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ τῆς γῆς. καὶ ἀπέστειλεν εἰς αὐτοὺς
λέοντας, καὶ ἰδού εἰσι θανατοῦντες αὐτούς, καθότι οὐκ οἴ-
δασι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ τῆς γῆς.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

16 Et dereliquerunt omnia præcepta Domini Dei sui, & fecerunt sibi conflatile, duos vitulos; & fecerunt lucum, & adorauerunt omnem exercitum cælorum, & coluerunt Baghla: 17 Et transire fecerunt filios suos & filias suas per ignem, & hariolati sunt hariolationes, & augurati sunt, & excogitauerunt facere quod malum erat ante Dominum, vt irritarent illum. 18 Et fuit indignatio à Domino valde in Israel, & migrare fecit eos de terra domus maiestatis suæ, nec relicta est nisi tribus Iehudah sola.
19 Et etiam homines domus Iehudah non custodierunt præcepta Domini Dei sui, sed ambulauerunt in decretis Israel quæ fecerant.
20 Et abominatus est Dominus omne semen Israel, & afflixit eos, & tradidit illos in manum diripientium, quousque migrare fecit illos de terra domus maiestatis suæ. 21 Quia litigauerunt *viri* domus Israel aduersum *populum* domus Iehudah, & regem crearunt Iarabgham filium Nebat, & errare fecit Iarabgham Israel, ne *iret* post cultum Domini, & peccare fecit illos peccatum magnum.
22 Et ambulauerunt filij Israel in omnibus peccatis Iarabgham quæ fecerat, non declinauerunt ab eis:
23 Quousque migrare fecit Dominus Israel de terra domus maiestatis suæ, sicut locutus fuerat per manum omnium seruorum suorum Prophetarum. & migrarunt Israel de terra sua in Athur vsque ad diem hanc.
24 Et adduxit rex Athur *homines* ex Babel, & ex Choth, & ex Ghanah, & ex Hhamath, & ex Szepharuaim, & collocauit in vrbibus Somron pro filiis Israel, & hæreditauerunt Somron, & sederunt in vrbibus eius. 25 Et fuit cùm inciperent habitare illi ibi, non timuerunt Dominum; & incitauit Dominus in eos leones, & occidebant de illis. 26 Et dixerunt regi Athur dicendo: Gentes quas migrare fecisti & collocasti in vrbibus Somron, non cognouerunt iudicium Dei terræ: & incitauit in illos leones, & ecce illi occidunt eos, eo quòd illi non cognoscunt iudicium Dei terræ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

27 ויצו מלך־אשור לאמר הליכו שמה אחד
מהכהנים אשר הגליתם משם וילכו וישבו שם
וירם את־משפט אלהי הארץ׃
28 ויבא אחד מהכהנים אשר הגלו משמרון וישב
בבית־אל ויהי מורה אתם איך יראו את־יהוה׃
29 ויהיו עשים גוי גוי אלהיו ויניחו בבית הבמות
אשר עשו השמרנים גוי גוי בעריהם אשר הם
ישבים שם׃
30 ואנשי בבל עשו את־סכות בנות ואנשי־כות
עשו את־נרגל ואנשי חמת עשו את־אשימא׃
31 והעוים עשו נבחז ואת־תרתק והספרים
שרפים את־בניהם באש לאדרמלך וענמלך אלהי
ספרוים׃
32 ויהיו יראים את־יהוה ויעשו להם מקצותם
כהני במות ויהיו עשים להם בבית הבמות׃
33 את־יהוה היו יראים ואת־אלהיהם היו עבדים
כמשפט הגוים אשר הגלו אתם משם׃
34 עד היום הזה הם עשים כמשפטים הראשנים
איננם יראים את־יהוה ואינם עשים כחקתם
וכמשפטם ובתורה ובכמצוה אשר צוה יהוה את־
בני יעקב אשר־שם שמו ישראל׃
35 ויכרת יהוה אתם ברית ויצום לאמר לא
תיראו אלהים אחרים ולא תשתחוו להם ולא
תעבדום ולא תזבחו להם׃
36 כי אם־את־יהוה אשר העלה אתכם מארץ
מצרים בכח גדול ובזרוע נטויה אתו תיראו ולו
תשתחוו ולו תזבחו׃
37 ואת־החקים ואת־המשפטים והתורה והמצוה
אשר כתב לכם תשמרון לעשות כל־הימים ולא
תיראו אלהים אחרים׃

27 ‡ Præcepit autem rex Assyriorum, dicens: Ducite illuc vnum de Sacerdotibus quos indè captiuos adduxistis, vt vadat & habitet ibi, & doceat eos legitimã Dei
28 terræ. ‡ Igitur cùm venisset vnus de Sacerdotibus his qui captiui ducti fuerant de Samaria, habitauit in Bethel, & docebat eos quomodo colerent Dominum.
29 ‡ Et vnaquæq; gens fabricata est deum suum. posueruntque eos in phanis excelsis quæ fecerant Samaritæ gens & gens in vrbibus suis in quibus habitabant.
30 ‡ Viri enim Babylonij fecerũt Sochoth-
F Benoth, viri autẽ Cutheni fecerunt Nergel, & viri de Emath fecerunt Asima.
31 ‡ Porrò Euæi fecerunt Nebaan & Tarchan. hi autem qui erant de Sapharuaim, comburebãt filios suos igni, Adramelech & Anamelech diis Sepharuaim:
32 ‡ Et nihilominus colebant Dominum. Fecerunt autem sibi de nouissimis Sacerdotes excelsorum, & ponebãt eos in phanis sublimibus.
33 ‡ Et cùm Dominum colerent, diis quibus suis seruiebant, iuxta consuetudinem
gentiũ de quibus trãslati fuerant Samaritæ.
34 ‡ Vsque in præsentem diem morem faciunt antiquum: non timent Dominum, neque custodiunt ceremonias eius, atque iudicia, & legem & mandatũ quod præceperat Dominus filiis Iacob, quem
G cognominauit Israel:
35 ‡ Et percusserat cum eis pactum, & mandauerat eis, dicens: Nolite timere deos alienos, & non adoretis eos neque colatis eos, & non immoletis eis.
36 ‡ Sed Dominum Deum vestrum, qui eduxit vos de terra Ægypti in fortitudine magna & in brachio extento, ipsum timete, & illum adorate, & ipsi immolate.
37 ‡ Ceremonias quoq; & iudicia & legem & mandatum quod scripsit vobis, custodite, vt faciatis cunctis diebus, & non timeatis deos alienos:

תרגום יונתן

27 ופקיד מלכא דאשור למימר אובילו לתמן חד מן כהניא דאגליתונון מתמן ויתיליך ויתכנן תמן וילפנון ית דין אלהא דארעא׃
28 ואתא חד מכהניא דאתגליאו משמרון ויתיב בבית אל והוה סליף יתהון איכדין יתדחלון מן קדם ייי׃
29 ואמיו כפל עבדי יתהון אלהיהון ואתיהיבו בכיתא דעבדו שומרונאי עמא עמא בקריוהון דאינון יתבין תמן׃
30 ואינשי עבדו ית סכות בנות ואינשי כות עבדו ית נרגל ואינשי חמת עבדו ית אשימה׃
31 ועוואי עבדו ית נבחז ויתרתק ואינשי ספרוים מוקדין ית בניהון בנורא לאדרמלך ועגמלך טעוית ספרוים׃
32 מן קדם ייי הוו דדחלין ועבדין להון מקצתהון כוהני פיכחי בכיתא והוו עבדין להון בבית כפיתא׃
33 ית ייי הוו דדחלין וית פולחנהון הוו פלחין כנישוסי עממיא דאגליאו יתהון מתמן׃
34 עד יומא הדין אינון עבדין כנישוסי קדמאי ליתיהון דדחלין מן קדם ייי ולית אינון עבדין כגזירתהון וכדחוי לחון וכאורייתא וכפקידיתא
דפקיד ייי בני יעקב דשוי שמיה ישראל׃
35 ותקים עמהון קים ופקידינון למימר לא תדחלון מטעוית עממיא לא תסגדון להון ולא תפלחונון ולא תדבחון להון׃
36 אלהן קדם ייי דאסיק יתכון מארעא דמצרים בחיל רב ובדרע מרמם ייתיה תדחלון וקדמוהי תסגדון ועל פרדמיה תדבחון׃
37 וית קיימיא וית דינייא ואורייתא ופקידתא דכתב לכון תיתרון למעבד כל יומיא ולא תדחלון טעוית עממיא׃

27 ‡ Et præcepit rex Assyriorum, dicens: Ducite illuc vnum sacerdotum quos transtuli de Samaria, & vadat & habitet ibi, & declarabit eis iudicium Dei terræ.
28 ‡ Et duxerunt vnum sacerdotum quos transtulerunt de Samaria, & sedit in Bethel. & erat sacerdos illuminans eos quomodo timerent Dominum.
29 ‡ Et erant facientes gens gens deos suos. et posuerũt eos in domibus excelsorum, quæ fecerunt Samaritæ gens gens in vrbibus suis in quibus habitabant in eis.
30 ‡ Et viri Babylonis fecerunt Socchoth Benoth, & viri Chuth fecerunt Nerigel, & viri Emath fecerunt Asima.
31 ‡ Et Euæi fecerunt Nibchaz & Tharthac; & Seppharuim comburebant in igne filios suos Adramelech Deo Seppharuim:
32 ‡ Et erant timentes Dominum. & fecerunt ex se Sacerdotes excelsorum de parte, & fecerunt sibi in domibus excelsorum.
33 ‡ Dominum ipsi timebant, & deos suos colebant, iuxta iudicium gentium, vnde transtulit eos indè.
34 ‡ Vsque in diem hanc sic faciebant iuxta iudicium eorum quod ab initio. non erant timentes Dominum, & non fecerunt iuxta iustificationes, & iudicia, & præcepta, & secundum legem quam præceperat Dominus filiis Iacob, cui imposuit nomen Israel:
35 ‡ Et pepigit Dominus cum eis fœdus, et mandauit eis, dicens: Non timebitis deos alienos, & non adorabitis eos, & non coletis eos, & non immolabitis eis:
36 ‡ Nisi Domino qui eduxit vos de terra Ægypti in fortitudine magna et in brachio excelso, eum timebitis, & eum adorabitis, & ei immolabitis:
37 ‡ Et iustificationes eius, & iudicia, & mandata, & legem quam scripsit vobis custodietis, vt faciatis omnibus diebus: & non timebitis deos alienos.

27 ‡ καὶ ἐνετείλατο βασιλεὺς ἀσσυρίων λέγων, ἀπαγάγετε ἐκεῖ ἕνα τῶν ἱερέων ὧν ἀπῴκισα ἐκ Σαμαρείας, καὶ πορευθήτω καὶ καθοικήτω ἐκεῖ, καὶ φωτιεῖ αὐτὸς τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ τῆς γῆς.
28 ‡ καὶ ἤγαγον ἕνα τῶν ἱερέων ὧν ἀπῴκισαν ἀπὸ σαμαρείας, καὶ ἐκάθισεν ἐν βαιθήλ. καὶ ἦν ὁ ἱερεὺς φωτίζων αὐτοῖς πῶς φοβηθῶσι τὸν κύριον.
29 ‡ καὶ ἦσαν ποιοῦντες ἔθνος ἔθνος εἰς θεοὺς αὐτῶν. καὶ ἔθηκαν αὐτοὺς ἐν οἴκοις τῶν ὑψηλῶν, ὧν ἐποίησαν Ⓐ Σαμαρεῖται ἔθνος ἔθνος ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἐν αἷς κατῴκουν ἐν αὐταῖς.
30 ‡ καὶ Ⓐ ἄνδρες βαβυλῶνος ἐποίησαν τὴν σοκχὼθ βενώθ, καὶ ἄνδρες χοὺθ ἐποίησαν τὸν νηρεγέλ, καὶ ἄνδρες αἰμὰθ ἐποίησαν τὴν ἀσιμά.
31 ‡ καὶ Ⓐ εὐαῖοι ἐποίησαν τὴν νιβχαζ καὶ τὴν θαρθάκ, καὶ Ⓐ σεπφαρουὶμ κατέκαιον ἐν πυρὶ τὰ τέκνα αὐτῶν τῷ ἀδραμέλεχ θεῷ σεπφαρουίμ.
32 ‡ καὶ ἦσαν φοβούμενοι τὸν κύριον. Ⓒ ἐποίησαν ἐξ αὐτῶν ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν ὑπὸ μέρος, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἐν τοῖς οἴκοις τῶν ὑψηλῶν.
33 ‡ τὸν κύριον αὐτοὶ ἐφοβοῦντο, καὶ τοῖς θεοῖς αὐτῶν ἐλάτρευον κῆ τὸ κρῖμα τῶν ἐθνῶν, ὅθεν ἀπῴκισεν αὐτοὺς ἐκεῖθεν.
34 ‡ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης οὕτως ἐποίουν κῆ τὸ κρῖμα αὐτῶν τὸ ἀπ' ἀρχῆς. οὐκ ἦσαν φοβούμενοι τὸν κύριον, καὶ οὐκ ἐποίησαν κῆ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα Ⓒ τὰς ἐντολὰς καὶ κῆ τὸν νόμον ὃν ἐνετείλατο κύριος Ⓘ τοῖς υἱοῖς ἰακώβ, ᾧ ἐπέθηκεν ὄνομα ἰσραήλ.
35 ‡ καὶ διέθετο κύριος Ⓘ μετ' αὐτῶν διαθήκην. καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς λέγων, οὐ φοβηθήσεσθε θεοὺς ἑτέρους, καὶ οὐ προσκυνήσετε αὐτοῖς, καὶ οὐ λατρεύσετε αὐτοῖς, καὶ οὐ θύσετε αὐτοῖς.
36 ‡ ὅτι ἀλλ' ἢ κύριῳ τῷ ἀναγαγόντι ὑμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν ἰσχύι μεγάλῃ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, αὐτὸν φοβηθήσεσθε, καὶ αὐτῷ προσκυνήσετε, καὶ αὐτῷ θύσετε.
37 ‡ καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, καὶ τὰ κρίματα, καὶ τὰς ἐντολὰς, καὶ τὸν νόμον ὃν ἔγραψεν ὑμῖν φυλάξεσθε ποιεῖν πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ οὐ φοβηθήσεσθε θεοὺς ἑτέρους.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et præcepit rex Athur, dicendo: Deducite illuc quendam de sacerdotibus quos migrare feci indè, & eant & sedeant ibi, & doceant illos iudicium Dei terræ. " Et venit vnus de sacerdotibus quos transtulerant ex Somron, & sedit in Beth-el, & docuit illos quomodo timerent à facie Domini. " Et fecerunt gentes singulæ idola sua, & reposuerunt in domo excelsorum quam fecerant Somronæi, gentes singulæ in vrbibus suis, in quibus ipsæ sedebant.
" Et homines Babel fecerunt Szuchoth-Benoth, & homines Chuth fecerunt Nergal, & homines Hhamath fecerunt Asimah.
" Et Ghiuæi fecerunt Nibhhaz & Tharthaq: & homines Szepharuaim comburebant filios suos igni, ipsi Adramelech, & Ghanamelech idolis Szepharuaim. " Et timuerunt à facie Domini, & fecerunt sibi ex parte eorum sacerdotes excelsorum, & sacrificauerunt illis in æde excelsorum. " A facie Domini timebant, & tamen idolis suis seruiebant, iuxta ritus gentium, vnde migrare fecerant eos. " Vsque ad diem hanc ipsi faciunt iuxta ritus antiquos, neque ipsi timent à facie Domini, neque faciunt iuxta statuta eorum: & cùm videbatur illis nec iuxta legem, nec iuxta præcepta quæ præcepit Dominus filiis Iaghakob cui imposuit nomen Israel.
" Et pepigerat Dominus cum illis fœdus, & præceperat eis, dicendo: Non timebitis idola gentium, non adorabitis ea, & non coletis ea, neque sacrificabitis eis. " Sed Dominum qui eduxit vos de terra Ægypti in virtute magna & in brachio excelso, ipsum timebitis, & ante eum adorabitis, & super altare eius sacrificabitis.
" Et statuta, & iudicia, & legem, & præceptum quæ scripsit vobis, custodietis, faciendo omnibus diebus: non timebitis idola populorum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

38 ‡ וְהַבְּרִית אֲשֶׁר־כָּרַתִּי אִתְּכֶם לֹא תִשְׁכָּחוּ וְלֹא
תִירְאוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים׃
39 ‡ כִּי אִם־אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם תִּירָאוּ וְהוּא יַצִּיל
אֶתְכֶם מִיַּד כָּל־אֹיְבֵיכֶם׃
40 ‡ וְלֹא שָׁמְעוּ כִּי אִם־כְּמִשְׁפָּטָם הָרִאשׁוֹן הֵם
עֹשִׂים׃
41 ‡ וַיִּהְיוּ הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה יְרֵאִים אֶת־יְהוָה
וְאֶת־פְּסִילֵיהֶם הָיוּ עֹבְדִים גַּם־בְּנֵיהֶם וּבְנֵי
בְנֵיהֶם כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבוֹתָם הֵם עֹשִׂים עַד הַיּוֹם
הַזֶּה׃

יח

1 ‡ וַיְהִי בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְהוֹשֵׁעַ בֶּן־אֵלָה מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל מָלַךְ חִזְקִיָּהוּ בֶן־אָחָז מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
2 ‡ בֶּן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְּמָלְכוֹ וְעֶשְׂרִים
וְתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ אֲבִי
בַת־זְכַרְיָהוּ׃
3 ‡ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה
דָּוִד אָבִיו׃
4 ‡ הוּא הֵסִיר אֶת־הַבָּמוֹת וְשִׁבַּר אֶת־הַמַּצֵּבֹת
וְכָרַת אֶת־הָאֲשֵׁרָה וְכִתַּת נְחַשׁ הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר
עָשָׂה מֹשֶׁה כִּי עַד־הַיָּמִים הָהֵמָּה הָיוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
מְקַטְּרִים לוֹ וַיִּקְרָא־לוֹ נְחֻשְׁתָּן׃
5 ‡ בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּטָח וְאַחֲרָיו לֹא־הָיָה
כְמֹהוּ בְּכֹל מַלְכֵי יְהוּדָה וַאֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו׃
6 ‡ וַיִּדְבַּק בַּיהוָה לֹא־סָר מֵאַחֲרָיו וַיִּשְׁמֹר מִצְוֹתָיו
אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃
7 ‡ וְהָיָה יְהוָה עִמּוֹ בְּכֹל אֲשֶׁר־יֵצֵא יַשְׂכִּיל וַיִּמְרֹד
בְּמֶלֶךְ אַשּׁוּר וְלֹא עֲבָדוֹ׃
8 ‡ הוּא הִכָּה אֶת־פְּלִשְׁתִּים עַד־עַזָּה וְאֶת־
גְּבוּלֶיהָ מִמִּגְדַּל נוֹצְרִים עַד־עִיר מִבְצָר׃

38 ‡ Et pactum quod percussit vobiscum nolite obliuisci, nec colatis deos alienos.
39 ‡ Sed Dominum Deum vestrum timete, & ipse eruet vos de manu omnium inimicorum vestrorum.
40 ‡ Illi verò non audierunt, sed iuxta consuetudinem suam pristinam perpetrabant.
41 ‡ Fuerunt igitur gentes istæ timentes quidem Dominum, sed nihilominus & idolis suis seruientes. nam filij eorum & nepotes, sicut fecerunt patres sui, ita faciunt vsque in præsentem diem.

CAP. XVIII.

1 ANno tertio Osee filij Hela regis Israel, regnauit Ezechias filius Achaz regis Iuda.
2 ‡ Viginti quinque annorum erat cùm regnare cœpisset, & viginti nouem annis regnauit in Ierusalem. nomen matris eius Abisa filia Zachariæ.
3 ‡ Fecitque quod erat bonum coràm Domino, iuxta omnia quæ fecerat Dauid pater eius.
4 ‡ Ipse disipauit excelsa, & contriuit statuas, & succidit lucos, confregitq; serpentem æneum quem fecerat Moyses. Siquidem vsque ad illud tempus filij Israel adolebant ei incensum. Vocauitque Nobestan.
5 ‡ Et in Domino Deo Israel sperauit. Itaque post eum non fuit similis ei de cunctis regibus Iuda, sed neque in his qui fuerunt ante eum.
6 ‡ Et adhæsit Domino, & non recessit à tergo eius, & custodiuit mandata eius quæ præceperat Dominus Moysi.
7 ‡ Vnde & erat Dominus cum eo, & in cunctis ad quæ procedebat, sapienter agebat. Rebellauit quoque contra regem Assyriorum, & non seruiuit ei.
8 ‡ Ipse percussit Philistæos vsque ad Gazam, & omnes terminos eorum, à turre custodum, vsque ad ciuitatem munitam.

Interp. ex Græc. lxx. REGVM. II. ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ. Β. ἑβδομήκοντα ἕξ ὁ. 703

38 ‡ Et pactum quod pepigit vobiscum non obliuiscemini, & non timebitis deos alienos:
39 ‡ Nisi Dominum Deum vestrum eum timebitis, & ipse eruet vos de manu omnium inimicorum vestrorum.
40 ‡ Et non audierunt, nisi in iustificationibus suis primis ipsi perpetrabant.
41 ‡ Et fuerunt gentes istæ timentes Dominum, & sculptilibus suis seruiebant. etiam filij eorum & filij filiorum eorum, sicut fecerunt patres eorum, ipsi faciunt vsque in diem hanc.

CAP. XVIII.

1 ET factum est in anno tertio Osee filij Hela regis Israel, regnauit Ezechias filius Achaz regis Iuda.
2 ‡ Filius viginti et quinq; annorum erat cùm regnaret ipse: & viginti & nouem annis regnauit in Hierusalem. & nomen matris eius Abi filia Zachariæ.
3 ‡ Et fecit rectum Ezechias coram Domino, iuxta omnia quæcunque fecit Dauid pater eius.
4 ‡ Ipse abstulit excelsa, & contriuit statuas, & lucos succidit. & concidit Ezechias serpentem æneum, quem fecit Moyses: quia vsque ad dies illos fuerunt filij Israel adolentes incensum ei: & vocauerunt eum, Æneum.
5 ‡ In Domino Deo Israel sperauit. non fuit post eum similis ipsi in regibus Iuda, & in his qui fuerunt ante eum.
6 ‡ Et adhæsit Domino, non recessit à tergo eius, & custodiuit mandata eius quæ præceperat Dominus Moysi.
7 ‡ Et erat Dominus cum eo: in omnibus quæ fecit intellexit. Et rebellauit contra regem Assyriorum, & non seruiuit illi.
8 ‡ Ipse percussit Philistæos vsque ad Gazam & vsque ad terminum eius à turre custodum & vsque ad ciuitatem munitam.

38 ‡ καὶ τὴν διαθήκην ἣν ἔστησα μεθ' ὑμῶν οὐκ ἐπιλήσεσθε, καὶ οὐ φοβηθήσεσθε θεοὺς ἑτέρους·
39 ‡ ὅτι ἀλλ' ἢ κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν αὐτὸν φοβηθήσεσθε, καὶ αὐτὸς ἐξελεῖται ὑμᾶς ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν·
40 ‡ καὶ οὐκ ἤκουσαν ἀλλ' ἢ ἐν τοῖς δικαιώμασιν αὐτῶν τοῖς πρώτοις αὐτοὶ ἐποίουν.
41 ‡ καὶ ἦσαν τὰ ἔθνη ταῦτα φοβούμενοι τὸν κύριον, καὶ τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν ἐδούλευον. καί γε ὁ υἱὸς αὐτῶν καὶ ὁ υἱὸς τῶν υἱῶν αὐτῶν καθὼς ἐποίησαν ὁ πατέρες αὐτῶν αὐτοὶ ποιοῦσιν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

ιη'.

1 ‡ Καὶ ἐγένετο ἐν ἔτει τρίτῳ τοῦ Ὡσηὲ υἱοῦ Ηλα βασιλέως Ισραηλ, ἐβασίλευσεν Ἐζεκίας υἱὸς Αχαζ βασιλέως Ιουδα·
2 ‡ υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτόν, καὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ιερουσαλήμ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Αβι θυγάτηρ Ζαχαρίου.
3 ‡ καὶ ἐποίησε τὸ δίκαιον ἐνώπιον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.
4 ‡ αὐτὸς ἐξῆρε τὰ ὑψηλά, καὶ συνέτριψε τὰς στήλας καὶ τὰ ἄλση ἐξέκοψε. καὶ συνέκοψεν ἐζεκίας τὸν ὄφιν τὸν χαλκοῦν, ὃν ἐποίησε μωυσῆς, ὅτι ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἦσαν οἱ υἱοὶ Ισραὴλ θυμιῶντες αὐτῷ, καὶ ἐκάλεσαν αὐτὸν νεεσθαν.
5 ‡ ἐν κυρίῳ θεῷ Ισραὴλ ἤλπισεν. οὐκ ἐγένετο μετ' αὐτὸν ὅμοιος αὐτῷ ἐν τοῖς βασιλεῦσιν Ιουδα, καὶ ἐν τοῖς γενομένοις ἔμπροσθεν αὐτοῦ.
6 ‡ καὶ ἐκολλήθη τῷ κυρίῳ, οὐκ ἀπέστη ὄπισθεν αὐτοῦ, καὶ ἐφύλαξε τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ὅσας ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῆ.
7 ‡ καὶ ἦν κύριος μετ' αὐτοῦ, ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίησε συνῆκεν. καὶ ἠθέτησεν ἐν τῷ βασιλεῖ ἀσσυρίων, καὶ οὐκ ἐδούλευσεν αὐτῷ.
8 ‡ αὐτὸς ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους ἕως γάζης καὶ ἕως ὁρίου αὐτῆς ἀπὸ πύργου φυλασσόντων καὶ ἕως πόλεως ὀχυρᾶς.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et pactum quod pepigi vobiscum non obliuiscemini, nec timebitis Errores gentium.
" Sed Dominum Deum vestrum timebitis, & ipse liberabit vos de manu omnium auctorum inimicitiarum vestrarum.
" Et non obsequuti sunt, sed iuxta ritus suos antiquos illi faciebant.
" Et gentes istæ timuerunt à facie Domini, & tamen simulacris suis seruierunt, & etiam filij eorum & filij filiorum eorum, sicut fecerunt patres eorum, sic illi faciunt vsque ad diem hanc.

CAP. XVIII.

ET fuit anno tertio Hoseagh filij Elah regis Israel, regnauit Hhizkiah filius Ahhaz regis tribus domus Iehudah.
' Filius viginti & quinque annorum erat quando regnauit. & viginti & nouem annis regnauit in Ierusalem. & nomen matris eius Abi filia Zechariah.
' Et fecit quod rectum erat coram Dominum, secundùm omnia quæ fecit Dauid pater eius:
' Ipse abstulit excelsa, & fregit statuas, & succidit lucos, & rupit serpentem æreum quem fecerat Moseh: quia vsque ad dies illos filij Israel adolebant aromata ei. & vocabant illum, Nehhustan.
' In dicto Domini Dei Israel confisus est: & post eum non fuit sicut ille in omnibus regibus domus Iehudah, & in eis qui fuerunt ante eum.
' Et adhæsit timori Domini: non declinauit à cultu eius, sed custodiuit præcepta eius quæ præceperat Dominus Mosi.
' Et fuit dictum Domini in auxilium eius: in omni loco quo exibat, prosperabat. & rebellauit in regem Athur, & non seruiuit illi.
' Ipse occidit Philisthæos vsque ad Ghaza & terminos eius, à turri valida vsque ad vrbes munitas.

יח

" וְתִקְיָא דִּנְבִיאַיָּא עֲבִיכוֹן לָא תִתְנַשְׁיָן וְלָא תִדְחֲלוּן טָעֲוַיָּת עַמְמַיָּא׃
" וְלָא כְּפִילוּ אֱלָהֲהוֹן בְּנֵיכוֹן וּבְנֵי בְנֵיכוֹן קֳדָמַי אֵינוֹן׃ " אֱלָהֵיכוֹן תְּדָחֲלוּן וְיֵי יְשֵׁיזִיב יָתְכוֹן מִיַּד כָּל בַּעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן׃
" וְהִנּוּן עַמְמַיָּא הָאִלֵּין דַּחֲלִין מִן קֳדָם יְיָ וְיָת צַיְלְמַנֵּיהוֹן הֲווֹ פָּלְחִין וְאַף בְּנֵיהוֹן וּבְנֵי בְנֵיהוֹן כְּמָה דַּעֲבָדוּ אֲבָהָתְהוֹן אֵינוֹן
יח
מָה דַּהֲווֹ עָבְדִין עַד יוֹמָא הָדֵין׃
" וַהֲוָה בְּשַׁתְּא תְּלִיתָאָה לְהוֹשֵׁעַ בַּר אֵלָה מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל מְלַךְ חִזְקִיָּה בַּר אָחָז מַלְכָּא דִיהוּדָה׃
" בְּרַם עֶשְׂרִין וְחַמְשָׁא שְׁנִין הֲוָה כַּד מְלַךְ וְעֶשְׂרִין וְתִשַׁע שְׁנִין מְלַךְ בִּירוּשְׁלֵם וְשׁוּם אִמֵּיהּ אֲבִי בַּת זְכַרְיָה׃
" וְעָבַד דְּכַשַׁר קֳדָם יְיָ כְּכֹל דַּעֲבַד דָּוִד אֲבוּהִי׃ " הוּא אַעְדֵּי יְת בָּמְתָא וְתַבַּר יָת קָמֵיָא וְקַץ יָת אֲשֵׁירְתָא וּפְסַק יָת חֵיוְיָא דִנְחָשָׁא
מְתַקְּרָא דַּיְיָ אֲלָהָא דְיִשְׂרָאֵל אִתְרְחִישׁ וּכְרוּהִי לָא הֲוָה כְּוָתֵיהּ בְּכָל מַלְכֵיָא דִּבְיַת יְהוּדָה וּדְהָווּ קֳדָמוֹהִי׃
וְדָבַק בִּדְחַלְתָּא דַּיְיָ לָא סְטָא מִבָּתְרוֹהִי וּנְטַר פִּקּוּדוֹהִי דְּפַקִּיד יְיָ לְמֹשֶׁה׃
וַהֲוָה מֵימְרָא דַּיְיָ בְּסַעֲדֵיהּ בְּכָל אֲתַר דְּנָפֵק מַצְלַח וּמְרַד בְּמַלְכָּא דְאַתּוּר וְלָא פָלְחֵיהּ׃
הוּא מְחָל יָת פְּלִשְׁתָּאֵי עַד עַזָּה וְיָת תְּחוּמָהָא מִמִּגְדַּל תְּקוֹף עַד קִרְיוֹן כְּרִיכָן׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 * וַיְהִי בִּשְׁנַת הַרְבִּיעִית לַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ הִיא שְׁנַת
הַשְּׁבִיעִית לְהוֹשֵׁעַ בֶּן־אֵלָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עָלָה
שַׁלְמַנְאֶסֶר מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עַל־שֹׁמְרוֹן וַיָּצַר עָלֶיהָ׃
10 * וַיִּלְכְּדָהּ מִקְצָה שָׁלֹשׁ שָׁנִים בִּשְׁנַת־שֵׁשׁ לְחִזְקִיָּהוּ
הִיא שְׁנַת־תֵּשַׁע לְהוֹשֵׁעַ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל נִלְכְּדָה־
11 שֹׁמְרוֹן׃ * וַיֶּגֶל מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֶת־יִשְׂרָאֵל אַשּׁוּרָה
וַיַּנַּחֵם בְּחַלַח וּבְחָבוֹר נְהַר גּוֹזָן וְעָרֵי מָדָי׃
12 * עַל־אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
וַיַּעַבְרוּ אֶת־בְּרִיתוֹ אֵת כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד
יְהוָה וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא עָשׂוּ׃
13 * וּבְאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ עָלָה
סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עַל כָּל־עָרֵי יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת־
וַיִּתְפְּשֵׂם׃
14 * וַיִּשְׁלַח חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֶל־מֶלֶךְ־אַשּׁוּר
לָכִישָׁה לֵאמֹר חָטָאתִי שׁוּב מֵעָלָי אֵת אֲשֶׁר־תִּתֵּן
עָלַי אֶשָּׂא וַיָּשֶׁת מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עַל חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כִּכַּר־כֶּסֶף וּשְׁלֹשִׁים כִּכַּר זָהָב׃
15 * וַיִּתֵּן חִזְקִיָּהוּ אֵת כָּל־הַכֶּסֶף הִנָּמְצֵא בֵּית־יְהוָה
וּבְאוֹצְרוֹת בֵּית־הַמֶּלֶךְ׃
16 * בָּעֵת הַהִיא קִצַּץ חִזְקִיָּהוּ אֵת דַּלְתוֹת הֵיכַל יְהוָה
וְאֵת־הָאֲמָנוֹת אֲשֶׁר צִפָּה חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּתְּנֵם
לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר׃
17 * וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֶת־תַּרְתָּן וְאֶת־רַב־סָרִיס
וְאֶת־רַב־שָׁקֵה מִן־לָכִישׁ אֶל־הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ בְּחַיִל
כָּבֵד יְרוּשָׁלִַם וַיַּעֲלוּ וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלִַם וַיַּעֲלוּ וַיָּבֹאוּ
וַיַּעֲמֹדוּ בְּתְעָלַת הַבְּרֵכָה הָעֶלְיוֹנָה אֲשֶׁר בִּמְסִלַּת־
שְׂדֵה כוֹבֵס׃
18 * וַיִּקְרְאוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֵּצֵא אֲלֵיהֶם אֶלְיָקִים בֶּן־
חִלְקִיָּהוּ אֲשֶׁר עַל־הַבָּיִת וְשֶׁבְנָה הַסֹּפֵר וְיוֹאָח בֶּן־
אָסָף הַמַּזְכִּיר׃

9 * Anno quarto regis Ezechiæ, qui erat annus septimus Osee filij Hela regis Israel, Cascendit Salmanasar rex Assyriorum Samariam, & oppugnauit eam,
10 * Et cepit. nam post annos tres anno sexto Ezechiæ, id est, nono anno Osee regis Israel, capta est Samaria:
11 * Et transtulit rex Assyriorum Israel in Assyrios, collocauitque eos in Hayla, & in Abor fluuiis Gozan in ciuitatibus Medorum:
12 * Quia non audierunt vocem Domini Dei sui, sed prætergressi sunt pactum eius. omnia quæ præceperat Moyses famulus Domini, non audierunt, neque fecerunt.
13 * Anno quartodecimo regis Ezechiæ ascendit Sennacherib rex Assyriorum ad vniuersas ciuitates Iuda munitas, & cepit eas.
14 * Tunc misit Ezechias rex Iuda nuncios ad regem Assyriorum in Lachis, dicens: Peccaui. recede à me: & quæcunque imposueris super me, feram. Et iniecit rex Assyriorum super Ezechiam regem Iuda trecenta talenta argenti & triginta talenta auri.
15 * Deditque Ezechias omne argentum quod repertum fuerat in domo Domini, & in thesauris regis.
16 * In tempore illo confregit Ezechias valuas templi Domini, & laminas auri quas ipse affixerat, & dedit eas regi Assyriorum.
17 * Misit autem rex Assyriorum Tarthan & Rapsaris, & Rapsacen de Lachis ad regem Ezechiam cum manu valida Ierusalem. qui cùm ascendissent, venerunt Ierusalem, & steterunt iuxta aquæ-ductum piscinæ superioris, quæ est in via Agri fullonis.
18 * Vocauerunt̃que regem. egressus est autem ad eos Eliachim filius Helchiæ præpositus domus, & Sobna scriba, & Ioahas filius Asaph à commentariis:

9 * Et factum est in anno quarto regnante Ezechia, ipse annus septimus Osee filio Hela regi Israel, ascendit Salmanasar rex Assyriorum contra Samariam, & obsidebat eam,
10 * Et cepit eam in fine trium annorũ. in anno sexto Ezechiæ, ipse annus nonus Osee regi Israel, capta est Samaria.
11 * Et transtulit rex Assyriorum Samariam in Assyrios, & collocauit eos in Elaa, et in Habor fluuiis Gozan, & in terminis Medorum:
12 * Eo quòd non audierunt vocem Domini Dei sui, & prætergressi sunt pactum eius, omnia quæcunque præcepit Moyses seruus Domini, & non audierunt & non fecerunt.
13 * Et in quartodecimo anno regis Ezechiæ, ascendit Sennacherib rex Assyriorum in ciuitates Iuda munitas, & cepit eas.
14 * Et misit Ezechias rex Iuda nuncios ad regem Assyriorum in Lachis, dicens: Peccaui. recede à me: & quæcunque imposueris super me, feram. Et iniecit rex Assyriorum super Ezechiam regem Iuda trecenta talenta argenti & triginta talenta auri.
15 * Et dedit Ezechias omne argentum quod repertum fuerat in domo Domini, & in thesauris domus regis.
16 * In tempore illo confregit Ezechias rex Iuda valuas templi Domini & quæ firmata erant quæ deaurauit Ezechias rex Iuda, & dedit ea regi Assyriorum.
17 * Et misit rex Assyriorum Thartan, & Rapsaris, & Rapsacem de Lachis ad regem Ezechiam in exercitu graui in Hierusalem, & ascenderunt & venerunt in Hierusalem, & steterunt in aquæ-ductu superioris piscinæ, quæ est in via Agri fullonis.
18 * Et clamauerunt ad Ezechiam. & egressus est ad eos Eliacim filius Chelciæ præpositus domus, & Sobnas scriba, & Joach filius Asaph à commentariis.

9 * καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ τεταρτῳ βασιλεύοντος ἐζεκίου, αὐτὸς ἐνιαυτὸς ἕβδομος τοῦ ὠσηὲ υἱοῦ ηλα βασιλέως ισραηλ, ἀνέβη Σαλμανασὰρ βασιλεὺς ασυριων ἐπὶ Σαμάρειαν, καὶ ἐπολιόρκει αὐτὴν,
10 * καὶ κατελάβετο αὐτὴν εἰς τέλος τριῶν ἐτῶν. ἐν ἔτει ἕκτῳ τοῦ ἐζεκίου, αὐτὸς ἐνιαυτὸς ἐνάτος τῷ ὠσηὲ βασιλεῖ ισραὴλ, συνελήφθη Σαμάρεια.
11 * καὶ ἀπῴκισε βασιλεὺς ασυριων τὴν Σαμάρειαν εἰς ασυρίους, καὶ ἔθετο αὐτὴν ἐν ἐλαὰ καὶ ἐν ἀβὼρ ποταμοῖς γοζὰν καὶ ἐν ὄρεσι μήδων·
12 * ἀνθ' ὧν οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ παρέβησαν τὴν διαθήκην αὐτοῦ, πάντα ὅσα ἐνετείλατο μωυσῆς ὁ δοῦλος κυρίου, καὶ οὐκ ἤκουσαν οὐδὲ ἐποίησαν.
13 * καὶ ἐν τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει βασιλέως ἐζεκίου ἀνέβη σενναχηρὶβ βασιλεὺς ασυρίων ἐπὶ τὰς πόλεις ἰούδα τὰς ὀχυρὰς, καὶ συνέλαβεν αὐτάς.
14 * καὶ ἀπέστειλεν ἐζεκίας βασιλεὺς ἰούδα ἀγγέλους πρὸς τὸν βασιλέα τῶν ασυρίων εἰς λαχὶς λέγων ἡμάρτηκα· ἀποστράφηθι ἀπ' ἐμοῦ. καὶ ὅσα ἐὰν ἐπιθῇς ἐπ' ἐμὲ βαστάσω. καὶ ἐπέβαλε βασιλεὺς ασυρίων ἐπὶ ἐζεκίαν βασιλέα ἰούδα, τεμαχόσια τάλαντα ἀργυρίου, καὶ τεμάκοντα τάλαντα χρυσίου.
15 * καὶ ἔδωκεν ἐζεκίας πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἐν θησαυροῖς οἴκου τοῦ βασιλέως.
16 * ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ κατέκοψεν ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς ἰούδα τὰς θύρας τοῦ ναοῦ κυρίου, καὶ τὰ ἐσπεγμένα ἃ ἐχρύσωσεν ἐζεκίας βασιλεὺς ἰούδα. καὶ ἔδωκεν αὐτὰ τῷ βασιλεῖ ασυρίων.
17 * καὶ ἐπέστειλε βασιλεὺς ασυρίων τὸν θαρθὰν καὶ τὸν ραψαρὶς καὶ τὸν ραψάκην ἐκ λαχὶς πρὸς τὸν βασιλέα ἐζεκίαν ἐν δυνάμει βαρείᾳ εἰς ιερουσαλήμ, καὶ ἀνέβησαν καὶ ἦλθον εἰς ιερουσαλήμ, καὶ ἔστησαν ἐν τῷ ὑδραγωγῷ τῆς ἄνω κολυμβήθρας, ἥ ἐστιν ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἀγροῦ τοῦ γναφέως.
18 * καὶ ἐβόησαν πρὸς ἐζεκίαν, καὶ ἐξῆλθε πρὸς αὐτοὺς ἐλιακὶμ υἱὸς χελκίου ὁ οἰκονόμος, καὶ σωβνὰς ὁ γραμματεύς, καὶ ιωὰχ υἱὸς ασὰφ ὁ ὑπομνηματογράφος.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 * Et fuit anno quarto regis Hhizkiah (ipse est annus septimus Hhoseagh filij Elah regis Israel) ascendit Salmanesser rex Athur contra Somron, & obsedit eam.
10 * Et subegerunt illam in fine trium annorum: anno sexto Hhizkiah (ipse est annus nonus Hhoseagh regis Israel) subacta est Somron.
11 * Et migrare fecit rex Athur Israel in Athur, & collocauit illos in Hhalahh & in Hhabor fluuio Gozan & vrbibus Madai.
12 * Eo quòd non audierunt dicto Domini Dei sui, sed transgressi sunt pactum eius, omnia quæ præceperat Moseh famulus Domini, & non audierunt dicto eius, nec fecerunt voluntatem eius.
13 * Et quartodecimo anno regis Hhizkiah ascendit Szanherib rex Athur contra omnes vrbes domus Iehudah munitas, & cepit eas.
14 * Et misit Hhizkiah rex tribus domus Iehudah ad regem Athur in Lachis, dicendo: Peccaui. ascende à me: quod imposueris mihi, sustinebo. & imposuit rex Athur Hhizkiah regi tribus domus Iehudah trecenta talenta argenti, & triginta talenta auri.
15 * Et dedit Hhizkiah omne argentum quod inuentum est in domo sanctuarij Domini & in thesauris domus regis.
16 * In tempore illo abrasit Hhizkiah portas templi Domini, & limina eius quæ obduxerat Hhizkiah rex tribus domus Iehudah, & dedit illa regi Athur.
17 * Et misit rex Athur Thartan & Rab-zzarizz, & Rabsakeh ex Lachis ad regem Hhizkiah cum copijs multis in Ierusalē: & ascenderũt & venerunt in Ierusalē: ascenderunt, inquā, & venerunt & steterunt in aquę ductu piscinæ superioris, quæ est in via agri extensionis fullonum.
18 * Et vocauerunt regem. & exiuit ad eos Eliakim filius Hhilkiah, qui præpositus erat super domum, & Sebna scriba, & Ioahh filius Azzaph qui præpositus erat super monimenta.

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 ‡ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם רַבְשָׁקֵה אִמְרוּ־נָא אֶל־חִזְקִיָּהוּ
כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר מָה־הַבִּטָּחוֹן
הַזֶּה אֲשֶׁר בָּטָחְתָּ׃
20 ‡ אָמַרְתָּ אַךְ־דְּבַר שִׂפְתַיִם עֵצָה וּגְבוּרָה לַמִּלְחָמָה
עַתָּה עַל־מִי בָטַחְתָּ כִּי מָרַדְתָּ בִּי׃
21 ‡ עַתָּה הִנֵּה בָטַחְתָּ לְךָ עַל־מִשְׁעֶנֶת הַקָּנֶה הָרָצוּץ
הַזֶּה עַל־מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִסָּמֵךְ אִישׁ עָלָיו וּבָא בְכַפּוֹ
וְנִקְּבָהּ כֵּן פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם לְכֹל־הַבֹּטְחִים
עָלָיו׃
22 ‡ וְכִי־תֹאמְרוּן אֵלַי אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בָטָחְנוּ
הֲלוֹא־הוּא אֲשֶׁר הֵסִיר חִזְקִיָּהוּ אֶת־בָּמֹתָיו וְאֶת־
מִזְבְּחֹתָיו וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה וְלִירוּשָׁלַם לִפְנֵי׀ הַמִּזְבֵּחַ
הַזֶּה תִּשְׁתַּחֲווּ בִּירוּשָׁלִָם׃
23 ‡ וְעַתָּה הִתְעָרַב נָא אֶת־אֲדֹנִי אֶת־מֶלֶךְ אַשּׁוּר
וְאֶתְּנָה לְךָ אַלְפַּיִם סוּסִים אִם־תּוֹכַל לָתֶת־לְךָ
רֹכְבִים עֲלֵיהֶם׃
24 ‡ וְאֵיךְ תָּשִׁיב אֵת׀ פְּנֵי פַחַת־אֶחָד מֵעַבְדֵי אֲדֹנִי
הַקְּטַנִּים וַתִּבְטַח לְךָ עַל־מִצְרַיִם לָרֶכֶב וְלַפָּרָשִׁים׃
25 ‡ עַתָּה֙ הֲמִבַּלְעֲדֵי יְהוָה עָלִיתִי עַל־הַמָּקוֹם
הַזֶּה לְהַשְׁחִיתוֹ יְהוָה אֱמֹר אֵלַי עֲלֵה עַל־הָאָרֶץ
הַזֹּאת וְהַשְׁחִיתָהּ׃
26 ‡ וַיֹּאמֶר אֶלְיָקִים בֶּן־חִלְקִיָּהוּ וְשֶׁבְנָה וְיוֹאָח אֶל־
רַבְשָׁקֵה דַּבֶּר־נָא אֶל־עֲבָדֶיךָ אֲרַמִּית כִּי שֹׁמְעִים
אֲנָחְנוּ וְאַל־תְּדַבֵּר עִמָּנוּ יְהוּדִית בְּאָזְנֵי הָעָם אֲשֶׁר
עַל־הַחוֹמָה׃
27 ‡ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם רַבְשָׁקֵה הַעַל־אֲדֹנֶיךָ
וְאֵלֶיךָ שְׁלָחַנִי אֲדֹנִי לְדַבֵּר אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
הֲלֹא עַל־הָאֲנָשִׁים הַיֹּשְׁבִים עַל־הַחוֹמָה
לֶאֱכֹל אֶת־חַרְיָהֶם וְלִשְׁתּוֹת אֶת־שֵׁינֵיהֶם
עִמָּכֶם׃

19 ‡ Dixitque ad eos Rapſaces: Loquimini Ezechiæ: Hæc dicit rex magnus rex Aſſyriorum, Quæ eſt iſta fiducia qua niteris?
20 ‡ Forſitan iniſti conſilium, vt præparete ad prœlium. in quo confidis, vt audeas E rebellare?
21 ‡ An ſperas in baculo arundineo arque confracto Ægypto? ſuper quem ſi incubuerit homo, comminutus ingredietur manum eius, & perforabit eã. ſic eſt Pharao rex Ægypti omnibus qui confidunt in ſe.
22 ‡ Quòd ſi dixeritis mihi: In Deo noſtro habemus fiduciam, nonne ipſe eſt cuius abſtulit Ezechias excelſa & altaria, & præcepit Iudæ & Ieruſalem, Ante altare hoc adorabitis in Ieruſalem?
23 ‡ Nunc igitur tranſite ad dominum meum regem Aſſyriorum, & dabo vobis duo millia equorum, & videte an habeas valeatis aſcenſores eorum.
24 ‡ Et quomodo poteſtis reſiſtere ante vnum ſatrapam de ſeruis domini mei minimis? an fiduciã habes in Ægypto propter currus & equites?
25 ‡ Nunquid ſine Domini voluntate alcendi ad locum iſtum, vt demolirer eum? F Dominus dixit mihi: Aſcende ad terram hanc, & demolire eam.
26 ‡ Dixerunt autem Heliachim filius Helchiæ, & Sobna ſcriba, & Ioahe Rapſaci: Precamur vt loquaris nobis ſeruis tuis Syriacè, ſiquidem intelligimus linguam; & non loquaris nobis Iudaicè, audiente populo qui eſt ſuper murum.
27 ‡ Reſponditque eis Rapſaces, dicens: Nunquid ad dominum tuum & ad te misit me dominus meus vt loquerer ſermones hos, & non potiùs ad viros qui ſedent ſuper murum, vt comedant ſtercora ſua, & bibant vrinam ſuam vobiſcum?

19 ‡ Et dixit ad eos Rapſaces: Dicite iam ad Ezechiam: Hæc dicit rex magnus rex Aſſyriorum: Quæ fiducia hæc qua confidis?
20 ‡ Verùm tamen verbis labiorum & conſilio acies ſit in bellum. & nunc in quo confidis, quòd præuaricatus es in me?
21 ‡ Ecce confidis tibi ipſi in baculo arundineo confracto hoc in Ægypto? quòd ſi firmatus fuerit vir ſuper eum, ingredietur in manum eius, & perforabit eam. ſic eſt Pharao rex Ægypti omnibus qui confidunt in eo.
22 ‡ Et ſi dixeris ad me: In Domino Deo noſtro habemus fiduciam, nonne ipſe Ezechias abſtulit excelſa eius, & altaria eius, & dixit Iudæ & Hieruſalem, Coram altari iſto adorate in Hieruſalem.
23 ‡ Et nunc commiſceas domino meo regi Aſſyriorum, & dabo tibi duo millia equorum, ſi poteris dare tibi aſcenſores ſuper eos.
24 ‡ Et quomodo auertis faciem Toparchæ vnius ſeruorum domini mei minimorum? & ſperaſti tibi in Ægypto propter currus & equites.
25 ‡ Et nunc non ſine Domino aſcendimus in locum hunc, vt demolirer eum? Dominus dixit ad me: Aſcende ad terram hanc, & demolire eam.
26 ‡ Et dixit Eliacim filius Chelcie, & Sobnas & Joach ad Rapſacem: Loquere ad ſeruos tuos Syriacè: audimus enim nos: & ne loquaris ad nos Iudaicè in auribus populi qui ſuper murum.
27 ‡ Et dixit ad eos Rapſaces: Nunquid ad dominum tuum vel ad te miſit me dominus meus vt loquerer ſermones hos? nonne ad viros qui ſedent ſuper murum, vt comedant egeſtionem ſuam, & bibant aquas pedum ſuorum in obſidione vobiſcum?

19 ‡ καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς ραψάκης, εἴπατε δὴ πρὸς ἐζεκίαν, ταδε λέγει ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας βασιλεὺς ἀσσυρίων, τίς ἡ πεποίθησις αὕτη πεποιθας;
20 ‡ πλὴν λόγοις χειλέων καὶ βουλῇ καὶ διαταξις γίνεται εἰς πόλεμον. καὶ νῦν ἐπὶ τίνι πέποιθας, ὅτι ἠθέτησας ἐν ἐμοί;
21 ‡ ἰδοὺ πέποιθας σεαυτῷ ἐπὶ τὸν ῥάβδον τὸν καλαμινον τοῦτον τεθλασμένον τοῦτον ἐπ' αἴγυπτον, ὡς ἐαν ἐπισχεθῇ ἀνὴρ ἐπ' αὐτὸν, εἰσελθόσεται εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ τρήσει αὐτὸν. ὅτως ἐστὶ φαραὼ βασιλεὺς αἰγύπτου πᾶσι τοῖς πεποιθόσιν ἐπ' αὐτῷ.
22 ‡ καὶ ἐὰν εἴπῃς πρὸς με, ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν πεποίθαμεν, οὐχὶ αὐτὸς ἐζεκίας ἀπέστησε τὰ ὑψηλὰ αὐτοῦ καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ ἰούδᾳ καὶ τῇ ἱερουσαλὴμ, ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου τούτου προσκυνήσατε ἐν ἱερουσαλήμ;
23 ‡ καὶ νῦν μίχθητι τῷ κυρίῳ μου τῷ βασιλεῖ ἀσσυρίων, καὶ δώσω σοὶ διχιλίους ἵππους, εἰ δυνήσῃ δοῦναι σεαυτῷ ἐπιβάτας ἐπ' αὐτούς.
24 ‡ καὶ πῶς δυνήσῃ τὸ πρόσωπον ὑπάρχου ἑνὸς τῶν θλαίων τοῦ κυρίου μου τῶν ἐλαχίστων; καὶ ἤλπισας σεαυτῷ ἐπ' αἰγυπτον ἐπὶ ἁρμάτα καὶ ἱππέας.
25 ‡ καὶ νῦν μὴ ἄνευ τοῦ κυρίου ἀνέβημεν ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον τοῦ διαφθεῖραι αὐτόν; κύριος εἶπεν πρός με, ἀνάβηθι ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην, καὶ διάφθειρον αὐτήν.
26 ‡ καὶ εἶπεν ἐλιακὶμ ὁ τοῦ χελκίου, καὶ σοβνὰς, καὶ ἰωὰχ πρὸς ραψάκην, λάλησον πρὸς σοὺ παῖδάς σου συριστὶ, ἀκούομεν γὰρ ἡμεῖς. καὶ μὴ λάλει πρὸς ἡμᾶς ἰουδαϊστὶ ἐν τοῖς ὠσὶ τοῦ λαοῦ τοῦ ἐπὶ τοῦ τείχους.
27 ‡ καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς ραψάκης, μὴ πρὸς τὸν κύριόν σου ἢ πρὸς σὲ ἀπέστειλέ με κύριός με λαλῆσαι σοὺ λόγους τούτους; οὐχὶ πρὸς σοὺς ἄνδρας σοὺ καθημένους ἐπὶ τοῦ τείχους, ἵνα φάγωσι τὴν κόπρον αὐτῶν, καὶ πίωσι τὸν οὖρον αὐτῶν μετ' ὑμῶν ἅμα;

" Et dixit illis Rabſâkeh: Dicite nunc Hhizkiah: Sic dixit rex magnus rex Athur: Quæ eſt fiducia hæc qua confidis?
" Diviſti. Verùm in loquela labiorum in conſilio & fortitudine faciam bellum. nunc in quo confiſus es, quòd rebellaſti in me?
" Nunc ecia confiſus es ſuper ſuſtentaculo arundinis conquaſſatæ huius ſuper Ægypto, cui ſi innitatur quiſpiam, intrabit in manum eius, & tranſfiget eam. ſic eſt Pargho rex Miſeram omnibus qui confidunt in eo.
" Quod ſi dixeritis mihi: In dicto Domini Dei noſtri confidimus, nonne ipſe eſt cuius abſtulit Hhizkiah excelſa & altaria? & dixit hominibus Iehudah atque habitatoribus Ieruſalem: Ante altare hoc adorabitis in Ieruſalem.
" Et nunc fideiube nunc domino meo rege Athur, & dabo tibi duo millia equorum, ſi poteris numerare tibi equitantes ſuper eos.
" Et quomodo cogitas conuertere faciem vnius è principibus ſeruis domini mei paruulis, vt confidas in Ægypto propter currus & equites?
" Nunc autem num præter dictum Domini aſcendi in locum hunc ad perdendum eum? Dominus dixit mihi: Aſcende contra locum hunc, & diſſipa eum.
" Et dixit Eliakim filius Hhilkiah & Sebna & Ioahh ad Rabſâkeh: Loquere quæſo cum ſeruis tuis Syriacè, ſiquidem intelligimus: & ne loquaris nobiſcum Iudaicè coram populo qui eſt ſuper murum.
" Et dixit illis Rabſâkeh: Nunquid ad dominum tuum & ad te miſit me dominus meus vt loquerer verba hæc? nonne ad viros qui ſedent ſuper murum, vt comedant egeſtionem ſuam, & bibant aquas pedum ſuorum in obſidione vobiſcum?

תרגום יונתן

19 וְאָמַר לְהוֹן רַב שָׁקֶה אֱמַרוּן כְּעַן לְחִזְקִיָּה כְּדֵין אֲמַר מַלְכָּא רַבְּתָא רִשְׁעָתָא הָדֵין דְּאִתְרְחִיצְתָּא ׃
20 אֲמַרְתָּ כְּדֵין מִסְתְּמַל סִיפּוֹנִין בְּמֵימְרָךְ וְגִבוּרְתָּא אֲעָבִיד קְרָבָא כְּעַן עַל מָן אִתְרְחִיצְתָּא דְּרֵי מְרַדְתָּ בִּי ׃
21 כְּעַן הָא אִתְרְחִיצְתָּא לָךְ עַל סְמָךְ קְנֵיָא רְעִיעָא הָדֵין עַל מִצְרַיִם דְּאִם יִסְתְּמִךְ גַּבְרָא עֲלוֹהִי וְיִעוֹל בִּידֵיהּ וְיִבְזְעִינֵהּ בֶּן פַּרְעֹה מַלְכָּא ׃
22 וְאִם תֵּימְרוּן לְקֳדָמַי בְּמֵימְרָא דַּייָ אֱלָהָנָא אִתְרְחִיצְנָא אִתְרְחִיצְנָא הֲלָא הוּא דַּאֲעָדִי חִזְקִיָּה יָת בָּמָתֵהּ וְיָת מַדְבְּחָתֵהּ ׃
23 כְּעַן אִתְעָרַב עִם רִבּוֹנִי מַלְכָּא דַּאֲשׁוּר וְאֶתֵּן לָךְ אַלְפַּיִם סוּסְוָן אִם תִּכֵּיל לְמֶנְיָא לָךְ רְכִיבִין עֲלֵיהוֹן ׃
24 וְכֵיף תְּתִיב אַפֵּי חַד מִשְׁלְטוֹנֵי עַבְדֵי רִבּוֹנִי זְעִירָיָא וְאִתְרְחֵיצְתָּא לָךְ עַל מִצְרַיִם לְתֵיכִין לְפָרָשִׁין ׃
25 וְכְעַן הֲמִן קֳדָם יְיָ מְלִיקְתְּ לְאַתְרָא הָדֵין לְחַבָּלוּתֵהּ יְיָ אֲמַר לִי סַק עַל אַתְרָא הָדֵין וְחַבֵּלְיֵהּ ׃
26 וַאֲמַר אֶלְיָקִים בַּר חִלְקִיָּה וְשֶׁבְנָא וְיוֹאָח לְרַב שָׁקֶה מַלֵּל כְּעַן עִם עַבְדָךְ אֲרָמִי שְׁמִיעִין אֲנַחְנָא וְלָא תְמַלֵּל עִמָּנָא יְהוּדִית ׃
27 וַאֲמַר לְהוֹן רַב שָׁקֶה הֲעַל רִבּוֹנָךְ וְעֲלָךְ שְׁלָחַנִי רִבּוֹנִי לְמַלָּלָא יָת פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין הֲלָא עַל גַּבְרַיָּא דְּיַתְבִין עַל שׁוּרָא לְמֵיכַל יָת

28 ויעמד רבשקה ויקרא בקול־גדול יהודית
וידבר ויאמר שמעו דבר־המלך הגדול מלך אשור:
29 כה אמר המלך אל־ישיא לכם חזקיהו כי־לא
30 יוכל להציל אתכם מידו: ואל־יבטח אתכם
חזקיהו אל־יהוה לאמר הצל יצילנו יהוה ולא
31 תנתן את־העיר הזאת ביד מלך אשור: אל־
תשמעו אל־חזקיהו כי כה אמר מלך אשור עשו
אתי ברכה וצאו אלי ואכלו איש־גפנו ואיש
32 תאנתו ושתו איש מי־ברו: עד־באי ולקחתי
אתכם אל־ארץ כארצכם ארץ דגן ותירוש ארץ
לחם וכרמים ארץ זית יצהר ודבש וחיו ולא תמתו
ואל־תשמעו אל־חזקיהו כי־יסית אתכם לאמר
33 יהוה יצילנו: ההצל הצילו אלהי הגוים איש
34 את־ארצו מיד מלך אשור: איה אלהי חמת
וארפד איה אלהי ספרוים הנע ועוה כי־הצילו את־
35 שמרון מידי: מי בכל־אלהי הארצות אשר־
הצילו את־ארצם מידי כי־יציל יהוה את־ירושלם
36 מידי: והחרישו העם ולא־ענו אתו דבר כי־
מצות המלך היא לאמר לא תענהו:
37 ויבא אליקים בן־חלקיה אשר־על־הבית
ושבנא הספר ויואח בן־אסף המזכיר אל־חזקיהו
קרועי בגדים ויגדו לו את דברי רבשקה:

יט

1 ויהי כשמע המלך חזקיהו ויקרע את־בגדיו
2 ויתכס בשק ויבא בית יהוה: וישלח את־
אליקים אשר־על־הבית ושבנא הספר ואת זקני
הכהנים מתכסים בשקים אל־ישעיהו הנביא בן־
3 אמוץ: ויאמרו אליו כה אמר חזקיהו יום־צרה
ותוכחה ונאצה היום הזה כי באו בנים עד־משבר
וכח אין ללדה:

28 Stetit itaque Rapsaces, & exclamauit
voce magna Iudaicè, & ait: Audite verba
29 regis magni regis Assyriorum. Hæc dicit
rex: Non vos seducat Ezechias. non enim
30 poterit eruere vos de manu mea: Neque
fiduciam vobis tribuat super Dominum,
dicens: Eruens liberabit nos Dominus: &
nō tradetur ciuitas hæc in manu regis As-
31 syriorum. Nolite audire Ezechiam. Hæc
enim dicit rex Assyriorum: Facite mecum
G quod vobis est vtile, & egredimini ad me:
& comedet vnusquisque de vinea sua, &
de ficu sua, & bibetis aquas de cisternis ve-
32 stris, donec veniam & transferam vos in
terram quæ similis est terræ vestræ, in ter-
ram fructiferam & fertilem: vini, terram
panis & vinearum, terram oliuarum & o-
lei ac mellis; & viuetis, & non moriemini.
Nolite audire Ezechiam qui vos decipit,
33 dicens: Dn̄s liberabit nos. Nunquid
liberauerunt dij gentium terram suam de
34 manu regis Assyriorum? Vbi est Deus E-
math & Arphat? vbi est deus Sepharuaim
Ana & Aua? nunquid liberauerunt Sama-
35 riam de manu mea? Quinam illi sunt in
vniuersis diis terrarum, qui eruerūt regio-
nem suam de manu mea, vt possit eruere
36 Dn̄s Ierusalē de manu mea? Tacuit itaq;
populus, & nō r̄ndit ei quicq̄. siquidē præce-
37 ptū regis accepāt, vt nō r̄nderet ei. Venit-
que Eliachī filius Helchie p̄positus domus,
& Sobna scriba, & Ioahe filius Asaph à com-
mentariis ad Ezechiam scissis vestibus, &
nūciauerūt ei verba Rapsacis. CAP. XIX.

1 A QVę cùm audisset Ezechias rex, scidit ve-
stimenta sua, & optus est sacco. Ingres-
2 susq; est domum Dn̄i. Et misit Eliachim
prępositum domus, & Sobnam scribam, &
senes de sacerdotib' optos saccis ad Esaiam
3 prophetam filium Amos. Qui dixerunt:
Hæc dicit Ezechias: Dies tribulationis &
increpationis & blasphemiæ dies iste. Ve-
nerunt filij vsque ad partum, & vires non
habet parturiens.

תרגום יונתן

28 וקם רבשקה וקרא בקל רב יהודית ומליל ואמר שמעו ית פתגמיא דמלכא רבתנא מלכא דאתור: 29 כדנן אמר מלכא לא יטעי
לכון חזקיה ארי לא יכול לשיזבא יתכון מן ידי: 30 ולא ירחיץ יתכון חזקיה על מימרא דיוי למימר שיזבא ישיזביננא יוי ולא תתמסר
קרתא הדא ביד מלכא דאתור: 31 לא תקבלון מן חזקיה ארי כדנן אמר מלכא דאתור עבידו עמי שלמא ופוקו לותי ואכלו גבר ית פירי
גופניה וגבר פירי תינוהי ושתו גבר מי גוביה: 32 עד מיתי ואדבר יתכון לארע טבא כארעכון ארע עבור וחמר ארע חקלין וכרמין
ארע דזיתהא עבדין משחא והיא עבדא דבש וחיו ולא תמותון ולא תקבלון מן חזקיה ארי יטעי יתכון למימר יוי ישיזביננא: 33 השיזבא
שיזבו טעוות עממיא גבר ית ארעיה מיד מלכא דאתור: 34 אן דחלא דחמת וארפד ואן דחלא דספרוים הלא טלטילנון ואגלינון מלכא
דאתור ארי שיזבא ית שמרון מן ידי: 35 מן בכל דחלת מדינתא דשיזבא ית ארעהון מן ידי ארי ישיזיב יוי ית ירושלם מן ידי: 36 ושתיקו
עמא ולא אתיבו יתיה פתגמא ארי תפקידת מלכא היא למימר לא תתיבוניה: 37 ואתא אליקים בר חלקיה דממנא על ביתא ושבנא
ספרא ויואח בר אסף דממנא על דכרניא לות חזקיהו כד מבזעין לבושיהון וחויאו ליה ית פתגמי רבשקה:

יט

1 והוה כד שמע מלכא חזקיה ובזע ית לבושוהי ואתכסי סקא ועל לבית מקדשא דיוי:
2 ושלח ית אליקים די ממנא על ביתא ושבנא ספרא וית סבי כהניא כד מכסן שקין לות ישעיה נבייא בר אמוץ: 3 ואמרו ליה כדנן
אמר חזקיהו יום עקא ותוכחה וניאוצא יומא הדין ארי אקיפתנא עקא כאתתא דיתבא על מתברא וחיל לית לה למילד:

*Et stetit Rapsaces, & clamauit voce ma- 28
gna Iudaicè, & locutus est & dixit: Audite
verba hæc regis magni regis Assyriorum:
Hæc dicit rex, Ne vos tollat Ezecias, quia 29
non poterit eruere vos de manu mea.
Et non fiduciam tribuat vobis Ezecias su- 30
per Dominum, dicens: Eruens liberabit vos
Dominus, & non tradetur ciuitas hæc in ma-
nus regis Assyriorum.
Non audiatis Ezeciam, quia hæc dicit rex 31
Assyriorum: Facite mecum benedictionem, &
egredimini ad me, & comedet vnusquisque
vineam suam, & vnusquisque ficum suam, et
bibet vnusquisque aquam cisternæ suæ,
Donec veniam, & capiam vos in terram 32
sicut in terram vestram, terram frumenti, &
vini, & panis, & vinearum, terram olei &
mellis; & viuetis & non moriemini. & non
audiatis Ezechiā, quia decipit vos, dicens: Do-
minus liberabit vos.
Nunquid eruentes liberauerunt dei gentiū 33
vnusquisque terram suam de manu regis Assy-
riorum? Vbi sunt dei Emath & Arphad? 34
et vbi sunt dei Seppharuim Hana & Aua? nun-
quid liberauerunt Samariam de manu mea?
Quis in vniuersis diis terrarū qui eruerit 35
terram suam de manu mea, quia eruet Dominus
Hierusalem de manu mea? Et tacuerunt, 36
& non responderunt ei verbum: quia præcep-
tum regis hoc dicentis: Non respondebitis ei.
Et ingressus est Eliacim filius Chelciæ 37
præpositus domus, & Sobna scriba, et Ioach fi-
lius Asaph à commentariis ad Ezechiam scissis
vestibus, & nunciauerunt ei verba Rapsacis.*

CAP. XIX.

*ET factum est vt audiuit rex Ezecias, scidit 1
vestimenta sua, & indutus est sacco, & in-
gressus est in domum Domini: Et misit Elia- 2
chim præpositum domus, et Sobnan scribam, et
seniores sacerdotum opertos saccis ad Esaiam fi-
lium Amos prophetā. Et dixerunt ad eū: Hæc 3
dicit Ezecias: Dies tribulationis et increpatio-
nis & irritationis dies iste, quia venerūt filij
vsq; ad dolores partus, et nō est robur parienti.*

28 καὶ ἔστη ῥαψάκης καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ ἰουδαϊστὶ,
καὶ ἐλάλησε καὶ εἶπεν, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους τοῦ βα-
σιλέως τοῦ μεγάλου βασιλέως ἀσσυρίων·
29 τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς, μὴ ὑμᾶς ἐπαιρέτω ἐζεκίας,
ὅτι οὐ μὴ δύνηται ἐξελέσθαι ὑμᾶς ἐκ χειρός μου.
30 καὶ μὴ ἐπελπιζέτω ὑμᾶς ἐζεκίας ἐπὶ κύριον λέγων,
ἐξαιρούμενος ἐξελεῖται ὑμᾶς ὁ κύριος, καὶ οὐ μὴ παραδο-
θῇ ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας βασιλέως ἀσσυρίων.
31 μὴ ἀκούετε ἐζεκίου, ὅτι τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ἀσσυ-
ρίων, ποιήσατε μετ' ἐμοῦ εὐλογίαν, καὶ ἐξέλθετε πρός
με, καὶ φάγεται ἕκαστος τὴν ἄμπελον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος
τὴν συκῆν αὐτοῦ, καὶ πίεται ἕκαστος τὸ ὕδωρ τοῦ λάκκου αὐτοῦ,
32 ἕως ἂν ἔλθω, καὶ λάβω ὑμᾶς εἰς γῆν ὡς εἰς τὴν γῆν
ὑμῶν, γῆν σίτου καὶ οἴνου, καὶ ἄρτου, καὶ ἀμπελώνων, γῆν
ἐλαίου καὶ μέλιτος· καὶ ζήσεσθε καὶ οὐκ ἀποθανεῖσθε. καὶ
μὴ ἀκούετε ἐζεκίου, ὅτι ἀπατᾷ ὑμᾶς λέγων, κύριος ἐξε-
33 λεῖται ὑμᾶς. μὴ ῥυόμενοι ἐρρύσαντο οἱ θεοὶ τῶν ἐ-
θνῶν ἕκαστος τὴν γῆν αὐτοῦ ἐκ χειρὸς βασιλέως ἀσσυρίων;
34 ποῦ εἰσιν οἱ θεοὶ αἱμὰθ καὶ ἀρφάδ; καὶ ποῦ εἰσιν οἱ
θεοὶ σεπφαρουὶν ἀνὰ καὶ ἀουά; μὴ ἐξείλοντο τὴν σαμά-
35 ρειαν ἐκ χειρός μου; τίς ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῶν γαιῶν
ὃς ἐξείλετο τὴν γῆν αὐτοῦ ἐκ χειρός μου, ὅτι ἐξελεῖται
κύριος τὴν ἱερουσαλὴμ ἐκ χειρός μου;
36 καὶ ἐσιώπησαν καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ λόγον, ὅτι
ἐντολὴ τοῦ βασιλέως αὕτη λέγοντος, οὐκ ἀποκριθήσεσθε
37 αὐτῷ. καὶ εἰσῆλθεν ἐλιακὶμ ὁ τοῦ χελκίου ὁ οἰκονό-
μος, καὶ σοβνὰς ὁ γραμματεὺς, καὶ ἰωὰχ ὁ τοῦ ἀσὰφ ὁ
ἀναμιμνήσκων πρὸς ἐζεκίαν διερρηχότες τὰ ἱμάτια, καὶ
ἀνήγγειλαν αὐτῷ τοὺς λόγους ῥαψάκου.

ιθ΄.

1 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἐζεκίας, διέρρηξε
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ περιεβάλετο σάκκον, καὶ εἰσῆλθεν
2 εἰς τὸν οἶκον κυρίου· καὶ ἀπέστειλεν ἐλιακὶμ τὸν οἰ-
κονόμον, καὶ σοβνὰν τὸν γραμματέα, καὶ τοὺς πρεσβυ-
τέρους τῶν ἱερέων περιβεβλημένους σάκκοις πρὸς ἡσαΐαν
3 υἱὸν ἀμὼς τὸν προφήτην· καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν,
τάδε λέγει ἐζεκίας, ἡμέρα θλίψεως καὶ ἐλεγμοῦ, καὶ πα-
ροργισμοῦ ἡ ἡμέρα αὕτη, ὅτι ἦλθον οἱ υἱοὶ ἕως ὠδίνων, καὶ
οὐκ ἔστιν ἰσχὺς τῇ τικτούσῃ·

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

28 Et stetit Rabsakeh, & clamauit voce magna Iudaicè, & locutus est ac dixit: Audite verba regis magni nostri regis Athur: 29 Sic dixit rex: Ne decipiat vos Hhizkiah, quia non poterit eripere vos de manu mea. 30 Et ne confidere faciat vos Hhizkiah in dicto Domini dicendo: Liberando liberabit nos Dominus, non tradetur vrbs hæc in manum regis Athur. 31 Ne obtemperetis Hhizkiah: nam sic dixit rex Athur: Facite mecum pacem, & exite ad me, & comedite vnusquisque fructus vineæ suæ, & quisque fructus ficus suæ, & bibite vnusquisque aquam cisternæ suæ: 32 Quousque veniam & tollam vos in terram bonam, vt terram vestram, terram frumenti & vini, terram agrorum & vinearum, terram in qua oliuæ faciunt oleum, & ipsa facit mel; & viuite & non moriamini. neque acquiescatis Hhizkiah, quia seducet vos dicendo: Dominus liberabit nos. 33 Num liberando liberauerunt Errores gentium vnusquisque terram suam de manu regis Athur? 34 Vbi est deus Hhamath & Arphad? & vbi deus Zzeparuaim? nonne tulit eos & migrare fecit illos rex Athur? nimirum liberauerunt Somron de manu mea. 35 Quis est in omnibus diis prouinciarum qui liberauerit terrā suam de manu mea, quòd liberet Dominus Ierusalem de manu mea? 36 Et tacuerunt populus, & non responderunt illi verbum, quia mandatum regis erat, dicendo: Ne respondeatis ei. 37 Et venit Eliakim filius Hhilkiah, qui præpositus erat super domum, & Sebna scriba, & Ioahh filius Azzaph, qui præpositus erat super monimenta, ad Hhizkiah, cùm discidissent vestimēta sua, & indicauerunt illi verba Rabsakeh.

CAP. XIX.

ET fuit cùm audisset rex Hhizkiah, scidit vestimenta sua, & operuit se sacco, & ingressus est in domum sanctuarij Domini. 2 Et misit Eliakim, qui præpositus erat super domum, & Sebna scribam, & seniores sacerdotum, opertos saccis, ad Iesaghiahu prophetam filium Amosz. 3 Et dixerunt illi: Sic dixit Hhizkiah: Dies angustiæ, & opprobriorum, & blasphemiæ est dies hæc, quia circuiuit nos angustia, sicut mulierem quæ sedet super sellam parturientis, & virtus non est illi pariendi.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 * אולי ישמע יהוה אלהיך את כל־דברי רב־
שקה אשר שלחו מלך אשור אדניו לחרף אלהים
חי והוכיח בדברים אשר שמע יהוה אלהיך
ונשאת תפלה בעד השארית הנמצאה׃
5 * ויבאו עבדי המלך חזקיהו אל־ישעיהו׃
6 * ויאמר להם ישעיהו כה תאמרון אל־אדניכם
כה אמר יהוה אל־תירא מפני הדברים אשר
שמעת אשר גדפו נערי מלך־אשור אתי׃
7 * הנני נתן בו רוח ושמע שמועה ושב לארצו
8 והפלתיו בחרב בארצו׃ * וישב רבשקה וימצא
את־מלך אשור נלחם על־לבנה כי שמע כי נסע
9 מלכיש׃ * וישמע אל־תרהקה מלך־כוש לאמר
הנה יצא להלחם אתך וישב וישלח מלאכים אל־
10 חזקיהו לאמר׃ * כה תאמרון אל־חזקיהו מלך־
יהודה לאמר אל־ישאך אלהיך אשר אתה בטח
בו לאמר לא תנתן ירושלם ביד מלך אשור׃
11 * הנה אתה שמעת את אשר עשו מלכי אשור
לכל־הארצות להחרימם ואתה תנצל׃
12 * ההצילו אתם אלהי הגוים אשר שחתו אבותי
את־גוזן ואת־חרן ורצף ובני־עדן אשר בתלאשר׃
13 * איו מלך־חמת ומלך ארפד ומלך לעיר ספרוים
14 הנע ועוה׃ * ויקח חזקיהו את־הספרים מיד
המלאכים ויקראם ויעל בית יהוה ויפרשהו
15 חזקיהו לפני יהוה׃ * ויתפלל חזקיהו לפני יהוה
ויאמר יהוה אלהי ישראל ישב הכרבים אתה־
הוא האלהים לבדך לכל ממלכות הארץ אתה
עשית את־השמים ואת־הארץ׃
16 * הטה יהוה אזנך ושמע פקח יהוה עיניך
וראה ושמע את דברי סנחריב אשר שלחו לחרף
אלהים חי׃

4 *Si fortè audiat Dn̄s Deus tuus vniuerſa
verba Rapſacis, quem miſit rex Aſſyriorū
dn̄s ſuus, vt exprobraret Deum viuentem
B & argueret verbis quæ audiuit Dn̄s Deus
tuus, & fac oratione pro reliquiis quæ re-
5 pertæ ſunt. *Venerunt ergo ſerui regis E-
6 zechiæ ad Eſaiam. *Dixitq; eis Eſaias: Hæc
dicetis dn̄o veſtro: Hæc dicit Dn̄s: Noli
timere à facie ſermonum quos audiſti, q-
bus blaſphemauerunt pueri regis Aſſyrio-
7 rum me. *Ecce ego immittam ei ſpiritum,
& audiet nuncium, & reuertetur in terram
ſuam, & deiiciam eum gladio in terra ſua.
8 *Reuerſus eſt ergo Rapſaces, & inuenit re-
gem Aſſyriorum expugnantem Lobnā: au-
9 dierat enim q̄ receſſiſſet de Lachis. *Cum-
que audiſſet de Tharaca rege Æthiopiæ,
dicens: Ecce egreſſus eſt vt pugnet aduer-
ſum te, & iret cōtra eum, miſit nuncios ad
10 Ezechiam, dicens: *Hæc dicite Ezechiæ re-
gi Iuda: Non te ſeducat Deus tuus in quo
C habes fiduciam, neq; dicas: Non tradetur
11 Ieruſalem in manus regis Aſſyriorum. *Tu
enim ipſe audiſti quę fecerunt reges Aſſy-
riorum vniuerſis terris, quomodo vaſtaue-
runt eas, tu ergo ſolus poteris liberari?
12 *Nunquid liberauerunt dij gentium ſin-
gulos quos vaſtauerunt patres mei, Gozā
videlicet & Aran, & Reſeph, & filios Eden
13 qui erant in Thelaſſar? *Vbi eſt rex E-
math, & rex Arphat, & rex ciuitatis Se-
pharuaim Ana & Aua?
14 *Itaque cùm accepiſſet Ezechias lite-
ras de manu nunciorum, & legiſſet eas,
aſcendit in domum Domini, & expandit
15 eas coram Domino: *Et orauit in con-
ſpectu eius, dicens: Domine Deus Iſrael,
qui ſedes ſuper cherubin, tu es Deus ſo-
lus regum omnium terræ: tu feciſti cæ-
16 lum & terram. *Inclina aurem tuam &
audi: aperi Domine oculos tuos & vi-
de, & audi omnia verba Sennacherib,
quæ miſit vt exprobraret Deum viuen-
tem.

תרגום יונתן

4 מאים שמיע קדם ייי אלהך ית פתגמי רב שקה דשלחיה מלכא דאתור רבוניה לחסדא עמא דייי קימא ויעביד פרענותא על פתגמיא
דשמיע קדם ייי אלהך ותתחנן בצלו על שארא הדין דאשתאר׃ 5 ואתו עבדי מלכא חזקיהו לות ישעיהו׃
6 ואמר להון ישעיה כדנן תימרון לרבונכון כדנן אמר ייי לא תדחל מן קדם פתגמיא דשמעת דחסידו עולימי מלכא דאתור קדמי׃
7 הא אנא יהיב ביה רוחא וישמע בסורא ויתוב לארעיה ואפליניה בחרבא בארעיה׃
8 ותב רב שקה ואשכח ית מלכא דאתור מגיח קרבא על לבנה ארי שמע ארי נטל מלכיש׃ 9 ושמע על תרהקה מלכא דכוש
למימר הא נפק לאגחא קרבא עמך ותב ושלח איזגדין לות חזקיה למימר׃ 10 כדין תימרון לחזקיה מלך שבטא דבית יהודה
למימר לא ישטינך אלהך דאת רחיץ ביה למימר לא תתמסר ירושלם ביד מלכא דאתור׃ 11 הא את שמעתא ית דעבדו מלכי אתור
לכל ארעתא לגמרותהון ואת מדמי לאשתיזבא׃ 12 השיזבא יתהון דחלת עממיא דחבילו אבהתי ית גוזן וית חרן ורצף ובני עדן
דבתלשר׃ 13 אן מלכא דחמת ומלכא דארפד ומלכא דבקרתא ספרוים הלא טלטילונון ואגלי ואונון׃ 14 ונסיב חזקיה ית איגרתא
מן יד איזגדיא וקרנון וסליק לבית מקדשא דייי ופרסינון חזקיה קדם ייי׃ 15 וצלי חזקיהו קדם ייי ואמר ייי אלהא דישראל דשכינתיה
שריא על כרוביא את הוא ייי דלית בר מינך לכל מלכות ארעא את עבדת ית שמיא וית ארעא׃ 16 גלי קדמך ייי ודין ושמיע ייי קדמך
ועביד פרענותא על כל פתגמי סנחריב דשלחיה לחסדא עמא דייי קימא׃

*Si fortè audiet Dominus Deus tuus vni- 4
uerſa verba Rapſacis, quem miſit eum rex Aſ-
ſyriorum dominus ſuus, vt exprobraret Deum
viuentem, & argueret in verbis quæ audiuit
Dominus Deus tuus, & accipies orationem pro
reliquiis quæ repertæ ſunt.
*Et venerūt ſerui regis Ezechiæ ad Eſaiam. 5
*Et dixit eis Eſaias; Sic dicetis ad dominum 6
veſtrum: Hæc dicit Dominus: Ne timeas à ſer-
monibus quos audiſti, quibus blaſphemauerūt
in me pueri regis Aſſyriorum.
*Ecce ego do ſpiritum in eo, et audiet nun- 7
cium, & reuertetur in terram ſuam, & deij-
ciam eum in gladio in terra ſua.
*Et reuerſus eſt Rapſaces, & inuenit re- 8
gem Aſſyriorum pugnantem contra Lobna, quia
audierat quòd receſſit de Lachis.
*Et audiuit rex Aſſyriorum de Tharaca re- 9
ge Æthiopum, dicentium: Ecce egreſſus eſt vt
pugnet contra te. Et reuerſus eſt & miſit nun-
cios ad Ezechiam, dicens:
*Hæc dicetis ad Ezechiam regem Iuda: Nō 10
te ſeducat Deus tuus in quo tu fiduciam habes
in eo, dicens: Non tradetur Hieruſalem in ma-
nus regis Aſſyriorum.
*Ecce tu audiſti omnia quæcunque fecerunt 11
reges Aſſyriorum vniuerſis terris, quomodo
vaſtauerunt eas: & quomodo tu liberaberis?
*Nunquid liberauerunt dij gentium quos 12
vaſtauerunt patres mei Gozan & Charran, et
Raſeph, & filios Aden qui in Thalaſſar?
*Vbi eſt rex Emath, & rex Arphad, & 13
rex ciuitatis Seppharuim Hana & Aua?
*Et accepit Ezechias literas à nunciis, et le- 14
git eas; & aſcendit in domum Domini, & ex-
pandit eas Ezechias in conſpectu Domini:
*Et orauit Ezechias ad Dominum, dicens: 15
Domine Deus Iſrael qui ſedes ſuper cherubim,
tu es Deus ſolus in omnibus regnis terræ, tu fe-
ciſti cælum & terram:
*Inclina Domine aurem tuam & audi, ape- 16
ri Domine oculos tuos & vide, & audi verba
Sennacherib, quæ miſit vt exprobraret Deum
viuentem.

4 *εἴ πως εἰσακούσεται κύριος ὁ θεός σου πάντας τοὺς λό-
γους ῥαψάκου, ὃν ἀπέστειλεν αὐτὸν βασιλεὺς ἀσσυρίων ὁ
κύριος αὐτοῦ ὀνειδίζειν θεὸν ζῶντα καὶ ἐλέγχειν ἐν λόγοις
οὓς ἤκουσε κύριος ὁ θεός σου, καὶ λήψῃ προσευχὴν ὑ-
πὲρ τοῦ λείμματος τοῦ εὑρισκομένου.
5 *καὶ ἦλθον οἱ παῖδες βασιλέως ἐζεκίου πρὸς ἡσαΐαν.
6 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡσαΐας, οὕτως ἐρεῖτε πρὸς τὸν κύριον
ὑμῶν, τάδε λέγει κύριος, μὴ φοβηθῇς ἀπὸ τῶν λόγων ὧν
ἤκουσας, ὧν ἐβλασφήμησαν εἰς ἐμὲ τὰ παιδάρια τοῦ βα-
7 σιλέως ἀσσυρίων· *ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι πνεῦμα ἐν αὐ-
τῷ, καὶ ἀκούσεται ἀγγελίαν, καὶ ἀποστραφήσεται εἰς τὴν γῆν
αὐτοῦ, καὶ καταβαλῶ αὐτὸν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ.
8 *καὶ ἀπέστρεψε ῥαψάκης καὶ εὗρε τὸν βασιλέα ἀσ-
συρίων πολεμοῦντα ἐπὶ λοβνά, ὅτι ἤκουσεν ὅτι ἀπῆρεν
9 ἀπὸ λάχις. *καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀσσυρίων
περὶ θαρακὰ βασιλέως τῶν αἰθιόπων λεγόντων, ἰδοὺ
ἐξελήλυθε τοῦ πολεμῆσαί σε. καὶ ἀπέστρεψεν καὶ ἀπέ-
στειλεν ἀγγέλους πρὸς ἐζεκίαν λέγων·
10 *τάδε ἐρεῖτε πρὸς ἐζεκίαν βασιλέα ἰούδα, μή σε ἀπα-
τάτω ὁ θεός σου ἐφ᾽ ᾧ σὺ πέποιθας ἐπ᾽ αὐτῷ λέγων, οὐ μὴ
παραδοθῇ ἱερουσαλὴμ εἰς χεῖρας βασιλέως ἀσσυρίων.
11 *ἰδοὺ σὺ ἤκουσας πάντα ὅσα ἐποίησαν βασιλεῖς ἀσ-
συρίων πάσαις ταῖς γαῖς, ὡς ἐξωλοθρεῦσαι αὐτάς, καὶ
πῶς σὺ ῥυσθήσῃ;
12 *μὴ ἐξείλοντο οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν οὓς διέφθειραν οἱ
πατέρες μου τήν τε γωζὰν καὶ τὴν χαρρὰν καὶ ῥασέφ,
καὶ τοὺς υἱοὺς ἀδὲν τοὺς ἐν θαλασσάρ.
13 *ποῦ ἐστιν ὁ βασιλεὺς αἱμὰθ καὶ ὁ βασιλεὺς ἀρφὰδ καὶ
ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως σεπφαρουΐμ ἀνὰ καὶ αὐά.
14 *καὶ ἔλαβεν ἐζεκίας τὸ βιβλίον παρὰ τῶν ἀγγέλων,
καὶ ἀνέγνω αὐτό· καὶ ἀνέβη εἰς τὸν οἶκον κυρίου, καὶ ἀνέπ-
τυξεν αὐτὸ ἐζεκίας ἐνώπιον κυρίου·
15 *καὶ προσηύξατο ἐζεκίας πρὸς κύριον λέγων, κύριε
ὁ θεὸς ἰσραὴλ ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερουβίμ, σὺ εἶ ὁ
θεὸς μόνος ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς, σὺ ἐποίησας
16 τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν· *κλῖνον κύριε τὸ οὖς σου, καὶ
ἐπάκουσον, ἄνοιξον κύριε τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἴδε, καὶ
ἄκουσον τῶν λόγων σενναχηρείμ, οὓς ἀπέστειλεν ὀνειδίζειν
θεὸν ζῶντα.

* CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[4] Vtinā audita ſint à Domino Deo verba Rabſakeh, quē miſit rex Athur dominus eius, vt exprobraret populo Dei permanētis, vt faciat
vltionem ſuper verbis quæ audita ſunt à Domino Deo tuo: & deprecare oratione pro reliquo hoc quod relictum eſt. [5] Venerūt ergo
ſerui regis Hhizkiah ad Ieſaghiahu. [6] Et dixit illis Ieſaghiah: Sic dicetis domino veſtro. Sic dixit Dominus: Ne timeatis propter
verba quæ audiſti, quibus exprobrauerunt iuuenes Athur mihi. [7] Ecce ego pono in illo ſpiritū, & audiet nunciū, & redibit in ter-
ram ſuam, & proſternam eum gladio in terra ſua. [8] Et rediit Rabſakeh, & inuenit regem Athur ineuntem bellum contra Libna,
quia audierat quòd profectus eſſet de Lachis. [9] Et audiuit de Thirhacah rege Chus, dicendo: Ecce exiuit ad ineundum bellum
tecum: & rediit, & miſit nuncios ad Hhizkiah, dicendo: [10] Sic dicetis ad Hhizkiah regem tribus domus Iehudah, dicendo:
Ne decipiat te Deus tuus in quo confidis, dicendo: Non tradetur Ieruſalem in manu regis Athur.
[11] Ecce tu audiſti quæ fecerunt reges Athur omnibus prouinciis deuaſtando eas, & tu exiſtimas liberari?
[12] Num liberauerunt eos dij gentium quas perdiderunt patres mei Gozan, & Hharan, & Reſzeph, & filios Gheden qui erant in Tha
laſſar? [13] Vbi eſt rex Hhamath, & rex Arphad, & rex qui erat in vrbe Zzepharuaim, nonne ſuſtulerunt illos & migrare fecerunt eos?
[14] Et accepit Hhizkiah epiſtolas de manu nunciorum, & legit eas: & aſcendit in domum ſanctuarij Domini, & expandit eas Hhiz-
kiah ante Dominum. [15] Et orauit Hhizkiah ad Dominum, & dixit: Domine Deus Iſrael, cuius maieſtas manet in Che-
rubim, tu es Dominus, præter quem non eſt alius, omnium regnorum terræ; tu feciſti cælum & terram.
[16] Appareat ante te, Domine, iudiciū, & audiatur Domine ante te, & vlciſcere, & fac vltionem ſuper omnibus verbis Zzanhherib, qui
miſit vt exprobraret populo Dei permanentis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * אָמְנָם יְהוָה הֶחֳרִיבוּ מַלְכֵי אַשּׁוּר אֶת־הַגּוֹיִם
18 וְאֶת־אַרְצָם: * וְנָתְנוּ אֶת־אֱלֹהֵיהֶם בָּאֵשׁ כִּי
לֹא אֱלֹהִים הֵמָּה כִּי אִם־מַעֲשֵׂה יְדֵי־אָדָם עֵץ וָאָבֶן
19 וַיְאַבְדוּם: * וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הוֹשִׁיעֵנוּ נָא
מִיָּדוֹ וְיֵדְעוּ כָל־מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ כִּי אַתָּה יְהוָה
20 אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ: * וַיִּשְׁלַח יְשַׁעְיָהוּ בֶן־אָמוֹץ אֶל־
חִזְקִיָּהוּ לֵאמֹר כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
הִתְפַּלַּלְתָּ אֵלַי אֶל־סַנְחֵרִב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר שָׁמָעְתִּי:
21 * זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה עָלָיו בָּזָה לְךָ לָעֲגָה
בְתוּלַת בַּת־צִיּוֹן אַחֲרַיִךְ רֹאשׁ הִנְיעָה בַּת־
22 יְרוּשָׁלִָם: * אֶת מִי חָרַפְתָּ וְגִדַּפְתָּ וְעַל־מִי
הֲרִימוֹתָ קוֹל וַתִּשָּׂא מָרוֹם עֵינֶיךָ עַל־קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:
23 * בְּיַד מַלְאָכֶיךָ חֵרַפְתָּ אֲדֹנָי וַתֹּאמֶר בְּרֹכֶב רִכְבִּי
אֲנִי עָלִיתִי מָרוֹם הָרֵים יַרְכְּתֵי לְבָנוֹן וְאֶכְרֹת קוֹמַת
אֲרָזָיו מִבְחוֹר בְּרוֹשָׁיו וְאָבוֹאָה מְלוֹן קִצּוֹ יַעַר
24 כַּרְמֶלוֹ: * אֲנִי קָרְתִּי וְשָׁתִיתִי מַיִם זָרִים וְאַחֲרֵב
בְּכַף פְּעָמַי כָּל יְאוֹרֵי מָצוֹר:
25 * הֲלֹא־שָׁמַעְתָּ לְמֵרָחוֹק אֹתָהּ עָשִׂיתִי לְמִימֵי
קֶדֶם וַיְצַרְתִּיהָ עַתָּה הֵבֵיאתִיהָ וּתְהִי לְהַשּׁוֹת גַּלִּים
26 נְצִים עָרִים בְּצֻרוֹת: * וְיֹשְׁבֵיהֶן קִצְרֵי יָד חַתּוּ
וַיֵּבֹשׁוּ הָיוּ עֵשֶׂב שָׂדֶה וִירָק דֶּשֶׁא חָצִיר גַּגּוֹת וְשִׁדָּפָה
27 לִפְנֵי קֶמָה: * וְשִׁבְתְּךָ וְצֵאתְךָ וּבוֹאֲךָ יָדָעְתִּי וְאֶת־
28 הִתְרַגִּזְךָ אֵלָי: * יַעַן הִתְרַגִּזְךָ אֵלַי וְשַׁאֲנַנְךָ עָלָה
בְּאָזְנָי וְשַׂמְתִּי חַחִי בְאַפֶּךָ וּמְתָגִּי בְשִׂפְתֶיךָ
וְהֵשִׁבֹתִיךָ בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר־בָּאתָ בָּהּ:
29 * וְזֶה לְךָ הָאוֹת אֹכַל הַשָּׁנָה סָפִיחַ וּבַשָּׁנָה
הַשֵּׁנִית סָחִישׁ וּבַשָּׁנָה הַשְּׁלִשִׁית זִרְעוּ וְקִצְרוּ וְנִטְעוּ
כְרָמִים וְאִכְלוּ פִרְיָם:
30 * וְיָסְפָה פְלֵיטַת בֵּית־יְהוּדָה הַנִּשְׁאָרֶת שֹׁרֶשׁ
לְמַטָּה וְעָשָׂה פְרִי לְמָעְלָה:

17 * Verè Dñe dissipauerunt reges Assyriorũ
D gẽtes & terras omniũ: 18 * & miserũt deos eo-
rum in igné. * nõ enim erãt dij, sed opa ma-
nuũ hoĩum ex ligno & lapide, & perdiderũt
19 eos. * Nunc igitur Dñe Deus noster libera
nos de manu eorum, vt sciãt oĩa regna
20 terræ, quia tu es Dñs Deus solus. * Misit au-
tẽ Esaias filj Amos ad Ezechiã dicẽs: Hæc
dicit dñs Deus Israel: Quæ deprecatus es
21 me sup Sẽnacherib rege Assyriorũ, audiui.
* Iste est sermo quẽ locutus est Dñs de eo:
Spreuit te & subsannauit te virgo filia Sion,
post tergum tuum caput mouit filia Ieru-
22 salẽ. * Cui exprobrasti? & quẽ blasphemasti?
contra quẽ exaltasti vocẽ tuã? & eleuasti in
excelsum oculos tuos contra sanctũ Israel?
23 * Per manũ seruorũ tuorũ exprobrasti Dñm,
E & dixisti: In multitudine curruũ meorum
ascẽdi excelsa mõtiũ in summitate Libani,
& succidi sublimes cedros eius & electas
abietes illius. & ingressus sum vsq; ad ex-
24 tremos eius, & saltũ carmeli eius. * ego fo-
cidi. & bibi aquas alienas, & siccaui vesti-
25 gijs pedũ meorũ oẽs aquas clausas. * Nõne
qd nõ audisti quod ab initio fecerim illud,
& ex diebus antiquis plasmaui illud, & nũc ad-
duxi. eruntq; in ruinã colliũ cõpugnatium
26 ciuitates munitæ: * Et q̃ sedẽt in eis humi-
les manu. Cõtremuerunt & cõfusi sunt. fa-
cti sunt velut fœnũ agri, & virẽs herba ve-
lut herba tectorũ quę arefacta est ãteq̃ veniret ad ea
ctorũ quę arefacta est ãteq̃ veniret ad ea
27 turitatẽ. * Habitaculũ tuũ & egressum tuũ
& introitũ tuũ & via tuã ego pscij, & furo-
28 rem tuũ cõtra me. * Insanisti in me, & superbia
tua ascẽdit in aures meas. Ponã itaq; ha-
mum meum in naribus tuis, & camum in la-
biis tuis, & reducã te in viã p quã veniste.
29 * Tibi autẽ Ezechia hoc erit signum: Comede
hoc anno quę repperis, in secũdo au-
tẽ anno quę sponte nascuntur. porrò in ter-
tio ãno seminate & metite, plãtate vineas
30 & comedite fructus earũ. * Et quodcũq; ad-
reliquum fuerit de domo Iudæ, mittet ra-
dicem deorsum, & faciet fructum sursum.

תרגום יונתן

17 בקשׁטא ייי אחריבו מלכיא דאתור ית עממיא וית 18 ארעהון: ומקדקין יהמשעותהון בנורא ארי לא טעין הוא בהון ארום 19 עבידת ידי בר אנשא אעא ואבנא ואבדונון: וכען ייי אלהנא פרוקנא כעין מידיה ויתעתד כל מלכות ארעא ארי אנת ייי אלהים 20 לחוקיהו לחוד: ושלח ישעיהו בר אמוץ לחזקיהו למימר כדנן אמר ייי אלהא דישראל דבעיתא סן קדמי על סנחריב מלכא דאתור שמיע 21 קדמי: דין מתמלא די נגר ייי עלוהי סבסרא עלך מעיקא עלך מלכות כנישתא דציון מנידין ליך בתר דישיהון מנידין ליך ברישלם: 22 ית מן דחסדתא וקלקלתא ומן על מן רוממת קלך ותקפתא לרומא עינך אחור בית מקדשיהון ואקטול שפר גבריהון מכחר 23 חילהון בידא דמלאכיך חרפתא ית ייי ואמרת ברתיכי סנאי מסרשיתהון: 24 אנא חייתי חפיר גובין ושתיי מיין נכראין וטפחית בפרסת רגלי עמא דעמי 25 הלא שמעת קדמי מן דעבדית לה ומן יומי קדמאי דתיתי אנא ית דאתעבידו לפרעה פולטא דמצרים: ויתיבין בעמא דמסיעין 26 ידהון אתקצרו ואיתבהתו ואיתבהתו הוו כעסבא דחקלא וכירוק דהבוא הוו כעסבא דאגרא דמתלק ערל לא קטמא למהוי שוכלין: 27 ית דאתקצרת ומיפקך למעבדא ועובדך ית דאתרגזת עלי: 28 ברם אנא ידיע קדמי ית דאתרגזת עלי ושלוניך דסליק קדמי לאוזנא קדמי ואשוי שיירין בלחמך ותומס בסומקך ואתיבינך באורחא דאתית 29 בה: ודין לך אתא אכול בשתא דנא כדי תיתי ובתנייתא ספיחין ובתליתאה זרעו וחצדו ועובו פרסין ואכלו אביהון: 30 ויוספון משיזבניא דבית יהודה דאישתיירו שרשא למעבד ופירין לעילא:

17 * ἐπ' ἀληθείας γὰρ κύριε ἠρήμωσαν βασιλεῖς ἀσσυρίων
18 τὰ ἔθνη καὶ πᾶσαν τὴν γῆν αὐτῶν· * καὶ ἔδωκαν τοὺς
θεοὺς αὐτῶν εἰς τὸ πῦρ, οὐ γὰρ ἦσαν θεοί, ἀλλ' ἢ ἔργα χειρῶν
ἀνθρώπων ξύλα καὶ λίθοι, καὶ ἀπώλεσαν αὐτούς.
19 * καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐ-
τοῦ, καὶ γνώτωσαν πᾶσαι αἱ βασιλεῖαι τῆς γῆς, ὅτι σὺ εἶ
20 κύριος ὁ θεὸς μόνος. * καὶ ἀπέστειλεν Ἡσαΐας υἱὸς ἀ-
μὼς πρὸς ἐζεκίαν λέγων, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ισ-
ραήλ, ἤκουσα ἃ προσηύξω πρὸς με περὶ Σενναχηριβ
21 βασιλέως ἀσσυρίων· * οὗτος ὁ λόγος ὃν ἐλάλησε κύριος
πρὸς αὐτόν, ἐφαύλισέ σε καὶ ἐμυκτήρισέ σε παρθένος θυ-
γάτηρ σιών, κεφαλὴν ἐπὶ σοὶ ἐκίνησε θυγάτηρ ἰερουσαλήμ.
22 * τίνα ὠνείδισας καὶ ἐβλασφήμησας, καὶ ἐπὶ τίνα ὑ-
ψωσας τὴν φωνήν σου, καὶ ἦρας εἰς ὕψος σοὺ ὀφθαλ-
μούς σου εἰς τὸν ἅγιον τοῦ Ισραήλ; * ἐν χειρὶ ἀγγέλων
σου ὠνείδισας τὸν κύριον, καὶ εἶπας ἐν τῷ πλήθει τῶν ἁρμά-
των μου ἐγὼ ἀνέβην εἰς ὕψος ὀρέων μέρεις τοῦ λιβάνου,
καὶ ἔκοψα τὸ μέγεθος τῆς κέδρου αὐτοῦ ἐκλεκτὰ κυπαρισ-
σῶν αὐτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς μέρος θρυμοῦ τοῦ καρμήλου.
24 * ἐγὼ ἐφύλαξα καὶ ἔπιον ὕδατα ἀλλότρια, καὶ ἐξή-
ρανα αὐτὰ τῇ ἴχνει τῶν ποδῶν μου πολεμὸς σωοχῆς.
25 * οὐκ ἤκουσας ὅτι μακρόθεν ἐγὼ ἐποίησα αὐτὸν, ἐξ
ἡμερῶν δρχῆς ἔπλασα αὐτὸν, καὶ νῦν ἤγαγον αὐτὸν, καὶ
ἐγένετο εἰς ἐπαίρσεις δοπικεσιῶν μαχίμων πόλεις ὀχυράς.
26 * καὶ οἱ ἐνοικοῦντες ἐν αὐταῖς ἠσθένησαν τῇ χειρί, ἐ-
πτήξαν καὶ κατησχύνθησαν, ἐγένοντο ὡς χόρτος ἀγροῦ, καὶ
χλωρὰ βοτάνη, ὡς χλόη δωμάτων καὶ πάτημα ἀπέ-
27 ναντι ἐσηκότος. * καὶ τὴν καθέδραν σου καὶ τὴν ἔξο-
δόν σου, καὶ τὴν εἴσοδόν σου, καὶ τὸν θυμόν σου τὸν ἐπ' ἐμὲ ἔ-
28 γνων· * διὰ τὸ ὀργισθῆναί σε ἐπ' ἐμέ, καὶ τὸ σχοινίον σου
ἀνέβη ἐν τοῖς ὠσί μου, καὶ ἐμβαλῶ τὸ ἄγκιστρόν μου εἰς σὸν
μυκτῆρας σου, καὶ χαλινὸν ἐν τοῖς χείλεσί σου, καὶ ἀποστρέ-
29 ψω σε ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθες ἐν αὐτῇ· * καὶ τοῦτο σοὶ τὸση-
μεῖον, φάγῃ τὸν ἐνιαυτὸν τοῦτον τὰ σωπηλμένα, καὶ ἐν τῷ
ἔτει τῷ δευτέρῳ τὰ αὐτόματα, καὶ τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ σπερεῖ-
τε καὶ ἀμήσετε καὶ φυτεύσετε ἀμπελῶνας, καὶ φάγεσθε τὸν
καρπὸν αὐτῶν.
30 * καὶ προσθήσει τὸ διασεσωσμένον οἴκου ἰούδα τὸ ὑπο-
λελειμμένον ῥίζαν κάτω καὶ ποιήσει καρπὸν ἄνω·

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

17 In veritate, Dñe, destruxerunt reges Athur gentes & terram eorum. 18 Et incenderunt simulachra eorum igne, quia nõ erant dij in quibus esset vsus, sed opera manuum hominum, lignum & lapis, & perdiderunt eos. 19 Et nunc Dñe Deus noster, libera nos quæso de manu illius, vt cognoscant omnia regna terræ quòd tu es Dñs Deus, nec præter te alius. 20 Et misit Isaghiahu filius Amoz ad Hhizkiahu dicẽdo: Sic dixit Dñs Deus Israel: Quod deprecatus es ad me super Zanhherib rege Athur, auditum est à me. 21 Hoc est verbum quod dectenit Dñs in illum: delpexit te, molestè egit aduersum te, regnum congregationis Szion, post te capita sua mouerũt populi qui sunt in Ierusalem. Sic dixit Dñs Deus Israel: Quod deprecatus es ad me super Zanhherib rege Athur, auditum est à me. 22 Hoc est verbum quod dectenit Dñs in illum: delpexit te, molestè egit aduersum te, regnum congregationis Szion, post te capita sua mouerũt populi qui sunt in Ierusalem. 23 Per manũ nunciorũ tuorũ exprobrasti populo Dñi, & dixisti: In multitudine curruũ meorũ ego ascẽdi in excelsa mõtium partis Libani, & succidi magnitudinem cedri eius electas cupressos eius: et veni in partem siluæ Carmeli. 24 Ego custodiui, & bibi aquas alienas, & siccaui ipsas, vestigio pedum meorum fluuios munitionis. 25 Nonne audisti quòd de longe ego feci eam? ex diebus initij plasmaui eam, & nunc adduxi eam, & factum est in elationes transmigrationum pugnantium ciuitates munitas. 26 Et habitãtes in eis infirmati sunt manu, cõtremuerunt & confusi sunt, facti sunt velut fœnum agri & virens herba, veluti herba tectorum, et conculcatio coram stante. 27 Et cathedram tuã, et egressum tuum, et introitum tuum, et furorem tuum contra me noui, 28 Eo quòd iratus es tu in me: et superbia tua ascendit in aures meas: & inijciã hamum meum in naribus tuis, & frenum in labiis tuis, et reducam te in via qua veniste in ea. 29 Et hoc tibi signum: Comedes anno hoc congregata, et in anno secũdo quæ sponte nascuntur: et anno tertio seminabitis et metetis, et plãtabitis vineas, et comedetis fructum earum. 30 Et addet quod saluatum est de domo Iuda quod reliquum fuerit radicẽ deorsum, et faciet fructũ sursum.

31 כי מירושלם תצא שארית ופליטה מהר ציון
32 קנאת יהוה תעשה זאת : לכן כה אמר
יהוה אל מלך אשור לא יבוא אל העיר הזאת
ולא יורה שם חץ ולא יקדמנה מגן ולא ישפך
33 עליה סללה : בדרך אשר יבא בה ישוב ואל
34 העיר הזאת לא יבא נאם יהוה : וגנותי אל
העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדי :
35 ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך יהוה ויך
במחנה אשור מאה שמונים וחמשה אלף וישכימו
בבקר והנה כלם פגרים מתים :
36 ויסע וילך וישב סנחריב מלך אשור וישב
37 בנינוה : ויהי הוא משתחוה בית נסרך אלהיו
ואדרמלך ושראצר הכהו בחרב והמה נמלטו
ארץ אררט וימלך אסר חדן בנו תחתיו :

כ

1 בימים ההם חלה חזקיהו למות ויבא אליו
ישעיהו בן אמוץ הנביא ויאמר אליו כה אמר
יהוה צו לביתך כי מת אתה ולא תחיה :
2 ויסב את פניו אל הקיר ויתפלל אל יהוה
3 לאמר : אנה יהוה זכר נא את אשר התהלכתי
לפניך באמת ובלבב שלם והטוב בעיניך עשיתי
4 ויבך חזקיהו בכי גדול : ויהי ישעיהו לא יצא
העיר התיכנה ודבר יהוה היה אליו לאמר :
5 שוב ואמרת אל חזקיהו נגיד עמי כה אמר
יהוה אלהי דוד אביך שמעתי את תפלתך ראיתי
את דמעתך הנני רפא לך ביום השלישי תעלה
בית יהוה :
6 והספתי על ימיך חמש עשרה שנה ומכף
מלך אשור אצילך ואת העיר הזאת וגנותי על
העיר הזאת למעני ולמען דוד עבדי :

31 De Ierusalẽ quippe egredientur reliquiæ
& quod saluetur de monte Syõ. zelus Dñi
32 exercituum faciet hoc. Quamobrem hæc
G dicit Dñs de rege Assyriorum: Non ingre-
dietur vrbem hanc, nec mittet in eam sa-
gittam, nec occupabit eã clypeus, nec cir-
33 cundabit eam munitio. Per viam qua ve-
nit reuertetur, & ciuitatem hanc nõ ingre-
34 dietur, dicit Dominus. Protegamq; vrbẽ
hanc & saluabo eam propter me & prop-
35 ter Dauid seruum meum. Factum est igi-
tur in nocte illa venit angelus Domini, &
percussit in castris Assyriorum cẽtũ octo-
ginta quinque millia. Cumq; diluculo sur-
rexisset, vidit omnia corpora mortuorum.
36 Et recedẽs abiit & reuersus est Senacherib
37 rex Assyriorũ & mãsit in Niniue. Cumq;
adoraret in tẽplo Nesrach deũ suũ, Adra-
melech & Sarasar filij eius percusserũt eũ
gladio, fugeruntq; in terrã Armeniorum,
& regnauit Asaraddon filius eius pro eo.

CAP. XX.

1 IN diebus illis ęgrotauit Ezechias vsq; ad
A mortem, & venit ad eum Esaias filius A-
mos prophetes, dixitq; ei: Hæc dicit Dñs
Deus: Præcipe domui tuæ, morieris enim
2 tu, & non viues. Qui cõuertit faciem suã
3 ad parietem, & orauit Dñm dicens: Obse-
cro Domine, memento quæso quomodo
ambulauerim corã te in veritate & in cor-
de perfecto, & quod placitum est corã
te fecerim. Fleuit itaq; Ezechias fletu ma-
4 gno. Et antequam egrederetur Esaias me-
diam partem atrij, factus est sermo Dñi ad
5 eum dicens: Reuertere & dic Ezechię du-
ci populi mei. Hæc dicit Dñs Deus Dauid
patris tui: Audiui orationem tuam, & vi-
di lachrymam tuam, & ecce sanaui te. die
6 tertio ascendes templum Domini: & ad-
B dam diebus tuis quindecim annos. Sed &
de manu Regis Assyriorum liberabo te,
& ciuitatem hanc; & protegam vrbem
istam propter me, & propter Dauid ser-
uum meum.

Quia ex Hierusalem egredientur reliquiæ, 31
& qui saluetur de monte Sion: zelus Domini
exercituum faciet hæc. Quamobrem hæc di- 32
cit Dominus ad regem Assyriorum: Non ingre-
dietur in vrbem hanc, & non iaculabitur illuc
sagittam, & non occupabit eam clypeus, neque
circundabit contra eam agger.
Et per viam qua venit in ea reuertetur, 33
& in ciuitatẽ hanc non ingredietur, dicit Dñs.
Et protegam pro ciuitate hac, vt saluem 34
eam propter me et propter Dauid seruum meũ.
Et factum est nocte, & egressus est ange- 35
lus Domini, & percussit de castris Assyriorum
centum octoginta & quinque millia. & surre-
xerunt mane, & ecce omnes corpora mortua.
Et recessit & reuersus est, & abijt Sen- 36
nacherib rex Assyriorum, & habitauit in Ni-
neue.
Et factum est cùm ipse adoraret in domo 37
Nesrach dei sui, Adramelech & Sarasar filij
sui percusserunt eum in gladio: & ipsi saluati
sunt in terram Arara. & regnauit Asordan fi-
lius eius pro eo.

CAP. XX.

IN diebus illis ægrotauit Ezechias vsque ad 1
mortem, & ingressus est ad eum Esaias filius
Amos prophetes, & dixit ad eum: Hæc dicit
Dominus: Præcipe de domo tua, quia morieris
tu & non viues. Et conuertit Ezechias 2
faciem suam ad parietem, & orauit ad Dominũ
dicens: O iam Domine, memento quomodo 3
ambulaui coram te in veritate & in corde per-
fecto, & bonum in oculis tuis feci. Et fleuit E-
zechias in fletu magno. Et erat Esaias in au 4
la media, & sermo Domini factus est ad eum,
dicens: Reuertere, & dices ad Ezechiam 5
ducẽ populi mei: Hæc dicit Dominus Deus Da-
uid patris tui: Audiui orationem tuam, & vi-
di lachrymas tuas: ecce ego sanabo te die tertia,
& ascendes in domum Domini: Et addam 6
super dies tuos quindecim annos. & de manu
regis Assyriorum liberabo te & ciuitatem hanc.
& protegam pro ciuitate hac propter me et pro-
pter Dauid seruum meum.

31 ὅτι ἐξ ἱερουσαλὴμ ἐξελεύσεται κατάλειμμα, καὶ
ἀνασωζόμενος ἐξ ὄρους σιών, ὁ ζῆλος κυρίου τῶν δυνά-
32 μεων ποιήσει ταῦτα. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος πρὸς βα-
σιλέα ἀσσυρίων, οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὴν πόλιν ταύτην,
καὶ οὐ τοξεύσει ἐκεῖ βέλος καὶ οὐ προφθάσει αὐτὴν θυρεός,
33 οὐδὲ μὴ περιχέῃ ἐπ' αὐτὴν πρόσχωμα. καὶ τῇ ὁδῷ ᾗ
ἦλθεν ἐν αὐτῇ ἀποστραφήσεται, καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύτην οὐκ
34 εἰσελεύσεται, φησὶ κύριος. καὶ ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς
πόλεως ταύτης τοῦ σῶσαι αὐτὴν δι' ἐμὲ καὶ διὰ δαυὶδ τὸν
35 δοῦλόν μου. καὶ ἐγένετο νυκτὸς καὶ ἐξῆλθεν ἄγγελος
κυρίου καὶ ἐπάταξεν ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν ἀσσυρίων ἑ-
κατὸν ὀγδοήκοντα καὶ πέντε χιλιάδας. καὶ ὤρθρισαν τὸ πρωΐ,
36 καὶ ἰδοὺ πάντες σώματα νεκρά. καὶ ἀπῆρε καὶ ἀπέ-
στρεψεν, καὶ ἐπορεύθη σενναχηρεὶβ βασιλεὺς ἀσσυρίων,
37 καὶ κατῴκησεν ἐν νινευῆ. καὶ ἐγένετο αὐτοῦ προσκυ-
νοῦντος ἐν τῷ οἴκῳ νεσεράχ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, ἀδραμέλεχ καὶ
σαρασὰρ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐπάταξαν αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ, καὶ
αὐτοὶ διεσώθησαν εἰς γῆν ἀραράθ. καὶ ἐβασίλευσεν ἀσορ-
δὰν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

κ'.

1 Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἠρρώστησεν ἐζεκίας ἕως θα-
νάτου. καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν ἡσαΐας υἱὸς ἀμὼς ὁ προφή-
της, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, τάδε λέγει κύριος, ἔντειλαι πε-
2 ρὶ τοῦ οἴκου σου, ὅτι ἀποθνήσκεις σὺ καὶ οὐ ζήσῃ. καὶ ἀ-
πέστρεψεν ἐζεκίας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πρὸς τὸν τοῖχον, καὶ
3 προσηύξατο πρὸς κύριον λέγων, ὦ δὴ κύριε, μνήσθητι
ὡς περιεπάτησα ἐνώπιόν σου ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν καρδίᾳ τε-
λείᾳ, καὶ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου ἐποίησα. καὶ ἔκλαυ-
4 σεν ἐζεκίας ἐν κλαυθμῷ μεγάλῳ. καὶ ἦν ἡσαΐας
ἐν τῇ αὐλῇ τῇ μέσῃ, καὶ ῥῆμα κυρίου ἐγένετο πρὸς αὐτόν,
5 λέγων, ἐπίστρεψον, καὶ ἐρεῖς πρὸς ἐζεκίαν τὸν ἡγούμε-
νον τοῦ λαοῦ μου, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς δαυὶδ τοῦ πα-
τρός σου, ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου, καὶ εἶδον τὰ δάκρυά σου,
ἰδοὺ ἐγὼ ἰάσομαί σε τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ ἀναβήσῃ εἰς
6 οἶκον κυρίου. καὶ προσθήσω ἐπὶ τὰς ἡμέρας
σου δεκαπέντε ἔτη. καὶ ἐκ χειρὸς βασιλέως ἀσσυρίων
ῥύσομαί σε καὶ τὴν πόλιν ταύτην. καὶ ὑπερασπιῶ ὑ-
πὲρ τῆς πόλεως ταύτης δι' ἐμὲ καὶ διὰ δαυὶδ τὸν δοῦ-
λόν μου.

תרגום יונתן

31 ארי מירושלם יפקון שאר צדיקיא ושיזבת מקיימי אוריתא מטורא דציון במימרא דיי צבאות תתעביד דא :
32 בכן כדנן אמר יי למלכא דאתור לא יעול לקרתא הדא ולא יקשית תמן גיר ולא יקדמינה בתריסין ולא יצבר עלה מליתא :
33 באורחא דאתא בה יתוב ולקרתא הדא לא יעול אמר יי : 34 ואגין על קרתא הדא למפרקה בדילי ובדיל דוד עבדי :
35 והוה בליליא ההוא ונפק מלאכא דיי וקטל במשריתא אתוראה מאה ותמנן וחמשה אלפין ואקדימו בצפרא והא כולהון פגרין
36 מיתין : ונטל ואזל ותב סנחריב מלכא דאתור ויתיב בנינוה : 37 והוה הוא סגיד בית נסרוך טעותיה ואדרמלך
ושראצר בנוהי קטלוהי בחרבא ואינון אישתיזבו לארע קרדו ומלך אסרחדון בריה תחותוהי :

כ

1 ביומיא האינון מרע חזקיה למימת ואתא לותיה ישעיה בר אמוץ נביא ואמר ליה כדנן אמר יי פקיד לאינש ביתך ארי מאית את
2 ולא תיחי : ואסחר חזקיה ית אפוהי לכותל בית מקדשא וצלי קדם יי למימר :
3 קביל בעותי יי אידכר כען ית דפלחית קדמך בקשוט ובלבב שלים ודתקין קדמך עבדית ובכה חזקיה בכי סגיאה :
4 והוה ישעיה לא נפק לדרתא מציעתא ופתגם נבואה מן קדם יי הוה עמיה למימר : 5 תוב ותימר לחזקיה מלכא דעמי כדנן
אמר יי אלהא דדוד אבוך שמיע קדמי צלותך גלי קדמי דמעתך הא אנא אסי לך ביומא תליתאה תיסק לבית מקדשא דיי :
6 ואוסיף על יומך חמש עשרי שנין ומיד מלכא דאתור אשזבינך וית קרתא הדא ואגין על קרתא הדא בדילי ובדיל דוד עבדי :

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

31 Quia de Ierusalem exibunt reliquiæ iustorum, & saluatio stabilientium legem ex monte Szion in dicto Domini Szebaoth fiet hoc.
32 Ideò sic dixit Dominus de rege Athur: Non intrabit in vrbem hanc, nec conticiet in eam iaculum, neque præoccupabit eam clypeis,
neque accruabit iuxta eam aggerem. 33 Per viam qua venit redibit, & ad vrbem hanc non intrabit, dixit Dominus.
34 Et protegam vrbem hanc, vt liberem eam propter me & propter Dauid seruum meum. 35 Et fuit nocte illa, exiit angelus
Domini, & occidit in exercitu Athuræo centum & octoginta quinque millia. & anticipauerunt auroram, & ecce omnes illi cadauera mor-
tuorum. 36 Et profectus est & abiit, & rediit Zzanhherib rex Athur, & sedit in Ninueh. 37 Et fuit cùm adoraret in æde
Nisztoch idoli sui, Adramelech & Sareszer filij eius occiderunt illum gladio. & ipsi euaserunt in terram Kardu. & regnauit Azzarhhadon
filius eius pro eo.

CAP. XX.

1 IN diebus illis ægrotauit Hhizkiah vsque ad mortem: & venit ad eum Iesaghiah filius Amosz propheta, & dixit illi: Sic dixit Dominus:
Præcipe hominibus domus tuæ, quia morieris tu, & non viues ex morbo tuo. 2 Et vertit Hhizkiah faciem suam ad parietem do-
mus sanctuarij, & orauit ante Dominum dicendo: 3 Suscipe deprecationem meam Domine, memento quæso quòd seruierim tibi
in veritate & corde perfecto, & quod rectum est ante te fecerim. & fleuit Hhizkiah fletu magno. 4 Et factũ est, Iesaghiah nondũ
exierat in atrium medium, & verbum prophetiæ à Domino fuit cum eo, dicendo: 5 Redi, & dicito Hhizkiah regi populi mei: Sic
dixit Dominus Deus Dauid patris tui: Audita est à me oratio tua, apparuerunt ante me lachrymæ tuæ: ecce ego sano te, die tertio ascendes
in domum sanctuarij Domini. 6 Et addam super dies tuos quindecim annos: & de manu regis Athur liberabo te & vrbem hanc, &
protegam vrbem istam propter me, & propter Dauid seruum meum.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 * ויאמר ישעיהו קחו דבלת תאנים ויקחו
8 וישימו על השחין ויחי ׃ * ויאמר חזקיהו אל
ישעיהו מה אות כי ירפא יהוה לי ועליתי ביום
9 השלישי בית יהוה ׃ * ויאמר ישעיהו זה לך
האות מאת יהוה כי יעשה יהוה את הדבר אשר
דבר הלך הצל עשר מעלות אם ישוב עשר מעלות ׃
10 * ויאמר יחזקיהו נקל לצל לנטות עשר מעלות
לא כי ישוב הצל אחרנית עשר מעלות ׃
11 * ויקרא ישעיהו הנביא אל יהוה וישב את
הצל במעלות אשר ירדה במעלות אחז אחרנית
12 עשר מעלות ׃ * בעת ההיא שלח בראדך בלאדן
בן בלאדן מלך בבל ספרים ומנחה אל חזקיהו כי
שמע כי חלה חזקיהו ׃
13 * וישמע עליהם חזקיהו ויראם את כל בית
נכתה את הכסף ואת הזהב ואת הבשמים ואת
שמן הטוב ואת בית כליו ואת כל אשר נמצא
באוצרתיו לא היה דבר אשר לא הראם חזקיהו
14 בביתו ובכל ממשלתו ׃ * ויבא ישעיהו הנביא
אל המלך חזקיהו ויאמר אליו מה אמרו
האנשים האלה ומאין יבאו אליך ויאמר חזקיהו
מארץ רחוקה באו מבבל ׃
15 * ויאמר מה ראו בביתך ויאמר חזקיהו את כל
אשר בביתי ראו לא היה דבר אשר לא הראיתם
16 באצרתי ׃ * ויאמר ישעיהו אל חזקיהו שמע
דבר יהוה ׃
17 * הנה ימים באים ונשא כל אשר בביתך
ואשר אצרו אבתיך עד היום הזה בבלה לא
יותר דבר אמר יהוה ׃
18 * ומבניך אשר יצאו ממך אשר תוליד יקחו והיו
סריסים בהיכל מלך בבל ׃

7 *Dixitq; Esaias: Afferte massam ficorum.
quam cùm attulissent,& posuissent super
8 vlcus eius,curatus est. *Dixerat autem E-
zechias ad Esaiam: Quod erit signũ quia
Dñs me sanabit,& quia ascẽsurus sum die
9 tertia templum Domini? *Cui ait Esaias:
Hoc erit signum à Dño quòd facturus sit
Dñs sermonem quem locutus est: Vis vt
ascendat vmbra decem lineis,aut vt reuer-
10 tatur totidem gradibus? *Et ait Ezechias:
Facile est vmbrã crescere decem lineis:nec
hoc volo vt fiat,sed vt reuertatur retrorsũ
11 decem gradibus. *Inuocauit itaque Esaias
C propheta Dominum, & reduxit vmbram
per lineas quibus iam descenderat in ho-
rologio Achaz retrorsum decẽ gradibus.
12 * In tempore illo misit Merodach Baladã
filius Baladã rex Babyloniorum literas &
munera ad Ezechiã: audierat enim quòd
13 ægrotasset Ezechias. *Lætatus est autem in
aduentu eorũ Ezechias,& ostendit eis do-
mum aromatum, & aurum & argentum,
& pigmenta varia, vnguenta quoq;, & do-
mum vasorũ suorũ, & omnia quæ habere
poterat in thesauris suis. non fuit verbum
quod non monstrasset eis Ezechias in do-
14 mo sua,& in omni potestate sua. *Venit
autẽ Esaias propheta ad regem Ezechiã,
dixitque ei: Quid dixerũt viri isti, aut vn-
de venerũt ad te? Cui ait Ezechias: De ter-
ra longinqua venerunt ad me de Babylo-
15 ne. *At ille respondit: Quid viderũt in do-
mo tua? Ait Ezechias: Omnia quæcunque
sunt in domo mea viderunt. nihil est quod
non monstrauerim eis in thesauris
16 meis. *Dixit itaq; Esaias Ezechiæ: Audi ser-
D monem Dñi. *Ecce dies venient, & aufe-
17 rẽtur omnia quę sunt in domo tua, & quę
condiderunt patres tui vsq; in diem hanc
in Babylonem. Non remanebit quicquã,
18 ait Dominus. *Sed & de filiis tuis qui e-
gredientur ex te quos generabis tollen-
tur, & erunt Eunuchi in palatio regis Ba-
bylonis.

**Et dixit Esaias: Afferant massam ficorum,* 7
& imponant super vlcus, & sanaberis.
** Et dixit Ezechias ad Esaiam: Quod signũ* 8
quòd sanabit me Dominus, et ascendam in do-
mum Domini die tertia?
** Et dixit Esaias: Hoc tibi signum à Do-* 9
mino, quòd faciet Dominus sermonem quem lo-
cutus est: Ibit vmbra decem gradibus, aut re-
uertetur decem gradibus.
** Et dixit Ezechias: Facile vmbram incli-* 10
nare decem gradibus: non sic, sed reuertatur
vmbra decem gradibus in ea quæ retrorsum.
**Et clamauit Esaias propheta ad Dominum:* 11
& reuersa est vmbra in gradibus Achaz qui-
bus descendit decem gradibus in ea quæ retror-
sum.
** In tẽpore illo misit Barodach filius Bala-* 12
dan rex Babylonis literas & munera ad Eze-
chiã, audiuerat enim quòd ægrotauit Ezechias.
** Et lætatus est in eis Ezechias: & ostendit* 13
eis omnem domum aromatum, & argentum et
aurum, & aromata, & oleum bonum, & do-
mum vasorum suorum, & omnia quæcunque
inuenta sunt in thesauris: et non reliquit quid-
piam quod non ostendit eis Ezechias in domo sua
& in omni thesauro suo.
** Et ingressus est Esaias propheta ad Eze-* 14
chiam regem, & dixit ei: Quid locuti sunt ad
te viri isti, & vndè venerunt ad te? & di-
xit Ezechias: De terra longinqua venerunt
ad me de Babylone.
** Et dixit Esaias: Quid viderunt in domo* 15
tua? & dixit Ezechias: Omnia quæcunque in
domo mea viderunt: nõ fuit in domo mea quod
non monstraui eis, & in thesauris meis.
** Et dixit Esaias ad Ezechiam: Audi sermo-* 16
nem Domini: ** Ecce dies veniunt, dicit* 17
Dominus, & auferentur omnia quæ sunt in do-
mo tua, & quæcunque condiderunt patres tui
vsque in diem hanc in Babylonem. non rema-
nebit verbum, dixit Dominus.
** Et à filiis tuis qui egressi sunt de te quos* 18
generasti capient, & erunt eunuchi in domo re-
gis Babylonis.

7 * καὶ εἶπεν ἠσαΐας, λαβέτωσαν παλάθην σύκων, καὶ
ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τὸ ἕλκος, καὶ ὑγιάσῃ.
8 * καὶ εἶπεν ἐζεκίας πρὸς ἠσαΐαν, τί τὸ σημεῖον ὅτι ἰά-
σεταί με κύριος, καὶ ἀναβήσομαι εἰς οἶκον κυρίου τῇ ἡ-
μέρᾳ τῇ τρίτῃ;
9 * καὶ εἶπεν ἠσαΐας, τοῦτό σοι τὸ σημεῖον παρὰ κυρίου, ὅτι
ποιήσει κύριος τὸν λόγον ὃν ἐλάλησε. πορεύσεται ἡ σκιὰ δέ-
κα ἀναβαθμοὺς, ἢ ἀναστρέψει δέκα ἀναβαθμούς.
10 * καὶ εἶπεν ἐζεκίας, κοῦφον τὴν σκιὰν κλῖναι δέκα
ἀναβαθμοὺς, οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἀποστραφήτω ἡ σκιὰ δέ-
κα ἀναβαθμοὺς εἰς τὰ ὀπίσω.
11 * καὶ ἐβόησεν ἠσαΐας ὁ προφήτης πρὸς κύριον, καὶ ἐ-
πέστρεψεν ἡ σκιὰ ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς ἄχαζ οἷς κατέβη
τοὺς δέκα ἀναβαθμοὺς εἰς τὰ ὀπίσω.
12 * ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέστειλε βαρωδὰχ υἱὸς βαλα-
δὰν βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐπιστολὰς καὶ δῶρα πρὸς
ἐζεκίαν, ἤκουσε γὰρ ὅτι ἠρρώστησεν ἐζεκίας.
13 * καὶ ἐχάρη ἐπ' αὐτοῖς ἐζεκίας, καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς πάν-
τα τὸν οἶκον τοῦ νεχωθὰ, καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον, καὶ
τὰ ἀρώματα, καὶ τὸ ἔλαιον τὸ ἀγαθὸν, καὶ τὸν οἶκον τῶν
σκευῶν αὐτοῦ, καὶ πάντα ὅσα εὑρέθη ἐν τοῖς θησαυροῖς, καὶ
οὐ παρέλειπεν οὐθὲν ὃ οὐκ ἔδειξεν αὐτοῖς ἐζεκίας ἐν τῷ
οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ ἐν παντὶ θησαυρῷ αὐτοῦ.
14 * καὶ εἰσῆλθεν ἠσαΐας ὁ προφήτης πρὸς ἐζεκίαν τὸν
βασιλέα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, τί ἐλάλησαν πρὸς σὲ οἱ ἄνδρες
οὗτοι, καὶ πόθεν ἥκουν πρὸς σέ; καὶ εἶπεν ἐζεκίας, ἐκ γῆς
πόρρωθεν ἥκουν πρὸς με ἐκ βαβυλῶνος.
15 * καὶ εἶπεν ἠσαΐας, τί εἶδον ἐν τῷ οἴκῳ σου; καὶ εἶπεν
ἐζεκίας, πάντα ὅσα ἐν τῷ οἴκῳ μου εἶδον, οὐκ ἦν ἐν τῷ οἴ-
κῳ μου ὃ οὐκ ἔδειξα αὐτοῖς, καὶ ἐν τοῖς θησαυροῖς μου.
16 * καὶ εἶπεν ἠσαΐας πρὸς ἐζεκίαν, ἄκουσον τὸν λόγον
κυρίου.
17 * ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, φησὶ κύριος, καὶ ἀρθήσεται
πάντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ ὅσα ἐθησαύρισαν οἱ πατέ-
ρες σου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης εἰς βαβυλῶνα. οὐχ ὑπο-
λειφθήσεται ῥῆμα, εἶπε κύριος.
18 * καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν σου τῶν ἐξεληλυθότων ἐκ σοῦ ὧν ἐ-
γέννησας λήψονται, καὶ ἔσονται εὐνοῦχοι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασι-
λέως βαβυλῶνος.

תרגום יונתן

7 ואמר ישעיהו סבו דבלת תאנין ונסיבו ושויאו על שיחנא ואתסי ׃ 8 ואמר חזקיהו לישעיהו מה את ארי יסי יוי לי ואיסק ביומא
תליתאה לבית מקדשא דיוי ׃ 9 ואמר ישעיה דין לך אתא מן קדם יוי ארי יעביד יוי ית פתגמא הדין דמליל היאך טולא עשר שען
אם יתוב עשר שען ׃ 10 ואמר חזקיה קלילא דא דיהך טולא עשר שען ברם ניסא יהוב טולא לאחורוהי עשר שען ׃ 11 וצלי
ישעיה נביא קדם יוי ואתיב ית טולא בצורת אבן שעיא דנחתת במסקנא דאחז שמשא לאחורוהי עשר שען ׃ 12 בעידנא ההיא שלח
ברודך בלאדן בר בלאדן מלכא דבבל איגרן וקרבנין לות חזקיה ארי שמע ארי מרע חזקיה ׃ 13 וקביל מנהון חזקיה ואחזינון ית כל
בית גנזוהי ית כספא וית דהבא וית בסמניא וית משחא טבא וית כל בית מנוהי וית כל דאשתכח בגנזוהי ולא הוה מדעם דלא אחזינון חזקיה
בביתיה ובכל שלטוניה ׃
14 ואתא ישעיה נביא לות מלכא חזקיה ואמר ליה מה אמרו גבריא האינך ומנן אתו עלך ואמר חזקיה מארע רחיקא אתו מבבל ׃
15 ואמר מה חזו בביתך ואמר חזקיה ית כל די בביתי חזו ולא הוה מדעם דלא אחזיתינון בגנזי ׃
16 ואמר ישעיהו לחזקיה קביל פתגמא דיוי ׃
17 הא יומיא אתן ויתנטיל כל די בביתך ודי גנזו אבהתך עד יומא הדין ויתיביל לבבל לא ישתאר מדעם אמר יוי ׃
18 ומבנך דיפקון מינך דתוליד ידבר ויהון רברבין בהיכלא דמלכא דבבל ׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

7 Et dixit Iesaghiahu: Accipite massam ficuum. & acceperunt & posuerunt super vlcus, & sanatum est.
8 Et dixerat Hhizkiah ad Iesaghiah: Quod signum erit quòd sanabit Dominus me, & ascendam die tertio in domum sanctuarij Dñi?
9 Et dixit Iesaghiah: Hoc tibi erit signum à Domino quòd faciet Dominus verbum hoc quod locutus est; an procedet vmbra decem horis, an recedet decem horis? 10 Et dixit Hhizkiah: Facile est hoc quòd procedat vmbra decem horis: sed hoc sit signum, redeat vmbra retrorsum decem horis. 11 Et orauit Iesaghiah propheta Dominum, & reduxit vmbram per figuram lapidis horarum quibus descenderat in ascensu Ahhaz Sol retrorsum decem horis.
12 Tempestate illa misit Berodach Baladan filius Baladan rex Babel epistolas & munera ad Hhizkiah, quia audierat quòd ægrotasset Hhizkiah. 13 Et excepit eos Hhizkiah, & ostendit illis omnes thesauros suos, argentum & aurum, & aromata, & vnguentum bonum, & omnem domum vasorum suorum, & omne quod inuentum est in thesauris suis. non fuit quicquam quod non ostenderit illis Hhizkiah in domo sua, & in omni imperio suo. 14 Et venit Iesaghiah propheta ad regem Hhizkiah, & dixit ei: Quid dixerunt viri hi, & vndè venerunt ad te? & dixit Hhizkiah: De terra longinqua venerunt de Babel.
15 Et dixit, Quid viderunt in domo tua? & dixit Hhizkiah: Omnia quæ sunt in domo mea viderunt, nec fuit quicquam quod non ostenderim illis in thesauris meis. 16 Et dixit Iesaghiah ad Hhizkiah: Audi verbum Domini:
17 Ecce dies veniunt, & tolletur omne quod est in domo tua, & quod thesaurizarunt patres tui vsque ad diem hanc; & deferetur ad Babel: non relinquetur quicquam, dixit Dominus. 18 Et de filiis tuis qui exibunt de te quos gignes, accipient & erunt magnates in palatio regis Babel.

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֶל־יְשַׁעְיָהוּ טוֹב דְּבַר־יְהוָה
אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַיֹּאמֶר הֲלוֹא אִם־שָׁלוֹם וֶאֱמֶת יִהְיֶה
20 בִּימָי: * וְיֶתֶר דִּבְרֵי חִזְקִיָּהוּ וְכָל־גְּבוּרָתוֹ וַאֲשֶׁר
עָשָׂה אֶת־הַבְּרֵכָה וְאֶת־הַתְּעָלָה וַיָּבֵא אֶת־הַמַּיִם
הָעִירָה הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
21 לְמַלְכֵי יְהוּדָה: * וַיִּשְׁכַּב חִזְקִיָּהוּ עִם־אֲבֹתָיו
וַיִּמְלֹךְ מְנַשֶּׁה בְנוֹ תַּחְתָּיו:

כא

1 * בֶּן־שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה מְנַשֶּׁה בְמָלְכוֹ וַחֲמִשִּׁים
וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ חֶפְצִי־בָהּ:
2 * וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּתוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
3 הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: * וַיָּשָׁב וַיִּבֶן אֶת־
הַבָּמוֹת אֲשֶׁר אִבַּד חִזְקִיָּהוּ אָבִיו וַיָּקֶם מִזְבְּחוֹת
לַבָּעַל וַיַּעַשׂ אֲשֵׁרָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אַחְאָב מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁתַּחוּ לְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲבֹד אֹתָם:
4 * וּבָנָה מִזְבְּחֹת בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה
5 בִּירוּשָׁלִַם אָשִׂים אֶת־שְׁמִי: * וַיִּבֶן מִזְבְּחֹת לְכָל־
צְבָא הַשָּׁמַיִם בִּשְׁתֵּי חַצְרוֹת בֵּית־יְהוָה:
6 * וְהֶעֱבִיר אֶת־בְּנוֹ בָּאֵשׁ וְעוֹנֵן וְנִחֵשׁ וְעָשָׂה אוֹב
וְיִדְּעֹנִי הִרְבָּה לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיס:
7 * וַיָּשֶׂם אֶת־פֶּסֶל הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָשָׂה בַּבַּיִת אֲשֶׁר
אָמַר יְהוָה אֶל־דָּוִד וְאֶל־שְׁלֹמֹה בְנוֹ בַּבַּיִת הַזֶּה
וּבִירוּשָׁלִַם אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָשִׂים
8 אֶת־שְׁמִי לְעוֹלָם: * וְלֹא אֹסִיף לְהָנִיד רֶגֶל יִשְׂרָאֵל מִן־
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבוֹתָם רַק אִם־יִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל
אֲשֶׁר צִוִּיתִים וּלְכֹל הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה אֹתָם עַבְדִּי
9 מֹשֶׁה: * וְלֹא שָׁמְעוּ וַיַּתְּעֵם מְנַשֶּׁה לַעֲשׂוֹת אֶת־
הָרַע מִן־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִשְׁמִיד יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל:

19 *Dixit Ezechias ad Esaiam: Bonus sermo Domini quem locutus es. sit tantum pax
20 & veritas in diebus meis. *Reliqua autem sermonum Ezechiæ, & omnis fortitudo eius, & quomodo fecerit piscinam & aquæductum, & introduxerit aquas in ciuitatem, nonne hæc scripta sunt in libro sermonum dierum Regum Iuda? *Dormi-
21 uitque Ezechias cum patribus suis, & regnauit Manasses filius eius pro eo.

CAP. XXI.

1 A *Duodecim annorum erat Manasses cùm regnare cœpisset, & quinquaginta
2 quinque annis regnauit in Ierusalem. nomen matris eius Aphsiba. *Fecitque malum in conspectu Domini, iuxta idola gen-
3 tium quas deleuit Dominus à facie filiorum Israel. *Conuertitque & ædificauit excelsa quæ dissipauerat Ezechias pa-
ter eius, & erexit aras Baal, & fecit lucos sicut fecerat Achab rex Israel, & adorauit omnem militiam cæli, & coluit eam.
4 *Extruxitque aras in domo Domini, de
5 qua dixit Dominus: In Ierusalem ponam nomen meum. *Et extruxit altaria vniuer-
6 sæ militiæ cæli, in duobus atriis templi Domini. *Et traduxit filiũ suum per ignẽ & ariolatus est & obseruauit augura, & fe-
cit pythones, & aruspices multiplicauit, vt faceret malum coram Domino, & irri-
7 taret eum. *Posuitque idolum luci quem fecerat in templo Domini, super quo locu-
tus est Dominus ad Dauid & ad Salomonem filium eius: In templo hoc & in Ie-
B rusalem, quem elegi de cunctis tribubus Israel, ponam nomen meum in sempiter-
8 num. *Et vltra non faciam commoueri pedem Israel de terra quam dedi patribus eorũ, si custodierint opere omnia quæ præcepi eis, & vniuersam legem quam mandauit eis
9 seruus meus Moyses. *Illi verò non audierunt. *Manasses seduxit eos vt facerent malum coram Domino super gentes, quas abstulerat Dominus à facie filiorum Israel.

* Et dixit Ezechias ad Esaiam, Bonus sermo quem locutus est Dominus: fiat pax & iustitia in diebus meis.

* Et reliqua sermonum Ezechiæ & omnia quæcunque fecit & omnis fortitudo eius, & fontem, & aquæ ductum, quæ fecit, & introduxit aquam in ciuitatẽ, nonne hæc scripta sunt in libro sermonum dierum regum Iuda? * Et dormiuit Ezechias cum patribus suis, & sepultus est in ciuitate Dauid, & regnauit Manasses filius eius pro eo.

CAP. XXI.

FIlius annorum duodecim Manasses cùm regnaret ipse, & quinquaginta & quinque annis regnauit in Hierusalem, & nomen matris eius Epsiba. * Et fecit malum coram Domino, & abijt iuxta abominationes gentium, quas abstulit Dominus à facie filiorum Israel.
* Et conuersus est Manasses & ædificauit excelsa, quæ dissipauit Ezechias pater eius, & erexit aras Baal; & fecit lucos sicut fecit Achab rex Israel, & adorauit omnem militiam cæli, & seruiuit eis.
* Et ædificauit altare in domo Domini, in quo dixit, In Hierusalem ponam nomen meum.
* Et ædificauit altaria vniuersæ militiæ cæli in duobus atriis domus Domini.
* Et traduxit filios suos in igne, & ariolatus est & auguratus est, & fecit ventriloquos, & coniectores multiplicauit vt faceret malum coram Domino vt irritaret eum.
* Et posuit sculptile luci in domo Domini, in qua dixit Dominus ad Dauid & ad Salomonem filium eius, In domo hac elegit Dominus in Hierusalem de omnibus tribubus Israel vt ponam nomen meum ibi in seculum.
* Et non addam commouere pedem Israel de terra quam dedi patribus suis, verùm si custodierint vt faciant iuxta omnia quæ præcepi eis, iuxta omnem legem quam mandauit eis seruus meus Moyses. * Et non audierunt. & Manasses seduxit eos vt facerent malum coram Domino super gentes, quas abstulit Dominus à facie filiorum Israel.

19 * καὶ εἶπεν ἐζεκίας πρὸς ἡσαΐαν, ἀγαθὸς ὁ λόγος ὃν
ἐλάλησε κύριος, ῥηθήτω εἰρήνη ⸂καὶ δικαιοσύνη⸃ ἐν ταῖς ἡ-
20 μέραις μου. * ⸂καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἐζεκίου καὶ πάντα
ὅσα ἐποίησε καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ, καὶ τὴν κρήνην καὶ
τὸν ὑδραγωγὸν ἃ ἐποίησε, καὶ εἰσήνεγκε τὸ ὕδωρ εἰς τὴν πό-
λιν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ⸀ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμε-
21 ρῶν τῶν βασιλέων ἰούδα; * καὶ ⸀κοιμήθη ἐζεκίας μετὰ
τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ⸀ἐτάφη ἐν πόλει δαυίδ, καὶ ἐβα-
σίλευσε μανασσῆς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

κά.

1 * Υἱὸς ἐτῶν δώδεκα μανασσῆς ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐ-
τόν, καὶ πεντήκοντα ⸀καὶ πενταετῆ ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσα-
λήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὸς αὐτοῦ ⸂ἐψιβα⸃.
2 * καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, κατὰ ἐπορθήθη
κε τὰ βδελύγματα ἃν ἐξῆρε κύριος ⸀ἀπὸ
3 προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραήλ. * ⸂καὶ ἐπέστρεψε μανασσῆς
καὶ ᾠκοδόμησε τὰ ὑψηλά, ἃ κατέσκαψεν ἐζεκίας ὁ πα-
τὴρ αὐτοῦ, καὶ ἔστησε θυσιαστήριον τῇ βάαλ, καὶ ἐποίησεν
ἄλση καθὼς ἐποίησεν ⸂ἀχαὰβ⸃ βασιλεὺς ἰσραήλ, καὶ ⸂προ-
σεκύνησε πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐδούλευσεν αὐ-
4 τοῖς. * καὶ ᾠκοδόμησε θυσιαστήριον ἐν οἴκῳ κυρίου, ἐν ᾧ
εἶπεν, ἐν ἱερουσαλὴμ θήσω τὸ ὄνομά μου. * ⸂καὶ ᾠκοδό-
μησε θυσιαστήρια παντὶ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ ἐν ταῖς δυσὶ
6 αὐλαῖς οἴκου κυρίου. * καὶ διῆγε τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν
πυρὶ, καὶ ⸂ἐκληδονίζετο καὶ οἰωνίζετο· καὶ ἐποίησεν ἐγγαστε-
μύθους, καὶ γνώστας ἐπλήθυνε τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώ-
7 πιον κυρίου τοῦ παροργίσαι αὐτόν. * ⸂καὶ ἔθηκε τὸ γλυ-
πτὸν τοῦ ἄλσους ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, ἐν ᾧ εἶπε κύριος πρὸς
δαυὶδ καὶ πρὸς ⸀σολομῶντα τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ
καὶ ἐξελεξάμην κύριος ἐν ἱερουσαλὴμ ἐκ πασῶν φυλῶν
ἰσραὴλ θεῖναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ εἰς αἰῶνα.
8 * καὶ οὐ προσθήσω σαλεῦσαι τὸν πόδα ἰσραὴλ ἀπὸ
τῆς γῆς ἧς ἔδωκα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, πλὴν ἐὰν φυ-
λάξωνται τοῦ ποιεῖν κατὰ πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐ-
τοῖς, κατὰ πάντα τὸν νόμον ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ παῖς
μου μωυσῆς.
9 * ⸂οὐκ ἤκουσαν· καὶ μανασσῆς ἐπλάνησεν αὐτοὺς τοῦ
ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου ⸂ὑπὲρ ἔθνη, ἃ ἐξῆρε
κύριος ⸀ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραήλ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et dixit Hhizkiah ad Iesaghiah, Rectum est verbum Domini quod locutus es. & dixit, Nónne pax & veritas erit in diebus meis?
" Et reliquum verborum Hhizkiah & omnis fortitudo eius, & quomodo fecerit piscinam & aquæductum & induxerit aquas in vrbem; nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum domus Iehudah?
" Et cubuit Hhizkiah cum patribus suis, & regnauit Menasseh filius eius pro eo.

CAP. XXI.

FIlius duodecim annorum erat Menasseh quando regnauit: & quinquaginta quinque annis regnauit in Ierusalem, & nomen matris eius Hhephsiibah. ' Et fecit quod malum erat ante Dominum iuxta abominationes gentium, quas expulerat Dominus à facie filiorum Israel. ' Et conuersus reædificauit excelsa, quæ dissiparat Hhizkiah pater eius: & statuit aras Baghala, & fecit lucum sicut fecerat Ahhab rex Israel, & adorauit omnes virtutes cælorum, & coluit eas. ' Et ædificauit aras in domo sanctuarij Domini de quo dixerat Dominus, In Ierusalem collocabo maiestatem meam. ' Et ædificauit aras omnibus virtutibus cælorum in duobus atrijs domus sanctuarij Domini. ' Et transire fecit filium suum per ignem, & ariolatus est atque auguratus, & fecit pythones & diuinatores: multiplicauit facere quod malum erat ante Dominum vt irritaret eum. ' Et posuit simulacrum luci quem fecerat in domo, de qua dixerat Dominus Dauid & Selomoh filio eius, In domo hac, & in Ierusalem, in qua mihi complacui præ omnibus tribubus Israel, ponam maiestatẽ meam in seculum. ' Nec addam transferre Israelem de terra quã dedi patribus eorum: tantummodo si custodierint facere iuxta omnia quæ præcepi eis, & secundùm omnem legem quam præcepit eis seruus meus Moseh. ' Et non attenderunt, sed errare fecit illos Menasseh, ita vt facerent peius quàm gentes, quas perdiderat Dñs à facie filiorũ Israel.

תרגום יונתן

כא

כא

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 ׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה בְּיַד־עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים לֵאמֹר׃
11 ׃ יַעַן אֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה מֶלֶךְ־יְהוּדָה הַתֹּעֵבוֹת
הָאֵלֶּה הֵרַע מִכֹּל אֲשֶׁר־עָשׂוּ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר לְפָנָיו
וַיַּחֲטִא גַם־אֶת־יְהוּדָה בְּגִלּוּלָיו׃
12 ׃ לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מֵבִיא
רָעָה עַל־יְרוּשָׁלַםִ וִיהוּדָה אֲשֶׁר כָּל־שֹׁמְעָיו תִּצַּלְנָה
13 שְׁתֵּי אָזְנָיו׃ ׃ וְנָטִיתִי עַל־יְרוּשָׁלַםִ אֵת קָו
שֹׁמְרוֹן וְאֶת־מִשְׁקֹלֶת בֵּית אַחְאָב וּמָחִיתִי אֶת־
יְרוּשָׁלַםִ כַּאֲשֶׁר־יִמְחֶה אֶת־הַצַּלַּחַת מָחָה וְהָפַךְ
14 עַל־פָּנֶיהָ׃ ׃ וְנָטַשְׁתִּי אֵת שְׁאֵרִית נַחֲלָתִי
וּנְתַתִּים בְּיַד אֹיְבֵיהֶם וְהָיוּ לְבַז וְלִמְשִׁסָּה לְכָל־
15 אֹיְבֵיהֶם׃ ׃ יַעַן אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת־הָרַע בְּעֵינַי
וַיִּהְיוּ מַכְעִסִים אֹתִי מִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר יָצְאוּ אֲבוֹתָם
16 מִמִּצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ ׃ וְגַם דָּם נָקִי
שָׁפַךְ מְנַשֶּׁה הַרְבֵּה מְאֹד עַד אֲשֶׁר־מִלֵּא אֶת־
יְרוּשָׁלַםִ פֶּה לָפֶה לְבַד מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־
17 יְהוּדָה לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה׃ ׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי
מְנַשֶּׁה וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא
הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
18 יְהוּדָה׃ ׃ וַיִּשְׁכַּב מְנַשֶּׁה עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר
בְּגַן־בֵּיתוֹ בְּגַן־עֻזָּא וַיִּמְלֹךְ אָמוֹן בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃
19 ׃ בֶּן־עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה אָמוֹן בְּמָלְכוֹ
וּשְׁתַּיִם שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ וְשֵׁם אִמּוֹ מְשֻׁלֶּמֶת
20 בַּת־חָרוּץ מִן־יָטְבָה׃ ׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי
יְהוָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה אָבִיו׃
21 ׃ וַיֵּלֶךְ בְּכָל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־הָלַךְ אָבִיו וַיַּעֲבֹד
אֶת־הַגִּלֻּלִים אֲשֶׁר עָבַד אָבִיו וַיִּשְׁתַּחוּ לָהֶם׃
22 ׃ וַיַּעֲזֹב אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו וְלֹא הָלַךְ בְּדֶרֶךְ
23 יְהוָה׃ ׃ וַיִּקְשְׁרוּ עַבְדֵי־אָמוֹן עָלָיו וַיָּמִיתוּ אֶת־
הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ׃

10 *Locutúsq; est Dñs in manu seruorum
11 suorũ prophetarum, dicens: *Quia fecit
Manasses rex Iuda abominationes istas
pessimas, super omnia quæ fecerunt Amorræi ante eũ, & peccare fecit etiã Iudã
12 in immunditijs suis. *Propterea hæc dicit
C Dñs Deus Israel, Ecce ego inducam mala
super Ierusalẽ & Iudam, vt quicunq; au-
13 dierit tinniant ambæ aures eius. *Et exten-
dam super Ierusalem funiculum Samariæ
& pondus domus Achab, & delebo Ieru-
salem, sicut deleri solent tabulæ. Delens
vertam & ducam crebriùs stylum super fa-
14 ciem eius. *Dimittam verò reliquias hæ-
reditatis meæ, & tradam eas in manus ini-
micorum eius; erúntq; in vastitatem & in
15 rapinã cunctis aduersarijs suis. *Eò quòd
fecerint malum coram me, & perseueraue-
rint irritantes me ex die qua egressi sunt
patres eorũ ex Ægypto vsq; ad hãc diem.
16 *Insuper & sanguinem innoxium fudit
Manasses multum nimis, donec imple-
tur Ierusalẽ vsq; ad os, absq; peccatis suis,
quibus peccare fecit Iudam vt faceret ma-
17 lum coram Dño. *Reliqua aũt sermonũ
Manasse & vniuersa quæ fecit, & peccatũ
eius quod peccauit, nónne hæc scripta
sunt in libro sermonũ dierum regũ Iuda?
18 *Dormiuítq; Manasses cũ patribus suis,
D & sepultus est in horto domus suæ, in hor-
to Oza, & regnauit Amon filius eius pro
19 eo. *Viginti duorũ annorum erat Amon
cùm regnare cœpisset, duobus quoq; an-
nis regnauit in Ierusalem. Nomen matris
eius Messallemeth filia Arus de Iethеba.
20 *Fecítque malum in conspectu Dñi, si-
21 cut fecerat Manasses pater eius. *Et am-
bulauit in omni via per quã ambulauerat
pater eius, seruiuítq; immunditijs quibus
seruiebat pater eius, & adorauit eas.
22 *Et dereliquit Dominum Deum patrum
suorum, & non ambulauit in via Domini.
23 *Tetenderúntq; ei insidias serui sui, &
interfecerunt regem in domo sua.

*Et locutus est Dominus in manu seruorum 10
suorum prophetarum, dicens: *Quia fecit 11
Manasses rex Juda abominationes has malas,
iuxta omnia quæcunque fecit Amorræus qui
ante eum, insuper & Judam peccare fecit in
idolis suis. *Nonne sic hæc dicit Dominus* 12
Deus Jsrael? ecce ego induco mala super Hieru-
salem & super Judam, vt omnis qui audiat
ea, tinniant ambæ aures eius.
*Et extendam super Hierusalem mensuram 13
Samariæ & pondus domus Achab, & delebo
Hierusalem sicut deletur pyxis, et vertitur su-
per faciem suam.
*Et delebo reliquias hæreditatis meæ, & 14
tradam eos in manus inimicorum suorum, &
erunt in rapinam, & in direptionem cunctis
inimicis suis.
*Eò quòd fecerunt malum in oculis meis, 15
& fuerunt irritantes me ex die qua eduxi pa
tres eorum ex Ægypto & vsq; ad diem hanc.
*Jnsuper sanguinem innoxium fudit Ma- 16
nasses multum nimis, donec impleuit Hierusa-
lem os supra os absque peccatis suis, quibus pec
care fecit Judam, vt faceret malum in oculis
Domini. *Et reliqua sermonum Manasse & 17
vniuersa quæcunque fecit, & peccata eius quæ
peccauit; nonne hæc scripta sunt in libro ser-
monum dierum regum Juda?
*Et dormiuit Manasses cum patribus suis, 18
& sepultus est in horto domus suæ in horto
Oza, & regnauit Amon filius eius pro eo.
*Filius viginti & duorum annorum Amon 19
cùm regnaret ipse, & duobus annis regnauit
in Hierusalem; & nomen matri eius Mesollam
filia Arus ex Jteba.
*Et fecit malum coram Domino, sicut fecit 20
Manasses pater eius.
*Et ambulauit in omni via qua ambulauit 21
pater eius, & seruiuit idolis quibus seruiuit
pater eius, & adorauit ea.
*Et dereliquit Dominum Deum patrum 22
suorum, & non ambulauit in via Domini.
*Et conuersi sunt serui Amon contra eum, 23
& interfecerunt regem in domo sua.

10 *καὶ ἐλάλησε κύριος ἐν χειρὶ τῶν παίδων αὐτοῦ τῶν
11 προφητῶν, λέγων· *ἀνθ' ὧν ὅσα ἐποίησε μανασσῆς
βασιλεὺς ἰούδα τὰ βδελύγματα ταῦτα τὰ πονηρά, κατὰ
πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ ἀμορραῖος, ὁ ἔμπροσθεν αὐτοῦ,
καί γε καὶ τὸν ἰούδαν ἐξήμαρτεν ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτοῦ.
12 *οὐχ οὕτω τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ; ἰδοὺ ἐγὼ
ἐπάγω κακὰ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ καὶ ἐπὶ ἰούδαν, ὥστε πάντος
ἀκούοντος αὐτὰ ἠχῆσαι ἀμφότερα τὰ ὦτα αὐτοῦ.
13 *καὶ ἐκτενῶ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ τὸ μέτρον σαμαρείας καὶ
τὸν σταθμὸν οἴκου ἀχαάβ, καὶ ἐξαλείψω τὴν ἱερουσαλὴμ
καθὼς ἐξαλείφεται τὸ πυξίον καὶ καταστρέφεται ἐπὶ πρό-
14 σωπον αὐτοῦ. *καὶ ἀπαλείψω τὸ ὑπόλειμμα τῆς κλη-
ρονομίας μου, καὶ παραδώσω αὐτοὺς εἰς χεῖρας τῶν
ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ ἔσονται εἰς διαρπαγὴν καὶ εἰς προνομὴν
15 πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν. *ἀνθ' ὧν ὅσα ἐποίησαν τὸ πο-
νηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς μου, καὶ ἦσαν παροργίζοντές με
ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐξήγαγον τοὺς πατέρας αὐτῶν ἐξ αἰ-
γύπτου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
16 *καί γε αἷμα ἀθῷον ἐξέχεεν μανασσῆς πολὺ σφό-
δρα ἕως οὗ ἔπλησε τὴν ἱερουσαλὴμ στόμα ἐπὶ στόμα ἐκ-
τὸς τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ, ὧν ἐξήμαρτε τὸν ἰούδαν τοῦ ποιῆσαι
τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου.
17 *καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων μανασσῆ καὶ πάντα ὅσα
ἐποίησε καὶ αἱ ἁμαρτίαι αὐτοῦ ἃς ἥμαρτεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα
γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰού-
18 δα; *καὶ ἐκοιμήθη μανασσῆς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ,
καὶ ἐτάφη ἐν κήπῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἐν κήπῳ ὀζᾶ. καὶ ἐβασί-
λευσεν ἀμὼν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
19 *υἱὸς εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν ἀμὼν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν·
καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ· καὶ ὄνομα τῇ μη-
τρὶ αὐτοῦ μεσολλὰμ θυγάτηρ ἀροὺς ἐξ ἰτεβά.
20 *καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καθὼς ἐποίη-
21 σε μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ. *καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ
ᾗ ἐπορεύθη ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐδούλευσε τοῖς εἰδώλοις οἷς
ἐδούλευσεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν αὐτοῖς.
22 *καὶ ἐγκατέλιπε κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτοῦ,
καὶ οὐκ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ κυρίου.
23 *καὶ συνεστράφησαν οἱ παῖδες ἀμὼν ἐπ' αὐτόν, καὶ
ἐθανάτωσαν τὸν βασιλέα ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.

תרגום יונתן

10 ומליל יי ביד עבדוהי נבייא למימר׃ 11 חלף דעבד מנשה מלך שבטא דבית יהודה תועבתא האילין אבאיש מכל דעבדו אמוראי
דקדמוהי וחייב אף ית דבית יהודה בפלחן טעותיה׃ 12 בכן כדנן אמר יי אלהא דישראל הא אנא מיתי בישתא על ירושלם ויהודה
דכל דישמעינה יצלן תרתין אדנוהי׃ 13 ואיגוד על ירושלם ית חוט חרבן שומרון וית מתקולת בית אחאב ואמחי ית ירושלם כמא
דממחן צלוחיתא ומהפכא על אפהא׃ 14 ואירטש ית שארא דאחסנתי ואמסרינון ביד בעלי דבביהון ויהון לבזא
ולעדי לכל סנאיהון׃ 15 חלף דעבדו דביש קדמי והוו מרגזין קדמי מן יומא דנפקו אבהתהון ממצרים ועד יומא הדין׃
16 ואף דם זכאי דאשד מנשה סגי לחדא עד דמלא ית ירושלם סיפא בסיפא בר מחובוהי דחייב ית דבית יהודה למעבד דביש קדם יי׃
17 ושאר פתגמי מנשה וכל דעבד וחובוהי דחב הלא אינון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכיא דבית יהודה׃
18 ושכיב מנשה עם אבהתוהי ואתקבר בגן ביתיה בגן עזא ומלך אמון בריה תחותוהי׃
19 בר עסרין ותרתין שנין אמון כד מלך ותרתין שנין מלך בירושלם ושום אמיה משולמת בת חרוץ מן יטבה׃
20 ועבד דביש קדם יי כמה דעבד מנשה אבוהי׃ 21 ואזל בכל אורח דאזל אבוהי ופלח ית טעותא דפלח אבוהי וסגיד להון׃
22 ושבק ית פולחנא דיי אלהא דאבהתוהי ולא הליך בארחן דתקנן קדם יי׃
23 וקטרו עבדי אמון עלוהי וקטלו ית מלכא בביתיה׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

10 Et locutus est Dominus per manum seruorum suorum prophetarum, dicendo: 11 Propterea quòd fecit Menasseh rex tribus domus Iehudah abominationes has, fecit peius omnibus quæ fecerunt Emorræi, qui *fuerunt* ante ipsum: & peccare fecit etiam homines domus Iehudah in cultu idolorum suorum. 12 Ideo sic dixit Dominus Deus Israel, Ecce ego adducam malum super Ierusalem & Iehudah *adeò*, vt omnis qui audierit illud, tinniant ambæ aures eius. 13 Et extendam super Ierusalem filum desolationis Somron, & pondus domus Ahhab; & abstergam Ierusalem sicut abstergitur lecythus, abstergitur & vertitur super faciem suam. 14 Et derelinquam residuum hæreditatis meæ, & tradam illos in manum auctorũ inimicitiarum suarum, & erunt in direptionem & confractionem omnibus odientibus se. 15 Eò quòd fecerunt quod malum erat ante me, & irritauerunt me à die qua exierunt patres eorum ex Miszraim vsque ad diem hanc. 16 Etiam sanguis innocens quem effudit Menasseh, *fuit* multus valdè adeò vt impleret Ierusalem ab extremo ad extremum, præter peccata eius quibus peccare fecit *populum* domus Iehudah, faciendo quod malum erat ante Dominum. 17 Et reliquum verborum Menasseh & omnia quæ fecit, & peccata eius quæ peccauit, nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum domus Iehudah? 18 Et iacuit Menasseh cum patribus suis, & sepultus est in horto domus suæ in horto Ghuza, & regnauit Amon filius eius pro eo. 19 Filius viginti & duorum annorum erat Amon quando regnauit, & duobus annis regnauit in Ierusalem, & nomen matris eius Mesulemet filia Hharuse de Iatbah. 20 Et fecit quod malum erat ante Dominum, sicut fecerat Menasseh pater eius. 21 Et ambulauit in omni via qua ambulauerat pater eius, & coluit idola quæ coluerat pater eius, & adorauit ea. 22 Et deseruit cultum Domini Dei patrum suorum, nec ambulauit in vijs quæ rectæ erant ante Dominum. 23 Et coniurauerunt serui Amon in eum, & occiderunt regem in domo sua.

Universidad de Deusto
Biblioteca

24 ויך עם־הארץ את כל־הקשרים על־המלך
אמון ויקהלו עם־הארץ את־יאשיהו בנו וימליכו תחתיו׃
25 ויתר דברי אמון אשר עשה הלוא־הם
כתובים על־ספר דברי הימים למלכי יהודה׃
26 ויקברו אתו בקברתו בגן עזא וימלך יאשיהו
בנו תחתיו׃

כב

1 בן־שמנה שנה יאשיהו במלכו ושלשים
ואחת שנה מלך בירושלם ושם אמו ידידה בת־
עדיה מבצקת׃ 2 ויעש הישר בעיני יהוה
וילך בכל־דרך דויד אביו ולא־סר ימין ושמאול׃
3 ויהי בשמנה עשרה שנה למלך יאשיהו שלח
המלך את־שפן בן־אצליהו בן־משלם הספר בית
יהוה לאמר׃ 4 עלה אל־חלקיהו הכהן הגדול
ויתם את־הכסף המובא בית יהוה אשר אספו
שמרי הסף מאת העם׃ 5 ויתנהו על־יד עשי
המלאכה המפקדים בבית יהוה ויתנו אתו לעשי
המלאכה אשר בבית יהוה לחזק את־בדק הבית׃
6 לחרשים ולבנים ולגדרים ולקנות עצים
ואבני מחצב לחזק את־הבית׃
7 אך לא־יחשב אתם הכסף התנתן על־ידם
כי באמונה הם עשים׃ 8 ויאמר חלקיהו
הכהן הגדול אל־שפן הספר ספר התורה מצאתי
בבית יהוה ויתן חלקיהו את־הספר אל־שפן
ויקראהו׃ 9 ויבא שפן הספר אל־המלך וישב
את־המלך דבר ויאמר התיכו עבדיך את־הכסף
הנמצא בבית ויתכהו על־יד עשי המלאכה
המפקדים בית יהוה׃ 10 ויגד שפן הספר למלך
לאמר ספר נתן לי חלקיהו הכהן ויקראהו שפן
לפני המלך׃

24 Percussit autem populus terræ omnes
qui coniurauerant cõtra regem Ammon,
& constituerunt sibi regem Iosiam filium
25 eius pro eo. Reliqua aũt sermonum Am-
mon quæ fecit, nónne hęc scripta sunt in
libro sermonum dierum regum Iudæ?
26 Sepelierũntque eum in sepulchro suo
in horto Oza, & regnauit Iosias filius eius
pro eo. CAP. XXII.

1 OCto annorum erat Iosias cùm regna-
re cœpisset, & triginta vno anno re-
gnauit in Ierusalem. Nomen matris eius
2 Idida filia Phadaia de Besechat. Fecit q;
quod placitum erat coram Dño, & am-
bulauit per omnes vias Dauid patris sui.
Nõ declinauit ad dexterã siue ad sinistrã.
3 Anno aũt octauo decimo regis Iosiæ
misit rex Saphan filium Assia filij Mesol-
lam scribam templi Domini, dicens ei:
4 Vade ad Helchiam sacerdotẽ magnũ,
vt confletur pecunia quæ illata est in tem-
plum Dñi, quã collegerunt ianitores à
5 populo. Detúrque fabris per præ-
positos domus Domini. Qui & distri-
buant eam his qui operantur in templo
Dñi, ad instauranda sartatecta templi,
6 Tignarijs videlicet & cementarijs, &
his qui interrupta cõponunt, & vt emen-
tur ligna & lapides de lapidicinis ad in-
7 staurãdum templum Dñi. Veruntamen
non supputetur eis argentum quod acci-
piunt, sed in potestate habeant, & in fide.
8 Dixit aũt Helchias pontifex ad Saphan
scribam, Librum legis repperi in domo
Domini. Deditq; Helchias volumen Sa-
9 phan scribæ, qui & legit illud. Venit
quoq; Saphan scriba ad regem, & renun-
ciauit ei quod præceperat; & ait, Congre-
uerũt serui tui pecuniam, quæ reperta est
in domo Dñi, & dederunt vt distribuere-
tur fabris ac præfectis operũ templi Dñi.
10 Narrauit quoq; Saphan scriba regi, di-
cens: Librũ dedit mihi Helchias sacerdos:
quem cùm legisset Saphan coram rege,

תרגום יונתן

24 וקטל עמא דארעא ית כל דסדרו על מלכא אמון ואמליכו עמא דארעא ית יאשיה בריה תחותוהי׃ 25 ושאר פתגמי אמון
לא איתין כתיכין על ספר פתגמי יומיא למלכיא דבית יהודה׃ 26 וקברו יתיה בקבוריתיה בגינת עזא ומלך יאשיהו בריה תחותוהי

כב

1 בר תמני שנין יאשיהו כד מלך בירושלם ותלתין וחדא שנין מלך בירושלם ושום אמיה ידידיה בת עדיה מבצקה׃ 2 ועבד דכשר קדם יי ואזל
בכל אורח דוד אבוהי לא סטא לימינא ולסטלא׃ 3 והוה בתמני עשר שנין למלכא יאשיהו שלח מלכא ית שפן בר אצליה בר
משלם ספרא דבית מקדשא דייי למימר׃ 4 סק ליות חלקיה כהנא רבא ויטקים ית כספא דאתעל בית מקדשא דייי דכנשו אסקופלא
דבית דיירא׃ 5 ויתמנייה על יד עבדי עיבידתא דמסתמנן בבית מקדשא דייי ויתכנון בבית מקדשא דייי לתקפא ית
חריבת בית דיירא׃ 6 לנגרייא ולאדרכלייא ולמזדן אבנין גלפיא ולמקנייה עיצין ואבני טבוותא לתקפא ית חריבת בית דיירא׃ 7 ברם לא מתחשב עמהון
כספא דיתיהב על ידיהון ארי במהימנותא הינון עבדין׃ 8 ואמר חלקיה כהנא רבא לשפן ספרא דאורייתא אשכחית בבית
מקדשא דייי ויהב חלקיה ית ספרא לשפן וקרייה׃ 9 ואתא שפן ספרא לות מלכא ואתיב ית מלכא פתגמא ואמר עבדך יתך
דיהבו כנישו ית כספא דאשכח בבית מקדשא ויהבו על יד עבדי עיבידתא דמסתמנן בבית מקדשא דייי׃ 10 ואחוי שפן ספרא למלכא למימר ספרא יהב

24 Et percussit populus terræ eos qui insidiati
sunt regi Amon, & regem constituit populus
terræ Iosiam filium eius pro eo.
25 Et reliqua sermonum Amon quæcunque fe-
cit, nonne hæc scripta sunt in libro sermonum
dierum regum Iudæ? 26 Et sepelierunt Amon
in sepulchro suo in horto Oza. & regnauit Io-
sias filius eius pro eo.

CAP. XXII.

FIlius octo annorũ Iosias & regnare ipse,
& triginta & vno anno regnauit in Hie-
rusalem, & nomen matri eius Ieddida filia
Adeia de Basucoth.
2 Et fecit Iosias rectum coram Domino, &
ambulauit in omni via Dauid patris sui, non
recessit ad dexteram vel ad sinistram.
3 Et factum est in decimo octauo anno Iosiæ
regis Iudæ misit rex Saphan filium Esseliæ filij
Mesollam scribam domus Domini, dicens:
4 Ascende ad Chelciam sacerdotem magnum, &
conflate argentum quod illatum est in domo
Domini quod collegerunt custodientes limen à
5 populo. Et detur in manu facientium opera qui
præpositi sunt in domo Domini. & dederunt
illud iuxta verbum regis facientibus opera in
domo Domini vt instaurent sartatecta domus,
6 Fabris lignarijs & ædificatoribus, & mu-
ratoribus vt emant ligna & lapides excisos,
vt restaurent sartatecta domus.
7 Veruntamen non supputabatur eis argen-
tũ quod dabatur eis, quia in fide ipsi faciebant.
8 Et dixit Chelcias sacerdos magnus ad Sa-
phan scribam, Librum legis repperi in domo
Domini: & dedit Chelcias Saphan volumen,
& legit illud.
9 Et adduxit Saphãregi Iosias, & reddidit
ei verbum, & dixit, Conflauerunt serui tui
argentum quod inuẽtum fuit in domo Domini,
& dederunt illud in manibus facientium opera
præfectorum in domo Domini. 10 Et nunciauit
Saphan scriba regi Iosia, dicens: Librum dedit
mihi Chelcias sacerdos, & legit eum Saphan
coram rege.

14 καὶ ἐπάταξεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τοὺς ἐπιβεβηλυκότας
τῷ βασιλεῖ ἀμών, καὶ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν ἰω-
15 σίαν υἱὸν αὐτὶ αὐτοῦ. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων
ἀμὼν ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βι-
βλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα;
16 Καὶ ἐθάψαν τὸν ἀμὼν ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ ἐν τῷ κήπῳ
ὀζά· καὶ ἐβασίλευσεν ἰωσίας ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

κβ'.

1 Υἱὸς ὀκτὼ ἐτῶν ἰωσίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ
τεσσαράκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν ἰερουσαλήμ. καὶ ὄνο-
μα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἰεδιδὰ θυγάτηρ ἐδεία ἐκ βασκώθ.
2 Καὶ ἐποίησεν ἰωσίας τὸ δίκαιον ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπορεύθη
ἐν πάσῃ ὁδῷ δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, οὐκ ἀπέστη δεξιὰ ἢ
ἀριστερά.
3 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει ἰωσίου βασι-
λέως ἰούδα ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν σαφὰν υἱὸν ἐσελίου
υἱοῦ μεσολλὰμ τὸν γραμματέα οἴκου κυρίου, λέγων·
4 ἀνάβηθι πρὸς χελκίαν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, καὶ χω-
νεύσατε τὸ ἀργύριον τὸ εἰσενεχθὲν ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου ὃ συ-
νήγαγον Ⓐ φυλάσσοντες τὸν σταθμὸν ἀπὸ τοῦ λαοῦ.
5 καὶ δοθήτω ἐπὶ χεῖρα τῶν ποιούντων τὰ ἔργα τῶν
καθεσταμένων ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου· καὶ ἐδόκαν αὐτὸ κατὰ τὸ ῥῆ-
μα τοῦ βασιλέως τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα ἐν οἴκῳ κυρίου τοῦ
καθαρίσαι τὸ βεδὲκ τοῦ οἴκου,
6 τοῖς τέκτοσι καὶ τοῖς οἰκοδόμοις καὶ τοῖς τειχισταῖς τοῦ
κτήσασθαι ξύλα καὶ λίθους λατομητὰς, τοῦ κραταιῶσαι
τὸ βεδὲκ τοῦ οἴκου.
7 πλὴν οὐκ ἐξελογίζοντο αὐτοὺς τὸ ἀργύριον τὸ δεδό-
μενον αὐτοῖς, ὅτι ἐν πίστει αὐτοὶ ἐποίουν. 8 καὶ εἶπε
χελκίας ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας πρὸς σαφὰν τὸν γραμματέα, βιβλίον τοῦ νόμου εὗρον ἐν οἴκῳ κυρίου· καὶ ἔδωκε
χελκίας τὰ σαφὰν τὸ βιβλίον, καὶ ἀνέγνω αὐτό.
9 καὶ εἰσήνεγκε σαφὰν τὰ βασιλεῖ ἰωσίας· καὶ ἐπέστρε-
ψεν ἀπῴ ῥῆμα καὶ εἶπεν, ἐχώνευσαν Ⓐ δοῦλοί σου τὸ ἀρ-
γύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρας
τῶν ποιούντων τὰ ἔργα τῶν κατεσταμένων ἐν οἴκῳ κυ-
10 ρίου. καὶ ἀπήγγειλε σαφὰν ὁ γραμματεὺς τῷ βασι-
λεῖ ἰωσίᾳ, λέγων· βιβλίον ἔδωκέ μοι χελκίας ὁ ἱερεύς, καὶ
ἀνέγνω αὐτὸ σαφὰν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Et occidit populus terræ omnes qui coniurauerant aduersum regem Amon, & regem constituit populus eius pro eo. "Et reliquum verborum Amon & ea quæ fecit, nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum domus Iehudah?
"Et sepelierunt illum in sepulchro suo in horto Ghuza, & regnauit Iosiahu filius eius pro eo.

CAP. XXII.

FIlius octo annorum erat Iosias quando regnauit: & triginta & vno annis regnauit in Ierusalem. & nomen matris eius Iedidah, filia Ghadiah ex Baszkath. 'Et fecit quod rectum erat ante Dominum, & ambulauit in omni via Dauid patris sui: nec declinauit ad dexteram aut ad sinistram. 'Et fuit octauodecimo anno regis Iosiahu, misit rex Saphan filium Afzaliah filij Mesulam scribam in domum sanctuarij Domini, dicendo: 'Ascende ad Hhilkiah sacerdotem magnum, vt conflet argentum quod inductum est in domum sanctuarij Domini, quod congregauerunt præfecti thesaurorum ex populo. 'Et dent illud in manu facientium opus qui præfecti sunt in domo sanctuarij Domini, ad reficiendum ruinas domus. 'Fabris & architectis, & lapicidis, & ad emendum ligna & lapides dolatos ad reficiendam domum. 'Verùm non computarum est cum eis argentum, quod datum fuit in manibus eorum, quia in fide illi faciebant. 'Et dixit Hhilkiah sacerdos magnus ad Szaphan scribam: Librum legis inueni in domo sanctuarij Domini. & dedit Hhilkiah librum ipsi Szaphan, & legit illum.
'Et venit Szaphan scriba ad regem, & retulit regi verbum: & dixit, Conflarunt serui tui argentum, quod inuentum est in domo, & dederunt illud in manu facientium opus qui præpositi sunt in domo sanctuarij Domini.
"Et nunciauit Szaphan scriba regi, dicendo: Librum dedit mihi Hhilkiah sacerdos: & legit illum Szaphan ante regem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 ויהי כשמע המלך את דברי ספר התורה
ויקרע את בגדיו:
12 ויצו המלך את חלקיה הכהן ואת אחיקם
בן שפן ואת עבבור בן מיכיה ואת שפן הספר
ואת עשיה עבד המלך לאמר:
13 לכו דרשו את יהוה בעדי ובעד העם
ובעד כל יהודה על דברי הספר הנמצא הזה
כי גדולה חמת יהוה אשר היא נצתה בנו על
אשר לא שמעו אבתינו על דברי הספר הזה
לעשות ככל הכתוב עלינו:
14 וילך חלקיהו הכהן ואחיקם ועבבור ושפן
ועשיה אל חלדה הנביאה אשת שלם בן תקוה
בן חרחס שמר הבגדים והיא ישבת בירושלם
במשנה וידברו אליה: 15 ותאמר אלהם
כה אמר יהוה אלהי ישראל אמרו לאיש אשר
שלח אתכם אלי: 16 כה אמר יהוה הנני מביא
רעה אל המקום הזה ועל ישביו את כל דברי
הספר אשר קרא מלך יהודה: 17 תחת אשר
עזבוני ויקטרו לאלהים אחרים למען הכעסני
בכל מעשה ידיהם ונצתה חמתי במקום הזה
ולא תכבה: 18 ואל מלך יהודה השלח אתכם
לדרש את יהוה כה תאמרו אליו כה אמר יהוה
אלהי ישראל הדברים אשר שמעת:

11 * Et audisset rex verba libri legis Do-
12 mini, scidit vestimenta sua: * Et præcepit
Helchiæ sacerdoti, & Ahicham filio Sa-
phan, & Achobor filio Micha, & Saphan
scribæ, & Asaiæ seruo regis, dicens:
13 * Ite & consulite Dominum super me
& super populo, & super omni Iuda, de
verbis voluminis istius quod inuentum
est. Magna enim ira Dñi succensa est con-
tra nos, quia non audierunt patres nostri
verba libri huius, vt facerent omne quod
scriptum est nobis.
14 * Ierunt itaque Helchias sacerdos, &
Ahicham, & Achobor, & Saphan, & Asa
ad Oldan propheten vxorem Sellum filij
Thecue, filij Aras custodis vestium, quæ
habitabat in Ierusalem in Secunda, loc-
tíque sunt ad eam.
15 * Et illa respondit, Hęc dicit Dominus
Deus Israel, Dicite viro qui misit vos ad
16 me. * Hæc dicit Dominus, Ecce ego
adducam mala super locum istum, & in-
habitatores eius, omnia verba libri quem legit rex Iuda.
17 * Quia dereliquerunt me, & sacrifi-
cauerunt dijs alienis irritantes me in cun-
ctis operibus manuum suarum: & succen-
detur indignatio mea in loco hoc, & non
extinguetur.
18 * Regi autem Iuda qui misit vos vt con-
sulueretis Dominum, sic dicetis ad eum, Hæc
dicit Dominus Deus Israel: Pro eo quòd audi-
sti verba voluminis;
19 * Et perterritum est cor tuum, & humi-
liatus es coram Domino auditis sermoni-
bus contra locum istum & habitatores
eius, quòd videlicet fierent in stuporem
& in maledictum; & scidisti vestimenta
tua, & fleuisti coram me, & ego audiui, dic
Dominus: 20 * Idcirco colligam te ad pa-
tres tuos, & colligêris ad sepulchrum
tuum in pace, vt non videant oculi tui
omnia mala quæ introducturus sum lo-
per locum istum.

תרגום יונתן

11 והוה כד שמע מלכא ית פתגמי ספרא דאוריתא וצוע ית לבושוהי:
12 ופקיד מלכא ית חלקיה כהנא וית אחיקם בר שפן וית עבדון בר מיכה וית שפן ספרא וית עשיה עבדא דמלכא למימר:
13 איזילו אתבעו מן קדם יי עלי ועל עמא ועל כל יהודאי בית פתגמי ספרא הדין דאשתכח הדין אלו רגזא תקיפא דיקיד בנא על דלא קבילו אבהתנא על פתגמי סיפרא הדין למעבד ככל דכתיב עלנא:
14 ואזל חלקיה כהנא ואחיקם ועבדון ושפן ועשיה לות חולדה נביאתא אנתת שלום בר תקוה בר חרחס
15 נטרת כתלייא והיא יתבא בירושלם בבית אלפנא ומליל עמה:
16 כדין אמרת להון כדנן אמר יי אלהא דישראל אמרו לגברא דשלח יתכון לוותי:
17 הא אנא מייתי בישתא על אתרא הדין ועל יתבוהי ית כל פתגמי סיפרא דקרא מלכא דיהודה:
18 חלף דשבקו פלחני ואסיקו בוכסין לשעות עממיא בדיל לארגזא קדמי בכל עובדי ידיהון ויתדלק רגזי באתרא הדין ולא יכבי:
19 חלף דעתיד לך דיבית ואתכנעת מן קדם יי כד שמעת על אתרא הדין ועל יתבוהי ודלקת רגזי ובזעתא מן קדמי שמעתא:
20 הא כנשנא לך לות אבהתיך ואתכנש לקברך בשלם ולא יחזיין עינך בכל בישתא דאנא

11 * Et factum est vt audiuit rex verba libri legis, scidit vestimenta sua.
12 * Et præcepit rex Chelcia sacerdoti, et Achi-
cam filio Saphan, & Achobor filio Michæi, & Saphan scribæ, & Esaia seruo regis, dicens:
13 * Ite consulite Dominum de me & de omni populo meo, & de omni Iuda de verbis libri huius qui inuentus est; quia magna ira Domini quæ succensa est in nos, quia non audierunt patres nostri verba libri huius, vt facerent iuxta omnia quæ scripta sunt in eo.
14 * Et iuit Chelcias sacerdos & Achicam, & Saphan, & Achobor, & Esaias ad Eldam propheten vxorem Sellem filij Thecue, filij Aras custodis vestium; & ipsa habitabat in Hierusalem in Secunda: & locuti sunt ad eam.
15 * Et dixit ad eos, Hæc dicit Dominus Deus Israel, Dicite viro qui misit vos ad me.
16 * Hæc dicit Dominus, Ecce ego mala adduco super locum hunc, & super habitantes in eo omnia verba libri quem legit rex Iuda.
17 * Eò quòd dereliquerunt me & sacrificaue-
runt dijs alienis, vt irritarent me in omnibus operibus manuum suarum, & succendetur indignatio mea in loco isto, & non extinguetur.
18 * Ad autem regem Iuda qui misit vos vt consuleretis Dominum, sic dicetis ad eum, Hæc dicit Dominus Deus Israel, Eò quòd audisti verba mea,
19 * Et perterritum est cor tuum, & reuersus es à facie mea vt audisti quæcunque locutus sum contra locum istum, & contra habitantes in eo, vt fiat in interitum & in maledictionem; & scidisti vestimenta tua, & fleuisti coram me, etiam ego audiui, dicit Dominus.
20 * Nonne sic ecce ego addo te ad patres tuos, & collígeris ad sepulchrum tuum in pace, & non videbunt oculi tui omnia mala quæ ego induco super locum istum, & super habitantes eum?

11 * καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τὸν λόγον βιβλίου νόμου, διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.
12 * καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ χελκίᾳ τῷ ἱερεῖ, καὶ τῷ ἀχικὰμ υἱῷ σαφὰν, καὶ ἀχοβὼρ υἱῷ μιχαίου, καὶ τῷ σαφὰν τῷ γραμματεῖ καὶ τῷ ἀσαίᾳ τῷ δούλῳ τοῦ βασιλέως, λέγων·
13 * ὀδύτε ἐκζητήσατε τὸν κύριον περὶ ἐμοῦ καὶ περὶ παντὸς λαοῦ μου, καὶ περὶ παντὸς ἰούδα ὑπὲρ τῶν λόγων βιβλίου τούτου τῶν εὑρεθέντων, ὅτι μεγάλη ἡ ὀργὴ κυρίου ἡ ἐκκεκαυμένη ἐν ἡμῖν, διότι οὐκ ἤκουσαν οἱ πατέρες ἡμῶν τῶν λόγων βιβλίου τούτου τοῦ ποιεῖν κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν αὐτῷ.
14 * καὶ ἐπορεύθη χελκίας ὁ ἱερεὺς, καὶ ἀχικὰμ, καὶ σαφὰν, καὶ ἀχοβὼρ, καὶ ἀσαίας πρὸς ἐλδὰν τὴν προφῆτιν γυναῖκα σελλημοὺθ τοῦ υἱοῦ θεκουὲ τοῦ υἱοῦ ἀρὰς τοῦ μαλοφύλακος· καὶ αὐτὴ κατῴκει ἐν ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ μασοσιᾷ· καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτήν.
15 * καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ, εἴπατε τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀποστείλαντι ὑμᾶς πρός με.
16 * τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ κακὰ ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῷ πάντας τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου οὗ ἀνέγνω ὁ βασιλεὺς ἰούδα.
17 * ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπόν με καὶ ἐθυμίασαν θεοῖς ἑτέροις, ἵνα παροργίσωσί με ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἐκκαυθήσεται ὁ θυμός μου ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ οὐκ σβεσθήσεται.
18 * πρὸς δὲ τὸν βασιλέα ἰούδα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς ἐκζητῆσαι τὸν κύριον, οὕτως ἐρεῖτε πρὸς αὐτόν, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ, ἀνθ' ὧν ἤκουσας τοὺς λόγους μου,
19 * καὶ ἐπαλυνθὴ ἡ καρδία σου καὶ ἐντραπὴς ἀπὸ προσώπου μου ὡς ἤκουσας ὅσα ἐλάλησα ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ ἔρρηξας εἰς ἀφανισμὸν καὶ εἰς κατάραν, καὶ διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου καὶ ἔκλαυσας ἐνώπιόν μου, καί γε ἐγὼ ἤκουσα, φησὶ κύριος.
20 * διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ προστίθημί σε πρὸς τοὺς πατέρας σου καὶ συναχθήσῃ εἰς τὸν τάφον σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ οὐκ ὄψονται οἱ ὀφθαλμοί σου πάντα τὰ κακὰ ἃ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτόν.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Et fuit cùm audisset rex verba libri legis, scidit vestimenta sua.
"Et præcepit rex Hhilkiah sacerdoti, & Ahhikam filio Saphan, & Ghachbor filio Michaiah, & Saphan scribæ, & Ghaffaiah seruo regis, dicendo:
"Ambulate, quarite à Domino super me, & super populo, & super eo quod relictum est in Israel & Iehudah, propter verba libri qui inuentus est, huius, quoniam magna est ira Domini, ea quæ incensa est in nos, eò quòd non attenderunt patres nostri verbis libri huius, vt facerent secundùm omne quod scriptum est nobis.
"Et abijt Hhilkiah sacerdos, & Ahhikam, & Ghachbor, & Saphan, & Ghaffaiah ad Hhuldah prophetissam, vxorem Salum filij Thiknah filij Hharhhazz custodis vestimentorum: & ipsa sedebat in Ierusalem in domo doctrinæ: & locuti sunt cum illa.
"Et dixit illis, Sic dixit Dominus Deus Israel, Dicite viro qui misit vos ad me.
"Sic dixit Dominus, Ecce ego induco malum super locum hunc, & super habitatores eius, nimirum omnia verba libri quem legit rex tribus domus Iehudah.
"Eò quòd dereliquerunt cultum meum & adoleuerunt aromata idolis gentium, vt irritarent me in omnibus operibus manuum suarum; ardebit indignatio mea in locum istum, nec extinguetur.
"Et regi tribus domus Iehudah qui misit vos ad quærendum oraculum à Domino, sic dicetis ei, Sic dixit Dominus Deus Israel, verba quæ audisti.
"Quia timuit cor tuum & humiliatus es à facie Domini, cùm audisses quæ decreui super locum hunc, & super habitatores eius futuros in vastationem & maledictionem, & scidisti vestimenta tua, & plorasti ante me, & etiam ego audiui, dixit Dominus:
"Propterea ecce ego congregabo te ad patres tuos, & congregaberis in sepulchrum tuum in pace: & non videbunt oculi tui omne malum quod ego inducam super locum hunc.

Universidad de Deusto
Biblioteca

כג

1 וַיָּשִׁבוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר׃ * וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ
2 וַיַּאַסְפוּ אֵלָיו כָּל־זִקְנֵי יְהוּדָה וִירוּשָׁלָםִ׃ * וַיַּעַל
הַמֶּלֶךְ בֵּית־יְהוָה וְכָל־אִישׁ יְהוּדָה וְכָל־יֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלַםִ אִתּוֹ וְהַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים וְכָל־הָעָם
לְמִקָּטֹן וְעַד־גָּדוֹל וַיִּקְרָא בְאָזְנֵיהֶם אֶת־כָּל־דִּבְרֵי
3 סֵפֶר הַבְּרִית הַנִּמְצָא בְּבֵית יְהוָה׃ * וַיַּעֲמֹד הַמֶּלֶךְ
עַל־הָעַמּוּד וַיִּכְרֹת אֶת־הַבְּרִית לִפְנֵי יְהוָה לָלֶכֶת
אַחַר יְהוָה וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְאֶת־עֵדְוֹתָיו וְאֶת־
חֻקֹּתָיו בְּכָל־לֵב וּבְכָל־נֶפֶשׁ לְהָקִים אֶת־דִּבְרֵי
הַבְּרִית הַזֹּאת הַכְּתֻבִים עַל־הַסֵּפֶר הַזֶּה וַיַּעֲמֹד כָּל־
4 הָעָם בַּבְּרִית׃ * וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת־חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן
הַגָּדוֹל וְאֶת־כֹּהֲנֵי הַמִּשְׁנֶה וְאֶת־שֹׁמְרֵי הַסַּף לְהוֹצִיא
מֵהֵיכַל יְהוָה אֵת כָּל־הַכֵּלִים הָעֲשׂוּיִם לַבַּעַל
וְלָאֲשֵׁרָה וּלְכֹל צְבָא הַשָּׁמָיִם וַיִּשְׂרְפֵם מִחוּץ
לִירוּשָׁלַםִ בְּשַׁדְמוֹת קִדְרוֹן וְנָשָׂא אֶת־עֲפָרָם
5 בֵּית־אֵל׃ * וְהִשְׁבִּית אֶת־הַכְּמָרִים אֲשֶׁר נָתְנוּ
מַלְכֵי יְהוּדָה וַיְקַטֵּר בַּבָּמוֹת בְּעָרֵי יְהוּדָה וּמְסִבֵּי
יְרוּשָׁלָםִ וְאֶת־הַמְקַטְּרִים לַבַּעַל לַשֶּׁמֶשׁ וְלַיָּרֵחַ
6 וְלַמַּזָּלוֹת וּלְכֹל צְבָא הַשָּׁמָיִם׃ * וַיֹּצֵא אֶת־
הָאֲשֵׁרָה מִבֵּית יְהוָה מִחוּץ לִירוּשָׁלַםִ אֶל־נַחַל
קִדְרוֹן וַיִּשְׂרֹף אֹתָהּ בְּנַחַל קִדְרוֹן וַיָּדֶק לְעָפָר
וַיַּשְׁלֵךְ אֶת־עֲפָרָהּ עַל־קֶבֶר בְּנֵי הָעָם׃
7 * וַיִּתֹּץ אֶת־בָּתֵּי הַקְּדֵשִׁים אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה
אֲשֶׁר הַנָּשִׁים אֹרְגוֹת שָׁם בָּתִּים לָאֲשֵׁרָה׃
8 * וַיָּבֵא אֶת־כָּל־הַכֹּהֲנִים מֵעָרֵי יְהוּדָה וַיְטַמֵּא
אֶת־הַבָּמוֹת אֲשֶׁר קִטְּרוּ־שָׁמָּה הַכֹּהֲנִים מִגֶּבַע
עַד־בְּאֵר שָׁבַע וְנָתַץ אֶת־בָּמוֹת הַשְּׁעָרִים אֲשֶׁר־
פֶּתַח שַׁעַר יְהוֹשֻׁעַ שַׂר־הָעִיר אֲשֶׁר־עַל־שְׂמֹאול
אִישׁ בְּשַׁעַר הָעִיר׃

CAP. XXIII.

ET renunciauerunt regi quod dixerat.
1 * Qui misit & congregati sunt ad eum
2 omnes senes Iuda & Ierusalem. * Ascen-
A ditq; rex templum Dñi & omnes viri Iu-
da vniuersi qui habitabant in Ierusalem
cum eo, sacerdotes & prophetæ, & omnis
populus à paruo vsq; ad magnũ, legitq;
cunctis audientibus omnia verba libri fœ-
deris qui inuentus est in domo Domini.
3 * Stetítque rex super gradum, & fœdus
percussit coram Dño vt ambularent post
Dñm, & custodirent præcepta eius, & te-
stimonia, & ceremonias in omni corde, &
in tota anima; & suscitarent verba fœde-
ris huius quæ scripta erant in libro illo: * Et præ-
4 acquieuítque populus pacto.
cepit rex Helchiæ pontifici & sacerdoti-
bus secũdi ordinis & ianitoribus, vt pro-
ijcerent de templo Domini omnia vasa,
quæ facta fuerant Baal, & in luco & vni-
uersæ militiæ cæli, & combusit ea foris
Ierusalem in conualle Cedron, & tulit
puluerem eorum in Bethel.
5 * Et deleuit aruspices quos posuerant
reges Iuda ad sacrificãdum in excelsis per
ciuitates Iuda, & in circuitu Ierusalem, &
eos qui adolebant incensum Baal, & Soli
& Lunæ, & duodecim signis, & omni mi-
litiæ cæli.
6 * Et efferri fecit lucum de domo Dñi
foras Ierusalem in conuallem Cedron, &
combusit eum ibi, & redegit in pulue-
rem, & proiecit super sepulchra vulgi.
7 * Destruxit quoq; ædiculas effemina-
torum quæ erant in domo Domini, pro
quibus mulieres texebant quasi domun-
8 culas luci. * Congregauítque omnes sa-
cerdotes de ciuitatibus Iuda, & contami-
nauit excelsa vbi sacrificabant sacerdotes
de Gabaa vsq; Bersabee. Et destruxit aras
portarum in introitu ostij Iosue princi-
pis ciuitatis quod erat ad sinistram portæ
ciuitatis.

CAP. XXIII.

*ET renunciauerunt regi verbum. * Et misit* 1
Iosias rex & congregauit ad eum omnes
seniores Iuda & Ierusalem.
** Et ascendit rex in domum Domini, & om* 2
nis vir Iuda, & omnes habitantes Hierusa-
lem cum eo, & sacerdotes, & prophetæ, &
omnis populus à paruo vsque ad magnum; &
legit in auribus eorum omnia verba libri fœde-
ris qui inuentus est in domo Domini.
** Et stetit rex super columnam, & pepigit* 3
fœdus coram Domino vt ambularent post Do-
minum, & vt custodirent mandata eius, &
testimonia eius, & præcepta eius in toto corde,
& in tota anima, vt suscitarent verba fœde-
ris huius quæ scripta sunt in libro isto: & ste-
tit omnis populus in fœdere.
** Et præcepit rex Chelcia sacerdoti magno,* 4
& sacerdotibus secundi ordinis, & custodien-
tibus limen: vt educerent de templo Domini o-
mnia vasa, quæ fecerunt Baal, & luco, &
vniuersæ militiæ cæli, & cõbussit ea foris Hie-
rusalem in Sademoth Cedron, & tulit pulue-
rem eorum in Bethel.
** Et combussit sacerdotes quos constituerunt* 5
reges Iuda vt adolerent incensum in excelsis,
& in ciuitatibus Iuda, & in circuitu Hieru-
salem, & adolentes incensum Baal, & Soli &
Lunæ, & planetis, & omni militiæ cæli.
** Et extulit lucum de domo Domini foras* 6
Hierusalem in torrentem Cedron, & combussit
ea in torrente Cedron, & comminuit in pulue-
rem, & proiecit puluerem in sepulchra filio-
rum populi.
** Et destruxit domum initiatorum quæ in* 7
domo Domini, in quo mulieres texebant ibi sto-
las luco.
** Et eduxit omnes sacerdotes de ciuitatibus* 8
Iuda, & contaminauit excelsa vbi adolebant
incensum, ibi sacerdotes de Gabaa, & vsque ad
Bersabee; & destruxit domum excelsorum
quæ iuxta ostium portæ Iosiæ principis ciuita-
tis, quæ erat à sinistris viri ingredientis por-
tam ciuitatis.

κγ'.

1 Καὶ ἐπέστρεψαν τῷ βασιλεῖ ῥῆμα· * καὶ ἀπέστειλεν
ἰωσίας ὁ βασιλεὺς καὶ συνήγαγε πρὸς αὐτὸν πάντας
τοὺς πρεσβυτέρους ἰούδα καὶ ἱερουσαλήμ.
2 * καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον κυρίου καὶ πᾶς ἀνὴρ
ἰούδα καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλὴμ μετ' αὐτοῦ,
καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ προφῆται καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ
ἕως μεγάλου· καὶ ἀνέγνω ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτῶν πάντας τοὺς
λόγους τοῦ βιβλίου τῆς διαθήκης τοῦ εὑρεθέντος ἐν οἴκῳ κυρίου.
3 * καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν στύλον καὶ διέθετο τὴν δια-
θήκην ἐνώπιον κυρίου τοῦ πορευθῆναι ὀπίσω κυρίου, καὶ τοῦ φυ-
λάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, καὶ τὰ
προστάγματα αὐτοῦ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ,
τοῦ ἀναστῆσαι τοὺς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης τοὺς γε-
γραμμένους ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· καὶ ἔστη πᾶς ὁ λαὸς ἐν
4 τῇ διαθήκῃ. * καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς χελκίᾳ τῷ
ἱερεῖ τῷ μεγάλῳ, καὶ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς δευτερεύουσι, καὶ τοῖς
φυλάσσουσι τὸν σταθμόν, τοῦ ἐξαγαγεῖν ἐκ τοῦ ναοῦ κυ-
ρίου πάντα τὰ σκεύη, ἃ ἐποίησαν τῷ βάαλ, καὶ τῷ ἄλσει,
καὶ πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ κατέκαυσεν αὐτὰ
ἔξω ἱερουσαλὴμ ἐν σαδημὼθ κεδρών, καὶ ἔλαβε τὸν χοῦν
αὐτῶν εἰς βαιθήλ.
5 * καὶ κατέκαυσε τοὺς ἱερεῖς οὓς κατέστησαν οἱ βασιλεῖς
ἰούδα τοῦ θυμιᾶν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν ἰού-
δα, καὶ κυκλόθεν ἱερουσαλήμ, καὶ τοὺς θυμιῶντας τῷ βάαλ
καὶ τῷ ἡλίῳ, καὶ τῇ σελήνῃ, καὶ τοῖς μαζαλὼθ, καὶ πάσῃ τῇ
στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ.
6 * καὶ ἐξήνεγκε τὸ ἄλσος ἐξ οἴκου κυρίου ἔξω τῆς ἱερουσα-
λὴμ εἰς τὸν χειμάρρουν κεδρών, καὶ κατέκαυσεν αὐτὰ ἐν
τῷ χειμάρρῳ κεδρὼν καὶ ἐλέπτυνεν εἰς χοῦν, καὶ ἔρριψεν
τὸν χοῦν εἰς τοὺς τάφους τῶν υἱῶν τοῦ λαοῦ.
7 * καὶ καθεῖλε τὸν οἶκον τῶν καδησεὶμ τῶν ἐν οἴκῳ κυρίου
ἐν ᾧ αἱ γυναῖκες ὕφαινον ἐκεῖ στολὰς τῷ ἄλσει.
8 * καὶ ἐξήγαγε πάντας τοὺς ἱερεῖς ἐκ πόλεων ἰούδα, καὶ
ἐμίανε τὰ ὑψηλὰ οὗ ἐθυμίων ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς ἀπὸ γαβαὰ
καὶ ἕως βηρσαβεαί· καὶ καθεῖλε τὸν οἶκον τῶν ὑψηλῶν τὸν
παρὰ τῇ θύρᾳ τῆς πύλης ἰωσὴ ἄρχοντος τῆς πόλεως,
τὸν ὄντα ἐξ ἀριστερῶν ἀνδρὸς εἰσπορευομένου τὴν πύλην
τῆς πόλεως.

תרגום יונתן

כג

ואתיבו ית מלכא פיתגמא׃ 1 ושלח מלכא וכנשו לותיה ית כל סבי יהודה וירושלם׃ 2 וסליק מלכא לבית מקדשא דיי וכל אנש
יהודה וכל יתבי ירושלם עמיה וכהניא ונביאיא וכל עמא למזעירא ועד רבא וסדר קדמיהון ית כל פתגמי ספרא דקימא דאשתכח בבית
מקדשא דיי׃ 3 וקם מלכא על אסטונא וגזר ית קימא קדם יי למהך בתר פלחנא דיי ולמטר פקודוהי וית סהדותיה וית קימוהי
בכל לבא ובכל נפשא לקימא ית פתגמי קימא הדין דכתיבין על ספרא הדין וקבילו כל עמא עליהון קימא׃ 4 ופקיד מלכא ית חלקיהו
כהנא רבא וית סגני כהניא וית אמרכליא לאפקא מהיכלא דיי ית כל מניא דעבידין לבעלא ולאשירתא ולכל חילי שמיא ואוקדינון מברא
לירושלם בנחלא דקדרון ואוביל ית עפרהון לביתאל׃ 5 ובטיל ית כומריא דיהבו מלכיא דבית יהודה ואסיקו בוסמין על במתא
בקרויא דבית יהודה ובסחרני ירושלם וית דאסיקו בוסמין לבעלא לשמשא ולסהרא ולמזלתא ולכל חילי שמיא׃ 6 ואפיק ית
אשירתא מבית מקדשא דיי מברא לירושלם לנחלא דקדרון ואוקיד יתה בנחלא דקדרון ואדקה לעפרא ורמא ית עפרה לקברי בני גליא׃
7 ותרע ית בתי דאקדיש טעותא די בבית מקדשא דיי די נשיא מחין תמן מכולין לאשירתא׃
8 ואיתי ית כל כומריא מקרויא דבית יהודה וסאיב ית במתא דאסיקו בוסמין תמן כומריא מגבע עד בארא דשבע ותרע ית במת תרעיא
דבתרע יהושע רב קרתא דעל שמאל גברא במעלני תרע קרתא׃

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. XXIII.

ET responderunt regi verbum. [1] Et misit rex: & congregauerunt ad eum omnes seniores Iehudah & Ierusalem. [2] Et ascendit rex in domum sanctuarij Domini, & omnes homines Iehudah, & omnes habitatores Ierusalem cum eo, & sacerdotes & prophetæ, & omnis populus à paruo vsque ad magnum: & exposuit illis omnia verba libri fœderis, qui inuentus fuerat in domo sanctuarij Domini. [3] Et stetit rex super gradum, & inijt fœdus ante Dominum, vt ambularent post cultum Domini, & vt custodirent præcepta eius, & testimonia eius, & decreta eius in omni corde, & in omni anima, ad stabiliendum verba fœderis huius, quæ scripta sunt in libro hoc: & susceperunt omnis populus super se fœdus. [4] Et præcepit rex Hhilkiahu sacerdoti magno, & vicario sacerdotum, & præfectis thesaurorum, vt proferrent de templo Domini omnia vasa quæ facta fuerant ipsi Bagla, & luco, & omnibus virtutibus cælorum: & incendi fecit ea extra Ierusalem in torrente Kidron, & detulit puluerem eorum in Bethel. [5] Et abstulit sacrificulos quos dederant reges domus Iehudah vt adolerent aromata super excelsa in vrbibus domus Iehudah, & in circuitibus Ierusalem, & etiam eos qui suffiebant aromata Baghla, Soli, & Lunæ, & sideribus, & omnibus virtutibus cælorum. [6] Et eiecit lucum de domo sanctuarij Domini extra Ierusalem in torrentem Kidron, & combussit eum in torrentem Kidron, & comminuit eum in puluerem, & proiecit puluerem eius in sepulchra filiorum Galia. [7] Et diruit domunculas quas consecrauerat idolis, quæ erant in domo sanctuarij Domini, in qua mulieres texebant mensuras luco. [8] Et venire fecit omnes sacrificulos de vrbibus domus Iehudah, & prophanauit excelsa vbi adolebãt aromata sacrificuli à Ghebagh, vsque ad Bera-sebagh; & diruit excelsa ianitorum quæ erant ante portam Iehosuagh magistri ciuitatis, quæ erant ad sinistram viri in introitibus portæ vrbis.

9 אך לא יעלו כהני הבמות אל־מזבח יהוה
בירושלם כי אם־אכלו מצות בתוך אחיהם׃
10 וטמא את־התפת אשר בגי בני־הנם לבלתי
להעביר איש את־בנו ואת־בתו באש למלך׃
11 וישבת את־הסוסים אשר נתנו מלכי יהודה
לשמש מבא בית־יהוה אל־לשכת נתן־מלך
הסריס אשר בפרורים ואת־מרכבות השמש
12 שרף באש׃ ואת־המזבחות אשר על־הגג
עלית אחז אשר־עשו מלכי יהודה ואת־המזבחות
אשר עשה מנשה בשתי חצרות בית־יהוה
נתץ המלך וירץ משם והשליך את־עפרם אל־
13 נחל קדרון׃ ואת־הבמות אשר על־פני
ירושלם אשר מימין להר־המשחית אשר בנה
שלמה מלך־ישראל לעשתרת שקץ צידנים
ולכמוש שקץ מואב ולמלכם תועבת בני־עמון
14 טמא המלך׃ ושבר את־המצבות ויכרת את־
האשרים וימלא את־מקומם עצמות אדם׃
15 וגם את־המזבח אשר בבית־אל הבמה אשר
עשה ירבעם בן־נבט אשר החטיא את־ישראל
גם את־המזבח ההוא ואת־הבמה נתץ וישרף
את־הבמה הדק לעפר ושרף אשרה׃
16 ויפן יאשיהו וירא את־הקברים אשר־
שם בהר וישלח ויקח את־העצמות מן־הקברים
וישרף על־המזבח ויטמאהו כדבר יהוה אשר
קרא איש האלהים אשר קרא את־הדברים
האלה׃
17 ויאמר מה הציון הלז אשר אני ראה ויאמרו
אליו אנשי העיר הקבר איש־האלהים אשר־בא
מיהודה ויקרא את־הדברים האלה אשר עשית
על המזבח בית־אל׃

9 Veruntamen non ascendebant sacer-
dotes excelsorum ad altare Domini in Ie-
rusalem: sed tantùm comedebant azyma
in medio fratrum suorum.
10 Contaminauit quoq; Tophet quod
est in conualle filij Ennom, vt nemo con-
C secraret filium suum aut filiam per ignem
Moloch.
11 Abstulit quoq; equos quos dederant
reges Iudæ Soli in introitu templi Domi-
ni, iuxta exedram Natammelech eunuchi
qui erat in Pharurim, currus autem Solis
12 combussit igni. Altaria quoque quæ
erant super tecta cœnaculi Achaz quæ fe-
cerant reges Iuda, & altaria, quæ fecerat
Manasses in duobus atrijs templi Domi-
ni, destruxit rex, & cucurrit inde & di-
spersit cinerem eorum in torrentem Ce-
dron.
13 Excelsa quoque quæ erant in Ierusa-
lem ad dexteram partem montis offen-
sionis, quæ ædificauerat Salomon rex Is-
rael Astaroth idolo Sidoniorum, & Cha-
mos offensioni Moab, & Melchom abo-
minationi filiorum Ammon polluit rex.
14 Et contriuit statuas & succidit lucos,
repleuítque loca eorum ossibus mortuo-
15 rum. Insuper & altare quod erat in
Bethel, & excelsum quod fecerat Hiero-
boam filius Nabat qui peccare fecit Is-
rael; & altare illud excelsum destruxit at-
que combussit, & comminuit in pulue-
rem, succendítque etiam lucum.
16 Et conuersus Iosias vidit ibi sepul-
chra quæ erant in monte, misítque & tu-
lit ossa de sepulchris, & combussit ea su-
D per altare, & polluit illud iuxta verbum
Domini, quod locutus est vir Dei, qui
prædixerat verba hæc.
17 Et ait, Quis est titulus ille quem vi-
deo? Responderúntque ei ciues vrbis il-
lius: Sepulchrum est hominis Dei qui ve-
nit de Iuda, & prædixit verba hæc quæ
fecisti super altare Bethel.

Veruntamen non ascendebant sacerdotes 9
excelsorum ad altare Domini in Hierusalem,
nisi comedissent azyma in medio fratrum suo-
rum.
Et contaminauit Topheth quod in conual- 10
le filij Ennom, vt non traduceret vir filium
suum & filiam suam in ignem Moloch.
Et combussit equos quos dedicauerunt re- 11
ges Iuda Soli in introitu domus Domini, iuxta
gazophylacium Nathan eunuchi regis qui in
Pharurim: & currum Solis combussit in
igne.
Et altaria quæ erant super tecta cœnacu- 12
lorum Achaz, quæ fecerunt reges Iuda: & al-
taria quæ fecit Manasses in duobus atrijs do-
mus Domini, demolitus est ea rex, & destru-
xit ea inde, & contriuit puluerem eorum in tor
rente Cedron.
Et domum quæ in facie Hierusalem quæ à 13
dextris montis offensionis quam ædificauit Sa-
lomon rex Israel Astartæ abominationi Sido-
niorum, & Chamos offensioni Moab, & Mo-
loch abominationi filiorum Ammon, polluit
rex.
Et contriuit statuas, & succidit lucos & 14
impleuit loca eorum ossibus hominum.
Insuper altare quod in Bethel, excelsum 15
quod fecit Hieroboam filius Nabat qui peccare
fecit Israel, et illud altare excelsum destruxit,
& contriuit lapides eius, & comminuit in pul-
uerem & succendit lucum.
Et conuersus est Iosias, & vidit sepulchra 16
quæ erant ibi in monte, & misit, & accepit
ossa de sepulchris, & combussit super altare, &
polluit altare iuxta verbū Domini, quod locu-
tus est homo Dei cùm staret Hieroboam super
altare in festo; & reuersus Iosias leuauit ocu-
los suos super sepulchrum hominis Dei qui lo-
cutus est verba hæc.
Et dixit, Quis scopulus ille quem ego vi- 17
deo? & dixerunt ei viri ciuitatis, Hoc sepul-
chrum hominis Dei, qui venit de Iuda, &
qui locutus est omnia verba hæc quæ fecisti
nunc super altare quod in Bethel.

9 πλὴν οὐκ ἀνέβησαν οἱ ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν πρὸς τὸ
θυσιαστήριον κυρίου ἐν ἱερουσαλήμ, εἰ μὴ ἔφαγον ἄζυ-
μα ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν.
10 καὶ ἐμίανε τὸ φεθ τὸ ἐν φάραγγι υἱοῦ ἐννόμ, τοῦ μὴ
διάγειν ἄνδρα τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἐν
πυρὶ τῷ μολώχ.
11 καὶ κατέκαυσε τοὺς ἵππους οὓς ἀνέθηκαν βασιλεῖς
ἰούδα τῷ ἡλίῳ ἐν τῇ εἰσόδῳ οἴκου κυρίου πρὸς τὸ γαζοφυ-
λάκιον νάθαν εὐνούχου τοῦ βασιλέως τοῦ ἐν φαρουρείμ·
καὶ τὸ ἅρμα τοῦ ἡλίου κατέκαυσεν ἐν πυρί.
12 καὶ τὰ θυσιαστήρια ἃ ἦν ἐπὶ τῶν δωμάτων τῶν ὑπε-
ρώων ἄχαζ, ἃ ἐποίησαν βασιλεῖς ἰούδα, καὶ τὰ θυσιαστήρια
ἃ ἐποίησε μανασσῆς ἐν ταῖς δύο αὐλαῖς οἴκου κυρίου καθέ-
σπασεν αὐτὰ ὁ βασιλεύς, καὶ καθεῖλεν αὐτὰ ἐκεῖθεν, καὶ
συνέτριψεν τὸν χοῦν αὐτῶν εἰς τὸν χειμάρρουν κέδρων.
13 καὶ τὸν οἶκον τὸν ἐπὶ προσώπου ἱερουσαλὴμ τὸν ἐκ
δεξιῶν τοῦ ὄρους μασὶθ ὃν ᾠκοδόμησε σολομὼν βασιλεὺς
ἰσραὴλ τῇ ἀστάρτῃ βδελύγματι σιδωνίων καὶ τῷ χαμὼς
προσοχθίσματι μωὰβ καὶ τῷ μολὼχ βδελύγματι υἱῶν
ἀμμών, ἐμίανεν ὁ βασιλεύς.
14 καὶ συνέτριψε τὰς στήλας, καὶ ἐξέκοψε τὰ ἄλση
καὶ ἔπλησε τοὺς τόπους αὐτῶν ὀστέων ἀνθρώπων.
15 καί γε τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν βαιθὴλ τὸ ὑψηλὸν ὃ ἐ-
ποίησεν ἱεροβοὰμ υἱὸς ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ,
καί γε ἐκεῖνο τὸ θυσιαστήριον τὸ ὑψηλὸν καθεῖλε καὶ συ-
νέτριψε τοὺς λίθους αὐτοῦ, καὶ ἐλέπτυνεν εἰς χοῦν καὶ κα-
τέκαυσε τὸ ἄλσος.
16 καὶ ἀπέστρεψεν ἰωσίας καὶ εἶδεν τοὺς τάφους τοὺς ὄν-
τας ἐκεῖ ἐν τῷ ὄρει, καὶ ἀπέστειλε, καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ ἐκ τῶν
τάφων, καὶ κατέκαυσεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ ἐμίανε τὸ
θυσιαστήριον κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ
θεοῦ ἐν τῷ ἑστάναι ἱεροβοὰμ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐν τῇ
ἑορτῇ· καὶ ἐπιστρέψας ἰωσίας ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ
ἐπὶ τὸν τάφον ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ τοῦ λαλήσαντος τοὺς
17 λόγους τούτους. καὶ εἶπε, τίς ὁ σκόπελος ἐκεῖνος ὃν ἐγὼ
ὁρῶ; καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως, οὗτος ὁ τάφος
τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐληλυθότος ἐκ τοῦ ἰούδα καὶ λελα-
ληκότος πάντας τοὺς λόγους τούτους οὓς ἐποίησας νῦν
ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν βαιθήλ.

תרגום יונתן

9 ברם לא סלקין כומרי במתא לשמשא על מדבחא דיוי בירושלם אלהן אכלו פטיר בגו אחיהון׃ 10 וסאיב ית תופת די בחילת בני הנם בדיל דלא לאעברא גבר ית בריה וית ברתיה בנורא למולך׃ 11 ובטל ית סוסותא דיהבו מלכיא דבית יהודה לשמשא מלמיעל לבית מקדשא דיוי ללשכת נתן־מלך גואה דבפרוריא וית רתיכי שמשא אוקיד בנורא׃ 12 וית אגוריא דעל איגר עילית אחז דעבדו מלכיא דבית יהודה וית אגוריא דעבד מנשה בתרתין דרתי בית מקדשא דיוי תרע מלכא וארחיק מתמן ורמא ית עפרהון לנחלא קדרון׃ 13 וית במתא דעל אפי ירושלם דמדרום לטור זיתיא דבנא שלמה מלכא דישראל לעשתורת שקוץ צידונאי ולכמוש טעות מואב ולמלכום רחוק בני עמון סאיב מלכא׃ 14 ותבר ית קמתא וקץ ית אשירתא ומלא ית אתריהון גרמי אנשא׃ 15 ואף ית אגורא די בבית אל במתא דעבד ירבעם בר נבט דאחטי ית ישראל אף ית אגורא ההוא וית במתא תרע ואוקיד ית במתא הדק לעפרא ואוקיד ית אשירתא׃ 16 ואתפני יאשיהו וחזא ית קבריא דתמן בטורא ושלח ונסיב ית גרמיא מן קבריא ואוקיד על אגורא וסאביה כפתגמא דיוי דאתנבי נביא דיוי דאתנבי ית פתגמיא האילין׃ 17 ואמר מה ציונא הדין דאנא חזי ואמרו ליה אנשי קרתא קברא דנביא דיוי דאתא משבט יהודה ואתנבי ית פתגמיא האילין דעבדת על אגורא בביתאל׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 Verùm non ascendebant sacrificuli excelsorum vt sacrificarent super altare Domini in Ierusalem, sed comedebant azymum in medio fratrum suorum. 10 Et prophanauit Thopheth quod erat in valle filij Hinom, ne transire faceret quisquam filium suum, & filiam suam per ignem ipsi Molech. 11 Et abstulit equos quos dederant reges domus Iehudah Soli in introitu domus sanctuarij Domini ad cubiculum Nathan-Melech eunuchi quod erat in suburbanis: & currus Solis combussit igni. 12 Et aras quæ erant iuxta tectum excelsum Ahhaz quas fecerant reges domus Iehudah, & aras quas fecerat Menasseh in duobus atrijs domus sanctuarij Domini, diruit rex & procul inde fecit. & proiecit puluerem earum in torrentem Kidron. 13 Et excelsa quæ erant coram Ierusalem, ab Austro montis oliuarum, quæ ædificauerat Selomoh rex Israel Ghastoreth abominationi Tsidonæorum, & Chamos abominationi Moabæorum, & Milchom immunditiæ filiorum Ghamon, prophanauit rex. 14 Et fregit statuas & succidit lucos, & impleuit loca eorum ossibus hominum. 15 Et etiam aram quæ erat in Bethel, excelsum quod fecerat Iarabgham filius Nebat qui peccare fecit Israel, etiam aram illam & excelsum euertit, & incendit excelsum, & comminuit illud in puluerem, & incendit lucum. 16 Et respexit Iosiahu, & vidit sepulchra quæ ibi erant in monte; & misit & accepit ossa de sepulchris, & incendit super aram, & prophanauit eam iuxta verbum Domini, quod prophetauerat propheta Domini qui prophetarat res istas. 17 Et dixit, Quid titulus hic quem ego video? & dixerunt ei homines ciuitatis, Sepulchrum prophetæ Domini est, qui venerat de tribu Iehudah, & prophetauerat res istas quas fecisti contra aram in Bethel.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

18 ויאמר הניחו לו איש אל ינע עצמתיו וימלטו
עצמותיו את עצמות הנביא אשר בא משמרון׃
19 וגם את כל בתי הבמות אשר בערי שמרון
אשר עשו מלכי ישראל להכעיס הסיר יאשיהו
ויעש להם ככל המעשים אשר עשה בבית אל׃
20 ויזבח את כל כהני הבמות אשר שם על
המזבחות וישרף את עצמות אדם עליהם וישב
ירושלם׃ 21 ויצו המלך את כל העם
לאמר עשו פסח ליהוה אלהיכם ככתוב על ספר
הברית הזה׃ 22 כי לא נעשה כפסח הזה
מימי השפטים אשר שפטו את ישראל וכל
ימי מלכי ישראל ומלכי יהודה׃ 23 כי אם
בשמנה עשרה שנה למלך יאשיהו נעשה הפסח
הזה ליהוה בירושלם׃ 24 וגם את האבות
ואת הידענים ואת התרפים ואת הגלולים
ואת כל השקצים אשר נראו בארץ יהודה
ובירושלם בער יאשיהו למען הקים את דברי
התורה הכתבים על הספר אשר מצא חלקיהו
הכהן בית יהוה׃ 25 וכמהו לא היה לפניו מלך
אשר שב אל יהוה בכל לבבו ובכל נפשו
ובכל מאדו ככל תורת משה ואחריו לא קם
כמהו׃ 26 אך לא שב יהוה מחרון אפו
הגדול אשר חרה אפו ביהודה על כל הכעסים
אשר הכעיסו מנשה׃ 27 ויאמר יהוה גם
את יהודה אסיר מעל פני כאשר הסרתי את
ישראל ומאסתי את העיר הזאת אשר בחרתי
את ירושלם ואת הבית אשר אמרתי יהיה שמי
שם׃ 28 ויתר דברי יאשיהו וכל אשר עשה
הלא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי
יהודה׃

REGVM II. Translat. B. Hieron.

18 Et ait, Dimittite eum, nemo cõmoueat ossa eius. Et intacta manserunt ossa illius cum ossibus prophetæ qui venerat de Samaria. 19 Insuper & omnia phana excelsorũ, quę erant in ciuitatibus Samariæ quæ fecerant reges Israel ad irritandum Dominum, abstulit Iosias, & fecit eis secundùm omnia quæ fecerat in Bethel.
20 Et occidit vniuersos sacerdotes excelsorum, qui erant ibi super altaria, & combussit ossa humana super ea. Reuersusque est Ierusalem. 21 Et præcepit omni populo, dicens: Facite phasc Domino Deo vestro, secundùm quod scriptum est in libro fœderis huius. 22 Nec enim factum est phasc tale à diebus iudicum qui iudicauerunt Israel, & omnium dierum regum Israel & regum Iuda: 23 Sicut in octauo decimo anno regis Iosiæ factum est phasc istud Domino in Ierusalem.
24 Sed & pythones & ariolos, & figuras idolorum, & immundicias, & abominationes, quæ fuerunt in terra Iuda & Ierusalem, abstulit Iosias, vt statueret verba legis quæ scripta sunt in libro quem inuenit Helchias sacerdos in templo Domini. 25 Similis illi non fuit ante eum rex qui reuerteretur ad Dominum in omni corde suo, & in tota anima sua, & in vniuersa virtute sua iuxta omnem legem Moysi: neque post eum surrexit similis illi.
26 Verumtamen non est auersus Dominus ab ira furoris sui magni quo iratus est furor eius cõtra Iudam propter irritationes quibus prouocauerat eum Manasses.
27 Dixitque Dominus, Etiam Iudam auferam à facie mea sicut abstuli Israel, & proijciam ciuitatem hanc quam elegi Hierusalem, & domum de qua dixi, Erit nomen meum ibi.
28 Reliqua autem sermonum Iosiæ, & omnia quæ fecit; nonne hæc scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda?

תרגום יונתן

18 ואמר שבוקו מניה אנש לא יזיד גרמוהי ושיזבו גרמתי ית גרמי נבי שקרא דאתא משמרון׃
19 ואף ית כל בתי פולחניא דבקרוי שמרון דעבדו מלכי ישראל לאגרויא פלי יאשיהו ועבד להון ככל עובדוי דעבד בבית אל׃
20 וקטיר קורבניא על עלא למדבחיא ואוקיד ית גרמי אנשא עליהון ותב לירושלם׃
21 וגזר מלקא על עמא למימר עבידו פסחא קדם יי אלהכון כמה דכתיב על ספרא דקיניקא הדין׃
22 ולהון בחנניך כפסחא הדין מיומי עבידו פסחא קדם יי אלהכון בזמנא דדנו ית ישראל וכל יומי מלכיא דישראל ומלכיא דבית יהודה׃
23 ארום לא אתעבד פסחא כדין מיומי שמואל נבייא וכל מלכיא דישראל לא עבדו כפסחא דעבד יאשיהו קדם יי בירושלם׃
24 ואף ית בדיוניא וית זכורו וית צלמניא וית שקוציא דאתחזון בארעא דיהודה ובירושלם אשיצבר פסחא הדין קדם יי בירושלם׃
25 וכוותיה לא הוית קדמוהי מלכא דתב לפולחנא דייי בכל לביה ובכל נפשיה ובכל נכסוהי ככל אורייתא דמשה ומבתריה לא קם כוותיה׃
26 ברם לא תב יי מתקוף רוגזיה רבא דתקיף ברוגזיה ביהודה על כל ארגוזהא דארגיזו יתיה מנשה׃
27 ואמר יי אף ית דבית יהודה אגלי מארעא גלי כמה דאגליתי ית ישראל ואתחיק ית קרתא הדא דאתרעיתי ית ירושלם ואת בייתא דאמרית יהי שמי תמן׃
28 ושאר פתגמי יאשיה וכל דעבד הלא אינון כתיבין על ספר פתגמי

18 Et dixit Iosias, Dimittite eũ, nemo commoueat ossa eius, & saluata sunt ossa eius cum ossibus prophetæ qui venit de Samaria. 19 Etiam omnes domos excelsorum quæ in ciuitatibus Samariæ, quas fecerunt reges Israel vt irritarent Dominum, destruxit Iosias, & fecit eis secundùm omnia opera quæ fecit in Bethel.
20 Et occidit vniuersos sacerdotes excelsorum qui erant ibi super altaria: & combussit ossa hominum super ea, & reuersus est Iosias in Hierusalem.
21 Et præcepit rex omni populo, dicens: Facite phasc Domino Deo vestro, sicut scriptum est in libro fœderis huius.
22 Quia non factum est secundùm Pascha hoc à diebus iudicum, qui iudicauerunt Israel, & in omnibus diebus regum Israel & regum Iuda.
23 Nisi in octauo decimo anno regis Iosiæ factum est Pascha hoc Domino in Hierusalem.
24 Etiam ventriloquos & aruspices, & Thraphin, & idola, & omnes abominationes quæ fuerunt in terra Iuda, & in Hierusalem abstulit rex Iosias, vt statueret verba legis quæ scripta sunt in libro, quæ inuenit Chelcias sacerdos in domo Domini.
25 Similis ipsi non fuit rex ante eum, qui reuersus est ad Dominum in toto corde suo, & in tota anima sua, & in vniuersa virtute sua iuxta omnem legem Moysi: & post eum non surrexit similis illi.
26 Veruntamen non auersus est Dominus ab ira furoris sui magni, quo iratus est in furore suo in Iudam, propter omnes irritationes, quibus irritauit eum Manasses.
27 Et dixit Dominus, Etiam & Iudam auferam à facie mea, sicut abstuli Israel, & proijciam ciuitatem hanc quam elegi Hierusalem, & domum in qua dixi, Erit nomen meum ibi.
28 Et reliqua sermonũ Iosiæ, & omnia quæcunque fecit; nonne hæc scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda?

18 καὶ εἶπεν ἰωσίας ἐάσατε αὐτὸν, μηδεὶς κινησάτω τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ· καὶ διεσώθη τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ μετὰ τῶν ὀστέων τοῦ προφήτου τοῦ ἥκοντος ἐκ σαμαρείας.
19 καὶ γε πάντας οὓς οἴκους τῶν ὑψηλῶν οὓς ἐν ταῖς πόλεσι σαμαρείας οὓς ἐποίησαν βασιλεῖς ἰσραὴλ εἰς παροργίζειν τὸν κύριον, καθεῖλεν ἰωσίας, καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς κατὰ πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησεν ἐν βαιθήλ.
20 καὶ ἔθυσε πάντας οὓς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν οὓς ὤν ἐκεῖ ἐπὶ τῶν θυσιαστηρίων καὶ κατέκαυσεν ὀστᾶ ἀνθρώπων ἐπ' αὐτά· καὶ ἀπέστρεψεν ἰωσίας εἰς ἱερουσαλήμ.
21 καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς παντὶ τῷ λαῷ, λέγων· ποιήσατε τὸ πάσχα κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, καθὼς γέγραπται ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς διαθήκης τούτης.
22 ὅτι οὐκ ἐγράφη τὸ πάσχα τοῦτο ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τῶν κριτῶν οἳ ἔκριναν τὸν ἰσραὴλ, καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις βασιλέων ἰσραὴλ καὶ βασιλέων ἰούδα.
23 ὅτι ἀλλ' ἢ ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τοῦ βασιλέως ἰωσίου ἐγράφη τὸ πάσχα τοῦτο τῷ κυρίῳ ἐν ἱερουσαλήμ.
24 καὶ γε τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς γνώστας καὶ θεραφείν, καὶ τὰ εἴδωλα, καὶ πάντα τὰ προσοχθίσματα τὰ γεγονότα ἐν τῇ γῇ ἰούδα, καὶ ἐν τῇ ἱερουσαλὴμ ἐξῆρεν ὁ βασιλεὺς ἰωσίας, ἵνα στήσῃ τοὺς λόγους τοῦ νόμου τοὺς γεγραμμένους ἐπὶ τοῦ βιβλίου, ὃς εὗρε χελκίας ὁ ἱερεὺς ἐν οἴκῳ κυρίου.
25 ὅμοιος αὐτῷ οὐκ ἐγένετο βασιλεὺς ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ὃς ἐπέστρεψεν πρὸς κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτοῦ, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ κατὰ πάντα τὸν νόμον μωυσῆ· καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ ἀνέστη ὅμοιος αὐτοῦ.
26 πλὴν οὐκ ἀπέστρεψεν κύριος ἀπὸ θυμοῦ ὀργῆς αὐτοῦ τοῦ μεγάλου, ᾧ ἐθυμώθη ἐν ὀργῇ αὐτοῦ ἐν τῇ ἰούδα ἐπὶ πάντας οὓς παρώργισεν αὐτὸν μανασσῆς.
27 καὶ εἶπεν κύριος, καὶ γε τὸν ἰούδαν ἀποστήσω ἀπὸ προσώπου μου, καθὼς ἀπέστησα τὸν ἰσραὴλ καὶ ἀπώσομαι τὴν πόλιν ταύτην ἣν ἐξελεξάμην τὴν ἱερουσαλὴμ καὶ τὸν οἶκον εἰς ὃν εἶπον, ἔσται τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ.
28 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωσίου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα;

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Et dixit, Sinite illum; homo non moueat ossa eius, & liberauerunt ossa eius cum ossibus prophetæ mendacij, qui venerat de Somron. "Et etiam omnes domos excelsorum quæ erant in vrbibus Somron, quas fecerant reges Israel ad irritandum Dominum extirpauit Iosiahu, & fecit illis iuxta omnia opera quæ fecerat in Bethel. "Et iugulauit sacrificulos excelsorum qui erant ibi super aras, & combussit ossa hominum super eas, & redijt in Ierusalem. "Et præcepit rex omni populo, dicendo: Facite Pizzhha ante Dominum Deum vestrum, sicut scriptum est in libro fœderis huius.
"Quia non factum est Pizzhha tale à diebus ducum qui iudicauerunt Israel, & omnibus diebus regum Israel, & regum domus Iehudah. "Etiam Pythones & diuinatores, & simulachra, & idola, & cunctas abominationes quæ videbantur in terra domus Iehudah, & in Ierusalem deleuit Iosiahu, vt firmaret verba legis quæ scripta erant in libro quem inuenerat Hhilkiah sacerdos in domo sanctuarij Dñi. "Et sicut ille non fuit ante eum rex qui rediret ad cultum Domini in toto corde suo, & tota anima sua, & omnibus facultatibus suis, iuxta omnem legem Mosch; & post illum non surrexit sicut ille.
"Verùm non est reuersus Dominus à furore indignationis suæ magnæ, quo inualuerat indignatio eius contra Iehudah propter omnem irritationem qua irritauerat eum Menasseh. "Et dixerat Dominus, Etiam homines domus Iehudah migrare faciam de terra domus maiestatis meæ, sicut migrare feci Israel, & reprobabo ciuitatem hanc, in qua mihi complacueram, Ierusalem, & domum de qua dixeram, Erit nomen meum ibi. "Et reliquum verborum Iosiah, & omnia quæ fecit, nónne ea scripta sunt in libro verborum dierum regum domus Iehudah?

Universidad de Deusto
Biblioteca

29 * בְּיָמָיו עָלָה פַרְעֹה נְכֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם עַל־מֶלֶךְ
אַשּׁוּר עַל־נְהַר פְּרָת וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ לִקְרָאתוֹ
וַיְמִיתֵהוּ בִּמְגִדּוֹ כִּרְאֹתוֹ אֹתוֹ׃
30 * וַיַּרְכִּבֻהוּ עֲבָדָיו מֵת מִמְּגִדּוֹ וַיְבִיאֻהוּ יְרוּשָׁלִַם
וַיִּקְבְּרֻהוּ בִּקְבֻרָתוֹ וַיִּקַּח עַם־הָאָרֶץ אֶת־יְהוֹאָחָז
בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ וַיִּמְשְׁחוּ אֹתוֹ וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ תַּחַת אָבִיו׃
31 * בֶּן־עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה יְהוֹאָחָז בְּמָלְכוֹ וּשְׁלֹשָׁה
חֳדָשִׁים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ חֲמוּטַל בַּת־
32 יִרְמְיָהוּ מִלִּבְנָה׃ * וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
33 כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשׂוּ אֲבֹתָיו׃ * וַיַּאַסְרֵהוּ פַרְעֹה
נְכֹה בְּרִבְלָה בְּאֶרֶץ חֲמָת בִּמְלֹךְ בִּירוּשָׁלִַם וַיִּתֶּן־
עֹנֶשׁ עַל־הָאָרֶץ מֵאָה כִכַּר־כֶּסֶף וְכִכַּר זָהָב׃
34 * וַיַּמְלֵךְ פַּרְעֹה נְכֹה אֶת־אֶלְיָקִים בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ
תַּחַת יֹאשִׁיָּהוּ אָבִיו וַיַּסֵּב אֶת־שְׁמוֹ יְהוֹיָקִים וְאֶת־
יְהוֹאָחָז לָקַח וַיָּבֹא מִצְרַיִם וַיָּמֶת שָׁם׃
35 * וְהַכֶּסֶף וְהַזָּהָב נָתַן יְהוֹיָקִים לְפַרְעֹה אַךְ
הֶעֱרִיךְ אֶת־הָאָרֶץ לָתֵת אֶת־הַכֶּסֶף עַל־פִּי פַרְעֹה
אִישׁ כְּעֶרְכּוֹ נָגַשׂ אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב אֶת־עַם
36 הָאָרֶץ לָתֵת לְפַרְעֹה נְכֹה׃ * בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ
שָׁנָה יְהוֹיָקִים בְּמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ
בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ זְבוּדָה בַּת־פְּדָיָה מִן־רוּמָה׃
37 * וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשׂוּ
אֲבֹתָיו׃

כד

1 * בְּיָמָיו עָלָה נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וַיְהִי־לוֹ
יְהוֹיָקִים עֶבֶד שָׁלֹשׁ שָׁנִים וַיָּשֶׁב וַיִּמְרַד־בּוֹ׃
2 * וַיְשַׁלַּח יְהוָה׳ בּוֹ אֶת־גְּדוּדֵי כַשְׂדִּים וְאֶת־
גְּדוּדֵי אֲרָם וְאֶת׳ גְּדוּדֵי מוֹאָב וְאֶת גְּדוּדֵי בְּנֵי־עַמּוֹן
וַיְשַׁלְּחֵם בִּיהוּדָה לְהַאֲבִידוֹ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר
בְּיַד עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים׃

29 * In diebus eius ascendit Pharao Ne-
chao rex Ægypti contra regẽ Assyriorũ ad
flumẽ Euphraten. Et abijt Iosias rex Iuda
in occursum eius, & occisus est in Mageddo
30 do cùm vidisset eum. * Et portauerũt eum
serui sui mortuũ de Mageddo, & pertule-
rũt in Hierusalẽ, & sepelierũt eũ in sepul-
chro suo. Tulitq; populus terræ Ioachaz
filiũ Iosiæ, & vnxerunt eũ, & constituerũt
31 eum regẽ pro patre suo. * Viginti triũ an-
norũ erat Ioachaz cùm regnare cœpisset,
& tribus mensibus regnauit in Hierusalẽ.
Nomen matris eius Amithal filia Ieremiæ
32 de Lobna. * Et fecit malũ coram Dño iu-
33 xta omnia quæ fecerant patres eius. * Vin-
G xitque eum Pharao Nechao in Reblatha,
quę est in terra Emath, ne regnaret in Hie-
rusalẽ. Et imposuit mulctã terrę centũ ta-
34 lentis argenti, & talento auri. * Regemq;
cõstituit Pharao Nechao Eliachim filium
Iosiæ pro Iosia patre eius, vertitq; nomen
eius Ioachim; porrò Ioachaz tulit & du-
35 xit in Ægyptum. * Argentum aũt & aurũ
dedit Ioachim Pharaoni cùm indixisset
terræ per singulos vt cõferretur iuxta præ-
ceptum Pharaonis. Et vnũquemq; iuxta
vires suas exegit tam argentũ quàm aurũ
de populo terræ vt daret Pharaoni Ne-
36 chao. * Viginti quinq; annorum erat Ioa-
chim cùm regnare cœpisset, & vndecim
annis regnauit in Ierusalẽ. Nomen matris
37 eius Zebida filia Phadaia de Ruma. * Et
fecit malũ coram Dño iuxta omnia quæ
fecerant patres eius.

CAP. XXIIII.

1 IN diebus eius ascendit Nabuchodono-
A sor rex Babylonis, & factus est ei Ioa-
chim seruus tribus annis, & rursum rebel-
2 lauit contra eum. * Immisitq; ei Dñs la-
trunculos Chaldæorum, & latrunculos
Syriæ, & latrunculos Moab, & latrunculos
filiorum Ammon, & immisit eos in Iu-
dam vt disperderent eum iuxta verbum
Domini quod locutus fuerat per seruos
suos prophetas.

29 * In diebus eius ascendit Pharao Nechao
rex Ægypti in regem Assyriorum ad flumen Eu-
phratem; & abijt Iosias rex in occursum ei, &
occidit eum Pharao in Mageddo, cùm vidit ipse
eum. * Et traduxerunt serui sui mortuũ in Ma-
30 geddo, & duxerunt eum in Hierusalem, & se-
pelierunt eum in sepulchro suo in ciuitate Da-
uid: & tulit populus terræ Ioachaz filium Io-
siæ, & vnxerunt eum, & constituerunt re-
gem eũ pro patre suo. * Filius viginti & trium
31 annorum erat Ioachaz cùm regnaret ipse, & tri-
bus mẽsibus regnauit in Hierusalem, & nomen
matri eius Amital filia Hieremiæ de Lobna.
* Et fecit malum coram Domino iuxta om-
32 nia quæcunque fecerunt patres eius.
* Et abstulit eum Pharao Nechao in Reblaa
33 in terra Emath vt non regnaret ipse in Hieru-
salem, & imposuit tributum super terram cen-
tum talenta argenti & decem talenta auri.
* Et regem constituit Pharao Nechao super
34 eos Eliachim filium Iosiæ pro Iosia patre eius, &
imposuit ei nomen Ioachim: at Ioachaz tulit
& duxit eum in Ægyptũ, & mortuus est ibi.
* Et argentũ & aurum dedit Ioachim Pha-
35 raoni, sed tributum indixit terræ vt daret ar-
gentum in os Pharaonis, vir iuxta vires suas,
dederunt argentum & aurum cum populo ter-
ræ vt daret illud Pharaoni Nechao.
* Filius viginti & quinque annorum erat
36 Ioachim cùm regnaret ipse, & vndecim annis
regnauit in Hierusalem: & nomen matris eius
Zabuda filia Phadaia de Ruma.
* Et fecit malum coram Domino iuxta omnia
37 quæcunque fecerunt patres eius.

CAP. XXIIII.

1 IN diebus eius ascẽdit Nabuchodonosor rex
Babylonis, & factus est ei Ioachim seruus tri-
bus annis, & reuersus est & præuaricatus est
2 in eo. * Et misit in Ioachim Dominus accinctos
Chaldæorum, & accinctos Syriæ, & accinctos
Moabitarum, & accinctos filiorum Amon: &
misit eos in Iudam vt disperderent eum iuxta
verbum Domini, quod locutus est in manu ser-
uorum suorum prophetarum.

29 * ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη φαραὼ νεχαὼ βασιλεὺς
αἰγύπτου ἐπὶ τὸν βασιλέα τῶν ἀσσυρίων ἐπὶ τὸν ποτα-
μὸν εὐφράτην· καὶ ἐπορεύθη ἰωσίας ὁ βασιλεὺς εἰς ἀπάν-
τησιν αὐτῷ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν φαραὼ ἐν μαγεδδώ, ἐν
30 τῷ ἰδεῖν αὐτὸν αὐτόν. * καὶ ἀνεβίβασαν οἱ παῖδες αὐτοῦ
νεκρὸν ἐν μαγεδδώ· καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐς ἱερουσαλήμ, καὶ
ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ· καὶ ἔλα-
βεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν ἰωάχαζ υἱὸν ἰωσίου, καὶ ἔχρισαν αὐ-
τὸν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
31 * υἱὸς εἴκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν ἦν ἰωάχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν
αὐτόν, καὶ τρίμηνον ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνο-
μα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἀμιτὰλ θυγάτηρ ἱερεμίου ἐκ λοβεννά.
32 * καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου κατὰ πάντα
33 ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ. * καὶ μετέστησεν αὐτὸν
φαραὼ νεχαὼ ἐν ῥεβλαὰ ἐν γῇ αἰμὰθ τοῦ μὴ βασι-
λεύειν αὐτὸν ἐν ἱερουσαλήμ· καὶ ἐπέβαλε φόρον ἐπὶ τὴν
γῆν ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου καὶ δέκα τάλαντα χρυσίου.
34 * καὶ ἐβασίλευσε φαραὼ νεχαὼ ἐπ' αὐτοὺς τὸν ἐλια-
κὶν υἱὸν ἰωσίου ἀντὶ ἰωσίου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐπέθηκεν αὐτῷ
ὄνομα ἰωακίμ· τὸν δὲ ἰωάχαζ ἔλαβε, καὶ ἀπήγαγεν αὐ-
35 τὸν εἰς αἴγυπτον, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ. * καὶ τὸ ἀργύριον καὶ
τὸ χρυσίον ἔδωκεν ἰωακὶμ τῷ φαραώ, πλὴν ἐφορολόγη-
σε τὴν γῆν τοῦ δοῦναι τὸ ἀργύριον ἐπὶ στόματος φαραώ,
ἀνὴρ κατὰ δύναμιν αὐτοῦ ἔδωκαν τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον
μετὰ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς δοῦναι αὐτὸ τῷ φαραὼ νεχαώ.
36 * υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἰωακὶμ ἐν τῷ βασιλεύειν
αὐτόν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ· καὶ ὄνο-
μα τῇ μητρὸς αὐτοῦ ζαβουδὰ θυγάτηρ φαδαΐα ἐκ ῥουμά.
37 * καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου κατὰ πάντα
ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ.

κδ'.

1 * Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη ναβουχοδονόσωρ ὁ βα-
σιλεὺς βαβυλῶνος, καὶ ἐγένετο αὐτῷ ἰωακὶμ δοῦλος τρία
2 ἔτη, καὶ ἐπέστρεψεν καὶ ἠθέτησεν ἐν αὐτῷ. * καὶ ἀπέστειλεν
ἐπὶ τὸν ἰωακὶμ κύριος μονοζώνους τῶν χαλδαίων καὶ
μονοζώνους συρίας, καὶ μονοζώνους μωαβιτῶν, καὶ μονοζώ-
νους υἱῶν ἀμμών· καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ἐπὶ τὸν ἰούδαν
τοῦ ἀπολύειν αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ἐν χει-
ρὶ δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

29 In diebus illius ascendit Parghoh claudus rex Misraim contra regem Athur ad fluuium Perath, & iuit rex Iosiah in occursum illius, & occidit eum in Megido quum vidisset eum. 30 Et deposuerunt eum serui sui mortuum ex Megido, & attulerunt illum in Ierusalem, & sepelierunt eum in sepulchro suo, & accepit populus terræ Iehoahhaz filium Iosiahu, & vnxerunt eum, & regem constituerunt eum pro patre suo. 31 Filius viginti & trium annorum erat Iehoahhaz quando regnauit, & tribus mensibus regnauit in Ierusalem; & nomen matris eius Hhamutal filia Iermiahu de Libnah. 32 Et fecit quod malum erat ante Dominum, iuxta omnia quæ fecerant patres eius. 33 Et vinxit illum Parghoh claudus in Riblah in terra Hhamath ne regnaret super Ierusalem, & imposuit mulctam super populum terræ centum talenta argenti, & talentum auri. 34 Et regem constituit Parghoh claudus Eliakim filium Iosiah pro Iosiah patre eius, & posuit nomen eius Iehoiakim & ipsum Iehoahhaz accepit, & venit in Misraim, & mortuus est ibi. 35 Et argentum & aurum dedit Iehoiakim ipsi Parghoh: verùm imposuit tributum super populum terræ, vt daret argentum iuxta dictum Parghoh, vnicuique prout visum est, ordinauit argentum & aurum ex populo terræ vt daret Parghoh claudo. 36 Filius viginti & quinque annorum erat Iehoiakim quando regnauit, & vndecim annis regnauit in Ierusalem, & nomen matris eius Zebudah filia Pedaiah ex Rumah. 37 Et fecit quod malum erat ante Dominum iuxta omnia quæ fecerant patres eius.

CAP. XXIIII.

IN diebus eius ascendit Nebuchadneszar rex Babel, & fuit illi Iehoiakim seruus tribus annis, sed redijt & rebellauit in eum. 2 Et immisit Dñs in eum exercitus Chazzdæorũ & exercitus Aram, & exercitus Moabæorũ, & exercitus filiorũ Ghamon; misit eos, inquam, in homines domus Iehudah, vt perderent eos, iuxta verbum Domini, quod locutus fuerat per manum seruorum suorum prophetarum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

אַךְ עַל־פִּי יְהוָה הָיְתָה בִּיהוּדָה לְהָסִיר מֵעַל
פָּנָיו בְּחַטֹּאת מְנַשֶּׁה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה׃
וְגַם דַּם־הַנָּקִי אֲשֶׁר שָׁפַךְ וַיְמַלֵּא אֶת־יְרוּשָׁלַם
דָּם נָקִי וְלֹא־אָבְתָה יְהוָה לִסְלֹחַ׃
וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹיָקִים וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵם
כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
וַיִּשְׁכַּב יְהוֹיָקִים עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ יְהוֹיָכִין בְּנוֹ
תַּחְתָּיו׃ וְלֹא־הֹסִיף עוֹד מֶלֶךְ מִצְרַיִם לָצֵאת
מֵאַרְצוֹ כִּי־לָקַח מֶלֶךְ בָּבֶל מִנַּחַל מִצְרַיִם עַד־נְהַר
פְּרָת כֹּל אֲשֶׁר הָיָתָה לְמֶלֶךְ מִצְרָיִם׃
בֶּן־שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה יְהוֹיָכִין בְּמָלְכּוֹ
וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ נְחֻשְׁתָּא
בַּת־אֶלְנָתָן מִירוּשָׁלִָם׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי
יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה אֲבִיו׃
בְּעֵת הַהִיא עָלָה עַבְדֵי נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל
יְרוּשָׁלִַם וַתָּבֹא הָעִיר בַּמָּצוֹר׃
וַיָּבֹא נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל עַל־הָעִיר וַעֲבָדָיו
צָרִים עָלֶיהָ׃ וַיֵּצֵא יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ־יְהוּדָה
עַל־מֶלֶךְ בָּבֶל הוּא וְאִמּוֹ וַעֲבָדָיו וְשָׂרָיו וְסָרִיסָיו
וַיִּקַּח אֹתוֹ מֶלֶךְ בָּבֶל בִּשְׁנַת שְׁמֹנֶה לְמָלְכּוֹ׃
וַיּוֹצֵא מִשָּׁם אֶת־כָּל־אֹצְרוֹת בֵּית־יְהוָה
וְאֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיְקַצֵּץ אֶת־כָּל־כְּלֵי הַזָּהָב
אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל בְּהֵיכַל יְהוָה
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה׃
וְהִגְלָה אֶת־כָּל־יְרוּשָׁלִַם וְאֵת־כָּל־הַשָּׂרִים
וְאֵת כָּל־גִּבּוֹרֵי הַחַיִל עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים גּוֹלָה וְכָל־
הֶחָרָשׁ וְהַמַּסְגֵּר לֹא נִשְׁאַר זוּלַת דַּלַּת עַם־הָאָרֶץ׃
וַיֹּבֶל אֶת־יְהוֹיָכִין בָּבֶלָה וְאֶת־אֵם הַמֶּלֶךְ וְאֶת־
נְשֵׁי הַמֶּלֶךְ וְאֶת־סָרִיסָיו וְאֵת אֵילֵי הָאָרֶץ הוֹלִיךְ
גּוֹלָה מִירוּשָׁלִַם בָּבֶלָה׃

Factum est aũt hoc per verbum Dñi
cõtra Iudam vt auferret eum corã fa
pter peccata Manasse secundum omnia quæcunque
fecit.
Et in sanguine innoxio quem effudit, et im-
pleuit Hierusalem cruore innocenti, & non vo
luit Dominus propitiari.
Et reliqua sermonum Ioachim & omnia
quæcunque fecit; nonne hæc scripta sunt in li-
bro sermonum dierum regum Iuda?
Et dormiuit cum patribus suis, & regnauit Ioa-
chin filius eius pro eo.
Et vltra non
addidit rex Ægypti vt egrederetur de ter-
ra sua. Tulerat enim rex Babylonis à tor-
Ægypti vsq; ad fluuiũ Euphraten omnia
quæ fuerant regis Ægypti.
Decem & octo
annorũ erat Ioachin cũm regnare cœpis-
set, & tribus mẽsibus regnauit in Hieru-
Nomen matris eius Noesthan filia Helnat-
thã de Ieruſalẽ.
Et fecit malũ corã Dño
iuxta omnia quæ fecerat pater eius.
tempore illo ascenderunt serui Nabucho-
donosor regis Babylonis in Ierusalẽ, & ob-
cundata est vrbs munitionibus.
Venit
que Nabuchodonosor rex Babylonis ad
ciuitatem cum serui suis, vt oppugnare
eam.
Egressúsq; est Ioachin rex Iuda ad
regem Babylonis ipse & mater eius, & ser-
ui eius, & principes eius, & eunuchi eius,
& susceperit eum rex Babylonis anno octa-
uo regni sui.
Et protulit inde omnes
thesauros domus Domini, & thesauros
domus regiæ, & concidit vniuersa vasa au-
rea quæ fecerat Salomon rex Israel in tem-
plo Domini iuxta verbum Domini.
transtulit omnem Ierusalem & vniuersos
principes, & omnes fortes exercitus, decem
millia in captiuitatem, & omnem artifi-
cem & inclusorem; nihilque relictum est,
exceptis pauperibus populi terræ.
Transtulit quoq; Ioachin in Babylonem, & ma-
trem regis, & vxores regis, & eunuchos
regis, & iudices terræ duxit in captiuita-
tem de Ierusalem in Babylonem.

תרגום יונתן

Veruntamen furor Domini erat contra Iu-
dam vt auferret eum à facie sua propter omnia
peccata Manasse secundum omnia quæcunque
fecit.
Et in sanguine innoxio quem effudit, et im-
pleuit Hierusalem cruore innocenti, & non vo
luit Dominus propitiari.
Et reliqua sermonum Joachim & omnia
quæcunque fecit; nonne hæc scripta sunt in li-
bro sermonum dierum regum Iuda?
Et dormiuit cum patribus suis, & regna-
uit Joachin filius eius pro eo.
Et non addidit vltra rex Ægypti vt egre-
deretur de terra sua, quia ceperat rex Babel à
torrente Ægypti vsque ad fluuium Euphraten,
omnia quæcunque erant regis Ægypti.
Decem & octo annorum erat Joachin cum
regnaret ipse, & tribus mensibus regnauit in
Hierusalem, & nomen matri eius Neesthan
filia Elnathan de Hierusalem.
Et fecit malum coram Domino iuxta om-
nia quæcunque fecit pater suus.
In tempore illo ascendit Nabuchodonosor
rex Babylonis in Hierusalem, & venit ciuitas
in obsidione.
Et venit Nabuchodonosor rex Babylonis
in ciuitatem, & serui eius obsidebant eam.
Et egressus est Joachin rex Juda ad regem
Babylonis, ipse & mater eius, & serui eius, et
principes eius, & eunuchi eius; & susceperit eos
rex Babylonis in octauo anno regni sui.
Et extulit inde omnes thesauros qui in do-
mo Domini, & thesauros domus regis, & con-
cidit vniuersa vasa aurea quæ fecit Salomon
rex Israel in templo Domini iuxta verbum Do
mini.
Et transtulit Hierusalem & omnes
principes & omnes fortes robore decem millia in
captiuitatem, & omnem artificem & in-
clusorem, non relicti sunt præter pauperes po-
puli terræ.
Et transtulit Joachin in Babylonem, &
matrem regis, & uxores eius, & eunuchos
eius, & robustos terræ duxit in transmigra-
tione ex Hierusalem in Babylonem.

ΠΛΗΝ θυμὸς κυρίου ἦν ἐπὶ τὸν Ἰούδαν τοῦ ἀποστῆσαι
αὐτὸν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ διὰ πάσας τὰς ἁμαρτίας
μανασσῆ κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν.
καὶ ὃν τῷ αἵματι τοῦ αἵματος ᾧ ἐξέχεεν, καὶ ἐνέπλησε
τὴν ἱερουσαλὴμ αἵματος ἀθῴου, καὶ οὐκ ἠθέλησε κύριος
ἱλάσασθαι. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωακίμ,
καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ
βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰούδα;
καὶ ἐκοιμήθη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ· καὶ ἐβασίλευ-
σεν ἰωαχὶν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
καὶ προσέθετο ἔτι βα-
σιλεὺς αἰγύπτου ἐξελθεῖν ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ, διότι ἔλαβε
βασιλεὺς βαβυλῶνος ἀπὸ χειμάρρου αἰγύπτου ἕως πο-
ταμοῦ εὐφράτου πάντα ὅσα ἦν βασιλέως αἰγύπτου.
δέκα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν ἦν ἰωαχὶν ὅτε ἐβασίλευσεν
αὐτός· καὶ τρεῖς μῆνας ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα
τῇ μητρὶ αὐτοῦ νεεσθὼ θυγάτηρ ἐλναθὰν ἐξ ἱερουσαλήμ.
καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου κατὰ πάντα
ὅσα ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ.
ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνέβη ναβουχοδονόσορ βασι-
λεὺς βαβυλῶνος εἰς ἱερουσαλήμ· καὶ ἦλθεν ἡ πόλις ἐν
περιοχῇ.
καὶ ἦλθεν ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς βα-
βυλῶνος εἰς τὴν πόλιν, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐπολιόρκουν
αὐτήν.
καὶ ἐξῆλθεν ἰωαχὶν βασιλεὺς Ἰούδα πρὸς
τὸν βασιλέα βαβυλῶνος, αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ
οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ καὶ οἱ δυνοῦχοι
αὐτοῦ· καὶ ἔλαβεν αὐτὸς βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐν τῷ
ὀγδόῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ.
καὶ ἐξήνεγκεν ἐκεῖθεν πάντας θῦ θησαυροὺς θῦ ἐν
οἴκῳ κυρίου, καὶ θῦ θησαυροὺς οἴκου θῦ βασιλέως· καὶ συνέ-
κοψε πάντα τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ ἃ ἐποίησε Σολομὼν βα-
σιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ναῷ κυρίου κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου.
καὶ ἀπῴκισε τὴν ἱερουσαλὴμ καὶ πάντας θῦ ἄρχον-
τας καὶ πάντας θῦ δυνατοὺς ἰσχύι δέκα χιλιάδας αἰχ-
μαλωσίας, καὶ πᾶσα τέκτονα καὶ τὸν συγκλείοντα, οὐκ ὑ-
πελείφθησαν πλὴν τῶν πενομένων θῦ λαοῦ τῆς γῆς.
καὶ μετῴκισε τὸν ἰωαχὶν εἰς βαβυλῶνα καὶ τὴν μη-
τέρα θῦ βασιλέως καὶ τὰς γυναῖκας αὐτοῦ· καὶ τοὺς δυνά-
χους αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς ἀπῆγαγε ἐν αἰχμαλωσίᾳ
ἐξ ἱερουσαλὴμ εἰς βαβυλῶνα.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

Certè quòd irritassent Dominum, fuit hoc in Iehudah, vt migrare faceret eos de terra domus maiestatis suæ, propter peccata Menasseh iuxta omnia quæ fecerat. Et etiam propter sanguinem innocentem quem effuderat, & impleuerat Ierusalem sanguine innocentium, & non fuit voluntas Domini parcere. Et reliquum verborum Iehoiakim, & omnia quæ fecit; nõne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum domus Iehudah? Et cubuit Iehoiakim cum patribus suis, & regnauit Iehoiachin filius eius pro eo.
Et non addidit amplius rex Misraim exire de terra sua, quia ceperat rex Babel à fluuio Misraim vsque ad fluuium Perath, omnia quæ fuerant regis Misraim. Filius octodecim annorum erat Iehoiachin quando regnauit, & tribus mensibus regnauit in Ierusalem, & nomen matris eius Nehhusta filia Elnathan de Ierusalem.
Et fecit quod malum erat ante Dominum, iuxta omnia quæ fecerat pater eius.
In tempore illo ascenderunt serui Nebuchadnefzar regis Babel contra Ierusalem, & venit ciuitas in obsessionem.
Et venit Nebuchadnefzar rex Babel contra vrbem, & serui eius obsidebant eam.
Et exiuit Iehoiachin rex Et exiuit Iehoiachin rex tribus domus Iehudah ad regem Babel, ipse & mater eius, & serui eius, & magnates eius, & barones eius: & cepit illum rex Babel anno octauo regni eius.
Et abstulit inde omnes thesauros domus sanctuarij Domini, & thesauros domus regis, & confregit omnia vasa auri, quæ fecerat Selomoh rex Israel in templo Domini, sicut fuerat locutus Dominus.
Et migrare fecit omnem Ierusalem, & omnes magnates, & omnes robustos robore decem millia in migrationem, & omnes artifices & fatitores; & non relicti sunt nisi pauperes populi terræ.
Et migrare fecit Iehoiachin in Babel & matrem ipsius regis, & vxores regis, & principes eius, & magnates terræ adduxit in captiuitatem à Ierusalem in Babel.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 ואת כל־אנשי החיל שבעת אלפים והחרש
והמסגר אלף הכל גבורים עשי מלחמה ויבאם
מלך־בבל גולה בבלה׃
17 וימלך מלך־בבל את־מתניה דדו תחתיו ויסב
18 את־שמו צדקיהו׃ בן־עשרים ואחת
שנה צדקיהו במלכו ואחת עשרה שנה מלך
בירושלם ושם אמו חמיטל בת־ירמיהו מלבנה׃
19 ויעש הרע בעיני יהוה ככל אשר עשה
20 יהויקים׃ כי על־אף יהוה היתה בירושלם
וביהודה עד־השלכו אתם מעל פניו וימרד צדקיהו
במלך בבל׃

כה

1 ויהי בשנת התשיעית למלכו בחדש העשירי
בעשור לחדש בא נבכדנאצר מלך־בבל הוא
וכל־חילו על־ירושלם ויחן עליה ויבנו עליה
2 דיק סביב׃ ותבא העיר במצור עד־עשתי
3 עשרה שנה למלך צדקיהו׃ בתשעה לחדש
ויחזק הרעב בעיר ולא־היה לחם לעם הארץ׃
4 ותבקע העיר וכל־אנשי המלחמה הלילה
דרך שער׀ בין החמתים אשר על־גן המלך
וכשדים על־העיר סביב וילך דרך הערבה׃
5 וירדפו חיל־כשדים אחר המלך וישגו אתו
בערבות ירחו וכל־חילו נפצו מעליו׃ 6 ויתפשו
את־המלך ויעלו אתו אל־מלך בבל רבלתה
7 וידברו אתו משפט׃ ואת־בני צדקיהו שחטו
לעיניו ואת־עיני צדקיהו עור ויאסרהו בנחשתים
8 ויביאהו בבל׃ ובחדש החמישי בשבעה לחדש
היא שנת תשע־עשרה שנה למלך נבכדנאצר
מלך־בבל בא נבוזראדן רב־טבחים עבד מלך־
בבל ירושלם׃

16 ⁂ Et omnes viros robustos septem millia, & artifices & inclusores mille omnes fortes viros fortes & bellatores, duxitque eos rex
17 Babylonis captiuos in Babylone. ⁂ Et constituit Mathathiá patruũ eius pro eo, mu-
18 posuitq; nomen ei Sedechiá. ⁂ Vicesimũ & primum annũ ætatis habebat Sedechias cùm regnare cœpisset, & vndecim annis
regnauit in Ierusalem. Nomẽ matris eius erat Amithal filia Hieremiæ de Lobna.
19 ⁂ Et fecit malũ coram Dño iuxta omnia
20 quæ fecerat Ioacim. ⁂ Irascebatur enim Dñs contra Ierusalé & contra Iudam, donec proijceret eos à facie sua. Recessitque Sedechias à rege Babylonis. CAP. XXV.

1 FActum est autẽ anno nono regni eius, mẽse decimo, decima die mensis venit
Nabuchodonosor rex Babylonis ipse & omnis exercitus eius in Ierusalem, & circundederunt eá, & extruxerunt in circuitu eius munitiones. ⁂ Et clausa est ciui-
3 tas atque vallata vsque ad vndecimũ annum regis Sedechiæ, ⁂ Nona die mẽsis.
Prævaluítque fames in ciuitate, nec erat
4 panis populo terræ. ⁂ Et interrupta est ciuitas, & omnes viri bellatores nocte fugerunt per viam portę quæ est inter duplicem murum ad hortum regis. Porrò Chaldæi obsidebant in circuitu ciuitatẽ. Fugæ itaque Sedechias per viá quæ ducit ad cam-
5 pestria solitudinis. ⁂ Et persecutus est exercitus Chaldæorũ regem, cõprehenderunt
B eum in planicie Hiericho, & omnes bellatores qui erant cum eo, dispersi sunt, &
6 reliquerunt eum. ⁂ Apprehensum ergo regem duxerunt ad regem Babylonis in
Rebblatha, qui locutus est cum eo iudi-
7 cium: ⁂ Filios autẽ Sedechiæ occidit coram eo, & oculos eius effodit, vinxitq; eum catenis & adduxit in Babylonem. ⁂ Men-
8 se quinto septima die mensis, ipse est annus nonus decimus regis Babylonis, venit Nabuzardá princeps exercitus, seruus regis Babylonis, in Ierusalem.

16 ⁂ Et omnes viros robustos septem millia, & artifices, & inclusorem. mille omnes fortes viros robore facientes bellum, duxit eos rex Babylonis transmigrationem in Babylonem.
17 ⁂ Et regem constituit rex Babylonis Mathaniam fratrem patris sui pro eo, & imposuit
18 ei nomen Sedechiam. ⁂ Filius viginti & vnius annorum erat Sedechias cùm regnaret ipse, & vndecim annis regnauit in Hierusalem; & nomen matri eius Amital, filia Hieremiæ de Lobenna. ⁂ Et fecit malum coram
19 Dño, iuxta omnia quæ fecit Joacim; ⁂ Quia
20 in ira Domini erat in Hierusalem & in Juda, donec proiecit eos à facie sua. & præuaricatus est Sedechias in rege Babylonis.

CAP. XXV.

ET factum est in nono anno regni Sedechiæ, 1 in mense decimo, vndecima mensis, venit Nabuchodonosor rex Babylonis, & omnis exercitus eius super Hierusalem, & castrametatus est in ea, & extruxit super eam mu-
2 rum in circuitu. ⁂ Et venit ciuitas in munitionem vsque ad vndecimum annum Sedechiæ regis, ⁂ Nona 3
mensis. & prævaluit fames in ciuitate, & nõ erat panis populo terræ: ⁂ & interrupta est ci- 4
uitas, & omnes viri bellatores exierunt nocte viá portæ quæ inter muros, quæ est horti regis. & Chaldæi obsidebant ciuitatem, & abierunt
5 viam quæ ad Occasum. ⁂ Et persecutus est exercitus Chaldæorum post regem, & comprehenderunt eum contra occasum Hiericho, & omnis exercitus eius dispersi sunt desuper eo.
6 ⁂ Et comprehenderunt regem, & duxerũt eum ad regem Babylonis in Deblatha, & locu-
7 tus est cum eo iudicium. ⁂ Et occidit filios eius coram eo, & oculos Sedechiæ excæcauit, & vinxit eum in pedicis, & duxit eum in Babylonem.
8 ⁂ Et in mense quinto septima mensis, iste annus nonus decimus regni Nabuchodonosor regis Babylonis, venit Nabuzardan prin-
ceps coquorum qui stabat coram rege Babylonis in Hierusalem.

16 ⁂ καὶ πᾶσαν δύναμιν δυνατὸς ἐπὶ χιλιάδας· ⁂ τὸν τέκτονα ⁂ τὸν συγκλειστὸν· χιλίους οὗτοι πάντας δυνατοὺς δυνάμεως ἰσχύι ποιοῦντας πόλεμον ἀπήγαγεν αὐτοὺς βασι-
17 λεὺς βαβυλῶνος μετοικεσίαν εἰς βαβυλῶνα. ⁂ καὶ ἐβασίλευσε βασιλεὺς βαβυλῶνος τὸν ματθανίαν ἀδελφὸν ⁂ πατρὸς αὐτοῦ αὐτ' αὐτοῦ· ⁂ ἐπέθηκεν αὐτῷ ὄνομα σεδεκίαν.
18 ⁂ υἱὸς εἴκοσι ⁂ ἑνὸς ἐτῶν ὢν σεδεκίας ὅτε τῷ ἐβασίλευσεν αὐτὸν ⁂ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἰερουσαλὴμ, ⁂ ὄνο-
19 μα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἀμιτὰλ θυγάτηρ ἱερεμίου ἐκ λο-
βενναὰ. ⁂ καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου κ' πάν-
τα ὅσα ἐποίησεν ἰωακίμ.
20 ⁂ ὅτι διὰ τὸν θυμὸν κυρίου ὧν ἐν ἰερουσαλὴμ ⁂ ἐν τῷ ἰούδα, ἕως ἀπέρριψεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ· καὶ ἠθέτησε σεδεκίας ἐν τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος.

κε.

1 ⁂ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐννάτῳ ἔτει τ βασιλείας σεδεκίου ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ εἰκάδι τ μηνός, ἦλθε ναβυχο-
δονόσορ βασιλεὺς βαβυλῶνος, ⁂ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ διὰ ἰερουσαλήμ· ⁂ παρενέβαλεν ἐπ' αὐτὴν ⁂ περιωκο-
2 δόμησεν ἐπ' αὐτὴν τεῖχος κύκλῳ· ⁂ καὶ ἦλθεν ἡ πόλις εἰς περοχὴν ἕως τ εἰκάτου ἔτους σεδεκίου τ βασιλέως
3 ἐννάτῃ τ μηνός· ⁂ ἐνίσχυσεν ὁ λιμὸς ἐν τῇ πόλει, ⁂ οὐκ ἦν ἄρτ τῷ λαῷ τῆς γῆς.
4 ⁂ καὶ ἐρράγη ἡ πόλις ⁂ πάντες ⁂ ἄνδρες ⁂ πολε-
μισταὶ ἐξῆλθον νυκτὸς ὁδὸν πύλης τῆς δοαμείου τὴν τει-
χῶν, ἣ ἐστ τ κήπου τ βασιλέως· καὶ ⁂ χαλδαῖοι ἐκύ-
κλουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν τὴν ⁂ δυσμάς.
5 ⁂ καὶ κατεδίωξε δυνάμις τῶν χαλδαίων ὀπίσω τ βα-
σιλέως, ⁂ καὶ ἔλαβον αὐτὸν κ' δυσμὰς ἰεριχώ, ⁂ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ διεσπάρησαν ἀπὸ ἐπ' αὐτοῦ.
6 ⁂ καὶ συνέλαβον τὸν βασιλέα, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα βαβυλῶνος εἰς δεβλαθά· ⁂ ἐλάλησε
7 μετ' αὐτοῦ κρίσιν. ⁂ ἔσφαξε δὲ υἱὸς αὐτοῦ ἐνώπιον αὐ-
τοῦ· καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς σεδεκίου ἐξετύφλωσε καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν πέδαις, καὶ ἀπήγαγεν αὐτὸν εἰς βαβυλῶνα.
8 ⁂ ἐν τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ ἑβδόμῃ τ μηνὸς, ὅστ ἐνι-
αυτὸς ἐννακαιδεκάτος τ βασιλείας ναβυχοδονόσορ βα-
σιλέως βαβυλῶνος, ἦλθε ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος ὁ ἑστηκὼς ἐνώπιον βασιλέως βαβυλῶνος εἰς ἰερουσαλήμ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

16 "Et omnes robustos exercitus septem millia, & artifices, & tanitores, mille, omnes istos viros robustos facientes bellum, adduxit, inquam, eos rex Babel in captiuitatem in Babel. 17 "Et regem constituit rex Babel Mathaniah patruum illius pro illo, & posuit nomen eius Szidkiahu. 18 "Filius viginti & vnius annorum erat Szidkiah quando regnauit, & vndecim annis regnauit in Ierusalem: & nomen matris eius Hhamutal filia Iirmiah ex Libnah. 19 "Et fecit quod malum erat ante Dominum, iuxta omnia quæ fecerat Iehoiakim. 20 "Nam propterea quòd pronocauerant ad indignationem Dominum, fuit hoc in Ierusalem, & Iehudah, quousque migrare fecit eos de terra domus maiestatis suæ: & rebellauit Szidkiah in regem Babel.

CAP. XXV.

ET fuit anno nono regni eius mense decimo, decima mensis venit Nebuchadnesʒar rex Babel, ipse & omnes exercitus eius contra Ierusalem, & castrametatus est aduersus eam, & ædificauit contra eam vallú in circuitu. 2 Et venit vrbs in obsidionem vsque ad vndecimũ annũ regis Szidkiahu. 3 Nona mensis inualuit fames in ciuitate, nec fuit victus populo terræ. 4 Et diruta est ciuitas, & omnes viri bellatores fugerunt nocte per viam portæ, inter muros iuxta hortum regis, & Chazzdæi castrametabantur contra vrbem vndique, & abierunt per viam planitiei. 5 Et secuti sunt exercitus Chazzdæorum post regem, & apprehenderunt eum in planitiebus Ierihho: & omnis exercitus eius dispersus est ab eo. 6 Comprehenderunt itaque regem, & adduxerunt illum ad regem Babel in Riblath: & locutus est cum illo verba iudiciorum. 7 Et filios Szidkiahu iugulauerunt in oculis eius, & oculos Szidkiahu excæcauit, & vinxit eum catenis æreis, & deduxit eum ad Babel. 8 Et mense quinto, septima mensis, ipse est annus nonusdecimus annorum Nebuchadnesʒar regis Babel, venit Nebuzaradan magister homicidarum, seruus regis Babel in Ierusalem.

תרגום יונתן

16 וחיל גברי חילא שבעה אלפין ואומניא וחרעיא אלפא כולהון גברין קרבא ואיתינון מלכא דבבל לבבל גלותא לבבל׃
17 ואמליך מלכא דבבל ית מתניה אחוהי תחות יתיה ושוי ית שמיה צדקיהו׃ 18 בר עשרין וחדא שנין צדקיהו כד מלך וחדא עשרי
שנין מלך בירושלם ושום אמיה אחבוהי מהוחוהי ישוי ית שמיה צדקיהו׃
19 ועבד בישא קדם יי ככל דעבד יהויקים׃ 20 ארי על דאנגיו
ית מימרא דיי בירושלם ויהודה עד דאגלי יתהון מאנפוי צדקיהו ומרד צדקיהו במלכא דבבל׃

כה

1 ואיתי בשנת תשיעית למלכותיה בירחא עשירי
בעשרה לירחא אתא נבוכדנאצר מלכא דבבל הוא וכל משריתיה על ירושלם
ומטא עלה כרקום כיחור סחור׃ 2 ועלה קרתא בעיילא עד חדא עשרי שנין למלכא צדקיהו׃ 3 בתשעה לירחא והקיף
כפנא בקרתא ולא הוה מיכל לעמא דארעא׃ 4 ואתרעת קרתא וכל גברי קרבא בלילייא באורח מיתרא בין שורתא על גינתא
ודרך כשדאי סחור סחור ואזלו באורח מישרא׃ 5 ורדפא משריתא דכשדאי בתר מלכא ואדביקו יתיה במישרי
דיריחו וכל חילוהי אתבדרו מעלוהי׃ 6 ואתכדו ית מלכא ואסיקו יתיה לות מלכא דבבל לרבלת ומליל עימיה פתגמי דינין׃
7 ית בני צדקיהו נכסו לעיניוהי ית עיני צדקיהו עור ואסריה בשלשלי ונחש ואולייה לבבל׃ 8 ובירחא חמישאה בשבעא
בירחא הוא שנת תשע עשרי שנין למלכא נבוכדנאצר מלכא דבבל אתא נבוזרדן רב טקוליא עבדא דמלכא דבבל לירושלם׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 ׳ וישרף את־בית יהוה ואת־בית המלך ואת־
כל־בתי ירושלם ואת־כל־בית גדול שרף באש׃
10 ׳ ואת־חומת ירושלם סביב נתצו כל־חיל
כשדים אשר רב־טבחים׃
11 ׳ ואת־יתר העם הנשארים בעיר ואת־הנפלים
אשר נפלו על־המלך בבל ואת יתר ההמון הגלה
12 נבוזר־אדן רב־טבחים׃ ׳ ומדלת הארץ השאיר
רב־טבחים לכרמים ולינבים׃
13 ׳ ואת־עמודי הנחשת אשר בית יהוה ואת־
המכנות ואת ים הנחשת אשר בבית יהוה שברו
כשדים וישאו את־נחשתם בבלה׃
14 ׳ ואת־הסירות ואת־היעים ואת־המזמרות
ואת־הכפות ואת כל־כלי הנחשת אשר ישרתו
15 בם לקחו׃ ׳ ואת־המחתות ואת־המזרקות אשר
זהב זהב ואשר־כסף כסף לקח רב־טבחים׃
16 ׳ העמודים שנים הים האחד והמכנות אשר
עשה שלמה לבית יהוה לא־היה משקל
17 לנחשת כל־הכלים האלה׃ ׳ שמנה עשרה
אמה קומת העמוד האחד וכותרת עליו נחשת
וקומת הכותרת שלש אמות ושבכה ורמונים על־
הכותרת סביב הכל נחשת וכאלה לעמוד השני
18 על־השבכה׃ ׳ ויקח רב־טבחים את־שריה
כהן הראש ואת־צפניהו כהן משנה ואת־שלשת
19 שמרי הסף׃ ׳ ומן־העיר לקח סריס אחד אשר
הוא־פקיד על־אנשי המלחמה וחמשה אנשים
מראי פני־המלך אשר־נמצאו בעיר ואת הספר
שר הצבא המצבא את־עם הארץ וששים איש
מעם הארץ הנמצאים בעיר׃
20 ׳ ויקח אתם נבוזר־אדן רב־טבחים וילך אתם
על־מלך בבל רבלתה׃

REGVM II. Translat. B. Hieronymi.

9 ׳ Et succendit domum Dñi, & domum regis, & domos Ieruſalem, omnémq; do-
10 mum combuſſit igni. ׳ Et muros Ieruſa-
lem in circuitu deſtruxit omnis exercitus
Chaldæorum qui erat cum principe mili-
11 tum. ׳ Reliquam autem populi partem
quæ remanſerat in ciuitate, & profugos
qui transfugerant ad regem Babylonis, &
reliquum vulgus tranſtulit Nabuzardan
12 princeps militiæ. ׳ Et de pauperibus ter-
ræ reliquit vinitores & agricolas.
13 ׳ Columnas autem æreas quæ erant in
templo Domini, & baſes & mare æreum
D quod erat in domo Domini, cõfregerunt
Chaldæi, & tranſtulerunt æs omne in Ba-
14 bylonem. ׳ Ollas quoq; æreas & tru-
& tridentes, & ſcyphos, & mortariola, &
omnia vaſa ærea, in quibus miniſtrabant,
15 tulerunt. ׳ Nec nõ & thuribula & pha-
las, quæ aurea, aurea, & quæ argentea, ar-
gentea, tulit princeps militiæ, ׳ Id
16 eſt, Columnas duas, mare vnum, & baſes
quas fecerat rex Salomon in templo Do-
mini. Non erat pondus æris omnium va-
17 ſorum. ׳ Decem & octo cubitos altu-
tudinis habebat columna vna, & capitel-
lum æreum ſuper ſe altitudinis trium cu-
E bitorum, & retiaculum & malogranata
ſuper capitellum columnæ, omnia ærea.
Similem & columna ſecunda habebat co-
natum.
18 ׳ Tulit quoque princeps militiæ Sa-
raiam ſacerdotem primum, & Sophoniam ſacerdotem ſecundum, & tres cuſto-
19 tores. ׳ Et de ciuitate eunuchum vnum
qui erat præfectus ſuper bellatores viros,
& quinque viros de his qui ſteterant co-
ram rege, quos repperit in ciuitate, & ſcri-
pher principem exercitus qui probabat
tyrones de populo terræ, & ſexaginta vi-
ros è vulgo qui inuẽti fuerant in ciuita-
20 te. ׳ Quos tollens Nabuzardan princeps
militum duxit ad regem Babylonis in
Reblatha.

תרגום יונתן

ואוקיד יתהון בנורא׃ ט ואוקיד בית מקדשא דיי ויתיב פלטיא ויתיב כל קתי ירושלם ויתיב כל קתי רברבייא אוקיד בנורא׃
ית שורי ירושלם סחור סחור חרעא כל משריית כתראי דעמא דאשתאר בקרתא ויתיב שפיעין ית שאר עמא דארעא אשתאר רב קטוליא׃ יא ומחשיכי עמא דארעא אשתאר לפלחני
על מלכא דבבל ויתיב שאר המונא אגלי נבוזר־אדן רב קטוליא׃ יב ומסכנין דארעא אשתאר לכרמין
ולחקלין׃ יג וית עמודי נחשא די בבית מקדשא ויתיב ומא דנחשא די בבית מקדשא דייי ויתיב תרעי כתראי
ית כל מאני דנחשא דהוו משמשין בהון נסיבו׃ יד וית דתיא ויתיב מגרופיא ויתיב מזמרייא ויתיב כל מאני דנחשא דהוו משמשין בהון נסיבו׃
וית חריץ ומא הד ובקסקסא כסף נסיב רב קטוליא׃ טז עמודיא תרין ומא הד ובקסקסא דהבא דהכא ודכספא כסף נסיב רב קטוליא׃
ומסני עשר אמין ורומיניא על קרוניהון סחור סחור כולא נחשא ובאילין רומיניא תניינא על תריגתא׃
ותרין רב קטוליא ית שריית כהנא רבא ויתיב אפניה תנין כהנא ויתיב תלתא אסתרכלייא׃
ומן קרתא דבר נש חד דהוה מפקיד על גברי קרבא וחמשה גברין דתזין אפי מלכא דאשתכחו בקרתא ויתיב ספרא רב חילא
דמנמי עמא דארעא ושבעין גברא מעמא דארעא דאשתכחו בקרתא׃ כ ונסיב יתהון נבוזר־אדן רב קטוליא ואזיל יתהון לות מלכא דבבל לרבלתה׃

9 ׳ Et ſuccendit domum Domini, & domum regis & omnes domos Hieruſalem, & omnem domum magnam combuſſit in igne.
10 ׳ Et murum Hieruſalem deſtruxit exercitus Chaldæorum in circuitu.
11 ׳ Et reliquam partem populi in ciuitate & transfugas regi Babylonis, & reliquum populi tranſtulit Nabuzardan princeps coquorum.
12 ׳ Et de pauperibus populi terræ reliquit princeps coquorum in vinitores & agricolas.
13 ׳ Et columnas æreas quæ in domo Domini & baſes, & mare æreum quod in domo Domini, conciderunt Chaldæi, & ceperunt æs eorum, & tranſtulerunt in Babylonem.
14 ׳ Et lebetes, & ſuſcinulas, & phialas, & mortariola, & omnia vaſa ærea in quibus miniſtrabant in eis, tulerunt.
15 ׳ Et thuribula, & phialas aureas & argenteas tulit princeps coquorum.
16 ׳ Et columnas duas, & mare vnum, & baſes, quas fecit Salomon in domo Domini, non erat pondus æris omnium vaſorum.
17 ׳ Decem & octo cubitorum altitudo columnæ vnius: & capitella ærea columnarum, trium cubitorum altitudo capitelli vnius, & retiaculum, & malogranata quæ ſuper capitella in circuitu omnia ærea, & ſecundum hæc columnæ ſecundæ ſuper retiaculum.
18 ׳ Et tulit princeps coquorum Sarea ſacerdotem primum, & Saphaniam ſacerdotem ſecundum, & tres cuſtodientes limen.
19 ׳ Et de ciuitate tulit eunuchum vnum conſtitutũ ſuper viros bellatores: & quinque viros de videntibus faciem regis qui reperti ſunt in ciuitate, & ſcribam principis exercitus ordinantem populum terræ, & ſexaginta viros de populo terræ, qui inuenti ſunt in ciuitate.
20 ׳ Et cepit eos Nabuzardan princeps coquorum, & duxit eos ad regem Babylonis in Deblatha.

9 ׳ καὶ ἐνέπρησεν τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως καὶ πάντας τοὺς οἴκους Ἰερουσαλὴμ, καὶ πάντα οἶκον μέγαν ἐνέπρησεν ἐν πυρί.
10 ׳ καὶ τὸ τεῖχος ἰερουσαλὴμ καθεῖλεν ἡ δυνάμις τῶν χαλδαίων κυκλόθεν.
11 ׳ καὶ τὸν κατάλοιπον τοῦ λαοῦ ἐν τῇ πόλει καὶ τοὺς αὐτομολήσαντας τοῦ βασιλεῖ βαβυλῶνος· καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ μετῴκισεν ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχμάγειρος.
12 ׳ καὶ τῶν πενήτων τοῦ λαοῦ τῆς γῆς κατέλιπεν ὁ ἀρχμάγειρος εἰς ἀμπελουργοὺς καὶ γεωργούς.
13 ׳ καὶ τοὺς στύλους τοὺς χαλκοῦς τοὺς ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ τὰς βάσεις, καὶ τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν τὴν ἐν οἴκῳ κυρίου, συνέκοψαν οἱ χαλδαῖοι, καὶ ἔλαβον τὸν χαλκὸν αὐτῶν, καὶ ἀπήνεγκαν εἰς βαβυλῶνα.
14 ׳ καὶ τοὺς λέβητας, καὶ τὰς κρεάγρας, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς θυίσκας, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ χαλκᾶ ἐν οἷς ἐλειτούργουν ἐν αὐτοῖς, ἔλαβον·
15 ׳ καὶ τὰ πυρεῖα, καὶ τὰς φιάλας τὰς χρυσᾶς καὶ ἀργυρᾶς ἔλαβεν ὁ ἀρχμάγειρος.
16 ׳ καὶ τοὺς στύλους δύο, καὶ τὴν θάλασσαν τὴν μίαν καὶ τὰς βάσεις, ἃς ἐποίησεν Σολομὼν ἐν οἴκῳ κυρίου, οὐκ ἦν ζυγὸς τοῦ χαλκοῦ πάντων τῶν σκευῶν.
17 ׳ ὀκτωκαίδεκα πήχεων τὸ ὕψος τοῦ στύλου τοῦ ἑνός· καὶ τὰ ἐπιθέματα χαλκᾶ τῶν στύλων ἰσῶν πήχεων τὸ ὕψος τοῦ ἐπιθέματος τοῦ ἑνός, καὶ δίκτυον καὶ ῥοαὶ αἱ ἐπὶ τὰ ἐπιθέματα κύκλῳ πάντα χαλκᾶ· καὶ κατὰ ταῦτα τῷ στύλῳ τῷ δευτέρῳ ἐπὶ τοῦ δικτύου.
18 ׳ καὶ ἔλαβεν ὁ ἀρχμάγειρος τὸν σαρέα τὸν ἱερέα τὸν πρῶτον καὶ τὸν σαφανιὰν τὸν ἱερέα τὸν δεύτερον καὶ τοὺς τρεῖς τοὺς φυλάσσοντας τὸν σταθμόν.
19 ׳ καὶ ἐκ τῆς πόλεως ἔλαβεν εὐνοῦχον ἕνα τὸν καβεσταμμὸν ἐπὶ τοὺς ἀνδρεῖς τοὺς πολεμιστὰς, καὶ πέντε ἄνδρας τῶν ὁρώντων τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως τοὺς εὑρεθέντας ἐν τῇ πόλει, καὶ τὸν γραμματέα τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς δυνάμεως τὸν ἐκτάσσοντα τὸν λαὸν τῆς γῆς· καὶ ἑξήκοντα ἄνδρας ἀπὸ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς τοὺς εὑρεθέντας ἐν τῇ πόλει.
20 ׳ καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχμάγειρος καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς πρὸς τὸν βασιλέα βαβυλῶνος εἰς δεβλαθά.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 Et incendit domum ſanctuarij Domini, & domum regis, & omnes domos Ieruſalem, & omnes domos magnatum incendit igni.
10 Et muros Ieruſalem vndique diruit omnis exercitus Chazdæorum qui erat cum magiſtro homicidarum.
11 Et reliquum populi qui relicti fuerant in vrbe, & transfugas qui ſeſe dediderant regi Babel, & reliquum turbæ migrare fecit Nebuzaradan magiſter homicidarum.
12 Et de pauperibus populi terræ reliquit magiſter homicidarum, vt colerent agros & vineas.
13 Et columnas æreas in domo ſanctuarij Domini, & baſes, & mare æreum, quod erat in domo ſanctuarij Domini ruperunt Chazdæi, & detulerunt æs eorum in Babel.
14 Et ollas, & ſcopas, & phialeteria, & cochlearia, & omnia vaſa ærea in quibus miniſtrabant ſacerdotes, abſtulerunt.
15 Et thuribula, & pelues, quæ ex auro aurea, & quæ ex argento argentea, tulit magiſter homicidarum.
16 Columnas duas, mare vnum, & baſes quas fecerat Salomoh domui ſanctuarij Domini, non erat pondus ærĩ ipſorum omnium vaſorum illorum.
17 Octodecim cubitorum erat altitudo columnæ vnius, & corona eius ſuper eam ærea; & altitudo coronarum ſingularum, erat trium cubitorum, & retiaculum, & malogranata ſuper coronas per circuitum, omnia ærea erant: & ſimilia his erant columnæ alteri ſuper retiaculum.
18 Et cepit magiſter homicidarum Saraiah ſacerdotem magnum, & Szephania vicarium ſacerdotum, & tres cuſtodes theſauri.
19 Et ex ciuitate accepit eunuchum vnum qui erat præpoſitus ſuper viros bellatores, & quinque viros qui videbant faciem regis, qui inuenti ſunt in ciuitate, & ſcribam magiſtrum exercitus, qui congregabat populum terræ, & ſexaginta viros de populo terræ, qui inuenti fuere in ciuitate.
20 Et accepit illos Nebuzaradan magiſter homicidarum, & adduxit illos ad regem Babel in Riblath.

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 ‡ וַיַּךְ אֹתָם מֶלֶךְ בָּבֶל וַיְמִיתֵם בְּרִבְלָה בְּאֶרֶץ חֲמָת וַיֶּגֶל יְהוּדָה מֵעַל אַדְמָתוֹ׃

22 ‡ וְהָעָם הַנִּשְׁאָר בְּאֶרֶץ יְהוּדָה אֲשֶׁר הִשְׁאִיר נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וַיַּפְקֵד עֲלֵיהֶם אֶת גְּדַלְיָהוּ בֶּן אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן׃

23 ‡ וַיִּשְׁמְעוּ כָל שָׂרֵי הַחֲיָלִים הֵמָּה וַאֲנָשִׁים כִּי הִפְקִיד מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת גְּדַלְיָהוּ וַיָּבֹאוּ אֶל גְּדַלְיָהוּ הַמִּצְפָּתָה וְיִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה וְיוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ וּשְׂרָיָה בֶן תַּנְחֻמֶת הַנְטֹפָתִי וְיַאֲזַנְיָהוּ בֶן הַמַּעֲכָתִי הֵמָּה וַאֲנָשֵׁיהֶם׃

24 ‡ וַיִּשָּׁבַע לָהֶם גְּדַלְיָהוּ וְלַאֲנָשֵׁיהֶם וַיֹּאמֶר לָהֶם אַל־תִּירְאוּ מֵעַבְדֵי הַכַּשְׂדִּים שְׁבוּ בָאָרֶץ וְעִבְדוּ אֶת־מֶלֶךְ בָּבֶל וְיִטַב לָכֶם׃

25 ‡ וַיְהִי בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בָּא יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה בֶן אֱלִישָׁמָע מִזֶּרַע הַמְּלוּכָה וַעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים אִתּוֹ וַיַּכּוּ אֶת־גְּדַלְיָהוּ וַיָּמֹת אֹתוֹ וְאֶת־הַיְּהוּדִים וְאֶת־הַכַּשְׂדִּים אֲשֶׁר־הָיוּ אִתּוֹ בַּמִּצְפָּה׃

26 ‡ וַיָּקֻמוּ כָל הָעָם מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל וְשָׂרֵי הַחֲיָלִים וַיָּבֹאוּ מִצְרַיִם כִּי יָרְאוּ מִפְּנֵי כַשְׂדִּים׃

27 ‡ וַיְהִי בִּשְׁלֹשִׁים וְשִׁבַּע שָׁנָה לְגָלוּת יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ־יְהוּדָה בִּשְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּעֶשְׂרִים וְשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ נָשָׂא אֱוִיל מְרֹדַךְ מֶלֶךְ בָּבֶל בִּשְׁנַת־מָלְכוֹ אֶת־רֹאשׁ יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ־יְהוּדָה מִבֵּית בֶּלָא׃

28 ‡ וַיְדַבֵּר אִתּוֹ טֹבוֹת וַיִּתֵּן אֶת־כִּסְאוֹ מֵעַל כִּסֵּא הַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּבָבֶל׃

29 ‡ וְשִׁנָּא אֶת בִּגְדֵי כֶלְאוֹ וְאָכַל לֶחֶם תָּמִיד לְפָנָיו כָּל־יְמֵי חַיָּיו׃

30 ‡ וַאֲרֻחָתוֹ אֲרֻחַת תָּמִיד נִתְנָה־לוֹ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו׃

21 ‡ Percussitque eos rex Babylonis & interfecit eos in Reblata, in terra Emath, & translatus est Iuda de terra sua.

22 ‡ Populo autem qui relictus erat in terra Iuda, quem dimiserat Nabuchodonosor rex Babylonis, præfecit Godoliam filium Aicham filij Saphan.

23 ‡ Quod cùm audissent omnes duces militum ipsi & viri qui erant cum eis, videlicet quòd constituisset rex Babylonis Godoliam, venerunt ad Godoliam in Maspha, Hismael filius Nathaniæ, & Iohanan filius Carie, & Saraia filius Thanemeth Netophatites, & Iezonias filius Maachathi, ipsi & socij eorum.

24 ‡ Iurauitq; Godolias ipsis & sociis eorum dicens: Nolite timere seruire Chaldæis. manete in terra & seruite regi Babylonis, & bene erit vobis.

25 ‡ Factum est autem in mense septimo, venit Hismael filius Nathaniæ filij Elisama de semine regio & decem viri cum eo, & percusserúntque Godoliam, qui & mortuus est, sed & Iudæos & Chaldæos qui erant cum eo in Maspha.

26 ‡ Consurgénsq; omnis populus à paruo vsque ad magnum, & principes militum venerunt in Ægyptũ timentes Chaldæos.

27 ‡ Factũ est verò in anno tricesimo septimo transmigrationis Ioachin regis Iuda, mense duodecimo vicesima & septima mensis subleuauit Euilmerodach rex Babylonis anno quo regnare cœperat, capud Ioachin regis Iuda de carcere.

28 ‡ Et locutus est ei benignè. Et posuit thronum eius super thronum regum qui erant cum eo in Babylone.

29 ‡ Et mutauit vestes eius quas habuerat in carcere, & comedebat panem semper in conspectu eius cunctis diebus vitæ suæ.

30 ‡ Annonam quoque constituit ei, & datur ei à rege per intermissionẽ, quę & dabatur ei à rege per singulos dies omnibus diebus vitæ suæ.

21 ‡ καὶ ἐπάταξεν αὐτὸς βασιλεὺς Βαβυλῶν καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸς ἐν δεβλαθὰ ἐν γῇ αἰμάθ· καὶ ἀπῳκίσθη ἰούδας ἀπὸ τῆς γῆς αὐτοῦ.

22 ‡ καὶ τὸν λαὸν τὸν καταλειφθέντα ἐν γῇ ἰούδα ὃν κατέλειπε ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς Βαβυλῶν, κατέστησεν ἐπ' αὐτὸν τὸν γοδολίαν υἱὸν αἰχικὰμ υἱοῦ σαφάν.

23 ‡ καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως αὐτοὶ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶν, ὅτι κατέστησε βασιλεὺς Βαβυλῶν τὸν γοδολίαν, καὶ ἦλθον πρὸς γοδολίαν εἰς μασηφά, καὶ ισμαηλ υἱὸς ναθανίου καὶ ιωανὰν υἱὸς καρέ, καὶ σαρέας υἱὸς θανεμμαθὶ ὁ νετωφατίτης, καὶ ιεζονίας υἱὸς μαχαθίτου αὐτοὶ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶν.

24 ‡ καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς γοδολίας καὶ τοῖς ἀνδράσιν αὐτῶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν χαλδαίων, κάθησατε ἐν τῇ γῇ, καὶ δουλεύσατε τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος, καὶ καλῶς ἔσται ὑμῖν.

25 ‡ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ ἦλθον ισμαὴλ υἱὸς ναθανίου υἱοῦ λισαμὰ ἐκ βασιλείας τῆς βασιλείας, καὶ δέκα ἄνδρες μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν τὸν γοδολίαν καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν καὶ τοὺς ἰουδαίους καὶ τοὺς χαλδαίους τοὺς ὄντας μετ' αὐτοῦ ἐν μασηφά.

26 ‡ καὶ ἀνέστη πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως, καὶ εἰσῆλθον εἰς αἴγυπτον, ὅτι ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου τῶν χαλδαίων.

27 ‡ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει τῆ ἀποικεσίας ιωαχὶν βασιλέως ἰούδα ἐν τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς ὕψωσεν εὐιλ μαροδὰχ βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῆς βασιλείας αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν ιωαχὶν βασιλέως ἰούδα, καὶ ἐξήγαγεν αὐτὸν ἐξ οἴκου φυλακῆς.

28 ‡ καὶ ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ ἀγαθά, καὶ ἔδωκε τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐπάνω τῶν θρόνων τῶν βασιλέων τῶν μετ' αὐτοῦ ἐν βαβυλῶνι. 29 ‡ καὶ ἤλλαξε τὰ ἱμάτια τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἤσθιεν ἄρτον διαπαντὸς ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

30 ‡ καὶ ἡ ἐσταθεῖα αὐτοῦ διαπαντὸς ἐσταθεῖα ἐδόθη αὐτῷ ἐξ οἴκου βασιλέως λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

21 Et percussit illos rex Babel, & occidit illos in Riblah in terra Hhamath, migrauit igitur *populus* domus Iehudah de terra sua.

22 Et populo qui relictus fuerat in terra domus Iehudah, quem reliquerat Nebuchadneſsar rex Babel, præfecit eis Gedaliah filium Ahhikam filij Saphan.

23 Et audierunt omnes magistri exercituum ipsi & viri, quòd præfecisset rex Babel Gedaliah, & venerunt ad Gedaliah in Misæpeia, & Iismaghel filius Nethaniah, & Iohhanan filius Kareahh, & Seraiah filius Thanhumeth, qui erat ex Netopha, & Iaazaniah filius Maghachah, ipsi & viri eorum.

24 Et iurauit illis Gedaliah & viris eorum, & dixit illis, Ne metuatis à seruis Chazzdæorum: sedete in terra, & seruite regi Babel, & bene erit vobis.

25 Et fuit mense septimo, venit Iismaghel filius Nethaniah filij Elisamagh ex semine regni, & decem viri cum eo, & percusserunt Gedaliah, & mortuus est, & Iehudæos & Chazzdæos, qui erant cum illo in Misæpeia.

26 Et surrexerunt omnis populus à paruo vsque ad magnum, & magistri exercituum, & venerunt in Misraim, quia timuerunt à Chazzdæis.

27 Et fuit tricesimo & septimo anno transmigrationis Iehoiachim regis tribus domus Iehudah, duodecimo mense, vicesima & septima mensis magnificauit Euil-Merodach rex Babel anno regni sui caput Iehoiachin regis tribus domus Iehudah, & eduxit illum de domo vinctorum.

28 Et locutus est cum eo verba recta, & posuit sedem eius super sedes regum qui secum erant in Babel.

29 Et mutauit vestimenta carceris illius, & comedit panem iugiter coram illo omnibus diebus vitæ suæ.

30 Et victus eius, victus perpetuus dabatur ei à rege portio per singulos dies omnibus diebus vitæ suæ.

FINIS II. REGVM.

21 ומקא יתהון מלכא דבבל ואקטלינון ברבלתא בארעא דחמת וגלי דביתא יהודה מעל ארעהון׃ 22 ועמא דאישתאר בארעא דביתא יהודה דשבק נבוכדנאצר מלכא דבבל ופקיד עלויהון ית גדליה בר אחיקם בר שפן׃ 23 ושמעו כל רברבי חילתא אינון וגברייא אחרנין ארי

Universidad de Deusto
Biblioteca

נקיא ומנח עם רב עיון על ידי בנדיכטוס אריאש מונטנוס ממונה על המאלכה
חואה במצות פיליפוס מלך ספרד מלך טוב וירא האלהים על
כל אשר הם קוראים בשם ישוע חמשיח:

ב א ם

EX REGIS CATHOLICI MANDATO
Benedictus Arias Montanus D. Th. recensuit & probauit.

B. Arias Montanus

EVSEBIVS HIERONYMVS DOMMONI ET ROGATIANO SVIS IN CHRISTO IESV SALVTEM.

QVomodo Græcorum historias magis intelligunt qui Athenas viderint; & tertium Virgilij librum, à Troade per Leucaten & Acroceraunia ad Siciliam, et inde ad ostia Tyberis nauigauerint: ita sanctam Scripturam lucidiùs intuebitur qui Iudæam oculis contemplatus est, & antiquarum vrbium memorias, locorumque vel eadem vocabula vel mutata cognouerit. Vnde & nobis curæ fuit, cum eruditissimis Hebræorum hunc laborem subire, vt circuiremus prouinciam, quam vniuersa Christi Ecclesiæ sonant. Fateor enim, mi Dommon, & Rogatiane charissimi, nunquam me diuinis voluminibus proprijs viribus credidisse, nec habuisse opinionem meam, sed ea etiam, de quibus scire me arbitrabar, interrogare me solitum, quanto magis de his super quibus anceps eram? Denique cùm à me nuper literis flagitasses, vt vobis Paralipomenon Latino sermone transferrē, de Tyberiade Legis quondam auctorem, qui apud Hebræos admirationi habebatur, assumpsi & contuli cum eo à vertice, vt aiunt, vsque ad extremum vnguem, & sic confirmatus ausus sum facere quod iubebatis. Liberè enim vobis loquor. Ita enim in Græcis & Latinis codicibus, hic nominum liber vitiosus est, vt non tam Hebræa quàm Barbara quædam, & Sarmatica nomina coniecta, arbitrandū sit. Nec hoc Septuaginta interpretibus; qui Spiritu sancto pleni, ea quæ vera fuerūt, transtulerant: sed scriptorum culpæ ascribendum, dum de emendatis inemendata scriptitant; & sæpè tria nomina, subtracto è medio syllabis, in vnum vocabulum cogunt; vel è regione vnum nomen propter latitudinem suam, in duo vel tria vocabula diuidunt. Sed & ipsæ appellationes, non homines, vt plerique æstimant, sed vrbes & regiones & saltus & prouincias sonant; & obliquè sub interpretatione, & figura eorum, quædam narrantur historiæ: de quibus in Regnorum Libro dicitur: Nonne ecce hæc scripta sunt in Libro verborum dierum Regum Iuda? Quæ vtique in nostris codicibus non habentur. Hoc primum sciendum, quòd apud Hebræos Liber Paralipomenon vnus sit, & apud illos vocatus DIBRE-HAIAMIM, *id est, Verba dierum: qui propter magnitudinem apud nos diuisus est. Deinde etiam illud attendendum, quòd frequenter nomina, non vocabula hominum, sed rerum, vt dixi, significantias sonant. Ad extremum, quòd omnis eruditio scripturarum in hoc continetur, & historiæ, quæ vel præteremissæ sunt in suis locis, vel perstrictè leuiter, hic per quædam verborum compendia explicentur. Orationum itaque vestrarum adiutus auxilio, misi librum benevolis placiturum; tamen inuidis displicaturum esse non ambigo. Optima enim quæque, vt ait Plinius, malunt contemnere plerique quàm discere. Si quis in hac interpretatione voluerit aliquid reprehendere, interroget Hebræos, suam conscientiam recolat, videat ordinem textumque sermonis: & tunc nostro labori si potuerit, detrahat. Vbicunque ergo asteriscos, id est, stellas, radiare in hoc volumine videritis: ibi sciatis de Hebræo additum, quod in Latinis codicibus non habetur. Vbi verò obelus, transuersa silicet virgula, præposita est, illic signatur quid Septuaginta interpretes addiderint, vel ob decoris gratiam, vel ob spiritus sancti auctoritatem, licet in Hebræis voluminibus non legatur.*

B. HIERONYMI IN LIBRVM DIBRE-HAIAMIM, QVI EST PARALIPOMENON, QVOD NOS DICERE POSSVMVS, VERBA DIERVM,

PRÆFATIO.

SAntvs ac talis est liber iste, vt absque illo, si quis scientiam Scripturarum sibi voluerit arrogare, semetipsum irrideat. Per singula quippe nomina iunctura sq; verborum & prætermissæ in libris Regum tanguntur historiq, & innumerabiles explicantur Euangelij quæstiones. Sed si Septuaginta interpretum, pura, & vt ab eis in Græcū versa est, editio permaneret; superflue me, mi Chromati, episcoporum sanctissime, atq; doctissime, impelleres, vt Hebræa tibi volumina Latino sermone trāsferrem. Quod enim semel aures hominum occupauerat, & nascentis ecclesiæ roborauerat fidem, iustum erat etiam nostro silētio comprobari. Nunc verò cùm pro varietate regionum diuersa ferantur exemplaria, & germana illa antiquaq; translatio corrupta sit, atq; violata: nostri arbitrij putas, aut è pluribus iudicare quid verum sit, aut nouum opus in veteri opere cudere, illudentibusq; Iudæis, cornicum (vt dicitur) oculos configere. Alexandria & Ægyptus in Septuaginta suis Hesychium laudat auctorem. Constantinopolis vsque Antiochiam Luciani martyris exemplaria probat. Mediæ inter has prouinciæ Palæstinos codices legunt, quos ab Origene elaboratos Eusebius & Pamphilus vulgauerunt; totusq; Orbis hac inter se trifaria varietate compugnat. Et certè Origenes non solùm exempla composuit quatuor editionum, è regione singula verba describens; vt vnus dissentiens, statim cęteris inter se consentientibus arguatur: sed, quod maioris audaciæ est, in editione Septuaginta Theodotionis editionem miscuit; asteriscis designans quæ minùs fuerant, & virgulis quæ ex superfluo videbantur apposita. Si igitur aliis licuit non tenere quod semel susceperant, & post septuaginta cellulas, quæ vulgò sine auctore iactantur, singulas cellulas aperuere, hocque in Ecclesijs legitur quod Septuaginta nescierunt; cur me non suscipiant Latini mei, qui inuiolata editione veteri, ita nouam condidi, vt laborē meum Hebræis, &, quod his maius est, Apostolis auctoribus, comprobem? Scripsi nuper librū De optimo genere interpretandi, ostendens illa de Euangelio, Ex Ægypto vocaui filium meum: &, Quoniam Nazaræus vocabitur: &, Videbūt in quem compunxerunt: & illud Apostoli, Quod oculus non vidit, nec auris audiuit, & in cor hominis non ascendit, quæ præparauit Deus diligentibus, sc: cæteraq; his similia in Hebræorum libris inueniri. Certè Apostoli & Euangelistæ, Septuaginta interpretes nouerant. Et vnde eis hæc quæ in Septuaginta interpretibus non habentur? Christus Dominus noster, vtriusque testamenti conditor, in Euangelio secundū Ioannem, Qui credit, inquit, in me, sicut dicit Scriptura, flumina de ventre eius fluent aquæ viuæ. Vtique scriptum est, quod Saluator scriptum esse testatur. Vbi scriptum est? Septuaginta non habent: Apocrypha nescit Ecclesia. Ad Hebræos igitur reuertēdum est; vnde & Dominus loquitur, & discipuli exempla præsumunt. Hęc pace veterum loquar; & obtrectatoribus meis tantùm respōdeo, qui canino dente me rodunt, in publico detrahentes & legentes in angulis, id est, accusatores & defensores; cùm in aliis probent quod in me reprobant: quasi virtus & vitium nō in rebus sit, sed cum auctore mutetur. Cæterùm memini editionem Septuaginta translatorum, olim de Græco emendatam, tribuisse me nostris, nec inimicum debere æstimari eorum, quos in conuentu fratrum semper edissero. Et quòd nunc DIBRE-HAIAMIM, id est, Verba dierum, interpretatus sum; idcirco feci, vt inextricabiles moras & syluam nominum, quæ scriptorum confusa sunt vitio, sensuumq; barbariem, apertius & per versuum cola digererē, mihimetipsi & meis iuxta Hismenium canēs, si aures surdæ sunt cęterorum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

א

אָדָם שֵׁת אֱנוֹשׁ׃ קֵינָן מַהֲלַלְאֵל
יֶרֶד׃ חֲנוֹךְ מְתוּשֶׁלַח לָמֶךְ׃
נֹחַ שֵׁם חָם וָיֶפֶת׃ בְּנֵי
יֶפֶת גֹּמֶר וּמָגוֹג וּמָדַי וְיָוָן וְתוּבָל
וּמֶשֶׁךְ וְתִירָס׃ וּבְנֵי גֹּמֶר אַשְׁכְּנַז וְדִיפַת
וְתוֹגַרְמָה׃ וּבְנֵי יָוָן אֱלִישָׁה וְתַרְשִׁישָׁה
כִּתִּים וְרוֹדָנִים׃ בְּנֵי חָם כּוּשׁ וּמִצְרַיִם
פּוּט וּכְנָעַן׃ וּבְנֵי כוּשׁ סְבָא וַחֲוִילָה וְסַבְתָּא
וְרַעְמָא וְסַבְתְּכָא וּבְנֵי רַעְמָה שְׁבָא וּדְדָן׃
וְכוּשׁ יָלַד אֶת נִמְרֹד הוּא הֵחֵל לִהְיוֹת גִּבֹּר
בָּאָרֶץ׃ וּמִצְרַיִם יָלַד אֶת לוּדִים וְאֶת
עֲנָמִים וְאֶת לְהָבִים וְאֶת נַפְתֻּחִים׃
וְאֶת פַּתְרֻסִים וְאֶת כַּסְלֻחִים אֲשֶׁר
יָצְאוּ מִשָּׁם פְּלִשְׁתִּים וְאֶת כַּפְתֹרִים׃
וּכְנַעַן יָלַד אֶת צִידוֹן בְּכֹרוֹ וְאֶת חֵת׃
וְאֶת הַיְבוּסִי וְאֶת הָאֱמֹרִי וְאֶת הַגִּרְגָּשִׁי׃
וְאֶת הַחִוִּי וְאֶת הָעַרְקִי וְאֶת הַסִּינִי׃
וְאֶת הָאַרְוָדִי וְאֶת הַצְּמָרִי וְאֶת הַחֲמָתִי׃
בְּנֵי שֵׁם עֵילָם וְאַשּׁוּר וְאַרְפַּכְשַׁד וְלוּד
וַאֲרָם וְעוּץ וְחוּל וְגֶתֶר וָמָשֶׁךְ׃ וְאַרְפַּכְשַׁד
יָלַד אֶת שָׁלַח וְשֶׁלַח יָלַד אֶת עֵבֶר׃
וְלְעֵבֶר יֻלַּד שְׁנֵי בָנִים שֵׁם הָאֶחָד פֶּלֶג כִּי
בְיָמָיו נִפְלְגָה הָאָרֶץ וְשֵׁם אָחִיו יָקְטָן׃
וְיָקְטָן יָלַד אֶת אַלְמוֹדָד וְאֶת שָׁלֶף וְאֶת
חֲצַרְמָוֶת וְאֶת יָרַח׃ וְאֶת הֲדוֹרָם וְאֶת אוּזָל
וְאֶת דִּקְלָה׃ וְאֶת עֵיבָל וְאֶת אֲבִימָאֵל
וְאֶת שְׁבָא׃ וְאֶת אוֹפִיר וְאֶת חֲוִילָה
וְאֶת יוֹבָב כָּל אֵלֶּה בְּנֵי יָקְטָן׃ שֵׁם
אַרְפַּכְשַׁד שָׁלַח׃ עֵבֶר פָּלֶג רְעוּ׃ שְׂרוּג נָחוֹר
תֶּרַח׃ אַבְרָם הוּא אַבְרָהָם׃ בְּנֵי
אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׁמָעֵאל׃ אֵלֶּה תּוֹלְדֹתָם
בְּכוֹר יִשְׁמָעֵאל נְבָיוֹת וְקֵדָר וְאַדְבְּאֵל וּמִבְשָׂם׃
מִשְׁמָע וְדוּמָה מַשָּׂא חֲדַד וְתֵימָא׃
יְטוּר נָפִישׁ וְקַדְמָה אֵלֶּה הֵם בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל׃
וּבְנֵי קְטוּרָה פִּילֶגֶשׁ אַבְרָהָם יָלְדָה אֶת
זִמְרָן וְיָקְשָׁן וּמְדָן וּמִדְיָן וְיִשְׁבָּק וְשׁוּחַ וּבְנֵי יָקְשָׁן
שְׁבָא וּדְדָן׃

INCIPIT PRIMVS LIBER
DIBRE-HAIAMIM, ID EST
PARALIPOMENON.

CAP. I.

1 ADAM, Seth, Enos.
2 *Cainan, Malaleel, Iared.
3 *Enoch, Mathusalem, Lamech.
4 *Noe, Sem, Cham, & Iaphet.
5 *Filij Iaphet, Gomer, Magog, Madai, & Iauan, Thubal, Mosoch, Thiras.
6 *Porrò filij Gomer, Ascenen, & Riphat, & Togorma.
7 *Filij autem Iauan, Elisa, & Tharsis, Cethim, & Dodanim.
8 *Filij Cham, Chus, & Mesraim, Phut, & Chanaan.
9 *Filij autem Chus, Saba, & Euila, Sabatha, & Regma, & Sabatacha. Porrò filij Regma, Saba, & Dadan.
10 *Chus autem genuit Nemrod. Iste cœpit esse potens in terra.
11 *Mesraim verò genuit Ludim, & Anamim, & Laabim, & Nepthuim.
12 *Phetrusim quoque & Chasluim, & Caphthorim, de quibus egressi sunt Philistiim & Capthorim.
13 *Chanaan verò genuit Sidonem primogenitum suum, & Heth.
14 *Et Iebusæum, & Amorræum, & Gergesæum;
15 *Euæumque & Aracheum, & Asinæum;
16 *Aradium quoque & Samarum & Emathæum.
17 *Filij Sem, Elam, & Assur, & Arphaxat, Lud, & Aram, Hus, & Hul, & Gether, & Mes.
18 *Arphaxat autem genuit Sale, qui & ipse genuit Heber.
19 *Porrò Heber nati sunt duo filij, nomen vni Phalech, quia in diebus eius diuisa est terra, & nomen fratris eius Iectan.
20 *Iectan autem genuit Elmodad, & Saleph, & Asermoth, & Iare.
21 *Aduram quoque & Vzal, & Decla.
22 *Ebal etiam & Abimael, & Saba.
23 *Necnon & Ophir, & Euila, & Iobab. Omnes isti filij Iectan.
24 *Sem, Arphaxat, Sale.
25 *Heber, Phalech, Ragau.
26 Nachor, Thare: *Abram, iste est Abraam.
27 *Filij autem Abraam, Isaac, & Ismael.
28 *Et hæ generationes eorum. primogenitus Hismahelis, Nabaioth, & Cedar, & Abdehel, Mabsam.
29 *Et Masma & Duma, Massa, Addad, &
30 Thema.
31 Cedma. Hi sunt filij Hismaelis.
32 *Filij autem Cethuræ concubinæ Abraam quos genuit, Zamram, Iaclan, Madan, Madian, Iesboc, & Sue. Porrò filij Iecsan, Saba, & Dadan.

LIBER PRIMVS
DIBRE HAIAMIM, ID EST,
PARALIPOMENON.

CAP. I.

1 ADAM, Seth, Enos.
2 *Cainan, Maleleel, Jared.
3 *Enoch, Mathusala, Lamech.
4 *Noe, Sem, Cham, Japheth.
5 *Filij Japheth, Gomer, & Magog, & Madai, & Jauan, & Thubal, & Mosoch, & Thiras.
6 *Et filij Gomer, Aschanaz, & Riphat, & Thogarma.
7 *Et filij Iauan, Elisa, & Tharsis, & Chettim, & Dodanim.
8 *Filij Cham, Chus, & Mesraim, Phut, & Chanaan.
9 *Et filij Chus, Saba, & Euela, & Sebatha, & Regma, & Sebacatha; & filij Regma, Seba, & Dadan.
10 *Et Chus genuit Nemrod: iste cœpit esse gigas in terra.
11 *Et Mesraim genuit Ludijm, & Enomim, & Labim, & Nephthochim.
12 *Et Phetrusim, et Chasloim, vnde egressi sunt illinc Phylistijm, & Caphthorim.
13 *Et Chanaan genuit Sidona primogenitum suum, & Eth.
14 *Et Jebusæum, & Amorræum, & Gergesæum.
15 *Et Euæum, & Araci, & Asenni.
16 *Et Aruadi, & Samareon, & Amathi.
17 *Et filij Sem, Elam, et Asur, & Arphaxad, & Lud, & Aram, & Hus, & Vl, & Gether, & Mosoch.
18 *Et Arphaxad genuit Cainan, & Cainan genuit Sala, & Sala genuit Heber.
19 *Et Heber nati sunt duo filij, nomen vni Phaleg, quia in diebus eius diuisa est terra, & nomen fratri eius Jectan.
20 *Et Jectan genuit Elmodad, & Saleph, & Asermoth, & Jare.
21 *Et Adoram, & Uzad, & Decla.
22 *Et Ebel, & Abimeil, & Saba.
23 *Et Ophir, & Euelat, et Jobab: omnes isti filij Jectan.
24 *Sem, Arphaxad, Cainan, Sala,
25 *Heber, Phaleg, Ragau.
26 *Serug, Nachor, Thara, *Abrã, iste Abraã.
27 *Filij Abraam, Jsaac, & Jsmael.
28 *Hæ generationes eorum, primogenitus Jsmael, Nabaioth, & Cedar, & Abdeel, & Mausan;
29 *Et Masema, et Duma, & Massa, et Adad,
30 & Thama.
31 *Et Jetur, & Naphis, & Cedma: hi sunt filij Jsmael.
32 *Filij Cetturæ concubinæ Abraam, & peperit Zemran, & Jezan, & Madan, & Madian, & Jesboc, & Sue, & filij Jezan, Saba, & Dadan.

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΩΝ
Α'.

1 Ἀδὰμ, σὴθ, ἐνώς· *καϊνὰν, μαλελεὴλ,
2 ἰάρεδ· *ἐνὼχ, μαθουσάλα, λάμεχ.
3 *νῶε, σήμ, χάμ, ἰάφεθ.
4 *υἱοὶ ἰάφεθ, γομὲρ, καὶ μαγὼγ, καὶ
5 μαδαὶ, καὶ ἰαυὰν, καὶ θωβὲλ, καὶ μοσὸχ,
6 καὶ θιρᾶς. *καὶ υἱοὶ γωμὲρ, ἀσχανὰζ, καὶ ῥιφὰθ, καὶ
7 θογαρμά· *καὶ υἱοὶ ἰαυὰν, ἐλισὰ, καὶ θαρσεὶς, καὶ χετὶμ,
8 καὶ δωδανείμ. *υἱοὶ χάμ, χοὺς, καὶ μεσραΐμ, φὰτ, καὶ
χαναάν.
9 *καὶ υἱοὶ χοὺς, σαβὰ, καὶ ἑυϊλὰ, καὶ σεβαθὰ, καὶ ῥεγ-
μὰ, καὶ σεβακαθά· καὶ υἱοὶ ῥεγμά, σεβὰ, καὶ δαδάν.
10 *καὶ χοὺς ἐγέννησε τὸν νεμρώδ· οὗτος ἤρξατο εἶναι
γίγας ἐν τῇ γῇ.
11 *καὶ μεσραΐμ ἐγέννησε τοὺς λαδιεὶμ, καὶ τοὺς αἰνομεὶμ,
καὶ τοὺς λαβεὶμ, καὶ τοὺς νεφθωχεὶμ.
12 *καὶ τοὺς φετρουσεὶμ, καὶ τοὺς χασλωεὶμ, ὅθεν ἐξῆλθον
ἐκεῖθεν φυλιστιείμ, καὶ τοὺς καφθωρεὶμ.
13 *καὶ χαναὰν ἐγέννησε τὸν σιδῶνα τὸν πρωτότοκον αὐτοῦ,
καὶ τὸν ἐθ.
14 *καὶ τὸν ἰεβουσὶ, καὶ τὸν ἀμορρὶ, καὶ τὸν γεργεσί.
15 *καὶ τὸν ἀρκὶ, καὶ τὸν σεννί, καὶ τὸν ἀσεννί.
16 *καὶ τὸν ἀρουαδὶ, καὶ τὸν σαμαρεῖον, καὶ τὸν ἀμαθεί.
17 *καὶ υἱοὶ σήμ, αἰλὰμ, καὶ ἀσὼρ, καὶ ἀρφαξὰδ, καὶ λουδ, καὶ
ἀράμ, καὶ ὐς, καὶ ὑλ, καὶ γεθὲρ, καὶ μοσόχ.
18 *καὶ ἀρφαξὰδ ἐγέννησε τὸν καϊνάν, καὶ καϊνὰν ἐγέννησε
τὸν σαλα, καὶ σαλὰ ἐγέννησε τὸν ἔβερ.
19 *καὶ τῷ ἔβερ ἐγενήθησαν δύο υἱοὶ, ὄνομα τῷ ἑνὶ φα-
λέγ, ὅτι ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἐμερίσθη ἡ γῆ, καὶ ὄνομα τοῦ
ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἰεκτάν.
20 *καὶ ἰεκτὰν ἐγέννησε τὸν ἐλμωδὰδ, καὶ τὸν σαλὲφ, καὶ
τὸν ἀσερμὼθ, καὶ τὸν ἰαρέ.
21 *καὶ τὸν ἀδωράμ, καὶ τὸν ὐζὰλ, καὶ τὸν δεκλά.
22 *καὶ τὸν ἠβὴλ, καὶ τὸν ἀβιμαεὶλ, καὶ τὸν σαβᾶ.
23 *καὶ τὸν ὠφεὶρ, καὶ τὸν ἑυϊλὰτ, καὶ τὸν ἰωβάβ· πάντες
οὗτοι υἱοὶ ἰεκτάν.
24 *σὴμ, ἀρφαξὰδ, καϊνάν, σαλά.
25 *ἔβερ, φαλὲγ, ῥαγαύ.
26 *σερούγ, ναχὼρ, θάρα, *ἀβρὰμ αὐτὸς ἀβραάμ.
27 *υἱοὶ ἀβραάμ, ἰσαὰκ, καὶ ἰσμαήλ.
28 *αὗται αἱ γενέσεις αὐτῶν· πρωτότοκος ἰσμαὴλ, να-
βαιὼθ, καὶ κηδὰρ, καὶ ἀβδηὴλ, καὶ μαυσάμ.
29 *καὶ μασεμὰ, καὶ δεμὰ, καὶ μασσὰ, καὶ ἀδὰδ, καὶ
θαμά.
30 *καὶ ἰετοὺρ, καὶ ναφεὶς, καὶ κεδμά· οὗτοί εἰσιν υἱοὶ ἰσ-
μαήλ.
31 *υἱοὶ κετθούρας τῆς παλαιᾶς ἀβραάμ, καὶ ἔτεκε τὸν
ζεμράν, καὶ τὸν ἰεζάμ, καὶ μαδάμ, καὶ μαδιάμ, καὶ ἰσβὸκ, καὶ
σοὲ· καὶ υἱοὶ ἰεζάμ, σαβὰ, καὶ δαδάμ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

33 * ובני מדין עיפה ועפר וחנוך ואבידע ואלדעה
34 כל־אלה בני קטורה׃ * ויולד אברהם
את־יצחק בני יצחק עשו וישראל׃
35 * בני עשו אליפז רעואל ויעוש ויעלם וקרח׃
36 * בני אליפז תימן ואומר צפי ונעתם קנז
37 ותמנע ועמלק׃ * בני רעואל נחת זרח שמה
38 ומזה׃ * ובני שעיר לוטן ושובל וצבעון וענה
39 ודישן ואצר ודישן׃ * ובני לוטן חורי והומם
40 ואחות לוטן תמנע׃ * בני שובל עלין
ומנחת ועיבל שפי ואונם ובני צבעון איה וענה׃
41 * בני ענה דישון ובני דישון חמרן ואשבן
42 ויתרן וכרן׃ * בני־אצר בלהן וזעון יעקן
43 בני דישן עוץ וארן׃ * ואלה המלכים
אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך־מלך לבני
ישראל בלע בן־בעור ושם עירו דנהבה׃
44 * וימת בלע וימלך תחתיו יובב בן־זרח
45 מבצרה׃ * וימת יובב וימלך תחתיו חושם
46 מארץ התימני׃ * וימת חושם וימלך
תחתיו הדד בן־בדד המכה את־מדין
בשדה מואב ושם עירו עיות׃
47 * וימת הדד וימלך תחתיו שמלה ממשרקה׃
48 * וימת שמלה וימלך תחתיו שאול
49 מרחבות הנהר׃ * וימת שאול וימלך
50 תחתיו בעל חנן בן־עכבור׃ * וימת בעל
חנן וימלך תחתיו הדד ושם עירו פעי ושם
אשתו מהיטבאל בת־מטרד בת מי זהב׃
51 * וימת הדד ויהיו אלופי אדום אלוף תמנע
אלוף עליה אלוף יתת׃
52 * אלוף אהליבמה אלוף אלה אלוף פינן׃
53 * אלוף קנז אלוף תימן אלוף מבצר׃ * אלוף
54 מגדיאל אלוף עירם אלה אלופי אדום׃

ב

1 * אלה בני ישראל ראובן
שמעון לוי ויהודה יששכר וזבלון׃
2 * דן יוסף ובנימן נפתלי גד ואשר׃
3 * בני יהודה ער ואונן ושלה שלושה
נולד לו מבת־שוע הכנענית ויהי ער בכור
יהודה רע בעיני יהוה וימיתהו׃

33 * Filij autem Madian, Epha & Epher,
& Enoch, & Abida, & Eldaa. omnes hi fi-
34 lij Cethuræ. * Genuit autem Abraam,
Isaac, cuius fuerunt filij Esau & Israel.
35 * Filij Esau, Eliphaz, Rahuel, Iehus, Ie-
36 lom, Chore. * Filij Eliphaz, Theman,
Omar, Cepphi, Gotham, Cenaz, Tham-
37 na, Amalech. * Filij Rahuel, Naath, Za-
38 ra, Samma, Mesa. * Filij Seir, Lothan, So-
bal, Sebeon, Ana, Dison, Eser, Disan.
39 * Filij Lothan, Horri, Ahohiman. So-
ror autem Lothan fuit Thamna.
40 * Filij Sobal, Aliã, & Manaath, & Ebal,
Sephi & Onan. Filij Sebeõ, Ahaia, & Ana.
41 * Filij Ana, Dison. Filij Dison, Hama-
ran & Eseban, & Iethran & Charran.
42 * Filij Eser, Baalan, & Zauan, & Iachan;
filij Disan, Hus & Aran.
43 * Isti sunt reges qui imperauerunt in
terra Edom, antequã esset rex super filios
D Israel. Bale filius Beor, & nomen ciuitatis
eius Denaba.
44 * Mortuus est autem Bale, & regnauit
pro eo Iobab filius Zare de Bosra.
45 * Cúmque & Iobab fuisset mortuus, re-
gnauit pro eo Husan de terra Themano-
46 rum. * Obijt quoq; & Husan, & regna-
uit pro eo Adad filius Badad qui percussit
Madian in terra Moab, & nomen ciuita-
tis eius Auith.
47 * Cúmque & Adad fuisset mortuus, re-
gnauit pro eo Semla de Masreca.
48 * Sed & Semla mortuus est, & regnauit
pro eo Saul de Rooboth quæ iuxta am-
nem sita est.
49 * Mortuo quoque Saul regnauit pro eo
Balaanan filius Achobor.
50 * Sed & hic mortuus est, & regnauit pro
eo Adad, cuius vrbis nomen fuit Phau, &
appellata est vxor eius Mehethabel filia
Matred, filiæ Mezaab.
51 * Adad autem mortuo, duces pro regi-
bus in Edom esse cœperũt. Dux Thamna,
52 dux Alua, dux Iether, * Dux Oolibama,
53 dux Hela, dux Phinon. * Dux Cenez,
54 dux Theman, dux Mapsar. * Dux Mag-
dihel, dux Hyram: hi duces Edom.

CAP. II.

1 FIlij autem Israel, Ruben, Symeon, Le-
A ui, Iuda, Isachar, & Zabulon.
2 * Dan & Ioseph, Beniamin, Nephtha-
lim, Gad & Aser.
3 * Filij Iuda, Her, Onan, & Sela. Hi tres
nati sunt ei de filia Sue Chananitide. Fuit
autem Her primogenitus Iuda malus co-
ram Domino, & occidit eum.

* Et filij Madian, Gepha, & Gopher, & 33
Enoch, & Abida, & Eldaa: omnes isti filij
Cetturæ. * Et genuit Habraam, Isaac: filij 34
Isaac, Esau & Israel.
* Filij Esau, Eliphaz, & Raguel, Jesus, & 35
Jeglam, & Core.
* Filij Eliphaz, Theman, et Omar, Sepphue, 36
& Goothom, Cenez, & Thamna, & Amalec.
* Et filij Raguel, Nacheth, & Samma, & 37
Zare, & Maze.
* Et filij Seir, Lotan, & Subal, & Sebe- 38
gon, & Ana, & Deson, & Asar, & Disan.
* Et filij Lotan, Chorri, & Imam: & soror 39
Lotan, Thamna.
* Filij Subal, Aluan, & Manaath, et Vbal, 40
& Sapphi, & Onam: & filij Sebegon, Aia, &
Ana.
* Et filij Ana, Deson: & filij Deson, Ama- 41
dan & Eseban, & Jethran, & Charran.
* Et filij Asar, Balaan, & Zaan, & Jacan: 42
& filij Deson, Hos, & Aran.
* Et isti reges qui regnauerũt in terra Edõ, 43
antequam regnasset rex super filios Israel: Baal
filius Beor, & nomen ciuitati eius Dennaba.
* Et mortuus est Balac, & regnauit pro eo 44
Jobab filius Zara de Bossorras.
* Et mortuus est Jobab, & regnauit pro eo 45
Asom, de terra Themanon.
* Et obijt Asom, & regnauit pro eo Adad fi- 46
lius Badad, qui percussit Madiã in agro Moab,
& nomen ciuitati eius Euith.
* Et mortuus est Adad, & regnauit pro eo 47
Samla de Masreca.
* Et mortuus est Samla, & regnauit pro eo 48
Saul de Rooboth flumine.
* Et mortuus est Saul, & regnauit pro eo 49
Ballennon filius Achobor.
* Et mortuus est Ballennon, & regnauit pro 50
eo Adad, & nomen ciuitati eius Phau, & no-
men vxori eius Metabeel, filia Matreth, filia
Mezaab. * Et mortuus est Adad, & fue- 51
runt duces Edom, dux Thamna; dux Alua, dux
Iether,
* Dux Elibama, dux Hela, dux Phinon. 52
* Dux Cenez, dux Theman, dux Mapsar. 53
* Dux Mamgeel, dux Eram: hi duces Edõ. 54

CAP. II.

HI filij Israel, Ruben, Symeon, Leui, Juda, 1
Issachar, Zabulon.
* Dan, Joseph, Beniamin, Nephthalim, Gad, 2
& Aser.
* Filij Juda, Er, & Aunan, & Selo: tres 3
hi nati sunt ei de filia Sue de Chananitide, &
fuit Er primogenitus Iuda malus coram Domi-
no, & occidit eum.

33 * καὶ υἱοὶ μαδιὰν, γεφὰ, καὶ γοφὲρ, καὶ ἐνὼχ, καὶ ἀβιδὰ, καὶ
ἐλδαά· πάντες οὗτοι υἱοὶ κετθούρας.
34 * καὶ ἐγέννησεν ἀβραὰμ τὸν ἰσαάκ· υἱοὶ ἰσαάκ, ἠσαῦ,
35 καὶ ἰσραήλ. * υἱοὶ ἠσαῦ, ἐλιφάζ, καὶ ῥαγουὴλ, ἰηοῦς, καὶ
ἰεγλὰμ, καὶ κορέ.
36 * υἱοὶ ἐλιφάζ, θαιμὰν, καὶ ὠμὰρ, σεπφουὴ, καὶ γοοθὼμ,
κενὲζ, καὶ θαμνὰ, καὶ ἀμαλήκ.
37 * καὶ υἱοὶ ῥαγουὴλ, ναχὲθ, καὶ σαμμὰ, καὶ ζαρὲ, καὶ μαζέ.
38 * καὶ υἱοὶ σηείρ, λωτὰν, καὶ οὐβὰλ, καὶ σεβεγὼν, καὶ ἀνὰ,
καὶ δησὼν, καὶ ἀσὰρ, καὶ δισὰν.
39 * καὶ υἱοὶ λωτὰν, χωρρεῖ, καὶ ἰμάμ, καὶ ἀδελφὴ λωτὰν,
40 θαμνά. * υἱοὶ οὐβὰλ, ἀλουὰν, καὶ μαναὰθ, καὶ οὐβὰλ, καὶ
σαπφεὶ, καὶ ὠνάμ· καὶ υἱοὶ σεβεγὼν, ἀΐα, καὶ ἀνά.
41 * καὶ υἱοὶ ἀνὰ, δησὼν, καὶ υἱοὶ δησὼν, ἀμαδὰν, καὶ ἐσεβὰν,
42 καὶ ἰεθρὰν, καὶ χαρρὰν. * καὶ υἱοὶ ἀσὰρ, βαλαὰν, καὶ ζαὰν,
καὶ ἰακὰν· καὶ υἱοὶ δεσὼν, ὡς καὶ ἀρὰν.
43 * καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς οἱ βασιλεύσαντες ἐν γῇ ἐ-
δὼν, πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι βασιλέα ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ·
βαλὰ υἱὸς βεὼρ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ δενναβά.
44 * καὶ ἀπέθανε βαλὰκ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ ἰω-
βὰβ υἱὸς ζαρὰ ἐκ βοσσόρρας.
45 * καὶ ἀπέθανεν ἰωβὰβ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ ἀσόμ,
ἐκ τῆς γῆς τοῦ θαιμανῶν.
46 * καὶ ἀπέθανεν ἀσόμ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ ἀ-
δὰδ υἱὸς βαδὰδ, ὁ πατάξας τὴν μαδιὰμ ἐν τῷ ἀγρῷ
μωὰβ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ εὐίθ.
47 * καὶ ἀπέθανεν ἀδὰδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ σαμ-
λὰ ἐκ μασρεκά.
48 * καὶ ἀπέθανε σαμλὰ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ
σαὺλ ἐκ ῥοωβὼθ τοῦ ποταμοῦ.
49 * καὶ ἀπέθανε σαὺλ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ βαλ-
λεννὼν υἱὸς ἀχοβώρ.
50 * καὶ ἀπέθανεν βαλλεννὼν, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ
ἀδὰδ· καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ φαὺ, καὶ ὄνομα τῇ γυ-
ναικὶ αὐτοῦ μεταβεὴλ θυγάτηρ ματρὴθ θυγάτηρ με-
ζαάβ.
51 * καὶ ἀπέθανεν ἀδὰδ, καὶ ἐγένοντο ἡγεμόνες ἐδὼμ, ἡγε-
μὼν θαμνὰ, ἡγεμὼν ἀλουὰ, ἡγεμὼν ἰέθερ,
52 * ἡγεμὼν ἐλιβαμὰ, ἡγεμὼν ἠλὰ, ἡγεμὼν φινών.
53 * ἡγεμὼν κενὲζ, ἡγεμὼν θαιμὰν, ἡγεμὼν μαψάρ.
54 * ἡγεμὼν μαμγεὴλ, ἡγεμὼν ἐράμ· οὗτοι ἡγεμόνες
ἐδὼμ.

β'.

1 * Οὗτοι υἱοὶ ἰσραήλ, ῥουβὴν, συμεὼν, λευὶ, ἰούδα, ἰσσά-
2 χαρ, ζαβουλὼν. * δὰν, ἰωσὴφ, βενιαμὶν, νεφθαλεὶμ,
3 γὰδ, καὶ ἀσήρ. * υἱοὶ ἰούδα, ἦρ, καὶ ἀουνὰν, καὶ σηλώ· τρεῖς
οὗτοι ἐτέχθησαν αὐτῷ ἐκ τῆς θυγατρὸς οὐὲ ἐκ τῆς χανανί-
τιδος· καὶ ἐγένετο ἦρ ὁ πρωτότοκος ἰούδα πονηρὸς ἐνώπιον
κυρίου, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 ס וְתָמָר כַּלָּתוֹ יָלְדָה לוֹ אֶת־פֶּרֶץ וְאֶת־זָרַח כָּל־
5 בְּנֵי יְהוּדָה חֲמִשָּׁה: ס בְּנֵי פֶּרֶץ חֶצְרוֹן וְחָמוּל:
6 ס וּבְנֵי זֶרַח זִמְרִי וְאֵיתָן וְהֵימָן וְכַלְכֹּל וְדָרַע כֻּלָּם
7 חֲמִשָּׁה: ס וּבְנֵי כַרְמִי עָכָר עוֹכֵר יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
8 מָעַל בַּחֵרֶם: ס וּבְנֵי אֵיתָן עֲזַרְיָה:
9 ס וּבְנֵי חֶצְרוֹן אֲשֶׁר נוֹלַד־לוֹ אֶת־יְרַחְמְאֵל
10 וְאֶת־רָם וְאֶת־כְּלוּבָי: ס וְרָם הוֹלִיד אֶת־
B עַמִּינָדָב וְעַמִּינָדָב הוֹלִיד אֶת־נַחְשׁוֹן נְשִׂיא
11 בְּנֵי יְהוּדָה: ס וְנַחְשׁוֹן הוֹלִיד אֶת־שַׂלְמָא
12 וְשַׂלְמָא הוֹלִיד אֶת־בֹּעַז: ס וּבֹעַז הוֹלִיד
אֶת־עוֹבֵד וְעוֹבֵד הוֹלִיד אֶת־יִשָׁי:
13 ס וְאִישַׁי הוֹלִיד אֶת־בְּכֹרוֹ אֶת־אֱלִיאָב
14 וַאֲבִינָדָב הַשֵּׁנִי וְשִׁמְעָא הַשְּׁלִישִׁי: ס נְתַנְאֵל
15 הָרְבִיעִי רַדַּי הַחֲמִישִׁי: ס אֹצֶם הַשִּׁשִּׁי דָּוִיד
16 הַשְּׁבִעִי: ס וַאֲחָיֹתֵיהֶם צְרוּיָה וַאֲבִיגָיִל וּבְנֵי
צְרוּיָה אַבְשַׁי וְיוֹאָב וַעֲשָׂהאֵל שְׁלֹשָׁה:
17 ס וַאֲבִיגַיִל יָלְדָה אֶת־עֲמָשָׂא וְאֲבִי עֲמָשָׂא
18 יֶתֶר הַיִּשְׁמְעֵאלִי: ס וְכָלֵב בֶּן־חֶצְרוֹן הוֹלִיד
אֶת־עֲזוּבָה אִשָּׁה וְאֶת־יְרִיעוֹת וְאֵלֶּה בָּנֶיהָ
19 יֵשֶׁר וְשׁוֹבָב וְאַרְדּוֹן: ס וַתָּמָת עֲזוּבָה וַיִּקַּח
20 לוֹ כָלֵב אֶת־אֶפְרָת וַתֹּלֶד לוֹ אֶת־חוּר: ס וְחוּר
הוֹלִיד אֶת־אוּרִי וְאוּרִי הוֹלִיד אֶת־בְּצַלְאֵל:
21 ס וְאַחַר בָּא חֶצְרוֹן אֶל־בַּת־מָכִיר אֲבִי גִלְעָד
וְהוּא לְקָחָהּ וְהוּא בֶּן־שִׁשִּׁים שָׁנָה וַתֹּלֶד לוֹ
22 אֶת־שְׁגוּב: ס וְשְׁגוּב הוֹלִיד אֶת־יָאִיר וַיְהִי־
לוֹ עֶשְׂרִים וְשָׁלוֹשׁ עָרִים בְּאֶרֶץ הַגִּלְעָד:
23 ס וַיִּקַּח גְּשׁוּר וַאֲרָם אֶת־חַוֹּת יָאִיר מֵאִתָּם
אֶת־קְנָת וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ שִׁשִּׁים עִיר כָּל־אֵלֶּה
24 בְּנֵי מָכִיר אֲבִי־גִלְעָד: ס וְאַחַר מוֹת־חֶצְרוֹן
בְּכָלֵב אֶפְרָתָה וְאֵשֶׁת חֶצְרוֹן אֲבִיָּה וַתֹּלֶד לוֹ
25 אֶת־אַשְׁחוּר אֲבִי תְקוֹעַ: ס וַיִּהְיוּ בְּנֵי־יְרַחְמְאֵל
בְּכוֹר חֶצְרוֹן הַבְּכוֹר רָם וּבוּנָה וָאֹרֶן וָאֹצֶם
26 אֲחִיָּהּ: ס וְתִהְיֶה אִשָּׁה אַחֶרֶת לִירַחְמְאֵל
27 וּשְׁמָהּ עָטָרָה הִיא אֵם אוֹנָם: ס וַיִּהְיוּ בְּנֵי
רָם בְּכוֹר יְרַחְמְאֵל מַעַץ וְיָמִין וָעֵקֶר:
28 ס וַיִּהְיוּ בְּנֵי־אוֹנָם שַׁמַּי וְיָדָע וּבְנֵי שַׁמַּי נָדָב
29 וַאֲבִישׁוּר: ס וְשֵׁם אֵשֶׁת אֲבִישׁוּר אֲבִיהַיִל
וַתֹּלֶד לוֹ אֶת־אַחְבָּן וְאֶת־מוֹלִיד:

4 ס Thamar autem nurus eius peperit ei
Phares & Zara. Omnes ergo filij Iudæ
5 quinque. ס Filij autem Phares, Esron &
6 Camul. ס Filij quoq; Zare, Zári & Ethi,
& Eman, Chalchal quoq; & Daran, simul
7 quinque. ס Filij Charmi, Achar, qui tur-
bauit Israel, & peccauit in furto anathe-
8 matis. ס Filij Ethan, Azarias.
9 ס Filij autem Esron qui nati sunt ei, Je-
10 ramehel & Ram, & Calubi. ס Porrò Ram
B genuit Aminadab, Aminadab autem ge-
nuit Naasson, principem filiorum Iudæ.
11 ס Naasson quoq; genuit Salmia, de quo
12 ortus est Booz. ס Booz verò genuit
Obed, qui & ipse genuit Isai.
13 ס Isai autem genuit primogenitum Eli-
ab, secundum Aminadab, tertium Sime-
maha,
14 ס Quartũ Nathanahel, quintũ Raddai,
15 ס Sextum Asom, septimum Dauid.
16 ס Quorum sorores fuerunt Saruia, &
Abigail. Filij Saruiæ, Abisai, Joab, & Asa-
17 hel tres. ס Abigail autem genuit Amas-
sa, cuius pater fuit Jether Ismaelites.
18 ס Caleph verò filius Esron, accepit vxo-
rem nomine Azuba, de qua genuit Hieri-
C oth, fuerúntque filij eius Jaser & Sobab,
& Ardon.
19 ס Cúmque mortua fuisset Azuba, accepit vxorem Caleph Ephrata, quæ peperit ei Vr. ס Porrò Vr genuit Vri, & Vri genuit Beseleel.
21 ס Post hæc ingressus est Esron ad filiam Machir patris Galaad, & accepit eam cùm esset annorum sexaginta. quæ peperit ei Segub.
22 ס Sed & Segub genuit Iair, & possedit viginti tres ciuitates in terra Galaad.
23 ס Cepítq; Gessur & Aram oppida Iair, & Canath, & viculos eius, sexaginta ciuitatum. Omnes isti filij Machir patris Galaad.
24 ס Cùm autè mortuus esset Esron, ingressus est Caleph ad Ephrata, Helsaui
D quoque Esron vxorem Abia, quæ peperit ei Assur patrem Thecue.
25 ס Nati sunt autem filij Ieramehel primogeniti Esron, Ram primogenitus eius, & Buna, & Aran, & Asom, & Achia.
26 ס Duxit quoque vxorem alteram Ieramehel nomine Atthara, quæ fuit mater
27 Onam. ס Sed & filij Ram primogeniti Ieramehel fuerunt Moos, Ioamin, & Achar.
28 ס Onã autè habuit filios Semei & Nadab, filij autem Semei, Nadab & Abisur.
29 ס Nomen verò vxoris Abisur, Abihail, quæ peperit Ahobbam & Molid.

4 ס Et Thamar nurus eius peperit ei Phares, & Zara: omnes hi filij Iuda quinque.
5 ס Filij Phares, Esron, & Chamul.
6 ס Et filij Zara, Bambri & Hethan, & Heman, & Calchal, & Darade: omnes hi quinque.
7 ס Et filij Charmi, Achar qui turbauit Israel, qui peccauit in anathemate.
8 ס Et filij Ethan, Azarias.
9 ס Et filij Esron qui nati sunt ei, Hieremael, & Aram, & Chalobi.
10 ס Et Aram genuit Aminadab, et Aminadab genuit Naasson principem domus Iuda.
11 ס Et Naasson genuit Salmon, & Salmon genuit Booz.
12 ס Et Booz genuit Obed, & Obed genuit Jesse.
13 ס Et Jesse genuit primogenitum suum Eliab, & Abinadab secundus, & Samaa tertius.
14 ס Et Nathanael quartus, & Redai quintus.
15 ס Et Asam sextus, & Dauid septimus.
16 ס Et sorores eorum, Saruia & Abigail; & filij Saruiæ, Abessai & Joab, & Assael, tres hi.
17 ס Et Abigail peperit Amessa, et pater Amessa, Jether Ismaelites.
18 ס Et Chaleb filius Esron accepit Azuba vxorem & Hierioth: & hi filij eius, Iasar & Subab, & Ardon.
19 ס Et mortua est Azuba, & accepit sibi Chaleb, Ephrath, & peperit ei Or.
20 ס Et Or genuit Vri, & Uri genuit Beseleel.
21 ס Et post hoc ingressus est Esron ad filiam Machir patris Galaad: iste accepit eam, & ipse filius sexaginta annorum, & peperit ei Segub.
22 ס Et Segub genuit Jair, & fuerunt ei viginti & tres ciuitates in terra Galaad.
23 ס Et accepit Gesur, et Aram, & Anoth-Jair ab eis Canath, & filias eius sexaginta ciuitates, omnes isti filij Machir patris Galaad.
24 ס Et postquã mortuus esset Esron, ingressus est Chaleb ad Ephrata, & uxor Esrom, Abia; & peperit ei Asoor, patrem Thecoe.
25 ס Et fuerunt filij Hieramael primogeniti: Esron primogenitus Ram, & Buna, & Aran, & Asom, & Achian.
26 ס Et fuit uxor altera Hieramael, & nomen ei Atara: hæc mater Anam.
27 ס Et fuerunt filij Ram primogeniti Hieramael, Maas & Jamin, & Icar.
28 ס Et fuerunt filij Janam, Semei, & Jada; & filij Semei, Nadab & Abisur.
29 ס Et nomen uxori, Abisur, Abiel, & peperit ei Haban & Molid.

4 ס καὶ θάμαρ ἡ νύμφη αὐτοῦ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν φαρὲς, καὶ
τὸν ζαρέ· πάντες ἕξ οἱ υἱοὶ ἰούδα πέντε.
5 ס υἱοὶ φαρὲς, ἐσρών, καὶ χαμούλ. ס καὶ υἱοὶ ζαρέ,
6 βαμβεί, καὶ ἠθάν, καὶ αἱμάν, καὶ καλχαλ, καὶ δαραδέ,
7 πάντες ἕξ οἱ πέντε. ס καὶ υἱοὶ χαρμὶ ἄχαρ ὁ ταράξας
τὸν ἰσραήλ, ὃς ἁμαρτίαν ἐνέτυχε τῷ ἀναθέματι.
8 ס καὶ υἱοὶ αἰθάν, αζαρίας. ס καὶ υἱοὶ ἐσρὼν οἱ ἐγε-
9 νήθησαν αὐτῷ, ὁ ἱερεμαὴλ, καὶ ὁ ἀράμ, καὶ ὁ χαλωβί.
10 ס καὶ ἀρὰμ ἐγέννησε τὸν ἀμιναδάβ, καὶ ἀμιναδὰβ ἐ-
γέννησε τὸν ναασσὼν ἄρχοντα οἴκου ἰούδα.
11 ס καὶ ναασσὼν ἐγέννησε τὸν σαλμών, καὶ σαλμὼν ἐγέν-
νησε τὸν βοόζ.
12 ס καὶ βοόζ ἐγέννησε τὸν ὼβήδ, καὶ ὼβὴδ ἐγέννησε τὸν
13 ἰεσσαί, ס καὶ ἰεσσαὶ ἐγέννησε τὸν πρωτότοκον αὐτοῦ ἐλιὰβ καὶ
ἀβιναδάβ, ὁ δεύτερος· καὶ σαμαά, ὁ τρίτος·
14 ס καὶ ναθαναὴλ, ὁ τέταρτος· καὶ ραδαί, ὁ πέμπτος·
15 ס καὶ ἀσάμ, ὁ ἕκτος· καὶ δαυὶδ ἕβδομος·
16 ס καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτῶν σαρουία, καὶ ἀβιγαΐλ, καὶ υἱοὶ
σαρουία, ἀβεσσαὶ, καὶ ἰωὰβ, καὶ ἀσαὴλ, τρεῖς οὗτοι.
17 ס καὶ ἀβιγαΐλ ἔτεκε τὸν ἀμεσσά· καὶ πατὴρ ἀμεσσὰ
ἰεθὲρ ὁ ἰσμαηλίτης.
18 ס καὶ χάλεβ υἱὸς ἐσρὼν ἔλαβε τὴν ἀζουβὰ γυναῖκα
καὶ τὴν ἱερειώθ· καὶ ἔστι υἱοὶ αὐτῆς, ἰασὰρ, καὶ σουβάβ, καὶ
ὀρδών.
19 ס καὶ ἀπέθανεν ἀζουβά, καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ χάλεβ τὴν
ἐφραθᾶ, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν ὦρ.
20 ס καὶ ὦρ ἐγέννησε τὸν οὐρεῖ, καὶ οὐρεῖ ἐγέννησε τὸν βεσε-
λεήλ.
21 ס καὶ μετὰ ταῦτα εἰσῆλθεν ὁ ἐσρὼν πρὸς τὴν θυγατέρα
μαχεὶρ πατρὸς γαλαάδ, αὐτὸς ἔλαβε αὐτὴν, καὶ αὐτὸς
ὑὸς ἑξήκοντα ἐτῶν, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν σεγούβ.
22 ס καὶ σεγούβ ἐγέννησε τὸν ιαείρ, καὶ ἐγένοντο αὐτῷ εἴκο-
σι, καὶ τρεῖς πόλεις ἐν τῇ γῇ γαλαάδ.
23 ס καὶ ἔλαβε γεσὺρ, καὶ ἀράμ, καὶ τὴν αὐλὴ ιαείρ πρὸ
αὐτῶν τὴν κφαλὴ, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς· ἑξήκοντα πό-
λεις· πάντες ἦσαν υἱοὶ μαχεὶρ πατρὸς γαλαάδ.
24 ס καὶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν ἐσρὼν, εἰσῆλθε χαλὲβ πρὸς
ἐφραθᾶ, τὴν γυνὴ ἐσρὼμ αβία, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν αὐὼρ,
πατέρα θεκωέ.
25 ס καὶ ἐγένοντο υἱοὶ ἱεραμαὴλ πρωτότοκοι ἐσρὼν ὁ πρω-
τότοκος· ράμ, καὶ βουνὰ, καὶ ὀρὰν, καὶ ἀσὼμ, καὶ ἀχιάν.
26 ס καὶ ἐγήμετο γυνὴ ἑτέρα τῷ ἱεραμαὴλ, καὶ ὄνομα
αὐτῇ ἀτάρα, αὕτη μήτηρ ὠνάμ.
27 ס καὶ ἐγένοντο υἱοὶ ράμ πρωτότοκοι ἱεραμαὴλ, μαὰς,
καὶ ἰαμὶν, καὶ ικάρ.
28 ס καὶ ἐγένοντο υἱοὶ ιανάμ, σεμεὶ, καὶ ιαδά· καὶ υἱοὶ τοῦ σε-
μεεῖ, ναδάβ, καὶ ἀβισούρ.
29 ס καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ, ἀβισοὺρ, ἀβιὴλ, καὶ ἔτεκεν
αὐτῷ τὸν ἀβόὴλ, καὶ τὸν μωλίδ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

30 ‡ וּבְנֵי נָדָב סֶלֶד וְאַפַּיִם וַיָּמָת סֶלֶד לֹא
31 בָנִים׃ ‡ וּבְנֵי אַפַּיִם יִשְׁעִי וּבְנֵי יִשְׁעִי שֵׁשָׁן
32 וּבְנֵי שֵׁשָׁן אֲחְלָי׃ ‡ וּבְנֵי יָדַע אֲחִי שַׁמַּי יֶתֶר
33 וְיוֹנָתָן וַיָּמָת יֶתֶר לֹא בָנִים׃ ‡ וּבְנֵי יוֹנָתָן
פֶּלֶת וְזִזָא אֵלֶּה הָיוּ בְּנֵי יְרַחְמְאֵל׃
34 ‡ וְלֹא הָיָה לְשֵׁשָׁן בָּנִים כִּי אִם־בָּנוֹת
וְלְשֵׁשָׁן עֶבֶד מִצְרִי וּשְׁמוֹ יָרְחָע׃
35 ‡ וַיִּתֵּן שֵׁשָׁן אֶת־בִּתּוֹ לְיָרְחָע עַבְדּוֹ לְאִשָּׁה
36 וַתֵּלֶד לוֹ אֶת־עַתַּי׃ ‡ וְעַתַּי הֹלִיד אֶת־
37 נָתָן וְנָתָן הוֹלִיד אֶת־זָבָד׃ ‡ וְזָבָד הוֹלִיד
אֶת־אֶפְלָל וְאֶפְלָל הוֹלִיד אֶת־עוֹבֵד׃
38 ‡ וְעוֹבֵד הוֹלִיד אֶת־יֵהוּא וְיֵהוּא הוֹלִיד אֶת־
39 עֲזַרְיָה׃ ‡ וַעֲזַרְיָה הוֹלִיד אֶת־חֶלֶץ וְחֶלֶץ
40 הוֹלִיד אֶת־אֶלְעָשָׂה׃ ‡ וְאֶלְעָשָׂה הוֹלִיד
41 אֶת־סִסְמַי וְסִסְמַי הוֹלִיד אֶת־שַׁלּוּם׃ ‡ וְשַׁלּוּם
הוֹלִיד אֶת־יְקַמְיָה וְיָקַמְיָה הוֹלִיד אֶת־אֶלִישָׁמָע׃
42 ‡ וּבְנֵי כָלֵב אֲחִי יְרַחְמְאֵל מֵישָׁע בְּכֹרוֹ הוּא
43 אֲבִי זִיף וּבְנֵי מָרֵשָׁה אֲבִי חֶבְרוֹן׃ ‡ וּבְנֵי
44 חֶבְרוֹן קֹרַח וְתַפֻּחַ וְרֶקֶם וְשָׁמָע׃ ‡ וְשֶׁמַע הוֹלִיד
אֶת־רַחַם אֲבִי יָרְקְעָם וְרֶקֶם הוֹלִיד אֶת־שַׁמָּי׃
45 ‡ וּבֶן שַׁמַּי מָעוֹן וּמָעוֹן אֲבִי בֵית־צוּר׃
46 ‡ וְעֵיפָה פִּילֶגֶשׁ כָּלֵב יָלְדָה אֶת־חָרָן וְאֶת־
47 מוֹצָא וְאֶת־גָּזֵז וְחָרָן הוֹלִיד אֶת־גָּזֵז׃ ‡ וּבְנֵי
יַהְדַּי רֶגֶם וְיוֹתָם וְגֵישָׁן וָפֶלֶט וְעֵיפָה וְשָׁעָף׃
48 ‡ פִּילֶגֶשׁ כָּלֵב מַעֲכָה יָלְדָה שֶׁבֶר וְאֶת־תִּרְחָנָה׃
49 ‡ וַתֵּלֶד שַׁעַף אֲבִי מַדְמַנָּה אֶת־שְׁוָא אֲבִי
מַכְבֵּנָה וַאֲבִי גִבְעָא וּבַת־כָּלֵב עַכְסָה׃
50 ‡ אֵלֶּה הָיוּ בְּנֵי כָלֵב בֶּן־חוּר בְּכוֹר אֶפְרָתָה
51 שׁוֹבָל אֲבִי קִרְיַת יְעָרִים׃ ‡ שַׁלְמָא אֲבִי
52 בֵית לָחֶם חָרֵף אֲבִי בֵית־גָּדֵר׃ ‡ וַיִּהְיוּ
בְנֵי לְשׁוֹבָל אֲבִי קִרְיַת יְעָרִים רֹאֵה חֲצִי
53 הַמְּנֻחוֹת׃ ‡ וּמִשְׁפְּחוֹת קִרְיַת יְעָרִים הַיִּתְרִי
וְהַפּוּתִי וְהַשֻּׁמָתִי וְהַמִּשְׂרָעִי מֵאֵלֶּה יָצְאוּ הַצָּרְעָתִי
54 וְהָאֶשְׁתָּאֻלִי׃ ‡ בְּנֵי שַׁלְמָא בֵית לָחֶם
וּנְטוֹפָתִי עַטְרוֹת בֵּית יוֹאָב וַחֲצִי הַמְּנֻחָתִי הַצָּרְעִי׃
55 ‡ וּמִשְׁפְּחוֹת סוֹפְרִים יֹשְׁבֵי יָעְבֵּץ תִּרְעָתִים
שִׁמְעָתִים שׁוּכָתִים הֵמָּה הַקֵּינִים הַבָּאִים
מֵחֲמַת אֲבִי בֵית רֵכָב׃

30 ‡ Filij autem Nadab fuerunt Saled, & Apphaim. Mortuus est autē Saled absque
31 liberis. ‡ Filius verò Apphaim, Iesi, qui
Iesi genuit Sesanl. Porrò Sesan genuit Ah-
32 holai. ‡ Filij autem Iadai fratris Semei,
Iether & Ionathan. Sed & Iether mortuus
33 est absque liberis. ‡ Porrò Ionathan ge-
nuit Phalech & Ziza. Isti fuerunt filij Ie-
34 ramehel. ‡ Sesan autē non habuit filios,
sed filias; & seruum Ægyptium nomine
35 Ieraa. ‡ Dedítq; ei filiam suam vxorem,
quæ peperit ei Ethei.
36 ‡ Ethei autem genuit Nathan, & Na-
37 than genuit Zabad. ‡ Zabad quoque
F genuit Ophal, & Ophal genuit Obed
38 ‡ Obed genuit Iehu, Iehu genuit Aza-
39 riam. ‡ Azarias genuit Helles, & Hel-
40 les genuit Helesa. ‡ Helesa genuit Zi-
zomoi, Zizomoi genuit Sellum.
41 ‡ Sellum genuit Ithamiam, Ithamiā
autem genuit Elisama.
42 ‡ Filij autem Caleph fratris Ieramahel,
Mesa primogenitus eius, ipse est pater
Ziph filij Maresa patris Hebron.
43 ‡ Porrò filij Hebron, Chore, & Taphua,
& Recem, & Samma.
44 ‡ Samma autem genuit Raam, patrem
Hierchaan, & Recem genuit Semei.
45 ‡ Filius Semei, Maon, & Maon pater
Bethsur.
46 ‡ Epha autem concubina Caleph, pe-
perit Aran & Musa, & Gezez. Porrò Aran
genuit Gezez.
47 ‡ Filij Iahaddai, Regom, & Ioathan, &
Gesan, Phalech, & Epha, & Saaph.
48 ‡ Concubina Caleph Maacha peperit
Saber & Tharana.
49 ‡ Genuit autem Saaph pater Madme-
G na, Sue patrem Machbena, & patrem Ga-
baa, filia verò Caleph fuit Achsa.
50 ‡ Hi erāt filij Caleph, filij Vr, primoge-
niti Ephrata, Sobal pater Cariathiarim.
51 ‡ Salma pater Bethleem, Ariph pater
Bethgader.
52 ‡ Fuerunt autem filij Sobal patris Ca-
riathiarim qui videbat dimidium requie-
53 tionum. ‡ Et de cognatione Cariathia-
rim, Iethrei, & Aputhei, & Semathei, &
Maserei. Ex his egressi sunt Sarattæi, &
54 haloitę. ‡ Filij Salma, Bethleem, & Ne-
tophati, coronæ domus Ioab, & dimidii
55 requietionis Sarai. ‡ Cognationes quo-
que scribarum habitantium in Jabes, &
nentes atque resonantes, & in taberna-
culis commorantes. Hi sunt Cinei qui ve-
runt de calore patris domus Rechab.

30 ‡ Et filij Nadab, Saled, et Ophim, & mor-
tuus est Saled absque liberis.
31 ‡ Et filij Ophim, Jessui. & filij Jessui, Sisan:
32 & filij Sisan, Ulai.
‡ Et filij Jada fratris Semei, Jether & Jo-
nathan; & mortuus est Jether absque liberis.
33 ‡ Et filij Jonathan, Phalat & Ziza: isti fue-
runt filij Hieramael.
34 ‡ Et non fuerunt Sisan filij, sed filiæ. At Sisa
seruus Ægyptius, & nomen ei Hieree:
35 ‡ Et dedit Sisan filiam suam Hieree ser-
uo suo in vxorem, & peperit ei Ethi.
36 ‡ Et Ethi genuit Nathan, et Nathan genuit
Zabad.
37 ‡ Et Zabad genuit Ephael, & Ephael ge-
nuit Obed.
38 ‡ Et Obed genuit Jeu, et Jeu genuit Azariā.
39 ‡ Et Azarias genuit Hallas, & Hallas ge-
nuit Eleasa.
40 ‡ Et Eleasa genuit Sasami, & Sasami ge-
nuit Sallum.
41 ‡ Et Sallum genuit Jacemian, & Jacemias
genuit Elisama.
42 ‡ Et filii Chaleph fratris Jeremael, Musa pri-
mogenitus eius, ipse pater Zeph, & filii Marisa
patris Chebron.
43 ‡ Et filij Chebron, Core, Taphua, & Rocem,
& Sama.
44 ‡ Sama verò genuit Rhaam patrem Hiere-
cam: & Rocem genuit Samai.
45 ‡ Et filius Samai, Maon, & Maon pater
Bethsur.
46 ‡ Et Gepha concubina Chaleb peperit Ho-
ron, & Muse, & Gasez: & Horon genuit Ga-
zas.
47 ‡ Et filij Jadi, Rigma, et Jotham, & Gison,
& Phale, & Gepha, & Saaph.
48 ‡ Et concubina Chaleb, Maacha genuit Sa-
bab & Tharana.
49 ‡ Et genuit Saaph patrem Medmena, & Sui
patrem Machbana, & patrem Gabbaa, & fi-
lia Caleb, Oxa.
50 ‡ Hi erant filij Chaleb, filii Or primogeniti
Ephrata, Sobal pater Cariathiarim.
51 ‡ Samaa pater Bethleem, Areph pater Beth-
geddor.
52 ‡ Et fuerunt filii Soba patri Cariathiarim,
qui videt & dimidium & requietionum.
53 ‡ Et cognationes & Cariatharis Ethri, &
Aphphuthi, & Samathi, & Maserei: ex his
egressi sunt Saraathi, & Esthaoli.
54 ‡ Et filii Salma, Bethleem, & Netophati,
Ataroth, & Bethioab, & Manathi, & Sarai.
55 ‡ Et populi Sopherim habitantium Jabis,
Tharathin, Samathin, Suchathim: hi Cenæi qui
venerunt ex Hemath patris domus Rechab.

30 ‡ καὶ υἱοὶ ναδάβ, σαλεὲδ, & ὠφείμ· & ἀπέθανε σαλεὲδ
ἄτεκνος.
31 ‡ καὶ υἱοὶ ὠφείμ, ἰεσσουεὶ· & υἱοὶ ἰεσσουεί, σισσώ· & υἱοὶ
32 σισσὼ, ὀχλαί· ‡ & υἱοὶ ἰαδὰ ἀδελφοῦ σεμεί, ἰέθερ & ἰωνα-
θάν, & ἀπέθανεν ἰέθερ ἄτεκνος.
33 ‡ καὶ υἱοὶ ἰωναθάν, φαλὰτ & ζηζᾶ. ἕτοι ἐγένοντο υἱοὶ
ἱερεμαήλ.
34 ‡ καὶ οὐκ ἦσαν τῷ σισσὼ υἱοί, ἀλλ' ἢ θυγατέρες.
τῷ δὲ σισὰ δοῦλος αἰγύπτιος, & ὄνομα αὐτῷ ἱερεέ·
35 ‡ καὶ ἔδωκε σισσὼ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῷ ἱερεὲ δούλῳ
αὐτοῦ εἰς γυναῖκα, & ἔτεκεν αὐτῷ τὸν ἐθί.
36 ‡ καὶ ἐθὶ ἐγέννησε τὸν ναθάν, & ναθὰν ἐγέννησε τὸν ζαβάδ.
37 ‡ καὶ ζαβὰδ ἐγέννησε τὸν ἐφαέλ, & ἐφαὲλ ἐγέννησε
τὸν ὠβήδ.
38 ‡ & ὠβὴδ ἐγέννησε τὸν ἰηοὺ, & ἰηοὺ ἐγέννησε τὸν ἀζαρίαν.
39 ‡ καὶ ἀζαρίας ἐγέννησε τὸν ἀλλὰς, & ἀλλὰς ἐγέννησε
τὸν ἐλεασά.
40 ‡ καὶ ἐλεασὰ ἐγέννησε τὸν σασαμεί, & σασαμεὶ ἐγέν-
νησε τὸν σαλλούμ.
41 ‡ καὶ σαλλοὺμ ἐγέννησε τὸν ἰακεμίαν, & ἰακεμίας ἐ-
γέννησε τὸν ἐλισαμά.
42 ‡ & υἱοὶ χαλεφ ἀδελφοῦ ἱερεμαήλ, μουσὰ ὁ πρωτό-
κτος αὐτοῦ, αὐτὸς πατὴρ ζήφ· & υἱοὶ μαρισὰ πατρὸς χε-
βρών.
43 ‡ καὶ υἱοὶ χεβρών, κορέ, θαφουὰ & ῥωκὴμ, & σαμά.
44 ‡ σαμὰ δὲ ἐγέννησε τὸν ῥαὰμ πατέρα ἱερεκάμ, καὶ
ῥωκὴμ ἐγέννησε τὸν σαμαΐ.
45 ‡ καὶ υἱὸς σαμαΐ, μαών, καὶ μαὼν πατὴρ βηθζούρ.
46 ‡ καὶ ἡ γεφὰ παλλακὴ χαλεβ ἔτεκε τὸν ὡρών, & τὸν
μουσῆ, & τὸν γαζήζ· καὶ ὡρὼν ἐγέννησε τὸν γαζάς.
47 ‡ καὶ υἱοὶ ἰαδὶ, ρεγμὰ & ἰωθὰμ, καὶ γεισὼν, & φαλὲ,
& γεφὰ, & σαάφ.
48 ‡ καὶ ἡ παλλακὴ χαλὲβ μααχὰ ἐγέννησε τὸν σα-
βὰβ, & τὸν θαρανά.
49 ‡ καὶ ἐγέννησε τὸν σαὰφ πατέρα μεδμηνά, & τὸν
σουὶ πατέρα μαχβανά, & πατέρα γαβεὰ, & θυγά-
50 τηρ δὲ καλὲβ ἡ ἀξά. ‡ ἕτοι ἦσαν υἱοὶ χαλὲβ υἱοὶ ὤρ
πρωτότοκοι ἐφραθά, σωβὰλ πατὴρ καριαθιαρείμ.
51 ‡ σαμαὰ πατὴρ βηθλεέμ, ἀρὴφ πατὴρ βηθγεδώρ.
52 ‡ καὶ ἐγένοντο υἱοὶ τῷ σωβὰ πατρὶ καριαθιαρείμ,
ῥοὰ, & ἀισὺ, & ἀμανή.
53 ‡ καὶ ὁμασφαΐ, καὶ καριαθαρεὶς ὁ ἐθρὶ, & ἀφφουθὶ,
& ὁ σαμαθὶ, & ὁ μασερεὶ, ἐκ τούτων ἐξῆλθον ὁ σαραθὶ,
& ὁ ἐσθαολί.
54 ‡ καὶ υἱοὶ σαλμά, βηθλεὲμ, & νετωφαθεὶ, ἀταρὼθ, &
βηθιωάβ, & ὁ μανασθὶ, & ὁ σαρεαΐ.
55 ‡ καὶ ὅσοι σωφηρεὶμ τῶν κατοικούντων ἰαβὶς, θαρα-
θεὶν, σαμαθεὶν, ουχαθεὶμ· ἕτοι οἱ κυναῖοι οἱ ἐλθόντες
ἐξ αἱμαθ πατρὸς οἴκου ῥηχάβ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ג

1 ¶ וְאֵלֶּה הָיוּ בְנֵי דָוִיד אֲשֶׁר נוֹלַד־
לוֹ בְּחֶבְרוֹן הַבְּכוֹר אַמְנוֹן לַאֲחִינֹעַם הַיִּזְרְעֶאלִית
שֵׁנִי דָּנִיֵּאל לַאֲבִיגַיִל הַכַּרְמְלִית׃ 2 ¶ הַשְּׁלִשִׁי
לְאַבְשָׁלוֹם בֶּן מַעֲכָה בַּת־תַּלְמַי מֶלֶךְ גְּשׁוּר
הָרְבִיעִי אֲדֹנִיָּה בֶן חַגִּית׃ 3 ¶ הַחֲמִישִׁי שְׁפַטְיָה
לַאֲבִיטָל הַשִּׁשִׁי יִתְרְעָם לְעֶגְלָה אִשְׁתּוֹ׃
4 ¶ שִׁשָּׁה נוֹלַד־לוֹ בְּחֶבְרוֹן וַיִּמְלֹךְ שָׁם שֶׁבַע
שָׁנִים וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים וּשְׁלֹשִׁים וְשָׁלוֹשׁ שָׁנָה־
מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם׃ 5 ¶ וְאֵלֶּה נוֹלְדוּ־לוֹ בִּירוּשָׁלִַם
שִׁמְעָא וְשׁוֹבָב וְנָתָן וּשְׁלֹמֹה אַרְבָּעָה לְבַת־שׁוּעַ
בַּת־עַמִּיאֵל׃ 6 ¶ וְיִבְחָר וֶאֱלִישָׁמָע וֶאֱלִיפָלֶט׃
7 ¶ וְנֹגָה וְנֶפֶג וְיָפִיעַ׃ 8 ¶ וֶאֱלִישָׁמָע וֶאֱלְיָדָע
וֶאֱלִיפֶלֶט תִּשְׁעָה׃ 9 ¶ כָּל בְּנֵי דָוִיד מִלְּבַד בְּנֵי־
פִילַגְשִׁים וְתָמָר אֲחוֹתָם׃ 10 ¶ וּבֶן שְׁלֹמֹה
רְחַבְעָם אֲבִיָּה־בְנוֹ אָסָא בְנוֹ יְהוֹשָׁפָט בְּנוֹ׃
11 ¶ יוֹרָם בְּנוֹ אֲחַזְיָהוּ בְנוֹ יוֹאָשׁ בְּנוֹ׃ 12 ¶ אֲמַצְיָהוּ
בְנוֹ עֲזַרְיָה־בְנוֹ יוֹתָם בְּנוֹ׃ 13 ¶ אָחָז בְּנוֹ חִזְקִיָּהוּ
בְנוֹ מְנַשֶּׁה־בְנוֹ׃ 14 ¶ אָמוֹן בְּנוֹ יֹאשִׁיָּהוּ בְנוֹ׃
15 ¶ וּבְנֵי יֹאשִׁיָּהוּ הַבְּכוֹר יוֹחָנָן־הַשֵּׁנִי יְהוֹיָקִים
הַשְּׁלִישִׁי צִדְקִיָּהוּ הָרְבִיעִי שַׁלּוּם׃ 16 ¶ וּבְנֵי יְהוֹיָקִים
יְכָנְיָה־בְנוֹ צִדְקִיָּהוּ בְנוֹ׃ 17 ¶ וּבְנֵי יְכָנְיָה אָסִיר
שְׁאַלְתִּיאֵל בְּנוֹ׃ 18 ¶ וּמַלְכִּירָם וּפְדָיָה וְשֶׁנְאַצַּר
יְקַמְיָה הוֹשָׁמָע וּנְדַבְיָה׃ 19 ¶ וּבְנֵי פְדָיָה־זְרֻבָּבֶל
וְשִׁמְעִי וּבֶן־זְרֻבָּבֶל מְשֻׁלָּם וַחֲנַנְיָה־וּשְׁלֹמִית
אֲחוֹתָם׃ 20 ¶ וַחֲשֻׁבָה־וְאֹהֵל וּבֶרֶכְיָה וַחֲסַדְיָה
יוּשַׁב חֶסֶד חֲמִשָּׁה׃ 21 ¶ וּבֶן־חֲנַנְיָה פְּלַטְיָה וִישַׁעְיָה
בְּנֵי רְפָיָה־בְנֵי אַרְנָן בְּנֵי עֹבַדְיָה בְּנֵי שְׁכַנְיָה־׃
22 ¶ וּבְנֵי שְׁכַנְיָה שְׁמַעְיָה וּבְנֵי שְׁמַעְיָה חַטּוּשׁ וְיִגְאָל
וּבָרִיחַ וְנְעַרְיָה וְשָׁפָט שִׁשָּׁה׃ 23 ¶ וּבֶן־נְעַרְיָה־
אֶלְיוֹעֵינַי וְחִזְקִיָּה וְעַזְרִיקָם שְׁלֹשָׁה׃ 24 ¶ וּבְנֵי
אֶלְיוֹעֵינַי הוֹדַוְיָהוּ וְאֶלְיָשִׁיב וּפְלָיָה־וְעַקּוּב וְיוֹחָנָן
וְדְלָיָה וְעַנָנִי שִׁבְעָה־׃

ד

1 ¶ בְּנֵי יְהוּדָה־פֶּרֶץ חֶצְרוֹן וְכַרְמִי וְחוּר
וְשׁוֹבָל׃ 2 ¶ וְרָאָיָה־בֶן־שׁוֹבָל הוֹלִיד אֶת־
יַחַת וְיַחַת־הוֹלִיד אֶת־אֲחוּמַי וְאֶת־לַהַד אֵלֶּה
מִשְׁפְּחוֹת־הַצָּרְעָתִי׃

CAP. III.

1 DAuid verò hos habuit filios, qui ei nati sunt in Hebron. Primogenitus
A Amnon, ex Achinoe Iezrahelitide; secundum Daniel, de Abigail Carmelitide.
2 ¶ Tertium Abſalon, filium Maacha, filiæ Tholomei regis Ieſſur: quartum Adoniã filium Agith. ¶ Quintum Saphatiam ex Abithal, ſextum Ietraham de
4 Egla vxore ſua. ¶ Sex ergo nati ſunt ei in
B Hebron, vbi regnauit ſeptem annis & menſibus. Triginta autem & tribus annis
5 regnauit in Ieruſalem. ¶ Porrò in Ieruſalem nati ſunt ei filij Simmaa, & Sobab, & Nathan, & Salomon quatuor de Bethſabee filia Amihel. ¶ Iebaar quoque, &
6 Heliſua & Eliphaleth: ¶ Necnon Eliiama, &
8 pheg, & Iaphie. ¶ Nouem
Eliade, & Eliphaleg nouem.
9 ¶ Omnes hi filij Dauid abſq; filijs concubinarum, habuerúntq; ſororẽ Thamar.
10 ¶ Filius autẽ Salomonis Roboam, cuius
C Abia filius genuit Aſa. De hoc quoq; na-
11 tus eſt Ioſaphat pater Ioram.
12 ¶ Et huius Amaſias filius genuit Aza-
riã. Porrò Azariæ filius Ioathã procreauit.
13 ¶ Achaz patrem Ezechiæ de quo natus
eſt Manaſſes, ſed & Manaſſes genuit
14 ¶ Ammon patrem Ioſiæ.
15 ¶ Filij autem Ioſiæ fuerunt primogenitus Iohannan, ſecundus Ioachim, tertius Sedechias, quartus Sellũ. ¶ De Ioachim
16 natus eſt Ieconias & Sedechias.
17 ¶ Filij Ieconiæ fuerunt Aſir, Salathiel,
18 ¶ Melchiram, Phadaia, Senneſer, & Iecemia, & Hoſama, & Nadabia. ¶ De Phadaia na-
19 mia, Sama & Nadabia.
D ti ſunt Zorobabel & Semei: Zorobabel
genuit Moſollam, Ananiam, & Salomith
20 ſororem eorum, ¶ Aſabam quoque &
Ohol, & Barachian, & Aſadian, Iobabeel,
21 quinque. ¶ Filius autem Ananiæ, Phalatias pater Hieſeiæ, cuius filius Raphaia. Huius quoque filius Arnan, de quo natus
eſt Obdia, cuius filius fuit Sechenias.
22 ¶ Filius Secheniæ, Semeia, cuius filij
Attus, & Egiaal, & Baria, & Naaria, & Sa-
23 phat, & Seſa ſex numero. ¶ Filius Naaria,
Elioenai, & Ezechias, & Ezricam tres.
24 ¶ Filij Elioenai, Oduia, & Heliaſub, & Phelcia, & Accub, & Iohannã, & Dalaia, &
Anan ſeptem. CAP. IIII.
1 FIlij Iuda, Phares, Eſrom, & Charmi, &
2 Vr, & Subal. ¶ Rahia verò filius Subal
A genuit Gaad, de quo nati ſunt Ahumai
& Laad. Hæ generationes Sarathi.

CAP. III.

ET hi fuerunt filij Dauid, qui nati ſunt ei in
1 Chebrõ, primogenitus Amnon ex Achinaan Iſraelitide: & ſecundus Daniel de Abigael Carmelitide.
2 ¶ Et tertius Abeſſalom filius Maacha, filiæ Tholomi regis Geſſur: quartus Adonias filius Aggith.
3 ¶ Quintus Saphatias ex Abital, ſextus Ie-
4 thraam de Egla vxore Dauid.
¶ Sex nati ſunt ei in Chebron, & regnauit
Dauid in Chebron ſeptem annis & menſes ſex,
& triginta & tribus annis regnauit in Hieru
ſalem.
5 ¶ Et iſti nati ſunt ei in Hieruſalem: Samaa,
& Sobab, & Nathan, & Salomon, quatuor
de Berſabee filia Amiel.
6 ¶ Et Iebaar, & Eliſama, & Eliphaleth.
7 ¶ Et Noge, & Nepheg, & Iaphie.
8 ¶ Et Eliſama, & Eliada, & Eliphalad.
¶ Nouem omnes hi filij Dauid, abſque filijs
concubinarum, & Thaman ſoror eorum.
10 ¶ Et filij Salomon, Roboam filius eius, Abia
filius eius, Aſa filius eius, Joſaphat filius eius.
11 ¶ Joram filius eius, Ochozias filius eius, Joas
12 filius eius. ¶ Amaſias filius eius, Ozias filius
eius, Jotham filius eius.
13 ¶ Achaz filius eius, Ezechias filius eius, Ma-
naſſes filius eius.
14 ¶ Amon filius eius, Joſias filius eius.
15 ¶ Et filij Joſiæ primogenitus Joanan: ſecun-
dus Joachim: tertius Sedecias: quartus Sellũ.
16 ¶ Et filij Joachim fuerunt Jechonias filius
eius, Sedecias filius eius.
17 ¶ Et filij Jechoniæ, Aſeir, Salathiel filius
eius.
18 ¶ Et Melchiram, & Phadaia, & Sanaſar,
& Jecemia, & Hoſama, & Nadabia.
19 ¶ Et filij Phadaia, Zorobabel, & Semei: &
filij Zorobabel, Moſollam, & Ananias, & So-
lomith ſoror eorum. ¶ Et Aſaba, & Ool, &
20 Barachia, & Aſadia, & Joſabeſed quinque.
21 ¶ Et filij Ananiæ, Phalatias, & Jeſee filius
eius, Raphaia filius eius, Arnon filius eius, Ob-
dias filius eius, Sechenias filius eius.
22 ¶ Et filij Secheniæ, Samaia: & filij Samaia,
Atus, & Gegaal, & Beria, & Nearia, & Sa-
phat, ſex filij. ¶ Et filij Nearię, Elionai, &
23 Ezechias, & Aziſcam tres. ¶ Et filij Elio-
24 nai, Odia, & Eliaſib, & Phalia, & Acum, &
Jonan, & Dalea, & Ananias ſeptem.

CAP. IIII.

FIlij Juda, Phares, Eſrom, Chami, Or, Sobal.
1 ¶ Et Reia filius Sobal genuit Jaoth, & Jaoth
2 genuit Achimai, & Laad: Hæ generationes Sarathi.

Γ.

1 ¶ Καὶ οἱ υἱοὶ Δαυὶδ, οἱ ἐτέχθησαν αὐτῷ ἐν Χε-
βρών· ὁ πρωτότοκος Ἀμνὼν ἐξ Ἀχιναὰμ τῆς Ἰσραηλίτιδος·
ὁ δεύτερος Δανιὴλ ἐξ Ἀβιγαὶλ τῆς Καρμηλίτιδος·
2 ¶ καὶ ὁ τρίτος Ἀβεσσαλὼμ υἱὸς Μαακὰ, θυγατρὸς
Θολομὶ βασιλέως Γεσσούρ· ὁ τέταρτος Ἀδωνίας υἱὸς Ἀγγίθ.
3 ¶ ὁ πέμπτος Σαφατίας ἐξ Ἀβιτάλ, ὁ ἕκτος Ἰεθραὰμ
ἐξ Ἐγλὰ γυναικὸς Δαυίδ.
4 ¶ ἓξ ἐγεννήθησαν αὐτῷ ἐν Χεβρών, καὶ ἐβασίλευσεν Δα-
υὶδ ἐν Χεβρὼν ἐπὶ ἔτη καὶ μῆνας ἕξ· καὶ τεσσαράκοντα καὶ τρία
ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ.
5 ¶ καὶ οἵτοι ἐτέχθησαν αὐτῷ ἐν Ἰερουσαλὴμ σαμαὰ, καὶ
Σωβὰβ, καὶ Ναθὰν, καὶ Σολομὼν τέσσαρες ἐκ Βερσαβεὲ θυ-
γατρὸς Ἀμιήλ.
6 ¶ καὶ Ἰεβααρ, καὶ Ἐλισαμὰ, καὶ Ἐλιφαλέτ.
7 ¶ καὶ Νογὲ, καὶ Νεφὲγ, καὶ Ἰαφιέ.
8 ¶ καὶ Ἐλισαμὰ, καὶ Ἐλιαδὰ, καὶ Ἐλιφαλάτ.
9 ¶ ἐννέα πάντες οἵτοι υἱοὶ Δαυὶδ, ἐκτὸς τῶν υἱῶν τῶν
παλλακῶν, καὶ Θάμαρ ἡ ἀδελφὴ αὐτῶν.
10 ¶ καὶ υἱοὶ Σολομὼν ῥοβοὰμ, υἱὸς αὐτοῦ, ἀβία υἱὸς αὐτοῦ,
ἀσὰ υἱὸς αὐτοῦ, ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ.
11 ¶ ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ, ὀχολίας υἱὸς αὐτοῦ, ἰωὰς υἱὸς αὐτοῦ.
12 ¶ ἀμασίας υἱὸς αὐτοῦ, ὀζίας υἱὸς αὐτοῦ, ἰωθὰμ υἱὸς αὐτοῦ.
13 ¶ ἄχαζ υἱὸς αὐτοῦ, ἐζεκίας υἱὸς αὐτοῦ, μανασσῆς υἱὸς
αὐτοῦ.
14 ¶ ἀμὼν υἱὸς αὐτοῦ, ἰωσίας υἱὸς αὐτοῦ.
15 ¶ καὶ υἱοὶ ἰωσίου πρωτότοκος ἰωανὰν, ὁ δεύτερος ἰωα-
κεὶμ, ὁ τρίτος σεδεκίας, ὁ τέταρτος σελλούμ.
16 ¶ καὶ υἱοὶ ἰωακεὶμ ἐβασίλευσε ἰεχονίας υἱὸς αὐτοῦ, σεδεκίας
υἱὸς αὐτοῦ.
17 ¶ καὶ υἱοὶ ἰεχονίου, ἀσὶρ, σαλαθιὴλ υἱὸς αὐτοῦ.
18 ¶ καὶ μελχειρὰμ, καὶ φαδαία, καὶ σανάσαρ, καὶ ἰεκεμία,
καὶ ὡσαμὰ, καὶ ναδαβία.
19 ¶ καὶ υἱοὶ φαδαίᾳ, ζοροβαβὲλ, καὶ σεμεΐ· καὶ υἱοὶ ζοροβα
βὲλ, μοσολλὰμ, καὶ ἁνανίας, καὶ σαλωμὶθ ἀδελφὴ αὐτῶν.
20 ¶ καὶ ἀσαβὰ, καὶ ὠὸλ, καὶ βαεχία, καὶ ἀσαδία, καὶ ἰω-
σαβεσὲδ πέντε.
21 ¶ καὶ υἱοὶ ὁδουΐου, φαλατίας, καὶ ἰεσεαὶ υἱὸς αὐτοῦ, ῥα-
φαΐα υἱὸς αὐτοῦ, ἀρνὼν υἱὸς αὐτοῦ, ὀβδίας υἱὸς αὐτοῦ, σεχε-
νίας υἱὸς αὐτοῦ.
22 ¶ καὶ υἱοὶ σεχενίου σαμαΐα· καὶ υἱοὶ σαμαΐα, αὐτὸς, καὶ
γεγαὰλ, καὶ βεεία, καὶ νεαρία, καὶ σαφὰτ ἓξ υἱοί.
23 ¶ καὶ υἱοὶ νεαρία, ἐλιωναΐ, καὶ ἐζεκίας, καὶ ἀζικὰμ τρεῖς·
24 ¶ καὶ υἱοὶ ἐλιωναΐ, ὠὴλα, καὶ ἐλιασεὶβ, καὶ φαλία, καὶ ἀκκὼ,
καὶ ἰωανὰ, καὶ δαλεα, καὶ ἁνανίας ἑπτά.

Δ.

1 ¶ Υἱοὶ Ἰούδα, Φαρὲς, ἑσρὼμ, χαρμὶ, ὡρ, Σωβάλ.
2 ¶ καὶ ῥηὰ υἱὸς Σωβὰλ ἐγέννησε τὸν ἰαὼθ, καὶ ἰαὼθ ἐγέν-
νησε τὸν ἀχμαΐ, καὶ τὸν λααδ· οἵτοι δῆμοι τοῦ σαρωθί.

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 ואלה אבי עיטם יורעאל וישמא ויבדש
4 ושם אחותם הצלפוני: ופנואל אבי גדר
ועזר אבי חושה אלה בני חור בכור אפרתה
5 אבי בית לחם: ולאשחור אבי תקוע היו
6 שתי נשים חלאה ונערה: ותלד לו נערה
את אחזם ואת חפר ואת תימני ואת
7 האחשתרי אלה בני נערה: ובני הלאה
8 צרת יצהר ואתנן: וקוץ הוליד את ענוב
ואת הצבבה ומשפחת אחרחל בן הרם:
9 ויהי יעבץ נכבד מאחיו ואמו קראה שמו
10 יעבץ לאמר כי ילדתי בעצב: ויקרא
יעבץ לאלהי ישראל לאמר אם ברך תברכני
והרבית את גבולי והיתה ידך עמי ועשית
מרעה לבלתי עצבי ויבא אלהים את אשר
11 שאל: וכלוב אחי שוחה הוליד את
12 מחיר הוא אבי אשתון: ואשתון הוליד
את בית רפא ואת פסח ואת תחנה אבי
13 עיר נחש אלה אנשי רכה: ובני קנז
עתניאל ושריה ובני עתניאל חתת:
14 ומעונתי הוליד את עפרה ושריה הוליד
15 את יואב אבי גי חרשים כי חרשים היו:
ובני כלב בן יפנה עירו אלה ונעם ובני
16 אלה וקנז: ובני יהללאל זיף וזיפה תיריא
17 ואשראל: ובן עזרה יתר ומרד ועפר וילון
ותהר את מרים ואת שמי ואת ישבח אבי
18 אשתמע: ואשתו היהדיה ילדה את
ירד אבי גדר ואת חבר אבי שוכו ואת יקותיאל
אבי זנוח ואלה בני בתיה בת פרעה אשר
19 לקח מרד: ובני אשת הודיה אחות נחם
20 אבי קעילה הגרמי ואשתמע המעכתי: ובני
שימון אמנון ורנה בן חנן ותולון ובני ישעי זוחת
21 ובן זוחת: בני שלה בן יהודה ער אבי
לכה ולעדה אבי מרשה ומשפחת בית
22 עבדה חבין לבית אשבע: ויוקים ואנשי
כזבא ויואש ושרף אשר בעלו למואב וישבי
23 לחם והדברים עתיקים: המה היוצרים
וישבי נטעים וגדרה עם המלך במלאכתו
ישבו שם:

5 Ifta quoque ſtirps Etham, Iezrel, Iefama, Iedebas,
& nomen ſororis eorum Aſelaphoni.
4 Phanuel pater Geddor, & Ezer pater Vſa. Iſti filij Or primogeniti Ephratha patris Bethleem.
5 Aſſur verò patris Thecuæ erant duæ, Elaa & Noera.
6 Peperit autem ei Naara, Ozam, & Apher, & Themani, & Aeſthari: omnes iſti filij Noera.
7 Filij verò Aala, Sereth, Iſaar, & Ethnan.
8 Chus autem genuit Anob & Soboba, & cognationem Aharel filij Harim.
9 Fuit autem Iabes inclytus præ fratribus ſuis, & mater eius vocauit nomen eius Iabes, dicens: Quia peperi eum in dolore.
10 Inuocauit ergo Iabes Deũ Iſrael, dicens: Si benedicens benedixeris mihi, & dilataueris terminos meos, & manus tua ſuerit mecum, & feceris me à malitia non opprimi. Et præſtitit Deus quæ precatus eſt.
11 Caleph autè pater Sua genuit Machir, qui fuit pater Eſthon.
12 Porrò Eſthon genuit Bethrapha & Phaſſe, & Tehinna patrem vrbis Nahas. Filij autem Cenez, Othoniel & Saraia. Porrò filij Othoniel, Athat & Maonathi.
14 Maonathi genuit Ophra; Saraias autem genuit Ioab patrem Vallis-artificum. ibi quippe artifices erant.
15 Filij verò Caleph, filij Iephonne, Hru, & Hela, & Nahem, filij quoq; Hela, Cenez.
16 Filij quoque Iahel, Elziph, & Ziphatha, Thiria, & Afrahel.
17 Et filij Ezra, Iether, & Mereth, & Epher & Iahalon. genuítque Mariam & Sammai, & Iesba patrem Eſthamo.
18 Vxor quoque eius Iudaia peperit Iared patrem Gedor, & Heber patrem Socho, & Ichutiel patrem Zanoa. Hi autem filij Bethiæ, filiæ Pharaonis quam accepit Mared.
19 Et filij vxoris Odaiæ ſororis Naham patris Ceila, Garmi, & Eſthamo, qui fuit de Maachati.
20 Filij quoq; Symon, Amnon & Rimma. Filius Anan, Ethilon, & filij Iefi, Zoeth, & Benzoeth.
21 Filij Sela, filij Iudæ, Her pater Lecha, & Laada pater Mareſa, & cognationes domus operantium byſſum in domo imperii.
22 Et Qui-ſtare-fecit-Solé, virique Mendacij & Securus & Incendens qui principes fuerunt in Moab, & quæ reuertebantur in Lehem. Hæc autem verba vetera.
23 Hi ſunt figuli habitantes in plantationibus & ſepibus cum rege in operibus eius confortati ſunt & habitauerunt ibi.

5 Et iſti patres Etham, Iezrel, Jeſama, Jedebas, & nomen ſororis eorum Aſelaphoni.
4 Et Phanuel pater Geddor, & Ezer pater Vſa. Iſti filij Or primogeniti Ephratha patris Bethleem.
5 Et Aſſor patri Thecoe erant vxores duæ, Elaa & Noera.
6 Et peperit ei Noera, Ozam, & Apher, et Themani, & Aeſthari: omnes iſti filij Noera.
7 Et filij Elea, Sareth, & Soar, & Ethnan.
8 Et Cos genuit Anob & Sabeba: hæ generationes fratris Rechal filij Harim.
9 Et fuit Iabes inclytus ſupra fratres ſuos, & vocauit mater eius nomen illius Jabes, dicens: Quia peperi in dolore.
10 Et inuocauit Jabes Deum Iſrael, dicens: Si benedicens benedixeris mihi, & dilataueris terminos meos, & manus tua fuerit mecum, & feceris cognitionem vt non opprimat me: & adduxit Deus omnia quæcunque precatus eſt.
11 Et Chaleb frater Sua genuit Machir, iſte pater Eſſathon.
12 Et Eſſathon genuit Bethrapha & Phaſſe, & Theenna patrem Ernaas: iſti viri Recha.
13 Et filij Cenez, Gothoniel & Saraia: & filij Gothoniel, Atheth,
14 Et Maonathi; & Maonathi genuit Ephra, & Sarai genuit Joab patrem vallis artificum, quoniam fabri lignarij erant.
15 Et filij Chaleb filij Jephonne, Jru, Ela, & Noem: & filij Ela, Cenez.
16 Et filij Aleleel, Ziph, & Zipha, & Thiria, & Aſerel.
17 Et filij Jefraa, Jether et Marad, et Epher, & Jalon: & Jether genuit Mariam, & Samai, & Jesba patrem Eſthemo.
18 Et vxor eius Judia peperit ei Jared patrem Geddor, & Aber patrē Socho, & Iechutiel patrem Zanoe: & iſti filij Phathuia filiæ Pharaonis, quam accepit Marod.
19 Et filij vxoris Odia fratris Naum patris Ceila, Garmi, & Eſthamo, & Machathi.
20 Et filij Symon, Amnon, & Rena filius Amnan & Thilon, & filij Jeſi: Zochath, filij Zochath.
21 Filij Selo, filij Juda, Her pater Lecha: & Laada pater Mareſa: & cognationes domus operantis linum domui Aſeba.
22 Et Joachim viri Chozeba, & Joas, & Saraph, qui dominati ſunt in populo Moab, & reuerſi ſunt in Leem: at verba vetera ſunt.
23 Hi figuli habitantes in plantationibus & ſepibus cum rege in operibus eius confortati ſunt & habitauerunt ibi.

5 καὶ ἕτοι πατέρες ἠτὰμ, ἰεζρὲλ, ἠσαμὰ, ἰεδεβᾶς, καὶ ὄνομα τ ἀδελφῆς αὐτῶν ἀσελαφωΐ.
4 καὶ φανουὴλ πατὴρ γεδδὼρ, & ἔζερ πατὴρ ὡσά· ἕτοι υἱοὶ ὦρ πρωτοτόκου ἐφραθὰ πατρὸς βεθλεέμ.
5 καὶ τῷ ἀσθὼρ πατρὶ θεκωὲ ἦσαν γυναῖκες δύο, ἔλαα καὶ νοερά.
6 καὶ ἔτεκεν αὐτῷ νοερὰ τὸν ὀζὰμ, καὶ τὸν ἀφὲρ, & τὸν θεμανεῖ, & τὸν ἀεσθαρεί· πάντες ἕτοι υἱοὶ νοερά.
7 καὶ υἱοὶ ἐλεά, σαρὲθ, & σωὰρ, & ἐθνάμ.
8 καὶ κὼς ἐγέννησε τὸν ἀνὼβ, καὶ τὸν σαβηβά· αὗται αἱ πατριαὶ ἀδελφοῦ ῥηχὰλ υἱοῦ ἀελμ.
9 καὶ ἐνδόξως ἰαβὴς ἔνδοξος ὑπὲρ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ· καὶ ἐκάλεσεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰαβὴς, λέγουσα· ὅτι ἔτεκον ἐν διαπόνῳ.
10 καὶ ἐπεκαλέσατο ἰαβὴς τὸν θεὸν ἰσραὴλ, λέγων, ἐὰν εὐλογῶν εὐλογήσῃς με, & πληθυνῇς τὰ ὅριά μου, καὶ ἡ χεὶρ σου ἦ μετ' ἐμοῦ, & ποιήσῃς γνῶσιν τοῦ μὴ ταπεινωσαί με, & ἐπήγαγε ὁ θεὸς πάντα ὅσα ἠτήσατο.
12 καὶ χαλὲβ ὁ ἀδελφὸς θουὰ ἐγέννησε τὸν μαχὶρ, ὅστις πατὴρ ἐσαθών.
12 καὶ ἐσαθὼν ἐγέννησε τὸν βηθραφὰ, & τὸν φασὲ, καὶ τὸν θεεννὰ πατέρα ἠρναάς· ἕτοι ἄνδρες ῥηχά.
13 καὶ υἱοὶ κενέζ, γοθονιὴλ, & σαραΐα· καὶ υἱοὶ γοθονιήλ, αὐθέθ,
14 καὶ μαωναθεί· καὶ μαωναθεὶ ἐγέννησε τὸν ἐφρά· & σαραὶ ἐγέννησε τὸν ἰωὰβ πατέρα γηχασσίμ, ὅτι τέκτονες ἦσαν.
15 καὶ υἱοὶ χαλὲβ υἱοῦ ἰεφοννῆ, ἰεγοὺ, ἠλὰ, & νοέμ· καὶ υἱοὶ ἠλᾶ, κενέζ.
16 καὶ υἱοὶ ἀλελεήλ, ζὶφ & ζιφὰ, & θειρὰ, & ἀσερήλ.
17 καὶ υἱοὶ ἰεσρεὰ, ἰεθὲρ, & μαρεὰδ, & ἐφὲρ, & ἰαλών· καὶ ἰεθὲρ ἐγέννησε τὴν μαριὰμ, & σαμαΐ, & ἰεσβὰ πατέρα ἐσθεμώ.
18 καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἰουδία ἔτεκεν αὐτῷ τὸν ἰάρεδ πατέρα γεδδὼρ, & τὸν ἄβερ πατέρα σωχὼ, & τὸν ἰεχουθιὴλ πατέρα ζανοέ· & ἕτοι υἱοὶ φαθθουΐα θυγατρὸς φαραώ, ὃν ἔλαβε μαρώδ.
19 καὶ υἱοὶ γυναικὸς ὠδία ἀδελφοῦ ναὰμ πατρὸς κειλά, ὁ γαρμὶ, & ἐσθαμὰ, & ὁ μαχαθί.
20 καὶ υἱοὶ συμὼν, ἀμνὼν, & ῥενὰ υἱὸς αὐναν, & θιλὼν & υἱοὶ ἰεσὶ, ζωχαὴ υἱοὶ ζωχαή.
21 υἱοὶ σηλὼ· υἱοῦ ἰούδα ἦρ πατὴρ λαιχὰ· καὶ λααδὰ πατὴρ μαρησά. & δῆμοι οἴκου ὠθνὴ οἴκου τῆς οἴκῳ ἀσεβά.
22 καὶ ἰωακεὶμ ἀνδρες χοζηβὰ, καὶ ἰὼας, & σαραΐφ· ⓓ ἐξουσιάσαντες ἐν τῷ λαῷ μωαβ· & ἀπέστρεψαν εἰς λεέμ. ⓓ ὃ λόγοι παλαιοί εἰσιν.
23 ἕτοι ⓓ κερμεῖς ⓓ καθεζόμενοι ἐν νετζεὶμ, καὶ γαδειρὰ μετ' τοῦ βασιλέως ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ἐνίσχυσαν & ᾤκησαν ἐκεῖ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

24 * בְּנֵי שִׁמְעוֹן נְמוּאֵל וְיָמִין יָרִיב זֶרַח שָׁאוּל :
25 * שַׁלֻּם בְּנוֹ מִבְשָׂם בְּנוֹ מִשְׁמַע בְּנוֹ :
26 * וּבְנֵי מִשְׁמַע חֲמוּאֵל בְּנוֹ זַכּוּר בְּנוֹ שִׁמְעִי בְּנוֹ :
27 * וְלִשְׁמְעִי בָּנִים שִׁשָּׁה עָשָׂר וּבָנוֹת שֵׁשׁ וְלְאֲחָיו
אֵין בָּנִים רַבִּים וְכֹל מִשְׁפַּחְתָּם לֹא הִרְבּוּ עַד־
28 בְּנֵי יְהוּדָה : * וַיֵּשְׁבוּ בִּבְאֵר־שֶׁבַע וּמוֹלָדָה
29 וַחֲצַר שׁוּעָל : * וּבִלְהָה וּבְעֶצֶם וּבְתוֹלָד :
30 וּבְבְתוּאֵל וּבְחָרְמָה וּבְצִקְלָג : * וּבְבֵית
31 מַרְכָּבוֹת וּבְחַצַר סוּסִים וּבְבֵית בִּרְאִי וּבְשַׁעֲרָיִם
אֵלֶּה עָרֵיהֶם עַד־מֶלֶךְ דָּוִיד : * וְחַצֵּרֵיהֶם
32 עֵיטָם וְעַיִן רִמּוֹן וְתֹכֶן וְעָשָׁן עָרִים חָמֵשׁ :
33 * וְכָל־חַצֵּרֵיהֶם אֲשֶׁר סְבִיבוֹת הֶעָרִים הָאֵלֶּה
עַד־בַּעַל אֵר מוֹשְׁבֹתָם וְהִתְיַחְשָׂם לָהֶם :
34 * וּמְשׁוֹבָב וְיַמְלֵךְ וְיוֹשָׁה בֶּן־אֲמַצְיָה : * וְיוֹאֵל
35 וְיֵהוּא בֶּן־יוֹשִׁבְיָה בֶּן־שְׂרָיָה בֶּן־עֲשִׂיאֵל :
36 * וְאֶלְיוֹעֵינַי וְיַעֲקֹבָה וְיְשׁוּחָיָה וַעֲשָׂיָה וַעֲדִיאֵל
37 וְיְשִׁימִאֵל וּבְנָיָה : * וְזִיזָא בֶּן־שִׁפְעִי בֶּן־אַלּוֹן
בֶּן־יְדָיָה בֶּן־שִׁמְרִי בֶּן־שְׁמַעְיָה :
38 * אֵלֶּה הַבָּאִים בְּשֵׁמוֹת נְשִׂיאִים בְּמִשְׁפְּחוֹתָם
39 וּבֵית אֲבוֹתֵיהֶם פָּרְצוּ לָרֹב : * וַיֵּלְכוּ לְמִבוֹא
גְדֹר עַד לְמִזְרַח הַגַּיְא לְבַקֵּשׁ מִרְעֶה לְצֹאנָם :
40 * וַיִּמְצְאוּ מִרְעֶה שָׁמֵן וָטוֹב וְהָאָרֶץ רַחֲבַת־
יָדַיִם וְשֹׁקֶטֶת וּשְׁלֵוָה כִּי מִן־חָם הָיוּ שָׁם יוֹשְׁבִים
41 שָׁם לְפָנִים : * וַיָּבֹאוּ אֵלֶּה הַכְּתוּבִים
בְּשֵׁמוֹת בִּימֵי יְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה וַיַּכּוּ אֶת־
אָהֳלֵיהֶם וְאֶת־הַמְעוֹנִים אֲשֶׁר נִמְצְאוּ שָׁמָּה
וַיַּחֲרִימֵם עַד־הַיּוֹם הַזֶּה וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּיהֶם כִּי־
42 מִרְעֶה לְצֹאנָם שָׁם : * וּמֵהֶם ׀ מִן־בְּנֵי
שִׁמְעוֹן הָלְכוּ לְהַר שֵׂעִיר אֲנָשִׁים חֲמֵשׁ מֵאוֹת
וּפְלַטְיָה וְנַעֲרְיָה וְרְפָיָה וְעֻזִּיאֵל בְּנֵי יִשְׁעִי
43 רָאשָׁם : * וַיַּכּוּ אֶת־שְׁאֵרִית הַפְּלֵטָה לַעֲמָלֵק
וַיֵּשְׁבוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה :

ה

1 * וּבְנֵי רְאוּבֵן בְּכוֹר־יִשְׂרָאֵל כִּי־הוּא הַבְּכוֹר
וּבְחַללוֹ יְצוּעֵי אָבִיו נִתְּנָה בְכֹרָתוֹ לִבְנֵי יוֹסֵף בֶּן־
2 יִשְׂרָאֵל וְלֹא לְהִתְיַחֵשׂ לַבְּכֹרָה : * כִּי יְהוּדָה גָּבַר
בְּאֶחָיו וְלִנְגִיד מִמֶּנּוּ וְהַבְּכֹרָה לְיוֹסֵף :

24 * Filii Symeon, Namuel, & Iamin, Iarib,
25 bi, Zara, Saul. * Sellum filius eius, Mab-
26 ſam filius eius, Maſma filius eius.
Maſma, Amuhel filius eius, Zachur filius
27 eius, Semmei filius eius. * Filii Semmei
ſedecim & filiæ ſex. Fratres autem eius non
habuerũt filios multos, & vniuerſa cogna-
tio non potuit adæquare ſummam filio-
28 rum Iuda. * Habitauerunt autẽ in Ber-
29 ſabee, & Molada, & Haſarſual. * Et in
30 Ballaa, & in Aſom, & in Tholad,
Bathuel, & in Horma, & in Sicelech,
31 * Et in Bethmarchaboth, & in Aſarſu-
ſim, & in Betherai, & in Sarim. Hæc ci-
uitates eorum vſque ad regem Dauid.
32 * Villæ quoque eorum Ethan & Aen-
Remmon & Thocen, & Aſan, ciuitates
33 quinq;. * Et vniuerſi viculi earum per
circuitum ciuitatum iſtarum vſq; ad Baal.
Hæc eſt habitatio eorũ, & ſedium diſtri-
34 butio. * Moſobab quoque & Iemlech,
35 & Ioſa filius Amaſiæ. * Et Iohel, Iehu fi-
36 lius Ioſabiæ, filii Saraiæ, filii Aſihel
Elioenai, & Iacoba, & Iſuaia, & Aſaia, &
37 Adihel, & Iſimihel, & Banaia.
quoq; filius Sephei, filii Allon, filii Idida
38 filii Semri, filii Samaia. * Iſti ſunt nomina
principes in cognationib' ſuis, & in domo
affinitatum ſuarũ multiplicati ſunt vehe-
39 mẽter. * Et profecti ſunt vt ingrederentur in
Gador, vſq; ad Orientẽ vallis, & vt quæ-
40 rent paſcua gregibus ſuis. * Inuenerunt
paſcuas vberes & valde bonas, & terra la-
tiſſimam & quietã, & fertilẽ, in qua ante
41 habitauerant de ſtirpe Cham. * Hi ergo
venerunt, quos ſupra deſcripſimus nomi-
natim, in diebus Ezechiæ regis Iuda, & per-
cuſſerunt tabernacula eorũ, & habita-
tores qui inuenti fuerant ibi, & deleuerũt
eos vſq; ad preſentẽ diem, habitauerunt-
que pro eis, quoniam vberrimas paſcuas ibidẽ
42 repererunt. * De filiis quoque Symeon
abierunt in montẽ Seyr viri quingenti, ha-
bentes principes Phaltiã, & Naariã, & Ra-
43 phiam, & Ozihel filius Iſei. * Et percuſ-
ſerunt reliquias quæ euaderẽ potuerunt
Amalechitarũ, & habitauerunt ibi prono
vſq; ad diem hanc. CAP. V.

1 * Filii quoq; Rubẽ primogeniti Iſrael, ip-
A ſe quippe fuit primogenitus eius. Sed
cùm violaſſet torum patris ſui, data ſunt
primogenita eius filiis Ioſeph filii Iſrael, &
2 nõ eſt ille reputatus in primogenitis. Quia Iudas potens forti-
rò Iudas qui erat fortiſſimus inter fratres
ſuos, de ſtirpe eius principes germinati
ſunt; primogenita aũt reputata ſũt Ioſeph.

* Filij Symeon, Namuel & Jamin, Jarib, Zara, Saul. * Selem filius eius, Mabſam filius eius, Maſma filius eius.
* Et filii Maſma, Amuel filius eius, Zachur filius eius, Semei filius eius.
* Et Semei filii ſedecim, & filiæ ſex; & fratribus eius non fuerunt filij multi: & vniuerſæ cognationes eorum non multiplicatæ ſunt ſicut filiorum Iuda. * Et habitauerunt in Berſabee, & Molada, & Aſerſual.
* Et in Balaa, & in Aſom, & in Tholath, & in Bathuel, & in Arama, & in Secelag.
* Et in Bethmarchaboth, & in Eſerſuſim, & in Bethbari, & in Sarim: hæ ciuitates eorum vſque ad regem Dauid.
* Et ſuburbia earum, Etam & Ain, & Remmon, Ethecen, et Aſan ciuitates quinque.
* Et vniuerſi viculi earum in circuitu ciuitatum iſtarum vſque ad Balaad: hæc habitatio eorum, & genealogia eorum ipſis.
* Et Moſobab, & Amalec, & Joſia filius Amaſſiu. * Et Joel, & Eu filii Joſabia, filii Sarea, filii Aſiel.
* Et Elionai, & Jeceba, & Jeſuia, et Aſaia, & Adiel, & Iſmael, & Baneas.
* Et Zıza filius Sophi, filius Selon, filius Jeddia, filius Samariæ, filius Samaia.
* Iſti qui venerunt in nominibus principum in cognationibus ſuis, & domibus affinitatum ſuarum, & fuſi ſunt in multitudinem.
* Et profecti ſunt vt ingrederentur in Gerara vſque ad Orientem vallis, vt quærerent paſcua gregibus ſuis. * Et inuenerunt paſcua pinguia & bona, & terra latiſſima ante eos, et in pace, & quieta, & fertilis, quoniam ex filiis Cham qui habitabant illic antea.
* Et venerunt iſti qui deſcripti ſunt in nominibus in diebus Ezechiæ regis Juda: & percuſſerunt tabernacula eorũ, et Minæos qui inuenti fuerant ibi, & deleuerunt eos vſque ad diem hanc, & habitauerunt pro eis, quoniam paſcua gregibus eorum ibi.
* Et ex ipſis filiis Symeon abierunt in montem Seir viri quingenti, et Phaltias, & Naarias, & Rapheas, & Oziel filii Eſue principes eorum. * Et percuſſerunt reliquias quæ ſaluate fuerant Amalec, & habitauerunt ibi vſque ad diem hanc.

CAP. V.

Et filii Ruben primogeniti Iſrael, quoniam ipſe primogenitus: cùm autem violaſſet torum patris ſui, data ſunt primogenita eius filiis Joſeph, filii Iſrael: & non eſt reputatus in primogenita Ruben. * Quia Judas potens fortitudine in fratribus ſuis, & in ducem ex ipſo, & primogenita Joſeph.

I. PARALIP.

24 * υἱοὶ συμεών, ναμουὴλ, καὶ ιαμεὶν, ιαρεὶβ, ζαρὲ, σαοὺλ·
25 * σελὴμ υἱὸς αὐτοῦ, μαβσὰμ υἱὸς αὐτοῦ, μασμὰ υἱὸς
26 αὐτοῦ. * καὶ υἱοὶ μασμά, αμουὴλ υἱὸς αὐτοῦ, ζαχχὰρ
υἱὸς αὐτοῦ, σεμεὶ υἱὸς αὐτοῦ.
27 * καὶ τῷ σεμεὶ υἱοὶ ἑκκαίδεκα, καὶ θυγατέρες ἕξ· καὶ
τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ οὐκ ἦσαν υἱοὶ πολλοί· καὶ πάντες ⓐ
δῆμοι αὐτῶν οὐκ ἐπλήθυναν ὡς υἱὰν Ιούδα.
28 * καὶ κατῴκησαν ἐν Βηρσαβεαὶ, καὶ μολαδὰ, καὶ ἀσερ-
29 σουὰλ. * καὶ ἐν βαλαὰ, καὶ ἐν ἀσὸμ, καὶ ἐν θολαὶθ, καὶ ἐν
βαθουὴλ, καὶ ἐν ἑρμὰ, καὶ ἐν σεκελαγ.
30 * καὶ ἐν βεθμαρχαβὼθ, καὶ ἐν ἑσερσουσὶμ, καὶ ἐν βεθ-
βαρεὶ, καὶ ἐν σαρεὶμ· αὗται αἱ πόλεις αὐτῶν ἕως τοῦ βα-
σιλέως δαυίδ.
31 * καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν, ἐτὰμ, καὶ αἰὴν, καὶ ῥεμμὼν, ἐθε-
κὲν, καὶ ἀσὰν πόλεις πέντε.
32 * καὶ πᾶσαι αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν ἐν κύκλῳ τῶν πόλεων
τούτων ἕως βαλαάδ· αὕτη ἡ κατοικία αὐτῶν, καὶ ἡ γρεα-
λογία αὐτῶν αὐτοῖς.
33 * καὶ μωσωβὰδ, καὶ ἀμαλὴκ, καὶ ἰωσία υἱὸς ἀμασσίου.
34 * καὶ ἰωὴλ, καὶ ἰοὺ υἱοὶ ἰωσαβία· υἱοῦ σαρέα, υἱοῦ ἀσιήλ.
35 * καὶ ἐλωναὶ, καὶ ἰακεβὰ, καὶ ἰεσουία, καὶ ἀσαία, καὶ ἀδιὴλ, καὶ
ἰσμαὴλ, καὶ βαναίας.
36 * καὶ ζιζὰ υἱὸς σωφεὶ, υἱὸς σηλὼν, υἱὸς ἰεδδία, υἱὸς σα-
μαρεὶ, υἱὸς σαμαία.
37 * οὗτοι ⓐ ἐλθόντες ἐν ὀνόμασιν ἀρχόντων ἐν τοῖς δή-
μοις αὐτῶν, καὶ οἴκοις πατριῶν αὐτῶν· καὶ ἐχύθησαν εἰς
πλῆθος.
38 * καὶ ἐπορεύθησαν καὶ ἐλθεῖν εἰς γέραρα ἕως κατ' ἀνα-
τολὰς τοῦ φαράγγος, καὶ ζητῆσαι νομὴν τοῖς προβατίοις αὐτῶν.
39 * καὶ εὗρεν νομὴν πίονα καὶ ἀγαθὴν, καὶ ἡ γῆ εὐρύχωρος
ἐναντίον αὐτῶν, καὶ ἐν εἰρήνῃ, καὶ ἡσυχάζουσα, καὶ εὐθυ-
μοῦσα, ὅτι ἐκ τῶν υἱῶν χαμ τῶν κατοικούντων ἐκεῖ ἐμαρτύρουν.
40 * καὶ παρεγένοντο οὗτοι ⓐ γεγραμμένοι ἐν ὀνόμασιν
ἐν ἡμέραις ἐζεκίου βασιλέως ἰούδα· καὶ ἐπάταξαν τὰς σκη-
νὰς αὐτῶν, καὶ οὓς μναίους οὓς εὑρέθησαν ἐκεῖ, καὶ ἐξεθε-
μάτισαν αὐτοὺς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ κατῳκίσθησαν
ἀντὶ αὐτῶν, ὅτι νομὴ τοῖς προβατίοις αὐτῶν ἐκεῖ.
41 * καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν υἱῶν συμεὼν ἐπορεύθησαν εἰς τὸ
ὄρος σηεὶρ ἄνδρες πεντακόσιοι, καὶ φαλτίας, καὶ νααρίας,
καὶ ῥαφάιας, καὶ ὀζιὴλ υἱοὶ ἰοὺς ἀρχοντες αὐτῶν.
42 * καὶ ἐπάταξαν τὸ κατάλειμμα τὸ διασωθὲν ἁμα-
λήκ, καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

§.

1 * Καὶ υἱοὶ ῥουβὴν πρωτοτόκια ἰσραὴλ, ὅτι αὐτὸς ὁ πρω-
τότοκος, ἐν δὲ τὸ βεβηλῶσαι τὴν φραμὴν τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ, ἐδόθη τὰ πρωτότοκια αὐτοῦ υἱοῖς ἰωσὴφ υἱοῦ ἰσραὴλ·
καὶ οὐκ ἐγρεαλογήθη εἰς πρωτότοκια ῥουβήν.
2 * ὅτι ἰούδας δυνατὸς ἰσχυὶ ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ
εἰς ἡγούμενον ἐξ αὐτοῦ, καὶ τὰ πρωτότοκια τῷ ἰωσήφ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 * בְּנֵי רְאוּבֵן בְּכוֹר יִשְׂרָאֵל חֲנוֹךְ וּפַלּוּא חֶצְרוֹן
4 וְכַרְמִי׃ * בְּנֵי יוֹאֵל שְׁמַעְיָה בְּנוֹ גּוֹג בְּנוֹ שִׁמְעִי
5 בְּנוֹ׃ * מִיכָה בְּנוֹ רָאיָה בְּנוֹ בַּעַל בְּנוֹ׃
6 * בְּאֵרָה בְּנוֹ אֲשֶׁר הֶגְלָה תִּלְגַּת פִּלְנְאֶסֶר
7 מֶלֶךְ אַשֻּׁר הוּא נָשִׂיא לָרְאוּבֵנִי׃ * וְאַחָיו
לְמִשְׁפְּחֹתָיו בְּהִתְיַחֵשׂ לְתֹלְדוֹתָם הָרֹאשׁ יְעִיאֵל
8 וּזְכַרְיָהוּ׃ * וּבֶלַע בֶּן־עַזַּז בֶּן־שֶׁמַע בֶּן־יוֹאֵל הוּא
יוֹשֵׁב בַּעֲרֹעֵר וְעַד־נְבוֹ וּבַעַל מְעוֹן׃
9 * וְלַמִּזְרָח יָשַׁב עַד־לְבוֹא מִדְבָּרָה לְמִן־
הַנָּהָר פְּרָת כִּי מִקְנֵיהֶם רָבוּ בְּאֶרֶץ גִּלְעָד׃
10 * וּבִימֵי שָׁאוּל עָשׂוּ מִלְחָמָה עִם־הַהַגְרִאִים
וַיִּפְּלוּ בְיָדָם וַיֵּשְׁבוּ בְּאָהֳלֵיהֶם עַל־כָּל־פְּנֵי מִזְרָח
11 לַגִּלְעָד׃ * וּבְנֵי־גַד לְנֶגְדָּם יָשְׁבוּ בְּאֶרֶץ
12 הַבָּשָׁן עַד־סַלְכָה׃ * יוֹאֵל הָרֹאשׁ וְשָׁפָם
הַמִּשְׁנֶה וְיַעְנַי וְשָׁפָט בַּבָּשָׁן׃
13 * וַאֲחֵיהֶם לְבֵית אֲבוֹתֵיהֶם מִיכָאֵל וּמְשֻׁלָּם
וְשֶׁבַע וְיוֹרַי וְיַעְכָּן וְזִיעַ וָעֵבֶר שִׁבְעָה׃
14 * אֵלֶּה בְּנֵי אֲבִיחַיִל בֶּן־חוּרִי בֶּן־יָרוֹחַ בֶּן־
גִּלְעָד בֶּן־מִיכָאֵל בֶּן־יְשִׁישַׁי בֶּן־יַחְדּוֹ בֶּן־בּוּז׃
15 * אֲחִי בֶן־עַבְדִּיאֵל בֶּן־גּוּנִי רֹאשׁ לְבֵית אֲבוֹתָם׃
16 * וַיֵּשְׁבוּ בַּגִּלְעָד בַּבָּשָׁן וּבִבְנוֹתֶיהָ וּבְכָל־מִגְרְשֵׁי
17 שָׁרוֹן עַל־תּוֹצְאוֹתָם׃ * כֻּלָּם הִתְיַחְשׂוּ
בִּימֵי יוֹתָם מֶלֶךְ־יְהוּדָה וּבִימֵי יָרָבְעָם מֶלֶךְ־
18 יִשְׂרָאֵל׃ * בְּנֵי־רְאוּבֵן וְגָדִי וַחֲצִי שֵׁבֶט־מְנַשֶּׁה
מִן־בְּנֵי־חַיִל אֲנָשִׁים נֹשְׂאֵי מָגֵן וְחֶרֶב וְדֹרְכֵי
קֶשֶׁת וּלְמוּדֵי מִלְחָמָה אַרְבָּעִים וְאַרְבַּעַת אֶלֶף
19 וּשְׁבַע־מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים יֹצְאֵי צָבָא׃ * וַיַּעֲשׂוּ
מִלְחָמָה עִם־הַהַגְרִיאִים וִיטוּר וְנָפִישׁ וְנוֹדָב׃
20 * וַיֵּעָזְרוּ עֲלֵיהֶם וַיִּנָּתְנוּ בְיָדָם הַהַגְרִיאִים וְכֹל
שֶׁעִמָּהֶם כִּי לֵאלֹהִים זָעֲקוּ בַּמִּלְחָמָה וְנַעְתּוֹר
21 לָהֶם כִּי־בָטְחוּ בוֹ׃ * וַיִּשְׁבוּ מִקְנֵיהֶם גְּמַלֵּיהֶם
חֲמִשִּׁים אֶלֶף וְצֹאן מָאתַיִם וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף
וַחֲמוֹרִים אַלְפַּיִם וְנֶפֶשׁ אָדָם מֵאָה אֶלֶף׃
22 * כִּי־חֲלָלִים רַבִּים נָפְלוּ כִּי מֵהָאֱלֹהִים
23 הַמִּלְחָמָה וַיֵּשְׁבוּ תַחְתֵּיהֶם עַד־הַגֹּלָה׃ * וּבְנֵי
חֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה יָשְׁבוּ בָאָרֶץ מִבָּשָׁן עַד־בַּעַל
חֶרְמוֹן וּשְׂנִיר וְהַר־חֶרְמוֹן הֵמָּה רָבוּ׃

3 * Filij ergo Ruben primogeniti Israel: Enoch & Phallu, Esrō & Charmi. * Filij
4 Iohel, Samaia filius eius: Gog filius eius,
5 Semmei filius eius. * Micha filius eius,
6 Rechia filius eius, Baal filius eius. * Beera filius eius, quem captiuum duxit Theglatphalasar rex Assyriorum: & fuit prin-
7 ceps in tribu Ruben. * Fratres autē eius & vniuersa cognatio eius quando numerabātur per familias suas, habuerūt princi-
8 pes Iehihel & Zachariam. * Porrò Bala filius Azaz, filii Sāna, filii Iohel ipse habitauit in Aroer vsq; ad Nebo & Beelmeon.
9 * Contra Orientalē quoq; plagam habitauit vsq; ad introitum eremi, & fluuium
B Euphratem. multū quippe iumentorum numerum possidebant in terra Galaad.
10 * In diebus autē Saul preliati sunt contra Agarenos & interfecerunt illos: habitauerūntq; pro eis in tabernaculis eorum in omni plaga quę respicit ad Orientē Ga-
11 laad. * Filii verò Gad è regione eorum habitauerunt in terra Basan vsq; Selcha.
12 * Iohel in capite, & Saphā secundus, Ia-
13 nai autem & Saphat in Basan. * Fratres
C verò eorū secundum domos cognationū suarū, Michael & Mosollā, & Sebe, & Ioi,
14 & Iachan, & Zie, & Heber septem. * Hi filij Abihail, filij Vri, filij Iara, filij Galaad, filij Michael, filij Iesesi, filij Geddo, filij
15 Buz. * Fratres quoque filij Abdihel, filij Guni principes domus in familiis suis.
16 * Et habitauerūt in Galaad & in Basan, & in viculis eius & in cunctis suburbanis
17 Saron vsq; ad terminos. * Omnes hi numerati sunt in diebus Ioathan regis Iuda, & in diebus Hieroboam regis Israel.
18 * Filii Ruben & Gad, & dimidiæ tribus Manasse, viri bellatores scuta portantes & gladios, & tendentes arcum, eruditiq; ad prælia quadraginta quatuor milia & septingenti sexaginta, procedentes ad pu-
19 gnā. * Dimicauerunt contra Agarenos, Ithuræi verò & Naphis & Nodab,
20 * præbuerunt eis auxilium. Traditique sunt in manus eorum Agareni & vniuersi qui fuerant cum eis, quia Deum inuocauerunt cùm præliarētur, & exaudiuit eos,
21 eò quòd credidissent in eum. * Ceperūtque omnia quæ possederant, camelorum quinquaginta milia, & ouium ducenta quinquaginta milia, asinos duo milia, & animas hominum centum milia.
22 * Vulnerati autem multi corruerunt, fuit enim bellum Dei. Habitauerūntque pro eis vsq; ad transmigrationem.
23 * Filii quoque dimidiæ tribus Manasse possederunt terram à finibus Basan vsque Baal Hermon & Sanir, & montem Hermon. ingens quippe numerus erat.

* Et filij Ruben primogeniti Israel: Enoch 3
& Phallu, Asron, & Charmi. * Filij
* Filij Joel, Semei filius eius, Gog filius eius, 4
Samee filius eius.
* Micha filius eius, Raia filius eius, Baal fi- 5
lius eius. * Bara filius eius, quem seduxit 6
Theglaphalasar rex Assyriorum ipse princeps Ruben.
* Et fratres eius in populis eorū per familias 7
suas in genealogia eorum, princeps Joel, & Zacharias. * Et Baala filius Azaz, filius Se- 8
mei, filius Joel, ipse habitans in Aroer, & vsq; ad Nabo, & Beelmeon.
* Et contra Orientem habitauit vsq; ad in- 9
troitum eremi à flumine Euphrate, quoniam iumenta eorū multiplicata sunt in terra Galaad.
* Et in diebus Saul fecerunt bellum cum 10
Agarenis: & ceciderunt in manu sua, & habitauerunt in tabernaculis eorum in omni facie Orientis Galaad. * Et filij Gad habitauerūt 11
è regione eorum in terra Basan vsque Selcha.
* Et Joel princeps, & Saphan secundus, & 12
Joani scriba, & Saphan in Basan.
* Et fratres eorum secundum domos cogna- 13
tionum suarū Michael & Mosolam, & Sabee & Jori, & Joachan, et Zia, & Heber septem.
* Hi filij Abiel, filij Uri, filij Jarue, filij Ga- 14
laad, filii Michael, filii Susi, filii Jeddo filii Buz.
* Filii Abdiel, filii Guni princeps secundum 15
domum familiæ suæ.
* Et habitauerunt in terra Galaad, & in 16
terra Basan, & in viculis eius et in omnibus suburbanis Saron vsque ad terminos eorum.
* Omnes numerati sunt in diebus Joathā re- 17
gis Juda, & in diebus Hieroboam regis Israel.
* Filii Ruben & Gad, & dimidium tribus 18
Manasse à filiis fortitudinis, omnes viri tollentes scutum & ensem & tendentes arcū & eruditi ad prælia, quadraginta & quatuor milia & septingenti & sexaginta, procedentes ad pugnam. * Et fecerunt bellum cum Agarenis, 19
& Itturæis, & Naphissæis, & Nedabæis.
* Et clamauerūt contra eos, & traditi sunt 20
in manus eorum Agareni, & vniuersi qui cum eis, quoniam Deum inuocauerunt in bello, & exaudiuit eos, quoniam crediderunt in eum.
* Et ceperunt in captiuitatē possessiones eo- 21
rum, camelorū quinquaginta milia, & ouium ducenta & quinquaginta milia, & asinorum duo milia, & animas hominum centum milia.
* Vulnerati enim multi corruerunt, quoniā 22
à Deo bellum; & habitauerunt pro eis vsque ad transmigrationem.
* Et dimidiæ tribus Manasse habitauerunt 23
in terra à Basan vsque Baal Hermon & Sanir, & montem Hermon hi multiplicati sunt.

* καὶ υἱοὶ ῥουβὴν πρωτοτόκου ἰσραήλ, ἐνὼχ, καὶ φαλλοὺ, 3
ἀσρὼν καὶ χαρμί. * υἱοὶ ἰωήλ, σεμεὶ υἱὸς αὐτοῦ, γὼγ υἱὸς 4
αὐτοῦ, σαμεὲ υἱὸς αὐτοῦ.
* μιχὰ υἱὸς αὐτοῦ, ῥαΐα υἱὸς αὐτοῦ, βαὰλ υἱὸς αὐτοῦ. 5
* βαρὰ υἱὸς αὐτοῦ, ὃν ἀπώκισε θεγλαφαλασὰρ βα- 6
σιλεὺς ἀσσυρίων αὐτὸς ἄρχων τοῦ ῥουβήν.
* καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐν τοῖς δήμοις αὐτῶν κατὰ γε- 7
νέσεις αὐτῶν ἐν τῇ γενεαλογίᾳ αὐτῶν· ὁ ἄρχων ἰωήλ, καὶ
ζαχαρίας. * καὶ βαλαὰ υἱὸς ἀζάζ, υἱὸς σεμεί, υἱὸς 8
ἰωήλ, αὐτὸς κατοικῶν ἐν ἀροὴρ, καὶ ἕως ναβώ· καὶ βεελμεών.
* καὶ κατὰ ἀνατολὰς κατῴκησεν ἕως τῆς εἰσόδου τῆς ἐρήμου 9
ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ εὐφράτου, ὅτι τὰ κτήνη αὐτῶν ἐπληθύν-
θησαν ἐν τῇ γῇ γαλαάδ.
* καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις σαοὺλ ἐποίησαν πόλεμον μετὰ 10
τῶν ἀγαρηνῶν· καὶ ἔπεσον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῶν, καὶ κατῴκη-
σαν ἐν ταῖς σκηναῖς αὐτῶν ἐπὶ πάντος προσώπου ἀνα-
τολῶν τῆς γαλαάδ. * καὶ υἱοὶ γὰδ κατῴκησαν ἐξε- 11
ναντίας αὐτῶν ἐπὶ τῇ γῇ τῆς βασὰν ἕως σελχά.
* καὶ ἰωὴλ ὁ ἄρχων, καὶ σαφὰν ὁ δεύτερος, καὶ ἰωανὶ ὁ 12
γραμματεύς, καὶ σαφὰν ἐν τῇ βασάν. * καὶ οἱ ἀδελφοὶ 13
αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν μιχαὴλ, καὶ μοσο-
λὰμ, καὶ σαβεαὶ, καὶ ἰωρεὶ, καὶ ἰωάχαν, καὶ ζία, καὶ ἕβερ ἑπτά.
* οὗτοι υἱοὶ ἀβιὴλ, υἱοῦ οὐρὶ, υἱοῦ ἰαρουὲ, υἱοῦ γαλαάδ, 14
υἱοῦ μιχαὴλ, υἱοῦ σουσὶ, υἱοῦ ἰεδδῶ, υἱοῦ βούζ.
* υἱοῦ ἀβδιὴλ, υἱοῦ γουνεὶ ἄρχων κατ' οἶκον πατριᾶς 15
αὐτῶν. * καὶ κατῴκησαν ἐν τῇ γῇ γαλαάδ, καὶ ἐν τῇ 16
γῇ βασὰν, καὶ ἐν ταῖς κώμαις αὐτῆς καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἀφω-
ρισμένοις σαρὼν ἐπὶ τῶν διεξόδων αὐτῶν.
* πάντες ἐγενεαλογήθησαν ἐν ἡμέραις ἰωθὰμ βασι- 17
λέως ἰούδα, καὶ ἐν ἡμέραις ἱεροβοὰμ βασιλέως ἰσραήλ.
* υἱοὶ ῥουβὴν, καὶ γὰδ, καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς μανασσῆ ἀπὸ 18
υἱῶν δυνάμεων, πάντες ἄνδρες αἴροντες ἀσπίδα καὶ μά-
χαιραν, καὶ ἐντείνοντες τόξον, καὶ δεδιδαγμένοι πόλεμον
τεσσαράκοντα καὶ τέσσαρες χιλιάδες, καὶ ἑπτακόσιοι, καὶ ἑξή-
κοντα ἐκ πορευόμενοι εἰς παράταξιν.
* καὶ ἐποίησαν πόλεμον μετὰ τῶν ἀγαρηνῶν, καὶ ἰττου- 19
ραίων, καὶ ναφισσαίων, καὶ νηδαβαίων. * καὶ ἐβόησαν ἐπ' 20
αὐτούς, καὶ παρεδόθησαν ἐν χειρὶ αὐτῶν οἱ ἀγαρηνοὶ, καὶ
πάντες οἱ μετ' αὐτῶν, ὅτι τῷ θεῷ ἐβόησαν ἐν τῷ πολέ-
μῳ, καὶ ἐπήκουσεν αὐτῶν, ὅτι ἐπεποίθεισαν ἐπ' αὐτῷ.
* καὶ ἠχμαλώτευσαν τὰς κτήσεις αὐτῶν, καμήλων 21
πεντήκοντα χιλιάδας, καὶ προβάτων διακοσίας καὶ πεν-
τήκοντα χιλιάδας, καὶ ὄνους δισχιλίους, καὶ ψυχὰς ἀν-
θρώπων ἑκατὸν χιλιάδας.
* τραυματίαι γὰρ πολλοὶ ἔπεσον, ὅτι παρὰ τοῦ θεοῦ ὁ 22
πόλεμος, καὶ κατῴκησαν ἀντ' αὐτῶν ἕως τῆς ἀποικίας.
* καὶ οἱ ἡμίσεις τῆς φυλῆς μανασσῆ ᾤκησαν ἐν τῇ γῇ 23
ἀπὸ βασὰν ἕως βαὰλ ἑρμὼν, καὶ σανεὶρ, καὶ ὄρους ἑρμὼν
αὐτοὶ ἐπληθύνθησαν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

2 ‡ וְאֶלְעָזָר רָאשִׁי בִיר־אֲבוֹתָם וְעַפְּרִוִישָׁעַי
וְאֶלִיאֵל וְעַזְרִיאֵל וְיִרְמְיָה וְהוֹדַוְיָה וְיַחְדִּיאֵל
3 לַנְּשִׂיאִם גִּבּוֹרֵי חַיִל לַנְשֵׂי שֵׁמוֹת רָאשִׁים
4 לְבֵית־אֲבוֹתָם : ‡ וַיִּמְעֲלוּ בֵאלֹהֵי אֲבֹתֵיהֶם
וַיִּזְנוּ אַחֲרֵי אֱלֹהֵי עַמֵּי הָאָרֶץ אֲשֶׁר הִשְׁמִיד
5 אֱלֹהִים מִפְּנֵיהֶם : ‡ וַיָּעַר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־
רוּחַ פּוּל מֶלֶךְ־אַשּׁוּר וְאֶת־רוּחַ תִּלְגַּת
פִּלְנֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיַּגְלֵם לָרְאוּבֵנִי וְלַגָּדִי וְלַחֲצִי
שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה וַיְבִיאֵם לַחְלַח וְחָבוֹר וְהָרָא וְנָהַר
6 גּוֹזָן עַד הַיּוֹם הַזֶּה :

ו

1 ‡ בְּנֵי לֵוִי גֵּרְשׁוֹן קְהָת וּמְרָרִי :
2 ‡ וּבְנֵי קְהָת עַמְרָם יִצְהָר וְחֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל :
3 ‡ וּבְנֵי עַמְרָם אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה וּמִרְיָם וּבְנֵי
אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר :
4 ‡ אֶלְעָזָר הוֹלִיד אֶת־פִּינְחָס פִּינְחָס הוֹלִיד אֶת־
5 אֲבִישׁוּעַ : ‡ וַאֲבִישׁוּעַ הוֹלִיד אֶת־בֻּקִּי וּבֻקִּי
6 הוֹלִיד אֶת־עֻזִּי : ‡ וְעֻזִּי הוֹלִיד אֶת־זְרַחְיָה
7 וְזַרְחְיָה הוֹלִיד אֶת־מְרָיוֹת : ‡ מְרָיוֹת הוֹלִיד
אֶת־אֲמַרְיָה וַאֲמַרְיָה הוֹלִיד אֶת־אֲחִיטוּב :
8 ‡ וַאֲחִיטוּב הוֹלִיד אֶת־צָדוֹק וְצָדוֹק הוֹלִיד אֶת־
9 אֲחִימַעַץ : ‡ וַאֲחִימַעַץ הוֹלִיד אֶת־עֲזַרְיָה וַעֲזַרְיָה
10 הוֹלִיד אֶת־יוֹחָנָן : ‡ וְיוֹחָנָן הוֹלִיד אֶת־עֲזַרְיָה
הוּא אֲשֶׁר כִּהֵן בַּבַּיִת אֲשֶׁר־בָּנָה שְׁלֹמֹה בִּירוּשָׁלִָם :
11 ‡ וַיּוֹלֶד עֲזַרְיָה אֶת־אֲמַרְיָה וַאֲמַרְיָה הוֹלִיד
12 אֶת־אֲחִיטוּב : ‡ וַאֲחִיטוּב הוֹלִיד אֶת־צָדוֹק
13 וְצָדוֹק הוֹלִיד אֶת־שַׁלּוּם : ‡ וְשַׁלּוּם הוֹלִיד
14 אֶת־חִלְקִיָּה וְחִלְקִיָּה הוֹלִיד אֶת־עֲזַרְיָה :
15 ‡ וַעֲזַרְיָה הוֹלִיד אֶת־שְׂרָיָה וּשְׂרָיָה הוֹלִיד
16 אֶת־יְהוֹצָדָק : ‡ וְיְהוֹצָדָק הָלַךְ בְּהַגְלוֹת יְהוָה
17 אֶת־יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם בְּיַד נְבֻכַדְנֶאצַּר :
18 ‡ בְּנֵי לֵוִי גֵּרְשֹׁם קְהָת וּמְרָרִי :
19 ‡ וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־גֵרְשׁוֹם לִבְנִי וְשִׁמְעִי :
20 ‡ וּבְנֵי קְהָת עַמְרָם וְיִצְהָר וְחֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל :
21 ‡ בְּנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמוּשִׁי וְאֵלֶּה מִשְׁפְּחוֹת
הַלֵּוִי לַאֲבֹתֵיהֶם :
22 ‡ לְגֵרְשׁוֹם לִבְנִי בְנוֹ יַחַת בְּנוֹ זִמָּה בְּנוֹ :
23 ‡ יוֹאָח בְּנוֹ עִדּוֹ בְנוֹ זֶרַח בְּנוֹ יְאַתְרַי בְּנוֹ :

14 ‡ Et hi fuerant principes domus cognationis eorum, Epher, Iesi, & Helihel, Eniehel & Ieremia, & Odoia, & Iediahel viri fortissimi & potentes & nominati duces in 15 milijs suis. ‡ Reliquerunt autem Deum patrum suorũ, & fornicati sunt post Deos populorum terræ quos abstulit Deus coram eis. ‡ Et suscitauit Deus Israel spiritum Phul regis Assyriorum, & spiritum Theglathphalasar regis Assur, & transtulit Ruben, & Gad, & dimidiam tribum Manasse, & adduxit eos in Ale, & in Abor, & Ara, & fluuium Gozan vsque ad diem hanc.

CAP. VI.

1 FIlij Leui, Gerson, Caath, & Merari.
A ‡ Filij Caath, Amram, Isaar, Hebron, & Oziel. ‡ Filij Amram, Aaron, Moyses & Maria. Filij Aaron, Nadab & Abiu, 4 Eleazar & Ithamar. ‡ Eleazar genuit Phinees, & Phinees genuit Abisue. 5 ‡ Abisue verò genuit Bocci, & Bocci genuit Ozi. 6 ‡ Ozi genuit Zaraiam, & Zaraias genuit Meraioth. 7 ‡ Porrò Meraioth genuit Amariam, & Amarias genuit Achitob. 8 ‡ Achitob genuit Sadoch, & Sadoch genuit Achimaas. 9 ‡ Achimaas genuit Azariam, Azarias genuit Iohannan. 10 ‡ Iohannan genuit Azariam. ipse est B qui sacerdotio functus est in domo quam ædificauit Salomon in Ierusalem. 11 ‡ Genuit autem Azarias Amariam, & Amarias genuit Achitob. 12 ‡ Achitob genuit Sadoch, & Sadoch genuit Sellum. 13 ‡ Sellum genuit Helchiã & Helchias genuit Azariam. 14 ‡ Azarias genuit Zaraiam, & Zaraias genuit Iosedech. 15 ‡ Porrò Iosedech egressus est quando transtulit Dominus Iudam & Ierusalem per manus Nabuchodonosor. 16 ‡ Filij ergo Leui, Gerson, Caath, & Merari. 17 ‡ Et hęc nomina filiorum Gerson, Lobni & Semei. 18 ‡ Filij Caath, Amram & Isaar, & Hebron & Ozihel. 19 ‡ Filij Merari, Mooli & Musi. Hæ sunt generationes Leui secundum familias eorum. 20 ‡ Gerson Lobni filius eius, Iaath filius eius, Zamma filius eius. 21 ‡ Ioaa filius eius, Addo filius eius, Zara filius eius, Iethrai filius eius.

14 ‡ Et isti principes domus cognationum eorum, Apher & Iessi, & Ediel, & Eziel, & Hieremias, & Hoduia, et Iediel, viri potentes fortitudine, viri nominati principes in domo familiarum suarum.
15 ‡ Et præuaricati sunt in Deum patrum suorum, & fornicati sunt post Deos populorum terræ, quos abstulit Deus à facie eorum.
16 ‡ Et suscitauit Deus Israel spiritum Phul regis Assyriorum, & spiritum Theglathphalasar regis Assyriorum: & transtulit Ruben, & Gaddi, & dimidiam tribum Manasse, & adduxit eos in Ala, & Abor, & Arra, & fluuiũ Gozam vsque ad diem hanc.

CAP. VI.

1 ‡ Filij Leui, Gerson, & Caath, & Merari.
2 ‡ Et filij Caath, Ambram et Issaar, Chebron & Oziel.
3 ‡ Et filij Ambram, Aaron & Moyses, & Mariam: & filij Aaron, Nadab, & Abiud, Eleazar, & Ithamar.
4 ‡ Et Eleazar genuit Phinees, & Phinees genuit Abisue.
5 ‡ Et Abisue genuit Boci, & Boci genuit Ozi.
6 ‡ Et Ozi genuit Zarea, & Zarea genuit Marioth.
7 ‡ Et Marioth genuit Amaria, & Amaria genuit Achitob.
8 ‡ Et Achitob genuit Sadduc, & Sadduc genuit Achimaas.
9 ‡ Et Achimaas genuit Azariam, Azarias genuit Ionan.
10 ‡ Et Jonas genuit Azariam, iste est Azarias qui sacerdotio functus est in domo quam ædificauit Salomon in Hierusalem.
11 ‡ Et genuit Azarias Amariam, et Amarias genuit Achitob.
12 ‡ Et Achitob genuit Sadduc, & Sadduc genuit Sellum.
13 ‡ Et Sellum genuit Chelciam, & Chelcias genuit Azariam.
14 ‡ Et Azarias genuit Saream, & Sareas genuit Iosedec.
15 ‡ Et Iosedec egressus est quando transtulit Dominus Iudam & Hierusalem in manu Nabuchodonosor ad Babylonem.
16 ‡ Filij Leui, Gerson, Caath, & Merari.
17 ‡ Et hæc nomina filiorum Gerson, Lobenni & Semei.
18 ‡ Et filij Caath, Amram & Issaar, Chebron & Oziel.
19 ‡ Et filij Merari, Mooli & Musi. Hæ generationes Leui secundum familias eorum.
20 ‡ Gerson, Lobenni filius eius, Jaath filius eius, Zemma filius eius.
21 ‡ Ioaa filius eius, Addo filius eius, Zara filius eius, Hiethri filius eius.

14 ‡ καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἴκου πατριῶν αὐτῶν, Ἀφερ καὶ
Ἰεσσεῖ καὶ Ἐδιὴλ, καὶ Ἐζερὴλ, καὶ Ἱερεμίας, καὶ Ὡδοΐα, καὶ
Ἰεδιὴλ, ἄνδρες δυνατοὶ ἰσχύι ἄνδρες ὀνομαστοὶ ἄρχοντες
κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν.
15 ‡ καὶ ἠθέτησαν ἐν τῷ θεῷ τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ ἐπορ-
νεύσησαν ὀπίσω τῶν θεῶν τῶν λαῶν τῆς γῆς, ὃς ἐξῆρεν ὁ
θεὸς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν.
16 ‡ καὶ ἐξήγειρεν ὁ θεὸς Ἰσραὴλ τὸ πνεῦμα Φὰλ βασι-
λέως Ἀσσυρίων, καὶ τὸ πνεῦμα Θελγαθφαλασὰρ βασι-
λέως Ἀσσυρίων· καὶ ἀπῴκισε τὸν Ρουβὴν, καὶ τὸν Γαδδὶ, καὶ τὸ
ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ. καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς Ἀλὰ, καὶ
Ἀβὼρ, καὶ Ἀρρὰ, καὶ ποταμὸν Γοζὰν ἕως τῆς ἡμέρας
ταύτης.

ϛ'.

1 ‡ Υἱοὶ Λευὶ, Γερσὼν, Καὰθ, καὶ Μεραρί.
2 ‡ καὶ υἱοὶ Καὰθ, Ἀμβρὰμ, καὶ Ἰσσαὰρ, Χεβρὼν, καὶ Ὀζιήλ.
3 ‡ καὶ υἱοὶ Ἀμβρὰμ, Ἀαρὼν, καὶ Μωυσῆς, καὶ Μαριὰμ· καὶ
υἱοὶ Ἀαρὼν, Ναδὰβ, καὶ Ἀβιοὺδ, Ἐλεαζὰρ, καὶ Ἰθαμάρ.
4 ‡ καὶ Ἐλεαζὰρ ἐγέννησε τὸν Φινεές, καὶ Φινεὲς ἐγέννησε τὸν
Ἀβισσού.
5 ‡ καὶ Ἀβισσὲ ἐγέννησε τὸν Βοκί, καὶ Βοκὶ ἐγέννησε τὸν Ὀζί.
6 ‡ καὶ Ὀζὶ ἐγέννησε τὸν Ζαρέα, καὶ Ζαρέα ἐγέννησε τὸν Μα-
7 ραιώθ. ‡ καὶ Μαραιὼθ ἐγέννησε τὸν Ἀμαρία, καὶ Ἀμαρία
8 ἐγέννησε τὸν Ἀχιτώβ. ‡ καὶ Ἀχιτὼβ ἐγέννησε τὸν Σαδ-
δὰκ, καὶ Σαδδὰκ ἐγέννησε τὸν Ἀχιμαάς.
9 ‡ καὶ Ἀχιμαὰς ἐγέννησε τὸν Ἀζαρίαν, Ἀζαρίας ἐγέννη-
σε τὸν Ἰωνάθ.
10 ‡ καὶ Ἰωνὰς ἐγέννησε τὸν Ἀζαρίαν, αὐτός ἐστιν Ἀζαρίας ὁ
ἱεραττεύσας ἐν τῷ οἴκῳ ᾧ ᾠκοδόμησε Σολομὼν ἐν Ἱερου-
11 σαλήμ. ‡ καὶ ἐγέννησεν Ἀζαρίας τὸν Ἀμαρίαν, καὶ Ἀμα-
ρίας ἐγέννησε τὸν Ἀχιτώβ.
12 ‡ καὶ Ἀχιτὼβ ἐγέννησε τὸν Σαδδὰκ, καὶ Σαδδὰκ ἐγέννησε
τὸν Σελλήμ.
13 ‡ καὶ Σελλὴμ ἐγέννησε τὸν Χελκίαν, καὶ Χελκίας ἐγέν-
νησε τὸν Ἀζαρίαν.
14 ‡ καὶ Ἀζαρίας ἐγέννησε τὸν Σαρέαν, καὶ Σαρέας ἐγέννησε
τὸν Ἰωσεδέκ.
15 ‡ καὶ Ἰωσεδὲκ ἐπορεύθη ἐν τῷ ἀποικίζειν κύριον τὸν Ἰού-
δα καὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐν χειρὶ Ναβαχοδονόσορ εἰς Βα-
16 βυλῶνα. ‡ Υἱοὶ Λευΐ, Γερσὼν, Καὰθ, καὶ Μεραρί.
17 ‡ καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Γερσὼν, Λοβεννὶ, καὶ
Σεμεΐ.
18 ‡ καὶ υἱοὶ Καὰθ, Ἀμεράμ, καὶ Ἰασάρ, Χεβρὼν, καὶ Ὀζιήλ.
19 ‡ καὶ υἱοὶ Μεραρὶ, Μοολλὶ, καὶ Μουσί. αὗται αἱ συγ-
γένειαι Λευὶ κατὰ πατριὰς αὐτῶν.
20 ‡ τῷ Γερσὼν, Λοβεννὶ υἱὸς αὐτοῦ, Ἰαὰθ υἱὸς αὐτοῦ, Ζεμμὰ
υἱὸς αὐτοῦ.
21 ‡ Ἰωαὰ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀδδὼ υἱὸς αὐτοῦ, Ζαρὲ υἱὸς αὐτοῦ, Ἰεθρὶ
υἱὸς αὐτοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 * בְּנֵי קְהָת עַמִּינָדָב בְּנוֹ קֹרַח בְּנוֹ אַסִּיר בְּנוֹ׃
23 * אֶלְקָנָה בְּנוֹ וְאֶבְיָסָף בְּנוֹ וְאַסִּיר בְּנוֹ׃
24 * תַּחַת בְּנוֹ אוּרִיאֵל בְּנוֹ עֻזִּיָּה בְּנוֹ וְשָׁאוּל בְּנוֹ׃
25 * וּבְנֵי אֶלְקָנָה עֲמָשַׂי וַאֲחִימוֹת׃
26 * אֶלְקָנָה בְּנוֹ אֶלְקָנָה צוֹפַי בְּנוֹ וְנַחַת בְּנוֹ׃
27 * אֱלִיאָב בְּנוֹ יְרֹחָם בְּנוֹ אֶלְקָנָה בְּנוֹ׃
28 * וּבְנֵי שְׁמוּאֵל הַבְּכֹר וַשְׁנִי וַאֲבִיָּה׃
29 * בְּנֵי מְרָרִי מַחְלִי לִבְנִי בְּנוֹ שִׁמְעִי בְּנוֹ עֻזָּה בְּנוֹ׃
30 * שִׁמְעָא בְּנוֹ חַגִּיָּה בְּנוֹ עֲשָׂיָה בְּנוֹ׃
31 * וְאֵלֶּה אֲשֶׁר הֶעֱמִיד דָּוִיד עַל־יְדֵי־שִׁיר בֵּית
32 יְהוָה מִמְּנוּחַ הָאָרוֹן׃ * וַיִּהְיוּ מְשָׁרְתִים לִפְנֵי
מִשְׁכַּן אֹהֶל־מוֹעֵד בַּשִּׁיר עַד־בְּנוֹת שְׁלֹמֹה אֶת־
בֵּית יְהוָה בִּירוּשָׁלָם וַיַּעַמְדוּ כְמִשְׁפָּטָם עַל־
33 עֲבוֹדָתָם׃ * וְאֵלֶּה הָעֹמְדִים וּבְנֵיהֶם מִבְּנֵי
הַקְּהָתִי הֵימָן הַמְשׁוֹרֵר בֶּן־יוֹאֵל בֶּן־שְׁמוּאֵל׃
34 * בֶּן־אֶלְקָנָה בֶּן־יְרֹחָם בֶּן־אֱלִיאֵל בֶּן־תּוֹחַ׃
35 * בֶּן־צִיף בֶּן־אֶלְקָנָה בֶּן־מַחַת בֶּן־עֲמָשַׂי׃
36 * בֶּן־אֶלְקָנָה בֶּן־יוֹאֵל בֶּן־עֲזַרְיָה בֶּן־צְפַנְיָה׃
37 * בֶּן־תַּחַת בֶּן־אַסִּיר בֶּן־אֶבְיָסָף בֶּן־קֹרַח׃
38 * בֶּן־יִצְהָר בֶּן־קְהָת בֶּן־לֵוִי בֶּן־יִשְׂרָאֵל׃
39 * וְאָחִיו אָסָף הָעֹמֵד עַל־יְמִינוֹ אָסָף בֶּן־
בֶּרֶכְיָהוּ בֶּן־שִׁמְעָא׃
40 * בֶּן־מִיכָאֵל בֶּן־בַּעֲשֵׂיָה בֶּן־מַלְכִּיָּה׃
41 * בֶּן־אֶתְנִי בֶּן־זֶרַח בֶּן־עֲדָיָה׃
42 * בֶּן־אֵיתָן בֶּן־זִמָּה בֶּן־שִׁמְעִי׃
43 * בֶּן־יַחַת בֶּן־גֵּרְשֹׁם בֶּן־לֵוִי׃ * וּבְנֵי מְרָרִי
44 אֲחֵיהֶם עַל־הַשְּׂמֹאול אֵיתָן בֶּן־קִישִׁי בֶּן־עַבְדִּי בֶּן־
45 מַלּוּךְ׃ * בֶּן־חֲשַׁבְיָה בֶּן־אֲמַצְיָה בֶּן־חִלְקִיָּה׃
46 * בֶּן־אַמְצִי בֶּן־בָּנִי בֶּן־שָׁמֶר׃ * בֶּן־מַחְלִי
47
48 בֶּן־מוּשִׁי בֶּן־מְרָרִי בֶּן־לֵוִי׃ * וַאֲחֵיהֶם הַלְוִיִּם
נְתוּנִים לְכָל־עֲבוֹדַת מִשְׁכַּן בֵּית הָאֱלֹהִים׃
49 * וְאַהֲרֹן וּבָנָיו מַקְטִירִים עַל־מִזְבַּח הָעוֹלָה
וְעַל־מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת לְכֹל מְלֶאכֶת קֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים
וּלְכַפֵּר עַל־יִשְׂרָאֵל בְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד
50 הָאֱלֹהִים׃ * וְאֵלֶּה בְּנֵי אַהֲרֹן אֶלְעָזָר בְּנוֹ
פִּינְחָס בְּנוֹ אֲבִישׁוּעַ בְּנוֹ׃
51 * בֻּקִּי בְּנוֹ עֻזִּי בְּנוֹ זְרַחְיָה בְּנוֹ׃
52 * מְרָיוֹת בְּנוֹ אֲמַרְיָה בְּנוֹ אֲחִיטוּב בְּנוֹ׃

22 *Filii Caath, Aminadab filius eius, Chore filius eius, Asir filius eius. *Helchana filius eius, Abiasaph filius eius, Asir filius eius. *Caath filius eius, Vriel filius eius, Ozias filius eius, Saul filius eius.
25 * Filii Helchana, Amasai & Achimoth, & Helchana. *Filii Helchana, Sophai filius eius, Naath filius eius. *Heliab filius eius, Hieroan filius eius, Helchana filius eius. * Filii Samuel primogenitus Vasseni & Abia. * Filij autem Merari, Mooli, Lobni filius eius, Semmei filius eius, Oza filius eius. * Samaa filius eius, Agia filius eius, Asia filius eius.
31 * Isti sunt quos constituit Dauid super cantores domus Domini, ex quo collocata est arca. * Et ministrabant coram tabernaculo testimonij canētes donec ædificaret Salomon domum Domini in Ierusalem. Stabant autem iuxta ordinem suum in ministerio. * Hi verò sunt qui assistebant cum filiis suis de filiis Caath, Hemam cantor filius Iohel, filij Samuel,
34 * Filij Helcana, filij Ieroam, filij Heliel, filij Thou. * Filij Suph, filij Helchana, filij Maath, filij Amasai.
36 *Filij Helchana, filij Iohel, filij Azariæ, filij Sophoniæ. *Filij Thaath, filij Abi, filij Abisaph, filij Chore. * Filij Issaar, filij Caath, filij Leui, filij Israel.
39 * Et frater eius Asaph, qui stabat à dextris eius; Asaph filius Barachiæ, filij Samaa, * Filij Michael, filij Basiæ, filij Melchiæ. * Filij Athanai, filij Zara, filij Adaia. * Filij Ethan, filij Zamma, filij Semei,
43 * Filij Iet, filij Gerson, filij Leui.
44 * Filii autem Merari fratres eorum ad sinistram Ethan, filii Chusi, filii Abdi, filii Maloch;
45 *Filii Asabię, filii Amasię, filii Helchię, * Filii Amasai, filii Bonni, filii Somer, * Filii Mooli, filii Musi, filii Merari, filii Leui. * Fratres quoque eorū Leuitę quos ordinati sunt in cunctum ministerium tabernaculi domus Dei. * Aaron verò & filii eius adolebant incensum super altare holocausti, & super altare thymiamatis in omne opus sancti sanctorū, & vt precarentur pro Israel iuxta omnia quæ præceperat Moyses seruus Dei. * Hi sunt autem filii Aarō: Eleazar filius eius, Phinees filius eius, Abisue filius eius; *Bocci filius eius, Ozi filius eius, Zaraia filius eius. * Meraioth filius eius, Amaria filius eius, Achitob filius eius.

22 * Filij Caath, Issaar filius eius, Aminadab filius eius, Core filius eius, Aser filius eius.
23 *Elcana filius eius, Abiasaph filius eius, Aser filius eius.
24 * Thaath filius eius, Vriel filius eius, Hozias filius eius, Saul filius eius.
25 * Et filij Elcana, Amasa & Achimoth Elcana. * Elcana filius eius, Sophi filius eius, Naath filius eius. * Eliab filius eius, Hieroam filius eius, Elcana filius eius, Samuel filius eius.
28 * Et filij Samuel, primogenitus eius Joel, & secundus Abia.
29 * Filij Merari, Mooli, Lobenni filius eius, Semei filius eius, Ozias filius eius.
30 * Samaa filius eius, Agia filius eius, Asaia filius eius.
31 * Et hi quos constituit Dauid in manus cantantium domus Domini, ex quo quieuit arca.
32 * Et erant ministrantes coram tegumento tabernaculi testimonij in cantu, donec ædificaret Salomon domum Domini in Hierusalem, & stabāt iuxta ordinem suum in ministerijs suis.
33 * Et isti qui assistebant & filij eorum, à filiis Caath, Heman cantor filius Joal filij Samuel,
34 * Filij Elcana, filij Hieram, filij Eliel, filij Thou.
35 * Filij Suph, filij Elcana, filij Maath, filij Amasai. * Filij Elcana, filij Joel, filij Azaria, filij Saphania, * Filij Thaath, filij Aser, filij Abiasaph, filij Core.
38 * Filij Issaar, filij Caath, filij Leui, filij Israel. * Et frater eius Asaph, qui stabat à dextris eius: Asaph filius Barachia, filij Samaa,
40 * Filij Michael, filii Basia, filii Melchia.
41 * Filij Ethani, filii Zare, filii Adia,
42 * Filij Ethan, filii Zemma, filii Semei,
43 * Filij Jaath, filii Gerson, filii Leui.
44 * Et filii Merari fratres eorū ad sinistram, Ethan filius Cusi, filii Abdi, filii Maloch.
45 * Filij Asabia, filii Amasia, filii Chelcia,
46 * Filii Amasi, filii Bani, filii Semmer,
47 * Filij Moolli, filii Muse, filii Merari, filii Leui. * Et fratres eorum dati Leuitæ in cunctum ministerium tabernaculi domus Dei.
49 * Et Aaron & filii eius adolentes incensum super altare holocaustorum, & super altare thymiamatis in omnia opera sancti sanctorum, & vt placarentur pro Israel iuxta omnia quæ præceperat Moyses seruus Dei.
50 * Et hi filij Aaron, Eleazar filius eius, Phinees filius eius, Abiasu filius eius.
51 * Bocci filius eius, Ozi filius eius, Zarea filius eius.
52 * Marioth filius eius, Amaria filius eius, Achitob filius eius.
53 * Sadue filius eius, Achimaas filius eius.

22 * ὑοὶ καάθ, ἰσααὴρ ὑὸς αὐτοῦ, ἀμιναδὰβ ὑὸς αὐτοῦ, κορὲ
23 ὑὸς αὐτοῦ, ἀσὴρ ὑὸς αὐτοῦ. * ἐλκανὰ ὑὸς αὐτοῦ, ἀβιασάφ
24 ὑὸς αὐτοῦ, ἀσὲρ ὑὸς αὐτοῦ. * θαὰθ ὑὸς αὐτοῦ, οὐριὴλ ὑὸς
αὐτοῦ, ὀζίας ὑὸς αὐτοῦ, σαοὺλ ὑὸς αὐτοῦ.
25 * καὶ ὑοὶ ἐλκανά, ἀμασὰ, καὶ ἀχιμὼθ ἐλκανά.
26 * ἐλκανὰ ὑὸς αὐτοῦ, σοφὶ ὑὸς αὐτοῦ, ναὰθ ὑὸς αὐτοῦ.
27 * ἐλιὰβ ὑὸς αὐτοῦ, ἱεροὰμ ὑὸς αὐτοῦ, ἐλκανὰ ὑὸς αὐτοῦ,
28 σαμουὴλ ὑὸς αὐτοῦ. * καὶ ὑοὶ σαμουὴλ, ὁ πρωτότοκος
αὐτοῦ ἰωὴλ, καὶ ὁ δεύτερος ἀβιά.
29 * ὑοὶ μεραρὶ, μοολί, λοβεννὶ ὑὸς αὐτοῦ, σεμεὶ ὑὸς αὐ-
τοῦ, ὀζίας ὑὸς αὐτοῦ.
30 * σαμαὰ ὑὸς αὐτοῦ, ἀγία ὑὸς αὐτοῦ, ἀσαία ὑὸς αὐτοῦ.
31 * καὶ οὗτοι οὓς κατέστησεν δαυὶδ ἐπὶ χεῖρας ᾀδόντων
οἴκου κυρίου, ἐξ οὗ κατέπαυσεν ἡ κιβωτός.
32 * καὶ ἦσαν λειτουργοῦντες ἀπέναντι τῆς σκέπης τῆς σκη-
νῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν ᾠδῇ, ἕως τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν σολο-
μῶντα τὸν οἶκον κυρίου ἐν ἱερουσαλήμ· καὶ ἔστησαν κατὰ
τὴν κρίσιν αὐτῶν ἐπὶ τὰς λειτουργίας αὐτῶν.
33 * καὶ οὗτοι οἱ ἑστῶτες καὶ οἱ ὑοὶ αὐτῶν, ἀπὸ τῶν ὑῶν
καάθ, αἱμὰν ὁ ψαλμῳδὸς ὑὸς ἰωὴλ ὑοῦ σαμουὴλ,
34 * ὑοῦ ἐλκανά, ὑοῦ ἱεράμ, ὑοῦ ἐλιὴλ, ὑοῦ θοοῦ.
35 * ὑοῦ σοὺφ, ὑοῦ ἐλκανά, ὑοῦ μαὰθ, ὑοῦ ἀμασαί.
36 * ὑοῦ ἐλκανὰ, ὑοῦ ἰωὴλ, ὑοῦ ἀζαρία, ὑοῦ σαφανία.
37 * ὑοῦ θαὰθ, ὑοῦ ἀσὲρ, ὑοῦ ἀβιασὰφ, ὑοῦ κορέ.
38 * ὑοῦ ἰσσαὰρ, ὑοῦ καὰθ, ὑοῦ λευὶ, ὑοῦ ἰσραήλ.
39 * καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀσάφ, ὁ ἑστὼς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ·
ἀσὰφ, ὑὸς βαραχία, ὑοῦ σαμαά.
40 * ὑοῦ μιχαὴλ, ὑοῦ βασία, ὑοῦ μελχία.
41 * ὑοῦ ἠθανὶ, ὑοῦ ζαραῖ, ὑοῦ ἀδία.
42 * ὑοῦ ἐθὰν, ὑοῦ ζεμμὰ, ὑοῦ σεμεὶ.
43 * ὑοῦ ἰαὰθ, ὑοῦ γερσὼν, ὑοῦ λευί.
44 * καὶ ὑοὶ μεραρὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐπὶ τὰ ἀριστε-
ρά, αἰθὰν ὑὸς κουσεὶ, ὑοῦ ἀβδὶ, ὑοῦ μαλὼχ,
45 * ὑοῦ ἀσαβία, ὑοῦ ἀμασία, ὑοῦ χελκία,
46 * ὑοῦ ἀμασεὶ, ὑοῦ βανὶ, ὑοῦ σεμμήρ,
47 * ὑοῦ μοολλὶ, ὑοῦ μουσῆ, ὑοῦ μεραρὶ, ὑοῦ λευί.
48 * καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν δεδομένοι οἱ λευῖται εἰς πᾶ-
σαν δουλείαν τῆς σκηνῆς οἴκου τοῦ θεοῦ.
49 * καὶ ἀαρὼν, καὶ ὑοὶ αὐτοῦ θυμιῶντες ἐπὶ τὸ θυσιαστή-
ριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων, καὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ θυ-
μιάματος εἰς πάντα τὰ ἔργα τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων, καὶ
τὸ ἐξιλάσκεσθαι περὶ ἰσραὴλ κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλα-
το μωυσῆς ὁ δοῦλος τοῦ θεοῦ.
50 * καὶ οὗτοι οἱ ὑοὶ ἀαρὼν, ἐλεάζαρ ὑὸς αὐτοῦ, φινεὲς ὑὸς
αὐτοῦ, ἀβιασοὺ ὑὸς αὐτοῦ.
51 * βοκκὶ υἱὸς αὐτοῦ, ὀζὶ ὑὸς αὐτοῦ, ζαρέα υἱὸς αὐτοῦ.
52 * μαριὼθ υἱὸς αὐτοῦ, ἀμαρία υἱὸς αὐτοῦ, ἀχιτὼβ
υἱὸς αὐτοῦ.
53 * σαδοὺκ ὑὸς αὐτοῦ, ἀχιμαὰς ὑὸς αὐτοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

53 ‡ צָדוֹק בְּנוֹ אֲחִימַעַץ בְּנוֹ׃ ‡ וְאֵלֶּה׃
54 מוֹשְׁבוֹתָם לְטִירוֹתָם בִּגְבוּלָם לִבְנֵי אַהֲרֹן
לְמִשְׁפַּחַת הַקְהָתִי כִּי לָהֶם הָיָה הַגּוֹרָל׃
55 ‡ וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת־חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וְאֶת־
56 מִגְרָשֶׁיהָ סְבִיבֹתֶיהָ׃ ‡ וְאֶת־שְׂדֵה הָעִיר
וְאֶת־חַצֵרֶיהָ נָתְנוּ לְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה׃
57 ‡ וְלִבְנֵי אַהֲרֹן נָתְנוּ אֶת־עָרֵי יְהוּדָה הַמִּקְלָט
אֶת־חֶבְרוֹן וְאֶת־לִבְנָה וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת־יַתִּר
58 וְאֶת־אֶשְׁתְּמֹעַ וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ׃ ‡ וְאֶת־חִילֶן
וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ אֶת־דְּבִיר וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ׃
59 ‡ וְאֶת־עָשָׁן וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת־בֵּית שֶׁמֶשׁ
60 וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ׃ ‡ וּמִבִּנְיָמִן אֶת־גֶּבַע
וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת־עַלְמֶת וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ
וְאֶת־עֲנָתוֹת וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ כָּל־עָרֵיהֶם שְׁלֹשׁ־
61 עֶשְׂרֵה עִיר בְּמִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם׃ ‡ וְלִבְנֵי קְהָת
הַנּוֹתָרִים מִמִּשְׁפַּחַת הַמַּטֶּה מִמֶּחֱצִית מַטֵּה
62 חֲצִי מְנַשֶּׁה בְּגוֹרָל עָרִים עֶשֶׂר׃ ‡ וְלִבְנֵי
גֵרְשׁוֹם לְמִשְׁפְּחוֹתָם מִמַּטֵּה יִשָּׂשכָר וּמִמַּטֵּה
אָשֵׁר וּמִמַּטֵּה נַפְתָּלִי וּמִמַּטֵּה מְנַשֶּׁה בַּבָּשָׁן
63 עָרִים שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה׃ ‡ לִבְנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחוֹתָם
מִמַּטֵּה רְאוּבֵן וּמִמַּטֵּה גָּד וּמִמַּטֵּה זְבֻלוּן בְּגוֹרָל
64 עָרִים שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה׃ ‡ וַיִּתְּנוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
לַלְוִיִּם אֶת־הֶעָרִים וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהֶם׃
65 ‡ וַיִּתְּנוּ בְגוֹרָל מִמַּטֵּה בְנֵי־יְהוּדָה וּמִמַּטֵּה
בְנֵי־שִׁמְעוֹן וּמִמַּטֵּה בְנֵי בִנְיָמִן אֵת הֶעָרִים הָאֵלֶּה
אֲשֶׁר־יִקְרְאוּ אֹתָם בִּשְׁמוֹת׃
66 ‡ וּמִמִּשְׁפַּחוֹת בְּנֵי קְהָת וַיִּהְיוּ עָרֵי גְבוּלָם
67 מִמַּטֵּה אֶפְרָיִם׃ ‡ וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת־עָרֵי
הַמִּקְלָט אֶת־שְׁכֶם וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ בְּהַר אֶפְרַיִם
68 וְאֶת־גֶּזֶר וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ׃ ‡ וְאֶת־יָקְמְעָם
וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת־בֵּית חוֹרוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ׃
69 ‡ וְאֶת־אַיָּלוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת־גַּת רִמּוֹן
70 וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ׃ ‡ וּמֵחֲצִית מַטֵּה מְנַשֶּׁה
אֶת־עָנֵר וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת־בִּלְעָם וְאֶת־
מִגְרְשֶׁיהָ לְמִשְׁפַּחַת לִבְנֵי־קְהָת הַנּוֹתָרִים׃
7 ‡ לִבְנֵי גֵרְשׁוֹם מִמִּשְׁפַּחַת חֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה
אֶת־גּוֹלָן בַּבָּשָׁן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת־עַשְׁתָּרוֹת
וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ׃

53 ‡Sadoch filius eius, Achimaas filius eius.
54 ‡Et hæc habitacula eorum per vnos atque confinia filiorum scilicet Aaron, iuxta cognationes Caathitarũ. ipsis enim
55 sorte contigerant. ‡Dederunt igitur eis Hebron in terra Iuda, & suburbana eius
56 per circuitum. ‡Agros autem ciuitatis & villas Caleph filio Iephone.
57 ‡Porrò filiis Aaron dederunt ciuitates ad confugiendum, Hebron, & Lobna, &
E suburbana eius; Iether quoque & Eſtemo cum suburbanis suis.
58 ‡Sed & Helon & Dabir cum suburbanis suis.
59 ‡Asan quoque & Bethsemes & suburbana earum.
60 ‡De tribu autem Beniamin, Gabee, & suburbana eius, & Almath cum suburbanis suis, Anathoth quoq; cum suburbanis suis. omnes ciuitates tredecim cum
suburbanis suis, per cognationes suas.
61 ‡Filiis autem Caath residuis de cognatione sua dederunt ex dimidia tribu Manasse in possessionem vrbes decem.
62 ‡Porrò filiis Gerson per cognationes suas de tribu Isachar, & de tribu Aser, & de tribu Neptalim, & de tribu Manasse in Basan vrbes tredecim.
63 ‡Filiis autem Merari per cognationes suas de tribu Ruben, & de tribu Gad, & de tribu Zabulon, dederunt sorte ciuita-
tes duodecim.
64 ‡Dederunt quoque filij Israel Leuitis ciuitates & suburbana earum.
65 ‡Dederúntque per sortem ex tribu filiorum Iuda, & ex tribu filiorũ Symeon,
F & ex tribu filiorum Beniamin, vrbes has quas vocauerunt nominibus suis.
66 ‡Et his qui erant ex cognatione filiorum Caath. Fuerúntque ciuitates in ter-
minis eorum de tribu Ephraim.
67 ‡Dederunt ergo eis vrbes ad confugiendum, Sychem cũ suburbanis suis in monte Ephraim, & Gazer cum suburbanis suis.
68 ‡Iecmaam quoque cum suburbanis suis, & Bethoron similiter,
69 ‡Nec non & Helon cum suburbanis suis, & Gethremon in eundem modum.
70 ‡Porrò ex dimidia tribu Manasse, Aner & suburbana eius: Baalam & suburbana
eius. his videlicet qui de cognatione reliquorum Caath reliqui erant.
71 ‡Filiis autem Gerson de cognatione dimidiæ tribus Manasse, Gaulon in Basan & suburbana eius, & Astaroth cum
suburbanis suis.

‡Et hæc habitacula eorum in suburbanis eorum & in terminis eorum, filijs Aaron cognationi Caathitarum, quoniam eis fuerunt sortes.
‡Et dederunt eis Chebron in terra Juda, & suburbana eius per circuitum eius.
‡At agros ciuitatis & suburbana eius dederunt Chaleb filio Jephone.
‡Et filijs Aaron dederunt ciuitates fugitiuorum: Chebron & Lobna, & suburbana eius, & Jether, & Stemo & suburbana eius.
‡Et Chelon & suburbana eius, & Dabir & suburbana eius.
‡Et Asan & suburbana eius, & Bethsames & suburbana eius.
‡Et à tribu Beniamin, Gabee & suburbana eius, & Alamoth & suburbana eius, & Enathoth & suburbana eius: omnes ciuitates eorum tredecim ciuitates in cognationibus suis.
‡Et filijs Caath residuis de cognatione tribus ex dimidia tribu Manasse in possessionem ciuitates decem.
‡Et filijs Gerson per cognationes suas, de tribu Issachar, & de tribu Aser, & de tribu Nephthalim, & de tribu Manasse in Basan ciuitates tredecim.
‡Filijs Merari per cognationes suas de tribu Ruben, & de tribu Gad, et de tribu Zabulon in sorte ciuitates duodecim.
‡Et dederunt filij Israel Leuitis ciuitates & suburbana earum.
‡Et dederunt eas in sorte de tribu filiorum Juda, & de tribu filiorum Symeon, & de tribu filiorum Beniamin, ciuitates has quas vocant eas in nominibus.
‡Et his qui de populis filiorum Caath fuerunt ciuitates terminorum suorum de tribu Ephraim.
‡Et dederunt eis ciuitates confugij, Sichem & suburbana eius in monte Ephraim, & Gazer & suburbana eius.
‡Et Jecman & suburbana eius, & Bethoron & suburbana eius.
‡Et Elon & suburbana eius, & Gethremon & suburbana eius.
‡Et ex dimidia tribu Manasse Aner et suburbana eius, et Jeblam & suburbana eius, cognationi filiorum Caath reliquis.
‡Filijs Gerson de cognatione dimidiæ tribus Manasse, Gaulon in Basan & suburbana eius, & Astaroth, & suburbana eius.

54 ‡καὶ αὗται αἱ κατοικίαι αὐτῶν ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν αὐτῶν
ς ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῶν, τοῖς υἱοῖς ααρὼν τῇ συγγενείᾳ τοῦ
καάθ, ὅτι αὐτοῖς ἐγένοντο οἱ κλῆροι.
55 ‡καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν χεβρὼν ἐν γῇ ἰούδα, καὶ τὰ
περίχωρα αὐτῆς κύκλῳ αὐτῆς·
56 ‡σὺν δὲ ἀγροὺς τ πόλεως ς τὰς ἐπαύλεις αὐτῆς ἔδω-
καν τῷ χαλεβ υἱῷ ἰεφονή.
57 ‡καὶ τοῖς υἱοῖς ααρὼν ἔδωκαν τὰς πόλεις τῶν φυγα-
δευτηρίων, τὴν χεβρὼν, ς τὴν λοβνά, καὶ τὰ περίχωρα
αὐτῆς, καὶ ιαθὴρ, ς ϛημὼ, καὶ τὰ περίχωρα αὐτῆς.
58 ‡καὶ τὴν χελὼν ς τὰ περίχωρα αὐτῆς, ς τὴν δλα-
βεὶρ ς τὰ περίχωρα αὐτῆς.
59 ‡καὶ τὴν ααὰ ς τὰ περίχωρα αὐτῆς, ς τὴν βεθσα-
μὴς ς τὰ περίχωρα αὐτῆς.
60 ‡καὶ ἀπὸ τ φυλῆς βενιαμίν, τὴν γαβεαὶ ς τὰ περ-
χωρα αὐτῆς, καὶ τὴν ἀλαμὼθ καὶ τὰ περίχωρα αὐ-
τῆς, καὶ τὴν ἀναθὼθ ς τὰ περίχωρα αὐτῆς, πᾶσαι αἱ
πόλεις αὐτῶν δ ἓξ καὶ τρεῖς πόλεις ἐν ταῖς συγγενείαις
αὐτῶν.
61 ‡καὶ τοῖς υἱοῖς καάθ τοῖς καταλελειμμένοις ἀπὸ τῆς
συγγενείας τ φυλῆς ἀπὸ ᾗ ἡμίσους τ φυλῆς μανασσῆ ἐν
κλήρῳ πόλεις δέκα·
62 ‡καὶ τοῖς υἱοῖς γερσὼν κ συγγενείας αὐτῶν, ἀπὸ φυ-
λῆς ισσάχαρ ς ἀπὸ φυλῆς ασὴρ, καὶ ἀπὸ φυλῆς νεφθα-
λείμ, ς ἀπὸ φυλῆς μανασσῆ ἐν τῇ βασὰν πόλεις δέκα
καὶ τρεῖς.
63 ‡τοῖς υἱοῖς μεραρὶ κ συγγενείας αὐτῶν ἀπὸ φυλῆς
ρουβὴν, καὶ ἀπὸ φυλῆς γαὰδ, καὶ ἀπὸ φυλῆς ζαβουλὼν
ἐν κλήρῳ πόλεις δέκα καὶ δύο.
64 ‡καὶ ἔδωκαν υἱοὶ ισραὴλ τοῖς λευίταις τὰς πόλεις καὶ
τὰ περίχωρα αὐτῶν.
65 ‡καὶ ἔδωκαν αὐτὰς ἐν κλήρῳ ἀπὸ φυλῆς υἱῶν ἰούδα,
καὶ ἀπὸ φυλῆς υἱῶν συμεών, ς ἀπὸ φυλῆς υἱῶν βενιαμίν,
τὰς πόλεις ταύτας ἃς καλοῦσιν αὐτὰς ἐν ὀνόμασιν.
66 ‡καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν δήμων υἱῶν καάθ ἐγένοντο πόλεις
ὁρίων αὐτῶν ἀπὸ φυλῆς ἐφραίμ.
67 ‡καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὰς πόλεις τοῦ φυγαδευτηρίου,
τὴν σιχὲμ ς τὰ περίχωρα αὐτῆς ἐν ὄρει ἐφραίμ, καὶ
τὴν γαζὲρ ς τὰ περίχωρα αὐτῆς.
68 ‡καὶ τὴν ἰεκμαὰμ καὶ τὰ περίχωρα αὐτῆς, καὶ τὴν βε
θωρὼν ς τὰ περίχωρα αὐτῆς.
69 ‡καὶ τὴν ἠλὼν ς τὰ περίχωρα αὐτῆς, καὶ τὴν γε-
θρεμμὼν κ τὰ περίχωρα αὐτῆς·
70 ‡καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ τὴν ἀνὴρ ς τὰ
περίχωρα αὐτῆς, ς τὴν ιεβλαὰμ ς τὰ περίχωρα αὐτ,
τῇ συγγενείᾳ τῶν υἱῶν καάθ τοῖς καταλελειμμένοις.
71 ‡τοῖς υἱοῖς γερσὼν ἀπὸ συγγενείας τοῦ ἡμίσους φυλῆς
μανασσῆ, τὴν γαυλὼν ἐν βασὰν ς τὰ περίχωρα αὐ-
τῆς, καὶ τὴν ἀσαρὼθ καὶ τὰ περίχωρα αὐτῆς.

Universidad de Deusto
Biblioteca

71 * וּמִמַּטֵּה יִשָּׂשכָר אֶת קֶדֶשׁ וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
73 אֶת דָּבְרַת וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ: * וְאֶת רָאמוֹת
וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת עָנֵם וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ:
74 * וּמִמַּטֵּה אָשֵׁר אֶת מִשָּׁל וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
75 וְאֶת עַבְדּוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ: * וְאֶת חוּקֹק
וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת רְחֹב וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ:
76 * וּמִמַּטֵּה נַפְתָּלִי אֶת קֶדֶשׁ בַּגָּלִיל וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת חַמּוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת
77 קִרְיָתַיִם וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ: * לִבְנֵי מְרָרִי
הַנּוֹתָרִים מִמַּטֵּה זְבֻלוֹן אֶת רִמּוֹנוֹ וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ אֶת תָּבוֹר וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ:
78 * וּמֵעֵבֶר לְיַרְדֵּן יְרֵחוֹ לְמִזְרַח הַיַּרְדֵּן מִמַּטֵּה רְאוּבֵן
אֶת בֶּצֶר בַּמִּדְבָּר וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת יַהְצָה
79 וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ: * וְאֶת קְדֵמוֹת וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
80 וְאֶת מֵיפַעַת וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ: * וּמִמַּטֵּה גָּד
אֶת רָאמוֹת בַּגִּלְעָד וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת מַחֲנַיִם
81 וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ: * וְאֶת חֶשְׁבּוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
וְאֶת יַעְזֵיר וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ:

ז

1 * וְלִבְנֵי יִשָּׂשכָר תּוֹלָע וּפוּאָה יָשׁוּב
2 וְשִׁמְרוֹן אַרְבָּעָה: * וּבְנֵי תוֹלָע עֻזִּי וּרְפָיָה
וְיִרִיאֵל וְיַחְמַי וְיִבְשָׂם וּשְׁמוּאֵל רָאשִׁים לְבֵית
אֲבוֹתָם לְתוֹלָע גִּבּוֹרֵי חַיִל לְתֹלְדוֹתָם מִסְפָּרָם
בִּימֵי דָוִיד עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת:
3 * וּבְנֵי עֻזִּי יִזְרַחְיָה וּבְנֵי יִזְרַחְיָה מִיכָאֵל וְעֹבַדְיָה
4 וְיוֹאֵל יִשִּׁיָּה חֲמִשָּׁה רָאשִׁים כֻּלָּם: * וְעִמָּהֶם
לְתֹלְדוֹתָם לְבֵית אֲבוֹתָם גְּדוּדֵי צְבָא מִלְחָמָה
שְׁלֹשִׁים וְשִׁשָּׁה אֶלֶף כִּי הִרְבּוּ נָשִׁים וּבָנִים:
5 * וַאֲחֵיהֶם לְכֹל מִשְׁפְּחוֹת יִשָּׂשכָר גִּבּוֹרֵי
חַיִל שְׁמוֹנִים וְשִׁבְעָה אֶלֶף הִתְיַחְשָׂם לַכֹּל:
6 * בִּנְיָמִן בֶּלַע וָבֶכֶר וִידִיעֲאֵל שְׁלֹשָׁה:
7 * וּבְנֵי בֶלַע אֶצְבּוֹן וָעֻזִּי וְעֻזִּיאֵל וִירִימוֹת
וְעִירִי חֲמִשָּׁה רָאשֵׁי בֵית אָבוֹת גִּבּוֹרֵי חָיִל
וְהִתְיַחְשָׂם עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף וּשְׁלֹשִׁים
8 וְאַרְבָּעָה: * וּבְנֵי בֶכֶר זְמִירָה וְיוֹעָשׁ וֶאֱלִיעֶזֶר
וְאֶלְיוֹעֵינַי וְעָמְרִי וִירִימוֹת וַאֲבִיָּה וַעֲנָתוֹת וְעַלֶּמֶת
כָּל אֵלֶּה בְּנֵי בֶכֶר:

71 * De tribu Iſachar, Cedes cum ſuburbanis ſuis, & Dabereth cum ſuburbanis
72 ſuis.
73 * Ramoth quoque & ſuburbana eius, & Anem cum ſuburbanis ſuis.
74 * De tribu verò Aſer, Maſal, cum ſuburbanis ſuis, & Abdon ſimiliter.
75 * Aſach quoq; & ſuburbana eius, Roob cum ſuburbanis ſuis.
76 * Porrò de tribu Neptalim, Cedes in Galilæa & ſuburbana eius, Amon cum
ſuburbanis ſuis, & Cariathaim & ſuburbana eius.
77 * Filiis autem Merari reſiduis de tribu Zabulon, Remmono & ſuburbana eius,
& Thabor cum ſuburbanis ſuis.
78 * Trans Iordanem quoque ex aduerſo Hiericho, contra Orientem Iordanis, de
tribu Ruben, Boſor in ſolitudine cum ſuburbanis ſuis, & Iaſſa cum ſuburbanis
79 ſuis. * Cademot quoque & ſuburbana eius, & Miphaat cum ſuburbanis ſuis.
80 * Nec non de tribu Gad, Ramoth in Galaad & ſuburbana eius, & Manaim cũ
ſuburbanis ſuis.
81 * Sed & Eſebon cum ſuburbanis ſuis, & Iezer cum ſuburbanis ſuis.

CAP. VII.

1 PORRÒ filij Iſachar, Thola & Phua, Iaſub
A & Samron quatuor.
2 * Filij Thola, Ozi & Raphaia, & Hiehel, & Iemai, & Iepſen, & Samuel princi-
pes per domus cognationum ſuarum. De ſtirpe Thola viri fortiſſimi numerati ſunt
in diebus Dauid, viginti duo milia ſexcenti.
3 * Filij Ozi, Iſrahia de quo nati ſunt Michael & Obadia, & Iohel, & Iefia quinque
omnes principes:
4 * Cum eis per familias & populos ſuos accincti ad prælium viri fortiſſimi, triginta ſex milia. multas enim habuerunt vxores & filios.
5 * Fratres quoque eorum per omnem cognationem Iſachar robuſtiſſimi ad pugnandũ octoginta ſeptem milia numera-
B ti ſunt. * Filij Beniamin, Bale, Bochor, & Iadihel tres. * Filij Bale, Eſbon & Ozi, & Ozihel, & Hierimoth, & Vrai, quinque
principes familiarum, & ad pugnandum robuſtiſſimi. Numerus autẽ eorum viginti duo milia & triginta quatuor.
8 * Porrò filij Bochor, Zammira, & Ioas, & Eliezer, & Elioenai, & Amri, & Hieremoth, & Abia, & Anathut, & Almathan.
Omnes hi filij Bochor.

71 * Et de tribu Iſſachar Cedes & ſuburbana eius, & Deberoth & ſuburbana eius.
72 * Et Ramoth & ſuburbana eius, & Enam & ſuburbana eius.
73 * Et de tribu Aſer Maſal & ſuburbana eius, & Abdon & ſuburbana eius.
74 * Et Huccoc & ſuburbana eius, & Roob & ſuburbana eius.
75 * Et de tribu Nephthalim Cedes in Galilæa & ſuburbana eius, & Chamon & ſuburbana
eius, & Cariathaim & ſuburbana eius.
76 * Et filiis Merari reſiduis de tribu Zabulon Remmon & ſuburbana eius, & Thabor
& ſuburbana eius.
77 * Et trans Iordanem Hiericho contra Orientem Iordanis de tribu Ruben, Boſor in ſolitudine & ſuburbana eius, & Iſſa & ſuburbana
78 eius.
79 * Et Cademoth & ſuburbana eius, & Miphaath & ſuburbana eius.
80 * Et de tribu Gad, Ramath in Galaad & ſuburbana eius, & Manaim & ſuburbana
81 eius.
* Et Eſſebon & ſuburbana eius, & Jazir & ſuburbana eius.

CAP. VII.

1 ET filiis Iſſachar, Thala, & Phua, Jaſub, & Sombran quatuor.
2 * Et filij Tholam, Ozi & Raphea, & Jaruel, & Jami, & Jabſan, & Samuel, principes per domum cognationum ſuarum, Thala potentes fortitudine per familias eorum, numerus eorum in diebus Dauid viginti & duo milia & ſexcenti.
3 * Et filij Ozi, Hiezeria; & filij Hiezeria, Michael, & Abdia, & Joel, & Joſia, quinque principes omnes hi.
4 * Et qui ſuper eos per familias ſuas per domum cognationum ſuarum accinẽti fortes ad pugnandum in bello triginta & ſex milia: quoniam multas habuerunt vxores & filios.
5 * Et fratres eorum in omnes cognationes Iſſachar potentes fortitudine, octoginta & ſeptem milia genealogia eorum omnium.
6 * Filij autem Beniamin, Balae, & Bochor, & Idiel tres.
7 * Et filij Balae, Aſſebon, & Ozi, & Oziel, & Hieremuth, & Uri, quinque principes domorum familiarum ſuarum fortes potentia, & genealogia eorum viginti duo milia & triginta & quatuor.
8 * Et filij Bochor, Zamaria & Joas, & Eliezer, & Elione, & Amari, & Jermoth, & Abia, & Anathoth, & Alamoth, omnes hi filij Bochor.

71 * καὶ ἀπὸ φυλῆς ἰσσάχαρ τὴν κεδὲς & τὰ περιπόλια
αὐτῆς, & τὴν δεβηρὼθ & τὰ περιπόλια αὐτῆς.
72 * & τὴν ῥαμὼθ & τὰ περιπόλια αὐτῆς, καὶ τὴν ἐναὶμ
& τὰ περιπόλια αὐτῆς.
73 * καὶ ἀπὸ φυλῆς ἀσὴρ τὴν μασὰλ & τὰ περιπόλια
αὐτῆς, καὶ τὴν αἰβδὼν & τὰ περιπόλια αὐτῆς.
74 * καὶ τὴν ἐκκὼκ & τὰ περιπόλια αὐτῆς, & τὴν ῥοὼβ &
τὰ περιπόλια αὐτῆς.
75 * καὶ ἀπὸ φυλῆς νεφθαλεὶμ τὴν καδὴς ἐν τῇ γαλιλαίᾳ & τὰ περιπόλια αὐτῆς, καὶ τὴν χαμὼν & τὰ περιπόλια αὐτῆς, καὶ τὴν καριαθαὶμ καὶ τὰ περιπόλια αὐτῆς.
77 * καὶ τοῖς υἱοῖς μεσαρεὶ τοῖς καταλελειμμένοις ἀπὸ φυλῆς ζαβουλὼν τὴν ῥεμμὼν & τὰ περιπόλια αὐτῆς, καὶ τὴν θαβὼρ & τὰ ἀφορίσματα αὐτῆς.
78 * καὶ τοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου ἱεριχὼ κατ' ἀνατολὰς τοῦ ἰορδάνου ἀπὸ φυλῆς τοῦ ῥουβὴν, τὴν βοσὼρ ἐν τῇ ἐρήμῳ & τὰ περιπόλια αὐτῆς, καὶ τὴν ἰασὰ & τὰ περιπόλια
79 αὐτῆς.
* καὶ τὴν καδημὼθ καὶ τὰ περιπόλια αὐτῆς, καὶ τὴν μιφαὰθ καὶ τὰ περιπόλια αὐτῆς.
80 * καὶ ἀπὸ φυλῆς γὰδ τὴν ῥαμὰθ ἐν γαλαὰδ & τὰ περιπόλια αὐτῆς, & τὴν μαναὶν & τὰ περιπόλια αὐτῆς.
81 * καὶ τὴν ἐσεβὼν & τὰ περιπόλια αὐτῆς, & τὴν ἰαζὴρ & τὰ περιπόλια αὐτῆς.

ζ.

1 * Καὶ τοῖς υἱοῖς ἰσσάχαρ θαλὰ, & φουὰ, ἰαὼβ, καὶ
Ομβρὰ τέσσαρες.
2 * καὶ υἱοὶ θωλὰμ, ὀζὶ, & ῥαφέα, & ἰαριοὺλ, & ἰαμὶ,
& ἰαβσὰθ, & σαμουὴλ, ἀρχοντες κατ' οἶκον πατερῶν
αὐτῶν· τὰ θαλὰ δυνατοὶ ἰσχύι κατ' ἀριθμὸς αὐτῶν ἐν ἡμέραις δαυὶδ εἰκοσι & δυο χιλιαδες καὶ
3 ἑξακόσιοι.
* καὶ υἱοὶ ὀζὶ, ἰεζερία· καὶ υἱοὶ ἰεζερία, μιχαὴλ, & ἀβδία, & ἰωὴλ, & ἰωσία, πέντε ἀρχοντες πάντες αὐτοί.
4 * καὶ μετ' αὐτὰς κατ' ἀριθμὸς αὐτῶν κατ' οἶκον πατερῶν αὐτῶν μονοζωνοι ἰσχυροὶ παρατεταγμενοι εἰς πόλεμον τεσσαρακοντα & ἓξ χιλιαδες, ὅτι ἐπληθύνθησαν γυναῖκας & υἱούς.
5 * καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν εἰς πάσας συγγενείας ἰσσάχαρ δυνατοὶ δυνάμει, ὀγδοήκοντα καὶ ἑπτὰ χιλιαδες
ἡ ἀριθμησία αὐτῶν πάντων.
6 * υἱοὶ δὲ βενιαμὶν, βαλαὲ & βοχὼρ, & ἰδιαὴλ τρεῖς.
7 * καὶ υἱοὶ βαλαὲ, ἀσσεβὼν & ὀζὶ, & ὀζιὴλ, & ἱερεμοὺθ, & ὑρὶ, πέντε ἀρχοντες οἴκων πατερῶν αὐτῶν ἰσχυροὶ δυνάμει, & ἡ ἀριθμησία αὐτῶν εἰκοσιδυο χιλιαδες καὶ
τεσσαρακοντα & τέσσαρες.
8 * καὶ υἱοὶ βοχὼρ, ζαμαρία & ἰωὰς, & ἐλιέζερ, & ἐλιωὴ, & ἐμμαρὶ, & ἱερμωὺθ, & ἀβία, & ἀναθὼθ, & ἀλαμωὺθ, πάντες οὗτοι υἱοὶ βοχώρ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 * וְהִתְיַחְשָׁם לְתֹלְדוֹתָם רָאשֵׁי בֵּית אֲבוֹתָם
גִּבּוֹרֵי חַיִל עֶשְׂרִים אֶלֶף וּמֵאתַיִם׃
10 * וּבְנֵי יְדִיעֵאל בִּלְהָן וּבְנֵי בִלְהָן יְעִישׁ וּבִנְיָמִן
וְאֵהוּד וּכְנַעֲנָה וְזֵיתָן וְתַרְשִׁישׁ וַאֲחִישָׁחַר׃
11 * כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי יְדִיעֵאל לְרָאשֵׁי הָאָבוֹת גִּבּוֹרֵי
חֲיָלִים שִׁבְעָה־עָשָׂר אֶלֶף וּמֵאתַיִם יֹצְאֵי
12 צָבָא לַמִּלְחָמָה׃ * וְשֻׁפִּם וְחֻפִּם בְּנֵי עִיר
13 חֻשִׁם בְּנֵי אַחֵר׃ * בְּנֵי נַפְתָּלִי יַחְצִיאֵל וְגוּנִי
14 וְיֵצֶר וְשַׁלּוּם בְּנֵי בִלְהָה׃ * בְּנֵי מְנַשֶּׁה
אַשְׂרִיאֵל אֲשֶׁר יָלְדָה פִּילַגְשׁוֹ הָאֲרַמִּיָּה יָלְדָה
15 אֶת־מָכִיר אֲבִי גִלְעָד׃ * וּמָכִיר לָקַח אִשָּׁה
לְחֻפִּים וּלְשֻׁפִּים וְשֵׁם אֲחֹתוֹ מַעֲכָה וְשֵׁם
הַשֵּׁנִי צְלָפְחָד וַתִּהְיֶנָה לִצְלָפְחָד בָּנוֹת׃
16 * וַתֵּלֶד מַעֲכָה אֵשֶׁת־מָכִיר בֵּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ
פֶּרֶשׁ וְשֵׁם אָחִיו שֶׁרֶשׁ וּבְנָיו אוּלָם וָרָקֶם׃
17 * וּבְנֵי אוּלָם בְּדָן אֵלֶּה בְּנֵי גִלְעָד בֶּן־מָכִיר
18 בֶּן־מְנַשֶּׁה׃ * וַאֲחֹתוֹ הַמֹּלֶכֶת יָלְדָה אֶת־
אִישְׁהוֹד וְאֶת־אֲבִיעֶזֶר וְאֶת־מַחְלָה׃
19 * וַיִּהְיוּ בְּנֵי שְׁמִידָע אַחְיָן וְשֶׁכֶם וְלִקְחִי
20 וַאֲנִיעָם׃ * וּבְנֵי אֶפְרַיִם שׁוּתֶלַח וּבֶרֶד בְּנוֹ
21 וְתַחַת בְּנוֹ וְאֶלְעָדָה בְּנוֹ וְתַחַת בְּנוֹ׃ * וְזָבָד
בְּנוֹ וְשׁוּתֶלַח בְּנוֹ וְעֵזֶר וְאֶלְעָד וַהֲרָגוּם אַנְשֵׁי־
גַת הַנּוֹלָדִים בָּאָרֶץ כִּי יָרְדוּ לָקַחַת אֶת־
22 מִקְנֵיהֶם׃ * וַיִּתְאַבֵּל אֶפְרַיִם אֲבִיהֶם
23 יָמִים רַבִּים וַיָּבֹאוּ אֶחָיו לְנַחֲמוֹ׃ * וַיָּבֹא
אֶל־אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ
בְּרִיעָה כִּי בְרָעָה הָיְתָה בְּבֵיתוֹ׃
24 * וּבִתּוֹ שֶׁאֱרָה וַתֵּבֶן אֶת־בֵּית־חוֹרוֹן הַתַּחְתּוֹן
25 וְאֶת־הָעֶלְיוֹן וְאֵת אֻזֵּן שֶׁאֱרָה׃ * וְרֶפַח בְּנוֹ
26 וְרֶשֶׁף וְתֶלַח בְּנוֹ וְתַחַן בְּנוֹ׃ * לַעְדָן בְּנוֹ עַמִּיהוּד
27 בְּנוֹ אֱלִישָׁמָע בְּנוֹ׃ * נוּן בְּנוֹ יְהוֹשֻׁעַ בְּנוֹ׃
28 * וַאֲחֻזָּתָם וּמִשְׁבּוֹתָם בֵּית אֵל וּבְנֹתֶיהָ
וְלַמִּזְרָח נַעֲרָן וְלַמַּעֲרָב גֶּזֶר וּבְנֹתֶיהָ וּשְׁכֶם
29 וּבְנֹתֶיהָ עַד־עַזָּה וּבְנֹתֶיהָ׃ * וְעַל־יְדֵי בְנֵי
מְנַשֶּׁה בֵּית־שְׁאָן וּבְנֹתֶיהָ תַּעְנָךְ וּבְנֹתֶיהָ
מְגִדּוֹ וּבְנוֹתֶיהָ דּוֹר וּבְנוֹתֶיהָ בְּאֵלֶּה יָשְׁבוּ בְּנֵי
30 יוֹסֵף בֶּן־יִשְׂרָאֵל׃ * בְּנֵי אָשֵׁר יִמְנָה וְיִשְׁוָה
וְיִשְׁוִי וּבְרִיעָה וְשֶׂרַח אֲחוֹתָם׃

9 * Numerati sunt autē per familias suas
C principes cognationū suarum ad bella for-
10 tissimi viginti milia & ducenti. * Porrò
filij Iadihel, Balan; filii autē Balan, Iehus,
& Beniamin, & Ahoth, & Chanana, & Io-
11 than, & Tharsis, & Haisaar. * Omnes hi
filii Iadiel principes cognationū suarū vi-
ri fortissimi decem & septē milia & ducen-
12 ti ad prœlium procedentes. * Sepham
quoque & Haphan filii Hir & Asim filii
13 Aher. * Filii autem Neptalim, Iasihel &
Guni, & Aser, & Sellum filii Bala.
14 * Porrò filius Manasse, Esrihel, concu-
binaque eius Syra peperit Machir patrem
15 Galaad. * Machir aūt accepit vxorem fi-
liis suis Happhim & Sephan, & habuit so-
D rorem nomine Maacha. Nomē aūt secun-
di Salphaath. Natæq; sunt Salphaath fi-
16 liæ. * Et peperit Maacha vxor Machir fi-
lium, vocauitq; nomē eius Phares. Porrò
nomē fratris eius Sares, & filii eius Vlam
17 & Rehen. * Filius autem Vlam, Bedan.
Hi sunt filii Galaad, filii Machir, filii Ma-
18 nasse. * Soror autem eius regina peperit
Virum decorum & Abiezer, & Moola.
19 * Erant autem filii Semida, Ahin, & Se-
20 chem, & Leci, & Aniam. * Filii autem
Ephraim, Suthala, Bareth filius eius, Tha-
ath filius eius, Elada filius eius, Thaath fi-
21 lius eius. * Et huius filius Zadab, & huius
filius Suthala, & huius filius Eser & Elad.
E Occiderunt autem eos viri Geth indige-
næ quia descenderant vt inuaderent pos-
22 sessiones eorum. * Luxit igitur Ephraim
pater eorum multis diebus, & venerunt
fratres eius vt consolarentur eum.
23 * Ingressusq; est ad vxorē suā, quę con-
cepit & peperit filiū & vocauit nomē eius
Beria, eò ꝙ in malis domus eius ortus es-
24 set. * Filia aūt eius fuit Sara quę ædificauit
Bethoron inferiorē & superiorē & Ozen-
25 zara. * Porrò fili' eius Rapha & Reseph, &
F Thale, de quo natus est Thalá, qui genuit
26 Laadá. * Huius quoq; filius Amiud qui
27 genuit Elisama. * De quo ortus est Nun,
28 qui habuit filiū Iosue. * Possessio aūt eorū
& habitatio Bethel cū filiabus suis, & con-
tra orientē Noram, ad occidentalē plagā
Gazer & filiæ eius, Sychē quoq; cum filia-
bus suis vsq; ad Asa cum filiabus eius.
29 * Iuxta filios quoq; Manasse, Bethsan,
& filias eius, Thannan & filias eius, Ma-
geddo & filias eius, Dor & filias eius. In
his habitauerunt filij Ioseph, filij Israel.
30 * Filij Aser, Iemna, & Iesua, & Iesui, &
Baria, & Sara, soror eorum.

* Et genealogia eorū per familias suas prin-
cipes domorum cognationum suarum potentes
fortitudine, viginti milia & ducenti.
* Et filii Jediel, Balaan; & filii Balaan, Je-
sus & Beniamin, & Aoth, & Chanaa, & Ze-
than, & Tharsis, & Assair.
* Omnes hi filii Jediel principes cognationū
potentes fortitudine, decem & septem milia &
ducenti procedentes fortitudine ad bellum.
* Et Sapham & Hepham, & filii Hir, &
Asim filii Acher.
* Et filii Nephthali: Jassiel, Guni, & Jes-
ser, & Sellem filii Balaa.
* Filii Manasse, Esriel, quem peperit concu-
bina eius Syra Machir patrem Galaad.
* Et Machir accepit vxorem Hophem &
Saphim, & nomen sorori eorum Maacha, &
nomen secundo Salphaad: natæ sunt verò Sal-
phaad filiæ.
* Et peperit Maacha vxor Machir filium,
& vocauit nomen eius Phares, et nomen fra-
tri eius Saros, & filii eius, Elam & Racam.
* Et filii Elam, Badan. hi filii Galaad, filii
Macher, filii Manasse. * Et soror eius Mel-
chath peperit Iessud & Abiezer, & Maala.
* Et erant filii Samida, Heim & Sychem,
et Lochei, & Eniam.
* Et filii Ephraim, Suthalaa & Barad filius
eius, & Thaath filius eius, et Elada filius eius,
& Thaath filius eius.
* Et Zabab filius eius, et Suthala filius eius,
& Ezer, & Elaad: et occiderūt eos viri Geth
nati in terra, quia descenderant vt caperent
pecora eorum. * Et luxit Ephraim pater eo-
rum diebus multis, & venerunt fratres eo-
rum vt consolarentur eum.
* Et ingressus est ad vxorem suam, et conce-
pit & peperit filiū, & vocauit nomen eius Ba-
rie, quoniam in malis factus est in domo eius.
* Et filia eius Sara, & ædificauit Bethoron
superiorem & inferiorem, & Ezensaara.
* Et Rapha filius eius, et Raseph filius eius,
& Thala filius eius, & Thaan filius eius.
* Et Ladan filius eius, Amiud filius eius,
Elisama filius eius.
* Num filius eius, Josee filius eius.
* Et possessio eorum & habitatio Bethel &
viculi eius, & contra orientem Noaran, & ad
occidentem Gazer & viculi eius, & Sychem
& viculi eius, & Adia & viculi eius.
* Et habitata filiis Manasse, Bethsan & fi-
liæ eius, Thaana & filiæ eius, Mageddo & vi-
culi eius, Dor & viculi eius: in his habitaue-
runt filii Ioseph, filii Israel.
* Filii Aser, Jamna & Jasua, & Jessue, &
Baria, & Saraa soror eorum.

9 * καὶ ἡ γενεαλογία αὐτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν ἄρχον-
τες οἴκων πατριῶν αὐτῶν δυνατοὶ ἰσχύι, εἴκοσι χιλιάδες καὶ
10 διακόσιοι. * καὶ υἱοὶ ἰεδιήλ, βαλαάν· καὶ υἱοὶ βαλαάν,
ἰηοῦς καὶ βενιαμὶν, καὶ ἀὼθ, καὶ χανὰ, καὶ ζηθὰν, καὶ θαρσεὶς,
11 καὶ ἀσσαείρ· * πάντες οὗτοι υἱοὶ ἰεδιὴλ ἄρχοντες τῶν πα-
τριῶν δυνατοὶ ἰσχύι, δεκαεπτὰ χιλιάδες καὶ διακόσιοι ἐκ-
πορευόμενοι δυνάμει εἰς πόλεμον.
12 * καὶ σαφὰμ, καὶ ἠφὰμ, καὶ υἱοὶ ἵρ καὶ ἀσὶμ υἱοὶ ἀχέρ.
13 * καὶ υἱοὶ νεφθαλεί, ἰεσσιὴλ γουνὶ καὶ ἰεσσέρ, καὶ σελλὴμ
υἱοὶ βαλαά.
14 * υἱοὶ μανασσῆ, ἐσριήλ, ὃν ἔτεκεν ἡ παλλακὴ αὐτοῦ ἡ
σύρα τὸν μαχεὶρ πατέρα γαλαάδ.
15 * καὶ μαχεὶρ ἔλαβεν γυναῖκα τῷ ὀφὲμ, καὶ τῷ σα-
φίμ· καὶ ὄνομα τῇ ἀδελφῇ αὐτῶν μααχά, καὶ ὄνομα τῷ
δευτέρῳ σαλφαάδ· ἐγεννήθησαν δὲ τῷ σαλφαὰδ θυ-
γατέρες.
16 * καὶ ἔτεκεν μααχὰ ἡ γυνὴ μαχεὶρ υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν
τὸ ὄνομα αὐτοῦ φάρες, καὶ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ σάρος·
καὶ υἱοὶ αὐτοῦ, ἠλὴμ καὶ ῥακάμ.
17 * καὶ υἱοὶ ἠλάμ, βαδὰν· οὗτοι υἱοὶ γαλαὰδ, υἱοῦ μα-
χὴρ υἱοῦ μανασσῆ.
18 * καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ μελχὰθ ἔτεκεν τὸν ἰεσσοὺδ, καὶ
τὸν ἀβιεζέρ, καὶ τὸν μααλά.
19 * καὶ ἐγένοντο υἱοὶ σαμείδα, ἠείμ καὶ συχὲμ, καὶ λοχεὶ, καὶ
20 ἐνιάμ. * καὶ υἱοὶ ἐφραίμ, σουθαλαὰ, καὶ βαρὰδ υἱὸς αὐτοῦ,
καὶ θαάθ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ἐλαδὰ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ θαὰθ υἱὸς αὐτοῦ.
21 * καὶ ζαβὰβ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ σουθάλα υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ἔζερ καὶ
ἐλαάδ· καὶ ἀπέκτειναν αὐτοὺς οἱ ἄνδρες γὲθ οἱ τεχθέν-
τες ἐν τῇ γῇ, ὅτι κατέβησαν λαβεῖν τὰ κτήνη αὐτῶν.
22 * καὶ ἐπένθησεν ἐφραὶμ ὁ πατὴρ αὐτῶν ἡμέρας πολ-
λάς, καὶ ἦλθον οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν παρακαλέσαι αὐτόν.
23 * καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ συνέλαβε καὶ
ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ βαριέ, ὅτι ἐν κα-
κοῖς ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.
24 * καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ σαρά· καὶ ᾠκοδόμησεν τὴν βε-
θωρὼν τὴν ἄνω καὶ τὴν κάτω, καὶ τὴν ἐζενσααρά.
25 * καὶ ῥαφὰ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ῥασὴφ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ θαλὰ υἱὸς
26 αὐτοῦ, καὶ θαὰν υἱὸς αὐτοῦ. * καὶ λαδὰν υἱὸς αὐτοῦ, ἀμιοὺδ
υἱὸς αὐτοῦ, ἐλισαμὰ υἱὸς αὐτοῦ.
27 * νοὺμ υἱὸς αὐτοῦ, ἰωσὴε υἱὸς αὐτοῦ. * καὶ κατάσχεσις
28 αὐτῶν καὶ κατοικία βαιθὴλ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς· καὶ εἰς ἀ-
νατολὰς νοαρὰν, καὶ εἰς δυσμὰς γαζὲρ καὶ αἱ κῶμαι αὐτοῦ,
καὶ συχὲμ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ ἀδία καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς.
29 * καὶ ἐχόμενα υἱῶν μανασσῆ, βαιθσὰν καὶ αἱ θυγατέ-
ρες αὐτῆς. θαανὰ καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς, μαγεδδὼ καὶ
αἱ κῶμαι αὐτῆς, δὼρ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς· ἐν ταύταις κα-
τῴκησαν οἱ υἱοὶ ἰωσήφ, υἱοῦ ἰσραήλ.
30 * υἱοὶ ἀσήρ, ἰαμνὰ καὶ ἰασουὰ, καὶ ἰεσσουὲ, καὶ βαρία, καὶ σα-
ραὰ ἀδελφὴ αὐτῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ג * וּבְנֵי בָרִיעָה חֶבֶר וּמַלְכִּיאֵל הוּא אֲבִי
ד בַרְזָוֶת: * וְהֶבֶר הוֹלִיד אֶת־פַּלֶט וְאֶת־שׁוֹמֵר
ה וְאֶת־חוֹתָם וְאֶת־שׁוּעָא אֲחוֹתָם: * וּבְנֵי
יַפְלֵט פָּסַךְ וּבִמְהָל וְעַשְׁוַרְ אֱלֶה בְּנֵי יַפְלֵט:
לד * וּבְנֵי שֶׁמֶר אֲחִי וְרוֹהֲגָה יְחֻבָּה וְאָרָם:
לה * וּבְנֵי הֵלֶם אֲחִיו צוֹפַח וְיִמְנָע וְשֶׁלֶשׁ וְעָמָל:
לו * בְּנֵי צוֹפַח סוּחִי וְחַרְנֶפֶר וְשׁוּעָל וּבְרִי וְיִמְרָה:
לז * בֶּצֶר וְהוֹד וְשַׁמָּא וְשִׁלְשָׁה וְיִתְרָן וּבְאֵרָא:
לח * וּבְנֵי יֶתֶר יְפֻנֶּה וּפִסְפָּה וְאָרָא:
לט * וּבְנֵי עֻלָּא אֶרַח וְחַנִיאֵל וְרִצְיָא:
מ * כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי־אָשֵׁר רָאשֵׁי בֵית־הָאָבוֹת
בְּרוּרִים גִּבּוֹרֵי חַיִל רָאשֵׁי הַנְּשִׂיאִים וְהַתִּיהֻשָּׁם
בַּצָּבָא לַמִּלְחָמָה מִסְפָּרָם אֲנָשִׁים עֶשְׂרִים
וְשִׁשָּׁה אֶלֶף:

ח

א * וּבִנְיָמִן הוֹלִיד אֶת־בֶּלַע בְּכֹרוֹ אַשְׁבֵּל
ב הַשֵּׁנִי וְאַחְרָח הַשְּׁלִישִׁי: * נוֹחָה הָרְבִיעִי וְרָפָא
ג הַחֲמִישִׁי: * וַיִּהְיוּ בְנֵי בֶלַע אַרְדָּר וְגֵרָא
ד וַאֲבִיהוּד: * וַאֲבִישׁוּעַ וְנַעֲמָן וַאֲחוֹחַ: * וְגֵרָא
ה וּשְׁפוּפָן וְחוּרָם: * וְאֵלֶּה בְּנֵי אֵהוּד אֵלֶּה רָאשֵׁי אָבוֹת לְיוֹשְׁבֵי גֶּבַע וַיַּגְלוּם אֶל־מָנַחַת:
ז * וַיְהִי בָנִים לְבֶלַע אַרְדָּר וְגֵרָא
ח וַאֲבִיהוּד: * וַאֲבִישׁוּעַ וְנַעֲמָן וַאֲחוֹחַ: * וְגֵרָא
ט וּשְׁפוּפָן וְחוּרָם: * וְאֵלֶּה בְּנֵי אֵהוּד אֵלֶּה רָאשֵׁי אָבוֹת לְיוֹשְׁבֵי גֶּבַע וַיַּגְלוּם אֶל־מָנַחַת:
ז * וְנַעֲמָן וַאֲחִיָּה וְגֵרָא הוּא הִגְלָם וַיּוֹלֶד אֶת־
ח עֻזָּא וְאֶת־אֲחִיהֻד: * וְשַׁחֲרַיִם הוֹלִיד בִּשְׂדֵה
מוֹאַב מִן־שִׁלְּחוֹ אֹתָם חוּשִׁים וְאֶת־בַּעֲרָא נָשָׁיו:
ט * וַיּוֹלֶד מִן־חֹדֶשׁ אִשְׁתּוֹ אֶת־יוֹבָב וְאֶת־צִבְיָא
י וְאֶת־מֵישָׁא וְאֶת־מַלְכָּם: * וְאֶת־יְעוּץ וְאֶת־
יא שָׂכְיָה וְאֶת־מִרְמָה אֵלֶּה בָנָיו רָאשֵׁי אָבוֹת:
יב * וּמֵחוּשִׁים הוֹלִיד אֶת־אֲבִיטוּב וְאֶת־אֶלְפָּעַל:
יג * וּבְנֵי אֶלְפָּעַל עֵבֶר וּמִשְׁעָם וְשֶׁמֶד הוּא בָּנָה
יד אֶת־אונוֹ וְאֶת־לֹד וּבְנֹתֶיהָ: * וּבְרִיעָה
טו וְשֶׁמַע הָיוּ רָאשֵׁי אָבוֹת לְיוֹשְׁבֵי אַיָּלוֹן הֵמָּה
טז הִבְרִיחוּ אֶת־יוֹשְׁבֵי גַּת: * וְאַחְיוֹ שָׁשָׁק וִירֵמוֹת:
יז * וּזְבַדְיָה וַעֲרָד וְעָדֵר: * וּמִיכָאֵל וְיִשְׁפָּה וְיוֹחָא
יח בְּנֵי בְרִיעָה: * וּזְבַדְיָה וּמְשֻׁלָּם וְחִזְקִי וְחֶבֶר:
יט * וְיִשְׁמְרַי וְיִזְלִיאָה וְיוֹבָב בְּנֵי אֶלְפָּעַל:
כ * וְיָקִים וְזִכְרִי וְזַבְדִי: * וְאֶלְיְעֵינַי וְצִלְּתַי
כא וְאֶלִיאֵל: * וַעֲדָיָה וּבְרָאיָה וְשִׁמְרָת בְּנֵי שִׁמְעִי:

31 *Filij autem Baria, Heber, & Melchiel, ipse est pater Barzaith.
32 *Heber autem genuit Iephlat & Somer, & Otham, & Suaa sororem eorum.
33 *Filij Iephlat, Phosech, & Chamal, & G Asoph: hi filij Iephlat.
34 *Porrò filij Somer, Ahi, & Roaga, & Aba, & Aran.
35 *Filij autem Helem fratris eius, Supha & Iemna, & Selles, & Amal.
36 *Filij Supha, Sue, Aruaphed, & Sual, & Beri, & Iamra.
37 *Bosor & Od, & Samna, & Saluſa, & Iethram, & Bera.
38 *Filij Gether, Iephone, & Phaſpha, & Ara. *Filij autem Olla, Aree & Aniel,
39 & Reſia. *Omnes hi filii Aſer principes cognationum electi atque fortiſſimi
40 duces ducum. Numerus autem eorũ aptorum quæ apta eſſet ad bellum, viginti ſex milia.

CAP. VIII.

1 BEniamin autẽ genuit Bale primogenitum ſuum, Asbal ſecũdum: Ahara
2 tertium. *Noaha quartum, & Rapha
3 quintũ. *Fuerũntq; filij Bale Addon, & Gera & Abiud.
4 *Abiſue quoque & Neman, & Ahoe.
5 *Sed & Gera, & Sephupham, & Huram.
6 *Hi ſunt filij Ahod principes cognationum habitãtium in Gabaa, qui tranſlati ſunt in Manaath.
7 *Noman autem & Achia, & Gera, ipſe tranſtulit eos, & genuit Ozam & Abiud.
8 *Porrò Sarrahim genuit in regione Moab poſtquã dimiſit Vſim & Bara vxo-
9 res ſuas. *Genuit autem de Odes vxore ſua Iobab & Sebia, & Moſa, & Melchã.
10 *Iebus quoq; & Sethia, et Marmach. Hi ſunt filii eius principes in familiis ſuis.
11 *Mehuſim verò genuit Achitob & Elphaal. *Porrò filij Elphaal, Heber, &
12 Miſaam, et Samad, hic ædificauit Ono et
13 Lod, et filias eius. *Bara autem et Sama principes cognationum habitantium in Ahialon. Hi fugauerũt habitatores Geth.
14 *Et Haio et Seſac, et Hierimoth.
15 *Et Zabadia et Arod, et Heder.
16 *Michael quoque et Ieſpha, et Ioaa filii Baria.
17 *Et Zabadia et Moſollam, et Ezeci, et
18 Heber. *Et Eſamari, et Iellia, et Iobab,
19 filij Elphaal. *Et Iacim, & Zechri, et
20 Zaddi. *Et Elioenai, et Selethai, et
21 Heliel. *Et Adaia et Baraia, et Samarat, filii Semei.

31 *Et filij Baria Chober & Melchiel, ipſe pater Barzeth.
32 *Et Chober genuit Japhlet, & Somer, & Hotham, & Sua ſororem eorum.
33 *Et filij Japhlet, Phaſech, & Baamath, & Aſuath: hi filij Japhlet.
34 *Et filij Somer Achi, & Raaga, & Jaba, & Aram.
35 *Et filij Helem fratris eius, Supha & Jamna, & Seles, & Amal.
36 *Filij Supha, Sue & Arnaphi, & Sual, & Beri, & Jembra.
37 *Baſar & Jeud, & Semma, & Selſa, & Jethran, & Beera.
38 *Et filij Jether, Jephonne, & Phaſpha, & Arai. *Et filij Olla, Aree, & Aniel, & Raſia.
40 *Omnes hi filij Aſer principes domus cognationum, electi fortes potentia, duces principum qui numerati ſunt in ſtatione ad bellum, numerus eorum viri viginti et ſex milia.

CAP. VIII.

1 ΚΑὶ Beniamin genuit Bale primogenitũ ſuũ, & Asbel ſecundus, et Aara tertius.
2 *Et Nua quartus, et Rapha quintus.
3 *Et fuerunt filij Bale, Adar, & Gera, & Abiud. *Et Abiſue, & Naaman, & Aod: et
4 hi filij Aod, *Gera & Seppham, & Auram.
5 *Hi ſunt principes cognationum habitantiũ Gabaa, & tranſtulerunt ipſos in Manuath.
7 *Et Naaman et Achia, et Gera, ipſe tranſtulit eos, et genuit Aza et Achiud.
8 *Et Seorim genuit in campo Moab, poſtquam dimiſerunt ipſi eum, et Oſim, et Baara, vxores eius.
9 *Et genuit de Chodes vxore ſua Jobab et Sabia, et Miſa, et Melchom.
10 *Et Joas, et Sechia, et Marmia, iſti filij eius principes cognationum.
11 *Et Meoſim genuit Abitob, et Eliphaal.
12 *Et filij Eliphaal, Aber et Meſoam, et Samed: ipſe ædificauit Ono et Lod, et vicos eius.
13 *Et Baria et Samaa, hi principes cognationum habitantium Ailon: hi perſecuti ſunt habitantes Geth.
14 *Et fratres eorum Siſach et Hierimoth.
15 *Et Zabadia et Arad, et Adar.
16 *Et Michael, et Hieſpha, et Hiocha filij Baria.
17 *Et Zabadia, et Meſollam, et Ezeci, et
Aber.
18 *Et Jaſſemari, et Hiezelia, et Jobab filij
Eliphal.
19 *Et Iacim, et Zechri, et Zebdi.
20 *Et Elione, et Selathi, et Eliel.
21 *Et Adaia, et Baria, et Samarath, filij Semei.

31 *καὶ υἱοὶ Βαρία χοβὲρ καὶ μελχιήλ, αὐτὸς πατὴρ Βαρ-
32 ζηθ. *καὶ χοβὲρ ἐγέννησε τὸν ἰαφλὲτ καὶ τὸν σωμὴρ,
καὶ τὸν ὁθάμ, καὶ τὴν Σουὰ ἀδελφὴν αὐτῶν.
33 *καὶ υἱοὶ ἰαφλέτ, φασὲχ, καὶ βααμάθ, καὶ ἀσουάθ, ἃ-
ται υἱοὶ ἰαφλέτ.
34 *καὶ υἱοὶ σωμὴρ ἀχὶ, καὶ ῥααγὰ, καὶ ἰαβὰ, καὶ ἀράμ.
35 *καὶ υἱοὶ ἐλὲμ ἀδελφοῦ αὐτοῦ· Σουφὰ καὶ ἰαμνὰ, καὶ σε-
λὲς, καὶ ἀμάλ.
36 *υἱοὶ Σουφά, Σουὲ, καὶ ἀρναφεὶ, καὶ Σουὰλ, καὶ βηρεὶ, καὶ
ἰεμβρά.
37 *βασὰρ, καὶ ἰωὰδ, καὶ σεμμὰ, καὶ σελσὰ, καὶ ἰεθρὴλ, καὶ
βηερά.
38 *καὶ υἱοὶ ἰεθὲρ, ἰεφονὴ, καὶ φασφὰ, καὶ ἀρεί.
39 *καὶ υἱοὶ ὀλλὰ, ἀρεὲ, καὶ ἀνὴλ, καὶ ῥασία.
40 *πάντες οὗτοι υἱοὶ ἀσὴρ ἄρχοντες οἴκου τῶν πατερῶν,
ἐκλεκτοὶ ἰσχυρὶ δυνάμει ἀρχηγοὶ τῶν ἀρχόντων τῶν
ἡγεαλογημένων ἐν τῇ φάσει ἐν τῷ πολέμῳ, ὁ ἀριθμὸς
αὐτῶν δύο ἐκκαὶ εἴκοσι καὶ ἓξ χιλιάδες.

η.

1 *Καὶ βενιαμὶν ἐγέννησε τὸν βαλὲ πρωτότοκον αὐτοῦ,
καὶ ἀσβὴλ ὁ δεύτερος, καὶ ἀαρὰ ὁ τρίτος,
2 *καὶ νωὰ ὁ τέταρτος, καὶ ῥαφὰ ὁ πέμπτος.
3 *καὶ ἐγέννησε υἱοὶ τῷ βαλέ, ἄδαρ, καὶ γηρὰ, καὶ ἀβιούδ.
4 *καὶ ἀβισοὺε, καὶ νααμὰν, καὶ ἀώδ, καὶ ἅτοι υἱοὶ ἀώδ.
5 *γηρὰ καὶ σεπφάμ, καὶ ἀσεράμ.
6 *ἅτοι εἰσὶν ἄρχοντες πατερῶν τῶν καθοικούντων γα-
βαὰ· καὶ ἀπῴκισαν αὐτοὺς εἰς μανααθ,
7 *καὶ νααμαὶ, καὶ ἀχιὰ, καὶ γηρὰ, αὐτὸς ἀπῴκισεν αὐ-
τοὺς, καὶ ἐγέννησε τὸν ὀζὰ, καὶ τὸν ἀχιούδ.
8 *καὶ σωρεὶμ ἐγέννησεν ὃν πεδίῳ μωάβ, μετὰ τὸ ἐξα-
ποστεῖλαι αὐτὸς αὐτόν· καὶ ὡσὴμ, καὶ βααρὰ γυναῖκες
αὐτοῦ· *καὶ ἐγέννησεν ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ τὸν
ἰωβὰβ, καὶ τὸν σαβία, καὶ τὸν μισά, καὶ τὸν μελχάμ·
10 *καὶ τὸν ἰωὰς, καὶ τὸν σεχία, καὶ τὸν μαρμία, ἅτοι υἱοὶ
αὐτοῦ ἀρχόντων τῶν πατερῶν.
11 *καὶ μεωσεὶμ ἐγέννησεν τὸν ἀβιτὼβ, καὶ τὸν ἐλιφαάλ.
12 *καὶ υἱοὶ ἐλιφαάλ, ἄβερ, καὶ μεβὰμ, καὶ σάμηδ· αὐτὸς
ᾠκοδόμησεν τὴν ὠνὼ, καὶ τὴν λὼδ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς.
13 *καὶ βαεία, καὶ σαμαὰ, αὐτοὶ ἀρχοντες πατερῶν
τῶν καθοικούντων αἰλών· ἅτοι ἐξεδίωξαν ἐξ καθοικοῦ-
σας γέθ.
14 *καὶ ὁ ἀδελφοὶ αὐτῶν σισὰχ, καὶ ἰερεμώθ.
15 *καὶ ζαβαδία, καὶ ὠρὰδ, καὶ ἀδὰρ.
16 *καὶ μιχαὴλ, καὶ ἰσπφὰ, καὶ ἰωχὰ υἱοὶ βαρία.
17 *καὶ ζαβαδία, καὶ μεσολλὰμ, καὶ ἐζεκί, καὶ ἄβερ.
18 *καὶ ἰσαμαεὶ, καὶ ἰεζελία, καὶ ἰωβὰβ υἱοὶ ἐλιφάλ.
19 *καὶ ἰακεὶμ, καὶ ζεχρὶ, καὶ ζεβδί.
20 *καὶ ἠλιωὴ, καὶ σελαθὶ, καὶ ἐλιὴλ.
21 *καὶ ἀδαία, καὶ βαρεία, καὶ σαμαραθ, υἱοὶ σεμεΐ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 * Et Iesphan, et Heber, et Heliel.
23 * Et Abdon, et Zechri, & Hanan.
24 * Et Anania, et Ailam, et Anathothia.
25 * Et Iephdaia, et Phanuel, filii Sesac.
26 * Et Samsari, et Sooria, et Otholia.
27 * Et Iersia, Helia, & Zechri, filii Ieroam.
28 * Hi patriarchæ et cognationum prin-
C cipes qui habitauerunt in Ierusalem.
29 * In Gabaon autem habitauerunt Abi-
gabaon, & nomen vxoris eius Maacha.
30 * Filiúsque eius primogenitus Abdon
& Sur, & Cis, & Baal, & Nadab.
31 * Gedur quoque & Ahio, & Zacher,
et Macelloth.
32 * Et Macelloth genuit Samaa. habita-
uerúntque ex aduerso fratrum suorum in
Ierusalem cum fratribus suis.
33 * Ner autem genuit Cis, & Cis genuit
D Saul. Porrò Saul genuit Ionathan & Mel-
chisue, & Abinadab, & Esbaal.
34 * Filius autem Ionathan Miribaal, &
Miribaal genuit Micha.
35 * Filij Micha, Phiton & Melech, &
Thara, Ahaz.
36 * Et Ahaz genuit Ioada, & Ioada ge-
nuit Almoth, & Asmoth, & Zamri. Porrò
37 Zamri genuit Mosa. * Et Mosa genuit
Baana, cuius filius fuit Rapha, de quo or-
tus est Elasa qui genuit Asel.
38 * Porrò Asel sex filii fuerunt his nomi-
nibus, Ezricam, Bochru, Hismael, Sana,
Obdia, Anan. omnes hi filii Asel.
39 * Filij autem Esech fratris eius, Vlam
primogenitus, & Hus secundus, & Eli-
40 phaleth tertius: * Fuerúntque filii Vlam
viri robustissimi, & magno robore ten-
dentes arcum, et multos habentes filios
ac nepotes vsq; ad centum quinquaginta.
Omnes hi filii Beniamin.

CAP. IX.

1 VNiuersus ergo Israel dinumeratus
A est, et summa corũ scripta est in libro
Regum Israel et Iuda, translatique sunt in
2 Babylonem propter delictũ suum. * Qui
aũt habitauerunt primi in possessionibus
et in vrbibus suis Israel, et Sacerdotes et
3 Leuitę, et Nathiunei; * Commorati sunt
in Ierusalem de filiis Iuda, et de filiis Ben-
iamin. De filiis quoque Ephraim et Ma-
4 nasse: * Othei filius Amiud, filii Emri,
filii Omrai, filii Bonni. De filiis Phares fi-
5 lii Iuda. * Et de Siloni, Asaia primogeni-
6 tus et filii eius. * De filiis aũt Zara, Ieheel
7 et fratres corũ sexcenti nonaginta. * Por-
B rò de filiis Beniamin, Salo filius Mosolla
filij Oduia, filij Asana.

22 * Et Iesphan, Ader, & Eliel.
23 * Et Abdon, & Zechri, & Anan.
24 * Et Anania, & Elam, & Anathotha.
25 * Et Iephadia, & Phanuel filii Sisach.
26 * Et Sampsari, & Saraia, & Otholia.
27 * Et Hiersia, & Elia, & Zechri filii Hie-
ream.
28 * Hi principes cognationum per generatio-
nes eorum principes ipsi habitauerunt in Hie-
rusalem.
29 * Et in Gabaon habitauit pater Gabaon, &
nomen vxori eius Macha.
30 * Et filius eius primogenitus Abdon et Sur,
& Cis, & Bael, & Nadab.
31 * Et Geddor, & fratres eius, & Zechri.
32 * Et Maceddoth qui genuit Samaa, & hi ex
aduerso fratrum suorum habitauerunt in Hie-
rusalem cum fratribus suis.
33 * Et Ner genuit Cis, & Cis genuit Saul, &
Saul genuit Ionathan & Melchisue, & Abi-
nadab, & Isbaal.
34 * Et filii Ionathan Meribaal, & Meribaal
genuit Micha. * Et filii Micha, Phithon &
Melech, & Tharaa, & Achaz.
35 * Et Achaz genuit Ioda, & Ioda genuit
Alemeth & Asmoth, & Zambri, & Zambri
genuit Mosa.
36 * Et Mosa genuit Baana: Rapha filius eius,
Eleasa filius eius, Asel filius eius.
37 * Et Asel sex filii; & hæc nomina eorum,
Ezericam primogenitus eius, et Ismael, & Sa-
ria, & Abdia, & Annan, hi filii Asel.
38 * Et filii Asec fratris eius: Vlam primoge-
nitus eius, & Ieus secundus, & Eliphalet
tertius.
39 * Et fuerunt filii Vlam, viri potentes forti-
tudine, tendentes arcum & multiplicantes fi-
lios, & filios filiorum centum & quinquagin-
ta, omnes hi filii Beniamin.

CAP. IX.

1 ET vniuersus Israel dinumerati sunt, &
ecce sunt scripti in libro Regum Israel &
Iuda, & translati sunt in Babylonem propter
delictum suum, quod iniustè fecerunt. * Et
2 qui habitabant prius in possessionibus suis in ci-
uitatibus suis Israel: & Sacerdotes et Leuitæ,
& Nathinei. * Et in Hierusalem habitaue-
3 runt de filiis Iuda, & de filiis Beniamin, &
de filiis Ephraim & Manasse. * Vthi filius
4 Samiud filius Ambri, filii Embri, filii Benia-
min: de filiis Phares, filii Iuda.
5 * Et de Seloni, Asaia primogenitus eius, &
filii eius. * Et de filiis Zera, Ieel, & fratres
6 eius sexcenti & nonaginta.
7 * Et de filiis Beniamin, Salo filius Mosol-
lam, filii Oduia, filii Sanaa.

22 * καὶ ἰεσφὰν, καὶ ἄδερ, καὶ ἐλιὴλ.
23 * καὶ ἀβδὼν, καὶ ζεχρὶ, καὶ ἀνὰν.
24 * καὶ ἀνανία, καὶ ἠλὰμ, καὶ ἀναθωθά.
25 * καὶ ἰεφαδία, καὶ φανουὴλ υἱοὶ σισάχ.
26 * καὶ σαμψαρὶ, καὶ σαραία, καὶ ὀθολία.
27 * καὶ ἱερσία, καὶ ἠλία, καὶ ζεχρὶ υἱοὶ ἱερεάμ.
28 * οὗτοι ἄρχοντες πατριῶν κατὰ γένεσεις αὐτῶν ἀρχη-
γοὶ αὐτοὶ κατῴκησαν ἐν ἱερουσαλήμ.
29 * καὶ ἐν γαβαὼν κατῴκησεν πατὴρ γαβαὼν, καὶ ὄνο-
μα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ μαχά.
30 * καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρωτότοκος ἀβδὼν, καὶ σοῦρ, καὶ κὶς,
καὶ βαὲλ, καὶ ναδάβ.
31 * καὶ γεδδὼρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ζεχρί.
32 * καὶ μακεδδὼθ ὁ γεννήσας τὸν σαμαά· καὶ αὐτοὶ
κατέναντι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κατῴκησαν ἐν ἱερουσα-
λὴμ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν.
33 * καὶ νὴρ ἐγέννησε τὸν κίς, καὶ κὶς ἐγέννησε τὸν σαούλ, καὶ
σαοὺλ ἐγέννησε τὸν ἰωναθὰν καὶ τὸν μελχισοὺε, καὶ τὸν ἀ-
βιναδάβ, καὶ τὸν ἰσβαάλ.
34 * καὶ υἱοὶ ἰωναθὰν μεριβαάλ, καὶ μεριβαὰλ ἐγέννησε
35 τὸν μιχά. * καὶ υἱοὶ μιχά, φιθὼν καὶ μέλεχ, καὶ θα-
ραὰ, καὶ ἀχάζ.
36 * καὶ ἀχὰζ ἐγέννησε τὸν ἰωδά, καὶ ἰωδὰ ἐγέννησε τὸν
ἀλεμὲθ, καὶ τὸν ἀσμὼθ, καὶ τὸν ζαμβρί, καὶ ζαμβρὶ ἐγέν-
37 νησε τὸν μωσά. * καὶ μωσὰ ἐγέννησε τὸν βαανά· ῥα-
φὰ υἱὸς αὐτοῦ, ἐλεασὰ υἱὸς αὐτοῦ, ἀσὴλ υἱὸς αὐτοῦ.
38 * καὶ τῷ ἀσὴλ ἓξ υἱοί, καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν,
ἐζερικὰμ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ ἰσμαὴλ, καὶ σαρία, καὶ
ἀβδία, καὶ ἀνὰν οὗτοι υἱοὶ ἀσήλ.
39 * καὶ υἱοὶ ἀσὲκ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, οὐλὰμ πρωτότοκος
αὐτοῦ, καὶ ἰηοὺς ὁ δεύτερος, καὶ ἐλιφαλὲτ ὁ τρίτος.
40 * καὶ ἐγένοντο υἱοὶ οὐλάμ, ἄνδρες δυνατοὶ ἰσχύϊ τείνον-
τες τόξον καὶ πληθύνοντες υἱοὺς, καὶ υἱοὺς υἱῶν ἑκατὸν καὶ πεν-
τήκοντα, πάντες οὗτοι υἱοὶ βενιαμίν.

θ'.

1 * Καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἐγενεαλογήθησαν, καὶ ἰδοὺ εἰσὶ γε-
γραμμένοι ἐπὶ βιβλίου βασιλέων ἰσραὴλ καὶ ἰούδα· καὶ
ἀπῳκίσθησαν εἰς βαβυλῶνα διὰ τὴν ἀσυνθεσίαν αὐτῶν,
ἣν ἠδίκησαν.
2 * καὶ οἱ κατοικοῦντες πρότερον ἐν ταῖς κατασχέσεσιν
αὐτῶν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἰσραὴλ, καὶ ἱερεῖς, καὶ οἱ λευῖ-
3 ται, καὶ οἱ ναθίνεοι. * καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ κατῴκησαν ἐκ
τῶν υἱῶν ἰούδα, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν βενιαμίν, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν
4 ἐφραὶμ, καὶ μανασσῆ. * οὐθὶ υἱὸς σαμιοὺδ υἱὸς ἀμβρὶ, υἱοῦ
5 ἐμβρὶ, υἱοῦ βενιαμίν· ἀπὸ τῶν υἱῶν φάρες, υἱοῦ ἰούδα. * καὶ
ἀπὸ τοῦ σηλωνεί, ἀσαία ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ.
6 * καὶ ἐκ τῶν υἱῶν ζηρὰ, ἰεὴλ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἑξα-
7 κόσιοι καὶ ἐννενήκοντα. * καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν βενιαμίν,
σαλὼ υἱὸς μοσολλὰμ, υἱοῦ ὠδουία, υἱοῦ σαναά.

Universidad de Deusto
Biblioteca

2 * וְיִבְנִיָּה בֶּן־יְרֹחָם וְאֵלָה בֶן־עֻזִּי בֶן־מִכְרִי
וּמְשֻׁלָּם בֶּן־שְׁפַטְיָה בֶּן־רְעוּאֵל בֶּן־יִבְנִיָּה׃
6 * וְאֲחֵיהֶם לְתַלְדוֹתָם תְּשַׁע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים
וְשִׁשָּׁה כָּל־אֵלֶּה אֲנָשִׁים רָאשֵׁי אָבוֹת לְבֵית
10 אֲבֹתֵיהֶם׃ * וּמִן־הַכֹּהֲנִים יְדָעְיָה וְיהוֹיָרִיב
11 וְיָכִין׃ * וַעֲזַרְיָה בֶן־חִלְקִיָּה בֶּן־מְשֻׁלָּם בֶּן
צָדוֹק בֶּן־מְרָיוֹת בֶּן־אֲחִיטוּב נְגִיד בֵּית הָאֱלֹהִים׃
12 * וַעֲדָיָה בֶן־יְרֹחָם בֶּן־פַּשְׁחוּר בֶּן־מַלְכִּיָּה
וּמַעֲשַׂי בֶן־עֲדִיאֵל בֶּן־יַחְזֵרָה בֶּן־מְשֻׁלָּם בֶּן־
13 מְשִׁלֵּמִית בֶּן־אִמֵּר׃ * וַאֲחֵיהֶם רָאשֵׁי
לְבֵית אֲבוֹתָם אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים גִּבּוֹרֵי
חַיִל מְלֹאכֶת עֲבוֹדַת בֵּית הָאֱלֹהִים׃
14 * וּמִן־הַלְוִיִּם שְׁמַעְיָה בֶן־חַשּׁוּב בֶּן־עַזְרִיקָם
15 בֶּן־חֲשַׁבְיָה מִן־בְּנֵי מְרָרִי׃ * וּבַקְבַּקַּר חֶרֶשׁ וְגָלָל וּמַתַּנְיָה בֶּן־מִיכָא
16 בֶּן־זִכְרִי בֶּן־אָסָף׃ * וְעֹבַדְיָה בֶּן־שְׁמַעְיָה
בֶּן־גָּלָל בֶּן־יְדוּתוּן וּבֶרֶכְיָה בֶן־אָסָא בֶּן־
אֶלְקָנָה הַיּוֹשֵׁב בְּחַצְרֵי נְטוֹפָתִי׃
17 * וְהַשֹּׁעֲרִים שַׁלּוּם וְעַקּוּב וְטַלְמוֹן וַאֲחִימָן
18 וַאֲחֵיהֶם שַׁלּוּם הָרֹאשׁ׃ * וְעַד־הֵנָּה בְּשַׁעַר
הַמֶּלֶךְ מִזְרָחָה הֵמָּה הַשֹּׁעֲרִים לְמַחֲנוֹת בְּנֵי
19 לֵוִי׃ * וְשַׁלּוּם בֶּן־קֹרֵא בֶּן־אֶבְיָסָף בֶּן־קֹרַח
וְאֲחִיו לְבֵית־אָבִיו הַקָּרְחִים עַל־מְלֶאכֶת
הָעֲבֹדָה שֹׁמְרֵי הַסִּפִּים לָאֹהֶל וַאֲבוֹתֵיהֶם עַל־
20 מַחֲנֵה יְהוָה שֹׁמְרֵי הַמָּבוֹא׃ * וּפִינְחָס בֶּן־
אֶלְעָזָר נָגִיד הָיָה עֲלֵיהֶם לְפָנִים יְהוָה עִמּוֹ׃
21 * זְכַרְיָה בֶן מְשֶׁלֶמְיָה שֹׁעֵר פֶּתַח לְאֹהֶל מוֹעֵד׃
22 * כֹּלָּם הַבְּרוּרִים לְשֹׁעֲרִים בַּסִּפִּים מָאתַיִם
וּשְׁנֵים עָשָׂר הֵמָּה בְּחַצְרֵיהֶם הִתְיַחְשָׁם הֵמָּה
יָסַד דָּוִיד וּשְׁמוּאֵל הָרֹאֶה בֶּאֱמוּנָתָם׃
23 * וְהֵם וּבְנֵיהֶם עַל־הַשְּׁעָרִים לְבֵית־יְהוָה
לְבֵית הָאֹהֶל לְמִשְׁמָרוֹת׃
24 * לְאַרְבַּע רוּחוֹת יִהְיוּ הַשֹּׁעֲרִים מִזְרָחָה יָמָּה
25 צָפוֹנָה וָנֶגְבָּה׃ * וַאֲחֵיהֶם בְּחַצְרֵיהֶם
לָבוֹא לְשִׁבְעַת הַיָּמִים מֵעֵת אֶל־עֵת עִם־אֵלֶּה׃
26 * כִּי בֶאֱמוּנָה הֵמָּה אַרְבָּעַת גִּבֹּרֵי הַשֹּׁעֲרִים
הֵם הַלְוִיִּם וְהֵיוּ עַל־הַלְשָׁכוֹת וְעַל־הָאוֹצָרוֹת
בֵּית הָאֱלֹהִים׃

2 *Et Iobama filius Ieroam, & Helam fi-
lius Ozi, filij Mochori, & Mosollam, filius
Saphaciæ, filij Rahuel, filij Iebaniæ.
6 *Et fratres eorũ per familias suas non-
genti quinquaginta sex. Omnes hi prin-
cipes per domum cognationum per domos patrũ suo-
10 rum. *De sacerdotibus autem Iedaia,
11 Ioiarib & Iachim. *Azarias quoque fi-
lius Helchiæ, filij Mosollam, filij Sadoch,
C filij Meraioth, filij Achitob pontifex do-
12 mus Dei. *Porrò Adaias filius Ieroam,
filij Phasor, filij Melchia & Maasia, filius
Adihel, filij Iezra, filij Mosollam, filij Mo-
13 sollamoth, filij Emmer. *Fratres quoq;
eorũ principes per familias suas mille se-
ptingenti sexaginta fortissimi robore ad
faciendum opus ministerij in domo Dei.
14 *De Leuitis autem Semeia filius Asub
& filij Ezricã, filij Asebia de filiis Merari.
15 *Bachacar quoq, carpentarius & Ga-
lal, & Mathania filius Micha, filij Zechri,
filij Asaph.
16 *Et Obdia filius Semeiæ, filij Galal, fi-
lij Idithun, & Barachia, filius Aza, filij
Elcana qui habitauit in atriis Nethopha-
17 ti. *Ianitores autem Sellum & Accub,
D & Thelmon, & Ahiman, & frater eorum
Sellum princeps.
18 *Vsque ad illud tempus in porta regis
ad orientem obseruabant per vices suas de
filiis Leui.
19 *Sellum verò filius Chore, filij Abia-
saph, filij Chore cum fratribus suis & do-
mo patris sui. Hi sunt Choritæ super ope-
ra ministerij custodes vestibulorum taber-
naculi & familiæ eorum per vices cattrorũ
Domini custodientes introitum.
20 *Phinees autem filius Eleazar erat dux
eorum coram Domino.
21 *Porrò Zacharias filius Mosollamia,
ianitor portæ tabernaculi testimonij.
22 *Omnes hi electi in ostiarios, in liminibus,
tas ducenti duodecim, & descripti in vil-
E lis propriis, quos constituerunt Dauid &
Samuel, videns in fide sua
23 *Tam ipsos quàm filios eorũ in ostiis
domus Domini & in tabernaculo vicis-
bus suis.
24 *Per quatuor ventos erant ostiarij, ad
est, ad Orientem & ad Occidentem, & ad
25 Aquilonẽ & ad Austrum. *Fratres eo-
rũ in viculis morabantur, & venichant
in sabbatis suis de tẽpore vsq; ad tempus.
26 *His quatuor Leuitis creditus erat om-
nis numerus ianitorũ, & erat super cæ-
dras & thesauros domus Domini.

2 *Et Iebnas filius Hieroam, & hi filij Ozi,
filij Machiri, & Mosollam, filij Saphatia, filij
Raguel, filij Iechoniæ.
6 *Et fratres eorum per generationes eorum
nongenti & quinquaginta sex: omnes hi prin-
cipes per domum cognationum suarum.
10 *Et de sacerdotibus Iodae & Ioríb, &
Ioachim.
11 *Et Azarias filius Elciæ, filij Mosollam, filij
Sadduc, filij Meraioth, filij Achitob, duces do-
mus Dei.
12 *Et Adaia filius Hieroam, filij Phaseur, fi-
lij Melchiæ, & Maasi filius Adiel, filii Ezera,
filij Mosollam, filij Maselimoth, filij Emmer.
13 *Et fratres eorum duces per domum fami-
liarum suarum, mille & septingenti & sexa-
ginta: fortes robore in opere ministerij domus
Dei.
14 *Et de Leuitis, Sameas filius Asub, filij Ez-
ricam filij Asabia: de filiis Merari.
15 *Et Bachacar, & Ares, & Galal: et Mat-
thanias filius Micha, filij Zechri, filij Asaph.
16 *Et Abdia filius Samaia, filij Galal, filij
Iduthun: & Barachias filius Asa, filij Elcana
qui habitabat in atriis Netophati.
17 *Et ianitores Sellum et Accub, & Telmon,
& Achiman, & fratres eorum Sellum prin-
ceps.
18 *Et vsque huc in porta regis ad orientem:
hi ianitores in castra filiorum Leui.
19 *Et Sellum filius Core, filij Abiasach, filij
Core, & fratres eius per domum cognationum
suarũ: Corini super opera ministerij custodien-
tes vestibula tabernaculi, & patres eorũ super
castra Domini custodientes introitum.
20 *Et Phinees filius Eleazar dux erat in ipsis
coram Domino.
21 *Et post hæc Zacharias filius Mesollamia
ianitor portæ tabernaculi testimonij.
22 *Omnes hi electi in ostiarios, in liminibus,
ducenti duodecim isti in suburbanis eorum, fa-
milia eorum & numeratio eorum: hos nume-
rauit & constituit Dauid & Samuel, videns
in fide ipsorum.
23 *Hi & filii eorum in ostiis domus Domini
& domui tabernaculi ad custodiendum per
vices,
24 *In quatuor ventos, & erant ostiarii ad
Orientem, & ad mare, & Austrum & Aqui-
lonem.
25 *Et fratres eorum in viculis suis, vt veni-
rent in hebdomadas temporum, vt venirent ad
septem dies de tempore ad tempus cum hũ.
26 *Quoniam in fide sunt quatuor potentes ia-
nitorum ipsi Leuitæ: & erant super pastopho-
ria, & super thesauros domus Dei.

8 * καὶ ἰεβνιὰ υἱὸς ἱερεμὼθ, καὶ ἠλὰ υἱὸς ὀζί, υἱοῦ μαχιρεὶ,
καὶ μοσολλὰμ υἱοῦ σαφατία, υἱοῦ ραγουὴλ, υἱοῦ ἰεχονία.
9 * καὶ ⓓ ἀδελφοὶ αὐτῶν κτ' γενέσεις αὐτῶν ἐννακό-
σιοι καὶ πεντήκοντα ἑξ· πάντες οὗτοι πατριάρχαι κατ'
οἶκον πατριῶν αὐτῶν.
10 * καὶ ἐκ τῶν ἱερέων ἰωδαὲ καὶ ἰωριὸβ, καὶ ἰωαχείμ.
11 * καὶ ἀζαρίας υἱὸς ἐλκίου υἱοῦ μοσολλὰμ, υἱοῦ σαδδὰκ,
υἱοῦ μεραιώθ, υἱοῦ ἀχιτώβ, ἡγούμενοι οἴκου Θεοῦ.
12 * καὶ ἀδαίας υἱὸς ἱεροὰμ, υἱοῦ φασεὲρ, υἱοῦ μελχίου,
καὶ μαασεῖ, υἱὸς ἀδιὴλ, υἱοῦ ἐζερὰ, υἱοῦ μοσολλὰμ, υἱοῦ μα-
σελιμὼθ, υἱοῦ ἐμμὴρ.
13 * καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἡγούμενοι κατ' οἴκους πατέρων
αὐτῶν, χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι καὶ ἑξήκοντα, δυνατοὶ
ἰσχύι ἐν ἔργῳ δουλείας οἴκου τοῦ Θεοῦ.
14 * Καὶ ἐκ τῶν λευιτῶν, σαμέας υἱὸς ἀσὰβ, υἱοῦ ἐζεκιὰμ,
υἱοῦ ἀσαξία· ἐκ τῶν υἱῶν μεραρεὶ.
15 * καὶ βακβακὰρ, καὶ ἀρὲς, καὶ γαλάλ· καὶ ματθα-
νίας υἱὸς μιχὰ, υἱοῦ ζεχρὶ, υἱοῦ ἀσάφ.
16 * καὶ ἀβδία υἱὸς σαμαΐα, υἱοῦ γαλὰλ, υἱοῦ ἰδουθοὺν·
καὶ βαραχίας υἱὸς ἀσὰ, υἱὸς ἐλκανὰ ὁ κατοικῶν ἐν ταῖς
αὐλαῖς τοῦ νετοφατί.
17 * καὶ οἱ πυλωροὶ σελλὰμ καὶ ἀκκοὺβ, καὶ τελμὼν, καὶ
ἀχιμὰν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν σελλὰμ ὁ ἄρχων.
18 * καὶ ἕως ὧδε ἐν τῇ πύλῃ τοῦ βασιλέως κτ' ἀνατολάς.
αὐτοὶ οἱ πυλωροὶ εἰς τὰς παρεμβολὰς υἱῶν Λευί.
19 * καὶ σελλὰμ υἱὸς κορὲ, υἱοῦ ἀβιάσαφ, υἱοῦ κορέ, καὶ οἱ
ἀδελφοὶ αὐτοῦ κατ' οἶκον πατριῶν αὐτῶν· οἱ κορινοὶ ἐπὶ
τὰ ἔργα τῆς δουλείας φυλάσσοντες τὰ ἀφέδρια τῆς σκηνῆς,
καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν κυρίου φυ-
λάσσοντες τὴν εἴσοδον.
20 * καὶ φινεὲς υἱὸς ἐλεάζαρ ἡγούμενος ἦν ἐπ' αὐτῶν ἔμ-
προσθεν κυρίου.
21 * καὶ μετὰ ταῦτα ζαχαρίας υἱὸς μεσολλαμία πυλω-
ρὸς τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.
22 * πάντες οὗτοι ἐκλελεγμένοι εἰς πυλωρὰς ἐν ταῖς ψαλ-
μοῖς, διακόσιοι δεκαδύο οὗτοι ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν αὐτῶν, ἡ
γρεὰ αὐτῶν, καὶ ὁ καταλογισμὸς αὐτῶν· τούτους ἡρίθ-
μησε, καὶ ἔστησε δαυὶδ καὶ σαμουὴλ ὁ ὁρῶν ἐν τῇ πίστει
αὐτῶν.
23 * αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἐπὶ τῶν πυλῶν οἴκου κυρίου τοῦ
οἴκου τῆς σκηνῆς τοῦ φυλάσσειν εἰς ἐφημερίας.
24 * εἰς οὖν τέσσαρας ἀνέμους, καὶ ἦσαν πυλωροὶ κατ'
ἀνατολὰς καὶ κτ' θάλασσαν, καὶ νότον, καὶ βορρᾶ.
25 * καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν αὐτῶν, ἔρ-
χεσθαι εἰς τὰ ἑβδόμα τῶν καιρῶν, τοῦ εἰς παραδέσθαι κτ'
ἑπτὰ ἡμέρας ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μετὰ ταῦτα.
26 * ὅτι ἐν πίστει εἰσὶν οἱ τέσσαρες δυνατοὶ τῶν πυλω-
ρῶν αὐτοὶ οἱ λευῖται· καὶ ἦσαν ἐπὶ τῶν ταμιείων, καὶ
ἐπὶ τῶν θησαυρῶν οἴκου τοῦ Θεοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

27 ‡ וּסְבִיבוֹת בֵּית־הָאֱלֹהִים יָלִינוּ כִּי־
עֲלֵיהֶם מִשְׁמֶרֶת וְהֵם עַל־מִפְתֵּחַ וְלִבְקֶר
28 לַבֹּקֶר: ‡ וּמֵהֶם עַל־כְּלֵי הָעֲבֹדָה כִּי בְמִסְפָּר
29 יְבִיאוּם וּבְמִסְפָּר יוֹצִיאוּם: ‡ וּמֵהֶם מְמֻנִים
עַל־הַכֵּלִים וְעַל כָּל־כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ וְעַל־הַסֹּלֶת
וְהַיַּיִן וְהַשֶּׁמֶן וְהַלְּבוֹנָה וְהַבְּשָׂמִים:
30 ‡ וּמִן־בְּנֵי הַכֹּהֲנִים רֹקְחֵי הַמִּרְקַחַת לַבְּשָׂמִים:
31 ‡ וּמַתִּתְיָה מִן הַלְוִיִּם הוּא הַבְּכוֹר לְשַׁלֻּם
הַקָּרְחִי בַּאֲמוּנָה עַל מַעֲשֵׂה הַחֲבִתִּים:
32 ‡ וּמִן־בְּנֵי הַקְּהָתִי מִן אֲחֵיהֶם עַל־
לֶחֶם הַמַּעֲרֶכֶת לְהָכִין שַׁבָּת שַׁבָּת:
33 ‡ וְאֵלֶּה הַמְשֹׁרְרִים רָאשֵׁי אֲבוֹת לַלְוִיִּם
בַּלְשְׁכֹת פְּטוּרִים כִּי־יוֹמָם וָלַיְלָה עֲלֵיהֶם
34 בְּמְלָאכְתָּם: ‡ אֵלֶּה רָאשֵׁי הָאָבוֹת לַלְוִיִּם
לְתֹלְדוֹתָם רָאשִׁים אֵלֶּה יָשְׁבוּ בִּירוּשָׁלִָם:
35 ‡ וּבְגִבְעוֹן יָשְׁבוּ אֲבִי־גִבְעוֹן יְעִיאֵל וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ
36 מַעֲכָה: ‡ וּבְנוֹ הַבְּכוֹר עַבְדּוֹן וְצוּר וְקִישׁ וּבַעַל
37 וְנֵר וְנָדָב: ‡ וּגְדוֹר וְאַחְיוֹ וּזְכַרְיָה וּמִקְלוֹת:
38 ‡ וּמִקְלוֹת הוֹלִיד אֶת־שִׁמְאָם וְאֵף־הֵם נֶגֶד
אֲחֵיהֶם יָשְׁבוּ בִּירוּשָׁלִַם עִם־אֲחֵיהֶם:
39 ‡ וְנֵר הוֹלִיד אֶת־קִישׁ וְקִישׁ הוֹלִיד אֶת־שָׁאוּל
וְשָׁאוּל הוֹלִיד אֶת־יְהוֹנָתָן וְאֶת־מַלְכִּי־שׁוּעַ
40 וְאֶת־אֲבִינָדָב וְאֶת־אֶשְׁבָּעַל: ‡ וּבֶן־יְהוֹנָתָן
מְרִיב בַּעַל וּמְרִי־בַעַל הוֹלִיד אֶת־מִיכָה:
41 ‡ וּבְנֵי מִיכָה פִּיתוֹן וָמֶלֶךְ וְתַחְרֵעַ:
42 ‡ וְאָחָז הוֹלִיד אֶת־יַעְרָה וְיַעְרָה הוֹלִיד
אֶת־עָלֶמֶת וְאֶת־עַזְמָוֶת וְאֶת־זִמְרִי וְזִמְרִי הוֹלִיד
43 אֶת־מוֹצָא: ‡ וּמוֹצָא הוֹלִיד אֶת־בִּנְעָא וּרְפָיָה
44 בְנוֹ אֶלְעָשָׂה בְנוֹ אָצֵל בְּנוֹ: ‡ וְלְאָצֵל שִׁשָּׁה
בָנִים וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם עַזְרִיקָם בֹּכְרוּ וְיִשְׁמָעֵאל
וְשְׁעַרְיָה וְעֹבַדְיָה וְחָנָן אֵלֶּה בְּנֵי אָצֵל:

יוד

1 ‡ וּפְלִשְׁתִּים נִלְחֲמוּ בְיִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אִישׁ־
יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים בְּהַר גִּלְבֹּעַ:
2 ‡ וַיַּדְבְּקוּ פְלִשְׁתִּים אַחֲרֵי שָׁאוּל וְאַחֲרֵי בָנָיו
וַיַּכּוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־יוֹנָתָן וְאֶת־אֲבִינָדָב וְאֶת־
מַלְכִּי־שׁוּעַ בְּנֵי שָׁאוּל:

27 ‡ Per gyrum quoque templi Domini
morabantur in custodijs suis, vt cùm tem-
pus fuisset, ipsi manè aperirent fores.
28 ‡ De eorum grege erant & super vasa
ministerij, ad numerum enim & infer-
bantur vasa & efferebantur.
29 ‡ De ipsis & qui credita habebāt vten-
silia sanctuarij præerant similæ, & vino, &
oleo, & thuri, & aromatibus.
30 ‡ Filij autem sacerdotum vnguenta ex
31 aromatibus conficiebant. ‡ Et Matha-
tias Leuites primogenitus Sellum Chori-
tæ, præfectus erat eorum quæ in sartagi-
32 ne frigebantur. ‡ Porrò de filijs Caath
fratribus eorum super panes erant propo-
sitionis, vt semper nouos per singula sab-
33 bata præpararet. ‡ Hi sunt principes can-
torum per familias Leuitarum qui in exe-
dris morabantur, ita vt die ac nocte iugi-
ter suo ministerio deseruirent.
34 ‡ Capita Leuitarum per familias suas
principes manserunt in Ierusalem.
35 ‡ In Gabaon autem commorati sunt
G pater Gabaon Iahiæ, & nomē vxoris eius
36 Maacha. ‡ Filius primogenitus eius Ab-
don, & Sur, & Cis, & Baal, & Ner, & Na-
37 dab. ‡ Gedor quoque & Achio, & Za-
charias & Macelloth.
38 ‡ Porrò Macelloth genuit Semmaan.
Isti habitauerunt è regione fratrum suo-
rum in Ierusalem cum fratribus suis.
39 ‡ Ner autem genuit Cis, & Cis genuit
Saul. Et Saul genuit Ionathan & Melchi-
sue, & Abinadab, & Esbaal.
40 ‡ Filius autem Ionathan Miribaal, &
Miribaal genuit Micha.
41 ‡ Porrò filij Micha, Phiton & Melech,
& Thara, & Ahaz.
42 ‡ Ahaz autem genuit Iara, & Iara gen-
nuit Alamath, & Azmoth, & Zamri.
Zamri autem genuit Mosa.
43 ‡ Mosa verò genuit Baana, cuius filius
Raphaia genuit Elasa, de quo ortus est
Asel.
44 ‡ Porrò Asel sex filios habuit his nomi-
nibus, Ezricam, Bochru, Hismael, Sara,
Obdia, Anan, hi filij Asel.

CAP. X.

1 ‡ PHiliſtiim autem pugnabant contra Is-
rael, fugerúntque filij Israel Palæ-
stinos, & ceciderunt vulnerati in monte
Gelboe.
2 ‡ Cúmque appropinquassent Philistiim
persequentes Saul & filios eius, percussē-
runt Ionathan & Aminadab & Melchi-
sue filios Saul.

27 ‡ Et per gyrum domus Dei morabuntur,
quoniam super ipsos custodia eorum & ipsi
super claues manè manè vt aperirent fores
templi.
28 ‡ Et ex his super vasa ministerij, quoniam
in numero inferent, & in numero efferent ea.
29 ‡ Et de ipsis constituti super vasa, & super
omnia vasa sanctæ, & super similam, et vinum
& oleum, & thus, & aromata.
30 ‡ Et à filijs sacerdotum erant vnguentarij
vnguenti in aromatibus.
31 ‡ Et Matthathias ex Leuitis hic primogeni-
tus Sellum Coritæ in fide super opera sacrificij
sartaginis eorum quæ frigebantur sartagine.
32 ‡ Et Baneas Caathetes de fratribus eorum
in panibus propositionis, vt præpararent sab-
batum secundum sabbatum.
33 ‡ Et hi cantores principes familiarum Le-
uitarum, in Pastophorio ordinati in vices, quo-
niam die & nocte in ipsis in operibus.
34 ‡ Hi principes cognationum Leuitarum: per
familias suas principes hi habitauerunt in Hie-
rusalem.
35 ‡ Et in Gabaon habitauit pater Gabaon
Jeuel, & nomen vxori eius Maacha.
36 ‡ Et filius eius primogenitus Abdon & Sur,
& Cis, & Bael, & Ner, & Nadab.
37 ‡ Et Geddor, & fratres eius, & Zechri.
38 ‡ Et Maceloth qui genuit Samaan, & isti in
medio fratrum suorum habitauerunt in Hie-
rusalem cum fratribus suis.
39 ‡ Et Ner genuit Cis, & Cis genuit Saul,
& Saul genuit Jonathan & Melchisue, &
Abinadab, & Isbaal.
40 ‡ Et filius Jonathan Meribaal, & Meri-
baal genuit Mucha.
41 ‡ Et filij Macha, Phithon & Melchiel, &
Tharaa, & Azaz.
42 ‡ Et Azaz genuit Joda, & Joda genuit Ale-
meth & Asmoth, & Zabri, & Zabri genuit
Mosa;
43 ‡ Et Mosa genuit Banaa: Rapha filius
eius, Eleasa filius eius, Asel filius eius.
44 ‡ Et Asel sex filij, & hæc nomina eorum,
Ezricam primogenitus eius, & Ismael, &
Saaria, & Abdia, & Anan, hi filij Asel.

CAP. X.

1 ET Philistiim pugnauerunt contra Israel,
& fugit vir Israel à facie Philistiim, & ce-
ciderunt vulnerati in monte Gelbue.
2 ‡ Et persecuti sunt Philistæi post Saul &
post filios eius, & percusserunt Philistiim Jo-
nathan, & Abinadab, & Melchisue filios
Saul.

27 ‡ καὶ περικύκλῳ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ αὐλιοῦνται, ὅτι
ἐπ' αὐτοὺς ἡ φυλακὴ αὐτῶν καὶ αὐτοὶ ἐπὶ τῶν κλειδῶν
τοπρωὶ πρωὶ διοίγειν τὰς θύρας τοῦ ἱεροῦ.
28 ‡ καὶ ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας, ὅτι ἐν
ἀριθμῷ εἰσίουσι, καὶ ἐν ἀριθμῷ ἐξοίσουσιν αὐτά.
29 ‡ καὶ ἐξ αὐτῶν καθεσταμένοι ἐπὶ τὰ σκεύη, καὶ ἐπὶ
πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια· καὶ ἐπὶ τὸ σεμιδάλεως, καὶ
τὸ οἶνο, καὶ τὸ ἔλαιον, καὶ τὸ λιβάνου, καὶ τῶν ἀρωμάτων.
30 ‡ καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων ἦσαν μυρεψοὶ τοῦ μύρου
ἐν τοῖς ἀρώμασι.
31 ‡ καὶ ματθαθίας ὁ ἐκ τῶν λευιτῶν ἦτοι ὁ πρωτότο-
κος τοῦ σελλὺμ τοῦ κορησὶ ἐν τῇ πίστει ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς
θυσίας τοῦ τηγάνου τῶν τηγανιτῶν.
32 ‡ καὶ βαναίας ὁ κααθίτης ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ἐπὶ
τῶν ἄρτων τῆς προθέσεως, τοῦ ἑτοιμάσαι σαββάτου κατὰ
σάββατον.
33 ‡ καὶ οἵτοι ψαλτῳδοὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν λευ-
ιτῶν, ἐν τῷ παστοφορίῳ διατεταγμένοι εἰς ἐφημερίας,
ὅτι ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐπ' αὐτοὺς ἐν τοῖς ἔργοις.
34 ‡ οἵτοι ἄρχοντες πατριῶν τῶν λευιτῶν· κατ' ἡγουμένους
αὐτῶν ἄρχοντες οἵτοι κατῴκησαν εἰς ἱερουσαλήμ.
35 ‡ καὶ ἐν γαβαὼν κατῴκησε πατὴρ γαβαὼν ἰεήλ, καὶ
ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ μααχά.
36 ‡ καὶ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρωτότοκος αβδὼν καὶ σὺρ, καὶ κὶς, καὶ
βαὲλ, καὶ νήρ, καὶ ναδάβ.
37 ‡ καὶ γεδδὼρ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ζεχρί.
38 ‡ καὶ μακελὼθ ὁ γεννήσας τὸν σαμαάν· καὶ οἵτοι ἐν
μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κατῴκησαν ἐν ἱερουσαλὴμ
μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν.
39 ‡ καὶ νὴρ ἐγέννησε τὸν κίς, καὶ κὶς ἐγέννησε τὸν σαοὺλ, καὶ
σαοὺλ ἐγέννησε τὸν ἰωναθὰν, καὶ τὸν μελχισοὲ, καὶ τὸν ἀβι-
ναδάβ, καὶ τὸν ἰσβααλ.
40 ‡ καὶ υἱὸς ἰωναθὰν μεριβαάλ, καὶ μεριβαὰλ ἐγέννη-
41 σε τὸν μιχά. ‡ καὶ υἱοὶ μαχά, φιθὼν, καὶ μελχὴλ,
καὶ θαρχὰ, καὶ ἀζάζ.
42 ‡ καὶ ἀζάζ ἐγέννησε τὸν ἰωδά, καὶ ἰωδὰ ἐγέννησε τὸν ἀλε-
μὲθ καὶ τὸν ἀσμώθ, καὶ τὸν ζαβδί, καὶ ζαβδεὶ ἐγέννησε τὸν
43 μωσά· καὶ μωσὰ ἐγέννησε τὸν βαναά· ῥαφὰ υἱὸς αὐτοῦ,
ἐλεασὰ υἱὸς αὐτοῦ, ἀσὴλ υἱὸς αὐτοῦ.
44 ‡ καὶ τῷ ἀσὴλ ἓξ υἱοί, καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν,
ἐζεικὰμ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ ισμαὴλ, καὶ σααρία, καὶ
ἀβδία, καὶ ἀνὰν, οἵτοι υἱοὶ ἀσήλ.

ι'.

1 ‡ Καὶ ἀλλόφυλοι ἐπολέμησαν πρὸς τὸν ἰσραήλ, καὶ
ἔφυγεν ἀνὴρ ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου ἀλλοφύλων, καὶ ἔπε-
σον τραυματίαι ἐν ὄρει γελβουέ.
2 ‡ καὶ καλεδίωξαν οἱ ἀλλόφυλοι ὀπίσω σαοὺλ καὶ ὀπί-
σω τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξαν οἱ ἀλλόφυλοι τὸν ἰωνα-
θὰν, καὶ τὸν ἀβιναδάβ, καὶ τὸν μελχισοὲ, υἱοὺς σαούλ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

וַתִּכְבַּד הַמִּלְחָמָה עַל־שָׁאוּל וַיִּמְצָאֻהוּ
הַמֹּרִים בַּקָּשֶׁת וַיָּחֶל מִן־הַיֹּרִים׃ וַיֹּאמֶר
שָׁאוּל אֶל־נֹשֵׂא כֵלָיו שְׁלֹף חַרְבְּךָ וְדָקְרֵנִי בָהּ פֶּן־
יָבֹאוּ הָעֲרֵלִים הָאֵלֶּה וְהִתְעַלְלוּ־בִי וְלֹא אָבָה
נֹשֵׂא כֵלָיו כִּי יָרֵא מְאֹד וַיִּקַּח שָׁאוּל אֶת־הַחֶרֶב
וַיִּפֹּל עָלֶיהָ׃ וַיַּרְא נֹשֵׂא כֵלָיו כִּי־מֵת שָׁאוּל
וַיִּפֹּל גַּם־הוּא עַל־הַחֶרֶב וַיָּמֹת׃ וַיָּמָת שָׁאוּל
וּשְׁלֹשֶׁת בָּנָיו וְכָל־בֵּיתוֹ יַחְדָּו מֵתוּ׃ וַיִּרְאוּ
כָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּעֵמֶק כִּי נָסוּ וְכִי־מֵתוּ
שָׁאוּל וּבָנָיו וַיַּעַזְבוּ עָרֵיהֶם וַיָּנֻסוּ וַיָּבֹאוּ פְלִשְׁתִּים
וַיֵּשְׁבוּ בָהֶם׃ וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיָּבֹאוּ פְלִשְׁתִּים
לְפַשֵּׁט אֶת־הַחֲלָלִים וַיִּמְצְאוּ אֶת־שָׁאוּל וְאֶת־
בָּנָיו נֹפְלִים בְּהַר גִּלְבֹּעַ׃ וַיְפַשִּׁטֻהוּ וַיִּשְׂאוּ
אֶת־רֹאשׁוֹ וְאֶת־כֵּלָיו וַיְשַׁלְּחוּ בְּאֶרֶץ־פְּלִשְׁתִּים
סָבִיב לְבַשֵּׂר אֶת־עֲצַבֵּיהֶם וְאֶת־הָעָם׃
וַיָּשִׂימוּ אֶת־כֵּלָיו בֵּית אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת־
גֻּלְגַּלְתּוֹ תָּקְעוּ בֵּית דָּגוֹן׃
וַיִּשְׁמְעוּ כָל־יָבֵשׁ גִּלְעָד אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשׂוּ
פְּלִשְׁתִּים לְשָׁאוּל׃ וַיָּקוּמוּ כָל־אִישׁ חַיִל
וַיִּשְׂאוּ אֶת־גּוּפַת שָׁאוּל וְאֵת גּוּפַת בָּנָיו וַיְבִיאוּם
יָבֵישָׁה וַיִּקְבְּרוּ אֶת־עַצְמוֹתֵיהֶם תַּחַת הָאֵלָה
בְּיָבֵשׁ וַיָּצֻמוּ שִׁבְעַת יָמִים׃
וַיָּמָת שָׁאוּל בְּמַעֲלוֹ אֲשֶׁר־מָעַל בַּיהוָה
עַל־דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־שָׁמָר וְגַם לְשָׁאוֹל
בָּאוֹב לִדְרוֹשׁ׃ וְלֹא־דָרַשׁ בַּיהוָה וַיְמִיתֵהוּ
וַיַּסֵּב אֶת־הַמְלוּכָה לְדָוִיד בֶּן־יִשָׁי׃

יא

וַיִּקָּבְצוּ כָל־יִשְׂרָאֵל אֶל־דָּוִיד
חֶבְרוֹנָה לֵאמֹר הִנֵּה עַצְמְךָ וּבְשָׂרְךָ אֲנָחְנוּ׃
גַּם תְּמוֹל גַּם שִׁלְשׁוֹם גַּם בִּהְיוֹת
שָׁאוּל מֹלֵךְ אַתָּה הַמּוֹצִיא וְהַמֵּבִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ אַתָּה תִרְעֶה אֶת־עַמִּי אֶת־
יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה תִּהְיֶה נָגִיד עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃
וַיָּבֹאוּ כָל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־הַמֶּלֶךְ חֶבְרוֹנָה
וַיִּכְרֹת לָהֶם דָּוִיד בְּרִית בְּחֶבְרוֹן לִפְנֵי יְהוָה
וַיִּמְשְׁחוּ אֶת־דָּוִיד לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל כִּדְבַר
יְהוָה בְּיַד־שְׁמוּאֵל׃

3 ‡Et aggrauatum est prælium contra
B Saul, inuenerúntq; eum sagittarij & vul-
4 nerauerunt iaculis. ‡Et dixit Saul ad ar-
migerum suum: Euagina gladium tuũ &
interfice me, ne fortè veniant incircum-
cisi isti & illudant mihi. Noluit autem ar-
miger eius hoc facere timore perterritus.
Arripuit ergo Saul ensem & irruit in eũ.
5 ‡Quod cùm vidisset armiger eius vi-
delicet mortuum esse Saul, irruit etiam
ipse in gladium suum, & mortuus est.
6 ‡Interijt ergo Saul & tres filij eius, &
omnis domus illius pariter concidit.
7 ‡Quod cùm vidissent viri Israel qui
habitabant in campestribus fugerunt, &
Saul & filiis eius mortuis dereliquerunt
C vrbes suas, & huc illucq; dispersi sunt, ve-
nerúntq; Philistiim & habitauerũt in eis.
8 ‡Die igitur altero detrahentes Philis-
tiim spolia cæsorũ, inuenerunt Saul & fi-
lios eius iacentes in monte Gelboe.
9 ‡Cumq; spoliassent eũ & amputassent
caput armisq; nudassent, miserũt in terra
suam vt circunferretur & ostenderetur
idolorum templis & populis.
10 ‡Arma autem eius consecrauerunt in
fano Dei sui, & corpus affixerunt in tem-
11 plo Dagon. ‡Hoc cùm audissent viri
D Iabes Galaad, omnia scilicet quæ Philis-
12 tiim fecerant super Saul: ‡Consurre-
xerunt singuli virorum fortium, & tulle-
runt cadauera Saul & filiorum eius, attu-
lerúntq; ea in Iabes, & sepelierũt ossa eo-
rum subter quercum quæ erat in Iabes, &
13 iciunauerũt septem diebus. ‡Mortuus
est ergo Saul propter iniquitates suas, eo
quòd præuaricatus sit mandatũ Domini
quod præceperat, & non custodierit illud,
sed insuper etiã pythonissam consuluerit,
14 ‡Nec sperauerit in Dño, propter quod
interfecit eum, & transtulit regnum eius
ad Dauid filium Isai.

CAP. XI.

1 COngregatus est igitur omnis Israel ad
A Dauid in Hebron, dicens: Ostium
2 sumus & caro tua. ‡Heri quoque &
nudiustertius cùm adhuc regnaret Saul,
tu eras qui educebas & introducebas
Israel. Tibi enim dixit Dominus Deus
tuus: Tu pasces populũ meũ Israel, & tu
3 eris princeps super eũ. ‡Venerunt ergo
omnes maiores natu Israel ad Regem in
Hebron: et iniit Dauid cum eis fœdus
coram Domino. Vnxerúntq; eum regem
super Israel iuxta sermonem Domini quẽ
locutus est in manu Samuel.

3 ‡Et aggrauatum est bellum contra Saul, & inuenerunt eum sagittarii in arcubus, & vulneratus est de arcubus.
4 ‡Et dixit Saul tollenti arma sua, Euagina gladium tuũ, & interfice me in eo, ne forte veniant incircumcisi hi, & illudant mihi, & non voluit tollens arma eius, quoniam timebat valde; & accepit Saul gladium & irruit in eum.
5 ‡Et vidit tollens arma eius, quòd mortuus esset Saul, & irruit & ipse in gladiũ suum, & mortuus est.
6 ‡Et obiit Saul & tres filii eius, & tota domus illius pariter mortui sunt.
7 ‡Et viderunt omnis vir qui in valle, quòd fugit Israel, & quòd mortuus est Saul & filii eius, & reliquerunt vrbes suas & fugerunt, & venerunt Philistiim & habitauerũt in eis.
8 ‡Et factum est in crastino venerunt Philistiim vt spoliarent cæsos, & inuenerunt Saul & filios eius iacentes in monte Gelbue.
9 ‡Et denudauerunt eum, & tulerunt caput eius & arma eius, & miserunt Philistiim in terram Philistiim in circuitu, vt denunciarẽt in domibus idolorum suorum & populo suo.
10 ‡Et posuerunt arma eius in domo Dei sui, & caput eius affixerunt in domo Dagon.
11 ‡Et audierunt omnes habitatores Jabes Galaad omnia quæ fecerunt Philistiim Saul & filiis eius & Israel.
12 ‡Et consurrexerunt de Galaad omnis vir fortis, & venerunt & tulerunt cadauer Saul & cadauera filiorũ eius, et detulerunt ea in Jabes, & sepelierunt ossa eorum sub quercu in Jabes, & ieiunauerunt septem dies.
13 ‡Et mortuus est Saul in iniquitatibus suis quas iniquè fecit in Domino secundum sermonem Domini, quoniam non custodiuit eum, & quoniam interrogauit in ventriloqua vt consuleret.
14 ‡Et non consuluit in Domino, & interfecit eum, & transtulit regnum eius Dauid filio Jesse.

CAP. XI.

1 ET congregati sunt omnis vir Israel ad Dauid in Chebron, dicentes, Ecce os tuum & caro tua nos.
2 ‡Etiam heri etiam nudiustertius existente Saul rege, tu eras qui introducebas & educebas Israel, & dixit tibi Dominus Deus tuus, Tu pasces populum meum Israel, & tu eris in principem super populum meum Israel.
3 ‡Et venerunt omnes seniores Israel ad regem in Chebron, & diſposuit eis rex Dauid fœdus in Chebron coram Domino, & vnxerunt Dauid in regem super Israel secundum verbum Domini per manum Samuel.

3 ‡καὶ ἐβαρύνθη ὁ πόλεμος ἐπὶ σαούλ, καὶ εὗρον αὐτὸν οἱ τοξεύοντες ἐν τόξοις, καὶ ἐτραυματίσθη δεινῶς ἀπὸ τῶν τόξων.
4 ‡καὶ εἶπεν σαοὺλ τῷ αἴροντι τὰ σκεύη αὐτοῦ, σπάσαι τὴν ῥομφαίαν σου καὶ ἐκκέντησόν με ἐν αὐτῇ, μή ποτε ἔλθωσιν οἱ ἀπεριτμητοι οὗτοι, καὶ ἐμπαίζωσί μοι· καὶ οὐκ ἐβούλετο ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβεῖτο σφόδρα· καὶ ἔλαβε σαοὺλ τὴν ῥομφαίαν καὶ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτήν.
5 ‡καὶ εἶδεν ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, ὅτι ἀπέθανε σαούλ, καὶ ἐπέπεσεν καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανεν. ‡καὶ ἀπέθανε σαοὺλ καὶ οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ὅλος ὁ οἶκος αὐτοῦ ὁμοθυμαδὸν ἀπέθανον.
7 ‡καὶ εἶδον πᾶς ἀνὴρ οἱ ἐν τῇ κοιλάδι, ὅτι ἔφυγον ἰσραήλ, καὶ ὅτι ἀπέθανε σαοὺλ καὶ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ κατέλιπον τὰς πόλεις αὐτῶν, καὶ ἔφυγον· καὶ ἦλθον οἱ ἀλλόφυλοι καὶ κατῴκησαν ἐν αὐταῖς.
8 ‡καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον ἦλθον οἱ ἀλλόφυλοι ἐκδυσαι τοὺς τραυματίας, καὶ εὗρον τὸν σαοὺλ καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ πεπτωκότας ἐν τῷ ὄρει τῷ γελβουέ.
9 ‡καὶ ἐξέδυσαν αὐτόν, καὶ ἦραν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ ἐξαπέστειλαν οἱ ἀλλόφυλοι εἰς γῆν ἀλλοφύλων κύκλῳ τοῦ διαγγελίσασθαι ἐν τοῖς οἴκοις τῶν εἰδώλων αὐτῶν καὶ τῷ λαῷ αὐτῶν.
10 ‡καὶ ἔθηκαν τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπῆξαν ἐν τῷ οἴκῳ δαγών.
11 ‡καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἰαβὶς τὰ γαλααδ πάντα ἃ ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι τῷ σαοὺλ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ καὶ τῷ ἰσραήλ.
12 ‡καὶ ἀνέστησαν ἐν γαλααδ πᾶς ἀνὴρ δυνατός, καὶ ἦλθον καὶ ἔλαβον τὸ σῶμα σαοὺλ καὶ τὰ σώματα τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἤνεγκαν αὐτὰ εἰς ἰαβίς, καὶ ἔθαψαν τὰ ὀστᾶ αὐτῶν ὑπὸ τὴν δρῦν ἐν ἰαβίς, καὶ ἐνήστευσαν ἑπτὰ ἡμέρας.
13 ‡καὶ ἀπέθανε σαοὺλ ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτοῦ αἷς ἠνόμησεν ἐν κυρίῳ κατὰ τὸν λόγον κυρίου, ὅτι οὐκ ἐφύλαξεν αὐτόν, καὶ ὅτι ἐπηρώτησεν ἐν τῇ ἐγγαστριμύθῳ τοῦ ἐκζητῆσαι.
14 ‡καὶ οὐκ ἐξεζήτησεν ἐν κυρίῳ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν, καὶ ἐπέστρεψε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τῷ δαυὶδ υἱῷ ἰεσσαί.

ια'.

1 ‡Καὶ συνηθροίσθησαν πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ ισεως δαυὶδ ἐν χεβρὼν λέγοντες, ἰδοὺ ὀστᾶ σου καὶ σὰρξ σου ἡμεῖς.
2 ‡καὶ γε ἐχθὲς καὶ γε τρίτης ὄντος σαοὺλ βασιλέως, σὺ ἦσθα ὁ εἰσάγων καὶ ἐξάγων τὸν ἰσραήλ· καὶ εἶπέν σοι κύριος ὁ θεός σου, σὺ ποιμανεῖς τὸν λαόν μου τὸν ἰσραήλ, καὶ σὺ ἔσῃ εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραήλ.
3 ‡καὶ ἦλθον πάντες οἱ πρεσβύτεροι ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς χεβρών, καὶ διέθετο αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς δαυὶδ διαθήκην ἐν χεβρὼν ἐναντίον κυρίου· καὶ ἐχρίσαντο τὸν δαυὶδ εἰς βασιλέα ἐπὶ ἰσραὴλ κατὰ λόγον κυρίου διὰ χειρὸς σαμουήλ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 * וַיֵּלֶךְ דָּוִיד וְכָל־יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלַ͏ִם הִיא
יְבוּס וְשָׁם הַיְבוּסִי יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃
5 * וַיֹּאמְרוּ יוֹשְׁבֵי יְבוּס לְדָוִיד לֹא־תָבוֹא הֵנָּה
וַיִּלְכֹּד דָּוִיד אֶת־מְצֻדַת־צִיּוֹן הִיא עִיר דָּוִיד׃
6 * וַיֹּאמֶר דָּוִיד כָּל־מַכֶּה יְבוּסִי בָּרִאשׁוֹנָה
יִהְיֶה לְרֹאשׁ וְלָשָׂר וַיַּעַל בָּרִאשׁוֹנָה יוֹאָב בֶּן־
7 צְרוּיָה וַיְהִי לְרֹאשׁ׃ * וַיֵּשֶׁב דָּוִיד בַּמְּצָד עַל־
8 כֵּן קָרְאוּ־לוֹ עִיר דָּוִיד׃ * וַיִּבֶן הָעִיר מִסָּבִיב מִן
הַמִּלּוֹא וְעַד־הַסָּבִיב וְיוֹאָב יְחַיֶּה אֶת־שְׁאָר הָעִיר׃
9 * וַיֵּלֶךְ דָּוִיד הָלוֹךְ וְגָדוֹל וַיהוָה צְבָאוֹת
10 עִמּוֹ׃ * וְאֵלֶּה רָאשֵׁי הַגִּבֹּרִים אֲשֶׁר לְדָוִיד
הִתְחַזְּקוּ עִמּוֹ בְמַלְכוּתוֹ עִם־כָּל־יִשְׂרָאֵל
לְהַמְלִיכוֹ כִּדְבַר יְהוָה עַל־יִשְׂרָאֵל׃
11 * וְאֵלֶּה מִסְפַּר הַגִּבֹּרִים אֲשֶׁר לְדָוִיד יָשְׁבְעָם
בֶּן־חֲכְמוֹנִי רֹאשׁ הַשָּׁלִשִׁי הוּא עוֹרֵר אֶת־
חֲנִיתוֹ עַל־שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת חָלָל בְּפַעַם אֶחָת׃
12 * וְאַחֲרָיו אֶלְעָזָר בֶּן־דּוֹדוֹ הָאֲחוֹחִי הוּא
13 בַּשְּׁלֹשָׁה הַגִּבֹּרִים׃ * הוּא הָיָה עִם־דָּוִיד
בְּפַס דַּמִּים וְהַפְּלִשְׁתִּים נֶאֶסְפוּ־שָׁם לַמִּלְחָמָה
וַתְּהִי חֶלְקַת הַשָּׂדֶה מְלֵאָה שְׂעֹרִים וְהָעָם נָסוּ
14 מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים׃ * וַיִּתְיַצְּבוּ בְתוֹךְ הַחֶלְקָה
וַיַּצִּילוּהָ וַיַּכּוּ אֶת־פְּלִשְׁתִּים וַיּוֹשַׁע יְהוָה תְּשׁוּעָה
15 גְדוֹלָה׃ * וַיֵּרְדוּ שְׁלֹשָׁה מִן־הַשְּׁלֹשִׁים
אֶל־הַצּוּר אֶל־דָּוִיד אֶל־מְעָרַת עֲדֻלָּם וּמַחֲנֵה
16 פְלִשְׁתִּים חֹנֶה בְּעֵמֶק רְפָאִים׃
17 * וְדָוִיד אָז בַּמְּצוּדָה וּנְצִיב פְּלִשְׁתִּים אָז
18 בְּבֵית לָחֶם׃ * וַיִּתְאַו דָּוִד וַיֹּאמֶר מִי יַשְׁקֵנִי
מַיִם מִבּוֹר בֵּית־לֶחֶם אֲשֶׁר בַּשָּׁעַר׃
19 * וַיִּבְקְעוּ הַשְּׁלֹשָׁה בְּמַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים וַיִּשְׁאֲבוּ
מַיִם מִבּוֹר בֵּית־לֶחֶם אֲשֶׁר בַּשַּׁעַר וַיִּשְׂאוּ
וַיָּבִאוּ אֶל־דָּוִיד וְלֹא־אָבָה דָּוִיד לִשְׁתּוֹתָם
וַיְנַסְּכֵהוּ אֹתָם לַיהוָה׃ * וַיֹּאמֶר חָלִילָה
לִי מֵאֱלֹהַי מֵעֲשׂוֹת זֹאת הֲדַם הָאֲנָשִׁים הָאֲלֶה
אֶשְׁתֶּה בְנַפְשׁוֹתָם כִּי בְנַפְשׁוֹתָם הֵבִיאוּם וְלֹא
אָבָה לִשְׁתּוֹתָם אֵלֶּה עָשׂוּ שְׁלֹשֶׁת הַגִּבֹּרִים׃
20 * וְאַבְשַׁי אֲחִי־יוֹאָב הוּא הָיָה רֹאשׁ הַשְּׁלֹשָׁה
וְהוּא עוֹרֵר אֶת־חֲנִיתוֹ עַל־שְׁלֹשׁ מֵאוֹת חָלָל
וְלוֹ־שֵׁם בַּשְּׁלֹשָׁה׃

4 * Abijt quq; Dauid & omnis Iſrael in Ieruſalē; hæc eſt Iebus, vbi erant Iebuſæi
5 habitatores terræ. * Dixerúntq; qui ha-
B bitabant in Iebus ad Dauid, Non ingre-
dieris huc. Porrò Dauid cepit arcē Sion,
6 quæ eſt ciuitas Dauid. * Dixitque, Omnis
qui percuſſerit Iebuſæum in primis, erit
princeps & dux. Aſcendit igitur primus
Ioab filius Saruiæ, & factus eſt princeps.
7 * Habitauit aūt Dauid in arce, & ideò
8 cò appellata eſt ciuitas Dauid. * Ædifi-
cauitq; vrbem in circuitu à Mello vſq; ad
gyrum. Ioab autē reliqua vrbis extruxit.
9 * Proficiebátque Dauid vadens & cre-
10 ſcens, & Dñs exercituū erat cum eo. * Hi
principes virorū fortium Dauid qui ad-
iuuerunt eum vt rex fieret ſuper omnem
Iſrael iuxta verbum Dñi quod locutus eſt
11 ad Iſrael. * Et iſte numerus robuſtorum
Dauid. Iesbaam filius Ahamoni princeps
C inter triginta. Iſte leuauit haſtam ſuā ſu-
12 per trecentos vulneratos vna vice.
poſt eum Eleazar filius patrui eius Aho-
13 tes qui erat inter tres potētes. * Iſte fuit
cū Dauid in Aphec Domim, quādo Phi-
liſtiim congregati ſunt ad locum illum in
prœlium. Et erat ager regionis illius ple-
nus ordeo: fugeratq; populus à facie Phi-
liſtinorum.
14 * Hi ſteterunt in medio agri & defen-
derūt eū. Cúmq; percuſſiſſent Philiſtæos,
15 dedit Dominus ſalutem magnā populo
ſuo. * Deſcenderunt aūté tres de trigin-
ta principibus ad petram in qua erat Da-
D uid ad ſpeluncam Odollam, quando Phi-
liſtiim fuerant caſtrametati in valle Ra-
16 phaim. * Porrò Dauid erat in præſidio,
& ſtatio Philiſtinorum in Bethleem.
17 * Deſideraūit igitur Dauid aquam, &
dixit, O ſi quis daret mihi aquam de ci-
ſterna Bethleem quæ eſt in porta?
18 * Tres ergo iſti per media caſtra Phili-
ſtinorum perrexerunt, & hauſerūt aquam
de ciſterna Bethleem, quæ erat in porta,
& attulerunt ad Dauid vt biberet. Quę
noluit, ſed magis libauit illam Domino,
19 * Dicens: Abſit vt in conſpectu Dei
mei hoc faciam, & ſanguinem illorum vi-
E rorū bibam, quia in periculo animarum
ſuarum attulerunt mihi aquam. Et ob
hanc cauſam noluit bibere. Hęc fecerunt
tres robuſtiſſimi.
20 * Abiſai quoque frater Ioab ipſe erat
princeps trium, & ipſe leuauit haſtā ſuam
contra trecentos vulneratos, & ipſe erat
inter tres nominatiſſimus.

4 * Et iuit rex Dauid & omnis Iſrael in Hie-
ruſalem, hæc Iebus, & illic Iebuſæi habitatores
terræ.
5 * Et dixerunt habitatores Iebus Dauid,
Non ingredieris huc: & cæpit Dauid arcem
Sion, hæc ciuitas Dauid.
6 * Et dixit Dauid, Omnis qui percuſſerit Ie-
buſæum in primis, erit in principem & in du-
cem: & aſcendit in eam Ioab filius Saruia in
primis, & factus eſt in principem.
7 * Et habitauit Dauid in arce, propter hoc
8 appellauit eam ciuitatem Dauid.
* Et ædificauit Dauid ciuitatem in circuitu,
ab arce & uſque ad gyrum, & Ioab fouit re-
liquum vrbis.
9 * Et ibat Dauid procedens & creſcens, &
Dominus omnipotens cum eo.
10 * Et hi principes potentium, qui fuerūt Da-
uid, adiuuantes cum eo in regno eius cum omni
Iſrael vt regnare facerent eum ſecundum ver-
bum Domini ſuper Iſrael.
11 * Et iſte numerus potentium Dauid, Jes-
baam filius Acemoni primus ex triginta, iſte
euaginauit gladium ſuum in trecentos vulne-
ratos ſemel.
12 * Et poſt eum Eleazar filius Dodai patrui
13 eius, hic fuit in tribus potentibus.
* Hic fuit cū Dauid in Phaſdamim, & Phi-
liſtiim congregati ſunt illic ad bellum, & erat
pars agri plena ordeo, & populus fugit à facie
Philiſtinorum, * & ſtetit in medio partis, &
14 ſaluauit eam, & percuſſit Philiſtæos, & fecit
Dominus ſalutem magnam.
15 * Et deſcenderunt tres de tribus principi-
bus ad petrā ad Dauid, ad ſpeluncā Odolaam,
& caſtra Philiſtinorum caſtrametata ſunt in
16 valle gigantum.
* Et Dauid tunc in præſidio, & ſtatio Phi-
liſtinorum tunc in Bethleem.
17 * Et deſideraūit Dauid et dixit, Quis pota-
bit me aqua de ciſterna Bethleem quæ in porta?
18 * Et ruperunt tres caſtra Philiſtinorum, &
aquati ſunt aquam de ciſterna Bethleem, quæ
erat in porta, & ceperunt & venerunt ad
Dauid: & non voluit Dauid vt biberet eam,
& libauit eam Domino,
19 * Et dixit: Propitius mihi Deus vt facerē
verbū hoc, ſi ſanguinem virorū iſtorum bibam
in animabus ſuis? quoniā in animabus ſuis at-
tulerunt eam, & non voluit bibere eam, hæc
fecerunt tres potentes.
20 * Et Abeſſai frater Ioab, hic erat princeps
trium, hic euaginauit gladium ſuum contra tre
centos vulneratos in tempore vno, hic erat
nominatus in tribus.

4 * καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς δαυὶδ & πᾶς ἰσραὴλ εἰς
ἰερουσαλήμ, αὕτη ἰεβοὺς, & ἐκεῖ ⸗ ἰεβουσαῖοι ⸗ κα-
5 κοῦντες τὴν γῆν. * & εἶπον ⸗ καὶ κατοικοῦντες ἰεβοὺς τῷ
δαυὶδ, οὐκ εἰσελεύσῃ ὧδε· καὶ προκατελάβετο δαυὶδ τὴν
περιοχὴν σιών, αὕτη ἡ πόλις δαυίδ.
6 * καὶ εἶπεν δαυὶδ, πᾶς τύπτων ἰεβουσαῖον ἐν πρώτοις,
ἔσται εἰς ἀρχοντα & εἰς ἡγούμενον· & ἀνέβη ἐπ' αὐτὴν ἰω-
αὰβ υἱὸς σαρουὶα ἐν πρώτοις, & ἐγήμετο εἰς ἀρχοντα.
7 * καὶ κατῴκησε δαυὶδ ἐν τῇ περιοχῇ· διὰ τοῦτο ἐκά-
λεσεν αὐτὴν πόλιν δαυίδ.
8 * καὶ ᾠκοδόμησε δαυὶδ τὴν πόλιν κυκλόθεν, ἀπὸ τῆ
ἄκρας & ἕως τῆ κύκλω, & ἰωαὰβ περιεποιήσατο τὸ λοιπὸν
9 τῆ πόλεως. * καὶ ἐπορεύετο δαυὶδ πορευόμενος & με-
γαλυνόμενος, & κύριος παντοκράτωρ μετ' αὐτοῦ.
10 * & οὗτοι ⸗ ἄρχοντες τῶν δυνατῶν, οἳ ἦσαν τῷ δαυίδ,
⸗ αὐτεχόμενοι μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ μετὰ παν-
τὸς ἰσραὴλ & βασιλεῦσαι αὐτὸν κατὰ τὸν λόγον κυρίου ἐπὶ
11 ἰσραήλ. * καὶ οὗτος ὁ ἀριθμὸς τῶν δυνατῶν δαυίδ,
ἰεσσαδαὶ υἱὸς ακεμονὶ πρῶτος τῶν τεταρακοντα, οὗτος ἐσπά-
σατο τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ τετρακοσίους τραυματίας
εἰσάπαξ.
12 * καὶ μετ' αὐτὸν ἐλεάζαρ υἱὸς δωδαὶ πατραδέλφου
αὐτοῦ, οὗτος ἐν τοῖς τρισὶ δυνατοῖς.
13 * οὗτος ἐν μὲ δαυὶδ ἐν φασδαμίμ· & οἱ ἀλλόφυλοι
συνήχθησαν ἐκεῖ εἰς πόλεμον, & ἐν μερὶς & ἀγροῦ πλή-
ρης κεχλωῆ & ὁ λαὸς ἔφυγε ἀπὸ προσώπου τῶν ἀλλο-
φύλων.
14 * καὶ ἔστη ἐν μέσῳ τῆς μερίδος, καὶ ἔσωσεν αὐτὴν,
& ἐπάταξεν τοὺς ἀλλοφύλους, & ἐποίησε κύριος ⸗ σωτη-
ρίαν μεγάλην.
15 * καὶ κατέβησαν τρεῖς ἐκ τῶν τεσσάρων ἀρχόντων εἰς τὴν πέ-
τραν πρὸς δαυὶδ, εἰς τὸ σπήλαιον ὀδολαμ· & ἡ παρεμ-
βολὴ τῶν ἀλλοφύλων παρεμβεβλήκει ἐν τῇ κοιλάδι τῶν
γιγάντων.
16 * καὶ δαυὶδ τότε ἐν τῇ περιοχῇ, & τὸ σύστημα τῶν ἀλ-
λοφύλων τότε ἐν βηθλεέμ.
17 * καὶ ἐπεθύμησε δαυὶδ καὶ εἶπεν, τίς ποτεῖ με ὕδωρ
ἐκ & λάκκου βηθλεὲμ & ἐν τῇ πύλῃ;
18 * & διέρρηξαν οἱ τρεῖς τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύ-
λων, & ὑδρεύσαντο ὕδωρ ἐκ & λάκκου βηθλεέμ, ὃς ἐν ἐν
τῇ πύλῃ, καὶ ἔλαβον & ἤλθον πρὸς δαυὶδ· & οὐκ ἠθέλησε
δαυὶδ & πιεῖν αὐτὸ & ἔσπεισεν αὐτὸ τῷ κυρίῳ.
19 * & εἶπεν, ἱλεώς μοι ὁ θεὸς & ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο, εἰ
αἷμα τῶν ἀνδρῶν τούτων πίομαι ἐν ψυχαῖς αὐτῶν, ὅτι ἐν
ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν ἤνεγκάν αὐτό, & οὐκ ἠθέλησε πιεῖν
αὐτό· ταῦτα ἐποίησαν οἱ τρεῖς δυνατοί.
20 * & ἀβεσσαὶ ὁ ἀδελφὸς ἰωαὰβ, οὗτος ἦν ἄρχων τῶν τριῶν,
οὗτος ἔσπασε τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ τριακοσίοις
τραυματίαις ἐν καιρῷ ἑνί· οὗτος ἦν ὀνομαστὸς ἐν τοῖς τρισίν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

2 מִן־הַשְּׁלוּשִׁים בַּשֵּׁנִים נִכְבָּד וַיְהִי לָהֶם
2 לְשַׂר וְעַד־הַשְּׁלִשִׁי לֹא בָא׃ ס בְּנָיָהוּ בֶן
יְהוֹיָדָע בֶּן־אִישׁ חַיִל רַב־פְּעָלִים מִן־קַבְצְאֵל
הוּא הִכָּה אֶת־שְׁנֵי אֲרִיאֵל מוֹאָב וְהוּא יָרַד
וְהִכָּה אֶת־הָאַרְיֵה בְּתוֹךְ הַבּוֹר בְּיוֹם הַשָּׁלֶג׃
23 ס וְהוּא הִכָּה אֶת־הָאִישׁ הַמִּצְרִי אִישׁ מַדָּה׃
חָמֵשׁ בָּאַמָּה וּבְיַד הַמִּצְרִי חֲנִית כְּמְנוֹר אֹרְגִים
וַיֵּרֶד אֵלָיו בַּשֵּׁבֶט וַיִּגְזֹל אֶת־הַחֲנִית מִיַּד
24 הַמִּצְרִי וַיַּהַרְגֵהוּ בַּחֲנִיתוֹ׃ ס אֵלֶּה עָשָׂה
בְּנָיָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע וְלוֹ שֵׁם בְּשְׁלוּשִׁים הַגִּבֹּרִים׃
25 ס מִן־הַשְּׁלוּשִׁים הִנּוֹ נִכְבָּד הוּא וְאֶל־
הַשְּׁלִשִׁי לֹא־בָא וַיְשִׂימֵהוּ דָוִיד עַל־מִשְׁמַעְתּוֹ׃
26 ס וְגִבּוֹרֵי הַחֲיָלִים עֲשָׂהאֵל אֲחִי יוֹאָב
אֶלְחָנָן בֶּן־דּוֹדוֹ מִבֵּית לָחֶם׃
27 ס שַׁמּוֹת הָחֲרוֹרִי חֶלֶץ הַפְּלוֹנִי׃
28 ס עִירָא בֶן־עִקֵּשׁ הַתְּקוֹעִי אֲבִיעֶזֶר הָעַנְּתוֹתִי׃
29 ס סִבְּכַי הַחֻשָׁתִי צַלְמוֹן הָאֲחוֹחִי׃
30 ס מַהְרַי הַנְּטוֹפָתִי חֶלֶד בֶּן־בַּעֲנָה הַנְּטוֹפָתִי׃
31 ס אִיתַי בֶּן־רִיבַי מִגִּבְעַת בְּנֵי בִנְיָמִן בְּנָיָה
הַפִּרְעָתוֹנִי׃ ס חוּרַי מִנַּחֲלֵי גָּעַשׁ אֲבִיאֵל הָעַרְבָתִי׃
33 ס עַזְמָוֶת הַבַּחֲרוּמִי אֶלְיַחְבָּא הַשַּׁעַלְבֹנִי׃
34 ס בְּנֵי־הָשֵׁם הַגִּזוֹנִי יוֹנָתָן בֶּן־שָׂגֵא הָהֲרָרִי׃
35 ס אֲחִיאָם בֶּן־שָׂכָר הַהֲרָרִי אֱלִיפָל בֶּן־אוּר׃
36 ס חֵפֶר הַמֵּכֵרָתִי אֲחִיָּה הַפְּלֹנִי׃
37 ס חֶצְרוֹ הַכַּרְמְלִי נַעֲרַי בֶּן־אֶזְבָּי׃
38 ס יוֹאֵל אֲחִי נָתָן מִבְחָר בֶּן־הַגְרִי׃
39 ס צֶלֶק הָעַמּוֹנִי נַחֲרַי הַבְּרֹתִי נֹשְׂא כְלֵי יוֹאָב
בֶּן־צְרוּיָה׃ ס עִירָא הַיִּתְרִי גָּרֵב הַיִּתְרִי׃
41 ס אוּרִיָּה הַחִתִּי זָבָד בֶּן־אַחְלָי׃
42 ס עֲדִינָא בֶן־שִׁיזָא הָרְאוּבֵנִי רֹאשׁ לָרְאוּבֵנִי
וְעֲלָיו שְׁלֹשִׁים׃
43 ס חָנָן בֶּן־מַעֲכָה וְיוֹשָׁפָט הַמִּתְנִי׃
44 ס עֻזִּיָּא הָעַשְׁתְּרָתִי שָׁמָע וִיעוּאֵל בְּנֵי חוֹתָם
הָעֲרֹעֵרִי׃ ס יְדִיעֲאֵל בֶּן־שִׁמְרִי וְיוֹחָא
אָחִיו הַתִּיצִי׃
46 ס אֱלִיאֵל הַמַּחֲוִים וִירִיבַי וְיוֹשַׁוְיָה בְּנֵי
אֶלְנָעַם וְיִתְמָה הַמּוֹאָבִי׃
47 ס אֱלִיאֵל וְעוֹבֵד וְיַעֲשִׂיאֵל הַמְצֹבָיָה׃

11 *Inter tres secundus inclytus & princeps eorum. Veruntamen vsque ad tres
12 primos non peruenerat. *Banaia filius
Ioiadæ viri robustissimi qui multa opera
perpetrarat de Capseel, ipse percussit
Ariel Moab. Et ipse descendit & interfe-
cit leonem in media cisterna tempore ni-
13 uis. *Et ipse percussit virum Ægyptium,
cuius statura erat quinque cubitorum, &
F habebat lanceā vt liciatorium texentiū.
Descendit igitur ad eum cum virga, & ra-
puit hastam quam tenebat manu, & in-
14 terfecit eum hasta sua. *Hæc fecit Ba-
naia filius Ioiadæ, qui erat inter tres ro-
15 bustos nominatissimus; *Inter triginta
primus. Veruntamen ad tres vsque non
peruenerat. Posuit autem eum Dauid ad
auriculam suam.
16 *Porrò fortissimi viri in exercitu Asael
frater Ioab, & Eleanan filius patrui eius
17 de Bethleem. *Sammoth Arodites,
Helles Polonites,
18 *Hiras filius Acces Thecuites, Abie-
zer Anathotites.
19 *Sobochai Vsatites, Ilai Ahotites.
20 *Marai Netophatites, Helles filius
Baana Netophatites.
21 *Ethai filius Ribai de Gabaath filio-
rum Beniamin, Banaia Pharatonites.
22 *Hurai de torrente Gaas, Abiel Ara-
bathites.
23 *Asmoth, Bauranites, Eliaba, Salabo-
nites.
24 *Filij Assem Gezonites, Jonathan fi-
lius Saiæ Aratithes.
25 *Ahiam filius Sachar Aratithes, Eli-
phal filius Vr.
26 *Epher Meheratites, Ahia Phellonites.
27 *Ezro Carmelites, Naarai filius Asbi.
28 *Iohel frater Nathan, Mibaar filius
G Agarai.
29 *Selech Ammonites, Naarai Berothi-
tes armiger Ioab filij Saruiæ.
40 *Hiras Iethræus, Jareb Iethræus.
41 *Vrias Ethæus, Zabab filius Ooli.
42 *Adyna filius Sechar Rubenites, prin-
ceps Rubenitarum, & cum eo triginta.
43 *Hanan filius Macha, & Iosaphat Ma-
thanites.
44 *Ozias Astarothithes, Semma & Iahi-
hel filij Hotham Aroritæs.
45 *Iedihel filius Zamri, & Ioha frater
eius Thosaites.
46 *Helihel Mahumites, & Ieribai & Io-
sofa filij Elnaem, & Iethma Moabites.
47 *Elihel & Obed, & Iasiel de Masobia.

11 *De tribus super duos gloriosus, & factus
est eis in principem, & vsque ad tres non pe-
ruenerat.
12 *Et Baneas filius Joiade, filius viri poten-
tis, multa opera eius de Cabseel, ipse percussit
duos Ariel Moab, & hic descendit & percus-
sit leonem in cisterna in die niuis.
13 *Et hic percussit virum Ægyptium virum
grandem quinque cubitorū, & in manu Ægy-
ptij, lancea tanquam liciatorium texentium,
& descendit ad eum Baneas in virga, & ra-
puit hastam de manu Ægyptij, & interfecit
eum in hasta sua.
14 *Hæc fecit Baneas filius Joiade, & huic no
men in tribus potentibus,
15 *Super triginta gloriosus, & ad tres non
peruenerat, & constituit eum Dauid in fami-
lia sua.
16 *Et potentes exercituum, Asael frater Joab;
Eleana filius Dodi de Bethleem.
17 *Sammoth Arori, Chelles Phelloni.
18 *Iras filius Eccis Thecoites, Abiezer Ana-
thothites.
19 *Sobocchai Husathi, Hela Achachi,
20 *Marri Netophathi, Alad filius Bana Ne-
tophathi.
21 *Ithai filius Ribai de Gabaath filiorum
Beniamin, Banaia Pharathoni.
22 *Vri de Nachali, Gaas Abiel Arabathi.
23 *Asmoth Bacharumi, Eliba Salaboni.
24 *Filij Asom Guni, Jonathan filius Sagæ
Arori.
25 *Achiam filius Zachar Arari, Eliphal fi-
lius Vr,
26 *Aphar Mechorathi, Achia Phelloni,
27 *Esri Chermeli, Narai filius Asbai,
28 *Ioel frater Nathan, Maabar filius Ageri.
29 *Sellec Ammani, Noarai Berothi tollens
arma Joab filij Saruia.
40 *Ira Jethri, Gareb Jethri,
41 *Urias Chetthi, Zabad filius Halai,
42 *Adina filius Siza Rubeni, princeps Ru-
ben, & in eo triginta.
43 *Anan filius Maacha, & Josaphat Mat-
thani.
44 *Horzias Estharothi, Samma & Jeiel filij
Chotham Arari.
45 *Jediel filius Samari, & Iocha frater eius
Thosi.
46 *Eliel Maouim, & Jaribai & Iosoia filij
Elnaam, & Jetham Moabites:
47 *Eliel & Obed, & Essiel Masabia.

21 *ἀπὸ τῶν τελῶν ὑπὲρ σὺ δύο ἐνδοξοῦ, καὶ ἐγένε-
το αὐτοῖς εἰς ἄρχοντα, καὶ ἕως τῶν τελῶν οὐκ ἤρχετο.
22 *καὶ Βαναίας υἱὸς Ιωιαδὲ, υἱὸς ἀνδρὸς δυναστοῦ, πολλὰ
ἔργα ἀπὸ Καβτεήλ, αὐτὸς ἐπάταξε σὺ δύο ἀριὴλ
Μωάβ, ⁊ ὅτος κατέβη ⁊ ἐπάταξε τὸν λέοντα ἐν τῷ λάκ-
κῳ ἐν ἡμέρᾳ χιόνος.
23 *καὶ ὅτος ἐπάταξε τὸν ἀνδρα τὸν αἰγυπτίον ἀνδρα
δυμήκη πεντεπήχη, καὶ ἐν τῇ χειρὶ τοῦ αἰγυπτίου δόρυ ὡς
ἀντίον ὑφαινόντων, καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν Βαναίας ἐν
ῥάβδῳ, ⁊ ἁφείλετο τὸ δόρυ ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ αἰγυπτίου,
⁊ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ἐν τῇ ὁμοιᾷ αὐτοῦ.
24 *ταῦτα ἐποίησε Βαναίας υἱὸς ἰωιαδὲ, καὶ τοῦτο ὄνομα
ἐν τοῖς τρισὶ δυνατοῖς,
25 *ὑπὲρ σὺ τριάκοντα ἐνδοξοῦ, καὶ πρὸς σὺ τρεῖς
οὐκ ἦρχετο· καὶ κατέστησεν αὐτὸν Δαυὶδ ἐπὶ τὸν πα-
τριὰν αὐτοῦ.
26 *καὶ οἱ δυνατοὶ τῶν δυνάμεων, ἀσαὴλ ἀδελφὸς
ἰωὰβ, ἐλεανὰ υἱὸς δωδὶ ἀπὸ Βηθλεέμ.
27 *σαμμὼθ ὁ ἀρωρεί, χελλῆς ὁ φελλωνί.
28 *ειρὰς υἱὸς ἐκκὶς ὁ θεκωίτης, ἀβιέζερ ὁ ἀναθω-
θίτης.
29 *βοκχαῖ ὁ ὑσαθεί, ἠλὰ ὁ αχαχί.
30 *μαρρὶ ὁ νετωφαθί, ἀλαὶ υἱὸς βαανὰ ὁ νετωφαθί.
31 *ιθαὶ υἱὸς ῥιβαὶ ἀπὸ γαβαὰθ τῶν βενιαμὶν βα-
ναΐα ὁ φαραθωνί.
32 *ὑρὶ ἀπὸ ναχαλί, γαὰς αβιὴλ ὁ ἀραβαθί,
33 *ασμὼθ βαχαρσυμί, ἐλιβὰ ὁ σαλαβωνί.
34 *υἱοὶ ασὸμ τοῦ γουνί, ἰωνάθαν υἱὸς σαγαὶ ὁ ἀρωρεί.
35 *ἀχιὰμ υἱὸς ζαχὰρ ὁ ἀραρί, ἐλιφὰλ υἱὸς ὑρ.
36 *ἀφαρ ὁ μεχωραθί, ἀχία ὁ φελλωνί.
37 *ἐσρὶ ὁ χερμελί, ναραῖ ὁ υἱὸς ασβαΐ,
38 *ἰωὴλ ἀδελφὸς ναθὰν, μααβαρ υἱὸς ἀγαρί,
39 *σελλὴκ ὁ ἀμμανί, νοαραὶ ὁ βηρωθὶ αἴρων σκὺ-
λα ἰωὰβ υἱοῦ σαρουΐα.
40 *ἰρὰ ὁ ἰεθρί, γαρὲβ ὁ ἰεθρί,
41 *ὐρίας ὁ χετθί, ζαβὰδ υἱὸς ἀλαΐ,
42 *ἀδεινὰ υἱὸς σιζὰ ὁ ῥουβλωί, ἀρχὼν τοῦ ῥουβὴν, ⁊ ἐπ'
αὐτῷ τριάκοντα.
43 *αἰνὰν υἱὸς μααχά, ⁊ ἰωσαφὰτ ὁ ματθανί,
44 *ὀζίας ὁ ἐσθαρωθί, σάμμα ⁊ ἰεϊὴλ, υἱοὶ χωθὰμ τοῦ
ἀραρί.
45 *ἰεδιὴλ υἱὸς σαμαρί, καὶ ἰωχὰ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ
θωσί.
46 *ἐλιὴλ ὁ μαωνίμ, καὶ ἰαειβαί, ⁊ ἰωσωΐα, οἱ υἱοὶ ἐλ-
ναὰμ, ⁊ ἰεθὰμ ὁ μωαβίτης.
47 *ἐλιὴλ καὶ ὠβὴδ, ⁊ ἐωσιὴλ ὁ μασαβία.

Universidad de Deusto
Biblioteca

יב

1 * וְאֵלֶּה הַבָּאִים אֶל דָּוִיד לְצִיקְלַג עוֹד
עָצוּר מִפְּנֵי שָׁאוּל בֶּן קִישׁ וְהֵמָּה בַּגִּבּוֹרִים עֹזְרֵי
2 הַמִּלְחָמָה : * נֹשְׁקֵי קֶשֶׁת מְיַמְּנִים
וּמַשְׂמְאִלִים בָּאֲבָנִים וּבַחִצִּים בַּקֶּשֶׁת מֵאֲחֵי
3 שָׁאוּל מִבִּנְיָמִן : * הָרֹאשׁ אֲחִיעֶזֶר וְיוֹאָשׁ
בְּנֵי הַשְּׁמָעָה הַגִּבְעָתִי וְיִזִּיאֵל וּפֶלֶט בְּנֵי עַזְמָוֶת
4 וּבְרָכָה וְיֵהוּא הַעֲנָתֹתִי : * וְיִשְׁמַעְיָה הַגִּבְעוֹנִי
גִּבּוֹר בַּשְּׁלֹשִׁים וְעַל הַשְּׁלֹשִׁים וְיִרְמְיָה וְיַחֲזִיאֵל
5 וְיוֹחָנָן וְיוֹזָבָד הַגְּדֵרָתִי : * אֶלְעוּזַי וִירִימוֹת
וּבְעַלְיָה וּשְׁמַרְיָהוּ וּשְׁפַטְיָהוּ הַחֲרֻפִי :
6 * אֶלְקָנָה וְיִשִּׁיָהוּ וַעֲזַרְאֵל וְיוֹעֶזֶר וְיָשׁוּבְעָם
7 הַקָּרְחִים : * וְיוֹאֵלָה וְזַבַדְיָה בְּנֵי יְרֹחָם מִן־
8 גְּדוֹר : * וּמִן־הַגָּדִי נִבְדְּלוּ אֶל־דָּוִיד
לַמְצָד מִדְבָּרָה גִּבֹּרֵי הַחַיִל אַנְשֵׁי צָבָא לַמִּלְחָמָה
עֹרְכֵי צִנָּה וּמָגֵן וּפְנֵי אֲרָיוֹת פְּנֵיהֶם וְכִצְבָאִים
9 עַל־הֶהָרִים לְמַהַר : * עֵזֶר הָרֹאשׁ עֹבַדְיָה הַשֵּׁנִי אֱלִיאָב הַשְּׁלִישִׁי :
10 * מַשְׁמַנָּה הָרְבִיעִי יִרְמְיָה הַחֲמִשִּׁי :
11 * עַתַּי הַשִּׁשִּׁי אֱלִיאֵל הַשְּׁבִעִי :
12 * יוֹחָנָן הַשְּׁמִינִי אֶלְזָבָד הַתְּשִׁיעִי :
13 * יִרְמְיָהוּ הָעֲשִׂירִי מַכְבַּנַּי עַשְׂתִּי עָשָׂר :
14 * אֵלֶּה מִבְּנֵי־גָד רָאשֵׁי הַצְּבָא אֶחָד לְמֵאָה
15 הַקָּטֹן וְהַגָּדוֹל לָאָלֶף : * אֵלֶּה הֵם אֲשֶׁר
עָבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וְהוּא מְמַלֵּא
עַל־כָּל־גְּדוֹתָיו וַיַּבְרִיחוּ אֶת־כָּל־הָעֲמָקִים
16 לַמִּזְרָח וְלַמַּעֲרָב : * וַיָּבֹאוּ מִן־בְּנֵי בִנְיָמִן וִיהוּדָה
17 עַד־לַמָּצוֹד לְדָוִיד : * וַיֵּצֵא דָוִיד לִפְנֵיהֶם וַיַּעַן
וַיֹּאמֶר לָהֶם אִם־לְשָׁלוֹם בָּאתֶם אֵלַי לְעָזְרֵנִי
יִהְיֶה־לִּי עֲלֵיכֶם לֵב לְיֵחַד וְאִם־לְרַמּוֹתַנִי
לְצָרַי בְּלֹא חָמָס בְּכַפַּי יִרְא אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וְיוֹכַח :
18 * וְרוּחַ לָבְשָׁה אֶת־עֲמָשַׂי רֹאשׁ הַשָּׁלֹשִׁים
לְךָ דָוִיד וְעִמְּךָ בֶן־יִשַׁי שָׁלוֹם שָׁלוֹם לְךָ וְשָׁלוֹם
לְעֹזְרֶךָ כִּי עֹזְרְךָ אֱלֹהֶיךָ וַיְקַבְּלֵם דָּוִיד וַיִּתְּנֵם
19 בְּרָאשֵׁי הַגְּדוּד : * וּמִמְּנַשֶּׁה נָפְלוּ עַל־דָּוִיד
בְּבֹאוֹ עִם־פְּלִשְׁתִּים עַל־שָׁאוּל לַמִּלְחָמָה וְלֹא
עָזְרֵם כִּי בְעֵצָה שִׁלְּחוּהוּ סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים לֵאמֹר
בְּרֹאשֵׁינוּ יִפֹּל אֶל־אֲדֹנָיו שָׁאוּל :

CAP. XII.

1 A HI quoque venerunt ad Dauid in Si-
celech cùm adhuc fugeret Saul filiũ
Cis, qui erant fortissimi & egregij pugna-
2 tores, * Tendentes arcum & vtraq; ma-
nu fundis saxa iacientes & dirigentes sa-
gittas. De fratribus Saul ex tribu Beniа-
3 min: * Princeps Abiezer, & Ioas filij Sa-
maa Gabaathites, & Iazihel, & Phalleth
filij Asmoth, & Baracha, & Iehu Anatothi
4 tes. * Samaias quoque Gabaonites for-
tissimus inter triginta, & super triginta,
Hieremias & Iezichel, & Iohannan, & Ie-
5 sabad Gaderothites. * Eluzai & Hier-
B mut, & Baalia, & Samaia, & Saphatia Ara-
6 phites. * Helcana & Iesia, & Azarhel, &
7 Ioezer, & Iesbaan de Careim. * Ioela quo-
que & Zabadia filij Ieroam de Gedor.
8 * Sed & de Gaddi transfugerũt ad Da-
uid cùm lateret in deserto, viri robustissi-
mi & pugnatores optimi tenentes clypeũ
& hastam. Facies eorum quasi facies leo-
nis, & veloces quasi capreæ in montibus
9 velocitate. * Ezer princeps, Obdias secũdus, Eliab ter-
10 tius. * Masmana quartus, Hieremias quin-
11 tus. * Ethi sextus, Heliel septimus,
12 * Iohannan octauus, Helzebad nonus,
13 * Hieremias decimus, Bachanai vnde-
14 cimus. * Hi de filiis Gad principes exer-
citus. Nouissimus centũ militibus præ-
rat, & maximus mille.
15 * Isti sunt qui transierunt Iordanẽ in
se primo, quando inundare consuevit ri-
per ripas suas, & omnes fugauerunt qui
morabantur in vallibus ad Orientalẽ plã-
gam & Occidentalem.
16 * Venerunt autem & de Beniamin &
de Iuda ad præsidium in quo morabatur
17 Dauid. * Egressũq; est Dauid obuiam
eis, & ait, Si pacificè veniſtis ad me, vt au-
C xiliemini mihi, cor meum iungatur ve-
bis. Si autẽ insidiamini mihi pro aduer-
sũ habeam, videat Deus patrum nostro-
18 rum & iudicet. * Spiritus verò Domini
induit Amasai principem inter triginta,
& ait, Tui sumus ô Dauid & tecum Ba-
Isai. Pax pax tibi, & pax adiutoribus tuis.
Te enim adiuuat Deus tuus. Suscepit ergo
eos Dauid & constituit principes turmã.
19 * Porrò de Manasse transfugerunt ad
Dauid quando veniebat cum Philistiim
aduersus Saul vt pugnaret, & nõ dimica-
D uit cũ eis, quia inito cõsilio remiserunt eũ
principes Philistinorũ dicentes, Periculo
capitis nostri reuertetur ad Dñm suũ Saul.

CAP. XII.

1 ET hi qui venerunt ad Dauid in Secelag,
adhuc compresso Dauid à facie Saul filij Cis,
isti in potentibus auxiliantes in bello:
2 * Extendentes arcum dextris vtentes &
sinistris, & funditores in lapidibus & in iacu-
lis, & arcu. de fratribus Saul ex Beniamin:
3 * Princeps Achiezer, & Joas filij Asma
Gabaanitæ, & Eziel, & Phalet filij Asmoth,
& Barachia, & Jeu Anathothi.
4 * Et Sameas Gabaonites robustus inter tri-
ginta & super triginta. Hieremias & Jeziel,
& Jonan, & Jozabad Gaderothites,
5 * Eliozi, & Jarimuth Baalia, & Samarias
& Saphatias Charaphi,
6 * Elcana & Jesia, & Azarel, & Joezer, &
Jesbaam Coritæ. * Et Joela, & Zabadia,
7 filij Jeroam, filij Geddor.
8 * Et de Gad separati sunt ad Dauid in de-
serto robusti fortitudine viri potentiæ in bel-
lum ordinati clypeo & hasta; & facies leonum
facies eorum, & veloces vt capreæ in montibus
velocitate.
9 * Ezer princeps, Abdia secundus, Eliab ter-
10 tius, * Masmana quartus, Hieremias quin-
11 tus, * Eththi sextus, Eliel septimus,
12 * Joanan octauus, Elsabad nonus,
13 * Hieremias decimus, Machabani vndeci-
mus.
14 * Isti de filiis Gad principes exercitus vnus
centum paruus, & magnus ad mille.
15 * Isti fuerunt qui transierunt Jordanem in
mense primo, & ipse erat plenus super omnes
ripas suas, & secuti sunt omnes habitãtes val-
les ad Orientem & ad Occidentem.
16 * Et venerunt à filiis Beniamin & Juda
ad auxilium Dauid.
17 * Et egressus est Dauid in occursum eis, &
respondit & dixit eis, Si in pace veniſtis ad
me ad auxiliandum mihi, sit mihi cor super vos
in vnitatem; & si vt tradatis me aduersariis
meis non in veritate manus, videat Deus pa-
trum nostrorum & arguat.
18 * Et spiritus induit Amasai principem tri-
ginta, & dixit, Vade Dauid filij Jessai tu &
populus tuus in pace, pax tibi & pax adiuto-
bus tuis, quoniam adiuuauit te Deus tuus, &
suscepit eos Dauid, & constituit eos principes
turmarum.
19 * Et de Manasse transfugerunt ad Dauid
veniente eo cum Philistiim venientibus contra
Saul ad bellum, & non auxiliatus est eis Da-
uid, quoniam in consilio fuerunt principes Phi-
listiim dicentes: In capitibus nostris reuer-
tetur ad Dominum suum Saul, & dimiserunt
eum.

ιβ.

1 * Καὶ οἵτοι ④ ἐλθόντες πρὸς Δαυὶδ εἰς Σεκελάγ,
ἔτι συνεχομένου Δαυὶδ ἀπὸ προσώπου Σαὰλ υἱοῦ Κίς·
αὐτοὶ ἐν τοῖς δυνατοῖς βοηθοῦντες ἐν τῷ πολέμῳ·
2 * ἐντείνοντες τόξον δεξιαζόντες καὶ ἀριστερίζοντες, καὶ
σφενδονῆται ἐν λίθοις κατὰ βέλεσι, καὶ τόξῳ· ἐκ τῶν ἀ-
δελφῶν Σαὰλ ἐκ τῆς Βενιαμίν.
3 * ἄρχων Ἀχιέζερ, εἶτα Ἰωάς· υἱοὶ Ἀσμά, ἡ Γαβααλίτου, καὶ
Ἐζιὴλ, καὶ Φαλὲτ υἱοὶ Ἀσμώθ, καὶ Βαερχία, καὶ Ἰηοὺ ὁ Ἀνα-
4 θωθί. * καὶ Σαμέας ὁ Γαβαωνίτης δυνατὸς ἐν τοῖς
τριάκοντα καὶ ἐπὶ τῶν τριάκοντα· Ἱερεμίας καὶ Ἰεζιὴλ, καὶ
Ἰωνὰθ, καὶ Ἰωζαβὰδ ὁ Γαδηρωθί.
5 * Ἐλιοζὶ καὶ Ἰαρεμὼθ Βααλία, καὶ Σαμαρίας, καὶ Σα-
6 φατίας ὁ Χαραφί. * Ἐλκανὰ καὶ Ἰεσία, καὶ Ἀζαρὴλ, καὶ
Ἰωεζὲρ, καὶ Ἰεσβαὰμ οἱ Κορίτας.
7 * καὶ Ἰωὴλα, καὶ Ζαβαδία υἱοὶ Ἱεροὰμ, υἱοὶ Γεδδώρ.
8 * καὶ ἀπὸ Γὰδ διεχωρίσθησαν πρὸς Δαυὶδ ἐπὶ τὴ
ἐρήμῳ δυνατοὶ ἰσχυὶ δυνάμεως εἰς πόλεμον
παρεσκευασμένοι θυρεῷ καὶ ὁρατῷ, καὶ πρόσωπα λεόντων
τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ κοῦφοι ὡς δορκάδες ἐπὶ τῶν ὀρέων
9 τῷ τάχει. * ἔζερ ὁ ἄρχων, Ἀβδία ὁ δεύτερος, Ἐλιὰβ ὁ
10 τέτ Ⓣ. * μασμανὰ ὁ τέταρτος, Ἱερεμίας ὁ πέμπτος.
11 * Ἐθθὶ ὁ ἕκτος, Ἐλιὴλ ὁ ἕβδομ Ⓣ.
12 * Ἰωανὰν ὁ ὄγδο Ⓣ, Ἐλσαβὰδ ὁ ἔνατος,
13 * Ἱερεμίας ὁ δέκατος, μαχαβαναὶ ὁ ἑνδέκατ Ⓣ.
14 * οἵτοι ἐκ τῶν υἱῶν Γὰδ ἄρχοντες τ στρατιᾶς εἷς τοῖς
ἑκατὸν μικρὸς, καὶ μέγας πρὸς χιλίους.
15 * οἵτοι εἰσὶν ④ διαβάτες τὸν Ἰορδάνην ἐν τῷ μηνὶ τῷ
πρώτῳ, καὶ αὐτὸς ἦν πεπληρωκὼς ἐπὶ πᾶσαν τὴν χρηπίδα
αὐτὸ, καὶ ἐξεδίωξαν πάντας οὗ κατῴκουν ἄνωθεν
εἰς ἀνατολὰς καὶ εἰς δυσμάς.
16 * καὶ ἦλθον ἀπὸ τῶν υἱῶν Βενιαμὶν καὶ Ἰούδα εἰς βοή-
θειαν τῷ Δαυίδ.
17 * καὶ ἐξῆλθε Δαυὶδ εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν, καὶ ἀπεκρίθη
καὶ εἶπεν αὐτοῖς, εἰ εἰς εἰρήνην ἥκατε πρός με βοηθῆσαί
μοι, ἔστω μοι καρδία ἐφ' ὑμᾶς εἰς ἕνωσιν· καὶ εἰ δ' παρα-
δοῦναί με τοῖς ἐχθροῖς μου ὡς οὐκ ἐν ἀληθείᾳ χειρὸς, ἰδοὶ ὁ
θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ ἐλέγξαι.
18 * Καὶ πνεῦμα ἐνέδυσε τὸν Ἀμασαὶ ἄρχοντα τῶν τριά-
κοντα, καὶ εἶπε, σοὶ Δαυὶδ υἱὸς Ἰεσσαί· σὺ εἰ λαός σου
ἐν εἰρήνῃ, εἰρήνη σοὶ καὶ εἰρήνη τοῖς βοηθοῖς σου, ὅτι ἐβοήθησέ
σοι ὁ θεός σου· καὶ προσεδέξατο αὐτὸς Δαυὶδ, καὶ κατέ-
στησεν αὐτὸς ἄρχοντας τῶν δυνάμεων. * καὶ ἀπὸ
Μανασσῆ προσεχώρησαν πρὸς Δαυὶδ ἐρχομένῳ αὐτῷ
μετ' ἀλλοφύλων τῶν ἐλθόντων ἐπὶ σαὰλ εἰς πόλεμον· καὶ
οὐκ ἐβοήθησεν αὐτοῖς Δαυὶδ, ὅτι ἐν βουλῇ ἐγένοντο ④ σα-
τράπαι τῶν ἀλλοφύλων λέγοντες, ἐν ταῖς κεφαλαῖς
ἡμῶν ἐπιστρέψει πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ Σαὰλ, καὶ ἐξαπέ-
στειλαν αὐτόν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

44 בלבו־ו אל־ציקלג נפלו עליו ממנשה
עדנח ויוזבד וידיעאל ומיכאל ויוזבד ואליהוא
וצלתי ראשי האלפים אשר למנשה:
21 והמה עזרו עם דויד על־הגדוד כי־גבורי
22 חיל כלם ויהיו שרים בצבא: כי לעת־
יום ביום יבאו על־דויד לעזרו עד למחנה
23 גדול כמחנה אלהים: ואלה מספרי ראשי
החלוץ לצבא באו על־דויד חברונה להסב
מלכות שאול אליו כפי יהוה:
24 בני יהודה נשאי צנה ורמח ששה
אלפים ושמנה מאות חלוצי צבא:
25 מן־בני שמעון גבורי חיל לצבא שבעה
26 אלפים ומאה: מן־בני הלוי ארבעה
27 אלפים ושש מאות: ויהוידע הנגיד לאהרן
ועמו שלשה אלפים ושבע מאות:
28 וצדוק נער גבור חיל ובית־אביו שרים
29 עשרים ושנים: ומן־בני בנימן אחי שאול
שלשה אלפים ועד־הנה מרביתם שמרים
30 משמרת בית שאול: ומן־בני אפרים
עשרים אלף ושמונה מאות גבורי חיל אנשי
31 שמות לבית אבותם: ומחצי מטה מנשה
שמונה עשר אלף אשר נקבו בשמות לבוא
32 להמליך את־דויד: ומבני יששכר יודעי
בינה לעתים לדעת מה־יעשה ישראל ראשיהם
מאתים וכל־אחיהם על־פיהם:
33 מזבולן יוצאי צבא ערכי מלחמה בכל־
כלי מלחמה חמשים אלף ולעדר בלא־לב
34 ולב: ומנפתלי שרים אלף ועמהם בצנה
35 וחנית שלשים ושבעה אלף:
ומן־הדני ערכי מלחמה עשרים ושמונה
36 אלף וששׁ מאות: ומאשר יוצאי צבא
37 לערך מלחמה ארבעים אלף: ומעבר
לירדן מן־הראובני והגדי וחצי שבט מנשה
בכל כלי צבא מלחמה מאה ועשרים אלף:
38 כל־אלה אנשי מלחמה ערכי מערכה
בלבב שלם באו חברונה להמליך את דויד על־
כל־ישראל וגם כל־שריתישראל לב אחד
להמליך את־דויד:

20 * Quando igitur reuersus est in Sice-
lech, transfugerunt ad eũ de Manasse Ed-
nas, Iosabad, & Iedihel, & Michael, & Ed-
nas, & Iozabath, Heliu, & Salathi, princi-
21 pes milliũ in Manasse. * Hi præbuerunt
auxiliũ Dauid aduersus latrunculos. Om-
nes enim erant viri fortissimi, & facti sunt
22 principes in exercitu. * Sed & per sin-
gulos dies veniebant ad Dauid ad auxi-
liandũ ei, vsq; dum fieret grandis nume-
23 rus quasi exercitus Dei.
* Iste quoq; est
numerus principũ exercitus qui venerũt
E ad Dauid cùm esset in Hebrõ, vt transfe-
rent regnũ Saul ad eum iuxta verbũ Dñi.
24 * Filij Iuda portantes clypeũ & hastam
sex millia octingẽti expediti ad prælium.
25 * De filiis Symeon virorum fortissimo-
rum ad pugnandũ septem millia cẽtum.
26 * De filiis Leui, quatuor milia sexcenti.
27 * Ioiada quoq; princeps de stirpe Aa-
ron & cum eo tria millia septingenti.
28 * Sadoch etiam puer egregiæ indolis &
domus patris eius principes viginti duo.
29 * De filiis aũt Beniamin fratribus Saul
tria millia. Magna enim pars eorũ adhuc
sequebatur domum Saul.
30 * Porrò de filiis Ephraim viginti millia
octingenti, fortissimi robore viri nomi-
31 nati in cognationibus suis. * Et ex di-
midia tribu Manasse decem & octo millia
singuli per nomina sua, venerunt vt con-
32 stituerent regem Dauid. * De filiis quo-
que Isachar viri eruditi qui nouerant tẽ-
F pora ad præcipiendum quid fa-
cere deberet Israel principes ducẽti. Om-
nis autem reliqua tribus eorum consilium
sequebatur.
33 * Porrò de Zabulon qui egrediebatur
ad prælium, & stabant in acie instruc-
ti armis bellicis, quinquaginta millia ve-
nerunt in auxilium non in corde duplici.
34 * Et de Neptalim principes mille, & cum
eis instructi clypeo & hasta, triginta & se-
35 ptem millia. * De Dan etiam præparati
ad prælium viginti octo millia sexcenti.
36 * Et de Aser egredientes ad pugnam &
in acie prouocantes, quadraginta millia.
37 * Trans Iordanem autem de filiis Ru-
ben & de Gad, & dimidia parte tribus Ma-
nasse, instructi armis bellicis, centum vi-
38 ginti millia. * Omnes isti viri bellatores
expediti ad pugnandum corde perfecto,
venerunt in Hebron, vt constituerent
regem Dauid super vniuersum Israel.
& omnes reliqui ex Israel vno corde erant
vt rex fieret Dauid.

* Et cùm veniret Dauid in Seceleg, trans-
fugerunt ad eum de Manasse, Edna & Joza-
bad, & Jadiel, & Michael, & Jozabad, &
Helu, & Salathi principes millium quæ Ma-
nasse. * Et hi auxiliati sunt Dauid contra
latrunculos, quoniam robusti fortitudine omnes
hi, & facti sunt principes exercitui in virtute.
* Quoniam per tempus diei in diem ve-
niebant ad Dauid vt auxiliarentur ei sicut in
castra magna, sicut castra Dei.
* Et hæc nomina principum exercitus qui
venerunt ad Dauid in Chebron, vt transfer-
rent regnũ Saul ad eum iuxta verbũ Domini.
* Et hic numerus, filij Juda portantes cly-
peum & hastam, sex millia & octingenti ar-
mati robore.
* De filiis Symeon robusti fortitudine ad
pugnam septem millia & centum.
* Et de filiis Leui, quatuor millia & sex-
centi.
* Et Joada dux Aaron, & cum eo tria mil-
lia & septingenti.
* Et Sadduc iuuenis potens fortitudine, &
domus patris eius, viginti & duo principes.
* Et de filiis Beniamin fratribus Saul, tria
millia, & vsque nunc plurimi eorum custodie-
bant custodiam domus Saulis.
* Et de filiis Ephraim, viginti millia &
octingenti potentes fortitudine viri nominati
per domos cognationum suarum.
* Et ex dimidia tribu Manasse, decem &
octo millia, nominati in nomine vt venirent ad
constituendum regem Dauid.
* Et de filiis Issachar, qui cognoscunt pruden-
tiam in tempora, cognoscentes quid faciet Israel
in principatus eorum ducenti, & omnes fra-
tres eorum cum eis.
* Et de Zabulon qui egrediebantur ad præ-
lium belli in omnibus armis bellicis quinqua-
ginta millia ad auxiliandum Dauid, neque cum
corde & corde.
* Et de Nephthali, principes mille, & cum
eis in clypeis & hastis triginta & septem
millia.
* Et de Dan, præparati ad prælium viginti
& octo millia & sexcenti.
* Et de Aser, egredientes ad auxiliandum
ad pugnam, quadraginta millia.
* Et de trans Jordanem de Ruben & Gad,
& de dimidia tribu Manasse, in omnibus armis
bellicis in fortitudine centum viginti millia.
* Omnes isti viri bellatores, ordinati in acie,
in anima pacifica venerunt in Chebron vt con-
stituerent regem Dauid super vniuersum Is-
rael, & reliquus Israel, anima vna vt consti-
tuerent regem Dauid.

20 * καὶ ἐν τῷ πορεύεσθαι τὸν δαυὶδ εἰς σεκελάγ, προσε-
χώρησαν αὐτῷ ἀπὸ μανασσῆ, ἐδνὰ καὶ ἰωζαβὰδ, καὶ ἰα-
διὴλ, καὶ μιχαήλ, καὶ ἰωζαβὰδ, καὶ ἐλιοὺδ, καὶ σαλαθὶ καὶ
ἄρχοντες τῶν χιλιάδων τῶν τοῦ μανασσῆ.
21 * καὶ αὐτοὶ συνεμάχησαν τῷ δαυὶδ ἐπὶ τοῦ γεδὼρ,
ὅτι δυνατοὶ ἰσχύι πάντες αὐτοὶ καὶ ἐγένοντο ἄρχοντες τῇ
στρατιᾷ ἐν δυνάμει.
22 * ὅτι κατὰ καιρὸν ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἤρχοντο πρὸς
δαυὶδ τοῦ βοηθῆσαι αὐτῷ ὡς εἰς παρεμβολὴν μεγάλην,
ὡς παρεμβολὴν θεοῦ.
23 * καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχόντων τῆς στρατιᾶς
τῶν ἐλθόντων πρὸς δαυὶδ εἰς χεβρὼν, τοῦ ἀπστρέψαι τὴν
βασιλείαν σαὺλ πρὸς αὐτὸν κατὰ τὸν λόγον κυρίου.
24 * καὶ ἦτο ὁ ἀριθμὸς, υἱοὶ ἰούδα αἴροντες θυρεὸν καὶ
δόρυ ἑξακισχίλιοι καὶ ὀκτακόσιοι καθωπλισμένοι δυ-
25 νάμει. * τῶν υἱῶν συμεὼν δυνατοὶ ἰσχύι εἰς ἀπόβασιν
ἑπτακισχίλιοι καὶ ἑκατόν.
26 * καὶ τῶν υἱῶν λευὶ, τετρακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι.
27 * καὶ ἰωαδὰ ὁ ἡγούμενος τῷ ἀαρὼν, καὶ μετ' αὐτοῦ
τρισχίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι.
28 * καὶ σαδδὰκ νεανίας δυνατὸς ἰσχύι, καὶ οἶκος πατρὸς
αὐτοῦ εἴκοσι καὶ δύο ἄρχοντες.
29 * καὶ ἐκ τῶν υἱῶν βενιαμὶν τῶν ἀδελφῶν σαὺλ, ἱεζεκίλιοι
καὶ ἕως τοῦνῦν οἱ πλείονες αὐτῶν ἐφύλασσον τὴν φυ-
λακὴν οἴκου σαούλ.
30 * καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἐφραὶμ, εἴκοσι χιλιάδες καὶ ὀκτακό-
σιοι δυνατοὶ ἰσχύι ἄνδρες ὀνομαστοὶ κατ' οἴκους πατριῶν
αὐτῶν.
31 * καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ, ὀκτωκαίδεκα
χιλιάδες, οἱ ὀνομασθέντες ὀνόματι ἔπαρχθῆναι
τοῦ βασιλεῦσαι τὸν δαυίδ.
32 * καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰσσάχαρ, γινώσκοντες σύνεσιν εἰς σὺν
καιρὸς, γινώσκοντες τί ποιήσει ἰσραὴλ εἰς τὰς ἀρχὰς αὐ-
τῶν διακόσιοι, καὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν μετ' αὐτῶν.
33 * καὶ ἀπὸ ζαβουλὼν ἐκπορευόμενοι εἰς παράταξιν πο-
λέμου ἐν πάσῃ σκευῇ πολεμικοῖς πεντήκοντα χιλιάδες
βοηθῆσαι τῷ δαυὶδ, οὐδὲ μιᾷ καρδίας καὶ καρδίας.
34 * καὶ ἀπὸ νεφθαλεὶ, ἄρχοντες χίλιοι, καὶ μετ' αὐτῶν ἐν
θυρεοῖς καὶ δόρασιν τεσσαράκοντα καὶ ἑπτὰ χιλιάδες.
35 * καὶ ἀπὸ δὰν, παρατασσόμενοι εἰς πόλεμον εἴκοσι
καὶ ὀκτὼ χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι.
36 * καὶ ἀπὸ ἀσὴρ, ἐκπορευόμενοι βοηθῆσαι εἰς πόλε-
μον τεσσαράκοντα χιλιάδες. * καὶ ἀπὸ τοῦ πέραν τοῦ
37 ἰορδάνου ἀπὸ ῥουβὴν καὶ γὰδ, καὶ ἀπὸ ἡμίσους φυλῆς μα-
νασσῆ, ἐν πάσῃ σκευῇ πολεμικοῖς ἐν δυνάμει ἑκατὸν εἴ-
38 κοσι χιλιάδες. * πάντες οὗτοι ἄνδρες πολεμισταὶ, παρα-
τασσόμενοι ἐν παρατάξει, ἐν ψυχῇ εἰρηνικῇ ἦλθον εἰς χε-
βρὼν, ἵνα βασιλεύσωσι τὸν δαυὶδ ἐπὶ πάντα ἰσραήλ. καὶ ὁ κα-
τάλοιπος ἰσραὴλ, ψυχὴ μία ἵνα βασιλεύσωσι τὸν δαυίδ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 * וַיַּהִיו שָׁם עִם־דָּוִיד יָמִים שְׁלוֹשָׁה אֹכְלִים
4 וְשׁוֹתִים כִּי־הֵכִינוּ לָהֶם אֲחֵיהֶם׃ * וְגַם
הַקְּרוֹבִים אֲלֵיהֶם עַד־יִשָּׂשכָר וּזְבוּלֻן וְנַפְתָּלִי
מְבִיאִים לֶחֶם בַּחֲמֹרִים וּבַגְּמַלִּים וּבַפְּרָדִים
וּבַבָּקָר מַאֲכָל־קֶמַח דְּבֵלִים וְצִמֻּקִים וְיַיִן וְשֶׁמֶן
וּבָקָר וְצֹאן לָרֹב כִּי שִׂמְחָה בְיִשְׂרָאֵל׃

יג

1 * וַיִּוָּעַץ דָּוִיד עִם־שָׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת
2 לְכָל־נָגִיד׃ * וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְכָל־קְהַל יִשְׂרָאֵל
אִם־עֲלֵיכֶם טוֹב וּמִן־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נִפְרְצָה
נִשְׁלְחָה עַל־אַחֵינוּ הַנִּשְׁאָרִים בְּכָל־אַרְצוֹת
יִשְׂרָאֵל וְעִמָּהֶם הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם בְּעָרֵי מִגְרָשֵׁיהֶם
3 וְיִקָּבְצוּ אֵלֵינוּ׃ * וְנָסֵבָּה אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵינוּ
אֵלֵינוּ כִּי־לֹא דְרַשְׁנֻהוּ בִּימֵי שָׁאוּל׃
4 * וַיֹּאמְרוּ כָל־הַקָּהָל לַעֲשׂוֹת כֵּן כִּי־יָשָׁר
5 הַדָּבָר בְּעֵינֵי כָל־הָעָם׃ * וַיַּקְהֵל דָּוִיד אֶת־
כָּל־יִשְׂרָאֵל מִן־שִׁיחוֹר מִצְרַיִם וְעַד־לְבוֹא חֲמָת
לְהָבִיא אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים מִקִּרְיַת יְעָרִים׃
6 * וַיַּעַל דָּוִיד וְכָל־יִשְׂרָאֵל בַּעֲלָתָה אֶל־
קִרְיַת יְעָרִים אֲשֶׁר לִיהוּדָה לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם
אֲרוֹן הָאֱלֹהִים יְהוָה יוֹשֵׁב הַכְּרֻבִים
7 אֲשֶׁר־נִקְרָא שֵׁם׃ * וַיַּרְכִּיבוּ אֶת־אֲרוֹן
הָאֱלֹהִים עַל־עֲגָלָה חֲדָשָׁה מִבֵּית אֲבִינָדָב
וְעֻזָּא וְאַחְיוֹ נֹהֲגִים בָּעֲגָלָה׃
8 * וְדָוִיד וְכָל־יִשְׂרָאֵל מְשַׂחֲקִים לִפְנֵי הָאֱלֹהִים
בְּכָל־עֹז וּבְשִׁירִים וּבְכִנֹּרוֹת וּבִנְבָלִים וּבְתֻפִּים
9 וּבִמְצִלְתַּיִם וּבַחֲצֹצְרוֹת׃ * וַיָּבֹאוּ עַד־גֹּרֶן
כִּידוֹן וַיִּשְׁלַח עֻזָּא אֶת־יָדוֹ לְאָחֹז אֶת־הָאָרוֹן
כִּי שָׁמְטוּ הַבָּקָר׃
10 * וַיִּחַר־אַף יְהוָה בְּעֻזָּא וַיַּכֵּהוּ עַל אֲשֶׁר־
שָׁלַח יָדוֹ עַל־הָאָרוֹן וַיָּמָת שָׁם לִפְנֵי הָאֱלֹהִים׃
11 * וַיִּחַר לְדָוִיד כִּי־פָרֹץ יְהוָה פֶּרֶץ בְּעֻזָּא וַיִּקְרָא
לַמָּקוֹם הַהוּא פֶּרֶץ עֻזָּא עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
12 * וַיִּירָא דָוִיד אֶת־הָאֱלֹהִים בַּיּוֹם הַהוּא
לֵאמֹר הֵיךְ אָבִיא אֵלַי אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים׃
13 * וְלֹא־הִסִּיר דָּוִיד אֶת־הָאָרוֹן אֵלָיו אֶל־עִיר
דָּוִיד וַיַּטֵּהוּ אֶל־בֵּית עֹבֵד אֱדֹם הַגִּתִּי׃

19 * Fuerúntque ibi apud Dauid tribus diebus comedentes & bibentes. præparauerant enim eis fratres sui.
40 * Sed & qui iuxta eos erant vsque Isachar & Zabulon, & Neptalim, afferebant eis in asinis, panes in asinis & camelis, & mulis, & bobus ad vescẽdum, farinam, palathas, vuam passam, vinum, oleum, boues, & oues in copiam, omnem copiam. Gaudium quippe erat in Israel.

CAP. XIII.

1 INijt autem consilium Dauid cum tribunis & cẽturionibus & vniuersis principibus.
2 *Et ait ad omnem cœtum Israel: Si placet vobis, & à Domino Deo nostro egredietur sermo quem loquor, mittamus ad fratres nostros reliquos in vniuersis regionibus Israel, & ad sacerdotes & Leuitas qui habitant in suburbanis vrbiũ, vt congregentur ad nos.
3 * Et reducamus arcam Dei nostri ad nos. Nõ enim requisiuimus eam in diebus Saul.
4 * Et respondit vniuersa multitudo vt ita fieret. placuerat enim sermo omni populo.
5 * Congregauit ergo Dauid cunctum Israel à Sior Ægypti vsque dum ingrediaris Emath, vt adduceret arcam Dei de Cariatharim.
6 * Et ascendit Dauid & omnis vir Israel ad collem Cariatharim, qui est in Iuda, vt afferret inde arcam Dominus Dei sedentis super cherubim, vbi inuocatum est nomen eius.
7 * Imposuerúntq; arcam Dei super plaustrum nouum de domo Aminadab. Oza autem & frater eius minabant plaustrum.
8 *Porrò Dauid & vniuersus Israel ludebant coram Deo, in omni virtute & in canticis, & in citharis, & in psalteriis, & in tympanis, & in cymbalis, & tubis.
9 *Cùm autẽ peruenissent ad aream Chidon, tetendit Oza manum suam vt sustentaret arcam, bos quippe lasciuiens paulum inclinauerat eam.
10 * Iratus est itaque Dñs contra Ozam, & percussit eum, eò quòd tetigisset arcam, & mortuus est ibi coram Deo.
11 * Contristatúsq; est Dauid, eò quòd diuisisset Dñs Ozam, vocauitq; locum illum Diuisio Ozæ vsq; in præsentem diem.
12 * Et timuit Deum túc temporis, dicẽs, Quomodo possum ad me introducere arcam Dei?
13 * Et ob hanc causam non adduxit eam ad se, hoc est in ciuitatem Dauid, sed auertit in domum Obededom Gethæi.

* Et fuerunt ibi cum Dauid diebus tribus comedentes & bibentes, quoniam præparauerant eis fratres eorum.
40 * Et confines eis vsque ad Issachar & Zabulon & Nephthalim, afferebant eis in asinis, & in camelis, & in mulis, & in bobus cibaria, farinam, palathas, vuam passam, vinum et oleum, boues & oues in copiam, quoniam gaudium erat in Israel.

CAP. XIII.

1 ET iniit consilium Dauid cum principibus & tribunis, & centurionibus, & cũ vniuersis ducibus.
2 * Et ait Dauid omni cœtui Israel, Si in vobis bonum, & à Domino Deo nostro prosperè venit, mittamus ad fratres nostros reliquos in vniuersa terra Israel, & cum eis sacerdotes & Leuitæ in ciuitatibus possessionum eorum, & congregentur ad nos.
3 * Et reducamus arcam Dei nostri ad nos, quoniam non quæsiuimus eam à diebus Saul.
4 * Et dixit vniuersa multitudo vt facerent ita, quoniam rectus sermo in oculis totius populi.
5 * Et congregauit Dauid cunctum Israel à terminis Ægypti & vsque ad introitũ Emath, vt adduceret arcam Dei de ciuitate Iarim.
6 * Et ascendit Dauid & omnis vir Israel in Cariathiarim, quæ est Iuda, vt adducerent illinc arcam Dei Domini sedentis super cherubim, vbi inuocatum est nomen eius ibi.
7 * Et imposuerunt arcam Dei super plaustrum nouum, de domo Abinadab: & Oza & fratres eius ducebant plaustrum.
8 * Et Dauid & omnis Israel ludentes coram Deo, in omni virtute & in canticis, & in citharis, & in psalteriis, & in tympanis, & in cymbalis, & in tubis.
9 * Et venerunt vsque ad aream Chedon, & tetendit Oza manum suam vt sustentaret arcam, quoniam inclinauit eam vitulus.
10 * Et iratus est ira Dominus contra Oza, & percussit eum ibi, quoniam tetendit manũ suam in arcam, & mortuus est ibi coram Deo.
11 * Et contristatus est Dauid, quoniam diuisit Dominus incisionem in Oza, propter hoc vocauit nomen loci illius Incisionem Oza vsque ad diem hanc.
12 * Et timuit Dauid Deum in die illa dicens, Quomodo introducam ad meipsum arcam Dei?
13 * Et non adduxit Dauid arcam Dei ad se in ciuitatem Dauid, & auertit eam in domum Obed Edom Gethæi.

19 * καὶ ἦσαν ἐκεῖ μετὰ δαυὶδ ἡμέρας τρεῖς ἐσθίοντες, καὶ
πίνοντες, ὅτι ἡτοίμασαν αὐτοῖς ⓐ ἀδελφοὶ αὐτῶν.
40 * καὶ ⓐ ὁμορούντες αὐτοῖς ἕως ἰσσαχὰρ, καὶ ζαβου-
λὼν, καὶ νεφθαλεὶμ, ἔφερον αὐτοῖς ἐπὶ τῶν ὄνων, ⓒ ἐπὶ
τῶν καμήλων, καὶ ἐπὶ τῶν ἡμιόνων, καὶ ἐπὶ τῶν μόσχων
βρώματα, ἀλθρεγν, παλαίθας, σαφίδας, οἶνον, ⓒ ἔλαιον,
μόσχους καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, ὅτι εὐφροσύνη ἦν τῷ
ἰσραήλ.

ιγ'.

1 * Καὶ ἐβουλεύσατο δαυὶδ μετὰ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν
χιλιάρχων ⓒ ἑκατοντάρχων, καὶ μετὰ παντὸς ἡγουμένου.
2 * καὶ εἶπεν δαυὶδ πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ ἰσραήλ, εἰ ἐφ'
ὑμῖν ἀγαθὸν, καὶ παρὰ κυρίου θεοῦ ἡμῶν ἐξόδου ἦ, ἀπο-
στείλωμεν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς ὑπολελειμ-
μένους ἐν πάσῃ γῇ ἰσραήλ, καὶ μετ' αὐτῶν ⓐ ἱερεῖς καὶ
ⓐ λευῖται ἐν πόλεσι καταφρέσεων αὐτῶν, ⓒ σωαχθή-
τωσαν πρὸς ἡμᾶς.
3 * καὶ ἐπισρέψωμεν τὴν κιβωτὸν θεοῦ ἡμῶν πρὸς
ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἐζητήσαμεν αὐτὴν ἀφ' ἡμερῶν σαοὺλ.
4 * καὶ εἶπε πᾶσα ἡ ἐκκλησία τοῦ ποιῆσαι ἕτως, ὅτι
φάνη ὁ λόγος ⓒ ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τοῦ λαοῦ.
5 * καὶ ἐξεκκλησίασε δαυὶδ τὸν πᾶνται ἰσραὴλ ἀπὸ
ὁρίων αἰγύπτου καὶ ἕως εἰσόδου ἀμαθ, τοῦ ἐνεγκεῖν τὴν
κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἐκ πόλεως ιαρείμ.
6 * καὶ ἀνέβη δαυὶδ καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ εἰς καριαθ-
ιαρείμ, ἡ ἐστὶ τοῦ ἰούδα, τοῦ ἀγαγεῖν ἐκεῖθεν τὴν κιβωτὸν
θεοῦ κυρίου τοῦ καθημένου ἐπὶ χερουβείμ, ⓐ ἐπεκλήθη
τὸ ὄνομα αὐτῷ ἐκεῖ.
7 * καὶ ἐπέθηκαν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἅμαξαν καιν-
ὴν, ἐξ οἴκου ἀβεναδὰβ· καὶ ὀζὰ καὶ ⓐ ἀδελφοὶ αὐ-
τοῦ ἦγον τὴν ἅμαξαν.
8 * καὶ δαυὶδ ⓒ πᾶς ἰσραὴλ παίζοντες ἐναντίον τοῦ
θεοῦ, ἐν πάσῃ δυνάμει, καὶ ἐν ᾠδαῖς, ⓒ ἐν κινύραις, καὶ ἐν
νάβλαις, καὶ ἐν τυμπάνοις, καὶ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν
σάλπιγξιν.
9 * καὶ ἦλθεν ἕως τῆ ἅλων ⓐ χαιδὼν· καὶ ἐξέτεινεν ὀζὰ
τὴν χεῖρα αὐτοῦ κατασχεῖν τὴν κιβωτὸν, ὅτι ἐξέκλινεν
αὐτὴν ὁ μόσχος.
10 * καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος ⓐ ἐπὶ ὀζὰ, ⓒ ἐπάταξεν
αὐτὸν ἐκεῖ, διὰ τὸ ἐκτεῖναι τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κιβω-
τὸν, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ ἀπέναντι τοῦ θεοῦ.
11 * καὶ ἠθύμησε δαυὶδ, ὅτι διέκοψε κύριος διακοπὴν
ἐν ὀζὰ, διὰ τοῦτο ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου
διακοπὴν ὀζὰ ἕως τῆ ἡμέρας ταύτης.
12 * καὶ ἐφοβήθη δαυὶδ τὸν θεὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέ-
γων, πῶς εἰσάξω πρὸς ἐμαυτὸν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ;
13 * καὶ οὐκ ἀπέστρεψε δαυὶδ τὴν κιβωτὸν ⓒ θεὸν πρὸς
ἑαυτὸν εἰς τὴν πόλιν δαυίδ, καὶ ἐξέκλινεν αὐτὴν εἰς οἶκον
ὠβηδ ἐδὼμ τοῦ γεθθαίου.

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 * וַיֵּשֶׁב אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עִם־בֵּית עֹבֵד־
אֱדֹם בְּבֵיתוֹ שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֶת־
בֵּית עֹבֵד־אֱדֹם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ׃

יד

1 * וַיִּשְׁלַח חִירָם מֶלֶךְ־צֹר מַלְאָכִים
אֶל־דָּוִיד וַעֲצֵי אֲרָזִים וְחָרָשֵׁי קִיר וְחָרָשֵׁי עֵצִים
2 לִבְנוֹת לוֹ בָּיִת׃ * וַיֵּדַע דָּוִיד כִּי־הֱכִינוֹ יְהוָה
לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל כִּי־נִשֵּׂאת לְמַעְלָה מַלְכוּתוֹ
3 בַּעֲבוּר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל׃ * וַיִּקַּח דָּוִיד עוֹד נָשִׁים
בִּירוּשָׁלִָם וַיּוֹלֶד דָּוִיד עוֹד בָּנִים וּבָנוֹת׃
4 * וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הַיְלוּדִים אֲשֶׁר הָיוּ־לוֹ
בִּירוּשָׁלִָם שַׁמּוּעַ וְשׁוֹבָב נָתָן וּשְׁלֹמֹה׃
5 * וְיִבְחָר וָאֱלִישׁוּעַ וְאֶלְפָּלֶט׃
6 * וְנֹגַה וְנֶפֶג וְיָפִיעַ׃
7 * וֶאֱלִישָׁמָע וּבְעַלְיָדָע וֶאֱלִיפָלֶט׃
8 * וַיִּשְׁמְעוּ פְלִשְׁתִּים כִּי־נִמְשַׁח דָּוִיד לְמֶלֶךְ
עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ כָל־פְּלִשְׁתִּים לְבַקֵּשׁ
אֶת־דָּוִיד וַיִּשְׁמַע דָּוִיד וַיֵּצֵא לִפְנֵיהֶם׃
9 * וּפְלִשְׁתִּים בָּאוּ וַיִּפְשְׁטוּ בְּעֵמֶק רְפָאִים׃
10 * וַיִּשְׁאַל דָּוִיד בֵּאלֹהִים לֵאמֹר הַאֶעֱלֶה
עַל־פְּלִשְׁתִּים וְנְתַתָּם בְּיָדִי וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה עֲלֵה
11 וּנְתַתִּים בְּיָדֶךָ׃ * וַיַּעֲלוּ בְּבַעַל־פְּרָצִים וַיַּכֵּם
שָׁם דָּוִיד וַיֹּאמֶר דָּוִיד פָּרַץ הָאֱלֹהִים אֶת־אוֹיְבַי
בְּיָדִי כְּפֶרֶץ מָיִם עַל־כֵּן קָרְאוּ שֵׁם־הַמָּקוֹם
12 הַהוּא בַּעַל פְּרָצִים׃ * וַיַּעֲזְבוּ־שָׁם אֶת־
אֱלֹהֵיהֶם וַיֹּאמֶר דָּוִיד וַיִּשָּׂרְפוּ בָאֵשׁ׃
13 * וַיֹּסִיפוּ עוֹד פְּלִשְׁתִּים וַיִּפְשְׁטוּ בָּעֵמֶק׃
14 * וַיִּשְׁאַל עוֹד דָּוִיד בֵּאלֹהִים וַיֹּאמֶר לוֹ
הָאֱלֹהִים לֹא תַעֲלֶה אַחֲרֵיהֶם הָסֵב מֵעֲלֵיהֶם
וּבָאתָ לָהֶם מִמּוּל הַבְּכָאִים׃
15 * וִיהִי כְשָׁמְעֲךָ אֶת־קוֹל הַצְעָדָה בְּרָאשֵׁי
הַבְּכָאִים אָז תֵּצֵא בַּמִּלְחָמָה כִּי־יָצָא הָאֱלֹהִים
לְפָנֶיךָ לְהַכּוֹת אֶת־מַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים׃
16 * וַיַּעַשׂ דָּוִיד כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ הָאֱלֹהִים וַיַּכּוּ
אֶת־מַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים מִגִּבְעוֹן וְעַד־גָּזֶרָה׃
17 * וַיֵּצֵא שֵׁם דָּוִיד בְּכָל־הָאֲרָצוֹת וַיהוָה נָתַן
אֶת־פַּחְדּוֹ עַל־כָּל־הַגּוֹיִם׃

14 * Mansit ergo arca Dei in domo Obed-
edom tribus mensibus, & benedixit Do-
minus domui eius, & omnibus quæ ha-
bebat.

CAP. XIIII.

1 A Misit quoq; Hyram rex Tyri nuncios
ad Dauid, & ligna cedrina & artifi-
ces parietum lignorúmque vt ædificarent
ei domum.
2 * Cognouítque Dauid eò quòd confir-
masset eum Dominus in regem super Is-
rael, & subleuatum est regnum suum su-
per populum eius Israel.
3 * Accepit quoq; Dauid alias vxores in
Hierusalem, genuítque filios & filias.
4 * Et hæc nomina eorum qui nati sunt
in Hierusalem: Samma & Sobab, Nathan
B & Salomon.
5 * Iebar, Elisu, & Eliphalech.
6 * Noga quoque & Napheg, & Iaphie.
7 * Elisama & Baliada, & Eliphaleth.
8 * Audientes autem Philistiim eò quòd
vnctus esset Dauid in regé super vniuer-
sum Israel, ascenderunt omnes vt quære-
rent eũ. Quod cùm audisset Dauid, egres-
sus est obuiam eis.
9 * Porrò Philistiim veniétes diffusi sunt
in valle Raphaim.
10 * Consuluítque Dauid Deum dicens:
Si ascendam ad Philistæos, & si trades eos
C in manu mea? Et dixit ei Dominus, Asce-
de & tradam eos in manu tua.
11 * Cúmque illi ascendissent in Baalpha-
rasim percussit eos ibi Dauid, & dixit, Di-
uisit Deus inimicos meos per manum
meam, sicut diuiduntur aquæ, & idcirco
vocatum est nomen illius loci Baalpha-
rasim.
12 * Dereliquerúntq; ibi deos suos, quos
Dauid iussit exuri.
13 * Alia etiam vice Philistiim irruerunt,
& diffusi sunt in valle.
14 * Consuluítque rursum Dauid Deum,
& dixit ei Deus, Non ascendas post eos,
D recede ab eis, & venies contra illos ex ad-
uerso pirorum.
15 * Cúmque audieris sonitum gradien-
tis in cacumine pirorum, tunc egredieris
ad bellum. Egressus est enim Deus ante
te vt percutiat castra Philistiim.
16 * Fecit ergo Dauid sicut præceperat ei
Deus, & percussit castra Philistinorum de
Gabaon vsque Gazera.
17 * Diuulgatúmque est nomen Dauid
in vniuersis regionibus, & Dominus de-
dit pauorem eius super omnes gentes.

* Et mansit arca Dei in domo Obed Edom 14
in domo sua mensibus tribus, & benedixit Do-
minus domui Obed Edom & omnibus suis.

CAP. XIIII.

ET misit Chiram rex Tyri nuncios ad Dauid 1
& ligna cedrina, & artifices parietum, &
artifices lignorum, vt ædificarent ei domum.
* Et cognouit Dauid, quòd confirmauit eum 2
Dominus in regem super Israel, & quòd au-
ctum est in altitudinem regnum suum propter
populum suum Israel.
* Et accepit Dauid adhuc vxores in Hie- 3
rusalem, & nati sunt ei filij & filiæ.
* Et hæc nomina eorum qui nati sunt ei in 4
Hierusalem, Samaa & Sobab, Nathan & Sa-
lomon,
* Et Iebear, & Elisue, & Eliphalet, 5
* Et Nage, & Naphec, & Iaphia, 6
* Et Elisama, & Baaliada, & Eliphalat. 7
* Et audierunt Philistiim quòd vnctus fuit 8
Dauid in regem super vniuersum Israel, &
ascenderunt omnes Philistiim vt quærerent
Dauid: & audiuit Dauid & egressus est in
occursum eis.
* Et Philistiim venerunt, & diffusi sunt in 9
valle Gigantum.
* Et consuluit Dauid per Deum dicens: Si 10
ascendam contra Philistæos, & si trades eos in
manus meas? & dixit ei Dominus, Ascende
& dabo eos in manus tuas.
* Et ascendit in Baal Pharasin, & percus- 11
sit eos Dauid ibi, & dixit Dauid: Diuisit Do-
minus inimicos meos in manu mea, sicut diui-
sionem aquæ, idcirco vocauit nomen loci illius
Diuisio Baal Pharasin.
* Et reliquerunt ibi Philistiim deos suos, et 12
dixit Dauid, & combusti sunt in igne.
* Et addiderunt iterum Philistiim, & dif- 13
fusi sunt in valle Gigantum.
* Et interrogauit iterum Dauid in Deo: & 14
dixit ei Deus, Non ibis post eos, reuertere ab
eis, & venies contra eos prope piros.
* Et erit cùm audieris vocem terræmotus à 15
cacumine pirorum, tunc egredieris in bellum,
quoniam egressus est Deus ante te, vt percutiat
castra Philistiim.
* Et fecit Dauid sicut præceperat ei Deus, 16
& percussit castra Philistiim à Gabaon vsque
Gazera.
* Et egressum est nomen Dauid in omnibus 17
terris, & Dominus dedit pauorem eius super
omnes gentes.

14 * καὶ ἐκάθησεν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐν οἴκῳ ὀβὴδ ἐδὼμ
ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ μῆνας τρεῖς· καὶ εὐλόγησε κύριος τὸν
οἶκον ὀβὴδ ἐδὼμ καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ.

ιδ'.

1 * Καὶ ἀπέστειλε χειρὰμ βασιλεὺς τύρου ἀγγέλους
πρὸς δαυὶδ καὶ ξύλα κέδρινα, καὶ τέκτονας τοίχων, καὶ
τέκτονας ξύλων, τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον.
2 * καὶ ἔγνω δαυίδ, ὅτι ἡτοίμασεν αὐτὸν κύριος εἰς βα-
σιλέα ἐπὶ ἰσραήλ, καὶ ὅτι ἠυξήθη εἰς ὕψος ἡ βασιλεία
αὐτοῦ διὰ τὸν λαὸν αὐτοῦ τὸν ἰσραήλ.
3 * καὶ ἔλαβεν δαυὶδ ἔτι γυναῖκας ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ
ἐτέχθησαν αὐτῷ υἱοὶ καὶ θυγατέρες.
4 * καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν τῶν τεχθέντων αὐτῷ
ἐν ἱερουσαλήμ, σαμαά, καὶ σωβάβ, ναθὰν καὶ σαλομών,
5 * καὶ ἰεβαάρ, καὶ ἐλιβυέ, καὶ ἐλιφαλέτ,
6 * καὶ ναγέ, καὶ ναφέκ, καὶ ἰαφία,
7 * καὶ ἐλισαμά, καὶ βααλιαδά, καὶ ἐλιφαλάτ.
8 * καὶ ἤκουσαν οἱ ἀλλόφυλοι ὅτι ἐχρίσθη δαυὶδ εἰς βα-
σιλέα ἐπὶ πάντα ἰσραήλ, καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ ἀλλό-
φυλοι ζητῆσαι τὸν δαυίδ· καὶ ἤκουσε δαυὶδ καὶ ἐξῆλθεν
εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν.
9 * καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἦλθον, καὶ ἐξεχύθησαν ἐν τῇ κοι-
λάδι τῶν γιγάντων.
10 * καὶ ἠρώτησε δαυὶδ διὰ τοῦ θεοῦ λέγων, εἰ ἀναβῶ
ἐπὶ σοῦ ἀλλοφύλους, καὶ εἰ παραδώσεις αὐτοὺς εἰς τὰς
χεῖράς μου; καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριος, ἀνάβηθι καὶ δώσω αὐ-
τοὺς εἰς τὰς χεῖράς σου.
11 * καὶ ἀνέβη εἰς βααλ φαρασίν, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς
δαυὶδ ἐκεῖ· καὶ εἶπεν δαυίδ, διέκοψε κύριος σοῦ ἐχθροὺς
μου ἐν χειρί μου, ὡς διακοπὴν ὕδατος· διὰ τοῦτο ἐκάλεσε
τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου διακοπὴ βααλ φαρασίν.
12 * καὶ ἐγκατέλειπον ἐκεῖ οἱ ἀλλόφυλοι σοῦ θεοὺς αὐ-
τῶν· καὶ εἶπε δαυίδ, καὶ ἐνεπρήσθησαν ἐν πυρί.
13 * καὶ προσέθεντο ἔτι οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ ἐξεχύτησαν
ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γιγάντων.
14 * καὶ ἠρώτησεν ἔτι δαυὶδ ἐν θεῷ· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός,
οὐ πορεύσῃ ὀπίσω αὐτῶν, ἀποστρέφου ἀπ' αὐτῶν· καὶ ἥξεις
αὐτοῖς πλησίον τῶν ἀπίων.
15 * καὶ ἔσται ἐν τῷ ἀκούσαι τῆς φωνῆς τοῦ σεισμοῦ ἀπ'
ἄκρου τῶν ἀπίων, τότε ἐξελεύσῃ εἰς τὸν πόλεμον, ὅτι
ἐξῆλθεν ὁ θεὸς ἔμπροσθέν σου, τοῦ πατάξαι τὴν πα-
ρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων.
16 * καὶ ἐποίησε δαυὶδ καθὼς ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ θεός· καὶ
ἐπάταξε τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων ἀπὸ γα-
βαὼν ἕως γαζηρᾷ.
17 * καὶ ἐξῆλθε τὸ ὄνομα δαυὶδ ἐν πάσαις ταῖς γαίαις,
καὶ κύριος ἔδωκεν τὸν φόβον αὐτοῦ ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη.

Universidad de Deusto
Biblioteca

טו

1 * וַיַּעַשׂ־לוֹ בָתִּים בְּעִיר דָּוִיד וַיָּכֶן מָקוֹם
לַאֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיֵּט־לוֹ אֹהֶל׃
2 * אָז אָמַר דָּוִיד לְאֵ לָשֵׂאת אֶת־אֲרוֹן
הָאֱלֹהִים כִּי אִם־הַלְוִיִּם כִּי־בָם בָּחַר יְהוָה
לָשֵׂאת אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וּלְשָׁרְתוֹ עַד־עוֹלָם׃
3 * וַיַּקְהֵל דָּוִיד אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְרוּשָׁלִַם
לְהַעֲלוֹת אֶת־אֲרוֹן יְהוָה אֶל־מְקוֹמוֹ אֲשֶׁר־
4 הֵכִין לוֹ׃ * וַיַּאְסֹף דָּוִיד אֶת־בְּנֵי אַהֲרֹן וְאֶת־
5 הַלְוִיִּם׃ * לִבְנֵי קְהָת אֲוּרִיאֵל הַשַּׂר וְאֶחָיו
6 מֵאָה וְעֶשְׂרִים׃ * לִבְנֵי מְרָרִי עֲשָׂיָה הַשַּׂר
7 וְאֶחָיו מָאתַיִם וְעֶשְׂרִים׃ * לִבְנֵי גֵרְשֹׁם
8 יוֹאֵל הַשַּׂר וְאֶחָיו מֵאָה וּשְׁלֹשִׁים׃ * לִבְנֵי
אֱלִיצָפָן שְׁמַעְיָה הַשַּׂר וְאֶחָיו מָאתָיִם׃
9 * לִבְנֵי חֶבְרוֹן אֱלִיאֵל הַשַּׂר וְאֶחָיו שְׁמוֹנִים׃
10 * לִבְנֵי עֻזִּיאֵל עַמִּינָדָב הַשַּׂר וְאֶחָיו מֵאָה וּשְׁנֵים
11 עָשָׂר׃ * וַיִּקְרָא דָוִיד לְצָדוֹק וְלְאֶבְיָתָר הַכֹּהֲנִים
וְלַלְוִיִּם לְאוּרִיאֵל עֲשָׂיָה וְיוֹאֵל שְׁמַעְיָה וֶאֱלִיאֵל
12 וְעַמִּינָדָב׃ * וַיֹּאמֶר לָהֶם אַתֶּם רָאשֵׁי הָאָבוֹת
לַלְוִיִּם הִתְקַדְּשׁוּ אַתֶּם וַאֲחֵיכֶם וְהַעֲלִיתֶם אֵת
אֲרוֹן יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־הַכִּינוֹתִי לוֹ׃
13 * כִּי לְמַבְרֵאשׁוֹנָה לֹא אַתֶּם פָּרַץ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ בָּנוּ כִּי־לֹא דְרַשְׁנֻהוּ כַּמִּשְׁפָּט׃
14 * וַיִּתְקַדְּשׁוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְהַעֲלוֹת אֵת־
15 אֲרוֹן יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ * וַיִּשְׂאוּ בְנֵי־הַלְוִיִּם אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה כִּדְבַר יְהוָה בְּכָתְפָם בְּמוֹטוֹת
16 עֲלֵיהֶם׃ * וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְשָׂרֵי הַלְוִיִּם לְהַעֲמִיד
אֶת־אֲחֵיהֶם הַמְשֹׁרְרִים בִּכְלֵי־שִׁיר נְבָלִים
וְכִנֹּרוֹת וּמְצִלְתַּיִם מַשְׁמִיעִים לְהָרִים־בְּקוֹל
17 לְשִׂמְחָה׃ * וַיַּעֲמִידוּ הַלְוִיִּם אֶת הֵימָן בֶּן־יוֹאֵל וּמִן־
אֲחִיהֶם אָסָף בֶּן־בְּרֶכְיָהוּ וּמִן־בְּנֵי מְרָרִי אֲחֵיהֶם
18 אֵיתָן בֶּן־קוּשָׁיָהוּ׃ * וְעִמָּהֶם אֲחֵיהֶם מִשְׁנִים זְכַרְיָהוּ בֶּן וְיַעֲזִיאֵל
וּשְׁמִירָמוֹת וִיחִיאֵל וְעַנִּי אֱלִיאָב וּבְנָיָהוּ וּמַעֲשֵׂיָהוּ
וּמַתִּתְיָהוּ וֶאֱלִיפְלֵהוּ וּמִקְנֵיָהוּ וְעֹבֵד אֱדֹם וִיעִיאֵל
הַשּׁוֹעֲרִים׃

CAP. XV.

1 A FEcit quoq; sibi domos in ciuitate Dauid, & ædificauit locum arcæ Dei, & tendítque ei tabernaculum.
2 * Tunc dixit Dauid, Illicitum est vt à quocunq; portetur arca Dei, nisi à Leuitis quos elegit Dominus ad portandũ eam, & ad ministrandum sibi vsq; in æternum.
3 * Congregauítque vniuersum Israel in Ierusalem, vt afferretur arca Domini in locum suum quem præparauerat ei.
4 * Nec non & filios Aaron, & Leuitas.
5 * De filiis Caath, Vriel princeps fuit, & fratres eius centum viginti.
6 * De filiis Merari, Asaia princeps & fratres eius ducenti viginti.
7 * De filiis Gerson, Iohel princeps & fratres eius centum triginta.
8 * De filiis Elisaphan, Semeias princeps & fratres eius ducenti.
9 * De filiis Hebron, Elihel princeps & fratres eius octoginta.
10 * De filiis Oziel, Aminadab princeps & fratres eius centum duodecim.
11 * Vocauítque Dauid Sadoch, & Abiathar sacerdotes & Leuitas, Vriel, Asaiam, Iohel, Semeiam, Elihel, & Aminadab.
12 * Et dixit ad eos, Vos qui estis principes familiarum Leuiticarum sanctificapes familiarum Leuiticarum sanctificaB mini cum fratribus vestris, & afferte arcam Domini Dei Israel ad locum qui ei præparatus est.
13 * Ne vt à principio quia nõ eratis præsentes, percussit nos Dominus; sic & nunc fiat, illicitum quid nobis agentibus.
14 * Sanctificati sunt ergo sacerdotes & Leuitæ vt portarent arcam Domini Dei Israel.
15 * Et tulerunt filij Leui arcam Dei, sicut præceperat Moyses iuxta verbum Domini humeris suis in vectibus.
16 * Dixítque Dauid principibus Leuitarum vt constituerent de fratribus suis cantores in organis musicorum, nablis vidlicet & lyris, & cymbalis, vt resonarent in excelsis sonitus lætitiæ.
17 * Constituerúntq; Leuitas Heman filium Iohel, & de fratribus eius, Asaph filiũ Barachiæ, de filiis verò Merari fratribus eorum, Ethan filium Cusaiæ;
18 * Et cum eis fratres eorum. In secundo ordine Zachariam & Ben, & Iazihel, & Semiramoth, & Iehihel, & Ani, Eliab & C Banaiam, & Maasiam, & Mathathiam, & Eliphalu, & Maceniam, & Obed Edom, & Iehihel ianitores.

CAP. XV.

1 ET fecit sibi domos in ciuitate Dauid, & præparauit locum arcæ Dei, & fixit ei tabernaculum.
2 * Tunc dixit Dauid, Non est portare arcam Dei, nisi Leuitas, quoniam eos elegit Dominus vt portarent arcam Domini, & ministrarent ei vsque in æternum.
3 * Et congregauit Dauid omnem Israel in Hierusalem, vt afferrent arcam Domini ad locum quem præparauit ei.
4 * Et congregauit Dauid filios Aaron & Leuitas.
5 * De filiis Caath, Uriel princeps & fratres eius, centum & viginti.
6 * De filiis Merari, Asaia princeps & fratres eius, ducenti viginti.
7 * De filiis Gerson, Joel princeps & fratres eius, ducenti triginta.
8 * De filiis Elisaphan, Samea princeps & fratres eius, ducenti.
9 * De filiis Chebron, Eliel princeps & fratres eius, octoginta.
10 * De filiis Oziel, Aminadab princeps & fratres eius, centum & duodecim.
11 * Et vocauit Dauid Sadoc & Abiathar sacerdotes, & Leuitas Uriel & Asaia, & Joel, & Samea, & Eliel, & Aminadab.
12 * Et dixit eis, Vos principes familiarum Leuitarum, sanctificamini vos & fratres vestri, & afferte arcam Domini Dei Israel, vbi præparaui ei.
13 * Quoniam non in principio vos eratis præparati, percussit Dominus Deus noster in nobis, quoniam non quæsiuimus eum in iudicio.
14 * Et sanctificati sunt sacerdotes & Leuitæ vt portarent arcam Domini Dei Israel.
15 * Et tulerunt filij Leuitarum arcam Dei, sicut præceperat Moyses in verbo Domini secũdum scripturam in vectibus in humeris suis.
16 * Et dixit Dauid principibus Leuitarum, Constituite fratres vestros cantores in organis musicorum, in naulis & in lyris, & cymbalis, vt audire faciant vt exaltarent in voce in lætitiam.
17 * Et steterunt Leuitæ, Heman filius Joel, & de fratribus eius Asaph filius Barachia, & de filiis Merari fratris eius Ethan filius Cisæi.
18 * Et cum eis fratres eorum, qui in secundo ordine, Zacharias filius Jeiel, & Semiramoth, & Jaiel, & Ani, & Eliab, & Banea, & Maasia, & Mattathias, & Eliphal, & Macenia, & Obed Eddom, & Jeel ianitores.

ιε'.

1 * Καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ οἴκους ἐν πόλει δαυὶδ, καὶ ἡτοίμασε τόπον τῇ κιβωτῷ τοῦ θεοῦ, καὶ ἔπηξεν αὐτῇ σκηνώ.
2 * τότε εἶπεν δαυὶδ, οὐκ ἔστιν αἴρειν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἢ οἱ λευῖται, ὅτι αὐτοὺς ἐξελέξατο ὁ κύριος αἴρειν τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου, καὶ λειτουργεῖν αὐτῷ ἕως αἰῶνος.
3 * καὶ συνήγαγε δαυὶδ τὸν παντὰ ἰσραὴλ εἰς ἰερουσαλήμ, τοῦ ἀνενεγκεῖν τὴν κιβωτὸν κυρίου εἰς τὸν τόπον ὃν ἡτοίμασεν αὐτῇ.
4 * καὶ σύναγε δαυὶδ τοὺς υἱοὺς ααρὼν καὶ τοὺς λευίτας.
5 * τῶν υἱῶν καάθ, ὑριὴλ ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ἑκατὸν καὶ εἴκοσι.
6 * τῶν υἱῶν μεραρεί, ἀσαία ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, διακόσιοι εἴκοσι.
7 * τῶν υἱῶν γερσών, ἰωὴλ ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, διακόσιοι τριάκοντα.
8 * τῶν υἱῶν ελισαφάν, σαμέα ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, διακόσιοι.
9 * τῶν υἱῶν χεβρών, ἐλιὴλ ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ὀγδοήκοντα.
10 * τῶν υἱῶν ὀζιήλ, αμιναδὰβ ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ἑκατὸν καὶ δώδεκα.
11 * καὶ ἐκάλεσε δαυὶδ τὸν σαδὼκ καὶ τὸν αβιαθὰρ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευίτας τὸν ὑριὴλ, καὶ ἀσαία, καὶ ἰωὴλ, καὶ σαμέα, καὶ ἐλιὴλ, καὶ αμιναδάβ.
12 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὑμεῖς οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν λευιτῶν, ἁγιάσητε ὑμεῖς καὶ οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν, καὶ ἀνοίσατε τὴν κιβωτὸν κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραὴλ, ἃ ἡτοίμασα αὐτῇ.
13 * ὅτι οὐκ ἐν τῷ πρότερον ὑμᾶς εἶναι ἑτοίμους, διέκοψε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν ἡμῖν, ὅτι οὐκ ἐζητήσαμεν αὐτὸν ἐν κρίματι.
14 * καὶ ἡγνίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται ἀνενεγκεῖν τὴν κιβωτὸν κυρίου θεοῦ ἰσραήλ.
15 * καὶ ἦραν οἱ υἱοὶ τῶν λευιτῶν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ, ὡς ἐνετείλατο μωυσῆς ἐν λόγῳ κυρίου κατὰ τὴν γραφὴν ἐν διαφόροις ἐν ὤμοις αὐτῶν.
16 * καὶ εἶπε δαυὶδ τοῖς ἄρχουσι τῶν λευιτῶν, στῆσαι τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν τοὺς ψαλτῳδοὺς ἐν ὀργάνοις ᾠδῆς, ἐν ναύλαις, καὶ ἐν κινύραις, καὶ κυμβάλοις, ἀκουστίζοντες τοῦ ὑψῶσαι ἐν φωνῇ εἰς διαφορωσύνην.
17 * καὶ ἔστησαν οἱ λευῖται, αἱμὰν υἱὸς ἰωήλ, καὶ ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ασὰφ υἱὸς βαραχία, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν μεραρὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ αἰθὰν υἱὸς κισαί.
18 * καὶ μετ' αὐτῶν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ δευτερεύοντες, ζαχαρίας υἱὸς ιειὴλ καὶ σεμιραμὼθ, καὶ ἰαιὴλ, καὶ ὠδὶ, καὶ ἐλιαὸ, καὶ βαναία, καὶ μαασία, καὶ ματταθίας, καὶ ἐλιφαλ, καὶ μακνασία, καὶ ωβηδ ἐδδὼμ, καὶ ιεὴλ οἱ πυλωροί.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 ‡ וְהַמְשֹׁרְרִים הֵימָן אָסָף וְאֵיתָן בִּמְצִלְתַּיִם
16 נְחֹשֶׁת לְהַשְׁמִיעַ: ‡ וּבְרִיָּה וַעֲזִיאֵל
וּשְׁמִרֲמוֹת וִיחִיאֵל וְעַנִּי וֵאֲלִיאָב וּמַעֲשֵׂיָהוּ
17 וּבְנָיָהוּ בִּנְבָלִים עַל־עֲלֻמוֹת: ‡ וּמַתִּתְיָהוּ
וֶאֱלִיפְלֵהוּ וּמִקְנֵיָהוּ וְעֹבֵד אֱדֹם וִיעִיאֵל וַעֲזַזְיָהוּ
18 בְּכִנֹּרוֹת עַל־הַשְּׁמִינִית לְנַצֵּחַ: ‡ וּכְנַנְיָהוּ שַׂר־
הַלְוִיִּם בַּמַּשָּׂא יָסֹר בַּמַּשָּׂא כִּי מֵבִין הוּא:
19 ‡ וּבֶרֶכְיָה וְאֶלְקָנָה שֹׁעֲרִים לָאָרֹן:
20 ‡ וּשְׁבַנְיָהוּ וְיוֹשָׁפָט וּנְתַנְאֵל וַעֲמָשַׂי וְזַכַרְיָהוּ
וּבְנָיָהוּ וְאֶלִיעֶזֶר הַכֹּהֲנִים מַחְצְרִים בַּחֲצֹצְרוֹת
21 לִפְנֵי אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וְעֹבֵד אֱדֹם וִיחִיָּה שֹׁעֲרִים
22 לָאָרֹן: ‡ וְיִהְיֵה דָּוִיד וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים
הַהֹלְכִים לְהַעֲלוֹת אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה מִן־
23 בֵּית עֹבֵד־אֱדֹם בְּשִׂמְחָה: ‡ וַיְהִי בָּעֹזֵר
אֱלֹהִים אֶת־הַלְוִיִּם נֹשְׂאֵי אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה
24 וַיִּזְבְּחוּ שִׁבְעָה־פָרִים וְשִׁבְעָה אֵילִים:
25 ‡ וְדָוִיד מְכֻרְבָּל בְּמְעִיל בּוּץ וְכָל־הַלְוִיִּם
הַנֹּשְׂאִים אֶת־הָאָרוֹן וְהַמְשֹׁרְרִים וּכְנַנְיָהוּ הַשַּׂר
הַמַּשָּׂא הַמְשֹׁרְרִים וְעַל־דָּוִיד אֵפוֹד בָּד:
26 ‡ וְכָל־יִשְׂרָאֵל מַעֲלִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־
יְהוָה בִּתְרוּעָה וּבְקוֹל שׁוֹפָר וּבַחֲצֹצְרוֹת וּבִמְצִלְתַּיִם
29 מַשְׁמִיעִים בִּנְבָלִים וְכִנֹּרוֹת: ‡ וַיְהִי אֲרוֹן
בְּרִית יְהוָה בָּא עַד־עִיר דָּוִיד וּמִיכַל בַּת־שָׁאוּל
נִשְׁקְפָה בְעַד הַחַלּוֹן וַתַּרְא אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּוִיד
מְרַקֵּד וּמְשַׂחֵק וַתִּבֶז לוֹ בְּלִבָּהּ:

יו

1 ‡ וַיָּבִיאוּ אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיַּצִּיגוּ
אֹתוֹ בְּתוֹךְ הָאֹהֶל אֲשֶׁר נָטָה־לוֹ דָּוִיד וַיַּקְרִיבוּ
2 עֹלוֹת וּשְׁלָמִים לִפְנֵי הָאֱלֹהִים: ‡ וַיְכַל דָּוִיד
מֵהַעֲלוֹת הָעֹלָה וְהַשְּׁלָמִים וַיְבָרֶךְ אֶת־הָעָם בְּשֵׁם
3 יְהוָה: ‡ וַיְחַלֵּק לְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל מֵאִישׁ
וְעַד־אִשָּׁה לְאִישׁ כִּכַּר לֶחֶם וְאַשְׁפָּר וְאִשִּׁישָׁה:
4 ‡ וַיִּתֵּן לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה מִן־הַלְוִיִּם מְשָׁרְתִים
וּלְהַזְכִּיר וּלְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:
5 ‡ אָסָף הָרֹאשׁ וּמִשְׁנֵהוּ זְכַרְיָה יְעִיאֵל וּשְׁמִרָמוֹת
וִיחִיאֵל וּמַתִּתְיָה וֶאֱלִיאָב וּבְנָיָהוּ וְעֹבֵד אֱדֹם
וִיעִיאֵל בִּכְלֵי נְבָלִים וּבְכִנֹּרוֹת וְאָסָף בִּמְצִלְתַּיִם
מַשְׁמִיעַ:

1 ‡ Porrò cantores Heman, Asaph, & Ethan in cymbalis æneis concrepantes,
2 ‡ Zacharias autem & Oziel, & Semiramoth, & Iahihel, & Ani, Eliab, & Maasias, & Banaias in nablis arcana cantabant.
3 ‡ Porrò Mathathias, & Eliphalu, & Maccenias, & Obed-Edom, & Iehihel, & Ozaziu in citharis pro octaua canebant
4 nicion. ‡ Chonenias aũt princeps Leuitarũ prophetiæ præerat, & ad præcinendũ melodiam. erat quippe valde sapiens.
5 ‡ Et Barachias & Helcana ianitores arcæ. ‡ Porrò Sebenias & Iosaphat, & Nathanael, & Amasai, & Zacharias, & Banaias, & Eliezer sacerdotes clangebãt tubis coram arca Dei, & Obed-Eddõ, & Hiechia ianitores arcæ.
6 ‡ Igitur Dauid & omnes maiores natu Israel & tribuni, ierunt ad portandam arcam fœderis Dñi de domo Obed-Edom
7 cum lætitia. ‡ Cúmque adiuuisset Deus Leuitas qui portabãt arcam fœderis Domini, immolabantur septem tauri & septem arietes. ‡ Porrò Dauid erat indu-
8 tus stola byssina, & vniuersi Leuitæ qui portabant arcam fœderis cantorésque, & Chonenias princeps prophetiæ inter cantores: Dauid autẽ indutus erat ephod li-
9 neo. ‡ Vniuersúsque Israel deducebant arcá fœderis Dñi in iubilo & sonitu buccinæ, & tubis, & cymbalis, & nablis, & citharis concrepantes. ‡ Cúmque perue-
10 nisset arca fœderis Domini vsque ad ciuitatẽ Dauid, Michol filia Saul prospiciens per fenestram, vidit Regem Dauid saltantem atque ludentem; & despexit eum in
11 corde suo.

CAP. XVI.

1 ATtulerunt igitur arcam Dei, & constituerunt eam in medio tabernaculi, quod tetenderat ei Dauid, & obtulerunt holocausta & pacifica coram Deo.
2 ‡ Cúmque complesset Dauid offerens holocausta & pacifica, benedixit populo
3 in nomine Dñi. ‡ Et diuisit vniuersis per singulos à viro vsq; ad mulierẽ tortam panis & partem assę carnis bubalę, & frixam
4 oleo similã. ‡ Constituitq; coràm arca Dñi de Leuitis qui ministrarẽt & recordarentur operũ eius & glorificarent atq; laudarent
5 Dominum Deum Israel: ‡ Asaph principem & secundum eius Zachariam, Iorò Iahihel, & Semiramoth, Iehihel, & Mathathiam, & Eliab, & Banaiam, & Obed-Edõ, Ieihel super organa psalterij & lyræ; Asaph autem vt in cymbalis personaret.

19 ‡ Et cantores, Heman, Asaph, Hetham in cymbalis æneis vt audire faciant.
20 ‡ Et Zacharias & Oziel, & Semiramoth, & Jeiel, & Ani, et Eliab, et Maasias, & Baneas in naulis pro arcanis.
21 ‡ Et Mattathias, & Eliphalu, & Maccanias, & Obed-Eddom, et Jeiel, & Ozias in lyris pro octaua victoriæ.
22 ‡ Et Chonenias princeps Leuitarũ in eleuatione princeps cantorum, quoniam sapiens erat.
23 ‡ Et Barachias, & Helcana ianitores arcæ.
24 ‡ Et Sabanea & Josaphat, & Nathanael, & Amasai, et Zacharias, & Banaias, et Eliezer sacerdotes clangentes in tubis coram arca Dei, et Obed-Eddõ, & Hiechia ianitores arcæ.
25 ‡ Et erat Dauid & seniores Israel & tribuni euntes ad portandum arcam fœderis Domini de domo Obed-Eddom in lætitia.
26 ‡ Et factum est cùm confortaret Deus Leuitas portantes arcam fœderis Domini, & immolauerunt septem vitulos & septem arietes.
27 ‡ Et Dauid accinctus in stola byssina & omnes Leuitæ & omnes qui portabant arcam fœderis Domini, & cantores, & Chonenias princeps cantorum canentium, & super Dauid ephud byssinum.
28 ‡ Et omnis Israel deducentes arcam fœderis Domini in signo & in voce tubæ & in tubis, & in cymbalis resonantes in naulis & in citharis.
29 ‡ Et factum est & venit arca fœderis Domini vsque ad ciuitatem Dauid, & Mechol filia Saulis prospexit per fenestram, & vidit regem Dauid saltantem & ludentem, & despexit eum in anima sua.

CAP. XVI.

1 ET attulerunt arcam Dei & constituerunt eam in medio tabernaculi, quod fixerat ei Dauid, & obtulerunt holocausta & pacifica coram Deo.
2 ‡ Et compleuit Dauid offerens holocausta & pacifica, & benedixit populo in nomine Domini.
3 ‡ Et diuisit Dauid omni viro Israel à viro & vsque ad mulierem, viro tortam panis, & laganum sartaginis & collyridam.
4 ‡ Et ordinauit Dauid iuxta faciem arcæ fœderis Domini de Leuitis qui ministrarent & resonarent, vt confiterentur & laudarent Dominum Deum Israel.
5 ‡ Asaph dux, secundus eius Zacharias, & Hieiel, & Semiramoth, & Jael, & Matthathias, & Eliab, & Baneas, & Obed-Eddom, & Jeiel in organis, in naulis & lyris, & Asaph in cymbalis personans.

19 ‡ καὶ Ⓖ ὠδοί, αἱμὰν, ἀσὰφ, αἰθὰμ ἐν κυμβάλοις
χαλκοῖς τοῦ ἀκουτίσαι.
20 ‡ καὶ ζαχαρίας καὶ ὀζιὴλ, ⟨ σεμιραμὼθ, ⟨ ἰεϊὴλ,
⟨ ἀνὶ, ⟨ ἐλιὰβ, ⟨ μαασίας, ⟨ βαναίας ἐν ναυλαις πρὸ
τῶν κρυφίων.
21 ‡ καὶ ματταθίας, ⟨ ἐλιφαλὰ, ⟨ μακκανίας, ⟨ ὠβὴδ
ἐδδὰμ, ⟨ ἰεϊὴλ, καὶ ὀζίας ἐν κινύραις πρὸ τῆς ὀγδόης τοῦ
ἐνισχύσαι.
22 ‡ καὶ χονενίας ἄρχων τῶν λευιτῶν ἐν τῇ ἄρσει ἄρχων
τῶν ὠδῶν, ὅτι σωφρὼν ἦν.
23 ‡ καὶ βαραχίας, ⟨ ἑλκανὰ πυλωροὶ τῷ κιβωτῷ.
24 ‡ καὶ σαβδυὲα, ⟨ ἰωσαφὰτ, ⟨ ναθαναὴλ, ⟨ ἀμα-
σαί, καὶ ζαχαρίας, ⟨ βαναίας, ⟨ ἐλιέζερ Ⓖ ἱερεῖς σαλ-
πίζοντες ἐν ταῖς σάλπιγξιν ἐμπροσθεν τῆ κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ,
⟨ ὠβὴδ ἐδδὰμ, ⟨ ἰεχία πυλωροὶ τῆ κιβωτοῦ.
25 ‡ καὶ ἦν δαυὶδ ⟨ Ⓖ πρεσβύτεροι ἰσραὴλ, ⟨ Ⓖ χι-
λίαρχοι Ⓖ πορευόμενοι τοῦ ἀνενεγκεῖν τὴν κιβωτὸν τῆς
διαθήκης κυρίου ἐξ οἴκου ὠβὴδ ἐδδὰμ ἐν διαφορᾷ.
26 ‡ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καλιαῦσαι τὸν θεὸν τοὺς λευίτας
αἴροντας τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου, καὶ ἔθυσαν ἑπτὰ
μόσχους ⟨ ἑπτὰ κριούς.
27 ‡ ⟨ δαυὶδ περιεζωσμένος ἐν στολῇ βυσσίνῃ, ⟨ πάν-
τες οἱ λευῖται, καὶ πάντες οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν διαθή-
κης κυρίου ⟨ οἱ ψαλτῳδοὶ, ⟨ χονενίας ὁ ἄρχων τῶν ὠδῶν
τῶν ἀδόντων, ⟨ Ⓖ τῷ δαυὶδ ἐφὼδ βύσσινον.
28 ‡ καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἀνάγοντες τὴν κιβωτὸν διαθήκης
κυρίου ἐν σημασίᾳ, ⟨ ἐν φωνῇ σωφὰρ, καὶ ἐν σάλπιγξιν,
⟨ ἐν κυμβάλοις ἀναφωνοῦντες ἐν ναυλοις, ⟨ ἐν κινύραις.
29 ‡ καὶ ἐγένετο ⟨ ἦλθεν ἡ κιβωτὸς διαθήκης κυρίου ἕως πό-
λεως δαυὶδ, καὶ μελχὸλ ἡ θυγάτηρ σαὺλ παρέκυψε
διὰ θυρίδος, καὶ εἶδε τὸν βασιλέα δαυὶδ ὀρχούμενον ⟨
παίζοντα, ⟨ ἐξουδένωσεν αὐτὸν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς.

ις'.

1 ‡ Καὶ εἰσήνεγκαν τὴν κιβωτὸν Θεοῦ, ⟨ ἀπῆραισαν
αὐτὴν ἐν μέσῳ τῆ σκηνῆς, ἧς ἔστησεν αὐτῇ δαυὶδ, καὶ
προσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα ⟨ εἰρηνικὰς ἐναντίον τοῦ θεοῦ.
2 ‡ καὶ συνετέλεσε δαυὶδ διαφέρων τὰ ὁλοκαυτώματα ⟨
τὰς εἰρηνικὰς, ⟨ εὐλόγησε τὸν λαὸν ἐν ὀνόματι κυρίου.
3 ‡ καὶ διεμέρισε δαυὶδ παντὶ ἀνδρὶ ἰσραὴλ δοτὸ ἀν-
δρὸς καὶ ἕως γυναικὸς, τῷ ἀνδρὶ χίχαρ ἄρτου, καὶ λά-
γανον τηγάνου καὶ κολλυρίτιον.
4 ‡ καὶ ἔταξε δαυὶδ κατὰ πρόσωπον τῆ κιβωτοῦ διαθήκης
κυρίου ἐκ τῶν λευιτῶν λειτουργοῦντας ⟨ διαφωνοῦντας, ⟨
ἐξομολογεῖσθαι ⟨ αἰνεῖν κυρίῳ τῷ θεῷ ἰσραήλ.
5 ‡ ἀσὰφ ὁ ἡγούμενος, ὁ δεύτερος αὐτοῦ ζαχαρίας, καὶ
ἰεϊὴλ, ⟨ σεμιραμὼθ, καὶ ἰαὴλ, καὶ ματθαθίας, καὶ ἐλιὰβ,
καὶ βαναίας, καὶ ὠβὴδ ἐδδὰμ, καὶ ἰεϊὴλ ἐν ὀργάνοις, ἐν
ναυλοις, καὶ κινύραις, καὶ ἀσὰφ ἐν κυμβάλοις ἀνα-
φωνῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 ᵃ וּבְנָיָהוּ וְיַחֲזִיאֵל הַכֹּהֲנִים בַּחֲצֹצְרוֹת תָּמִיד
7 לִפְנֵי אֲרוֹן בְּרִית־הָאֱלֹהִים: ᵃ בַּיּוֹם הַהוּא
8 אָז נָתַן דָּוִיד בָּרֹאשׁ לְהוֹדוֹת לַיהוָה בְּיַד־אָסָף
9 וְאֶחָיו: ᵃ הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ
10 בָעַמִּים עֲלִילֹתָיו: ᵃ שִׁירוּ לוֹ זַמְּרוּ־לוֹ שִׂיחוּ
11 בְּכָל־נִפְלְאֹתָיו: ᵃ הִתְהַלְלוּ בְשֵׁם קָדְשׁוֹ
12 יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי יְהוָה: ᵃ דִּרְשׁוּ יְהוָה וְעֻזּוֹ
13 בַּקְּשׁוּ פָנָיו תָּמִיד: ᵃ זִכְרוּ נִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר
14 עָשָׂה מֹפְתָיו וּמִשְׁפְּטֵי־פִיהוּ:
15 ᵃ זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו:
16 ᵃ הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל־הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו:
17 ᵃ זִכְרוּ לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר:
18 ᵃ אֲשֶׁר כָּרַת אֶת־אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִצְחָק:
19 ᵃ וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית
20 עוֹלָם: ᵃ לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶרֶץ כְּנַעַן חֶבֶל
21 נַחֲלַתְכֶם: ᵃ בִּהְיוֹתְכֶם מְתֵי מִסְפָּר כִּמְעָט
22 וְגָרִים בָּהּ: ᵃ וַיִּתְהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל־גּוֹי
23 וּמִמַּמְלָכָה אֶל־עַם אַחֵר: ᵃ לֹא הִנִּיחַ לְאִישׁ
24 לְעָשְׁקָם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
25 ᵃ אַל־תִּגְּעוּ בִּמְשִׁיחָי וּבִנְבִיאַי אַל־תָּרֵעוּ:
26 ᵃ שִׁירוּ לַיהוָה כָּל־הָאָרֶץ בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם־אֶל־
27 יוֹם יְשׁוּעָתוֹ: ᵃ סַפְּרוּ בַגּוֹיִם אֶת־כְּבוֹדוֹ
28 בְּכָל־הָעַמִּים נִפְלְאֹתָיו: ᵃ כִּי גָדוֹל יְהוָה
29 וּמְהֻלָּל מְאֹד וְנוֹרָא הוּא עַל־כָּל־אֱלֹהִים:
30 ᵃ כִּי כָּל־אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים וַיהוָה
31 שָׁמַיִם עָשָׂה: ᵃ הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְחֶדְוָה
32 בִּמְקֹמוֹ: ᵃ הָבוּ לַיהוָה מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים הָבוּ
33 לַיהוָה כָּבוֹד וָעֹז: ᵃ הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ
34 שְׂאוּ מִנְחָה וּבֹאוּ לְפָנָיו הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה בְּהַדְרַת־
35 קֹדֶשׁ: ᵃ חִילוּ מִלְּפָנָיו כָּל־הָאָרֶץ אַף־תִּכּוֹן
36 תֵּבֵל בַּל־תִּמּוֹט: ᵃ יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ
וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְהוָה מָלָךְ:
37 ᵃ יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ יַעֲלֹץ הַשָּׂדֶה וְכָל־
38 אֲשֶׁר־בּוֹ: ᵃ אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר מִלִּפְנֵי יְהוָה
39 כִּי־בָא לִשְׁפּוֹט אֶת־הָאָרֶץ: ᵃ הוֹדוּ לַיהוָה כִּי
40 טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: ᵃ וְאִמְרוּ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי
יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם
קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ:

6 ᵃ Banaiam verò & Azihel sacerdotes, ce-
nere tuba iugiter coram arca fœderis Dei.
7 ᵃ In illo die fecit Dauid principé ad con-
B fitendum Domino Asaph & fratres eius.
8 ᵃ Confitemini Dño & inuocate nomen
eius, notas facite in populis adinuentio-
9 nes eius. ᵃ Cantate ei & psallite ei, & nar-
10 rate omnia mirabilia eius. ᵃ Laudate no-
men sanctum eius, lætetur cor quærentiu
11 Dominum. ᵃ Quærite Dñm & virtu-
tem eius, quærite faciem eius semper.
12 ᵃ Recordamini mirabiliũ eius quæ fe-
cit, signorũ illius & iudiciorum oris eius.
13 ᵃ Semen Israel serui eius, filij Iacob ele-
14 cti eius. ᵃ Ipse Dominus Deus noster, in
15 vniuersa terra iudicia eius. ᵃ Recordam-
ni in sempiternum pacti eius, sermonis
quem præcepit in mille generationes.
16 ᵃ Quẽ pepigit cũ Abraam & iuramen-
17 illius cum Isaac. ᵃ Et constituit illud Ia-
cob in præceptũ, & Israel in pactum sem-
18 piternum: ᵃ Dicens, Tibi dabo terrã Cha-
naan, funiculum hæreditatis vestræ.
19 ᵃ Cùm essent pauci numero paru &
20 coloni eius: ᵃ Et transierunt de gente in
gentẽ, & de regno ad populum alterum.
21 ᵃ Non dimisit quemquam calumniari
22 eos, sed increpauit pro eis reges. ᵃ Nolite
C tãgere christos meos, & in prophetis meis
23 nolite malignari. ᵃ Cantate Dño omnis
terra, annunciate de die in diem salutare
24 eius. ᵃ Narrate in gentibus gloriã eius, &
25 in cunctis populis mirabilia eius. ᵃ Quia
magnus Dñs & laudabilis nimis, & horri-
26 bilis super omnes Deos. ᵃ Omnes enim
dij populorũ idola, Dñs autem cœlos fecit.
27 ᵃ Confessio & magnificentia coram eo,
fortitudo & gaudium in loco eius.
28 ᵃ Afferte Domino familiæ populorum,
afferte Domino gloriam & imperium.
29 ᵃ Date Domino gloriã nomini eius. Le-
uate sacrificiũ & venite in conspectu eius,
& adorate Dominum in decore sancto.
30 ᵃ Cõmoueatur à facie eius omnis terra,
ipse enim fundauit orbem immobilem.
31 ᵃ Lætentur cœli & exultet terra, & di-
D cant in nationibus, Dominus regnauit.
32 ᵃ Tonet mare & plenitudo eius, exul-
33 tent agri, & omnia quæ in eis sunt. ᵃ Tũc
laudabunt ligna saltus corã Dño, quia ve-
34 nit iudicare terram. ᵃ Confitemini Dño
quoniã bonus, quoniã in æternũ misericor-
35 cordia eius. ᵃ Et dicite, Salua nos Deus sal-
uator noster, & congrega nos & erue de
gentibus, vt confiteamur nomini sancto
tuo, & exultemus in carminibus tuis.

6 ᵃ Et Baneas & Hiezjel sacerdotes in tubis
iugiter coram arca fœderis Dei. ᵃ In die illo. 7
tunc ordinauit Dauid in principio ad laudandũ
Dominum in manu Asaph & fratrum eius.
8 ᵃ Confitemini Domino & inuocate eum in
nomine eius, notas facite in populis adinuentio-
nes eius. ᵃ Cantate ei & psallite ei, narrate in 9
vniuersis mirabilia eius, quæ fecit Dominus.
10 ᵃ Laudate in nomine sancto eius: lætabitur
cor quærens bonam voluntatem eius.
11 ᵃ Quærite Dominum et confortamini, quæ-
rite faciem eius semper.
12 ᵃ Recordamini mirabilium eius, quæ fecit,
portentorum eius & iudiciorum oris eius.
13 ᵃ Semen Israel serui eius, filij Iacob electi
eius. ᵃ Ipse Dominus Deus noster, in vniuer- 14
sa terra iudicia eius.
15 ᵃ Recordamini in sempiternum pacti eius,
sermonis eius quem præcepit in mille generatio-
nes. ᵃ Quem pepigit cum Abraam, & iura- 16
menti illius cum Isaac.
17 ᵃ Et constituit illud Iacob in præceptum, &
Israel in pactum sempiternum,
18 ᵃ Dicens: Tibi dabo terram Chanaan, funi-
culum hæreditatis vestræ.
19 ᵃ Cùm essent ipsi pauci numero, sicut parui
& coloni in ea. ᵃ Et transierunt de gente in 20
gentem, & de regno ad populum alterum.
21 ᵃ Non dimisit virũ vt vim inferret eis, & 22
increpauit pro eis reges. ᵃ Ne tangatis chri-
stos meos, et in prophetis meis ne malignemini.
23 ᵃ Cantate Domino omnis terra, annunciate
de die in diem salutare eius. ᵃ Narrate in gen- 24
tibus gloriam eius, in cunctis populis mirabilia
eius. ᵃ Quoniam magnus Dominus & lau- 25
dabilis nimis, horribilis est super omnes deos.
26 ᵃ Quoniam omnes dei gentium idola, et Do-
minus cælos fecit. ᵃ Laus & magnificentia 27
coram eo, fortitudo et gloria in loco sancto eius.
28 ᵃ Date Domino familiæ gentium, date Do-
mino gloriam & fortitudinem. ᵃ Date Do- 29
mino gloriam nomini eius, leuate sacrificia &
venite coram eo, & adorate Dominum in ha-
bitaculo sancto eius. ᵃ Timeat à facie eius o- 30
mnis terra, & enim fundauit orbem, qui non
commouebitur. ᵃ Lætetur cælum & exultet 31
terra, & dicãt in gentibus, Dominus regnauit.
32 ᵃ Tonet mare plenitudini eius, exultet ager
& omnia quæ in eo. ᵃ Tunc letabuntur li- 33
gna saltus à facie Domini, quoniam venit iudi-
care terram. ᵃ Confitemini Domino quoniam 34
bonum, quoniam in æternum misericordia eius.
35 ᵃ Et dicite, Salua nos Deus saluationum no-
strarũ, & congrega nos, et erue nos de gentibus
vt laudemus nomen tuum sanctum, vt exul-
temus in laudibus tuis.

6 ᵃ καὶ Βαναίας, καὶ Ιεζιὴλ οἱ ἱερεῖς ἐν τοῖς σάλπιγξιν διὰ-
παντὸς ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης τοῦ θεοῦ
7 ᵃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. τότε ἔταξε δαυὶδ ἐν ἀρχῇ τοῦ
αἰνεῖν τὸν κύριον ἐν χειρὶ ἀσὰφ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ.
8 ᵃ ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ καὶ ἐπικαλεῖσθε αὐτὸν ἐν
ὀνόματι αὐτοῦ, γνωρίσατε ἐν τοῖς λαοῖς τὰ ἐπιτηδεύματα
9 αὐτοῦ. ᵃ ἄσατε αὐτῷ καὶ ὑμνήσατε αὐτῷ, διηγήσασθε ἐν
πᾶσι τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ἃ ἐποίησε κύριος.
10 ᵃ αἰνεῖτε ἐν ὀνόματι ἁγίῳ αὐτοῦ· εὐφρανθήτω καρ-
11 δία ζητοῦσα τὸν θεὸν αὐτῶν. ᵃ ζητήσατε τὸν κύριον
καὶ ἰσχύσατε, ζητήσατε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διαπαντός.
12 ᵃ μνημονεύσατε τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ἃ ἐποίησε, τὰ τέ-
13 ρατα αὐτοῦ καὶ τὰ κρίματα τοῦ στόματος αὐτοῦ. ᵃ σπέρμα
14 Ισραὴλ δοῦλοι αὐτοῦ, υἱοὶ Ιακὼβ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ. ᵃ αὐτὸς
κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν πάσῃ τῇ γῇ τὰ κρίματα αὐτοῦ.
15 ᵃ μνημονεύσατε εἰς αἰῶνα διαθήκης αὐτοῦ, λόγου αὐτοῦ ὃν
16 ἐνετείλατο εἰς χιλίας γενεάς. ᵃ ὃν διέθετο τῷ Ἀβραὰμ,
17 καὶ τὸν ὅρκον αὐτοῦ τῷ Ισαάκ. ᵃ καὶ ἔστησεν αὐτὸν τῷ
Ιακὼβ εἰς πρόσταγμα, καὶ τῷ Ισραὴλ εἰς διαθήκην αἰώνιον.
18 ᵃ λέγων, σοὶ δώσω τὴν γῆν Χαναὰν σχοίνισμα κλήρο-
19 νομίας ὑμῶν. ᵃ ὄντων ὑμῶν ὀλιγοστῶν ἀριθμῷ, ὡς
20 μικρὸς καὶ παροίκους ἐν αὐτῇ. ᵃ καὶ ἐπορεύθησαν ἐξ
ἔθνους εἰς ἔθνος, καὶ ἀπὸ βασιλείας εἰς λαὸν ἕτερον.
21 ᵃ οὐκ ἀφῆκεν ἄνδρα τοῦ συκοφαντῆσαι αὐτούς, καὶ ἤλεγξε
22 περὶ αὐτῶν βασιλεῖς. ᵃ μὴ ἅπτεσθε τῶν χριστῶν μου, καὶ ἐν
23 τοῖς προφήταις μου μὴ πονηρεύεσθε. ᵃ ἄσατε τῷ κυρίῳ
πᾶσα ἡ γῆ, εὐαγγελίζεσθε ἐξ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὸ σωτή-
24 ριον αὐτοῦ. ᵃ ἐξηγεῖσθε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὴν δόξαν αὐτοῦ,
ἐν πᾶσι τοῖς λαοῖς τὰ θαυμάσια αὐτοῦ.
25 ᵃ ὅτι μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα· φοβερός ἐστιν
26 ὑπὲρ πάντας τοὺς θεούς. ᵃ ὅτι πάντες οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν
εἰδωλα, καὶ ὁ κύριος τοὺς οὐρανοὺς ἐποίησεν.
27 ᵃ αἰνὸς καὶ μεγαλοπρέπεια ἐνώπιον αὐτοῦ, ἰσχὺς καὶ
28 καύχημα ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ. ᵃ δότε τῷ κυρίῳ αἱ πα
τριαὶ τῶν ἐθνῶν, δότε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ ἰσχύν.
29 ᵃ δότε τῷ κυρίῳ δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ· ἄρατε θυσίας
καὶ εἰσπορεύεσθε ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ
30 κυρίῳ ἐν κατευκτηρίῳ ἁγίῳ αὐτοῦ. ᵃ φοβηθήτω ἀπὸ
προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ, καὶ γὰρ κατώρθωτε τὴν οἰκου-
31 μένην, ἥτις οὐ σαλευθήσεται. ᵃ εὐφρανθήτω ὁ οὐρανὸς καὶ
ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, καὶ εἰπάτωσαν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὁ κύριος
32 ἐβασίλευσεν. ᵃ βομβησάτω ἡ θάλασσα καὶ τὸ πλήρωμα
τὸ αὐτῆς, ἀγαλλιάσθω ὁ ἀγρὸς καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ.
33 ᵃ τότε εὐφρανθήσεται τὰ ξύλα τοῦ δρυμοῦ ἀπὸ προ-
34 σώπου κυρίου, ὅτι ἥκει κρῖναι τὴν γῆν. ᵃ ἐξομολογεῖσθε
τῷ κυρίῳ ὅτι ἀγαθόν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
35 ᵃ καὶ εἴπατε, σῶσον ἡμᾶς ὁ θεὸς τῶν σωτηρίων ἡμῶν, καὶ
ἄθροισον ἡμᾶς καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐθνῶν τοῦ ἀνο-
μάσαι τὸ ἅγιον σου τοῦ ἐγκαυχᾶσθαι ἐν ταῖς αἰνέσεσί σου.

Universidad de Deusto
Biblioteca

36 * בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן־הָעוֹלָם וְעַד־
הָעֹלָם וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעָם אָמֵן וְהַלֵּל לַיהוָה׃
37 * וַיַּעֲזֹב שָׁם לִפְנֵי אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה
לְאָסָף וּלְאֶחָיו לְשָׁרֵת לִפְנֵי הָאָרוֹן תָּמִיד לִדְבַר־
38 יוֹם בְּיוֹמוֹ׃ * וְעֹבֵד אֱדֹם וַאֲחֵיהֶם שִׁשִּׁים
וּשְׁמוֹנָה וְעֹבֵד אֱדֹם בֶּן־יְדִיתוּן וְחֹסָה לְשֹׁעֲרִים׃
39 * וְאֵת צָדוֹק הַכֹּהֵן וְאֶחָיו הַכֹּהֲנִים לִפְנֵי
מִשְׁכַּן יְהוָה בַּבָּמָה אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן׃
40 * לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת לַיהוָה עַל־מִזְבַּח הָעֹלָה
תָּמִיד לַבֹּקֶר וְלָעֶרֶב וּלְכָל־הַכָּתוּב בְּתוֹרַת
41 יְהוָה אֲשֶׁר צִוָּה עַל־יִשְׂרָאֵל׃ * וְעִמָּהֶם
הֵימָן וִידוּתוּן וּשְׁאָר הַבְּרוּרִים אֲשֶׁר נִקְבּוּ בְשֵׁמוֹת
לְהוֹדוֹת לַיהוָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
42 * וְעִמָּהֶם הֵימָן וִידוּתוּן חֲצֹצְרוֹת וּמְצִלְתַּיִם
לְמַשְׁמִיעִים וּכְלֵי שִׁיר הָאֱלֹהִים וּבְנֵי יְדוּתוּן
43 לַשָּׁעַר׃ * וַיֵּלְכוּ כָל־הָעָם אִישׁ לְבֵיתוֹ וַיִּסֹּב
דָּוִיד לְבָרֵךְ אֶת־בֵּיתוֹ׃

יז

1 * וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יָשַׁב דָּוִיד בְּבֵיתוֹ וַיֹּאמֶר דָּוִיד
אֶל־נָתָן הַנָּבִיא הִנֵּה אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּבֵית
הָאֲרָזִים וַאֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה תַּחַת יְרִיעוֹת׃
2 * וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל־דָּוִיד כֹּל אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ עֲשֵׂה
3 כִּי הָאֱלֹהִים עִמָּךְ׃ * וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיְהִי
4 דְּבַר אֱלֹהִים אֶל־נָתָן לֵאמֹר׃ * לֵךְ וְאָמַרְתָּ
אֶל־דָּוִיד עַבְדִּי כֹּה אָמַר יְהוָה לֹא אַתָּה תִּבְנֶה־
5 לִּי הַבַּיִת לָשָׁבֶת׃ * כִּי לֹא יָשַׁבְתִּי בְבַיִת
מִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר הֶעֱלִיתִי אֶת־יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם
הַזֶּה וָאֶהְיֶה מֵאֹהֶל אֶל־אֹהֶל וּמִמִּשְׁכָּן׃
6 * בְּכֹל אֲשֶׁר־הִתְהַלַּכְתִּי בְּכָל־יִשְׂרָאֵל הֲדָבָר
דִּבַּרְתִּי אֶת־אַחַד שֹׁפְטֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר צִוִּיתִי
לִרְעוֹת אֶת־עַמִּי לֵאמֹר לָמָּה לֹא־בְנִיתֶם לִי
7 בֵּית אֲרָזִים׃ * וְעַתָּה כֹּה תֹאמַר לְעַבְדִּי
לְדָוִיד כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֲנִי לְקַחְתִּיךָ מִן־
הַנָּוֶה מִן־אַחֲרֵי הַצֹּאן לִהְיוֹת נָגִיד עַל עַמִּי
8 יִשְׂרָאֵל׃ * וָאֶהְיֶה עִמְּךָ בְּכֹל אֲשֶׁר הָלַכְתָּ
וָאַכְרִית אֶת־כָּל־אוֹיְבֶיךָ מִפָּנֶיךָ וְעָשִׂיתִי לְךָ
שֵׁם כְּשֵׁם הַגְּדוֹלִים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ׃

36 * Benedictus Dominus Deus Israel ab
æterno vsque in æternum, & dicat omnis
populus amen, & hymnum Domino.
37 * Dereliquit itaque ibi coram arca fœ-
deris Domini Asaph & fratres eius, vt mi-
nistrarent in cōspectu arcę iugiter per sin-
gulos dies & vices suas.
38 * Porrò Obed-Edom & fratres eius se-
xaginta octo, & Obed-Edom filium Ydi-
thun & Oza constituit ianitores.
39 * Sadoch aūt sacerdotem & fratres eius
sacerdotes coram tabernaculo Domini in
excelso quod erat in Gabaon:
40 * Vt offerrent holocausta Dño super al-
tare holocaustomatis iugiter manè & ve-
sperè iuxta omnia quæ scripta sunt in lege
Domini quam præcepit Israel.
41 * Et post eum Heman, & Ydithun, &
reliquos electos vnumquemq; vocabulo
suo ad confitendū Domino, quoniam in
42 æternum misericordia eius. * Heman
quoq; & Ydithun canentes tuba, & qua-
tientes cymbala & omnia musicorum or-
gana ad canendū Deo: filios autem Ydi-
thun fecit esse portarios.
43 * Reuersusq; est omnis populus in do-
mum suam & Dauid vt benediceret etiam
domui suæ.

CAP. XVII.

1 CVm autem habitaret Dauid in domo
A sua, dixit ad Nathan prophetam, Ecce
ego habito in domo cedrina, arca aūt fœ-
2 deris Domini sub pellibus est. * Et ait
Nathan ad Dauid, Omnia quæ in corde
tuo sunt, fac; Deus enim tecum est.
3 * Igitur nocte illa factus est sermo Dei
4 ad Nathan, dicens: * Vade & loquere
Dauid seruo meo. Hæc dicit Dñs, Non
ædificabis tu mihi domū ad habitādum.
5 * Neq; enim mansi in domo ex eo tem-
pore quo eduxi Israel de terra Ægypti
vsq; ad diem hanc, sed fui semper mutans
6 loca tabernaculi, & in tētorio * Manens
cū omni Israel. Nunquid locutus sum fal-
tem vni iudicum Israel quibus præcepe-
ram vt pascerent populū meum, & dicē
Quare non ædificasti mihi domum ce-
drinam?
7 * Nunc itaque sic loqueris ad seruum
meum Dauid. Hæc dicit Dominus exer-
B cituum: Ego tuli te cùm in pascuis seque-
reris gregē vt esses dux populi mei Israel.
8 * Et fui tecum quocunque perrexisti,
& interfeci omnes inimicos tuos coram
te, fecíque tibi nomen quasi vnius ma-
gnorum qui celebrabantur in terra.

36 * Benedictus Dominus Deus Israel ab æter-
no & vsque in æternum; & dicet omnis po-
pulus, Amen: & laudauerunt Dominum.
37 * Et dereliquit ibi coram arca fœderis Do-
mini Asaph & fratres eius, vt ministrarent
coram arca iugiter in sermonem quod diei in
diem eius.
38 * Et Obed Eddom & fratres eius sexagin-
ta & octo: & Obed Eddom filius Idithum &
Osa in ianitores.
39 * Et Saddoc sacerdotem & fratres eius sa-
cerdotes coram tabernaculo Domini in excelso
quod in Gabaon:
40 * Vt offerrent holocausta Domino super al-
tare holocaustorum iugiter manè & vespere, et
iuxta omnia quæ scripta sunt in lege Domini,
quæ præcepit ad filios Israel.
41 * Et cum eis Heman, & Idithum, et reliqui
electi in nomine ad laudādum Dominum, quo-
niam in æternum misericordia eius.
42 * Et cum eis Heman & Idithum tubis, &
cymbalis, vt resonarent & organis musicorum
Dei, & filij Idithum vt essent ianitores.
43 * Et iuit omnis populus vnusquisque in do-
mum suam: & reuersus est Dauid vt benedi-
ceret domui suæ.

CAP. XVII.

1 ET factum est vt habitauit Dauid in domo
sua, et dixit Dauid ad Nathan prophetam,
Ecce ego habito in domo cedrina, & arca fœ-
deris Domini sub pellibus.
2 * Et dixit Nathan ad Dauid, Omnia quæ in
anima tua fac, quoniam Deus tecum.
3 * Et factum est in nocte illa, et factus est ser-
mo Dei ad Nathan dicens:
4 * Vade et loquere ad Dauid seruum meum,
sic dixit Dominus, Non tu ædificabis mihi do-
mum vt habitem ego in ea.
5 * Quoniam non habitaui in domo à die qua
eduxi Israel vsque ad diem hanc, & fui in ta-
bernaculo in tentorio & in diuersorio
6 * In omnibus quæ transiui in omni Israel, si
loquens locutus sum ad vnam tribum Israel,
quibus præceperam vt pascerent populū meum,
dicens: Propter quid non ædificastis mihi do-
mum cedrinam?
7 * Et nunc sic loqueris seruo meo Dauid, Hæc
dicit Dominus exercituum, ego accepi te ex
ouili à tergo gregum vt esses in ducem in po-
pulo meo Israel.
8 * Et fui tecum in omnibus quæ perrexisti,
& perdidi omnes inimicos tuos à facie tua, &
feci tibi nomen secundum nomen magnorum
qui in terra.

36 * εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ
ἕως τοῦ αἰῶνος, καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαός, ἀμήν· καὶ ἤνεσαν τῷ κυρίῳ.
37 * καὶ κατέλιπεν ἐκεῖ ἐναντίον τῆς κιβωτοῦ διαθήκης κυ-
ρίου τὸν ἀσὰφ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, τοῦ λειτουργεῖν ἐναν-
τίον τῆς κιβωτοῦ διαπαντὸς εἰς λόγον τὸν τῆς ἡμέρας εἰς ἡμέ-
ραν αὐτοῦ.
38 * καὶ ὠβὴδ ἐδδὼμ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἑξήκοντα καὶ
ὀκτώ· καὶ ὠβὴδ ἐδδὼμ υἱὸς ἰδιθοὺμ, καὶ ὀσὰ εἰς πυλωρούς.
39 * καὶ τὸν σαδδὼκ τὸν ἱερέα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς ἱε-
ρεῖς ἐνώπιον τῆς σκηνῆς τοῦ κυρίου ἐν τῇ βαμὰν τῇ ἐν γα-
βαών,
40 * τοῦ ἀναφέρειν ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ ἐπὶ τοῦ θυ-
σιαστηρίου τῶν ὁλοκαυτωμάτων διαπαντὸς τοπρωὶ καὶ τοε-
σπέρας, καὶ κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν νόμῳ κυρίου,
ὅσα ἐνετείλατο ἐφ' υἱοῖς ἰσραήλ.
41 * καὶ μετ' αὐτῶν αἱμὰν καὶ ἰδιθοὺμ, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ
ἐκλεγέντες ἐπ' ὀνόματος τοῦ αἰνεῖν τὸν κύριον, ὅτι εἰς τὸν
αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
42 * καὶ μετ' αὐτῶν αἱμὰν, καὶ ἰδιθοὺμ σάλπιγξι, καὶ κυμ-
βάλοις τοῦ ἀναφωνεῖν καὶ ὀργάνοις τῶν ὠδῶν τοῦ θεοῦ,
καὶ υἱοὶ ἰδιθοὺμ εἰς τὸ πυλωρεῖν.
43 * καὶ ἐπορεύθη πᾶς ὁ λαὸς ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,
καὶ ἐπέστρεψε δαυὶδ τοῦ εὐλογῆσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ.

ιζ.

1 * Καὶ ἐγένετο ὡς κατῴκησε δαυὶδ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ
εἶπεν δαυὶδ πρὸς νάθαν τὸν προφήτην, ἰδοὺ ἐγὼ κατοικῶ
ἐν οἴκῳ κεδρίνῳ, καὶ ἡ κιβωτὸς διαθήκης κυρίου ὑποκάτω τῶν
δέρρεων.
2 * καὶ εἶπεν νάθαν πρὸς δαυίδ, πάντα ὅσα ἐν τῇ ψυ-
χῇ σου ποίει, ὅτι ὁ θεὸς μετὰ σοῦ.
3 * καὶ ἐγένετο ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἐγένετο λόγος θεοῦ
πρὸς τὸν νάθαν λέγων·
4 * πορεύου καὶ εἶπον πρὸς δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου, οὕτως εἶ-
πεν κύριος, οὐ σὺ οἰκοδομήσεις μοι οἶκον τοῦ κατοικῆσαί με
5 ἐν αὐτῷ. * ὅτι οὐ κατῴκησα ἐν οἴκῳ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς
ἀνήγαγον τὸν ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἤμην
ἐν σκηνῇ εἰς σκέπην καὶ ἐν καταλύματι,
6 * ἐν πᾶσιν οἷς διῆλθον ἐν παντὶ ἰσραήλ, εἰ λαλῶν ἐ-
λάλησα πρὸς μίαν φυλὴν ἰσραήλ, οἷς ἐνετειλάμην τοῦ
ποιμαίνειν τὸν λαόν μου λέγων, διατί οὐκ ᾠκοδομήσατέ
μοι οἶκον κέδρινον;
7 * καὶ νῦν οὕτως ἐρεῖς τῷ δούλῳ μου δαυίδ, τάδε λέγει
κύριος τῶν δυνάμεων, ἐγὼ ἔλαβόν σε ἐκ τῆς μάνδρας
ἐξόπισθεν τῶν ποιμνίων τοῦ εἶναι εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν
λαόν μου ἰσραήλ.
8 * καὶ ἤμην μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύθης, καὶ ἐξω-
λόθρευσα πάντας τοὺς ἐχθροὺς σου ἀπὸ προσώπου σου,
καὶ ἐποίησά σοι ὄνομα κατὰ τὸ ὄνομα τῶν μεγάλων τῶν
ἐπὶ τῆς γῆς.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 ׀ וְשַׂמְתִּי מָקוֹם לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל וּנְטַעְתִּיהוּ
וְשָׁכַן תַּחְתָּיו וְלֹא יִרְגַּז עוֹד וְלֹא־יוֹסִיפוּ בְנֵי־עַוְלָה
לְבַלֹּתוֹ כָּאֲשֶׁר בָּרִאשׁוֹנָה׃
10 ׀ וּלְמִן־הַיָּמִים אֲשֶׁר צִוִּיתִי שֹׁפְטִים עַל־עַמִּי
יִשְׂרָאֵל וְהִכְנַעְתִּי אֶת־כָּל־אוֹיְבֶיךָ וַאֲגַד לְךָ
וּבַיִת יִבְנֶה־לְּךָ יְהוָה׃ ׀ וְהָיָה כִּי־
11 מָלְאוּ יָמֶיךָ לָלֶכֶת עִם־אֲבֹתֶיךָ וְהַקִמֹתִי אֶת־
זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֲשֶׁר יִהְיֶה מִבָּנֶיךָ וְהַכִינוֹתִי אֶת־
12 מַלְכוּתוֹ׃ ׀ הוּא יִבְנֶה־לִּי בָּיִת וְכֹנַנְתִּי
13 אֶת־כִּסְאוֹ עַד־עוֹלָם׃ ׀ אֲנִי אֶהְיֶה־לּוֹ
לְאָב וְהוּא יִהְיֶה־לִּי לְבֵן וְחַסְדִּי לֹא־אָסִיר מֵעִמּוֹ
כַּאֲשֶׁר הֲסִרוֹתִי מֵאֲשֶׁר הָיָה לְפָנֶיךָ׃
14 ׀ וְהַעֲמַדְתִּיהוּ בְּבֵיתִי וּבְמַלְכוּתִי עַד־הָעוֹלָם
15 וְכִסְאוֹ יִהְיֶה נָכוֹן עַד־עוֹלָם׃ ׀ כְּכֹל הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה וּכְכֹל הֶחָזוֹן הַזֶּה כֵּן דִּבֶּר נָתָן אֶל־
16 דָּוִיד׃ ׀ וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ דָּוִיד וַיֵּשֶׁב לִפְנֵי יְהוָה
וַיֹּאמֶר מִי־אֲנִי יְהוָה אֱלֹהִים וּמִי בֵיתִי כִּי
17 הֲבִיאֹתַנִי עַד־הֲלֹם׃ ׀ וַתְּקַטֵּן זֹאת בְּעֵינֶיךָ
אֱלֹהִים וַתְּדַבֵּר עַל־בֵּית־עַבְדְּךָ לְמֵרָחוֹק
וּרְאִיתַנִי כְּתוֹר הָאָדָם הַמַּעֲלָה יְהוָה אֱלֹהִים׃
18 ׀ מַה־יּוֹסִיף עוֹד דָּוִיד אֵלֶיךָ לְכָבוֹד אֶת־
עַבְדֶּךָ וְאַתָּה אֶת־עַבְדְּךָ יָדָעְתָּ׃
19 ׀ יְהוָה בַּעֲבוּר עַבְדְּךָ וְכִלְבָבְךָ עָשִׂיתָ אֵת כָּל־
הַגְּדוּלָּה הַזֹּאת לְהוֹדִיעַ אֶת־כָּל־הַגְּדֻלּוֹת׃
20 ׀ יְהוָה אֵין כָּמוֹךָ וְאֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ בְּכֹל
21 אֲשֶׁר־שָׁמַעְנוּ בְאָזְנֵינוּ׃ ׀ וּמִי כְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ אֲשֶׁר הָלַךְ־אֱלֹהִים לִפְדּוֹת
לוֹ עָם לָשׂוּם לְךָ שֵׁם גְּדֻלּוֹת וְנוֹרָאוֹת לְגָרֵשׁ
מִפְּנֵי עַמְּךָ אֲשֶׁר פָּדִיתָ מִמִּצְרַיִם גּוֹיִם׃
22 ׀ וַתִּתֵּן אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְךָ לְעָם עַד־
עוֹלָם וְאַתָּה יְהוָה הָיִיתָ לָהֶם לֵאלֹהִים׃
23 ׀ וְעַתָּה יְהוָה הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ עַל־עַבְדְּךָ
וְעַל־בֵּיתוֹ יַאֲמֵן עַד־עוֹלָם וַעֲשֵׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃
24 ׀ וְיֶאֱמַן וְיִגְדַּל שִׁמְךָ עַד־עוֹלָם לֵאמֹר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל וּבֵית־
25 דָּוִיד עַבְדְּךָ נָכוֹן לְפָנֶיךָ׃ ׀ כִּי אַתָּה־אֱלֹהַי
גָּלִיתָ אֶת־אֹזֶן עַבְדְּךָ לִבְנוֹת לוֹ בָּיִת עַל־כֵּן מָצָא
עַבְדְּךָ לְהִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ׃

9 ‡ Et dedi locũ populo meo Iſrael. Plantabo eum, & habitabit in eo, & vltrà non commouebitur, nec filij iniquitatis atterent eos ſicut à principio. ‡ Ex diebus quibus dedi iudices populo meo Iſrael, & humiliaui vniuerſos inimicos tuos. Annuncio ergo tibi quòd ædificaturus ſit tibi Dñs domum. ‡ Cúmq; impleueris dies tuos vt vadas ad patres tuos, ſuſcitabo ſemen tuum poſt te quod erit de filijs tuis, & ſtabiliam regnum eius. ‡ Ipſe ædificabit mihi domum, & firmabo ſolium eius vſque in æternum.

13 ‡ Ego ero ei in patrem, & ipſe erit mihi in filium: Et miſericordiam meá non auferam ab eo, ſicut abſtuli ab eo qui ante te fuit. ‡ Et ſtatuam eum in domo mea & in regno meo vſque in ſempiternum, & thronus eius erit firmiſsimus in perpetuum. ‡ Iuxta omnia verba hæc & iuxta vniuerſam viſionem iſtam, ſic locutus eſt Nathan ad Dauid. ‡ Cúmq; veniſſet rex Dauid & ſediſſet coram Dño, dixit: Quis ego ſum Domine Deus, & quæ domus mea vt præſtares mihi talia? ‡ Sed & hoc parum viſum eſt in conſpectu tuo, Ideóq; locutus es ſuper domum ſerui tui etiam in futurum, & feciſti me ſpectabilé ſuper omnes homines. Domine Deus, 18 ‡ Quid vltra addere poteſt Dauid ita glorificaueris ſeruum tuum & cognoueris eum? ‡ Domine propter ſeruum tuum iuxta cor tuum feciſti omnem magnificentiam hanc, & nota eſſe voluiſti 20 vniuerſa magnalia. ‡ Domine non eſt ſimilis tui, & non eſt alius Deus abſque te ex omnibus quos audiuimus auribus noſtris. ‡ Quis enim eſt alius vt populus tuus Iſrael gens vna in terra, ad quam perrexit Deus, vt liberaret & faceret populũ ſibi, & magnitudine ſua atque terroribus eijceret nationes à facie eius quę de Ægypto liberaſti ex Ægypto, gentes. ‡ Et dediſti populum tuum Iſrael tibi ipſi populum vſque in 22 pto liberarat? ‡ Et poſuiſti populum tuum Iſrael tibi in populũ vſque in æternum, & tu Domine factus es Deus eius. 23 ‡ Nunc igitur Domine ſermo, quem locutus es famulo tuo & ſuper domũ eius, confirmetur in perpetuum, & fac ſicut 24 locutus es. ‡ Permanéatque & magnificetur nomen tuum vſq; in ſempiternũ dicentibus, Dominus 25 omnipotés Deus Iſrael, Deus Iſrael, & domus Dauid ſerui tui præparata coram te. ‡ Quoniam tu Domine Deus meus reuelaſti auremſerui tui, vt ædificares ei domũ, propter hoc inuenit ſeruus tuus vt oraret iuxta faciem tuam.

9 ‡ Et ponam locũ populo meo Iſrael, & plantabo eum, & habitabit apud ſeipſum, & non perturbabitur amplius, & non apponet filius iniuſtitiæ vt humiliet eum, ſicut à principio, 10 ‡ Et à diebus, quibus ordinaui iudices ſuper populum meum Iſrael, & humiliaui omnes inimicos tuos, & augebo te & ædificabo tibi domum, dixit Dominus.

11 ‡ Et erit quãdo impleantur dies tuæ vt vadas cum patribus tuis, et ſuſcitabo ſemen tuum poſt te quod erit ex ventre tuo, & præparabo regnum eius. ‡ Ipſe ædificabit mihi domum, 12 & firmabo thronum eius vſque in æternum.

13 ‡ Ego ero ei in patrem, & ipſe erit mihi in filium: & miſericordiam meam non auferam ab eo, ſicut abſtuli ab his qui ante te.

14 ‡ Et ſtatuam eum in domo mea & in regno eius vſque in ſempiternum, et thronus eius erit firmatus vſque in ſæculum,

15 ‡ Iuxta omnes ſermones hos, & iuxta vniuerſam viſionem iſtam: ſic locutus eſt Nathan ad Dauid.

16 ‡ Et venit rex Dauid, & ſedit coram Domino, & dixit, Quis ſum ego Domine Deus? & quæ domus mea, quòd dilexiſti me vſque in ſæculum?

17 ‡ Et parua ſunt hæc coram te Deus, & locutus es hæc ſuper domum ſerui tui à longè, & inſpexiſti me ſicut viſio hominis, & exaltaſti me Domine Deus. ‡ Quid apponet vltra 18 Dauid ad te vt glorificet te ſeruus tuus? & tu ſeruum tuum cognouiſti.

19 ‡ Domine, propter ſeruum tuum & iuxta cor tuum feciſti omnem magnificentiam hanc, vt nota faceres omnia magna.

20 ‡ Domine non eſt ſimilis tibi, et non eſt Deus præter te iuxta omnia quæ audiuimus in auribus noſtris.

21 ‡ Et non eſt ſicut populus tuus Iſrael gens vna in terra, ſicut perrexit Deus vt liberaret ſibi populum, vt poneret ſibi nomen magnum & illuſtre, vt eijceret à facie populi tui, quem liberaſti ex Ægypto, gentes. ‡ Et dediſti po- 22 pulum tuum Iſrael tibi ipſi populum vſque in æternum, & tu Domine factus es eis in Deum.

23 ‡ Et nunc Domine ſermo tuus, quem locutus es ad ſeruum tuum & ſuper domum eius, confirmetur vſq; in æternum, & fac ſicut locutus 24 es. ‡ Confirmetur & magnificetur nomen tuum vſq; in ſempiternũ dicentibus, Dominus omnipotés Deus Iſrael, Deus Iſrael, & domus 25 Dauid ſerui tui præparata coram te.

‡ Quoniam tu Domine Deus meus reuelaſti auriculam ſerui tui, vt ædificares ei domũ, propter hoc inuenit ſeruus tuus vt oraret iuxta faciem tuam.

9 ‡ καὶ θήσω τόπον τῷ λαῷ μου Ισραηλ, καὶ κατασκηνώσω αὐτόν, καὶ κατοικιῶ αὐτὸν καθ' ἑαυτόν, καὶ ὁ ταραχθήσεται ἔτι, καὶ ὁ προσθήσει υἱὸς ἀδικίας τοῦ ταπεινῶσαι αὐτὸν καθὼς ἀπ' ἀρχῆς

10 ‡ καὶ ἀφ' ἡμερῶν, ὧν ἔταξα κριτὰς ἐπὶ τὸν λαόν μου Ισραηλ, καὶ ἐταπείνωσα πάντας σοὺς ἐχθρούς σου, καὶ αὐξήσω σε καὶ οἰκοδομήσω σοι οἶκον, εἶπεν κύριος.

11 ‡ καὶ ἔσται ὅταν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι σου τοῦ πορευθῆναι μετὰ τῶν πατέρων σου, καὶ ἀναστήσω τὸ σπέρμα σου μετὰ σὲ ὃ ἔσται ἐκ τῆς κοιλίας σου, καὶ ἑτοιμάσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ.

12 ‡ αὐτὸς οἰκοδομήσει μοι οἶκον, καὶ ἀνορθώσω τὸν θρόνον αὐτοῦ ἕως αἰῶνος.

13 ‡ ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν· καὶ τὸ ἔλεός μου οὐκ ἀποστήσω ἀπ' αὐτοῦ, ὃν τρόπον ἀπέστησα ἀπὸ τῶν ἔμπροσθέν σου.

14 ‡ καὶ στήσω αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ μου καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἕως αἰῶνος· καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ἔσται ἀνορθωμένος ἕως αἰῶνος,

15 ‡ κατὰ πάντας τοὺς λόγους τούτους, καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ὅρασιν ταύτην· οὕτως ἐλάλησε Νάθαν πρὸς Δαυίδ.

16 ‡ καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς Δαυίδ, καὶ ἐκάθισεν ἐνώπιον κυρίου, καὶ εἶπεν, τίς εἰμὶ ἐγὼ κύριε ὁ θεός καὶ τίς ὁ οἶκός μου, ὅτι ἠγάπησάς με ἕως αἰῶνος;

17 ‡ καὶ ἔτι μικρὰ ἐν ταύτῃ ἐνώπιον σου ὁ θεός, καὶ ἐλάλησας ταῦτα ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ παιδός σου ἀπὸ μακρόθεν, καὶ ἐπίδες με ὡσεὶ ὅρασις ἀνθρώπου, καὶ ὕψωσάς με κύριε ὁ θεός;

18 ‡ τί προσθήσει ἔτι Δαυὶδ πρὸς σὲ τοῦ δοξάσαι σε τὸν δοῦλόν σου; καὶ σὺ τὸν δοῦλόν σου οἶδας.

19 ‡ κύριε, διὰ τὸν δοῦλόν σου καὶ κατὰ τὴν καρδίαν σου ἐποίησας τὴν πᾶσαν μεγαλωσύνην ταύτην, τοῦ γνωρίσαι πάντα τὰ μεγάλα. ‡ κύριε σὺ εἶ καὶ οὐκ 20 ἔστιν θεὸς πλὴν σοῦ καὶ πάντα ὅσα ἠκούσαμεν ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν. ‡ καὶ τίς ἐστιν ὡς ὁ λαός σου Ισραηλ ἔθνος ἐπὶ 21 γῆς, ὡς ἐπορεύθη θεὸς καὶ λυτρώσασθαι ἑαυτῷ λαόν, τοῦ θέσθαι ἑαυτῷ ὄνομα μέγα, καὶ ἐπιφανὲς καὶ ἐκβαλεῖν ἀπὸ προσώπου τοῦ λαοῦ σου, οὓς ἐλυτρώσω ἐξ αἰγύπτου ἔθνη.

22 ‡ καὶ ἔδωκας τὸν λαόν σου Ισραηλ σεαυτῷ λαὸν ἕως αἰῶνος, καὶ σὺ κύριε ἐγένου αὐτοῖς εἰς θεόν.

23 ‡ καὶ νῦν κύριε ὁ λόγος σου ὃν ἐλάλησας πρὸς τὸν παῖδά σου καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, πιστωθήτω ἕως αἰῶνος, 24 καὶ ποίησον καθὼς ἐλάλησας. ‡ πιστωθήτω καὶ μεγαλυνθήτω τὸ ὄνομά σου ἕως αἰῶνος λεγόντων, κύριος παντοκράτωρ ὁ θεὸς ὁ Ισραηλ, θεὸς τῷ Ισραηλ· καὶ ὁ οἶκος Δαυὶδ ὁ παῖς σου ἑτοιμασθήτω ἐνώπιόν σου.

25 ‡ ὅτι σὺ κύριε ὁ θεός μου ἀπεκάλυψας τὸ οὖς σου τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον, διὰ τοῦτο εὗρεν ὁ δοῦλός σου τοῦ προσεύξασθαι κύριε πρόσωπόν σου.

Universidad de Deusto
Biblioteca

26 ועתה יהוה אתה־הוא האלהים ותדבר
27 על־עבדך הטובה הזאת׃ ועתה הואלת
לברך את־בית עבדך להיות לעולם לפניך
כי־אתה יהוה ברכת ומברך לעולם׃

יח

1 ויהי אחרי־כן ויך דויד את־פלשתים
ויכניעם ויקח את־גת ובנתיה מיד פלשתים׃
2 ויך את־מואב ויהיו מואב עבדים לדויד
נשאי מנחה׃ 3 ויך דויד את־הדדעזר מלך־
צובה חמתה בלכתו להציב ידו בנהר פרת׃
4 וילכד דויד ממנו אלף רכב ושבעת אלפים
פרשים ועשרים אלף איש רגלי ויעקר דויד
את־כל־הרכב ויותר ממנו מאה רכב׃
5 ויבא ארם דרמשק לעזור להדדעזר מלך
צובה ויך דויד בארם עשרים ושנים אלף
איש׃ 6 וישם דויד בארם דרמשק ויהי ארם
לדויד עבדים נשאי מנחה ויושע יהוה לדויד
בכל אשר הלך׃ 7 ויקח דויד את שלטי
הזהב אשר היו על־עבדי הדדעזר ויביאם
ירושלם׃ 8 ומטבחת ומכון ערי הדדעזר
לקח דויד נחשת רבה מאד בה־עשה שלמה
את־ים הנחשת ואת־העמודים ואת כלי
הנחשת׃ 9 וישמע תעו מלך חמת כי
הכה דויד את־כל־חיל הדדעזר מלך־צובה׃
10 וישלח את־הדורם בנו אל־המלך
דויד לשאול־לו לשלום ולברכו על אשר
נלחם בהדדעזר ויכהו כי־איש מלחמות תעו
היה הדדעזר וכל כלי זהב וכסף ונחשת׃
11 גם־אתם הקדיש המלך דויד ליהוה עם
הכסף והזהב אשר נשא מכל־הגוים מאדום
ומטואב ומבני עמון ומפלשתים ומעמלק׃
12 ואבשי בן־צרויה הכה את־אדום בגיא
המלח שמונה עשר אלף׃ 13 וישם באדום
נציבים ויהיו כל־אדום עבדים לדויד ויושע
יהוה את־דויד בכל אשר הלך׃
14 וימלך דויד על־כל־ישראל ויהי עשה
משפט וצדקה לכל־עמו׃

26 Nunc ergo Domine tu es Deus & locutus es ad seruum tuum tâta benefi-
27 cia. Et cœpisti benedicere domui serui tui
vt sit semper coram te. Te enim Domine
benedicente benedicta erit in perpetuum.

CAP. XVIII.

1 FActum est autè post hæc vt percuteret
A Dauid Philistiim, & humiliaret eos, & tolleret Geth & filias eius de manu Philistiim: 2 Percuteretq; Moab, & fierent
Moabitæ serui Dauid, offerentes ei munera. 3 Eo tempore percussit Dauid etiam
Adadezer regem Soba regionis Emath,
quando perrexit vt dilataret imperium
suum vsque ad flumen Euphraten.
4 Cepit ergo Dauid mille quadrigas
eius, & septem millia equitum ac viginti
B millia virorum peditum. Subnervauitq;
omnes equos curruum, exceptis centum
quadrigis quas reseruauit sibi.
5 Superuenit autè & Syrus Damasce-
nus vt auxilium præberet Adadezer regi
Soba. Sed & huius percussit Dauid vi-
ginti duo millia virorum.
6 Et posuit milites in Damasco, vt Sy-
ria quoque seruiret sibi & offerret mune-
ra. Adiuuítque eum Dominus in cunctis
ad quæ perrexerat.
7 Tulit quoque Dauid pharetras au-
reas, quas habuerunt serui Adadezer, &
8 attulit eas in Hierusalem. Nec non &
Thebath & Chun, vrbibus Adadezer ple-
plurimum, de quo fecit Salomon mare
æneum & columnas & vasa ænea.
9 Quod cùm audisset Thou rex Emath,
C percussisse videlicet Dauid omnem exer-
citum Adadezer regis Soba:
10 Misit Aduram filium suum ad regem
Dauid, vt postularet ab eo pacem, & con-
gratularetur ei, eò quòd percussisset & ex-
pugnasset Adadezer. Aduersarius quippe
erat Thou Adadezer.
11 Sed & omnia vasa aurea & argentea,
& ænea consecrauit Dauid rex Dño cum
argento & auro quod tulerat ex vniuersis
gẽtibus tam de Idumæa, & Moab & filiis
Ammon quàm de Philistiim & Amalech.
12 Abisai verò filius Saruiæ percussit Idu-
dom in valle Salinarum decem & octo
millia.
13 Et constituit in Edom præsidium, vt
D seruiret Idumæa Dauid. Saluauitq; Do-
minus Dauid in cunctis ad quæ perrexe-
14 rat. Regnauit ergo Dauid super vni-
uersum Israel, & faciebat iudicium æquæ
iustitiam cunctο populo suo.

26 Et nunc Domine tu es ipse Deus, & lo-
cutus es super seruum tuum bona hæc.
27 Et nùc cœpisti benedicere domui serui tui,
vt esset in perpetuum coram te, quoniam tu
Domine benedixisti, & benedicta est in sempi-
ternum.

CAP. XVIII.

1 ET factum est post hæc, & percussit Dauid
Philistiim & humiliauit eos, et cepit Geth
& vicos eius de manu Philistium.
2 Et percussit Moab, & factus est Moab
seruus Dauid, offerentes munera.
3 Et percussit Dauid Adadezer regem Suba
in Emath, quando ibat ipse vt statueret ma-
num suam in flumine Euphrate.
4 Et cepit ab eo Dauid mille currus & se-
ptem millia equorum, & viginti millia viro-
rum peditum, & dissoluit Dauid omnes cur-
rus, & reliquit ex his centum currus.
5 Et venit Syrus ex Damasco ad auxilian-
dum Adadezer regi Suba, & percussit Dauid
in Syro viginti & duo millia virorum.
6 Et posuit Dauid custodiam in Syria quæ est
iuxta Damascum, & fuerunt Dauid in seruos
offerentes munera, et saluauit Dominus Dauid
in omnibus quibus perrexerat.
7 Et cepit Dauid torques aureos qui fuerunt
super seruos Adadezer, & attulit eos in Hie-
rusalem.
8 Et de Tabath, & de electis ciuitatibus
quæ Adadezer, cepit Dauid æs plurimum val-
de: ex eo fecit Salomon mare æneum, & colu-
mnas & vasa ænea.
9 Et audiuit Thou rex Emath, quòd per-
cussit Dauid omnem exercitum Adadezer re-
gis Soba.
10 Et misit Adoram filium suum ad Dauid,
vt interrogaret eum quæ ad pacem, et vt bene-
diceret ei pro eo quòd expugnasset Adadezer
& percussisset eum, quoniam vir bellator erat
Thou Adadezer.
11 Et omnia vasa aurea, & argentea, & æ-
nea, & hæc consecrauit rex Dauid Domino
cum argento & auro, quod cepit de omnibus
gentibus, & de Idumæa, & Moab, & de fi-
liis Ammon, & de Philistium, & de Amalec.
12 Et Abesai filius Saruiæ percussit Idumæã
in valle salis decem & octo millia.
13 Et posuit in Idumæa custodiam, et fuerunt
omnes Idumæi serui Dauid, & saluauit Domi-
nus Dauid in omnibus ad quæ perrexerat.
14 Et regnauit Dauid super omnem Israel,
& fuit faciens iudicium & iustitiam omni po-
pulo suo.

26 καὶ νῦν κύριε σὺ εἶ αὐτὸς ὁ θεός, καὶ ἐλάλησας ἐπὶ
τὸν δοῦλόν σου τὰ ἀγαθὰ ταῦτα.
27 καὶ νῦν ἤρξω καὶ εὐλόγησαι τὸν οἶκον τοῦ δούλου σου τοῦ
εἶναι εἰς αἰῶνα ἐναντίον σου, ὅτι σὺ κύριε εὐλόγησας, καὶ
εὐλόγηται εἰς τὸν αἰῶνα.

ιη'.

1 Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπάταξεν δαυὶδ τοὺς ἀλ-
λοφύλους καὶ ἐταπείνωσεν αὐτούς, καὶ ἔλαβε τὴν γῆθ καὶ
τὰς κώμας αὐτῆς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων.
2 καὶ ἐπάταξε τὸν μωάβ, καὶ ἐγένηθη μωὰβ δοῦλος
τῷ δαυὶδ, φέροντες δῶρα.
3 καὶ ἐπάταξε δαυὶδ τὸν ἀδαδεζὲρ βασιλέα σουβὰ ἐν
αἰμὰθ, ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν τοῦ στῆσαι τὴν χεῖρα
αὐτοῦ ἐπὶ ποταμοῦ εὐφράτη.
4 καὶ συνεκατέλαβεν αὐτοῦ δαυὶδ χίλια ἅρματα
καὶ ἑπτὰ χιλιάδας ἱππέων, καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν
πεζῶν· καὶ παρέλυσε δαυὶδ πάντα ἅρματα, καὶ κατελί-
πετο ἐξ αὐτῶν ἑκατὸν ἅρματα.
5 καὶ ἦλθεν σύρος ἐκ δαμασκοῦ βοηθῆσαι τῷ ἀδαδε-
ζὲρ βασιλεῖ σουβα, καὶ ἐπάταξε δαυὶδ ἐν τῷ σύρῳ εἴκοσι
καὶ δύο χιλιάδας ἀνδρῶν.
6 καὶ ἔθετο δαυὶδ φρουρὰν ἐν συρίᾳ τῇ κάτω δαμασκόν,
ἦσαν τῷ δαυὶδ εἰς δούλους φέροντες δῶρα· καὶ ἔσωσε
κύριος τὸν δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο.
7 καὶ ἔλαβε δαυὶδ τοὺς κλοιοὺς τοὺς χρυσοῦς οἳ ἦσαν ἐπὶ
τοὺς παῖδας ἀδαδεζὲρ, καὶ ἤνεγκεν αὐτοὺς εἰς ἱερουσαλήμ.
8 καὶ ἐκ τῆς ταιβὰθ, καὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν πόλεων τῶν ἀ-
δαδεζὲρ, ἔλαβε δαυὶδ χαλκὸν πολὺν σφόδρα. ἐξ αὐτοῦ
ἐποίησε σολομὼν τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν, καὶ στύ-
λους καὶ τὰ σκεύη τὰ χαλκᾶ.
9 καὶ ἤκουσε θωοὺ βασιλεὺς αἱμάθ, ὅτι ἐπάταξε δα-
υὶδ τὴν πᾶσαν δύναμιν ἀδαδεζὲρ βασιλέως σωβά.
10 καὶ ἀπέστειλεν τὸν ἀδωράμ υἱὸν αὐτοῦ πρὸς δαυὶδ, τοῦ
ἐρωτῆσαι αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ τοῦ εὐλογῆσαι αὐτὸν
ὅτι ἐπολέμησε τὸν ἀδαδεζὲρ καὶ ἐπάταξεν αὐτόν, ὅτι
ἀνὴρ πολεμιστὴς ἦν τῷ θωοὺ ὁ ἀδαδεζέρ.
11 καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ καὶ χαλ-
κᾶ, καὶ ταῦτα ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ τῷ κυρίῳ μετὰ
ἀργυρίου καὶ χρυσίου, ὃ ἔλαβεν ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐξ
ἰδουμαίας, καὶ μωάβ, καὶ ἐξ υἱῶν ἀμμών, καὶ ἐκ τῶν ἀλλο-
φύλων καὶ ἐξ ἀμαλήκ.
12 καὶ ἀβεσαὶ υἱὸς σαρουία ἐπάταξε τὴν ἰδουμαίαν ἐν
τῇ κοιλάδι τῶν ἁλῶν ὀκτωκαίδεκα χιλιάδας.
13 καὶ ἔθετο ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ φρουράν· καὶ ἦσαν πάντες
οἱ ἰδουμαῖοι παῖδες τῷ δαυίδ· καὶ ἔσωσε κύριος τὸν δα-
υὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο.
14 καὶ ἐβασίλευσε δαυὶδ ἐπὶ πάντα ἰσραήλ, καὶ ἦν
ποιῶν κρίμα καὶ δικαιοσύνην παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 * ויואב בן־צרויה על־הצבא ויהושפט בן־
16 אחילוד מזכיר: * וצדוק בן־אחיטוב
ואבימלך בן־אביתר כהנים ושוׁשא סופר:
17 * ובניהו בן־יהוידע על־הכרתי והפלתי ובני
דויד הראשנים ליד המלך:

יט

1 * ויהי אחרי־כן וימת נחש
2 מלך בני־עמון וימלך בנו תחתיו: * ויאמר
דויד אעשה־חסד עם־חנון בן־נחש כי
עשה אביו עמי חסד וישלח דויד מלאכים לנחמו
על־אביו ויבאו עבדי דויד אל־ארץ בני־עמון
3 אל־חנון לנחמו: * ויאמרו שרי בני־עמון
לחנון המכבד דויד את־אביך בעיניך כי
שלח לך מנחמים הלא בעבור לחקר ולהפך
ולרגל הארץ באו עבדיו אליך:
4 * ויקח חנון את־עבדי דויד ויגלחם ויכרת
את־מדויהם בחצי עד המפשעתם וישלחם:
5 * וילכו ויגידו לדויד על־האנשים וישלח
לקראתם כי־היו האנשים נכלמים מאד ויאמר
המלך שבו בירחו עד אשר־יצמח זקנכם
6 ושבתם: * ויראו בני עמון כי התבאשו עם־
דויד וישלח חנון ובני עמון אלף ככר־כסף לשכר
להם מן־ארם נהרים ומן־ארם מעכה
7 ומצובה רכב ופרשים: * וישכרו להם
שנים ושלשים אלף רכב ואת־מלך מעכה
ואת־עמו ויבאו ויחנו לפני מידבא ובני עמון
נאספו מעריהם ויבאו למלחמה:
8 * וישמע דויד וישלח את־יואב ואת כל־צבא
9 הגבורים: * ויצאו בני עמון ויערכו מלחמה
פתח השער והמלכים אשר־באו לבדם בשדה:
10 * וירא יואב כי־היתה פני־המלחמה
אליו פנים ואחור ויבחר מכל־בחור בישראל
11 וישרך לקראת ארם: * ואת יתר העם נתן ביד אבשי אחיו וישרכו
12 לקראת בני עמון: * ויאמר אם־תחזק
ממני ארם והיית לי לתשועה ואם־בני עמון
יחזקו ממך והושעתיך:

15 * Porrò Ioab filius Saruiæ erat super
exercitū & Iosaphat filius Ahilud à com-
16 mentarijs. * Sadoch autē filius Achitob,
& Abimelech filius Abiathar sacerdotes
17 & Susa scriba. * Banaias quoq; filius Io-
iadæ super legiones Cerethi & Phelethi.
Porrò filij Dauid primi ad manum regis.

CAP. XIX.

1 A Accidit autem vt moreretur Naas rex
filiorum Ammon, & regnaret filius
2 eius pro eo. * Dixítque Dauid, Faciam
misericordiam cum Anon filio Naas. Pre-
stitit enim mihi pater eius gratiam. Misit-
que Dauid nuncios ad consolandū eum
super mortem patris sui. Qui cùm perue-
nissent in terram filiorū Ammon vt con-
3 solarentur Anon: * Dixerunt principes
filiorum Ammon ad Anon: Tu fortitan
putas quòd Dauid honoris causā in patrē
tuum miserit qui consolarentur te? nec
animaduertis quòd vt explorent & inue-
stigent & scrutentur terram tuam vene-
rint ad te serui eius.
4 * Igitur Anon pueros Dauid decalua-
B uit & rasit, & præscidit tunicas eorum à
natibus vsque ad pedes, & dimisit eos.
5 * Qui cùm abissent & hoc mandassent
Dauid, misit in occursum eorū. Grauem
enim contumeliam sustinuerant, & præce-
pit vt manerét in Hiericho, donec creſce-
ret barba eorum, & tunc reuerterentur.
6 * Videntes autem filij Amon quòd in-
iuriam fecissent Dauid tam Anon quàm
reliquus populus, miserunt mille talenta
argenti vt conducerent sibi de Mesopo-
tamia, & de Syria Maacha, & de Soba cur-
rus & equites.
7 * Conduxerúntque triginta duo millia
curruum & regem Maacha cum populo
eius. Qui cùm venissent, castrametati sunt
C è regione Medaba. Filij quoque Ammon
congregati de vrbibus suis, venerunt ad
8 bellum. * Quod cùm audisset Dauid,
misit Ioab & omnem exercitum virorum
9 fortium. * Egressíq; filij Amon, direxe-
runt aciem iuxta portam ciuitatis. Reges
autem qui ad auxilium eius venerant,
10 paratim in agro steterūt. * Igitur Ioab in-
telligens bellū ex aduerso & post tergum
contra se fieri, elegit viros fortissimos de
vniuerso Israel, & perrexit contra Syrum.
11 * Reliquā aūt partē populi dedit in manu
Abisai fratris sui, & perrexerūt cōtra Sy-
12 rios Ammō. * Dixítq;: Si vicerit me Syrus,
auxilio eris mihi; si autem superauerint me
filij Ammon, ero tibi in præsidium.

Interp. ex Græc. lxx. I. PARALIPOM. ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜ. α. μεθερμήνευσις τῶν ο. 63

13 * Et Ioab filius Saruia super exercitum, & Iosaphat filius Achilud à commentariis.
14 * Et Sadduc filius Achitob, & Achimelech filius Abiathar sacerdotes, & Susa scriba.
17 * Et Baneas filius Ioiadæ super Cerethi & Phelethi; & filij Dauid primi successores regis.

CAP. XIX.

1 ET factum est post hæc, & mortuus est Naas rex filiorum Ammon, & regnauit Anan filius eius pro eo.
2 * Et dixit Dauid, Faciam misericordiam cū Anan filio Naas, sicut fecit pater eius mecum misericordiam, & misit Dauid nuncios ad Anan ad consolandum eum de patre eius: & venerunt serui Dauid in terram filiorum Ammon ad Anan vt consolarentur eum.
3 * Et dixerunt principes filiorum Ammon ad Anan, Num honorās Dauid patrem tuum in oculis tuis misit tibi qui consolarentur? nónne, vt scrutentur ciuitatem, & vt explorent terram venerunt serui eius ad te?
4 * Et accepit Anan seruos Dauid, & rasit eos, & abstulit de pallis eorum dimidium vsq; ad tunicam, & dimisit eos.
5 * Et venerunt, & nunciauerunt Dauid de viris, & misit in occursum eorum Dauid, quoniam erant viri inhonorati valde, & dixit Rex, Sedete in Hiericho donec renascantur barbæ vestræ & reuertimini.
6 * Et viderunt filij Ammon quòd confusus esset populus Dauid, & miserunt filij Ammon & Anan rex eorum mille talenta argenti, vt conducerent sibi de Syria Mesopotamiæ, & de Syria Maacha, & de Suba currus & equites.
7 * Et conduxerunt sibi duo & triginta millia curruum, & regem Maacha & populum eius, & venerunt & castrametati sunt ante Medaba: & filij Ammon congregati sunt de vrbibus suis, & venerunt ad bellandum.
8 * Et audiuit Dauid, & misit Ioab & omnem exercitum fortium.
9 * Et egressi sunt filij Ammon, & direxerunt aciem in bellum iuxta portam ciuitatis, & reges qui venerunt, castrametati sunt per seipsos in campo.
10 * Et vidit Ioab quòd facti sunt ex aduerso eorum ad bellandum contra eum à fronte & à tergo, & elegit de vniuersa iuuentute Israel, et direxit aciem contra Syrum.
11 * Et reliquam partem populi dedit in manu Abesai fratris sui, & aciem direxit ex aduerso filiorum Ammon.
12 * Et dixit Ioab, Si præualuerit Syria super me, & eris mihi in saluationem; & si filij Ammon præualuerint super te, & saluabo te.

15 * καὶ ἰωὰβ υἱὸς σαρουὲ ἦν τὴν στρατιάν, καὶ ἰωσαφὰτ
υἱὸς ἀχιλοὺδ ὑπομνηματογράφος.
16 * καὶ σαδδὲκ υἱὸς ἀχιτὼβ, καὶ ἀβιμέλεχ υἱὸς ἀβιάθαρ
17 ἱερεῖς, καὶ Σουσὰ γραμματεύς, * καὶ βαναίας υἱὸς ἰωιαδὲ
ἐπὶ τοῦ κερεθὶ καὶ φελεθί· καὶ οἱ υἱοὶ δαυὶδ οἱ πρῶτοι
διάδοχοι τοῦ βασιλέως.

ιθ'.

1 * Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἀπέθανεν ναὰς βασιλεὺς
υἱῶν ἀμμών, καὶ ἐβασίλευσεν ἀνὰν υἱὸς αὐτὰ ἀντ' αὐτοῦ.
2 * καὶ εἶπεν δαυίδ, ποιήσω ἔλεος μετὰ ἀνὰν υἱοῦ ναάς,
ὡς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτὰ μετ' ἐμοῦ ἔλεος· καὶ ἀπέστει-
λε δαυὶδ ἀγγέλους παρὰ τὸν ἀνὰν παρακαλέσαι αὐτὸν
περὶ τοῦ πατρὸς αὐτά· καὶ ἦλθον οἱ παῖδες δαυὶδ εἰς γῆν
υἱῶν ἀμμὼν παρὰ ἀνὰν παρακαλέσαι αὐτόν.
3 * καὶ εἶπον οἱ ἄρχοντες υἱῶν ἀμμὼν πρὸς ἀνάν, μὴ
δοξάζων δαυὶδ τὸν πατέρα σου ἐν ὀφθαλμοῖς σου ἀπέ-
στειλέν σοι παρακαλοῦντας; οὐχί, ὅπως ἐξερευνήσωσι τὴν
πόλιν, καὶ τοῦ κατασκοπῆσαι τὴν γῆν ἦλθον οἱ παῖδες
αὐτὰ πρὸς σέ;
4 * καὶ ἔλαβεν ἀνὰν τοὺς παῖδας δαυὶδ καὶ ἐξύρησεν
αὐτούς, καὶ ἀφεῖλε τὰ μανδύας αὐτῶν τὸ ἥμισυ ἕως τῆς
ὀσφύος, καὶ ἀπέστειλεν αὐτούς.
5 * καὶ ἦλθον καὶ ἀπήγγειλαν τῷ δαυὶδ περὶ τῶν ἀν-
δρῶν, καὶ ἀπέστειλεν εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν δαυὶδ, ὅτι ἦσαν
οἱ ἄνδρες ἠτιμωμένοι σφόδρα. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, κα-
θίσατε ἐν ἱερειχὼ ἕως τοῦ ἀναπεῖλαι ὑμῖν
καὶ ἀπιτρέψατε.
6 * καὶ εἶδον υἱοὶ ἀμμὼν ὅτι καῆ μισθὸν ὁ λαὸς δαυίδ,
καὶ ἀπέστειλαν υἱοὶ ἀμμὼν καὶ ἀνὰν βασιλεὺς υἱῶν ἀμμὼν
τάλαντα ἀργυρίου τοῦ μισθώσασθαι ἑαυτοῖς ἐκ συ-
ρίας μεσοποταμίας, καὶ ἐκ συρίας μααχά, καὶ ἀπὸ Σου-
βὰ ἅρματα καὶ ἱππεῖς.
7 * καὶ ἐμισθώσαντο ἑαυτοῖς δύο καὶ τεσσαράκοντα χιλιά-
δας ἁρμάτων, καὶ τὸν βασιλέα μααχὰ καὶ τὸν λαὸν αὐ-
τοῦ· καὶ ἦλθον καὶ παρενέβαλον ἔμπροσθεν μηδαβά· καὶ
οἱ υἱοὶ ἀμμὼν συνήχθησαν ἐκ τῶν πόλεων αὐτῶν, καὶ ἦλ-
θον εἰς τὸ πολεμῆσαι. * καὶ ἤκουσε δαυίδ, καὶ ἀπέστει-
λε τὸν ἰωαὰβ καὶ πᾶσαν τὴν στρατιὰν τῶν δυναστῶν.
9 * καὶ ἐξῆλθον υἱοὶ ἀμμὼν καὶ παρετάξαντο εἰς πόλε-
μον παρὰ τὴν πυλῶνα τῆς πόλεως· καὶ οἱ βασιλεῖς οἱ ἐλ-
θόντες παρενέβαλον καθ' ἑαυτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ. * καὶ
10 εἶδεν ἰωαὰβ ὅτι γεγόνασιν αὐτῷ πρόσωποι αὐτὸν καὶ τὸ πολε-
μεῖν ὀπίσω αὐτοῦ καὶ πρόσωπον· καὶ ἐξόπισθεν, καὶ ἐξελέ-
ξατο ἐκ πάντας νεανίας ἰσραήλ, καὶ παρετάξατο ἐναντίον
11 τοῦ σύρου. * καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ ἔδωκεν ἐν χει-
ρὶ ἀβεσαὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ παρετάξατο ἐξεναντίας
υἱῶν ἀμμών. * καὶ εἶπεν ἰωαὰβ, ἐὰν κραταιωθῇ συρία
12 ὑπὲρ ἐμέ, καὶ ἔσῃ μοι εἰς σωτηρίαν, καὶ ἐὰν υἱοὶ ἀμμὼν κρα-
ταιωθῶσιν ὑπὲρ σέ, καὶ σώσω σε.

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 * חֲזַק וְנִתְחַזַּק בְּעַד־עַמֵּנוּ וּבְעַד עָרֵי
אֱלֹהֵינוּ וַיהוָה הַטּוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה׃
14 * וַיִּגַּשׁ יוֹאָב וְהָעָם אֲשֶׁר־עִמּוֹ לִפְנֵי אֲרָם
לַמִּלְחָמָה וַיָּנֻסוּ מִפָּנָיו׃
15 * וּבְנֵי עַמּוֹן רָאוּ כִּי־נָס אֲרָם וַיָּנֻסוּ גַּם־
הֵם מִפְּנֵי אֲבִישַׁי אֲחִיו וַיָּבֹאוּ הָעִירָה וַיָּבֹא
יוֹאָב יְרוּשָׁלִָם׃ 16 * וַיַּרְא אֲרָם כִּי נִגַּף לִפְנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיְשַׁלְּחוּ מַלְאָכִים וַיּוֹצִיאוּ אֶת־אֲרָם
אֲשֶׁר מֵעֵבֶר הַנָּהָר וְשׁוֹפַךְ שַׂר־צְבָא הֲדַדְעֶזֶר
לִפְנֵיהֶם׃ 17 * וַיֻּגַּד לְדָוִיד וַיֶּאֱסֹף אֶת־כָּל־
יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבֹר הַיַּרְדֵּן וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם וַיַּעֲרֹךְ אֲלֵיהֶם
וַיַּעֲרֹךְ דָּוִיד לִקְרַאת אֲרָם מִלְחָמָה וַיִּלָּחֲמוּ עִמּוֹ׃
18 * וַיָּנָס אֲרָם מִלִּפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּהֲרֹג דָּוִיד
מֵאֲרָם שִׁבְעַת אֲלָפִים רֶכֶב וְאַרְבָּעִים אֶלֶף
אִישׁ רַגְלִי וְאֶת שׁוֹפַךְ שַׂר־הַצָּבָא הִכָּה׃
19 * וַיִּרְאוּ עַבְדֵי הֲדַדְעֶזֶר כִּי נִגָּפוּ לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיְשַׁלִּימוּ עִם־דָּוִיד וַיַּעַבְדֻהוּ וְלֹא־אָבְתָה אֲרָם
לְהוֹשִׁיעַ אֶת־בְּנֵי עַמּוֹן עוֹד׃

כ

1 * וַיְהִי לְעֵת תְּשׁוּבַת הַשָּׁנָה
לְעֵת צֵאת הַמְּלָכִים וַיִּנְהַג יוֹאָב אֶת־חֵיל
הַצָּבָא וַיְשַׁחֵת אֶת־אֶרֶץ בְּנֵי־עַמּוֹן וַיָּבֹא וַיָּצַר
אֶת־רַבָּה וְדָוִיד יֹשֵׁב בִּירוּשָׁלִָם בְּזַיִת יוֹאָב אֶת־
רַבָּה וַיְהָרְסֶהָ׃
2 * וַיִּקַּח דָּוִיד אֶת־עֲטֶרֶת־מַלְכָּם מֵעַל
רֹאשׁוֹ וַיִּמְצָאֶהָ מִשְׁקַל כִּכַּר־זָהָב וּבָהּ אֶבֶן
יְקָרָה וַתְּהִי עַל־רֹאשׁ דָּוִיד וְשָׁלָל הָעִיר הוֹצִיא
הַרְבֵּה מְאֹד׃ 3 * וְאֶת־הָעָם אֲשֶׁר בָּהּ
הוֹצִיא וַיָּשֶׂם בַּמְּגֵרָה וּבַחֲרִיצֵי הַבַּרְזֶל וּבַמַּגְרוֹפוֹת
וְכֵן יַעֲשֶׂה דָּוִיד לְכָל עָרֵי בְנֵי־עַמּוֹן וַיָּשָׁב דָּוִיד
וְכָל־הָעָם יְרוּשָׁלִָם׃
4 * וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן וַתַּעֲמֹד מִלְחָמָה בְּגֶזֶר עִם־
פְּלִשְׁתִּים אָז הִכָּה סִבְכַּי הַחֻשָׁתִי אֶת־סִפַּי מִיַּלִּידֵי
הָרָפָא וַיִּכָּנְעוּ׃
5 * וַתְּהִי־עוֹד מִלְחָמָה אֶת־פְּלִשְׁתִּים וַיַּךְ
אֶלְחָנָן בֶּן־יָעִיר אֶת־לַחְמִי אֲחִי גָלְיָת הַגִּתִּי
וְעֵץ חֲנִיתוֹ כִּמְנוֹר אֹרְגִים׃

13 * Confortare & agamus viriliter pro populo noſtro & pro vrbibus Dei noſtri, & Dominus quod bonum in oculis ſuis faciet.
14 * Perrexit ergo Ioab & populus qui cũ eo erat contra Syrum ad prœlium, & fugauit eos.
15 * Porrò filij Ammon videntes quòd fugiſſet Syrus, ipſi quoque fugerunt Abiſai fratrem eius, & ingreſſi ſunt ciuitatem, reuerſúsque eſt etiam Ioab in Hieruſalem.
16 * Videns autem Syrus quòd ceciderit coram Iſrael, miſit nuncios & adduxit Syrum qui erat trans fluuium, Sophat autem princeps militiæ Adadezer erat dux eorum.
17 * Quod cùm annunciatum eſſet Dauid, cõgregauit vniuerſum Iſrael & tranſiuit Iordanem, irruítque in eos, & direxit aduerſo acie, illis contra pugnantibus.
18 * Fugit autem Syrus Iſrael, & interfecit Dauid de Syris, ſeptem millia curruum & quadraginta millia peditum & Sophat exercitus principem.
19 * Videntes autem serui Adadezer ſe ab Iſrael eſſe ſuperatos, transfugerunt ad Dauid, & ſeruierunt ei. Noluitq; vltra Syria auxilium præbere filiis Ammon.

CAP. XX.

1 * FActum eſt autem poſt anni circulum eo tempore quo ſolent reges ad bella procedere, congregauit Ioab exercitum & robur militiæ, & vaſtauit terram filiorum Ammon. perrexítque & obſedit Rabba. Porrò Dauid manebat in Ieruſalem quando Ioab percuſſit Rabba, & deſtruxit eam.
2 * Tulit autem Dauid coronam de capite eius, & inuenit in ea auri pondo talentum, & preciosiſsimas gemmas, fecítque ſibi inde diadema.
3 * Manubias quoq; vrbis plurimas tulit, populum autem qui erat in ea eduxit, & fecit ſuper eos tribulas, & trahas, & ferrata carpenta tranſire, ita vt diſſecarentur & contererentur. Sic fecit Dauid cunctis vrbibus filiorum Ammon, & reuerſus eſt cum omni populo ſuo in Hieruſalem.
4 * Poſt hæc initum eſt bellum in Gazer aduerſum Philiſtæos, in quo percuſſit Sobochai Vſathites Saphai de genere Raphaim, & humiliauit eos.
5 * Aliud quoque bellum geſtum eſt aduerſus Philiſtæos, in quo percuſſit Adeodatus filius Saltus Bethleemites fratrem Goliath Getthæi, cuius haſtæ lignum erat quaſi liciatorium texentium.

13 * Viriliter age, & fortiter agamus pro populo noſtro & pro vrbibus Dei noſtri, & Dominus quod bonum in oculis ſuis faciet.
14 * Et direxit aciem Ioab & populus qui cum eo contra Syriam ad bellum, & fugerunt à facie eius Syri.
15 * Et filij Ammon viderunt quòd fugerunt Syri, & fugerunt & ipſi à facie Abeſai fratris Ioab, & ingreſſi ſunt in ciuitatem, & venit Ioab in Hieruſalem.
16 * Et vidit Syrus quòd vicerit eum Iſrael, & miſit nuncios, & eduxit Syrum qui erat trans fluuium, & Sophach princeps exercitus Adadezer ante eos.
17 * Et annuntiatum eſt Dauid, & congregauit vniuerſum Iſrael, & tranſiuit Iordanem, & venit in eos, & direxit aciem Dauid contra Syrum in bellum, & bellauit cum eo.
18 * Et fugit Syrus à facie Iſrael, & interfecit Dauid à Syro ſeptem millia curruum, & quadraginta millia virorum peditum, & Sophach principem exercitus interfecit.
19 * Et viderunt serui Adadezer quòd percuſſi ſunt à facie Iſrael, & inierunt cum Dauid pacem, & ſeruierunt ei, & non voluit Syrus auxiliari filiis Ammon vltra.

CAP. XX.

1 * ΕΤ factum eſt in ſequenti anno in exitu regum, & congregauit Ioab omnem exercitum militiæ, & vaſtauit regionem filiorum Ammon, & venit Ioab & obſedit Rabba, & Dauid ſedebat in Hieruſalem, & percuſſit Ioab Rabba & deſtruxit eam.
2 * Et tulit Dauid coronam regis eorum à capite eius, & inuentum eſt pondus eius talentum auri, & in ea lapis preciosus, & erat in capite Dauid.
3 * Et ſpolia vrbis tulit multa valde, & populum, qui in ea eduxit, & ſecuit in ſerris & in aſcijs ferreis, & in tribulis: & ſic fecit Dauid omnibus vrbibus filiorum Ammon, & reuerſus eſt Dauid & omnis populus qui cum eo in Hieruſalem.
4 * Et factum eſt poſt hæc, & factum eſt adhuc bellum in Gazer cum Philiſtiim: tunc percuſſit Sobachi Vſathites Sapphi de filiis Gigantum, & humiliauit eum.
5 * Et factũ eſt adhuc bellum cum Philiſtiim, & percuſſit Eleanan filius Jair Lachmi fratrem Goliath Geththæi, & lignum haſtæ eius quaſi liciatorium texentium.

1. PARALIP.

13 * ἀνδρίζου, καὶ ἀνδριζώμεθα περὶ τοῦ λαοῦ ἡμῶν, καὶ περὶ τῶν πόλεων τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ κύριος τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ποιήσει.
14 * καὶ παρετάξατο ἰωαβ, καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ εἰς ἀντιπαρατάξασθαι τῇ συρίᾳ εἰς πόλεμον, καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ ⟨ο⟩ σύρος.
15 * καὶ υἱοὶ ἀμμὼν εἶδον ὅτι ἔφυγον ⟨ο⟩ σύρος, καὶ ἔφυγον καὶ αὐτοὶ ἀπὸ προσώπου ἀβεσαὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἰωάβ, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἦλθεν ἰωάβ εἰς ἱερουσαλήμ.
16 * καὶ εἶδεν ὁ σύρος ὅτι ἐτροπώσατο αὐτὸν ἰσραήλ, ⟨&⟩ ἀπέστειλεν ἀγγέλους, καὶ ἐξήγαγε τὸν σύρον τὸν ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ· καὶ σωφὰχ ὁ ἀρχιστράτηγος δωὰμμεως ἀδαδεζερ ἔμπροσθεν αὐτῶν.
17 * καὶ ἀπηγγέλη τῷ δαυὶδ, καὶ συνήγαγε τὸν πάντα ἰσραήλ, καὶ διέβη τὸν ἰορδάνην, καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτούς· καὶ παρατάσεται δαυὶδ ἀξενδυτίας ⟨&⟩ σύρα εἰς πόλεμον καὶ ἐπολέμησε μετ' αὐτοῦ.
18 * καὶ ἔφυγε ὁ σύρος ἀπὸ προσώπου ἰσραήλ· καὶ ἀπέκτεινε δαυὶδ ἀπὸ τοῦ σύρου ἑπτὰ χιλιάδας ἁρμάτων, καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν πεζῶν, ⟨&⟩ τὸν σοφὰχ ἀρχιστράτηγον τῆς δωάμεως ἀπέκτεινεν.
19 * καὶ εἶδον ⟨ο⟩ παῖδες ἀδαδεζερ ὅτι ἐδραμάτισθη ἀπὸ προσώπου ἰσραήλ, καὶ διέθετο μετὰ δαυὶδ εἰρηνεύειν, καὶ ἐδούλευσαν αὐτῷ· καὶ οὐκ ἠθέλησεν ὁ σύρος τοῦ βοηθῆσαι τοῖς υἱοῖς ἀμμὼν ἔτι.

κ'.

1 * Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπιόντι ἔτει ἐν τῇ ἐξόδῳ τῶν βασιλέων, καὶ ἀπήγαγε ἰωαὲ πᾶσαν τὴν δωάμειν τῆς στρατιᾶς, καὶ ἔφθειρε τὴν χώραν υἱῶν ἀμμών, καὶ ἦλθεν ἰωαέ, καὶ περιεκάθισε τὴν ραββά· καὶ δαυὶδ ἐκάθητο ἐν ἱερουσαλήμ· καὶ ἐπάταξεν ἰωαὲ τὴν ραββὰ καὶ καθεῖλεν αὐτήν.
2 * καὶ ἔλαβε δαυὶδ τὸν στέφανον τοῦ βασιλέως αὐτῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ⟨&⟩ εὗρεν ὁ σταθμὸς αὐτοῦ τάλαντον χρυσίου· καὶ ἐν αὐτῷ λίθος τίμιος, καὶ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δαυίδ.
3 * καὶ τὰ σκῦλα τῆς πόλεως ἐξήνεγκε πολλὰ σφόδρα, ⟨&⟩ τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ ἐξήγαγε, ⟨&⟩ ἔπρισεν ἐν πρίσι ⟨&⟩ ἐν σκεπάρνοις τοῖς σιδηροῖς, καὶ ἐν τοῖς τριβόλοις· ⟨&⟩ οὕτως ἐποίησε δαυὶδ πάσαις ταῖς πόλεσιν υἱῶν ἀμμών, ⟨&⟩ ἐπέστρεψε δαυὶδ ⟨ὁ⟩ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ εἰς ἱερουσαλήμ.
4 * ⟨&⟩ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, ⟨&⟩ ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν γαζὲρ μετὰ τῶν ἀλλοφύλων· τότε ἐπάταξε ⟨ὁ⟩ ἐσθαλὶ ὁ ἀσαλὶ τὸν σαφὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν γιγάντων, ⟨&⟩ ἐταπείνωσεν αὐτόν.
5 * καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος μετὰ τῶν ἀλλοφύλων, ⟨&⟩ ἐπάταξεν ἐλεανὰν υἱὸς ἰαείρ τὸν λαχμὶ ἀδελφὸν γολιὰθ τοῦ γεθθαίου, ⟨&⟩ ξύλον δόρατος αὐτοῦ ὡς δόκιον ὑφαινόντων.

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 וְרָפָ֣ה ׀ עוֹד֮ מִלְחָמָה֒ בְּגַ֣ת וַיְהִי֮ אִ֣ישׁ
מִדָּה֒ וְאֶצְבְּעֹתָ֣יו שֵׁ֣שׁ וָשֵׁ֣שׁ עֶשְׂרִ֔ים וְאַרְבַּ֖ע
וְגַ֣ם ה֥וּא נוֹלַ֖ד לְהָרָפָֽא׃
7 וַיְחָרֵ֖ף אֶת־יִשְׂרָאֵ֑ל וַיַּכֵּ֗הוּ יְהוֹנָתָ֛ן בֶּן־שִׁמְעָ֥א
8 אֲחִי־דָוִ֖יד׃ אֵ֚לֶּה נוֹלְד֣וּ לְהָרָפָ֔א בְּגַ֖ת וַיִּפְּל֥וּ
בְּיַד־דָּוִ֖יד וּבְיַ֥ד עֲבָדָֽיו׃

כא

1 וַיַּעֲמֹ֥ד שָׂטָ֖ן עַל־יִשְׂרָאֵ֑ל וַיָּ֣סֶת
אֶת־דָּוִ֔יד לִמְנ֖וֹת אֶת־יִשְׂרָאֵֽל׃
2 וַיֹּ֨אמֶר דָּוִ֜יד אֶל־יוֹאָ֣ב וְאֶל־שָׂרֵ֣י הָעָ֗ם לְכ֤וּ
סִפְר֨וּ אֶת־יִשְׂרָאֵ֜ל מִבְּאֵ֤ר שֶׁבַע֙ וְעַד־דָּ֔ן וְהָבִ֥יאוּ
3 אֵלַ֖י וְאֵדְעָ֥ה אֶת־מִסְפָּרָֽם׃ וַיֹּ֣אמֶר
יוֹאָ֗ב יוֹסֵ֤ף יְהוָה֙ עַל־עַמּ֣וֹ כָהֵ֔ם מֵאָ֖ה פְּעָמִ֑ים
הֲלֹא֩ אֲדֹנִ֨י הַמֶּ֜לֶךְ כֻּלָּ֤ם לַאדֹנִי֙ לַעֲבָדִ֣ים לָמָּ֔ה
יְבַקֵּ֥שׁ זֹ֖את אֲדֹנִ֑י לָמָּ֣ה יִהְיֶ֔ה לְאַשְׁמָ֖ה לְיִשְׂרָאֵֽל׃
4 וּדְבַר־הַמֶּ֥לֶךְ חָזַ֖ק עַל־יוֹאָ֑ב וַיֵּצֵ֣א יוֹאָ֗ב
וַיִּתְהַלֵּךְ֙ בְּכָל־יִשְׂרָאֵ֔ל וַיָּבֹ֖א יְרוּשָׁלָֽ͏ִם׃
5 וַיִּתֵּ֨ן יוֹאָ֜ב אֶת־מִסְפַּ֣ר מִפְקַד־הָעָ֗ם
אֶל־דָּוִיד֮ וַיְהִי֒ כָּל־יִשְׂרָאֵ֗ל אֶ֚לֶף אֲלָפִ֣ים וּמְאַ֣ת
אֶ֔לֶף אִ֖ישׁ שֹׁלֵ֣ף חָ֑רֶב וִיהוּדָ֗ה אַרְבַּ֨ע מֵא֤וֹת
וְשִׁבְעִים֙ אֶ֔לֶף אִ֖ישׁ שֹׁלֵ֥ף חָֽרֶב׃
6 וְלֵוִ֥י וּבִנְיָמִ֖ן לֹא־פָקַ֣ד בְּתוֹכָ֑ם כִּי־נִרְעַ֥ב
7 דְּבַר־הַמֶּ֖לֶךְ אֶת־יוֹאָֽב׃ וַיֵּרַ֥ע בְּעֵינֵ֖י
הָאֱלֹהִ֑ים עַל־הַדָּבָ֣ר הַזֶּ֔ה וַיַּ֖ךְ אֶת־יִשְׂרָאֵֽל׃
8 וַיֹּ֣אמֶר דָּוִ֔יד אֶל־הָאֱלֹהִ֖ים חָטָ֣אתִי מְאֹ֑ד
אֲשֶׁ֤ר עָשִׂ֙יתִי֙ אֶת־הַדָּבָ֣ר הַזֶּ֔ה וְעַתָּ֗ה הַעֲבֶר־נָ֞א
אֶת־עֲוֹ֤ן עַבְדְּךָ֙ כִּי־נִסְכַּ֣לְתִּי מְאֹֽד׃
9 וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה אֶל־גָּ֣ד חוֹזֵ֣ה דָוִ֔יד לֵאמֹֽר׃
10 לֵ֚ךְ וְדִבַּרְתָּ֣ אֶל־דָּוִ֔יד לֵאמֹ֖ר כֹּ֣ה אָמַ֣ר יְהוָ֑ה
שָׁלֹ֥ושׁ אֲנִ֖י נֹטֶ֣ה עָלֶ֑יךָ בְּחַר־לְךָ֥ אַחַ֖ת מֵהֶֽנָּה
11 וְאֶעֱשֶׂ֥ה־לָּֽךְ׃ וַיָּבֹ֤א גָד֙ אֶל־דָּוִ֔יד וַיֹּ֥אמֶר לוֹ
כֹּֽה־אָמַ֖ר יְהוָ֑ה קַ֥ח־לְךָ֖׃ אִם־שְׁלֹ֣ושׁ
שָׁנִ֗ים רָעָב֙ וְאִם־שְׁלֹשָׁ֣ה חֳדָשִׁ֔ים נִסְפֶּ֥ה מִפְּנֵי־
צָרֶ֖יךָ וְחֶ֣רֶב אוֹיְבֶ֑יךָ֙ לְמַשֶּׂ֣גֶת וְאִם־שְׁלֹשֶׁ֣ת
יָמִ֗ים חֶ֚רֶב יְהוָה֙ וּדְבֶ֣ר בָּאָ֔רֶץ וּמַלְאַ֥ךְ יְהוָ֖ה מַשְׁחִ֣ית
בְּכָל־גְּבוּל֙ יִשְׂרָאֵ֔ל וְעַתָּ֕ה רְאֵ֖ה מֶ֣ה אָשִׁ֔יב אֶת־
שֹׁלְחִ֖י דָּבָֽר׃

6 * Sed & aliud bellum accidit in Geth, in quo fuit homo longissimus senos habens digitos, id est simul viginti quatuor, qui & ipse de Raphaim fuerat progeneratus.
7 * Hic blasphemauit Israel & percussit eum Ionathan filius Samaa fratris Dauid.
8 * Hi sunt filij Raphaim in Geth qui ceciderunt in manu Dauid, & seruorum eius.

CAP. XXI.

1 A COnsurrexit autem Sathan contra Israel, & incitauit Dauid vt numeraret Israel.
2 * Dixítque Dauid ad Ioab & ad principes populi: Ite & numerate Israel à Bersabee vsque Dan, & afferte mihi numerum vt sciam.
3 * Respondítque Ioab: Augeat dominus populú suum centuplum quàm sunt. Nónne domine mi rex, omnes serui tui sunt? Quare hoc quærit dominus meus, quod in peccatum reputetur Israeli?
4 * Sed sermo regis magis prævaluit. Egressúsq; est Ioab, & circuiuit vniuersum Israel, & reuersus est in Hierusalem.
5 * Deditque Dauid numerum eorum quos circuierat, & inuentus est omnis numerus Israel mille millia & centum millia virorum educentium gladium. De Iuda autem quadringenta septuaginta millia bellatorum.
6 * Nam Leui & Beniamin non numerauit, eo quòd inuitus exequeretur regis imperium.
7 * Displicuit autem Deo quod iussum erat, & percussit Israel.
8 * Dixítque Dauid ad Deum: Peccaui nimis, vt hoc facerem. Obsecro, aufer iniquitatem serui tui, quia insipienter egi valde.
9 * Et locutus est Dominus ad Gad Videntem Dauid, dicens:
10 * Vade & loquere ad Dauid & dic ei: Hæc dicit Dominus, Trium tibi optionem do, vnum quod volueris elige vt faciam tibi.
11 * Cúmque venisset Gad ad Dauid, dixit ei: Hæc dicit Dominus, Elige quod volueris.
12 * Aut tribus annis pestilentiam famis, aut tribus mẽsibus te fugere hostes tuos & gladium eorum non posse euadere, aut tribus diebus gladium Domini & mortem in terra, & angelus Domini perdens in omni hæreditate Israel: Et nunc vide quid respondeam ei qui misit me verbum.

6 * Et factum est adhuc bellum in Geth, & fuit vir pergrãdis, et digiti eius sex & sex viginti & quatuor, & hic fuit oriundus de Gigantibus.
7 * Et improperauit Israel, & percussit eum Jonathan filius Samaa fratris Dauid: * hi nati sunt Rapha in Geth, omnes fuerunt quatuor Gigantes, & ceciderunt in manu Dauid, & in manu seruorum eius.

CAP. XXI.

ET insurrexit Satan contra Israel, & persuasit Dauid vt numeraret Israel.
1 * Et dixit rex Dauid ad Joab & ad duces exercitus, Ite & numerate Israel à Bersabee vsque ad Dan, & afferte ad me, & cognoscam numerum eorum.
2 * Et dixit Joab, Apponat Dominus ad populum suum, vt sunt centuplum, & oculi domini mei regis afficientes, nónne domine mi rex omnes domino meo in seruos? & quare vult hoc dominus meus, vt non fiat in delictum Israel?
3 * Et prævaluit verbum regis in Joab, & egressus est Joab & venit in omnem Israel, & reuersus est in Hierusalem.
4 * Et dedit Joab numerum census populi Dauid. & fuit omnis Israel, mille millia, & centũ millia virorum educentium gladium; & Judas quadringenta octuaginta millia virorum educentium gladium.
5 * Et Leui, & Beniamin non numerauit in medio eorum, quoniam turpis visus est sermo regis ad Joab.
6 * Et malum apparuit coram Deo de sermone hoc, & percussit Israel.
7 * Et dixit Dauid ad Deum, Peccaui valde, quoniam feci rem hanc, & nunc auser iniquitatem serui tui, quoniam insipienter egi valde.
8 * Et locutus est Dominus ad Gad Videntem Dauid, dicens:
9 * Vade & loquere ad Dauid, dicens: Sic dicit Dominus, Tria ego tollam contra te, elige tibi ipsi vnum ex his & faciam tibi.
10 * Et venit Gad ad Dauid, & dixit ei, Sic dicit Dominus:
11 * Elige tibi tres annos famis, vel tres menses fugere te à facie inimicorum tuorum, & gladium inimicorum tuorum persequi te, aut tribus diebus gladium Domini & mortem in terra, & angelus Domini perdens in omni hæreditate Israel: Et nunc vide quid respondeam ei qui misit me.

6 * καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν γέθ, καὶ ἦν ὑπερμεγέθης, καὶ οἱ δάκτυλοι αὐτοῦ ἓξ καὶ ἓξ εἴκοσι, καὶ τέσσαρες, καὶ αὐτὸς ἦν τοῦ γιγάντου.
7 * καὶ ὠνείδισε τὸν Ισραὴλ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Ιωναθὰν υἱὸς σαμαὰ ἀδελφοῦ Δαυίδ. * οὗτοι ἐγεννήθησαν τῷ Ραφὰ ἐν γέθ, πάντες ἦσαν τέσσαρες γίγαντες, καὶ ἔπεσον ἐν χειρὶ Δαυὶδ, καὶ ἐν χειρὶ τῶν παίδων αὐτοῦ.

κα'.

1 * Καὶ ἔστη σατὰν ἐπὶ Ισραήλ, καὶ ἐπέπεισε τὸν Δαυὶδ τοῦ ἀριθμῆσαι τὸν Ισραήλ.
2 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ πρὸς Ιωὰβ καὶ πρὸς τοὺς ἀρχοντας τῆς δυνάμεως, πορεύσατε καὶ ἀριθμήσατε τὸν Ισραὴλ ἀπὸ Βηρσαβεὲ ἕως Δάν, καὶ ἐνέγκατε πρός με, καὶ γνώσομαι τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν.
3 * καὶ εἶπεν Ιωάβ, προσθείη κύριος ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὡς εἰσὶν ἑκατονταπλασίως, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως βλέπουσιν, ἀχὶ κύριέ μου βασιλεῦ, πάντες τοὶ κυρίῳ μου εἰς δούλους; τί ἀπὸ τούτου θέλει τοῦτο ὁ κύριός μου, ὅπως μὴ ᾖ ταῦτα εἰς πλημμέλειαν τῷ Ισραήλ;
4 * καὶ ἰσχυσε τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως πρὸς Ιωάβ, καὶ ἐξῆλθεν Ιωὰβ καὶ ἦλθεν ἐν παντὶ Ισραήλ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς Ιερουσαλήμ.
5 * καὶ ἔδωκεν Ιωὰβ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ λαοῦ τῷ Δαυίδ· καὶ ἦν πᾶς Ισραὴλ, χίλιαι χιλιάδες καὶ ἑκατὸν χιλιάδες ἀνδρῶν ἀσπιδῶν ῥομφαίαν· καὶ Ἰούδας τετρακόσιαι ὀγδοήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν ἀσπιδῶν ῥομφαίαν.
6 * καὶ τὸν Λευὶ καὶ Βενιαμὶν οὐκ ἠρίθμησεν ἐν μέσῳ αὐτῶν, ὅτι κατήχθυνεν ὁ λόγος τοῦ βασιλέως πρὸς Ιωάβ.
7 * καὶ πονηρὸν ἐφάνη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ περὶ τοῦ λόγου τούτου, καὶ ἐπάταξε τὸν Ισραήλ.
8 * καὶ εἶπεν Δαυὶδ πρὸς τὸν θεόν, ἡμάρτηκα σφόδρα, ὅτι ἐποίησα τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ νῦν περίελε τὴν ἀδικίαν τοῦ δούλου σου, ὅτι ἠφρόνησα σφόδρα.
9 * καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς τὸν ὁρῶντα τῷ Δαυὶδ λέγων.
10 * βάδιζε καὶ λάλησον πρὸς Δαυὶδ λέγων, ὅτως λέγει κύριος, τρία ἐγὼ δίδωμί σε, ἔκλεξαι σεαυτῷ ἓν ἐξ αὐτῶν καὶ ποιήσω σοι.
11 * καὶ ἦλθε γὰδ πρὸς Δαυὶδ καὶ εἶπεν αὐτῷ, ὅτως λέγει κύριος·
12 * ἔκλεξαι σεαυτῷ τρία ἔτη λιμοῦ, ἢ τρεῖς μῆνας φυγεῖν σε ἐκ προσώπου τῶν ἐχθρῶν σου καὶ μαχαίρην ἐχθρῶν σου καταδιώκειν σε, ἢ τρεῖς ἡμέρας ῥομφαίαν κυρίου καὶ θάνατον ἐν τῇ γῇ, καὶ ἄγγελος κυρίου ἐξολοθρεύων ἐν πάσῃ κληρονομίᾳ Ισραήλ· καὶ νῦν ἴδε τί ἀποκριθῶ τῷ ἀπεσταλκότι με ῥῆμα.

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 ¶ וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל־גָּד צַר־לִי מְאֹד אֶפְּלָה־
נָּא בְיַד־יְהוָה כִּי־רַבִּים רַחֲמָיו מְאֹד וּבְיַד־
14 אָדָם אַל־אֶפֹּל׃ ¶ וַיִּתֵּן יְהוָה דֶּבֶר בְּיִשְׂרָאֵל
וַיִּפֹּל מִיִּשְׂרָאֵל שִׁבְעִים אֶלֶף־אִישׁ׃
15 ¶ וַיִּשְׁלַח הָאֱלֹהִים מַלְאָךְ לִירוּשָׁלַם לְהַשְׁחִיתָהּ
וּכְהַשְׁחִית רָאָה יְהוָה וַיִּנָּחֶם עַל־הָרָעָה וַיֹּאמֶר
לַמַּלְאָךְ הַמַּשְׁחִית רָב עַתָּה הָרֶף יָדֶךָ וּמַלְאַךְ
יְהוָה עֹמֵד עִם־גֹּרֶן אָרְנָן הַיְבוּסִי׃
16 ¶ וַיִּשָּׂא דָוִיד אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־מַלְאַךְ
יְהוָה עֹמֵד בֵּין הָאָרֶץ וּבֵין הַשָּׁמַיִם וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה
בְיָדוֹ נְטוּיָה עַל־יְרוּשָׁלִַם וַיִּפְּלוּ דָוִיד וְהַזְּקֵנִים
מְכֻסִּים בְּשַׂקִּים עַל־פְּנֵיהֶם׃
17 ¶ וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל־הָאֱלֹהִים הֲלֹא אֲנִי
אָמַרְתִּי לִמְנוֹת בָּעָם וַאֲנִי־הוּא אֲשֶׁר
חָטָאתִי וְהָרַע הָרָעוֹתִי וְאֵלֶּה הַצֹּאן מֶה עָשׂוּ
יְהוָה אֱלֹהַי תְּהִי נָא יָדְךָ בִּי וּבְבֵית אָבִי וּבְעַמְּךָ
לֹא לְמַגֵּפָה׃
18 ¶ וּמַלְאַךְ יְהוָה אָמַר אֶל־גָּד לֵאמֹר לְדָוִיד כִּי
יַעֲלֶה דָוִיד לְהָקִים מִזְבֵּחַ לַיהוָה בְּגֹרֶן אָרְנָן
19 הַיְבוּסִי׃ ¶ וַיַּעַל דָּוִיד בִּדְבַר־גָּד אֲשֶׁר דִּבֶּר
20 בְּשֵׁם יְהוָה׃ ¶ וַיָּשָׁב אָרְנָן וַיַּרְא אֶת־הַמַּלְאָךְ
וְאַרְבַּעַת בָּנָיו עִמּוֹ מִתְחַבְּאִים וְאָרְנָן דָּשׁ חִטִּים׃
21 ¶ וַיָּבֹא דָוִיד עַד־אָרְנָן וַיַּבֵּט אָרְנָן וַיַּרְא
אֶת־דָּוִיד וַיֵּצֵא מִן־הַגֹּרֶן וַיִּשְׁתַּחוּ לְדָוִיד אַפַּיִם
22 אָרְצָה׃ ¶ וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל־אָרְנָן תְּנָה־לִי
מְקוֹם הַגֹּרֶן וְאִבְנֶה־בּוֹ מִזְבֵּחַ לַיהוָה בְּכֶסֶף
מָלֵא תִתְּנֶהוּ לִי וְתֵעָצַר הַמַּגֵּפָה מֵעַל הָעָם׃
23 ¶ וַיֹּאמֶר אָרְנָן אֶל־דָּוִיד קַח־לְךָ וְיַעַשׂ
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב בְּעֵינָיו רְאֵה נָתַתִּי הַבָּקָר
לָעֹלוֹת וְהַמּוֹרִגִים לָעֵצִים וְהַחִטִּים לַמִּנְחָה
24 הַכֹּל נָתַתִּי׃ ¶ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ דָּוִיד לְאָרְנָן לֹא כִי־קָנֹה
אֶקְנֶה בְכֶסֶף מָלֵא כִּי לֹא־אָשָׁא אֲשֶׁר־לְךָ
לַיהוָה וְהַעֲלוֹת עוֹלָה חִנָּם׃ ¶ וַיִּתֵּן דָּוִיד
25 לְאָרְנָן בַּמָּקוֹם שְׁקָלֵי זָהָב מִשְׁקָל שֵׁשׁ מֵאוֹת׃
26 ¶ וַיִּבֶן שָׁם דָּוִיד מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיַּעַל עֹלוֹת
וּשְׁלָמִים וַיִּקְרָא אֶל־יְהוָה וַיַּעֲנֵהוּ בָאֵשׁ מִן־
הַשָּׁמַיִם עַל מִזְבַּח הָעֹלָה׃

1. PARALIPOM. Translat. B. Hieron. Daniel. 69

13 * Et dixit Dauid ad Gad: Ex omni parte me angustiæ premũt. Sed melius mihi
est vt incidam in manus Dñi, quia multæ
sunt miserationes eius, quàm in manus ho-
14 minũ. * Misit ergo Dñs pestilẽtiam in Is-
rael, & ceciderũt de Israel septuaginta mil-
15 lia virorũ. * Misit quoq; angelũ in Hie-
rusalé vt percuteret eã. Cúmq; percuere-
tur, vidit Dñs & misertus est super malli-
C tudinẽ mali, & imperauit angelo qui per-
cutiebat, Sufficit iam, cesset manus tua.
Porrò angelus Domini stabat iuxta aream
Hornan Iebusæi.
16 * Leuánsque Dauid oculos suos vidit
angelum Domini stantem inter cœlum &
terram, & euaginatũ gladiũ in manu eius
& versum contra Hierusalé, & ceciderunt
tam ipse quàm maiores natu vestiti cili-
17 cijs proni in terram. * Dixitq; Dauid ad
Deũ, Nónne ego sum qui iussi, vt nume-
raretur populus? Ego qui peccaui, ego qui
malũ feci. Iste grex quid cõmeruit? Dñe
Deus meus, vertatur, obsecro, manus tua
in me & in domũ patris mei; populus au-
tem tuus non percutiatur.
18 * Angelus autẽ Domini præcepit Gad,
vt diceret Dauid, vt ascẽderet extrueret-
que altare Domino Deo in area Hornan Ie-
19 busæi. * Ascendit ergo Dauid iuxta ser-
monẽ Gad quem locutus ei fuerat ex no-
20 mine Domini. * Porrò Hornan cùm re-
spexisset, & vidisset angelũ, quatuórq; filij
eius cum eo abscõderunt se. nam eo tem-
pore terebat in area triticum.
22 * Igitur cùm veniret Dauid ad Hornã,
cõspexit eum Hornan, & processit ei ob-
uiam de area, & adorauit eum pronus in
22 terram. * Dixitq; ei Dauid, Da mihi lo-
cum areę tuę, vt ædificem in ea altare Do-
mino, ita vt quantum valet argenti accí-
pias, & cesset plaga à populo.
23 * Dixit autẽ Hornan ad Dauid: Tolle,
& faciat Dominus meus rex quodcunque
D ei placet. Sed & boues do in holocaustũ,
& tribulas in ligna, & triticum in sacrifi-
cium omnia libens præbebo.
24 * Dixítque ei rex Dauid, Nequaquam
ita fiet; sed argentum dabo quantum va-
let. Neque enim tibi auferre debeo, & ho-
locausta gratuita
25 offerre Domino. * Dedit ergo Dauid Hornan pro loco
sicios auri iustíssimi ponderis sexcentos.
26 * Et ædificauit ibi altare Domino, obtu-
lítque holocausta & pacifica, & inuocauit
eum Dominum, & exaudiuit eum in igne
de cælo super altare holocausti.

13 * Et dixit Dauid ad Gad, Angusta mihi valde, incidam iam in manus Domini, quoniam
multæ miserationes eius valde, & in manus
hominum non incidam.
14 * Et dedit Dominus mortem in Israel, & ce-
ciderunt de Israel septuaginta millia viro-
rum.
15 * Et misit Deus angelum in Hierusalem vt
perderet eam; et postquam corrupit, vidit Do-
minus, & pœnituit in malo, & dixit angelo
qui corrumpebat, Sufficiat tibi, remitte manum
tuam, & angelus Domini stans in area Ornan
Iebusæi.
16 * Et sustulit Dauid oculos suos, & vidit
angelum Domini stantem inter terram & in-
ter cœlum, & gladius eius euaginatus in manu
eius extensus contra Hierusalem, & cecidit
Dauid & Seniores vestiti saccis in faciem
suam.
17 * Et dixit Dauid ad Deum, Nónne ego dixi,
vt numeraret in populo, & ego sum qui pecca-
ui, & malum faciens malefeci: et hæ oues quid
fecerunt? Domine Deus fiat manus tua in me,
& in domum patris mei, & non in populum
tuum in perditionem.
18 * Et angelus Domini dixit Gad, vt diceret
ad Dauid, vt ascẽderet vt statueret altare Do-
mino in area Ornan Iebusæi.
19 * Et ascendit Dauid secundum sermonem
Gad, quem locutus est in nomine Domini.
20 * Et conuersus est Ornan & vidit regem,
& quatuor filij eius absconditi cum eo, &
Ornan erat triturans triticum.
21 * Et venit Dauid ad Ornan, & conspexit
Ornan, & vidit Dauid, & egressus est Ornan
de area, & adorauit Dauid in faciem in ter-
ram.
22 * Et dixit Dauid ad Ornan, Da mihi locum
areæ, & ædificabo in ea altare Domino, in ar-
gento digno da mihi ipsum, & cessabit plaga à
populo.
23 * Et dixit Ornan ad Dauid, Accipe tibi ipsi,
& faciat Dominus meus rex bonum coram
eo: ecce dedi boues in holocaustum & currus in
ligna & triticum in sacrificia, omnia dedi.
24 * Et dixit rex Dauid Ornan, Minimè, sed
emens emam argento digno, quoniam non accí-
piam tua Domino, vt offeram holocaustum gra-
tuitum Domino.
25 * Et dedit Dauid Ornan pro loco eius sicios
auri ponderis sexcentos.
26 * Et ædificauit illic altare Domino Dauid;
& obtulit holocausta salutis, & clamauit Da-
uid ad Dominum, & exaudiuit eum Domi-
nus in igne de cælo super altare holocausti.

13 * καὶ εἶπεν Δαυὶδ πρὸς Γάδ, στενά μοι σφόδρα;
ἐμπεσοῦμαι δὴ εἰς χεῖρας κυρίου, ὅτι πολλοὶ οἱ οἰκτιρ-
μοὶ αὐτοῦ σφόδρα, καὶ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων οὐμὴ ἐμ-
πέσω.
14 * καὶ ἔδωκε κύριος θάνατον ἐν Ισραήλ, καὶ ἔπεσον ἐξ
Ισραὴλ ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν.
15 * καὶ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς ἄγγελον εἰς ἱερουσαλὴμ τοῦ
ἐξολοθρεῦσαι αὐτήν· καὶ ὡς διέφθειρεν, εἶδεν κύριος, καὶ
μετεμελήθη ἐπὶ τῇ κακίᾳ καὶ εἶπεν τῷ ἀγγέλῳ τῷ δια-
φθείροντι, ἱκανάδου σοι, ἄνες τὴν χεῖρά σου, ὁ ἄγγελος
κυρίου ἦν ἐν τῇ ἅλῳ ὀρνὰν τοῦ ἰεβουσαίου.
16 * καὶ ἐπῆρε Δαυὶδ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶδεν
τὸν ἄγγελον κυρίου ἑστῶτα ἀνὰμέσον τῆς γῆς καὶ ἀνὰ-
μέσον τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἡ ῥομφαία αὐτοῦ ἐσπασμένη ἐν
τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἐκτεταμένη ἐπὶ ἱερουσαλήμ, καὶ ἔπεσεν
Δαυὶδ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι περιβεβλημένοι σάκκους
ἐπὶ τὰ πρόσωπον αὐτῶν.
17 * καὶ εἶπεν Δαυὶδ πρὸς τὸν θεόν, οὐκ ἐγὼ εἶπον τοῦ
ἀριθμῆσαι τὸν λαόν, καὶ ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἁμαρτών, καὶ κα-
κοποιῶν ἐκακοποίησα, καὶ ταῦτα τὰ πρόβατα τί ἐποίησε,
κύριε ὁ θεός μου γενήτω ἡ χείρ σου ἐν ἐμοὶ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ
τοῦ πατρός μου, καὶ μὴ ἐν τῷ λαῷ σου εἰς ἀπώλειαν.
18 * καὶ ἄγγελος κυρίου εἶπεν τῷ Γάδ, τοῦ εἰπεῖν πρὸς Δα-
υὶδ, ἵνα ἀναβῇ τοῦ στῆσαι θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ ἐν ἅλῳ ὀρ-
νὰν τοῦ ἰεβουσαίου.
19 * καὶ ἀνέβη Δαυὶδ κατὰ τὸν λόγον Γάδ, ὃν ἐλάλησεν
ἐν ὀνόματι κυρίου.
20 * καὶ ἐπέστρεψεν ὀρνὰν καὶ εἶδε τὸν βασιλέα, καὶ τέσσα-
ρες υἱοὶ αὐτοῦ κρυβόμενοι μετ' αὐτοῦ, καὶ ὀρνὰν ἦν ἅλοων
πυρούς.
21 * καὶ ἦλθε Δαυὶδ πρὸς ὀρνάν, καὶ ἐπέβλεψεν ὀρνὰν
καὶ εἶδεν τὸν Δαυὶδ, καὶ ἐξῆλθεν ὀρνὰν ἐκ τοῦ ἅλω, καὶ προσε-
κύνησε τῷ Δαυὶδ τῷ προσώπῳ τῷ γῇ ἐπὶ.
22 * καὶ εἶπεν Δαυὶδ πρὸς ὀρνάν, δός μοι τὸν τόπον τοῦ ἅλω,
καὶ οἰκοδομήσω ἐν αὐτῷ θυσιαστήριον κυρίῳ, ἐν ἀργυρίῳ
ἀξίῳ δὸς μοι αὐτόν, καὶ παυ(σε) ἡ πληγὴ ἐκ τοῦ λαοῦ.
23 * καὶ εἶπεν ὀρνὰν πρὸς Δαυὶδ, λαβὲ σεαυτῷ, καὶ ποιη-
σάτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιον αὐτοῦ.
ἰδοὺ δέδωκα σοὶ βόας εἰς ὁλοκαύτωσιν καὶ τοὺς ἁμάξας εἰς
ξύλα καὶ τὸν πυρὸν εἰς θυσίας, τὰ πάντα δέδωκα.
24 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τῷ ὀρνάν, οὐχὶ ἀλλ' ἢ ἀγο-
ρᾷ ὠνήσομαι ἀργυρίου ἀξίου, ὅτι οὐμὴ λάβω τὰ σὰ τῷ
κυρίῳ, καὶ ἀνενέγκειν ὁλοκαυτώσεις δωρεὰν τῷ κυρίῳ.
25 * καὶ ἔδωκεν Δαυὶδ τῷ ὀρνὰν περὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ σίκλους
χρυσίου ὁλκῆς ἑξακοσίους.
26 * καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον κυρίῳ ὁ Δαυὶδ, καὶ
ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώματα σωτηρίου καὶ εὐδόκησε Δαυὶδ
πρὸς κύριον, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ κύριος ἐν πυρὶ ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ ὁλοκαυτώσεως.

Universidad de Deusto
Biblioteca

כב

1 ויאמר דויד זה הוא בית יהוה
האלהים וזה מזבח לעלה לישראל:
2 ויאמר דויד לכנוס את־הגרים אשר
בארץ ישראל ויעמד חצבים לחצוב אבני גזית
3 לבנות בית האלהים: ובדיל לרב
למסמרים לדלתות השערים ולמחברות הכין
דויד ונחשת לרב אין משקל:
4 ועצי ארזים לאין מספר כי הביאו הצידנים
והצרים עצי ארזים לרב לדויד:
5 ויאמר דויד שלמה בני נער ורך והבית
לבנות ליהוה להגדיל למעלה לשם ולתפארת
לכל־הארצות אכינה נא לו ויכן דויד לרב לפני
6 מותו: ויקרא לשלמה בנו ויצוהו לבנות
בית ליהוה אלהי ישראל:
7 ויאמר דויד לשלמה בני ואני היה עם
לבבי לבנות בית לשם יהוה אלהי:
8 ויהי עלי דבר־יהוה לאמר דם לרב שפכת
ומלחמות גדלות עשית לא־תבנה בית לשמי
כי דמים רבים שפכת ארצה לפני:
9 הנה־בן נולד לך הוא יהיה איש מנוחה
והנחיחתי לו מכל־אויביו מסביב כי שלמה
יהיה שמו ושלום ושקט אתן על־ישראל
10 בימיו: הוא־יבנה בית לשמי והוא
יהיה־לי לבן ואני־לו לאב והכינותי את־כסא
11 ממלכתו על־ישראל עד־עולם: עתה בני
יהי יהוה עמך והצלחת ובנית בית יהוה אלהיך
12 כאשר דבר עליך: אך יתן־לך יהוה שכל
ובינה ויצוך על־ישראל ולשמר את־תורת
יהוה אלהיך:

27 Præcepitq; Dominus angelo, & conuertit gladium suum in vaginam.
28 Protinus ergo Dauid vidés quòd exaudisset eum Dominus in area Horna Iebusæi, immolauit ibi victimas.
29 Tabernaculum autem Domini quod fecerat Moyses in deserto & altare holocaustorum ea tempestate erat in excelso
30 Gabaon. Et non præualuit Dauid ire ad altare, vt ibi obsecraret Deum. Nimo enim fuerat timore perterritus, videns gladium angeli Domini.

CAP. XXII.

1 Dixitq; Dauid, Hæc est domus Domini Deus & hoc altare in holocaustū Israel.
2 Et præcepit vt congregarétur omnes proselyti de terra Israel, & cōstituit ex eis
3 latomos ad cædēdos lapides & poliendos vt ædificaretur domus Dei. Ferrum quoq; plurimum ad clauos ianuarū & ad cōmissuras atq; iuncturas præparauit Dauid, & æris pondus innumerabile.
4 Ligna quoq; cedrina nō poterāt æstimari quæ Sidonij & Tyrij deportauerunt
5 ad Dauid. Et dixit Dauid, Salomon filius meus puer paruulus est & delicatus, Domus autem quam ędificare volo Dño, talis esse debet, vt in cunctis regionibus nominetur. Præparabo ergo ei necessaria. Et ob hanc causam ante mortē suā omnes
6 præparauit impensas. Vocauitq; Salomon filium suum, & præcepit ei vt ædificaret domum Domino Deo Israel.
7 Dixitque Dauid ad Salomonem, Fili mi, volūtatis meæ fuit vt ædificarem domum nomini Domini Dei mei.
8 Sed factus est sermo Domini ad me, dicens: Multum sanguinē effudisti, & bella magna fecisti, nō ædificabis domum nomini meo, quoniam sanguinem multum effudisti in terra coram me.
9 Filius qui nascetur tibi, erit vir quietissimus. Faciā enim eum requiescere ab omnibus inimicis suis per circuitum, quoniam Salomon nomen eius, & pacem & otium dabo in Israel in diebus illius.
10 Ipse ædificabit domum nomini meo, & ipse erit mihi in filium, & ego ero ei in patrem, & firmabóque solium regni eius in Israel in æternum.
11 Nunc ergo fili mi, sit Dominus tecum, & prosperare, & ædifica domum Domino Deo tuo sicut locutus est de te.
12 Détque tibi Dominus prudentiam & sensum, vt regere possis Israel & custodire legem Domini Dei tui.

27 Et dixit Dominus ad Angelum, & imposuit gladium suum in vaginam eius.
28 In tempore illo cum vidit Dauid quòd exaudiuit eum Dominus in area Ornan Iebusæi, & immolauit ibi.
29 Et tabernaculum Domini quod fecit Moyses in eremo, & altare holocaustorum in tempore illo in excelso in Gabaon.
30 Et non potuit Dauid ire ante eum ad quærendum Deum, quoniam perterritus erat à facie gladij angeli Domini.

CAP. XXII.

1 Et dixit Dauid, Hæc est domus Domini Dei, & hoc altare in holocaustum Israel.
2 Et dixit Dauid, vt congregarent omnes proselytos in terra Israel, & constituit eos latomos ad cædendos lapides politos, ad ædificandum domum Domino.
3 Et ferrum multum ad clauos portarum et ianuarum, & ad commissuras, & ad coniunctiuras præparauit Dauid, & es in multitudinem non erat pondus.
4 Et ligna cedrina non erat numerus, quoniam deportauerunt Sidonij, & Tyrij Dauid ligna cedrina.
5 Et dixit Dauid, Salomon filius meus puerulus tener, & domus vt ædificet Domino, vt magnificet supra ad nomen & ad gloriam omnibus terris præparabo ei; & præparauit Dauid in mukitudinem ante mortem suam.
6 Et vocauit Dauid Salomonem filiū suum, & præcepit ei vt ædificaret domum Domino Deo Israel.
7 Et dixit Dauid, Salomon fili, mihi fuit in anima mea vt ædificarem domum nomini Domini Dei mei.
8 Et factus est ad me sermo Domini dicens: Sanguinem in multitudinem effudisti, & bella magna fecisti, nō ædificabis domum nomini meo, quoniam sanguinem multum effudisti in terra coram me.
9 Ecce filius nascitur tibi, hic erit vir requiei, & requiem dabo ei ab omnibus inimicis suis per circuitum, quoniam Salomon nomen eius, & pacem & otium dabo in Israel in diebus illius.
10 Ipse ædificabit domum nomini meo, & ipse erit mihi in filium, & ego ero ei in patrem, & parabo solium regni eius in Israel vsque in saculum.
11 Et nunc fili mi, sit Dominus tecum; & dirigas & ædificabis domum Domino Deo tuo, sicut locutus est de te.
12 Veruntamen det tibi Dominus sapientiam & intellectū, & confortet te in Israel, vt custodias tu & facias legem Domini Dei tui.

27 καὶ εἶπεν κύριος τῷ ἀγγέλῳ, καὶ κατέδησε τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ εἰς τὸν κολεὸν αὐτῆς.
28 ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐν τῷ ἰδεῖν τὸν Δαυὶδ ὅτι ἐπήκουσεν αὐτοῦ κύριος ἐν τῇ ἅλῳ ὀρνὰ τοῦ ἰεβουσαίου, καὶ ἐθυσίασεν ἐκεῖ.
29 καὶ ἡ σκηνὴ κυρίου ἣν ἐποίησε μωυσῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐν βαμὰ ἐν γαβαών.
30 καὶ οὐκ ἐδυνήθη Δαυὶδ ἐμπορεύεσθαι ἔμπροσθεν αὐτοῦ ζητῆσαι τὸν θεόν, ὅτι κατεπλάγη ἀπὸ προσώπου τῆς ῥομφαίας τοῦ ἀγγέλου κυρίου.

κβ'.

1 Καὶ εἶπεν Δαυὶδ, αὕτη ἐστὶν ὁ οἶκος κυρίου ὁ θεός, καὶ τοῦτο τὸ θυσιαστήριον εἰς ὁλοκαύτωσιν τῷ ἰσραήλ.
2 καὶ εἶπεν Δαυὶδ τοῦ συναγαγεῖν πάντας τοὺς προσηλύτους ἐν γῇ ἰσραήλ· καὶ κατέστησεν αὐτοὺς λατόμους λατομῆσαι λίθους ξεστοὺς τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον ἁγίου κυρίῳ.
3 καὶ σίδηρον πολὺ εἰς σὺν ἦλας τῶν θυρωμάτων καὶ τῶν πυλῶν, καὶ εἰς τοὺς συμβολὰς καὶ εἰς σὺν τρυφεῖς ἡτοίμασε Δαυὶδ, καὶ χαλκὸν εἰς πᾶν οὐκ ἦν σταθμός.
4 καὶ ξύλα κέδρινα οὐκ ἦν ἀριθμός· ὅτι ἤνεγκαν οἱ σιδώνιοι, καὶ οἱ τύριοι τῷ Δαυὶδ ξύλα κέδρινα.
5 καὶ εἶπεν Δαυὶδ, Σολομὼν ὁ υἱός μου παιδάριον ἁπαλόν, καὶ ὁ οἶκος τοῦ οἰκοδομῆσαι τῷ κυρίῳ μεγαλωσύνην εἰς ὄνομα καὶ εἰς δόξαν πάσαις ταῖς γαίαις ἑτοιμάσω αὐτῷ· καὶ ἡτοίμασε Δαυὶδ εἰς πλῆθος ἔμπροσθεν τῆς ἐξόδου αὐτοῦ.
6 καὶ ἐκάλεσε Δαυὶδ Σολομῶντα τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραήλ.
7 καὶ εἶπεν Δαυὶδ, Σολομὼν τέκνον ἐμοὶ ἐγένετο ἐπὶ ψυχῇ μου τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ μου.
8 καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ λόγος κυρίου λέγων, αἷμα εἰς πλῆθος ἐξέχεας, καὶ πολέμους μεγάλους ἐποίησας, οὐκ οἰκοδομήσεις οἶκον τῷ ὀνόματί μου, ὅτι αἷμα πολὺ ἐξέχεας ἐπὶ τῆς γῆς ἐναντίον μου.
9 ἰδοὺ υἱὸς τίκτεται σοι, ὅστις ἔσται ἀνὴρ ἀναπαύσεως, καὶ ἀναπαύσω αὐτὸν ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ κυκλόθεν, ὅτι Σολομὼν ὄνομα αὐτῷ, καὶ εἰρήνην καὶ ἡσυχίαν δώσω ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ.
10 οὗτος οἰκοδομήσει οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καὶ οὗτος ἔσται μοι εἰς υἱόν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα· καὶ ἑτοιμάσω τὸν θρόνον τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν ἰσραὴλ ἕως αἰῶνος.
11 καὶ νῦν υἱέ μου ἔστω κύριος μετὰ σοῦ, καὶ κατευθυνεῖς καὶ οἰκοδομήσεις οἶκον κυρίῳ τῷ θεῷ σου, ὡς ἐλάλησε περὶ σοῦ.
12 πλὴν δώη σοι κύριος σοφίαν καὶ σύνεσιν, καὶ κελεύσαι σε ἐπὶ ἰσραήλ, τοῦ φυλάσσεσθαι σε καὶ ποιῆσαι τὸν νόμον κυρίου τοῦ θεοῦ σου.

Universidad de Deusto
Biblioteca

כג

11 * אֲוַי֙ תַּצְלִ֣יחַ אִ֔ם־תִּשְׁמֹ֕ר לַעֲשׂ֥וֹת אֶת־
הַחֻקִּ֖ים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִ֑ים אֲשֶׁ֥ר צִוָּ֛ה יְהוָ֥ה
אֶת־מֹשֶׁ֖ה עַל־יִשְׂרָאֵ֑ל חֲזַ֤ק וֶאֱמַץ֙ אַל־תִּירָ֣א וְאַל־
14 תֵּחָ֔ת׃ * וְהִנֵּ֣ה בְעָנְיִ֗י הֲכִינוֹתִי֙ לְבֵ֣ית יְהוָ֔ה
זָהָ֛ב כִּכָּרִ֖ים מֵאָ֣ה אֶ֑לֶף וְכֶ֣סֶף אֶ֤לֶף אֲלָפִים֙
כִּכָּרִ֔ים וְלַנְחֹ֥שֶׁת וְלַבַּרְזֶ֖ל אֵ֣ין מִשְׁקָ֑ל כִּ֥י לָרֹ֖ב
הָיָ֑ה וְעֵצִ֤ים וְאֲבָנִים֙ הֲכִינוֹתִ֔י וְעֲלֵיהֶ֖ם תּוֹסִ֥יף׃
15 * וְעִמְּךָ֣ לָרֹ֔ב עֹשֵׂ֖י מְלָאכָ֑ה חֹצְבִ֤ים וְחָרָשֵׁי
אֶ֙בֶן וָעֵ֔ץ וְכָל־חָכָ֖ם בְּכָל־מְלָאכָֽה׃
16 * לַזָּהָ֣ב לַכֶּ֣סֶף וְלַנְּחֹ֣שֶׁת וְלַבַּרְזֶ֔ל אֵ֥ין מִסְפָּ֖ר קוּם
וַעֲשֵׂ֑ה וִיהִ֥י יְהוָ֖ה עִמָּֽךְ׃
17 * וַיְצַ֣ו דָּוִ֔יד לְכָל־שָׂרֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל לַעְזֹ֥ר לִשְׁלֹמֹ֖ה
18 בְּנֽוֹ׃ * הֲלֹא֩ יְהוָ֨ה אֱלֹהֵיכֶ֜ם עִמָּכֶ֗ם וְהֵנִ֤יחַ
לָכֶם֙ מִסָּבִ֔יב כִּ֣י נָתַ֥ן בְּיָדִ֖י אֶת־יֹשְׁבֵ֣י הָאָ֑רֶץ וְנִכְבְּשָׁ֥ה
19 הָאָ֖רֶץ לִפְנֵ֥י יְהוָ֖ה וְלִפְנֵ֥י עַמּֽוֹ׃ * עַתָּ֣ה תְּנ֣וּ
לְבַבְכֶ֣ם וְנַפְשֶׁ֔כֶם לִדְרֹ֖שׁ לַיהוָ֣ה אֱלֹהֵיכֶ֑ם
וְקוּמ֣וּ וּבְנ֗וּ אֶת־מִקְדַּשׁ֙ יְהוָ֣ה הָאֱלֹהִ֔ים לְהָבִ֗יא
אֶת־אֲר֤וֹן בְּרִית־יְהוָה֙ וּכְלֵ֣י קֹ֣דֶשׁ הָאֱלֹהִ֔ים
לַבַּ֖יִת הַנִּבְנֶ֑ה לְשֵׁ֖ם יְהוָֽה׃

כג

1 * וְדָוִ֖יד זָקֵ֣ן וְשָׂבֵ֑עַ יָמִ֔ים וַיַּמְלֵךְ֙ אֶת־
2 שְׁלֹמֹ֣ה בְנ֔וֹ עַל־יִשְׂרָאֵֽל׃ * וַיֶּאֱסֹ֕ף אֶת־כָּל־
שָׂרֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל וְהַכֹּהֲנִ֥ים וְהַלְוִיִּֽם׃
3 * וַיִּסָּפְר֥וּ הַלְוִיִּ֖ם מִבֶּ֣ן שְׁלֹשִׁ֑ים שָׁנָ֣ה וָמַ֔עְלָה
וַיְהִ֤י מִסְפָּרָם֙ לְגֻלְגְּלֹתָ֔ם לִגְבָרִ֖ים שְׁלֹשִׁ֥ים
4 וּשְׁמֹנָ֖ה אָֽלֶף׃ * מֵאֵ֗לֶּה לְנַצֵּ֤חַ עַל־מְלֶאכֶת֙
בֵּ֣ית יְהוָ֔ה עֶשְׂרִ֥ים וְאַרְבָּעָ֖ה אֶ֑לֶף וְשֹׁטְרִ֥ים
5 וְשֹׁפְטִ֖ים שֵׁ֥שׁ אֲלָפִֽים׃ * וְאַרְבָּעָ֤ת אֲלָפִים֙
שֹׁעֲרִ֔ים וְאַרְבַּ֤עַת אֲלָפִים֙ מְהַלְלִ֣ים לַיהוָ֔ה
בַּכֵּלִ֔ים אֲשֶׁ֥ר עָשִׂ֖יתִי לְהַלֵּֽל׃
6 * וַיְחַלְּקֵ֥ם דָּוִ֖יד מַחְלְק֣וֹת לִבְנֵ֣י לֵוִ֑י לְגֵרְשׁ֥וֹן
7 קְהָ֖ת וּמְרָרִֽי׃ * לַגֵּרְשֻׁנִּ֣י לַעְדָּ֔ן וְשִׁמְעִֽי׃
8 * בְּנֵ֣י לַעְדָּ֔ן הָרֹ֖אשׁ יְחִיאֵ֑ל וְזֵתָ֥ם וְיוֹאֵ֖ל שְׁלֹשָֽׁה׃
9 * בְּנֵ֣י שִׁמְעִ֔י שְׁלֹמִ֥ית וְחָזִיאֵ֖ל וְהָרָ֣ן שְׁלֹשָׁ֑ה
אֵ֚לֶּה רָאשֵׁ֣י הָאָב֔וֹת לְלַעְדָּֽן׃
10 * וּבְנֵ֣י שִׁמְעִ֔י יַחַ֥ת זִינָ֖א וְיעוּשׁ֣ וּבְרִיעָ֑ה אֵ֚לֶּה
בְּנֵי־שִׁמְעִ֔י אַרְבָּעָֽה׃

13 * Tunc enim proficere poteris, si custodieris mandata & iudicia quæ præcepit Dominus Moysi vt doceret Israel. Confortare & viriliter age, ne timeas neque paueas.
14 * Ecce ego in paupertaticula mea præparaui impensas domus Domini, auri talenta centum millia, & argenti talenta mille millia, & es & ferrum cuius non est pondus, quoniam in multitudinem est, & ligna & lapides præparaui, & appone in his.
15 * Et tecum in multitudinem facientes opera artifices latomi lapidum, & artifices lignorum & omnis sapiens in omni opere,
16 * In auro & argento, in ære & ferro quibus non est numerus; surge & fac & Dominus tecum.
17 * Et præcepit Dauid omnibus principibus Israel, vt adiuuarent Salomonem filium suum.
18 * Et dixit, Nónne Dominus vobiscum? & requiescere vos per circuitū, quoniam dedit in manu mea habitantes terram, & subiecta est terra coram Domino & coram populo eius.
19 * Nunc igitur date corda vestra & animas vestras, vt quæratis Dominum Deum vestrum, & surgite & ædificate sanctuarium Domino Deo vestro, vt introducatis arcam fœderis Domini, & vasa sancta Dei in domum ædificatam nomini Domini.

CAP. XXIII.

1 A IGitur Dauid senex & plenus dierū regem constituit Salomonē filium suum super Israel.
2 * Et congregauit omnes principes Israel, & sacerdotes atque Leuitas.
3 * Numeratiq; sunt Leuitæ à viginti annis & supra, & inuenti sunt virorum trium-
4 ginta octo millia. * Ex his electi sunt & distributi in ministerium domus Domini viginti quatuor millia, præpositorum aūs
5 & iudicum sex millia. * Porrò quatuor millia ianitores, & totidem psaltes canentes Domino in organis quæ fecerat ad canendum Dominum quatuor millia.
6 * Et distribuit eos Dauid per vices filiorum Leui, Gerson videlicet & Caath & Merari.
7 * Filij Gerson, Leedan & Semei.
8 * Filij Leedan principes, Iehihel & Zethan, & Iohel tres.
9 * Filij Semei, Salomith, & Oziel, & Aran tres. Isti principes familiarum Leedan.
10 * Porrò filij Semei, Leth, & Ziza, & Iaus, & Baria. Isti filij Semei quatuor.

13 * τότε διωδοθήσῃ, ἐὰν φυλάξῃς καὶ ποιῇς τὰ προστάγματα καὶ τὰ κρίματα, ἃ ἐνετείλατο κύριος τῷ Μωυσῇ τῷ τὸν Ισραὴλ διδάξαι· καὶ ἰσχυε, μὴ φοβοῦ μηδὲ δειλία.
14 * καὶ ἰδοὺ ἐγὼ κατὰ τὴν πτωχίαν μου ἡτοίμασα εἰς τὸν οἶκον κυρίου χρυσίου ταλάντων ἑκατὸν χιλιάδας, καὶ δραχμὰς ταλάντων χιλίας χιλιάδας, καὶ χαλκόν, καὶ σίδηρον ἃ οὐκ ἔστιν ἀριθμός, ὅτι εἰς πλῆθός ἐστιν· καὶ ξύλα καὶ λίθους ἡτοίμασα, καὶ προσθες ἐπ' αὐτοῖς.
15 * καὶ μετὰ σοῦ εἰς πλῆθος ποιητῶν ἔργα τεχνίται λατόμοι λίθων, καὶ τέκτονες ξύλων καὶ πᾶς σοφὸς ἐν παντὶ ἔργῳ,
16 * ἐν χρυσίῳ καὶ δραχμῇ, ἐν χαλκῷ καὶ σιδήρῳ οἷς οὐκ ἔστιν ἀριθμός, διάστηθι καὶ ποίει, καὶ κύριος μετὰ σοῦ.
17 * καὶ ἐνετείλατο Δαυὶδ πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν Ισραὴλ, συλλαβέσθαι τῷ Σολομῶντι υἱῷ αὐτοῦ.
18 * καὶ εἶπεν, οὐχὶ κύριος μεθ' ὑμῶν, καὶ ἀνέπαυσεν ὑμᾶς κυκλόθεν, ὅτι παρέδωκεν ἐν χειρί μου τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν, καὶ ὑπετάγη ἡ γῆ ἐναντίον κυρίου καὶ ἐναντίον τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.
19 * νῦν οὖν δότε τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰς ψυχὰς ὑμῶν τοῦ ἐκζητῆσαι κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν. καὶ διάστητε καὶ οἰκοδομήσατε τὰ ἁγίασμα κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, τοῦ εἰσενεγκεῖν τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου, καὶ τὰ σκεύη τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εἰς τὸν οἶκον τὸν οἰκοδομούμενον τῷ ὀνόματι κυρίου.

κγ'.

1 * Καὶ Δαυὶδ πρεσβύτερος καὶ πλήρης ἡμερῶν, καὶ ἐβασίλευσε Σολομῶντα τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ ἑαυτοῦ ἐπὶ Ισραήλ.
2 * καὶ συνήγαγε πάντας τοὺς ἀρχοντας Ισραὴλ καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευίτας.
3 * καὶ ἠριθμήθησαν ἀπὸ λευίτου ἀπὸ τριακονταετοῦς καὶ ἐπάνω· καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν εἰς ἀνδρας τριακοντα καὶ ὀκτὼ χιλιάδας.
4 * ἀπὸ τούτων ἐργοδιώκται ἐπὶ τὰ ἔργα τοῦ οἴκου κυρίου εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες, καὶ γραμματεῖς καὶ κριταὶ ἓξ χιλιάδες.
5 * καὶ πυλωροὶ τέσσαρες χιλιάδες· καὶ αἰνοῦντες τῷ κυρίῳ ἐν τοῖς ὀργάνοις, οἷς ἐποίησε τοῦ αἰνεῖν τῷ κυρίῳ τέσσαρες χιλιάδες.
6 * καὶ διεῖλεν αὐτοὺς Δαυὶδ ἐφ' ἡμέρας τοῖς υἱοῖς Λευί, τῷ Γερσών, καὶ τῷ Καάθ, τῷ Μεραρί,
7 * τῷ Γερσών, Λααδάν, καὶ Σεμεεῖ.
8 * υἱοὶ Λεαδὰμ ὁ ἄρχων Ιεϊήλ, καὶ Ζηθὰμ, καὶ Ιωὴλ τρεῖς.
9 * υἱοὶ Σεμεεῖ, Σαλωμίθ, καὶ Ὀζιὴλ, καὶ Ἀράν τρεῖς· οὗτοι ἄρχοντες τῶν πατριῶν τοῦ Λααδάν.
10 * καὶ υἱοὶ Σεμεεῖ, Ιεὴθ καὶ Ζιζὰ, καὶ Ιωὰς, καὶ Βερία, οὗτοι υἱοὶ Σεμεεῖ τέσσαρες.

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 * וַיְחִי יַחַת הָרֹאשׁ וְזִיזָה הַשֵּׁנִי וְיעוּשׁ
וּבְרִיעָה לֹא הִרְבּוּ בָנִים וַיִּהְיוּ לְבֵית אָב לְפָקֻדָּה
12 אֶחָת: * בְּנֵי קְהָת עַמְרָם יִצְהָר חֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל
13 אַרְבָּעָה: * בְּנֵי עַמְרָם אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה וַיִּבָּדֵל
אַהֲרֹן לְהַקְדִּישׁוֹ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא וּבָנָיו עַד־
עוֹלָם לְהַקְטִיר לִפְנֵי יְהוָה לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרֵךְ בְּשִׁמּוֹ
14 עַד־עוֹלָם: * וּמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים בָּנָיו
15 יִקָּרְאוּ עַל שֵׁבֶט הַלֵּוִי: * בְּנֵי מֹשֶׁה גֵּרְשׁוֹם וֶאֱלִיעֶזֶר:
16 * בְּנֵי גֵרְשׁוֹם שְׁבוּאֵל הָרֹאשׁ:
17 * וַיִּהְיוּ בְנֵי־אֱלִיעֶזֶר רְחַבְיָה הָרֹאשׁ וְלֹא
הָיָה לֶאֱלִיעֶזֶר בָּנִים אֲחֵרִים וּבְנֵי רְחַבְיָה רַבּוּ
18 לְמַעְלָה: * בְּנֵי יִצְהָר שְׁלֹמִית הָרֹאשׁ:
19 * בְּנֵי חֶבְרוֹן יְרִיָּהוּ רֹאשׁ אֲמַרְיָה הַשֵּׁנִי
יַחֲזִיאֵל הַשְּׁלִישִׁי יְקַמְעָם הָרְבִיעִי:
20 * בְּנֵי עֻזִּיאֵל מִיכָה הָרֹאשׁ וְיִשִּׁיָה הַשֵּׁנִי:
21 * בְּנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמוּשִׁי בְּנֵי מַחְלִי אֶלְעָזָר
22 וְקִישׁ: * וַיָּמָת אֶלְעָזָר וְלֹא הָיוּ לוֹ בָּנִים כִּי
אִם בָּנוֹת וַיִּשָּׂאוּם בְּנֵי קִישׁ אֲחֵיהֶם:
23 * בְּנֵי מוּשִׁי מַחְלִי וְעֵדֶר וִירֵמוֹת שְׁלֹשָׁה:
24 * אֵלֶּה בְּנֵי־לֵוִי לְבֵית אֲבוֹתֵיהֶם רָאשֵׁי
הָאָבוֹת לִפְקוּדֵיהֶם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם
עֹשֵׂה הַמְּלָאכָה לַעֲבֹדַת בֵּית יְהוָה מִבֶּן עֶשְׂרִים
25 שָׁנָה וָמָעְלָה: * כִּי אָמַר דָּוִיד הֵנִיחַ יְהוָה
אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל לְעַמּוֹ וַיִּשְׁכֹּן בִּירוּשָׁלִַם עַד־
26 לְעוֹלָם: * וְגַם לַלְוִיִּם אֵין לָשֵׂאת אֶת־
27 הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו לַעֲבֹדָתוֹ:
* כִּי בִדְבָרֵי דָוִיד הָאַחֲרוֹנִים הֵמָּה מִסְפַּר
בְּנֵי־לֵוִי מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּלְמָעְלָה:
28 * כִּי מַעֲמָדָם לְיַד בְּנֵי־אַהֲרֹן לַעֲבֹדַת בֵּית
יְהוָה עַל־הַחֲצֵרוֹת וְעַל־הַלְּשָׁכוֹת וְעַל־טָהֳרַת
לְכָל־קֹדֶשׁ וּמַעֲשֵׂה עֲבֹדַת בֵּית הָאֱלֹהִים:
29 * וְלֶחֶם הַמַּעֲרֶכֶת וְלַסֹּלֶת לְמִנְחָה וְלִרְקִיקֵי
הַמַּצּוֹת וְלַמַּחֲבַת וְלַמֻּרְבֶּכֶת וּלְכָל־מְשׂוּרָה וּמִדָּה:
30 * וְלַעֲמֹד בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר לְהֹדוֹת וּלְהַלֵּל לַיהוָה
31 וְכֵן לָעָרֶב: * וּלְכֹל הָעֲלוֹת עוֹלֹת לַיהוָה
לַשַּׁבָּתוֹת לֶחֳדָשִׁים וְלַמּוֹעֲדִים בְּמִסְפָּר כְּמִשְׁפָּט
עֲלֵיהֶם תָּמִיד לִפְנֵי יְהוָה:

11 * Erat aũt Leeth prior, Ziza secundus. Porrò Ius & Baria non habuerunt plurimos filios, & idcirco in vna familia vnaq;
B domo computati sunt.
12 * Filij Caath, Amram, & Isaar, Hebron, & Oziel quatuor.
13 * Filij Amram, Aaron & Moyses. Separatúsque est Aaron vt miniſtraret in ſancta ſanctorum ipſe & filij eius in ſempiternũ, & adoleret incensum Dño ſecundũ ritũ ſuũ, ac benediceret nomini eius in perpetuũ. * Moyſi
14 quoq; hominis Dei filij annumerati ſunt in tribu Leui. * Filij Moyſi, Gerſon & Eliezer. * Filij Gerſon, Subuhel primus.
16 17 * Fuerunt autẽ filij Eliezer, Roobia primus, & non erant Eliezer filij alij. Porrò filij Roobia multiplicati ſunt nimis.
18 * Filij Iſaar, Salimoth primus.
19 Hebron Ieriau primus, Amarias ſecũdus, Iazihel tertius, Iecmaan quartus. * Filij
20 C Ozihel, Micha primus, Ieſia ſecundus.
21 * Filij Merari, Mooli & Muſi. Filij Mooli, Eleazar & Cis.
22 * Mortuus eſt autem Eleazar, & non habuit filios ſed filias, acceperúntque eas
23 filij Cis fratres earum. * Filij Muſi, Mooli & Eder, & Hierimuth tres.
24 * Hi filij Leui in cognationibus & familiis ſuis, principes per vices & numerũ capitum ſingulorum, qui faciebant opera
25 miniſterij domus Dñi à viginti annis & ſupra. * Dixit enim Dauid, Requiem dedit Dominus Deus Iſrael populo ſuo, & habitationẽ Hieruſalem vſque in æternum.
26 * Nec erit officij Leuitarum, vt vltra portent tabernaculum & omnia vaſa eius ad miniſtrandum.
27 * Iuxta præcepta quoq; Dauid nouiſſima ſupputabitur numerus filiorum Leui
28 à viginti annis & ſupra. * Et erunt ſub manu filiorum Aaron in cultum domus Domini, in veſtibulis &
D in exedris, & in loco purificationis & in ſanctuario & in vniuerſis operibus miniſterij templi Dei.
29 * Sacerdotes autem ſuper panes propoſitionis & ad ſimilæ ſacrificium, & ad lagana, & azyma, & ſartaginem, & ad torrẽdum, & ſuper omne pondus atq; menſuram.
30 * Leuitæ verò vt ſtent mane ad confitendum & canendum Domino, ſimili-
31 térque ad veſperam, * Tam in oblatione holocauſtorũ Dñi quàm in ſabbatis & calendis, & ſolemnitatibus reliquis iuxta numerũ & cerimonias vniuſcuiuſq; rei iugiter coram Dño.

* Et erat Ieeth princeps, & Ziza ſecundus, & Joas, & Beria non multiplicauerunt filios, & facti ſunt in domo familiæ in computatione vna.
* Filij Caath, Amram, & Iſaar, & Chebron, & Oziel quatuor.
* Filij Amram, Aaron & Moyſes, & ſeparatus eſt Aaron vt ſanctificaretur ſanctum ſanctorum ipſe & filij eius vſque in ſempiternum, vt adolerent incensum coram Domino, vt miniſtrarent ei & orarent in nomine eius vſque in perpetuum.
* Et Moyſes homo Dei, & filij eius vocati ſunt in tribu Leui.
* Filij Moyſi, Gerſam & Eliezer.
* Filij Zerſam, Subiel princeps.
* Et fuerunt filij Eliezer, Rabia princeps, & non erant Eliezer filij alij, & filij Rabia multiplicati ſunt in altitudine.
* Filij Iſaar, Salometh princeps.
* Filij Chebron, Jeria princeps, Amaria ſecundus, Jaziel tertius, Jacamias quartus.
* Filij Oziel, Michas princeps, & Joſias ſecundus.
* Filij Merari, Moolli & Muſi: filij Mooli, Eleazar & Cis.
* Et mortuus eſt Eleazar, & non erant ei filij, ſed filiæ, & acceperunt eas filij Cis fratres eorum.
* Filij Muſi, Moolli & Eder, & Hierimoth tres. * Hi filij Leui per domos familiarum ſuarum, principes familiarum ſuarum per viſitationem eorum per numerum nominum eorũ, & per capita eorum facientes opera miniſterij domus Domini, à viginti annis & ſupra.
* Quoniam dixit Dauid, Requiem dedit Dominus Deus Iſrael populo ſuo, & habitauit in Hieruſalem vſque in æternum.
* Et Leuitis non eſt tollere tabernaculum & omnia vaſa eius ad miniſterium eius.
* Quoniam in ſermonibus Dauid nouiſſimis eſt numerus filiorum Leui à viginti annis & ſupra. * Quoniam conſtituit eos in manu filiorum Aaron, ad miniſtrandum in domo Domini in aulis & in paſtophoriis, & in puriſicatione omnium ſanctorum, & in operibus miniſterij domus Dei.
* Et in panibus propoſitionis, & in ſimila ſacrificij, & in laganis azymis, & in ſartagine coctis, & in fermentatis, & in omni pondere & menſura. * Et vt ſtent mane ad confitendum & laudandum Dominũ, ſimiliter veſperi
* In omnibus oblationibus holocauſtorũ Domino in ſabbathis & in neomenijs & in ſolemnitatibus per numerum earum, & iuxta iudicium in ipſis ſemper coram Domino.

11 * καὶ Ιὲὴ ἰὲὴθ ὁ ἄρχων, & Ζιζὰ ὁ δεύτερος· & Ἰωὰς, καὶ
Βερία οὐκ ἐπληθυναν υἱός, & ἐγρήγησαν εἰς οἶκον πα-
τριᾶς εἰς ἐπίσκεψιν μίαν.
12 * υἱοὶ καὰθ, ἀμεράμ, & ἰσαὰρ, & χεβρὼν, καὶ ὀζιὴλ
τέσσαρες.
13 * υἱοὶ ἀμεράμ, ἀαρὼν & μωυσῆς· & διεχάλη ἀαρὼν &
ἁγιασθῆναι ἅγιον ἁγίων αὐτὸς & υἱοὶ αὐτοῦ ἕως αἰῶνος, &
θυμιᾶν ἐναντίον κυρίου, & λειτουργεῖν αὐτῷ & ἐπεύχεσθαι
ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος.
14 * καὶ μωυσῆς ἀνθρώπου & θεοῦ, & ⸋ υἱοὶ αὐτοῦ ἐ-
15 κλήθησαν ἐπὶ φυλῆς λευΐ. * υἱοὶ μωυσῆ, γηρσὰμ &
ἐλιέζερ.
16 * υἱοὶ ζηρσάμ, ⸋ιηλ ὁ ἄρχων. * ἦσαν υἱοὶ
17 τοῦ ἐλιέζερ, ῥαβία ὁ ἄρχων· & οὐκ ἦσαν τοῦ ἐλιέζερ υἱοὶ
ἕτεροι, & ⸋ υἱοὶ ῥαβία ἠυξήθησαν εἰς ὕψος.
18 * υἱοὶ ἰσαάρ, σαλωμὴθ ὁ ἄρχων.
19 * υἱοὶ χεβρὼν, ἰερία ὁ ἄρχων, ἀμαρία ὁ δεύτερος, ἰα-
ζιὴλ ὁ τρίτος, ἰακαμίας ὁ τέταρτος.
20 * υἱοὶ ὀζιὴλ, μιχὰς ὁ ἄρχων, & ἰωσείας ὁ δεύτερος.
21 * υἱοὶ μεραρεί, μοολλὶ & μουσεί· υἱοὶ μοολλί, ἐλεάζαρ
22 & κίς. * καὶ ἀπέθανεν ἐλεάζαρ, καὶ οὐκ ἦσαν αὐτῷ υἱοὶ,
ἀλλ' ἢ θυγατέρες· & ἔλαβον αὐτὰς υἱοὶ κὶς ἀδελφοὶ αὐ-
23 τῶν. * υἱοὶ μουσεί, μοολλὶ & ἔδερ, & ἱερειμὼθ τρεῖς.
24 * οὗτοι υἱοὶ λευὶ κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, ἀρχόντες
τῶν πατριῶν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῶν κατὰ ἀριθ-
μὸν ὀνομάτων αὐτῶν, & κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν ποιοῦντες
τὰ ἔργα τῆς λειτουργίας οἴκου κυρίου, ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ
ἐπάνω.
25 * ὅτι εἶπεν δαυὶδ, κατέπαυσε κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ
τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ κατοικιῶσεν ἐν ἰερουσαλὴμ ἕως
αἰῶνος.
26 * καὶ γε τοῖς λευίταις οὐκ ἔστιν αἴρειν τὴν σκηνὴν & τὰ
πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς εἰς τὴν λατρείαν αὐτῆς.
27 * ὅτι ἐν τοῖς λόγοις δαυὶδ τοῖς ἐσχάτοις ἐστὶν ὁ ἀριθ-
μὸς τῶν υἱῶν λευὶ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς & ἐπάνω.
28 * ὅτι ἔστησεν αὐτὸς ἐπὶ χεῖρα τῶν υἱῶν ἀαρὼν, εἰς λειτουρ-
γεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου ἐπὶ τὰς αὐλὰς & ἐπὶ τὰ παστοφόρια,
& ἐπὶ τὸν καθαρισμὸν πάντων τῶν ἁγίων, & ἐπὶ τὰ ἔρ-
γα τῆς λειτουργίας οἴκου τοῦ θεοῦ.
29 * καὶ εἰς σὺν ἄρτας τῆς προθέσεως, καὶ εἰς τὴν σεμίδα-
λιν τῆς θυσίας, & εἰς τὰ λάγανα τὰ ἄζυμα, καὶ εἰς τὰ
τηγανιστά, & εἰς τὰ πεφυρμένα, & εἰς πᾶν σταθμὸν καὶ
μέτρον.
30 * & τοῦ ⸋ιῶσαι πρωὶ τοῦ ἐξομολογεῖσθαι & αἰνεῖν τῷ
κυρίῳ, ὕτως τεσπέρας
31 * ἐπὶ πάντων τῶν διαφερισμῶν ὁλοκαυτωμάτων
τῷ κυρίῳ ἐν τοῖς σαββάτοις & ἐν ταῖς νεομηνίαις καὶ ἐν ταῖς
ἑορταῖς κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν, & κατὰ τὴν κρίσιν ἐπ' αὐτοῖς
διαπαντὸς ἐνώπιον κυρίου.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ושמרו את־משמרת אהל־מועד ואת
משמרת הקדש ומשמרת בני אהרן אחיהם
לעבדת בית יהוה׃

כד

ולבני אהרן מחלקותם בני אהרן
נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר׃ וימת נדב
ואביהוא לפני אביהם ובנים לא־היו להם
ויכהנו אלעזר ואיתמר׃ ויחלקם דויד וצדוק
מן־בני אלעזר ואחימלך מן־בניאיתמר לפקדתם
בעבדתם׃ וימצאו בני־אלעזר רבים
לראשי הגברים מן־בני איתמר ויחלקום
לבני אלעזר ראשים לבית־אבות ששה עשר
ולבני איתמר לבית אבותם שמנה׃
ויחלקום בגורלות אלה עם־אלה כי־היו
שרי־קדש ושרי האלהים מבני אלעזר ובבני
איתמר׃ ויכתבם שמעיה בן־נתנאל
הסופר מן־הלוי לפני המלך והשרים וצדוק
הכהן ואחימלך בן־אביתר וראשי האבות
לכהנים וללוים בית־אב אחד לאלעזר
ואחז אחד לאיתמר׃ ויצא הגורל
הראשון ליהויריב לידעיה השני׃
לחרם השלישי למלכיה החמישי למימן הששי׃
לחקוץ השבעי לאבי התשעי לישוע העשרי׃
ליושב התשעי לשכניהו העשרי׃
לאלישיב עשתי עשר ליקים שנים עשר׃
לחפה שלשה עשר לישבאב ארבעה עשר׃
לבלגה חמשה עשר לאמר ששה עשר׃
לחזיר שבעה עשר להפצץ שמנה עשר׃
לפתחיה תשעה עשר ליחזקאל העשרים׃
ליכין אחד ועשרים לגמול שנים ועשרים׃
לדלייהו שלשה ועשרים למעזיהו ארבעה
ועשרים׃ אלה פקדתם לעבדתם

לבוא לבית־יהוה כמשפטם ביד אהרן אביהם
כאשר צוהו יהוה אלהי ישראל׃
ולבני לוי הנותרים לבני עמרם שובאל
לבני שובאל יחדיהו׃

51 *Et custodiant obseruationes tabernaculi fœderis, & ritum sanctuarij, & obseruationem filiorum Aaron fratrũ suorum, vt ministrent in domo Domini.

CAP. XXIIII.

A PORrò filiis Aaron hæ partitiones erant: filij Aaron, Nadab, & Abiu, & Eleazar, & Ithamar.

2 *Mortui sunt autem Nadab & Abiu, ante patrem suum absq; liberis, sacerdotióque functus est Eleazar & Ithamar.

3 *Et diuisit eos Dauid & Sadoch de filiis Eleazari, & Achimelech de filiis Ithamar secundum vices suas & ministerium.

4 *Inuentiq; sunt multo plures filij Eleazar in principibus viris quàm filij Ithamar, diuisit aurem eis, hoc est filiis Eleazar principes per familias sedecim, & filiis Ithamar per familias & domos suas octo.

5 *Porrò diuisit vtrasque inter se & familias sortibus. Erant enim principes sanctuarij & principes domus Dei, tam de filiis Eleazar quàm de filiis Ithamar.

6 *Descripsitque eos Semeias filius Nathanel scriba Leuites coram rege & principibus, & Sadoch sacerdote, & Achimelech filio Abiathar, principibus quoq; familiarum sacerdotalium & Leuitarũ vnius domum quæ cæteris præerat Eleazar, & alteram domum quæ sub se habebat Ithamar.

7 *Exiuit autem sors prima Ioiarib, secunda Iedeiæ.

8 *Tertia Harim, quarta Seorim.

9 *Quinta Melchia, sexta Maiman.

10 *Septima Acchos, octaua Abia.

11 *Nona Iesu, decima Sechenia.

12 *Vndecima Eliasib, duodecima Iacim.

13 *Tredecima Hoppha, decima quarta Isbaab. *Decima quinta Belga, decima sexta Emmer.

15 *Decimaseptima Ezir, decimaoctaua Aphses:

16 *Decimanona Apheccia, vicesima Erchiel.

17 *Vicesimaprima Iacim, vicesimasecunda Gamul.

18 *Vicesimatertia Dilaiau, vicesimaquarta Maziau.

19 *Hæ vices eorum secundum ministerium eorum, vt ingrediantur domum Domini & iuxta ritum suum sub manu Aaron patris eorũ sicut præceperat Dominus Deus Israel.

20 *Porrò filiorum Leui qui reliqui fuerant, filiis Amram Subael, filius Subael, Iedeia.

51 *Et custodient obseruationes tabernaculi fœderis, & obseruationem sanctuarij, & obseruationes filiorum Aaron fratrum eorum, vt ministrarent in domo Domini.

CAP. XXIIII.

ET filiorum Aaron partitiones, filij Aaron, 1 Nadab & Abiu, Eleazar & Ithamar.

2 *Et mortuus est Nadab & Abiu coram patre suo, & filij non fuerunt eis, & sacerdotio functus est Eleazar & Ithamar filij Aaron.

3 *Et diuisit eos Dauid & Sadduc de filiis Eleazar, & Achimelec de filiis Ithamar secundum computationem eorum secundum ministerium eorum.

4 *Et inuenti sunt filij Eleazar plures in principes potentium, quàm filij Ithamar, & diuisit eos filiis Eleazar in principes in domos familiarum sedecim, & filiis Ithamar per domos familiarum eorum octo.

5 *Et diuisit eos in sortibus hos ad hos, quoniam erant principes sanctorum, & principes Dei in filiis Eleazar, & in filiis Ithamar.

6 *Et descripsit eos Sameias filius Nathanael scriba de Leui, coram rege & principibus, & Sadduc sacerdote, & Achimelec filio Abiathar, & principibus familiarum sacerdotum & Leuitarum, domus familiæ vna, vna Eleazar, & domus familiæ vna, vna Ithamar.

7 *Et exiuit sors prima Joarib, Ideia secunda.

8 *Charim tertia, Seorim quarta.

9 *Melchia quinta, Miamim sexta.

10 *Accos septima, Abia octaua.

11 *Jasu nona, Sechenia decima.

12 *Eliasub vndecima, Jacim duodecima.

13 *Ophpha tredecima, Jsbaab quartadecima.

14 *Belga quintadecima, Emmer sextadecima.

15 *Chezir septimadecima, Apheſſi octauadecima.

16 *Phathia nonadecima, Hiezeciel vicesima.

17 *Jachim prima & vicesima, Gamul secunda & vicesima.

18 *Dalaia tertia & vicesima, Moozia quarta & vicesima.

19 *Hæc computatio eorum secundum ministerium eorum, vt ingrediantur in domum Domini iuxta ritum suum, per manum Aaron patris eorum, sicut præceperat Dominus Deus Israel.

20 *Et filiis Leui qui reliqui fuerant, filiis Amram Subael, filius Subael, Jadaia Rabia.

51 *καὶ φυλάξουσι τὰς φυλακὰς τῆ σκηνῆ & μαρτυρίου, καὶ τὴν φυλακὴν τῶ ἁγίου, καὶ τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν Ααρὼν τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, & λειτουργεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου.

κδ'.

1 *Καὶ τῶν υἱῶν Ααρὼν διαιρέσεις, υἱοὶ Ααρὼν, ναδὰβ καὶ
ἀβιούδ, ἐλεάζαρ καὶ ἰθάμαρ.

2 *καὶ ἀπέθανε ναδὰβ καὶ ἀβιοὺδ ἐναντίον & πατρὸς αὐτῶν, καὶ υἱοὶ οὐκ ἦσαν αὐτοῖς, καὶ ἱεράτευσεν ἐλεάζαρ καὶ
ἰθάμαρ υἱοὶ Ααρών.

3 *καὶ διεῖλεν αὐτὸς δ\αυὶδ καὶ σαδδὲκ ἐκ τῶν υἱῶν ἐλεάζαρ, καὶ ἀχιμέλεκ ἐκ τῶν υἱῶν ἰθάμαρ κ᾽ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῶν κ᾽ τὴν λειτουργίαν αὐτῶν.

4 *καὶ εὑρέθησαν υἱοὶ ἐλεάζαρ πλείους εἰς ἀρχόντας τῶν δωνατῶν, ἢ τῶν υἱὸς ἰθάμαρ· καὶ διεῖλεν αὐτὸς τοῖς υἱοῖς ἐλεάζαρ εἰς ἀρχόντας εἰς οἴκους πατριῶν ἐκκαιδεκα· κ᾽ τοῖς υἱοῖς ἰθάμαρ κατ᾽ οἴκους πατριῶν αὐτῶν ὀκτώ.

5 *καὶ διεῖλεν αὐτὸς ἐν κλήρῳ τούτους ἐκείνοις, ὅτι ἦσαν ἄρχοντες τῶν ἁγίων, καὶ ⊙ ἄρχοντες τῶ θεῶ ἐν τοῖς υἱοῖς ἐλεάζαρ, καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς ἰθάμαρ.

6 *& ἔγραψεν αὐτὸς σαμέας υἱὸς ναθαναὴλ ὁ γραμματεὺς ὧν & λευὶ, κατέναντι τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ σαδὸὰκ & ἱερεὺς, καὶ ἀχιμελὲκ υἱοῦ ἀβιαθὰρ, καὶ τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν οἴκῳ⊙ πατριᾶς εἷς, εἷς τῶ ἐλεάζαρ· καὶ οἴκῳ⊙ πατριᾶς εἷς, εἷς τῶ ἰθάμαρ.

7 *καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος ὁ πρῶτος τῶ ἰωαρεὶβ, τῶ ἰδεία ὁ δεύτερος.

8 *τῶ χαρὶμ ὁ τρίτ⊙, τῶ σεωρεὶμ ὁ τέταρτος.

9 *τῶ μελχία ὁ πέμπτ⊙, τῶ μιαμεὶμ ὁ ἕκτος.

10 *τῶ ακκὼς ὁ ἕβδομ⊙, τῶ αβία ὁ ὄγδο⊙.

11 *τῶ ιαζοὺ ὁ ἔνατ⊙, τῶ σεχενία ὁ δέκατος.

12 *τῶ ἐλιασὺβ ὁ ἑνδέκατος, τῶ ιακεὶμ ὁ δωδέκατ⊙.

13 *τῶ ὀφφὰ ὁ τρισκαιδέκατ⊙, τῶ ισβααὰβ ὁ τεσσαρεσκαιδέκατος. *τῶ βελγὰ ὁ πεντεκαιδέκατος, τῶ
14 ἐμμὴρ ὁ ἑκκαιδέκατος.

15 *τῶ χηζεὶς ὁ ἑπτακαιδέκατος, τῶ ἀφεσσεῖ ὁ ὀκτωκαιδέκατ⊙.

16 *τῶ φαθία ὁ ἐννεακαιδέκατος, τῶ ιεζεκιὴλ ὁ εἰκοστός.

17 *τῶ ιαχεὶμ ὁ πρῶτ⊙ καὶ εἰκοστός, τῶ γαμοὺλ ὁ δεύτερος καὶ εἰκοστός.

18 *τῶ δαλαία ὁ τρίτ⊙ & εἰκοστός, τῶ μοοζία ὁ τέταρτος καὶ εἰκοστός.

19 *αὕτη ἡ διακρίσις αὐτῶν κ᾽ τὴν λειτουργίαν αὐτῶν, & εἰσπορεύεσθαι εἰς οἶκον κυρίου κ᾽ τὴν κρίσιν αὐτῶν, διὰ χειρὸς ἀαρὼν τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καθὼς ἐνετείλατο κύριος ⊙ θεὸς ισραήλ.

20 *καὶ τοῖς υἱοῖς λευὶ τοῖς καταλοίποις, τοῖς υἱοῖς ἀμραὰμ
σουβαὴλ· τοῖς υἱοῖς σουβαὴλ ἰαδαία τῶ ῥαβία.

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 * לְרַחַבְיָהוּ לִבְנֵי רְחַבְיָהוּ הָרֹאשׁ יִשְׁיָה׃
22 * לְיִצְהָרִי שְׁלֹמוֹת לִבְנֵי שְׁלֹמוֹת יָחַת׃
23 * וּבְנֵי יְרִיָּהוּ אֲמַרְיָהוּ הַשֵּׁנִי יַחֲזִיאֵל הַשְּׁלִישִׁי
יְקַמְעָם הָרְבִיעִי׃
24 * בְּנֵי עֻזִּיאֵל מִיכָה׃ לִבְנֵי מִיכָה שָׁמִיר׃
25 * אֲחִי מִיכָה יִשִּׁיָּה לִבְנֵי יִשִּׁיָּה זִכְרִיָּהוּ׃
26 * בְּנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמוּשִׁי בְּנֵי יַעֲזִיָּהוּ בְּנוֹ׃
27 * בְּנֵי מְרָרִי לְיַעֲזִיָּהוּ בְּנוֹ וְשֹׁהַם וְזַכּוּר וְעִבְרִי׃
28 * לְמַחְלִי אֶלְעָזָר וְלֹא הָיָה לוֹ בָּנִים׃
29 * לְקִישׁ בְּנֵי־קִישׁ יְרַחְמְאֵל׃
30 * וּבְנֵי מוּשִׁי מַחְלִי וְעֵדֶר וִירִימוֹת׃ אֵלֶּה בְּנֵי
31 הַלְוִיִּם לְבֵית אֲבֹתֵיהֶם׃ * וַיַּפִּילוּ גַם־הֵם
גּוֹרָלוֹת לְעֻמַּת אֲחֵיהֶם בְּנֵי־אַהֲרֹן לִפְנֵי דָּוִיד
הַמֶּלֶךְ וְצָדוֹק וַאֲחִימֶלֶךְ וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת לַכֹּהֲנִים
וְלַלְוִיִּם אָבוֹת רֹאשׁ לְעֻמַּת אָחִיו הַקָּטֹן׃

כה

1 * וַיִּבְדֵּל דָּוִיד וְשָׂרֵי הַצָּבָא לַעֲבֹדָה
לִבְנֵי אָסָף וְהֵימָן וִידוּתוּן הַנִּבְּאִים בְּכִנֹּרוֹת
בִּנְבָלִים וּבִמְצִלְתַּיִם וַיְהִי מִסְפָּרָם אַנְשֵׁי מְלֶאכֶה
2 לַעֲבֹדָתָם׃ * לִבְנֵי אָסָף זַכּוּר וְיוֹסֵף וּנְתַנְיָה
וְאַשַׂרְאֵלָה בְּנֵי אָסָף עַל יַד־אָסָף הַנִּבֵּא עַל
יְדֵי הַמֶּלֶךְ׃
3 * לִידוּתוּן בְּנֵי יְדוּתוּן גְּדַלְיָהוּ וּצְרִי וִישַׁעְיָהוּ
חֲשַׁבְיָהוּ וּמַתִּתְיָהוּ שִׁשָּׁה עַל יְדֵי אֲבִיהֶם יְדוּתוּן
בְּכִנּוֹר הַנִּבָּא עַל הוֹדוֹת וְהַלֵּל לַיהוָה׃
4 * לְהֵימָן בְּנֵי־הֵימָן בֻּקִּיָּהוּ מַתַּנְיָהוּ עֻזִּיאֵל
שְׁבוּאֵל וִירִימוֹת חֲנַנְיָה חֲנָנִי אֱלִיאָתָה גִּדַּלְתִּי
וְרֹמַמְתִּי עֶזֶר יָשְׁבְּקָשָׁה מַלּוֹתִי הוֹתִיר מַחֲזִיאוֹת׃
5 * כָּל־אֵלֶּה בְּנֵים לְהֵימָן חוֹזֵה הַמֶּלֶךְ בִּדְבְרֵי
הָאֱלֹהִים לְהָרִים קָרֶן וַיִּתֵּן הָאֱלֹהִים לְהֵימָן בָּנִים
אַרְבָּעָה עָשָׂר וּבָנוֹת שָׁלוֹשׁ׃
6 * כָּל־אֵלֶּה עַל־יְדֵי אֲבִיהֶם בַּשִּׁיר בֵּית יְהוָה
בִּמְצִלְתַּיִם נְבָלִים וְכִנֹּרוֹת לַעֲבֹדַת בֵּית הָאֱלֹהִים
עַל יְדֵי הַמֶּלֶךְ אָסָף וִידוּתוּן וְהֵימָן׃
7 * וַיְהִי מִסְפָּרָם עִם־אֲחֵיהֶם מְלֻמְּדֵי־
שִׁיר לַיהוָה כָּל־הַמֵּבִין מָאתַיִם שְׁמוֹנִים
וּשְׁמֹנָה׃

21 * De filiis quoq; Roobiæ, princeps Ie-
D sias.
22 * Isaaris verò filius Salemoth, filiúsque
Salemoth Ianadiath.
23 * Filiúsque eius Ieriau primus, Amarias
secundus, Iazihel tertius, Iechmoã quar-
24 tus. * Filius Ozihel, Micha; filius Mi-
cha, Samir.
25 * Frater Micha Iesia, filiúsque Iesiæ Za-
26 charias, * Filij Merari, Mooli & Musi,
filius Oziau Bennon.
27 * Filius quoq; Merari, Oziau, & Socin,
& Sachur, & Hebri.
28 * Porrò Moolli filius Eleazar, qui non
habebat liberos.
29 * Filius verò Cis Hieramihel. * Filij
30 Musi, Mooli, Eder & Hierimoth: isti filij
Leui secundum domos familiarũ suarum.
31 * Miserúntq; & ipsi sortes cõtra fratres
suos filios Aaron coram Dauid rege, &
Sadoch & Ahimelech, & principibus fa-
miliarum sacerdotalium & Leuiticarum,
tam maiores quàm minores, omnes ꝑ
æqualiter diuidebat.

CAP. XXV.

1 AIgitur Dauid & magistratus exercitus
segregauerũt in ministeriũ filios Asaph
& Heman, & Idithum, qui prophetarent
in citharis, & psalteriis, & cymbalis secun-
2 dum numerum suum dedicato sibi offi-
cio seruientes. * De filiis Asaph, Zahur,
& Ioseph, & Nathania, & Azarela filij
Asaph sub manu Asaph prophetantis iu-
xta regem.
3 * Porrò Idithum, filij Idithum Godo-
lias, Sori, Ieseias & Asabias, & Mathathias,
sex sub manu patris sui Idithum, qui in
cithara prophetabat super confitentes &
4 laudantes Dominum. * Heman quoq;
filij Heman, Bociau, Mathamu, Oziel,
Subuhel, & Hierimoth, Ananias, Anani,
Eliatha, Geldelthi, & Rometiezer, & Jes-
batacasa, Mellothi, Othir, Mozioth.
5 * Omnes isti filij Heman Videntis re-
gis in sermonibus Dei vt exaltaret cornu.
B Dedítque Deus Heman filios quatuor-
decim & filias tres.
6 * Vniuersi sub manu patris sui ad can-
tandum in templo Domini diligenter
erant in cymbalis, & psalteriis, & citharis
in ministeria domus Dei iuxta regem
Asaph videlicet & Idithum & Heman.
7 *Fuit autem numerus eorum cum fra-
tribus suis qui eruditi erant ad cantandum Do-
mini cuncti doctores ducenti octogintaocto.

21 * Filiis Rabia, princeps Iosia.
22 * Filiis Issiar, Salomith; filiis Salomith,
Iaath.
23 * Filius Ieddiu Amaria secundus, Iaziel ter-
tius, Iacamias quartus.
24 * Filiis Oziel, Micha; filiis Micha, Sem-
mer.
25 * Frater Micha Issias, filiis Issiæ, Zacharias.
26 * Filiis Merari, Mooli & Musi, Iosias fi-
lius eius.
27 * Filij Merari Iosias filius eius, Soam &
Sacchur, & Abari.
28 * Mooli, Eleazar, & non erant Eleazar filij.
29 * Cis, filij Cis Hieremael.
30 * Filij Musi, Mooli & Eder, & Hierimoth:
isti filij Leuitarum secundum domos familia-
rum suarum.
31 * Et miserunt & ipsi sortes sicut fratres
eorum, filij Aaron coram Dauid rege, & Sad-
duc, & Achimelech, & principes familiarum
sacerdotum et Leuitarum astantes, familia pri-
mi in conspectu fratris eius iunioris.

CAP. XXV.

1 ET constituit Dauid rex & principes exer-
citus super opera filios Asaph, & Heman,
& Idithum, qui prophetabant in citharis, &
in nablis, & in cymbalis, & fuit numerus eo-
rum per capita virorum operantium in serui-
tute eorum.
2 * Filij Asaph, Sacchur & Joseph, & Na-
thanias, & Asirela, filij Asaph, adherentes
Asaph prophetæ adherentes regi.
3 * Idithum, filij Idithum, Godolias & Suri,
& Isaia, & Asabia, & Mathathias sex
adherentes patri suo, Idithum in citharis qui
prophetabat confessionem & laudem Domino.
4 * Heman, filij Heman, Bocchias & Math-
thanias, & Oziel, & Subael, & Jerimoth &
Ananias, & Anani, & Elitha, & Goddolathi,
& Rommathi, Ezer & Jesbocasa, & Malli-
thi, & Othir, & Mazioth.
5 * Omnes isti filij Heman Videntis regi in
sermonibus Dei vt exaltaret cornu; & dedit
Deus Heman filios quatuordecim, & filias
tres.
6 * Vniuersi hi cum patre suo, canentes in do-
mo Domini, in cymbalis, & in nablis, & in ci-
tharis in ministerium domus Dei iuxta regem,
& Asaph, & Idithum, & Heman.
7 * Et fuit numerus eorum cum fratribus
suis, qui eruditi erant ad cantandum Domino,
omnis intelligens ducenti octogintaocto.

21 * Τῖς υἱοῖς ῥαβία, ὁ ἄρχων ἰωσία.
22 * Τῖς υἱοῖς ἰσσάαρ, σαλωμίθ, Τῖς υἱοῖς σαλωμίθ,
ἰαάθ.
23 * Τῖς υἱοῖς ἰεδδίου ὁ ἀμαρία ὁ δεύτερος, ἰαζιὴλ ὁ τρί-
τος, ἰακαμίας ὁ τέταρτος.
24 * Τῖς υἱοῖς ὀζιὴλ, μιχά· Τῖς υἱοῖς μιχά, σεμμήρ.
25 * ὁ ἀδελφὸς μιχὰ ἰσσίας· Τῖς υἱοῖς ἰσσίε, ζαχαρίας.
26 * Τῖς υἱοῖς μεραρί, μοολὶ καὶ μουσί, ἰωζίας υἱὸς
αὐτοῦ.
27 * υἱοὶ μεραρί, ἰωζίας υἱὸς αὐτοῦ, Σωὰμ καὶ σακχὲρ, καὶ
ἀβαρί.
28 * τῷ μοολί, ἐλεάζαρ· καὶ οὐκ ἦσαν τῷ ἐλεάζαρ υἱοί.
29 * τῷ κίς, υἱοὶ κὶς ἱερμαὴλ. * υἱοὶ μουσί, μοολὶ καὶ ἔδερ
30 καὶ ἱερειμώθ· οὗτοι υἱοὶ τῶν λευιτῶν κατ' οἴκους τῶν πατερῶν
αὐτῶν.
31 * καὶ ἔβαλον καὶ αὐτοὶ κλήρους καθὼς ὁ ἀδελ-
φοὶ αὐτῶν· υἱοὶ ἀαρὼν ἐναντίον Δαυὶδ βασιλέως, καὶ
σαδδὼκ, καὶ ἀχιμέλεχ, καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν πατεριῶν τῶν
ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν παρεσῶτες· πατεριὰ ἓν πρῶτε κα-
τέναντι τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ νεωτέρου.

κε'.

1 * Καὶ ἔστε Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες τ δυ-
νάμεως εἰς τὰ ἔργα σὺν υἱὸς ἀσάφ, καὶ αἱμὰν, καὶ ἰδιθοὺμ,
σὺν τοῖς προφητεύουσιν ἐν κιθάραις, καὶ ἐν ναβλοις, καὶ ἐν κυμ
βάλοις· καὶ ἐγένετο ἀριθμὸς αὐτῶν κὴ κεφαλὴ ἀνδρῶν
τῶν ἐργαζομένων ἐν τῇ δουλείᾳ αὐτῶν.
2 * υἱοὶ ἀσάφ, σακχὲρ, καὶ ἰωσὴφ, καὶ ναθ υἱοὶ, ἀσαρηλὰ· υἱοὶ ἀσάφ, ἐχόμενοι ἀσάφ τοῦ προφήτου ἐχόμενοι
τοῦ βασιλέως.
5 * τῷ ἰδιθούμ, υἱοὶ ἰδιθούμ, γοδολίας καὶ Σουρὶ, καὶ ἰσαΐα,
καὶ ἀσαβία, καὶ ματθαθίας ἓξ ἐχόμενοι τοῦ πατρὸς αὐ-
τοῦ, ἰδιθοὺμ ἐν κιθάρᾳ τοῦ προφητεύοντ ἐξομολο-
γήσιν καὶ αἴνεσιν τῷ κυρίῳ.
4 * τῷ αἱμὰν, υἱοὶ αἱμὰν, βοκχίας, καὶ ματθανίας, καὶ
ὀζιὴλ, καὶ Σουβαὴλ, καὶ ἱερεμώθ, καὶ ἀνανίας, καὶ ἠλια-
θὰ, καὶ γοδδολαθὶ, καὶ ῥωμμαθὶ, ἐζὲρ κὴ ἱεσβοκασά, καὶ
μαλλωθὶ, καὶ ὠθὶρ, καὶ μαζιώθ.
5 * πάντες οὗτοι υἱοὶ Ε αἱμὰν Ε ὁρῶντ τῷ βασιλεῖ
ἐν λόγοις θεοῦ τοῦ ὑψῶσαι κέρας, καὶ ἔδωκεν ὁ θεὸς τῷ
αἱμὰν υἱὸς τεσταρεσκαίδεκα, Ε θυγατέρας τρεῖς.
6 * πάντες οὗτοι μὴ τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ὑμνωδούντες
ἐν οἴκῳ κυρίου, ἐν κυμβάλοις καὶ ἐν ναβλας, Ε ἐν κιθά-
ραις εἰς τὴν δουλείαν οἴκου τοῦ θεοῦ ἐχόμενα τοῦ βασι-
λέως, Ε ἀσάφ, Ε ἰδιθούμ, Ε αἱμάν.
7 * καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μὴ τῶν ἀδελφῶν αὐ-
τῶν, δεδιδαγμένοι ᾄδειν κυρίῳ, πᾶς συνιὼν διακόσιοι
ὀγδοηκονταοκτώ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 * וַיַּפִּילוּ גּוֹרָלוֹת מִשְׁמֶרֶת לְעֻמַּת כַּקָּטֹן
9 כַּגָּדוֹל מֵבִין עִם־תַּלְמִיד׃ * וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל
הָרִאשׁוֹן לְאָסָף לְיוֹסֵף גְּדַלְיָהוּ הַשֵּׁנִי הוּא־וְאֶחָיו
וּבָנָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃
10 * הַשְּׁלִשִׁי זַכּוּר בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃
11 * הָרְבִיעִי לַיִּצְרִי בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃
12 * הַחֲמִישִׁי נְתַנְיָהוּ בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃
13 * הַשִּׁשִּׁי בְּקִיָּהוּ בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃
14 * הַשְּׁבִעִי יְשַׂרְאֵלָה בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃
15 * הַשְּׁמִינִי יְשַׁעְיָהוּ בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃
16 * הַתְּשִׁיעִי מַתַּנְיָהוּ בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃
17 * הָעֲשִׂירִי שִׁמְעִי בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃
18 * עַשְׁתֵּי־עָשָׂר עֲזַרְאֵל בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃
19 * הַשְּׁנֵים עָשָׂר לַחֲשַׁבְיָה בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים
20 עָשָׂר׃ * לִשְׁלֹשָׁה עָשָׂר שׁוּבָאֵל בָּנָיו וְאֶחָיו
21 שְׁנֵים עָשָׂר׃ * לְאַרְבָּעָה עָשָׂר מַתִּתְיָהוּ בָּנָיו
22 וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃ * לַחֲמִשָּׁה עָשָׂר לִירֵמוֹת
23 בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃ * לְשִׁשָּׁה עָשָׂר
24 לַחֲנַנְיָהוּ בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃ * לְשִׁבְעָה
עָשָׂר לְיִשְׁבְּקָשָׁה בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃
25 * לִשְׁמוֹנָה עָשָׂר לַחֲנָנִי בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים
26 עָשָׂר׃ * לְתִשְׁעָה עָשָׂר לְמַלּוֹתִי בָּנָיו וְאֶחָיו
27 שְׁנֵים עָשָׂר׃ * לְעֶשְׂרִים לֶאֱלִיָּתָה בָּנָיו וְאֶחָיו
28 שְׁנֵים עָשָׂר׃ * לְאֶחָד וְעֶשְׂרִים לְהוֹתִיר בָּנָיו
29 וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃ * לִשְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים לְגִדַּלְתִּי
30 בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃ * לִשְׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים
לְמַחֲזִיאוֹת בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃
31 * לְאַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים לְרוֹמַמְתִּי עֶזֶר בָּנָיו וְאֶחָיו
שְׁנֵים עָשָׂר׃

כו

1 * לְמַחְלְקוֹת לְשֹׁעֲרִים לַקָּרְחִים
מְשֶׁלֶמְיָהוּ בֶן־קֹרֵא מִן־בְּנֵי אָסָף׃
2 * וְלִמְשֶׁלֶמְיָהוּ בָּנִים זְכַרְיָהוּ הַבְּכוֹר יְדִיעֲאֵל
הַשֵּׁנִי זְבַדְיָהוּ הַשְּׁלִישִׁי יַתְנִיאֵל הָרְבִיעִי׃
3 * עֵילָם הַחֲמִישִׁי יְהוֹחָנָן הַשִּׁשִּׁי אֶלְיְהוֹעֵינַי
4 הַשְּׁבִיעִי׃ * וּלְעֹבֵד אֱדֹם בָּנִים שְׁמַעְיָה
הַבְּכוֹר יְהוֹזָבָד הַשֵּׁנִי יוֹאָח הַשְּׁלִישִׁי וְשָׂכָר הָרְבִיעִי
וּנְתַנְאֵל הַחֲמִישִׁי׃

8 * Miserúntque sortes per vices suas ex
ęquo tam maior quàm minor, doctus pa-
9 riter & indoctus. * Egressáque est sors
prima Ioseph, qui erat de Asaph: secunda
Godoliæ, ipsi & filiis eius & fratribus eius
10 duodecim. * Tertia Zachur, filiis & fra-
11 tribus eius duodecim. * Quarta Isari,
C filiis & fratribus eius duodecim.
12 * Quinta Nathaniæ, filiis & fratribus
eius duodecim.
13 * Sexta Bocciau, filiis & fratribus eius
duodecim.
14 * Septima Isreela, filiis & fratribus eius
duodecim.
15 * Octaua Esaiæ, filiis & fratribus eius
16 duodecim. * Nona Mathaniæ, filiis &
fratribus eius duodecim.
17 * Decima Semeię, filiis & fratribus eius
18 duodecim. * Vndecima Azarel, filiis &
fratribus eius duodecim.
19 * Duodecima Asabiæ, filiis & fratribus
20 eius duodecim. * Tertiadecima Subu-
hel, filiis & fratribus eius duodecim.
21 * Quartadecima Mathathiæ, filiis & fra-
22 tribus eius duodecim. * Quintadecima
D Hierimoth, filiis & fratribus eius duode-
23 cim. * Sextadecima Ananię, filiis & fra-
tribus eius duodecim.
24 * Septimadecima Iesboccase, filiis &
fratribus eius duodecim.
25 * Octauadecima Anani, filiis & fratri-
bus eius duodecim.
26 * Nonadecima Mellothi, filiis & fratri-
bus eius duodecim.
27 * Vicesima Eliatha, filiis & fratribus
eius duodecim.
28 * Vicesimaprima Othir, filiis & fratri-
29 bus eius duodecim. * Vicesimasecunda
Goddolathi, filiis & fratribus eius duode-
30 cim. * Vicesimatertia Aziud, filiis & fra-
tribus eius duodecim.
31 * Vicesimaquarta Romethiezer, filiis &
fratribus eius duodecim.

CAP. XXVI.

1 A Diuisiones autem ianitorum de Cho-
ritis Mesellemia filius Chore de filiis
Asaph.
2 * Filij Mesellemiæ Zacharias primoge-
nitus, Iadihel secũdus, Zabadias tertius,
Iathanael quartus.
3 * Ahilam quintus, Iohannan sextus,
Elioenai septimus.
4 * Filij autem Obed-Edom, Semeias
primogenitus, Iozabad secundus, Iohan
tertius, Sachar quartus, Nathanael quin-
tus.

* Et miserunt & ipsi sortes per vices contra 8
vices secundum parvum & secundũ magnum,
intelligens cum discipulo.
* Et egressa est sors prima Asaph, Godoliæ, 9
Ioseph secunda, ipse & fratres eius & filij eius
duodecim. * Tertia Zacchur, ipse & fratres 10
eius & filij eius duodecim.
* Quarta Iesri, filij eius & fratres eius 11
duodecim. * Quinta Nathanias, filij eius & 12
fratres eius duodecim.
* Sexta Bocchias, filij eius & fratres eius 13
duodecim.
* Septima Iasarela, filij eius & fratres eius 14
duodecim. * Octaua Isaia, filij eius et fratres 15
eius duodecim. * Nona Matthanias, filij eius 16
& fratres eius duodecim. * Decima Semei, 17
filii eius & fratres eius duodecim.
* Vndecima Asriel, filii eius & fratres eius 18
duodecim.
* Duodecima Asabia, filii eius & fratres 19
eius duodecim.
* Tertiadecima Subiel, filii eius & fratres 20
eius duodecim.
* Quartadecima Matthias, filii eius & fra- 21
tres eius duodecim.
* Quintadecima Hierimuth, filii eius & 22
fratres eius duodecim.
* Sextadecima Ananias, filii eius & fra- 23
tres eius duodecim.
* Septimadecima Iesbocasa, filii eius & fra 24
tres eius duodecim.
* Octauadecima Anani, filii eius & fratres 25
eius duodecim.
* Nonadecima Mallethi, filii eius & fra- 26
tres eius duodecim.
* Vicesima Heliatha, filii eius & fratres 27
eius duodecim.
* Vicesimaprima Othir, filii eius & fratres 28
eius duodecim.
* Vicesimasecunda Godolathi, filii eius & 29
fratres eius duodecim.
* Vicesimatertia Mazioth, filii eius & fra- 30
tres eius duodecim.
* Vicesimaquarta Ramathiezer, filii eius & 31
fratres eius duodecim.

CAP. XXVI.

IN diuisiones ianuarũ Choritis, Meselemias 1
filius Core de filiis Asaph.
* Et Meselemia filii Zacharias primogeni- 2
tus, Iadiel secundus, Zabadias tertius, Iatha-
nael quartus.
* Elam quintus, Ionathan sextus, Elionai 3
septimus.
* Et Obed Eddom filii Sameas primogenitus, 4
Iozabad secundus, Ioa tertius, Sachar quar-
tus, Nathanael quintus.

8 * καὶ ἐπέβαλον καὶ αὐτοὶ κλήρους ἐφημεριῶν κατέ-
ναντι ἐφημεριῶν κατὰ τὸν μικρὸν καὶ κατὰ τὸν μέγαν, σύνιὼν
μετὰ μανθάνοντος.
9 * καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος ὁ πρῶτος τῷ ἀσάφ, γοδολία
τῷ ἰωσὴφ ὁ δεύτερος, αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ υἱοὶ
10 αὐτοῦ δώδεκα. * ὁ τρίτος ζακχούρ, αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ αὐτοῦ καὶ υἱοὶ αὐτοῦ δώδεκα.
11 * ὁ τέταρτος ἰεσρί, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
δώδεκα.
12 * ὁ πέμπτος ναθανίας, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
13 δώδεκα. * ὁ ἕκτος βοκχίας, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ
14 αὐτοῦ δώδεκα. * ὁ ἕβδομος ἰασαρελά, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ
οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.
15 * ὁ ὄγδοος ἰσαΐα, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώ-
16 δεκα. * ὁ ἔννατος ματθανίας, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ αὐτοῦ δώδεκα.
17 * ὁ δέκατος σεμαιεί, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
18 δώδεκα. * ὁ ἑνδέκατος ἀσριήλ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελ-
19 φοὶ αὐτοῦ δώδεκα. * ὁ δωδέκατος ἀσαβία, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ
οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.
20 * ὁ τρισκαιδέκατος σουβιήλ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ
21 αὐτοῦ δώδεκα. * ὁ τεσσαρεσκαιδέκατος ματθίας, υἱοὶ
αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.
22 * ὁ πεντεκαιδέκατος ἱεριμούθ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελ-
23 φοὶ αὐτοῦ δώδεκα. * ὁ ἑκκαιδέκατος ἀνανίας, υἱοὶ
αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.
24 * ὁ ἑπτακαιδέκατος ἰεσβοκασά, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελ-
25 φοὶ αὐτοῦ δώδεκα. * ὁ ὀκτωκαιδέκατος ἀνανί, υἱοὶ αὐτοῦ
καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.
26 * ὁ ἐννεακαιδέκατος μαλληθί, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελ-
27 φοὶ αὐτοῦ δώδεκα. * ὁ εἰκοστὸς ἡλιαθά, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ
ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.
28 * ὁ εἰκοστὸς πρῶτος ὠθείρ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐ-
29 τοῦ δώδεκα. * ὁ εἰκοστὸς δεύτερος γοδολαθί, υἱοὶ αὐτοῦ
καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.
30 * ὁ εἰκοστὸς τρίτος μαζιώθ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ
αὐτοῦ δώδεκα.
31 * ὁ εἰκοστὸς τέταρτος ῥαμαθιέζερ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀ-
δελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.

κϛ'.

1 * Εἰς διαιρέσεις πυλῶν τοῖς κοριοῖς, μεσελεμίας υἱὸς
κορὲ ἐκ τῶν υἱῶν ἀσάφ.
2 * καὶ τῷ μεσελεμίᾳ υἱοὶ ζαχαρίας ὁ πρωτότοκος,
ἰαδιὴλ ὁ δεύτερος, ζαβαδίας ὁ τρίτος, ἰαθαναὴλ ὁ
τέταρτος.
3 * αἰλὰμ ὁ πέμπτος, ἰωνάθαν ὁ ἕκτος, ἐλιωναὶ ὁ ἕβ-
4 δομος. * καὶ τῷ ὠβὴδ ἐδδὼμ υἱοὶ σαμέας ὁ πρωτότο-
κος, ἰωζαβὰδ ὁ δεύτερος, ἰωὰ ὁ τρίτος, σάχαρ ὁ τέταρ-
τος, ναθαναὴλ ὁ πέμπτος.

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 * עַמִּיאֵל הַשִּׁשִּׁי יִשָּׂשכָר הַשְּׁבִיעִי פְּעֻלְתַּי
הַשְּׁמִינִי כִּי בֵרְכוֹ אֱלֹהִים׃
6 * וְלִשְׁמַעְיָה בְּנוֹ נוֹלַד בָּנִים הַמִּמְשָׁלִים לְבֵית
7 אֲבִיהֶם כִּי גִבּוֹרֵי חַיִל הֵמָּה׃ * בְּנֵי שְׁמַעְיָה
עָתְנִי וּרְפָאֵל וְעוֹבֵד אֶלְזָבָד אֶחָיו בְּנֵי־חַיִל אֱלִיהוּ
8 וּסְמַכְיָהוּ׃ * כָּל־אֵלֶּה מִבְּנֵי עֹבֵד אֱדֹם
הֵמָּה וּבְנֵיהֶם וַאֲחֵיהֶם אִישׁ־חַיִל בַּכֹּחַ לַעֲבֹדָה
שִׁשִּׁים וּשְׁנַיִם לְעֹבֵד אֱדֹם׃
9 * וְלִמְשֶׁלֶמְיָהוּ בָּנִים וְאַחִים בְּנֵי־חַיִל שְׁמוֹנָה
10 עָשָׂר׃ * וּלְחֹסָה מִן־בְּנֵי־מְרָרִי בָּנִים שִׁמְרִי
הָרֹאשׁ כִּי לֹא־הָיָה בְּכוֹר וַיְשִׁימֵהוּ אָבִיהוּ לְרֹאשׁ׃
11 * חִלְקִיָּהוּ הַשֵּׁנִי טְבַלְיָהוּ הַשְּׁלִישִׁי זְכַרְיָהוּ
הָרְבִעִי כָּל־בָּנִים וְאַחִים לְחֹסָה שְׁלֹשָׁה עָשָׂר׃
12 * לְאֵלֶּה מַחְלְקוֹת הַשֹּׁעֲרִים לְרָאשֵׁי הַגְּבָרִים
מִשְׁמָרוֹת לְעֻמַּת אֲחֵיהֶם לְשָׁרֵת בְּבֵית יְהוָה׃
13 * וַיַּפִּילוּ גּוֹרָלוֹת כַּקָּטֹן כַּגָּדוֹל לְבֵית אֲבוֹתָם
14 לְשַׁעַר וָשָׁעַר׃ * וַיִּפֹּל הַגּוֹרָל מִזְרָחָה לְשֶׁלֶמְיָהוּ
וּזְכַרְיָהוּ בְּנוֹ יוֹעֵץ בְּשֶׂכֶל הִפִּילוּ גּוֹרָלוֹת וַיֵּצֵא
15 גּוֹרָלוֹ צָפוֹנָה׃ * לְעֹבֵד אֱדֹם נֶגְבָּה וּלְבָנָיו
16 בֵּית הָאֲסֻפִּים׃ * לְשֻׁפִּים וּלְחֹסָה לַמַּעֲרָב
עִם שַׁעַר שַׁלֶּכֶת בַּמְסִלָּה הָעוֹלָה מִשְׁמָר לְעֻמַּת
17 מִשְׁמָר׃ * לַמִּזְרָח הַלְוִיִּם שִׁשָּׁה לַצָּפוֹנָה לַיּוֹם
אַרְבָּעָה לַנֶּגְבָּה לַיּוֹם אַרְבָּעָה וְלָאֲסֻפִּים שְׁנַיִם
18 שְׁנַיִם׃ * לַפַּרְבָּר לַמַּעֲרָב אַרְבָּעָה לַמְסִלָּה
19 שְׁנַיִם לַפַּרְבָּר׃ * אֵלֶּה מַחְלְקוֹת הַשֹּׁעֲרִים
לִבְנֵי הַקָּרְחִי וְלִבְנֵי מְרָרִי׃
20 * וְהַלְוִיִּם אֲחִיָּה עַל־אוֹצְרוֹת בֵּית הָאֱלֹהִים
וּלְאֹצְרוֹת הַקֳּדָשִׁים׃
21 * בְּנֵי לַעְדָּן בְּנֵי הַגֵּרְשֻׁנִּי לְלַעְדָּן רָאשֵׁי הָאָבוֹת
22 לְלַעְדָּן הַגֵּרְשֻׁנִּי יְחִיאֵלִי׃ * בְּנֵי יְחִיאֵלִי זֵתָם
23 וְיוֹאֵל אָחִיו עַל־אֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה׃ * לַעַמְרָמִי
24 לַיִּצְהָרִי לַחֶבְרוֹנִי לָעֻזִּיאֵלִי׃ * וּשְׁבֻאֵל בֶּן־גֵּרְשׁוֹם
בֶּן־מֹשֶׁה נָגִיד עַל־הָאֹצָרוֹת׃
25 * וְאֶחָיו לֶאֱלִיעֶזֶר רְחַבְיָהוּ בְּנוֹ וִישַׁעְיָהוּ בְּנוֹ
וְיֹרָם בְּנוֹ וְזִכְרִי בְּנוֹ וּשְׁלֹמוֹת בְּנוֹ׃
26 * הוּא שְׁלֹמוֹת וְאֶחָיו עַל כָּל־אֹצְרוֹת הַקֳּדָשִׁים
אֲשֶׁר הִקְדִּישׁ דָּוִיד הַמֶּלֶךְ וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת לְשָׂרֵי־
הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת וְשָׂרֵי הַצָּבָא׃

5 *Amihel sextus, Isachar septimus, Phel-
lathi octauus, quia benedixit illi Deus.
6 * Semeiæ autem filio eius nati sunt filij
præfecti familiarũ suarum, erãt enim filij
7 fortissimi. * Filij ergo Semeia, Othni &
Raphael, & Obed, Elzabath & fratres eius
viri fortissimi, Heliu quoq; & Samathias.
8 * Omnes hi de filiis Obed-Edom,
B ipsi & filij & fratres eorũ fortissimi ad mi-
nistrandũ sexaginta duo de Obed-Edom.
9 * Porrò Mesellamiæ filij & fratres eorũ
10 robustissimi decem & octo. * De Hosa
aũt, id est, de filijs Merari Semri princeps.
Nõ enim habuerat primogenitum, & id-
circo posuerat eũ pater eius in principem.
11 * Helchias secundus, Tabelias tertius,
Zacharias quartus: Omnes hi filij & fra-
12 tres Oza tredecim. * Hi diuisi sunt in ia-
nitores, vt semper principes custodiarum,
sicut & fratres eorum ministrarent in do-
13 mo Domini. * Missæ sunt ergo sortes ex
æquo, & paruis & magnis per familias suas
in vnamquamque portarum.
14 * Cecidit ergo sors Orientalis Selemiæ.
Porrò Zachariæ filio eius viro prudentis-
simo & erudito sortitò obtigit plaga Se-
15 ptentrionalis: * Obed-Edom verò & fi-
liis eius ad Austrum in qua parte domus
erat seniorum concilium.
16 * Sephphima & Hosa ad Occidentem
iuxta portam quę ducit ad viam ascensio-
nis, custodia contra custodiam.
17 * Ad Orientem verò Leuitæ sex, & ad
Aquilonẽ quatuor per diem, atq; ad Me-
ridiem similiter in die quatuor, vbi erat
concilium bini & bini.
18 * In cellulis quoq; ianitorum ad Occi-
dentẽ, quatuor in via, biniq; per cellulas.
19 * Hæ sunt diuisiones ianitorum filio-
C rum Chore & Merari.
20 *Porrò Achias erat super thesauros do-
mus Dei & vasa sanctorum.
21 * Filij quoq; Ledan, filij Gersonni. De
Ledan principes familiarum, Ledan &
22 Gersonni, Ieiheli. * Filij Ieiheli, Zatham
& Iohel frater eius super thesauros do-
23 mus Domini: * Amramitis & Ysaaritis &
24 Hebronitis & Ozihelitis. *Subahel autẽ
filius Gersan filij Moysi prępositus thesau-
25 ris. *Frater quoq; eius Eliezer, cuius filius
Raabia, & huius filius Esaias, & huius filius
Ioram, huius quoq; filius Zechri, & huius
26 filius Selemith. * Ipse Selemith & fratres
eius super thesauros sanctorum quæ san-
ctificauit Dauid rex & principes familiarũ
& tribuni & cẽturiones & duces exercitus.

* *Amiel sextus, Issachar septimus, Phellathi* 5
octauus, quoniam benedixit ei Deus.
* *Et Samea filio eius nati sunt filij præpositi* 6
in domo patris eorum, quoniam potentes erant
fortitudine. * *Filii Samea, Othni et Raphael,* 7
& Obed, & Ezabad, & fratres eius filij for-
titudinis Eliu & Samachia.
* *Omnes hi filij Obed-Eddom, isti & filij eo-* 8
rum & fratres eorum fortes potentia, facien-
tes in fortitudine in operatione, sexaginta duo
Obed-Eddom.
* *Et Meselemia filij & fratres robusti octo* 9
& decem. * *Et Hosa filio Merari filij custo-* 10
dientes principatum, quoniam non erat primo-
genitus, & posuit eum pater eius in principem.
* *Chelcias secundus, Tabelia tertius, Zacha-* 11
rias quartus: omnes hi Hosa filij & fratres eo-
rum tredecim.
* *His diuisiones ianuarum principibus exer-* 12
cituum per vices è regione fratrum eorum, ad
ministrandum in domo Domini.
* *Et miserunt sortes secundum paruum &* 13
secundum magnum per domos familiarum eo-
rum, in ianuam & ianuam.
* *Et cecidit sors eorum qui ad Orientem Se-* 14
lemia, & Zacharia filio eius, consultus in pru-
dentia misit sortes, et exiuit eius sors ad Aqui-
lonem.
* *Obed-Eddom ad Austrum & filiis eius è* 15
regione domus Asaphim in secundis vestibulis.
* *Osa ad Occidentem cum porta pastophorij* 16
in semita ascensionis custodia contra custodiam.
* *Ad Orientẽ Leuitæ sex per diem ad Aqui-* 17
lonem, quatuor per diem ad Meridiem, & Asa-
phim duo duo per successiones.
* *Et ad Occidentem quatuor, & in semitam* 18
duo duo per successionem.
* *Hæ diuisiones ianitorum filiis Core, & fi-* 19
liis Merari.
* *Et Leuitæ fratres eorum super thesauros* 20
domus Domini & super thesauros sanctorum.
* *Filij Laadan filij Gerson Laadan principes* 21
cognationum Laadan, Gerson, Jeiel.
* *Filij Jeiel, Zethan & Joel fratres eius, su-* 22
per thesauros domus Domini.
* *Amran & Issaar, & Chebron, & Oziel.* 23
* *Sobiel filius Gersam, filius Moyse dux su-* 24
per thesauros.
* *Et fratri eius Eliezer Rabia filius eius,* 25
& Josee filius eius, & Joram filius eius, &
Zechri filius eius.
* *Et Salamith filius eius, ipse Salamith &* 26
fratres eius super omnes thesauros sanctorum,
quos sanctificauit Dauid rex, & principes fa-
miliarum tribuni & centuriones, & principes
exercitus.

5 * ἀμιὴλ ὁ ἕκτος, ἰσάχαρ ὁ ἕβδομος, φελλαθὶ ὁ
ὄγδοος, ὅτι εὐλόγησεν αὐτὸν ὁ θεός.
6 * καὶ τῷ σαμέα υἱῷ αὐτοῦ ἐτέχθησαν υἱοὶ καθεστάμενοι
ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ὅτι δυνατοὶ ἦσαν ἰσχύϊ.
7 * υἱοὶ σαμέα, ὀθνὶ καὶ ῥαφαὴλ, καὶ ὠβὴδ, καὶ ἐζαβάδ,
καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ δυνάμεως ἐλιοῦ, καὶ σαμαχία.
8 * πάντες οὗτοι υἱοὶ ὠβὴδ ἐδδώμ· αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐ-
τῶν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἰσχυροὶ δυνάμει, ποιοῦντες ἐν
ἰσχύϊ ἐν τῇ ἐργασίᾳ, ἑξηκονταδύο τῷ ὠβὴδ ἐδδώμ.
9 * καὶ τῷ μεσελεμίᾳ υἱοὶ καὶ ἀδελφοὶ δυνατοὶ ὀκτω-
καίδεκα.
10 * καὶ τῷ ὁσὰ τῷ υἱῷ μεραρὶ υἱοὶ φυλάσσοντες τὴν ἀρ-
χὴν, ὅτι οὐκ ἦν πρωτότοκος, καὶ ἔθετο αὐτὸν ὁ πατὴρ
αὐτοῦ εἰς ἄρχοντα.
11 * χελκίας ὁ δεύτερος, ταβελία ὁ τρίτος, ζαχαρίας
ὁ τέταρτος· πάντες οὗτοι τῷ ὁσὰ υἱοὶ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν
δεκατρεῖς.
12 * τούτοις αἱ διαιρέσεις τῶν πυλῶν τοῖς ἄρχουσι τῶν δυ-
νάμεων ἐφημερίαις κατέναντι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, λει-
τουργεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου.
13 * καὶ ἔβαλον κλήρους κατὰ τὸν μικρὸν καὶ κατὰ τὸν μέγαν
κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, εἰς πύλην καὶ πύλην.
14 * καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος τῶν πρὸς ἀνατολὰς τῷ σελε-
μίᾳ καὶ ζαχαρίᾳ υἱῷ αὐτοῦ, βουλευτὴς ἐν συνέσει ἔβαλεν
κλήρους, καὶ ἐξῆλθεν αὐτοῦ ὁ κλῆρος κατὰ βορρᾶν.
15 * τῷ ὠβὴδ ἐδδὼμ κατὰ νότον καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ κατέναν-
τι οἴκου ἀσαφὶμ εἰς δεύτερον τοῖς προθύροις.
16 * τῷ ὠσὰ πρὸς δυσμαῖς μετὰ τῆς πύλης παστοφορίου ἐν
τῇ τρίβῳ τῆς ἀναβάσεως φυλακὴ κατέναντι φυλακῆς.
17 * πρὸς ἀνατολὰς οἱ λευῖται ἓξ τὴν ἡμέραν πρὸς
βορρᾶν, τέσσαρες τὴν ἡμέραν πρὸς νότον· καὶ τοῖς ἀσα-
φὶμ δύο δύο εἰς διαδεχομένους.
18 * καὶ πρὸς δυσμαῖς τέσσαρες· καὶ εἰς τὴν τρίβον δύο
19 δύο διαδεχόμενοι. * αὗται αἱ διαιρέσεις τῶν πυλωρῶν
τοῖς υἱοῖς κορέ, καὶ τοῖς υἱοῖς μεραρί.
20 * καὶ οἱ λευῖται οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐπὶ τῶν θησαυ-
ρῶν οἴκου κυρίου καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῶν ἁγίων.
21 * υἱοὶ λααδὰν υἱοὶ γηρσὼν τῷ λααδὰν ἄρχοντες τῶν
πατριῶν τῶν λααδὰν, τῷ γηρσὼν ἰεϊήλ.
22 * υἱοὶ ἰεϊήλ, ζηθὰν καὶ ἰωὴλ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ἐπὶ θη-
23 σαυρῶν οἴκου κυρίου. * τῷ ἀμρὰν καὶ ἰσσαὰρ, καὶ χεβρὼν, καὶ
24 ὀζιήλ. * σωβιὴλ ὁ τοῦ γηρσὰμ ὁ τοῦ μωυσῆ ἡγούμενος
ἐπὶ τῶν θησαυρῶν.
25 * καὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἐλιέζερ ῥααβία υἱὸς αὐτοῦ, καὶ
ἰωσὴ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ζεχρὶ υἱὸς αὐτοῦ.
26 * καὶ σαλαμὶθ υἱὸς αὐτοῦ, αὐτὸς σαλαμὶθ καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ αὐτοῦ ἐπὶ πάντων τῶν θησαυρῶν τῶν ἁγίων, οὓς ἡγία-
σεν δαυὶδ ὁ βασιλεύς, καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν χι-
λίαρχοι καὶ ἑκατόνταρχοι, καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως.

Universidad de Deusto
Biblioteca

27 מִן־הַמַּלְחָמוֹת וּמִן־הַשָּׁלָל הִקְדִּישׁוּ לְחַזֵּק
28 לְבֵית יְהוָה׃ * וְכֹל הַהֶקְדֵּישׁ שְׁמוּאֵל הָרֹאֶה
וְשָׁאוּל בֶּן־קִישׁ וְאַבְנֵר בֶּן־נֵר וְיוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה
כָּל הַמַּקְדִּישׁ עַל יַד שְׁלֹמִית וְאָחִיו׃
29 * לְיִצְהָרִי כְּנַנְיָהוּ וּבָנָיו לַמְּלָאכָה הַחִיצֹנָה
עַל־יִשְׂרָאֵל לְשֹׁטְרִים וְלִשְׁפָטִים׃
30 * לַחֶבְרוֹנִי חֲשַׁבְיָהוּ וְאָחָיו בְּנֵי־חַיִל אֶלֶף
וְשִׁבְעִ־מֵאוֹת עַל פְּקֻדַּת יִשְׂרָאֵל מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן
מַעֲרָבָה לְכָל מְלֶאכֶת יְהוָה וְלַעֲבֹדַת הַמֶּלֶךְ׃
31 * לַחֶבְרוֹנִי יְרִיָּה הָרֹאשׁ לַחֶבְרוֹנִי לְתֹלְדֹתָיו
לָאָבוֹת בִּשְׁנַת הָאַרְבָּעִים לְמַלְכוּת דָּוִיד נִדְרָשׁוּ
32 וַיִּמָּצֵא בָהֶם גִּבּוֹרֵי חַיִל בְּיַעְזֵיר גִּלְעָד׃ * וְאֶחָיו
בְּנֵי־חַיִל אַלְפַּיִם וּשְׁבַע מֵאוֹת רָאשֵׁי הָאָבוֹת
וַיַּפְקִידֵם דָּוִיד הַמֶּלֶךְ עַל הָרְאוּבֵנִי וְהַגָּדִי וַחֲצִי
שֵׁבֶט הַמְנַשִּׁי לְכָל דִּבְרֵי הָאֱלֹהִים וּדְבַר הַמֶּלֶךְ׃

כז

1 * וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִסְפָּרָם רָאשֵׁי
הָאָבוֹת וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמְאֹה וְשֹׁטְרֵיהֶם
הַמְשָׁרְתִים אֶת־הַמֶּלֶךְ לְכָל דְּבַר הַמַּחְלְקוֹת
הַבָּאִים וְהַיֹּצְאֹת חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁ לְכָל חָדְשֵׁי הַשָּׁנָה
הַמַּחְלָקֶת הָאַחַת עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃
2 * עַל הַמַּחְלֶקֶת הָרִאשׁוֹנָה לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן
יָשָׁבְעָם בֶּן־זַבְדִּיאֵל וְעַל מַחְלַקְתּוֹ עֶשְׂרִים
3 וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ * מִן־בְּנֵי פֶּרֶץ הָרֹאשׁ לְכָל־
שָׂרֵי הַצָּבָא לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן׃
4 * וְעַל מַחְלֶקֶת הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי דּוֹדַי הָאֲחוֹחִי
וּמַחְלַקְתּוֹ וּמִקְלוֹת הַנָּגִיד וְעַל מַחְלַקְתּוֹ עֶשְׂרִים
5 וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ * שַׂר הַצָּבָא הַשְּׁלִישִׁי לַחֹדֶשׁ
הַשְּׁלִישִׁי בְּנָיָהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן רֹאשׁ וְעַל
מַחְלַקְתּוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃
6 * הוּא בְּנָיָהוּ גִּבּוֹר הַשְּׁלֹשִׁים וְעַל־הַשְּׁלֹשִׁים
וּמַחְלַקְתּוֹ עַמִּיזָבָד בְּנוֹ׃
7 * הָרְבִיעִי לַחֹדֶשׁ הָרְבִיעִי עֲשָׂהאֵל אֲחִי יוֹאָב
וּזְבַדְיָה בְנוֹ אַחֲרָיו וְעַל מַחְלַקְתּוֹ עֶשְׂרִים
8 וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ * הַחֲמִישִׁי לַחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי
הַשַּׂר שַׁמְהוּת הַיִּזְרָחִי וְעַל מַחְלַקְתּוֹ עֶשְׂרִים
וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃

27 * De bellis & manubijs pręliorum quę
consecrauerant ad instaurationem & fu-
pellectilem templi Domini.
28 * Hæc autem vniuersa sanctificauit Sa-
muel Videns, & Saul filius Cis, & Abner fi-
D lius Ner, & Ioab filius Saruiæ, omnésque
sanctificauerant ea per manum Salomith
& fratrum eius.
29 * Isaaritis verò pręerat Chonenias & fi-
lij eius ad opera forinsecus super Israel ad
docendum & iudicandum eos.
30 * Porrò de Hebronitis Asabias & fra-
tres eius viri fortissimi mille septingenti
præerant Israel, trans Iordané contra Oc-
cidentem in cunctis operibus Domini &
in ministerium regis.
31 * Hebronitarum autem princeps fuit
Ieria secundum familias & cognationes
eorum. Quadragesimo anno regni Dauid
recensiti sunt & inuenti sunt viri fortissi-
mi Iazer Galaad.
32 * Fratrésque eius robustioris ætatis duo
millia septingenti principes familiarum.
Præposuit autè eos Dauid rex Rubenitis
& Gaditis, & dimidiæ tribui Manasse, in
omne ministerium Dei & regis.

CAP. XXVII.

1 A FIlij autem Israel secundum numerum
suum principes familiarum tribuni &
centuriones & præfecti qui ministrabant
regi iuxta turmas suas ingredientes & egre-
dientes per singulos menses in anno vigin
ti quatuor millibus singuli præerant.
2 * Primæ turmæ in primo mense Jes-
boam præerat filius Zabdihel & sub eo
viginti quatuor millia.
3 * De filiis Phares, princeps cunctorum
principum exercitus mense primo.
4 * Secundi mẽsis habebat turmam Do-
dia Ohites: & post se alter nomine Mac-
celloth qui regebat partem exercitus vi-
ginti quatuor millium.
5 * Dux quoque turmæ tertiæ in mense
tertio erat Banaias filius Ioiadæ sacerdo-
tis, & in diuisione sua viginti quatuor
millia.
6 * Ipse est Banaias fortissimus inter tri-
ginta & super triginta. Præerat autè tur-
mæ ipsius Amizadab filius eius.
7 * Quartus mense quarto Asael frater
B Ioab & Zabedias filius eius post eum,
in turma eius viginti quatuor millia.
8 * Quintus mense quinto princeps Sa-
maoth Iezerites, & in turma eius viginti
quatuor millia.

* Quæ ceperunt ex bellis & ex spoliis, & 27
sanctificauit ab ipsis vt non deficeret ædificatio
domus Domini.
* Et in omnibus sanctis Dei quæ sanctifica- 28
uit Samuel Vidēs, & Saul filius Cis, & Ab-
ner filius Ner, & Joab filius Saruia, & omnis
sanctificans per manum Salomith & fratrum
eorum.
* Issari & Chononia, & filij eius ad opus 29
ministerij forinsecus super Israel vt scriberent
& iudicarent.
* Chebroni, Asabias & fratres eius filij for- 30
titudinis, mille & septingenti, qui super con-
siderationem Israel, trans Iordanem ad Occi-
dentem in omne ministerium Domini & opus
regis.
* Chebroni Jorias princeps Chebroni secun- 31
dum generationes eorum & secundum fami-
lias eorum in anno quadragesimo regni Dauid
recensiti sunt, & inuentus est vir fortis in
ipsis in Jazer Galaaditidos.
* Et fratres eius filij potentiæ duo millia & 32
septingenti principes familiarum, & constituit
eos Dauid rex in Ruben & Gad, & dimidiæ
tribui Manasse in omnem sermonem Dei & ser
monem regis.

CAP. XXVII.

ET filij Israel secundum numerum suum * 1
principes familiarum tribuni & centurio-
nes, & scribæ ministrantes regi & in omnem
sermonem regis secundum diuisiones in omnem
sermonem ingredientis & egredientis mense
ex mense, in omnes menses anni diuisio vna vi-
ginti & quatuor millia.
* Et in diuisione prima mensis primi, Jes- 2
boam filius Zabdiel, & in diuisione eius vigin-
ti & quatuor millia.
* De filiis Phares princeps omnium princi- 3
pum exercitus mensis primi.
* Et in diuisione mẽsis secundi Dodai Acho- 4
bi, & diuisio eius, & Macelloth dux, & in
diuisione eius viginti & quatuor millia.
* Princeps exercitus tertius mense tertio 5
Baneas filius Joiade sacerdos princeps, & in di
uisione eius viginti & quatuor millia.
* Ipse Baneas fortior triginta & super tri- 6
ginta, & in diuisione eius Amizabal filius
eius.
* Quartus in mense quarto Assael frater 7
Ioab & Zabdeas filius eius, & fratres eius
post eum, & in diuisione eius viginti & qua-
tuor millia.
* Quintus in mense quinto princeps Sa- 8
maoth filius Jezra, & in diuisione eius viginti
& quatuor millia.

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜ. α. Μεθερμήνευσις τῶν ο. 83

27 * ἃ ἔλαβον ἐκ πολέμων καὶ ἐκ λαφύρων· καὶ ἡγίασεν ἀπ' αὐτῶν τοῦ μὴ καθυστερῆσαι τὴν οἰκοδομὴν οἴκου
28 κυρίου. * καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ὅσα ἡγίασεν σαμουὴλ ὁ ὁρᾶν, καὶ σαοὺλ ὁ τοῦ κίς, καὶ ἀβεννὴρ
ὁ τοῦ νήρ, καὶ ἰωαὰβ ὁ τῆ σαρβία, καὶ πᾶς ὁ ἁγιάζων διὰ χειρὸς σαλωμὶθ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν.
29 * ἰσααρὶ καὶ χονονία, καὶ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς τὸ ἔργον τῆ ἐργασίας τῆ ἔξω ἐπὶ τὸν ισραὴλ τῆ γραμματεύειν καὶ διακρίνειν.
30 * τῷ χεβρωνὶ ασαβίας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ δυνάμεως, χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι, οἱ ἐπὶ τῆ ἐπισκέψεως τοῦ
ισραὴλ, πέραν τοῦ ιορδάνου κατὰ δυσμαῖς εἰς πᾶσαν λειτουργίαν κυρίου καὶ ἐργασίαν τῆ βασιλέως.
31 * τοῦ χεβρωνὶ ιωρίας ὁ ἄρχων τῶν χεβρωνὶ κατὰ γενέσεις
αὐτῶν καὶ κατὰ πατριὰς αὐτῶν ἐν τῷ ἔτει τῷ τεσσαρακοστῷ
τῆ βασιλείας δαυὶδ ἐπεσκέπησαν, καὶ εὑρέθη δυνατὸς ἐν αὐτοῖς ἐν ιαζὴρ τῆ γαλααδίτιδος.
32 * καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ δυνάμεως δισχίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι ἄρχοντες πατριῶν· καὶ κατέστησεν αὐτοὺς δαυὶδ ὁ
βασιλεὺς ἐπὶ ῥουβὴν καὶ γάδ, καὶ τοῦ ἡμίσους φυλῆς
μανασσῆ εἰς πᾶσα λόγον τοῦ θεοῦ καὶ λόγον τοῦ βασιλέως.

κζ.

1 * Καὶ οἱ υἱοὶ ισραὴλ κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν ἄρχοντες
τῶν πατριῶν χιλίαρχοι καὶ ἑκατοντάρχοι, καὶ γραμματεῖς
οἱ λειτουργοῦντες τῷ βασιλεῖ καὶ εἰς πᾶσα λόγον τοῦ βασιλέως κατὰ διαιρέσεις εἰς πᾶσα λόγον τοῦ εἰσπορευομένου
καὶ ἐκπορευομένου μῆνα ἐν μιᾷ, εἰς πᾶσας τοὺς μῆνας
τοῦ ἐνιαυτοῦ διαίρεσις μία εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες.
2 * καὶ ἐπὶ τῆ διαιρέσεως τῆ πρώτης τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου,
ἰεσβοὰμ ὁ τοῦ ζαβδιὴλ, καὶ ἐπὶ τῆ διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες.
3 * ἀπὸ τῶν υἱῶν φάρες ἀρχῶν πάντων τῶν ἐρχόντων τῆ
δυνάμεως τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου.
4 * καὶ ἐπὶ τῆ διαιρέσεως τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέρου δωδαὶ
ὁ αἐχωεί, καὶ ἡ διαιρεσις αὐτοῦ, καὶ μακελλὼθ ὁ ἡγούμενος, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες
χιλιάδες.
5 * ὁ ἄρχων τῆς δυνάμεως ὁ τρίτος τοῦ μηνὸς τοῦ τρίτου
βαναίας ὁ ἰωιαδὲ ὁ ἱερεὺς ὁ ἄρχων, καὶ ἐπὶ τῆ διαιρέσεως
αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες.
6 * αὐτὸς βαναίας δυνατώτερος τῶν τριάκοντα καὶ ἐπὶ
τῶν τριάκοντα, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ αμιζαβὰλ
7 υἱὸς αὐτοῦ. * ὁ τέταρτος ἐν τῷ μηνὶ τῷ τετάρτῳ ἀσαὴλ
ὁ ἀδελφὸς ιωὰβ, καὶ ζαβδιὰου υἱὸς αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ
αὐτοῦ ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῆ διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ
τέσσαρες χιλιάδες.
8 * ὁ πέμπτος ἐν τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ ὁ ἄρχων σαμαὼθ ὁ ἰεζράθ, καὶ ἐπὶ τῆ διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 * חַשְׁשִׁי לַחֹדֶשׁ הַשִּׁשִּׁי עִירָא בֶן־עִקֵּשׁ
הַתְּקוֹעִי וְעַל מַחֲלָקְתּוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃
10 * הַשְּׁבִיעִי לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי חֶלֶץ הַפְּלוֹנִי מִן־
בְּנֵי אֶפְרַיִם וְעַל מַחֲלָקְתּוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה
11 אָלֶף׃ * הַשְּׁמִינִי לַחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי סִבְּכַי
הַחֻשָׁתִי לַזַּרְחִי וְעַל־מַחֲלָקְתּוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה
12 אָלֶף׃ * הַתְּשִׁיעִי לַחֹדֶשׁ הַתְּשִׁיעִי אֲבִיעֶזֶר
הָעַנְּתוֹתִי לַבְּנִימִינִי וְעַל מַחֲלָקְתּוֹ עֶשְׂרִים
13 וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ * הָעֲשִׂירִי לַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי מַהְרַי הַנְּטוֹפָתִי
לַזַּרְחִי וְעַל מַחֲלָקְתּוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃
14 * עַשְׁתֵּי־עָשָׂר לַעֲשָׂרִי עָשָׂר הַחֹדֶשׁ בְּנָיָהוּ
הַפִּרְעָתוֹנִי מִן־בְּנֵי אֶפְרַיִם וְעַל מַחֲלָקְתּוֹ עֶשְׂרִים
15 וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ * הַשְּׁנֵים עָשָׂר לִשְׁנֵים עָשָׂר חֶלְדַּי
הַנְּטוֹפָתִי לְעָתְנִיאֵל וְעַל מַחֲלָקְתּוֹ עֶשְׂרִים
16 וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ * וְעַל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לָרְאוּבֵנִי נָגִיד אֱלִיעֶזֶר
בֶּן־זִכְרִי לַשִּׁמְעוֹנִי שְׁפַטְיָהוּ בֶן־מַעֲכָה׃
17 * לְלֵוִי חֲשַׁבְיָה בֶן־קְמוּאֵל לְאַהֲרֹן צָדוֹק׃
18 * לִיהוּדָה אֱלִיהוּ מֵאֲחֵי דָוִיד לְיִשָּׂשכָר עָמְרִי
19 בֶן־מִיכָאֵל׃ * לִזְבוּלֻן יִשְׁמַעְיָהוּ בֶן עֹבַדְיָהוּ
20 לְנַפְתָּלִי יְרִימוֹת בֶּן עַזְרִיאֵל׃
* לִבְנֵי אֶפְרַיִם הוֹשֵׁעַ בֶּן־עַזַּזְיָהוּ לַחֲצִי שֵׁבֶט
21 מְנַשֶּׁה יוֹאֵל בֶּן־פְּדָיָהוּ׃ * לַחֲצִי הַמְנַשֶּׁה
גִּלְעָד יִדּוֹ בֶן־זְכַרְיָהוּ לְבִנְיָמִן יַעֲשִׂיאֵל בֶּן־
22 אַבְנֵר׃ * לְדָן עַזַרְאֵל בֶּן־יְרֹחָם אֵלֶּה שָׂרֵי
23 שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃ * וְלֹא־נָשָׂא דָוִיד אֶת־מִסְפָּרָם
לְמִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּלְמַטָּה כִּי אָמַר יְהוָה לְהַרְבּוֹת
24 אֶת־יִשְׂרָאֵל כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם׃
* יוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה הֵחֵל לִמְנוֹת וְלֹא כִלָּה וַיְהִי
בָזֹאת קֶצֶף עַל־יִשְׂרָאֵל וְלֹא עָלָה הַמִּסְפָּר
25 בְּמִסְפַּר דִּבְרֵי הַיָּמִים לַמֶּלֶךְ דָּוִיד׃
* וְעַל אֹצְרוֹת הַמֶּלֶךְ עַזְמָוֶת
בֶּן־עֲדִיאֵל וְעַל־הָאֲצָרוֹת בַּשָּׂדֶה בֶּעָרִים
וּבַכְּפָרִים וּבַמִּגְדָּלוֹת יְהוֹנָתָן בֶּן עֻזִּיָּהוּ׃
26 * וְעַל עֹשֵׂי מְלֶאכֶת הַשָּׂדֶה לַעֲבֹדַת הָאֲדָמָה
עֶזְרִי בֶן־כְּלוּב׃

9 *Sextus menſe ſexto Hyra filius Acces Thecuites, & in turma eius viginti quatuor millia.
10 *Septimus menſe ſeptimo Helles Phalonites de filiis Ephraim, & in turma eius viginti quatuor millia.
11 *Octauus menſe octauo Sobochai Vſathites de ſtirpe Zarai, & in turma eius viginti quatuor millia.
12 *Nonus menſe nono Abiezer Anathothites de filiis Iemini, & in turma eius viginti quatuor millia.
13 *Decimus menſe decimo Marai & ipſe Nethophatites de ſtirpe Zarai, & in turma eius viginti quatuor millia.
14 *Vndecimus menſe vndecimo Banaias Pharathonites de filiis Ephraim, & in turma eius viginti quatuor millia.
15 *Duodecimus menſe duodecimo Holdai Nethophatites de ſtirpe Gothoniel, & in turma eius viginti quatuor millia.
C lia.
16 *Porrò tribubus præerant in Iſrael, Rubenitis, dux Eliezer filius Zechri: Symeonitis, dux Saphacias filius Maacha.
17 *Leuitis Aſabias filius Chamuel, Aaronitis, Sadoch.
18 *Iuda, Heliu frater Dauid; Yſachar, Amri filius Michael.
19 *Zabulonitis Ieſmaias filius Abdiæ, Neptalitibus Hierimoth filius Oziel.
20 *Filiis Ephraim, Oſee filius Oziu; dimidiæ tribui Manaſſe, Iohel filius Phadaiæ.
21 *Et dimidiæ tribui Manaſſe in Galaad Iaddo filius Zachariæ; Beniamin autem Iaſibel filius Abner.
22 *Dan verò Ezrihel filius Ieroam. Hi principes filiorum Iſrael.
23 *Noluit autem Dauid numerare eos à viginti annis inferius, quia dixerat Dominus vt multiplicaret Iſrael quaſi ſtellas cæli.
24 *Ioab filius Saruiæ cœperat numerare, nec compleuit, quia ſuper hoc ira Dei ruerat in Iſrael, & idcirco numerus eorum qui fuerant recenſiti, non eſt relatus in faſtos regis Dauid.
25 *Super theſauros autem regis fuit Azmoth filius Adihel. His autem theſauris qui erant in vrbibus, & in vicis, & in villis, & in turribus, præſidebat Ionathan filius Oziæ.
26 *Operi autem ruſtico & agricolis qui exercebant terram, præerat Ezri filius Chelub.

*Sextus in menſe ſexto, Ira filius Eccis Thecoites, & in diuiſione eius viginti & quatuor millia.
*Septimus in menſe ſeptimo, Chelles Phalloni de filiis Ephraim, & in diuiſione eius viginti & quatuor millia.
*Octauus in menſe octauo, Sabáchai Vſſathi Zaraithæ, & in diuiſione eius viginti & quatuor millia.
*Nonus in menſe nono, Abiezer qui ex Anathoth de tribu Beniamin, & in diuiſione eius viginti & quatuor millia.
*Decimus in menſe decimo, Maari Netophathi Zarai, & in diuiſione eius viginti & quatuor millia.
*Undecimus in menſe vndecimo, Banaias qui ex Pharathon de filiis Ephraim, & in diuiſione eius viginti & quatuor millia.
*Duodecimus in menſe duodecimo, Holdai Nephati Gothoniel, & in diuiſione eius viginti & quatuor millia.
*Et in tribubus Iſrael, Ruben dux Eliezer filius Zechri: Symeon, Saphatias filius Maacha.
*Leui Aſabia filius Camuel, Aaron Saddue.
*Iuda Elia fratrum Dauid: Iſſachar Ambri filius Michael.
*Zabulon Samaias filius Audiu, Nephthalim Hierimuth filius Eziel.
*Ephraim Oſee filius Oziu, dimidiæ tribus Manaſſe Joel filius Phadaiæ.
*Dimidiæ Manaſſe qui in terra Galaad, Jaddai filius Zachariæ; filiorum Beniamin Iaſſiel filius Abenner.
*Dan, Afriel filius Hieroam, hi patriarchæ tribuum Iſrael.
*Et non accepit Dauid numerum ipſorum à viginti annis & infra, quoniam dixerat Dominus vt multiplicaret Iſrael quaſi ſtellas cæli.
*Et Joab filius Saruia incepit numerare in populo, & non compleuit, & facta eſt in hoc ira in Iſrael, & non relatus eſt numerus in libro ſermonum dierum regis Dauid.
*Et ſuper theſauros regis, Aſmoth filius Odiel, & ſuper theſauros qui in agro et in vrbibus, & vicis, & in villis, & in turribus, Jonathan filius Oziæ.
*Et ſuper agricolas qui exercebãt terram, Ezrai filius Chalub.

9 * ὁ ἕκτος ὁν τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ, ἰρὰ υἱὸς ὀκκὴς ὁ Θεκοΐτης, ⁊ ἐπὶ τ διαιρέσεως αὐτ εἴκοσι ⁊ τέσσαρες χιλιάδες.
10 * ὁ ἕβδομος ὁν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, χελλὴς ὁ Φαλλωνὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἐφραίμ, ⁊ ἐπὶ τ διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες.
11 * ὁ ὄγδοος ὁν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ, σαβαχαὶ ὁ Ὑσαθὶ τῷ Ζαραΐθη, καὶ ἐπὶ τ διαιρέσεως αὐτ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες.
12 * ὁ ἔνατος ὁν τῷ μηνὶ τῷ ἐνάτῳ, ἀβιέζερ ὁ ἐξ Ἀναθὼθ ὁν τ βενιαμίν, καὶ ἐπὶ τ διαιρέσεως αὐτ εἴκοσι ⁊ τέσσαρες χιλιάδες.
13 * ὁ δέκατος ὁν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ, μααρὶ ὁ Νετοφαθὶ τῷ Ζαρέ, καὶ ἐπὶ τ διαιρέσεως αὐτ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες.
14 * ὁ ἑνδέκατος ὁν τῷ μηνὶ τῷ ἑνδεκάτῳ, βαναίας ὁ ὢν Φαραθὼν ὢν τῶν υἱῶν Ἐφραίμ, καὶ ἐπὶ τ διαιρέσεως αὐτ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες.
15 * ὁ δωδέκατος ὁν τῷ μηνὶ τῷ δωδεκάτῳ, ὀλδαὶ ὁ Νεφαθὶ τῷ γοθονιήλ, καὶ ἐπὶ τ διαιρέσεως αὐτ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες.
16 * καὶ ἐπὶ τῶν φυλῶν ἰσραήλ, τῷ ῥαβδὶ ἡγούμενος ἐλιέζερ υἱὸς ζεχρί· τῷ συμεὼν σαφατίας ὁ τοῦ μααχά.
17 * τῷ λωὶ ἀσαβία υἱὸς καμυήλ. τῷ ἀκρὼν σαδδόκ.
18 * τῷ ἰούδα ἐλίαβ τῶν ἀδελφῶν δαυὶδ τῷ ἰσσαχὰρ ἀμβρὶ ὁ τοῦ μιχαήλ.
19 * τῷ ζαβουλὼν σαμαΐας ὁ τοῦ ἀυδίου· τῷ νεφθαλὶμ ἰεριμὼθ ὁ τοῦ ἐζιήλ.
20 * τῷ ἐφραὶμ ὡσηὲ ὁ τοῦ ὀζίου· τῷ ἡμίσει φυλῆς μανασσῆ ἰωὴλ υἱὸς φαδαΐου.
21 * τῷ ἡμίσει τοῦ μανασσῆ τῶν ἐν γῇ γαλαὰδ ἰαὴδαὶ ὁ τοῦ ζαχαρίου· τῶν υἱῶν βενιαμὶν ἰασιὴλ ὁ τοῦ ἀβεννήρ.
22 * τῷ δὰν ἀζριὴλ ὁ τοῦ ἱερεμάι, οὗτοι ⁊ πατριάρχαι τῶν φυλῶν ἰσραήλ.
23 * καὶ οὐκ ἔλαβε δαυὶδ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ κάτω, ὅτι εἶπε κύριος ⁊ πληθυνάι τὸν ἰσραὴλ ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ.
24 * καὶ ἰωὰβ υἱὸς σαρουία ἤρξατο ἀριθμεῖν ὢν τῷ λαῷ, καὶ ὐ συνετέλεσεν· ⁊ ἐγένετο ὢν τούτῳ ὀργὴ ἐπὶ ἰσραήλ, καὶ ὐ κατεχωρίσθη ὁ ἀριθμὸς ὢν βιβλίῳ λογων ἡμερῶν τοῦ βασιλέως δαυίδ.
25 * καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τοῦ βασιλέως, αἰσμὼθ ὁ τοῦ ὠδιήλ, καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῶν ὢν ἀγρῷ καὶ ὢν ταῖς πόλεσι καὶ ταῖς κώμαις καὶ ὢν τοῖς ἐποικίοις καὶ ὢν τοῖς πύργοις, ἰωναθὰν ὁ τοῦ ὀζίου.
26 * καὶ ἐπὶ τῶν γεωργούντων τῶν ἐργαζομένων τὴν γῆν, ἐζρὶ ὁ τοῦ χαλούβ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

27 ‡ וְעַל־הַכְּרָמִים שִׁמְעִי הָרָמָתִי וְעַל
שְׁבָבְרְמִים לְאֹצְרוֹת הַיַּיִן זַבְדִּי הַשִּׁפְמִי׃
28 ‡ וְעַל־הַזֵּיתִים וְהַשִּׁקְמִים אֲשֶׁר בַּשְּׁפֵלָה בַּעַל
חָנָן הַגְּדֵרִי וְעַל־אֹצְרוֹת הַשָּׁמֶן יוֹאָשׁ׃
29 ‡ וְעַל־הַבָּקָר הָרֹעִים בְּשָׁרוֹן שִׁטְרַי הַשָּׁרוֹנִי
וְעַל־הַבְּקָר בָּעֲמָקִים שָׁפָט בֶּן־עַדְלָי׃
30 ‡ וְעַל־הַגְּמַלִּים אוֹבִיל הַיִּשְׁמְעֵלִי וְעַל־הָאֲתֹנוֹת
31 יֶחְדְּיָהוּ הַמֵּרֹנֹתִי׃ ‡ וְעַל־הַצֹּאן יָזִיז הַהָגְרִי
כָּל־אֵלֶּה שָׂרֵי הָרְכוּשׁ אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ דָּוִיד׃
32 ‡ וִיהוֹנָתָן דוֹד־דָּוִיד יוֹעֵץ אִישׁ־מֵבִין וְסוֹפֵר
הוּא וִיחִיאֵל בֶּן־חַכְמוֹנִי עִם־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ׃
33 ‡ וַאֲחִיתֹפֶל יוֹעֵץ לַמֶּלֶךְ וְחוּשַׁי הָאַרְכִּי רֵעַ
34 הַמֶּלֶךְ׃ ‡ וְאַחֲרֵי אֲחִיתֹפֶל יְהוֹיָדָע בֶּן־בְּנָיָהוּ
וְאֶבְיָתָר וְשַׂר־צָבָא לַמֶּלֶךְ יוֹאָב׃

כח

1 ‡ וַיַּקְהֵל דָּוִיד אֶת־כָּל־שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל
שָׂרֵי הַשְּׁבָטִים וְשָׂרֵי הַמַּחְלְקוֹת הַמְשָׁרְתִים
אֶת־הַמֶּלֶךְ וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת וְשָׂרֵי
כָּל־רְכוּשׁ וּמִקְנֵה לַמֶּלֶךְ וּלְבָנָיו עִם הַסָּרִיסִים
וְהַגִּבֹּרִים וְלִכֹל גִּבּוֹר חַיִל אֶל־יְרוּשָׁלִָם׃
2 ‡ וַיָּקָם דָּוִיד הַמֶּלֶךְ עַל־רַגְלָיו וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּנִי
אַחַי וְעַמִּי אֲנִי עִם־לְבָבִי לִבְנוֹת בֵּית מְנוּחָה
לַאֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה וְלַהֲדֹם רַגְלֵי אֱלֹהֵינוּ
וַהֲכִינוֹתִי לִבְנוֹת׃
3 ‡ וְהָאֱלֹהִים אָמַר לִי לֹא־תִבְנֶה בַּיִת לִשְׁמִי
כִּי אִישׁ מִלְחָמוֹת אַתָּה וְדָמִים שָׁפָכְתָּ׃
4 ‡ וַיִּבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בִּי מִכֹּל בֵּית־
אָבִי לִהְיוֹת לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם כִּי בִיהוּדָה
בָּחַר לְנָגִיד וּבְבֵית יְהוּדָה בֵּית אָבִי וּבִבְנֵי אָבִי
בִּי רָצָה לְהַמְלִיךְ עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל׃
5 ‡ וּמִכָּל־בָּנַי כִּי־רַבִּים בָּנִים נָתַן לִי יְהוָה
וַיִּבְחַר בִּשְׁלֹמֹה בְנִי לָשֶׁבֶת עַל־כִּסֵּא מַלְכוּת
6 יְהוָה עַל־יִשְׂרָאֵל׃ ‡ וַיֹּאמֶר לִי שְׁלֹמֹה בִּנְךָ
הוּא יִבְנֶה בֵיתִי וְחַצְרוֹתַי כִּי בְחַרְתִּי בּוֹ לִי לְבֵן
7 וַאֲנִי אֶהְיֶה־לּוֹ לְאָב׃ ‡ וַהֲכִינוֹתִי אֶת־
מַלְכוּתוֹ עַד־לְעוֹלָם אִם־יֶחֱזַק לַעֲשׂוֹת מִצְוֹתַי
וּמִשְׁפָּטַי כַּיּוֹם הַזֶּה׃

27 ‡ Vinearúmq; cultoribus Semeias Romathites, cellis autem vinarijs Zabdias
28 Aphonites. ‡ Nam super olivieta & ficeta quæ erant in campestribus Balanan Gederites, super apothecas autem olei Ioas.
29 ‡ Porrò armentis quæ pascebantur in Sarona præpositus fuit Setrai Saronites, super boues in vallibus Saphat filius Adli.
30 ‡ Super camelos verò Vbil Hismaelites, & super asinos Iadias Meronathites.
31 ‡ Super oues quoque Iazim Agarenus. Omnes hi principes substantiæ regis Da-
32 uid. ‡ Ionathan autem patruus Dauid consiliarius vir prudens & literatus, ipse & Iadihel filius Achamoni erant cum filijs regis.
33 ‡ Achitophel etiam consiliarius regis & Chusi Arachites amicus regis.
34 ‡ Post Achitophel fuit Ioiada filius Banaiæ & Abiathar. Princeps autem exercitus regis erat Ioab.

CAP. XXVIII.

1 A COnuocauit igitur Dauid omnes principes Israel, duces tribuum, & præpositos turmarum qui ministrabant regi, tribunos quoq; & céturiones & qui præerant substantiæ & possessionibus regis, & liósque suos cum eunuchis & potentes & robustissimos quosque in exercitu Hierusalem.
2 ‡ Cúmque surrexisset rex & stetisset, ait: Audite me fratres mei & populus meus. Cogitaui vt ædificarem domú in qua requiesceret arca fœderis Domini & scabellum pedum Domini Dei nostri, & ad ædificandum omnia præparaui.
3 ‡ Deus autem dixit mihi, Non ædificabis domum nomini meo, eo quòd sis vir bellator & sanguinem fuderis.
4 ‡ Sed & elegit Dñs Deus Israel me de vniuersa domo patris mei, vt essem rex super Israel in sempiternũ. De Iuda enim elegit principes. Porrò de domo Iuda domum patris mei, & de filiis patris mei, placuit ei vt me eligeret regem super cunctum Israel.
5 ‡ Sed & de filiis meis, filios enim mihi multos dedit Dominus, elegit Salomonem filium meum, vt sederet in throno regni Domini super Israel.
6 ‡ Dixítque mihi, Salomon filius tuus ædificabit domum meã & atria mea. Ipsum enim elegi mihi in filium, & ego ero
7 ei in patrem. ‡ Et firmabo regnum eius vsque in æternum, si perseuerauerit facere præcepta mea & iudicia sicut & hodie.

27 ‡ Et super vineta, Semei Ramathæus; & super thesauros qui in cellis vini, Zabdi filius Saphami.
28 ‡ Et super olueta & super sycomoros in cãpestri, Balanan Geddorites, & super thesauros olei, Ioas.
29 ‡ Et super boues qui pascebantur qui in Saron, Satrai Saronites: & super boues qui in vallibus, Saphat filius Adlai.
30 ‡ Et super camelos, Obil Ismaelites; & super asinos Iadias qui de Merathon.
31 ‡ Et super oues Jazir Agarenus: omnes hi principes substantiæ regis Dauid.
32 ‡ Et Jonathan patruus Dauid, consiliarius homo prudens & litteratus ipse, & Joel filius Achamani cum filijs regis:
33 ‡ Et Achitophel consiliarius regis, & Chusi primus amicus regis.
34 ‡ Et post Achitophel adhærens Joiade filius Banaiæ, & Abiathar, & princeps exercitus regis Dauid Joab.

CAP. XXVIII.

1 ‡ Et conuocauit Dauid omnes principes Israel principes tribuum, & principes diuisionum quæ per vices qui ministrabant regi, & principes miliariorum & centuriarum, & principes thesaurorum, et qui erant super substantiã eius & omnes possessiones regis & filiorũ suorum cum eunuchis, & potentes & pugnatores exercitus conuocauit in Hierusalem.
2 ‡ Et stetit Dauid rex in medio concionis, & dixit, Audite me fratres mei & populus meus: mihi fuit in corde vt ædificarem domum requiei arcæ fœderis Domini, & stationem scabello pedum Dei nostri, & præparaui quæ in ædificationem apta.
3 ‡ Et dixit Deus, Non ædificabis mihi tu domum vt nominem ego nomen meum in ea, quoniam homo bellator es tu, & sanguinem fudisti.
4 ‡ Et elegit Dominus Deus Israel me de vniuersa domo patris mei vt essem rex in Israel in sempiternum: & in Juda elegit ducem, & de domo Juda domum patris mei, & in filijs patris mei in me voluit, vt fierem ego rex super cunctum Israel.
5 ‡ Et de omnibus filiis meis, quoniam multos dedit mihi filios Deus, elegit in Salomone filio meo, vt sederet in throno regni Domini super Israel. ‡ Et dixit mihi Deus, Salomon filius
6 tuus ædificabit domum meam & atria mea, quoniam elegi in ipso vt esset mihi in filium, & ego ero ei in patrem.
7 ‡ Et præparabo regnum eius vsque in æternum, si perseuerauerit facere & custodire præcepta mea, & iudicia mea sicut dies hæc.

17 ‡ καὶ ἐπὶ τῶν ἀμπελώνων, σεμεεὶ ὁ ραμαθαῖος· ὁ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῶν ἐν τοῖς χωρίοις τοῦ οἴνου, ζαβδὶ ὁ
18 ‡ σαφαμί. ‡ καὶ ἐπὶ τῶν ἐλαιώνων ὁ ἐπὶ τῶν συκαμίνων ἐν τῇ
πεδινῇ, βαλαναὴλ ὁ γεδδωρίτης· ὁ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν
19 ἐλαίου, ἰωάς. ‡ καὶ ἐπὶ τῶν βοῶν τῶν νομαδῶν τῶν
ἐν τῷ σαρών, σατραὶ ὁ σαρωνίτης· ὁ ἐπὶ τῶν βοῶν τῶν
ἐν τοῖς αὐλῶσι, σαφὰτ υἱὸς ἀδλαί.
30 ‡ καὶ ἐπὶ τῶν καμήλων, ὠβὶλ ὁ ἰσμαηλίτης· καὶ ἐπὶ
τῶν ὄνων, ἰαδίας ὁ ὁν μεραθών.
31 ‡ ὁ ἐπὶ τῶν προβάτων, ἰαζὶζ ὁ ἀγαρί· πάντες οὗτοι
ἄρχοντες τῶν ὑπαρχόντων ‡ βασιλέως δαυίδ.
32 ‡ καὶ ἰωνάθαν ὁ πατρᾴδελφος δαυὶδ, σύμβουλος
ἄνθρωπος σύνετος καὶ γραμματεὺς αὐτός· ὁ ἰωὴλ ὁ ‡
ἀχαμανὶ μὴ τῶν υἱῶν ‡ βασιλέως.
33 ‡ καὶ ἀχιτόφελ σύμβουλος ‡ βασιλέως, ὁ χουσὶ ὁ
δρχμαίτερος ‡ βασιλέως.
34 ‡ καὶ μετὰ ἀχιτόφελ ἐχόμενος ἰωαδὲ ὁ τοῦ βανέου καὶ
ἀβιάθαρ, ὁ δρχιστράτηγος ‡ βασιλέως δαυὶδ ἰωάβ.

κη.

1 Καὶ ἐξεκλησίασε δαυὶδ πάντας τοὺς ἄρχοντας ἰσραὴλ ἄρχοντας τῶν φυλῶν, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν διαιρέσεων τῶν ἐφημερεύων τοὺς λειτουργοῦντας τῷ βασιλεῖ, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν χιλιάδων καὶ τῶν ἑκατοντάδων, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν θησαυρῶν, καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ καὶ πάσης τῆς κλήσεως ‡ βασιλέως, καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ σὺν
τοῖς δυνάστοις, καὶ τοὺς δυνατούς, καὶ τοὺς μαχητὰς τῆς παρεμβολῆς ἐξεκλησίασεν ἐν ἱερουσαλήμ.
2 ‡ καὶ ἔστη δαυὶδ ὁ βασιλεὺς ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας καὶ
εἶπεν, ἀκούσατέ μου ἀδελφοί μου καὶ λαός μου, ἐμοὶ ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν οἰκοδομῆσαι οἶκον ἀναπαύσεως τῇ κιβωτῷ διαθήκης κυρίου, καὶ εἶπα τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν τοῦ
θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡτοίμασα τὰ εἰς τὴν οἰκοδομὴν πάντα.
3 ‡ καὶ εἶπεν ὁ θεός, οὐκ οἰκοδομήσεις μοι σὺ οἶκον τοῦ
ἐπονομάσαι με τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ, ὅτι ἀνὴρ ὁ πολεμιὴς εἶ σύ, καὶ αἵματα ἐξέχεας.
4 ‡ καὶ ἐξελέξατο κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἐν ἐμοὶ ἀπὸ
πάντος οἴκου ‡ πατρός μου εἶναι βασιλέα ἐν ἰσραὴλ εἰς
τὸν αἰῶνα, καὶ ἐν ἰούδα ἐξελέξατο ἡγούμενον, καὶ ἐξ οἴκου ἰούδα τὸν οἶκον ‡ πατρός μου· καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς ‡ πατρός μου ἐν
ἐμοὶ ἠθέλησεν ‡ ἡγεῖσθαί με βασιλέα ἐπὶ παντὶ τῷ ἰσραὴλ.
5 ‡ καὶ ἀπὸ πάντων τῶν υἱῶν μου, ὅτι πολλοὺς ἔδωκέ μοι
υἱοὺς ὁ θεός, ἐξελέξατο ἐν σολομῶντι τῷ υἱῷ μου, καθίσαι
6 ἐπὶ θρόνου βασιλείας κυρίου ἐπὶ τὸν ἰσραήλ. ‡ καὶ εἶπέ
μοι ὁ θεός, σολομὼν ὁ υἱός σου οἰκοδομήσει τὸν οἶκόν μου, καὶ
τὰς αὐλάς μου, ὅτι ἐξελεξάμην αὐτὸν εἶναί μοι εἰς
7 υἱόν, κἀγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα. ‡ καὶ ἑτοιμάσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἕως αἰῶνος, ἐὰν ἰσχύσῃ ποιεῖν τὰ δικαιώματά μου καὶ τὰς κρίσεις μου, καθὼς ἡ ἡμέρα αὕτη.

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 ‡ וְעַתָּה לְעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל קְהַל יְהוָה
וּבְאָזְנֵי אֱלֹהֵינוּ שִׁמְרוּ וְדִרְשׁוּ כָּל־מִצְוֹת יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם לְמַעַן תִּירְשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה
וְהִנְחַלְתֶּם לִבְנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם עַד־עוֹלָם׃

9 ‡ וְאַתָּה שְׁלֹמֹה בְנִי דַע אֶת־אֱלֹהֵי אָבִיךָ
וְעָבְדֵהוּ בְּלֵב שָׁלֵם וּבְנֶפֶשׁ חֲפֵצָה כִּי כָל־
לְבָבוֹת דּוֹרֵשׁ יְהוָה וְכָל־יֵצֶר מַחֲשָׁבוֹת מֵבִין
אִם־תִּדְרְשֶׁנּוּ יִמָּצֵא לָךְ וְאִם־תַּעַזְבֶנּוּ יַזְנִיחֲךָ
10 לָעַד׃ ‡ רְאֵה עַתָּה כִּי־יְהוָה בָּחַר בְּךָ
לִבְנוֹת־בַּיִת לַמִּקְדָּשׁ חֲזַק וַעֲשֵׂה׃

11 ‡ וַיִּתֵּן דָּוִיד לִשְׁלֹמֹה בְנוֹ אֶת־תַּבְנִית
הָאוּלָם וְאֶת־בָּתָּיו וְגִנְזֵכָיו וְעֲלִיֹּתָיו וְחַדְרָיו
הַפְּנִימִים וּבֵית הַכַּפֹּרֶת׃

12 ‡ וְתַבְנִית כָּל־אֲשֶׁר הָיְתָה רוּחַ עִמּוֹ לְחַצְרוֹת
בֵּית־יְהוָה וּלְכָל־הַלְשָׁכוֹת סָבִיב לְאֹצְרוֹת בֵּית
הָאֱלֹהִים וּלְאֹצְרוֹת הַקֳּדָשִׁים׃

13 ‡ וְלַמַּחְלְקוֹת הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וּלְכָל־מְלֶאכֶת
עֲבֹדַת בֵּית־יְהוָה וּלְכָל־כְּלֵי עֲבֹדַת בֵּית־יְהוָה׃

14 ‡ לַזָּהָב בְּמִשְׁקָל לַזָּהָב לְכָל־כְּלֵי עֲבוֹדָה
וַעֲבוֹדָה לְכֹל כְּלֵי־כֶסֶף בְּמִשְׁקָל לְכָל־כְּלֵי
15 עֲבוֹדָה וַעֲבוֹדָה׃ ‡ וּמִשְׁקָל לִמְנֹרַת הַזָּהָב
וְנֵרֹתֶיהָם זָהָב בְּמִשְׁקָל מְנוֹרָה וּמְנוֹרָה וְנֵרֹתֶיהָ
וְלִמְנֹרוֹת הַכֶּסֶף בְּמִשְׁקָל לִמְנוֹרָה וְנֵרֹתֶיהָ
כַּעֲבוֹדַת מְנוֹרָה וּמְנוֹרָה׃

16 ‡ וְאֶת־הַזָּהָב מִשְׁקָל לְשֻׁלְחַנוֹת הַמַּעֲרֶכֶת
לְשֻׁלְחָן וְשֻׁלְחָן וְכֶסֶף לְשֻׁלְחֲנוֹת הַכָּסֶף׃

17 ‡ וְהַמִּזְלָגוֹת וְהַמִּזְרָקוֹת וְהַקְּשָׂוֹת זָהָב טָהוֹר
וְלִכְפוֹרֵי־זָהָב בְּמִשְׁקָל לְכָפוֹר וְכָפוֹר וְלִכְפוֹרֵי
הַכֶּסֶף בְּמִשְׁקָל לְכָפוֹר וְכָפוֹר׃

18 ‡ וְלִמִזְבַּח הַקְּטֹרֶת זָהָב מְזֻקָּק בַּמִּשְׁקָל
וְלִתְבְנִית הַמֶּרְכָּבָה הַכְּרוּבִים זָהָב לְפֹרְשִׂים
וְסֹכְכִים עַל־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה׃

19 ‡ הַכֹּל בִּכְתָב מִיַּד יְהוָה עָלַי הִשְׂכִּיל כָּל
מְלֶאכוֹת הַתַּבְנִית׃

20 ‡ וַיֹּאמֶר דָּוִיד לִשְׁלֹמֹה בְנוֹ חֲזַק וֶאֱמָץ וַעֲשֵׂה
אַל־תִּירָא וְאַל־תֵּחָת כִּי יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהַי
עִמָּךְ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָ עַד־לְכָלוֹת כָּל־מְלֶאכֶת
עֲבֹדַת בֵּית־יְהוָה׃

8 ‡ Nunc ergo coram vniuerso cœtu Israel audiēte Deo noſtro cuſtodite & perquirite cuncta mandata Domini Dei veſtri, vt poſſideatis terram bonam, & relinquatis eam filiis veſtris poſt vos vſque in ſempiternum.

9 ‡ Tu autem Salomon fili mi ſcito Deū patris tui, & ſerui ei corde perfecto & animo voluntario. Omnia enim corda ſcrutatur Dominus, & vniuerſas mentium cogitationes intelligit. Si quæſieris eum, inuenies; ſi autem dereliqueris eum, proiiciet te in æternum. 10 ‡ Nunc ergo quæ C elegit te Dominus vt ædificares domum ſanctuarij, confortare & perfice.

11 ‡ Dedit autē Dauid Salomoni filio ſuo deſcriptionem porticus & templi & cellariorum & cœnaculi, & cubiculorum interiorum & domus propitiatorij.

12 ‡ Nécnon & omnium quæ cogitauerat atriorum & exedrarum per circuitum in theſauros domus Dei & in theſauros ſanctorum,

13 ‡ Diuiſionúmque ſacerdotalium & Leuiticarum in omnia opera domus Dñi, & in vniuerſa vaſa miniſterij templi Dñi.

14 ‡ Aurum in pondere per ſingula vaſa miniſterij, argēti quoque pondus pro vaſorum & operum diuerſitate.

15 ‡ Sed & in cādelabra aurea & ad lucernas aurum pro menſura vniuſcuiuſque candelabri & lucernarum, ſimiliter & in candelabra argētea, & in lucernas eorum D pro diuerſitate menſuræ pondus argenti tradidit.

16 ‡ Aurum quoque dedit in menſas propoſitionis pro diuerſitate menſarum, ſimiliter & argentum in alias menſas argenteas. 17 ‡ Ad fuſcinulas quoque & phialas, & thuribula ex auro puriſſimo, & leuiculos aureos, pro qualitate menſuræ pondus diſtribuit in leunculū & leunculum. Similiter & in leones argenteos diuerſum argenti pondus ſeparauit.

18 ‡ Altari autem in quo adolebatur incēſum aurum puriſſimum dedit, & vtex ipſo fieret ſimilitudo quadrigæ Cherubim extendentium alas & velantium arcam fœderis Dñi. ‡ Omnia, inquit, venerūt ſcripta manu Dñi ad me vt intelligerem opera exemplaris. 20 ‡ Dixit quoq; Dauid Salomoni filio ſuo: Viriliter age & cōfortare, & fac; ne timeas & ne paueas, quoniam Dominus Deus meus tecum erit, & non dimittet te, nec derelinquet, donec perficias omne opus miniſterij domus Domini.

8 ‡ Et nunc in oculis omnis Iſrael omne cœtus Domini, & in auribus Dei noſtri, cuſtodite & quærite cuncta mandata Domini Dei noſtri, vt poſſideatis terram bonam, & in hæreditate relinquatis ipſam filiis veſtris poſt vos vſque in ſempiternum.

9 ‡ Et nunc Salomon fili mi ſcito Deum patrū tuorum, & ſerui ei in corde perfecto & animo voluntario, quoniā omnia corda ſcrutatur Dominus, & omnem cogitationem mentium cognoſcit: ſi quæſieris eum, inuenietur à te, & ſi reliqueris eum, relinquet te in finem.

‡ Vide igitur quoniam elegit te vt ædificares ei domum in ſanctuarium, & confortare & fac.

11 ‡ Et dedit Dauid Salomoni filio ſuo exemplar templi & domorum eius, & cellariorum eius, & cœnaculorum, & cubiculorum eius interiorum, & domus propitiatorij.

12 ‡ Et exemplar omnium quæ fuerunt in ſpiritu cum eo, & atriorum domus Domini & omnium paſtophoriorum quæ in circuitu, quæ in cellariis domus Domini & cellariorum ſanctorum.

13 ‡ Et in diuiſionibus quæ per vices ſacerdotum & Leuitarum, & in omne opus miniſterij domus Domini, & cellariorum miniſterij vaſorum cultus domus Domini in auro.

14 ‡ Et pondus eius omnibus vaſis miniſterij & miniſterij, & omnibus vaſis argenti in pondere omni vaſi miniſterij & miniſterij.

15 ‡ Et pondus candelabris aureis & lucernis eorum, aurum in pondere candelabri & candelabri, & lucernis eius & candelabris, & aureorum & argenteorum candelabrorum pondus dedit ei.

16 ‡ Et candelabrorum dedit ei pondus, ſimiliter pondus menſarum propoſitionis ſingulæ menſæ aureæ, & ſimiliter argentearum.

17 ‡ Et fuſcinularum & vaſorum libaminis, & phialarum aurearum, & cyathos aureos in pondere in cyathum & cyathum, & pondus aureorum & argenteorum ſinguli ponderis.

18 ‡ Et altaris incenſorum pondus ex auro approbato, & oſtendit ei exemplar currus Cherubim extenſorum alis & obumbrantium ſuper arcam fœderis Domini.

19 ‡ Omnia in ſcriptura de manu Domini dedit Dauid Salomoni, ſecundum aſſiſtentem ei prudētiam, vt intelligeret perfectionē exemplaris.

20 ‡ Et dixit Dauid Salomoni filio ſuo, Confortare & viriliter age, & fac; ne timeas & ne paueas, quoniam Dominus Deus tecum, non dimittet te & non te derelinquet, donec perficias tu omne miniſterium operis domus Domini.

8 ‡ καὶ νῦν κατ' ὀφθαλμὸς παντὸς Ισραὴλ κάτης ἐκκλησίας κυρίου, καὶ ἐν ὠσὶν θεοῦ ἡμῶν, φυλάξατε καὶ ζητήσατε πάσας τὰς ἐντολὰς κυρίου θεοῦ ἡμῶν, ἵνα κληρονομήσητε τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ καταληρονομήσητε αὐτὴν τοῖς υἱοῖς ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς ἕως αἰῶνος.

9 ‡ καὶ νῦν Σολομὼν υἱέ μου γνῶθι τὸν θεὸν τῶν πατέρων σου, καὶ θέλοθον αὐτῷ ἐν καρδίᾳ τελείᾳ καὶ ψυχῇ θελούσῃ, ὅτι πάσας καρδίας ἐξετάζει κύριος, καὶ πᾶν ἐνθύμημα διανοιῶν γινώσκει· ἐὰν ζητήσῃς αὐτὸν, εὑρεθήσεταί σοι. καὶ ἐὰν καταλείπῃς αὐτὸν, καταλείψει σε εἰς τέλος.

10 ‡ ἴδε οὖν ὅτι ἐκλέλεκτέν σε οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον εἰς ἁγίασμα, καὶ θάρσει καὶ ποίει.

11 ‡ καὶ ἔδωκεν Δαυὶδ Σολομῶνι τῷ υἱῷ αὐτοῦ τὸ παράδειγμα τοῦ ναοῦ καὶ τῶν οἴκων αὐτοῦ, καὶ τῶν θησαυρῶν αὐτοῦ, καὶ τῶν ὑπερῴων καὶ τῶν ταμείων αὐτοῦ τῶν ἐσωτέρων, καὶ τοῦ οἴκου τοῦ ἱλαστηρίου.

12 ‡ καὶ τὸ παράδειγμα πάντων ὧν ἐν πνεύματι μετ' αὐτοῦ, καὶ τῶν αὐλῶν οἴκου κυρίου καὶ πάντων περιοφορίων τῶν κύκλῳ τῶν εἰς τὰς θησαυρὰς οἴκου κυρίου καὶ τῶν θησαυρῶν τῶν ἁγίων.

13 ‡ καὶ εἰς τὰς διαιρέσεις τῶν ἐφημεριῶν τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν, καὶ εἰς πᾶσαν ἐργασίαν λειτουργίας οἴκου κυρίου, καὶ τῶν θησαυρῶν τῶν λειτουργικίμων σκευῶν τῆς λατρείας οἴκου κυρίου εἰς τὸ χρυσίον.

14 ‡ καὶ τὸν ζυγὸν τῆς ὁλκῆς αὐτοῦ πᾶσι τοῖς σκεύεσι δουλείας, καὶ δουλείας, καὶ πᾶσι τοῖς σκεύεσι τῆς λατρείου ἐν ζυγῷ παντὶ σκεύει δουλείας καὶ δουλείας.

15 ‡ καὶ ζυγὸν ταῖς λυχνίαις ταῖς χρυσαῖς καὶ ταῖς λύχνοις αὐτῶν, χρυσίον ἐν ζυγῷ λυχνίας καὶ λυχνίας καὶ ταῖς λύχνοις αὐτῆς καὶ ταῖς λυχνίαις, τῶν τε χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν λυχνιῶν τῷ ὁλκῷ ἔδωκεν αὐτῷ.

16 ‡ καὶ τῶν λυχνιῶν ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλκὴν, ὁμοίως τὸν ζυγὸν τῶν τραπεζῶν τῆς προθέσεως ἑκάστης τραπέζης χρυσῆς, καὶ ὡσαύτως τῶν ἀργυρῶν.

17 ‡ καὶ τῶν κρεαγρῶν καὶ φιαλῶν τῶν χρυσῶν· καὶ τὰ κεφφουρὲ τὰ χρυσᾶ ὁμοίως ζυγὸν εἰς κεφφὼρ, καὶ κεφφὼρ· καὶ τὸν ζυγὸν τῶν χρυσῶν καὶ τῶν ἀργυρῶν ἑκάστου ζυγοῦ.

18 ‡ καὶ τὸν ζυγὸν τῶν θυμιαμάτων ζυγὸν ἐκ χρυσίου δοκίμου, καὶ ὑπέδειξεν αὐτῷ τὸ παράδειγμα ἅρματος τῶν χερουβὶμ τῶν διαπετασμένων τοῦ σκιάζειν ἐπὶ τὸ κιβωτὸν διαθήκης κυρίου.

19 ‡ πάντα ἐν γραφῇ ἐκ χειρὸς κυρίου ἔδωκε Δαυὶδ τῷ Σολομῶνι, καὶ τὴν περιγραφὴν αὐτῷ συνιέναι, καὶ συνέναι τὴν κατεργασίαν τοῦ παραδείγματος.

20 ‡ εἶπε Δαυὶδ Σολομῶντι τῷ υἱῷ αὐτοῦ, ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου καὶ ποίει, μὴ φοβοῦ καὶ μὴ πτοηθῇς, ὅτι κύριος ὁ θεός μου θεός, σὺν σοὶ σε καὶ οὐ μή σε ἐγκαταλείπῃ ἕως τοῦ συντελέσαι σε πᾶσαν λειτουργίαν ἐργασίας οἴκου κυρίου.

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 וְהִנֵּה מַחְלְקוֹת הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְכָל־
עֲבוֹדַת בֵּית הָאֱלֹהִים וְעִמְּךָ בְּכָל־ מְלָאכָה לְכָל־
נָדִיב בַּחָכְמָה לְכָל עֲבוֹדָה וְהַשָּׂרִים וְכָל־ הָעָם
לְכָל־ דְּבָרֶיךָ׃

כט

1 וַיֹּאמֶר דָּוִיד הַמֶּלֶךְ לְכָל־ הַקָּהָל
שְׁלֹמֹה בְנִי אֶחָד בָּחַר־ בּוֹ אֱלֹהִים נַעַר וָרָךְ
וְהַמְּלָאכָה גְּדוֹלָה כִּי לֹא לְאָדָם הַבִּירָה כִּי
2 לַיהוָה אֱלֹהִים׃ וּבְכָל־ כֹּחִי הֲכִינוֹתִי
לְבֵית־ אֱלֹהַי הַזָּהָב לַזָּהָב וְהַכֶּסֶף לַכֶּסֶף וְהַנְּחֹשֶׁת
לַנְּחֹשֶׁת הַבְּרִיזֶל לַבַּרְזֶל וְהָעֵצִים לָעֵצִים אַבְנֵי־
שֹׁהַם וּמִלֻּאִים אַבְנֵי־ פּוּךְ וְרִקְמָה וְכֹל אֶבֶן
יְקָרָה וְאַבְנֵי־ שַׁיִשׁ לָרֹב׃
3 וְעוֹד בְּרֹצוֹתִי בְּבֵית אֱלֹהָי יֶשׁ־ לִי סְגֻלָּה־
זָהָב וְכֶסֶף נָתַתִּי לְבֵית־ אֱלֹהָי לְמַעְלָה מִכֹּל־
4 חֲכִינוֹתִי לְבֵית הַקֹּדֶשׁ׃ שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים
כִּכְּרֵי זְהַב מִזְהַב אוֹפִיר וְשִׁבְעַת אֲלָפִים כִּכְּרֵי־
כֶסֶף מְזֻקָּק לָטְוֹחַ קִירוֹת הַבָּתִּים׃
5 לַזָּהָב לַזָּהָב וְלַכֶּסֶף לַכֶּסֶף וּלְכָל־ מְלָאכֶת
בְּיַד חָרָשִׁים וּמִי מִתְנַדֵּב לְמַלֹּאת יָדוֹ הַיּוֹם
6 לַיהוָה׃ וַיִּתְנַדְּבוּ שָׂרֵי הָאָבוֹת וְשָׂרֵי
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת וְשָׂרֵי
7 מְלֶאכֶת הַמֶּלֶךְ׃ וַיִּתְּנוּ לַעֲבוֹדַת בֵּית־ הָאֱלֹהִים זָהָב
כִּכָּרִים חֲמֵשֶׁת־ אֲלָפִים וְאַדְרְכֹנִים רִבּוֹ וְכֶסֶף
כִּכָּרִים עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים וּנְחֹשֶׁת רִבּוֹ וּשְׁמֹנַת
אֲלָפִים כִּכָּרִים וּבַרְזֶל מֵאָה־ אֶלֶף כִּכָּרִים׃
8 וְהַנִּמְצָא אִתּוֹ אֲבָנִים נָתְנוּ לְאוֹצַר בֵּית־
9 יְהוָה עַל יַד־ יְחִיאֵל הַגֵּרְשֻׁנִּי׃ וַיִּשְׂמְחוּ
הָעָם עַל־ הִתְנַדְּבָם כִּי בְלֵב שָׁלֵם הִתְנַדְּבוּ
לַיהוָה וְגַם דָּוִיד הַמֶּלֶךְ שָׂמַח שִׂמְחָה גְּדוֹלָה׃
10 וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת־ יְהוָה לְעֵינֵי כָל־ הַקָּהָל
וַיֹּאמֶר דָּוִיד בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
אֲבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם׃
11 לְךָ יְהוָה הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח
וְהַהוֹד כִּי־ כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְהוָה הַמַּמְלָכָה
וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ׃

21 * Ecce diuisiones sacerdotum & Leuitarum in omne ministerium domus Dei, assistunt tibi, & parati sunt, & nouerunt tam principes quàm populus omnia præcepta tua.

CAP. XXIX.

1 A LOcutúsque est Dauid rex ad omnem Ecclesiam: Salomonem filium meum vnum elegit Deus adhuc puerum & tenellum. Opus enim grande est, neq; enim homini præparatur habitatio sed Deo.
2 * Ego enim totis viribus meis præparaui impensas domus Domini Dei mei, aurum ad vasa aurea, & argentum in argentea, æs in ænea, ferrum in ferrea, ligna ad lignea, lapides onychinos & quasi stibinos & diuersorum colorum omnémque pretiosum lapidem & marmor partum abundantissimè.
3 * Et super hæc quæ obtuli in domum Dei mei, de peculio meo aurum & argentum do in templum Dei mei, exceptis his quæ præparaui in ædem sanctam,
4 * Tria millia talenta auri de auro Ophir, & septem millia talentorum argenti probatissimi ad deaurandos parietes templi,
5 * Et vbicunque opus est, aurum de auro, & vbicunque opus est, argentum de B argento. Opera fiant per manus artificum, & si quis sponte offert, impleat manum suam hodie, & offerat quod voluerit Domino.
6 * Polliciti sunt itaque principes familiarum & proceres tribuum Israel: tribuni quoque & centuriones, & principes possessionum regis.
7 * Dederúntque in opera domus Dei auri talenta quinque millia, & solidos decem millia, argenti talenta decem millia, & æris talenta decem & octo millia, ferri quoque centum millia talentorum.
8 * Et apud quemcunq; inuenti sunt lapides, dederunt in thesauros domus Domini per manum Iehihel Gersonitis.
9 * Lætatúsq; est populus cùm vota sponte promitterent, quia corde toto offerebant ea Domino.
10 * Sed & Dauid rex lætatus est gaudio magno, & benedixit Domino coram C uersa multitudine; & ait, Benedictus es Domine Deus Israel patris nostri ab æterno & vsque in æternum.
11 * Tua est Domine magnificentia & potentia, & gloria, atq; victoria, & tibi laus. Cuncta enim quæ in cœlo sunt & in terra, tua sunt. Tuum Domine regnum, & tu es super omnes principes.

21 * Et ecce diuisiones per vices sacerdotum & Leuitarum in omne ministerium domus Dei, & tecum in omni opere omnis promptus in omni voluntario, in sapientia secundum omnem artem, & principes & omnis populus in omnes sermones tuos.

CAP. XXIX.

1 ET dixit Dauid rex omni Ecclesiæ, Salomon * filius meus, in quem elegit in eo Dominus, iuuenis & tener & opus grande, quoniam non homini habitatio, sed Domino Deo.
2 * Et ego secundum omnem potentiam meam * præparaui in domum Dei mei aurum in aurum, & argentum in argentum, et æs in æs, & ferrum in ferrum, & ligna in ligna, & lapides onychinos, & ad copiam lapides pretiosos & varios, & omnem lapidem pretiosum, & lapides parios in multitudinem.
3 * Et adhuc cùm habeo in voluntatem ego in domum Domini Dei mei, est mihi quod acquisiui aurum & argentum, et ecce dedi in domum Dei mei in altitudinem: exceptis quæ præparaui in domum sanctam,
4 * Tria millia talentorum auri quod ex Ophir, septem millia talentorum argenti approbati, ad liniendum in ipsis parietes templi:
5 * In aurum auro, & in argentum argento, & in omne opus per manū artificum, & quis promptus est vt impleat manus suas hodie Domino.
6 * Et prompti fuerunt principes familiarum, & principes filiorum Israel, et tribuni & centuriones, & præpositi operum regis, et dispensatores.
7 * Et dederunt in opera domus Domini auri talēta quinque millia, & drachmas decem mille, & argenti talenta decem millia, & æris talenta decem octo millia, & ferri centum millia talentorum.
8 * Et quibus inuenti sunt apud ipsos lapides, dederunt in thesauros domus Domini per manum Jeiel Gersoni.
9 * Et letatus est populus cùm spōte vota promitterent, quoniam ex corde pleno sponte offerebant Domino.
10 * Et Dauid rex letatus est gaudio magno, & benedixit rex Dauid Domino coram Ecclesia dicens, Benedictus es Domine Deus Israel pater noster ab æterno & vsque in æternum.
11 * Tibi Domine magnitudo & potentia, & magnificentia, & victoria, & confessio, quoniam tu cunctorum quæ in cælo & in terra dominaris: tibi Domine regnum & exaltatio in omnia & in omnem principatum.

21 * καὶ ἰδοὺ αἱ αἱρέσεις τῶν ἐφημερειῶν τῶν ἱερέων & τῶν
λευιτῶν εἰς πᾶσαν τὴν λειτουργίαν οἴκου θεοῦ θεοῦ· καὶ
μετὰ σοῦ ὢν παντὶ ἔργῳ πᾶς θέλημα· ὢν παντὶ ἑκουσίῳ,
ὢν σοφίᾳ καὶ πᾶσαν τέχνην, & οἱ ἄρχοντες καὶ πᾶς ὁ
λαὸς εἰς πάντας σοὺς λόγους σου.

κθ'.

1 * Καὶ εἶπεν δαυὶδ ὁ βασιλεὺς πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ,
Σολομὼν ὁ υἱός μου, εἰς ὃν ἐξελέξατο ὁ θεὸς μόνον, νέος
καὶ ἁπαλὸς καὶ τὸ ἔργον μέγα, ὅτι οὐκ ἀνθρώπῳ ἡ οἴ-
κησις, ἀλλ' ἢ κυρίῳ τῷ θεῷ.
2 * καὶ ἐγὼ κατὰ πᾶσαν τὴν δύναμίν μου ἡτοίμακα εἰς
τὸν οἶκον θεοῦ μου τὸ χρυσίον εἰς χρυσίον, καὶ τὸ ἀργύ-
ριον εἰς ἀργύριον, καὶ τὸν χαλκὸν εἰς χαλκόν, καὶ τὸν σί-
δηρον εἰς σίδηρον, καὶ ξύλα εἰς ξύλα, καὶ λίθους ὀνυ-
χας, καὶ πληρώσεως λίθους πολυτελεῖς καὶ ποικίλους, &
πάντα λίθον τίμιον, & λίθους παρίους εἰς πλῆθος.
3 * καὶ ἔτι ὢν τῇ βουλῇσαί με εἰς οἶκον κυρίου θεοῦ μου,
ἔστι μοι ὃ περιπεποίημαι χρυσίον καὶ ἀργύριον, καὶ ἰδοὺ
δέδωκα εἰς τὸν οἶκον θεοῦ μου εἰς ὕψος, ὁπόσ᾽ ὢν ἡτοίμα-
σα εἰς τὸν οἶκον τὸν ἅγιον·
4 * τεσσαράκοντα τάλαντα χρυσίου θεοφείρ, ἑπτακισχί-
λια τάλαντα ἀργυρίου δοκίμου, & καθαρισθῆναι ἐν αὐτοῖς
σοὺς τοίχους θ' ἱερά,
5 * εἰς τὸ χρυσίον τοῦ χρυσίου, & εἰς τὸ ἀργύριον τοῦ ἀργυ-
ρίου, καὶ εἰς πᾶν ἔργον διὰ χειρὸς τεχνιτῶν· καὶ τίς ὁ
προθυμούμενος πληρῶσαι τὰς χεῖρας αὐτοῦ σήμερον
τῷ κυρίῳ.
6 * καὶ προεθυμήθησαν οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν, &
οἱ ἄρχοντες τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, καὶ οἱ χιλίαρχοι & ἑκα-
τόνταρχοι, καὶ οἱ προστάται τῶν ἔργων θ' βασιλέως, &
οἱ οἰκονόμοι.
7 * καὶ ἔδωκαν εἰς τὰ ἔργα θ' οἴκου κυρίου χρυσίου τά-
λαντα πεντακισχίλια, & δραχμὰς μυρίας, καὶ ἀργυρίου
ταλάντων δ' ἑκατὸν χιλιάδας, καὶ χαλκοῦ τάλαντα μύρια
ὀκτακισχίλια, & σιδήρου ἑκατὸν χιλιάδας ταλάντων.
8 * καὶ οἷς εὑρέθησαν παρ᾽ αὐτοῖς λίθοι, ἔδωκαν εἰς τὰς
θησαυρὰς οἴκου κυρίου διὰ χειρὸς ιειηλ θ' γερσωνί.
9 * καὶ εὐφράνθη ὁ λαὸς ἐπὶ τῇ ἐκουσιασμῷ, ὅτι ἐκ
καρδίας πληρεῖς ἐκουσιάσαντο τῷ κυρίῳ.
10 * καὶ δαυὶδ ὁ βασιλεὺς εὐφράνθη εὐφροσύνῃ μεγά-
λῃ, & εὐλόγησεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ τὸν κύριον ἐνώπιον τῆς
ἐκκλησίας λέγων, εὐλογητὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς ισραὴλ ὁ
πατὴρ ἡμῶν ὃν τρόπον θ' αἰῶνος & ἕως θ' αἰῶνος.
11 * Σοὶ κύριε ἡ μεγαλωσύνη, καὶ ἡ δυναμις, καὶ ἡ με-
γαλοπρέπεια, καὶ ἡ νίκη, καὶ ἡ ἐξομολόγησις, ὅτι σὺ
πάντων τῶν ἐν οὐρανῷ & ἐπὶ τῆς γῆς δεσπόζεις· σοὶ κύ-
ριε ἡ βασιλεία, καὶ ἡ ἐπαρσις εἰς πάντα καὶ εἰς πᾶσαν
ἀρχήν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 * וְהָעֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בַּכֹּל
וּבְיָדְךָ כֹחַ וּגְבוּרָה וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לַכֹּל :
13 * וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ וּמְהַלְלִים
לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ :
14 * וְכִי מִי אֲנִי וּמִי עַמִּי כִּי־נַעְצֹר כֹּחַ לְהִתְנַדֵּב
כָּזֹאת כִּי מִמְּךָ הַכֹּל וּמִיָּדְךָ נָתַנּוּ לָךְ :
15 * כִּי־גֵרִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ וְתוֹשָׁבִים כְּכָל־
אֲבוֹתֵינוּ כַּצֵּל יָמֵינוּ עַל־הָאָרֶץ וְאֵין מִקְוֶה :
16 * יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כָּל־הֶהָמוֹן הַזֶּה אֲשֶׁר
הֲכִינֹנוּ לִבְנוֹת־לְךָ בֵּית לְשֵׁם קָדְשְׁךָ מִיָּדְךָ
הִיא וְלְךָ הַכֹּל :
17 * וְיָדַעְתִּי אֱלֹהַי כִּי אַתָּה בֹחֵן לֵבָב וּמֵישָׁרִים
תִּרְצֶה אֲנִי בְּיֹשֶׁר לְבָבִי הִתְנַדַּבְתִּי כָל־אֵלֶּה
וְעַתָּה עַמְּךָ הַנִּמְצָאוּ פֹה רָאִיתִי בְשִׂמְחָה
לְהִתְנַדֵּב לָךְ : * יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק
וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ שָׁמְרָה־זֹּאת לְעוֹלָם לְיֵצֶר
מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ :
19 * וְלִשְׁלֹמֹה בְנִי תֵּן לֵבָב שָׁלֵם לִשְׁמוֹר מִצְוֹתֶיךָ
עֵדוֹתֶיךָ וְחֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת הַכֹּל וְלִבְנוֹת הַבִּירָה
אֲשֶׁר הֲכִינוֹתִי :
20 * וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְכָל־הַקָּהָל בָּרְכוּ־נָא אֶת־
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וַיְבָרְכוּ כָל־הַקָּהָל לַיהוָה אֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵיהֶם וַיִּקְּדוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה וְלַמֶּלֶךְ :
21 * וַיִּזְבְּחוּ לַיהוָה זְבָחִים וַיַּעֲלוּ עֹלוֹת לַיהוָה
לְמָחֳרַת הַיּוֹם הַהוּא פָּרִים אֶלֶף אֵלִים אֶלֶף
כְּבָשִׂים אֶלֶף וְנִסְכֵּיהֶם וּזְבָחִים לָרֹב לְכָל־
יִשְׂרָאֵל : * וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ לִפְנֵי יְהוָה
בַּיּוֹם הַהוּא בְּשִׂמְחָה גְדוֹלָה וַיַּמְלִיכוּ שֵׁנִית
לִשְׁלֹמֹה בֶן־דָּוִיד וַיִּמְשְׁחוּ לַיהוָה לְנָגִיד וּלְצָדוֹק
לְכֹהֵן : * וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל־כִּסֵּא יְהוָה
לְמֶלֶךְ תַּחַת דָּוִיד אָבִיו וַיִּצְלַח וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו
כָּל־יִשְׂרָאֵל :
24 * וְכָל־הַשָּׂרִים וְהַגִּבֹּרִים וְגַם כָּל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ
25 דָּוִיד נָתְנוּ יָד תַּחַת שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ : * וַיְגַדֵּל
יְהוָה אֶת־שְׁלֹמֹה לְמַעְלָה לְעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן
עָלָיו הוֹד מַלְכוּת אֲשֶׁר לֹא־הָיָה עַל־כָּל־מֶלֶךְ
26 לְפָנָיו עַל־יִשְׂרָאֵל : * וְדָוִיד בֶּן־יִשַׁי מָלַךְ עַל־
כָּל־יִשְׂרָאֵל :

12 * Tuæ diuitiæ & tua eſt gloria, tu dominaris omnium. In manu tua virtus & potentia, in manu tua magnitudo & imperium omnium. 13 * Nunc igitur Deus noſter confitemur tibi, & laudamus nomen tuum inclytum.
14 * Quis ego & quis populus meus vt poſſimus hæc tibi vniuerſa promittere? D tua ſunt omnia & quę de manu tua accepimus, dedimus tibi.
15 * Peregrini enim ſumus coram te & aduenæ, ſicut omnes patres noſtri. Dies noſtri quaſi vmbra ſuper terram, & nulla eſt
16 mora. * Dñe Deus noſter, omnis hæc copia quã parauimus vt ædificaretur domus nomini ſancto tuo, de manu tua eſt,
17 & tua ſunt omnia. * Scio Deus meus quod probes corda & ſimplicitatẽ diligas, vnde & ego in ſimplicitate cordis mei lętus obtuli vniuerſa hæc, & populum tuum qui hic repertus eſt, vidi cum ingenti gaudio tibi offerre donaria.
18 * Domine Deus Abraam, & Iſaac, & Iſrael patrum noſtrorum cuſtodi in æternum E hanc volũtatem cordis eorum, & ſempes in veneratione tui mens iſta permaneat.
19 * Salomoni quoq; filio meo da cor perfectum, vt cuſtodiat mandata tua & teſtimonia tua, & cerimonias tuas, & faciat vniuerſa, & ædificet ædem cuius impenſas
20 parauí. * Præcepit autẽ Dauid vniuerſæ Eccleſiæ: Benedicite Dño Deo veſtro. Et benedixit omnis Eccleſia Dño Deo patrum ſuorum, & inclinauerunt ſe & adorauerunt Dominum, & deinde regem.
21 * Immolauerũntque victimas Dño, & obtulerunt holocauſta die ſequenti, rauros mille, arietes mille, agnos mille cum libaminibus ſuis & vniuerſo ritu abundantiſſime in omnem Iſrael.
22 * Et comederunt & biberunt coram Domino in die illo cum grandi lætitia, & vnxerunt ſecũdò Salomonem filium Dauid. Vnxerunt autem eum Domino in principem, & Sadoch in pontificem.
23 * Sedítque Salomon ſuper ſolium Domini in regẽ pro Dauid patre ſuo, & cunctis placuit, & paruit illi omnis Iſrael.
24 * Sed & vniuerſi principes & potentes, & cũcti filij regis Dauid dederunt manus
25 & ſubiecti fuerunt Salomoni regi. * Magnificauit ergo Dñs Salomonẽ ſuper omnem Iſrael, & dedit illi gloriã regni qualem nullus habuit ante eum rex Iſrael.
26 * Igitur Dauid filius Iſai regnauit ſuper vniuerſum Iſrael.

* Ate diuitiæ & gloria à facie tua, tu omnium dominaris Domine princeps omnis imperij, & in manu tua fortitudo & potentia, & in manu tua magnificare & fortificare omnia.
* Et nunc Domine confitemur tibi, & laudamus nomen gloriæ tuæ.
* Quoniam quis ſum ego, & quis populus meus, quoniam potuimus promittere ſponte tibi ſic? quoniam tua ſunt omnia, & ex tuis dedimus tibi. * Quoniam peregrini ſumus coram te & aduenæ, ſicut omnes patres noſtri, & ſicut vmbræ dies noſtri in terra, et non eſt mora.
* Domine Deus noſter ad omnem multitudinem hanc, quam parauimus tibi ad ædificandum domum nomini tuo ſancto, de manu enim tua eſt, & tua ſunt omnia.
* Et ſcis Domine, quoniam tu es probans corda, & diligens iuſtitiam, & ego in ſimplicitate cordis mei prompte obtuli hæc vniuerſa, & nunc populum tuum qui repertus eſt hic, vidi in gaudio promptè offerre tibi.
* Domine Deus Abraam et Iſaac, & Iſrael patrum noſtrorum, cuſtodi eorum plaſma cogitationum cordis populi tui in æternum, & dirige corda eorum ad te.
* Et Salomoni filio meo da cor bonum, vt faciat mandata tua, & teſtimonia tua, & præcepta tua, & vt in finem adducat omnia, & vt ædificet apparatum domus tuæ, quem parauí.
* Et dixit Dauid omni Eccleſiæ, Benedicite iam Domino Deo noſtro. & benedixit omnis Eccleſia Domino Deo patrum ſuorum: & flectentes genua adorauerunt Dominum & regem.
* Et ſacrificauit Dauid Domino ſacrificia, & obtulit holocauſta Domino craſtina die primi diei vitulos mille, arietes mille, agnos mille, & libamina ſua & ſacrificia in multitudinem omni Iſrael.
* Et comederunt & biberunt coram Domino in die illo cum lætitia grandi: & elegerunt regem ſecundò Salomonem filium Dauid, & vnxerunt eum Domino in regem, & Saduc in ſacerdotem.
* Et ſedit Salomon in throno Domini in regem pro Dauid patre ſuo, & proſper fuit, & paruerunt ei omnis Iſrael.
* Et principes, & potentes, & cuncti filij regis Dauid ſubditi ſunt ei.
* Et magnificauit Dominus Salomonem coram omni Iſrael, & dedit ſuper eum gloriam regni, ſicut non fuit in omni rege ante eum ſupra Iſrael.
* Et Dauid filius Jeſſe regnauit ſuper vniuerſum Iſrael.

12 * σὺ δὲ κύριε ὁ πλούτων καὶ ἡ δόξα ἐκ προσώπου σου, σὺ πάντων ἄρχεις κύριε ὁ ἄρχων πάσης ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ χειρί σου ἰσχὺς καὶ δυναστεία, & ἐν τῇ χειρί σου μεγαλῦναι καὶ κραταιῶσαι τὰ πάντα.
13 * καὶ νῦν κύριε ἐξομολογούμεθά σοι, καὶ αἰνοῦμεν τὸ ὄνομα τῆς δόξης σου.
14 * ὅτι τίς εἰμὶ ἐγὼ, καὶ τίς ὁ λαός μου, ὅτι ἰσχύσαμεν τοῦ ἐκουσιάσασθαί σοι ὅτως; ὅτι σά ἐστι τὰ πάντα, καὶ ἐκ τῶν σῶν δεδώκαμέν σοι.
15 * ὅτι πάροικοι ἐσμὲν ἐναντίον σου, καὶ πάροικοι, καθὼς πάντες οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ ὡς σκιαὶ αἱ ἡμέραι ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔστιν ὑπομονή.
16 * κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν πρὸς σὲ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦτο, ὃ ἡτοιμάσαμέν σοι τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματί σου τῷ ἁγίῳ, ἐκ χειρός σου ἐστί, καὶ σά ἐστι τὰ πάντα.
17 * καὶ ἔγνων κύριε ὅτι σὺ εἶ ὁ ἐξετάζων καρδίας, καὶ ἀγαπῶν δικαιοσύνην, καὶ ἐγὼ ἐν ἁπλότητι καρδίας μου ἐκουσιάσθην ταῦτα πάντα, & νῦν τὸν λαόν σου τὸν εὑρεθέντα ὧδε εἶδον ἐν διαφορᾷ ἐκουσιασθέντα σοι.
18 * κύριε ὁ θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰσραὴλ τῶν πατέρων ἡμῶν, φύλαξον αὐτῶν τὸ πλάσμα διανοιῶν καρδίας λαοῦ σου εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ κατεύθυνον τὰς καρδίας αὐτῶν πρὸς σέ.
19 * καὶ Σολομῶνι τῷ υἱῷ μου δὸς καρδίαν ἀγαθήν, τοῦ ποιεῖν τὰς ἐντολάς σου, & τὰ μαρτύριά σου, & τὰ προστάγματά σου, & ἐπιτέλεσαι ἀγαγεῖν πάντα, & οἰκοδομῆσαι τὴν κατασκευὴν οἴκου σου, ὃν ἡτοίμασα.
20 * καὶ εἶπεν Δαυὶδ πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, Εὐλογήσατε δὴ κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν· & εὐλόγησε πᾶσα ἡ ἐκκλησία κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ κάμψαντες τὰ γόνατα προσεκύνησαν τῷ κυρίῳ καὶ τῷ βασιλεῖ.
21 * καὶ ἔθυσε Δαυὶδ τῷ κυρίῳ θυσίας, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ τῇ ἐπαύριον τῆς πρώτης ἡμέρας μόσχους χιλίους, κριοὺς χιλίους, ἄρνας χιλίους, & τὰς σπονδὰς αὐτῶν, καὶ θυσίας εἰς πᾶν & παντὶ τῷ Ισραήλ.
22 * καὶ ἔφαγον & ἔπιον ἐναντίον κυρίου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, καὶ ἐβασίλευσαν δεύτερον Σολομῶνα υἱὸν Δαυὶδ, & ἔχρισαν αὐτὸν τῷ κυρίῳ εἰς βασιλέα, καὶ τὸν Σαδδὰκ εἰς ἱερέα.
23 * καὶ ἐκάθισεν Σολομὼν ἐπὶ θρόνου κυρίου εἰς βασιλέα ἀντὶ Δαυὶδ & πατρὸς αὐτοῦ, καὶ εὐοδώθη· καὶ ἐπήκουσαν αὐτοῦ πᾶς Ισραήλ.
24 * καὶ οἱ ἄρχοντες, καὶ οἱ δυνατοὶ, καὶ γε πάντες οἱ υἱοὶ & βασιλέως Δαυὶδ ὑπετάγησαν αὐτῷ.
25 * καὶ ἐμεγάλυνε κύριος τὸν Σολομῶνα ἐναντίον παντὸς Ισραήλ, καὶ ἔδωκεν ἐπ' αὐτὸν δόξαν βασιλείας, ὡς οὐκ ἐγένετο ἐπὶ παντὸς βασιλέως ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐπὶ Ισραήλ.
26 * & Δαυὶδ υἱὸς Ιεσσαὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ πάντα Ισραήλ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

27 * וַיִּהְיוּ הַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים
שָׁנָה בְּחֶבְרוֹן מָלַךְ שֶׁבַע שָׁנִים וּבִירוּשָׁלַם מָלַךְ
שְׁלֹשִׁים וְשָׁלוֹשׁ׃
28 * וַיָּמָת בְּשֵׂיבָה טוֹבָה שְׂבַע יָמִים עֹשֶׁר
29 וְכָבוֹד וַיִּמְלֹךְ שְׁלֹמֹה בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ * וְדִבְרֵי
דָוִיד הַמֶּלֶךְ הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרֹנִים הִנָּם כְּתוּבִים
עַל־דִּבְרֵי שְׁמוּאֵל הָרֹאֶה וְעַל־דִּבְרֵי נָתָן הַנָּבִיא
30 וְעַל־דִּבְרֵי גָד הַחוֹזֶה׃ * עִם כָּל־מַלְכוּתוֹ
וּגְבוּרָתוֹ וְהָעִתִּים אֲשֶׁר עָבְרוּ עָלָיו וְעַל־יִשְׂרָאֵל
וְעַל כָּל־מַמְלְכוֹת הָאֲרָצוֹת׃

ספר דברי הימים ב

א

1 יִתְחַזֵּק שְׁלֹמֹה בֶּן־דָּוִיד עַל־
מַלְכוּתוֹ וַיהוָה אֱלֹהָיו עִמּוֹ
וַיְגַדְּלֵהוּ לְמַעְלָה׃
2 * וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה לְכָל־יִשְׂרָאֵל
לְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת וְלַשֹּׁפְטִים וּלְכָל נָשִׂיא
לְכֹל־יִשְׂרָאֵל רָאשֵׁי הָאָבוֹת׃
3 * וַיֵּלְכוּ שְׁלֹמֹה וְכָל־הַקָּהָל עִמּוֹ לַבָּמָה
אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן כִּי־שָׁם הָיָה אֹהֶל מוֹעֵד הָאֱלֹהִים
אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה בַּמִּדְבָּר׃
4 * אֲבָל אֲרוֹן הָאֱלֹהִים הֶעֱלָה דָוִיד מִקִּרְיַת
יְעָרִים בֵּרֵכִין לוֹ דָוִיד כִּי נָטָה־לוֹ אֹהֶל
5 בִּירוּשָׁלִָם׃ * וּמִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר עָשָׂה
בְצַלְאֵל בֶּן־אוּרִי בֶן־חוּר שָׂם לִפְנֵי מִשְׁכַּן
יְהוָה וַיִּדְרְשֵׁהוּ שְׁלֹמֹה וְהַקָּהָל׃
6 * וַיַּעַל שְׁלֹמֹה שָׁם עַל־מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת
לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר לְאֹהֶל מוֹעֵד וַיַּעַל עָלָיו עֹלוֹת
7 אָלֶף׃ * בַּלַּיְלָה הַהוּא נִרְאָה אֱלֹהִים
לִשְׁלֹמֹה וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁאַל מָה אֶתֶּן לָךְ׃
8 * וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה לֵאלֹהִים אַתָּה עָשִׂיתָ עִם־
דָּוִיד אָבִי חֶסֶד גָּדוֹל וְהִמְלַכְתַּנִי תַּחְתָּיו׃
9 * עַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים יֵאָמֵן דְּבָרְךָ עִם
דָּוִיד אָבִי כִּי אַתָּה הִמְלַכְתַּנִי עַל־עַם רַב כַּעֲפַר
הָאָרֶץ׃

27 * Et dies quibus regnauit super Israel fuerunt quadraginta anni. In Hebron regnauit septem annis, & in Hierusalem annis triginta tribus.
28 * Et mortuus est in senectute bona plenus dierum & diuitiis & gloria. Et regnauit Salomon filius eius pro eo.
29 * Gesta autem Dauid regis priora & nouissima scripta sunt in libro Samuel Videntis, & in libro Nathan prophetæ, atq; in volumine Gad Videntis:
30 * Vniuersíque regni eius & fortitudini & temporum quę transierunt sub eo, siue in Israel, siue in cunctis regnis terrarum.

DIBRE HAIAMIN
SIVE PARALIPOMENON, LIB. SECVNDVS.

CAP. I.

1 COnfortatus est ergo Salomon filius Dauid in regno suo, & Dominus Deus eius erat cum eo, & magnificauit eum in excelsum.
2 * Præcepítq; Salomon vniuerso Israel, tribunis & centurionibus, & ducibus, & iudicibus omnis Israel & principibus familiarum.
3 * Et abiit cum vniuersa multitudine in excelsum Gabaon, vbi erat tabernaculum fœderis Dei; quod fecit Moyses famulus Domini in solitudine.
4 * Arcam autem Dei adduxerat Dauid de Cariathiarim in locum quem præparauerat ei, & vbi fixerat illi tabernaculum, hoc est in Hierusalem.
5 * Altare quoque æneum quod fabricatus fuerat Beseleel filius Vri filij Vr, illic erat coram tabernaculo Domini, quod & requisiuit Salomon & omnis Ecclesia.
6 * Ascendítq; Salomon ad altare æneum coram tabernaculo fœderis Domini, & obtulit in eo mille hostias.
7 * Ecce autem in ipsa nocte apparuit ei Deus, dicens: Postula quod vis vt dem tibi.
8 * Dixítque Salomon Deo, Tu fecisti cũ Dauid patre meo misericordiam magnam, & constituisti me regem pro eo.
9 * Nunc ergo Domine Deus impleatur sermo tuus quem pollicitus es Dauid patri meo. Tu enim me fecisti regem super populum tuum multum qui tam innumerabilis est quàm puluis terræ.

27 * Et dies quibus regnauit super Israel quadraginta anni, in Chebron regnauit septem annis, & in Hierusalem triginta & tribus annis.
28 * Et mortuus est Dauid in senectute bona, plenus dierum diuitiis, & gloria, & regnauit Salomon filius eius pro eo.
29 * Et reliqui sermones Dauid regis priores & nouissimi, nónne sunt scripti in sermonibus Samuel Videntis, & in sermonibus Nathan prophetæ, & in sermonibus Gad Videntis pro vniuerso regno eius;
30 * Et vniuersa potentia eius, & temporibus quæ transierunt in eo & in Israel, & in cunctis regnis terrarum?

PARALIPOMENON, LIBER II.

CAP. I.

ET confortatus est Salomon filius Dauid in regno suo, & Dominus Deus eius cum eo, & magnificauit eum in excelsum.
2 * Et dixit Salomon ad vniuersum Israel tribunis & centurionibus, & iudicibus, & omnibus principibus coram omni Israel principibus familiarum.
3 * Et abijt Salomon & vniuersa Ecclesia cum eo in excelsum quod in Gabaon, quoniam illic erat tabernaculum fœderis Dei quod fecit Moyses seruus Domini in eremo.
4 * At arcam Dei adduxerat Dauid de ciuitate Cariathiarim, quoniam præparauit ei Dauid, quoniam fixerat ei tabernaculum in Hierusalem.
5 * Et altare æneum quod fecit Beseleel filius Vri, filij Vr, illic erat coram tabernaculo Domini, & quæsuit illud Salomon & Ecclesia.
6 * Et obtulit illic Salomon ad altare æneum quod coram Domino quod in tabernaculo fœderis, & obtulit in eo holocausta mille.
7 * In nocte illa apparuit Deus Salomoni, & dixit ei, Postula quid tibi dabo.
8 * Et dixit Salomon ad Deum, Tu fecisti cum Dauid patre meo misericordiam magnam, & constituisti regem me pro eo.
9 * Et nunc Domine Deus, impleatur verbum tuum cum Dauid patre meo, quoniam tu constituisti regem me super populum multum, sicut puluerem terræ.

27 * καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσεν Δαὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ τεσσαρακοντα ἔτη, ἐν χεβρὼν ἐβασίλευσεν ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ τελάκοντα καὶ τρία ἔτη.
28 * καὶ ἀπέθανε δαυὶδ ἐν γήρᾳ καλῷ, πλήρης ἡμερῶν, πλούτου καὶ δόξης, καὶ ἐβασίλευσεν Σολομὼν υἱὸς αὐτὸ ἀντ' αὐτοῦ.
29 * καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι τῦ δαυὶδ τῦ βασιλέως οἱ πρῶτεροι, καὶ οἱ ὕστεροι, ἰδοὺ εἰσὶ γεγραμμένοι Δαὶ λόγων σαμουὴλ τοῦ ὁρῶντος, καὶ Δαὶ λόγων ναθὰν τοῦ προφήτου, καὶ Δαὶ λόγων γὰδ τοῦ ὁρῶντος περὶ πάσης τῆς βασιλείας αὐτῦ
30 * καὶ πάσης τῆς δυναστείας αὐτῦ, καὶ τῶν καιρῶν τῶν διελθόντων ἐπ' αὐτὸν, καὶ Δαὶ τὸν ἰσραὴλ, καὶ Δαὶ πάσας τὰς βασιλείας τῶν γαιῶν;

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΈΝΩΝ β΄.

α΄.

1 ΚΑὶ ἐνίσχυσε Σολομὼν υἱὸς δαυὶδ Δαὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐμεγάλυνεν αὐτὸν εἰς ὕψος.
2 * καὶ εἶπε Σολομὼν πρὸς πάντα ἰσραὴλ τοῖς χιλιάρχοις, καὶ τοῖς ἑκατοντάρχοις, καὶ τοῖς κρίταις, καὶ πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν ἐναντίον παντὸς ἰσραὴλ τοῖς ἄρχουσι τῶν πατριῶν.
3 * καὶ ἐπορεύθη Σολομὼν καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ὑψηλὴν τὴν ἐν γαβαών, ὅτι ἐκεῖ ἦν ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου τοῦ θεοῦ ἣν ἐποίησε μωυσῆς παῖς κυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ.
4 * τὴν δὲ κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἀνήνεγκεν δαυὶδ ἐκ πόλεως καιαθιαρείμ, ὅτι ἡτοίμασεν αὐτῇ δαυὶδ, ὅτι ἔπηξεν αὐτῇ σκηνὴν ἐν ἱερουσαλήμ.
5 * καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ὃ ἐποίησε βεσελεὴλ υἱὸς ὑρεί, υἱοῦ ὡρ, ἐκεῖ ἦν ἐναντι τῆς σκηνῆς κυρίου, καὶ ἐζήτησεν αὐτὸ Σολομὼν καὶ ἡ ἐκκλησία.
6 * καὶ ἀνήνεγκεν ἐκεῖ Σολομὼν Δαὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν τὸ ἐνώπιον κυρίου τὸ ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἀνήνεγκεν ἐπ' αὐτὸ ὁλοκαύτωσιν χιλίαν.
7 * ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ὤφθη ὁ θεὸς τῷ Σολομῶντι, καὶ εἶπεν αὐτῷ, αἴτησαι τί σοι δώσω.
8 * καὶ εἶπε Σολομὼν πρὸς τὸν θεόν, σὺ ἐποίησας μετὰ δαυὶδ τοῦ πατρός μου ἔλεος μέγα, καὶ ἐβασίλευσάς με ἀντ' αὐτοῦ.
9 * καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς πιστωθήτω τὸ ῥῆμά σου μετὰ δαυὶδ τοῦ παιδός μου, ὅτι σὺ ἐβασίλευσάς με Δαὶ λαὸν πολύν, ὡς τὸν χοῦν τῆς γῆς.

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 * Da mihi sapientiam & intelligentiam vt ingrediar & egrediar coram populo tuo. Quis enim poterit hunc populum tuum di-
11 gnè qui tam grandis est iudicare? * Dixit autem Deus ad Salomonẽ, Quia hoc magis placuit cordi tuo, & nõ postulasti diuitias & substantiã & gloriam, neque animas eorũ qui te oderant, sed nec dies vitæ plurimos: Petisti aũt sapientiã & scientiam vt iudicare possis populum meum super quem constituí te regem:
12 * Sapientia & scientia data sunt tibi. Diuitias autem & substãtiam & gloriam D dabo tibi, ita vt nullus in regibus nec ante te nec post te fuerit similis tui.
13 * Venit ergo Salomon ab excelso quod erat in Gabaon in Hierusalem à facie tabernaculi fœderis, & regnauit super Israel.
14 * Congregauítq; sibi currus & equites, & facti sunt ei mille quadringẽti currus & duodecim millia equitum, & fecit eos esse in vrbibus quadrigarum & cum rege
15 in Hierusalem. * Præbuítq; rex argentum & aurum in Hierusalem quasi lapides, & cedros quasi sycomoros quæ nascuntur in campestribus multitudine magna.
16 * Adducebantur aute ei equi de Ægypto de Choa à negociatoribus regis.
17 * Qui ibant & emebant precio quadrigam equorum sexcentis argenteis, & equum centum quinquaginta. Similiter de vniuersis regnis Cethæorum, & à regibus Syriæ emptio celebrabatur.

CAP. II.

1 A DEcreuit autem Salomõ ædificare domum nomini Dñi & palatium sibi.
2 * Et numerauit septuaginta millia virorum portantium humeris, & octoginta millia qui cederent lapides in montibus, præpositósque eorum tria millia sexcẽti.
3 * Misit quoque ad Hyram regem Tyri, dicens: Sicut egisti cum Dauid patre meo, & misisti ei ligna cedrina vt ædificaret sibi domum in qua & habitaret:
4 * Sic fac mecum, vt ædificem domum nomini Domini Dei mei, vt consecrem eam ad adolendum incensum coram illo & fumiganda aromata, & ad propositio-
B nem panum sempiternam, & ad holocausta mane & vesperè. Sabbatis quoque & neomeniis & solemnitatibus Domini Dei nostri, in sempiternum hoc super Israel. * Et domus quam ego ædificio magna, quoniã magnus Dominus Deus noster super omnes Deos.
5 * Domus enim quam ædificare cupio, magna est. Magnus est enim Deus noster

10 * עַתָּה חָכְמָה וּמַדָּע תֶּן־לִי וְאֵצְאָה לִפְנֵי הָעָם־
הַזֶּה וְאָבוֹאָה כִּי־מִי יִשְׁפֹּט אֶת־עַמְּךָ הַזֶּה הַגָּדוֹל׃
11 * וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לִשְׁלֹמֹה יַעַן אֲשֶׁר הָיְתָה
זֹּאת עִם־לְבָבֶךָ וְלֹא שָׁאַלְתָּ עֹשֶׁר נְכָסִים
וְכָבוֹד וְאֶת־נֶפֶשׁ שֹׂנְאֶיךָ וְגַם יָמִים רַבִּים לֹא
שָׁאָלְתָּ וַתִּשְׁאַל־לְךָ חָכְמָה וּמַדָּע אֲשֶׁר תִּשְׁפּוֹט
אֶת־עַמִּי אֲשֶׁר הִמְלַכְתִּיךָ עָלָיו׃
12 * הַחָכְמָה וְהַמַּדָּע נָתוּן לָךְ וְעֹשֶׁר וּנְכָסִים
וְכָבוֹד אֶתֵּן לָךְ אֲשֶׁר לֹא־הָיָה כֵן לַמְּלָכִים
אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ וְאַחֲרֶיךָ לֹא יִהְיֶה־כֵּן׃ * וַיָּבֹא
13 שְׁלֹמֹה לַבָּמָה אֲשֶׁר־בְּגִבְעוֹן יְרוּשָׁלַם מִלִּפְנֵי
אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּמְלֹךְ עַל־יִשְׂרָאֵל׃
14 * וַיֶּאֱסֹף שְׁלֹמֹה רֶכֶב וּפָרָשִׁים וַיְהִי־לוֹ
אֶלֶף וְאַרְבַּע־מֵאוֹת רֶכֶב וּשְׁנֵים־עָשָׂר אֶלֶף
פָּרָשִׁים וַיַּנִּיחֵם בְּעָרֵי הָרֶכֶב וְעִם־הַמֶּלֶךְ
15 בִּירוּשָׁלִָם׃ * וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־
הַזָּהָב בִּירוּשָׁלִַם כָּאֲבָנִים וְאֶת־הָאֲרָזִים נָתַן
כַּשִּׁקְמִים אֲשֶׁר־בַּשְּׁפֵלָה לָרֹב׃
16 * וּמוֹצָא הַסּוּסִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה מִמִּצְרַיִם
וּמִקְוֵה סֹחֲרֵי הַמֶּלֶךְ מִקְוֶה יִקְחוּ בְּמִחִיר׃
17 * וַיַּעֲלוּ וְיֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם מֶרְכָּבָה בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת
כֶּסֶף וְסוּס בַּחֲמִשִּׁים וּמֵאָה וְכֵן לְכָל־מַלְכֵי הַחִתִּים
וּמַלְכֵי אֲרָם בְּיָדָם יוֹצִיאוּ׃

ב

1 * וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם
יְהוָה וּבַיִת לְמַלְכוּתוֹ׃ * וַיִּסְפֹּר שְׁלֹמֹה
2 שִׁבְעִים אֶלֶף אִישׁ סַבָּל וּשְׁמֹנִים אֶלֶף אִישׁ
חֹצֵב בָּהָר וּמְנַצְּחֵים עֲלֵיהֶם שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ
3 מֵאוֹת׃ * וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה אֶל־חוּרָם מֶלֶךְ־
צֹר לֵאמֹר כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִם־דָּוִיד אָבִי וַתִּשְׁלַח־לוֹ
4 אֲרָזִים לִבְנוֹת לוֹ בַּיִת לָשֶׁבֶת בּוֹ׃ * הִנֵּה
אֲנִי בוֹנֶה־בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָי לְהַקְדִּישׁ לוֹ
לְהַקְטִיר לְפָנָיו קְטֹרֶת סַמִּים וּמַעֲרֶכֶת תָּמִיד
וְעֹלוֹת לַבֹּקֶר וְלָעֶרֶב לַשַּׁבָּתוֹת וְלֶחֳדָשִׁים וְלְמוֹעֲדֵי
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם זֹאת עַל־יִשְׂרָאֵל׃
5 * וְהַבַּיִת אֲשֶׁר־אֲנִי בוֹנֶה גָּדוֹל כִּי־גָדוֹל אֱלֹהֵינוּ
מִכָּל־הָאֱלֹהִים׃

10 * Nunc igitur sapientiam & intelligentiam da mihi, & egrediar ante populum hunc & ingrediar, quoniam quis iudicabit populum tuum grandem hunc?
11 * Et dixit Deus ad Salomonem, Eò quòd fuit hoc in corde tuo, & non petisti diuitias substantiarum, neque gloriam, neq; animam odientium te, & non petisti dies multos, & petisti tibi ipsi sapientiam & scientiam, vt iudices populum meum, super quem constituí regem te super eum.
12 * Et sapientiam & scientiam do tibi: & diuitias, & substantiam, & gloriam dabo tibi, vt non sit similis tibi in regibus qui ante te, & post te non erit sic.
13 * Et venit Salomon ab excelso quod in Gabaon in Hierusalem à facie tabernaculi fœderis, & regnauit super Israel.
14 * Et congregauit Salomon currus & equites, & facti sunt ei mille & quadringenti currus, & duodecim millia equitum, & reliquit eos in ciuitatibus curruum, & cum rege in Hierusalem.
15 * Et posuit rex argentum & aurum in Hierusalem sicut lapides, & cedros dedit in Iudæa quasi sycomoros quæ in campestri in multitudine.
16 * Et exitus equorum Salomoni ex Ægypto, & precium negotiatorum regis precium quod accipiebant & emebant in commutatione.
17 * Et ascendebant & educebant ex Ægypto currum vnum sexcentis argenteis, & equum quinquaginta & centum: & sic omnibus regibus Chettæorum, & regibus Syriæ in manibus suis educebant.

CAP. II.

1 ET dixit Salomon vt ædificaret domum nomini Domini, & domum regno suo.
2 * Et congregauit Salomon septuaginta millia virorum portantium humeris, & octoginta millia virorum lapicidarum in monte: & præpositi super eos tria millia & sexcenti.
3 * Et misit Salomon ad Chiram regem Tyri, dicens: Sicut fecisti cum Dauid patre meo, & misisti ei cedros vt ædificaret sibi domum vt habitaret in ea:
4 * Et ecce ego filius eius ædifico domum nomini Domini Dei mei, vt sanctificem eam ipsi ad adolendum coram illo incensum aromatum, & ad faciendum propositionem semper, & ad offerendum holocaustomata semper mane & vesperi, & sabbatis, & in neomenijs & in solemnitatibus Domini Dei nostri, in sempiternum hoc super Israel. * Et domus quam ego
5 ædifico magna, quoniã magnus Dominus Deus noster super omnes Deos.

10 * σὺ δὴ σοφίαν καὶ σύνεσιν δός μοι, καὶ ἐξελεύσομαι ἔμ-
προσθεν τοῦ λαοῦ τούτου καὶ εἰσελεύσομαι, ὅτι τίς κρινεῖ τὸν
λαὸν σου τὸν μέγαν τοῦτον;
11 * καὶ εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς Σολομῶντα, ἀνθ' ὧν ἐγένε-
το τοῦτο ἐν τῇ καρδίᾳ σου καὶ οὐκ ἠτήσω πλοῦτον ὑπαρχόν-
των, οὐδὲ δόξαν, οὐδὲ τὴν ψυχὴν τῶν μισούντων σε, καὶ οὐκ
ἠτήσω ἡμέρας πολλάς, καὶ ἠτήσας σεαυτῷ σοφίαν καὶ
σύνεσιν, ὅπως κρίνῃς τὸν λαόν μου, ἐφ' ὃν ἐβασίλευσά σε
ἐπ' αὐτόν.
12 * καὶ σοφίαν καὶ τὴν σύνεσιν δίδωμί σοι, καὶ πλοῦτον καὶ
ὑπαρξιν, καὶ δόξαν δώσω σοι, ὡς οὐκ ἐγένετο ὅμοιός σοι ἐν
τοῖς βασιλεῦσι τοῖς ἔμπροσθέν σου, καὶ μετὰ σὲ οὐκ ἔσται ἕτως.
13 * καὶ ἦλθεν Σολομὼν ἐκ βαμὰ τῆς ἐν γαβαὼν εἰς ἰε-
ρουσαλὴμ ἀπὸ προσώπου τῆς σκηνῆς μαρτυρίου, καὶ
ἐβασίλευσεν Ἰσραήλ.
14 * καὶ συνήγαγεν Σολομὼν ἅρματα καὶ ἱππεῖς καὶ ἐγέ-
νετο αὐτῷ χίλια καὶ τετρακόσια ἅρματα, καὶ δώδεκα χι-
λιάδες ἱππέων, καὶ κατέλιπεν αὐτὰ ἐν ταῖς πόλεσιν τῶν
ἁρμάτων, καὶ μετὰ βασιλέως ἐν ἰερουσαλήμ.
15 * καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἐν
ἰερουσαλὴμ ὡς λίθους καὶ τὰς κέδρους ἔδωκεν ἐν τῇ ἰου-
δαίᾳ ὡς τὰς συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ εἰς πλῆθος.
16 * καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἱππων τῷ Σολομῶντι ἐξ αἰγύπτου,
καὶ ἡ ὁμὴ τῶν ἐμπόρων τοῦ βασιλέως ὁμῆ ἐλάμβανον
καὶ ἠγόραζον ἐν ἀλλάγματι.
17 * καὶ ἀνέβαινον καὶ ἐξῆγον ἐξ αἰγύπτου ἅρμα ἐν ἑξα-
κοσίοις ἀργυρίου, καὶ ἵππον πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ἕκα-
στον πᾶσι τοῖς βασιλεῦσι τῶν χετταίων, καὶ τοῖς βασιλεῦσι τῆς
συρίας ἐν χερσὶν αὐτῶν ἐξέφερον.

β.

1 * Καὶ εἶπεν Σολομὼν τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι
κυρίῳ, καὶ οἶκον τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.
2 * καὶ συνήγαγεν Σολομὼν ἑβδομήκοντα χιλιάδας ἀν-
δρῶν νωτοφόρων, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν λατ-
μῶν ἐν τῷ ὄρει, καὶ ἐπισταὶ ἐπ' αὐτῶν τρισχίλιοι καὶ ἑξα-
κόσιοι.
3 * καὶ ἀπέστειλε Σολομὼν πρὸς χειρὼμ βασιλέα τύ-
ρου λέγων, ὃν τρόπον ἐποίησας μετὰ δαυὶδ τοῦ πατρός
μου, καὶ ἀπέστειλας αὐτῷ κέδρους τοῦ οἰκοδομῆσαι ἑαυτῷ
4 οἶκον καὶ κατοικῆσαι ἐν αὐτῷ. * καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ὁ υἱὸς αὐτοῦ
οἰκοδομῶ οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίῳ τοῦ θεῦ μου, ἁγιάσαι αὐ-
τὸν αὐτῷ τοῦ θυμιᾶν ἀπέναντι αὐτοῦ θυμίαμα δρομάτων,
καὶ ποιεῖν πρόθεσιν διαπαντός, καὶ τοῦ ἀναφέρειν ὁλοκαυτώ-
ματα διαπαντὸς τοπρωὶ καὶ τοεσπέρας, καὶ τοῖς σαββάτοις
καὶ ἐν ταῖς νεμηνίαις, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς κυρίου τοῦ θεοῦ
ἡμῶν, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτο ἐπὶ τὸν ἰσραήλ.
5 * καὶ ὁ οἶκος ὃν ἐγὼ οἰκοδομῶ μέγας, ὅτι μέγας κύ-
ριος ὁ θεὸς ἡμῶν παρὰ πάντας τοὺς θεούς.

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 ומי יעצר־כח לבנות־לו בית כי השמים
ושמי השמים לא יכלכלהו ומי אני אשר אבנה־
לו בית כי אם להקטיר לפניו׃
7 ועתה שלח־לי איש־חכם לעשות בזהב
ובכסף ובנחשת ובברזל ובארגון וכרמיל ותכלת
וידע לפתח פתוחים עם־החכמים אשר עמי
ביהודה ובירושלם אשר הכין דויד אבי׃
8 ושלח־לו עצי ארזים ברושים
ואלגומים מהלבנון כי אני ידעתי אשר
עבדיך יודעים לכרות עצי לבנון והנה עבדי
עם־עבדיך׃ 9 ולהכין לי עצים לרב כי
הבית אשר־אני בונה גדול והפלא׃
10 והנה לחטבים לכרתי העצים נתתי
חטים מכות לעבדיך כרים עשרים אלף ושערים
כרים עשרים אלף ויין בתים עשרים אלף
ושמן בתים עשרים אלף׃
11 ויאמר חורם מלך־צר בכתב וישלח אל־
שלמה באהבת יהוה את־עמו נתנך עליהם מלך׃
12 ויאמר חורם ברוך יהוה אלהי ישראל
אשר עשה את־השמים ואת־הארץ אשר
נתן לדויד המלך בן חכם יודע שכל ובינה אשר
יבנה־בית ליהוה ובית למלכותו׃
13 ועתה שלחתי איש־חכם יודע בינה
לחורם אבי׃ 14 בן־אשה מן־בנות דן ואביו
איש־צרי יודע לעשות בזהב ובכסף בנחשת
בברזל באבנים ובעצים בארגמן בתכלת
ובבוץ ובכרמיל ולפתוח כל־פתוח ולחשב כל־
מחשבת אשר ינתן לו עם־חכמיך ועם־חכמי אדני
דויד אביך׃
15 ועתה החטים והשערים השמן והיין
אשר־אמר אדני ישלח לעבדיו׃
16 ואנחנו נכרות עצים מן־הלבנון ככל־
צרכך ונביאם לך רפסדות על־ים יפו ואתה
תעלה את־ירושלם׃
17 ויספר שלמה כל האנשים הגרים אשר
בארץ ישראל אחרי הספר אשר ספרם דויד
אביו וימצאו מאה וחמשים אלף ושלשת אלפים
ושש מאות׃

6 Quis ergo poterit prævalere vt ædificet ei dignā domum? Si cælum & cæli cælorum capere eum nequeunt, quārus ego sum vt posim ædificare ei domū? Sed ad hoc tantū, vt adoleatur incensum coram illo. 7 Mitte ergo mihi virū eruditum qui nouerit operari in auro & argento, ære & ferro, purpura, coccino, & hyacintho, & qui sciat sculpere cælaturas cum his artificibus quos mecum habeo in Iudæa & in Hierusalē quos præparauit Dauid pater meus. 8 Sed & ligna cedrina mitte mihi & arceuthina, & pinea de Libano. Scio enim quòd serui tui nouerint cædere ligna de Libano. Et erunt serui mei cum seruis tuis:
9 Vt parentur mihi ligna plurima. Domus enim quam cupio ædificare, magna est nimis & inclyta.
10 Præterea operariis qui cæsuri sunt ligna seruis tuis dabo in cibaria tritici coros viginti millia, & ordei coros totidem, & vini viginti millia metretas, olei quoq; viginti millia.
11 Dixit autem Hyram rex Tyri per literas quas miserat Salomoni, Quia dilexit Dominus populum suum, idcirco te regnare fecit super eum.
12 Et addidit dicens, Benedictus Dominus Deus Israel qui fecit cælum & terram, qui dedit Dauid regi filium sapientem eruditum, & sensatum atque prudentem, vt ædificaret domū Domino, & palatium sibi. 13 Misi ergo tibi virum prudentem & scientissimum Hyram patrem meum,
14 filiū mulieris de filiabus Dan, cuius pater fuit Tyrius qui nouerit operari in auro & argento, ære & ferro, & marmore, & lignis. In purpura quoq; & hyacintho, & byssino, & coccino, & qui sciat cælare omnem sculpturā, & adinuenire prudentē quodcunq; in opere necessarium est cum artificibus tuis & cum artificibus domini mei Dauid patris tui.
15 Triticum ergo & ordeum & oleum & vinum, quæ pollicitus es, domine tui, mitte seruis tuis.
16 Nos autem cædemus ligna de Libano quot necessaria habueris, & applicabimus ea ratibus per mare in Ioppe, tuum autem erit transferre ea in Hierusalem.
17 Numerauit igitur Salomon omnes viros proselytos qui erant in terra Israel, post dinumerationem quam dinumerauit Dauid pater eius, & inuenti sunt centum quinquaginta tria millia & sexcenti.

6 Et quis poterit ædificare ei domum? quoniam cælum & cælum cæli non ferunt eum, & quis sum ego qui ædifico ei domum? sed ad adolendum incensum coram eo.
7 Et nunc mitte mihi virum sapientem & qui nouerit facere in auro & in argento, & in ære, & in ferro, & in purpura, & in coccino, & in hyacintho, & qui sciat sculpere cælaturas cum sapientibus qui mecum in Iudæa & in Hierusalem, quos præparauit Dauid pater meus.
8 Et mitte mihi ligna cedrina & arceuthina, & pinea, de Libano; ego enim scio quòd serui tui sciūt cædere ligna de Libano, & ecce serui mei ibunt cum seruis tuis,
9 Vt præparent mihi ligna in multitudinem, quoniam domus quam ego ædifico magna & inclyta.
10 Et ecce operantibus qui cædūt ligna, in cibaria dedi triticum in dona seruis tuis, cororū tritici viginti millia, & ordei cororum viginti millia, & olei mensurarum viginti millia, & vini mensurarum viginti millia.
11 Et dixit Chiram rex Tyri in scriptura, & misit ad Salomonem, quoniam dilexit Dominus populum suum, dedit te super eos in regem.
12 Et dixit Chiram, Benedictus Dominus Deus Israel, qui fecit cælum & terram, qui dedit regi Dauid filium sapientem & scientem prudentiam & scientiam, qui ædificabit domum Domino & domum regno suo.
13 Et nunc misi tibi virum sapientem & scientem prudentiam Chiram seruum meum,
14 Filium mulieris de filiabus Dan, & pater eius vir Tyrius, scientem facere in auro & argento, & in ære, & in ferro, in lapidibus & lignis, & texere in purpura, & in hyacintho, & in byſſo, & in coccino, & cælare sculpturas, & excogitare adinuentionem in omnibus quæ dederis ei cum sapientibus tuis & cum sapientibus Domini mei Dauid patris tui.
15 Et nunc triticum & ordeum, & vinum, & oleum, quæ dixit Dominus meus, mittat seruis suis,
16 Et nos cædemus ligna de Libano iuxta omnem necessitatem tuam, & feremus tibi ea ratibus in mare Ioppes, & tu transferes ea in Hierusalem.
17 Et congregauit Salomon omnes viros proselytos qui in terra Israel, post numerum quem numerauit eos Dauid pater eius, & inuenti sunt centum quinquaginta tria millia & sexcenti.

6 καὶ τίς ἰσχύσει οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον; ὅτι ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ οὐ φέρουσιν αὐτόν, καὶ τίς εἰμι ἐγὼ ὁ οἰκοδομῶν αὐτῷ οἶκον, ἀλλ' ἢ τοῦ συμμιγῆ κατευναῦ αὐτῷ.
7 καὶ νῦν ἀπόστειλόν μοι ἄνδρα σοφὸν καὶ εἰδότα τοῦ ποιῆσαι ἐν τῷ χρυσίῳ, καὶ ἐν τῷ ἀργυρίῳ, καὶ ἐν χαλκῷ, καὶ ἐν σιδήρῳ, καὶ ἐν τῇ πορφύρᾳ, καὶ ἐν τῷ κοκκίνῳ, καὶ ἐν τῇ ὑακίνθῳ, καὶ ἐπισταμένον γλύφειν γλυφὰς μετὰ τῶν σοφῶν τῶν μετ' ἐμοῦ ἐν ἰούδα καὶ ἐν ἰερουσαλήμ, ὧν ἡτοίμασεν ὁ δαυὶδ ὁ πατήρ μου.
8 καὶ ἀπόστειλόν μοι ξύλα κέδρινα καὶ πρινόδινα, καὶ πεύκινα ἐκ τοῦ λιβάνου· ἐγὼ γὰρ οἶδα ὅτι οἱ δοῦλοί σου οἴδασι κόπτειν ξύλα ἐκ τοῦ λιβάνου, καὶ ἰδοὺ οἱ παῖδές μου μετὰ τῶν παίδων σου,
9 ἑτοιμάσαι μοι ξύλα εἰς πλῆθος, ὅτι ὁ οἶκος ὃν ἐγὼ οἰκοδομῶ μέγας καὶ ἔνδοξος.
10 καὶ ἰδοὺ τοῖς ἐργαζομένοις τοῖς κόπτουσι ξύλα εἰς βρῶμα δέδωκα σῖτον εἰς δόματα τοῖς παισί σου κόρων πυροῦ εἴκοσι χιλιάδας, καὶ κριθῶν κόρων εἴκοσι χιλιάδας, καὶ ἐλαίου μέτρων εἴκοσι χιλιάδας, καὶ οἴνου μέτρων εἴκοσι χιλιάδας.
11 καὶ εἶπεν χειρὰμ βασιλεὺς τύρου ἐν γραφῇ, καὶ ἀπέστειλε πρὸς σολομῶντα, ἐν τῷ ἀγαπῆσαι κύριον τὸν λαὸν αὐτοῦ ἔδωκέ σε ἐπ' αὐτοὺς εἰς βασιλέα.
12 καὶ εἶπεν χειρὰμ, εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, ὃς ἔδωκε τῷ βασιλεῖ δαυὶδ υἱὸν σοφὸν καὶ εἰδότα φρόνησιν καὶ ἐπιστήμην, ὃς οἰκοδομήσει οἶκον τῷ κυρίῳ, καὶ οἶκον τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.
13 καὶ νῦν ἀπέσταλκά σοι ἄνδρα σοφὸν καὶ εἰδότα σωσίσιν τὸν χειρὰμ τὸν παιδά μου,
14 υἱὸν γυναικὸς ἀπὸ τῶν θυγατέρων δὰν, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀνὴρ τύριος, εἰδότα ποιεῖν ἐν χρυσίῳ καὶ ἀργυρίῳ, ἐν χαλκῷ, ἐν σιδήρῳ, ἐν λίθοις καὶ ξύλοις, καὶ ὑφαίνειν ἐν τῇ πορφύρᾳ, καὶ ἐν τῇ ὑακίνθῳ, καὶ ἐν τῇ βύσσῳ, καὶ ἐν τῷ κοκκίνῳ, καὶ γλύφειν γλυφάς, καὶ διανοεῖσθαι διανοήσιν ἐν πάσιν οἷς δώσεις αὐτῷ μετὰ τῶν σοφῶν σου, καὶ μετὰ τῶν σοφῶν τοῦ κυρίου μου δαυὶδ τοῦ πατρός σου.
15 καὶ νῦν τὸν σῖτον καὶ τὴν κριθὴν, καὶ τὸν οἶνον, καὶ τὸ ἔλαιον ἃ εἶπεν ὁ κύριός μου, ἀποστειλάτω τοῖς παισὶν αὐτοῦ.
16 καὶ ἡμεῖς κόψομεν ξύλα ἐκ τοῦ λιβάνου κατὰ πᾶσαν τὴν χρείαν σου, καὶ οἰσοῦμέν σοι αὐτὰ σχεδίας ἐπὶ τὸν θάλασσαν ἰόππης, καὶ σὺ ἀνοίσεις αὐτὰ εἰς ἰερουσαλήμ.
17 καὶ συνήγαγε σολομὼν πάντας τοὺς ἀνδρας τοὺς προσηλύτους τοὺς ἐν τῇ γῇ ἰσραὴλ μετὰ τὸν ἀριθμὸν ὃν ἠρίθμησεν αὐτοὺς δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ εὑρέθησαν ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιάδες καὶ τεσσαράκοντα ἑξακόσιοι.

Universidad de Deusto
Biblioteca

18 * וַיַּעַשׂ מֵהֶם שִׁבְעִים אֶלֶף סַבָּל וּשְׁמֹנִים אֶלֶף
חֹצֵב בָּהָר וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת מְנַצְּחִים
לְהַעֲבִיר אֶת־הָעָם׃

ג

1 * וַיָּחֶל שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת אֶת־בֵּית־
יְהוָה בִּירוּשָׁלַם בְּהַר הַמּוֹרִיָּה אֲשֶׁר נִרְאָה לְדָוִיד
אָבִיהוּ אֲשֶׁר הֵכִין בִּמְקוֹם דָּוִיד בְּגֹרֶן אָרְנָן
2 הַיְבוּסִי׃ * וַיָּחֶל לִבְנוֹת בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בַּשֵּׁנִי
בִּשְׁנַת אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ׃
3 * וְאֵלֶּה הוּסַד שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת אֶת־בֵּית
הָאֱלֹהִים הָאֹרֶךְ אַמּוֹת בַּמִּדָּה הָרִאשׁוֹנָה
אַמּוֹת שִׁשִּׁים וְרֹחַב אַמּוֹת עֶשְׂרִים׃
4 * וְהָאוּלָם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֹרֶךְ עַל־פְּנֵי
רֹחַב־הַבַּיִת אַמּוֹת עֶשְׂרִים וְהַגֹּבַהּ מֵאָה
וְעֶשְׂרִים וַיְצַפֵּהוּ מִפְּנִימָה זָהָב טָהוֹר׃
5 * וְאֵת הַבַּיִת הַגָּדוֹל חִפָּה עֲצֵי בְרוֹשִׁים
וַיְחַפֵּהוּ זָהָב טוֹב וַיַּעַל עָלָיו תִּמֹּרִים וְשַׁרְשְׁרֹת׃
6 * וַיְצַף אֶת־הַבַּיִת אָבֶן יְקָרָה לְתִפְאֶרֶת
7 וְהַזָּהָב זָהָב פַּרְוָיִם׃ * וַיְחַף אֶת־הַבַּיִת
הַקֹּרוֹת הַסִּפִּים וְקִירוֹתָיו וְדַלְתוֹתָיו זָהָב וּפִתַּח
8 כְּרוּבִים עַל־הַקִּירוֹת׃ * וַיַּעַשׂ אֶת־בֵּית־
קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים אָרְכּוֹ עַל־פְּנֵי רֹחַב־הַבַּיִת
אַמּוֹת עֶשְׂרִים וְרָחְבּוֹ אַמּוֹת עֶשְׂרִים וַיְחַפֵּהוּ
זָהָב טוֹב לְכִכָּרִים שֵׁשׁ מֵאוֹת׃
9 * וּמִשְׁקָל לְמִסְמְרוֹת לִשְׁקָלִים חֲמִשִּׁים זָהָב
10 וְהָעֲלִיּוֹת חִפָּה זָהָב׃ * וַיַּעַשׂ בְּבֵית־קֹדֶשׁ
הַקֳּדָשִׁים כְּרוּבִים שְׁנַיִם מַעֲשֵׂה צַעֲצֻעִים
11 וַיְצַפּוּ אֹתָם זָהָב׃ * וְכַנְפֵי הַכְּרוּבִים אָרְכָם
אַמּוֹת עֶשְׂרִים כְּנַף הָאֶחָד לְאַמּוֹת חָמֵשׁ מַגַּעַת
לְקִיר הַבַּיִת וְהַכָּנֵף הָאַחֶרֶת אַמּוֹת חָמֵשׁ מַגִּיעַ
12 לִכְנַף הַכְּרוּב הָאַחֵר׃ * וּכְנַף הַכְּרוּב הָאֶחָד
אַמּוֹת חָמֵשׁ מַגִּיעַ לְקִיר הַבַּיִת וְהַכָּנֵף הָאַחֶרֶת
אַמּוֹת חָמֵשׁ דְּבֻקָּה לִכְנַף הַכְּרוּב הָאַחֵר׃
13 * כַּנְפֵי הַכְּרוּבִים הָאֵלֶּה פֹּרְשִׁים אַמּוֹת
עֶשְׂרִים וְהֵם עֹמְדִים עַל־רַגְלֵיהֶם וּפְנֵיהֶם לַבַּיִת׃
14 * וַיַּעַשׂ אֶת־הַפָּרֹכֶת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְכַרְמִיל
וּבוּץ וַיַּעַל עָלָיו כְּרוּבִים׃

18 * Fecítque ex eis septuaginta millia qui humeris onera portarét, & octoginta millia qui lapides de montibus cęderent. Tria autem millia & sexcentos prępositos operum populi.

CAP. III.

1 A ET cœpit Salomon ædificare domum Domini in Hierusalem in monte Moria qui demonstratus fuerat Dauid patri eius in loco quē parauerat Dauid in area
2 Hornan Iebusæi. * Cœpit autē ædificare mense secundo anno quarto regni sui.
3 * Et hæc sunt fundamenta quæ iecit Salomon vt ædificaret domum Dei, longitudinis cubitos in mēsura prima sexaginta, latitudinis cubitos viginti.
4 * Porticum verò ante frontem quæ tendebatur in longum iuxta mensuram latitudinis domus cubitorum viginti. Porrò altitudo centum viginti cubitorum erat. Et deaurauit eam intrinsecus auro mun-
5 dissimo. * Domum quoq; maiorem texit tabulis ligneis abiegnis, & laminas auri obrizi affixit per totum. Sculpsitque in
B ea palmas, & quasi catenulas se inuicem complectentes.
6 * Strauit quoque pauimentum templi preciosissimo marmore decore multo. Porrò aurū erat probatissimum, de cuius
7 laminis * texit domum, & trabes eius & postes, parietes & ostia, & cælauit Che-
8 rubim in parietibus. * Fecit quoq; domum sancti sanctorum, lōgitudinem iuxta latitudinem domus cubitorum viginti, & latitudinem similiter viginti cubitorum. Et laminis aureis texit eam quasi
9 talentis sexcentis. * Sed & clauos fecit aureos, ita vt singuli claui siclos quinquaginta appenderent. Cœnacula quoque texit
10 auro. * Fecit etiā in domo sancti sanctorū Cherubim duos opere statuario, & texit
11 eos auro. * Alæ Cherubim viginti cubitis
C extendebātur, ita vt vna ala haberet cubitos quinq;, & tangeret parietē domus, & altera quinque cubitos habēs, alam tan-
12 geret alterius Cherub. * Similiter Cherub alterius ala quinque habebat cubitos, & tangebat parietem, & ala eius altera quinq; cubitorum alam Cherub al-
13 terius cōtingebat. * Igitur alæ vtriusq; Cherub expansæ erant, & extendebantur per cubitos viginti. Ipsi autē stabant erectis pedibus, & facies eorum erant versæ
14 ad exteriorem domum. * Fecit quoque velum ex hyacintho, purpura, cocco, & bysso, & intexuit ei Cherubim.

18 * Et fecit ex eis septuaginta millia virorum humeris portantium, & octoginta millia lapicidarum in monte, & tria millia sexcentos operum præpositos super populum.

CAP. III.

1 ET incepit Salomō ædificare domum Domini in Hierusalē in monte Moria, vbi apparuit Dominus Dauid patri eius in loco, quem parauerat Dauid in area Ornan Jebusæi.
2 * Et cœpit ædificare Salomon in mense secundo in anno quarto regni sui.
3 * Et hæc incepit Salomon, vt ædificaret domum Dei, longitudo mensuræ primæ cubitorum sexaginta, & latitudo cubitorum viginti.
4 * Et porticum iuxta frontem domus, longitudo in frontem latitudinis domus cubitorum viginti, & altitudo cubitorum centum & viginti; & deaurauit eam intrinsecus auro puro.
5 * Et domum magnam texit lignis cedrinis, & deaurauit auro puro, & sculpsit in ea palmas & catenas.
6 * Et ornauit domum lapidibus preciosis in gloriam, & auro auri quod ex Pharuim.
7 * Et deaurauit domum auro, & parietes, & vestibula, & tecta, & ostia eius, & cælauit Cherubim in parietibus.
8 * Et fecit domum sancti sanctorum, longitudo eius in facie latitudinis domus cubitorum viginti, & latitudo cubitorum viginti, & deaurauit eam auro puro in talentis sexcentis.
9 * Et pondus clauorum, pondus vnius quinquaginta sicli auri, & cœnacula deaurauit auro.
10 * Et fecit in domo sancta sanctorum Cherubim duos opus de lignis imputribilibus, & deaurauit eos auro.
11 * Et alæ Cherubim longitudo cubitorum viginti, & ala vna Cherub vnius, cubitorum quinque quæ tangebat parietem domus.
12 * Et ala altera cubitorum quinque quæ tangebat alam Cherub alterius.
13 * Et alæ Cherubim horum extensæ cubiti viginti, ipsa stantia in pedibus suis, & facies eorum in domum.
14 * Et fecit velum ex hyacintho, & purpura, & coccino, & bysso, & intexuit in eo Cherubim.

18 * καὶ ἐποίησεν ἐξ αὐτῶν ἑβδομήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν νωτοφόρων, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδας λατόμων ἐν τῷ ὄρει, καὶ τρισχιλίους ἑξακοσίους ἐργοδιώκτας ἐπὶ τὸν λαόν.

γ'.

1 * Καὶ ἤρξατο Σολομὼν οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον κυρίου ἐν ἱερουσαλὴμ ἐν ὄρει τῷ ἀμορίᾳ, οὗ ὤφθη κύριος τῷ δαυὶδ τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ ἡτοίμασε δαυὶδ ἐν τῇ ἅλῳ ὀρνὰν τοῦ ἰεβουσαίου.
2 * καὶ ἤρξατο οἰκοδομῆσαι Σολομὼν ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ.
3 * καὶ ταῦτα ἤρξατο Σολομὼν τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, μῆκος τῆς διαμετρήσεως τῆς πρώτης πηχῶν ἑξήκοντα, καὶ εὖρος πηχῶν εἴκοσι.
4 * καὶ τὸ αἰλὰμ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου μῆκος ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πλάτους τοῦ οἴκου πηχῶν εἴκοσι, καὶ τὸ ὕψος πηχῶν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸν ἔσωθεν χρυσίῳ καθαρῷ.
5 * καὶ τὸν οἶκον τὸν μέγαν ἐξύλωσε ξύλοις κεδρίνοις, καὶ κατεχρύσωσε χρυσίῳ καθαρῷ, καὶ ἔγλυψεν ἐπ' αὐτοῦ φοίνικας καὶ ἁλύσεις.
6 * καὶ ἐκόσμησε τὸν οἶκον λίθοις τιμίοις εἰς δόξαν, καὶ χρυσίῳ χρυσοῦ τοῦ ἐκ φαρουείμ.
7 * καὶ ἐχρύσωσε τὸν οἶκον χρυσίῳ, καὶ τοὺς τοίχους, καὶ τοὺς πυλῶνας, καὶ τὰ ὀροφώματα, καὶ τὰ θυρώματα αὐτοῦ, καὶ ἔγλυψε χερουβὶμ ἐπὶ τῶν τοίχων.
8 * καὶ ἐποίησε τὸν οἶκον τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων, μῆκος αὐτοῦ ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πλάτους τοῦ οἴκου πηχῶν εἴκοσι, καὶ τὸ εὖρος πηχῶν εἴκοσι, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ καθαρῷ ἐν ταλάντοις ἑξακοσίοις.
9 * καὶ ὁλκὴ τῶν ἥλων, ὁλκὴ τοῦ ἑνὸς πεντήκοντα σίκλοι τοῦ χρυσίου, καὶ τὰ ὑπερῶα ἐχρύσωσε χρυσίῳ.
10 * καὶ ἐποίησεν ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων χερουβὶμ δύο ἔργον ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ ἐχρύσωσεν αὐτὰ χρυσίῳ.
11 * καὶ αἱ πτέρυγες τῶν χερουβὶμ τὸ μῆκος πηχῶν εἴκοσι, καὶ ἡ πτέρυξ ἡ μία τοῦ χεροὺβ τοῦ ἑνός, πηχῶν πέντε ἁπτομένη τοῦ τοίχου τοῦ οἴκου.
12 * καὶ ἡ πτέρυξ ἡ ἑτέρα πηχῶν πέντε, ἁπτομένη τῆς πτέρυγος τοῦ χεροὺβ τοῦ ἑτέρου.
13 * καὶ αἱ πτέρυγες τῶν χερουβὶμ τούτων διαπεπετασμέναι πήχεις εἴκοσι, καὶ αὐτὰ ἑστηκότα ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν εἰς τὸν οἶκον.
14 * καὶ ἐποίησε τὸ καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου, καὶ βύσσου, καὶ ὕφανεν ἐν αὐτῷ χερουβίμ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 ׳ וַיַּעַשׂ לִפְנֵי הַבַּיִת עַמּוּדִים שְׁנַיִם אַמּוֹת
שְׁלֹשִׁים וְהַחֹמֶשׁ אֹרֶךְ וְהַצְּפַת אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ
חֲמֵשׁ אַמּוֹת חָמֵשׁ : 16 ׳ וַיַּעַשׂ שַׁרְשׁוֹרוֹת בְּדְבִיר וַיִּתֵּן
עַל רֹאשׁ הָעַמֻּדִים וַיַּעַשׂ רִמּוֹנִים מֵאָה וַיִּתֵּן
בַּשַּׁרְשׁוֹרוֹת : 17 ׳ וַיָּקֶם אֶת הָעַמּוּדִים עַל
פְּנֵי הַהֵיכָל אֶחָד מִיָּמִין וְאֶחָד מֵהַשְּׂמְאוֹל וַיִּקְרָא
שֵׁם הַיָּמִנִי יָכִין וְשֵׁם הַשְּׂמְאלִי בֹּעַז :

ד

1 ׳ וַיַּעַשׂ מִזְבַּח נְחֹשֶׁת עֶשְׂרִים
אַמָּה אָרְכּוֹ וְעֶשְׂרִים אַמָּה רָחְבּוֹ וְעֶשֶׂר אַמּוֹת
קוֹמָתוֹ : 2 ׳ וַיַּעַשׂ אֶת הַיָּם מוּצָק עֶשֶׂר
בָּאַמָּה מִשְּׂפָתוֹ אֶל שְׂפָתוֹ עָגֻל סָבִיב וְחָמֵשׁ
בָּאַמָּה קוֹמָתוֹ וְקָו שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה יָסֹב אֹתוֹ
סָבִיב : 3 ׳ וּדְמוּת בְּקָרִים תַּחַת לוֹ סָבִיב
סָבִיב סוֹבְבִים אֹתוֹ עֶשֶׂר בָּאַמָּה מַקִּפִים אֶת
הַיָּם סָבִיב שְׁנַיִם טוּרִים הַבָּקָר יְצוּקִים בְּמִצַּקְתּוֹ :
4 ׳ עוֹמֵד עַל שְׁנֵים עָשָׂר בָּקָר שְׁלֹשָׁה פְנִים
צָפוֹנָה וּשְׁלֹשָׁה פְנִים יָמָּה וּשְׁלֹשָׁה פְנִים
נֶגְבָּה וּשְׁלֹשָׁה פְנִים מִזְרָחָה וְהַיָּם עֲלֵיהֶם
מִלְמָעְלָה וְכָל אֲחֹרֵיהֶם בָּיְתָה :
5 ׳ וְעָבְיוֹ טֶפַח וּשְׂפָתוֹ כְּמַעֲשֵׂה שְׂפַת כּוֹס
פֶּרַח שׁוֹשַׁנָּה מַחֲזִיק בַּתִּים שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים יָבִיל :
6 ׳ וַיַּעַשׂ כִּיֹּרִים עֲשָׂרָה וַיִּתֵּן חֲמִשָּׁה מִיָּמִין
וַחֲמִשָּׁה מִשְּׂמֹאול לְרָחְצָה בָּהֶם אֶת מַעֲשֵׂה
הָעֹלָה יַרְחֲצוּ בָם וְהַיָּם לְרָחְצָה לַכֹּהֲנִים בּוֹ :
7 ׳ וַיַּעַשׂ אֶת מְנֹרוֹת הַזָּהָב עֲשָׂר כְּמִשְׁפָּטָם
וַיִּתֵּן בַּהֵיכָל חֲמֵשׁ מִיָּמִין וְחֲמֵשׁ מִשְּׂמֹאול :
8 ׳ וַיַּעַשׂ שֻׁלְחָנוֹת עֲשָׂרָה וַיָּנַח בַּהֵיכָל חֲמִשָּׁה
מִיָּמִין וַחֲמִשָּׁה מִשְּׂמֹאול וַיַּעַשׂ מִזְרְקֵי זָהָב מֵאָה :
9 ׳ וַיַּעַשׂ חֲצַר הַכֹּהֲנִים וְהָעֲזָרָה הַגְּדוֹלָה וּדְלָתוֹת
לָעֲזָרָה וְדַלְתוֹתֵיהֶם צִפָּה נְחֹשֶׁת :
10 ׳ וְאֶת הַיָּם נָתַן מִכֶּתֶף הַיְמָנִית קֵדְמָה
מִמּוּל נֶגְבָּה :
11 ׳ וַיַּעַשׂ חוּרָם אֶת הַסִּירוֹת וְאֶת הַיָּעִים
וְאֶת הַמִּזְרָקוֹת וַיְכַל חִירָם לַעֲשׂוֹת אֶת
הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּבֵית
הָאֱלֹהִים :

15 ׳ Ante fores etiam templi duas colum-
nas, quæ triginta & quinque cubitos
habebãt altitudinis. Porrò capita earum
quinque cubitorum.
16 ׳ Nécnon & quaſi catenulas in oracu-
lo, & ſuperpoſuit eas capitibus columna-
rum. Malogranata etiam centum, quæ ca-
tenulis interpoſuit.
17 ׳ Ipſas quoque columnas poſuit in ve-
ſtibulo templi, vnam à dextris, & alteram
à ſiniſtris. Eam quæ à dextris erat, vocauit
Iachin; & quæ ad læuam, vocauit Booz.

CAP. IIII.

1 A Fecit quoq; altare æneum viginti cubi-
torum longitudinis, & viginti cubi-
torum latitudinis, & decem cubitorum
altitudinis.
2 ׳ Mare etiá æneum fuſile decem cubitos
à labio vſque ad labium, rotundum per
circuitum. Quinque cubitos habebat
altitudinis, & funiculus triginta cubito-
3 rum ambiebat gyrum eius. ׳ Similitudo
quoque boum erat ſubter illud. Et decem
cubitis quædá extrinſecus cælaturæ quæ-
duobus verſibus labium maris circu-
dant. Boues autem erant fuſiles.
4 ׳ Et ipſum mare ſuper duodecim bo-
ues impoſitum erat; quorũ tres reſpicie-
bant ad Aquilonem, & alij tres ad Occi-
B dentem. Porrò tres alij Meridiem, & tres
qui reliqui erant, Orientem, habẽtes ma-
re ſuppoſitum. Poſteriora aũt boum erãt
5 intrinſecus ſub mari. ׳ Porrò craſſitudo eius
habebat meſuram palmi, & labium illius
erat quaſi labium calicis vel repandi lilij,
6 capiebátque tria millia metretas. ׳ Fecit
quoq; conchas decem, & poſuit quinq; à
dextris, & quinque à ſiniſtris, vt lauarent
in eis omnia quæ in holocauſtũ oblãtum
erant. Porrò in mari ſacerdotes lauabãtur.
7 ׳ Fecit autem & candelabra aurea de-
cem ſecundum ſpeciem quam iuſſerat fie-
ri; & poſuit ea in templo, quinque à dex-
tris & quinque à ſiniſtris.
8 ׳ Nec non & menſas decem, & poſuit
eas in templo, quinque à dextris & quin-
C que à ſiniſtris. Phialas quoque aureas cen-
tum.
9 ׳ Fecit etiam atrium ſacerdotum & ha-
ſilicam grandem, & oſtia in baſilica quæ
texit æra.
10 ׳ Porrò mare poſuit in latere dextero
contra Orientem ad Meridiem.
11 ׳ Fecit autem Hyram lebetes & crea-
gras & phialas. Et compleuit omne opus
regis in domo Dei.

15 ׳ Et fecit ante domum columnas duas, cu-
bitorum triginta quinque altitudo, & capitel-
la earum cubitorum quinque.
16 ׳ Et fecit catenas in oraculo, & poſuit in
capitibus columnarum, & fecit malogranata
centum, & impoſuit in catenis.
17 ׳ Et ſtatuit columnas iuxta faciem templi,
vnam à dextris & vnam à ſiniſtris; & vo-
cauit nomen eius quæ à dextris, Directio; &
nomen eius quæ à ſiniſtris, Fortitudo.

CAP. IIII.

1 Et fecit altare æneum, viginti cubitorum
longitudo, & viginti cubitorum latitudo,
& decem cubitorum altitudo.
2 ׳ Et fecit mare fuſile decem cubitorum men-
ſuram à labio eius in labium eius rotundum per
circuitum, & quinque cubitorum altitudo, &
funiculus triginta cubitorum ambiebat illud per
circuitum.
3 ׳ Et ſimilitudo vitulorum ſubter illud per
circuitum ambientes illud decem in cubito am-
bientes mare per circuitum, duo ordines boues
fuſiles in effuſione eorum.
4 ׳ Fecerunt eos, ſtans ſuper duodecim boues
mare, tres reſpicientes ad Aquilonem, & tres
aſpicientes ad Occidentem, & tres aſpicientes
ad Auſtrum, & tres aſpicientes ad Orientem,
& mare in ipſis ſupra, et erant poſteriora ipſo-
rum intus.
5 ׳ Et craſſitudo maris palmi, & labium eius,
ſicut labium calicis ſculpti germinibus lilij, ca-
piens metretas tria millia, & perfecit illud.
6 ׳ Et fecit pelues decem, & poſuit quinque
à dextris & quinque à ſiniſtris, vt lauarent in
ipſis opera holocauſtorum, & vt illuerent in
ipſis, & mare vt lauarentur ſacerdotes in eo.
7 ׳ Et fecit candelabra aurea decem ſecundum
iudicium ipſorum, & poſuit in templo quinque
à dextris, & quinque à ſiniſtris.
8 ׳ Et fecit menſas decem, & poſuit quinque
à dextris & quinque à ſiniſtrus, & fecit phia-
las aureas centum.
9 ׳ Et fecit atrium ſacerdotum, & atrium
magnum, & fores atrij, & oſtia ipſorum era-
ta ære.
10 ׳ Et mare poſuit ab angulo domus à de-
xtris ad Orientem partis quæ ad Auſtrum.
11 ׳ Et fecit Chiram lebetes, & creagras, &
thuribula, & perfecit Chiram facere omne
opus quod fecit Salomon rex in domo Dei,

15 ׳ καὶ ἐποίησε κατέμπροσθεν ϛ οἶκε σύλας δύο πη-
χῶν τεσσαράκοντα πέντε τὸ ὕψ⊙, ϛ τὰς κεφαλίδας αὐ-
τῶν πηχῶν πέντε.
16 ׳ καὶ ἐποίησεν ἀλυσιδώτὰ ἐν τῷ δαβεὶρ, ϛ ἔθηκεν ἐπὶ
τῶν κεφαλῶν τῶν σύλων, ϛ ἐποίησε ῥοΐσκους ἑκατὸν, καὶ
ἐπέθηκεν ἐπὶ τῶν ἁλύσεων.
17 ׳ καὶ ἔστησε τοὺς σύλας κ̅τ̅ πρόσωπον ϛ ναοῦ, ἕνα ἐκ
δεξιῶν, ϛ τὸν ἕνα ἐξ ἀριστερῶν, ϛ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ
ἐκ δεξιῶν κατεύθωσις, ϛ τὸ ὄνομα ϛ ἐξ ἀριστερῶν ἰσχύς.

δ΄.

1 ׳ Καὶ ἐποίησε τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν, εἴκοσι πη-
χέων τὸ μῆκ⊙, ϛ εἴκοσι πηχέων τὸ εὖρ⊙, ϛ δέκα πη-
χέων τὸ ὕψ⊙.
2 ׳ καὶ ἐποίησε τὴν θάλασσαν χυτὴν δέκα πηχέων
τὴν διαμέτρησιν ἀπὸ τοῦ χείλους αὐτῆς εἰς τὸ χεῖλ⊙
αὐτῆς στρογγύλων κυκλόθεν, ϛ πέντε πηχέων τὸ ὕψ⊙,
ϛ τὸ κύκλωμα τεσσαράκοντα πηχῶν ὁ κύκλος αὐτὴν κύκλῳ.
3 ׳ καὶ ὁμοίωμα μόσχων ὑποκάτωθεν αὐτῆς κυκλόθεν
κυκλοῦντες αὐτὴν δέκα ἐν πήχει κυκλοῦντες τὴν θά-
λασσαν κυκλόθεν. δύο σίχοι βόες χυνευτοὶ ἐν τῇ χυνεύ-
4 σει αὐτῶν, ׳ ἐποίησαν αὐτὲς, ἑστῶσα ἐπὶ δώδεκα μό-
σχοις ἡ θάλασσα, ϛ τρεῖς βλέποντες πρὸς βορρᾶν,
καὶ ϛ τρεῖς βλέποντες πρὸς δυσμάς, ϛ ϛ τρεῖς βλέ-
ποντες πρὸς νότον, ϛ ϛ τρεῖς βλέποντες πρὸς ἀνατο-
λάς, καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἄνω, καὶ ὧν τὰ ὀπίσθια
αὐτῶν ἔσω.
5 ׳ καὶ τὸ πάχ⊙ τῆ θαλάσσης παλαιστῆς, ϛ τὸ χεῖλ⊙
αὐτῆς, ὡς χεῖλ⊙ ποτηρίου διαγεγλυμμένου βλαστὸς
κρίνου, χωροῦσα μετρητὰς τεσσαράκοντα χιλίους, καὶ ἐξετέλεσεν
αὐτήν.
6 ׳ καὶ ἐποίησε λουτῆρας δέκα, καὶ ἔθηκε ϛ πέντε ἐκ
δεξιῶν κ̣ ϛ πέντε ἐξ ἀριστερῶν, τοῦ πλύνειν ἐν αὐτοῖς
τὰ ἔργα τῶν ὁλοκαυτωμάτων ϛ ἀποκλύζειν ἐν αὐτοῖς,
κ̣ ἡ θάλασσα εἰς τὸ νίπτεσθαι ϛ ἱερεῖς ἐν αὐτῇ.
7 ׳ καὶ ἐποίησε τὰς λυχνίας τὰς χρυσᾶς δέκα κ̣ τὸ
κρῖμα αὐτῶν, καὶ ἔθηκεν ἐν τῷ ναῷ πέντε ἐκ δεξιῶν, καὶ
πέντε ἐξ ἀριστερῶν.
8 ׳ καὶ ἐποίησε τραπέζας δέκα, ϛ ἔθηκεν πέντε ἐκ δε-
ξιῶν κ̣ πέντε ἐξ ἀριστερῶν, καὶ ἐποίησε φιάλας χρυσᾶς
ἑκατόν.
9 ׳ ϛ ἐποίησε τὴν αὐλὴν τῶν ἱερέων, ϛ τὴν αὐλὴν τὴν
μεγάλην, ϛ τὰς θύρας τῆ αὐλῆς, ϛ τὰ θυρώματα αὐ-
τῶν κατακεχαλκωμένα χαλκῷ.
10 ׳ καὶ τὴν θάλασσαν ἔθηκεν ἀπὸ γωνίας τοῦ οἴκε ἐκ
δεξιῶν πρὸς ἀνατολὰς ϛ μέρες τοῦ πρὸς νότον.
11 ׳ καὶ ἐποίησε χειρὰμ τοὺς λέβητας ϛ τὰς κρεάγρας,
καὶ τὰ πυρεῖα, ϛ συνετέλεσε χειρὰμ ποιῆσαι πᾶσαν
τὴν ἐργασίαν ἣν ἐποίησε Σολομὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ
οἴκῳ τοῦ θεοῦ,

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 * עֲמוּדִים שְׁנַיִם וְהַגְּלֻוֹת וְהַכְּתָרוֹת עַל־רֹאשׁ
הָעַמֻּדִים שְׁתַּיִם וְהַשְּׂבָכוֹת שְׁתַּיִם לְכַסּוֹת אֶת־
שְׁתֵּי גְּלֻוֹת הַכְּתָרוֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הָעַמּוּדִים׃
13 * וְאֵת ׀ הָרִמֹּנִים אַרְבַּע מֵאוֹת לִשְׁתֵּי
הַשְּׂבָכוֹת שְׁנַיִם טוּרִים רִמּוֹנִים לַשְּׂבָכָה הָאֶחָת
לְכַסּוֹת אֶת שְׁתֵּי גְּלֻוֹת הַכְּתָרוֹת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי
14 הָעַמּוּדִים׃ * וְאֵת ׀ הַמְּכֹנוֹת עָשָׂה וְאֶת־
15 הַכִּיֹּרוֹת עָשָׂה עַל־הַמְּכֹנוֹת׃ * אֶת הַיָּם
אֶחָד וְאֶת־הַבָּקָר שְׁנֵים־עָשָׂר תַּחְתָּיו׃
16 * וְאֶת־הַסִּירוֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמִּזְלָגוֹת
וְאֵת־כָּל־כֵּלֵיהֶם עָשָׂה חוּרָם אָבִיו לַמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה לְבֵית יְהוָה נְחֹשֶׁת מָרוּק׃
17 * בְּכִכַּר הַיַּרְדֵּן יְצָקָם הַמֶּלֶךְ בְּעַבֵי הָאֲדָמָה בֵּין
18 סֻכּוֹת וּבֵין צָרְדָתָה׃ * וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה כָּל־
הַכֵּלִים הָאֵלֶּה לָרֹב מְאֹד כִּי לֹא נֶחְקַר מִשְׁקַל
19 הַנְּחֹשֶׁת׃ * וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה אֵת כָּל־הַכֵּלִים
אֲשֶׁר בֵּית הָאֱלֹהִים וְאֶת מִזְבַּח הַזָּהָב וְאֶת־
הַשֻּׁלְחָנוֹת וְעֲלֵיהֶם לֶחֶם הַפָּנִים׃
20 * וְאֶת־הַמְּנֹרוֹת וְנֵרֹתֵיהֶם לְבָעֲרָם כַּמִּשְׁפָּט
21 לִפְנֵי הַדְּבִיר זָהָב סָגוּר׃ * וְהַפֶּרַח וְהַנֵּרוֹת
וְהַמֶּלְקָחַיִם זָהָב הוּא מִכְלוֹל זָהָב׃
22 * וְהַמִּזְרָקוֹת וְהַמְזַרְקוֹת וְהַכַּפּוֹת וְהַמַּחְתּוֹת
זָהָב סָגוּר וּפֶתַח הַבַּיִת דַּלְתוֹתָיו הַפְּנִימִיּוֹת לְקֹדֶשׁ
הַקָּדָשִׁים וְדַלְתֵי הַבַּיִת לְהֵיכַל זָהָב׃
1 * וַתֵּשְׁלֶם כָּל־הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה
שְׁלֹמֹה לְבֵית יְהוָה׃

ה

וַיָּבֵא שְׁלֹמֹה אֶת־קָדְשֵׁי דָוִיד אָבִיו וְאֶת־
הַכֶּסֶף וְאֶת הַזָּהָב וְאֶת־כָּל־הַכֵּלִים נָתַן בְּאֹצְרֹת
2 בֵּית הָאֱלֹהִים׃ * אָז יַקְהִיל שְׁלֹמֹה אֶת־זִקְנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאֶת־כָּל־רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת נְשִׂיאֵי הָאָבוֹת
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־יְרוּשָׁלַ͏ִם לְהַעֲלוֹת אֶת־אֲרוֹן
3 בְּרִית־יְהוָה מֵעִיר דָּוִיד הִיא צִיּוֹן׃ * וַיִּקָּהֲלוּ
אֶל־הַמֶּלֶךְ כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל בֶּחָג הוּא הַחֹדֶשׁ
4 הַשְּׁבִיעִי׃ * וַיָּבֹאוּ כֹּל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂאוּ
5 הַלְוִיִּם אֶת־הָאָרֹן׃ * וַיַּעֲלוּ אֶת־הָאָרֹן וְאֶת־
אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־כָּל־כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר בָּאֹהֶל הֶעֱלוּ
אֹתָם הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם׃

12 * Hoc est columnas duas & epistylia, & capita, & quasi quędam retiacula quæ capita tegerent super epistylia.
13 * Malogranata quoque quadringenta & retiacula duo, ita vt bini ordines malogranatorum singulis retiaculis iungerentur quæ protegerent epistylia & capita columnarum.
14 * Bases etiam fecit, & conchas quas superposuit basibus.
15 * Mare vnum, boues quoque duodecim sub mari.
16 * Et lebetes & creagras, & phialas. Omnia vasa fecit Salomoni Hyram pater eius in domo Domini ex ære mundissimo.
17 * In regione Iordanis fudit ea rex in argillosa terra, inter Sochot & Saredatha.
18 * Erat autem multitudo vasorum innumerabilis ita vt ignoraretur pondus æris.
19 * Fecitque Salomon omnia vasa domus Dei, & altare aureum, & mensas, & super eas panes propositionis.
20 * Candelabra quoq; cum lucernis sua, vt lucerent ante oraculum iuxta ritum ex auro purissimo.
21 * Et florentia quædam & lucernas, & forcipes aureos. Omnia de auro mundissimo facta sunt.
22 * Tymiamateria quoque & thuribula & phialas, & mortariola ex auro purissimo. Et ostia cælauit templi interioris, id est, in sancta sanctorum, & ostia templi forinsecus aurea.
1 * Sícque completum est omne opus quod fecit Salomon in domo Domini.

CAP. V.

A INtulit igitur Salomon omnia quæ voluerat Dauid pater suus argẽtum & aurum, & vniuersa vasa posuit in thesauris domus Dei.
2 * Post quæ congregauit maiores natu Israel, & cunctos principes tribuum, & ducum familiarum de filijs Israel in Hierusalem, vt adducerent arcam fœderis Domini de ciuitate Dauid quæ est Syon.
3 * Venerunt itaque ad regem omnes viri Israel in die solenni mensis septimi.
4 * Cúmque venissent cuncti seniores Israel, portauerunt Leuitæ arcam.
5 * Et intulerunt eam, & omnem paraturam tabernaculi. Porrò vasa sanctuarij quæ erãt in tabernaculo, portauerunt sacerdotes eum Leuitis.

* Columnas duas & bases, & capitella in capitibus columnarum duo, & reticula duo vt tegerent duas bases capitellorum, quæ sunt in capitibus columnarum.
* Et malogranata aurea quadringenta in duo reticula, duo genera malogranatorum reticulo vno, vt tegerent duas bases capitellorum, quæ sunt supra columnas.
* Et bases fecit decem, & pelues fecit super bases.
* Et mare vnum & vitulos duodecim sub eo.
* Et lebetes, & creagras, & phialas, & omnia vasa eorum quæ fecit Chiram, obtulit regi Salomoni in domo Domini ex ære puro.
* In regione Iordanis fudit ea rex in crassitudine terræ, inter Sochoth & inter Saridatha.
* Et fecit Salomon omnia vasa hæc in multitudinem valde, quoniam non inuestigabatur pondus æris.
* Et fecit Salomon omnia vasa domus Domini, & altare aureum, & mensas, & super eas panes propositionis.
* Et candelabra & lucernas lucis iuxta ritum ante faciem oraculi ex auro puro.
* Et lucernæ eorum & forcipes eorum & phialæ & mortariola.
* Et thymiamateria ex auro puro, & ostium domus interius quod in sancta sanctorum, & ostia domus templi aurea.
* Et completum est omne opus quod fecit Salomon in domo Domini.

CAP. V.

ET intulit Salomon sancta Dauid patris sui, & argentum, & aurum & vniuersa vasa, & dedit in thesaurum domus Domini.
* Tunc congregauit Salomon omnes seniores Israel, & cunctos principes tribuum, & duces familiarum filiorum Israel in Hierusalem, vt adducerent arcam fœderis Domini de ciuitate Dauid, hæc Sion.
* Et congregatus est ad regem Salomonem omnis vir Israel in solemnitate, hic mensis septimus.
* Et venerunt cuncti seniores Israel, & acceperunt Leuitæ arcam.
* Et attulerunt arcam & tabernaculum testimonij, & omnia vasa sancta quæ in tabernaculo, & attulerunt eam sacerdotes & Leuitæ.

12 * στύλους δύο καὶ τὰς βάσεις· καὶ τὰς χωθαρὼθ ἐπὶ κεφαλῶν τῶν στύλων δύο, καὶ δίκτυα δύο συγκαλύψαι τὰς δύο βάσεις τῶν χωθαρὼθ, ἃ ἐστιν ἐπὶ κεφαλῶν τῶν στύλων.
13 * καὶ ῥοὰς χρυσοῦς τετρακοσίους εἰς τὰ δύο δίκτυα, δύο γλωμὰ ῥοῶν ἐν τῷ δικτύῳ τῷ ἑνί, τοῦ συγκαλύψαι τὰς δύο βάσεις τῶν χωθαρὼθ, αἳ ἐστιν ἐπάνω τῶν στύλων.
14 * καὶ τοὺς μεχωνὼθ ἐποίησε δέκα, καὶ τοὺς λουτῆρας ἐποίησεν ἐπὶ τῶν μεχωνώθ.
15 * καὶ τὸν θάλασσαν μίαν καὶ τοὺς μόσχους τοὺς δώδεκα ὑποκάτω αὐτῆς.
16 * καὶ τοὺς λέβητας καὶ τὰς κρεάγρας καὶ φιάλας, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν ἃ ἐποίησε χειρὰμ, αὐτὰ ἤνεγκε τῷ βασιλεῖ Σολομῶνι εἰς οἶκον κυρίου χαλκοῦ καθαροῦ.
17 * ἐν περιχώρῳ τοῦ Ἰορδάνου ἐχώνευσεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ πάχει τῆς γῆς, ἀναμέσον Σοχὼθ καὶ ἀναμέσον σαρδαθά.
18 * καὶ ἐποίησε Σολομὼν πάντα τὰ σκεύη ταῦτα εἰς πλῆθος σφόδρα. οὐ γὰρ ἠκριβάσθη ὁλκὴ τοῦ χαλκοῦ.
19 * καὶ ἐποίησε Σολομὼν πάντα τὰ σκεύη τοῦ οἴκου κυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὰς τραπέζας, ἐφ' ὧν ἄρτοι προθέσεως·
20 * καὶ τὰς λυχνίας καὶ τοὺς λύχνους τοῦ φωτὸς κατὰ τὸ κρῖμα κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀδυτοῦ χρυσᾶς καθαροῦ.
21 * καὶ οἱ λύχνοι αὐτῶν, καὶ αἱ λαβίδες αὐτῶν, καὶ αἱ φιάλαι, καὶ αἱ θυΐσκαι.
22 * καὶ τὰ πυρεῖα χρυσᾶ καθαρὰ, καὶ ἡ θύρα τοῦ οἴκου ἡ ἐσωτέρα ἡ εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ αἱ θύραι τοῦ οἴκου τοῦ ναοῦ χρυσαῖ.
1 * καὶ συνετελέσθη πᾶσα ἡ ἐργασία ἣν ἐποίησε Σολομὼν ἐν οἴκῳ κυρίου.

ε.

Καὶ εἰσήνεγκε Σολομὼν τὰ ἅγια Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ πάντα τὰ σκεύη, καὶ ἔδωκεν εἰς θησαυρὸν οἴκου κυρίου.
2 * τότε ἐξεκλησίασε Σολομὼν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ, καὶ πάντας τοὺς ἀρχοντας τῶν φυλῶν, καὶ τοὺς ἡγουμένους τῶν πατριῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ εἰς Ἰερουσαλὴμ, τοῦ ἀνενεγκεῖν τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου ἐκ πόλεως Δαυίδ, αὕτη Σιών.
3 * καὶ ἐξεκλησιάσθη πρὸς τὸν βασιλέα Σολομῶνα πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἑορτῇ, αὕτη ὁ μὴν ὁ ἕβδομος.
4 * καὶ ἦλθον πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ, καὶ ἔλαβον οἱ λευῖται τὴν κιβωτὸν.
5 * καὶ ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν καὶ τὴν σκηνὴν καὶ τὰ μαρτυρίου, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια τὰ ὄντα τῇ σκηνῇ, καὶ ἀνήνεγκαν αὐτὴν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται.

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 ׀ וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְכָל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל הַנּוֹעָדִים
עָלָיו לִפְנֵי הָאָרֹן מְזַבְּחִים צֹאן וּבָקָר אֲשֶׁר לֹא־
יִסָּפְרוּ וְלֹא יִמְנוּ מֵרֹב׃
7 ׀ וַיָּבִיאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה
אֶל־מְקוֹמוֹ אֶל־דְּבִיר הַבַּיִת אֶל־קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים
8 אֶל־תַּחַת כַּנְפֵי הַכְּרוּבִים׃ ׀ וַיִּהְיוּ הַכְּרוּבִים
פֹּרְשִׂים כְּנָפַיִם עַל־מְקוֹם הָאָרֹן וַיְכַסּוּ הַכְּרוּבִים
עַל־הָאָרֹן וְעַל־בַּדָּיו מִלְמָעְלָה׃
9 ׀ וַיַּאֲרִיכוּ הַבַּדִּים וַיֵּרָאוּ רָאשֵׁי הַבַּדִּים מִן־
הָאָרוֹן עַל־פְּנֵי הַדְּבִיר וְלֹא יֵרָאוּ הַחוּצָה וַיִּהְיוּ
10 שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ ׀ אֵין בָּאָרוֹן רַק שְׁנֵי
הַלֻּחוֹת אֲשֶׁר נָתַן מֹשֶׁה בְּחֹרֵב אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה
עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם מִמִּצְרָיִם׃
11 ׀ וַיְהִי בְּצֵאת הַכֹּהֲנִים מִן־הַקֹּדֶשׁ כִּי כָל־
הַכֹּהֲנִים הַנִּמְצָאִים הִתְקַדָּשׁוּ אֵין לִשְׁמֹר
12 לְמַחְלְקוֹת׃ ׀ וְהַלְוִיִּם הַמְשֹׁרְרִים לְכֻלָּם
לְאָסָף לְהֵימָן לִידִתוּן וְלִבְנֵיהֶם וְלַאֲחֵיהֶם
מְלֻבָּשִׁים בּוּץ בִּמְצִלְתַּיִם וּבִנְבָלִים וְכִנֹּרוֹת
עֹמְדִים מִזְרַח לַמִּזְבֵּחַ וְעִמָּהֶם כֹּהֲנִים לְמֵאָה
13 וְעֶשְׂרִים מַחְצְרִרִים בְּחֲצֹצְרוֹת׃ ׀ וַיְהִי כְּאֶחָד
לְמַחְצְרִים וְלַמְשֹׁרְרִים לְהַשְׁמִיעַ קוֹל־אֶחָד
לְהַלֵּל וּלְהוֹדוֹת לַיהוָה וּכְהָרִים קוֹל בַּחֲצֹצְרוֹת
וּבִמְצִלְתַּיִם וּבִכְלֵי הַשִּׁיר וּבְהַלֵּל לַיהוָה כִּי טוֹב
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְהַבַּיִת מָלֵא עָנָן בֵּית יְהוָה׃
14 ׀ וְלֹא־יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים לַעֲמֹד לְשָׁרֵת מִפְּנֵי
הֶעָנָן כִּי־מָלֵא כְבוֹד־יְהוָה אֶת־בֵּית הָאֱלֹהִים׃

ו

1 ׀ אָז אָמַר שְׁלֹמֹה יְהוָה אָמַר לִשְׁכֹּן
2 בָּעֲרָפֶל׃ ׀ וַאֲנִי בָּנִיתִי בֵית־זְבֻל לָךְ וּמְכוֹן
לְשִׁבְתְּךָ עוֹלָמִים׃ ׀ וַיַּסֵּב הַמֶּלֶךְ אֶת־פָּנָיו וַיְבָרֶךְ
אֶת־כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל וְכָל־קְהַל יִשְׂרָאֵל עוֹמֵד׃
4 ׀ וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר דִּבֶּר
בְּפִיו אֶת־דָּוִיד אָבִי וּבְיָדָיו מִלֵּא לֵאמֹר׃
5 ׀ מִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶת־עַמִּי מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם לֹא־בָחַרְתִּי בְעִיר מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
לִבְנוֹת בַּיִת לִהְיוֹת שְׁמִי שָׁם וְלֹא־בָחַרְתִּי בְּאִישׁ
לִהְיוֹת נָגִיד עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃

6 * Rex autē Salomō & vniuersus cœtus
Israel, & omnes qui fuerūt congregati an-
te arcā immolabant arietes & boues absq;
vllo numero. tanta enim erat multitudo
7 victimarum. * Et intulerunt sacerdotes
arcā fœderis Dñi in locum suum, id est, ad
oraculū templi in sancta sanctorū subter
8 alas Cherubim: * Ita vt Cherubim expan-
derent alas suas super locum in quo posi-
9 ta erat arca, & ipsam arcam tegerent cum
vectibus suis. * Vectium autem quibus
C portabatur arca, quia paululum longiores
erant, capita parebant ante oraculum. Si
verò quis paululum fuisset extrinsecus,
eos videre non poterat. Fuit itaq; arca ibi
vsque in præsentem diem.
10 * Nihilq; erat aliud in arca nisi duæ ta-
bulæ quas posuerat Moyses in Oreb, quā-
do legem dedit Dñs filiis Israel egredien-
11 tibus ex Ægypto. * Egressis autem sacer-
dotibus de sanctuario, omnes enim sacer-
dotes qui ibi potuerant inueniri, sanctifi-
cati sunt, nec adhuc in illo tempore vices
& ministeriorum ordo inter eos diuisus
12 erat. * Tam Leuitæ quàm cantores, id
D est, qui sub Asaph erant, & qui sub Hemā
& qui sub Idithun filij & fratres eorū ve-
stiti byssinis, cymbalis, & psalteriis, & ci-
tharis cōcrepabant stantes ad orientalem
plagam altaris, & cum eis cātores centum
13 viginti canētes tubis. * Igitur cunctis pa-
riter & tubis & voce & cymbalis & organo-
nis & diuersi generis musicorū concinen-
tibus & vocem in sublime tollētibus lau-
dabant Dñm, dicentes: Confitemini Dño
quoniam bonus, quoniā in æternū mise-
ricordia eius; impleretur domus Dñi nu-
14 be: * Ne possent sacerdotes stare & minis-
trare propter caliginē, cōpleuerat enim
gloria Domini domum Dei.

CAP. VI.

1 A * Tunc Salomō ait, Dñs pollicitus est ve-
habitaret in caligine. * Ego aūt ædifi-
2 caui domum nomini eius vt habitaret ibi,
3 in perpetuum. * Et conuertit rex faciem
suam & benedixit vniuersæ multitudini
Israel. Nam omnis turba stabat intenta.
4 * Et ait, Benedictus Dñs Deus Israel, qui
quod locutus est Dauid patri meo, opere
5 cōpleuit, dicens: * A die qua eduxi popu-
lum meum de terra Ægypti, non elegi ci-
uitatem de cunctis tribubus Israel vt ædi-
ficaretur in ea domus nomini meo, neq;
elegi quemquā alium virum vt esset dux
in populo meo Israel.

6 * Et rex Salomon, & vniuersus cœtus Is-
rael, et qui congregati sunt ad eum ante arcam
Dei immolātes vitulos et oues, quæ nō numera-
buntur neque supputabūtur præ multitudine.
7 * Et intulerunt sacerdotes arcā fœderis Do-
mini in locum suum, in oraculum domus in san-
cta sanctorum, subter alas Cherubin.
8 * Et erant Cherubin expandentia alas suas
super locum arcæ, & cooperiebant Cherubin ar-
cam, & appropinquabant Cherubin super ar-
cam;
9 * Et super vectes eius supra: & eminebant
vectes, & aspiciebantur capita vectium ab
arca de sanctis in faciem oraculi, & non vide-
bantur extra, & fuerunt illic vsque ad diem
hanc.
10 * Nō erat in arca præterquā duæ tabulæ, quas
posuerat Moyses in Choreb, quæ disposuit Do-
minus cum filijs Israel, cùm exirent ipsi de ter-
ra Ægypti. * Et factum est cùm egrederētur
11 sacerdotes de sanctuariis, quoniam omnes sa-
cerdotes qui inuenti sunt, sanctificati sunt, non
fuerunt ordinati per vices.
12 * Et Leuitæ cantores omnes cum filiis Asaph
Eman, Idithum, & filiis eorum, & fratribus
eorum qui vestiti erant stolis byssinis in cymba-
lis, & in nablis, & in citharis, stantes ante al-
tare, & cum eis sacerdotes centum & viginti
13 canentes in tubis. * Et facta est vna vox cùm
tuba canerent, & cùm psalterio cantarent, &
cùm vociferarēt, vox vna vt laudarent vt con-
fiterentur Domino: & vt extulerunt vocem in
tubis, & in cymbalis, & in organis cantorum,
& in hymnis, & dicebant, (confitemini Domi-
no quoniam bonum, quoniam in æternum mise-
ricordia eius: & domus plena fuit nube & glo
ria Domini. * Et non potuerunt sacerdotes
14 stare & ministrare à facie nubis, quoniam im-
pleuit gloria Domini domum Dei.

CAP. VI.

1 * Tunc dixit Salomon, Dominus dixit vt ha-
bitaret in caligine.
2 * Et ego ædificaui domum nomini tuo san
ctam tibi & præparatam vt habitares tu in
ea in perpetuum.
3 * Et conuertit rex faciem suam, & benedi-
xit vniuersæ Ecclesiæ Israel, & omnis Eccle-
sia Israel stetit.
4 * Et ait, Benedictus Dominus Deus Israel,
qui locutus est in ore suo ad Dauid patrē meum
& in manibus suis compleuit, dicens,
5 * A die qua eduxi populum meum de terra
Ægypti, non elegi in ciuitate de cunctis tribu-
bus Israel, vt ædificarent domum vt esset nomē
meum illic, & non elegi in viro vt esset in du-
cem super populum meum Israel.

II. PARALIP.

6 * καὶ ὁ βασιλεὺς Σολομὼν, καὶ πᾶσα ἡ συναγωγὴ Ισ-
ραὴλ, καὶ ⓐ ἐπισυνηγμένοι ἐπ' αὐτὸν ἔμπροσθεν τῆς
κιβωτοῦ ἔθυον θύοντες μόσχους καὶ προβατα ἃ οὐκ ἀριθ-
μηθήσεται οὐδὲ λογισθήσεται ἀπὸ πλήθους.
7 * καὶ εἰσήνεγκαν ⓐ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίε
εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, εἰς τὸ δαβεὶρ τοῦ οἴκου εἰς τὰ ἅγια τῶν
ἁγίων, ὑποκάτω τῶν πτερύγων τῶν χερουβείμ.
8 * καὶ τὰ χερουβεὶμ διαπεπτωκότα τὰς πτέρυγας αὐ-
τῶν ἐπὶ τὸν τόπον τῆς κιβωτοῦ, καὶ συνεκάλυπτε τὰ χερουβεὶμ
τὴν κιβωτὸν, καὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς ἐπὶ τὴν κιβωτὸν,
9 * καὶ ἐπὶ τοῦ ἀναφορεῖς αὐτῆς ἔμπροσθεν· καὶ ὑπερεῖχον
ⓐ ἀναφορεῖς, καὶ ἐβλέποντο αἱ κεφαλαὶ τῶν ἀναφορέων
ἀπὸ τῆς κιβωτοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβεὶρ, καὶ
οὐκ ἐβλέποντο ἔξω, καὶ ἦσαν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
10 * οὐκ ἦν ἐν τῇ κιβωτῷ πλὴν δύο πλάκες, ἃς ἔθηκε μωυ-
σῆς ἐν χωρήβ, ὅσα διέθετο κύριος μετὰ τῶν υἱῶν Ισραὴλ,
11 ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου. * καὶ ἐγένετο ἐν
τῷ ἐξελθεῖν τοὺς ἱερεῖς ἐκ τῶν ἁγίων, ὅτι πάντες ⓐ ἱερεῖς
ⓐ εὑρεθέντες, ἡγιάσθησαν, οὐκ ἦσαν διατεταγμένοι κατ'
12 ἐφημερίαν. * καὶ ⓐ λευῖται ⓐ ψαλτῳδοὶ πάντες σὺν
τοῖς υἱοῖς καὶ ἀσὰφ καὶ αἱμὰν, τοῦ ἰδιθὰμ, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν,
καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν τοῖς ἐνδεδυμένοις στολὰς βυσσί-
νας ἐν κυμβάλοις καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν κινύραις, ἑστηκότες
κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίε, καὶ μετ' αὐτῶν ⓐ ἱερεῖς ἑκατὸν
καὶ εἴκοσι σαλπίζοντες ἐν ταῖς σάλπιγξιν.
13 * καὶ ἐγένετο μία φωνὴ ἐν τῷ σαλπίζειν καὶ ἐν τῷ ψαλλω-
δεῖν, καὶ ἐν τῷ ἀναφωνεῖν φωνὴ μία τοῦ αἰνεῖν καὶ ἐξομολο-
γεῖσθαι τῷ κυρίῳ· καὶ ὡς ὕψωσαν τὴν φωνὴν ἐν ταῖς σαλπι-
γξιν καὶ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν τοῖς ὀργάνοις τῶν ᾠδῶν, καὶ ἐν
ὕμνοις, καὶ ἔλεγον, ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι ἀγαθὸν, ὅτι
εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ· καὶ ὁ οἶκος ἐνεπλήσθη νεφέλης
14 καὶ δόξης κυρίε. * καὶ οὐκ ἠδυνάσθη ⓐ ἱερεῖς τοῦ στῆ-
ναι καὶ λειτουργεῖν ἀπὸ προσώπου τῆ νεφέλης, ὅτι ἐνέ-
πλησε δόξα κυρίε τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ.

ϛ'.

1 * Τότε εἶπεν Σολομών, κύριος εἶπε τοῦ κατασκηνῶ-
σαι ἐν γνόφῳ.
2 * καὶ ἐγὼ ᾠκοδόμησα οἶκον τῷ ὀνόματί σε ἁγίον σοι καὶ
ἕτοιμον τοῦ κατασκηνῶσαί σε ἐν αὐτῷ εἰς τοὺς αἰῶνας.
3 * καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ
εὐλόγησε πάσαν τὴν ἐκκλησίαν ισραὴλ, καὶ πᾶσα ἡ
ἐκκλησία ισραὴλ παρεστήκει.
4 * καὶ εἶπε, εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς ισραὴλ, ὃς ἐλά-
λησεν ἐν στόματι αὐτοῦ πρὸς δαυὶδ τὸν πατέρα μου καὶ ἐν
5 χερσὶν αὐτοῦ ἐπλήρωσε λέγων, * ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς
ἐξήγαγον τὸν λαόν μου ἐκ γῆς αἰγύπτου, οὐκ ἐξελεξάμην
ἐν πόλει ἀπὸ πασῶν φυλῶν ισραὴλ, τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶ-
κον τοῦ εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ, καὶ οὐκ ἐξελεξάμην ἐν ἀν-
δρὶ τοῦ εἶναι εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου ισραήλ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 * Sed elegi Hierusalem vt sit nomen meum in ea, & elegi Dauid vt constitueret eum super populum meum Israel.

7 * Cúmque fuisset voluntatis Dauid patris mei vt ædificaret domum nomini Domini Dei Israel:

8 * Dixit Dominus ad eum, Quia fuit voluntas tua, vt ędificares domũ nomini meo, bene quidem fecisti huiusmodi habere voluntatem.

9 * Sed non tu ędificabis mihi domum. veruntamen filius tuus qui egredietur de lumbis tuis, ipse ędificabit domum nomini meo.

10 * Compleuit ergo Dñs sermonem suũ quẽ locutus fuerat, & ego surrexi pro Dauid patre meo, & sedi super thronũ Israel, sicut locutus est Dominus, & ædificaui domum nomini Domini Dei Israel.

11 * Et posui in ea arcã in qua est pactum Domini quod pepigit cum filiis Israel.

12 * Stetit ergo coram altare Dñi ex aduerso vniuersæ multitudinis Israel, & extendit manus suas.

13 * Siquidem fecerat Salomon basim æneam, & posuerat eam in medio basilicæ, habentem quinq; cubitos longitudinis, & quinq, latitudinis, & tres cubitos altitudinis. Stetitq; super eam, & dum inceps flexis genibus contra vniuersam multitudinem Israel, & palmis in cælum leuatis,

14 * Ait, Domine Deus Israel, non est similis tui Deus in cælo & in terra, qui custodis pactũ & misericordiam ẽi seruis tuis qui ambulant coram te in toto corde suo.

15 * Qui præstitisti seruo tuo Dauid patri meo quæcunque locutus fueras ei, & quæ ore promiseras, opere complesti, sicut & præsens tempus probat.

16 * Nunc ergo Domine Deus Israel impleto seruo tuo patri meo Dauid quæcunq; locutus es, dicens: Non deficiet ex te vir coram me qui sedeat super thronum Israel, ita tamen si custodierint filij tui viã suam, & ambulauerint in lege mea, sicut & tu ambulasti coram me.

17 * Et nunc Domine Deus Israel firmetur sermo tuus quẽ locutus es seruo tuo Dauid.

18 * Ergo ne credibile est vt habitet Deus cum hominibus super terram? Si cælum & cæli cælorum non te capiunt, quanto magis domus ista quam ædificaui?

19 * Sed ad hoc tantum facta est, vt respicias orationem serui tui & obsecrationem eius Domine Deus meus, & audias preces quas fundit famulus tuus coram te:

ו ו ואבחר בירושלם להיות שמי שם ואבחר בדויד להיות על־עמי ישראל׃
ז ויהי עם־לבב דויד אבי לבנות בית לשם
ח יהוה אלהי ישראל׃ ויאמר יהוה אל־
דויד אבי יען אשר היה עם־לבבך לבנות בית
לשמי הטיבות כי היה עם־לבבך׃
ט רק אתה לא תבנה הבית כי בנך היוצא
מחלציך הוא־יבנה הבית לשמי׃
י ויקם יהוה את־דברו אשר דבר ואקום
תחת דויד אבי ואשב על־כסא ישראל
כאשר דבר יהוה ואבנה הבית לשם יהוה
אלהי ישראל׃ יא ואשים שם את־הארון אשר־
שם ברית יהוה אשר כרת עם־בני ישראל׃
יב ויעמד לפני מזבח יהוה נגד כל־קהל
ישראל ויפרש כפיו׃ יג כי עשה שלמה כיור
נחשת ויתנהו בתוך העזרה חמש אמות ארכו
וחמש אמות רחבו ואמות שלוש קומתו ויעמד
עליו ויברך על־ברכיו נגד כל־קהל ישראל
ויפרש כפיו השמימה׃
יד ויאמר יהוה אלהי ישראל אין־כמוך
אלהים בשמים ובארץ שמר הברית והחסד
לעבדיך ההלכים לפניך בכל־לבם׃
טו אשר שמרת לעבדך דויד אבי את אשר
דברת לו ותדבר בפיך ובידך מלאת כיום הזה׃
טז ועתה יהוה אלהי ישראל שמר לעבדך
דויד אבי את אשר דברת לו לאמר לא־יכרת
לך איש מלפני ישב על־כסא ישראל רק
אם ישמרו בניך את־דרכם ללכת בתורתי
כאשר הלכת לפני׃
יז ועתה יהוה אלהי ישראל יאמן דברך
אשר דברת לעבדך לדויד׃
יח כי האמנם ישב אלהים את־האדם על־
הארץ הנה שמים ושמי השמים לא יכלכלוך
אף כי־הבית הזה אשר בניתי׃
יט ופנית אל־תפלת עבדך ואל־תחנתו יהוה
אלהי לשמע אל־הרנה ואל־התפלה אשר
עבדך מתפלל לפניך׃

6 * Et elegi Hierusalem vt sit nomen meum illic, & elegi Dauid vt esset super populum meum Israel.

7 * Et fuit in corde Dauid patris mei vt ædificaret domum nomini Domini Dei Israel.

8 * Et dixit Dominus ad Dauid patrem meũ, * Propterea quòd factum est in corde tuo vt ædificares domum nomini meo, benè fecisti quoniam factum est in corde tuo.

9 * Veruntamen non ædificabis mihi tu domum, sed filius tuus qui egredietur ex lumbis tuis, ipse ædificabit domum nomini meo.

10 * Et statuit Dominus sermonem quem locutus fuerat, & factus sum pro Dauid patre meo, & sedi super thronum Israel, sicut locutus est Dominus, & ædificaui domum nomini Domini Dei Israel.

11 * Et posui illic arcam, in qua est illic pactum Domini quod pepigit cum Israel.

12 * Et stetit coram altari Domini coram vniuersa Ecclesia Israel, & extendit manus suas.

13 * Quoniam fecit Salomon basin æneam, & posuerat eam in medio atrij templi, quinque cubitorum longitudo eius, & quinque cubitorum latitudo eius, & quinque cubitorum altitudo eius, & stetit super eam, & flexit super genua sua contra vniuersam Ecclesiam Israel, & extendit manus suas in cælum.

14 * Et dixit, Domine Deus Israel non est similis tibi Deus in cælo & in terra, qui custodis pactum & misericordiam seruis tuis qui ambulant coram te in toto corde suo.

15 * Quæ custodisti seruo tuo Dauid patri meo, quæ locutus es ei, & locutus es in ore tuo, & in manibus tuis compleuisti, sicut dies hæc.

16 * Et nunc Domine Deus Israel custodi seruo tuo Dauid patri meo, quæ locutus es ei, dicens, Non deficiet tibi vir à facie mea qui sedeat super thronum Israel, veruntamen si custodierint filij tui viam suam vt ambulent in lege mea sicut ambulasti coram me.

17 * Et nunc Domine Deus Israel firmetur iam verbum tuum quod locutus es seruo tuo Dauid.

18 * Quoniam si verè habitabit Deus cum hominibus super terram, si cælum & cælum cæli non sufficient tibi, & quæ domus hæc quam ædificaui?

19 * Et inspicies ad orationem serui tui, & ad obsecrationem eius Domine Deus meus vt audias preces & orationem, quam seruus tuus orat coram te hodie.

ς * καὶ ἐξελεξάμην τὴν ἱερουσαλὴμ τοῦ γενέσθαι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ, καὶ ἐξελεξάμην τὸν δαυὶδ ὥστε εἶναι ἐπὶ λαῷ τοῦ λαοῦ μου ἰσραήλ.
ζ * καὶ ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν δαυὶδ τοῦ πατρός μου τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ.
η * καὶ εἶπεν κύριος πρὸς δαυὶδ τὸν πατέρα μου, ἀνθ' ὧν ὅτι ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν σου τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καλῶς ἐποίησας ὅτι ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν σου.
θ * πλὴν οὐχ οἰκοδομήσεις μοι σὺ οἶκον, ἀλλ' ἢ ὁ υἱός σου ὃς ἐξελεύσεται ἐκ τῆς ὀσφύος σου, αὐτὸς οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ὀνόματί μου.
ι * καὶ ἔστησε κύριος τὸν λόγον ὃν ἐλάλησε, καὶ ἐγενόμην ἀντὶ δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ ἐκάθισα ἐπὶ τὸν θρόνον ἰσραήλ, καθὼς ἐλάλησε κύριος, καὶ ᾠκοδόμησα τὸν οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ.
ια * καὶ ἔθηκα ἐκεῖ τὴν κιβωτόν, ἐν ᾗ ἐστιν ἐκεῖ ἡ διαθήκη κυρίου ἣν διέθετο τοῖς ἰσραήλ.
ιβ * καὶ ἔστη κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου ἐναντίον πάσης ἐκκλησίας ἰσραήλ, καὶ διεπέτασε τὰς χεῖρας αὐτοῦ.
ιγ * ὅτι ἐποίησε Σολομὼν βᾶσιν χαλκῆν, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς τοῦ ἱεροῦ, πέντε πηχῶν τὸ μῆκος αὐτῆς καὶ πέντε πηχῶν τὸ εὖρος αὐτῆς, καὶ πέντε πηχῶν τὸ ὕψος αὐτῆς· ἔστη ἐπ' αὐτῆς, καὶ ἔκαμψεν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ ἐναντίον πάσης ἐκκλησίας ἰσραήλ, καὶ διεπέτασε τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν.
ιδ * καὶ εἶπεν, κύριε ὁ θεὸς τοῦ ἰσραὴλ οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι θεὸς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, φυλάσσων τὴν διαθήκην, καὶ τὸ ἔλεος τοῖς δούλοις σου τοῖς πορευομένοις ἐναντίον σου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῶν·
ιε * ἃ ἐφύλαξας τῷ παιδί σου δαυὶδ τῷ πατρί μου, ἃ ἐλάλησας αὐτῷ, καὶ ἐλάλησας ἐν στόματί σου καὶ ἐν χερσί σου ἐπλήρωσας, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.
ιϛ * καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ φύλαξον τῷ παιδί σου δαυὶδ τῷ πατρί μου, ἃ ἐλάλησας αὐτῷ λέγων, οὐκ ἐκλείψει σοι ἄνηρ ἀπὸ προσώπου μου καθήμενος ἐπὶ θρόνου ἰσραήλ, πλὴν ἐὰν φυλάξωνται οἱ υἱοί σου τὴν ὁδὸν αὐτῶν τοῦ πορεύεσθαι ἐν τῷ νόμῳ μου ὡς ἐπορεύθης ἐναντίον μου.
ιζ * καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ πιστωθήτω δὴ τὸ ῥῆμά σου, ὃ ἐλάλησας τῷ δούλῳ σου δαυίδ.
ιη * ὅτι εἰ ἀληθῶς οἰκήσει θεὸς μετὰ ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς, εἰ ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ οὐκ ἐκχωροῦσί σοι, καὶ τίς ὁ οἶκος οὗτος ὃν ᾠκοδόμησα;
ιθ * καὶ ἐπιβλέψῃ ἐπὶ τὴν προσευχὴν τοῦ δούλου σου, καὶ ἐπὶ τὴν δέησιν αὐτοῦ κύριε ὁ θεός μου τοῦ ἐπακούσαι τῆς δεήσεως καὶ τῆς προσευχῆς, ἧς ὁ δοῦλός σου προσεύχεται ἐναντίον σου σήμερον·

Universidad de Deusto
Biblioteca

לְהִיוֹת עֵינֶיךָ פְּתוּחוֹת אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה יוֹמָם וְלַיְלָה אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַרְתָּ לָשׂוּם שְׁמֶךָ שָׁם לִשְׁמֹעַ אֶל־הַתְּפִלָּה אֲשֶׁר יִתְפַּלֵּל עַבְדְּךָ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה׃

20 * Vt aperias oculos tuos super domum istam diebus ac noctibus super locum in quo pollicitus es, vt inuocetur nomen tuum, & exaudires orationem quam seruus tuus orat in eo.

וְשָׁמַעְתָּ אֶל־תַּחֲנוּנֵי עַבְדְּךָ וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתְפַּלְלוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִמְּקוֹם שִׁבְתְּךָ מִן־הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַעְתָּ וְסָלָחְתָּ׃

21 * Et exaudias preces famuli tui & populi tui Israel. Quicunque orauerit in loco isto, exaudi de habitaculo tuo, id est de cœlis, & propitiare.

אִם־יֶחֱטָא אִישׁ לְרֵעֵהוּ וְנָשָׂא־בוֹ אָלָה לְהַאֲלֹתוֹ וּבָא אָלָה לִפְנֵי מִזְבַּחֲךָ בַּבַּיִת הַזֶּה׃

22 * Si peccauerit quispiam in proximum suum, & iurare contra eum paratus venerit, seque maledicto constrinxerit coram altari in domo ista:

וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִן־הַשָּׁמַיִם וְעָשִׂיתָ וְשָׁפַטְתָּ אֶת־עֲבָדֶיךָ לְהָשִׁיב לָרָשָׁע לָתֵת דַּרְכּוֹ בְרֹאשׁוֹ וְלְהַצְדִּיק צַדִּיק לָתֵת לוֹ כְּצִדְקָתוֹ׃

23 * Tu audies de cœlo, & facies iudicium seruorum tuorum, ita vt reddas iniquo viam suam in caput proprium, & vlciscaris iustum, retribuens ei secundum iustitiam suam.

וְאִם־יִנָּגֵף עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי אוֹיֵב כִּי יֶחֶטְאוּ־לָךְ וְשָׁבוּ וְהוֹדוּ אֶת־שְׁמֶךָ וְהִתְפַּלְלוּ וְהִתְחַנְּנוּ לְפָנֶיךָ בַּבַּיִת הַזֶּה׃

24 * Si superatus fuerit populus tuus Israel ab inimicis, peccabunt enim tibi, & conuersi egerint pœnitentiam, & obsecrauerint nomen tuum, & fuerint deprecati te in loco isto:

וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִן־הַשָּׁמַיִם וְסָלַחְתָּ לְחַטַּאת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וַהֲשִׁיבוֹתָם אֶל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָהֶם וְלַאֲבוֹתֵיהֶם׃

25 * Tu exaudies de cœlo, & propitiare peccato populi tui Israel, & reduc eos in terram quam dedisti eis & patribus eorum.

בְּהֵעָצֵר־שָׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר כִּי יֶחֶטְאוּ־לָךְ וְהִתְפַּלְלוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְהוֹדוּ אֶת־שְׁמֶךָ מֵחַטָּאתָם יְשׁוּבוּן כִּי תְעַנֵּם׃

26 * Si clauso cælo pluuia non fuerit propter peccata populi tui, & deprecati fuerint in loco isto, & cõfessi nomini tuo, & conuersi à peccatis suis, cùm eos afflixeris:

וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם וְתִסְלַח חַטַּאת עַבְדֶּיךָ וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל כִּי תורֵם אֶל־הַדֶּרֶךְ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יֵלְכוּ בָהּ וְנָתַתָּה מָטָר עַל־אַרְצְךָ אֲשֶׁר נָתַתָּה לְעַמְּךָ לְנַחֲלָה׃

27 * Exaudi de cælo Domine, & dimitte peccata seruis tuis & populi tui Israel, & doce eos viam bonam per quam ingrediantur, & da pluuiam terræ quam dedisti populo tuo ad possidendum.

רָעָב כִּי־יִהְיֶה בָּאָרֶץ דֶּבֶר כִּי־יִהְיֶה שַׁדָּפוֹן וְיֵרָקוֹן אַרְבֶּה וְחָסִיל כִּי יִהְיֶה כִּי יָצַר־לוֹ אוֹיְבָיו בְּאֶרֶץ שְׁעָרָיו כָּל־נֶגַע וְכָל־מַחֲלָה׃

28 * Fames si orta fuerit in terra, & pestilentia, ærugo & aurugo, & locusta, & bruchus, & hostes vastatis regionibus portas obsederint ciuitatis; omnisque plaga & infirmitas pressérit:

כָּל־תְּפִלָּה כָּל־תְּחִנָּה אֲשֶׁר יִהְיֶה לְכָל־הָאָדָם וּלְכָל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יֵדְעוּ אִישׁ נֶגַע וּמַכְאֹבוֹ וּפָרַשׂ כַּפָּיו אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה׃

29 *Si quis de populo tuo Israel fuerit deprecatus, cognoscens plagam & infirmitatem suam, & expanderit manus suas in domo hac:

וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִן־הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתְּךָ וְסָלַחְתָּ וְנָתַתָּה לָאִישׁ כְּכָל־דְּרָכָיו אֲשֶׁר תֵּדַע אֶת־לִבּוֹ כִּי אַתָּה לְבַדְּךָ יָדַעְתָּ אֶת־לְבַב בְּנֵי הָאָדָם׃

30 * Tu exaudies de cælo, de sublimi sedis tuæ habitaculo tuo, & propitiaberis & dabis vnicuique secundum vias suas, quas nosti eum habere in corde suo. Tu enim solus nosti corda filiorum hominum:

לְמַעַן יִירָאוּךָ לָלֶכֶת בִּדְרָכֶיךָ כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר־הֵם חַיִּים עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לַאֲבוֹתֵינוּ׃

31 * Vt timeant te & ambulent in viis tuis, cunctis diebus quibus viuunt super faciem terræ quam dedisti patribus nostris.

* Vt sint oculi tui aperti super domum istam die & nocte, in loco hoc quem dixisti vt inuocetur nomen tuum illic, vt audires orationem quam orat seruus tuus in loco hoc, & exaudies preces serui tui & populi tui Israel, quæcunq; orauerit in loco isto.

* Et tu exaudies de loco habitationis tuæ de cælo, & exaudies & propitius eris.

* Si peccauerit vir in proximum suum, & ceperit in eum maledictionem vt maledicat ei, & venerit & maledixerit ei coram altari in loco hoc:

* Et tu exaudies de cælo, & facies & iudicabis seruos tuos, vt reddas iniquo, & reddas vias suas in caput suum, & vt iustitiam des iusto, vt reddas ei secundum iustitiam suam.

* Et si frangatur populus tuus Israel coram inimico, si peccauerint tibi, & conuersi fuerint, & confessi fuerint nomini tuo, & orauerint, & deprecati fuerint coram te in domo ista:

* Et tu exaudies de cælo, & propitius eris peccatis populi tui Israel, & reduces eos in terram quam dedisti eis & patribus eorum.

* Cum clausum fuerit cælum & non sit pluuia, quoniam peccabunt tibi, & orabunt in loco isto, & confitebuntur nomini tuo, & à peccatis suis conuertentur, quoniam humiliabis eos.

* Et tu exaudies de cælo, & propicius eris peccatis seruorum tuorum & populi tui Israel, quoniam manifestabis eis viam bonam, in qua ambulabunt in ea, & dabis pluuiam super terram tuam, quam dedisti populo tuo in possessionem.

* Fames si fuerit in terra, mors si fuerit, aëris corruptio, sterilitia, locusta, bruchus si fuerit, & si contriuerint eum hostes eius in terra coram ciuitatibus suis,

* Secundum omnem plagam & secundum omnem laborem & secundum omnem plagam, & omnem orationem, & omnem deprecationem, quæ si fuerit omni homini & omni populo tuo Israel, qui si nouerit homo plagã suam & infirmitatem suam, & expanderit manus suas in domo hac.

* Et tu exaudies de cælo de parato habitaculo tuo, & propitiaberis & dabis viro secundum vias suas, sicut noueris cor suum, quoniam tu solus cognoscis cor filiorum hominum:

* Vt timeant te, vt ambulent in omnibus viis tuis cunctis diebus, quibus ipsi viuunt super faciem terræ, quam dedisti patribus nostris.

ΤΟῦ εἶναι σὲ τοὺς ὀφθαλμούς σου ἀνεῳγμένους ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον ἡμέρας καὶ νυκτός, εἰς τὸν τόπον τοῦτον ὃν εἶπας ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομά σου ἐκεῖ, τοῦ ἀκοῦσαι τὴν προσευχὴν ἧς προσεύξεται ὁ δοῦλός σου εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἀκοῦσαι τὴν δέησιν τοῦ δούλου σου καὶ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ, ἃ ἂν προσεύξωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον

καὶ σὺ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ τόπου τῆς κατοικήσεώς σου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀκούσῃ καὶ ἵλεως ἔσῃ.

ἐὰν ἁμάρτῃ ἀνὴρ εἰς τὸν πλησίον αὐτοῦ καὶ λάβῃ ἐπ' αὐτὸν δρασμὸν δρασθῆναι αὐτόν, καὶ ἔλθῃ καὶ δράσῃ) αὐτὸν κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ·

καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ποιήσεις, καὶ κρινεῖς τοὺς δούλους σου, τοῦ ἀποδοῦναι τῷ ἀδίκῳ καὶ ἀποδοῦναι ὁδὸν αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τοῦ δικαιῶσαι δίκαιον τοῦ ἀποδοῦναι αὐτῷ κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ.

καὶ ἐὰν πταισθῇ ὁ λαός σου Ἰσραὴλ ἐνώπιον ἐχθροῦ, ἐὰν ἁμαρτωσί σοι, καὶ ἐπιστρέψωσι καὶ ἐξομολογήσωνται) τῷ ὀνόματί σου, καὶ προσεύξωνται) καὶ δεηθῶσιν ἐνωπιόν σου ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ.

καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ, καὶ ἐπιστρέψεις αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκας αὐτοῖς καὶ τοῖς πατράσιν αὐτῶν·

ἐν τῷ συνεχθῆναι τὸν οὐρανὸν καὶ μὴ γένεσθαι ὑετόν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, καὶ προσεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου, καὶ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν ἐπιστρέψουσιν, ὅτι ταπεινώσεις αὐτούς.

καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τῶν δούλων σου καὶ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ, ὅτι δηλώσεις αὐτοῖς τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθήν, ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν αὐτῇ, καὶ δώσεις ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν σου ἣν ἔδωκας τῷ λαῷ σου εἰς κληρονομίαν.

λιμὸς ἐὰν γένηται ἐπὶ τῆς γῆς, θάνατος ἐὰν γένηται· ἀνεμοφθορία, ἴκτερος, ἀκρὶς, βρούχος ἐὰν γένηται, καὶ ἐὰν θλίψωσιν αὐτὸν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ κατέναντι τῶν πόλεων αὐτοῦ,

πᾶσαν πληγὴν καὶ πᾶν πόνον καὶ πᾶσαν προσευχὴν ἧς ἂν προσεύξηται παντὶ ἀνθρώπῳ καὶ παντὶ τῷ λαῷ σου Ἰσραὴλ, οἵτινες ἐπιγνῶσι ἄνθρωπος ἁφὴν αὐτοῦ καὶ τὸν μαλακίαν αὐτοῦ, καὶ διαπετάσῃ τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦτον.

καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐκ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου, καὶ ἱλάσῃ καὶ δώσεις ἀνδρὶ κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, ὡς ἂν γνῷς τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὅτι σὺ μονώτατος γινώσκεις τὴν καρδίαν τῶν υἱῶν ἀνθρώπων·

ὅπως φοβῶνταί σε καὶ πορεύσωνται ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου πάσας τὰς ἡμέρας ἃς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς, ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ג וְגַם אֶל־הַנֵּכְרִי אֲשֶׁר לֹא־מֵעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
הוּא וּבָא מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְיָדְךָ
הַחֲזָקָה וּזְרוֹעֲךָ הַנְּטוּיָה וּבָאוּ וְהִתְפַּלְלוּ אֶל־
הַבַּיִת הַזֶּה׃
לג וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִן־הַשָּׁמַיִם מְמְכוֹן שִׁבְתְּךָ
וְעָשִׂיתָ כְּכֹל אֲשֶׁר־יִקְרָא אֵלֶיךָ הַנֵּכְרִי לְמַעַן
יֵדְעוּ כָל־עַמֵּי הָאָרֶץ אֶת־שְׁמֶךָ וְלִירְאָה אוֹתְךָ
כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלָדַעַת כִּי־שִׁמְךָ נִקְרָא עַל־הַבַּיִת
הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִיתִי׃
לד כִּי־יֵצֵא עַמְּךָ לַמִּלְחָמָה עַל־אֹיְבָיו בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר
תִּשְׁלָחֵם וְהִתְפַּלְלוּ אֵלֶיךָ דֶּרֶךְ הָעִיר הַזֹּאת אֲשֶׁר
בָּחַרְתָּ בָּהּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר־בָּנִיתִי לִשְׁמֶךָ׃
לה וְשָׁמַעְתָּ מִן־הַשָּׁמַיִם אֶת־תְּפִלָּתָם וְאֶת־
לו תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם׃ כִּי יֶחֶטְאוּ־
לָךְ כִּי אֵין אָדָם אֲשֶׁר לֹא־יֶחֱטָא וְאָנַפְתָּ בָּם
וְנָתַתָּם לִפְנֵי אוֹיֵב וְשִׁבְיוּם שׁוֹבִיהֶם אֶל־אֶרֶץ
לז רְחוֹקָה אוֹ קְרוֹבָה׃ וְהֵשִׁיבוּ אֶל־לְבָבָם
בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבּוּ־שָׁם וְשָׁבוּ וְהִתְחַנְּנוּ אֵלֶיךָ
בְּאֶרֶץ שׁוֹבֵיהֶם לֵאמֹר חָטָאנוּ הֶעֱוִינוּ וְרָשָׁעְנוּ׃
לח וְשָׁבוּ אֵלֶיךָ בְּכָל־לְבָבָם וּבְכָל־נַפְשָׁם בְּאֶרֶץ
שׁוֹבֵיהֶם אֲשֶׁר שָׁבוּ אֹתָם וְהִתְפַּלְלוּ דֶּרֶךְ אַרְצָם
אֲשֶׁר־נָתַתָּה לַאֲבוֹתָם וְהָעִיר אֲשֶׁר בָּחָרְתָּ
לט וְלַבַּיִת אֲשֶׁר־בָּנִיתִי לִשְׁמֶךָ׃ וְשָׁמַעְתָּ מִן־
הַשָּׁמַיִם מְמְכוֹן שִׁבְתְּךָ אֶת־תְּפִלָּתָם וְאֶת־
תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם וְסָלַחְתָּ לְעַמְּךָ אֲשֶׁר
מ חָטְאוּ־לָךְ׃ עַתָּה אֱלֹהַי יִהְיוּ־נָא עֵינֶיךָ
פְּתֻחוֹת וְאָזְנֶיךָ קַשְׁבוֹת לִתְפִלַּת הַמָּקוֹם הַזֶּה׃
מא וְעַתָּה קוּמָה יְהוָה אֱלֹהִים לְנוּחֶךָ אַתָּה
וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ כֹּהֲנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהִים יִלְבְּשׁוּ תְשׁוּעָה
מב וַחֲסִידֶיךָ יִשְׂמְחוּ בַטּוּב׃ יְהוָה אֱלֹהִים אַל־
תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ זָכְרָה לַחַסְדֵי דָוִד עַבְדֶּךָ׃

ז

א וּכְכַלּוֹת שְׁלֹמֹה לְהִתְפַּלֵּל וְהָאֵשׁ יָרְדָה
מִן־הַשָּׁמַיִם וַתֹּאכַל הָעֹלָה וְהַזְּבָחִים וּכְבוֹד יְהוָה
ב מָלֵא אֶת־הַבָּיִת׃ וְלֹא יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים
לָבוֹא אֶל־בֵּית יְהוָה כִּי־מָלֵא כְּבוֹד־יְהוָה אֶת־
בֵּית יְהוָה׃

33 ‡ Externum quoq; qui non est de populo tuo Israel, si venerit de terra longinqua propter nomen tuum magnū, & propter manum tuam robustam & brachium tuū extentum, & adorauerit in loco isto:
33 ‡ Tu exaudies de cælo firmissimo habitaculo tuo, & facies cūcta pro quibus inuocauerit te peregrinus, vt sciant omnes populi terræ nomen tuum, & timeant te sicut populus tuus Israel, & cognoscant quia nomen tuum inuocatum est super domum hanc quam ædificaui.
34 ‡ Si egressus fuerit populus tuus ad bellum contra aduersarios suos per viam in qua miseris eos, adorabunt te cōtra viam in qua ciuitas hęc est quam elegisti, & domus quam ædificaui nomini tuo;
35 ‡ Vt exaudias de cælo preces eorum & obsecrationem, & vlciscaris.
36 ‡ Si autem peccauerint tibi, neq; enim est homo qui non peccet, & iratus fueris
G eis, & tradideris hostibus, & captiuos duxerint eos in terram longinquam, vel certè quæ iuxta est:
37 ‡ Et conuersi in corde suo in terra, ad quam captiui ducti fuerant, egerint pœnitentiam, & deprecati te fuerint in terra captiuitatis suę, dicentes, Peccauimus, iniquè fecimus, & impiè egimus,
38 ‡ Et reuersi fuerint ad te in toto corde suo, & tota anima sua, in terra captiuitatis suæ ad quam ducti sunt, adorabunt te contra viam terræ suæ quam dedisti patribus eorum, & vrbis quam elegisti, & domus quam ædificaui nomini tuo:
39 ‡ Vt exaudias de cęlo, hoc est, de firmo habitaculo tuo preces eorum, & facias iudicium & dimittas populo tuo, quāmuis peccatori.
40 ‡ Tu es enim Deus meus. Aperiantur, quæso, oculi tui, & aures tuæ intentæ sint ad orationem quæ fit in loco isto.
41 ‡ Nunc igitur consurge Dñe Deus in requiem tuam, tu & arca fortitudinis tuæ. Sacerdotes tui Dñe Deus indinis tuæ. Sacerdotes tui Dñe Deus induantur salutem, & sancti tui lætentur in
42 bonis. ‡ Domine Deus meus ne auertaris faciem Christi tui. Memento misericordiarum Dauid serui tui.

CAP. VII.

1 ACumq; complesset Salomon preces, ignis descendit de cælo, & deuorauit holocausta & victimas, & maiestas Domini implenit domum.
2 ‡ Nec poterant sacerdotes ingredi templum Domini, eo quòd implesset maiestas Domini templum Domini.

33 ‡ Et omnis externus qui non est de populo tuo Israel, & venerit de terra longinqua propter nomen tuum magnum, & manum tuam robustam, & brachium tuum excelsum, & venerint & orauerint in loco isto:
33 ‡ Et tu exaudies de cælo de parato habitaculo tuo, & facies secundum cuncta quæ inuocauerit te peregrinus, vt sciant omnes populi terræ nomen tuum, & vt timeant te, sicut populus tuus Israel, & vt cognoscant quia nomen tuum inuocatum est super domum hanc, quam ædificaui.
34 ‡ Si verò egressus fuerit populus tuus in bellum contra inimicos suos, in via qua mittes eos, & orauerint ad te secundum viam ciuitatis huius in qua elegisti in ea, & domus quam ædificaui nomini tuo:
35 ‡ Et exaudies de cælo preces eorum & obsecrationem eorum, et facies iustificationē eorum.
36 ‡ Quoniam peccabunt tibi, quoniam non est homo qui non peccabit: et si iratus fueris in eos, & tradideris eos iuxta faciem hostium, & captiuos duxerint eos qui captiuauerunt in terram longinquam vel quæ iuxta, & conuersi fuerint ad te in corde suo, in terra quò captiui ducti fuerant illuc:
37 ‡ Et conuersi fuerint & deprecati fuerint te in terra captiuitatis suæ, dicentes: Peccauimus, iniquè fecimus & impiè egimus,
38 ‡ Et conuersi fuerint ad te in toto corde suo, & in tota anima sua in terra captiuantiū eos, quò captuos duxerunt eos illuc, & orauerint viam terræ suæ, quam dedisti ipsis & patribus eorum, & vrbis quam elegisti, & domus quam ædificaui nomini tuo.
39 ‡ Et exaudies de cælo de parato habitaculo tuo preces eorum & deprecationem eorum, & facies iudicium eorum, & propitius eris populo qui peccauit tibi.
40 ‡ Et nunc Domine Deus sint iam oculi tui aperti, & aures tuæ attendentes in deprecationem loci huius.
41 ‡ Et nunc cōsurge Domine Deus in requiem tuam, tu & arca fortitudinis tuæ: sacerdotes tui Domine Deus induentur salutem, & sancti tui lętabuntur in bonis.
42 ‡ Domine Deus ne auertaris faciem Christi tui: memento misericordiarum tuarum Dauid seruo tuo.

CAP. VII.

1 ET vt compleuit Salomon orans, & ignis descēdit de cælo, & deuorauit holocausta et sacrificia, & gloria Domini impleuit domum.
2 ‡ Et non potuerunt sacerdotes ingredi in domum Domini in tempore illo, quoniam impleuit gloria Domini domum Domini.

32 ‡ καὶ γε πᾶς ἀλλότριος ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ λαοῦ σου ἰσραὴλ, καὶ ἔλθῃ ἐκ γῆς μακρόθεν διὰ τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα, καὶ τὴν χεῖρά σου τὴν κραταιὰν, καὶ τὸν βραχίονά σου τὸν ὑψηλόν, καὶ ἔλθωσι καὶ προσεύξωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον.
33 ‡ καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου, καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἐὰν καλέσηταί σε ὁ ἀλλότριος, ὅπως γνῶσι πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς τὸ ὄνομά σου, εἶναι φοβεῖσθαί σε, ὡς ὁ λαός σου ἰσραὴλ, καὶ τοῦ γνῶναι ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον, ὃν ᾠκοδόμησα.
34 ‡ ἐὰν δὲ ἐξέλθῃ ὁ λαός σου εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ, ὃν ὁδῷ ἀποστελεῖς αὐτούς, καὶ προσεύξωνται πρὸς σὲ κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πόλεως ταύτης ὃν ἐξελέξω ἐν αὐτῇ, καὶ τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου·
35 ‡ καὶ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὰς προσευχὰς αὐτῶν καὶ τὰς δεήσεως αὐτῶν, καὶ ποιήσεις τὸ δικαίωμα αὐτῶν.
36 ‡ ὅτι ἁμαρτήσονται σοι, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ὃς οὐκ ἁμαρτήσεται, καὶ ἐὰν θυμωθῇς ἐπ' αὐτοῖς, καὶ παραδῷς αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον ἐχθρῶν, καὶ αἰχμαλωτεύσωσιν αὐτοὺς οἱ αἰχμαλωτεύσαντες εἰς γῆν μακρὰν ἐγγὺς, καὶ πεπρέψωσι πρὸς σὲ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, ἐν τῇ γῇ ᾗ ᾐχμαλωτεύθησαν ἐκεῖ.
37 ‡ καὶ πεπρέψωσι καὶ δεηθῶσί σου ἐν γῇ αἰχμαλωσίας αὐτῶν, λέγοντες, ἡμάρτομεν, ἠνομήσαμεν καὶ ἠσεβήσαμεν.
38 ‡ καὶ πεπρέψωσι πρὸς σὲ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν ἐν γῇ αἰχμαλωτευσάντων αὐτούς, ᾗ ᾐχμαλώτευσαν αὐτοὺς ἐκεῖ, καὶ προσεύξωνται ὁδὸν γῆς αὐτῶν, ἣν ἔδωκας αὐτοῖς καὶ τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ τὴν πόλεως ἣν ἐξελέξω καὶ τοῦ οἴκου ᾧ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου.
39 ‡ καὶ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου τὴν προσευχὴν αὐτῶν καὶ τὴν δέησιν αὐτῶν, καὶ ποιήσεις τὸ κρῖμα αὐτῶν, καὶ ἵλεως ἔσῃ τῷ λαῷ τῷ ἁμαρτόντι σοι.
40 ‡ καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἔστωσαν δὴ οἱ ὀφθαλμοί σου ἀνεῳγμένοι, καὶ τὰ ὦτά σου ἐπήκοα εἰς τὴν δέησιν τοῦ τόπου τούτου.
41 ‡ καὶ νῦν ἀνάστηθι κύριε ὁ θεὸς εἰς τὴν κατάπαυσίν σου σὺ καὶ ἡ κιβωτὸς τῆς ἰσχύος σου, οἱ ἱερεῖς σου κύριε ὁ θεὸς ἐνδύσονται σωτηρίαν, καὶ οἱ ὅσιοί σου εὐφρανθήσονται ἐν ἀγαθοῖς.
42 ‡ κύριε ὁ θεὸς μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου, μνήσθητι τὰ ἐλέη σου τῷ δαυὶδ τῷ δούλῳ σου.

ζ'.

1 ‡ Καὶ ὡς συνετέλεσε σολομὼν προσευχόμενος, καὶ τὸ πῦρ κατέβη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγε τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰς θυσίας, καὶ δόξα κυρίου ἔπλησε τὸν οἶκον.
2 ‡ καὶ οὐκ ἐδύναντο οἱ ἱερεῖς εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον κυρίου ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτι ἐνέπλησε δόξα κυρίου τὸν οἶκον κυρίου.

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 ¶ וְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רֹאִים בְּרֶדֶת הָאֵשׁ
וּכְבוֹד יְהוָה עַל־הַבָּיִת וַיִּכְרְעוּ אַפַּיִם אַרְצָה
עַל־הָרִצְפָּה וַיִּשְׁתַּחֲווּ וְהוֹדוֹת לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי
4 לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: ¶ וְהַמֶּלֶךְ וְכָל־הָעָם זֹבְחִים
זֶבַח לִפְנֵי יְהוָה:
5 ¶ וַיִּזְבַּח הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה אֶת־זֶבַח הַבָּקָר
עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף וְצֹאן מֵאָה וְעֶשְׂרִים
אֶלֶף וַיַּחְנְכוּ אֶת־בֵּית הָאֱלֹהִים הַמֶּלֶךְ וְכָל־
6 הָעָם: ¶ וְהַכֹּהֲנִים עַל־מִשְׁמְרוֹתָם עֹמְדִים
וְהַלְוִיִּם בִּכְלֵי־שִׁיר יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה דָוִיד
הַמֶּלֶךְ לְהֹדוֹת לַיהוָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ בְּהַלֵּל
דָּוִיד בְּיָדָם וְהַכֹּהֲנִים מַחְצְרִים נֶגְדָּם וְכָל־
7 יִשְׂרָאֵל עֹמְדִים: ¶ וַיְקַדֵּשׁ שְׁלֹמֹה אֶת־
תּוֹךְ הֶחָצֵר אֲשֶׁר לִפְנֵי בֵּית יְהוָה כִּי־עָשָׂה שָׁם
הָעֹלוֹת וְאֶת־חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים כִּי מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת
אֲשֶׁר־עָשָׂה שְׁלֹמֹה לֹא יָכוֹל לְהָכִיל אֶת־הָעֹלָה
וְאֶת־הַמִּנְחָה וְאֶת־הַחֲלָבִים:
8 ¶ וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה אֶת־הֶחָג בָּעֵת הַהִיא שִׁבְעַת
יָמִים וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ קָהָל גָּדוֹל מְאֹד מִלְבוֹא
9 חֲמָת עַד־נַחַל מִצְרַיִם: ¶ וַיַּעֲשׂוּ בַיּוֹם
הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת כִּי חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ עָשׂוּ שִׁבְעַת
10 יָמִים וְהֶחָג שִׁבְעַת יָמִים: ¶ וּבְיוֹם עֶשְׂרִים
וּשְׁלִשָּׁה לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי שִׁלַּח אֶת־הָעָם
לְאָהֳלֵיהֶם שְׂמֵחִים וְטוֹבֵי לֵב עַל־הַטּוֹבָה
אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְדָוִיד וְלִשְׁלֹמֹה וּלְיִשְׂרָאֵל
11 עַמּוֹ: ¶ וַיְכַל שְׁלֹמֹה אֶת־בֵּית יְהוָה וְאֶת־
בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת כָּל־הַבָּא עַל־לֵב שְׁלֹמֹה לַעֲשׂוֹת
בְּבֵית יְהוָה וּבְבֵיתוֹ הִצְלִיחַ:
12 ¶ וַיֵּרָא יְהוָה אֶל־שְׁלֹמֹה בַּלָּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ
שָׁמַעְתִּי אֶת־תְּפִלָּתֶךָ וּבָחַרְתִּי בַמָּקוֹם הַזֶּה לִי
13 לְבֵית זָבַח: ¶ הֵן אֶעְצֹר הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה
מָטָר וְהֵן אֲצַוֶּה עַל־הָאָרֶב לֶאֱכוֹל הָאָרֶץ וְאִם־
14 אֲשַׁלַּח דֶּבֶר בְּעַמִּי: ¶ וְיִכָּנְעוּ עַמִּי אֲשֶׁר נִקְרָא
שְׁמִי עֲלֵיהֶם וְיִתְפַּלְלוּ וִיבַקְשׁוּ פָּנַי וְיָשֻׁבוּ מִדַּרְכֵיהֶם
הָרָעִים וַאֲנִי אֶשְׁמַע מִן־הַשָּׁמַיִם וְאֶסְלַח
לְחַטָּאתָם וְאֶרְפָּא אֶת־אַרְצָם:
15 ¶ עַתָּה עֵינַי יִהְיוּ פְתֻחוֹת וְאָזְנַי קַשֻּׁבוֹת
לִתְפִלַּת הַמָּקוֹם הַזֶּה:

3 * Sed & omnes filij Iſrael videbant deſcendentē ignem & gloriam Domini ſuper domum, & corruentes proni in terra ſuper pauimentum ſtratum lapide, adorauerunt & laudauerunt Dominum, quoniam bonus, quoniam in ſeculum miſericordia eius. 4 * Rex autem & omnis populus immolabāt victimas coram Domino. 5 * Mactauit igitur rex Salomon hoſtias boum viginti duo millia, arietum centū et viginti millia. Et dedicauit domum B Dei rex & vniuerſus populus.

6 * Sacerdotes autem ſtabant in officiis ſuis, & Leuitæ in organis carminum Domini quæ fecit Dauid rex ad laudandum Dominum, quoniam in æternum miſericordia eius, hymnos Dauid canentes per manus ſuas. Porrò ſacerdotes canebāt tubis ante eos, cunctúſque Iſrael ſtabat.

7 * Sanctificauit quoque Salomon medium atrij ante templum Domini. Obtulerat enim ibi holocauſta & adipes pacificorum, quia altare æneum quod fecerat, non poterat ſuſtinere holocauſta & ſacrificia & adipes pacificorum.

8 * Fecit ergo Salomon ſolemnitatem in tempore illo ſeptē diebus, & omnis Iſrael cum eo, Eccleſia magna valde ab introitu Emath vſque ad torrentem Ægypti.

9 * Fecítq; die octauo collectam, eo quòd C dedicaſſet altare ſeptem diebus, & ſolemnitatem celebraſſet diebus ſeptem.

10 * Igitur in die viceſimo tertio menſis ſeptimi dimiſit populos ad tabernacula ſua lætantes atque gaudentes ſuper bono, quod fecerat Dominus Dauid & Salomoni & Iſrael populo ſuo.

11 * Compleuitq; Salomon domum Domini & domū regis, & omnia quæ diſpoſuerat in corde ſuo, vt faceret in domo Domini & in domo ſua, & proſperatus eſt.

12 * Apparuit autem ei Dominus nocte, & ait, Audiui orationem tuā & elegi locum iſtum mihi D in domum ſacrificij.

13 * Si clauſero cælum & non fiat pluuia, & ſi mandauero locuſtæ vt deuoret terram, & ſi miſero peſtilētiam in populum meum:

14 * Conuerſus autem populus meus ſuper quos inuocatum eſt nomen meum ſuper eos, & deprecatus me fuerit, & exquiſierit faciem meam, & egerit pœnitentiā à viis ſuis malis, & ego exaudiam de cælo, & propitius ero peccatis eorum, & ſanabo terram eorum.

15 * Oculi quoq; mei erunt aperti & aures meæ erectæ ad orationem eius qui in loco iſto orauerit.

3 * Et omnes filij Iſrael videbant deſcendentem ignem, & gloriam Domini ſuper domum, & corruerunt in faciem ſuper terram ſuper pauimentum lapideum, & adorauerunt & laudauerunt Dominum, quoniam bonum, quoniam in ſeculum miſericordia eius.

4 * Et rex & omnis populus immolantes ſacrificia coram Domino.

5 * Et ſacrificauit rex Salomon ſacrificium boum viginti & duo millia, & ouium centū et viginti millia, & dedicauit domum rex & omnis populus.

6 * Et ſacerdotes per cuſtodias ſuas ſtantes, & Leuitæ in organis carminum Domini, quæ fecit Dauid rex ad confitendum coram Domino, quoniam bonum, quoniam in æternum miſericordia eius, in hymnis Dauid per manum ſuam, & ſacerdotes canentes tubis ante eos, & omnis Iſrael ſtans.

7 * Et ſanctificauit Salomon medium atrij quod in domo Domini, quoniam fecit ibi holocauſta & adipes ſalutariorum, quoniam altare æneum quod fecerat Salomon non ſufficiebat ſuſtinere holocauſta & ſacrificia, & adipes pacificorum.

8 * Et fecit Salomon ſolemnitatem in tempore illo ſeptem diebus, & omnis Iſrael cum eo Eccleſia magna valde, ab introitu Emath & vſq; ad torrentem Ægypti.

9 * Et fecit in die octauo exodium, quoniam dedicationem altaris fecit ſeptem diebus, & ſolemnitatem ſeptem diebus.

10 * Et in die vigeſimo & tertio menſis ſeptimi miſit Salomon populum in tabernacula ſua, lætantes & bonos corde in bonis quæ fecit Dominus Dauid & Salomoni & Iſrael populo ſuo.

11 * Et compleuit Salomon domum Domini & domum regis, & in omnibus quæ voluit Salomon in anima ſua facere in domo Domini & in domo ſua, proſperatus eſt.

12 * Et apparuit Dominus Salomoni in nocte, et ait ei, Audiui orationē tuam & elegi locum iſtum mihi in domum ſacrificij.

13 * Si clauſero cælum & non fiat pluuia, & ſi mandauero locuſtæ vt deuoret terram, & ſi miſero mortem in populum meum:

14 * Et conuertatur ad me populus meus ſuper quos inuocatum eſt nomen meum ſuper eos, & deprecati fuerint, et quæſierint faciem meam, & conuerſi fuerint à viis ſuis malis, & ego exaudiam de cælo, & propitius ero peccatis eorum, & ſanabo terram eorum.

15 * Et nunc oculi mei erunt aperti, & aures meæ exaudientes orationem loci huius.

3 * καὶ πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἑώρων καταβαῖνον τὸ πῦρ,
καὶ δόξα κυρίου ἐπὶ τὸν οἶκον, καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ
τὴν γῆν ἐπὶ τὸ λιθόστρωτον, καὶ προσεκύνησαν καὶ ἤνεσαν τῷ
κυρίῳ, ὅτι ἀγαθὸν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
4 * καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς θυσίας θύοντες θυσίαν ἐνώπιον κυρίου.
5 * καὶ ἔθυσεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν τὴν θυσίαν μόσχων
εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας, καὶ προβάτων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χι-
λιάδας, καὶ ἐνεκαίνισεν τὸν οἶκον ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαός.
6 * καὶ οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὰς φυλακὰς αὐτῶν ἑστηκότες, καὶ
οἱ λευῖται ἐν ὀργάνοις ᾠδῶν κυρίου, ὧν ἐποίησε δαυὶδ ὁ
βασιλεὺς ἐξομολογεῖσθαι ἕναδι κυρίῳ, ὅτι ἀγαθὸν,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, ἐν ὕμνοις δαυὶδ διὰ χει-
ρὸς αὐτῶν. καὶ οἱ ἱερεῖς σαλπίζοντες σάλπιγξιν ἐναντί-
ον αὐτῶν, καὶ πᾶς ισραὴλ ἑστηκώς.
7 * καὶ ἡγίασε σολομὼν τὸ μέσον τῆς αὐλῆς τῆς ἐν οἴκῳ
κυρίου, ὅτι ἐποίησεν ἐκεῖ τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰ στέατα
τῶν σωτηρίων, ὅτι τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ὃ ἐποίησε σο-
λομὼν οὐκ ἐξεποίει δέξασθαι τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ
τὰς θυσίας καὶ τὰ στέατα τῶν εἰρηνικῶν.
8 * καὶ ἐποίησε σολομὼν τὴν ἑορτὴν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ πᾶς ισραὴλ μετ' αὐτοῦ ἐκκλησία με-
γάλη σφόδρα, ἀπὸ εἰσόδου αἱμὰθ καὶ ἕως χειμάρρου αἰ-
γύπτου.
9 * καὶ ἐποίησεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον, ὅτι
ἐγκαινισμὸν τοῦ θυσιαστηρίου ἐποίησεν ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ
τὴν ἑορτὴν ἑπτὰ ἡμέρας.
10 * καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ εἰκοστῇ καὶ τετάρτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ
ἑβδόμου ἀπέστειλε σολομὼν τὸν λαὸν εἰς τὰ σκηνώματα
αὐτῶν, εὐφραινομένους καὶ ἀγαθοὺς τῇ καρδίᾳ ἐπὶ εἰς
ἀγαθοῖς εἰς ἐποίησε κύριος τῷ δαυὶδ καὶ σολομῶντι καὶ
ισραὴλ τῷ λαῷ αὐτοῦ.
11 * καὶ συνετέλεσε σολομὼν τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον
τοῦ βασιλέως, καὶ πάντα ὅσα ἠθέλησε σολομὼν ἐν τῇ
ψυχῇ αὐτοῦ ποιῆσαι ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ
εὐοδώθη.
12 * καὶ ὤφθη κύριος τῷ σολομῶντι ἐν τῇ νυκτί, καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ, ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου καὶ ἐξελεξάμην ἐν
τῷ τόπῳ τούτῳ ἐμοὶ εἰς οἶκον θυσίας.
13 * ἐὰν συσχῶ τὸν οὐρανὸν καὶ μὴ γένηται ὑετός, καὶ ἐὰν ἐν-
τείλωμαι τῇ ἀκρίδι τοῦ καταφαγεῖν τὴν γῆν, καὶ ἐὰν ἀπο-
στείλω θάνατον ἐν τῷ λαῷ μου.
14 * καὶ ἐντραπῇ με ὁ λαός μου ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ
ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, καὶ προσεύξωνται, καὶ ζητήσωσι τὸ
πρόσωπόν μου, καὶ ἀποστρέψωσιν ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτῶν τῶν
πονηρῶν, καὶ ἐγὼ εἰσακούσομαι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἱλεως ἔσο-
μαι ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν, καὶ ἰάσομαι τὴν γῆν αὐτῶν.
15 * καὶ νῦν οἱ ὀφθαλμοί μου ἔσονται ἀνεῳγμένοι, καὶ τὰ
ὦτά μου ἐπήκοα τῇ προσευχῇ ἐκ τοπου τούτου.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 * וְעַתָּה בָּחַרְתִּי וְהִקְדַּשְׁתִּי אֶת־הַבַּיִת הַזֶּה
לִהְיוֹת שְׁמִי שָׁם עַד־עוֹלָם וְהָיוּ עֵינַי וְלִבִּי שָׁם כָּל־
17 הַיָּמִים: * וְאַתָּה אִם־תֵּלֵךְ לְפָנַי כַּאֲשֶׁר
הָלַךְ דָּוִיד אָבִיךָ וְלַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ
18 וְחֻקַּי וּמִשְׁפָּטַי תִּשְׁמֹור: * וַהֲקִימוֹתִי אֶת כִּסֵּא
מַלְכוּתְךָ כַּאֲשֶׁר כָּרַתִּי לְדָוִיד אָבִיךָ לֵאמֹר לֹא־
יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל:
19 * וְאִם־תָּשׁוּבוּן אַתֶּם וַעֲזַבְתֶּם חֻקֹּתַי
וּמִצְוֹתַי אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵיכֶם וְהָלַכְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם
אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם:
20 * וּנְתַשְׁתִּים מֵעַל אַדְמָתִי אֲשֶׁר־נָתַתִּי לָהֶם
וְאֶת־הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר הִקְדַּשְׁתִּי לִשְׁמִי אַשְׁלִיךְ
מֵעַל פָּנַי וְאֶתְּנֶנּוּ לְמָשָׁל וְלִשְׁנִינָה בְּכָל־הָעַמִּים:
21 * וְהַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר־הָיָה עֶלְיוֹן לְכָל־עֹבֵר
עָלָיו יִשֹּׁם וְאָמַר בַּמֶּה עָשָׂה יְהוָה כָּכָה לָאָרֶץ
22 הַזֹּאת וְלַבַּיִת הַזֶּה: * וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצִיאָם
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיַּחֲזִיקוּ בֵּאלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲווּ
לָהֶם וַיַּעַבְדוּם עַל־כֵּן הֵבִיא עֲלֵיהֶם אֶת־כָּל־
הָרָעָה הַזֹּאת:

ח

1 * וַיְהִי מִקֵּץ עֶשְׂרִים שָׁנָה אֲשֶׁר
בָּנָה שְׁלֹמֹה אֶת־בֵּית יְהוָה וְאֶת־בֵּיתוֹ:
2 * וְהֶעָרִים אֲשֶׁר נָתַן חוּרָם לִשְׁלֹמֹה בָּנָה
שְׁלֹמֹה אוֹתָם וַיֹּשֶׁב שָׁם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
3 * וַיֵּלֶךְ שְׁלֹמֹה חֲמַת צוֹבָה וַיֶּחֱזַק עָלֶיהָ:
4 * וַיִּבֶן אֶת־תַּדְמֹר בַּמִּדְבָּר וְאֵת כָּל־עָרֵי
הַמִּסְכְּנוֹת אֲשֶׁר בָּנָה בַּחֲמָת:
5 * וַיִּבֶן אֶת־בֵּית חורון הָעֶלְיוֹן וְאֶת־
בֵּית חורון הַתַּחְתּוֹן עָרֵי מָצוֹר חוֹמוֹת דְּלָתַיִם
6 וּבְרִיחַ: * וְאֶת־בַּעֲלַת וְאֵת כָּל־עָרֵי הַמִּסְכְּנוֹת
אֲשֶׁר־הָיוּ לִשְׁלֹמֹה וְאֵת כָּל־עָרֵי הָרֶכֶב וְאֵת עָרֵי
הַפָּרָשִׁים וְאֵת כָּל־חֵשֶׁק שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר חָשַׁק
לִבְנוֹת בִּירוּשָׁלַם וּבַלְּבָנוֹן וּבְכֹל אֶרֶץ מֶמְשַׁלְתּוֹ:
7 * כָּל־הָעָם הַנּוֹתָר מִן־הַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי
וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר לֹא מִיִּשְׂרָאֵל
הֵמָּה:

16 * Elegi enim & sanctificaui locũ istum
vt sit nomen meum ibi in sempiternum,
& permaneant oculi mei & cor meum ibi
cunctis diebus.
17 * Tu quoque si ambulaueris coram me
sicut ambulauit Dauid pater tuus, & fe-
ceris iuxta omnia quæ præcepit tibi, &
iustitias meas iudiciaque seruaueris:
18 * Suscitabo thronum regni tui, sicut
pollicitus sum Dauid patri tuo dicens,
Non auferetur de stirpe tua vir qui non
sit princeps in Israel.
19 * Si autem auersi fueritis & derelique-
ritis iustitias meas & præcepta mea quæ
proposui vobis, & abeuntes seruietis
diis alienis & adoraueritis eos:
20 * Euellam vos de terra mea quam de-
di vobis, & domum hanc quam sanctifi-
caui nomini meo, proiciam à facie mea,
& tradam eam in parabolam & in exem-
plum cunctis populis.
21 * Et domus ista quæ erat excelsa, erit in
prouerbium vniuersis transeuntibus, &
dicent stupentes, Quare fecit Dominus
sic terræ huic & domui huic?
22 * Respondebúntque, Quia dereliquerunt Dominum Deum patrum suorum
qui eduxit eos de terra Ægypti, & appre-
henderunt Deos alienos, & adoraueruntque eos & coluerunt, idcirco venerunt super
eos vniuersa hæc mala.

CAP. VIII.

1 A EXpletis autem viginti annis postquã
ædificauit Salomon domum Domini
& domum suam:
2 * Ciuitates quas dederat Hyram Salo-
moni ædificauit, & habitare ibi fecit fi-
lios Israel.
3 * Abiitque in Emath Suba, & obtinuit
eam.
4 * Et ædificauit Palmiram in deserto, &
alias ciuitates munitissimas ædificauit in
Emath.
5 * Extruxítque Bethoron superiorem &
Bethoron inferiorem, ciuitates munitas
habentes portas, & vectes, & seras,
6 * Balaath etiam & omnes vrbes firmis-
simas quæ fuerunt Salomonis, cunctásq;
vrbes quadrigarũ & vrbes equitum. Om-
B nia quæcunq; voluit Rex Salomon atque
disposuit, ædificauit in Hierusalem & in
Libano, & in vniuersa terra potestatis suæ.
7 * Omnem populum qui derelictus fuerat
de Chetthæis & Ammorrhæis, & Pherezæis,
& Euæis, & Iebusæis, qui non erant de
stirpe Israel:

16 * Et nunc elegi, & sanctificaui domum
hanc, vt sit nomen meum ibi vsque in sempi-
ternum, & erunt oculi mei & cor meum ibi
cunctis diebus.
17 * Et tu si ambulaueris coram me sicut am-
bulauit Dauid pater tuus, & feceris iuxta o-
mnia quæ præcepi tibi, & præcepta mea, & iu-
dicia mea seruaueris:
18 * Et suscitabo thronum regni tui, sicut pe-
pigi cum Dauid patre tuo, dicens: Non aufe-
retur tibi vir dux in Israel.
19 * Et si auersi fueritis vos, & si dereliqueri-
tis præcepta mea & mandata mea quæ dedi
coram vobis, & ambulaueritis & seruieritis
dijs alienis, & adoraueritis eos:
20 * Et auferam vos de terra quam dedi vobis,
& domum hanc quam sanctificaui nomini meo
proijciam ipsam à facie mea, & dabo ipsam in
parabolam, & in narrationem in cunctis po-
pulis.
21 * Et domus hæc, quæ erat excelsa, desolabi-
tur: omnis pertransiens eam stupebit, & ài-
cet, Propter quid fecit Dominus terræ huic &
domui huic?
22 * Et dicent, Quoniam dereliquerunt Domi-
num Deum patrum suorum qui eduxit eos de
terra Ægypti, & apprehenderunt deos alienos
& adorauerunt eos, & seruierunt ipsis, idcir-
cò induxit in eos vniuersum malum hoc.

CAP. VIII.

1 ET factum est post viginti annos, in quibus
ædificauit Salomon domum Domini & do-
mum suam:
2 * Et ciuitates quas dedit Chiram Salomo-
ni, ædificauit ipsas Salomon, & habitare fecit
ibi filios Israel.
3 * Et venit Salomon in Emath Suba, & 3
præualuit contra eam.
4 * Et ædificauit Thedmor in deserto, & o- 4
mnes ciuitates munitas, quas ædificauit in
Emath.
5 * Et ædificauit Bethoron superiorem, & Be- 5
thoron inferiorem, ciuitates munitas muris,
portis & vectibus.
6 * Et Balaath & omnes vrbes munitas quæ 6
fuerunt Salomoni, & omnes ciuitates curruũ,
& ciuitates equitum, & quæcunque desiderauit Salomon secundum desiderium suum, vt
ædificaret in Hierusalem, & in Libano, & in
omni terra potestatis suæ.
7 * Et omnem populum qui derelictus fuerat 7
de Chetteo, & Amorreo, & Pherezeo, & Eueo, & Jebuseo, qui non sunt de Israel.

16 * καὶ νῦν ἐξελεξάμην καὶ ἡγίακα τὸν οἶκον τοῦτον,
ἵ εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ ἕως αἰῶνος, καὶ ἔσονται οἱ
ὀφθαλμοί μου καὶ ἡ καρδία μου ἐκεῖ πάσας τὰς ἡ-
μέρας.
17 * καὶ σὺ ἐὰν πορευθῇς ἐνώπιόν μου ὃν τρόπον ἐπορεύ-
θη Δαυὶδ ὁ πατήρ σου, καὶ ποιήσῃς κατὰ πάντα ἃ ἐνε-
τειλάμην σοι, καὶ τὰ προστάγματά μου καὶ τὰ κρίματά μου φυλάξῃς.
18 * καὶ διαστήσω τὸν θρόνον τῆς βασιλείας σου, ὡς διε-
θέμην Δαυὶδ τῷ πατρί σου λέγων, οὐκ ἐξαρθήσεταί σοι
ἀνὴρ ἡγούμενος ἐν Ἰσραήλ.
19 * καὶ ἐὰν δὲ ἀποστραφῆτε ὑμεῖς, καὶ ἐὰν καταλείπητε
τὰ προστάγματά μου καὶ τὰς ἐντολάς μου ἃς ἔδωκα
ἐναντίον ὑμῶν, καὶ πορευθῆτε καὶ λατρεύσητε θεοῖς ἑτέ-
ροις, καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς·
20 * καὶ ἐξαρῶ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα ὑμῖν, καὶ τὸν
οἶκον τοῦτον ὃν ἡγίασα τῷ ὀνόματί μου ἀπορρίψω αὐτὸν
ἀπὸ προσώπου μου καὶ δώσω αὐτὸν εἰς παραβολὴν, καὶ εἰς
διήγημα ἐν πᾶσι τοῖς λαοῖς.
21 * καὶ ὁ οἶκος οὗτος, ὃς ὢν ὑψηλὸς ἐρημωθήσεται· πᾶς
ὁ παραπορευόμενος αὐτὸν ἐκστήσεται, καὶ ἐρεῖ, ἕνεκεν τίνος
ἐποίησεν ὁ κύριος τῇ γῇ ταύτῃ καὶ τῷ οἴκῳ τούτῳ;
22 * καὶ ἐροῦσιν, ἀνθ' ὧν ἐγκατέλειπον κύριον τὸν θεὸν
τῶν πατέρων αὐτῶν τὸν ἐξαγαγόντα αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύ-
πτου, καὶ ἀντελάβοντο θεῶν ἑτέρων, καὶ προσεκύνησαν
αὐτοῖς, καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο ἐπήγαγεν ἐπ'
αὐτοὺς πᾶσαν τὴν κακίαν ταύτην.

η'.

1 * Καὶ ἐγένετο μετὰ εἴκοσιν ἔτη, ἐν οἷς ᾠκοδόμησε Σολο-
μὼν τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ·
2 * καὶ τὰς πόλεις ἃς ἔδωκε Χειρὰμ τῷ Σολομῶντι, ᾠκο-
δόμησεν αὐτὰς Σολομὼν καὶ κατῴκισεν ἐκεῖ υἱοὺς
Ἰσραήλ.
3 * καὶ ἦλθεν Σολομὼν εἰς Αἰμὰθ Σουβά, καὶ κατίσχυ-
σεν ἐπ' αὐτήν.
4 * καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Θεδμὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πα-
σας τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς ἃς ᾠκοδόμησεν ἐν Αἰμάθ.
5 * καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Βαιθωρὼν τὴν ἄνω, καὶ τὴν Βαιθω-
ρὼν τὴν κάτω, πόλεις ὀχυρὰς τείχεσι πύλαις, καὶ μοχλοῖς.
6 * καὶ τὴν Βαλααθ καὶ πάσας τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς
αἳ ἦσαν τῷ Σολομῶντι, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἁρ-
μάτων, καὶ τὰς πόλεις τῶν ἱππέων, καὶ ὅσα ἐπεθύμησε
Σολομὼν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ, τοῦ οἰκοδομῆσαι ἐν
Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐν τῷ Λιβάνῳ καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ τῆς
ἐξουσίας αὐτοῦ.
7 * Καὶ πᾶσα τὸν λαὸν τὸν καταλειφθέντα ἀπὸ Ἑττιαίων,
καὶ Ἀμορραίων, καὶ Φερεζαίων, καὶ Εὐαίων, καὶ Ἰεβουσαίων, οἳ οὐκ εἰσὶν ἐξ Ἰσραήλ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

מִן־בְּנֵיהֶם אֲשֶׁר נוֹתְרוּ אַחֲרֵיהֶם בָּאָרֶץ
אֲשֶׁר לֹא־כִלּוּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלֵם שְׁלֹמֹה
לְמַס עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ ומִן־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
לֹא־נָתַן שְׁלֹמֹה לַעֲבָדִים לִמְלַאכְתּוֹ כִּי־הֵמָּה
אַנְשֵׁי מִלְחָמָה וְשָׂרֵי שָׁלִישָׁיו וְשָׂרֵי רִכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו׃
וְאֵלֶּה שָׂרֵי הַנִּצָּבִים אֲשֶׁר־לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם הָרֹדִים בָּעָם׃
וְאֶת־בַּת־פַּרְעֹה הֶעֱלָה שְׁלֹמֹה מֵעִיר דָּוִיד
לַבַּיִת אֲשֶׁר־בָּנָה־לָהּ כִּי אָמַר לֹא־תֵשֵׁב אִשָּׁה
לִי בְּבֵית דָּוִיד מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל כִּי־קֹדֶשׁ הֵמָּה אֲשֶׁר
בָּאָה אֲלֵיהֶם אֲרוֹן יְהוָה׃
אָז הֶעֱלָה שְׁלֹמֹה עֹלוֹת לַיהוָה
עַל מִזְבַּח יְהוָה אֲשֶׁר בָּנָה לִפְנֵי הָאוּלָם׃
וּבִדְבַר־יוֹם בְּיוֹם לְהַעֲלוֹת כְּמִצְוַת מֹשֶׁה
לַשַּׁבָּתוֹת וְלֶחֳדָשִׁים וְלַמּוֹעֲדוֹת שָׁלוֹשׁ פְּעָמִים
בַּשָּׁנָה בְּחַג הַמַּצּוֹת וּבְחַג הַשָּׁבֻעוֹת וּבְחַג הַסֻּכּוֹת׃
וַיַּעֲמֵד כְּמִשְׁפַּט דָּוִיד אָבִיו אֶת־מַחְלְקוֹת
הַכֹּהֲנִים עַל עֲבֹדָתָם וְהַלְוִיִּם עַל־מִשְׁמְרוֹתָם
לְהַלֵּל וּלְשָׁרֵת נֶגֶד הַכֹּהֲנִים לִדְבַר־יוֹם
בְּיוֹמוֹ וְהַשֹּׁעֲרִים בְּמַחְלְקוֹתָם לְשַׁעַר וְשַׁעַר כִּי
כֵן מִצְוַת דָּוִיד אִישׁ־הָאֱלֹהִים׃
וְלֹא סָרוּ מִצְוַת הַמֶּלֶךְ עַל־הַכֹּהֲנִים
וְהַלְוִיִּם לְכָל־דָּבָר וְלָאֹצָרוֹת׃ וַתִּכֹן כָּל־
מְלֶאכֶת שְׁלֹמֹה עַד־הַיּוֹם מוּסַד בֵּית־יְהוָה וְעַד־
כְּלֹתוֹ שָׁלֵם בֵּית יְהוָה׃ אָז הָלַךְ שְׁלֹמֹה לְעֶצְיוֹן־
גֶּבֶר וְאֵל־אֵילַת עַל־שְׂפַת הַיָּם בְּאֶרֶץ אֱדוֹם׃
וַיִּשְׁלַח־לוֹ חוּרָם בְּיַד־עֲבָדָיו אֳנִיּוֹת וַעֲבָדִים
יוֹדְעֵי יָם וַיָּבֹאוּ עִם־עַבְדֵי שְׁלֹמֹה אוֹפִירָה
וַיִּקְחוּ מִשָּׁם אַרְבַּע־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים כִּכַּר זָהָב
וַיָּבִיאוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה׃

ט

וּמַלְכַּת שְׁבָא שָׁמְעָה אֶת־
שְׁמַע שְׁלֹמֹה וַתָּבוֹא לְנַסּוֹת אֶת־שְׁלֹמֹה
בְּחִידוֹת בִּירוּשָׁלַ͏ִם בְּחַיִל כָּבֵד מְאֹד וְגַמַּלִּים
נֹשְׂאִים בְּשָׂמִים וְזָהָב לָרֹב וְאֶבֶן יְקָרָה וַתָּבוֹא
אֶל־שְׁלֹמֹה וַתְּדַבֵּר עִמּוֹ אֵת כָּל־אֲשֶׁר הָיָה
עִם־לִבָּהּ׃

8 De filijs eorum, & de posteris quos non interfecerant filij Israel, subiugauit Salomon in tributarios vsq; in diem hac.
9 Porrò de filiis Israel non posuit vt ser uirent operibus regis; ipsi enim erát viri bellatores & duces primi & principes
10 quadrigarum & equitum eius. Omnes autem principes exercitus regis Salomonis fuerũt ducenti quinquaginta qui erudiebant populum.
11 Filiã verò Pharaonis transtulit de ciuitate Dauid in domũ quam ædificauerat ei. Dixit enim rex:
C Non habitabit vxor mea in domo Dauid regis Israel, eo quòd sanctificata sit, quia ingressa est in eam arca Domini.
12 Tunc obtulit Salomon holocaustã Domino super altare Domini quod extruxerat ante porticum:
13 Vt per singulos dies offerretur in eo iuxta præceptum Moysi in sabbatis & in calẽdis, & in festis diebus ter per annum, id est, in solemnitate azymorum, & solemnitate hebdomadarum, & in solemnitate tabernaculorum.
14 Et cõstituit iuxta dispositionem Dauid patris sui officia sacerdotum in ministeriis suis, & Leuitas in ordine suo, vt laudarent & ministrarent coram sacerdotibus iuxta ritum diei
D in die, & ianitores in diuisionibus suis in portam per portam. Sic enim præceperat Dauid homini Dei.
15 Nec prętergressi sunt de mandatis regis tam sacerdotes quàm Leuitæ ea omnibus quæ præceperat, & in custodijs thesaurorum.
16 Omnes impensas præparatas habuit Salomõ, ex eo die quo fundauit domum Domini vsque in diem quo perfecit eam.
17 Tunc abiit Salomon in Asiongaber, & in Hailath ad oram maris rubri, quæ est in terra Edom.
18 Misit ergo ei Hyram per manus seruorum suorum naues & nautas gnaros maris, & abierunt cum seruis Salomonis in Ophir. Tulerúntque inde quadringenta quinquaginta talenta auri, & attulerunt ad regem Salomonem.

CAP. IX.

1 REgina quoque Saba cùm audisset famam Salomonis, venit vt tentaret eum in ænigmatibus in Hierusalem cum magnis opibus & camelis, qui portabant aromata & auri plurimum, gemmásque preciosas. Cúmq; venisset ad Salomonem, locuta est ei quæcunque erant in corde suo.

8 Qui fuerunt de filiis eorum derelictis post eos in terra, quos non perdiderunt filij Israel, & induxit ipsos Salomon in tributum vsque in diem hanc.
9 Et de filiis Israel non dedit Salomon in seruos in omnia opera eius in regno suo, quoniam ipsi viri bellatores & principes tristatarum eius potentes, & principes curruum eius & equitum eius.
10 Et hi principes præsidentium regis Salomonis, quinquaginta & ducenti præpositi operum in populo.
11 Et filiam Pharaonis transtulit Salomon de ciuitate Dauid in domum quam ædificauit ei, quoniam dixit, Nõ habitabit vxor mea in ciuitate Dauid regis Israel, quoniam sancta est quò ingressa est illuc arca Domini.
12 Tunc obtulit Salomon holocausta Domino super altare Domini, quod ædificauit ante templum.
13 Et secundum sermonem diei in die vt offerret iuxta præcepta Moysi in sabbatis & in mensibus, & in festis tria tempora anni, in solemnitate azymorum, & in solemnitate hebdomadarum, & in solemnitate tabernaculorum.
14 Et constituit iuxta iudicium Dauid patris sui, diuisiones sacerdotum & ministeria sua, et Leuitas in custodiis suis, vt laudarent & ministrarent coram sacerdotibus iuxta ritum diei in die, & ianitores in diuisionibus suis in portam & portam, quoniam sic præceptum Dauid hominis Dei.
15 Non prætergressi sunt præcepta Dauid regis circa sacerdotes & Leuitas in omnem sermonem & in thesauros.
16 Et præparata sunt omnia opera Salomonis à quo die fundata est domus Domini & vsquequo perfecta est, vsque quo perfecit Salomon domum Domini.
17 Tunc abijt Salomon in Gesion-Gaber, & in Ailath maritimam in terra Edom.
18 Et misit Chiram Salomoni in manu seruorũ suorũ naues et seruos gnaros maris, & abierũt cum seruis Salomonis in Sophira, & tulerunt inde quadringenta & quinquaginta talenta auri, & attulerunt regi Salomoni.

CAP. IX.

1 ET regina Saba audiuit nomen Salomonis, & venit vt tentaret eum in ænigmatibus in Hierusalem in potentia graui valde, & camelos portantes aromata & aurum in multitudinem, & lapidem preciosum, & venit ad Salomonem, & locuta est ad eum omnia quæcunque erant in anima sua.

8 οἱ ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν αὐτῶν τῶν καταλειφθέντων μετ' αὐτὸς ἐν τῇ γῇ, ὃς οὐκ ἐξωλόθρευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραήλ, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸς Σολομὼν εἰς φόρον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
9 καὶ ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ οὐκ ἔδωκε Σολομὼν εἰς παῖδας εἰς πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, ὅτι αὐτοὶ ἀνδρες πολεμισταὶ καὶ ἄρχοντες τεταγμάτων αὐτοῦ δυνατοί, καὶ ἄρχοντες ἁρμάτων αὐτοῦ καὶ ἱππέων αὐτοῦ.
10 καὶ οὗτοι ἄρχοντες τῶν τεταγμάτων τοῦ βασιλέως Σολομὼντος, πεντήκοντα καὶ διακόσιοι ἐργοδιωκοῦντες ἐν τῷ λαῷ.
11 καὶ τὴν θυγατέρα Φαραὼ ἀνήγαγε Σολομὼν ἐκ πόλεως Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησεν αὐτῇ, ὅτι εἶπεν, οὐ κατοικήσει ἡ γυνή μου ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ βασιλέως ἰσραήλ, ὅτι ἁγία ἐστὶν ἃ εἰσῆλθεν ἐκεῖ ἡ κιβωτὸς κυρίου.
12 τότε ἀνήνεγκεν Σολομὼν ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κυρίου, ὃ ᾠκοδόμησεν ἀπένανθε τοῦ ναοῦ.
13 καὶ κατὰ τὸν λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ τοῦ ἀναφέρειν κατὰ τὰς ἐντολὰς μωυσῆ ἐν τοῖς σαββάτοις, καὶ ἐν τοῖς μησὶ, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς τρεῖς καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἀζύμων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἑβδομάδων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν σκηνῶν.
14 καὶ ἔστησε κατὰ τὴν κρίσιν δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, τὰς διαιρέσεις τῶν ἱερέων καὶ τὰς λειτουργίας αὐτῶν, καὶ τοὺς λευίτας ἐπὶ τὰς φυλακὰς αὐτῶν, τοῦ αἰνεῖν καὶ λειτουργεῖν κατέναντι τῶν ἱερέων κατὰ τὸν λόγον ἡμέρας ἐν τῇ ἡμέρᾳ, καὶ τοὺς πυλωροὺς ἐν ταῖς διαιρέσεσιν αὐτῶν εἰς πύλην καὶ πύλην, ὅτι οὕτως ἐντολὴ δαυὶδ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ.
15 καὶ παρῆλθον τὰς ἐντολὰς δαυὶδ τοῦ βασιλέως περὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν εἰς πάντα λόγον καὶ εἰς τοὺς θησαυρούς.
16 καὶ ἡτοιμάσθη πάντα τὰ ἔργα Σολομὼντος ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐθεμελιώθη ὁ οἶκος κυρίου ἕως οὗ ἐτελειώθη, ἕως οὗ ἐτελείωσε Σολομὼν τὸν οἶκον κυρίου.
17 τότε ὠχετο Σολομὼν εἰς γεσιὼν γαβὲρ, καὶ εἰς τὴν αἰλὰθ τὴν παραβαλασσίαν ἐν γῇ ἐδώμ.
18 καὶ ἀπέστειλε χειρὶ τοῦ Σολομῶνος ἐν χειρὶ δούλων αὐτοῦ πλοῖα καὶ παῖδας εἰδότας θαλασσαν, ὡς ὤχοντο μετὰ τῶν παίδων Σολομὼντος ἐκ Σφειρᾶ· καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν τετρακόσια καὶ πεντήκοντα τάλαντα χρυσίου, καὶ ἤνεγκαν τῷ βασιλεῖ Σολομῶνι.

Σ'.

1 Καὶ βασίλισσα σαβὰ ἤκουσε τὸ ὄνομα Σολομῶνος, καὶ ἦλθε τοῦ πειρᾶσαι αὐτὸν ἐν αἰνίγμασιν εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν δυνάμει βαρείᾳ σφόδρα, καὶ καμήλους αἰρούσας ἀρώματα καὶ χρυσίον εἰς πλῆθος καὶ λίθον τίμιον· καὶ ἦλθε πρὸς Σολομῶντα, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν πάντα ὅσα ἦν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς.

Universidad de Deusto
Biblioteca

2 ‡ וַיְגַד־לָהּ שְׁלֹמֹה אֶת־כָּל־דְּבָרֶיהָ וְלֹא־נֶעְלַם
דָּבָר מִשְׁלֹמֹה אֲשֶׁר לֹא הִגִּיד לָהּ׃

3 ‡ וַתֵּרֶא מַלְכַּת־שְׁבָא אֶת־חָכְמַת שְׁלֹמֹה
4 וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה׃ ‡ וּמַאֲכַל שֻׁלְחָנוֹ וּמוֹשַׁב
עֲבָדָיו וּמַעֲמַד מְשָׁרְתָיו וּמַלְבּוּשֵׁיהֶם וּמַשְׁקָיו
וּמַלְבּוּשֵׁיהֶם וְעֹלָתוֹ אֲשֶׁר יַעֲלֶה בֵּית יְהוָה וְלֹא־
הָיָה־עוֹד בָּהּ רוּחַ׃

5 ‡ וַתֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ אֱמֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי
6 בְּאַרְצִי עַל־דְּבָרֶיךָ וְעַל־חָכְמָתֶךָ׃ ‡ וְלֹא־
הֶאֱמַנְתִּי לְדִבְרֵיהֶם עַד אֲשֶׁר־בָּאתִי וַתֶּרְאֶינָה
עֵינַי וְהִנֵּה לֹא־הֻגַּד־לִי חֲצִי מְרֻבִּית חָכְמָתֶךָ
7 יָסַפְתָּ עַל־הַשְּׁמוּעָה אֲשֶׁר שָׁמָעְתִּי׃ ‡ אַשְׁרֵי
אֲנָשֶׁיךָ וְאַשְׁרֵי עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה הָעֹמְדִים לְפָנֶיךָ תָּמִיד
8 וְשֹׁמְעִים אֶת־חָכְמָתֶךָ׃ ‡ יְהִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
בָּרוּךְ אֲשֶׁר חָפֵץ בְּךָ לְתִתְּךָ עַל־כִּסְאוֹ לְמֶלֶךְ
לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּאֲהַבַת אֱלֹהֶיךָ אֶת־יִשְׂרָאֵל
לְהַעֲמִידוֹ לְעוֹלָם וַיִּתֶּנְךָ עֲלֵיהֶם לְמֶלֶךְ לַעֲשׂוֹת
9 מִשְׁפָּט וּצְדָקָה׃ ‡ וַתִּתֵּן לַמֶּלֶךְ מֵאָה
וְעֶשְׂרִים כִּכַּר זָהָב וּבְשָׂמִים לָרֹב מְאֹד וְאֶבֶן יְקָרָה
וְלֹא הָיָה כַּבֹּשֶׂם הַהוּא אֲשֶׁר נָתְנָה מַלְכַּת־שְׁבָא
10 לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה׃ ‡ וְגַם עַבְדֵי חוּרָם וְעַבְדֵי שְׁלֹמֹה
אֲשֶׁר־הֵבִיאוּ זָהָב מֵאוֹפִיר הֵבִיאוּ עֲצֵי אַלְגּוּמִּים
11 וְאֶבֶן יְקָרָה׃ ‡ וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ אֶת־עֲצֵי הָאַלְגּוּמִּים
מְסִלּוֹת לְבֵית־יְהוָה וּלְבֵית הַמֶּלֶךְ וְכִנֹּרוֹת
וּנְבָלִים לַשָּׁרִים וְלֹא־נִרְאוּ כָהֶם לִפְנִים בְּאֶרֶץ
12 יְהוּדָה׃ ‡ וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה־נָתַן לְמַלְכַּת־
שְׁבָא אֶת־כָּל־חֶפְצָהּ אֲשֶׁר שָׁאֲלָה מִלְּבַד אֲשֶׁר־
הֵבִיאָה אֶל־הַמֶּלֶךְ וַתֵּהֶפֶךְ וַתֵּלֶךְ לְאַרְצָהּ הִיא
13 וַעֲבָדֶיהָ׃ ‡ וַיְהִי מִשְׁקַל הַזָּהָב אֲשֶׁר־בָּא לִשְׁלֹמֹה
בְּשָׁנָה אַחַת שֵׁשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ כִּכָּרֵי זָהָב׃
14 ‡ לְבַד מֵאַנְשֵׁי הַתָּרִים וְהַסֹּחֲרִים מְבִיאִים
וְכֹל־מַלְכֵי עֲרַב וּפַחֲוֹת הָאָרֶץ מְבִיאִים זָהָב
15 וָכֶסֶף לִשְׁלֹמֹה׃ ‡ וַיַּעַשׂ־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
מָאתַיִם צִנָּה זָהָב שָׁחוּט שֵׁשׁ מָאוֹת זָהָב שָׁחוּט
יַעֲלֶה עַל־הַצִּנָּה הָאֶחָת׃
16 ‡ וּשְׁלֹשׁ־מֵאוֹת מָגִנִּים זָהָב שָׁחוּט שְׁלֹשׁ
מֵאוֹת זָהָב יַעֲלֶה עַל־הַמָּגֵן הָאֶחָד וַיִּתְּנֵם הַמֶּלֶךְ
בְּבֵית יַעַר הַלְּבָנוֹן׃

2 ‡ Et expoſuit ei Salomon omnia quæ
propoſuerat, nec quicquam fuit quod nō
3 perſpicuum ei fecerit. ‡ Quæ poſtquam
vidit ſapientiam ſcilicet Salomonis, &
domum quam ædificauerat:
4 ‡ Nec non & cibaria menſæ eius, & ha-
bitacula ſeruorum, & officia miniſtrorum
eius, & veſtimenta corū, pincernas quoq;
& veſtes eorum & victimas quas immo-
labat in domo Domini, non erat præ ſtu-
pore vltra in ea ſpiritus.
5 ‡ Dixítque ad regem, Verus eſt ſermo
quem audieram in terra mea, de virtuti-
6 bus & ſapientia tua. ‡ Non credebam
narrantibus, donec ipſa venirem, & vi-
B diſſent oculi mei, & probaſſem vix media-
tem ſapiétiæ tuæ mihi fuiſſe narratam.
Vicisti famam virtutibus tuis.
7 ‡ Beati viri tui & beati ſerui tui, hi qui
aſsiſtunt coram te omni tépore & audiūt
8 ſapientiam tuam. ‡ Sit Dñs Deus tuus
benedictus qui voluit te ordinare ſuper
thronū ſuum regē Domini Dei tui: Quia
diligit Deus Iſrael & vult ſeruare eum in
C æternum, idcirco poſuit te ſuper eum re-
gem vt facias iudicia atque iuſtitiam.
9 ‡ Dedit autem regi centum viginti ta-
lenta auri, & aromata multa nimis, & gem-
mas precioſiſsimas. Non fuerunt aroma-
ta talia vt hæc quæ dedit regina Saba regi
10 Salomoni. ‡ Sed & ſerui Hyram cum
ſeruis Salomonis attulerunt aurum de
Ophir, & ligna thyina, & gémas precioſiſ-
11 ſimas. ‡ De quibus fecit rex de lignis ci-
licet thyinis gradus in domo Dñi, & in
domo regia, citharas quoq; & pſalteria ca-
toribus. Nunquā viſa ſunt in terra Iuda
12 ligna talia. ‡ Rex autem Salomon dedit
reginę Saba cuncta quæ voluit & quę po-
ſtulauit, & multò plura quàm attulerat ad
D eum. Quæ reuerſa abijt in terram ſuam
cum ſeruis ſuis.
13 ‡ Erat autem pondus auri quod affere-
batur Salomoni per ſingulos annos, ſex-
centa ſexaginta ſex talenta auri:
14 ‡ Excepta ea ſumma quam legati diuer-
ſarum gentiū & negociatores afferre con-
ſueuerant, omnéſq; reges Arabię & ſatra-
pæ terrarū qui cōportabant aurum & ar-
15 gentum Salomoni. ‡ Fecit igitur rex Sa-
lomon ducentas haſtas aureas, de ſumma
ſexcentorum aureorū, qui in ſingulis ha-
16 ſtis expendebantur. ‡ Trecenta quoque
ſcuta aurea trecentorū aureorum quibus
tegebātur ſingula ſcuta. Poſuitq; ea rex in
armamētario quod erat conſitū nemore.

‡ Et expoſuit ei Salomon omnes ſermones 2
eius, & non præterijt ſermo à Salomone, quem
non expoſuit ei.
‡ Et vidit regina Saba ſapientiam Salomo- 3
nis & domum quam ædificauerat.
‡ Et cibaria menſarum eius, & cathedram 4
ſeruorum eius, & ſtationem miniſtrorum eius,
& veſtimenta eius, & pincernas eius, & or-
natum eorum, & holocauſta quæ offerebat in
domo Domini, & non erat in ea vltra ſpi-
ritus.
‡ Et dixit ad regem, Verus ſermo quem au- 5
dieram in terra mea de te, & ſermonibus tuis
& ſapientia tua.
‡ Et non credidi ſermonibus tui, vſquequo 6
veni, & viderunt oculi mei, & ecce non nun-
ciata eſt mihi medietas multitudinis ſapientiæ
tuæ, addidiſti ad famam quam audiui.
‡ Beatæ vxores tuæ, & beati ſerui tui hi, 7
& beati viri aſsiſtentes tibi ſemper & audien-
tes ſapientiam tuam.
‡ Sit Dominus Deus tuus benedictus, qui 8
voluit in te vt daret te ſuper thronum ſuum
in regem populo ſuo, quia diligit Dominus Deus
tuus Iſrael, vt ſtatuat eum in æternum, & de-
dit te ſuper eos in regem, vt faceres iudicium
& iuſtitiam.
‡ Et dedit regi centum talenta & viginti 9
auri, & aromata in multitudinem nimis, &
lapidem precioſum, & non erant ſecundum
aromata illa quæ dedit regina Saba regi Salo-
moni.
‡ Et ſerui Chiram & ſerui Salomonis attu- 10
lerunt aurum Salomoni de Suphir, & ligna pi-
nea, & lapidem precioſum.
‡ Et fecit rex ligna pinea gradus domui Do- 11
mini, & domui regis, & citharas, & nablas
cantoribus, & non viſa ſunt talia antea in
terra Juda.
‡ Et rex Salomon dedit reginæ Saba cuncta 12
quæcunque voluit quæcunque poſtulauit extra
omnia quæ obtulit regi Salomoni, & reuerſa
eſt in terram ſuam.
‡ Et erat pondus auri quod afferebatur Sa- 13
lomoni in anno vno ſexcenta & ſexaginta, &
ſex talenta auri:
‡ Præter viros ordinatos & mercatores, 14
qui afferebant, & omnes reges Arabiæ & ſa-
trapæ terræ ferebant aurum & argentum re-
gi Salomoni.
‡ Et fecit rex Salomon ducenta ſcuta aurea 15
ductilia, ſexaginta aurei puri inerant in ſcuto
vno.
‡ Et clypeos aureos ductiles trecentos, tre- 16
centi aurei ſuperpoſiti in clypeum ſingulum, &
dedit ea rex in domo ſaltus Libani.

II. PARALIP.

2 ‡ καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῇ Σολομὼν πάντας τοὺς λόγους
αὐτῆς, καὶ οὐ παρῆλθε λόγος Σολομῶντος, ὃν οὐκ
3 ἀνήγγειλεν αὐτῇ. ‡ καὶ εἶδε βασίλισσα Σαβὰ τὴν σο-
φίαν Σολομῶντος καὶ τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησε.
4 ‡ καὶ τὰ ἐδώματα τῶν τραπεζῶν αὐτοῦ, καὶ καθέδραν
παίδων αὐτοῦ, καὶ στάσιν λειτουργῶν αὐτοῦ, καὶ τὰ ἐνδύμα-
τα αὐτοῦ, καὶ τοὺς οἰνοχόους αὐτοῦ, καὶ τὴν σολισμὸν αὐτῶν,
καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα ἃ ἀνέφερεν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ οὐκ
ἦν ἐν αὐτῇ ἔτι πνεῦμα.
5 ‡ καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, ἀληθινὸς ὁ λόγος ὃν ἤκουσα
ἐν τῇ γῇ μου περὶ σοῦ, καὶ τῶν λόγων σου καὶ τῆς σοφίας σου.
6 ‡ καὶ οὐκ ἐπίστευσα τοῖς λόγοις σου, ἕως οὗ ἦλθον, καὶ
εἶδον ὀφθαλμοί μου, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἀπηγγέλη μοι τὸ ἥμισυ
τοῦ πλήθους τῆς σοφίας σου, προσέθηκας πρὸς τὴν ἀκοήν ἣν
7 ἤκουσα. ‡ μακάριαι αἱ γυναῖκές σου, μακάριοι οἱ
παῖδες σου οὗτοι, καὶ μακάριοι οἱ δοῦλοι οἱ παρεστηκότες
διαπαντὸς καὶ ἀκούοντες τὴν σοφίαν σου.
8 ‡ εἴη κύριος ὁ θεός σου εὐλογημένος, ὃς ἠθέλησεν ἐν
σοὶ τοῦ δοῦναί σε ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ εἰς βασιλέα τῷ λαῷ αὐ-
τοῦ, ὅτι τὸν ἀγαπῶντα κύριον τὸν θεόν σου τὸν Ισραηλ, τοῦ στή-
σαι αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἔδωκέ σε ἐπ' αὐτὸν εἰς βασι-
λέα, τοῦ ποιῆσαι κρίσιν καὶ δικαιοσύνην.
9 ‡ καὶ ἔδωκε τῷ βασιλεῖ ἑκατὸν τάλαντα καὶ εἴκοσι χρυ-
σίου, καὶ ἀρώματα εἰς πλῆθος σφόδρα, καὶ λίθον τίμιον,
καὶ οὐκ ἦν τῷ δρόμῳ ἐκείνῳ ἃ ἔδωκε βασίλισσα
Σαβὰ τῷ βασιλεῖ Σολομῶντι.
10 ‡ καὶ οἱ παῖδες χειρὸμ καὶ οἱ παῖδες Σολομῶντος
ἔφεραν χρυσίον τῷ Σολομῶντι ὀν Σουφίρ, καὶ ξύλα πεύ-
κινα, καὶ λίθον τίμιον.
11 ‡ καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς τὰ ξύλα τὰ πεύκινα εἰς βά-
σεις τοῦ οἴκου κυρίου, καὶ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ κι-
θάρας, καὶ νάβλας τοῖς ᾠδοῖς, καὶ οὐκ ὤφθη τοιαῦτα
ἔμπροσθεν ἐν γῇ Ἰούδα.
12 ‡ καὶ ὁ βασιλεὺς Σολομὼν ἔδωκε τῇ βασιλίσσῃ Σα-
βὰ πάντα ὅσα ἠθέλησεν ὅσα ἤτησε παρὰ πάντων ὧν
ἤνεγκεν τῷ βασιλεῖ Σολομῶντι, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς τὴν
13 γῆν αὐτῆς. ‡ καὶ ἦν ὁ σταθμὸς τοῦ χρυσίου τοῦ ἐνεχ-
θέντος τῷ Σολομῶντι ἐν ἐνιαυτῷ ἑνὶ ἑξακόσια ἑξήκοντα
καὶ ἓξ τάλαντα χρυσίου·
14 ‡ πλὴν τῶν ἀνδρῶν τῶν ὑποτεταγμένων καὶ τῶν ἐμ-
πορευομένων, οἱ ἔφερον. καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς Ἀρα-
βίας καὶ σατράπαι τῆς γῆς ἔφερον χρυσίον καὶ ἀργύριον
τῷ βασιλεῖ Σολομῶντι.
15 ‡ καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σολομὼν διακοσίους θυρεοὺς
χρυσοῦς ἐλατούς, ἑξακόσιοι χρυσοῖ καθαροὶ ἐπῆσαν ἐπὶ τὸν
16 θυρεὸν τὸν ἕνα. ‡ καὶ ἀσπίδας χρυσᾶς ἐλατὰς τριακο-
σίας, τριακόσιοι χρυσοῖ ἀναφέροντες ἐπὶ τὴν ἀσπίδα
ἑκάστην, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ἐν οἴκῳ δρυμοῦ τοῦ
λιβάνου.

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כִּסֵּא־שֵׁן גָּדוֹל וַיְצַפֵּהוּ זָהָב
18 טָהוֹר׃ * וְשֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא וְכֶבֶשׁ בְּהֹבֶשׁ
לַכִּסֵּא מְאֻחָזִים וִידוֹת מִזֶּה וּמִזֶּה עַל־מְקוֹם
הַשֶּׁבֶת וּשְׁנַיִם אֲרָיוֹת עֹמְדִים אֵצֶל הַיָּדוֹת׃
19 * וּשְׁנֵים עָשָׂר אֲרָיוֹת עֹמְדִים שָׁם עַל־שֵׁשׁ
הַמַּעֲלוֹת מִזֶּה וּמִזֶּה לֹא־נַעֲשָׂה כֵן לְכָל־מַמְלָכָה׃
20 * וְכֹל כְּלֵי מַשְׁקֶה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה זָהָב וְכֹל
כְּלֵי בֵית־יַעַר הַלְּבָנוֹן זָהָב סָגוֹר אֵין כֶּסֶף נֶחְשָׁב
בִּימֵי שְׁלֹמֹה לְמְאוּמָה׃
21 * כִּי־אֳנִיּוֹת לַמֶּלֶךְ הֹלְכוֹת תַּרְשִׁישׁ עִם עַבְדֵי
חוּרָם אַחַת לִשְׁלֹשׁ שָׁנִים תָּבוֹאנָה אֳנִיּוֹת
תַּרְשִׁישׁ נֹשְׂאוֹת זָהָב וָכֶסֶף שֶׁנְהַבִּים וְקוֹפִים
22 וְתֻכִּיִּים׃ * וַיִּגְדַּל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מִכֹּל
מַלְכֵי הָאָרֶץ לְעֹשֶׁר וְחָכְמָה׃
23 * וְכָל מַלְכֵי הָאָרֶץ מְבַקְשִׁים אֶת־פְּנֵי שְׁלֹמֹה
לִשְׁמֹעַ אֶת־חָכְמָתוֹ אֲשֶׁר נָתַן הָאֱלֹהִים בִּלְבּוֹ׃
24 * וְהֵם מְבִיאִים אִישׁ מִנְחָתוֹ כְּלֵי כֶסֶף
וּכְלֵי זָהָב וּשְׂלָמוֹת נֶשֶׁק וּבְשָׂמִים סוּסִים
וּפְרָדִים דְּבַר־שָׁנָה בְּשָׁנָה׃
25 * וַיְהִי לִשְׁלֹמֹה אַרְבַּעַת אַלְפֵי אֲרִיוֹת
סוּסִים וּמַרְכָּבוֹת וּשְׁנֵים עָשָׂר אֶלֶף פָּרָשִׁים
וַיַּנִּיחֵם בְּעָרֵי הָרֶכֶב וְעִם־הַמֶּלֶךְ בִּירוּשָׁלִָם׃
26 * וַיְהִי מוֹשֵׁל בְּכָל־הַמְּלָכִים מִן־הַנָּהָר וְעַד־
אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְעַד גְּבוּל מִצְרָיִם׃
27 * וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת־הַכֶּסֶף בִּירוּשָׁלִַם
כָּאֲבָנִים וְאֶת־הָאֲרָזִים נָתַן כַּשִּׁקְמִים אֲשֶׁר
בַּשְּׁפֵלָה לָרֹב׃
28 * וּמוֹצִאִים סוּסִים מִמִּצְרַיִם לִשְׁלֹמֹה
וּמִכָּל־הָאֲרָצוֹת׃ * וּשְׁאַר דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה
29 הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרוֹנִים הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־
דִּבְרֵי נָתָן הַנָּבִיא וְעַל־נְבוּאַת אֲחִיָּה הַשִּׁילֹנִי
וּבַחֲזוֹת יְעִדִּי הַחֹזֶה עַל יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט׃
30 * וַיִּמְלֹךְ שְׁלֹמֹה בִּירוּשָׁלִַם עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל
אַרְבָּעִים שָׁנָה׃
31 * וַיִּשְׁכַּב שְׁלֹמֹה עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּעִיר
דָּוִיד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ רְחַבְעָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

17 * Fecit quoque rex solium eburneum
grande, & vestiuit illud auro mundissimo.
18 * Sex quoque gradus quibus ascende-
batur ad solium & scabellum aureum, &
brachiola duo altrinsecus, & duos leones
stantes iuxta brachiola.
19 * Sed & alios duodecim leunculos stan
tes super sex gradus ex vtraque parte. Nō
fuit tale solium in vniuersis regnis.
20 * Omnia quoque vasa conuiuij regis
erant aurea, & vasa domus saltus Libani
ex auro purissimo. Argētum enim in die-
bus illis pro nihilo reputabatur.
21 * Siquidem naues regis ibant in Thar-
sis cum seruis Hyram semel in annis tri-
bus, & deferebant inde aurum & argen-
tum, & ebur, & simias, & pauos.
22 * Magnificatus est igitur Salomon su-
F per omnes reges terræ, præ diuitijs & sa-
gloria.
23 * Omnésque reges terrarum desidera-
bant videre faciem Salomonis, vt audirent
sapientiam quam dederat Deus in corde
eius.
24 * Et deferebant ei munera, vasa argen-
tea & aurea, & vestes, & arma, & aroma-
ta, equos & mulos per singulos annos.
25 * Habuit quoque Salomon quadra-
ginta millia equorum in stabulis, & cur-
ruum, equitúmque duodecim millia. Col-
stituítque eos in vrbibus quadrigarum, &
vbi erat rex in Hierusalem.
26 * Exercuítque etiam potestatem super
cunctos reges à flumine Euphrate vsq; ad
terram Philistinorum, & vsque ad termi-
nos Aegypti.
27 * Tantámque copiam præbuit argenti
in Hierusalem quasi lapidum, & cedrorū
G tantam multitudinem velut sycomorum
quæ gignuntur in campestribus.
28 * Adducebantur autem ei equi de Aegy
pto cunctísque regionibus.
29 * Reliqua autē opera Salomonis prio-
rum & nouissimorum scripta sunt in verbis
Nathan prophetæ, & in verbis Achia Silo-
nitis, in visione quoq; Addo Videntis contra Hieroboam filium Nabath.
30 * Regnauit autem Salomon in Hieru-
salem super omnem Israel quadraginta
annis.
31 * Dormiuítque cum patribus suis. Et
sepelierunt eum in ciuitate Dauid. Re-
gnauítque Roboam filius eius pro eo.

17 * Et fecit rex thronum ex dentibus elephan-
torum magnum, & deauratt eum auro ap-
probato.
18 * Et sex gradus throno induti auro, & sca-
bellum suppositi in aureo throno, & brachia
hinc & inde in throno cathedræ, & duo leones
stantes iuxta brachia.
19 * Et duodecim leones stantes illic in sex
gradibus hinc & inde, non fuit sic omni re-
gno.
20 * Et omnia vasa domus regis Salomonis au-
rea, & omnia vasa domus saltus Libani auro
limita, non erat argentum reputatum in diebus
Salomonis in quicquam.
21 * Quoniā nauis regi Salomoni ibat in Thar-
sis cum seruis Chiram: semel per tres annos ve-
niebant naues de Tharsis regi plenæ auro &
argento, & dentibus elephantinis, & simiis,
& pauonibus.
22 * Et magnificatus est Salomon super omnes
reges terræ & diuitiis & sapientia.
23 * Et omnes reges terræ quærebant faciem
Salomonis vt audirent sapientiam eius, quam
dedit Deus in corde eius.
24 * Et ipsi ferebant vnusquisque dona sua
vasa aurea & vasa argentea, arma & vesti-
menta, staclen & aromata, equos et mulos qui
per annum in annum.
25 * Et fuerunt Salomoni quatuor mille fœ-
minæ equæ in currus, & duodecim millia
equitum, & posuit ipsos in ciuitatibus cur-
ruum, & cum rege in Hierusalem.
26 * Et fuit dux omnium regum, à flumine, &
vsque ad terram Philistiim, & vsque ad ter-
minum Ægypti.
27 * Et dedit rex Salomon argentum in Hie-
rusalem quasi lapides, & cedros dedit sicut
sycomoros quæ in campestri in multitudi-
nem.
28 * Et exitus equorum ex Ægypto Salomoni
& ex omnibus terris.
29 * Et reliqui sermonum Salomonis primi &
nouissimi nonne ipsi scripti sunt in verbus Na-
than prophetæ, & in verbis Achia Selonitæ,
& in visionibus Foed videntis contra Hiero-
boam filium Nabat?
30 * Et regnauit Salomon in Hierusalem super
omnem Israel quadraginta annis.
31 * Et dormiuit Salomon cum patribus suis,
& sepelierunt eum in ciuitate Dauid patris
eius, & regnauit Roboam filius eius pro
eo.

17 * καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς θρόνον ἐξ ὀδόντων ἐλεφάν-
των μέγαν, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ δοκίμῳ.
18 * καὶ ἓξ διαβαθμοὶ τῷ θρόνῳ ὑπέστρωμνοι χρυσίῳ,
καὶ ὑποπόδιον ὑπέστρωτο τῷ θρόνῳ χρυσοῦν, καὶ ἀγκῶνες ἐν-
θεν καὶ ἐνθεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς καθέδρας, καὶ δύο λέον-
τες ἑστῶτες παρὰ τοὺς ἀγκῶνας.
19 * καὶ δώδεκα λέοντες ἑστῶτες ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ἓξ διαβαθ-
μῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν· οὐκ ἐγένετο ἕτως πάσῃ βασιλείᾳ.
20 * καὶ πάντα τὰ σκεύη τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως Σολο-
μωντος χρυσᾶ, καὶ πάντα τὰ σκεύη οἴκου δρυμοῦ τοῦ
Λιβάνου χρυσίῳ κατηλειμμένα· οὐκ ἦν δὲ ἀργύριον λο-
γιζόμενον ἐν ἡμέραις Σολομωντος εἰς οὐδέν.
21 * ὅτι ναῦς τοῦ βασιλεῖ Σολομῶνι ἐπορεύετο εἰς Θαρσεῖς
μετὰ τῶν παίδων χειρὰμ, ἅπαξ διὰ τριῶν ἐτῶν ἤρχετο
πλοῖα εἰς Θαρσεῖς τῷ βασιλεῖ γέμοντα χρυσίου καὶ ἀρ-
γυρίου, καὶ ὀδόντων ἐλεφαντίνων, καὶ πιθήκων καὶ θη-
ρείων.
22 * καὶ ἐμεγαλώθη Σολομὼν ὑπὲρ πάντας τοὺς βα-
σιλεῖς τῆς γῆς τῷ πλούτῳ καὶ σοφίᾳ.
23 * καὶ πάντες ὁ βασιλεῖς τῆς γῆς ἐζήτουν τὸ πρόσω-
πον Σολομωντος ἀκοῦσαι τῆς σοφίας αὐτοῦ, ἣν ἔδωκεν ὁ θεὸς
ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ.
24 * καὶ αὐτοὶ ἔφερον ἕκας τὰ δῶρα αὐτοῦ σκεύη
χρυσᾶ καὶ σκεύη ἀργυρᾶ, ὅπλα καὶ ἱματισμόν, σακτὴν
καὶ ἡδύσματα, ἵππους καὶ ἡμιόνους κατ' ἐνιαυτὸν
εἰς ἐνιαυτόν.
25 * καὶ ἦσαν τῷ Σολομῶντι τέσσαρες χιλιάδες θήλειαι
ἵπποι εἰς ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων, καὶ ἔθετο
αὐτὰς ἐν πόλεσι τῶν ἁρμάτων, καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν
Ιερουσαλήμ.
26 * καὶ ἦν ἡγούμενος πάντων τῶν βασιλέων, ἀπὸ πο-
ταμοῦ καὶ ἕως γῆς ἀλλοφύλων, καὶ ἕως τῆς ὁρίου αἰ-
γύπτου.
27 * καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς Σολομὼν τὸ ἀργύριον ἐν Ιερου-
σαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς κέδρους ἔδωκεν ὡς τὰς συκα-
μίνους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ εἰς πλῆθος.
28 * καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἵππων ἐξ αἰγύπτου τῷ Σολομῶντι
καὶ ἐκ πασῶν τῶν γαιῶν.
29 * καὶ οἱ κατάλοιποι τῶν λόγων Σολομῶντος οἱ
πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι οὐχὶ ἰδοὺ αὐτοὶ γεγραμμένοι ἐπὶ
τῶν λόγων ναθὰν τοῦ προφήτου, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων ἀχία
τοῦ σηλωνίτου, καὶ ἐν ταῖς ὁράσεσιν ἰωὴδ τοῦ ὁρῶντος κατ᾽
ιεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ;
30 * καὶ ἐβασίλευσε Σολομὼν ἐν Ιερουσαλὴμ ἐπὶ πάν-
τα Ισραὴλ τεσσαράκοντα ἔτη.
31 * καὶ ἐκοιμήθη Σολομὼν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ
ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐβα-
σίλευσε ροβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

יוד

1 ¶ וַיֵּלֶךְ רְחַבְעָם שְׁכֶמָה כִּי שְׁכֶם בָּאוּ
2 כָּל־יִשְׂרָאֵל לְהַמְלִיךְ אֹתוֹ: ¶ וַיְהִי כְּשֹׁמַע
יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט וְהוּא בְּמִצְרַיִם אֲשֶׁר בָּרַח מִפְּנֵי
שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב יָרָבְעָם מִמִּצְרָיִם:
3 ¶ וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּקְרְאוּ־לוֹ וַיָּבֹא יָרָבְעָם וְכָל־
יִשְׂרָאֵל וַיְדַבְּרוּ אֶל־רְחַבְעָם לֵאמֹר:
4 ¶ אָבִיךָ הִקְשָׁה אֶת־עֻלֵּנוּ וְעַתָּה הָקֵל מֵעֲבֹדַת
אָבִיךָ הַקָּשָׁה וּמֵעֻלּוֹ הַכָּבֵד אֲשֶׁר־נָתַן עָלֵינוּ
וְנַעַבְדֶךָּ: ¶ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם עוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים
6 וְשׁוּבוּ אֵלָי וַיֵּלֶךְ הָעָם: ¶ וַיִּוָּעַץ הַמֶּלֶךְ
רְחַבְעָם אֶת־הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר־הָיוּ עֹמְדִים לִפְנֵי
שְׁלֹמֹה אָבִיו בִּהְיֹתוֹ חַי לֵאמֹר אֵיךְ אַתֶּם נוֹעָצִים
לְהָשִׁיב לָעָם הַזֶּה דָּבָר:
7 ¶ וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו לֵאמֹר אִם־תִּהְיֶה לְטוֹב לְהָעָם
הַזֶּה וּרְצִיתָם וְדִבַּרְתָּ אֲלֵהֶם דְּבָרִים טוֹבִים
8 וְהָיוּ לְךָ עֲבָדִים כָּל־הַיָּמִים: ¶ וַיַּעֲזֹב אֶת־עֲצַת
הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר יְעָצֻהוּ וַיִּוָּעַץ אֶת־הַיְלָדִים אֲשֶׁר
9 גָּדְלוּ אִתּוֹ הָעֹמְדִים לְפָנָיו: ¶ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
מֶה אַתֶּם נוֹעָצִים וְנָשִׁיב דָּבָר אֶת־הָעָם הַזֶּה
אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלַי לֵאמֹר הָקֵל מִן־הָעֹל אֲשֶׁר־נָתַן
10 אָבִיךָ עָלֵינוּ: ¶ וַיְדַבְּרוּ אִתּוֹ הַיְלָדִים אֲשֶׁר
גָּדְלוּ אִתּוֹ לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לָעָם אֲשֶׁר־דִּבְּרוּ
אֵלֶיךָ לֵאמֹר אָבִיךָ הִכְבִּיד אֶת־עֻלֵּנוּ וְאַתָּה הָקֵל
מֵעָלֵינוּ כֹּה־תֹאמַר אֲלֵהֶם קָטָנִּי עָבֶה מָמָתְנֵי
11 אָבִי: ¶ וְעַתָּה אֲבִי הֶעְמִיס עֲלֵיכֶם עֹל כָּבֵד
וַאֲנִי אוֹסִיף עַל־עֻלְּכֶם אָבִי יִסַּר אֶתְכֶם בַּשּׁוֹטִים
12 וַאֲנִי בָּעַקְרַבִּים: ¶ וַיָּבֹא יָרָבְעָם וְכָל־הָעָם
אֶל־רְחַבְעָם בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר הַמֶּלֶךְ
לֵאמֹר שׁוּבוּ אֵלַי בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי:
13 ¶ וַיַּעַנֵּם הַמֶּלֶךְ קָשׁוֹת וַיַּעֲזֹב הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם
14 אֶת־עֲצַת הַזְּקֵנִים: ¶ וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם כַּעֲצַת
הַיְלָדִים לֵאמֹר אָבִי הִכְבִּיד אֶת־עֻלְּכֶם וַאֲנִי
אוֹסִיף עַל־עֻלְּכֶם אָבִי יִסַּר אֶתְכֶם בַּשּׁוֹטִים וַאֲנִי
15 בָּעַקְרַבִּים: ¶ וְלֹא־שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶל־הָעָם כִּי־
הָיְתָה נִסָּבָה מֵעִם הָאֱלֹהִים לְמַעַן הָקִים יְהוָה
אֶת־דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד אֲחִיָּהוּ הַשִּׁלוֹנִי אֶל־
יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט:

CAP. X.

1 AProfectus est autem Roboam in Sy-
chem. Illuc enim cunctus Israel conue-
nerat vt constituerent eum regem.
2 ‡Quod cùm audisset Hieroboam filius
Nabath qui erat in Ægypto, fugerat quip
pe illuc ante Salomonem, statim reuertis
3 est. ‡Vocauerúntq; eum, & venit cum
vniuerso Israel, & locuti sunt ad Roboam
dicentes:
4 ‡Pater tuus durissimo iugo nos pres-
sit, tu leuiora impera patre tuo qui nobis
impossuit grauem seruitutem, & paulu-
lum de onere subleua, vt seruiamus tibi.
5 ‡Qui ait, Post tres dies reuertimini ad
me. Cúmque abiisset populus,
6 ‡Inijt consilium cum senibus qui ste-
terant coram patre eius Salomone, dum
B adhuc viueret, dicens: Quid datis consi-
lij vt respondeam populo?
7 ‡Qui dixerunt ei, Si placueris popu-
lo huic & linieris eos verbis clementibus,
seruient tibi omni tempore.
8 ‡At ille reliquit consilium senum, &
cum iuuenibus tractare cœpit qui cum
eo nutriti fuerant, & erant in comitatu
illius.
9 ‡Dixítq; ad eos, Quid vobis videtur?
C respondere quid debeo populo huic, qui
dixit mihi, Subleua iugum quod impo-
suit nobis pater tuus?
10 ‡At illi respónderunt vt iuuenes &
nutriti cum eo in deliciis, atq; dixerunt,
Sic loquêris populo qui dixit tibi, Pater
tuus aggrauauit iugum nostrum, tu subla-
leua: & respondebis ei, Minimus digitus
meus grossior est lumbis patris mei.
11 ‡Pater meus imposuit vobis iugum
grauem, & ego maius pondus apponam. Fla-
ter meus cecîdit vos flagellis, ego verò scor-
dam vos scorpionibus.
12 ‡Venit ergo Hieroboam & vniuersus
populus ad Roboam die tertio sicut præ-
ceperat eis.
13 ‡Respondítque rex dura derelicto con
silio seniorum.
14 ‡Locutúsque est iuxta iuuenum vo-
luntatem: Pater meus graue vobis impo-
D suit iugum, quod ego grauius faciam: Pa-
ter meus cecîdit vos flagellis, ego verò
cædam vos scorpionibus.
15 ‡Et non acquieuit populi precibus.
Erat enim voluntatis Dei, vt compleretur
sermo eius quem locutus fuerat per Aha-
num Ahiæ Sylonitis ad Hieroboam fi-
lium Nabath.

CAP. X.

ΕΤ venit Roboam in Sychem, quoniã in Sy- 1
chem veniebat omnis Israel vt constitueret
regem eum. ‡Et factum est vt audiuit Hiero- 2
boam filius Nabat & ipse in Ægypto, quando
fugit à facie Salomonis regis, & habitauit Hie-
roboam in Ægypto, & reuersus est Hieroboam
ex Ægypto.
‡Et miserunt & vocauerunt eum, & ve- 3
nit Hieroboam & omnis Ecclesia Israel, & lo-
cuti sunt ad Roboam, dicentes:
‡Pater tuus durum imposuit iugum nostrũ, 4
& nunc subleua tu à seruitute patris tui dura
& à iugo eius graui, quod dedit super nos, &
seruiemus tibi. ‡Et dixit ipsis Roboam, Ite 5
vsq; in tres dies, et reuertimini ad me, & abijt
populus. ‡Et congregauit rex Roboam senio- 6
res qui steterũt coram Salomone patre eius viuente eo, & consuluit cum eis dicens, Quomodo vos datis consilium vt respondeam ego po-
pulo huic verbũ? ‡Et locuti sunt seniores ad 7
eum dicentes: Si in hodierno sis in bonũ popu-
lo huic & placueris eis, & locutus fueris eis
sermones bonos, & erunt tibi serui omnibus
diebus.
‡Et reliquit consilium seniorum, qui con- 8
suluerunt ei, & consuluit cum pueruli qui nu
triti erant cum eo, qui steterant coram eo.
‡Et dixit eis, Quid vos consulitis, & quod 9
verbum respondeam populo huic, qui locuti sunt
ad me, dicentes: Dimitte de iugo quod dedit
pater tuus super nos?
‡Et locuti sunt ei pueruli qui nutriti fuerãt 10
cum eo, dicentes: Sic loquêris populo huic, qui
locutus est ad te, & dicebat, Pater tuus aggra-
uauit iugum nostrum, & tu nunc subleua de
iugo nostro: sic dices ad eos, Paruus digitus
meus grossior lumbis patris mei.
‡Et nũc pater meus imposuit vobis iugum 11
graue, & ego addam super iugum vestrum:
pater meus corripuit vos in flagellis, & ego
corripiam vos in scorpionibus.
‡Et venit Hieroboam & omnis populus ad 12
Roboam die tertia, sicut locutus est rex dicens,
Reuertimini ad me die tertia.
‡Et respondit eis rex dura, & reliquit rex 13
Roboam consilium seniorum.
‡Et locutus est ad eos iuxta consilium iunio- 14
rum, dicens: Pater meus aggrauauit iugum ve-
strum, & ego apponam in illud: pater meus cor-
ripuit vos in flagellis, & ego corripiam vos in
scorpionibus.
‡Et non audiuit rex populum, quoniam erat 15
subuersio à Deo, vt statueret Dominus sermo-
nem suum, quem locutus est in manu Achia Sy-
lonitæ de Hieroboam filio Nabat.

ί.

1 ‡Καὶ ἦλθε ῥοβοὰμ εἰς συχέμ, ὅτι εἰς συχὲμ ἤρχετο
πᾶς ἰσραὴλ βασιλεῦσαι αὐτόν.
2 ‡καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἱεροβοὰμ υἱὸς ναβὰτ καὶ αὐ-
τὸς ἐν αἰγύπτῳ, ὅτε ἀπέδρα ἀπὸ προσώπου σολομῶντος
τοῦ βασιλέως, καὶ κατῴκησεν ἱεροβοὰμ ἐν αἰγύπτῳ, καὶ
ἀπέστρεψεν ἱεροβοὰμ ἐξ αἰγύπτου.
3 ‡καὶ ἀπέστειλαν & ἐκάλεσαν αὐτόν, καὶ ἦλθεν ἱερο-
βοὰμ & πᾶσα ἡ ἐκκλησία ἰσραήλ, & ἐλάλησαν πρὸς
ῥοβοὰμ λέγοντες·
4 ‡ὁ πατήρ σε ἐσκλήρωσε τὸν ζυγὸν ἡμῶν, & νῦν κούφισον
σὺ ἀπὸ τῆς δουλείας & παλαιᾶς σου τῆς σκληρᾶς, & ἀπὸ τοῦ ζυ-
γοῦ αὐτοῦ τοῦ βαρέως, & δουλεύσομέν σοι.
5 ‡καὶ εἶπεν αὐτοῖς ῥοβοάμ, πορεύεσθε ἕως τριῶν ἡμε-
ρῶν, καὶ ἐπιστρέψατε πρός με, καὶ ἀπῆλθεν ὁ λαός.
6 ‡καὶ συνήγαγε ὁ βασιλεὺς ῥοβοὰμ τοὺς πρεσβυ-
τέρους τοὺς ἑστῶτας ἐναντίον σολομῶντος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
ζῶντος αὐτοῦ, & συνεβουλεύσατο μετ' αὐτῶν λέγων, πῶς
ὑμεῖς βουλεύεσθε δοῦναι με τῷ λαῷ τούτῳ λόγον;
7 ‡καὶ ἐλάλησαν (ι) πρεσβύτεροι πρὸς αὐτὸν λέγον-
τες, ἐὰν ὃν τῇ σήμερον ἦμεν εἰς ἀγαθὸν τῷ λαῷ τούτῳ &
ἀρέσῃ αὐτοῖς, καὶ λαλήσῃς αὐτοῖς λόγους ἀγαθούς, καὶ
ἔσονταί σοι δοῦλοι πάσας τὰς ἡμέρας.
8 ‡καὶ κατέλιπε τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων, οἱ συνε-
βουλεύσαντο αὐτῷ, & συνεβουλεύσατο μετὰ τῶν παιδαρίων
τῶν συνεκτραφέντων μετ' αὐτοῦ, τῶν ἑστώτων ἐναντίον αὐτοῦ.
9 ‡καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τί ὑμεῖς βουλεύεσθε & τίνα λόγον
ἀποκριθῶ τῷ λαῷ τούτῳ, οἱ ἐλάλησαν πρός με λέγοντες,
κοῦφον ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ ὃ ἔδωκεν ὁ πατήρ σε ἐφ' ἡμᾶς;
10 ‡& ἐλάλησαν αὐτῷ τὰ παιδάρια τὰ συνεκτραφέντα
μετ' αὐτοῦ λέγοντες, ὅτως λαλήσεις τῷ λαῷ τούτῳ, τῷ λα-
λήσαντι πρὸς σὲ & λέξουσι, ὁ πατήρ σου ἐβάρυνεν τὸν ζυ-
γὸν ἡμῶν, & σὺ νῦν κούφισον ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ ἡμῶν· ὅτως ἐρεῖς
πρὸς αὐτούς, ὁ μικρὸς ὁ ἀκλυὸς μου παχύτερος τῆς ὀσφύος
11 & πατρός μου. ‡& νῦν ὁ πατήρ μου ἐνέθηκεν ὑμῖν ζυγὸν
βαρύ, & ἐγὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν ζυγὸν ὑμῶν· ὁ πατήρ
μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξι, & ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς
12 ἐν σκορπίοις. ‡& ἦλθεν ἱεροβοὰμ & πᾶς ὁ λαὸς πρὸς
ῥοβοὰμ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ὡς ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς
λέγων, ἐπιστρέψατε πρός με τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ.
13 ‡καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς σκληρά, & ἐγκα-
τέλιπεν ὁ βασιλεὺς ῥοβοὰμ τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων.
14 ‡& ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς κατὰ τὴν βουλὴν τῶν νεωτέρων
λέγων, ὁ πατήρ μου ἐβάρυνε τὸν ζυγὸν ὑμῶν, καὶ ἐγὼ
προσθήσω ἐπ' αὐτόν· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν
μάστιξι, καὶ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. ‡καὶ οὐκ
ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς & λαός, ὅτι ἦν μεταστροφὴ ἀπὸ & θεοῦ,
ἵνα στήσῃ κύριος τὸν λόγον αὐτοῦ, ὃν ἐλάλησεν ἐν χει-
ρὶ ἀχία & σιλωνίτου περὶ ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 וְכָל־יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא־שָׁמַע הַמֶּלֶךְ לָהֶם
וַיָּשִׁיבוּ הָעָם אֶת־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר מָה־לָּנוּ חֵלֶק
בְּדָוִיד וְלֹא־נַחֲלָה בְּבֶן־יִשַׁי אִישׁ לְאֹהָלֶיךָ יִשְׂרָאֵל
עַתָּה רְאֵה בֵיתְךָ דָוִיד וַיֵּלֶךְ כָּל־יִשְׂרָאֵל לְאָהָלָיו׃
17 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַיֹּשְׁבִים בְּעָרֵי יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ
עֲלֵיהֶם רְחַבְעָם׃ 18 וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם
אֶת־הֲדֹרָם אֲשֶׁר עַל־הַמַּס וַיִּרְגְּמוּ־בוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶבֶן וַיָּמֹת וְהַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם הִתְאַמֵּץ לַעֲלוֹת
בַּמֶּרְכָּבָה לָנוּס יְרוּשָׁלִָם׃ 19 וַיִּפְשְׁעוּ יִשְׂרָאֵל
בְּבֵית דָּוִיד עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

יא

1 וַיָּבֹא רְחַבְעָם יְרוּשָׁלִַם וַיְקַהֵל אֶת־
בֵּית יְהוּדָה וּבִנְיָמִן מֵאָה וּשְׁמוֹנִים אֶלֶף בָּחוּר
עֹשֵׂה מִלְחָמָה לְהִלָּחֵם עִם־יִשְׂרָאֵל לְהָשִׁיב
אֶת־הַמַּמְלָכָה לְרְחַבְעָם׃ 2 וַיְהִי דְבַר־
יְהוָה אֶל־שְׁמַעְיָהוּ אִישׁ־הָאֱלֹהִים לֵאמֹר׃
3 אֱמֹר אֶל־רְחַבְעָם בֶּן־שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ יְהוּדָה
וְאֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל בִּיהוּדָה וּבִנְיָמִן לֵאמֹר׃
4 כֹּה אָמַר יְהוָה לֹא־תַעֲלוּ וְלֹא־תִלָּחֲמוּ עִם־
אֲחֵיכֶם שׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ כִּי־מֵאִתִּי נִהְיָה הַדָּבָר
הַזֶּה וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־דִּבְרֵי יְהוָה וַיָּשֻׁבוּ מִלֶּכֶת אֶל־
יָרָבְעָם׃ 5 וַיֵּשֶׁב רְחַבְעָם בִּירוּשָׁלִַם וַיִּבֶן
6 עָרִים לְמָצוֹר בִּיהוּדָה׃ וַיִּבֶן אֶת־בֵּית־לֶחֶם
7 וְאֶת־עֵיטָם וְאֶת־תְּקוֹעַ׃ וְאֶת־בֵּית־צוּר וְאֶת־
8 שׂוֹכוֹ וְאֶת־עֲדֻלָּם׃ וְאֶת־גַּת וְאֶת־מָרֵשָׁה
9 וְאֶת־זִיף׃ וְאֶת־אֲדוֹרַיִם וְאֶת־לָכִישׁ וְאֶת־
10 עֲזֵקָה׃ וְאֶת־צָרְעָה וְאֶת־אַיָּלוֹן וְאֶת־חֶבְרוֹן
אֲשֶׁר בִּיהוּדָה וּבְבִנְיָמִן עָרֵי מִבְצָרוֹת׃ 11 וַיְחַזֵּק
אֶת־הַמִּבְצָרוֹת וַיִּתֵּן בָּהֶם נְגִידִים וְאֹצְרוֹת מַאֲכָל
12 וְשֶׁמֶן וְיָיִן׃ וּבְכָל־עִיר וָעִיר צִנּוֹת וְרֹמָחִים
וַיְחַזְּקֵם לְהַרְבֵּה מְאֹד וַיְהִי־לוֹ יְהוּדָה וּבִנְיָמִן׃
13 וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם אֲשֶׁר בְּכָל־יִשְׂרָאֵל
14 הִתְיַצְּבוּ עָלָיו מִכָּל־גְּבוּלָם׃ כִּי עָזְבוּ הַלְוִיִּם
אֶת־מִגְרְשֵׁיהֶם וַאֲחֻזָּתָם וַיֵּלְכוּ לִיהוּדָה וְלִירוּשָׁלִָם
כִּי־הֵזִיחָם יָרָבְעָם וּבָנָיו מִכַּהֵן לַיהוָה׃
15 וַיַּעֲמֶד־לוֹ כֹּהֲנִים לַבָּמוֹת וְלַשְּׂעִירִים וְלָעֲנָלִים
אֲשֶׁר עָשָׂה׃

16 Populus autem vniuersus rege dure-
ra dicente, sic locutus est ad eum, Non est
nobis pars in Dauid, neque hæreditas in
filio Isai. Reuertere in tabernacula tua Is-
rael. Tu autem pasce domum tuam Da-
uid. Et abiit Israel in tabernacula sua.
17 Super filios autem Israel qui habita-
bant in ciuitatibus Iuda regnauit Robo-
18 Misitque rex Roboam Aduram qui
præerat tributis, & lapidauerunt eum filij
Israel, & mortuus est. Porrò rex Roboam
currum festinauit ascendere, & fugit in
19 Hierusalem. Recessitque Israel a do-
mo Dauid vsq; ad diem hanc.

CAP. XI.

1 A VEnit autem Roboam in Hierusalem,
& conuocauit vniuersam domum Iu-
da & Beniamin centum octoginta millia
electorum atque bellantium, vt dimica-
ret contra Israel & conuerteret ad se re-
2 gnum suum. Factúsq; est sermo Dñi
ad Semeiam hominem Dei, dicens:
3 Loquere ad Roboam filium Salomo-
nis regẽ Iuda, & ad vniuersum Israel qui
est in Iuda & Beniamin.
4 Hæc dicit Dominus, Non ascendetis
neque pugnabitis contra fratres vestros:
reuertatur vnusquisq; in domum suam,
quia mea hoc gestum est voluntate. Qui
B cùm audissent sermonẽ Dñi, reuersi sunt,
nec perrexerunt contra Hieroboam.
5 Habitauit autem Roboam in Hieru-
salé, & ædificauit ciuitates muratas in Iu-
6 da. Extruxítq; Bethleem & Etham, &
7 Thecue. Bethsur quoque & Socco, &
8 Odollam. Nec non & Geth, & Mare-
sa, & Ziph.
9 Sed & Aduram, & Lachis, & Azeca,
10 Saraa quoq; Ahialon & Hebron quæ
erant in Iuda & Beniamin ciuitates mu-
11 nitissimas. Cúmque clausisset eas mu-
ris, posuit in eis principes, ciborúmque
horrea, hoc est olei & vini.
12 Sed & in singulis vrbibus fecit arma-
mentaria scutorum & hastarum, firma-
uítque eas summa diligentia, & imperá-
uit super Iudam & Beniamin.
13 Sacerdotes autem & Leuitæ qui erãt
C in vniuerso Israel, venerunt ad eum de
cunctis sedibus suis:
14 Relinquentes suburbana & possessio-
nes suas, & transcũtes ad Iudã & Hieru-
salem, eo q; abiecissent eos Hieroboam & fi-
lij eius ne sacerdotio Dñi fungerentur.
15 Qui cõstituit sibi sacerdotes excelsorum &
& dæmoniorũ vitulorúmq; quos fecerat.

16 Et omnis Israel vidit, quoniam non audi-
uit eos rex, et respondit omnis populus ad regẽ,
dicens: Quæ nobis pars in Dauid & hæreditas
in filio Iesse? reuertere vir in tabernacula tua
Israel, nunc aspice domum tuam Dauid, &
abijt omnis Israel in tabernacula sua.
17 Et viri Israel qui habitabant in ciuitati-
bus Iudæ regnare fecerunt super se Roboam.
18 Et misit Roboam rex Adoram qui super
tributum, & lapidauerunt eum filij Israel in
lapidibus, & mortuus est: & rex Roboam fe-
stinauit ascẽdere in currum, vt fugeret in Hie-
rusalem.
19 Et præuaricatus est Israel in domo Dauid
vsque ad diem hanc.

CAP. XI.

1 ET venit Roboam in Hierusalem, & congre-
gauit domum Juda & Beniamin centum
octoginta millia iuuenum facientiũ bellum, vt
dimicaret cum Israel & conuerteret regnum
sibi.
2 Et factus est sermo Domini ad Samea ho-
minem Dei, dicens:
3 Loquere ad Roboam filium Salomonis re-
gem Juda, & ad omnem Israel qui cum Juda
& Beniamin, dicens:
4 Hæc dicit Dominus, Non ascẽdetis & non
pugnabitis cum fratribus vestris: reuertimini
vnusquisque in domum suam, quoniam à me
factum est verbum hoc, & audierunt sermo-
nem Domini, & reuersi sunt vt non irent con-
tra Hieroboam.
5 Et habitauit Roboam in Hierusalem, &
ædificauit ciuitates muratas in Judæa.
6 Et ædificauit Bethleẽ, et Etam, & Thecoe,
7 Et Bethsur, & Soccho, & Hodollam,
8 Et Geth, & Marissa, & Ziph,
9 Et Adoram, & Lachis, & Azeca,
10 Et Saraa, & Ealom, & Chebron quæ in
Judæa & Beniamin, ciuitates muratas.
11 Et muniuit eas muris, & dedit in eis du-
ces, & cellaria ciborum & vinum, & oleum;
12 Per ciuitatem & ciuitatem scuta & ha-
stas: & firmauit eas in multitudinem valde,
& fuerunt ei Juda & Beniamin.
13 Et sacerdotes & Leuitæ qui fuerunt in
omni Israel, cõgregati sunt ad eum de omnibus
terminis.
14 Quoniam dereliquerunt Leuitæ habitacu-
la sua quæ sunt possessionis suæ, & transierunt
ad Judam in Hierusalem, quomã eiecit eos Hie-
roboam & filij eius, ne ministrarent Domino.
15 Et constituit sibi sacerdotes excelsorum &
idolis, & vanis, & vitulis quas fecit Hiero-
boam.

16 καὶ πᾶς ἰσραὴλ εἶδεν, ὅτι οὐκ ἤκουσεν αὐτῶν ὁ βα-
σιλεύς, καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ὁ λαὸς τῷ βασιλέα λέ-
γων, τίς ἡμῖν μερὶς ἐν δαυὶδ, καὶ κληρονομία ἐν ιῳ ἰσσαι;
ἀπότρεχε σὺν εἰς τὰ σκηνώματά σε ἰσραὴλ, νῦν
βλέπε τὸν οἶκον σε δαυὶδ, καὶ ἐπορεύθη πᾶς ἰσραὴλ εἰς
τὰ σκηνώματα αὐτῶν.
17 καὶ υἱοὺς ἰσραὴλ ⓐ κατοικοῦντες ἐν πόλεσιν ἰούδα
ἐβασίλευσεν Ⓟῑ ἑαυτὸς τὸν ροβοάμ.
18 καὶ ἀπέστειλεν ροβοὰμ ὁ βασιλεὺς τὸν ἀδορὰμ τὸν Ⓟῑ
φόρου, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν λίθοις,
καὶ ἀπέθανεν· καὶ ὁ βασιλεὺς ροβοὰμ ἔσπευσε τοῦ ἀναβῆναι
εἰς τὸ ἅρμα, τοῦ φυγεῖν εἰς ἰερουσαλήμ.
19 καὶ ἠθέτησεν ἰσραὴλ ἐν τῷ οἴκῳ δαυὶδ ἕως τῆς ἡμέ-
ρας ταύτης.

ια'.

1 Καὶ ἦλθε ροβοὰμ εἰς ἰερουσαλήμ, καὶ ἐξεκκλησία-
σε τὸν οἶκον ἰούδα καὶ βενιαμὶν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιά-
δας νεανίσκων ποιούντων πόλεμον, τοῦ πολεμῆσαι μετὰ ἰσ-
ραὴλ καὶ Ⓟπιστρέψαι τὴν βασιλείαν ἑαυτῷ.
2 καὶ ἐγένετο λόγος Ⓟ κυρίου πρὸς σαμέα ἄνθρωπον τοῦ
θεοῦ λέγων, 3 εἰπὲ πρὸς ροβοὰμ τὸν τοῦ σολομῶντος Ⓟ
βασιλέα ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα ἰσραὴλ τὸν μετὰ ἰούδα
καὶ βενιαμὶν λέγων·
4 τάδε λέγει κύριος Ⓟ, οὐκ ἀναβήσεσθε καὶ οὐ πολεμή-
σετε μετὰ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ἀποστρέφετε ἕκαστος Ⓟ εἰς τὸν
οἶκον αὐτοῦ, ὅτι παρ' ἐμοῦ ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἤκου-
σαν τοῦ λόγου κυρίου, καὶ ἀπέστρεψαν τοῦ μὴ πορευθῆ-
ναι Ⓟπὶ ιεροβοάμ.
5 καὶ κατῴκησε ροβοὰμ ἐν ἰερουσαλήμ, καὶ ᾠκοδό-
μησε πόλεις τειχήρεις ἐν τῇ ἰούδαίᾳ.
6 καὶ ᾠκοδόμησε τὴν βηθλεέμ, καὶ τὴν ἐτὰμ, καὶ τὴν θεκωέ·
7 καὶ τὴν βεθσὼρ, καὶ τὴν σοκχὼ, καὶ τὴν ὀδολλάμ·
8 καὶ τὴν γαὶθ, καὶ τὴν μαρισσὰ, καὶ τὴν ζὶφ.
9 καὶ τὴν ἀδωρὰμ, καὶ τὴν λαχεῖς, καὶ τὴν ἀζηκά.
10 καὶ τὴν σαρὰ, καὶ τὴν αἰαλὼν, καὶ τὴν χεβρὼν τὴν
ἐν τῇ ἰούδαίᾳ καὶ βενιαμὶν πόλεις τειχήρεις.
11 καὶ ὠχύρωσεν αὐτὰς τείχεσιν, καὶ ἔδωκεν ἐν αὐταῖς
ἡγεμόνας καὶ παραθέσεις ἐφοδίων καὶ οἴνου καὶ ἐλαίου,
12 καὶ πόλιν καὶ πόλιν θυρεοὺς καὶ δόρατα, καὶ κατίσχυ-
σεν αὐτὰς εἰς πλῆθος σφόδρα· καὶ ἦσαν αὐτῷ ἰούδας καὶ
βενιαμίν. 13 καὶ Ⓐ ἱερεῖς καὶ Ⓐ λευῖται οἱ ἦσαν ἐν παντὶ
ἰσραὴλ σωήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἐκ πάντων τῶν ὁρίων.
14 ὅτι ἐγκατέλιπον Ⓐ λευῖται τὰ σκηνώματα αὐτῶν
καὶ τὰς κατασχέσεις αὐτῶν, καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς ἰούδαν εἰς
ἰερουσαλήμ, ὅτι ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἱεροβοὰμ καὶ Ⓐ υἱοὶ
αὐτοῦ μὴ λειτουργεῖν κυρίῳ.
15 καὶ κατέστησεν ἑαυτῷ ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν καὶ τοῖς εἰ-
δώλοις καὶ τοῖς ματαίοις καὶ τοῖς δαμάλεσιν, οἷς ἐποίησεν
ἱεροβοάμ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 ‡ וְאַחֲרֵיהֶם מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל הַנֹּתְנִים אֶת־
לְבָבָם לְבַקֵּשׁ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּאוּ
יְרוּשָׁלַם לִזְבֹּחַ לַיהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם׃
17 ‡ וַיְחַזְּקוּ אֶת־מַלְכוּת יְהוּדָה וַיְאַמְּצוּ אֶת־
רַחַבְעָם בֶּן־שְׁלֹמֹה לְשָׁנִים שָׁלוֹשׁ כִּי הָלְכוּ בְּדֶרֶךְ
18 דָּוִיד וּשְׁלֹמֹה לְשָׁנִים שָׁלוֹשׁ׃ ס וַיִּקַּח־לוֹ
רַחַבְעָם אִשָּׁה אֶת־מָחֲלַת בַּת־יְרִימוֹת בֶּן־דָּוִיד
19 אֲבִיחַיִל בַּת־אֱלִיאָב בֶּן־יִשָׁי׃ ‡ וַתֵּלֶד לוֹ בָנִים
20 אֶת־יְעוּשׁ וְאֶת־שְׁמַרְיָה וְאֶת־זָהַם׃ ‡ וְאַחֲרֶיהָ
לָקַח אֶת־מַעֲכָה בַּת־אַבְשָׁלוֹם וַתֵּלֶד לוֹ אֶת־
אֲבִיָּה וְאֶת־עַתַּי וְאֶת־זִיזָא וְאֶת־שְׁלֹמִית׃
21 ‡ וַיֶּאֱהַב רַחַבְעָם אֶת־מַעֲכָה בַּת־אַבְשָׁלוֹם
מִכָּל־נָשָׁיו וּפִילַגְשָׁיו כִּי נָשִׁים שְׁמוֹנָה עָשָׂר
נָשָׂא וּפִילַגְשִׁים שִׁשִּׁים וַיּוֹלֶד עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה
22 בָּנִים וְשִׁשִּׁים בָּנוֹת׃ ‡ וַיַּעֲמֵד לְרֹאשׁ רַחַבְעָם
אֶת־אֲבִיָּה בֶן־מַעֲכָה לְנָגִיד בְּאֶחָיו כִּי לְהַמְלִיכוֹ׃
23 ‡ וַיִּבֶן וַיִּפְרֹץ מִכָּל־בָּנָיו לְכָל־אַרְצוֹת יְהוּדָה
וּבִנְיָמִן לְכָל־עָרֵי הַמִּבְצָרוֹת וַיִּתֵּן לָהֶם הַמָּזוֹן לָרֹב
וַיִּשְׁאַל הֲמוֹן נָשִׁים׃

יב

1 ‡ וַיְהִי כְּהָכִין מַלְכוּת רַחַבְעָם
וּכְחָזְקָתוֹ עָזַב אֶת־תּוֹרַת יְהוָה וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ׃
2 ‡ וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית לַמֶּלֶךְ רַחַבְעָם עָלָה
שִׁישַׁק מֶלֶךְ־מִצְרַיִם עַל־יְרוּשָׁלִַם כִּי מָעֲלוּ בַּיהוָה׃
3 ‡ בְּאֶלֶף וּמָאתַיִם רֶכֶב וּבְשִׁשִּׁים אֶלֶף פָּרָשִׁים
וְאֵין מִסְפָּר לָעָם אֲשֶׁר־בָּאוּ עִמּוֹ מִמִּצְרַיִם
לוּבִיִּם סְכִיִּים וְכוּשִׁיִּם׃ ‡ וַיִּלְכֹּד אֶת־עָרֵי
5 הַמִּבְצָרוֹת אֲשֶׁר לִיהוּדָה וַיָּבֹא עַד־יְרוּשָׁלִָם׃
‡ וּשְׁמַעְיָה הַנָּבִיא בָּא אֶל־רַחַבְעָם וְשָׂרֵי יְהוּדָה
אֲשֶׁר־נֶאֶסְפוּ אֶל־יְרוּשָׁלִַם מִפְּנֵי שִׁישַׁק וַיֹּאמֶר
לָהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה אַתֶּם עֲזַבְתֶּם אֹתִי וְאַף־
6 אֲנִי עָזַבְתִּי אֶתְכֶם בְּיַד־שִׁישָׁק׃ ‡ וַיִּכָּנְעוּ שָׂרֵי־
יִשְׂרָאֵל וְהַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ צַדִּיק יְהוָה׃
7 ‡ וּבְרְאוֹת יְהוָה כִּי נִכָּנְעוּ הָיָה דְבַר־יְהוָה אֶל־
שְׁמַעְיָה לֵאמֹר נִכָּנְעוּ לֹא אַשְׁחִיתֵם וְנָתַתִּי לָהֶם
כִּמְעַט לִפְלֵיטָה וְלֹא־תִתַּךְ חֲמָתִי בִּירוּשָׁלִַם בְּיַד־
שִׁישָׁק׃

‡ Sed & de cunctis tribubus Israel qui-
cunque dederant cor suum vt quærerent
Dominum Deum Israel, venerunt in Hie-
rusalem ad immolandum victimas suas
D coram Domino Deo patrum suorum.
17 ‡ Et roborauerunt regnum Iuda & con-
firmauerunt Roboam filium Salomonis
per tres annos. Ambulauerũt enim in vijs
Dauid & Salomonis annis tãtum tribus.
18 ‡ Duxit autẽ Roboam vxorem Maalath
filiã Hierimuth filij Dauid, Abiail quoq;
19 filiam Heliab filij Isai. ‡ Quæ peperit ei
filios, Ieos & Sommorian, & Zoom.
20 ‡ Post hanc quoq; accepit Maacham fi-
liam Absalom, quæ peperit ei Abiam, &
Abi, & Ziza, & Salumith.
21 ‡ Amauit autem Roboam Maacham fi
liam Absalon super omnes vxores suas &
concubinas. Nam vxores decem & octo
duxerat, concubinas autem sexaginta, &
genuit viginti octo filios & sexaginta fi-
22 lias. ‡ Constituit verò in capite Abiam
filium Maacha ducẽ super omnes fratres
suos, ipsum enim regem facere cogitabat.
23 ‡ Quia sapientior fuit & potentior fu-
per omnes filios eius, & in cũctis finibus
Iuda & Beniamin, & in vniuersis ciuitat-
bus muratis. Præbuitque eis escas plu-
mas, & multas petiuit vxores.

CAP. XII.

1 A CVmq; roboratum fuisset regnum Ro-
boam & confortatum, dereliquit le-
gem Domini, & omnis Israel cũ eo.
2 ‡ Anno autem quinto regni Roboam,
ascendit Susac rex Ægypti in Hierusalem,
quia peccauerant coram Domino;
3 ‡ Cum mille & ducentis curribus, & sexa-
ginta millibus equitum. Nec erat numerus
vulgi quod venerat cum eo ex Ægypto Li-
byes, Troglodytæ & Æthiopes.
4 ‡ Cepitque ciuitates munitissimas in Iuda, & venit vsque in Hieru-
5 salem. ‡ Semeias aũt propheta ingressus
est ad Roboam & principes Iuda, qui cõ-
B gregati fuerant in Hierusalem fugientes
Susac. Dixitque ad eos, Hæc dicit Domi-
nus, Vos reliquistis me, & ego reliqui
vos in manu Susac.
6 ‡ Consternatiq; principes Israel & rex,
dixerunt, Iustus est Dominus.
7 ‡ Cùmque vidisset Dominus quòd humi-
liati essent, factus est sermo Domini ad
Semeiam, dicens: Quia humiliati sunt,
non disperdam eos, dabóq; eis pauxillum
auxilij, & non stillabit furor meus super
Hierusalem per manum Susac.

‡ Et eiecit Leuitas de tribubus Israel, qui
dederunt corda sua, vt quærerent Dominum
Deum Israel, & venerunt in Hierusalem, ad
sacrificandum Domino Deo patrum suorum.
17 ‡ Et roborauerunt regnum Juda, & fortifi-
catus est Roboam filius Salomonis in annos
tres, quoniam ambulauit via Dauid & Salo-
monis in annos tres.
18 ‡ Et accepit sibi Roboam vxorem Maelleth
filiam Hierimuth filij Dauid, et Abichail filiam
Eliab filij Isai.
19 ‡ Et peperit ei filios Jeus & Samarian, &
Zaam.
20 ‡ Post hæc accepit Maacha sibi filiã Abes-
salom, & peperit ei Abia & Eththi, & Ziza,
& Salomith.
21 ‡ Et amauit Roboam Maacha filiam Abes-
salom super omnes vxores suas, & concubinas,
quoniam vxores decem & octo habuit, & con
cubinas sexaginta, & genuit viginti & octo
filios, & filias sexaginta.
22 ‡ Et cõstituit Roboam Abia filium Maacha
in principem & ducem in fratribus suis, quo-
niam cogitabat facere regem eum.
23 ‡ Et auctus fuit Abia, & profecit super om-
nes filios eius, et in cũctis finibus Juda & Ben-
iamin, & in ciuitatibus munitis præbuit in eis
escas in multitudinem multam, & petiuit mul-
titudinem vxorum.

CAP. XII.

1 ET factum est postquam præparatum est re-
gnum Roboam, et postquam roboratum est,
dereliquit legem Domini, et omnis Israel cũ eo.
2 ‡ Et factum est in anno quinto regni Ro-
boam, ascendit Susac rex Ægypti in Hieru-
salem, quia peccauerant coram Domino;
3 ‡ In mille & ducentis curribus, & sexa-
ginta millibus equitum: & non erat numerus
multitudinis quæ venit cum eo ex Ægypto Li-
byes, Troglodytæ & Æthiopes.
4 ‡ Et ceperunt ciuitates munitas, quæ erant
in Juda, & venerunt in Hierusalem.
5 ‡ Et Semeas propheta venit ad Roboam &
ad principes Juda qui cõgregati fuerant in Hie-
rusalem à facie Susac, et dixit eis, Sic dixit Do-
minus, Vos reliquistis me, & ego relinquam
vos in manu Susac.
6 ‡ Et verecundati sunt principes Israel &
rex, & dixerunt, Justus Dominus.
7 ‡ Et cùm vidisset Dominus, quòd conuersi
fuerant, factus est sermo Domini ad Sameam
dicens, Conuersi sunt, nõ disperdam eos, & da-
bo eis quasi pauxillum in salutem, & non stil-
labit furor meus super Hierusalem in manu
Susac.

16 ‡ καὶ ὡξέβαλε σὺν λευίτας ἀπὸ φυλῶν ἰσραήλ, ὅι
ἔδωκαν καρδίας αὐτῶν ζητῆσαι κύριον τὸν θεὸν ἰσραήλ,
καὶ ἦλθον εἰς ἱερουσαλὴμ, θῦσαι κυρίῳ τῷ θεῷ τῶν πα
τέρων αὐτῶν.
17 ‡ καὶ κατίσχυσαν τὴν βασιλείαν ἰούδα· καὶ κατίσχυσε
ροβοὰμ υἱὸς σολομῶντ ἐις ἔτη τρία, ὅτι ἐπορεύθησαν
18 ὁδοὺς δαυὶδ & σολομῶντ εἰς ἔτη τρία. ‡ Ἔλαβεν ἑαυ-
τῷ ροβοὰμ γυναῖκα τὴν μαελλὲθ θυγατέρα ἰεριμοὺθ
υἱοῦ δαυὶδ, & ἀβιχαὶλ θυγατέρα ἐλιὰβ υἱοῦ ἰεσσαί.
19 ‡ καὶ ἔτεκεν αὐτῷ υἱὸς τὸν ἰεὺς καὶ τὸν σαμαρίαν, καὶ
20 τὸν ζαάμ.
‡ καὶ μετὰ ταῦτα ἔλαβεν τὴν μααχὰ ἑαυτῷ τὴν θυ-
γατέρα ἀβεσσαλώμ, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν ἀβιὰ, καὶ τὸν
ἐθθὶ, καὶ τὸν ζιζὰ, καὶ τὸν σαλομίθ.
21 ‡ & ἠγάπησε ροβοὰμ τὴν μααχὰ θυγατέρα ἀβεσσ-
αλὼμ ὑπὲρ πάσας τὰς γυναῖκας αὐτοῦ & τὰς παλλα
κάς, ὅτι γυναῖκας δεκαοκτὼ εἶχε, & παλλακὰς ἑξήκοντα
& ἐγέννησεν εἴκοσι & ὀκτὼ υἱοὺς, καὶ θυγατέρας ἑξήκοντα.
22 ‡ καὶ κατέστησε ροβοὰμ τὸν ἀβιὰ τὸν τῆ μααχὰ εἰς ἀρ-
χοντα & ἡγούμενον ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, ὅτι διενοεῖτο &
23 βασιλεῦσαι αὐτόν. ‡ καὶ ἠνδρώθη ἀβιὰ, καὶ διέκοψε
ἀπὸ πάντας τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, & ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις ἰούδα
καὶ βενιαμὶν, καὶ ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς ὀχυραῖς ἔδωκεν
ἐν αὐτοῖς τροφὰς εἰς πλῆθος πολύ, καὶ ἠτήσατο πλῆ-
θος γυναικῶν.

16.

1 ‡ Καὶ ἐγήρευ ὡς ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία ροβοὰμ, καὶ
ὡς ἐκραταιώθη, ἐγκατέλιπε τὸν νόμον κυρίου, καὶ πᾶς
ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ.
2 ‡ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ τῆς βασιλείας ρο-
βοὰμ, ἀνέβη σουσὰκ βασιλεὺς αἰγύπτου ἐπὶ ἱερουσα-
λὴμ, ὅτι ἥμαρτον ἐναντίον κυρίου,
3 ‡ ἐν χιλίοις καὶ διακοσίοις ἅρμασι, καὶ ἑξήκοντα χι-
λιάσιν ἱππέων, & οὐκ ἦν ἀριθμὸς τοῦ πλήθους & ἐλθόντος
μετ' αὐτοῦ ἐξ αἰγύπτου λίβυες συχεὶμ καὶ χασσείμ.
4 ‡ καὶ κατεκράτησαν τῶν πόλεων τῶν ὀχυρῶν, αἳ ἦσαν
ἐν ἰούδα, καὶ ἦλθον εἰς ἱερουσαλήμ.
5 ‡ καὶ σαμαίας ὁ προφήτης ἦλθε πρὸς ροβοὰμ, καὶ
πρὸς τοὺς ἄρχοντας ἰούδα τοὺς συναχθέντας εἰς ἱερυσα-
λὴμ ἀπὸ προσώπου σουσάκ· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὅτως εἶ-
πεν κύριος· ὑμεῖς ἐγκατελείφατέ με, κἀγὼ ἐγκαταλεί-
ψω ὑμᾶς ἐν χειρὶ σουσάκ.
6 & ἠρύνθησαν & ἄρχοντες ἰσραὴλ & ὁ βασιλεὺς,
& εἶπον, δίκαιος ὁ κύριος.
7 ‡ καὶ ὡς εἶδεν τὸν κύριον, ὅτι ἐνετράπησαν, ἐγένετο
λόγος κυρίου πρὸς σαμαίαν λέγων, ἐνετράπησαν, & κα-
ταφθερῶ αὐτούς, καὶ δώσω αὐτοῖς ὡσεὶ σμικρὸν εἰς σω-
τηρίαν, καὶ οὐ μὴ χέῃ ὁ θυμός μου ἐπὶ ἱερουσαλὴμ
ἐν χειρὶ σουσάκ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 ‡ כִּי יְהִיו־לוֹ לַעֲבָדִים וְיֵדְעוּ עֲבֹדָתִי וַעֲבֹדַת
9 מַמְלְכוּת הָאֲרָצוֹת: ‡ וַיַּעַל שִׁישַׁק מֶלֶךְ־
מִצְרַיִם עַל־יְרוּשָׁלַם וַיִּקַּח אֶת־אֹצְרוֹת בֵּית־
יְהוָה וְאֶת־אֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ אֶת־הַכֹּל לָקָח
וַיִּקַּח אֶת־מָגִנֵּי הַזָּהָב אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה:
10 ‡ וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם תַּחְתֵּיהֶם מָגִנֵּי נְחֹשֶׁת
וְהִפְקִיד עַל־יַד שָׂרֵי הָרָצִים הַשֹּׁמְרִים פֶּתַח בֵּית
11 הַמֶּלֶךְ: ‡ וַיְהִי מִדֵּי־בוֹא הַמֶּלֶךְ בֵּית יְהוָה
בָּאוּ הָרָצִים וְנְשָׂאוּם וְהֵשִׁיבוּם אֶל־תָּא הָרָצִים:
12 ‡ וּבְהַכָּנְעוֹ שָׁב מִמֶּנּוּ אַף־יְהוָה וְלֹא
לְהַשְׁחִית לְכָלָה וְגַם בִּיהוּדָה הָיוּ דְבָרִים
13 טוֹבִים: ‡ וַיִּתְחַזֵּק הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם בִּירוּשָׁלַם
וַיִּמְלֹךְ כִּי־בֶן־אַרְבָּעִים וְאַחַת שָׁנָה רְחַבְעָם
בְּמָלְכוֹ וּשְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם הָעִיר
אֲשֶׁר בָּחַר יְהוָה לָשׂוּם אֶת־שְׁמוֹ שָׁם מִכֹּל
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וְשֵׁם אִמּוֹ נַעֲמָה הָעַמֳּנִית:
14 ‡ וַיַּעַשׂ הָרַע כִּי לֹא־הֵכִין לִבּוֹ לִדְרוֹשׁ אֶת־
15 יְהוָה: ‡ וּדְבָרֵי רְחַבְעָם הָרִאשֹׁנִים
וְהָאַחֲרֹנִים הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים בִּדְבָרֵי שְׁמַעְיָה
הַנָּבִיא וְעִדּוֹ הַחוֹזֶה לְהִתְיַחֵשׂ וּמִלְחֲמוֹת רְחַבְעָם
וְיָרָבְעָם כָּל־הַיָּמִים:
16 ‡ וַיִּשְׁכַּב רְחַבְעָם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּעִיר
דָּוִיד וַיִּמְלֹךְ אֲבִיָּה בְנוֹ תַּחְתָּיו:

יג

1 ‡ בִּשְׁנַת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ
יָרָבְעָם וַיִּמְלֹךְ אֲבִיָּה עַל־יְהוּדָה:
2 ‡ שָׁלוֹשׁ שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמּוֹ
מִיכָיָהוּ בַּת־אוּרִיאֵל מִן־גִּבְעָה וּמִלְחָמָה
הָיְתָה בֵּין אֲבִיָּה וּבֵין יָרָבְעָם:
3 ‡ וַיֶּאְסֹר אֲבִיָּה אֶת־הַמִּלְחָמָה בְּחַיִל גִּבּוֹרֵי
מִלְחָמָה אַרְבַּע־מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ בָּחוּר וְיָרָבְעָם
עָרַךְ עִמּוֹ מִלְחָמָה בִּשְׁמוֹנֶה מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ
4 בָּחוּר גִּבּוֹר חָיִל: ‡ וַיָּקָם אֲבִיָּה מֵעַל לְהַר
צְמָרַיִם אֲשֶׁר בְּהַר אֶפְרַיִם וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּנִי יָרָבְעָם
5 וְכָל־יִשְׂרָאֵל: ‡ הֲלֹא לָכֶם לָדַעַת כִּי יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נָתַן מַמְלָכָה לְדָוִיד עַל־יִשְׂרָאֵל
לְעוֹלָם לוֹ וּלְבָנָיו בְּרִית מֶלַח:

8 ‡ Verumtamen seruient ei vt sciant di-
stantiam seruitutis meæ & seruitutis re-
gni terrarum.
9 ‡ Recessit itaque Sesac rex Ægypti ab
Hierusalem sublatis thesauris domus Do-
mini & domus regis, omniáque secum
tulit, & clypeos aureos quos fecerat Salo-
mon.
10 ‡ Pro quibus fecit rex æneos, & tradi-
dit illos principibus scutariorum qui cu-
stodiebant vestibulum palatij.
11 ‡ Cúmque introiret rex domum Dei,
veniebant scutarij & tollebant eos, ite-
rúmque referebant eos ad armentarium
suum.
12 ‡ Verumtamen quia humiliati sunt,
auersa est ab eis ira Domini, nec delen-
D sunt penitus; siquidem & in Iuda inuen-
ta sunt opera bona.
13 ‡ Confortatus est ergo rex Roboam in
Hierusalem, atque regnauit. Quadrage-
ta autem & vnius anni erat cùm regnare
cœpisset. Et decem & septem annis regnauit
in Hierusalem, vrbe quam elegit Do-
minus vt confirmaret nomen suum ibi de
cunctis tribubùs Israel. Nomen autem
matris eius Naama Amanites.
14 ‡ Fecítque malum, & non præparauit
cor suum vt quæreret Dominum.
15 ‡ Opera verò Roboam prima & nouis-
sima scripta sunt in libris Semeiæ prophe-
tæ, & Addo videtis, & diligenter expositæ.
pugnauerúntque aduersùm se Roboam
& Hieroboam cunctis diebus.
16 ‡ Et dormiuit Roboam cum patribus
suis, sepultúsque est in ciuitate Dauid. Et
regnauit Abia filius eius pro eo.

CAP. XIII.

1 ANno octauodecimo regis Hieroboam,
A regnauit Abia super Iudam.
2 ‡ Tribus annis regnauit in Hierusalem.
Nomén; matris eius Michaia filia Vriel
de Gabaa. Et erat bellum inter Abia &
Hieroboam.
3 ‡ Cúmque iniisset Abia certamen, & ha-
beret bellicosissimos viros, & electorum
quadringenta millia, Hieroboam con-
struxit contra eum bellum in octingentis millibus
virorum electorum potentium fortitudine virorum
bellatorum.
4 ‡ Stetit ergo Abia super montem Se-
meron qui erat in Ephraim, & ait, Audi
5 Hieroboá & omnis Israel: ‡ Num ignoratis quòd Dominus Deus Israel dederit
regnum Dauid super Israel in sempiternum, ipsi & filijs eius in pactum salis?

8 ‡ Quoniam erunt ei in seruos, & cognoscent ‡ seruitutem meam & seruitutem regni terræ.
9 ‡ Et ascendit Susac rex Ægypti ad Hieru-
salem, & cepit thesauros qui erãt in domo Domi-
ni, & thesauros qui erant in domo regis, omnia
tulit, & tulit clypeos aureos quos fecerat Sa-
lomon.
10 ‡ Et fecit Roboam rex pro eis clypeos æneos, & constituit in manus principum accurren-
tium custodientium portas domus regis.
11 ‡ Et factum est à frequentia cùm ingredere-
tur rex in domum Domini, ingrediebantur & accurrentes, & tollebant clypeos & colloca-
bant in ordinem accurrentium.
12 ‡ Et cùm humiliauit se rex, auersa est ab eo ira Domini, & non in corruptionem in finem omnibus, & in Iuda fuerunt sermones boni.
13 ‡ Et confortatus est rex Roboam in Hieru-
salem & regnauit: filius quadraginta et vnius anni erat Roboam cùm regnare ipse, et septem & decem annis regnauit in Hierusalem, in ci-
uitate quam elegit Dominus vt nominaret no-
men suum ibi de cunctis tribubus filiorum Israel, & nomen matri suæ Naama Ammani-
tis.
14 ‡ Et fecit malum, quoniam non direxit cor suum ad quærendum Dominum.
15 ‡ Et sermones Roboam primi & nouissimi nonne sunt scripti in sermonibus Semæu pro-
phetæ, & Addo videntis vt genealogiam de-
scriberet & actus eius? & pugnauit Roboam & Hieroboam cunctis diebus.
16 ‡ Et dormiuit Roboam cum patribus suis, & sepultus est in ciuitate Dauid, & regnauit Abia filius eius pro eo.

CAP. XIII.

1 IN octauo & decimo anno regni Hieroboam, ‡ regnauit Abia super Iudam.
2 ‡ Tribus annis regnauit in Hierusalem, & nomen matri eius Maacha filia Abessalon, & bellum erat inter Abia & inter Hieroboam.
3 ‡ Et ordinauit Abia bellum in exercitu po-
tentium bellatorum in quadringentis millibus virorum electorum: & Hieroboam construxit contra eum bellum in octingentis millibus viro-
rum electorum potentium fortitudine virorum bellatorum.
4 ‡ Et surrexit Abia à monte Somorim, qui est in monte Ephraim, & dixit: Audite me Hieroboam & omnis Israel:
5 ‡ Nonne vobis cognoscere quòd Dominus Deus Israel dedit regnum Dauid super Israel in sempiternum & filijs eius in pactum salis?

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 וַיָּקָם יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט עֶבֶד שְׁלֹמֹה בֶּן־דָּוִיד
7 וַיִּמְרֹד עַל־אֲדֹנָיו׃ וַיִּקָּבְצוּ עָלָיו אֲנָשִׁים
רֵקִים בְּנֵי בְלִיַּעַל וַיֵּרְאַמְּצוּ עַל־רְחַבְעָם בֶּן
שְׁלֹמֹה וּרְחַבְעָם הָיָה נַעַר וְרַךְ־לֵבָב וְלֹא
8 הִתְחַזֵּק לִפְנֵיהֶם׃ וְעַתָּה אַתֶּם אֹמְרִים
לְהִתְחַזֵּק לִפְנֵי מַמְלֶכֶת יְהוָה בְּיַד בְּנֵי דָוִיד וְאַתֶּם
הָמוֹן רָב וְעִמָּכֶם עֶגְלֵי זָהָב אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם
יָרָבְעָם לֵאלֹהִים׃
9 הֲלֹא הִדַּחְתֶּם אֶת־כֹּהֲנֵי יְהוָה אֶת־בְּנֵי
אַהֲרֹן וְהַלְוִיִּם וַתַּעֲשׂוּ לָכֶם כְּהֲנִים כְּעַמֵּי הָאֲרָצוֹת
כָּל־הַבָּא לְמַלֵּא יָדוֹ בְּפַר בֶּן־בָּקָר וְאֵילִם
שִׁבְעָה וְהָיָה כֹהֵן לְלֹא אֱלֹהִים׃
10 וַאֲנַחְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא עֲזַבְנֵהוּ וְכֹהֲנִים
מְשָׁרְתִים לַיהוָה בְּנֵי אַהֲרֹן וְהַלְוִיִּם בַּמְלָאכֶת׃
11 וּמַקְטִרִים לַיהוָה עֹלוֹת בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר
וּבָעֶרֶב בָּעֶרֶב וּקְטֹרֶת סַמִּים וּמַעֲרֶכֶת לֶחֶם עַל־
הַשֻּׁלְחָן הַטָּהוֹר וּמְנוֹרַת הַזָּהָב וְנֵרֹתֶיהָ לְבָע�ֵר
בָּעֶרֶב בָּעֶרֶב כִּי־שֹׁמְרִים אֲנַחְנוּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַתֶּם עֲזַבְתֶּם אֹתוֹ׃
12 וְהִנֵּה־עִמָּנוּ בְרֹאשׁ הָאֱלֹהִים וְכֹהֲנָיו
וְחֲצֹצְרוֹת הַתְּרוּעָה לְהָרִיעַ עֲלֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אַל־תִּלָּחֲמוּ עִם־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם כִּי לֹא
13 תַצְלִיחוּ׃ וְיָרְבְעָם הֵסֵב אֶת־הַמַּאְרָב
לָבוֹא מֵאֲחֹרֵיהֶם וַיִּהְיוּ לִפְנֵי יְהוּדָה וְהַמַּאְרָב
14 מֵאֲחֹרֵיהֶם׃ וַיִּפֶן יְהוּדָה וְהִנֵּה־לָהֶם
הַמִּלְחָמָה פָּנִים וְאָחוֹר וַיִּצְעֲקוּ לַיהוָה וְהַכֹּהֲנִים
15 מְחַצְצְרִים בַּחֲצֹצְרוֹת׃ וַיָּרִיעוּ אִישׁ יְהוּדָה
וַיְהִי בְּהָרִיעַ אִישׁ יְהוּדָה וְהָאֱלֹהִים נָגַף אֶת־
יָרָבְעָם וְכָל־יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי אֲבִיָּה וְיהוּדָה׃
16 וַיָּנוּסוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי יְהוּדָה וַיִּתְּנֵם
17 אֱלֹהִים בְּיָדָם׃ וַיַּכּוּ בָהֶם אֲבִיָּה וְעַמּוֹ
מַכָּה רַבָּה וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים מִיִּשְׂרָאֵל חֲמֵשׁ־מֵאוֹת
18 אֶלֶף אִישׁ בָּחוּר׃ וַיִּכָּנְעוּ בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל בָּעֵת הַהִיא וַיֵּאָמְצוּ בְנֵי יְהוּדָה כִּי נִשְׁעָנוּ
עַל־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם׃
19 וַיִּרְדֹּף אֲבִיָּה אַחֲרֵי יָרָבְעָם וַיִּלְכֹּד מִמֶּנּוּ עָרִים
אֶת־בֵּית־אֵל וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת־יְשָׁנָה וְאֶת־
בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת־עֶפְרוֹן וּבְנֹתֶיהָ׃

6 Et surrexit Hieroboam filius Nabat ser-
B uus Salomonis filij Dauid, & rebella-
7 uit contra Dñm suũ. Congregatiq; sunt
ad eum viri vanissimi & filij Belial, & præ-
ualuerunt contra Roboam filiũ Salomo-
nis. Porrò Roboam erat rudis & corde pa-
8 uido, nec potuit resistere eis. Nunc ergo
vos dicitis ꝙ resistere possitis regno Dñi,
quod possidet per filios Dauid. Habetis-
que grãdem populi multitudinẽ, arq; ve-
tulos aureos quos fecit vobis Hieroboam
9 in Deos. Et eiecistis sacerdotes Dñi fi-
lios Aaron atque Leuitas, & fecistis vobis
sacerdotes sicut omnes populi terrarum.
Quicunq; venerit & initiauerit manũ sua
in tauro de bobus & in arietibus septem
10 sacerdos eorum qui non sunt dij. Nos-
C ter autem Dñs Deus est, quem non reli-
quimus. Sacerdotésq; ministrant Dño de
filiis Aaron & Leuitæ sunt in ordine suo.
11 Holocausta quoq; offerunt Dño per
singulos dies mane & vespere, & thymia-
ma iuxta legis præcepta cõfectum, & pro-
ponuntur panes in mensa mundissima:
estq; apud nos candelabrũ aureum & lu-
cernæ eius vt accendantur vespere vespere,
speram. Nos quippe custodimus præcepta
Domini Dei nostri quem vos reliquistis.
12 Ergo in exercitu nostro dux Deus est,
& sacerdotes eius qui clangunt tubis, &
resonant contra vos. Filij Israel nolite pu-
gnare contra Dominum Deum patrum
13 vestrorũ, quia non vobis expedit.
illo loquente Hieroboam retro molieba-
tur insidias. Cúmque ex aduerso ostium
staret, ignorantem Iudam suo ambiebat
14 exercitu. Respiciénsque Judas vidit
instare bellum ex aduerso & post tergum,
& clamauit ad Dominum, ac sacerdotes
tubis canere cœperunt.
15 Omnésque viri Iuda vociferati sunt.
D Et ecce illis clamantibus perterruit Deus
Hieroboam & omnem Israel qui stabat
16 ex aduerso Abia & Iuda. Fugerunteque
filij Israel Iudam, & tradidit eos Deus in
17 manu eorũ. Percussit ergo eos Abia &
populus eius plaga magna, & corruerunt
vulnerati ex Israel quingenta millia viro-
18 rum fortium. Humiliatique sunt filij
Israel in tempore illo, & vehementissime
confortati filij Iuda, eo quòd sperassent
in Domino Deo patrum suorum.
19 Persecutus est autem Abia fugientem
Hieroboam, & cepit ciuitates eius, Be-
thel & filias eius, & Hiesana cum filiabus
suis, Ephron quoque & filias eius.

6 Et surrexit Hieroboam filius Nabat ser-
uus Salomonis filij Dauid, & recessit à domi-
no suo.
7 Et congregati sunt ad eum viri pestilentes
filij iniqui, & præualuerunt contra Roboam
filiũ Salomonis: & Roboam erat iunior & pa
uidus corde, & non confortatus est contra fa-
ciem eorum.
8 Et nunc vos dicitis resistere cõtra faciem
regni domini per manum filiorum Dauid, &
vos multitudo multa, & vobiscũ vitulæ aureæ,
quas fecit vobis Hieroboam in deos.
9 An non reiecistis sacerdotes Domini filios
Aaron & Leuitas, & fecistis vobis ipsis sa-
cerdotes de populo terræ? omnis veniens vt
impleat manus suas in vitulo filio armenti &
arietibus septem, & factus est in sacerdotem
non existenti Deo.
10 Et nos Dominum Deum nostrum non re-
linquimus, & sacerdotes filij Aaron ministrant
Domino & Leuitæ in vicibus suis.
11 Et adolent Domino holocausta mane mane
& vespere vespere, & thymiama compositio-
nis & propositionem panum in mensa munda,
& candelabrum aureum, & lucernæ eius vt
accendantur vespere vespere, quoniam custo-
dimus nos custodiam Domini Dei patrum no-
strorum, vos verò reliquistis eum.
12 Et ecce nobiscum in principatu Dominus,
& sacerdotes eius, & tubæ significationis, vt
significent contra vos: filij Israel non pugnetis
contra Dominum Deum patrum vestrorũ, quia
non expediet vobis.
13 Et Hieroboam circundedit insidias vt iret
post eos, & fuerunt ante Juda, & insidiæ ab
his qui retro.
14 Et respexit Judas, & ecce bellum eis ex
his qui antè, & ex his qui retro; & clamauer-
unt ad Dominum, & sacerdotes cecinerunt
tubis.
15 Et vociferatus est vir Judas, & factum
est quando vociferati sunt viri Juda, & Do-
minus confregit Israel & Hieroboam coram
Abia & Juda.
16 Et fugerunt filij Israel à facie Juda, &
tradidit ipsos Dominus in manus eorum.
17 Et percussit in eis Abia & populus eius
plaga magna, & corruerũt vulnerati ex Israel
quingenta millia virorum fortium.
18 Et humiliati sunt filij Israel in die illa, &
confortati sunt filij Juda, quoniam speraue-
runt in Domino Deo patrum suorum.
19 Et persecutus est Abia post Hieroboam, &
cepit ab eo ciuitates, Bethel & vicos eius,
& Jessena & vicos eius, & Ephron & vi-
cos eius.

II. PARALIP.

6 καὶ ἀνέστη ἱεροβοὰμ ὁ τοῦ ναβὰτ ὁ παῖς Σολομῶ-
τος ὁ υἱὸς δαυὶδ καὶ ἀπέστη ἀπὸ τοῦ κυρίου αὐτοῦ.
7 καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἄνδρες λοιμοὶ υἱοὶ πα-
ράνομοι, καὶ ἐνίσχυσαν ἐπὶ ροβοὰμ υἱὸν Σολομῶτος· ὁ
δὲ ροβοὰμ υἱὸς νεώτερος καὶ δειλὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ οὐκ ὠχυ-
ρώθη κατὰ πρόσωπα αὐτῶν.
8 καὶ νῦν ὑμεῖς λέγετε ἀνθίστασθαι κατὰ προσώπου βα-
σιλείας κυρίου διὰ χειρὸς υἱῶν δαυὶδ, καὶ ὑμεῖς πλῆθος
πολὺ καὶ μεθ' ὑμῶν δαμάλεις χρυσαῖ, ἃς ἐποίησεν
ὑμῖν ἱεροβοὰμ εἰς θεούς.
9 ἢ οὐχὶ ἀπώσασθε τοὺς ἱερεῖς κυρίου τοὺς υἱοὺς ἀαρὼν
καὶ τοὺς λευίτας, καὶ ἐποιήσατε ἑαυτοῖς ἱερεῖς ὡς τοῦ λαοῦ
τῆς γῆς; πᾶς ὁ παραπορευόμενος τοῦ πληρῶσαι τὰς
χεῖρας αὐτοῦ ἐν μόσχῳ υἱοῦ βουκολίου καὶ κριοῖς ἑπτά, καὶ
ἐγένετο εἰς ἱερέα τῷ μὴ ὄντι θεῷ.
10 καὶ ἡμεῖς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν οὐκ ἐγκαταλείπο-
μεν, καὶ οἱ ἱερεῖς υἱοὶ ἀαρὼν λειτουργοῦσι τῷ κυρίῳ καὶ οἱ
λευῖται ἐν ταῖς ἐφημερίαις αὐτῶν.
11 καὶ θυμιῶσι τῷ κυρίῳ ὁλοκαυτώσεις ταῖς πρωὶ πρωὶ
καὶ τεσπέρας ἑσπέρας, καὶ θυμίαμα σωτῆσεως καὶ
προθέσεις ἄρτων ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς καθαρᾶς, καὶ ἡ λυχνία
ἡ χρυσῆ καὶ οἱ λύχνοι αὐτῆς τοῦ ἁπάπτειν τεσπέρας ἑσπέ-
ρας, ὅτι φυλάσσομεν ἡμεῖς τὴν φυλακὴν κυρίου τοῦ θεοῦ
τῶν πατέρων ἡμῶν, ὑμεῖς δὲ ἐγκατελείφατε αὐτόν.
12 καὶ ἰδοὺ μεθ' ἡμῶν ἐν ἀρχῇ κύριος, καὶ οἱ ἱερεῖς
αὐτοῦ, καὶ αἱ σάλπιγγες τῆς σημασίας τοῦ σημαίνειν ἐφ'
ὑμᾶς, υἱοὶ ἰσραὴλ μὴ πολεμήσητε πρὸς κύριον τὸν θεὸν
τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι οὐκ εὐοδωθήσεσθε.
13 καὶ ἱεροβοὰμ περιεκύκλωσε τὸ ἔνεδρον ἐλθεῖν κα-
τόπισθεν αὐτῶν, καὶ ἦσαν ἔμπροσθεν ἰούδα, καὶ τὸ ἔνεδρον
ὀπίσω τῶν ὀπίσω.
14 καὶ ἐπέβλεψεν ἰούδας, καὶ ἰδοὺ ὁ πόλεμος αὐτοῖς
ὀπίσω τῶν ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσω τῶν ὀπίσθεν, καὶ ἀνεβόησαν πρὸς
κύριον· καὶ οἱ ἱερεῖς ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξιν.
15 καὶ ἠλάλαξεν ἀνὴρ ἰούδας, καὶ ἐγένετο ὅτε ἠλάλα-
ξαν ἄνδρες ἰούδα, καὶ κύριος ἔθραυσεν τὸν ἱεροβοὰμ καὶ
τὸν ἱεροβοὰμ ἐναντίον Ἀβία καὶ ἰούδα.
16 καὶ ἔφυγον υἱοὶ ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου ἰούδα, καὶ
παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν.
17 καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς Ἀβία καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ πλη-
γὴν μεγάλην, καὶ ἔπεσον τραυματίαι ἀπὸ ἰσραὴλ
πεντακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν δυνατῶν.
18 καὶ ἐταπεινώθησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ, καὶ κατίσχυσθη οἱ υἱοὶ ἰούδα, ὅτι ἤλπισαν ἐπὶ
κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν.
19 καὶ κατεδίωξεν Ἀβία ὀπίσω ἱεροβοάμ, καὶ προσ-
κατελάβετο πόλεις, τὴν βαιθὴλ καὶ τὰς κώ-
μας αὐτῆς, καὶ τὴν ἰεσανὰ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ
τὴν ἐφρὼν καὶ τὰς κώμας αὐτῆς.

Universidad de Deusto
Biblioteca

20 ולא־עצר כח ירבעם עוד בימי אביהו ויגפהו
21 יהוה וימת׃ ויתחזק אביהו וישא־לו
נשים ארבע עשרה ויולד עשרים ושנים בנים
22 ושש עשרה בנות׃ ויתר דברי אביהו
ודרכיו ודבריו כתובים במדרש הנביא עדו׃

יד

1 וישכב אביה עם־אבתיו ויקברו אתו
בעיר דוד וימלך אסא בנו תחתיו בימיו שקטה
2 הארץ עשר שנים׃ ויעש אסא הטוב והישר
3 בעיני יהוה אלהיו׃ ויסר את־מזבחות הנכר
והבמות וישבר את־המצבות ויגדע את־
4 האשרים׃ ויאמר ליהודה לדרוש את־
יהוה אלהי אבותיהם ולעשות התורה והמצוה׃
5 ויסר מכל־ערי יהודה את־הבמות
ואת־החמנים ותשקט המלכה לפניו׃
6 ויבן ערי מצורה ביהודה כי שקטה הארץ
ואין־עמו מלחמה בשנים האלה כי הניח
7 יהוה לו׃ ויאמר ליהודה נבנה את־
הערים האלה ונסב חומה ומגדלים דלתים
ובריחים עודנו הארץ לפנינו כי דרשנו את־
יהוה אלהינו דרשנו וינח לנו מסביב ויבנו
8 ויצליחו׃ ויהי לאסא חיל נשא צנה ורמח
מיהודה שלש מאות אלף ומבנימן נשאי מגן
ודרכי קשת מאתים ושמונים אלף כל־אלה
9 גבורי חיל׃ ויצא אליהם זרח הכושי בחיל
אלף אלפים ומרכבות שלש מאות ויבא עד־
10 מרשה׃ ויצא אסא לפניו ויערכו מלחמה
11 בגיא צפתה למרשה׃ ויקרא אסא
אל־יהוה אלהיו ויאמר יהוה אין־עמך לעזר
בין רב לאין כח עזרנו יהוה אלהינו כי־עליך
נשענו ובשמך באנו על־ההמון הזה יהוה
אלהינו אתה אל־יעצר עמך אנוש׃
12 ויגף יהוה את־הכושים לפני אסא ולפני
13 יהודה וינסו הכושים׃ וירדפם אסא והעם
אשר־עמו עד־לגרר ויפל מכושים לאין להם
מחיה כי־נשברו לפני־יהוה ולפני מחניהו
וישאו שלל הרבה מאד׃

20 Nec valuit contra resistere Hieroboã
in diebus Abia. Quem percussit Domi-
nus & mortuus est.
21 Igitur Abia confortato imperio suo,
accepit vxores quatuordecim, procreauit-
que viginti duos filios & sedecim filias.
22 Reliqua autem sermonum Abia vi-
rúmque & operum eius, scripta sunt dili-
gentissimè in libro Addo prophetæ.

CAP. XIIII.

1 A Dormiuit autẽ Abia cũ patribus suis,
& sepelierunt eum in ciuitate Dauid.
Regnauitque Asa filius eius pro eo. In
cuius diebus requieuit terra annis decem.
2 Fecit ergo Asa quod bonum & place-
tum erat in conspectu Domini Dei sui.
3 Et subuertit altaria peregrini cultus
& excelsa, & confregit statuas, lucósq; sue-
4 cidit. Et præcepit Iudæ vt quæreret
Dñm Deum patrum suorũ, & faceret le-
5 gem & vniuersa mandata. Et abstulit
de cunctis vrbibus Iuda aras & phana, &
6 regnauit in pace. Ædificauit quoq; ve-
B bes munitas in Iuda, quia quietus erat, &
nulla temporibus eius bella surrexerant,
7 pacem Domino largiente. Dixit autem
Iudæ, Ædificemus ciuitates istas & valle-
mus muris, & roboremus turribus & por-
tis, & seris, donec à bellis quieta sunt om-
nia, eo quòd quæsierimus Dñm Deum pa-
trum nostrorum, & dederit nobis pacem
per gyrum. Ædificauerunt igitur, & nul-
lum in extruendo impedimentum fue-
8 runt. Habuit autẽ Asa in exercitu suo pe-
tantium scuta & hastas de Iuda trecenta
millia, de Beniamin verò scutariorum &
sagittariorum ducenta octoginta millia:
9 omnésque isti viri fortissimi.
C Egressus est autem contra eos Zara Æthiops cum
exercitu suo decies centena millia & cur-
10 ribus trecẽtis, & venit vsq; Maresa. Porrò
Asa perrexit obuiam ei, & instruxit aciem
ad bellum in valle Sephata quæ est iuxta
11 Maresa. Et inuocauit Dñm Deũ, & ait,
Dñe non est apud te vlla distantia, vtrum
in paucis auxilieris aut in pluribus; adiu-
ua nos Dñe Deus noster. In te enim & in
tuo nomine habẽtes fiduciã venimus con-
tra hãc multitudinẽ. Dñe Deus noster tu
12 es, non præualeat contra te homo. Et-
terruit itaq; Dñs Æthiopes coram Asa &
13 Iuda. fugerúntq; Æthiopes. Et persecu-
D tus est eos Asa, & populus qui cũ eo erat,
vsque Gerara. Et ruerunt Æthiopes vsq;
ad internitionẽ, quia Dño cędente cõtriti
sunt, & exercitu illius præliante. Tulerunt
ergo spolia multa.

20 Et non habuit fortitudinem Hieroboam
vltrà cunctis diebus Abia, & percussit eum
Dominus, & mortuus est.
21 Et confortatus est Abia, & accepit sibi
vxores quatuordecim, & genuit viginti &
duos filios, & sedecim filias.
22 Et reliqua sermonum Abia & opera eius
& sermones ipsius, ecce scripti sunt in libro in
requisitione Addo prophetæ.

CAP. XIIII.

1 ET dormiuit Abia cum patribus suis, & se-
pelierunt eum in ciuitate Dauid, & regna-
uit Asa filius eius pro eo: in diebus Asa quieuit
terra Iuda decem annis. 2 Et fecit Asa bo-
num & rectum coram Domino Deo suo.
3 Et subuertit altaria aliena, & excelsa, &
contriuit statuas & succidit lucos.
4 Et dixit Iuda vt quæreret Dominũ Deum
patrum suorũ, & vt faceret legẽ & mandata.
5 Et abstulit de cunctis vrbibus Iuda alta-
ria & idola, & pacificum fuit regnum co-
ram eo.
6 Et ædificauit vrbes muratas in terra Iu-
da, & non fuit ei bellum in annis his, quoniam
requiem dedit ei Dominus.
7 Et dixit Asa Iudæ, Ædificemus ciuitates
istas, & faciamus muros & turres, & portas,
& vectes, in quo dominamur terræ, quoniam
sicut quæsiumus Dominum Deũ nostrum, quæ-
siuit nos & quietem dedit nobis per gyrum: &
ædificauerunt & direxerunt.
8 Et fuit Asa exercitus arma portantium
viroriũ tollentium scuta & hastas in Iuda tre-
centa millia, & in Beniamin scutarij & sagit-
tarij ducenta & octoginta millia, omnes hi bel-
latores fillj potentiæ.
9 Et egressus est contra eos Zarai Æthiops,
in exercitu in mille millibus, & in curribus
trecentis, & venit vsque ad Maresa.
10 Et egressus est Asa in occursum ei, & dire-
xit bellum in valle contra Aquilonem Maresa.
11 Et clamauit Asa ad Dominũ Deum suum,
& dixit, Domine non impossibile est apud te
saluare in multis vel in paucis, quibus non est
fortitudo; auxiliare nobis Domine Deus noster,
quoniam in te cõfidimus, & in nomine tuo ve-
nimus contra multitudinem multã hanc: Do-
mine Deus noster, tu es Deus, ne præualeat te-
cum homo.
12 Et percussit Dominus Æthiopes coram
Asa & coram Iuda, & fugerunt Æthiopes.
13 Et persecutus est eos Asa & populus eius
vsq; ad Gerara, & ruerunt Æthiopes, vt non
esset in eis auxilium, quoniam contriti sunt co-
ram Domino & coram exercitu eius, & spo-
liauerunt spolia multa.

20 καὶ οὐκ ἔσχεν ἰσχὺν ἱεροβοὰμ ἔτι πάσας τὰς ἡμέ-
ρας Ἀβία, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν κύριος, καὶ ἀπέθανεν.
21 καὶ κατίσχυσεν Ἀβία, καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ γυναῖκας
τέσσαρας καὶ δέκα, καὶ ἐγέννησεν εἴκοσι καὶ δύο υἱούς, καὶ
ἑκκαίδεκα θυγατέρας.
22 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀβία καὶ αἱ πράξεις αὐ-
τοῦ καὶ ὁ λόγοι αὐτοῦ ἰδοὺ γεγραμμένοι εἰσὶ βιβλίῳ ἐν
τῇ ἐκζητήσει ἀδδὼ τοῦ προφήτου.

ιδ'.

1 Καὶ ἐκοιμήθη Ἀβία μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔθα-
ψαν αὐτὸν ἐν πόλει δαυίδ· καὶ ἐβασίλευσεν Ἀσὰ υἱὸς αὐτοῦ
ἀντ' αὐτοῦ· ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἡσύχασεν ἡ γῆ ἐνδεκα δέ-
2 κα ἔτη. καὶ ἐποίησεν Ἀσὰ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ δίκαιον
ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ.
3 καὶ ἀπέστησε τὰ θυσιαστήρια τὰ ἀλλότρια καὶ τὰ
ὑψηλὰ καὶ συνέτριψε τὰς στήλας καὶ ἐξέκοψε τὰ ἄλση.
4 καὶ εἶπε τῷ Ἰούδα ἐκζητῆσαι κύριον τὸν θεὸν τῶν πα
τέρων αὐτῶν, καὶ ποιῆσαι τὸν νόμον καὶ τὰς ἐντολάς.
5 καὶ ἀπέστησεν ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων Ἰούδα τὰ θυ-
σιαστήρια καὶ τὰ εἴδωλα, καὶ ἐρήσθυσεν ἡ βασιλεία ἐνώ-
6 πιον αὐτοῦ. καὶ ᾠκοδόμησεν πόλεις τειχήρεις ἐν γῇ
Ἰούδα, καὶ οὐκ ἦν μετ' αὐτοῦ πόλεμος ἐν ταῖς ἔτεσι τούτοις, ὅτι
κατέπαυσεν αὐτῷ κύριος.
7 καὶ εἶπεν Ἀσὰ τῷ Ἰούδα οἰκοδομήσωμεν τὰς πόλεις
ταύτας, καὶ ποιήσωμεν τείχη, καὶ πύργους, καὶ πύλας, καὶ
μοχλοὺς, ἐν ᾧ κυριεύομεν τῆς γῆς, ὅτι καθὼς ἐξεζητήσα-
μεν κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, ἐξεζητήσαμεν ἡμᾶς καὶ κατέπαυ-
σεν ἡμᾶς κυκλόθεν, καὶ ᾠκοδόμησαν καὶ κατηυθύνθησαν.
8 καὶ ἐγένετο τῷ Ἀσὰ δυνάμεις ὁπλοφόρων ἀσπίδων αἰ-
ρόντων θυρεὸς καὶ δόρατα ἐν τῇ Ἰούδα χιλιάσιαι χιλιάδες,
καὶ ἐν βενιαμὶν πελτασταὶ καὶ τοξόται διακόσιαι καὶ ὀγδοή-
κοντα χιλιάδες, πάντες οὗτοι πολεμισταὶ ἰσχυροὶ δυνάμεως.
9 καὶ ἐξῆλθεν ἐπ' αὐτοὺς ζαρὲ ὁ αἰθίοψ ἐν δυνά-
μει ἐν χιλίαις χιλιάσιν καὶ ἐν ἅρμασι τριακοσίοις, καὶ ἦλ-
θεν ἕως μαρησά.
10 καὶ ἐξῆλθεν Ἀσὰ εἰς συνάντησιν αὐτῷ, καὶ παρε-
τάξατο πόλεμον ἐν τῇ φάραγγι κατὰ βορρᾶ μαρησά.
11 καὶ ἐβόησεν Ἀσὰ πρὸς κύριον τὸν θεὸν αὐτοῦ καὶ εἶπε,
κύριε οὐκ ἀδυνατεῖ παρὰ σοὶ σῴζειν ἐν πολλοῖς ἢ ἐν ὀλί-
γοις, οἷς οὐκ ἔστιν ἰσχύς, βοήθησον ἡμῖν κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν,
ὅτι ἐπὶ σοὶ πεποιθαμεν, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἤλθομεν
ἐπὶ τὸ πλῆθος τὸ πολὺ τοῦτο· κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, σὺ εἶ
ὁ θεὸς, μὴ καλυψάτω μετὰ σοῦ ἄνθρωπος.
12 καὶ ἐπάταξε κύριος σοῦ αἰθίοπας ἐνώπιον Ἀσὰ
καὶ ἐναντίον Ἰούδα, καὶ ἔφυγον οἱ αἰθίοπες.
13 καὶ κατεδίωξεν αὐτοὺς Ἀσὰ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἕως γέρα-
ρα· καὶ ἔπεσον οἱ αἰθίοπες, ὥστε μὴ εἶναι ἐν αὐτοῖς πεσε-
ποίησαν, ὅτι συνετρίβησαν ἐνώπιον κυρίου καὶ ἐνώπιον τῆ
δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ ἐσκύλευσαν σκῦλα πολλά.

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 * וַיַּכּוּ אֶת־כָּל־הֶעָרִים סְבִיבוֹת גְּרָר כִּי־חָיְתָה
פַּחַד־יְהוָה עֲלֵיהֶם וַיָּבֹזּוּ אֶת־כָּל־הֶעָרִים כִּי־
15 בִזָּה רַבָּה הָיְתָה בָהֶם: * וְגַם־אָהֳלֵי מִקְנֶה
הִכּוּ וַיִּשְׁבּוּ צֹאן לָרֹב וּגְמַלִּים וַיָּשֻׁבוּ יְרוּשָׁלִָם:

טו

1 * וַעֲזַרְיָהוּ בֶן־עוֹדֵד הָיְתָה עָלָיו רוּחַ
2 אֱלֹהִים: * וַיֵּצֵא לִפְנֵי אָסָא וַיֹּאמֶר לוֹ שִׁמְעוּנִי
אָסָא וְכָל־יְהוּדָה וּבִנְיָמִן יְהוָה עִמָּכֶם בִּהְיוֹתְכֶם
עִמּוֹ וְאִם־תִּדְרְשֻׁהוּ יִמָּצֵא לָכֶם וְאִם־תַּעַזְבֻהוּ
3 יַעֲזֹב אֶתְכֶם: * וְיָמִים רַבִּים לְיִשְׂרָאֵל לְלֹא
אֱלֹהֵי אֱמֶת וּלְלֹא כֹהֵן מוֹרֶה וּלְלֹא תוֹרָה:
4 * וַיָּשָׁב בַּצַּר־לוֹ עַל־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
וַיְבַקְשֻׁהוּ וַיִּמָּצֵא לָהֶם: * וּבָעִתִּים הָהֵם
אֵין שָׁלוֹם לַיּוֹצֵא וְלַבָּאִי מֵהֻמּוֹרֶת רַבּוֹת עַל־כָּל־
6 יֹשְׁבֵי הָאֲרָצוֹת: * וְכִתַּתּוּ גוֹי־בְּנוֹ וְעִיר בְּעִיר
כִּי־אֱלֹהִים הֲמָמָם בְּכָל־צָרָה:
7 * וְאַתֶּם חִזְקוּ וְאַל־יִרְפּוּ יְדֵיכֶם כִּי יֵשׁ שָׂכָר
8 לְפָעֳלַתְכֶם: * וְכִשְׁמֹעַ אָסָא הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
וְהִתְנַבּוֹאָה עֹדֵד הַנָּבִיא הִתְחַזַּק וַיַּעֲבֵר הַשִּׁקּוּצִים
מִכָּל־אֶרֶץ יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וּמִן־הֶעָרִים אֲשֶׁר לָכַד
מֵהַר אֶפְרַיִם וַיְחַדֵּשׁ אֶת־מִזְבַּח יְהוָה אֲשֶׁר לִפְנֵי
9 אוּלָם יְהוָה: * וַיִּקְבֹּץ אֶת־כָּל־יְהוּדָה וּבִנְיָמִן
וְהַגֵּרִים עִמָּהֶם מֵאֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וּמִשִּׁמְעוֹן כִּי־
נָפְלוּ עָלָיו מִיִּשְׂרָאֵל לָרֹב בִּרְאֹתָם כִּי־יְהוָה אֱלֹהָיו
10 עִמּוֹ: * וַיִּקָּבְצוּ יְרוּשָׁלִַם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִשִׁי לִשְׁנַת
חֲמֵשׁ־עֶשְׂרֵה לְמַלְכוּת אָסָא:
11 * וַיִּזְבְּחוּ לַיהוָה בַּיּוֹם הַהוּא מִן־הַשָּׁלָל
הֵבִיאוּ בָקָר שִׁבְעִ מֵאוֹת וְצֹאן שִׁבְעַת אֲלָפִים:
12 * וַיָּבֹאוּ בִבְרִית לִדְרוֹשׁ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵיהֶם בְּכָל־לִבָּם וּבְכָל־נַפְשָׁם:
13 * וְכֹל אֲשֶׁר לֹא־יִדְרֹשׁ לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
יוּמָת לְמִן־קָטֹן וְעַד־גָּדוֹל לְמֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה:
14 * וַיִּשָּׁבְעוּ לַיהוָה בְּקוֹל גָּדוֹל וּבִתְרוּעָה
15 וּבַחֲצֹצְרוֹת וּבְשׁוֹפָרוֹת: * וַיִּשְׂמְחוּ כָל־
יְהוּדָה עַל־הַשְּׁבוּעָה כִּי בְכָל־לִבָּם נִשְׁבָּעוּ
וּבְכָל־רְצוֹנָם בִּקְשֻׁהוּ וַיִּמָּצֵא לָהֶם וַיָּנַח יְהוָה
לָהֶם מִסָּבִיב:

14 * Et percusserunt ciuitates omnes per
circuitum Geraræ. grādis quippe cunctos
terror inuaserat. Et diripuerunt vrbes &
multam prædam asportauerunt.
15 *Sed & caulas ouium destruentes tule-
runt pecorum infinitam multitudiné &
camelorum. reuersiq; sunt in Hierusalē.

CAP. XV.

1 A AZarias autem filius Obed, facto in se
spiritu Dei, *Egressus est in occur-
2 sum Asa, & dixit ei, Audite me Asa & om-
nis Iuda & Beniamin. Dominus vobiscū,
quia fuistis cum eo. Si quęsieritis eum, in-
uenietis: si autem dereliqueritis eum, de-
3 relinquet vos. *Transibunt autē multi
dies in Israel absq; Deo vero, & absque sa-
cerdote, absque doctore quoque & absq;
4 lege. *Cúmq; reuersi fuerint in angustia
sua, & clamauerint ad Dñm Deum Israel,
& quæsierint eum, reperient eum.
5 *In tempore illo nō erit pax egredienti
& ingredienti, sed terrores vndiq; in cun-
6 ctis habitatoribus terrarū. *Pugnabit
enim gens contra gentem, & ciuitas cōtra
7 omni angustia. *Vos ergo confortamini
& nō dissoluatur manus vestræ, erit enim
8 merces operi vestro. *Quod cùm audis-
set Asa verba, scilicet & prophetiā Azariæ
filij Obed prophetę, cōfortatus est, & ab-
stulit idola de omni terra Iuda & de Ben-
iamin, & ex vrbibus quas ceperat mons
Ephraim, & dedicauit altare Dñi quod
9 erat ante porticum Dñi. *Congregauitq;
vniuersum Iudā, & Beniamin, & aduenas
cum eis de Ephraim & Manasse, & de Sy-
meon. Plures enim ad cum cōfugerant ex
Israel, videntes quòd Dñs Deus illius esset
10 cum eo. *Cúmque veniissent in Hieru-
salem mēse tertio anno decimoquinto re-
11 gni Asa: *Immolauerunt Dño in die illa
de manubiis & præda quam adduxerant,
boues septingentos, & arietes septē millia,
12 oues septingentos, & arietes septē millia.
*Et intrauit ex more ad corroborandū
fœdus, vt quærerent Dñm Deum patrum
suorū in toto corde & in tota anima sua.
13 *Si quis autē, inquit, nō quęsierit Dñm
Deum Israel, moriatur à minimo vsq; ad
maximum, à viro vsque ad mulierem.
14 *Iurauerúntque Domino voce ma-
D gna in iubilo, & in clāgore tubæ, & in so-
15 nitu buccinarum, *Omnes qui erant in
Iuda cum execratione. In omni enim cor-
de suo iurauerunt, & in tota voluntate
quæsierunt eum, & inuenerunt. Præstite-
que eis Dominus requiem per circuitum.

* Et destruxerūt vicos eorum per circuitum
Gedor, quoniam factus est stupor Domini in eis,
& diripuerunt ciuitates eorum, quoniam spo-
lia multa fuerunt eis.
* Et tabernacula iumētorum destruxerunt,
& tulerunt oues multas & camelos, & con-
uersi sunt in Hierusalēm.

CAP. XV.

ET Azarias filius Oded, factus est in eo spi-
ritus Dei. * Et egressus est in occursum
Asa, & dixit ei: Audi me Asa, & omnis Iuda
& Beniamin, Dominus vobiscum quia fuistis
vos cum eo, & si quæsieritis eum, inuenietur à
vobis, & si dereliqueritis eum, relinquet vos.
* Et dies multi Israel absque Deo vero &
non sacerdote ostendente & in non lege.
* Et conuertet eos in tribulatione ad Domi-
num Deum Israel, & quærent eum & inue-
nietur eis.
* Et in temporibus illis nō est pax egredien-
ti & ingredienti, quoniam terror Domini mul-
tus in omnibus habitantibus regiones.
* Et pugnabit gens contra gentem, & ciui-
tas contra ciuitatem, quoniam Deus conturba-
uit eos in omni tribulatione.
* Et vos confortamini & non dissoluantur
manus vestræ, quoniam est merces operi vestro.
* Et cùm audisset Asa verba hæc & pro-
phetiam Oded prophetæ, confortatus est & ab-
stulit abominationes de omni terra Iuda &
Beniamin, & de vrbibus, quas habuit ab Hie-
roboam de monte Ephraim, & dedicauit Asa
altare Domini, quod erat ante templum Dñi.
* Et congregauit Asa Iudam, Beniamin, &
aduenas peregrinantes cum eo, ab Ephraim &
à Manasse, & à Symeon, quoniā appositi erant
ad eum ex Israel multi, cùm viderunt ipsi, quòd
Dominus Deus illius cum eo.
* Et congregati sunt in Hierusalem in mense
tertio in anno quintodecimo regni Asa.
* Et immolauerunt Domino in die illa de spo
lijs quæ duxerunt vitulos septingentos, &
ouium septem millia.
* Et ingressi sunt in fœdere vt quærerent
Dominum Deum patrum suorum ex toto cor-
de suo & ex tota anima sua.
* Et omnis qui nō quæsierit Dominum Deū
Israel, morietur à iuniore vsque ad seniorem,
à viro vsque ad mulierem.
* Et iurauerunt Domino in voce magna &
in iubilo & in tubis & in buccinis.
* Et exultauerunt propter iusiurandum o-
mnis Iuda, quoniam ex tota anima sua iurauе-
runt, & in omni voluntate sua quæsierunt
Dominum, & inuētus est eis, & requiem præ-
stitit eis Dominus per circuitum.

14 * καὶ ᾠξέκοψαν τὰς κώμας αὐτῶν κύκλῳ γεδώρ, ὅτι
ἐγένετο ἔκστασις κυρίου ἐπ' αὐτοῖς, καὶ διήρπασαν τὰς πό-
λεις αὐτῶν, ὅτι σκῦλα πολλὰ ἐγένετο αὐτοῖς.
15 * καὶ γε σκηνὰς κτηνῶν ᾠξέκοψαν, καὶ ἔλαβον πρό-
βατα πολλὰ καὶ καμήλους, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλήμ.

ιε'.

1 * Καὶ Αζαριας υἱὸς ὠδήδ, ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα
2 θεοῦ. * καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν τῷ ἀσά, καὶ εἶπεν αὐ-
τῷ, ἄκουσόν μου ἀσά, καὶ πᾶς ἰούδα καὶ βενιαμίν, κύριος μεθ'
ὑμῶν ἐν τῷ εἶναι ὑμᾶς μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐὰν ἐκζητήσητε αὐ-
τόν, εὑρεθήσεται ὑμῖν· καὶ ἐὰν ἐγκαταλείπητε αὐτόν, ἐγκα-
3 ταλείψει ὑμᾶς. * καὶ ἡμέραι πολλαὶ τῷ ἰσραὴλ χωρὶς θεοῦ
ἀληθινοῦ, καὶ ἀρχιερέως ὑποδεικνύοντος καὶ ἐν νόμῳ.
4 * καὶ ἐπιστρέψει αὐτὸς ἐν θλίψει αὐτῶν πρὸς κύριον τὸν θεὸν
ἰσραήλ, καὶ ζητήσουσιν αὐτόν, καὶ εὑρεθήσεται αὐτοῖς.
5 * καὶ ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις οὐκ ἔστιν εἰρήνη τῷ ἐκπορ-
ευομένῳ καὶ τῷ εἰσπορευομένῳ, ὅτι ἔκστασις κυρίου πολλὴ
ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας χώρας.
6 * καὶ πολεμήσει ἔθνος θεὸς ἔθνος, καὶ πόλις θεὸς
πόλιν, ὅτι ὁ θεὸς ᾔρεσεν αὐτὸς ἐν πάσῃ θλίψει.
7 * καὶ ὑμεῖς ἰσχύσατε καὶ μὴ ἐκλυέσθωσαν αἱ χεῖρες
ὑμῶν, ὅτι ἔστι μισθὸς τῇ ἐργασίᾳ ὑμῶν.
8 * καὶ ὡς ἤκουσεν ὁ ἀσὰ τοὺς λόγους τούτους καὶ
τὴν προφητείαν ὠδὴδ τοῦ προφήτου, κατίσχυσε καὶ ᾠξέ-
βαλε τὰ βδελύγματα ἀπὸ πάσης τῆς γῆς ἰούδα καὶ
βενιαμὶν καὶ ἀπὸ τῶν πόλεων, ὧν καθεῖχεν ἀπὸ ἐφραὶμ
ᾠξῃρεῖς ἐφραΐμ, καὶ ἐνεκαίνισεν ἀσὰ τὸ θυσιαστήριον
κυρίου, ὃ ἦν ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ κυρίου.
9 * καὶ ᾠξεκλησίασεν ἀσὰ τὸν ἰούδα καὶ βενιαμὶν, καὶ σὺν
αὐτοῖς προσηλύτους σὺν παροικοῦσιν μετ' αὐτῶν ἀπὸ ἐφραὶμ
καὶ ἀπὸ μανασσῆ, καὶ ἀπὸ συμεών, ὅτι προσετέθησαν πρὸς
αὐτὸν ᾔξ ἰσραὴλ πολλοὶ ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτούς, ὅτι κύριος ὁ
θεὸς ἀσὰ μετ' αὐτοῦ.
10 * καὶ συνήχθησαν εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν τῷ μηνὶ τῷ τρί-
τῳ ἐν τῷ ἔτει τῷ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς βασιλείας ἀσά.
11 * καὶ ἐθυσίασαν τῷ κυρίῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀπὸ τῶν
σκύλων ὧν ἤνεγκαν μόσχους ἑπτακοσίους, καὶ πρόβατα
12 ἑπτακισχίλια. * καὶ ᾤχθησαν ἐν διαθήκῃ τοῦ ἐκζητῆσαι
κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν ᾔξ ὅλης τῆς καρδίας
αὐτῶν καὶ ᾔξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτῶν.
13 * καὶ πᾶς ὃς ἂν μὴ ζητήσῃ κύριον τὸν θεὸν τῆς ἰσραήλ,
ἀποθανεῖται ἀπὸ νεωτέρου ἕως πρεσβυτέρου, ἀπὸ ἀνδρὸς
ἕως γυναικός.
14 * καὶ ὤμοσαν τῷ κυρίῳ ἐν φωνῇ μεγάλῃ καὶ ἐν ἀλα-
λαγμῷ καὶ ἐν σάλπιγξιν καὶ ἐν κερατίναις.
15 * καὶ ἐφράνθησαν πᾶς ἰούδα ὅτι ᾔξ ὅλης
τῆς ψυχῆς αὐτῶν ὤμοσαν, καὶ ἐν πάσῃ θελήσει αὐτῶν ἐζε-
ζήτησαν τὸν κύριον, καὶ εὑρέθη αὐτοῖς καὶ κατέπαυσεν αὐ-
τοῖς κύριος κυκλόθεν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 * וְגַם־מַעֲכָה אֵם־ אָסָא הַמֶּלֶךְ הֲסִירָהּ
מִגְּבִירָה אֲשֶׁר עָשְׂתָה לָאֲשֵׁרָה מִפְלֶצֶת וַיְכָרֹת
אָסָא אֶת־מִפְלַצְתָּהּ וַיָּדֶק וַיִּשְׂרֹף בְּנַחַל קִדְרוֹן׃
17 * וְהַבָּמוֹת לֹא־סָרוּ מִיִּשְׂרָאֵל רַק לְבַב־
18 אָסָא הָיָה שָׁלֵם כָּל־יָמָיו׃ * וַיָּבֵא אֶת־קָדְשֵׁי
אָבִיו וְקָדְשָׁיו בֵּית הָאֱלֹהִים כֶּסֶף וְזָהָב וְכֵלִים׃
19 * וּמִלְחָמָה לֹא הָיְתָה עַד שְׁנַת־שְׁלֹשִׁים
וְחָמֵשׁ לְמַלְכוּת אָסָא׃

יו

1 * בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשׁ לְמַלְכוּת אָסָא
עָלָה בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל עַל־יְהוּדָה וַיִּבֶן אֶת־
הָרָמָה לְבִלְתִּי תֵּת יוֹצֵא וָבָא לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
2 * וַיֹּצֵא אָסָא כֶּסֶף וְזָהָב מֵאֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה
וּבֵית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח אֶל־בֶּן־הֲדַד מֶלֶךְ אֲרָם
הַיּוֹשֵׁב בְּדַרְמֶשֶׂק לֵאמֹר׃ * בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֶךָ
וּבֵין אָבִי וּבֵין אָבִיךָ הִנֵּה שָׁלַחְתִּי לְךָ כֶּסֶף וְזָהָב
לֵךְ הָפֵר בְּרִיתְךָ אֶת־בַּעְשָׁא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְיַעֲלֶה
4 מֵעָלָי׃ * וַיִּשְׁמַע בֶּן־הֲדַד אֶל־הַמֶּלֶךְ אָסָא
וַיִּשְׁלַח אֶת־שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר־לוֹ אֶל־עָרֵי
יִשְׂרָאֵל וַיַּכּוּ אֶת־עִיּוֹן וְאֶת־דָּן וְאֶת אָבֵל מָיִם
5 וְאֵת כָּל־מִסְכְּנוֹת עָרֵי נַפְתָּלִי׃ * וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ
בַּעְשָׁא וַיֶּחְדַּל מִבְנוֹת אֶת־הָרָמָה וַיִּשְׁבֹּת אֶת־
6 מְלַאכְתּוֹ׃ * וְאָסָא הַמֶּלֶךְ לָקַח אֶת־כָּל־
יְהוּדָה וַיִּשְׂאוּ אֶת־אַבְנֵי הָרָמָה וְאֶת־עֵצֶיהָ
אֲשֶׁר בָּנָה בַּעְשָׁא וַיִּבֶן בָּהֶם אֶת־גֶּבַע וְאֶת־הַמִּצְפָּה׃
7 * וּבָעֵת הַהִיא בָּא חֲנָנִי הָרֹאֶה אֶל־אָסָא
מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּהִשָּׁעֲנְךָ עַל־מֶלֶךְ אֲרָם
וְלֹא נִשָּׁעַנְתָּ עַל־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל־כֵּן נִמְלַט
חֵיל מֶלֶךְ־אֲרָם מִיָּדֶךָ׃
8 * הֲלֹא הַכּוּשִׁים וְהַלּוּבִים הָיוּ לְחַיִל לָרֹב
לָרֶכֶב וְלַפָּרָשִׁים לָהַרְבֵּה מְאֹד וּבְהִשָּׁעֲנְךָ עַל־
9 יְהוָה נְתָנָם בְּיָדֶךָ׃ * כִּי יְהוָה עֵינָיו
מְשׁוֹטְטוֹת בְּכָל־הָאָרֶץ לְהִתְחַזֵּק עִם־לְבָבָם
שָׁלֵם אֵלָיו נִסְכַּלְתָּ עַל־זֹאת כִּי מֵעַתָּה יֵשׁ עִמָּךְ
10 מִלְחָמוֹת׃ * וַיִּכְעַס אָסָא אֶל־הָרֹאֶה וַיִּתְּנֵהוּ
בֵּית הַמַּהְפֶּכֶת כִּי בְזוֹעַף עִמּוֹ עַל־זֹאת וַיְרַצֵּץ
אָסָא מִן־הָעָם בָּעֵת הַהִיא׃

16 * Sed & Maacham matrẽ Asa regis ex
auguſto depoſuit imperio, eo quòd fecis-
ſet in luco ſimulacrum Priapi, quod om-
ne contriuit, & in fruſta cõminuens com-
17 buſſit in torrente Cedron. * Excelſa au-
tem derelicta ſunt in Iſrael. Attamen cor
Aſa erat perfectum cunctis diebus eius.
18 * Eáque quæ vouerat pater ſuus & ipſe,
intulit in domum Dei argentum & au-
rum, vaſorúmq; diuerſam ſupellectilem.
19 * Bellum verò non fuit vſque ad tri-
ceſimum quintum annum regni Aſa.

CAP. XVI.

1 A ANno autẽ triceſimo ſexto regni eius
aſcendit Baaſa rex Iſrael in Iudam, &
muro circundabat Rama, vt nullus tute
poſſet egredi & ingredi de regno Aſa.
2 * Protulit autem Aſa argentum & au-
rum de theſauris domus Domini, & de
theſauris regis, miſitque ad Benedab re-
gem Syriæ qui habitabat in Damaſco, di-
cens:
3 * Fœdus inter me & te eſt. Pater quoq;
meus & pater tuus habuere concordiam,
B quamobrem miſi tibi argentum & aurũ,
vt rupto fœdere quod habes cum Baaſa
rege Iſrael, facias eum à me recedere.
4 * Quo comperto Benadab miſit prin-
cipes exercituum ſuorum ad vrbes Iſrael,
qui percuſſerunt Ahion & Dan, & Abel-
maim, & vniuerſas vrbes Neptalim mu-
ratas.
5 * Quod cùm audiſſet Baaſa, deſiit ædi-
ficare Rama & intermiſit opus ſuum.
6 * Porrò Aſa rex aſſumpſit vniuerſum
Iudam, & tulerunt lapides de Rama & li-
gna quæ ædificationi præparauerat Baaſa,
ædificauítq; ex eis Gabaa & Maſpha.
7 * In tempore illo venit Anani propheta ad Aſa regem Iuda, & dixit ei: Quia
C habuiſti fiduciam in rege Syriæ & non in
Domino Deo tuo; idcirco euaſit Syriæ rex
de manu tua.
8 * Nónne Æthiopes & Libyes erant quadrigis & equitibus, & multi-
tudine nimia; quos, cùm in Domino con-
fidiſſes, tradidit in manu tua?
9 * Oculi enim Domini contemplantur
vniuerſam terram, & præbent fortitudi-
nem his qui corde perfecto credunt in
eum. Stultè igitur egiſti, & propter hoc
etiam præſenti tempore aduerſum te bella
10 cõſurgent. * Iratúsq; Aſa aduerſus Vide-
tẽ, iuſſit eũ mitti in neruum, valde quippe
ſuper hoc fuerat indignatus, & interfecit
de populo in tempore illo plurimos.

* Et Maacha matrem Aſa regis tranſtulit
Aſa vt non eſſet Aſtartæ miniſtrans, & ſuccidit idolum, & combuſſit illud in torrente Cedron.
* Veruntamen excelſa non abſtulit, adhuc
fuerunt in Iſrael, attamen cor Aſa perfectum erat omnibus diebus ſuis.
* Et intulit ſancta patris ſui, & ſancta ſua
in domum Dei, argentum & aurum & vaſa.
* Et bellum non fuit cum Aſa vſque ad an-
num trigeſimum & quintum regni Aſa.

CAP. XVI.

ET in anno trigeſimo ſexto regni Aſa, aſcen-
dit Baaſa rex Iſrael in Iudam, & ædifica-
uit Rama vt non daret ingreſſum & egreſſum
Aſa regi Iuda.
* Et accepit Aſa argentum & aurum de
theſauro domus Domini & domus regis, &
miſit ad filium Ader regis Syriæ qui habitabat
in Damaſco, dicens:
* Pange fœdus inter me & inter te, & in-
ter patrem tuum, & inter patrem meum; &
ecce miſi tibi aurũ & argentum: veni et diſſi-
pa fœdus tuum quod eſt cum Baaſa rege Iſrael,
& recedet à me.
* Et audiuit filius Ader rex Syriæ regem
Aſa, & miſit principes exercitus ſui in ciuita-
tes Iſrael, & percuſſit Aion, & Dan, & Abel-
maim, & omnes vicos Nephthalim.
* Et factum eſt cùm audiret Baaſa, & de-
ſiit vt non amplius ædificaret Rama, & ceſſa-
re fecit opus ſuum.
* Et Aſa rex cepit vniuerſum Iudam vt
tollerent omnes lapides Rama & ligna eius,
quæ ædificauit Baaſa, & ædificauit cum eis Ga-
baa & Maſpha.
* In tempore illo venit Anani propheta ad
Aſa regem Iuda, & dixit ei, Quoniam confiſus
es tu in rege Syriæ, & non confiſus es tu in
Domino Deo tuo, propter hoc ſaluatus eſt exer-
citus regis Syriæ de manu tua.
* Nónne Æthiopes & Libyes erant in po-
tentia multa, & confidentia in curribus &
equitibus in multitudine valde, & cùm con-
fiſus eſſes tu in Domino, tradidit eos in mani-
bus tuis?
* Quoniam oculi Domini inſpiciunt in om-
nem terram, vt confortaret cum omni corde
perfecto ad eum, ignoranter feciſti in hoc, à mo-
do erit tecum bellum.
* Et iratus eſt Aſa aduerſus prophetam, &
poſuit eum in domum cuſtodiæ, quoniam ira-
tus eſt in hoc, & vaſtauit Aſa in populo in
tempore illo.

16 * καὶ τὴν μααχὰ τὴν μητέρα ἀσὰ ὃ βασιλεὺς με-
τέστησεν ἀσὰ ὃ μὴ εἶναι τῇ ἀσαρτὴ λειτουργοῦσαν, καὶ
κατέκοψεν τὸ εἴδωλον, καὶ κατέκαυσεν αὐτὸ ἐν τῷ χει-
μάρρῳ κεδρών.
17 * πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἦρεν, ἔτι ὑπῆρχεν ἐν τῷ ἰσ-
ραὴλ, πλὴν καρδία ἀσὰ τελεία ὅλη πάσας τὰς ἡμέρας
18 αὐτοῦ. * καὶ εἰσήνεγκεν τὰ ἅγια τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, &
τὰ ἅγια αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον ὃ θεοῦ, ἀργύριον καὶ χρυσίον
19 καὶ σκεύη. * καὶ πόλεμος οὐκ ἦν ἕως μὴ ἀσὰ ἔως τοῦ
ἔτους τοῦ τεσσαρακοστοῦ καὶ πέμπτου τῆ βασιλείας ἀσά.

ιϛ.

1 * Καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ τεσσαρακοστῷ ἕκτῳ τῆ βασιλείας ἀσά,
ἀνέβη βαασὰ βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐπὶ ἰούδαν, & ᾠκοδόμη-
σε τὴν ῥαμᾶ ὃ μὴ δοῦναι εἴσοδον καὶ ἔξοδον τῷ ἀσὰ βα-
2 σιλεῖ ἰούδα. * καὶ ἔλαβεν ἀσὰ ἀργύριον & χρυσίον ἐκ
θησαυρῶν οἴκου κυρίου, καὶ οἴκου τοῦ βασιλέως, & ἀπέ-
στειλεν πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ ἀδὲρ βασιλέως συρίας τὸν κα-
τοικοῦντα ἐν δαμασκῷ, λέγων·
3 * διαθήκη διαθήκλω ἀνὰ μέσον ἐμοῦ & ἀνὰ μέσον σοῦ,
& ἀνὰ μέσον ὃ πατρός σου, & ἀνὰ μέσον ὃ πατρός μου, & ἰδοὺ
ἀπέσταλκά σοι χρυσίον καὶ ἀργύριον· δεῦρο καὶ διασκέ-
δασον τὴν διαθήκλω σου τὴν μετὰ βαασὰ βασιλέως ἰσραὴλ,
& ἀπελθάτω (ε) ἀπ' ἐμοῦ.
4 * καὶ ἤκουσεν υἱὸς ἄδερ βασιλεὺς συρίας τοῦ βασιλέως
ἀσά, & ἀπέστειλε τοὺς ἄρχοντας τῆ δυνάμεως αὐτοῦ ἐπὶ
τὰς πόλεις ἰσραὴλ, & ἐπάταξεν τὴν αἰὼν, & τὴν δὰν, καὶ
τὴν ἀβελμαείμ, & πάσας τὰς περιχώρους νεφθαλείμ.
5 * καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν βαασά, καὶ ἀπέλιπε
τοῦ μηκέτι οἰκοδομεῖν τὴν ῥαμά, καὶ κατέπαυσε τὸ ἔρ-
γον αὐτοῦ.
6 * καὶ ἀσὰ ὁ βασιλεὺς ἔλαβε πάντα τὸν ἰούδαν τοῦ
αἴρειν πάντας τοὺς λίθους τῆ ῥαμὰ καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς,
ἃ ᾠκοδόμησε βαασὰ & ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς γαβαὰ
& τὴν μασφά.
7 * ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ὁλιανὶ ὁ προφήτης πρὸς
ἀσὰ βασιλέα ἰούδα, & εἶπεν αὐτῷ, ἐν τῷ πεποιθέναι σε ἐπὶ
βασιλέα συρίας, καὶ μὴ πεποιθέναι σε ἐπὶ κύριον τὸν θεόν
σου, διὰ τοῦτο διεσώθη δυνάμις βασιλέως συρίας ἐκ χει-
ρός σου. * οὐχὶ & αἰθίοπες & λίβυες ἦσαν εἰς δυνά-
μιν πολλὴν & ἅρμασι & ἱππεῦσι εἰς πλῆθος
σφόδρα, & ἐν τῷ πεποιθέναι σε ἐπὶ κύριον, παρέδωκεν
αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς σου,
9 * ὅτι & ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπιβλέπουσιν ἐπὶ πᾶσαν
τὴν γῆν, καλοκύσαι μετὰ πάσης καρδίας τελείας πρὸς
αὐτὸν, ἠγνόησας ἐπὶ τούτῳ, διὰ τοῦτο ἀπὸ νῦν ἔσαι μετὰ σοῦ πολε-
μοι.
10 * καὶ ἐθυμώθη ἀσὰ πρὸς τὸν προφήτην, & παρέθε
αὐτὸν εἰς οἶκον φυλακῆς, ὅτι ὠργίσθη ἐπὶ τούτῳ, & ἐλυμή-
νατο ἀσὰ ἐν τῷ λαῷ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.

Universidad de Deusto Biblioteca

11 * והנה דברי אסא הראשונים והאחרונים
הנם כתובים על־ספר המלכים ליהודה וישראל:
12 * ויחלא אסא בשנת שלושים ותשע למלכותו
ברגליו עד־למעלה חליו וגם־בחליו לא־דרש
13 את־יהוה כי ברפאים: * וישכב אסא עם־
אבתיו וימת בשנת ארבעים ואחת למלכו:
14 * ויקברהו בקברתיו אשר כרה־לו בעיר
דויד וישכיבהו במשכב אשר מלא בשמים
וזנים מרקחים במרקחת מעשה וישרפו־לו
שרפה גדולה עד־למאד:

יז

1 * וימלך יהושפט בנו תחתיו ויתחזק
2 על־ישראל: * ויתן־חיל בכל־ערי יהודה
הבצרות ויתן נציבים בארץ יהודה ובערי אפרים
3 אשר לכד אסא אביו: * ויהי יהוה עם־
יהושפט כי הלך בדרכי דויד אביו הראשנים
4 ולא דרש לבעלים: * כי לאלהי אביו דרש
ובמצותיו הלך ולא כמעשה ישראל:
5 * ויכן יהוה את־הממלכה בידו ויתנו
כל־יהודה מנחה ליהושפט ויהי־לו עשר
6 וכבוד לרב: * ויגבה לבו בדרכי יהוה ועוד
הסיר את־הבמות ואת־האשרים מיהודה:
7 * ובשנת שלוש למלכו שלח לשריו לבן־
חיל ולעבדיה ולזכריה ולנתנאל ולמיכיהו
ללמד בערי יהודה:
8 * ועמהם הלוים שמעיהו ונתניהו וזבדיהו
ועשהאל ושמרימות ויהונתן ואדניהו וטוביהו
וטוב אדוניה הלוים ועמהם אלישמע ויהורם
9 הכהנים: * וילמדו ביהודה ועמהם ספר
תורת יהוה ויסבו בכל־ערי יהודה וילמדו
10 בעם: * ויהי פחד יהוה על כל־ממלכות
הארצות אשר סביבות יהודה ולא נלחמו
עם־יהושפט:
11 * ומן־פלשתים מביאים ליהושפט מנחה
וכסף משא גם הערביאים מביאים לו צאן
אילים שבעת אלפים ושבע מאות ותישים שבעת
אלפים ושבע מאות:

11 *Opera autem Asa prima & nouissima
D scripta sunt in libro regum Iuda & Israel.
12 *Ægrotauit etiam Asa anno tricesimo
nono regni sui, dolore pedum vehemen-
tissimo, & nec in infirmitate sua quæsiuit
Dominum, sed magis in medicorum arte
confisus est.
13 *Dormiuítque cum patribus suis. Et
mortuus est anno quadragesimo primo
14 regni sui. *Et sepelierunt eum in sepul-
chro suo quod foderat sibi in ciuitate Da-
uid. Posuerúntque eum super lectū suum
plenum aromatibus & vnguentis mere-
triciis quæ erant pigmentariorum arte
confecta, & combusserunt super eum am-
bitione nimia.

CAP. XVII.

1 A Regnauit autem Iosaphat filius eius
pro eo, & inualuit contra Israel.
2 *Constituítque militum numeros in
cunctis vrbibus Iuda quæ erát vallatæ mu-
ris, præsidiáq; disposuit in terra Iuda & in
ciuitatibus Ephraim quas ceperat Asa pa-
ter eius.
3 *Et fuit Dominus cum Iosaphat, quia
ambulauit in viis Dauid patris sui pri-
mis, & non sperauit in Baalim.
4 *Sed in Deo patris sui, & perrexit in
præceptis illius, & nō iuxta peccata Israel.
5 *Confirmauítq; Dominus regnum in
manu eius; & dedit omnis Iuda munera
Iosaphat, factæque sunt ei infinitæ diui-
tiæ & multa gloria.
6 *Cúmq; sumpsisset cor eius audaciam
propter vias Domini, etiam excelsa & lu-
cos de Iuda abstulit.
7 *Tertio autem anno regni sui misit de
principibus suis Benail & Obdiam, & Za-
B chariam, & Nathanael, & Micheam vt do-
cerent in ciuitatibus Iuda.
8 *Et cum eis Leuitas Semeiam, & Na-
thaniam, & Zabadiam, Asael quoque &
Semiramoth, & Ionathan, Adoniamque
& Tobiam, & Tobadoniam Leuitas, &
cum eis Elisama & Ioram sacerdotes.
9 *Docebántque populum in Iuda, ha-
bentes librum legis Domini, & circuibant
cunctas vrbes Iuda, atque erudiebant
10 populum. *Itaq; factus est pauor Do-
mini super omnia regna terrarū quæ erant
C per gyrum Iuda, nec audebant bellare cō-
tra Iosaphat.
11 *Sed & Philistæi Iosaphat munera de-
ferebant, & vectigal argenti. Arabes quo-
que adducebant pecora arietum septem
millia septingentos, & hircos totidem.

11 **Et ecce sermones Asa primi & nouissimi*
scripti sunt in libro sermonum regum Iuda &
Israel.
12 **Et ægrotauit Asa anno tricesimo & nono*
regni sui in pedibus suis, vsque ad supra infir-
mitas sua, & in ægritudine sua non quæsiuit
Dominum, sed medicos.
13 **Et dormiuit Asa cum patribus suis, & de-*
functus est Asa in quadragesimo & primo anno
regni sui.
14 **Et sepelierunt eum in monumento, quod*
fodit sibi in ciuitate Dauid, & collocauerunt
eum in lecto, & impleuerunt eum aromatibus,
& genera vnguentorum aromatariorum, &
fecerunt ei funus magnum, & combusserunt
eum combustione magna vsque nimis.

CAP. XVII.

1 *Et regnauit Iosaphat filius eius pro eo, &*
præualuit Iosaphat contra Israel.
2 **Et dedit exercitum in cunctis vrbibus Iu-*
da munitis, & constituit duces in terra Iuda,
& in ciuitatibus Ephraim, quas ceperat pater
eius Asa.
3 **Et fuit Dominus cum Iosaphat, quoniam*
ambulauit in viis Dauid patris sui primis, &
non quæsiuit idola.
4 **Sed Dominum Deum patris sui quæsiuit,*
& in mandatis eius ambulauit, & non iuxta
opera Israel.
5 **Et direxit Dominus regnū in manu eius,*
& dedit omnis Iuda dona Iosaphat, & factæ
sunt ei diuitiæ & gloria multa.
6 **Et exaltatum est cor eius in viis Domini,*
& adhuc abstulit excelsa & lucos de terra
Iuda.
7 **Et in anno tertio regni sui misit duces suos*
& filios potentum, & Abdiam, & Zacha-
riam, & Nathanael, & Micheam, vt doce-
rent in ciuitatibus Iuda.
8 **Et cum eis Leuitæ Sameas, & Natha-*
nias, & Zabdias, & Asiel, & Semiramoth,
& Ionathan, & Adonias, & Tobias, & To-
badonia Leuitæ, & cum ipsis Elisama & Io-
ram sacerdotes.
9 **Et docebant in Iuda, & cum eis liber le-*
gis Domini, & circuibant in vrbibus Iuda,
& erudiebant populum.
10 **Et factus fuit pauor Domini super omnia*
regna terræ in circuitu Iuda, & non bellabant
contra Iosaphat.
11 **Et de Philistiim deferebant Iosaphat do-*
na & argentum, & Arabes deferebant ei
ouium arietes septem millia septingentos, &
hircos septem millia septingentos.

11 *καὶ ἰδοὺ οἱ λόγοι ἀσὰ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι γε-
γραμμένοι ἐπὶ βιβλίου λόγων βασιλέων ἰούδα καὶ ἰσραήλ.
12 *Καὶ ἐμαλακίσθη ἀσὰ τῷ ἔτει τῷ τριακοστῷ καὶ ἐννάτῳ τῆς
βασιλείας αὐτοῦ ἐν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, ἕως σφόδρα ἡ ἀρρωστία
αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ μαλακίᾳ αὐτοῦ οὐκ ἐξεζήτησε τὸν κύ-
ριον ἀλλὰ τοὺς ἰατρούς.
13 *καὶ ἐκοιμήθη ἀσὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτε-
λεύτησεν ἀσὰ ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ καὶ πρώτῳ ἔτει τῆς βα-
σιλείας αὐτοῦ.
14 *καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ μνήματι, ᾧ ὤρυξεν ἑαυτῷ
ἐν πόλει δαυίδ, καὶ ἐκοίμισαν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κοίτης, καὶ
ἔπλησαν αὐτὸν ἀρωμάτων, καὶ γένη μύρων μυρεψικῶν, καὶ
ἐποίησαν αὐτῷ ἐκφορὰν μεγάλην, καὶ ἔκαυσαν αὐτὸν
καῦσιν μεγάλην ἕως σφόδρα.

ιζ.

1 *Καὶ ἐβασίλευσεν ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ, καὶ
ἐνίσχυσεν ἰωσαφὰτ ἐπὶ ἰσραήλ.
2 *καὶ ἔδωκεν δύναμιν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν ἰούδα
ταῖς ὀχυραῖς, καὶ κατέστησεν ἡγουμένους ἐν τῇ γῇ ἰούδα
καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν ἐφραίμ, ἃς προκατελάβετο ὁ πα-
τὴρ αὐτοῦ ἀσά.
3 *καὶ ἐγένετο κύριος μετὰ ἰωσαφάτ, ὅτι ἐπορεύθη ἐν
ὁδοῖς δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ταῖς πρώταις, καὶ οὐκ ἐξε-
ζήτησεν τὰ εἴδωλα.
4 *ἀλλὰ κύριον τὸν θεὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐξεζήτησεν,
καὶ ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ ἐπορεύθη, καὶ οὐ κατὰ τὰ ἔργα
ἰσραήλ.
5 *καὶ κατεύθυνε κύριος τὴν βασιλείαν ἐν χειρὶ
αὐτοῦ, καὶ ἔδωκε πᾶς ἰούδα δῶρα τῷ ἰωσαφάτ, καὶ ἐγένετο
αὐτῷ πλοῦτος καὶ δόξα πολλή.
6 *καὶ ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ ἐν ὁδοῖς κυρίου, καὶ ἔτι ἐξῆ-
ρε τὰ ὑψηλὰ καὶ τὰ ἄλση ἀπὸ τῆς γῆς ἰούδα.
7 *καὶ ἐν ἔτει τρίτῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἀπέστειλε τοὺς
ἡγουμένους αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν δυνατῶν, καὶ τὸν ἀβ-
δίαν, καὶ τὸν ζαχαρίαν, καὶ τὸν ναθαναήλ, καὶ τὸν μιχαίαν,
τοῦ διδάσκειν ἐν πόλεσιν ἰούδα.
8 *καὶ μετ᾽ αὐτῶν οἱ λευῖται σαμαίας, καὶ ναθανίας,
καὶ ζαβδίας, καὶ ἀσιὴλ, καὶ σεμιραμώθ, καὶ ἰωνάθαν, καὶ
ἀδωνίας, καὶ τωβίας, καὶ τωβαδωνία οἱ λευῖται, καὶ μετ᾽
αὐτῶν ἐλισαμὰ, καὶ ἰωρὰμ οἱ ἱερεῖς.
9 *καὶ ἐδίδασκον ἐν τῷ ἰούδα, καὶ μετ᾽ αὐτῶν βίβλος νό-
μου κυρίου, καὶ διῆλθον ἐν ταῖς πόλεσιν ἰούδα, καὶ ἐδίδασκον
10 τὸν λαόν. *καὶ ἐγένετο ἔκστασις κυρίου ἐπὶ πάσαις ταῖς
βασιλείαις τῆς γῆς κύκλῳ ἰούδα, καὶ οὐκ ἐπολέμουν
πρὸς ἰωσαφάτ.
11 *καὶ ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων ἔφερον τῷ ἰωσαφὰτ δῶρα
καὶ ἀργύριον, καὶ γε οἱ ἄραβες ἔφερον αὐτῷ προβά-
των κριοὺς ἑπτακισχιλίους ἑπτακοσίους, καὶ τράγους ἑπτα-
κισχιλίους ἑπτακοσίους.

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 ויהי יהושפט הלך וגדל עד למעלה ויבן
ביהודה בירניות וערי מסכנות׃
13 ומלאכה רבה היה לו בערי יהודה ואנשי
מלחמה גבורי חיל בירושלם׃
14 ואלה פקדתם לבית אבותיהם ליהודה
שרי אלפים עדנה השר ועמו גבורי חיל שלש
15 מאות אלף׃ ועל ידו יהוחנן השר ועמו
16 מאתים ושמונים אלף׃ ועל ידו
עמסיה בן זכרי המתנדב ליהוה ועמו מאתים
17 אלף גבור חיל׃ ומן בנימן גבור חיל
אליעדע ועמו נשקי קשת ומגן מאתים אלף׃
18 ועל ידו יהוזבד ועמו מאה ושמונים
19 אלף חלוצי צבא׃ אלה המשרתים
את המלך מלבד אשר נתן המלך בערי
המבצר בכל יהודה׃

יח

1 ויהי ליהושפט עשר וכבוד לרב
ויתחתן לאחאב׃ וירד לקץ שנים אל
2 אחאב לשמרון ויזבח לו אחאב צאן ובקר לרב
ולעם אשר עמו ויסיתהו לעלות את רמת
3 גלעד׃ ויאמר אחאב מלך ישראל אל
יהושפט מלך יהודה התלך עמי רמת גלעד ויאמר
לו כמוני כמוך וכעמך עמי ועמך במלחמה׃
4 ויאמר יהושפט אל מלך ישראל דרש
נא כיום את דבר יהוה׃
5 ויקבץ מלך ישראל את הנביאים
ארבע מאות איש ויאמר אלהם הנלך אל
רמת גלעד למלחמה אם אחדל ויאמרו
6 עלה ויתן האלהים ביד המלך׃ ויאמר
יהושפט האין פה נביא ליהוה עוד ונדרשה
7 מאתו׃ ויאמר מלך ישראל אל יהושפט
עוד איש אחד לדרש את יהוה מאתו ואני
שנאתיהו כי איננו מתנבא עלי לטובה כי כל
ימיו לרעה הוא מיכיהו בן ימלא ויאמר
יהושפט אל יאמר המלך כן׃
8 ויקרא מלך ישראל אל סריס אחד ויאמר
מהר מיכיהו בן ימלא׃

12 *Creuit ergo Ioſaphat & magnificatus
eſt vſque in ſublime, atque ædificauit in
Iuda domos ad inſtar turrium vrbeſque
muratas.
13 *Et multa opera patrauit in vrbibus
Iuda. Viri quoque bellatores & robuſti
erant in Hieruſalem.
14 *Quorum iſte numerus per domos at-
que familias ſingulorũ. In Iuda princeps
D exercitus Ednas dux & cum eo robuſtiſ-
morum viri trecenta millia.
15 *Poſt hunc Iohanan princeps, & cum
eo ducenta octoginta millia.
16 *Poſt illum quoq; Amaſias filius Zec-
chri conſecratus Domino & cum eo du-
centa millia virorum fortium.
17 *Hunc ſequebatur robuſtus ad pre-
lia Eliada & cum eo tenentium arcum &
clypeum ducenta millia.
18 *Poſt iſtum Iozabad & cũ eo centum
octoginta millia expeditorum militum.
19 *Hi omnes erant ad manum regis, ex-
ceptis aliis quos poſuerat in vrbibus mu-
ratis & in vniuerſo Iuda.

CAP. XVIII.

1 AFVit ergo Ioſaphat dives & inclytus
multum & affinitate coniunctus eſt
Achab.
2 *Deſcenditque poſt annos ad eum in
Samariam. Ad cuius aduentum macta-
Achab arietes & boues plurimos ipſe &
populo qui venerat cum eo, perſuaſitque
illi vt aſcenderet in Ramoth Galaad.
3 *Dixitque Achab rex Iſrael ad Ioſa-
phat regẽ Iuda: Veni mecum in Ramoth
Galaad. Cui ille reſpondit: Vt ego & tu,
ſicut populus tuus, ſic & populus meus,
tecúmque erimus in bello.
4 *Dixit Ioſaphat ad regem Iſrael, Con-
ſule obſecro in præſentiarum ſermonem
5 Domini. *Congregauit igitur rex Iſrael
prophetarum quadringentos viros, & di-
xit ad eos, In Ramoth Galaad ad bellan-
dum ire debemus an quieſcere? At illi,
Aſcende, inquiunt, & tradet Deus in ma-
6 nu regis. *Dixitq; Ioſaphat, Nunquid
non eſt hic prophetes Domini, vt ab illo
7 etiam requiramus? *Et ait rex Iſrael ad
Ioſaphat: Eſt vir vnus à quo poſſumus
B quærere Domini voluntatem, ſed ego odi
eum, quia non prophetat mihi bonũ, ſed
malum omni tempore. Eſt autẽ Micheas
filius Iemla. Dixitq; Ioſaphat, Ne loqua-
8 ris rex hoc modo. *Vocauit ergo rex
Iſrael vnum de Eunuchis, & dixit ei, Voca
citò Micheam filium Iemla.

*Et fuit Ioſaphat procedens & magnifica-
tus vſque in ſublime, & ædificauit adhuc in
Iuda domos & vrbes munitas.
*Et opera multa fuerunt ei in Iuda, & viri 13
bellatores robuſti potentes in Hieruſalem.
*Et hic numerus eorum per domos familia- 14
rum eorum, Iuda tribuni Ednas princeps, &
cum eo filij potentiæ viri robuſti trecenta mil-
lia.
*Et adhærentes eis, Ioanan princeps, & 15
cum eo ducenta octoginta millia.
*Et adhærentes eis, Amaſias filius Zechri 16
promptus exiſtens Domino, & cum eo ducenta
millia potentes fortitudine.
*Et ex Beniamin potẽtes fortitudine Elia- 17
da, & cum eo ſagittarij & clypeati ducenta
millia.
*Et adhærentes eis, Iozabad, & cum eo 18
centum octoginta millia robuſti bello.
*Hi qui miniſtrabant regi, extra quos dedit 19
rex in vrbibus munitis in vniuerſa Iudæa.

CAP. XVIII.

ET fuerunt Ioſaphat adhuc diuitiæ & glo- 1
ria multa, et affinitate coniunctus eſt in do-
mo Achaab.
*Et deſcendit in fine annorum ad Achaab 2
in Samariam, & mactauit ei Achaab oues &
boues in multitudine, & populo qui cum eo, &
Achaab perſuaſit Ioſaphat vt aſcenderet cum
eo in Ramoth Galaad.
*Et dixit Achaab rex Iſrael ad Ioſaphat 3
regem Iuda, Si venies mecum in Ramoth Ga-
laad? & dixit ei Ioſaphat, Vt tu ſic & ego, &
vt populus tuus, & populus meus, & tecum
in bellum.
*Et dixit Ioſaphat regi Iſrael, Quære iam 4
hodie ſermonem Domini.
*Et congregauit rex Iſrael prophetas qua- 5
dringentos viros, & dixit eis, Si eam in Ra-
moth Galaad in bellum, an acquieſcam? & di-
xerunt, Aſcende, & tradet Deus in manus re-
gis.
*Et dixit Ioſaphat, Nõ eſt hic prophetes Do- 6
mini adhuc, & quæremus ab eo?
*Et ait rex Iſrael ad Ioſaphat, Eſt vir vnus 7
vt quæramus Dominum per eum, & ego odi
eum, quoniam non eſt prophetans de me in bo-
nis, quoniam omnes dies eius in malis, ipſe Mi-
cheas filius Iemla: et dixit Ioſaphat, Ne loqua-
tur rex ſic.
*Et vocauit rex Iſrael eunuchum vnum, 8
& dixit, Citò voca Micheam filium Iemla.

12 *καὶ ἐδῶ ἰωσαφὰτ πορευόμενος καὶ μεγαλυνόμε-
νος ἕως ὑψους, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐπὶ τὴν ἰούδα βάρεις καὶ
πόλεις ὀχυρας.
13 *καὶ ἔργα πολλὰ ἐγένετο αὐτῷ ἐν τῇ ἰούδα, καὶ ἄνδρες
πολεμισταὶ δυνατοὶ ἰσχύοντες ἐν ἱερουσαλήμ.
14 *καὶ οὗτος ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατ' οἴκους πατερῶν αὐ-
τῶν, τῇ ἰούδα χιλίαρχοι αἰδνὰς ὁ ἄρχων, καὶ μετ' αὐτοῦ
υἱοὶ δυνάμεως δύο δυνατοὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες.
15 *καὶ ἐχόμενοι αὐτῶν, ιωανὴ ὁ ἄρχων, καὶ μετ' αὐτοῦ
διακόσιαι ὀγδοήκοντα χιλιάδες.
16 *καὶ ἐχόμενοι αὐτῶν ἀμασίας ὁ τοῦ ζεχρὶ ὁ προθυ-
μούμενος τῷ κυρίῳ, καὶ μετ' αὐτοῦ διακόσιαι χιλιάδες
δυνατοὶ ἰσχύι.
17 *καὶ ἐξ ἐβενιαμὶν δυνατοὶ δυνάμει ἑλιαδὰ, καὶ μετ'
αὐτοῦ τοξόται καὶ πελτασταὶ διακόσιαι χιλιάδες.
18 *καὶ ἐχόμενοι αὐτῶν, ἰωζαβὰδ, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν
ὀγδοήκοντα χιλιάδες δυναταὶ πολέμου.
19 *οὗτοι δὲ λειτουργοῦντες τῷ βασιλεῖ, ἐκτὸς ὧν ἔδω-
κεν ὁ βασιλεὺς ἐν ταις πόλεσι ταῖς ὀχυραῖς ἐν πάσῃ τῇ
ἰουδαίᾳ.

ιη'.

1 *Καὶ ἐγένετο τῷ ἰωσαφὰτ ἔτι πλοῦτος καὶ δόξα πολ-
λὴ, καὶ ἐπεγαμβρεύσατο ἐν τῷ οἴκῳ ἀχαάβ.
2 *καὶ κατέβη εἰς τέλος ἐτῶν πρὸς ἀχαὰβ εἰς σαμά-
ρειαν, καὶ ἔθυσεν αὐτῷ ἀχαὰβ πρόβατα καὶ μόσχους εἰς
πλῆθος, καὶ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ καὶ ἀχαὰβ ἔπεισε τὸν
ἰωσαφὰτ τοῦ συναναβῆναι μετ' αὐτοῦ εἰς ραμὼθ γα-
λαάδ.
3 *καὶ εἶπεν ἀχαὰβ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφὰτ
βασιλέα ἰούδα, εἰ πορεύσῃ μετ' ἐμοῦ εἰς ραμὼθ τὴ γα-
λαάδ, καὶ εἶπεν αὐτῷ ἰωσαφάτ, ὡς σὺ ὅτω καὶ ἐγώ, καὶ ὡς
ὁ λαός σου, καὶ ὁ λαός μου, καὶ μετὰ σοῦ εἰς πόλεμον.
4 *καὶ εἶπεν ἰωσαφὰτ τῷ βασιλεῖ ἰσραὴλ, ζήτησον
δὴ σήμερον τὸν λόγον κυρίου.
5 *καὶ συνήγαγεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ τοὺς προφή-
τας τετρακοσίους ἀνδρας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, εἰ πορευ-
θῶ εἰς ραμὼθ γαλαὰδ εἰς πόλεμον, ἢ παύσω; καὶ
εἶπον, ἀναβαῖνε, καὶ δώσει ὁ θεὸς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βα-
σιλέως.
6 *καὶ εἶπεν ἰωσαφὰτ, οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ κυ-
ρίου ἔτι, καὶ ἐπιζητήσομεν παρ' αὐτοῦ;
7 *καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφάτ, ἔστιν
ἀνὴρ εἷς τοῦ ζητῆσαι τὸν κύριον δι' αὐτοῦ, καὶ ἐγὼ μεμί-
σηκα αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἔστι προφητεύων περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγα-
θὰ, ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ εἰς κακὰ, αὐτὸς μιχαίας
υἱὸς ιεμλά· καὶ εἶπεν ἰωσαφάτ, μὴ λαλείτω ὁ βασι-
λεὺς οὕτως.
8 *καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ εὐνοῦχον ἕνα, καὶ
εἶπεν, ταχέως κάλεσον μιχαίαν υἱὸν ιεμλά.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 * וּמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה יוֹשְׁבִים
אִישׁ עַל־כִּסְאוֹ מְלֻבָּשִׁים בְּגָדִים וְיוֹשְׁבִים בְּגֹרֶן
פֶּתַח שַׁעַר שֹׁמְרוֹן וְכָל־הַנְּבִיאִים מִתְנַבְּאִים
10 לִפְנֵיהֶם׃ * וַיַּעַשׂ לוֹ צִדְקִיָּהוּ בֶן־כְּנַעֲנָה
קַרְנֵי בַרְזֶל וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר יְהוָה בְּאֵלֶּה תְנַגַּח
אֶת־אֲרָם עַד־כַּלּוֹתָם׃
11 * וְכָל־הַנְּבִיאִים נִבְּאִים כֵּן לֵאמֹר עֲלֵה
רָמֹת גִּלְעָד וְהַצְלֵחַ וְנָתַן יְהוָה בְּיַד הַמֶּלֶךְ׃
12 * וְהַמַּלְאָךְ אֲשֶׁר־הָלַךְ לִקְרֹא לְמִיכָיְהוּ דִּבֶּר
אֵלָיו לֵאמֹר הִנֵּה דִּבְרֵי הַנְּבִיאִים פֶּה־אֶחָד טוֹב
אֶל־הַמֶּלֶךְ וִיהִי־נָא דְבָרְךָ כְּאַחַד מֵהֶם וְדִבַּרְתָּ
13 טוֹב׃ * וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ חַי־יְהוָה כִּי אֶת־אֲשֶׁר־
יֹאמַר אֱלֹהַי אֹתוֹ אֲדַבֵּר׃
14 * וַיָּבֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֵלָיו מִיכָה
הֲנֵלֵךְ אֶל־רָמֹת גִּלְעָד לַמִּלְחָמָה אִם־אֶחְדָּל
וַיֹּאמֶר עֲלוּ וְהַצְלִיחוּ וְיִנָּתְנוּ בְּיֶדְכֶם׃
15 * וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַמֶּלֶךְ עַד־כַּמָּה פְּעָמִים אֲנִי
מַשְׁבִּיעֶךָ אֲשֶׁר לֹא־תְדַבֵּר אֵלַי רַק אֱמֶת בְּשֵׁם
16 יְהוָה׃ * וַיֹּאמֶר רָאִיתִי אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל
נְפוֹצִים עַל־הֶהָרִים כַּצֹּאן אֲשֶׁר אֵין־לָהֶן רֹעֶה
וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא־אֲדֹנִים לָאֵלֶּה יָשׁוּבוּ אִישׁ־
לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם׃
17 * וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוֹשָׁפָט הֲלֹא
אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ לֹא־יִתְנַבֵּא עָלַי טוֹב כִּי אִם־לָרָע׃
18 * וַיֹּאמֶר לָכֵן שִׁמְעוּ דְבַר־יְהוָה רָאִיתִי אֶת־
יְהוָה יוֹשֵׁב עַל־כִּסְאוֹ וְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם עֹמְדִים
19 עַל־יְמִינוֹ וּשְׂמֹאלוֹ׃ * וַיֹּאמֶר יְהוָה מִי יְפַתֶּה
אֶת־אַחְאָב מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וְיַעַל וְיִפֹּל בְּרָמֹת גִּלְעָד
וַיֹּאמֶר זֶה אֹמֵר כָּכָה וְזֶה אֹמֵר כָּכָה׃
20 * וַיֵּצֵא הָרוּחַ וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲנִי
אֲפַתֶּנּוּ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו בַּמָּה׃
21 * וַיֹּאמֶר אֵצֵא וְהָיִיתִי לְרוּחַ שֶׁקֶר בְּפִי כָל־
F נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תְּפַתֶּה וְגַם־תּוּכָל צֵא וַעֲשֵׂה־
22 כֵן׃ * וְעַתָּה הִנֵּה נָתַן יְהוָה רוּחַ שֶׁקֶר בְּפִי
נְבִיאֶיךָ אֵלֶּה וַיהוָה דִּבֶּר עָלֶיךָ רָעָה׃
23 * וַיִּגַּשׁ צִדְקִיָּהוּ בֶן־כְּנַעֲנָה וַיַּךְ אֶת־מִיכָיְהוּ
עַל־הַלֶּחִי וַיֹּאמֶר אֵי זֶה הַדֶּרֶךְ עָבַר רוּחַ־יְהוָה
מֵאִתִּי לְדַבֵּר אֹתָךְ׃

9 * Porrò rex Israel & Iosaphat rex Iuda
vterq; sedebant in solio suo vestiti cultu
regio. Sedebant autē in area iuxta portam
Samariæ, omnésq; prophetę vaticinaban-
10 tur coram eis. * Sedechias verò filius Cha
nana fecit sibi cornua ferrea: & ait, Hæc
dicit Dominus, His ventilabis Syriam,
donec conteras eam.
11 * Omnésq; prophetæ similiter prophe-
tabant, atq; dicebant, Ascēde in Ramoth
Galaad & prosperaberis, & tradet eos Do
12 minus in manu regis. * Nuntius autem
qui ierat ad vocādum Micheam: ait illi,
D En verba omnium prophetarum vno ore
bona regi annunciant. Quæso ergo te, vt
sermo tuus ab eis nō dissentiat, loquarisq;
13 prospera. * Cui respondit Michæas: Vi-
uit Dominus, quia quodcunque dixerit
mihi Deus meus, hoc loquar.
14 * Venit ergo ad regem: Cui rex ait, Mi-
chæa ire debemus in Ramoth Galaad ad
bellandum, an quiescere? Cui ille respon-
dit, Ascendite, cuncta enim prospera eue-
nient, & tradētur hostes in manus vestras.
15 * Dixítq; rex, Iterum atque iterum te
adiuro, vt mihi non loquaris nisi quod ve-
rum est in nomine Domini.
16 * At ille ait, Vidi vniuersum Israel di-
spersum in montibus sicut oues absq; pa-
E store. Et dixit Dominus, Non habent isti
dominos, reuertatur vnusquisque in do-
mum suam in pace.
17 * Et ait rex Israel ad Iosaphat, Nónne
dixi tibi quòd non prophetaret ille mihi
quicquam boni, sed ea quæ mala sunt?
18 * At ille: Idcirco, ait, audite verbum
Domini. Vidi Dominum sedentem in so-
lio suo & omnem exercitum cæli assisten-
tem ei à dextris & à sinistris.
19 * Et dixit Dñs, Quis decipiet Achab re-
gem Israel vt ascendat & corruat in Ra-
moth Galaad? Cúmque diceret vnus hoc
modo, & alter alio:
20 * Processit spiritus & stetit coram Do-
mino: & ait, Ego decipiam eum. Cui Do-
minus, In quo, inquit, decipies?
21 * At ille respondit, Egrediar, & ero spi-
F ritus mendax in ore omnium prophetarū
eius. Dixítq; Dñs, Decipies, & præuale-
22 bis, egredere & fac ita. * Nunc igitur
ecce Dominus dedit spiritum mendacij
in ore omnium prophetarum tuorum, &
23 Dñs locutus est de te mala. * Accessit aut
Sedechias filius Chanana, & percussit Mi
chęę maxillā, & ait, Per quam viam transi-
uit spiritus Dñi à me vt loqueretur tibi?

9 * Et rex Israel & Iosaphat rex Iuda seden-
tes vnusquisque in throno suo, vestiti stolis se-
debant in area portæ Samariæ, & omnes pro-
phetæ vaticinabantur coram eis.
10 * Et fecit sibi Sedecias filius Chanaana cor-
nua ferrea, & ait, Hæc dicit Dominus: In his
ventilabis Syriam, donec consumatur.
11 * Et omnes prophetæ prophetabant sic di-
centes: Ascende in Ramoth Galaad & pro-
speraberis, & tradet Dominus in manibus
regis.
12 * Et nuncius qui iuit ad vocandum Mi-
chæam, locutus est ei dicens, Ecce locuti sunt
prophetæ in ore vno bona de rege, & sint
iam sermones tui sicut vnius ipsorum, & lo-
quéris bona.
13 * Et dixit Michæas, Viuit Dominus, quia
quodcunque dixerit Deus ad me, ei loquar.
14 * Et venit ad regem, & dixit ei rex: Mi-
chæa si eam in Ramoth Galaad in bellum an
quiescam? & dixit: Ascende & prosperaberis,
& tradetur in manu vestra.
15 * Et dixit ei rex, Quoties ego adiuraui te,
vt non loquaris ad me nisi veritatem in no-
mine Domini?
16 * Et ait Michæas, Vidi Israel vniuersum
dispersum in montibus sicut oues, quibus non
est pastor: & dixit Dominus, Non habent du-
cem hi, reuertantur vnusquisque in domum
suam in pace.
17 * Et ait rex Israel ad Iosaphat, Nónne di-
xi tibi, quòd non prophetat de me bona, sed
mala?
18 * Et dixit Michæas, Non sic: audite ver-
bum Domini: vidi Dominum sedentem in so-
lio tuo, & omnis exercitus cæli stetit à dextris
eius, & à sinistris eius.
19 * Et dixit Dominus, Quis decipiet Achaab
regem Israel, vt ascendat & corruat in Ra-
moth Galaad? & dixit hic sic, & hic di-
xit sic.
20 * Et egressus est spiritus & stetit coram Do-
mino, & ait: Ego decipiam eum, & dixit Do-
minus in quo?
21 * Et dixit, Egrediar & ero spiritus men-
dax in ore omnium prophetarum eius, & di-
xit, Decipies & præualebis, egredere & fac
ita.
22 * Et nunc ecce dedit Dominus spiritum
mendacem in ore omnium prophetarum tuo-
rum horum, & Dominus locutus est super te
mala.
23 * Et accessit Seddecias filius Chanaana, &
percussit Michæam in maxillam, et ait ei, Qua
hac via transiuit spiritus Domini à me vt lo-
queretur ad te?

9 * καὶ ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ ἰωσαφὰτ βασιλεὺς ἰού-
δα καθήμενοι ἕκαστος ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, ἐνδεδυμένοι στο-
λὰς ἐκάθηντο ἐν τῷ εὐρυχώρῳ τῆς θύρας σαμαρείας· καὶ
πάντες οἱ προφῆται προεφήτευον ἐναντίον αὐτῶν.
10 * καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ σεδεκίας υἱὸς χαναανὰ κέρατα
σιδηρᾶ, καὶ εἶπεν, τάδε λέγει κύριος, ἐν τούτοις κεραυνεῖς
τὴν συρίαν, ἕως ἂν συντελεσθῇ.
11 * καὶ πάντες οἱ προφῆται προεφήτευον οὕτως λέ-
γοντες, ἀνάβηθι εἰς ῥαμὼθ γαλαάδ, καὶ εὐοδωθήσῃ, καὶ
δώσει κύριος εἰς χεῖρας τοῦ βασιλέως.
12 * καὶ ὁ ἄγγελος ὁ πορευθεὶς τοῦ καλέσαι τὸν μιχαίαν,
ἐλάλησεν αὐτῷ λέγων, ἰδοὺ ἐλάλησαν οἱ προφῆται ἐν
στόματι ἑνὶ ἀγαθὰ περὶ τοῦ βασιλέως, καὶ γενέσθωσαν δὴ
οἱ λόγοι σου ὡς ἑνὸς αὐτῶν, καὶ λαλήσεις ἀγαθά.
13 * καὶ εἶπεν μιχαίας, ζῇ κύριος, ὅτι ὃ ἂν εἴπῃ ὁ θεὸς
πρός με, αὐτῷ λαλήσω;
14 * καὶ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασι-
λεύς, μιχαία εἰ πορευθῶ εἰς ῥαμὼθ γαλαὰδ εἰς πόλε-
μον ἢ ἐπίσχω; καὶ εἶπεν, ἀνάβαινε καὶ εὐοδωθήσῃ καὶ παρα-
δοθή(ε)ται ἐν χειρὶ ὑμῶν.
15 * καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, ποσάκις ἐγὼ ὥρκισά σε,
ἵνα μὴ λαλήσῃς πρός με πλὴν ἀλλ' ἢ ἀλήθειαν ἐν ὀνό-
ματι κυρίου;
16 * καὶ εἶπεν μιχαίας, εἶδον τὸν ἰσραὴλ πάντα διεσπαρ-
μένον ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς πρόβατα, οἷς οὐκ ἔστι ποιμήν· καὶ
εἶπεν κύριος, οὐκ ἔχουσιν ἡγούμενον οὗτοι, ἀναστρεφέτω-
σαν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ.
17 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφάτ, οὐκ
εἶπόν σοι, ὅτι οὐ προφητεύει περὶ ἐμοῦ ἀγαθά, ἀλλ' ἢ κακά,
18 * καὶ εἶπε μιχαίας, οὐχ οὕτως· ἀκούσατε λόγον κυ-
ρίου· εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, καὶ πᾶ-
σα δύναμις τοῦ οὐρανοῦ εἱστήκει ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ καὶ ἐξ ἀ-
ριστερῶν αὐτοῦ.
19 * καὶ εἶπεν κύριος, τίς ἀπατήσει τὸν ἀχαὰβ βασι-
λέα ἰσραήλ, τοῦ ἀναβήσεσθαι καὶ πεσεῖσθαι εἰς ῥαμὼθ
γαλαάδ; καὶ εἶπεν οὗτος οὕτως, καὶ οὗτος εἶπεν οὕτως.
20 * καὶ ἐξῆλθε τὸ πνεῦμα καὶ ἔστη ἐνώπιον κυρίου,
καὶ εἶπεν, ἐγὼ ἀπατήσω αὐτόν· καὶ εἶπεν κύριος ἐν
τίνι;
21 * καὶ εἶπεν, ἐξελεύσομαι καὶ ἔσομαι πνεῦμα ψευ-
δὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ· καὶ εἶπεν, ἀ-
πατήσεις καὶ δυνήσῃ, ἔξελθε καὶ ποίησον οὕτως.
22 * καὶ νῦν ἰδοὺ ἔδωκε κύριος πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόμα-
τι πάντων τῶν προφητῶν σου τούτων, καὶ κύριος ἐλάλησεν
ἐπὶ σὲ κακά.
23 * καὶ ἤγγισε σεδδεκίας υἱὸς χαναανὰ καὶ ἐπάταξε τὸν
μιχαίαν ἐπὶ τὴν σιαγόνα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ποίᾳ ταύτῃ
τῇ ὁδῷ παρῆλθε πνεῦμα κυρίου ἀπ' ἐμοῦ τοῦ λαλῆσαι
πρὸς σέ;

Universidad de Deusto
Biblioteca

24 * וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ הִנְּךָ רֹאֶה בַּיּוֹם הַהוּא
אֲשֶׁר־תָּבוֹא חֶדֶר בְּחֶדֶר לְהֵחָבֵא׃
25 * וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל קְחוּ אֶת־מִיכָיְהוּ
וְהָשִׁיבֻהוּ אֶל־אָמוֹן שַׂר הָעִיר וְאֶל־יוֹאָשׁ בֶּן
26 הַמֶּלֶךְ׃ * וְאָמַרְתֶּם כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ שִׂימוּ זֶה
בֵּית הַכֶּלֶא וְהַאֲכִילֻהוּ לֶחֶם לַחַץ וְמַיִם לַחַץ עַד
27 שׁוּבִי בְשָׁלוֹם׃ * וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ אִם־שׁוֹב
תָּשׁוּב בְּשָׁלוֹם לֹא דִבֶּר יְהוָה בִּי וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ
28 עַמִּים כֻּלָּם׃ * וַיַּעַל מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט
29 מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֶל־רְמֹת גִּלְעָד׃
* וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוֹשָׁפָט הִתְחַפֵּשׂ
וּבוֹא בַּמִּלְחָמָה וְאַתָּה לְבַשׁ בְּגָדֶיךָ וַיִּתְחַפֵּשׂ
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ בַּמִּלְחָמָה׃
30 * וּמֶלֶךְ אֲרָם צִוָּה אֶת־שָׂרֵי הָרֶכֶב אֲשֶׁר־לוֹ
לֵאמֹר לֹא תִלָּחֲמוּ אֶת־הַקָּטֹן וְאֶת־הַגָּדוֹל כִּי אִם־
31 אֶת־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבַדּוֹ׃ * וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי
הָרֶכֶב אֶת־יְהוֹשָׁפָט וַיֹּאמְרוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
הוּא וַיָּסֵבּוּ עָלָיו לְהִלָּחֶם וַיִּזְעַק יְהוֹשָׁפָט וַיהוָה
32 עֲזָרוֹ וַיָּסֵיתֵם אֱלֹהִים מִמֶּנּוּ׃ * וַיְהִי כִּרְאוֹת
שָׂרֵי הָרֶכֶב כִּי לֹא־הוּא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיָּשׁוּבוּ
33 מֵאַחֲרָיו׃ * וְאִישׁ מָשַׁךְ בְּקֶשֶׁת לְתֻמּוֹ וַיַּךְ אֶת־
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בֵּין הַדְּבָקִים וּבֵין הַשִּׁרְיָן וַיֹּאמֶר
לָרַכָּב הָפֵךְ יָדְךָ וְהוֹצִאֵנִי מִן־הַמַּחֲנֶה כִּי
34 הָחֳלֵיתִי׃ * וַתַּעַל הַמִּלְחָמָה בַּיּוֹם הַהוּא
וּמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הָיָה מְעֻמָּד בַּמַּרְכָּבָה נֹכַח אֲרָם
עַד־הָעֶרֶב וַיָּמָת לְעֵת בּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ׃

יט

1 * וַיָּשָׁב יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֶל־בֵּיתוֹ
2 בְּשָׁלוֹם לִירוּשָׁלִָם׃ * וַיֵּצֵא אֶל־פָּנָיו יֵהוּא
בֶן־חֲנָנִי הַחוֹזֶה וַיֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ יְהוֹשָׁפָט
הֲלָרָשָׁע לַעְזֹר וְלִשְׂנְאֵי יְהוָה תֶּאֱהָב וְנִזְאַת עָלֶיךָ
3 קֶצֶף מִלִּפְנֵי יְהוָה׃ * אֲבָל דְּבָרִים טוֹבִים
נִמְצְאוּ עִמָּךְ כִּי־בִעַרְתָּ הָאֲשֵׁרוֹת מִן־הָאָרֶץ
וְהֵכַנְתָּ לְבָבְךָ לִדְרֹשׁ הָאֱלֹהִים׃
4 * וַיֵּשֶׁב יְהוֹשָׁפָט בִּירוּשָׁלִַם וַיָּשָׁב וַיֵּצֵא בָּעָם
מִבְּאֵר שֶׁבַע עַד־הַר אֶפְרַיִם וַיְשִׁיבֵם אֶל־יְהוָה
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם׃

24 * Dixítque Michæas, Tu ipſe videbis in die illo, quando ingreſſus fueris cubiculum de cubiculo vt abſcondaris.
25 * Præcepit autē rex Iſrael, dicens: Tollite Michæam, & ducite eum ad Ammon principē ciuitatis & ad Ioas filium Amelech.
26 * Et dicetis, Hæc dicit rex, Mittite hũc in carcerem, & date ei panis modicum, & aquæ pauxillum donec reuertar in pace.
27 * Dixítque Michæas, Si reuerſus fueris in pace, non eſt Dominus locutus in me. Et ait, Audite omnes populi.
28 * Igitur aſcenderunt rex Iſrael & Ioſaphat rex Iuda in Ramoth Galaad.
29 * Dixítque rex Iſrael ad Ioſaphat, Mutabo habitum, & ſic ad pugnam vadam; G tu autem induere veſtibus tuis. Mutatóq; rex Iſrael habitu, venit ad bellum.
30 * Rex autem Syriæ præceperat ducibus equitatus ſui, dicens: Ne pugnetis contra minimum, aut contra maximum, niſi contra ſolum regem Iſrael.
31 * Itaque cùm vidiſſent principes equitatus Ioſaphat, dixerũt, Rex Iſrael eſt ille. Et circundederunt eum dimicantes. At ille clamauit ad Dominum, & auxiliatus eſt ei, atque auertit eos ab illo.
32 * Cùm enim vidiſſent duces equitatus quòd nõ eſſet rex Iſrael, reliquerunt eum.
33 * Accidit autem vt vnus è populo ſagittam in incertum iaceret & percuteret regem Iſrael inter ceruicem & ſcapulas. At ille aurigæ ſuo ait, Conuerte manũ tuam, & educ me de acie, quia vulneratus ſum.
34 * Et finita eſt pugna in die illo. Porrò rex Iſrael ſtabat in curru ſuo contra Syros vſque ad veſperam, & mortuus eſt occidente Sole.

CAP. XIX.

1 A * Reuerſus eſt autem Ioſaphat rex Iuda in domum ſuam pacifícè in Hieruſalem.
2 * Cui occurrit Iehu filius Anani Vidēs, & ait ad eum: Impio præbes auxilium, & his qui oderunt Dominum amicitia iungeris? propter hoc facta eſt in te ira Domini.
3 * Sed ſermones boni inuenti ſunt in te, quoniam abſtuliſti lucos de terra Iuda, & direxiſti cor tuum vt requireres Dominum.
4 * Habitauit ergo Ioſaphat in Hieruſalem: Rurſúmque egreſſus eſt ad populum de Berſabee vſque ad montem Ephraim, & conuertit eos ad Dominum Deum patrum ſuorum.

* Et dixit Michæas, Ecce tu videbis in die illa in qua ingreſſus fueris cubiculum de cubiculo vt abſcondaris.
* Et dixit rex Iſrael, Tollite Michæam, & reducite ad Ammon principem ciuitatis, & ad Ioas filium regis.
* Et dicetis, Sic dixit rex: Ponite hunc in domum cuſtodiæ, & comedat panem tribulationis, & aquam tribulationis, donec reuertar ego in pace.
* Et dixit Michæas, Si reuertens reuerſus fueris in pace, non locutus eſt Dominus in me: & ait, Audite populi omnes.
* Et aſcendit Achaab rex Iſrael & Ioſaphat rex Iuda in Ramoth Galaad.
* Et dixit rex Iſrael ad Ioſaphat, Cooperiar & ingrediar in bellum, & tu induere veſtibus tuis, & mutatus eſt rex Iſrael, & ingreſſus eſt in bellum.
* Et rex Syriæ præcepit principibus curruum ſuorum, dicens: Ne pugnetis contra paruum & magnum, ſed regem Iſrael ſolum.
* Et factum eſt poſtquam viderunt principes curruum Ioſaphat, & ipſi dixerunt, Rex Iſrael eſt: & circundederunt eum vt dimicarent: & clamauit Ioſaphat, et Dominus ſaluauit eum, & auertit eos Deus ab illo.
* Et factum eſt poſtquam viderunt principes curruum, quòd non erat rex Iſrael, & auerſi ſunt ab eo.
* Et tetendit vir dexteræ arcum, & percuſſit regem Iſrael inter pulmonem & inter thoracē: & ait rex aurigæ, Conuerte manũ tuam & educ me de pugna, quoniam vulneratus ſum.
* Et finita eſt pugna in die illo, & rex Iſrael erat ſtans in curru è contrario Syriæ vſq; ad veſperam, & mortuus eſt occidente Sole

CAP. XIX.

* Et reuerſus eſt Ioſaphat rex Iuda in domum ſuam in pace in Hieruſalem.
* Et egreſſus eſt in occurſum eius Ieu filius Anani propheta, & ait ad regem Ioſaphat: Si peccatori tu præbes auxilium, vel illi qui habitus eſt odio à Domino tu amicitia iungeris? propter hoc facta eſt in te ira Domini.
* Sed ſermones boni inuenti ſunt in te, quoniam abſtuliſti lucos de terra Iuda, & direxiſti cor tuum vt requireres Dominum.
* Et habitauit Ioſaphat in Hieruſalem, & rurſus egreſſus eſt ad populum de Berſabee vſque ad montem Ephraim, & conuertit eos ad Dominum Deum patrum ſuorum.

II. PARALIP.

24 * καὶ εἶπεν μιχαίας, ἰδὺ σὺ ὄψει ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
ἐν ᾗ εἰσελεύσῃ ταμιεῖον ἐκ ταμιείου ἐκκαλυφθῆναι.
25 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ, λάβετε τὸν μιχαίαν
καὶ ἀποστρέψατε πρὸς ἀμμὼν τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως, καὶ
πρὸς ἰωὰς υἱὸν τοῦ βασιλέως.
26 * καὶ ἐρεῖτε, ὅτως εἶπεν ὁ βασιλεύς, θέσθε τοῦτον εἰς
οἶκον φυλακῆς, καὶ ἐδέσθω ἄρτον θλίψεως καὶ ὕδωρ
θλίψεως, ἕως τοῦ ἀποστρέψαι με ἐν εἰρήνῃ.
27 * καὶ εἶπεν μιχαίας, ἐὰν ἀποστρέφων ἀποστρέψῃς ἐν
εἰρήνῃ, οὐκ ἐλάλησε κύριος ἐν ἐμοί· καὶ εἶπεν, ἀκούσατε
λαοὶ πάντες.
28 * καὶ ἀνέβη ἀχαὰβ βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ ἰωσαφὰτ
βασιλεὺς ἰούδα εἰς ραμὼθ γαλαάδ.
29 * καὶ εἶπεν βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφάτ, κατα-
καλύψομαι καὶ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν πόλεμον, καὶ σὺ
ἔνδυσαι τὸν ἱματισμόν σου, καὶ ἠλλοιώθη βασιλεὺς ἰσ-
ραὴλ, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν πόλεμον.
30 * καὶ βασιλεὺς συρίας ἐνετείλατο τοῖς ἄρχουσι τῶν
ἁρμάτων αὐτοῦ λέγων, μὴ πολεμεῖτε τὸν μικρὸν καὶ τὸν
μέγαν, ἀλλ' ἢ τὸν βασιλέα ἰσραὴλ μονώτατον.
31 * καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων τὸν
ἰωσαφάτ, καὶ αὐτοὶ εἶπον, βασιλεὺς ἰσραήλ ἐστιν, καὶ
ἐκύκλωσαν αὐτὸν τοῦ πολεμεῖν, καὶ ἐβόησεν ἰωσαφάτ,
καὶ κύριος ἔσωσεν αὐτόν, καὶ ἀπέστρεψεν αὐτὸς ὁ θεὸς ἀπ'
αὐτοῦ.
32 * καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων, ὅτι
οὐκ ἦν ὁ βασιλεὺς ἰσραήλ, καὶ ἀπέστρεψαν ἀπ' αὐτοῦ.
33 * καὶ ἐνέτεινεν ἀνὴρ ἐν τόξοις τόξον, καὶ ἐπέταξε τὸν
βασιλέα ἰσραὴλ ἀνὰ μέσον τοῦ πνεύμονος καὶ ἀνὰ
μέσον τοῦ θώρακος, καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ ἡνιόχῳ,
ἀποστρέφε τὴν χεῖρά σου, καὶ ἐξάγαγέ με ἐκ τοῦ πολέ-
μου, ὅτι τετραυμάτισμαι.
34 * καὶ ἐστρώθη ὁ πόλεμος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ὁ
βασιλεὺς ἰσραὴλ ἦν ἑστηκὼς ἀπὸ τοῦ ἁρματος ἐξ ἐναν-
τίας συρίας ἕως ἑσπέρας, καὶ ἀπέθανε δυσμῶν ἡλίου.

ιθ'.

1 * Καὶ ἀπέστρεψεν ἰωσαφὰτ βασιλεὺς ἰούδα εἰς τὸν οἶ-
κον αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ εἰς ἰερουσαλήμ.
2 * καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ ἰηοὺ ὁ τοῦ ἀνανὶ ὁ
προφήτης, καὶ εἶπεν πρὸς τὸν βασιλέα ἰωσαφάτ, εἰ ἁ-
μαρτωλῷ σὺ βοηθεῖς, ἢ μισουμένῳ ὑπὸ κυρίου σὺ φιλ-
ιάζεις, διὰ τοῦτο ἐγένετο ἐπὶ σὲ ὀργὴ κυρίου.
3 * ἀλλ' ἢ λόγοι ἀγαθοὶ εὑρέθησαν ἐν σοὶ ὅτι ἐξῆρες
τὰ ἄλση ἀπὸ τῆς γῆς ἰούδα, καὶ κατεύθυνας τὴν καρδίαν σου
ἐκζητῆσαι τὸν κύριον.
4 * καὶ κατῴκησεν ἰωσαφὰτ ἐν ἰερουσαλήμ, καὶ πάλιν
ἐξῆλθεν εἰς τὸν λαὸν ἀπὸ βηρσαβεὲ ἕως ὄρους ἐφραίμ,
καὶ ἐπέστρεψεν αὐτοὺς ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων
αὐτῶν

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 ׳ וַיַּעֲמֹד שֹׁפְטִים בָּאָרֶץ בְּכָל־עָרֵי יְהוּדָה
6 הַבְּצֻרוֹת לְעִיר וָעִיר: ׳ וַיֹּאמֶר אֶל־הַשֹּׁפְטִים
רְאוּ מָה־אַתֶּם עֹשִׂים כִּי לֹא לְאָדָם תִּשְׁפְּטוּ
כִּי לַיהוָה וְעִמָּכֶם בְּדִבַּר מִשְׁפָּט:
7 ׳ וְעַתָּה יְהִי פַּחַד־יְהוָה עֲלֵיכֶם שִׁמְרוּ
וַעֲשׂוּ כִּי־אֵין עִם־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַוְלָה וּמַשָּׂא
8 פָּנִים וּמִקַּח שֹׁחַד: ׳ וְגַם בִּירוּשָׁלַם הֶעֱמִיד
יְהוֹשָׁפָט מִן־הַלְוִיִּם וְהַכֹּהֲנִים וּמֵרָאשֵׁי הָאָבוֹת
לְיִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפַּט יְהוָה וְלָרִיב וַיָּשֻׁבוּ יְרוּשָׁלִָם:
9 ׳ וַיְצַו עֲלֵיהֶם לֵאמֹר כֹּה־תַעֲשׂוּן בְּיִרְאַת
יְהוָה בֶּאֱמוּנָה וּבְלֵבָב שָׁלֵם:
10 ׳ וְכָל־רִיב אֲשֶׁר־יָבוֹא עֲלֵיכֶם מֵאֲחֵיכֶם
הַיֹּשְׁבִים בְּעֵרֵיהֶם בֵּין דָּם לְדָם בֵּין תּוֹרָה
לְמִצְוָה לְחֻקִּים וְלִמְשָׁפָטִים וְהִזְהַרְתֶּם אוֹתָם
וְלֹא יֶאְשְׁמוּ לַיהוָה וְהָיָה קֶצֶף עֲלֵיכֶם וְעַל־
אֲחֵיכֶם כֹּה תַּעֲשׂוּן וְלֹא תֶאְשָׁמוּ:
11 ׳ וְהִנֵּה אֲמַרְיָהוּ כֹהֵן הָרֹאשׁ עֲלֵיכֶם לְכֹל דְּבַר
יְהוָה וּזְבַדְיָהוּ בֶן־יִשְׁמָעֵאל הַנָּגִיד לְבֵית־יְהוּדָה
לְכָל דִּבְרֵי־הַמֶּלֶךְ וְשֹׁטְרִים הַלְוִיִּם לִפְנֵיכֶם חִזְקוּ
וַעֲשׂוּ וִיהִי יְהוָה עִם־הַטּוֹב:

כ

1 ׳ וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן בָּאוּ בְנֵי־מוֹאָב
וּבְנֵי עַמּוֹן וְעִמָּהֶם ׀ מֵהָעַמּוֹנִים עַל־יְהוֹשָׁפָט
2 לַמִּלְחָמָה: ׳ וַיָּבֹאוּ וַיַּגִּידוּ לִיהוֹשָׁפָט לֵאמֹר
בָּא עָלֶיךָ הֲמוֹן רַב מֵעֵבֶר לַיָּם מֵאֲרָם וְהִנָּם
3 בְּחַצְצֹן תָּמָר הִיא עֵין גֶּדִי: ׳ וַיִּרָא וַיִּתֵּן יְהוֹשָׁפָט
אֶת־פָּנָיו לִדְרוֹשׁ לַיהוָה וַיִּקְרָא־צוֹם עַל־כָּל־
4 יְהוּדָה: ׳ וַיִּקָּבְצוּ יְהוּדָה לְבַקֵּשׁ מֵיְהוָה גַּם
מִכָּל־עָרֵי יְהוּדָה בָּאוּ לְבַקֵּשׁ אֶת־יְהוָה:
5 ׳ וַיַּעֲמֹד יְהוֹשָׁפָט בִּקְהַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם
בְּבֵית יְהוָה לִפְנֵי הֶחָצֵר הֶחָדָשָׁה:
6 ׳ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ הֲלֹא אַתָּה־הוּא
אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכֹל מַמְלְכוֹת
הַגּוֹיִם וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה וְאֵין עִמְּךָ לְהִתְיַצֵּב:
7 ׳ הֲלֹא אַתָּה אֱלֹהֵינוּ הוֹרַשְׁתָּ אֶת־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ
הַזֹּאת מִלִּפְנֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וַתִּתְּנָהּ לְזֶרַע אַבְרָהָם
אֹהַבְךָ לְעוֹלָם:

5 ׳ Conſtituítque iudices terræ in cunctis ciuitatibus Iuda munitis per ſingula
6 loca. ׳ Et præcipiens iudicibus, Videte, ait, quid faciatis: non enim hominis exercetis iudicium ſed Domini, & quodcunq; iudicaueritis, in vos redundabit.
7 ׳ Sit timor Domini vobiſcum & cum diligẽtia cuncta facite. Nõ eſt enim apud Dñm Deum noſtrum iniquitas, nec perſonarum acceptio, nec cupido munerum.
8 ׳ In Hieruſalem quoq; conſtituit Ioſaphat Leuitas & ſacerdotes, & principes familiarum ex Iſrael, vt iudicium & cauſſas Domini iudicarent habitatoribus eius.
9 ׳ Præcepítq; eis dicens, Sic agetis in timore Domini fideliter & corde perfecto,
10 ׳ Omnem cauſam quæ venerit ad vos fratrum veſtrorũ qui habitant in vrbibus ſuis, inter cognationem & cognationem, Dvbicunque quæſtio eſt de lege, de mandato, de cerimoniis, de iuſtificationibus oſtendite eis, vt non peccent in Dñm, & non veniat ira ſuper vos & ſuper fratres veſtros. ſic ergo agentes non peccabitis.
11 ׳ Amarias autem ſacerdos dux in vobis in veſter, in his quæ ad Dñm pertinẽt præſidebit. Porrò Zabadias filius Hiſmael qui eſt dux in domo Iuda, ſuper ea opera erit quæ ad regis officiũ pertinent. Habetiſq; magiſtros Leuitas corã vobis: cõfortamini & agite diligẽter, & erit Dñs cũ bonis.

CAP. XX.

1 APoſt hæc cõgregati ſunt filij Moab & filij Ammon & cum eis de Ammanitis
2 ad Ioſaphat vt pugnarent contra eum. ׳ Venerúntq; nuncij, & indicauerunt Ioſaphat, dicentes: Venit contra te multitudo magna de his locis quæ trans mare
3 ſunt & de Syria, & ecce conſiſtunt in Aſſon-thamar, quæ eſt Engaddi. ׳ Ioſaphat autẽ timore perterritus totũ ſe contulit ad
4 rogandum Dñm, & prædicauit ieiunium vniuerſo Iuda. ׳ Congregatúſq; eſt Iudas ad deprecandum Dñm, ſed & omnes de
5 vrbibus ſuis venerunt ad obſecrandum eum. ׳ Cúmq; ſteriſſet Ioſaphat in medio cœtu Iudæ & Hieruſalem in domo
6 Domini ante atrium nouum: ׳ Ait, Domine Deus patrũ noſtrorum tu es Deus in cælo, & dominaris cunctis
B regnis gẽtium. In manu tua eſt fortitudo & potentia, nec quiſquam tibi poteſt reſiſ-
7 tere. ׳ Nónne tu Deus noſter interfeciſti omnes habitatores terræ huius coram populo tuo Iſrael, & dediſti eam ſemini Abraam amici tui in ſempiternum?

Interp. ex Græc. lxx. II. PARALIPOM. ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜ. β'. μεθερμήνευσις τῶν ο'. 151

׳ Et conſtituit iudices in cunctis ciuitatibus Iuda munitis in ciuitate & ciuitate.
׳ Et dixit iudicibus, Videte quid vos faciatis: quoniam non homini vos iudicatis ſed Domino, & vobiſcum verba iudicij.
׳ Et nunc ſit timor Domini ſuper vos, & cuſtodite, & facite, quoniam non eſt cum Domino Deo noſtro iniuſtitia, nec admirari perſonam, nec accipere munera.
׳ Et in Hieruſalem conſtituit Joſaphat de Leuitis, & ſacerdotibus, & patriarchis Iſrael in iudicium Domini & in iuſtificationem vt iudicarent habitantes Hieruſalem.
׳ Et præcepit eis dicens, Sic agite in timore Domini, in veritate, & in corde pleno omnis vir
׳ Iudicium veniens ad vos fratrum veſtrorum qui habitant in vrbibus ſuis, inter ſanguinem & ſanguinem, & inter præceptũ & mandatum, & in iuſtificationes & iudicia, & diſtinguetis eis, & non peccabunt Domino, & non erit ira ſuper vos & ſuper fratres veſtros: ſic agite, & non peccabitis.
׳ Et ecce Amarias ſacerdos dux in vobis in omne verbum Domini, & Zabadias filius Iſmael dux domus Iuda in omne verbum regis. & ſcribæ Leuitæ coram vobis, agite viriliter & facite, & erit Dominus cum bono.

CAP. XX.

ET poſt hæc venerunt filij Moab & filij Ammon, & cum eis de Ammanitis contra Joſaphat in pugnam.
׳ Et venerunt & nunciauerunt Joſaphat dicentes, Venit contra te multitudo multa de trans mare de Syria, & ecce ſunt in Aſaſanthamar, ipſa eſt Engadi.
׳ Et timuit Joſaphat, & dedit faciem ſuam ad quærendum Dominum, & prædicauit ieiunium in vniuerſa Juda.
׳ Et congregatus eſt Iudas vt quæreret Dominum, & venerunt ex omnibus vrbibus Juda ad quærendum Dominum.
׳ Et ſtetit Joſaphat in concione Juda in Hieruſalem, in domo Domini ante faciẽ atrij noui.
׳ Et dixit, Domine Deus patrum noſtrorum nonne tu es ipſe Deus in cælo, & dominaris cunctis regnis gentium? in manu tua fortitudo & potentia, & non eſt apud te vt reſiſtat tibi.
׳ Nonne tu es Deus noſter qui interfeciſti habitãtes terram hanc à facie populi tui Iſrael, & dediſti eam ſemini Abraam amico tuo in ſæculum?

5 ׳ καὶ κατέστησε κριτὰς ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν ἰούδα
ταῖς ὀχυραῖς ἐν πόλει ⁊ πόλει.
6 ׳ καὶ εἶπεν τοῖς κριταῖς, ἴδετε τί ὑμεῖς ποιεῖτε, ὅτι οὐκ
ἀνθρώπῳ ὑμεῖς κρίνετε ἀλλ' ἢ τῷ κυρίῳ, καὶ μεθ' ὑμῶν
λόγοι κρίσεως·
7 ׳ καὶ νῦν γενέσθω φόβος κυρίου ἐφ' ὑμᾶς καὶ φυλάσσετε ⁊ ποιεῖτε, ὅτι οὐκ ἔστι μετὰ κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀδικία,
οὐδὲ θαυμάσαι πρόσωπον, οὐδὲ λαβεῖν δῶρα.
8 ׳ καὶ γε ἐν ἱερουσαλὴμ κατέστησεν ἰωσαφὰτ ἐκ τῶν
λευιτῶν ⁊ τῶν ἱερέων, ⁊ τῶν παλαιαρχῶν ἰσραὴλ εἰς κρίσιν κυρίου ⁊ εἰς δικαίωσιν τοῦ κρίνειν τὸν κατοικοῦντας ἱερουσαλήμ.
9 ׳ καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς λέγων, ὅτως ποιήσατε ἐν
φόβῳ κυρίου ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐν καρδίᾳ πλήρει πᾶς
ἀνὴρ
10 ׳ κρίσιν τὴν ἐρχομένην ἐφ' ὑμᾶς τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν
τῶν κατοικούντων ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν, ἀναμέσον αἵματος ⁊ αἵματος, ⁊ ἀναμέσον προσαγματος καὶ
ἐντολῆς, ⁊ εἰς τὰ δικαιώματα ⁊ κρίματα ⁊ διαστελεῖτε
αὐτοῖς καὶ οὐχ ἁμαρτήσονται τῷ κυρίῳ, καὶ οὐκ ἔσται ὀργὴ
ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν· ὅτως ποιήσατε,
καὶ οὐχ ἁμαρτήσεσθε.
11 ׳ καὶ ἰδοὺ ἀμαρίας ὁ ἱερεὺς ἡγούμενος ἐφ' ὑμᾶς εἰς
πάντα λόγον κυρίου· καὶ ζαβαδίας ὁ υἱὸς ἰσμαὴλ ἡγούμενος τοῦ οἴκου ἰούδα εἰς πάντα λόγον τοῦ βασιλέως· ⁊
οἱ γραμματεῖς οἱ λευῖται ἐνώπιον ὑμῶν, ἀνδρίζεσθε
⁊ ποιεῖτε, ⁊ ἔσται κύριος μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ.

κ'.

1 ׳ Καὶ μετὰ ταῦτα ἦλθον οἱ υἱοὶ μωὰβ ⁊ υἱοὶ ἀμμών,
⁊ μετ' αὐτῶν ἐκ τῶν ἀμμανιτῶν ἐπὶ ἰωσαφὰτ εἰς πόλεμον.
2 ׳ καὶ ἦλθον ⁊ ἀπήγγειλαν τῷ ἰωσαφὰτ λέγοντες, ἥκει
ἐπὶ σὲ πλῆθος πολὺ ἐκ πέραν τῆς θαλάσσης ἀπὸ συρίας, ⁊ ἰδοὺ εἰσὶν ἐν ἀσασαθαμάρ, αὐτή ἐστιν ἐνγαδί.
3 ׳ καὶ ἐφοβήθη ἰωσαφάτ, ⁊ ἔδωκε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
ἐκζητῆσαι τὸν κύριον, ⁊ ἐκήρυξεν νηστείαν ἐν παντὶ ἰούδα.
4 ׳ καὶ συνήχθη ἰούδας ἐκζητῆσαι τὸν κύριον, ⁊ ἦλθον
ἐκ πασῶν τῶν πόλεων ἰούδα ζητῆσαι τὸν κύριον.
5 ׳ καὶ ἔστη ἰωσαφὰτ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἰούδα ἐν ἱερουσαλήμ, ἐν οἴκῳ κυρίου κατὰ πρόσωπον τῆς αὐλῆς τῆς
καινῆς.
6 ׳ καὶ εἶπε, κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν οὐχὶ σὺ εἶ
αὐτὸς θεὸς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐξουσιάζεις πασῶν τῶν βασιλειῶν τῶν ἐθνῶν; ⁊ ἐν τῇ χειρί σου ἰσχὺς ⁊ δυναστεία, καὶ
οὐκ ἔστι πρὸς σοὶ τοῦ ἀντιστῆναί σοι.
7 ׳ οὐχὶ σὺ εἶ ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξολοθρεύσας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην ἀπὸ προσώπου λαοῦ σου ἰσραὴλ, ⁊ ἔδωκας αὐτὴν τῷ σπέρματι ἀβραὰμ τῷ φίλῳ
σου εἰς τὸν αἰῶνα;

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 * וַיֵּשְׁבוּ בָהּ וַיִּבְנוּ לְךָ בָהּ מִקְדָּשׁ לְשִׁמְךָ
9 לֵאמֹר׃ * אִם־תָּבוֹא עָלֵינוּ רָעָה חֶרֶב שְׁפוֹט
וְדֶבֶר וְרָעָב נַעַמְדָה לִפְנֵי הַבַּיִת הַזֶּה וּלְפָנֶיךָ כִּי
שִׁמְךָ בַּבַּיִת הַזֶּה וְנִזְעַק אֵלֶיךָ מִצָּרָתֵנוּ וְתִשְׁמַע
10 וְתוֹשִׁיעַ׃ * וְעַתָּה הִנֵּה בְּנֵי־עַמּוֹן וּמוֹאָב
וְהַר־שֵׂעִיר אֲשֶׁר־לֹא־נָתַתָּה לְיִשְׂרָאֵל לָבוֹא
בָהֶם בְּבֹאָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם כִּי סָרוּ מֵעֲלֵיהֶם
11 וְלֹא הִשְׁמִידוּם׃ * וְהִנֵּה־הֵם גֹּמְלִים עָלֵינוּ
לָבוֹא לְגָרְשֵׁנוּ מִירֻשָּׁתְךָ אֲשֶׁר הוֹרַשְׁתָּנוּ׃
12 * אֱלֹהֵינוּ הֲלֹא תִשְׁפָּט־בָּם כִּי אֵין בָּנוּ כֹּחַ
לִפְנֵי הֶהָמוֹן הָרָב הַזֶּה הַבָּא עָלֵינוּ וַאֲנַחְנוּ לֹא
נֵדַע מַה־נַּעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ׃
13 * וְכָל־יְהוּדָה עֹמְדִים לִפְנֵי יְהוָה גַּם־
14 טַפָּם נְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם׃ * וְיַחֲזִיאֵל בֶּן־זְכַרְיָהוּ
בֶּן־בְּנָיָה בֶּן־יְעִיאֵל בֶּן־מַתַּנְיָה הַלֵּוִי מִן־בְּנֵי
אָסָף הָיְתָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה בְּתוֹךְ הַקָּהָל׃
15 * וַיֹּאמֶר הַקְשִׁיבוּ כָל־יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם
וְהַמֶּלֶךְ יְהוֹשָׁפָט כֹּה־אָמַר יְהוָה לָכֶם אַתֶּם
אַל־תִּירְאוּ וְאַל־תֵּחַתּוּ מִפְּנֵי הֶהָמוֹן הָרָב הַזֶּה
כִּי לֹא לָכֶם הַמִּלְחָמָה כִּי לֵאלֹהִים׃
16 מָחָר רְדוּ עֲלֵיהֶם הִנֵּם עֹלִים בְּמַעֲלֵה הַצִּיץ
וּמְצָאתֶם אֹתָם בְּסוֹף הַנַּחַל פְּנֵי מִדְבַּר יְרוּאֵל׃
17 * לֹא לָכֶם לְהִלָּחֵם בָּזֹאת הִתְיַצְּבוּ עִמְדוּ וּרְאוּ
אֶת־יְשׁוּעַת יְהוָה עִמָּכֶם יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם אַל־
תִּירְאוּ וְאַל־תֵּחַתּוּ מָחָר צְאוּ לִפְנֵיהֶם וַיהוָה
18 עִמָּכֶם׃ * וַיִּקֹּד יְהוֹשָׁפָט אַפַּיִם אָרְצָה וְכָל־
יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם נָפְלוּ לִפְנֵי יְהוָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת
19 לַיהוָה׃ * וַיָּקֻמוּ הַלְוִיִּם מִן־בְּנֵי הַקְּהָתִים וּמִן־
בְּנֵי הַקָּרְחִים לְהַלֵּל לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
בְּקוֹל גָּדוֹל לְמַעְלָה׃
20 * וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וַיֵּצְאוּ לְמִדְבַּר תְּקוֹעַ
וּבְצֵאתָם עָמַד יְהוֹשָׁפָט וַיֹּאמֶר שְׁמָעוּנִי יְהוּדָה
וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם הַאֲמִינוּ בַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְתֵאָמֵנוּ
הַאֲמִינוּ בִּנְבִיאָיו וְהַצְלִיחוּ׃
21 * וַיִּוָּעַץ אֶל־הָעָם וַיַּעֲמֵד מְשֹׁרְרִים
לַיהוָה וּמְהַלְלִים לְהַדְרַת־קֹדֶשׁ בְּצֵאת
לִפְנֵי הַחֲלוּץ וְאֹמְרִים הוֹדוּ לַיהוָה כִּי לְעוֹלָם
חַסְדּוֹ׃

8 * Habitauerúntq; in ea, & extruxerunt
in illa sanctuarium nomini tuo dicentes:
9 * Si irruerint super nos mala, gladius,
iudicij, pestilétia & fames, stabimus corã
domo hac in conspectu tuo, in qua inuo-
catum est nomen tuũ, & clamabimus ad
te in tribulationibus nostris, & exaudies
10 nos saluósq; facies. * Nũc igitur ecce filij
Ammõ & Moab, & mõs Seyr, per quos nõ
cõcessisti Israel vt transirent quãdo egre-
diebantur de Ægypto, sed declinauerunt
ab eis & non interfecerunt illos.
11 * E contrario agunt & nituntur eijcere
nos de possessione quam tradidisti nobis.
12 * Deus noster, ergo non iudicabis eos?
In nobis quidem non est tanta fortitudo
C vt possimus huic multitudini resistere q̃
irruit super nos. Sed cùm ignoremus quid
agere debeamus, hoc solum habemus re-
sidui; vt oculos nostros dirigamus ad te.
13 * Omnis verò Iuda stabat coram Dño
cũ paruulis & vxoribus, & liberis suis.
14 * Erat autẽ Iazihel filius Zachariæ, filij
Banaiæ, filij Ichihel, filij Mathaniæ Leui-
tes de filiis Asaph, super quẽ factus est spi-
15 ritus Dñi in medio turbę. * Et ait, Atten-
dite omnis Iuda, & qui habitatis in Hie-
rusalem, & tu rex Iosaphat: Hæc dicit Dñs
vobis, Nolite timere, nec paueatis hanc
multitudinẽ. Non est enim vestra pugna,
16 sed Dei. * Cras descendetis contra eos.
D Ascensuri enim sunt per cliuum nomine
Seis, & inuenietis illos in summitate tor-
rentis qui est contra solitudinem Hieru-
17 hel. * Non enim eritis vos qui dimica-
bitis, sed tantũmodo confidenter state, &
videbitis auxilium Dñi super vos. O Iuda
& Hierusalem nolite timere, nec paueatis.
Cras egredimi contra eos, & Dñs erit vo-
18 biscum. * Iosaphat ergo & Iuda, & om-
nes habitatores Hierusalẽ ceciderũt pro-
ni in terrã coram Dño & adorauerunt eũ.
19 * Porrò Leuitæ de filiis Caath, & de fi-
liis Chore laudabant Dñm Deum Israel
20 voce magna in excelsum. * Cúmq; ma-
nè surrexissent, egressi sunt per desertum
E Thecue; profectisq; eis stans Iosaphat in
medio eorum, dixit: Audite me viri Iuda,
& omnes habitatores Hierusalem. Credi-
te in Domino Deo vestro, & securi eritis;
credite prophetis eius, & cuncta euenient
21 prospera. * Dedítque consilium popu-
lo, & statuit cantores Domini vt laudarẽt
eum in turmis suis & antecederent exer-
citũ, ac voce consona dicerẽt: Cõfitemini
Dño, quoniã in ęternũ misericordia eius.

* Et habitauerunt in ea, & ædificauerunt 8
tibi in ea sanctuarium nomini tuo dicentes:
* Si irruerint super nos mala, gladius, iudi- 9
cium, mors, fames, stabimus coram domo hac et
coram te, quoniam nomen tuum inuocatum est
in loco hoc, & clamabimus ad te à tribulatione
nostra, & exaudies & saluabis.
* Et nunc ecce filij Ammon & Moab, & 10
mons Seir, in quos non dedisti Israel vt transi-
rent per eos, quãdo egrediebantur ipsi de terra
Ægypti, quoniam declinauerunt ab eis, & non
interfecerunt illos. * Et ecce ipsi aggredun- 11
tur contra nos venire & eijcere nos à possessio-
ne nostra, quam dedisti nobis.
* Domine Deus noster non iudicabis in eis? 12
quoniam non est nobis fortitudo ad resistendum
contra multitudinem multam hanc quæ venit
super nos, & non scimus quid faciemus, quo-
niam in te oculi nostri.
* Et omnis Iuda stetit coram Domino, & 13
paruuli eorum, & vxores eorum, & filij eorũ.
* Et Jeziel filius Zachariæ, filij Banaiæ, filij 14
Jeiel, filij Maththaniæ Leuites de filiis Asaph,
factus est super eũ spiritus Domini in concione.
* Et dixit, Audite omnis Iuda & qui habi- 15
tatis in Hierusalem, & rex Josaphat: Hæc dicit
Dominus vobis, Non timeatis vos, nec formi-
detis à facie turbæ multæ huius, quoniam non
vobis est acies, sed Deo.
* Cras descendite contra eos: ecce ascendunt 16
per ascẽsum Asis, & inuenietis eos vos in sum-
mitate torrentis iuxta faciem solitudinis Jeriel.
* Non vobis est pugnare in hac: state & in- 17
telligite, & videte salutem Domini quæ vo-
biscum: Iuda & Hierusalem ne timeatis, nec
paueatis egredi cras in occursum eorum, &
Dominus vobiscum.
* Et cadens Josaphat in faciem in terram, et 18
omnis Iuda & habitantes Hierusalem, cecide-
runt in faciem coram Domino vt adorarent
Dominum.
* Et surrexerunt Leuitæ de filiis Caath, & 19
de filiis Core, ad laudandum Dominum Deum
Israel in voce magna in excelsum.
* Et surrexerũt manè, & egressi sunt in de- 20
sertum Thecoe. cùm verò proficiscerentur ipsi,
stetit Josaphat & clamauit, & dixit, Audite
me Iuda, & habitantes in Hierusalem, credite
Domino Deo vestro, & fideles eritis, credite
in prophetis eius, & prosperabimini.
* Et dans consilium cum populo, statuit can- 21
tores & laudantes Dominum, vt confiteren-
tur & laudarent Dominum sanctum cùm
egrederentur ante exercitum, & dicebant,
Confitemini Domino, quoniam in æternum mi-
sericordia eius.

1 * καὶ κατῴκησαν ἐν αὐτῇ, καὶ ᾠκοδόμησαν σοι ἐν αὐτῇ
9 ἁγίασμα τῷ ὀνόματί σου λέγοντες· ἐὰν ἐπέλθῃ ἐφ'
ἡμᾶς κακά, ῥομφαία, κρίσις, θάνατος, λιμός, στησόμεθα
ἐναντίον σου οἴκου τούτου καὶ ἐναντίον σου, ὅτι τὸ ὄνομά σου
ἐπικέκληται ἐπὶ τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ βοήσομεν πρὸς σὲ ἀπὸ
τῆς θλίψεως ἡμῶν, καὶ ἀκούσῃ καὶ σώσεις.
10 * καὶ νῦν ἰδοὺ οἱ υἱοὶ ἀμμὼν καὶ μωάβ, καὶ ὄρος σηείρ, εἰς
οὓς οὐκ ἔδωκας τῷ ἰσραὴλ διελθεῖν δι' αὐτῶν ἐν τῷ ἐκπο-
ρεύεσθαι αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου, ὅτι ἐξέκλιναν ἀπ' αὐ-
τῶν καὶ οὐκ ἐξωλόθρευσαν αὐτούς.
11 * καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐπιχείρουσιν ἐφ' ἡμᾶς τοῦ ἐλθεῖν, καὶ
ἐκβαλεῖν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς κληρονομίας ἡμῶν, ἧς δέδω-
κας ἡμῖν.
12 * κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν οὐ κρινεῖς ἐν αὐτοῖς; ὅτι οὐκ ἔστιν
ἡμῖν ἰσχὺς σοῦ ἀντιστῆναι πρὸς τὸ πλῆθος τὸ πολὺ τοῦτο
τὸ ἐλθὸν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ οὐκ οἴδαμεν τί ποιήσομεν, ὅτι ἐπὶ
σοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν.
13 * καὶ πᾶς ἰούδα εἱστήκει ἔναντι κυρίου, καὶ τὰ παιδία αὐ-
τῶν καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν.
14 * καὶ ἰεζιὴλ ὁ τοῦ ζαχαρίου, υἱοῦ βαναίου, υἱοῦ ἰεϊὴλ,
υἱοῦ μαθθανίου ὁ λευίτης ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀσάφ, ἐγένετο ἐπ'
αὐτὸν πνεῦμα κυρίου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.
15 * καὶ εἶπεν, ἀκούσατε πᾶς ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν
ἱερουσαλήμ, καὶ ὁ βασιλεὺς ἰωσαφάτ· τάδε λέγει κύ-
ριος ὑμῖν, μὴ φοβηθῆτε ὑμεῖς, μὴ δὲ πτοηθῆτε ἀπὸ προ-
σώπου τοῦ ὄχλου τοῦ πολλοῦ τούτου, ὅτι οὐχ ὑμῖν ἐστιν ἡ πα-
ράταξις, ἀλλ' ἢ τῷ θεῷ.
16 * αὔριον κατάβητε ἐπ' αὐτούς, ἰδοὺ ἀναβαίνουσι κατὰ
τὴν ἀνάβασιν ἀσίς, καὶ εὑρήσετε αὐτοὺς ὑμεῖς ἐπ' ἄκρου
τοῦ χειμάρρου κατὰ πρόσωπον τῆς ἐρήμου ἱεριήλ.
17 * οὐχ ὑμῖν ἐστι πολεμῆσαι ἐν ταύτῃ, στῆτε καὶ σώετε, καὶ
ἴδετε τὴν σωτηρίαν κυρίου τὴν μετ' ὑμῶν ἰούδα καὶ ἱερου-
σαλὴμ μὴ φοβεῖσθε, μὴ δὲ δειλιᾶτε ἐξελθεῖν αὔριον εἰς
ἀπάντησιν αὐτῶν, καὶ κύριος μεθ' ὑμῶν.
18 * καὶ κύψας ἰωσαφὰτ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν,
καὶ πᾶς ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλήμ, ἔπεσον ἐπὶ
πρόσωπον ἔναντι κυρίου τοῦ προσκυνῆσαι τῷ κυρίῳ.
19 * καὶ ἀνέστησαν οἱ λευῖται ἀπὸ τῶν υἱῶν καὰθ καὶ ἐκ
τῶν υἱῶν τῶν κορηνῶν, τοῦ αἰνεῖν κυρίῳ τῷ θεῷ ἰσραὴλ ἐν
φωνῇ μεγάλῃ εἰς ὕψος.
20 * καὶ ὤρθρισαν τοπρωΐ, καὶ ἐξῆλθον εἰς τὴν ἔρημον θε-
κωέ· ἐν δὲ τῷ ἐξελθεῖν αὐτούς, ἔστη ἰωσαφὰτ καὶ ἐβόησε, καὶ
εἶπεν, ἀκούσατέ μου ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ἱερουσα-
λήμ, ἐμπιστεύσατε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ ἐμπιστευθήσε-
σθε· ἐμπιστεύσατε ἐν προφήταις αὐτοῦ, καὶ εὐοδωθήσεσθε.
21 * καὶ συμβουλευσάμενος μετὰ τοῦ λαοῦ, ἔστησε ψαλτῳδοὺς
καὶ αἰνοῦντας τὸν κύριον, τοῦ ἐξομολογεῖσθαι, καὶ αἰνεῖν κυρίῳ τῷ
ἁγίῳ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι ἔμπροσθεν τῆς δυνάμεως, καὶ ἔλε-
γον, ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 * וּבְעֵר הַהֹלְלוּ בְרִנָּה וּתְהִלָּה נָתַן יְהוָה׀
מְאָרְבִים עַל בְּנֵי עַמּוֹן מוֹאָב וְהַר שֵׂעִיר הַבָּאִים
23 לִיהוּדָה וַיִּנָּגְפוּ: * וַיַּעַמְדוּ בְנֵי עַמּוֹן וּמוֹאָב עַל־
יֹשְׁבֵי הַר־שֵׂעִיר לַהֲרֹג וְלְהַשְׁמִיד וּכְכַלּוֹתָם
בְּיוֹשְׁבֵי שֵׂעִיר עָזְרוּ אִישׁ בְּרֵעֵהוּ לְמַשְׁחִית:
24 * וִיהוּדָה בָּא עַל־הַמִּצְפֶּה׀ לַמִּדְבָּר וַיִּפְנוּ אֶל־
הֶהָמוֹן וְהִנֵּם פְּגָרִים נֹפְלִים אָרְצָה וְאֵין פָּלֵיטָה:
25 * וַיָּבֹא יְהוֹשָׁפָט וְעַמּוֹ לָבֹז אֶת־שְׁלָלָם וַיִּמְצְאוּ
בָּהֶם לָרֹב וּרְכוּשׁ וּפְגָרִים וּכְלֵי חֶמְדּוֹת׀ וַיַּעֲטְלוּ
לָהֶם לְאֵין מַשָּׂא וַיִּהְיוּ יָמִים שְׁלוֹשָׁה׀ בּוֹזִּים
אֶת־הַשָּׁלָל כִּי־רַב־הוּא:
26 * וּבַיּוֹם הָרְבִעִי נִקְהֲלוּ לְעֵמֶק בְּרָכָה כִּי שָׁם
בֵּרְכוּ אֶת־יְהוָה עַל־כֵּן קָרְאוּ אֶת־שֵׁם
הַמָּקוֹם הַהוּא עֵמֶק בְּרָכָה׀ עַד־הַיּוֹם:
27 * וַיָּשׁוּבוּ כָל־אִישׁ יְהוּדָה וִירוּשָׁלַ͏ִם וִיהוֹשָׁפָט
בְּרֹאשָׁם לָשׁוּב אֶל יְרוּשָׁלַ͏ִם בְּשִׂמְחָה׀ כִּי־שִׂמְּחָם
28 יְהוָה מֵאוֹיְבֵיהֶם: * וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלַ͏ִם בְּנְבָלִים
וּבְכִנֹּרוֹת׀ וּבַחֲצֹצְרוֹת׀ אֶל־בֵּית יְהוָה׀:
29 * וַיְהִי פַּחַד אֱלֹהִים עַל כָּל־מַמְלְכוֹת הָאֲרָצוֹת
בְּשָׁמְעָם כִּי נִלְחַם יְהוָה עִם אוֹיְבֵי יִשְׂרָאֵל:
30 * וַתִּשְׁקֹט מַלְכוּת׀ יְהוֹשָׁפָט וַיָּנַח לוֹ אֱלֹהָיו
31 מִסָּבִיב: * וַיִּמְלֹךְ יְהוֹשָׁפָט עַל־יְהוּדָה׀ בֶּן־
שְׁלֹשִׁים׀ וְחָמֵשׁ שָׁנָה׀ בְּמָלְכוֹ וְעֶשְׂרִים׀ וְחָמֵשׁ
שָׁנָה׀ מָלַךְ בִּירוּשָׁלַ͏ִם וְשֵׁם אִמּוֹ עֲזוּבָה׀ בַּת־
32 שִׁלְחִי: * וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ אָבִיו אָסָא׀ וְלֹא־סָר
33 מִמֶּנָּה׀ לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה׀: * אֶךְ
הַבָּמוֹת׀ לֹא־סָרוּ וְעוֹד הָעָם׀ לֹא־הֵכִינוּ לְבָבָם
34 לֵאלֹהֵי אֲבֹתֵיהֶם: * וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹשָׁפָט
הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרֹנִים הִנָּם כְּתוּבִים בְּדִבְרֵי יֵהוּא
בֶּן־חֲנָנִי אֲשֶׁר הֹעֲלָה׀ עַל־סֵפֶר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:
35 * וְאַחֲרֵי־כֵן אִתְחַבֵּר יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה׀
עִם אֲחַזְיָה׀ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל הוּא הִרְשִׁיעַ לַעֲשׂוֹת:
36 * וַיִּתְחַבְּרֵהוּ עִמּוֹ לַעֲשׂוֹת אֳנִיּוֹת לָלֶכֶת תַּרְשִׁישׁ
וַיַּעֲשׂוּ אֳנִיּוֹת׀ בְּעֶצְיוֹן גָּבֶר:
37 * וַיִּתְנַבֵּא אֱלִיעֶזֶר בֶּן־דּוֹדָוָהוּ מִמָּרֵשָׁה׀ עַל־
יְהוֹשָׁפָט לֵאמֹר כְּהִתְחַבְּרְךָ עִם־אֲחַזְיָהוּ פָּרַץ
יְהוָה אֶת־מַעֲשֶׂיךָ וַיִּשְׁבְּרוּ אֳנִיּוֹת וְלֹא עָצְרוּ לָלֶכֶת
אֶל־תַּרְשִׁישׁ:

21 * Cúmq; cœpissent laudes canere, verit Dñs insidias eorũ in semetipsos, filiorum, scilicet, Ammõ & Moab, & mõtis Seyr, qui egressi fuerãt vt pugnarent cõtra Iudam, & percusi sunt. * Namq; filij Ammon & Moab cõsurrexerũt aduersum habitatores mõtis Seyr, vt interficerent & delerent eos. Cúmq; hoc opere perpetrassent, etiã in semetipsos versi mutuis cõcidere vulneribus. * Porrò Iuda cùm veniisset ad speculã quę respicit solitudiné, vidit præcul omnem latè regionẽ plenam cadaueribus, nec superesse quenquã qui necé potuisset euadere. * Venit ergo Iosaphat & omnis populus cũ eo ad detrahẽda spolia mortuorum, inuenerũntq; inter cadauera variã supellectilem, vestes quoq; & vasa pretiosissima, & diripuerunt, ita vt omnia portare nõ possent, nec per tres dies spolia auferre præ prædæ magnitudine. * Die aũt quarto cõgregati sunt in Valle benedictionis. Etenim quoniã ibi benedixerunt Dño, vocauerunt locũ illũ Vallem benedictionis vsq; in præsentem diem. * Reuersúsq; est omnis vir Iuda & habitatores Hierusalem, & Iosaphat ante eos in Hierusalẽ cum lætitia magna, eo q; dedisset eis Dñs gaudium de inimicis suis. * Ingressíq; sunt in Hierusalẽ cum psalteriis & citharis & tubis in domum Dñi. * Irruit aũt pauor Dei super vniuersa regna terrarum, cùm audissent q; pugnasset Dñs contra inimicos Israel. * Quietúq; regnũ Iosaphat, & præbuit ei Deus pacem per circuitũ. * Regnauit igitur Iosaphat super Iudã & erat triginta quinq; annorũ cùm regnare cępisset. Viginti aũt & quinque annis regnauit in Hierusalẽ, & nomẽ matris eius Azuba filia Selachi. * Et ambulauit in via patris sui Asa, nec declinauit ab ea, faciens q̃ placita erãt coram Dño. * Veruntamẽ excelsa nõ ablstulit, & adhuc populus non direxerat cor suum ad Dñm Deũ patrum suorũ. * Reliqua aũt gestorũ Iosaphat priorũ & nouissimorum scripta sunt in verbis Iehu filij Anani, quæ digessit in libro regum Israel. * Post hæc inijt amicitias Iosaphat rex Iudæ cũ Ochozia rege Israel, cuius opera fuerũt impiissima. * & particeps fuit vt faceret naues q̃ irent in Tharsis. Fecerũntque classem in Asiõ Gaber. * Prophetauit aũt Eliezer filius Dodau de Maresa ad Iosaphat, dicẽs, Quia habuisti fœdus cũ Ochozia, dissipauit Dominus opera tua, & contritæ sunt naues, nec potuerunt ire in Tharsis.

* Et cùm cœpissent laudem suã & confessionem, dedit Domin. insidias vt pugnarent contra filios Ammon & Moab, et montẽ Seir, qui egressi fuerant contra Iudam, & conuersi sunt. * Et surrexerunt filij Ammon & Moab aduersus habitantes montẽ Seir, vt cõterererent & delerent eos: & postquã perdiderunt habitãtes Seir, surrexerunt adinuicem, & apprehendit vir proximum suum in corruptionem. * Et Iudas venit in speculã in solitudinem, & aspexit & vidit multitudinẽ, & ecce omnes mortui qui ceciderunt in terra, nõ erat saluatus. * Et venit Iosaphat & populus eius ad spoliandum spolia eorum, & inuenerunt iumenta multa, & sarcinam, & spolia, & vasa desiderabilia, & diripuerunt sibi, & fuerunt dies tres prædantiũ spolia, quoniã multa erant. * Et die quarta cõgregati sunt in Valle benedictionis, illic enim benedixerunt Domino: propter hoc vocauerunt nomen loci illius Vallis benedictionis vsque in diem hanc. * Et reuersus est omnis vir Juda in Hierusalem, & Iosaphat dux eorũ reuersus est in Hierusalem in lætitia magna, quoniam lætificauit ipsos Dominus de inimicis suis. * Et ingressi sunt in Hierusalem in psalteriis & citharis, & in tubis in domum Domini. * Et factus est pauor Domini super vniuersa regna terræ cùm audissent ipsi, quoniam pugnauit Dominus cum inimicis Israel. * Et fuit in pace regnum Iosaphat, & requiem dedit ei Deus eius per circuitum. * Et regnauit Iosaphat super Iuda. filius triginta & quinque annorum cùm regnaret ipse, & viginti & quinque annis regnauit in Hierusalem, & nomen matri eius Azuba filia Selei. * Et ambulauit in viis Asa patris sui, & non declinauit ab ipsis vt faceret rectum coram Domino. * Verumtamen excelsa non ablata sunt, & adhuc populus non direxerat cor suum ad Dominum Deum patrum suorum. * Et reliqui sermones Iosaphat primi & nouissimi, nõne scripti sunt in sermonibus Jeu filij Anani, quos scripsit in libro regum Israel? * Et post hæc cõmunicauit Iosaphat rex Iuda cum Ochozia rege Israel, & ipse egit impiè ad faciendum. * Et communicauit cum ipso vt faceret naues & iret in Tharsis, et fecit naues in Gesiongaber. * Et prophetauit Eliezer filius Dodiu de Merisa contra Iosaphat: dicens, Quia cõmunicasti Ochozia, dissipauit Dominus opera tua, & contritæ sunt naues, & non potuerunt ire in Tharsis.

21 * καὶ ὡς ἤρξαντο τῇ αἰνέσει αὐτὸ & τῇ ἐξομολογήσει, ἔδωκε κύριος ἐνέδρας ἐπὶ πολεμίοις αὐτῶν υἱοὺς ἀμμὼν καὶ μωάβ, καὶ ὄρος σηείρ, οὓς ἐξελθόντας ἐπὶ ἰούδαν, καὶ ἐτροπώθησαν.
23 * καὶ ἀνέστησαν οἱ υἱοὶ ἀμμὼν & μωὰβ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ὄρος σηείρ, ἐκτεῖψαι & ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς· & ὡς συνετέλεσαν τοὺς κατοικοῦντας σηείρ, ἀνέστησαν ἐπ' ἀλλήλους, & ἐλάβετο ἀνὴρ ἐπὶ πλησίον αὐτοῦ εἰς διαφθοράν.
24 * καὶ ἰούδας ἦλθεν ἐπὶ τὴν σκοπιὰν εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἐπέβλεψε & εἶδε τὸ πλῆθος, & ἰδοὺ πάντες νεκροὶ πεπτωκότες ἐπὶ τῆς γῆς, οὐκ ἦν διασῳζόμενος.
25 * & ἦλθεν ἰωσαφὰτ & ὁ λαὸς αὐτοῦ σκυλεῦσαι τὰ σκῦλα αὐτῶν, & εὗρεν κτήνη πολλὰ, & ἀποσκευὴν, καὶ σκῦλα & σκεύη ἐπιθυμητὰ καὶ ἐσκύλευσαν ἑαυτοῖς· καὶ ἐχρόνισε ἡμέρας τρεῖς συλλεγόμενοι τὰ σκῦλα, διότι πολλὰ ἦν.
26 * καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἐπισυνήχθησαν εἰς τὴν κοιλάδα τῆς εὐλογίας, ἐκεῖ γὰρ εὐλόγησαν τὸν κύριον διὰ τοῦτο ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα & ἔστι τὸ ἐκείνης κοιλὰς εὐλογίας
27 ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. * καὶ ἐπέστρεψε πᾶς ἀνὴρ ἰούδα εἰς ἱερουσαλὴμ, & ἰωσαφὰτ ὁ ἡγούμενος αὐτῶν ἐπέστρεψεν εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν εὐφροσύνῃ μεγάλῃ, ὅτι ηὐφρανεν αὐτοὺς κύριος ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν.
28 * καὶ εἰσῆλθον εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν νάβλαις & κιθάραις & ἐν σαλπίγξιν εἰς οἶκον κυρίου.
29 * καὶ ἐγένετο ἔκστασις κυρίου ἐπὶ πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς ἐν τῷ ἀκοῦσαι αὐτοὺς, ὅτι ἐπολέμησε κύριος μετὰ τῶν ὑπεναντίων ἰσραήλ.
30 * καὶ εἰρήνευσεν ἡ βασιλεία ἰωσαφὰτ, καὶ κατέπαυσεν αὐτῷ ὁ θεὸς αὐτοῦ κυκλόθεν.
31 * καὶ ἐβασίλευσεν ἰωσαφὰτ ἐπὶ τὸν ἰούδα· υἱὸς τριάκοντα & πέντε ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ εἴκοσι καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλὴμ, & ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἀζουβὰ θυγάτηρ σελεί.
32 * & ἐπορεύθη ἐν ταῖς ὁδοῖς ἀσὰ & πατρὸς αὐτοῦ, & οὐκ ἐξέκλινεν ἀπ' αὐτῶν & ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου.
33 * πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῃρθη, & ἔτι ὁ λαὸς οὐκατεύθυνεν τὴν καρδίαν αὐτῶν τῷ κυρίῳ τῷ θεῷ τῶν πατέρων αὐτῶν. * καὶ ὁ λοιποὶ λόγοι ἰωσαφὰτ ὁ πρῶτοι & ὁ ἔσχατοι οὐχὶ ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐν λόγοις ἰηοὺ & ἰούανὶ, οἳς κατέγραψεν ἐπὶ βιβλίου βασιλέων ἰσραήλ.
35 * καὶ μετὰ ταῦτα ἐκοινώνησεν ἰωσαφὰτ βασιλεὺς ἰούδα μετὰ ὀχοζίου βασιλέως ἰσραήλ, καὶ αὐτὸς ἠνόμησε τοῦ ποιῆσαι.
36 * & ἐκοινώνησε μετ' αὐτοῦ & ποιῆσαι πλοῖα & πορευθῆναι εἰς θαρσεῖς, & ἐποίησε ναῦς εἰς γασιὼν γάβερ.
37 * καὶ προεφήτευσεν ἐλιέζερ ὁ τοῦ δωδίου ἐκ μαρεσᾶ ἐπὶ ἰωσαφὰτ λέγων, ὡς ἐκοινώνησας τῷ ὀχοζίᾳ, διέκοψε κύριος τὰ ἔργα σου, καὶ συνετρίβησαν αἱ ναῦες, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν τοῦ πορευθῆναι εἰς θαρσεῖς.

Universidad de Deusto
Biblioteca

כא

1 ¶ וַיִּשְׁכַּב יְהוֹשָׁפָט עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר
עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִיד וַיִּמְלֹךְ יְהוֹרָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃
2 ¶ וְלוֹ־אַחִים בְּנֵי יְהוֹשָׁפָט עֲזַרְיָה וִיחִיאֵל
וּזְכַרְיָהוּ וַעֲזַרְיָהוּ וּמִיכָאֵל וּשְׁפַטְיָהוּ כָּל־אֵלֶּה
בְּנֵי יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃
3 ¶ וַיִּתֵּן לָהֶם אֲבִיהֶם מַתָּנוֹת רַבּוֹת לְכֶסֶף
וְלָזָהָב וּלְמִגְדָּנוֹת עִם־עָרֵי מְצוּרוֹת בִּיהוּדָה
וְאֶת־הַמַּמְלָכָה נָתַן לִיהוֹרָם כִּי־הוּא הַבְּכוֹר׃
4 ¶ וַיָּקָם יְהוֹרָם עַל־מַמְלֶכֶת אָבִיו וַיִּתְחַזַּק
וַיַּהֲרֹג אֶת־כָּל־אֶחָיו בֶּחָרֶב וְגַם מִשָּׂרֵי יִשְׂרָאֵל׃
5 ¶ בֶּן־שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה יְהוֹרָם בְּמָלְכוֹ
וּשְׁמֹנֶה שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם׃
6 ¶ וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ בֵּית
אַחְאָב כִּי בַת־אַחְאָב הָיְתָה לוֹ אִשָּׁה וַיַּעַשׂ
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה׃
7 ¶ וְלֹא־אָבָה יְהוָה לְהַשְׁחִית אֶת־בֵּית
דָּוִיד לְמַעַן הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת לְדָוִיד וְכַאֲשֶׁר
אָמַר לָתֵת לוֹ נִיר וְלִבָּנָיו כָּל־הַיָּמִים׃
8 ¶ בְּיָמָיו פָּשַׁע אֱדוֹם מִתַּחַת יַד־יְהוּדָה
וַיַּמְלִיכוּ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ׃ 9 ¶ וַיַּעֲבֹר יְהוֹרָם עִם־
שָׂרָיו וְכָל־הָרֶכֶב עִמּוֹ וַיְהִי קָם לַיְלָה וַיַּךְ אֶת־
אֱדוֹם הַסּוֹבֵב אֲלָיו וְאֶת־שָׂרֵי הָרֶכֶב׃
10 ¶ וַיִּפְשַׁע אֱדוֹם מִתַּחַת יַד־יְהוּדָה עַד הַיּוֹם
הַזֶּה אָז תִּפְשַׁע לִבְנָה בָּעֵת הַהִיא מִתַּחַת יָדוֹ כִּי
עָזַב אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו׃ 11 ¶ גַּם־הוּא
עָשָׂה בָמוֹת בְּהָרֵי יְהוּדָה וַיַּזֶן אֶת־יֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלִַם וַיַּדַּח אֶת־יְהוּדָה׃ 12 ¶ וַיָּבֹא אֵלָיו מִכְתָּב
מֵאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא לֵאמֹר כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
דָּוִיד אָבִיךָ תַּחַת אֲשֶׁר לֹא־הָלַכְתָּ בִּדְרָכֵי
יְהוֹשָׁפָט אָבִיךָ וּבִדְרָכֵי אָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
13 ¶ וַתֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַתַּזְנֶה אֶת־יְהוּדָה
וְאֶת־יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם כְּהַזְנוֹת בֵּית אַחְאָב וְגַם
אֶת־אֲחֵי בֵית־אָבִיךָ הַטּוֹבִים מִמְּךָ הָרַגְתָּ׃
14 ¶ הִנֵּה יְהוָה נֹגֵף מַגֵּפָה גְּדוֹלָה בְּעַמֶּךָ וּבְבָנֶיךָ
וּבְנָשֶׁיךָ וּבְכָל־רְכוּשֶׁךָ׃ 15 ¶ וְאַתָּה בְּחֳלָיִים
רַבִּים בְּמַחֲלֹת מֵעֶיךָ עַד־יֵצְאוּ מֵעֶיךָ מִן־הַחֹלִי
יָמִים עַל־יָמִים׃

CAP. XXI.

1 A DOrmiuit autem Ioſaphat cum patri-
bus ſuis, & ſepultus eſt cum eis in ci-
uitate Dauid, regnauitq; Ioram filius eius
2 pro eo. *Qui habuit fratres filios Ioſa-
phat, Azariam & Iahihel, & Zacharian,
& Azariam, & Michael, & Saphatiã. om-
nes hi filij Ioſaphat regis Iuda.
3 *Dediſq, eis pater ſuus multa munera
argenti & auri & penſationes cum ciuita-
tibus munitiſsimis in Iuda. Regnum au-
tem tradidit Ioram, eo quòd eſſet primo-
4 genitus. *Surrexit autem Ioram ſuper
regnum patris ſui. Cúmque ſe confirma-
B ſet, occidit omnes fratres ſuos gladio &
quoſdam de principibus Iſrael.
5 *Triginta duorum annorum erat Jo-
ram cùm regnare cœpiſſet, & octo annis
6 regnauit in Hieruſalem. *Ambulauit
in viis regum Iſrael, ſicut egerat domus
Achab. filia quippe Achab erat vxor eius.
Et fecit malum in conſpectu Domini.
7 *Noluit autem Dominus diſperdere
domũ Dauid propter pactum quod inie-
rat cum eo, & quia promiſerat vt daret ei
lucernam & filiis eius in omni tempore.
8 *In diebus illius rebellauit Edom, ne
eſſet ſubditus Iudę, & conſtituit ſibi rege
9 *Cúmq, tranſiret Ioram cum princi-
bus ſuis & cuncto equitatu quĩ erat ſecũ,
C ſurrexit nocte & percuſſit Edom, qui le
circundederat, & omnes duces equitatus
10 eius. *Attamen rebellauit Edom, ne eſſet
ſub ditione Iuda vſque ad hanc diem,
eo tempore & Lobna receſſit, ne eſſet
ſub manu illius. dereliquerat enim Do-
minum Deum patrum ſuorum.
11 *Inſuper & excelſa fabricatus eſt in ur-
bibus Iuda, & fornicari fecit habitatores
Hieruſalem & prævaricari Iudam.
12 *Allatæ ſunt autem ei literæ ab Helia
propheta, in quibus ſcriptum erat: Hæc
dicit Dominus Deus Dauid patris tui,
quoniam non ambulaſti in viis Joſaphat
patris tui, & in viis Aſa regis Iuda,
13 *Sed inceſsiſti per iter regum Iſrael, &
fornicari feciſti Iudam & habitatores Hie-
ruſalem, imitatus fornicationem domus
Achab inſuper, & fratres tuos, domũ pa-
tris tui, meliores te occidiſti:
14 *Ecce Dominus percutiet te plaga ma-
gna cum populo tuo, & filiis & vxoribus
tuis, vniuerſaque ſubſtantia tua.
15 *Tu autem egrotabis peſsimo langore
re veteri, donec egrediantur viſcera tua pla-
latim per ſingulos dies.

καά.

1 * Καὶ ἐκοιμήθη ἰωσαφὰτ μϛ τῶν πατέρων αὐτοῦ, &
ἐτάφη μϛ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυὶδ, & ἐβασί-
λευσεν ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
2 * καὶ αὐτῷ ἀδελφοὶ υἱοὶ ἰωσαφὰτ, ἀζαρίας, & ἰεϊὴλ,
& ζαχαρίας, καὶ μιχαὴλ, & σαφατίας· πάντες οὗτοι
υἱοὶ ἰωσαφὰτ βασιλέως ἰούδα.
3 * καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἰωσαφὰτ ὁ πατὴρ αὐτῶν δόμα-
τα πολλὰ, ἀργύριον & χρυσίον, & ὕπλα μϛ πόλεων τε-
τειχισμένων ἐν ἰούδα, καὶ τὴν βασιλειαν ἔδωκεν τῷ ἰω-
ρὰμ, ὅτι αὐτὸς ὁ πρωτότοκος.
4 * & ἐκύριευσεν ἰωρὰμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν & πάντες αὐτοῦ,
& ἐκραταιώθη & ἀπέκτεινε πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ
ἐν ῥομφαίᾳ, καί γε ἀπὸ τῶν ἀρχόντων ἰσραήλ.
5 * υἱὸς ὢν τεσσαράκοντα καὶ δύο ἐτῶν ἰωρὰμ ἐν τῷ βασι-
λεύειν αὐτὸν, & ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἰερουσαλήμ.
6 * & ἐπορεύθη ἐν τῇ ὁδῷ βασιλέων ἰσραήλ, ὡς ἐποίη-
σεν οἶκος ἀχαάβ, ὅτι θυγάτηρ ἀχαὰβ ἦν αὐτῷ γύνη.
καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου.
7 * καὶ οὐκ ἠθέλησε κύριος ἐξολοθρεῦσαι τὸν οἶκον δα-
υὶδ διὰ τὴν διαθήκην ἣν διέθετο τῷ δαυὶδ, & ὃν τρόπον εἶ-
πεν αὐτῷ δοῦναι αὐτῷ λύχνον καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ πάσας
τὰς ἡμέρας.
8 * ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀπέστη ἐδὼμ ὑπὸ χεῖρας
ἰούδα, & ἐβασίλευσεν ἐφ' ἑαυτὸς βασιλέα.
9 * καὶ ὠχετο ἰωρὰμ μϛ τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ, & πᾶσα
τὰ ἅρματα αὐτοῦ, & πᾶσα ἡ ἵππος ἡ μετ' αὐτοῦ· καὶ
ἐγήγερται καὶ ἔδυσε ἰωρὰμ, καὶ ἐπάταξε τὸν ἐδὼμ τὸν κυ-
κλοῦντα αὐτὸν, & πάντας τοὺς ἀρχοντας τῶν ἁρμάτων.
10 * καὶ ἀπέστη ἐδὼμ ὑπὸ χεῖρας ἰούδα ἕως τῆς ἡμέρας
ταύτης τότε ἀπέστη λοβνὰ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὑπὸ χεῖρα
κάτω ἐν χειρὸς ἰωρὰμ, ὅτι ἐγκατέλιπε κύριον τὸν θεὸν
τῶν πατέρων αὐτοῦ.
11 * καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐποίησεν ὑψηλὰ ἐν πόλεσιν ἰούδα·
καὶ ἐξεπόρνευσεν τοὺς κατοικοῦντας ἰερουσαλὴμ, & ἀπε-
πλάνησε τὸν ἰούδαν.
12 * καὶ ἦλθεν αὐτῷ ἐγγραφὴ ἀφ' ἡλιοὺ τοῦ προφή-
του λέγοντος, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς δαυὶδ & πα-
τρὸς σου, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπορεύθης ἐν ὁδοῖς ἰωσαφὰτ & πα-
τρὸς σου, καὶ ἐν ὁδοῖς ἀσὰ βασιλέως ἰούδα·
13 * καὶ ἐπορεύθης ἐν ὁδοῖς βασιλέως ἰσραήλ, & ἐξεπόρ-
νευσας τὸν ἰούδαν & τοὺς κατοικοῦντας ἰερουσαλὴμ, ὃν τρό-
πον ἐξεπόρνευσεν οἶκος ἀχαάβ, & τοὺς ἀδελφοὺς σου υἱοὺς
& πατρός σου τοὺς ἀγαθοὺς ὑπὲρ σὲ ἀπέκτειναν·
14 * διὰ τοῦτο ἰδοὺ κύριος πατάξει σε πληγὴν μεγάλην
ἐν τῷ λαῷ σου καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς σου καὶ ἐν ταῖς γυναιξί σου
καὶ ἐν πάσῃ τῇ ὑπαρξει σου.
15 * σὺ δὲ ἐν τῇ ἀρρωστίᾳ ἐν ἀρρωστίᾳ κοιλίας σου, ἕως ἂν ἐξέλθῃ τὰ ἔν-
τερα σου ἀπὸ τῆς ἀρρωστίας ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 *Suscitauit ergo Dñs contra Ioram spiritũ Philistinorũ & Arabum, qui confines
17 sunt Æthiopibus. *Et ascenderunt in terram Iuda, & vastauerunt eam, diripuerúntq; cunctã substantiam quæ inuenta est in domo regis, insuper & filios eius & vxores. nec remansit ei filius nisi Ioachaz
18 qui minimus natu erat. *Et super hæc omnia percussit eum Dominus alui languore insanabili. *Cúmq; diei succederet dies & temporum spacia voluerentur,
19 duorum annorum expletus est circulus, & sic longa consumptus tabe ita vt egereret etiam viscera sua, languore pariter & vita caruit. Mortuúsque est in infirmitate pessima, & nõ fecit ei populus secundum morem combustionis exequias, sicut fe-
20 cerat maioribus eius. *Triginta duorũ annorũ fuit cùm regnare cœpisset, & octo annis regnauit in Hierusalem. Ambulauítq; non rectè, & sepelierũt eũ in ciuitate Dauid, veruntamẽ nõ in sepulchris regũ.

CAP. XXII.

1 *Constituerunt autẽ habitatores Hierusalem Ochoziã filiũ eius minimum
A regem pro eo. Omnes enim maiores natu qui ante eum fuerant, interfecerãt latrones Arabum qui irruerant in castra. Regnauítq; Ochozias filius Ioram regis Iuda.
2 *Quadraginta duorum annorum erat Ochozias cùm regnare cœpisset, & vno anno regnauit in Hierusalem, & nomen
3 matris eius Athalia filia Amri. *Sed & ipse ingressus est per vias domus Achab.
B Mater enim eius impulitcũ vt impie ageret. *Fecit igitur malum in conspectu
4 Dñi sicut domus Achab. Ipsi enim fuerunt ei consiliarij post mortem patris sui in in-
5 teritum eius. *Ambulauítq; in cõsiliis eorum. Et perrexit cum Ioram filio Achab rege Israel in bellũ contra Azael regem Syriæ in Ramoth Galaad, vulneraueruntq; ilium
6 Syri Ioram. *Qui reuersus est vt curaretur in Iezrael. Multas enim plagas acceperat in supradicto certamine. Igitur Ocho-
C zias filius Ioram rex Iuda descendit vt inuiseret Ioram filiũ Achab in Iezrael ægrotantem. 7 *Voluntatis quippe fuit Dei aduersus Ochoziam, vt veniret ad Ioram: & cùm venisset & egrederetur cũ eo ad-
uersum Iehu filium Namsi, quem vnxit Dominus vt deleret domum Achab.
8 *Cùm ergo ouerteret Iehu domum Achab, inuenit principes Iuda & filios fratrum Ochoziæ qui ministrabant ei, & interfecit illos.

16 *וַיָּעַר יְהוָה עַל־יְהוֹרָם אֵת רוּחַ הַפְּלִשְׁתִּים
וְהָעַרְבִים אֲשֶׁר עַל־יַד כּוּשִׁים׃
17 *וַיַּעֲלוּ בִיהוּדָה וַיִּבְקָעוּהָ וַיִּשְׁבּוּ אֶת כָּל־
הָרְכוּשׁ הַנִּמְצָא לְבֵית הַמֶּלֶךְ וְגַם בָּנָיו
וְנָשָׁיו וְלֹא נִשְׁאַר־לוֹ בֵּן כִּי אִם יְהוֹאָחָז קְטֹן בָּנָיו׃
18 *וְאַחֲרֵי כָּל זֹאת נִגְּפוֹ יְהוָה בְּמֵעָיו לְחֳלִי
19 לְאֵין מַרְפֵּא׃ *וַיְהִי לְיָמִים מִיָּמִים וְכִצֵּאת
קֵץ שְׁנָתַיִם יָצְאוּ מֵעָיו עִם חָלְיוֹ
וַיָּמָת בְּתַחֲלָאִים רָעִים וְלֹא־עָשׂוּ לוֹ עַמּוֹ
שְׂרֵפָה כִּשְׂרֵפַת אֲבֹתָיו׃
20 *בֶּן־שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם הָיָה בְּמָלְכוֹ וּשְׁמוֹנֶה
שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וַיֵּלֶךְ בְּלֹא חֶמְדָּה וַיִּקְבְּרֵהוּ
בְּעִיר דָּוִיד וְלֹא בְּקִבְרוֹת הַמְּלָכִים׃

כב

1 *וַיַּמְלִיכוּ יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם
אֶת־אֲחַזְיָהוּ בְנוֹ הַקָּטֹן תַּחְתָּיו כִּי כָל־הָרִאשֹׁנִים
הָרַג הַגְּדוּד הַבָּא בָּעַרְבִים לַמַּחֲנֶה וַיִּמְלֹךְ אֲחַזְיָהוּ
בֶּן־יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
2 *בֶּן־אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה אֲחַזְיָהוּ בְּמָלְכוֹ
וְשָׁנָה אַחַת מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ עֲתַלְיָהוּ
3 בַּת־עָמְרִי׃ *גַּם־הוּא הָלַךְ בְּדַרְכֵי בֵית־אַחְאָב
4 כִּי־אִמּוֹ הָיְתָה יוֹעַצְתּוֹ לְהַרְשִׁיעַ׃ *וַיַּעַשׂ
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּבֵית אַחְאָב כִּי הֵמָּה הָיוּ־לוֹ
יוֹעֲצִים אַחֲרֵי מוֹת אָבִיו לְמַשְׁחִית לוֹ׃
5 *גַּם בַּעֲצָתָם הָלַךְ וַיֵּלֶךְ אֶת־יְהוֹרָם בֶּן־אַחְאָב
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לַמִּלְחָמָה עַל־חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם
בְּרָמוֹת גִּלְעָד וַיַּכּוּ הָרַמִּים אֶת־יוֹרָם׃
6 *וַיָּשָׁב לְהִתְרַפֵּא בְיִזְרְעֶאל כִּי הַמַּכִּים אֲשֶׁר
הִכֻּהוּ בָרָמָה בְּהִלָּחֲמוֹ אֶת־חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם
וַעֲזַרְיָהוּ בֶן־יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרַד לִרְאוֹת אֶת־
יְהוֹרָם בֶּן־אַחְאָב בְּיִזְרְעֶאל כִּי חֹלֶה הוּא׃
7 *וּמֵאֱלֹהִים הָיְתָה תְּבוּסַת אֲחַזְיָהוּ לָבוֹא אֶל־
יוֹרָם וּבְבֹאוֹ יָצָא עִם־יְהוֹרָם אֶל־יֵהוּא בֶּן־נִמְשִׁי
אֲשֶׁר מָשְׁחוֹ יְהוָה לְהַכְרִית אֶת־בֵּית אַחְאָב׃
8 *וַיְהִי בְהִשָּׁפֵט יֵהוּא עִם־בֵּית אַחְאָב וַיִּמְצָא
אֶת־שָׂרֵי יְהוּדָה וּבְנֵי אֲחֵי אֲחַזְיָהוּ מְשָׁרְתִים
לַאֲחַזְיָהוּ וַיַּהַרְגֵם׃

16 *Et suscitauit Dominus in Ioram Philistæum & Arabas, & confines Æthiopum.
17 *Et ascenderunt in Iudam, et vastauerunt eum, & diripuerunt omnem substantiam quam inuenerunt in domo regis, & filios eius, & filias eius, & non relictus est ei filius nisi Ioachaz iunior de filijs eius.
18 *Et post hæc omnia, percussit eum Dominus in ventre eius in infirmitate in qua non est curatio.
19 *Et factum est de diebus in dies: & postquam venit tempus dierum suorum in diebus duobus egressa sunt viscera sua cum ventre suo in infirmitate sua, & mortuus est in infirmitatibus malis, & non fecit ei populus suus funus, et combustionẽ iuxta combustionẽ patrum eius.
20 *Filius erat triginta & duorum annorum Ioram cùm regnaret ipse, & octo annis regnauit in Hierusalem, et mortuus est in non laude, & sepultus est in ciuitate Dauid, & non in sepulchris regum.

CAP. XXII.

1 *Et regem constituerunt habitãtes in Hierusalem Ochoziam filium eius iuniorẽ pro eo, quoniam omnes seniores interfecit latrocinium quod venit cõtra eos ab Arabibus, et in castris: & regnauit Ozochias filius Ioram regis Juda.
2 *Filius existens quadraginta & duorum annorum Ochozias cum regnaret ipse, & anno uno regnauit in Hierusalem, & nomen matri eius Gotholia, filia Ambri. *Et ipse ambulauit in viis domus Achaab, quoniam mater eius fuit consiliatrix eius vt peccaret.
4 *Et fecit Ochozias malum in oculis Domini, sicut domus Achaab, quoniam ipsi fuerunt ei consiliarij, postquam mortuus est pater eius vt perderent eum.
5 *Et in consiliis eorum ambulauit, & perrexit Ochozias cum Joram filio Achaab rege Israel in bellum contra Azael regem Syriæ in Ramoth Galaad, et percusserunt sagittarij Joram.
6 *Et reuersus est Joram vt curaretur in Jezrael, à plagis quibus percusserant eum Syri in Ramoth, cùm bellaret ipse contra Azael regem Syriæ: & Ochozias filius Joram rex Juda descendit ad videndum Joram filium Achaab in Jezrael, quoniam egrotabat.
7 *Et à Deo facta est subuersio Ochoziæ vt veniret ad Joram. & cùm venit ipse, egressus est Joram cum eo contra Ju filium Nameſi vnctum Domini, quem vnxit eum Dominus vt deleret domum Achaab.
8 *Et factum est cùm vlciscereture Jn domum Achaab, & inuenit principes Juda & fratres Ochoziæ qui ministrabant Ochoziæ, & interfecit eos.

II. PARALIP.

16 *καὶ ἐπήγειρε κύριος ὀδὴ ἰωρὰμ τὸν ἀλλοφύλους
καὶ τοὺς ἀραβας, καὶ τοὺς ὁμόρους τῶν αἰθιόπων.
17 *καὶ ἀνέβησαν ὀδὴ ἰούδαν, καὶ κατεδυνάστευσαν αὐτόν, καὶ ἠχμαλώτευσαν πᾶσαν τὴν ὑπαρξίαν ἣν εὗρεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, καὶ οὐ κατελείφθη αὐτῷ υἱὸς ἀλλ' ἢ ἰωαχὰζ ὁ νεώτερος τῶν υἱῶν αὐτοῦ.
18 *καὶ μετὰ πάντα ταῦτα ἐπάταξεν αὐτὸν κύριος ἐν
τῇ κοιλίᾳ αὐτοῦ ἐν ἀῤῥωστίᾳ ἐν ᾗ οὐκ ἔστιν ἴασις.
19 *καὶ ἐγένετο ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας· καὶ ὡς ἤλθεν ὁ
καιρὸς τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ εἰς ἡμέρας δύο ἐξῆλθε τὰ ἔντερα
αὐτοῦ μετὰ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ἐν ἀῤῥωστίᾳ αὐτοῦ, καὶ
ἀπέθανεν ἐν ἀῤῥωστίαις πονηραῖς, καὶ οὐκ ἐποίησεν αὐτῷ
ὁ λαὸς αὐτοῦ κατάφορα, καὶ καύσει κατὰ τὴν καῦσιν τῶν
πατέρων αὐτοῦ.
20 *υἱὸς ὢν τεσσαράκοντα καὶ δύο ἐτῶν ἰωράμ ἐν τῇ βα-
σιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἰερουσαλήμ·
καὶ ἀπέθανεν οὐκ ἐπαίνῳ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει δαυίδ,
καὶ οὐκ ἐν τάφοις τῶν βασιλέων.

κβ'.

1 *Καὶ ἐβασίλευσαν ⓐ καθεζόμενοι ἐν ἰερουσαλὴμ
τὸν ὀχοζίαν υἱὸν αὐτοῦ τὸν νεώτερον ὀπ' αὐτοῦ, ὅτι πάντας
τοὺς πρεσβυτέρους ἀπέκτεινε τὸ ληῖστρον τὸ ἐπελθὸν ἐπ'
αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἀράβων, ⓒ ἐν τῇ παρεμβολῇ· καὶ ἐβασί-
λευσεν ὀχοζίας υἱὸς ἰωσὰμ βασιλέως ἰούδα.
2 *υἱὸς ὢν τεσσαρακοντα ⓒ δύο ἐτῶν ὀχοζίας ἐν τῇ βα-
σιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐνιαυτὸν ἕνα ἐβασίλευσεν ἐν ἰερουσα-
λήμ, ⓒ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ γοθολία, θυγάτηρ ἀμβρί.
3 *καὶ γε αὐτὸς ἐπορεύθη ἐν ὁδοῖς οἴκου ἀχαάβ, ὅτι ἡ
μήτηρ αὐτοῦ ἦν σύμβουλος αὐτοῦ ἁμαρτάνειν.
4 *καὶ ἐποίησεν ὀχοζίας τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυ-
ρίου, ὡς οἶκος ἀχαάβ, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν αὐτῷ σύμβουλοι μετὰ
τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ ⓒ ἐξολοθρεῦσαι αὐτόν.
5 *καὶ ἐν ταῖς βουλαῖς αὐτῶν ἐπορεύθη, καὶ ἐπορεύθη
ὀχοζίας μετὰ ἰωσὰμ υἱοῦ ἀχαὰβ βασιλέως ἰσραὴλ εἰς
πόλεμον ὅπι ἀζαὴλ βασιλέα συρίας εἰς ραμὼθ γα-
λαάδ, καὶ ἐπάταξαν ⓘ τοξόται τὸν ἰωσάμ.
6 *καὶ ἐπέστρεψεν ἰωσὰμ τοῦ ἰατρευθῆναι εἰς ἰεζραὴλ
διὰ τὰν πληγὰν ὧν ἐπάταξαν αὐτὸν ⓘ σύροι ἐν ῥα-
μὼθ ἐν τῷ πολεμεῖν αὐτὸν μετὰ ἀζαὴλ βασιλέα συ-
ρίας· καὶ ὀχοζίας υἱὸς ἰωράμ βασιλεὺς ἰούδα κατέβη θεά-
σασθαι τὸν ἰωράμ υἱὸν ἀχαὰβ ἐν ἰεζραέλ, ὅτι ἠῤῥώστει.
7 *καὶ παρὰ ⓒ θεοῦ ἐγένετο καταστροφὴ ὀχοζίου τοῦ ἐλ-
θεῖν πρὸς ἰωράμ· καὶ ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν, ἐξῆλθεν ἰωράμ
μετ' αὐτοῦ πρὸς ἰοὺ υἱὸν ναμεσσὶ χριστὸν κυρίου, ὃν ἔχρισεν
αὐτὸν κύριος τοῦ ἐξολοθρεῦσαι τὸν οἶκον ἀχαάβ.
8 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐκδικῆσαι τὸν ἰοὺ τὸν οἶκον ἀχαάβ,
ⓒ εὗρε ἐπὶ ἄρχοντας ἰούδα ⓒ ἐπὶ υἱοὺς ἀδελφῶν ὀχοζίου λει-
τουργοῦντας τῷ ὀχοζίᾳ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 ויבקש את־אחזיהו וילכדהו והוא מתחבא
בשמרון ויביאהו אל־יהוא וימיתהו ויקברהו כי
אמרו בן־יהושפט הוא אשר דרש את־יהוה
בכל־לבבו ואין לבית אחזיהו לעצר כח לממלכה:
10 ועתליהו אם אחזיהו ראתה כי מת בנה
ותקם ותדבר את־כל־זרע הממלכה לבית
11 יהודה: ותקח יהושבעת בת־המלך את־
יואש בן־אחזיהו ותגנב אתו מתוך בני המלך
המומתים ותתן אתו ואת־מיניקתו בחדר המטות
ותסתירהו יהושבעת בת־המלך יהורם אשת
יהוידע הכהן כי היא היתה אחות אחזיהו מפני
עתליהו ולא המיתתהו:
12 ויהי אתם בבית האלהים מתחבא שש
שנים ועתליה מלכת על־הארץ:

כג

1 ובשנה השביעית התחזק יהוידע
ויקח את־שרי המאות לעזריה בן־ירחם
ולישמעאל בן־יהוחנן ולעזריהו בן־עובד
ואת־מעשיהו בן־ערי ואת־אלישפט בן־זכרי
2 עמו בברית: ויסבו ביהודה ויקבצו את־
הלוים מכל־ערי יהודה וראשי האבות לישראל
3 ויבאו אל־ירושלם: ויכרת כל־הקהל ברית
בבית האלהים עם־המלך ויאמר להם הנה בן
המלך ימלך כאשר דבר יהוה על־בני דויד:
4 זה הדבר אשר תעשו השלישית מכם באי
השבת לכהנים ולליום לשערי הספים:
5 והשלישית בבית המלך והשלישית בשער
היסוד וכל־העם בחצרות בית יהוה:
6 ואל־יבוא בית־יהוה כי אם־הכהנים
והמשרתים ללויים המה יבאו כי־קדש המה
7 וכל־העם ישמרו משמרת יהוה: והקיפו
הלוים את־המלך סביב איש וכליו בידו והבא
אל־הבית יומת והיו את־המלך בבאו ובצאתו:
8 ויעשו הלוים וכל־יהודה ככל אשר צוה
יהוידע הכהן ויקחו איש את־אנשיו באי השבת
עם יוצאי השבת כי לא פטר יהוידע הכהן את
המחלקות:

9 Ipsum quoq; perquirens Ochoziam comprehendit latitantem in Samaria, adductúmq; ad se occidit, & sepelierunt eum. D eo quòd esset filius Iosaphat, qui quæsierat Dominum in toto corde suo. Nec erat vltra spes aliqua vt de stirpe quis regnaret 10 Ochoziæ. Siquidé Athalia mater eius videns quòd mortuus esset filius suus, surrexit, & interfecit omné stirpem regiæ 11 domus Iuda. Porrò Iosabeth filia regis tulit Ioas filium Ochoziæ, & furata est eum de medio filiorum regis cùm interficerentur; abscondítq; eum cum nutrice sua in cubiculo lectulorũ. Iosabeth autẽ quæ abscónderat eum, erat filia regis Ioram, vxor Ioiadæ pontificis, soror Ochoziæ, & idcirco Athalia non interfecit eum. 12 Fuit ergo cum eis in domo Dei absc̃ditus sex annis quibus regnauit Athalia super terrã.

CAP. XXIII.

1 ANno autẽ septimo cõfortatus Ioiada assumpsit centuriones, Azariam videlicet filium Hieroboam, & Hismael filium Iohannan, Azariam quoq; filium Obed, & Maasiam filium Adaiæ, & Elisaphat filium Zechri, & iniit cum eis fœdus. 2 Qui circumeuntes Iudam congregauerunt Leuitas de cunctis vrbibus Iuda, & principes familiarũ Israel, venerũtq; in Hierusalẽ. 3 Iniit ergo omnis multitudo pactum in domo Dei cũ rege. Dixitque ad eos Ioiada: Ecce filius regis regnabit sicut B locutus est Dominus super filios Dauid. 4 Iste est sermo quẽ facietis. Tertia pars vestrum qui veniunt ad sabbatum sacerdotũ & Leuitarum, & ianitorum erit in 5 portis. Tertia verò pars ad domũ regis, & tertia ad portã quæ appellatur Fundamẽti: omne verò reliquum vulgus sit 6 in atriis domus Dñi. Nec quispiã alius ingrediatur domum Dñi nisi sacerdotes & qui ministrãt de Leuitis. Ipsi tantum mundo ingrediantur quia sanctificati sunt, & omne reliquũ vulgus obseruet custodias 7 Dñi. Leuitæ autẽ circundent regẽ habentes singuli arma sua: & si quis alius ingressus fuerit templũ, interficiatur, sintq; cũ rege & intrãte & egrediente. Fecerunt 8 ergo Leuitæ & vniuersus Iuda iuxta omnia quæ præceperat Ioiada pontifex. Et assumpserũt singuli viros qui sub se erãt, & veniebãt per ordinẽ sabbati cũ his qui impleuerãt sabbatũ, & ingressi erant. Siquidé Ioiada pontifex nõ dimiserat abire C turmas, quæ sibi per singulas hebdomadas succedere consueuerant.

9 ¶ Et dixit Ju vt quæreret Ochoziam, & cõprehenderunt eum dum curabatur in Samaria, & adduxerunt eum ad Ju, & interfecit eum, & sepelierunt eum, quoniam dixit, filius est Iosaphat, qui quæsiuit Dominum in toto corde suo, & non erat in domo Ochoziæ, qui retineret virtutem de regno.

10 ¶ Et Gotholia mater Ochoziæ vidit quòd mortuus est filius suus, & surrexit, et perdidit omne semen regni in domo Iuda.

11 ¶ Et tulit Iosabeeth filia regis Ioas filium Ochoziæ, & furata est eum de medio filiorũ regis qui interficiebãtur, & dedit eum & nutricem eius in cubiculo lectulorum, & abscondit eum filia regis Ioram Iosabeeth soror Ochoziæ, vxor Ioiadæ sacerdotis, & absc̃odit eum à facie Gotholiæ & non interfecit eum.

12 ¶ Et fuit Ioas absc̃oditus cũ ea in domo Dei sex annis, & Gotholia regnauit super terram.

CAP. XXIII.

1 IN autem anno septimo confortatus est Ioiade, & sumpsit centuriones Azarian filium Joram, & Ismael filium Joanan, & Azarian filium Obed, & Maasian filium Adaiæ, & Elisaphat filium Zachariæ, & accepit eos secum in domum Domini in fœdere. 2 Et circundederunt Judam, & congregauerunt Leuitas de cunctis vrbibus Juda, & principes familiarum Israel, & venit in Hierusalem. 3 Et iniit omnis Ecclesia pactum in domo Dei cum rege, & dixit eis: Ecce filius regis regnet, sicut locutus est Dominus super domum Dauid. 4 Et nunc hic sermo quem facietis, tertia pars ex vobis eant ad sabbatum sacerdotũ, & Leuitarũ, & ianitorum in portis introituum. 5 Et tertia pars in domo regis, & tertia pars in porta media, & omnis populus in atriis domus Domini. 6 Et nemo ingrediatur in domum Domini, nisi sacerdotes & Leuitæ, & ministrantes Leuitis, ipsi ingredientur, quoniam sancti sunt, & omnis populus obseruet custodias Domini. 7 Et circundabunt Leuitæ regem in circuitu vir, & arma eius in manu eius, & ingrediens in domum morietur, & erunt cum rege ingrediente eo & egrediente. 8 Et fecerunt Leuitæ & vniuersus Juda iuxta omnia quæ præceperat Joiade sacerdos: & assumpsit vnusquisque viros suos ingrediente sabbato vsque ad exitum sabbati, quoniam non soluit Joiade sacerdos vicissitudines.

9 καὶ εἶπεν Ιωδ τοῦ ζητῆσαι τὸν Οχοζίαν, καὶ κατέλαβον αὐτὸν ἰαχθόμενον ἐν Σαμαρείᾳ· καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς Ιοὺ, καὶ ἀπέκτειναν αὐτὸν, καὶ ἔθαψαν αὐτόν· ὅτι εἶπεν, υἱὸς ἐστιν Ιωσαφάτ, ὃς ἐζήτησεν τὸν κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ, & οὐκ ἦν ἐν τῷ οἴκῳ Οχοζίου, κἀλυχύσαι δύναμιν περὶ τῆς βασιλείας.

10 καὶ γοθολία ἡ μήτηρ Οχοζίου εἶδεν ὅτι τέθνηκεν ὁ υἱὸς αὐτῆς, καὶ ἀνέστη καὶ ἀπώλεσε πᾶν τὸ σπέρμα τῆς βασιλείας ἐν τῷ οἴκῳ Ιούδα.

11 καὶ ἔλαβεν Ιωσαβεαὶθ ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τὸν Ιωὰς υἱὸν Οχοζίου, καὶ ἔκλεψεν αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως τῶν θανατουμένων, & ἔδωκεν αὐτὸν & τὴν τροφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ ταμιείῳ τῶν κλινῶν, καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως Ιωρὰμ Ιωσαβεαὶθ ἡ ἀδελφὴ Οχοζίου ἡ γυνὴ Ιωιαδὲ τοῦ ἱερέως, καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν ἀπὸ προσώπου γοθολίας καὶ οὐκ ἀπέκτεινεν αὐτόν.

12 καὶ ἦν Ιωὰς κεκρυμμένος μετ' αὐτῆς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ ἓξ ἔτη, καὶ γοθολία ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῆς γῆς.

κγ'.

1 Ἐν δὲ τῷ ἑβδόμῳ ἐνίσχυσεν Ιωιαδὲ & ἔλαβεν μετ' ἑκατοντάρχους τὸν Αζαρίαν υἱὸν Ιωράμ, & τὸν Ισμαὴλ υἱὸν Ιωαναὴ, καὶ τὸν Αζαρίαν υἱὸν Ωβὴδ, καὶ τὸν Μαασίαν υἱὸν Αδαΐου, καὶ τὸν Ἐλισαφὰτ υἱὸν Ζαχαρίου, καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς μετ' αὐτοῦ εἰς οἶκον κυρίου ἐν διαθήκῃ.

2 καὶ ἐκύκλωσαν τὸν Ιούδαν, & συνήγαγον τοὺς λευίτας ἐκ πασῶν τῶν πόλεων Ιούδα, καὶ τοὺς ἀρχοντας τῶν πατριῶν τοῦ Ισραὴλ, & ἦλθεν εἰς Ιερουσαλήμ.

3 καὶ διέθετο πᾶσα ἡ ἐκκλησία διαθήκην ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ μετὰ τοῦ βασιλέως, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἰδοὺ ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως βασιλευσάτω, καθὼς ἐλάλησε κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον Δαυίδ.

4 & νῦν ἔστω ὁ λόγος ὃν ποιήσετε, τὸ τρίτον ὑμῶν εἰσπορευέσθωσαν τὸ σάββατον τῶν ἱερέων & τῶν λευιτῶν καὶ τῶν πυλωρῶν ἐν ταῖς πύλαις τῶν εἰσόδων.

5 καὶ τὸ τρίτον ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ τρίτον ἐν τῇ πύλῃ τῇ μέσῃ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐν αὐλαῖς οἴκου κυρίου.

6 καὶ μηδεὶς εἰσελθέτω εἰς οἶκον κυρίου, εἰμὴ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται, καὶ οἱ λειτουργοῦντες τοῖς λευίταις, αὐτοὶ εἰσελεύσονται, ὅτι ἅγιοί εἰσι, καὶ πᾶς ὁ λαὸς φυλασσέτωσαν τὰς φυλακὰς κυρίου.

7 & κυκλώσουσιν οἱ λευῖται τὸν βασιλέα κύκλῳ ἀνὴρ, καὶ τὸ σκεῦος αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὸν οἶκον ἀποθανεῖται· καὶ ἔσονται μετὰ τοῦ βασιλέως εἰς πορευομένου αὐτοῦ καὶ ἐκπορευομένου.

8 καὶ ἐποίησαν οἱ λευῖται καὶ πᾶς Ιούδα κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο Ιωιαδὲ ὁ ἱερεύς· & ἔλαβεν ἕκαστος σὺν ἀνδράς αὐτοῦ εἰσπορευομένους & σαββατίζοντας ἅμα ἐξόδους & σαββάτων, ὅτι οὐ κατέλυσεν Ιωιαδὲ ὁ ἱερεὺς τὰς ἐφημερίας.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 ׀ וַיִּתֵּן יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן לְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת אֶת־
הַצִּנּוֹת וְאֶת־הַמָּגִנִּים וְאֶת־הַשְּׁלָטִים אֲשֶׁר
לַמֶּלֶךְ דָּוִיד אֲשֶׁר בְּבֵית הָאֱלֹהִים׃
10 ׀ וַיַּעֲמֹד אֶת־כָּל־הָעָם וְאִישׁ שִׁלְחוֹ בְיָדוֹ
מִכֶּתֶף הַבַּיִת הַיְמָנִית עַד־כֶּתֶף הַבַּיִת הַשְּׂמָאלִית
לַמִּזְבֵּחַ וְלַבַּיִת עַל־הַמֶּלֶךְ סָבִיב׃
11 ׀ וַיּוֹצִיאוּ אֶת־בֶּן־הַמֶּלֶךְ וַיִּתְּנוּ עָלָיו אֶת־
הַנֵּזֶר וְאֶת־הָעֵדוּת וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ וַיִּמְשָׁחֻהוּ
יְהוֹיָדָע וּבָנָיו וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ׃
12 ׀ וַתִּשְׁמַע עַתַלְיָהוּ אֶת־קוֹל הָעָם הָרָצִים
וְהַמְהַלְלִים אֶת־הַמֶּלֶךְ וַתָּבוֹא אֶל־הָעָם בֵּית
יְהוָה׃ 13 ׀ וַתַּרְא וְהִנֵּה הַמֶּלֶךְ עֹמֵד עַל־
עַמּוּדוֹ בַּמָּבוֹא וְהַשָּׂרִים וְהַחֲצֹצְרוֹת עַל־
הַמֶּלֶךְ וְכָל־עַם הָאָרֶץ שָׂמֵחַ וְתוֹקֵעַ בַּחֲצֹצְרוֹת
וְהַמְשֹׁרְרִים בִּכְלֵי הַשִּׁיר וּמוֹדִיעִים לְהַלֵּל וַתִּקְרַע
עֲתַלְיָהוּ אֶת־בְּגָדֶיהָ וַתֹּאמֶר קֶשֶׁר קֶשֶׁר׃
14 ׀ וַיְצַו יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֶת־שָׂרֵי הַמֵּאוֹת
פְּקוּדֵי הַחַיִל וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם הוֹצִיאוּהָ אֶל־מִבֵּית
הַשְּׂדֵרוֹת וְהַבָּא אַחֲרֶיהָ יוּמַת בֶּחָרֶב כִּי אָמַר
הַכֹּהֵן לֹא תְמִיתוּהָ בֵּית יְהוָה׃
15 ׀ וַיָּשִׂימוּ לָהּ יָדַיִם וַתָּבוֹא אֶל־מְבוֹא שַׁעַר־
הַסּוּסִים בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיְמִיתוּהָ שָׁם׃
16 ׀ וַיִּכְרֹת יְהוֹיָדָע בְּרִית בֵּינוֹ וּבֵין כָּל־הָעָם
17 וּבֵין הַמֶּלֶךְ לִהְיוֹת לְעָם לַיהוָה׃ ׀ וַיָּבֹאוּ
כָּל־הָעָם בֵּית־הַבַּעַל וַיִּתְּצֻהוּ וְאֶת־מִזְבְּחֹתָיו
וְאֶת־צְלָמָיו שִׁבְּרוּ וְאֶת מַתָּן כֹּהֵן הַבַּעַל הָרְגוּ
לִפְנֵי הַמִּזְבְּחוֹת׃ 18 ׀ וַיָּשֶׂם יְהוֹיָדָע פְּקֻדֹּת
בֵּית יְהוָה בְּיַד הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם אֲשֶׁר חִלְּקָם דָּוִיד
עַל־בֵּית יְהוָה לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת יְהוָה כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת
מֹשֶׁה בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁיר עַל יְדֵי דָּוִיד׃
19 ׀ וַיַּעֲמֵד הַשְּׁעָרִים עַל־שַׁעֲרֵי בֵּית יְהוָה
וְלֹא־יָבֹא טָמֵא לְכָל־דָּבָר׃ 20 ׀ וַיִּקַּח אֶת־שָׂרֵי
הַמֵּאוֹת וְאֶת־הָאַדִּירִים וְאֶת־הַמּוֹשְׁלִים בָּעָם
וְאֵת כָּל־עַם הָאָרֶץ וַיּוֹרֶד אֶת־הַמֶּלֶךְ מִבֵּית יְהוָה
וַיָּבֹאוּ בְּתוֹךְ־שַׁעַר הָעֶלְיוֹן בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיּוֹשִׁיבוּ אֶת־
הַמֶּלֶךְ עַל כִּסֵּא הַמַּמְלָכָה׃
21 ׀ וַיִּשְׂמְחוּ כָּל־עַם־הָאָרֶץ וְהָעִיר שָׁקְטָה
וְאֶת־עֲתַלְיָהוּ הֵמִיתוּ בֶּחָרֶב׃

9 ׀ Dediq; Ioiada sacerdos centurionibus lanceas, clypeósq; & peltas regis Dauid, quas consecrauerat in domo Dei.
10 ׀ Constituitq; omnem populum vnumquemque in armis suis, ab humero domus dextro vsq; ad humerum domus sinistrum in altari & domo iuxta regem in circuitu.
11 templo per circuitum regis. ׀ Et eduxerunt filium regis, & imposuerũt ei diadema & testimonium, & constituerunt eum regem. Vnxit quoque illum Ioiada pontifex & filij eius, imprecatíque sunt ei atq; dixerunt, Viuat rex.
12 ׀ Quod cùm audisset Athalia vocem, scilicet currentiũ atq; laudãtium regem, ingressa est ad populum in templum Dñi.
13 ׀ Cúmq; vidisset regem stantem super gradũ in introitu, & principes turmásq; circa eum, omnémq; populum terræ gaudentem atq; clangentẽ tubis & diuersis generis organis concinentem, vocémq; laudantium, scidit vestimenta sua, & ait: Insidiæ insidiæ. ׀ Egressus autẽ Ioiada pontifex ad cẽturiones & principes exercitus, & dixit eis: Educite illam extra sæpta templi, & D interficiatur foris gladio. Præcepítque illis sacerdos ne occideretur in domo Domini.
15 ׀ Et imposuerunt ceruicibus eius manus. Cúmq; intrasset portã equorum domus regis, interfecerunt eam ibi.
16 ׀ Pepigit autem Ioiada fœdus inter se, & vniuersũmque populum & regem, vt esset populus Domini.
17 ׀ Itaque ingressus est omnis populus domum Baal, & destruxerunt eam, & altaria ac simulachra illius confregerunt, Mathan quoque sacerdotem Baal interfecerunt ante aras.
18 ׀ Constituit autem Ioiada præpositos in domo Domini & sub manibus sacerdotum & Leuitarum quos distribuit Dauid in domo Domini vt offerrent holocausta Domino, sicut scriptum est in lege Moysi, in gaudio & canticis, iuxta dispositionem Dauid.
19 ׀ Constituit quoq; ianitores in portis domus Domini, vt nõ ingrederetur eam
20 immundus in omni re. ׀ Assumpsitq; centuriones & fortissimos viros ac principes populi & omne vulgus terræ, & deduxerunt descendere regem de domo Domini, & introire per medium portæ superioris in domum regis, & collocauerunt eum in solio regali.
21 ׀ Lætatúsque est omnis populus terræ, & vrbs quieuit. Porrò Athalia interfecta est gladio.

9 ׀ Et dedit Ioiade sacerdos centuriones ordinatos, & enses, & clypeos, & lanceas, & scuta, & arma, quæ erant regis Dauid, in domo Dei dedit eis.
10 ׀ Et constituit omnẽ populum vnumquemque in armis suis, ab humero domus dextro vsq; ad humerum domus sinistrum in altari & domo iuxta regem in circuitu.
11 ׀ Et eduxit filium regis, & dedit super eum insigne regium & testimonium, & constituerunt regem eum, & vnxit eum Ioiade sacerdos & filij eius, & dixerunt, Viuat rex.
12 ׀ Et audiuit Gotholia vocem populi currentium & confitentium, & laudantium cum rege, & ingressa est ad regem in domum Domini.
13 ׀ Et vidit, & ecce rex stabat in statione sua, & in introitu principes & tubæ, & principes circa regem, & omnis populus terræ gaudentes & clangentes in tubis, & canentes in organis cantus cantores & laudantes laudem; & scidit Gotholia stolam suam, & clamauit & dixit, Coniuratio, coniuratio.
14 ׀ Et egressus est Ioiade sacerdos, & præcepit centuriombus & episcopis exercitus; & dixit eis, Educite eam extra domum, & ite post eam, & moriatur in gladio, quoniam dixit sacerdos, Non interficiatur in domo Domini.
15 ׀ Et imposuerunt ei manus, & transiuit per portam equitum domus regis, & interfecerunt eam ibi.
16 ׀ Et pepigit Ioiade fœdus inter se & inter vniuersum populum & inter regem, vt esset in populum Domino.
17 ׀ Et ingressus est omnis populus terræ in domum Baal, & destruxerunt eam & altaria eius, & imagines eius confregerunt, & Mathan sacerdotem Baal interfecerunt coram altaribus suis.
18 ׀ Et aggressus est Ioiade visitationẽ domus Domini in manu sacerdotum & Leuitarum, & constituit vicissitudines sacerdotum et Leuitarum, sicut distribuit Dauid in domo Domini, vt offerrent Domino holocausta, sicut scriptum est in lege Moysi, in gaudio & in canticis per manum Dauid.
19 ׀ Et steterunt ianitores in portis domus Domini, & non ingredietur immundus in omni verbo. ׀ Et assumpsit patriarchas & fortes,
20 et principes populi, & omnem populum terræ: & ascendere fecerunt regem in domum Domini, & ingressus est per interiorem portam in domum regis, & collocauerunt regem in throno regni.
21 ׀ Et lætatus est omnis populus terræ, et vrbs quieuit, & Gotholiam interfecerunt gladio.

9 ׀ καὶ ἔδωκεν ἰωιαδὲ ὁ ἱερεὺς εἰς ἑκατονταρχίας τὰ
ταγμάτια, καὶ τὰς μαχαίρας καὶ τοὺς θυρεοὺς, καὶ τὰ ὅπ-
λα, καὶ τὰς ἀσπίδας, καὶ τὰ ὅπλα, ἃ ἦν βασιλέως Δα-
υὶδ, ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς.
10 ׀ καὶ ἔστησε πάντα τὸν λαὸν ἕκαστον ἐν τοῖς ὅπλοις αὐ-
τοῦ, ἀπὸ τοῦ ὠμίας τοῦ οἴκου τοῦ δεξιοῦ ἕως τοῦ ὠμίας τοῦ οἴκου τοῦ
δευτεραίου ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου ἐπὶ τὸν βασιλέα
11 κύκλῳ. ׀ καὶ ἐξήγαγον τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ ἔδωκεν ἐπ'
αὐτὸν τὸ βασίλειον καὶ τὸ μαρτύριον, καὶ ἐβασίλευσαν αὐ-
τὸν, καὶ ἔχρισεν αὐτὸν ἰωιαδὲ ὁ ἱερεὺς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ· καὶ
εἶπον, ζήτω ὁ βασιλεύς.
12 ׀ καὶ ἤκουσε γοθολία τὴν φω-
νὴν τοῦ λαοῦ τῶν τρεχόντων καὶ ἐξομολογουμένων, καὶ αἰ-
νούντων τὸν βασιλέως· καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα
13 εἰς τὸν οἶκον κυρίου. ׀ καὶ εἶδεν, καὶ ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς εἰστήκει
ἐπὶ τῆς στάσεως αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῆς εἰσόδου οἱ ἄρχοντες καὶ
αἱ σάλπιγγες, καὶ οἱ ἄρχοντες πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ πᾶς
ὁ λαὸς τῆς γῆς εὐφραινόμενοι καὶ σαλπίζοντες ἐν ταῖς
σάλπιγξιν, καὶ οἱ ᾄδοντες ἐν τοῖς ὀργάνοις τῆς ᾠδῆς οἱ ᾠδοὶ,
ὑμνοῦντες αἶνον, καὶ διέρρηξε γοθολία τὴν στολὴν αὐτῆς,
καὶ ἐβόησε καὶ εἶπε, συνθεσμὸς συνθεσμός.
14 ׀ καὶ ἐξῆλθεν ἰωιαδὲ ὁ ἱερεὺς καὶ ἐνετείλατο τοῖς ἑκα-
τοντάρχοις καὶ τοῖς ἐπισκόποις τῆς δυνάμεως, καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς, ἐξάγετε αὐτὴν ἐκτὸς τοῦ οἴκου, καὶ εἰσέλθετε ὀπίσω
αὐτῆς, καὶ ἀποθανέτω ἐν ῥομφαίᾳ, ὅτι εἶπεν ὁ ἱερεὺς μὴ
θανατωθήτω ἐν οἴκῳ κυρίου.
15 ׀ καὶ ἐπέθηκαν αὐτῇ χεῖρας, καὶ ἀπῆλθε διὰ τῆς πύλης τῶν
ἱππέων τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὴν ἐκεῖ.
16 ׀ καὶ διέθετο ἰωιαδὲ διαθήκην ἀναμέσον αὐτοῦ καὶ
ἀναμέσον παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ ἀναμέσον τοῦ βασιλέως, τοῦ
εἶναι εἰς λαὸν τῷ κυρίῳ.
17 ׀ καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς εἰς τὸν οἶκον τοῦ
βααλ, καὶ κατέσπασαν αὐτὸν καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ καὶ
τὰς εἰκόνας αὐτοῦ ἐλέπτυνον, καὶ τὸν ματθὰν τὸν ἱερέα τοῦ
βααλ ἐθανάτωσαν ἐναντίον τῶν θυσιαστηρίων αὐτοῦ.
18 ׀ καὶ ἐπεσκέψατο ἰωιαδὲ τὴν ἐπισκοπὴν οἴκου κυρίου ἐν
χειρὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν, καὶ διέστειλε δαυὶδ ἐπὶ
τὸν οἶκον κυρίου, τοῦ διαφέρειν κυρίῳ ὁλοκαυτώματα, κα-
θὼς γέγραπται ἐν νόμῳ μωυσῆ, ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἐν
ᾠδαῖς διὰ χειρὸς δαυίδ.
19 ׀ καὶ ἔστησαν οἱ πυλωροὶ ἐπὶ τὰς πύλας οἴκου κυρίου,
καὶ οὐκ εἰσῆλθεν ἀκάθαρτος ἐν παντὶ λόγῳ.
20 ׀ καὶ ἔλαβε σὺν πατριάρχας, καὶ σὺν δυνατοὺς καὶ
σὺν ἄρχοντας τοῦ λαοῦ καὶ πάντα τὸν λαὸν τῆς γῆς, καὶ
ἐξεβίβασαν τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον κυρίου, καὶ εἰσῆλθε
διὰ τῆς ἐσωτέρας πύλης εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ ἐκά-
θισαν τὸν βασιλέα ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς βασιλείας.
21 ׀ καὶ εὐφράνθη πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, καὶ ἡ πόλις ἡσύ-
χασεν, καὶ τὴν γοθολίαν ἐθανάτωσαν μαχαίρᾳ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

כר

1 בֶּן־שֶׁבַע שָׁנִים יוֹאָשׁ בְּמָלְכוֹ
וְאַרְבָּעִים שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ צִבְיָה
2 מִבְּאֵר שָׁבַע׃ וַיַּעַשׂ יוֹאָשׁ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה
3 כֹּל־יְמֵי יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן׃ וַיִּשָּׂא־לוֹ יְהוֹיָדָע
נָשִׁים שְׁתַּיִם וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
4 וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן הָיָה עִם־לֵב יוֹאָשׁ לְחַדֵּשׁ אֶת־
5 בֵּית יְהוָה׃ וַיִּקְבֹּץ אֶת־הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
וַיֹּאמֶר לָהֶם צְאוּ לְעָרֵי יְהוּדָה וְקִבְצוּ מִכָּל־יִשְׂרָאֵל
כֶּסֶף לְחַזֵּק אֶת־בֵּית אֱלֹהֵיכֶם מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה
וְאַתֶּם תְּמַהֲרוּ לַדָּבָר וְלֹא מִהֲרוּ הַלְוִיִּם׃
6 וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ לִיהוֹיָדָע רֹאשׁ וַיֹּאמֶר לוֹ
מַדּוּעַ לֹא דָרַשְׁתָּ עַל־הַלְוִיִּם לְהָבִיא מִיהוּדָה
וּמִירוּשָׁלַם אֶת־מֹשֶׁאַת מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה
7 וְהַקָּהָל יִשְׂרָאֵל לְאֹהֶל הָעֵדוּת׃ כִּי עֲתַלְיָהוּ
הַמְרַשָּׁעַת בָּנֶיהָ פָּרְצוּ אֶת־בֵּית הָאֱלֹהִים וְגַם
כָּל־קָדְשֵׁי בֵית־יְהוָה עָשׂוּ לַבְעָלִים׃
8 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲשׂוּ אֲרוֹן אֶחָד וַיִּתְּנוּ
9 בְּשַׁעַר בֵּית־יְהוָה חוּצָה׃ וַיִּתְּנוּ־קוֹל
בִּיהוּדָה וּבִירוּשָׁלַם לְהָבִיא לַיהוָה מַשְׂאַת מֹשֶׁה
10 עֶבֶד־הָאֱלֹהִים עַל־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר׃ וַיִּשְׂמְחוּ
כָל־הַשָּׂרִים וְכָל־הָעָם וַיָּבִיאוּ וַיַּשְׁלִיכוּ לָאֲרוֹן
11 עַד־לְכַלֵּה׃ וַיְהִי בְּעֵת יְבִיא אֶת־הָאָרוֹן
אֶל־פְּקֻדַּת הַמֶּלֶךְ בְּיַד הַלְוִיִּם וְכִרְאוֹתָם כִּי־רַב
הַכֶּסֶף וּבָא סוֹפֵר הַמֶּלֶךְ וּפְקִיד כֹּהֵן הָרֹאשׁ וַיְעָרוּ
אֶת־הָאָרוֹן וַיִּשְׂאֻהוּ וַיְשִׁיבֻהוּ אֶל־מְקוֹמוֹ כֹּה
עָשׂוּ לְיוֹם בְּיוֹם וַיַּאַסְפוּ כֶסֶף לָרֹב׃
12 וַיִּתְּנֵהוּ הַמֶּלֶךְ וְיְהוֹיָדָע אֶל־עֹשֵׂה
מְלֶאכֶת עֲבוֹדַת בֵּית־יְהוָה וַיְהִי שֹׂכְרִים
חֹצְבִים וְחָרָשִׁים לְחַדֵּשׁ בֵּית יְהוָה וְגַם לְחָרָשֵׁי
13 בַרְזֶל וּנְחֹשֶׁת לְחַזֵּק אֶת־בֵּית יְהוָה׃
וַיַּעֲשׂוּ עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה וַתַּעַל אֲרֻכָּה לַמְּלָאכָה
בְּיָדָם וַיַּעֲמִידוּ אֶת־בֵּית הָאֱלֹהִים עַל־מַתְכֻּנְתּוֹ
14 וַיְאַמְּצֵהוּ׃ וּכְכַלּוֹתָם הֵבִיאוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
וְיְהוֹיָדָע אֶת־שְׁאָר הַכֶּסֶף וַיַּעֲשֵׂהוּ כֵלִים
לְבֵית־יְהוָה כְּלֵי שָׁרֵת וְהָעֹלוֹת וּכְפוֹת וּכְלֵי זָהָב
וָכֶסֶף וַיְהִיוּ מַעֲלִים עֹלוֹת בְּבֵית־יְהוָה תָּמִיד
כֹּל יְמֵי יְהוֹיָדָע׃

Et offerebantur holocausta in domo Domini iugiter cunctis diebus Ioiadæ.

CAP. XXIIII.

1 A SEptem annorū erat Ioas cùm regnare cœpisset, & quadraginta annis regnauit in Hierusalem. Nomen matris eius Sebia
2 de Bersabee. ‡ Fecitq; quod bonum est coram Dño cunctis diebus Ioiadę sacerdotis.
3 ‡ Accepit autem ei Ioiada vxores duas, è quibus genuit filios & filias.
4 ‡ Post quæ placuit Ioas vt instauraret
5 domum Dñi. ‡ Cōgregauitq; sacerdotes & Leuitas, & dixit eis: Egredimini ad ciuitates Iuda, & colligite de vniuerso Is-
B rael pecuniā ad sartatecta templi Dei nostri per singulos annos, festinatóq; hoc efficite. Porrò Leuitæ egere negligentius.
6 ‡ Vocauítque rex Ioiadam principem, & dixit ei: Quare tibi non fuit cura, vt cogeres Leuitas inferre de Iuda & de Hierusalē pecuniam quæ constituta est a Moyse seruo Dñi, vt inferret eam omnis
7 multitudo Israel in tabernaculū testimonij? ‡ Athalia enim impijssima & filij eius destruxerūt domū Dei, & de vniuersis quę sanctificata fuerant in templo Dñi
8 ornauerunt phanum Baalim. ‡ Præcepit ergo rex, & fecerunt arcam, posuerūntque eam iuxta portam domus Dñi foris.
9 ‡ Et prædicatū est in Iuda & Hierusalem vt deferrēt singuli precium Domino quod constituit Moyses seruus Dei super
10 omnē Israel in deserto. ‡ Lætatíque sunt
C cuncti principes & omnis populus, & intulerunt, & immiserunt in capsulam vsque
11 ita vt impleretur. ‡ Cúmq; tempus esset vt deferrent arcam coram rege per manus Leuitarum, videbāt enim multam pecuniam, ingrediebatur scriba regis, & qui primus sacerdos cōstituerat, effundebátque pecuniam quæ erat in arca. Porrò arcam reportabant ad locum suum. Sicq; faciebāt per singulos dies. Et congregata est
12 infinita pecunia. ‡ Quam dederūt rex & Ioiada his qui præerant operibus domus
D Dñi. At illi cōducebāt ex ea cæsores lapidū, & artifices operum singulorū, vt instaurarent domū Dñi, fabros quoq; ferri & æris, vt quod cadere cęperat fulcirent.
13 ‡ Egerúntq, hi qui operabātur industrię, & obducebatur parietum cicatrix per manus eorū, ac suscitauerūt domū Dei in statum priſtinū, & firmiter eā stare fecerunt.
14 ‡ Cúmq; cōpleſſent omnia opera, detulerunt coram rege, & Ioiada reliquam partem pecuniæ, de qua facta sunt vasa templi in ministerium ad holocaustā, phialaque & cætera vasa aurea & argentea.
E

CAP. XXIIII.

1 FIlius existens septem annorum Ioas quando regnauit ipse, & quadraginta annis regnauit in Hierusalem, & nomen matri eius Sebia de Bersabee. ‡ Et fecit Ioas rectum coram
2 Domino cunctis diebus Ioiadæ sacerdotis.
3 ‡ Et accepit sibi Ioiade duas vxores, & genuit filios & filias.
4 ‡ Et factum est post hæc, & fuit in corde Ioas vt instauraret domum Domini.
5 ‡ Et congregauit sacerdotes & Leuitas, & dixit eis, Egredimini in ciuitates Iuda, & colligite de vniuerso Israel argentum ad restaurandum domum Domini Dei vestri à sufficiente annū per annum: & vos festinate ad loquendum, & non festinauerunt Leuitæ.
6 ‡ Et vocauit rex Ioiade principem, & dixit ei, Quare non quæsiuisti de Leuitis vt inferrent de Iuda & Hierusalem constitutam assumptionem à Moyse homine Dei, quando congregauit Israel in tabernaculo testimonij in deserto?
7 ‡ Quoniam Athalia fuit impia, & filij eius destruxerunt domū Dei, & omnia sancta domus Domini fecerunt Baalim.
8 ‡ Et dixit rex, Fiat capsula, & ponatur in porta domus Domini foras.
9 ‡ Et prædicent in Iuda & in Hierusalem vt deferāt Domino, sicut dixit Moyses seruus Dei super Israel in deserto.
10 ‡ Et lætati sunt cuncti principes & omnis populus, & intulerunt, & immiserunt in capsulam vsque quo impleta est.
11 ‡ Et factum est in tempore quo inferebatur capsula ad præsides regis per manum Leuitarum: & quando viderunt quòd superabundauit argentum, & venit scriba regis, & præses magni sacerdotis, & euacuauerunt capsulam, & tulerunt & constituerunt eam in loco suo: sic faciebant die ex die, & congregauerunt argentum multum.
12 ‡ Et dedit argentū rex et Ioiade sacerdos facientibus opera in opere domus Domini, & cōducebant cæsores lapidum & artifices, vt instaurarēt domum Domini, & ad artifices æris, & ferri vt fulcirent domum Domini.
13 ‡ Et faciebant facientes opera, & ascendit longitudo operum in manibus suis, & constituerunt domum Domini in statum suum, & firmiter stare fecerunt eam.
14 ‡ Et cùm compleuerunt domum, detulerunt ad regem & ad Ioiade reliquū argenti, & fecerunt illud vasa in domum Domini, vasa ministratoria, & holocaustorum, & mortariola, & vasa aurea & argentea: & intulerunt holocausta in domo Domini semper cunctis diebus Ioiadæ.

κδ'.

1 ‡ Υἱὸς ὢν ἑπτὰ ἐτῶν ἰωὰς ὅτε τοῦ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἰερουσαλήμ, ᾧ ὄνομα
2 τῇ μητρὶ αὐτοῦ σαβία ἐκ βηρσαβεέ. ‡ καὶ ἐποίησεν ἰωὰς τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας ἰωιαδὲ τοῦ
3 ἱερέως. ‡ ᾧ ἔλαβεν αὐτῷ ἰωιαδὲ δύο γυναῖκας, ᾧ ἐγέ-
4 νησεν υἱὰς ᾧ θυγατέρας. ‡ ᾧ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐ-γένετο ἐπὶ καρδίαν ἰωὰς τοῦ ἐγκαινίσαι τὸν οἶκον κυρίου.
5 ‡ ᾧ συνήγαγον τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευίτας, ᾧ εἶπεν αὐ-τοῖς, ἐξέλθετε εἰς τὰς πόλεις ἰούδα καὶ συναγάγετε ἀπὸ παντὸς ἰσραὴλ ἀργύριον τοῦ κραταιῶσαι τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἀπὸ ἱκανοῦ ἐνιαυτοῦ κατ' ἐνιαυτόν· καὶ ὑμεῖς τάχυνατε τοῦ λαλῆσαι, ᾧ οὐκ ἐτάχυναν οἱ λευῖται.
6 ‡ καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς τὸν ἰωιαδὲ τὸν ἀρχιερέα, ᾧ εἶπεν αὐτῷ, διατί οὐκ ἐξεζήτησας περὶ τῶν λευιτῶν τοῦ εἰ-σενεγκεῖν ἀπὸ ἰούδα ᾧ ἰερουσαλὴμ τὸ κεκελευσμένον λῆμμα κατὰ μωυσῆ δούλου τοῦ θεοῦ, ὅτε ἐξεκλησίασεν τὸν ἰσραὴλ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ;
7 ‡ ὅτι γοβολία υἱὸς ὁμοῦ ᾧ οἱ υἱοὶ αὐτῆς καθεῖλαν τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καί γε πάντα τὰ ἅγια οἴκου κυρίου ἐποίησαν τοῖς βααλείμ.
8 ‡ ᾧ εἶπεν ὁ βασιλεύς, γενη-θήτω γλωσσόκομον ᾧ τεθήτω ἐν τῇ πύλῃ τοῦ οἴκου κυρίου ἔξω.
9 ‡ καὶ κηρυξάτωσαν ἐν ἰούδα ᾧ ἐν ἰερουσαλὴμ εἰσ-ενεγκεῖν τῷ κυρίῳ, καθὼς εἶπεν μωυσῆς ὁ δοῦλος τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ.
10 ‡ ᾧ εὐφράνθησαν πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ πᾶς ὁ λαός, καὶ εἰσέφερον καὶ ἐνέβαλον εἰς τὸ γλωσσόκομον ἕως οὗ ἐπληρώθη.
11 ‡ ᾧ ἐγένετο ἐν τῷ καιρῷ τοῦ ἐνεγκεῖν τὸ γλωσσόκομον ἐπὶ τὴν ἐπισκοπὴν τοῦ βασιλέως διὰ χειρὸς τῶν λευι-τῶν, ᾧ ἡνίκα εἶδον ὅτι ἐπληόνασε τὸ ἀργύριον, ᾧ ἦλθεν ὁ γραμματεὺς τοῦ βασιλέως, ᾧ ὁ ἐπίσκοπος τοῦ μεγάλου ἱερέως, ᾧ ἐξεκένωσαν τὸ γλωσσόκομον, ᾧ ἦραν ᾧ κατέ-στησαν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ· οὕτως ἐποίουν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ συνήγαγον ἀργύριον πολύ.
12 ‡ καὶ ἔδωκεν τὸ ἀργύριον ὁ βασιλεὺς ᾧ ἰωιαδὲ ὁ ἱερεὺς τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα εἰς τὴν ἐργασίαν οἴκου κυρίου, καὶ ἐμισθοῦτο λατόμους ᾧ τέκτονας ἐπισκευάσαι τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τοῖς τέκτοσι χαλκοῦ ᾧ σιδήρου τοῦ κραταιῶσαι τὸν οἶκον κυρίου.
13 ‡ καὶ ἐποίουν οἱ ποιοῦντες τὰ ἔργα, ᾧ ἀνέβη μὴκος τῶν ἔργων ἐν χερσὶν αὐτῶν, ᾧ ἀνέστησαν τὸν οἶκον κυρίου ἐπὶ τὴν στάσιν αὐτοῦ, καὶ ἠσφάλισαν τὸ αὐτόν.
14 ‡ καὶ ἡνίκα συνετέλεσαν τὸν οἶκον, ἤνεγκαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως ᾧ τοῦ ἰωιαδὲ τὸ κατάλοιπον τοῦ ἀργυρίου, ᾧ ἐποίησαν αὐτὸ σκεύη εἰς τὸν οἶκον κυρίου, σκεύη λειτουργι-κὰ, ᾧ τὰ ὁλοκαυτώματα, ᾧ θυίσκας, καὶ σκεύη χρυσᾶ ᾧ ἀργυρᾶ, καὶ ἤνεγκαν ὁλοκαυτώσεις ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου διαπαντὸς πάσας τὰς ἡμέρας ἰωιαδέ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 וַיִּזְקַן יְהוֹיָדָע וַיִּשְׂבַּע יָמִים וַיָּמָת בֶּן־מֵאָה
וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה בְּמוֹתוֹ׃
16 וַיְקַבְּרֻהוּ בָעִיר דָּוִיד עִם־הַמְּלָכִים כִּי־עָשָׂה
טוֹב בְּיִשְׂרָאֵל וְעִם־הָאֱלֹהִים וּבֵיתוֹ׃
17 וְאַחֲרֵי מוֹת יְהוֹיָדָע בָּאוּ שָׂרֵי יְהוּדָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ
לַמֶּלֶךְ אָז שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֲלֵיהֶם׃
18 וַיַּעַזְבוּ אֶת־בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם
וַיַּעַבְדוּ אֶת־הָאֲשֵׁרִים וְאֶת־הָעֲצַבִּים וַיְהִי־
קֶצֶף עַל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם בְּאַשְׁמָתָם זֹאת׃
19 וַיִּשְׁלַח בָּהֶם נְבִיאִים לַהֲשִׁיבֵם אֶל־
יְהוָה וַיָּעִידוּ בָם וְלֹא הֶאֱזִינוּ׃
20 וְרוּחַ אֱלֹהִים לָבְשָׁה אֶת־זְכַרְיָה בֶּן־יְהוֹיָדָע
הַכֹּהֵן וַיַּעֲמֹד מֵעַל לָעָם וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה־
אָמַר הָאֱלֹהִים לָמָּה אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־מִצְוֹת יְהוָה וְלֹא
תַצְלִיחוּ כִּי־עֲזַבְתֶּם אֶת־יְהוָה וַיַּעֲזֹב אֶתְכֶם׃
21 וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו וַיִּרְגְּמֻהוּ אֶבֶן בְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ
בַּחֲצַר בֵּית־יְהוָה׃
22 וְלֹא־זָכַר יוֹאָשׁ הַמֶּלֶךְ הַחֶסֶד אֲשֶׁר עָשָׂה
יְהוֹיָדָע אָבִיו עִמּוֹ וַיַּהֲרֹג אֶת־בְּנוֹ וּכְמוֹתוֹ אָמַר
יֵרֶא יְהוָה וְיִדְרֹשׁ׃
23 וַיְהִי לִתְקוּפַת הַשָּׁנָה עָלָה חֵיל
אֲרָם וַיָּבֹאוּ אֶל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם וַיַּשְׁחִיתוּ
אֶת־כָּל־שָׂרֵי הָעָם מֵעָם וְכָל־שְׁלָלָם שָׁלְחוּ
לְמֶלֶךְ דַּרְמֶשֶׂק׃
24 כִּי בְמִצְעַר אַנְשִׁים בָּאוּ וַיהוָה
נָתַן בְּיָדָם חַיִל לָרָב מְאֹד כִּי עָזְבוּ אֶת־יְהוָה
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וְאֶת־יוֹאָשׁ עָשׂוּ שְׁפָטִים׃
25 וּבְלֶכְתָּם מֵמָּנּוּ כִּי־עָזְבוּ אֹתוֹ בְּמַחֲלָיִם
רַבִּים הִתְקַשְּׁרוּ עָלָיו עַבְדָיו בְּדְמֵי בְּנֵי יְהוֹיָדָע
הַכֹּהֵן וַיַּהַרְגֻהוּ עַל־מִטָּתוֹ וַיָּמָת וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּעִיר
דָּוִיד וְלֹא קְבָרֻהוּ בְּקִבְרוֹת הַמְּלָכִים׃
26 וְאֵלֶּה הַמִּתְקַשְּׁרִים עָלָיו זָבָד בֶּן־שִׁמְעָת
הָעַמֹּנִית וִיהוֹזָבָד בֶּן־שִׁמְרִית הַמּוֹאֲבִית׃
27 וּבָנָיו וְרֹב הַמַּשָּׂא עָלָיו וְיִסּוֹד בֵּית הָאֱלֹהִים
הִנָּם כְּתוּבִים עַל־מִדְרַשׁ סֵפֶר הַמְּלָכִים וַיִּמְלֹךְ
אֲמַצְיָהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

15 Senuit autem Ioiada plenus dierum, & mortuus est cùm centum triginta esset annorum.
16 Sepelierúntque eum in ciuitate Dauid cum regibus, eo quòd fecisset bonum cum Israel & cum domo eius.
17 Postquam autē obiit Ioiada, ingressi sunt principes Iuda, & adorauerunt regem. qui delinitus obsequiis eorum acquieuit eis.
18 Et dereliquerunt templum Domini Dei patrum suorum, seruierúntque lucis & sculptilibus, & facta est ira Domini contra Iudam & Hierusalem propter hoc peccatum.
19 Mittebátq; eis prophetas vt reuerterétur ad Dominum, quos protestantes illi audire nolebant.
20 Spiritus itaq; Dei induit Zachariam filium Ioiadę sacerdotem, & stetit in conspectu populi, & dixit eis: Hæc dicit Dominus Deus, Quare transgredimini præceptum Domini quod vobis non prodeerit, & dereliquistis Dominum vt derelinquet vos?
21 Qui congregati aduersùs eum, miserunt lapides iuxta regis imperium in atrio domus Domini.
22 Et non est recordatus Ioas rex misericordiæ quam fecerat Ioiada pater illius secum, sed interfecit filium eius. Qui cùm moreretur, ait: Videat Dñs & requirat.
23 Cúmque euolutus esset annus, ascendit contra eum exercitus Syriæ, venitque in Iudam & Hierusalem, & interfecerunt cunctos principes populi, atque vniuersam prædam miserunt regi in Damascum.
24 Et certè cùm permodicus venisset numerus Syrorū, tradidit Dominus in manibus eorū infinitam multitudinem, eo quòd dereliquissent Dominū Deum patrum suorum. In Ioas quoque ignominiosa exercuere iudicia.
25 Et abeuntes dimiserunt eum in languoribus magnis. Surrexerunt autē contra eum serui sui in vltionem sanguinis filij Ioiadę sacerdotis, & occiderūt eum in lectulo suo, & mortuus est, sepelierūtq; eum in ciuitate Dauid, sed non in sepulchris regum.
26 Insidiati verò sunt ei Zabad filius Semath Ammanitidis, & Iozabad filius Semarith Moabitidis.
27 Porrò filij eius ac summa pecuniæ quę adunata fuerat sub eo, & instauratio domus Dei scripta sunt diligentius in libro Regum. Regnauit autem Amasias filius eius pro eo.

15 Et senuit Ioiade, & fuit plenus dierum, & mortuus est filius existens centum & triginta annorum cùm finiuit ipse.
16 Et sepelierunt eum in ciuitate Dauid cum regibus, quoniam fecit bonitatem cum Israel, & cum Deo & domo eius.
17 Et factum est post mortem Ioiadæ ingressi sunt principes Iuda, & adorauerunt regem: tunc audiuit eos rex.
18 Et dereliquerunt domum Domini Dei patrum suorum, & seruierunt Astartæ & idolis, & facta est ira in Iudam & in Hierusalem in peccato suo.
19 Et misit Dominus ad eos prophetas vt conuerterent eos ad Dominum, & protestabantur eis, & non audierunt.
20 Et spiritus Dei induit Zachariam filium Ioiadæ sacerdotis, & stetit supra populum, & dixit eis, Hæc dixit Dominus, quare vos transgredimini præcepta Domini? & non prosperi eritis, quoniam dereliquistis Dominum, & derelinquet vos.
21 Et surrexerunt contra eum, & lapidauerunt eum lapidibus per præceptum Ioas regis in atrio domus Domini.
22 Et non est recordatus Ioas rex misericordiæ quam fecit Ioiade pater illius secum, & interfecit filium eius: cùm autem moriebatur, dixit, Videat Dominus & iudicet.
23 Et factum est in finem anni, ascendit contra Ioas exercitus Syriæ, & venerunt in Iudam & in Hierusalem, & interfecerunt omnes principes populi de populo, & vniuersa spolia eorum miserunt regi Damasci.
24 Quoniam in paucis viris venerunt exercitus Syriæ, & Dominus tradidit in manibus eorum exercitum multum nimis, quoniam dereliquerunt Dominum Deum patrum suorum, & cum Ioas fecerunt iudicia.
25 Et postquam abierunt ipsi ab eo, reliquerunt eum in ægritudine magna, et surrexerunt contra Ioas serui sui in sanguine filiorum Ioiadæ sacerdotis, & interfecerunt eum in lecto suo & mortuus est, & sepelierunt eum in ciuitate Dauid, & non sepelierunt eum in sepulchro regum.
26 Et qui insurrexerunt contra eum Zabad filius Samaath Ammanitidis, & Iozabed filius Samarith Moabitidis.
27 Et filij eius, & plures assumptiones contra eum, & fundamentum domus Dei, & reliqua, ecce sunt scripta in scriptura libri regum, & regnauit Amesias filius eius pro eo.

15 καὶ ἐγήρασεν ἰωαδὲ, καὶ ἐπλήρης ἡμερῶν, καὶ
ἐτελεύτησεν ὢν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα ἐτῶν ἐν τῷ τε-
λευτῆσαι αὐτόν.
16 καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει δαυὶδ μετὰ τῶν βασι-
λέων, ὅτι ἐποίησεν ἀγαθωσύνην μετὰ ἰσραὴλ, καὶ μετὰ
θεοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ.
17 Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν ἰωαδὲ εἰσῆλθον ⓐ ἄρ-
χοντες ἰούδα, καὶ προσεκύνησαν τῷ βασιλεῖ, τότε ἤκου-
σεν αὐτῶν ὁ βασιλεύς.
18 καὶ ἐγκατέλιπον τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ τῶν πα-
τέρων αὐτῶν, καὶ ἐλάτρευσαν τῇ ἀστάρτῃ καὶ τοῖς εἰδώλοις,
καὶ ἐγένετο ὀργὴ ἐπὶ ἰούδαν, καὶ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ
πλημμελείᾳ αὐτῶν.
19 καὶ ἀπέστειλε κύριος πρὸς αὐτοὺς προφήτας ἐπι-
στρέψαι αὐτοὺς πρὸς κύριον· καὶ διεμαρτύραντο αὐτοῖς,
καὶ οὐκ ἤκουσαν.
20 καὶ πνεῦμα θεοῦ ἐνέδυσε τὸν ζαχαρίαν τὸν τοῦ ἰω-
ιαδὲ τοῦ ἱερέως, καὶ ἀνέστη ἐπάνω τοῦ λαοῦ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
τάδε λέγει κύριος, ἱνατί ὑμεῖς παραπορεύεσθε τὰς ἐν-
τολὰς κυρίου, καὶ οὐκ εὐοδωθήσεσθε, ὅτι ἐγκατελείπατε
τὸν κύριον, καὶ ἐγκαταλείψει ὑμᾶς.
21 καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν λίθοις δὲ
ἐν τῇ αὐλῇ ἰωας τοῦ βασιλέως ἐν αὐλῇ οἴκου κυρίου.
22 καὶ οὐκ ἐμνήσθη ἰωὰς ὁ βασιλεὺς τοῦ ἐλέους οὗ ἐποίη-
σεν ἰωιαδὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐθανάτωσε τὸν
υἱὸν αὐτοῦ· ὡς δὲ ἀπέθνησκεν, εἶπεν, ἰδοὺ κύριος ⓒ κρίνει.
23 καὶ ἐγένετο εἰς σωτέλειαν τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀνέβη ἐπ'
τὸν ἰωὰς δυνάμεις συρίας, καὶ ἦλθον ἐπὶ ἰούδαν καὶ ἐπὶ ἱερου-
σαλήμ, καὶ διέφθειραν πάντας τοὺς ἀρχόντας τοῦ λαοῦ
ἐκ τοῦ λαοῦ, καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν ἀπέστειλαν τῷ
βασιλεῖ δαμασκοῦ.
24 ὅτι ἐν ὀλίγοις ἀνδράσιν ἦλθον δυνάμεις συρίας, καὶ
ὁ κύριος παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν δύναμιν
πολλὴν σφόδρα, ὅτι ἐγκατέλιπον κύριον τὸν θεὸν τῶν
πατέρων αὐτῶν, καὶ τῷ ἰωὰς ἐποίησαν κρίματα.
25 καὶ μὴ ἀπελθεῖν αὐτὸς ἀπ' αὐτοῦ, κατέλιπον αὐ-
τὸν ἐν ὀδύναις μεγάλαις, καὶ ἐπέθετο οἱ ἰωὰς ⓓ παῖ-
δες αὐτοῦ ἐν αἵμασι τῶν υἱῶν ἰωιαδὲ τοῦ ἱερέως, καὶ ἐθανάτω-
σαν αὐτὸν ἐπὶ τῆ κλίνῃ αὐτοῦ καὶ ἀπέθανεν, καὶ ἔθαψαν
αὐτὸν ἐν πόλει δαυὶδ, καὶ οὐκ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν ταφῇ
τῶν βασιλέων.
26 καὶ ⓔ ἐπιθέμενοι ἐπ' αὐτὸν ζαβὰδ υἱὸς σαμαὰθ
τῆ ἀμμανίτιδος, καὶ ἰωζαβὲδ υἱὸς σαμαρὶθ τῆ μωαβίτιδος.
27 ⓕ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ πλῆσμα λημμάτα κατ' αὐτοῦ, καὶ ἡ θε-
μελίωσις οἴκου τοῦ θεοῦ, καὶ τὰ λοιπὰ ἰδοὺ ἐστὶ γεγραμ-
μένα ἐπὶ τῇ γραφῇ βιβλίῳ τῶν βασιλέων, καὶ ἐβασί-
λευσεν ἀμεσίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

כה

2 בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ֑ם
וְשֵׁם אִמּוֹ יְהוֹעַדָּן מִירוּשָׁלָ֑ם׃

2 וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה רַ֖ק לֹא בְלֵבָ֥ב
3 שָׁלֵ֑ם׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר חָזְקָה הַמַּמְלָכָה עָלָ֔יו
וַיַּהֲרֹג אֶת־עֲבָדָיו הַמַּכִּים אֶת־הַמֶּ֖לֶךְ אָבִֽיו׃

4 וְאֶת־בָּנָיו֙ לֹ֣א הֵמִ֔ית כִּ֚י כַּכָּת֣וּב בְּתוֹרַ֔ת
בְּסֵ֖פֶר מֹשֶׁ֑ה אֲשֶׁ֨ר צִוָּ֤ה יְהוָה֙ לֵאמֹ֔ר לֹא־יָמ֥וּתוּ
אָבוֹת֙ עַל־בָּנִ֔ים וּבָנִ֖ים לֹא־יָמ֣וּתוּ עַל־אָב֑וֹת
כִּ֖י אִ֥ישׁ בְּחֶטְא֖וֹ יָמֽוּתוּ׃

5 וַיִּקְבֹּץ֙ אֲמַצְיָ֣הוּ אֶת־יְהוּדָ֔ה וַיַּעֲמִידֵ֕ם
לְבֵ֥ית אָב֖וֹת לְשָׂרֵ֣י הָאֲלָפִ֑ים וּלְשָׂרֵ֣י הַמֵּא֔וֹת
לְכָל־יְהוּדָ֖ה וּבִנְיָמִ֑ן וַיִּפְקֹ֣ד אוֹתָ֗ם לְמִבֶּן֙ עֶשְׂרִ֣ים
שָׁנָ֔ה וָמַ֖עְלָ֑ה וַיִּמְצָאֵ֗ם שְׁלֹ֨שׁ־מֵא֤וֹת אֶ֙לֶף֙
בָּח֣וּר יוֹצֵ֣א צָבָ֔א אֹחֵ֥ז רֹ֖מַח וְצִנָּֽה׃

6 וַיִּשְׂכַּ֣ר מִיִּשְׂרָאֵ֗ל מֵאָ֤ה אֶ֙לֶף֙ גִּבּ֣וֹר חָ֔יִל
7 בְּמֵאָ֥ה כִכַּ֖ר כָּֽסֶף׃ וְאִ֣ישׁ הָאֱלֹהִ֗ים בָּ֤א אֵלָיו֙
לֵאמֹ֔ר הַמֶּ֕לֶךְ אַל־יָבֹ֥א עִמָּ֖ךְ צְבָ֣א יִשְׂרָאֵ֑ל כִּ֣י
אֵ֥ין יְהוָ֛ה עִם־יִשְׂרָאֵ֖ל כָּל־בְּנֵ֥י אֶפְרָֽיִם׃

8 כִּ֣י אִם־בָּ֔א אַתָּ֖ה עֲשֵׂ֣ה חָזָ֑ק לַמִּלְחָמָ֗ה
יַכְשִׁ֤ילְךָ֙ הָאֱלֹהִ֔ים לִפְנֵ֖י אוֹיֵ֑ב כִּ֣י יֶשׁ־כֹּ֔חַ בֵּאלֹהִ֖ים
9 לַעְזוֹר֙ וּלְהַכְשִׁ֔יל׃ וַיֹּ֣אמֶר אֲמַצְיָ֔הוּ לְאִ֖ישׁ
הָאֱלֹהִ֑ים וּמַה־לַּעֲשׂוֹת֙ לְמֵא֣וֹת הַכִּכָּ֔ר אֲשֶׁ֥ר
נָתַ֖תִּי לְגְד֣וּד יִשְׂרָאֵ֑ל וַיֹּ֣אמֶר אִ֔ישׁ הָאֱלֹהִ֖ים יֵ֣שׁ
10 לַיהוָ֔ה לָתֵ֥ת לְךָ֖ הַרְבֵּ֥ה מִזֶּֽה׃ וַיַּבְדִּלֵ֗ם
אֲמַצְיָ֛הוּ לַגְּד֥וּד אֲשֶׁר־בָּ֖א אֵלָ֑יו מֵאֶפְרָ֔יִם לָלֶ֣כֶת
לִמְקוֹמָ֔ם וַיִּֽחַר־אַ֥ף מְאֹ֖ד בִּיהוּדָ֑ה וַיָּשׁ֖וּבוּ
לִמְקוֹמָ֔ם בְּחֲרִי־אָֽף׃

11 וַאֲמַצְיָ֖הוּ הִתְחַזַּ֑ק וַיִּנְהַ֣ג אֶת־עַמּ֔וֹ וַיֵּ֕לֶךְ גֵּ֖יא
הַמֶּ֑לַח וַיַּךְ֙ אֶת־בְּנֵ֣י שָׂעִ֔יר עֲשֶׂ֥רֶת אֲלָפִֽים׃

12 וַעֲשֶׂ֤רֶת אֲלָפִים֙ חַיִּ֔ים שָׁבוּ֙ בְּנֵ֣י יְהוּדָ֔ה
וַיְבִיאוּם֙ לְרֹ֣אשׁ הַסֶּ֔לַע וַיַּשְׁלִיכ֖וּם מֵרֹ֣אשׁ־
הַסֶּ֑לַע וְכֻלָּ֖ם נִבְקָֽעוּ׃

13 וּבְנֵ֣י הַגְּד֔וּד אֲשֶׁ֥ר הֵשִׁ֖יב אֲמַצְיָ֑הוּ מִלֶּ֣כֶת עִמּ֔וֹ
לַמִּלְחָמָ֖ה וַיִּפְשְׁט֣וּ בְעָרֵ֣י יְהוּדָ֔ה מִשֹּׁמְר֖וֹן וְעַד־
בֵּ֣ית חוֹרוֹן֮ וַיַּכּוּ֒ מֵהֶ֗ם שְׁלֹ֤שֶׁת אֲלָפִים֙ וַיָּבֹ֣זּוּ
בִזָּ֔ה רַבָּ֖ה׃

CAP. XXV.

1 VIginti quinque annorum erat Amasias cùm regnare cœpisset, & viginti
A noué annis regnauit in Hierusalem. Nomen matris eius Ioiadem de Hierusalem.
2 Fecítque bonum in conspectu Domini, veruntamen nõ in corde perfecto.
3 Cúmque roboratum sibi videret imperium, iugulauit seruos qui occiderant
regem patrem suum.
4 Sed filios eorum non interfecit, sicut
scriptum est in libro legis Moysi, vbi præ-
B cepit Dominus, dicens: Non occidentur
patres pro filiis, neq; filij pro patribus suis,
sed vnusquisque in suo peccato morietur.
5 Congregauit igitur Amasias Iudam,
& constituit eos per familias, tribunos
& centuriones in vniuerso Iuda & Beniamin, & recensuit à viginti annis sursum,
inuenítque trecenta millia iuuenum qui
egrederentur ad pugnam & tenerent hastam & clypeum.
6 Mercede quoque conduxit de Israel
centum millia robustorum, centum talentis argenti.
7 Venit autem homo Dei ad illum, &
ait, O rex ne egrediatur tecum exercitus
C Israel. non est enim Dominus cum Israel
& cunctis filiis Ephraim.
8 Quòd si putas in robore exercitus
bella consistere, superari te faciet Deus ab
hostibus. Dei quippe est & adiuuare & in
fugam conuertere.
9 Dixítque Amasias ad hominem Dei:
Quid ergo fiet de centum talẽtis quæ dedi militibus Israel? Et respondit homo
Dei, Habet Dominus vnde tibi dare possit multò his plura.
10 Separauit itaque Amasias exercitum
qui venerat ad eum ex Ephraim, vt reuerteretur in locum suum. At illi contra Iudam vehementer irati, reuersi sunt in regionem suam.
11 Porrò Amasias confidenter duxit populum suũ, & abiit in Vallem salinarum,
percussítque filios Seyr decem millia.
12 Et alia decem millia virorum cepe-
runt filij Iuda, & adduxerunt ad præru-
D ptum cuiusdam petræ, præcipitauerúntq;
eos de summo in præceps, qui vniuersi
crepuerunt.
13 At ille exercitus quẽ remiserat Amasias, ne secum iret ad prælium, diffusus est
in ciuitatibus Iuda, à Samaria vsque Bethoron, & interfectis tribus millibus diripuit prædam magnam.

CAP. XXV.

1 Filius existens viginti & quinque annorum
Amesias cùm regnaret ipse, & viginti &
nouem annis regnauit in Hierusalem, & nomen matri eius Jodain ex Hierusalem.
2 Et fecit rectum coram Domino, sed non in
corde perfecto.
3 Et factum est postquam firmatum fuit regnum eius in manu eius, & interfecit seruos
suos qui interfecerunt regem patrem suum.
4 Et filios eorum non interfecit secundum
fœdus legis Domini, sicut scriptum est in lege
Moysi, sicut præcepit Dominus, dicens: Non
morientur patres pro filiis, & filij non morientur pro patribus, sed vnusquisque in peccato
suo morietur.
5 Et congregauit Amesias domum Juda, &
constituit eos per domos familiarum eorum in
tribunos et cẽturiones in vniuerso Juda et Benjamin, & recensuit eos à viginti annis & supra, & inuenit eos trecenta millia potentium
qui egrederentur in pugnam qui tenerent hastam & clypeum.
6 Et mercede conduxit de Jsrael centum
millia robustorum fortitudine centum talentis argenti.
7 Et homo Dei venit ad eum, dicens: Rex,
non eat tecum exercitus Jsrael, quoniam non
est Dominus cum Jsrael cunctis filiis Ephraim.
8 Quoniam si putes præualere in his in bello,
in fugam vertet Dominus coram inimicis,
quoniam est fortitudo Domino vt adiuuet, &
in fugam vertat.
9 Et dixit Amesias homini Dei, Et quid fa-
ciam centum talentis quæ dedi exercitui Jsraelꝭ & dixit homo Dei, Est Domino dare tibi
plura his.
10 Et separauit Amesias exercitum qui venit
ad eum ab Ephraim, vt abiret in locum suum,
& irati sunt furore suo valde contra Judam,
& reuersi sunt in locum suum in ira furoris.
11 Et Amesias confortatus est & accepit po-
pulum suum, & iuit in Vallem salinarum, &
percussit illic filios Seir decem millia.
12 Et decem millia ceperunt viuos filij Iuda,
& attulerunt eos in summitatem præcipitij,
& præcipitabãt eos à summitate præcipitij, &
omnes interrupti sunt.
13 Et filij exercitus quos remiserat Amesias
ne irent cum ipso in prælium, impositi sunt in
ciuitatibus Juda à Samaria vsque ad Bethoron, & percusserunt in eis tria millia, &
spoliauerunt spolia multa.

II. PARALIP.

κε΄.

1 Υἱὸς ὢν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν Ἀμεσίας ὁν τῷ βασι-
λεύειν αὐτόν, καὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰε-
ρουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἰωαδαὶν ἐξ Ἰερου-
σαλήμ.
2 καὶ ἐποίησεν τὸ δίκαιον ἐνώπιον κυρίου, ἀλλὰ οὐκ ἐν
καρδίᾳ πλήρει.
3 καὶ ἐγένετο ὡς κατέσχη ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐν χειρὶ
αὐτοῦ, καὶ ἐθανάτωσεν τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς φονεύσαν-
τας τὸν βασιλέα τὸν πατέρα αὐτοῦ.
4 καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν οὐκ ἀπέκτεινεν κατὰ τὴν διαθήκην
τοῦ νόμου κυρίου, καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ μωυσῆ, ὡς
ἐνετείλατο κύριος λέγων, οὐκ ἀποθανοῦνται πατέρες
ὑπὲρ τέκνων καὶ υἱοὶ οὐκ ἀποθανοῦνται ὑπὲρ πατέρων,
ἀλλ' ἢ ἕκαστος ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται.
5 καὶ συνήγαγεν Ἀμεσίας τὸν οἶκον Ἰούδα καὶ ἔστησεν
αὐτοὺς κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν εἰς χιλιάρχους, καὶ ἑκα-
τοντάρχους ἐν παντὶ Ἰούδα καὶ Βενιαμίν· καὶ ἐπεσκέψα-
το αὐτοὺς ἀπὸ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω, καὶ εὗρεν αὐτοὺς
τριακοσίας χιλιάδας δυνατῶν ἐξερχομένων εἰς πόλε-
μον, κρατούντων δόρυ καὶ θυρεόν.
6 καὶ ἐμισθώσατο ἀπὸ Ἰσραὴλ ἑκατὸν χιλιάδας δυ-
νατῶν ἰσχύι ἑκατὸν ταλάντων ἀργυρίου.
7 καὶ ἄνθρωπος θεοῦ ἦλθε πρὸς αὐτὸν λέγων,
βασιλεῦ μὴ πορευέσθω μετὰ σοῦ δύναμις Ἰσραήλ, ὅτι οὐκ
ἔστι κύριος μετὰ Ἰσραὴλ πάντων τῶν υἱῶν Ἐφραίμ.
8 ὅτι ἐὰν ὑπολάβῃς τοῦ καλιχύσαι ἐν τούτοις ἐν τῷ
πολέμῳ, τρεπώσει κύριος ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, ὅτι
ἔστιν ἰσχὺς τοῦ κυρίου τοῦ βοηθῆσαι καὶ τρεπώσασθαι.
9 καὶ εἶπεν Ἀμεσίας τῷ ἀνθρώπῳ θεοῦ, καὶ τί ποιήσω
τοῖς ἑκατὸν ταλάντοις οἷς ἔδωκα τῇ δυνάμει Ἰσραήλ;
καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, ἔστι τῷ κυρίῳ δοῦναί σοι
πλείω τούτων.
10 καὶ διεχώρισεν Ἀμεσίας τὴν δύναμιν τὴν ἐλθοῦ-
σαν πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Ἐφραίμ, ἀπελθεῖν εἰς τὸν τόπον αὐ-
τῶν· καὶ ἐθυμώθησαν τῇ ὀργῇ αὐτῶν σφόδρα ἐπὶ Ἰού-
δαν, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὸν τόπον αὐτῶν ἐν ὀργῇ θυμοῦ.
11 καὶ Ἀμεσίας κατίσχυσε καὶ παρέλαβε τὸν λαὸν
αὐτοῦ καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν κοιλάδα τῶν ἁλῶν, καὶ ἐπάτα-
ξεν ἐκεῖ τοὺς υἱοὺς σηειρ δέκα χιλιάδας.
12 καὶ δέκα χιλιάδας ἐζώγρησαν οἱ υἱοὶ Ἰούδα, καὶ
ἤνεγκαν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ κρημνοῦ, καὶ κατεκρημνί-
ζον αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ἄκρου τοῦ κρημνοῦ, καὶ πάντες διερ-
ρήγνυντο.
13 καὶ οἱ υἱοὶ τῆς δυνάμεως οὓς ἀπέστρεψεν Ἀμεσίας
τοῦ μὴ πορευθῆναι μετ' αὐτοῦ εἰς πόλεμον, ἐπέθεντο
ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰούδα ἀπὸ Σαμαρείας καὶ ἕως Βαιθω-
ρών· καὶ ἐπάταξαν ἐν αὐτοῖς τρεῖς χιλιάδας, καὶ ἐσκύ-
λευσαν σκῦλα πολλά.

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 ׀ וַיְהִי אַחֲרֵי בֹּוא אֲמַצְיָהוּ מֵהַכּוֹת אֶת־
אֱדֹמִים וַיָּבֵא אֶת־אֱלֹהֵי בְנֵי שֵׂעִיר וַיַּעֲמִידֵם לוֹ
לֵאלֹהִים וְלִפְנֵיהֶם יִשְׁתַּחֲוֶה־לָּהֶם יְקַטֵּר׃
15 ׀ וַיִּחַר־אַף יְהוָה בַּאֲמַצְיָהוּ וַיִּשְׁלַח אֵלָיו נָבִיא
וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָמָּה דָרַשְׁתָּ אֶת־אֱלֹהֵי הָעָם אֲשֶׁר
16 לֹא־הִצִּילוּ אֶת־עַמָּם מִיָּדֶךָ׃ ׀ וַיְהִי בְּדַבְּרוֹ
אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הֲלִיוֹעֵץ לַמֶּלֶךְ נְתַנְּךָ חֲדַל לָךְ
לָמָּה יַכּוּךָ וַיֶּחְדַּל הַנָּבִיא וַיֹּאמֶר יָדַעְתִּי כִּי יָעַץ
אֱלֹהִים לְהַשְׁחִיתֶךָ כִּי עָשִׂיתָ זֹאת וְלֹא שָׁמַעְתָּ
17 לַעֲצָתִי׃ ׀ וַיִּוָּעַץ אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּשְׁלַח
אֶל־יוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז בֶּן־יֵהוּא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
18 לְכָה נִתְרָאֶה פָּנִים׃ ׀ וַיִּשְׁלַח יוֹאָשׁ מֶלֶךְ־
יִשְׂרָאֵל אֶל־אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה לֵאמֹר הַחוֹחַ
אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן שָׁלַח אֶל־הָאֶרֶז אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן לֵאמֹר
תְּנָה אֶת־בִּתְּךָ לִבְנִי לְאִשָּׁה וַתַּעֲבֹר חַיַּת הַשָּׂדֶה
19 אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן וַתִּרְמֹס אֶת־הַחוֹחַ׃ ׀ אָמַרְתָּ
הִנֵּה הִכִּיתָ אֶת־אֱדוֹם וּנְשָׂאֲךָ לִבְּךָ לְהַכְבִּיד עַתָּה
שְׁבָה בְּבֵיתֶךָ לָמָּה תִתְגָּרֶה בְרָעָה וְנָפַלְתָּ אַתָּה
20 וִיהוּדָה עִמָּךְ׃ ׀ וְלֹא־שָׁמַע אֲמַצְיָהוּ כִּי מֵהָאֱלֹהִים
הָיְתָה לְמַעַן תִּתָּם בְּיָדָם כִּי דָרְשׁוּ אֶת־אֱלֹהֵי אֱדוֹם׃
21 ׀ וַיַּעַל יוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיִּתְרָאוּ פָנִים הוּא
וַאֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה בְּבֵית שֶׁמֶשׁ אֲשֶׁר לִיהוּדָה׃
22 ׀ וַיִּנָּגֹף יְהוּדָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אִישׁ
23 לְאָהֳלָיו׃ ׀ וְאֶת־אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה בֶּן־
יוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז תָּפַשׂ יוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל בְּבֵית
שֶׁמֶשׁ וַיָּבֹא יְרוּשָׁלַם וַיִּפְרֹץ בְּחוֹמַת־יְרוּשָׁלַם
מִשַּׁעַר אֶפְרַיִם עַד־שַׁעַר הַפִּנָּה אַרְבַּע מֵאוֹת
24 אַמָּה׃ ׀ וְכָל־הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף וְאֶת־כָּל־הַכֵּלִים
הַנִּמְצָאִים בְּבֵית הָאֱלֹהִים עִם־עֹבֵד אֱדֹם
וְאֶת־אֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֶת־בְּנֵי הַתַּעֲרֻבוֹת
25 וַיָּשָׁב שֹׁמְרוֹן׃ ׀ וַיְחִי אֲמַצְיָהוּ בֶן־יוֹאָשׁ מֶלֶךְ
יְהוּדָה אַחֲרֵי מוֹת יוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
26 חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃ ׀ וְיֶתֶר דִּבְרֵי אֲמַצְיָהוּ
הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרוֹנִים הֲלֹא הֵנָּם כְּתוּבִים
עַל־סֵפֶר מַלְכֵי יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל׃
27 ׀ וּמֵאֲשֶׁר־סָר אֲמַצְיָהוּ מֵאַחֲרֵי יְהוָה
וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו קֶשֶׁר בִּירוּשָׁלַם וַיָּנָס לָכִישָׁה וַיְשַׁלְּחוּ
אַחֲרָיו לָכִישָׁה וַיְמִיתֻהוּ שָׁם׃

14 Amasias quoq; post cædem Idumæorum & allatos deos filiorum Seyr, statuit illos in deos sibi, & adorabat eos, & illis adolebat incensum.
15 Quamobrem iratus Dominus contra Amasiam misit ad illum prophetam qui E diceret ei: Cur adorasti deos qui non liberauerunt populum suũ de manu tua?
16 Cúmq; hæc ille loqueretur, Respondit ei: Num cõsiliarius regis es? Quiesce, ne interficiam te. Discedensque propheta, scio, inquit, quòd cogitauerit Deus occidere te, qui & fecisti hoc malum, & insuper non acquieuisti consilio meo.
17 Igitur Amasias rex Iuda inito pessimo consilio misit ad Ioas filium Joachaz filij Iehu regem Israel, dicẽs: Veni videamus nos mutuò.
18 At ille remisit nuncios, dicens: Carduus qui est in Libano, misit ad cedrum F Libani, dicens: Da filiam tuam filio meo vxorem. Et ecce bestiæ quæ erant in Syria Libani, trãsierũt & cõculcauerũt carduũ.
19 Dixisti, Percussi Edom, & ideirco extulit cor tuum in superbiam. Sede igitur domo tua. Cur malum aduersum te pronouas, vt cadas & tu, & Iudas tecum?
20 Noluit autẽ audire Amasias, eo quòd Dei esset voluntas, vt traderetur in manus hostium propter deos Edom.
21 Ascendit igitur Ioas rex Israel, & inuisit tuos sibi præbuere conspectus. Amasias autem rex Iuda erat in Bethsames Iudæ.
22 Corruítque Iudas coram Israel, & fugit in tabernacula sua.
23 Porrò Amasiam regem Iuda filium Ioas filij Ioachaz cepit Ioas rex Israel in Bethsames, & adduxit eum in Hierusalem, & destruxit à muro Hierusalem à porta Ephraim G struxítque murum eius à porta Ephraim vsque ad portam anguli quadringentis cubitis.
24 Omne quoque aurum & argentum, & vniuersa vasa quæ repererat in domo Dei, & apud Obed-edom, in thesauris etiam domus regiæ, nécnon & filios obsidum reduxit in Samariam.
25 Vixit autem Amasias filius Ioas rex Iuda, postquam mortuus est Ioas filius Ioachaz rex Israel, quindecim annis.
26 Reliqua autem sermonum Amasiæ priorum & nouissimorum scripta sunt in libro Regum Iuda & Israel.
27 Qui postquam recessit à Domino, tetenderunt ei insidias in Hierusalem. Cumque fugisset Lachis, miserunt & interfecerunt eum ibi.

14 Et factum est postquam venit Amesias qui percussit Idumæam, & intulit ad se deos filiorum Seir, & constituit eos sibi in deos, & in conspectu eorum adorabat, & eis adolebat.
15 Et facta est ira Domini in Amesiam, & misit ei prophetam, & dixit ei: Quid quæsisti deos populi, qui non liberauerunt populum suum de manu tua?
16 Et factum est cùm loqueretur ipse ad eum, & dixit ei: Num consiliarium Regis dedi te? attende tibi ipsi, vt non percutiant te. & tacuit propheta, & dixit: Cognoui quod consuluit Dominus occidere te, quoniam fecisti hoc, & non audiuisti consilium meum.
17 Et consuluit Amesias rex Juda, & misit ad Joas filium Joachaz filium Iu regem Israel, dicens: Veni & videamus faciebus.
18 Et misit Joas rex Israel ad Amesiam regem Juda, dicens: Carduus qui in Libano, misit ad cedrum quæ in Libano, dicens: Da filiam tuam filio meo in vxorem, & ecce ingredientur bestiæ agri quæ in Libano: & venerunt bestiæ & conculcauerunt carduum.
19 Dixisti, Ecce percussi Idumæam, & eleuat te cor tuum graue, & nunc sede in domo tua, & quare coniicis in malo, & cades tu & Judas tecum?
20 Et non audiuit Amesias, quoniam à Domino factũ est vt traderet eum in manus Joas, quoniam quæsiuit deos Edom.
21 Et ascendit Joas rex Israel, & visi sunt adinuicem ipse & Amesias rex Juda in Bethsames quæ est Juda.
22 Et corruit Judas ante faciem Israel, & fugit vnusquisque in tabernaculum suum.
23 Et Amesiam regem Juda filium Ioas filij Ochoziæ cepit Joas rex Israel in Bethsames, & adduxit eum in Hierusalem, & destruxit à muro Hierusalem à porta Ephraim vsque ad portam anguli quadringentis cubitis.
24 Et omne aurum & argentum, & omnia vasa quæ inuenta sunt in domo Domini, & quæ apud Obededdom, & thesauros domus regis, & filios commixtorum cepit, & reuersus est in Samariam.
25 Et vixit Amesias filius Joas rex Juda postquam mortuus est Joas filius Joachaz rex Israel, quinque & decem annis.
26 Et reliqui sermones Amasiæ primi & nouissimi nonne scripti sunt in libro Regum Juda & Israel?
27 Et in tempore quo recessit Amesias à Domino, conuersa est contra ipsum coniuratio in Hierusalẽ, & fugit in Lachis, & miserunt post eum in Lachis, & interfecerunt eum ibi.

II. PARALIP.

14 καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ ἐλθεῖν ἀμεσίαν παταξαντα τὴν
Ιδουμαίαν, καὶ ἤνεγκεν τοὺς ἑαυτὸν θεοὺς υἱῶν σηιρ,
καὶ ἔστησεν αὐτοὺς ἑαυτῷ εἰς θεοὺς Ϛ ἐναντίον αὐτῶν προσ-
εκυνει, καὶ αὐτοῖς ἔθυεν.
15 Ϛ ἐθυμώθη ὀργὴ κυρίου ἐπὶ ἀμεσίαν, καὶ ἀπέστειλεν
αὐτῷ προφήτην, Ϛ εἶπεν αὐτῷ, τί ἐζήτησας τοὺς θεοὺς τ
λαοῦ, οἱ οὐκ ἐξείλαντο τὸν λαὸν αὐτῶν ἐκ χειρός σου;
16 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ λαλῆσαι αὐτὸν πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ, μὴ σύμβουλον τ βασιλέως δέδωκά σε; παῦ-
σαι αὐτῷ, ἵνα μὴ παταξωσί σε Ϛ ἐσιώπησεν ὁ προφή-
της Ϛ εἶπεν ἔγνων ὅτι ἐβουλήσατο κύριος τ διαφθεῖραί
σε, ὅτι ἐποίησας τοῦτο, Ϛ οὐκ ἤκουσας τ συμβουλίας μου.
17 Ϛ ἐβουλήσατο ἀμεσίας βασιλεὺς ἰούδα, Ϛ ἀπέστει-
λε πρὸς ἰωὰς υἱὸν ἰωαχαζ υἱὸν ἰου βασιλέα ἰσραηλ, λέγων,
18 δεῦρο Ϛ ὀφθῶμεν πρόσωπα. Ϛ ἀπέστειλεν ἰωὰς βα-
σιλεὺς ἰσραηλ πρὸς ἀμεσίαν βασιλέα ἰούδα λέγων, ὁ
ἀκανθὼν ὁ ἐν τῷ λιβάνῳ ἀπέστειλε πρὸς τὴν κέδρον τὴν ἐν
τῷ λιβάνῳ λέγων, δὸς τὴν θυγατέρα σου τῷ υἱῷ μου εἰς
γυναῖκα· καὶ ἰδοὺ εἰσελθὼν τὰ ἐν τῷ λιβάνῳ, Ϛ ἦλθε τὰ θηρία τ ἀγροῦ τὰ ἐν
τῷ λιβάνῳ, Ϛ ἦλθε τὰ θηρία Ϛ κατέπατησε τὸν ἀκανθῶ.
19 εἶπας, ἰδοὺ ἐπάταξα τὴν ἰδουμαίαν καὶ ἐπῆρέ σε ἡ
καρδία σου ἡ βαρεῖα, Ϛ νῦν κάθισον ἐν οἴκῳ σου, καὶ ἱνατί
συμβάλλεις ἐν κακίᾳ, Ϛ πέσῃ σὺ Ϛ ἰούδας μετ᾽ σοῦ;
20 καὶ οὐκ ἤκουσεν ἀμεσίας, ὅτι παρὰ κυρίου ἐγένετο τοῦ
παραδοθῆναι αὐτὸν εἰς χεῖρας ἰούδα, ὅτι ἐξεζήτησε τοὺς θεοὺς
21 τῶν ἰδουμαίων. καὶ ἀνέβη ἰωὰς ὁ βασιλεὺς ἰσραηλ,
καὶ ὤφθησαν αὐτὸς καὶ ἀμεσίας βασιλεὺς
ἰούδα ἐν βεθσαμὺς ἥ ἐστι ἰούδα.
22 καὶ ἐτροπώθη ἰούδας κατὰ πρόσωπον ἰσραηλ, καὶ
ἔφυγεν ἕκας ἐπὶ εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ.
23 καὶ τὸν ἀμεσίαν βασιλέα ἰούδα υἱὸν ἰωὰς υἱοῦ ὀχοζίου
συνέλαβεν ἰωὰς βασιλεὺς ἰσραηλ ἐν βεθσαμὺς, Ϛ εἰσ-
ήγαγεν αὐτὸν εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ κατέλυσεν ἀπὸ τοῦ
τείχους ἱερουσαλὴμ ἀπὸ πύλης ἐφραὶμ ἕως πύλης γω-
νίας τετρακοσίους πήχεις.
24 καὶ πᾶν τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ πάντα τὰ
σκεύη τὰ εὑρεθέντα ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τὰ παρὰ τὸν ὠβηδ
ἐδὼμ καὶ σὺν θησαυρὸς οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ σὺν
υἱοὺς τῶν συμμίξεων ἔλαβεν, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς σα-
μάρειαν.
25 καὶ ἔζησεν ἀμεσίας ὁ ἰωὰς βασιλεὺς ἰούδα μετ᾽ τὸ
ἀποθανεῖν ἰωὰς τὸν τοῦ ἰωαχαζ βασιλέα ἰσραηλ, πέντε
26 Ϛ δέκα ἔτη. καὶ Ⓓ λοιποὶ λόγοι ἀμεσίου Ⓓ πρώτου
καὶ Ⓓ ἔσχατοι οὐκ ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίου βα-
σιλέων ἰούδα καὶ ἰσραηλ;
27 καὶ ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἀπέστη ἀμεσίας ἀπὸ τ κυρίου, συν-
εστράφη ἐπ᾽ αὐτὸν συνόδευσις ἐν ἱερουσαλὴμ, Ϛ ἔφυγεν
εἰς λαχεῖς, καὶ ἀπέστειλαν κατόπισεν αὐτοῦ εἰς λαχεῖς,
καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐκεῖ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

28 * וַיִּשָּׂאֻהוּ עַל־הַסּוּסִים וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עִם־
אֲבֹתָיו בְּעִיר יְהוּדָה׃

כו

1 * וַיִּקְחוּ כָל־עַם יְהוּדָה אֶת־
עֻזִּיָּהוּ וְהוּא בֶּן־שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ
תַּחַת אָבִיו אֲמַצְיָהוּ׃
2 * הוּא בָּנָה אֶת־אֵילוֹת וַיְשִׁיבֶהָ לִיהוּדָה
3 אַחֲרֵי שְׁכַב־הַמֶּלֶךְ עִם־אֲבֹתָיו׃ * בֶּן־שֵׁשׁ
עֶשְׂרֵה שָׁנָה עֻזִּיָּהוּ בְּמָלְכוֹ וַחֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם
שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ יְכִילְיָה מִן־
4 יְרוּשָׁלִָם׃ * וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל
5 אֲשֶׁר־עָשָׂה אֲמַצְיָהוּ אָבִיו׃ * וַיְהִי לִדְרֹשׁ
אֱלֹהִים בִּימֵי זְכַרְיָהוּ הַמֵּבִין בִּרְאוֹת הָאֱלֹהִים
וּבִימֵי דָּרְשׁוֹ אֶת־יְהוָה הִצְלִיחוֹ הָאֱלֹהִים׃
6 * וַיֵּצֵא וַיִּלָּחֶם בַּפְּלִשְׁתִּים וַיִּפְרֹץ אֶת־חוֹמַת
גַּת וְאֵת חוֹמַת יַבְנֶה וְאֵת חוֹמַת אַשְׁדּוֹד וַיִּבְנֶה
עָרִים בְּאַשְׁדּוֹד וּבַפְּלִשְׁתִּים׃
7 * וַיַּעְזְרֵהוּ הָאֱלֹהִים עַל־פְּלִשְׁתִּים וְעַל־
הָעַרְבִיִּים הַיּוֹשְׁבִים בְּגוּר־בַּעַל וְהַמְעוּנִים׃
8 * וַיִּתְּנוּ הָעַמּוֹנִים מִנְחָה לְעֻזִּיָּהוּ וַיֵּלֶךְ שְׁמוֹ עַד־
לְבוֹא מִצְרַיִם כִּי הֶחֱזִיק עַד־לְמָעְלָה׃
9 * וַיִּבֶן עֻזִּיָּהוּ מִגְדָּלִים בִּירוּשָׁלִָם עַל־שַׁעַר
הַפִּנָּה וְעַל־שַׁעַר הַגַּיְא וְעַל־הַמִּקְצוֹעַ וַיְחַזְּקֵם׃
10 * וַיִּבֶן מִגְדָּלִים בַּמִּדְבָּר וַיַּחְצֹב בֹּרוֹת רַבִּים כִּי
מִקְנֶה־רַב הָיָה לוֹ וּבַשְּׁפֵלָה וּבַמִּישׁוֹר אִכָּרִים
וְכֹרְמִים בֶּהָרִים וּבַכַּרְמֶל כִּי־אֹהֵב אֲדָמָה הָיָה׃
11 * וַיְהִי לְעֻזִּיָּהוּ חַיִל עֹשֵׂה מִלְחָמָה יוֹצְאֵי
צָבָא לִגְדוּד בְּמִסְפַּר פְּקֻדָּתָם בְּיַד יְעוּאֵל הַסּוֹפֵר
וּמַעֲשֵׂיָהוּ הַשּׁוֹטֵר עַל יַד־חֲנַנְיָהוּ מִשָּׂרֵי הַמֶּלֶךְ׃
12 * כֹּל מִסְפַּר רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְגִבּוֹרֵי חָיִל
אַלְפַּיִם וְשֵׁשׁ מֵאוֹת׃
13 * וְעַל־יָדָם חֵיל צָבָא שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וְשִׁבְעַת
אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת עוֹשֵׂי מִלְחָמָה בְּכֹחַ חָיִל
לַעְזֹר לַמֶּלֶךְ עַל־הָאוֹיֵב׃
14 * וַיָּכֶן לָהֶם עֻזִּיָּהוּ לְכָל־הַצָּבָא מָגִנִּים
וּרְמָחִים וְכוּבָעִים וְשִׁרְיֹנוֹת וּקְשָׁתוֹת וּלְאַבְנֵי
קְלָעִים׃

18 * Reportantésque super equos sepelierunt eum cum patribus suis in ciuitate Dauid.

CAP. XXVI.

1 OMnis autem populus Iuda filiũ eius
A Oziam annorum sedecim constituit
regem pro Amasia patre suo.
2 * Ipse ædificauit Ahilat, & restituit eam
ditioni Iudæ, postquam dormiuit rex cũ
patribus suis.
3 * Sedecim annorum erat Ozias cùm re-
gnare cœpisset, & quinquaginta duobus
annis regnauit in Hierusalem. Nomen
matris eius Iecelia de Hierusalem.
4 * Fecítque quod erat rectum in oculis
Domini iuxta omnia quę fecerat Amasias
5 pater eius. * Et exquisiuit Deum in die-
bus Zachariæ intelligentis & videntis
Deum. Cúmq; requireret Dominum, di-
rexit eum in omnibus.
6 * Deniq; egressus est & pugnauit con-
tra Philistiim & destruxit murum Geth,
& murum Iamniæ murúmq; Azoti. ædi-
ficauit quoque oppida in Azoto & Phili-
stijm.
7 * Et adiuuit eum Deus contra Phili-
stiim & contra Arabes qui habitabant in
Gurbaal & contra Ammonitas.
8 * Appendebántq; Ammonitæ munera
B Oziæ, & diuulgatum est nomen eius vsq;
ad introitum Ægypti propter crebras vi-
9 ctorias. * Ædificauítque Ozias turres in
Hierusalem, super portã anguli, & super
portam vallis, & reliquas in eodem muri
latere, firmauítque eas.
10 * Extruxítq; turres in solitudine, & ef-
fodit cisternas plurimas, eo quòd haberet
multa pecora, tam in campestribus quàm
in eremi vastitate. Vineas quoque habuit
& vinitores in montibus & in carmelo,
erat quippe homo agriculturæ deditus.
11 * Fuit autem exercitus bellatorum eius
qui procedebant ad prœlia sub manu Ie-
hihel scribæ, Maasiæque doctoris, & sub
manu Ananiæ qui erat de ducibus regis.
12 * Omnísque numerus principum per
familias suas virorum fortium duorum
millium sexcentorum.
13 * Et sub eis vniuersus exercitus trecen-
torum & septem millium quingẽtorum,
C qui erant apti ad bella, & pro rege contra
aduersarios dimicabant.
14 * Præparauit quoque eis Ozias, id est,
cuncto exercitui clypeos, & hastas, & ga-
leas, & loricas, arcúsque & fundas ad ia-
ciendos lapides.

* Et reportauerunt eum super equos, & 28
sepelierunt eum cum patribus suis in ciuitate
Dauid.

CAP. XXVI.

ET accepit omnis populus terræ Oziam, & 1
ipse filius sedecim annorum, & cõstitue-
runt regem ipsum pro patre suo Amesia.
* Ipse ædificauit Ailath, ipse restituit ipsam 2
Iuda, postquam dormiuit rex cum patribus
suis.
* Filius sedecim annorum Ozias cùm regna- 3
ret ipse, & quinquaginta & duobus annis re-
gnauit in Hierusalem, & nomen matri suæ Je-
chelia ab Hierusalem.
* Et fecit rectum coram Domino iuxta om- 4
nia quæ fecit Amesias pater eius.
* Et fuit quærens Dominum in diebus Za- 5
chariæ intelligentis in visione Dei, & in die-
bus suis quibus quæsiuit Dominum, direxit
eum Dominus Deus.
* Et egressus est Ozias & pugnauit contra 6
Philistiim, & destruxit muros Geth, & mu-
ros Jabna, & muros Azoti, & ædificauit ciui-
tates in Azoto, & in Philistiim.
* Et adiuuit eum Dominus cõtra Philistiim 7
& contra Arabes qui habitabant in petra &
contra Minæos.
* Et dederunt Minæi dona Oziæ, & fuit no 8
men eius vsque ad introitum Ægypti, quoniam
præualuit vsque ad supra.
* Et ædificauit Ozias turres in Hierusalem, 9
& super portam anguli & super portam val-
lis & super angulos, & firmauit eas.
* Et ædificauit turres in solitudine, & ef- 10
fodit cisternas multas, quoniam pecora multa
fuerunt ei in planicie & in campestri: agricul-
tores & vinitores in montibus & in carme-
lo, quoniam vir agriculturæ deditus erat.
* Et fuerunt Oziæ exercitus facientes bel- 11
lum, & qui egrediebantur in aciem: & nu-
merus considerationis eorum per manum Ieiel
scribæ & Maasiæ iudicis, & per manum Ana-
niæ successoris regis.
* Omnis numerus principum familiarum 12
fortium in bellum duo millia sexcenti.
* Et cum eis exercitus bellatores trecenta 13
millia & septem mille quingenti: hi facientes
bellum in potentia fortitudinis, ad auxilian-
dum regi contra aduersarios.
* Et præparauit eis Ozias cuncto exercitui 14
clypeos, & hastas, & galeas, & loricas, &
arcus, & ad lapides fundas.

18 * καὶ ἀνέλαβον αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἵππων, καὶ ἔθαψαν
αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ.

κϛ'.

1 * Καὶ ἔλαβε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς ὀζίαν, καὶ αὐτὸς υἱὸς
ἑκκαίδεκα ἐτῶν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ ἀμεσίου.
2 * αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν αἰλάθ, αὐτὸς ἐπέστρεψεν αὐ-
τὴν τῷ ἰούδα, μετὰ τὸ κοιμηθῆναι τὸν βασιλέα μετὰ τῶν πα-
τέρων αὐτοῦ.
3 * υἱὸς ἑκκαίδεκα ἐτῶν ὁ ὀζίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν,
καὶ πεντήκοντα καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ
ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἰεχελία ἀπὸ ἱερουσαλήμ.
4 * καὶ ἐποίησεν τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα
ἐποίησεν ἀμεσίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ.
5 * καὶ ἦν ἐκζητῶν τὸν κύριον ἐν ταῖς ἡμέραις ζαχα-
ρίου τοῦ συνιέντος ἐν ὁράσει θεοῦ, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις
αὐτοῦ αἷς ἐξεζήτησε τὸν κύριον, κατεύθυνεν αὐτὸν κύ-
ριος ὁ θεός.
6 * καὶ ἐξῆλθεν ὀζίας καὶ ἐπολέμησεν πρὸς τοὺς ἀλ-
λοφύλους, καὶ καθεῖλε τὰ τείχη γέθ, καὶ τὰ τείχη ἰαβνά,
καὶ τὰ τείχη ἀζώτου· καὶ ᾠκοδόμησε πόλεις ἐν ἀζώτῳ,
καὶ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις.
7 * καὶ κατίσχυσεν αὐτὸν κύριος ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους,
καὶ ἐπὶ τοὺς ἄραβας τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς πέτρας,
8 καὶ ἐπὶ τοὺς μιναίους. * καὶ ἔδωκαν οἱ μιναῖοι δῶρα
τῷ ὀζίᾳ, καὶ ἦν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἕως εἰσόδου αἰγύπτου, ὅτι
κατίσχυσεν ἕως ἄνω.
9 * καὶ ᾠκοδόμησεν ὀζίας πύργους ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ
ἐπὶ τὴν πύλην τῆς γωνίας καὶ ἐπὶ τὴν πύλην τῆς φάραγ-
γος, καὶ ἐπὶ τῶν γωνιῶν, καὶ κατίσχυσεν αὐτάς.
10 * καὶ ᾠκοδόμησεν πύργους ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐλατόμησε
λάκκους πολλούς, ὅτι κτήνη πολλὰ ὑπῆρχεν αὐτῷ ἐν σε-
φυλᾷ καὶ ἐν τῇ πεδινῇ· γεωργοὶ καὶ ἀμπελουργοὶ ἐν τοῖς
ὄρεσιν καὶ ἐν τῷ καρμήλῳ, ὅτι ἀνὴρ φιλογεωργὸς ἦν.
11 * καὶ ἐγένοντο τῷ ὀζίᾳ δυνάμεις ποιοῦσαι πόλεμον,
καὶ ἐκπορευόμεναι εἰς παράταξιν· καὶ ὁ ἀριθμὸς τῆς ἐπι-
σκέψεως αὐτῶν διὰ χειρὸς ἰειὴλ τοῦ γραμματέως καὶ
μαασίου τοῦ κριτοῦ, καὶ διὰ χειρὸς ἀνανίου τοῦ διαδόχου
τοῦ βασιλέως.
12 * πᾶς ἀριθμὸς τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν τῶν δυ-
νατῶν εἰς πόλεμον δισχίλιοι ἑξακόσιοι.
13 * καὶ μετ' αὐτῶν δυνάμεις πολεμικαὶ τριακόσιαι χι-
λιάδες καὶ ἑπτακισχίλιοι πεντακόσιοι· οὗτοι οἱ ποιοῦντες
πόλεμον ἐν δυνάμει ἰσχύος, βοηθῆσαι τῷ βασιλεῖ ἐπὶ
τοὺς ὑπεναντίους.
14 * καὶ ἡτοίμαζεν αὐτοῖς ὀζίας πάσῃ τῇ δυνάμει θυ-
ρεοὺς καὶ δόρατα καὶ περικεφαλαίας, καὶ θώρακας, καὶ
τόξα καὶ εἰς λίθους σφενδόνας.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 * וַיַּעַשׂ בִּירוּשָׁלַ͏ִם חֻשְׁבֹנוֹת מַחְשְׁבֵ֣ת חוֹשֵׁב
לִהְיוֹת֙ עַל־הַמִּגְדָּלִ֔ים וְעַל־הַפִּנּ֖וֹת לירוֹא
בַחִצִּ֑ים וּבְאַבְנֵ֥ים גְּדֹלוֹת֙ וַיֵּצֵ֣א שְׁמ֔וֹ עַד־לְמֵרָח֖וֹק
כִּי־הִפְלִ֣יא לְהֵעָזֵ֑ר עַד־כִּי־חָזָֽק׃

16 * וּכְחָזְקָת֖וֹ גָּבַ֣ה לִבּ֑וֹ עַד־לְהַשְׁחִ֣ית וַיִּמְעַל
בַּיהוָ֣ה אֱלֹהָ֔יו וַיָּבֹ֥א אֶל־הֵיכַ֖ל יְהוָ֣ה לְהַקְטִ֑יר
עַל־מִזְבַּ֖ח הַקְּטֹֽרֶת׃ 17 * וַיָּבֹ֤א אַחֲרָיו֙ עֲזַרְיָ֣הוּ
הַכֹּהֵ֔ן וְעִמּ֖וֹ כֹּהֲנִ֣ים לַיהוָ֑ה שְׁמוֹנִ֥ים בְּנֵי־חָֽיִל׃

18 * וַיַּעַמְד֣וּ עַל־עֻזִּיָּ֣הוּ הַמֶּ֔לֶךְ וַיֹּ֣אמְרוּ לוֹ֮ לֹא־לְךָ֣
עֻזִּיָּ֣הוּ לְהַקְטִ֣יר לַיהוָה֒ כִּ֣י לַכֹּהֲנִ֗ים בְּנֵי־אַהֲרֹן֙
הַמְקֻדָּשִׁ֣ים לְהַקְטִ֔יר צֵ֖א מִן־הַמִּקְדָּ֑שׁ כִּי֙ מָעַ֣לְתָּ֔
וְלֹא־לְךָ֥ לְכָב֖וֹד מֵיְהוָ֥ה אֱלֹהִֽים׃

19 * וַיִּזְעַ֤ף עֻזִּיָּהוּ֙ וּבְיָד֣וֹ מִקְטֶ֔רֶת לְהַקְטִ֖יר וּבְזַעְפּ֑וֹ
עִם־הַכֹּהֲנִ֗ים וְהִצָּרַ֤עַת זָרְחָה֙ בְּמִצְחוֹ֔ לִפְנֵ֖י
הַכֹּהֲנִ֑ים בְּבֵ֣ית יְהוָ֔ה מֵעַ֖ל לְמִזְבַּ֥ח הַקְּטֹֽרֶת׃

20 * וַיִּפֶן־אֵלָ֣יו עֲזַרְיָ֣הוּ כֹהֵ֣ן הָרֹאשׁ֮ וְכָל־הַכֹּהֲנִים֒
וְהִנֵּה־הוּא֙ מְצֹרָ֣ע בְּמִצְחוֹ֔ וַיַּבְהִלוּהוּ מִשָּׁ֖ם וְגַם־
הוּא֙ נִדְחַ֣ף לָצֵ֔את כִּי־נָגְע֥וֹ יְהוָֽה׃

21 * וַיְהִי֙ עֻזִּיָּ֣הוּ הַמֶּ֔לֶךְ מְצֹרָ֖ע עַד־י֣וֹם מוֹתוֹ֑
וַיֵּ֣שֶׁב בֵּית֩ הַחָפְשׁ֨וּת֜ מְצֹרָ֗ע כִּי־נִגְזַ֥ר מִבֵּ֖ית יְהוָ֑ה
וְיוֹתָ֥ם בְּנ֛וֹ עַל־בֵּ֥ית הַמֶּ֖לֶךְ שֹׁפֵ֥ט אֶת־עַם־הָאָֽרֶץ׃

22 * וְיֶתֶר֙ דִּבְרֵ֣י עֻזִּיָּ֔הוּ הָרִאשֹׁנִ֖ים וְהָאַחֲרֹנִ֑ים
כָּתַ֣ב יְשַׁעְיָ֥הוּ בֶן־אָמ֖וֹץ הַנָּבִֽיא׃

23 * וַיִּשְׁכַּ֥ב עֻזִּיָּ֖הוּ עִם־אֲבֹתָ֑יו וַיִּקְבְּרוּ֩ אֹת֨וֹ עִם־
אֲבֹתָ֜יו בִּשְׂדֵ֣ה הַקְּבוּרָ֗ה אֲשֶׁ֤ר לַמְּלָכִים֙ כִּי֙ אָמְר֣וּ
מְצֹרָ֔ע הוּא֙ וַיִּמְלֹ֥ךְ יוֹתָ֛ם בְּנ֖וֹ תַּחְתָּֽיו׃

כז

1 * בֶּן־עֶשְׂרִ֥ים וְחָמֵ֛שׁ שָׁנָ֖ה יוֹתָ֑ם
בְּמָלְכ֣וֹ וְשֵׁ֣שׁ עֶשְׂרֵ֔ה שָׁנָ֖ה מָלַ֥ךְ בִּירוּשָׁלָ֑͏ִם וְשֵׁ֣ם
אִמּ֔וֹ יְרוּשָׁ֥ה בַת־צָד֖וֹק׃

2 * וַיַּ֣עַשׂ הַיָּשָׁ֗ר בְּעֵינֵי֙ יְהוָ֔ה כְּכֹ֖ל אֲשֶׁר־עָשָׂ֣ה
עֻזִּיָּ֣הוּ אָבִ֑יו רַ֚ק לֹא־בָ֣א אֶל־הֵיכַ֣ל יְהוָ֔ה וְעוֹד
הָעָ֖ם מַשְׁחִיתִֽים׃

3 * הוּא֙ בָּנָ֣ה אֶת־שַׁ֣עַר בֵּית־יְהוָ֣ה הָעֶלְי֔וֹן
וּבְחוֹמַ֥ת הָעֹפֶ֖ל בָּנָ֣ה לָרָֽב׃

4 * וְעָרִ֥ים בָּנָ֛ה בְּהַ֥ר יְהוּדָ֖ה וּבְחֻרְשִׁ֑ים בָּנָ֥ה
בִירָנִיּ֖וֹת וּמִגְדָּלִֽים׃

15 * Et fecit in Hierusalem diuersi generis machinas, quas in turribus collocauit, & in angulis murorum vt mitterét sagittas & saxa grandia. Egressúmq; est nomẽ eius procul, eo quòd auxiliaretur ei Dominus & corroborasset illum.

16 * Sed cùm roboratus esset, eleuatum est cor eius in interitum suum, & neglexit Dominum Deum suum; ingressúsq; templum Dñi, adolere voluit incensum super altare thymiamatis. 17 * Statímque ingressus post eum Azarias sacerdos, & cum eo sacerdotes Dñi octoginta viri fortissimi,

18 * Restiterunt regi atq; dixerunt: Non est tui officij Ozia, vt adoleas incensum Dño, sed sacerdotũ, hoc est filiorũ Aaron qui consecrati sunt ad huiusce modi ministerium. Egredere de sanctuario ne contemspseris, quia non reputabitur tibi in

19 gloriã hoc à Dño Deo. * Iratusq; Ozias & tenens in manu thuribulũ vt adoleret D incensum, minabatur sacerdotibus. Statímq; orta est lepra in fronte eius coram sacerdotibus in domo Dñi super altare

20 thymiamatis. * Cúmq; respexisset eum Azarias pontifex & omnes reliqui sacerdotes, viderunt lepram in fronte eius, & festinatò expulerũt eum. Sed & ipse pertterritus accelerauit egredi, eo quòd sensisset ilicò plagam Domini.

21 * Fuit igitur Ozias rex leprosus vsq; ad diem mortis suæ: & habitauit in domo separata, plenus lepra, ob quã iectus fuerat de domo Domini. Porrò Ioatham filius eius rexit domum regis, & iudicauit populum terræ.

22 * Reliqua autem sermonũ Oziæ priorum & nouissimorum scripsit Esaias filius Amos propheta.

23 * Dormiuítq; Ozias cum patribus suis, & sepelierunt eum in agro regalium sepulchrorum, eo quòd esset leprosus; regnauítque Ioatham filius eius pro eo.

CAP. XXVII.

1 A VIginti quinque annorũ erat Ioatham cùm regnare cœpisset, & sedecim annis regnauit in Hierusalem. Nomen matris eius Hierusa filia Sadoch.

2 * Fecítq; quod rectum erat coram Dño iuxta omnia quę fecerat Ozias pater suus, excepto quòd non est ingressus templum

B Dñi, & adhuc populus delinquebat.

3 * Ipse ædificauit portã domus Dñi excelsam, & in muro Ophel ædificauit multa cõstruxit.

4 * Vrbes quoq; ædificauit in montibus Iuda, & in saltibus castella & turres.

* Et fecit Ozias in Hierusalem machinas fabricatas artificijs vt essent in turribus & in angulis, vt percuterent sagittis & saxis grandibus; & audita est preparatio eorum vsque ad procul, quoniam admirationi fuit vt adiuuaretur vsque quo confortatus est.

* Et postquam roboratus est Ozias, exaltatũ est cor eius vt corrumperet; & iniquè fecit in Domino Deo suo, & ingressus est in templum Domini vt adoleret incensum in altari thymiamatum.

* Et ingressus est post ipsum Azarias sacerdos, & cum eo octoginta sacerdotes Domini filij fortitudinis.

* Et restiterunt contra Oziam regem, & dixerunt ei: Non tibi Ozia vt adoleas Domino, sed sacerdotibus filiis Aaron qui sanctificati sunt vt adoleant incensum. egredere à sanctuario, quoniam recessisti à Domino, & non erit tibi hoc in gloriam à Domino Deo.

* Et iratus est Ozias, & in manu sua thuribulum ad adolendum incensum in templo: & cùm iratus fuisset ipse contra sacerdotes, & lepra orta est in fronte eius in domo Domini coram sacerdotibus supra altare thymiamatum.

* Et conuersus est in ipsum Azarias sacerdos primus & sacerdotes, & ecce ipse leprosus in fronte sua, & expulit eum illinc, & enim ipse celeraut egredi, quoniam redarguit eum Dominus.

* Et fuit Ozias rex leprosus vsque ad diem mortis suæ, & habitauit in domo separata leprosus, quoniam expulsus fuit à domo Domini: & Joatham filius eius in regno eius iudicans populum terræ.

* Et reliqui sermones Oziæ primi & nouissimi nonne sunt scripti ab Esaia filio Amos propheta?

* Et dormiuit Ozias cum patribus suis, & sepelierunt eum in agro sepulchri Regum, quoniam dixerunt, Leprosus est, & regnauit Joatham filius eius pro eo.

CAP. XXVII.

FIlius existens viginti & quinque annorum * Joatham cùm regnaret ipse, & sedecim annis regnauit in Hierusalem: & nomen matri eius Hierusa filia Sadduc.

* Et fecit rectum coram Domino, iuxta omnia quæ fecit Ozias pater eius: veruntamen ad templum Domini nunquam ingressus est, & adhuc populus corrumpebatur.

* Ipse ædificauit portam domus Domini excelsam, & in muro Ophel ædificauit in multitudinem.

* Et vrbes ædificauit in montibus Juda, & in saltibus ædificauit castella & turres.

15 * καὶ ἐποίησεν ὀζίας ἐν ἱερουσαλὴμ μηχανὰς μεμηχανωμένας λογισμοῖς τοῦ εἶναι ἐπὶ τῶν πύργων καὶ ἐπὶ τῶν γωνιῶν, τοῦ βάλλειν βέλεσιν καὶ λίθοις μεγάλοις· καὶ ἠκούσθη ἡ καταρτισθὴ αὐτῶν ἕως πόρρω, ὅτι ἐθαυμασώθη τοῦ βοηθεῖσθαι ἕως οὗ κατίσχυσεν.

16 * καὶ ὡς κατίσχυσεν ὀζίας, ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ τοῦ διαφθεῖραι· καὶ ἠδίκησεν ἐν κυρίῳ τῷ θεῷ αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν κυρίου τοῦ θυμιᾶσαι ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν θυμιαμάτων.

17 * καὶ εἰσῆλθεν ὀπίσω αὐτοῦ ἀζαρίας ὁ ἱερεύς, & μετ' αὐτοῦ ὀγδοήκοντα ἱερεῖς κυρίου & υἱοὶ δυνάμεως.

18 * καὶ ἐπέστησαν ἐπὶ ὀζίαν τὸν βασιλέα, καὶ εἶπον αὐτῷ, οὐ σοὶ ὀζία τὸ θυμιᾶσαι τῷ κυρίῳ, ἀλλ' ἢ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν τοῖς ἡγιασμένοις τοῦ θυμιᾶσαι· ἔξελθε ἀπὸ τοῦ ἁγιάσματος, ὅτι ἀπέστης ἀπὸ τοῦ κυρίου καὶ οὐκ ἔσται σοι τοῦτο εἰς δόξαν παρὰ κυρίου τοῦ θεοῦ.

19 * καὶ ἐθυμώθη ὀζίας, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὸ θυμιατήριον τοῦ θυμιᾶσαι ἐν τῷ ναῷ· καὶ ἐν τῷ θυμωθῆναι αὐτὸν πρὸς τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἡ λέπρα ἀνέτειλε ἐν τῷ μετώπῳ αὐτοῦ ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου ἐναντίον τῶν ἱερέων ἐπάνω τοῦ θυσιαστηρίου τῶν θυμιαμάτων.

20 * καὶ ἐπέβρεψεν ἐπ' αὐτὸν ἀζαρίας ὁ ἱερεὺς ὁ πρῶτος καὶ & ἱερεῖς, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς λεπρὸς ἐν τῷ μετώπῳ αὐτοῦ, καὶ κατέσπασεν αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ γὰρ αὐτὸς ἔσπευσεν ἐξελθεῖν, ὅτι ἤλεγξεν αὐτὸν ὁ κύριος.

21 * καὶ ἦν ὀζίας ὁ βασιλεὺς λεπρὸς ἕως ἡμέρας τῆς τελευτῆς αὐτοῦ, & ἐκάθητο ἐν οἴκῳ ἀφεστῶτι λεπρός, ὅτι ἐξώσθη ἀπὸ οἴκου κυρίου· & ἰωαθὰμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ κρίνων τὸν λαὸν τῆς γῆς.

22 * & οἱ λοιποὶ λόγοι ὀζίου & πρῶτοι καὶ & ἔσχατοι οὐκ ἰδοὺ εἰσὶ γεγραμμένοι ἀπὸ ἡσαΐου υἱοῦ ἀμὼς & προφήτου;

23 * καὶ ἐκοιμήθη ὀζίας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, & ἔθαψαν αὐτὸν ἐν ἀγρῷ τῆς ταφῆς τῶν βασιλέων ὅτι εἶπαν, λεπρός ἐστι· καὶ ἐβασίλευσεν ἰωαθὰμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

κζ'.

1 * Υἱὸς ὢν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἰωαθὰμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, & ἐκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ, & ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἱερισὰ θυγάτηρ σαδδέκ.

2 * καὶ ἐποίησεν τὸ δὶς ἐνώπιον κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὀζίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ, πλὴν εἰς τὸν ναὸν κυρίου οὐκ εἰσῆλθεν, καὶ ἔτι ὁ λαὸς κατεφθείρετο.

3 * αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν πύλην οἴκου κυρίου τὴν ὑψηλὴν, καὶ ἐν τῷ τείχει τοῦ ὀφὲλ ᾠκοδόμησεν εἰς πολύ.

4 * καὶ πόλεις ᾠκοδόμησεν ἐν τοῖς ὄρεσιν ἰούδα, καὶ ἐν τοῖς δρυμοῖς ᾠκοδόμησεν βάρεις καὶ πύργους.

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 ׳ וְיהוֹאָ֣שׁ נְתָנָ֣הוּ עִם־מֶ֣לֶךְ בְּנֵי־עַמּ֗וֹן וַיְחַזְּק֤וּ
עֲלֵיהֶם֙ וַיִּתְּנ֣וּ־לוֹ בְנֵי־עַמּ֗וֹן בַּשָּׁנָ֣ה הַהִ֔יא
מֵאָ֥ה כִכַּר־כֶּ֖סֶף וַעֲשֶׂ֣רֶת אֲלָפִ֣ים כֹּרֵ֣י חִטִּ֑ים
וּשְׁעוֹרִ֥ים עֲשֶׂ֖רֶת אֲלָפִ֣ים וְאֵ֣ת הֵשִׁ֣יבוּ לוֹ֮ בְּנֵ֣י עַמּוֹן֒
וּבַשָּׁנָ֣ה הַשֵּׁנִ֔ית וְהַשְּׁלִשִׁ֖ית׃

6 ׳ וַיִּתְחַזֵּ֣ק יוֹתָ֔ם כִּ֥י הֵכִ֖ין דְּרָכָ֑יו לִפְנֵ֥י יְהוָ֖ה
אֱלֹהָֽיו׃ 7 ׳ וְיֶתֶר֩ דִּבְרֵ֨י יוֹתָ֜ם וְכָל־מִלְחֲמֹתָ֗יו
וּדְרָכָ֛יו הִנָּ֥ם כְּתוּבִ֖ים עַל־סֵ֣פֶר מַלְכֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל
וִיהוּדָֽה׃ 8 ׳ בֶּן־עֶשְׂרִ֥ים וְחָמֵ֖שׁ שָׁנָ֣ה הָיָ֑ה
בְּמָלְכ֔וֹ וְשֵׁ֥שׁ־עֶשְׂרֵ֖ה שָׁנָ֥ה מָלַ֖ךְ בִּירוּשָׁלָֽם׃
9 ׳ וַיִּשְׁכַּ֥ב יוֹתָ֖ם עִם־אֲבֹתָ֑יו וַיִּקְבְּרוּ֙ אֹת֣וֹ בְעִ֔יר
דָּוִ֖יד וַיִּמְלֹ֥ךְ אָחָ֛ז בְּנ֥וֹ תַחְתָּֽיו׃

כח

1 ׳ בֶּן־עֶשְׂרִ֥ים שָׁנָ֖ה אָחָ֑ז בְּמָלְכ֔וֹ
וְשֵׁ֥שׁ־עֶשְׂרֵ֖ה שָׁנָ֥ה מָלַ֖ךְ בִּירוּשָׁלִָ֑ם וְלֹא־עָשָׂ֥ה
הַיָּשָׁ֖ר בְּעֵינֵ֥י יְהוָ֛ה כְּדָוִ֥יד אָבִֽיו׃
2 ׳ וַיֵּ֖לֶךְ בְּדַרְכֵ֣י מַלְכֵֽי־יִשְׂרָאֵ֑ל וְגַ֣ם מַסֵּכ֔וֹת
עָשָׂ֖ה לַבְּעָלִֽים׃ 3 ׳ וְה֣וּא הִקְטִ֔יר בְּגֵ֖יא בֶּן־
הִנֹּ֑ם וַיְבַעֵ֣ר אֶת־בָּנָ֗יו בָּאֵשׁ֙ כְּתֹעֲב֣וֹת הַגּוֹיִ֔ם
אֲשֶׁ֥ר הוֹרִ֖ישׁ יְהוָ֑ה מִפְּנֵ֖י בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵֽל׃
4 ׳ וַיִּזְבַּ֥ח וַיְקַטֵּ֖ר בַּבָּמ֣וֹת וְעַל־הַגְּבָעוֹת֒ וְתַחַ֖ת
כָּל־עֵ֥ץ רַעֲנָֽן׃ 5 ׳ וַיִּתְּנֵ֣הוּ יְהוָ֣ה אֱלֹהָ֗יו בְּיַד֙
מֶ֣לֶךְ אֲרָ֔ם וַיַּכּ֥וּ בּ֖וֹ וַיִּשְׁבּ֣וּ מִמֶּ֑נּוּ שִׁבְיָ֥ה גְדוֹלָ֖ה
וַיְבִיא֣וּ דַרְמֶ֔שֶׂק וְגַ֣ם בְּיַד־מֶ֣לֶךְ יִשְׂרָאֵ֔ל נִתַּ֥ן וַיַּךְ־
בּ֖וֹ מַכּ֥וֹת גְּדוֹלָֽה׃ 6 ׳ וַיַּהֲרֹ֨ג פֶּ֜קַח בֶּן־רְמַלְיָ֗הוּ
בִּיהוּדָ֛ה מֵאָ֥ה וְעֶשְׂרִ֖ים אֶ֣לֶף בְּי֣וֹם אֶחָ֑ד הַכֹּ֖ל
בְּנֵי־חַ֥יִל בַּעֲזֹבָ֖ם אֶת־יְהוָ֥ה אֱלֹהֵ֖י אֲבוֹתָֽם׃
7 ׳ וַיָּמֶת֩ זִכְרִ֨י גִבּ֤וֹר אֶפְרַ֙יִם֙ אֶת־מַעֲשֵׂיָ֣הוּ
בֶן־הַמֶּ֔לֶךְ וְאֶת־עַזְרִיקָ֖ם נְגִ֣יד הַבַּ֑יִת וְאֶת־
אֶלְקָנָ֥ה מִשְׁנֵ֖ה הַמֶּֽלֶךְ׃ 8 ׳ וַיִּשְׁבּ֣וּ בְנֵי־
יִשְׂרָאֵ֞ל מֵאֲחֵיהֶ֗ם מָאתַ֤יִם אֶ֙לֶף֙ נָשִׁ֣ים בָּנִ֔ים
וּבָנ֖וֹת וְגַ֣ם שָׁלָ֑ל רַ֚ב בִּזְזוּ֣ מֵהֶ֔ם וַיְבִיא֖וּ אֶת־
הַשָּׁלָ֑ל לְשֹׁמְר֔וֹן׃ 9 ׳ וְשָׁ֣ם הָיָ֔ה נָבִ֖יא לַיהוָ֑ה
עֹדֵ֣ד שְׁמ֔וֹ וַיֵּצֵ֣א לִפְנֵ֣י הַצָּבָ֔א הַבָּ֖א לְשֹׁמְר֑וֹן וַיֹּ֣אמֶר
לָהֶ֗ם הִנֵּ֤ה בַחֲמַת֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהֵ֣י אֲבוֹתֵיכֶ֔ם עַל־
יְהוּדָ֖ה נָתַ֣ן בְּיֶדְכֶ֑ם וַתַּהַרְג֥וּ בָהֶ֖ם בְּזַ֥עַף עַד
לַשָּׁמַ֖יִם הִגִּֽיעַ׃

5 ׳ Ipſe pugnauit contra regem filiorum Ammon & vicit eum: dederúntq; ei filij Ammon in tempore illo centum talenta
C argenti & decé millia coros tritici, ac totidem coros ordei. Hæc ei præbuerunt filij Ammon in anno ſecundo & tertio.
6 ׳ Corroboratúſq; eſt Ioatham, eo quòd direxiſſet vias ſuas coram Dño Deo ſuo.
7 ׳ Reliqua autem ſermonum Ioatham
D & omnes pugnæ eius & opera ſcripta ſunt in libro Regum Iſrael & Iuda.
8 ׳ Viginti quinque annorum erat cùm regnare cœpiſſet, & ſedecim annis regnauit in Hieruſalem.
9 ׳ Dormiuítq; Ioatham cum patribus ſuis, & ſepelierunt eum in ciuitate Dauid, & regnauit Achaz filius eius pro eo.

CAP. XXVIII.

1 A VIginti annorum erat Achaz cùm regnare cœpiſſet, & ſedecim annis regnauit in Hieruſalem. Non fecit rectum
2 in conſpectu Dñi, ſicut Dauid pater eius. ׳ Sed ambulauit in viis regum Iſrael, inſuper & ſtatuas fudit Baalim.
3 ׳ Ipſe eſt qui adoleuit incenſum in valle Hennon, & luſtrauit filios ſuos in igne iuxta ritum gentium quas interfecit Do-
4 minus in aduentu filiorum Iſrael. ׳ Sacrificabat quoq;, & thymiama ſuccendebat in excelſis & in collibus, & ſub omni ligno frondoſo.
5 ׳ Tradiditq, eum Dominus Deus eius in manu regis Syriæ, qui percuſſit eum, magnámque prædam cepit de eius imperio, & adduxit in Damaſcum. Manibus quoque regis Iſrael traditus eſt & percuſſus plaga grandi.
6 ׳ Occiditq; Phacee filius Romeliæ de Iuda centum viginti millia in die vno, omnes viros bellatores, eo quòd reliquiſſent Dominum Deum patrum ſuorum.
7 ׳ Eodem tempore occidit Zechri vir potens ex Ephraim Maaſiam filium regis,
B & Ezricam ducem domus eius, Helcha-
nan quoque ſecundum à rege.
8 ׳ Ceperúntque filij Iſrael de fratribus ſuis ducéta millia mulierum, puerorum,
9 & puellarum, & infinitam prædam, pertuleruntque eam in Samariam. ׳ Erat autem ibi prophetaDomini, nomine Oded, qui egreſſus obuiam exercitui venienti in Samariam, dixit eis: Ecce iratus Dominus Deus patrum veſtrorum contra Iudá tradidit eos in manibus veſtris, & occidiſtis eos atrociter, ita vt ad cœlum pertingeret veſtra crudelitas.

5 ׳ Et ipſe pugnauit cum rege filiorum Ammon, & præualuit contra eum, et dabant ei filij Ammon per annum centum talenta argenti, & decem millia cororum tritici, & ordei decem millia; hæc offerebat ei rex filiorum Ammō per annum, & in anno ſecundo & tertio.
6 ׳ Et corroboratus eſt Ioathan quoniam præparauit vias ſuas coram Domino Deo ſuo.
7 ׳ Et reliqui ſermones Ioatham & bellum, & opera eius, nonne ſcripta ſunt in libro Regum Iſrael & Iuda?
8 ׳ Filius viginti & quinque annorum fuit Ioatham cùm regnaret ipſe, & ſedecim annis regnauit in Hieruſalem.
9 ׳ Et dormiuit Ioatham cum patribus ſuis, & ſepultus eſt in ciuitate Dauid, & regnauit Achaz filius eius pro eo.

CAP. XXVIII.

1 FIlius viginti annorum fuit Achaz cùm regnaret ipſe, & ſedecim annis regnauit in Hieruſalem, & non fecit rectum coram Domino ſicut Dauid pater eius.
2 ׳ Et ambulauit ſecundum vias regum Iſrael, etenim ſculptilia fecit Baalim.
3 ׳ Et ſacrificauit in valle Benennom, & luſtrauit filios ſuos in igne iuxta abominationes gentium, quas abſtulit Dominus à facie filiorum Iſrael.
4 ׳ Et adolebat in excelſis & in domibus, & ſub omni ligno frondoſo.
5 ׳ Et tradidit eum Dominus Deus eius in manu regis Syriæ, & percuſſit in eo, & cepit captiuitatem multam ex ipſis, & adduxit in Damaſcum, & in manus regis Iſrael tradidit eum Dominus, & percuſſit in eo plaga grandi.
6 ׳ Et occidit Phacee filius Romeliæ rex Iſrael in Iuda in vna die centum & viginti milia virorum potētium fortitudine, quoniam reliquerunt ipſi Dominum Deum patrum ſuorum.
7 ׳ Et occidit Zechri potens ex Ephraim Maaſſiam filium regis, & Eſricam ducem domus eius, & Elcanan ſecundum regis.
8 ׳ Et captiuos ceperunt filij Iſrael de fratribus ſuis ducenta milia mulierum, & filios & filias, & ſpolia multa ſpoliauerunt ex eis, & intulerunt ſpolia in Samariam.
9 ׳ Et illic fuit propheta Domini, Oded nomen ei: & egreſſus eſt in occurſum exercitus venientium in Samariam, & dixit eis: Ecce ira Domini Dei patrum veſtrorum contra Iudam, & tradidit eos in manibus veſtris, & occidiſtis eos in ira, & vſque ad cælum peruenit.

5 ׳ καὶ αὐτὸς ἐπολέμησε μετ' βασιλέως υἱῶν ἀμμών, & κατίσχυσεν ἐπ' αὐτὸν· & ἐδίδοσαν αὐτῷ οἱ υἱοὶ ἀμμὼν κατ' ἐνιαυτὸν ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου, & δέκα χιλιάδας κόρων πυροῦ, & κριθῶν δέκα χιλιάδας· ταῦτα ἔφερεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς υἱῶν ἀμμὼν κατ' ἐνιαυτὸν, & ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ & τῷ τρίτῳ.
6 ׳ καὶ κατίσχυσεν ἰωαθὰμ ὅτι ἡτοίμασε τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ.
7 ׳ καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι ἰωαθὰμ καὶ ὁ πόλεμος, καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ οὐκ ἰδοὺ γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου βασιλέων ἰσραὴλ & ἰούδα·
8 ׳ υἱὸς εἴκοσι & πέντε ἐτῶν υἱὸς ἰωαθὰμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, & ἐκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ.
9 ׳ καὶ ἐκοιμήθη ἰωαθὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, & ἐτάφη ἐν πόλει δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἄχαζ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

κη'.

1 ׳ Υἱὸς εἴκοσι ἐτῶν υἱὸς ἄχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, & ἐκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ· & οὐκ ἐποίησεν τὸ δίκαιον ἐνώπιον κυρίου, ὡς δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.
2 ׳ καὶ ἐπορεύθη κατὰ τὰς ὁδοὺς βασιλέων ἰσραὴλ, καὶ γλυπὰ ἐποίησε τοῖς βααλείμ.
3 ׳ καὶ ἔθυεν ἐν φάραγγι βενεννόμ, & διῆγε τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν πυρὶ κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῆρε κύριος & ἀπὸ προσώπου υἱῶν ἰσραήλ.
4 ׳ καὶ ἐθυμία ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν & ἐπὶ τῶν βουνάτων, & ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους.
5 ׳ καὶ παρέδωκεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ ἐν χειρὶ βασιλέως συρίας, & ἐπάταξεν ἐν αὐτῷ, & ἠχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν πολλὴν ἐξ αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς δαμασκόν, & εἰς τὰς χεῖρας βασιλέως ἰσραὴλ παρέδωκεν αὐτὸν κύριος, & ἐπάταξεν ἐν αὐτῷ πληγὴν μεγάλην.
6 ׳ καὶ ἀπέκτεινε φακεὰ υἱὸς ῥομελίου βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐν ἰούδα ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν δυνατῶν ἰσχύι, ἐν τῷ καταλιπεῖν αὐτοὺς κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν.
7 ׳ καὶ ἀπέκτεινε ζεχρὶ δυνατὸς ἐφραὶμ τὸν μαασίαν τὸν υἱὸν βασιλέως & τὸν ἐσρικὰμ ἡγούμενον & οἶκον αὐτοῦ & τὸν ἐλκανὰν τὸν δεύτερον βασιλέως.
8 ׳ καὶ ἠχμαλώτευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν διακοσίας χιλιάδας γυναικῶν, & υἱοὺς & θυγατέρας, καὶ σκύλα πολλὰ ἐσκύλευσαν ἐξ αὐτῶν, καὶ ἤνεγκαν τὰ σκύλα εἰς σαμάρειαν.
9 ׳ καὶ ὀνόματι ἐκεῖ ὁ προφήτης βασιλέως κυρίου, ὠδὴδ ὄνομα αὐτῷ· καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν τῆς δυνάμεως τῶν ἐρχομένων εἰς σαμάρειαν· & εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ ὀργὴ κυρίου τοῦ θεοῦ τῶν πατέρων ὑμῶν ἐπὶ τὸν ἰούδα, & παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν, καὶ ἀπεκτείνατε ἐν αὐτοῖς ἐν ὀργῇ, & ἕως τῶν οὐρανῶν ἔφθασε.

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 * Insuper filios Iuda & Hierusalē vultis
vobis subijcere in seruos & ancillas, quod
nequaquā facto opus est. Peccatis enim
11 super hoc Dño Deo vestro. * Sed audite
cōsilium meū, & reducite captiuos quos
adduxistis de fratribus vestris, quia ira
12 gnus furor Domini imminet vobis.
* Steterunt itaq, viri de principibus fi-
liorum Ephraim, Azarias filius Iohannan,
Barachias filius Mosollamoth, Ezechias
filius Sellum, & Amasias filius Hadali,
contra eos qui veniebant de prælio.
13 * Et dixerunt eis: Nō introducetis hos
captiuos, ne peccemus Domino. Quare
C vultis adijcere super peccata nostra, & ve-
tera cumulare delicta? Grande quippe
peccatū est, & ira furoris Domini immi-
net super Israel.
14 * Dimiserúntque viri Israel bellatores
prædam & vniuersa quæ ceperant coram
principibus & omni multitudine.
15 * Steterúntque viri quos supra memo-
rauimus, & apprehēdentes captiuos om-
nes qui nudi erant, vestierunt de spoliis.
Cúmq; vestissent eos & calciassent, & re-
fecissent cibo ac potu, vnxissēntque pro-
pter laborem, & adhibuissent eis curam,
quicunq; ambulare nó poterant, & erant
imbecilli corpore, imposuerūt eos iumen-
tis, & adduxerūt eos Hiericho ciuitatem
palmarum ad fratres eorum, ipsíque re-
uersi sunt in Samariam.
16 * Tempore illo
misit rex Achaz ad regem Assyriorum, qui
17 stulans auxilium. * Venerúntq; Idumæi
& percusserūt multos ex Iuda, & ceperūt
18 prædam magnā. * Philistiim quoq; ir-
fusi sunt per vrbes campestres, & ad me-
D diem Iuda, ceperúntque Beth-Sames &
Ahilō, & Gadiroth, Socho quoq; & Thim-
nan, & Ganzo cum viculis suis, & habita-
19 uerunt in eis. * Humiliauerat enim Dñs
Iudam propter Achaz regē Iuda, eo quod
nudasset eum auxilio, & contempsit ha-
20 buisset Dñm. * Adduxítq; contra eum
Theglatphalasar regem Assyriorū, qui &
afflixit eum, & nullo resistente valdauit.
21 * Igitur Achaz, spoliata domo Domini
& domo regum ac principum, dedit regi
Assyriorū munera, & tamē nihil ei profu-
22 it. * Insuper & tempore angustiæ suæ auxit
cōtemptū in Dñm. Ipse per se rex Achaz
23 * Immolauit diis Damasci victimas per-
cussoribus suis, & dixit: Dij regum Syriæ
auxiliantur eis, quos ego placabo hostias,
& aderunt mihi, cùm econtrario ipsi fue-
rint ruinæ ei & vniuerso Israel.

10 * Et nunc filios Iuda & Hierusalem vos
dicitis possidere in seruos & seruas, nonne sum
vobiscum, vt testificer Domino Deo vestro,
peccata vobiscum Domino Deo vestro.
11 * Et nunc audite me, & reducite captiuita-
tem quam cepistis à fratribus vestris, quoniam
ira furoris Domini super vos.
12 * Et steterunt principes à filiis Ephraim
Azarias filius Jonan, & Barachias filius Mas-
salmoth, & Ezechias filius Sellim, & Ama-
sias filius Addi contra eos qui veniebant à
bello.
13 * Et dixerunt eis, Non introducetis captiui-
tatem huc ad nos, quoniam vt peccemus Do-
mino super nos, vos dicitis adijci super pecca-
ta nostra & super ignorantiam nostram, quo-
niam multum peccatum nostrum & ira furo-
ris Domini in Israel.
14 * Et dimiserunt bellatores captiuitatem &
spolia coram principibus & omni Ecclesia.
15 * Et steterunt viri qui vocati sunt in no-
minibus, & apprehenderunt captiuitatem, &
omnes nudos vestierunt de spoliis, & indue-
runt eos & calciauerunt, & dederunt eis vt
comederent, & biberent, & vngerentur, &
auxilio fuerunt eis in iumentis omni infirmo:
& constituerunt eos in Hiericho ciuitatem
palmarum ad fratres eorum, & reuersi sunt
in Samariam.
16 * Et in tempore illo misit rex Achaz ad re-
gem Assyriorum vt auxiliaretur ei.
17 * Et in hoc anno & Idumei irruerunt &
percusserunt in Juda, & ceperunt captiui-
tatem.
18 * Et Philistiim irruerunt in vrbes campe-
stris, & à meridie Juda, & ceperunt Beth-sā-
mes & Ailon, & Gaderoth, & Socchoth, &
vicos eius, & Thamnan, & vicos eius,
& Gamzo & vicos eius, & habitauerunt
illic.
19 * Quoniam humiliauit Dominus Judā pro-
pter Achaz regem Juda, quoniam nudauit in
Juda, & rebellauit rebellione à Domino.
20 * Et venit contra Achaz Theglath-Phalsar
rex Assyriorum, & percussit eum.
21 * Et cepit Achaz quæ in domo Domini, &
quæ in domo regis & principum, & dedit re-
gi Assyriorum, & non in auxilium ei fuit.
22 * Sed vt tribularetur ipse, & auxit Achaz
rebellionem à Domino, & dixit rex Achaz:
23 * Queram deos Damasci percutientes me:
& dixit: Quoniam Dei regis Syriæ fortifi-
cant eos, igitur sacrificabo eis & auxiliabun-
tur mihi, & fuerunt ei ipsi in scandalum &
omni Israel.

10 * καὶ νῦν σὺ͂ς υἱὸς ἰούδα καὶ ἰερουσαλὴμ υμεῖς λέγετε
καταστῆσαί σας εἰς δούλους & δούλας, οὐκ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ'
ὑμῶν μαρτύρησαι κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, πεμμελείαι μεθ'
ὑμῶν κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν.
11 * καὶ νῦν ἀκούσατέ μου & ἀποστρέψατε τὴν αἰχμαλω
σίαν ἣν ἠχμαλωτεύσατε ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὅτι
ὀργὴ θυμοῦ κυρίου ἐφ' ὑμῖν.
12 * καὶ ἀνέστησαν ἀρχοντες ἀπὸ τῶν υἱῶν ἐφραὶμ αζα-
ίας ὁ τοῦ ἰωανᾶ, & βαραχίας ὁ τοῦ μασαλμωθ, καὶ
ἐζεκίας ὁ τοῦ σελλεὶμ, & ἀμασίας ὁ τοῦ αδδὶ πρὸς τοὺς ἐρ-
χομένους ἀπὸ τοῦ πολέμου.
13 * καὶ εἶπον αὐτοῖς, οὐ μὴ εἰσαγάγητε τὴν αἰχμαλω-
σίαν ὧδε πρὸς ἡμᾶς, ὅτι εἰς τὸ πεπεμελῆσθαι τῷ κυρίῳ
ἐφ' ἡμᾶς, ὑμεῖς λέγετε προσθεῖναι ἐπὶ τὰς ἁμαρτίας
ἡμῶν καὶ ἐπὶ τὴν ἀγνοιαν ἡμῶν, ὅτι πολλὴ ἡ ἁμαρτία
ἡμῶν & ὀργὴ θυμοῦ κυρίου ἐπὶ τὸν ἰσραήλ.
14 * & ἀφῆκαν οἱ πολεμισταὶ τὴν αἰχμαλωσίαν & τὰ
σκῦλα ἐναντίον τῶν ἀρχόντων & πάσης τῆς ἐκκλησίας.
15 * καὶ ἀνέστησαν ἄνδρες οἱ ἐπεκλήθησαν ἐν ὀνόμασιν, &
ἀντελάβοντο τῆς αἰχμαλωσίας, & πάντας σὺν γυμνοὺς
περιέβαλον ἀπὸ τῶν σκύλων, & ἐνέδυσαν αὐτοὺς & ὑπέ-
δησαν, καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς & φαγεῖν, καὶ πεῖν, καὶ ἀλεί-
ψασθαι, καὶ ἀντελάβοντο αὐτῶν ἐν ὑποζυγίοις παντὸς
ἀσθενοῦς · καὶ κατέστησαν αὐτοὺς εἰς ἱεριχὼ τὴν πόλιν τῶν
φοινίκων πρὸς ἀδελφοὺς αὐτῶν, & ἀπέστρεψαν εἰς σαμά-
16 ρειαν. * καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς
ἄχαζ πρὸς τὸν βασιλέα τῶν ἀσσυρίων & βοηθῆσαι αὐτῷ.
17 * καὶ ἐν τούτῳ τῷ ἔτει καὶ οἱ ἰδουμαῖοι ἐπέθεντο, καὶ
ἐπάταξαν ἐν ἰούδα, καὶ ἠχμαλώτευσαν αἰχμαλωσίαν.
18 * καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἐπέθεντο ἐπὶ τὰς πόλεις τῆς πε-
δινῆς, καὶ ἀπὸ λιβὸς τοῦ ἰούδα, καὶ ἔλαβον τὴν βαθσα-
μὴς, καὶ τὴν αἰλὼν, καὶ τὴν γαδηρώθ, καὶ τὴν σοχώθ,
καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὴν θαμναν καὶ τὰς κώμας
αὐτῆς, καὶ τὴν γαμζὼ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ κα-
τῴκησαν ἐκεῖ.
19 * ὅτι ἐταπείνωσε κύριος τὸν ἰούδαν διὰ τὸν ἄχαζ βα-
σιλέα ἰούδα, ὅτι ὤν ἀπεκάλυψεν ἐν τῷ ἰούδα, καὶ ἀπέ-
στη ἀποστασία ἀπὸ κυρίου.
20 * καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὸν ἄχαζ θεγλαθ φαλσαὲ βασι-
λεὺς ἀσσυρίων, & ἐπάταξεν αὐτόν.
21 * καὶ ἔλαβεν ἄχαζ τὰ ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου & τὰ ἐν τῷ
οἴκῳ τοῦ βασιλέως & τῶν ἀρχόντων, & ἔδωκε τῷ βασιλεῖ
τῶν ἀσσυρίων, & οὐκ εἰς βοήθειαν αὐτῷ ἦν.
22 * ἀλλ' ἢ τοῦ θλιβῆναι αὐτὸν, & προσέθηκεν ἄχαζ ἔτι
ἀποστασίαν ἀπὸ κυρίου. & εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἄχαζ
23 * ζητήσω δὴ θεὸς δαμασκοῦ δὴ τύπτοντάς με· &
εἶπεν, ὅτι οἱ θεοὶ βασιλέως συρίας καλλύνουσιν αὐτούς,
δώσω θύσω αὐτοῖς, καὶ βοηθήσονταί μου· καὶ ἐγένοντο
αὐτῷ αὐτοὶ εἰς σκῶλον & παντὶ ισραήλ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

24 * Direptis itaque Achaz vasis domus Dei atque confractis, clausit ianuas templi Domini, & fecit sibi altaria in vniuersis angulis Hierusalem.

25 * In omnibus quoque vrbibus Iuda extruxit aras ad cremandum thus, atque ad iracundiam prouocauit Dominum Deum patrum suorum.

26 * Reliqua autem sermonum eius & omnium operum suorum priorum & nouissimorum scripta sunt in libro Regum Iuda & Israel.

27 * Dormiuitq; Achaz cum patribus suis, & sepelierunt eum in ciuitate Hierusalem. Neque enim receperunt eum in sepulchra regum Israel. Regnauitque Exechias filius eius pro eo.

CAP. XXIX.

1 A IGitur Ezechias regnare cœpit cùm viginti quinque esset annorum, & viginti nouem annis regnauit in Hierusalem. Nomen matris eius Abia filia Zachariæ.

2 * Fecítque quod erat placitum in conspectu Domini, iuxta omnia quæ fecerat Dauid pater eius.

3 * Ipso anno & mense primo regni sui aperuit valuas domus Domini, & instauraui eas.

4 * Adduxítque sacerdotes atq; Leuitas, & congregauit eos in plateam Orientalē.

5 * Dixítque ad eos, Audite me Leuitæ, & sanctificamini, mundate domum Dei patrum vestrorum, & auferte omnem immunditiam de sanctuario.

6 * Peccauerunt patres nostri & fecerunt malum in conspectu Domini Dei nostri, derelinquentes eum, auerterunt faciem B suas à tabernaculo Domini, & præbuerunt dorsum.

7 * Clauserunt ostia quæ erant in porticu & extinxerunt lucernas, incensúmque non adoleuerunt, & holocausta non obtulerunt in sanctuario Deo Israel.

8 * Concitatus est itaque furor Domini super Iudam & Hierusalem. Tradidítque eos in commotionem & in interitum & in sibilū, sicut ipsi cernitis oculis vestris.

9 * En corruerunt patres nostri gladio, filij nostri, & filiæ nostræ, & coniuges captiuæ ductæ sunt propter hoc scelus.

10 * Nunc ergo placet mihi, vt ineamus fœdus cum Domino Deo Israel, & auertet à nobis furorem iræ suæ. * Filij mei

11 nolite negligere. Vos elegit Dominus vt stetis coram eo, & ministretis illi, colatisq; C eum, & eremetis ei incensum.

24 וַיְאַסֵּף אֶחָז אֶת־כְּלֵי בֵית־הָאֱלֹהִים
וַיְקַצֵּץ אֶת־כְּלֵי בֵית הָאֱלֹהִים וַיִּסְגֹּר אֶת־
דַּלְתוֹת בֵּית יְהוָה וַיַּעַשׂ לוֹ מִזְבְּחוֹת בְּכָל־פִּנַּת
25 בִּירוּשָׁלִָם׃ * וּבְכָל־עִיר וָעִיר לִיהוּדָה
עָשָׂה בָמוֹת לְקַטֵּר לֵאלֹהִים אֲחֵרִים וַיַּכְעֵס אֶת־
יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו׃
26 * וְיֶתֶר דְּבָרָיו וְכָל־דְּרָכָיו הָרִאשֹׁנִים
וְהָאַחֲרֹנִים הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר מַלְכֵי יְהוּדָה
27 וְיִשְׂרָאֵל׃ * וַיִּשְׁכַּב אָחָז עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרֻהוּ
בָּעִיר בִּירוּשָׁלִַם כִּי לֹא הֲבִיאוּהוּ לְקִבְרֵי מַלְכֵי
יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ יְחִזְקִיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

כט

1 * יְחִזְקִיָּהוּ מָלַךְ בֶּן־עֶשְׂרִים
וְחָמֵשׁ שָׁנָה וְעֶשְׂרִים וְתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם
וְשֵׁם אִמּוֹ אֲבִיָּה בַּת־זְכַרְיָהוּ׃
2 * וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה
3 דָּוִיד אָבִיו׃ * הוּא בַּשָּׁנָה הָרִאשׁוֹנָה
לְמָלְכוֹ בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן פָּתַח אֶת־דַּלְתוֹת בֵּית־
4 יְהוָה וַיְחַזְּקֵם׃ * וַיָּבֵא אֶת־הַכֹּהֲנִים
וְאֶת־הַלְוִיִּם וַיַּאַסְפֵם לִרְחוֹב הַמִּזְרָח׃
5 * וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְעוּנִי הַלְוִיִּם עַתָּה הִתְקַדְּשׁוּ
וְקַדְּשׁוּ אֶת־בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם וְהוֹצִיאוּ
אֶת־הַנִּדָּה מִן־הַקֹּדֶשׁ׃
6 * כִּי־מָעֲלוּ אֲבֹתֵינוּ וַיַּעֲשׂוּ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ וַיַּעַזְבֻהוּ וַיָּסֵבּוּ פְּנֵיהֶם מִמִּשְׁכַּן יְהוָה
7 וַיִּתְּנוּ־עֹרֶף׃ * גַּם סָגְרוּ דַּלְתוֹת הָאוּלָם
וַיְכַבּוּ אֶת־הַנֵּרוֹת וּקְטֹרֶת לֹא הִקְטִירוּ וְעֹלָה
לֹא־הֶעֱלוּ בַּקֹּדֶשׁ לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
8 * וַיְהִי קֶצֶף יְהוָה עַל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם
וַיִּתְּנֵם לְזַעֲוָה לְשַׁמָּה וְלִשְׁרֵקָה כַּאֲשֶׁר אַתֶּם
9 רֹאִים בְּעֵינֵיכֶם׃ * וְהִנֵּה נָפְלוּ אֲבוֹתֵינוּ בֶּחָרֶב
וּבָנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ וְנָשֵׁינוּ בַשְּׁבִי עַל־זֹאת׃
10 * עַתָּה עִם־לִבִּי לִכְרֹת בְּרִית לַיהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל וְיָשֹׁב מִמֶּנּוּ חֲרוֹן אַפּוֹ׃
11 * בָּנַי עַתָּה אַל־תִּשָּׁלוּ כִּי־בָכֶם בָּחַר יְהוָה
לַעֲמֹד לְפָנָיו לְשָׁרְתוֹ וְלִהְיוֹת לוֹ מְשָׁרְתִים
וּמַקְטִרִים׃

24 * Et abstulit Achaz vasa domus Domini & fregit ea, & clausit Achaz fores domus Domini, & fecit sibi altare in omni angulo in Hierusalem.

25 * Et in omni vrbe, & in ciuitate Iuda fecerunt excelsa, ad adolendum dijs alienis, & irritauit Dominum Deum patrum suorum.

26 * Et reliqui sermones eius et opera eius prima & nouissima nonne sunt scripta in libro Regum Iuda & Israel?

27 * Et dormiuit Achaz cum patribus suis, & sepultus est in ciuitate Dauid, & non attulerunt eum in sepulchra regum Israel, & regnauit Ezechias filius eius pro eo.

CAP. XXIX.

1 * Filius existens viginti & quinque annorum Ezechias cùm regnaret ipse, & viginti, & nouem annis regnauit in Hierusalem; & nomen matri eius Abia filia Zachariæ.

2 * Et fecit Ezechias rectum coram Domino, iuxta omnia quæ fecit Dauid pater eius.

3 * Et factum est quando stetit Ezechias in regno suo in mense primo aperuit valuas domus Domini, & instauravit eas.

4 * Et introduxit sacerdotes & Leuitas, & constituit eos in latus quod ad Orientem.

5 * Et dixit eis, Audite me Leuitæ, nunc sanctificamini, & sanctificate domum Domini Dei patrum vestrorum, & eijcite immunditiam de sanctuarijs.

6 * Quoniam rebellauerunt patres nostri, & fecerunt malum coram Domino Deo nostro, & dereliquerunt eum, & auerterunt faciem suam à tabernaculo Domini, & dederunt cervicem.

7 * Et clauserunt ostia templi, & extinxerunt lucernas, & thymiama non adoleuerunt, & holocausta non obtulerunt in sanctuario Deo Israel.

8 * Et fuit ira Domini super Judam & Hierusalem, & tradidit eos in commotionem & in interitum & in sibilum, sicut vos cernitis oculis vestris.

9 * Et ecce corruerunt patres nostri in gladio, & filij nostri, & filiæ nostræ, & vxores nostræ in captiuitate in terra non sua.

10 * Causa huius fuit in corde meo vt disponatur fœdus Domino Deo Israel, et auertet à nobis iram furoris sui.

11 * Et nunc non relinquatis facere, quoniam in vobis elegit Dominus, vt stetis coram eo ad ministrandum ei, & sitis eius ministri & adolentes incensum.

24 καὶ ἀπέκοψεν ἄχαζ τὰ σκεύη οἴκου κυρίου, καὶ κατέκοψεν αὐτά, καὶ ἀπέκλεισεν ἄχαζ τὰς θύρας οἴκου κυρίου, καὶ ἐποίησεν αὐτῷ θυσιαστήριον ἐν πάσῃ γωνίᾳ ἐν ἱερουσαλήμ·
25 * καὶ ἐν πάσῃ πόλει, ⟨ἐν πόλει ἰούδα ἐποίησαν ὑψηλά, τοῦ θυμιᾶν θεοῖς ἀλλοτρίοις, καὶ παρώργισε κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτοῦ.
26 * καὶ ⟨οἱ λοιποὶ λόγοι αὐτοῦ καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ αἱ πρῶται καὶ ἔσχαται ⟨ἰδοὺ εἰσὶ γεγραμμένοι ⟨ἐπὶ βιβλίου βασιλέων ἰούδα καὶ ἰσραήλ·
27 * καὶ ἐκοιμήθη ἄχαζ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει δαυὶδ, καὶ οὐκ ἤνεγκαν αὐτὸν εἰς τοὺς τάφους τῶν βασιλέων ἰσραήλ, καὶ ἐβασίλευσεν ἐζεκίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

κθ.

1 * Υἱὸς ὢν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἐζεκίας ⟨ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν· καὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ⟨ἐν ἱερουσαλήμ· καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἀβία θυγάτηρ ζαχαρίου.
2 * καὶ ἐποίησεν ἐζεκίας τὸ δοθὲς ⟨ἐνώπιον κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.
3 * καὶ ἐγένετο ⟨ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ ἀνέῳξε τὰς θύρας οἴκου κυρίου, ⟨ἐπεσκέπασεν αὐτάς.
4 * καὶ εἰσήγαγον ⟨οἱ ἱερεῖς ⟨οἱ λευίτας, ⟨καὶ ἐξῆλθεν αὐτοὺς εἰς τὴν πλατεῖαν ⟨τὴν ἀνατολάς.
5 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἁγιάσθητε μοι ⟨οἱ λευῖται, νῦν ἁγιάσθητε, ⟨ἁγιάσατε τὸν οἶκον κυρίου ⟨τοῦ θεοῦ τῶν πατέρων ὑμῶν, ⟨ἐκβάλετε τὴν ἀκαθαρσίαν ⟨ἐκ τῶν ἁγίων.
6 * ὅτι ἀπέστησαν ⟨οἱ πατέρες ἡμῶν, ⟨ἐποίησαν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου ⟨τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ⟨ἐγκατέλιπον αὐτὸν, καὶ ἀπέστρεψαν τὸ πρόσωπον αὐτῶν ἀπὸ ⟨τοῦ σκηνώματος κυρίου, καὶ ἔδωκαν αὐχένα.
7 * καὶ ἀπέκλεισαν τὰς θύρας ⟨τοῦ ναοῦ, ⟨ἔσβεσαν ⟨τοὺς λύχνους, καὶ θυμίαμα οὐκ ἐθυμίασαν, καὶ ὁλοκαυτώματα οὐ προσήνεγκαν ⟨ἐν τῷ ἁγίῳ τῷ θεῷ ἰσραήλ.
8 * καὶ ἐγένετο ὀργὴ κυρίου ⟨ἐπὶ ἰούδαν καὶ ἱερουσαλήμ· καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς ἔκστασιν καὶ εἰς ἀφανισμὸν καὶ εἰς συριγμόν, ὡς ὑμεῖς ὁρᾶτε ⟨τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν.
9 * καὶ ἰδοὺ ἔπεσον ⟨οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ⟨οἱ υἱοὶ ἡμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ἡμῶν, ⟨καὶ αἱ γυναῖκες ἡμῶν ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἐν γῇ οὐκ ἰδίᾳ αὐτῶν.
10 * ἕνεκεν τούτου ἐγένετο ⟨ἐπὶ καρδίας μου ⟨τοῦ διαθέσθαι διαθήκην τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραήλ, ⟨ἵνα ἀποστρέψει ἀφ' ἡμῶν τὴν ὀργὴν ⟨τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ.
11 * καὶ νῦν μὴ ἀλλίπητε ποιεῖν, ὅτι ἐν ὑμῖν ᾑρέτηκε κύριος ⟨τοῦ εἶναι ἐναντίον αὐτοῦ λειτουργεῖν αὐτῷ, καὶ εἶναι αὐτῷ λειτουργοὺς ⟨καὶ θυμιῶντας.

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 * וַיָּקֻמוּ הַלְוִיִּם מַחַת בֶּן־עֲמָשַׂי וְיוֹאֵל בֶּן־
עֲזַרְיָה֙ מִן־בְּנֵי־קְהָתִ֔י וּמִן־בְּנֵ֥י מְרָרִ֖י קִ֣ישׁ בֶּן־
עַבְדִּ֑י וַעֲזַרְיָ֥ה בֶּן־יְהַלְלְאֵ֖ל וּמִן־הַגֵּרְשָׁנִ֑י יוֹאָ֖ח
בֶּן־זִמָּ֥ה וְעֵ֖דֶן בֶּן־יוֹאָֽח׃
13 * וּמִן־בְּנֵ֣י אֱלִיצָפָ֔ן שִׁמְרִ֖י וְיֵעוּאֵ֑ל וּמִן־בְּנֵ֖י
אָסָ֥ף זְכַרְיָ֖הוּ וּמַתַּנְיָֽהוּ׃
14 * וּמִן־בְּנֵ֣י הֵימָ֔ן יְחִיאֵ֖ל וְשִׁמְעִ֑י וּמִן־בְּנֵ֣י יְדוּת֔וּן
15 שְׁמַעְיָ֥ה וְעֻזִּיאֵ֖ל׃ * וַיַּאַסְפ֣וּ אֶת־אֲחֵיהֶ֗ם
וַיִּתְקַדְּשׁ֔וּ וַיָּבֹ֕אוּ כְּמִצְוַ֥ת הַמֶּ֖לֶךְ בִּדְבְרֵ֣י יְהוָ֑ה
לְטַהֵ֖ר בֵּ֥ית יְהוָֽה׃
16 * וַיָּבֹ֣אוּ הַכֹּהֲנִ֗ים לִפְנִימָה֙ בֵּ֣ית יְהוָ֔ה
לְטַהֵר֙ וַיּוֹצִ֣יאוּ אֶת־כָּל־הַטֻּמְאָ֔ה אֲשֶׁ֥ר מָצְא֖וּ
בְּהֵיכַ֣ל יְהוָ֑ה לֶחָצֵ֣ר בֵּית־יְהוָ֔ה וַיְקַבְּל֥וּ הַלְוִיִּ֖ם
לְהוֹצִ֥יא לַנַּ֖חַל קִדְרֽוֹן חִרְצָֽה׃
17 * וַיָּחֵ֙לּוּ בְּאֶחָ֤ד לַחֹדֶשׁ֙ הָרִאשׁ֔וֹן לְקַדֵּ֖שׁ וּבְיוֹם
שְׁמוֹנָ֣ה לַחֹ֔דֶשׁ בָּ֣אוּ לְאוּלָ֔ם יְהוָ֑ה וַיְקַדְּשׁ֗וּ
אֶת־בֵּ֤ית יְהוָה֙ לְיָמִ֣ים שְׁמוֹנָ֔ה וּבְי֥וֹם שִׁשָּׁ֖ה עָשָׂ֣ר
לַחֹ֣דֶשׁ הָרִאשׁ֑וֹן כִּלּ֖וּ׃ * וַיָּבֹ֣אוּ פְנִימָה֮
19 אֶל־חִזְקִיָּ֣הוּ הַמֶּ֒לֶךְ֒ וַיֹּאמְר֗וּ טִהַ֙רְנוּ֙ אֶת־כָּל־בֵּ֣ית
יְהוָ֔ה וְאֶת־מִזְבַּ֥ח הָעוֹלָ֖ה וְאֶת־כָּל־כֵּלָ֑יו וְאֶת־
שֻׁלְחַ֥ן הַמַּעֲרֶ֖כֶת וְאֶת־כָּל־כֵּלָֽיו׃
20 * וְאֶת־כָּל־הַכֵּלִ֗ים אֲשֶׁ֨ר הִזְנִ֤יחַ הַמֶּ֙לֶךְ֙
אָחָ֔ז בְּמַלְכוּתוֹ֙ בְּמַעֲלוֹ֔ הֲכִנּ֖וּ וְהִקְדָּשְׁנ֑וּ וְהִנָּ֛ם
לִפְנֵ֥י מִזְבַּ֖ח יְהוָֽה׃
21 * וַיַּשְׁכֵּ֙ם֙ יְחִזְקִיָּ֣הוּ הַמֶּ֔לֶךְ וַיַּ֕עַל אֶת־שָׂרֵ֥י
הָעִ֖יר וַיַּ֣עַל בֵּית־יְהוָֽה׃
22 * וַיָּבִ֣יאוּ פָרִ֗ים שִׁבְעָ֤ה וְאֵילִים֙ שִׁבְעָ֔ה
וּכְבָשִׂ֖ים שִׁבְעָ֑ה וּצְפִירֵ֣י עִזִּ֔ים שִׁבְעָ֖ה לְחַטָּ֥את
עַל־הַמַּמְלָכָ֖ה וְעַל־הַמִּקְדָּ֑שׁ וְעַל־יְהוּדָ֔ה וַיֹּ֣אמֶר
לִבְנֵ֣י אַהֲרֹ֔ן הַכֹּהֲנִ֖ים לְהַעֲל֥וֹת עַל־מִזְבַּ֖ח יְהוָֽה׃
23 * וַיִּשְׁחֲט֣וּ הַבָּקָ֔ר וַיְקַבְּל֥וּ הַכֹּהֲנִ֖ים אֶת־
הַדָּ֑ם וַיִּזְרְק֣וּ הַמִּזְבֵּ֔חָה וַיִּשְׁחֲט֣וּ הָאֵלִ֔ים וַיִּזְרְק֖וּ
הַדָּ֣ם הַמִּזְבֵּ֑חָה וַיִּשְׁחֲט֣וּ הַכְּבָשִׂ֔ים וַיִּזְרְק֖וּ הַדָּ֥ם
24 הַמִּזְבֵּֽחָה׃ * וַיַּגִּ֣ישׁוּ אֶת־שְׂעִירֵ֣י הַחַטָּ֔את לִפְנֵ֖י
הַמֶּ֑לֶךְ וְהַקָּהָ֖ל וַיִּסְמְכ֥וּ יְדֵיהֶ֖ם עֲלֵיהֶֽם׃
* וַיִּשְׁחָט֣וּם הַכֹּהֲנִ֔ים וַיְחַטְּא֤וּ אֶת־דָּמָם֙
הַמִּזְבֵּ֔חָה לְכַפֵּ֖ר עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵ֑ל כִּ֣י לְכָל־יִשְׂרָאֵ֗ל
אָמַ֤ר הַמֶּ֙לֶךְ֙ הָעוֹלָ֣ה וְהַחַטָּ֔את׃

II. PARALIPOM. Translat. B. Hieronym. Ezechias.

12 * Surrexerũt ergo Leuitæ, Maath filius Amasiæ & Iohel filius Azariæ, de filiis Caath. Porrò de filiis Merari Cis filius Abdi, & Azarias filius Ialalehel. De filiis autem Gerson, Ioha filius Iemna, & Eden
13 filius Iohaha. * At verò de filiis Elisaphan, Samri, & Iahiel. De filiis quoque Asaph, Zacharias & Mathanias.
14 * Nécnon de filiis Hemã, Iahiel, & Semei. Sed & de filiis Idithun Semeias &
15 Ozihel. * Congregauerũntque fratres suos & sanctificati sunt, & ingressi iuxta mandatum regis & imperium Domini vt expiarent domum Domini.
16 * Sacerdotes quoque ingressi templum D Domini, vt sanctificarent illud, extulerunt omnem immunditiam quam intus repererant in vestibulo domus Domini, quam tulerunt Leuitæ, & asportauerunt ad torrentẽ Cedron foras.
17 * Cœperunt autem prima die mensis primi mundare, & in die octauo eiusdem mensis ingressi sunt porticum domus Domini, expiauerũntq; templum diebus octo, & in die sextadecima mẽsis eiusdem quod cœperant impleuerunt.
18 * Ingressi quoq; sunt ad Ezechiam regem, & dixerunt ei: Sanctificauimus omnem domum Dñi & altare holocausti, vasa eius, nécnon & mensam propositionis sãq; eius, nécnon & omnia vasis suis;
19 * Cunctámque templi supellectilem quam polluerat rex Achaz in regno suo, postquam præuaricatus est, & ecce exposita sunt omnia coram altari Domini.
20 * Consurgénsq; diluculo Ezechias rex E adunauit omnes principes ciuitatis, &
21 ascendit in domum Dñi. * Obtulerũntq; simul tauros septem, & arietes septem, & agnos septem, & hircos septem, pro peccato, pro regno, pro sanctuario, pro Iuda. Dixítque sacerdotibus filiis Aaron vt offerrent super altare Domini.
22 * Mactauerunt igitur tauros, & fuderunt sanguinẽ sacerdotes, & fudérunt illum super altare. Mactauérunt etiã arietes, & illorũ sanguinem super altare fuderunt. * Immolauerunt agnos, & fuderunt
23 super altare sanguinẽ. Applicuerunt hircos pro peccato coram rege & vniuersa multitudine. impoſuerũntq; manus suas
24 super eos. * Et immolauerunt illos sacerdotes, & aſperſerũt sanguinem eorum ad altare, pro omni quippe Israel præceperat rex, vt holocaustum fieret pro peccato.

* Et surrexerũt Leuitæ Maath filius Amesi, & Ioel filius Azariæ de filiis Caath: & de filiis Merari, Cis filius Abdi, & Azarias filius Ialeel, & de filiis Gerson, Joach filius Zemma, & Odaan filius Joach.
* Et de filiis Elisaphan, Sambri & Hieiel; & de filiis Asaph, Zacharias & Matthanias.
* Et de filiis Eman, Hieiel & Semei, & de filiis Idithun, Sameas & Oziel.
* Et congregauit fratres suos & purificati sunt iuxta mandatum Ezeciæ regis propter imperium Domini, vt purgarent domum Domini.
* Et ingressi sunt sacerdotes intrò in domũ Domini ad purificandum, & extulerunt omnem immunditiam inuentam in domo Domini in vestibulum domus Domini: & susceperunt Leuitæ vt asportarent in torrentem Cedron foras.
* Et cœperunt in vna mensis primi sanctificare, & die octaua mensis primi ingressi sunt in templum Domini, & sanctificauerunt domum Domini in diebus octo, & die sextadecima mensis primi impleuerunt.
* Et ingressi sunt intrò ad Ezeciam regem, & dixerũt ipsi, Sanctificauimus omnia quæ in domo Domini, & altare holocausti, & vasa eius, & mensam propositionis eius & omnia vasa eius.
* Et omnia vasa, quæ polluit rex Achaz in regno suo, cùm præuaricatus est ipse, præparauimus & sanctificauimus ea, & ecce sunt coram altari Domini.
* Et surrexit diluculo Ezechias rex, & congregauit principes ciuitatis, & ascendit in domum Domini.
* Et obtulit septem vitulos & septem arietes, & septem agnos, & septem hircos caprarum pro peccato, pro regno, & pro sanctis, & pro Juda: & dixit filiis Aaron sacerdotibus, vt offerrent in altari Domini.
* Et sacrificauerunt vitulos, & susceperunt sacerdotes sanguinem & fuderũt super altare: & sacrificauerunt arietes, & fuderunt super altare sanguinem, & sacrificauerunt agnos, & fuderunt sanguinem super altare.
* Et applicuerunt hircos qui pro peccato, coram rege & Ecclesia; & imposuerunt manus suas super eos.
* Et sacrificauerunt eos sacerdotes, & asperserunt sanguinem eorum ad altare, & placauerunt pro omni Israel, quoniam pro omni Israel dixit rex adduci holocausta, & quæ pro peccato.

12 * καὶ ἀνέστησαν ⓓ λβεῖται μααθ ὁ τοῦ ἀμεσεί, καὶ
ἰωὴλ ὁ τοῦ ἀζαρίου ἐκ τῶν υἱῶν καάθ· καὶ ἐκ τῶν υἱῶν με-
ραρεί, κὶς ὁ τοῦ ἀβδί, καὶ ἀζαρίας ὁ τοῦ ἰαλαήλ· & ἀπὸ
τῶν υἱῶν γερσών, ἰωὰχ ὁ τοῦ ζεμμὰ & ὠδαὶ ὁ τοῦ ἰωάχ.
13 * καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἐλισαφάν, σαμβρὶ & ἰεϊήλ· καὶ ἀπὸ
τῶν υἱῶν ἀσάφ, ζαχαρίας & ματθανίας.
14 * καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν αἰμάν, ἰεϊὴλ & σεμεΐ· καὶ ἀπὸ τῶν
υἱῶν ἰδιθοὺν, σαμέας & ὀζιήλ.
15 * καὶ συνήγαγε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ ἡγνίσθησαν
κατὰ τὴν ἐντολὴν ἐζεκίου & βασιλέως διὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ
κυρίου, & καθαρίσαι τὸν οἶκον κυρίου.
16 * καὶ εἰσῆλθον ⓓ ἱερεῖς ἔσω εἰς τὸν οἶκον κυρίου ἁγνίσαι, καὶ ἐξέβαλον πᾶσαν τὴν ἀκαθαρσίαν τὴν εὑρεθεῖσαν ἐν οἴκῳ κυρίου εἰς τὴν αὐλὴν οἴκου κυρίου· καὶ ὑδέξαν-
το ⓓ λβεῖται τοῦ ἐξενεγκεῖν εἰς τὸν χειμάρρουν κε-
δρὼν ἔξω.
17 * καὶ ἤρξαντο ἐν μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου τοῦ ἁγιάσαι, & τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου εἰσῆλθον
εἰς τὸν ναὸν κυρίου, καὶ ἡγίασαν τὸν οἶκον κυρίου ἐν ἡμέραις
ὀκτώ, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑκκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώ-
του συνετέλεσαν.
18 * καὶ εἰσῆλθον ἔσω πρὸς ἐζεκίαν τὸν βασιλέα & εἶπον
αὐτῷ, ἡγιάσαμεν πάντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, & τὸ θυσια-
στήριον τοῦ ὁλοκαυτώσεως, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ, & τὴν τρά-
πεζαν τῆς προθέσεως αὐτοῦ & πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς.
19 * καὶ πάντα τὰ σκεύη, ἃ ἐμίανεν ὁ βασιλεὺς ἄχαζ
ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, ἐν τῇ ἀποστάσει αὐτοῦ, ἡτοιμά-
σαμεν & ἡγιάσαμεν αὐτά, καὶ ἰδοὺ ἐστὶν ἐναντίον τοῦ θυ-
σιαστηρίου κυρίου.
20 * καὶ ὤρθρισεν ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς, & συνήγαγεν τοὺς
ἄρχοντας τῆς πόλεως, & ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου.
21 * καὶ ἀνήγαγον ἑπτὰ μόσχους, καὶ ἑπτὰ κριοὺς, καὶ ἑπτὰ
ἀμνοὺς, & ἑπτὰ χιμάρους αἰγῶν περὶ ἁμαρτίας, περὶ τῆς
βασιλείας, καὶ περὶ τῶν ἁγίων, καὶ περὶ ἰούδα· καὶ εἶπεν τοῖς
υἱοῖς ἀαρὼν τοῖς ἱερεῦσι, τοῦ ἀνενεγκεῖν ἐπὶ τὸ θυσιαστή-
ριον κυρίου.
22 * καὶ ἔθυσαν τοὺς μόσχους, καὶ ὑδέξαντο ⓓ ἱερεῖς τὸ
αἷμα καὶ προσέχεον ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἔθυσαν
τοὺς κριούς, καὶ προσέχεον τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ αἷμα·
καὶ ἔθυσαν τοὺς ἀμνούς, καὶ προσέχεον τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ
θυσιαστήριον.
23 * καὶ προσήγαγον τοὺς χιμάρους τοὺς περὶ ἁμαρ-
τίας ἐναντίον τοῦ βασιλέως καὶ τῆς ἐκκλησίας, & ἐπέθη-
καν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπ' αὐτούς.
24 * καὶ ἔθυσαν αὐτοὺς ⓓ ἱερεῖς, καὶ περιερράντισαν τὸ
αἷμα αὐτῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐξιλάσαντο περὶ
παντὸς ἰσραήλ, ὅτι περὶ παντὸς ἰσραὴλ εἶπεν ὁ βα-
σιλεὺς προστενεχθῆναι τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ περὶ
ἁμαρτίας.

Universidad de Deusto
Biblioteca

25 ויעמד את־הלוים בית יהוה במצלתים
בנבלים ובכנרות במצות דויד וגד חוזה־
המלך ונתן הנביא כי ביד יהוה המצוה ביד
26 נביאיו: ויעמדו הלוים בכלי דויד והכהנים
27 בחצצרות: ויאמר חזקיהו להעלות
העלה למזבח ובעת החל העולה החל שיר־
יהוה והחצצרות על־ידי כלי דויד מלך ישראל:
28 וכל־הקהל משתחוים והשיר משורר
והחצצרות מחצצרים הכל עד לכלות העלה:
29 וכבלו להעלות ברעו־המלך וכל־
הנמצאים אתו וישתחוו:
30 ויאמר יחזקיהו המלך והשרים ללוים
להלל ליהוה בדברי דויד ואסף החוזה ויהללו
עד־לשמחה ויקדו וישתחוו:
31 ויען יחזקיהו ויאמר עתה מלאתם
ידכם ליהוה גשו והביאו זבחים ותודות
לבית יהוה ויביאו הקהל זבחים ותודות וכל־
נדיב לב עלות:
32 ויהי מספר העלה אשר־הביאו הקהל
בקר שבעים אילים מאה כבשים מאתים
33 לעלה ליהוה כל־אלה: והקדשים
34 בקר ששׁ מאות וצאן שלשׁת אלפים:
רק הכהנים היו למעט ולא יכלו להפשיט
את־כל־העלות ויחזקום אחיהם הלוים עד־
בלות המלאכה ועד־יתקדשו הכהנים כי הלוים
ישרי לבב להתקדש מהכהנים:
35 וגם־עולה רב בחלבי השלמים ובנסכים
לעלה ותכון עבודת בית־יהוה:
36 וישמח יחזקיהו וכל־העם על ההכין האלהים
לעם כי בפתאום היתה הדבר:

ל

1 וישלח יחזקיהו על־כל־ישראל
ויהודה וגם־אגרות כתב על־אפרים ומנשה
לבוא לבית־יהוה בירושלם לעשות פסח
ליהוה אלהי ישראל:
2 ויועץ המלך ושריו וכל־הקהל בירושלם
לעשות הפסח בחדש השני:

25 * Constituit quoque Leuitas in domo Domini cum cymbalis & psalteriis, & citharis secudum dispositionē Dauid regis, & Gad Videntis & Nathan prophetæ. Siquidem Dñi præceptum fuit per manum
26 prophetarum eius. * Stetérúntq; Leuitæ tenentes organa Dauid & sacerdotes tu-
27 bas. * Et iussit Ezechias vt offerrent holocausta super altare. Cúmq; offerrentur holocausta, cœperunt laudes canere Domino, & clangere tubis, atque in diuersis organis, quæ Dauid rex Israel repererat, concrepare.
28 * Omni autem turba adorante, cantores & hi qui tenebant tubas, crát in offi-
29 cio suo donec compleretur holocaustum. * Cúmq; finita esset oblatio, incurtauit
30 rex & omnes qui erant cũ eo, & adorauerunt. * Præcepítque Ezechias & principes Leuitis, vt laudarét Dominum ser-
G monibus Dauid & Asaph Videntis, qui laudauerunt Deum magna lætitia, & incuruáto genu adorauerunt.
31 * Ezechias autem etiam hæc addidit: Implestis manus vestras Domino; accedite & offerte victimas & laudes in domo Dñi. Obrulit ergo vniuersa multitudo hostias & laudes, & holocausta mente de-
32 uota. * Porrò numerus holocaustorum, quæ obtulit multitudo, hic fuit: Tauros
33 septuaginta, arietes centũ, agnos ducẽtos, * Sanctificauerúntque Domino boues
34 sexcentos & oues tria millia. * Sacerdotes verò pauci erant, nec potuerant sufficere, vt pelles holocaustorum detraherent. Vnde & Leuitæ fratres eorum adiuuerunt eos, donec impleretur opus, & sanctificarentur antistites. Leuitæ
35 quippe faciliori ritu sanctificátur quàm sacerdotes. * Fuerunt ergo holocausta plurima, adipes pacificorum & libamina holocaustorum: & completus est
36 cultus domus Domini. * Lætatúsq; est Ezechias & omnis populus, eo quòd ministerium Dei esset expletum, derepente quippe hoc fieri procurerat.

CAP. XXX.

1 A MIsit quoq, Ezechias ad omnem Israel & Iudam, scripsítque epistolas ad Ephraim & Manassen, vt venirent ad domum Domini in Hierusalem, & facerent Phasech Domino Deo Israel.
2 * Inito ergo cõsilio regis & principum & vniuersi cœtus Hierusalem, decreuerunt vt facerent Phasę mense secundo.

Interp. ex Græc. lxx. II. PARALIPOM. ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜ. β'. μεθερμήνευσις τῶν ο'. 183

* Et constituit Leuitas in domo Domini in cymbalis, & in nablis, & in citharis secundum mandatum Dauid Regis, & Gad Videntis regi & Nathan prophetæ, quoniam per mandatum Domini præceptum in manu prophetarum eius.
* Et steterunt Leuitæ in organis Dauid, & sacerdotes in tubis.
* Et dixit Ezechias, vt offerrent holocaustum super altare. & cùm inciperent offerre holocaustum, cœperunt canere Domino, & tubæ ad organa Dauid regis Israel.
* Et omnis Ecclesia adorabat, & cantores canentes & tubæ clangentes, donec compleretur holocaustum.
* Et cùm finissent offerentes, flexit rex & omnes qui inuenti sunt cum eo, et adorauerunt.
* Et dixit Ezechias rex & principes Leuitis, vt laudarent Dominum in sermonibus Dauid & Asaph prophetæ, & laudabant in lætitia, & ceciderunt & adorauerunt.
* Et respondit Ezechias & dixit: Nunc implestis manus vestras, adducite & ferte sacrificia laudis in domum Domini. & obtulit Ecclesia sacrificia in domum Domini, & omnis promptus corde holocausta.
* Et fuit numerus holocausti, quod obtulit Ecclesia, vituli septuaginta, arietes centum, agni ducenti, in holocaustum Domini omnia hæc.
* Et sanctificati vituli sexcenti, oues tria millia.
* Veruntamen sacerdotes pauci erant, & nõ potuerunt excoriare holocaustum, & adiuuerunt eos Leuitæ, donec impleretur opus, & donec sanctificarentur sacerdotes, quoniam Leuitæ promptè sanctificati sunt magis quàm sacerdotes.
* Et holocaustum multum in adipibus perfectionis salutaris & libamina holocausti, & præparatum est opus in domo Domini.
* Et lætatus est Ezechias & omnis populus, eo quòd præparauit Deus populo, quoniam repente fuit sermo.

CAP. XXX.

ET misit Ezechias ad omnem Israel et Judam epistolas, & scripsit ad Ephraim & Manasse vt venirent in domum Domini in Hierusalem, vt facerent Phasech Domino Deo Israel.
* Et consuluit rex & principes, & omnis Ecclesia quæ in Hierusalem, vt facerent Phasech mense secundo.

II. PARALIP.

25 * καὶ ἔστησεν τοὺς λευίτας ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν κυμβάλοις
καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν κινύραις κατὰ τὴν ἐντολὴν δαυὶδ τοῦ
βασιλέως καὶ γὰδ τοῦ ὁρᾶντος τοῦ βασιλέως καὶ νάθαν τοῦ
προφήτου, ὅτι διὰ ἐντολῆς κυρίου τὸ πρόσταγμα ἐν χειρὶ
τῶν προφητῶν αὐτοῦ.
26 * καὶ ἔστησαν οἱ λευῖται ἐν ὀργάνοις δαυίδ, καὶ οἱ
ἱερεῖς ἐν σάλπιγξιν.
27 * καὶ εἶπεν ἐζεκίας, τοῦ ἀνενεγκεῖν τὴν ὁλοκαύτωσιν
ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ ἐν τῷ ἄρξασθαι διαφέρειν τὴν
ὁλοκαύτωσιν, ἤρξαντο ᾄδειν τῷ κυρίῳ, καὶ αἱ σάλπιγγες
πρὸς τὰ ὄργανα δαυὶδ βασιλέως ἰσραήλ.
28 * καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία προσεκύνει, καὶ οἱ ψαλτῳ-
δοὶ ᾄδοντες καὶ αἱ σάλπιγγες σαλπίζουσαι, ἕως ἐτετε-
λέσθη ἡ ὁλοκαύτωσις.
29 * καὶ ὡς ἐτετέλεσαν διαφέροντες, ἔκαμψεν ὁ βα-
σιλεὺς καὶ πάντες οἱ εὑρεθέντες σὺν αὐτῷ, καὶ προσε-
κύνησαν.
30 * καὶ εἶπεν ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες τοῖς
λευίταις, τοῦ ὑμνεῖν τὸν κύριον ἐν λόγοις δαυὶδ καὶ ἀσὰφ
τοῦ προφήτου· καὶ ὑμνοῦν ἐν δοξασμῷ, καὶ ἔκλινεν καὶ
προσεκύνησαν.
31 * καὶ ἀπεκρίθη ἐζεκίας καὶ εἶπεν, νῦν ἐπληρώσατε τὰς
χεῖρας ὑμῶν, προσαγάγετε καὶ φέρετε θυσίας αἰνέ-
σεως εἰς οἶκον κυρίου· καὶ ἀνήνεγκεν ἡ ἐκκλησία θυσίας εἰς
οἶκον κυρίου, καὶ πᾶς πρόθυμος τῇ καρδίᾳ ὁλοκαυ-
τώσεις.
32 * καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς τῆς ὁλοκαυτώσεως, ἧς ἀνήνεγ-
κεν ἡ ἐκκλησία, μόσχοι ἑβδομήκοντα, κριοὶ ἑκατόν, ἀμνοὶ
διακόσιοι, εἰς ὁλοκαύτωσιν κυρίου πάντα ταῦτα.
33 * καὶ οἱ ἡγιασμένοι μόσχοι ἑξακόσιοι, πρόβατα τρισ-
χίλια.
34 * πλὴν οἱ ἱερεῖς ὀλίγοι ἦσαν, καὶ οὐκ ἠδύναντο δεῖρειν
τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ ἐβοήθησαν αὐτοῖς οἱ λευῖται,
ἕως ἐτετελέσθη τὸ ἔργον, καὶ ἕως ἡγιάσθησαν οἱ ἱερεῖς,
ὅτι οἱ λευῖται προθυμώτερον ἡγιάσθησαν ἢ οἱ ἱερεῖς.
35 * καὶ ἡ ὁλοκαύτωσις πολλὴ ἐν ταῖς στέασιν τῆς τελειώ-
σεως καὶ σωτηρίου καὶ αἱ σπονδαὶ τῆς ὁλοκαυτώσεως, καὶ ἡτοι-
μάσθη τὸ ἔργον ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου.
36 * καὶ εὐφράνθη ἐζεκίας καὶ πᾶς ὁ λαός, διὰ τὸ ἡτοι-
μακέναι τὸν θεὸν τῷ λαῷ, ὅτι ἐξαπίνης ἐγένετο ὁ λόγος.

Λ.

1 * Καὶ ἀπέστειλεν ἐζεκίας πρὸς πάντα ἰσραὴλ καὶ ἰοὺ-
δαν σπιστολάς, καὶ ἔγραψεν σπιστὰς πρὸς ἐφραὶμ καὶ μανασσῆ
ἐλθεῖν εἰς οἶκον κυρίου εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ποιῆσαι τὸ φασὲχ
τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραήλ.
2 * καὶ ἐβουλεύσατο ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ πᾶ-
σα ἡ ἐκκλησία ἡ ἐν ἱερουσαλὴμ, ποιῆσαι τὸ φασὲχ τῷ
μηνὶ τῷ δευτέρῳ.

Q 3

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 כִּי לֹא יָכְלוּ לַעֲשׂתוֹ בָּעֵת הַהִיא כִּי
הַכֹּהֲנִים לֹא־הִתְקַדָּשׁוּ לְמַדַּי וְהָעָם לֹא־נֶאֶסְפוּ
4 לִירוּשָׁלִָם׃ * וַיִּישַׁר הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ
5 וּבְעֵינֵי כָל־הַקָּהָל׃ * וַיַּעֲמִידוּ דָבָר לְהַעֲבִיר
קוֹל בְּכָל־יִשְׂרָאֵל מִבְּאֵר־שֶׁבַע וְעַד־דָּן לָבוֹא
לַעֲשׂוֹת פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלִָם
כִּי לֹא לָרֹב עָשׂוּ כַּכָּתוּב׃
6 * וַיֵּלְכוּ הָרָצִים בָּאִגְּרוֹת מִיַּד הַמֶּלֶךְ וְשָׂרָיו
בְּכָל־יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה וְכִמְצַוַּת הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּבוּ אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל וְיָשָׁב אֶל־הַפְּלֵיטָה הַנִּשְׁאֶרֶת
7 לָכֶם מִכַּף מַלְכֵי אַשּׁוּר׃ * וְאַל־תִּהְיוּ כַּאֲבֹתֵיכֶם
וְכַאֲחֵיכֶם אֲשֶׁר מָעֲלוּ בַיהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם
וַיִּתְּנֵם לְשַׁמָּה כַּאֲשֶׁר אַתֶּם רֹאִים׃
8 * עַתָּה אַל־תַּקְשׁוּ עָרְפְּכֶם כַּאֲבוֹתֵיכֶם תְּנוּ־
יָד לַיהוָה וּבֹאוּ לְמִקְדָּשׁוֹ אֲשֶׁר הִקְדִּישׁ לְעוֹלָם
וְעִבְדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְיָשֹׁב מִכֶּם חֲרוֹן
9 אַפּוֹ׃ * כִּי בְשׁוּבְכֶם עַל־יְהוָה אֲחֵיכֶם
וּבְנֵיכֶם לְרַחֲמִים לִפְנֵי שׁוֹבֵיהֶם וְלָשׁוּב לָאָרֶץ
הַזֹּאת כִּי־חַנּוּן וְרַחוּם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלֹא־
יָסִיר פָּנִים מִכֶּם אִם־תָּשׁוּבוּ אֵלָיו׃
10 * וַיִּהְיוּ הָרָצִים עֹבְרִים מֵעִיר לְעִיר בְּאֶרֶץ־
אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְעַד־זְבֻלוּן וַיִּהְיוּ מַשְׂחִיקִים
עֲלֵיהֶם וּמַלְעִגִים בָּם׃
11 * אַךְ אֲנָשִׁים מֵאָשֵׁר וּמְנַשֶּׁה וּמִזְּבֻלוּן נִכְנְעוּ
12 וַיָּבֹאוּ לִירוּשָׁלִָם׃ * גַּם בִּיהוּדָה הָיְתָה יַד
הָאֱלֹהִים לָתֵת לָהֶם לֵב אֶחָד לַעֲשׂוֹת מִצְוַת הַמֶּלֶךְ
וְהַשָּׂרִים בִּדְבַר יְהוָה׃
13 * וַיֵּאָסְפוּ יְרוּשָׁלִַם עַם־רָב לַעֲשׂוֹת אֶת־חַג
הַמַּצּוֹת בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי קָהָל לָרֹב מְאֹד׃
14 * וַיָּקֻמוּ וַיָּסִירוּ אֶת־הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר
בִּירוּשָׁלִַם וְאֵת כָּל־הַמַּקְטְרוֹת הֵסִירוּ וַיַּשְׁלִיכוּ
15 לְנַחַל קִדְרוֹן׃ * וַיִּשְׁחֲטוּ הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה
עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם נִבְלְמוּ
וַיִּתְקַדְּשׁוּ וַיָּבִיאוּ עֹלוֹת בֵּית יְהוָה׃
16 * וַיַּעַמְדוּ עַל־עָמְדָם כְּמִשְׁפָּטָם כְּתוֹרַת מֹשֶׁה
אִישׁ־הָאֱלֹהִים הַכֹּהֲנִים זֹרְקִים אֶת־הַדָּם מִיַּד
הַלְוִיִּם׃

3 *Non enim occurrerant facere in tempore suo, quia sacerdotes qui possent sufficere sanctificati non fuerant, & populus nondum cõgregatus fuerat in Hierusalem.
4 *Placuitq; sermo regi & omni multitudini. 5 *Et decreuerunt vt mitterẽt nuncios in vniuersum Israel de Bersabee vsq; Dan, vt venirent & facerent Phasẽ Dño Deo Israel in Hierusalẽ. Multi enim nõ fecerant sicut in lege præscriptũ est. 6 *Perrexerũtq; cursores cum epistolis ex regis imperio & principum eius in vniuersum Israel & Iudam, iuxta id quod rex iusserat prædicantes: Filij Israel reuertimini ad Dñm Deum Abraã, & Isaac, & Israel, & reuertetur ad reliquias quę effugerũt manus regis Assyriorum. 7 *Nolite fieri sicut patres vestri & fratres vestri, qui recesserũt à Dño Deo patrum suorũ, & tradidit eos in interitum, vt ipsi cernitis. 8 *Nolite indurare ceruices vestras sicut patres vestri. Tradite manus vestras Dño, & venite ad sanctuarium eius quod sanctificauit in æternum. Seruite Domino Deo patrum vestrorum, & auertetur à vobis ira furoris eius. 9 *Si enim vos reuersi fueritis ad Dominum, fratres vestri & filij habebunt misericordiam coram dominis suis, qui illos duxerunt captiuos, & reuertẽtur in terram hanc. Pius enim & clemẽs est Dominus Deus vester, & non auertet faciem suam à vobis si reuersi fueritis ad eum. 10 *Igitur cursores pergebant velociter de ciuitate in ciuitatem per terram Ephraim & Manasse vsq; ad Zabulon, illis irridentibus & subsannantibus eos. 11 *Attamen quidam viri Aser & Manassẽ, & Zabulon acquieuerũt consilio, venerunt Hierusalem. 12 *In Iuda verò facta est manus Dei, vt daret eis cor vnum, vt facerent iuxta præceptũ regis & principum verbum Domini. 13 *Congregatiq; sunt in Hierusalem populi multi, vt facerent solemnitatem azymorum in mense secundo.
14 *Et surgentes destruxerunt altaria quę erãt in Hierusalem, atq; vniuersa, in quibus idolis adolebatur incensum, subuertentes proiecerunt in torrentem Cedron. 15 *Immolauerunt autem Phasẽ quarta decima die mensis secundi. Sacerdotes quoque atque Leuitæ tandem sanctificati obtulerunt holocausta in domo Domini. 16 *Steterũntq; in ordine suo iuxta dispositionẽ & legem Moysi hominis Dei. Sacerdotes verò suscipiebant effundendum sanguinem de manibus Leuitarum.

3 *Non enim poterant illud facere in tempore suo, quoniam sacerdotes non sanctificati sunt sufficientes, & populus non congregatus est in Hierusalem. 4 *Et placuit sermo coram Rege, & coram omni Ecclesia.
5 *Et constituerunt sermonem, vt transiret præconium in omni Israel à Dan vsque ad Bersabee, vt venirent & facerent Phasech Domino Deo Israel in Hierusalem, quoniã multitudo non fecit secundum scripturam.
6 *Et perrexerunt cursores cum epistolis à rege & principibus in omnem Israel & Iudam, secundum præceptum regis dicentes: Filij Israel cõuertimini ad Dominũ Deum Abraam, & Isaac, & Iacob, & cõuertet saluatos reliquos à manu regis Assyriorum. 7 *Et non sitis sicut patres vestri & fratres vestri, qui recesserunt à Domino Deo patrum suorum, & tradidit eos in desolationem, sicut vos videtis.
8 *Et nunc non induretis ceruices vestras sicut patres vestri: date gloriam Domino Deo, et ingredimini in sanctuarium eius quod sanctificauit in æternum, & seruite Domino Deo vestro, & conuertet à vobis furorem iræ suæ.
9 *Quoniam cùm reuersi fueritis vos ad Dominum, fratres vestri & filij vestri erunt in misericordiis coram omnibus qui duxerunt captiuos eos, & conuertet eos in terram hanc, quoniam misericors & clemẽs Dominus Deus noster, & non auertet faciem suam à nobis, si conuersi fuerimus ad eum.
10 *Et fuerũt cursores transeuntes ciuitatem de ciuitate in monte Ephraim & Manasse & vsque ad Zabulon, & fuerunt sicut irridentes eos, & subsannantes eos.
11 *Sed homines ab Aser, & Manasse, & à Zabulon conuersi sunt, & venerunt in Hierusalem.
12 *Et in Juda facta est manus Domini vt daret eis cor vnum, vt venirent & facerent iuxta præceptum regis & principum in verbo Domini. 13 *Et congregati sunt in Hierusalem populus multus, vt facerẽt solemnitatem azymorum in mense secundo, Ecclesia multa valde.
14 *Et surrexerunt & destruxerunt altaria in Hierusalem, & vniuersa, in quibus adolebant incensum mendacibus, subuerterunt & proiecerunt in torrentem Cedron.
15 *Et immolauerunt Phasech quarta decima mensis secundi: & sacerdotes & Leuitæ conuersi sunt & sanctificati sunt, & intulerunt holocausta in domum Domini.
16 *Et steterunt in statione sua iuxta iudicium suum, iuxta præceptum Moysi hominis Dei, & sacerdotes suscipiebant sanguinem de manu Leuitarum.

3 *ου γὰρ ἐδυνήθησαν αὐτὸ ποιῆσαι ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτι οἱ ἱερεῖς οὐκ ἡγιάσθησαν ἱκανοί, & ὁ λαὸς οὐ συνήχθη
4 ἐν ἱερουσαλήμ. 4 *καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐναντίον τοῦ βασιλέως καὶ ἐναντίον πάσης τῆς ἐκκλησίας.
5 *καὶ ἔστησαν λόγον & διελθεῖν κήρυγμα ἐν παντὶ Ισραὴλ ἀπὸ Βηρσαβεαί, & ἐλθεῖν & ποιῆσαι τὸ φασεχ τῷ κυρίῳ θεῷ Ισραὴλ ἐν ἱερουσαλήμ· ὅτι τὸ πλῆθος οὐκ ἐποίησε κατὰ τὴν γραφήν.
6 *καὶ ἐπορεύθησαν οἱ τρέχοντες σὺν ταῖς ἐπιστολαῖς ἀπὸ & βασιλέως & τῶν ἀρχόντων εἰς πάντα Ισραὴλ καὶ Ιούδαν, κατὰ τὸ πρόσταγμα & βασιλέως λέγοντες, υἱοὶ Ισραὴλ ἐπιστρέψατε πρὸς κύριον θεὸν Αβραὰμ, καὶ Ισαὰκ, & Ιακώβ, & ἐπιστρέψει τοὺς διασεσωσμένους τοὺς καταλειφθέντας ἀπὸ χειρὸς βασιλέως Ασσυρίων.
7 *& μὴ γίνεσθε καθὼς οἱ πατέρες ὑμῶν & οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν, οἱ ἀπέστησαν ἀπὸ κυρίου θεοῦ τῶν πατέρων αὐτῶν, & παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς ἐρήμωσιν, καθὼς ὑμεῖς ὁρᾶτε.
8 *καὶ νῦν μὴ σκληρύνητε τὸν τράχηλον ὑμῶν, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, δότε δόξαν κυρίῳ τῷ θεῷ, & εἰσέλθετε εἰς τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ, ὃ ἡγίασεν εἰς τὸν αἰῶνα, & δουλεύσατε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ ἀποστρέψει ἀφ' ὑμῶν τὸν θυμὸν & ὀργῆς αὐτοῦ.
9 *ὅτι ἐν τῷ ἐπιστρέψειν ὑμᾶς πρὸς κύριον, οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν εἰς οἶκτιρμοῖς ἐναντίον πάντων τῶν αἰχμαλωτευσάντων αὐτούς, & ἀποστρέψει αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ταύτην, ὅτι ἐλεήμων & οἰκτίρμων κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, & οὐκ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν, ἐὰν ἐπιστρέψωμεν πρὸς αὐτόν.
10 *& ἦσαν οἱ τρέχοντες διαπορευόμενοι πόλιν ἐκ πόλεως ἐν τῷ ὄρει Εφραὶμ, & μανασσῆ, & ἕως ζαβουλών· & ἐγίνοντο ὡς καταγελῶντες αὐτῶν, & μυκηρίζοντες αὐτούς.
11 *ἀλλὰ ἄνθρωποι ἀπὸ ἀσὴρ & μανασσῆ, & ἀπὸ ζαβουλὼν ἐνετράπησαν, καὶ ἦλθον εἰς ἱερουσαλήμ.
12 *καὶ ἐν Ιούδα ἐγένετο χεὶρ κυρίου δοῦναι αὐτοῖς καρδίαν μίαν ἐλθεῖν & ποιῆσαι κατὰ τὸ πρόσταγμα & βασιλέως, & τῶν ἀρχόντων ἐν λόγῳ κυρίου.
13 *καὶ συνήχθησαν ἐν ἱερουσαλὴμ λαὸς πολὺς τοῦ ποιῆσαι τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ, ἐκκλησία πολλὴ σφόδρα.
14 *καὶ ἀνέστησαν καὶ καθεῖλον τὰ θυσιαστήρια ἐν ἱερουσαλὴμ, & πάντα ἐν οἷς ἐθυμίων τοῖς ψευδέσι, κατέπασαν καὶ ἔρριψαν εἰς τὸν χειμάρρουν κεδρών.
15 *καὶ ἔθυσαν τὸ φασεχ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ & μηνὸς τοῦ δευτέρου· καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται ἐνετράπησαν καὶ ἡγιάσθησαν καὶ εἰσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα εἰς
16 τὸν οἶκον κυρίου. *καὶ ἔστησαν ἐπὶ τὴν στάσιν αὐτῶν κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν, κατὰ τὴν ἐντολὴν μωυσῆ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ ἱερεῖς ἐδέχοντο τὰ αἵματα ἐκ χειρὸς τῶν λευιτῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * כִּי־רַבַּת בַּקָּהָל אֲשֶׁר לֹא־הִתְקַדְּשׁוּ
וְהַלְוִיִּם עַל־שְׁחִיטַת הַפְּסָחִים לְכֹל לֹא טָהוֹר
לְהַקְדִּישׁ לַיהוָה׃ 18 * כִּי מַרֻבִּית הָעָם רַבַּת
מֵאֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה יִשָּׂשכָר וּזְבֻלוּן לֹא הִטְהָרוּ כִּי־
אָכְלוּ אֶת־הַפֶּסַח בְּלֹא כַכָּתוּב כִּי הִתְפַּלֵּל יְחִזְקִיָּהוּ
עֲלֵיהֶם לֵאמֹר יְהוָה הַטּוֹב יְכַפֵּר בְּעַד׃ 19 * כֹּל־
לְבָבוֹ הֵכִין לִדְרֹשׁ הָאֱלֹהִים יְהוָה
אֱלֹהֵי אֲבוֹתָיו וְלֹא כְּטָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ׃ 20 * וַיִּשְׁמַע יְהוָה
אֶל־יְחִזְקִיָּהוּ וַיִּרְפָּא אֶת־
הָעָם׃ 21 * וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצְאִים
בִּירוּשָׁלַם אֶת־חַג הַמַּצּוֹת שִׁבְעַת יָמִים בְּשִׂמְחָה
גְדוֹלָה וּמְהַלְלִים לַיהוָה יוֹם־בְּיוֹם הַלְוִיִּם
וְהַכֹּהֲנִים בִּכְלֵי עֹז לַיהוָה׃ 22 * וַיְדַבֵּר יְחִזְקִיָּהוּ עַל־לֵב כָּל־הַלְוִיִּם
הַמַשְׂכִּילִים שֵׂכֶל־טוֹב לַיהוָה וַיֹּאכְלוּ אֶת־הַמּוֹעֵד
שִׁבְעַת הַיָּמִים מְזַבְּחִים זִבְחֵי שְׁלָמִים וּמוֹתְדִים
לַיהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם׃ 23 * וַיִּתְּעַצוּ כָּל־הַקָּהָל לַעֲשׂוֹת שִׁבְעַת יָמִים
אֲחֵרִים וַיַּעֲשׂוּ שִׁבְעַת יָמִים שִׂמְחָה׃ 24 * כִּי חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה הֵרִים לַקָּהָל אֶלֶף
פָּרִים וְשִׁבְעַת אֲלָפִים צֹאן וְהַשָּׂרִים הֵרִימוּ
לַקָּהָל פָּרִים אֶלֶף וְצֹאן עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים וַיִּתְקַדְּשׁוּ
כֹּהֲנִים לָרֹב׃ 25 * וַיִּשְׂמְחוּ כָּל־קְהַל יְהוּדָה
וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְכָל־הַקָּהָל הַבָּאִים מִיִּשְׂרָאֵל
וְהַגֵּרִים הַבָּאִים מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהַיּוֹשְׁבִים
בִּיהוּדָה׃ 26 * וַתְּהִי שִׂמְחָה גְדוֹלָה בִּירוּשָׁלִָם
כִּי מִימֵי שְׁלֹמֹה בֶן־דָּוִיד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֹא כָזֹאת
בִּירוּשָׁלִָם׃ 27 * וַיָּקֻמוּ הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וַיְבָרְכוּ
אֶת־הָעָם וַיִּשָּׁמַע בְּקוֹלָם וַתָּבוֹא תְפִלָּתָם
לִמְעוֹן קָדְשׁוֹ לַשָּׁמָיִם׃

לא

1 * וּכְכַלּוֹת כָּל־זֹאת יָצְאוּ כָל־
יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצְאִים לְעָרֵי יְהוּדָה וַיְשַׁבְּרוּ הַמַּצֵּבוֹת
וַיְגַדְּעוּ הָאֲשֵׁרִים וַיְנַתְּצוּ אֶת־הַבָּמוֹת וְאֶת־
הַמִּזְבְּחוֹת מִכָּל־יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וּבְאֶפְרַיִם
וּמְנַשֶּׁה עַד־לְכַלֵּה וַיָּשׁוּבוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ
לַאֲחֻזָּתוֹ לְעָרֵיהֶם׃

17 * Eo quòd multa turba sanctificata nó
esset, & idcirco immolarent Leuitæ Phasé
his qui non occurrerant sanctificari Dño.
18 * Magna etiá pars populi de Ephraim
& Manasse, & Isachar, & Zabulon quæ
sanctificata non fuerat, comedit Phasé, nó
iuxta quod scriptum est; & orauit pro eis
Ezechias, dicens: Dominus bonus pro-
pitiabitur cunctis:
19 * Qui in toto corde requirunt Domi-
num Deum patrum suorum; & non im-
putabit eis quòd minus sanctificati sunt.
20 * Quem exaudiuit Dominus, & placa-
tus est populo.
21 * Fecerúntq; filij Israel qui inuéti sunt
in Hierusalem solemnitatem azymorum
septem diebus in lætitia magna, lau-
D dantes Dominum per singulos dies Leui-
tæ quoque & sacerdotes per organa quæ
suo officio congruebant.
22 * Et locutus est Ezechias ad cor omniũ
Leuitarum, qui habebant intelligentiam
bonam super Domino, & comederúnt fe-
ptem diebus solemnitatis immolantes vi-
ctimas pacificorum, & laudantes Domi-
num Deum patrum suorum.
23 * Placuítque vniuersæ multitudini vt
celebrarent etiam alios dies septem, quod
& fecerunt cum ingenti gaudio.
24 * Ezechias autem rex Iuda præbuerat
multitudini mille tauros & septem millia
ouium. Principes verò dederant populo
tauros mille, & oues decem millia. San-
ctificata est ergo sacerdotũ plurima mul-
titudo. 25 * Et hilaritate perfusa omnis tur-
ba Iuda tam sacerdotũ & Leuitarũ quàm
vniuersæ frequentiæ quæ venerat ex Is-
rael, proselytorum quoque de terra Israel
& habitantium in Iuda.
26 * Factaq; est grandis celebritas in Hie-
rusalem, qualis à diebus Salomonis filij
Dauid regis Israel in ea vrbe non fuerat.
27 * Surrexerunt autem sacerdotes atque
Leuitæ benedicentes populo, & exaudita
est vox eorum, perueníitque oratio in ha-
bitaculum sanctum cæli.

CAP. XXXI.

CVmque hæc fuissent ritè celebrata,
egressus est omnis Israel qui inuenti
fuerat in vrbibus Iuda, & fregerunt simu-
lachra, succiderúntque lucos, demoliti
sunt excelsa, & altaria destruxerũt non
solùm de vniuerso Iuda & Béjamin, sed &
de Ephraim quoq; & Manasse, donec pe-
nitus euerterét. Reuersiq; sunt omnes filij
Israel in possessiones & ciuitates suas.

17 * Quoniam multitudo Ecclesiæ non purifi-
cati sunt: & Leuitæ fuerunt vt sacrificarent
Phasch omni qui non poterat purificari Do-
mino.
18 * Quoniam plurimum populi ab Ephraim
& Manasse, & Issachar, & Zabulon non san
ctificati sunt, sed & comederunt Phasech, non
præter scripturam, & orauit Ezecias pro his,
dicens: Domine Deus bone propitiare
19 * Pro omni corde dirigente ad quærendum
Dominum Deum patrum suorum, & non si-
cut secundum purificationem sanctorum.
20 * Et exaudiuit Dominus Ezeciam, & sa-
nauit populum.
21 * Et fecerunt filij Israel, qui inuenti sunt in
Hierusalem, solemnitatem azymorum septem
diebus in letitia magna, & laudabant Domi-
num diem per diem, & Leuitæ & sacerdotes
in organis fortitudinis Domino.
22 * Et locutus est Ezecias ad cor omnium Le-
uitarum & intelligentium intelligentiam bo-
nam Domino, & perfecerunt solemnitatem
azymorum septem diebus sacrificantes sacrifi-
cia salutis, & confitentes Domino Deo patrum
suorum.
23 * Et consuluit omnis Ecclesia vt facerent
septem dies alios, & fecerunt septem dies alios
in letitia.
24 * Quoniam Ezecias rex Iuda primitias ob-
tulit omni Ecclesiæ mille vitulos, & septem
millia ouium; & principes primitias attulerũt
populo mille vitulos & ouium decem millia:
& sanctificati sunt de sacerdotibus in multi-
tudinem.
25 * Et letata est omnis Ecclesia Juda & sa-
cerdotes, & Leuitæ, & omnis Ecclesia qui ve-
nerunt ex Israel, & proselyti qui venerunt de
terra Israel, & habitantes Juda.
26 * Facta est letitia magna in Hierusalem,
quoniam à diebus Salomonis filij Dauid regis
Israel non factum est tale festum in Hieru-
salem:
27 * Et surrexerunt sacerdotes Leuitæ, & be-
nedixerunt populo, & exaudita est vox eo-
rum, & venit oratio eorum in habitaculum
sanctum Dei in cælum.

CAP. XXXI.

ET postquam perfecta sunt hæc omnia; egres-
sus est omnis Israel qui inuenti fuerant in
vrbibus Juda, & contriuerunt simulachra, &
succiderunt lucos, & demoliti sunt excelsa, &
destruxerũt altaria ab omni Judæa, & Beniа-
min & ex Ephraim, & à Manasse vsque ad
consumationem: & conuersus est omnis Israel
in hæreditatem suam & in ciuitates suas.

17 * ὅτι πλῆθος ᾧ τὸ ἐκκλησίας οὐχ ἡγνίασαν· καὶ Ⓒ
λευῖται ἦσαν ἕως τοῦ θύειν τὸ φασεχ πάντι τῷ μὴ δυνα-
μένῳ ἁγνισθῆναι τῷ κυρίῳ.
18 * ὅτι τὸ πλῆθος ἓν λαοῦ ἀπὸ ἐφραὶμ Ⓒ μανασσῆ, καὶ
ισσάχαρ, καὶ ζαβουλὼμ οὐχ ἡγνίσθησαν, ἀλλὰ Ⓒ ἔφα-
γον τὸ φασεχ, οὐ ὡς ᾖν γεγραμμένον· καὶ προσηύξατο
ἐζεκίας περὶ τούτων λέγων, κύριε ὁ θεὸς ὁ ἀγαθὸς ἱλά-
σασθαι
19 * ὑπὲρ πάσης καρδίας κατευθυνούσης ἐκζητῆσαι τὸν
κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ οὐχ ὡς κατὰ τὴν
ἁγνείαν τῶν ἁγίων.
20 * καὶ ἐπήκουσε κύριος τῷ ἐζεκίᾳ, καὶ ἰάσατο τὸν λαόν.
21 * καὶ ἐποίησαν Ⓒ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ Ⓒ εὑρεθέντες ἐν ἰερου-
σαλὴμ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας ἐν φρᾷ-
σύνῃ μεγάλῃ, Ⓒ καθύμνουν τῷ κυρίῳ ἡμέραν καθ' ἡμέ-
ραν· Ⓒ οἱ λευῖται Ⓒ οἱ ἱερεῖς ἐν ὀργάνοις ἰσχύος τῷ κυρίῳ.
22 * Ⓒ ἐλάλησεν ἐζεκίας ἐπὶ καρδίᾳ πάντων ἰῶν λευι-
τῶν Ⓒ τῶν συνιέντων συνέσιν ἀγαθὴν τῷ κυρίῳ· Ⓒ συν-
ετέλεσθη τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας θύοντες
θυσίας σωτηρίου, Ⓒ ἐξομολογούμενοι κυρίῳ τῷ θεῷ τῶν
πατέρων αὐτῶν.
23 * καὶ ἐβουλεύσατο πᾶσα ἡ ἐκκλησία ποιῆσαι ἑπτὰ
ἡμέρας ἄλλας· καὶ ἐποίησαν ἑπτὰ ἡμέρας ἄλλας ἐν
φρᾷσύνῃ.
24 * ὅτι ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς ἰούδα ἀπήρξατο πάσῃ τῇ
ἐκκλησίᾳ χιλίους μόσχους Ⓒ ἑπτακισχίλια πρόβατα, Ⓒ
Ⓓ ἀρχόντες ἀπήρξαντο τῷ λαῷ χιλίους μόσχους Ⓒ πρό-
βατον δέκα χιλιάδας, καὶ ἡγιάσθησαν τῶν ἱερέων εἰς
πλῆθος.
25 * καὶ εὐφράνθη πᾶσα ἡ ἐκκλησία ἰούδα Ⓒ Ⓓ ἱερεῖς
καὶ Ⓓ λευῖται, καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία Ⓓ ἐλθόντες ἐξ
ἰσραήλ, Ⓒ Ⓓ προσηλυτοι οἱ ἐλθόντες ἐκ γῆς ἰσραὴλ,
καὶ οἱ κατοικοῦντες ἰούδα.
26 * καὶ ἐγένετο εὐφροσύνη μεγάλη ἐν ἰερουσαλήμ, ὅτι
ἀπὸ ἡμερῶν σολομὼντος Ⓒ υἱοῦ δαυὶδ βασιλέως ἰσραὴλ
οὐκ ἐγένετο τοιαύτη ἑορτὴ ἐν ἰερουσαλήμ.
27 * καὶ ἀνέστησαν οἱ ἱερεῖς οἱ λευῖται, Ⓒ εὐλόγησαν τὸν
λαόν, Ⓒ ἐπακούθη ἡ φωνὴ αὐτῶν, καὶ ἦλθεν ἡ προσευχὴ
αὐτῶν εἰς τὸ κατοικητήριον τὸ ἅγιον ᾧ θεοῦ εἰς τὸν οὐρανόν.

λα'.

1 * Καὶ ὡς συνετελέσθη ταῦτα πάντα, ἐξῆλθε πᾶς
ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν πόλεσιν ἰούδα, καὶ συνέτριψαν
τὰς στήλας, Ⓒ ἐξέκοψαν τὰ ἄλση, καὶ κατέσπασαν τὰ
ὑψηλά, καὶ καθεῖλον τὰ θυσιαστήρια ἀπὸ πάσης ἰουδ-
αίας καὶ βενιαμὶν, Ⓒ ἐξ ἐφραὶμ, Ⓒ ἀπὸ μανασσῆ ἕως
εἰς συντελειαν· καὶ ἐπέστρεψε πᾶς ἰσραὴλ εἰς τὴν κλη-
ρονομίαν αὐτῶν καὶ εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 ¶ וַיַּעֲמֵד יְחִזְקִיָּהוּ אֶת־מַחְלְקוֹת הַכֹּהֲנִים
וְהַלְוִיִּם עַל־מַחְלְקוֹתָם אִישׁ כְּפִי עֲבֹדָתוֹ
לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם לְעֹלָה וְלִשְׁלָמִים לְשָׁרֵת
וּלְהֹדוֹת וּלְהַלֵּל בְּשַׁעֲרֵי מַחֲנוֹת יְהוָה׃
3 ¶ וּמְנָת הַמֶּלֶךְ מִן־רְכוּשׁוֹ לָעֹלוֹת לָעֹלוֹת
הַבֹּקֶר וְהָעֶרֶב וְהָעֹלוֹת לַשַּׁבָּתוֹת וְלֶחֳדָשִׁים
וְלַמּוֹעֲדִים כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת יְהוָה׃
4 ¶ וַיֹּאמֶר לָעָם לְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַ͏ִם לָתֵת מְנָת
הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְמַעַן יֶחֶזְקוּ בְּתוֹרַת יְהוָה׃
5 ¶ וּכְפֹרֶץ הַדָּבָר הִרְבּוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל רֵאשִׁית
דָּגָן תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר וּדְבַשׁ וְכֹל תְּבוּאַת שָׂדֶה וּמַעֲשַׂר
6 רַ֫בִּים לָרֹב הֵבִיאוּ׃ ¶ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה
הַיּוֹשְׁבִים בְּעָרֵי יְהוּדָה גַּם־הֵם מַעֲשַׂר בָּקָר
וְצֹאן וּמַעֲשַׂר קָדָשִׁים הַמְקֻדָּשִׁים לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם
הֵבִיאוּ וַיִּתְּנוּ עֲרֵמוֹת עֲרֵמוֹת׃
7 ¶ בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִשִׁי הֵחֵלּוּ הָעֲרֵמוֹת לְיָסוֹד
8 וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי כָּלוּ׃ ¶ וַיָּבֹאוּ יְחִזְקִיָּהוּ
וְהַשָּׂרִים וַיִּרְאוּ אֶת־הָעֲרֵמוֹת וַיְבָרְכוּ אֶת־יְהוָה
9 וְאֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל׃ ¶ וַיִּדְרֹשׁ יְחִזְקִיָּהוּ עַל־
הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם עַל־הָעֲרֵמוֹת׃
10 ¶ וַיֹּאמֶר אֵלָיו עֲזַרְיָהוּ הַכֹּהֵן רֹאשׁ לְבֵית
צָדוֹק וַיֹּאמֶר מֵהָחֵל הַתְּרוּמָה לָבִיא בֵּית־יְהוָה
אָכוֹל וְשָׂבוֹעַ וְהוֹתֵר עַד־לָרֹב כִּי יְהוָה בֵּרַךְ אֶת־
עַמּוֹ וְהַנּוֹתָר אֶת־הֶהָמוֹן הַזֶּה׃
11 ¶ וַיֹּאמֶר יְחִזְקִיָּהוּ לְהָכִין לְשָׁכוֹת בְּבֵית
12 יְהוָה וַיָּכִינוּ׃ ¶ וַיָּבִיאוּ אֶת־הַתְּרוּמָה
וְהַמַּעֲשֵׂר וְהַקָּדָשִׁים בֶּאֱמוּנָה וְעֲלֵיהֶם נָגִיד
כְּוָנַנְיָהוּ הַלֵּוִי וְשִׁמְעִי אָחִיהוּ מִשְׁנֶה׃
13 ¶ וְיִחִיאֵל וַעֲזַזְיָהוּ וְנַחַת וְעֲשָׂהאֵל
וִירִימוֹת וְיוֹזָבָד וֶאֱלִיאֵל וְיִסְמַכְיָהוּ וּמַחַת וּבְנָיָהוּ
פְּקִידִים מִיַּד כְּוָנַנְיָהוּ וְשִׁמְעִי אָחִיו בְּמִפְקַד
יְחִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וַעֲזַרְיָהוּ נְגִיד בֵּית־הָאֱלֹהִים׃
14 ¶ וְקוֹרֵא בֶן־יִמְנָה הַלֵּוִי הַשּׁוֹעֵר לַמִּזְרָחָה
עַל נִדְבוֹת הָאֱלֹהִים לָתֵת תְּרוּמַת יְהוָה וְקָדְשֵׁי
15 הַקָּדָשִׁים׃ ¶ וְעַל־יָדוֹ עֵדֶן וּמִנְיָמִן וְיֵשׁוּעַ
וּשְׁמַעְיָהוּ אֲמַרְיָהוּ וּשְׁכַנְיָהוּ בְּעָרֵי הַכֹּהֲנִים
בֶּאֱמוּנָה לָתֵת לַאֲחֵיהֶם בְּמַחְלְקוֹת כַּגָּדוֹל
כַּקָּטָן׃

1 ¶ Ezechias autem constituit turmas sacerdotales, & Leuiticas per diuisiones suas vnúquemq; in officio ꝓprio, tá sacerdotes videlicet quàm Leuitarú ad holocaustá & pacifica, vt ministrarent & confiterentur, & canerénteq; in portis castrorú Dñi. ¶ Pars 3 autē regis erat vt de propria eius substantia offerretur holocaustum mane semper & vespere, sabbatis quoque & kalendis, & solemnitatibus cæteris, ficut scriptum est 4 in lege Dñi. ¶ Præcepit etiá populo habitantium Hierusalem vt daret partes sacerdotibus & Leuitis, vt possent vacare le- 5 gi Dñi. ¶ Quod cùm peregrebruisset in auribus multitudinis, plurimas obtulerunt primitias filij Israel, fruméti, vini & olei, B mellis quoq; & omnium quæ gignit humus decimas obtulerunt.

6 ¶ Sed & filij Israel & Iuda qui habitabant in vrbibus Iuda, obtulerūt decimas boum & ouium, decimásque sanctorum quæ vouerant Dño Deo suo, atq; vniuersa portantes fecerunt aceruos plurimos.

7 ¶ Mense tertio cœperūt aceruorum iacere fundamenta, & mense septimo com- 8 pleuerunt eos. ¶ Cúmq; ingressi fuissent Ezechias & principes eius, viderunt aceruos, & benedixerūt Dño ac populo Israel. 9 ¶ Interrogauítque Ezechias sacerdotes & Leuitas cur ita iacerent acerui.

10 ¶ Respōdit illi Azarias sacerdos primus de stirpe Sadoch dicens: Ex quo cœperus offerri primitię in domo Dñi, comedimus C & saturati sumus & remáserunt plurima, eo quòd benedixerit Dñs populo suo. Reliquiarum autem est copia ista quá cernis.

11 ¶ Præcepit igitur Ezechias vt præparārét horrea in domo Dñi. ¶ Quod cùm fe- 12 cissent, intulerunt tá primitias quàm decimas, & quæcunq; vouerāt fideliter. Fuit autē præfectus eorum Chonenias Leuita, 13 & Semei frater eius secúdus. ¶ Post quem Iehihel & Azarias, & Naad, & Asahel, & Hierimoth: Iozabat quoque & Eliehel, & Ieſmachias, & Maath, & Banaias præpositi sub manibus Choneniæ & Semei fratris eius ex imperio Ezechiæ regis & Azariæ 14 pontificis domus Dei. ¶ Chore verò filius Iemna Leuites & ianitor Orientalis portæ præpositus erat his quę sponte offerebantur Deo, primitiisq; & cōsecratis in sanctā 15 sanctorum. ¶ Et sub cura eius Eden & Bēiamin, Ieſue & Semeias. Amarias quoque & Sechenias in ciuitatibus sacerdotum, vt fideliter distribuerent fratribus suis partes minoribus atque maioribus.

* Et ordinauit Ezechias vices sacerdotum et Leuitarum, & vices vniuscuiusque iuxta ministeriū suum sacerdotibus & Leuitis ad holocaustum & ad sacrificium salutaris, & vt laudarent, & vt confiterentur & ministrarent in portis & in atriis domus Domini.

* Et pars regis de substantiis eius in holocaustis, quæ manè & quæ vesperè, & in holocaustis sabbatorum, & in neomenijs, & in solemnitatibus scriptis in lege Domini.

* Et dixit Ezechias populo habitantibus in Hierusalem, vt darent partem sacerdotum & Leuitarum, vt possint in ministerio domus Domini.

* Et postquam iussit sermonem Ezechias, plurimas obtulerūt filij Israel primitias tritici & vini, & olei, & mellis, & omne germen agri in multitudinem obtulerunt

* Filij Israel & Juda: & qui habitabant in vrbibus Juda & ipsi attulerūt decimas vitulorum & ouium, & decimas caprarum, & sanctificauerunt Domino Deo suo, & intulerunt & posuerunt aceruos aceruos.

* In autē mense tertio cœperunt acerui fundari, & in mense septimo completi sunt.

* Et venit Ezechias & principes, & viderunt aceruos, & benedixerunt Domino & populo suo Israel.

* Et interrogauit Ezechias sacerdotes & Leuitas super aceruis.

* Et dixit ad eum Azarias sacerdos princeps domus Sadduc, Ex quo cœperunt primitiæ offerri in domum Domini, comedimus & bibimus, & reliquimus vsque in multitudinem, quoniam Dominus benedixit populo suo, et reliquimus adhuc multitudinem hanc.

* Et dixit Ezechias, vt præpararent pastophoria in domo Domini, & præparauerunt.

* Et intulerunt illuc primitias & decimas in fide, & super eos præfectus Chonenias Leuita, & Semei frater eius successor.

* Et Hieziel, & Ozias, & Naath, & Asfael, & Hierimoth, & Joazabad, & Eliel, & Samachia, & Maath, & Baneas præpositi per Choneniam, & Semei fratrem eius, sicut iussit Ezechias rex & Azarias dux domus Domini.

* Et Core filius Jemna Leuita ianitor secundum Orientem in donis, vt daret primitias Domini, & sancta sanctorum;

* Per manum Adan & Beniamin: & Jesue, & Semei, & Amarias, & Sechenias in ciuitatibus per manum sacerdotum in fide vt darent fratribus suis secundum vices, secundum magnum & secundum paruum.

1 καὶ ἔταξεν ἐζεκίας τὰς ἐφημερίας τῶν ἱερέων & τῶν
λευιτῶν, & τὰς ἐφημερίας ἑκάστου κ᾽ τὴν λειτουργίαν
αὐτοῦ τοῖς ἱερεῦσι & τοῖς λευίταις εἰς τὴν ὁλοκαύτωσιν καὶ
εἰς τὴν θυσίαν τοῦ σωτηρίου, & τοῦ αἰνεῖν, & ἐξομολο-
γεῖσθαι, καὶ λειτουργεῖν ἐν ταῖς πύλαις καὶ ἐν ταῖς αὐ-
λαῖς οἴκου κυρίου.
3 καὶ ἡ μερὶς ⁋ βασιλέως ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ
εἰς τὰς ὁλοκαυτώσεις, τήν τε πρωϊνὴν καὶ τὴν ἑσπερινήν,
καὶ εἰς τὰς ὁλοκαυτώσεις τῶν σαββάτων, & εἰς τὰς νου-
μηνίας, & εἰς τὰς ἑορτὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ νόμῳ
κυρίου.
4 καὶ εἶπεν ἐζεκίας τῷ λαῷ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν ἱερου-
σαλὴμ δοῦναι τὴν μερίδα τῶν ἱερέων & τῶν λευιτῶν, ὅπως
κατισχύσωσιν ἐν τῇ λειτουργίᾳ οἴκου κυρίου.
5 καὶ ὡς ἐπεστάλκει τὸν λόγον ἐζεκίας, ἐπλεόνασαν
οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἀπαρχὴν σίτου, κ᾽ οἴνου, & ἐλαίου, & μέ-
λιτος, & παντὸς γενήματος ἀγροῦ εἰς πλῆθος ἤνεγκαν
6 καὶ υἱοὶ ἰσραὴλ & ἰούδα· & οἱ κατοικοῦντες ἐν ταῖς πό-
λεσιν ἰούδα & αὐτοὶ ἤνεγκαν δεκάτας μόσχων & προ-
βάτων & δεκάτας ἁγίων, καὶ ἡγίασαν τῷ κυρίῳ θεῷ
αὐτῶν, & εἰσήνεγκαν & ἔθηκαν σωρηδὸν σωρηδόν.
7 ἐν ᾧ τῷ μηνὶ τῷ τρίτῳ ἤρξαντο οἱ σωροὶ θεμελι-
οῦσθαι, καὶ ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ συνετελέσθησαν.
8 καὶ ἦλθεν ἐζεκίας & οἱ ἄρχοντες, & εἶδον τοὺς σωρούς,
& εὐλόγησαν τὸν κύριον & τὸν λαὸν αὐτοῦ ἰσραήλ.
9 καὶ ἐπυνθάνετο ἐζεκίας τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν
ὑπὲρ τῶν σωρῶν.
10 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν αζαρίας ὁ ἱερεὺς ὁ ἄρχων τοῦ
οἴκου σαδδούκ, Ἐξ οὗ ἤρξαντο αἱ ἀπαρχαὶ φέρεσθαι εἰς τὸν
οἶκον κυρίου, ἐφάγομεν & ἐπίομεν καὶ ἐγκατελείπομεν
ἕως εἰς πλῆθος, ὅτι κύριος εὐλόγησε τὸν λαὸν αὐτοῦ, &
κατελίπομεν ἐπὶ τὸ πλῆθος τοῦτο.
11 καὶ εἶπεν ἐζεκίας, ἑτοιμάσαι παστοφόρια εἰς τὸν οἶ-
κον κυρίου, & ἡτοίμασαν.
12 καὶ εἰσήνεγκαν ἐκεῖ τὰς ἀπαρχὰς & τὰ ἐπιδέκατα
ἐν πίστει & ἐπ᾽ αὐτὰν ἐπιστάτης χωνενίας ὁ λευίτης, &
σεμεεὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διαδεχόμενος.
13 καὶ ἰεζιὴλ, & ὀζίας, & ναάθ, & ἀσαὴλ, & ἱερμωθ,
καὶ ἰωαζαβὰδ, & ἐλιὴλ, & σαμαχία, & μααθ, καὶ βα-
νέας καθεζόμενοι διὰ χωνενίου & σεμεεὶ ὁ ἀδελφὸς αὐ-
τοῦ, καθὼς προσέταξεν ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς & ἀζαρίας
ὁ ἡγούμενος οἴκου κυρίου.
14 καὶ κωρὴ ὁ τοῦ ἰεμνᾶ ὁ λευίτης ὁ πυλωρὸς κ᾽ διά-
τελας ἐπὶ τῶν δομάτων, δοῦναι τὰς ἀπαρχὰς & κυρίου,
& τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, 15 διὰ χειρὸς αὐδοὺ & βονα-
μίν· & ἰησοῦς & σεμεεὶ & ἀμαρείας κ᾽ σεχενίας ἐν ταῖς
πόλεσι διὰ χειρὸς τῶν ἱερέων ἐν πίστει δοῦναι τοῖς ἀδελ-
φοῖς αὐτῶν κ᾽ τὰς ἐφημερίας, κ᾽ τὸν μέγαν καὶ κ᾽ τὸν
μικρόν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 ׳ מִלְּבַד הַתֵּיחָשָׁם לִזְכָרִים מִבֶּן שָׁלוֹשׁ שָׁנִים
וּלְמַעְלָה לְכָל־הַבָּא לְבֵית־יְהוָה לִדְבַר־יוֹם
בְּיוֹמוֹ לַעֲבוֹדָתָם בְּמִשְׁמְרוֹתָם כְּמַחְלְקוֹתֵיהֶם׃
17 ׳ וְאֶת־הִתְיַחֵשׂ הַכֹּהֲנִים לְבֵית אֲבֹתֵיהֶם
וְהַלְוִיִּם מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּלְמַעְלָה בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם
18 בְּמַחְלְקוֹתֵיהֶם׃ ׳ וּלְהִתְיַחֵשׂ בְּכָל־טַפָּם נְשֵׁיהֶם
וּבְנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם לְכָל־קָהָל כִּי בֶאֱמוּנָתָם
19 יִתְקַדְּשׁוּ־קֹדֶשׁ׃ ׳ וְלִבְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים
בִּשְׂדֵי מִגְרַשׁ עָרֵיהֶם בְּכָל־עִיר וָעִיר אֲנָשִׁים אֲשֶׁר
נִקְּבוּ בְשֵׁמוֹת לָתֵת מָנוֹת לְכָל־זָכָר בַּכֹּהֲנִים
וּלְכָל־הִתְיַחֵשׂ בַּלְוִיִּם׃
20 ׳ וַיַּעַשׂ כָּזֹאת יְחִזְקִיָּהוּ בְּכָל־יְהוּדָה וַיַּעַשׂ
הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר וְהָאֱמֶת לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו׃
21 ׳ וּבְכָל־מַעֲשֶׂה אֲשֶׁר הֵחֵל בַּעֲבוֹדַת בֵּית־
הָאֱלֹהִים וּבַתּוֹרָה וּבַמִּצְוָה לִדְרֹשׁ לֵאלֹהָיו בְּכָל־
לְבָבוֹ עָשָׂה וְהִצְלִיחַ׃

לב

1 ׳ אַחֲרֵי הַדְּבָרִים וְהָאֱמֶת הָאֵלֶּה בָּא
סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר וַיָּבֹא בִיהוּדָה וַיִּחַן עַל־
הֶעָרִים הַבְּצוּרוֹת וַיֹּאמֶר לְבָקְעָם אֵלָיו׃
2 ׳ וַיַּרְא יְחִזְקִיָּהוּ כִּי־בָא סַנְחֵרִיב וּפָנָיו
3 לַמִּלְחָמָה עַל־יְרוּשָׁלִָם׃ ׳ וַיִּוָּעַץ עִם־שָׂרָיו
וְגִבֹּרָיו לְסָתֹם אֶת־מֵימֵי הָעֲיָנוֹת אֲשֶׁר מִחוּץ
4 לָעִיר וַיַּעְזְרֻהוּ׃ ׳ וַיִּקָּבְצוּ עַם־רָב וַיִּסְתְּמוּ אֶת־
כָּל־הַמַּעְיָנוֹת וְאֶת־הַנַּחַל הַשֹּׁטֵף בְּתוֹךְ
הָאָרֶץ לֵאמֹר לָמָּה יָבוֹאוּ מַלְכֵי אַשּׁוּר וּמָצְאוּ
5 מַיִם רַבִּים׃ ׳ וַיִּתְחַזַּק וַיִּבֶן אֶת־כָּל־הַחוֹמָה
הַפְרוּצָה וַיַּעַל עַל־הַמִּגְדָּלוֹת וְלַחוּצָה הַחוֹמָה
אַחֶרֶת וַיְחַזֵּק אֶת־הַמְלוֹא עִיר דָּוִיד וַיַּעַשׂ שֶׁלַח
6 לָרֹב וּמָגִנִּים׃ ׳ וַיִּתֵּן שָׂרֵי מִלְחָמוֹת עַל־הָעָם
וַיִּקְבְּצֵם אֵלָיו אֶל־רְחוֹב שַׁעַר־הָעִיר וַיְדַבֵּר עַל־
7 לִבָּם לֵאמֹר׃ ׳ חִזְקוּ וְאִמְצוּ אַל־תִּירְאוּ
וְאַל־תֵּחַתּוּ מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר וּמִלִּפְנֵי כָּל־הֲמוֹן
אֲשֶׁר־עִמּוֹ כִּי עִמָּנוּ רַב מֵעִמּוֹ׃
8 ׳ עִמּוֹ זְרוֹעַ בָּשָׂר וְעִמָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְעָזְרֵנוּ
וְלְהִלָּחֶם מִלְחֲמֹתֵנוּ וַיִּסָּמְכוּ הָעָם עַל־דִּבְרֵי
יְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה׃

16 * Exceptis maribus ab annis tribus & supra, cunctis qui ingrediebantur templū
D Dñi. Et quicquid per singulos dies conducebant in ministerio atque obseruationi-
17 bus iuxta diuisiones suas; * Sacerdotibus per familias, & Leuitis à vicesimo anno & supra per ordines & turmas suas:
18 * Vniuersæq; multitudini tam vxoribus quàm liberis eorum vtriusq, sexus fideliter cibi de his quę sanctificata fuerant
19 præbebantur. * Sed & filiorū Aaron per agros & suburbana vrbium singularū dispositi erant viri qui partes distribuerent vniuerso sexui masculino, de sacerdotibus
20 & Leuitis. * Fecit ergo Ezechias vniuersa, quę diximus, in omni Iuda, operatúsq;
21 est bonū & rectum & verum coram Dño Deo suo: * In vniuersa cultura ministerij domus Dei iuxta legem & cerimonias, volens requirere Deum suum in toto corde suo. Fecítque & prosperatus est.

CAP. XXXII.

1 A POst quæ & huiuscemodi veritatem venit Sennacherib rex Assyriorum & ingressus Iudam obsedit ciuitates munitas, volens eas capere.
2 * Quod cùm vidisset Ezechias venisse, scilicet Sennacherib & totum belli impetum verti contra Hierusalem,
3 * Inito cum principibus cōsilio virilq; fortissimis, vt obturarent capita fontium qui erant extra vrbem, & hoc omnium decernente sententia:
4 * Congregauit plurimam multitudinem, & obturauerunt cunctos fontes & riuum qui fluebāt in medio terræ, dicentes: Ne veniant reges Assyriorum, & inueniant aquarum abundantiam.
5 * Ædificauit quoque agens industriè omnem murum qui fuerat dilapsus, & extruxit turres desuper & forinsecus alterum murum. instauratúsque Mello in ciB uitate Dauid, & fecit vniuersi generis armaturam & clypeos. * Constituitq; principes bellatorū in exercitu: & conuocauit vniuersos in platea portæ ciuitatis, ac locutus est ad cor eorum, dicens:
7 * Viriliter agite & confortamini, nolite timere, nec paueatis à facie regis Assyriorum, & à facie omnis gentis quæ cum eo, quoniam nobiscum plures quàm qui cum eo.
8 * Cum eo brachia carnea, nobiscum verò Dominus Deus noster ad saluandum & ad pugnandum bellum nostrum, & confortatus est populus in sermonibus Ezechiæ regis Iuda.

* Extra fatum masculorum à trimo & supra, omni ingredienti in domum Domini, in rationem dierum in die suo, in ministerio per vices ordinis sui.
* Hæc distributio sacerdotum secundum domos familiarum, & Leuitæ in vicibus suis, à vigesimo anno & supra in ordine in turmis,
* In omni fatu suo filiorum suorum & filiarum in omni multitudine, quoniam in fide sanctificauerunt sanctuarium.
* Et filiis Aaron sacerdotio fungentibus in agris & in ciuitatibus suis, in omni ciuitate et ciuitate viri qui nominati sunt in nomine, vt darent partem omni masculo in sacerdotibus, & omni numerato in Leuitis.
* Et fecit Ezechias sic in omni Iuda, & fecit Ezechias bonum & rectum & verum coram Domino Deo suo.
* Et in omni opere in quo incepit in opere in domo Domini, & in lege, & in præceptis quæsiuit Deum suum ex tota anima sua: & fecit, & prosperatus est.

CAP. XXXII.

ET post sermones hos & veritatem hanc venit Sennacherib rex Assyriorum, & venit in Judam, & castrametatus est iuxta ciuitates muratas, & dixit vt caperent eas.
* Et vidit Ezechias quòd venerat Sennacherib, & facies eius ad bellandum in Hierusalem.
* Et consuluit cum senioribus suis & potentibus, vt obturarent aquas fontium quæ erant extra ciuitatem, & confortauerunt eum.
* Et congregauit populum multum, & obturauit aquas fontium, & torrentem qui diuidit per ciuitatem, dicēs, Ne forte veniat rex Assyriorum, & inueniat aquam multam, & corroboretur.
* Et fortificauit Ezechias, & ædificauit omnem murum dirutum & turres, et foris antemurale aliud, & ædificauit plenitudinem ciuitatis Dauid, & præparauit arma multa.
* Et posuit principes belli in populo, & congregati sunt ad eum in platea portæ ciuitatis, & locutus est in corde eorum, dicens,
* Viriliter agite & confortamini, non timeatis, nec paueatis à facie regis Assyriorum, & à facie omnis gentis quæ cum eo, quoniam nobiscum plures quàm qui cum eo.
* Cum eo brachia carnea, nobiscum verò Dominus Deus noster ad saluandum & ad pugnandum bellum nostrum, & confortatus est populus in sermonibus Ezechiæ regis Iuda.

16 * ὀκτὸς τῶ Πηγονῆς τῶν ἀρσενικῶν ἀπὸ τριέτους καὶ ἐπάνω, παντὶ τῷ εἰσπορευομένῳ εἰς οἶκον κυρίου, εἰς λόγον ἡμερῶν ἐν ἡμέρᾳ αὐτῆ, εἰς λειτουργίαν ἐφημερίας διατάξεως αὐτῶν.
17 * ἔστος ὁ καταλογισμὸς τῶν ἱερέων κατ' οἴκους πατερῶν αὐτῶν (ὁ δὲ λβὶται ἐν ταῖς ἐφημερείαις αὐτῶν, ἀπὸ εἰκοσαέτους (ὲ ἐπάνω ἐν διατάξει ἐν τοῖς καταλογισμοῖς,
18 * ἐν πάτῃ Πηγονῆ αὐτῶν υἱῶν αὐτῶν (ὲ θυγατέρων εἰς παῦ τὸ πλῆθος, ὅτι ἐν πίστει ἡγίασαν τὰγιον.
19 * καὶ τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν τοῖς ἱερατεύουσιν ἐν τοῖς ἀγροῖς καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν, ἐν πάσῃ πόλει καὶ πόλει ἄνδρες οἱ ὠνομάσθησαν ἐν ὀνόματι δοῦναι μερίδα παντὶ ἀρσενικῷ ἐν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ παντὶ καταριθμουμένῳ ἐν τοῖς λβὶταις.
20 * καὶ ἐποίησεν ἐζεκίας οὕτως ἐν πάσῃ τῇ ἰούδα, καὶ ἐποίησεν ἐζεκίας τὸ καλὸν, καὶ τὸ εὐθὲς, καὶ τὸ ἀληθὲς ἐναντίον κυρίου (ὲ θεοῦ αὐτοῦ.
21 * καὶ ἐν παντὶ ἔργῳ ὧ ἤρξατο ἐν τῇ ἐργασίᾳ ἐν οἴκῳ κυρίου, (ὲ ἐν τῷ νόμῳ (ὲ ἐν τοῖς προστάγμασιν ἐζήτησε τὸν θεὸν αὐτοῦ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ἐπαίσε καὶ ᾠδώθη.

λβ'.

1 * Καὶ μετὰ τοὺς λόγους τούτους καὶ τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἦλθε σενναχηρὶβ βασιλεὺς ἀσσυρίων, (ὲ ἦλθεν εἰς ἰούδαν, καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς τειχήρεις, καὶ εἶπε (ὰ προκαταλαβέσθαι αὐτάς.
2 * καὶ εἶδεν ἐζεκίας ὅτι ἦκει σενναχηρὶβ, (ὲ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ πολεμῆσαι ἐπὶ ἱερουσαλήμ.
3 * καὶ ἐβουλεύσατο μετὰ τῶν πρεσβυτέρων αὐτοῦ καὶ τῶν δυνατῶν, ἐμφράξαι τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν, οἱ ἦσαν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ συνεπιλήψονται αὐτοῦ.
4 * καὶ συνήχθη λαὸς πολύς, (ὲ ἐνέφραξε τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν, καὶ τὸν χειμάρρουν τὸν διερχόμενον διὰ τῆς πόλεως λέγων, μήποτε ἔλθῃ βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ εὕρῃ ὕδωρ πολύ, καὶ κατισχύσῃ.
5 * καὶ κατίσχυσεν ἐζεκίας καὶ ᾠκοδόμησε παῦ τὸ τεῖχος (ὸ κατεσκαμμένον (ὲ πύργους καὶ ἔξω προτείχισμα ἄλλο, (ὲ ᾠκοδόμησε τὸ ἀναλλημα τῆς πόλεως δαυὶδ, καὶ κατεσκεύασεν ὅπλα πολλά.
6 * καὶ ἔθετο ἄρχοντας πολέμου ἐπὶ τὸν λαὸν (ὲ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὴν πλατεῖαν τῆς πύλης τῆς πόλεως, καὶ ἐλάλησεν ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν λέγων.
7 * ἀνδρίζεσθε καὶ ἰσχύσατε, μὴ φοβῆσθε, μὴ ἢ πτοηθῆτε ἀπὸ προσώπου βασιλέως ἀσσυρίων, καὶ ἀπὸ προσώπου παντὸς (ὲ ὄχλου (ὲ μετ' αὐτοῦ, ὅτι μεθ' ἡμῶν πλείους ὑπὲρ αὐτὸν μετ' αὐτοῦ. * μετ' αὐτοῦ βραχίονες σαρκικοί, μεθ' ἡμῶν δὲ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν (ὲ σώζειν (ὲ τοῦ πολεμεῖν τὸν πόλεμον ἡμῶν. (ὲ κατεθάρσησεν ὁ λαὸς ἐπὶ τοῖς λόγοις ἐζεκίου (ὲ βασιλέως ἰούδα.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 * אַחַר זֹאת שָׁלַח סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר
עֲבָדָיו יְרוּשָׁלַ͏ִם וְהוּא עַל־לָכִישׁ וְכָל־מֶמְשַׁלְתּוֹ
עִמּוֹ עַל־יְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וְעַל־כָּל־יְהוּדָה
אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַ͏ִם לֵאמֹר׃

10 * כֹּה אָמַר סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל־מָה אַתֶּם
בֹּטְחִים וְיֹשְׁבִים בְּמָצוֹר בִּירוּשָׁלָ͏ִם׃

11 * הֲלֹא יְחִזְקִיָּהוּ מַסִּית אֶתְכֶם לָתֵת
אֶתְכֶם לָמוּת בָּרָעָב וּבַצָּמָא לֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
יַצִּילֵנוּ מִכַּף מֶלֶךְ־אַשּׁוּר׃

12 * הֲלֹא־הוּא יְחִזְקִיָּהוּ הֵסִיר אֶת־בָּמֹתָיו וְאֶת־
מִזְבְּחֹתָיו וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה וְלִירוּשָׁלַ͏ִם לֵאמֹר לִפְנֵי
מִזְבֵּחַ אֶחָד תִּשְׁתַּחֲווּ וְעָלָיו תְּקַטֵּירוּ׃

13 * הֲלֹא־יְדַעְתֶּם מָה עָשִׂיתִי אֲנִי וַאֲבוֹתָי
לְכָל עַמֵּי הָאֲרָצוֹת הֲיָכוֹל יָכְלוּ אֱלֹהֵי גּוֹיֵי
הָאֲרָצוֹת לְהַצִּיל אֶת־אַרְצָם מִיָּדִי׃

14 * מִי בְכָל־אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר
הֶחֱרִימוּ אֲבוֹתַי אֲשֶׁר יָכוֹל לְהַצִּיל אֶת־עַמּוֹ מִיָּדִי
כִּי יוּכַל אֱלֹהֵיכֶם לְהַצִּיל אֶתְכֶם מִיָּדִי׃

15 * וְעַתָּה אַל־יַשִּׁיא אֶתְכֶם חִזְקִיָּהוּ וְאַל־יַסֵּית
אֶתְכֶם כְּזֹאת וְאַל־תַּאֲמִינוּ לוֹ כִּי־לֹא יוּכַל כָּל־
אֱלֹהֵי כָל־גּוֹי וּמַמְלָכָה לְהַצִּיל עַמּוֹ מִיָּדִי וּמִיָּד
אֲבוֹתָי אַף כִּי אֱלֹהֵיכֶם לֹא־יַצִּילוּ אֶתְכֶם מִיָּדִי׃

16 * וְעוֹד דִּבְּרוּ עֲבָדָיו עַל־יְהוָה הָאֱלֹהִים
וְעַל יְחִזְקִיָּהוּ עַבְדּוֹ׃

17 * וְסֵפָרִים כָּתַב לְחָרֵף לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
וְלֶאֱמֹר עָלָיו לֵאמֹר כֵּאלֹהֵי גּוֹיֵי הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר
לֹא־הִצִּילוּ עַמָּם מִיָּדִי כֵּן לֹא־יַצִּיל אֱלֹהֵי יְחִזְקִיָּהוּ
עַמּוֹ מִיָּדִי׃ 18 * וַיִּקְרְאוּ בְקוֹל־גָּדוֹל יְהוּדִית
עַל־עַם יְרוּשָׁלַ͏ִם אֲשֶׁר עַל־הַחוֹמָה לְיִרְאֵם
וּלְבַהֲלָם לְמַעַן יִלְכְּדוּ אֶת־הָעִיר׃

19 * וַיְדַבְּרוּ אֶל־אֱלֹהֵי יְרוּשָׁלַ͏ִם כְּעַל אֱלֹהֵי
עַמֵּי הָאָרֶץ מַעֲשֵׂה יְדֵי הָאָדָם׃

20 * וַיִּתְפַּלֵּל יְחִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וְיֶשַׁעְיָהוּ בֶן־אָמוֹץ
הַנָּבִיא עַל־זֹאת וַיִּזְעֲקוּ הַשָּׁמָיִם׃

21 * וַיִּשְׁלַח יְהוָה מַלְאָךְ וַיַּכְחֵד כָּל־גִּבּוֹר חַיִל
וְנָגִיד וְשַׂר בְּמַחֲנֵה מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיָּשָׁב בְּבֹשֶׁת פָּנִים
לְאַרְצוֹ וַיָּבֹא בֵּית אֱלֹהָיו וּמִיצִיאֵי מֵעָיו שָׁם
הִפִּלֻהוּ בֶּחָרֶב׃

9 * Quę postquam gesta sunt, misit Sen-
nacherib rex Assyriorum seruos suos Hie-
rusalem, ipse enim cum vniuerso exercitu
obsidebat Lachis, ad Ezechiã regem Iudã,
& ad omnem populum qui erat in vrbe,
10 dicens: * Hæc dicit Sennacherib rex
Assyriorum: In quo habentes fiduciam,
sedetis obsessi in Hierusalem?
11 * Num Ezechias decepit vos vt tradat
morti in fame & siti, affirmans quòd Dñs
Deus vester liberet vos de manu regis As-
12 syriorum? * Nunquid non iste est Eze-
chias qui destruxit excelsa illius & altaria,
& præcepit Iudæ & Hierusalem, dicens:
Coram altari vno adorabitis, & in ipso cõ-
13 buretis incẽsum? * An ignoratis quæ ego
fecerim, & patres mei cũctis terrarum po-
pulis? Nunquid præualuerunt dij gentiũ
omniúmque terrarum liberare regionem
14 suam de manu mea? * Quis est de vni-
uersis diis gentium, quas vastauerunt pa-
tres mei, qui potuerit eruere populum
suum de manu mea, vt possit etiam Deus
vester eruere vos de hac manu?
15 * Non vos ergo decipiat Ezechias, nec
vana persuasione deludat, neque credatis
ei. Si enim nullus potuit Deus cũctarum
D gentium atque regionum liberare popu-
lum suum de manu mea, & de manu pa-
trum meorum, cõsequenter nec Deus ve-
ster poterit eruere vos de hac manu.
16 * Sed & alia multa locuti sunt serui
eius contra Dominum Deum, & contra
Ezechiam seruum eius.
17 * Epistolas quoque scripsit plenas blas-
phemiæ in Dñm Deum Israel, & locutus
est aduersum eum. Sicut dij gentium ce-
terarum nõ potuerunt liberare populum
suum de manu mea, sic & Deus Ezechiæ
eruere non poterit populum suum de ma
18 nu ista. * Insuper & clamore magno Iu-
gua Iudaica contra populum qui sedebat
in muris Hierusalẽ personabat, vt terrerent
19 eos & caperet ciuitatẽ. * Locutúsq; est cõ-
tra Deũ Hierusalem, sicut aduersum deos
E populorũ terræ opera manuũ hominum.
20 * Orauerunt igitur Ezechias rex, & Esaias filius Amos propheta aduersum hãc blasphemiam, ac vociferati sunt vsque in
21 cælum. * Et misit Dñs angelum, qui per-cussit omnẽ virum robustum bellatore & principem exercitus regis Assyriorum, re-uersúsque est cum ignominia faciei in terram suam. Cúmque ingressus esset domum Dei sui, filij qui egressi fuerant de vtero eius, interfecerunt eum gladio.

9 * Et post hæc misit Sennacherib rex Assyrio-
rum seruos suos in Hierusalem: ipse erat in La-
chis, & omnis exercitus eius cum eo, & misit
ad Ezeciam regem Juda, & ad omnem Judam
qui in Hierusalem, dicens:
10 * Sic dicit Sennacherib rex Assyriorum, In
quo vos fiduciam habetis, & sedetis in obsi-
dione in Hierusalem?
11 * Nonne Ezecias decipit vos vt tradat
vos in mortem & in famẽ, et in sitim, dicens:
Dominus Deus noster saluabit nos de manu
regis Assyriorum?
12 * Nonne hic est Ezecias qui destruxit excel-
sa eius, & altaria eius, & ait Juda & habi-
tantibus in Hierusalem, dicens: Coram altari
hoc adorate, & in eo adolete incensum.
13 * Nonne scitis quæ feci ego & patres mei
omnibus populis regionum: num potentes po-
tuerunt dij gentium omnis terræ saluare popu-
lum suum de manu mea?
14 * Quis est in omnibus dijs gentium harum,
quos perdiderunt patres mei, qui potuerit sal-
uare populum suum de manu mea, vt possit
Deus vester saluare vos de manu mea?
15 * Et nunc non decipiat vos Ezecias, &
non faciat vos considere, nec commoueat vos
in hoc, & non credatis ei, quoniam non potuit
Deus omnis gentis, & regni saluare populum
suum de manu mea, & de manu patrum meo-
rum, & quomodo Deus vester non liberabit
vos de manu mea?
16 * Et adhuc locuti sunt serui eius contra Do-
minum Deum & contra Ezeciam seruum
eius.
17 * Et librum scripsit Sennacherib, ad ex-
probrandum Dominum Deum Israel, & ait
de eo, dicens, Sicut dij gentium terræ non li-
berauerunt populos suos de manu mea, sic non
eruet Deus Ezeciæ populum suum de manu
mea.
18 * Et clamauerunt in voce magna Judaicè
contra populum Hierusalem qui in muro, vt
terrerent eos & conturbarent eos, vt cape-
rent ciuitatem.
19 * Et locuti sunt contra Deum Hierusalem,
sicut & contra deos populorum terræ opera
manuum hominum.
20 * Et orauit Ezecias rex, & Esaias filius
Ammos propheta de his, & clamauerunt in
cælum.
21 * Et misit Dominus angelum, & contriuit
omnem potentem bellatorem & principem &
ducem in castris regis Assyriorum, & reuersus
est cum ignominia faciei in terram suam, et in-
gressus est in domũ Dei sui; & de egredientibus
de vtero eius, percusserunt eum in gladio.

9 * καὶ μετὰ ταῦτα ἀπέστειλε σενναχηρὶβ βασιλεὺς ἀσσυ-
ρίων τοὺς παῖδας αὐτοῦ εἰς ἱερουσαλήμ· καὶ αὐτὸς ἦν
ἐπὶ λάχεις, καὶ πᾶσα ἡ δυναμις αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· καὶ ἀ-
πέστειλε πρὸς ἐζεκίαν βασιλέα ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα
10 ἰούδαν τὸν ὄντα ἐν ἱερουσαλήμ, λέγων· * τάδε λέγει σεναν-
χηρὶβ βασιλεὺς ἀσσυρίων, ἐπὶ τίνι ὑμεῖς πεποίθατε, καὶ
καθίσθε ἐν τῇ πολιορκίᾳ ἐν ἱερουσαλήμ;
11 * οὐχὶ ἐζεκίας ἀπατᾷ ὑμᾶς ἵ ἀποδώσειν ὑμᾶς εἰς
θάνατον εἰς λιμὸν, καὶ εἰς δίψαν λέγων, κύριος ὁ
θεὸς ἡμῶν σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς βασιλέως ἀσσυρίων;
12 * οὐχ οὗτος ἐστὶν ἐζεκίας ὃς περιεῖλε τὰ ὑψηλὰ αὐτοῦ,
καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ· καὶ εἶπε τῷ ἰούδα καὶ τοῖς κα-
τοικοῦσιν ἐν ἱερουσαλὴμ λέγων, ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου
τούτου προσκυνήσατε, καὶ ἐπ' αὐτῷ θυμιάσατε.
13 * οὐκ οἴδατε ἃ ἐποίησα ἐγὼ καὶ οἱ πατέρες μου πᾶσι
τοῖς λαοῖς τῶν χωρῶν, μὴ δυνάμενοι ἐδυνήθησαν οἱ θεοὶ
τῶν ἐθνῶν πάσης τῆς γῆς σῶσαι τὸν λαὸν αὐτῶν ἐκ χειρός
14 μου; * τίς ἐστιν ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῶν ἐθνῶν τούτων, ὃς
ἐξολοθρεῦσαι οἱ πατέρες μου, ὃς ἐδυνήθη σῶσαι τὸν
λαὸν αὐτοῦ ἐκ χειρός μου, ὅτι δυνήσεται ὁ θεὸς ὑμῶν σῶ-
σαι ὑμᾶς ἐκ χειρός μου;
15 * καὶ νῦν μὴ ἀπατάτω ὑμᾶς ἐζεκίας καὶ μὴ πειθέτω
ὑμᾶς πεποιθέναι, μὴ ὅ πίστευέτω ὑμῖς ἐπὶ τούτῳ, καὶ
μὴ πιστεύετε αὐτῷ, ὅτι οὐ μὴ ἐδυνήθη θεὸς παντὸς ἔθνους
καὶ βασιλείας ὥσασθαι τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐκ χειρός μου καὶ
ἐκ χειρὸς τῶν πατέρων μου· καὶ πῶς ὅτι ὁ θεὸς ὑμῶν ὃ
μὴ ῥύσεται ὑμᾶς ἐκ χειρός μου;
16 * καὶ ἔτι ἐλάλησαν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐπὶ κύριον τὸν
θεὸν καὶ ἐπὶ ἐζεκίαν παῖδα αὐτοῦ.
17 * καὶ βιβλίον ἔγραψεν σεναχηρὶβ, ὥ ὀνειδίζειν κύ-
ριον τὸν θεὸν ἰσραὴλ· καὶ εἶπεν περὶ αὐτοῦ λέγων καθὼς
οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς οὐκ ἐξείλοντο τοὺς λαοὺς αὐτῶν
ἐκ χειρός μου, οὕτως οὐ μὴ ἐξέλῃ ὁ θεὸς ἐζεκίαν τὸν λαὸν
αὐτοῦ ἐκ χειρός μου.
18 * καὶ ἐβόησαν ἐν φωνῇ μεγάλῃ ἰουδαϊστὶ ἐπὶ τὸν λαὸν
ἱερουσαλὴμ τὸν ἐπὶ τοῦ τείχους, τοῦ φοβῆσαι αὐτοὺς καὶ
τοῦ ταράξαι αὐτούς, ὅπως προκαταλάβωνται τὴν
πόλιν.
19 * καὶ ἐλάλησαν ἐπὶ τὸν θεὸν ἱερουσαλὴμ, ὡς ἐπὶ
τοὺς θεοὺς τῶν λαῶν τῆς γῆς ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων.
20 * καὶ προσηύξατο ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς, καὶ ἡσαΐας
υἱὸς ἀμμὼς ὁ προφήτης περὶ τούτων, καὶ ἐβόησαν εἰς τὸν
οὐρανόν.
21 * καὶ ἀπέστειλε κύριος ὁ ἄγγελον ὃς ἐξέτριψε πᾶσαν
δυνατὸν πολεμιστὴν, καὶ ἄρχοντα καὶ στρατηγὸν ἐν τῇ πα-
ρεμβολῇ τοῦ βασιλέως ἀσσυρίων, καὶ ἀπέστρεψε μετὰ
αἰσχύνης προσώπου εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ· καὶ εἰσῆλθεν εἰς
οἶκον θεοῦ αὐτοῦ, καὶ τῶν ἐξελθόντων ἐκ κοιλίας αὐτοῦ,
κατέβαλον αὐτὸν ἐν ῥομφαίᾳ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 ויושע יהוה את־יחזקיהו ואת־ישבי
ירושלם מיד סנחריב מלך־אשור ומיד־כל
23 וינהלם מסביב: ורבים מביאים מנחה
ליהוה לירושלם ומגדנות ליחזקיהו מלך יהודה
וינשא לעיני כל־הגוים מאחרי־כן:
24 בימים החם חלה יחזקיהו עד־למות
ויתפלל אל־יהוה ויאמר לו ומופת נתן לו:
25 ולא־כגמול עליו השיב יחזקיהו כי גבה לבו
26 ויהי עליו קצף ועל־יהודה וירושלם: ויכנע
יחזקיהו בגבה לבו הוא וישבי ירושלם ולא־
בא עליהם בימי יחזקיהו:
27 ויהי ליחזקיהו עשר וכבוד הרבה מאד
ואוצרות עשה־לו לכסף ולזהב ולאבן יקרה
ולבשמים ולמגנים ולכל כלי חמדה:
28 ומסכנות לתבואת דגן ותירוש ויצהר
ואורות לכל־בהמה ובהמה ועדרים לאורות:
29 וערים עשה לו ומקנה־צאן ובקר לרב כי
30 נתן־לו אלהים רכוש רב מאד: והוא יחזקיהו
סתם את־מוצא מימי גיחון העליון וישרם
למטה־מערבה לעיר דויד ויצלח יחזקיהו בכל־
31 מעשהו: וכן במליצי שרי בבל המשלחים
עליו לדרוש המופת אשר היה בארץ עזבו
האלהים לנסותו לדעת־כל־בלבבו:
32 ויתר דברי יחזקיהו וחסדיו הנם כתובים
בחזון ישעיהו בן־אמוץ הנביא על־ספר מלכי־
33 יהודה וישראל: וישכב יחזקיהו עם־
אבתיו ויקברהו במעלה קברי בני־דויד וכבוד
עשו־לו במותו כל־יהודה וישבי ירושלם
וימלך מנשה בנו תחתיו:

לג

1 בן־שתים עשרה שנה מנשה
במלכו וחמשים ושנה מלך בירושלם:
2 ויעש הרע בעיני יהוה כתועבות הגוים
3 אשר הוריש יהוה מפני בני ישראל:
וישב ויבן את־הבמות אשר נתץ יחזקיהו
אביו ויקם מזבחות לבעלים ויעש אשרות
וישתחו לכל־צבא השמים ויעבד אתם:

22 Saluauitq; Dñs Ezechiam & habita-
F tores Hierusalé de manu Sennacherib re-
gis Assyriorum & de manu omniu, & pre-
23 stitit ei quietem per circuitum. Multi
etiam deferebant hostias & sacrificia Dño
in Hierusalem & munera Ezechię regi Iu-
da. Qui exaltatus est post hæc coram cun
24 ctis gentibus. In diebus illis ægrotauit
Ezechias vsq; ad mortem, & orauit Dñm.
Exaudiuítque eum, & dedit ei signum.
25 Sed non iuxta beneficia quę acceperat
retribuit, quia eleuatum est cor eius. Et fa
cta est contra eum ira, & contra Iudam &
26 Hierusalé. Humiliátúsq; est postea co
q; exaltatũ fuisset cor eius, tam ipse quàm
habitatores Hierusalem; idcirco non ve-
nit super eos ira Dñi in diebus Ezechiæ.
27 Fuit autem Ezechias dives & inclytus
valde, & thesauros sibi plurimos congre-
gauit argenti & auri, & lapidis precioſi,
aromatũ & armorũ vniuerſi generis & va-
28 sorum magni precij. Apothecas quoque
frumẽti, vini & olei: & præsepia omniũ iu-
29 mẽtorũ cauláſq; pecoribus; & vrbes edi-
ficauit. habebat quippe greges ouium &
armentorũ innumerabiles, eo quòd de-
disset ei Deus substátiam multam nimis.
30 Ipse est Ezechias qui obturauit supe-
riorem fontem aquarum Gyon, & auerit
G eas subter ad Occidentem vrbis Dauid. In
omnibus operibus suis fecit prosperè quę
31 voluit. Attamẽ in legatione principum
Babylonis, qui missi fuerát ad eũ, vt in-
terrogarent de portento quod acciderat
super terram, dereliquit eum Deus, vt tẽ-
taretur, & nota fierent omnia quæ erant
32 in corde eius. Reliqua autẽ sermonum
Ezechię & misericordiarũ eius scripta sunt
in visione Esaiæ filij Amos prophetę, & in
33 libro Regum Iuda & Israel. Dormiuítq;
Ezechias cum patribus suis, & sepelierunt
eum supra sepulchra filiorum Dauid. Et
celebrauit eius exequias vniuersus Iuda,
& omnes habitatores Hierusalem; regna-
uítque Manasses filius eius pro eo.

CAP. XXXIII.

1 A Duodecim annorũ erat Manasses cùm
regnare cœpisset, & quinquaginta &
quinque annis regnauit in Hierusalem.
2 Fecit aũt malum coram Dño iuxta abo-
minationes gentiũ quas subuertit Dñs
3 nus coram filiis Israel. Et conuersus
instauravit excelsa quæ demolitus fuerat
Ezechias pater eius, cõstruxítq; aras Ba-
lim, & fecit lucos, & adorauit omnem mi-
litiam cæli, & coluit eam.

22 Et saluauit Dominus Ezeciam & habi-
tantes in Hierusalem de manu Sennacherib re-
gis Assyriorum & de manu omnium, & quie-
scere fecit eos per circuitum.
23 Et multi deferebant dona Domino in Hie-
rusalem, & dona Ezeciæ regi Juda: & exal-
tatus est ante oculos omnium gentium post hæc.
24 In diebus illis ægrotauit Ezechias vsque ad
mortem, & orauit ad Dominum, & exaudiuit
eum, & signum dedit ei Dominus.
25 Et non iuxta retributionẽ quam retribuit
ei Ezechias, sed exaltatum est cor eius, & fuit
ira contra eum, & contra Judã, & Hierusalẽ.
26 Et humiliatus est Ezechias ab exaltatione
cordis sui, ipse & habitantes Hierusalem,
& non venit super eos ira Domini in diebus
Ezeciæ. 27 Et fuerunt Ezeciæ diuitiæ & glo-
ria multa valde: & thesauros fecit sibi argenti
& auri, & lapidis precioſi & in aromatibus,
& armamentaria fecit, & omnibus vasis de-
siderij
28 Apothecas: & ciuitates in frugibus triti-
ci, vini & olei, & præsepia omnis iumenti, &
caulas ad pecora.
29 Et vrbes fecit sibi ipsi, & possessiones
ouium & boum in multitudine, quoniam dedit
ipsi Dominus substantiam multam valde.
30 Ipse Ezechias obturauit exitum aquæ Gion
superiorem, & direxit eas infra ad Occidẽtem
vrbis Dauid, & prosperatus est Ezechias in o-
mnibus operibus suis. 31 Et sic in legationibus
principum qui à Babylone missis ad eum, vt in-
terrogarent ab eo portentũ, quod factum esſ in
terra, & dereliquit eum Dominus, vt tenta-
ret eum, vt sciret quæ in corde eius.
32 Et reliqua sirmonũ Ezeciæ, & misericor-
diæ eius, nonne scripta sunt in prophetia Esaiæ
filij Ammos prophetæ, & in libro regum Juda
& Israel?
33 Et dormiuit Ezechias cum patribus suis, et
sepelierunt eum in ascensu sepulchrorum filio-
rum Dauid: & gloriam & honorem dederunt
ei in morte eius omnis Juda, & habitantes in
Hierusalem, & regnauit Manasses filius eius
pro eo.

CAP. XXXIII.

1 Filius existens duodecim annorum Manasses
cùm regnaret ipse, & quinquaginta &
quinque annis regnauit in Hierusalem.
2 Et fecit malum coram Domino iuxta om-
nes abominationes gentium quas abstulit Do-
minus à facie filiorum Israel. 3 Et conuersus
est Manasses & ædificauit excelsa, quæ euulsit
Ezechias pater eius, & construxit altaria Ba-
lim, & fecit lucos, & adorauit omnem mili-
tiam cæli, & seruiuit eis.

22 καὶ ἔσωσε κύριος τὸν ἐζεκίαν & τοὺς κατοικοῦντας ἐν
ἱερουσαλὴμ ἐκ χειρὸς σενναχηρὶβ βασιλέως ἀσσυρίων καὶ
ἐκ χειρὸς πάντων, & κατέπαυσεν αὐτοὺς κυκλόθεν.
23 καὶ πολλοὶ ἔφερον δῶρα τῷ κυρίῳ εἰς ἱερουσαλὴμ,
& δόματα τῷ ἐζεκία βασιλεῖ ἰούδα· καὶ ὑπερήρθη κατ'
ὀφθαλμοὺς πάντων τῶν ἐθνῶν μετὰ ταῦτα.
24 ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐμαλακίσθη ἐζεκίας ἕως
θανάτου, & προσηύξατο πρὸς κύριον, καὶ ἐπήκουσεν αὐ-
τοῦ, καὶ σημεῖον ἔδωκεν αὐτῷ κύριος.
25 καὶ οὐκ ἦν τὸ ἀνταπόδομα ὃ ἀνταπέδωκεν αὐτῷ ἐζε-
κίας, ἀλλ' ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ὀργὴ ἐπ'
αὐτὸν καὶ ἐπὶ ἰούδαν καὶ ἱερουσαλήμ.
26 & ἐταπεινώθη ἐζεκίας ἀπὸ τοῦ ὑψοῦς τῆς καρδίας αὐ-
τοῦ, αὐτὸς καὶ οἱ καθοικοῦντες ἱερουσαλὴμ· & οὐκ ἐπῆλ-
θεν ἐπ' αὐτοὺς ὀργὴ κυρίου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐζεκίου.
27 καὶ ἐγένετο τῷ ἐζεκίᾳ πλοῦτος & δόξα πολλὴ σφό-
δρα· & θησαυροὺς ἐποίησεν αὐτῷ ἀργυρίου & χρυσίου, &
λίθου τιμίου καὶ εἰς τὰ δρόμαλα, & ὁπλοθήκας ἐποίη-
σεν, καὶ πᾶσι τοῖς σκεύεσι τῆς ἐπιθυμίας
28 ἀποθήκας· καὶ πόλεις εἰς τὰ γενήματα & σίτου οἴ-
νου καὶ & ἐλαίου, καὶ φάτνας παντὸς κτήνους, & μανδρας
29 εἰς τὰ ποίμνια. καὶ πόλεις ἐποίησεν ἑαυτῷ, καὶ κτή-
σεις προβάτων καὶ βοῶν εἰς πλῆθος, ὅτι ἔδωκεν αὐτῷ
κύριος ὑπερβολὴν πολλὴν σφόδρα.
30 αὐτὸς ἐζεκίας ἐνέφραξε τὴν ἔξοδον & ὕδατος γενὼν
τὴν ἄνω, & κατεύθυνεν αὐτὰ κάτω πρὸς δυσμὰς τῆ πόλει
δαυὶδ & διώδωσεν ἐζεκίας ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ.
31 καὶ ὅτως ἐν ταῖς πρεσβείαις τῶν ἀρχόντων τῶν ὑπὸ
βαβυλῶνος τῶν ἀποσταλέντων πρὸς αὐτὸν, πυθέσθαι παρ'
αὐτοῦ τέρας, ὃ ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς· & ἐγκατέλιπεν αὐτὸν
κύριος, & πειρᾶσαι αὐτὸν, εἰδέναι τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.
32 καὶ τὰ κατάλοιπα τῶν λόγων ἐζεκίου, καὶ τὰ ἐλέη
αὐτοῦ, ἰδοὺ γέγραπται ἐν τῇ προφητείᾳ ησαΐου υἱοῦ
ἀμμὼς & προφήτου, & ἐν βιβλίοις βασιλέων ἰούδα καὶ
ἰσραήλ· 33 & ἐκοιμήθη ἐζεκίας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ
& ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῇ ἀναβάσει τῶν τάφων υἱῶν δαυίδ.
καὶ δόξαν & τιμὴν ἔδωκαν αὐτῷ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ πᾶς
ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐβασίλευ-
σε μανασσῆς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

λγ'.

1 Υἱὸς ὢν δώδεκα ἐτῶν μανασσῆς ἐν τῷ βασιλεῦσαι
αὐτὸν, καὶ πεντήκοντα & πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερου-
2 σαλήμ. καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου κατὰ
πάντα τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε κύριος
ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραήλ.
3 & ἐπέστρεψε μανασσῆς & ᾠκοδόμησε τὰ ὑψηλά,
ἃ κατέσπασεν ἐζεκίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ, & ἔστησε θυσιαστή-
ρια τοῖς βααλείμ & ἐποίησεν ἄλση, καὶ προσεκύνησε
πάσῃ τῇ στρατιᾷ & ἐθρησκεύσησε αὐτοῖς.

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 ‡ וּבָנָה מִזְבְּחוֹת בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר אָמַר
יְהוָה בִּירוּשָׁלַם יִהְיֶה־שְׁמִי לְעוֹלָם׃
5 ‡ וַיִּבֶן מִזְבְּחוֹת לְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם בִּשְׁתֵּי
6 חַצְרוֹת בֵּית יְהוָה׃ ‡ וְהוּא הֶעֱבִיר אֶת־
בָּנָיו בָּאֵשׁ בְּגֵי בֶן־הִנֹּם וְעוֹנֵן וְנִחֵשׁ וְכִשֵּׁף וְעָשָׂה
אוֹב וְיִדְּעֹנִי הִרְבָּה לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
7 לְהַכְעִיסוֹ׃ ‡ וַיָּשֶׂם אֶת־פֶּסֶל הַסֶּמֶל אֲשֶׁר
עָשָׂה בְּבֵית הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִים אֶל־
דָּוִיד וְאֶל־שְׁלֹמֹה בְנוֹ בְּבַיִת הַזֶּה וּבִירוּשָׁלַם
אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָשִׂים אֶת־
שְׁמִי לְעוֹלָם׃
8 ‡ וְלֹא אוֹסִיף לְהָסִיר אֶת־רֶגֶל יִשְׂרָאֵל מֵעַל
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר הֶעֱמַדְתִּי לַאֲבוֹתֵיכֶם רַק אִם־
יִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל־אֲשֶׁר צִוִּיתִים לְכָל־
הַתּוֹרָה וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים בְּיַד־מֹשֶׁה׃
9 ‡ וַיַּתַּע מְנַשֶּׁה אֶת־יְהוּדָה וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם
לַעֲשׂוֹת רַע מִן־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִשְׁמִיד יְהוָה
מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
10 ‡ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מְנַשֶּׁה וְאֶל־עַמּוֹ וְלֹא
11 הִקְשִׁיבוּ׃ ‡ וַיָּבֵא יְהוָה עֲלֵיהֶם אֶת־שָׂרֵי הַצָּבָא
אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיִּלְכְּדוּ אֶת־מְנַשֶּׁה בַּחוֹחִים
וַיַּאַסְרֻהוּ בַנְחֻשְׁתַּיִם וַיּוֹלִיכֻהוּ בָּבֶלָה׃
12 ‡ וּכְהָצֵר לוֹ חִלָּה אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו
וַיִּכָּנַע מְאֹד מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו׃
13 ‡ וַיִּתְפַּלֵּל אֵלָיו וַיֵּעָתֶר לוֹ וַיִּשְׁמַע תְּחִנָּתוֹ
וַיְשִׁיבֵהוּ יְרוּשָׁלִַם לְמַלְכוּתוֹ וַיֵּדַע מְנַשֶּׁה כִּי
יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים׃
14 ‡ וְאַחֲרֵי־כֵן בָּנָה חוֹמָה חִיצוֹנָה לְעִיר־דָּוִיד
מַעֲרָבָה לְגִיחוֹן בַּנָּחַל וְלָבוֹא בְּשַׁעַר הַדָּגִים
וְסָבַב לָעֹפֶל וַיַּגְבִּיהֶהָ מְאֹד וַיָּשֶׂם שָׂרֵי־חַיִל
בְּכָל־הֶעָרִים הַבְּצֻרוֹת בִּיהוּדָה׃
15 ‡ וַיָּסַר אֶת־אֱלֹהֵי הַנֵּכָר וְאֶת־הַסֶּמֶל מִבֵּית
יְהוָה וְכָל־הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר בָּנָה בְּהַר בֵּית־יְהוָה
וּבִירוּשָׁלִַם וַיַּשְׁלֵךְ חוּצָה לָעִיר׃
16 ‡ וַיִּבֶן אֶת־מִזְבַּח יְהוָה וַיִּזְבַּח עָלָיו זִבְחֵי שְׁלָמִים
וְתוֹדָה וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה לַעֲבֹד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי
17 יִשְׂרָאֵל׃ ‡ אֲבָל עוֹד הָעָם זֹבְחִים בַּבָּמוֹת רַק
לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃

4 ‡ Ædificauit quoque altaria in domo
Domini, de qua dixerat Dominus, In Hie
ruſalem erit nomen meum in æternum.
5 ‡ Ædificauit autem ea cuncto exerci-
tui cæli in duobus atriis domus Domini.
6 ‡ Tranſiréq; fecit filios ſuos per ignem
in valle Benhennom. Obſeruabat ſom-
nia, ſectabatur auguria, maleficis artibus
inſeruiebat. habebat ſecum magos &
B cantatores, multáque mala operatus eſt
coram Domino vt irritaret eum.
7 ‡ Sculptile quoq; & conflatile ſignum
poſuit in domo Dei, de qua locutus eſt
Deus ad Dauid & ad Salomonem filium
eius, dicens: In domo hac & in Hieruſa-
lem quam elegi de cūctis tribubus Iſrael,
ponam nomen meum in ſempiternum.
8 ‡ Et mouere non faciam pedem Iſrael
de terra quam tradidi patribus eorum, ita
dumtaxat ſi cuſtodierint facere quæ præ-
cepi eis, cūctámque legem & ceremonias
atq; iudicia quę mádaui per manū Moyſi.
9 ‡ Igitur Manaſſes ſeduxit Iudam & ha-
bitatores Hieruſalem, vt facerent malum
ſuper omnes gētes, quas ſubuerterat Do-
minus à facie filiorum Iſrael.
10 ‡ Locutúſque eſt Dominus ad eum &
ad populum illius, & attendere noluerūt.
11 ‡ Idcirco ſuperinduxit eis principes ex-
ercitus regis Aſſyriorum, cœperúntque
Manaſſen, & vinctum catenis atq; com-
pedibus duxerunt in Babylonem.
12 ‡ Qui poſtquam coanguſtatus eſt, ora-
uit Dominum Deum ſuum, & egit peni-
tentiam valde coram Deo patrum ſuorū.
13 ‡ Deprecatus eſt eum, & obſecrauit in-
tentè, & exaudiuit orationem eius, redu-
C xítq; eum Hieruſalem in regnum ſuum,
& cognouit Manaſſes quòd Dominus
ipſe eſſet Deus.
14 ‡ Poſt hæc ædificauit murum extra ci-
uitatem Dauid ad Occidentem Gyon, in
cōualle ab introitu portæ piſcium per cir-
cuitum vſque ad Ophel; & exaltauit illū
vehementer. Conſtituítq; principes exer-
citus in cunctis ciuitatibus Iuda munitis.
15 ‡ Et abſtulit Deos alienos & ſimula-
chrum de domo Domini, aras quoque
quas fecerat in monte domus Domini &
in Hieruſalem, & proiecit omnia extra
16 vrbem. ‡ Perrò inſtauravit altare Do-
mini, & immolauit ſuper illud victimas
& pacifica, & laudem; præcepítque Iudæ,
vt ſeruiret Domino Deo Iſrael.
17 ‡ Attamen adhuc populus immolabat
in excelſis Domino Deo ſuo.

4 ‡ Ἐτ ædificauit Manaſſes altare in domo Do-
mini, in quo dixit Dominus, In Hieruſalem erit
nomen meum in æternum.
5 ‡ Et ædificauit altaria cuncto exercitui cæli,
in duobus atriis domus Domini.
6 ‡ Et ipſe tranſire fecit filios ſuos in igne, in
valle Benenom; & obſeruabat ſomnia & au-
gurabatur, & veneficiis vtebatur; & fecit
ventriloquos, & multiplicauit incantatores,
& multiplicauit Manaſſes vt faceret malum
coram Domino, vt irritaret eum.
7 ‡ Et poſuit ſculptū & conflatile imaginem,
quam fecit in domo Domini, in qua dixit Do-
minus ad Dauid, & ad Salomonem filium eius,
In domo hac & in Hieruſalem, quam elegi de
cunctis tribubus Iſrael, ponam nomen meum
illic in ſempiternum.
8 ‡ Et nō addam vt commoueat pedem Iſrael
à terra quam dedi patribus ſuis; ſed ſi cuſtodi-
erint vt faciant omnia quæ præcepi eis iuxta
cunctam legem & præcepta, & iudicia in ma-
nu Moyſi.
9 ‡ Et ſeduxit Manaſſes Iudam & habitan-
tes in Hieruſalem vt facerent malum ſuper o-
mnes gentes quas abſtulit Dominus à facie fi-
liorum Iſrael.
10 ‡ Et locutus eſt Dominus ad Manaſſe, & ad
populum eius, & non audierunt.
11 ‡ Et adduxit Dominus ſuper eos principes
exercitus regis Aſſyriorum, & ceperunt Ma-
naſſen in vinculis, & ligauerunt eum in com-
pedibus, & duxerunt eum in Babylonem.
12 ‡ Et poſtquam anguſtatus eſt Manaſſes, ora-
uit faciem Domini Dei ſui, & humiliatus eſt
valde à facie Dei patrum ſuorum.
13 ‡ Et orauit ad eum, & exaudiuit eum &
exaudiuit clamorem eius, & reduxit eum in
Hieruſalem in regnum ſuum, & cognouit Ma-
naſſes, quòd Dominus ipſe eſt Deus.
14 ‡ Et poſt hæc ædificauit murum extra ciui-
tatem Dauid ab Aphrico Gion in torrēte egre-
diētium porta piſcium per circuitum in Ophel,
& exaltauit eam vehementer: & conſtituit
principes exercitus in cunctis ciuitatibus mu-
ratis in Iuda.
15 ‡ Et abſtulit deos alienos, & ſculptile de
domo Domini, & omnia altaria, quæ ædifica-
uit in monte domus Domini & in Hieruſalem,
& eiecit extra vrbem.
16 ‡ Et inſtauravit altare Domini, & immo-
lauit ſuper illud ſacrificia ſalutis & laudis:
& dixit Iuda, vt ſeruiret Domino Deo Iſ-
rael.
17 ‡ Veruntamen adhuc populus in excelſis
adolebat, ſed Domino Deo ſuo.

4 ‡ καὶ ᾠκοδόμησε μαναασσῆς θυσιαστήριον ἐν τῷ οἴκῳ κυ-
ρίου, ἐν ᾧ εἶπεν κύριος, ἐν ἱερουσαλὴμ ἔσται τὸ ὄνομά μου
5 εἰς τὸν αἰῶνα. ‡ καὶ ᾠκοδόμησε θυσιαστήρια πάσῃ τῇ
στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ ἐν ταῖς δυσὶν αὐλαῖς οἴκου κυρίου.
6 ‡ καὶ αὐτὸς διήγαγε τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν πυρὶ ἐν γαὶ βενεν-
νώμ· ἐκληδονίζετο καὶ οἰωνίζετο, καὶ ἐφαρμακεύετο, καὶ
ἐποίησεν ἐγγαστριμύθους καὶ ἐπαοιδὰς καὶ ἐπλήθυνεν ἐπαοιδὰς ἐπλή-
θυνε μαναασσῆς τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ
παρορ γίσαι αὐτόν.
7 ‡ καὶ ἔστησε τὸ γλυπτὸν καὶ τὸ χωνευτὸν εἰκόνα ἣν ἐποίη-
σεν ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, ἐν ᾧ εἶπε κύριος τῷ δαυὶδ καὶ
τῷ σολομῶντι τῷ υἱῷ αὐτοῦ, ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ καὶ ἐν ἱε-
ρουσαλὴμ ἣν ἐξελεξάμην ἐκ πασῶν φυλῶν ἰσραήλ,
θήσω τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα.
8 ‡ καὶ οὐ προσθήσω ἔτι σαλεῦσαι τὸν πόδα ἰσραὴλ ἀπὸ
τῆς γῆς ἧς ἔδωκα τοῖς πατράσιν αὐτῶν πλὴν ἐὰν φυλάσ-
σωνται τοῦ ποιῆσαι πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐτοῖς κατὰ
πάντα τὸν νόμον καὶ τὰ προστάγματα καὶ τὰ κρίματα ἐν
χειρὶ μωυσῆ.
9 ‡ καὶ ἐπλάνησε μαναασσῆς τὸν ἰούδαν καὶ τοὺς κατοικοῦν-
τας ἐν ἱερουσαλὴμ ἔτι ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ὑπὲρ πάντα τὰ
ἔθνη ἃ ἐξῆρε κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραήλ.
10 ‡ καὶ ἐλάλησε κύριος ἐπὶ τὸν μαναασσῆ καὶ ἐπὶ τὸν
λαὸν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἤκουσαν.
11 ‡ καὶ ἤγαγε κύριος ἐπ' αὐτοὺς τοὺς ἀρχόντας τῆς δυ-
νάμεως τοῦ βασιλέως ἀσσυρίων, καὶ κατελάβοντο τὸν
μαναασσῆν ἐν δεσμοῖς, καὶ ἔδησαν αὐτὸν ἐν πέδαις, καὶ
ἤγαγον αὐτὸν εἰς βαβυλῶνα.
12 ‡ καὶ ὡς ἐθλίβη μαναασσῆς, ἐδεήθη ἔναντι προσώπου κυ-
ρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐταπεινώθη σφόδρα ἀπὸ προσώ-
που τοῦ θεοῦ τῶν πατέρων αὐτοῦ.
13 ‡ καὶ προσηύξατο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ καὶ
ἐπήκουσε τῆς βοῆς αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸν εἰς ἱερουσα-
λὴμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ· καὶ ἔγνω μαναασσῆς, ὅτι κύ-
ριος αὐτός ἐστιν ὁ θεός.
14 ‡ καὶ μετὰ ταῦτα ᾠκοδόμησε τεῖχος ἔξω τῆς πόλεως δα-
υὶδ ἀπὸ λιβὸς τοῦ γεὼν ἐν τῷ χειμάρρῳ ἐκπορευομένων
τὴν πύλην τὴν ἰχθυϊκὴν κύκλῳ εἰς τὸ ὀφέλ, καὶ ὕψωσεν
αὐτὴν σφόδρα· καὶ κατέστησεν ἄρχοντας δυνάμεως ἐν
πάσαις ταῖς πόλεσι ταῖς τειχήρεσιν ἐν ἰούδα.
15 ‡ καὶ περιεῖλε τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους, καὶ τὸ γλυ-
πτὸν ἐξ οἴκου κυρίου, καὶ πάντα τὰ θυσιαστήρια, ἃ ᾠκοδό-
μησεν ἐν ὄρει οἴκου κυρίου καὶ ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐξέβαλεν
ἔξω τῆς πόλεως.
16 ‡ καὶ κατώρθωσε τὸ θυσιαστήριον κυρίου, καὶ ἐθυσίασεν
ἐπ' αὐτὸ θυσίας σωτηρίου καὶ αἰνέσεως· καὶ εἶπεν τῷ ἰούδᾳ,
τοῦ δουλεύειν κυρίῳ τῷ θεῷ ἰσραήλ.
17 ‡ πλὴν ἔτι ὁ λαὸς ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ἐθυμίαζεν, πλὴν
κυρίῳ τῷ θεῷ αὐτῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

24 * וְיֶתֶר דִּבְרֵי מְנַשֶּׁה וּתְפִלָּתוֹ וְאֵל אֱלֹהָיו
וְדִבְרֵי הַחוֹזִים הַמְדַבְּרִים אֵלָיו בְּשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל הִנָּם עַל דִּבְרֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃

25 * וַתִּפְלָּתוֹ וְהֵעָתֵר לוֹ וְכָל חַטָּאתוֹ וּמַעֲלוֹ
וְהַמְקֹמוֹת אֲשֶׁר בָּנָה בָהֶם בָּמוֹת וְהָעֲמִיד
הָאֲשֵׁרִים וְהַפְסִלִים לִפְנֵי הִכָּנְעוֹ הִנָּם כְּתוּבִים
20 עַל דִּבְרֵי חוֹזָי׃ * וַיִּשְׁכַּב מְנַשֶּׁה עִם אֲבֹתָיו
וַיִּקְבְּרֵהוּ בְּיתוֹ וַיִּמְלֹךְ אָמוֹן בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

21 * בֶּן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה אָמוֹן בְּמָלְכוֹ
וּשְׁתַּיִם שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם׃

22 * וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה
אָבִיו וּלְכָל הַפְּסִילִים אֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה
23 אָבִיו וַיִּזְבַּח אָמוֹן וַיַּעַבְדֵם׃ * וְלֹא נִכְנַע
מִלִּפְנֵי יְהוָה כְּהִכָּנַע מְנַשֶּׁה אָבִיו כִּי הוּא אָמוֹן
24 הִרְבָּה אַשְׁמָה׃ * וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו עֲבָדָיו וַיְמִיתֻהוּ
25 בְּבֵיתוֹ׃ * וַיַּכּוּ עַם־הָאָרֶץ אֵת כָּל־
הַקֹּשְׁרִים עַל־הַמֶּלֶךְ אָמוֹן וַיַּמְלִיכוּ עַם־הָאָרֶץ
אֶת־יֹאשִׁיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

לד

1 * בֶּן־שְׁמֹנֶה שָׁנִים יֹאשִׁיָּהוּ בְּמָלְכוֹ
וּשְׁלֹשִׁים וְאַחַת שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם׃

2 * וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ בִּדְרָכֵי דָוִיד
אָבִיו וְלֹא־סָר יָמִין וּשְׂמֹאול׃

3 * וּבִשְׁמוֹנֶה שָׁנִים לְמָלְכוֹ וְהוּא עוֹדֶנּוּ נָעַר
הֵחֵל לִדְרוֹשׁ לֵאלֹהֵי דָוִיד אָבִיו וּבִשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
שָׁנָה הֵחֵל לְטַהֵר אֶת־יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם מִן־
הַבָּמוֹת וְהָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסִילִים וְהַמַּסֵּכוֹת׃

4 * וַיְנַתְּצוּ לְפָנָיו אֶת מִזְבְּחוֹת הַבְּעָלִים
וְהַחַמָּנִים אֲשֶׁר־לְמַעְלָה מֵעֲלֵיהֶם גִּדֵּעַ וְהָאֲשֵׁרִים
וְהַפְּסִילִים וְהַמַּסֵּכוֹת שִׁבֵּר וְהֵדַק וַיִּזְרֹק עַל־פְּנֵי
הַקֹּבְרִים הַזֹּבְחִים לָהֶם׃

5 * וְעַצְמוֹת כֹּהֲנִים שָׂרַף עַל־מִזְבְּחוֹתָיו וַיְטַהֵר
6 אֶת־יְהוּדָה וְאֶת־יְרוּשָׁלִָם׃ * וּבְעָרֵי מְנַשֶּׁה
וְאֶפְרַיִם וְשִׁמְעוֹן וְעַד־נַפְתָּלִי בְּחָרְבֹתֵיהֶם סָבִיב׃

7 * וַיְנַתֵּץ אֶת־הַמִּזְבְּחוֹת וְאֶת־הָאֲשֵׁרִים
וְהַפְּסִילִים כִּתֵּת לְהָדֵק וְכָל־הַחַמָּנִים גִּדַּע בְּכָל־
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיָּשָׁב לִירוּשָׁלִָם׃

18 * Reliqua autem gestorum Manasse, & obseratio eius ad Deum suũ, verba quo-
D que Videntium qui loquebantur ad eum in nomine Domini Dei Israel, continentur in sermonibus regum Israel.

19 * Oratio quoque eius & exaudition, & cuncta peccata atq, contemptus, loca etiã in quibus ædificauit excelsa, & fecit lucos & statuas, antequam ageret pœnitẽtiam, scripta sunt in sermonibus Ozai.

20 * Dormiuit ergo Manasses cum patribus suis, & sepelierunt eum in domo sua. Regnauitque pro eo filius eius Amon.

21 * Viginti duorum annorum erat Amon cùm regnare cepisset, & duobus annis re-
22 gnauit in Hierusalem. * Fecitq, malum in conspectu Dñi sicut fecerat Manasses
E pater eius, & cunctis idolis quæ Manasses fuerat fabricatus, immolauit atq, seruiuit.

23 * Et non est reueritus faciem Dñi sicut reueritus est Manasses pater eius & multo
24 maiora deliquit. * Cúmque coniurassent aduersus eum serui sui, interfecerũt eum in domo sua.

25 * Porrò reliqua populi multitudo cesis his qui Amon percusserant, constituit regem Iosiam filium eius pro eo.

CAP. XXXIIII.

1 OCto annorum erat Iosias cùm re-
A gnauit in Hierusalem.

2 * Fecitq, quod erat rectum in conspectu Dñi, & ambulauit in viis Dauid patris sui; non declinauit neq; ad sinistram.

3 * Octauo autem anno regni sui cùm adhuc esset puer, cepit quærere Deum patris sui Dauid; & duodecimo anno postquá regnare cœperat, mundauit Iudam & Hierusalem ab excelsis &
4 lucis, simulachrísque & sculptilibus. * Destruxerúntq; coram eo aras Baalim, & simulachra quæ superposita fuerãt
5 demoliti sunt. lucos etiam & sculptilia succidit atq; comminuit, & super cumulos eorum, qui eis immolare consueB rant, fragmenta dispersit.

6 * Ossa præterea sacerdotum combussit in altaribus idolorum, mundauitque Iudam & Hierusalem.

7 * Sed in vrbibus Manasse & Ephraim, & Symeon, vsque Neptalim cuncta subuertit.

7 * Cúmque altaria dissipasset, & lucos & sculptilia contriuisset in frusta, cunctáque delubra demolitus esset de vniuersa terra Israel, reuersus est in Hierusalem.

18 * Et reliqua sermonum Manasse & obse-
cratio eius quæ ad Deum, & sermones Videntium qui loquebãtur ad eum in nomine Domini Dei Israel, ecce in sermonibus regum Israel.

19 * Et oratio eius, & quomodo exaudiuit eũ, & cuncta peccata eius, & rebelliones eius, & loca in quibus ædificauit in eis excelsa, & constituit illic lucos & sculptilia, antequam conuerteretur, nonne scripta sunt in sermonibus Videntium?

20 * Et dormiuit Manasses cum patribus suis, & sepelierunt eum in horto domus suæ: & regnauit Ammon filius eius pro eo.

21 * Filius existens viginti & duorũ annorum Ammon cùm regnaret ipse, et duobus annis regnauit in Hierusalem.

22 * Et fecit Ammon malum in conspectu Domini, sicut fecerat Manasses pater eius, et cunctis idolis quæ fecit Manasses pater eius, immolauit Ammon & seruiuit eis.

23 * Et nõ humiliatus est coram Domino, sicut humiliatus est Manasses pater eius, quoniam filius eius Ammon multiplicauit peccatum.

24 * Et conspirauerunt serui eius, & percusserunt eum in domo sua.

25 * Et percussit populus terræ eos qui conspirauerant contra regem Ammon: & constituit regem populus terræ Iosiam filium eius pro eo.

CAP. XXXIIII.

1 * Filius existens octo annorum Iosias cùm regnaret ipse, & triginta & vno anno regnauit in Hierusalem.

2 * Et fecit Iosias rectum coram Domino, & ambulauit in viis Dauid patris sui, & non declinauit ad dextram vel sinistram.

3 * Et in octauo anno regni sui, & ipse Iosias adhuc puerulus incepit quærere Dominum Deum Dauid patris sui: & in duodecimo anno regni sui incepit mundare Judam & Hierusalem ab excelsis, & lucis, & altaribus, & sculptilibus, & conflatilibus.

4 * Et destruxit quæ ante faciem eius altaria, quæ Baalim, & excelsa quæ in eis, & succidit lucos & sculptilia, & conflatilia contriuit, & comminuit, et proiecit super faciem monumentorum eorum qui immolabant eis.

5 * Et ossa sacerdotum combussit in altaribus eorum, & mundauit Iosias Judam & Hierusalem.

6 * Et in ciuitatibus Ephraim & Manasse, & Symeon, & Nephtalim, & in locis eorum in circuitu.

7 * Et dissipauit lucos & altaria, & idola contriuit comminuta, & omnia excelsa demolitus est ab omni terra Israel, & reuersus est in Hierusalem.

18 * καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων μανασσῆ καὶ ἡ προσευ-
χὴ αὐτοῦ πρὸς τὸν θεὸν καὶ οἱ λόγοι τῶν ὁρώντων τῶν
λαλούντων πρὸς αὐτὸν ἐν ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ ισ-
ραήλ, ἰδοὺ ἐπὶ λόγων βασιλέων ισραήλ.

19 * καὶ ἡ προσευχὴ αὐτοῦ, ὡς ἐπήκουσεν αὐτοῦ, καὶ πᾶ-
σαι αἱ ἁμαρτίαι αὐτοῦ καὶ αἱ ἀποστασίαι αὐτοῦ, καὶ οἱ τό-
ποι ἐφ' οἷς ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς τὰ ὑψηλά, καὶ ἔστησεν
ἐκεῖ ἄλση καὶ γλυπτά, πρὸ τοῦ ἐπιστρέψαι, οὐκ ἰδοὺ γε-
γραμμένα ἐπὶ λόγων τῶν ὁρώντων;

20 * καὶ ἐκοιμήθη μανασσῆς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ
ἔθαψαν αὐτὸν ἐν παραδείσῳ οἴκου αὐτοῦ· καὶ ἐβασί-
λευσεν ἀμμὼν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

21 * υἱὸς ὢν εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν ἀμμὼν ἐν τῷ βασιλεύειν
αὐτὸν, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ.

22 * καὶ ἐποίησεν ἀμμὼν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου κα-
θὼς ἐποίησεν μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ· καὶ πᾶσι τοῖς εἰ-
δώλοις οἷς ἐποίησε μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἔθυσεν ἀμ-
μὼν καὶ ἐδούλευσεν αὐτοῖς.

23 * καὶ οὐκ ἐταπεινώθη ἐνώπιον κυρίου, ὡς ἐταπεινώθη
μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ὅτι ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀμμὼν ἐπλημ-
24 μέλειαν. * καὶ ἐπέστευσαν οἱ παῖδες αὐτοῦ
καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν ἐν τῇ οἰκῳ αὐτοῦ.

25 * καὶ ἐπάταξεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τοὺς ἐπιθυμοῦντας ἐπὶ
τὸν βασιλέα ἀμμών· καὶ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν
ἰωσίαν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

κθ'.

1 * Υἱὸς ὢν ὀκτὼ ἐτῶν ἰωσίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν,
καὶ τριάκοντα καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ.

2 * καὶ ἐποίησεν ἰωσίας τὸ δικαίωμα ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπο-
ρεύθη ἐν ὁδοῖς δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐξέκλινεν
δεξιὰν ἢ ἀριστεράν.

3 * καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ ἔτει τῆ βασιλείας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς
ἰωσίας ἔτι παιδάριον ἤρξατο τοῦ ζητῆσαι κύριον θεὸν
δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει τῆ βα-
σιλείας αὐτοῦ ἤρξατο τοῦ καθαρίσαι ἰούδαν καὶ τὴν ἱερου-
σαλὴμ ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν, καὶ τῶν ἀλσέων, καὶ τῶν βωμῶν,
καὶ τῶν γλυπτῶν, καὶ τῶν χωνευτῶν.

4 * καὶ κατέσκαψε τὰ κατ' πρόσωπον αὐτοῦ θυσιαστή-
ρια, τὰ τῆ βααλὰμ, καὶ τὰ ὑψηλὰ τὰ ἐπ' αὐτῶν καὶ
ἐξέκοψε τὰ ἄλση καὶ τὰ γλυπτὰ, καὶ τὰ χωνευτὰ συνέ-
τριψε, καὶ ἐλέπτυνεν καὶ ἔρριψεν ἐπὶ πρόσωπον τῶν μνη-
5 μάτων τῶν θυσιαζόντων αὐτοῖς. * καὶ ὀστᾶ ἱερέων
κατέκαυσεν ἐπὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν· καὶ ἐκαθάρισεν
ἰωσίας τὸν ἰούδαν καὶ τὴν ἱερουσαλήμ.

6 * καὶ ἐν πόλεσιν ἐφραὶμ, καὶ μανασσῆ, καὶ συμεὼν, καὶ
7 νεφθαλείμ, καὶ ἐν τοῖς τόποις αὐτῶν κύκλῳ. * κατέ-
σπασε τὰ ἄλση, καὶ τὰ θυσιαστήρια, καὶ τὰ εἴδωλα κατέ-
κοψε λεπτά, καὶ πάντα τὰ ὑψηλὰ κατέκοψεν ἀπὸ πά-
σης τῆς γῆς ισραήλ, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς ἱερουσαλήμ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ח ובִּשְׁנַת שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה לְמָלְכּוֹ לְטַהֵר אֶת־
הָאָרֶץ וְהַבָּיִת שָׁלַח אֶת־שָׁפָן בֶּן־אֲצַלְיָהוּ וְאֶת־
מַעֲשֵׂיָהוּ שַׂר־הָעִיר וְאֹאָח בֶּן־יוֹאָחָז הַמַּזְכִּיר
לְחַזֵּק אֶת־בֵּית יְהוָה אֱלֹהָיו׃

ט וַיָּבֹאוּ אֶל־חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיִּתְּנוּ
אֶת־הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית־אֱלֹהִים אֲשֶׁר אָסְפוּ־
הַלְוִיִּם שֹׁמְרֵי הַסַּף מִיַּד מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם וּמִכֹּל
שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל וּמִכָּל־יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וַיָּשֻׁבוּ
יְרוּשָׁלִָם׃ י וַיִּתְּנוּ עַל־יַד עֹשֵׂה הַמְּלָאכָה
הַמְפֻקָּדִים בְּבֵית יְהוָה וַיִּתְּנוּ אֹתוֹ עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה
אֲשֶׁר עֹשִׂים בְּבֵית יְהוָה לְבָרֵק וּלְחַזֵּק הַבָּיִת׃

יא וַיִּתְּנוּ לֶחָרָשִׁים וְלַבֹּנִים לִקְנוֹת אַבְנֵי
מַחְצֵב וְעֵצִים לַמְחַבְּרוֹת וּלְקָרוֹת אֶת־הַבָּתִּים
אֲשֶׁר הִשְׁחִיתוּ מַלְכֵי יְהוּדָה׃

יב וְהָאֲנָשִׁים עֹשִׂים בָּאֱמוּנָה בַּמְּלָאכָה
וְעֲלֵיהֶם מְפֻקָּדִים יַחַת וְעֹבַדְיָהוּ הַלְוִיִּם מִן־
בְּנֵי מְרָרִי וּזְכַרְיָה וּמְשֻׁלָּם מִן־בְּנֵי הַקָּהָתִים
לְנַצֵּחַ וְהַלְוִיִּם כָּל־מֵבִין בִּכְלֵי־שִׁיר׃

יג וְעַל הַסַּבָּלִים וּמְנַצְּחִים לְכָל עֹשֵׂה
מְלָאכָה לַעֲבוֹדָה וַעֲבוֹדָה וּמֵהַלְוִיִּם סוֹפְרִים
וְשֹׁטְרִים וְשׁוֹעֲרִים׃

יד וּבְהוֹצִיאָם אֶת־הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית יְהוָה
מָצָא חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן אֶת־סֵפֶר תּוֹרַת־יְהוָה בְּיַד־
מֹשֶׁה׃ טו וַיַּעַן חִלְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אֶל־שָׁפָן
הַסּוֹפֵר סֵפֶר הַתּוֹרָה מָצָאתִי בְּבֵית יְהוָה וַיִּתֵּן
חִלְקִיָּהוּ אֶת־הַסֵּפֶר אֶל־שָׁפָן׃

טז וַיָּבֵא שָׁפָן אֶת־הַסֵּפֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ
וַיָּשֶׁב עוֹד אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר לֵאמֹר כֹּל אֲשֶׁר נִתַּן
בְּיַד־עֲבָדֶיךָ הֵם עֹשִׂים׃

יז וַיִּתֵּיכוּ אֶת־הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְּבֵית־יְהוָה
וַיִּתְּנוּהוּ עַל־יַד הַמְפֻקָּדִים וְעַל־יַד עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה׃

יח וַיַּגֶּד שָׁפָן הַסּוֹפֵר לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר סֵפֶר נָתַן לִי
חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן וַיִּקְרָא־בוֹ שָׁפָן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃

יט וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה וַיִּקְרַע
אֶת־בְּגָדָיו׃ כ וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת־חִלְקִיָּהוּ וְאֶת־
אֲחִיקָם בֶּן־שָׁפָן וְאֶת־עַבְדּוֹן בֶּן־מִיכָה וְאֶת־
שָׁפָן הַסּוֹפֵר וְאֶת עֲשָׂיָה עֶבֶד־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר׃

8 ‡ Igitur anno octauo decimo regni sui mundata iam terra & templo Domini, misit Saphan filium Ezeliæ, & Maasiam principem ciuitatis, & Ioha filium Ioachaz à commentariis vt instaurarent domum Domini Dei sui.

9 ‡ Qui venerunt ad Helchiam sacerdotem magnum, acceptáque ab eo pecunia quæ illata fuerat in domum Dei, & quam congregauerant Leuitæ & ianitores de Manasse & Ephraim & vniuersis reliquiis Israel, ab omni quoque Iuda & Beniamin & habitatoribus Hierusalem;

10 ‡ Tradiderunt in manibus eorum, qui præerant operariis in domo Domini, vt instaurarent templum, & infirma quæque sartirent.

11 ‡ At illi dederunt eam artificibus & cementariis, vt emerent lapides è lapicidinis, & ligna ad commissuras ædificij & ad C nis, & ligna ad contignationem domorum quas destruxerant reges Iuda.

12 ‡ Qui fideliter cuncta faciebant. Erant autem præpositi operantium, Iadab & Abdias de filiis Merari, Zacharias & Mosollam de filiis Caath, qui vrgebant opus, omnes Leuitæ sci entes organis canere.

13 ‡ Super eos verò qui ad diuersos vsus onera portabant, erant scribæ & magistri de Leuitis ianitores.

14 ‡ Cúmque efferrent pecuniam quæ illata fuerat in templum Domini, reperit Helchias sacerdos librum legis Domini qui datus fuerat per manum Moysi.

15 ‡ Et ait ad Saphan scribam: Librum Legis inueni in domo Domini. Et tradidit ei.

16 ‡ At ille intulit volumen ad regem, & nunciauit ei, dicés: Omnia quæ dedisti in D manu seruorum tuorum, ecce complentur.

17 ‡ Argentum quod repertum est in domo Domini conflauerunt, datúmque est præfectis artificum & diuersa opera fabricantium.

18 ‡ Præterea tradidit mihi Helchias sacerdos hunc librum. Quem cùm rege præsente recitasset;

19 ‡ Audisset que ille verba legis, scidit vestimenta sua.

20 ‡ Et præcepit Helchiæ & Aicham filio Saphan, & Abdon filio Micha, Saphan quoque scribæ & Asaiæ seruo regis: dicens,

8 ‡ Et in octauo decimo anno regni sui, iussit vt mundarent domum & terram, & misit Saphan filium Esseliæ & Maasian principem ciuitatis, & Joa filium Joachaz à commentariis vt instaurarent domum Domini Dei sui.

9 ‡ Et venerunt ad Chelciam sacerdotem magnum, & dederunt argentum quod illatum fuit in domum Domini, quod congregauerunt Leuitæ custodientes portam de manu Manasse & Ephraim, & principum, & ab omni reliquo Israel, & ex omni Iuda & Beniamin, & habitantibus Hierusalem.

10 ‡ Et dederunt illud in manu facientium opera qui præfecti erant in domo Domini.

11 ‡ Et dederunt illud facientibus opera in domo Domini, vt præpararent & instaurarent domum, & fabris dederunt, & ædificatoribus vt emerent lapides quatuor pedum, & ligna in trabes vt tegant domos quas perdiderunt reges Iuda.

12 ‡ Et viri faciebant in fide qui in operibus, & in eis episcopi præpositi Jaeth, & Audias Leuitæ de filiis Merari, & Zacharias, & Mesolam de filiis Caath vt vrgerent: & omnis Leuita & omnis sciens in organis hymnorum.

13 ‡ Et in humeris portantibus, & præpositi super eos qui faciebant opera in opere, & à Leuitis scribæ & iudices, & ianitores.

14 ‡ Et cùm offerrent ipsi argentum quod illatum fuerat in domum Domini, inuenit Chelcias sacerdos librum legis Domini qui per manum Moysi.

15 ‡ Et respondit Chelcias & dixit ad Saphan scribam, Librum legis inueni in domo Domini, & dedit Chelcias librum Saphan.

16 ‡ Et intulit Saphan librum ad regem, & reddidit adhuc regi sermonem dicens, Omne argentum datum est in manu seruorum tuorum facientium opus.

17 ‡ Et conflauerunt argentum inuentum in domo Domini, & dederunt in manu facientum opera, & in manu episcoporum.

18 ‡ Et nunciauit Saphan scriba regi, dicens: Librum dedit mihi Chelcias sacerdos: & legit ipsum Saphan coram rege.

19 ‡ Et factum est vt audiuit rex verba legis, scidit vestimenta sua.

20 ‡ Et præcepit rex Chelcia & Achicam filio Saphan, & Abdon filio Michæa, & Saphan scribæ, & Asaia seruo regis, dicens:

8 ‡ καὶ ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆ βασιλείας αὐτῦ, ἐκέλευσε ϗ καθαρίσαι τὸν οἶκον καὶ τὴν γῆν· ϗ ἀπέστειλεν τὸν σαφδὶ υἱὸν ἐσελλίου καὶ τὸν μαασίαν ἄρχοντα τῆ πόλεως, ϗ τὸν ἰωὰ υἱὸν ἰωάχαζ τὸν ὑπομνηματογράφον τοῦ κραταιῶσαι τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῦ.

9 ‡ καὶ ἦλθον πρὸς χελκίαν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, καὶ ἔδωκαν τὸ ἀργύριον τὸ εἰσενεχθὲν εἰς οἶκον κυρίου, ὃ συνήγαγον ⓓ λευῖται ⓓ φυλάσσοντες τὴν πύλην ἐκ χειρὸς μανασσῆ καὶ ἐφραὶμ, ϗ τῶν ἀρχόντων, ϗ ἀπὸ παντὸς ϗ καταλοίπου ἰσραὴλ, ϗ ἐκ παντὸς ἰούδα καὶ βενιαμὶν ϗ τῶν κατοικούντων ἰερουσαλήμ.

10 ‡ καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρας τῶν ποιούντων τὰ ἔργα τῶν καθεσταμένων ἐν οἴκῳ κυρίου.

11 ‡ καὶ ἔδωκαν αὐτὸ τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα ἐν οἴκῳ κυρίῳ, ϗ ἐπισκυάσαι ϗ καταχρῦσαι τὸν οἶκον· καὶ τοῖς τέκτοσιν ἔδωκαν, καὶ τοῖς οἰκοδόμοις ἀγοράσαι λίθους τετραπέδους ϗ ξύλα εἰς δοκὰς στεγάσαι τοὺς οἴκους ὡς ἐξώλεσαν βασιλεῖς ἰούδα.

12 ‡ καὶ ⓓ ἄνδρες ἐποίουν ἐν πίστει ⓓ ἐπὶ τῶν ἔργων· καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐπίσκοποι καθεσταμένοι ἰεὲθ καὶ αὐδίας ⓓ λευῖται ἐξ υἱῶν μεραρί, ϗ ζαχαρίας, ϗ μεθλάμ ἐκ τῶν υἱῶν καὰθ ἐπισπουδάζειν· καὶ πᾶς λευίτης, καὶ πᾶς σύνιων ἐν ὀργάνοις ᾠδῆς.

13 ‡ καὶ ἐπὶ τῶν ὑποφόρων, ϗ ἐπίσκαται ἐπὶ τῶν ποιούντων τὰ ἔργα εἰς ἐργασίαν· ϗ ἀπὸ τῶν λευιτῶν γραμματεῖς ϗ κριταὶ ϗ πυλωροί.

14 ‡ ϗ ἐν τῷ ἐκφέρειν αὐτοὺς τὸ ἀργύριον τὸ εἰσφερθὲν εἰς τὸν οἶκον κυρίου, εὗρε χελκίας ὁ ἱερεὺς τὸ βιβλίον ϗ νόμου κυρίου τὸ διὰ χειρὸς μωυσῆ.

15 ‡ καὶ ἀπεκρίθη χελκίας ϗ εἶπεν πρὸς σαφδὶ τὸν γραμματέα, βιβλίον νόμου εὗρον ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου· καὶ ἔδωκε χελκίας τὸ βιβλίον τῷ σαφδί.

16 ‡ καὶ εἰσήνεγκεν σαφδὶ τὸ βιβλίον πρὸς τὸν βασιλέα, ϗ ἀπέδωκεν ἔτι τῷ βασιλεῖ λόγον λέγων, πάντα ἀργύριον ἀπεδόθη ἐν χειρὶ τῶν παίδων σε τῶν ποιούντων τὸ ἔργον.

17 ‡ ϗ ἐχώνευσαν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἔδωκαν ἐπὶ χεῖρας τῶν ποιούντων τὰ ἔργα, καὶ ἐπὶ χεῖρας τῶν ἐπισκόπων.

18 ‡ καὶ ἀπήγγειλε σαφδὶ ὁ γραμματεὺς τῷ βασιλεῖ λέγων βιβλίον ἔδωκέ μοι χελκίας ὁ ἱερεύς· καὶ ἀνέγνω αὐτὸ σαφδὶ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.

19 ‡ καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τοῦ νόμου, διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.

20 ‡ ϗ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ χελκία ϗ τῷ ἀχικὰμ υἱῷ σαφδὶ ϗ τῷ ἀβδὼν υἱῷ μιχαίου, ϗ τῷ σαφδὶ τῷ γραμματεῖ, ϗ τῷ ἀσαΐᾳ παιδὶ τοῦ βασιλέως, λέγων·

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 * לְכוּ דִרְשׁוּ אֶת־יְהוָה בַּעֲדִי וּבְעַד הַנִּשְׁאָר
בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה עַל־דִּבְרֵי הַסֵּפֶר אֲשֶׁר נִמְצָא
כִּי־גְדוֹלָה חֲמַת־יְהוָה אֲשֶׁר נִתְּכָה בָּנוּ עַל אֲשֶׁר
לֹא־שָׁמְרוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת־דְּבַר יְהוָה לַעֲשׂוֹת כְּכָל
הַכָּתוּב עַל הַסֵּפֶר הַזֶּה׃

22 * וַיֵּלֶךְ חִלְקִיָּהוּ וַאֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ אֶל־חֻלְדָּה
הַנְּבִיאָה אֵשֶׁת שַׁלֻּם בֶּן־תִּקְוָת בֶּן־חַסְרָה
שׁוֹמֵר הַבְּגָדִים וְהִיא יוֹשֶׁבֶת בִּירוּשָׁלַם בַּמִּשְׁנֶה
וַיְדַבְּרוּ אֵלֶיהָ כָּאֵמוּר׃

23 * וַתֹּאמֶר לָהֶם כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
אִמְרוּ לָאִישׁ אֲשֶׁר־שָׁלַח אֶתְכֶם אֵלָי׃

24 * כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי מֵבִיא רָעָה עַל־הַמָּקוֹם
הַזֶּה וְעַל־יוֹשְׁבָיו אֵת כָּל־הָאָלוֹת הַכְּתוּבוֹת עַל־
הַסֵּפֶר אֲשֶׁר קָרְאוּ לִפְנֵי מֶלֶךְ יְהוּדָה׃

25 * תַּחַת׀ אֲשֶׁר עֲזָבוּנִי וַיְקַטְּרוּ לֵאלֹהִים
אֲחֵרִים לְמַעַן הַכְעִיסֵנִי בְּכֹל מַעֲשֵׂי יְדֵיהֶם וַתִּתַּךְ
חֲמָתִי בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְלֹא תִכְבֶּה׃

26 * וְאֶל־מֶלֶךְ יְהוּדָה הַשֹּׁלֵחַ אֶתְכֶם לִדְרוֹשׁ
בַּיהוָה כֹּה תֹאמְרוּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמָעְתָּ׃

27 * יַעַן רַךְ־לְבָבְךָ וַתִּכָּנַע מִלִּפְנֵי אֱלֹהִים
בְּשָׁמְעֲךָ אֶת־דְּבָרָיו עַל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל־
יֹשְׁבָיו וַתִּכָּנַע לְפָנַי וַתִּקְרַע אֶת־בְּגָדֶיךָ וַתֵּבְךְ לְפָנָי
וְגַם־אֲנִי שָׁמַעְתִּי נְאֻם יְהוָה׃

28 * הִנְנִי אֹסִפְךָ אֶל־אֲבֹתֶיךָ וְנֶאֱסַפְתָּ אֶל־
קִבְרוֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם וְלֹא־תִרְאֶינָה עֵינֶיךָ בְּכֹל
הָרָעָה אֲשֶׁר־אֲנִי מֵבִיא עַל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל־
יֹשְׁבֶיהָ וַיָּשִׁיבוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר׃

29 * וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיֶּאֱסֹף אֶת־כָּל־זִקְנֵי יְהוּדָה
וִירוּשָׁלִַם׃ 30 * וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ בֵּית־יְהוָה וְכָל־
אִישׁ יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
וְכָל־הָעָם מִנָּדוֹל וְעַד־קָטָן וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵיהֶם
אֶת־כָּל־דִּבְרֵי סֵפֶר הַבְּרִית הַנִּמְצָא בֵּית יְהוָה׃

31 * וַיַּעֲמֹד הַמֶּלֶךְ עַל־עָמְדּוֹ וַיִּכְרֹת אֶת־הַבְּרִית
לִפְנֵי יְהוָה לָלֶכֶת אַחֲרֵי יְהוָה וְלִשְׁמֹר אֶת־
מִצְוֺתָיו וְעֵדְוֺתָיו וְחֻקָּיו בְּכָל־לְבָבוֹ וּבְכָל־נַפְשׁוֹ
לַעֲשׂוֹת אֶת־דִּבְרֵי הַבְּרִית הַכְּתוּבִים עַל־הַסֵּפֶר
הַזֶּה׃

II. PARALIPOM. Translat. B. Hieronymi.

21 * Ite & orate Dominum pro me & pro reliquiis Israel & Iuda super vniuersis sermonibus libri istius qui repertus est. Magnus enim furor Dñi stillauit super nos, eo quòd non custodierint patres nostri verba Domini, vt facerent omnia quæ scripta sunt in isto volumine.

22 * Abijt ergo Helchias & hi qui simul à rege missi fuerant ad Oldam prophetem vxorem Sellum filij Thecuath filij Aras E custodis vestium, quæ habitabat in Hierusalem in Secunda, & locuti sunt ei verba quæ supra narrauimus.

23 * At illa respondit eis: Hæc dicit Dominus Deus Israel, Dicite viro qui misit vos ad me:

24 * Hæc dicit Dominus, Ecce ego inducam mala super locum istum & super habitatores eius, cunctáque maledicta quæ scripta sunt in libro hoc, quem legerunt coram rege Iuda.

25 * Quia dereliquerunt me & sacrificauerunt diis alienis, vt me ad iracundiam prouocarẽt in cunctis operibus manuum suarum. Idcirco stillabit furor meus super locum istum, & non extinguetur.

26 * Ad regem autem Iuda qui misit vos pro Domino deprecando, sic loquimini: F Hæc dicit Dominus Deus Israel: Quoniam audisti verba voluminis;

27 * Atq; emollitum est cor tuum, & humiliatus es in cõspectu Dei super his quæ dicta sunt contra locum hunc & habitatores Hierusalem; reuerituíque faciem meam, scidisti vestimenta tua, & fleuisti coram me; ego quoque exaudiui te, dicit Dominus.

28 * Iam enim colligam te ad patres tuos, & inferearis in sepulchrum tuum in pace, nec videbunt oculi tui omne malũ, quod ego inducturus sum super locum istum & super habitatores eius. Retulerunt itaque regi cuncta quæ dixerat.

29 * At ille conuocatis vniuersis maioribus natu Iuda & Hierusalem,

30 * Ascendit in domum Domini, vnáq; omnes viri Iuda, & habitatores Hierusalem, sacerdotes & Leuitæ, & cunctus pG pulus à minimo vsq; ad maximum. Quibus audiẽtibus legit rex omnia verba vo-
31 luminis. * Et stans in tribunali suo percussit fœdus corã Domino, vt ambularet post eũ, & custodiret præcepta, & testimonia, & iustificationes eius in toto corde suo, & in tota anima sua, facerétq; ꝙ scripta sunt in volumine illo quod legerat.

21 * Ite & quærite Dominum pro me & pro omni reliquo Israel & Iuda, pro sermonibus libri inuenti, quoniam magnus furor Domini, qui succensus est in nobis, quoniam non audierunt patres nostri sermonem Domini, vt facerent iuxta omnia quæ scripta sunt in libro hoc.

22 * Et iuit Chelcias, & quibus dixit rex ad Oldam prophetem, vxorem Sellem filij Thecoæ, filij Aser custodis vestium, & ipsa habitabat in Hierusalem in Secunda, & locuti sunt ei secundum hæc.

23 * Et dixit eis: Sic dixit Dominus Deus Israel, Dicite viro qui misit vos ad me.

24 * Sic dicit Dominus Deus, Ecce ego induco mala super locum hunc & super habitantes in eo cuncta verba quæ scripta sunt in libro qui lectus est coram rege Iuda.

25 * Eo quòd dereliquerunt me & sacrificauerunt dijs alienis, vt irritarent me in cunctis operibus manuum suarum, & succensus est furor meus in loco isto, & non extinguetur.

26 * Et ad regem Juda qui misit vos ad quærendum Dominum, sic dicetis ad eum: Sic dicit Dominus Deus Israel, verba quæ audiuisti.

27 * Et conuersum est cor tuum et humiliatum est à facie mea, cùm audiuisti tu verba mea contra locum hunc & contra habitantes eum, & humiliatus es coram me, & scidisti vestimenta tua, & fleuisti coram me, & ego audiui, dicit Dominus.

28 * Ecce appono te ad patres tuos, & apponeris ad sepulchra tua in pace, & non videbunt oculi tui omnia mala, quæ ego induco super locum istum, & super habitantes eum. & retulerunt regi sermonem.

29 * Et misit rex & congregauit seniores Juda & Hierusalem.

30 * Et ascendit rex in domum Domini, & omnis Juda & habitantes Hierusalem, & sacerdotes & Leuitæ, & cunctus populus à paruo & vsque ad magnum, & legit in auribus eorum omnia verba voluminis fœderis inuenti in domo Domini.

31 * Et stetit rex Josias in columna, & percussit fœdus coram Domino, vt ambularet in conspectu Domini, vt custodiret mandata eius, & testimonia eius, & præcepta eius, in toto corde, & in tota anima, vt faceret verba fœderis scripta in volumine hoc.

21 * πορεύεσθε καὶ ζητήσατε κύριον περὶ ἐμοῦ & περὶ παντὸς & καταλειφθέντ@ ἐν ισραὴλ & ἰούδα περὶ τῶν λόγων & βιβλίου τοῦ ἀφεθέντ@, ὅτι μέγας ὁ θυμὸς κυρίου, ὃς ἐκκέκαυ@ ἐν ἡμῖν, ὅντι οὐκ εἰσηκούσαν ⟨4⟩ πατέρες ἡμῶν τὸν λόγον κυρίου, τοῦ ποιῆσαι κ̄τ̄ πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

22 * & ἐπορεύθη χελκίας, & οἷς εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ὁλδὰν τὴν προφῆτιν γυναῖκα σελλὴμ υἱοῦ θεκουὲ, υἱοῦ ἀσὴρ & ἱματοφύλακος, & αὐτὴ κατῴκει ἐν ἱερουσαλὴμ ἐν μασονᾶ, & ἐλάλησαν αὐτῇ κ̄τ̄ τοῦτα.

23 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὅτως εἶπε κύρι@ ὁ θεὸς ισραήλ· εἴπατε τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀποστείλαντι ὑμᾶς πρὸς με.

24 * ὅτως λέγει κύρι@ ὁ θεός, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ σὺ κατοικοῦντας ἐν αὐτῷ σὺ πάντας λόγους σὺ γεγραμμένους ἐν τῷ βιβλίῳ τῷ ἀνεγνωσμένῳ ἐναντίον & βασιλέως ἰούδα.

25 * ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπόν με & ἐθυμίασαν θεοῖς ἀλλοτρίοις ἵνα παροργίσωσί με ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν & ἐξεκαύθη ὁ θυμός μου ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ & οὐ σβεσθήσ@.

26 * καὶ πρὸς τὸν βασιλέα ἰούδα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς τοῦ ζητῆσαι τὸν κύριον, οὕτως ἐρεῖτε πρὸς αὐτόν, οὕτως λέγει κύρι@ ὁ θεὸς ισραήλ, σὺ λόγους οὓς ἤκουσας.

27 * καὶ ἐντράπη ἡ καρδία σου, καὶ ἐταπεινώθη ἀπὸ προσώπου μου ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε σὺ λόγους μου ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ σὺ κατοικοῦντας αὐτόν, καὶ ἐταπεινώθης ἐναντίον μου, καὶ διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου καὶ ἔκλαυσας ἐνώπιόν μου, καὶ ἐγὼ ἤκουσα, φησὶ κύρι@.

28 * ἰδοὺ προστίθημί σε πρὸς σὺ πατέρας σου καὶ προστεθήσῃ πρὸς τάφους σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ οὐκ ὄψον⟨ται⟩ ὀφθαλμοί σου πάντα τὰ κακά, ἃ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐπὶ σὺ κατοικοῦντας αὐτόν & ἀπέδωκαν τῷ βασιλεῖ λόγον.

29 * καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς καὶ συνήγαγε σὺ πρεσβυτέρους ἰούδα καὶ ιερουσαλήμ.

30 * καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον κυρίου, καὶ πᾶς ἰούδα, & κατοικοῦντες ἱερουσαλήμ, καὶ ⟨4⟩ ἱερεῖς & ⟨4⟩ λευῖται, & πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ & ἕως μεγάλου, καὶ ἀνέγνω ἐν ὠσὶν αὐτῶν πάντας σὺ λόγους τοῦ βιβλίου τῆς διαθήκης τοῦ εὑρεθέντος ἐν οἴκῳ κυρίου.

31 * καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς ιωσίας ἐπὶ τὸν στύλον, καὶ διέθετο διαθήκην ἐναντίον κυρίου τοῦ πορευθῆναι ὀπίσω κυρίου, τοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ, ὥστε ποιῆσαι σὺ λόγους τῆς διαθήκης σὺ γεγραμμένους ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

32 ‡ וַיַּעֲמֵד אֶת כָּל־הַנִּמְצָא בִירוּשָׁלַ͏ִם וּבִנְיָמִן
וַיַּעֲשׂוּ יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַ͏ִם כִּבְרִית אֱלֹהִים אֱלֹהֵי
33 אֲבוֹתֵיהֶם׃ ‡ וַיָּסַר יֹאשִׁיָּהוּ אֶת־כָּל־
הַתֹּעֵבוֹת מִכָּל־הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיַּעֲבֵד אֶת־כָּל־הַנִּמְצָא בְּיִשְׂרָאֵל לַעֲבֹד אֶת־
יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם כָּל־יָמָיו לֹא סָרוּ מֵאַחֲרֵי יְהוָה
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם׃

לה

1 ‡ וַיַּעַשׂ יֹאשִׁיָּהוּ בִירוּשָׁלַ͏ִם
פֶּסַח לַיהוָה וַיִּשְׁחֲטוּ הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר
2 לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן׃ ‡ וַיַּעֲמֵד הַכֹּהֲנִים
עַל־מִשְׁמְרוֹתָם וַיְחַזְּקֵם לַעֲבוֹדַת בֵּית יְהוָה׃
3 ‡ וַיֹּאמֶר לַלְוִיִּם הַמְבִינִים לְכָל־יִשְׂרָאֵל
הַקְּדוֹשִׁים לַיהוָה תְּנוּ אֶת־אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ בַּבַּיִת
אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה בֶן־דָּוִיד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֵין
לָכֶם מַשָּׂא בַכָּתֵף עַתָּה עִבְדוּ אֶת־יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם וְאֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל׃
4 ‡ וְהָכִינוּ לְבֵית־אֲבֹתֵיכֶם כְּמַחְלְקוֹתֵיכֶם
בִּכְתָב דָּוִיד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וּבְמִכְתַּב שְׁלֹמֹה בְנוֹ׃
5 ‡ וְעִמְדוּ בַקֹּדֶשׁ לִפְלֻגוֹת בֵּית הָאָבוֹת
לַאֲחֵיכֶם בְּנֵי הָעָם וְחֶלְקַת בֵּית־אָב לַלְוִיִּם׃
6 ‡ וְשַׁחֲטוּ הַפֶּסַח וְהִתְקַדְּשׁוּ וְהָכִינוּ לַאֲחֵיכֶם
לַעֲשׂוֹת כִּדְבַר־יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה׃
7 ‡ וַיָּרֶם יֹאשִׁיָּהוּ לִבְנֵי הָעָם כְּבָשִׂים וּבְנֵי־
עִזִּים הַכֹּל לַפְּסָחִים לְכֹל־הַנִּמְצָא לְמִסְפַּר
שְׁלֹשִׁים אֶלֶף וּבָקָר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אֵלֶּה מִרְכוּשׁ
8 הַמֶּלֶךְ׃ ‡ וְשָׂרָיו לִנְדָבָה לָעָם לַכֹּהֲנִים
וְלַלְוִיִּם הֵרִימוּ חִלְקִיָּהוּ וּזְכַרְיָהוּ וִיחִיאֵל נְגִידֵי
בֵּית הָאֱלֹהִים לַכֹּהֲנִים נָתְנוּ לַפְּסָחִים אַלְפַּיִם
9 וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וּבָקָר שְׁלֹשׁ מֵאוֹת׃
‡ וְכָנַנְיָהוּ וּשְׁמַעְיָהוּ וּנְתַנְאֵל אֲחָיו וַחֲשַׁבְיָהוּ
וְיעִיאֵל וְיוֹזָבָד שָׂרֵי הַלְוִיִּם הֵרִימוּ לַלְוִיִּם לַפְּסָחִים
10 חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים וּבָקָר חֲמֵשׁ מֵאוֹת׃
‡ וַתִּכּוֹן הָעֲבוֹדָה וַיַּעַמְדוּ הַכֹּהֲנִים עַל־עָמְדָם
11 וְהַלְוִיִּם עַל־מַחְלְקוֹתָם כְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ׃
‡ וַיִּשְׁחֲטוּ הַפֶּסַח וַיִּזְרְקוּ הַכֹּהֲנִים מִיָּדָם
וְהַלְוִיִּם מַפְשִׁיטִים׃

32 ‡ Adiurauit quoque super hoc omnes
qui reperti fuerant in Hierusalem & Beniamin, & fecerũt habitatores Hierusalem
iuxta pactum Domini Dei patrum suorũ.
33 ‡ Abstulit ergo Iosias cunctas abominationes de vniuersis regionibus filiorum
Israel, & fecit omnes qui reſidui erant in
Israel seruire Domino Deo suo. Cunctis
diebus vitæ eius non recesserunt à Domino Deo patrum suorum.

CAP. XXXV.

1 A FEcit autem Iosias in Hierusalem Phase
Domino quod immolatum est quar-
2 tadecima die mensis primi. ‡ Et constituit sacerdotes in officiis suis, hortatúsque
est eos vt ministrarent in domo Domini.
3 ‡ Leuitis quoque, ad quorum eruditionem omnis Israel sanctificabatur Dño, locutus est: Ponite arcam in sanctuario tem
pli, quod ædificauit Salomõ filius Dauid
rex Israel. Nequaquam enim eam vltra
portabitis. Nunc ergo ministrate Domino Deo vestro & populo eius Israel.
4 ‡ Et preparate, vos per domos & cognationes vestras in diuisionibus singulo
rum, sicut præcepit Dauid rex Israel, & descripsit Salomon filius eius.
5 ‡ Et ministrate in sanctuario per familias turmásque Leuiticas.
6 ‡ Et sanctificati immolate Phase. Fratres etiam vestros, vt possint iuxta verba
quæ locutus est Dominus in manu Moysi facere, præparate.
7 ‡ Dedit præterea Iosias omni populo
qui ibi fuerat inuentus in solemnitate
B Phase, agnos & hœdos de gregibus & re
liqui pecoris, triginta millia, boum quoq;
tria millia. Hæc de regis vniuersa substantia.
8 ‡ Duces quoque eius sponte quod
vouerant obtulerunt tam populo quàm
sacerdotibus & Leuitis. Porrò Helchias
& Zacharias, & Iehiel principes domus
Dei dederunt sacerdotibus ad faciendum
Phase, pecora commixtim duo millia sep
centa & boues trecentos.
9 ‡ Chonenias autem & Semeias etiam
& Nathanael fratres eius, nec nõ Asabias
& Iahihel, & Iozabad principes Leuitarũ,
dederunt cæteris Leuitis ad celebrandum
Phase, quinque millia pecorum & boues
10 quingẽtos. ‡ Præparatúmq; est ministeriũ,
& steterunt sacerdotes in officio suo, Le
uitæ quoq; in turmis iuxta regis imperiũ.
11 ‡ Et immolatũ est Phase. Aſperserũtq;
sacerdotes manus suas sanguine, & Leuitæ
detraxerunt pelles holocaustorum.

32 ‡ Et constituit omnes inuentos in Hieruſa-
lem, & in Iuda, & Beniamin: & fecerunt habitantes in Hierusalem iuxta pactum Do-
mini Dei patrum suorum.
33 ‡ Et abstulit Iosias cunctas abominationes de vniuersa terra, quæ fuit filiorum Israel, & fecit omnes qui inuenti sunt in Hierusalem &
Israel, vt seruirent Domino Deo patrum suorum cunctis diebus suis, non declinauit à tergo
Domini Dei patrum suorum.

CAP. XXXV.

1 ET fecit Iosias Phasech in Hierusalem Do-
mino Deo suo, & sacrificauit Phasech quar-
tadecima mensis primi.
2 ‡ Et constituit sacerdotes in custodiis suis, et
fortificauit ipsos in opera domus Domini.
3 ‡ Et dixit Leuitis potentibus in omni Israel,
vt sanctificarentur ipsi Domino, & vt darent
arcam sanctam in domo Domini, & posuit arcam sanctam in domo quam ædificauit Salomon
filius Dauid regis Israel: & dixit rex, Non est
vobis tollere in humeris quicquam, nunc igitur
ministrate Domino Deo vestro, & populo eius
Israel.
4 ‡ Et præparamini secundùm domos familia-
rum vestrarum, & secundùm vices vestras, et
secũdùm scripturam Dauid regis Israel, & se-
cundùm descriptionem Salomonis filij eius.
5 ‡ Et state in domo secundùm diuisiones do-
morum familiarum vestrarum fratribus ve-
stris filiis populi, & pars domus familiæ Leui-
tis. 6 ‡ Et immolate Phasech, & sancta pra-
parate fratribus vestris, vt faciant secundùm
verbum Domini quod per manum Moysi.
7 ‡ Et primitias obtulit Iosias filiis populi
oues et agnos, & hœdos de filiis caprarũ, om-
nia in Phasech omni inuento in numerò trigin-
ta millia, & vitulorum tria millia, hæc à sub-
stantia regis.
8 ‡ Et principes eius primitias obtulerunt po-
pulo & sacerdotibus, & Leuitis, & Chelcias,
& Zacharias, & Hieiel principes domus Dei,
dederunt sacerdotibus in Phasech oues &
agnos, & hœdos duo millia & sexcenta, & vi-
tulos trecentos.
9 ‡ Et Chonenias, & Sameas, et Nathanael
frater eius, et Asabias, & Hieiel, & Joazabad
principes Leuitarum, dederunt primitias Le-
uitis in Phasech ouium quinque millia, & vi-
tulos quingentos.
10 ‡ Et præparatum est ministerium, & stete-
runt sacerdotes in statione sua, & Leuitæ in
diuisionibus suis iuxta imperium regis.
11 ‡ Et immolauerunt Phasech, & fuderunt
sacerdotes sanguinem de manu sua, & Leuitæ
excoriauerunt.

32 ‡ ⸀ ἔστησε πάντας τοὺς εὑρεθέντας ἐν ἰερουσαλὴμ, ⸀
ἐν ἰούδα, ⸀ βενιαμίν, ⸀ ἐποίησαν Ⓒ καθοικοῦντες ἐν ἰερου-
σαλὴμ κ̅ῦ̅ τὴν διαθήκην κυρίου θεοῦ τῶν πατέρων αὐτῶν.
33 ‡ καὶ περιεῖλεν ἰωσίας πάντα τὰ βδελυγμάτα ἐκ
πάσης τ̅ῆ̅ς γ̅ῆ̅ς, ἣ ἦν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, ⸀ ἐποίησε πάντας τοὺς
εὑρεθέντας ἐν ἰερουσαλὴμ ⸀ ἰσραὴλ τ̅ῷ̅ θ̅ε̅ῷ̅ λατρεύειν κυρίῳ τῷ
θεῷ τῶν πατέρων αὐτῶν πάσας τὰς ἡμέρας αὐτ̅ῶ̅, οὐκ
ἐξέκλινεν ὀπὸ ὀπισθεν κυρίου τ̅ῦ̅ θ̅ε̅ῦ̅ τῶν πατέρων αὐτ̅ῶ̅.

λε.

1 ‡ Καὶ ἐποίησεν ἰωσίας τὸ φασεὶχ ἐν ἰερουσαλὴμ κυ-
ρίῳ τῷ θεῷ αὐτ̅ῶ̅, καὶ ἔθυσε τὸ φασεὶχ τῇ τεσσαρεσκαιδε-
κάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου.
2 ‡ καὶ ἔστησε τοὺς ἰερεῖς ἐπὶ τὰς φυλακὰς αὐτῶν, καὶ
κατίσχυσεν αὐτοὺς εἰς τὰ ἔργα οἴκου κυρίου.
3 ‡ καὶ εἶπεν τοῖς λευίταις τοῖς διωκοῦσιν ἐν παντὶ ἰσ-
ραὴλ, τοῦ ἁγιασθῆναι αὐτοὺς τ̅ῷ̅ κυρίῳ, καὶ τοῦ δοῦναι τὴν
κιβωτὸν τὴν ἁγίαν ἐν οἴκῳ κυρίου· καὶ ἔστησεν τὴν κιβωτὸν
τὴν ἁγίαν εἰς τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησεν Σολομὼν υἱὸς δαυὶδ
τ̅οῦ̅ βασιλέως ἰσραήλ· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, οὐκ ἔστιν ὑ-
μῖν ἆραι ἐπ᾽ ὤμων ὑμ̅ῶ̅ν, νῦν οὖν λειτουργήσατε κυρίῳ
τ̅ῷ̅ θ̅ε̅ῷ̅ ὑμ̅ῶ̅ν, καὶ τ̅ῷ̅ λαῷ αὐτ̅οῦ̅ ἰσραήλ.
4 ‡ ⸀ ἑτοιμάσθητε κατ᾽ οἴκους πατριῶν ὑμ̅ῶ̅ν, καὶ κ̅ῦ̅ τὰς
ἐφημερίας ὑμ̅ῶ̅ν, ⸀ κ̅ῦ̅ τὴν γραφὴν δαυὶδ βασιλέως ἰσ-
ραήλ, ⸀ κ̅ῦ̅ τὴν διατραφὴν Σολομὼν τ̅ο̅ῦ̅ υἱοῦ αὐτ̅οῦ̅.
5 ‡ καὶ στῆτε ἐν τῷ οἴκῳ κ̅ῦ̅ τὰς διαιρέσεις οἴκων πατριῶν
ὑμ̅ῶ̅ν τοῖς ἀδελφοῖς ὑμ̅ῶ̅ν υἱοῖς τ̅οῦ̅ λαοῦ, καὶ μερὶς οἴκου
πατριᾶς τοῖς λευίταις.
6 ‡ καὶ θύσατε τὸ φασεὶχ καὶ τὰ ἅγια ἑτοιμάσατε τοῖς
ἀδελφοῖς ὑμ̅ῶ̅ν τ̅οῦ̅ ποιῆσαι κ̅ῦ̅ τὸν λόγον κυρίου τ̅οῦ̅ διὰ
χειρὸς μωυσῆ.
7 ‡ ⸀ ἀπῆρξατο ἰωσίας τοῖς υἱοῖς τ̅οῦ̅ λαοῦ πρόβατα, ⸀
ἀμνοὺς, καὶ ἐρίφους δοτὸ υἱὸν αἰγῶν πάντα εἰς τὸ φασεὶχ
παντὶ τῷ εὑρεθέντι εἰς ἀριθμὸν τεσσαράκοντα χιλιάδας,
καὶ μόσχων τρεῖς χιλιάδας, ταῦτα δοτὸ τ̅ὰ̅ ὑπάρξεως τ̅οῦ̅
8 βασιλέως. ‡ καὶ Ⓒ ἄρχοντες αὐτ̅οῦ̅ ἀπῆρξαντο τῷ
λαῷ καὶ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ τοῖς λευίταις, καὶ χελκίας, καὶ
ζαχαρίας, καὶ ιεὶηλ Ⓒ ἄρχοντες οἴκου τ̅οῦ̅ θ̅ε̅οῦ̅ ἔδωκαν
τοῖς ἱερεῦσιν εἰς τὸ φασεὶχ πρόβατα, καὶ ἀμνοὺς, καὶ ἐρί-
φους δύο χιλιάδας καὶ ἑξακοσίους καὶ μόσχους τετρα-
κοσίους.
9 ‡ καὶ χωνενίας, καὶ σαμεΐας, καὶ ναθαναὴλ ἀδελφὸς
αὐτ̅οῦ̅, ⸀ ἀσαβίας, καὶ ιεὶηλ, καὶ ἰωζαβὰδ ἄρχοντες τῶν
λευιτῶν ἀπῆρξαντο τοῖς λευίταις εἰς τὸ φασεὶχ πρόβατα
πεντακισχίλια ⸀ μόσχους πεντακοσίους.
10 ‡ ⸀ κατηρτίσθη ἡ λειτουργία, ⸀ ἔστησαν Ⓒ ἱερεῖς ἐπὶ
τὴν στάσιν αὐτῶν ⸀ Ⓒ λευῖται ἐπὶ τὰς διαιρέσεις αὐτῶν
κ̅ῦ̅ τὴν ἐντολὴν τ̅οῦ̅ βασιλέως.
11 ‡ καὶ ἔθυσαν τὸ φασεὶχ, ⸀ προσέχεον Ⓒ ἱερεῖς τὸ αἷ-
μα ἐκ χειρὸς αὐτῶν, ⸀ οἱ λευῖται ἔξεδειραν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 * וַיָּסִירוּ הָעֹלָה לְתִתָּם לְמִפְלַגּוֹת לְבֵית־אָבוֹת
לִבְנֵי הָעָם לְהַקְרִיב לַיהוָה כַּכָּתוּב בְּסֵפֶר מֹשֶׁה
13 וְכֵן לַבָּקָר׃ * וַיְבַשְּׁלוּ הַפֶּסַח בָּאֵשׁ כַּמִּשְׁפָּט
וְהַקֳּדָשִׁים בַּשְּׁלוּ בַסִּירוֹת וּבַדְּוָדִים וּבַצֵּלָחוֹת
וַיָּרִיצוּ לְכָל־בְּנֵי הָעָם׃
14 * וְאַחַר הֵכִינוּ לָהֶם וְלַכֹּהֲנִים כִּי הַכֹּהֲנִים
בְּנֵי אַהֲרֹן בְּהַעֲלוֹת הָעוֹלָה וְהַחֲלָבִים עַד־לָיְלָה
וְהַלְוִיִּם הֵכִינוּ לָהֶם וְלַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן׃
15 * וְהַמְשֹׁרְרִים בְּנֵי־אָסָף עַל־מַעֲמָדָם כְּמִצְוַת
דָּוִיד וְאָסָף וְהֵימָן וִידֻתוּן חוֹזֵה הַמֶּלֶךְ וְהַשֹּׁעֲרִים
לְשַׁעַר וָשָׁעַר אֵין לָהֶם לָסוּר מֵעַל עֲבֹדָתָם כִּי־
אֲחֵיהֶם הַלְוִיִּם הֵכִינוּ לָהֶם׃
16 * וַתִּכּוֹן כָּל־עֲבוֹדַת יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא
לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח וְהַעֲלוֹת עֹלוֹת עַל מִזְבַּח יְהוָה
כְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ׃
17 * וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצָאִים אֶת־הַפֶּסַח
בָּעֵת הַהִיא וְאֶת־חַג הַמַּצּוֹת שִׁבְעַת יָמִים׃
18 * וְלֹא־נַעֲשָׂה פֶסַח כָּמֹהוּ בְּיִשְׂרָאֵל מִימֵי
שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא וְכָל־מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל לֹא־עָשׂוּ כַּפֶּסַח
אֲשֶׁר־עָשָׂה יֹאשִׁיָּהוּ וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְכָל־
יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל הַנִּמְצָא וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִָם׃
19 * בִּשְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְמַלְכוּת יֹאשִׁיָּהוּ
20 נַעֲשָׂה הַפֶּסַח הַזֶּה׃ * אַחֲרֵי כָל־זֹאת
אֲשֶׁר הֵכִין יֹאשִׁיָּהוּ אֶת־הַבַּיִת עָלָה נְכוֹ מֶלֶךְ־
מִצְרַיִם לְהִלָּחֵם בְּכַרְכְּמִישׁ עַל־פְּרָת וַיֵּצֵא
21 לִקְרָאתוֹ יֹאשִׁיָּהוּ׃ * וַיִּשְׁלַח אֵלָיו מַלְאָכִים
לֵאמֹר מַה־לִּי וָלָךְ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֹא עָלֶיךָ אַתָּה
הַיּוֹם כִּי אֶל־בֵּית מִלְחַמְתִּי וֵאלֹהִים אָמַר לְבַהֲלֵנִי
חֲדַל־לְךָ מֵאֱלֹהִים אֲשֶׁר־עִמִּי וְאַל־יַשְׁחִיתֶךָ׃
22 * וְלֹא־הֵסֵב יֹאשִׁיָּהוּ פָּנָיו מִמֶּנּוּ כִּי לְהִלָּחֶם בּוֹ
הִתְחַפֵּשׂ וְלֹא שָׁמַע אֶל־דִּבְרֵי נְכוֹ מִפִּי אֱלֹהִים
וַיָּבֹא לְהִלָּחֵם בְּבִקְעַת מְגִדּוֹ׃
23 * וַיֹּרוּ הַיֹּרִים לַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
לַעֲבָדָיו הַעֲבִירוּנִי כִּי הָחֳלֵיתִי מְאֹד׃
24 * וַיַּעֲבִירֻהוּ עֲבָדָיו מִן־הַמַּרְכָּבָה וַיַּרְכִּיבֻהוּ
עַל רֶכֶב הַמִּשְׁנֶה אֲשֶׁר־לוֹ וַיּוֹלִיכֻהוּ יְרוּשָׁלִָם
וַיָּמָת וַיִּקָּבֵר בְּקִבְרוֹת אֲבֹתָיו וְכָל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם
מִתְאַבְּלִים עַל־יֹאשִׁיָּהוּ׃

12 * Et separauerunt ea vt darent per domos & familias singulorum, & offerrẽtur Dño sicut scriptum est in libro Moysi, de
13 bobus quoque fecerunt similiter. * Et assauerunt Phase super igné iuxta quod in lege scriptum est. Pacificas verò hostias coxerunt in lebetibus & cacabis, & ollis; & festinatò distribuerunt vniuersæ plebi.
14 * Sibi autẽ & sacerdotibus postea parauerũt. Nam in oblatione holocaustorũ & adipum vsq; ad noctẽ sacerdotes fuerunt
C occupati, vnde & Leuitæ sibi & sacerdotibus filiis Aaron parauerunt nouissimis.
15 * Porrò cãtores filij Asaph stabãt in ordine suo iuxta præceptũ Dauid & Asaph, & Eman, & Iduthum prophetę regis Dauid. Ianitores verò ꝑ portas singulas obseruabant, ita vt nec puncto quidẽ discederent à ministerio. Quamobrẽ & fratres
16 eorũ Leuitę parauerũt eis cibos. * Omnis igitur cultura Dñi, ritè cõpleta est in die illa vt facerent Phase, & offerrent holocausta super altare Dñi iuxta præceptum
17 regis Iosiæ. * Fecerũntq; filij Israel qui reperti fuerant ibi Phase in tẽpore illo & solemnitatem azymorum septem diebus.
18 * Non fuit Phase simile huic in Israel à diebus Samuelis prophetæ, sed ne quisquam de cunctis regibus Israel fecit Phase, sicut Iosias sacerdotibus & Leuitis, & omni Iudæ & Israel, qui repertus fuerat,
19 & habitantibus in Hierusalem. * Octauo decimo anno regni Iosię hoc Phase ce-
20 lebratum est: * Postquam instaurauerat Iosias templum, ascendit Nechao rex
D Ægypti ad pugnandum in Charchamis iuxta Euphratem, & processit in occur-
21 sum eius Iosias. * At ille missis ad eum nunciis, ait: Quid mihi & tibi rex Iuda? non aduersum te hodie venio, sed contra aliam pugno domum ad quam me Deus festinatò ire præcepit. Desine aduersum Deũ facere qui mecũ est ne interficiat te.
22 * Noluit Iosias reuerti, sed præparauit contra eum bellum, nec acquieuit sermonibus Nechao ex ore Dei, verùm pertexit vt dimicaret in campo Mageddo.
23 * Ibique vulneratus à sagittarijs dixit pueris suis: Educite me de prelio, quia oppidò vulneratus sum.
24 * Qui transtulerunt eum de curru in alterum currum qui sequebatur eum more regio, & asportauerunt eum in Hierusalem. Mortuúsq; est & sepultus in Mausoleo patrum suorum, & vniuersus Iuda & Hierusalem luxerunt eum.

* Et præparauerunt holocaustum vt darent eis iuxta diuisionem per domos familiarũ suarum filiis populi, vt offerrẽt Domino, sicut scriptum est in libro Moysi, & sic in mane.
* Et assauerunt Phasech in igne secundũ iudicium, & sancta coxerunt in ahenis & in lebetibus; & prosperatum est, & cucurrerunt cursu ad omnes filios populi.
* Et post hoc præparauerunt sibi ipsis & sacerdotibus, quoniã sacerdotes filij Aaron in oblatione holocaustorum & adipum vsque ad noctem, & Leuitæ præparauerunt sibi & fratribus suis filiis Aaron.
* Et cantores filij Asaph in statione sua iuxta præcepta Dauid, Asaph & Eman & Idithum prophetarum regis, & principes & ianitores portæ & portæ, nõ est ipsis amoueri à ministerio eorum, quoniam fratres eorum Leuitæ præparauerunt eis.
* Et præparatum est omne ministerium Domini in die illa, vt facerent Phasech & offerrẽt holocausta in altari Domini iuxta præceptum regis Josiæ.
* Et fecerũt filij Israel qui reperti sunt Phasech in tempore illo, & solemnitatem Azymorum septem diebus.
* Et non fuit Phasech simile illi in Israel à diebus Samuel prophetæ, & omnes reges Israel non fecerunt Phasech quod fecit Josias & sacerdotes & Leuitæ & omnis Juda & Israel, qui reperti sunt & qui habitabant in Hierusalem Domino. * In octauo decimo anno regni Josiæ factum est Phasech hoc.
* Et post hæc omnia quæ præparauit Josias domum, ascendit Pharao Nechao rex Ægypti contra regem Assyriorum in flumine Euphrate, ad oppugnandum eum in Charchamis, & iuit Josias rex in occursum ei.
* Et misit ad eum Pharao nuncios, dicens: Quid mihi & tibi rex Juda? nõ aduersus te venio hodie vt faciam bellum, sed contra locum belli mei: & Deus dixit vt properarem ego: caue tu à Deo qui est mecum, ne corrumpat te.
* Et non conuertit Josias faciem suam ab eo, sed fortificatus est vt bellaret ipse. & nõ audiuit Josias sermones Pharaonis Nechao de ore Dei, & venit ad bellandum in cãpo Mageddõ.
* Et sagittauerunt sagittarij contra regem Josiã, et dixit rex seruis suis, Educite me, quoniam laboraui valde.
* Et eduxerunt eum serui eius à curru, & imposuerunt eum super currum secundum, qui erat eius, & adduxerunt eum in Hierusalem, & mortuus est Josias & sepultus est cum patribus suis; & omnis Juda & Hierusalem luxerunt super Josian.

12 * καὶ ἡτοίμασαν τὴν ὁλοκαύτωσιν παραδοῦναι αὐτοῖς κατὰ τὴν διαίρεσιν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ, τοῦ προσενεγκεῖν τῷ κυρίῳ, ὡς γέγραπται ἐν βιβλίῳ μωυσῆ, καὶ οὕτως εἰς τοπρωΐ.
13 * καὶ ὤπτησαν τὸ φασὲχ ἐν πυρὶ κατὰ τὴν κρίσιν, καὶ τὰ ἅγια ἤψησαν ἐν τοῖς χαλκείοις καὶ ἐν τοῖς λέβησι, καὶ εὐωδώθη· καὶ ἔδραμον δρόμῳ πρὸς πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ.
14 * καὶ μετὰ τοῦτο ἡτοίμασαν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς ἱερεῦσιν, ὅτι οἱ ἱερεῖς υἱοὶ ἀαρὼν ἐν ἀναφορᾷ τῶν ὁλοκαυτωμάτων, καὶ τῶν στεάτων ἕως νυκτός, καὶ οἱ λευῖται ἡτοίμασαν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν υἱοῖς ἀαρών.
15 * καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ υἱοὶ ἀσὰφ ἐπὶ τῆς στάσεως αὐτῶν κατὰ τὰς ἐντολὰς δαυὶδ ἀσὰφ, καὶ αἰμὰν, καὶ ἰδιθοῦμ τῶν προφητῶν βασιλέως· καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ πυλωροὶ πύλης καὶ πύλης, οὐκ ἔστιν αὐτοῖς κινεῖσθαι ἀπὸ τῆς λειτουργίας αὐτῶν, ὅτι οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ λευῖται ἡτοίμασαν αὐτοῖς.
16 * καὶ κατωρθώθη πᾶσα ἡ λειτουργία κυρίου τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, τοῦ ποιῆσαι τὸ φασὲχ καὶ ἐνεγκεῖν τὰ ὁλοκαυτώματα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κυρίου κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ βασιλέως
17 ἰωσίου. * καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες τὸ φασὲχ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέ-
18 ρας. * καὶ οὐκ ἐγένετο τὸ φασὲχ ὅμοιον αὐτοῦ ἐν ἰσραὴλ ἀπὸ ἡμερῶν σαμουὴλ τοῦ προφήτου· καὶ πάντες βασιλεῖς ἰσραὴλ οὐκ ἐποίησαν τὸ φασὲχ ὃ ἐποίησεν ἰωσίας καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται, καὶ πᾶς ἰούδα καὶ ἰσραήλ, οἱ εὑρεθέντες καὶ
19 οἱ κατοικοῦντες ἐν ἱερουσαλὴμ τῷ κυρίῳ. * ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας ἰωσίου ἐποιήθη τὸ φασὲχ τοῦτο.
20 * καὶ μετὰ ταῦτα πάντα ἃ ἡτοίμασεν ἰωσίας τὸν οἶκον, ἀνέβη φαραὼ νεχαὼ βασιλεὺς αἰγύπτου ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀσσυρίων ἐπὶ ποταμῷ εὐφράτῃ, τοῦ πολεμῆσαι αὐτὸν ἐν χαρχαμεῖς· καὶ ἐπορεύθη ἰωσίας ὁ βασιλεὺς εἰς συναντησιν αὐτῷ.
21 * καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν φαραὼ ἀγγέλους, λέγων· τί ἐμοὶ καὶ σοὶ βασιλεῦ ἰούδα; οὐκ ἐπὶ σὲ ἥκω σήμερον ποιῆσαι πόλεμον, ἀλλ' ἢ ἐπὶ τὸν τόπον τοῦ πολέμου μου· καὶ ὁ θεὸς εἶπε τοῦ καταπεῦσαί με· πρόσεχε σὺ ἀπὸ τοῦ θεοῦ τοῦ μετ' ἐμοῦ, μὴ καταφθείρῃ σε.
22 * καὶ οὐκ ἀπέστρεψεν ἰωσίας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκραταιώθη τοῦ πολεμεῖν αὐτόν· καὶ οὐκ ἤκουσεν ἰωσίας τῶν λόγων φαραὼ νεχαὼ ἐκ στόματος θεοῦ, καὶ ἦλθε τοῦ πολεμῆσαι ἐν τῷ πεδίῳ μαγεδδών.
23 * καὶ ἐτόξευσαν οἱ τοξόται ἐπὶ τὸν βασιλέα ἰωσίαν· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς παισὶν αὐτοῦ, ἐξάγετέ με ὅτι ἐπόνεσα σφόδρα.
24 * καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἅρματος, καὶ ἀνεβίβασαν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα τὸ δεύτερον, ὃ ἦν αὐτοῦ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέθανεν ἰωσίας καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ· καὶ πᾶς ἰούδα καὶ ἱερουσαλὴμ ἐπένθησαν ἐπὶ ἰωσίαν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

25 ויקונן ירמיהו על־יאשיהו ויאמרו כל־
השרים והשרות בקינותיהם על־יאשיהו עד־
היום ויתנום לחק על־ישראל והנם כתובים
26 על־הקינות: ויתר דברי יאשיהו וחסדיו
27 כתוב בתורת יהוה: ודבריו הראשנים
והאחרנים הנם כתובים על־ספר מלכי־ישראל
ויהודה:

לו

1 ויקחו עם־הארץ את־יהואחז
בן־יאשיהו וימליכהו תחת אביו בירושלם:
2 בן־שלש ועשרים שנה יואחז במלכו
ושלשה חדשים מלך בירושלם:
3 ויסירהו מלך־מצרים בירושלם ויענש
את־הארץ מאה ככר בסף וככר זהב:
4 וימלך מלך־מצרים את־אליקים אחיו
על־יהודה וירושלם ויסב את־שמו יהויקים
ואת־יואחז אחיו לקח נכו ויביאהו מצרימה:
5 בן־עשרים וחמש שנה יהויקים במלכו
ואחת עשרה שנה מלך בירושלם ויעש הרע
6 בעיני יהוה אלהיו: עליו עלה נבוכדנאצר
מלך בבל ויאסרהו בנחשתים להליכו בבלה:
7 ומכלי בית יהוה הביא נבוכדנאצר לבבל
8 ויתנם בהיכלו בבבל: ויתר דברי יהויקים
ותועבותיו אשר עשה והנמצא עליו הנם
כתובים על־ספר מלכי ישראל ויהודה וימלך
9 יהויכין בנו תחתיו: בן־שמונה שנים יהויכין
במלכו ושלשה חדשים ועשרה ימים מלך
בירושלם ויעש הרע בעיני יהוה:
10 ולתשובת השנה שלח המלך נבוכדנאצר
ויבאהו בבלה עם כלי חמדת בית־יהוה וימלך
את־צדקיהו אחיו על־יהודה וירושלם:
11 בן־עשרים ואחת שנה צדקיהו במלכו
ואחת עשרה שנה מלך בירושלם:
12 ויעש הרע בעיני יהוה אלהיו לא נכנע
מלפני ירמיהו הנביא מפי יהוה:
13 וגם במלך נבוכדנאצר מרד אשר השביעו
באלהים ויקש את־ערפו ויאמץ את־לבבו
משוב אל־יהוה אלהי ישראל:

25 * Hieremias maximè, cuius omnes cantores atq; cantratrices vsq; in præsentem
diē lamentationes super Iosiā replicant,
& quasi lex obtinuit in Israel: Ecce scriptū
26 fertur in lamentationibus. * Reliqua autem sermonū Iosiæ & misericordiarū eius
27 quæ lege præcepta sunt Dñi: * Opera
quoq; illius prima & nouissima scripta
sunt in libro Regum Israel & Iuda.

CAP. XXXVI.

1 A TVlit ergo populus terræ Ioachaz filiū
Iosiæ, & constituit regem pro patre
2 suo in Hierusalem. * Viginti trium annorū erat Ioachaz cùm regnare cœpisset,
& tribus mensibus regnauit in Hierusalē.
3 * Amouit autem eum rex Ægypti cùm
venisset in Hierusalem, & condemnauit
terram centum talentis argenti & talento
4 auri. * Constituítq; pro eo regem Eliachim fratrem eius super Iudam & Hierusalem, & vertit nomē eius Ioachim. Ipsum
verò Ioachaz tulit secum, & adduxit in
5 Ægyptum. * Viginti quinq; annorum
erat Ioachim cùm regnare cœpisset, &
vndecim annis regnauit in Hierusalē, fecítque malum coram Domino Deo suo.
6 * Contra hunc ascendit Nabuchodonosor rex Chaldæorum, & vinctum catenis duxit in Babylonem.
7 * Ad quam & vasa Domini transtulit,
& posuit ea in templo suo.
8 * Reliqua autē verborum Ioachim &
B abominationū eius, quas operatus est &
quę inuenta sunt in eo, continentur in libro Regum Iuda & Israel. Regnauit autē
Ioachim filius eius pro eo.
9 * Octo annorum erat Ioacim cùm regnare cœpisset, & tribus mensibus ac decem diebus regnauit in Hierusalem: fecítque malum in conspectu Domini.
10 * Cúmq; anni circulus volueretur, misit Nabuchodonosor rex nuncios, qui &
adduxerunt eum in Babylonem, asportatis simul pretiosissimis vasis domus Domini. Regem verò constituit Sedechiam
fratrem eius super Iudam & Hierusalem.
11 * Viginti & vnius anni erat Sedechias
cùm regnare cœpisset; & vndecim annis
12 regnauit in Hierusalem. * Fecítque malum in oculis Domini Dei sui, nec erubuit faciem Hieremiæ prophetæ loquentis ad se ex ore Domini.
13 * A rege quoq; Nabuchodonosor recessit qui adiurauerat eum per Deum; & indurauit ceruicem
C suam, & cor, vt non reuerteretur ad Dominum Deum Israel.

* Et lamentatus est Hieremias super Iosiam, & dixerunt omnes principes & dominatrices lamentationem super Iosiam vsq; ad hodie, & dederunt eam in præceptum in Israel, & ecce scripta est in lamentationibus.

* Et fuerunt sermones Iosiæ & spes eius & misericordiæ eius, sicut scriptum est in lege Dñi. * & sermones eius primi & nouissimi, nonne sunt scripti in libro Regū Israel et Iuda?

CAP. XXXVI.

ET tulit populus terræ Ioachaz filium Iosiæ, & vnxerunt eum, & constituerunt eum in regem pro patre suo in Hierusalem.

* Filius existens trium & viginti annorum Ioachaz cùm regnaret ipse, & tribus mensibus regnauit in Hierusalem.

* Et amouit eum rex Ægypti vt non regnaret ipse in Hierusalem: & imposuit rex Ægypti tributum super terram centum talenta argenti & talentum auri.

* Et constituit rex Ægypti Eliacim filium Iosiæ regem super Iudam & Hierusalem, & vertit nomen eius Ioacim, & Ioachaz fratrem eius cepit Pharao Nechao, & adduxit eum in Ægyptum.

* Filius existens viginti & quinque annorum Ioacim cùm regnaret ipse, & vndecim annis regnauit in Hierusalem, & fecit malum coram Domino. * Et ascendit cōtra eum Nabuchodonosor rex Babylonis, & ligauit eum in æreis cōpedibus, & abduxit eum in Babylonē.

* Et partem vasorum domus Domini transtulit in Babylonem, & posuit ipsa in templo suo in Babylone. * Et reliqua sermonum Ioacim et omnia quæ fecit; nonne hæc scripta sunt in libro sermonum dierum Regum Israel & Iuda? & regnauit Iechonias filius eius pro eo.

* Filius octo annorum Iechonias cùm regnaret ipse, & tribus mensibus, & decem diebus regnauit in Hierusalem, & fecit malum coram Domino.

* Et vertente anno, misit rex Nabuchodonosor, & adduxit eum in Babylonem cum vasis desiderabilibus domus Domini, & regem constituit Sedeciam fratrem patris sui super Iudam & Hierusalem.

* Annorum viginti vnius Sedecias cùm regnaret ipse, & vndecim annis regnauit in Hierusalem. * Et fecit malum coram Domino Deo suo; & non erubuit à facie Hieremiæ prophetæ, & de ore Domini:

* In eo quòd contra regem Nabuchodonosor præuaricatus esset, quæ adiurauit eum per Deum, & indurauit ceruicem suam, et conforcatus est vt non conuerteretur ad Dominum Deum Israel.

25 * καὶ ἐθρήνησεν ἱερεμίας ἐπὶ ἰωσίαν· & εἶπον πάντες
ὁ ἄρχοντες καὶ αἱ ἄρχουσαι θρῆνον ἐπὶ ἰωσίαν ἕως τῆς
σήμερον· & ἔδωκαν αὐτὸν εἰς πρόσταγμα ἐπὶ ἰσραήλ, &
ἰδοὺ γεγραπται ἐπὶ τῶν θρήνων.
26 * καὶ πᾶσαι ⓐ λόγοι ἰωσίου & ἡ ἐλπὶς αὐτοῦ, & τὰ ἐ-
27 λέη αὐτοῦ, καθὼς γεγραπται ἐν νόμῳ κυρίου· * καὶ ⓐ λό-
γοι αὐτοῦ ⓐ πρῶτοι & οἱ ἔσχατοι, οὐχ ἰδοὺ εἰσὶ γεγραμ-
μένοι ἐπὶ βιβλίῳ βασιλέων ισραὴλ & ἰούδα;

λϛ.

1 * Καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν ἰωαχαζ υἱὸν ἰωσίου, καὶ
ἔχρισαν αὐτὸν, & κατέστησαν αὐτὸν εἰς βασιλέα ἀντὶ τοῦ
2 πατρὸς αὐτοῦ ἐν ἱερουσαλήμ. * υἱὸς ὢν τριῶν & εἴκοσι
ἐτῶν ἰωαχαζ ὅτε ἐβασίλευσεν αὐτὸν, & τρεῖς μῆνας ἐβα-
3 σίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. * & μετέστησεν αὐτὸν ὁ βα-
σιλεὺς αἰγύπτου ἀπ' μὴ βασιλεύειν αὐτὸν ἐν ἱερουσαλήμ,
καὶ ἐπέβαλεν ὁ βασιλεὺς αἰγύπτου φόρον ἐπὶ τὴν γῆν
ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου καὶ τάλαντον χρυσοῦ.
4 * καὶ κατέστησε βασιλεὺς αἰγύπτου τὸν ἐλιακεὶμ υἱὸν
ἰωσίου βασιλέα ἐπὶ ἰούδα & ἱερουσαλήμ, καὶ μετέθρεψε
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰωακεὶμ, & τὸν ἰωαχαζ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἔλα-
βε φαραὼ νεχαω & εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς αἴγυπτον.
5 * υἱὸς ὢν εἴκοσι & πέντε ἐτῶν ἰωακεὶμ ὅτε ἐβασίλευσεν
αὐτὸν & ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐποίη-
σε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου.
6 * καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτὸν ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς βα
βυλῶνος, & ἔδησεν αὐτὸν ἐν χαλκαῖς πέδαις, & ἀπήγα-
γεν αὐτὸν εἰς βαβυλῶνα.
7 * & μέρος τῶν σκευῶν οἴκου κυρίου ἀπήνεγκεν εἰς βαβυ-
λῶνα, καὶ ἔθηκεν αὐτὰ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ ἐν βαβυλῶνι.
8 * & τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωακεὶμ & πᾶσα ἡ ἐποίησεν,
οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν
τῶν βασιλέων ισραὴλ & ἰούδα; & ἐβασίλευσεν ἰεχο-
νίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
9 * υἱὸς ὀκτὼ ἐτῶν ἰεχονίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ
τρεῖς μῆνας & δέκα ἡμέρας ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ,
καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου.
10 * καὶ διαπρέφοντος ἐνιαυτοῦ, ἀπέστειλεν ὁ βασι-
λεὺς ναβουχοδονόσορ, & εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς βαβυλῶνα
μετὰ τῶν σκευῶν τῶν ἐπιθυμητῶν οἴκου κυρίου· & ἐβασί-
λευσεν σεδεκίαν ἀδελφὸν πατρὸς αὐτοῦ ἐπὶ ἰούδαν καὶ
11 ἱερουσαλήμ. * ἐτῶν εἴκοσιν ἑνὸς σεδεκίας ὅτε ἐβασί-
λευσεν αὐτὸν, & ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ.
12 * καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου θεοῦ αὐτοῦ· &
οὐκ ἐντράπη ἀπὸ προσώπου ἱερεμίου & στόματος καὶ
ἐκ στόματος κυρίου·
13 * ὃν τὸ τὰ πρὸς τὸν βασιλέα ναβουχοδονόσορ ἀθε-
τῆσαι, ἃ ὤρκισεν αὐτὸν κύριος τοῦ θεοῦ, & ἐσκλήρυνε τὸν τρά-
χηλον αὐτοῦ, καὶ κατίσχυσεν τοῦ μὴ ἐπιστρέψαι πρὸς
κύριον θεὸν ἰσραήλ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 * גַּם כָּל־שָׂרֵי הַכֹּהֲנִים וְהָעָם הִרְבּוּ לִמְעֹל
מַעַל כְּכֹל תּוֹעֲבוֹת הַגּוֹיִם וַיְטַמְּאוּ אֶת־בֵּית
יְהוָה אֲשֶׁר הִקְדִּישׁ בִּירוּשָׁלִָם׃
15 * וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם עֲלֵיהֶם
בְּיַד־מַלְאָכָיו הַשְׁכֵּם וְשֹׁלֵחַ כִּי־חָמַל עַל־עַמּוֹ
16 וְעַל־מְעוֹנוֹ׃ * וַיִּהְיוּ מַלְעִבִים בְּמַלְאֲכֵי הָאֱלֹהִים
וּבוֹזִים דְּבָרָיו וּמִתַּעְתְּעִים בִּנְבִיאָיו עַד עֲלוֹת
חֲמַת־יְהוָה בְּעַמּוֹ עַד־לְאֵין מַרְפֵּא׃
17 * וַיַּעַל עֲלֵיהֶם אֶת־מֶלֶךְ כַּשְׂדִּים וַיַּהֲרֹג
בַּחוּרֵיהֶם בַּחֶרֶב בְּבֵית מִקְדָּשָׁם וְלֹא חָמַל עַל־
בָּחוּר וּבְתוּלָה זָקֵן וְיָשִׁישׁ הַכֹּל נָתַן בְּיָדוֹ׃
18 * וְכֹל כְּלֵי בֵית הָאֱלֹהִים הַגְּדֹלִים וְהַקְּטַנִּים
וְאֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה וְאוֹצְרוֹת הַמֶּלֶךְ וְשָׂרָיו הַכֹּל
19 הֵבִיא בָבֶל׃ * וַיִּשְׂרְפוּ אֶת־בֵּית הָאֱלֹהִים
וַיְנַתְּצוּ אֶת חוֹמַת יְרוּשָׁלִַם וְכָל־אַרְמְנוֹתֶיהָ שָׂרְפוּ
בָאֵשׁ וְכָל־כְּלֵי מַחֲמַדֶּיהָ לְהַשְׁחִית׃
20 * וַיֶּגֶל הַשְּׁאֵרִית מִן־הַחֶרֶב אֶל־בָּבֶל וַיִּהְיוּ־לוֹ
וְלִבָנָיו לַעֲבָדִים עַד־מְלֹךְ מַלְכוּת פָּרָס׃
21 * לְמַלֹּאות דְּבַר־יְהוָה בְּפִי יִרְמְיָהוּ הָעִיר יְהוָה אֶת־רוּחַ
כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ־פָּרָס וַיַּעֲבֶר־קוֹל בְּכָל־מַלְכוּתוֹ וְגַם־
23 בְּמִכְתָּב לֵאמֹר׃ * כֹּה־אָמַר כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס
כָּל־מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ נָתַן לִי יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם
וְהוּא־פָקַד עָלַי לִבְנוֹת־לוֹ בַיִת בִּירוּשָׁלִַם
אֲשֶׁר בִּיהוּדָה מִי־בָכֶם מִכָּל־עַמּוֹ יְהוָה אֱלֹהָיו
עִמּוֹ וְיֵעָל׃

14 * Sed & vniuerſi principes ſacerdo-
tum & populus prævaricati ſunt iniquè
iuxta vniuerſas abominationes gentium,
& polluerunt domum Domini quã ſan-
ctificauerat ſibi in Hieruſalem.
15 * Mittebat autem Dominus Deus pa-
trum ſuorum ad illos per manum nũcio-
rum ſuorũ, de nocte conſurgens, & quo-
tidie commonens, eo quòd parceret po-
pulo & habitaculo ſuo.
16 At illi ſubſannabant nuncios Dei, &
paruipendebant ſermones eius, illudebat
prophetis donec aſcenderet furor Domi-
ni in populum eius, & eſſet nulla curatio.
17 * Adduxit enim ſuper eos regem Chal-
dęorum, & interfecit iuuenes eorum gla-
dio in domo ſanctuarij. Non eſt miſertus
adoleſcentis & virginis & ſenis, nec decre-
piti quidem, ſed omnes tradidit in manu-
bus eius.
18 * Vniuerſaque vaſa domus Dei tã ma-
iora quàm minora, & theſauros templi &
regis & principum tranſtulit in Babylone.
19 * Incenderunt hoſtes domum Dei, de-
ſtruxeruntque murum Hieruſalem. Vni-
uerſas turres combuſſerunt, & quicquid
pretioſum fuerat, demoliti ſunt.
20 * Si quis euaſerat gladiũ, ductus in Ba-
bylonem ſeruiuit regi, & filiis eius, donec
imperaret rex Perſarum:
21 * Et compleretur ſermo Domini ex ore
Hieremiæ, & celebraret terra ſabbata ſua.
Cũctis enim diebus deſolationis egit ſab-
batum vſque dum complerentur ſeptua-
ginta anni.
22 * Anno autem primo Cyri regis Per-
ſarum, ad explẽdum ſermonem Domini,
quem locutus fuerat per os Hieremię, ſu-
ſcitauit Dominus ſpiritũ Cyri regis Per-
ſarum qui iuſſit prædicari in vniuerſo re-
gno ſuo, etiam per ſcripturam dicens:
23 * Hæc dicit Cyrus rex Perſarum: Om-
nia regna terrę dedit mihi Dominus Deus
cæli, & ipſe præcepit mihi vt ædificarem
ei domum in Hieruſalem quæ eſt in Iudæa. Quis ex vobis eſt in omni populo eius? Sit Dominus
Deus ſuus cum eo, & aſcendat.

תם ונשלם ספר דברי הימים

Interp. ex Græc. lxx. II. PARALIPOM. ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜ. β. μεθερμήνευσις τῶν ο. 213

14 * Et omnes inclyti Iuda & ſacerdotes, & populus terræ impleuerunt vt præuaricarẽtur præuaricationes ſecundùm abominationes gentium, & polluerunt domum Domini quæ in Hieruſalem.
15 * Et miſit Dominus Deus patrum ſuorum ad eos in manu prophetarum, manè conſurgens & mittens nuncios ſuos, quoniam erat parcens populo ſuo, & ſanctuario ſuo.
16 * Et fuerunt ſubſannantes nuncios eius, & paruipendentes ſermones eius, & illudentes in prophetis eius, vſq; quo aſcendit furor Domini in populum ſuum, vſque quo non fuit curatio.
17 * Et adduxit cõtra eos regem Chaldæorum, & interfecit iuuenes eorum in gladio, in domo ſanctuarij ſui, & non pepercit adoleſcentibus, & virginum eorum non miſertus eſt, et ſemores eorum abduxit, omnia tradidit in manibus eius.
18 * Et omnia vaſa domus Domini magna & parua, & theſauros domus Domini, & omnes theſauros regis, & principum omnia intulit in Babylonem.
19 * Et incendit domum Domini, & deſtruxit murum Hieruſalem, & turres eius incendit in igne, & omne vas pulchrum in interitum.
20 * Et tranſtulit reliquos in Babylonem, & fuerunt ei & filiis eius in ſeruos vſque ad regnum Medorum.
21 * Vt compleretur ſermo Domini per os Hieremiæ, vſque quo ſuſciperet terra ſabbata ſua vt ageret ſabbata, cunctis diebus deſolationis ſuæ egit ſabbata in complementum annorum ſeptuaginta.
22 * Anno primo Cyri regis Perſarum, poſtquam impletum eſt verbum Domini per os Hieremiæ, ſuſcitauit Dominus ſpiritum Cyri regis Perſarum, & iuſſit prædicare in omni regno ſuo in ſermonibus, ſcriptura dicens:
23 * Hæc dicit Cyrus rex Perſarum omnibus regnis terræ: Dedit mihi Dominus Deus cæli, & ipſe præcepit mihi, vt ædificarem ei domum in Hieruſalem quæ in Iudæa. quis ex vobis ex omni populo ſuo? Dominus Deus eius erit cum eo, aſcendat.

14 * Ὅτι πάντες οἱ ἔνδοξοι Ἰούδα καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ ὁ λαὸς τῆς γῆς
ἐπλήθυναν καὶ ἀθετῆσαι ἀθετήματα κατὰ τὰ βδελύγ-
ματα ἐθνῶν, καὶ ἐμίαναν τὸν οἶκον κυρίου τὸν ἐν ἱερου-
σαλήμ.
15 * καὶ ἐξαπέστειλε κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν
ἐπ᾽ αὐτοὺς ἐν χειρὶ τῶν προφητῶν, ὀρθρίζων καὶ ἀπο-
στέλλων ἐξ αὐτῶν ἀγγέλους αὐτοῦ, ὅτι ἐφείδετο ὁ θεὸς λαοῦ
αὐτοῦ, καὶ τοῦ ἁγιάσματος αὐτοῦ.
16 * καὶ ἦσαν μυκτηρίζοντες ἐν ἀγγέλοις αὐτοῦ, καὶ ἐξου-
δενοῦντες ἐν λόγοις αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίζοντες ἐν τοῖς προ-
φήταις αὐτοῦ, ἕως ἀνέβη ὁ θυμὸς κυρίου ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ,
ἕως οὐκ ἰάσιμα.
17 * καὶ ἤγαγεν ἐπ᾽ αὐτοὺς βασιλέα χαλδαίων, καὶ ἀπέκ-
τεινε ἐν ῥομφαίᾳ ἐν οἴκῳ ἁγιάσματος αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἐφείσατο τῶν νεανίσκων, καὶ τὰς παρ-
θένους αὐτῶν οὐκ ἠλέησεν, καὶ ἐν πρεσβυτέροις αὐτῶν
ἀπήγαγεν, τὰ πάντα παρέδωκεν ἐν χερσὶν αὐτοῦ.
18 * καὶ πάντα τὰ σκεύη οἴκου κυρίου τὰ μεγάλα καὶ τὰ
μικρά, καὶ ἐν θησαυροῖς οἴκου κυρίου, καὶ πάντας ἐν
θησαυροῖς τοῦ βασιλέως καὶ τῶν μεγιστάνων πάντα εἰ-
σήνεγκεν εἰς βαβυλῶνα.
19 * καὶ ἐνέπρησε τὸν οἶκον κυρίου, καὶ κατέσκαψεν τὸ τεῖ-
χος ἱερουσαλήμ, καὶ τὰς βάρεις αὐτῆς ἐνέπρησεν ἐν πυ-
ρί, καὶ πᾶν σκεῦος ὡραῖον εἰς ἀφανισμόν.
20 * καὶ ἀπῴκισεν ἐν καταλοίποις εἰς βαβυλῶνα· καὶ ἦσαν
αὐτῷ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ εἰς δούλους ἕως βασιλείας μήδων·
21 * τοῦ πληρωθῆναι λόγον κυρίου διὰ στόματος ἱερεμίου,
ἕως εὐδόκησεν ἡ γῆ τὰ σαββάτια αὐτῆς σαββα-
τίσαι, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς ἐσαββά-
τισεν εἰς συμπλήρωσιν ἐτῶν ἑβδομήκοντα.
22 * ἔτους πρώτου κύρου βασιλέως περσῶν, εἰς τὸ πλη-
ρωθῆναι ῥῆμα κυρίου διὰ στόματος ἱερεμίου, ἐξήγειρε
κύριος τὸ πνεῦμα κύρου βασιλέως περσῶν, καὶ παρήγ-
γειλε κηρύξαι ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐν λόγοις,
γραφῇ λέγων·
23 * τάδε λέγει κύρος βασιλεὺς περσῶν πάσαις ταῖς βα-
σιλείαις τῆς γῆς· ἔδωκέ μοι κύριος ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
αὐτὸς ἐνετείλατό μοι, οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον ἐν ἱερου-
σαλὴμ τῇ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ· τίς ἐξ ὑμῶν ἐν παντὶ λαῷ
αὐτοῦ; κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ ἔστω μετ᾽ αὐτοῦ, ἀναβήτω.

FINIS PARALIPOMENON.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ORATIO MANASSAE REGIS IVDA,

QVÆ NEQVE IN HEBRÆO, NEQVE IN GRÆCO HABETVR.

DOMINE Deus omnipotens patrum noſtrorum Abraham, Iſaac, & Iacob, & ſemini eorum; qui feciſti cælum, & terram cum omni ornatu eorum, qui ſignaſti mare verbo præcepti tui, qui cõcluſiſti abyſſum, & ſignaſti terribili & laudabili nomini tuo quem omnes pauent & tremũt à vultu virtutis tuæ, & inſuſtentabilis ira ſuper peccatores comminationis tuæ: immenſa verò & inueſtigabilis miſericordia promiſſionis tuæ; quoniam tu es Dominus altiſsimus ſuper omnem terram, longanimis & multum miſericors, & pœnitens ſuper malitiam hominum. Tu autem Domine ſecundum bonitatem tuam promiſiſti pœnitentiam remiſsionis peccatorum; & tu Deus iuſtorum non poſuiſti pœnitentiam iuſtis, Abraham, Iſaac & Iacob, his qui tibi non peccauerunt, quoniam peccaui ſuper numerũ arenæ maris, multiplicatæ ſunt iniquitates meæ, incuruatus ſum multo vinculo ferri, & non eſt reſpiratio mihi; quia excitaui iracundiam tuam, & malum coram te feci, ſtatuens abominationes, & multiplicans offenſiones. Et nunc flecto genua cordis mei, precans ad te bonitatem Domine. Peccaui Domine, peccaui, & iniquitatem meam agnoſco. Peto, rogans te, Domine, remitte mihi, remitte mihi, ne ſimul perdas me cum iniquitatibus meis, neque in æternum reſerues mala mihi; quia indignum ſalua bis me, ſecundum magnam miſericordiam tuam, & laudabo te ſemper omnibus diebus vitæ meæ, quoniam te laudat omnis virtus cælorum, & tibi eſt gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

נקרא ומוגה עם רב עיון על ידי בנדיכטוס אריאש מונטנוס ממונה על המלאכה
הזאת במצות פיליפוס מלך ספרד מלך טוב וירא האלהים על
כל אשר הם קוראים בשם ישוע המשיח:

recenſui ב א מ

EX REGIS CATHOLICI MANDATO
Benedictus Arias Montanus D. Th. recenſuit & probauit.

B. Arias Montanus rubr.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca